Felton Seam
5th 95th

4
21-43

Q-12.562

HIPPOCRATIS COI
MEDICORVM PRINCIPIS,
OPERVM OMNIVM,

Sectio VII.

Τὰ Πάμικτα, hoc est, permixtam omnium Medicinæ partium tractationem, octo libris continens.

Quorum Catalogum sequens pagina indicabit.

Omnia nunc recens interpretatione Latina, & Annotationibus donata, quæ Commentarij vice esse possint.

ANVTIO FORESIO Mediomatrico Medico authore.

Sectio septima continet,

ΤΩΝ Ἐπιδημιῶν, hoc est, De morbis populariter grassantibus, Lib. VII. Quorum Primus, Tertius & Sextus, post Galeni Commentarios, Annotationibus sunt illustrati. Secundus verò ante annos triginta cum Commentariis editus, denuò ab authore est recognitus. Reliqui iustis Annotationibus donati.

ΤΩΝ ἀφορισμῶν, hoc est, Aphorismorum, Lib. I. cum breuibus notis.

ANVTII FOESII IN LIBROS DE MORBIS VVLGARIBVS,

PRÆFATA.

LIBROS istos de Morbis vulgaribus non omnes ad Hippocratem magnum Heraclidæ filium referri indubitata est apud omnes cõfessio, eiusq; rei rumor iamdudum raucus factus est. Sed primum & tertium germanos esse miniméque adulteratos magni istius parentis fœtus, omnes clamant & passim Galeni scripta testantur. Eos nanque ex his omnibus solos consilio quodam & prudentia ad euulgandum conscriptos multis in locis scribit, reliquos ex parentis aduersariis & pugillaribus velut ex infœlici Asclepiadarum naufragio seruatos, à Thessalo filio in censum & cognationem esse reductos. Ex quo sanè συγγραμμῶν & ὑπομνημῶν nomina extiterunt, vt qui libri à parente polituram & formationem habuissent, ij de hæreditatis successione & familiæ nomine, velut ingenui pueri, secundum se à Galeno sententiam acciperent. Ea ingenuitatis nota fuit σύγγραμμα, quæ primo & tertio pruilegio quodam, quòd ad æternam rerum memoriam soli essent conditi, & in eum ordinem digesti, irrogata est, vt iam ex hac possessione non possint vi hominibus armatis deiici. Reliqui velut eiecitij & spurij iudicij calamitatem subeunt, nulloq; erciscundæ familiæ iure tenentur, & quòd ex reconditis quibusdam diariis & memoriæ subsidiis nullo ordine conditis collecti sint, tumultuarij quidam commentarij aut ὑπομνήματα dicuntur. Ac vt fit in familiis, vt ad indignos etiam nomen pertineat, sic in hac morborum vulgarium cognatione, gentilitatis nomen omnes retinent, pro merito tamen erga parentem amore, beneuolentiam hi maiorem, illi minorem experti sunt. Secundus nanque, quartus & sextus, etsi non omninò hæreditatis causam obtinent, quia tamen soli fertilitatem & culturam redolent, à Thessalo magni Hippocratis filio ad nomen adscripti sunt. Adeoq; parum abfuit quin propter impietatis iustam notam, quartum abdicationis condemnarit Galenus lib. 3. περὶ διαθ. Quinti & septimi omninò misera est conditio, etsi non eadem fortuna. Quintus à Dracone iunioris Hippocratis filio in Asclepiadarum senatũ allectus est, & à Galeno non pœnitenda æstimatione perfusus, dum eum ad dierum iudicatoriorum autoritatem confirmandam testem citat lib. 2. de dieb. decret. Septimus omni & causa & sententia apud idoneos rerum æstimatores cecidit, ac ne eius quidem rationem haberi licere est indicatum. At verò vt me ad pensum munúsque meum reuocem, primus & tertius Morborum vulgarium liber, studio & exquisita cura in id vt ederentur conscripti videntur, tamq; perfecto acuminis genere limati, vt nullam artis accurationem desiderent. Nam & splendidam quandam miniméque veteratoriam vtriq; communem tractationis rationem continent, eáque styli coniunctione inter se consentiunt, vt ex vno eodémque perenni Medicinæ fonte manare videantur. Crebra est in his Hippocraticæ frugalitatis copia, magna artis comprehensio, dictionis grauitas summa, sententiarum ingens pondus, cognitionis ratio tanta, quanta & ad scientiæ rationem, & ad artis speculationem animo informandam, homini expedito & non indiligenti satis esse possit. Ad quam si morborum actionem, aut particularem ægrorum attrectationem adiunxeris, miro quodam modo in se conspirantem Medicinæ operam feceris, vt non aliundè Medico dignitatem aut officium assignare debeas. Ægrorum inspectio ipsaque medicatio tam insignes hîc habet notas, vt nulla nos exempla ad artem in manus deducendam magis mouere debeant, quàm quæ istic mira quadam varietate & copia inserũtur. Quæ etsi sua breuitate plurima in artis operibus præcurrere videntur, tam insignem tamen habent præceptionum complexionem, casuum enumerationem, iudicij firmitatem, signorum denotationem, vt si ea ad vniuersales notiones velut ad Polycleti canonem dirigas, ista cõiunctione vberiores in re Medica fructus decerpere nõ queas. Adeò vt à* Galeno rectè scribatur istos Epidemion libros, vniuersalium artis præceptionum & theorematum quæ genuinis Hippocratis libris comprehenduntur, esse velut exempla quædam, atq; in actiones huiscemodi deduci. Atq; hoc sibi solùm proposuerit Hippocrates in his libris (vt scribit † Galenus) ἐξεθέσαι τὰ καθόλου διδαχθέντα ἀφ' ἑκάστου μέρους φαινομένων ἐφ' ἑκάστης ἀρρωστίας. Temporum verò vicissitudines, syderum cõuersiones, tempestatum circunscriptiones tam enixè proponunt, vt eam ob causam penè soli Morborum vulgarium famam sibi vendicent, idque adscriptore Galeno, qui & ea dere, & ambitiosa ista quam quærimus origine sententiam dicit in proœmio lib. 6.

* Com. 3. in Prorrh. † Com. 1. in Prorrh.

epid. his verbis: Ὁ τῆς ἑρμηνείας εἶδος ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ πάμπολυ διαλλάττει τοῦ κατὰ τὸν πρόσθεν καὶ τὸν τελευταῖον τῶν ὀνομαζομένων ἀπόκρυφα τῶν Ἱπποκράτους μόνα. τῶν γὰρ ἀνόνων πεῖρε, ὃ μὴ πέμπτον καὶ ἕβδομον ῥυαρηῶς εἶ) νόμα, ὃ δ' ἕκτον τοῦδε, καὶ πρὸς αὐτοῦ δεύτερον, ἐξ ὧν αὐτὸς Ἱπποκράτης ἑαυτῷ φιλοσκευάσαιο, φασὶν ὑπὸ Θεσσαλοῦ τοῦ υἱέος αὐτοῦ συνιλεγεῖναι, καί τινες μὲν ἠρώτων καὶ αὐτὸν Γαληνὸν γράψαι τὴν Θεσσαλοῦ, τινὲς δ' ἀνόμοις τῶν μετ' αὐτόν. ἐν μὲν τοῖς πρόσθεν καὶ τέτταρσι τῶν ὀπτιδημιῶν καταστάσεις τε τινας γράφει τοῦ πεπεισμένου, ἐφ' αἷς τὰ ὀπτιδημήσαντα διηρώτων. ταύτῃ γὰρ ἐπ' αὐτῶν αὐτὸς φαίνεται τῇ λέξει χρώμενος, καὶ διὰ τοῦδε καὶ ὁ ὀπτίγραμμα τοῖς βιβλίοις τοῦδε ἐποίησαν, τῶν ὀπτιδημόνων νοσημάτων διδασκαλίας αὐτοῖς γινομένης, καὶ τῶν αὐτὸ τὸ Ἱπποκράτους ὀπτιδημιῶν, ἃς ἐποιήσατο κατὰ πόλεις. *Hi ergo duo cùm & origine & ſtyli cognatione inter ſe coniuncti ſint atque tractationis ſerie, in eandem certè dignationis cauſam coniiciendi ſunt, eámque cæteris laudem præripiunt, quòd nulla aut ferè pauca adulterinæ notæ interſerta habent, ſed ingenuitatem ſuam quibusuis interdictis defenſam ſartam tectam tuentur & cuſtodiunt. Cuius cùm poſt parentis & Galeni mortem orbæ quaſi tutores relicti ſimus, domi teneamus eam liberali ſeptam cuſtodia, & hos ignotos atque impudentes procos repudiemus, tueamurq; vt adultam virginem caſtè & ab amatorum impetu quantum poſſumus prohibeamus. Quod certè præſtabimus ſi Galeni reſcriptis aſſignatam hæreditatem iuſtis vindiciis confirmauerimus. Iſtos igitur vt in publica nominis cauſa ſemper magni facit Galenus, ita certè ad obtinendam hæreditatem ſolos eſſe genuinos cenſet. Nec verò vlla in re eorum gratiam effundit narratio rerum ſimplex & nuda, omni ornatu orationis tanquam veſte detracta, ſed ſanè quò magis recti ſunt & venuſti, eò certè propius Hippocratis parſimoniam redolent. Nam & preſſam Hippocratis copiam æqualiter fuſam per totam orationem adhibent, tantaque rerum varietate atque verborum proprietate diſtinctam, vt ſint quaſi in ornatu diſpoſita quædam inſignia & lumina. Ac inepti fortè ſimus qui velimus iſta calamiſtris inurere, in quibus ſolutam quandam diligentiam aut non ingratam negligentiam ineſſe voluit Medicorum iſte Homerus, vt iſta ſpecie ſuauitatem quandam auſteram & ſolidam, non dulcem atq; decoctam obduceret. Hunc coloris habitum & quaſi ſuccum ex his Galeni verbis requiras neceſſe eſt, quibus apertam iſtam & ſimplicem ægrorum expoſitionem, venuſtate quadam non fuco illita, ſed ſanguine diffuſa, colorat. Scribit enim* παρεῖκται μὲν οὖν τινὰ καὶ τοῦ δευτέρου καὶ ἕκτου τῶν ὀπτιδημιῶν, ὥσπερ καὶ τοὺς ἀφορισμοὺς ὅτι τὰ τελευταῖα, ἀλλά τ' ἀνάγκα πάντα καὶ τοῦ δευτέρου καὶ ἕκτου Ἱπποκράτους ὄντ', οὐκ ὀλίγα μὲν ἐν ὑπομνήμασιν διαρρεῖται, τινὰ δ' καὶ τῶν συνάγοντος αὐτὰ τοῦ ἑτέρου. ἐοῖ δ' οὖν ὁ τῶν Ἱπποκράτους υἱέων διδοκιμώτατος ὄνομα Θεσσαλός, ἀκριβῶς ἀκούσας, ἡσυχῇ τῇ γνώμῃ τοῦ πατρός. ἐν δὲ τοῖς πρόσθεν καὶ τέτταρσι τῶν ὀπτιδημιῶν, ἢ οὐδὲν ἢ βραχέα πεπυλεῶς ὑποπλόσθεν αὐτῆς ἐλλεγράφθαι. καθόλου δ' ἐν τοῖς βιβλίοις τούτοις θεωρήματα πεπυκάσασιν ὀλίγα γέγραπται, διηγήσεως ἕνεκα ἐν αὐτοῖς ψιλῆς τῶν συμβαίντων, ἤτοι κοινῇ πολλοῖς ἐν καταστάσεσιν ὀπτιδήμοις, ἢ καθ' ἕκαστον ἰδίᾳ. *Neq; verò de iſta tota egregia commendatione deſperandum eſt, quòd artis præcepta non æquè luculentè, aut alia fortè ratione quàm in Aphoriſmis, Prædictionibus, aliisque id genus ad cognitionem comparatis libris, comprehenſa habeant. Hos nanque libros antè illos editos eſſe conſtat, quòd ad vniuerſalium præceptorum intelligentias in animi notione reponendas, materiam tanquam viam ſternerent. Quod teſtatur his verbis Galenus lib. 1. de dieb. decret.* δέδεικται δ' ἡμῖν ἤδη μὲν καὶ δι' ἑτέρων, ἀλλὰ καὶ νῦν ἐδεῖν ἤπου ἔσται δῆλον ἐν τῷ ἐφεξῆς εἰρησομένῳ, ὡς πρότερον αὐτὰ τὰ τῶν ὀπτιδημιῶν γέγραπται βιβλία, βασανίζοντι διὰ τῆς πείρας ἐπὶ τὰ θεωρήματα, καὶ μὴ τολμῶντι καθόλου πίστιν ἀποφαίνεσθαι ἐπ' αὐτῶν χρῆσθαι. *Rurſusque lib. 2.* δέδεικται γὰρ ἡμῖν πολλάκις ὡς πρότερον γέγραπται τῶν ὀπτιδημιῶν βιβλία, τοῦτο πρόγνωσικοῦ καὶ τῶν ἀφορισμῶν, ὅπερ δύναμιν ὑπομνήματος ἔχει. *Quare non mirum eſt ſi non æquè diligentem habent accurationem, quòd iſti eius facultatis quæ ex arte comparatur adumbrationem tantummodò contineant, ex aliis doctrinæ conſummatio & perfectio velut ex promptiſſimo penu haurienda ſit.* ὡς γὰρ ἀναπολικῶν ἀπῶν πρόσθεν οὔκετο τοῦτο γράφειν πρόγματείαν, ἀλλὰ πρόγνωσικόν, *vt ſcribit Galenus com. 3. in lib. 3. epid. Neq; verò vulgaris eſt iſtorum gloriatio, quòd ex omni librorum de Morbis vulgaribus familia, ſoli in publicum venire & elegantis conuentus auribus digni ſunt habiti, vt non aliam ob cauſam ſe doctis venditare aut poſſint aut debeant. Nec alia ſanè ratione apud Galenum cæteris præſtant, quàm quòd optima vſi fortuna, à parente nutricationem acceperunt. Sic enim de his ſcribit com. 3. in lib.* περὶ δυσπν. μόνον δ' τεῖτον καὶ πρόσθεν τῶν ὀπτιδημιῶν ὡς πρὸς ἔκδοσιν πρὸς Ἱπποκράτους γέγραπται. *Et mea quidem ſententia longè exactius iſtud diſſerit libris* περὶ δυσπνοίας, *vbi eorum omnium natales tam aptè promit, vt nuſquam clarius eluceant, atq; ad totum negotium conficiendum vix ſit vllus alius locus aptior. Quem vt rem ipſam expediã adſcribendum puto.* †ἐπεὶ δ' ἐπὰ μὲν ὄντ' ἀπόκρυφα τὰ τῶν ὀπτιδημιῶν βιβλία, τούτων δ' ὁ μὲν ἕβδομον σαφῶς νόμον ἔχει πᾶσι δοκεῖ,

* Com. 2. in lib. 3. epid. †Lib. 2. περὶ δυσπν.

καὶ νεώτερον διεσκευασμένον. ὁ δ' πέμπτον τοῦ μεγάλου Ἱπποκράτους τοῦ Ἡρακλείδου υἱέος, ἀλλὰ τοῦ νεώτερου τοῦ Δεράκοντος. ὁ δ' δεύτερον, καὶ ὁ τέταρτον, καὶ ὁ ἕκτον, ὅστ' μὲν οἷς τοῦ Ἱπποκράτους υἱέος, ὅστ' δ' οἷς καὶ αὐτοῦ Ἱπποκράτους ἐδόξεν, ἀμὴν συγγράμματά γε, καὶ δὴ ὥσιε ἀφαδοθῆναι τοῖς ἕλλησι μέλλοντα, ἀλλ' ὑπομνήματα εἶ). πιὰ δ' αἴτιον καὶ ἀκριβέστερόν μοι δοκοῦσι καταμαθεῖν τῶν βιβλίων τὸν δυνάμιν, ὑπὸ μὲν τοῦ Θεσσαλοῦ γεγράφθαι δοκεῖ τὰ ἑ. δύο δ' εἶ) τοῦ μεγάλου Ἱπποκράτους, καὶ ὀπτιγεγράφθαι γέ που ἀφ' τοῦδε, τὰ ὀκτὼ τοῦ μικροῦ πινακιδίου, δ' ἠλοιόπ τοῦ Θεσσαλοῦ πολύπαι ὀστάσαφ ὁ πατὴρ αὐτοῦ γεγραφὼς ἔτυγεν ἀληθίσαι κατουδάσαντος ἐς ταυτὸν, ὡς μηδὲν ἀπόλοιτο. μόνα δ' καὶ λοιπὰ τῶν τέτταρων βιβλίων, Ἱπποκράτους εἶ) τοῦ μεγάλου, χρεὸν ἅπασιν ὁμολόγηται, τό τε πρόσθεν καὶ ὁ τεῖτον. *Idem quoque lib. 3.* ὡς πρὸ δ' πρόσθεν καὶ ὁ τεῖτον ὁ μόνον ὑφ' Ἱπποκράτους συγκείαζ δοκεῖ τοῖς ἄρτια πρὸς τέτταρον, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀθεείας οἰκεότηλι σωῆφθαι πρὸς δηλα. τ' αὐτὸν οἶμαι δ' ἤπου ἔχει καὶ τὰ κατ' ὁ δεύτερον, καὶ ὁ δ', καὶ ὁ ἕκτον. ὁμολόγηται γὰρ οὖν ἤδη καὶ ταῦτα συνθεῖναι Θεσσαλὸν τ' Ἱπποκράτους υἱόν, τὰ μὲν αὐτοῦ τοῦ πατρὸς ἐν διαφέραις πίσιν ἢ δέλτοις δυρόγα. ὑπομνήματα, πρεσβεῖα δέ τινα καὶ αὐτὸν ὀκτὼ ὀλίγα. τό γε μὲν πέμπτον τε καὶ ἕβδομον τῶν ὀπτιδημιῶν ὀκτὼ αὐτὴς μοι δοκεῖ τ' Ἱπποκράτους γνώμης οἰκείας ἀξιῶσαι. καὶ ἐμὲν δ' γνώμεν ὀρθὸ ὁ τέταρτον, εἰ καὶ πίσιν ἔδοξε καὶ τοῦθ' ὑπὸ Θεσσαλοῦ συνιλεγεῖναι. *Rurſus comm. 3. in lib. 6 epid.* τὰ γὰρ ἐν διαφέραις ἢ γράφαις, ἢ δέλτοις ὑφ' Ἱπποκράτεῖ γεγραμμένα, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεσσαλὸν ἀθροίσαντα φασὶ τοῦτ' τὰ δύο βιβλία συνθεῖναι, τό τε δεύτερον καὶ ὁ ἕκτον, ἔνιοι δ' καὶ ὁ τέταρτόν φασι. πρὸς ἔκδοσιν δὴ ὁμολογεῖται γεγενέναι ὁ πρόσθεν τε καὶ τεῖτον. *Quibus ex omnibus ſatis explicata eſt horum librorum omnium origo, vt mihi ad agnatos & gentiles deducti videantur, etſi priuatas cuiq; ſuas corollas dimittimus. Inſcriptionis ratio tam aperta eſt vt vel ex primi & tertij libri doctrinæ genere ſatis pateat. Nam & illic vulgatas morborum conditiones tam luculentè explicat, vt vel inde ſolidam nominis gloriam ſibi quæſiuiſſe videantur. Etſi non infœliciter quibusdam ex Hippocratis peregrinationibus nomen deportaſſe perſuaderi poteſt, quibus peragratis vrbibus multiplicem operam commodans, ea quæ ad artis comprehenſionem faciebant, ex vario rerum vſu & incomparabili cognitione, in vniuerſales notiones atq; ſpeculationes componebat, vt tandem iſta præceptionum coagmentatione, doctrinæ genus abſolutiſſimum conformaret. Quæ certè nominis origo Galeno tanto viro indigna viſa non eſt, cùm in procemio lib. 6. epid. ad eam ſenſim delabatur, vt ſextum cæterosq; Morborum vulgarium libros in nominis cauſam trahat. Eoq; pertinet tam ſæpè & ad tædium vsque,* τῶν ὀπτιδημιῶν *indicatura in Galeni monimentis inculcata, vt ea ſæpiùs incidat quàm quæ* τῶν ὀπτιδημίων *præſcriptionem habet. Sic quoque com. 1. in Prorrh.* ὀπτιδημίας *vocat. De nominis notatione, morborum iſtorum origine, cauſa, diſtributione, cùm multa à Galeno dicta ſint, iſtaque in verſando Hippocrate ſæpiùs occurrant, aptus ad dicendum nunc locus non videtur. Atque hactenus firmata eſt prima ad hos libros noſtra aggreſſio. Reſtat (Lector candide) vt quia ad cauſam ſatis videmur comparati, de me ipſo pauca dicam. Ac primùm me ad Hippocratem ipſum Medicinæ vnicum parentem ita animum deflexiſſe, vt in eum quantulamcunque ingenij facultatem, omnem certè ſtudiorum noſtrorum rationem conuerterem. In quo elaborando etſi operis difficultas ſæpius me retardauit, nunquam tamen fregit, diſiecit, debilitauit, quòd animi tui candorem & iudicij aſſenſionem mihi expectandam eſſe proponerem, vt gradus & quaſi dicendi progreſſus cognoſceres, & in lubricum tanquam in viam ingreſſum tua æquanimitate ſubleuares. Quo certè æquior eſt noſtra poſtulatio, quòd & communem omnium cauſam attingit, & par eſt prima & ardua conantem votis quàm longiſſimè proſequi. Hippocratis doctrina diu multumque longis antè retractis ſæculis vſque ad Galeni ætatem altiſſimis tenebris obruta iacuit, eamque ob rem effuſis animis omnique beneuolentia tam liberalis viri largitatem complecti decet, quòd iſtius laboribus & exquiſita doctrina effectum ſit, vt tanquam ad vitam ingreſſi, tum primùm ad aſpictendam lucem erecti videamur. Hippocrates natura admirabilis eſt, genere toto grauis, artis complexione inſignis, clarus, præceptionum comprehenſione infinitus, verborum ornatu grandis, interdum preſſus, conciſus, ſententiis creber & ſapiens, compreſſione rerum breuis & ob eam ipſam cauſam obſcurus. Nec ſunt iſta ſingulorum articulorum tantùm, ſed in toto etiam ſpectantur corpore. Quam in rem intuenti minus certè mirum videri debet, quòd cùm nec vlla ætate uberior Medicorum fœtus fuerit, huic tamen amatores deſint. Galeni profluentem copiam & redundantem ubertatem quantis poſſunt veſtigiis in ſpatio omnes perſequuntur. Hippocratis acumen, ſubtilitatem, obſcuritatem velut preſſas anguſtias deuitant & ſuſpiciunt magis quàm intelligentia comprehendant. Sed vt pugiles inexercitati etiamſi pugnos & plagas Olympiorum cupidi ferre poſſunt, ſolem tamen ſæpè ferre nequeunt: ſic multi cum omni iam laude hac Medicæ rei exercitatione probè defuncti, labores etiam magnos excepiſſent, iſtius breuiloquentiæ ſeueritatem quaſi ſolem non tulerunt. Ac verò vt huius conciſis ſententiis interdum etiam non ſatis apertis cùm breuitate*

tum nimio acumine, sua explanatione & quasi exaggerata altius oratione plurimum attulit luminis Galenus: sic Galeni luminibus in isto interpretationis genere nulla posteriorum ætas obstruxit, sed effusam illius copiam velut otio diffluens potius complexa est quàm vlla sedulitate imitata. Et sanè Hippocratis disciplina ad quoduis artis Medicæ genus tam probè comparata est, vt quæ ad eam quam in Medico requirimus facultatem assequendam instrumenta sunt necessaria, inde tanquam ex locupletissimo promptuario in communem vsum transfundi facilè queant. Mihi quidem sic persuadeo, huius Medicinæ parentis doctrinam ita verbis & sententiis esse instructam, vt quemadmodum qui vtuntur armis aut palæstra, non solùm sibi vitandi aut feriendi rationem esse habendam putant, sed etiam vt cum venustate moueantur: sic eum verbis quidem simplicibus, consuetudine tamen illustribus, ad aptam compositionem & condecentiam, sententiis verò ad grauitatem esse vsum, vt ij qui in armorum tractatione versantur. Cùm igitur ex limpidissimis & perennibus istis Græcorum fontibus hauriendam esse Medicinam existimarem, eamque cognitionem ingenuo & liberali homine, acrique & diligenti iudicio dignam ducerem, omnes meas rationes ad Hippocratem contuli, vt & artem ab ipsis incunabulis puram & sanctam caperemus, & quàm proximè fieri posset nos ad eam maiorum ætatem transferremus, quam nec barbaries vlla domestica infuscauerat, & cui rectè sentiendi beneque loquendi famam, non præiudicata aliqua ex triuio, sed longa sæculorum æternitate rectæque mentis assensione confirmata autoritas confecerat. Quo in cursu nos non leuiter commouit quorundam importunitas, qui ecquodnam curriculum aliquando habitura sit nostra industria cùm ferre non possent, huius instituti speciem certè magis quàm laborem & vigilias cernere se fatentur. Per sanè mirum mihi fuit esse quosdam adeò Græcarum literarum fastidiosos, vt earum vsum (quem mihi mediusfidius esse parcissimum optimè conscius sum) hoc in negotio præsertim vitio verterent, quod est indicium hominis & otio & literis abutentis, vt ne quid grauius dicam, certissimum. Quam enim vllam satis honestam loci alicuius explicationem facere, quam deniq; confirmationem vllam adferre poteramus, sine alicuius grauioris viri autoritate. Qua in re ad quosnam potius quàm ad Græcos optimos docendi & cognoscendi magistros deflecterem? An vt ab his quos ex acie in reipub. nostræ præsidiis collocatos sciebam, meipsum abducerem, & velut transfuga ad barbaros transmitterem, ac in prodendis saluberrimæ artis castellis facinus admitterem? At verò Galenum ipsum cæterósque huius scientiæ dictatores, per idoneos viros in latinam coloniam deductos, Latinè loquentes audire poteramus. Et certè per meipse istúd præstare poteram clarorum virorum exemplo, nisi scelus esse videretur in re literaria flagitiosissimum, non eo sermone Galenum audire loquentem, quo nec eum scribere puduit, nec verò eum legere vnquam est aut inhonestum aut turpe existimatum. Etsi profectò in eo me nostris auribus consuluisse non diffiteor, quæ perennem istam & profluentem loquacitatem in crebra eiusdem repetitione capere posse non videbantur, vt taceam mihi in re tam seria & delicata, quæ nullum fastidium ferre queat, breuitatem religioni fuisse maximæ. Nec est quòd quisquam ad facinus audacior, hos nostros labores à communi omnium causa abhorrentes esse sibi persuadeat. Nam & nos eam locorum rationem subduximus, adeóque facilè subnotauimus, vt vel mediocriter in re medica versatis leui negotio in manus subeant. Sed profectò istæ sunt deliciæ supiniores quàm vt acutorum & intelligentium virorum stomachum mouere debeant, tantúmque absunt ab obtrectatione inuidiæ, quæ solet lacerare plerosque, vti eæ non modò non exulcerare nostram gratiam, sed etiam conciliare videantur. Superest Lector Candide, vt quoniam tibi canimus, nostras istas Annotationes ad Galeni libram appensas, ad eorum quæ plurima secutura sunt spem, omni beneuolentiæ genere complectaris. Quæ si candore tuo aspiraueris, facilè repromittam efficiamq; vt nequicquam me huius rei sponsorem appelles. Dum certè in animum inducas tuum, quanti sit negotij post Galenum exundantissimum Medicinæ campum, in Hippocratem annotationes scribere. Neque enim solùm acuenda nobis & procudenda lingua est, sed ornandum complendumq; pectus plurimarum rerum scientia, copia, varietate. His tamẽ me assecutum opinor, vt nimis redundantes nos & superfluentes iuuenili quadam dicendi impunitate & licentia, præoccupatis spatiis Galenus reprimeret & quasi extra ripas diffluentes coerceret. In quibus me mihi ita moderatum esse palam profiteor, vt sedulò importunæ garrulitatis suspicionem cauerim, omnémque adhibuerim diligentiam ne Galeni operam per se satis promptam & facilem, qua infantiæ nostræ labe perfunderem. Sed iam extra rem nimis multa, & ad reliquam orationem Hippocratemq; audiendum aggrediendum est.

HIPP.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΘΗΜΙΩΝ ΤΟ ΓΡΩΤΟΝ.

HIPPOCRATIS DE MORBIS VVLGARIBVS, LIBER PRIMVS:

ΤΜΗΜΑ ΓΡΩΤΟΝ.

κατάστασις πρώτη.

A ΕΝ Θάσῳ φθινοπώρου πρὸς ἰσημερείην καὶ ὑπὸ πληϊάδα, ὕδατα πολλὰ, ξυνεχέα, μαλθακὰ, ὡς ἐν νοτίοισι χώροισι νότιος. σμικρὰ πνεύματα βόρεα. αὐχμοί. ὁ στάλος ἐίς γε χειμῶνα, ὀκταίον ἦρ ἔαρος. ἦρ ὃ νότιον, ψυχρόν. μικρὰ ὑσματα. θέρος ὡς ἐπὶ πολὺ ὀπτανέφελον. ἀνυδρίαι. ἐτησίαι, ὀλίγαι, σμικραὶ, διεστασμένως ἐπνεύσαν. χλωμαίνης δὲ τῆς ἀγωγῆς ὅλης ὀπτὰ τὰ νότια, καὶ μὴ αὐχμώδη. πρὸς μὲν τὸ ἦρος ἐκ τῆς πρόσθεν κατάστασις ἐναντίης καὶ βορείης χλωμαίνης. ὀλίγοισιν ἐχλόοντο καῦσοι. καὶ τούτοισιν πολύτη δύσταξις. καὶ ὀλίγοισιν ἡμορράγεον. ὁ δὲ ἀπέθνησκον ἐκ τούτων. ἐπάρματα δὲ τὰ ὦτα, πολλοῖσιν ἐτερόῤῥοπα. καὶ δὲ ἀμφοτέρων τοῖσι πλείοισιν ἀπέφυσιν ὀρθοστάδιον. ἔστι δὲ οἷς καὶ μικρὰ ἐπεθερμαίνοντο. κατέσβη πᾶσιν ἀσινέως. ὁ δὲ ἐξεπύησεν οὐδένι ὡς ἐπὶ τὰ ἐξ ἀγῶνα πρόφασιν.

SECTIO PRIMA.

Status primus.

IN Thaso ad autumnum circiter Æquinoctium & sub Vergiliarum occasum pluuiæ multæ, continentes & leues fuerunt, nõ secus ac spiratibus austris. Hyems austrina quę flatus aquilonares paruos & iusto maiores siccitates habuit, atque etiam in totum veri similis fuit. Ver autem austrinum, frigidum, paruas habens pluuias. Æstas vt plurimùm nubila, in qua ab imbribus cessatio fuit. Anniuersarij venti (qui Etesię dicũtur) parum, tenuiter, disiunctim, segregatimq; spirauere. Existente igitur toto nos ambiẽtis aëris statu austrino & ad magnas siccitates vergente, antè ver quidem, quòd superior status subcontrarius & aquilonius factus fuerit, paucis febres ardentes contigerunt, eæque valdè mites & facillimè consistentes, quæ neque sanguinis ex naribus profusionem nisi paucis, neque mortem attulerunt. Multis verò aurium tumores subnascebantur, qui in alteram partem vergebant, plærisque etiam in vtranque, iisq; febre vacuis & in erectum stantibus nec decumbentibus, etsi nonnullis paulisper incalescerent. Omnibus absque noxa extincti sunt, neque cuiquam, velut ij qui alias sui ortus causas habent, suppurationem fecerunt.

C TOTA hæc temporis conditio austrina, subfrigida, pluuia, nubila, caliginosa, cum quibusdam squalotibus describitur: Vt nihil mirum fuerit febres quasdam ardentes, plurimos verò aurium tumores, & in fauces totumque thoracem fluxiones viguisse. Qua ex occasione qui naturalem quandam aptitudinem ad tabem habebant, hac tempestate malè affecti fuere. Nam ex illabentibus quibusdam casibus, vt febribus hortidis, assiduis, celeribus & semitertianis, præsentissimum exitium habuere. Quibus in explicandis pulcherrimus locus consumitur. Cæteris quidem febres continentes, sed leues & salubres adfuere, quæ quodammodo statum iudicationum ordinem seruauere. Cæterùm quæ in impressis codicibus præfigitur indicatura, τμῆμα πρῶτον, & κατάστασις πρώτη, nullis in codicibus manu scriptis habetur, sed in quibusdã λόγος πεντήκοντα adscribitur. Et certè suspectas istas καταστάσεις inscriptiones his in libris facit Galenus initio com. 3. in lib. 3. epid. Hippocratemq; ipsum statim à re ipsa aut temporis circunscriptione, absq; vllo præscriptionis præludio exorsum in his libris scribit.

φθινοπώρου πρὸς ἰσημερείην] Circa autumni æquinoctium rectè dicere potui si vtrumque coniunxeris, sed ad autumnum dixi vt temporis conditionem paulò altiùs repeteres, cùm morbosus hic cœli status circa æquinoctium vulgatus fuerit. Disiunctè enim legi

D cum Galeno & nostris omnibus codicibus, ἐν θάσῳ, φθινοπώρου, non φθινοπώρου πρὸς ἰσημερείην, etsi vtroque modo idipsum satis indicatur, vt paulò pòst eam lectionem agnoscit Gal. Adducitur autem hic locus à Galeno initio com. 3. in lib. 3. epid.

ὑπὸ πλειάδα] Sub vergiliarum occasum dixi, quòd his verbis videatur totam huius status cõditionem circunscripsisse. Cuius sensus admonet etiam Galeni dictio: οὐ γὰρ ὑπὸ φθινοπώρου πρὸς ἰσημερείην, καὶ δυοῖν μηνῶν, οὐκ εὐθέως ἐκ τῆς ἀρχῆς σύνοιδεν ἡ εἰρημένη κατάστασις, ἀλλὰ περὶ τὴν ἰσημερίαν ἤρξατο τὸ παρέτεινεν ἄχρι πλειάδος δύσεως, ἡμέραις ὡς πεντήκοντα. Et paulò pòst multò dilucidius hoc approbat, dũ scribit Vergilias

ab Hippocrate compendiaria voce dictas pro earum occasu, his verbis: ὅπ φθινοπώρου πίεσις οἵδε ⊕ αὐτὸς τοῦ ἡ πλειάδος δύσιν, ἢν ὄψῃ σεσήμου φωνῆς ὀνομαζῇ ⊕ πλειάδα, σαφῶς ἐδήλωσεν εἰπὼν μὴ τὸ πιεσμὸν εἶναι ⊕ ὑπὸ πλειάδος. Ex quo etiam loco videre licet Galenum vbiq; ὑπὸ πλειάδος legisse, cùm Hippocratis verba adducit, etsi ὑπὸ πλειάδος idem legit lib. 3. Epid. A

ξυνεχέα, μαλθακά] Continenter sed sensim & leniter compluisse significat, vt leues pluuiæ iis quæ largè, cum impetu, & raptim vniuersimq; fiunt opponantur ex Galeno, qui μαλθακῶς hîc legisse videtur, vt & lib. 3. epid. consentientibus vetustissimis codicibus, eodem vtrobique sensu.

ὡς ἐν νοτίοισι] Istud non legit Gal. nec adscriptum inuenitur in quibusdam codicibus manu scriptis, quanquam in eo consentiunt interpretes. Quod etsi austrinam temporis conditionem facit, id tamen plenius sigillatim & velut per partes postea indicat. Galenus tamen lib. 3. epid. ἐν νοτίοισιν legit.

αὐχμοί] Iustò maiores siccitates dixi, non squalores, quòd hîc αὐχμὸς τοῦ ξηροτέραν τῶν παρεστηκότων κατάστασιν significet teste Galeno, non illam exuperantem cum squalore siccitatem quæ æstati ferè est propria. Quod ferè expressit Caluus cùm siccam dixit, si excessum subnotasset & hyemis veram intemperiem expressisset. B

ἐτησίαι] Suspectam semper habet æstatem Hippocrates, in qua Etesiæ pauci, aut nulli, aut diuulsi, disiuncti, interrupti, dispersi, non continenter spirant, quos διεσπασμένους πνέουσας, quasi dispersim & contractim spirantes vocat, vt scripsimus in lib. 2. epid. sect. 3. Etesias verò anniuersarios ventos diximus, statos anniuersarios Aquilones Budæus. Sunt enim venti μίξιν ἔχοντες τοῦ τε καὶ τοῦ φερομένων καὶ ζεφύρων, vt scribit Arist. in libello de mundo. Etsi operæpretium fuit dictionem ipsam retinere, quod aliâs fecimus ex Plinio. Galenus autem hîc legit ἐτησίαι ὀλίγαι, σμικραί, διεσπασμένοι ἔπνευσαν, cui consentiunt codices quidam manuscripti Regij. Alij ὀλίγαι, σμικραί, eodem sensu.

τοῦ ἀγωγῆς ὅλης] ἀγωγὴν τοῦ τοῦ ἀθέρος κατάστασιν interpretatur Gal. aeris nos ambientis statum diximus. Sed profectò cùm sit veluti superiorum connexio, & ad totius anni descriptionem ex partium recensione referatur, vertere potuimus (existente igitur toto anni tenore austrino) non secus ac Gaza τοῦ κατ' φύσιν ἀγωγὴν, naturæ tenorem dixit. C

παύσεις] Valdè mites & facillimè consistentes diximus febres ardentes, quæ neque exactæ neque vehementes essent, sed moderatæ, faciles & ad solutionem procliues. Sic enim παύσεις εὐστάθεις καύσεις ὀξυμαὶς παύσεις καὶ πίκρασι καὶ διεστεμένοις, μετριοπάθεις, ⊕ λυθλῶσι ῥᾳδίοις interpretatur Galenus, quomodo εὐστάθεις νόσοι ⊕ εὐκρινέστατοι dicuntur Hippoc. lib. 2. epid. & aph. 8. l. 3. vbi etiam καθεστῶσις ⊕ εὐσταθέας καιρὸς satis exposuimus. Quò magis miror Caluum huic se dictioni satisfecisse arbitratum, quòd iis bene stetisse dixerit. Codices quidam manuscripti βορείης pro βορέης leg. vt Gal. ἠμορράγησαν pro ἠμορράγεον, eodem sensu.

ἐπέρμεα] Parotidas subindicat ex aerea, caliginosa & subfrigida materia ortas, quo nomine neque febres, neque dolores, neque verò suppurationem attulerunt, sed sensim & turò euanuerunt. Cuius generis exemplum est lib. 2. epid. sect. 2. in Aristæi vxoris fratre. τὴν ὑστεραίην ἀπὸ τοῦ πυρὸ οἷς οἴδημα, τῇ δ' ὑστέρῃ ⊕ πρῷ δεξιὸν ἦσον δ' ἤπιον, καὶ ὑπεχλιάνετο. παῦτα καπεμφλύθη καὶ οὐκ ἀπέπυησεν. Hunc autem locum adducit & explicat Gal. lib. ἀθεῖ κόμματος cap. 3.

ὀρθοστάδιον] ὀρθοστάδιον ὀνομαζόμενον τοὺς αὐθρώπους intelligit Galenus, τοὺς παχύσοις φέροντας ἀλύπους ἀθελεγχομένους, καὶ παρέχοντας τὰ σώματα, καὶ μὴ καταπαυομένους κλινήρεις γίνεσθαι, καὶ θάνατον ἐν τοῖς σφοδρότεροις νοσήμασι. Quod de leuioribus morbis dicitur, quibus qui affluguntur, erecti & stantes obambulant & consueta munia obeunt. His opponuntur κλινήρες, καπακλιθέντες, ⊕ κλινοπετεῖς ἢ ὅλῃ δίφρῳ καθήμενοι ⊕ καπακείμενοι, vt sect. 2. huius libri, quos Græci eleganter βεβλημένους, proiectos, prostratos & lecto affixos vocant. Sic enim Math. 8. de resoluto scribitur, κύριε ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς δεινῶς βασανιζόμενος, & Lucæ 16. de Lazaro ὃς ἐβέβλητο πρὸς τοὺς πυλῶνος αὐτοῦ. Ex eoq; sensili ægrorum decubitu cùm vehementer febricitant, morbi principiũ desumit Galenus lib. 1. †de diebus decret. non ex eo quòd multis diebus stantes obambulant, consuetaq; munia obeunt, vbi etiam harum dictionum vim satis explicat. Quæ dictiones ex vulgi consuetudine petitæ, satis indicant Hippocratem popularibus & vulgò notis verbis vti cõsuetum, quod multis in locis testatur Galenus. Decumbentes enim aut iacentes ægros cùm dicimus, grauiter afflictos vulgus indicat. Vt inde etiam facilè Clinice Medicina, quæ decumbentibus ægris opem fert, originem duxerit, cuius autorem Hippocratem Coum facit *Plinius. D

†Cap. 6. *Lib. 29. cap. 1.

Horum autem ea fuit natura vt molles & laxi essent, magni, diffusi aut sparsi, sine inflammatione & dolore, omnibusq; sensim & sine vlla significatione euanescerent. Fiebant ista quidem adolescẽtibus, iuuenibus, ætate florentibus, atque horum plurimis qui in palæstrâ & gymnasiis exercebantur, mulieribus verò paucis contingebant. Multis tusses aridæ & inanes, quibus cum tussi nihil educebatur, nec ita multò post voces raucescebant. Quibusdam verò ex temporis interuallo inflammationes cum dolore in alterum testem erumpebant, quibusdam etiam in vtrosque. Alij quidem febribus corripiebantur, nonnulli verò sine febre persistebant. Atque adeò hęc ipsa plurimis grauia & molesta fuere. De reliquo autem quod ad ea attinet, quæ ad Chirurgiam spectant, in his inculpatè habebant. Ante verò æstatis initium, & per ipsam æstatem, atque etiam ad hyemem, eorum multi qui iam longo interuallo consumpti erant, tabefacti decubuerunt, siquidem & multis de tabe in dubium venientibus, ipsa tunc est cõfirmata. Est vbi etiam eos qui natura erant ad tabem promptè comparata, tum primum occupauit. Ex his multi atque etiam plurimi interierunt. Atq; haud scio si quis ex decumbentibus etiam modico tempore superfuit. Celerius verò interierunt quàm talia transigi soleant, præsertim cùm alios & diuturniores & cum febribus coniunctos pertulerunt, nec interierunt, de quibus paulò pòst scribetur. Solus nanq; & eorum qui tunc viguerunt maximus, multos tabes ipsa peremit. E

ἰῶδες ὁ τῆπος αὐτέων, χοῦνα, μεγάλα, κεχυμένα, οὐ μετὰ φλεγμονῆς. ἀνώδυνα, πᾶσιν ἀσήμως ἠφανίσθη. ἐγένετο δὲ τῶν τε μεθηκίοισιν, νέοισιν, ἀκμάζοισι. καὶ τούτων τοῖσι τὰ πολλὰ ἐν παλαίστρῃσι, καὶ γυμνασίοισι πλείστοισιν. γυναιξὶ δὲ ὀλίγοισιν ἐνέμετο. πλείστοισι δὲ βῆχες ξηραί. βήσσουσι καὶ οὐδὲν ἀνάγοντες. καὶ φωναὶ βεβηχώδεες, καὶ μετὰ πολλοῦ τοῖσι δὲ καὶ μετὰ χρόνον. φλεγμοναὶ μετ' ὀδυνῆς ἐς ὄρχιν ἐτρέπετο. τοῖσι δὲ ἐπ' ἀμφοτέρους. πυρετοί. τοῖσι μὲν, τοῖσι δὲ οὔ. ὅσοι πόνους τοῦτα τοῖσι πλείστοισι. τὰ δὲ ἄλλα ὁκόσα κατ' ἰητρὸν, ἀνόσους διῆγον. τοῦτοι δὲ θέρεος ἀρξαμένου, καὶ ἐξ θέρεος καὶ κατὰ χειμῶνα, πολλοὶ τῶν ἤδη πολὺν χρόνον ἀποφθειρομένων, φθινώδεες καὶ ἐκλείποντες. ἐπεὶ καὶ τοῖσι ἀνδιαστῶς ἔχουσι, πολλοῖσι ἐβεβαίωσε πότε. ἔτι δὲ οἷσιν ἤρξατο τοῦτοι, τοῦτοισιν ἔρρεπεν ἡ φύσις ὅλη ὁ φθινώδες. ἀπέθανον δὲ πολλοὶ καὶ πλεῖστοι τοῦτων. καὶ τῶν καπακλιθέντων οὐκ οἶδ' εἴ τις καὶ μέτριον χρόνον διεγένετο. ἀπέθνησκον δὲ ὀξυτέρως, ἢ ὡς εἴθισται. ἀφίκνεν τὰ τοιαῦτα. ὡς τά γε ἄλλα καὶ μακρότερα ἐν τοῖσι πυρετοῖσι ἐόντα, βαρύφορα ἤνεγκεν, καὶ οὐκ ἀπέθνησκον. τοῦτοι δὲ γεγράφε. μᾶλλον γὰρ καὶ μέγιστον τῶν τότε γενομένων νοσημάτων τοὺς πολλοὺς ὁ φθινώδες ἔκτεινεν. F G H

χοῦνα] χοῦνα Galenus interpretatur μαλακὰ καὶ ὑποκίνητα τοῖς δακτύλοις, ⊕ κατὰ τὸν ἐπιθροῦσιν αὐτῇ βοθρούμενα, molles & laxos dicimus, fungosos, inanes, vanos & cedentes tumores intelligentes, quorũ plurima est materia aërea & caliginosa, quæ cùm neq; admodũ infarcta sit, facilè digeritur, funditur, dissipatur & subsidit: vt renitentibus & duris ex materia crassa, lenta, cruda & frigida, tumoribus opponantur. Sic τὸ χοῦνον τρῶμα τῷ σκλήρῳ, τουτέστι σκληρῷ καὶ αἱμπύπτῳ opponit Hippocrat. placito 67. lib. 5. aph. & sect. 3. lib. 2. epid. Hîc verò mihi Caluus malè dixisse videtur, quædam vana & fungida fuisse, quædam magna, quædam sparsa, cùm de iisdem tumoribus hæ omnes attributiones dicantur. πρόπου autem hîc rectè naturam omnibus significare constat, quod satis probauimus com. nostro in lib. 2. epid. & verò in OEconomia nostra plenius dicturi sumus. A

ἀνώδυνα] Vnus ex codicibus manu scriptis recentior ἀνόδυνα vitiosè pro ἀνώδυνα posuit, nisi ἀνόδυνα pro ἀνώδυνα positum existimes, quod innoxios aut innocuos fuisse tumores significabit.

ἀσήμως ἠφανίσθη] Sensim & sine vlla significatione disparuisse diximus, vt illud ἀσήμως explicaremus, quod in hac signorum doctrina nullam insignem solutionis notam adfuisse indicat. Vbi enim spirituosa horum tumorum materia facilè constitit, promptius etiam sine vllo excretionis indicio effluxit, ideoque neque dolores neque suppurationes fecit. Nec verò ex celebratissima signorum disciplina, aut ex sententia prima lib. 6. epid. sect. 4. morborum reuersio metuenda est, quòd tumores isti leues & toto materiæ genere solutu faciles, non vt crudi, magni, duri & renitentes, ad hunc morborum recursum satis sint idonei. Hîc ergo ἀσήμως ἠφανίσθη, sensim, latenter & occultè per euaporationem quandam disparuisse significat, quod dixit Hip. lib. 2. epid. καπεμφλύθη, τουτέστι κατὰ βραχὺ ἀπεμαράνθη. Qua de tota re plurima scripsimus in lib. 2. epid. B

φλεγμοναὶ μετ' ὀδυνῆς εἰς ὄρχιν] De hac testium & partium genitalium cum spiritalibus partibus cõsensione abundè scripsimus lib. 2. epid. sect. 1. vbi & hunc torum locum adduximus. Quidam verò codices ἐπρέπετο legunt, vt & Aldus.

ὀξυπόνους] Significat in his morbis plurimos difficulter, laboriosè, grauiter nec sine molestia aut negotio trãsegisse, ita vt decumbere coacti fuerint. Sic Galen. ὀξυπόνους, τὰ ἧκον εὐφόρους interpretatur, quemadmodum aph. 2. lib. 1. τοῦ εὐφόρους, τὸ δυσφόρους opponit, non secus ac Hippocrates aph. 25. lib. 2. & 3. lib. 4. τὸ δυσφόρως. C

ὁκόσα κατ' ἰητρὸν] κατ' ἰητρὸν, ⊕ κατὰ τὸν χρηστηρίαν interpretatur Galenus in Exegesi. Sensus est Thasios multis malignis tumoribus aut vlceribus laborasse, neq; magnopere ea quæ ad Chirurgiam attinent expetiuisse, quòd solis leuibus parotidibus, quæ citò euanuissent, conflictati fuerint. Quòd si quis ad artis Medicæ materiã referat & κατ' ἰητρὸν legat, eũ profectò lubens sensum amplectar qui significet Thasios, etsi leuibus conflictati fuerint morbis, tumoribus tamen in testes erumpentibus, & febribus quibusdam, non sine dolore & labore grauiter fuisse occupatos, ad eaq; medicas manus admouisse, in reliquis non magnopere desiderasse, quòd nullis aliis grauioribus morbis veris circunscriptione affecti fuerint, non tabe, non febribus continentibus, nullis fauces exulcerantibus destillationibus, nulla etiam laboriosa & difficili tussi, quibus omnibus adhibenda postea fuit medicorum opera. Si verò ad tumores testium dolentes Chirurgi munia referas, non magnopere refert, Thasios in eo Chirurgiam vsurpasse, in reliquo ne desiderasse quidem. Vtrunque igitur sic conuertere potui [De reliquo autem quòd ad ea attinet quæ Chirurgiam ipsam atq; etiam totam artem Medicam spectant, in iis inculpatè habebant] hoc est sine noxa & morbo degebant. D

τοῦτοι δὲ θέρεος ἀρξαμένου] Codex manu scriptus vnus ἀρξάμενοι legit cum Asulano, quam etiam lectionem sequutus est Caluus.

ἀποφθειρομένων] ἀποφθειρόμενοι intelligit eos qui ex longo tempore iamdiu subtabescebant, necdum tamen omninò tabidi euaserant, sed ex diutina in pulmones destillatione sensim consumebantur & corrumpebantur, quos æstas nubila & caliginosa prorsus tabe confecit. ἀποφερομένων legunt ferè omnia nostra exemplaria manu scripta cum Asulano, quæ propè secutus videtur Caluus, cùm in hyemem longiusque consumptos deductos esse significat, etsi aliam quoque affinxit sibi lectionem, & hęc nostra mihi magis arridet. Est & alterum exemplar quod ἀποφθειρομένων φθινωδῶς iungit, vt sensim consumptos & tabescentes intelligat. Cuius lectionis vestigia apud Galenum remanent, dum scribit in Commentario, ὅτι καὶ ἐξηλέγχθησαν οἱ φθινωδῶς ἀποφθειρόμενοι, & φθινωδῶς καπεκλίθησαν, non φθινώδεες vt cæteri, legit. Quanquam vtraque profectò lectio approbanda est, nec multum refert an intelligas tabefactos, an verò tabidorum more decubuisse.

ἀνδιαστῶς ἔχουσι] ἀνδιαστῶς ἔχοντες Hippocrati dicuntur qui ad morbum aliquem dubiè se habent in eoque ambigunt, qui etiam etsi suspecti sunt, nondum tamen planè sunt confirmati, quales erant quibus tabes antea suspecta fuerat posteaque tandem confirmata. Quæ phrasis Hippocrati in lib. περὶ νούσων καὶ παθῶν est admodum familiaris, quemadmodum lib. primo περὶ νούσων statim initio τὰ ἀνδιαστὰ νοσήματα dubios morbos & ambiguos vocat, qui corpus suspectum reddunt, nondum tamen certam suae naturae adepti sunt circunscriptionem, quod in iis morbis qui iam corpus occuparunt sibiq; sedem statuerunt euenit. E

ἐβεβαίωσε πότε] πόδε duo antiquissima exemplaria manu scripta legunt, non malè.

ἔτι δ' οἷσιν ἤρξατο] Galenus vult hîc inuersam esse lectionem, & sequentia superioribus iungit, nempe ad phthisin comparatam naturam ἀνδιαστῶς ἔχοντι tribuit, quòd hi cùm dubiè se ad morbum habeant, si naturæ conformationem consentiẽrem habuerint, his morbis promptius occupentur, quàm ij quorum nullo modo suspecta fuit natura. Mihi verò rectè stare posse lectio videtur, si τοῖς ἀνδιαστῶς ἔχοντας iis opponas qui primùm tabe correpti, promptè comparata erant ad eam natura. Nam qui dubiè se ad morbum habebant in eoque ambigebant, ij æstaris vitio & malignitate prorsus fuere profligati: vt nihil necesse fuerit naturæ consensionem requiri, quæ totam morbi ambiguitatem sustulisset. Quod satis indicat Galenus superiore commentario cùm non ex natura sed ex destillationibus & aëris conditione tabe affectos fuisse significat, idque totum æstati deberi indicat, quæ si boreamem aut aliam adepta fuisset temperiem, benigniorem & lõge leuiorem illis morbum fecisset. Nec verò necesse fuit eos qui promptè ad tabem vergerent, ea prius vere corripi, quòd æstatis conditio caliginosa & nubila plurimas fluxiones, quæ iam aliôqui statu austrino in thoracem satis mouebantur, continuarit & auxerit, succosque ipsos in pulmonibus computruerit. Quò certè æquius fuit ex longa persistente causa, procliuem naturæ habitudinem in eum morbum adduci, atque ita ex omnium causarum coniunctione, quod aliôqui in sola naturæ aptitudine solaque thoracis angustia non contigisset. In quo etiam videnda est propria quædam æstatis sors, quæ celerrimè tabidos confecit, mirum vt non fuerit eos qui nondum morbum senserint, tunc quidẽ sensisse. F

ἀπέθανον δὲ πολλοί] Hîc variant codices manu scripti. Vnus nanque sic legit, ἀπέθανον δὲ πολλοὶ καὶ πλεῖστοι τουτέων καὶ τῶν καπακλιθέντων. Quam etiam lectionem secutus est Caluus. Quidam quoque codices Galeni lectionem habent, ἀπέθανον δὲ πολλοὶ καὶ πλεῖστοι τουτέων ⊕ τῶν καπακλιθέντων. Nos tamen vetustissimorum codicum consensum secuti sumus & magis vulgatam lectionem, quam ex duobus codicibus hausimus. ἀπέθανον δὲ πολλοὶ καὶ πλεῖστοι τουτέων. καὶ τῶν καπακλιθέντων οὐκ οἶδ' εἴ τις καὶ μέτριον χρόνον διεγένετο. Galenus etiam com. in aph. 8. lib. 4. sic hunc locum legit, καὶ μάλιστα ἐδήσκον οἷσιν ἔρρεπεν ἡ φύσις ὅλη τὸ φθινώδες. Eandemque lectionem his omninò verbis reperit com. in aph. 24. lib. 2. vbi φύσιν τῶν τῶν σώματος ἰδέαν, οὐ τῶν ὅλων τῶν στοιχείων κρᾶσιν, interpretatur. Adscripta est & hæc lectio in quodam codice, ἀπέθανον δὲ καὶ πλεῖστοι καὶ τουτέων πολλοί. G

διήγαν ⊕ τοιαῦτα] Potest istud ad morbos & ægros referri, vt ægri citius perierint quàm potuerint consuetum tabidorum tempus exigere, aut celerius quàm huiusmodi morbi soleant sua tempora percurrere & transigere.

ἀς τἆλλα] Id de iis intelligitur qui autumno & hyeme febribus diuturnis quidem sed salutaribus, neque violentis, neque implacidis laborarunt, quarum solutionem in fine sectionis adscribit Hippocrates, vt illic monet Galenus. Nam nec de tabidis vllo modo intelligi possunt. H

Ἡν δὲ τοῖσι πλείστοισι αὐτέων τὰ παθήματα τοιάδε. φθινώδεες πυρετοί. ξυνεχέες. ὀξέες. ὁ μὲν ὀ-

Eorum autẽ plurimis huiusmodi affectus aderãt, febres horroris sensu insignes, assiduæ & acutæ, in to-

tum quidem non desinentes, sed quæ erant ex semitertianarum genere, vno die leuiores, altero verò insuper ingraueſcentes, omninoque vehementius increſcentes. Sudores autem perpetui, non tamen per totum corpus diffusi, extremorum refrigeratio multa, quæ vix quidem incaleſcebant. Alui conturbatæ biliosa, pauca, ſyncera, tenuia, mordacia egesserunt, crebroque assurrexerunt. Vrinę tenues, crudæ, decolores atq; paucæ, aut crassitudinem & paucum quod desideret habentes, neque probè consistentes, sed in quibus ea quæ subsidebant cruda & intempestiua erant. Tussiendo verò pauca, densa, concocta reiiciebant, & quæ paulatim ac non nisi ægrè educerentur. Qui autem violentissimè conflictabantur, iis ne parua quidem concoctio adfuit, sed perpetuò cruda expuebant. Horum etiam plurimis fauces statim & ad extremum vſque rubore & inflammatione affectæ doluerunt, fluxionibusq; paruis, tenuibus & acribus tentati, citò consumpti maleq; vexati sunt, perpetuò cibos omnes auerſabantur, neque siti capiebantur, multiq; circa mortem delirabant. Atque ista quidem tabidis contigerũt. Iam verò ad æstatẽ & autumnum febres multæ, assiduæ, neq; violentæ prehendebant, istaq; diu laborantibus, non his qui cætera moleſtè habebant, contigerunt. Alui plurimis valdè placidè conturbatæ sunt, nihilq; effatu dignæ noxiæ attulerunt, vrinæq; plurimis boni quidem coloris & puræ aderant, sed tenues & quæ tandem iudicationis tempore concoquebantur. Hi non admodum tussiculoſi erant, neque ea quæ tussi reiiciuntur negotium exhibebant, neque cibum non auersabantur modò, verùm etiam exhibendi illius facilem faciebãt copiam. In summa igitur, afficiebantur qui tabeſcebant non quomodo cæteri tabidi solent, sed febribus cum horroris sensu correpti parum insudabant, interdum alij vagas quodammodo & errabundas acceſſiones habebant, neque in totum febres desinebant, sed quę in speciem tertianarum insultus facerẽt. Inter eos autem quibus erant breuissimi morbi, ij ad vigesimum diem iudicatione soluebantur, plærisq; verò ad quadragesimum, nonnullis etiam ad octogesimum. Est vbi ne sic quidem, sed errabundè & nulla obseruata iudicatione quibusdam desinerent. Horum quoque plurimis quæ non longo post interuallo remiserant febres reuersiones fecerunt, iisdemq; dierum ambitibus post ipsas reuersiones iudicabantur, earúmque nonnullæ ægros ita produxerunt, vt sub hyemem affligerentur. Ex his autem omnibus qui in hac status conditione descripti sunt, solis tabidis letalia contigerunt, in aliis verò febribus nequaquam obuenere.

A λοιδόδεσιν] Sic plæraque exemplaria leg. & ad excrementa referunt, quo modo & Caluus, qui etiam λοιδοῖσι omisit. Codex manu scriptus vetustissimus χολώδεις habet, quo modo cum Galeno legimus.

πέπονα κατ' ὀλίγον] Galenus πέπονα distinguit & κατ' ὀλίγον, μόγις αὐαζόμενα intelligamus qui in moderata tabe pauca, concocta, & sensim ac vix quidem educebant. Sic enim κατ' ὀλίγον, μόγις αὐαζόμενον, καὶ βεβιασμένον μόγις αὐαφερόμενον interpretatur. Quanquam non parum placet lectio quæ habet πέπονα κατ' ὀλίγον μόγις αὐαζόντες, vt huic opponat quod postea sequitur, οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον πεπασμὸς ἦν, quod de violentissima tabe conflictatis intelligendum venit, in quibus οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον πέπεπται τὰ πτυόμενα, inquit Gal. ideoque diximus ne paruam quidem adfuisse maturationem. Atque huiusce lectionis quam excusa exemplaria tuentur duos vetustissimos codices habemus autores, eámque videtur secutus Caluus.

φαύγγες ἐπώδυνον εἶχον] φαύγγα ἐπώδυνον fauces dolentes & inflammatione tentatas sæpè vocat Hippocrat. vt in Prorrhetico & Coacis φαύγγες ἐπώδυνοι ἰσχνὴ dicitur, cùm fauces inflammatione ex angina laborantes significat. Hìc verò vtrunque addidit, ἐπώδυνον, καὶ φλεγμονῆς.

B πτικόμενοι] Istud ad ægros referendum, eosq; dixit Gal. οἷς ἐμάτην ἰσχόμενα τῆκεσθαι, quod de consumptis, tabefactis, attenuatis, colliquatis & emaciatis intelligitur, qui ex huiusmodi fluxionibus breui colliquescebant, pessimè affligebantur, miserèque vexabantur. Sic nanque κακομένους, κακῶς ἔχοντας dicimus.

χυμῶν] τὰ χύματα cibos vocat Hippocr. vt & τὰ παρέρματα aph. 15. lib. 1. Sunt igitur ἀποστροφοῦσι χυμῶν, qui cibos fastidiunt & auersantur, quos ἀποστυγοῦντα ἔχει τὰ χύματα dicit lib. 3. epid. * auersio esse à cibis animo. Sic χύμασι πᾶσι ἡδέως ἔχει scribit postea, quod est bene ac suauiter se habere ad cibos. Parum autem refert an διεπέλουν, aut verò δι' ἀπέλεον legas, cùm idem sit vtrobique sensus.

*ægr. 2. post. st. pest.

οὐ βίαιοι] Febres non vehementes neq; violentas, aut acres significat; vt acutis opponat, quas superius enumerauit. Caluus ὀξῶν addidisse videtur, quod nullis in codicibus manu scriptis reperi.

C μακρὰ δ' νοσέουσι] Hìc attingere videtur eos qui diutinis morbis & febribus conflictati, placidè habebant nec interibant, quibus tabidos semper opposuit. Atque huc ea referri debent quæ prius dicta sunt, ὡς ἔτι πλεῖστα ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἐόντα, εὐφόρως ἐνέγκαν, καὶ ὅσα ἀπέθνησκον. De quibus etiam intelligenda sunt quæ postea sequuntur omnia. Ista verò οὐδὲ τὰ ἄλλα διαφόρως ἔχοισιν; ad tabidos cito periclitantes referri debent, vt sit sensus, postea enumeratos affectus obuenisse iis qui diutinis conflictati sunt mortabidos cito periclitantes referri debent, vt sit sensus, postea enumeratos affectus obuenisse iis qui diutinis conflictati sunt mortabidos cito periclitantes referri debent, vt sit sensus, postea enumeratos affectus obuenisse iis qui diutinis conflictati sunt mortabidos semper opposuit. Atque huc ea referri debent quæ prius dicta sunt, ὡς ἔτι πλεῖστα ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἐόντα, εὐφόρως ἐνέγκαν, καὶ ὅσα ἀπέθνησκον. De quibus etiam intelligenda sunt quæ postea sequuntur omnia. Ista verò οὐδὲ τὰ ἄλλα διαφόρως ἔχοισιν; ad tabidis, quibus enumerati casus præsentissimum attulerunt exitium, nec ita vt ij qui postea adscribuntur moderati fuere. Cæterùm hoc in loco variant codices. Vetustissimum nanque sic legit, οὐδὲ τὰ ἄλλα διαφόρως ἔχοισιν, neque ἐγίνετο addit, quem videtur secutus Caluus hunc in sensum, Diu quidem laborarunt neque in cæteris implacidè aut moleſtè habuerunt. Reliqui ἐγίνετο & ἐγίνοντο addunt, vt & διάγοισιν pro ἔχοισιν legũt, eundem tamen sensum explicant. Gal. in fine huius sectionis διάγοισιν & ἐγίνετο legit, vbi οὐ βιαίως etiam scribit, eaque ipsa tabidis, vt nos fecimus, opponit.

D οἱ δ' ἀποστοῦσι] τοῖς ἀποστοῦσι & cibum respuẽtibus eos opponit qui facilem exhibẽdi cibi copiam præstant, nec illibenter eum sumũt, de quib. dicit δίδοναι πάνυ ἐνδιδόασι, quod postea dicit χύμασι πᾶσι ἡδέως ἔχει, & aph. 32. lib. 2. * εὖ ἔχει τὰς προσφορὰς, & Prorrh. 2. ὅσα ἡδέως ἔχει ποτὶ μὴ ἔφης. Hæ sunt enim familiares locutiones quibus lubenter vtitur diuinus Hipp. ideoq; accuratè annotandæ.

* Sect. 2.

τὸ μὲν οὖν ὅλον] Hìc veluti de tabidis sermonem retexit istáque summaria repetitione iis opponit qui febribus salutaribus & diuturnis laborarunt, atque eadem ferè quæ prius enumerat symptomata, etsi aliis verbis. Illud nanq; οὐ τὴν φθινώδεα τρόπον, ad id quod superius scriptum est de periclitantibus tabidis referri debet, ἀπέθνησκον ἢ ἐξυπέρως ἢ ὡς ἄδικα διάγειν τὰ ἰσαῦτα. Indicatur enim his verbis tabeſcentes, non quo modo cæteri tabidi solent, laborasse, cùm & celerius interierint, & febribus horridis, continuis, semitertianis & malignis ex natura ipsa & cœli condicione suspecta præbuerint corpora, quæ omnia cæteris adesse tabidis non solent. τρόπος autem quanquam hìc, vt & passim in tanto autore, morbi naturam, formam, totámque tabis circunscriptam notionem significat, quàm tamen appositè potuimus Hip. mentem explicantes, vertimus, cùm diximus eos qui tunc tabeſcebant non eo modo quo cæteri tabidi solerent laborasse. In quo etiam ambiguitatem ipsam sedulò cauimus quæ in Græcis cæterisque interpretibus valdè est perplexa. Cæterùm τὸ μὲν οὖν legimus ex perpetuo codicum nostrorum consensu, quanquam Galenus τὸ μὲν tantùm leg. videatur, cùm ad sententiæ consecutionem se, τὸ additurum scribit. Parum quoque est quod pro φθινώδεες Gal. & duo codices scripti φθίνουσι legunt. Cæterùm cùm ista apertissimè à superioribus disiuncta sunt, mirum mihi videtur Calum vtraque coniunxisse, aut profectò non satis distinxisse.

σμικρὰ ἐφιδρώσας] Istud ad id quod superius scriptum est refertur, ἰδρῶτες δ' ἀεὶ, οὐ δι' ὅλου. Est enim ἐφίδρωσις tenuis sudor & paucus qui sæpius ex partibus, velut ceruice & capite, quàm ex toto corpore erumpit. Quæ quidem sudatio frequens nec larga in febribus acutis naturæ imbecillitatem arguit, est vbi etiam in longioribus morbis, crudi humoris copiam præ se fert.

ἄλλοτε ἄλλοι ὡς παροξυνόμενοι πεπλανημένως] Istud quo referatur difficile est cognoscere. Mihi videtur intelligi posse de semitertianarum febrium insultibus, qui cum horrore plurimum temporis consumunt, interdum verò duas aut tres ἀπαλλαγὰς ac veluti insultuum replicationes habent, nouarúmque acceſſionum ac etiam febrium speciem præbent. Quin etiam ad semitertianarum naturam aptari poteſt, quæ cùm longæ sint perpetuóque ad morbi vigorem vſque increſcant & vehementiores fiant, vagas quodammodo & errabundas acceſſiones habere videntur. Quod tamen non reapse sed in speciem dictum esse Hippocratis verba indicant, ὡς παροξυνόμενοι πεπλανημένως. Qua mente referentur ista ad id quod prius dictum est, πολὺ μᾶλλον κουφοτέρως, τῇ δ' ἑτέρῃ δὶς παροξυνόμενοι. καὶ τὸ ὅλον δὶς τὸ ὀξύτερον δὶς διδόασι. Quòd si quis istud postea ab Hippocr. adiectum anteáque omissum, ac de aliis febribus intelligi velit, is ad eas febres referet quæ postea ab Hip. τεταιοφυεῖς dicuntur, quòd ad tertianarum naturam propius accedant, de quibus scribet sect. 2. ῥίγεα δ' πᾶσιν ἀπάκτως καὶ πεπλανημένως ἐγίνετο. Neque sanè cuiquam mirum videri debet ambiguam esse huius loci notionem, neq; satis certum esse quonam illius explicatio referri debeat, cùm non satis definita videatur esse apud Hip. semitertianæ notio, vt apparet ex Gal. lib. de temp. morb.

G τεταιοφυέα τρόπον] Hoc etsi ad semitertianas referri poteſt, atque de his febribus intelligi quæ tertianarũ more inuadunt earúmque speciem exhibent, quas in speciem tertianarum insultus facere diximus, hoc est quæ per acceſſiones tertianarum formam & speciem præstarent, aut tertio quoque die ingraueſcerent, altero verò mitigarentur non omnino remitterent: mellus tamen de his accipientur, quæ propria appellatione τεταιοφυεῖς, hoc est ad tertianarum naturam propius accedentes dicuntur, quas postea his verbis designat, † οἱ δ' ξυνιόντες μὲν τὸ ὅλον, καὶ οὐδὲν ὀκλείπουσι, παροξυνόμενοι δὲ, πᾶσι τεταιοφυέα τρόπον, μίαν ὑποκουφίζοντες καὶ μίαν παροξυνόμενοι.

† Sect. 2.

ἀκμάζουσι δ' ζωυτέων] Huius loci meminit Gal. lib. 2. de diebus decretoriis, vbi & ἔκρισις legit & certè indicat circa vigesimũ diem, quadragesimum & octogesimum iudicationem factam fuisse, neq; vigesimo, quadragesimo & octogesimo vertendum fuisse, quod tamen fecit Caluus, vt etiam inde perspicere queas quàm per se constans sit Hipp. disciplina. Codices scripti fere omnes ποτὶ ἑβδόμην & ὀγδόην pro ποτὶ ἑβδομὴν & ὀγδοήκοντα legunt.

H πεπλανημένως] Innuit quasdam febres in iudicatione non retinuisse statam dierum iudicatoriorum rationem, sed inordinatam & quodammodo vagam sine iudicatione solutionem habuisse. Sic enim eadem fusius explicat postea cùm scribit, † καὶ πολὺ ἀπάκτως τε πεπλανημένως, τὰ ἀκείστα τὰ πλεῖστα ζωυτέων διετὲς εἰ γίνοιμμα, vt & paulò superius, ῥίγεα δὲ πᾶσι μὲ ἀπάκτως τε πεπλανημένως ἐγίνετο.

† Sect. 2.

χολώδε-

φθινώδεες πυρετοὶ] Horrificas febres hìc semitertianas intelligit, in quibus magnam acceſſionis partem horror occupat altero duntaxat die in quo simul inuadunt tertiana ac quotidiana continua, vt interpretatur Gal. cap. 9. lib. 2. de differ. feb. Neque tamen est admodum absurdũ vt horridas febres tabis comites faciat, non secus fortè ac in Prædictionib. Coacis scriptum est, τὸ φθινώδες καὶ τὸ δύσπνοιον ἐν τοῖσι πόνεισι σημεῖα φθινώδεα. Horrent enim plærunque toto corpore tabidi, quòd materia quæ in thorace compututrit, sua actimonia tenues thoracis membranas, quæ viscera tegunt, vellicat, & pungit, cúmque totius corporis membranæ sibi consonent, inde quodammodo concutiuntur & horrent. Atque hinc forte pendet quod postea tabidos diuturnósque alios morbos ad semitertianam febrem refert.

ὁ δ' ῥόπος] ῥόπος hìc formam & speciem morbi propriam significat, quæ quibusdam certis signis definita eius naturam circumscribit, velut genera & species febrium dicimus, idque scripsimus lib. 2. epid. Sic igitur semitertianarum genus indicat quod bilis & pituitæ æqualitatem temperatam habeat nulliúsque horum exuperantiam, vnde etiam semitertiana exquisita dicitur. De qua hunc totum locum intelligi scribit Galenus cap. 9. libr. 2. de diff. feb. eique accommodat, quod etiam facit Definitionum Medicarum autor. Hanc porro semitertianarum formam his verbis satis exprimit * Celsus, cùm febres suspectas facit quę neque tertio quoque die leuentur, quæve continuent, vel per acceſſiones increſcant, per diſceſſiones tantùm molliantur, nec vnquam integrum corpus dimittant.

*Cap. 4. lib. 2.

A χολώδεσιν] Sic plæraque exemplaria leg. & ad excrementa referunt, quo modo & Caluus, qui etiam λοιδοῖσι omisit. Codex manu scriptus vetustissimus χολώδεις habet, quo modo cum Galeno legimus.

πέπονα κατ' ὀλίγον] Galenus πέπονα distinguit & κατ' ὀλίγον, μόγις αὐαζόντες coniungit, quem secuti sumus ex codicum consensu, vt eos intelligamus qui in moderata tabe pauca, concocta, & sensim ac vix quidem educebant. Sic enim κατ' ὀλίγον, μόγις αὐαζόμενον, καὶ βεβιασμένον μόγις αὐαφερόμενον interpretatur. Quanquam non parum placet lectio quæ habet πέπονα κατ' ὀλίγον μόγις αὐαζόντες, vt huic opponat quod postea sequitur, οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον πεπασμὸς ἦν, quod de violentissima tabe conflictatis intelligendum venit, in quibus οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον πέπεπται τὰ πτυόμενα, inquit Gal. ideoque diximus ne paruam quidem adfuisse maturationem. Atque huiusce lectionis quam excusa exemplaria tuentur duos vetustissimos codices habemus autores, eámque videtur secutus Caluus.

φαύγγες ἐπώδυνον εἶχον] φαύγγα ἐπώδυνον fauces dolentes & inflammatione tentatas sæpè vocat Hippocrat. vt in Prorrhetico & Coacis φαύγγες ἐπώδυνοι ἰσχνὴ dicitur, cùm fauces inflammatione ex angina laborantes significat. Hìc verò vtrunque addidit, ἐπώδυνον, καὶ φλεγμονῆς.

B πτικόμενοι] Istud ad ægros referendum, eosq; dixit Gal. οἷς ἐμάτην ἰσχόμενα τῆκεσθαι, quod de consumptis, tabefactis, attenuatis, colliquatis & emaciatis intelligitur, qui ex huiusmodi fluxionibus breui colliquescebant, pessimè affligebantur, miserèque vexabantur. Sic nanque κακομένους, κακῶς ἔχοντας dicimus.

χυμῶν] τὰ χύματα cibos vocat Hippocr. vt & τὰ παρέρματα aph. 15. lib. 1. Sunt igitur ἀποστροφοῦσι χυμῶν, qui cibos fastidiunt & auersantur, quos ἀποστυγοῦντα ἔχει τὰ χύματα dicit lib. 3. epid. * auersio esse à cibis animo. Sic χύμασι πᾶσι ἡδέως ἔχει scribit postea, quod est bene ac suauiter se habere ad cibos. Parum autem refert an διεπέλουν, aut verò δι' ἀπέλεον legas, cùm idem sit vtrobique sensus.

*ægr. 2. post. st. pest.

οὐ βίαιοι] Febres non vehementes neq; violentas, aut acres significat; vt acutis opponat, quas superius enumerauit. Caluus ὀξῶν addidisse videtur, quod nullis in codicibus manu scriptis reperi.

C μακρὰ δ' νοσέουσι] Hìc attingere videtur eos qui diutinis morbis & febribus conflictati, placidè habebant nec interibant, quibus tabidos semper opposuit. Atque huc ea referri debent quæ prius dicta sunt, ὡς ἔτι πλεῖστα ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἐόντα, εὐφόρως ἐνέγκαν, καὶ ὅσα ἀπέθνησκον. De quibus etiam intelligenda sunt quæ postea sequuntur omnia. Ista verò οὐδὲ τὰ ἄλλα διαφόρως ἔχοισιν; ad tabidos cito periclitantes referri debent, vt sit sensus, postea enumeratos affectus obuenisse iis qui diutinis conflictati sunt mortabidos cito periclitantes referri debent, vt sit sensus, postea enumeratos affectus obuenisse iis qui diutinis conflictati sunt mortabidos semper opposuit. Atque huc ea referri debent quæ prius dicta sunt, ὡς ἔτι πλεῖστα ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἐόντα, εὐφόρως ἐνέγκαν, καὶ ὅσα ἀπέθνησκον. De quibus etiam intelligenda sunt quæ postea sequuntur omnia. Ista verò οὐδὲ τὰ ἄλλα διαφόρως ἔχοισιν; ad tabidis, quibus enumerati casus præsentissimum attulerunt exitium, nec ita vt ij qui postea adscribuntur moderati fuere. Cæterùm hoc in loco variant codices. Vetustissimum nanque sic legit, οὐδὲ τὰ ἄλλα διαφόρως ἔχοισιν, neque ἐγίνετο addit, quem videtur secutus Caluus hunc in sensum, Diu quidem laborarunt neque in cæteris implacidè aut moleſtè habuerunt. Reliqui ἐγίνετο & ἐγίνοντο addunt, vt & διάγοισιν pro ἔχοισιν legũt, eundem tamen sensum explicant. Gal. in fine huius sectionis διάγοισιν & ἐγίνετο legit, vbi οὐ βιαίως etiam scribit, eaque ipsa tabidis, vt nos fecimus, opponit.

D οἱ δ' ἀποστοῦσι] τοῖς ἀποστοῦσι & cibum respuẽtibus eos opponit qui facilem exhibẽdi cibi copiam præstant, nec illibenter eum sumũt, de quib. dicit δίδοναι πάνυ ἐνδιδόασι, quod postea dicit χύμασι πᾶσι ἡδέως ἔχει, & aph. 32. lib. 2. * εὖ ἔχει τὰς προσφορὰς, & Prorrh. 2. ὅσα ἡδέως ἔχει ποτὶ μὴ ἔφης. Hæ sunt enim familiares locutiones quibus lubenter vtitur diuinus Hipp. ideoq; accuratè annotandæ.

* Sect. 2.

τὸ μὲν οὖν ὅλον] Hìc veluti de tabidis sermonem retexit istáque summaria repetitione iis opponit qui febribus salutaribus & diuturnis laborarunt, atque eadem ferè quæ prius enumerat symptomata, etsi aliis verbis. Illud nanq; οὐ τὴν φθινώδεα τρόπον, ad id quod superius scriptum est de periclitantibus tabidis referri debet, ἀπέθνησκον ἢ ἐξυπέρως ἢ ὡς ἄδικα διάγειν τὰ ἰσαῦτα. Indicatur enim his verbis tabeſcentes, non quo modo cæteri tabidi solent, laborasse, cùm & celerius interierint, & febribus horridis, continuis, semitertianis & malignis ex natura ipsa & cœli condicione suspecta præbuerint corpora, quæ omnia cæteris adesse tabidis non solent. τρόπος autem quanquam hìc, vt & passim in tanto autore, morbi naturam, formam, totámque tabis circunscriptam notionem significat, quàm tamen appositè potuimus Hip. mentem explicantes, vertimus, cùm diximus eos qui tunc tabeſcebant non eo modo quo cæteri tabidi solerent laborasse. In quo etiam ambiguitatem ipsam sedulò cauimus quæ in Græcis cæterisque interpretibus valdè est perplexa. Cæterùm τὸ μὲν οὖν legimus ex perpetuo codicum nostrorum consensu, quanquam Galenus τὸ μὲν tantùm leg. videatur, cùm ad sententiæ consecutionem se, τὸ additurum scribit. Parum quoque est quod pro φθινώδεες Gal. & duo codices scripti φθίνουσι legunt. Cæterùm cùm ista apertissimè à superioribus disiuncta sunt, mirum mihi videtur Calum vtraque coniunxisse, aut profectò non satis distinxisse.

σμικρὰ ἐφιδρώσας] Istud ad id quod superius scriptum est refertur, ἰδρῶτες δ' ἀεὶ, οὐ δι' ὅλου. Est enim ἐφίδρωσις tenuis sudor & paucus qui sæpius ex partibus, velut ceruice & capite, quàm ex toto corpore erumpit. Quæ quidem sudatio frequens nec larga in febribus acutis naturæ imbecillitatem arguit, est vbi etiam in longioribus morbis, crudi humoris copiam præ se fert.

ἄλλοτε ἄλλοι ὡς παροξυνόμενοι πεπλανημένως] Istud quo referatur difficile est cognoscere. Mihi videtur intelligi posse de semitertianarum febrium insultibus, qui cum horrore plurimum temporis consumunt, interdum verò duas aut tres ἀπαλλαγὰς ac veluti insultuum replicationes habent, nouarúmque acceſſionum ac etiam febrium speciem præbent. Quin etiam ad semitertianarum naturam aptari poteſt, quæ cùm longæ sint perpetuóque ad morbi vigorem vſque increſcant & vehementiores fiant, vagas quodammodo & errabundas acceſſiones habere videntur. Quod tamen non reapse sed in speciem dictum esse Hippocratis verba indicant, ὡς παροξυνόμενοι πεπλανημένως. Qua mente referentur ista ad id quod prius dictum est, πολὺ μᾶλλον κουφοτέρως, τῇ δ' ἑτέρῃ δὶς παροξυνόμενοι. καὶ τὸ ὅλον δὶς τὸ ὀξύτερον δὶς διδόασι. Quòd si quis istud postea ab Hippocr. adiectum anteáque omissum, ac de aliis febribus intelligi velit, is ad eas febres referet quæ postea ab Hip. τεταιοφυεῖς dicuntur, quòd ad tertianarum naturam propius accedant, de quibus scribet sect. 2. ῥίγεα δ' πᾶσιν ἀπάκτως καὶ πεπλανημένως ἐγίνετο. Neque sanè cuiquam mirum videri debet ambiguam esse huius loci notionem, neq; satis certum esse quonam illius explicatio referri debeat, cùm non satis definita videatur esse apud Hip. semitertianæ notio, vt apparet ex Gal. lib. de temp. morb.

G τεταιοφυέα τρόπον] Hoc etsi ad semitertianas referri poteſt, atque de his febribus intelligi quæ tertianarũ more inuadunt earúmque speciem exhibent, quas in speciem tertianarum insultus facere diximus, hoc est quæ per acceſſiones tertianarum formam & speciem præstarent, aut tertio quoque die ingraueſcerent, altero verò mitigarentur non omnino remitterent: mellus tamen de his accipientur, quæ propria appellatione τεταιοφυεῖς, hoc est ad tertianarum naturam propius accedentes dicuntur, quas postea his verbis designat, † οἱ δ' ξυνιόντες μὲν τὸ ὅλον, καὶ οὐδὲν ὀκλείπουσι, παροξυνόμενοι δὲ, πᾶσι τεταιοφυέα τρόπον, μίαν ὑποκουφίζοντες καὶ μίαν παροξυνόμενοι.

† Sect. 2.

ἀκμάζουσι δ' ζωυτέων] Huius loci meminit Gal. lib. 2. de diebus decretoriis, vbi & ἔκρισις legit & certè indicat circa vigesimũ diem, quadragesimum & octogesimum iudicationem factam fuisse, neq; vigesimo, quadragesimo & octogesimo vertendum fuisse, quod tamen fecit Caluus, vt etiam inde perspicere queas quàm per se constans sit Hipp. disciplina. Codices scripti fere omnes ποτὶ ἑβδόμην & ὀγδόην pro ποτὶ ἑβδομὴν & ὀγδοήκοντα legunt.

H πεπλανημένως] Innuit quasdam febres in iudicatione non retinuisse statam dierum iudicatoriorum rationem, sed inordinatam & quodammodo vagam sine iudicatione solutionem habuisse. Sic enim eadem fusius explicat postea cùm scribit, † καὶ πολὺ ἀπάκτως τε πεπλανημένως, τὰ ἀκείστα τὰ πλεῖστα ζωυτέων διετὲς εἰ γίνοιμμα, vt & paulò superius, ῥίγεα δὲ πᾶσι μὲ ἀπάκτως τε πεπλανημένως ἐγίνετο.

† Sect. 2.

ἐν ᾧ ἀπὸ ὑποστροφέων] Significat ab huiusmodi morborum reuersionibus non interceptum dierum iudicatoriorum ordinem aut ambitum, sed eorum perpetuum tenorem ad vltimam solutionem perdurasse, duorúmque temporum continuatione dinumeratos fuisse dies criticos, quod clarius fiet ex his quæ postea scribuntur sect. 2. & verò ex lib. 2. Gal. de diebus decretor. satis patet. A

δοκὶ ἔοισι γε ἄλλοισι] Hîc Galenum ipsum secuti sumus cùm legimus, δοκὶ ἔοισι γε ἄλλοισι πυρετῶδεσιν ἐκ ἐγίνετο. Quæ lectio duobus etiam codicibus manu scriptis & plurium interpretum consensu subnixa est. Alij vetustissimi cum excusis consentiunt licque legunt, δοκὶ ἔοισι γε ἄλλοισιν εὐφόρως πίπτει, καὶ θανατώδεσιν ἐν ἔοισιν ἄλλοισι πυρετῶδεσιν ἐκ ἐγίνετο. Quæ significant in cæteris quidem morbis ægros placidè habuisse, atque in ipsis febribus exitiale nihil obuenisse. Atque ista ipsa eandem Hipp. mentem esse testantur in eundemque sensum recidunt.

SECTIO SECVNDA

Status secundus.

Ante Autumnum in Thaso tempestates non tempestiuæ, sed cum multis austris & aquilonibus repentinæ & humidæ prorupere. Taliaque ad Vergiliarum occasum vsque, & sub Vergilias ipsas extitere. Hyems autem aquilonia, aquæ multæ, vehementes, magnæ, niues, hisque intermixta vt plurimùm aëris serenitas. Atque ista omnia contingebant, nec certè admodum inoportuna erant frigora. Iam verò post brumale solstitium eoque tempore quo spirare incipit fauonius, extremę hyemis frigora magna fuere, aquilones multi, niues & pluuiæ continenter multæ, cœlumq; cum ventorum turbine nimbosum & nubilum, eaq; ipsa non remiserunt, sed se ad æquinoctium extenderunt. Ver autem frigidum, aquilonium, pluuiosum, nubilumq;, neque admodum æstuans æstas fuit. Venti anniuersarij continenter spirauere, statimq; ad Arcturum perflantibus Aquilonibus aquæ admodum multæ. Existente igitur anno toto humido, frigido & aquilonio, ad hyemem quidem vt plurimùm benè valuerunt, ante ver autem plærique omnes molestè & grauiter vitam traduxerunt.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

καπάσασις δεύτερα. B

Εν Θάσῳ περὶ τὴν φθινοπώρην, χειμῶνες ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἀλλ' ἐξαίφνης ἐν βορείοισι καὶ νοτίοισι πολλοῖς, ὑγρὴ καὶ προεκρηγνύμενοι. Ταῦτα δὴ ἐγίνετο διαῦτα, μέχρι πλειάδος δύσεως, καὶ ὑπὸ πλειάδα. χειμὼν μὲν βόρφος. ὕδατα πολλὰ, λαῦρα, μεγάλα, χόνες. μιξαίθεια τὰ πλεῖστα. Ταῦτα ἐγίνοντο μὲν πολὺ, ἐκ λίου δὲ ἀκμάρως τὰ τῆς ψυχέων. ἤδη δὲ μετὰ ἡλίου τροπὰς χειμερινὰς, καὶ νύκτα Ζεφυρος πνέων ἤρχε), ὀπιαδοχειμῶνες μεγάλοι. βόρφα πουλλά. χιὼν καὶ ὕδατα ξυνεχῶς πολλά. καὶ ἐσκοτὸς λαλαπώδης, καὶ ἐπινέφελος. Ταῦτα δὲ ξυνέτεινε, καὶ οὐκ ἀνίει μέχρις ἰσημερίης. ἦρ δὲ ψυχρόν. βόρφον. ὑδατῶδες, ἐπινέφελον. θέρος δὲ λίην καυμαλέωδες ἐγένετο. ἐτησίαι ξυνεχῶς ἔπνευσε. Ταχὺ δὲ πεῖ ἐπρήσθεον. ἐν βορείοισι πολλὰ πάλιν ὕδατα. ἐκμυθμύα δὲ ἔτεος ὅλου ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν καὶ βορείη, κὴ χειμῶνα μὲν ὑγιηρῶς εἶχον τὰ πλεῖστα. περὶ δὲ τὴν ἤρος, πολλοὶ λιγνὲς καὶ οἱ πλεῖστοι δίηρον ἐπνόσως.

Ἡρξαντο μὲν δὴ τῶν περὶ τὸν ὀφθαλμίαι ῥοώδεες, ὀδυνώδεες, ὑγραὶ, ἄπεπτοι, σμικραὶ λημίαι πολλοῖσι δεύ-

κόλως ἐρρηγνύμεναι, τοῖσι πλείστοισιν ἐπέστρεφον· ἀπέλιπον ὀλίγα τοὺς δὲ φθινόπωρον. κὴ δὲ ἦρος ἤδη καὶ τὸ φθινόπωρον, δυσεντερειώδεες, καὶ τεινεσμοὶ, καὶ λιθεντερειώδεες. καὶ διάῤῥοιαι χολώδεες, λεπτοῖσι, πολλοῖσιν, ὠμοῖσι, καὶ δακνώδεσιν. ἔστι δὲ οἷσι καὶ ὑδατώδεες. πολλοῖσι δὲ καὶ περίῤῥοιαι μετὰ πόνου χολώδεες. ὑδατώδεες, ξυσματώδεες, πυώδεες, τραχυστειώδεες. οὐ νεφριτικὰ, ἀλλὰ τοῦ τέοισιν αὖτ' ἄλλων ἄλλα. ἔμετοι χολώδεες, φλεγματώδεες. καὶ σιτίων ἀπέπλων ἀναγωγαί. ἱδρῶτες πᾶσι πανταχόθεν πουλεῖ ὁ πλάδος. ἐγίνετο τὰ τοῦτα πουλλοῖσιν, ὀρθοστάδιον ἀπύρεσιον. πολλοῖσι δὲ πυρέτιοισι περὶ ὧν γεγράφαται, οἱοίσι γε ἐπεφαίνοντο πάντα τὰ ὑπογεγραμμένα. μετὰ πόνου φθινώδεες. ἤδη δὲ φθινοπώρου καὶ ὑπὸ χειμῶνα πυρετοὶ ξυνεχέες. καὶ τοῖσι αὐτέων ὀλίγοισι καυσώδεες. ἡμιτριταῖοι. νυκτερινοὶ, ἡμιτριταῖοι, ἀκριβέες, τεταρταῖοι, πλανῆτες.

ὀφθαλμίαι ῥοώδεες] Hîc ὀφθαλμίαι ῥοώδεες dicuntur quæ multum habent humorum confluxum, quæque iis opponuntur quas ξηρὰς vocat aph. 12. & 14. lib. 3. Celsus lib. 2. cap. 1. lippitudines aridas dicit.

ἄπεπτοι] Omnes ferè scripti codices ἀπέπτοις λημίαι σμικραὶ, & διεκόλως πολλοῖσιν ὀκρηγνύμεναι legunt, vt lemias crudas nec sine difficultate erupisse indicetur, quod certè in oculis inflammatis fluentibus & humentibus sedulò animaduertendum est, vt facilè totius morbi consistentiam assequatis. Eadem autem ferè mens est si lippitudines crudas, aut si quod ex eis emanat crudum & incoctum dixeris, sicque Galenum & vulgatos codices sequimur. Sunt autem lemæ sordes paruæ ex fluxu in oculis concretæ, & λήμη τὸ πεπυῶδες δάκρυον Aristophani dicitur. Has quidem lemas ob frigoris ambientis magnitudinem, paruas & difficiles fuisse scribit, ideoque lemias diminutiuè dicit.

καὶ διάῤῥοιαι χολώδεσι] χολώδεες vt & postea ὑδατώδεες plurima exemplaria scripta habent, nec multum refert an id ad ventris profluuium, an verò ad ea quæ reiiciuntur referas.

περίῤῥοιαι] Hîc sunt περίῤῥοιαι humorum per totum corpus circunlationes ad ea emissaria per quæ expurgari nituntur, quasi circunfluxiones dicas, aut attentatos per totum corpus humorum affluxus, ideoque circunfluos, hoc est, ex vniuerso corporis ambitu, humorum affluxus, non impropriè, vt opinor, dictionem exprimentes diximus. fit nanque vt in larga humorum alluuione fluxionis impetus per insignes cauitates veluti per effluuia quædam naturæ viribus erumpat, quas ἀποστάσις καὶ ἔκρυσις & ἐκκρίσις sæpè vocat Hip. Eaque in his quæ per aluum, intestina, renes, vesicam, cæteraque corporis emissaria, veluti per emissionem fiunt secessibus, contingunt, vt in dysenteriis, tinesinis & stranguriis. Atque in permeando quidem nonnumquam vitium sentiunt partes per quas huiusmodi corporis sentina exhauritur, interdum verò nullam habent noxiam, pro fluxionis benignitate & partium robore. Sunt igitur περίῤῥοιαι circumfluí humorum effluxus aut impetus, cùm ex toto velut ambiente corpore confluentes humorum alluuiones in alueum ad repurgationem reponuntur, veluti cùm per vrinas & vesicam transposito morborum onere secessus fiunt. Quas hîc proprio quodam modo Hippocrates pro vrinæ effluxionibus quæ per vesicam totum corpus eluunt, vt satis ex Galeno patet, sumere videtur, tum quòd antea eas quæ per aluum fierent excretiones enixè quodammodo expressérit. Neque tamen iccirco paulò amplior huius dictionis ambitus rescindendus, aut ad solas vrinæ fluxiones restringendus fuit, sed expressa quoad maximè fieri potuit integra nominis notio, ad rectam eorum quæ adduntur consecutionem, in nostra interpretatione adhibenda fuit, dum nihil ab Hippocr. mente discederem. Quò magis miror Caluum hanc dictionem ad ventris fluxus retulisse, cùm potuerit Galenum huius sensus præsultorem habuisse.

ὑδατώδεες] Istud addidimus ex magno codicum & interpretum consensu, etsi in quibusdam desit.

ἄλλα ἄλλοισιν αὖτ' ἄλλων] Obscura est prorsus huius loci explicatio & ex superiorum annexione petenda. Significat enim in iis quæ per renes fiebant humorum ex toto corpore eluuionibus, quibusdam ex maligna succorum acrimonia vrinæ difficultatem obuenisse, nullo tamen peculiari affectu renes tentatos fuisse, sed eam excretionem ex eorum æstimatam genere quæ salubriter & cum iudicatione totam vitiatam materiam per emissionem reponerent. Atque ideò huiusmodi ægris, pro his partium quas humores permeant peculiaribus vitiis, atque cæteris morbis, salubres & decretorias repurgationes processisse, quod est alia in aliorum vicem succedere. Quod Galeni ista verba sonant idipsum explicantis, ὅτι δὲ ὅλῳ τῷ σώματι περιττῶν ῥεύντων ὅπῃ νεφροὶ κύοιεν, ἐκκρίσεις ἐπιγίνοντο περιπλησίας τῆς νεφριτικῆς. In speciem enim affectorum renum aut vesicæ ista procedebant, cùm tamen nullo proprio vitio tentarentur. Quod in his spontinis purgationum tentationibus, quibus sæpè coaceruata humorum colluuies facultatum naturalium robore deturbatur, accidit, vt vrinæ difficultatibus & ardoribus, ex succorum qualitatibus non proprio aliquo partium vitio corpus conflictetur. Idque præcipuè in senibus accidere videmus, qui maiorem alioqui humorum acrimoniam aggregant, in quibus stranguriæ eiusmodi, vrinæ ardores, renumque grauedines ex nullis vnquam antea prægressis querelis videmus. Quod salsorum, acrium & putrium succorum naturæ potius quàm partium vitiis attribuendum est, etsi sæpe contingit vt huiusmodi partes vitium sentiãt. Hunc porro locum satis apertè explicat Galen. in Pythione initio lib. 3. epid. vt nos illius mentem assecutos existimes, his verbis: τῶν γοῦν ἐν αὐτῇ τῇ δευτέρᾳ καταστάσει ὀλίγον ὕμπροσθεν ἧς ἐφ' παρεθέμην ῥήσεως, αὐτὰς ἔγραψα αἱ δι' σραγγωειώδεα οὐ νεφριτικὰ, ἀλλὰ τὰ πίπτοισι αὖτ' ἄλλων ἄλλα. πιπτέτω αὐτὰ ἢ ἐν τῇ φλεγμῇ κακοχυμίας, καὶ τῶν τοιούτων ἀκολουθούντων, αἱ καὶ θεράσεις ἐγίνοντο, τῶν μορίων χυμῷ ἐκκρινομένων ἀξιῷ ἢ κύστεως ὥς περ οἱοῖσι δίῳ τῶν ἑτέρων. Cæterùm hîc variant codices manu scripti. Vetustissimi nanque duo σραγγωειώδεα οὐ νεφριτικὰ legunt, vt ad παθήματα τὰ ἐκκρινόμενα referas. Atque hanc lectionem videtur secutus Galenus lib. 3. epid. Quidam etiam σραγγωειώδεες οὐ νεφριτικὰ habent cum impressis, vt alterum ad περίῤῥοιας, alterum ad παθήματα tendat. Alij etiam cum Galeno σραγγωειώδεες οὐ νεφριτικὰ legunt, & vtrunq; ad περίῤῥοιας aptant: vtrobique eodem sensu.

χολώδεες] Post χολώδεες, πνευματώδεες duo manu scripti codices addunt quam lectionem sequitur Caluus. Atq; istud opinor à quibusdam interiectum, cuius nec etiam meminit Galenus.

πᾶσι πάντοθεν] Istud in multis codicibus aliter distinguitur hocq; modo legitur, ἱδρῶτες πᾶσι πάντοθεν. quod secutus est Caluus. Alij πᾶσι πάντοθεν πολὺ πλάδος habent, eamq; Galeni lectionem secuti sumus, quòd longo interuallo collecta multa humiditas superua-

canea, cunctis vario modo atque ex omnibus corporis partibus erumperet. Est autem πλάδος (vt inquit Galen.) ἡ πάθεσις ὑγροῦ τινος, dif- A
fluens humiditas multa, quæ partem vnde emanat flaccidam, mollem & eneruatam reddit. Sicq; παχυδερὸν non solùm humens sed & languidum aut humore flaccescens, debile & resolutum ex consecutione significat, & τὸ πλάδον infirmitatẽ & debilitatem. Quæ omnia Caluum mouerunt vt hic debilitatem potius quàm superfluam humiditatem poneret, contra tamen Galeni mentem.

ὁνίοισι π] Hic Caluus alia quædam addit quæ ex Commentario Galeni interiecta videntur, & pro ὁνοῖσι non satis aptè ὁνίοισι impressi libri habent.

ἤδη ὑδροποιούμενον] Istud variè distinguunt omnes codices, sed Galenum secuti sumus, vt iam quidem ad autumnum & sub hyemem tabidi euaderent, iisdemque tempestatibus febres assiduæ contingerent.

καυσώδεες] καυτώδεσιν omnia exemplaria antiqua legunt, non tamen æquè aperto sensu.

τεταρταῖοι ἀκριβέες] Sic duo habent antiqua exemplaria, quam lectionem etiam memorat Galenus, nosque secuti sumus. Reliqua
cum impressis consentiunt, & ἀκριβέες tantùm habent, sed opinor vitiosè, etsi ad quartanas referri possit. Caluus quartanas errati- B
cas dixit & vtrunque simul iunxit.

Atq; enumeratarum febrium singulæ multis oboriebantur, ardentes verò omninò paucis, iiq; ex ægrotantibus minimùm laborarunt. Nam neq; sanguis ex naribus nisi paucus admodum, iisq; paucis profluxit, neq; delirarunt, cæteraq; omnia placidè tulere. Horũ plurimis bene admodum constituto & composito iudicationis ordine, febris ardens cum intermissione in septendecim diebus soluebatur, atque haud scio an quisquam tunc ex hac ipsa interierit, aut ad phrenitim deuenerit. At verò tertianæ plures quidem quàm ardentes & laboriosiores fuerunt, atque in his omnibus ritè & ordine à primo insultu ad quaternos circuitus processere, in septem verò absolutè iudicabantur, neque horum cuiquam reuerterunt. Quartanæ autem multis per initia certo & rato quartanæ tenore cœperunt, quibusdam verò non paucis ex aliis febribus & morbis secessus in quartanas fiebant, longæq; his pro consuetudine, atque etiam interdum longiores contingebant. Sed & quotidianæ nocturnæque & errantes multæ diuúque plerisque perseuerauere tum exactis tum decumbentibus, horumque plurimos febres sub Vergilias & in hyemem vsque comitabantur. Multos autem statim ab initio præcipuéque pueros conuulsiones cum febre tentabant, quæ etiam febribus succedebant, erántque hæc plurimis diuturna quidem, innoxia tamen, nisi si quibus cætera omnia perniciem adferrent.

Ἑκαστοι δὲ τῶν ὑπογεγραμμένων πυρετῶν πολλοῖσιν ἐγίνοντο. οἱ μὲν δὶς καῦσοι, ἐλαχίστοισί τε ἐγίνοντο, καὶ ἥκιστα τῶν καμνόντων οὗτοι ἐπόνει. οὔτε γὰρ αἱμορραγέει, εἰ μὴ πάνυ σμικρὰ καὶ ὀλίγιστα, οὔτε οἱ παραλληγεῖ. πάντα ἄλλα πάντα διάφορα ἐκρίνετο ἢ τοῦτοισιν πάνυ διάπαντος. τοῖσι πλείστοισι ξυὸν τῇσι διγενὲς πύοισιν ἐν ἑπτὰ καὶ δεκαήμερῃσιν. τοῦδε ἀποθανόντα τοῦδένα οἶδα τότε ἐν καύσῳ. τοῦδε φρενιτικὰ τότε γινόμενα. οἱ δὲ τεταῖοι, πλείους μὲν τῶν καύσων καὶ ὅτι πονότεροι. διάπαντος δὲ τούτοισι πᾶσιν ἀπὸ τῆς πρώτης λήψιος, τέσσερας περιόδους ἐν ἑπτὰ δὲ τελέως ἔκειναι. οὐδὲ ἐπέστρεφεν τοῦδε νὺ τούτων. οἱ δὲ τεταρταῖοι, πολλοῖσι μὲν ἐξ ἀρχῆς, ἐν λάξῃ τεταρταίου, ἤρξαντο. μακραὶ δὲ καὶ ὡς εἴθισται τούτοισι καὶ ἐπὶ μακρότερα ξυνεπιπίπτει. ἀμφημερεινοὶ δὲ καὶ νυκτερινοί, καὶ πλανῆτες πολλοῖσι πολλοί. καὶ πουλὺν χρόνον παρέμενον. ὀρθοτάδιν τε καὶ κατακλινομένοισι. τοῖσι πλείστοισι τούτων ἀπὸ πληϊάδα καὶ μέχρι χειμῶνος οἱ πυρετοὶ παρείποντο. ἀσασμοὶ δὲ πολλοῖσι. μάλιστα δὲ παιδίοισιν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐπύρεσσον. καὶ ὅτι πυρετοῖσιν ἐγίνοντο ἀσασμοί. χρόνια μὲν τοῖσι πλείστοισι τούτων. ἀβλαβέα δὲ, εἰ μὴ τοῖσι καὶ ὀλίγα τῶν ἄλλων πάντων ὀλεθρίως ἔχουσιν.

ἕκαστοι δὲ τῶν ὑπογεγραμμένων] ἕκαστοι δὲ αὐ τῶν codices manu scripti antiqui habent.

οὔτε γὰρ αἱμορραγέει] Minutum est quòd pro αἱμορράγησιν quidam codices cum Galeno ἠμορράγησιν legunt. Gal. verò lib. 2. de diebus decret. αἱμορράγια (nisi subsit mendum) habet. In Aldino verò vitiosè legitur μὴ πάνυ σμικρὰ pro εἰ μή.

συὺ τῇσι διγλιπούσησιν] Intermissionem dixi pro diebus intermittentibus, ad actionem & iudicationis continuationem interruptam referens, quæ cùm neque satis constans esset & firma, defectè quodammodo atq; dimidiatè ad solutionem inclinabat, tandem autem ex reuersione est absoluta. Eamque iudicationis seriem interceptam hoc modo fuisse satis Galeni verba indicant: ὧν
δὲ πυρέσσει συὺ τῇσι διγλειτούσῃσιν, ὃ περικεκρίδαι μὲν ὡδεῖσι, ἐξ ὑποτροφῆς δὲ κριθῶσι τὰ δεύτερον ἀνεδέξατο. Atque hunc in sensum locum istum F
explicat Gal. lib. 2. de dieb. decret. vbi pro διγλιτούσῃσιν, διγλείποισι, vt multa alia exemplaria legit. Caluus Hippocratis aut Galeni mentem non satis affectus videtur cùm dixit septem & decem diebus vel deserere vel decernere. Eoque etiam minus alter qui intermisisse septemdecim dies vertit.

οὐδὲ ἀποθανόντα οὐδένα οἶδα] Hunc totum locum adducit & quodammodo explicat Galenus lib. περὶ κώματος.

εὐτάκτως δὲ] Significat exactas & accuratas tertianas adfuisse, ideoque ardentibus grauiores, in quibus quandoque ad quartum vsque circuitum, hoc est, diem septimum iudicatio procedebat, tandem verò septimo absolutè soluebantur. Sic enim in Aphorismis scriptum est, τρεπταῖος ἀκριβὴς κρίνεται ἐν ἑπτὰ μᾶλλον τοῖσι τὸ μακρότερον, quod sæpius alibi repetit Hippocrates. Cùm sit autem tertiana exquisita vt scribet Hip. περὶ χυμῶν, non mirum est ante septimum solutionem capere, cùm ad quintum circuitum in dies iudicari experiamur idque addiderit Hipp. lib. 6. epid. Quæ de re scripsimus Comm. nostro in lib. 2. epid. & quædam postea dicenda
sunt. Cæterùm magnum codicum consensum secutus sum qui ἐκρίνοντο cum Galeno legunt, etsi quidam ἔκριναν eodẽ sensu habẽt. G

ἐν τάξει] Illud ἐν τάξει eleganter certum & ratum quartanarum ordinem, tenorem, modum & conditionem significat, cùm ordinatam habãt quartanariorum circuituum formam & figurũ, quem typum, aliquando etiam τάξιν vocant, vt scribit Gal. initio libri ad eos qui de typis scripserunt. Quartanas igitur eas intelligit quæ primùm cœperunt, non autẽ ex aliis morbis progressæ sunt, quæ ἐν τάξει, ritè & ordine comprehendere dicuntur, iisque sunt rariores quæ cæteris pregressis morbis inuadunt, idque incompositè & inordinatè. Sic enim lib. περὶ τόπων de quartana scribit Galenus, ἢ μὴ πολὺ μὲν ἄλλων προηγησαμένων ὁπηνίκα τεταρταῖος ἀπάντων.

ἀποστάσιες] ἀποσταστὶς hîc vocat μετάστασις ἐξ ἑτέρου νοσήματος εἰς ἕτερον, cùm morbus transpositu quodam in alium morbum desinit, quo modo solent febres quædam aut alij affectus in quartanas secedere, ideoque morborum secessus diximus, quæ species quædam solutionis est, cùm transmisso alium in locum humore, prioris morbi ad alteram speciem fit decessio quædam & veluti transpositio. Quã de re paramplè scripsimus in lib. 2. epid.

εἰ μὴ ὅσοι] Sic ferè legunt omnia exemplaria. Duo antiqua ὅσοι ὅσοι habent quomodo Galenus legit. Innuit autem conuulsiones H
suapte natura secutas fuisse, neque ab his ex sese creatum vllum fuisse periculum.

At verò continuæ quidem omnino febres erãt ni-

Οἱ δὲ ξυνεχέες μὲν ὅλον, καὶ τοῦδεν ἐκλείποντες,

A παροξυνόμενοι ὑπὸ πάσι τεταρταφυέα τρόπον. μίαν ἐπαυξανοφυίζοντες, καὶ μίαν παροξυνόμενοι, πάνυ τῶν βιαιότατοι τῶν τότε γινομένων. καὶ μακρότατοι, καὶ μετὰ πόνων μεγίστων γινόμενοι. τριπέως ἀναχώρεοντες ὅλων ὅτι διδόασι αἰεὶ, καὶ παροξυνόμενοι ἐν κρισίμοισι. καὶ αὐξάνοντες ὅτι τὸ κάκιον σμικρὰ. ἀναφυφίζοντες. καὶ ταχὺ πάλιν ἐξ ὅτι ἀπαλλάσσοι, βιαιοτέρως παροξυνόμενοι ἐν κρισίμοισιν ὡς ὅτι τὸ πουλὺ κακοῦνται. ῥίγεα δὲ πᾶσι μὲν ἀπάλλως καὶ πεπλανημένως ἐγίνετο. ἐλάχιστα δὲ καὶ ἥκιστα τουτέοισιν. ἀλλ' ὅτι τῶν ἄνωθεν πυρετῶν, μείζω. ἱδρῶτες πολλοί. τουτέοισι δὲ ἐλάχιστοι. κυφίζοντες τοῦδεν, ἀλλ' ἐναντίον, βλάβας φερόντες. ψύξις πολλὴ τουτέοισιν ἀκρέων, καὶ μάλις ἀναθερμαίνομενα. ὑδὲ ἀζυπνοι τὸ σῶμα μάλιστα ἔχει. καὶ πάλιν κωμαλώδεες. καὶ λίαν πᾶσι μὲν παροξυνόδεες καὶ κακοῦ, πολὺ δὲ τουτέοισι κάκιστα. ἔστι δὲ τοῖσι πλείστοισι τούτεων, ἢ λεπτὰ, καὶ ὠμὰ, καὶ ἄχροα, καὶ μετὰ χρόνον σμικρὰ πεπαυόμενα κρίσιμος, ἢ πάχος μὲν ἔχοντα. δολερὰ δὲ καὶ ὑδὲν καθιστάμενα, ὑδὲ ὑφιστάμενα. ὑ δὲ πεπαυόμενα, ἢ σμικρὰ καὶ κακὰ, καὶ ὠμὰ τὰ ὑφιστάμενα. κάκιστα δὲ τοῦτα πάντα. βῆχες μὲν παρείποντο τοῖσι πυρετοῖσι. χράφαι δὲ οὐκ ἔχω βλάβεω ὑδὲ ὠφελείω ἡμοιμένω ἀπὸ βηχὸς τότε. χρόνια μὲν οὖν καὶ δυναρρεα, καὶ πάνυ ἀπάκτως καὶ πεπλανημένως, καὶ ἀκρίτως τὰ πλῆσα τουτέων διετέλεν γινόμενα, καὶ τοῖσι πάνυ ὀλεθρίως ἔχουσι, καὶ τοῖσι μὴ. εἰ δὲ τινας αὐτέων ἀπαλλάσσειεν σμικρὸν, ταχὺ πάλιν ἐπέστρεφον. ἔστι δὲ οἷσιν ἔκρινεν αὐτέων ὀλίγοισιν οἷσι τὰ βεραχύτατα. ἡμέρας τεσσεράκοντα ἐόντα, καὶ τουτέων οἷσις ἐπέστρεφεν, ὥστε κατὰ ἡμέρας τὰς πλείας αὐτέων ἔτι νοσήσειν. τοῖσι δὲ πλείστοισιν ἀκρίτως ἐξέλιπον. ὁμοίως δὲ τοῦτα σωνέπιπτε τοῖσι γεγινομένοισι καὶ τοῖσιν ἄ.

B

πεταφυέα τρόπον] Quasnam hîc febres πεταφυεῖς intelligat, quæ tertianarum speciem & naturam proximè referant, atque ex iis natæ videantur, etsi satis explicat Gal. in commentario, & com. 3. in hunc lib. & com. 2. in lib. 6. epid. alias tamen istis nomine affines & semitertianis attributas his verbis describit lib. de morb. temp. ἐξηράκειται δὲ ἀυτῶν τῆς ἄμπελος, οὐτε τῇ δευτέρᾳ τῶν ἡμερῶν ἕτερον φέρων παροξυσμὸν, ὅτε κατὰ τὸν τρόπον καὶ τὸ πεπαυμένον ἐπιπωλήσας. ἔστι δὲ ὁ κατὰ τρόπος. ὁνίοτε μὲν τὸ αὔριον φείκης, ὁνίοτε δὲ σὺν φείκῃ πυρέσσει τὸν ἑξῆς. ἔστι δὲ ὅτε καὶ μετὰ φυξέος τῶν ἀκρέων σκιφῶς. ὧν πᾶσι δὲ ὁνίοτε καὶ χωρεῖς αἰσθητῶς ἐξεψύξεως ὅτης ὁ πυρετὸς ἔχει τὴν πέμπτην καιροῦ, ἐξῆλθ', ἀσώματος
F λίαν, ὥστε δοκεῖν, ἀκμῶν, καὶ ἐξηκμῶν. τῆς δὲ χρόνοις ἤδη διηρημένοις, ὁλιγοχρόνιος μὲ ἢ ἐξῆλθ. ὁλιγοχρόνιος δὲ ἔστιν αὐτῷ καὶ ἡ ἀσωμαλία. τὰ δὲ τῆς αὐλαδόσεως, ἔχ ὁμοίως ἅπασιν, ἀλλ' ὁνίοις μὲ ὀνίοις μὲ ὁλιγοχρόνιος, ὁνίοις δὲ χρόνῳ πλείονι. καὶ μὲ δὴ καὶ ὁ τῆς ἀκμῆς καιρὸς ἐν χρόνῳ μὲ πάσῃ αἰσθητῷ καὶ πλατεῖ. διαφέρει δὲ ὅτε ὁλιγοχρόνιος ἐν τῷ μᾶλλον τι καὶ ἧσσον. ὅτου δὲ καὶ τὰ τῆς ἐξηκμῆς, ἐν χρόνῳ μὲ ἅπασι μακρῷ, διαφέρει δὲ ὅτι τῷ σοὶ μὲ αἰσθητῶς ἀφαιρεῖν καὶ παρέλαθε ἐλπίδα τοῦ διὰ πολλῶν τινῶν σωσεσθαι. μὲ πάντα δ' ἴσασι, φυλάσσοντα ἴσον τὸ ἐπίλοιπον μέγεθος τῆς ἐξηκμῆς, σοὶ δὲ, ὅλως ποιεῖται πάνυ ἐξηκμῆς, ἀπὸ ἀρχῆς ἄχρι τῆς πλευτῆς βεραδύναι. ὥστε καὶ ἐν διάστημα πολὺ χρόνῳ μακροτέρων ἀπομένῳ σοι, δόξει μὲ ἀφηρηκέναι τὴ πάντως, ὁλίγισον μέν τι τυπὶ. τοιαῦτα πυρέσσει καὶ ἄλλα μελ- καὶ διαφορὰ τῶν διὰ τεῖτης ἡμέρας παροξυνομένων πυρετῶν, ὃς ἅπαντας ὀνομάζω πεταφυεῖς, εἰς μὲ πάνυ τῆς διαθέσεως, ὅθεν ἐξάπτονται. γνῶσιν χρησιμόταται. ἐστὶ δὲ τῶν νοσεόντων ἐξηκμαστέαν, ἀχρηστοι. Qui locus etsi sanè propriè quodammodo febres πεταφυεῖς circumscribit, semitertianis tamen annectere videtur. Atque eò quidem æquius quòd ne vsquam quidem à Galeno in febrium tradenda disciplina, illius definita est natura, ac ne vlla quidem mentio facta. Quo fit vt Galenus in Commentario plurimùm in eius discretione ambigat, tandem tamen idoneam differentis naturæ formam inueniat. Indéque euenire puto vt quoniam ex eodem veluti fonte petitæ,
G paruam habent attributionum & minimam fere in rerum natura differentiam, prima sectione febres huiusmodi πεταφυεῖς pro semitertianis reposuerit Hippocrates, vt prius testati sumus. Huc accedit quòd Erotianus febres πεταφυεῖς ex lib. 6. Epid. explicans, eas indicari significet, quæ parui hemitritæi dicũtur, & cùm insultuum significationes habeant, nullam tamen intermissionis integritatem habent. Sunt autem earum fere similes febres nostræ autumnales plurimæ, quæ liberalem semitertianarum notionem accipiunt, & ex multa pituita bili permixta gignuntur, quæ imparibus diebus grauius habent, paribus verò non æquè grauiter, cum accessionum ingeminationibus quas αὐταδιπλάσεις vocant. Quidam tertianas esse nothas existimant, de quibus scriptum est in Coacis Prænot. Ἐπταφυφυέα ῥίγεα μὲν ὀν μέσῳ παροξυνόμενα πυρετῷ ἀπάκτῳ, πάνυ κακοήθεα. De huiusmodi enim semitertianis locus intelligendus est, quæ ex magna crudorum & pituitosorum succorum putrescentium copia, admixta flaua bile fiunt, propterque inæqualem humorum motum pituitæ tardiorem, bilis verò celeriorem, incompositos & veluti errabundos rigores inuehunt. Quod enim hîc dixit, ῥίγεα πᾶσι μὲ ἀπάκτως καὶ πεπλανημένως ἐγίνετο, illud πυρετῷ ἀπάκτῳ explicat, cùm febris nullo ordine circuituum tempora percurrit, sed in medio velut cursu frequentes habet ingeminationes, & veluti quasdam nouarum accessionum
H significationes, ex vagis rigorum insultibus qui αὐταδιπλάσεις faciunt & totum ordinem perturbant. frequentia autem habent animi deliquia, resolutiones nonnullásque conuulsiones huiusmodi febres, vt ea satis sint efficacia maligni cuiusdam generis indicia.

hilque intermittebant, sed omnes inuadebant earum febrium more quæ ad tertianarum naturam propius accederent, vno quidem die leuiores, altero verò vehementiores, omnium quæ tunc contingerẽt violentissimæ, longissimæ & laboriosissimæ, per initia leues & in totum perpetuò increscentes, diebus iudicatoriis insultus habebant & in deterius procedebant. Quæ etiam cùm parum alleuassent, celeriter rursus ex intermissione vehementius inuadebant, & diebus iudicatoriis magna ex parte deterius affligebant. In his omnibus rigores incompositè & errabundè contingebant, paucissimiq; & minimi, verùm in cæteris febribus maiores, vt & sudores multi, his verò perpauci nihilq; alleuantes, sed contrà noxiam afferẽtes. His magna extremorum perfrictio quæ vix etiam recalescerent. Neque penitus peruigiles erant, maximè verò hi etiam vicissim sopore grauabantur. Alui omnibus quidem conturbatæ erant maleque affectæ, istis verò multò pessimè. Horum autem plurimis vrinæ aut tenues erant crudæque & decolores, aliquantóque pòst interuallo nonnihil concoctæ, nõ sine iudicatoriis signis, aut crassitudine quidem præditæ, verùm turbidæ, nihil consistentes aut subsidentes, neque concoctæ, aut paucæ, vitiosæ, crudæ, subsidentes, & in summa pessimæ omnes. Tusses quidem febres comitabantur, sed neq; quam vtilitatem aut noxiam tunc tussis attulerit licet scribere. Diuturna itaque & difficilia hæc erant, valdéq; incompositè & errabundè atque citra solutionem horum plurima tum his qui exitialiter valde, tum his qui nequaquam ita se haberent, permanebant. Si quibus enim aliquantulum intermitterent, in iis celeriter reuersiones faciebant. Est vbi quibusdam iisq; paucis, ad octogesimum diem cùm breuissimè iudicatione soluerentur, nonnullis repeterent, vt etiam in hyemem eorum plurimi ægrotarent. Plerósque verò omnes absque iudicatione deserebant. Hæc autem tum his qui superstites erant, tum iis qui moriebantur ex æquo contigerunt.

ἱδρῶτες πολλοί] Istud superioribus attribuendum esse satis patet ex Galeni commentario, & verò clarius ex his quæ superius de hoc loco scripsit, hunc in modum: ὅτιμς δὲ καὶ ἱδρῶτας ὀλίγους, ἀλλὰ καὶ ψύξιν ἀκρίτων δυςκιθερμαίνετο, οἷς οὐ ἀπαίτων δῆλον ὅδεν ὠφελεῖ καὶ φλεγμαινόντων χυμῶν σπηκμάνων γίνεσθαι τὴν πιῶπον πυρετῶν, ὅπηκμαζομένης αὐτοῖς ξανθῆς χολῆς. Secutus sum igitur codicum pluralitatem, legique πυπεοισιν ὑ ἐλαχίστοι.

ἀχ ὕπνοι] Galenus ἀκ ἄχρυπνοι τὸ σιδόλον legisse videtur, eámque lectionem ex duobus vetustissimis membranis manuscriptis amplexi sumus, vt eos quadantenus, non in totum verò peruigiles significaremus, modò etiam profundo & diuturno sopore correptos. Quæ quidem omnia magnam crudorum putrescentium ac etiam repugnantium humorum permixtionem indicant. Quidam etiam codices ἄχρυπνοι τὸ σιδόλον leg. alij ἀχ ὕπνοι quæ peruagata magis est lectio. μάλιςα οἱ ὕπνοι legimus cum Galeno & vetustis exemplaribus, vt vicissitudinem indicaremus, non vt impressi, μάλιςα ὕπνοι. Quæ Caluus cum inficiatione legisse videtur, non satis aptè Galeni mentem assecutus.

κοιλίαι] Minutum est quod quidam codices κοιλίαι δὲ leg. alij κοιλίαι πᾶσι μ̄. Aldinus codex κακίαι pro κακαὶ legit.

καὶ ἄχροα] Sic leg. fere omnes antiqui codices, quidam etiam ὠχρά. Sed in priore consensus est valde magnus.

πάχος μ̄ ἔχοντα] Sic rectè legitur. Vitiosum nanque est quod quidam impressi pro μ̄ μὴ habent, etsi in quodam manuscripto codice legitur. Vrinas enim describit in magna multi, frigidi, & crudi humoris copia, quæ vt plurimùm sunt tenues aut crassæ, nihil aut malè subsidentes, quarum etiam prius meminit. Earum verò naturam his verbis satis circumscribit Galenus: καὶ ὥδε ἢν ὕρων ἐμνήσθημεν, ὅτι τὰ λεπτὰ καὶ ἄχροα, καὶ ὀλίγα, ἢ πάχος ἔχοντα, καὶ ὀλίγα, μοχθήσεσ, καθάπερ καὶ τὰ παχέα μ̄, ἰδιότατον δὲ οὐδ' ὅλως, ἢ πάνυ σμικραὶ ἔχοντα. καὶ τοῦτο αὐτοῖς συμβαίνει, διὰ τὸ μὴ καλῶς καθίστασθαι. τοῦτο δ' αὐτοῖς πάλιν ὁμοίνοις γίνεται τοῖς πυρετοῖς, οἱ οἷς θερμασία πολλὴ καὶ φλεγμονὴς ἢν ὠμῶν χυμῶν ᾧ παχέων ἐργάζεται πυκνὰ ζέοντ. οὐκόπως οὖν ἐπ' αὐτῶν, ἢ αὐτὴ, καθάπερ αὐτοῖς ἔπνευ, ὠμὴ ᾧ ἄπεπος.

θολερὰ] θολερὸν cùm ad vrinas refertur eas turbidas, turbulentas & conturbatas significat, quales sunt subiugalium, vt postea in Sileno scribimus.

οὐδὲ πεπαυόμενα] Istud ex antiquissimis codicibus addidimus, neque enim in quibusdam legitur, vt nec Galeni interpretes legisse videntur, & sine his quidem constare lectio potest, vt ex superioribus Galeni verbis satis patet.

ἢ σμικρὰ] Hic locus duobus modis legitur. Aut enim ἢ σμικρὰ καὶ κακὰ, καὶ ὠμὰ τὰ ὑφιστάμενα. κάκιστα ὑ πάντα πάντα. Quæ lectio tres vetustissimos codices manu scriptos autores habet, excusis consentientibus. Aut ἢ σμικρὰ, καὶ ὠμὰ, καὶ κακὰ. τὰ δὲ ὑφιστάμενα καὶ κάκιστα. Quæ lectio videtur esse Galeni, & habet duos consentientes codices. Prior certè mihi integrior videtur, vt vrinarum crassarum duos faciat gradus. Aut enim nullo modo subsident, aut subsidentia sunt pauca, cruda & vitiosa. In summa tamen & vt breuiter cõcludam, sunt omnes vrinæ pessimæ. Sic etiam superioris illius lectionis vestigia apud Galenum remanent, cùm illud, πάντα πάντα, in commentarium, reiectum sit.

βῆχες δὲ παρέπονται βῆχες μ̄ παρέπονται πᾶσι πυρετῆσι, duo antiquissimi codices manu scripti cum impressis habent, quam lectionem cum interpretibus secutus sum. Cui etiam vetustissimum alterum exemplar consentit, nisi quòd ἢ pro μὴν habet. Alij codices βῆχες δὲ παρέπονται simpliciter legunt. Significat autem Hippocrates nullam effatu dignam noxiam aut vtilitatem tussim attulisse, vt superiore temporis condicione factum fuit. Ideóque nullam hîc vt prius de ea mentionem idoneam factam esse.

ἔτι οἱ οἶσιν ἔκρινεν] Hunc locum adducit Galenus lib. 2. de dieb. decretoriis, vbi ὥδε εἰκοςῷ pro ὀγδοηκοςῷ vitiosè legitur. Ex quo etiam loco nos, ad octogesimum diem rectè vertisse perspicies, non autem octogesimo, quod fecerunt multi interpretes. Cæterùm hac in clausula pro σμικρὸν omnia scripta exemplaria cum Galeno σμικρὰ legunt.

Cúmque multa eáq; varia esset in morbis iudicationis cessatio, maximum sanè & pessimum signum plerósque omnes ad extremum vsque prosecutum est, quòd cibos omnes auersarentur, iiq; maximè qui cætera quoque exitialiter haberent. In his verò febribus non admodum inopportunè siticulosi erant. Longo autem progressu temporis, cùm & labores multi malàque corporis extenuatio fieret, his humorum secessus aut virib. superiores, aut minores quàm vt prodessent quicquam, succedebant, sed qui confestim intro recurrerent & in deterius contenderent. Atque his aderant intestinorum tormina, crebræ & inanes egerendi cupidines, intestinorum læuores & alui fluentes, nonnullis etiam aqua inter cutem cum huiusmodi enumeratis casibus, aut sine his contingebat. Ex his verò quicquid violenter vrgebat, aut statim è medio tollebat, aut prorsus nihil conferebat. Papulæ paruæ, quæ nec satis pro dignitate morborum excretioni respondebant, sed contrà celeriter disparebant, aut aurium tumores oborjebantur qui sensim & sine vlla significatione euanescebant. Nonnullis ad articulos præcipuéq; ad coxendicem decumbebant, paucis decretoriè desinebant, sed celeriter rursus pristinum habitum assequebantur.

Πολλῆς δὲ πνοὸς ἠμερόμης ἀκρισίης, καὶ ποικίλης ἐκ τῶν νουσημάτων, καὶ μεγίςου μὲν σημείου καὶ κακίςου δὴ πέλεως παρεπόμενον, τοῖσι πλείςοισιν, ἀποσίτοις ἐῆ πάντων γε μάλιςα δὲ τουτέων, οἷσι καὶ τ' ἄλλα ὀλεθρίως ἔχοι. διψώδεες ὀ λίαν ἀκόρεως ἦσαν ὅτι πυρεσσοῖσι τοῦτοισι. θορυβώδεων ὑ χρόνων μακρῶν, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ κακῆς ξυντήξιος, ὅτι τοιούτοισι ἀποστάσιες ἐγίνοντο, ἢ μείζους, ὥςε ἀποφέρειν μὴ δυνάσθαι, ἢ μείους, ὥςε μηδὲν ὠφελέειν, ἀλλὰ ταχὺ παλινδρομέειν, καὶ ξυνεπείγειν ὅτι τὰ κάκιον. τοῦ ὑ τουτέοισι τὰ γινόμενα δυσεντερωδέα, καὶ τενεσμοί, καὶ λιεντερίαι, καὶ ῥοώδεες. ἐςὶ δ' οἷσι καὶ ὑδροπῆες. μετὰ τούτων καὶ ἀνὰ τοῦτων ἅπαν. ὁ, τι ὑ ἂν ἐγίνετο τούτων βιαίως, ταχὺ ξυνῆρε, ἢ πάλιν ὅτι ὁ μηδὲν ὠφελέειν. ἐξαιφνίης δὲ μικρὰ, καὶ οὐκ ἀξίως τῆς ἀπεβολῆς τῶν νοσημάτων, καὶ ταχὺ πάλιν ἀφανιζόμενα. ἢ ἐπὶ τὰ ὦτα οἰδήματα μὴ λυόμενα, καὶ οὐδὲν ἀποσημαίνοντα. ἐςὶ δ' οἷσι ἐς ἄρθρα, μάλιςα ὑ κατ' ὀξύτατον, ὀλίγοισι κρίσιμος ἀπολιπόντα. καὶ ταχὺ πάλιν ὑπεκραλθόμενα ὅτι τῶν ἐξ ἀρχῆς ἔξιν.

ἀκρισίης] ἀκρισίαν indicationis cessationem dixi, aut enim nullam omninò iudicationem, aut eam difficilem quidem & molestam significat. Quod in magna crudorum & malignorum humorum copia accidit, vt in conditione pestilenti lib. 3. epid. docet Gal. διὰ πολὺ κακοχυμίαν ἔνια μὲ ἢ νοσημάτων ἀκ' ὅλως ἐκρίνετο, πνὰ δὲ μοχθηρῶς. Ex quibus patet ἀκρισίαν duobus modis dici, vt postea idem scribet, οἷς ἢ πεῖ μὴν ὅλως ἐσομένης κρίσεως, ἢ μοχθηρῶς ἐσομένης. Iudicij aut iudicationis remeritatem lubens dixissem, si significationem præcipuam inclussissem, quod in iudicationis cessatione fecisse videor, idq; melius lib. 2. epid. cùm iudicationem malam aut prope nullam dixi. Hîc autem ὅτι ἢ νοσημάτων ex antiquis exemplaribus cum Gal. legi, non ἀκ ἢ, vt faciunt impressi codices.

καὶ κακῆς ξυντήξιος] Malam corporis extenuationem dixi colliquationem & consumptionem intelligens, cùm confluentibus toto corpore humoribus, ipsum quodammodo colliquescit & absumitur, ad eas quas dixit ἀπειρόσιας referens & ad ἀποστάσιον genus quæ κατ' ἐκρίσιν fiunt. Malas autem dicit quòd nihil leuarent nec pro morbi dignitate fierent, sed vel naturæ vires deiicerent, aut nihil omninò promouerent, ob magnam crudorum, crassorum & frigidorum succorum redundantiam, vt satis ex sequentibus patet.

ἀποστάσιες ἐγίνοντο] Hîc ἀποστάσιν humorum secessus ex rei consecutione diximus, cùm humores in corporis alueos decumbunt, tandémq; per emissaria effluunt. Sic enim πρὸς κατ' ἔκρισιν κινήσεις significant, de quibus plura diximus com. in lib. 2. epid. vbi & huic locum aperuimus. Nullius verò est ponderis quod quædam exemplaria pro ὅδε πυτέοισι, ὅδε πυτέων habent.

καὶ λιεντερίαι] Quædam exemplaria manu scripta λιεντεριαὶ legunt, vt & Aldinus codex.

μετὰ τούτων καὶ ἀνὰ τούτων] Ista cum superioribus iunxit Galenus, quem cum interpretibus omnibus secutus sum, vt sit sensus, aquam inter cutem partim cum supra enumeratis casibus contigisse, partímque sine his. Impressi omnes codices consentientibus omnibus fere manu scriptis exemplaribus istud sic legunt, μετὰ τούτων καὶ ἀνὰ τούτων ἅπαν, vt cum huiusmodi casibus, aut sine his Stomachi fastidia adfuerint. Est enim ἄσιτ Hippocrati stomachi fastidium & nausea, molestaque rotius corporis iactatio & incontinentia, cùm egri præsentem statum fastidiunt & loco stare nesciunt, ἀγρυπνίαν, ἀγωνιῶν, & ἀγωνίν sæpe vocat Hippocrates, Græci ἀπαλλαγμὸν & δυσφορίαν, quod euenit plurimo humore acri circa ventriculum & hypochondria in primis venis feruente, vt diximus lib. 2. epid. Non igitur vero est absimile, confluentibus plurimis in ventrem humoribus, stomachum ipsum atque adeo hypochondria patientibus & acribus succis pluribus vellicata, inquietem corporis habitum & iactationem multam attulisse, magnúmque ex immodica copia stomachi fastidium: non autem camὑπνοίαν & agitationem quam in febribus ἀποσταδίσι perpetuò facit comitem Hippocrates, meritóque suspectam haber. Huius porro lectionis dubia acceptio Caluum impulit vt ista sequentibus adiungeret.

ἔ, πῆ ὑ ἀθροῤῥοοῦσι] Exemplaria quædam manu scripta ἀθροῤῥυόμενον cum Aldino legunt.

καὶ ἐπ' αἰξίως τῆς ἀπεβολῆς] Locus hic variat in manu scriptis codicibus. Quidam enim ἐπ' αἰξίως τῆς ἀκκρίσεως habent, quos cum Galeno secuti sumus. Par est nam ἢ papulas paruas non satis pro dignitate morborum excretioni respondisse, hoc est, morbis exhauriendis aut omninò soluendis non satis fuisse ex quo aut reuersiones factas, aut abscessus à natura procuratos oportuit. Duo reliqui manu scripti codices, inter quos etiã recõditissimo plurimũ tribuimus, ἢ ἀπεβολῆς ἢ νοσημάτων cũ impressis legũt, vt indicent papulas istas, ἢ paruę essent parum idoneè morborũ magnitudini aut impetui respondisse, hoc est, parum aut nihil morbos alleuasse. Est enim ἀπεβολὴ ἢ νοσημάτων morborũ inuasio, impetus, occupatio, circumuentio, implicatio & inductio, nõ secus ac ἀπεβάλλειν πυὸ ἀνθρώπου ἢ πῦν ἄλλων ᾧ, alicui calamitatẽ aut periculum creare dicimus. Atq; hanc lectionẽ secutus est Caluus cùm dixit, pustulas nõ satis fuisse ad morborum insidias, implexè tamen, cùm clausulã istã superioribus adiunxerit. Cornarius pro dignitate rationis excretionis morborũ dixit, in quo nostrã lectionem secutus videtur, nisi forte vtrũq; cõplexus est, etsi satis est videbatur pro dignitate excretionis morborum dicere. Aut certè ἀπεβολὴ eã quę circumcirca fit morbi depulsionẽ & excretionẽ significat, quomodo vsurpatur lib. 2. epid. in vitiligine & huiusmodi cutis vitiis, quæ per corporis planitiẽ morbũ deponerẽt, cùm dixit ᾧ ἐὰν μὴ ἀπ' αἰξίας ἢ ἀπεβολὴν ἢ νόσου. Quæ sanè notiones eodem recidunt, cùm significent nihil pro morborum dignitate pustulas alleuasse. Atqui haud scio an ἀπεβάλλειν etiam ad ἀπειρόσιας aliquatenus referri possit, vt circumstantes corporis humores & in corporis superficiem decumbentes, eamq; velut inuoluentes, papulæ paruæ parum sedauerint, ex his q; nihil effatu dignum exhauserint.

ἢ ἀθρόα τὰ ὦτα οἰδήματα] Quod priore sectione de parotidibus dixit quæ sensim & sine vlla significatione disparerent, πάσιν ἀσήμως ἢ φανίζοιτο, hic aliis verbis repetit. In quo rectè mihi videor manu scriptorum exemplariorũ fidem secutus, quæ μολυνόμενα pro μὴ λυόμενα legunt. Est enim μολύνειν aut μολυνθῆναι, vt com. in lib. 2. epid. scripsimus, κατ' βραχὺ ἀποκαθαίρειν, sensim conquiescere, subsidere & euanescere, quod de parotidibus quæ præter rationem & sine vlla recta signorũ significatione leniuntur, sedantur, nec ad suppurationem peruenint, sæpe effert Hippocrates, eamq; in rem his sæpe verbis vtitur μολύνειν aut μολυνθῆναι, ἀφανίζειν, λεαίνειν, ῥαίνειν ὑπὸ ἐπιζέσεως, κατιζάνειν, κριθιῶσαι, λυθῆναι. Idem etiam quòd hîc οὐ ἕνα ἀποσημαίνοντα dixit, aliàs ἀσήμως, ἀθρόως, ἀκρίτως, ἀκρίτως ἀνευ πεψέων, καὶ μὴ κατ' κρίσιν effert, quod significat ἄνευ λυπηρῶν σημείων, ἢ πῦ ἐκκρίσεως, ἢ πέψεως, vt sæpe interpretatur Galenus. Quæ omnia cùm latam habuerint nostris in lib. 2. epid. comment. explicationem pro accurata signorum disciplina, hîc à me non temerè omittentur. Par est autem hîc μολυνόμενα legi debere, cùm hoc verbum parotidibus intro recurrentibus & sensim disparẽtibus sæpe attribuat Hippocrates, & οὐδὲν ἀποσημαίνοντα quod est ἀσήμως, in eundem pene sensum traxerit, cùm ea fere simul iuncta sint. Vt ne addam hunc mihi videri locum à Galeno in Exegesi indicari, cùm μολυνόμενα τὰ κατ' βραχὺ ἀποκαθαίνοντα explicat. Huc enim referri arbitror vt pro constanti Hippocraticæ œconomiæ disciplina μολυνόμενα Galenus legerit. Impressi codices μὴ λυόμενα cum quibusdam manu scriptis legunt, quam lectionem secuti sunt omnes pene interpretes, vt istud tumoribus ex crudis, crassis & frigidis humoribus enatis attribuerent, quæ ideo difficilem haberent & verò nulla iudicationis autoritate consignatam solutionem. μεταπνόμενα etiam quidam impressi habent, quam lectionem scriptum etiam exemplar testatur, quod de nigricantibus tumoribus qui naturæ vires afficerent intelligitur. Sed hæc lectio parui aut nullius prope est momenti, etsi eam secuti sunt Galeni interpretes.

ὑπεκραπνόμενα] Indicat tam magnam fuisse frigidorum & crudorum succorum copiam, vt naturæ vires affecerit, quæ etsi paululum recreata, tumores huiusmodi aliquando discutere videretur, tandẽ ramen onere fatigata & eniicta, pristinum illis habitum cessit, prioremq; decubitus statum permisit. Dominatum enim quẽdam & imperium humorũ illud, ὑπεκραπνόμενα, docet. Quam potestatem vt facilius innuẽremus, sic vertere potuimus. Sed celeriter rursus prævalentibus aut inualescentibus viribus, pristinum habitum adepti sunt, quod etiam in assequendo satis dixisse videmur. Nil verò mirum est temerè euanescentes aurium tumores in articulos decubuisse, aut frigidiorem humorum copiam tubercula articulorúmque labores attulisse. Quod etsi in Hipp. disciplina perpetuum est & constans, ex placito tamen 44. lib. 4. & verò ex sent. 1. lib. 6. epid. sect. 4. satis patet, quæ plurimùm facit ad huius loci notionem. Cæterùm exemplaria tria ὑπεκραπόμενα cum Galeno pro ὑπεκραπνόμενα, eodem sensu legunt. Duo etiam vitiose ὑπεκραπόμενα. Quo magis mirum est interpretes quosdam hic perpessionem aliquam significasse, cùm mihi multò magis humorum actio & vis inaudienda veniat, nisi istud de partibus corporis superatis & euictis intelligant, in quos humores ipsos dominium exercuisse constet. Sed valde simplex est prior notio eóq; plausibilior, φ in re minimè perplexa nihil fuit inuoluendũ.

Ἐθνησκον δὲ, οὐκ πάντων μὲν, πλέοσι ὑ οὐκ τούτεων παῖδία, ὅσα ἀπὸ γαλακτὸς ἠδ' ἔτι. καὶ τρεσβύτερα ὀκταετέα καὶ δεκαετέα. καὶ ὅσα πρὸς ἥβης. ἐγίνετο ὑ τοῦτοισι τῶν, οὐκ ἀνὰ τῶν τῶν τρεφόντων γεγραμμένων. τὰ ὑ τρεφόντα πολλοῖσιν ἀνὰ τουτέων. μοῦνον ὑ γενὸν καὶ μέγιςον τῶν γινομένων σημείων. καὶ πλείςοις ἔρρυσμα τῶν ὄντων ὅτι τοῖσι μεγίςοισι κινδυνεύοισιν, οἷσιν ὅτι ὁ γραῦς ἐοῦδες ἐῆ ἄπτετο. καὶ ἐς τοῦτο ἀποστάσιες ἐγίνοντο. ξυνέπιπτε ὑ καὶ ἐν τοῖσι πλείςοισι ὁ γραῦς ἐοῦδες. τῶσιν ἡλικίησι τοῦτησι ἡλίεσθαι μάλιςα. ἐγίνετο δὲ καὶ τῶν ἄλλων πολλοῖσιν ὀρθοτάδιον. καὶ ὅτι τῶν νοσημάτων. πολὺ δὲ καὶ μεγάλη τις ἡ μεταβολὴ τοῦτοισι πάντων ἐγίνετο. καὶ λιμὸς τε γὰρ εἰ καὶ

Ex quouis autem hominum genere interibant quidem, atque ex his plurimi pueri iam à lacte depulsi, iiq; quibus ætas paulùm processerat, octennes aut decennes, necdum etiam puberes. Atque ista quidem his non sine superiùs descriptis, multis verò superiora absque his contingebant. Quibus autem ad vrinæ difficultatem res tota se conuerterat, in eámque humorum secessus fierent, iis hoc vnum vtile omnimúque efficacissimum signum fuit, quod etiam plærosque omnes ab imminenti maximo discrimine vindicauit. Accidit verò plurimis vrinæ difficultatẽ potissimúmq; his ætatib. fieri, itémq; aliis multis qui etiam in morbis erecti obambulabant. Hîc quoq; subita quædam & magna omnium mutatio aderat. Aluos nãq; si

contigisset fusas fuisse, eæ confestim pessimè cogebantur, & ad omnes cibos alacres erant, posteáque placidæ febres tentabant. Verùm quæ ad vrinæ difficultatem spectabant, ea his diuturna & molesta fuere, vrinaéque copiosæ, crassæ, euariantes & rubræ, partimque cum dolore purulentæ. Atque hi omnes superstites euasere, neque eorum quenquam interiisse cognoui.

τύχοιεν ἐφυγραινόμενα, καὶ κνήθεα τέ που παρὰ ξυνίσαντο. γυμνάσιά τε πᾶσιν ἡδέως εἶχον, οἵτε πυρετοὶ παρέες μὴ τοῦτα. χρόνια δὲ τουτέοισι τὰ πολλὰ τῶν τραχουείων καὶ ὀπίσω ἰῶ. οὐδὲ δὲ τουτέοισιν εἴη πουλλὰ, παρέα, καὶ ποικίλα, καὶ ἐρυθρὰ, μιξόπυα μετ' ὀδυνῶν. πολλοὶ γὰρ τοῦτο πάσχουσι. καὶ οὐδένα τουτέων οἶδα ἀπολόμενον.

ὅσα ἀπὸ γάλακτος] Depulsos à lacte aut matribus pueros intelligit nec amplius lactentes, quemadmodum depulsi à matribus hœdi dicuntur, & Virgilius extulit:

Depulsos à lacte domi quæ clauderet agnos &
---depulsis arbutus hœdis---

Sic porcos à mamma depulsos delicos vocat Varro *, & quod dicit Pacuuius, Ab hoc Depulsum mamma pædagogandum accipit, Repotialis liber. Sic enim apud Festum reponit sæculi nostri lumen Adrianus Turnebus. His ὑποθήματα παιδία, aut ὑπομάζια & ὑπομάστια opponunt Græci, lactentes pueros & ex vberibus pendentes. Cæterùm ambiguum est an ad omnes referas, an verò ad pueros solos, etsi ad omnes relatum sequentia rectè ferant. Veteres omnes manu scripti codices pro οὐ πυτέων, καὶ πυτέων habent, quod leue est. * *Lib. 2. de reuist. cap. 4.*

ὅσα πρὸς ἥλικας ἔσται] Duo exemplaria non æquè vetusta πρὸς ἥλικα legunt, quam lectionem interpretes quidam secuti sunt. Alterum vetustissimum idémque fidissimum, πρὸς ἥλικα πρεσῶν habet, quæ locutio Hippocrati aph. 26. & 27. lib. 3. familiaris est, cósque qui propius ad pubertatem accedebant, significat.

ἐν ὑγρῷ] Sic duo vetustissima exemplaria legunt, altera μοῦνον cum impressis habent. Significat autem humorum ad renes & vesicam confluxum, per huiusmodi corporis effluuia totum corpus repurgasse, morbósque leuasse, quibus facilè vrinæ stillicidium ob humorum acrimoniam successisse, vero est simile. Eáque abscessuum ratio bono fuit, cùm ad eorum genus qui κατὰ κρίσιν fiunt, referri debeat. Quod profectò nos mouit vt ἀποστάσιας ἐς τραχουείαν γίγνεσθαι, humorum secessus per vrinæ difficultatem fieri diceremus, cùm superfluam corporis copiam per renes & vesicam effluere, atque in transitu laborantibus locis strangu-riam excitari significaremus. Qua de tota re abundè scripsimus nostris in lib. 2. epid. comment.

ὀρθοστάδιον] Dubium est an illud καὶ ὅσα τῶν νοσημάτων, ad ὀρθοστάδιον referat, & vtrumque de his intelligat qui etiam in morbis erecti obambulant nec decumbunt, quod certè integrius mihi videtur, an verò ex repugnantia quadam decumbentes intelligat per τοὺς ὀλίγα τῶν νοσημάτων, & τοὺς ὀρθοστάδιον opponat non secus ac κατακειμένους. Quod quibusdam interpretibus visum est.

χαίροντοί τε πᾶσιν ἡδέως εἶχον] Elegans est & familiaris Hippocrati phrasis. Sic lib. 3. epid. ἡδέως ἔχειν ποτῶν μὴ δεῦρῆς dixit, & τὰ σιτία ἡδέως ἔχοντα prorrh. 2. quod aph. 33. lib. 2. εὖ ἔχειν πρὸς τὴν τροφὴν extulit. Quibus omnibus optimè ad cibum comparati ægri significantur. * Celsus cibi cupiditatem dixit, nos ad cibum alacritatem non malè, vt opinor, vertimus. * *lib. 2. cap. 3. & 8.*

τὰ τῶν τραχουείων] Solenne est Hippocrati hac locutione morborum symptomata & attributiones exprimere, aliquando etiam morborum propriam naturam. Hic verò per τὰ τῶν τῶν τραχουείων ea quæ in vrinæ difficultate acciderent & fierent, hoc est continuum humorum effluxum significare videtur, quæ Gal. τὰ τῶν τῶν τραχουείων, eodem sensu expressit. Scripta quædam exemplaria τῶν articulum addunt cum Gal. qui non est in impressis, etsi in eo significato sæpius sine eo locutio perfecta est.

μιξόπυα] μιξόπυα ἔσεται partim purulentas vrinas diximus, hoc est pure permixtas, quod certè humorum acrimonia tentatas vrinæ vias indicabat, idque non sine dolore. παῦλα δὲ αὐτῶν ἐστὶ τοῦ ἀλγήματος τοῦ (inquit Gal.) πάσχοντος μόνα δὲ ὧν ἡ ἔκκρισις ἐγίγνετο τῶν ἀριμάων ὕδατα, δηλονότι δακνόμενα, καὶ τῶν σπωνχῶν τῆς ἀποκρίσεως ἐνοχλούμενα, διόπερ καὶ ὀδυνῶνται ἔχον ἐν αὐτῇ τῇ διόδῳ τῶν ὑδάτων. Pus etiam vrinæ permixtum lotij instrumenta oblæsa esse significat, vt patet ex aph. 75. & 81. lib. 4. quem sic expressit Celsus *, At si sanguis & pus in vrina est, vel vesica, vel renes exulcerati sunt. Cæterùm Caluus μυξόπυα legisse videtur cùm mucosum & purulentum lotium dixit, quod in nullo exemplari reperi. * *lib. 2. cap. 7.*

In quibus verò casibus nullum periculum suspectum est, eorum quæ exeunt maturationes omnes num vndique tempestiuè procedant, considerandæ sunt. In quibus etiã num abscessus bono sint, aut cum iudicatione fiant videndum est. Concoctiones iudicationem breui fore & certam salubritatem portendunt. Cruda verò & incocta, quæq; in malos abscessus vertunt, aut iudicationis cessationem, aut dolorem, aut diuturnitatem, aut mortem, aut eorundem reuersiones significant. Horum autem quodcumque maximè futurum sit, ex aliis considerandum. Summa cura anniti oportet vt præterita enarres, præsentia cognoscas, & futura prædicas. Duóque ista elaboranda sunt, vt in morbis commodes, aut ne quid offendas. Artem tria ista circumscribunt, morbus, æger, & medicus, qui artis est administer, ægrúmque oportet vnà cum medico morbo reluctari. Capitis & ceruicis dolores & gratuitates si febres comitentur, aut sine iis accidant, phrenitide quidem laborantibus ad conuulsiones desinunt, præsertim vbi æruginosa vomitione refuderint: Sed & eorum nõnulli celeriter intereunt. Qui febribus ardentibus aliísve conflictantur cum ceruicis dolore & temporum grauitate, si tenebricosa caligo oculis obuersatur, præcordiorúmque contentio sine doloris sensu affuerit, iis sanguis è naribus profunditur. Qui verò toto capite grauitatem sentiunt,

Ὁκόσα δὲ ἀκινδυνώς, πεπασμοὶ τῶν ἀπόντων πόθεν πόθεν ὑπεκκρίσεις, ἢ καλαὶ καὶ κρίσιμοι ἀποστάσιας, σκεπτέον. πεπασμοὶ ταχυτῆτα κρίσεως καὶ ἀσφαλίων ὑγείων σημαίνουσιν. ὠμὰ δὲ καὶ ἄπεπτα, καὶ ἐς κακὰς ἀποστάσιας ἐπόμενα, ἀκρισίας, ἢ πόνους, ἢ χρόνους, ἢ θανάτους, ἢ τῶν αὐτῶν ἀποστροφάς. ὁ, τι δὲ τουτέων ἔσται μάλιστα, σκεπτέον ἐξ ἄλλων, λέγειν τὰ παρεόντα. προλέγειν τὰ ἐσόμενα. μελετᾶν ταῦτα. ἀσκεῖν περὶ τὰ νουσήματα, δύο. ὠφελέειν, ἢ μὴ βλάπτειν. ἡ τέχνη δὲ καὶ τεῶν. ὁ νόσημα, ὁ νοσέων, καὶ ὁ ἰητρός. ὁ ἰητρὸς, ἀντιτέτης τῆς τέχνης. ἀντιναλιοῦσθαι τῷ νουσήματι, τὸν νοσέοντα μὴ τὸ ἰσχυρότερον. τὰ περὶ κεφαλὴν καὶ τράχηλον ἀλγήματα καὶ βαρέα μετ' ὀδυνῶν, αἷμα πυρετῶν, καὶ σὺν πυρετοῖσι. φρενιτικοῖσι μὲν πασμοί. καὶ ἰῶδεα ἐπόμενα ἐόντοιν, ἔνιοι ταχυθανάτοι τούτων. οἱ δὲ καὐσοῖσι δὲ καὶ τοῖσιν ἄλλοισι πυρετοῖσιν, οἷσι μὲν βαχήλου πόνος. καὶ χροιᾶφων βάρος. καὶ σκοτώδεα περὶ τὰς ὄψιας, καὶ ἀντοχοδρὶς ξυνάσεις μετ' ὀδυνῶν γίγνεται, τουτέοισιν αἱμορραγέει ἀπὸ ῥινῶν. οἷσι δὲ βαρέα μὲν ὅλης τῆς κεφαλῆς,

καρδιω-

A κεφαλιωγμοὶ δὲ καὶ ἀσώδεές εἰσιν, ἐπόμενοι χολώδεα καὶ φλεγματώδεα, ὃ πολὺ ἐν παιδίοισιν. ἐν τουτέοισι γὰρ οἱ πασμοὶ μάλιστα. γυναῖξὶ δὲ καὶ ταῦτα, καὶ ἀπὸ ὑστερέων πόνοι. πρεσβυτέροισι δὲ καὶ ὅσσοισιν ἤδη ὁ θερμὸν κρατέεται, τρόμοι πληκτικοὶ, ἢ μανικοὶ, ἢ τερπνίσεις ὀφθαλμῶν.

ὁκόσα δὲ ἀκινδυνώς] Variant hîc exemplaria scripta non secus ac excusa. Duo exemplaria Regia mirandæ vetustatis, ὁκόσα δὲ ἀκινδυνώς, sequentibus iungunt. Alia præcedentibus addunt, & ὅσα δὲ ἀκινδυνώς legunt. Alterum exemplar cuius integritas vetustati coniuncta, magni est apud me nominis, ὅσα δὲ ἀκινδυνώς habet sequentibus additum. Quorum omnium concessu Galeni lectionem secuti sumus. Vt innuat Hippocrates, in his morbis qui securitatem pollicentur, eam non temerè significari, sed ex eorum quæ per corporis emissaria excernuntur concoctionibus rectè præsagiri, aut etiam per abscessus bonos & iudicatorios prædici. Quod quidem magnum habet in iudiciorum celebritate momentum. Atque hæc potius lectio ad Galeni autoritatem æstimanda mihi fuit, quàm quicquam in non satis explicato loco ex somnio fingendum. Caluus illud ὅσα ἀκινδυνώς, ad ea quæ excernuntur refert & vniuersitatis doctrinæ plurimum demit, nihilque magnum elicit, cùm velit in iis excrementis quæ sine periculo tempestiuè concocta exeunt abscessus bonos & decretorios considerari. Longè enim Hippocrati & Galeno alia mens est, iudiciorumq; tota disciplina aliud quid reconditum magis amplectitur, cùm inde morborum euenta, rerum exitus & præsagitiones peti debeant. Quod equidem in iudiciorum libris amplissimè est à Galeno explicatum.

πάντας πόνους] Sic omnia habent exemplaria præter reconditissimum manu scriptum quod πάντων legit & ad τῶν ἀπόντων refert. Porro πάντας illud incertum est an τὰ ἀπόντα respiciat, omnésque corporis effluxus significet ex quibus partium excrementa prodeunt, an verò omni ex parte, aut prorsus & penitus tempestiuas concoctiones expetat. Certè vtrumlibet concesseris verum est. Nihil enim refert an ea quæ vndique exeunt tempestiuas habeant maturationes, an verò penitus tempestiuas. Vtrumq; enim bono est & exactam habet eiusdem sensus disciplinam, nisi quòd πάντας excrementorũ ductus magis significare videtur. Atq; haud scio an illud ὀπικαίρεις aliò rapi possit, vt valde ex vsu & necessarias atq; animaduertendas in huiusmodi morbis eorum quæ exeunt concoctiones significet. Sic enim ὀπικαιρος insignis, necessarius, animaduertendus, & ex vsu dicitur. Sed profectò ad eandem iudicij normam omnia spectabunt eodémque recident. Cæterùm pro σκοπέειν reconditissimum exemplar manu scriptum πυθέσθαι legit, quod à Galeno etiam annotatum est, & σκοπέειν margini annotatum à quodam accurato quilectionem vtranq; notare voluit. Hic porro locus ad totam κρίσεων doctrinam valde celebris est & passim à Galeno adumbratus, præcipueq; cap. 5. lib. 1. κρίσεων.

πεπασμοί] Magna est huius loci autoritas & celebritas, explicatúrque à Galeno lib. 1. κρίσεων cap. 5. & 15. Porro variant exemplaria, cùm quædam ἀσφάλειαν ὑγιεινῶν, in quibus sunt duo Regij codices cum Galeno, legant, alia ἀσφαλείας ὑγείης habent, in quibus est reconditissimus codex cæteráque recentia. Quæ est etiam Galeni lectio cap. 5. lib. 1. κρισ. Habent & quædam ἀσφαλείας ὑγείας cum impressis. Quæ omnia securam salubritatem certámq; salutem significant. Meminit etiam huius loci Galenus lib. de constit. artis medicæ, vbi ἀσφάλειαν ὑγιεινῶν legit, & Com. in aph. 22. & 29. lib. 4. Idem quoq; Com. in Prorrheticum, ἀσφάλειαν εἰς ὑγείαν legit.

ὠμὰ δὲ καὶ ἄπεπτα] Celebratur hic locus à Galeno cap. 15. lib. 1. κρισ. & Comment. 3. postea in Metone, vbi nominatim hîc additum significat, καὶ ἐς κακὰς ἀποστάσιας τρεπόμενα, quòd crudis omnibus & tenuibus procedentibus, absque recidiua fuerit iudicatus, cùm nulli abscessus vitiosi procurati fuerint, sed ij qui naturæ viribus valentibus sæpius per emissionem solicitantur & boni iudicantur. Largus enim sanguinis è naribus cursus ægrum liberauit, qui etiam à iudicatione aliquantulum perstitit. Cæterùm mirum est in codice reconditissimo manu scripto πόνους ἰσχυροὺς legi, quod in nullo alio reperitur, etsi Galenus lib. 1. κρισ. cap. 15. hanc lectionem agnoscit, sed ibidem vitiosè, ἢ χρόνους, omittitur.

ἀσκεῖν περὶ τὰ νοσήματα] Locus hic in artis præceptis est per se admodum commendabilis. In his enim omnibus quæ ad ægros pertinent morbisq; admouentur nil nisi longo vsu attrectatum, optima ratione firmatum, rerumq; magistra experientia consignatũ adferri à medico oportere indicat Hippocrates, nec in magna optimorũ medicamentorum copia iis cõfidenter vtendũ existimat quæ nudam habent eamq; non satis probatam indicaturæ commendationẽ. Quilia multa ex antiquorũ scriptis non satis definita peti possunt. Quæ quidem vt sunt in arte tradenda insignia, ita eleganter à Galeno his verbis explicantur. lib. 1. comp. pharm. gen. c. 16. ἐν σμικρὸν γὰρ δὲ τοῦτ' ἔστιν ἐν τοῖς φαρμάκοις, ὡς περὶ κάν τοῖς διαγνώσεσι. καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ τέχνην, ὡς καταφρόνουσι μὲν ἐγὼ τὸ πρόσωπον, ὡς μισῶ ἄξιον Ἱπποκράτης νομίζων. παραινοῦσι ἡμῖν ὅτι πάντα τὰ κατὰ τέχνην προσέχειν ὡς ὠφελεῖν ἢ μὴ βλάπτειν. ὕστερον οἱ ἔγκαιρον αὐτὸ μεγίστου δυνάμιν ἔχον, ὡς ἐώρων ἑνίας τῶν ἰατρῶν, οἷς καταφρονῶν ἐμπροσθεν φαρμάκοις ὡς θαυμαζόμενα, τούτοις ὕστερον ἐπ' ἀνῆν ἀποτυχόντας, ὡς καταγελασθῆναι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπιχειρεῖν ἀεὶ τοιούτοις χρῆσθαι βοηθήμασιν, ἐφ' οἷς ἢ μὴ τὰ ὠφελείας ἐλπὶς ἐνίοτε ἀμφιβολίαν ἔχει. δ' ὑμῖν δέμαν ἀπαντῆσαι βλάβαν, ἀκριβῶς γνῶσιν. Idé quoq; initio lib. 1. κρισ. πρ. ἐγὼ οἱ ὁ καὶ Ἱπποκράτης εἰκέλευσιν, ἀεὶ πιστεύσαμαι προσέχειν τὸν τῆς τέχνης ἔργον, ὡς τὸ πρὸς φερόμενον βοήθημα, καθάπερ ὀκείνος ἔγραψεν, ὠφελεῖν ἢ μὴ βλάπτειν. Ex quibus satis cõstat quàm efficax sit in remediorum vsu præceptio, nequid temerè nec nisi bene subducta ratione adhibeatur, vt Medici nomen & dignitatem sustineas, qui quoad eius fieri potest noxia deuitat & sanitatis scopum semper affectat. Quod etsi in remediorum genere non semper respondet, magnum est tamen & viro bono dignum, firmissimis rationum momentis cõtestatam animi integritatem præstare, & optima mentis assensione confirmatam artis autoritatem maleuolentissimorũ calumniæ non prodere. Atq; adeò cùm sæpe eueniat vt nouis morbis noua quærenda sint remedia, & obstinatissima vitia non nisi magnis auxiliorum copiis cedant, in his (vt inquit Celsus) medicus aliquid oporteat inueniat quod non vtique fortasse, sed sæpius tamen etiam respondeat. Et verò si illud est quod maximè cauendũ oratori & præuidendum putat Antonius apud M. Tullium *, quodq; eum solicitare summè solet, nõ tam vt prosit causis elaborare solere, quàm vt nequid obsit: non quin enitendum sit in vtroq;, sed quòd multò turpius est oratori nocuisse videri causæ quàm non profuisse. Id profectò longè æquissimum in hac salubritatis causa videri debet, in qua vel leuis offensio non sine magno corporis dispendio suscipi potest. Porro hîc quoq; variant exemplaria. Quædam enim manu scripta ἀσκεῖν ἀεὶ τὰ νοσήματα δύο, cum impressis legunt. Alterum etiam reconditissimum & Regium ἀσκεῖν ἀεὶ δ', τὰ νοσήματα ὠφελέειν habet, eodem prope intellectu. * *Orat. 2.*

ἡ τέχνη δὲ καὶ τεῶν] Inter artis pulcherrimã instrumenta hæc quoq; lauta est supellex, quam his verbis adornat Gal. Com. 4. in lib. 6. epid. ἐν δὴ τῷ πρώτῳ τῶν ὑπομνημάτων, ἡ τέχνη δὲ καὶ τεῶν, τὸ νόσημα, ὁ νοσέων, ὁ ἰατρός. ἀντιναλιοῦσθαι τῷ νοσήματι τὸν νοσέοντα μὴ τὸ ἰατρόν. ὡς τεῶν ἔντων, ἰατρὸν. ὡς νοσήματος, ὡς κάμνοντος, ἐὰν ὁ νόσος ἐάσῃ μόνον πολεμεῖν τῷ νοσήματι τὸν ἰατρόν, ἢ ὡς πρὸς αὐτὸ μεταχειρίζεται ἀναλυόμενα τῷ ἰατρῷ, συμβοηθεῖν κινεῖσθαι τὸν ἰατρὸν τοῦ νοσήματος. ἐὰν δὲ καταλιπὼν τὸ νόσημα, σύμμαχος κατ' αὐτοῦ τῷ ἰατρῷ, μεγάλου ἐλπίδα τῶν νίκης ἔσεσθαι δυοῖν ἀνθρώπων πρὸς τὸ νόσημα μαχομένων, οἷς πόρρω ὀφαλίων ἔμπειρον ἐδεμαῖς ἐλπίδος ἔσαι παρεκλίκων, ἐὰν ὁ κάμνων μὴ τὸν νοσήματος ἡγούμενος ἀναλυόμενον τῷ ἰατρῷ. μονωθεὶς δὲ αὐ ὅπος τοῦ τὸ δυοῖν νικηθεὶ ἢ εἰ. Idem quoq; lib. 1. de dieb. decretoriis huius tam insignis loci mentionẽ facit hunc in modum; ὥσπερ ὁ ἰατρὸν ἀντιρέπτου φύσεως ὀνομάζει, ἢ ὅν τῶς ἰατρὸν, ὁ φαρμακοπώλου τινὰ ἐν τεῖδε. Quibus in locis Galenus ἀντιρέπτου φύσεως non ἢ τέχνης legit, quam lectionem etiã annotat in Commentario. Quem totum locum omisit loco prius ab eo adducto lib. 6. epid. Lib. quoque methodi 4. cap. 6. huius loci meminit his verbis: μὴ δὲ τοῦτο τὸ τῷ ἀεὶ ἐλκῶν γεγραμμένῳ αὐταμυνθεὶς ὧν ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι συγγράμμασι πολλάκις ἀντιδίκου, μνημονεύω ἀξιῶν τὸ ἰατρὸν ὑ ἢ φύσεως μόνον, ἀλλὰ κακόνοιαν ὡς αὐτὸ ἁμαρτεῖν ὠφελεῖν. Sic quoque lib. ad Thrasybulum vtrum sanitas ad medicinam aut gymnasticen pertineat, hunc locum subindicat & medicum ἀντιρέπτου τῆς φύσεως vocat vt & lib. 9. de plac. Hip. & Plato.

A καὶ βαρία] μετ' ὀδύνης addunt publicati omnes codices & Regij duo manuscripti. Alter peruetustus cum nostro consentit, καὶ βαρία simpliciter legit, quam lectionem secutus videtur Galenus. Solenne est autem in tota Hipp. OEconomia in magnis capitis affectibus πραχήλου πόνοι, aut βαχήλου ὀδυνώδεα dicere, vt satis ex Prorrhetico & Coacis patet. Quæ profectò redundantis in cerebro humorum copiæ, eorundémque sursum lationis sunt certissima signa. Ex eadémq; disciplina sumptum est quod ab Hip. scribitur Prorrh. primo & Coacis. πραχήλου πόνος κακὸν μὲν ἐν παντὶ πυρετῷ, κάκιστον δὲ οἷς ὀκμαθλῶσι ἐκπύοις. Porro totus hic locus ad finem vsque sectionis à Galeno adducitur & explicatur lib. 3. de crisibus.

καὶ ἰώδεα] ἀλλὰ καὶ ἰώδεα ἐμέουσι legi cum duobus codicibus manu scriptis Regiis, etsi alia exemplaria cum impressis consentiunt. Eorundem quoque consensu καὶ sequentibus addidi, quæ lectio Galeni esse videtur, etsi lib. 3. de crisib. impressos codices sequi videtur, & pro ἐπαινεμέουσι ἐπαὶ ἐμέουσιν habet. Cæterùm virulentas huiusmodi vomitiones insaniam portendere, cùm ab exassata bile flaua in cerebrum rapta fiant, vt scribit Gal. com. 1. in Prorrh. non est absonum, idque testatur Hippocrates his verbis Prorrh. 1.

B πὰ ὀ κεφαλαλγήσει ἰώδεα ἐμέσματα μὴ κωφώσιος ἀκριπνώδεα, πάχυ ὀκμάνει. Quæ sententia etiam in Cois Prælagiis repetitur.

καὶ σκοτώδεα πᾶσι πᾶς ὄψιας] Hîc tenebricosas quasdam visus caligines intelligit & hebetudines, offusas oculis tenebras dicit Celsus *, quæ sursum actis vaporibus fiunt, quas ἀμβλυωπίας aliquando vocat Hipp. interdum verò per πὰ πρὸς αὐγὰς ὀχλέοντα, effert, vt ex Prorrhetico & Coacis patet. Quæ quidem sunt propria cum cæteris hæmorrhagiæ signa, in quibus etiam oculis obuersantes splendores aut fulgoris motus (μαρμαρυγὰς vocat Hipp.) annumerantur. Quorum omnium vires & circunscriptio ex Prognostico & Galeno lib. 3. de crisi. petenda est, communitas autem ex Prorrhetico & Coacis haurienda, in quibus necessaria ista signa cæteris plurimis ex magno signorum concursu confunduntur. Atque ad hanc prædicendæ hæmorrhagiæ doctrinam ea pertinent quæ ab Hipp. in Prorrh. scribuntur. ὑποχονδρίου πάσις μὴ καρηβαρίης καὶ κωφώσιος, καὶ πὰ πρὸς αὐγὰς ὀχλέοντα, αἱμορραγικά. Quod his verbis in Coacis Prænot. repetitur, οἷσι κώφωσις μὴ καρηβαρίης καὶ ὑποχονδρίου ἔντασις καὶ πρὸς αὐγὰς ὀφθαλμῶν, αἱμόρροοι. Item οἱ καρηβαρικοὶ, μὴ βρέγμα ὀδυνώδες, ἄχρυσοι, αἱμορραγικοὶ, ἄλλως τε καὶ λῶ τὸ ὀνὸν πραχήλου ἐντόνου. Deinde πραχήλου ὀδυνώδεα, ὄμματα ἐξέρυθρα, αἱμορραγικά. Ex quibus tum

C propria tum verò sanguinis profusionis per nares communia signa annotanda sunt. At prædictionis autem disciplinam propriis quibusdam & vnius eiusdémque naturæ signis insistendum, quæ (vt rem paucis absoluam) ex Hippocratis Prognostico & his Galeni verbis haurienda sunt: πὰ ὃ ἢν αἱμόρραγῶν ἴδεα μαρμαρυγὲς μὲν ὅσα ζωὸς ὁ χυμὸς, ἀμβλυωπιοὶ δὲ, ὅπ πολὺ ἀθρόως αἰωρεφόμενος ἐμφαίνοι πὰ ὁδοὺς πὸ πνεύματος. ὅπω δὲ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ διακρίσει πῆ πλήσει ἢ ῥεύματος, ὡς ἂν κεῖν πᾶς ὀφθαλμίας. κὴ ὃ πὸν αὐπὸν πρόπον, ἐρυθροὶ φαίνοντα σὺν πῖς μίλοις νηίοτε. καὶ πᾶς ῥιεῖν. ἴδιον ὃ ἢν αἱμορραγιῶν, ⊕ ἡ ἢν ὑποχονδρίων σώπασις ὑ μετ' ὀδύνης. ἔτι δὲ καὶ πᾶν πῆς ἀῒ ῥοπῆς πὸ αἵματος ὑ σμικρὸν γνώεσμα, καθὰ ἂν καὶ ἡ δύςπνοια, καὶ ὃ καὶ ἢδε διὲξερχόμενε πὸ αἵματος εἰς πὸν ῥώεκα γίνεται. σὺν ὀδύνῃ δὲ ἐὰν ἂν ἐκξεθῆπ πὸ ὑποχονδρίου, ἀν αἱμορραγίας ἐσομένης σημεῖα, ἀλλὰ φλεγμονῆς πνοὲ αὐ πὰ δι γεγθυπμένης· δῆ σύμπωμα. Idem quoque com. 3. in Prorrh. vniuersalem profluuij sanguinis notionem his paucis comprehedit, ὅπ πὰ ἐπὶ ἐπαῦ, πυρέπῳ θερινῷ ἱκανῶς, ὡς ἂν οἱ καῦσοι, ⊕ πὰ ἀεὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πὸ πρὸς πὸν πρόχηλον συμπίωμα, καὶ μάλιςα αὐτῶν πὰ πλιθωεικά. σωαεληθῆ δὲ ὅλου, ὅπ τῇ κεφαλῇ, καὶ πὸ κῆ πὸ πρόσωπον, ἀεὶ ἐξῆς αἵματος πλήθος ὅδιν ὀν ὅλῳ πῷ σώματι σημεῖα. καὶ πούπων ὑδὲν ἧπον ἐφ' ὥρας θέρμῃ ἢ ἐαρινῇ χώρας πε ἢν εὐκράτου, ἢ ἢν θερμοτέρων καθ' ὑποχόνδρια φλεγμονὴ πῆς, ἐφεξῆς δὲ πούπων πὰ ἀεὶ πῶν κεφαλῶ ⊕ πὸ πρόσωπον αἱμορραγικὰ σημεῖα, ⊕ ὅπ κῆ ῥώεκα. ⊕ ὑποχόνδρια πῆς αἴω ῥοπῆς γνώεσμα. πεῖπα ὃ ἄπαντα δῆ ἢν περὶ κρίσεων ἐπομνημάτων ἐξηγησάμιλω, καὶ μένοι ⊕ ἢν εἰς πὸ πρεσγνωσικὸν ⊕ πὸ πρόσωπον ὀπθήσομεν, ὃν οἷς καὶ διώεις αι πὰ πι μελλούσης ὅσον ἐπὶ ῥηνόσεδαι πῆς αἱμορραγίας σημεῖα, καὶ πὰ μὴ πιαῦτα. Quæ omnia eo animo adscripsimus, vt præter ea quæ à Gal. in Commentario scripta sunt, ex his etiam perspiceres valde sibi constantem esse in artis præceptionibus Hippocratis disciplinam, quæ etsi per vniuersum corpus variè quodammodo fusa est, ex præcipuis tamen quibusdam fontibus & latissimis Galeni riuulis haurienda est. Quam ad causam plurimum etiam facient quæ de tota excretionum ratione scripta sunt à Gal. in fine lib. 1. ad Glauconem, vbi fuisissimè ista explicantur. Hunc porro locum significat Gal. com. 3. in Prorrh. in huius sententiæ explicatione, ὑποχονδρίου πάσις μὴ καρηβαρίης, cùm scribit βέλτιςα δηλοῦῖ ἄνθρ Ἱπποκράτης σκοτώδεα πᾶσι πᾶς ὄψις εἴρηκεν ὄντως ἐν τῇ εἰρημένῃ σωαθροιῖῃ ἢν συμπωμάτων αἱμορραγικῆς, καθὰ ἢν ἡμετέρων ὑπομνημάτων ἔμαθες.

* Cap. 7. l. 2.

καὶ ὑποχονδρίου ξώπασις] ὑ μετ' ὀδύνης legendum esse præter ea quæ à Gal. in Commentario scripta sunt, facit etiam quòd ex eo-

E dem superiore annotatione ex lib. 3. de crisibus adduximus. In eóque recta est codicum manu scriptorum Regiorum & reconditorum lectio, etsi reliqui cum impressis consentiant. Sæpe verò ὑποχονδρίου ἔντασις, aut πάσις, aut ξώπασις dicitur, & in Prorrh. in hemorrhagiæ signis ὑποχονδρίου ἔντασις ὑπόμακρος ὀγκώδης ponitur. Quibus omnibus πὸ λιπαρὸν καὶ μαλθακὸν, καὶ κενὸν, ἢ μὴ ἐπηρμένον opponit Hippocrates, vt ea de re scripsimus nostris in lib. 2. epid. † Commentariis. Cæterum locus iste sic legitur apud Galenum ad finem lib. 3. κρίσεων. καὶ σκοπόδεα πὰ ἀεὶ πᾶς ὄψιας, ἢ καὶ ὑποχονδρίου σώπασις ὑ μετ' ὀδύνης, αἱμορραγίσεσι δῆ ῥινῶν. Quam lectionem retinet codex Regius vnus peruetustus.

† Sect. 6.

καρδιωγμοὶ] Atque hæc inter propria vomitionis signa ab Hippocrate referuntur, vt in Coacis, οἷσι ὃ ἄσιν καὶ καρδιωγμοὶ, καὶ πνευματισμοὶ, ἐμεῖς. Ista verò rectè à Galeno comprehenduntur lib. 3. κρισ. vt totam horum doctrinam absoluamus, his verbis, πὰ δὲ ἢν ἐμέπων σημεῖα, καρδιωγμοί πε εἰσὶν ἅμα πόνῳ κεφαλῆς, καὶ σκοτόδινοι, σὺν πῖς πεῤῥαγμενοῖς ἢν ὄψιν ὀρφνώδεσι, καὶ πᾷ κάπω χέλει σφομένῳ, καὶ πολλοὶ καὶ λεπτοὶ πεῤῥεύσι σίελῳ. πάντα δὲ πᾶῖς συμπίπτει χολώδεις πε καὶ δεκνώδεις χυμοῦ, κατὰ πὸ πῶῦ γαστέρα καὶ πὸν τόμαχον ἡ ὁροισμένου, καὶ δάκνοντός πε ἅμα πὸ τόμα πὸ γαςρὸς, ὁ δὴ καρδίαν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, καὶ σὺν ἀυπῷ καὶ πὴν τόμαχον ὅλον ἔσω καὶ κάπω καταῤῥῶπας, ὅθεν καὶ πὸ χεῖλος αὐπῆς σείεται, καὶ σίελον πεῤῥεῖ λεπτόν. ὀρφνώδη δὲ πνα πρὸς ἢν ὀφθαλμῶν φαίνοντα, ⊕ ἰλιγγιῶσι, καὶ σκοτοδινιῶσι, καὶ κεφαλαλγοῦσι, ἀνάσυμμαμένου πνὸς ἐκ πῆ χολώδους χυμοῦ, καὶ πρὸς ἐπὶ πῇ κῆ νεῦρα συμπαθά. Quæ profectò, quòd horum omnium causas loculentè explicent lubenter huc adscripsimus. Atq; hic certè locus esse videtur quem subindicat Aurelianus cap. 30. lib. 2. acut. de syncope agens in qua oris ventriculi morsus inest.

καὶ ἀσώδεες] ἀσώδεες hîc dicuntur qui stomachi fastidio & nausea ab acribus & biliosis humoribus tentantur, non qui æstuatione, corporis iactatione aut instabilitate & incontinentia laborant, etsi vtrumque significant vt scribit Gal. com. 2. in Prorrh. δηλοῖ ὃ μυομένων ἀσωδῶν τῷ καμνόντων, ἕνα μὲ πρόπον ὅταν ἡ δύναμις ὑπὸ πῦ σώματος βαρυώπῃ, καὶ μηδὲν φέρει χῆμα ῥᾴδιος. ἕτερον ὃ ὅταν πὸ τόμα πῆς γαςρὸς ὑπὸ μοχθηρῶν δάκνηται χυμῶν, οἱ πρὸ προι μὲ ὀλεθρίας δῆμκεν πες, ναυλώδεις σ' εἰσὶν οἱ δεύτροι.

πεῤῥαπληκικὰ] πεῤῥαπληγίας partium resolutiones dicimus, aut leues membrorum syderationes, πεῤῥαπληγίας μὲ καλῶ (inquit Gal.) πὰ ἐξ ἀποπληξίας εἰς πὶ μόρεον καθεσκηπούσας πεῤῥαλύσεις. Sic com. 2. in Prorrh. ἔνοι δὲ ὅλῃ πᾷ ἰδίως πεῤῥαπληγίας λεγομένας μεταφέροισιν, ἐφ' οἷς οἷς ἀκινησίαν ⊕ αἴσθησίαν μορίων πνῶν καθεσκήπῃει πὸ νόσημα. Porro Galenus lib. 3. de crisi. post μανικὰ ἢ μελαγχολικὰ addit, quam etiam lectionem

G in vno codice scripto reperi, sicq; aph. 56. lib. 6. & 40. lib. 7. magis respondebit.

Status Tertius.

Paulò ante Arcturum, sub ipsoq; Arcturo, imbres copiosi & magni spirantibus Aquilonibus in Thaso fuerunt. Circa Æquinoctium autem & ad Vergilias vsque, paruæ & modicæ pluuiæ austrinæ. Hyems aquilonibus perflata iustò maiores siccitates, frigidos ventos, & magnas niues habuit. Ad æquinoctium autem maxima frigora. Ver aquilonium, exuperantes siccitates, modicæ pluuiæ & frigidæ. Circa æstiuum

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Εν Θάσῳ, πρὸς ἀρκτούρου ὀλίγον, καὶ ἐπ' ἀρκτούρου, ὕδατα πολλὰ, μεγάλα ὑπ βορείοισι, ἀεὶ δὲ ἰσημερείου καὶ μέχρι πλειάδος, νότια ὕσματα ὀλίγα. χιμὼν βόρδος. αὐχμοί. ψυχρὰ πνεύματα, μεγάλα. χιόνες. ἀεὶ δὲ ἰσημερείου χιμῶνες μέγιστοι. ἦρ βόρδον. αὐχμοί. ὕσματα ὀλίγα, χίνια. ἀεὶ δὲ ἡλίου

H

Ἕωπὰς

A ἕωπὰς θερεινὰς, ὕδατα ὀλίγα. μεγάλα ψύχεα μέχρι κυνός. μὴ δὲ κυῶν, μέχρις ἀρκτούρου θέρος θερμόν. καύματα μεγάλα, οὐκ ἐκ πρεσταγωγῆς, ἀλλὰ σωεχέα, καὶ βίαια. ὕδωρ οὐκ ἐγένετο. ἐτησίαι ἔπνεον. ἀεὶ ἀρκτοῦρον. ὕσματα νότια μέχρις ἰσημερίης. ἐν τῇ καταστάσῃ ταύτῃ, μὴ ἡμῶν μὴν ἤρξατο πὸ δεμπνήιαι, καὶ πολλοῖσιν ἐγίνοντο. ἃ τινες αὐτέων ἔθνησκον ἀφὰ πάχεων.

B καὶ γὰρ ἄλις ὁ νόσημα ἐπίδημον ἦν. πάντ' ἄλλα διετέλεον νόσοισι πρεσὶ δὲ ποῦ ἦρος, ἤρξαντο καῦσοι καὶ διετέλεον μέχρις ἰσημερείης, καὶ πρὸς ὀ θέρος. ὅσοι μὴν ἐνὶ ἦρος καὶ θέρεος ἀρξαμένῳ αἰλίκα νοσέειν ἤρξαντο, οἱ πλῆσοι διεσώζοντο. ὀλίγοι δὲ τινες ἔθνησκον. ἤδη δὲ ποῦ φθινοπώρου καὶ πῶν ὑσμάτων ἠρεμίων θανατώδεες ἦσαν, ἃ πλείοις ἀπόλλυτο.

C Autumnalem anni conditionem frigidam & siccam valdéque inæqualem describit, vt satis ex partium anni inter se compositione apud Galenum videre est. Quid autem ex tanta frigidi & calidi, siccitatis aut imbrium vicissitudine & inæqualitate, potius quàm autumnales morbos sperare oportuit, ex Hippocr. placito 4. lib. 3? Magnus tamen fuit febrium ardentium prouentus, in quarum liberatione insignem quandam excretionem mirè requirit Hippocrates, idque ex perpetua artis constantia. Aut enim largo sanguinis è naribus cursu, aut alui profluuio, aut vrinarum deturbatione liberatos omnes significat, atque in his solutionum generibus recondita totius artis præcepta concludit.

νόμα ὕσματα] ὕσματα αὐτὰ, τοῦ ὕματος, ὅ ἐστι βρέγμαῖα, poni scribit Erotianus, hunc locum subindicans, ὅπερ ὃ πὸ βρέγμα.

μεγάλα χιόνες] Sic omnia ferè exemplaria legunt præter duo non æquè peruetusta, quæ μεγάλα, χιόνες habent cum impressis quæ secutus est Galuus. Eadem etiam ἐπ' ἀρκτούρῳ pro ἐπ' ἀρκτούρου legunt.

D χιμῶνες] Hîc χιμῶνες frigora mihi significare videntur potius quàm tempestates, quòd hac tempestate frigidum plurimùm excelluerit.

καὶ βίαια] βόρεια in codice vno Regio peruetusto manuscripto reperi. Quæ lectio Galeni esse videtur. Scribit enim in Com. ἃ μὴ κυῶν πάλιν ὀυ ἢ βορέων ⊕ ψυχρῶν ὑδάτων γηύεδαι φησὶ καύματα μεγάλα ⊕ βόρεια.

μέχρι ἰσημερείης] μέχρι ἰσημερείης ἤρος duo exemplaria paulò recentiora legunt. Quam lectionem Galeni interpretes secuti sunt, camq; paulò pòst adducit Galenus. Alia omnia recondita ἤρος non habent cum impressis, quæ secuti sumus vt istud de autumnali æquinoctio potiùs quàm de vere intelligeremus. Propinquum enim temporis spatiũ mihi magis attingere videtur, cùm Arcturi ortus autumnale æquinoctium ferè duodecim diebus præcedat, quàm longam ad æquinoctium vernum temporis intercapedinem. Adde quòd Gal. Com. 1. in hunc librum temporum constitutiones inter se componens, cùm huius mentionem facit, æquinoctium simpliciter effert. Sic enim totum istum statum explicat. πεῖπω ὃ αὐτόμαλόν πε ⊕ ποικίλιν, ἀρξαμένιν μὲ ὀλίγου πρὸ ἀρκτούρου, ἐπὶ πῶν ἰσημερείου. ἐφ' ἑξῆς δὲ ῥυομένιν ἐπὶ πῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερείας ἄχρι πλειάδων δύσεως, ἄπασι νότιον ἀμ' ἀμετείαις ὑγρότητοι. εἶθ' ἐφεξῆς ψυχρὰ καὶ ξηρὰν ἅμα πνεύμασι βορείοις μεγίσοις, ὅλῳ χρόνῳ μὲ χιμῶνι. κάπτα ψυχρὰ ⊕ ξηρὰν ἄχρι κυνὸς ἐπιτολῆς, ἐπὶ οὗ ἀρξαμένου καύματα μεγάλα μέχρις ἀρκτούρου, καθ' ὃν ὕδατα νότια μέχρις ἰσημερείας. Galenus etiam paulò pòst Arcturi ortum secundi anni indicans austrinũ cum imbribus ad æquinoctium autumnale vsq; fuisse scribit, vt hîc μέχρι ἰσημερείης φθινοπωρινῆς legisse videatur. Parui verò est momenti quod quidam codices ἐπέπνευσαν pro ἔπνευσαν legunt, vt nec fuit admonendum quòd quædam exemplaria ἤρξατο vitiosè pro ἤρξαντο habent.

καὶ ὃ ἄλις τὸ νόσημα] Hunc locum adducit Galenus initio commentarij in hunc librum primum sect. 1. & legit, ⊕ ὃ ὅλοις τὸ νόσημα ὀπθήσομεν λῶ.

μέχρις ἰσημερείης] Variant hic exemplaria quod etiam Gal. annotauit. Quædam ἀπ' ἰσημερείης ἄχρι πρὸς τὸ θέρος legunt, quam lectionẽ in duobus exemplaribus manu scriptis reperi, eamq; secuti sunt Galeni interpretes. Alia μέχρις ἰσημερείης ⊕ πρὸς τὸ θέρος habent, quod

E legunt cum impressis duo peruetusti codices Regij. Vnum etiam μέχρις ἰσημερείης δῆμ τὸ θέρος habet. Noster etiã codex Germanicus ἀπ' ἰσημερείης δῆμ τὸ θέρος habet. Ex quibus lectionibus eam probat Gal. quæ febrium ardentium ortum per æstatem totam leuiter perseueraſse significet, vt eæ quoque moderatæ & lenes fuerint, non exquisitæ, quales exæstuantis æstatis circumscriptione concluduntur, vt scripsimus Com. in lib. 2. epid.

Ἦν δὲ τὰ παθήματα τῶν καύσων, οἷσι μὲν καλῶς, καὶ δαψιλέως ἐκ ῥινῶν αἱμορραγήσαι, διὰ τούτου μάλιστα σώζεσθαι. καὶ ὁτόσα οἶδα εἰ καλῶς αἱμορραγήσαιεν ἐν τῇ καταστάσῃ ταύτῃ ἀποθανόντα. φιλίσκω γὰρ καὶ Ἐπαμίνωνι, καὶ Σιλένῳ τέταρταίῳ καὶ πεμπταίῳ σμικρὸν ἀπὸ ῥινῶν ἔσταξεν, καὶ ἀπέθανον. οἱ μὲν οὖν πλῆσοι τῶν νοσησάντων ἀεὶ κρίσιν ἐπερρίγεον, καὶ μάλιστα οἷσι μὴ αἱμορραγήσαι. ἐπερρίγεσε δὲ καὶ ὅτοι καὶ ἐφίδρωσε. ἔστι δ' οἷσιν ἴκτερος ἐκταίοισι, ἀλλὰ τούτοισιν ἡ κῆ κύστις καθαρσις, ἢ κοιλίη ἐκλαμπρότερα ὠφελήσαιεν. ἢ δαψιλὴς αἱμορραγία, ὃ ἢ Ἡρακλείδης, ὃς κατέκειτο παρὰ Θρασυκλείδῃ. καὶ τοι τούτω καὶ ἐκ ῥινῶν αἱμορραγήσε, καὶ ἡ κοιλίη ἐπεταράχθη. καὶ τὰ κῆ κύστιν ἐκαθήρατο. ἐκείθη εἰ-

H

& aluum conturbatam habuit, & per vesicam perpurgatus est.

solstitium aquæ paucæ, frigora magna ad Canem vsque. Post Canem verò ad Arcturum vsque, per calidam æstatem æstus magni, qui non per interualla aut sensim fierent, sed tum perpetui, tum vehementes. non pluebat, anniuersarij venti spirauere. Ad Arcturum autem pluuiæ austrinæ ad æquinoctium vsque. In hac temporis conditione ad hyemem partium resolutiones cœperunt multósque inuaserunt, ex quibus nonnulli celeriter interierunt, mirè quippe vulgariter grassabatur hic morbus, cætera verò integrè degebant. Febres autem ardentes ante ver cœperunt, & ad æquinoctium vsque & ad æstatem perseueraueruut. Quos itaque statim sub ipsa veris & æstatis primordia morbus inuasit, plærique, omnes superstites euaserunt, paucíq; interierunt. Cùm verò autumnus esset pluuiæq; impeterent, lethales erant plurésque peribant.

Inerant verò in febribus ardentibus affectiones huiusmodi, vt qui bene & largiter sanguinem è naribus profudissent, ij vel ex eo maximè seruati viderentur, neque vllum cui modò sanguis bene profluxisset hoc in statu mortuum videre licuit. Philiscus siquidem & Epaminon ac Silenus, quòd his quarto die & quinto de naribus parum stillauerit, mortem obierunt. Plæriq; igitur omnes ægri appetente iudicatione rigore corripiebantur, iiq; potissimùm qui sanguinem è naribus non profudissent, atque hi insuper nouo suborto rigore exudarunt. Quosdam etiam sexto die morbus regius prehendit, verùm istos per vesicam expurgatio, aut commota aluus, aut larga sanguinis è naribus profusio subleuauit, quale quid Heraclidæ, qui apud Aristocyden decumbebat, contigit, quippe qui largùm è naribus sanguinem profudit,

beratus, non quomodo Phanagorę famulus, qui cùm ipsi nihil horum quicquam euenisset, periit. Plurimis sanguis è naribus erumpebat, præcipuè tamen adolescentibus & ætate florentibus, atque eorum bona pars periit qui sanguinem è naribus non profuderunt. Ætate autem prouectioribus, res sese in morbum arquatum vertebat, autiis alui commotæ, aut intestinorum difficultates aderant, quale quid Bioni qui ad Silenum decumbebat, contigit. Æstate etiam intestinorum difficultates populariter vagatæ sunt, & quidam eorum qui morbis conflictabantur, quibus etiam sanguis è naribus eruperat, hunc exitum habuerunt vt in difficultatem intestinorum incederent, quale quid Eratonis puero Myllo accidit, qui post multam sanguinis è naribus profusionem, in difficultatem intestinorum delapsi sunt & periculo exempti.

A κεφαλος, οὐχ οἷος Φαναγόρεω οἰκέτης, ὦ οὐδὲν τουτέων ἐγένετο, ἀπέθανεν. αἱμορραγίαι δὲ τοῖσι πλείοσι, μάλιστα δὲ μεσηλικίοισι, καὶ ἀκμάζουσι. καὶ ἔθνησκον πλέοι τουτέων, οἷσι μὴ αἱμορραγήσαι ἐγένετο. τρεσβυτέροισι δὲ ἐς ἑπτέρας ἢ κιθίλιας παρεχώδεες ἢ δυσεντερεώδεες, οἷ Βίωνι, παῦ τῷδε Σιλινοῦ κατακείμενῳ. ἐπεδήμησαν δὲ καὶ δυσεντερίαι, κατ' θέρος. καὶ τοῖσι καὶ τῶν Ἀγωνοσπάντων οἷσι καὶ αἱμορραγίαι ἐγένοντο, B ἐς δυσεντερεώδεα ἐτελεύτησε, οἷ τοῦ Ἐρατώνος παῖ παιδὶ τῷ Μύλλῳ, πολλῆς αἱμορραγίης γενομένης, ἐς δυσεντερεώδεα καθέστασιν τῶν ἐγένοντο.

οἷσι ῥινῶν ἠμορράγησαν] Communis est hæc lectio nulloque modo implicata. Impressi codices Germanici αἱμορραγήσαι cum vetusto exemplari manu scripto duobúsque Regiis legunt. Quædam etiam exemplaria non aspernandæ vetustatis ἔκριναν αἱμορραγῆσαι habent, quæ lectio à sanguinis ex naribus profluuio solutionem morbi factam indicat. Cuius etiam lectionis vestigia retinet alterum exemplar quod ἔκριναν αἱμορρόοι legit, etsi non perinde æqua notione. C

σμικρον ἀπὸ ῥινῶν ἔκστασιν] Magnam facit solutionis spem in febribus ardentibus liberalis sanguinis è naribus profusio. αἱμορραγίαι, λαῦροι ἀπὸ ῥινῶν ῥύοντες πολλά, vt scripsit lib. 2. epid. Quamobrem suspectas semper habet sanguinis stillationes Hippocr. quas στάξιας aut ἀποστάξιας vocat, vt satis indicat com. 4. in lib. de vict. rat. in morb. ac. Gal. his verbis, ὅπου δὲ αἱ ὀῦν τοῖς στάξεις τῶν αἱμάτων ἀπὸ μυκτήρων, μοχθηρὸν εἰέν φησιν ἔτι, διὰ τὴν φύσιν μὴ ἐρίσας ὁ κριτὴς τὸν πόνον, ἀδυνατοῦν ὑπὸ οἰκείων ἀρρωστίαν, ἢ πάχος τῶν αἱμάτων, ἢ πυκνοῦν τὴν μορίων, ἢ πυρὰ τούτων, ἢ πάντα συνεληλυθότα. Quam in rem alia multa adduximus ex * Gal com. in lib. 2. epid. Cæterum exemplaria quædam manu scripta pro πεζαρτάιον & πεμπάιον, πεντάιον & πεζαρταῖον legunt; quæ secutus videtur Vassæus Galeni interpres, eamq; ob causam fortassis quòd quæ quinto die sanguinis stillatio fiat, Hippocrati quadantenus tolerabilior videatur, etsi in totũ huiusmodi abrupti naturæ impetus vitio sunt. Scribit nanq; in Coacis, ἐν κακίστῳ ῥύσις ἀπὸ μυκτήρων πεζαρταῖον κακόν, διὸ μὴ τὸ ὑγρὸν ἀγαθὸν ξυμπέσῃ, πεμπαῖον δὲ ἧσσον κινδυνῶδες. Actius quoq; stillationem sang. è naribus quarto die in febribus factam ex Hippoc. damnat cap. 124. l. 5. In vniuersum autem αἱ πεζαρταῖαι αἱμορραγίαι δύσκριτοι, quod scribit Hipp. lib. 2. & 6. epid. cùm in initiis morborum nullam adhuc concoctionem præseferant, necessęq; sit liberales sanguinis eruptiones quæ febres magna ex parte liberant, diebus criticis solicitari, quod scribitur in Coacis. ἑβδομαίοισιν ἢ ὀκταταίοισιν, ἢ πυρετοῖσι καὶ δεκαταίοισιν ῥύσεις, ὅκ ῥινέων λύσιν ἀς ὅλη πολὺ τοῖς πυρετοῖς. Rursusq; τὰ αἱ ὀξέα κρίνεται αἱμάτων ἀπὸ ῥινῶν ῥύσεις, ἀ κρίσιμα. Vetus vnum exemplar νυ καὶ ἐπίσταται legitur, καὶ delet. * Sect. 1.

ἐπορρίγεον] Atque ea est febrium ardentium solutio ex aph. 58. lib. 4. ad quam sudor, vomitus, aut alui solutio sequitur, vt scribit Gal. quæ deposita morbi causa corporis integritatem faciunt. Rigorem autem dixi non vt Celsus, horrorem, quem ferè omnes magnæ autoritatis viri recentiores Latini sequuntur, vt doctrinæ receptissimum verbum retinerem. Potuiq;, vt cæteri, cum tremore algores, aut horrores, aut perfrictiones, quod aliàs feci, dicere, nisi rigorem satis vsurpatum scirem, in iisq; stricte quæ artis maiestatem redolent commutandis magnam religionem ponerem. Cæterùm hîc quoq; variant exemplaria. Quædam enim ἢ νοσημάτων, alia νοσημάτων habent eodem sensu, vt vitium apertum subsit in codice vno recentiori quod νοσημάτων, habet. Itemq; in eo quod sequitur variant. Codices Regij οἷσι μὴ αἱμορραγήσαι vsitata superius phrasi habent. Alter vetus vnusq; è recentioribus αἱμορραγήσειν legunt. Noster etiam αἱμορραγίαι habet, quomodo legunt Galeni codices eodem vtrobiq; sensu.

ἔστι δ' οἷσιν ἴκτερος] Hic locus fidem facit Hippocraticæ sententiæ lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. ὁ πυρετὸς χολώδει τρόπῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας μιᾷ ἴκτερος ὀξὺς γινόμενος, λύσις τοῦ πυρετοῦ, ἄνευ δὲ ἴκτερος διὸ ὀπτῆσαι τὸ ὄξος ἢ τὸ κεφαλῆς, ὀλέθριον. Morbum namque arquatum in febribus inopportunè, hoc est, ante præparatam morborum concoctionem, nec subsequente aliqua vacuatione oriri suspectum est. Quod per ὄξος τῆς κεφαλῆς, & rigoris nomine significauit Hippocrates, cuius notione sudor, vomitus, deiectio, aut aliqua insignis excretio, cùm ad eum subsequantur, capienda sunt. Quarum etiam excretionum beneficio absolutos fuisse hos ægros videre est, cùm à rigore, per aluum, vesicam & sanguinis profluuium, insignes eruptiones factæ sint. Quæ quidem omnia placiti 62. lib. 4. autoritatem subleuabunt, cùm ante septimum, hoc est, ante tentatam à natura in morbis concoctionem, morbum regium damnet Hippocrates. Neque enim liberare vllo modò potest, nisi naturæ viribus ad expulsionem contentis, quæ quidem certis temporum conuersionibus definitas habet facultates ἢ τοῦ τῆς φύσεως κίνησις γίνεται μὴ ἐν ἀφειδοῦς τεταμένῃς, vt scribit Galenus lib. 1. de diebus decret. Qua temporis opportunitate adepta, plurimos ante diem septimum auriginosos salubriter fuisse constat ex curationibus medicis, & restatur Auerrois Collectan. lib. 4. Vt etiam sit temerè à Plinio cap. 12. lib. 26. conuulsam & verò peruersam esse sententiam istam. Hanc verò refusæ bilis tempestiuitatem satis approbat Hipp. lib. ἀφὶ νούσων. 1. his verbis: τὰ δὲ τοιάδε ἀθροώσιον ἀπὸ τοῦ τεταρταίου ἐν τῆσι νούσοισι γίνεται, τὰ τὰ κακὰ & τὰ ἀγαθά. πυρέσσοντα μὲν & χολῶν ἐν κεφαλῇ σκεδαννύσι ὄξος ἢ χολή, ἀραβύν. ἀπὸ τὸ δέρμα δὲ κεκαυμένη καὶ ἐκκεδασμένη, εὐπνοίσε ἔχει τὴν ἔξιν καὶ τὴν ἐξανθὲ καὶ τὴν ἰσαμένῳ ἴσῃσι κεκαυμένη δὲ καὶ ἐσκεδασμένη, ὥστε ἔνθα τὸ σώματος ὥστε πυοῦσθαι, κακόν. Galenus quoque in Commentario dum naturæ viribus morbi materiam deponentis seruatos ægros significat, hanc ipsam temporis occasionem, qua natura ad morbum se comparans icterum lenit, innuere videtur. Quod etiam apertius Comment. 1. in lib. 3. epid. his verbis confirmat, ἀμαυνόθη δὲ καὶ ὡς πρὶν ἐπιθλίψαι τὸ νόσημα, πολλάκις ἤκουσας, οὔτ' ἄλλο πνεῦ ἀπόστασιν γίνεσθαι χρηστῶς, οὔτε τῶν ἴκτερώδη. σημαίνει δὲ ἡ πιαῦτη κοιλύεσθαι τὸν χολῶν καθαρίσεσθαι τὸ καὶ ἀπάγχου, καὶ κενοῦσθαι ἀπὸ τῆς καρδίας, ἤτοι δ' ἔμφραξιν, ἢ ἀπὸ φλεγμονῶν ἀπὸ τὸ σπεπαμένου δὲ τοῦ νοσήματος, οἵοστε κρίνεσθαι ἐς τὰ κάω τὸ δέρμα μάλα τοῦ σώματος ἀπὸ θεῖ τὸ ἀφεπεῦον ἢ φύσις, ἄλλοθ τε πάνων χυμῶν καὶ τῶν ξανθῆς χολῆς. Potest igitur icterus in febribus ante diem septimum concocta morbi materia, tempestiuéque à natura per excretiones deposita salubris esse, vt etiam mihi probanda nostrorum codicum manuscriptorum lectio videatur, quæ aphor. 6 21 libr. 4. addunt διὸ μὴ ξωσθῆναι ὑγρὸν κάω τῶν κοιλιῶν ῥέοντα. Cuius lectionis etiam meminit Galenus & per rigorem in libro 4. de rat. vict. in morb. acut. expressum ab Hippocrate diximus. Vt non temerè, etsi non satis definitè, scripserit Diocles, icterum ex toto si post febrem oriatur, prodesse, si post hunc febris occidere. Cæterùm vsu ipso compertum est auriginem ante septimum enatam in malignis & vehementibus febribus periculum præseferre maximum; febrésque letales facere, aut morborum recursus, in quibus vix ægri releuantur, conuehere. Quæ mala in febribus lenibus & moderatis plurimùm leniuntur, quales hoc in statu fuisse constat.

ὠφέλησεν] ὠφέλησιν legunt quotquot videre licuit exemplaria, idq; rectius. Regij codices reconditi ἀφίστησιν habent. Recentiores duo & noster ἀφίστησιν cum Galeno, etsi in eo parum est adhibendum negotij, vt nec in eo quòd eadem recentia exemplaria φαναγόρεω scribunt, cùm cætera omnia in φαναγόρεω scribendo consentiant.

A αἱμορραγίαι] Scriptã omnia exemplaria αἱμορρόαι habent, quæ lectio minus fucata est, eamq; secuti sumus. Asulanus vitiosè αἱμορρόαγες ἢ τοῖσι πλῆσι leg.

οἷσι μὴ αἱμορραγήσαι ἐγένετο] Sic duo exemplaria legunt cum impressis. Alia οἷσι μὴ αἱμορραγῇ habent cum Galeno.

τῷδε σιλινοῦ] In hoc multi codices consentiunt, quædam etiam τῷδε σιλινῷ habent.

ἐπεδήμησαν δὲ καὶ δυσεντερίαι] Hunc locum adducit Gal. Com. 1. in hunc librum, sed ἐπεδήμησαν δὲ καὶ δυσεντερίαι, κατ' θερος πολλαί legit.

τῶν ἀγωνοσπαντῶν] Istud longum morborum tractum indicat, diúque ægros laborasse significat, eòque probabilior est hæc lectio quàm quæ διὰ νοσημάτων habet, etsi duobus exemplaribus scriptis nixa est.

ἐς δυσεντερεώδεα καθέστασιν] Hîc κατάστασις totius affectus notionem & decursum significat, vt passim apud Hippocratem. Est enim κατάστασις τῶν νοσημάτων (vt scribit Galenus) οἷον νοσημάτων ἰδέα, καθ' ἣν ὁκ ποιῶν δὲ καὶ πλικῶν δὲ σύγκειται τῶν καθ' ὅλου χαρῶν. Aut ὁκ τῶν ὅλων τοῦ νοσήματος καιρῶν ποιὰ συνόδοις. Innuit igitur febres ipsas ardentes post hæmorrhagiam ipsam alioqui liberalem, deposita ad intestina B acrium & mordacium humorum copia, per aluum secessisse & in dysenterias constitisse, quæ omninò periculo ægros exemerint. Sic enim paulò post ἐς δυσεντερίας ἐπλεύσα dicit eadem pene phrasi, cùm morbum in intestinorum tormina desinere significat. Atq; hæc cùm sint ἐξ ἀποστάσεων κατ' ἔκρωσιν numero, restitantem in hæmorrhagia naturæ impetũ aliò concessisse fuit laudabile, quod per ea verba, ἐς δυσεντερεώδεα καθέστασιν τῶν ἐγένοντο, satis apparet, quorum vim scitè admodum Caluus expressisse mihi videtur, cùm rem ad difficultatem intestinorum constitisse dixit, nisi si fortè magis abscessuum per depositi humoris emissionem, nostra interpretatione enixè subindicauimus. Illud enim τῶν ἐγένοντο superiores naturæ vires prius quidem fatiscentes ad humorum demissionem subnotat, eáque ad tormina morbi conuersione seruatos & liberatos ægros fuisse: Nisi si quis hoc verbo ægros torminibus superfuisse ac reliquos fuisse intelligere velit, vt censeat tandem difficultate intestinorum ægros conflictatos. Qui sensus vt non multum ad doctrinam facit, ita non longè à priori notione recedit. Tormina autem his morbis successisse nihil mirum, cùm multa bilis sanguini suffusa (quæ vt scribit * Gal. plærunque hæmorrhagias suscitat) priore impetu frustrata, in eo per intestina transitu tunicas vellicarit & lancinarit. * in Com.

C Πολλοῖς μὲν οὖν μάλιστα ὁ χυμὸς οὗτος ἐπεπόλασεν, ἐπεὶ καὶ οἷσι τοῦ κρίσιν οὐκ ἠμορράγησεν, ἀλλὰ τῷδε τὰ ὦτα ἐπῴησαν τὰ ἡφανίσθη. τούτων δὲ ἀφανισθέντων τῷδε τὸν κενεῶνα βαρὸς τὸν ἐγίγνετο, καὶ ἐς ἀκρον ἰχῶν. ἀλγήματος δὲ μὴ κρίσιν ἐγένοντο, ἢ οὔρων λεπτῶν διεξιόντων, αἱμορραγέων σμικρὰ ἠρξαντο. τοῦ δὲ εἴκοστοῦ τεταρτάτου, ἐγένοντο ἐς αἱμορραγίαν ἀποστάσεις, ἀντιφῶντος τοῦ κριτοβούλου. ἐπεπαύοντο καὶ ἐκρίθη τελέως τοῦ τεσσαρακοστοῦ. γυναῖκες δὲ ὁσόσαι μὲν πολλαί. ἐλάσσους δὲ ἢ ἄνδρες. καὶ ἔθνησκον ἧσσον. ἐδυσόκεον δὲ πλῆσαι. καὶ μὴ τοῖς τόκοις ἐπενόσεον. καὶ ἔθνησκον αὖτε μάλιστα, οἷον τελεβόλου θυγάτηρ, ἀπέθανεν ἑκταίῃ τόκου. τῆσι μὲν οὖν πλείσσιν ἐν τοῖσιν πυρετῶσιν γυναικεῖα ἐπεφάνετο. ἔστι δὲ ἥσιν ἐκ ῥινῶν ἠμορράγησεν. καὶ παρθένοισι πολλῆσι τότε τοῦτον ἐγένετο. ἔστι δ' ἥσι καὶ ἐκ ῥινῶν. καὶ τὰ γυναικεῖα τοῖν ἐπεφάνετο, οἷ τῇ Δαίθαρσέως θυγατεί, παρθένῳ ἐπεφαίνετο τοῦτον, καὶ ἐκ ῥινῶν λευκὸν ἐρρύη. καὶ ἐδεμίλιω οἶδα ἀποθανοῦσαν, ἥσι τούτων τι καλῶς ἐγένετο. ἥσι δὲ στυγνότερον ἐν γαστρὶ ἐγένοντο νοῦσαι, πᾶσαι ἀπέφυγον. ἃς καὶ ἐγὼ οἶδα. οὗτοι δὲ πῶς πλείστοι δύσκρασα μὲν, λεπτὰ δὲ, καὶ ὑποστάσιας ὀλίγας ἔχοντα, διὰ χωρήματα λεπτοῖσι καὶ γελώδεσι. πολλοῖσι δὲ τῶν ἄλλων κεκριμένων ἐς δυσεντερίας ἐτελεύτα, οἷ Ξενοφάνης καὶ κρίτια, οὐ σφα ὑδατώδεα πολλὴ, καθαρὰ καὶ λεπτὰ, καὶ μὴ κρίσιν, καὶ ὑποστάσιος καλῆς γενομένης, καὶ τῶν ἄλλων καλῶς κεκριμένων, ἀνάμνησις οἷσιν ἐγένετο. Βίωνι ὃς κατέκειτο τῷδε Σιλινοῦ. Κεφίσῃ τῇ τῷδε Ξενοφάνους. Ἀρέτωνος παῖδι, Μνησιστράτου γυναικί. μὴ δὲ τούτων δυσεντερεώδεες ἐγένοντο οὗτοι πάντες. ἠφάνισε ὅτι οὔρησαν ὑδατώδεα σκεπτέον.

Copiosus igitur præcipuéque hic humor fluitabat. Siquidem nonnullis impendente iudicatione sanguis è naribus non profluxit, sed ad aures enati tumores disparuerunt. Quibus euanescentibus ad sinistri lateris inanitatem summamq; coxendicem gratuitas decubuit, doloribúsq; post iudicationem obortis, atq; vrinis tenuibus prodeuntibus, paucum è naribus sanguinem profundere cœperunt. Ac circiter quartum & vigesimum diem Antiphonti Critobuli filio, humores in sanguinis è naribus profluuiũ secesserunt, quod vbi desiit, integrè circa quadragesimum diem iudicio est absolutus. Mulieres præterea multæ ægrotarunt, minus tamen quàm viri nec ita multæ obierunt. Plurimæ autem difficulter partum ediderunt, atq; à partu insuper laborarunt, ipsæque potissimum obierunt, non secus ac Telebuli filia, quæ sexto à partu die interiit. In febribus itaq; plurimis menses apparuerunt, nonnullis etiam sanguis ex naribus profluxit, multisque virginibus id tum primùm contigit. Est vbi etiam sanguis è naribus, quibusdam verò mẽstruæ purgationes erumperent, quale quid in Dætharsis filia virgine tum primùm apparuit, cum larga sanguinis è naribus profusione. Atque haud scio, quibus horum quicquam rite euenerit, an ex iis quæquam perierit. In quas verò prægnantes morbus fortè incidit, hæ omnes, quod sciam, abortionibus periclitatæ sunt. Plurimis verò vrinæ bene quidem coloratæ, tenues autem & pauca habentes subsidentia, cum deiectionibus tenuibus & biliosis. Plærisque verò alioqui iudicatis, morbus in intestinorum tormina desiit, quale quid Xenophani & Critiæ accidit. Vrinæ etiam quibusdam dilutæ, multæ, liquidæ, tenues post iudicationem fuerunt, in quibus cum reliqua etiam probè iudicata forent, multa subsedere. Atque hoc quidem recensere æquum videtur, in quibus fuere Bion qui apud Silenum decumbebat, Cratia quæ cum Xenophane versabatur, Aretonis puer & Mnesistrati vxor. Qui omnes postea in difficultatem intestinorum delapsi sunt. An verò iccirco id contigerit quòd vrinæ dilutæ prodierint, animaduersione dignum est.

πολλοῖς μὲν οὖν] πολὺς μὲν οὖν legi ex codicibus vetustissimis manu exaratis Regis, etsi quidam scripti cum impressis consentiunt, quibus etiam sua potest constare lectio.

ἐπεπόλασεν] Eleganter Hipp. ἐπιπολάζειν de humoribus ex magna redundantia fluitantibus & per summa apparentibus, ac extantibus, quod plenioris copiæ nota est, extulit. His enim ægris, multo scatẽte sanguine, veluti humorum regurgitatione, vt per summa, hoc est nares, irrumpat necesse est. H

ἀλγήματος] Sic codices omnes impressi in singulari legunt, consentientibus duobus manu scriptis exemplaribus, non ita tamen

vetustis. Antiquissima autem pluralitatis numerum habent, & ἀληθήματων μὴ κρίσιν ἠθροισμένων legunt. Quam lectionem cum Galeno & Cornario cæterisque interpretibus, præter Caluum, secuti sumus. Aldinus codex ἀληθήματα μὴ κρίσιν ἠθροισμένου præcedentibus iungit. A

ἀιμορραγέειν σμικρά] Hic locus adducitur à Galeno libr. 2. de dieb. decret. in dierum iudicatione nobilitatorum recensione, his verbis, ὧν δὲ τῇ πεντε ἀιμορραγέειν (φησὶ) μικρὸν ἤρξατο τῶν ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ καὶ ἑκκαιδεκάτῃ καὶ ἑπτακαιδεκάτῃ καὶ ὀγδοήκοντα ἐν τῇ ἀποστάσει Ἀνθρώπου, Κεφαλοῦλος. ἀπεκρίθη καὶ ἐπαύετο πολλάκις τῶν μ'. Ex quibus variam lectionem coniicies, planéque interpretis virium qui octogesimo die iudicatum fuisse verterit, cùm circa octogesimum vertere debuisset. Codices Regij duo ἤρξατο pro ἤρξαντο legunt. Quod etiam secutus est Caluus nihil vtrobiq; immutato sensu. Parui autem est momenti antiquissimum vnum codicem cum duobus recentioribus pro τῶν τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, τῶν πεντεκαιδεκάτῃ habere, vt Aldus.

καὶ ἔθνησκον ἥσυχοι] ἥσσον peruetusti codices legunt, recentiores ἥσυχοι cum impressis, quod retinui nihil immutato sensu. B

ἑκταίῃ πάλιν] ἑκταίῃ ὁκ πάλιν habent Regij codices cum Germanico, quæ lectio mihi magis probatur.

ἔστι δὲ ἥσυχον ὁκ ῥινῶν] Istud totum ἔστι δὲ ἥσυχον ὁκ ῥινῶν ἡμορρόησιν in codice Germanico manu scripto desideratur, velut parui momenti. Interiectum enim quodammodo videtur, posteáque aptius repetitur. Quam lectionem ex codicibus Italicis etiam hausit Caluus. Quod enim sequitur, καὶ παρθένοισι πολλῇσι πάτε τοῦτον ἐγένετο, confectionem propius indicat, enixéque ad menstrua refertur. Hanc autem sanguinis per menstrua profusionem in febribus ardentibus (etsi geminæ non erant) prouidendam tamen monet * Hippocrat. lib. 2. epid. his verbis, ἤν τε ἐν πυρετοῖσιν ἀσώδεσι, φρενιώδεσιν, ὀξεύδοντα τοῦ στόματος, καταιώδεες, ὀμμάτων ἐδωιώδεες, καρηβαρίαι, τοῦ αἱματος πλησμοὶ, καὶ γυναικεῖα λύσι δοκεῖν φαίνωνται, μάλιστα δὲ ἤν τοῦτον, ἀτάρ καὶ παρθένοισι, καὶ γυναιξὶν, ἤν τε δὴ χρόνῳ, ἀτὰρ ἢ ἤν μὴ ἐν ᾧ εἴδεται χρόνῳ, ἢ οἷς δεῖ δοκεῖν φαίνωνται, ἐπὰν ἔξω χρόνοι γένωνται. *Sect. 3.

Δαιθαρσέως] δυσθαρσέως duo codices Regij manu scripti legunt, quod vix annotandum fuit, cùm sit parui momenti, nisi antiquitatis auctoritatem hîc mihi religiosè exprimendam proposuissem. Atque hîc etiam codices duo non æquè vetusti pro ἐπφάνη, πάλιν ἐπφάνεο habent. C

συνεκύρησαν] Verbum est poëtis frequens quod idem quod τυγχάνειν significat, ambiguam rerum fortunam & casum indicans, quem Latini rectè per contingere exprimunt. Sensus namque est. Quibus contigit vt prægnantes morbo corriperentur. Codex vnus Regius pro συνεκύρησαν mendosè συνέκυρσεν legit, vt quidam rectè συνεκύρησαν in margine reposuerit, & scholio quod est ἔτυχε sensum expresserit. Cæteris autem omnibus recta constat lectio.

ὁκόσαι ἐχούσῃσι] Pro ἐχούσῃσι duo recentiores codices ἐχούσαις eadem notione habent, & defectum est quod vetustus vnus ἐχούσῃ legit.

ἀπέρθφαν] Id de abortione interpretati sumus, quòd ἀποφθείρειν καὶ διαφθείρειν, idem sit Hippocrati quod πηρώσκειν vt scripsimus in libro 2. epid. & quemadmodum ex placito 63. lib. 5. satis patet, ὁκόσαι διαφθείρουσι μέλλουσι τὰ ἔμβρυα, παύτησιν οἱ πατροὶ ἰσχοῖ γένωνται. Illic enim διαφθείρειν τὰ ἔμβρυα idem quod aphor. 37. & 38. libro 5. ἐκλυπρώσκειν significat. Quod Celsus per abortus periculum in eius sententiæ interpretatione expressit. Modò etiam πηρώσκειν elidere partum dicit, quod propius διαφθορὰν Græcorum exprimit, vt in explicatione aphor. 34. lib. 5. cap. 7. lib. 2. aliquando etiam partum perdere, vt cùm scribit de epilepsia agens, libr. 2. cap. 8. Mulier quoque grauida eiusmodi casu rapi potest, atque etiam si ipsa conualuit, partum tamen perdit, aphor. 30. libr. 5. exprimens. Quæ omnia ἀποφθείρειν καὶ διαφθείρειν Græcorum enixè exprimunt, iisque partum reseruare opponit idem Celsus cap. 8. lib. 2. Et verò hîc mihi Galenum videor secutus, qui de his mulieribus, καὶ αὐτὰ διέφθειραν τὰ ἔμβρυα dixit, illud ἀπέρθφαν explicans. Vt neque mirum sit frigido hoc cœlo abortione periclitatas prægnantes, cùm scripserit Hippocrates, διὰ τὸ ἔαρ αὐχμηρὸν καὶ βίαιον, αἱ μὲν μυϊάσεις ἤσυχοι οἱ πόνοι τοῖς τε ἀνθρώποις καὶ τοῖς κτήνεσι καὶ τοῖς ἀκμάζουσιν. D

ἐς δυσεντερίας ἐπελεύτα] Pro ἐπελεύτα codex vnus Regius non æquè magnæ auctoritatis, ἐφέλκεται legit, quod significat rem ad dysenterias deductam & distractam. Cuius lectionis in veteri altero Regio vestigia, sed non satis integra remanent. ἐφέλευται enim legit. Sed profectò apparet ex ἐπελεύτα deriuatas esse has lectiones, facili lapsu ex τ. in φ. Porro res eodem recidit, vt morbum post alias iudicationes, tandem in intestinorum difficultatem deuenisse significet. Omninóque similis est phrasis superioribus, ἐς δυσεντερικὰς ἐπελεύτησαν, & ἐς δυσεντερικὰς καθίστασαν τῶν ἐγκόντων, & ei quæ postea sequitur, μὴ δὲ πάντα δυσεντερικὰς ἐγένοντο. Eodem namq; recidunt hæc omnia. E

οὐρεα ὑδατώδεα] Hæc distinxi veteribus nostris codicibus fretus & Galeni auctoritate, coniunctionémque addidi. Nec enim ad superiora attinere videntur, quibus coniungunt impressi codices, sed ad eos quos postea nominatim persequitur, referri.

καὶ ἐπισκίασις καλῆς] Scripta nostra exemplaria tria πολλῆς habent, non καλῆς, quam lectionem retinui. Hîc enim dilutarum vrinarum copia nondum integritatem significabat, morbúmque aliò secedere & expurgationem adhuc moliri, nisi si morbosæ & crudæ materiæ magna copia per vrinas effluebat: Quod autem dicit μὴ κρίσιν, & ἄλλων καλῶς κεκριμένων, id non ita morbum leuat, vt reliqua suspecta non sint. Priores enim iudicationes per hæmorrhagias & sudores tentatas significat, quæ cum copiam istam deplere non poruerint, restauratis naturę viribus, subsidium est per dysenterias petitum. Duo porro exemplaria quæ recentiora vocamus, καλῆς cum impressis legunt. F

μὴ δὲ πάντα] Sic omnia exemplaria. Aldus vitiosè μὴ δὲ δυσεντερικὰς ἐγένοντο.

ἡσύχῳ οὖν οὔρησαν] Hanc lectionem ex duobus exemplaribus Regiis secuti sumus, cui suffragari videtur Galeni Commentarius. Quædam recentiora οὐρεα ὧν οὔρησαν ὑδατώδεα σκεπτέον, habent, quæ lectio non multum à priore distentit, nisi quòd rem ipsam non ita enixè respicit.

Multi circa Arcturum vndecimo die iudicatione absoluti sunt, neque his, quæ ob iustam causam fieri solent morborum reuersiones, recurrerunt. Sub hoc tempus autem sopore opprimebantur, atq; inter hos plures pueri, qui omnium vel maximè morte exempti sunt. Ad æquinoctium verò & ad Vergilias vsque, & sub hyemem, febres ardentes accidebant. Quinetiam tunc plurimi perpetuo cum febribus delirio corripiebantur, atque ex his plærique omnes moriebantur, ætate autem pauci tales euadebant. Inuadentes itaque febres ardentes, quibus prę seu imminet re pernicies, satis indicabant. Nempe statim ab initio febris acuta cum modico insuper rigore prehẽdebat, vigiles erãt,

Πεῤῥὶ δὲ Ἀρκτοῦρον, ἐνδεκαταίοισι πουλοῖσιν ἔκρινε, καὶ τουτέοισιν ἤθ' αἱ κατ' λόγον ἠθροίθησαν ὑποστροφαὶ, ὑπέστρεφον. ἦσαν δὲ καμματώδεες τοῦ τὸν χρόνον τοῦτον, πλείω τῶν παιδία, καὶ ἔθνησκον ἥκιστα τοῦ τοῖ πάντων. τοῦ τῶ ἰσημερείου καὶ μέχρι πλειάδος καὶ ὑπὸ χειμῶνα, παρεῖπον τὸ πολὺ οἱ κοῦροι. ἀπὰρ καὶ φρενιῶντες πλῆσοι τὶ ωὶ κεῦτα ἐλθόντο. καὶ ἔθνησκον τούτων οἱ πλῆσοι, ἐλθόντο τῶν καὶ κατ' ἔτεος ὀλίγοι. τοῖσι μὲν οὖν καυσώδεσιν ἐπεσήμηνεν, οἷσι τὰ ὀλέθρια ξυνέπιπτεν. αὐλίκα γὰρ χρομένοισι πυρετὸς ὀξὺς, ἐπερρίγεον σμικρά. ἀγρυπνοι. G H

A διψώδεες. ἀσώδεες. σμικρὰ ἐφίδροιον, τοῦ τὸ μέτωπον καὶ κληῖδας, τοῦδεῖς δὶ ὅλου. πολλὰ παρέλεγον. φόβοι. δυσθυμίαι. ἄκρεα ὑπόψυχρα. πόδες ἄκροι. μάλιστα δὴ καὶ τὰ τοῦ χθεσς. οἱ παρεξυσμοὶ ὀν ἀρίδηλοι. τοῖσι δὴ πλείοισι τεταρταίοισιν οἱ πόνοι μέγιστοι. καὶ ἱδρῶτ' ὅπῃ πλῆσον ὑπόψυχρος. καὶ ἄκρεα ὑκ ἐξὶ ἐθερμαίνοντο, ἀλλ' ἤδη πελιδνὰ καὶ ψυχρὰ καὶ ὑδὶ ἐδίψων ὅπῃ τύτοις. ἔσα τύτοις μέλαινα. ὀλίγα. λεπτά. καὶ χοιλίαι ἐφίσαντο. ὑδὶ ἡμορρόησαν τοῦ ὀκ ῥινῶν, ὑδὲν οἷσι τοῦτα ξυμπίπτοι, ἀλλὰ σμικρὸν ἔταξεν, ὑδὲ ἐς ὑποστροφὴν ὑδὲν τύτων ἦλθεν, ἀλλ' ἐκπαῖοι ἀπέθνησκον, ξὺν ἱδρῶτι. τοῖσι δὴ φρενιδικοῖσι, ξυνέπιπτε μυῖ, καὶ τὰ ὑπογεγραμμένα πόνοι. ἐκρίνετο δὴ τετέοισιν, ὡς ὅπῃ τὸ πουλὺ ἑνδεκαταίοισι. ἔστι δὶ οἷσι καὶ εἰκοσαίοισι. οἷσιν δὶ τοῖς ὅσα ἀπὸ ἀρχῆς ἡ φρενῖτις ἤρξατο τοῦ τρίτου ἢ τεταρτίου ἡμέραν, μετὰ μετρίως ἔχουσιν ὀν ὃν τοῦ πρώτου χρόνου, τοῦ τὴ ἑβδόμου εἰς ὀξύτητα τὸ νόσημα μετέπεσαν. B C

impotentes animi, sitibundi, æstuatione & corporis incontinenti iactatione conflictabantur, cum paruo tenuiq; sudore circa frontem & clauiculas oborto, nullo tamen per totũ corpus diffuso, multum deliri erant, timore & omni mœrore confecti, ac velut animum despondentes, extrema paulatim frigus concipiebant, pedes summi, maximeq; mantuum summitates, diebus paribus accessiones contingebant. Plærisque verò omnibus maximi labores die quarto aderant, sudorésque longissimè subfrigidi, nec extrema amplius recalescebant, sed liuida & frigida permanebant, neque amplius sitiebant. Vrinæ his erant nigræ, tenues & paucæ, aluique restiterant, ac ne his quidem quibus hęc acciderent sanguis è naribus profluxit, sed paucus stillauit, neque horum cuiquam res ad recidiuam deuenit, verùm sexto die cum sudore perierunt. Phreniticis autem cõtigerunt quidem descripta non omnia, sed his fere vndecimo die, quibusdam etiam vigesimo iudicatione soluebantur. Quos statim ab initio circa tertium aut quartum diem phrenitis non prehenderat, sed primo tempore moderatè se habebant, iis circa septimum diem morbus ad vehementiam deuenit.

ἤθ' αἱ κατ' λόγον] Hoc valde est ambiguum, & interpretes omnes sic verterunt, vt morborum reuersiones, quæ præter rationem fierent, contigille significauerint. Nos verò codicum nostrorum opera freti, nullas morborũ reuersiones, ex earum genere quæ non temerè accidere solent, factas fuisse expressimus. Sic enim ista codicum nostrorum distinctio postulare videtur, καὶ τουτέοισιν ἤθ', αἱ κατ' λόγον γενόμεναι ὑποστροφαὶ, ὑπέστρεφον, vt negantia ad ὑπέστρεφον referatur. Quæ certè lectio Galeni mentem propius assequi videtur, dum scribit, ὧν τύτῳ δὴ τῷ χρόνῳ φησὶν ἐν δεκαταίοις πολλοῖς ἀσφαλῶς κριθῆναι, θορυβουμένοις ἄμα κοσμαπώδεσι, διὰ τὸ νόσου δηλονότι κρατήσασιν. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν καὶ αἱ κρίσεις αὐτοῖς ἐγένοντο βεβαιότεραι διὰ κατ' τὸν ἄλλον χρόνον, νικήσαι ἐπικρατεῖ τοῦ παρεγγένοντος ἡ ψυχρὰ κρᾶσις, ὃν ἢ χρονίας ἕφη θορυβεῖται τὰ κρισεῖς. Ex quibus satis apparet has iudicationes certissimas & securas fuisse, vt nullas amplius recidiuas suspectaucrit. Quòd si quis morborum recursus qui præter rationem fierent tum parui fuisse momenti contendat, vt iudicationum auctoritatem nihil labefactarint, propereáque non insolentem Hipp. phrasim & perpetuum interpretum consensum tueri velit, poterit hac versione contentus esse [iisq; morborum reuersiones temerè aut præter rationem fiebant.] Sed certè tunc his exemplaribus innitendum erit, quæ κατ' λόγον γενόμεναι ὑποστροφὰ, habent, quæ omninò duo sunt recentiora. Reliqua enim antiqua, vt prius distinximus legunt. Porro codex vnus regius reconditissimus hunc totũ locum longè aliter legit, τοῦ τὴ ἑβδόμου, ἐνδεκαταίοισι πολλοῖσιν ἔκρινε, κοιλίαι τὰ καμματώδεες τοῖσι, τετέοισιν ἤθ', αἱ κατ' λόγον γενόμεναι ὑποστροφαὶ, ὑπέστρεφον. In quibus aluus effusa addita firmiores crises facit magisq; quodammodo morborum reuersiones impedit. Nos plurium codicum consensum secuti literam non immutauimus, varietatem tamen non temerè pro instituto subnotauimus. D E

ἀδύμονες] Id addidimus ex duob. vetustis codicibus manu scriptis, Regio vno nostroq;, quam lectionẽ etiam retinuisse videtur Galenus, & Caluus meminisse cùm dixit, [cum molestia peruigilabant.] Sunt autẽ ἀδύμονες qui impotenter animo angũtur & graui mœrore afficiuntur, præq; dolore exanimantur & deficiunt, supraq; modum ægrescunt, vt quemuis casum impotenter ferant. quod etsi ad corpus humorũ mole prægrauatũ referri potest magnã tamen ad omnia impotentiã significat, semperq; suspectũ est.

σμικρὰ ἐφίδροιον] Duo codices Regij cum nostro σμικρὰ ἐφιδροῶντες legunt, vt & postea, αὖθις ὑδὲς δὶ ὅλου, duo recentia exemplaria legunt, cùm in cæteris omnibus αὖθις omittatur. Quid sit autem ἐφίδρωσις pluribus in nostra OEconomia exequimur.

δυθυμίαι animi ægritudinem, mœrorem & abiectionem intelligimus, cùm quis animum despondet, eóq; deficit & consternatur. Nescio verò quid hîc Caluus per (obloqui) intellexerit, δυεθυμίας reddens.

καὶ τὰ πόδεις χθίεσα.] Sic melius ex omnibus vetustis exemplaribus, quàm τὰ πόδεις χθὸς ex duobus recentioribus.

οἱ παρεξυσμοὶ ὀν ἀρίδηλοι] Porro ὀν ἀρίδηλοι vetus vnus Regius codex duoq; recentiores ὀναυδίδηλοι legunt. Quos videtur secutus Caluus, nisi si vtrunq; legit, cùm dixit, diebus autem paribus contrariò modo graueſcebant. Nos priorem lectionem retinuimus, quòd paribus diebus accessiones vrgerent, ideóque sexto die plurimi obierint, quale quid Philisco postea accidisse scribet.

καὶ ἱδρῶτες] Hanc lectionem retinui ex plurimorum codicum consensu, licet duo Θ ἱδρὼς ὅπῃ πολῦσον ὑπόψυχρος, cum impressis retineant. Quod secutus est Caluus.

ἐθερμαίνοντο] αὐτὰ θερμαινόμενα ex antiquis nostris codicibus & Galeno lego. Codices etiam scripti quod sequitur sic legunt, καὶ πελιδνὰ, ψυχρὰ. Vnus etiam ὑπόψυχρα.

ὑδὲ ἐδίψων] Codices antiqui leg. ὑδὲ ἐδίψων. ἔτι τετέοισιν ἔσα μέλαινα. Vnus etiam ὅπῃ pro ἔτι habet. Noster Germanicus ὑδὲ ἐδίψων ἔτι, legit, quam lectionem non improbo. Sic enim magis Galeno adhæret, qui τὸ μικρὸν διψῶν in Commentario explicat. Duo alia exemplaria Θ ὑδὲ ἐδίψων ὅπῃ τετέοισιν. ἔσα τετέοισι μέλαινα, habent vt impressi.

ἀδενὶ οἷσι] ἀδὲ τοῖσιν οἷσιν παῦτα συμπίπτει lego consentientibus omnibus codicibus, etsi vtraq; stat lectio. G

ἀλλ' ἐκπτῇ] ἀλλ' ἔκπτυξθησαν vetus vnus Regius codex cum recentiore altero legit.

ὑπογεγραμμένα] Solenne est Hippocrati in his quorum velut commẽtariũ instituit, ὑπογράφειν de prima manuum delineatione & rudi deformatione dicere, velut earum rerum quas postea accuratius descripturus sit lineamenta ducens, & rudem crassamq; adumbrationẽ ostentans, sumpta à pictoribus aut mathematicis metaphora. Sic ὑπογεγραφὼ crassæ Mineruæ explicationem nihil artis habentem vocat Plato in πολιτείᾳ. Sic quoq; prius sect. 2 ὑπογεγραμμένα descripta, hoc est velut primis notis deformata, vt hîc quoq; diximus. Cæterùm ὑ πάντα pro ἄπαντα legimus ex codice nostro Germanico manu scripto, (cuius fidẽ habeo multis nominib. obstrictam) cum Galeno & doctissimorũ interpretum cõsensu. Quod sequitur ὀκείνοῦ δὴ τετέοισιν, id adducit Gal. lib. 2. de dieb. decret. hunc in modum. ἔκρινε δὴ τετέοισιν ὡς τὸ πολὺ ἑνδεκαταίοισιν, ἔστι δὴ οἷσιν εἰκοσαίοισιν.

οἷσιν εὐθὺς] Hæc verba in duobus manu scripsis codibus desiderantur, οἷσιν εὐθὺς ὀκ ἐξ ἀρχῆς ἡ φρενῖτις, quo tamen iure non video, vt nec minus suspectus sit Asulanus codex, in quo clausula ista tota desideratur. H

Πλῆθος μὲν οὖν τῶν νοσημάτων ἐγένετο. ὀκ ὀλίγοι τῶν καμνόντων ἀπέθνησκον μάλιστα μὲν ἡβῶντες. νέοι, ἀκμάζοντες. λῆροι. ὑ-

Magnus itaque fuit morborum numerus, atque ex ægris præcipuè interibant adolescentes, iuuenes, ætate florentes, quique erant glabro corpore, cute

ſubalbida, extenſo & nigro capillitio, & nigris oculis, ociosè & ſegniter vitam degentes, voce alta, exili, aſpera, balbi, iræ præcipitis & acerbæ, plurimæq; huiuſce generis mulieres peribant. At verò hoc in ſtatu ex quatuor maximè ſignis ſeruabantur ij quibus aut ex naribus bene ſanguis profluxiſſet; aut vrina multa, in qua quod deſidebat copioſum & laudabile erat, per veſicam proceſſiſſet; quiq; aut per aluum turbulenta, bilioſa, tempeſtiuè demitterent; aut in difficultatem inteſtinorum delaberentur. Multisq; vſu venit vt non ab vno ex deſcriptis ſignis iudicarentur, ſed vt plurimi per omnia percurrerent & grauius habere viderentur. Sed hi omnes quib. iſta cõtingerent incolumes euaſerunt. Mulieribus item & virgunculis euenerunt paulò antè memorata ſigna omnia. Decernebat autem ſi quibus aut horum quippiam optimè fieret, aut liberaliter muliebria apparerent, nullaq; (quod ſciam) ex his quibus horum quid optimè factum eſſet, interiit. Philonis namq; filia, cùm liberaliter ex naribus ſanguis effluxiſſet, quòd ſeptimo die intempeſtiuius cœnaſſet, mortem obiit.

πολιοχροῶντες. ἰσόχροες. μελανόχροες. μελανόφθαλμοι. οἱ εἰκῆ καὶ ὅπῃ ὁ ῥάθυμον βεβιωκότες. ὑψόφωνοι. ἰαμβόφωνοι. βηχόφωνοι, βαυλοὶ, ὀρχίλοι. γιγαῦχες ἢ πλῆξαι ἐκ τούτου τοῦ εἴδεος ἀπέθνησκον. ἐν δὲ τῇ καταστάσει ταύτῃ ὅπῃ σημείων μάλιστα τεσσάρων διεσώζοντο. οἷσι μὲν ἐκ ῥινῶν αἱμορράγησαι, ἢ κατὰ κοῦσιν ἔξω πολλά, καὶ πολλοὶ ὑπόστασιν καὶ καλὴν ἔχοντα ἔλθοι. ἢ κατὰ κοιλίην παρεχώρεα χολώδεα ὀπτηκότως. ἢ δυσενίστερα χροιὴ ἡμοίαλο. πολλοῖσι δὲ ξυνέπιπτε μὴ ἐφ' ἑνὸς κρίνεσθαι τῶν ὑπογεγραμμένων σημείων, ἀλλὰ διεξιέναι ἀπὸ πάντων τοῖσι πλείοισι. καὶ δοκέειν μὲν ἔχειν ὀχλητότερος. διεσώζοντο δὲ πάντες, οἷσι ταῦτα ξυνεπίπτοι. γυναιξὶ δὲ καὶ παρθένοισι, ξυνέπιπτε μὲν καὶ τὰ ὑπογεγραμμένα σημεῖα πάντα. ἧσι δὲ ἢ τούτων τι καλῶς ἡμοίτο, ἢ τὰ γυναικεῖα δαψιλῶς ὀπτιφανεῖν, ἀλλὰ τούτων ἐσώζοντο, καὶ ἔκρινε. καὶ ἀδεμίαν οἶδα ἀπολυμένην, ἧσι τούτων τι καλῶς ἡμοίτο. Φίλωνος δὲ τῇ θυγατρὶ ἐκ ῥινῶν λαῦρον ἔρρυη, ἑβδομαίη δὲ θᾶσσον ἐδείπνησεν ἀκαιρότερος, ἀπέθανεν.

A

B

C

νέοι, ἀκμάζοντες] Iſtud cum codicibus noſtris manu ſcriptis diſtinximus, & codex vnus Regius peruetuſtus, itémque alter recentior pro ὑπολευκοχρῶτες, λευκοχρῶτες habet, quam videtur lectionem ſecutus Caluus. Porro etſi ex his attributionum notis pronam in morbum cuiusque naturam ſubindicare voluit Hippocrates, in ea tamen eruenda plurimùm laborat Galenus, vt etiam in ambigua admodum lectione, cuinam morbo iſta accenſeri debeant, non facilè ſit iudicare. Quæ etſi quodammodo de calidiorib. paulò & humentioribus naturis, febribus ardentibus conflictatis intelligi poſſunt, in eam tamen partem incumbit Galenus, vt quibusdam naturis quæ difficulter digeruntur, frigidioremq; quodammodo temperiem nactæ ſunt, phrenitidas attribuat, quæq; nulla humorum tranſpiratione, facta ſed plurima eorundem in cerebrum vaporatione, huiusmodi morbis tentarentur. In quarum naturarum attributionibus, ea facienda eſt æſtimatio, quę ex partium temperie non facilè de toto corpore ſententiam ferat. Quale quiddam eſt Hippocrati celebratum, vt ſcripſimus lib. 2. epid.

D

ἰσόχροες] ἰσόχροες ſunt qui planum & extenſum velutiq; rectum habent capillitium. Sic εὐθείας τρίχας & ἀκμὰς frigidioris & humentioris naturæ ſigna facit * Galenus. Quale capillitium frequens eſt iis qui Belgium incolunt, in quibus hæ fere omnes hîc adſcriptæ mollium naturarum notæ viſuntur. * *in Arte parua.*

μελανόφθαλμοι.] Oculorum nigredinem humorum exuberantiæ ſignum eſſe diximus lib. 2. epid. Pro tenuis enim humoris copia aut impuritate oculi nigricant, aut vbi horum ſingula adſunt aut omnia, vt ſcribit Gal. in Arte parua.

οἱ εἰκῆ] Duo Regij codices οἱ εἰκῇ cum impreſſis legunt. Codex noſter & recentiora duo exemplaria, ἡσυχῇ cum Galeno, etſi vtrũque adduxiſſe videtur Galenus, quæ profectò lectio plauſibilior eſt, eosq; qui in otio & quiete viuunt ſignificat, quales ſunt molles & natura mulieroſi. Atq; hunc ſenſum cum interpretibus amplectimur, etſi Caluus εἰκῇ legit. Quo ſenſu eos qui temerè ſineq; conſilio in otio vitã degunt, intelligęs, vt planè ἄλογον βίον iudices, & quæ vita deſidioſè & ſegniter eſſœminatorũ ritu traducitur.

E

ὑψόφωνοι] In his vocis affectionibus quæ cuiusque naturam præſeferunt, ὑψόφωνοι dicuntur qui voce ſunt ſonora & alta præditi, canoram dicit Cicero lib. 2. de nat. deorum, cui fuſcam opponit. Qua in repugnantia quædam in acutam & grauem inclinatio eſſe detegitur, vt quæ canora eſt & alta acutæ magis conueniat, quæ fuſca, graui. Non ſecus ac candidam vocem fuſcæ oppoſuit † Plinius, eam quam canoram aut altam dicimus ſignificans. cum ſcripſit, Venere vox reuocatur cùm è candida declinat in fuſcã. Eam enim vocis immutationem quæ in adoleſcentibus venerem appetentibus ſentitur exprimit, quæ dum ex acuta in grauiorem & virilem definit, fuſca quadam modo fit, nec vt prius canora. Quod in dies experimur in huiusmodi pueris ſymphoniacis, in quibus dum adoleſcunt, defloruit canorusille vocis ſonus, & ætatis ſucceſſione inutiles deliciis redduntur. Quod quidem mutationis nomine exprimunt Muſici, & Hippocr. παχύζειν dixit. Hincque palam eſt ſub altæ vocis genere, quam ſonoram, candidam, canoram, Gallicè claram & argenteam dicimus, concludi, qualem maximè Phonaſci in huiusmodi pueris ad delicias natis exercent. Qualis etiam fere in mulieribus ob naturæ mollitiem eſſe ſentitur. Atq; ea eſt quæ vocis claritas à Tullio *, & præſtantiam quandam partis ſingularem indicare dicitur. Cæterum exemplar vnum manu ſcriptum hanc dictionem non legit, cuius nullam etiam facit mentionem Gal. in Commentario. † *Cap. 6. lib. 28.* * *In Academ.*

F

ἰσχνόφωνοι] ἰσχνόφωνοι hîc ſumi videntur ij qui gracili, exili, tenui, & leni ſunt voce præditi, qualis eſt in mollibus naturis, quæ in virium firmitudine aliquantiſlum deficiunt. Sic enim ἰσχνοφώνους λεπτοφώνους explicat Gal. etſi in aliquo differunt. Nam cùm vtriq; calidi natiui defectum arguant, in frigidis naturis facillimè inſunt, alteriq; viarum per quas vox efflatur anguſtiam, alteri inſtrumentorum vitium ſignificant. Vt non operoſum ſit duas ἰσχνοφώνων notiones exprimere ex Galeni verbis. Modò enim exili voce & gracili præditos ſignificant, modò etiam eos qui lingua hæſitant, & in balborum genere reponuntur, nec explanatam habent vocum impreſſionem. Quam in rem multa ex Hippocr. & Ariſtot. adduximus commentariis noſtris in lib. 2. epid. vbi etiam quædam de παχυλοῖς diximus.

G

βηχόφωνοι] βηχόφωνοι aſperam vocem habent, cui lævis opponitur, inſtrumentorũmque voci inſerientium reſiccationem autorem habet, vt teſtatur Galenus in Commentario & Arte parua. Poſſunt tamen etiam voces aſperæ fieri ex humorum in ſpiritus vias delabentium inæqualitate, quale quid in raucedine ex continua deſtillatione accidit. Quæ affectio frigidiores naturas, frigido præſertim cœlo, creberrimè tentat.

ὀρχίλοι] ὀρχίλοις ὀξυθυμοις interpretatur Galenus, animoſisque & fortibus opponit, quòd illi frigidioris naturæ cùm ſint, deiecto admodum & demiſſo ſunt animo, hi verò ob calidi copiam, generoſam animi indolem retineant, nullóque inani metu conſternantur. Atque hac voce iracundi ſignificantur, qui in iram præcipitem & acerbam ſunt proni, leuiſque de cauſa impelluntur ob rationis imbecillitatẽ, quale quid mulierib. contingit, quæ nullo negotio exaſperantur. Quod de his etiã dicitur qui nullo habito rei diſcrimine, promptiſſimè in irã vertuntur & implacabiliter, cõmouentur. Quos rectiſſimè Gallicè exacerbari dicimus & per acerbos exprimimus, Græcæ dictionis aliquantulũ imitata ſignificatione. Ex quibus ſatis apparet hîc nõ eos ὀξυθύμους dici qui præcipiti impetu in ferocientẽ iram & vehementẽ excandeſcentiã irrũpunt, & ἀθύμους opponuntur, quæ ſunt calidioris cordis notę, vt copioſius annotauimus com. in lib. 2. epid. vbi etiã hunc locum & dictionis vim aperuimus, vt nil neceſſe ſit nos hîc eſſe longiores.

H

A ἐκ τουτέου τοῦ εἴδεος] τὸ εἶδος hîc ad naturam refero & temperiei genus intelligo, vt ſit ſenſus, plurimas mulieres quæ eiuſdem eſſent generis & naturæ, hoc eſt ſubfrigidæ difficulterque tranſpirantis, interiiſſe. Quod eò lubentius dico, quòd an ad naturæ, an verò ad morborum ſpeciem referatur, valde eſt ambiguum. Caluus etiam ad ſpeciem, quam formam dicimus, & ex qua naturæ cuiuſque indicia ſumuntur, reſpexiſſe videtur.

οἷσι μὲν ἐκ τῶν] Sic legunt veteres codices manu ſcripti duo cum impreſſis, οἷσι δὲ τῶν ἢ ἀπὸ ῥινῶν αἱμορράγησαι, non inſolenti phraſi vt prius oſtendimus. Recentiora, οἷσι δὲ ἢ ἀπὸ ῥινῶν καλῶς ἡμορράγησαι. Quæ lectio ſimplex eſt & ab omnibus interpretibus probata, quamq; ideo ſecuti ſumus.

ἡμοίαπ] Sic duo exemplaria manu ſcripta legunt, reliqua ſimpliciter omninò ἡμοίωπ. Illud verò magis eſt poëticum.

διεξιέναι ἀπὸ πάντων] Obſcurum eſt quonam iſta referantur, an omnes excretionum ſpecies earumque ductus, an verò ſigna omnia reſpiciant. Ego cum nonnullis interpretibus ad ſigna ipſa retuli, quòd omnia præſcripta ſigna percurriſſent, omnibusq; excretionum generibus tentati fuerint. Sic enim non eſt inelegans phraſis, etſi ſæpius in hoc ſenſu accuſandi caſum habeat. Quòd ſi iis vndiquaque & per omnes excrementorum receſſus repurgationes proceſſiſſe intelligas, propter ea quæ ſequuntur, quòd grauius haberent, eandem profectò aſſequeris notionem, quæ quoſdam etiam interpretes aſſenſores habet.

γυναιξὶ δὲ] Codices Regij καὶ hîc addunt, quos ſecuti ſumus, etſi recentiores omittunt, & in mulierum genere virgunculas intelligunt, nullo ferè diſcrimine.

B

Οἷσιν δὲ πυρετοῖσιν ὀξέσι μᾶλλον καυσώδεσιν, ἀκόνια δάκρυα παρέρρει, τούτοισιν ἀπὸ ῥινῶν αἱμορράγιήν προσδέχεσθαι, ἢν μὴ τ' ἄλλα μὴ ὀλεθρίως ἔχωσιν. ὅπῃ δὲ οἷσι φλαύρως ἔχοισιν, οὐκ αἱμορράγιήν, ἀλλὰ θάνατον σημαίνει. τὰ παρεόντα τοῖσι ὦτα ἐν πυρετοῖσιν ἐπαιρόμενα μεγάλα ὀδυνᾶς, ἔστιν οἷσιν ἐκλείποντος τοῦ πυρετοῦ κρισίμως ἔτι καθίστατο, οὔτε ἀζεπής, τουτέοισι ἀλλόκροα χολώδεα. ἢ δυσεντερίη. ἢ παγέων ἔρων ὑπόστασις ἡμοιμένη λύει, ὅτι Ἑρμίππου τοῦ κλαζομενίου. τοῖσι δὲ καὶ τοῖσι κρίσιας ἐξ ὧν καὶ ἀλλοιοῦσθαι ἀκριβῶς ἢ ὅμοια ἢ ἀνόμοια, ὅτι οἱ δύο ἀδελφεοὶ. ἤρξαντο ὁμοῦ τῷ αὐτῷ ὥρῃ. κατέκειντο παρὰ τὸ θέατρον Ἐπιγένεος ἀδελφεοὶ, τουτέων τῷ πρεσβυτέρῳ, ἔκρινεν ἕκτῃ. τῷ δὲ νεωτέρῳ, ἑβδόμῃ. ὑπὸ τρέψιν ἀμφοτέροισιν ὁμοῦ τὴν αὐτὴν ὥρῃ. καὶ διέλιπεν ἡμέρας πέντε. ὀξὺ δὲ τῆς ὑποστροφῆς, ἐκείνῃ ἀμφοτέροισιν ὁμοῦ τὸ ξύμπαν ἐπέλαχε δεκαταίοισιν. ἔκρινε δὲ τοῖσι πλείστοισι πέμπτῃ. διέλιπεν ἑβδόμῃ. ὀξὺ δὲ τῆς ὑποστροφέων, ἔκρινε πεμπταίοισιν. οἷσι δὲ ἔκεινεν ἑβδομαίοισι, διέλιπεν ἑβδόμῃ. ὀξὺ δὲ τῆς ὑποστροφῆς, ἔκεινε τείτῃ. οἷσι δὲ ἔκεινεν ἑβδομαίοισι, διαλιπόντας τὴν τείτην ἔκεινεν ἑβδόμῃ. οἷσι δὲ ἔκεινεν ἑκταίοισι, διαλιπόντας ἕκτην ἐλάμβανε τείτῃ. οἷσι δὲ ἔλιπε τεσσάρτῃ, ἐλάμβανε καὶ ἔκεινε τεσσάρτῃ, ὅτι Εὐάγοντι τῷ Δαϊφάρσιος. οἷσι δὲ ἔκεινεν ς'. διέλιπεν ζ'. ὀξὺ δὲ τῆς ὑποστροφῆς, ἔκεινε τεταάρτῃ, ὅτι τῇ Αγλαΐδου θυγατεί. οἱ μὲν οὖν πλεῖστοι τῶν νοσησάντων, ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, τούτῳ τῷ τρόπῳ διενόσησε. καὶ οὐδένα οἶδα τῶν τεθνηκότων ὅν ἵνα οὐκ ἐπέτρεψαν, κατὰ λόγον αἱ ὑποστροφαὶ ἠλλοιώθησαν. καὶ διεσώζοντο πάντες οἷς ἐγὼ οἶδα, οἷσιν μὴ ὑποστροφαὶ, διὰ τὸ εἶδος τούτου ἠλλοιώθη. οὐδὲ τῶν ἀξιωσησάντων διὰ τοῦτο τὸ τρόπου οὐδένα οἶδα ὑποστροφὴν γενομένην πάλιν. ἐθνήσκοιν δὲ οὐ τοῖσι νουσήμασιν τούτοισιν οἱ πλεῖστοι, ἐκπαῖοι. ὅτι Επαμεινώνδας, καὶ Σιλένος, καὶ Φιλίσκος ὁ Ανταγόρεω.

C

D

E

F

G

Quibus inuitis per febres acutas atq; adeo ardentes lachrymæ effluunt, in his, dum cætera exitialiter non ſe habeant, ſanguinis ex naribus profluuium expectandum eſt. In his ſiquidem, qui malè habent, non ſanguinis eruptionem, verùm mortem portendunt. Quibus febre iudicatoriè deſinente, tumores ad aures in febribus cum dolore ſuborti, neque conquieſcunt, neq; ſuppurãtur, eos, bilioſum alui profluuium, aut inteſtinorum difficultas, aut quod in vrinis craſſis ſubſidet, liberat, quale quid Hermippo Clazomenio euenit. Quod verò ad iudicia attinet, ea, vt ſatis perſpicere licet, aut ſunt inter ſe ſimilia aut diſſimilia. Velut in duobus fratribus apparuit, qui ad theatrum Epigenis habitabant, quibus, cùm eadem ſimul hora morbus cœpiſſet, ætate profectiori ſexto die, iuniori verò ſeptimo decreuit, reuerſus vtrique eadẽm ſimul hora, dies quinque intermiſit, atque ex reuerſione vterque ſimul in totum die decimoſeptimo eſt iudicatione liberatus. Plurimis autem quinto die decreuit, ſeptem intermiſit & poſt reditum die quinto iudicatio facta eſt. Quibuſdam etiam ſeptimo die decreuit, diebus ſeptem intermiſit, & ex recidiua die tertio iudicatio facta eſt. Nonnullis quoque morbus die ſeptimo iudicatus eſt, cumq; diebus tribus intermiſiſſet, ſeptimo decreuit. Aliquibus die ſexto morbus decreuit, atque vbi dies ſex intermiſiſſet tribus diebus prehendit, quos etiam vbi vno die reliquiſſet, altero rurſus prehendit & iudicatus eſt, quemadmodum Euagonti Daipharſis filio contigit. Aliis ſexto die decreuit, ſeptem intermiſit, & ex repetitione die quarto iudicatus eſt, quale quid Aglaidæ filiæ vſuuenit. Plurimi igitur eorum qui tunc ægrotarunt hunc habuerunt morbi tenorem, atque haud ſcio an eorum cuiquam qui ſuperfuerunt ritè factæ morborum reuerſiones non recurrerint, omneſq;, quòd ſciam, ſeruabantur quibus hoc recidiuæ genus contigit, neque hoc modo ęgrotantjum cuiquam morbum rurſus repetiuiſſe memini. Moriebantur autem plurimi ex his morbis ſexto die, velut Epaminondas, Silenus, & Philiſcus Antagoræ filius.

ἀκόνια δάκρυα] Oculos inuitus lachrymantes, quos ἀκουσαρέτους δακρύοντας ὀφθαλμοὺς vocat Hip. in Progn. damnat & aph. 52. lib. 4. Plenius verò lib. 6. epid. ſect. 1. dum ſcribit, δάκρυον ἐν τοῖσι ὀξέσι τῶν φλεγμονῶν ἐχόντων, ἑκόντων μὲν χρηστὸν, ἀκόντων δὲ πονηρόν κακόν. Qua in ſententia ſpontaneas & inuoluntarias lachrymas optimè circunſcribit, hunc que locum ſatis explicat. Quo etiam ſpectat quod lib. 4. epid. ſcribitur, οἱ μὲν ἑκόντες δακρύοιεν ἢ κακὸν, οἷσι δὲ ἀκουσίως πονηρόν κακόν. Rurſuſque lib. 6. epid. ſect. 8. δάκρυα ἑκόντα, ἀέκοντα, πολλὰ, ὀλίγα, θερμὰ, ψυχρὰ, παχέα. Quòd verò ad hunc locum pertinet, in hæmorrhagiæ ſignis inuoluntarias lachrymas reponit Galen. libr. 1. ad Glauconem his verbis: οἱ δὲ δακρύοιεν ἄκοντες, ἢ μορμυρυσαὶ ὁρῶν φαιπίζοντα, καὶ πάχεσας ὅπῃ παῖρίνας φέροιεν ὡς κνάμωνοι, γλωσσαῦτα μὲν, ἐκέπ μέλλον, ἀλλ' ἤδη ῥέον ὄψιν τὸ αἷμα. Idem quoq; lib. 3. κρίσιων illachrymantes oculos in anguinẽ profundentibus poſuit, eo in loco quẽ prius adduximus cùm hæmorrhagiæ notas cõfirmaremus, atq; etiã vbi ſcribit, κατὰ τοῦτο δὲ τὸ πάθος ἐν τῷ δακρύοντων ὀφθαλμῶν τὸ τῆς μύλας τῆς ἐρυθρᾶς, τὸ τῆς ῥινὸς αὐτῆς. Vnde ſatis apparet Gal. inuitas lachrymas hæmorrhagiã ſignificare voluiſſe, atq; hîc ἀκούσια aut ἀεκούσια legiſſe, quomodo antiqua omnia exempl. M. S. habent, etſi quidam ſponteneas lachrymas poſuerint, & ἑκούσια facili lapſu, cum duobus recẽtioribus

exemplaribus legerint. Iis fortè rationibus innixi, quòd ſpontaneas lachrymas probet Hippocrates, inuoluntarias autem peſſimè A
deteſtetur, rationiq́ue ſit conſonum in his optimis ſignis quæ morborum ſolutionem adferunt, benè ſemper ominari. Poſſunt
autem etiam ſponte fluere lachrymæ, cùm cerebrum aut caput ipſum humorum acrium vaporationibus tentatum oculos etiam
lancinat & illachrymantes facit, idq́ue ex naturæ conſilio non temerè, cùm dolor moueatur, quod eſt κατ' ἀπόφασιν aut οὐκ ἀπόφασι-
ρέπως δακρύειν. Ex magna etiam vaporum aut humorum copia in cerebrum ſublatorum, poteſt animalis illa facultas relaxari & ali-
quantulum hebeſcere: itaq́ue humorem illum in oculos illabentem & ſua ſponte fluxilem vel inuita effundere. Vtrunque verò
cùm ſit lationis humorum in ſuperiores partes ſignum efficax, non temerè cum cæteris hæmorrhagiam portendit. Huius porro
loci meminit Gal.com.1.in lib.6.epid.in eius ſententiæ quam appoſuimus explicatione, vbi ἀέκοισι δάκρυα παρῤῥεῖ legit, vt mihi vi-
deatur retinenda veterum codicum lectio quæ παῤῥεῖν non ἀπορρεῖ, vt recentia, habet, quòd in lachrymis hæc ſit familiaris Hip-
pocrati phraſis, vt ex ſuperiùs adductis locis ſatis patet. Meminit quoque com. 3.in progn. cùm ſcribit, καὶ ἢν τὸ πρόσωπον ὑπὸ ὀδυνημάτων B
καὶ δακρύων ἀκουσίως ἔφηται μέλλοντας αἱμορραγήσειν οὐκ ῥινῶν.

ὅσοι τοῖσι] ἐπεὶ τοῖσι γε antiqui codices omnes legunt, quæ lectio mihi magis probatur, quòd redditionem vberiorem faciat: Gal. ὅσοι
τοῖσι γε, vt recentiora duo exemplaria legit.

τὰ παρὰ τὰ ὥρα] Hîc principium ſententiæ ſecimus ex Galeno cum duobus manu ſcriptis codicibus antiquiſſimis, etſi cęteri iſtud
ſuperiori ſententiæ iungunt nullo profectu. Atque παρὰ τὰ ὥρα, non περὶ quemadmodum duo recentiora exemplaria habent, re-
tinuimus, quòd ſit hæc Hippocrati notiſſima phraſis. Quidam codices pro οὐ πυρέσσουσιν, οὐ πυρετοῦσιν legunt, vt & καθίστασι pro καθίστα-
σι, & ἔλυσε pro λύει, nihil omninò immutato ſenſu. Sunt autem iſta μεταφορικώτερα ἢ κυριώτερα optima ſigna, cùm decumbente in aluum
morborum cauſa, per idoneos humorum effluxus, abſceſſus κατ' ἐκρυσιν natura procurauit, itaq́ue morbum totum depoſuit, quod
eſt in tota iudicationum diſciplina notiſſimum.

ὡς τὴν περὶ τὰς κρίσιας] Iudicia inter ſe comparat eaque recenſet, vt ex iis quænam ſit inter ſe ſimilitudo aut diſſimilitudo eliciatur.
Plærique enim omnes die decimoſeptimo, alij etiam vigeſimo iudicatione liberati ſunt, at non eodem omninò modo. Ex quo C
apparet in iudicationum doctrina magnam eſſe dignitatem diei decimiſeptimi & vigeſimi, vt ſatis probat ex hoc loco Galenus
lib.2. de diebus decretoriis, qui hunc totum locum fuiſſimè explicat, vt non opus ſit nos hîc eſſe longiores. Porro exemplar anti-
quiſſimum manu ſcriptum ἐξ ὧν ἐγινώσκομεν οἱ ὅμοια legit, quam lectionem ſeruauit Galenus. Alterum etiam recentius magis variat.
Sic enim habet, ὡς τὴν περὶ τὰς κρίσιας, καπὰ μὲν ὅμοια, καπὰ δὲ ἀνόμοια. Quam lectionem quibuſdam vſurpatam & annotatam ex lib. de die-
bus decret. apparet.

καὶ διέλιπεν ἡμέρας πέντε] Caluus ἀμφοτέροις addidiſſe videtur, quod magis eum quem mouet ſcrupulum Galenus, iniicit, cùm in
nullis exemplaribus adſcriptum reperiatur. Et verò eum omninò eximit exemplar vnum ex noſtris quod habet, διέλιπεν ἡμέρας ἐξ
μὲν τοῦ ἑτέρου, τοῦ δὲ ἑτέρου πέντε. Duo etiam ex noſtris codicibus καὶ reticent, vt & Galenus vtrobique.

ἔκρινε δὲ] Duo codices antiquiſſimi ſic legunt, ἔκρινε δὲ τοῖσι πλείσοισιν ἑκταίοισιν. διέλιπεν ἐξ, οὐκ δὲ ἢν ὑποτροφὴν ἔκρινε πεμπταίοισιν. Quam le-
ctionem ſequitur Galenus lib.2.de dieb.decret. atque ita legiſſe videtur Cornarius. In quo certè diei decimiſeptimi dignatio nul- D
lo modo eſt imminuta. Vt parum mihi attendiſſe videatur Caluus hæc iudicationum exempla ad huiuſmodi diei decimiſeptimi
autoritatem confirmandam ab Hippocrate adduci, quod valdè propriè à Gal. ſcriptum eſt lib. de diebus decret. Hîc enim poſt
morbi reuerſionem, iudicationem tertio die factam fuiſſe ſcribit, non ſine mendo. Videtur nanque deſultorio quodam modo,
ex membro vno in alterum incidiſſe, atque iſtud totum omiſiſſe. οἷσι δὲ ἔκρινεν ἑβδομαίοισι, διέλιπεν ἑβδόμην, οὐκ δὲ τῆς ὑποτροφῆς ἔκρινε τείτην.
Cuius membri extremum vitioſè ſuperiori coniunxit. Quod certè librarij vitio factum exiſtimo.

οἷσι δὲ ἔκρινεν ἑβδομαίοισι] Hoc membrum ſic legit Gal. οἷσι δὲ ἔκρινεν ἑβδομαίοισι, διέλιπεν ἑπτά, οὐκ δὲ τῆς ὑποτροφῆς ἔκρινε τεσσαρεσκαιδεκάτῃ.

οἷσι δὲ ἔκρινεν ἑβδομαίοισι] Hoc membrum quòd ex ſuperiore pendeat atque inuerſum videatur, in duobus antiquiſſimis codicibus
deſideratur, neque hoc legiſſe videtur Galenus, vt neque Cornarius. Nos tamen in tanta codicum & interpretum fide nihil im-
mutauimus, & ad diei decimiſeptimi autoritatem confirmandam facere exiſtimauimus.

οἷσι δὲ ἔκρινεν ἑκταίοισι] Codex noſter manu ſcriptus antiquiſſimus alterum hîc membrum adſcribit, hoc modo: οἷσι δὲ ἔκρινεν πεμ- E
πταίοισι, διέλιπεν ἑβδομαίοισι, ἐπάμβασε τεσσαράκοντα, διέλιπε μίαν, ἐπιπάμβασε ᾧ ἔκρινε μίαν. Ex quo aliter quoſdam die decimoſeptimo iudicatos
ſignificatur, quos morbus die quinto dimiſerat, & interpoſitis ſeptem diebus, rurſus tribus diebus prehenderat, dein vno inter-
miſſo, altero iudicatione abſoluerat. Quam lectionem ſecutus eſt Cornarius & approbat Galen. lib.2.de dieb. decret. dum ſcri-
bit: εἶτ' ἑξῆς πάλιν, οἷσι δὲ πεμπταίοισι διέλιπεν ἑπτά. ἐπάμβασε δ' ὀκτώ, διέλιπε μίαν, ἐπιπάμβασε μίαν, ἔκρινε δηλονότι καὶ πύσεις τὸ σύμπαν ἑπτακαιδεκα-
πταίοισι. Nos codicum multitudinem ſecuti nihil ex receptiſſima lectione immutauimus, optimæ tamen lectionis admonuimus.
Porro codices duo recentiores hîc pro ἔκρινεν, ἔλειπεν ſcribunt, eodem ſenſu. Quos enim iudicatione abſoluit, eos morbus dimittit.
Quod ſequitur ἐπάμβασε τείτῃ, aut τεσσαράκοντα cum quibuſdam exemplaribus, cùm de febrium ardentium recurſu intelligatur, tribus
diebus prehendiſſe diximus, non tertio, quod cęteri ferè omnes fecere interpretes, vt ſignificetur morbum reuerſum per tres dies
tenuiſſe. Atque in eam ferè opinionem me induxit Gal. cùm huius loci meminit his verbis lib.de dieb. decret. καὶ μὲν δὴ καὶ ἄλλους ἀν- F
ναῦς ἑκταίους μὴ κριθῶσαι φησὶ, διέλιπεν δ' ἑξῆς. ἐπάμβασε φησὶ γ', εἶτα διέλιπε ἁ, καὶ ἐπάμβασε, πλὴν ἰς' αὐτὰ δηλονότι καὶ δι' ἰῶσαν καὶ ἔκρινεν. Quod verò in
extremo ponitur καὶ ἔκρινε τεσσάτῃ, variè etiam legitur. Duo enim antiquiſſimi codices μίαν pro τεσσάτῃ habent, & pro Δαϊβάρσους ferè
omnia exemplaria Δαϊφάρσους legunt, pro communi & vſitata ſatis antiquis literarum tranſmutatione. Certè hoc membrum Ca-
luus cùm diſiunxit, non ſatis attendiſſe videtur Hipp. & Galeni mentem.

κατ' λόγον αἱ ὑποτροφαὶ γιγνόμεναι] Recidiuæ iſtæ non temerè ſed ritè & pro ratione fiebant, quòd cùm prius diminutæ & infidæ eſ-
ſent, morbum alleuare non potuerunt, vt plurimis etiam die ſexto exitium attulerint, quod ſcribit in Commentario Galenus. Sic
hoc in ſtatu ſuperiùs paulò dixit Hip. καὶ πυκνοῖσιν οὐδ' αἱ κατ' λόγον γιγνόμεναι ὑποτροφαὶ, ὑπέστρεφον.

οὐδὲ ἢν διγνοησαίτων] Hunc locum ſic legit Galenus lib.2.de dieb. decr. οὐδὲ ἢν διγνοησαίτων οὐδενὶ, δι' τόπου τοῦ πρόσθεν οὕδε ὑποτροφοῦ
γιγνομένου πάλιν, vt iſtud δι' τοῦ πρόσθεν potius ad morborum reuerſiones, quàm affectiones referatur. Significat autem nulli omninò
poſt diem decimumſeptimum recidiuam contigiſſe, vt illius diei dignationem corroboret, quod ſatis explicat Galenus. vt non
poſſim non ſatis mirari Caluum, qui his omnibus eiuſmodi ægrotantibus recidiuas factas fuiſſe voluerit, quod eſt præter Hip. & G
Galeni aſſenſionem.

Quibus tubercula ad aures enaſcebãtur, ea die vigeſimo decernebant. Sedata autem ſunt iis omnibus quibus non ſuppuratunt, ad veſicam tamen ſeſe conuerterunt. Cratiſtonactæ qui ad Heraclium decumbebat, & Scymni fullonis ancillæ ſuppurarunt, & perierunt. Nonnullis verò morbus die ſeptimo decreuit, nouem intermiſit diebus, reuerſus eſt, & ex recidiua quarto die iudicatus eſt. Phanocritus qui apud Gnathonem pictorem decumbebat, ſeptimo die iudicatione eſt abſolutus. Sub hyemem verò circa brumale

Οἷσι δὲ τὰ παρὰ τὰ ὥρα ἠγυοίατο, ἔκρινε μὲν εἰκοσταίοισι. κατέσβη δὲ πᾶσι, καὶ οὐκ ἐξεπύησεν, ἀλλ' ὅτι κύστιν ἐτρέπετο. Κρατιστώνακτι ὃς παρὰ Ἡρακλεῖ ᾤκει, καὶ Σκύμνου τοῦ γναφέως θεραπαίνη, ἐξεπύησεν. ἀπέθανον. οἷσι δὲ ἔκρινεν ἑβδομαίοισι, διέλιπεν. οὐκ ἐπέστρεφεν. ἔκρινεν ἐκ τῆς ὑποτροφῆς. ἔκρινεν ἑβδόμῃ Φανοκρίτῳ, ὃς κατέκειτο παρὰ γνάθωνι τοῦ γραφέος. ὑπὸ δὲ χειμῶνα περὶ ἡλίου τροπὰς χειμερινὰς

ἀκμὲς

A ἀκμὲς ἰσημερείης, πολλὰ μὲν μᾶλλον οἱ καῦσοι καὶ οἱ φρε-
νιτικοί. καὶ ἔθνησκον πολλοί. αἱ μὲν πλείστοι κρίσιες μετέπεσον.
καὶ ἐκείνετο τοῖσι πλείσοισιν ἀπὸ ἀρχῆς πεμπταίοισι. διέ-
λιπε τεταρταίοισι, ὑπέστρεφεν. οὐκ ἀπὸ τῆς ὑποτροφῆς,
ἔκεινε πεμπταίοισι. ὁ δὲ ξύμπασι τεσσαρεσκαιδεκαταίοι-
σι. ἔκεινε δὲ παμπλείοισιν οὕτω τοῖσι πλείσοισιν, ἀπὸ καὶ
πρεσβυτέροισιν. ἔστι δ' οἷσιν ἔκεινεν ἑνδεκαταίοισι, ὑπέ-
B τρεφε τεσσαρεσκαιδεκάτῃ. ἔκεινε τελείως εἰκοστῇ. εἰ δέ
τινες ἐπεῤῥίγοιεν πολὺ τοῦ εἰκοστοῦ, τοῖσι τέοισιν ἔκεινε τεσ-
σαρεσκοστῇ. ἐπεῤῥίγοιεν δ' οἱ πλείστοι πολὺ κείσιν τοῦ ἀπ' ἀρ-
χῆς. οἱ δ' ὑπεῤῥιγώσαντες ἀπ' ἀρχῆς πολὺ κείσιν. καὶ οὐ
τῆσιν ὑποτροφῆσιν ἅμα κείσι. ἐπεῤῥίγοιεν δ' ἐλάχιστοι
μὲν τοῦ ἥρος, θέρεος πλείοις, φθινοπώρῳ ἔτι πλείοις. ὑπὸ
δὲ χειμῶνα πολὺ πλείστοι. αἱ δ' αἱμορραγίαι ὑπέλειπον.

C μεν longè plurimi. At ſanguinis è naribus profluuia ceſſarunt.

οἷσι δὲ παρὰ τὰ ὥρα] Iſta quoque ad iudicationis quæ die vigeſimo fit, dignationem & autoritatem pertinent, atque eam in rem à
Galeno quoque adducuntur lib.2.de dieb.decret.

κατέσβη δὲ πᾶσι] Pro κατέσβη, κατέση leg. codices duo manu ſcripti, quam lectionem ſequitur Galenus lib.de dieb.decret, eodem ni-
mirum ſenſu vt reſtincta eſſe tubercula, hoc eſt ſedata & diſcuſſa intelligas, eorumque vim & feruorem reſediſſe & quodammo-
do deſeuiſſe. Quo in ſignificato prius de huiuſmodi tuberculis καθίστασι expreſſit. Cæterùm omnia ferè exemplaria cum Gal. leg.
κατέσβη δὲ πᾶσιν καὶ οὐκ ἐξεπύησεν, ſed nos eam lectionem ſecuti ſumus quæ habet κατέσβη δὲ πᾶσιν οἷς οὐκ ἐξεπύησεν, vt quibus non ſuppuratæ
eſſent parotides, eæ ſedarentur & conquieſcerent, intelligerem, quod expreſſit Gal.in Commentario. Atque hanc lectionem ex
codice Germanico hauſimus.

Κρατιστώνακτι] Hîc valdè variant exemplaria, nos tamen iſtam vulgatam lectionem ex noſtro codice ſecuti ſumus, Κρατιστώνακτι τοῦ
παρὰ Ἡρακλίῳ, καὶ Σκύμνου τοῦ γραφέως θεραπαίνη ἐξεπύησεν, ἀπέθανον. Pro τοῦ παρὰ Ἡρακλίῳ, ὃς παρὰ Ἡρακλεῖ ᾤκει legunt duo codices manu D
ſcripti cum impreſſis. Nec multum intereſt an pro γραφέως γραφέως legas, niſi quòd Galenus vbique γραφέως habet, vt nec plurimùm
moramur an pictorem, an verò fullonem, aut infectorem intelligas.

οἷσι δὲ ἔκρινεν] Hoc iudicationem die vigeſimo abſoluram & perfectam fuiſſe probat. Quare ex vetuſtiſſimis noſtris exemplari-
bus, ἔκεινεν ἐκ τῆς ὑποτροφῆς τεταρτῇ legimus, & ex noſtro codice fidiſſimo, διέλιπεν ἀνύα pro ἀνυάτῃ. Quæ omnia his verbis agnouit Ga-
lenus, ἀλλ' ἐφοῖτο πάλιν ἐρεῖ. οἷσι δ' ἔκεινεν ἑβδομαίοισι, διέλιπεν ἀνύα, ὑπέστρεψεν, ἔκρινεν ἐκ τῆς ὑποτροφῆς τεταρταίοισι, δηλονότι τὸ σύμπαν ἑκκαιδεκα-
ταίοισι. Cæterùm quod de Pantacle qui apud Dionyſium habitabat, addit Caluus, eſtque veluti ſententiæ confirmatio Hip. familiariſſi-
ma, id etiam in codice vno manu ſcripto legitur.

ἔκρινεν ἑβδόμῃ] Melior eſt lectio quæ habet, οἷσι δ' ἔκρινεν ἑβδομαίοισι, διέλιπεν ἑξῆς, εἶτα δ' ὑπέστρεψε, καὶ ἑβδομαίοις ἔκρινεν, ὅτι φανοκρίτῳ ὃς κατέ-
E κειτο παρὰ γνάθωνι τοῦ γραφέως. Quæ lectio duobus vetuſtiſſimis codicibus Regiis innixa eſt, & à Gal. probatur lib.2.de dieb.decret. eſt-
que ab Interpretibus Caluo & Cornario in medium adducta.

ἔκρινε πλείοις εἰκοσῇ] Sic peruetuſta omnia exemplaria habent, itaq́; hunc locum adducit Gal. lib.2.de dieb.decret. Recens vnum
nec æquè vetus, ἔκρινε πλείοις ἢ. legit, facili opinor lapſu cum κ̄ ſcribi oporteat, et ſi quædam exemplaria impreſſa ὀλίδῃ integrè legũt,
& interpres quidam ad decimum octauum diem referat, contra Hipp. & Galen. mentem.

εἰ δέ τινες ἐπεῤῥίγοιεν] Hîc quoque æqualis cum ſuperiore lapſus eſt. Nam pro πολὺ πλὴν εἰκοσταῖον quę per κ̄ ſignatur, πολὺ πλὴν ἢ legitur, &
in quibuſdam impreſſis πολὺ πρὸ ἐκπὸ manifeſto mendo. Sic verò Galenus lib.2. de dieb.decret. εἰ δέ τινες ἐπεῤῥίγοιεν πολὺ κ̄, ὅτι τοῖσιν
ἔκεινε πεντεκαιεικοσταίοισιν.

οἱ δ' ὑπεῤῥιγώσαντες] Hoc totum οἱ δ' ὑπεῤῥιγώσαντες ἀπ' ἀρχῆς πολὺ κείσιν non legunt duo exemplaria, ſed reliqua ſimul iungunt nullo ad-
modum diſcrimine. Significat autem quibuſdam ſub initia & iudicationem primam nouos adfuiſſe rigores, qui cùm ſolutionem em
F ex ſudoribus ſignificarent, imperfectam tamen reddiderunt. Quinetiam quoſdam circa initia ad iudicationem ipſam, ſed & in i-
F pſis reſiduiis, vnà cum iudicatione rigores præhenderunt, ſicque denuo à morbo ſunt abſoluti.

ἐπεῤῥίγοιεν δὲ ἐλάχιστοι] Duo vetuſtiſſima exemplaria manu ſcripta Regia ἐπεῤῥίγοιεν legunt, communitamen & ſatis familiari vtriuſq;
αἱμορραγίαι ὑπέλειπον] Pro ὑπέλειπον, ὑπέλειπον duo exemplaria habent, eodem ſenſu. (notione.

TMHMA TPITON.

Τὰ δὲ περὶ τὰ νουσήματα ἀπ' ὧν διεγνώσκομεν μαθόντες οὐκ τῆς κοινῆς φύσιος ἀπεφύτων, καὶ τῆς ἰδίης ἑκάστου, οὐκ τοῦ ἰκτέρου, οὐκ τοῦ νοσέοντος, οὐκ τοῦ παρεστεφεθρ-
G εγμένου, οὐκ τοῦ παρεστεφέοντος. ὅτι τὸ ῥᾷον καὶ χαλεπώτερον, οὐκ τούτων. οὐκ τῆς κατασάσιος ὅλης. καὶ κατὰ μέρεα τοῦ οὐρανίων καὶ χώρης ἑκάστης. οὐκ τοῦ ἔθνεος, οὐκ τῆς διαίτης. οὐκ τοῦ ὅτι τὴν δυνάμιν. οὐκ τῆς ἡλικίης ἑκάστου. λόγισι. ἐμποιεῖ σιγῆ. διαγνώσεσι. ὕπνοισι. οὐ χρὴ ὕπνοισιν. οὐ ὑπνοίσι λύσι. καὶ ὅτε ἁλμοῖσι κνησμοῖσι. δακρύοισιν. οὐκ τοῦ παροξυσμῶν. διαχωρήμασιν. οὔρεσι. πτύαλοι. ἐμέτοισι. καὶ ὅσα ἀπ' ὧν εἰς οἷα διαδοχαὶ νοσημάτων, καὶ ἀποστάσεις ὅτι ὀλέθριον καὶ κρίσιμον. ἱδρώς. ῥῦξις. ῥῖγος. βήξ. παφλασμοί. λυγμοί. πνεύματα. ἐρεύξιες. φύσαι, σιγώδεες.

SECTIO TERTIA.

Quænam in his quæ ad morbos ſpectant dignotio facienda ſit facilè diſcemus, ex communi omnium & cuiuſque propria natura, ex morbo & ægroto, ex his quæ offeruntur & eo qui offert. Nam & ex his melius vel grauius ſe habent. Præterea ex vniuerſali ac particulari aëris conditione, & regionis cuiuſq;, ex conſuetudine, victus ratione, vitæ genere, ex cuiuſq; ætate, ęgri ſermonibus, moribus, ſilẽtio, imaginationibus, ſomnis, vigiliis, ex inſomniis, quæ qualia & quãdo obueniant videndũ eſt, vellicationibus, pruritibus, lachrymis, ex acceſſionibus, deiectionibus, vrinis, ſputis, vomitionibus. Videndæ ſunt etiam quæcunque fiunt morborum viciſſitudines, & ex quibus in quos ſuccedãt, & quinam abſceſſus perniciem aut ſolutionẽ portendant. Sed & ſudor, rigor, perfrictio, tuſſis, ſternutationes, ſingultus, ſpiritus, eructationes, flatus ſilẽtes,

ſtrepitum cientes, ſanguinis eruptiones, ora venarum ex ano ſanguinem fundere ſolita, græci hæmorrhoidas dicunt. Atq; ex his quæ per hæc contingunt conſideranda ſunt.

ψοφώδεες, αἱμορῤῥαγίας, αἱμορῤῥοΐδες. ὧν τούτων καὶ ὅσσα ἀφ' τούτων σκεπτέον.

Exhauſta præcipua horum librorum materia & quibuſdam temporum circunſcriptis definitionibus, prænotionis terminos in morbis proponit, quibus velut vniuerſalibus ſcopis præſentium dignotio & futurorum præſenſio continetur. Quæ duo ſunt in tota Hippocratis diſciplina multis nominibus commendata munia, quæque Medici autoritatem conſtantiſſimè tuentur & fouent, & ad ægrorum, quam cuiuſque propriam poſtea facit, recenſionem valdè accommodata. Nil enim æquè artem ac Medici dignitatem commendat, quàm in ipſa ægrorum inſpectione morbos ipſos ita moderari, vt ne quid eorum quæ obuenerunt, aut etiam eorum quæ impendent, præſenſionem tuam fefelliſſe videatur. Quam ad rem ſupra his verbis Medicum excitauit. λέγειν τὰ παρεγινόμενα, γινώσκειν τὰ παρέοντα, προλέγειν τὰ ἐσόμενα, μελετᾶν τοῦτο. Attributiones igitur in morbis plurimas enumerat, ex quibus veluti ſcopis, affectuum prænotiones, & ægrorum affectiones, diſpoſitiones, & conditiones dignoſcere poſſis, indeque velut morborum tranſitione facta, ad febrium genera gradum facit. Quarum naturam ita accuratè in animi notione tanquam in veſtigio reponit, vt non facilè in tota Hippocr. παρεγματόα inſigniorem locum febrium explicationi dicatum reperias. At quia in his facilè morbis ex acceſſionum viciſſitudine iudicationis vis & decretoriorum dierum facultas dependet, hîc obiter totius criſeos dignitatem ex dierum criticorum recenſione moderatur.

τὰ ὑπὸ τὰς νουσήματα] Sunt hæc συμβουλεύματα & σημείωσις quædam, ex quibus in morbis prædictionem haurias, quæ Gal. παρεγνωσκὰ θεωρήματα vocat fuſiſſimeque explicat, vt non admodum noſtra opera in his eruendis opus ſit, etſi ſunt obſcuræ & abruptæ quædam rerum agendarum notæ, quales ſunt ex omnes quibus ſcatent lib. περὶ ἑβδομάδων & περὶ χυμῶν. Similis autem eſt phraſis ſuperiori τὰ ὑπὸ τὰς κρίσιας ἐξ ὧν καὶ διαγινώσκομεν ἢ ὅμοια ἢ ἀνόμοια.

ἐκ τῆς κοινῆς φύσεως] Communis rerum natura Medico maximè inſpicienda eſt, nec verò cuiuſque propria negligenda. Eſt enim Medicina communium præceptionum obſeruatio quædam, quam ita finiunt (inquit Celſus) vt quaſi viam quandam, quam μέθοδον Græci nominant, eorumque quæ in morbis communia ſunt contemplatricem eſſe contendunt. Atque vbi vniuerſalium notiones ratione perceptæ ſunt, & in ſingularium exercitatione velut exemplorum approbatione concluſæ, exiſtit mirifica illa medendi via, quam methodon ratione & experientia nixam paſſim celebrat Galenus. Neque Hercules iſtud & antiqui Medici neſcierunt. Nam & vetuſtiſſimus autor Hippocrates dixit mederi oportere & communia & propria intuentem. In quibus certè tota artis fundamenta ſunt poſita. Ob quæ competit eum qui propria non nouit, communia tantùm intueri debere, eumque qui noſſe propria poteſt, illa quidem non oportere negligere, ſed his quoque inſiſtere. Ideoque cùm par ſcientia ſit, vtiliorem tamen medicum eſſe amicum quàm extraneum, quòd propria cuiuſque cognitio in artis exercitatione ſit longè difficilima. Qua de re plurima habes apud Glauconem, atque etiam Hippocratem, qui lib. 6. epid. * totius ferè huius doctrinæ capita percenſet his verbis: κεφάλαιον ὧν τῆς ῥηθείσης, καὶ ἀφορμῆς, καὶ πλείστων λόγων, καὶ τῶν μικρῶν γινωσκομένων πωιάζοντα καὶ καταμανθάνοντα, εἰ ὅμοιά ἐστιν ἀλλήλοισιν, καὶ μὴ ὅμοια ἀλλήλοις εἰσίν. ὡς ὃν τῆν αὐτοιοτήτων ὁμοιότης ῥήγνυται μία, οὕτως οὐ εἰη ὁδὸς, οὕτω καὶ τῆν ὀρθῶς ἐχόντων δεκμαίειν, καὶ τῆν μὴ ἐχόντων ἔλεγχος. In qua artis ſumma, πῶ ῥήγνυται primam naturæ cuiuſque conformationem intelligit, ex qua morborum cognitiones & verò curationes dependent.

* *Sect. 3.*

ὅπῃ τὸ ῥᾶον] Id velut parentheſi incluſum ad oblatos cibos eumque qui offert referri debet, & de ægris intelligi qui pro ciborum qualitate, quantitate, & offerentis occaſione quandoque melius, ſæpè etiam grauius ſe gerunt. Cornarius ad affectus ipſos breuiores vel grauiores retulit, motus Galeni verbis & exemplo, quæ profectò nobiſcum etiam ſentiunt. Cùm enim ſcribit ῥᾶον ἢ χαλεπώτερον ὑπὸ τῆς νόσης ἐκνοῆν χρὴ, ægros ipſos in morbis melius aut grauius affici ſentire quis non videt? Exemplum verò de affectus diuturnitate & longitudine, ad Medici aut eius qui cibos offert accommodationem rorum pertinet.

καὶ χώρης] Incertum eſt an huc καταστάσεις referatur, vt regionis formam, vt rei cuiuſque, indicet, qualiter accepiſſe videtur Gal. in Commentario, dũ ſcribit: ἐπεὶ δὲ ψιλῶς λεχθὲν οὐδὲν τῆ παρεθήκης τὸ τῆ καταστάσεως ὄνομα, ⊕ τῆ τῆ χώρας ἰδέαν δηλοῦ δυόα) ⊕ πωτὲς ἄλλα προσῤῥήματος. ἀμέλει καὶ σωιάπτων ἐρεῖ, ὅν τῆ καταστάσιος ὅλης ἢ καὶ τῆ μέρεα τῆ ὑγιαίνων, καὶ χώρας ἑκάστης, καὶ τῆ ἔθεος. Quidam etiam verba iſta, καὶ χώρης ἑκάστης, καὶ τῆ ἔθεος, per ſe accipiunt, vt & regio ipſa & conſuetudo, non horum forma aut ſpecies, prænotionis in morbis ſcopi ſunt. Nos tamen Galeni aſſenſionem ſecuti videmur, & καταστάσιν ad regionem retulimus, conſuetudinemq; ipſam per ſe ſatis ad futurorum præſenſionem & inſtantium dignotionem facere exiſtimauimus, in eoque exemplarium noſtrorum conſenſum accepimus, & ὅν τῆ ἔθεος legimus, quanquam duo καὶ τῆ ἔθεος legunt. Nec video cur iſtud ὅν τῆ ἔθεος Cornarius omiſerit, cùm in omnibus codicibus reperiatur, & à Galeno cæteriſque omnibus interpretibus non temerè aſſumatur.

λόγοις] Sermones ægri diximus ex Galeno, quos conſuetudini loquendi accommodatos eſſe vult, indeque futurorum præſenſionem coniici. Sed profectò ad eos ſermones quos ex ægris ducimus, indeque morborum cauſas externas aucupamur, referri poteſt, dum vel neſcientem ægrum extractis ſermonibus, velut manu, in cauſæ cognitionem trahimus. Quo certè illud prognoſtici ἐνίστατο καθαρκλείποιν οἱ ἀσθενεῦντες, retulit Galenus. Poſſunt & ea referri ad eam quam deſcribit ægrorum œconomiam lib. 6. epid. † Hippocrates his verbis, αἱ ἐς τὸν νοῦσον ἐρωτήσιες, ἃ διηγῆται, οἷα, ὡς ἀποδεκτέον οἱ λόγοι. Hæc enim omnia quæ de ægris dicuntur ſi reſpexeris, eorum naturam morbique ſpeciem facilius didiceris.

† *Sect. 2.*

τρόπισιν] τρόπους hîc mores ex Galeno diximus, neque enim cùm mores indicent, modos dicere æquum viſum eſt. Sic τρόποις pro animi moribus vt aliàs ſæpè, ita vſurpat Hippocrates lib. 6. epid. ſect. 6. cùm ex capite partium reliquarum corporis, & mentis, & morum æſtimationem facit. πῶ ἀπὸ κεφαλῆς ὀστέων φύσιν, ἤτοι τε νεύρων, καὶ φλεβῶν, καὶ ὀφρυῶν, καὶ τῆ ἄλλων χυμῶν. καὶ τῆ αὖ καὶ τῆ κάτω κοιλιῶν, καὶ γνάμης, καὶ τρόπων. Huius autem dictionis notionem, etſi quadamtenus delibatam aliàs tibi exhibuimus, eam tamen omninò affectam in Œconomiam noſtram reiicimus.

σιγῆ] Ægri ſilentium & taciturnitas nonihil momenti ad futurorum prædictionem facit, dum videmus an ſecundum naturam ſit, an verò præter naturam, indeque morbum ipſum præſentimus. Atque haud ſcio an huc referri poſſint toties celebratæ ex Prorrhetico & Coacis in morbis ἀφωνίαι καὶ αὐῶδιαι, quæ pro variis ægritudinum affectionibus diuerſa ſignificant. Eodemque pertinet quod in Prorrhetico ſcriptum eſt, αἱ ἐν πυρετοῖσιν ἀφωνίαι ἀπεσμωδέα τρόπον ὀξίστωτα σιγῆ, ὀλέθριον. Idem quoque Medicinæ parens Hippocrates lib. de humoribus, in Medici ſcopis φωνῶ, σιγῶ καὶ γνάμω reponit, & lib. 6. epid. * λόγῳ καὶ σιγῆς, longè tamen alia notione meminit, horum quoque apud ægrum rationem haberi oportere contendens, cùm ſcripſit λόγοις, σιγῇ, ὁπῆν ἂ βούλεται. λόγοις οἷσι λέγει, ἢ μέρα, ἢ πολλοὶ ἀπρεκέες, ἢ πλαγοί.

* *Sect. 8.*

διγνώσιμα σι] Sic lib. περὶ χυμῶν in morborum ſcopis Medico animaduertendis, ὀνείρατα, ὀφθαλμοὶ, ἀκούσματα poſuit.

ὕπνοισι] Somnus & vigilia in morborum διαγνώσεσι multis monimentis teſtatiſſimam habet celebratem, expeditamque habuerunt in Prognoſticis & aphoriſmis tractationem. Lib. περὶ χυμῶν in ſcopis Medico animaduertendis, atque inter ea attributa quæ aut nocent, aut iuuant, ὕπνον & ἐγρήγορσιν ponit Hippocrates, rurſuſque ibidem in externis præſidiis ὕπνον & ἀγρυπνίαν ſpectari vult.

ἐνυπνίοισι ὧσι] Ægrorum ſomnia magnum ad morborum dignotionem pondus habent, qualia deſcribit Gal. in Commentario, ſpectari iubet Hippocr. lib. περὶ χυμῶν his verbis, ἐνύπνια οἷα αἷ ὁρέν. Quibus varias eorum formas pro diuerſo humorum complexu conſiderandas indicat, vt inde in morborum cognitionem facilius deuenias. Hîc verò non ſecus qualia & quanam ſint ægrorum inſomnia, ſed & quando obueniant, conſideranda eſſe monet Hippocrates, vt fuſè ſatis explicat Galenus. Quæ ſanè nos mouerunt vt

A runt vt exemplaris vetuſtiſſimi manu ſcripti nunquam ſatis laudatam fidem multiſque nominibus iam diu obſtrictam, tibi commendarem. Vnicum enim ex omnibus Galeno propius adhæret, cùm legat, ἐνυπνίοισί ὧσι. καὶ ὅπῃ. Cætera verò omnia, καὶ ὅπῃ ὧσι, habeant, vt his verbis non ſolùm inſomniorum qualitatem & varias ſpecies, ſed & temporis circunſcriptionem in iudicium adhibendam cenſeas. Exemplaria quædam manu ſcripta pro ἐνυπνίοισί ὧσι, ἐνυπνίοισι ὁοῖσι cum Aſulano legunt, quæ lectio inſomniorum qualitates & formas magis indicat. Et verò inſomniorum qualitas ad phrenitidis prædictionem ſæpiſſimè inculcatur ab Hippocrate in Prorrhetico & Cois præſagiis. Et inſomnia ipſa non ſolùm morboſi corporis conditionem, ſed & ſalubris ſtatum & temperiem indicant. Quod docet Hipp. eo lib. quem de Inſomniis conſcripſit.

ὑλμοῖσι] ὑλμοὺς vocat euulſiones quas factitant qui floccos legunt & pilos è veſtibus euellunt, fimbriaſve diducunt, vel in adiuncto pariete ſi qua minuta eminent, carpunt, imaginatione in ægris læſa, quod in febre & acuto morbo, vel inſania, pulmoniſve dolore vel capitis contingit ἀποκαρφολογεῦν κροκιδίζειν, ἢ κροκίδας ἀπὸ τῆ ἱματίων ἀποτίλειν, ἢ ψηλαφεῖν dicit Hippocr. Sunt & ὑλμοὶ

B vellicationes aut lancinationes partium pus aut aliquam humorum acrimoniam continentium, indeque dolentium, ex quarum qualitatibus atq; attributis materiæ naturam morbique genus facilè coniicias: Aut certè, vt in inſtrumento medico, ea tanquam partium ſyderatarum aut torpentium actionum excitamenta & ſubſidia proponuntur. Quemadmodum in lethargicorum & veternoſorum expergefactionibus ὑλμοὶ καὶ κνησμοὶ adhibet Aretæus. Quem in ſenſum etiam, vt inter ſcopos medicos, δακρύων, κνησμῶν, ὑλμῶν, meminit lib. περὶ χυμῶν Hippocrates.

ὧν τῆ παρεξιόντων] Ex acceſſionum quæ in morborum circuitionibus fiunt inter ſe commiſſione, totius morbi κατάστασις & ἰδέα, eiuſque veluti decurſus cognoſci poteſt, vt ſcribit lib. 2. epid. Hippoc. alia profectò diſciplinæ ratione quàm in aphoriſmis docuerit. Quinetiam ex eorum quæ in toto morborum decurſu apparent ſignificatione, atque ex his quæ ſucceſſu quodam in morbis natura molitur, morbi genus conſtituitur, dum breuem aut longiorem morbum, ſecurum aut ambiguum, certa ſalutis aut perniciei indicia, ſignorum diſciplina ſubminiſtrat. In quibus meritò reponuntur benigna illa naturæ munia quæ παρόξυσμα vocat

C Hippocrates, *circa quæ ſedulò allaborat vt in his facultatum ſuarum omnium indulgẽtiam depromat, & propoſita excretionum coctione certam ſpem & futuram ſolutionem promittat. Quo in genere enumerantur deiectiones, vrinæ, & ſputa, quorum hîc ritè atque ordine meminit. Hæc autem de re tota plura ſcripſimus lib. 2. epid.

* *Lib. 2. epid. ſect. 1.*

καὶ ὅσσα ἐξ οἵων] Morborum ſucceſſiones, viciſſitudines & exceptiones inſpiciendas conſulit, vt faciliùs de toto morborum exitu exiſtimes. Cùm enim ex humorum μεταστάσεσι & tranſpoſitu pendeant, ſolutionum quaſdam vices gerunt, & ἀποστάσεων ratione cenſentur, ſiquidem velut quodam humorum ſeceſſu depoſita materia morbum alleuat, ſuntque ἀποστάσεις Hippocrati τῆ νουσημάτων μεταπτώσεις. Sic prius ſcripſit ἐν ὀλίγοισιν ἐξ ἄλλων πυρετῆ καὶ νουσημάτων ἀποστάσεις εἰς παραπτώσεις ἐγίνοντο. Rurſuſque καὶ πλείστοις ἐῤῥίπτετο τῆ ὑγιεινῶν ὅτι εἰσὶ μεγίστοισι κινδυνώδεσιν, οἷσιν ὅτι τὸ φαγεδαινῶδες ἐπράκτο, καὶ ἐς τὸ ἀποστάσεις ἐγίνοντο. Quo in ſolutionum febrium aſſiduarum genere dyſenterias, tineſmos, lienterias, alui fluxus, exanthemata plurima & aurium tubercula repoſuit. Quarum omnium affectionum

D ratio pro morbi depulſione Medico habenda eſt, quandoquidem humoris morboſi decubitus, velut per quædam naturæ effugia priorem morbum deponit, & ad reliquias propulſandas ſtato quodam ordine ſpem facit optimam. Quod in varicibus & hæmorrhoidum ac fiſtularum fluxu videre licet, eamque morborum ſucceſſionem velut in excretionum genere ſpectandam præcipit his verbis Hippocrates lib. 6. epid. [1] καὶ ὅσσα ἄλλα ἀποστάσιες ἢ συάγγες, ἑτέρων ἄκοι. Idemque σκῆψις μὲ ἐφ' οἷσι ῥηγνυμένα ῥύδ, τῶν πωσεῤῥηγνυμένων κωλύει. Rurſus etiam ἄλλοι τόποι τόποι δεξάμενοι ἢ πόνῳ, ἢ βαρει, ἢ ἄλλῳ ἐνὶ ῥύσιν ποιῆται, ἢ ἄλλοισιν αἱ κοινωνίαι. Quod etiam velut in tota medendi arte conſideratione digniſſimum repetit lib. περὶ χυμῶν. Et verò hoc ipſum excretionis genus quod per morborum viciſſitudines fit, ita explicat Gal. Comment. 3. in lib. 6. epid. ἐξ ἄλλων τόπων εἰς ἄλλους διαδοχαὶ γίνονται νοσημάτων, καὶ μεταστάσιν τῆ ποιούντων αὐτὰ χυμῶν, ἤτοι διὰ πόνου ἐνιὰ τῆ μέρους εἰς ὃ μεδιστέμενοι καταστηθίσιν, ἢ διὰ τὸ σφῦν αὐ τῆ βάρος, ἢ ⊕ δὴ ἄλλων ἐνιὰ αἰτίων, ὅθ φάρμακον ἐῤῥίπτεται δρμῶ, καὶ τείψιν, ἢ ἐνιὰ θερμασίαν ἐξωθεν προσῤῥυμένων. ἀλλὰ καὶ διὰ κοινωνίαν τῆ φύσεως τῆ μορίων γίνονται μεταστάσεις. ἔρχεται ὦν οἱόπερ, ἀπὸ βυχέων, ἀπὸ μνήμα κοινωνίας τῆθεσι μαζῶς, γρυῆς, φωνῆς.

E Quem in ſenſum cùm plurima ex Hip. mẽte ſcripſerimus lib. 2. epid. nil eſt opus nos hîc eſſe longiores. Sunt & quædam morborum ſuccedendi vices & ſeries, quando morbi ipſi in aliud genus tranſeunt, vetereſque querelas nouis pœnis dependent, ſaluſque ipſa leuiore ferè damno redimitur. Quod vt in ſolutionum genere maximè Medico eſt videdum. Sic quartana à morbo comitiali vindicat, lippitudinem alui profluuium ſoluit, & lienoſis tormina bono ſunt, & inſaniam varices vel hæmorrhoides ſoluunt, & cætera id genus quæ in melius commutantur, qualia ſunt in [2] Hippocr. doctrina plurima. Atque hanc ipſam morborum commutationem, vt quæ ſpem tollendi morbi faciat, his verbis commendat Hippocrat. lib. 6. epid. αἱ δ' οἵων αἱ νοῦσοι. Quibus ὧς τῆ νοσημάτων διαδοχαὶ videndas intelligit, idque ſic præcipit Galenus Com. 6. in libr. 6. epid. αἱ δ' οἵων νόσοι οἷαι νοῦσοι γίνονται, καὶ λόν ὀπίσω. παρεγεπαιοῦσαι γὰρ δεῖ ἐιοῦτον, ὡς ἀπὸ τὸ πυρετὸς ὀπλησίαν ἰάται, καὶ πυρετὸς ὅτις ὀῦν ἀποσμῶν, ἢ καὶ καπάρρωμα καὶ ἄθμα, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὀφθαλμίαν μὲ διαῤῥοῖα, λειοῦπεῖαν ἢ ὀξυεκμία, καὶ πλευείτις πλευπνευμονίαν, λίθαρχον φρενῖτις μὲ εἰς λιθαρχον. πλευείτις ἢ εἰς πλευπνευμονίαν μεταπίπτει. καὶ μὲν καὶ μελαγχολίαν αἱμορροὺς ὀφῆν πολλάκις ἐχομένων γε κωλούσουσι, καὶ ἤδη γεγονομένων ἰασαμένων, καὶ ἀπλῶς σπαρόμενον, ἀλλὰ καὶ οἱ κιρσοὶ ἐν αὐτῷ διαῦτα θεραπεύσαι, πολάγρας τε καὶ ἀρθρίτιδας. Poteſt & hic locus accipi de iis quæ

F propriè τὰ ὑπὸ νοσημάτων dicuntur, quæ ſunt ſuperuenientium nouorum morborum acceſſiones quædam, tot Hippocratis decretis confixæ ac damnatæ, præcipuè verò toto lib. aph. 7. (qui & quibuſdam hoc nomine περὶ τῆ ὑπὸ νοσημάτων inſcribitur [3]) velut ſi lateris morbo pulmonis inflammatio ſuperueniat, aut ſi pulmonis inflammationem phrenitis comitetur, aut ſi cruentum ſputum purulentum deueniat, indeque tabes, alui fluor, aut capillorum defluuium conſequatur. Ex quibus omnibus noua veluti alterius morbi acceſſione pernicies accerſitur, licetq; de morbi ſucceſſu æſtimationem facere. Malim tamen cum Galeno ea omnia ad eam morborum tranſmutationem referri quæ ſolutionem quandam præ ſe fert, & naturæ benignitate aliò morbum ablegat, nec temerè in abiectas corporis partes velut publicam ſentinam ac effluuia quædam deponit. Solennis verò eſt Hippocrati phraſis cùm mutationes ipſas earumve cauſas inſpiciendas monet, οἷα ἐξ οἵων dicere. Sic lib. περὶ χυμῶν, αἱ μεταβολαὶ ἐξ οἵων εἰς οἷα, & lib. 6. epid. [4] μεταβολαὶ ἐξ οἵων οἵων, ἤτοι. & μεταβολαὶ τούτων οἷα ἐξ οἵων ὡς ἔχα. Rurſuſque μεταβολὴ διὰ οἷα, ἐξ οἵων, ἐς οἷα ἔχει. Porro manu ſcripti codices duo antiquiſſimi καὶ ὅσσα ἐξ οἵων διαδοχαὶ νοσημάτων leg. quam lectionem ſequitur Aſulanum exemplar.

G [1] *Sect. 3.* [2] *aph. 17. l. 6. aph. 48. l. 6. aph. 21. lib. 6.*
[3] *aph. 11. l. 7. aph. 12. l. 7.* [4] *Sect. 8.*

καὶ ὅσσα ἐξ οἵων] πεπασμοὶ τῆ ἀπὸ τῆν τούτων πόνων, ἢ καλαὶ καὶ κρισίμοις ἀποστάσιας σκοπεῖς, ſupra præcepit Hippocrates, quòd ex his ipſis integra pendeat morbi æſtimatio, liceatque velut ex celebratiſſima ſignorum diſciplina ſalutem aut perniciem præſentire. Coctio enim quæ vi naturæ in morbis perficitur, depoſito per excretionem aut abſceſſum onere, ſecuritatem pollicetur. ἰωυτὸς γὰ πεπασμὸς καὶ κρίσις αἷμα καὶ ἀποστάσιε, vt ſcribit Hipp. lib. 6. epid. [5] Ad futuram igitur in morbis præſenſionem, vtque de toto ſucceſſu facilius æſtimes, σημειώσιας diſciplina plurimùm confert, ex qua ſolutionum genera cùm hauſeris, poſſis de excretionum & abſceſſuum dignitate aut temeritate ſententiam ferre. Atque in eo ſolutionum genere quod per humorum tranſmiſſionem & abſceſſum fieri dicitur, ſtatæ quædam ſunt leges, ex quibus indignitas aut etiam commendatio petenda eſt, à quibus quò longius

H abſunt eò præſentius exitium decernunt. Quæ quia per totam Hippocratis παρεγματείαν fuſiſſimè ſparſæ, à Galeno in κρίσεων diſciplina contractæ ſunt, hinc petendas eſſe exiſtimo. Abſceſſus autem ij facilè iudicationem aut ſolutionem portendunt, qui ſuæ bonitatis notis conſtant, quales his verbis deſcripſit libr. 2. epidemiorum. † Hippocrates. χρυσαὶ δὲ αἱ κάτω τῆς νόσου, ὅσ μιρσοὶ, ὀσφύος βαρέα ὀν τῆ ἀῶ. ἀῆσι δὲ μάλιστα αἱ κάτω, καὶ αἱ κατωτάτω κοιλίης, καὶ καὶ προσωπάτω ἀπὸ τῆς νόσου, καὶ αἱ κατ' ἄκρουω. Quam in rem ſcripta

etiam sunt plurima lib. 6. epid. *& nos ipsi totum negotium pluribus confecimus com. nostro in lib. 2. epid. Cæterùm non mihi A
videtur assecutus hunc locum Caluus, cùm omnia simul iungat & confundat. * Sect. 3. † Sect. 1. * Sect. 2.

ἰσῤῥοὺς, ῥίγος] Sunt & ista in solutionum generibus quæ & signa & causas complectuntur, plurimúmque ad morborum cognitionem & prænotionem conferunt, & ad κείσιν disciplinam referuntur, sparsamque per omnia suam habent tractationem. Videndi sunt igitur qui in morbis excitantur rigores, qui vt plurimùm morbosi sunt, nonnunquam tamen rite & ordine concepti magnam solutionis spem præbent & per sudores morbum deponunt, qui vt variè contingunt, ita non vnam habent affectionem, & in bonorum & malorum genus cadunt.

ψύξις] ψύξει θάλψει opponit Hippocrates lib. περὶ χυμῶν, atque vtrunque in medicis scopis bis reponit. At vt refrigeratio in ægris, sic & calor ipse spectandus est, & vt in disciplinis, oppositorum vnum alterius notionem facit, quod etiam Hippocrati solenne est. Potest verò refrigeratio ipsa in febribus spectari, potest & ad rigores aut etiam sudores referri qui in ipsis contingunt, quandoq; B
etiam ad totius corporis in morbo affectionem, sicque ex calidi & frigidi attributionibus, multis Hippocratis decretis, morbis ipsis aut salus aut pernicies est appensa.

βῆξ, πάρμοι] Quæ ferè sequuntur vt in spirituum aut flatuum genere reponenda sunt, ita ea excrementorum promotionem indicant, quæ est ad morborum cognitionem certissima via. Hinc enim tota illa ægrorum dispensatio pendet, & ad sanitatem inducendam tutissimus fit aditus. Atque horum ferè omnium his verbis meminit lib. περὶ χυμῶν. παίδευσις ἐμέτου. κάτω δὶ ἐξόδου, ἢ πνεύλου, μύξης, βηχὸς, ἐρεύγιος. λυγμοῦ. φύσης. οὔρου. πάρμοῦ. δακρύων. κνησμῶν. θαλμῶν. Hucque mihi commodissimè referri videtur sententia lib. 6. epid. * quæ ferè horum omnium aptè instructam habet informationem. ὡς ἐφόδους αἱρεσμένους, καὶ ῥίνας καὶ ὡς ἄλλας ὧν δεῖ, καὶ ὡς δεῖ, καὶ οἷα, καὶ ὅπη, καὶ ὅπη, καὶ ὅσον δεῖ. καὶ ἱδρῶτας καὶ τ' ἄλλα δὶ πάντα. * Sect. 2.

ἐρεύγες] Huc pertinet quod scribitur lib. 6. epid. † καὶ ὅπη ἔρευξις λιπαλέει, καὶ ὅτι ἄλλα διαῦτα. Sunt enim vt in flatuum genere considerãdi ructus, & verò quandoque quã oportet, mouendi. Quid autem ἔρευξις significet scribit Gal. Com. 2. in lib. 6. epid. his verbis: ἔοικε δὲ καὶ ὡς κενώσις τῆς φυσώδους πνεύματος ὁποθεν ἂν γένοιτο, καὶ ὁποτοῦ ἔρευξιν αὐτὸν ὀνομακέναι φασί. καθ' οὗ καὶ βῆξ, καὶ πάρμος, καὶ λύγξ, C
καὶ φύσα δι' ἕδρας ἐκκενουμένου, καὶ ἀεὶ κατὰ ὅλου τοῦ σώματος διῆκνοαὶ τὸ πνεύματος ἐρεύξις καλεῖσθαι. ἔνιοι δὲ καὶ πᾶσαν ἔκκενσιν ὀνομάζουσι φασὶν ἔρευξιν, οὐ μόνον ἐὰν κενεῶματος, ἀλλὰ καὶ ἐνδὸν ὑγρῶν ᾖ, πλὴν τὸ πνεῦμα τοῦ λέξιν ἑπαρόμενοι, μορφόμενοι, ἔνθα φησὶν, ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω. μοχθησὰν ὁδὸν ἐξηγήσεως τοῦτο πρωτόμενοι. ὡς δὶ τὸ τοῦ πνεῦμα πάσης ἀπείρας ἐρημένα καὶ ἁπλῶνα πρὸ τὸν πνεῦμα πάνω, ἐὰν ὡς κενεῶν λελεγμένα ἢ ἐξηγήσεται, διαῤῥήξαν διωνόσεται καὶ ὡς σαφῶς εἰρημένα πάντα. Vtitur autem hac dictione Hippocrates lib. περὶ χυμῶν eo loco quem superius adduximus. & lib. 2. epid. * cùm scribit: ἐφ' οἷσί τε καὶ ὁκοῖα ἐς σημεῖα, καὶ πλείω, ἢ μείω γινόμενα, χασμὴ, βῆξ, πάρμος, σκορδινήματα, ἐρεύξις, φύσα. πάντα ἐς διαῦτα διαῤῥηθέντα. Quibus ex locis ἔρευξιν quamcunque flatus ex corpore eductionem, propriè autem & enixè ructum & eructationem significare intelligas. Porro hoc in loco Caluus præter nostros omnes codices redundat. Post πνεύματα nãque anhelationem & nauseam posuit, cùm nihil tale in nostris exemplaribus reperiatur. Atque haud scio an vnum ad πνεύματα, alterum ad ἐρεύξιας referat.

† Sect. 2. * Sect. 3.

φύσαι σιγῶδες] In flatuum genere qui per ventrem permeant, quidam silentes & sine strepitu, quidam etiam cum sono & strepitu erumpunt, ex hisq; ue quædam salubritatis in morbis denunciatio sumitur. Nam qui sine vlla strepitus significatione prodeunt, D
humorum concoctionem, humidamq; naturam flatuum materiam, à calore superatam esse indicant, non secus ac in cruditate ipsa flatus emitti nequeunt, sed in ventre & intestinis circunuoluuntur. Qui verò cum sono erumpunt, etsi à silentibus magno interuallo relinquuntur, robur tamen naturæ præseferunt, & pro sonorum varietate multiplicem habent naturam. Quã de re scribit Gal. lib. 3. de symptomatum causis. Ad eam igitur quæ fit in morbis prædictionem conferunt plurimùm φύσαι σιγῶδες hoc est αἴειν ψόφου ἢ ἀῤῥοδίσιος διεκθοῦσαι, vt loquitur Hippocrates, aut ἄψοφοι, vt scribit Gal. Inde nanque calóris benignitate tenuata materia & eui cta iudicatur. Quod his verbis monuit in Progn. Hippocr. φύσαι ἢ αἴειν ψόφου καὶ ἀῤῥοδίσιος διεξιέναι, ἀεσθ. κρέσσον δὲ καὶ σὺν ψόφῳ διεκθεῖν ἢ ἄνευ αὐ ἐκκέεσθαι. At verò inter flatus strepentes maximè sunt ab Hippocr. celebrati murmurilli qui βορβορυγμοὶ dicuntur. Vnde ὑποχόνδρια μετέωρα βαῤῥορβορύζοντα Hippocrates vocat aph. 64. lib. 5. & 73. lib. 4. ἐν ἐμπεφυσημένα καὶ φυσώδη. fiunt autem à flatibus per angustum in humida natura conuoluris & à calore exagitatis, sæpiúsque cum humentibus deiectionibus prouoluuntur. E
Id satis Hip. verba testantur aph. 73. lib. 4. ὁκόσοισιν ὑποχόνδρια μετέωρα βαῤῥορβορύζοντα, ὀσφύος ἀλγήματος ὀδηγούμενοι, αἱ κοιλίαι ξυτέοισι καθυγροῦνται, λεῖα μὴ φύσαι καταῤῥαχέουσιν, ἢ οὔρῃ πλῆθος ἐπέλθῃ. Quod repetit in Progn. his verbis: ἢν δὲ ὀκ ἢν ὑποχονδρίων πόνοις τι καὶ ἐς κυρτώματα, λεῖα ἢ νεαρὰ καὶ μὴ σὺν φλεγμονῇ, λύει βορβορυγμὸς ἐσῤῥυμμενος ἐν τῇ ὑποχονδρίῳ, καὶ μάλιστα μὲν διεξιὼν σὺν κόπῳ τι ἐς οὖρον καὶ φύσιν. εἰ δὲ μὴ καὶ αὐτὸς διαπεραιωθείς. ὀφελεῖ δὲ καὶ ὑποκαταβαὶ ἐς τὰ κάτω χωρία. Porrò quòd ad Hippocratis literam attinet exemplaria duo manu scripta, recentiora tamen, post ψοφώδεες, χαλώδεες addunt. Quam lectionem impressi quidam codices retinent, ita tamen vt suspectam faciant, eamque secutus est Caluus. Sed nos eam ex melioribus exemplaribus superuacaneam existimantes, prorsus reiecimus.

αἱμορῤῥοΐαι] Sanguinis eruptiones quæ pro morbi dignitate leuant semper commendandæ sunt, quæ verò deficiunt infráque subsistunt, nec stato excretionum criticarum ordine fiunt, meritò damnantur. Videndæ igitur sunt sanguinis refusiones quando in morbis bono sunt, aut quando perniciem afferunt. Quod copiosius scripsimus nostris in lib. 2. epid. Commentariis. Non minor etiam est hæmorrhoidum ratio. Nam & ipsæ quandoque à multis vitiis vindicant, si rite atque ordine procedant. Est vbi earum vsus atque assuefactio periculi plena fit, atq; vtranque periculosam habeat immoderationem, & hydropem plerunque adueheat, vt scribit Gal. Com. in aph. 25. lib. 4. Atque hanc hæmorrhoidum securitatem aut fraudem rectè videndam Medico proponit his verbis Hipp. lib. 6. epid. * quæ repetit lib. περὶ χυμῶν. οἱ αἱμορῤῥοΐδες ἔχοντες οὔτε πλευρίτιδι, οὔτε περιπλευμονίῃ, οὔτε φαγεδαίνῃ, οὔτε δυσεντερίῃσιν, οὔτε περμίνθοισιν, ἴσως δὲ οὐδὲ λίθῃσιν, ἴσως δὲ οὐδὲ ἄλφοισιν, ἰσθενέοντες γε μὲν ἀκόρεως ἔχουσι, τοῖσι ξυτέοισι οὐ βεβαίως ἤλασαν, καὶ ὀλέθρια οὔτω.

ὀκοῦτων] Duo exemplaria antiquissima manu exarata ὀκοῦτων habent, reliqua cum impressis consentiunt. * Sect. 3.

Febrium hæ quidem sunt cõtinuæ, hæ verò interdiu prehendunt, noctu intermittunt, aut noctu prehendunt, interdiu intermittunt. Sunt & semitertianæ, tertianæ, quartanæ, quintanæ, septimanæ & nonanæ. In febre autem continua morbi sunt valdè precipites, maximi & grauissimi, præcipueque lethales. At omnium est tutissima quartana, placidissima & lõgissima. Non enim solùm per seipsa talis est, verùm etiam ab aliis magnis morbis vindicat. In ea verò quæ semitertiana dicitur, tum morbi acuti accidunt, tum etiam præter cæteras ista præcipuè lethalis est. Quin etiam tabes & quicunque alij morbi longi affligunt, in hac potissimùm detinẽt. Nocturna non admodum lethalis est, longa tamen. Diurna longior, nonnullis

Πυρετοί. οἱ μὲν ξυνεχέες. οἱ δὲ ἡμέρην ἔχουσι, νύκτα δὲ λείποισι. νύκτα ἔχουσιν, ἡμέραν δὲ λείποισιν. ἡμιτριταῖοι. τριταῖοι. τεταρταῖοι. πεμπταῖοι. ἑβδομαῖοι. ἀναπαῖοι. G
εἰσὶ δὲ ὀξεῖαι μὲν καὶ μέγιστα καὶ χαλεπώτατα νοῦσοι, καὶ θανατωδέστατοι, ἐν τοῖς ξυνεχέσι πυρετοῖς. ἀσφαλέστατος δὲ πάντων, καὶ ῥῆστος καὶ μακρότατος ὁ τεταρταῖος. οὐ γὰρ μόνον αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τοιοῦτός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ νοσημάτων μεγίστων ἀπήλλαγε, ἐν δὲ τῷ ἡμιτριταίῳ καλεομένῳ, ξυμπίπτει μὲν καὶ ὀξέα νοσήματα γίνεσθαι. καὶ ἔστι τῶν λοιπῶν οὗτος θανατωδέστατος. ἀπάρ καὶ φθινώδεες, καὶ ὀλιγόμακροτέρα H
νοσήματα ποιοῦσιν, ὅτι τούτῳ μάλιστα νοσεῦσι. νυκτερινὸς δὲ λίαν θανατώδης. μακρὸς δὲ, ἡμερινὸς μακροτερος. ἔστι δὲ οἷσι

A δὲ οἷσι ῥέπει καὶ ὅτι ὁ φθινώδες. ἑβδομαῖος μακρὸς καὶ θανατώδης. ὀκταῖος μακρότερος. καὶ οὐ θανατώδης.

autẽ ad tabem vergit. Septima longa est, non tamen lethalis. Nona na hac adhuc longior, sed non lethalis.

πυρετοί] Hæ febrium differentiæ ab accidente remoto sumptæ sunt. Sed profectò hîc continuarũ nomine continentes (quæ σύνεχοι dicuntur) continentur, quemadmodum apud Gal. lib. 2. * de diff. feb. ex veterum disciplina satis constat. Sunt enim huiusmodi distincta recentiorum inuentu nomina. At verò ambiguum videtur cùm hîc de continuis agat, an eam analogiam quam cum intermittentibus habent exprimat, an verò solis intermittentibus locum det. Febres nanque quæ diu præhendunt, noctu desinunt, aut noctu vexant, die remittunt, continuas quotidianis finitimas, & ad earum instar accessiones facientes subaudire possumus, quæ non integritatem sed inclinationem aut remissionem febrilem tantùm sentiunt, quas καθημεινοὺς aut μεθημεινοὺς recentiotibus vocari scribit Gal. De his nanq; verbum διαλείπειν efferri restatur Gal. quæ effatu dignam particulariũ accessionum inclinatio-
B nem & mutationem faciunt, iisq; intermittentium nomen. non his solùm quæ ad integritatem desinũt, ex veterum instituto accommodat. Sic & tertianæ finitimam cõtinuam, per tertianam, atq; etiam eam quæ quarto quoq; die ad instar quartanæ insultus habet, nec ad integritatem desinit, per quartanam intelligere possumus. Quæ sunt omnes cõtinuarum febriũ formæ vt satis patet ex Gal. lib. 2. de diff. febr. & lib. 2. κρίσ. * Atq; hunc ipsum locum continuis attribui satis indicant difficilima Galen. verba per totum Commentarium fusa, quæ breuitatis causa omittimus, præcipueq; ἀσώδεσι illa interpretationis species quæ in fine Commentarij posita hanc veterum codicum lectionem agnoscit. πυρετοὶ σωνεχέες, ἡμέρλω ἔχοισι, νύκτα διαλείποισι, νύκτα ἔχοισιν, ἡμέραν διαλείποισιν. Vt ne addam semitertianarum mentionem, quę ne vix quidem nisi in continuis consistere possunt. Est quoq; admodum vero simile ista de intermittentibus febribus dici, ac per eas febres quæ noctu vexant, die remittunt, aut interdiu præhendũt, noctu desinũt, quotidianas intelligi, quæ ἀμφημεινοὶ πυρετοὶ & lib. 3. epid. νυκτεινοὶ ab ipso accidente dicuntur. ἀνάῃς δὲ ὅσοις αὐτῶ διαφορέσι, καὶ ὁσσον οἱ μὲ ὀν ἡμέρας παρεξιόοισιν, οἱ δ' ἀνυκτι, ὁ δὲ τ ὁ ὡς πρεσηνρείας ὀπεῦθεν ἐπικτήσαιτο διαῤῥόρυς, ὁ Ἱπποκράτης τ πάτε πλευασταῖτον ἐμπημόνευσε νυκτεινῶν ὄντων.

C Quod scribit Gal. Com. 3. in lib 3. epid. Quòd verò quintanæ, septimanæ & nonariæ febrium circuitiones ab Hippocr. numerantur, eæ profectò fama magis & tanti parentis authoritate, quàm reapse sunt cognitæ: licetq; Gal. quintanis circuitibus ambiguam fidem facere videatur, eos tamen de sede constantiæ deiicit, & raritate obseruationis à disciplinis reiicit. Sed & longè apertiùs his omnib. circuitibus fidẽ abrogat Gal. Com. 3. in lib. 3. ep. itaq; suspectos facit, vt hîc insertos putet. Eius verba sunt, εἰαμεμνεῦμεν ὅτι ὅτι ὁ κῦ τὸ πρῶτον τ ὀδηθμῶν ὁ κῦ τὸ δεύτερον. ἀῤῥώστων τ πολλῶν μνημονεύσας ἰδίᾳ, καταεάσας ὅλας δηκησάμενος, ἐνδεικνῦται πεμπταῖον τ ἑβδομαῖον, τ ἄλλον λυὰ πολυμέρεον ὑγιεῖα πυρετῶν. ὥς σοῦ κ' ἀν' ὢν τῷ πεῖτῳ τ ὀδηθμῶν, ὅτ' ὢν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτ' ὢν τοῖς ἐφεξῆς, ἄχρι τέλους. ὁν τότων ὑπ' ἐρχεταί μοι περὶ τ ὢν τῷ πρώτῳ τ ὀδηθμῶν εἰρημένων ἀποπεύειν, ὡς ἀῤῥ τῶν ἀχρεχεγραμμένων, ὧν οἷς βυκ ἐ ἄλλης λυὰς ἐῖ πολυημεροτέρης τ πεταταῖς πυρετ. Idẽ quoq; lib. 1. † de differ. feb. vltra quintanam vix vllam febrem agnoscit, dum scribit: εἰ δὲ γε ἐ δοῖν ἡμέραν ἐ νυξὶν ἢ εἰρημένη ἐδεῖοδος ἐγίνετο, ἐῤῥεῖδμα λῶ ὅπω πεταταῖς πυρετ, ἐ μὲν γε ἐ εἰ πεπτ, πεταταῖς, ἐ εἰ πάρσι πεμπταῖς, εἰ ἀῤῥ γε πεμπταῖος ἧς ὅτι πυρετοὶ. ἐγὼ δὲ τὸ ὅπω σαφῶς εἶδον ὅπ τῶτῳ τ ἐδεῖοδον, ὅτ' ἄλλην λυὰ ἐξωτέρω τ πεταταῖας. Rursus etiam libello de typis & ad eos qui de typis scripserunt, vltra quartanos circuitus typos extendi non
D posse multis probat, cùm ex quintanis typis complexus innumeros, ac ex reliquis longè adhuc plurimos & pene infinitos emergere posse existimet. Porro vitiosa sunt exemplaria duo quæ febres tertianas omittunt, cùm in reliquis omnibus ritè adscribantur.

* Cap. 2. * Cap. 6. † Cap. 7.

εἰσὶ δ' ὀξύπαι] Acutorum morborum quidam ex natura materiæ, atq; hi propriè acuti dicuntur, quales sunt ferè soli morbi biliosi, qui coniunctam febrem habent assiduam. Alij verò ex natura loci acuti dicũtur & celebres, quòd celeriter totius morbi tempora percurrant, quales tetanus, apoplexia, & cholera morbus, qui sine febre sunt. Certum est igitur acutis propriè dictis coniunctam omninò esse febrem assiduam, atque hîc ὀξυπάτας νόσους vocat. Acutorum verò in genere magna ex parte sunt comites febres continuæ. Eoque referri debent quæ scribuntur à Gal. com. in aph. 19. lib. 2. οὐχ πυρετοὶ ὀυπάται, σωνεχεῖς.

εἰσὶν ὀν τοῖσιν ὀξέσι νοσήμασι] Rursusq; com. in aph. 1. lib. 7. ὀξέων νοσημάτ οἱ πυρετοὶ τὰ πάντα εἰσὶ σωνεχεῖς. Idem quoq; com. in aph. 7. lib. 1. τὰς πυρετὰς, ἀχρεῖστος τ ὀξέων νοσημάτ facit, quòd pauci ferè sint acuti morbi, in quibus febres non adsint cõtinuæ (vt testatur com. in aph.
E 19. lib. 2.) velut morbus comitialis, attonitus, conuulsio, tẽtanus, vt scribit Gal. com. in aph. 30. lib. 5. quibus addit choleram morbum Progn. primo. Quæ omnia fanè ex his Hipp. verbis initio lib. de rat. vict. in morb. acut. sumpta sunt. μάλιστα δ' αὖ ἐπαμύνεσαμ ἰσχυρῶν, ὅσοι ἐν ὀίσιν ὀξέσι νοσοῦσιν, ἃ τὰς πλείστας τ ἀῤῥωστιῶν κτείνῃ, ἐν ξυτέοισι δίαφερον ἢ τ ἄλλων εἴη ὅδε τὸ βέλτιον. ἔστ δ' ὅσοι τὰ ὀξέα, ὁκοῖα ἐπόνομα δ' οἱ ἀρχαῖοι πλευρίτιν, καὶ περιπνευμονίλν, ἢ φρενίτιν, καὶ λήθαργον, καὶ καῦσον, καὶ τ' ἄλλα νοσήματα ὁκόσα ξυνέστηκε ἐχόμενα ὀξύτητος, ἐν οἱ πυρετοὶ ὀδήπαν ξωνεχέες ὄντες κλίνοισιν. Cuius loci nominatim meminit Gal. lib. de crif. & lib. 3. de dieb. de cret. & lib. 3. περὶ δίαιτ. Porro eam quoq; acutorum morborum facit diuisionem Areræus in procemio lib. 1. de curat. morb. acut. vt quosdam acutos ex febrium complexione, quosdam etiam sine febre esse dicat. Cuius hæc verba sunt, ὁκόσα δ' ἐῶν πυρετοῖσι ὀξέα γίγνεται πάθεα, ὁκοῖον ἢ φρενῖτις, ἢ αὖ ἐν θε πυρετῶ, ὁκοῖον ἀποπληξίη, ἀμφὶ τῶν δε μοῦνον ἐῶ ἄλλα φράσω, ὡς μὴ διαμιδρταίνεν μηδὲ μακρηγορέειν ἔπεσι ἐν ἰτόρεισι γεγράφονται.

* Cap. 12.

ἀσφαλέστατος δ' πάντων] Quartanam longissimam sed & per seipsa tutam esse scribit his verbis Gal. lib. 1. ad Glauc. ὅτι μὲ ὄν ὅτις διαλείπειν. ὀξυπάτος τ ἄμα καὶ ὀδηκέστατος ὁ τεταῖος ὅτι. μακρόπατος δὲ καὶ ἀκίνδυνος, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ὁ τεταρταῖος. Quod repetit com. 3. in lib. 3. epid. Sic
F enim per seipsa ac simplicissimè vt ex humoribus ipsis accenditur, non autẽ ad morbos aut inflammationes consequitur, in medium adducta securissimum habet exitum. Atq; id ipsum est quod αὐ τὸν ἐφ' ἑαυτῷ τοῦ τὸν vocat Hippocrates. Has nanq; febres antiqui vocabant quæ reapse & ipso nomine febres erant. non autem morborum accidentia sed ipsi morbi, quæq; ex humoribus accendebantur, non ex cuiusdam partis inflammatione ortum habebant, vt scribit Gal. in Commentario, & libr. 2. † de Crisi. & in aph. 66. & 73. lib. 4. & com. in aph. 42. lib 7. libroq; 1. ad Glauc. Alioqui sanè quartana ipsa ex lienis inflammatione & tumore orta periculi plenissima est, quæ plerunq; affusiones sydericas conuehit. Quòd autem quartanã toleratu facillimam facit Hip. id de symptomatum vehementia, caloris & sitis intensione, atq; id genus aliis capiendum, quæ in simplicissima quartana sunt moderatissima. Manuetissimam autem tertianam existimauit Galenus, quòd in hac febre symptomatum sequitia breuissima esset, eaq; omninò periculo vacaret, nihilq; maligni præseferret. Cæterùm mirum subit cur exempl. M. S. Regia omnia hoc in loco planissimo de-
G ficiant. In his enim omnibus ὁ μακρόπατος desideratur, quod etiam omisit Cal. Sed certè id non temerè addi Gal. verba ad Glauconem fidem faciunt optimam, qui etiam iisdem omninò verbis hanc sententiam adducit Com. 6. in lib. 6. epid.

† Cap. 10. & 12.

ἀκὰ καὶ νοσημάτ] Hunc in sensum scripsit Hip. lib. 6. epid. οἱ ὑπὸ τεταρταῖον ἀλισκόμενοι, ὑπὸ δ' μεγάλης νόσου οὐχ ἁλίσκονται, διὸ οἱ ἁλίσκοντ, πρὸ πρου καὶ ὀδηῤῥίπ τεταρταῖος, πάντ). Rursus quoque aph. 70. lib. 5. οἱ ὑπὸ τεταρταῖον ἁλισκόμενοι, ὑπὸ τοῦ πάνυ ἁλίσκονται. διὸ δ' ἁλίσκοντ πρὸ πρου, εἶτα ὀδηῤῥίπ τεταρταῖος, πάντ. * Sect. 6. ὀν δ' τοῦ ἡμετεταῖον] Magna fuit apud veteres sectæ rationalis magistros diuque exagitata de febre semitertiana quæstio, passimque in Galeni monimentis refricata, necdum tamen omninò expedita, dum Agathini & Archigenis, velut ex somnio mentionem facit, ac quoties semitertianæ mentio incidit, toties inanem nominum disceptationem refugit, eamq; in notione nulla prope habita nominis ratione reponi postulat. Quod profectò me eam in opinionem induxit, vt existimarem magnam ea de re contentionem fuisse, diuq; quæstitum cutinam febri, an intermittenti, an verò assi-
H duæ semitertianam attribuerent. Qua in quæstionis cognitione etiam ambiguum se præstat Galenus. Constans tamen est multisque firmata argumentis opinio, semitertianam non nisi in continuarum febrium genere spectari debere. Quam sententiam in ea quam ex proferso instituit febrium tractatione firmissimè tenet, eandemque assensionem superius protulit Comm. 1. & 2. * in hunc librum. Hic verò & Com. 2. in lib. 6. epid. tam apertè indicat, vt nullam aliam ex Hippocratis mente semitertianam febrem

nisi continuam, appellari ritè posse profiteatur. Libro verò de morb. temp. semitertianæ naturam optimè circunscribit, & esse ex A
febrium assiduarum genere his verbis satis probat, quæ quòd ad præsens institutum plurimùm faciant adscribenda duximus. γίνεται ϛίνυν ἐνίοτε φρικώδης εἰσβολὴ, τὰ τῆς ἀρχῆς ἴδια γνωρίσματα πάντα ἔχουσα, πλὴν ῥίγους. ἔστι δ' ὅτε καὶ τούτου τὴν ἔμφασιν. ἡ γὰρ τοι σφοδρὰ φρίκη δόξειεν ἄν ἤτοιγε ἀρχή τις εἶναι ῥίγους, ἢ μικρὸν ῥῖγος. ἀλλὰ τό γε ἀκριβὲς ῥῖγος, οἷόν ἐν τεταρταίοις τε καὶ τεταρταίοις πυρετοῖς ἐστὶ, ὁ τοιοῦτος μὴ λαμβάνει, καὶ διὰ τοῦτο οὖν αὐτὸν ὀνομάζω φρικώδη. καὶ πολύγε μᾶλλον ὅτι προδείξας τινὰ σημεῖα τῆ δευτέρας καιροῦ, πάλιν ἀρχὴν ἑτέρας εἰσβολῆς ἐργάζεται φρικώδη. ὃ καλοῦσιν ἔνιοι μὲν ἐπανάληψιν, ἔνιοι δ' ἐπαναδίπλωσιν. ἔστιν ὅτε δὲ καὶ δεύτερον ἐργάζεται τοῦτο. καὶ τισιν ἐνίοτε καὶ τρίτον. εἶτα μόγις ὕστερον ὁμαλῶς ἐξαπλοῦται μέχρι τῆς ἀκμῆς ἀναβαίνων. οὗτος ὁ πυρετὸς εἰς ἀπυρεξίαν οὐδέποτε παύεται. ὅ, τε γὰρ ἄχρι τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ χρόνος ὑπάρχει πάμπολυς. ἥτε παρακμὴ, χωρὶς αἰσθητῆς διαπνοῆς. πολὺ δὲ δὴ μᾶλλον ἀποδεῖ τοῦ μεθ' ἱδρῶτος εἰς ἀπυρεξίαν ἰέναι. ὥσπερ οὖν ὁ ἀπὸ τῆς πρώτης εἰσβολῆς παροξυσμὸς ἄχρι τῆς ἀκμῆς ἐν πολλῷ χρόνῳ παραγίνεται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ τῆς ἀκμῆς κατὰ βραχὺ μειοῦται. καὶ γίνω ἐπὶ τῆς ὑστεραίας ἕτερος αὐτοῖς ἐπιγίνεται παροξυσμὸς, φρικώδης μὲν ὁμοίως, ἀλλ' οὐκ ἔχων τὰς ἐπαναλήψεις ὡσαύτως τῷ πρόσθεν, ἢ εἴποτε κατὰ τὸ σπάνιον χωρὶ, μίαν ποιήσαι τὸ μόνιον, ὀλιγοχρόνιόν τε καὶ σμικράν. ἀναβαίνει δὲ καὶ οὗτος ὁ παροξυσμὸς ἐπὶ τὴν ἀκμὴν ἐν χρόνῳ πολλῷ, καὶ παρακμάζει ὡσαύτως ἐν οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ. καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸ ἐπὶ τῆς τρίτης ἡμέρας ὁ αὐτὸς τῷ κατὰ τὴν πρώτην ἐκδέχεται παροξυσμός. εἶτ' αὖθις ὁ B
κατὰ τὴν τετάρτην ὁ αὐτὸς τῷ κατὰ τὴν δευτέραν, καὶ τοῦτ' ἐφεξῆς ἀεί. τοῦτον ἐγὼ τὸν πυρετὸν ἕνεκα συντόμου καὶ σαφοῦς διδασκαλίας, ἑνὶ προσαγορεύειν βουλόμενος ὀνόματι, τέθεικα κατ' αὐτοῦ κλῆσιν ἡμιτριταῖον. εἰ μὲν οὖν καὶ Ἱπποκράτης τὸν τοιοῦτον πυρετὸν ἡμιτριταῖον ἐκάλει, καθάπερ ἐγὼ πείθομαι, δύο ἂν ἐκ τοῦ λόγου κερδαίνοις, ὅτι τὸ πρᾶγμα μανθάνεις ἰατρικὸν, ὅτι τε τοὔνομα παλαιὸν ἐπιφέρεις αὐτοῦ. εἰ δ' ἡγεῖταί τις ἕτερόν τινα πυρετὸν ὑφ' Ἱπποκράτους ἡμιτριταῖον καλεῖσθαι, σφάλλεσθαι μὲν νομίσας ἐν τῇ προσηγορίᾳ, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μανθανέτω. ὅτι γὰρ καὶ τοιοῦτός τις γίνεται πυρετὸς ὁποῖον εἶπον οὐκ ἔτ' ἐν τῷδε μάρτυρα, οὐθ' Ἱπποκράτους οὔτε ἄλλου τινὸς ὁ λόγος χρήζει, μόνον οὖν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὁρώντων ἡμῶν αὐτὸν, καὶ μάλιστ' ἐν Ῥώμῃ, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλα χωρίοις, οὕτως ἐν τῇδε τῇ πόλει πλεονάζει τὸ κακὸν τοῦτο. Quibus ex verbis etsi abundè habes explicatam semitertianæ naturam, multisque rescriptis confirmatam eius in febrium assiduarum consensu renunciationem, in nominis tamen autoritate ex Hippocratis decreto sancienda, non leuiter hæsitat Galenus, præsertim etiam cùm paulò pòst aliam huic finitimam faciat, quæ secundo die neq; accessionem habeat, neque primo repetitiones horroris sensu insignes, quam febrem ad tertianę naturam prope accedentem & τριταιοφυῆ prius esse diximus. Adde quòd nec semper inter continuas febres conceptis etiam verbis semitertianam reposuit Galenus, hoc fortassis Hip- C
pocratis loco motus, qui tabem cæterosque diuturnos morbos in semitertiana affligere scribat. Galeni locus est libello de typis vbi istam Hippocratis sententiam innuit, & quòd ad præsentem quæstionem valde sit accommodatus eum integrum apponemus: πάντα δὲ ὅσα παρακολουθεῖ τῷ τριταίῳ, καὶ ἡμιτριταίῳ ταῦτα συμβέβηκε. καὶ γὰρ καὶ τῶν αὐτῶν κεκοινωνήκασι χρόνους, διὰ τρίτης ποιούμενοι τὰς τῶν αἰτίων καὶ τῶν παροξυσμῶν ἀνταποδόσεις. ἴδιον δὲ περὶ τῶν τύπων τῶν ἡμιτριταίων συμβέβηκεν ἡ παρέκτασις τῶν ἐπισημασιῶν, καὶ τὸ μετὰ περιψύξεως ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ταῖς ἀκμαῖς μηδέπω συντετελεσμέναις προσεδρεύειν ἃς ἰδίως ἐπαναδιπλώσεις καλοῦμεν. ἔστι δὲ κινδυνώδης ὁ ἡμιτριταῖος, οὐ μόνον τοῦ στομάχου καὶ τῶν νευρώδεις καθαπτόμενος, καὶ καθόλου τῶν μέσων, ἀλλὰ καὶ ληθαργικὰς ἐπιφέρων καταφορὰς, καὶ παρακρουστικὰς ἀγρυπνίας, ἔστι δ' ὅτε καὶ συγκοπτικὰς διαφορήσεις, γλῶσσαν τε ἰσχυρῶς ξηραίνει, καὶ λειποθυμίαν ἀπεργάζεται, σφοδρῶς κινῶν τὰ ἐν τῷ βάθει, καὶ καθόλου ἄγριος τέ ἐστιν καὶ κινδυνώδης ἐστιν. οὗτος ὁ τύπος. ἔσθ' ὅτε μὲν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας συνίσταται, καθάπερ καὶ οἱ λοιποὶ τύποι. ποτὲ δ' ἀπὸ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ἡμέρας ἄρχεται, ὥστε μεγίστη αἰτία ἁπάντων γίγνεται τοῖς ἰασομένοις τῇ διαίτῃ εἰσβολή. γίνεται δὲ καὶ ἀπὸ τριταίου παρεκταθέντος, καὶ λυόμενος ἐνίοτε εἰς τριταῖον ὑποστρέφει, ποτὲ δὲ καὶ διακόπτεται τῷ μήκει οὐ κατὰ τὴν ἐπισημασίαν εἰς δύο τριταίους καὶ ἀμφημερινούς. πλεονάζει δὲ ἐπὶ μὲν τῆς φύσεως τοῖς κατὰ τοὺς ἄνδρας, ἡλικίας δὲ, τοῖς κατὰ τοὺς ἀκμάζοντας, ὥρας δὲ μᾶλλον τῆς φθινοπωρινῆς, ὅτι καὶ λίαν κινδυνώδης τυγχάνει. ἔστι δὲ οὐ πάντοτε συνεχὴς, ἀλλὰ καὶ διαλείπων εὑρίσκεται. παραδίδοται δ' ἀφ' Ἱπποκράτους, τὸ μὴ μόνον αὐτὸν ἐν τοῖς ὀξέσι καταριθμεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς χρονίζουσιν. ἔχει δὲ καὶ τὰς κατὰ τὸ μέγεθος διαφορὰς τρεῖς. ὁ μὲν γὰρ σμικρός ἐστιν ἡμιτριταῖος, ὁ δὲ μέσος, ὁ δὲ μέγας. σμικρὸς μὲν οὖν ἐστιν, ὁ περὶ τὰς εἴκοσι τέσσαρας ὥρας στρεφόμενος. μέσος δὲ ὁ περὶ τὰς τριάκοντα ἕξ. μέγας δὲ ὁ περὶ τὰς τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ, ὡς δὴ συνεγγίζειν τῷ συνεχεῖ πυρετῷ. Quo ex loco luce clarius est hunc Hippocratis locum Galenum innuere, eoque adductum vt semitertianam à continuis febribus interdum disiungeret, eiusque triplicem notionem faceret, ab ea profectò quam toties propriè quodammodo & enixè inculcauit valdè differentem. Quo ex opinionis tormento vix tandem sese explicat Galenus in Commentario, cùm tabidis longisque morbis eam semitertianam attribuit quæ repetitionibus illis cum horrore semitertianæ propriis careat, demumque ἀπὸ τῆς μηχανῆς ad eam nominum disceptationem, sæpe etiam cum fastidio detritam, nunquam tamen satis repetitam, velut ad virgulam diuinam, desultorio quodam modo traducitur. Quinetiam in eo quem paulò antè instituit de febrium diuisione commentario, semitertianas non perpetuò continuas his verbis indicauit. τριταῖοι μὲν καὶ τεταρταῖοι σαφῶς εἰς ἀπυρεξίαν λήγουσιν. τῶν δ' ἡμιτριταίων, ἔνιοι μὲν ἀμφοτέραις ἄχρι τῶν διαγωγαῖς, ἔνιοι δὲ κατὰ τὴν ἑτέραν μόνην τῶν μὴ ληγόντων εἰς ἀπυρεξίαν. Ex quibus omnib. facilè in eam opinionem adducor, vt existimem plures apud E
veteres fuisse semitertianæ notiones. Vnam quidem germanam & exquisitam, quæ neutrum humorem exuperantem, sed amborum æqualem habet permixtionem. Alteram biliosam magis, in qua bilis symptomata sunt vehementia, tertianæq; febris aliquid redundare videtur. Alteram etiam quæ quotidianam continuam magis adhuc referat, pituitæque plurimum retineat. Quæ febrium semitertianarum genera maximè propria esse videntur: eaque ex professo describit Gal. lib. 2. † de diff. feb. Et certè omninò nata esse videntur ex hac semitertianæ forma quam priùs Hip, velut germanum semitertianæ typum & characterem proposuit. Est enim illa exquisita in medio omnium constituta, notione sæpiùs & intelligentia apud nos quàm visu aut reabse comprehensa. Vt facilè mihi persuadeam quod aliquando à viro doctissimo & hac in arte attritissimo accepi, paucas aut omninò raras his in regionibus atque in nostro cœli tractu semitertianas videri. Sunt aliæ porro quæ multum ab hac germanitatis nota deflectunt, sæpiusque in visum veniunt, quales febres τριταιοφυεῖς semitertianis attributas ab Hippocrate dici ex Galeni sententia prius F
ostendimus. Neque enim veræ sunt τριταιοφυεῖς cùm secundo die inuasionum exacerbationes habeant, sed quia tertianarum ferè naturam retinent earumque more affligunt, sunt ab Hippocr. & Galen. semitertianis attributæ. Quas prope exprimunt febres nostræ autumnales cum insultuum ingeminationibus, vt antea ex Gal. opinione adscripsimus. Sunt & aliæ minus propriæ quas adhuc semitertianis adscribit Galen. lib. de temp. morborum, quæ nec secundo die accessiones, nec primo, nec tertio repetitiones habent. Quarum ex genere videri poterunt quæ assiduitatem deposuerunt, & magnæ, mediæ, & paruæ semitertianæ differentiis ex Galeni mente continentur. Eoque aptissimè referentur eæ semitertianæ febres quæ hîc ab Hippocrate tabidis & longis morbis adscribuntur. Quod ex Galeni sententia satis esse demonstratum existimo. Atque hinc fortasse pendet illa sermonis præmunitio qua vsus est Hippocrates dum scripsit ἐν τῷ ἡμιτριταίῳ καλεομένῳ, quòd hîc generalem quandam minusque propriam semitertianæ notionem veteribus acceptam exprimeret. Sic enim æquius accipi visum est, quàm si istud ad semitertianæ dimidiatam appellationem referas, quam hîc vel securissimè attingit Galenus, lib. verò de differ. feb. 2. ' longè liberalius expedit. Scribit enim: G
οὐκ οὖν ἀπὸ τρόπου τοὔνομα τῷ τοιούτῳ πυρετῷ τὸν ἡμιτριταῖον ἔθεντο. κεκραμένος γὰρ ἐξ ἀμφημερινοῦ τε συνεχοῦς καὶ τριταίου διαλείποντος τῆς ὅλης αὐτοῦ φύσεως τὸ ἥμισυ μέρος ἑκάτερον ἔχει τῶν εἰρημένων πυρετῶν. ὡς οὖν ὁ ἡμίονος τε καὶ ὁ ἡμίθεος ὠνόμασαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ ἡμιτριταῖος. ὅ τε γὰρ ἡμίονος, ἥμισυ μὲν ἵππου συντελοῦντος αὐτοῦ πρὸς τὴν γένεσιν, ἥμισυ δ' ὄνου, κατὰ θάτερον αὐτῶν ὠνόμασαι ἡμίονος, ὁ θ' ἡμίθεος ἐνδείκνυται μὲν, ἥμισυ μετέχων, ὅτι δ' ἄνθρωπος ἐστι κατὰ θάτερον ἥμισυ παραλείπει. καὶ τὰ νῦν καὶ ὁ ἡμιτριταῖος, ἥμισυ μὲν ἑαυτοῦ μέρος ἔχει τὸν τριταῖον, ἥμισυ δ' ἄλλο, τὸν ἀμφημερινὸν τὸν συνεχῆ. Libello verò de typis, τινὲς δέ φασι τὸν ἡμιτριταῖον οὕτως ὀνομασθῆναι, ὡς τὸ ἡμικύκλιον, καὶ ἡμισφαίριον, λέγοντες αὐτὸν ἐλάσσονα τῆς ἡμίσεος τῆς τριταϊκῆς περιόδου. ἄλλοι δέ φασι τὸν ἡμιτριταῖον ὀνομασθῆναι, ὡς καὶ τὸν ἡμιόλιον ἀριθμὸν, ὥστε τῆς τριταϊκῆς ἐπισημασίας λόγου χάριν, ἐν δώδεκα ὡρῶν συγκειμένης, τὸν ἡμιτριταῖον μὲν ἐπιλαμβάνειν τὰς ιβ ὥρας τοῦ τριταίου, προστεθῆναι δὲ ταύταις καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ιβ καὶ τὰς πάσας γίνεσθαι δέκα καὶ ὀκτὼ, ὡς εἶναι ἥμισυ μείζονα τῶν τριῶν κατὰ περίοδον τύπων, ἀμφημερινοῦ, τριταίου, καὶ τεταρταίου, ὥστε ὡρῶν αὐτὸν εἶναι εἴκοσι καὶ τεσσάρων. ὁ Ἀγάθινος ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν τριταῖον ἐπιφορᾶς φησιν ὀνομασθῆναι τὸν ἡμιτριταῖον. διὰ τρίτης γὰρ ἐπισημασίαι ἀμφοτέροις. Hæc igitur de semitertianæ difficili spinosaque cognitione ex Hippoc. 2. Galeni monimentis dicta sunto, clariora multò futura, si Galeni liber quem seorsum de semitertiana scripserat (cuius meminit com. 2. in lib. H
6. epid.) extaret. Porrò quòd quædam exemplaria μακρὰ νοσήματα habent, duo codices antiqui cum impressis μακρότερα legunt.

*Lib. 2. de diff. feb. cap. 8. 9. 10. & 11. †Cap. 9. ' Cap. 8.

Τεταῖ ος

A Τεταῖος ἀκριβὴς ταχυκρίσιμος καὶ οὐ θανατώδης. ὁ δέ γε πεμπταῖος, πάντων μὲν κάκιστος. καὶ γὰρ πρὸ φθίσιος, καὶ ἤδη φθίνευσιν ἐπιγινόμενος, κτείνει. εἰσὶ δὲ τρόποι καὶ καταστάσιες, καὶ παροξυσμοὶ τουτέων ἑκάστου τοῦ πυρετοῦ, ὁμοίως ξυνεχέων διαλιπόντων. αὐτίκα γὰρ ξυνεχὴς ἐστὶν οἷσιν ἀρχόμενος αὔξει καὶ ἀκμάζει μάλιστα, καὶ ἀνάγει ἐπὶ τὸ χαλεπώτερον. περὶ δὲ κρίσιν, καὶ ἅμα κρίσει, ἀπολεπτύνεται. ἔστι δὲ οἷσιν ἄρ- B
χεται μαλακῶς καὶ ὑποβρύχιος. ἐπαναδιδοῖ δὲ καὶ παροξύνεται καθ' ἡμέρην ἑκάστην. περὶ δὲ κρίσιν καὶ ἅμα κρίσει, ἅλις ἐξέλαμψεν. ἔστιν οἷσιν ἀρχόμενος πρηέως ἐπιδιδοῖ καὶ παροξύνεται, καὶ μέχρι τινὸς ἀκμάσας, πάλιν ὑφίησιν μέχρι κρίσιος, καὶ περὶ κρίσιν. ξυμπίπτει δὲ ταῦτα γίνεσθαι ἐπὶ παντὸς πυρετοῦ, καὶ παντὸς νοσήματος. δεῖ δὲ τὰ διαιτήματα σκοπεύμενον ἐκ τουτέων προσφέρειν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐπίκαιρα σημεῖα τούτοισιν ἐστὶν ἠδελφισμένα, περὶ ὧν τὰ μέν που γέγραπται, τὰ δὲ γεγράψεται. πρὸς ἃ δεῖ διαλογιζόμενον, δοκι- C
μάζειν καὶ σκέπτεσθαι τίνι τουτέων ὀξὺ καὶ θανατῶδες, ἢ περιεστικὸν, καὶ τίνι προσακτέον, ἢ οὔ, καὶ πότε, καὶ πόσον, καὶ τί τὸ προσφερόμενον ἔσται. τὰ δὲ παροξυνόμενα ἐν ἀρτίῃσι, κρίνεται ἐν ἀρτίῃσιν. ὧν δὲ οἱ παροξυσμοὶ ἐν περισσῇσι, κρίνεται ἐν περισσῇσιν.

Tertiana exacta celerem habet iudicationē, neq; lethalis est. Quintana autem omniū est pessima. Hæc nempe ante tabem, aut iam contabescentibus vbi superuenerit, perimit. Insunt autem in singulis hisce febribus, tum continuis, tum intermittentibus, formæ, constitutiones & accessiones huiuscemodi. Videlicet quidem cōtinua quibusdā vbi incœpit floret & viget maxime, & in grauius tendit, circa iudicium verò in ipsoq; iudicio extenuatur. Nonnullis verò leniter ac latenter incipit, increscit autē in dies exacerbaturq;, sed sub iudiciū in ipsoq; iudicio abūdè emicat. Est vbi ex moderatis initiis augescit & exacerbatur, & simulatq; aliquantisper vigorem acceperit, ad iudiciū vsq;, sub ipsumq; iudicium rursus se remittit. Atq; hæc in omnē febrem omnemq; morbum cadere solent. Ex his aūt bene subducta ratione victum offerre necesse est. Iam quoq; multa alia præcipua signa his sunt cognata, de quibus partim aliquando scriptū est, partim verò scribetur. Quæ tecum animo reputans, perpendendū considerandūq; quodnam præceps periculum & mortē portēdat, aut quodnam superstitem ægrum fore indicet, & cuinam admouendus cibus, nécne, & quando, & quantus, & quinam cibus futurus sit. Quæ diebus imparibus inuasiones habent, ea diebus paribus decernunt. Quorum verò accessiones imparibus diebus fiunt, ea imparibus iudicantur.

D τεταῖος ἀκριβὴς] Placitum est 59. lib. 4. τριταῖος ἀκριβὴς κρίνεται ἐν ἑπτὰ περιόδοισι τὸ μακρότατον. Quod repetitur lib. περὶ κρισίων, τριταῖος κρίνεται ἐν ἑπτὰ περιόδοισιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Huc etiā referri debet quod lib. 2. epid. ' scribitur, οἱ διαλείποντες μίαν, τῇ ἑτέρῃ ἐπιῤῥιγέουσιν ἅμα κρίσει εἰς ἑβδόμην. Quā sententiā repetit lib. 6. ep. ² eamq; plenius effert dum ἐν τῇ πέντε εἰς τὰ ἑπτὰ legit. Plærunq; enim tertianas non expectato septimo circuitu ad quintum solutionē percurrere videmus. Atq; hanc in rem scriptū est in Coacis. τριταῖος ἀκριβὴς ἐν πέντε ἢ ἐν ἑπτὰ περιόδοισιν, ἢ τὸ μακρότατον ἐν ἐννέα κρίνεται. Quinetiā quarto circuitu expeditas tertianas subnotauit prius Hip. sect. 2. οἱ δὲ τριταῖοι, πλεῖστοι μὲν τῶν καύσων καὶ ἐπιπονώτεροι, εὐτάκτως δὲ τούτοισι πᾶσιν ἀπὸ τῆς πρώτης λήψιος, τέσσαρες περιόδους ἐν ἑπτὰ δὲ τελέως ἔκριναν, οὐδ' ὑπέστρεψαν οὐδενὶ τούτων. Hunc autē locū sic videtur expressisse Gal. lib. 1. ad Glauc. ὁ μὲν γὰρ ἀκριβὴς τριταῖος, τὸ μακρότατον ἐν ἑπτὰ περιόδοις κρίνεται, πρὸς ὃ καὶ ἀκινδυνότατος ἐστί. His nāq; verbis & aph. 59. lib. 4. & hunc locū comprehendere visus est. Quænam verò sit febris tertiana velut germana & exquisita multis locis habes explicatum apud Gal. præcipuè verò lib. 2. ³ de diff. febr lib. 2. κρίσεων. ⁴ libr. 1. ad Glauc. libel. de typis, pauloq; ante superiore commentario. ' Sect. 3. ² Sect 2. ³ cap. 3. ⁴ cap. 3.

E εἰσὶ δὲ τρόποι] Ex morbi genere totoq; per quatuor tempora decursu, & accessionum inter se commissione, victus rationē in ægris moliendam proponit, demumq; ad morborum iudicationē deuoluitur. Habet autem speculatio ista magnū in omnibus morbis momentum, tum quòd ista ad victū ægris adhibendum, tum verò ad criseon disciplinā plurimùm spectent, quæ duo in morbis vtramq; paginam faciūt. Ista verò quæ vel leui brachio & velut rapta occasione hîc adumbrantur, liberaliore quodā doctrinæ genere expediuit Hip. aph. lib. . & lib. 2. ep. vt nil necesse sit nos hîc esse longiores. τρόποις autem formas diximus, species & genera ex propriis quibusdam differentiis constituta intelligētes, quæ εἴδη Gal. significare scribit. τοῖς γὰρ παλαιοῖς ἔθος ἐστὶ καὶ διαφορὰς καὶ εἴδη καὶ τρόπους ὀνομάζειν τὰ κατὰ τὴν τομὴν τῶν γενικωτέρων πραγμάτων ἀποτελούμενα, vt scribitur com. primo εἰς τὸ κατ' ἰητρεῖον. Quam dictionem quidam per modum explicant, qui mores, conditionem & morborum formas continet. Vt hinc non aliud significetur quàm varia morborū consistentia & circūscriptio, quę per proprias differentias formam vnā ab altera distinguit. Non secus ac πολυτροπίας vocat Hip. initio lib. de rat. vict. in morb. ac. varias morborū species ac differētias, in quarum diuisione reprehendit antiquos Gnidios, quòd morbos ipsos non ex propriis differentiis in species & genera distribuerent, sed numero & in- F
diuiduorū recensione distinguerent. Verùm de hac dictione plura diximus Com. in lib. 2. ep. & in aliud tempus etiā transferenda est. Hunc porrò locum insignem ad καταστάσεως explicationem integrum adducit Gal. lib. 1. κρισ. * qua quia vitiosè nostris in codicibus leguntur, ita à nobis exscribentur. ὅτι μὲν δὴ καταστάσεις νοσημάτων τὰς δι' ἰδίας αὐτῶν ὀνομάζει, καθ' ἃς ἐκ ποιῶνδε καὶ πηλικῶνδε σύγκειται τῶν καθ' ὅλους καιρῶν, οὐκ ἐλαχίστῳ μάλιστ' ἄν τις τῷδε τῷ τεκμηρίῳ καταμάθοι. προειπὼν γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν εἰσὶ δὲ τρόποι καὶ καταστάσιες, καὶ παροξυσμοὶ τουτέων ἑκάστου τοῦ πυρετοῦ, ἐφεξῆς φησί. αὐτίκα γὰρ συνεχὴς ἐστὶν οἷσιν ἀρχόμενος αὔξει καὶ ἀκμάζει μάλιστα, καὶ ἀνάγει ἐπὶ τὸ χαλεπώτερον, περὶ δὲ κρίσιν καὶ ἅμα κρίσει ἀπολεπτύνεται. ἔστι δ' οἷσιν ἄρχεται μαλθακός τε καὶ ὑποβρύχιος, ἐπαναδιδοῖ δὲ καὶ παροξύνεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν. περὶ δὲ κρίσιν ἅλις ἐξέλαμψε. σαφῶς ἐνδεικνύμενος ὡς ἐκ τῶν ὅλων τοῦ νοσήματος καιρῶν ποιὰν σύνθεσιν ὀνομάζει κατάστασιν. Quibus ex verbis coniicias licet κατάστασιν esse totius morbi decursum, totāq; illam quatuor temporū qualitate & quantitate inter se collatorum dispensationem, quam constitutionem vitata nominis ambiguitate, modò etiam statum dicimus. * Cap. 4. αὐτίκα γὰρ] Locus hic à Galeno explicatur lib. 1. κρισ. * de principio latitudinem & communem
G notionem habente. Sic enim scribit: ἡ δὲ κατὰ πλάτος ἀρχὴ κοινὴ μέν τινι ταύτῃ καὶ προχείρῳ φαντασίᾳ, καὶ μήπω μηδὲν ἔχουσα τεχνικὸν, ἐν τῷ πρώτῳ παροξυσμῷ περιέρχεται. καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν εὐθὺς ἀρχόμενα τὴν ἀκμὴν ἀπειληφέναι λέγεται. καθάπερ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν, ἐπειδή φησιν. αὐτίκα γὰρ συνεχὴς ἐστὶν οἷσιν ἀρχόμενος αὔξει καὶ ἀκμάζει. τὸ γὰρ ἀρχόμενον οὐκ ἐπὶ τοῦ καιροῦ τοῦ νοσήματος εἴρηται νῦν, μάχοιτ' ἂν αὐτῷ. τὸ αὔξειν τε καὶ ἀκμάζειν ἀλλ' ἐπὶ τοῦ χρόνου δηλονότι, τοῦ μετὰ τὴν ἀκριβῶς ἀρχὴν, τοῦ πρώτην ἄχρι τρίτης τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ἐκτεταμένου. πάντως μὲν γὰρ ὁ πυρετὸς οὗτος, ἀρχήν τινα τὴν πρώτην ἐκείνην καὶ ἀπλατῆ ποιησάμενος, ἐπειθ' οὕτως ἀναβάς τινὶ χρησάμενος, ἀπολαμβάνει τὴν οἰκείαν ἀκμήν. ὁ μὲν εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν, ὁ δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ. οὐ μὴν ἀπό γε τῆς εἰσβολῆς τοῦ πρώτου παροξυσμοῦ δύναιτ' ἄν τις γενέσθαι πυρετὸς ἀκμάζων. ἀλλ' ἄν τε κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἄν τε κατὰ τὴν δευτέραν ἀκμάσας ἐντεῦθεν ἄχρι τῆς παντελοῦς λύσεως ἐκταθῇ, μὴ δὲ μίαν αἰσθητὴν ἑτέραν παροξυσμοῦ λαβὼν εἰσβολὴν, οὕτως ἂν ἀπ' ἀρχῆς εὐθὺ λέγοιτο τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἐσχηκέναι. καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ πρὸς Ἱπποκράτους λεγόμενον. αὐτίκα γὰρ συνεχὴς ἐστὶν, οἷσιν ἀρχόμενος αὔξει καὶ ἀκμάζει. Idē quoq; Gal. paulò pòst huius ēt loci meminit, cùm αὐτίκα nullum tempus determinatū significare scribit, sed latitudinē quandā includere. Hic verò pro ἀμέλει sumi testatur his verbis: καθάπερ οὖν ἔν τε ποσοῦ ἀφορισμένον οὐκ ἐδήλου τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα, κατὰ τὸ αὐτὸ οἶμαι τρόπον, οὐδὲ τὸ αὐτίκα. πλάτος δὲ ἔχει χρόνου τοσοῦτον ὅσον περ καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ἐστίν. δῆλον δὲ ὡς καὶ πολλάκις αὐτὸ ἐπιρρήματος αὐτοῦ χρώμεθα τοῦ ἀμέλει, καθάπερ κἂν τῷ ὧδε λόγῳ φαίνεται κεχρημένος ὁ Ἱπποκράτης. εἰσὶ δὲ τρόποι καὶ καταστάσιες καὶ παροξυσμοὶ τουτέων ἑκάστου τοῦ πυρετοῦ. αὐτίκα γὰρ συνεχὴς ἐστὶν
H οἷσιν ἀρχόμενος αὔξει καὶ ἀκμάζει. τοῦτο γὰρ τὸ αὐτίκα πλέον οὐδὲν δηλοῖ τοῦ ἀμέλει. Porro q; quidā hîc laborant vt continuarum aut continentium febrium quasdam formas circunscriptas habeant, id à Gal. in Comment. reprehenditur. Quod enim in omnibus vniuersim morbis spectari debet, illud temerè in numerum redigi non debet. Etsi prior Galeni locus quem adduximus quandam febrium speciem definire videatur. Præstat tamen vniuersitatis notam ab Hippocrate præscribi, atque in omnibus morbis temporum dispensationem ad victus rationem & iudicationem expectandam inuestigari. Ἀνθεῖν verò eleganti translatione nil aliud quàm morbi vi-

gorem & ſtatum ſignificat, in quo vis morbi maximè emicat, quòd ἀκμάζειν dicit Hippocrates, non ſecus ac poſtea eodem tropi A
genere ἐκλάμπειν effert, cùm vis ipſa maximè elucet. Quò etiam non aliena admodum tranſlatione, αἱ τῶν νηπίων ἐκλάμψιες lib. 6. epid. referri poſſunt. Sic lib. 2. epid. * πρὸς τὰς ἀρχὰς σκεπτέον τῶν νόσων εἰ αὐτίκα αἰθεῖ. Cuius dictionis ſignificationem illic habes pluribus exemplis teſtatam. * *Sect.* 1.

ἐπίκαιρα σημεῖα] ἐπίκαιρον opportunum & tempeſtiuum ſignificat, aliquando neceſſarium, præcipuum, imprimiſque aduertendum, & quod inſigne eſt. Sic τὰ ἐπίκαιρα νεῦρα, τὰ μεγάλα lib. de fract. dicit Hippocr. & lib. 2. de rat. vict. ἐπίκαιρον ἕλκος ἀντὶ τοῦ μεγάλου poſuit, vt ne longius abeam. Minuta eſt enim (inquit ille) omnis diligentia præſertim cùm horum ſupellex in OEconomia noſtra tibi paretur inſtructiſſima. Cornarius verò hanc dictionem omiſiſſe videtur.

ἠδελφισμένα] Familiaris Hippocr. dictio quæ cognatum, germanũ & ſimile ſignificat. τὰ γὰρ ὁμοιούμενα, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις ἱκανῶς συγγενῆ, καλεῖν ἠδελφισμένα συνήθες αὐτῷ, διότι τῶν συγγενῶν οἰκειότατοί τε εἰσὶ καὶ συγγενέστατοι πάντων οἱ ἀδελφοί. vt ſcribit Gal. Com. 2. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Hunc in ſenſum ἀδελφίζειν καὶ ἀδελφότητες, αἱ κοινωνίαι, & αἱ συγγένειαι τῶν μορίων dicuntur Hippocr. lib. περὶ ἄρθρ. Atq; huiuſce B
dictionis plura tibi aliàs exempla ſuppetent.

ἢ περιεστικός] Hic περιεστικός Hippocratico more ad morbum retuli qui ſalutaris eſt, & ex quo liberantur ægri, ſuperſtitemq; ægrum fore denũciat, qualis eſt qui lethali & exitioſo opponitur. τὸ γὰρ μὴ θανατῶδες νόσημα κέκληκε ἤδη περιεστικὸν οὐκ ὀλιγάκις vt ſcribit Gal. Com. 3. in progn. Sic Gal. lib. 1. περὶ κρισίμων ἡμερ. morbum illum ſalutarem, in quo τὸ τῆς κρίσεως κόσμιον ſpectari vult (neque enim in hanc ſpeculationem exitiales morbi cadunt) περιεστικὸς τὴν φύσιν νόσημα vocat, dum ſcribit: ὑπέκειτο μέν τι σημεῖον κριτικόν, & σαφές, & ἰσχυρὸν ἐν τῇ δὲ γενομένῃ ἡμέρᾳ, τοῦ νοσήματος ὀξέος τε καὶ περιεστικοῦ τὴν φύσιν ὑπάρχοντος. Parum igitur refert an ad morbũ ipſum, an verò ad ſignum quod ſalutarem morbum denunciet referas. Sic enim præſtat τῷ ὀξεῖ καὶ θανατώδει opponi, quàm præſens aut inſtans malum ſignificare, quomodo ſumpſerunt interpretes. Hic porro exemplaria noſtra variant. Duo enim πρὸς ὃ διαλογιζόμενον, non πρὸς ἃ legunt. Vetus quoq; noſtrũ περιεστικὸς cũ duobus Regiis legit melius q̃ cætera omnia cũ impreſſis περιεστικόν, vt vel inde νόσημα περιεστικὸς facilè colligas. C

καὶ ὅτινι προσακτέον] Vetus exemplar manu exaratum cum Regio vno reconditiſſimo προσαρτέον legit, quæ lectio genuinam Hippocratis dictionem magis retinet, vt de cibis ægro offerendis intelligatur. Sunt enim προσάρματα, ἡ τῷ στόματι προσφερὴς τροφή, adhæreſcens & familiare corpori alimentum, vt quæ peculiari nomine τροφαὶ Medicis dicuntur. τὰ γεύματα & τὰ προσφερόμενα aliquando vocat Hipp. Quæ ſunt Galeno teſte Comment. 3. in lib. 6. epid. κοινῶς ἅπαντα τὰ βοηθήματα, καὶ ἰδίως τὰ ἐσθιόμενα καὶ πινόμενα. Hanc dictionem vſurpat Hippocr. aph. 15. lib. 1. καὶ τὰ προσάρματα πλείω δοτέον. & lib. περὶ χυμῶν. Et Rufus Epheſius ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν νεφροῖς παθῶν. τὰ μὲν οὖν προσάρματα τῶν νεφριτικῶν τοιάδε. Quæ omnia effecerunt vt προσαρτέον melius quàm προσακτέον exiſtimem. Etſi enim προσάγεσθαι de cibis admouendis dicitur, facilis tamen vnius literæ lapſus dictionis familiaritatem labefactare potuit. Quo magis mirum videtur Interpretem vnum hunc locum non de cibis offerendis intellexiſſe, ſed de malorum procraſtinatione, prorogatione, & veluti ſuſtentatione, vt inſtantibus periculis opponeret, cùm tamen cæteri omnes interpretes de cibis exhibendis ceperint. Monendum quoque eſt quædam exemplaria pro καὶ ὅτι ὁ προσφερόμενον ἐστι, καὶ ὅτινι vitioſè legere.

τὰ δὲ παροξυνόμενα] Ineſt quædam naturæ prouidentia & inſitarum motionum diuinus quidam ordo, qui cælitus (vt inquit Galen. D
lib. 2. de dieb. decret.) demiſſus, admirabiles in morbis parit effectus. Statis enim & quodammodo conſtitutis temporum circunſcriptionibus, motiones in morbis natura exerit, & vt inquit Gal. ἡ τῆς φύσεως κίνησις γίνεται ἐν ταῖς τεταγμέναις περιόδοις. τεταγμένον γὰρ τι χρῆμα ἐστὶν ἡ φύσις. Atque hinc admirabilis illa criſeon diſpenſatio pendet, quæ de totius morbi ſalute aut pernicie iudiciũ exercet. Quam vt facilius conſequamur, dierum iudicatoriorum ordinem attendamus oportet, in quos naturæ motus cadunt. Iiſdem enim diebus quibus morborum inſultus fiunt ferè iudicantur ægri, quod hic ſcribit Hippocr, eademque ferè aliis verbis in progn. οἱ πυρετοὶ κρίνονται ἐν τῇσιν αὐτῇσιν ἡμέρῃσι τὸν ἀριθμόν, ἐξ ὧν τε περιγίνονται οἱ ἄνθρωποι, & ἐξ ὧν ἀπόλλυνται. Quam ſententiam etiam repetit lib. περὶ κρισίων, & in eundem ſenſum ſcripſit lib. 4. epid. & τὰ κακὰ & τἀγαθὰ σημεῖα γίνεται τὰς ἡμέρας ἧσιν ἐπιπαροξυνόμενοι χρονίζουσι, & ᾗσι λήγοντες βεβαιοῦνται. At profectò iiſdem diebus quibus exacerbationes fiunt, in eoſdem etiam iudicium cadere ſcribit Galenus libr. 1. de dieb. decret. his verbis: εἰ μὲν τοι μηδεμιᾶς ἐπιδήλου προηγησαμένης ἐξαίφνης γένοιτο κρίσις ἐφαπτομένη δυοῖν ἡμερῶν, εἰς ταῦτα ἀποβλέπων τὰ γνωρίσματα, διορίζεσθαι ποτέρας αὐτῶν ἐστι. εἰς τε τὴν τῶν παροξυσμῶν ἀναλογίαν, εἰς τε τὴν τῶν ἡμερῶν φύσιν, εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν κριτικῶν καιρῶν, εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον τῆς κρίσεως. εἰς μὲν τὴν τῶν παροξυσμῶν ἀναλογίαν ὧδε. τῇ μὲν περιτταῖς ἡμέραις μᾶλλον πονοῦντος τοῦ κάμνοντος, οἰκειοτέρα τῆς περιττῆς ἡμέρας ἡ κρίσις, ὥσπερ εἰ & ταῖς ἀρτίαις, ἐκείνης ἴδιος. ἐν γὰρ τοῖς παροξυσμοῖς αἱ κρίσεις γίνονται ὡς ἐπίπαν. Idem quoque lib. 3. κρίνουσι δὲ οὐχ ἧττον τὴν δὲ ἡμέρας, ἢ γ΄ τε & ε΄, καίτοι παρεμπίπτουσι, δι' οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι μετὰ τῶν παροξυσμῶν αἱ κρίσεις γίνονται. τοῦτο γὰρ δὴ & αὐτὸ πρός τε τῆς ἐμπειρίας μαρτυρεῖται, & τῷ λόγῳ σκοπουμένοις οὐκ ἄδηλος ἡ αἰτία. τὸ γὰρ τὰ ἐξ ἀρχῆς βίαιον, ἀναγκάζει τὴν φύσιν ἀποτρέπεσθαι τὰ λυποῦντα, & πρὸ τοῦ καιροῦ. δύναμις μὲν γὰρ ἐστιν αὐτῇ τῶν ἀλλοτρίων ἐκκριτική καθότι δέδεικται πρότερον ἐν τοῖς τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασιν. Idem etiam lib. 3. κρίσεων capit. 4. τὴν κρίσιν συνδραμεῖν τῷ παροξυσμῷ χρῆναι ſcribit, hacque ratione raras in ſynochis criſes quarto die fieri. Quod ſatis indicat id vt plurimùm & frequenter intelligi, cùm ſynochi diebus paribus moueantur. Contingit etiam aliquando imparium dierum acceſſiones ſextum diem lethalem habere ob valde celerem & præcipitatam morbi naturam, & magnam ac efficacem peſſimorum ſignorum coaceruationem. Quod his verbis indicat Gal. lib. 1. de dieb. decret. προσέχειν δὲ χρὴ ἐνταῦθα τῷ μεγέθει τε & πλήθει τῶν ὀλεθρίων σημείων. εἰ μὲν γὰρ πολλὰ & μεγάλα γένοιτο κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν, τοῖς παροξυσμοῖς διορίζεσθαι περὶ τοῦ μέλλοντος θανάτου, & γινώσκειν μὲν ἐκταῖον τεθνήξεσθαι τὸν ἄνθρωπον ἐν ἀρτίαις παροξυνόμενον. ἑβδομαῖον δὲ ἐν περιτταῖς. ἐνίοτε δὲ καίτοι τῶν περιττῶν παροξυνουσῶν, ἡ ἕκτη προαπέκτεινε τὸν οὕτως ἔχοντα, διὰ τε τὴν ὀξύτητα τῆς νόσου, & τὸ μέγεθος & τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ δὲ γενομένων συμπτωμάτων. Porro acutorum morborum iudicium in impares dies cadere, quòd & in his acceſſiones obeant, longorum verò in pares, copiosè probat Gal. lib. de dieb. decret. 3. in quo multa habes ad hunc inſtitutum iudicij ordinem ſpectantia, quæ breuitatis cauſa omittimus. Hunc autem locum adducit Gal. Com. in ægrum 8. lib. 3. & Com. 3. in lib. 6. epid. Hic etiam κρίσις vniuerſalem notionẽ habet, omnemq; ſubitam in morbis mutationem ſignificat. Quem in ſenſum hic ſæpius & in criſium tractatione ſumitur. Cæterum hic quoq; exemplaria variant. Vnum nanque manu ſcriptum alterum & vltimum huius ſententiæ membrum (ὧν δὲ οἱ παροξυσμοὶ ἐν περιττῇσι, κρίνονται ἐν περιττῇσιν) vitioſè omittit. Quam lectionem cùm defecta ſit, mirum eſt cur ſit ſecutus Caluus.

Ἔστι δὲ περιόδων ἐν ῇσιν ἀρτίῃσι κρίνονται, δ΄. ϛ΄. η΄. ι΄. ιδ΄. κη΄. λ΄. λδ΄. μη΄. ξ΄. π΄. ρ΄. τῶν δὲ ἐν ῇσι περιττῇσι κρινόντων περιόδων, α΄. γ΄. ε΄. ζ΄. θ΄. ια΄. ιζ΄. κα΄. κζ΄. λα΄. εἰδέναι δὲ χρή, ὅ, τι ἢν ἄλλως κριθῇ ἔξω τῶν ὑπογεγραμμένων ἐσομένας ὑποστροφὰς σημαίνοιτο, καὶ γένοιτο ἂν ὀλέθρια. δεῖ δὲ προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ εἰδέναι ἐν τοῖσι χρόνοισι τούτοισι, τὰς κρίσιας ἐσομένας ἐπὶ σωτηρίην, ἢ ὀλέθριον, ἢ ῥοπὰς ἐπὶ τὸ ἄμεινον, ἢ τὸ χεῖρον. πλανῆτες δὲ πυρετοί, καὶ τεταρταῖοι, καὶ πεμπταῖοι, καὶ ἑβδομαῖοι, καὶ ἐναταῖοι, ἐν ᾗσι περιόδοισι κρίνονται σκεπτέον. G H

Circuituũ autẽ qui diebus paribus iudicãt primus eſt decretorius quartus, ſextus, octauus, decimus, decimus quartus, vigeſimus octauus, trigeſim⁹, quadrageſimus octauus, ſexageſimus, octogeſimus & centeſimus. Circuituum verò qui diebus imparibus iudicant, primus eſt tertius, quintus, ſeptimus, nonus, vndecimus, decimus ſeptimus, primus & vigeſimus, ſeptimus & vigeſimus, & trigeſimus primus. Conſiderandum autem eſt quòd ſi quid aliter extra hos præſcriptos dies, decernat, recidiuas fore perniciẽq; portendi. Animũq; aduertere & noſſe oportet, his in temporibus futuras iudicationes ad ſalutẽ aut perniciem tendere, vel momenta in melius aut deterius facere. Prætereaq; videndum eſt quibuſnam circuitibus febres errãtes, quartanæ, quintanæ, ſeptimanæ iudicationes ſubeant.

A ἔστι δὲ ἡ περιόδων] Hæc dierum decretoriorum recenſio plurimùm ab ea quæ fit in Prognoſtico & Aphoriſmis differt. Nam cùm ſit iſta veluti prima iudicationis adumbratio, decretorij dies omnes cum coincidẽtibus annumerantur. Illic verò multis experimentis teſtata decretoriorum dierum autoritas, per quaternarios & hebdomadas confirmatur. Cuius rei admonuit Gal. lib. 1. & 2. de dieb. decret. vbi & hunc locum adducit & totam decretoriorum dierum diſciplinam abſoluit. Quem locum prolixitatis cauſa hic omittimus, quod eum indicaſſe ſatis ſit. Plurimùm autem in parium dierum enumeratione variant exemplaria, poſt eam quam Galenus in Commentario facit diuerſitatem. Sed omninò tria antiquiſſima cum noſtro in hoc conſentiunt vt ita deſcribant, δ΄. ϛ΄. η΄. ι΄. ιδ΄. ιη΄. κ΄. κδ΄. κη΄. λ΄. λδ΄. μ΄. ξ΄. π΄. ρκ΄. Quæ lectio ex omnibus plauſibilior videtur, quamque ſecutus videtur Galenus lib. 2. de dieb. decr. niſi quòd octauum omittit, atque eum omninò imitatur Cornarius. Duo alia exemplaria decimi octaui nullam faciunt mentionem, ſed vigeſimum & vigeſimum quartum addunt, vigeſimum octauum omittunt, trigeſimum quartum plurima prætereunt & quadrageſimum, quos tamen decretorios in Progn. facit. Quædam etiam quadrageſimum octauum addunt,
B alia omittunt, & quadrageſimum quartum ponunt, quod fecit Caluus. Centeſimum quædam omittunt, addunt cum impreſſis manu ſcripta exemplaria duo, poſt quem centeſimum vigeſimum alia ponunt, quos dies decretorios eſſe ſatis probat Galenus lib. 2. de dieb. decret. Caluus etiam ducenteſimum addidit. Sed certè vigeſimum paribus circuitibus omninò addendum eſſe, facit merita vigeſimi diei in iudicando autoritatis præſcriptio, non ſecus ac imparibus circuitibus primus & vigeſimus ritè atque ordine additur, tum quòd morbi diuturni, qui paribus diebus acceſſiones habent, vigeſimo iudicantur, tum verò quòd ſeptenariorum ſectio in vigeſimum cadat. Hæ ſunt enim criſis, quæ vigeſimo die portenditur, apud Galenum lib. 3. de dieb. decret. cauſæ.

τῶν δὲ ἐν τῇσι περιττῇσι] His ex verbis non eſt quòd quis coniiciat primum diem in imparium circuituum numero decretorium ſtatui. Etſi enim febres diariæ primo die ſoluuntur, id tamen abſque iudicatione contingit. Primum igitur circuitum diei tertio non primo attribuit, vt potior quorundam exemplarium lectio mihi videatur quæ ſic legit; τῶν δὲ ἐν τῇσι περιττῇσι περιόδοισι κρινουσῶν, πρώτης. quam lectionem ſequitur Galenus lib. 2. de dieb. decr. Eóque pertinent hæc Galeni in Commentario difficilima verba qui-
C bus ſcribit, τῶν δὲ ἐν ταῖς περιτταῖς κρινομένων νοσημάτων, πρώτην φησὶν εἶναι περίοδον, ἄμεινον δὲ ἦν, ὡς ἔφαμεν, εἰπεῖν οὐ περὶ ἀρχῆς, τρίτην. His enim verbis nil aliud contendit, quàm vt hunc errorem de primo die iudicatorio tollat, & primum circuitum iudicatorium tertium diem faciat. Longè verò clarius hunc etiam errorem depellit lib. 3. de dieb. decret. vbi huius quoque loci meminit. Scribit enim, ἐν μὲν δὲ τῇ πρώτῃ, τοῖς ἐφημέροις λύεσθαι συμβαίνει πυρετοῖς, οὐ μὴν ἤδη μετ' ἀγῶνος τε καὶ ταραχῆς ἀξιολόγου. καίτοι νομίζουσιν ἔνιοι, καὶ Ἱπποκράτην τὰς κρινούσας ἡμέρας ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν καταλέγοντα καὶ τῆς πρώτης μεμνημονευκέναι, κατὰ διττὸν τρόπον ἁμαρτάνοντες. περίοδος γὰρ πρώτη καὶ οὐχ ἡμέρα πρώτη γέγραπται σαφῶς, ἐν τῷ τῶν περιττῶν καὶ ἀρτίων καταλόγῳ. καθάπερ οὖν ἐν τῷ τῶν ἀρτίων περίοδον πρώτην εἰπών, ἐπιφέρει τὴν τετάρτην ἡμέραν, οὕτως ἐν τῷ τῶν περιττῶν τὴν τρίτην. ἔτι δὲ μᾶλλον ἀγνοοῦσιν τὸ κατ' ἀρχὰς τοῦ προγνωστικοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν νεκρώδους προσώπου, τό, κρίνεται ἐν ἡμέρῃ καὶ νυκτί, ἢν διὰ ταύτας τὰς προφάσιας τὸ πρόσωπον τοιοῦτον ᾖ, μήπω γινώσκοντες, ὡς ἐπὶ τοῦ δοκιμάζεται καὶ διαγνωρίζεται λέλεκται. Commentario quoque tertio in progn. hunc eundem errorem depellit his verbis, huius loci facta mentione, οὕτω δὲ κἂν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν ἐγίνωσκεν ἐν ταῖς κρισίμοις ἡμέραις πρώτην γεγράφθαι τὴν τρίτην. Porro vtrobique pro κρινόντων vetuſtiſſimum exemplar manu ſcriptum κρινουσῶν legit, vt ſo-
D lœciſmum vites. Quod etiam fecit Galenus lib. 3. de dieb. decret. (νον legunt.

εἰδέναι δὲ χρή] Pro ἢν ἄλλως κριθῇ quædam exemplaria ἢν καλῶς habent, non æquè aperto ſenſu, & pro ὑπογεγραμμένον. προγεγραμμένον.

δεῖ δὲ προσέχειν τὸν νοῦν] ἡ μὲν κρίσις ὀξύρροπος ἐστὶν ἐν νόσῳ μεταβολὴ πρὸς ὑγείαν ἢ θάνατον, (vt ſcribit Gal. comm. in aph. 13. lib. 2. & lib. de dieb. decret. primo) Cuius mutationis hic quatuor inſignes modi deſcribũtur. Aut enim quæ iudicantur, ad ſalutem aut perniciem tendunt, aut certè propenſionem in melius aut peius habent. Atque hos mutationis modos aliter diſtinguit Gal. cap. 7. lib. 3. de Criſibus, iiſque nomina adaptat. Inſignis porro hic eſt locus & à Gal. celebratus Com. in aph. 23. lib. 2. his verbis: τὰς γοῦν βιαίους μεταβολὰς ὅταν ἀθρόως ἐν νόσῳ γένωνται, αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης ὀνομάζει κρίσεις. ἐνίοτε μὲν ἀθρόως ὑγιαζομένων τῶν νοσούντων, ἢ ἀποθνησκόντων, ἐνίοτε δὲ μεταβολὴν τινὰ μεγάλην ποιησαμένων ἐπὶ σωτηρίαν, ἢ ὄλεθρον, οὐ μὴν παραχρῆμα γε σωθέντων, ἢ ἀποθανόντων. ὥς εἶναι δὲ τὰς ὀξυρρόπους ἐν αὐτοῖς μεταβολάς, ἃς αὐτὸς ἐδήλωσεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν εἰπών. ἐπὶ σωτηρίην, ἢ ὄλεθρον, ἢ ῥοπὴν ἐπὶ τὸ ἄμεινον, ἢ τὸ χεῖρον. Idem quoque Comm. 3. in progn. ἡ κατὰ τὰ νοσήματα κρίσις, ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις μετενήνεκται, σημαίνουσα τὴν ὀξύρροπον ἐν νόσῳ μεταβολήν, γινομένην, κατὰ τέτταρας τρόπους. ἢ γὰρ ἀπαλλάττονται
E τῶν νοσημάτων, εὐθέως, ἢ χείρους γίνονται πολλῷ. τὰς μὲν οὖν προτέρας δύο κρίσεις, ἁπλῶς ὀνομάζουσι κρίσεις. τὰς δὲ δευτέρας δύο, τὰ πολλὰ μὲν ἅμα προσθήκη, κακὴν κρίσιν, ἢ μοχθηρὰν κρίσιν, ἢ τι τοιοῦτον τῷ τῆς κρίσεως ὀνόματι προστιθέντες, ἔστιν ὅτε δὲ χωρὶς προσθήκης ἁπλῶς. Hac de re porro multa habes lib. 1. de dieb. decret. vnde multiplicem criſeos notionem abundè explicatam colligas licet. Cæterùm Caluus aliter hunc locum quàm omnes interpretes legiſſe videtur. Minutum verò eſt quòd ἐπὶ σωτηρίην duobus in codicibus antiquis legitur, quomodo legiſſe videtur Galenus. In cæteris autem omnibus ἐπὶ σωτηρίη.

πλανῆτες δὲ] Febrium intermittentium iudicium non ex dierum numero quemadmodum continuarum, ſed acceſſionum ordine pendet. Quod præter ea quæ ſcripſit in Commentario Galenus, his etiam verbis ſatis aperit com. in aph. 59. libr. 4. ὥσπερ ἐπὶ τῶν συνεχῶν ἡμέρα μία δύναται, τοῦτο ἐπὶ τῶν διαλειπόντων ὁ παροξυσμός, κατὰ γοῦν τὴν τούτων συναρίθμησιν αἱ κρίσεις αὐτῶν γίγνονται. τὸ δὲ ἐνίοτε μὲν & αὐτὸς ἐν τῷ προγνωστικῷ κατὰ τὸν περὶ τεταρταίων λόγον εἰπών. γίγνεται δὲ & τῶν τεταρταίων ἡ κατάστασις ἐκ τοῦ τοιούτου κόσμου. τετήρηται δὲ & ἡμῖν ἐπὶ τῶν τεταρταίων, αὐτῶν & τῶν τεταρταίων ἡ κρίσις γιγνομένη κατὰ τὸν τῶν περιόδων ἀριθμόν, οὐ τὸν τῶν ἡμερῶν. Idem quoque Com. 3. in Prognoſt, ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν συνεχῶν πυρετῶν, ἀριθμοῦμεν
F ἁπάσας ἐφεξῆς τὰς ἡμέρας εἰς πρόγνωσιν τῆς ἐσομένης κρίσεως, οὕτως ἐπὶ τῶν διαλειπόντων τὰς ἐπισημασίας. ἵν' ὥσπερ ἐπὶ τῶν συνεχῶν ἡ ἑβδόμη τῶν ἡμερῶν, τὸ τ' ἐπὶ τῶν διαλειπόντων ἡ ἑβδόμη περίοδος ἐργάζηται. κατὰ τοῦτο γέ τοι ὁ ἀκριβὴς τεταρταῖος, ἐν ἑπτὰ περιόδοις οὐχ ἡμέραις ἑπτὰ κρίνεσθαι πέφυκε. καὶ μὲν δὴ καὶ ὥσπερ ἡ τετάρτη τῶν ἡμερῶν ἀπ' ἀρχῆς ἀριθμουμένη πρὸς τὴν ἑβδόμην ἐστί, οὕτω ἡ τετάρτη περίοδος ὡς πρὸς τὴν ἑβδόμην περίοδον. ἐπίδηλος μὲν γὰρ ἡ τετάρτη τῶν ἡμερῶν ἐστι τῆς ἑβδόμης, ἐπίδηλος δὲ καὶ ἡ τετάρτη περίοδος τῆς ἑβδόμης περιόδου. λέλεκται δὲ & περὶ τῶν τοιούτων ἁπάντων ἐν τοῖς περὶ κρίσεων, ὅθεν ἀρκέσει νῦν ἀκηκοέναι τό γε τοσοῦτον ὡς καὶ τῶν τεταρταίων πυρετῶν αἱ κρίσεις κατὰ τὸν ἀριθμὸν γίνονται τῶν περιόδων, οὐ τῶν ἡμερῶν.

ΑΡΡΩΣΤΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΑΙ δέκα. πρῶτος.

Φιλίσκος ᾤκει παρὰ τὸ τεῖχος. κατεκλίθη τῇ πρώτῃ.
G πυρετὸς ὀξύς. ἵδρωσεν ἐν νυκτὶ ἐπιπόνως δευτέρῃ, πάντα παρωξύνθη. ὀψὲ δὲ ἀπὸ κλυσματίου καλῶς διῆλθε, νύκτα δι' ἡσυχίης. τρίτῃ πρωΐ, καὶ μέχρι μέσου ἡμέρης, ἔδοξε γενέσθαι ἀπύρετος. πρὸς δείλην δὲ πυρετὸς ὀξύς, μετὰ ἱδρῶτος. διψώδης. γλῶσσα δὴ ἐπεξηραίνετο. μέλανα οὔρησεν. νύκτα δυσφόρως. οὐκ ἐκοιμήθη. πάντα παρέκρουσε. τετάρτῃ, πάντα παρωξύνθη. οὖρα μέλανα. νύκτα εὐ-
H φορωτέρην. οὖρα εὐχροώτερα. πέμπτῃ περὶ μέσον ἡμέρας, μικρὸν ἀπὸ ῥινῶν ἔσταξεν ἄκρητον. οὖρα δὲ ποικίλα, ἔχοντα ἐναιωρήματα στρογγύλα, γονοειδέα, διεσπαρ-

ÆGROTI QVATVORDECIM.

Primus.

Philiſcus qui propter mœnia habitabat, primo die decubuit, eumq; febris acuta prehendit cum ſudoribus & nocte laborioſa. Poſtridie ingraueſcentibus omnibus, ex alui dilutione meliuſculè habuit, cum nocte quieta. Die tertio mane & ad meridiem vſque, liber à febre eſſe viſus eſt, ad veſperam verò febris acuta inuaſit cum ſudore & ſiti, lingua inaruit, nigrum lotium reddidit, nox grauis & moleſta fuit, non dormiuit prorſuſq; delirauit. Quarto grauiora euaſerunt omnia, vrinæ nigræ, nox facilior fuit & vrinæ melius coloratæ. Quinto circa meridiem parum idq; ſincerum è naribus ſtillauit, vrinæ variæ, in quibus ſublimia quædam innatantia rotunda, genitali ſemini ſi-

milia, dispersa inerant, neq; residebant. Huic suppo-
sita glande flatuosa pauca prodierunt, nox grauis fuit,
somni parui, verba cum delirio, extremam vndiquaque
frigida, quæ nec etiam ad calorem amplius reuocati
poterant, vrinam nigram reddidit, aliquãtulum dor-
miuit, sub diem vox defecit, sudor frigidus obortus
est, summitates liuescebãt. Die sexto circa meridiem
obiit. Spiratio huic perpetuò quasi intro reuocanti &
ingeminanti rara & magna fuit, lien in gibbositatem
rotundam sublatus est, & ad finem vsq; sudores frigidi
perseuerarunt. Accessiones diebus paribus inuaserunt.

Particularis ista ægrorum recensio per omnes Epidemion libros veluti sparsa, nullibi tamen melius quàm hîc & lib. tertio instituta, magnam artis maiestatem præ se fert, cùm præceptorum vniuersalium & eorum quæ artem constituunt theorematum obseruationem quandam sub oculos ponat, ac veluti exemplorum congerie ad medicinam faciendam manu ducat. Ac veluti non satis est Medico si artis præcepta teneat, nisi & ægrotũ ipsorum procurationem subeat & ea quæ intelligentia & animo comprehenduntur, in medium puluerem & aciem deducat: Sic in hac saluberrimæ artis tractatione, parum idonea sunt facultatis nostræ adiumenta, si in ea doctrinæ comprehensione, quæ notione concipitur, velut in vmbra semper delitescant, nec in ægrorum triclinia, aut hominum manus pertrahantur. Ex hoc igitur particularium exemplorum catalogo magnus ad posteros vsus redundauit, tum quia communium artis præceptionum quandam confirmationem adfert, tum verò quia parentis optimi in opere faciundo medico sagacitatem, industriam, sibique quendam institutum medendi morem, velut in speculo proponit, ex quo totius artis ῥήματα, ac veluti quosdam medendi gestus, in quotidianas nostras curationes transfundimus. Quod profectò effecit, vt Galeni nunquam satis collaudatam industriam in hac ægrorum recensione sentiremus vberrimam. Quo certè æquius erit, nos in hoc defungendo munere liberalitatẽ illius amplecti, atque ea quæ operam nostram aliquando requirent leuiter aspergere. Quòd ergo ad horum ægrorum indicaturam attinet, codices nostri Regij manu scripti istam præfigunt, περὶ ἀῤῥώστων. Ἀῤῥώστος πρόσωπος, non quemadmodum impressi ἀῤῥωστοι πόσαπερ καὶ ἄνεμα. Quem numerum agnoscit Galenus initio lib. 2. περὶ διαίτ. In quo vitiosa est Asulani codicis præscriptio, quæ numerum ægrorum imminuit, δώδεκα pro πόσαπερ καὶ δέκα scribens. Hos autem ægros omnes ordine percenset & explicat Gal. lib. 2. de diff. spir.

φιλίσκος] Febrem fuisse valde acutam & ardentem necesse est, quæ sexto die ægrum interemerit, cuius etiam typum habes prius descriptum statu 3. his verbis: ὅσοι μὲν οὖν κατὰ τὸν ἀρχομένοισιν ἐπισήμαινεν, οἵσι τε ὀλέθρια ξυνέπιπτ. τ. αὐτίκα δὲ ἀρχομένοισι, πυρετὸς ὀξύς. ἐπῤῥόρροω σμικρά. ἄχευστοι. διψώδεες. ἀσώδεες. σμικρὰ ἐφίδρωοι περὶ τὸ μέτωπον καὶ κληῖδας, οὐδεὶς δι' ὅλου. πολλὰ παρέλεγον. φῦσαι. δυσῤῥοίαι. ἄκρεα ὑποψυχρα. πόδες ἀκροι, μᾶλλον δὲ τὰ τε ἄκρεα χέρεα. οἱ παροξυσμοὶ ἐν ἀρτίοισι. ὅσοι δὲ πλείοσι τεσσαρεσίοισι οἱ πόνοι μείζοσι. καὶ ἰδρὼς ὅλη πολύς ὑποψυχρος. τὰ ἄκρεα οὐ ἔπεθερμαίνοντο, ἀλλ' ἦσαν πολλοὶ τὰ ψυχρά. καὶ οὐσὶ ἐλίγων ὅλη τύμπανον. ὦχρα τύπος μέλανα. ὀλίγα. λεπτά. καὶ κοιλίαι ἐφίεσαν τ. οὐσὶ ἠμορῤῥάγησαν ὑπ' ἰνῶν, φλέβες οἷσι ἔσω τὰ ξυμπίπτοι, ἀλλὰ σμικρὰ ἔπαιξεν. οὐδὲ ἐς ὑποχονδρίου οὐδενὶ δοῦπον ἤλθεν, ἀλλ' ἐπτάμερα ἀπέθνησκον ξυνιδρῶτι. Variant verò hîc codices manu scripti cum impressis. Quidam nanque καὶ πυκνὶθη interpungunt, alij καὶ πυκνὶθη τῇ πρώτῃ simul iungunt. Sunt qui etiam καὶ πυκνὶθη claudant. Alij ὑπὸ τῇ πρώτῃ πυρετὸς ὀξύς, alij τῇ πρώτῃ solùm, quam lectionem vt communem cum Galeno secuti sumus. Quidam etiam ἰδρώσιον, ἐς νύκτα ὀλιγοπόνως distinguunt, alij ἰδρώσιον ἐς νύκτα habent, & ὀλιγοπόνως deuterè legunt. Nos δευτέρῃ παίστα παραξυσθῇ cum Gal. legimus; popularem lectionem secuti. Sed hæc minuta diligentia fortasse suspecta est.

A

γλῶσσα δὲ ἐπεξηραίνετο] γλῶσσα ἐπεξηραίνετο simpliciter legunt exempl. tria M. S. Caluus illud quod sequitur μέλαινα ad id quod prius est non satis rectè mihi referre videtur, eamque lectionem fecisse, γλῶσσα ἐπεξηραίνετο μέλαινα. Scribit enim lingua nigra superaruit.

B

πάντα παρέκρουσε] παρεκρούετο, παρελέγετο καὶ παρεφρόνεον, ληρεῖν καὶ παραληρεῖν καὶ παρεκφέρειν Hippocrati significant, dicuntque de leui mentis emotione & delirio, vt & παραπαίειν, παραμαίνεσθαι & παραφρονεῖν. Quibusdã enim aliis additis verbis desipientiæ magnitudinem circumscribit Hippocr. vt scribit Galenus in Prorrh. & Com. 1. in lib. 3. epid. Sunt hęc autem pessima febrium ardentium symptomata. Vigiliæ nanque, inquietudo, ferendi difficultas, sitis & linguæ atiditas, delirium & vrinarum nigredo, ex febris ardore & bilis exsastatione contingebant, quæ leuem primo desipientiam, plurimùm deinceps auxit.

C

νύκτα εὐφοροτέρων] Quòd imparibus diebus accessiones inuaderent, quarto que die cuncta ingrauescerent, exemplaria quædam νύκτα δυσφοροτέρων legunt, quæ secutus est Hermanus Cruserius. Sed profectò etiamsi dies grauiores casus afferret, nihil tamen vetabat noctem quietiorem adesse, non secus ac secundo die cùm omnia grauiora euaderent, nox tamen quieta fuit. Atque ea forte de causa cùm vrinæ nigricantes procederent, ob quietam tamen noctem melius coloratæ minusque nigricantes vitæ sunt, nisi quis tenues inaudiat, quòd ab humore assato & quodammodo torrefacto transcolatæ, nec dum à natura cocto expressæ, melius coloratæ viderentur, quales fuisse in huiusmodi febribus ardentibus scripsit statu tertio.

D

E

F

μικρὸν ἀπὸ ῥινῶν ἔσταξεν] Hoc πᾶν κενεόμενον & κενούσιον numero continetur, quæ non pro morbi dignitate leuant. Excretiones nanq; iudicatorias infra morbi dignitatem subsistere non oportet, sed omnino morbum allenare. Quamobrẽ in febribus ardẽtibus copiosas hæmorrhagias semper laudat Hippocrates, atq; huiusmodi στάξις & stillas sanguinis meritò damnat, & vt *Gal. verbis vtar, συλλήβδην εἰπεῖν, ἅπασα στάξις ἀπὸ ῥινῶν, μόχθηρόν ἐστι σημεῖον, quòd fatiscentis naturæ infraq; modum subsistentis, aut etiam redundantis, verissima sint indicia, vt his verbis testatur Gal. com. 2. in Prorrh. οὐδὲν τῶν κενεόμενον σμικρὸν ὀκνεῖν δεῖται παρεσῆκεν, ἀλλὰ πάντα τὰ ὑπὸ κενούμενα δυοῖν θάτερον, ἢ μὴ ἐπιγόμενα διὰ τὸ πληθος ἀπεχθῆται τῶν πεπονθότων μορίων, ἢ τῶν φύσεως ἀδύνατον ὀνδεὶς ἀνῆ), παρεκλυόμενος μὲν ὀκνεῖν τὰ περιττὰ, μὴ δυνηθείσης δέ. Qua de re prius & Com. in lib. 2. epid. scripsimus, & verò plenius aliquando nobis dicendum erit. Ex eadem etiam parentis eloquentia pendet quod hîc damnat τὸ ἄκρηπον, multisque illius decretis confixum est, quorum tibi iam pridem specimen dedimus. Com. in lib. 2. epid. Est autem ἄκρηπον τὸ ἄμικτον, ἢ τὸ μὴ συμμεμιγμένον, quod syncerum Celsus dixit. & de vno solo & impermixto humore effertur, quod in omni excretionũ genere valdè infamat Hip. non secus ac ἀκρήτους ὑποχωρήσιας in deiectionum numero suis placitis damnanit lib, aph. 7. aph. 6. & 23. Hîc autem τὸ ἄκρηπον αἷμα ἄμικτον & μέλαν, eunndemq; valdè crassum & nigrum sanguinem significat, qualis fere solet in perniciosis morbis paucus & guttatim stillare. Atq; hîc τὸ ἄκρηπον velut τὸ κακόκρασπον significat, non secus ac lib. 3. epid. Com. 1. interpretatur Galenus eadem quæ hocin Comm. ferè scribens, vbi etiam dictionis notionem his verbis exprimit: τὸ δὲ ἄκρασπον, ὅπερ ἐν ὅσοις ξανθὴς ἢ μελαίνης χολῆς, ἢ ἰσόδους λίχνῃ, περὶ δηλονότι τοῦ σημαινομένου, οἷς πολλάκις ἤδη λέλεκται, ἢ καὶ οἰκείαν χροιὰν & σύστασιν, ὅπερ ἕκαστος τῶν χυμῶν εἰλικρινῆ διαφυλάττει, πλωτικῶν παντελῶς λέγομεν ἄκρασπον αὐτόν. ὅσοι δὲ τῶν αἱμάτων, ἴσως ἐξ ὑπερεκκαύσεως χολῆς νοοῦσιν ὑπὸ αὐτοῦ λέγεσθαι τὸ ἄκρασπον, ὡς ἴσως τοῦ κακόκρασπον. εὔδηλον οἷμαι ὅτι τὸ μὲν ἢ κατὰ φύσιν αἷμα τὸ χρῶμα, τὸ ἐρυθρὸν δεῖ. τὸ δὲ ἄχρωον ἢ πυῤῥόν, ἀλλ' ἤτοι μελανέστερον, ἢ πυῤῥωτέρου δεσπόμενος. & τὸ πολὺ δὲ μᾶλλον εἰδέναι δεῖ λέγειν ἄκρασπον αἷμα τὸ μέλαν, ὅταν εὐθὺς & παχὺ κατὰ τὴν σύστασιν ᾖ. Vitiosum verò est quòd exemplaria Regia tria manu scripta ἄκρασπον pro ἄκρηπον legunt. * *Com. 3. in lib. 3. epid.*

G

ὀνειρώσσεται] Ἐνειρόημα sublime quoddam innatans diximus, Gaza sublimamentum, quæ per vrinam feruntur in eaque appendent significans, ersi suspensas nubeculas dicere ex Hippocrate cum Celso potuimus. In prognostico nanque, vbi vrinarum integram cognitionem proponit, νεφέλας ἐκφερομένας pro iis sublimamentis quæ mediam vrinæ regionem petunt, sumit, præcipuè hac in sententia. σκοπεῖν δὲ χρὴ τὴν οὖρον ὁποῖοι αἱ νεφέλαι, λεῖοι κάτω, λεῖοι κάτω ἐοῦσαι, καὶ τὰ χρώματα ὁκοῖα ἴσχουσι, καὶ τὰς μὲ κάτω φερομένας ἐκ τῶν ὑγρῶν χρώ-

H

μασιν.

A μασιν, οἷσιν ἄρτιται, ἀκμαῖαι εἰσί), & ἐπαιρόμενα, τὰς δὲ ἄνω ἐκ τῶν χρώμασιν, οἷσιν ἔρρωται κακαὶ εἰσί), καὶ μεμφεῖται τὰς πιαίνας. Hîc nanque vides Hippocratem ea quæ per mediam vrinam feruntur, proprieque ὀνειρώματα dicuntur, nubes vocare. Quod vt clarius perspicias, néve tibi fucum his verbis factum existimes, Galeni autoritatem hanc in sententiam proferam. Scribit nanque Com. 2. in prog. hunc in modum: περὶ τῶν ὑποστάσεων διαφορῶν εἰπὼν, οἷσπερ δὴ τὰς νεφέλας μετέβη, δηλώσας ὅτι τὸ ὀνειρόημα νεφέλιον ὀνομάζεται, τῇ προσθήκῃ, ἢ ἐμφερόμενον φύσημα. Idem quoq;, ὅτι τὰς ἐμοὶ καὶ τοῖς περὶ κείσεων ὑπομνήματα πολλάκις ὀνειρόματα λελεκτῶν, καλεῖν αὐτὰς εἴωθε νεφέλας ἐδήλωσε καὶ διὰ τῆς ῥήσεως ἐν ἀσαφεῖς. Rursùsque, ὀνομάζω δὲ ὀνειρόημα τὸ παχὺ τερον μὲ καὶ λευκότερον ἐν οὔρῳ, μήτ' ὀπτὸν πολῆς ἀυτῷ, μήτ' ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ἀγγείου, κτ. δὲ πλὴν μετεξὺ χώρας ὀνειροῦμενον, ἤ τοι μέσην ἀκριβῶς, ἢ κάτω μᾶλλον, ἢ ἄνω τι μὲ οὖν πιαῖνα μὲ οὖν πιαῖνα σαφῆς μοι καλεῖν ὀνειρόματα. περὶ τῶν πικρά τις γε μὴν καὶ παῖπα νεφέλαι περιφερόμενοι, τίνι αὐτὰ ἀναλογέοι ἔχουσι περὶ τὸ οὖρον, ἰδὲ αἱ ὕντες νεφέλαι περὶ τὸν ἀέρα. & ὃ καὶ παῖπα, ἢ περὶ ἑαυτῶν ὑγρὸ παχὺ περὶ κακόκνημ τοῦ ἀέρος. πολλάκις ἐνῦ ὡς ἔφλιν ἐφίσταται τ πῖς οὔρεις ἄνωθεν, ὅσφ ἐγὼ νεφέλιν ἰδίως ὀνομάζειν εἴωθα. Eandem quoque nominum licentiam sibi indulserunt Philosophi, vt vtrumque permiscerent. Sic Alexander Aphrodisiensis Quæst. 20. lib. 2. pro nubecula

B ὀνειρόημα ponit. Quod enim sua leuitate sublime araneæ telæ specie supernatat, id sublimamentum vocat, quódque in medio vrinæ consistit, nubeculam facit. Quibus ex omnibus etsi generalior quædam nominis notio depromitur, propria tamen quædam rei nota ad id quod quæritur satis affecta percipitur, quæ id esse ὀνειρόημα medicorum omnium consensu attestatum fateatur, quod mediam vrinæ sedem teneat, non secus ac nebulam diei quod sublimem locum petit, itémque quod imum, ὑποστάσιν. Quæ omnia efficiunt vt quamuis nubes cum sublimamentis quandoque permisceat parentis doctrina, eum tamen plærumque propriam rei notam valdéq; ad id de quo quæritur affectam secutum intelligamus, cùm subinde in sua θεωρίᾳ certam & veram eneorematis notionem inculcet. Quod etsi satis ex vltimis Galeni verbis quæ modò adduximus percipi potest, ista tamen adhuc lice clarius testabuntur quæ scribit Com. 2. in prognost. ἀλλαχοῦ γεμὶν αὐτὸς ὀνειρόημα γονοειδὲς εἴρηκεν, ὁς ἔστ δυοῖν θάτερον, ἤ τοι ἡμιωτέρα τοῦ σώματος ὄυσμα τὸ ὀνειρόημα, ἢ τρυμὸν ἔχοντος, ὅς τ πᾶν νεφέλας καὶ τὰ γονοειδῆ, ἢ μηδὲ ποτ πᾶν νεφέλας ὀνειρόημα καλεῖσθαι τοῦ: αὐτοῦ. Sed quia hunc in locum incidimus quem explicatum volumus, imprimis videndum est ὀνειρόημα γονοειδὲς ab Hippocrate significari sublimamen-

C tum genitali semini simile, hoc est velut grumosum & grandinosum, quod multam pituitam vitream, crudam, viscidam & frigidam, ac confertam, flatulentam & compactam materiam indicet, quale quid hoc in ægro contigit, quod perpetui sudor es frigidi comprobarunt. Non secus etiam ac Philistæ accidit ægro 4. lib. 3. epid. qui ex multa cõfertáq; & cruda materia febre assidua laborauit, in quo ὀνειρόημα γονοειδὲς extulit. Idem quoq; medicinę parens ęgro 3. lib. 3. in eo qui ex febre acutissima laborabat à pituita cruda vitrea admodũ incensa, quæ plurimos flatus permixtos habebat, adscripsit οὐ γὰρ λεπτὰ πολλὰ, ὀνειρόημα ἔχοντα. καὶ σμικρὰ ἢ κρίσιμα γονοειδέα. Ex eodem fonte est quod in Theodori vxore lib. 7. epid. ex crebris conuulsionibus, tremoribus & sudoribus frigidis ex magna cruditate laborante, appofuit τὸ οὐρούμενον τῷ καρδίᾳ εὐλαβὲς, γλίσχρον, γονοειδὲς. Pituitæ enim vitreæ magnam fuisse copiam indicat, quæ veluti festucis portracta in hæresceret. Et quod in * Scopo lib. 2. epid. scripsit, καὶ ἄρον ὑποστάσιν ἔχον. ὧν δὲ τῆς ὑποστάσεως, ὑπολευκόν τι παχὺ ἐρόμενον ἐπὶ τὴν ἀγλίαν λεπτὸν, οὔτε ἢ γονοειδὲς, οὔτε αὐόμενον. Hinc quoque pendet quod ab Hippocrat. scriptum est in Cois præsagiis πυρετὸ δεα ὁ πιδὸ τοῦ ὁδε γονοειδὲς οὐρήσεις λύουσι. Opisthotonum namq; (quem dolorem inflexibilem †Plinius vocat) cum febre,

D veluti disfecta morbi causa & materia, vrinas genituræ similes, quæ multam vitream & viscidam pituitam denitterent, liberare posse non est vero absimile. Cuius rei fidem faciet amplissimam suprà quædam sententia in Coacis hunc in modum adscripta; ἀπὸ πυοῦ λιθῶδον, πυρετὸς ὀπισθοτόνους ὀξὺς μὴ πρότερον γεγονὼς, ἢ δὲ ἐπὶ τὸ πρότερον γεγονὼς, παροξυνθεὶς δὲ ὠφελεῖ, καὶ οὖρου διέξοδος ὀλιγοειδὴς πολλὴ. & ῥύσις κοιλίης καὶ ὕπνοι. Quod enim prius ὄρον γονοειδὲς dixit, hîc διέξοδον ὀλιγοειδῆ rectè interpretatur, quòd cùm vrina plurima vitrea illa aut albuminea pituita secederet, quæ non omninò absurda est cum cæteris causis conuulsionis solutio. Eandem quoque iudicij causam subit hûcque maximè pertinet, quod in vrinæ censura in Coacis damnatur, τὸ χαλαζῶδες γονοειδὲς ἀῤῥωστοῦν οὖρον. Grandinosa namque vrina genituræ similis & diffusa, multam pituitam vitream, confertam & compactam velut grumosam aut grandini similem, flatulentam crudamque subesse coarguit. Quo etiam referri debet (vt omnia in vnum collata testimonia fidem faciant firmiorem quod in hoc medicinæ parente cæterisque optimis disciplinarum dictatoribus crebrò faciendum esse contendo) quod ab eodem scribitur lib. 6. Epid. sect. 2. ὧν πεῖνθῳ τὸ γονοειδὲς, τὸ πιοῦπν ὅπ κρίσιμον, & in Prorrh. τὸ γόνοειδὲς ἐπεκρίθη. Rursùsque ibi-

E dem quod quidam legunt, πνεῦμα ἄλις γόνῳ εἴκελον διέρχεται. Quæ omnia de vrina genitale semen referente, eámque quam diximus pituitam continente subaudiri debent, vt satis videmur ex Hippocratis locis probasse, si quis Galeni assensionem desiderat, cuius sententiam hunc quoque in locum mihi afferendam esse existimo. De eo igitur quod prodit genituræ simile, siue vrinam, siue deiectionem subaudias, sic scribit Gal. Com. 1. in Prorrh. ὑπὸ πεῖ σ' ὡς ἔφη μὲ ἢ ἢ αὐτὴ ἐφέρετο, ἢ διέξ πῦ τ' γόγεται, πνεῦ διέρχεται τὸ κενούμενον, ἢ διέξ ἢ γ' γόνῳ εἴκελον, τυτέστ γόνῳ ὅμοιον. εἴπε δ' κ' ἢ σύστασιν, εἴπε κ' ἢ χρόαν, ἢ τ' ἄμφω βούλε) πᾶσα πλείστον ἢ) τὸ κενούμενον, ἢ ὅλιον ὑποκάρτον ὄδιν. ὅσα μὲν ὑπὸ Πεκτεκαρόρου καλούμενος ὑαλῶδης χυμὸς. ὅμοιος ὢν ὑέλῳ κεχυμένῳ, τοιᾶτος δεῖν, ὡς ὁδωῶς μαγίας πυοῦδεις παρεῖχεν, ὅπαν διεξέρχεται τοῦ χιτῶνας τῶν ἑτέρων, ἔτι δὲ τῇ κράσει ψυχρότατος ἀπόπτων ἢ κ' τὸ σῶμα ῥηγνυμένων χυμῶν. Idem Comment. 2. in lib. 6. Epid. τὸ γονοειδὲς δὲ ὅρον ἢ & διέρχεται ῥήμα ῥηθὲν ἀὶ ποτε χρίσιμον, ὅταν ὁ καλούμενος ὑπὸ Πεκτεκαρόρου χυμὸς ὑαλῶδης ἀκκινοῦται. Rursùsque Com. 2. in Prorrh. vbi τὸ γονοειδὲς ἐπεκρίθη perscrutatur Galenus, de huiusmodi dictione ambigua his verbis meminit. ἢ τὸ μάλιστ αἰνιγματῶδες ὅρῳ) τὸ γονοειδὲς ἐπεκρίθη, εἴτε ὅρου, εἴτε διεξέρχεται. quam albumineam verius dixeris) genitali semini consistentia & colore affinẽ, hoc est cõpactam, crassam, crudã, frigidã & viscidã deturber. Idq; ex eo Galeni loco magis manifestũ fiet, quo vrinas genituræ similes hypochondriorũ dolores, tumorésq; recentes & sine inflammatione, veluti deposita materia, iudicatione soluisse scribit, qui alióqui neq; flatu multo, neq; copioso & viscoso stercore, sed solis vrinis prodeuntibus remitterentur. Locus est Com. 2. in lib. 6. Epid. ἔνιοι δὲ διέξ πεῦ τοῦ ἢ ὑπόπελαν ὧδε πῶς ὁ πολὺ διῆλθον ἢ ῥῆσιν, ὅτι κρίσιμον ὢ ἢ ἤδον, ὡσεὶ & ὅπως ἐγέγραπτο, τὸ γονοειδὲς ὅρον ὅτι κρίσιμον δεῖ & ἢ κ' τὸ ἤδον πα ἀῶν ὅπῃ σκεύεται δὲ χρῆ. & πάλιν ἀπ' ἄλλης λέξεις, τὰ πιαῖνα τὸν ἀ ὀρήσιες ῥοῦσι), ἵν' ἀκούσωμεν τὰ πιαῖνα τὰ κ' τὸ ἤδον γινόμενα & τότε γε μαρτύρεον ἐφεξῆς ἔγραψεν, ὅτι ὅπ ἡ φύσις πολλῆς, ἢ κ κάρη πολλῆς γλιχρὴς διελθούσης ἐκπέπωτε, τυτέστ ὑδενὸς ἄλλου ῥυομένου τὸν κ' τὸ ἤδον ἄγκαν λύσιν δυναμένου, ὅδε μόνοις τοῖς γονοειδέσι. οὔρεις ἐκρίθη τὸν νόσημα. πάχα δὲ τοιοῦτον τὸ τὸ ἤδον διὰ ὁποῖον καὶ ὁν τῷ ὑποχονδρίῳ, καὶ μάλιστα μὲ διεξελθὼν σαῦ κάρφ τε καὶ ὕρῳ, εἰ ἢ μὴ καὶ αὐτὸς δῆλα πραγωθεὶς, ὡφελεῖ ἢ καὶ ὑποκαθεῦαι ἐς τὰ κάτω χωρία, ἢ δὲ δὴ φλεγμονῶν, ἢ τὰ πάντα ἢ δυεκλυπόπερον ὢν ἢ πάλι συστᾶ, ἢ ὢν ἑτέροις, ἢ ὢν χαρῆ, γονοειδὲς ὅρου ἔλυσεν αὐ μόνου ῥηγνύμενοα

G δῆμ. πῦτ' οὖν ἐπλώγκεν αὐτός. ἢ γὰρ δὴ μέγα ὦν τὸ ὑποχόνδριον, ἀὶ ἢ γε ὦν μέγα, μὴ αὖ λυθέντος αὐτοῦ, δῆμ. τῆς ἢ γονοειδοῦς ἀκκρίσεως. Tale quiddam etiam ab Hippocr. significatur in Prorrhetico, cùm flatus multos circa vmbilicum dolores cum palpitatione commouentes, per deiectionem genituræ similem, quæ cum multo flatu subiret, iudicatos hac dictione significat. οἱ περὶ ὀμφαλὸν πόνοι παλμώδεες ἔχοισι μὲν πνεύμασι φερόμενοι. περὶ κρίσιν δ' πυτέοισι πνεῦμα ἄλις γόνῳ εἴκελον διέρχεται. Iunuit namque vitreum illam humorem natura sua frigidissimum & viscidum, intestinorum tunicas peruadentem, & cum tensione dolores intensissimos procreantem deiectione deturbatum ventris dolores leniuisse. Erotianus verò apud Hippocratem, γονοειδὲς ὅρου τὸ ὅμοιον γόνῳ πυτέοι ἀπέρματα exponit. & τὸ λευκὸν καὶ παχὺ esse dicit. Atque hactenus quidem de vrina aut deiectione genitale semen referente, ista semel quòd crebrò apud Hippocr. occurrant, dicta sunto. Constat porro hoc in ægro febrem ardentissimam ex magna crudorum humorum putredine ortam, naturæ vires plurimùm affectas statim suppeditasse. Variæ namque vrinæ naturalium facultatum demissionem & inconstantiam arguunt, quæ ex multa cruda & vitrea pituita permixta, sublimamenta genituræ similia referebant, quæ ob humoris crassitudi-

H nem, aut verò caloris immoderationem (hæ namque sunt aitibæ huius affectionis vt & rotundorum sputorum Com. 3. in lib. 6. Epid. causæ) rotunda, conferta & compacta videbantur. Dispersa verò & fluitantia ob magnã flatuum permixtam copiam apparebant, ideóque non residebant. Quæ omnia vt summam morbi cruditatem, ita naturæ vires iam demum accisas, cum delirio, vrinis nigricantibus, summitatum refrigeratione, continenti sudore frigido denotant, aut partium solidarum colliquamentum.

Cæterum exemplaria duo manu scripta cum impressis consentiunt, & πικίλα ad ἀναωρήματα, non ad οὖρα, quod cætera & fere interpretes omnes faciunt referunt, paruo vtrobique discrimine. Caluus verò hîc non satis ἀναωρήματα expressisse videtur, cùm rotunda quædam genitali semini similia dixit. *Sect. 3. †Cap. 12. l. 28.

A

ἄκρεα παίσθην ψυχρά] Extremorum frigus in sua œconomia multis exemplis & plurimis rescriptis damnat Hippocrates, cùm sit pessima acutorum morborum affectio, & inter maligna febrium ardentium symptomata ἀκρωτήρια ἐψυγμένα reponit lib. de rat. vict. in morb. acut. Sic aph. 1. lib. 7. ὧν τοῖσιν ὀξέσιν νοσήμασι ψύξις ἀκρωτηρίων, κακόν. Rursusque aph. 26. lib. 7. ὅσοι ὀδύνῃ ἰσχυρῇ ἅμα καὶ πυρὶ κοιλίῃ ἀκρωτηρίων ψύξις, κακόν. Idem aph. 48. lib. 4. & 74. lib. 7. ὧν τοῖσι μὴ ὀξυλέπτοισι πυρετοῖσιν, ἢν τε μὴ ἴζῃ ψυχρὰ ἥ, τε ἢ ἔνδον κείηται, θανάσιμον. Caloris namque natiui extinctionem, aut magnam internorum viscerum inflammationem, in febribus ardentibus extremorum frigus indicat. Quod his verbis testatur Galenus Comment. 2. in lib. 3. epid. νεκρώσεως σημεῖον ὅτι θανάσιμος τῆς ἐμφύτου θερμασίας σημεῖον, ἢ ἅμα ἄκρων ψύξις τε καὶ ἴσως πυρετὸς γινομένη. Rursusque, τὰ δὲ ἄκρεα πελιδνὰ, ψυχρὰ γιγνόμενα, τῇ τείτῃ ἅμα ἡμερῶν ὀξὺ πυρετῷ θανατώδες καὶ μᾶλλον ἔπειτ' τῇ ἡλικίᾳ παίσθαι. γίνεται γὰρ ἤτοι διὰ μέγεθος ἀφθαλμοῦ τῆς ἀπάθησις ἢ σβεννυμένης τῆς ἐμφύτου θερμασίας. Idem quoque Comment. 4. in lib. de rat. vict. in morb. acut. νεκρωθεῖσιν γὰρ τοῦ νοσήματος ἀκρωτήρια ψύχεται διὰ τὴν ἀρρωστίαν τῆς δυνάμεως καὶ τὸ μέγεθος τῆς φλεγμονῆς ἐφ' ἑαυτῷ ἑλκούσης πᾶν τὸ αἷμα. Porro quod sequitur καὶ ἐπ' ἐπαυα θερμαινόμενα, exemplaria duo vetustissima manu scripta αὐαθερμαινόμενα legunt, qualiter antea scripsit sect. 2. in perniciosissimo febrium statu, καὶ μάλις αὐαθερμαινόμενα, & postea in Sileno scribit Hippocrates, ἄκρεα ἐπ' ἐπ αὐαθερμαίνετο. Itémque ἄκρεα σμικρὰ αὐαθερμαίνετο. Rursusque in Dromeade vxore, παχὺ δὲ πάλιν αὐαθερμαίνθη. Itémq; παχὺ δ' διαθερμαίνθη. Quæ omnia de reuocato ad cutim & partes summas calore intelligere fas est.

B

ἐκοιμήθη σμικρὰ πρὸς ἡμέρην] Sic exemplaria duo recentiora manu scripta cum impressis legunt. Reliqua omnia maioris vetustatis cum nostro consentiunt, & πρὸς ἡμέρην ἄφωνος habent. Quam lectionem cum omnibus interpretibus secuti sumus.

τότῳ τὸ πνεῦμα διαπέλεος] Hæc elisæ & interruptæ spirationis nota, & quinta difficilis respirationis differentia, multis modis ab Hippocrate celebratur, cui nonnihil etiam satisfecisse videmur Comment. in lib. 2. epid. cùm hunc locum explicaremus, διαπλῆσαι ἐπανάκλησις ἢ ἐπεισαγωγίσιν. Eiusdem enim sunt generis spiratio quæ quasi intro reuocanti & ingeminanti similis dicitur, & ea quæ interna quadam reuocatione duplicem sonum facit, iteratóque quodammodo spiritu continuitatis subsidium sibi quærit. In medio namque spirationis cursu viribus defecta, suique velut numeris oblita natura somnianti similis recordatione quadam excitata, interruptum spiritum resarcit. Ideóque dicitur ab Hippocr. πνεῦμα ὥσπερ αἰκαλαγμένῳ, quod ἢ αἰαμμυπτοκρούνῳ interpretatur Galenus, hoc est velut excitata memoria relatione ad ægrum facta. Quòd si spirationis habeatur ratio, πνεῦμα προσπαίων καὶ προσκόπτον, respiratio offendens, intercisa, interpellata, elisa, deficiens & reuocata, intróque velut retracta & reuulsa dicitur. Quæ omnia plenius ex Galeno videmur tractasse Comment. in lib. 2. Epid. Atque hoc sensu locum istum explicat Galenus lib. 3. περὶ δυσπν. his verbis, ὧν δ' τὸ πρόσωπον ἅμα ὅτι σημεῖον ἔφη, τότῳ πνεῦμα διαπέλεος, ὥσπερ αἰκαλεομένῳ. ὁμοίως δὲ τῷ διαπλῆσαι ἐπανάκλησις ἤρηται καὶ ἐπεισαγωγίσι, τῷ αἰκαλουμένῳ. Cæterùm cùm hæc respirationis inæqualitas non nisi in magnis incendiis internis & febribus conspiciatur, in quibus feruore concepto respirationis organa ad motum inepta redduntur promptéque conuulsionem minantur, rectéque & merito à parente nostro scriptum sit, ὧν τοῖσι πυρετοῖσι τὸ πνεῦμα προσκόπτον, κακόν, ἀπασμὸν δὲ σημαίνει. & in *Coacis præsagiis, πνεῦμα μέγα καὶ διὰ πολλοῦ, καὶ διαφροσύνῃ καὶ ἀπασμὸν σημαίνει. Mirum fortasse nec abs re cuipiam videatur, quòd conuulsionis ne tantillam quidem fecerit mentionem, an verò totius artis θεωρήματα & præcepta rescindenda fuere, nec æquum fuerit hunc ex ardentissima febre laborantem conuulsione tentari? Quòd si sic, cur ne conuulsionis mentio quidem facta est, quemadmodum Dromeadæ vxorem, cui postea πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, αὐλίκα αἰεκπασμένον, nostram quam hîc describimus respirationem significans, tribuit, conuulsione mortuam significat? An verò tolerabilius videatur ista omnia desipientiam significare, quæ primò quidem leuis, tandem verè aucta & verbis ipsis exaggerata, alterum affectum euincebat, eiúsque notam fere cum nomine suppressit. Quæ profectò ambę affectiones ita in Dromeadæ vxore colluctari visæ sunt, vt fere paria fecerint, euincente pene magna cerebri ex frigido, crudo & plurimo humore repletione, quæ conuulsioni ansam non leuem præbuit. Nam cùm ascripsisset πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, αὐλίκα αἰεκπασμένον, quæ vtriusque affectionis notæ sunt celeberrimæ, quarto die (inquit) κεφαλῆς βάρος μετ' ὀδύνης, ὑπεκαρώθη, quinto etiam περὶ μέσον ἡμέρης πολλὰ παρέκρουσε, & πάλιν παχὺ σμικρὰ κατενόει. αὐτὰρ μίνη ὑπεκαρώθη. ψύξις μικρὰ. νυκτὸς ὀκοιμήθη, παρέκρουσε. sexto quoque παρέκρουσε, tandémque concludit, πνεῦμα μέγα, ἀραιὸν, μετ' ὀλίγον ἀπασμοὶ ἀπὸ κεφαλῆς ἤρξαντο. παχὺ ἀπέθανεν. Vbi nihil mirum est cùm fere pares fecerit affectiones, vtriusque notionem expressam, ita tamen vt conuulsione mortuam indicet. Quod quia ne in Philisco quidem contigit, euincente omninò delirio, parum æqui certè iudices aut in parentem nostrum impij videamur, si conuulsionis expressionem requiramus, quam tot decretis sanctam, tam multis artis placitis stabilitam, huc in medium Hippocraticæ doctrinæ merito quodam iure vocare debemus. Solet enim iste Medicinæ parens, vt scribit Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. angusta quadam animi magnitudine ac recondito disciplinę genere, ea quæ popularibus sunt notissima facilè præterire, in his verò insistere quę artis exercitatione attritum hominem & gnauum artificem desiderant. ἰδὲ γὰρ τὸ τυχὸν, ἐνὶ εἰς τὸν πυρέσσοντα διωάμενον ἰᾶσθαι ἐκκόψαι ὀφθαλμὸν, vt scribit Galenus, πάμπολλα δὴ ἄλλα τοῖς ἰδιώταις μὴ παρεωρεμένα γράφει, τοιγαροῦν ὁ πάνυ καὶ ἀκριβῶς τὰ διδασκόμενα παρεκδέχεται, καὶ δυωάμενος πολλάκις καὶ αὐτὸς τὰς ἀρίστας ἰάσεις λαθών. Quo fit vt conuulsionem non temerè præteritam agnoscamus, nisi si in Hippocratis scriptis ingratiis cecutimus, non secus ac in †Lycia lib. 2. epid. quæ propter vehementem splenis inflammationem ex toto genere neruoso plurimùm laborauit, vt inde mentem emotam & conuulsionem consecutam facilè intelligas. Affuisse namque ingeminatam & velut duplicatam respirationem, quam hîc reuocatam dicimus, his verbis significat Hippocrat. πνεῦμα ἐνεδιπλασιάζετο. Quod facilè omissum fuisse nemo mirabitur qui nouerit Hippocratem μηδὲν τῷ ὀθνείῳ τοῦτο, μηδὲ ὧν οἱ πολλοὶ τῷ ἰᾶσθαι ἴσασι γράφειν ἀξιοῦν (vt scribit Gal.) vt ex difficilis spirationis notione sæpius omissa, facilè autem perceptibili, lib. περὶ δυσπν. probat fusius Galenus. Aut certè vt non semper commemoratam conuulsionem, ita non necessariò adfuisse coniiciendum est, vt neque in Lycia, neque hoc loco temerè omissam, aut in Dromeadæ vxore leuiter & sine causa cum delirio expressam. Hîc verò διαπέλεος τὸ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου καὶ τὸ μέχρι τέλους διὰ παντὸς τοῦ νοσήματος γινομένου interpretatur Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. vt idem fit quod συνεχὲς καὶ κατὰ τὸ ὀξῆς, & intelligas perpetuam & continentem in toto morbi progressu eam spirationem fuisse. Quæ familiaris est admodum Hippocrati phrasis. *Aph. 68. l. 4. †Sect. 2.

C

ἀραιὸν, μέγα] Ista sunt simplicis respirationis capita quæ complexum difficilis spirationis genus efficiunt desipientibus proprium, ita tamen vt non omnibus deliris conueniat, sed in quibus inest huiusmodi respiratio, iisdem mentem emotam esse necesse fit, vt multis probat Galenus initio lib. 2. περὶ δυσπν. Sitq; ex genere τῶν ἰδίων ὃ μόνῳ τινὶ εἴδει συμβεβηκεν, εἰ καὶ παντὶ, quod proprium primi generis Dialectici vocant. Quod ex hoc Prænotionum effato pendet, πνεῦμα μέγα αἰωρούμενον, καὶ διὰ πολλοῦ χρόνου, διαφροσύνῃ σημαίνει. Illic enim τὸ διὰ πολλοῦ χρόνου, τὸ ἀραιὸν significat, vt scribit Galenus, ersi aliàs variam haberi notionem. Cùm igitur in toto huius morbi progressu spirationis alterius nullam fecerit omninò mentionem Hippocrates, liquidò omnibus constat raram & magnam spirationem euicisse, vehementémque excitatam dementiam quæ insignes reliquorum affectuum notas deleuerit. Scribit namq; Gal. lib. 2. περὶ δυσπν. ὅπ διαφροσύνας μὲ ἁπάσας ἔφη καὶ μέγα καὶ ἀραιὸν πνεῦμα κατὰ τὸν ἴδιον αὐτῶν λόγον, οὐ μόνον γε τοῖς διαφρονοῦσιν ἅπασιν, ἀλλὰ μόνοις ἐκείνοις, ὅσοι μὴ δι' ἄλλιν τινὰ διαφθορὰν μεμίξασθαι τῆς διαφροσύνης ἑτέρας ἠλλοιωμένῳ ἔχουσι τῷ αἱ ἀπολαῦ. Rursusque, οὐ τοῖς διαφθειρομένοις ὁπωσοῦν, ἢ τοῖς μεθύοισιν, ἀλλὰ τοῖς διαφρονοῦσι μόνοις, μέγα γίνεται καὶ ἀραιὸν τὸ πνεῦμα. Quo fit vt delirium ipsum eiúsque incrementum solennibus verbis auxerit tertia die scribens παῦσα παρέκρουσε, quinta verò νύκτα ὀλιγόπονος, ὑπνοῖ σμικροῖ, λόγοι, λῆρος, & πρὸς ἡμέρην ἄφωνος, quæ profectò adeo insignem dementiam denotant, vt non necesse fuerit aliam spirationem apponere quàm eam quæ perfectum delirium conclusit, nulla satis idonea affectione annotata quæ spirationem immutare posset, vt abundè patet ex tota Galeni περὶ δυσποιίας διωείας, maximè lib. 2. in quo sæpius huiusce ægri mentionem facit, præcipuè verò ex eo loco vbi ex horum ægrorum recensione

D

E

F

G

H

raræ &

A raræ & magnæ respirationis desipientiam comitem esse probat. ὁ μὲ δὴ πρῶτος ἀπὸ πάντων φιλίσκος, ὃν μὲ καὶ διαφορούνησε, καὶ μέγα, καὶ ἀραιὸν ἔχε τὸ πνεῦμα διὰ τῆς ἔμπροσθεν λόγῳ ἐδείξαμεν, αὐτὰ τοῦ Ἱπποκράτους διαφθείρωνες τὴν ῥῆσιν. ὃν δὲ ὁ δὴ ὧν τὸ πάνυ ἀπὸ κατ' ἀδὴν μαείων, ὧν παρόντων ἐλέγομεν μικρὰ καὶ πυκνὼ γίνεσθαι τὴν αὐαπνοὴν, νῦν δὲ ἔξοιμεν, αὐτῆς κάνῶν θεωρῆς τοῦ πεπαιδοῦ λόξεως ὑπομνήσαντες, ἐχούσης ὧδε. παῦλὼ ἐπήρθη παρεφερὲς κυρτώμαῖα, ὄκωσα ὑπ' ἄλλου ὀδυνηρὸν τὸ παράξηρον ὁ παῦλὼ, ὅτ' ὀλίζεα πᾶς φρῆνας, ὁμοίως ἅπαλα, καὶ χαρὶ, πλὴν εἰ μὴ μέγιστον πτε ὄγκων ῥᾴη κᾷ πεκεφαλὼ, ὥσῳ ὅτι ὧν τοῦ φιλίσκῳ, καὶ διὰ τῶν ὑ ἱκανὸς ἐγῴρεῖν νικῆσαι ἢ ὅτι τῆς διαφροσύνης δύεπποιαν ὁ παῦλὼ, μήτ' ἐπόδεωος ὢν, μήτε θλίβων πᾶ φρένας. Hunc porro locum haud dubiè Erotianus indicat, in dictione ἀραιὸν, & ἀραιὸν πνεῦμα hîc τὸ ὀξὺ διαφθαῖμα, καὶ μὴ ὀθποχώνω significare scribit, quod Gal. Comment. 1. in Progn. & Comment. 1. in Prorrh. & Comment. 3. in hunc lib. τὸ διὰ πολλοῦ, καὶ, τὸ διὰ πολλοῦ χρόνου explicat.

παῦλὼ ἐπήρθη παρεφερὲς κυρτώμαῖα] Ex loco Galeni modò adducto satis apparet hîc παρεφερὲς κύρτωμα dici gibbosum quendam splenis tumorem & rotundum, indolentem, ac sine vlla inflammatione ex flatibus concretum, quique extra vergeret, non intrò reuellere, neque præcipuum vllum viscus premeret, quo ex dolore aut appressu difficultatem respirationis immutaret. τὸ δὴ ὑποχονδριῶν κυρτώμαῖα μὴ σὺν φλεγμονῇ dicit in Progn. Hippocrates quæ prius œdemata vocauerat, vt scribit Gal. Comment. 2. ἔπ δὲ τοῦτα, πάντες οἱ τῶν φῦσιν ὄγκοι, χωρὶς μὲ φλεγμονῆς ἢ πυρὸς γινόμενοι, πνευματώδεις, καὶ μαλιδὸ ὅπαν ὦσι περὶ σφαῖραι. Sic *Bioni lib. 2. Epid. οὗς δὲ παῦλὼ κυρτὸς ascripsit, lienis tumorem incuruum subnotans. Solétque Hippocrates externis quibusdam notis huiusmodi tumorum securitatem & lenitatem indicare, vt cùm ἐνῴκασιν ὑποχονδρίων λαπαρὸν, aut ὑποπλάπαρον & διαμήκη simpliciter scribit. *Sect. 2.

B

ἰδρῶτες ψυχροὶ διαπέλεοι] Frigidi isti sudores cùm per totum morbum perseuerauerint, mortem facilè denunciabant ex placito 37. lib. 4. οἱ ψυχροὶ ἰδρῶτες ἐκὼ μὲ ὀξεῖ πυρετῷ γινόμενοι, θάνατον ἐκὼ φρονιῦτερῳ δὲ, μῆκος νούσου σημαίνει. Quid verò cùm tanta extremorum perfrictio fuerit, vt ne amplius quidem ad calorem reuocari potuerint, eáq; cum sudoribus frigidis perpetuis, multis verbis fit ab Hippocrate celebrata, an non extremam huic ægro καῦ ψυξιν, & calidi natiui extinctionem adfuisse censebimus? Quòd si sic, mirum fortasse videbitur cur βραχυπνοίας nullam fecerit mentionem. καῦ ψυξις δὲ (vt inquit Galenus) μικραὶ πόνυκε πιεῖν πλὴν αὐαπνοὴ μὲ ἀραιόπτος. Sed profectò desipientiæ magnitudo cæteras omnes affectiones obscurauit, aut certè sub spiritus raritate, breuitas & tarditas quodammodo comprehendi possunt, multáque talia hoc in Medicinæ parente, qui quæ aperta sunt & obuia sicco pede præterit, obscura tantùm inculcat, subaudienda sunt.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Σιλήνὸς ὤκει ὀλὶ τοῦ Γλαφαμῶνος πλησίον. τοῦ Εὐαλκίδου, ὃν κόπων, καὶ ποτῶν, καὶ γυμνασίων ἀκαίρων, πῦρ ἔλαβε. ἤρξατο δὲ πονεῖν. καὶ ὀσφῦς, καὶ κεφαλὴ εἶχε βαρὸς. καὶ βαχνὴν εἶπ ἔκπυησις. ἀπὸ δὲ χειλίης τῇ πρώτῃ, χολώδεα, ἄκρητα, ἔπαφρα. κατάκορεα. πολλὰ δὶς ἔλθεν. ἔξω μέλαινα. μέλαιναι τὴν ὑποστάσιν ἔχοντα. διψῶδης. γλῶσσα ὀλίγη ξηρὸς. νυκτὸς οὐδὲν ὑκοιμήθη. δευτέρη, πυρετὸς ὀξὺς. ἀναχωρήματα πλείω. λεπτότερα. ἔπαφρα. ἔξω μέλαινα. νυκτὸς δυσφόρως. μικρὰ παρέκρουσε. τείτη, πάντα παρωξύνθη. ὑποχονδρίου ξυνάτασις ἐξ ἀμφοῖν τῶν διαμήκης, πρὸς ὀμφαλὸν, ὑπολάπαρος. ἀναχωρήματα λεπτά. ὑπομέλαινα. ἔξω θολερά. ὑπομέλαινα. νυκτὸς οὐδὲν ὑκοιμήθη. λόγοι πολλοί. γέλως. ὠδήν. κατέχειν οὐκ ἠδυνάτο. τεταρτη ἀφ' τῶν αὐτῶν. πέμπτη, ἀναχωρήματα ἄκρητα. χολώδεα. λαλιπαρά. ἔξω λεπτά. ἀναφαίνεα. σμικρὰ κατεύνοι. ἕκτη, περὶ κεφαλὴν σμικρὰ ἐφίδρωσεν. ἄκρεα ψυχρά. πελιδνά. πολὺς βληστρισμός. ἀπὸ χειλίης οὐδὲν δίηλθεν. ἔξω ἐπέξη. πυρετὸς ὀξύς. ἑβδόμη ἄφωνος. ἄκρεα οὐκ ἔτι ἀνέθερμαίνετο. ὕρησεν οὐδὲν. ὀγδόη, ἱδρῶσε δι' ὅλου ψυχρόν. ἀναθήματα μὲ ἱδρῶτος ὀξυ. θρά. τρομῶλεα. σμικρὰ, ὀξὺ ἰσόθι παρέμενεν. οὐκ ἀφίσταο. ἀπὸ ὀ χειλίης ἐρεθισμὸ σμικρὰ κάτωθεν λεπτὰ, οἷα ἄπεπτα, πολλὰ δίηξ μὲ πόνου. ὕρᾳ μὲ ὀδυνῶς δακνώδεα. ἄκρεα σμικρὰ ἀνεθερμαίνετο. ὕπνοι λεπτοί. κωματώδεες. ἄφωνος. ἔξω λεπτὰ ἀναφαίνεα. ἐνάτη, ἀφ' τῶν αὐτῶν. δεκάτη, ποτὰ οὐκ ἐδέχετο κωματώδης. οἱ δὲ ὕπνοι λεπτοί. ἀπὸ δὲ χειλίης ὅμοια, ὕρησεν ἀνθρόον ὑποπαχὺ κείμενον. ὑπόστασις κριμνώδης, λευκή. ἄκρεα πάλιν ψυχρά. ἐνδεκάτη, ἀπέθανεν. ἐξ ἀρχῆς τότῳ ἡ διὰ τέλεος, πνεῦμα μέγα ἀραιόν. ὑποχονδρίου παλμὸς ξυνεχής. ἡλικίη, ὡς περὶ ἔτεα εἴκοσι.

Æger Secundus.

Silenũ qui in Platamone habitabat, iuxta Eualcidis ædes, ex laboribus, compotationibus, & exercitationibus intempestiuis, ignis, hoc est febris vehementissima prehendit. Cœpit autem ex lumbis laborare, & capitis grauitate teneri, cum ceruicis distensione. Primo die ex aluo biliosa, syncera, spumantia, abundè saturata & affatim colorata multa prodiêre. Vrinæ nigræ, in quibus nigra subsidebant, sitibundus erat, lingua insuper arida, nocte nihil dormiuit. Altero die febris acuta fuit, deiectiones plures, tenuiores, spumantes, vrinæ nigræ, nox inquies & grauis, aliquantulum delirauit. Tertio omnia grauiora euasere, præcordiorum contentio vtrimque ad vmbilicum promissa, submollis, deiectiones tenues, nigricantes, vrinæ turbidæ, nigræ, nox insomnis, verba multa, risus, cantus, continere se non potuit. Quarto eadem affligebant omnia. Quinto per aluum secessere syncera, biliosa, læuia, pinguia, vrinæ tenues, pellucidæ, paulum ad intelligentiam rediit. Sexto circa caput tenuis & paucus sudor obortus est cum extremorum frigore & liuore, multa corporis incontinentia & iactatio, nihil demisit aluus, vrinæ restiterunt, febris acuta. Septimo voce defectus est, corporis summa non amplius ad calorem reuocari poterant, nihil minxit. Octauo sudor frigidus per omnia membra diffusus est, cum pustulis rubentibus, rotundis, paruis, varis non absimilibus, quæ permanebant neque abscessum faciebant. Aluus verò parum concitata, stercora tenuia, crudis similia multa non sine labore demisit, vrina cum dolore mordax reddebatur, corporis summa paulisper ad calorem reducebantur, somni exigui erant ac veluti sopores, vox defecit, vrinæ tenues & perspicuæ. Nono eadem fere omnia. Decima potum non capiebat, sopore detinebatur, somni autem exigui erant. Ab aluo similia prodibant, minxit affatim subcrassum in matella depositum. Quod subsederat hordei tosti nõ exactè moliti crassioribus frustulis simile erat, album, summa corporis iterum frigida. Vndecimo die obiit. Huic per exordia ad extremum vsque spiratio magna & rara fuit, & continens præcordiorum palpitatio. Ætatis annum agebat fere vigesimum.

Laborauit Silenus febre intensissima (id enim πῦρ apud Hippocr. significat) ex multis, crudis & frigidis succis, biliosis permixtis. Cuius externæ & euidentes causæ fuerunt (προφάσεις vocat Gal.) delassationes ex laboribus, comporationes liberales, & in-

tempestiuæ exercitationes, quæ diuersam quandam humorum permixtionem coaceruarunt. Liberalior namque potus & intem- A
pestiuæ ad motum actiones, crudi, frigidi, crassi & incocti succi magnam sobolem faciunt, laborum verò tolerantia biliosum &
acrem humorem procreat. Quo & conflictionis genere grauissimi in morbis casus accidunt, vt in hoc ægro videre est, qui per to-
tum morbum vehementer desipuit, sopore tamen tentatus est, vnde κωματώδης extitit, vt facilè appareat, variotum diuersi gene-
ris symptomatum concursum, ægrum vel iuuenem è medio sustulisse.

πλησίον τῶν Ευαλκίδεος] Hæc phrasis ædes Eualcidis mihi significare videtur, quæ apud Græcos est vsitatissima, vt οἶκων subaudias.
Cæteri interpretes prope filios Eualcidis dixerunt, vt in re dubia incertum secuti. Exemplaria duo manu scripta Ευκλείδου pro Ευαλ-
κίδεος legunt.

ὀκ κόπων] Ex delassationibus, defatigationibus & lassitudinibus dicere potui, sed labores vertimus, quòd κόπος dictio & effectum
& causam includat, & πόνος δὲ ἢ κόπου αἴτιος. Ex huiusmodi autem causarum longa consuetudine par est affectum fuisse corpus, ma- B
gnámque humorum promptè putrescentium congeriem coaceruasse, vt iam concepta flamma facilè excitaretur. Aliôqui dia-
riarum febrium causæ esse scribuntur à Gal. lib. 1. de diff. feb. & lib. 1. ad Glauconem. Compotationes autem addidit velut quas-
dam ad affectus dignotionem notas, vt scribitur in fragmento in librum de humoribus Hippocrat. Galeno attributo, his verbis,
ὅπω διέγνω Ιαν ποκράτης τ Σειλινὸν ὀκ πολὺ μαλῶν αὐ τὸν νενοσηκότα. Exemplar autem manu scriptum Regium non ita reconditæ vetustatis,
pro ἀκμῆρων, ἐπαίρων, manifesto vitio legit, vt æquius fuerit ne meminisse quidem.

ἤρξατο δ πονέειν] Significat statim initio dolorem prehendisse qui lumbos cum grauitatis sensu perreptaret, eorum humorum de-
cubitum & pondus denotans, qui postea commota aluo secesserunt, quod solet fere initiis febrium vsuuenire, vt commota & ef-
feruescente in vasorum amplitudine acri materia, doloris cum grauitate sensus lumbos permeet. Sic grauitatis sensum cum dolo-
re ad lumbos & caput referri par est ex ea lectione quæ nostris codicibus cum impressis est constantissima. ἤρξατο δ πονέειν, & ἰσχυῶ
& κεφαλὴ ἐκ βαρός, quamuis vetus vnus & recentior alter κεφαλῆς legant. Ceruicis autem contensio cum capitis grauitate & do- C
lore, humorum copiæ & crassitudinis signa sunt & πληθωρικὰ συμπτώματα, vt scribit Galenus Comment. 3. in Progn. vnde & κωμα-
τώδης postea dicitur. Aut certè eam quæ sursum fit vaporum delationem significat, vt eum deliraturum fuisse non temerè quis
suspicetur, vt nec fortè abfuturam hæmorrhagiam si spes vlla salutis affulsisset, aut per naturæ vires, quæ statim initio pessimis ca-
sibus prostratæ fuerunt aliquid tentari potuisset. Id enim quodammodo prædicunt κεφαλῆς βαρός, & καρηβαρίη, πραχέων πόνος, καὶ πρα-
χέων ὀδυνώδεα apud Hippocratem, maximéque ὑποχονδρίου ξυώπασις ὑ μετ' ὀδυνῆς, vt scripsimus antea. Hîc Caluus velut ἐκ θεωρίας,
superciliorum etiam grauitatem addidit.

χολώδεα] Significat hîc meracissima & exactè biliosa aluum profudisse, quod per χολώδεα ἄκρητα denotatur. ἔπαφρα verò quæ spu-
mantes deiectiones significant, acrium & mordacium humorum sobolem indicant, & agitationem feruoremque materiæ quæ
est in intestinis, à calido præter naturam emotæ. Idque in febribus ardentissimis videre est, in quibus spumans ista deiectio valde
colorata est, acris, mordax, crassior & grauiter olens, cum intensissima siti, & lingua nigricante. Possunt etiã huiusmodi deiectio- D
nes flatuum copiam in crassiore materia exagitatam portendere. Sunt namque ἔπαφρα quæ alibi Hippocrat. in Progn. & aphor.
ἀφρώδεα διαχωρήματα vocat, τὰ δ ἀφρῶδες Galen. teste Comment. 2. in Progn. ποτὲ μὲ πνεῦμα φυσῶδες ὑγρῷ δυςλύτῳ μεμιχθεὶ, ποτὲ δ θερμὸς ὢν
πολλὸς σημαίνει. ὀξέα τε γὰρ καὶ ἀφ' ἧς ὀκτὼ ἤτοι γινόμενον. ὀν μὲ τῇ παλαίστῃ, διὰ τὸ ἐν ἡσυχίᾳ μεμενηκέναι, ὀδὲ τὸ ἐν ἡσυχίᾳ ἐφυμένων λεβήτων, διὰ τὸ πολλὴν θερ-
μασίαν. Quas causas etiam repetit Com. in aph. 30. lib. 7. & Com. 1. in Prorrh. Cùm verò præcessisse capitis grauitatem cum dolore scripserit, vero non est ab simile spumantes istas deiectiones à capite progressum habuisse, ex placito 30. lib. 7. ὁκόσοισιν ἀφρώδεα
τὰ διαχωρήματα ὀντῶν σὺν τῇσι διψώσῃσι, τουτέοισιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς φλέγμα καταῤῥεῖ. Porro decreto quodam huiusmodi deiectiones infamat Hipp.
in Prorrh. quod huc maximè referri debet. ὀδὲ τοῖσι χολώδεσι ἀκρήτοισι διαχωρήμασι, τὰ ἀφρώδες ἐπιφύσημα κακὸν, ἄλλως τε & ἐσφυῶ παρεπληγκότι,
& παρενεχθέντι.

καῦσκορέα] Hanc vocem simpliciter aliquando effert Hippocrat. meræ & synceræ bilis excrementa intelligens. καῦσκορέα γὰρ καλοῦ
τὰ ἀκρατοχολὴ διαχωρήματα, vt scribit Galenus in Exegesi. Aliquando verò cæteris addita rerum affectionem auget, & sæpe καπνοκρέα E
χολώδεα, vt hîc quoque, ponit, deiectiones in plenum & affatim biliosas indicans, vt καπνοκρέα χολὴ, abundè saturatam & colora-
tam, hoc est meracissimam & impensè flauam bilem vocat. καῦσκορές nam que affectionis intensionem cui iungitur portendit, af-
fatimque & in plenum aliquid redundare significat. Quod quia fere de bilis repurgamentis Hippocratis disciplina effert, ea eiusce-
modi syncera bile saturata & affatim colorata significat, vt scripsimus nostris in lib. 2. epid. Comment. aliàs pluribus exemplis
rem ipsam comprobaturi. Mirum est igitur à Caluo & quibusdam interpretibus hanc dictionem genuinam Hippocratis doctri-
nam referentem & à Gal. in Comment. agnitam, negligi, ab aliis verò per (affatim) exprimi. Etsi enim καπνοκρές retundans quid
& expletum ac multum significat, hîc tamen, vt fere semper apud Hippocrat. coloris biliosi intensionem magis quàm rei essentiæ
augmentum mihi præseferre videtur.

διψώδης. γλῶσσα ὀδόντηρος] Galenus in Commentario γλῶσσα διψώδης, ὀδόντηρος legit, & pro ὑδὲν ἐκαμμήκη, ὑδὲ αὖ ἐκαμμήκη, duo exemplaria
manu scripta cum Asulano habent. Est autem magna in primo ipso morbi aditu valde malignorum symptomatum congeries, i- F
gnei caloris copiam & intensionem liquidò ostentans.

ξυώπασις ὑπολάπαρος] ὑπολάπαρον Hippocr. τὸ ὑπόκαυον, vt λαπαρὸν τὸ κενὸν, vt sit ὑποχονδρίου ξυώπασις ὑπολάπαρος præcordiorum con-
tensio submollis, subinanis, subuacua & flaccida, hoc est sine tumore, nullis hypochondrij partibus propria phlegmone laboran-
tibus, vt in Comment. interpretatur Galenus, & lib. 3. περὶ δυςπν. his verbis; ὥς ἐδὲν θαυμαστὸν, εἰ ἐπειδὴ ὀν τῆς μὲ ἄκρα περιεπτῶν, ὑπο-
χόνδριον ὑπολάπαρον, περιεῤῥῆ πνεύματῶδες τὸ καρδίᾳ. εἰ γὰ δὴ τὸ μὲ λαπαρὸν κενὸν, τὸ δ ὑπολάπαρον ὑπαιθρον, δῆλὸν ποιοῦν δυςποιοῦσιν, ἐφ' ὅσον αὐ τοῖς ἔχει
κακῶς τὰ καὶ ὑποχόνδριον. Idem quoque lib. 2. περὶ ἀπῶν ἐίπν. διὰ τὸ καὶ' ὑποχόνδριον ὕπασις, ἀλλὰ περιέῤῥηκεν, ὑπολάπαρος, δηλῶν ὡς ἐκ διὰ σπεῦ ἐγκω-
μεζαλω. λαπαρὸν γὰ τὸ κενόν. Erotiano etiam ξυώπασις ὑπολάπαρος explicatur ὑφάπαλος & χωρὶς βίας. De qua distensione verba faciens
Galenus Comment. 3. in lib. 3. Epid. πλὴν χωρὶς ὄγκου λέγει, & γίγνεσθαι ἀεὶ μὲ μικῶν ἀπαθῶν ὕπνων, ὀν διαθέσει δὲ πνι διαμενόντων ἀεὶ ἔνδον τὰ θερ-
μαίνομενον. Sic quoque Comment. 1. in lib. 3. Epid. ἡ δ λαπαρῶς εἰρημένη γεγενῆσθαι καὶ τὸ ὑποχόνδριον ὕπασις, δῆλον μὲ ὅτι τὸ ὅλ κενὸν δηλοῖ. τὸ γὰ κε-
νὸν ὀκ ἦ λαπαρὸν σημαίνεται. τῷ δ' αὐτὴκειται τὸ μετ' ὄγκου, καθάπερ τὸ πεφλεγμενον τῷ καταῤῥῷ. ὡς εἰ & ὅτω εἴπε, δεῖξε ὑποχονδρίου ὕπασις, ὄγκος δ' ἢ τῷ μὴ
γεγονέναι μεγάλῳ πλὴν φλεγμονῶν ἢ πάθος, ἢ τῷ καὶ τὸ σιμὰ μόνον, οἷς θεραπευόμενοι τὴν γαστέρα. Quibus ex locis satis apparet ὑπολάπαρον ξυώπασιν G
dici distensionem hypochondriorum quæ sine tumore vllo aut dolore, aut etiam magna inflammatione fiat, nullo subsistente
his in partibus proprio affectu, sed internarum partium affectionem consequente. Quam quidem aliquando simpliciter effert
Hippocrat. aliquando etiam quibusdam externis additis notis secutioi eam eius leuitatem circumscribit, vt cùm oblongam, aut ad
vmbilicum protensam, aut etiam extra vergentem scribit. Hîc verò Galenus eam distensionem intelligere videtur, quæ septi
transuersi inflammationi adiuncta, subinane subuacuum, hoc est sine tumore aliquo proprio hypochondrium relinquit, inter-
naque veluti retractionis, propter partium continuitatem, externas quasdam notas, hoc est oblongum quoddam vtrimque sub-
inane spacium, & ad vmbilicum protensum facit. Quod si sic, non potest non huiusmodi inflamationi coniuncta esse difficilis re-
spiratio, quæ densum & paruum spiritum faciat, cùm offensam ipsam septum transuersum sentiat. Scribit enim Galenus lib. 3. περὶ
δυςπν. εἴτ' ὄγκος τις ἐὴ θλίβων τὴ καὶ στενοχωρῶν. ὁποῖόν τ' αἰωπνευστικῶν ὀργάνων, εἴτ' ὁ δυὼν περὶ τὴν μέσον, ὕτω πλησιάζον τῆς αἰωπνευστικοῖς, ὡς κινεῖν μένοις αὐτοῖς
συγκινεῖσθαι, πυκνὸν & μικρὸν ἔναι τὸ πνεῦμα. Quod etiam in tota δυςπνοίας πραγματείᾳ est constantissimum. Indéque eò magis mirari sub- H
est quòd scripserit Gal. lib. 2. περὶ δυςπν. Huic ægro nullam adfuisse respirationi destinatorum organorum compressionem aut do-
lorem, quæ profectò septi transuersi phlegmonem necessario sequi videntur. Qui locus quia hunc ægrum totum explicat, inte-
ger apponendus est. ὁ δ' ἐφεξῆς τούτῳ γεγραμμένος Σιλινὸς, ὃ καὶ αὐτὸ ὀν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις μαῖζε τὸν ἔμπροσθεν λόγον, ἐμνημονεύσαμεν. ὅπῃ δ' ἀφαίρε-
τὸ καὶ μέγα

A καὶ μέγα & αὐτὸ ἔχε τὸ πνεῦμα. & ὅπ παρεφρόνησαν ὀν ἐκείνοις ἐδείξαμεν. ὅπ δ' ὑδέμία διαθεσις διὰ ἀυπῦ νικῶσῃ δυναμένη καθαφροσύνῃ, ὀν τῷδε λεχθέσε-
σαι. ἢ τῷ τι τῆς τοίτης τοῦ νοσήματος ἐμφάσεις ἐμφαίνοσιν ἐξ ὧν & τῶν γεγραμμένων. ὑποχονδρίου ξυώπασις, οἷς ἀμφοτέρων καθαφαίνεται, περὶς ὀμφαλὸν ὑπολάπαρος.
ἐκκοῦ & περὶς ὀμφαλὸν ἀπχόρει ἡ σώπασις, & ἀτ' ὀδύνη τέ, ὑτ' ὄγκος ἀξιόλογος, ἀλλὰ & τὰ ὀδὲ τῶν πλευτῆς ἐρημένων. ὑποχονδρίου παλμὸς, οὐχ ἱκανῶν οὐδ'
αὐτὸ τ' ὀκ τῆς καθαφροσύνης ἀλλοιῶσαι δύςποιαι. ἐρρέθη γὰ ἤδη μακεράκις, ἢ πολὺ πόνον δεῖν ἔχ] περὶ τὴν τῆς ἀέπνοιας κινουμένων μορίων, ἢ φρενοχωρεῖσθαι τὰ
τ' αἰωπνευστικῶν ὀργάνων, ἵνα μικρὸν & πυκνὸν ῥηίπτῃ τὸ πνεῦμα. ὀκ οὖν ἐὰ οὕτως ὁ Σιλινὸς ὡς καὶ οὐσ' ὁ Θεόφραστος ὁ φιλόσοφος ἔχε πνὰ διαθεσιν ἐπίσεσιν, ἀμφοτέρω
δυναμένων τὰ αἰωπνεῖν, ἢ μὴ καθαφροσύνῃν. οὔτε γὰ πάνυ, ὅτε ἀλυῖς τῆς ἀέπνοιας τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ἀλλ' ὀυδὲ καῦσυξεῖς τὸ ἐν τῷ πείτῳ τ' ὀδὲ τῆς ἡμέρου
ἐδείξαμεν Ρυθιωνί τε & τῇ Δεάλκης γυναικὶ γενομένῳ. Quo ex loco abundè probat Galenus nullam satis idoneam affectionem fuisse, quę delirij respirationem immutaret, itaque rarum & magnum spiritum per totum morbum obtinuisse. Vt coniiciendum sit hanc septi transuersi inflammationem, aut prope nullam fuisse, aut certè tam parum insignem, vt delirij magnitudinem, tam multis & appositis verbis descriptam, nec superare nec æquare poterit. Aliôqui profectò, cùm nulla quantumuis leuis septi transuersi phle-
B gmone contemnendas notas edat, ex proprio quodam Hippocrati disciplinæ genere, quo paruum & densum respirationis genus per se facile & conspicuum, sæpius notione concipiendum relinquit (vt scribit Galenus) hîc quoque non temerè inducendum erit, sed ab alio respirationis genere delirij indice euictum, nil præter notionem reliquisse existimandum. Etsi namque adolescenti in Meliboea lib. 3. epid. difficilem istam respirationem ex leui omninò hypochondrij distensione, ab insigni delirij magnitudine euictam, nominatim his verbis perstringit, πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, διὰ χρόνου: id tamen eo animo factum apparet, vt contra rarum respirationum affectiones ob oculos poneret, earúmq; paria momenta faceret, cùm delirium hypochondrij tensionem in respiratio-
nis certamine superasse videatur. Quod hîc ne sibi quidem faciendum esse existimauit, nõ magis quàm in Hermocrate lib. 3. epid. in quo cùm molliter contensum hypochondrium dixisset, deliriíq; mentionem fecisset, per capitis tamen & lumborum dolorem, ex septi transuersi inflammatione, paruam & densam respirationem, ne eius quidem tantilla mentione facta, subintelligi voluit, non secus ac in plurimis aliis ægrotis qui sequuntur, aliísque descriptis lib. 3. Epid. videre licet, in quibus ne expressa quidem spi-
C randi difficultas in mentem reuocanda est. Porro quæ hîc adduntur ξυώπασις notæ & circumscriptiones, vt καθαφαίνεται, ἐξ ἀμφοτέρων, περὶς ὀμφαλὸν, ὑπολάπαρος, eæ certè vt inflammationem ipsam leniunt, ita nullum proprium hypochondriorum affectum, sed internarum earum partium non insigne vitium indicant, vt non temerè mirum subeat quodammodo ista in septi transuersi phlegmone cerni possint. Etsi enim ξυώπασις per se aut etiam ὑπολάπαρος additum, de septi transuersi inflammatione Hippocrati dicun-
tur, vt in Herophonte postea, & Hermocrate lib. 3. Epid. patebit, & in ægr. 12. huius libri φλεγμονὴ ὑπολάπαρος ὀκ τοῦ ἔτου μέρεος, de eadem phlegmone sumi debet: Cæteræ tamen adscriptæ notæ ei vix attribui posse videntur, si additæ eam excludunt, vt ex Galeni quibusdam locis cuiuis coniicere licebit. Scribit enim lib. 2. περὶ δυ. πν. ἢ ὁ καθ' ὑποχόνδριον ἔνταση ἐξ ἀμφοτέρων ἢ μερῶν, τάχ' αὖ πῃ δόξειεν μικρὸν & πυκνὸν ἰφᾶσθαι τὸ πνεῦμα. δι' αὐτὸν γὰ οὐ μόνον ἀφ' αὐτῆς ἔγραψεν, ὀνεδίξας νενικημένων εὐλόγως ὑπὸ τῆς καθαφροσύνης. ἢ γὰ ἀπῶς ἐὰ πυ-
λῶν ὁ καθ' ὑποχόνδριον ὕπασις, ἀλλὰ περιέῤῥηκεν, ὑπολάπαρος, δηλῶν ὡς ἐκ διὰ σπεῦ ὄγκῳ μεγάλῳ. λαπαρὸν γὰ τὸ κενόν. ὀκ ἦ τοῦ, καθαφαίνεται, πολὺ καλλίον ἐμφαί-
νει ὁ πολλάκις αὐτῆς λέγει, τῷ αἰωπασμένῳ ὑποχονδρίῳ. ὅταν μὲ γὰ ὑπὸ τῶν φρενῶν τείνηται, τὸ τε μὲ αἰωπᾶται τε & καπνοκρίνεται πᾶν, ἐλκόμενον εἰς τ' ὑπό-
D χεια. ὅταν δ' ὑπὸ πνος τῶ κάτω, καθαφαίνεται πλωκαῦδ' ἡ πάσις φαίνεται. ὀδὲν γὰρ ἔστιν ὅδε τὰ θεραπεῦσαι τὸ καπνοκρίνον αὐτὸ, ὡς καὶ τῶν ὅδε τὰ θῶ ἐκκας, ἀλλ' τε νεῦσι πλευ-
ραῖ, & τὸ σέρνον. ἐ μόνον ὀυδ' ὀὐ πόνων, ὀδὲ λοι, ὡς σμικρὰ παῦσαι πάσιν ἡ κῆ τὸ ὑποχόνδριον διὰ διαθεσις εἰς δυςποιεῖν χρῆσιν, ἀλλὰ καὶ ἀυτὸ, τοῦ πεσεῖν ἀφ' ἡ
Ιπποκράτω περὶ τῆς ὀδύνης ἀυτῷ μνῆσιν. ἐ γὰ αὖ ἐσιώτατον ἐστὶ τὰ ἐν ὀδυνηρῷ, ἐδοὶ ὀὐ ἀυτῷ μνῆσιν ἢ πάντων ἀρχὴ παρέρχεσθαι. εἰ δὲ οὖν τάυτα μὲ ἐν πό-
νῳ σμικρὰ, ὕτε γὰ ὄγκος τις ὀν αὐτῷ μέγας, ὕτε πόνος, ὕτε τὰ φρένας ἐθλίβεν, ἀλλὰ κῆ τῆς χαρᾶς ὅλου ἐξεστέλκε, τῇ καθαφροσύνῃ σ' ἡ ὑδὲν ὀνίδει περὶς τὸ μεγεθος
ἔῃ] & χαλεπῶς τὰν, κῆ λόγον ὀνικῆτη τελέως ὑπὸ αὐτῆς, ἢ κῆ τὸ ὑποχόνδριον διὰ θεσις, ὥστ' ἠμέλεσθαι ἢ ὅλου τοῦ νοσήματος πλὴ αἰωπν ἢ διὰ θεσις. ἔχε σ' ἡ ἡ λέξις ὧδε. πνεῦμα ἀραιὸν,
διὰ τὸ τ' οὖν & ὁ Ιπποκράτης ἀμφοτέρων ὁμοῦ μνημονεύει, τοῦτε τῆς δυςπνοίας ἐδοὺς, & τ' κῆ τὸ ὑποχόνδριον διὰ θεσεως. ἔχε σ' ἡ ἡ λέξις ὧδε. πνεῦμα ἀραιὸν,
μέγα, διὰ χρόνου. ὑποχονδρίῳ ἔνταση ὑπολάπαρος ἵνα μὴ τις ἀρῆται παρέλθοι τὸν λόγον, ἀλλ' ἕξῆς ἀλλήλων σύναγοιτ' ἀμφὸ διὰ θεσίς, ὀναλλὸν ἐκ ἐδος δυναμένοις ἐρ-
μάζεσθαι πεφυκότας, ὀδὲ πιεσθέποιτο τὴ αἰῆλαν, τοῦ κρατῆσαι μὲ τελέως πλὴ καθαφροσύνῃν, νικηθῆναι δ' πλὴ καθ' ὑποχόνδριον ἔνταση. Qui locus integer apponendus fuit, tum quòd plurimùm ad præsens institutum faciat, tum verò quòd in excusis codicibus aliqua ex parte mendosus
fit. Idem quoque paulò pòst, ἀλλ' Ηροφῶνῖν μὲ, ὁ, τε καλλιὶ ἐπήρη, καὶ ὑποχονδρίᾳ φησὶ ξυώπασις, ἐκεῖν περὶ θεῖς, ὑπολάπαρος, ὑδὲ καθαφ[illegible]νης, ὑδὲ
E περὶς ὀμφαλὸν. ὥς τε τοῦτο τὸ κῆ τὰ φρένας ἐφαπτόμενον. εἰ γὰρ ἐδὲ ἐνθήσειν ἢ μὴν ὀν τοῖς πρὶν ἢ καθαφοῖς αἰῆλαν, τὸ περὶ τὸν τε καὶ κοιλοπάθον αὐτῶν ὑγιαῖνον.
Rurfúsque deinceps, ὁ δ' δεύτερος Ερμοκράτης, ἤρξατο, φησὶν, ἀπὸ τῆς θεσεῖν καφαλῆς, ὁσφῦς, ὑποχονδρίᾳ ἔνταση ὑπολάπαρος, ὑμῖν ὀδὲ κάτω καὶ περὶ ὀμφα-
λὸν ἔῤῥετο ἢ πάσις, ἢ ὅτε περιμένει ἐξῆς, ἢ ὅτε πρὸς ἐξ ἀψεν. ὦ δ' ἥλιον, ὅτε περὶς ἢ φρενῶν φλεγμαίνοσιν αἰσθάνεσθαι τὸ ὑποχόνδριον. καὶ διὰ τὸ καὶ ὑπολάπαρον
ἐφάνετο, ὡς αὖ μηδεμίαν οἰκείαν ἔχον φλεγμονῆν. Quibus ex locis luce clarius patet, additas istas ad hypochondrij distensionem affectio-
nes, leuiorem affectum circumscribere, & externas istas veluti notas septi transuersi phlegmonem eleuare. Vt profectò quodam-
modo insolens videatur subinanem & subuacuam istam præcordiorum contentionem, protensam vtrimque ad vmbilicum sub-
mollem & flaccidam superficiem denotantem, huic inflãmationi attribui, cùm istud non sine in signi septi transuersi noxia con fici
queat, neque possint ista cum Hippocratis disciplina leuiter cohærere. Nisi si quis πλὴν ξυώπασιν ὑπολάπαρον, ad inanem hypochon-
drij ex leuii illa septi transuersi inflammatione retractionem referat, reliquas autem notas ad propriam earum quæ in hypochon-
F driis latent partium affectionem, eamq; subleuem, reduci posse censeat. Sic enim tumoris & doloris, atque etiam inflammatio-
nis expers hypochondrium, ex contemnendo partium internarum affectu, & externarum notarum comprehensione indicabitur, suaq; constantissimę arti constabit autoritatis integritas. Cuius vel aliquod dogma prodere, nefarium & conscleratissimum scelus esse iudico. Atque eo nobis non illubenter progrediendum fuit, quòd veri inuestigandi nullus sit modus, nisi inueneris, & quærendi defatigatio omnis turpis existimanda sit, cùm id quòd quæritur sit pulcherrimum. Porro nihil refert an καθαφαίνεται περὶς ὀμφαλὸν ὑπολάπαρος legas. Potest vtrumque separatim intelligi, ἐξ ἀμφοτέρων καθαφαίνεται, περὶς ὀμφαλὸν, ὑπολάπαρος, vt ex superioribus Galeni locis satis patet. Exemplaria manu scripta duo, ἐξ ἀμφοτέρων, non ἐξ ἀμφοῖν legunt, cum Galeno.

διαχωρήματα λεπτὰ] Deiectiones tenues dicuntur, quæ crassis opponuntur, vt scribit Gal. in Progn. quales sunt fere liquidæ & aquosæ, quæ in magna humorum copia cruditatem & partium naturaliũ imbecillitatẽ indicant morborũq; initiis fere apparent, vt crassæ morbo eunte in iudicationẽ, vt scribit Gal. Sic ægr. 1. lib. 3. epid. post. st. pest. διαχωρήματα χολώδεα, λεπτὰ, ὑγρόπεα interpretatur
G Galenus. Nigricantes autem & subnigras vi morbi fuisse est vero simile, ex intensissimo febris ardore exaßata flaua bile, cuius magna fuit hoc in morbo permixtio. Aliôqui deiectiones nigricantes, quæ vi naturæ & excretione critica demittuntur, salutares sunt, quales fiunt vbi sanguinis fæx aut limus ex splenis repurgatione deponitur. Quarum deiectionum meminit Hipp. aph. 21. lib. 4.

ἔεα θολερά] θολερὸν de vrinis turbidis & pertubatis dici Hippocrati solemne est. Sunt autem tales crassæ, magnámque crudi humoris copiam & putredinem denotant, cui admixta est plurima flatulenta materia, quæ à calore præter naturam agitata, vapores plurimos subleuat, totósque corporis humores commouet. Præcipuè verò huiusmodi perturbatæ vrinæ apparent in crudorum morboum initiis, vbi ab intemperante victu plurima pituitæ vis, & crudorum crassiorũmq; succorum soboles, biliosum humorẽ permixtum habet. Cuius agitatione & feruore flatus & vapores plurimi, velut permota crassa materia, subleuantur, & magna fit humorum concepta puttilagine perturbatio. Cuiusmodi vrinas sæpe videre est in perniciosissimo illo morborum genere, in quo humori crudo permixta flaua bilis plurimùm efferuescit, quo conflictatum hunc ægrum fuisse prius diximus. Plęrunq; etiam tales
H apparent in peruicacissimo autumnalium febrium genere, huiusmodi contrariorum succorum permixtione. In quibus omnibus, grauissimus capitis dolor, ex vaporum sursum latione humorumq; raptu meritò expectãdus est, vnde caput repletur & membranæ distenduntur. Sæpius etiam cõuulsiones, παλμοὺς, delirium, stomachi fastidia & anxietates, grauissimósq; alios casus, tandemq; excidium afferunt huiusmodi vrinæ, præcipueque si perpetuò turbatæ manent, neque depositæ subsidunt aut ad mediocritatem

redeunt, vt ex hoc ægro & Philini vxore postea coniicies. Sunt igitur Hippocrati ὕδατα θολερὰ, τὰ αὐαπτόμενα, vrinæ perturbatæ, turbidæ, ac, vt scribit Galenus in Prorrh. εἰ δὲ τῷ ὑποστάσιν αὐαπτερύξειας, velut si ea quæ intus plurima subsidunt commoueris, spissæque & densas vrinas feceris, quas Hippocrat. aliquando διαύγεα & παχέα ὕδατα vocat, suntque omnes ex turbidarum genere, & vt scribit Gal. Comment. 1. in Prorrh. τοῦ τ' ὠλιβοῦ χυμοῦ πλήθει ἢ πνεύματος δέντος, ἢ πιαίνοντ τοῦ ὕδατος ἰδέα σύμπτωμα δόξαν. Easdem quoque idem Medicinæ parens εἰς ὑποζύγιον aph. 70. lib. 4. facit, ex hisque meritò capitis dolorem suspectat. De his enim τὸ θολερὸν ὕδωρ interpretatur Com. 1. in Prorrh. his verbis, ἀλλὰ τὸ μὲ ὕδωρ ὁ ποῖον δεῖ τὸ θολερὸν, ἡμεῖς τὸ νοοῦμεν ἀκούοντες ἐκπόνοι τοῦ αὐξόμενον λεγόμενον θολερὸν ὕδωρ. καὶ ὁ Ἱπποκράτης ἐδίδαξεν αὐτὸ εἰπών, εἰ δὲ τῷ ὑποστάσιν αὐαπτερύξειας. εἰκάζει δὲ αὐτὸ καὶ τοῖς τοῦ ὑποζυγίου. Clarius verò Comment. 1. in lib. 3. Epid. has vrinas explicat, & ex genere crassarum non subsidentium facit. Inquit enim, ἐπεὶ δὲ διὰ παχέα δηλοῖ γεγονέναι τὰ ὕδατα διὰ μὴ καθιστάμενα, πάντως μὲ δήπου τὰ πιαῦτα, τοῦ αὐαπτερυγιόντος τὸ θολερῶν ὄντα, ὡς ὅπερ εἴωθεν ὀνομάζειν.] ἔστι δὲ ἀεὶ τὰ πιαῦτα παραχῆς ἀπόπτυα δηλωτικά, πολὺ τὸ φυσῶδες ἐχούσης πνεῦμα, καὶ διάφορ τὸ γλεῦκος. διὰ τοῦτο γὰρ τὰ κεφαλαλγίας συμπίπτουσι τοῖς τὰ πιαῦτα ὀρέγειν, ὅτι τὰ κεφαλὴ αἰωρεῖται πνεύματος ἄματος θερμοτέροις χυμοῖς, ὑφ' ὧν ἐκκόπτ ὄτι τὰ ἀγευστίαν αὐξηθῶσι, καὶ κίνδυνον ἔσεσθαι τοῦ διαφορισμοῦ, ἐὰν οἱ χυμοὶ δριμύτερα πυκνὰ ᾖσι. Sunt igitur θολερὰ ὕδατα retur batæ & turbidæ vrinæ, quibus opponuntur τὰ καθαρὰ, vt θολερὸν turbidum & turbulentum, & θολερεῖν τὰ ταραχίζεσθαι significet. Atque earum vrinarum meminit prius sectione secunda, in pernicio sissimis illis febribus quæ ad tertianarum naturam propius accedebant, & admodum crudorum & multorum succorum copiam indicabant, qualem huic ægro adfuisse par est. Dixit enim θολερὰ δὲ καὶ ὑδαρὲς καθιστάμενα, οὐδὲ ὑφιστάμενα. Sic libr. 2. epid. sect. 3. ὕδωρ παχὺ καὶ θολερὸν dixit, paulóque post κοιλίης θολερότητα, & κοπρώδεα θολερὰ de aluo conturbata & fæcibus alui conturbatis expressit. Quid verò sit θολερὸν πνεῦμα Hippocrati aliàs dicendum occurret, & huius dictionis exempla plura erant accumulanda. Hîc verò vbi post θολερὰ ὑπομέλαινα legitur duo exemplaria Regia μέλαινα habent, quam lectionem omnes, præter Cornarium, secuti sunt interpretes. Eas enim vrinas ex multa flaua bile in hepate deassata fieri par erat, quales in febribus ardentibus & phreniticis apparent, (vt scribit Gal. Com. 1. in Prorrh.) & in malignorum symptomatum genere accensentur, quòd calidi natiui promptum exitium minentur.

λόγοι πολλοὶ, γέλως, ὠδίν.] His verbis desipientiæ species demitigatur ex aph. 53. lib. 6. & verò benigna humoris succulentia ex huiusmodi delirio indicatur. Quod etiam indicat Galeno attributum fragmentum in lib. de humoribus Hippocrat. cùm huius loci his verbis mentionem facit, καὶ ἀλλαχῇ αὐτὸς μαρτυρεῖ, ὡς ὀν τῷ πρώτῳ περὶ ὀπτημάτων φησί. Σειλινὸ μὲ τοῦ ἐπιφάνους μετ' ὠδῖνς καὶ γέλωτος. Et hic locus quoq; adducitur à Galeno lib. 2. περὶ δυσπν.

λεῖα] Lævitas ista quæ aliquando ὁμαλότης dicitur, in essentiæ æqualitate eorum quæ excernuntur spectari debet, quæ vt bono est si æquales per omnia naturæ vires, & æqualiter à natura euictam materiam significet, sic insigne malum est si omninò & æqualiter superatas ab humorum vitio naturæ vires significet. Perpetuam namque & ita constantem per omnia prauitatem portendunt, vt ne recreãdis quidem viribus locus esse videatur. Sic ista lævitas tam in malis quàm bonis accensenda est. Aliôqui propria ferè est pinguium & viscosarum deiectionum, de quibus hîc sermo est, quæ nihil habent asperitatis, sed omninò constantem habent in lævitate essentiæ æqualitatem, ideóque etiam insigne vitium. Huius lævitatis his verbis meminit Galenus Comment. 2. in Progn. λεῖον δὲ γένεται παῦ ὁ ποιῶ τοῦ ὀκχριτομένου τοῦ σώματος ἢ διὰ τὸ ὁμαλῶ πέψιν ἴσχν, ὥστ μηδὲν ἀστὶ διῆμ περιεγγύμενον μέρος παῦ ὀκ τῆς φύσεως ἀλλοίωσιν, ἢ διὰ ἰσχυρὰν σωπήξιν, ὡς μηδὲν ὑπῶν τοῦ μέλους τῆς ὑλης, εἰπαῖς ὑποπηφθῶμ ὡς τοῦ ὀμοῦ ὅτ. χρηστὰ, βελτίω, παῦτ' δεῖν ὁμαλῶς φαινόμενα, κ' τὸ αὐτὸν τρόπον, ὅτ. μηχθὲν χρέφρω καὶ παῦτα πάντ' ὄντα, ὁμαλῶς ὄντα πιαῦτα. τὰ μὲ ἀ τῆς φύσεως κόσμον δεδειγμένα, τὰ δ' τὸ μοχθηρίας ἄχρι.

λιπαρὰ] Pingues istæ deiectiones ignei caloris vim & putredinis feruorem significant, à quo corporis pinguedo fusa & colliquata merè biliosis & mordacibus secessibus permiscetur. Quod in ardentissimis febribus contingit, in quibus etiam aucto deinceps igneo illo & præter naturam calido, inualescentéque obstructione putredinis fomite totius corporis moles consumitur & colliquescit, demittuntúrque propriæ colliquationis excretiones, quas à pinguibus & viscidis apud omnes Medicos distare scribit Galenus Comment. 3. in lib. 3. Epid. suntque admodum exitiales, & in pestilentissimis febribus cernuntur, suntque vt plurimùm glutinosæ, spumantes, graueolentes, & vehementer tinctæ, quales fere notantur in ægri 3. lib. 3. Epid. dispensatione. Pinguedo autem cùm à mediocri etiam calore liquetur, non æquè præsentem perniciem minatur, & pingues deiectiones reddit, quales fieri scribit Gal. Comment. 2. in Progn. σωπικομένης πιμελῆς ὑπὸ πυρώδους θερμασίας, colliquationémque eam indicat quam per glutinosas deiectiones intellexit Galenus in Progn. quæ ex pinguedine liquata ab igneo calore non tamen vehementer maligno fieret. Nam cùm plura sint σωπήξεως genera apud Hippocratem, vnum tamen valde est suspectum & citam mortem minatur, nec nisi in pestilentissimis febrium generibus & morbis acutissimis cernitur, cuius meminit aph. 25. lib. 7. & in Progn. Hippocrat. & Gal. lib. 3. Epid. Altera leuiora quidem, vt cùm σώπηξις πλὴ ἰσχυότητα & corporis imminutionem indicat, cuius meminit aph. 28. lib. 2. & cùm viscosas & pingues deiectiones colliquationis pinguedinis indices ponimus, quod facit in Progn. Galenus. Quæ quidem omnia pro collata inter se dignatione, pares improbitatis gradus efficiunt. Neq; est hîc mirum in febrium ardentissimo & pernicio ssimo genere, ex biliosis, feruidis, & mordacibus deiectionibus, viscosas & pingues deiectiones ex pinguedinis fusione deturbari. Cæterùm monendum est hîc variare nostros codices, duóque exemplaria peruetusta manu scripta pro λιπαρὰ, λίαν λιπαρὰ, quod significat perquàm pinguia, legere, quam lectionem secuti sunt duo Galeni interpretes.

διαφανεῖα] Vrinæ pellucidæ & perspicuæ consistentiæ tenuitatem & morbi cruditatem indicant, præcipuè verò vbi cum albedine apparuerint, quæ aquosæ & dilutæ dicuntur, talésque præsentissimum exitium portendunt, vt scribitur in Cois Præsagiis. λευκὰν ἢ καὶ κατεχόμενον διαφανὲς ὕδωρ, πονηρὸν, μάλιστα ὦν φρενιτικοῖσι ὀπωφαίνεται. Quales etiam describit aphor. 72. lib. 4. Hippocrat. vbi διαφανία λευκὰ simul iungit, & ὑδατώδεα interpretatur Galenus. Quum verò hîc διαφανία, λεπτὰ, simul expressérit, præter consistentiæ tenuitatem eas vrinas, quæ colore etiam cruditatem significant, intelligere videtur. Nam cùm probatas vrinas consistentia & colore moderatas esse oporteat, eas quæ in vtroque extremorum genere peccant, crudas esse dicimus. Siue igitur hîc διαφανία ὕδατα dilutas & colore aqueas, vel liquidas vrinas intelligas, siue colore biliosò syncero exundantiore tinctas, qualia πυῤῥὰ ὕδατα καὶ λεπτὰ in Progn. vocat, eæ partium naturalium imbecillitatem & morbi cruditatem significant, & perspicuarum vrinarum nomen meritò obtinent. Sic enim scribit Galenus Comment. in aphor. 72. lib. 4. τὰ δ' ὑδατώδεα τοῦ ὕδατος, πιαῦτα τὰρ ὅτι διαφανεῖα λευκὰ, παμπόλλω τι πλὴ ἀπεψίαν δηλοῖ, καὶ παρείπ τῆς ξανθῆς χολῆς ἄπωσιν πλὴ ὁρμῶν αὐτὸ γεγονέναι παρὰς τὴν κεφαλήν. διαφανῆ μὲ τοῦ γίνεται ποιν ὕδατα, χωρὶς ὁ λευκὰ, λεπτὰ μὲ ὄντα τῇ συστάσει, χολώδη δ' τῇ χρόᾳ. τὰ δὲ διαφανῆ τι ἅμα καὶ λευκὰ, πλέως ὄντ ὑδατώδη. Quæ causa fuit vt ambigui vitandi ergò διαφανεῖα ὕδατα, quòd hîc albis non iungantur, dilutas, ne cum aquosis coinciderent, non verterim, cùm alias tenues pellucidas, non tamen aquosas esse intelligerem. Quod tamen fecit Celsus cap. 4. lib. 2. Hippocr. aphorismum hoc modo interpretatus. Diluta quoque alba vitiosa est, sed in phreniticis maximè. Quanquàm certè qui volet dilutas hîc vrinas subaudiri, is meum assensum habebit non valdè repugnantem, vt biliosi humoris aliò raptus quidam factus esse videatur, talésq; subnotabũtur vrinæ, quales in febribus ardentibus descripsit. 3, his verbis, ὕδατα ὑδατώδεα πολλὰ, καθαρὰ καὶ λεπτά. Huiusmodi namq; non temerè cerni potuerunt, quòd morbus in dysenteriam ex iudicatione solueretur, bile per aluum transfusa cum tenuibus & biliosis recrementis. Et certè illic τὰ καθαρὰ idem quod hîc διαφανεῖα sonare videtur. Etsi enim puræ & liquidæ vrinæ crassis & turbulentis opponuntur, illic tamen tam consistentia quàm colore liquidas, transparentes, pellucidas & perspicuas significant. Quæ affectiones in retur batis exprimi non possunt. Quod sequitur σμικρὰ κατιδόντα, aliter distinguitur. Exemplaria duo manu scripta μικρὰ legunt, & ab aliis distinguũt, vt ad vrinas referatur, & paucas intelligant, idq; fortassis ea ratione quòd fluente aluo & tenuibus biliosisq; deiectionibus, parcior humor ad vrinæ vias diuertat, aut certè ad eas quæ sequuntur vrinæ suppressiones quæ delirij præsensionẽ aperiunt, referunt. Eamq; lectionẽ secuti sunt Galeni interpretes. Nos maiorem codicum consensum & reliquos Hippocratis interpretes imitati, popularem magis & huic scriptori familiarem lectionem secuti sumus, vt ne dicam dilutam & tenuem vrinam fere soluere esse

A esse liberalem, & statu 3. ὕδατα ὑδατώδεα πολλὰ adscripsisse. καπνώδεα autem ἐπιφορέει, ἢ ὀδωδότα, interpretatur Galenus in Exegesi, quod semel dictum sit.

βληρισμὸς] Dictio est ex media Hippocratis schola deducta, quę ῥιπασμὸν, hoc est corpotis iactationem, incontinentiã, inquietudinem, conflictationẽ, & inconstantẽ agitationẽ significat, cùm ab efferuescente & putri exagitata in primis venis, quæ sunt circa ventrẽ & hypochondria, humore acri, natura solicitata & obsessa, perpetuò se excitat & cõmouet vt onus depellat, subindeq; corpus incontinenter iactat, stare loco nescit, corporis figurã mutat, membra dissolutè dispergit, & præsentẽ rerum statũ fastidit, fitq; stomachi fastidiũ & vellicatio, ex eaq; humorũ ebullitione, interna ardent, summa verò corporis frigent. Quod pestilentibus & malignis febribus accidit, quæ foris mites sunt, intus cõturbant (inquit Auicennas) & in quibus pessimè conflictantur ægri. Significat igitur βληρισμὸς, ῥιπασμὸν, ἀσπορείλω, δυσπορείλω, ἄσλω, ἄλυσιν, ὀξύκλω, aut ὀξύκλω, quæ sunt Hippocrati celebrata nomina. Sic ῥιπάζει ὁ ῥιπάζεις dicuntur ægri qui in lectulo conflictantur, & incontinenter membra corporis mouent & dispergunt, quemadmodũ conflictari simpliciter dixit Celsus cap. 3. lib. 2. non secus ac διερῥιμμένοι Hipp. dicuntur, οἱ πὰς χεῖρας ὁ ἀγχιλου, ὁ τὰ σκέλεα ἀνωμάλως διερῥιμμένα ἔχουσι. * Celsus iactare brachia & crura, & inæqualiter dispergere dixit. Quæ omnia ὀξύκλω significant, vt inquit Hippoc. Cuius causas duas ventriculi vitium & vitium imbecillitatẽ facit Galenus, vt indicauimus nostris in lib. 2. Epid. Com. †Inde etiam fortè pendet ἔρίψις, qua dictione vtitur Hippoc. lib. περὶ χυμῶν & lib. 6. epid. ‡ quæ significat illam incontinentiam & conflictationem, ac inconstantem membrorum proiectum, quo ægri præsentem corporis positum statim disiiciunt & aspernantur, velutiq; inanimes prostrati iacent, omniq; virium robore exoluto proiecti & demissi decumbunt, vt interpretatur Galenus lib. περὶ βόμε, παλμὸ &c. Perinde ac ῥιπαζόντες eleganti translatione dicuntur, qui ambigua spe & animo pendent, ac quasnam partes sequi debeant constituere nequeunt, sed quadam mentis altercatione discrutiantur. Quomodo de Tullio inter Cæsaris & Pompeij partes ambigente, dixit Plutarchus, ὁ δὴλος δεῖ τῇ γνώμῃ πολλὰ ῥιπαζόμενος καὶ δυσπαλίστας. Quem in sensum etiam apud eundem ῥιπασμὸς ponitur. Est autem βληρισμὸς antiqua dictio & aliquoties Hippocrati vsitata, vt ægr. 8. & 12. lib. 3. Epid. Qua etiam vsi sunt Bacchius quidam & Xe-

C nophanes Colonius. ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν πάλιν οὐκ πόλεως φέρων, ἐβλήθριζον, αὐτὰ τοῦ ἐῤῥιπαζόμην. Aretæus verò vtitur pro ægri inæquali motu & inordinato cùm veluti volutatur & iactatur, sic scribens cap. 1. lib. 1. de morb. acut. curat. de phreniticis, κλίνις μᾶλις ὁ πάτος σύμμετρον, ὡς μήτε βληριζέσθαι ὀν τῇ πλατείῃ, μήτε ἀπὸ τ ἔστης ὀκπίπτειν κοίτης. Repetitur etiam quibusdam in codicibus βληρισμὸς χρείς τὸ σ', quod idem significat. *Cap. 4. & 6. lib. 2. †Sect. 6. ‡Sect. 1.

ἔχει ἐπεσι] In hoc ægro cùm cerebri eiusq; actionum non leuis offensa fuerit, vt delirium facile fuerit coniicere, neruosi generis consecutam esse noxiam est admodum probabile. Cuius rei amplissimam fidem facit πνεῦμα διῆπλεος μέγα ἀραιὸν, ὁ ὑποχονδρίς παλμός. Inde quoq; vrinas restitisse æquum est. non secus ac in *Lycia lib. 2. Epid. expressit, in qua ob elisam illam & duplicatam spirationem, ex neruosi generis offensa vrinæ prorsus subsiterunt. Sic enim scribit Gal. lib. 3. περὶ δυσπν. περὶ ἧς, ὡς ὁ πρόσθεν ἔλεγον, ἐξαφῆ, πνεῦμα ἐδιπλασιάζετο τὸ μὲν μέγα, κ' νόγον. ἐπιπόνη γὰ αὐτῆς τὸ νευρῶδες γένος τ ὀργάνων, ὥστε καὶ τῷ ἕραν ὀπτᾶσθαι παντελῶς ἠμυέσθαι. Aut certè æquius est hoc in ægro subsistitisse vrinas suspectare, ob caloris innati extinctionem summamq; refrigerationem, præsentissimum interi-

D tum minaretur eadem ex causa qua in Anginosa ægr. 7. libr. 3. Epid. deiectionum genus omne suppressum est. Atque adeo cùm innati calidi extinctionem totiúsque naturæ prostrationem & refrigerationem plurimis modis expresserit, vrinæ suppressione sexto & septimo die conflictatum fuisse scribit. *Sect. 2.

ἄφωνος] ἀφωνία cùm vocis priuationem & defectionem significat, hîc quoque magnam naturæ extinctionem & refrigerationem indicat, quæ propter calidi innati depastionem, earum quæ ad motum sunt effectionum cessationem faciat. Atque eò profectò maiorem refrigerationem subesse par est, quò potius ἄφωνος, quod periculo propius est, quàm αὔαυδος extulit Hippocrates. Quod satis indicauit idem Medicinæ parens in † Pythione, in quo cùm magnæ illius perfrictionis satis apertam notionem fecisset, αὔαυδος, deinde verò ingrauescente malo & subacta natura, ἄφωνος posuit. Vt ex eo quoque non difficilis sit harum vocum explicatio, qua αὔαυδος mutum, ἄφωνος verò voce defectum indicare diximus Com. in lib. 2. epid. ‡ Indéq; pendet quod voce defectũ, non obmutuisse diximus, vt faciunt fere omnes Hippocr. interpretes. Cæterùm ἀφωνίαν cerebri (quod vt loquitur Gal. οἶκος τ, ὅτιν

E τῆς λογικῆς ψυχῆς) offensam, earumq; quæ ad motum & sensum faciunt actionum prauitatem denotare vt satis expressimus Com. nostris in lib. 2. Epid. ita & id quoque ex Hipp. & Galeni mente cuiuis probatum fecimus. Vt hîc non mirum sit in eamentis læsione quæ rationis deprauationem habeat, ἄφωνον dici. †*agr. 3. lib. 3. epid. post st. pest.* ‡*Sect. 5.*

ἐξανθήματα] Papulas aut eruptiones dicere potui cum Plinio, qui Dioscoridis ἐξανθήματα sic vertit cap. 4. lib. 23. Aliquando verò papularum eruptiones dicit, vt cap. 8. lib. 20. Crebrius verò pituitæ eruptiones. Nos vniuersitatis causam & humorũ permixtionẽ sequuti, simpliciter eruptiones dicere potuimus pustularum genus indicantes, quemadmodũ naturæ robore à se quoad fieri potuit humorum putrilaginẽ & feruorem depellente, in summã cutis planitiem depositum erupit. Est q; ex eorum abscessium qui κατ' ἀπόστασιν fiunt numero, sed irritã quodãmodo nec satis dignam liberationẽ faciunt. Quod vt in populariter grassantibus morbis & verò perniciosissimis febribus, humorũ magna prauitate concepta sæpius conspicitur, ita, profectò ista cutis ex huiusmodi eruptionib. fœdatio, malignorum morborũ symptoma est valdè suspectum. Magnum namq; putrescẽtis humoris feruorẽ indicat, & venenatæ cuiusdam qualitatis suspectionẽ auget, quemadmodũ ad eam depellendã, natura velut cum hoste congressura, vires omnes colligit & quàm longissimè fieri potest ablegat, vnaq; tanq; eruptione facta, in corporis summa deponit; non autẽ, quemadmodũ in cæteris morbis, solet, humorum materiã paulatim & sæpius & attentat, tenuat, cõcoquit, secernit. tandẽ etiã superior quodãmodo euertit & expurgat. Atq; in hoc conflictu eò suspectius malum est, quò magis affectæ naturæ & fatiscentis vires produntur, nec pro morbi dignitate satis liberalis fit eruptio. Quod in his pustulis apparet, quæ ex leui quadam in summam cutim macularum designatione confestim disparent, nec humorum collectionem pro materiæ depositu faciunt, vt inde restinctum naturæ impetum facilè dignoscas. Id etiam per ἐπιφάσεις exprimit Hippocr. quo significat non satis idoneum fuisse abscessum ad humorem deponendum, neq; eas pustulas collectionẽ aut suppurationem fecisse, sed solam eruptionis significationem eamq; irritã præbuisse, atq; in eo propellendi foras impetu, naturam omninò restitisse & defecisse. Sunt autem ἰοῦθοι Galeno & Paulo, duri & parui tumores, à crasso humore, in faciei cute præcipuè consistentes, qui mollientibus ac discutientibus medicamentis curantur. Nam vel resoluuntur, vel exiguo pure

G maturantur. Celsus & Plinius varos vocant, præcipuéque iuuenibus contingunt, & vt Iulius Pollux testatur, ἰοῦθοι, αὐξήματα ψυδρακιώδεις περὶ τὴν περοσώπω, σημεῖον ἀκμῆς.

ἐρεθισμῷ σμικρῷ] ἐρεθισμὸς quodcumque naturæ irritamentum, quod quatuor causarum salubrium generibus continetur, significat, quo solicitata ad actiones obeundas excitatur. Sæpius verò deproritatione dicitur, quæ per ventrem & intestina noxia deponit. Vtitur Hippocr. aph. 20. lib. 1. & lib. περὶ χυμῶν, dum scribit, τὰ κρινόμενα καὶ τὰ κεκριμένα ἁρμόζει, μὴ κινέειν, μηδὲ ὑποπροπτεῖν, μήτε φαρμακεύσι, μήτ' ἀλλοῖσιν ἐρεθισμοῖσιν, ἀλλ' ἐᾶν. Quod etiam iisdem fere verbis exprimit Arretæus cap. 1. lib. 1. de morb. acut. curat. περὶ τῶν κρισίων ὦν τοῖσι ὀξέσι κινοῦσι χρὴ, ἢ φαρμακεύειν, ἢ τοῖσι ἄλλοισι ἐρεθισμοῖσι χρέεσθαι. Lib. verò de rat. vict. in morb. acut. σημεῖον ἐρεθιστικὸν omnem causam naturæ vires solicitantem & labefactantem intelligit, vt his verbis indicat Galenus. κοινῷ δ' ὀνόματι τῷ ἐρεθισμοῦ, τοῦτ' ἐλαβε πάντα τὰ καθ' ὑγίειαν τρόπον οἷς ἀρρωστεῖν ἀρχόμε τῶν δυνάμων, ὧν οἷς ὅτι καὶ ἡ δίψις ὑπὸ δριμέων χυμῶν, ἢ πι κατ' ἔντερον, ἢ κ' γαστέρα ῥυομένων, καὶ μάλιστ' αὐτῆς κ' τὸ στόμα. καὶ ἀγρυπνία, καὶ ὀργὴ, καὶ λύπη, καὶ πνεύματος ὅτι ὀκ τοῦ ἑτέρου αἰσθάσαι περὶ τῶν κατέρα, ἢ κίνησις τοῦ θέρματος ἀπαντος, ἢ καὶ μυείων πονῶν ὅτι.

H ἡμέων δὲ νυκτὸς, οὐς μὴ μόνον ἀυπαῦ τὸ ἐρεθίζειν, ἀλλὰ καὶ σωὶ ἀγρυπνίᾳ καταλύσαι τῶν δυνάμων.

ὕρει μετ' ὀδυνῆς δεκνώδεα] Codex vnus recentior post δεκνώδεα, ἄκρητ' habet, & deinde σμικρὰ αὐαθεραμένε, quam lectionem secutus videtur Galeni interpres vnus, contra reliquorum omnium exemplarium & interpretum fidem.

πυρὰ ἐν ἰδρώτι] In ardentissima febre, quæ totum corpus maximè resiccat, potum non appetere valdè suspectus est casus. Aut

enim mentis alienatio, aut naturalis facultatis extinctio in dubium vocatur, præcipuè cùm primo die ad magni incendij & febrilis feruoris intensionem declarandam adscripserit, διψώδης γλῶσσα ἐλπήρης. Nam vt scribit Gal. Comment. 1. in lib. 3. Epid. δηλοῖ πιαίνουσαν γλῶσσαν, καὶ πάντα πυρεταῖνον, τὰ μὴ σφοδρῶς διψῶν ἐνδέκνυται δυοῖν θάτερον, ἢ πλεῖστον ἀναλίσκεσθαι βεβλάφθαι ἢ κάμνοντος, ἢ πλεῖστον τῇ καρδίᾳ δυώμενον φυσικῶν, ἢ πολλαχόθεν ἢδη σίτιον ἀρεγόμενα, νεκρῶδεσι. Hîc autem secutus sum vetustissimorum exemplarium & omnium interpretum fidem, quæ post πυρετὸς ἐκ ἐδίψα distinguunt, ne ipsam potionis aspernationem sopori magis quàm cæteris affectionibus videret tribuere. Quam lectionem tamen sequuntur Germanici codices excusi.

ὕρηστον ἀφρόων] Significat vrinas cumulatè & aceruatim congestas, fuisse densas & spissas vniuersimq; effusas, subcrassas, nec sedatas, etiam si depositæ essent, sed perpetuò turbidas & returbatas. Qui est turbulentarum vrinarũ omninò pessimus gradus. Præterquamq; materiæ plurimæ & crudæ, tum biliosæ, tum pituitosæ fervorem & agitationem, flatum etiam magnã congeriem & pertinacem incoctorum humorum crassitudinẽ denotant, vt scribit Gal. Com. 1. in lib. 3. epid. Idem igitur significat ὑποπαχὺ κεκμηκὸν, ac si dicat vrinas depositas non resedisse neq; conquieuisse, sed perpetuò crassas remansisse, quomodo dixit * supra ὑ καλῶς καθιστάμενα ὕεα, vrinas quæ crassæ sunt, & nullam, aut paucam, eamq; crudam subsidentiam habent intelligens; & sect. 2. ὕεα ὑδὲν καθιστάμενα, & in Hermocrate lib. 3. Epid. ὕεα παχὰ κείμενα ὑ καθίστατο, posteàque in Philini vxore, κείμενον πυκνὸν χρόνον, ὑ καθίστατο. Spissas enim & densas vrinas significat, quales effeceris si eas quæ diu depositæ fuerunt & subsederunt cõmoueris aut conturbaris, vt paulò supra de turbidis diximus. Quomodo τὰ καθαρὰ ὕεα defæcatas & puras vrinas πῖς πάχος ἔχοισι καὶ ὑ καλῶς καθισταμένοις oppositi sect. 1. quod perniciosissimum est vrinarum genus. Vt hîc mihi mirum subeat Cornarium (depositum subsidens) dixisse, cùm potius diu depositas vrinas crassas perpetuò fuisse indicet. Nec enim τὸ κείμενον aliud quàm depositum & in matula reseruatum ad subsidentium vrinarum iudicium significat, vt ex Hippocr. locutione satis patet, cùm κείμενα ὑ καθίστατο sæpius iungat. Quem in sensum de alui recrementis depositis, & velut sub dio reseruatis, aeriq; expositis dixit lib. 2. epid. † ἴσμεν ἔνι ὅτι καὶ ὑπόστασιν πάντα, οἷ οἶον δὴ καὶ ἐξεθριαζόμενον τὸ ἔκκλον. Atq; etiam magis miror Caluum huius dictionis verè Hippocraticæ nullam omninò fecisse mentionem, cùm scripsit, multum simul crassumq; minxit. ἀφρόων verò nos nõ multum cum cæteris interpretibus conuertimus, φ ἀφρόων πολὺ sæpius coniungit Hippocrates (vt in vxore Philini postea) sed affatim diximus, vt confertim & cumulatè densum quid & aceruatim congestum, velut vnico imperu & effusè profluxisse dicamus. Cui κῦ βεχὼ, quod sensim & paulatim, quandamq; temporis intercapedinem indicat, opponitur. Maluimus tamen temporis continuationem & repentinum naturæ impetum, quàm materiæ densitatem prætendi, etsi vnica voce satis vtrunq; conclusisse nobis videmur. Sic namq; Galenus Com. in aph. 31. lib. 7. ἀφρόων ad temporis breuitatem, eamq; quæ nullum habet interuallum continuitatem, refert dum scribit, τὸ γὰρ μὴν ἀφρόων προσκείμενον τῇ λόγῳ, δηλοῖ μὲ ὅ ἢ ὑ χρόνῳ βεχὼ ὑπῆκε δηλοῦν, δηλοῖ οἱ ὑδὲν ἧττον, ὅ ἢ ὑ πάντα. τὸ δὲ ἐσφιγμένον ἑαυτῇ τι συνεχόμενον ἀφρόων ὀνομάζομεν, ὁκαταῖον ὑπαρχὸν τῇ διεκπαιόμενῳ. πάντῃ μὲ οὖν ἀεὶ κῦ χρὶ πολύτου, καὶ πῖς διδυσκάλοις ἡμῶν ἠρμήνευεν. τὸ δὲ μοι δοκοῦν, ἤδη φράσω. τὸ ἀφρόων προσκείμενον τῇ λόγῳ, δοκεῖ μοι κῦ ὑ χρόνῳ λελέχθαι, καὶ ὅμ. πάντ ἢ ἀεὶ τὰς νεφροὺς πιμελῆς ὑδὲ ἐκκυδῶς πῖζιν. αἱ γοῦν ἐν ἀθλοῖς μέρεσι ὑ ζῴοις πικόμενοι πιμελαὶ, κῦ βεχὼ καὶ ὑκ ἀφρόων ὅδῃ ἢ ὕρηστον ἀφικνοῦνται, μετπλαμβανομένης ἢ σωπῆτος εἰς ἀεὶ τὰς νεφροὺς μὲ πὰς πλησίον αὐτῆς φλέβας, ἐφοξῆς ὅ πῶς σωεχῶς. ἔτ' αὖτις εἰς ἀθλῆς τε καὶ ἀθλῆς, μέχρι ἂν αὐ ὀλῇ τὰς νεφροὺς ἐφίκηται. ἢ ὅ ἀεὶ τὰς νεφροὺς πιμελῆς πακόσης, μετπλήψις εἰς ὕεα, πάχυσι τε ἅμα, καὶ οἱ κῦ βεχὼ. πᾶσα δὲ ἀφρόων γίνεται, καὶ ὅμ. τὸ τὸ ἀεὶ τῆς νεφροῖς αὐτῆς ὑδὲ ἀνέκυπτα ἢ ὅμ. θεσιν ἀφῖχθ. τάτῳ καὶ ἢ πάσχει εὐρύσης μόρτυρῶσαι, ἐὰν ἀκριβῶν ἀφεφυλάξῃς. *Sect. 1. †Sect. 3.

ὑπόστασις κριμωδὴς] Sedimentum κριμωδὲς & farinæ crassiori ac negligenter molitæ simile damnatur in Progn. & aph. 31. lib. 7. Magnam enim naturæ virium inæqualitatem & prostrationem ad crudam & crassam materiam euincendam significat, idq; ope morbi longitudinem portendit, aut certè in ardentissima febre colliquationem indicat, qualem hîc adfuisse par est, sed quæ pro materiæ ratione euaniet. Sedimentum namq; illud album frustulis hordei non exactè moliti simile, totius corporis tandemq; partium solidarum quæ exangues sunt & albicant ex nimio ardore colliquationem, aut certè pituitam assatam (vt postea egro 4. & 5.) præferre potest, & in exitialium numero accensetur Galeno. Quorum etsi alterum longè est perniciosius, vtrunq; tamen aut præsentem mortem intentat in exitialiter habentibus, aut certè tardiorem liberationem facit, longiusq; interuallum ad superandas morbi difficultates postulat, vt scribit Galenus Com. in aph. 31. lib. 7. vbi & huius loci meminit eumq; adducit, vitiosè tamen nostris in codicibus legitur. Nam pro ὑπὸ παχὺ κείμενον, ὑπὸ ἢ χρῶῦ κινόμενον legitur. Sunt autẽ κριμωδὲς Gal. Com. 2. in Progn. τὰ τῆς ἀλφίτου ἐμφερόμενα ἢ πεφυρμένης κρῆθῆς μέρεα μεγάλα, ἅμα πεφυρῶτα δηλονότι ἢ ἐν τῇ μύλῃ κατεπραισαν ἀκριβῶς. Quod effecit vt qđ subsideret hordei tosti non exactè moliti crassioribus frustulis simile dixerim. Etsi enim per farinam crassiorẽ exprimi possunt, φ sint κριμωδὲς in Exegesi τὰ ἀφρομερέστερα ἢ ἀλφίτου: Subdit tamen Galenus, ὅταν ἢ εἴπῃ κριμωδὲς ἀλφίτου ἀφρά, τὰ μεγίστα ἢ ἀλφίτου δηλοῖ. Atque eò certè magis mirum est Caluum sedimentum similagineum dixisse, quo parum aptè (ni fallor) τὸ κριμωδὲς explicat, cùm similago florem & delicias farinæ triticeæ denotet. Hîc porro vitium est in cod. Asulano qui ὑπὸ παχεῖ κειμένῳ legit.

ὑ ἀρχὴς πυπέω καὶ ὅμ. πέλεος] Exemplaria manu scripta καὶ non addunt, vt sit sensus, huic ab initio ad extremum vsq;. Quam lectionem cum interpretibus secuti sumus, etsi vtrobique idem fere sit sensus, cùm significet perpetuò & per totum morbum ad finem vsque, eam spirationem adfuisse. Hanc tamen vulgatam lectionem sequitur Gal. lib. 2. περὶ δυσπν.

παλμὸς] Hæc præcordiorum palpitatio quæ causam habuit flatulentum & caliginosum spiritum, ex plurima crassa & humida materia, hoc est sanguine ipso ex interno incendio feruido subsultantem magnam corporis perturbationem, & quod Hippocrat. in Progn. dixit, θόρυβον præferebat, à qua etiam propter septi transuersi dignationem & cum rationis arce consensionem, ex intensa præcipuorum viscerum inflammatione delirium præsagiti rite & ordine potuit.

Æger Tertius.

Herophontem febris acuta prehendit, aluus circa initia pauca, & cuiusmodi in crebra & inani egerendi voluntate solent, demisit, deinde verò tenuia, biliosa & copiosa. Somnum nullum capiebat, vrinæ nigræ & tenues erant. Quinto die mane surditas obuenit, exasperata sunt omnia, lien sublatus intumuit, cum præcordiorũ contentione, ex aluo pauca percurrebant, desipuit. Sexto delirabat, sub noctẽ sudor obortus est, frigus, delirium perseuerabat. Septimo corporis summa perfrixerũt, sticulosus fuit, delirauit, sub noctẽ ad mentem rediit, dormiuit. Octauo febricitauit, lien imminuebatur, prorsus ad intelligentiã rediit. Ad inguen doluit, primũq; ei tumor subortus est quã lieni è directo respondebat, deinde dolor ad vtrãq; tibiã transiit, nox facilis vrinæ melius coloratæ, in quibus quædam alba subsidebant. Die nono sudore oborto morb. decreuit, intermisit. Quinto post reuersus est die, simulq; lien in tumorem subleuatus est, febris acuta, rursusq; surditas. Tertio post recidiuã die imminuebatur lienis tumor, minorq; surditas erat, dolor crura inuasit, noctu sudore oborto ad decimum septimum diem iudicatus est, neq; in morbi reuersione delirauit.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Ἡροφῶν πυρετὸς ὀξύς. ἀπὸ χειλίης ὀλίγα. τῇ νεσμώδεα καὶ ἀρχαί. μῦ ὀ ἔωῦα λεπτὰ διὴ χολώδεα, ὑπόστυχα. ὕπνοι οὐκ ἐνῆσαν. ὕεα μέλανα λεπτά. πέμπτῃ περὶ κώφωσις. παρωξύνθη πόνος. σπλὴν ἐπήρθη. ὑποχονδρίου ξύσις. ἀπὸ χειλίης ὀλίγα. μέλανα διὴλθε. παρεφρόνησεν. ἕκτῃ ἐλήρει. ἐς νύκτα ἱδρώς. ψύξις. λήρος παρέμενεν. ἑβδόμῃ, πάλιν ἔψυκτο. διψώδης. παρέκρουσε νύκτα. κατενόει. κατεκοιμήθη. ὀρθὴν ἐπύρετο. σπλὴν ἐμφοῦτο. κατενόει πάντα. ἤλγησεν κατὰ βουβῶνα. ἔπαρμα ὃ πρῶτον σπλὴν κατ' ἴξιν. ἔπειτα ἐπόνει ἐς ἀμφοτέρας κνήμας, νύκτα διέφορος. οὖρα διηρούστερα. ὑπόστασιν εἶχε σμικρήν. ἀνάτη, ἱδρώσειν. ἐκρίθη, διέλιπεν. πέμπτῃ ὑπέστρεψεν. σπλὴν δὲ σπλὴν

σπλὴν ἐπήρθη. πυρετὸς ὀξύς. κώφωσις πάλιν. μῦ ὀ ἔωῦα ὑποστροφῶν, πάλιν σπλὴν ἐμφοῦτο. κώφωσις ἤλγον. σκέλεα ἐπωδύνα. νύκτα ἱδρῶσιν. ἐκρίθη ἐπὶ ἑκκαιδεκάτῃ. οὐδὲ παρέκρουσεν ὅτι τῇ ὑποστροφῇ.

Herophon iste ex magna succorum prauitate & biliosi humoris exassatione grauiter febricitauit, vt ex nigricantib. & tenuibus statim initio vrinis, tenuibus etiam, mordacibus, crebris ac retortridis deiectionibus, surditate oborta, delirio, & septi trãsuersi inflammatione, cęterisq; symptomatibus coniicere licuit. Ex quibus omnib. pręsens intentabatur periculum, nisi celeriter facifcẽti egro naturę benignitate esset succursum. Quæ velut collectis viribus, quo ad eius fieri potuit, morbũ à se depulit & quàm longissimè amandauit. Indeq; procuratus est laudabilis ille humorũ in lienem depositus & in crura abscessio. Quæ cùm ex genere excretionũ κατ' ἀπόθεσιν censeri debeant, ea sudorib. & vrinarũ concoctionibus, velut firmissimo pręsidio & succẽturiato milite aucta, ad conserendã cum morbo pugnã, & de summa rerũ iudicio decernendũ, animosiora sunt reddita. Sed quia nõ satis æquo campo pugna commissa est, fugatus hostis, non tamen omninò debellatũ fuit. Si noni diei crisis, propter intercidentis diei non satis amplam autoritatem recidiuam fecit. Indeq; redintegrato pręlio natura velut nouo delectu atq; firmissimo habito, de pessimo hoste victoriam & opima spolia reportauit. Ex quibus omnibus diei decimiseptimi in iudicatione dignationem amplissimam confirmari meritò quis iudicet, quam etiam suis rescriptis & plebiscitis constantissimis sanciuit Gal. lib. 2. de dieb. decret. vbi etiam huius ægri mentionem facit.

πτυσμώδεα] Excrementa mucosa, mordacia & pauca, qualia in tinesmo ob putrescentis pituitæ corruptelam egerisolent, intelligit. Est autem tinesmus, vt cum Plinio* loquar, crebra & inanis egerendi voluntas. Quo nomine meritò suspectandus Caluus est qui simplicem egerendi voluntatem extulit. * Cap. 14. l. 28.

ὑπόστυχα] Crebra & copiosa alui recrementa ex assidua & frequenti desidendi cupidine fuisse indicat, vt facilè coniiciam Caluum ἄπιπα pro ὑπόστυχα, aut tale aliud quid legisse, cùm subcruda vertetur. Quæ in dictione tamen asseruanda, constantissima sunt quotquot videre licuit exemplaria. ὕπνοι οὐκ ἐνῆσαν] ὕπνοι οὐκ ἦσαν duo manu scripta exemplaria recentiora habent, reliqua omnia fideliora priorem lectionem retinent, quæ est familiaris Hippocrati phrasis, vt in duobus ægris subsequentibus videre licet.

κώφωσις] Surditate obnata aluus restitit, & quæ antea biliosa demittebantur facta sursum reptatione, mentem è sede constantiæ dimouerunt & surditatem confirmarunt. Nil enim (vt inquit Celsus†) plus aduersus surditatem quàm biliosa aluus potest, ex aph. 28. & 60. lib. 4. †Cap. 8. lib. 2.

ὑποχονδρίου ξύσις] Ex hac præcordiorum contensione cum lienis tumore, partium quæ ad septum transuersum pertinguntinflammationem rimatur Gal. indeq; etiã huic ægro duobusq; sequentib. crebrã & paruã spirationẽ, etsi eo tacente nõ sit expressa, attribuendã censet. Locus est qui hunc cum duob. sequentib. ægris expedit lib. 2. περὶ δυσπν. τοῖς μὲν τοῖς τῆς ἑξῆς τάπτων γεγραμμένοις, ἡμορφῶν τε, καὶ ἢ φιλίνης γυναῖκα, καὶ ἢ Ἑπικράτους, εὕροις ἂν ἀκριβῶς ἀναλεγόμενος πρὸ ὑπὸ αὐτῶν διηγήσεις, ἐλάττονα ἢ πεφροντικὼν ἔχοντας, ἢ ὥστε κῦ πάντων ἀκριβῶς ἀκόπτειν, ἀλλ' Ἡροφῶντα μὲ, ἢ τὰ σπλὴν ἐπήρθη, καὶ ὑποχονδρίου, φησὶ, ξύσεις, ὀνείδη προσθεῖς, ὑπολάπαρος, ὑδὲ πεφρεμμένος, ὑδὲ πεφὶς ὀμφαλόν, ὥστε τάπερ ἢ κῦ πᾶσι φρένας ἐπτέμνειν, ἀπὸ ἐδεχθῆ ἡμῖν οἱ πῖς πεῖν ἢ ἢ ἀνάπνοῆς ἀῖλιν, τὸ πρόσθεν τε καὶ κωφότερα αὐτῷ ὀρμάων. ἢ ὅ ἢ φιλίνη γυνὴ ἦλθε, φησὶ, καρδίαν δὲ ξιόν. ἢ ὅ γὲ ἢ Ἑπικράτης. ἢ ἢ καρδίαν μόνῃ, ἀλλὰ καὶ πλευρὴ, φησὶν, ἀριστερὴ βάρος μετ' ὀδύνης ἔχει. ἀλλ' τὰ ὀνῶ, ὑδὲ πεφσίγραφῶν ὑδὲν τάπτων πνεῦμα μικρὸν καὶ πυκνὸν, ἀλλ' ὅλως ἐσιὸ τηνῶν, ἔθος ἔχων, ὡς καὶ πρόσθεν ἐδηλέχαμεν, τὰ σαφῶς ἅπασι γινώσκομενα πεφρεκέπαν. σαφεστάτη ὅ καὶ πᾶσι γνώεμος ἐῶ, ὡς καὶ τὰ ἐδηλέχαμεν, ἢ κοῦ μικρότῆς καὶ πυκνότῆς δύεπνοια, ἐῶ ἐδύεπνοων ὑδὲ ἀνάγκης οἱ πεφεγεγραμμένοι πρὸς ἀῤῥωστοι.

λῆρος παρέμενεν] Codices peruetusti manu scripti duo πεφὶ λήρος παρέμενεν habent, eodem sensu. Idem namq; sonant delirium perseuerabat, aut in delirio perseuerabat.

πάλιν ἔψυκτο] ψύξις, ἔμψυξις, κατάψυξις, corporis totius perfrictionẽ Galeno significat libello πεφὶ ῥίγους, & à rigore distinguitur quòd vniuersalem quandam & ampliorem habent notionem, longiusq; extendatur, & causas quasdam externas velut ex voluntatis quodam impetu habeat, quibus totum corpus frigore obducatur, absq; tamen vllo inordinato motu & vehementi corporis concussatione. Hîc verò πεφὶ ψύξις summam totius corporis planiciem ac velut extrema circumcirca perfrigerari denotat, quod ignei calidi natiuum depascentis signum est certissimum.

παρέκρουσε νύκτα] Sic duo legunt exemplaria manu scripta cum impressis, reliqua aliter distinguũt, παρέκρουσε, εἰς νύκτα καὶ πνοῦ. quorum assensum cum interpretibus sequuti sumus. Vnde certè mirum subit cur παρέκρουσε omiserit interpres vnus, nisi id librarij culpa admissum sit. ἤλγησε κατὰ βουβῶνα] βουβὼν cùm glandulas quæ sunt in inguine aliquando indicet, quandoq; etiã glandularũ tumores, vt scripsimus Com. in lib. 2. epid. hîc vtrũq; coniunxit Hipp. & inguinis tumorem, φ posuit, vt hamorũ ex febre decubitũ & in partes inferiores depositũ, qui κατ' ἀπόθεσιν fieret, subleuantis se onere naturæ imperu solutionis quodã genere, denunciaret. fit namq; in febribus quæ crudorũ & crassiorum succorũ sobolem ex viscerũ obstructionibus ortus sui causam habent, vt bene habita natura necaliundè impetita, hâc humorũ grauitatẽ in amplissimos viarũ ductus, qui ad inguina & crura deriuãt, suopte imperu deponat, tandẽq; morbũ per has sentinas eluat. Quod plęrisq; in hac celebertima Mediomatricorũ vrbe huius anni 1560 vere affecto contigit, quib. ex leuibus febriũ tertianarũ insultib. in alas & inguina morb. fidelissimè secessit. Qui casus etsi internorũ viscerũ habitudinẽ suspectaret, eã tamẽ vel leuẽ affectionẽ, vel nullius momẽti fuisse prędiximus, φ glandularũ tumor ille statim nullis ctiã adhibitis remediis subsederit, nemini suppurarit nullãq; morbi reuersionẽ fecerit, & febris nullis emota medicamẽtis, naturę solius benignitate sit depulsa. Et certè ex alio sunt longè perniciosissimo pręsensionis genere quas glandularũ inflãmationes in febribus ortas, suspectas facit Hip. Hæ nãq; malignas & pestilentissimas febres sępius comitãtur, internũq; viscerũ incendiũ (quorũ sunt vt loquitur Hipp. θλασήματα) aut certè morbi diuturnitatẽ præferẽrũt, vt ex Hipp. apertè docuimus Com. nostris in lib. 2. epid. † Quo ex decreto hic inguinis tumor non leuẽ malignitatis suspicionẽ iniiceret, nisi si materiæ decubitũ, deindẽ etiã in crura secessum ac morbi discessionẽ portenderet. Porro hîc quoq; variant exemplaria. Duo nãq; manu scripta, quorũ alterum peruetustũ, alterum recentius, ἤλγησε κατὰ βουβῶνα πρῶτον, σπλὴν ὡς κατ' ἴξιν legunt, nulla tumoris mentione facta. Quam lectionẽ secutus videtur Galenus. Scribit n. in Com. καθὼ ὅ ἢ δὴ σκέλη φρεῶν ἢ μεθεστάμενον. ἤλγησε μὲ τὰ πρῶτα κῦ βουβῶνα ἢ ἀριστερόν. ἔπειτ' ἀρ' ὕστερ κατ' ἴξιν σπλὴν, Cujus etiam lectionis vestigiis insistunt Gal. interpretes. Nos in tam constanti reliquorũ omniũ codicũ assensione nihil immutauimus, & ἔπαρμα τὸ πρῶτον σπλὴν κατ' ἴξιν retinuimus, φ in eo manu scripti peruetusti codices cũ impressis cõuenirent, expressimusq; subortum esse inguinis tumorẽ è directo lieni respondentẽ, φ reliqui faciunt interpretes: Etsi Caluus in hoc lubricus videri possit, qui τὸ ἔπαρμα ad lienẽ referat, cùm vertit, ingué doluit, primo quã lien tumuerat. Atq; ne in eo quidẽ cõmissum esse facinus arbitror, si tumor ille sua leuitate & in solutionẽ inclinatione, calumniã & malignitatis suspicionẽ alleuarit. Quam nominis leuitatẽ aut prauitatis inductionẽ qui suspectã habuerit, Galeni autoritatẽ sequatur licet, in eo in quo cuiuis lectionis pro arbitrio retinendæ promptã libertatẽ facimus: Etsi Erotianus illud κατ' ἴξιν hîc ἢ σωεχὰν significare contendit. Hunc namq; locum indicare videtur cùm σπλὴν κατ' ἴξιν exponit. ἔπειτ' οἱ πόνοι ἐς ἀμφοτέρας κνήμας] Humorum crassiorum præcipuè & crudorũ grauitas suo pondere ad inferiores corporis partes, naturæ viribus effugiũ morbo aperientibus, momentũ facit illucq; ppendet. Vnde in morbis longis indeq; sese recolligentibus, crurum & tibiarũ dolor in senescẽtis mali remissione sentitur. Quæ morbi depulsio humorũ μετάστασις accenlenda est, & cùm quàm remotissimè secedat, in solutionis laudabili genere numeranda, vt scripsimus * Com. in lib. 2. epid. vbi videndũ admonuit οἷον δὴ σκέλεα ἢ κάθαρσις febres decerneret. Sic postea in Epicratis vxore morbi in crura secessum his verbis innuit, σκέλεα

ἐπὶ πῦνας ἤλγε, & σκέλεα ἐπώδυνα εἶχε. In Clazomenio, περὶ τὰ σκέλεα ἐπωδύνως εἶχε. Et lib. 3. epid. ægr. 3. γουνάτων καὶ κνήμαι, ἐπώδυνα εἶχεν. A
Ex eodē est genere depulsus humorum in coxendicē decubitus, quem frequenter per τὰ ἐς ἰσχία ὁρμήματα celebrat Hipp. vt in Clazomenio postea, dum scribit, περὶ δὲ κζ ἰσχίου ὀδύνη δεξιοῦ ἰσχυρῶς. Hæc enim, vt scribit Galenus, † τῶν κάτω ῥοπῆς τῶν τὴν νόσον ἐργαζομένων χυμῶν ὄντα σημεῖα, τῶν ἀγαθῶν ἐστὶ δῆλον ὅτι. Cæterum hîc variat codicum lectio. Impressi enim cum duobus manu scriptis ἐπόνει legunt. Reliqui Regij quidem peruetusti οἱ πόνοι habent, quos sequimur. Caluus crus vtrunque pro tibiis ponit, ἐς ἀμφότερα σκέλη legens, aut certè humorum ductum & Gal. verba respiciens, ἐκ τοῦ ἀπλῶς εἰς τὰ σκέλη μεθισταμένων αὐτῶν, & κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ σκέλη φορὰν τῶν μεθισταμένων.

† *Sect. 2. & 3.* * *Sect. 3.* † *Com. 1. in lib. 3. epid.*

ὑπόστασιν εἶχε σμικρήν.] Excusi codices omnes & manu scripti sic legunt, de albo sedimento ne verbum quidem facientes, cuius tamen meminit Galenus & Caluus. vt eam codicis nostri peruetusti veram lectionē putem, ὑπόστασιν εἶχε σμικρὴν, λευκήν. Istud enim addendum esse iudicij firmitas ex vrinarum concoctione satis indicat, & ista Galeni verba sonant, ἐφ' οἷς δὲ συμπτώμασι διὰ τῆς νυκτὸς εὐφόρως ἔσχε, τό τε οὔρησεν εὐχροώτερα, τό τε λευκὴν ὑπόστασιν ἔχοντα μικράν. B

διέλιπεν] In vno codice manu scripto διέλιπε πάντα scriptum reperio, quam lectionem secutus videtur Caluus.

ἐκρίθη ἑπτακαιδεκάτῃ] Sic legunt exemplaria excusa, quibus cōsentiunt aliqua manu scripta recentiora. Reliqua peruetusta cum Galeni exemplarib. conueniunt, & περὶ τὴν ιζ' legunt, quam sane lectionem secuti sumus, vt diuina illa & prope recondita disciplinæ Hippocraticæ arcana, in iisq; euulgādis admirabilē Galeni solertiā suspiceremus, admiraremur, omniq; animi beneuolentia psequeremur. Scribit nāq; lib. 2. de dieb. decret. in morbis inueterascentib. & longis, qui rarò quidē excretione soluuntur, sed plurimùm coctione & abscessu, vltra decimum quartū diem Hipp. non temerè solere iudicationē vno die factā esse adscribere, sed sæpe circa vigesimū, quadragesimum & octogesimū. Secus autē in iis dieb. qui decimum quartū pręcedunt euenire. Iis nāmq; vnius diei iudicationē firmissimè attribui, cùm apud Hip. non temerè aliter scriptum reperias q̃ ægrū die septimo, vndecimo, & decimo quarto iudicatū, non autē circa septimum, vndecimum, & decimum quartum. Quod etsi firmissimum est & priore constantius, cùm cōtingat morbos senescentes aliquando excretione solui, iudicationēq; vni diei attribui, vt ex multis apud Hip. exemplis vi- C
dere cuiuis licet, idq; fusissimè probat Gal. non est tamen cur istud ab interpretib. crassè pręteriri aut temerè peruerti debeat, in eo pręsertim in quo Gal. nobiscū ex syngrapha & velut ex scripto agit. Quod certè in iis tribus locis trium primorū statuum huius libri nō satis consultè factū esse admonuimus. Hic autē cùm se scriptionis ęquitate tueantur, tolerabilior certè est eorū conditio, q̄ omnes hunc ægrum decimo septimo die iudicatū scribant, cùm Galenū ascriptorem habeant in Com. Galeni tamen interpres vnus περὶ τὴν ιζ' legit. Quam lectionē cum ob præscriptas causas secuti sumus secuti sumus, tum verò q̄ Gal. cap. 4. lib. 2. de dieb. decret. hunc locū ad diei decimiseptimi dignationem amplificandam testem ferens, ita scribat, τῶν μὲν πρῶτον τῇ τάξει μετὰ τὰς δύο κατὰ στάσεις γεγραμμένων Ἡροφῶντα, κατὰ τὴν ιζ' ἡμέραν κριθῆναί φησι. Qua in re et si leuis est interpretū culpa, in ea præsertim phrasi in qua vtrūq; sibi licere voluit Hippocrates: istud tamen admonendum putaui, ad parentis nostri autoritatem, doctrinę firmitatē, & ingenij admirabilitatem commendandam, prædicandamq; Galeni sedulam industriam. Ex hoc porro loco diei decimiseptimi in morbis absoluendis & iudicatione facienda dignitatem confirmes licet. Quod etiam monuit in Com. Gal. idemq; pluribus facit loco paulò prius à no- D
bis in medium adducto.

Æger Quartus.

Philini vxorem* in Thaso quæ filiam pepererat, cùm ex naturæ præscripto purgationes procederent, cæteráque leuiter haberet, decimoquarto post partum die, ignis, hoc est febris vehementissima, cum rigore prehendit. Húic circa exordia oris ventriculi dolor contigit & pręcordiorum dextrorum, locorum muliebrium dolores, purgatio defecta est. Ex subdito autem pesso ista quidem alleuata sunt, capitis verò & ceruicis lumborúmque dolores perseuerabant, somni non aderant, extrema frigida, sitibunda erat, aluus adusta pauca demittebat. Vrinæ tenues & per initia decolores. Sexto die ad noctem multum delirauit, rursúsque ad intelligentiam rediit. Septimo siticulosa, deiectiones biliosæ, in plenum & affatim coloratæ. Octauo nouo rigore suborto febris acuta prehendit, conuulsiones multæ non sine dolore, multum delirauit. Glande subdita ad desidendum exurrexit, multáque prodierunt cum bilioso affluxu. Somnum capere non poterat. Nono conuulsiones, decimo aliquantulum mente constabat, vndecimo dormiuit, omnia in memoriam subierunt, sed statim rursus delirauit. Conuulsa autem vrinam confertim multam reddidit, rarò ab iis qui assidebant admonita, crassam, albam (quale quid in subsidentibus vrinis visitur, quæ longo interuallo in matula depositæ & reseruatæ returbantur) eáq; non subsidebat, sed colore & crassitudine veterini generis vrinas referebat. Atque istiusmodi fuerunt vrinæ quas videre licuit. Ad decimum quartum diem totum corpus palpitationes occuparunt, multum loquebatur, aliquantulum mente constabat, sed confestim rursus desipuit. Circa decimumseptimum voce defecta est, vigesimo obiit.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Ἐν Θάσῳ Φιλίνου γυναῖκα, θυγατέρα τεκοῦσαν κατὰ φύσιν καθάρσιος γινομένης, καὶ τ' ἄλλα κούφως διαγούσαν, τεσσαρεσκαιδεκάτην ἐοῦσαν μετὰ τὸν τόκον, πῦρ ἔλαβε μετὰ ῥίγεος. ἤλγεε δ' ἀρχομένη καρδίην, καὶ περὶ ὑποχόνδριον δεξιόν. γυναικείων πόνοι. κάθαρσις ἐπαύσατο. προσθεμένη δὲ ταῦ- B
τα μὲν ἐκουφίσθη· κεφαλῆς δὲ καὶ τραχήλου καὶ ὀσφύος πόνοι παρέμενον. ὕπνοι οὐκ εἶχον, ἄκρεα ψυχρά, διψώδης. κοιλίη ξυνεκαύθη, σμικρὰ διήει. οὖρα λεπτά, ἄχροα κατ' ἀρχάς. ἕκτῃ ἐς νύκτα παρέκρουσε πολλά, καὶ πάλιν κατενόει. ἑβδόμῃ διψώδης. διαχωρήματα χολώδεα, κατακορέα. ὀγδόῃ ἐπερρίγωσε. πυρετὸς ὀξύς. σπασμοὶ πολλοὶ μετὰ πόνου. πολλὰ παρέλεγεν. ἐξανίστατο βάλανον προσθεμένη. F
πολλὰ διῆλθε μετὰ περιρρόου χολώδεος. ὕπνοι οὐκ ἐνῆσαν. ἐνάτῃ σπασμοί. δεκάτῃ σμικρὰ κατενόει. ἑνδεκάτῃ ἐκοιμήθη. πάντων ἀνεμνήσθη. ταχὺ δὲ πάλιν παρέκρουσεν. οὔρει δὲ μετὰ σπασμὸν, ἀθρόον πουλὺ, ὀλιγάκις ἀναμιμνησκόντων, παχὺ λευκόν. οἷον γίνεται ἐκ τῶν καθισταμένων ὅταν ἀναταραχθῇ κείμενον πουλὺν χρόνον. οὐ καθίστατο. χρῶμα G
καὶ πάχος ἴκελον οἷον γίνεται ὑποζυγίου, τοιαῦτα οὔρει, οἷα κἀγὼ εἶδον. περὶ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτην ἐοῦσῃ, παλμοὶ δι' ὅλου τοῦ σώματος. λόγοι πολλοί. σμικρὰ κατενόει. διὰ ταχέων δὲ πάλιν παρέκρουσεν. περὶ δὲ ἑπτακαιδεκάτην ἐοῦσα ἄφωνος, εἰκοστῇ ἀπέθανε.

Huic mulieri ex partus repurgamentorum retentione febris ardentissima & sua malignitate insignis suborta est quæ crudam H
& crassam bilioso & acri humori permixtam habebat materiam. Cuius rei manifesta sunt indicia capitis dolor, stomachi anxietas, delirium, conuulsiones perpetuæ, vrinæ crassæ & turbidæ, quæ nec tenuari poterant. Quod genus febrium ex varij humoris complexione, vt est valde suspectum, ita & sua pernicie frequenter est Hippocrati celebratum his in Epid. libris, Prorrh. & aph.

In quo

A In quo magna excitatur totius perturbatio, quòd humori crudo & putri flaua bilis sit permixta. Commouentur etiam vapores acres qui capitis dolores cient & conuulsiones, tandémque mortem minantur, feréque hoc morbi genus interficit. Quàm verò grauis sit & molesta ex partus purgatione retenta affectio, ex hac Hippocrat. sententia facilè coniicias, ᾗσιν ἐκ τόκου γε λευκὰ ἐπιστάντα σὺν ἅμα πυρετῷ, κώφωσις καὶ ἐς πλευρὸν ὀδύνη ὀξείη, ἐξίστανται ὀλεθρίως. Quam in genere de omni partus repurgatione & vniuersaliore quadam notione accipi vult Galenus.* ἡ γὰρ τοι λοχία κάθαρσίς ἐστιν, οὐχ ἁπλῶς κατὰ τὸ ποιῶμα κάθαρσις τῶν ἀχρείων ἀλλὰ κατὰ τὸν κυήσεως χρόνον ἠθροίσθη ἐν τῇ φλεψί, δαπανωμένου μὲν εἰς τροφὴν τοῦ κυουμένου τοῦ κατ' αὐτὰς χρηστοῦ αἵματος, μένοντος δὲ τοῦ φαυλοτέρου, ὃ καθ' ἕκαστον μῆνα πρότερον ἐξεκρίνετο διὰ τῆς μήτρας. ὅταν οὖν τοῦτο μὴ κενωθῇ, πλῆσας τῆς γυναικὸς ἤτοι τὰς μήτρας εἰς φλεγμονὴν ἐξαίρει μεγάλην, ἢ πρός τινα τῶν ἀνωτέρω τόπων ἐνεχθὲν, οἰκεῖον τῷ δεξαμένῳ τόπῳ πάθος ἐπιφέρει καὶ τὸν κίνδυνον. Est autem Thasos Thraciæ ex aduerso sita, aquiloniis frigidisq; ventis obiecta, vt scribit Galenus Com. 1. in hunc lib. Thasiorumq; sæpe meminit Hippocr. apud quos medicinam factitauit.

* *Com. 2. in Prorrh.*

φιλίνου γυναῖκα] Caluus in codice manuscripto φιλόβου scriptum reperit, nos verò in quodam exemplari Regio φιλέβου, in quo
B vel nullum momentum ponimus.

κατὰ φύσιν καθάρσιος γινομένης] Sic fere omnes codices præter vnum peruetustum manu scriptum, qui καὶ preponit. Quam lectionem habemus in Galeni exemplaribus, nullo omninò ex interpretibus animaduertente. In quo ἐμφατικώτερον quiddam multóq; significantius dictum videtur, vt sit sensus, cùm etiam purgationes secundum naturam procederent, pessimo tamen febrium genere, & ex locorum dolore conflictatam. Vt significet partus repurgamenta infra purgationis modum substitisse, neque probè repurgatam fuisse, quod etiam postea nominatim exprimit. Qua in re mirum mihi videtur cur interpretes rem præteritam designarint, cùm æquius fuerit purgationem procedentem, nec tamen iusta satis facientem intelligere, quòd γινομένης, in iis quos videre licuit codicibus, non γενομένης legatur.

τεσσαρεσκαιδεκάτην ἐοῦσαν] Hoc apertissimè innuit in hac decretoriorum dierum dispensatione, initium à die febris non partus sumi. Decimus namque quartus à partu febris initium fecit, ex quo consecutionis ordine, crisim ad vigesimum extendit. Quod et-
C iam apertius indicat in Com. Galenus. Ex quo efficitur vt valde exagitatam inter primariæ notæ Medicos, nondum tamen planè affectam, de dierum decernentium in partu numero faciendo quæstionem, in medium ponere videamur. Scribit namque Hipp. in Progn. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τῇσι γυναιξὶν αἱ κρίσιες ἐκ τόκων γίνονται. Quibus verbis Galenus in puerperis à partu, non à febre quæ postea inuasit, dierum criticorum recensionē fieri decernit, scribens, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἀποκυήσῃ, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐξαριθμήσεως γινέσθω σοι, μὴ καθ' ἣν ἤρξατο πυρέττειν, ἐνίαις γοῦν ἤτοι περὶ δευτέραν, ἢ τρίτην ἡμέραν ἄρχονται μετὰ τὸν τόκον, ἀφ' ἧς ἀριθμοῦσιν οἱ τῶν πολλοὶ ἐσομένην κρίσιν. ἔχει δ' οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἀπεκύησε, τὸ συναρίθμησιν δεῖ γίνεσθαι τῶν ἡμερῶν. Quod tamen in hac Philini vxore & postea in Epicratis coniuge, posteaque in Dromeadæ vxore, & lib. 3. in Thaso ad frigidam decumbente ægr. 2. post st. pest. secus factitatum ab Hippocrate cernimus. In his enim omnibus non à partu sed à febrium insultu, iudicationis initium progreditur, vt cuiuis luce clarius patet. Num igitur Galenū ipsum germanissimum Hippocratis accensum, nobilissimę artis parentisq; ipsius placita prodidisse, in eoq; facinus fecisse temerariis nostris rescriptis decernimus? An verò etiam parentem ipsum eiusq; doctrinam è sede constantiæ deturbabimus, aut fraudis
D conuictum falsi damnabimus, quòd ægr. 10. 11. 12. lib. 3. in duabus mulieribus ex abortione febricitantibus, itidemq; altera ad Mendacium forum decumbente ex laborioso masculi partu febricitante, rursusq; ægr. 14. lib. 3. post st. pest. in ea quæ ex difficili partu gemellis emissis febricitauit, iudicationis numerus ex partu, non ex febre, procedit? Ista sit alienæ laudis seges. Nos lenis disciplinam toris (vt aiunt) velis, in commune traditam, vt perpetuam, ratam & veram retinemus, magnificamus, existimamusq; in iis partionibus quæ præstitutum sibi à natura tempus ritè & ordine sineq; molestia retinuerunt, si quid postea febrilis affectionis contigerit, ab eo iudicationis numerum, non à partu crescere. Quid enim, cùm partus facilitas nihil vitij secum inuexerit, ac ne morbum quidem fecerit, decernendi progressionem ab eo auspicari necesse fuerit? Quod prioribus quatuor exemplis satis comprobatum volumus, ex quibus in libero partu febris accessio decernendi ordinem inchoat. Secus verò inordinatis, minimeq; liberis, neq; naturæ ordine progressis partionibus euenire par est, quæ vel abortionibus vel laboribus difficilimis, plurimis ex causis tentantur. In his namque cùm vitium ipsum aut morbus fœtum plærumque excutiat, partúmq; laboriosum, qui iam in affectio-
E nis nomen transit, faciat, æquum est ab ipso partu, qui morbus est Medicique curam plurimùm in se intendit, decernentium dierum initium fieri, non à febre quæ huiusmodi partus causa potius est quàm effectum, vt his verbis scribit Galenus Comment. 2. in lib. 3. Epid. πυρέξαι πρῶτον αὐτὰς, οὐ διὰ τὴν τῶν ἐμβρύων ἐγένετο φθορὰν, ἀλλ' ἔμπαλιν, ἀποφθαρῆναι τὸ κύημα διὰ τὸν πυρετόν. Ex quibus efficitur in huiusmodi partionibus quæ secundum naturam fieri minimè dicuntur, ab iisdem iudicationis seriem, non à febre procedere, vt ex posterioribus quatuor exemplis prius adductis cuiuis apertum est, & ex vna lib. 5. Epid. historia confirmatum volumus. Qua in re ex sinistra libri fama malóque apud Medicos nomine, nobis præiudicium fieri fidémque nostram conuelli nolumus, sed idem quod Galeno nobis licere contendimus, qui in argumentationum suarum confirmationibus & Hippocratis sensis eruendis, plurimos ex reliquis, non eiusdem tamen æstimationis, Epidemiôn libris, locus in medium adfert. Quod illi in δυσπνοίας & κρίσεως πραγματείᾳ non est insolens. Locus igitur lib. 5. Epid. huc totus transferendus est. ἐν Λαρίσῃ γυναικὶ Γοργίου τὰ ἐπιμήνια διὰ δ' ἐτέων ἴσχετο, πλὴν ὀλίγον πάνυ. ἐν δὲ τῇ μήτρῃ ἐφ' ὁκότερα αὖ κλιθῇ σφυγμὸν παρεῖχε καὶ βάρος. αὕτη ἡ γυνὴ ἐκύησε καὶ ἀπεκύησε καὶ ἀπελύθη τὸ παιδίον ἐνά-
F τῳ μηνὶ ζῶον θῆλυ ἕλκος ἔχον ἐν τῷ ἰσχίῳ. καὶ τὰ ὕστερα ἐπόμενα. καὶ αἵματος ῥεῦμα πολὺ πάνυ ἐπερρύετο, καὶ τῇ ὑστεραίῃ καὶ τῇ γ', καὶ τῇ δ', καὶ θρόμβοι πεπηγότες, καὶ πυρετὸς εἶχε, μέχρι ἡμερέων δέκα τῶν πρώτων. καὶ ὑπεχώρεεν τὸ λοιπὸν αὐτῇ αἷμα ἐρυθρόν. καὶ ὤδεε τὸ πρόσωπον ἰσχυρῶς, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὼ πόδε, καὶ τὸν ἕτερον μηρόν. καὶ σιτία οὐ προσίετο. δίψος δὲ εἶχεν ἰσχυρὸν καὶ τὸ ψυχρότατον ὕδωρ ξυνέφερεν. οἶνος δὲ οὐδαμῶς, ἡ δὲ γαστὴρ μετὰ τὸ πρῶτον παιδίον, ὀλίγον μέν τι ἐλαπάχθη, πάνυ δὲ οὐ ξυνέπεσεν, ἀλλὰ σκληροτέρη ἦν. ὀδύνη δ' οὐ προσῆν. τεσσαρακοστῇ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς πρώτης, ἐξέπεσε τὸ ἐπικύημα, σάρξ. καὶ ἡ γαστὴρ ξυνέπεσε. καὶ τὰ οἰδήματα πάντα. καὶ τὸ ῥεῦμα λεπτόν. καὶ τὸ αἷμα τὸ ἴζον, καὶ ὑγιὴς ἐγένετο. Quibus ex verbis in hoc non satis legitimo partu & superfœtationis suspicione, iudicationis dies à primo die, hoc est à partu, principium sumere difficile non est conijcere. Atque profectò eam demum esse arbitror quæstionis inter magni nominis Medicos controuersæ firmam sententiam. In quæ omnia ituros Hippocraticæ disciplinæ studiosos & amantes facilè mihi persuadeo. Idémque prorsus sensisse mihi videtur * Auicennas, dum post partum febrem contingentem initium decretoriorum dierum facere vult, non partum ipsum. In quo certè mihi quidam ingeniosiores videri volunt. Etsi bene mihi conscius sum † Auerrois longè aliam esse mentem, qui morbum diu-
G tissimè etiam, vt pote per triginta dies, à partu remotum, non decernendi initium, sed partum ipsum ponere videtur, cum plurimis ex Arabum doctrina proceribus, inter quos Haliabbas Theorices lib. x. accensetur. Sed profectò in magna rei Medicæ de qua quæritur disceptatione, si ab Hippocr. & Galeno discesseris, & vbi auctoritatis dignatio hebescit, rationum momenta plurimùm ponderis habere debent, quæ & assidua mentis exercitatione, & longo cognitionis vsu, ex artis dictatoribus duce rerum magistra experientia desumenda sunt.

* *lib. 4. fen. 1. tract. 2. cap. 1.* † *Collect. lib. 4. cap. 40.*

ἤλγεε ἀρχομένη καρδίην] Oris ventriculi dolorem diximus, vt aliàs, non cordis, quò rem ipsam plenius ob oculos poneremus, neque nos Galeni interpretationis pigeret. Etsi ventriculi osculum ab antiquis cor dictum esse optimè mihi sum conscius, & aliàs ex Galeni scriptis testati sumus. Porro hic locus est cuius meminit Galenus libr. 2. περὶ δυσπν. quémque adduximus superioribus in ægrum præcedentem annotationibus, ex quo & Hippocratis lectionem & Galeni mentem intelligas licet. Cùm namque plæraque exemplaria περὶ ὑποχόνδριον legant, nos cum duobus Regiis manu scriptis Galeni lectionem retinuimus, & præpositio-
H nem ipsam neglegimus. Ex eóque hypochondrij dolore efficitur vt humorum corporis cauo collectorum prauitatem, visceris interni, hoc est iecoris, inflammatio consequatur & dolor. Ex quibus omnibus cum oris ventriculi dolore quid aliud quàm partium spiritalium appressum & coarctationem & verò paruam & crebram spirationem intelligere queas? Quam quia Hippocr. sæpius vt intellectu facilem omittit, ex his Galeni verbis expressam habeas licet libro 2. περὶ δυσπν. πολὺ γάρ ἐστι τὸ πιοῦν τῆς δυσπνοίας

εἶδος ἐκείνης ᾠδόν ἡμέρας ὁρᾶν μεν, ὅτι τὸ πεφυσημένον καὶ πλευριτικὸν, καὶ σωματικὸν, καὶ πυόπτυον ἁπλῶς οἷς τὸ κατὰ τὸν θώρακα καὶ τὸν πνεύμονα φλεγμαίνει. καὶ τοῖς ἥπατος ἢ τοῦ φλεγμονοῖς, καὶ μάλιστα τοῖς κατὰ κοιλίαν, καὶ τοῖς ἐπιλοιδοῖς καὶ τοῖς κεφαλικοῖς ἀμπεῖ, καὶ τὸ πεφυσημένον, τὸ πυόπτυον εἶδος ἔπεται τῇ δυσποιίᾳ. ἀλλὰ καὶ οἷς ἡ γαστὴρ φλεγμαίνει, καὶ μάλιστα εἰ τὸ στόμα καὶ ὁ σύραγξ αὐτῆς, καὶ οἷς ἡ ὑμένων τῆς, ἢ ἡ μωῶν τῆς καὶ ὑποχόνδριον, ἢ αἱ φρένες αὐταὶ, τέτοις ἅπασι μικρὸν καὶ πυκνὸν γίνεται τὸ πνεῦμα. A

γυναικείων πόνοι] Muliebrium locorum dolores aut naturalium, orísque ventriculi dolor, vtero phlegmone tentato & ex difficili partu laboriosè concusso sæpius contingunt, vt ex ægra sequente & libris γυναικείων plusquam patet.

περιθλιβόμενη] τὰ περιθλίβοντα in libris γυναικείων de subditiriis pessis dicuntur, & περιθήκαι de eorum appositu, præcipuè vbi περιθεῖναι simpliciter dicuntur, aut περιτιθέναι ἐν ἑαυτῷ dicit Hippocrates, quod in vellere appositum, aut appositum simpliciter non rarò vertit Plinius, crebráque est ista phrasis in libris γυναικείων, non secus ac cùm glandem suppositiriam intelligit βάλανον addere solet. Quod videtur etiam innuere Galenus in Commentario, aliásque pluribus exemplis probatum volumus, in præsentia hisce Hippocrat. locis contenti. Scribit namq; lib. 1. περὶ γυναικείων in remediorum penu. ἐπιμήλια καταπάσματα. ἐλαιπέλιον δύο πόσεις, συμμίσγεται δὲ καὶ σίαρ B ὅσον ἀπὸ τοῦ νεφροῦ, ὅσον τὸ ἐλαιπέλιον μὴ διαβρύπτεσθαι. ποιεῖν δὲ δύο περιθήκας. ἢ μηλαίδιον, τὸ ἀπὸ τοῦ πυρῶν πεῖσας, ὕδαλι φοείξας, καὶ περιθεῖναι δύο πίπτουσι. περιτιθέναι δὲ ταῦτα. ἀπὸ τοῦ ἡμιμορίου ἢ ἡμέρας ἐπόρχεσθαι. Rurſúsque, γαρκινοῦν, σμύρναν, κύμινον, καὶ λιβανωτὸν, ἀψίνθιον, κύπερον. ἴσον ἐκχύσου. γαρκίνου δὲ, μόνον μοίρας πέντε μοίρας. δόπτεινον ὠμοῦ λίνου. ξυμμίξας ταῦτα. πεῖσον ὀξυγάρου ἐψημένου σὺν ὕδατι, καὶ ποιεῖν βάλανον, καὶ περιτιθέναι. ἢ καὶ κυκλαμίνου μίσχε ὕσον ἀφράζαλον. καὶ αὖθις χαλκοῦ, ὅσον κύαμον πεῖσας, μέλλι δεῦσαι, καὶ πίπτουσι βάλανον καὶ περιτιθέναι. Quò magis miror Cornarium hoc in loco, vt & in illis prioribus Hippocrat. exemplis, hanc dictionem de subdita glande intellexisse, cùm paulò pòst glandem significans Hippoc. βάλανον apponat, quod etiam fecisse in superioribus locis clarissimum est. Etsi enim dictionis ambiguitas Galeno satis testata est, in eam tamen sententiam quam his locis confirmauimus magis propendet. Porro vterum inflammatione affectum fuisse, vel ex his Galeni verbis colligas, quibus πασῶν παρηρρεγκὼν δηλονότι φλεγμαίνειν exprimit, vt nemini mirum subeat hanc mulierem pessimis casibus, febre vehementissima, capitis, colli, lumborum dolore, insomnia, delirio, siti, conuulsionibus, aluiторrefactione, aliisq; id genus perniciosissimis conflictatam tandem obiisse.

κεφαλῆς τῇ πραχήλῳ] Ista sunt morborum acutorum symptomata, & cum sequentibus non solùm crudum plurimum, sed & biliosum succum abundare arguunt, quod his verbis postea significabit Galenus. οὐδ' ἐξῆς καταλέγει συμπτώματα νοσημάτων ὀξέων, κεφαλῆς μὲν καὶ πραχήλου καὶ ὀσφύος πόνων, ἀγρυπνίαν τῇ καὶ διψῶντας ἀκράτους χολώδεις, ᾧ ὕδατι ὁ ἐν ὠμὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ χολώδης ἐπλείναις χυμός. C

καῦσος θερεία] Hanc dictionem per affatim expressit Caluus. Sunt qui copiosas deiectiones dicant, alij syncerè biliosas. Quæ etsi rerum consecutionem tuentur, camq; dictionem de syncere è & affatim biliosis secessibus effert Hipp. in plenum tamen & abundè coloratos & biliosos pallore saturatos significat.

ἀσώματοι πολλοὶ] Conuulsionibus valde opportunus est vterus cùm sit valde animatus & sensilis, vt diximus com. in lib. 2. Epid. & verò ex iis ægris quæ ex vtero laborarunt satis patet, 11. & 13. huius libri, & 2. & 14. lib. 3. post st. pest. Etsi verò vteri affectiones nullum de se conuulsionis metum faciunt, æquum tamen fuit in maligna humorum permixtione, sublatis sursum vaporibus acribus & mordacibus, cum totius reliqui corporis maxima perturbatione, caput ipsum, quod est vt scribit * Aretæus. χώρος μὲν αἰσθήσιος κοὐνεύρων ἀφέσιος, conuulsionibus & desipientia tentari. Quod etiam in maligno febrium genere, quæ ex crudi & biliosi humoris complexione ortum habent, valde est familiare. Quòd ad scriptionis genus attinet, codices duo vetustissimi manu scripti ἀσώματοι πολλοὶ habent, quos secuti sunt excusi. Reliqui duo ἀσώματοι μὴ πόνοι simpliciter habent, quam lectionem ex Galeno secuti sunt interpretes. D

*Cap. 1. lib. 1. de cur. morb. acut.

ἐξανίσταται] Istud sequentibus iunxi vetustissimos manu scriptos codices cum impressis secutus, vt ad eam desidendi ex subdita glande cupiditatem referretur potius quàm ad inordinatum illum delirantium motum, quo mentis impotes sæpe è lecto desiliunt & exurgunt. Quod de phreniticis dixit Aretæus †, βλησρίζουσι καὶ ἐξανιστῶσι. Sic ἐξανάστασις desidendi laborem ob quem exurgunt ægri significat in Progn. cùm scribit Hippocr. ὑπὸ δ' ξωνεχρὸς ἐξανασταίσιος ἢ ἀγρυπνοίη αἴ. frequentem namque desidendi cupiditatem ob quam ægri exurgunt, insomniam facere significat. Quo sensu κύναι ἐξανασταίσις vocat in Prorrhet. crebras & inanes ægrorum exurgentium cupiditates, quales sæpe phreniticis obueniunt. Duo manu scripti codices ἐξανίστασθαι distinguunt. E

† In Phrenet. curat.

μὴ περὶ ὀδὸν χολώδεος] Hîc περὶ ὀδὸν non aliud quàm περὶ ὀδόνων superius positam sect. 2. intelligat, qua dictione circumfluos & ex toto corpore redundantes humorum affluxus per intestina depositos expressimus, quos biliosos, aquosos, aut strigmentosos fuisse dixit. Nunc verò, ex magna biliosi succi abundantia ex toto corpore in ventris alueum delatam illam circumfluxionē significat, ac velut vndiq; alluuione facta, multos & biliosos secessus irrupisse, nō secus ac in aquosis, copiosis, & tenuibus deiectionibus erūpentibus eadem dictione vtitur Hipp. ægr. 16. lib. 3. epid. post st. pest. πολλὰ κόπρανα δίπλαθε σὺν περὶ ὀδόν πολλά. Hoc namq; nomine vndiq; delatorū humorum eruptionem & effluxionis impetum sumere videtur. Nos affluxum biliosum dictionis notione retenta diximus, Galenū secuti qui ὑπόρροιαν χολώδη interpretatur, quo nomine (vt supra) circūfluum biliosorum affluxum in mentis notione reponimus. Cuius vocis vim nō satis per fluorē aut fluxionem biliosam cōprehendisse videntur, φ illā humoris biliosi ex totius corporis partib. circumlationē aut effusionem neglexerint, quæ tamen plurimi est momenti, φ ex huiusmodi affluxu plenissima bilis redundantia, eiusdēq; symptomata hauriātur, vt scribit Gal. in Com. Nec ideo tamen Hip. mentem mihi magis videtur affectus interpres quidā qui multa bile offusa deiecisse dixit. Etsi enim ventris proluuies biliosa & περίπνευσις χολώδης quā explicat Gal. Com. 1. in Prorrh. subaudiri potest, in eo tamen biliosorū humorū circūfluxu, augustioris disciplinæ latens quiddā & reconditum delitescere mihi videtur, φ per ipsum affluxum satis enixè in lucē eruisse videmur. Nam cùm Galenus περὶ ῥόον, ὑπόρροιαν interpretetur, cum verò etiam Hippocrati ὑπορρύσιες χυμῶν humorum ex toto corpore delationes & in aliquam partem decubitus aut propensiones dicuntur, quemadmodū in doloris sensu μελαίνης χολῆς καὶ θριμέων ῥευμάτων ὑπορρύσιας γίνεσθαι scribit lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. F

πάντων αὐτομάτοισι] Hanc lectionem melioribus omnibus codicibus nostris autoribus secuti sumus, etsi ex his duo πάντα ὁκοιμήθη, αὐτομάτοισι, habent.

ὁλιγάκις αἰσθανομένοισιν] Mentis captè & cogitationis occupatæ, nec naturalibus affectionibus intentæ signum est euidentissimum si cui inconsulto vrina effluit, quæ stratum permeiit, aut non nisi assidentium admonitu matellam petit, aut naturæ munia obit. Quorum alterum cùm pene extinctam sensationum subministrationem denoret, longè est perniciosissimum. Vtraq; tamen in phreniticis sæpe apparent. Quod his verbis significat Gal. Com. 1. in Prorrh. ὅτι φρενιτικῶν ἄκρως τῷ λεγομένῳ, πεφροντικότος αὐτοῦ τοὺς μὴ ὑπὸ τῶν παρόντων αἰσθανομένους ἐρωτῶντας, τοῖς χωρεῖν πειρῶντας. οἱ μὲν γὰρ ἀγῶνα αἰτοῦσιν, ἀλλ' ἀδύνατος ἐν ἀλόχρου εἰς τὸν ἐρωμένον πορεύεσθαι τὸ ἔρον. εὐθὺ ἠλόου ὠθῶν ὅτι πολὺ χέρειν ὕποι τῷ μικρῷ ὅλως ἐρωτῶντων, εἰ μήτις αὐτὸς ὑπομνήσειεν. ἐπ' ἀκείνων μὲν δὲ ἐν χρῶτι σώζεται τῷ κρίσιν ἔρχεσθ φύσιν ἔρχεσθ ἀξιοῦσι, φυλαττομένων ἔρον εἰς τὸν ἐρωμένον ἀποκρίνειν, ὅτι πάντων οἱ ἀπόλοιε ἐν τῷ. Innuit igitur Hippocrat. hanc mulierem vehementi delirio detentam, atque adeò mente captam vt naturalium excretionum obliuisceretur, nec nisi ab assidentibus admonita matulam posceret. Sic enim hæc phrasis accipienda mihi videtur, ὁλιγάκις αἰσαμμησκόντων, vt τῷ παρεόντων subaudias, & eorum qui ægro assident suggestionem aut subministrationem intelligas. Eandem enim locutionem vsurpat in Dealcis vxore lib. 3. epid. ægro. 15. post st. pest. quæ phreniticè periit, μικρὰ ὑπομνησκόντων ἔπνευ. Et in Prorrhetico, τὰ ἠρεμόμενα μὴ ὑπομνησκόντων ὀλίγιστα, quod aliter extulit ægr. 12. lib. 3. Epid. ἔρησι πολὺ ἀθρόον ἠκε εἰδῶα. Quo magis miror interpretes, præcipuè Caluum & Cornarium, istud de conuulsionibus admonentibus intellexisse, nullo prope & obscuro sensu. Cæterùm vulgatam & receptissimam trium codicum lectionem secutus sum, qui μὴ ἀσώματοι legunt, quod etiàm fecerunt interpretes. Cùm tamen ex nostris exemplaribus manu scriptis duo non parui nominis μὴ ἀσώματον habeant. Quæ secuti sunt excusi codices. G

οἷον γίνεται

A οἷον γίνεται οὐκ ἐπὶ καθιστάμενον] Hac phrasi Hippocr. θολερὰ ἔχει intelligit & eas vrinas quæ perpetuò returbidæ & perturbatæ manent nec resident, de quibus antea abundè diximus. Eademque simili propè locutione postea in Dromeadæ vxore repetit: ἔχει πυρὰ λευκὰ. θολερὰ, οἷα γίνεται οὐκ ἐπὶ καθιστάμενον, ὅταν αἱ ἀπαλλαγαὶ κέμενα χρόνον πουλὺν ἢ καθίσωσι. Et ægr. 3. lib. 3. ἔχει θολερόν. ἐπὶ οὐκ ἐπὶ καθεστηκότων γίνεται, ὅταν αἱ ἀπαλλαγαὶ. Atque hæ vrinæ crassæ, returbidæ, nec vllo modo subsistētes, cùm sint perniciosissimæ, vt postea scribit Gal. *non tam agitationem humorum crudorum & flatuoſorum à biliosi redundantis humoris feruore significant, quàm à materiæ crassæ, pernicacis & crudæ copia subactam naturam succubuisse. Quod fit in vehementer crassis & turbidis vrinis, vt scribit Gal. lib. 4. salubrium, & Com. 1. in lib. 3. epid. hiisque verbis innuit Hippocrat. cùm eas vrinas diu depositis subsidentibus sed returbatis confert. Ad huius verò loci cognitionem Prorrhetici sententia mihi plurimùm animaduertenda videtur, quæ etsi ex aliquot particularium ægrorum obseruatione comprehēsa, vniuersitatis æstimationem nondum est assecuta, hîc tamen disciplinæ constantiam tuetur. ἃ ἠρεμόμενα μὴ ὑπομνησκόντων ὀλίγιστα. ἃ ἐκεῖνα ξυνέοισιν ὑρέε). ἢ αἱ πλὴν ὑπόστασιν ἀνάλαβεν ἔχας. Ex iis nanque & delirium, & conuul-

B siones, & palpitationes, & verò capitis dolores grauissimos coniicias licet. Nec certè minus ex iis quæ libr. 7. epid. his verbis scribuntur: πάντα ἃ δεῖται ἔχει καὶ αἱ ἀπαλλαγαὶ σημεῖον ἀκελεῖς κεφαλαλγίης, ἀσυμφόρου ἀθανάτου. Vbi αἱ ἀπαλλαγαὶ αἱ ἐσραμμένα aut αἱ ἀπαλλαγαὶ αἱ ἐσραμμένα significant, quemadmodum aliàs dicturi sumus. αἱ ἀπαλλαγαὶ enim & αἱ ἐσραμμένα ἔχει, commutatas & conturbatas vrinas, idemque quod αἱ ἀπαλλαγαὶ indicant, vt ex Comment. in aph. 70. lib. 4. satis patet, vbi quidam αἱ ἐσραμμένα legi debere contendunt, cùm passim αἱ ἀπαλλαγαὶ pro αἱ ἀπαλλαγαὶ legatur. Porro hîc etiam variant codices. Duo nanque ex vetustissimis manu scriptis, ἢ καθιστάμενον legunt, reliqui omnes οὐκ ἐπὶ καθιστάμενον, eodem tamen vtrobique sensu. *in ægr. 11 huius libr.

παλμοὶ δὲ ὅλου τοῦ σώματος] Palpitationes huiusmodi totum corpus oberrantes, crassi, crudi & flatulenti humoris erant argumenta, vt ostendit Galenus in Comment. Hîc autem proprio quodam modo παλμοὶ facti sunt, & crudiorem subesse materiam significarunt. Neque enim tam conuulsiones fiunt quàm saltus, & quas barbari iectigationes vocant, in frigidiore & cruda materia exagitata ab acriore humore & flaua bile. Est verò in Prorrh. ab Hippoc. scripta sententia, quæ huic loco lucem prætendere videtur,

C ideoque adscribenda est. οἱ παλμώδεες δὶ ὅλε, ἀεφὴ ἀφόνοι πλευτῶσιν. Quam iisdem ferè verbis in Coac. repetit. Æquum enim videtur vt frigidioribus redundantibus succis, flatus plurimi corpus oberrent, vnde & palpitationes subsequantur, tandemq; ob nimiam perfrictionem, sensationum omnium instrumenta, naturalesq; demum effectiones exoluantur & torpescant, vnde & vocis priuatio sequitur. Atque eam potius secuti sumus lectionem, duobus vetustissimis codicibus manu scriptis consentiētibus, cui etiam in symptomarum enumeratione assentiri videtur Gal. quàm eam quæ πόνοις habet. Etsi ea lectio in literæ recensione à Galeno vsurpata est, & quibusdam exemplaribus confirmata, & à Gal. interpretibus est probata. Quamuis quoque ad huius lectionis sensum Prorrhetici sententia etiam facere videatur, quæ & hîc quoque negligenda non est. αἱ οὐ πόνου ἀφωνίαι δυδιαπνοι. Quam iisdem verbis itidem in Coacis repetit. Huiusmodi nanque vocis priuationes quæ in malignis febribus fiunt, cum deliriis, conuulsionibus, palpitationibus, & virium exolutionibus, suis hisce rescriptis damnat Hipp. in Prorrh. & Coacis. αἱ μὴ ἐκπύοισι ἀφωνίαι κάκιστον. αἱ μὴ ἀφωνίης ὀκτώσιες, ὀλίθριαι. αἱ δίσιν ὀδηρίζοισιν ἀφωνίαι θανάσιμον. & αἱ ἐν πυρετῆσιν ἀφωνίαι ἀσυσμώδεα πρόσπον, ἐξίσταῖ σιγῇ ὀλέθριον. Quæ omnia

D certè in hisce difficilimis parentis nostri monumentis inculcanda sunt, quò faciliorem ad eius adyta viam aperiamus. Ex quibus omnibus casibus, quid aliud in hac ægra præsagiri aut potuit aut debuit quàm phrenitis ipsa, nisi si plurima frigidorū succorum copia, biliosorum & feruentium acrimoniam temperasset? frequens enim delirium, mentis emotio, conuulsiones & totius corporis palpitationes, non temerè phrenitidem præsentiunt, vt satis patet ex historia quarta, lib. 3. epid. post st. pest. vt ne addam ex vteri inflammatione in huiusmodi casum prolixam esse propensionem, vt ex ægr. 11. lib. 3. & ægr. 2. & 14 post st. pest. cuius perspicuum esse potest.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΓΕΜΠΤΟΣ.

E Ἐπικράτεος γυνὴ, ἡ κατέκειτο τῷδε Ἀρχιγέτῳ, τῷδε τόκον ἤδη ἐοῦσαν, ῥίγος ἔλαβε ἰσχυρῶς, ὀξὺ ἐθερμάνθη ὡς ἔλεγον. καὶ τῇ ὑστεραίῃ δι' ἀντα. τρίτῃ δὲ ἔτεκε θυγατέρα καὶ τ' ἄλλα πάντα κατὰ λόγον ἦλθε. δευτέρῃ μετὰ τόκον, ἔλαβε πυρετὸς ὀξύς. καρδίης πόνος καὶ γυναικείων. περιωδυνίη δὲ ἐγένετο μεγάλη ἐκνοφίθη. κεφαλῆς δὲ καὶ βραχίονος καὶ ὀσφύος πόνος. ὕπνοι οὐκ ἐόντες. ἀπὸ δὲ χειλίης ὀλίγα χολώδεα λεπτὰ διηθ' ἄκρητα. οὐδὲ λεπτὰ ὑπομέλαινα. ἀφ' ἧς δὲ ἐλάμβανε πῦρ ἐς νύκτα, ἐκτῇ παρέκρουσε. ἑβδόμῃ πάντα παρωξύνθη. ἄγρυπνος. παρέκρουσε. διψώδης. ἀφεχρήματα χολώδεα κατακρέα. ὀγδόῃ ἐπερρίγωσεν. ἐκαιμήθη πλείω. ἐνάτῃ ἀφ' ἑαυτῷ. δεκάτῃ, σκέλεα ὀπίσω ἤλγει. καρδίης πάλιν ὀδύνη. καρηβαρίη. οὐ παρέκρουσεν. ἐκαιμάτο μᾶλλον. χειλίη ἐπέτεκε. ἑνδεκάτῃ ἔρησεν δυχροώτερα, συχνὰ ὑπόστασιν ἔχοντα. δίψη δὲ χυφότερον. τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, ἐπερρίγωσε. πυρετὸς ὀξύς. πεντεκαιδεκάτῃ, ἤμεσε χολώδεα. ξανθὰ, ὑπόσυγκα. ἵδρωσεν ἄπυρος. ἐς νύκτα δὲ πυρετὸς ὀξύς. οὐδὲ παχρὸς ἐγένετο. ὑπόστασις λαβική. ἑξκαιδεκάτῃ, παρωξύνθη νύκτα, καὶ δυσφόρως. οὐχ ὕπνωσε. παρέκρουσεν. ὀκτωκαιδεκάτῃ διψώδης. γλῶσσα ἐπεκαύθη. οὐχ ὕπνωσε. παρέκρουσε πολλά. σκέλεα ἐπωδυώσεις εἶχε. τῷδε δὲ εἰκοστῷ, πρωὶ σμικρὰ ἐπερρίγωσε. κωμαλώδης. δι' ἡσυχίης ὕπνωσε. ἤμεσε χολώδεα ὀλίγα. μέ-

Æger Quintus.

Epicratis vxor quę apud Archigeten decumbebat, cùm iam partus instaret, vehementi rigore correpta est, nec (vt aiebant) incaluit, & postridie eadem adfuerunt. Tertio die filiam peperit, cæteraque omnia rite atque ordine processerunt. Altero à partu die eam febris acuta prehendit, cum oris ventriculi & locorum muliebrium dolore. Quæ quidem omnia ex subdito pesso alleuata sunt, sed tum capitis, tum ceruicis ac lumborum dolor inuasit, neq; somni vlli aderant. Ex aluo pauca, biliosa, tenuia & syncera demisit, cum vrinis tenuibus & nigricantibus. Sexto post quam febris corripuit die, sub noctem delirauit. Septimo exasperata sunt omnia, cum peruigilio desipuit, sitibunda fuit, ex aluo biliosa omnia abundeque colorata fecesserūt. Octauo rursus suborto rigore leualius quieuit. Nono iisdem perseuerantibus, decimo molestus crurum rursusq; oris ventriculi dolor inuasit cum capitis grauitate & absque delirio, aliquanto plus dormiuit, aluus subsitit. Vndecimo melius coloratas vrinas cum copioso sedimento reddidit, leuius habuit. Decimo quarto suborto nouo rigore febris acuta prehendit. Decimo quinto biliosa, flaua, subfrequentia vomitione refusa sunt, ex sudore febris reliquit. Sub noctem febris acuta, vrinæ crassæ quæ album habebant sedimētum. Quibus decimo sexto ad noctem ingrauescentibus, molestè habuit, non dormiuit, delirauit. Decimo octauo sitibunda fuit, lingua retorrida, non dormiuit, multum delirauit, crurum dolor infestauit. Ad vigesimum mane paruo suborto rigore sopor tenuit, placidè dormiuit, biliosa pauca, nigra

vomuit, sub noctem surditas oborta est. Circiter verò vigesimum primum, sinistrum latus vndique grauitas cum dolore occupauit, parua insuper suborta tussi, vrinæ crassæ, turbulêtæ, subrubræ, quæ depositæ non subsederunt. Cætera verò leuius habuit, neque à febre immunis fuit. Statim per exordia fauciũ dolor & rubor adfuit, columella contracta fuit, fluxio acris, mordax & salsa ad extremum perseuerauit. Ad vigesimum septimum diem febre libera, vrinæ cum sedimento aderant, latus aliquantulum doluit. Ad trigesimum verò quartum febris corripuit, aluum biliosa conturbarunt. Quadragesimo pauca biliosa vomuit. Octogesimo iudicatione prorsus est absoluta & febre liberata.

λενα. ἐς νύκτα κώφωσις. τῇ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ καὶ εἰκοστῇ. πλευρὸν δριμὺ βάρος δι' ὅλου μετ' ὀδύνης, σμικρὰ ἐπέβησεν. οὖρα δὲ πάχος ἔχοντα. ὀλιγερά. ὑπέρυθρα. κείμενα οὐ καθίστατο. τὰ δ' ἄλλα κουφοτέρως. τὸν δ' ἄπυρος. αὖθις δὲ ἐξ ἀρχῆς φάρυγγα ἐπωδύνως. ἐρυθρὸς. κίων ἀνεσπασμένως. ῥοῦμα δριμὺ. δακνῶδες. ἀλμυρῶδες. ἀμφὶ τέλεος παρέμενε. τῇ δὲ εἰκοστῇ καὶ ἑβδόμῃ, ἄπυρος. οὔρεσιν ὑποστάσας. πλευρὸν ἤλγεεν. τῇ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ καὶ τεσσαρεσκοστῇ, πῦρ ἐλάβετο. χολίη ἠλώδεστον ὑπεπεφόρητο. ἥμεσε τῇ τεσσαρεσκοστῇ ὀλίγα ἠλώδεα. ἐκρίθη τελέως ἄπυρος τῇ ὀγδοηκοστῇ.

Hæc ægra febre ex crudis & frigidis plurimis succis, admixtis etiam biliosis laborauit, vt ex casuum recensione satis apparet, qui cùm magna ex parte superiore ægro expeditionem acceperint, tum verò quòd non æqualiter vrgeant, & naturæ robore morbum soluentis depulsi sint, leuiorem totius rei decursum faciunt. Morbus autẽ iste constitutis & velut destinatis à natura diebus, qui decretorio ordine affectuum exolutionem promittunt, naturæ viribus profligatus, insignes multas reliquit victoriæ notas, & interdum ob remissam impetus continuitatem recreandis viribus spacium dedit, quæ & pluribus prœliis redintegratæ, & plurium dierum decretoriotum opportunitatibus, velut firmissimis stationibus collocatis auctæ, animos sibi ad longam expeditionem fecerunt, tandemque certa victoriæ spe obtenta, aliôqui animosum hostem frequentibus incursionibus disiecerunt, & matura cunctatione fregerunt. Vndecimi nanque diei beneficio, ferè iam inclinatis rebus ac pene conclamatis, magnum ad conceptam animo victoriam signum sublatum est. Nam instaurata naturæ familia & nouo velut delecta habito, concoctiones procuratæ sunt, & ad decimum quartum excretionibus proritatis, primùm morbi iudicatio apparuit, & à febre libera fuit. Vigesimo quoque refusis vomitione humoribus, ad vigesimum septimum aditus aperiebatur, in quo tutus fuit recessus. Nam & febris cessatio, & vrinarum sedimentum non omninò incertum exitum promittebant. Quadragesimo verò die, velut in hostem impressione facta, vomitione biliosa reiecta sunt, quæ & fugatum hostem, & funditus deletum octogesimo die pronunciarunt, plenamque victoriam reportarunt. Ex quibus omnibus efficitur, in inuetera scentibus morbis excitata ad iudicationem natura, intermissum esse & quodammodo interruptum, non autem continuum solutionum impetum: id quod luculentissimis verbis (vt cætera) docet Gal. cap. 5. lib. 2. de dieb. decret. Ex hac quoque dierum dispensatione cuiuis luce clarius constat quinam decernendi dignatione æstimandi sint, eorumque numerum ex hebdomadarum inter se complexarũ continua integritate crescere non posse. Cuius rei submonuit Gal. in Com. apertius verò docet cap. 4. lib. 2. de dieb. decret.

ὀδυκράτους γυναῖκας] Gal. lib. 2. de dieb. decret. Ἱπποκράτης γυναῖκας vocat.

ὡς ἐθερμαίνθη, ὡς ἔλεγον] His verbis indicat Hippocr. præter vulgarem ac omnium communem quæ tunc inualuerat opinionem, rigorem huic mulieri sine subsequente febre initio adfuisse, nec ideo recaluisse. Quod erat à veterum opinione valde dissentiens, qui nullum rigorem ex internis corporis causis emotum absque febre cognouerant. Hunc autem rigorem qui nullas suæ originis notas causas acceperit, sed ex violenta interna aliqua corporis causa, sponte enatus fuerit, Galenus in Comment. αὐτόματον vocat, lib. verò περὶ ῥίγους, ὑποτόνου, Hip. quoque lib. 4. περὶ νούσων, ὑποπάθεις. Qui fit vt inquit Galenus, ὅταν ἀπὸ μηδενὸς ἔξωθεν αἰτίας βιαίας. ἀλλ' ἐξ ἑαυτῶν τὸ σῶμα διαπίπτῃ καὶ διαθερμαίνεται. Quibus præcedentibus causis nullum certè rigorem sine febris subsecutione veterum disciplina nouerat, vt ex his Hippocrat. verbis libro 1. περὶ νούσων facilè coniicias licet. ὅπῃ δὲ μὴ τὸ ῥῖγος καὶ ἄνευ πυρετοῦ ὁπηλικοῦν ἢ πλέω ἢ ἐλάσσω, ὧδε ἔχει. ὁκόταν τὸ σῶμα διαθερμαίνηται ἢ καὶ ὑποδίπτῃ, καὶ ἀπὶ πολὺν ἐς τὸν ἱδρῶτα φύσιν, σωθῇ διαθερμαίνῃ. Θ τῶν φλεγμάτων καὶ τῆς χολῆς. τὸ δὲ τῷ αἵματι συμμιμιμένον, καὶ γίνεται τὸ αἷμα θερμότερον αὐτὸ ἑωυτοῦ πολλαπλασίως. τότε τὸν ἦθ διαθερμασμένον. καὶ ἀνάγκη πυρετὸν ὑπηρυέσθαι, ὑπὸ τῆς θερμασίας τοῦ αἵματος, μὴ ῥῖγος. Idem etiam lib. 4. cùm ex violenta acrium humorum in partem aliquam irruptione, aut etiam ex vehemẽti inter se dissidentium succorum impetu, cum totius corporis concussu, rigoris originem trahi oportere probat, subsequentis inde febris huiusmodi causas adscribit: καὶ τὸ πῦρ ὧδε γίνεται. Θ ὀδυνέοντα ποιεῖ τὸ χωρίον σηείξαντα θερμαινόμενον τὸ σῶμα, αὐαίνοντα ἐς ἑωυτὸ πῦρ γίνεσθαι. καὶ ὑπὸ τοῦ συνεφέρεται καὶ ὑπὸ τῆς κοιλίης θερμαίνεται ὑπὸ ἄκρου ὕδατος. καὶ ὅταν τὸ μὲν πῦρ μὴ τὸν κρυμὸν, ἰσῶσιν ἢ σώματος σηείξῃ τὸ ὑγρὸν τὸ πάσχον. ἰσῶ δὲ εἰλίσσεται τρόπῳ τινὶ ὧδε γίνεται. μὴ τὸν κρυμὸν τὸ πῦρ εἰλεῖ) μάλιστα πυνθάνομαι, ποῖα κοιλίαι καὶ τίνα αἷμα καὶ τίνα κόπτα, ἵνα δὲ ἡ εὐρυχωρείη πλείστη ἔσται. εἰλομένου δὲ ἀπτῇ, πορεύεται Θ πλησίον θερμαίνεται, ἔστι καὶ ἀπάλγεα, καὶ Θ ἐν τῇ κοιλίῃ ἐς τὸν θέρμων. ἐπειτα ἐπαυξάνεται ἢ θέρμης. καὶ τὸ ἄλλο ὑγρὸν διαχεόμενον, μίσγεται τῷ ὕδρωπι. καὶ τὸ πῦρ μὴ τὸ ῥῖγος, ὀνθὲν δὲ γίνεται. ἐπὶ μὴ εἰλεῖ) τὸ πυνθόν, ἀλλὰ σηείξῃ πορεῖ ἢ σώματος πᾶν. ἔστω δὲ μοι ἐρεῖ), ὅκως ἢ τὸ ῥῖγος γίνεται) τὸ νοσοῦντες, Θ ὁκόπ, Θ ὅκως, Θ ὁκοῖαι ἐξ αὐτάρκης ὁ πυρετὸς μὴ τὸν ἐπεισιόπῃ. Ex quibus efficitur huiusmodi rigorem in internis corporis penetralibus conceptum, non sine febre veteres agnouisse, frugalitatis qua sine luxu beatissimam & simplicissimam vitam traducebant beneficio, cùm

Nemo inter curas & seria duxit habendum Iuuenal. Saty. 11.
Qualis in Oceani fluctu testudo nataret,
Clarum Troiugenis factura & nobile fulcrum. Sed
Hanc rebus Latiis curam prestare soleret
Fictilis & nullo violatus Iuppiter auro,

Posteriorum verò nec etiam nostri sæculi *perditissima gula,*
——*rabidam quæ fecit orexim,*
Irritamentum veneris languentis, & acres
Diuitis vrticas, postquam omni ciborum varietate diffluerent, &
——*dum sæuior armis*
Luxuria incaluit, victumq; vlciscitur orbem, (Idem saty. 6.) multis vitiorum casibus ætatem nostram exposuit. Ex quo natum est vt assiduis crapulis & ingurgitationibus, ac succorum frigidorum & crudorum magna redundantia, rigorem huiusmodi sine febre nostra ignauia accerseremus. Pituita nanque illa frigida (quæ vitrea Praxagoræ dicta est) ac etiam acida, vbi exagitata per corporis sensiles partes fertur, horrorem, aut impetu maiore delata, rigorem sine febre facit, non secus ac putrescens febrem excitat, vt scribit Galenus. lib. 2. de diff. febr. * Quæ vbi acrimoniam conceperit, & humorum tenuitati permixta, inter excernendum emota fuerit, inæqualem huiusmodi corporis concussionem, aut vlcerosum totius habitus sensum promouet Galeno lib. 3. salubr. Quæ omnia in muliebri vita deside ac otio dedita luxuq; diffluente, magnam huiusmodi frigidi & crudi succi abundantiam coaceruante, facilè videre est, vt nil mirũ sit hanc vitæ intemperantiã, huiusmodi rigoribus sine febre tẽtari, quemadmodum ex multis Galeni locis testatum esse volumus. Scribit enim hac de re lib. περὶ ῥίγους. ὁ μόνον οἱ ὅτι ἢ ξανθῆς ἢ μελαίνης χολῆς ῥῖγος, ἀλλὰ Θ ὅτι τῷ ψυχρῷ

τῷ ψυχρῷ πάνυ φλεγμαίνει φιλεῖ γίνεσθαι. καὶ τοῦ ἀναλώσει ἢ χυμοῦ ἢ πνεῦ ὁ Γοργιάζεται. ἀλλὰ τὸν ἐνίοτε ῥῖγος ὅτι σφοδρὸν ἐστι καὶ ἀεὶ ἐμμένει ἡ ἡμέρας εἰόντα πλείοσιν ἐφοβῆς. ἡσυχάζοντων ἢ μηδὲ ὅλως κινουμένων, ἢ πνιγάζει Θ αὐτὸ. κινηθέντι ἢ εὐθέως ἐπῇ) κ' Θ μέτρα ἢ κινήσεως. ὅτι μὲ ἢ ἰσχυροτέραις Θ σωμάτων κινήσεις, σφοδρότερον. ὅτι δὲ ἢ ἀσθενέστερα, βραχύτερον. εἴδοι ὅτι τὸ σύμπτωμα γυναῖκι μᾶλλον ἢ αὐθρόοι γινόμενον. Θ γυναῖκι ἢ ἀρχὴ τε διαφαίνεις. Θ πλεῖστοι χρόνοις γενομένοις. εἴδοι ἢ καὶ νεανίσκῳ ἢ νῦν ἢ ἡμέραν συμβοιτοῖ ἢ ἐν ἀξιοπιστίᾳ γινόμενον, ἰωίκῳ πεῖθεν ἐς αὐτὸ καὶ πολεύσαμεν ἐν ἀρχῇ ἢ νοσοῦσι, & cætera quæ sequuntur. Paulò verò post enixè magis ea de re hunc in modum, μὴ θαυμάσῃς ἢ τῶν ἐξ πῖς παλαιοῖς ἰατροῖς εὑρὼν γεγραμμένον, ὅτι πῖς αὐτὸν κρύοις ῥίγεσι. ἢ ἐξ αὐτῶ ἢ ἐν τῷ σώματι διῃρέσεως ὁρμωμένοις, ἐξ ἀνάγκης ἔπεται πυρετὸν. ὅτι ὁ λυθεῖς ὑγιὴς ὅτι ἔφυ. ἀπ' ἀρχῆς βίῳ χρωμένοις ἐν παλαιοῖς, ὑδὲν πιῦπω σωιέπῃ. νυνὶ δ' ἄμφω ἔωτα πλεῖστα ἔσωτα, Θ πυνὶ τὸ κεκλιμένον αὐτὸν ἔχεται ἢ ἐρμαῖον ῥίγος ἐρᾷ(ῇ), νέον ἢ Θ ἐξένου σύμπτωμα ἢ ἐν τῷ ἢ διάτης ἀπεστὶ ἢ τοῖς ὕπω πεῖθοῦσιν, ἢ πεῖ πάσης, ἢ βάρος αἰσθησις γίνεῖ) κ' τὸ δεξιὸν ἰσοχόνδριον, ἔνθα κεῖται τὸ ἧπαρ, ἐμφερεσθέμενον. διὰ πνεῦ ἢ κατ' αὐτὸ φλεῶν ἰσοῦ ἢ πάχος ἢ χυμῷ. ὡς ἢ βάρος Θ πόνος τῆς κ' τὸ καταλέχουν. οἱ πάχεν τῆς ἰῶρεσιν αἰσθηνεῖν, ὅτιν Θ ἢ ῥῖγος αἰθάνουσ' διαφέρουσ ἢ οὐ τὴ πατρὶ. ἢ καὶ πεταμένοις πυρετοῖς. Idem lib. 2. de differ. febr. †κ' ἢ ἐν αὐτῷ λόγῳ, ὁυσ' ὅταν ὁ φλεγματώδης πλεονάζῃ χυμὸς, ἐπῇ) πυρετὸς εἰ ἀνὰ ἀπαρεῖ πρὸ πρου. ὅτι ὁ ὑστερῶν μὲν γε Θ ὁοῖς παλαιοῖς ἀδύνατον ἢ) δοκεῖν, ὥσπαι πολλάκις. ἔστ' ἢ ἢ πο, τὸ χωρεῖς πυρετοῦ ῥίγος, ὅτι ἢ οἷς μὲ ἄπαξ γινόμενον, εἰ ἢ οἷς καὶ κ' πολλοῦσιν ὅτι πλείας ἡμέρας, ἢ συνεχὲς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἢ πεῖ πεῖ ἐπασιν ὕπω μέπεκεν, ἀεὶ ἐπιόν. ἢ) δοκεῖν, ὅταν ἡσυχάζωσιν, ἀλλὰ μόνον εἰ κινηθέν, εἰς ἀλθησιν ἴκεῖν, ἢ Θ μεῖζόνως, ὡ. καὶ χωρεῖ, ἢ κινεῖσθαι δοκεῖν. ἀλ' ὅταν γε καὶ ὁ ἰῶρεσ ὁ τῷ χρόνῳ διῃρεσθῇ χυμὸς, ἢ ῥῖγεῖσι μόνον ἀλλὰ Θ πυρέθοισι, Θ χρόνος τε πάνυ Θ διέλυσις ὑπηρέτηται πᾶς ἢ ἐιαίτας, ἢ ἐπαις ὁ πυρετὸς, ἢ ἀμφιμενοῦ ῥῆμα τε. Et lib. de imæq. intemp. αἱ ὁμαλος δὲ διαφορασία καὶ ἢ ῥιγεῖσι μὲ ἰσόδοξα πυρέθοισι ἢ, ἀνάγκεται τῷ ἢ ὁμίπωμα. γινέται μὲν ὅλως Θ γυναῖκι, καὶ ἢσιν αἱ ἀδράσιν οἰόπ. χρὴ ἢ πάντας ἀρχὴν ἀποιηγεῖσθαι βίου, ἢ ἢ πλῆθος ἐδεσμάτων ἢ ὑγρόν πλείονι. ἀποκεκυλισθεῖ ἢ αὔθρα πυ, ἐξ ἢ χυμὸς ἀρχὸς Θ ψυχρὸς, Θ ὡμὸς, Θ φλεγματώδης ἡγυῶσι, ὁπῖον ἔνα καὶ Γοργιάζεται ἠήσατο ἢ ὑαλοειδῆ. πάλαι δὲ ἀεὶ ἔσεν, ὀδὲς ὅτιας ἐπαχεῖ, ὀ ἢ μηδὲς ἔοῦπν ἀρχῶς καὶ πλησίμοις διηπᾶσ, Θ ἐξῃ ἢ γλεγαστῆν ἀθῆ ἐπεῖς ῥίγεῖ πυρετὸν, ἀλλὰ Θ ἡῶν αὐτοῖς Θ ἄλλοις πολλοῖς ἢ νεωτέρων ἰατρῶν ὥσπαι πολλάκις ῥίγος, ὦ πυρετὸς ὁν ἐπικολήθησ. Lib. verò de sympt. caus. eius rei causam vt abundè explicat, ita sanè hunc esse potius horroris sensum, aut certè rigoris quàm minimum, innuere his verbis videtur: παλαιὸς δ' ὠῶ ὁ λόγος ἔοῦ ὅδιν, ὁὲ ἐξῃ πᾶσ' ἢ ἐπεῖ ῥίγεῖ πυρετὸς, ἢ ἐξῃ ἢ γε ἀληθῆς ἔσ' ἀρ' τὸ πάσχειν, ὁσ' αὐ ἀποεῖσιν τῆς αὐτὸν ἀποῦντος, ὡς ἄρ' ὠῶ καὶ χρὴ ἀποεῖσθαι φιλικῶς μᾶλλον ἐξηγεῖμενοῖς Θ τῷ παλαιῶν ἢ ἀκριβῶς ἐξελέξαντας, ἀλ' ἔωσε ἢ ἢ ὕστερ ἀληθῆς ἔστιν ὁ λόγος, ὁσ' αὐ ἀποεῖσιμενοι φῶμεν, ὅσα χωεῖς ἢ ἔξω θεν ἀφάσεως ὁκ τὸ σώματος ἡμῖν ὁρμᾶται ῥίγη, πυρετὸν ἐξ αὐτῶν ἀνάγκης αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. ὡσπαι γὰρ ἢ ἐν ἡμῖν μορίοις, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς Θ ἀεὶ ἡμῖν ἰαῖσ ἢ ἢ ῥίγη αὐτῶν χωεῖς πυρετῶν. ἢ μὲν ἰῶρεσ γε ἄτων ὁῖν, ὡς Θ ἢ ἀκριβῶς ἀεὶ ἡμῖν ὁρμᾶται πεπεῖσθαι, ἢ παρτεῖ ἀεὶ, ἢ Θ κρίνουσα πυρετὸς καυσώδης τε Θ θερμοῖ. ἐὰν δὲ ἢ Θ διαῖτα ῥίγη, ἢ ἀπῆς ἢ ἐπῆς μοχθηραῖς, ἐμπιπλαμένων ἀρῆς αὐθρόπων Θ λυομένων ὅτι Θ φθῆς πολλάκις. ὅταν ἢ Θ αὐτῶ ἢ ἐδεσμῶ ἢ αἱ ποιόσπτες. πολλάκις ὁκ ἢ ψυχρότερας ἢ Θ φλεγματικοτέρας ὦσι κράσεσ, ἐπιμόπαν ἀλκῶν ῥίγεσιν αὐκθερμαντοῖς ἢ ἐν ἢ ὅτω διῃρεσμένοις. ὀὐδὲν ὠῶ θαυμαστὸν ἐδὲ τὸ μηδέπῃ θεάσεσθαι ῥῖγη διαῖτα ἢ τοῖς παλαιοῖς ἰατροῖς, ὡς ἀν μὴπῃ πλημμελοῶν τῶν εἰς πῶ ὑγιεῖν διαιταν ἔσα τοῖς νεῶν ἢ ἢ ἢ. τοτε, μὴπῃ ἢ ἢ βαλανεῖων χρήσεως εἰς ἢ ὁοῦπν ὅτι πολαῖσης. ἀλ' ἀὲ ἔρηται ἀρῆσ Θ διαῖτα ῥίγη, φεκαῖδη μᾶλλον ὀὲῦν ἢ κλονοῖδη. πρῶτη μὲ ἢ ἀθῆσις ἡμῖν ὅτι τοῖς μοχθηροῖς ἢ ἢ πῶμασιν, αὐσμαλίας γίγνεῖ), Θ ὅταν γε δριμέα Θ διαῖτα ἔσ' ἐχῃ, δακνῶδὴς ὀὲῦν ἢ αἰθῆσις. δευτέρα ἢ φέκκης μικρᾶς, ἐῆπ μείζονες, ἢ δ' ἢ πω μεγάλης, ὁὲ ἢδη Θ ῥίγοις τε μικτῆν. ἐῆπ ἢ ῥίγοις αὐτῶ μόνω κλονοῶ τος τε καὶ ἀβρόκοπος ἐκμόθεια. ἢπο τὸ ῥίγος ὅτι τοῖς ψυχροῖς χυμοῖ ὀὐκ αὐ ποτ' ἠθοῦτο. τῶν ἀρχῶν δὲ οὐδὲ σφοδεῶς κινοῶσιν οἱ πιοῦσι ἀβρόκοπος. εἰ δ' λεπῶνῶιεν ποτε καὶ ἐπιῥίγοις, ῥίγος μὲ ὀῖσιοιν ἢ μῶν ἰῶρεσ πρῶν, ἢ δὲ ἐξῃ ῥῆ πῶ αὐτὸ ὅτι ἀβρόκοπα λεπόπτα φλεγμα λεπῶνθῶν, ὡῶ ἢ λεπῶνθῶσα ἀβρόκοπα ἐξῃ) ξαυθὴ χολή. τὸ μὲ δὴ τοῖς πῶ ῥίγος, ἢ πάνυ τι γεγνῶσκοιεν οἱ παλαιοὶ ἰατροῖ. τὸ δ' ἢ νοσοῦμενοι ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ γεγνῶσκοιεν. Ex quibus coniicias licet rigorem alium quendam esse criticum, ex quo perfrictione tentantur ægri, letalem admodum, qui extincto calore natiuo & iam prope accisis naturæ viribus in ægris apparet. Atque ij dicuntur ab Hippocr. ὀκ ῥίγεσ τῶν ἐψυχόμενοι, & plurimus est illi passim in tota sua doctrina de huiusmodi rigore sermo, quem ab hoc instituto valdè esse alienum ducimus. Hic enim αἰτίαν τοῦ ῥίγος αὐτῆμαν τοῦ spectat, qui ex nullis manifestis causis sæpè initiis morborum apparet, cuique semper febrem esse comitem existimauerunt veteres Medici. Eoq; spectat loquendi Hippocratis formula (ὡς ἔλεγον) vt vulgi & simplicis plebeculæ sermonem quorumque qui ægris assidebant intelligas, quem pro rei nouitate animaduertendum voluit Hippocrat. Aliàs nanque nuda videtur locutio nihilque tale addit, vt ægr. 6. lib. 3. μὴ ἢ κρίσιν ζ ἔοῦσα ἐπῆρίῆρσε, σκιαφὰ ἐπὶ θερμαίνῃ. lbid. ægr. 10. & 12. σκιαφὰ ἐπῆρίῆρσε, πυρετὸς ὀξύ. Et ægr. 13. lib. 3. post fk. pest. περὶ ἢ ποσαῖ ἐπεκαὶ δεκάτῃ, ὡ ἢ ἢς ῥιῆρσεσ ἀπὸ θερμαίνῃ, καὶ κ. τ. λ. Porro vnus ex nostris codicibus recentioribus, ὡς ἔλεγε, habet, vt ad ægrum ipsum referas, qui nusquam à rigore incaluisse sibi videretur. *cap. 6. †Cap. 5.

καὶ τὰ ἄλλα πάντα κ' λόγον ἢ λαβῆ] Partus purgamenta ex naturæ præscripto rite atque ordine processisse his verbis indicat, quemadmodum postea in Dromeadæ vxore idem ferè suggeret, Θ ἢ ἄλλων πάντων ἠθυμένων κ' λόγον, & supra in vxore Philini, κ' φύσιν καθάρσεως γιγνόμενης, dixit.

ὕπνοι ὀκ ὀνῆσαν] Hic secutus sum optimorum codicum consensum, qui post lumborum dolorem hanc clausulam apponunt. In quo autores habeo tres antiquissimos manu scriptos codices cum excusis & Caluo & Cornario. Quò etiam firmius in eam inductus sum opinionem vt illud, πεσεσθαι, de subdititio pesso exprimerem, vt in superiore ægro, propter eximiam quandam & prope diuinam in Hippocratis disciplina ordinis rationem, quam in tam recondito Medicinæ penu, vel transuersum vnguem violare mihi maxima est religio. Ex quo natum est vt ij mihi suspecti sint codices qui clausulam istam (ὕπνοι ὀκ ὀνῆσαν) post muliebrium locorum dolores adscribunt. Cuius opinionis adscriptores habent manu scriptos codices recentiores.

ὑπομέλανα] Salutares esse possunt subnigræ vrinæ morbis in iudicatione euntibus, cùm humores per morbum exusti per vrinas iudicantur, vt in arquatis febre acuta laborantibus videre est. Secutissimæ etiam sunt nigricantes vrinæ subsistẽte aut etiam fluente mulierum abundantia. Quin & puerperij purgationibus euntibus sine periculo nigricant. Quod his verbis restatur Gal. Com. 2. in lib. 3. Epid. καὶ πυνθάνεται δὲ μελαχροῖνοῦ αἷμα φαίνεται τὸ κενούμενον αὐτῆς ἢ) μὴ τὸ πῶν, ὥστε Θ ἢ ἔσεν πάσης ἢ ἐξῆς καὶ χρωσμένα, καὶ δὴ πᾶν ἀφθόνως ἔνοῦς ἐμπεπλωκήμας αὐτῆς. ὅσῳ αἷμα ἐκεῖ κάπῃ ἔωυτοῦ τῆ γυναικὸς ἤγεμόνιν ὁ Ἱπποκράτης ὅτι ἢ ἡμέρας εἴπων, οὐ σε πολὺ, λεπτὸ, μέλανα. καὶ οἷδα, γε ἢ νοῦ ἢ ἢ ἢ ὕδωρ πολλῶν ὀκκενωθέντων ἀφεκληθῆσιν. Quibus ex verbis cur ὑπομέλανα dix erit cuiuis patet, quod nos de nigricantibus & quæ ad nigredinem tendunt vrinis, optimè, ni fallor, expressimus. Sunt enim τὰ ἔσε ὑπομέλανα ἔοπλῶ ἔχοντα πρὸς τὸ μέλανα γίνεσθαι. Quæ hic etiam Galeno teste σαῦ ἀῷνι καὶ ἢ ἢ ἢ ἢ δηλοῖ.

ἀφ' ἢς ἢ ἐλάμβανε πῦρ] Codices manu scripti tres ἔλαβε πυρετὸς habent, eodem sensu, vt ne monendum quidem fuerit, nisi veterum scriptionum index vt essem id mihi certè proposuissem.

παρέκρουσε] Istud omisit Caluus contra omnium codicum fidem. Idemque multa biliosa dixit χολώδεα καὶ πικρόρεα, aut certè πολλὰ χολώδεα, non πάντα legit, & καὶ πικρόρεα omisit. In quo videndum est nos trium vetustissimorum exemplarium fidem secutos πάντα addidisse, quod in cæteris & impressis desideratur. καὶ πικρόρεα autem, vt passim, multa & syncera bile tinctas deiectiones, quas abundè coloratas dicimus, significant, & Gal. per διαχωρήσεις ἀκράτους χολώδεις exprimit.

ἑνδεκάτῃ ὕρησιν εὐχρόωτεσα] Hic codices manu scripti tres post ἑνδεκάτῃ, ὕδρωσιν addunt, quam lectionẽ secuti sunt Gal. interpretes. Caluus verò priori sententiæ post καρκιδαφίλω adscripsit. Nos cum impressis codicibus, cæterisque duobus antiquissimis manu scripts sentimus, eiusq; lectionis fidem facit Gal. in Commentario, qui his citatis verbis ne istud quidem addidit, vt ne addam quòd ex hoc temerario sudore nihil dum procuratis concoctionibus dici existimationi nedum aliquid accessurum, vt etiam plurimùm demptum iri existimem.

συχνὴν ὑποστασιν ἔχοντα] Non video cur hic quietum sedimentum dicere sibi permiserit Caluus, potius quàm multum aut copiosum, nisi si quid aliud legisse videtur. ξανθὰ] Duo codices manu scripti ψυχρὰ habẽt, non ξανθά. Quam lectionem sequuntur Gal. interpretes, & fortassis morbi causam humoris frigidi & crudi permixtionẽ respiciunt. Sed vetustiores omnes codices & fide digniores ξανθὰ habent, quos cum interpretibus secuti sumus, quòd bilis ipsa sua leuitate in ventriculi capacitate innatans, sæpius vomitione refundatur, ὡς κεφὴ Θ λεπτομερῆς πυχεῖ. ὠ Θ vt scribit Alexander Aphrodisiensis in quæstionib. nat. & apli. 4. & libr. 4. * quod etiam longè procliuius fieri apparet vbi naturæ impetus ad iudicationem excitatur. *quæst. 124. lib. 1.

ἴδρωσιν ἄπυρος] ἴδρωσιν omisit Caluus, constantibus tamen in eo retinendo omnibus codicibus. Et certè liberationis à febre non leuissima causa est. Exemplaria duo manu scripta, recens vnum, alterum vetus, ἀπύρετος habent. A

ὑπόστασις λευκὴ] Sedimentum istud album bonam spem ad reliquam solutionem cum cæteris bonitatis signis fecisse potest. Interdum verò cum crassa vrina subiens, frigidæ, crudæ & pituitosæ materiæ redundantem abundantiam arguit, aut naturæ imbecillitatem, quæ oppressis & velut fatiscentibus sub onere viribus vtile ab inutili secernere nequit. Quod ferè in morbis ex conferta crassi & crudi humoris multitudine, aut intemperantiore victu accidit, idque circa initia, dum nulla coctionis signa apparent, vt patet ex aph. 69. lib. 4. Est vbi tale sedimentum materiæ grauitatem & copiam indicat, vbi viis à multitudine & crassitie interceptis tale emittitur cum vrinis crassis & turbulentis, quarum hîc etiam meminit. Quale quid in superiore ægro & in Sileno apparuisse videtur, estque valde lethale vt admonet Gal. Porro decernentia ista signa quæ conceptam salubritatis spem erexerunt, velut rigor cum febre acuta sudorem postea promouens qui integrum corpus reliquit, vomitus biliosus, sedimentum album, indicationem primùm attentatam testantur. Quæ etsi in decimum quintum diem incidit, diei tamen decimi quarti beneficio procuratam fæcilè iudicabit, qui Galen. libros decretorios viderit. Libr. enim secundo luculentissima enarratione confirmat, in morbis inueteraſcentibus & longis, eam meritò dici solutionem quæ plurimos dies occupat, & quæ sensim & ex interuallis, non confertò impetu morbum deiicit. Cuinam verò diei (quando id ex plurium occupatione fit) crisim acceptam feras licet, ex accessionum comparatione, diei dignatione, criticorum temporum enumeratione, & criseos tempore, qua ratione dignoscas docet Gal. lib. 1. de dieb. decret. Ex qua disciplina hunc primum naturæ triumphum decimo quarto die decretum esse, cuiuis colligere est facile, etsi in decimum quintum diem incurrat. Hucque referri oportere Galenii in Commentario verba ista iudico. ἐὰν αὐτὴ οὐδὲν ὀλίγῳ πέψαντος τῆς χυμῶν ἀρξαμένης, αὐτίκα μὲν τῶν χρονίσαι τὸ νόσημα καὶ δόξῃ τῆς παρεσκευασθεκαταῖον μὲν ἐκείνῃ τὸ πεφθὲν, οὐδὲ ἀκινδύνως ἔχειν ἤδη.

πλευρὸς ἀριστερὸς βάρος] Hic locus est quem adducit Gal. lib. 2. περὶ διάπν. Ex quo crebram & paruam spirationem, propter respirationi subseruientium organorum affectionem, induci vult. Lateris enim sinistri continens dolor, & oris ventriculi affectus, thoracis partes grauari indicant, quod & insecuta tussicula declarauit. Cæterum satis patet Galen. δι' ὅλου non legisse, quod tamen in omnibus manu scriptis codicibus reperitur. B C

αὖθις ἐξ ἀρχῆς] A sulanus codex vitiosè legit αὖτις ἐξ ἀρχῆς, & superiori membro iungit. Quædam etiam exemplaria ἐπώδυνος pro ἐπωδυώδης habent.

κίων αἰωρεόμενος] Pro contracta & reuulla columella tumentem dixit Caluus, causam non effectum consecutus, nisi ἐπηρμένος legisse videatur.

ἔρησιν ὑπόστασις] Exemplaria vetustissima manu scripta plurima sic habent. Quædam etiam ἔρησιν ὑπόστασιν, & pro πλευρὸν ἤλγεον, ὑπῆλγε legunt duo reconditissimæ vetustatis. Significant nanq; lateris dolorem nõnihil adhuc tenuisse nec omninò leuatum fuisse. Quam lectionem secuti sumus.

πρὸ τεσσαράκοντα καὶ τριακοσίων] Codices manu scripti duo πρὸ τῆ. hoc est πτάρτῳ & τριακοσίῳ habent, quam lectionem secutus sum cum Galeni interpretibus, quòd à vigesimo die quaternariorum vis langueat. ἐπτὰ καὶ εἴκοσι quoque pro ἐπτὰ καὶ εἴκοσι habent tria exemplaria Regia manu scripta. D

ἐκρίθη, τριάκοντα ἄπυρος] Duo codices manu scripti ἐκρίθη πολέως legunt, quomodo etiam Gal. lib. 2. de dieb. decret. vt sit quod in aphorismis dixit ἀφώνως, ἀπηρτισμένως, καὶ ὁλοκλήρως, καὶ αὐτοκρατῶς. Etsi ad vtrunque referri potest, quod facit Gal. in Com. cùm dixit, πολέως δὲ κρ. ἤ. ἀπηλλάγη. Duo item manu scripti codices, vetustior vnus, alter recentior, ἀπύρετος legunt.

Æger Sextus.

Cleonactidem qui supra Heraclium decumbebat, ignis hoc est febris vehemens, vago & incerto quodam ordine prehendit. Capitis & lateris sinistri circa initia dolor adfuit, cæterorumque membrorum perinde ac ex lassitudine labores. Febrium accessiones aliæ subinde absque vllo ordine, & nunc quidem sudores, nunc verò minimè. Febrium insultus vt plurimùm diebus decretoriis ferè inuadebant. Ad vigesimum quartum diem extremæ manus frigescebant, vomitione refusa sunt biliosa, flaua, subfrequentia, non longè verò post, virulenta, quibus omnibus leuatus est. Circiter trigesimum sanguis fluere ex vtraque nare cœpit; idque inconstanter paulatim ad iudicationem vsque, sed nec cibum auersabatur, nec siticulosus toto tempore fuit, neque verò insomnia torquebatur, vrinæ tenues, non tamen decolores erant. Ad quadragesimum verò subrubra minxit, cum sedimẽto multõ rubro, leuius habuit. Post quæ variè se habuerunt vrinæ, vt quæ interdum sedimentum haberent, interdum verò nequaquam. Sexagesimo vrinis sedimentum multum, album & læue adfuit, remissa sunt omnia, febris intermisit. Vrinæ verò iterum tenues quidem, boni coloris tamen. Die septuagesimo à febre liber fuit, quæ dies decem intermisit. Octogesimo rigore oborto febris acuta prehẽdit, sudor multus, vrinis sedimentum rubrum, læue adfuit. Quibus perfecta iudicatio successit.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ.

Κλεοναχτίδιν, ὃς κατέκειτο ἐπὶ τῷ Ἡρακλείῳ, πῦρ ἔλαβε πεπλανημένως, ἤλγει δὲ καὶ κεφαλὴν ὀξὺ ἀρχῆς, καὶ πλευρὸν ἀριστερόν. καὶ τἆλλα πόνοι, καὶ ἱδρῶτες ἀπάντων. ἱδρῶτες, ὅτε μὲν, ὅτε δὲ οὔ. τὰ μὲν πλεῖστα ἐπεσήμαινον οἱ παροξυσμοί, οὐ κρισιμοῖσι μᾶλλον. τῇ δὲ εἰκοστῇ τετάρτῃ, χεῖρες ἄκραι ἐψύχετο, ἤμεσε χολώδεα, ξανθά. ὑπόστασις. μετ' ὀλίγον δὲ ἰώδεα· πολὺ τῶν ἐκνυφίδων. τῇ δὲ τεσσαρακοστῇ ἐόντι, ἤρξατο ἀπὸ ῥινῶν αἱμορραγεῖν ἐξ ἀμφοτέρων, καὶ ταῦτα πεπλανημένως καὶ ὀλίγον μέχρι κρίσιος. οὐκ ἀπόσιτος δὲ, οὐδὲ διψώδης πολὺ πόνα τὸν χρόνον. οὐδὲ ἄγρυπνος. οὖρα δὲ λευκὰ, οὐκ ἄχρα. τῇ δὲ τεσσαρακοστῇ ἐόν, ἤρησεν ὑπέρυθρα. ὑπόστασιν πολλὴν, λίην ἐρυθρὴν ἔχοντα. ἐκνυφίδη. μετὰ δὲ ταῦτα ποικίλως τὰ οὖρα, ὅτε μὲν ὑπόστασιν εἶχεν, ὅτε δὲ οὐ. ἐξηκοστῇ ἤρεισιν ὑπόστασις πολλὴ, καὶ λευκὴ, καὶ λείη. ξυνέδωκε πάντα. πυρετὸ διέλιπον. ἤρα λεπτὰ μὲν, ἄχροα δὲ, ἑβδομηκοστῇ ἄπυρος διέλιπεν ἡμέρας δέκα. ὀγδοηκοστῇ ἐπερρίγωσε. πυρετὸς οὐξὺς ἔλαβεν. ἴδρωσε πολλῷ. οὔρεισιν ὑπόστασις ἐρυθρὴ, λείη. τελείως ἐκρίθη.

Febris ista erratico & vago quodam ordine prehendens, multam crudamque materiam, salubrem tamen, causam habuit, quæ naturalibus facultatibus optimè per totum morbum sibi constantibus, longi temporis moram ad concoctionem adhibuit. Tenues nanque toto morbi tempore vrinæ, nil aliud quàm morbi diuturnitatem indicabant, quæ contentis & coloris bonitate securitatem semper ostentarunt. Quòd si tenuitatis non ea fuisser pertinacia, vt vel consistentiæ moderationi aliquando cederet, non erat quòd naturæ operas in tam diuturnũ tempus retardaret. Sed crudiori sanguinis abundãtiæ mixta pituitæ crassitie meritò coctio H

A coctio in longum tempus dilata est, quod tenues perpetuò vrinæ indicarunt, quæ suis contentis permixtionis crudæ & crassæ materiæ in sedimentum depositę fidem fecerunt. Istiusmodi verò materiæ inequalitas non aspernanda, dum naturæ viribus cederet, magnam sedimentorum inconstantiam peperit, quòd ista copia interdum à natura subacta, manus atque herbam porrigeret, interdum verò copiosior, cruditatis notas prætenderet, nullumque sedimentum deponeret. Æquum fuit igitur cùm huiusmodi, subrubræ vrinæ à crudioris sanguinis copia procederent, diuturnam quidem salubritatem portendi, & ad octogesimum diem propter humorum inæquabilitatem naturæ officij interturbantem porrigi, quod valde est insigne longioris morbi cum securitate exemplum. Vrinæ porro huiusmodi subrubræ, sanguinis crudi copiam ostentãtes, sæpe in morbis ex copia visuntur, vt in synochis, quæ si crassæ sint, breuem morbum, tenues, longiorem & difficiliorem fore præsagiunt.

κλεοναχτίδιν] κλεοπάτιδιν vocat Gal. lib. 2. de dieb. decret. posteriore loco cap. 5. & vnus ex manu scriptis codicibus κλεονάκτιν, quomodo legisse videtur Cal. Cætera omnia ferè exempl. κλεοναχτίδιν, quam lectionem omnes præter Cornarium interpretes se-
B cuti sunt. Vetusta verò exemplaria duo, κατωκεῖτο pro κατέκειτο habent, quemadmodum etiam legisse videtur Caluus & Vassæus.

πεπλανημένως] Significat incerto quodam modo & vago, nulloque seruato circuitus ordine febrem prehendisse, quod ex magna humoris inæquabilitate contigit. Sic febres erraticas, quas πλαν̃ητας vocat Hippocr. * Celsus incertas, quæ autumno grassantur, ex aph. 22. lib. 3. vocat. Quibus statas, vt opinor, ponunt † Plinius. *Cap. 1. lib. 1. †Cap. 8. lib. 28.

καὶ πλευρὸν ἀριστερὸν] Ex hoc loco spirandi difficultatem consultò ab Hippocrat. omissam colligit Gal. lib. 2. περὶ διάπν. his verbis: καὶ μέν τοι ὁ μετ' αὐτὸς γεγραμμένος Κλεοναχτίδης, οὗ καὶ ἄκρας μὲν τῶν ὁμοίως ἐδιψοῦν, ἀβέβαιον δὲ τὴν ὀδυνῶν τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς ἀλλ' οὐδ' ὅλη τὴν γεγραφαῖ ἀναπνοὴν διὰ πνοίας, οἷς αὖ καὶ χρεὼν ἦν γραφιῶναι νοηθῆναι δεομένης. ὁ μὲν παρεφρόνησε γε δῆτα ὁ Κλεοναχτίδης.

κοπώδεα πρόσωπον] Istud materiæ grauitatis & copiæ symptoma est, cùm oppressis à multitudine membris, in musculoso genere lassitudinis sensus sentitur. Hos enim κοπώδεας passim vocat Hippocr. cùm lassitudinis sua sponte & absque vlla externa causa ortæ, in febribus ex plurima redundantia genitis, sensus sentitur. Quem in sensum κόπον καὶ κοπώδεας interpretatur Galenus aph. 5. lib.
C 2. & 31. lib. 4. κόπος enim ἐστὶ τὸ ἐκ τῆς κινήσεων ἀμβλίας ὀνομαζόμενον, ἀλλὰ δὴ εἰγνυομένης ἀβρωστίας ἐν τοῖς τῆς ζῴων σώμασιν. Cuiusmodi lassitudines cùm nullam prægressam ortus sui causam habeant, & ex vitioso succo ingenito, nobis imprudẽtibus succrescãt, suæ esse spontis & spontaneæ dicuntur. Nam cùm quidam sine motuum actione lassitudinis sensum sentiant & κοπώδεις dicantur, τοὺς τοιούτους κόπους οὐχ ἁπλῶς κόπους, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης ὀνομάζουσι κόπους αὐτοματίους vt scribit Galenus. Morbosum igitur corporis statum cùm huiusmodi lassitudo denunciet, sitque ἡ κοπώδης αἴσθησις ἐν τῷ κάμνοντα δηλοῦσα γιγνομένη, νοσῶδες μὲν σύμπτωμα, vt scribit Galenus Com. 2. in Prorrh. & initio lib. 4. salubrium: nihil est mirum hunc ægrum ex plenitudine & copia κοπώδη fuisse, hoc est perinde ac ex lassitudine laborasse, aut lassitudinis sensum habuisse. Celsus enim ἐν πυρετοῖσι κοπώδεας ex aph. 31. lib. 4. † lassitudinis sensum in febre vertit. Quam ob rem per mihi mirum videtur cur elegãtem istam dictionem vereque Hippocraticam præterierit Caluus, aut sibi satis esse factum putarit quòd cætera laboriosè habere dixerit. † Cap. 7. lib. 2.

ἐπεσήμαινον οἱ παροξυσμοί] Id propriè de primo accessionis insultu dictum. Est enim ὄψισμα σία primus ille accessionis impetus & in-
D uasionis initium, quemadmodum scribit Gal. lib. περὶ ἡβῆ ἐν τῇ νόσοις χειρῶν. καλῶ δὴ εἰσβολὴν παροξυσμοῦ, τὴν ἀκμὴν ὡς ἡδὴ πρῶτον χρόνον ἀπαντῶντ' τὴν τοῦ ὄψισμα σίαν εἰώθασιν ὀνομάζειν. Idem quoque Com. in aph. 1. lib. 2. accessionum principia ὄψισμα σίας Medicis vocari scribit. Vt mihi videatur ὄψισμα ίνειν proptio quodam modo hîc de prima accessionum significatione dici. Exemplaria manu scripta duo pro μᾶλλον, μάλιστα scribunt.

ἐψύχετο] Codices manu scripti duo in quibus est vetustissimus vnus, ἐπόνησαν legunt. Reliqui omnes ἐψύχετο habent. Atque etiam in vno ξανθὰ desiderari reperio.

ἤρα λευκὰ] Sic habent exemplaria duo Regia manu scripta cum publicatis. Quædam etiam λεπτὰ habent. Quorum fidem cum Galeni autoritate secutus sum, quem sic legisse ex his Commentarij verbis satis constat. νυνὶ δ' ἐστὶ λεπτὰ δῆλα πάντα τὰ ἤρα, χρόνου συχνοῦ πρὸς πίειν ἐδεῖτο. In his nanque vrinis consistentiæ modum requirit ad celeriorem iudicationem futuram.

ὑπόστασιν πολλὴν λίην ἐρυθρὴν ἔχοντα] Codex manu scriptus vetustissimus λείαν habet, sicque Caluus legisse videtur. Quæ lectio a-
E sperauanda non est, quòd securiorem iudicij firmitatem faciat. Alij verò λίην, non λείαν legunt, quod lecuti sunt publicati codices. Sunt etiam qui neutram habeant lectionem, in quo cum nostro codice Germanico manu scripto consentiunt. Quam lectionem eò lubentius secuti sumus, quòd eam à Galeno in Comment. approbari constet: his verbis, ὑπόστασιν πολλὴν ἐρυθρὰν ἔχοντα. Subrubræ verò fuerunt vrinæ à sanguinis sero crudiore per venas circa hepar totumque ventrem oberrante, qui quòd naturæ operam ob familiaritatem requirat, diuturnitatem ad concoctionem postulauit. Eò verò firmior salubritatis spes fuit, quòd sedimentum subrubrum apparuerit, sic enim iudicationem breui expectari iubet aph. 71. lib. 4. aut quòd vrinæ in melius procederent, nec æquè diu tenues ac in Hermocrate lib. 3. Epid. perseuerarent. In quo ex magna cruditate vrinæ tenues & retuberaræ diutius permanserunt. Hic autem subrubras vrinas dicit ex sanguinis sero per venas delato tinctas, non rubras, quæ confertam sanguinis copiam, aut prærubras, quæ eiusdem refusionem perruptis conceptaculis significant.

ἤρα λεπτὰ μὲν ἤρα δὲ πάλιν λεπτὰ μὲν lego ex Gal. & duobus antiquis codicibus manu scriptis. Neq; enim parum πάλιν illud mihi con-
F ferre videtur, quòd reliquam adhuc crudam aliquam materiam naturæ munia desiderantem innuat, vt scribit Galenus.

ἄπυρος διέλιπεν] Codex vnus manu scriptus pro ἄπυρος, ὁ πυρετὸς διέλιπεν legit, non omninò aspernanda lectione, nisi ex ἀπύρετος deflexsile crederem, quomodo in aliis manu scriptis exemplaribus reperio.

ὀγδοηκοστῇ ἐπερρίγωσε] Exemplaria duo ἐρρίγωσε habent, quomodo legit Gal. in Com. & duobus locis lib. 2. de dieb. decret. Quorum postremus, cùm vitiosè admodum nostris in codicibus legatur, integer adscribẽdus est, ὀγδοηκοστῇ γοῦν κριθῶσαι ἔνια γράφων ὁ Ἱπποκράτης ἐν τῷ πρὸ τοῦ ὄψισμα σίου, ῥιγῶσαι τε φησὶν αὐτὸν ὀξέως πυρέξαι, καὶ ἱδρῶσαι πολλῷ, παρεσήμηνε δὲ καὶ λέξιν ὀλίγον ἐμπρεσθεν, ὁπότε τῆς Κλεοναχτίδου κρ. τὸ πρόσωπον τῷ ὄψισμα σίων ἔκτοθεν πάλιν χεχραμμένου, τῆς δηλήσεων ἐπιθέμενον.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

Μέτωνα πῦρ ἔλαβεν. ὀσφύος βάρος ἐπόδωνον.
G δευτέρῃ ὕδωρ πίοντι ὑπόσυχνον, ἀπὸ χιλίης καλῶς δῆλθεν. τείτῃ κεφαλῆς βάρος· ἀναχωρήματα λεπτὰ, χολώδεα, ὑπέρυθρα. τετάρτῃ πεφθὰ παρωξύνθη. ἐρρύη ἀπὸ δεξιοῦ μυκτῆρος αἷμα δὶς ὀλίγον. νύκτα δυσφόρως. ἀναχωρήματα ὅμοια τῇ τείτῃ. ἤρα ὑπομέλανα εἶχεν. ἀναχώρημα ὑπάρξαν ἐὸν διεφασμένον
H ἄχι ἱδρύετο. πέμπτῃ ἐρρύη λαῦρον ἐξ ἀριστερῆς ἄκρητον. ἱδρῶσεν. ἐκρίθη. μετὰ δὲ κείσιν ἄγρυπνος παρέλεχθη. οὖρα λεπτὰ, ὑπομέλαινα. λουτρῶσιν ἐχρήσατο καθὰ

Æger Septimus.

Metonem ignis, hoc est febris vehementis, prehendit, cum lumborum grauitate & dolore. Postridie ex liberaliore aquæ potu aluus rectè demisit. Tertio capitis grauitas tenuit, deiectiones tenues, biliosæ, aliquantulum rubentes prodierunt. Quarto exasperata sunt omnia, bis ex nare dextra sanguis paulatim effluxit, nox laboriosa, deiectiones eædem quæ die tertio vrinæ nigricantes, quæ sublime quiddam in medio innatans, subnigrum, diuulsum, nec subsistens habebant. Quinto die ex nare sinistra liberaliter sanguis syncerus effluxit, sudore oborto iudicatus est. Post iudicationem autem cum peruigilio præter rationem loquebatur, vrinæ tenues & nigricantes erant. Post

capitis perfusiones quieuit, mēte constitit. Huic morbus non reuertit, verùm etiam post iudicationem cerebrò sanguis è naribus erupit.

κεφαλῆς. ἐκειμήθη. κατενόει. τότε οὐχ ὑπέστρεψεν ἀλλ' ἡμορράγει πολλάκις καὶ μὴ κρίσιν. A

Hoc in ægro febris acutissimæ ex concalefacto bilioso plurimo sanguine promptissimum fuit iudicium. Par est autem iuuenem, aut virium firmitudine constantem ægrum fuisse, quòd primis statim diebus ex frigidæ largo potu aluus in biliosos & tenues secessus proruperit, quibus multa bilis copia repurgata est. Sed certè cùm vrinæ tenues & alioqui suspectæ perseuerarent, totius iudicij gloriatio copioso sanguinis ex naribus profluuio accepta ferenda est, & diei quartæ æstimationi accensenda. Etsi enim hostilis morbi reliquias ad diem quintum à natura profligatas esse; constat, illud tamen diei quarti auspiciis gestum est, cuius etiam auxilio, palantes adhuc & dissipatos ex fuga hostes, laudabili & crebra sanguinis profusione, natura suis omninò finibus eiecit. In quo magna naturæ vis suspicienda venit, quæ vix vllo expectato vrinarum signo, tam prope auxiliares manus attulit, vt laudatissimum per effluxionem abscessum, per quem hostem fugatum emitteret, velut optatò aperuerit. B

ὕδωρ πόσιν] Frigidam liberalē in febrium ardentium aut acutarum æstu ægris exhiberi nouum non esse, aut Gal. inuentum, Hippocratis monumenta restantur, præcipueque liber de rat. vict. in morb. acut. vbi febribus ardentibus ægro quantum volet aquæ concedit, eamque exhiberi in morbis acutis testatur. Quod etiam Galenus contra Erasistratum hac in re Hippocr. discipulos in inuidiam trahentem, multis in locis scribit. Idem quoque Medicinæ parens ad extremum libr. 3. περὶ νούσων, non tantùm frigidam potionem febribus ardentibus consulit, verumetiam earum recensionem facit vsumque proponit, his verbis: ψυκτέα δὲ τοῖσδε δίψου ὅσοι βίοι καὶ ὑγιεῖς πίνειν ὁκόσον βέλει. πολλὰ δὲ ἀπηρέζει. τῷ δὲ ὕδρηνιν ἐμποιέει. τῷ δὲ ἀμφω. τῷ δὲ ἐδέσματα. ἀλλὰ ψύχει μᾶλλον, ὡς ἄγχιστα ὕδατος ἕξον, ἰώμενος δὴ τὴν ἐν χρῷ ὑδρωπικὴν ψυχρὸν ὕδωρ, ἢ ψυχρῷ αὐτὸ τὸ ἄγχιστα πνεῦμα περιαγάγοι. Ac ne si id quidem in febrium ardentium feruore indubitatas habet confessiones, in febrium biliosarum aut acutarum æstu fieri debere negandum est. Hippocrates nanque lib. 2. περὶ νούσων in febre biliosa frigidam his verbis concedit: περὶ δὲ φαρμάκων καὶ πόσιος ὃς αὖ πυρετείειν, ἐνδεῖν μὲν διδόναι μελίκρητον ὕδατος. πολὺ δὲ ἄλλων ἡμέρῃσι ἐφ' ἑωυτῷ ὁ πυρετὸς ἔχει, ὕδωρ ὁπόσον αὐτὸν θέλει διδόναι ψυχρὸν πίνειν. Quod ferè idem lib. de rat. vict. in morb. acut. consulit, cùm pleuriticis & peripneumonicis in duarum potionum oxymelitis & mulsæ medio aquam cōcedit. πλημμυρίδα enim, hoc est humidi cuiusdam copiam abundantiamque facere scribit. Quod in biliosis & acutis morbis non contemnendum est remedium. Libro quoq; 4. epid. febribus acutis frigidam consulit, & timidam medicorum cautionem aquæ potu ægris interdicentium his verbis arguit: ἐν οἷσιν ὀξέσι πυρετοῖσι ἀνῴδεες ὑπὸ ἰητρῶν πεπεισμένοι τοῦ ποτοῦ, ἢ καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, δοκέοισι πολὺ αὖ ἐκπίειν. ὕδωρ ψυχρὸν δοῦναι ἄπειμεν ὀφελεῖ. χολάδεια δὲ πάρεεσι. Neque verò mihi aliud voluisse videtur his lib. 6. epid. sententiis. ἄλφων σωιζόμενα σῶμα, σιγᾶν, ἄνευμον ξυὼ τοῦ ποτοῦ ψυχροῦ εἰς ἀγάγω. Et ἃ μὴ μεγάλα βλάπτει, ἢ μὴ εὐκαιρότατα. τῷ ψυχροῦ ὅλου τῶν δεῖ. Et ὑπὸ θέρμου φύσει ψύξις, ποτὸν ὕδατος ἐλυσίμου. Ex quibus omnibus efficitur Hippocratem ipsum in febribus frigidam concessitie, vt ne Galenum ipsum in restem feram, qui plurimis locis in Methodo, præcipuè verò lib. 9. & 10. rem ipsam conficit, ac in continentib. febribus (synochos dicimus) non sine magna iudicij attentione exhibet. Vt nemini mirum videri debeat si in hac febre acutissima ex plurimo bilioso & æstuante sanguine, liberaliter epota aqua, etsi id primis diebus contigerit, biliosam alui fluxionem non temerè procurarit. Exemplaria manu scripta duo πίνουν pro πίνειν habent, minimo ex temporis differentia momento. D

πέπτει] ἐν τῇ πέπτῃ duo manu scripti codices habent. Hîc quoq; vitiosè admodum in Asulano codice, λευκὰ pro λεπτὰ scribi facilè est aduertere.

ἐρύσῃ ἀπὸ δεξιοῦ μυκτῆρος] μυκτῆρος αἷμα omittit Asulanus codex, idque non sine mendo (vt opinor) etsi ea lectio in codice manu scripto vno reperitur. Quæ lectio ersi ex Hipp. loquendi more propter βεβιασμένα satis aperta est, non est tamen quòd temerè constantissimam lectionem immutandam putem. Quod sequitur ὁλόκληρον codices ferè omnes scripti κατ' ὁλόκληρον habent, quod legit Aldus, etsi ea res magni momenti non est. Paucum enim aut sensim sanguinem ex naribus effluxisse in eandem ferè notionem cadunt, præsertim cùm bis apponat.

ἔβεα ὑπομένεα ἔχει Vrinæ istæ nigricantes, etsi taceat Galenus, non sine magnæ naturæ efficacitate, potuerunt esse salutares, vt in acutis morbis contingit, qui per vrinas iudicantur, vt multas pleuritides iudicatas scimus per vrinas nigras, crassas tamen: & quę solent vrinæ nigræ salutares esse, ferè crassæ sunt, tenues lethales. Est vbi bilis copia in hepate & venis mediis inclusa vritur, & humor vstus per vrinas nigricātes non nisi salubriter egeritur, quod huic ægro contigisse potuit, aut ex sanguine perastato vrinis permixto, vrinæ nigricātes visæ sunt. Sic enim subnigras vocat non quæ vehementer nigricent, sed quæ nigredine intinctæ sint. Possunt quoque nigricantes esse, vrinæ si lien per vrinas expurgetur, quod scribit Gal. 14. meth. Sedimentum verò nigrum valdè perniciosum est, sublimamentum minus, atque eo minus adhuc nubes. Quod sequitur οὐχ ὑφίστατο ad sublimamentum diuulsum & dispersum, neque subsistens retuli, vt materiæ inæqualitatem aut etiam flatuum permixtam aliquam copiam referret. Poteſt & vrinas totas spectare eadem prope ratione, eamque lectionem reperi in antiquissimis manu scriptis codicibus. Reliqua exemplaria οὐχ ὑφιστᾶ cum Galeno habent. Quam lectionem secutus est Caluus & Galeni interpretes. Vitiosum autem est quod in vno exemplari οὐχ ἱδρῦτο legitur. E

πίμπλη φρένων λαῦρον] Hoc in decernentium disciplina est præcipuum, vt excretiones iudicatoriæ morbi dignitati respondeant, idcoq; hæmorrhagiam liberalem & copiosam morbum alleuantem semper prædicat Hip. defectam & subsistentem improbat. Vt verum sit ex parentis disciplina quod lib. 2. Epid.* adscriptum est, & hîc Galen. repetit, αἱμορραγίαι λαῦροι ὀμφαλοῦ τῷ πολλά. Cùm autem larga ista sanguinis effluxio, cui certè vni morbi depulsio accepta referri debet, die quarto inchoata habuerit initia, & in diem quintum exitum perduxerit, illius certè beneficio tentata esse ista omnia existimare debemus, vt quinis facilè existimare poterit ex lib. 2. de dieb. decret. cap. 5. Hîc exemplar vnum manu scriptum & reconditum à cæteris dissentit; & ὑπὸ δεξιοῦ legit, quod fortè firmiorem iudicationem facit. Quam lectionem Caluus & Hermannus Cruserius habuisse videntur. Duo itidem exemplaria τῇ legunt, quam lectionem secutus est Galenus lib. 2. περὶ διάτ. Vitiosum est porro quod legunt codices duo manu scripti ἀκριτον pro ἄκρητον, quod etiam in his sæpè occurrit. * Sect. 1.

παρέλεγεν] παρεκάλει interpretatur Gal. in Com. quod eum aliena & præter rationem oblocutum fuisse significat, leueque delirium, qualis est ebriorum in sermone vacillatio, innuit, ex cerebri à sanguine sursum lato repletione, vt ex Galen. verbis lib. 2. περὶ διάτ. cuiuis liquidò constat, quæ cùm huius loci apertissimam habeant explanationem, non est quòd aliundè lumen accersamus. G

Scribit igitur, ὁ δὲ μετ' αὐτὸν γιγνομένος Μέπων, οὐτ' ὀδυῶσαι δεινομένου δῆλα θεῖν, ὅτι τεινοφρῆσαι ἢ ἀθῆ αὐαπνευστικῶν ὀργάνων ἔχειν, ἀλλ' ὀδὲ φρενοφθορίης ὑπόθεσιν ἐδέμιαν νοσάδη. φρενοβλαβὴς δέ οἱ, καὶ ἐν ἐδισμένου ἀπαντᾶν σωιέπεσιν ἀυπαῖ. πῆ δὲ ἀθῆ ἡμερῶν αἱμορραγήσας τι καὶ ἰδρώσας ἐκρίθη πλέως. ἡμιόρραγος οὖν ἔπ καὶ μὴ κρίσιν ἄρχοντος, ἀλλὰ καὶ ποιέλεγε, φησί. κεῖθι πρὶν κριθῆναι μηδὲ ὅλως φρενοφθορίσας. δῆλ. τῷ πρὶν ἐν ἡμέρᾳ ἐφαμεν αὐταῖ μηδὲ μίαν ἡμέρ ἀγνοέσαι νοσάδη δῆλ. θεῖν φρενοφθορίσας. ἀλλ' ὅπως παρέλεγεν, ὡς τοῖς μεθύουσι συμβαίνει, πληρώσας τὴν κεφαλῆς. δι' αὐτὸ δὲ τῷ πρὶν καὶ τὸ, παρέλεγεν, ὄνομα γράφαι φησὶ Ἱπποκράτης, ὀνδεικνυμένου τὴν φορᾶς μέθυν ὁμοιότητα ἠγουμένου αὐτοῦ ὀκ τῆς θέσεως τὴν κεφαλὴν πληρώσας. ἔνεκεν δὲ ἐστ' αὐτῷ ὡς ὀκ τὴν συμβαίνων δοῦ πικμήσας, πλήθος ὀκ ὀλίγου αἵματος, ἐφ' ᾧ δὴ τὴν σύμπαν ἐκρίθη νόσημα, δεξαμένης τὴν κεφαλῆς ἅπασαν αὐτὴν τῷ δῆλ. θεῖν. ἀλλὰ τοιοῦτον τῷ αἵματος ὀκ ὀλίγου μὲ εὐθὺ ὀκ τῷ ἐκθῆ ἡμερῶν λάβρως ἐξεκρίθη σῷ ἰδρῶτι, πολὺ δὲ τὸ πλέον τῷ κενεῶνθεν τῷ ἐπιμένειν ὀν τῇ κεφαλῇ βαρυνόν τὴν αὐτῷ, καὶ φρενοφθορίσας τὴν αὐθρωπὸν ἀναπαύζον, ὅθεν Ἱπποκράτης λυθεῖς ἐχρήσατο τῷ καθαρῷ τοῦ ἐπῶν, ἡμορράγι πολλάκις μὲ κρίσιν. ὡς' ὅτι γε τοῦτο ἐμοῦ ὀν ἔγραψεν ἡδέναι βούλοιτο τὴν διάνοιας, ἀλλ' ἐδὲ εἶναι δοκεῖ τὴν ἀρχαῖα διάνοιας. ὀδὲ τοῖς φρενοβλαβεῖσιν ὁπισσοῦν, ἢ τοῖς μεθύουσιν, ἀλλὰ τοῖς φρενοφθορεῖσι μόνοις μέρα γίνεται τὴν ἀφαῦν τὴν πνεῦμα. H

τὰ τοῦσιν ἐχρήσατο τῷ κεφαλῆς.] Capitis istæ perfusiones ad iuuandam sanguinis profluxionem adhibitæ sunt. Symptomata nanque post ctisim perseuerantia, peruigilium nempe & delirium, sanguinis copiam restitisse significabāt, quo perfusione liquato, facilè, iam velut

A iam velut in cursu ipso, natura eum per apposita emissaria, eduxit. In hunc nanque vsum capitis balneum consulit Hip. lib. 3. de rat. vict. in morb. ac. his verbis, quorū etiam mentio facta est à Gal. in Com. ἤκιστα δὴ λόβῳ καιρὸς, οἷσιν ἡ κοιλίη ὑγροτέρη τῷ καιρῷ· ὀν τῇσι νούσοισι. ἀπορ ὑδὲ οἷσιν ἐσήκει μᾶλλον τὴ καιροῦ τῷ μὴ παρελθόμη. ἀλλ' ὀδὲ ἐν τοῖ ῥευγαμένοις χρὴ λόβῳ, ὀδὲ δὴ τὰς ἀστιδέας, ἢ ἐμεπκοῖ, ὀδὲ τὰς ἐπαυεῖς ἐυμείνας χολῶδες, ὀδὲ τὰς ὀν ῥινῶν αἱμορραγέοντας, εἰ μὴ ἔλασσον τὴ καιρῷ ῥέοι. τοῖς δὴ καιροῖς οἷδε. λοῦ δὴ ἔλασσον τὴ καιρῷ ῥέοι, λόβῳ. κὴν ἢ ὅλον τὸ σῶμα ποῖς τῷ ἄλλα ἀρρώστῃ, λοῦ τὴ ἢ κεφαλὴν μόνην. Quē in sensum ad liberaliorē sanguinis fluxionem illud lib. 2. Ep.* aperuimus, βῶμα λοῦ αἱμορραγήσῃ μὴ βρέχῃ τὸ ἔλκος, ἢ κεφαλὴ δὴ βρέχῃ θερμῷ. Illic enim tum hæmorrhagiæ in vulnere cautio, tum verò consilium intelligi poteſt, quod etiam ad quoduis sanguinis profluuium accommodari debet. Hunc quoque locum his verbis celebrat Galenus Comm. in aph. 42. lib. 7. κτ' βῶπον τὴ λόγου κεῖν τῷ ποιοῦσι τῷ ὀπτδημῶν ὀδὲ Μελίπωνος ἔχεσθαι, κεῖθις ἐχεσθαι πάντα κτ' τὴ κεφαλῆς. οἵτε γὰρ ἐπὶ ἐλκαίνοι τῷ ψύξῃ χρώμενοι πυρετοῖ, ποῖς τῷ ὀδὲ ἐοικότες ὀνίνασι τοῦ λουβῶν, οἵ τ' ὀδὲ κόποις ὀδὲν ἥπιον, οἵτε δῆλ. στήσασιν πόρων, εἴτε δὲ ἀμφοτέρῳ, εἴτε δῆλ. μόσιν στησαμένων. Vbi vitiosè Μελίπωνος pro μέπωνος scribitur. Porrò in febribus balneum ab Hippocr. imperari, aut quibus etiam conueniat facilè cognouerit, qui aph. 42. lib. 7. legerit: λοῦ πυρετὸς μὴ ἀπὸ χολῆς ἔχῃ, μὴ ἀπὸ χολῆς, μηδὲ ἀπὸ φλέγματος, ἀλλ' ἢ ἀπὸ κόπου, ἢ ἄλλως πυρετάσῃ, ὕδωρ θερμῶσαι πολλὸν, ἐπειδὰν χάρχεσθαι τὴ κεφαλὴν βρέχῃ, μέχρις αὐ τὸς πόδας ἱδρῶσι. * Sect. 5. † Sect. 6.

B

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

Ἐρασινὸν, ὃς ὤκει τὸν Βοότὸν ἀρρόδρομον, πῦρ ἔλαβε μὲν δῆπνον. νύκτα τε ἀρρωδήσας. ἡμέρῃ τὴ τρίτην δι' ἡσυχίης. νύκτα δὲ πόνος. δὶς τέρη πόνος παραξιώθη. ἐς C νύκτα παρέκρυσε. τέτη δὲ πόνος. παρέκρυσε πολλά. τετάρτη δυσφορώτατα. ἐς τὴ νύκτα ὀδὲν ἐκοιμήθη. σύπνια καὶ λογισμοί. ἔπειτα χείρω, μεγάλα καὶ δεῖνα ἀρρωστήματα. φόβος. δυσφορία. πέμπτη τρίτη κατήρτητο, καὶ κατενόει πολύτα. πολὺ δὲ τρίτη μέσῃ ἡμέρης ὀξέμαίνη. κατέχλη ὀκ ἠδύνατο. ἄκρεα ψυχρά. ὑποπέλια. ἔβεα ὑπέστη. ἀπέθανε τρίτη ἡλίῳ δυσμαῖς. τότε οἱ πυρετὸ ἐξῆλθε τέλεος D ξυὼ ἱδρῶτι. ὑποχόνδρια μετέωρα. ξυώτασις μετ' ὀδύνης. ἔβεα μέλαινα ἔχοντα ὀναιωρήματα φρονῖλλα. οὐχ ἱδρύετο. ἀπὸ τὴ κοιλίης κόπρανα δηλή. δίψα ἀμφὶ τέλεος ἡλίῳ. ἀσασμοὶ δὲ πολλοὶ ξυὼ ἱδρῶτι, τρίτη διάκαυτον.

Hoc est malignissimæ & perniciosissimæ febris quæ citissimè hominem rapuit exemplum. Ex magna enim & interna viscerum inflammatione delirium subortum est, & calidi natiui vis penè extincta. Eamque credibile est ex conferta pesimorum humorum putredine & copia, naturæ vires præfocante, ortum traxisse. Perpetui nanq; per totum morbum sudores tantam succorum abundantiam subindicarunt, vt nullam naturæ fuisse alleuationem perspicuum sit; quin potius onere obruta, statim morbi impotentiæ cessit, & ex magna doloris conflictatione, insania & miserabilis conuulsionis species, cerebro humorum plenitudine grauato, præcipitem exitum & luctuosum effecerunt. Qui cùm etiam criseos æstimationē habeat, constantem iudicationis præceptionem tuetur, & diei quarto dignitatem, licet funestam, parit. Huic enim tam præcipitis lethi gloriatio deferenda est, etsi in quintum diem inciderit, propter eas quas sæpè diximus causas, vt satis ex Gal. Comm. apparet. E

ἐρασινὸν] Duo exemplaria manu scripta Regia, quorum vnus vetus, alterum recentius, ἐρασινὸς ὃς ὤκει leg. quemadmodum etiam citat Gal. Com. 1. in lib. 3. Epid. etsi selecta videtur esse phrasis. ἐς νύκτα παρέκρυσε] παίτα παραξιώθη ἐς νύκτα iungūt exempl. duo.

τρίτη διφορώτατα] τρίτη διφορώτατη habēt codices duo manu scripti. Vnus verò non tamen æquè antiquus, τρίτη διφορώτατη ἐς τὴ νύκτα. Quomodo videtur legisse Caluus.

λογισμοί] λογισμοὺς in ægris vocat ratiocinationes & mentis cogitationes, aut imaginationes quæ fiunt velut obtentis animo multarum rerum notionibus, quarum varias explicationes agitant, turbulentè tamen nec satis constanter, læsò iam præcipuo sensationum animalium organo & mentis præstantia, in qua mirabilis quædam vis rationis, cognitionis & scientiæ inest. F

δύσκαιρος] Hîc δύσκαιρον quiddam sua malignitate & vitio insigne ac imprimis animaduertendum, hoc est periculosum significat, non secus ac δύσκαιρον ἕλκος malignum & insigne vlcus intelligere videtur Hippocr. lib. de rat. vict. in morb. acut. inquiens: εἰ δὲ ἢ ἕλκος λαβὼν ἐν καίρῳ, μὴ πίλω ἐπίκαιρον, μὴ πίλω εὔκαιρος. Quidam etiam interpretes ἐν δύσκαιρος legisse videntur.

κατήρτητο] καθεστήκει, ἐσωφρόνει interpretatur Gal. in Exegesi hunc locum subindicans. Est autem elegans phrasis qua compositā & sedatam ei fuisse mentem significat, eumque restitutum & reductum, hoc est resipuisse. Est enim καταρτίσμαι aut καταρτίζομαι in integrum restituo aut reconcinno, & καταρτισμὸς de membrorum luxatorum restauratione dicitur. Quod ad mentem emotam & veluti è sede constantiæ deiectam translatum, eam ex perturbata & commota compositam & quietam significat.

ἔβεα ὑπέστη] ἔβεα ἀπῆλθε leg. omnes interpretes, quam lectionem duobus vetustissimis codicibus nostris autoribus retinuimus. In vno etiam ὑπέστη, vt in excusis reperitur. In altero quoque ἐπέστη, quod vrinas substitisse aut restitisse significat, quale quid in insanientibus & phreniticis accidit, in quibus etiam vrinæ albæ & perspicuæ extremam subnorantes cruditatem apparent, ex aph. 71. lib. 4. Pro eo verò in quibusdam ἀπέστη vitiosè legitur. G

ὑποχόνδρια μετέωρα] ὑποχόνδρια μετέωρα præcordia sublata, tumida & renitentia dicuntur, quæ contensionem ex inflammatione faciunt, & ἐπηρμένα ἐκπὲ vocat Hip. quibus etiam μαλθακὰ, λαθῶ, & κενὰ opponit. Arque ea certè vt inflammationem visceruin denotabāt, ita sanè copiosam crudorum succorum & flatuum redundantiam, non sine ventris totius obstructione, subesse par erat. Quibus omnibus sic affectis ὑποχόνδριον ἐπήρτηται & διαπρύσιν vt scribit Gal. lib. 4. salub. Eiusmodique elatā hypochondria μετέωρα, hoc est sublimia vocat. Internæ autem cuiusdam inflammationis suspicionem facilè tibi Gal. verba ex lib. 2. περὶ διάτ. suppeditabunt, quæ huius loci luculentam habent explanationem, & patuam crebramq; respirationem ab Hip. raro expressam, subaudiendam esse submonent. ἀλλ' ὅγε μετ' αὐτὸν ἄρρωστος Ἐρασινὸς ἐξ αὐάξιος μὲ ἐδεκτόνιε, φρενοπλήσσεται οἱ ἡ διάνοια δῆλ. ἢ πολλάκις ἐκρηγνύμενα αἰσθανόμενος ὅλως ἢ ἀδεμονὶ φαίνεται τοιαῦτα δῆλ. θεῖν ὀδιωπρεῖ ἢ θλιβόμενα ἢ ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, εἰ' ἐξῆς ἄωτα φρενοφθορῶν ἢ ἐπιμένειν διάνοιαν, ἀλλὰ παντοχῆ παλιγκοῦν ὡς ἄπαντι γνώσειν. ὅτι δὴ λοῦ τοιαῦτα δῆλ. θεῖν τὴ Ἐρασινῶν σαφῆς ἐποίησεν εἰπὼν, ὑποχόνδρια μετέωρα, σωίπασις μετ' ὀδύνης. μέχρι γὰρ τοῦ φλεγμονῆς ἐμφαίνει. δὶ λοῦ κρίσιν φρενοφθορίας ὁ ἄνθρωπος ἐν ἐδεκτόνιστε ἢ ἢ φρενοφθορίας ἰδίαν διάνοιαν, ἢ πάντας αὐ & ταύτης ἐμνημόνευσεν Ἱπποκράτης, ὡς γὰρ & FFF

H

ᾗδ ἢ δὴ ἢ ὀδυώδης, πλὴν μικρὰ ⊖ πυκνὰ ἀεὶ ⊖ ἀναλείπων ὕδε εὐείσκε), διότι σαφὴς ἦεν, ὅτω ἢ δὴ ἢ ἀναφροσύνας εἰδὼς ἀμφισβητιμένων, ὑδαμοῦ παρέλιπεν ἢ παρῆλθεν ἀόριστον.

ἀεὶ θάνατον] ἀεὶ θάνατον ἢ ὀλοὸν τέλεος legunt Galeni interpretes, quam lectionem in vno manu scripto codice reperimus, nec ea est aspernanda, quæ continentes ad mortem vsque conuulsiones perpetuoque perseuerasse significat.

A

Æger Nonus.

In Thaso Critoni erecto & obambulanti pes vehementer dolere ex pollice cœpit, eodem die decubuit cum horrore & stomachi fastidio aliquãtulum incalescens, sub noctem desipuit. Postridie per totum pedem & ad talum tumor subruber & contensus, pustulæ paruæ nigræ, febris acuta, insania correptus est. Ex aluo merè biliosa plurima processerunt. Postridie ex quo laborare cœperat mortuus est.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ.

Κείτωνι ἐν Θάσῳ, ποδὸς ὀδυὴν ἤρξατο ἰχωρὴ, ἀπὸ δακτύλου τοῦ μεγάλου. ὀρθοστάδιον ἀεὶ ἐόντι. κατεκλίθη αὐθημερόν. φεικώδης. ἀσώδης. μικρὰ ὑποθερμαινόμενος. ἰνκλὶς παρεφέρησε. δυστέρη, οἴδημα δι' ὅλου τοῦ ποδός. καὶ ἀεὶ σφυγὸν ὑπέρυθρον μὴ ξυνάσιος. φλυκταινίδια μέλαινα. πυρετὸς ὀξὺς. ὀξεμανίη. ἀπὸ ἢ χολίης, ἀκρήτου. χολώδεα, ὑποσυχνὰ δι' ἦλθεν. ἀπέθανεν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δευτεραῖος.

B

Hoc quoque præcipitis admodum malignitatis exemplum mentem totam in tam subiti casus admirationem rapit. Breui nanque narratione vsus Hipppocr. nihil ferè eorum quæ cæteris ægris accidunt subnotauit, ob mortis velocitatem & tam inopinatum plurimarum accessionum concursum. Quæ sanè tam breui ægri dispensatione nos aduertere voluit. Credibile est autem exitialium & tota sua natura malignorum humorum aceruatam copiam, naturam statim suppeditasse, quæ etsi morbi depulsionem quandam attentaret, abundantia tamen obrutam, quæ cùm latè peruagaretur & cerebri sensationem & splendorem obscuraret, in magnum delirium ac vehementem insaniam erupit, vt violento conuulsionis genere ereptum hunc ægrum fuisse facilè mihi in animum induxerim.

C

ἀπὸ δακτύλου τοῦ μεγάλου] Etsi signum istud est heterogenes & propter illius variam naturam parum aut nihil ad prædictionem confert, animaduerti tamen in tota Hippocratis doctrina, pollicis pedis plagam aut vulnus perniciosissimum esse, vt in Harpali filio lib. 5. & 7. Epid. videre est, cui ex pollicis plaga aut luxatione inflexibilis doloris species, quam opisthotonũ dicunt, contigit. Quæ morbi suspicio cùm varias causas habeat, & varium quoque exitum pro rerum natura consequi possit, istud tamen obiter dicam, mihi huiusmodi vulnera valdè suspecta esse, cùm propter insignem tendinum connexionem, tum verò peculiarem decimi quinti cuiusdam musculi ad internum illius latus aptationem, egregiam tendinis naturam valdeque sensilem referentem, ob idque præcipuè quod ante annos duodecim, in iuuene robusto exiguum huiusmodi vulnus nullis etiam idoneis artis remediis depelli potuisse viderim, tandemque mortem cum diuturna corporis cabe attulisse. Vt ne addam plærunque calamitosam illam morbi comitialis labem ex pedis pollice incrementum assumere, eique magnam cum rationis arce communionem quandam intercedere. vnde & in miserabili illa accessione manuum & pedum pollices contrahuntur. Quod his verbis significauit Aretæus cap. 5. lib. 1. de caus. & sign. morb. acut. δάκτυλοι γοῦν μεγάλοι χειρῶν ἢ ποδῶν ξυνέλκοιεν, καὶ πόνος, καὶ ἀγρύπνη, ⊖ τρόμος ἐπιπαν. Solent verò extremarum huiusmodi partium vulnera non leue periculum creare, quòd partes extremæ acerrimo sint sensu præditæ. Quod in extremorum digitorum vulneribus experimur, oculorum, sedis, & pudendorum, in quibus ingentes insunt cruciatus. Sic quoque lib. 7. Epid. Aristoni ex digiti pedis vlcere gangræna & mors oborta est.

D

ὀρθοστάδιον ἀεὶ ἐόντι] ὀρθοστάδιον ἀεὶ ἐόν In duobus manu scriptis codicibus legitur, eodem profectò sensu, qui rectum eum superesse significaret, quem alij erectum obambulare aut circumire dicunt.

E

φλυκταινίδια] Pustulas istas maligni & exitiosi cuiusdam humoris indicia fuisse satis constat, quales sæpè in morbis lethalibus apparere diximus lib. 2. Epid. & his verbis in Coacis damnantur, οἷσιν ἐν σωματοσι φλυζάκια κατ' παῦ τὸ σῶμα ὀκφύ, θανάσιμον, μὴ γιγνομένῳ πυώδοις ἀποσήματος. Nigræ autem pustulæ adusti sanguinis aut humoris notas præferebant. Qua ex causa etiam sublata in cerebrum copia insaniam excitauit, cùm non potuerit eam totam naturam affecta in partem deponere. φλύκταιναι autem quid sint Hippocrati, diximus initio lib. 2. Epid.

ἐξεμανίη] Non leuem istam insaniæ speciem, sed quæ iam in furorem euaderet, his verbis lib. 2. περὶ διαιτ. explicat Gal. vbi de toto huius ægri statu breuem habes & luculentam narrationem. ⊖ δὲ δὴ Κείτωνος ἢ μετ' αὐτὸν ἑξῆς γεγραμμένῳ, σαφῶς ἢ αἰτίαν ἔχει. δυστεραίου δὲ ἀποθανόντος αὐτοῦ ⊖ προσδοξοῦντας, ὡς ἐξ αὐτῆς ἢ διηγήσεως ἔνεστι μαθεῖν, εἰκότως, παρίλιπεν ἢ πεῖν ἢ περὶ διεποίας ὁ Ἱπποκράτης, ἢ οὐ ⊖ προφυλάξας ἢ ῥηομένου διάπνοιαν. ἢ ἐκ ἀξιώσας μνημονεύειν. ἔστι δὲ ἐκεῖ πολὺ εὔλογον, τὸ μὴ ⊖ προφυλάξαι, εἰμὴ τὸ πάχος τῆς γενάτου, καὶ τὸ ἢ σωμπεφυκὸς ἐκ πλοκτικόν. ἐ δὲ δὴ μικρὸν γε βαῦμα ⊖ ἐγκείμενον αἰθρώπου ⊖ ἐκ σωπῆν ⊖ ἀφίστοντα κάτεστα τὸν μέγα ὀν τῷ πόδι δάκτυλον ἀλγήσαντα σροφῶν τῇ ⊖ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ μικρὸν ὑποθερμαινθῆναι, τῇ δ' ἑξῆς ὑποθανεῖν. ἢ τ' οὖν εἰρημένῳ ἐν τῷ μετεξὺ ῥηομένῳ, ἀλλ' ὀν ἔκ μὲν ὑποθανόντος τ' αἰθρώπου, ⊖ προφρονήσαντος δ' ἐκ ἀπαῦς ἀλλ' ὀμμανέντος ὡς φησιν, ἐκ οἷόν τε ἦν ⊖ προφυλάττειν ὅπως αὐτὸ πῃ. ἔοις μὲν δὴ ὀμμανεῖν, ἐσὶ ὀλίγῳ ἔλθεῖν ὑπομένομεν, ἀλλ' ἐξισαῦθα πωπῆ τρόπῳ δεδόσθαι, μὴ ἢ κακὸν ἡμῖν ⊖ βρέφωνται. ἢ ἐκεῖνῳ ἢ παρεφυλάξεν ὡς ἔπαμεν. ἢ ὅτι ἢξίωσε μνημονεύσαι ἢ τῆς διεποίας ἢ ἔδος, διὰ τὸ ⊖ προσδοξεῖν ἢ ὅλης σωσφρωνῆς, ἢ μόνη ⊖ ἐγκείμενοῦ ἡμᾶς ἄξιον, ⊖ μὴ ⊖ ἐλκωθῆ ⊖ ἐξ ἢ δι' ἄλλων ἀρρώστων εὑρεθῶσι δυνάμενα.

F

Æger Decimus.

Clazomenius qui ad Phrynichidæ puteũ decumbebat, igne, hoc est vehementissima febre correptus, per exordia ex capite, ceruice & lumbis dolere cœpit. Confestim surditas inuasit, neque somni adeuant, febris acuta prehendit, præcordium in tumorem sublatum fuit, neque valdè contensum, lingua arida. Die quarto sub noctem delirauit. Quinto cum molestia exasperata sunt omnia, ad vndecimum verò aliquantulum remiserunt, aluus ab initio ad decimum quartum vsque, multa, tenuia, aquæ similia transmittebat. Quòd ad deiectiones attinet, commodè habebat, deinde aluus suppressa est. Vrinæ per totum morbum tenues quidem, boni tamen coloris erant,

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ.

Τὸν Κλαζομένιον ὃς κατέκειτο ⊖ ἐν τῷ Φρυνιχίδεω φρέατι πῦρ ἔλαβεν. ἤλγει δὲ κεφαλὴ, ῥάχις, λοῦσφυῖ. ὀσφῦς ἐξ ἀρχῆς. αὐτίκα δὲ κώφωσις. ὕπνοι οὐκ ἐνῆσαν. πυρετὸς ὀξὺς ἔλαβεν. ὑποχόνδριον ἐπῆρτο μετ' ὄγκου. οὐλίζω στόμωσις. γλῶσσα ξηρή. τετάρτῃ ἐς νύκτα παρεφέρησε. πέμπτῃ ὀπτόνως. καὶ πάντα παρωξύνθη. ἀεὶ δὲ ἑνδεκάτῳ, σμικρὰ ἐνέδωκεν. ἀπὸ ἢ χολίης ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι τεσσαρεσκαιδεκάτου λεπτὰ, πολλὰ, ὑδατοειδέα διῆε. διόφορος τοῦ ἀεὶ ἀφεχώρησιν διῆθε. ἑπτάτῃ χολίη ἐπέσῃ. οὐδὲν ἀφ' τέλεος. λεπτὰ μὲν ὄξεα δὲ καὶ πολ-

G

De morb. vulg. Lib. I. Sect. VII. 63

καὶ πολλὰ εἶχεν ὀναμορήματα ὑποδιεσπασμένον οὐχ ἱδρύετο. ἀεὶ ἢ ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ, οὖρησεν ὀλίγῳ παχύτερα. εἶχε σμικρὸν ὑπόστασιν. ἐκνύφισεν ὀλίγῳ. κατενόει μᾶλλον. ἑζ'. δὲ πάλιν λεπτά. ⊖ ἀμφὸ δὲ τὰ ὄματα ἀμφότερα, ἐπήρθη ξυὼ ὀδυὴν. ὕπνοι οὐκ ἐνῆσαν. παρελήρει. ἀεὶ ἢ τὰ σκέλεα ἐπωδυώσει εἶχε. κ'. ἄπυρος ἐκρίθη. οὐχ ἱδρώσε. πολὺπα κατενόει. ἀεὶ δὲ κζ'. ἰσόου ὀδυὴν δεξιοῦ ἰσχυρῶς. ὀξὺ ταχέων ἐπαύσατο. τὰ ἢ ⊖ ἀμφὸ τὰ ὄματα. οὔτε κατίσταο, οὔτε ἐξεπύει. ἤλγεε δέ. ἀεὶ ἢ τῷ λὰ ἀμάρρια πολλοῖσι ὑδατώδεσι μὴ διεσεντεριωδέων. ἕῃ παχέα οὔρει. κατέῃ ⊖ ἀμφὸ τὰ ὦπα. ἀεὶ δὲ τῷ μὲ ὀφθαλμὸν δεξιὸν ἤλγει. ἀμιβολύτερα ἐώεα κατέῃ.

A

& sublime quiddam in medio innatãs multum, nonnihil dispersum habebant, neque subsidebant. Ad decimum sextum paulò crassiores vrinas reddidit, quibus paulùm inerat sedimenti, nonnihil alleuatus est, meliusque sibi constabat. Decimo septimo rursus tenues profluxerunt, secundum vtranq; aurem tumor cum dolore subortus est, somni non aderant, delirabat, crurum dolore vexabatur. Vigesimo iudicatione à febre vindicatus est, non sudauit, omninoq; ad intelligentiam rediit. Circa vigesimum septimum vehemens coxendicis dolor obortus statimque sedatus est. Quæ autem ad aures erant tubercula neque conquiescebant, neque suppurabant, verùm dolebant. Ad trigesimum primum ex alui profluuio aquosa excrementa multa & cuiusmodi in difficultate intestinorum esse solent, prodierunt, crassas vrinas reddidit, tubercula circa aures conquieuerunt. Circa quadragesimum verò oculi dextri dolor subortus est, hebetior visus fuit, constitit.

B

C

Clazomenius iste ex morbo diuturno salutari tamen laborauit, qui vrinarum cruditate in longum perseuerante, naturæ viribus in abscessum depositus fuit, egregiamque habet parotidum præcognitionem. Nam cùm magna humorum inæqualitas, & cruditotum crassorumque ac tenuiorum succorum permistio vrgeret, ex capitis dolore, insomnia, delirio, surditate, hypochondrij contensione, quodnam aliud tibi indicium fieri postules, quàm humoris in cerebrum suo momento sublati? qui tandem naturæ viribus in glandulas velut totius partis destinatam sentinam depositus, longi non tamen exitialis morbi inducias fecit. Nec ea tamen victoria satis insignis ad trophæum de hoste statuendum naturæ visa est, quæ vario & multiplici hoste circunfuso circumueniri metuens, multis eum excursionibus ferociter exultantem domat, prœlio fundit, & in fugam coniectum castris exuit, apertaque velut decumana porta fugatum cædens, exitum illi imperat, quo splendidiorem ouationis spem concipiat. Ventris enim secessus qui per exordia pluribus diebus processerunt, velitationis cuiusdam speciem præ se ferebant, & conserendi prœlij spem ostentabant. Vigesimo verò die, quo de tota re prœlio decernendum erat, insignis reportata est victoria, quòd prius decimi septimi diei beneficio interceptæ quædam hostium phalanges, & à prœlio distractæ, ac velut in parotidum insidias delapsæ, integras hostium copias debilitauerant. Quæ neq; tamen omninò eo die profligari potuerunt, ob impigram perditissimi hostis audaciam, qui nouis subsidiis & integro milite auctus, vitalitatis arcem naturæque officium quadantenus disturbabat. Humoris enim inæqualitas & cruditoris pertinacia, vrinarum coctionem interpellauit, quæ vbi crassiores apparuissent, rursus tandem visæ tenues, omnes naturæ vires in sese verterunt. Quæ procurato parotidum abscessu, & in crura humorum decubitu, eoque qui per aluum erupit fluxu, morbosas discerpti hostis reliquias in totum dissipauit, eiecit, profligauit, quadragesimoque die ex augusto salubritatis decreto, firmatis vitalitatis præsidiis, vrbem ouans ingressa, de hoste fuso Æsculapio opima dicauit spolia, amplissimoque donatiuo milites instruxit, & partium suarum criticos duces, quorum eo in prœlio præcipua enituit opera, magnæ æstimationis premio ditauit. Decimi septimi nanque, vigesimi, & vigesimi septimi, trigesimique primi diei auspiciis, rem ad felicem ac lætum exitum perductam esse apparet. In quibus eò quoq; firmior iudicationis fiducia collocanda est, quòd staros naturæ ordines constantissimamque criseos disciplinam non deseruerunt. Atque in hac tota ægri dispensatione imprimis animaduertenda est naturæ illa redintegratio, quæ interruptam iudicationem restauratis viribus per insignes dies aliis egregiis leuationibus criticis compensauit, sollicitatis per depositum & effluxionem quandam salubribus abscessibus. Quod est vnicum in inueteraſcentibus ac trahentibus morbis auxilium. Cuius rei meminit Galen. lib. 2. de dieb. decret.* vbi longos morbos & diuturnos vnius diei iudicatione liberari ex Hipp. doctrina multis probat.

D

E

* Cap. 4.

ὑποχόνδριον ἐπῆρτο] Huius loci meminit Gal. lib. 2. περὶ διάπν. indeque paruam & crebram respirationem colligit his verbis: ἑξῆς δὲ γράφει ἢ Κλαζομένιον, ὃς ἤλγει φησὶ κεφαλῇ ⊖ πρόχιλον, ⊖ ὀσφῦ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ ⊖ ὦπα μὲ. οὐχ ἱκανὰ μικρὸν καὶ πυκνὸν ἐρράσταζεν ἢ πνεῦμα, πλὴν θᾶῤῥος ὁ πρόχιλος. ἔστ δ' ⊖ ὅτι ἢ τοιούτος ἢ λόγος διοικοῦσε πᾶ. τὸ ὑποχόνδριον τὸ μετ' ὄγκου ἐπηρμένου, ἱκανόν. ὡς' εἰ καὶ παρεῤῥόνησεν ἔσαῖ, ὅτι εὐεστῶνοι πλὴν οἱ κείαν τῇ ⊖ προφροσύνῃ διέπνοιαν, κρατησαῖ τῶν ἢ εἰρημένων ἐπωδυῶν παθημάτων. Duo manu scripta exemplaria pro ὑ λίω σωὴ πνοις, σωὴ πνοις ὀλίγῳ legunt, vt habent Galeni exemplaria, eodem vtrobique sensu.

F

ὑδατόχροα] Aquosæ deiectiones colore & natura ipsa aquam referẽtes, cruditatem denotant in Prognostico, eæque perliquidæ dicũtur † Celso. Perliquidum hanque quod ὑδαρὲς Hippocrati, ipse vertit. Aqueæ igitur deiectiones tenuibus & mordacibus permixtæ succis, bilem aut flauam, aut æruginosam secum conuexerunt, eoque spectant exemplaria quæ ὑδατόχροα aut ὑδατόχροα legunt. Nam cùm ὑδατόχροα ὀιεὶ ⊖ ὑδατόχροα dicantur (vt scribit Gal. in Exegesi) hæ deiectiones perliquidæ pallido aut æruginoso permixtæ dicentur, quales in magna cruditatis & putredinis ex bilis connexione copia, virosæ aut penitus virentes conspiciuntur, vt & ἰδαρὲς χλωρὸν dixit in Progn. Hippocrates. Nec aliud spectat exemplar alterum quod ὑδατόχολα legit quàm bilis permixtionem. Ex qua inæqualitatis humoris connexione vt valdè lethales morbi oriuntur, ita variorum casuum huic ægro causam esse subortam satis liquet.

† Cap. 4. lib. 2.

G

καὶ πολλὰ εἶχεν ὀναμορήματα] Codices duo antiqui istud in singulari efferunt, ⊖ πολὺ ἔχεν ὀναμόρημα διεσπασμένον. Quæ sanè lectio probabilior videtur, aut certè ὑποδιεσπασμένα legi debet. Quæ ad ea quæ in media vrina suspensa sunt & diuulsa referuntur, magnamque cruditati permixtam flatuum copiam significant, ac inde grauem in corpore perturbationem, ex inæquali humorum congressu, vnde neque vrinæ subsidebant, sed conturbatæ erant. Aut profectò ἱδρύεσ enæoremata dispersionem & inconstantiam augebit, neque subsistens fuisse significabit. Quem sensum videtur secutus Caluus. Duo exemplaria ὑποδιεσπασμένον habent, cætera διεσπασμένον simpliciter.

ὕρησεν ὀλίγῳ παχύτερα] Sic omnes impressi cum Regiis codicibus. Quidam etiam παχύτερον habent, quomodo legisse videtur Gal. in Comment.

οὐχ ἱδρωσε] Vitiosa sunt exemplaria duo quæ οὐχ ἱδρωσε habent. Ex hac autem sudoris penuria, defectam iudicationem subsistentibus adhuc crudis plurimis succis fuisse apparet, quos paulatim natura eliicit, diebusque decretoriis aliò transtulit, posteaq; emisit.

H

ὕπ κατίσταῖ] καθίσταῖ eleganter de tumoribus subsidentibus & veluti detumescentibus, quique ferociam deposuerunt aut conquiescunt, effert Hippocrates, quod ad cætera etiam corporis vitia translatum, sedari ea & discuti significat, vt plurimis exemplis aliàs tibi cõfirmatum esse volumus. Conquiescẽte igitur inflammatione desider tumor & quodammodo subsidit, aut detumescit, cùm suppuratio iam fluere parata est, tuncque dolores remittuntur & febres. Idque videtur explicasse Hippocrates cùm apposuit

ἕλκει δὲ. Malo enim hoc ad tubercula illa referri, quam ad ſequentem contextum, quod faciunt exemplaria quædam. His autem A verbis obſtinatam crudiorum humorum pertinaciam & craſſitiem indicat, quæ temporis diuturnitatem & naturaliũ virium robur ad concoctionem expeteret.

διάρροια] Humorum iſta ad aluum tranſmiſſio iudicationem firmat probabili per effluuium abſceſſu, quem præcedente quaternario coxendicis dolor momentaneus prædixerat, tranſlata ad inteſtinorum capacitatem materia, quæ ex biliosorum & acrium ſuccorum permixtione inæqualitatem nacta, ramentoſa & ſtrigmentoſa excrementa deiecit, qualia in difficultate inteſtinorum eroſis ab acrimonia humorum inteſtinorum membranis, prodire ſolent.

κατέστη περὶ τὰ ὦτα] Sic habent impreſſi codices, vitioſè tamen. In omnibus tamen κατέστη τὰ περὶ τὰ ὦτα leg. vt ſupra idq; melius.

κατέστη] Illud ambiguum eſt quonam referatur, an ad oculi dolorem, an verò ad obtuſiorem viſionem. Vtrique enim rectè cedit, & ſedatam eſſe obſcuritatem viſumque reſtitutum ſignificat, quod conſtitiſſe, hoc eſt ad ſtatum ſuum rediiſſe, diximus. Duo verò exemplaria pro ἀμβλύπεα, ἀμβλύπρου habent, eodem ſenſu. Caluus illud totum, ἀμβλύπεα ἑώρα, neglexit. Huius autem loci B meminit Galenus lib. 2. de dieb. decret.* his verbis: δέκατος δέ ἐστιν ἄρρωστος ὁ Κλαζομένιος αὖ καὶ αὐτὸν ἐν τῇ μ̄ κριθῆναι φησί. Ex quibus non eſt ꝙ quis ſuſpicetur Gal. hunc ægrum confertim vnoq; impetu quadrageſimo die iudicatum intellexiſſe, quòd τῇ μ̄, non περὶ τὴν μ̄ legiſſe videatur. Etſi enim huiuſcemodi locutionis vim enixè admodum in †Hippocrate aduertendam eſſe contendit, hîc tamen intra quadrageſimum integrè morbo abſolutum ægrum, ad diei dignitatem confirmandam ſatis eſt illi oſtendere. Neque enim aliud intelligendum venit q̃ quod in Com. exprimit his verbis: ἡ πλεία τῶν νοσήματος ἀπαλλαγὴ κατὰ τὴν μ̄ ἡμέραν ἐγένετο *Cap. 4. †Cap. 5.

Æger Vndecimus.

Dromeadæ coniugem, poſtquàm filiam peperiſſet, cæteraque omnia rite atque ordine procederent, poſtridie rigor cum febre acuta prehendit. Primo ſtatim die præcordij dolor inuaſit, non ſine ſtomachi faſtidio, horrore, magnaq; corporis incontinentia, neque iis qui pòſt conſecuti ſunt diebus ſomnum capere potuit. Spiratio rara, magna ſubitoque reuulſa, ac velut retracta fuit. Poſtridie eius diei quo rigor cepit, ex aluo commodè ſtercora proceſſerunt, vrinæ craſſæ, albæ, turbulentæ, cuiuſmodi eſſe ſolent quæ ſubſederunt, vbi in matella multo tempore depoſitæ returbãtur; neq; ſubſidebant, noctu nihil dormiuit. Tertio ad meridiem nouo ſuborto rigore febris acuta prehẽdit, vrinę ſimiles, pręcordij dolor, ſtomachi faſtidium & nauſea aderant, nox difficilis fuit, neque dormiuit, ſudor per totum corpus frigidus diffuſus eſt, ſtatim tamẽ rurſus ad calorem rediit. Quarto præcordij dolor aliquantum remiſit, ſed vnà cum dolore capitis grauitas adfuit, ſopore nonnihil detẽta eſt, nares paucum ſtillarunt ſanguinem, lingua valdè reſiccata, ſitibunda fuit, vrinæ tenues, oleoſæ, parum dormiuit. Quinto ſiticuloſa, nauſeabũda, vrinæ eædem, ex aluo nihil ſeceſſit, circa meridiem valdè delirauit, confeſtimq; rurſus parum ad intelligentiam rediit, vbi ſurrexiſſet ſopore detenta eſt, paulùm perfrixit, nocte dormiuit, delirauit. Sexto die mane nouus ſubortus eſt rigor celeriterq; recaluit, ſudor toto corpore dimanauit, extrema frigeſcebant, delirauit, ſpiratio magna & rara fuit. Paulò pòſt conuulſionibus à capite ſubortis celeriter defuncta eſt. F

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ.

Τὴν Δρομεάδεω γυναῖκα, θυγατέρα τεκοῦσαν, καὶ τῶν ἄλλων πάντων γινομένων κατὰ λόγον, δευτεραίην ἐοῦσαν, ῥῖγος ἔλαβε, πυρετὸς ὀξύς. ἤρξατο δὲ πονέειν τῇ πρώτῃ, περὶ C ὑποχόνδριον. ἀσώδης. φρικώδης. ἀλύουσα. καὶ τὰς ἐχομένας οὐχ ὕπνωσε. πνεῦμα ἀραιόν. μέγα. αὐτίκα ἀνεσπασμένον. β΄. ἀφ' ἧς ἐῤῥίγωσεν ἀπὸ κοιλίης καλῶς κόπρανα διῆλθεν. οὖρα παχέα. λευκά. θολερά. οἷα γίνεται ἐκ τῶν καθισταμένων, ὅταν ἀναταραχθῇ κείμενα χρόνον πουλύν. οὐ καθίστατο. νύκτα οὐκ ἐκοιμήθη. τρίτη περὶ μέσον ἡμέ- D ρης ἐπεῤῥίγωσε. πυρετὸς ὀξύς. οὖρα ὅμοια. ὑποχονδρίου πόνος. ἀσώδης. νύκτα δυσφόρως οὐκ ἐκοιμήθη. ἵδρωσε δι' ὅλου ὑπόψυχρα. ταχὺ δὲ πάλιν ἀνεθερμαίνετο. δ΄, περὶ μὲν ὑποχόνδρια, μικρὰ ἐκουφίσθη. κεφαλῆς δὲ βάρος μετ' ὀδύνης ὑπεκαρώθη. ἔσταξε μικρὰ ἀπὸ ῥινῶν. γλῶσσα ἐπίξηρος. διψώδης. οὖρα λεπτὰ ἐλαιώδεα. σμικρὰ ἐκοι- E μήθη. ε. διψώδης. ἀσώδης. οὖρα ὅμοια. ἀπὸ κοιλίης οὐδέν. περὶ δὲ μέσον ἡμέρης, πολλὰ παρέκρουσε. καὶ πάλιν ταχὺ σμικρὰ κατενόει. ἀνισταμένη ὑπεκαρώθη ψύξις μικρά. νυκτὸς ἐκοιμήθη. παρέκρουσε. ς΄. πρωὶ ἐπεῤῥίγωσε. ταχὺ δὲ διεθερμαίνετο. ἵδρωσε δι' ὅλου. ἄκρεα ψυχρά. παρέκρουσε. πνεῦμα μέγα ἀραιὸν μετ' ὀλίγον σπασμοὶ ἀπὸ κεφαλῆς ἤρξαντο. ταχὺ ἀπέθανεν.

Febre acutiſſima ex inæquabili ſuccorum commixtione hæc ægra cùm laboraret, magni delirij & exitialis morbi ſingularem quandam formam exhibet, in cuius progreſſionibus cùm magnum ad præceps exitium incrementum appareat, vel hinc certè imperioſam ſexti diei calamitatem coniicias licet, quæ quarti diei funeſta denunciatione ratas eſſe iudicationis leges iubet, vt non mirum ſit letalem huius morbi exitum aliquantum die quarto adumbratum, die ſexto non ſine idonea conuulſionis ſpecie determinatum fuiſſe. Cuius notabilis in iudicando pernicies cum pluribus verbis à Gal. lib. 1. de dieb. decret. exprimatur, hoc exemplo tamen vel id tibi teſtatum ſit, quod de eo ibidem ſcripſit eſſe veriſſimum. καὶ γὰρ καὶ τῶν ἐν τῇ τετάρτῃ μεταβαλλόντων ἐπὶ τὸ χεῖρον, οἱ πλεῖστοι κατὰ τὴν ἕκτην ἀπόλλυνται. Celebratiſſima verò eſt hæc Galeno delirij cum huiuſmodi reſpiratione ſpecies lib. 2. περὶ δυσπν. vbi iſtius ægræ nominatim duobus locis meminit. Exemplar verò vnum manu exaratum pro δρομεάδεω δρομεάδου legit, quod videtur G ſecutus Caluus, alterum etiam δρομεάδου, cuius ne meminiſſe quidem fas fuit, niſi mihi conſcius eſſem poſteriore modo aliquandò à Galeno adduci, vt & δρομεάδεω legit in fine lib. 2. περὶ δυσπν.

καὶ τὰς ἐχομένας] Codex vnus manu ſcriptus καὶ τὰς ἑπομένας eodem ſignificato legit.

πνεῦμα ἀραιὸν] Quod hîc effertur πνεῦμα αὐτίκα ἀνεσπασμένον, ſubitò reuulſam ac velut intrò retractam ſpirationem ſignificat, eliſum illud ac interceptum, introque velut retractum ac interruptum ſpirationis genus denotans, in Philiſco prius fuſiſſimis verbis expeditum. Quod etſi in valdè delirantibus apparet, aliud tamen quiddam præ ſe fert. Nam intercisa illa & deficiens continuæ reſpirationis interruptio, organorum ſpiritus adminiſtrorum rigidam quandam & pene inflexibilem ex nimia reſiccatione inhabilitatem ſubnotans, conuulſionem propè minatur. Id quod ex hac ægra vel apertiſſimè conſtat, in qua duplicis affectionis, & delirij & conuulſionis ferè paria momenta extiterunt, ideoque vtriuſque propriam reſpirationem expreſſit. In quo etſi redintegrata illa ſpiratio & eliſa ac reuulſa delirio coniuncta eſt, enixè tamen quodammodo H neruorum diſtentionem prædicit ex aphoriſ. 68. libr. 4. Atque eò certè mihi illud αὐτίκα ἀνεσπασμένον referri videtur, vt ſubindè eliſam, interruptam & retractam reſpirationem ſignificet, propter organorum reſiccationem, quæ diſtendi pro arbitrio ægroti nequeant, ſubitoque in ipſa ſpirationis aggreſſione opus interrumpant, deſerant, & deficiant, quod crebrò in his fieri

animad-

A animaduertitur. Saneque multò mihi rectius crebram illam intermiſſionem & reuulſionem innuere αὐτίκα videtur, quàm ſi illud ad huiuſmodi reſpirationem quæ ſtatim die primo afflixerit referas. Inde verò neruorum diſtentionem imminentem præſagiri, quæ die ſexto ægrum ad exitum rapuit, ex Galeni verbis diſcas licet. Huius enim ægræ mentione facta ſic ſcribit lib. 3. περὶ δυσπν. πάλιν δ' ἐπὶ τῆς δρομεάδου γυναικὸς, πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, αὐτίκα ἀνεσπασμένον, ἔφη. καὶ γὰρ καὶ τοῦθ' ὡσαύτως εἴρη(ται). ἐν δὲ τοῖς ἀφορισμοῖς, καὶ τί ποτε σημαίνει τὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἐνδιδάσκει γράφων ὧδε. ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τὸ πνεῦμα προσκόπτον κακόν. σπασμὸν γὰρ σημαίνει. κατὰ λόγον οὖν κἂν τοῖς τῶν ἐπιδημιῶν τὴν δρομεάδεω γυναῖκα σπασθεῖσαν ἀποθανεῖν φησί, ἐφ' ἧς προειρήκει πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, αὐτίκα ἀνεσπασμένον. ἔνθα δὴ καὶ θαυμάσαι μάλιστά ἐστιν ὅπως ἑκατέρας τῶν δυσπνοιῶν τὴν οἰκείαν αὐτοῦ ἐδήλωσε διάθεσιν. οὐ γὰρ ἐσπάσθη μόνον ἤδε ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ παρέπαισεν, ὡς αὖ μὴ μόνον τὴν ἰδίαν τοῦ σπασμοῦ ἐσχηκέναι δύσπνοιαν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς παραφροσύνης. Ex quibus omnibus luce clarius manifeſtum eſt illud αὐτίκα ἀνεσπασμένον, ad πνεῦμα non ad ὑποχόνδριον referri. Quod efficit vt vitioſè ſcriptum in manu ſcripto vno codice exiſtimem, ὑποχόνδριον αὐτίκα ἀνεσπασμένον, quomodo & Galeni codices legunt, quos ſecutus eſt Hermannus Cruſerius, non ſatis rectè vt opinor. αὐτίκα enim propter cauſas ſuperius enumeratas, ſpira-

B tionem ſpectare oportet.

νύκτα οὐκ ἐκοιμήθη] Iſtud totum omiſit Caluus, cùm tamen in eo retinendo conſentiant omnes codices.

ὑποχονδρίου πόνος] Hîc, vt ſuperius, præcordij dextri dolor ſubaudiendus eſt, quod propter partis dignitatem, prærogatiuæ cuiuſdam nomine, de præcordio ſimpliciter dicto ſubintelligi vult Galenus apud Hippocr. Com. 1. in lib. 3 Epid. Regium exemplar vnum antiquum & manu ſcriptum hîc ἀσώδης non apponit, quod tamen in cæteris omnibus apparet, eoque modo legiſſe Galenum lib. 2. περὶ δυσπν. conſtat, qui hunc totum locum etiam his verbis explicat: ἡ μέντοι μετ' αὐτὸν δρομεάδεω γυνὴ ἦν καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἤδε τοῦ λόγου παρεσθέμην, οὐ μόνον παρεφρόνησεν, ἀλλὰ καὶ μέγα καὶ ἀραιὸν ἔσχεν τὸ πνεῦμα μηδενὸς μήτε περὶ θώρακα, μήτε καθ' ὑποχόνδριον γινομένου παθήματος, ὃ μικρὰν καὶ πυκνὴν ἐπιφέρει τὴν ἀναπνοὴν ἐργάσασθαι. ταῦτα γὰρ ἄρα καὶ ὁ Ἱπποκράτης ἀκριβῶς πάντα τὰ καταλαμβάνοντα τὴν ἄνθρωπον γράφων, ἤρξατο πονέειν τῇ πρώτῃ περὶ ὑποχόνδριον, ἔφη, ἀσώδης, ἀλύουσα, μηδὲν δηλονότι χυμοῦ αὐτόθι δακνόντων τὸ στόμα τῆς γαστρὸς, οὐ μὴν φλεγμονῆς γε οὐδεμίας ὑπαρχούσης, οὐδ' ἄλλου παθήματος οὐδενὸς ὑφ' οὗ μικρὸν καὶ πυκνὸν γίνεται τὸ πνεῦμα. καὶ μετὰ δὴ καὶ βραχὺ προελθὼν κατὰ τὴν διήγησιν ὁ Ἱπποκράτης, εἶτα γράψας, ὑποχονδρίου πόνος, τὸ ἀσώδης προσέ-

C θηκεν. εἶθ' ἑξῆς πάλιν, διψώδης, ἀσώδης. οὔτ' οὖν τῶν καθ' ὑποχόνδριον ἢ θώρακα γιγνομένων, ἱκανὴν ἦν κρατῆσαι τῆς παραφροσύνης, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἔμφυτον θερμὸν ἐσβέννυτο, καθάπερ ἐδείξαμεν ἑτέροις οὕτω συμβαῖν, ὡς εὔλογον μηδεμιᾶς διαθέσεως τῶν αἰτιῶν τῇ παραφροσύνῃ, τὴν ἀναπνοὴν ἀλλοιῶσαι δυνηθείσης, μέγα τοίνυν καὶ ἀραιὸν τὸ πνεῦμα ἐγένετο.

οὖρα λεπτὰ, ἐλαιώδεα] Recentiores qui de vrinis cognitionem exercuerũt & literis mandarunt, oleoſas vrinas triplici genere diſtinctas, in prauitatis notis ex immoderato corporis calore & bilioſi humoris commixtione repoſuerunt. Febrium enim acutiſſimarum æſtuans in corpore feruor, vbi bilem flauam torret, partium fundi paratarum facilè liquamen excitat, tandemque pro liquationis modo exitium moderatur. Vnde & oleoſarum vrinarum gradus diſtinguuntur. Ad ſummam tamen etſi maioris & minoris ratione differunt, eæ omnes certè prauæ ſunt, maximumque febris exæſtuantis incendium ſignificant, & corporis colliquamentum prædicunt. In iiſque reponuntur quę λιπαρὰ οὖρα ab Hip. dicuntur, quæ pinguitudinem innatantem præſeferunt aph. 35. lib. 7. Quarum vrinarum variæ cùm ſint apud Hippocratem ſpecies, eæ tamen pinguium prauarumque vrinarum numero circunſcri-

D buntur. In prognoſtico nanque τὰς λιπαρότητας καὶ τὰς ἄνω ἐφισταμένας ἀραχνοειδέας μέμφεσθαι (ſcribit) συντήξιος γὰρ σημεῖα. Et in Coacis τὸ ἀραχνώδες συντήξιος effert. Quibus ſanè verbis eas vrinas quæ araneatum telis ſimilia habent damnat, quòd corporis colliquationem preſagiant. Ex eodemque eſt genere quod lib. 4. epid ſcribit ὡς πιμελῶδες ἐφίστατο τὸ ἀθρόον, οὐκ ἐπιπολὺ διεσκεδασμένον, ὅτι τὸ ἐναιώρημα διετηκός. Et quod in Coacis τὸ ἐκπιμπλάμενον λίπος ἴσον οὔρῳ dicit, quibus eas quæ pingues ſunt vrinas ſignificat. Inter quas, cùm prauarum vrinarum in morbis acutis recenſionem faciat, etiam ibidem oleoſas deſcribere videtur his verbis, πονηρὸν δὲ καὶ τὸ περὶ ῥῖγος ἐλαιῶδες οὐρούμενον. Ex quibus efficitur vt huiuſmodi oleoſas vrinas in pinguium genere vt reponi cenſeo, ita certè apud Hippocratem non niſi acutorum morborum periculum vrgere, febriumque pernicioſarum maximum incendium denotare exiſtimem. Quod ex hac ægra ſatis manifeſtum fiet, in qua febris intenſiſſima, vehemẽs & inquies corporis exæſtuatio, ſtomachi magnum faſtidium, præcordij intenſus dolor, perpetua inſomnia, lingua perualdè arida, ſitis incrementum, tamque inſigne multis locis celebratum deli-

E rium, quid niſi magnum conceptum incendium, pernicioſiſſimamq; febrem, atque bilioſi humoris feruorem declarabant? Quibus certè in deterius progreſſionem facientibus, quid mirum eſt oleoſas vrinas ſuſpectam facere de tota re æſtimationem? Quam in cauſam adducitur ſtatim ſubſequens æger, in quo ex febre valdè acuta oleoſæ redditæ vrinæ prauitatis decretum arripiunt, vtrobique exitij ſententiam Galeno de huiuſmodi vrinis ferente. Quibus conſtitutis neque ea quæ adhuc diximus Hippocratis aut Galeni doctrinam labefactant. Etſi enim † Parius ille in Thaſo decumbens qui vrinam oleoſam ſexto die reddidit, in centeſimum & vigeſimum diem productus eſt, id tamen huiuſmodi vrinas à pernicie non vindicat, cùm videre liceat eum multis diuerſiſque caſibus conflictatum, ob magnam putreſcentis cacochymiæ, & bilioſi ac æruginoſi ſucci copiam, quæ plærunque oleoſas vrinas facit, tandem miſerabilem, licet longum, habuiſſe exitum. In quo certè animaduertendum eſt oleoſas vrinas, vt gradibus diſtinguuntur, ita certè pro cauſarum & permixtionis varietate, & denunciatam eleuare aut intendere perniciem. Illic nanq; quæ oleum calore & craſſitie, non pinguitudine, non tota natura, aut guſtu, aut odore referunt, vrinæ intelliguntur, vt ſcribit Ga-

F lenus, quæ vt in prauis oleoſarum vrinarum generibus reponuntur, & ἐλαιοφανῆ οὖρα à recentioribus dicuntur, ita ſanè non planè conclamatam perniciem, velut quæ toto genere & ſua natura oleoſæ ſunt, portendunt, vt nil mirum ſit deſperatam certè vitam in longum tempus productam. Quæ profectò leuis eſt peneque nulla mali leuatio aut ſubductio, vt etiam inde ne tantillo quidem laudabilior pinguium aut oleoſarum vrinarum indicatura æſtimari debeat. Quas ſanè etſi inuicem diſtinguere videtur Galenus, eò tamen tandem deduci videtur, vt pro leui differentiæ momento, oleoſas vrinas de pinguibus non temerè poſſe dici confirmet, quæ fuit multis rationibus firmata antiquorum opinio. In qua certè infirmanda non tam innitur Galenus, quàm quòd oleoſas vrinas non adeò præcipitis exitij eſſe indices probat, propter ægri illius ad centeſimum & vigeſimum diem protractionem. Quæ omnis ratio facilè ex pinguium & oleoſarum vrinarum gradibus, quos illic leuiter adumbrat Galenus, petenda eſt. Ex quibus in ſe diligenter ductis, earum vrinarum, etſi toto genere in exitium propendentium, dignationis autoritas aut leuitas ſubduci poteſt. Qua de re cùm aliâs vberiore loco dicendum ſit, hîc ex multis præceptionibus velut conſtitutum, tenendum eſt, o-

G leoſi generis vrinas in peſſimis atque ardentiſſimis febrium incendiis, & multo bilioſi ſucci feruore atque putredine ſæpiſſimè apparere, vt vel inde corporis colliquationem impendentem non admodum ſit difficilè coniicere. Quamobrem hîc quoque ex diei quarti iudicio valdè exitiales fuerunt. Cæterùm exemplar vnum manu ſcriptum antiquiſſimum, οὖρα σμικρὰ λεπτὰ legit, quod videntur ſecuti Galeni interpretes. Reliqua omnia tamen cum excuſis conſentiunt.

† Lib. 3. Epid.

ταχὺ δὲ διεθερμαίνετο] Codex vnus manu ſcriptus διεθερμαίνθη ſimpliciter legit, quem Galeni interpretes ſecuti ſunt.

πνεῦμα μέγα ἀραιὸν] Hunc locum citat Galenus initio lib. 2. περὶ δυσπν.

μετ' ὀλίγον σπασμοὶ] κατ' ὀλίγον legit codex vnus manu ſcriptus, vt ſignificet ſenſim paulatimque ſubortas conuulſiones. Sed μετ' ὀλίγον melius alij omnes codices habent.

H ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἄνθρωπος θερμαινόμενος ἐδείπνησε, καὶ ἔπιε πλέον. ἤμεσε πάντα νυκτός. πυρετὸς ὀξύς. ὑποχονδρίου

Æger Duodecimus.

Incaleſcens quidẽ cœnauit bibitq; largius, nocte omnibus vomitu refuſis febris acuta prehendit cũ præ-

cordij dextri dolore, inflammatio subinanis ad interna vergebat, nox molesta & difficilis fuit. Vrinæ verò per initia crassæ, rubræ, quæ in matula depositæ non subsidebant, lingua valdè resiccata, non admodum erat siticulosus. Quarto die febris acuta inuasit, vndique dolores vrgebant. Quinto minxit læue, oleosum, multum, febris acuta detinebat. Sexto ad vesperam plurimùm deliratuit, neque nocte dormiuit. Septimo exasperata sunt omnia, vrinæ similes erant, verba multa profundebat, neque se continere poterat. Ex aluo irritata liquida & turbulenta cum lumbricis secesserunt, nox perinde laboriosa fuit. Mane verò ex rigore febris prehendit acuta, sudor calidus subsecutus est, ex quo sine febre esse visus est, non multum quieuit. Ex somno perfrictio, crebra spiratio, ad vesperam multum delirauit. Paulò pòst verò nigrorum, paucorum biliosorum vomitus est subsecutus. Nono perfrictio, magnum delirium, neq; dormiuit. Decimo crurum dolor inuasit, ingraueſcebant omnia, desipuit. Vndecimo mortuus est.

δξιοῦ πόνος. φλεγμονὴ ὑποπλάπαρος ὀκ τῷ εἴῳ μέρεος. νύκτα δυςφόρως. οὖρα δὲ κατ' ἀρχὰς πάχος ἔχοντα, ἐρυθρὰ, κείμενα οὐκ ἀθίματο. γλῶσσα ὀπτξηρος, ὑλίζων διψώδης. δι' πυρετὸς ὀξυς. πόνοι πολύτων. ε, οὐρησε λῶν ἐλαιῶδες πουλύ. πυρετὸς ὀξυς. ϛ δείλης πολλὰ παρέκρουσεν. οὐ δὲ ἐς νύκτα ἐκοιμήθη. ζ. πολύπα παρωξυνθη.. οὖρα ὅμοια. λόγοι πολλοί. κατέχειν ὀκ ἠδυνάτο. ἀπὸ δὲ κοιλίης ἐρεθισμοῦ ὑγρὰ τὰ ἐκχώδεα διῆλθε μετ' ἐλμίνθων. νύκτα ὁμοίως ὀπιπόνως. τῇ ὀγδόῃ δὲ ἐξέρρηγωσε. πυρετὸς ὀξυς. ἵδρωσε θερμῶ. ἀπυρος ἐδόξε γενέσθαι. οὐ πολὺ ἐκοιμήθη, οὐξ ὕπνου, ψυξις. σπυαλισμός. δείλης πολλὰ παρέκρουσε. μετ' ὀλίγον δὲ ἤμεσε μέλαινα, ὀλίγα χολώδεα. θ' ψυξις. παρελήρει πολλά. οὐχ ὕπνωσε. δεκάτη, σκέλεα ἐπωδύνως. πολύπα παρωξυνθη. παρελήρει. ἰά ἀπέθανεν.

Morbi aliquando ex leuibus initiis orti & aliôqui salutares, temporis tractu ægrotantium errore aut intemperantia in peius progressi, magnam sæpè secum trahunt ruinam. Interdum verò intempestiua ægrorum cibatio temerè à medicis præscripta, aut nimis indulgenter concessa, totum naturæ ordinem peruertit, vt non immeritò multis modis ab Hippocr. celebrata sit opportuna exhibendi cibi in morbis occasio. Cuius certè lubricum cùm anceps sit & præceps, τῇ εὐκαιρίᾳ παρεκτέον in acutis morbis cibo exhibendo consultissimè præcipit † Aretæus. Amplior nanque & plenior valetudinariorum huiusmodi nutritio, ineuitabiles sæpissimè offensiones attulit. Id quod in arte medendi plurimis præceptionibus firmatum est magnaſque confectæ rei vindicat reliquias. In quo etiam ex hoc ægro sedulam adhibendam esse cautionem cuiuis proponitur. Initio nanque cùm aliôqui leuia essent morbi initia, liberalior in gurgitatio inmedicabilem morbum fecit. Nam cùm magna esset crudioris & plenioris sanguinis ac succi copia, tutam certè, si non facilem, natura alleuationem nacta fuisset, id quod vrinæ rubentes & crassæ indicaturæ erant nisi ex phlegmone interna præcipuorum viscerum magna obstructio, indeóque enata vitiosorum succorum soboles & cacochymia magnam concepisset putredinem atque incendium, quod liberaliore cibo & comportatione nedum restinctum est, vt magnum accepisse incrementum credibile sit. Inde nanque refusa vomitio & intolerabilis illa symptomatum congeries ortum duxit. Ad quę omnia delirium & ex magno interno feruore adustorum succorum vomitum, deinde etiam mortem subsecutam fuisse non est vero absimile. † *Cap. 4. lib. de cur. morb. acut.*

θερμαινόμενος] ὑποθερμαινόμενος in codice vno manu scripto legitur. Quæ dictio apertius leue febris initium indicat. Galenus tamen θερμαινόμενος legit, vt satis ex Comm. patet, & Com. 1. in lib. 3. epid. vbi hunc locum adducit, febrilque moderationem designari scribit his verbis: ὡς καὶ ὁ δεύτερος ἐκατέρα διηγήσεται. ἔτρεψεν αὐθήμερον θερμαινόμενος ἐδείπνησεν, οὐδενὶ ξαίνει βουλόμενος δηλῶσαι τὸ θερμαινόμενον· οὐόμαι τοίνυν μετριόπαθῆ τὸν χρόμενον πρὸς δεῖπνησιν πυρετοῦ. Idem etiam libello περὶ κώματος, ea dictione talem fuisse febrem vt quis cœnare possit, intelligit.

ἤμεσε μέλαινα νυκτὸς] Sic legunt & distinguunt duo exemplaria manu scripta. Reliqua νυκτὸς habent & sequentibus adiungunt.

ὑποπλάπαρος ὀκ τῷ ἴσῳ μέρεος] Codex manu scriptus vnus & fidelissimus ὀκ τῷ ἔξω legit, vt ad externas partes vergentem inflammationem subinanem aut submollem, hoc est sine tumore minimeque renitentem significet. Sic enim leuiorem inflammationis suspectionem facit. Quam lectionem secutus est Caluus & Hermannus Cruserius, facili certè ex ἴσῳ in ἔξω vitio. Reliqua exemplaria ὅσῳ aut ἴσῳ habent, quæ certè vt in magno viscerum internorũ damno, iis tamen securitatem quandam præstant, cùm inflammationem ipsam leniunt. Quam lectionem secutus est Galenus lib. 2. περὶ διαιτ. Vitiosum est quod Asulanus codex μέρος pro μέρεος legit.

ὄξεα ἢ κατ' ἀρχὰς πάχος ἔχοντα] Post πάχος ἔχοντα Regius codex vnus manu scriptus recentior tamen, θολερὰ addit. Sunt & quædam exemplaria quæ ordinem istum inuertunt, & ἐρυθρὰ πάχος ἔχοντα ponunt.

ϛ δείλης πολλὰ παρέκρουσεν] Sexti diei significationem omisit Caluus. Quodnam verò genus istud delirij fuerit quo æger iste detentus est satis indicat Galenus libr. 2. περὶ διαιτ. vbi etiam leuem delirij speciem duorum subsequentium ægrorum ita expedit, vt ne propriam quidem desipientiæ respirationem non immeritò desideratam fuisse probet, ob leuissimas delirij causas, quæ paruam & crebram dolentium respirationem propriam immutare non potuerint. Eius verba sunt: ἐν οἷς γε δὴ παρόντα τοῖς ὑποληπτικοῖς ἐπὶ πολὺ ἀρρώστοις παρεχρησάμεθα, τοῦτο φανήσεται μὲ ἐν αὐτοῖς ἐμοὶ διανοήσασθαί γε ἢ ἰδίαν ἢ τοῦτο φροσωὴς διάνοιαν. δηλοῖ ἢ τὸ δηὶ μὲ ἢ παρὰ τὴν χρεῖαν, ὑποχονδρίου δεξιοῦ πόνος, φλεγμονὴ ὑποπλάπαρος ὀκ ἢ ἴσῳ μέρεος, ἢ παρὰ τὰς φρένας διαλύσιν. δηὶ δὴ ἢ δευτέρᾳ, κ' τὸ ὑποχόνδριον ἔπαρμα σὺν ὀδύνῃ, ἐν μετ' ὀλίγον, ὑποχονδρίου πόνος, ἐν αὖθις ἑξῆς, τοῦ κληῖδα ἀριστερὴν πόνος παρέμενεν. δηὶ δὲ ἢ τέτου ἢ ἀρρώστων, χωὴ δὲ ὡς τὸ ἐν τοῖς αὐτὸ, κεφαλῆς, φησί, ἐν βαχίων, ἐν ἰσθεος πόνος ἰσχυρὸς, ἐν μετ' ὀλίγον, οἱ πόνοι παρέμενον.

κατέχειν ὀκ ἠδυνάτο] Id sæpius de ægris dicit Hippocr. qui præ animi impotentia sese continere, aut sibi imperare & moderari nequeunt. Quod mirum est Caluum ad verborum profusionem retulisse, vt quæ continere non posset.

ἀπὸ δὲ κοιλίης] Significat aluum perliquidam & cõturbatam fuisse cum lumbricorum secessu. Quæ omnia crudiorum & flatuosorum maximeque inæqualium succorum sobolem testabantur: ex quorum feruore orta putrilagine, acrimonia maxima concepta est, quæ sua vellicatione aluum multa liquidorum & tenuium secessione conturbauit. Sic enim ex crudorum, crassorum, aut flatuosorum cum acribus & biliosis permixtione, non parum perturbari aluus soler. Quo certè illa alui irritatio referri potest, vt mordacium succorum acrimonia solicitatam aluum intelligas, nisi & externa præsidia ad alui demissionẽ adhibita. velut glandem aut ex infuso collutionem, per ἐρεθισμὸν denotari, vt aliàs sæpiùs apud Hip. contenderis. Quod certè exæstuantis febris & fatiscentis ægri in die iudicario non leue est indicium. Lumbrici verò demissi insignem cicechymiam singularemq; ex interno foco putredinem præsagiunt.

νύκτα ὁμοίως ὀπιπόνως] Duo exemplaria ὁμοίως non addunt, reliqua cum impressis consentiunt.

ἵδρωσε θερμῷ] Codices duo manu scripti antiquissimi πολλῷ & θερμῷ habent, quòd etiam in Galeni codicibus annotatum, certè lectio plausibilior videtur.

A σπυαλισμὸς] σπυαλισμὸς vox est Hip. vsitata & frequentem screatum aut sputatione m significat, aliquãdo σπυαλισμὸν dicit Prorrh. 1. vt σπυαλίζειν quod πολλάκις πτύειν interpretatur Galenus. Frequens verò sputatio, inter ea phreniticorum signa quæ communia dicuntur, reponitur, & ex his est animalibus functionibus quæ liberam ex motionis impetu habent voluntatem, quæ si præpedita fuerit huiusmodi animales functiones obturbat præterque rationem exequitur, quales multæ mente captis obeuntur. Sic frequens huiusmodi screatus cum cæteris multis magis propriis signis phrenitidem constituere potest, mentémque emotam significare, idque præcipuè si præter rationem fiat, nec viscidum aut glutinosum quippiam in cerebri emissatiis incuneatum aut infartum significet: Etsi tale quippiam ob calidam & siccam cerebri intemperiem resiccatum huiusmodique meatibus affixum frequentem screationem prououocare potest, nec temerè tamen phrenitidem aut aliquid tale portendere non secus ac istam frequentem expuitionem capitis repletionem indéque phrenitidem his verbis non meritò præsagire innuit Galenus Comment. 1. in Prorrh. ὁ σπυελισμὸς ὃ γίνεται μὲ ὅταν ὁ σῶμα ἢ καρδία ἀρρώστω ἐν ὑγρότητι. γίνεται δὲ ὅταν ἢ ἐγκέφαλον ἐμπεπλησμένον ὑγρῶν, οὗ ὧν συρρεῖ τὰ ὡς τὸ σῶμα πλησίας τῇ κῇ τὰς φλεγμαίνοντας ὀφθαλμοὺς δακρύει λεπτὸν. νοῦν οὖν ἐπὶ δὴ τοῖς φρενιτικοῖς ἔφη γίνεσθαι τὸν σπυελισμὸν, ἐγκεφάλου κακοκρασίας σημεῖον, πυτίσει πεπληρωμένου ὄντος. Eóque mihi spectare videtur quod in phreniticorum adumbratione scripsit in Prorrh. Hippocrates, αὐάχρεμψις πυκνὴ, λεῖα δὴ καὶ ἄλλο σημεῖον τοῦτο, φρενιτικὸς. Et, ἐν τοῖσι φρενιτικοῖσιν ἐν ἀρχῇ τὸ ὀδηγεῖν, πυκνὰ ἢ μεταπίπτειν, κακοῦ ἢ τοιοῦτον, ἐν σπυελισμὸς κακόν. Quæ etsi propriam morbi speciem non satis constituunt, communia tamen quædam sunt & in turba plurimùm valent, saltémque mentem emotam esse testantur: vt non mirum sit hunc ægrum ex magna cerebri plenitudine affectum, delirio tentatum fuisse. Atque adeò fortè σπυελισμὸς iste tenuem illam oris saliuationem quæ statim vomitum præcedit atque in os redundat, significare potest. quomodo inter vomitionis signa in Coacis ponit. οἶσι ἢ ἄσιν καὶ καρδιωμοὶ, καὶ σπυελισμοὶ, ἔμετος. Ideóque hoc in ægro biliosorum & nigricantium succorum vomitionem præsignificarit. Cui assensioni ista Prorrhetici sententia astipulari videtur, τὰ ἐν τοῖσι φρενιτικοῖσι μὴ καθαρσίου σπυελίζοντα, μέλαινα αἱμῆται. Quæ etsi aliud quid magis proprium desiderat ad rerum firmandam constantiam, vt quæ plurima alia hoc toto libro scripta sunt, ex variis tamen euentorum concursionibus collecta, sæpe nos in

B

C caulæ cognitionem deducere potest, huiúsque ægri delirium patefacere, cui cum refrigeratione, crebra contigit oris saliuatio, quæ ex biliosorum adustione, nigricantium succorum vomitione refusorum qualitatem promptámque consecutionem ex ratione præmonstrabat. Nam cùm antea ex magno ardore, non secus ac in phreniticis, linguæ resiccationem adscripsisset, quodnam tam subitum momentum tantam oris humiditatem aduexisset, nisi ea ipsa causa ex ventriculo petita in oris capacitatem defluxisset? Quod cùm in phreniticis non temerè respondeat, id etiam ad nostram causam translatum, ex Galeni verbis rem totam apertius declarabit indubitatámque habebit confessionem. Sic enim scribit Comment. 1. in Prorrh. θεώμεθα ἢ δὴ καὶ φρενιτικῶν τὸ λεπτὸν τῇ συκόσει πτύελον ἐπαινούσας τὸν ἔμετον. ὁ γὰρ αὖ ἄλλος ἐν ξηρᾷ νοσήματα φρενιτιδι, καθ' ὃ καὶ ἡ γλῶττα πολλάκις γίνεται ξηροτάτη, καθεστηκὸν ἐν τοῦ σώματος φαίνοιτο τὸ λεπτὸν ὑγρόν. ἢ ἢ καθαρσὶς αὐτοῦ φανεροῦ μενος τῷ ποιότητι δηλοῖ τοῦ μέλαινος ἐμεῖσθαι χυμοῦ. ὅθεν καὶ οὖν τὸν σπυελισμὸν, ὃν ἡμῖν σεταὶ τις ἔμετος, ὅθεν δὲ πῶς καθαρσὶν, ὃν μελαινῶν ἔνεστι φαίνεσθαι. σπυελισμὸν autem ad hanc rem accommodatum, non malè continuam oris saliuationem dicemus, non secus ac * Plinius vernam & accommodatam purpurarum capturam esse dicit, cùm mutuo attritu lentorem cuiusdam ceræ saliuant. Illam enim mutuam ceræ similem saliuationem, quam per κηκιδίζειν exprimit Arist. tunc maximè verno tempore ad capturam expetendam esse dicit. Nam eæ vbi cerificauere, fluxos habent succos. Sic nanq; apud Plinium legendum existimo contra codicum omnium publicatorum fidem.

D

*Cap. 36. l. 9.

ἤμεσε μέλαινα, ὀλίγα] Duo codices manu scripti ὀλίγα prætermittunt, quomodo legisse videtur Caluus.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

E Γυναῖκα ἡ κατέκειτο ἐν ἀκτῇ τεταμένον τοῖς ἑωυτοῦ ἔχουσα, πῦρ ἔλαβε. αὐθήμερα τε ἤρξατο πονέειν ὀσφῦς. γ' πόνος βαχίονος. κεφαλῆς. ϛ' κληῖδα χρέα δεξιοῦ. ἀφ' ἑωυτέων δὲ γλῶσσα ἀφωνέει. δεξιοῦ χρέα παρελύθη μὴ σπασμοῦ, τοῦτο πληκτικὸν τοῦ πόνου. παρελήρει πολύτα. νύκτα δυσφόρως ὀκ ἐκοιμήθη. κοιλίη ἐπαρέρρυη, χολώδεσιν, ἀκρήτοισιν, ὀλίγοισιν. δ' γλῶσσα

F φωνῆς ἐλύθη. σπασμοὶ τῶν αὐτῶν πόνοι πολύτων παρέμενον. καθ' ὑποχόνδριον ἔπαρμα ξυὺ ὀδυνῇ. ὀκ ἐκοιμᾶτο. παρέκρουσε πολύτα. κοιλίη παρεκχώδης. οὖρα λαμπρὰ, ὀκ ἄχροα. ἐ πυρετὸς ὀξυς. ὑποχονδρίου πόνος. παρέκρουσε πολύτα. ἀφεκχωρήματα χολώδεα. ἐς νύκτα ἵδρωσεν, ἄπυρος. ϛ' κατενοέ. πολύτων ἐκουφίθη. τοῖς δὲ κληῖδα ἀριστερὴν, πόνος παρέμενε. διψώδης. οὖρα λεπτά. ὀκ ἐκοιμήθη. ζ' ἔγμος. ὑπεκαρώθη. σμικρὰ παρέκρουσεν ἀλγήματα κατὰ κληῖδα, καὶ βραχίονα. ἀριστερὸν παρέμενε. τὰ δ' ἄλλα διεκηύφισε. πολύτα κατενοέ. τοῖς δὲ δέλιπεν ἄπυρος. ἰά ὑπέστρεψεν. ἐπερρίγωσε. πῦρ ἔλαβε. τοῖς δὲ ἰδ' ἤμεσε χολώδεα. ξανθά. ὑπόσυχα. ἵδρωσεν. ἄπυρος ἐκρίθη.

G

H

Æger Decimus tertius.

Mulier quædam quæ in littore decumbebat, trimestri fœtu grauida, igne, hoc est, vehemente febre, correpta est, statímque ex lumbis dolor inuasit. Die tertio ceruicem, caput, circa iugulum manúmque dextram dolor occupauit. Celeriter verò lingua voce defecta est, manus dextra non sine conuulsione elanguit, quale quid in partium resolutionibus leuibúsque syderationibus contingere solet, delirauit prorsus, nox difficilis & laboriosa fuit, neque dormiuit, ex conturbata aluo biliosa, syncera & pauca secesserunt. Quarto vox linguam defecit, eorundem conuulsiones & vndique dolores perdurabant, præcordia cum tumore dolor occupauit, somnum non capiebat, prorsus delirauit, alui perturbatio aderat, vrinæque tenues nec probati coloris reddebantur. Quinto febris acuta præhendit cum præcordiorum dolore, penitus delirauit, alui recrementa biliosa erant, sub noctem sudor obortus est & à febre vindicata. Sexto ad mentem rediit, alleuarunt omnia, ad iugulum verò sinistrum perseuerabat dolor, sitibunda erat, vrinas tenues reddidit, neque quieuit. Septimo tremor corripuit, aliquantulum soporata est, nonnihil delirauit, iuguli & brachij sinistri dolores perseuerarunt, cætera verò alleuarunt, ad se planè rediit. Tribus autem diebus defecit febris ab eaque immunis visa est, vndecimo rediit, & nouo insuper orto rigore febris vehemens corripuit. Ad decimum verò quartum diem biliosa, flaua, crebra vomitione sunt refusa, obortóque sudore à febre iudicatione est liberata.

Naturæ fuit istud admirabile quoddam exemplum, mulierem fœtu trimestri grauidam, tantis casibus, acuto denique morbo A
conflictatam, cum fœtu saluam euasisse. Necesseque in ea vitales admodum valentésque fuisse naturæ functiones, iuuenilique robore præstantes, quinto statim die aliôqui perniciosum necdum satis domitum morbũ discussisse. Quod vel imprimis est animaduertendũ. Quid enim in tanta plenitudinis copia, quæ membra omnia præcipuéq; caput grauaret cum febre, aliud quàm præfocantem quendam exitum, aut luctuosam acerbámque conuulsionis aut resolutionis speciem expectes? In qua vel leuiter ægro dependendum morbum fuisse existimem, quòd miserabilis illius calamitatis quæ resolutionẽ minabatur, rudia tantùm initia, statim primis diebus, naturæ vitibus sola ventris excretione sudorúmq; procurationibus sunt euicta. Qua in re videndum est huiusmodi casus, qui animatam istam motionem, sensationúmque verè administram naturam vnicè appeterent, tam altè rationis arcem ipsarúmque effectionum originem obruisse, vt vel ægrè, conspirantibus etiam omnibus naturæ subsidiis, depulsi sint. Febre namque sudoribus discussa, hostium reliquiæ qui sensuum claustra obsederant, diebus aliquot remansere, quæ tandem redintegrata febre, vomitu & sudoribus decimæ quartæ legionis auspiciis & singulari ducis, hoc est naturæ, virtute sunt pro- B
fligatæ.

δι' παχέων ἢ γλῶσσα ἰφώνει] In manu vno scripto codice legitur δι' παχέων δὲ γλῶσσα ἰφώνει. Quod certè aliud quiddam à communi lectione sonat, non absurdum tamen, nempe linguæ sonum vocémque ipsam asperitatem quandam habuisse, irruente in fauces, pulmonem, vocísque ipsa instrumenta humidi irrigatione, ex capitis nimia repletione, quæ fortè visa sunt amissæ quarto die vocis rudimenta. Cuius lectionis etiam vestigia, quòd non sit omninò à ratione aliena, in Galeni codicibus remanent. Reliqua omnia exemplaria cum impressis conueniunt, hócque modo illabente in neruos fluxione, sopita sensatio motióque, atque partis alicuius syderatio præsentiur.

τῶν φρενικῶν τρόπων] τῶν πάντων τρόμος legisse videtur Caluus, aut aliud quid tale, tremorem enim omnium addit. Nos quod solet in leuibus syderationibus aut partium resolutionibus contingere diximus. Tale quid enim φρενῖτιν significare sæpius diximus. Est autem vero simile humorum ex capite in primas thoracis vertebras, quæ ceruicis verticillis connectuntur, affluxu & co- C
pia, neruorum qui ex primo mesopleurio & suprapositis vertebris ad manus pertingunt, actionem grauatam fuisse, & ex proniore in partem dextram decubitu, manum ipsam è directo dextram languidam ac vietam esse redditam. In hac autem plenitudinis copia cùm non sit præsentius vllum remedium quàm venæ sectio, non est existimandum eam primis statim diebus ab Hippocrate esse prætermissam, quod neque in cæteris fecit, etsi eam tacitus omittit, vt scribit Galenus Com. 1. in libr. 3. Epid. Eleganter verò hic duo exemplaria manu scripta δυξιὸν χεῖρ παρέῃ legunt, quod cætera δυξιὸν χεῖρα παρελύη habent, & defectam, debilem, fractam, remissam & languidam fuisse manum significat, non secus ac παρειμένον σῶμα τὸ φρενελυμένον dicitur, vnde & παρεπὶ languidi & φρενελυμένοι defluxerunt.

κοιλίη ἐπεφείδη] Quædam exemplaria ἐπεφείδη habent. Caluus turbationis aliuine mentionem quidem facit, quod tamen vt in re maximè seria non videbatur negligendum.

κῦ ὑποχόνδριον ἔπαρμα] Hæc est publicatorum codicum lectio, quam retinent duo manu scripta exemplaria antiquissima, cám- D
que agnoscit Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. in his verbis quæ superiore ægro adduximus. Reliqua variant. Vnum καὶ ὑποχόνδριον ἐπασαμένα σὺν ὀδυνῇ legit, quam lectionem retinent Galeni codices, eandémque secuti sunt eiusdem interpretes. Alterum ὑποχόνδριον ἐπασαμένον habet, eodem nec improbando sensu. Conuulsum nanque & contractum ex dolente tumore præcordium significat, quæ non est Hippocrati insolens dictio, vt passim videre est.

ἔσχε λευκά] Maior est codicum consensus in tenuibus vrinis. Antiquiores enim & fideliores λεπτὰ habent, quod retinuerunt omnes interpretes. Duo reliqui cum impressis λευκὰ legunt. Nec est quòd quis ex Galeni verbis in Com. λευκὰ legendum esse existimet. Illic enim λεπτῶν legendum existimo, ibíque mendum esse apparet, vt & ἀχρόων pro εὐχρόων vitiosè legi cuiuis manifestum est. Nam cùm vrinæ albę quę sunt exactè tenues, coloris bonitatem habere nequeant, vt scribit Galenus, tenues autem ob mediocritatem colore quodam etiam probentur; Non est dubium quin de tenuibus id intelligendum veniat, ex quibus etiam gradum sibi amplissimum de reliquo ad morbi depulsionem natura facere videatur. Vt ne addam earundem vrinarum sexto die repetitionem E
huic lectioni præiudicium facere.

ἔσχε λεπτὰ] In codice quodam manu scripto additur ἐκ εὔχροα, quæ lectio ex Galeno desumpta videtur. Scribit enim in Commentario, ὅτι γοῦν τῇ ὑγρᾷ ἔσχε λεπτὰ, φανερὸς πάλιν εὔχροα.

ζ' τρόμος] Tremor iste virtutis offensam ex aggrauante copia, eiúsque ad actiones obeundas inhabilitatem testabatur, non aliter quàm in Pythione ex tremore manuum accidisse scribit Gal. initio lib. 3. Epid.

τὰ δ' ἄλλα διεκυφίσθη] διεκυφίσθη in duobus exemplaribus manu scriptis legitur eadem certè intelligentia.

πολλοῖς δὲ διέλιπεν ἄπυρος] In quibusdam manu scriptis codicibus διέμενεν, vt apud Galenum legitur. Quæ lectio clarior est & plausibilior. Reliqua exemplaria cum impressis consentiunt. Quibus etiam sua constare potest lectio, si ita distinguas vt febrem tres dies intermisisse, per eosdémque febre liberam fuisse intelligas.

ἄπυρος ἐκρίθη] Exemplar vnum manu scriptum habet ἄπυρος, ἐκρίθη ἐκ αὐάλγητος ἐκ πᾶν αὐτῶν παθημάτων. Quæ verba adiecta esse apparet ex Galeni codicibus, etsi idem sudoribus & vomitu integrè iudicatam ægram significet. Non erat tamen absurdum periclitantis morbi reliquias leues quasdam, vt præcordiorum, iuguli, & brachij sinistri momentaneos dolores, paulò vltra iudicationem processisse. F

Æger Decimus quartus.

Melidia quæ ad Iunonis ædem decumbebat, ex capite, ceruice, & pectore vehementer dolere cœpit, confestimque febris acuta prehendit. Menstruæ verò purgationes paucæ visæ sunt, horúmq; omnium continentes erant dolores. Sexto die profundus eam sopor corripuit, stomachi fastidium & æstuatio, horror, malarum rubor, delirauit. Septimo profuso sudore febris intermisit, dolores perseuerabant, febris rediit, somni parui aderant. Vrinæ per totum morbum laudabilis fuere coloris, cæterùm tenues. Alui recrementa tenuia, biliosa, mordacia admodum pauca, nigra, graueolentia prodierunt. In vrinis subsiderunt alba & læuia, sudor diminauit, die vndecimo iudicatione integrè est absoluta.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣ-ΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

Μελιδίη, ἣ κατέκειτο παρὰ τὸ τῆς Ἥρης ἱερὸν, ἤρξατο κεφαλῆς, καὶ τραχήλου, καὶ στήθεος πόνος ἰσχυός. αὐλὴ καὶ δὲ πυρετὸς ὀξὺς ἐλάβετο. γυναικεῖα δὲ σμικρὰ ἐπεφαίνετο. πόνοι τοιοῦτοι πάντων διωγμοί. ἕκτῃ κῶμα τὸ ὕδης. ἀστοῦδης. φρενιτῶδης. ἐρύθημα ὀπῖ γνάθῳ. σμικρὰ παρέκρουσε. ζ' ἵδρωσεν. πυρετὸς διέλιπεν. οἱ πόνοι παρέμενον. ὑπέστρεψεν. ὕπνοι σμικροί. ἔσχε δὲ τέλεος, οὖρα μὲν, λεπτὰ δέ. διαχωρήματα λεπτά. χολώδεα. δακνώδεα. κατῖα. ὀλίγα. μέλανα. δυσώδεα. δίπλαθεν. ἔσεισιν ὑπόστασις λευκή. λείη. ἵδρωσεν. ἐκρίθη τελέως ἑνδεκαταίη.

Hîc quo-

A Hîc quoque magni & suspecti morbi initium fuit non contemnendum, quod tamen leuiter naturæ robore discussum est. Mulier namque crudi & frigidi succi, pleniorísque sanguinis copia redundans, putredine concepta, febre assidua prauísque casibus periclitata, magnum à natura habuit subsidium, quæ securam feruentis in venoso genere succi concoctionis spem breuémque allquationẽm, ex vrinæ indiciis prætendebat. Sicque tandem procuratis secessibus profusóque sudore, abducta per latissimos campos morbi materia, vndecimo die ægra est perfecta iudicatione absoluta, plenáque procuratione expiata.

μελιδίη] In vno exemplari manu scripto μελιδύνη legitur, quod vidisse videtur Caluus sicque etiam legisse, vt quidam quoque μελίδη.

πόνοι πύστων ἀπαύστων] Istud quonam referatur ambigit. Potest namque capitis, ceruicis & pectoris perpetuos dolores respicere, cùm sint ista acutorum morborum ex magna redundantia symptomata. Quòd si muliebrium locorum fluentibus menstruis continuos dolores intelligit, veri est simile ex tenuium, acrium & mordacium succorum fluxione aut putredine eos esse concita- B
tos, id quod in mulcis naturis ingens humorum vitium concipientibus facilè cernitur. Menses autem ad fluxionem sæpius esse comparatos, cõcalefacta & quodammodo ignea reddita sanguinea natura, crebrò in magnis acutarum febrium insultibus statim primis diebus apparet, neq; tamen admodum fœlici successu.

ἐρύθημα ὀπῖ γνάθῳ] ἐρύθημα καὶ ἔρευθος περιστόμου vt γνάθων sæpius dicit Hippocrat. ruborem intelligens qui faciem aut malas occupat, quod magni & febrilis incendij signum est, sanguine feruido & spiritu ad superiora repente, vnde & cerebrum repletur, vt patet ex aph. 31. lib. 4. Interdum verò pulmonis spiritúsque instrumentorum affectorum nota est malarum rubor, præcipuè si statim à cibo contingat, quod in consumptis tabidisq; cernitur. Hîc verò duos antiquissimos manu scriptos codices secutus sum, qui ὀπῖ γνάθων legunt, cum Galeni interpretibus.

ἔσχε δὲ τέλεος εὔχροα μὲν λεπτὰ δὲ] Cùm celebre sit Hippocrati λεπτὰ καὶ ἄχροα ἔσχε fere semper coniungere, valde hîc est animaduertendum tenuium vrinarum mediocritatem naturalem coloris bonitatem accepisse. Nam cùm colore proberur vrina mediocri- C
ter tincta, subpallida & subflaua, eos colorum gradus, aut etiam intensiores, in vrina mediocritate quadam tenui videri non est absurdum. Quod certè in extremè tenuibus quales sunt albæ quæ ne coloratæ quidem sunt, subnotari non potest. Atque hinc sanè in longa trahentium morborum diuturnitate, tenuium vrinarum probatus color ad securitatem aditum facit amplissimum, cùm etiam in biliosorum morborum vrinis sola boni coloris indicatura in certæ spei signis accenseri soleat. Indéque euenire existimo, quòd in Chærione lib. 3. Epid. ex biliosorum succorum multitudine laboranti, & vigesimo die iudicatione liberato, die septimo inter cætera salubritatis indicia ἔσχε λεπτὰ εὔχροα adscripserit. Eam autem vrinarum tenuitatem intelligi quæ cum mediocritate consistere possit, hinc vel satis perspicuum futurum sit, quod statim subdat, ὀναιώρημα ὑπνέφελον ἔχοντα. Deinde verò, πεῖν ὀγδόῳ ὕρησιν εὐχροώτερα, ἔχοντα ὑπόστασιν λευκήν. & decimo octauo die, ἔσχε λεπτὰ, ὀναιώρημα ὑπνέφελον. tandémque ὕρεισιν ὑπόστασις. In his namque vrinis quæ desperatam morbi coctionem extrema sua tenuitate præseferunt, ne tale quiddam cerni potest. * Sic prius in iis qui febribus continuis, mitioribus tamen, placidè habebant, vrinas tenues boni coloris subnotauit, quæ pauco interiecto tem- D
pore ad iudicationem coctionem subindicarent. his verbis, ἔσχε τὴν πίσι πλείστισιν, εὔχροα μὲν καὶ καθαρά. λεπτὰ δὲ, καὶ μὴ χρέουν, οἷον κριθίνῳ παραπλήσια. Et statim 3. ἔσχε δὴ πίσι πλείστισι εὔχροα μὲν, λεπτὰ δὲ, καὶ ὑποστάσεις ὀλίγας ἔχοντα. Et in Cleonactide supra, ἔσχε λεπτὰ μὲν, εὔχροα δὲ adscripsit. Ex his ergo omnibus animaduertendum video Hippocratem sæpius λεπτὰ ἅμα εὔχροα ἔσχε annotantem, non illam extremam tenuitatem quam colore omninò priuat, intelligere. Etsi namque probitatem coloris non annotat, aliquid tamen spei ista priuationis mollitie ad mediocritatem ipsam, denique ad sanitatem facit. Quod certè facilius consequi cogitatione poteris, si longam illam ex multa cruditate periclitantis morbi dispensationem ægr. 3. lib. 3. Epid. conspexeris. In quo cùm propter ingentem venosi generis cruditatem, magnam vrinarum varietatem annotarit Hippocrat. perpetuò tenues eas fuisse indicat, sæpius etiam coloris bonitatem requirit, in iis tamen ὀναιώρημα ὑπνέφελον & ὑπόστασιν obseruat, nihilóque minus diem quadragesimum iudicatio integra non superauit. Quæ certè in exactè tenuibus conspici nequeunt. Atque adeò ista quæ dicimus superioris ægri lectionem nostram comprobare videntur, in qua λεπτὰ ἅμα εὔχροα, non λευκὰ legimus.

E διαχωρήματα λεπτὰ] Secessuum ista congeries biliosos permixtos fuisse succos, eorúmque non leuem ab incendio putredinem indicat, quibus procedentibus magna morbi pars laudabili facta emissione est deposita, naturáque ad salutis signum sustollendum facta est erectior, quæ virium suarum collecto robore, diei vndecimi iudicationem firmitate & integritate insigniuit. Duo manu scripti codices quibus consentiunt Galeni interpretes hîc λεπτὰ non addunt neque δυσώδεα. Quæ tamen non malè ex cæteris (vt opinor) retinuimus. In vno quoque δακνώδεα κατῖα, ὀλίγα scriptum reperimus. Quam lectionem secutus est Caluus.

Atque hactenus firmata videtur (Lector candide) nostra in Hippocratis doctrinam interpretatio, quam re omni beneuolentia complecti cupimus, dum nos ad tertiam operam in hac iusta & continenti morborum vulgarium textura comparamus. Quæ cùm multa habeat cum ista tractatione communia, quod ex his nostris laboribus plurima veluti iam decursa sumenda sint, leuiorem profectò expeditionem, certè (vt existimo) fructum vberrimum est allatura.

Verum hæc ipsa equidem spatiis disclusa iniquis
Prætereo, atq; aliis post commemoranda relinquo. F

Nisi si scitum est (inquit ille) causam conferre in tempus, cùm afferre plura si cupias non queas,

HIPPOCRATIS COI MEDICORVM OMNIVM FACILE PRINCIPIS, LIBER SECVNDVS DE MORBIS VVLGARIBVS, DIFFICILIMVS ET PVLCHERRIMVS: OLIM A GALENO Commentariis illustratus, qui temporis iniuria interciderunt: nunc verò penè in integrum restitutus, Commentariis sex & Latinitate donatus, & denuò ab autore recognitus

ANVTIO FOESIO Mediomatrico Medico, &c.

IN LIBRVM SECVNDVM HIPPOCRATIS DE MORBIS VVLGARIBVS PRÆFATIO.

LIBRVM *hunc de Morbis vulgaribus secundum, titulo suo non frustrandum, sed in aliorum tribum recensendum esse existimamus. Temporum enim circumscriptiones, & aëris tempestates, quibus morbi vulgo populationem acceperunt, describit: etsi non ita enixè aut propriè, quod in primo & tertio, consilio quodam & ratione fecit, qui iustorum Librorum dignitatem exæquant, & ad æternam rerum memoriam ordine conditi, & cura studioq; exarati esse videntur. Illic enim Hippocratis consilium atq; iudicium probatur, hic tumultuaria quædam rerum collectio nullam rationum summam facit, sed veluti ex pugillaribus quicquid id est, ad memoriæ subsidium depromptum sententiarum breuitate, verborum insita proprietate, magna artis complexione commendatur. Vt non sit admodum difficile, fugitiuum istud mancipium in Asclepiadarum familiam asserere. Hoc ὑπόμνημα, illud σύλλεγμα Galenus vocat. Quæ omnia aliàs cuiuis me probaturum spero, non sine amplissimo accensi nostri testimonio, dum his libris ortum, parentem, nomen & famam assignabimus. Etsi verò in eãdem inscriptionis causam Sextum secum inuoluit, quod parem fortunam experti, stili familiaritate, sententiarum communione, locorum repetitione, miro quodam modo inter se conspirare videntur, in nullo tamen nominis hæret crimine Galenus*[1], *cùm propter tractationis varietatem, tum verò etiam doctrinæ modum, nominis authoritatem paulùm imminuere videtur. Sed profectò istam tituli proscriptionem, sententiarum circumscriptione, & propria quadam Hippocratis doctrinæ forma, veluti ipsa compensatione lenit. Nec verò eorum dignitatem vlla ex parte istud conuellit vt etiam facilè adducar vix alios esse fœtus, qui se Hippocraticos præseferant, eoque nomine se æquius immortalitati consecrare & doctis venditare audeant. Sed in propriam causam ingrediendum est, & communis non tanquam abiecta & afflicta deserenda, sed collocationis & ordinis tractatione differenda. Hunc istum librum ab Hippocrate scriptum esse, aut certè à Thessalo filio (vt ne longè ab Asclepiadarum familia recedas) Galeni monimenta cumulatissimè testantur.*[2] *Res ipsa verborum series, scriptionis genus, stili familiaritas, obscuritas denique ipsa & breuitas clamant, vt non aliunde me præconium illi facere posse existimem. Tituli commendatio etsi (ex Galeni authoritate) non ita propria, non vsque adeo tamen leuis, vt induci omnino debeat, aliáque irrogari. Nihil habet in hac de existimatione causa cum Sexto commune, præter genuinam soli natiuitatem. Tempestatum inclinationes, regionum circumscriptiones, aëris affectiones, temporum constitutiones continet, eorúmque omnium momenta ad morborum facultates ita ponderat, vt nihil magis ad vulgarium morborum opinionem & famam requirendum sit. Quæ omnia etiam Galeni testimonio deferemus.*[3] *Scribit enim Libro tertio Epidemiõn,* ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν καθάσας ἐγραψε ῥῆς, ἐν δυσὶ δὲ μίαν βύβλον ὧν νῦν ἡμῖν ἐξηγεῖσθαι προκεῖται. καὶ μόνοι καὶν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐπιδημιῶν εἰσί τινες ἄλλαι γεγραμμέναι. ἀλλ' ὁ δοκῶ πρὸς ἔκδοσιν ἐκεῖνο, καθάπερ ὃ πρῶτον τε καὶ ὃ τρίτον αὐτῶν πεποίηται. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος τῆς διηγήσεως τῶν ῥηθεισῶν, ὑπὲρ ἐκείνου τῆς ἱστορίας τῶν ἰσοεισμάτων αὐτῶν, κατά τε τὰ ῥηθέντα νοσήματα καὶ τὸν τῶν πνευμάτων κρᾶσιν. *Quibus verbis hunc penè cæteris exæquat, vt non necesse sit, nos in nominis venditatione esse subtimidos. Huc accedit Granône vulgata temporis conditio, tot scriptorum monimentis celebrata, quaque haud scio an sit alia hoc in toto Morborum vulgarium corpore, ad causam quam quærimus magis accommodata, aut ad nomen quod ambitiosè nimis aucupamur, suâ pernicie commendabilior. Quod nobis dicendum hoc loco fuit, vt ex cæcæ opinionis gurgustio aliquando emergeremus. Ne quis ad hanc causam præiudicatam opinionem adferat, aut sibi fucum factum his Galeni verbis existimet.*[4] *Ὁ τῆς ἑρμηνείας εἶδος ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ πάμπολυ διήλλακται τοῦ κατ' ὃ πρῶτον τῶν ἐπιδημιῶν, ἃ χρεῶν ἄπασιν ἡγοῦνται γεγράφθαι πρὸς ἔκδοσιν ὑφ' Ἱπποκράτους μόνα. τὸν δ' ἀριθμὸν πέντε, ὃ μὴν πέμπτον τε καὶ ἑβδομον ἐναργῶς εἶναι νόθα. ὃ δ' ἕκτον τοῦτο καὶ πρὸς αὐτοῦ ὃ δεύτερον, ὃς ὧν αὐτὸς Ἱπποκράτης ἑαυτῷ παρεσκευάσατο, φασὶν ὑπὸ Θεσσαλοῦ τοῦ υἱέος αὐτοῦ συντεθῆναι. καὶ τινες μὲν ἡγοῦνται καὶ αὐτόν τι συγγράψαι τὸν Θεσσαλόν, τινὲς δὲ ἄλλοις τῶν μετ' αὐτόν. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ καὶ τῷ τρίτῳ τῶν ἐπιδημιῶν καθάσας τέ τινας γράφει τοῦ πρεσβύτερος, ἐφ' αἷς τὰ ἐπιδημήσαι νοσήματα διηγεῖται. τούτῃ γὰρ ἐπ' αὐτῶν αὐτὸς φαίνεται τῇ λέξει χρώμενος, καὶ σχεδὸν τοῦτο καὶ ὃ ἐπίγραμμα τοῖς βιβλίοις τοῦτο ἐποίησαν, τῶν ἐπιδήμων νοσημάτων διδασκαλίας αὐτοῖς γινομένης, ἃ τῶν αὐτοῦ τοῦ Ἱπποκράτους ἐπιδημιῶν, ἃς ἐποιήσατο κατ' πόλεις. ἐν τούτοις δὲ τοῦτο μὲν ὀλίγον ἐστίν. ὃ δ' πλεῖστον εἶδος τῆς διδασκαλίας, ἀφοεισμοί τινες εἶναι φαίνονται. κατ' ἐπιγραφὴν ἕκαστος ἰδίαν γεγενότες, ὥστε δι' ἀπορίαν οἰκείας ἐπιγραφῆς, καὶ τοῦτα τὰ δύο βιβλία συγχρήσασθαί φασι τῇ τῶν ἐπιδημιῶν, ὀλίγιστον ἔχοντα ὃ τῆς ἐπιγραφῆς οἰκεῖον. Quibus abundè à nobis satis esse factum existimamus, ne quis libellum hunc verè Hippocraticum & artis præcepta penè cõplexum, in re minimi momenti, sua cõmendatione deiecisse, aut (quod aiunt) fluctus in simpulo excitasse videatur. Hunc verò totum in sex Sectiones diuisimus. Quarum prima cùm omnium nobilissima, tum etiam longè difficilima, insignes habet locos de lumbricis, autumno eorumq; in sese collatione: ipsa verò signorum doctrina quàm grauiter notata aut breuiter expressa est? Abscessuum deniq; tota ratio, dignatio etiam ipsa, quantis plebiscitis rogata, quod decretis cõfirmata, sancita, demum etiam confixa est? Vt mihi facilè persuadeam, tantam huic loco accessionẽ dignitatis & auctoritatis esse factam, quanta contigit haud scio an in re Medica nemini. Secunda, præter ægrorum variam recensionem, placitis Medicis leuiter aspersam, quàm elegantem de angina locum & Galeni doctrina commendabilem continet? Tertia, quàm variè in tempestatis descriptione ludit? quàm verbis ipsis, sententiarum pondere, deniq; rerum obscuritate sui similis Hippocrates? Et verò totum de respiratione caput, quàm notabile? De tota autem partione, quod dicitur, & fœtus designatione, conformatione, motione, incremento & vitalitate, quàm est Medicinæ arcanis consentiens, quàm Philosophiæ adytis consentaneum? Corporis humani deformatio etsi leuiter adumbrata est, pro rei tamen insolentia, Hippocrati fidem non abrogat, sed grauissimis Galeni interdictis à nobis asserta, ad agnatos & gentiles deducta, modestissimèque excusata est. Animi verò per naturales notas cognitio, in reliquis non tam expeditur, quàm attingitur. Sed qua rerum cognitione condita, quàm abstrusis sententiis referta? vt vel specie ipsa, mera Parentis nostri obscuritas & breuitas lateat. Quæ omnia, eo animo sunt á nobis expedita, vt facilè quiuis æstimet, ad reliquum negotium conficiendum, non tam voluntatem, aut studium defuturum, quam æquissimorum virorum de optimo rerum sensu iudicium experiundum. Qua in re, si mutuò non respondetur, apud me tamen plus officij residere facillimè patiar. Non eram nescius (Lector candide) dum hoc interpretationis munus tollerem, in quàm vastum opinionum fretum ingrederer, aut in quantas hominum reprehensiones incurrerem, quas omnino negligere intemperantis, non vitare verò dissoluti & ieiuni animi semper esse existimaui. Quo in negotio ea á me adhibita est cautio, vt quorum ictibus appetitam nostram esse existimationem sentirem, eos si non possem effugere, quod tamen artis est reliquum, ne in corpus nostrum redundarent, promptissimis animis eluderem. Equidem diuinum Hippocratis sensum in animi notione tamquam inuestigio reponere, obscuritatem explicare, maiestatem colere, sermonis antiquitatem pro eo ac debemus venerari, religiosum, difficile, & penè nefas esse semper existimaui. Quò magis eos qui omnem operam collocarunt suam in Hippocratis scriptis eruendis, laude semper dignos duxi maxima. Omnino nobilissima est Hippocratis Medicinæ parentis, non extincta aut vetustate repressa, sed antiquitate verenda memoria. Doctrina tum cognitione dignissima, tum verò perpetuis artis firmamentis fundatissima & solidissima. Denique per totos rei Medicæ campos pertinens, latè fusam materiam mira sententiarum breuitate complexa, propria nominum significatione exuberans, simplicem dictionis elegantiam præseferens, obscuritate præcipua, ingeniorum tarditatem longis ante interuallis à se remouit, nunc verò etiam doctissimos quosque retardauit. Magna est excellentium ingeniorum in re Medica vbertas, magna doctrinæ auctoritas,*

ῥήματα νοσήματα καὶ τὸν τῶν πνευμάτων κρᾶσιν. *ῥήμαθα*

magna deniq; artis explicatio: Galeni copiam plerique omnes consectantur, Hippocratis subtilitatem mirantur magis atq; suspiciunt, quàm assequãtur. Quo in doctrinæ genere palmaris est Iacobi Houllerij præceptoris doctissimi gloria, qui omnem suam industriam in explicando Hippocrate omnibus semper ita probauit, vt facilè in animum induxerit, ad dissipatas summæ ignorationis tenebrarum reliquias persequendas, hanc illi à Diis immortalibus palmam esse reseruatam. De cuius viri laude, etsi me quicquam delibare nefas est, spe tamen sum præditus maxima, doctissimos quosque in meis præsidiis & castris versaturos, si præter viuæ vocis efficacitatem, quam ad Hippocratis explanationem quotidie adhibet, ad huius quoque laudis accessionem, quam ille in Prædictiones Coacas nauauit diligentiam, fortuna nobis non inuiderit. In hac igitur tanta operis difficultate, me id consecuturum non existimaui, quod cæteri felicissimo ingenio præditi vix sibi votis desponderant. Sed profectò informatum ex fidelissimis eruditissimorum præceptorum institutis, vitæ nostræ cursum, præclarum est ad aliquem finem tandem perducere. Quo in consilio id mihi iudicatum est, superata locorum difficultate, & viarum asperitate præteruecta, nostræ peregrinationis decursum in plano leuiorem fore. Etsi non minus gratum est, extrema delere, quàm prima depellere. Visus est igitur hic portus, & loci natura munitus, & intercluso aditu penè inuius, dignissimus ad quem fortunis adhuc integris appellerem, quòd eo expugnato, ad nostræ causæ arcem expeditiorem viam facerem, hostiúmque animos frangerem, si eum in quo omni spe delitescebant, debilitatum, superatum, & complanatum cernerent. Animos autem in hanc expeditionem addidit, quòd hoc præsidium quod in præsentia obsidemus, longis antè seculis, fidelissimis Galeni copiis expugnatum, diligentia euictum, & vigilantia adæquatum est. Nunc verò fato quodam, & miserabili temporum iniuria bonis omnibus æmula, hostibus est proditum, & imis ignorantiæ tenebris deditum. Nos in veteranis Galeni militibus conquirendis, in quibus plurimùm est roboris, diligentiæ in conscribendo & recensendo exercitu, labori in delectu faciendo, nullis neque sumptibus, neque vigiliis pepercimus. Adhibuimus etiam in subsidium veterum exemplarium fidem, quæ sola est & certissima vulnerum Hippocraticorum medela. De quibus id tantum hoc loco dicam, me regis Christianissimi beneficio, ex instructissima illa vniuersitatis Bibliotheca Fontanobellæa, in consilium mearum cogitationum tria exemplaria adhibuisse. Additum etiam quartum opera nostra perquisitum, & amici cuiusdam beneuolentia, oblatum. Cuius fides tanti apud me est ponderis, vt suo loco & taceri non debeat, nullóque tempore intermoritura sit eius memoria. De interpretibus, etsi alio loco dicendum est, hîc tamen tantùm profitebor, me ad eorum lectionem tam sobrium adhibuisse temperamentum, eámque modestiam, vt ne quem calumnia perfunderem, autoritatem interponerem, liberumq; rationi iudicium ad causæ integritatem reseruarem. Hîc Caluinulla pro meritò sed rara quidem fit mentio, quòd is eiusmodi fuerit, vt ei artem desinere per omnes homines facilè liceret. Alter gladiator est plurimarum palmarum vetus ac nobilis, cuius insignes multas palmas accepimus, hanc tamen primam esse lemniscatam apparet. Qui vt à gladiis aliquando recessisse videtur, ita & nonnunquam cæteris tantulum de arte concedere. Steuæ industria, cuius in hunc quoq; librum impensam fecisse audio, frui nusquam potuimus, etsi illam sedulò quæsiuimus. Quæ cum ita sint, tuum erit (Lector candide) gratam voluntatis æstimationem, qua omnem nostrum laborem ad publicæ rationis studium contulimus, fauore & beneuolentia prosequi, vt æquanimitas tua nostram augeat in scribendo industriam. Cuius ad colligendas & constituendas nostras reliquias plurimùm indigemus. Magna laus est profectò & gloria, vnum hominem elaborare in ea scientia quæ sit multis profutura. Sed cùm sint hæc omnia desperationis plenissima, cuiuis vel modestissimo facilè calumniam struere possunt. In hoc igitur cæca suspicionis tormento, cùm plurima ad alieni sensus coniecturam, non ad suum iudicium scribantur, si minus experti sunt, quos ad omnia summum & excellens armauit ingenium, nos certè sentimus. Et Hercule sunt hæ res difficiles ad explicandum & ὁμοιοδοξ, nec tam possunt ἀνθηνεγκαφεῖσθαι quàm videntur: & quod caput est, mihi quæuis satis iusta causa cessandi fuerat, nisi inuidiæ suspicionem publico compendio existimassem esse inducendam. A te verò quem leuiter immutatum esse metuo, paruam exigui temporis vsuram bonæ de me opinionis in præsentia postulo: vt eam, si quæ dixero tibi probabo, perpetuò retineas: sin aliter, hoc ipso in loco depositam atq; abiectam relinquas, dum existimes securi nimis esse animi aliorum naufragia ex terra intueri, &

Si quando Nereus sentit Æoli regnum, Ridere procellas tuta de sua mensa.

Aut quod ait Sophocles, τὸ φέγγ Πυκνᾶς ἀκέδασαν ψακάδος ὀδύσῃ φρενί. *Sed iam de causa, & fortasse extra causam, nimis multa. Et bona spe ingredi in reliquam orationem nos oportet.*

[1] *Lib. 6. epid. initio.* [2] *Lib. 2. de dieb. decr. & lib. 2. de diff. spi.* [3] *Comment. 3. initio.* [4] *In proœm. lib. 6. epid.* [5] *Mart. lib. 10. epig. 30.*

HIPPO-

HIPPOCRATIS COI
DE MORBIS VVLGARIBVS LIBER SECVNDVS.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΑΝ, θρακες ἐν κραιῶνι θερινοὶ, ὕειν ἐν καύμασιν ὕδατι λαύρῳ δι' ὅλου. ἐλθόντος δὲ μᾶλλον νότου, καὶ ὑστερίζοντος μὴ ἐν τοῖσι δέρμασι ἰχῶρες. ἐγκαταλαμβανόμενοι δὲ ἐθερμαίνοντο, καὶ κνησμὸν ἐνεποίεον. εἶτα φλυκταινίδες, ὥσπερ πυρίκαυστοι θερμαίνοντο, καὶ ὑστερὸν δέρμα καὶ σάρκας ἐδόκεον. ἐν καύμασιν αὐτοῦ ῥίγεα, οἱ πυρετοὶ ἀνιδρῶτες τὰ πλῆθος. ἐν τουτέοισιν δὲ εἰ ὀλίγον ἐκκαίοιν ἱδρωτικώτεροι γίνονται καὶ ἀρχαί. ταῦτα δυσκρηστότερα μακρή, ἢ ὀλίγως. ἀπαρέοντα, εἰ μὴ εἴη περὶ ταῦτα, ἀλλὰ περὶ τῆς νόσου τὸν τόπον.

SECTIO PRIMA.

CRanône carbunculi æstate grassabantur. Per magnos æstus affatim & continenter compluit, idq; ab Austro magis. Sanies quidem plurima cuti subnascebatur, quæ intrò conclusa dum incalescereet, pruriginem excitabat. Deinde verò in pustulas erumpebat iis affines, quæ in ambustis fieri solent. Tantus inerat sub cute ardoris sensus, vt vri viderentur. Magnis & squalidis æstibus febres, vt plurimùm sine sudoribus: in quib. si leuior imber guttatim defluxerit aut stillauerit, copiosiores statim sudores in febribus fiunt. Hæc diuturniorem & difficiliorem morbi solutionem habent, quàm si aliter contingerent. Minus tamen, nisi si hæc ab hoc rerum statu, sed & ex morbi natura procederent.

COMMENTARIVS.

QVOD solet Hippocrates in his Epidemiõn libris prætexere, vt temporis circumscriptionem & cœli temperiem, certum horum morborum fomitem definiret, id hoc sibi loco faciendum putauit. Non ita tamen, vt certos huic temporis constitutioni anni limites præfigeret, quod in aliis qui πρὸς ἔκδοσιν destinati fuerunt, fecerat. Nam etsi certum sit, hunc aëris ambitum calidum & paulò humentiorem, hos populares morbos vulgasse: constat tamen æstate circumscriptum, atque vnius æstatis hanc mutationem fuisse, non totius anni, qualis fuit quæ libro 3. describitur. Non admodum in signi hîc humorum putrescentium feritate, quæ vel latissimè grassata est in pestilenti illo statu. Quod etsi satis testatur* Hippocrat. dictio ὅπῃ νόσων ἔπιμβρον, ἄπνοια δεῖ τέλεος, & ἠρεμέοντος δὲ πᾶν ἔτος ὅλον νοσῶν καὶ ὑγιαῖν μαλακοῦ, & alia multa adscripta: Galeni tamen auctoritas accedit, qui libro 1. de Temp. & Com. in aph. 11. lib. 3. & Com. 1. in lib. 1. Epid. & 3. in lib. 3. epid. has duas temporis circumscriptiones non aliter inter se committit, quàm quòd causæ magnitudine & temporis diuturnitate differunt. Hîc enim æstas sola natiuam temperiem excessit, iisdem qualitatibus magnum incrementum assumente toto anno in pestilente statu libri tertij, cum ingenti computrescentis humoris feruore. Vnde nos etiam Hippocratis circumscriptione vsi, αἴθρακας θερινούς, carbunculos æstate grassantes vertimus prompto igitur in pluuias æstatis cœlo, putrilaginem humorum multam concitati par erat. Sunt enim putredines ἐπὶ ἐπιμυδείων soboles: quas σηπεδόνας vocat, & σήψας. † Carbunculi verò non ab re erumpebant σωπόντων δηλονότι ἐπὶ τῷ σώματι πεπεπωμάτων, καὶ πνας ἰχῶρας θερμοῖς ὑγροῖς ἀμέτρως ῥωννυσπόντων, vt scribit Galenus lib. de Temp. primo. Eosdem lib. epid. 3. cum magna putredine annumerat his verbis, αἴθρακες πολλοὶ δεῖ ἥρος, ὃ δὴ καὶ σῆψις καλέεται. Cæterò hic locus est Galeno celebratissimus Com. 1. in lib. 1. epid. & libro de Temp. 1. Com. etiam 1. & 3. in lib. 3. epid. & Com. in aph. 11. lib. 3. & lib. 2. de Crisib. cap. 3. & lib. 1. de differ. feb. cap. 6. Hunc etiam locum integrum Auerrois explicat Collect. lib. 3. cap. 1.

**lib. 3. epid.* *†Aph. 6. lib. 3.*

ἐν κραιῶνι] Cranône vertit sequutus *Plin, qui scribit: Cranône fontẽ esse calidum citra summum feruorem, qui in vinum additus, triduo calorem potionis custodit in vasis. Sic M. Tullius Oratorio 2. cœnasse Cranône in Thessalia Simonidem apud Scopam fortunatum hominem & nobilem scribit. Vnde locum Simonidis memoria nobilitatum constat. † Cranôna idem Thessaliæ & Magnesiæ adscribit, vt ne longius abeam, ne in Galeni reprehensionem incurram. Nunc mutato nomine, Ceres dicitur. Est autem locus putridis morbis opportunissimus & carbunculis quòd in concauo loco & meridionali situm habeat, & ab aquilonibus auersum ventorúmque tranquillitatibus occupatum miniméque perflatum vt scribit Galenus Com. 1. in lib. 1. epid.

**Lib. 37. cap. 2.* *†Lib. 4. cap. 9.*

ὕδατι λαύρῳ] ὕδατα λαῦρα, πολλὰ καὶ μεγάλα sæpe dicit Hippocrates.* Hîc λαῦρα interpretati sumus, πολλὰ καὶ λαῦρα, πολλὰ δὲ λέγομεν, κάν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπιέλθῃ καὶ λαῦρα, ὀξεφυΐδια, προδρόμα. διὸ καὶ μεγάλα καὶ ἅδαι, vt scribit † Galen. Quæ omnia verbo *affatim*, appositè (ni fallor) reddidimus. Cæterum illud δι' ὅλου, coniunxi λαύρῳ, Galenum sequutus, prius testatis locis, qui id ita connectit. Vt videatur hîc expressisse ‖ Hippocrates quod aliàs scribit, ὕδατα πολλὰ συνεχῆ ἐν ὀκταετηρίδι. Adde quod Galenus, ὕειν ἐν καύμασιν ὕδατι λαύρῳ δι' ὅλου, ὕειν συνεχῶς interpretatur. Quod sequitur, ἐλθόντος καὶ μᾶλλον νότου, legit ‖‖ Gal. ἐλθόντος δὲ. ἐλθόντος δὲ, non malè. Nec verò video cur Caluus νότῳ quàm νότου legere maluerit.

**Lib. 1. epid.* *†Com. 2. in lib. 1. epid.* *‖Lib. 1. epid.* *‖‖Lib. 1. de temp.*

ἐν τοῖσι δέρμασι ἰχῶρες] ὑστερὸν τὸ δέρμα legit Galenus, ἰχῶρες saniem verti, non sanioſum sanguinem, ne quis me sanguinis serum dicere intelligeret. Sed vt humorem quendam serosum, aqueum, tenuem, virosum, malignum & exedentem explicarem. Quanquam ἰχωροειδὲς αἷμα Hippocrati hæc omnia complectitur, cùm sanguinem κατ' ἐξοχὴν omnes in vasis humores cõplexum* significet, non ἁπλῶς λεπτὸν καὶ ὑδατῶδες αἷμα, ὀλίγα ὑγρὸν πυκνὸς ἰσόβαρυς ὑγρὸς καὶ ἰσόβαρυς δυνάμεως. Est igitur ἰχώρ, ἰχωροειδὲς αἷμα, πεπεμμένον ἐν ἑαυτῷ μορφήσεσι ὑγρότητος λεπτῶν, οὐχ ὑδατῶδη ὃ ἀδηκτον, ὀλίγα δακνώδη ὃ διαβρωτικόν. Porrò hunc locum adducit Galenus Com. 2. in lib. 6. Epid. vbi ὑστερὸν τὸ δέρμα legit. Libro autem 2. Prognosticõn, ἐν τοῖσι δέρμασι, vt hîc, eodem vtrobiq; sensu.

**lib. 6. epid. Sect. 2.*

φλυκταινίδες] φλύκταιναι Hippocrati sunt pustulæ in summa corporis cute enascentes, quas hîc φλυκταινίδας, aliquãdo verò φλυζάκια καὶ ψυδράκια vocat. Harum ortum mirè explicat. Fiunt enim à sanie tenui & erodente, cuti subtenta, humore velut acriori & biliosiore, concalfactu lancinante & cutem pungente. Quicquid nanque in cute laxius est, facilè peruadit & penetrat. In corporis autem summa planitiẽ compactiore & densiore hæret. Sunt demum iis similes, quæ ex ignis vstulatione aut vrticæ vredine oriuntur, quas eleganter πυελεκαύσεις nominat. Quæ libro περὶ χυμῶν, αἱ ἀπὸ καυμάτων ἐπιγενόμεναι φλύκτεις dicuntur. Huius sunt generis quæ *Hippocrates ἰδρῶσα vocat, alij ἱδρωτήρια, nos sudamina aut papulas sudorum, cum Plinio rectè dicemus. Sunt enim ex eorum genere, quæ in summam cutem erumpunt, & eam vlcerum instar exasperant, καὶ γίγνεται καὶ θέρος καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐνδείκνυται, δι' ὃ πολλοὶ ἱδρῶτας, ὅταν χολωδέστεροι τῶν ἱδρώτων δακνωδέστεροι τυγχάνοιεν ὄντες. ὀδαξοῦσι γὰρ ἐστὶ τὸ δέρμα, καὶ κνησμῶδες ἐργάζονται, ὃ προαγωγοῦσιν ἐκκαδῶς. Hîc Galenus φλύκταιναι legit 2. Progn. & 1. de Temp. & αἴθεσιν & ἐπαιθεσιν, vt solet aliquando variata lectione, eadem tamen vbiq; notione.

**Aph. 21. lib. 3.*

Sectio I. huius libri.

ἰδόκεον ἐν καύμασιν] Illud ἰδόκεον, superiori iunxi: vt sit, ὑπὸ τὸ δέρμα καίεσθαι ἐδόκεον. Galenum sequutus, qui hanc lectionē vbiq; seruat. αἰνυδρίης] αἰνυδρίην cœlum siccum & squalidum vocat, quod sudum rectè dicimus, significantes ab imbribus cessationem. Qua enim forma ἄπνοιαν τὸ νήνεμον intelligit, eadem & αἰνυδρίην expressit. Vtitur hac dictione Hip. lib. 1. epid. & aph. 24. lib. 3.* βόρειον ἢ αὔυδρον τὸ φθινόπωρον αὐχμηρὸν dicens, οὐδὲν γὰρ διαφέρει ξηρὸν, ἢ αὐχμηρὸν, ἢ αὔυδρον εἰπεῖν, Galeno teste. Hanc sententiam reperit Galenus Progn. 3. ἐν καύμασιν αἰνυδρίης πυρετοὶ ἀνίδρωτες τὰ πλεῖστα. τοῖς δὲ ἐπὶ ψακάσιν, ἱδρωτικώτεροι γίνονται. Vbi ἀμύδροις pro αἰνυδρίης aut αἰύδροις vitiosè legitur. Hîc verò ἐν καύμασιν, initium alterius sententiæ fecimus, post Galenum, vetustissimum nostrum exemplar secuti. *Statu 1.

ταῦτα δυσκριτώτερα μένει] Hic locus propter summam breuitatem Hippocrat. familiarem, valde obscurus est, & qui Galeni Commentarios temporum calamitate interceptos deploret, cùm nullam opem adferant interpretes. Mihi intelligendus videtur de febribus, quę in mediis æstibus sine sudore fuerunt. Etenim quum febrium maximè sit propria per sudores solutio, nil mirum est, si difficilem habuerint expeditionem febres quæ æstate exæstuante nihil aut parum circa initia sudores mouerunt. Sudorem namq; criticum, in morborum initiis, quibus maximè cruda apparent, ne natura quidem prouocat, nisi onere velut oppressa & submersa, periclitantem humorum gurgitem à se facessat. Quod ex tota Hipp. doctrina apparet, & docet Galenus lib. 1. Cris. Itaque ἢ διχῶς ad sudores iudicatorios refertur. Qui volet hæc omnia ad grassantes tota illa æstate morbos extendere, illud διχῶς ad temporis iniuriam referet. Pestilente enim statu, crises paucæ, difficiles, incertæ & minimè tutæ fiunt. Quod sequitur ἄταρ ἧσσον, hunc sensum complectitur. Vt faciliores iudicatu febres futuras significaret, nisi ea æstate adeóq; squalida euenissent, vt sudores nullos, aut omnino paucos mouerent: Aut si cum paulò copiosioribus sudoribus contigissent. Vtrumq; enim διὰ ταῦτα complectitur, & nos sub rerum statu concludimus, cœli iniuriam & venenatam intemperiem non excludentes.

τὸν τρόπον] τὸν νόσου τρόπον morbi naturam vertimus, conditionem, circumscriptionem, formam, speciem, consistentiam, modum intelligentes. Quem enim alij morborum modum, mores, & morborum formas comprehendentem vertunt, Hippocratis τρόπον exprimentes, nos naturam maluimus dicere, quòd Latinè melius ista sonet. Mores nanque lenitate & feritate circumscriptos, morbi verò εὐήθειαν ἢ κακοήθειαν, natura satis explicat, cùm animalium naturam feram & mitem dicimus: vt dixit ille,

----Ingenium mitius esse feris.

τρόπος autem Hippocrat. multa significat, & ex media illius OEconomia deprompta est dictio. Cùm enim morbis accommodat, τὰ ἤθη, διαφορὰς, τὴν οὐσίαν, καὶ τὰ εἴδη complectitur, *vt dum τρόπους πυρετῶν vocat, diuersa febrium genera, species & differentias indicans. Qui locus adducitur à Galeno lib. 1. de Crisib. Vitiosè tamen in nostris codicibus legitur. Quidam enim ἤδη, quidam ἤθη, quidam etiam εἴδη addunt, cùm ea omnia vox τρόποι includat. Quas voces, expungendas censeo, vt cum libro Epid. consentiant. Galenus τρόπον τὸ ἦθος significare scribit, initio libri primi Criseôn. Nec alia est significatio huius nominis, quàm speciei & generis, cùm τρόπον ἡμιτριταῖον dixit, lib. 1. Epid.† Aliter verò τῶν ἐπαρμάτων τρόπον scripsit, lib. 1. Epid. pro συστάσει, circumscriptione & consistentia, cùm ea μεγάλα, χαῦνα ἢ κεχυμένα vocat. Nec aliud, quàm formam morbi & naturam intellexit, lib. 1. Epid. φθινώδεα τρόπον, καὶ πεμπταιοφυέα τρόπον scribens. Quæ omnia quàm appositè potuimus, vno naturæ verbo conclusimus, quo & mores morborum, hoc est, εὐήθειαν & κακοήθειαν comprehendimus. Permutationes autem morborum alio sensu, τρόπους vocat ʼGalenus. Quæ omnia faciunt, vt ostendam multiplicem huius dictionis naturam, non vna notione accipi. Cuius frequens est mentio, libro περὶ χυμῶν. De qua etiam multò plura scribimus in nostra Hippocratis OEconomia. Satis enim hîc fuerit nostram versionem comprobasse. Erit igitur huius loci sensus: Morbi vitiosam atque malignam naturam, hoc est pestilentem, iudicationem difficiliorem effecisse. Quod in pestilentibus morbis contingere solet, vt scribit Hippocrates lib. 3. Epid. ἀκρισίαι πολλαί, τὰ δὲ δύσκριτα. Et ἱδρῶτες οὐ κρίσιμοι. ʼʼDeinde paulò pòst, οὐδὲ γὰρ αἱ γινόμεναι τοιαύτησιν ἀποστάσιες ἔκρινον, ὥσπερ τοῖσιν ἄλλοισι. δύσκριτα μὲν πᾶσι πάντα ἐγίνετο καὶ ἀκρισίαι. Id autem accidit ob multam malignorum humorum copiam, naturæ vires exoluentem. Aut enim nulla propè, aut difficilis est solutio, aut infida, & quæ recidiuas afferat, vt apparet ex libro primo Epidemiôn. ʼʼʼΔύσκριτα verò Hippocrati sunt, vt interpretatur Galenus, τὰ χαλεπῶς καὶ μοχθηρῶς κρινόμενα, καὶ μετὰ πλειόνων τε καὶ χαλεπωτέρων συμπτωμάτων, καὶ σὺν ἀγῶνι μείζονι. Vt ἄκριτον & δύσκριτον, ἀπλῆ, ἄπιστον, κινδυνώδη, ἢ τὴν μετὰ συμπτωμάτων σφαλερῶν, ἀσαφῆ, ἄσημον, καὶ κακὴν κρίσιν contineant. δυσκρίτους etiam καιροὺς vocat aph. 8. lib. 3. κακοκρίτους. ἢ γὰρ μετὰ κινδυνωδῶν συμπτωμάτων αἱ κρίσεις γίνονται τοῖς τοιούτοις νοσήμασιν, ἢ αὐτίκα ὀλέθριοι, ἢ πάντως ὑποστρέφουσιν. δύσκριτα quoq; dicuntur aph. 29. lib. 4. κακὴν ἐπιφέροντα κρίσιν, ὥσπερ καὶ κακόκριτα, ἢ οὐ βεβαίαν. Porrò qui τρόπον ad speciem & formam febrium referre volet, alium eliciet sensum, & illud εἰ μὴ καὶ ἀλλὰ aliter quàm nos vertet.

**Lib. 1. Epid. Sect. 3. & lib. 3. in sta pest. cap. 4. †Statu primo. ʼCap. 7. lib. 3. de Cris. ʼʼIn statu pestilenti. ʼʼʼStatu 2. & 3.*

Æstatis temporibus plurimùm oriuntur febres ardentes, & si aliis quoque. Æstate tamen sicca & exæstuante, contrahuntur magis & increscunt.

Οἱ καῦσοι ἐν τῇσι θερινῇσι μᾶλλον γίνονται, καὶ ἐν τῇσιν ἄλλῃσιν ὥρῃσιν. ἐπιξηραίνονται δὲ μᾶλλον θέρεος.

Febres ardentes circumscribuntur, vt inquit ʼGal. τῷ διηνεκεῖ τοῦ δίψους τε, καὶ τῆς διακαοῦς θερμασίας ἢ πυρώσεως. Dicuntur enim febres ardentes, ὅταν ἡ θερμασία διακαίῃ τὸν ἄνθρωπον, ἄπαυστόν τε τὸ δίψος ἔχῃ.† Ex his igitur veluti signis παθογνωμονικοῖς, febris ardentis descriptio conflatur: nec opus est alia signa plurima accedere, quæ necessitatis nullam vim adferunt. Qualia lib. 3. Epid. & 4. de Rat. vict. in morb. acut. describuntur. Satis est enim adesse, τὸ ἄπαυστον δίψος, ἀηδῆ τε καὶ καυσώδη, καὶ ἀσώδη τὴν θερμασίαν. Atque ex his facilè apparet, in mediis æstibus pullulare, cùm ex ardoribus, propriis velut causis, effecta facilè consequantur. Non alia ratione, quàm quòd æstate febres assiduæ & tertianæ plurimæ grassantur. Inter quas & ardentes numerantur. ʼHîc autem ἐν θερινῇσι, non aliud significat, quàm quod lib. de Rat. vict. ἐν θερινῇ ὥρῃ dixit. Est autem θερινὴ ὥρα, ἡ θερμὴ καὶ ξηρὰ, αὐτή ἐπὶ τελευτῇ τοῦ ἔαρος, αὐτή ἐν ἀρχῇ τοῦ θέρους, αὐτή ἐν τοῖς μέσοις, ἢ τοῖς τελευταίοις, αὐτή τε κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου ἦ. Ex quo fit, vt aliis quoque temporibus suboriri possint, iis qui ʼʼHippocratis placitum legerunt, νοσήματα πάντα ἐν πάσῃσι τῇσιν ὥρῃσιν γίνεσθαι, μᾶλλον δὲ ἔνια κατ' ἐνίας αὐτέων καὶ γίνεσθαι καὶ παροξύνεσθαι. Nec hoc nouum videbitur ei, qui καῦσον νόθον apud ʼʼʼHippocratem viderit, & καῦσον κωματώδη καὶ ὑπὸ ὀξὺ πυρετὸν, οὐδὲ λίην διψώδη, & καῦσον οὐ κατὰ τὸν ἴδιον λόγον τῆς καταστάσεως γινόμενον, κατὰ τι δὲ συμβεβηκός. Ἐπιξηραίνεσθαι verò non aliò mihi referri videtur, quàm ad febrium ardentium originem, quam expressit ··Hippocrates lib. 4. de Rat. vict. in morb. acut. his verbis: καῦσος δὲ γίνεται, ὁκόταν ἀναξηρανθέντα τὰ φλέβια ἐν θερινῇ ὥρῃ ἐπισπάσηται δριμέας καὶ χολώδεας ἰχῶρας ἐς ἑωυτά. Et rursus, γίνεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐκ πορείης μακρῆς, καὶ δίψιος μακροῦ, ὁκόταν ἀναξηρανθέντα τὰ φλέβια, δριμέα καὶ θερμὰ ῥεύματα ἐπισπάσηται πρὸς ἑωυτά. Illic enim, vt inquit Galenus, διὰ τὸ ἀναξηρανθῆναι, τὰς προκαταρκτικὰς καλουμένας αἰτίας δηλοῖ, ὡς ἐν παραδείγματι. πᾶσαι μὲν γὰρ αἱ θερμαὶ καὶ ξηραὶ, τοὺς καύσους ἐργάζεσθαι δύνανται. Cùm igitur ex rebus omnibus plurimùm siccantibus, febres ardentes, tanquam ex causis effecta sequantur: non malè mihi vertisse videor, vt vtrumque comprehenderem, τὸ ἐπιξηραίνεσθαι θέρεος, æstate sicca atque æstuante contrahi & increscere. Malui enim significantius rem ipsam, quàm verba tantùm exprimere. Nisi si fortè vtrumque complexus sum, explicata rei ipsius natura. Nec verò in hoc præcipuè tam graui medicinæ parente, vsqueadeò verbis inhærendum est, vt res ipsas negligas. In quo fidem meam requiri passus non fuissem, si resiccatas febres dicere possem, aut si quis quid sit resiccari febres, intelligere posset. Neque enim valde fuit operosum sic vertisse. Nisi quis resiccatas febres intelligat, quas ξηροὺς ··Hippocrates vocat, Galenus verò aduersus Lycum, exactè siccas dicit, & febrium ardentium genere comprehendit, easq; exactè humidis opponit: in quibus ægri confertim sudant, & sudoribus nihil aut mediocriter alleuantur. τυφώδεις καὶ ἐλώδεις vocat. Si verò ἐπιξηραίνεσθαι augeri æstate, intendi aut exasperari intelligas, consecutionem rerum nactus, videberis mentem meam assequutus.

ʼLib. 3. epid. statu pestilen. †Lib. 4. de rat. vict. in morb. acut. ʼAph. 21. lib. 3. & 4. ʼʼ19. lib. 3. ʼʼʼLib. 4. de rat. vict. ··Lib. 3. Epid. statu pestilen. lib. 3. epid. ···Lib. 6. epid.

Φθινοπώρου

Φθινοπώρου μάλιστα θηριώδεες, καὶ ἡ καρδιαλγία. καί τοι καὶ αὐτὴ ἧσσον κακοεργέοι ἂν, αὐτοῦ τοῦ νοσήματος τοιούτου ἐόντος. αἱ ἀσκαρίδες δείλης, ὁμοίως τούτῳ. καὶ ἐκεῖνα πωλκαῦτα ὀχλέουσι τῆς ἡμέρης τὰ πλεῖστα, οὐ μόνον διὰ τὸ μᾶλλον πονέειν, ἀλλὰ καὶ αὗται διὰ σφᾶς ἑωυτάς.

Autumnus sua feritate & malignitate, interaneorum animalia maximè gignit, orisq; ventriculi dolorem, qui tamē in eiusmodi morbo minus infestus est. Lumbrici tenues, ascarides dicti, vespere maximè, cui analogia quodammodo respondet autumnus, infestant. Affligunt verò vt plurimùm hac diei parte, non solùm doloris ratione qui tunc magis vrget, sed suopte quodam impetu.

Θηριώδες] Hæc dictio ex media Hippocratis OEconomia, deprompta est. Atq; haud scio, an alia sit quæ æquè multiplicē habeat notionem. θηρίον enim modò ἄγριον ἕλκος Hipp. significat, vt ἐν τῷ περὶ τόπων τῶν κατ' ἄνθρωπον: modò intestinorum animalia & lumbricos, vt quoties morbis accommodat, hoc loco pręsertim, lib. 4. epid. & 6. & lib. περὶ χυμῶν. θηριώδες etiam veteribus significauit πᾶν τὸ κακόηθες, εἴτε ἐλέφαντα, εἴτε καρκίνον, εἴτε φθίσιν, εἴτε τὰς ἀσκαρίδας, εἴτε τὰς ἕλμινθας, vt scribit Galenus.* In quem sensum aliquando rapitur, τὸ φθινόπωρον θηριῶδες. Hæc enim omnia autumno inuadunt, ob inæqualem cœli temperiem & malignam humorum sobolem. Vnde φθινόπωρον φθινῶδες aliquando Hippocrati † dicitur, & βῆχες, θηριώδεις, κακοήθεις. Sic φθινόπωρον θηριῶδες, vocat Aretæus lib. 2. περὶ αἰτίων καὶ σημείων ὀξέων παθῶν, quòd exitiales & valdè maligni morbi eo tempore grassentur. Alio verò ʼsensu, αἱ ἐπ' ὀλίγον θρασεῖαι παρακρούσιες θηριώδεες, καὶ τὰ ἐπ' ὀλίγον θρασέως παρακρούοντα, μελαγχολικὰ θηριώδεα Hippocrat. dicuntur.* Significat enim θηριώδης παραφροσύνας, vehementem & ferinam desipientiam, insaniam, cùm laborantes ferarum ritu adstantes inuadunt. Quos idem per ἐξισταμένους μελαγχολικῶς ἢ νεανικῶς exprimit. Quorum omnium fusiorem demonstrationem & huius dictionis auctoritatem in nostram OEconomiam reiicimus. Cæterùm hîc θηριώδες φθινόπωρον, quantum potuimus aptè expressimus, dicentes, autumnum sua feritate & malignitate interaneorum animalia gignere. Quod enim alij ferinum autumnum dixerunt, non est quòd quis magis intelligat, quàm ipsam Hippocratis dictionem, quam abundè explicamus, cùm feritatem & animalia ipsa, hoc est lumbricos hac dictione includimus, ne quid nos quis omisisse censeat. Per feritatem enim, humorum qui autumno gignuntur virulentiam & malignitatem intelligimus, quæ est horum omnium causa. Sic hac dictione & causam & affectum exprimimus. Interaneorum autem animalia dixi, passim Plinium sequutus†, vt illud θηρίον aliqua ex parte assequerer. Superest vt nostram interpretationem ex Hippocrat. ipso comprobemus. Libro sexto epid. τὸ θηριώδες φθινοπώρου, de lumbricis aluum infestantibus omnes intelligunt, potius quàm de cæteris morbis qui autumno grassari cōsueuerunt: quòd per θηρία Galenus ·· ea animalia intelligi velit. **Hippocrates etiam libro quarto Epid. morbos autumni in quodam ægro describens, eos ferè omnes, quos hîc & libro sexto epid. enumerat: vbi lumbricum vomitu eiectum significat, inquiens: βραχέα ἀνεμοῦτο ἢ τὸ ἑλμίνθιον. Vbi πυρετοὺς θηριώδεις, febres quæ à lumbricis excitantur intelligit: aut eas in quarū declinatione & solutione lumbrici excernuntur: cùm dixit θηριώδεες ἐν τῇσι κρίσεσι. Quæ tamen ad lumbricos semper referuntur. Nisi si quis existimauerit febres θηριώδεις ab eo dici, eas quæ autumno à bile per æstatem torrida fierent, in quibus desipientiæ immites admodum & θηριώδεις excitarentur, quòd febres etiam prius ἐφθοὺς vocasset. In qua opinione aliquādo fui. Sed præstat nunc mutata quasi velificatione, mentis etiam cursum commutare. Pręcipuè verò ad hunc locum explicandum facit, quod in Coacis prænotionibus scripsit Hipp. καρδιαλγικὰ ἢ μετὰ στρόφου κοιλίης θηρία καταρρήγνυται. Nemo enim quin de lumbricis intelligendus sit hic locus ambigit. Cæterùm θηριώδες hic lego, librum Epid. sextū & vetustissimū nostrum exemplar sequutus. θηριώδεες tamen si quis legendum censeat, nō repugno, dum ægros aut febres intelligat, in quibus lumbrici gignuntur, aut etiam expelluntur.

**Lib. 6. epid. Com. 1. †lib. 6. epid. sect. 1. ʼCap. 9. *In Prorrh. & Coac. †Cap. 6. l. 20. Sect. 1. Aph. 13. ··In exegesi vocum Hipp. **Eumenis vxore.*

καρδιαλγία] Galenus passim * καρδιαλγίαν, oris ventriculi dolorem interpretatur, quòd τὸ τῆς γαστρὸς στόμα, καρδία antiquis dictum sit. Non est autem mirandum hunc ipsum affectum plurimum in autumno contingere, ob magnam cacochymiam & bilis flauæ, quæ per ęstatem summa petebat & innatabat, adustionem †Quinetiam ob cœli inęqualitatem humores corporis penetralia petentes, ventriculū & intestina autumno affligunt, vnde λειεντερίαι ἢ δυσεντερίαι. ʼQuod his verbis expressit Gal. μάλιστα δὲ εἰκὸς ἐν ψυχρῷ ἢ ἀνωμάλῳ ἢ κακοχύμῳ καιρῷ, βλάπτεσθαι τὰ κατὰ γαστέρα τε ἢ τὰ ἔντερα. λεπτοὺς γὰρ ἢ εὐκινήτους ἐν τῷ θέρει τοὺς χυμοὺς γινομένους διαδεχόμενον τὸ φθινόπωρον, ψυχρόν τε ἅμα ἢ ἀνώμαλον ὑπάρχον, εἰς τὸ βάθος ἄγει τοῦ σώματος. ἐν τῷ βάθει δὲ ἐστὶν ἡ τῶν ἐντέρων θέσις. Lumbricos verò suo morsu & putrilagine καρδιαλγίαν excitare, non mirabitur qui viderit ab iisdē sæpe τὰ ἐπιληπτικὰ συμπτώματα commoueri. Vnde Hipp. lib. 6. epid. τῷ φθινοπώρῳ καρδιαλγίας adscribit, & in Coacis καρδιαλγικά. Quinetiam lib. epid. 4. in ægra cuius superiori annotatione meminimus, scribit, ἤμεσε χολὴν μέλαιναν, ἢ αἱ καρδιαλγίαι χολώδεες, βραχέα ἀνεμοῦσα ἢ τὸ ἑλμίνθιον. Et paulò pòst, καὶ ἀσώδεες ἢ καρδιαλγέες. Quòd autem dicit oris ventriculi dolorem in eiusmodi affectu minus violentum esse: id ad temporis continuitatē referendum videtur, non ad morbi vehementiam. Lumbrici enim suo motu ventriculum petentes, accessionibus quibusdam affligunt, deinde ad inferiora descendunt. Et solent ferè aut vomitu aut secessu vi naturæ morbum euincentis propelli, quod morbum leuiorem facit. Qui enim in ore ventriculi lumbricos habent, magna ex parte eos euomunt: qui in intestinis, per inferiora excernunt: vt ex †† Aëtio & Paulo apparet.

**Lib. 5. de loc. affe. & lib. 2. de pla. Hipp. & Plat. & aph. 65. lib. 4. †Aph. 21. lib. 3. ʼAph. 22. lib. 3. ††Lib. 9. & lib. 4.*

αἱ ἀσκαρίδες] Ascaridas retinuimus lumbricorum tenuium speciem significantes, ne in ambiguo nomine hæsitaremus. Quod sæpe faciendum in his scriptis consulo. Ascaridas Gaza tipulam vertit: Hermolaus & Ruellius tineas exponunt. Sunt autem ἀσκαρίδες ἕλμινθες ἰσχναὶ ἢ μικραὶ ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ ἐντέρῳ γεννώμεναι. vt scribit Gal. *Cæterum illud ὁμοίως τούτῳ valde obscurū est: intelligendum tamen esse de ea affectione quam habet autumnus ad diei vesperam, existimo. Ad quam notionem mihi quodāmodo viam muniuit †Hip. ἢ ὁ ἐνιαυτὸς εἰς δείλην ἢ αἱ ἀσκαρίδες. Vbi etiam huius loci meminit Galenus. Autumnus enim velut anni ipsius occasus est. Et quemadmodum ascarides ad autumnum, ita se ad diei vesperam habent. Vt enim plurimum oriuntur autumno, qui velut anni vesperus est: ita & vespere in die ferè commouentur. Hunc locum longè clarius explicant quę de autumno sequuntur. Lumbricos autem vespere & sub noctem commoueri, omnes ferè animaduerterunt in opere medico faciundo, tum inæqualitatis & frigoris ratione, tum quòd hoc tempore, auiditate quadam naturali ad cibatum ferantur. Qua quidem ascarides, vt è lumbricorū genere, propter loci & fomitis distantiam plurimùm ducuntur. Accedere ad id potest, quòd morborum insultibus maximè excitantur, qui vt plurimum accessiones (autumno præcipuè) vespere habent, vt subindicat his verbis Hippocrates, καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ νούσῳ δεῖ τὸ ἐν δείλῃ παροξύνεσθαι. ʼQuam morbi naturam annotauit in quodam puero, δεῖ τὸ ἐς δείλην παροξύνεσθαι, τοιοῦτον ἐν πάσῃ τῇ νούσῳ. Atq; istud etiam satis indicant quæ sequuntur, οὐ μόνον διὰ τὸ μᾶλλον πονέειν. Illud enim ad doloris sensum, quem morborum accessiones infligunt, referendum, quæ in febribus autumnalibus, lumbricis præcipuè scatentibus, vespere magis excitantur. Quod sequitur διὰ σφᾶς ἑωυτὰς, naturalis auiditatis sensum, & ad eum proprium quendam impetum significat.

**In Exeg. †Lib. 6. epid. aph. 14. sect. 1. ʼlib. 4. epid.*

Ἐν φθινοπώρῳ ὀξύταται νόσοι καὶ θανατωδέσταται. τὸ ἐπίπαν ὅμοιον τῷ δείλης παροξύνεσθαι, ὡς τοῦ ἐνιαυτοῦ περίοδον ἔχοντος τῶν νούσων, οἷον ἡ ἡμέρη τῆς νούσου, οἷον τὸ δείλης παροξύνεσθαι. τοιοῦτον τῆς νόσου

Autumnus acutissimos morbos & maximè exitiales gignit. Qui, in eo quòd accessiones vespere moueat, eam omnino habet affectionem ad annum totum, morborum velut reuersiones & circuitus habentem, quam vespertinæ accessiones ad eam, in qua fiunt, morbi diem. Tale quid euenit, vbi morbus

Sectio I. huius lib.

& temporis circumſcriptio ſibi mutuò reſponderint: dum nequid in ſublimi illa natura innouetur. Quòd ſi accidat, iſta in alium temporis ſtatum erumpent, quo & plurimùm poterunt & valebunt. Vt neceſſe ſit, annum ipſum & anni partes ſic ſe inuicem habere.

καὶ ἑκάστης καὶ καταστάσιος πρὸς ἀλλήλας, ὅτου μὴ νεωτεροποιηθῇ ἐν τῷ ἄνω εἴδει. εἰ δὲ μή, ἀνάγκη ταῦτα καταστάσιος αὖ ἄρχει. ὥστε καὶ τὸν ἐνιαυτὸν πρὸς ἑωυτὸν οὕτως ἔχειν. A

ὀν φθινοπώρου] Hinc ſumptus eſt aphoriſmus 9. lib. 3. Autumnum autem lethalem eſſe, præter rationes Galeni, quas hîc prudens & ſciens omitto, his verbis de autumno ſcribens indicat Hipp. ἰσχυρῶς δὲ καὶ ἐν τῇ ἄλλων νοσημάτων μακρῶν, ἐς τὸν ὦραν τοῦτον τελευτῶσιν οἱ πλεῖστοι.[1] Autumnum longè periculoſiſſ. & qui plurimos opprimat, ait Celſus. [1] *Prorrh. 2.*

τὸ δὲ πᾶν] * Illud τὸ δὲ πᾶν quidam ſuperiori ſententiæ iungunt, & ſic legitur aph. 9. lib. 3. Senſus autem huius loci ſubobſcurus eſt. Hîc enim duo inter ſe committit Hippocrates. Vt enim ſe habet annus totus ad diem morbi: ita & autumnus in eo quòd veſpere B acceſſiones facit, ad acceſſiones eas quæ in morbi die veſpere fiunt. In quo duo ſignificantur, Autumnum veſperi conferri, & autumnum ipſum, ſuorum morborum inſultus veſperi ferè cõmouere, vt de aſcaridib. dixit. Quare & τὸ δὲ πᾶν huc referri debet, nec temerè ab Hipp. poſitum exiſtimandum. Autumnum autem ipſum veſperi vnius diei conferri, ſatis teſtantur Hipp. verba, † ἢν τὸ ἐν δείλῃ παροξυνέωσι, καὶ ὁ ἐνιαυτὸς εἰς δείλιον. Et Galeni pulcherrima illa analogia, qua vnius diei tempus ad anni tempora examinat. Inquit enim [2] αὐταλόγως γὰρ πνα ἔχειν ἠξίωται τὴν ἡμέραν πρὸς ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν, ὡς τῆς μὲ ἑωθινῆς καιροῦ τὸ ἔαρ ἐοικέναι, τῇ δὲ μεσημβρίᾳ τὸ θέρος, τῇ δ' ἑσπέρᾳ τὸ φθινόπωρον, τῇ δὲ νυκτὶ τὸν χειμῶνα. Idem ſatis indicat hoc loco Hippocrat. cùm dicit, annum habere veluti morborum ambitus. Id enim ad diei vnius circumſcriptionem plurimum facit, qua ferè morborum circuitus definiuntur. Quem locum etiam videtur innuere Antyllus apud Strobæum ſer. 99. his verbis, ἡμέραν λαμβανόμεν σὺν τῇ νυκτὶ, ἀνάλογίαν δ' αὐτῷ ἔφαμεν ἔχειν πνὰ πρὸς τὸν ἐνιαυτὸν, καθάπερ Ἱαν ποκράτης ἐν τῇ δευτέρᾳ περὶ ὀξέων ἐπεσημήνατο. Quæ quidem etiam adducuntur ab Oribaſio Collect. Medic. cap. 4. lib. 9. nulla tamen huius loci facta mentione. C

*Lib. 2. cap. 1. †Lib. 6. Epid. ſect. 1. [1] Com. 1. in l. 9. epid.

πιθῶν] Huius loci ſenſus, ex his quæ ſequuntur manifeſtior fit. Morbos enim & anni viciſſitudines, & temporis ſtatum ſeſe mutuò conſequi neceſſe eſt, vt certi & legitimi morbi fiant. Illud autem πιθῶν ad morbos autumni lethales referri debet. * καθέστα-ναι etiam hîc non aliud ſignificare, quàm temporis circumſcriptionem, ſtatum, conditionem & anni vices, ex his omnibus quæ ſequuntur, notius eſt quàm vt demonſtratione indigeat. Quod ſequitur, ὅπαν μὴ τὰ νεωτεροποιηθῇ ἐν τῷ ἄνω εἴδει, ſublimem naturam verti, eum qui ſupra nos eſt ſtatum, & nos ambientem aëream naturam intelligens, quæ annuas viciſſitudines & temporis conditiones temperat atque moderatur. Non ſecus ac Galenus huiusmodi temporum conditiones, atque in iis definitos morbos circumſcribit Com. 3. in lib. 3. Epid. cùm ſcribit, κἄπειθ' ἑξῆς πνὰ μὴ ἧκε πλεονάζει νοσήματα, πνὰ δὴ ἐν θέρει καὶ χειμῶνι δήλαδεν. ὅταν δηλονότι μὴ νεωτεροποιηθῇ τῇ κθ' τῶν τοῦ παρεληλυθότος κράσεων. His namque verbis Hippocratis phraſin conſequi videtur. Quòd ſi quis ad aliquid maius referre D velit, & ſuperiorem aliquam cauſam, cœli ſupremam illam faciem intelligere poterit, in qua ſyderum motus, ortus & occaſus depinguntur: à quibus cœli & aëris temperies originem ſumit & tota dependet. Atque haud ſcio an vlterius progredi liceat, & an ſupremam illam & æternam naturam intelligat, quæ ſua velut infinitate, vniuerſitatis numeros temperet, ſtatas temporum vices definiat, ſyderum curſus inhibeat, & Solis & Lunæ alternantes operas in noſtrorum vſum commodet. Hîc enim magnum quiddam includere Hipp. eloquentia poteſt. Fuit namq; (inquit † Celſus) vir arte & facundia clarus.

*Vt initio Com. 3. in lib. 3. Epid. †In proœm.

εἰ δὲ μή] Sin minus vertere potui, vt etiam referrem ad ea quæ præcedunt. Malui tamen ſequi quod præſens eſt, & verti, Quod ſi accidat, hoc eſt ſi quid innouetur, futurum vt in alio temporis ſtatu, hi morbi præualeant. Nam ſi qua in re naturalis anni temperies aberret, & morborum formas cõſequi neceſſe eſt. Legitimis enim temporibus, legitimi morbi fiunt, intempeſtiuis, intempeſtiui: & ſi quando eadem die frigidi aut calidi inæqualitas acciderit, autumnales morbos expectare oportet. Quod ſequitur, ὥστε, ad ea quæ præcedunt vel conſequuntur referri poteſt. Morbos enim anni temporibus reſpondere oportet, & anni tempora conditionibus inter ſe: vt annum ipſum in ſeſe collatum, naturales ſuas viciſſitudines habere neceſſe eſt. E

Constantibus & certis temporibus & annorũ tempeſtiua tempeſtiuitate, morbi qui facilè ſoluantur & conſiſtant, gignuntur. Incertis verò & inconſtantibus, qui neq; facilè ſoluantur, neq; conſiſtant. Quale quid in Perintho accidit, vbi ventorum flatus, aut ab his quies & ceſſatio, aut imbres, aut ſiccitates, aut vehementes æſtus, aut algores exuperarint, aut defecerint. Ver verò ſaluberrimũ omnino eſt, & minimè exitiale.

Εν τοῖσι καθεστεῶσι καιροῖσι καὶ ὡραίως τὰ ὡραῖα ἀποδιδόασιν ἔτεσιν, δυσάλυτα καὶ δυκρινέα γίνεται αἱ νοῦσαι, ἐν οἷσιν ἀκαταστάτοισιν, ἀκαταστάτοι καὶ δύσκριτοι. ἐν γοῦν Περίνθῳ ὅτεόν τι ἐκλίπῃ ἢ πλεονάσῃ ἢ πνεύματα, ἢ μὴ πνεύματα, ἢ ὕδατα, ἢ αὐχμοὶ, ἢ καύματα, ἢ ψύξεων. ὁ δ' ἔαρ ὁ ὀλίγιστον ὑγιεινότατον καὶ ἥκιστα θανατῶδες. F

Morborum naturas & anni tempeſtates inter ſe mutua conſenſione reſpondere oportet, ſi certam & legitimam cõſiſtentiam aut iudicium habituri ſint. Morbi enim niſi accenſum quodammodo & adminiſtrum habuerint congruum anni tempus, nullam habent certam circumſcriptionem & formam. Mutuum horum inter ſe concentum ſatis aperit his verbis Hippocrat. lib. περὶ χυμῶν. ἡλικίῃσιν, ὥρῃσιν, ἐνιαυτοῖσιν, ἡμέρῃσι. Ætates enim, anni ſtatus, & tempeſtatum temperies, ad morborum generationem plurimùm conſentiunt. Aëris nanq; conditio in noſtra corpora ius quodammodo exercet: vt, verum ſit quod dixit Hipp. lib. περὶ ἀέρων, &c. ἅμα τῇσιν ὥρῃσιν καὶ αἱ κοιλίαι μεταβάλλουσιν τῇσιν αὐτῇσι. Hunc totum locũ ſatis explicat aph. 8. lib. 3. Sumptus enim eſt ex media Hipp. diſciplina. Quem in ſenſum multa ab eo ſcribuntur libro περὶ ἀέρων, ὑδάτων, &c. ea præcipuè parte quæ in noſtris codicibus falsò libello περὶ τῶν κεφαλῆς τραυμάτων, adſcribitur. Multa etiam ſcribuntur in eam ſententiam lib. περὶ χυμῶν. Sed id præcipuè quod ita ſcribit, ὥρης δ' οἷα ἔσον τας νοῦσοι, καὶ καταστάσιες ἐν τῷ δὲ, ἰδὼ αἱ ὧραι ὡραίων, εὐπάκτως, εὐκρινέας νόσους ποιέουσιν. Et, ὅ, τι δ' αὖ ὀξυδερκὴς ἡ ὥρη, ὅμοια ἢ αὐόμοια ἔσται τὰ νοσήματα, οἷα ἐν τῇ ὥρῃ ταύτῃ γίγνεται. Et quæ in hanc ſententiam multa ſcribuntur. Hippocrates verò, καὶ θεῶτας καὶ εὐσταθείας καιροὺς, non alio ſenſu vocat, quàm quum dixit in fine lib. 3. Epid. εὐσταθὲς θέρος. Et lib. περὶ χυμῶν. διόπερ καὶ αἱ ὧραι ἀκρίβει καὶ ἀκαταστάτοι γίνονται, ὡς γὰρ καὶ αἱ νοῦσοι ἐκεῖ πρεκηγνύονται, ἢ πρεκρίνουσι, ἢ ἐγκαταλείπουσι. Quibus in locis temporibus adſcribit quæ hîc morbis, ex mutua inter ſeſe conſecutione. Vnde ſatis apparet καθεστῶτας καιροὺς dici, tempora quæ præſtitutam à natura temperiem ſeruant, dum nequid in aëris conditione & ſtatu, ante definitum diem præoccupent, aut mora quadam etiam tardent aut deficiant. Quod ſignificat τὰ ὡραῖα ὡραίως ἀποδιδόασιν ἔτεσιν. Quæ verba ſatis aptè (ni fallor) per tempeſtiuam tempeſtiuitatem reddidimus, vt illud ὡραίως ex Plinio conſequerer, qui libr. 11. cap. 14. mel horæum à tempeſtiuitate præcipua dici ſcribit. Ἀκαταστατοι etiam πυρετοί, lib. 4. de rat. vict. dicuntur ἐφ' ὧν μηδὲν δεῖ καθεκτικὸς, ὅπερ σημαίνει τὸ βέβαιον, καὶ μὴ διαπαίζοντες τὴν ἰδίαν μίαν ἀκριβῶς. Quæ omnia morbis accommodari debent, qui à certa ſibi præſtituta forma non aberrant. Tunc enim εὐκρινέα ἐστὶ ταῦτα γίνεται. Plura eiusdem generis videre licet apud Hippocratem, in ciuitatum collatione ad anni tempeſtates libro περὶ ἀέρων, in ea parte quæ libro de capitis vulneribus adſcribitur. Perinthum autem Thraciæ oppidum maritimum, deſtillationibus in B thoracem fauces & pulmonem opportunum, ex his Hipp. verbis coniicimus lib. περὶ χυμῶν. ἀταρ καὶ λοῦ τι πεπυκνωκὸς ἔῃ, πρὶν ἢ νοσέειν, ἐς τοῦτο τὸ ἀποπνεύστιον. ἢν καὶ τοῖσιν ἐν Περίνθῳ βηχώδεσι καὶ κωκυστικοῖσιν. τοιέοισι γὰρ αἱ βῆχες τοῖς ἀποπνέουσιν, ὡς πρὸ οἱ πυρετοὶ τοιοῦτοι. Et rurſum lib. 6. epid. ſect. 7. vbi phthiſim vere in Perintho graſſatam dicit, propter tuſſim quæ hyeme præceſſerat.

τὸ δὲ ἔαρ] Ver eſt ſaluberrimum, quia bonam nactum eſt primorum corporum temperiem, & in nullo exuperantem. Quod teſtatur Galenus, * φανεῖ τοι τὸ ἔαρ ἀκριβῶς μέσον ἀπασῶν ἢν ὑπερβολῶν. ὅστε γὰ ὡς ἐν χειμῶνι πλεονεκτεῖ τὸ ψυχρὸν ἐν ἀυπαῖ τῷ θερμῷ. ὧδ' ὡς ἐν θέρει πλεονεκτεῖ τοῖ ξηρὸ, καὶ ξηρότητος ἰσοψυχεία τὸ ὑγρὸ καὶ ὑγρότητος ἰσοψυχεία τὸ θερμὸ. μηθ' ὡς ἐν χειμῶνι ἢ ὑγρὸ. μηθ' ὡς ἐν θέρει τὸ ξηρό. διὰ τὰ ὀρθῶς ἔχειν τῇ κρασει Ἱαν ποκράτης. ἡν δὲ ὑγιεινότατον ἐν ἔτει θανατῶδες. Et enim illud τὸ εὔκρατον, vera ſalubritatis cauſa eſt, ἀλλ' ἡ ἢ ἢν τετάρων κράσεως ἰσομεγεθία, τῆς τ εὐκρασίας αὐτῇ καὶ τῆς ὑγιείας αἰτία. Ver etiam εὔκρατον εἶναι χρὴ, vt ſcribit Gal. Com. 1. in 1. epid. Quinetiam ſalubritatem veris indicant quæ ſcribit Hippocrat. lib. περὶ ἀέρων, cùm ciuitatis ſitum laudat, quæ ad Solis exortum ſpectat. Eam enim veri compa- C rat, & minimùm morbis obnoxiam facit. ἔοικέ τε μάλιστα ἡ ὅπω κειμένη πόλις, ἥει κθ' πρὸ μετοπόπτα ἢ θερμῆ ἢ τῆ ψυχρῆ. πάντα νοσεύματα ἐλάστου μὲ γίνεται καὶ ἀσθενέστερα.

*Lib. 1. de temp.

Πρὸς τὰς ἀρχὰς σκεπτέον τῶν νούσων, εἰ αὐτίκα φανήσονται δηλον δὲ τῇ ὀπτιδόσει. τὰς δὲ ὀπτιδόσιας, τῆσι τοιοῦδε τοιοῦδε σι. καὶ αἱ κρίσεις σύμβολον δηλοῖ. καὶ τοῖσι σὺν τῆσι τοιοῦδε τοιοῦδε πα ροξυσμοῖσιν, εἰ πρωΐαιτερον ἢ ὄ, καὶ εἰ πλείονα χρόνον ἢ ὄ, καὶ εἰ μᾶλλον ἢ ὄ. πάντων δὲ τῶν συνεχέων ἢ ἀμφιβαλλόντων χρονίων. καὶ ῥωμάτων. καὶ πυέλων ὀδυνωδέων. καὶ φυμάτων φλεγμονεῶν. καὶ ὅσα ἄλλα ὀπτιφαίνοντα ὕστερον. ἴσως δὲ καὶ ἄλλων πρηγμάτων χαινῶν, τὰ μὲν ἧσσον, βραχύτερα, τὰ δὲ βραχύτερον, μακρότερα. καὶ ἐν τοιοῦδε τοιοῦδε ὀπτιφαίτερον. καὶ ἄλλης ἐπιδόσιος ἀπαυδώσης τῆς νόσου. καὶ γὰ τῶν τοιαῦτα χρῆμα ἀπολλυμένων, ταχύτεραι αἱ κρίσεις, ὅπ πολλοὶ οἱ πόνοι, καὶ ξυνεχέες καὶ ἰσχυροί. τὰ δὲ κρίνοντα ὀπτὶ ὃ βέλτιον, μὴ αὐτίκα ὀπτιφαινέσθω. D E

Ad dignoſcenda morborum principia, conſiderandum an confeſtim conſiſtendi vigorem habeant. Quod ex incremento manifeſtum fiet. Incrementa autem ex ipſis morborum circuitionibus & ambitibus. Ex quibus iudicationes etiam ipſe cognoſcuntur, atq; ex acceſſionum (quæ in circuitionibus fiunt) inter ſe commiſſione, num maturius, aut diutius, aut magis affligant, nec ne. Ex omnibus autem continuis, aut intermittentibus, aut diuturnis vulneribus & ſputis cum dolore affligentibus, orientium tuberculorũ inflammationes, & quæcunque ſucceſſu quodam in morbis apparent, atq; adeò ex his quæ vulgò in morbis fiunt: quæ celerius quidem, breuiorem i quæ verò tardius, diuturniorem ſolutionem indicant: morbo ipſo plerumque eas quæ in morborum reuerſionibus, fiunt acceſſionum anticipationes atque alia incrementa denegante. Eorum enim qui confeſtim intereunt, velociores aliquanto ſunt iudicationes, quod & celeres ſint dolores & continentes & validi. Quæ autem in melius decernunt & iudicant, non ſtatim apparere debent.

Πρὸς τὰς ἀρχὰς] Hîc locus morborum vniuerſalia tempora definit & deſignat ex ſingularium temporum inter ſe commiſſiones & acceſſionum, quæ in morborum circuitionibus fiunt, collatione, & eorum quę in morborum decurſu apparent, ſignificatione. Quo fit vt hæc tota ſententia veluti quædam ſit pars Aphoriſmi 12. lib. 1. vtrobique enim καθεστῶτας, & velut morbi totius decurſus, illiuſque vniuerſalia quatuor tempora, qualitate & quantitate inter ſe collata, explicantur. Eſt enim καθεστῶτας νοσημάτων, vt ſcribit Galenus, ἢ νοσημάτων ἰδέα, καθ' ἣν ὁν πιῶνδε καὶ πηλικῶνδε σύγκειται τῶ καθ' ὅλου χρόνου. Aut, ὁν ἢν ὅλων τῶ νοσήματος χρόνῳ πτὰ σὺν θεῖς.* At verò F lib. 1. aph. ex morbi natura, circuituum inter ſe commiſſione & anni tempore iudicatur. Hîc verò, ex mutua temporum inter ſeſe & acceſſionum comparatione. Quare illud πρὸς τὰς ἀρχὰς, συμβουλευτικῶς, & velut ad principij morborum dignotionem referens, verti, vt hîc temporum morbi diſciplina conſtitueretur. Quemadmodum & illud † Hippocrat. ſumendum eſt, πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν παροξυσμοὺς ὀπτικέπτεσθαι. Quanquam hinc tantum habita inſuluum ratione, principij cognitionem petimus. At verò paulò vniuerſalior eſt quę hîc tractatur temporum morbi diſpenſatio. Nec refert quòd nullam faciat declinationis mentionem, quæ ab omnibus vel nullo negotio facilè cognoſcitur, cùm nihil inſignis momenti in morbo afferat. Nullum enim periculum à morbo imminet poſt ſtatum, quum nullus vi morbi in declinatione perierit, vt ſcribit [1] Galenus. Adde quòd nullum adfert ad rationem momentum in morbis, vt nec criſim, quæ vel in ſtatu, vel ad ſtatum, fieri debet. ſi modo ſtato à natura, ordine & tempore fiat. Hîc verò ἀρχὴ ſumitur, quemadmodum ſæpius aliàs apud Hippocrat. αὐ τὰ τῆς κθ' πάντας ἀρχὰς, ἢ τῆς πρώτης ἡμέρας ἢν νοσημάτων ὀπτικόλης, vt G ſcribit Galenus libr. 1. de criſibus. In quem ſenſum hunc locum adducit, vbi tamen πρὸς τὰς ἀρχὰς legit. Eundem quoque adfert Comment. 1. in lib. 6. Epid. Ex quo illud, πρὸς τὰς ἀρχὰς, ad doctrinam referri debere ſatis apparet.

*Cap. 4. lib. 1. de Criſ. † Lib. 6. Epid. Sect. 1. [1] Lib. 3. de Criſ.

εἰ αὐτίκα αὐτῶ] αὐτίκα, vt aliàs ſæpius apud Hippocrat. πάντας χρόνῳ τοσοῦτον, ὅσον καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα, ἢ πρόσχημα δηλοῖ. Et ſi enim pro ἀμέλει aliquando ponitur, quod quàm primùm, ſine mora, promptè, celeriter, & citò ſignificat: tempus tamen latitudinis capax indicat, vt ſcribit Galenus, αὐτῶν verò de morbis qui conſiſtendi vigorem habent, dicit eleganti metaphora. * Tunc enim maximè vigent & florent, cùm ſint πρὸς τὰς ἀκμὰς ἐρρωμένας πάντα, vt inquit † Hippocrat. Sic lib. 1. epid. αὐτίκα ἢ συνεχὲς ἐστὶν οἷσιν ἀρξάμενος αὐξηθεῖ καὶ ἀκμάζει. Ex quibus apparet morborum conſiſtentiam, quam ἀκμὴν vocant, ſignificari, non alia ratione quàm quòd in ſtatu vis morbi maximè eluceſcat: quemadmodum ſuccorum corporis effereſcentia maximè ſpectatur cùm morbos ſui generis exerunt. De quibus tunc αὐθῶν effert Hippocrat. lib. περὶ χυμῶν, inquiens, τοὺς δὲ ἀυῶν χυμοὺς ἐν ἑκάστοισι νοσήματα ἀποίοισι, καὶ οἷα ἐν ἑκάστοισι νοσήματα πάθημα τα. Ex eodem ferè fonte eſt quòd Hippocrat. αὐθέα, τὰ ἐρυθρὰ ἢ ὑφαιμα dicit. H

*Cap. 7. lib. 1. de Criſ. † Aph. 30. lib. 2. Sect. 3.

ὀπτιδόσις] ὀπτιδοσις idem Hippocrati quod αὐτάκεσις καὶ αὔξησις, vt oſtendit * Galenus libro de morb. temp. & lib. 1. de criſ. ὀπτιδιδόναι autem & ἀνιδωσιν inter ſe opponuntur, quemadmodum ἀνιδωσιν τῶν φλεγμονῶν, καὶ τὸν ὄγκον καὶ τῶν σκληρότητα, καὶ τῶν πόνων, καὶ τῶν ὀδυνῶν

A in lib. 1. epid. Hîc enim nobis abundè ſatis eſſe factum arbitror, ſi digitos (quod dicitur) ad fontes intenderimus. Quòd autem hîc legitur ἐν ᾧ ποῖσιν ἀκαθαρτάτοισιν, δύσκριτοι, ἀκαθαρτα τοι καὶ δύσκριτοι, lego ex noſtris codicibus, & aph. 8. lib. 3.

ἐν χρῷ Περίνθῳ.] Hîc verò nunc agit de morbis qui ab Hipp. ὀπτικόμενοι dicuntur, & à Gal. fragmento commentatij 1. in lib. 1. epid. Hi enim regionum ſitum & poſitum ſequuntur. Neque aëris & tempeſtatum conditio, medico ſola ſpectanda venit: ſed & ex locorum differentia & ſitu, per flatu vel inſolatu, & irrigatione, morborum genera præſagienda ſunt, vt docet abundè lib. περὶ ἀέρων, & aph. 3. l. 3. Regionum temperiei morbos accommodari indicat Hipp. lib. περὶ χυμῶν, his verbis, αἱ δὲ χῶραι πρὸς τὰ ἄνεμα καὶ τὰς διεκπεμπομένας, τοιαῦτα πλείστοι νοσήματα, ὁκοῖα ἂν ὥρη ὅμοια ἔωσιν, ἢ αὐόμαλον θάλπος, ἢ ψυχρὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρης, ὅταν τοιαῦτα πνέῃ, φθινοπωρινά ἐν τῇ χώρῃ τὰ νοσήματα. καὶ ἐν τῇσιν ἄλλῃσιν ὥρησι κθ' λόγον. τὰ μὲ ὑπὸ ὀδμέων βορβορωδέων ἢ ἑλωδέων, τὰ δὲ ὑπὸ ὑδάτων, λιθιῶντα, παλιωδέα, τὰ δὲ ὑπὸ πνευμάτων χρηστῶν τε ἢ κακῶν ἀρχόμενα. Plura eiusdem generis videre licet apud Hippocratem, in ciuitatum collatione ad anni tempeſtates libro περὶ ἀέρων, in ea parte quæ libro de capitis vulneribus adſcribitur. Perinthum autem Thraciæ oppidum maritimum, deſtillationibus in B thoracem fauces & pulmonem opportunum, ex his Hipp. verbis coniicimus lib. περὶ χυμῶν. ἀταρ καὶ λοῦ τι πεπυκνωκὸς ἔῃ, πρὶν ἢ νοσέειν, ἐς τοῦτο τὸ ἀποπνεύστιον. ἢν καὶ τοῖσιν ἐν Περίνθῳ βηχώδεσι καὶ κωκυστικοῖσιν. τοιέοισι γὰρ αἱ βῆχες τοῖς ἀποπνέουσιν, ὡς πρὸ οἱ πυρετοὶ τοιοῦτοι. Et rurſum lib. 6. epid. ſect. 7. vbi phthiſim vere in Perintho graſſatam dicit, propter tuſſim quæ hyeme præceſſerat.

τὸ δὲ ἔαρ] Ver eſt ſaluberrimum, quia bonam nactum eſt primorum corporum temperiem, & in nullo exuperantem. Quod teſtatur Galenus, * φανεῖ τοι τὸ ἔαρ ἀκριβῶς μέσον ἀπασῶν ἢν ὑπερβολῶν. ὅστε γὰ ὡς ἐν χειμῶνι πλεονεκτεῖ τὸ ψυχρὸν ἐν ἀυπαῖ τῷ θερμῷ. ὧδ' ὡς ἐν θέρει πλεονεκτεῖ τοῖ ξηρὸ, καὶ ξηρότητος ἰσοψυχεία τὸ ὑγρὸ καὶ ὑγρότητος ἰσοψυχεία τὸ θερμὸ. μηθ' ὡς ἐν χειμῶνι ἢ ὑγρὸ. μηθ' ὡς ἐν θέρει τὸ ξηρό. διὰ τὰ ὀρθῶς ἔχειν τῇ κρασει Ἱαν ποκράτης. ἡν δὲ ὑγιεινότατον ἐν ἔτει θανατῶδες. Et enim illud τὸ εὔκρατον, vera ſalubritatis cauſa eſt, ἀλλ' ἡ ἢ ἢν τετάρων κράσεως ἰσομεγεθία, τῆς τ εὐκρασίας αὐτῇ καὶ τῆς ὑγιείας αἰτία. Ver etiam εὔκρατον εἶναι χρὴ, vt ſcribit Gal. Com. 1. in 1. epid. Quinetiam ſalubritatem veris indicant quæ ſcribit Hippocrat. lib. περὶ ἀέρων, cùm ciuitatis ſitum laudat, quæ ad Solis exortum ſpectat. Eam enim veri compa- C rat, & minimùm morbis obnoxiam facit. ἔοικέ τε μάλιστα ἡ ὅπω κειμένη πόλις, ἥει κθ' πρὸ μετοπόπτα ἢ θερμῆ ἢ τῆ ψυχρῆ. πάντα νοσεύματα ἐλάστου μὲ γίνεται καὶ ἀσθενέστερα.

*Lib. 1. de temp.

Πρὸς τὰς ἀρχὰς σκεπτέον τῶν νούσων, εἰ αὐτίκα φανήσονται δηλον δὲ τῇ ὀπτιδόσει. τὰς δὲ ὀπτιδόσιας, τῆσι τοιοῦδε τοιοῦδε σι. καὶ αἱ κρίσεις σύμβολον δηλοῖ. καὶ τοῖσι σὺν τῆσι τοιοῦδε τοιοῦδε πα ροξυσμοῖσιν, εἰ πρωΐαιτερον ἢ ὄ, καὶ εἰ πλείονα χρόνον ἢ ὄ, καὶ εἰ μᾶλλον ἢ ὄ. πάντων δὲ τῶν συνεχέων ἢ ἀμφιβαλλόντων χρονίων. καὶ ῥωμάτων. καὶ πυέλων ὀδυνωδέων. καὶ φυμάτων φλεγμονεῶν. καὶ ὅσα ἄλλα ὀπτιφαίνοντα ὕστερον. ἴσως δὲ καὶ ἄλλων πρηγμάτων χαινῶν, τὰ μὲν ἧσσον, βραχύτερα, τὰ δὲ βραχύτερον, μακρότερα. καὶ ἐν τοιοῦδε τοιοῦδε ὀπτιφαίτερον. καὶ ἄλλης ἐπιδόσιος ἀπαυδώσης τῆς νόσου. καὶ γὰ τῶν τοιαῦτα χρῆμα ἀπολλυμένων, ταχύτεραι αἱ κρίσεις, ὅπ πολλοὶ οἱ πόνοι, καὶ ξυνεχέες καὶ ἰσχυροί. τὰ δὲ κρίνοντα ὀπτὶ ὃ βέλτιον, μὴ αὐτίκα ὀπτιφαινέσθω. D E

Ad dignoſcenda morborum principia, conſiderandum an confeſtim conſiſtendi vigorem habeant. Quod ex incremento manifeſtum fiet. Incrementa autem ex ipſis morborum circuitionibus & ambitibus. Ex quibus iudicationes etiam ipſe cognoſcuntur, atq; ex acceſſionum (quæ in circuitionibus fiunt) inter ſe commiſſione, num maturius, aut diutius, aut magis affligant, nec ne. Ex omnibus autem continuis, aut intermittentibus, aut diuturnis vulneribus & ſputis cum dolore affligentibus, orientium tuberculorũ inflammationes, & quæcunque ſucceſſu quodam in morbis apparent, atq; adeò ex his quæ vulgò in morbis fiunt: quæ celerius quidem, breuiorem i quæ verò tardius, diuturniorem ſolutionem indicant: morbo ipſo plerumque eas quæ in morborum reuerſionibus, fiunt acceſſionum anticipationes atque alia incrementa denegante. Eorum enim qui confeſtim intereunt, velociores aliquanto ſunt iudicationes, quod & celeres ſint dolores & continentes & validi. Quæ autem in melius decernunt & iudicant, non ſtatim apparere debent.

Πρὸς τὰς ἀρχὰς] Hîc locus morborum vniuerſalia tempora definit & deſignat ex ſingularium temporum inter ſe commiſſiones & acceſſionum, quæ in morborum circuitionibus fiunt, collatione, & eorum quę in morborum decurſu apparent, ſignificatione. Quo fit vt hæc tota ſententia veluti quædam ſit pars Aphoriſmi 12. lib. 1. vtrobique enim καθεστῶτας, & velut morbi totius decurſus, illiuſque vniuerſalia quatuor tempora, qualitate & quantitate inter ſe collata, explicantur. Eſt enim καθεστῶτας νοσημάτων, vt ſcribit Galenus, ἢ νοσημάτων ἰδέα, καθ' ἣν ὁν πιῶνδε καὶ πηλικῶνδε σύγκειται τῶ καθ' ὅλου χρόνου. Aut, ὁν ἢν ὅλων τῶ νοσήματος χρόνῳ πτὰ σὺν θεῖς.* At verò F lib. 1. aph. ex morbi natura, circuituum inter ſe commiſſione & anni tempore iudicatur. Hîc verò, ex mutua temporum inter ſeſe & acceſſionum comparatione. Quare illud πρὸς τὰς ἀρχὰς, συμβουλευτικῶς, & velut ad principij morborum dignotionem referens, verti, vt hîc temporum morbi diſciplina conſtitueretur. Quemadmodum & illud † Hippocrat. ſumendum eſt, πρὸς τὰς ἀρχὰς τοὺς παροξυσμοὺς ὀπτικέπτεσθαι. Quanquam hinc tantum habita inſuluum ratione, principij cognitionem petimus. At verò paulò vniuerſalior eſt quę hîc tractatur temporum morbi diſpenſatio. Nec refert quòd nullam faciat declinationis mentionem, quæ ab omnibus vel nullo negotio facilè cognoſcitur, cùm nihil inſignis momenti in morbo afferat. Nullum enim periculum à morbo imminet poſt ſtatum, quum nullus vi morbi in declinatione perierit, vt ſcribit [1] Galenus. Adde quòd nullum adfert ad rationem momentum in morbis, vt nec criſim, quæ vel in ſtatu, vel ad ſtatum, fieri debet. ſi modo ſtato à natura, ordine & tempore fiat. Hîc verò ἀρχὴ ſumitur, quemadmodum ſæpius aliàs apud Hippocrat. αὐ τὰ τῆς κθ' πάντας ἀρχὰς, ἢ τῆς πρώτης ἡμέρας ἢν νοσημάτων ὀπτικόλης, vt G ſcribit Galenus libr. 1. de criſibus. In quem ſenſum hunc locum adducit, vbi tamen πρὸς τὰς ἀρχὰς legit. Eundem quoque adfert Comment. 1. in lib. 6. Epid. Ex quo illud, πρὸς τὰς ἀρχὰς, ad doctrinam referri debere ſatis apparet.

*Cap. 4. lib. 1. de Criſ. † Lib. 6. Epid. Sect. 1. [1] Lib. 3. de Criſ.

εἰ αὐτίκα αὐτῶ] αὐτίκα, vt aliàs ſæpius apud Hippocrat. πάντας χρόνῳ τοσοῦτον, ὅσον καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα, ἢ πρόσχημα δηλοῖ. Et ſi enim pro ἀμέλει aliquando ponitur, quod quàm primùm, ſine mora, promptè, celeriter, & citò ſignificat: tempus tamen latitudinis capax indicat, vt ſcribit Galenus, αὐτῶν verò de morbis qui conſiſtendi vigorem habent, dicit eleganti metaphora. * Tunc enim maximè vigent & florent, cùm ſint πρὸς τὰς ἀκμὰς ἐρρωμένας πάντα, vt inquit † Hippocrat. Sic lib. 1. epid. αὐτίκα ἢ συνεχὲς ἐστὶν οἷσιν ἀρξάμενος αὐξηθεῖ καὶ ἀκμάζει. Ex quibus apparet morborum conſiſtentiam, quam ἀκμὴν vocant, ſignificari, non alia ratione quàm quòd in ſtatu vis morbi maximè eluceſcat: quemadmodum ſuccorum corporis effereſcentia maximè ſpectatur cùm morbos ſui generis exerunt. De quibus tunc αὐθῶν effert Hippocrat. lib. περὶ χυμῶν, inquiens, τοὺς δὲ ἀυῶν χυμοὺς ἐν ἑκάστοισι νοσήματα ἀποίοισι, καὶ οἷα ἐν ἑκάστοισι νοσήματα πάθημα τα. Ex eodem ferè fonte eſt quòd Hippocrat. αὐθέα, τὰ ἐρυθρὰ ἢ ὑφαιμα dicit. H

*Cap. 7. lib. 1. de Criſ. † Aph. 30. lib. 2. Sect. 3.

ὀπτιδόσις] ὀπτιδοσις idem Hippocrati quod αὐτάκεσις καὶ αὔξησις, vt oſtendit * Galenus libro de morb. temp. & lib. 1. de criſ. ὀπτιδιδόναι autem & ἀνιδωσιν inter ſe opponuntur, quemadmodum ἀνιδωσιν τῶν φλεγμονῶν, καὶ τὸν ὄγκον καὶ τῶν σκληρότητα, καὶ τῶν πόνων, καὶ τῶν ὀδυνῶν

λέγομεν,hoc eſt remitti,vt ſumit Gal.initio lib.3. Progn. vt & ibidem dicit Hipp. ἢν δὲ μήτι τὸ οὖρον μηδὲν ἐνδιδῷ. Sic ἔνδοσιν febrium remiſſionem vocat Gal.Com.1.in lib.1.Epid. *Cap.3. A

καὶ αἱ κρίσιες ἐντεῦθεν δῆλοι]In morbi enim ſtatu aut ad ſtatũ ipſum,optimæ criſes fiant neceſſe eſt,vt ſcribit Gal.*Tunc enim perfectæ coctiones apparent,& naturæ vires fatiſcentem morbum depellunt. Atq; huc tota criſium doctrina refertur, vt morbi tempora præcipuè ſtatum ipſum ad criſium & victus rationem habendam,inueſtigemus. * Lib.3.de Criſ.

καὶ τοῖσι ἐν τῇσι περιόδοισι]Incrementi morborum inueſtigationem hîc oſtendit,ex acceſſionum mutuis inter ſe collationibus.Hîc enim τὰς τῶν περιόδων πρὸς ἀλλήλας ἀνταποδόσιας ſignificat.Hunc totum locum Gal.lib.1.de Criſ.' elegãter explicat.ἆρ' οὖν ἤτοι πλείω τῶν δεόντως ἡμεῖς εἴπομεν,ἢ Ἱπποκράτης τι παρέλιπεν,ἐν οἷς ἐδίδασκεν ὅπως ἄν τις ἐκ περιόδων εὑρίσκοι νοσήματος ἐπίδοσιν,ἀλλήλοις φησὶ χρῆναι παραβάλλειν τοὺς παροξυσμοὺς,εἰ ἐπὶ τὸ πρωϊαίτερον,ἢ οὔ,εἰ καὶ ἐπὶ πλείονα χρόνον,ἢ οὔ,καὶ εἰ μᾶλλον,ἢ οὔ.τὸ μὲν γὰρ πρωϊαίτερον, ἢ οὔ, τοιόνδε τι δηλοῖ, εἰ τῆς συνήθους ὥρας ὁ παροξυσμὸς προὔλαβεν,ἢ ὑστέρισε.τὸ δὲ ἐπὶ πλείονα χρόνον,ἢ οὔ.πότερον πολυχρονιώτερος ἢ βραχυχρονιώτερος ἐγένετο.τὸ δὲ μείζον ἢ οὔ,τὰ λοιπὰ τῶν εἰρημένων ἡμῖν ἔμπροσθεν,ἐν αὐτῷ περιλαβὸν ἔχει.καὶ γὰρ τὸ μέγεθος, καὶ τὸ ἦθος αὐτοῦ τε τοῦ νοσήματος,καὶ τῶν ἐπιγινομένων αὐτῷ συμπτωμάτων,ἔτι τε πρὸς τούτοις,τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν,ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον νοεῖν χρὴ περιεχόμενον. ' Cap.3. B

πάντων δὲ τῶν συνεχέων]Hic locus τῶν ἐπιγινομένων καὶ ἐπιφαινομένων doctrinam continet, quæ etiam ſymptomata dici poſſunt, vt ſcribit *Gal.aph.12.lib.1.& lib.1.de Criſ. τρώματα verò vt alibi paſſim hîc vocat Hippoc.† τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν αἰτίων βλάβας,vt eorum nomine ἐξανθήματα,ἀποστήματα καὶ διαστάσεις intelligenda veniant,quæ morborum eruptionem faciunt.Quod ſatis per φύματα indicauit,τὰ παρὰ φύσιν ἐπάρματα,& reliquas tumorum præter naturam extuberantias aut abſceſſus,horum ſignorum diſciplina comprehendens.Atqui haud ſcio an hîc τρωμάτων nomine hæmorrhagia ſubaudienda ſit,cùm ſæpe τρώματα αἱμορραγέοντα dicat Hipp. quibus hæmorrhagia maximè ſolennis eſt.συμφωνότεραι γάρ εἰσιν αἱ αἱμορραγίαι ἐπὶ τοῖς τραύμασι.ταῦτα γὰρ αἱμορραγοῦσι μόνα,'inquit Galenus,Hæmorrhagiam autem inter ſigna critica ſtatui,nemini eſt dubium. πτύελα autem ὀδυνώδη vocat, tenuia & cruda,quæ cum dolore educuntur,ἢ ταχέως καὶ εὐπετέως, vt ſcribit in Prognoſtico. Quòd ſi alias ſputorum malignorum differentias intelligas, quæ propriè πτύσματα ab Hipp. dicuntur,eadem propè eſt exiſtimatio,dum hîc παθογνωμονικὰ efferri ſigna intelligas, quæ morborum propriam ſpeciem indicant, & inter critica reponuntur. Thoracis autem morbi ſputis ſignificantur,quæ ſunt Hippocrati maximè celebria exempla. πτυέλων,ὀδυνῶν quidam legunt,& hanc lectionem in vno exemplari reperi. Malui tamen reliquorum noſtrorum exemplarium celebritatem & auctoritatem ſequi.Quod & hîc facimus cùm legimus ἢ διαλειπόντων ἢ χρονίων.Vbi Hipp.ſymptomatis attribuit & ſignis quę morbis debentur,quia in eiuſmodi morbis contingant.Quod illi admodum eſt familiare. Quid verò ſit πτύελον,πτύσμα & φῦμα in noſtra OEconomia ſcribimus. φύματα tamen orientia tubercula vertimus, Celſum †† imitati. C

*Cap.14. †Gal.com.3.in Prorrh. 'Com.3.in Prorrh. ††Lib.5.cap.18.

ἴσως δὲ καὶ δήλων πρηγμάτων κοινῶν] Id intelligendum videtur de coctionis ſignis,quæ in vrinis & deiectionibus apparent. Coctio enimverò fieri à natura dicitur,quam calidum innatum,primorum corporũ eſſentia, ſua temperie molitur & veluti πραγματεύεται. Hæc autem dum in morbis apparent,certã ſalutis aut ſolutionis prædictionem faciunt, vt teſtatur 'Hipp.& Galenus oſtendit lib. 1.de Criſ.De iiſdem dixit Hipp.καὶ οὖρα,καὶ ὑποχωρήματα,καὶ ἱδρῶτες,καὶ δύσκριτα,καὶ εὔκριτα,καὶ βραχέα,καὶ μακρὰ,τὰ νοσήματα ἐπιφαινόμενα δηλοῖ. Πράγματα κοινὰ verò verti, ea quæ vulgò fiunt,vt vim dictionis exponerem. πραγματεύεσθαι enim de rebus ſeriis & ſedulitatem requirentibus dicitur,qualia ferè ſunt naturalium facultatum in coctionibus opera.Quod per τὸ ἐργάζεσθαι lib.6.epid.†exprimit. Illic enim ἀλλοιῶσαι,μεταβάλλειν,καὶ πέψαι ſignificat. πρᾶγμα verò apud Hipp. 'multa pro varia rerum natura ſignificat,vt τὰ τοῦ νοσέοντος πρήγματα,τὴν τοῦ νοσήματος κατασκευὴν καὶ φύσιν intelligit. Libro verò περὶ φυσῶν,vbi de ſanguinis extra propria conceptacula putredine agit, ὑγρὸν πρῆγμα humidam naturam vocat,his verbis,ὁκόταν δὲ ἐκχυθῇ τὸ αἷμα εἰς ἀλλότριον τόπον χρονιζόμενον καὶ σηπόμενον,γίνεται πῦον,καὶ οὔτε ἄνω δύναται ἀνελθεῖν,οὔτε κάτω ὑπελθεῖν,ἄνω γὰρ οὐκ εὔπορος ἡ πορείη πρὸς αὐτῆς τῆς οὔσῃ ὑγρῷ πρήγματι καὶ ἑτέρῳ παντὶ βάρος ἔχοντι. Porrò pro βραδύτερον, duo ex noſtris codicibus βραδύτερα legunt. Sed nihil immuto eodem conſtante vtrobiq; ſenſu. D

'Lib.1.Epid. †Sect.2. 'Progn.1.

καὶ ἐπὶ περιόδοισι] Hic locus ſatis indicat ea quæ dicuntur,de ſignis coctionis intelligi. Sæpe enim contingit,vt his apparentibus, ne morb. quidẽ ſecundã acceſſionem habeat,nedum augmentum, τὸ πρωϊαίτερον autẽ acceſſionis occupationem ſignificat vt prius. E

ταχύτεραι αἱ κρίσιες] κρίσις Hippocrati eſt ἡ ὀξύρροπος μεταβολὴ νοσήματος,ἢ πτεραχῶς γίνεται. Omnem enim in morbis ſubitam mutationem ad mortem vel ſalutem κρίσιν vocat,lib.1.epid.vt oſtendit Gal.lib.3.de Criſ.

τὰ δὲ κρίνοντα] Hic locus totam ſignorum criticorum diſciplinam continet. Qui de ſignis & cauſis intelligi debet. Signa enim critica quæ vt ſigna ſint, cauſarum etiam rationem habent, in morborum principiis,in quibus omnia cruda ſunt,ritè videri non poſſunt. Principium enim morborum obſcuris coctionis ſignis definitur vt ſcribit Gal.per totum lib.1.de Criſ.†vbi & locus hic ab eo explicatur. Atque Hipp.ipſe lib.de Rat.vict. in morb. acut. longam criticorum ſymptomatum recenſionem faciens, ea in principiis damnat,inquiens, ταῦτα δὲ ἐν ἀρχῇσιν ἐπιφαινόμενα,παραφροσύνης εἰσὶ δηλωτικὰ σφοδρῆς,καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσι. Vbi multa ad hanc facientia ſcribit Gal.& tandem concludit, κριθῆναι ἐν ἀρχῇ οὐδὲν δύναται. Eodem ſenſu rigorem initio febrium ardentium damnauit 'Hipp.lib.1.epid.his verbis: τοῖσι μὲν οὖν καυσώδεσιν ἀρχομένοισιν ἐπεσήμαινεν,οἷσι τὰ ὀλέθρια συνέπιπτεν,αὐτίκα γὰρ ἀρχομένοισι πυρετὸς ὀξὺς,ἐπερρίγωσαν σμικρά. Hic autem locus lib. περὶ χυμῶν,ab Hippocr.etiam legitur,& hanc ſententiam repetit Gal. Com. in aph. 21. lib. 4. & alibi quemadmodum multa huiuſce generis apud Hippocratem † reperire licet,propter huius ſententiæ celebritatem. F

†Cap.7. 'Stat.3. †Aph.12.lib.2.

Signa iudicatoria quæ nihil decernunt, partim mortem, partim difficilem morbi ſolutionem ſignificant. Quę verò prematuram iudicationem dum adhuc cruda ſunt omnia occupant, morborum recidiuas conuehunt, & ſolutionem omnino malam aut propè nullam portendunt. Pernicioſa quoq; euadunt ſi modum excedant. Eorum quę decernere nata ſunt, ſi quæ iudicatoria non fiant, difficilem ſolutionem, ſi quæ verò contraria ſignificant, malum indicant. Non ideo tantùm quòd recurrunt, verumetiam quòd priſcam naturam exuunt & ad contraria vergunt, non ſecus ac ea mala ſunt quæ in contraria tranſeunt. Id quoq; videndũ eſt in cibis, venarũ ſubſidentiis, hypochondriorum tumoribus, & his quę ſurſum aut deorſum feruntur momẽtis. Multa verò eiuſce ſunt generis. Velut ſi in abortiones facturis emacruerint mammæ, neq; enim hîc contrarietas apparet, vt nec ſi diuturniæ tuſſes in teſtium tumores deſinunt & ceſſant. Vnde fit vt teſtis ex tuſſi intumeſcens, nos cõſenſionis quę eſt geniturę & voci cũ pectore & mãmis, cõmonefaciat.

Τὰ κρίσιμα μὴ κρίνοντα, τὰ μὲν θανατώδεα, τὰ δὲ δύσκριτα. τὰ προκρινόμενα ἢν ὠμῶς κριθῇ, ὑποστροφαὶ, ἢν δὲ μὴ ἀκρισίαι, γίνοιτο δ' ἂν καὶ ὀλέθρια, τὰ μὴ σμικρά. ὅσα κρίσιμα σημεῖα γινόμενα, τὰ αὐτὰ ταῦτα μὴ γινόμενα δύσκριτα. τὰ ἐναντία δὲ σημαίνοντα, κακὸν, οὐ μόνον ἢν παλινδρομέῃ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρχαίης φύσιος τὰ ἐναντία ῥέποντα, ὥσπερ καὶ τῶν κακῶν σημεῖον ἐπὶ τἀναντία ῥέποντα. θεωρεῖν δὲ οὕτω δεῖ, βρωμάτων, συμπτώσεων φλεβῶν, ὄγκων ὑποχονδρίων, ἀναρροπίων, καταρροπίων. πολλὰ δὲ καὶ τῶν τοιούτων. οἷς ἀποφθειρούσῃσιν οἱ τιτθοὶ προσισχναίνονται, οὐδὲ γὰρ ἐναντίον, οὐδὲ βῆχες χρόνιαι, ὅτι ὄρχιος οἰδήσαντος παύονται. ὄρχις οἰδήσας ἀπὸ βηχέων ὑπόμνημα κοινωνίης, στηθέων, μαζῶν, γονῆς, φωνῆς. G H

Τὰ κρίσι-

A Τὰ κρίσιμα]Hic etiam locus integram iudicatoriorum ſignorum diſciplinam continet, quæ per totam Hippocrat. œconomiam latè ſparſa, & à Galeno libris de Criſ. & Prog. fuſè explicata, hîc velut in arctum contrahitur. Ex quo fit, vt hæc Hippocr. verba apud Galenum ſint paſſim celebratiſſima, propter tam grauis ſententiæ pondus & authoritatem. δύσκριτα verò etſi ex Gal. interpretati ſumus χαλεπὴν ἐπιφέροντα κρίσιν ὡσεὶ κακόκριτα, καὶ οὐ βεβαίαν, ἢ τὰ μετὰ χαλεπῶν καὶ μοχθηρῶν συμπτωμάτων κρίνοντα. Hîc tamẽ idem quod ἄκριτον ſignificat, vt Galenus Comment. 3. in Prorrh. interpretatur δύσκριτα γίνεσθαι τουτέστιν ἄκριτα ποιεῖν τὰ νοσήματα. Comment. verò 3. in libr. 1. epid. in Philiſci hiſtoria, eandem ſententiam repetens, θανατώδη μὲν, αἴτινα τῶν ἐπ' αὐτοῖς θανατωδῶν γίνηται συμπτωμάτων, ἢ σημείων, δύσκριτα δὲ, ἐὰν ἄνευ τούτων διαμείνῃ τὰ σημεῖα τῶν χυμῶν ἀπεψίας. Plurima huiuſce generis reperire licet apud Hippocratem in prorrh. & coacis. quæ breuitatis cauſa omittimus. Meminit verò huius ſententiæ *Gal.lib.1.de criſ.& aph.4.lib.7. * Cap.14.

τὰ προεκκρινόμενα] προκρίνεσθαι Hippocrati dicitur de præcoci & præmatura morbi ſolutione, dum adhuc morbus crudus eſt. Quod euenit irritata expultrice facultate & natura à magna humorum copia & vitio, quemadmodum in morborum inſultibus ſæpiſſimè vſu venit, vt ſcribit Gal. Quem locum huc lubens adfero, quia Hippocr. mentem facilè explicat: *κρίνουσι δ' οὐχ ἥκιστα τῆς δ' ἡμέρας ἢ γ' τι καὶ ε', καὶ οἱ παρεμπίπτουσι, δι' οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι μετὰ παροξυσμῶν αἱ κρίσεις γίνονται. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ αὐτὸ πρός τε τῆς ἐμπειρίας μαρτυρεῖται καὶ τῷ λόγῳ σκοπουμένοις, οὐκ ἄδηλος ἡ αἰτία. τὸ γὰρ τῆς ταραχῆς βίαιον, ἀναγκάζει τὴν φύσιν ἀποτρίβεσθαι τὰ λυποῦντα καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ. δύναμις μὲν γὰρ ἐστὶν αὐτὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐκκριτικὴ, καθότι δέδεικται πρότερον ἐν τοῖς τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασιν. ὁ καιρὸς δὲ τῆς ἐνεργείας ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀλλοιωτικῆς δυνάμεώς ἐστι. τότε γὰρ ἐνεργεῖν ἐδείκνυτο κατὰ φύσιν ἁπάντων ἐπιπλεομένων, ὅταν ἐκείνη παύηται, ἀλλ' ἀναγκάζεταί ποτε πρὸ τῆς τελείας πέψεως ἀποτρίβεσθαι τὰ λυποῦντα, ὥσπερ ἐνίοτε συμπεπληρωμένης ἤδη τῆς πέψεως, ἔτι μέλλει καὶ βραδύνει δι' ἀρρωστίαν. ἄμφω δ' ἐστὶν αὐτὰ θεάσασθαι σαφῶς ἐπὶ τῆς γαστρός. ἐρεθισθεῖσα τε γὰρ, οὐχ ὑπομένει τὸν τῆς πέψεως χρόνον, ἀλλ' εὐθὺς ἐκκρίνει σὺν τῷ λυποῦντι καὶ τὸ χρηστὸν, ἤδη τε πεπεμμένον αὐτάρκως, ἐνίοτε βραδύνει δὲ καὶ μέλλει τὸ περιττὸν ἐκκρῖναι δι' ἀρρωστίαν. ἐν δὲ γε τῷ κατὰ φύσιν ἔχειν, ὁ τῆς παντελοῦς πέψεως καιρὸς, ὅρος ἐστὶν αὐτῇ τῆς περιττωμάτων ἀποκρίσεως, ὃν οὔτε προελάμβανεν, οὔτ' ἔμελλεν ἔτι παριόντος. ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς γαστρὸς, οὕτω κατ' ὅλον ἐδείκνυτο τὸ σῶμα δύναμις ὑπάρχειν ἐν ἑκάστῳ τῶν μορίων ἀποκριτικὴ τῶν ἀλλοτρίων, ἥτις οἶμαι καὶ τὰς κρίσεις ἐν τῶν νούσοις ἀπεργάζεται. καὶ διὰ τοῦτο ἀεὶ ἐστι κρίσις, ὅταν ἤδη πεπεμμένα τὰ κατὰ τὸ ζῶον ὑπάρχει πάντα. τὸ δὲ προεκκρίνεσθαι, καὶ γὰρ οὕτως ὀνομάζειν εἴωθεν Ἱπποκράτης, αὐτὸ μοχθηρὸν ἐστιν, ὁμοῦ γὰρ τοῖς λυποῦσιν ἐκκρίνεται τὰ χρηστὰ, καὶ γίνεται τοῦτο τῆς φύσεως ἐρεθισθείσης, ἤτοι πρός τινος τῶν ἔξωθεν, ἢ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τῷ σώματι ἐμπεριεχομένων. Eleganti igitur collatione oſtendit Gal. quomodo pondere irritata natura, aut alioqui viribus defecta, aut externa aliqua noxia labefacta-ta, maturã morborum ſolutionem occupat: in qua cùm adhuc omnia cruda ſunt, nihil momentaneum excernitur, ſed quodammodò temerè & ſine naturæ prouidentia. Quod προκρίνεσθαι dicitur, vt lib. περὶ χυμῶν, eodem ſenſu protulit τὸ προεκκρίνεσθαι καὶ προεκκρίνεσθαι, ad quæ omnia τὸ ἐγκαταλείπεσθαι ſequitur, quod τὰ μὴ τελέως, ἀλλ' ἐκ μέρους κενούμενα δηλοῖ, vt ſcribit Gal. Comm. 2. in lib. 6. epid.† Eſt quoque locus apud Hippocratem, lib. 1. epid. qui hunc totum explanat. ὠμὰ δὲ καὶ ἄπεπτα, καὶ ἐς κακὰς ἀποστάσιας τρεπόμενα, ἢ ἀκρισίας, ἢ πόνους, ἢ χρόνους, ἢ θανάτους, ἢ τῶν αὐτῶν ὑποστροφάς. ὑποστροφαὶ verò Hippocr. morborum reuerſiones, recidiuas, recurſus & recidentias ſignificant. Et celebria ſunt apud eundem ὑποστροφώδεα καὶ φιλυπόστροφα, vt ſignificet ea quæ morborum relapſus conuehunt. Porrò τὸ τῆς ἀκρισίας ὄνομα μέμνημαι δή που λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ διττῶς (vt inquit Galenus) ὡς ἤτοι μηδ' ὅλως ἐσομένης κρίσεως, ἢ μοχθηρῶς ἐσομένης. κατ' ἄμφω δὲ ταῦτα τὰ σημαινόμενα, τῇ ἀπεψίαις τῶν νοσημάτων, ἀκολουθοῦσιν αἱ ἀκρισίαι. Ακρισίαν igitur verti ſolutionẽ morborum malam aut propè nul-

D lam, vt vtrunq; ſignificatum includerem. *lib.3.de dieb.dec. †Sect.2.

τὰ μὴ σμικρά]In iudicatoriorum ſignorum diſciplina ſolenne eſt, ne quid modum excedat, aut etiam intra eum ſubſiſtat. Hoc enim ne naturam quidem alleuat, illud verò diſſoluit & omninò effœtam reddit. Quæ rurſus ab eorum ſignorum natura remota eſſe debent. Scribit igitur Hippocr.* ἐν τοῖσι μακροῖσι τὰ μικρὰ ἐπιφαινόμενα αἱμορρώδεα ὀλέθρια. Quæ ferè his quæ hoc loco ſcribuntur, reſpondent. Ex eodem ſunt genere quæ ab eodem ſcribuntur, τὰ ἐκ ῥινῶν λάβρα βίῃ ἀπολειφθέντα, ἔστιν ὅτε σπασμὸν ἐπικαλεῖται. Et οἷσιν ἐπὶ αἱμορραγίῃ λάβρῳ πυκνῇ μελαίνων συχνὴ διαχώρησις. Et οἷσιν αἱμορραγίαι πλείους, προϊόντος χρόνου, κοιλίαι πονηρεύονται. Quam ſententiam repetit aphoriſm. 27. lib. 4. Eodem modo paſſim στάξιν καὶ ἐπίσταξιν damnat Hippocr. Vtrunq; complexus eſt, his verbis lib. 1. epid.† ἐπὶ τουτέων ἀποστάσιες ἐγίγνοντο, ἢ μείζους, ὥστε ὑποφέρειν μὴ δύνασθαι, ἢ μείους, ὥστε μηδὲν ὠφελεῖν, ἀλλὰ ταχὺ παλινδρομέειν καὶ ξυνεπείγειν ἐπὶ τὸ κάκιον.

*In coac. præd. †Sect.2.

τὰ αὐτὰ ταῦτα μὴ γινόμενα]Verti, ſi quæ iudicatoriæ non fiunt, hoc eſt ſi eadem non fiant. τὰ αὐτὰ ταῦτα enim idem eſſe videtur quod

E κρίσιμα. Si igitur ſigna iudicatoria appareant, quæ tamen nullam iudicationem ſignificent & nihil decernant, difficilem morbi ſolutionem portendunt. Ac illud eſt τὰ κρίσιμα μὴ κρίνοντα, καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς κρισίμοις μηδὲν ὠφελοῦμενα, vt interpretatur Gal. in prorrh. Quod ſequitur τὰ ἐναντία δὲ σημαίνοντα, plurimum mihi faceſſit negotij. An referri videatur ad ea ſigna iudicatoria, quæ vt appareant, nedum iuuant: vt contrà, plurimum ſint lethalia, cùm peſſima coniuncta habeant ſymptomata, quæ ab Hippocr. in coac. & prorrh. damnantur his verbis, μεθ' αἱμορραγίαν μελάνων διόδος κακόν. Galenus enim quæ hîc dicuntur τὰ ἐναντία σημαίνοντα, more Hippocratico, πρὸς τοὐναντίον ῥέποντα vocat, & de his intelligit quæ cum peſſimis ſignis apparent. Videtur enim comment. 3. in prorrh. celebratiſſimam illam Hippocr. ſententiam (τὰ κρίσιμα) explicans, hunc locum innuere, quum ſcribit: κρίσιμα δὲ ἐνταῦθα διορίσασθαι ποτὲ θανατώδη, καὶ ποτὲ δύσκριτα. δέδεικται δὲ καὶ τοῦθ' ὑφ' Ἱπποκράτους αὐτοῦ. τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῖς κρισίμοις οὐδὲν ὠφελούμενα, δύσκριτα. τὰ δὲ καὶ πρὸς τοὐναντίον ῥέποντα θανατώδεα. μαρτυρεῖται δὲ τὰ πρὸς τοὐναντίον ῥέποντα ἐκ τῶν ἄλλων σημείων, ὥσπερ καὶ νῦν ἔγραψε τὰ κακοήθη διαχωρήματα. γίνοιτο δ' ἄλλως ἄν τινι εἰπεῖν ἕτερον πάθος κακόηθες, οἷον ἔμετος, ἢ οὖρα μοχθηρὰ, καθάπερ γε καὶ περίψυξις διακαθέρμαντος, ἢ ὅλου τοῦ σώματος, ἢ τῶν ἀκρωτηρίων μόνων. οὕτω δὲ καὶ δίψος διὰ βάθους καὶ καῦμα καὶ

F ἀχλὺς, καὶ διαφορία, καὶ ἀγρυπνία, καὶ τῶν ἄλλων τι τῶν μοχθηρῶν. Hîc enim damnantur ea ſigna iudicatoria quæ ſecum ſymptomata lethalia cõuehunt. Atq; ea τὰ πρὸς ἐναντίον ῥέποντα vocat τὰ μὴ κρίσιμα καὶ τἀναντία σημαίνοντα. Vt ſæpè Hippocr. contrariorum affectionem innuit per τὸ πρὸς ἐναντίον ῥέπειν. Atque ſic quidem hic locus vniuerſalioris illius prius explicatæ ſententiæ lumen eſſe videbitur. Mihi verò videtur Hippocrates, totam ſignorum cognitionem abſoluere, atque per τὰ ἐναντία σημαίνοντα, ea ſigna intelligere, quæ etſi eminẽt, ac iudicatoria videntur, nihil tamen promouent, ſed velut intrò recurrunt, vt in tumoribus & abſceſſibus infidis apparet. Contraria verò iudicatoriis ſignis ſignificant, quòd ne iudicationem quidem certam, ſed relapſum adferant: vt ne addam quòd contrario quodammodo feruntur impetu, quum eorum quæ morbos ſoluunt natura, ſit vt extrà erumpant & emineãt, natura morbi fomitem propellente & abigente. Iſta autem ſuo recurſu morbum fouent, & ſuo velut intrò impetu vires naturæ propè acciſas funditùs conficiunt, eamque ſuppeditant. Atque Galeno Comment. 1. in prorrh. ita damnantur, καὶ γὰρ ὅσα φύματα καὶ ἐξανθήματα πρὸς τὸ δέρμα τοῦ βάθους ἐξανθήσαντα παλινδρομεῖ χαλεπώτατα πάντων ἐστίν. Quod ſatis indicant hæc Hippocratis verba, οὐ μόνον ἢν παλινδρομέῃ,

G ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρχαίης φύσιος τὰ ἐναντία ῥέποντα. Quorum omnium mentem ſatis appoſitè expreſſiſſe mihi videor, quum dixi, ea priſcam naturam exuiſſe & depoſuiſſe, ac quodammodo in contraria vergere. Sic igitur comprehendemus, quæ ab Hippocrate ἀφανισθέντα καὶ παλινδρομοῦντα dicuntur, quemadmodum lib. 2. progn. dicit, ἢν δὲ ἀφανίζωνται καὶ παλινδρομέωσιν αἱ ἀποστάσιες. Eiuſdem ferè ſunt generis τὰ ἀσήμως καὶ ἀλόγως ῥαστωνήσαντα, ἀφανιζόμενα, καὶ τὰ μὴ κατὰ λόγον κουφίζοντα, καὶ ῥηΐζοντα καὶ καταπλαυθέντα. Quæ Hippocratici ſermonis maieſtatem redolent. De quibus aliâs dicemus.

παλινδρομέῃ]παλινδρομεῖν Hippocrati eſt intrò recurrere & velut originem repetere. Atque ita de humorum refluxu dicitur, & accommodatur abſceſſibus aut tumoribus, qui propter humorum receſſum, eumque quo intrò feruntur impetum, detumeſcunt & velut ſubſiſtunt. Id ita explicat Galenus, * ὡς τὰ πολλὰ δὲ τὸ ἀφανίζεσθαι τὰ τοιαῦτα εἴωθε συμβαίνειν. μεταρρεόντων τῶν ἐργαζομένων αὐτὰ χυμῶν, ἤτοι γε εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ὅθεν ὥρμησαν, ὅπερ ἰδίως ὁ Ἱπποκράτης ὀνομάζει παλινδρομεῖν, ἢ καὶ τινας ἄλλους ἐν τῷ βάθει τοῦ σώματος ὄντας.

*Comment.2.in progn

H ὥσπερ καὶ τῶν κακῶν] Hîc vniuerſalius quodammodo extulit quod prius ſingulariter. Damnat enim ea omnia, quæ in humorum tranſpoſitu in contraria tranſeunt, hoc eſt, intrò recurrunt. ῥοπὴ enim apud Hippocratem, eorum quæ aliquò ferri nata ſunt inclinationem, momentum & libramentũ ſignificat, humorumq; μεταστάσει præcipuè accommodatur. De quibus ſæpius effert πρὸς τἀναντία ῥέπειν, omnem in oppoſitione latitudinẽ intelligens. Damnãtur igitur tumores omnes & abſceſſus, qui iudicatorij quæ cum

Sectio I. huius libri.

extra erumpentes, intrò recedunt, non ſecus ac omnia φύματα (Sic enim vocant omnes tumores, qui foras educuntur & promi- A nent) quæ commutato quodammodo curſu, ſeſe in ſinum & intrò colligunt, ac veluti commutata velificatione remos inhibent. Ea verò his verbis accuſat Hipp. lib. 6. Epid. * φύματα ἔξω ἐξοιδέοντα, καὶ τὰ ἀπόξεα, καὶ τὰ κορυφώδεα, καὶ τὰ ὁμαλῶς ξυμπεπτωκότα, καὶ μὴ περίσκληρα, καὶ κατάρροπα, καὶ τὰ μὴ δίκρανα ἀμείνω. τὰ δ' ἐναντία κακά, καὶ ὅσῳ πλεῖστον ἐναντία κάκιστα. Idem lib. 1. Prognoſt. τὰ δὲ διαπυήματα, ὧδε χρὴ σκέπτεσθαι τὰ ἐντεῦθεν. ὁκόσα μὲν ἔξω ῥέπει, ἄριστά ἐστιν, μικρά τε ἐόντα καὶ ὡς μάλιστα ἐκκλίνοντα ἔξω, καὶ ἐς ὀξὺ ἀποκυρτούμενα, τὰ δὲ μεγάλα τε ἐόντα καὶ πλατέα, καὶ ἥκιστα ἐς ὀξὺ ἀποκυρτούμενα, κάκιστα. Atque hæc ita eſſe accipienda videtur indicare illud ὥσπερ, & ea quæ de communione cum mammis vtero, & cum teſtibus pectori, ſequuntur. fortè verò aliquis intelligat ſecludi ab Hippocrate, ea quæ οὐ κατ' ἴξιν, aut κατ' εὐθυωρίαν, ſed oppoſito quodam ductu feruntur, atque per τὰ ἐπὶ τἀναντία ῥέποντα ſignificari, velut dixit in Prorrh. τὰ ἀνάπαλιν αἱμορραγέοντα. Vbique enim Hippocrates, ἐν τῇ τῶν χυμῶν διαδοχῇ καὶ μεταστάσει, naturæ ductum & directionem probat, & κατ' ἴξιν vocat. Sic lib. 6. Epid. † κατ' ἴξιν καὶ πλευρέων οἰδήματα, καὶ συντάσιες ὑποχονδρίων, καὶ σπληνὸς ἐπάρσιες, καὶ ἐκ ῥινῶν ῥήξιες, καὶ ὦτα κατ' ἴξιν, τούτων τὰ πλεῖστα ταῦτα καὶ εἰς ὀφθαλμούς. Rurſus idem, τὸ πρὶν μὴν παρὰ πάντων, ἢ τὰ μὲν κάτωθεν ἄνω, οἷα τὰ παρὰ γνάθους, ἢ καὶ ὀφθαλμόν, ἢ καὶ οὖς. τὰ δ' αὖ ἄνωθεν κάτω οὐ κατ' ἴξιν. καί τοι καὶ τὰ συνάγχικὰ ἐρυθήματα, καὶ πλευρῶν οἰδήματα κατ' ἴξιν, ἢ καὶ τὰ κάτω τοῦ ἥπατος ἄνωθεν διαδιδόντα, ὡς ὅταν εἰς ὄρχιας καὶ κιρσούς. B *Sect. 1. †Sect. 2.

Θεωρεῖν δὲ οὕτω δεῖ] Certum quendam & ordinatum naturæ motum conſiderandum ſignificat in corporis inanitione & repletione, atque hypochondriorum tumoribus. Probatur enim is qui ordine quodam naturæ & ritè fit, neque ἐπὶ τἀναντία ῥέπει. Βρώματα verò πλήρωσιν intelligo, ex conſecutione quadam, vt per συμπτώσιας φλεβῶν, κενεαγγείην. Quæ eſt (vt loquitur Galenus) ἅπασα κένωσις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἐπειδὴ κενὰ τὰ ἀγγεῖα συμβαίνει γίνεσθαι κατὰ πάσας τὰς κενώσεις. Non enim aliter ſumit Hippocrat. quod dixit, * μηδὲ τὰς συμπτώσιας ἐς τὸ ἔσχατον ἄγειν. Quod igitur illic ſimpliciter συμπτώσιας extulit, hîc συμπτώσιας φλεβῶν vocat. † Celſus verò concidere dixit, quem hîc ſequuti ſumus. Malui autem cum præcedenti, quàm cum ſequenti coniungere, ſequutus noſtrorum codicum fidem, vt inanitionem & τὸ κενεαγγεῖν, quod eſt ἀσιτεῖν, intelligerem. Galenus etiam comm. 2. in lib. de rat. vict. ‘ κενεαγγείην ſignificare ſcribit, τὴν τῶν ἀγγείων κένωσιν, κυρίως τε καὶ πρώτως, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀσιτία, κενεαγγεία πολλάκις εἴρηται). Ad eorũ porrò qui in morbis fiunt abſceſſuum prædictionem, corporis repletionem aut inanitionem, plurimùm habere momenti, ſcribit Galenus lib. 3. de criſ. ex Hipp. prognoſtico. Cal. verò χωμάτων, non βρωμάτων, cur legerit non video. C *Aph. 3. lib. 1. †Cap. 6. lib. 3. ‘Lib. 3. de Ar.

ὄγκων ὑποχονδρίων] In omnibus noſtris codicibus impreſſis ὄγκοι legitur: ſed ex perpetuo veterum exemplarium conſenſu, ὄγκων repoſuimus, & id quod ſequitur, iunximus. Quod videntur etiã feciſſe interpretes. In his verò hypochondriorum tumoribus, manifeſtus eſt naturæ impetus, qui extrà fertur. Qui ſi intrò propendeat, damnandus eſt, dum ne qua alia ſequatur vacuatio.

ἀνάρροπίων] ἀναρροπίην καὶ καταρροπίην medico conſiderandam, ſcribit initio lib. περὶ χυμῶν. vbi eam, quæ ſurſum aut deorſum fit humorum lationem intelligit. Sæpè enim humores ſuopte impetu, aut naturæ impulſu, in partes incumbunt. Quorum μετάστασις & ductus videndus eſt, ſi natura duce, aut morbi impetu fiat. Hunc humorum tranſpoſitum ſimpliciter hîc intelligere poſſumus, atque ἀναρροπίων καὶ καταρροπίων per ſe legere. Interpretes ad præcedentia retuliſſe videntur, & tumorum qui in hypochondriis fiũt, inclinationem ſignificant. quia ſæpe has voces hypochondriis attribuit Hippocrates, ex quibus viſcerum inflammationes intelliguntur, vt lib. 6. Epid. * σπλῆνα κατάρροπον vocat, τὸν κάτω τὴν ῥοπὴν ἔχοντα, εἴτε ἐπὶ τῶν κατ' αὐτὸν ὄγκων ἐν τοῖς κάτω μέρεσι συνισταμένων, εἴθ' ὅταν εἰς αὐτὰ τὰ κάτω μόρια τοῦ σώματος ὠθεῖ τοὺς ἐν αὐτῷ μοχθηροὺς χυμούς, ὀνόμασε κατάρροπον σπλῆνα, vt inquit Galen. Ex his verò omnibus locis τὰ κατ' ἴξιν probari videntur. D *Sect. 2.

πολλὰ δὲ καὶ τῶν τοιούτων] Significat in naturæ motibus, quæ ſolutionem promouet, conſiderandas mutuas partium inter ſe affectiones, ex quibus dignoſcas, an qui excretiones prouocat impetus, naturali ductu fiat. Et quia ferè de abſceſſuum tumoribus & ſubſidentiis loquutus fuerat, quorum curſus facilè apparet: conſiderãdum etiam monet naturæ ductum in his, quæ non ita manifeſta ſunt: vt in abortionibus (quæ ſolutionem quandam præ ſe ferunt) mammarum extenuatio ſpectanda eſt, & in diuturnæ tuſſis ceſſatione, teſtium tumor. In his enim ſolutionum generibus, etſi impetus intrò ferri videatur: non eſt tamen contrarius, ſed naturalis. Tum quia hîc nulla habetur poſituræ & ſitus ratio, vt in cæteris abſceſſibus: tum quia ad eam quæ intrò fit inclinationem, vacuatio quædam ſequitur. Nulla igitur in his ſpectanda eſt contrarietas, cùm ea ex mutua inter ſe affectione & conſenſione fiant potius & humorum prolapſu, quàm ex partium ſitu. Illud igitur οὐδὲ γὰρ ἐναντίον nullam hîc apparere contrarietatem ſi- E gnificat, quæ ex partium collocatione & habitu inter ſe pendeat: vt neque hîc τὸ κατ' ἴξιν, eandem ob cauſam ſpectari poteſt, quod ferè ſpectatur in his quæ è regione & directo poſita ſunt. Quæ omnia etſi facilè in ſuperius enumeratis apparẽt, in his tamen nullo modo quęrenda ſunt. Eam verò quæ fit κατ' ἴξιν naturæ directionem ſpectari in his, vt nec in aliis quibuſdam debere, ſcribit Galenus lib. 6. Epid. * ἐπί τινων μὲν οὐδὲ δυνατὸν γνῶναι τὸ κατ' ἴξιν, ὡς ὅτι κιρσοὶ μανίαν ἰάσαντο, κατ' ἴξιν γινομένης τῆς ἀποστάσεως. οὐ γὰρ ἔστι διακρῖναι πότερον ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ ἐγκεφάλου τῆς διαθέσεως γενομένης ἐμάνη, ἢ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς. ὥσπερ οὐδ' αἱ βηχῶν χρονίως ἄνευ πλευρᾶς ἀλγήματος ἀπόστασις εἰς ὄρχιν γίνεται. καὶ ἴσως καὶ ἐπὶ τούτων διαφυλάττεται τὸ κατ' ἴξιν, εἰ καὶ μὴ γινώσκομεν ἡμεῖς βεβαίως ὁπότερον μέρος τοῦ πνεύμονος, ἢ τοῦ ἐγκεφάλου πέπονθε. ἀλλὰ καὶ μελαγχολίαν αἱμορροῒς ἰᾶσθαι πολλάκις, οὐδ' ἐνταῦθα γινωσκόντων ἡμῶν τὸ κατ' ἴξιν. ὅτι δὲ καὶ διὰ μήτρας αἵματος κένωσις δαψιλὴς πολλὰ τῶν νοσημάτων ἰᾶται, πρόδηλον ἀλλ' οὐδ' ἐνταῦθα δυνατὸν γνῶναι πότερον διὰ τῶν τῆς δεξιᾶς μήτρας φλεβῶν ἡ ἔκκρισις, ἢ διὰ τῶν τῆς ἀριστερᾶς, ἢ δι' ἀμφοτέρων ἐγένετο, ταύτῃ μὲν οὖν διαδιάγνωστον ἢ ἄγνωστον ἔχει τὸ κατ' ἴξιν. In his igitur non ſpectatur directio, ac ne contrarietas quidem. Atque profectò ex hoc loco ſatis apparet quod ſuperius dixit, τὰ ἐπὶ τἀναντία ῥέποντα, intelligi de his quæ in contraria ferebantur, velut τὰ ἀνάπαλιν καὶ οὐ κατ' ἴξιν. *Comm. 2. F

ἀποφθειρουσέων] ἀποφθορὰν καὶ διαφθορὰν, abortum vocat Hippocrates, & ἀποφθείρειν καὶ διαφθείρειν, de fœturæ corruptione effert, quod ἐκτιτρώσκειν aliàs dicit. Attici autem, ἀμβλώσκειν. Eſt igitur ἀποφθορὰ ἄμβλωσις, vt inquit [1] Galenus, & quod lib. περὶ γυναικείων, φθορίον vocat Hippocrates. His verò quæ abortiones paſſuræ ſunt, mammas extenuari ſcribit Hippocrates lib. aph. 5. [2] ὁκόσαι διαφθείρειν μέλλουσι τὰ ἔμβρυα, ταύτῃσιν οἱ τιτθοὶ ἰσχνοὶ γίνονται. Hîc verò προσισχναίνεσθαι dicit, quod in Aphoriſmis ἰσχνοὺς γίνεσθαι. Celſus verò lib. 2. [3] emacreſcere vertit. Quæ omnia de mammarum extenuatione, gracilitate & ſubſidentia intelligenda ſunt, vt ſatis indicat lib. 1. γυναικείων. ἤσιν ἐν γαστρὶ ἐχούσῃσι περὶ τὸν ἕβδομον ἢ ὄγδοον μῆνα, ἐξαπίνης τὸ πλήρωμα τῶν μαζῶν καὶ τῆς γαστρὸς συμπίπτῃ, καὶ οἱ μαζοὶ ἐξισχνοῦνται, καὶ τὸ γάλα οὐ φαίνεται, φαίαι τὸ παιδίον ἢ τεθνηκός ἐστι, ἢ ζώειν τε καὶ ἐστὶ ἠπεδανόν. Quod enim hîc προσισχναίνεσθαι τιτθοὺς, illic τὸ πλήρωμα τῶν κακῶν συμπίπτειν καὶ τοὺς μαζοὺς ἐξισχνοῦσθαι dixit. ἰσχνὸν verò de extenuatione & gracilitate ſemper effert [4] Hippocr. vt φάρυγγα ἰσχνήν, vocat fauces, in quibus nullus apparet tumor, ſed graciles: & vt in aph. 34. lib. 4. explicat, οἰδήματος μὴ ἐόντος ἐν τῇ φάρυγγι. Non abſimili admodum ſignificatione ἰσχνόφωνον & ἰσχνοφωνίην, de vocis imbecillitate poſtea ſcribet. Sic aph. 25. lib. 5. [5] τὸ ψυχρὸν πολλὸν καταχεόμενον ῥηΐζειν τε καὶ ἰσχναίνειν ὀδύνην ſcribit, quod eſt alleuare & minuere. Frigida enim affuſa humorum affluxum cohibet, & hac ratione corpora extenuat, vnde & dolorẽ ſoluit, quia eius cauſam abigit, vt inquit Galenus. An verò abortum ſemper præcedat mammarum gracilitas, eleganter diſſerit Galen. libr. 5. aphor. 53. G

[1] *Lib. 6. epid. comm. 1.* [2] *Aph. 53. & Aph. 37. & 38.* [3] *Cap. 8.* [4] *In prorrh. & coac.* [5] *Sect. 5.*

οὐδὲ βῆχες χρόνιαι] Aliud genus ſolutionis adfertur, in quo partium inter ſe communio, q̃ poſitus potius ſpectanda eſt. In diuturnis enim tuſſibus teſtiũ tumor ſolutionem indicat, & teſtibus intumeſcentibus ſæpè tuſſes ſuccedunt. Tanta eſt genitalium partium cum ſpiritalibus conſenſio. Quod poſtea his verbis indicabit: ἰσχνοφωνίην κιρσὸς λύει, ἐς τὸν ἀριστερὸν καὶ δεξιὸν ὄρχιν. ἄνευ τούτου θατέρου, οὐχ οἷόν τε λύεσθαι. Et rurſus, [1] οἷσι βὴξ ξηρή, οὐ λύεται, ἣν μὴ ὀδύνη ἰσχυρὴ ἐς τὰ ἰσχία, ἢ ἐς τὰ σκέλεα, ἢ ἐς τὸν ὄρχιν. Sic lib. 1. Epid. [2] πολλοῖσι δὲ βῆχες ξηραί, βήσσουσι καὶ οὐδὲν ἀνάγουσι, καὶ φωναὶ βραγχώδεες οὐ μετὰ πολύ. τοῖσι δὲ καὶ μετὰ χρόνον φλεγμοναὶ μετ' ὀδύνης εἰς ὄρχιν ἐπιρρόρρωται, τοῖσι δὲ ἐς ἀμφοτέρους. Et lib. 4. ep. βήσσουσι ξηρὰ οἱ τοὺς ὄρχιας, καὶ ἐκ τῶν βηχέων ἐς ὄρχιν λύεται φλεβοτομηθέντα, καὶ φλεγμαίνοντες βήσσουσιν. οἱ ἐν τοῖς ἐπὶ βουβῶσι πυρετοῖς ἐπιβήσσουσι. Idem paulò pòſt hoc in libro, abſceſſum ex tuſſi in teſtibus firmari ſcribit, καὶ ἐς ὄρχιας, ἔστι δ' ὅτε ἐκ βηχέων, καὶ ὄρχις αὐτὸς ἐφ' ἑωυτοῦ. Idem quoq; ſub- H indicant hæc Hippocratis verba, lib. περὶ χυμῶν. καὶ ἐν τοῖσι πνιγμοῖσι, καὶ βηξί, τὰ πρὸς ὄρχιν. Galenus verò multis in locis huius communionis meminit, præcipuè verò lib. 1. Epid. his verbis: τῆς καταινεχθέντος ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐς τὸν πνεύμονα, μέρος τι κατὰ τὴν κοινωνίαν τῶν ὀργάνων εἰς τοὺς ὄρχις ἀφίκετο. λέλεκται δ' αὐτοῦ περὶ τῆς κοινωνίας τῶν γεννητικῶν μορίων πρὸς τὰ κατὰ θώρακα, δι' ἑτέρων γραμμάτων, Meminit etiam lib. 3. & 6. epid. [3] Quibus in locis e-

A locis eleganter conſenſionis partium inter ſe rationem aperit. Quæ quia plurimùm ad noſtrum inſtitutum faciũt, adſcribere non piget. κοινωνίαι λέγονται τὰς κοινωνίας γίνεσθαι τριχῶς, ἢ διὰ γειτνίασιν, ἢ διὰ τὸ κατὰ γένος, ἢ ἔργον οἰκειότητα. κατὰ γένος μὲν, ὅταν τὸ νευρῶδες τῷ νευρώδει, καὶ τὸ φλεβῶδες τῷ φλεβώδει, καὶ τὸ ἀρτηριῶδες τῷ ἀρτηριώδει συμπάσχῃ. κατ' ἔργον δ' ὅταν οἱ τιτθοί τε καὶ ὁ θώραξ τοῖς γεννητικοῖς μορίοις. Porrò hũc locum aliter videtur legiſſe Cornarius. [4] Vult enim tuſſim in teſtium tumores deſinere, & contrà, teſtium tumores ſuborta tuſſi ceſſare. Quod etiã videtur ſequutus Medicinæ noſtræ lumen Fuchſius ſuis in librum 6. Epid. commentariis. Quæ etſi vera ſunt, vt ex libro 4. Epid. apparet, hanc tamen lectionem ſic immutaſſe videtur. οὐδὲ βῆχες χρόνιαι, ὅτι ὄρχιος οἰδήσαντος παύονται, καὶ ὄρχις οἰδήσας ἀπὸ βηχέων. Contra tamen Galeni fidem, vt poſtea dicemus. Cæterò videndum eſt teſtium tumores, non niſi in diuturnis & ſiccis tuſſibus apparere, vt ex prius adductis locis coniicere licet, & ex hoc Galeni loco, qui lib. 6. epid. ſcribitur, [5] ὥσπερ οὐδ' αἱ βηχῶν χρονίως ἄνευ πλευρᾶς ἀλγήματος ἀπόστασις εἰς ὄρχιν γίνεται. Sic & Prorrhetico ſecundo, tuſſi diuturnæ teſtium tumorem adſcribit Hipp. in morbi comitialis depulſione. οἷσι δὲ τῶν παιδίων ἐξαπίνης οἱ ὀφθαλμοὶ διεστράφησαν, ἢ μεῖζόν τι κακὸν ἔπαθον, ἢ φύματα ὑπὸ τὸν αὐχένα ἔφυ, ἢ ἰσχνοφωνότεροι ἐγένοντο, ἢ βῆχες ξη- B ραὶ χρόνιοι προσέχοισιν, ἢ ἐς τὴν γαστέρα μείζοσι γινομένοισιν ὀδύνη φοιτᾷ, καὶ οὐκ ἐκπυέουσι), ἢ ἐν τοῖσι πλευροῖσι διαστρέμματα ἔχουσιν, ἢ φλέβας παχέας περὶ τὴν γαστέρα κιρσώδεας, ἢ ἐπίπλοον καταβαίνῃ, ἢ ὄρχις μέγας γένηται, ἢ χεὶρ λεπτὴ καὶ ἀκρατής, ἢ πούς, ἢ κνήμη ξύμπασα ἐχωλώθη. ἄτερ προφάσιος ἄλλης, τούτοισιν πᾶσιν εἰδέναι ὅτι ἡ νοῦσος προεγένετο, περὶ τούτων ἁπάντων. Quo fit vt illud βῆχες χρόνιαι, ſimul iunxerim, & illud οὐδὲ, non ad id quod ſequitur, ſed ad præcedens retulerim: vt ſit ſenſus, οὐδὲ ἐναντίον ἐστὶν εἰ βῆχες χρόνιαι ὄρχιος οἰδήσαντος παύονται. Cæterùm quemadmodum in tuſſi abſceſſus fit ad teſtes: ita & in femur & coxendicem concreſcere probant, quæ ſuperius ex Hip. adduximus. Vt etiam lib. 4. epid. in tuſſi tubercula ad aures ſuborta & ſuppurationem in humero ſcribit. [1] *Sect. 5.* [2] *Sect. 1.*

[3] *Comm. 1. & Com. in ægr. 2. post ſta. peſt. Com. 2. & 4.* [4] *Et Caluus.* [5] *Com. 2.*

ὄρχις οἰδήσας ἀπὸ βηχέων] Iſta vertimus, vt communionem eſſe ſemini genitali & voci cum pectore & mammis, indicaremus. Cuius lectionis nos admonuit Gal. in lib. 6. epid. hunc locum adducens: [6] legit enim, ὄρχις γοῦν οἰδήσας ἀπὸ βηχέων, ὑπόμνημα κοινωνίας, στήθεσι, μαζοῖς, γονῆς, φωνῆς. Vocis autẽ cum pectore affectio manifeſta eſt, cùm huius totus thorax conceptaculũ ſit & officina. Mam- C marum autem tumor vocis mutationem ſequitur, dum in pubertatem fit tranſitus, & ſemen quodammodo pullulat, quod τραγίζειν dixit Hippocr. [7] Tunc enim vocis aſperitas ſubnaſcitur, diductis omnibus à copioſiore calore vaſis, & mammarum tumor, naturalium lanugo, & menſtruorum defluxus apparet. Ac velut ſeminis originem teſtatur vocis aſperitas, ita & mammarum tumor & totius thoracis dilatatio, opificem illum ſeminis genitalis calorem indicat. Atque haud ſcio an hîc γονή, pro vtero ſumi poſſit, vt aliquando apud Hipp. vt id referatur ad ea, quæ de abortientibus dixit. Quemadmodum lib. περὶ ἄρθρ. γονὰς τὰ γεννητὰ μόρια, vocat. Et Pollux, τὴν μήτραν γονήν, ab Hipp. [8] vocari ſcribit. Quibus verbis communionem mammarum cum vtero ſubindicaret, quæ tam eſt per ſe manifeſta, vt demonſtratione non egeat. Quæ tamen ex lib. 5. Aph. deſumi poterit. Senſus igitur erit partium affectiones inter ſe conſiderandas: vt in tuſſi, teſtium tumor cum ſpiritalibus inſtrumentis, eorum affectionis admonet, atque ex ea conſenſione mutua, cæterarum partiũ affectio ſubintelligi poteſt. Porrò hîc mihi ſenſus geminus magis videtur, quàm ſi iſtarum omnium partium communionem inter ſe in tuſſi exiſtere intelligamus, quod poſtea ſcribat Hipp. [9] ἰσχνοφωνίην κιρσὸς λύει, ἐς τὸν ἀριστερὸν καὶ δεξιὸν ὄρχιν. Vnde & vocis & ſeminis genitalis commutationẽ ſuſpicari poſſis. D [6] *Com. 4.* [7] *Lib. 6. epid.* [8] *Lib. 2.* [9] *Sect. 5.*

Ἀποστάσιες ἢ διὰ φλεβῶν, ἢ δι' ὀστέων, ἢ νεύρων, ἢ δέρματος, ἢ ἐκτροπέων ἑτέρων. χρησταὶ δὲ αἱ κάτω τῆς νόσου, οἷον κιρσοί, ὀσφύος βάρεα ἐκ τῶν ἄνω. ἄριστα δὲ μάλιστα, αἱ κάτω, καὶ αἱ κατωτάτω, κοιλίης, καὶ προσωτάτω ἀπὸ τῆς νόσου, καὶ αἱ καθ' ἔκρουν. οἷον αἷμα ἐκ ῥινέων, πύον ἐξ ὠτός, πτύαλον, E οὖρον, καθ' ἔκρουν. οἷσι μὴ ταῦτα ἀποστάσιες, οἷον ὀδόντες, ὀφθαλμοί, ῥίς, ἱδρώς. ἀτὰρ καὶ τὰ ὑπὸ δέρμα ἀφιστάμενα ἐς τὸ ἔξω φύματα, οἷον τάγγαι, καὶ τὰ ἐκπυοῦντα, ἢ ἕλκος, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξανθήματα, ἢ λεπροί, καὶ μαδήσιες τριχῶν, ἀλφοί, λέπραι, ἢ τὰ τοιαῦτα ὅσα ἀποστάσιες μὲν εἰσιν ἀθρόως ῥέουσαι, καὶ μὴ ἡμιρρόπως, καὶ ὅσα ἄλλα εἴρηται. καὶ ἢν μὴ ἀναξίως τῆς περιβολῆς τῆς νόσου. οἷον τῇ Τημένεω ἀδελφιδῇ F ἐκ νόσου ἰσχυρῆς, ἐς δάκτυλον ἀπεστήριξεν, οὐχ ἱκανὸν δὲ δέξασθαι τὴν νοῦσον, ἐπαλινδρόμησεν, ἀπέθανεν.

Quæ abſcedere nata ſunt, ea per venas, oſſa, neruos, cutim, aut alia huiuſmodi diuerticula abſcedũnt, bonaq; ſunt, ſi infra morbum fiant. Qualia ſunt varices & lumborum grauitates, ſi ex ſuperioribus partibus ad infernas demittantur. Præſertim verò optima ſunt, quæ ad inferna & infra vẽtrem maximè & quàm remotiſſimè à morbo abſcedunt, ac ea quæ per emiſſaria quædam effluunt, aut per emiſſionẽ fiunt, quemadmodum ſanguis ex naribus, aut pus ex aure, ſputum & vrina per emiſſionẽ effluunt. Quibuſdam non eodem modo abſcedit, velut dentes, oculi, naſus, & ſudor. Quinetiam quæ in cutem abſcedunt, foras erumpentia tubercula, velut putreſcentes & purulenti quidam tumores, aut vlcus, aut reliquæ huiuſce generis in cute efflореſcentes puſtulę, deſquamatio, glabratio & capillorum defluuium, vitiligines, ſcabies, aliaq; huiuſcemodi, quæ confectò & repentino quodam confluxu, non autem dimidiato & ſemirepentè abſcedunt, & quæcunque alia dicta ſunt, etſi non indignè morbi excretioni reſpondeant. Quemadmodum Temenei nepti, ex valido morbo quiddam in digitum firmatum eſt, qui cùm morbo ſuſcipiendo non eſſet ex interno recurſu obiit.

ἀποστάσιες] Solutionis morborum cognitionem perſequitur Hippocrates. Soluuntur enim morbi excretione (quam ἀπόστασιν κατ' ἔκκρισιν, ἢ κατ' ἔκροον, ἢ κατ' ἔκρουν vocat) aut aliò verſa materia & ſuo pondere in aliquam partem firmata & decumbente, non autem excreta, & ἀπόστασις κατ' ἀπόθεσιν dicitur. Atque hæc duo ſunt celeberrima apud Hippocratem abſceſſuum genera. Quanquam hoc G nomen accommodat, μεταστάσει ἐξ ἑτέρου νοσήματος εἰς ἕτερον, quum morbi vnius, in alterum fit tranſitus, quæ & ſolutionis morborum vna ſpecies eſt, dum ſcribit libro 1. Epid. [10] ἔστι δ' οἷσιν ἐκ ὀλίγοισιν ἐξ ἄλλων πυρετῶν, καὶ νοσημάτων, ἀποστάσιες εἰς τεταρταίους ἐγίνοντο. Sic ferè quicquid morbum humorum quadam tranſmiſſione & tranſpoſitione ſoluit, [10] Hippocrati ἀπόστασις dicitur: ne id quidem per ſe, ſed ferè appoſito excretionis genere. Sic lib. 1. Epid. ἀποστάσιες νεφριτικαὶ καὶ στραγγουριώδεες. & paſſim, ἀπόστασις εἰς στραγγουρίαν, καὶ ἀπόστασις εἰς αἱμορραγίαν. Et lib. 3. Epid. [11] ἀποστάσιας εἰς ἐμπυήματα συμπίπτειν ſcribit, Eorum igitur quæ abſcedunt διάγνωσιν propoſiturus Hippocrates, primùm ductus & vias ad quas ferantur, edocet: deinde, ex locorum & partium poſitura diſtinguit, & dignatione quodammodo, aut accuſatione afficit. Tandem verò duobus quibuſdam quaſi ſummis generibus complectitur, vt in ea quæ κατ' ἔκροον, ἢ κατ' ἀπόθεσιν fiant, diuidat. Atque ex eorum affectionibus totam indicatoriorum ſignorum diſciplinam abſoluit. Porrò non eſt locus alius apud Hippocr. inſignior, aut qui peræquè ſignorum & abſceſſuum celebratam cognitionem referat, vt hîc eorum omnium amplam profeſſionem confeciſſe videatur. Quò magis noſtras vices dolemus, qui edaci temporum intemperie, in tanto Medici- H næ auctoramento, Galeni opes & donatiuum votis tantum ſuſcipere cogimur. [12] *Sect. 2.*

[10] *Sect. 2. & 3.* [11] *In ſta. peſt.*

ἢ ἐκτροπέων] ἐκτροπὴ hîc non aliud ſignificat q̃ quod in vniuerſaliori paulò pòſt ſententia ἔκροον vocat. Cuniculos enim humorum & ductus excipiẽs, alia quædã diuortia & ſubterfugia ſubeſſe ſcribit, per quæ ſubeant & ſeſe velut inſinuẽt. Hæc aũt poſtea aperit.

ἐκτροπὰς igitur diuortia verti, Hippocratis τρόπον imitatus, cuius in dictionibus facundiam miro quodam modo suspicio. Diuerticu- A
la enim intelligo, deflexiones, digressiones, commutationes, decessiones, cùm veluti à populari via humores decedunt, & onus suum per abditos quosdam secessus deponunt. Quòd autem in omnibus codicibus ἢ πόνων legitur, expunxi, nostrorum codicum fidem & consensum secutus, & Cornarij authoritatem, qui ne id quidem legisse visus est. vt ne addam quòd τόνοι ab Hippocrate neruorum nomine comprehenduntur lib. περὶ ἄρθρων. cùm scribit, οὐδ᾽ αὖ τόνους οὐδεμιῇ μηχανῇ δεῖ ὑβρίσαι. Et cùm neruos qui glandulis sub axilla vicini sunt ἐπικαιροτάτους τόνους vocat. Sic Galenus lib. περὶ ἄρθρ.[1] τόνους τὰ προαιρετὰ νεῦρα appellat. Atque vt maiorem fidem faciam, adscribam Galeni verba ex Comment. 1. in lib. περὶ ἄρθρ. ὑποκεῖσθαι τῇ ὑπὸ τῇ μασχάλῃ φησὶ τόνους ἐπικαίρους οὕτως ὀνομάζων τὰ νεῦρα. γελοίως οὖν ἔνιοι τῶν νεωτέρων ἰατρῶν οἴονται τόνους ταύτης ἐκεῖνα τὰ νεῦρα μόνον προσαγορεύειν νῦν, ὅσα κατὰ τὴν συζυγίαν ἐξ ἐγκεφάλου πέφυκεν. ἐπειδὴ κατὰ τὸ βιβλίον τῶν ἐπιδημιῶν ἔφη. δύο δὲ τόνοι ἀπ᾽ ἐγκεφάλου παρὰ τὸ ὀστέον τοῦ μεγάλου σπονδύλου, καὶ τὰ τούτων ἐφεξῆς. τὰ γὰρ ἐπὶ χεῖρας φερόμενα, πρὸς ἁπάντων ὁμολογεῖται ἀνατομικῶν, ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν τράχηλον φύεσθαι νωτιαίου, καθ᾽ ἃ μέρει πλησιάζει τῷ θώρακι, καὶ ὡς φαίνεται ταῦτα προσαγορεύων τόνους ἐν τε τῇ νῦν εἰρημένῃ ῥήσει, καὶ μετ᾽ αὐτὴν πάλιν ἐφεξῆς δίς. καὶ κατωτέρω δὲ πάλιν ἐν τοῖς περὶ τῆς ῥάχεως λόγοις τόνους ὀνομάζει τὰ νεῦρα. Cùm igitur τόνοι neruorum appellatio- B
ne contineantur, non necesse fuit eos in parte exprimi, qui in vniuersum positi fuerant. Sic aliquando Hippocrates τόνοι simpliciter dicuntur, aliquando verò generis notionem addit, vt τόνους νευρώδεας διατεινέας vocat lib. περὶ ἄρθρ. οὓς ἰσχυροὺς ἀνόμασε. Idem verò συνδέσμους νεῦρα vocat, vt patet ex lib. de fract. & comment. 3. in librum eundem scribit Galenus: aliquando verò συνδεσμώδεα νεῦρα. Reliquum verò genus naturæ simplicis & exanguis τένοντα vocat Hippocrat. anatomici ἀπονεύρωσιν. Atq; vt primam originem & commixtionem indicet νευρώδεας τένοντας vocat lib. περὶ ἄρθρ. ὅτι κεκρασμένην ἔχουσι τὴν οὐσίαν ἐκ συνδέσμων καὶ νεύρων, vt scribit Galenus.[2] Atq; hinc fortè occasionem sumpserunt antiqui, vt tria huius primæ naturę genera neruos vocarent, vt scribit Galen. lib. 6. epid.[3] quod plurimùm facit ad totius huiusce loci confirmationem. τρία ἐστὶ γένη σωμάτων ὁμοιομερῶν ἐν τοῖς ζώοις ἀναίμων καὶ ἀκοιλίων φαινόμενα. τὰ μὲν ἐξ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου, τὰ δὲ ἐκ μυῶν φυόμενα. ὀνομάζεται δὲ ὑπὸ μὲν Ἱπποκράτους τὸ μὲν πρῶτον αὐτῶν εἰρημένων σύνδεσμος, τὸ δὲ δεύτερον, νεῦρόν τε καὶ τόνος, τὸ δὲ τρίτον, τένων. ἔνιοι δὲ νεῦρα πάντα καλέσαντες διὰ τὴν ἔξωθεν ὁμοιότητα, τὸ μὲν πρῶτον αὐτῶν γένος συνδετικὸν εἶναί φασι, τὸ δὲ δεύτερον, αἰσθητικόν τε καὶ προαιρετικόν. τὸ δὲ τρίτον ἀπονεύρωσιν ὀνομάζουσιν. Eadem quoq; iisdem pene verbis confirmat Gal. lib. 1. de placitis Hippocratis, & Platon.[4] Potui ista C
confirmare ex libris Gal. anatomicis: Malui tamen huc adducere, quæ à Galeno in Commentariis suis in Hippocratem scribuntur, quòd propius quodammodo occasionem vrgeant & originem suam redoleant, alibi pluribus ista cõfirmaturi. Cæterùm malui eam dictionem expungere, quàm per τόνους τένοντας intelligere.

[1] Comm. 3. [2] Comment. 3. in lib. de frac. [3] Comment. 1. [4] Cap. 6.

ἢ δι᾽ ὀστέων] Ossa ipsa abscedere indicat satis ἀπόστασις ὀστέων celebrata Hippocr. lib. περὶ ἀγμῶν, & illic expressa abscedentium ossium signa. In annuis enim & diuturnioribus vlceribus, ossa ipsa abscedere scribit Hippocrates. In hæc autem omnia hîc enumerata corpora abscessum cadere videt is, qui ἀφεστῶτα σώματα dictà Gal. nouit, quæ vnionis dissolutioni quodammodo sunt obnoxia. Scribit enim Galenus: εἰς τὸ κατ᾽ ἰητρεῖον. ἐν τῷ νῦν εἰρημένῳ λόγῳ περὶ καταγμάτων ποιεῖ τὴν διδασκαλίαν ὑποπεπτωκότων πάθει γενικῷ τῇ λύσει τῆς συνεχείας. οὕτως γὰρ ἐγὼ προσαγορεύειν εἴωθα τὸ γένος τοῦ πάθους, ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἀφεστῶτα καλεῖ τὰ σώματα τὰ οὕτω πεπονθότα, ὥστε καὶ τὸ πάθος αὐτῶν ἀπόστασις εἰκότως ὀνομασθήσεται. (καὶ γένος) ἕν τι εἶδος τοῦ γένους τῶν παθῶν, ὃ καλοῦσιν ἰδίως ἀπόστασίν τε καὶ ἀπόστημα. Hunc verò locum subindicare videtur Galenus D
Comm. ad aph. 54. lib. 7. cùm scribit, κάλλιον οὖν σκοπεῖν εἰ δυνατόν ἐστιν ὃ λέγει, γινωσκόντων ἡμῶν ὡς ἀεὶ ταῖς ὕλαις ὁδὸν εὑρίσκειν οἴεται τὴν φύσιν ὁ Ἱπποκράτης, ὅταν ἐρρωμένη τυγχάνει, κἂν ὅτι μάλιστα παχεῖαι, πῶς εἰσὶ, καὶ διὰ λεπτῶν ὁδοιπορεῖ πόρων, ὅπου γε καὶ δι᾽ ὀστῶν ἀποστάσεις γίνεσθαί φησιν. Cùm verò abscessus ferè in articulos decumbant, vt scribit Gal. Comm. 2. in Progn. non absque ratione per ossa abscedunt. Istumque locum ea ratione subindicare videtur Gal. Comm. 2. in prognost. cùm scribit: ὅτι δ᾽ εἰς ἄρθρα μάλιστα τὰς ἀποστάσεις γίνεσθαι συμβέβηκεν. ὅπερ κἂν ταῖς ἐπιδημίαις ἔγραψεν ἐδήλωσε κἀνταῦθα, κατὰ τὸ πάρεργον εἰπών, κίνδυνος γενέσθαι χωλὸν τὸ ἄρθρον.

οἷον κιρσοί] Hæc sunt διαδοχῆς μεταβολῆς humorum morbos committentium exempla. Horum enim σκέψεις maximè videndas scribit lib. 6. epid.[1] Qua dictione vtitur αἰτίη τῆς ἀποσκήψιος καὶ μεταστάσεως χυμῶν. Inquit igitur Hippocrat. ἄλλοτε ποτε, ποῖοι δεξάμενοι ἢ πόνῳ, ἢ βάρει, ἢ ἄλλῳ τινὶ ῥύονται ἢ ἄλλοισιν αἱ κοινωνίαι. Quibus verbis decubitus humoris causas inuestigandas censet, quod etiam repetit lib. περὶ χυμῶν.[2] Varices igitur, insaniæ solutionem portendunt, ex secessu & transpositu materiæ morbi ad infernas & remotissimas vias, repurgamentis destinatas. Quas vt in abscessuum genere, quod ad inferna repens plurimùm probatur, inspiciendas etiam censet E
lib. 6. epid. ἢ καὶ τὰ κάτω τοῦ ἥπατος ἄνωθεν διαδιδόντα, οἷον ὅταν εἰς ὄρχιας καὶ κιρσούς. Quæ decubitus ratio in cæteris quoque abscessibus non temerè prouideri debet. Est autem κιρσός, vt cum Galeno loquar, ἀνεύρεσις τῶν φλεβῶν τῶν ἐν τοῖς μηροῖς καὶ σκέλεσιν, ἀπὸ πάχεος καὶ μελαγχολικοῦ γενόμενος αἵματος. Quò fit, vt non tantùm melancholici affectus sit soboles varix, sed & crudorum & crassiorum etiam humorum repurgamentum. Scribit enim Gal. in lib.[4] περὶ ἄρθρ. παχὺ πάντως ἐν τοῖς κιρσοῖς ἐστι τὸ αἷμα, μελαγχολικῶν δ᾽ ἐστὶ πλειστάκις τὸ πάθος. ἔστι δ᾽ ὅτε ἑτέρων ὠμῶν καὶ παχέων χυμῶν. Porrò vertebratorum orbiculatim ossium ad lumbos (vt cum Plinio loquar) κυφώματα, varices soluunt humoris quadam aliorsum transfusione. Quod indicat Hippocrates lib. περὶ ἄρθρ. his verbis: τῶν δὲ κατωτέρω μεθεξίστερα λύουσι κιρσοὶ γενόμενοι ἐν τοῖσι σκέλεσι, μᾶλλον δὲ τοῖσιν ἐγγινόμενοι κιρσοὶ ἐν τῇ κατ᾽ ἰγνύην φλεβί. οἷσι δ᾽ ἄν τι κύφωμα ἢ λύουσι, ἐγγίνονται δὲ καὶ ἐν τῇ κατὰ βουβῶνα.

[1] Sect. 4. [2] Aph. 21. lib. 6. [3] Sect. 2. [4] initio comm. 3.

ὀσφύος βαρέα] Hoc aliud est exemplum transmissi ad inferiores partes humoris. In lumbos enim sæpissimè tanquam in sentinam corporis exonerata natura & onere leuata, illinc per insignes meatus longissimè à se morbum propellit. Lumbis enim magna illa F
vena assidet, quæ in crura propagines mittit, per quæ purgamenta conuehuntur. Quæ causa est, vt lumbis crassiorum & viscidorum humorum colluuione affectis, varices in inguinibus & poplite appareant. Quod me mouit, vt non omninò suspectam existimarem lectionem, si quis hæc inter se coniungat, οἷον κιρσοὶ ὀσφύος βαρέα ἐκ τῶν ἄνω. Vt sensus sit: Varices quæ lumborum grauitates leuant, & in partibus inferioribus apparent, transmissa ex superioribus locis materia, ex eorum esse genere, quæ infra morbi fomitem abscedant, atque ideò valdè probari. Quòd verò varices oriantur effuso ex lumbis in crura humorum lentore, crassitudine & cruditate, ita probat Galenus comment. 3. in lib. περὶ ἄρθρ. ἡ κατ᾽ ὀσφὺν φλὲψ εὐρυτάτη τ᾽ ἐστὶ, καὶ πάσαις ταῖς κάτω φλεψὶν αὕτη χορηγεῖ τὸ αἷμα, τοὺς οὖν παχεῖς τούτους καὶ γλίσχρους χυμοὺς, ὅταν ποτὲ μεταλάβῃ τῶν ἐν τοῖς πεπονθόσι μορίοις δυνάμεως ῥωσθείσης, ὡς ἀπώσασθαι τὸ περιττόν, ἐναποτίθεται ταῖς ἐνταῦθα καθηκούσαις φλεψίν, ὑφ᾽ ὧν ἀνευρύνονται μὲν καὶ κιρσοῦνται. παχέων μὲν ἱκανῶς ὄντων, εὐθέως ἐν τῇ κατὰ βουβῶνα. μετεωροτέρων δ᾽ ὑπαρχόντων, ἐν τῇ κατὰ τὴν ἰγνύαν. ἔνθα γὰρ αὖ πρῶτον ὑπὸ πάχους τε καὶ γλισχρότητος ἐμβραχθέντες ἱστῶσιν. ἐνταῦθα διϊστῶσι τε καὶ διευρύνουσι τὴν φλέβα. καὶ γὰρ τοῖς ἄνευ τοιαύτης αἰτίας ἔχουσιν ἐν G
τοῖς σκέλεσιν κιρσούς, ἀνάλογον τῷ πάχει τῶν χυμῶν τὰς ἀνευρυνομένας φλέβας ἰδεῖν ἐστιν. ἐπὶ μὲν τοῖς παχυτάτοις τὰς εὐρυτάτας, οἷαίπερ εἰσὶν αἱ κατὰ βουβῶνα. ἐπὶ δὲ τοῖς ἧττον ἐκείνων παχέσι, τὰς ἧττον εὐρείας, ὁποῖαι κατ᾽ ἰγνύας εἰσί. ποτὲ μὲν γὰρ ἐν ταῖς μείζοσι φλεψὶν ἐμφραττόμενοι τὸ πάθος ἐργάζονται. ποτὲ δὲ εἰς τὰς κατωτέρας χωροῦσιν ὅσαι στενότεραι. Sequutus tamen sum plausibiliorem viam & popularem magis. Fit enim in febribus præcipuè efferuescente in venoso genere sanguine, vt tota materia in lumbos ferè effundatur, illucque ponderis & grauitatis sensum afferat, ob vasorum insignem capacitatem. Quod in cæteris etiam morbis vsu venit. Atque ita hunc locum de morborum grauitate ex superioribus partibus demissa, protuli. Qui coniunctam magis sensibus rationem sequi volet, & eam quam prius retulimus opinionem, is videbitur non ita longè quæ scripta sunt, referre, sed coniunctè omnia illa leget, nec id sine recentioris nostri codicis assensione faciet. Nostrum fuit vtranque lectionem explicare, in quo præsertim in reprehensionem non posse incurrere, nos sensimus. Porrò illud ἐκ τῶν ἄνω, ad vtrunque referri potest, ad κιρσούς, aut βαρέα ὀσφύος, vt abscessuum conditio & natura magis probetur. Quod etiam euenit, si alterum tantùm spectet, vt id quod propius est, respiciat.

ἄρισται δὲ μάλιστα] In his quæ abscedunt, & bono sunt, conditiones circunscribit, vt infrà morbum fiant, & ima corporis petant. At- H
que quo magis ad ima corporis, infraque ventrem deuoluentur, & longissimè à morbo aberunt, tanto profectò dignatione maiore prosequenda sunt. Suntque hæ ferè omnes affectiones ex loci natura & partium positu desumptæ, tam diligenter inter se committendæ, quàm videntur ex media Hippocratis schola deductæ. Eos enim qui ad ima repunt abscessus, semper probauit Hippo-

A Hippocrates, vt in Progn. ὁκόσοισι ἀποστάσιες γίνονται ἐκ τῶν περιπνευμονικῶν νοσημάτων παρὰ τὰ ὦτα καὶ ἐκπυΐσκουσιν, ἢ ἐς τὰ κάτω χωρία καὶ συριγγοῦνται, οὗτοι περιγίνονται. Et paulò pòst, αἱ ἀποστάσιες ἐς τὰ σκέλεα ἐν τῇσι περιπνευμονίῃσι τῇσι ἰσχυρῇσί τε καὶ ἐπικινδύνοισι, λυσιτελέες μὲν πᾶσαι. Libr. verò 6. epid.[1] ἣν μὲν κάτω τοῦ ὀμφαλοῦ καταστῇ τὰ ἄνω ἐν τοῖσι κάτω ἄρθροισιν, ἀγαθόν. ἣν δὲ ἄνω, οὐχ ὁμοίως λύει τὴν νοῦσον, ἣν μὴ ἐκπυήσῃ. Quibus verbis videtur Hippocrates partes superas & imas vmbilico circunscribere, totum epigastrium & hypochondria intelligens, vt lib. Aph. 2.[2] τὰ περὶ τὸν ὀμφαλὸν τὰ κατ᾽ ἐπιγάστριον χωρία vocat. Vult igitur abscessus ipsos à visceribus longissimè discedere, quod innuit per τὰ κατωτάτω κοιλίης. Nec aliud vidit lib. 6. epid.[3] scribens, ἢ καὶ τὰ κάτω τοῦ ἥπατος ἄνωθεν διαδιδόντα. Etsi enim in abscessuum quæ κατ᾽ ἴξιν fiunt doctrina, naturæ directionem prouideri vult, si hepar superant, aut infra subsistant: viscerum tamen conditiones significat, regiones corporis hepate definiẽs. Hanc verò corporis circumscriptionem probat[4] Galenus, in quibus multa ad huius loci sensum faciunt. τοῖς κυναγχικοῖς τὰς τῶν πλευρῶν ὀδύνας κατ᾽ ἴξιν γίνεσθαι προειπών, ἑξῆς ζητεῖ πότερα καὶ περὶ τῶν εἰς τὰ κάτω τοῦ σώματος ἀποστάσεων ἀεὶ φυλάττεται τὸ κατ᾽ ἴξιν, ἢ οὔ, καθάπερ ἐν τῇ περὶ ταύτης ῥήσει διηπόρησεν. ἀλλ᾽ ἐκεῖ μὲν ἔφη τὰς εἰς τὰ κάτω, νυνὶ δὲ τὰ κάτω τοῦ ἥπατος, ὅρον ὡς ἔοικε τιθέμενος τὸ ἧπαρ τῶν ἄνω τε καὶ κάτω τοῦ σώματος
B ἁπάντων μορίων. ἔζευκται γὰρ αὐτοῦ τὰ κυρτὰ τῷ διαφράγματι. καὶ διὰ τοῦτο ὅσα τοῦ ἥπατός ἐστιν ἄνω, ταῦτα καὶ τοῦ διαφράγματος ἄνω τετύχηκεν ὄντα, τά κατὰ τὴν καρδίαν δηλονότι καὶ πνεύμονα, καὶ τὰ ταῦτα περιέχοντα θώρακα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἔτι τὰ κατὰ τὸν τράχηλόν τε καὶ κεφαλήν. τὰ δ᾽ ἄλλα πάντα κάτω τοῦ σώματός ἐστι, πρὸς ἄλληλα μέντοι παραβαλλόμενα, καὶ αὐτῶν τῶν ἄνω, τὰ μὲν μᾶλλον ἐστιν ἄνω, τὰ δὲ ἧττον. ἔθος δ᾽ ἐστὶν ἡμῖν ἐν τοῖς οὕτω λεγομένοις πᾶσιν, ἐνίοτε τὸ μὲν ἧττον ἄνω, κάτω λέγειν, ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ παραβάλλουσι. τὸ δὲ ἧττον κάτω, καὶ τοῦτ᾽ ἄνω πρὸς τὰ κάτωθεν αὐτοῦ. καὶ διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς τοιαύτης ἑρμηνείας εἰς ἔθος οὐκ ὀλίγον ἐκπιπτομένης, ὁμωνυμία τις γίνεται καὶ ταραχὴ κατὰ τοὺς λόγους. ἧς δὴ μεμνημένοι ὅταν ἀκούσωμεν λέγοντος αὐτοῦ τὰς εἰς τὰ κάτω τῶν ἀποστάσεων ἀμείνους εἶναι, σκοπεῖσθαι χρὴ κατά τινα τρόπον, χρήσεως εἴρηκε κάτω, μετὰ τοῦ καὶ προσδιορίζεσθαι τὰ τῶν μορίων ἀξιώματα. διὰ τοῦτο γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ ἄνω τῶν ἀποστάσεών εἰσι χαλεπώτεραι, διότι κινδυνωδέστερα ταῦτά ἐστι τὰ πάσχοντα τὸ αὐτὸ πάθος τοῖς κάτωθεν. ἐάν τε γὰρ ἐγκέφαλος, ἐάν τε λάρυγξ, ἢ στόμαχος, ἢ πνεύμων, ἢ θώραξ, ἢ καρδία φλεγμήνῃ θανατῶδες γίνεται τὸ νόσημα. τῶν δὲ κάτω τοῦ ἥπατος φλεγμαινόντων, ὀλίγοι πάνυ διαφθείρονται, καὶ μάλιστα ἐὰν ὀρθῶς θεραπεύωνται. καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἥπατος τὰ κυρτὰ τῶν σιμῶν πολὺ κινδυνωδέστερα. καί τινες αὐτὰ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ σώματος ὅλου τίθενται, καθάπερ καὶ τῆς γαστρὸς τὸ στόμα. Hunc totum locum protuli quòd mirè partium corporis circumscriptiones aperiat, vt quæ τὰ ἄνω καὶ ἀνωτάτω καὶ κάτω καὶ κατωτάτω Hippocrati dicantur, intelligatur. In quo
C etiam abscessuum ad ima repentium sententiam approbatam vides. Quod etiam fecit Galenus comment. 2. in Progn. hunc Hippocr. locum subindicans. ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν περιπνευμονιῶν, ἀποστάσεις εἰς τὰ σκέλη γίνεσθαι. παντὸς μὲν ἀγαθόν ἐστιν. εἴγε δὴ παντὸς μᾶλλον ἀληθὲς ὑπάρχει, τὸ κατὰ τὸ δεύτερον τῶν ἐπιδημιῶν ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν ἀποστάσεων εἰρημένον, ὡς ἄρισται πασῶν εἰσὶν αἱ μάλιστα κάτω καὶ πορρωτάτω τῆς νόσου. Est & in abscessuum laudandorum æstimatione, τὰς ἀποστάσιας ὅτι μάλιστα ἔξω ῥέπεσθαι vt scribit in Coacis, & de tumoribus præter naturam per erysipelas significat, aph. 25. lib. 6. quod etiam in Coacis repetit. Idem quoque Celsus de suppurationibus dixit lib. 2. Ex suppurationibus verò hę tolerabiles quæ in exteriorem partem feruntur & acuuntur.

[1] Sect. 1. [2] Aph. 35. [3] Sect. 2. [4] Comment. 2. in lib. 6. epid.

καὶ αἱ κατ᾽ ἔκροιαν] ἀποστάσεις κατ᾽ ἔκρουν ἢ κατ᾽ ἔκροιαν vocat Hippocr. quæ per emissionem & effluxum humoris vitiosi fiunt, & ita corpus leuant, & eas quæ per corporis emissaria & effluuia repurgamentis vias idoneas habentia, effluunt. Quales sunt tinesmi &
D dysenteriæ, quæ confluentibus in intestina superfluis fiunt, quibus in renes deriuantibus ἀποστάσεις ἐπὶ τὴν στραγγουρίαν fiunt. Sunt igitur ἀποστάσεις κατ᾽ ἔκροιαν, velut totius vitiosi humoris in corporis sentinam confluxus, quales περιρροίας scribit Hipp. lib. 1. epid. Galen.[1] τὰς κατ᾽ ἔκρουν κενώσεις interpretatur. Confluxione enim quadam velut totius corporis colliquatione, morbum deponunt, vt indicat Hippocrates lib. 1. Epid. γινομένων δὲ χρόνων μακρῶν, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ συντήξεως, ἐπὶ τούτων ἀποστάσιες ἐγίγνοντο. His opponuntur ἀποστάσεις κατ᾽ ἀπόθεσιν. quæ dignitate inferiores sunt, & restagnantibus aut effundẽtibus se in abiectas corporis partes humoribus fiunt, qui per libera effluuia expurgari nequeũt, velut in coxendicum & articulorum abscessibus euenit, qui quòd in diuturnis morbis maximè fiant, frigidam & crassam materiam præ se ferunt, atque adeò potius concoctionem longam & solutionem lentam, quàm humorum effluuium expectant. Cæterũm etsi restagnatione humorũm in renes effusa fiat ἀπόστασις εἰς στραγγουρίαν, consepto in vrinæ viis humore: non est tamen quod quis existimet ἀπόστασιν κατ᾽ ἀπόθεσιν dici, quin potius κατ᾽ ἔκροιαν vocari debet, cùm bono sit & plurimos à præsentissimo discrimine liberarit, vt scribit[2] Hippocrates lib. 1. epid. Licet enim in renes confluxus fiant, expurgatur
E tamen per liberas toti corpori vias, nec proprium renum affectum affert, vt his verbis indicat Hippocrat. lib. 1. epid. οὐ νεφριτικοὶ, ἀλλὰ τούτοισιν ἀντ᾽ ἄλλων ἄλλα. Quod etiã in his quæ in dysenterias abscedunt, euenit. Quas ne quis κατ᾽ ἀπόθεσιν ἀποστάσεις esse censeat, Galenum audiat. Scribit enim,[3] καὶ διὰ τῆς ἕδρας ἐκκρίσεις γίνονται μοχθηραὶ πολλάκις, ἀπαθῶν μὲν κατὰ τὴν γαστέρα μενόντων. κεκαθαρμένου δὲ δι᾽ αὐτῶν ὅλου τοῦ σώματος, ἡ ἀποστάσεως οὔσης κατ᾽ αὐτῶν κατ᾽ ἔκρουν τινά, κατ᾽ αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην βουλόμενον, οὐ μόνον κατ᾽ ἀπόθεσιν ἀλλὰ καὶ κατ᾽ ἔκρουν ἀπόστασιν γίνεσθαι. οὕτως οὖν καὶ διὰ νεφρῶν καὶ κύστεως ἔστιν ὅτε πᾶν ἐκκαθαίρεται τὸ σῶμα, μηδὲν αὐτῶν τῶν ὀργάνων ἴδιον ἐχόντων πάθος, ὥσπερ ἐπὶ τῆς προκειμένης καταστάσεως ἐγίνετο, διότι καὶ προελθὼν αὐτός, ἐρεῖ κατὰ λέξιν. μοῦνον δὲ χρηστὸν καὶ μέγιστον τῶν γινομένων σημείων, καὶ πλείστους ἐρρύσατο τῶν ὄντων ἐπὶ τοῖς μεγίστοις κινδύνοισιν, οἷσιν ἐπὶ τὸ στραγγουριῶδες ἐτράπετο, καὶ εἰς τοῦτο ἀποστάσιες ἐγίνοντο. τοῦτο οὖν ἐστι τὸ καὶ νῦν εἰρημένον, οὐ νεφριτικοί, ἀλλὰ τούτοισιν ἄλλα ἀντ᾽ ἄλλων. καὶ γὰρ τῶν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι περιττῶν ῥευμάτων ἐπὶ νεφροὺς καὶ κύστιν, ἐκκρίσεις ἐπεγίνοντο παραπλήσιαι ταῖς νεφριτικαῖς. Rursus paulò pòst, καὶ ἡμεῖς ἔφαμεν, ἐκκαθαιρομένου τοῦ σώματος ὅλου, τὰ
F περιττώματα διὰ τῶν νεφρῶν, τὴν στραγγουρίαν αὐτοῖς γίγνεσθαι μὲν καὶ ἄλλως, μάλιστα δὲ διὰ δριμύτητα τῶν συρρεόντων οὔρων, ἐφ᾽ ἧ καὶ νῦν αἰτία σύνεστι. μεμνῆσθαι δὲ χρὴ πάλιν ὅτι καὶ νῦν ἀποστάσεις ἐπὶ τὴν στραγγουρίαν ἔφη γεγονέναι, καί τοι κατ᾽ ἔκρουν οὐ κατ᾽ ἀπόθεσιν τῶν λυπούντων χυμῶν ἀποχωρησάντων ὅλου τοῦ σώματος. ὥσπερ γὰρ διὰ γαστρὸς πολλάκις ἐκκαθαίρεται τὸ σύμπαν σῶμα, οὕτω καὶ διὰ νεφρῶν καὶ κύστεως, χρόνια τούτοισιν τὰ κατὰ τὴν στραγγουρίαν καὶ ἐπιπόνως ἐκκαθαίροντες ὅλον τὸ σῶμα διὰ τῆς στραγγουρίας. ταῦτα δὲ ἀναίτιον ἦν πάσχειν τὰ μόρια, δι᾽ ὧν ἔκκρισις ἐγίγνετο τῶν δριμέων οὔρων, δηλονότι δακνόμενα, καὶ τῷ συνεχεῖ τῆς ἀποκρίσεως ἐνοχλούμενα, διόπερ καὶ ἐπιπόνως εἶχον ἐν αὐτῇ τῇ διόδῳ τῶν οὔρων. χρόνῳ δ᾽ αὐτοῖς πλείονι τὰ τοιαῦτα συμπτώματα ἐγίνετο, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκαθαιρομένων περιττωμάτων. Idem quoque lib. 3. epidem.[4] illud Hippocratis in Pythione explicans, καὶ στραγγουριώδης ἐγένετο ἀπόστασις, scribit: Ἱπποκράτους αὐτοῦ ποτὲ μὲν ἁπλῶς γράφοντος γενέσθαι τὴν στραγγουρίαν, ἐνίοτε δὲ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ προστεθέντος αὐτῇ τὸ τῆς ἀποστάσεως ὄνομα, καθάπερ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιδημιῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ καταστάσει. γράφει γοῦν ὧδε. μόνον δὲ χρηστὸν καὶ μέγιστον τῶν γινομένων σημείων, καὶ πλείστους ἐρρύσατο τῶν ὄντων ἐν τοῖσι μεγίστοισι κινδύνοισιν, οἷσιν ἐπὶ τὸ στραγγουριῶδες ἐτράπετο, καὶ ἐς τοῦτο ἀποστάσεις ἐγίνετο. προσαγορεύοντος γὰρ ἀποστάσεις αὐτοῦ, καὶ τὰς κατ᾽ ἔκκρισιν τῶν λυπούντων χυμῶν γινομένας, οὐ μόνον τὰς κατ᾽ ἀπόθεσιν, εἰκότως, ὥσπερ εἰς δυσεντερίαν ἐν ἑτέροις, οὕτως νῦν εἰς στραγγουρίαν ἀποστάσεις εἴρηκε γεγονέναι, καθαιρομένης τῆς ἐν ταῖς φλεψὶ κακοχυμίας δι᾽ ἀμφοτέρων τῶν ἐκκρίσεων. τῶν γοῦν ἐν αὐτῇ τῇ δευτέρᾳ καταστάσει τῶν οὔρων ὀλίγον ἔμπροσθεν, ἧς ἄρτι παρεθέμην ῥήσεως, αὐτὸς ἔγραψεν ὧδε. στραγγουριώδεα οὐ νεφριτικά, ἀλλὰ τούτοισιν ἀντ᾽ ἄλλων ἄλλα. τούτεστιν αὐτὴ τῆς ἐν ταῖς φλεψὶ κακοχυμίας, καὶ τῶν ταύτῃ πυρετῶν ἀκολουθούντων αἱ καθάρσεις ἐγίνοντο, τῶν μοχθηρῶν χυμῶν ἐκκρινομένων διὰ τῆς κύστεως, ὥσπερ ἐνίοτε διὰ τῶν ἐντέρων. ἡ τοίνυν δῆξις ἡ ἀπὸ τῶν ἐκκρινομένων δριμέων ὄντων εἰργάζετο τὴν στραγγουρίαν. ἐδέχθη γὰρ ἡ κύστις ἐπὶ τὴν ἀπόκρισιν ὁρμῶσα τῶν οὔρων ἐν ταῖς στραγγουρίαις, πρὶν ἀξιολόγως ὑπ᾽ αὐτῶν πληρωθῆναι, διὰ διττὴν αἰτίαν, ἤτοι τὸ μὴ φέρειν αὐτῶν τὴν ποιότητα, καὶ δακνωδῶν γινομένων, ἢ τὸ δι᾽ ἀρρωστίαν
G βαρύνεσθαι πρὶν ἀθροισθῆναι, κἂν ὀλίγον παντάπασιν ᾖ. Hos Galeni locos adducere visum est, vt tota natura ἀποστάσεων κατ᾽ ἔκρουν conficeretur. Porrò quòd ad presentem locum attinet, abscessus qui per effluuium fiunt, bono sunt, & dignatione naturæ his qui per repositionem fiunt priores, vt scribit Galenus libro primo Epidem.[5] in Metonis historia, τῶν γοῦν ἀποστάσεων αὐτὸς ἐδίδαξεν, ἀρίστας μὲν εἶναι τὰς κατ᾽ ἔκρουν, δευτέρας αὐτῶν τὰς πορρωτάτω τῶν πεπονθότων μορίων, καὶ κάτω τοῦ σώματος. Et rursum,[6] οὐ μόνον δὲ πεπασμοὺς τῶν νοσημάτων σκοπεῖσθαι προσῆκεν, ἢ ποιεῖν αὐτῶν, ἑκάτερον γὰρ ἀληθές, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀποστάσεις τὰς κατ᾽ ἔκρουν. ὅπερ καὶ μάλιστα χρὴ σπουδάζειν, ἤτοι τὰς κατ᾽ ἀπόθεσιν εἰς ἀμφότερα μέρη. δεύτερος γὰρ οὗτος σκοπὸς ἀποτυγχανομένου τοῦ κατ᾽ ἔκρουν. Rursus, ἡ μὲν γὰρ εἰς ἐπιεικέστερα νοσήματα, καὶ τόποις κυριωτέροις, ὀλέθριος, οὕτω δὲ ἀποστάσεις, αἱ μὲν κατ᾽ ἔκρουν ἀμείνους, αἱ δὲ κατ᾽ ἀπόθεσιν, ἧττον ὠφέλιμοι. τούτων δ᾽ αὐτῶν, αἱ μὲν πορρωτέρω τε τοῦ κάμνοντος τόπου, καὶ εἰς ἄκυρα μόρια πάσχοντος ἀγαθαί. αἱ δὲ ἐναντίαι τούτων, μοχθηραί.[7] ἡ δὲ εἰς χαλεπώτερά τε νοσήματα,

H
[1] Sectione secunda. [2] Sectione secunda.
[3] Comment. 2. in librum Epidem. 1.
[4] Comm. 1. [5] Comment. 3.
[6] Comment. 1. in lib. 1. Epid. [7] Comment. 3. in lib. 1. Epidemiorum.

οἷσι μὴ ταῦτα ἀποστάσιες]Hic locus designat ἀποστάσιας κατ' ἀπόθεσιν, quas prioribus opponit. Fiunt autem quasi per repositionem & re- A fusionem quandam humorum in ignobiles corporis partes. Corn. legisse videtur, ᾗσι μὴ ταῦτα ἀποστάσιες.

ταγγαὶ] ταγγαὶ, strumas quibusdam, aliis tumores putrescentes significant. Antiqua vox & Hippocrati parum vsitata, qualis φήρεα & γογγρῶναι. Est & ταγγὸς, rancor Paulo Æginetæ, & ταγγὴν Alexandro Aphrodisiensi, quum scribit, * τὰ ἐλαιώδη παλαιούμενα ταγγὴν ὑπομένει. In hac abscessuum doctrina pro quibusdam tumoribus accipi certum est, qui sua putredine in cutem erumpunt.

*Lib. 2. natur. quæst.

ἢ λοποὶ, ἢ μάδισις] λοπὸς, folium tenue, aut exilem corticem significat, qualis est cepæ tunica & arborum libri. Hîc desquamationem & squamam indicat, quæ in impetigine aut porrigine, affrictu decidit. λοπὸς, etiam Hippocrati lib. 2. περὶ ἄρθρ. extremam cutis superficiem significat, teste Gal. εὔδηλον δ' ὅτι τοῦ δέρματος τοῦτο τὸ ἐξωτάτω σκληρότερόν τε καὶ πυκνότερον, ὀνομάζει λοπόν. Vnus ex nostris codicibus, λοπὸς, non λοποὶ legit. μάδισις verò est capillorum defluuium, depilatio aut glabratio. Meminit Hippocr. lib. 3. Epidemiorum, † μάδισίς τε ὅλης τῆς κεφαλῆς ἐγίνετο καὶ τοῦ γενείου. μάδισις igitur non μάδησις, ex omnium nostrorum codicum consensu legendum. B

† Infra. post.

ἀποστάσιες ἀθρόως ῥεύσασαι] Dicuntur hîc ἀποστάσιες ἀθρόως ῥεύσασαι καὶ μὴ ἡμιῤῥόπως, quæ conferto quodam impetu, non interrupto aut dimidiato, in totam corporis planitiem erumpunt. Qualia hîc ἐξανθήματα nominat, ἀλφοὺς καὶ λέπρας. Sunt tamen ex eorum numero, quæ κατ' ἀπόθεσιν fiunt. In cutem enim decumbunt, quæ sua vtilitate humorum sordes, veluti sibi affixas recipit, non autem effluxu quodam deponit. Addit autem ἀθρόως καὶ μὴ ἡμιῤῥόπως, vniuersalem & eum qui ex omnibus corporis partibus in cutem fit humorum impetum, indicans, qualis est in scabie. In cęteris verò humorum effluuiis, vnica videtur humorum reptatio, & in vnicum spiraculum libratio, etsi ex ductuum dignitate effatu digna fiat vacuatio. Atque hîc secutus sum omnium codicum texturam, qui hęc omnia inter sese iungunt. Si quis de his quę κατ' ἔκροιαν abscedunt intelligat, ad insignes vacuationes referens, literam aliter distinguat necesse est. Cæterùm duo codices, vetus vnus, & alter recentior, ἡμίῤῥοποι legunt. Porrò quod sequitur καὶ ὅσα ἄλλα εἴρηται, C de his quæ in partem quandam, non autem totum habitum corporis decumbunt, intelligendum, qualia sunt exempla, ὀδόντες, ὀφθαλμοὶ, & qui in digitum confirmatus est abscessus.

ἢν μὴ ἀναξίως τῆς περιβολῆς τῆς νόσου] περιβολὴ hîc morbi excretionem & depulsionem significat, cùm natura circum se quâ potest, in corporis partes morbum proiicit, & veluti circumfundit. Vtitur hac dictione Hippocr. lib. 1. Epid. † ἐξανθήματα μικρὰ, καὶ οὐκ ἀξίως τῆς περιβολῆς τοῦ νοσήματος, καὶ ταχὺ πάλιν ἀφανιζόμενα. Idem igitur significat ἀξίως τῆς περιβολῆς τῆς νόσου, quod ἀξίως τῆς ἐκκρίσεως νόσου. Quædam nanque exemplaria libr. 1. epid. pro τῆς περιβολῆς, τῆς ἐκκρίσεως legunt, vt annotauimus. Cornarius ἀξίως legisse videtur. Nos nihil mutauimus, cùm opposita in eandem doctrinam cadāt. Sunt autem quæ hîc significat ex eorum genere, quæ in morbis, μὴ κατὰ λόγον καὶ οὐκ ἀξίως fiunt, nec pro morbi dignitate leuant, quæ crebrò Hippocrati suspecta sunt. Hunc porrò locum ad abscessuum doctrinam absolutiorem exprimendam subindicare videtur Gal. Comm. 3. in Prorrh. cùm scribit: ἐμάθομεν δὲ παρ' Ἱπποκράτους εἰπόντος ἀγαθὰς ἀποστάσιας εἶναι ἀξίως τῆς περιβολῆς τοῦ νοσήματος εἰς τὰ κάτω τοῦ νοσήματος γινομένης, ὧν οὐδέτερον αἱ παρωτίδες ἔχουσι. † Sect. 2. D

Quæ per venas, aluum, neruos, aut cutem abscedunt, ad ossa, medullam dorsalem, aut alia quædam emissaria effluunt, qualia sunt, os, pudendum, aures, nares. Vteri affectus octauo mense iudicationem subeuntes, postridie velut in lumbos aut femur decumbunt. Interdum verò ex tussi in testes, & in testem per se solùm. Quæ in tussi abscedere nata sunt, si in superiore corporis parte, quæ supra ventrem est, fiant, non æquè perfectè leuant. Sanguinis ex naribus eruptiones, quæ liberales sunt & largæ, vt plurimum morbos soluunt. Quod in Heragora non satis reputarunt medici.

Ἀποστάσιες ἢ διὰ φλεβῶν, ἢ διὰ κοιλίης, ἢ διὰ νεύρων, ἢ διὰ δέρματος, ἢ κατὰ ὀστέα, ἢ κατὰ τὸν νωτιαῖον, ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ἐκροάς. στόμα, αἰδοῖον, ὦτα, ῥῖνας. ἐξ ὑστέρης ὀκταμήνου τὰ τῆς κρίσιος, τῇ ὑστεραίῃ ὡς δὲ ἐς τὴν ὀσφῦν, ἢ ἐς τὸν μηρὸν, καὶ ἐς ὄρχιας ἔστι. δ' ὅτε ἐκ βηχέων. καὶ ὄρχις αὐτὸς ἐφ' ἑωυτοῦ. βηχώδεες ἀποστάσιες. αἱ μὲν ἀνωτέρω τῆς κοιλίης, οὐχ ὁμοίως τελέως ῥύονται. E αἱμοῤῥαγίαι λαῦροι ἐκ ῥινῶν. ῥύονται πολλὰ, οἷσι δὲ Ἡραγόρεω οὐκ ἐγίνωσκον οἱ ἰητροί.

ἐκροαὶ] ἐκροαὶ hîc sunt spiracula, emissaria & effluuia per quæ abscessus expirant, velut effluxus quidam, qui dum per partes quasdam destinatas feruntur, morbos eluunt. Priùs ἐκτροπὰς dixit effugia quædam, per quæ humores erumpunt. Hîc enim sententiam quodammodo vniuersaliorem concludit, & auctariò tullios & canales, per quos quæ abscedunt, corpus expurgant, indicat. Sic τὰς οἰκείας τοῦ ἐγκεφάλου ἐκροὰς vocat Galen. cerebri per quæ expurgatur emissaria. † Ex eodemque fonte ἐκροὰς συντετρημένας vocat corporis ductus, per quos humores excluduntur. Hi enim arte naturæ in quauis ferè parte insunt præcipuè nobili, vt molestiam à se de- F pellat. Qui si ex vitiosa conformatione aut etiam infarctu conniueant, apprimè solicitandi sunt. † In Arte parua.

ἐξ ὑστέρης ὀκταμήνου] In abscessuum decubitu annumerat vteri affectus, qui octauo mense indicati, in lumbos aut femur firmātur. An verò octauum mensem ab abortu, an verò à conceptu intelligat, statuere in re tam dubia non possum, in qua præsertim Galenus ipse hæreat, dum artis cognitioni, operam factitando medicam, experientiam rerum magistram in tam obscura rerum adumbratione, iungendam esse censet. Idem scribit vteri affectus iudicatoriorum dierum statutis & præfinitis circumscriptionibus definitos, atque solutionis ordine qui ab Hippocr. in Progn. describitur, iudicatos, aliquando verò in octauum & decimum mensem incidisse. An verò contingat vt octauo mense & decimo vteri affectus aliò firmentur, vt in coxēdicem, lumbos, ilia & femur, & qua de causa id fiat, in quo Galeni fidem & diligentiam obstringo, non est quod quis meam requirere possit. Qui præsertim videat Galenum in his experientissimum artis vsum desiderasse, nec sibi satisfecisse. Certum est, hunc librum cum sexto Epidem. non esse scriptum πρὸς ἔκδοσιν, sed velut ὑπόμνημα quoddam ἐν διφθέραις καὶ πινακιδίοις, quæ sunt velut aduersaria quædam, exceptum. G Atque adeò subesse multa quæ ex fortuito concursu, non vniuersali collectione, sed ex singulari quadam animaduersione concludant. In quibus aliquando iudicium suum interponit Galenus, aliquando velut in salebra hæret, idque post variam tam multorum interpretum mentem. Tantæ fuit molis viro acerrimo, in fœcunda seculorum beatitate & secundo scriptorum flumine, Hippocratis sensa eruere. Qui tam longo interuallo à nobis velut fugitiuus excessit, vt iam redhiberi non possit, aut si redhibeatur ne agnosci quidem, cùm ferè nullas ex tam numeroso fœtu genuinæ familiæ notas præ se ferat. Hic igitur locus ex valdè obscuratis censeri debet, & ad sententiam primam lib. 6. Epid. referri. * Multa enim quæ in hoc lib. designata sunt & velut expressa, in sexto Epid. tractationem suam expediunt, propter tractationis & scriptionis commune vtrique genus. Quod itaq; hîc tantùm attingit atque delineat, illic fusius scribit his verbis, ὁκόσῃσι ἐξ ἀποφθορῆς περὶ ὑστέρην καὶ οἴδημα ἐς καρηβαρίην τρέπεται, καὶ κατὰ τὸ βρέγμα αἱ ὀδύναι καὶ ὅσαι ἄλλαι ἀπὸ ὑστερέων, ταύτῃσιν ἐν ὀκτὼ ἢ δέκα μησὶν ἐς ἰσχίον τελευτᾷ. Cuius sententiæ extremum hîc tantum expressisse videtur. Hîc igitur ἐξ ὑστέρης vteri affectus indicat, vt illic ὅσαι ἄλλαι ἀπὸ ὑστερέων. Huc autem locum istum referri debere satis indicant, quæ Gal. scri- H bit de octaui & decimi mensis motionibus, ab interpretibus falsò vtero attributis, vbi & hunc locum designat. Quod miror ab interpretibus non præuisum, dum se exemplarium fide tutantur, & literam immutant. Galeni locus est initio 6. Epidemiωn. ὁμοίως δὲ τούτοις εἰσὶν ἀπίθανοι καὶ ὅσοι φασὶ τὸν ἕβδομον μῆνα, καὶ τὸν ἔνατον ταῖς ἀποκυήσεσι τῶν ἐμβρύων ἔχειν. τὸν δὲ ὄγδοον καὶ δέκατον, τὰς παρὰ φύσιν, ἀ-

ποστάσεις

A ποστάσεις ὑστεριζούσας ἑνὶ μηνὶ, τῶν κατὰ φύσιν, ὅπερ κατὰ τὸ δεύτερον τῶν ἐπιδημιῶν εἰρῆσθαί φασι, κατ' ἐκείνην τὴν λέξιν ἐν ᾗ φησι. τῇ ὑστεραίῃ, ὡσανεὶ τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ ἢ μηνί. Qui locus satis indicat nos genuinam scripturam retinuisse, & Hippocratis mentem indicasse. Etsi enim Galenus interpretes damnat, id tamen facit in causarum inuestigatione, quòd motus quosdam naturales & præter naturam vtero attribuerent. Quod satis indicat illud ὁμοίως τούτοις εἰσὶν ἀπίθανοι. Deinde neque nos τῇ ὑστεραίῃ, ὑστέρῳ μηνὶ interpretamur. Quod scimus à Galeno cæteris interpretibus attributum & reprehensum. In quo (vt obiter dicam) mihi etiam lapsi videntur Galen. interpretes, qui ἀποστάσεις παρὰ φύσιν non rectè explicarint, cùm de tumoribus præter naturam, aut abscessibus qui ex vteri vitiis in coxendicem decumbunt sumi debeat, vt ex Galeni mente, & interpretum quos idem reprehendit, sensu videre licet. An verò æquum sit post octauum aut decimum mensem vteri affectus in fœmur decumbere, consule Galenum, qui in obscura rerum ambage, certam experientiam requirit, & oculatam fidem. Quanquam enim id aliquando accidisse dicit: ex vteri tamen plurimis affectibus, in coxendicem firmatum abscessum, sed non in multis, scribit. Solenne verò est Hippocrati in tota γυναικείων πραγματεία, vterum in B lumbos, ilia, fœmur & coxendicem decumbere. Quod etiam testatur lib. περὶ φύσιος παιδίου. Porrò Cornarius longè aliter hunc locum legit, ἐξ ὑστέρης καταμηνίων. τὰ τῶν κρίσεων &c. Nos in perpetua nostrorum codicum consensione nihil immutauimus, dum Hippocrat. menti coniunctam lectionem retinuimus, & genuinam vetustatem redolere ex Galeno probauimus.

* Sect. 3.

καὶ ἐς ὄρχιας] Hæc omnia simul iungo, & hunc sensum elicio: In tussi interdum decubitum in vtrunque testem, interdum in alterum per se fieri. Non enim video quid aliud indicet, καὶ ὄρχις αὐτὸς ἐφ' ἑωυτοῦ. Hanc autem esse rerum naturam, vt in tussi vterq; testis aut alter tantùm intumescat, satis probauimus superioribus locis. Porrò quod sequitur βηχώδεες ἀποστάσιες ad vtrunque referri potest, vt intelligat eos qui in testes fiunt decubitus, abscessus esse tussiculosos, si præcedentibus iungas. Nos quod coniunctum magis est secuti sumus, vetustissimum nostrum codicem cui plurimùm fidimus, imitati. Idque velut ex collatione intelligendum censemus. Vt in tussi testium tumorem, & ea quæ infrà abscedunt, iis quæ in superiores partes decumbunt præstare dicat. C Quod vniuersali illa approbata abscessuum notione satis confirmatur. Sic enim æquius visum est huc referre, quàm plausibilem illam & planè confectam sententiam eodem sensu retexere. Cæterum in tussi abscessus in superiores partes ferri testantur Hippocratis verba quæ scribuntur libro 4. epidem. τοῖσι παιδίοισι γαστέρες τρηχώδεες, καὶ βῆχες ξηραὶ ἐς ὦμον ἐστὶν ὅτε ἀπέπνει ἐν τῇσι βήξεσι τῇσιν ὑστέρῃσιν. Et rursus, ἐς δὲ τὰ ὦτα βήσσοντες, καὶ ἐπιπυρεταίνοντες ἐκρηγνύμενα περὶ ἑβδόμην ἢ καὶ ὀγδόην. † Idem quoq; ex longa tussi abscessus in manus & lumbos secedere facit. † Ibidem.

αἱμοῤῥαγίαι λαῦροι] Hæc continentur numero τῶν κρισίμων καὶ κρινόντων, quod in cæteris quoque excretionibus iudicatoriis videndum est, si non pro morbi dignitate leuent. Sic Hippocr. lib. 1. epidem. liberalem sanguinis fluxionem febres ardentes soluisse scribit: * ὡς δὲ τῶν καύσων τὰ παθήματα, οἷσι μὲν καλῶς καὶ δαψιλέως ἐκ ῥινῶν ἡμοῤῥάγησε καὶ διὰ τούτου μάλιστα σώζεσθαι καὶ οὐδένα οἶδα εἰ καλῶς αἱμοῤῥαγήσειεν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἀποθανόντα. φιλίσκῳ γὰρ καὶ Ἐπαμίνωνι καὶ Σιληνῷ τεταρταίῳ καὶ πεμπταίῳ σμικρὸν ἀπὸ ῥινῶν ἔσταξεν καὶ ἀπέθανον. Rursus paulò pòst de mulieribus, febribus laborantibus & hæmorrhagia solutis. τῇσι μὲν οὖν πλείστῃσιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι γυναικεῖα ἐπεφαίνετο. ἔστι δ' ᾗσι ἐκ ῥινῶν ἡμοῤῥάγησεν καὶ D παρθένοισι πολλῇσι τότε πρῶτον ἐγένετο. ἔστι δ' ᾗσι καὶ ἐκ ῥινῶν καὶ τὰ γυναικεῖα ταῦτα ἐπεφαίνετο, οἷον τῇ Δαϊθάρσεος θυγατρὶ, παρθένῳ ἐπεφάνη τότε πρῶτον, καὶ ἐκ ῥινῶν λάβρον ἐῤῥύη. καὶ οὐδεμίαν οἶδα ἀποθανοῦσαν ᾗσι τούτων τι καλῶς γένοιτο. Hæmorrhagia igitur copiosa & morbum letans semper ab Hippocr. commendatur. Quæ verò defecta est & tantùm sanguinem è naribus stillat perpetuò, damnatur. Hinc illud Prorrhetici, μυκτὴρ ἀποστάζων ὀλέθριον. Et in Hippocr. doctrina celebrata στάξις καὶ ἀπόσταξις. Qua de re alibi scribimus. Quid autem vtilitatis adferat sanguis copiosè effluens, quid etiam periculi denunciet qui infra modum manat, & velut è naribus stillat: Atque adeò quàm prauæ sint excretiones, quæ infra modum subsistunt, satis indicat Galenus in Prorrh. † τὸ οὖν ἀπὸ τῶν ῥινῶν στάξεως οὔσης ἀεὶ κακοῦ σημείου, πλειστάκις ἡ κακία δηλοῦται τοῦ νοσήματος ἐὰν ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἡμερῶν γένηται. φαίνεται γὰρ ἐγκεχειρηκέναι μὲν ἡ φύσις ἀποῤῥίψασθαι τὸ κατὰ τὴν κεφαλὴν ἠθροισμένον πλῆθος, οὐδὲ δύνασθαι δὲ, πρόδηλον δ' ὅτι κάκιστόν ἐστι τὸ γένος τῶν τοιούτων σημείων. καὶ γὰρ ἴσα φύματα, καὶ ἐξανθήματα πρὸς τὸ δέρμα τοῦ βάθους ἐξανθήσαντα παλινδρομῇ, χαλεπώτατα πάντων ἐστί. καὶ οἱ ἀρξάμενοι μὲν ἱδρῶτες, εὐθέως δὲ παυσάμενοι, καὶ οὗτοι μοχθηροὶ, καὶ τὰ διαχωρήματα δ' ὁμοίως, ὅσα τε δι' αἱμοῤῥαγιῶν, ἢ μήτρας ἐπὶ γυναικῶν κενοῦται. πάντα γὰρ ταῦτα χείρω τοῦ μηδ' ὅλως ἐπιφανῆναι, ὅταν ἀρξάμενα παύσηται. ἐνίοτε γὰρ συμβαίνει πέπτουσιν ἔτι τὰ λυποῦντα τὴν φύσιν, οὐδέπω τῆς E ἀποκρίσεως αὐτῶν ἔχεσθαι. τῶν δ' ἀρξαμένων μὲν, εὐθέως δὲ παυσαμένων, ὥσπερ ὁρμή τις ἐμφαίνεται, τῆς φύσεως ἐκκρῖναι τὰ λυποῦντα σπουδαζούσης, καὶ οὕτως δι' ἀσθένειαν, μὴ δυναμένης ὃ προὔθετο κατεργάσασθαι. Rursus ἐπὶ τῶν νοσούντων ἔνι καὶ τοῦτο τῶν καθόλου μοχθηρῶν ἐστὶ σημείων, ἀποκρίνεσθαι σμικρὰ, εἴθ' αἷμα διὰ μυκτήρων, εἴτε κάτω διὰ τῆς γαστρὸς, εἴτε δι' ἐμέτων ὁποιουοῦν περίττωμα. ταυτὸ δὲ τοῦτο κἀπὶ τῶν ἱδρώτων ἐστὶ, καὶ τῶν διὰ μήτρας ἐκκενουμένων. οὐδὲν γὰρ τῶν κρισίμων σμικρὸν ἐκκρίνεσθαι προσήκει, ἀλλὰ πάντα τὰ οὕτω κενούμενα, δυοῖν θάτερον, ἢ μὴ στεγόμενα διὰ τὸ πλῆθος ἀποχεῖται τῶν πεπονθότων μορίων, ἢ τῆς φύσεως ἀσθένειαν ἐνδείκνυται, προσεχομένης μὲν ἐκκρῖναι τὰ περιττὰ, μὴ δυνηθείσης δέ. Hic igitur locus celeberrimus est in tota Hippocr. πραγματεία. Et hunc Galenus significat in lib. 1. epid. in Metonis historia, cùm scribit: * ἐπεὶ ὁ ἄῤῥωστος μαρτυρεῖ τῷ καθόλου λόγῳ τῷδε, αἱμοῤῥαγίαι λαῦροι ἐκ ῥινῶν ῥύονται τὰ πολλά. φαίνεται γοῦν ὑπὸ μόνης αἱμοῤῥαγίας κριθεὶς τελέως, καίτοι γ' οὐκ ἀκίνδυνα ἔχων σημεῖα. Quod facit vt τὰ πολλὰ melius legi arbitrer, istumq; locum vniuersalem quandam præceptionem in excretionum disciplina continere existimem, potius quàm ad βηχώδεις ἀποστάσεις referri quod quidam existimarunt, huc referentes aph. 15. lib. 6. epid. sect. 1. vbi scribitur, λύσιες δ' αὖ καὶ αἷμα ῥυὲν, μᾶλλον δὲ τοῖσι πλειοτέροισιν ἐπιφαίνεται.

* Sect. 3. † Comm. 1. * Comm. 2. in Prorrh. * Com. 3.

F

Τὰς φωνὰς οἱ τρηχέας φύσει ἔχοντες, καὶ αἱ γλῶσσαι ὑποτρηχέες. καὶ ὅσαι τρηχύτητες ὑπὸ νόσων ὡσαύτως. αἱ οὖν ἔουσαι σκληραὶ τῇ φύσει καὶ αὗται τοῦτ' ἔχουσιν. αἱ δὲ μαλθακαὶ καὶ βραδύτεραι ἐς ἀμφοτέρην, ἢ χρηστὸν, ἢ ἀρχαίη φύσις. σκεπτέον καὶ τὰ ἀπὸ τῶν διαιτέων τὰ μακροκέφαλα, καὶ μακραύχενα ἀπὸ τῶν ἐπικυψίων. καὶ τῶν φλε- G βῶν εὐρύτης καὶ παχύτης ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ. καὶ στενότητες καὶ πλατύτητες, καὶ βραχύτητες, καὶ λεπτότητες. καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ὧν αἱ φλέβες εὐρεῖαι. καὶ αἱ κοιλίαι, καὶ τὰ ὀστέα, εὐρέα. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ λεπτοὶ, οἱ δὲ πίονες τἀναντία τούτων. καὶ ἐν τοῖσι λιμαγχικοῖσιν αἱ μετεωρότητες ἀπὸ τούτων σκεπτέαι, αἱ προσαυξήσιες ἑκάστῳ ἃ μειοῦσι. καὶ αἱ μειώσιες ἃ προσαυξοῦσι. καὶ τοῖσι προσαυξέσιν, ὁποῖα συμ- H προσαύξεται, καὶ ὁποῖα συγκρατύνεται, καὶ διασφάξιες ποῖαι κοιναὶ τῶν φλεβῶν.

Quibus voces natura sunt asperæ, iis linguæ sunt subasperæ. Quod idem vsu venire solet in iis aspredinibus, quæ ex morbis contingunt. Hoc igitur habent, quæ natura non autem ex morbo duræ sunt. Molles verò ad noxiam & vtilitatem tardius quàm prior illa natura transeunt. Videnda quoque veniunt, quæ ex viuendi ratione oblonga sunt capita, & ceruices quæ ex his quæ in pronum fiunt inflexionibus longæ sunt. Venarum etiam capacitas & crassitudo, quæ ex eadem causa fit, consideranda est, & coarctationes & latitudines, breuitates & exilitates. Et quibus contrariis ex causis venæ latæ, iis ventres & ossa lata quoque sunt, gracilesque existunt, quibus repugnant obesi & pingues. Ex his quoque videndi sunt, quinam ad inediam moderatè se habeant, & quæ fiunt adauctiones, quidnam cuique detrahant, & quidnam diminutiones adaugeant, & quænam cum his quæ augentur simul increscant aut firmitudinem & robur capiant. Videndæ etiam quænam sint venarum inter se distantiæ & intercapedines.

* Sectio I. huius libri.

τὰς φωνάς] Hic totus locus naturarum cuiusque cognitionem præ se fert. Videtur enim Hipp. quasdam corporum affectiones, ex quibus tota facultatum naturaliũ temperies & essentia eruitur, designare. An verò ea ad aëris populariter vitiati conditionem, & ad vulgò grassantes morbos referat, vt suprà enumeratum cœli statũ contingãt: id non temerè dubitari possit. Quemadmodũ lib. 1. ep. * notas quasdã adfert, quibus tunc conflictatas naturas cognoscamus. Inter quas μελανόπτερυγας, ἰσόπτερυγας, μελανοφθάλμους, ἰσοχροφώνους, ξηροφώνους, ῥωλυς, ὀρθίλας enumerat. Idẽ quoq; lib. 3. ep. ** φωναὶ κακουμένας & κατεπιμένας scribit: Quòd par esset in tẽperie cœli calida & humentiore partes spiritales & cerebro subiectas plurimùm affici. Sic in hac putrilaginis conditione reficcatis & concalfactis animæ ductibus & vocis instrumentis, subasperiores & grauiores voces fiebant. Hęc tamen quia quandam vniuersitatis notionem habent, naturarum generale videtur esse specimen. Vocis autem asperitas ex reficcationis inæqualitate oritur (vt scribit † Galenus) spirituum vias exasperante, quæ si plus æquò increscat, καπάξηρον φωνὴν: si verò intra auiditatis humoris & saliuationis terminos subsistat, βράσσειαν φωνὴν efficit, quæ sunt celebria †† Hippocr. nomina. Quæ verò hîc τραχεῖαι scribuntur, ex earum genere esse videntur, quæ Latinis graues & asperæ dicuntur. Quæ cùm spirituosarum partium capacitatem, robur, & confertam animæ efflationem indicent, calidi natiui essentiam & vires arguunt. Atque vt hæ pro caloris organa ampliantis copia variant, ita & in ætatis commutatione apparent ὅταν ἀφροδισιάζῃ ἀρχόμενος ἢ τραχύζῃ, vt scribit ††† Hipp. Tunc enim calidi natiui coagmentatione, inter omnia viscera fouentur, capacitates fistulantur & intumescunt, atque adeò vox ipsa ingrauescit. Quæ semper in viris grauiore quodam sono, copiosam caloris vim indicat. Vnde πολύθερμοι μεγαλόφωνοι ab Hippocr. dicuntur lib. 6. epidem. [1] Ex quo facilè coniecerim hîc ab eo σκληραὶ voces vocari, quæ virilitatem & corporis firmitudinem consequuntur, vt μαλθακαῖς opponat, quæ molles, eneruatas & velut elumbes voces significant. Ac ne id quidem sine translatione, quemadmodum & antiquis dictæ sunt μέλαινα & λευκαὶ φωναί, vt testatur Galen. in Prorrh. [11] μαλθακαὶ igitur φωναὶ ὀξυφώνοις καὶ λεπτοφώνοις significat, qui (quanquàm inter se differant) calidi tamen interni penuriam indicant, vt scribit [111] Galenus lib. 1. epidem. Possunt & τραχεῖαι raucedinem quandam & crassitiem præseferre, quæ in æquali humorum in fauces prolapsu, asperitatem quandam habent. Quod maximè in hoc aëris statu cõtingebat. Hoc igitur virilis & valentioris naturæ signum est, illud effœminatæ & succumbentis indicium. Porrò monet Hippocr. non tantùm genuinam & in natam temperiem considerandam esse, sed ascititiam & ex ratione viuendi inductam, videndam, quæ in nos plurimùm habet iuris. Quod satis indicant, τὴ φύσει καὶ ὑπονόσῳ & σκληραὶ τῇ φύσει & αἴσοι. & & ἀπὸ τοῦ διαπέου & μακροκέφαλα.

* *Sect. 3.* ** *Instat. post.* † *In Arte parua.* †† *Gal. Comm. 1. in Prorrh.* ††† *Lib. 6. epidem.*

[1] *Sect. 3.* [11] *Comment. 1.* [111] *Comment. 3.*

αἱ οὖν ἔσω σκληραὶ] Durum etsi de tactilium qualitatum genere dicitur, hîc tamen ad voces transfertur vt molli repugnet. Sunt igitur duræ voces quæ ex calore & duritie, magnaq; instrumentorum capacitate fiunt, quæ grauibus comprehenduntur: vt molles, quæ vocis exilitatem, instrumentorum tenuitatem, mollitudinem & angustiam significant. Quemadmodum verò, illud in viris ita hoc in mulieribus aureuiratis deprehenditur. Quòd autem scribitur ἢν ἔχειν obscurum est an asperitatem in duris vocibus requirat, vt quæ voces duræ dicuntur, ex aspredine contingant. Quod etsi verum est, potest tamen anni tempus quo grassari sunt hi morbi, in quibusdam naturis circumscribi, vt intelligas eos demum plurimùm conflictatos, qui subasperas & duras voces habuerint, quales in viris iafunt. Quæ cùm ex spirituum & caloris copia contingant, plurimam subesse calidam & humidam materiam necesse erat, vt temporis humentis & calidi accessione, magna putrilaginis soboles concitaretur. Mulieres vero & frigidiores naturas, quibus sunt molles & exiles voces, parum huic noxiæ affines fuisse scribit, quod optima cautione, hoc est frigidiore innato temperamento sese ab aëris iniuria vindicarent. Si quæ verò in hos morbos decideret, vt iis contingebat quæ paulò calentiore & humeatiore sanguine abundabant, eæ ob virium defectum præsens subibant discrimen, atque vix leuabantur. Atq; id est quod scribitur, αἱ δὲ μαλθακαὶ καὶ βραδύπνοαι ἐς ἀμφοτερίλιν ἢ χρηστὸν ἢ ἀρχαίη φύσις. Priorem enim naturam eam intelligit, quam prius enumerauerat in vocibus subasperis & duris. Quæ si vitio aut humorum confluxu vias constringente, in molles transibant, iam descisceba nt à genuina illa natura, & periculo magis erant obnoxiæ. Atque adeò ἀρχαίη φύσιν sæpè vocat Hippocr. primam illam & genuinam naturam quæ ex recessu in ea quæ præter naturam sunt, velut ex repugnantia quadam, intelligitur, vt videre est ex his Hippocr. verbis quæ prius aperuimus. ἀλλὰ & ἢ ἀρχαίης φύσιος & ἐναντία ῥέπουσα. Porrò hoc in loco variant nostri codices. vnus enim ex recentioribus pro ἢν ἔχειν, ὦν ἔχειν legit & illud αἱ δὲ μαθακαί, οἷσι δὲ scribit. Alter verò, ἦσι δέ.

καὶ & ἀπὸ τοῦ διαπέου καὶ μακροκέφαλα] Ex præcipuis corporis partibus tota temperies facilè æstimatur, & vniuersa σημειώσεως doctrina, ex partium delineatione ad vniuersalem naturæ notionem progreditur. Sic non insolenter Hippocrates ex cerebro proprias corporis affectiones elicit, quòd huius proba efformatio & naturæ conueniens, tanquàm probè iacta fundamenta, solidam corporis molem stabiliat & firmet. διὰ αἷμα (vt inquit [1] Galen.) ἐξ ὃ βλαπόεσθαι & κατὰ πλὴν κεφαλὴν ἄντας πολλοῦτα & εὐχρόου, & πλὴν ζωτικὴν δύναμιν ἐκ κεφάλας ἐδιέκαιον ὁρμῶσθαι, & πλὴν φυσικὴν & & ἐρεθικὴν ὄνειρα ζομένην, καὶ ἐξ ἤπατος ἕμασθαι ὑπηρέτην πᾶσι φλεβῶν, εὔλογον ὑπάρχειν αὐθὶς ἐξ ἀρχῆς ἰχῶρας. & δὲ περὶ τοιούτῳ ζόφῳ & ἐξ θερμέλια τὰ πάντῃ σάρκας αἰαίκᾶν ἐξ ῥηνάμα. Quod item factitauit [2] Hippocr. libro sexto epidem. id rursus hoc loco monet, vt ex cerebri, capitis, ceruicis circumscriptione totum temperamentum inuestigemus. Cæterum oblonga capita, quòd capitis rotunditatem & cœlum (vt cum Plinio loquar) labefactent, vitio sunt, quia in hac elongatione capacitas non insit libera, quæ ventriculos cerebri & motionis vitalis officinam sua libertate defraudet. Vt nec thoracem satis est prælongum esse, nisi & amplitudinem adiungas, quæ libera viscerum septa & indefatigatas calidi natiui operas liberaliter foueat. Vt verò non semper crassum caput, si nec oblongum quidem vitio est, dum nostri opifex, efformatricis operæ robur indicarit, quæ materiæ vbertatem tam appositè elocat, vt in nullo defecta esse videatur. Quod in φοξαῖς κεφαλαῖς videre est, quæ vt non omni ex parte vitio verruntur, sic & in oblongorum capitum numero quodammodo inserenda sunt. Tantum verò abest vt semper damnanda fuerint oblonga capita, vt etiam quibusdam æstimationis & generositatis locum obtinuerint, vt scribit Hippocr. libro qui vulgò περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων, inscribitur, ex Galen. verò sententia περὶ οἰκήσεων & ὑδάτων καὶ ὡρῶν & χωρῶν in scribi debet. Hippocratis de Macrocephalis verba sunt, αἱ δὲ ὧραι αἱ μεταλλάσσουσαι τῆς μορφῆς ἢ φύσιν, εἰσὶ διάφοροι, διὸ δὲ διάφοροι ἐόασι μὴ σφῶν αὐτῶν, διαφόρως & πλείστες γίνονται τοῖς ἔθνεσιν. & ὁκόσαι μὲ ὀλίγον διαφέρῃ πρὸ ἐθνέων, παρεκκείψω. ὁκόσαι δὲ μεγάλαι ἢ φύσι ἢ νόμῳ, ἐρέω περὶ αὐτῶν ὡς ἔχει. & περὶ τῶν περὶ μακροκεφάλων. ἔνιοι δὲ ἐκ τοῦδε ἄλλο ἔθνος ὁμοίως τοῖς κεφαλὰς ἔχον ἐστέν. ἢ μὲ δὲ ἀρίχω, ὁ νόμος αἰ πάντες ἐγίνετο ἢ μήκοις ἢ κεφαλῆς. νῦν δὲ & ἢ φύσις συμβάλλεται τῷ νόμῳ. τοῦ δὲ μακροτάτου ἔχοντος ἢ κεφαλὴν ἠνειοπάτεις ἠρέοντα. Porrò quod hîc additur ab Hippocrate, ἀπὸ τοῦ διαπέου, cautionem significat adhibendam in naturarum dignotione, vt innatas & genuinas ab assumptis & acquisititiis secernamus. Quædam enim capita naturali efformatione oblonga sunt, quædam etiam industria & consulto, idque ex consuetudine, vt eodem quoque libro scribit Hippocrates, ἔχει δὲ περὶ νόμου ὧδε, τὸ πρῶτον ὁκόταν γίνηται, βάλλεται πλὴν κεφαλὴν αὐτέν ἐπ' ἀπαλὴν ἐόσαν μαλακοῦ ἐόντος, καὶ ἀναπλώσεται τῇσι χερσὶν, & αὐξανομένου τὸ μῆκος αὔξεται, καὶ ἀμάπτ πρεσφέρουτες, & πεχήματα ὀρθοτηδεα, ὑφ' ὧν τὸ μὲ σφαιροειδὲς τῆς κεφαλῆς κακοῦται, τὸ δὲ μῆκος αὔξεται. αὐτὸς πλὴν ἀρχὴν ἐν' μος κατειρόσοπτ, ὥς τε ἰσαίτιον πλὴν φύσιν γίνεσθαι. τῷ δὲ χρόνῳ πρεσιόντες, & φύσει ἐγίνετο, ὥστε τὸν νόμον μηκέτ' αἰαίκαζον. ὁ δὲ χρόνος παντεχόθεν ἐρρέοντος, ἀπὸ τῆ ὑγιηρῶν ὑγιηρὸς τῆ σώματος, ἀπὸ τε τῆ νοσερῶν νοσερός. εἰ οὖν γίνονται ἔκτε τῆ φαλακρῶν φαλακροί, & ὀκ γλαυκῶν γλαυκοί, & ὀκ διεσταμμένων, στρεβλοί, ὡς δοκεῖ τε πολλοῖς. & περὶ τῆς ἄλλης μορφῆς ὁ αὐτὸς λόγος, ἢ κωλύει & ὀκ μακροκεφάλε μακροκέφαλον γίνεσθαι; νῦν δὲ ὁμοίως ἐκ ἐπ γίνονται & πρεσφέρον. ὡ, δὲ νόμος ἐκ ἐπ ἰσχύει, διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆ αὐτρόπων. περὶ μὲ οὖν ἔνιοι ἄτοι μοι δοκεῖ. Porrò capitis conformationi, ceruicis quoque æstimationem iungit, quòd dorsalis medulla ex cerebro tanquam caudex neruorum propaginem fruticans, originem sumat. Illinc enim ex corporis firmitate & robore certissimum iudicium sumpseris, cùm motus & totius corporis actio in neruos redundet. Quo fit vt capitis celaturam, ceruicis & reliquarum partium forma consequatur. Vnde ab [3] Hippocrate scriptum est, αἱ φοξαὶ οἱ μὲν κεφαλὰς ἐπιπρέπουσι ἰσχυροί Benè enim constitutum caput, ceruicis latitudo & torositas sequitur. Parum verò, vertebrarum tenui-

A tenuitas, oblongum, ceruicis longitudo. Ex quibus quęnam sint neruorum & totius molis vires, facilè cõiicias. Oblongam autem ceruicem, quòd neruorum coarctationem & tenuitatem, ideoque debilitatem significet, vitio verti satis indicat amplæ & breuis ceruicis bonitas, qua torosos commendamus, vt robustos & firmos, & Galen. scribit lib. 6. Epid. [4] vbi κραταιαὶ χεῖραι & μακραὶ αὐχένες interpretatur. κραταιὰς μὲ αὐχένα ὁ ἰσχυρὸς ὀνομάζει, διὰ σκληρότητα καὶ μέγεθος ὀστῶν τοιοῦτος γινόμενος τύπος. ὅτιος δ' ἔχουσι καὶ οἱ τοιοῦτοι ὀστοῦν μῶϊς τε καὶ τένοντας, & σωὶ θεσμοὶ, μακροὶ δ' αὐχένες. ἐκ ἢ τῶς ὀν ἀρ-τῆ μέρε γίγνονται, ἀλλὰ & μεγθηροὶ τὰ τύπτων εἰσὶ τοιοῦτοι & μακροὶ δύο εἰσὶ & & ὃ καὶ τὰ τῶν εὐρῶν [7] ἀφεῖκεν, ὁ πάντα μόνον, ἢ μακρόν. Quin & vulgò hebetes, stupidos, molles, & ad quæuis munia ineptos, longa spina infamamus, ex ceruice ingenium æstimantes, quemadmodum etiam diuus Paulus Iudæos σκληραύχενας vocauit. Porrò in capitis æstimatione ceruicis conformationem considerandam esse, quod hîc & lib. 6. epid. fecit Hippocr. scribit [1] Galenus, dum laudabilem capitis figuram describit, ex qua in deuia facilè deducaris licet. Eius verba sunt, ἢ μὲ οὖν μακρὰ κεφαλὴ μεγθηραῖς ἔστω φάλε κεφαλὴν σκεῦος ἔδιον σημεῖον, ἀλλ' εἰ μὲ δὲ βρόμλιν ἐγίνετο & ἐξωείν δὲ ὠμεν, ὕπλον χρηστὸν τε. & πολλὰ δηλοῦ τὸ σημεῖον. εἰ δὲ δὲ τὸ μόνης & ὕλης: τὸ

B πλῆθος, ἐκ ἀγαθόν. δυσκτέον οὖν αὐτὸ, τὸ & ῥῆμα, & ὅτι ἀπὸ αὐτῆ περυκόσι. τὸ ῥῆμα τὸ μὲ, εἰ εὔρυθμος, ἀεὶ δὲ ἀγαθὸν & τὸ σημεῖον. ὅτι δὲ ἀπὸ αὐτῆ περυκόσιν, εἰ κραταιὰς ἐν τέ ὕδιν, & τοῖς ἄλλοις ὀστοῖς ἀρίστε διῴκεστο. & εἰ τὸ νευρῶδες αὐτῆ σύμπαν, εὐβαφὲς τέ ὄδιν & εὔτονον. οἰκεῖον δὲ ῥῆμα κεφαλῆς, ὅς ἀφ' αὐ εἰ νοήσοις σφαῖραν ἀκρίδῃ κηρίδιον, ἑκατέρωθεν ἀτρέμα πεπιλημένον, αἰάζκη δὲ & τοιαύτης, κυρτόπεσε μὲ ἢ κᾷ σφᾶραν ἠρτέδᾳ, τὰ πὰ ὄπισθεν, καὶ & ἔμαρσθεν, καὶ & ἑκατέρωθεν. At verò quia ad capitis commendationem sequitur ceruicis & totius neruosi generis delineatio, ex quibus tanquàm ex vero specimine possis tem torem æstimare: maxima adhibenda est diligentia, vt posticum, cerebrum & cerebellum ipsum consideres, & quænam huius forma sit maximè commendabilis, & quænam eminentia non sit explodenda, intelligas. Inde enim tanquàm à radice dorsalis medulla velut caudex erumpit, quæ in vniuersum corpus diuersos stolones emittit. Huius te cautionis admonet Galenus lib. 6. Epid. [6] ἐπὶ πίνυω ἤπει δὲ & ἔνδεκα ὀσπέρας & ἐξοχῶν, ἢ δὲ & ἐπαύξησιν αἱ φοξαὶ γίνονται κεφαλαὶ, ποῦ πν μὲ σὲ χρὴ προσέχειν & νοῦν, πότερον αὐξηθείσης ἢ μειωθείσης & ἐξοχῆς, ἢ φοξότης ἐγίνετο. μεμηθὼν δὲ ἀεὶ τὸ μειωθείσης. ὁ μεμηθὼν δὲ ἀεὶ, τὸ προσαυξηθείσης, ἀλλὰ συμπεπιεσμένε δῆλον ἢ πωικαῖπα, ποῦ πν μὲ & ἢ εὐαρμοσωίαν & ἐπαυξήσεως. αἱ δὲ ἀφαιρεῖς ἐπαυξήσας εἰσὶ μεγθηραὶ. δεύτερον & πόν προν ἢ κατ' ἰνίον ἐξοχὴ & κεφαλῆς αὐτῆς

C γίνονται μείζων, ἢ τὸ κᾷ' πρόσωπον μέρος ἠὔξηται, βέλπον & ὑμνίζοντα αὐξηθῆναι & κατ' ἰνίον. αὐτίκα δὲ ἢ τὰ κυελωτάτη & κοιλιῶν δεῖ & εἰκεφάλε, καὶ ἢ & ὑποπαγὴν μοῦλα ῥίζωσις. εἶτα καθεξῆς σκοπεῖν τὸν αὐχένα, πότερον ἀσθενὲς ἢ κραταιὸς ἔστιν. ἐὰν δὲ ὦτ' ἐξοχὴ μετ' ἀρίμων ἢ, μηδὲ ὑποβαλλόντων μεγάλη, ῥηνάσας τε αὐτῶν ἐκτέρεται τρόχηλος, ὀπόδέχει & φοξότητα & διαύτης κεφαλῆς. ἰσχυρὸς δὲ εὑρίσκῃ ὢν τὰς, πᾶτ' ἄλλα κὰν τοῖς ὀστοῖς. Idem quoque in Arte parua, εἰ ἢ κατ' ἰνίον ἐξοχὴ μεγθοῦν ἔνι, συμπεπιεσμένη & τὰ νεῦρα & & αὐχένα σωὶ τοῖς ἄλλοις ὀστοῖς. κᾷ' φύσιν μὲ δὲ ἐρόντων, ἐνδέκα & ὕλης ἢ ἀνὰ μέσας ἀῤῥαφίας εἶσι τὸ ἐῤῥίνετο. φανόπερον ἢ ὑπαρχόντων, ἀσθενὲς ἢ ἀρχὴ. & πολλὰ & ἢ κατ' ἰνίον ὀνδέσεις, ἀσθένα & ἢ ἐρημένων ἔπεται, & ἀπαίνω πάνυ τὸ μὴ τοιοῦτον. & & & φοξοτέραν & κατ' ἰνίον ὀπτσκέψω κεφαλὴν ὡςαύτως τὸς ἐφ' ἑλῆς αὐτῆ μεγάλης ῥηγμένης διορισμοῖς. ἀς & πολλὰ & καὶ τὰ ὦδε αὐτῆ ἐὐρύθμῳ τῆ ῥῆμα τῆ ῥηγμένης & περεῖκφανίδος, ἐγκεφάλου σημεῖον, ἐὰν ἔνιοι & ἰατρῶν ὀπόσοι ἐκεφαλον ονομάζιον. Ex his igitur Galeni verbis, capitis probam aut vitiatam figuram, & eam quæ est capitis ad ceruicem habitudinem, quiuis intelligere poterit. Quæ ideo adduximus, quod Hippocrates in naturarum temperie capitis & ceruicis meminerit, vt coniunctam cum Hippocr. doctrina Galeni assensionem ostenderemus. Porrò quod addit ἀπὸ τοῦ ὀπτικοῦ ἀνοῦ eiusdem est notæ, ac cætera quæ ascititiã naturam significant. Est enim ὀπτικὸς, ex toto ferè genere quod

D Hippocrates lib. περὶ ἀρθρῶν. κύφον aut κύφωμα vocat. Nos eas quæ in pronum fiunt inflexiones, vertimus, non inclinationes simpliciter, quod illud aph. 26. lib. 3. ἀπουδύλιν δ' κᾷ' τὸ ἰνίον ὀπτσ ὀσίας, inclinationes, [7] Celsus verterit. At verò quæ ex eiusmodi assuetudine vitia fiunt, congenitis malitia cedunt: quod etiam in reliquis temperamentorum notis maximè videndum est, vt scribit Galenus lib. de Temp. [8] ὀπτικὴ δὲ φύσις εἰσὶ & ἔτι.

[1] *Comment. 1. in 6. epid.* [2] *Sectione 1.* [3] *Lib. 6. epid.* [4] *Comment. 1.*

[1] *In arte parua.* [6] *Comment. 1.* [7] *Cap. 1. lib. 2.* [8] *Lib. 2.*

καὶ & φλεβῶν ἢ εὐρύτης] Hic locus in tota κράσεως διῃρήσει admodum est celebris. Ex vasorum enim habitudine & totius solidi eminentia, facilè est de hominis ingenio statuere. Cùm igitur sanguis ipse, in quo maxima est vitalitatis portio, per venas velut per riuos, in totum corpus ad naturalis auiditatis senium effluat: necesse est ex vasorum capacitate aut angustia, illius copiam & efficaciam æstimari. Quibus igitur sua copia sanguis & magna spirituum efferuescentia venas inflat, hi ab Hippocr. ὀπτικὰ φλεβῶν dicuntur,

E quod φλέβες διῃρανέαι habeant, vt idem interpretatur lib. 6. epid. * Atque eos ἐξυθυμωτέρους esse censet, naturam totam ex venarum tumore diiudicans. Calentiorem enim temperiem in magna calidi inauctione non temerè fieri iudicandum est, atque inde ampliores venas, cùm calidi sit velut propria actio, ampliatio & intumescentia. Quod apertè testatur Galenus lib. de temp. his verbis: † διδάσκαλος δ' & τύπων τῆ γνωρισμάτων ὡς & ἀρρωῶν & & ἄλλων ἀπαίτων ὁ θαυμάσιος Ἱπποκράτης. ὅσοι μὲ δὲ εὐρυτέρας ἔχουσι & φλέβας. θερμότεροι φύσει, ὅθι δὲ & σενοτέρας, ψυχρότεροι. & θερμοδ δὲ ἔργον αὐξυρωῶαι & & διῃρυσῆναι & τοῦτος, ὥς' εὐλόγῳ εἰς ζῶν πν, ὡς τὸ πολὺ, σωματρέχῃ σενόνις μὲ φλέβων, ἔξι πιμελοδέ τε & παχυτέρα, λεπτότης δὲ ἔξεως εὐρύπτε φλεβῶν. Quæ causa est vt hi ferè demum sint graciles aut εὔδορκοι non πιμελοὶ & obesi, quibus venarum tumor apparet. Quod calidi continuam eius quæ in sanguine est dulcedinis depastionem significat. Quæ omnia in obesis & angustorum vasorum naturis secus eueniunt, vt scribit Galenus: ὅθεν & αἷμα πόν τὶ δὲ & κοῦφον & λεπτὸν, & μὲ τοῖς θερμοτέροις σύμπασι. ὅφη γίνεται τῶ πῶ θερμῷ, κᾷ' ὁ & ψυχρότερε διῃρεῖται. & & φλεβῶν ἔξω διηθούμενον, ἐπειδὰν μὲ ψυχροῖς ἀφικόμενος εἴσιν, ὁκείνοις ἀφεπήγυται. κᾷ' ὁ & φύσει θερμότερε μόνα, πιεῖπα οἱ ἔστ δηλονότι & ὀδρκόδν, διῃρπαῖται τε & ἀεὶ & θερμοῦ καὶ διῃρορᾶται, πλὴν ὅσον τε & ἀεὶ & ῥυπλεύοντα ζῶα πολλάκις εὐείλικτεται

F χρόνῳ ἢ κράσεως, ὅτι καὶ τὸ & διαίτης ἀπαλὴ πόρον ὅθι τρέφει & & αὐτῆς τῆς ὀδρκόδεσι μορίοις, πιμελεῖ. ὅτι τε & & ῥυπλεύοντα ζῶα πολλάκις εὐείλικτεται πιμελοδέστερα. καὶ γυναῖκες αὐδρῶν, ὅτι καὶ τῇ κράσει ψυχρὸ τρόν ἀῤῥένος τὸ θῆλυ, καὶ οἰκεῖον & πολλά. Cæterò quod hîc scribitur ab Hippocrate gracilibus amplam esse venarum capacitatem, obesis verò angustam, multis locis consentit cum Galeni doctrina, præcipuè lib. de Temp. & Comment. in Aph. 44. lib. 2. ἄρισον εὔδορκον φῶναι τυπεῖ σύμμετρον, ὡς τε μήτε παχὺ [1] μήτ' ἰσχνὸν, ὅτιο δ' αὖ δεινατὸν & ἐκ μακρόν ἀρικέσθαι γένεσε. εἰσὶ' ὑπερβάλλα τὸ σύμμετρον, ἀμείνων δὲ ἢ ἰσχνότης, μεγθηρὰ δ' ἢ εἰς πάχος ὑπερβολή. κενεὰ γὰρ εἰσι πάντων αἱ ἀρτηρίαι καὶ αἱ φλέβες, & διῃ & & αἷμα, & πνεῦμα παντελῶς ὀλίγον ἔχουσιν, ὡς' ἐπειδὰν πρεσέρχονται κᾷ' & ἡλικίαν, ἔχαος αὐτοῖς ὅθι μικρᾶ πρεφάσῃ & ἔμφυτος θερμασία διῃρθείρεται. οἱ δ' ἰσχνοὶ τῶν μὲ & κινδυνεύουσι. τῷ δὲ διῃρεῖσθαι & νόσεα μόνα μηδὲν ἔχοντα πρὸς ἔλκωμα, πρὸς & ἔξωθεν αἰτῶν ἐπίμονς βλάβῃ τινα. ὅσοι μὲν τὴ φύσει μὲ ἦσαν σύμμετροι, διαίτῃ δὲ ἀρτόπρα χρησάμενοι, παχεῖς ἐγένον τε. πύτοις εἰ καὶ ὀρκὸς καὶ πιμῆς ἐπιτραφὴν πλῆθος, ἀλλ' εὐρῶσαι αἵτε φλέβες εἰσὶ & αἱ ἀρτηρίαι, & διῃ & πιμείζονα ἔχουσι πλὴν ἔμφυτον θερμασίαν. Quem quidem locum integrum apposuimus, quòd mirè huic loco quadret, genuinam naturam ab extera ita & assumptitia distinguens. Idem quoque libr. 6. epidem. 'in gracilibus sanguinis copiam inesse probat, vbi de mu-

G liere extenuata agit, cui propter menstruæ purgationis suppressionem, tribus diebus plus quàm tres sanguinis libras eduxit. Et paulò post vbi φλέβας διῃρανέας interpretatur. '' Plinius quoq; obesis minus copiosum sanguinem esse scribit, quoniam absumatur pingui. Quod & scribit Celsus libro secundo: ''' Interest (inquit) inter corpus valens & obesum, inter tenue & infirmum. Tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat. facilius itaque illi detractionem eiusmodi sustinent, celeriusque ea, si nimium pinguis est aliquis, affligitur. Quibus efficitur vt ex his notis facilè in naturę cognitionem deducamur, & pro sanguinis portione & affectione, animantis æstimemus ingenium. Animalium enim fortiora quibus sanguis crassior, sapientior quibus tenuior, timidiora quibus minimus, at quibus nullus hebetia. Quibus verò multus & pinguis iracunda. Item gracile corpus infirmum, obesum hebes est, vt scribit Celsus ex Hippocrate.

† *Sectione 5.* † *Lib. 1.* '' *Comment. 3.* ''' *Lib 11. cap. 38.* '''' *Cap. 10.*

καὶ ἀπὸ τῶν ὀκανθῶν] Cornatius ad ea quæ præcedunt, retulit, & iis adiunxit. Nos nihil immutamus & sequentibus appoti-

H mus, vt γενόσιν βεχρὶ τῆλ καὶ λεπόπτ φλεβῶν opponatur, atque de vasorum amplitudine intelligatur, quæ cum iis pugnantes habet causas.

οἱ δὲ πῶνες] πῶνες dicuntur obesi & præpingues, quos alibi Hipp. παχέας σφόδρα vocat. Est autem πῶν quæ in sanguine est dulcedo, ex qua alimur & deperditas naturæ vires reficimus, continuã calidi depastionẽ perpessa: alimenti benigna illa & succulenta portio

quæ partibus nutriendis agglutinatur & in sanguine innatat. Calidis verò naturis adustione in amaritiem vertitur, frigidis congelatione condensatur in pinguitudinem, vt satis apparet ex loco superiore annotatione à nobis adducto ex lib. 2. de Temp. & ex Hippocr. verbis lib. 6. epid. τὸ γελῶδες ἀπὸ πόνου. Et rursus " οἷσι τὸ μὲν πόνον γελῶ ξαινῆ. Est igitur πόνον illud pingue & dulce quod in bilem vertitur in calidis naturis, vt scribit Gal. "" πόνον ἀκουστέον τὸ λιπαρὸν, ἤτοι τὸ γλυκὺ ὅλως τὸ ἐν τοῖς κατ' φύσιν ἠδὺ. μόνου δὲ οἱ παλαιοὶ φύσιν ἐξεμέκμενοι, πικρὸς καὶ ἀγρυπνῶν. ἢ δὲ κατ' φύσιν ἔχοντες καὶ ἀκαθέκτοι, ὅτε λιπαροὶ καὶ γλυκέα, καὶ ὅταν μηδεμίαν ἔχωσι ἰσχυρὰν πιότητα, μεθ' ἡδονῆς προσφέρουται. πάντ' οὖν ὅσα πιώτατα τοῦ πόνου ἐν ὑγιαίνοντι, ἥδιστα ἐθιζόμενον καρπῶν. Quod repetit scribens. "" ὅπερ τοῦ πόνου τὸ μόνον ἐδεικνύμενοι δι' ἣν προσηγορεῦν τούτων ὑπαρχὴν αὐτοῖς τὴν ὑγιαίνοντι ἡμῖν ἀμέμπτως ἐθιζομένων καρπῶν. Quod repetit scribens. "" ὅπερ τοῦ πόνου τὸ μόνον ἐπὶ τὴν λιπαρὸν καὶ πιμελώδες εἰρῆσθαι χρὴ νομίζειν, ἀλλὰ κἀπὶ τὴν γλυκέος παντὸς, ὡς πολλοὶ μεθαίνεσθαι τῇ λύγῳ, καὶ τὸ μὲν καὶ τὸ σίραιον, ὅπερ ἔθιμα καλοῦσιν οἱ κατὰ τὴν ἠπειρῶτιν Ἀσίαν ἕλληνες. *Sect. 5. **Sect. 6. ***Comm. 5. in lib. 6 epid. ****Comm. 6.

καὶ ὧν οἷσιν λιμαζομένοισι αἱ μετεώσιες] μετεώσιας habilitatem naturæ & aptitudinem ad ferendam inediam vocat. Qui enim angustas venas habent propter alimenti defectum, non sine periculo famem tolerant. Quibus verò ex vasorum capacitate liberalis alimenti copia suppeditat, iis longa cibi mora minimum obest. Atque adeò ex vasorum capacitate famis tolerantiam spectari vult. Hanc μετεώσιας moderationem vocat * Celsus, dum scribit initia morborum primùm famem sitimq; desiderant, ipsi deinde morbi moderationem, vt neq; aliud quàm expedit, neque eius ipsius nimium sumatur. Hunc porrò locum sic interpretatur † Galen. ἐπὶ ἄμα τῶν ἐπὶ πιμελώδης καὶ παχὺς, ὅτε φλέβας εὐρείας ἔχει, διὸ ἔτος ἐστὶ ἡ φύσει πιμελώδης ἐκλύεται. ὡς ἂν εἰ σταλῇ μὴ ἔχῃ τὰς φλέβας, εἰς ἡ ἰσχνὸς, καὶ ἐπὶ ἐξ ἀνάγκης φύσει τοῖς τοιούτοις. κἂν τοῖσι λιμαζομένοισι, φησὶ, τῶν μετεώσιμα σκεπτέον, ἢ τὴν ἀγγείων εὐρύτητος δηλονότι καὶ στενότητος, καὶ τὴν ἄλλην ἕξεως ὅλην τὴν σώματος. αἱ μὲν γὰρ σταλὰ ἔχοντες τὰς φλέβας, ὀλίγαμοίτε εἰσὶ καὶ μακραὶ ἀσιτίας ἢ φέροισιν. ὅσοις δὲ εὐρεῖαι καὶ πλῆθος αἵματος, τάχιστα ἔνεστ, ἐν χωρεῖ βράδης ἀσιτίας. Qui locus me impulit, vt Galeni lectionem sequerer, & illud ἀπὸ τοῦ τοῦ σκεπτέον superioribus iungerem. Dicûtur autem Hippocrati λιμαζομένοι, qui summam inediam ferunt, velut qui fame necantur, quos λιμαζομένους vocat, eos significâs qui λιμοκτονίᾳ torquentur. Est autem λιμοκτονία ° Hippocrati ἡ παντελὴς ἀσιτία, quæ & λιμαζία dicitur. Qua dictione vtitur Rufus °° ὧν τῷ τοῦ ἠθῶν ὧν νεφροῦς παλαῖοι, scribens: ἡ μὲν εἰς ἅπαν αἱ λιμαζίαι τὴν τοῦ συμφέροισιν, ἢ ὅταν τὴν ἄλλας φλεγμονῶς, ἀλλὰ ἢ τὸ φεσεφαρτέον, φυλάσσουσα τὴν πυρετὸς ὅσον τὸ χαλῶσι, καὶ ὅπῃ δυνατεύοισιν. Pluribus tibi hac de re satisfactum cupimus in nostra OEconomia.

*Cap. 16. lib. 2. †lib. 2. de Temperament. °Prorrh. 2. & lib. de artic. °°lib. de rat. vict.

αἱ περιεσυζήσεις] Hæ sunt τῆς ὑπκτὴν φύσεως κατ' ἔθος (vt loquitur Galen.) notæ, quæ non minus quàm genuinæ & primæ videndæ sunt. Multi enim à natura vitiosam adepti habitudinem ingenio & diligentia postea compensarunt: vt contrà multi felices naturæ dotes socordi via & ignauia labefactarunt. Crassis igitur & corpulentis succulenta carnea moles, quibusdam etiam pinguitudo augetur, pro instituta victus ratione, atq; ita alterum alteri cædit, pro qualitatum ex quibus promouentur habitudine. Quibusdam etiam vtrunque incrementa suscipit. Quæ facilè intelliges ex Gal. lib. de Temp. 2.

καὶ διῳσφάξεις] διῳσφάξεις vel διῳσφαγὴ interstitium aut interscissionem, distantiam & intercapedinem significat, & διῳσφαγὴς nomine in venarum diductione sæpius vtitur Hippocrates lib. περὶ τόπων τῆς κατ' ἄνθρωπον. Hîc igitur διῳσφάξεις φλεβῶν communem venarum inter se distantiam & diuortium significat, quod in corpore venoso & gracili facilè apparet, in corpulento aut obeso ægerrimè, non secus ac in mollibus. Atque ex huiusmodi affectione reliquum corpus æstimes licet, dum confluentis sanguinis copiam ex riuorum frequentia diiudicabis, & (vt inquit * Celsus) vis corporis melius ex venis quàm ex ipsa specie æstimatur. Certum est autem quibusdam numerosiores esse venas pro cuiusque proprietate, dum tamen à naturæ scopo nihil in primarum venarum diductione aberret. Atque ex hac venarum intercapedine, licet de corporis corpulentia & carne coniecturam sumere, quæ nihil aliud est quàm venarum intertextura & plexus. Quod eleganter scribit Rufus ὧν τῷ περὶ εὐμορφίας τῶν ἀνθρώπου μορίων, his verbis: ἀρξὰ δὲ τὸ ἐν τοῖς σπαδίχροις μεταξὺ τῶν ἀγγείων πυκνότερος, ἀλλὰ ἀρίτης καὶ πληρωμα τῶν πέμματος τῶν ἀγγείων, ὡς μὴ ἐν κενὰ μεταξὺ ἢ καὶ τῶν μωῶν ἰνώδης, καὶ στερεὰ, καὶ ἡ δὴ τοῖς ἕλκεσι καὶ τοῖς καιλώμεσι τῶν ὀστῶν ἀρὴ πυκνομένη. Aliud verò quiddam sonat διῳσφυξις. lib. περὶ ἕρπης, cùm scriplit, αἱ τῶν φλεβῶν διῳσφυξις.

*Cap. 10. lib. 2.

Quæ ad imum vẽtrem rupta fiunt si circa pubem accedunt, vt plurimùm statim sunt indolentia. Quòd si dextram vmbilici superiorem partem attingat, dolorem & corporis iactationem afferunt, & stercoris per vomitum eductionem, velut etiam Pittaco accidit. Fiunt autem rupta ex plaga aut diruptione, aut alterius assultu. Quibus quod imum ventrem & cutem intercedit, inflatur nec quiescit, iis color pallido multo suffunditur, ac velut ex albido pallescit, quòd eorum omnium in hepate causa sit, atq; hepaticis morbis conflictentur. Quinetiam morbi regij qui ex hepate fiunt, colorem subalbidum habent, non secus quàm qui ex aquoso hydrope aut pituita alba periclitantur. Qui verò ex splene fiunt tum morbi regij, tum hydropes nigricantiores sunt. Sed & in subalbidis lenticoloribus vlcera perægrè ad cicatricem venium, ac cutis & labia diffinduntur, quod Antilocho & Aleuæ accidit. Id autem oritur ex salsuginosi corporis humoribus, cùm in cutem à capite, maximè ex pulmone concalefacto, deciderit.

Αἱ τῶν ἡλῶν ῥήξιες, αἱ μὲν περὶ ἥβην τὰ πλῆσα ἀσινέες τοπαραωτήκα, αἱ δὲ σμικρὸν ἀνῶθεν τοῦ ὀμφαλοῦ ἐν δεξιᾷ. ὀδυνώδεες αὗται καὶ ἀσώδεες, καὶ κοπριήμετοι, οἷς καὶ ὁ πιτταχοῦ, γίνονται δὲ αὗται ἢ ἀπὸ πληγῆς, ἢ ἀπάτιος, ἢ ἐμπτώσιος ἑτέρου. οἷσι δὲ μεταξὺ τῆς ἤβης καὶ τοῦ ὀδέρματος ἐμφυσᾶται, καὶ ἀκαθίστα) ὁ τῆς χροιῶν οἷς ὁ πολυχλώεμον, τό, τε ἐν λευκοχροίᾳ, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἥπατος πάθος ὁ δι' ἐστὸν. καὶ ἀπὸ τούτου ἡπατικὰ νοσήματα ἐν τούτοισι. καὶ ἴκτεροι οἱ ἀπὸ ἥπατος ἐς ὁ ὑπολευκοῖ, καὶ ὑδαταγόμβοι, καὶ οἱ λευκοφλέγματοι. οἱ δὲ ἀπὸ πολλοῦ μελαντεροῖ, καὶ ὕδρωπες, καὶ οἱ ἴκτεροι, καὶ αἱ δυσελκίαι τῆς ἐκλεύκων, τῆς ὑποφακοδέων, καὶ ὁ δέρμα καταρρήγνυται, καὶ τὰ χείλεα, οἷος Ἀντίλοχος καὶ Ἀλεύας, ὁ ἀπὸ τῆς χυμῆς τῆς ἐν τῆς σώματος τοῦ ἀγκώδεος. ὅτι ἐπὶ ὁ δέρμα μάλιστα καὶ ἀπὸ κεφαλῆς ὅτοῦ ἀπὸ τῆς πλεύμονος ἀναθερμαίνεται.

Αἱ τῶν ἡλῶν ῥήξιες] ῥῆξις & ῥῆγμα Medicis carnosæ partis diuulsionem significat, vt passim testatur Gal. in Methodo * medendi. Quæ fit ἐκ βιαίας πληγῆς ἢ καταπτώσεως, ἢ ἕνος ἑτέρας ἰσχυρᾶς κινήσεως. Hippocr. verò ex violẽto insultu, aut plaga, aut diuulsione fieri vult, quod interpretatur Gal. in aph. 22. lib. 6. διῳσταμένων τῆς & ῥηγνυμένων τῆς τὸ ἀρκῶδες αὐτοῦ μέρεσι τῆς μυῶς, γίνεται τὸ ῥῆγμα scribens. ἥβην autem, imum ventrem voco, quòd significet † Gal. τὸ κάτω χωρίον τῆς γαστρὸς, ὅπου δὲ μεταξὺ τῆς αἰδοίου & τῆς ὀμφαλοῦ. ὡς ἐς τεία τῶν τῆς διαρθρίδας τὸ σῶμαν, ὑποχόνδριον, καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ, & τὸ ἥβην. Rufus etiam ὧν τῷ περὶ εὐμορφίας τοῦ ἀνθρώπου μορίων scribit τὸ ὑποκάτω τῆς ὀμφαλοῦ, ὑποχάσμιον & ἥβην. Quæ verò rupta ad imum ventrem fiunt, tutiora esse par est quàm quæ ad superiorem vmbilici partem ascendunt, vbi sunt viscerum conceptacula. Quòd autem de stercoris vomitu addit, qui ex tenuioris intestini inflammatione contingere potuit, empirica est collectio Pittaci nomine insignita, quod crebrum est Hippocr. dum aduersatiorum suorum fidem, in raro rerum euentu à peculiari ægroti denominatione emendicat.

*lib. 4. †aph. 35. lib. 2.

οἷσι τὰ μεταξὺ τῆς ἥβης] Hæ sunt hydropis instantis notæ, ex quibus morbi periculum præsagias, per totam Hip. προγνωστικὸν sparsæ. Hîc verò nõ secus videas huius morbi fomitem, quã cum Progn. dicit ἀρχοῖ) ὃ οἱ πολέσι ὑδρωπες ἀπὸ τῆς κενεῶνος & τῆς ὀσφύος, οἷ δὲ ἀπὸ τῆς ἥπατος. Meminit enim hîc hydropis qui ex splene cõtrahitur, quem etiam illic omiserat. Quorũ omnium proprias notas & attributiones, ex progno-

A ex prognostico requires. Quibus igitur flatus in imo ventre atque illius inanitatibus conceptus est, cum iliorum dolore: si hæc neque remediis, neque tempori cedant, suspectum hydropem faciunt, vt scripsit Hippocr. * ὀλίγοισι ὑρόφοι & ἀεὶ ὀμφαλὸν πονεῖ, & ὀστῦος ἄλγημα μὴ λυόμενον, μήτε ἐπὶ φαρμακείης, μήτ' ἄλλος, εἰς ὕδρωπα ξηρὸν ἰδρύεται. Idem quoq; in Coacis ὑπὸ ὀμφαλὸν πόνος, & ὀστῦος ἄλγημα, φαρμακείῃ μὴ λυόμενα, ἐς ὑδροπῶδες ξηρὸν ἀπὸπλευτᾶ. Et rursus, ἢν ἐν ξηροῖσιν, ὑδροπιάδεσι προσσημαίνοισι. ὀρόφοι ἀεὶ τὸ λεπτὸν ἐμπίπτοντες κακόν. Quæ Hippocr. signa refert Celsus lib. 2. ex quibus hydropem prædicit. Inquit enim, † Vbi dolor in imo ventre & coxis est, aqua inter cutem instat. Sed hoc morbi genus ab ilibus oriri solet. Idem propositum periculum est his, quibus voluntas desiderdi est, venter nihil reddit, nisi ægrè & durum, tumor in pedibus est, idemque modò dextra modò sinistra parte ventris inuicem oritur atque finitur. Sed à iocinore id malum proficisci videtur. Eiusdem morbi nota est, vbi circa vmbilicum intestina torquentur (ὀρόφου Græci nominant) coxæq; dolores manent, eaque neq; tempore neque remediis soluuntur. Quibus ea quæ in Prognostico & Aphorismis scribuntur, expressit Celsus. Porrò aquæ intercutem ex iecinoris vitio ortæ, colorem ex subalbido pallidum esse vult, vt &

B cæterorum omnium morborum, qui à scopo aberrantem & intra munia subsistentem, sanguinis officinam causantur. Quæ dum floridum sanguinem suo munere destituta operari nequit, serosum & aqueum alimentum partibus apponit, quod ἀχρολεύκους alibi ab Hipp. vocatos facit. Quin & albus colorem in ictero à pituita attribuit Hipp. ἐν τῇ τῶν παιδῶν. *Aph. 11. lib. 4. † Cap. 2.

ὑδαταμυόμενοι] ὑδαταμυόμενοι velut aquescentes dicuntur, qui in hydropem prompti sunt, aut qui tenuem & aqueum natura sanguinem habent, & in idem ferè recidunt. ὑδεράδεες Hipp. & Aretæo dicuntur. Hîc hydropis genus efferte videtur, quòd leucophlegmatiam, ex pituita alba suffusum affectum, iungat. Eodem significato ὑδαταμυόσας mulieres vocauit Hippocr. lib. 6. epid. quas (vt scribit Gal.) "ἔνιοι μὲν ἤκουσαν τοῦ ἐχούσας ὀδωτὴ δεῖσας ἀλοιωμὰ τῆς κῆ τὴ ὑδερον πάθη, ἔνιοι δὲ τοῦ φύσει λεπτὸν & ὑδατῶδες ἐχούσας αἷμα. Leucophlegmatiam autem quandam esse hydropis sobolem, testatur Hippocr. lib. περὶ παιδῶν. γίνεται δὲ ὕδρωψ, & ἀπὸ τῶν παλαιῶν ὅταν νοσήσῃ, & ἀπὸ τῶν ἥπατος, & ἀπὸ τῶν λευκοῦ φλέγματος, & ἀπὸ δυσεντερίης & λιεντερίης. Fusius autem illius originem & naturam ibidem aperiens inquit: φλέγμα λευκὸν ὅταν ἔχῃ, τὸ σῶμα οἰδέῃ πᾶν λευκῷ οἰδήματι. & ἢ αὐτῇ ἡμέρης, τὸ μὲν δοκέει ῥέων (ἔτι), τὸ δὲ φαυλότερος, & τὸ οἴδημα ἄλλοτε ἄλλη τοῦ σώματος, μᾶλλον τε καὶ ἐλάσσονα γίνεται. τούτῳ φάρμακα διδόναι κάτω, ὑφ' ὧν ὕδωρ ἢ φλέγμα καθαίρεται, διαχεῖν δὲ, σιτίοισι & ποτοῖσι & πόνοισιν, ὑφ' ὧν ξηρότατος ἔσται & ἰσχνότατος. ἢ δὲ νοῦσος αὕτη γίνεται ἀπὸ φλέγματος, ὅταν ἴδε ὀν πυρετῶν πολυχρονίων φλεγματόδης ὢν ἀκάθαρτος ῥέῃ τοῦ, ξέπνεται τε τὸ φλέγμα αὐτοῦ αὐτὰ τοῦ ἀρκᾶς, & λευκότερον μὲν ὑδεῖν τῶν τῶ ἄλλου ἢ φλέγματος. ὁ δὲ χρὼς φαίνεται λευκότερος. τὸ δὲ αἷμα ἀπὸ πλήθους τῆς φλέγματος, ὑδαρέστερον γίνεται, & ἐκ ἐνὶ ὁμοίως ὀν αὐτοῦ τὸ εὔχροον, & διῳδῶ τῶν τὸ λευκοτεροῖ τε φαίνοι) καὶ καλέεται ἡ νοῦσος φλέγμα λευκόν. ἢν μὲν οὖν θεραπευθῇ ἐφ' ὁμένης ἢ νοῦσον, ὑγιὴς γίνεται. ἢν δὲ μὴ, ἐς ὕδρωπα μεθίσταται ἡ νοῦσος, & διέφθαρε τὸ ἀνθρωπον." Celsus quoque leucophlegmatiam secundum hydropis genus facit. *Sect. 1. **Cap. 21. lib. 3.

& αἱ δυσελκίαι τῆς ἐκλεύκων ὑποφακοδέων] ὑποφακοδέες dicuntur lenticolores, lentem colore referentes, quales sunt ferè omnes lienosi, quibus splen durus & magnus est. Ab impuritate enim illius visceris ater ille sanguis pallido mixtus & aliquando subalbido, ex nigricante viridem colorem abundè saturatum in cutem suffundit. μελαγχροεῖ Aretæo dicuntur. Iis item omnibus vlcera quæ sæpe tibias infestant ægrè cicatricem obducunt, & (vt inquit Celsus) aut omnino non sanescunt, aut certè cicatricem vix recipiunt. Quod hîc δυσελκίαν vocauit, vt ne addam in hydrope vlcera perægrè curari propter continuum sallæ pruriginis fomitem & humẽ-

D tis materiæ copiam, quæ curationis scopum peruertit, quo vlcera resiccari postulant. Quod scripsit Hippocr. lib. 6. aph. ' οἷσιν ὑδροπικοῖσι & γινόμενα ἕλκεα ἐν τῷ σώματι ἡ ῥηϊδίως ὑγιάζεται. Cellus quoque libro 3. [2] in hydropis speciebus difficilem vlcerum sanationem testatur. Communis (inquit) omnium est humoris nimia abundantia, ob quam ne vlcera quidem in his ægris facilè sanescunt. Atque idipsum designare videntur αἱ τῆς ἐκλεύκων τῆς ὑποφακοδέων δυσελκίαι, quæ à salsuginoso corporis humore fouentur, vt eorum causam quoque reddere videatur. Porrò vlcera lienosis abundate, ac cutem ipsam diffringi, oris vitia & fœtores subesse, videre est ex Hip. ἐν τῷ περὶ παιδῶν, quem scribit: ὁκόσοι σπλῶκα ἔχοισι μέγκα, ὅτι μὲν οἷσι χρόαδεες, κακόχροιοῖτε γίνοι) & κακεκλέες & δυσῴδεες ὀν τῷ σόματος & λεπτοί. Et lib. περὶ τῶν τῶ παιδῶν. πάρα δὲ οὖν ἀπὸ τόπου τῆς νοσήματος πάθε. ἡ γὰρ φυσᾶται, μᾶλλ' ἢ καὶ ὁ σπλὴν οἰδέει, & σκληρὸς ὄζει. & ὀδυνᾶ ὀξέως & ἐμπίπτοισι ἐς τὴν σπλῶκα. ἡ δὲ χροιὴ βέπεται & ὀξέα τε μέλας, ἔπαχρος, σιδηροειδής. & ὀκ ἢ ὥσὰς κακὸν ὄζει. & ἕλκα κακὸν ὄζει. & ἀπὸ τῆς ὀδόντων ἀφίσταται. & ὀκ τῆς κνημέων ἕλκεα ἐκρήγνυται, ὁκόσα τῆς ὀδηνυκηδές. & ἢ γὰρ λεπτωσέται & ἡ κόρσης οὐκ ἀπαχρωσέει.[3] Sic Aretæo lib. 1. περὶ χρονίων παθῶν, lienosi sunt καχέκται, οἰδεκλεοι, ἰδεῖν ἀφριπέες, πολυελκέες πάντῃ, μάλιστα ἢ ἐς κνήμας. σρογγύλα, πελιδνὰ, κοῖλα, ῥυσῶδα, δεινῶς δια & ἕλκεα. Hippocrat. quoque lib. 2. prorrh.

E ἕλκα πονηρὰ καὶ σόματα δυῴδεα οἷσι, σπλῶκες μεγάλοι, iisdem q; vlcera maligna in tibiis adscribit. Celsus verò velut Hip. emissarius, [4] libro 2. hæc ex prorrh. 2. expressit, inquiens: Ar quibus magni lienes sunt, his gingiuæ malæ sunt & os olet, aut sanguis aliqua parte prorumpit. Quorum si nihil euenit, necesse est in cruribus mala vlcera, & ex his nigræ cicatrices fiant. Cæterò labrorum rimæ, quòd diuersam à reliqua cute naturam habeant, diuturnæ sunt nec facilè coalescunt, magnamque interiorum viscerum impuritatem & intemperiem significant, non secus ac manuum fissuræ & impetigines aut pedum rhagades. [1] *Aph. 8. [2] Cap. 12. [3] Cap. 14. [4] Cap. 7.

Τὰς ἀφορμὰς ὁπόθεν ἤρξατο κάμνειν, σκεπτέον, εἴτε κεφαλῆς ὀδυνῶν, εἴτε ὠτὸς, εἴτε πλευρῶν. σημεῖον ἐφ' οἷσιν ὀδόντες, καὶ ἐφ' οἷσι βυβῶνες. τὰ ἡμόλυμα ἕλκεα, καὶ

F κρίνοντα πυρετοὺς καὶ φύματα. οἷσι ταῦτα μὴ παρεόντα ἀκεσία. οἷσιν ἐγκαταλείπει) βεβαιότατα) ὑποστροφαὶ καὶ ἰάσεται. ἰὰ ὠμὰ διαχωρήματα καὶ ὑγρὰ. κέγχρος στερεὸς ἐν ἐλαίῳ ἐφθὸς ἴσησιν, οἷς ὁ ναυτοπαίδιον, καὶ ἡ μυελοχαύνη.

Videdæ sunt causæ ex quib. quis laborare cœperit, siue morbus ex capitis & auris, aut etiam lateris dolore initium sumpserit. Quibusdam verò dentes, quibusdam etiam glandularum tumores, morborum significationem afferunt. Quæ erumpere & febres decernere nata sunt vlcera ac tubercula, si nõ affuerint, iudicationem ipsam tollunt. Quibus verò intrò subsistunt, certissimas & celerrimas morborum recidiuas afferunt. Milium solidum oleo incoctum, liquidas & crudas deiectiones sistit, vt exemplo est nautæ puer & Myriochaune.

Morborum significationes, denunciationes & argumenta videnda esse significat, vt quánam ex parte, aut quánam ex occasione, morbus incœperit, cognoscatur. Sæpè enim ex leuibus initiis magnũ excitatur incendium, quod sua mole increscens, demùm spem adimit. Sæpè etiam neglecta occasio præcipitium attulit, dum morborum notas, locorumq; affectorum designationes ve-

G luti velitares præteriuimus. Considerandum igitur diligẽter, quánam ex causa morbum conceperimus, aut quãmnam sedem hîc primùm obsidet. Præcipua enim medelæ pars est, affectum locum & morbi occasionem rimari. ἀφορμὴ autem Hippocrati περὶ φάσιν significat, vt scribit * Gal. lib. 3. Epid. quæ nil aliud quàm causam manifestissimam & euidentem denotat, vt idem scribit [5] lib. 1. Epid. fusius verò † lib. 6. epid. hanc vocem explicat. Qui locus à me lubenter adducitur, quòd huius celebratissimæ sententiæ mentionem faciat, & sensum aperiat. ἀφορμὴν ἢ λέγω ἔνθεν ὁ Ἱπποκράτης, & ἀρχὴν ἅπαντες οἱ παλαιοὶ πᾶσαν ὅλλω θεράπευμα πρὸς τὰς ἐφοξίας ἐνεργάσας, εἴτε ἀρχαῖον, εἴτε ὀξὺ, εἴτε ἀλλὴ κτήσις, εἴτε δυνάμις εἴτε πῆς, εἴτε χρόνον, εἴτε πίστις, εἴτε τρόπος, εἴτε ἀμπνοὴ, εἰ δ' ὁποῖ ἀπλῶς ἄλλοι. ἰωὶς οἱ ἀφορμὰς τὰς τοῦ παραδοῦσας τὸ πῆς ἄλλων ἀφορμὰς ὀνομάζειν αὐτῆ, ἀπὸ δὲ κινουσῶν † & εἴτε φαείν δεῖ & ἢ ἢ ῥήσιος. τὰς ἀφορμὰς ὁκόθεν ἤρξατο κάμνειν, σκεπτέον. & & τῆς τὸ σημαινόμενον, ὡς πρόσθεν εἴπον, ὄν ἓν καθόλα πολλῶν ἐοὶ τῶν τοῦ μέρος. οἱ μὲν γὰρ ῥήτορες ἀστρόφα & οἱ ἰσοκλεοί. & οἱ φιλόσοφοι, ἀφορμὰς τῆ ἀνθρώπων, ἐνεργάας εἰρήκασιν. ὡς αὐ & περὶ τούτων δεικνύομενοι. μετυλώκεται οἱ ὑφ' Ἱπποκράτης ζοῦνομε καθάπερ & τὰ ἄλλα πολλὰ τῆ φυσικῶν ἐνεργάων & παθῶν. ἐν οἷς ἄπασι κοινὸν ἐστι τὸ ὁκόθεν ἤρξατο ῥηθέν. νυῦ μὲν γὰρ ὅλλη τῆ εἰρημένης ῥήσεως ὁ Ἱπποκράτης ὁκόθεν ἤρξατο κάμνειν ἔφη. δύνασται γὰρ ὡς αὐτὸς λέγειν, & τὸ ὁκόθεν ἤρξα-

H τὸ πλησίεσθαι, πολεμεῖν, εἰρηνεύειν, μαίνεσθαι, φιλεῖν ἀλλήλοις, μισεῖν, πυρεσσεῖν, & πᾶν ὁπῃοῦν ἄλλα τοιοῦτον. Porrò hic totus locus propter suam celebritatem repetitur ab Hip. lib. 6. epid. ° Quod me mouit vt ista à superioribus seiungerem. Cæterum quęnam morborũ notæ, aut occasiones ante morbũ, aut etiã in morbo ipso spectandæ sint, habes fusissimè apud °° Celsum.

*comm. 3. **comm. 3. †comm. 3. °sect. 3. °°lib. 2. cap. 7.

Sectio I. huius libri.

Βοῦβῶνες] Hæc est locorum affectorum designatio, aut etiam morborum indicatio. βουβῶνες enim etsi de inguinibus Hippocr. dicuntur, glandularum tamen inflammationes in genere significant. Quæ cùm oriantur ex humorum copia & vitio, aut viscerum inflammatione, aliquando etiam ex vlcere partium vicinarum & consensione quadam cognatarum, morborum speciem edunt, malignorumque præcipuè, si absque vlcere & causa manifesta fiant, vt apparet ex aph. 55. lib. 4. Tunc enim viscerum inflammationem aut pestilentem humorum corruptionem arguunt. Ideoque valdè suspecti sunt hi bubones, vt scribit Gal. lib. 1. de diff. febr. * Porrò plurimùm facit ad huius loci sensum quod scribit Hippocr. lib. 6. Epid. αἱ ἀποστάσιες ἢν βουβῶνες, σημεῖον μὲ ἢν τὰ βλασήματα ἐγένοντο, ἀπὲρ τὰ ἄλλα, μάλιστα δὲ ἂν τὶ παράλληλα, κακοήθεες δὲ ἔσται. Hi enim velut stolones quidam & propagines interiorum naturam referunt, atque adeò malè affectorum viscerum, indicaturam præbent.

A

* Cap. 7. Sect. 2.

τὰ ῥυόμενα ἕλκεα] Hic locus ad signorum doctrinam pertinet, quam prius absoluimus. ἢν enim κρισίμων μὴ κριούντων nomine continentur. Quæ suprà damnauit Hippocr. his verbis: τὰ κέγκρα σημεῖα γινόμενα, τὰ αὐτὰ τοῦτο μὴ γινόμενα, δείκνυται. Tubercula verò & vlcera in diuturnis præsertim febribus iudicationem facere scribit † Hippocr. in aph. ὀκόσοισι πυρετὸ μακρὸ, ἐυτρεφοισι ἢ θύματα ἐς τὰ ἀξόρκα ἢ πόνοι γίνονται. Et rursus, ὃν πῖσι πυρετῆσιν ἐξανθήματα μὴ λυόμενα τρεῖς τὰς τρεφάτας κέγκρας, μάκρος νόσου σημαίνει. Quod sequitur ex genere deficientium numeratur, quæ ab Hippocr. * ἐξαπαλιμπαυόμενα dicuntur: partim quidem à nobis iam explicata, partim verò postea dicenda. Hîc verò ἀκρασίαν ex vetustissimorum exemplarium fide, cum Cornario ‘legimus, non ἀκρησίαν, vt cæteri interpretes lib. 6. Epid. Quæ dictio victus intemperantiam significat, vt paulò pòst scribemus, parumque hîc habet commercij.

B

† Aph. 44. lib. 6. & aph. 65. lib. 7. * Aphor. 51. lib. 4. ‘Sectione 3.

τὰ ὠμὰ διηχωρήματα] Liquidam & humentem aluum milium sistit, quòd frigidam & valentius siccantem naturam nactum sit, vt scribit Hippocrates lib. 2. περὶ διαίτης. κέγχρεων χόνδρος, κωθήλεια, ξηρὰ τὰ ὠμὰ μὲ σύκων ἰσχάδων ἔσται πόνησιν. αὐτὰ δὲ οἱ κέγχροι ἐφθοὶ βρόμιοι, ἢ μόνοι διηχορέουσιν. Galenus verò lib. 7. de fac. simpl. med. idem testatur his verbis: κέγχρος ψυχρὰ μὲ κ' ἢ περάτων ἕξιν, ξηραίνει δ' ἢ σὺν κ' πλὴν τείτου ἐκλελυμένου, ἢ ἢ δευτέραν ἀκτιμαμένου. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερὴς ἐπ' ἀλίγον. ἐξ ὧν δ' ἔσται τὴς συστάσεὶς τὰ καὶ κεράσεως ἐδιόμενος μὲ ὡς ἔδεσμα. παντελῶς ὁλοκλήρου ἔστιν ἀπάντων ἡδέων τὰ σιτηρῶν ἐδεσμός. Cæterùm vt ne quid omittam, vnus ex nostris codicibus ἀνωτεπτεῖον legit. Et quòd μυελοχαώνη scribitur, haud scio an ad eam originē referatur, quòd μυελοχαώλιν τὴν ὀστῆ μυέλοις χαρυομένην interpretatur Galenus * in dictione μυελχάνη. μυελοχάνη autem fuisse peruetustam lectionē, satis testatur quod à Galen. ex Diosc. scribitur in dictione φρυμάγου. ἢ χαλκύσης enim fuisse ὀστέον apparet.

C

* In Exegesi.

HIPPOCRATIS COI DE MORBIS VVLGARIBVS LIBRI SECVNDI,

D

SECTIO SECVNDA.

MVlier oris ventriculi dolore conflictabatur, qui non cõquiescebat. Hæc tenuissimo farinæ hordeaceæ polline mali punici succo macerato semel die in cibatu contenta, non reuomebat, velut Chario-ni contigit. Mutationes si non in deteriora mutentur bono sunt, quod in iis vomitibus accidit, qui sumpto medicamento in febribus fiunt. In quorum extremo quæ tincera & meraciora vomitu reiecta sunt, putredinem significant, quemadmodum Dexippo contigit. Serapis ex liquida & humente aluo intumuit. Pruritus autem haud scio quoto die non vlterius progressi sint. Ex abscessu verò in lateris inanitate ortò & nigrefacto, mortua est. Stymargi vxor vbi ventris perturbatio quæ per paucos dies duraueret, plurimùm constitisset, & ex abortione quartimestris fœtus fœminei conualuisset, intumuit. Moscho ex calculo graueter laboranti in superiori palpebra hordeolum innatum est, quod ad aurem magis vergebat & intrò exulceratum fuit. Quinta aut sexta die pus ex internis erupit, atque inde inferiorum partium affectiones solutæ sunt. Glandularum ad aures tumor aderat, & earum quæ collo subiacent inflammatio, superiori tumori è directo respondens.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Γυνὴ ἐκαρδάλγει, καὶ οὐδὲν κατίσχετο. πάλιν ἐς ῥοῖνος χυλὸν ἀλφίτων ἐπιπάσαντος, καὶ μονοσιτίη ἤρκεσε. καὶ οὐκ ἀνίμη, οἷα τῷ χειμῶνος. αἱ μεταβολαὶ ὠφελέουσιν. ἢν μὴ ἐς πονηρὰ μεταβάλλῃ, οἷς ἀπὸ φαρμάκων ἐμέουσι πυρετῶν ἕνεκα. αἱ ἐς ἀκριτέστερα τελευταὶ, σημαίνουσιν. οἷς Δεξίππῳ. ἡ Σεραπὶς ὀξὺ ὑγρῆς καὶ λίης ὠδήσασα. κνησμοὶ δ' οὐκ οἶδα πόσε ἀφ' ἡμέρης ἐπέσω. ἔγκε δὲ τὴ καὶ ἀπόστημα σὺν κενεῶνι. ὅταν μελαίνῃ ἀπεκλίνε, καὶ ἡ Στυμαργέω σὺν τῷ ἐκ τῆς ὀλιγημέρης πολλὰ ἐπήσασα. καὶ παιδίου μετάστασιν θήλεος ἀπὸ φθορῆς τεταμένου ὑγιείᾳ ὠδήσασα. Μόσχῳ λιθῶνι ἰσχυρῶς, ὅτι τὰ βλεφάρω τὰ ἄνω κριθὴ ἐλύετο πρὸς τὸ ὦτος μᾶλλον, ἔπτα τὰ ἐξελκώθη ἕλκος. πέμπτῃ καὶ ἕκτῃ ἔσταθεν πύον ἐρράγη. τὰ κάτωθεν ἔλυσε. βουβὼν παρ' οἷς ἰσ. καὶ κάτω ὅτι παρ' βραχίλῳ κατ' ἴξιν τὸ ἄνω βουβῶνος.

A γωὴ ὀκαρδάλγει] Vomitus remedium scribit, atque adeò quænam æstimatio facienda sit de his quæ vomitu reiiciuntur, significat. Est autem καρδιάλγια, oris ventriculi dolor, præsertim cùm acrimonia humorum proritat & mordet, qualis in angoribus & mœrore confectis vlsuenire solet. Hîc autem vomitum biliosum sæpe præfagit, vt scribit Hippocrat. in Progn. Inde verò de nominationem sumpsit, vt & καρδιωμὸς, quòd καρδίαν, hoc est ventriculi osculum afficiat & mordeat. Ista etsi passim apud Galenum scribuntur, afferam tamen vnum locum ex Prognostico,* qui nostram mentem aperiat, τὴ ἢ καρδὸς σῶμα, καλῦσι τὴ ἢ τῶν οἱ ἴσμεν καὶ καρδίαν, ὅθεν τὸ μέγεθος ὦν "χρὴ νεύρων αἱ ἀδηλικῶν, ἡ δὲν λανθάνει ἢν κατ' αὐτὸ. δακνόμενον ὠοῦ ὑπὸ ἢ πικροχόλου χυμοῦ, ἢ καλεύμενον ὕπω καρδιωμοῦ ἐρεθίζεται. διὸ καὶ χολώδης αὐτῶς ἔμετος γίνεται. τοιοῦτο δὲ καὶ ὁ Θυκυδίδης ἐδήλωσεν ἔνθα φησὶ, καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν ἐσηέλθε, αἰθέρεσ ψύχε αὐτὴν, καὶ ἀπωκλάσατο χολῆς ὁπόσαι καθὰ ἰατροῖν ὀνομασμένα εἰσὶν, ἐπίσειαν. τὸ δὲ αἰθέρεφεν, δῆλόν πῶς ἐστὶν ὀνομάζεται τὸ σῶμα τῆς καρδὸς. διὸ δὴ καὶ παρ' ἡμῖν ἐλέγετο αὐτὴ, καρδιωμοί τε καὶ καρδιάλγιας ὀνομάζουσιν. Qui locus indicat antiquis non solùm medicis, sed & historiæ parentī Thucydidi vsitatum fuisse sermonem, vt ventriculi os καρδίαν vocarent. Quæ de re plura habes libro secundo de Placitis Hippocratis & Platonis, vbi hic locus à Galeno † adducitur, dum καρδιάλγιας notationem aperit. Quo auctore hîc nobis satis esse factū oportuit. Galeni locus est, ὥςφῶ δὲ τὸ κ' τὸν ὑπέρκεια ἀπάντων, ὅτω τὸ ἢ καρδὸς σῶμα καρδίαν ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοί, ἢ πάμπολύ γε τῶνομα ἢν παρ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐχρῶ ἀνοῖν ἢ πειῶν ὀπτμαποθήμαι ἢ καρδιαλγημάτων. ἔστι δ' ὅμως ὀνδὲ ἐξαιδαῖ τὸ σημαινόμενον ὀκ ἢ λέξεως. ὁ μὲ δὴ Νίκανδρος αἰ ἔπος φησίν,

---ἰῶ κραδίη ὀπιδόρτιον, οἱ δ' ἀοχαίνω

κλείοισι τρομάγῳ. Θυκυδίδης δ' ὧδε, καὶ ὁπότε εἰς ἢ καρδίαν σπελέχεται, αὐέτρεπέ τε αὐτὼ ἢ ἀπόκαθαρσις χολῆς πάσαι, ὅσαι ἰατροῖν εἰσιν ὀνομασμένα ἐπήσιαν. ὁ δ' Ἱπποκράτης. μιὴ ὀκαρδιάλγεε, καὶ ἐδὲν κάθισιν, πλὴν ἐς ῥοῖς χυλὸν ἀλφιτῳ ὀπτπάσαντοῦ. καὶ μονοσιτεῖν ἤρκεσε, καὶ αἵμακεν οἷα τὰ κυέων. ἄπαντες ὅτι δηλοῦσιν ὀναρχῆς τὸ σῶμα ἢ καρδὸς ὀνομάζεσθαι καρδίαν, ὥστε ταύτης μὲ ἢ καρδίας εἶη αὖ τὸ πάθος ἡ καρδιάλγια. Qui locus non sine menda legitur, vt satis apparet.

* Com. 2. † Et 5. de locis affect.

πάλιν] πάλιν ἀλφίτων, polentam ex Plinio vertere potuimus. Quod enim Dioscorides lib. 3.* μὲ παιπάλης ἀλφίτου dixit, is cum polenta vertit. † Noluimus tamen cum rerum impendio, magis eloquentiam ipsam quàm veritatem sequi. Polentæ pollinem, cum lenta vertit. ‘ Noluimus tamen cum rerum impendio, magis eloquentiam ipsam quàm veritatem sequi. Polentæ pollinem, cum lenta vertit. † Noluimus tamen cum rerum impendio, magis eloquentiam ipsam quàm veritatem sequi. Polentæ pollinem, cum lenta vertit. ‘ Sed polenta, Plinio teste, à farina hordeacea distat, eo quòd torreatur. fiebat enim pluribus (vt idem scribit) modis polenta. Græci perfusum aqua hordeum siccabant nocte vna, ac postero die frigebant, deinde molis frangebant. Erant qui vehemētius tostū rursus exigua aqua aspergerent siccarentq; prius quàm molerent. Dum igitur à polenta differre intelligimus, πάλιν ἀλφίτων, tenuissimum farinæ hordeaceæ pollinem aut farinam hordeaceam in pollinem subactam, ex Plinio vertimus. ‘‘ Nam quod est antiquis παλὰ ἢ παιπάλη, hîc πάλιν ab Hippocrat. dicitur, quod farinæ florem aut pollinem tenuissimum significat, etsi id propriè de tritici flore effertur. Est enim παιπάλη, vt scribit Pollux, τὸ λεπτότατον ἢ ἀλεύρου. παλιωὰ verò apud Hippocr. ὀπτπάσαντοῦ scribitur, significat, quod farinæ imprimis accommodatur. Vtrumque hîc iungit Hipp. πάλιν ἀλφίτων ὀπτπάσαντοῦ scribens, quod maceratum farinæ hordeaceæ pollinem diximus: vt idem sit quod ἀεὐσπασθαι, quemadmodum, ἀλφιτα ἀεὐσπασθαι dicimus, & ἀλφιτα λευκὰ παλιωθεν ‘‘ Homero ἀλφιβρέχω significat, ἀλφίτα verò farinam hordeaceam intelligimus, non secus ac ἀλφιτον triticeam. In quam notionem nos facile ducunt Platonis verba ex lib. 2. de republica. φρέσονται δ', ὅν μὲ ἢν κριθῶν ἀλφίτα σκευαζόμενοι, ὅν δ' ἢν πυρῶν ἄλευρα. Pollux quoq; lib. 1. ‘‘‘ dum scribit, ἀπὸ μὲ κριθῶν λέγεται πλιπάλη, τὰ ἀλφίτα. Gal. etiam lib. 1. de alim. fac. ὅν ἢν νέων κριθῶν φρυγιστῶν συμμέρος. τὸ κάλλιστον ἀλφιτον γίνεται scribit. Quibus ex locis, si quis polentam intelligat, non magnopere laboro, dum rerum notiones distinguat. Hic porrò cibus plurimùm desiccat & parum nutrit: farina verò hordeacea punici succo subacta, desiccat magis, & vomitum sedat, non secus ac ἀλφίτα cum vino austero & exhibita aluum exiccant. Galen. lib. 1. de alim. Qua in significatione hîc à nobis sumptum nemo damnauerit, etsi Galeno ° τὰ ἀλφίτα, de cæteris frugibus moderatè molitis intelligantur. In eamq; vsum hoc remedij genus à Galeno vsurpatur lib. 2. de alimentis vbi etiam hic locus exponitur & adducitur, diuersa tamen scriptione. Omnia nostra exemplaria, ἀλφίτου pro ἀλφίτων legunt cum Galeno, mendosè tamen, vt & πλὼ pro πάλιν vitiosè quoq; legitur.

* Cap. 74.

† cap. 11. lib. 20. ‘ cap. 25. lib. 22. ‘‘ Cap. 7. lib. 18. ‘‘‘ Cap. 25. lib. 22. ‘ In Exegesi. ‘‘ Odyss. ζ. & Iliad. α. ‘‘‘ Cap. 12. ° In Exegesi.

B

C

D

E

F

G

H

μονοσιτεῖν ἤρκεσε] Vomitus remedium scribit, atque adeò quænam æstimatio facienda sit de his quæ vomitu reiiciuntur, significat. Est autem καρδιάλγια, oris ventriculi dolor, præsertim cùm acrimonia humorum proritat & mordet, qualis in angoribus & mœrore confectis vlsuenire solet. Hîc autem vomitum biliosum sæpe præfagit, vt scribit Hippocrat. in Progn. Inde verò de nominationem sumpsit, vt & καρδιωμὸς, quòd καρδίαν, hoc est ventriculi osculum afficiat & mordeat. Ista etsi passim apud Galenum scribuntur, afferam tamen vnum locum ex Prognostico,* qui nostram mentem aperiat, τὴ ἢ καρδὸς σῶμα, καλῦσι τὴ ἢ τῶν οἱ ἴσμεν καὶ καρδίαν, ὅθεν τὸ μέγεθος ὦν "χρὴ νεύρων αἱ ἀδηλικῶν, ἡ δὲν λανθάνει ἢν κατ' αὐτὸ. δακνόμενον ὠοῦ ὑπὸ ἢ πικροχόλου χυμοῦ, ἢ καλεύμενον ὕπω καρδιωμοῦ ἐρεθίζεται. διὸ καὶ χολώδης αὐτῶς ἔμετος γίνεται. τοιοῦτο δὲ καὶ ὁ Θυκυδίδης ἐδήλωσεν ἔνθα φησὶ, καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν ἐσηέλθε, αἰθέρεσ ψύχε αὐτὴν, καὶ ἀπωκλάσατο χολῆς ὁπόσαι καθὰ ἰατροῖν ὀνομασμένα εἰσὶν, ἐπίσειαν. τὸ δὲ αἰθέρεφεν, δῆλόν πῶς ἐστὶν ὀνομάζεται τὸ σῶμα τῆς καρδὸς. διὸ δὴ καὶ παρ' ἡμῖν ἐλέγετο αὐτὴ, καρδιωμοί τε καὶ καρδιάλγιας ὀνομάζουσιν. Qui locus indicat antiquis non solùm medicis, sed & historiæ parentī Thucydidi vsitatum fuisse sermonem, vt ventriculi os καρδίαν vocarent. Quæ de re plura habes libro secundo de Placitis Hippocratis & Platonis, vbi hic locus à Galeno † adducitur, dum καρδιάλγιας notationem aperit. Quo auctore hîc nobis satis esse factū oportuit. Galeni locus est, ὥςφῶ δὲ τὸ κ' τὸν ὑπέρκεια ἀπάντων, ὅτω τὸ ἢ καρδὸς σῶμα καρδίαν ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοί, ἢ πάμπολύ γε τῶνομα ἢν παρ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐχρῶ ἀνοῖν ἢ πειῶν ὀπτμαποθήμαι ἢ καρδιαλγημάτων. ἔστι δ' ὅμως ὀνδὲ ἐξαιδαῖ τὸ σημαινόμενον ὀκ ἢ λέξεως. ὁ μὲ δὴ Νίκανδρος αἰ ἔπος φησίν,

---ἰῶ κραδίη ὀπιδόρτιον, οἱ δ' ἀοχαίνω

κλείοισι τρομάγῳ. Θυκυδίδης δ' ὧδε, καὶ ὁπότε εἰς ἢ καρδίαν σπελέχεται, αὐέτρεπέ τε αὐτὼ ἢ ἀπόκαθαρσις χολῆς πάσαι, ὅσαι ἰατροῖν εἰσιν ὀνομασμένα ἐπήσιαν. ὁ δ' Ἱπποκράτης. μιὴ ὀκαρδιάλγεε, καὶ ἐδὲν κάθισιν, πλὴν ἐς ῥοῖς χυλὸν ἀλφιτῳ ὀπτπάσαντοῦ. καὶ μονοσιτεῖν ἤρκεσε, καὶ αἵμακεν οἷα τὰ κυέων. ἄπαντες ὅτι δηλοῦσιν ὀναρχῆς τὸ σῶμα ἢ καρδὸς ὀνομάζεσθαι καρδίαν, ὥστε ταύτης μὲ ἢ καρδίας εἶη αὖ τὸ πάθος ἡ καρδιάλγια. Qui locus non sine menda legitur, vt satis apparet.

* Com. 2. † Et 5. de locis affect.

πάλιν] πάλιν ἀλφίτων, polentam ex Plinio vertere potuimus. Quod enim Dioscorides lib. 3.* μὲ παιπάλης ἀλφίτου dixit, is cum polenta vertit. † Noluimus tamen cum rerum impendio, magis eloquentiam ipsam quàm veritatem sequi. Polentæ pollinem, cum lenta vertit. ‘ Noluimus tamen cum rerum impendio, magis eloquentiam ipsam quàm veritatem sequi. Polentæ pollinem, cum lenta vertit. ‘ Sed polenta, Plinio teste, à farina hordeacea distat, eo quòd torreatur. fiebat enim pluribus (vt idem scribit) modis polenta. Græci perfusum aqua hordeum siccabant nocte vna, ac postero die frigebant, deinde molis frangebant. Erant qui vehemētius tostū rursus exigua aqua aspergerent siccarentq; prius quàm molerent. Dum igitur à polenta differre intelligimus, πάλιν ἀλφίτων, tenuissimum farinæ hordeaceæ pollinem aut farinam hordeaceam in pollinem subactam, ex Plinio vertimus. ‘‘ Nam quod est antiquis παλὰ ἢ παιπάλη, hîc πάλιν ab Hippocrat. dicitur, quod farinæ florem aut pollinem tenuissimum significat, etsi id propriè de tritici flore effertur. Est enim παιπάλη, vt scribit Pollux, τὸ λεπτότατον ἢ ἀλεύρου. παλιωὰ verò apud Hippocr. ὀπτπάσαντοῦ scribitur, significat, quod farinæ imprimis accommodatur. Vtrumque hîc iungit Hipp. πάλιν ἀλφίτων ὀπτπάσαντοῦ scribens, quod maceratum farinæ hordeaceæ pollinem diximus: vt idem sit quod ἀεὐσπασθαι, quemadmodum, ἀλφιτα ἀεὐσπασθαι dicimus, & ἀλφιτα λευκὰ παλιωθεν ‘‘ Homero ἀλφιβρέχω significat, ἀλφίτα verò farinam hordeaceam intelligimus, non secus ac ἀλφιτον triticeam. In quam notionem nos facile ducunt Platonis verba ex lib. 2. de republica. φρέσονται δ', ὅν μὲ ἢν κριθῶν ἀλφίτα σκευαζόμενοι, ὅν δ' ἢν πυρῶν ἄλευρα. Pollux quoq; lib. 1. ‘‘‘ dum scribit, ἀπὸ μὲ κριθῶν λέγεται πλιπάλη, τὰ ἀλφίτα. Gal. etiam lib. 1. de alim. fac. ὅν ἢν νέων κριθῶν φρυγιστῶν συμμέρος. τὸ κάλλιστον ἀλφιτον γίνεται scribit. Quibus ex locis, si quis polentam intelligat, non magnopere laboro, dum rerum notiones distinguat. Hic porrò cibus plurimùm desiccat & parum nutrit: farina verò hordeacea punici succo subacta, desiccat magis, & vomitum sedat, non secus ac ἀλφίτα cum vino austero & exhibita aluum exiccant. Galen. lib. 1. de alim. Qua in significatione hîc à nobis sumptum nemo damnauerit, etsi Galeno ° τὰ ἀλφίτα, de cæteris frugibus moderatè molitis intelligantur. In eamq; vsum hoc remedij genus à Galeno vsurpatur lib. 2. de alimentis vbi etiam hic locus exponitur & adducitur, diuersa tamen scriptione. Omnia nostra exemplaria, ἀλφίτου pro ἀλφίτων legunt cum Galeno, mendosè tamen, vt & πλὼ pro πάλιν vitiosè quoq; legitur.

* Cap. 74.

† cap. 11. lib. 20. ‘ cap. 25. lib. 22. ‘‘ Cap. 7. lib. 18. ‘‘‘ Cap. 25. lib. 22. ‘ In Exegesi. ‘‘ Odyss. ζ. & Iliad. α. ‘‘‘ Cap. 12. ° In Exegesi.

αἱ μεταβολαὶ ὠφελέουσιν] Eorum quæ vomitu reiiciuntur mutationes ad deteriora vergentes, vt in omni superuacaneorum genere, damnandæ sunt. Etsi enim ea propelli bono sit, varias tamen corporis affectiones & naturæ perturbationem magnam significāt. Vomitiuum varietates damnat etiam in Prorrhetico his verbis, Φέμεθοι μὲ ποικιλίας κακὸν, ἀλλ' ὡς τὰ ἐγκὶ ἀλλήλων ἰόντων. Mutationes igitur excrementorum quòd exquisitam variorum humorum perpurgationem afferant, non omnino vituperandæ sunt, nisi ad deteriora vergunt, & continenter fiant, aut pessima alia signa portendant. Quod de omni excretionum genere intelligi debet, quem admodum de deiectionibus scribit Gal.* αἱ μεταβολαὶ ἢ διηχωρημάτων πολλαὶ ἰδέας ἐκκαθαίρουσι τὸ σῶμα, πλὼ εἰ μὴ σωτήρεως ἢ σπεδόνος ἔχοιεν σημεῖα. Quænam autem sint illæ vomituum varietates indicat Hip. † εἰ ἐν τὸ ἐμούμενον φλεγματοειδὲς, ἢ πελιὸν, ἢ μέλαν, ὅ, τι αὐ ἢ τυτέων, ἢν χρωμάτων, νομίζειν χὴ πυπρὸν ἔῃ. εἰ δ' ἢ φλεγμα τὰ χρῶμα αὐτὸς ἀνθρωπος ἐμεῖ καρβὰ ὀλέθριον ἤδη γίνε). πάχιστον δὲ θανάτου σημαίνει τὸ πελιὸν ἢ ἐμεσμάτων εἰ ὄζοι δυσῶδες. Quæ omnia iisdem penè verbis damnauit in Coacis. φλεγματοειδὲς ἔμετος, ἢ ὠμὰς ἢ πελὶς πυπρὸν. εἰ δὲ ἢ πυῖα τὰ χρῶμα ἢ αὐτὸς ἐμεῖ, ὀλέθριον. πάχιστον δὲ θανάσιμος ὁ ἐρυθρὸς ἔμετος, ἢ μάλιστα εἰ μὲ αὐ ἀίχνης ἐμεῖ τὸ ἐπωδιῶν. Quod verò hîc Hipp. ‘ de vomitu extulit, idem de alui excretionibus alibi effert. ὧν τῶν ἢ κοιλίης ῥύσιν αἱ μεταβολαὶ ἢν διηχωρημάτων ὠφελέουσιν, ἢν μὴ ἐς τὰ πονηρὰ μεταβάλῃ. Atq; verò vt in illo aphorismo deiectiones spontaneas significauit per ῥύσιας, sic hîc quoq; vomitus vltroneos indicat, vt satis declarant quæ sequuntur, οἷς ἀπὸ φαρμάκων ἐμέουσι πυρετῶν ἕνεκα. Ex quibus etiam aliud quidam significari videtur: nempe varias excrementorum formas, si sponte procedant in deterius, peiores esse, quàm si à medicamento varia perpurgante detrudantur. Id quod in deiectionibus variis animaduerti voluit Hipp. lib. 4. aph. ‘‘ cùm dixit, ὃ ὀκόσσῳ αὐ τὰ χρώματα ἀποχωρηματῶν πλείω πυπρότερα ἢ, μᾶλλον κακιόν, σφὶ φαρμάκῳ ἢ ἀμείνων. A medicamento enim ea educi, nihil mirum est. Et quod scribit Gal. τὰ πλείω χρώματα τὰ ἢ φύσει, αὐ τὰ μαῖα μὲ ἐκκινούμενα, σημεῖα πολλῶν ὅτι διηθέπων ὀν τὰ σώματα ὀνδεικνυσι. τὰ ὑπὸ φαρμάκων αἱ ἀχρόμενα πφυκότος ἐκκινοῦσι ἤδη πλείονα χυμὸν, ὑδὲν ἄπτον σημαίνει. Porrò de reiectionum varietate plura habes in Prognostico & Coacis & Aphorismo à nobis adducto.

* in Aph. 14. lib. 2. † Lib. 2. Progn. ‘ Aph. 14. lib. 2. ‘‘ Aph. 21.

αἱ ἐς ἀκριτέστερα τελευταὶ] Solenne est Hipp. in omni superuacaneorū genere τὸ ἄκριτον, quod sincerū & impermixtū significat, cōdemnate. Sic in Prognostico, sputū egregiè permixtū esse voluit, ne ex cuiusdā coloris dominio, naturæ motus inæqualis prēualeret. Inquit enim συμμεμιγμένου δ' φαίνεσθαι τὸ ξανθὸν ἰχυρὰς τὰ πτύελα. εἰ δὲ πολλῷ ὕστερον μὲ ἢ ἀρχὴν ἢ ὀδύνης αἰσθάνοι, τὸ ξανθὸν ἐὸν, ἢ πυῤῥὸν, ἢ πολλὼ βῆχα παρέχον, καὶ μὴ ἰχυρὰς ξυμμεμιγμένον κάκιον γίνε). Vt enim ἄκρατον vitaret, συμμεμιγμένον ἰχυρὰς iunxit. τὸ δὲ μὴ συμμεμιγμένον ἄκρατόν ἐστι, vt inquit Gal. Atq; ea simul iungēda esse, Hip. verba satis indicant, & Gal. fusius explicat lib. 1. de Crisi.* Quin & ἄκρατον ipsum nominatim damnat, cùm inquit, τὸ ξανθὸν ἄκρητον ἐὸν, κινδυνῶδες. Et rursus paulò pòst, οἱ δ' ἐν ὕτως ἄκρητον ὄστε ἢ μέλας φαίνεσθ, ἑδενότερον ὅτι τὸ ὀκεῖνον. Itē in Prorrh. ἐμέσματα, ἄκρητα, ἀσώδεα, πονηρά. In vomitu verò ἢ sincerū est reiicit, in Prog. scribens, ἔμετος ἢ ὠφελεμώτατος, ὁ φλέγματος ἢ χολῆς συμμεμιγμένος ὡς μάλιστα, ἢ μὴ παχὺ καρβὰ, μὴ τε πολὺ ἐμεῖσθαι. οἱ δὲ ἀκριτέστεροι κακίους εἰσίν. In Coacis item, ἔμετος ἢ ἀγυπάτατος φλέγματος ἢ χολῆς συμμεμιγμένος, μὴ πολὺ ἢ καρβὰ ἐμεῖσθαι. τὰ δ' ἀκριτέστερα ἢ ἐμεμιγμένων κακίω. Et paulò pòst, οἱ κ' μικεῖ παχεῖς, χολώδεες, ἄκριτοι ἔμετοι κακόν. Eadē de deiectionib. passim apud Hipp. reperies ἄκρητα enim διηχωρήματα in Prog. Prorrh. & Coacis damnat. Est autē ἄκρητον, vt scribit G. † ‘ τὸ ἄμικτ ἑτέρῳ, ἢ ἢ αὐτὸ φύσιν διηστοῦμενον εἰλικρινῶ. Idē lib. 2. Prog. ἢ δὲ πάντης ἢ λέξεως ἐδήλωσεν, ὁπόσον τὸ καλεῖ τὸ ἄκρατον, αὐλοῦθεὶς αὐτὸ τὸ μεμιγμένον. διηλωλικὸν δ' ἐχ ἤκιστα. ἢ αὐ τὸ πόνημα ὅτι ἢ ἀεὶ ἀυτοσημαινομένῳ. ἢ δὲ ἢ ἄκρατον ἢ λέγομεν, ὦ μὴ μέμικ) τὸ ὕδωρ, ἢ πανταπασιν ὀλίγον μέμικ). ἢ ἀλλὼν ἕκαστον ἄκρατον ὅτι τὰ ἢ λέλεκ) πρὸς ἢ ἐλλιώνι, ὅταν αὐτὸ καθ' αὐτὸ μόνον ἄμικτ ἑτέρῳ ὑσίας ὑπαρχῃ. ‘‘ Rursus ἄκρητα διηχωρήματα καλεῖ δὲ scribit, τὰ μόνον ἕνα ἢ ἀποκρινόμενον ἔχοντα χυμὸν ἄμικτον ἑτέροις. Sūt & ἄκρητα ὑποχωρήσεις. ‘‘‘ Gal. in aph. αἱ ἄμικτοι ὑγρότητες ὁ δεῖπνος δὲ, αὐ ἢ μόνον ἔχουσι εἰλικρινῶ ὑποχωρόμενον κάτω χυμὸν, εἴτε ἢ ἢ ξανθῆς χολῆς, εἴτε ἢ ἢ μελαίνης. Idē lib. 1. epid. ταῖς ἀκρήτοις οἰκρίσεῖς ταῖς ἀκριβῶς χολώδεις vocat. Hęc verò atq; huiuscemodi plura quę peculiarē Hip. eloquentiā redolent, habes in nostra Hip. O Economia, quā tibi in doctrinæ Hip. subsidiū paramus. ἄκρητον igitur qd meracum est, significat. Nos sincerū, ex Celso vertimus. De pulmonis enim excretione &

A

B

C

D

E

F

G

H

sputo scribit lib. 2. ··Et tamen nihil peius est quàm sincerum id edi siue ruffum est, siue cruentum, siue album, siue glutinosum, sive pallidum, siue spumans, nigrum tamen pessimum est. Quæ verba, Hippocratis prognosticum interpretantur. ἄκρατα autem communi quadam notione damnantur, quod (vt scribit Galenus) ··· ἀεὶ τοῖς αὐτομάλοις ἀπαντῶν κινήσεις καὶ ἧσσ πολὺ διαφερόντων ὀδηπὶ ὀκεῖς, αὐτός τι ὁ Ἱπποκράτης μέμφεται, ⊕ ἡ πεῖρα διδάσκει ὅτως ἔχειν. Porrò videri mirum possit, cur ab Hippocrate scriptum sit, extremos vomitus impermixtos & paulò meraciores putrilaginem significare. Salutis enim indicium esse videtur, vbi ea quæ nocent & valde suspecta sunt, vacuati possunt. Vt in febribus tertianis intermittentibus contingit, quarum integritatem non facilè sit persentiscere, nisi ad extremum reiecta bile, quæ sub præcordiis morbum fouet. Quod vt non statim fit ac primis vomitibus, sic vbi ad extremum contigit, liberaliores remissiones facit. Sed profectò quæ hîc de vomitu scribuntur, sunt his affinia quæ de deiectionibus sinceris dixit in Prorrhetico. τὰ τελευτῶντα ὑποχωρήματα εἰς ἀφροδίσια ἄκρητα, παροξυντικά. fieri enim potest vt extremæ deiectiones quæ ferè morbos leuatur æ sunt, exacerbationes tamen morborum significent, dum in peius desinunt. Et tantum abest, vt mutationes finiant, vt si sincerum & impermixtum reiiciant, nouum morborũ fomitem concipiant, quum ea prioribus longè sint formidabiliora. Quod etiam in vomitu contingit, in quo, vt ne mutatio quidem in melius vergat, ad extremum tamen deteriora longè procedunt, quæ magnam humorum inæqualitatem significant, & post diuturnam per vomitum reiectionem, extrema meraciora certas putredinis humorum causas indicant.

*Cap. 5. †In Exegesi. ‘Com. 2. ··Com. 2. in Prorrh. ···Aph. 23. lib. 7. ·Com. 1. ··Cap. 8. ···Lib. 1. de Crisi. cap. 5.

κριθὴ ἐγκύστις] κριθὴ paruulum est abscessus tuberculum oblongum palpebræ cilio obueniens, quod à similitudine nobis hordeolum dicitur. de quo Paulus lib. 3. κριθὴ δέ ἐστιν ὑποσημαίνον κατ' τὸν ὃ βλεφάρου παρὰ τὸν δόμικας. ‘Celsus verò lib. 7. In eadem palpebra supra pilorum locum, tuberculum paruulum nascitur, quò à multitudine hordei, à græcis κριθὴ nominatur. Tunica quiddam quod difficulter maturescit, comprehensum est. ‘Cap. 7.

ἐξελκώθη ἔσω] Caluus vt varia immutauit quæ consultò præterimus & ridiculam versionis speciem præseferunt: ita hîc ἔξω pro ἔσω legisse videtur.

Ariſtæi vxoris frater, ex via delassatus incaluit, eique postea terminthi in tibia coorti sunt. Adfuit febris continua & postridie sudor, qui & reliquis diebus paribus cum febre semper subortus est. Præbebat autem suspicionem lienis aliquantulum malè affecti. Sanguis ex nare sinistra crebrò fluxit, atque ita subinde iudicatus est. Postridie secundum aurem sinistram tumor, sequentique die etiam secundum dextram subortus est, qui tamen minor erat & intepescebat. Hi omnes sensim conquieuerunt aut euanuerunt, nec suppurarunt. Ex moderatis febribus ei qui ab Alcibiade venerat, & lienem magnum habebat, ante iudicationem testis sinister intumuit. Et sanè tunc illi febris die vigesimo iudicata est. Deinde aliquando subincalescebat, & aliquatenus floridum conspuebat. Quæ ex tussi paucum & nihil effatu dignum reiiciebat, huic manus dextra & crus sinistrum syderata & resoluta sunt. Nulla autem alia pars immutata est, non facies, non mens ipsa, ac ne illis quidem partibus validè admodum. Ad vigesimum diem in melius processit. Quod ferè circa mensium eruptionem contigit, qui iam primùm illi, quòd illibatæ esset virginitatis, fortè apparuerunt. Apemantus & fabri illius qui caput fregit pater, & Nicostratus, tussi nihil reiecerunt. Decumbebant autem alioqui ad renes dolores. Ad interrogata dicebant, eos semper potu aut cibo impleri.

Τέρμινθοι ἐγκύουσι] Terminthi Hippocrati dicuntur nigra quædam in tibiis præcipuè erumpentia tubercula, terebinthi fructui non absimilia, vt testatur *Gal. lib. 6. Epid. τὸ ὑπὸ τερμίνθου ὄνομα μελαίνων πινῶν ὀκφυμάτων ἐν τοῖς κνήμαις μάλιστα γινομένων ὅτι δηλαδὴ ὑπὸ τῆς κατ' χροιὰν καὶ χρόαν, καὶ μέγεθος ὁμοιότητος τῆς καρπῶ τοῦ τερμίνθου γεγονός. Sunt etiam Galeno † τέρμινθοι οἱ περὶ τὸ τερμίνθου καρπῶ τοιαῦτα πλήσιοι κατ' τὸ σέρμα σωιτάμενοι τοιαῦτα φύσιν ὄγκοι. Est & quibusdam τέρμινθος ὑπόσημα ἀεὶ τῶν ὀπῶν φαίνεται γινόμενον μετ' φλυκταινώσεως, ἧς ῥαγείσης ἰχώρ τις ὑπορρεῖ καὶ ἡ ὑποκειμένη σὰρξ καταβρεχθεῖσα φαίνεται. Quo magis miror, Caluum huiusmodi tubercula per rubores tibiarum expressisse. Retinui igitur nomẽ Græcum, quod sæpe soleo in Hippocrate, doctrinæ & celebritatis causa. In antiquis enim auctoribus ea quę appositè & significanter admodum indita sunt, nomina immutare, mihi maxima semper fuit religio. Vtitur hac dictione Hippoc. lib. 6. Epid. ‘& lib. περὶ χυμῶν ad extremum. Porrò addendum videtur duo ex nostris exemplaribus manu scriptis, hunc ægrum recensere ordine secundum, atqs ante hunc adscripsisse ἄῤῥωστος δεύτερος. *Com. 3. †In Exegesi. ‘Sect. 2.

καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἱδρῶτας] τὰ ἄλλα legit Caluus: alij ad sudores referunt, quod & feci, & sequentibus coniunxi.

πυκνὰ καὶ κατ' ὀλίγον] Interpretes ista coniungunt vt de crebra sanguinis fluxione, sed quæ paulatim irrumperet, intelligantur. Nos κατ' ὀλίγον ὀμρίσῃ iunximus, ex vetusto nostro exemplari.

κατεμαλύθη] κατεμαλύθη, ἠφανίσθη, καὶ κατ' βραχὺ ἀπεμαραίνθη significat. Exemplum est enim parotidum quæ sensim conquieuerunt & euanuerunt, nec ad suppurationem peruenerunt. μαλύσσειν igitur, aut μαλακίσσειν, Hippocrati sensim disparere, euanescere, sedari, & conquiescere significat, & τὰ μαλυσσόμενα, τὰ κατ' βραχὺ ἀπεμαραινόμενα interpretatur Galenus. Quæ dictione vtitur * Hippocrat. lib. 4. Epid. ersi locus mendo non caret. μαλυσσὰ enim pro μαλακίσσει legitur. Vtitur etiam lib. 6. Epid. in hac sententia, † σωεκρίθη, σωέστ ὀξύτερον κινηθὲν ἐμαλύθη καὶ βραδύτερον αὔξεται. Conformationem enim maris & motionem celeriorem quàm fœminæ esse indicat, incrementum verò tardari & conquiescere. Quem locum exponens Galenus huiusce loci nos admonuit. Inquit enim, ὥσπερ οὖν ὁ Ἱπποκράτης αὐτὸς ἔγραψε τὸ ἐμαλύθη, πιθανὸν, εἰ καὶ τῷ δεύτερῳ τῶν ὀπῶν σημαίνει, οἷον κεῖν τῷ δεύτερῳ τῶν ὀπῶν σημείων ἔνθα φησὶν, ὑστερον παρ' ὀξ. οἴδημα, τῇ δ' ὑστεραίῃ καὶ δεξιὸν, ἥσσον δὲ τῶν. καὶ σωεκλειαίνεται πάλιν καὶ ἐμαιμαλύθη, καὶ ἐκ ἀπεπύησαν. τὸ δὲ τῆς ὀξείας κινήσεως καὶ μεταβολῆς παυσάμενον, καὶ ἐπαυξηθὲν, οὕτως ὀνόμασεν. Galen. item in Prorrh. hanc Hippocr. ‘sententiam explicans, τὰ ἐπόδυνα ἀκρίτως κατεμαλυσθέντα, φλαῦρα, τὸ κατεμαλυσθέντα τῶν

A πῶ κατ' βραχὺ λύσιν ἀδήκνυσθαι scribit. Quibus ex locis eam quæ sensim fit solutionem & transmutationem, intelligi per κατεμαλύθη manifestum est. Porrò etsi à Galeno aliter quàm in nostris codicibus hic locus legitur. Id tamen non effecit, vt nostram lectionem immutaremus. Illius verò sensum nobis attulit. σωεκλειαίνεται enim quod leniri & residere significat, ἐπιχλιαίνεται interpretatur. Accessiones enim finiri & decedere, sæpe intepescere dicit Hippocrates earum insultus increscere, incalescere vocat. Cæterùm simile quoddam exemplum habes lib. 1. Epid. ‘de parotidibus, quæ ad vtranq; aurem vergebant nec suppurarunt, sine dolore tamen sublatæ sunt & disparuerunt. ‘Sect. 1.

ὁ τοῦδε ἀχιλλιάδεω] Huic ægro duo ex nostris exemplaribus numerum præfigunt, ἄῤῥωστος πεῖπος. Atque in hoc concursu, sinistri testis tumor, ex his censeri debet, quæ κατ' ἔξιν fiunt, quemadmodum & in lienosis sanguinis ex nare sinistra eruptio. ὑπαιθηρὸν autem ὕφαιμον ⊕ ὑπέρυθρον significat. Sunt enim αἰθηρὸς πλύσματα τὰ ἐρυθρὰ ⊕ ὕφαιμα, vt scribit Galenus. ‘Est & τοῦσπυον αἰθηρὸν & ἐρύθημα Hippocrat. ‘‘quæ subrubrum significant, & sanguinis copiam ostentant: vt & αἰθηροὶ dicuntur, qui florida & rubra sunt facie. αἰθηροὶ

B ὀδὼν ὀνόμασεν ὡς εἰκὸς αὐτοὺς (vt scribit Galenus) ὡς ἐπὶ ὀλίγον ἐμπεφυκότας ὀξερύθροις ὀκάλεσεν. σημεῖον δ' αὐ ἐστὶ τοῦ τῶ κατ' πῶ κεφαλῶ πλήθους ἠθροισμένου μετ θερμότητος. Hippocrati vsitatam dictionem parùm vidit Caluus, cùm multùm spuere dixit.

‘In Exegesi. ‘‘in Prorrh.

ἢ ἢ χεὶρ ἢ δεξιὴ] In magna & vehementi tussi quæ ex destillatione fit, manus aut crura effici sæpè scribit Hippoc. Contingit enim delata materia in thoracem, si superiores partes ad primum aut secundum intercostale affectæ fuerint, manus ipsas, quæ inde neruorum propaginem habent, affici. † Sic in Agesios puella, quæ suspiriosa erat, ad dextram coxam & manus, cùm laboraret, dolor erat. Cuius rei rationem reddit Galenus, ἀκκινδυνεύει δὴ ⊕ κατ' ἄλλον λόγον ὑπό τε τοῦ πόνου θλάσεως αὖ πάθοι, κατ' τὸ σῶμα τε ⊕ δεύτερον ἀναπαυόμενον, εὐλόγως τοῦ χείσας εἰς συμπάθειαν ἔρχεσθαι, νευίρων εἰς αὐτοῦ ἀφικνουμένων ὀκ τοῦ πόνου θλῶ μετεπλευείων. †† Sic in Pythone, qui spurorum varietate laborabat, manuum tremores annotat, quòd superiores thoracis partes, quæ colli vertebras contingunt, & ex quibus manus mouentur, ab humorum pondere degrauatæ, ad actiones essent ineptiores: Cæterum in tussi diuturna, magna est abscessuum

C soboles. Aut enim in articulos decumbunt βῆχες καταπόδεες καὶ εἰς ὀῤῥῆν σκελίζουσι (vt scribit Hippocrates)' aut in manus, fœmora, crura, lumbos, testes, aut alias corporis partes à naturæ impetu propelluntur. Id satis indicat ‘‘Hippocrates libro sexto Epid. vbi præcipuè crurum & manuum syderationes celebrat. οἱ μὲν οὖν ἢ φύνησι πλέον παλαιπωρήσαντες, ἢ ῥιγώσαντες. εἰς κωκάχας μᾶλλον ἐτελεύτων. οἱ δὲ τῆ χεὶ πονήσαντες, εἰς χεῖρας μόνον τοιαῦτα πληγεῖοι. οἱ δ' ἐπτύσαντες, ἢ πλέιω ὁδοιπορήσαντες, ἢ ἄλλοθι πῶσι σκελεσι παλαιπωρήσαντες, τοῦτοι δὲ ἐς ὀσφῦν ἢ ἐς σκέλεα ἀκμασίαι τοιαῦτα πληγεῖαι. ⊕ ἐς μηροὺς ⊕ κνήμας κόπος καὶ πόνος. σκληρὸν δ' καὶ βιαιόδατοι, αἱ ἐς τὰ τοιαῦτα πληγεῖαι. ⊕ ἐς μηροὺς ⊕ κνήμας κόπος καὶ πόνος. σκληρὸν δ' καὶ βιαιόδατοι, αἱ ἐς τὰ τοιαῦτα πληγεῖαι. Idem libro quarto Epid. in tussi manus dextræ resolutionem ponit, in his qui manibus laborabant. In his verò qui ex equitatione aut itinere fatigabãtur, in fœmur aut lumbos decubitum. Nil igitur mirum videri debet, si in hac muliere manus aut cruris resolutio ex tussi, quæ non idoneè repurgabatur, acciderit, quæ meritò ex prima menstruorum eruptione iudicata est.

†Lib. 6. epid. Sect. 4. ††Lib. 3. epid. ‘Lib. 6. Epid. sect. 7. ‘‘Sect. 7.

ἀπήμαντες] Omnia nostra exemplaria id cum superiori coniungunt, legũtque παρθένος δὲ οὐ ἀπήμαντος, quam lectionem sequu-

D tus est Caluus. Quæ tamen in hoc sequutus non sum, quòd Apemanti libro quarto Epid. frequentem mentionem faciat. Quinetiam historia est, quæ ‘Apemanti, fabri, & Nicostrati sinul meminit, dolorésque renum in iis, vrinam cruentam, inaniratum laterum & vmbilici affectiones celebrat. Ἀπημαντοῦ τοῦ τε ἐν τῇ ἐδρῃ ἀχρὶ πλάγιε ἐν τῇ δεξιῷ κενεῶνι, καὶ τοῦ τὸν ὀμφαλοῦ κάτωθεν ὀλίγον. καὶ ἐν δεξιοῦ τοῦ τῶ ἀχρὶ πλάγιε, τοῦ ὀρεῖ αἱματῶδες. ἔλαξε πείτη, ⊕ ὁ πέκτων ὀδὴ τὰ ἔπεσε ἐν τῆς αὐτῆς ἡξίος. καὶ ὅτος τοῦ ὀρεῖ αἱματῶδες, λήγοντε δ' ἀμφότεροι, ὑποσάσαι. εἶχον καὶ τῶν πείτη. ἐπιχλιαίνεται δ' πλείσται ἀπήμαντος. ὁ ἕτερος ἐν ὀνόει, εἰ μὴ δὴ τὰ ἀρίστερά. καὶ Νικοστράτῳ τοῦ ὀρεῖ ἢ τὰ ὑπαῖθε ἐν ἡμῖ δεξιῶν. κατώτερον ἢ οἶσι ἐν πῶσιν ἀριστεροῖσι. τοῦμακρα δ' τοῦ δ' κενεῶνος, μέχρι τοῦ ὀμφαλὸν ἀμφοτέροισιν. ‘Ibidem.

ἥρεον δ' αὐτῶν] Duo ex nostris exemplaribus, vetus vnum, alterum recens, αὐτοὺς legunt. Quam lectionem secuti sumus cum interpretibus. Videntur autem esse eorum qui ægris assidebant verba, quæ nimiam intemperantiam morbi huiusce fomitem accusant. In renum enim affectibus, ‘Hippocratis est consilium μὴ ἐμπίπλασθαι. Vrget quippe dolor ὅταν πληρῶντες σίτου, καὶ ὅταν πλευσάζωσιν αἱ ὀδῶνες, ἰώδεα. καὶ ῥάκος μὲ γίνονται. λύονται δ' ὅταν σίτου κενεωθῶσι. Lib. 6. epid. sect. 1.

E

Ο' δυνάς τοὺς ἰσχυροτάτους, ὅτῳ ἕκαστα ἀναγκαῖα αὐ τις ἰδὼν, ὁ φόβος, αἱ εὐφοεία, αἱ † ἐμπειρία, καὶ αἱ δεξιότης. ὕδωρ δ' ταχέως θερμαίνομενον, καὶ ταχέως ψυχόμενον, ἀεὶ κουφότερον. τὰ βρώματα καὶ τὰ πόματα πείρης δεῖ, εἰ ὅτι δ' ἴσον μόνῃ. ῥητέον δὲ αἷμα τοῦς ῥυέντος ἐκχυθοιῶται, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ὅτι τοῦς δ' ὑγραίνεν.

F ξηραίνεν. ξηραίνεν, καὶ ψύχειν, πολλὰ αὖ τις τοιαῦτα εὕρεοι. δ' ἐξηκοντήμερον ἐκφθαρμα δρῶσιν τόκων ὀν ὀπηχέπεσιν γίνεόν. ἡ δὲ κλῆς ὧδε τῶ κακοδόγδοαῖω. δυσεντερεώδης μᾶλλον ὅστις δρᾶ καὶ τριεσμώδης. θηλάζουσα εἶτα ἐκθύματα ἀνὰ δ' σῶμα πάντη εἶχεν, ἐπεὶ ἐπαύσατο θηλάζουσα, καθέστη θέρεος τῇ τῶ συτέως, ὃς τὰ σύτινα ἐποίησε. τεκνύσιν καὶ ἀπολυθείσῃ τελέως, ἐ-

G δόκει τὸ μὲν χωρίον τὸ δ' ὑμένοφδὲς ἀπέφυν, ἀπῆλθεν τεταρταῖῃ κακῶς. γραγγυειώδης δ' ἐγένετο. αὐτίκα συλλαμβάνουσα ἔτεκεν δρῶν. πολλὰ δὲ ἔτεα ἡδὴ εἶχε, τὰ ὕσατα καὶ ὀδὶ ὀπιμύια εἴη. ὅτε τέκοι, διέλιπεν ἐπ' ὀλίγον ἢ γραγγυείη. †ἐμπειρία.

Vbi autem peperisset, sensim vrinæ difficultas intermisit.

H Ο' δυνάς] Dolorum propriæ affectiones & differentiæ, ab Hippocrate commendatæ sunt Medico in Aph. & libro sexto Epid.* vbi dolorum tempora & circumscriptiones notas esse vult. Modus autem & vehementia ex tolerandi facilitate aut difficultate, experientia ipsa, terrore, aut alicuius ignauia coniici facilè potest. In affectibus enim perpetiendis fortitudo & constantia dolorem alleuat, minúsque suspectum facit, quæ vel ex tolerandi facilitate, & laborum assiduitate, aut animi magnitudine

depromitur. Contrà verò vel leuis affectus, in eo qui demissi aut dissoluti est animi, dum vires suppeditat, totum corpus in perniciem trahit, & dolores vehementes suspectósque facit. De dolorum proprietate & affectionibus, habes fusissima apud Galenum ex Asclepiade lib. 2. de loc. affect. Hic autem locus totus est συμβουλευτικός. Quónam verò iure istud de dolorum vehementia ad superiora retulerit Caluus, non video. Certus tamen sum hunc locum valde ab eo esse perturbatum. A

*Aph. 3. lib. 6. Stat. 7.

ὕδωρ τὸ παχέως] Aquarum dignatio ex leuitate, facili transmutatione, & molitie æstimatur, vt vitium ex duritie, gratuitate, & contumacia. Hinc passim apud Hippocrat. lib. περὶ ἀέρων, &c. & 6. epid. ἀπίεσμενα ὕδατα, σκληρὰ & βαρέα, μαλθακὰ καὶ κουφὰ celebrantur. Hic verò locus sumptus est ex aphorismis. *Quem Celsus lib. 2. cum cæteris bonitatis notis transtulit, inquiens: Facilis etiam & necessaria cognitio est, naturam eius requirentibus. Nam leuis pondere apparet, & ex his quæ pondere pares sunt, eò melior quéque est, quo celerius & calefit & frigescit, quoque celerius ex ea legumina percoquuntur. Eandem leuitatis notam probat Hipp. lib. περὶ ὑγιεῖν χρήσιος, his verbis, τὰ ὕδατα ψυκτὰ θερμαντέα δι' λεπότητα. Plinius etiam attingit lib. 31. †Omnem vtique decoctam vtiliorem esse conuenit, item calefactam magis refricari subtilissimo inuento. Aquarum verò probarum notas, fusius habes *apud Galenum lib. 6. Epidem. & Oribasium libro quinto Collect. Medic. B

*Aph. 26. lib. 5. Cap. 18. †Cap. 2. ‘Com. 4.

δοκὶ τὸ ἴσον μένει] Illud δοκὶ τὸ ἴσον μένει, obscurum est an ad temporis moram qua alimenta conficiantur, referatur, an verò ad vires & facultates. Qua ratione ἰσχυρὰ καὶ ἀσθενῆ διαιτήματα vocat Hippocrates. * Et si verò ratione constat & parentis testimonio, πατρῴδεα ῥᾶον πόῳ ἢ σιτίου: pro cuiusque tamen naturæ affectione & alimenti proprietate, †vsus & ciborum experientia magis proficit. Vbi singulis certa quædam adhibenda, non autem vniuersitatis norma conseruanda est. Quosdam enim alia aliis magis delectant & iuuant. Et βούμαλα τὰ μὲ παχέως κραπέεται, τὰ δὲ βραδέως, vt scribit Hippocrat. lib. 6. Epid. ‘ Quorum ratio non nisi longo vsu diiudicari potest. Has in alimento cuiusque singulares dotes spectandas inuere videtur Hippocrat. lib. περὶ διαίτης, his verbis, ὑγιεῖ διαίτη εὐμετάβολος μᾶλλον ἢ ξηρὴ διαίτη εὐμετάβολος μᾶλλον ἢ ὑγιεί. Hæc igitur non tam ad mutationem, quàm ad qualitates & alimentorum vires referenda sunt. Et si verò vtramque rectè intelligi potest. C

*Lib. 6. Epid. †Aph. 11. lib. 2. ‘Sect. 5.

ὅπ ἅιματος ῥύεντος ὀκχλοῦσθαι] Difficilis & obscura est hæc lectio propter variam interpretum & codicum lectionem. Caluus ὀκχλοῦσθαι legisse videtur, quam lectionem vt sinceram codicibus nostris duobus ducibus sequutus sum, vt idem sit ὀκχλοῦσθαι quod χλωραίνεσθαι. Quibus verbis virentem ex pallido colorem significamus. χλοιοῦσθαι enim ὡσεὶ καὶ χλωραίνοντας interpretatur *Galenus, quod & χλοῦσθαι dicitur, vt χλοὺς, χλωρότης, & χλοῶδες χλωρόν. Sensus igitur est facilimus, ex nimia sanguinis profusione ὀκχλοῦσθαι aut ὀκχλοῦσθαι, hoc est, colorem corporis viuidum deformari, ac ex pallido virescere aut flauescere. χλωρὸν enim ὠχρὸν aliquando significat, vt scribit †Galenus libro sexto Epidemiõn. Qui colores refrigerato corpore, ex hausto cum sanguine spiritu & calido natiuo procedunt. Quod enim accidit in magna cruditatis copia & humorum proluuie, vt permixtione bilis, saturatus ex viridi color pallescat, velut in hydropis specie sæpe apparet, id etiam in larga & liberali hæmorrhagia perfricto corpore contingit. Quod χλωσκίζεται aut λαχανιζῶσι de huiusmodi colore dicitur, quòd maximè herbidum colorem imitetur, quæ certa sunt cachexiæ signa. Quemadmodum in inflammato & iam purulento hepate ægros χροὶν χλοηδάφους vocat Aretæus libro primo ‘ περὶ σημείων καὶ αἰτίων χρονίων παθῶν. Quibus verò non ita magna est viscerum & humorum impuritas, iis exhausto quodammodo & resiccato humido asperatur sanguis, & bilis ferocientis vires induit. Vnde scripsit Hippocrates libro sexto Epid. “ ὅσιν ἅιμα ῥεῖ πολὺ ὀκ ῥινῶν, οἷσι μὲ ἄχροια ἀκρῆται. Et rursus, ὅπ οἷς αἱμορῤῥαγῶν ὑδερῶνται. Quæ omnia per τὸ ὀκλύεσθαι significauit. Quo magis miror Cornarium pro ὀκχλοῦσθαι, ὀκχλιάσθαι legisse: nisi & ὀκχολοῦσθαι, ex quibusdam codicibus sumpsit, quod bilescere significat. Meminit verò huius loci Galenus in Prorrhet. ‘‘‘ fœdo tamen exemplariorum nostrorum errore. Scribit enim, ὀκ ὀρθῶς ὁ παρεσέθηκε ἐν τῇ παρεκκειμένῃ ῥύσει δυνὶν συμπτώματα τῆς δίψης, καὶ πῦ ὀκλύεσθαι πλὴν δπόρεσιν, τὸ μὲ ὑπὸ τῆς δίψης, ὡσεὶ ὅλως ἴδιον δπορέσεως ἅιματος δοῦ. τὸ δ' ὀκλύεσθαι πᾶς ἀμέθοις ἐκρύσσει πῦ ἅιματος, ὅ πᾶς δπορέσασι. ν ἔπεται καὶ κακῶς ἔρηται κ' τὸ δεύτερον ἐπὶ δπεδημιῶν, αἵματος πολλοῦ ῥυέντος ἐνοχλεῖσθαι, ὕυδα καὶ τὸ σημαινόμενον ἐξηκριβάμεν ὀκ τῆς ὀκλύεται φωνῆς. Vbi cuiuis apparet ὀκχλοῦσθαι non ἐνοχλεῖσθαι legi debere. Idem libro sexto Epidem. ‘ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἔσται ὁ λόγος κ' τῶν δὲ πῦ ῥήσιν εἰρημένων ὅπ αἵματος ῥυέντος ὀκλύονται. γίνεται γὰρ ἀμφότερα ψυχομένου πῦ σώματος. Vbi etiam pro ὀκχλοιοῦσθαι ὀκλύονται legit, facili vocis affinitate. Nisi omnino verisimile est, Galenum hunc locum per τὸ ὀκλύεσθαι interpretatum ex consecutione quadam, vt priore loco demonstrauit, & ex Prorrhetici verbis patet. ‘‘ ἀλλὰ καὶ τὸ τύπος ἐφοξῆς εἰρημένον τὸ ὀκλύεσθαι, περὶ δηλον ἡ πᾶλκὶν δτι σύμπτωμα, κεφὴλὴ δέδεικται ἐξ πῦ δευτέρου δπεδημιῶν. Hunc enim locum inuere videtur. At verò ne cuiquam τὸ ὀκχλοῦσθαι insolens videatur, pluribus locis apud Hippocratem celebratur in Coacis prædictionibus, cùm scribit, τὰ ἐκπερώσεα ἢ πάνυ τὴ ἐπαγωνιώμενα, δῖοι λύγξε, κοιλίαι κ' παρρήγνυται. ἴσως δὲ & δπτήσασι ὅπι ὀκχλοῦσθαι. Et rursus, αἱ πυκναὶ κ' μακραὶ ἀναστάσιες ἐπόγλιγροι ἔχουσι μικρὰ κ' περσέσεα μεθ' ὑποχονδρίου καὶ πλευρῶν ἀλγήματος ἐκπερώδεες. ἦρα δπτεῖν πῶ τι ὅπι ὀκχλοιοῦσθαι. Et rursus ad extremum, περὶ τὸ ὀκχλοῦσθαι εὔπνοον ἀσινὸν τὲ κοιλίας ἐπεισελθούσης. In qua significatione vtrobique ὀκλοῦσθαι χλωραίνεσθαι valet. Qua de dictione aliàs fusius dicetur. Porrò quidam codices ὀκχλοῦσθαι à χλοάω legunt, quod flauescere & virere significat. Alij etiam ὀκχολοῦσθαι, quod est bilescere. Nos in tanta exemplariorum varietate nihil immutauimus, & receptam lectionem vsurpauimus, cùm idonea suæ auctoritatis habeat testimonia. D E F

*In Exegesi. †Com. 3. ‘Cap 13. ‘‘Sect. 6. ‘‘‘Com. 3. ‘Com. 4. ‘‘com. 3.

καὶ ὅσα ἄλλα πιαῦτα] Hunc locum ex antiquissimo nostro codice, qui apud me plurimùm habet auctoritatis & fidei, reposuimus. Sic enim legit, καὶ ὅσα ἄλλα πιαῦτα, ὅθι περὶ τὸ ὑγραίνειν, καὶ θερμαίνειν, καὶ ψύχειν πολλὰ αἴ πς πιαῦτα εἴπει. Cuius antiquæ lectionis vestigia, inducta tamen & mirè perturbata retinet Caluus. Eam ne agnoscit quidem Cornarius. Neque verò me huiusce lectionis pœnitet, quam ex Galeni monumentis eruere est facile. Lib. enim 6. Epid. †hunc locum inuere videtur, vbi illud Hippocratis περὶ τῶν ἀρχαῖα interpretatur. Qui totus locus vt huiusce lectionis vestigia inuestigentur, apponendus est. χρῆται γὰ ὀνίοτε τῇ περὶ τὰ ἀρχαῖ φῶνῇ ὁ Ἱπποκράτης, ὡσεὶ καὶ κατ' τὸ δε πῦ λέξιν εἴπε, περὶ τὰ ἀρχαῖ ἐπὶ νόσων διαφέρει τὸ σκοπεῖσθαι εἰ αὐτὰ κα αἴθεσ, καθάπερ κἀν τῇ φαύσι, ὁ καὶ περὶ τὸ θερμαίνειν, καὶ ψύχειν, καὶ ξηραίνειν καὶ ὑγραίνειν, πολλὰ αἴ πς εὕροι πιαῦτα. δ' γὰ ὡς ἀναλύκμενος, νόει ὡς αὐπλήρων, ἀλλ' ὡς συνεργοῦντα περὶ τὸ θερμαίνειν, & ψύχειν, & ξηραίνειν, & ὑγραίνειν χρῆται, πολλὰ φησὶν αἴ πς εὕροι πιαῦτα. δ' δεῖκται ὁ & πῶ' ἡμῶν ἐν οἷς ἐξηγούμθα τὸ δεύτερον τῶν δπεδημιῶν. Ex quibus verbis liquido constat hunc esse locum, quem Galen. ex 2. Epid. adducit, Neq; enim alibi vsquam reperias. Neque verò magni interest, si pro εἴπει, εὕροι legas, vt ex Galeno sumpsimus. In quo eiusdem auctoris secuti sumus consilium, dum illud περὶ accepimus συμβουλευτικῶς. Porrò illud ὅσα ἄλλα ad ῥητέον, & hæc omnia ad βρώματα καὶ πόματα referri posse videntur, ne quis longius abeat. Caluus quoque aliter hunc locum legisse videtur, vt ex eo nihil insigne elicere possis. G

†Com. 1.

πάνων ὦ δπηρέ τεον] Id omisit Caluus.

ἐκθύματα] Hippocrati sunt pustulæ in summam cutem erumpentes. Quarum ortum & appellationem sic explicat Gal. lib. 3. Epid. † περὶ δηλον κ' ὅθι κθῆρ τὸ ἐκθυεῖν, ὅπήρ ὅταν ἐξορμᾶ, ἡ περιστρεφὰ πῖς ἐκθύμασι γένεν, δτὶ ἐπὶ αὐπυμάτως ἐξανθοῦσιν κ' τὸ δέρμα. γθυεῖς δ' αὐ πῖς ὀκ ἐπὶ πᾶσιῶν δηλονότι χυμῷ, ἀλλὰ καὶ τῇ πιότητι περιστικόντως ἔπεται, ἐπὶ μὲ χυμῷ λεπῖῶν ἐλκώσις ἐρεθιόμεναι μᾶλλον ἢ ὀγκοῦς. ἐπὶ δὲ παχέων εἰς ὄγκον ἐξαιρόντων τὸ δέρμα. Non absimili admodum significatione ἐλκωδρίων ἐκθυσιν vocat lib. 6. Epid. Hippocrates, ‘ὡσεὶ ἐξόρμησιν, vt inquit Galenus. κθῆρ τὸ ἐκθυεῖν ὅπήρ ὅταν ἐξορμᾶ. †Com. 3. ‘Sect. 1.

τῇ δ' σκυτίνῳ] Hic duo illi nostri codices qui cæteris ægrorum numerum annotarunt, ἀῤῥώστου πέμπτην adscribunt. H

πολλὰ δὲ ἔπα ἤδη ἤκα] Istud de vrinæ stillicidio & difficultate, quæ multis annis renuerat, intelligendum videtur. Sensim enim postea intermisit.

ἐλέπτεν ἐπ' ὀλίγον] Vetus nostrum exemplar ἐπ' ὀλίγον χρόνον legit.

A Ἰρίον δὲ πῖς ἤλγε, πρὶν ἴχθν. ἐπεὶ δὲ ἔχεν, ὀκ ἐπ ἤλγε. ἐπεὶ δὲ ἔτεκεν. εἰκοσταίη, ἐούσα, αὖθις ἤλγησεν. ἔτεκεν οὖν ἄρσεν. ὀν χαρὶ ἐχούσῃ ὀν κρήμῃ κάτω δεξιῇ, ἢ τείτῳ ἢ τετάρτῳ μηνί, ὀξαθήμαλα περὶς ἀ τῇ μάνῃ χεώμεθα καὶ ὀν χλεὶ δεξιῇ τῷ μέγα δάκτυλον, ὀκ οἶσι, ὅπ ἔτεκε, κατελίπον γὰρ ἐξάμηνον. ὤκα δὲ ὡς ἐγὼ οἶμαι τὰ Αρχελάου περὶς τῷ κρηνῷ ἢ Ἀντιγένεος ἢ

B περὶ Ὁ Νικόμαχον, τέκεν παῖδίον, σαρκῶδες μόν, ἔχον δὲ τὰ μέγιστα ἀμφεκεκριμένα. μέγεθος δὲ ὡς τεταδάκτυλον ἀόσεον. ὕψεσιν δὲ παχὺ σρογγύλον, αὔτη δὲ ἀθμαπάδης ἐγένετο περὶ τῷ τόκου. ἐπήλθα ἅμα τῷ τόκῳ πῦον αὐτῇ μεσον ὀλίγον, οἷ ὀκ ἀδηλῶς. ἰυγατέρας τεκούσης δίδυμος καὶ δυσκοπιάσασης καὶ ὑ πάνυ καθαρθείσης, ὀξώδηνεν ὅλη. ἐπήλθε ἡ χαρὶ μεγάλη ἐγένετο. τὰ δ' ἄλλα ἐ-

C τεπφνώθη. καὶ ἐρυθρὰ εἴη μέχρι τῷ ἕκτου μηνός. ἐπήλθε τὰ λόχιὰ καθαρὰ πάντα ἢδ' ἢ τὸν χρόνον. περὶς δὲ τ' ἀφροδίσια οἱ ῥόοι ἔβλαπτον. καὶ οἱ ἀχρῆται ἐρυθρὰ ἐκκυήμματα ἴσ.

Cuidam ante conceptum coxendicis dolor commotus, à conceptu cessauit. Vigesimo autem à partu die rursus doluit. Marem igitur peperit. In inferiori tibia dextra, itémque in manu dextra ad pollicem, prægnanti tertio aut quarto mense pustulæ eruperunt, ad quas thuris micas concussu elisas (mannam vocant) adhibere solemus. Quæ an pepererit, nescio. eam enim reliqui semestrem. Habitabat autem, ni fallor, in Archelai ædibus, ad rupem. Antigenis vxor quæ ad Nicomachum habitabat, carnosum puerum peperit, membris quidem & præcipuis corporis partibus distinctum, magnitudinem verò quatuor digitorum qui non excederet, totúsque esset exossis, tandem etiam crassus & rotundus. Ipsa autem ante partum suspiriosa erat, simulque cum partu pus paucum vomitione reiecit, quale ex furunculo. Ei quæ ex difficili partu gemellas edidit, nec admodum perpurgata est, venter totus intumuit, tandémque in magnitudinem excreuit, reliqua verò depressa sunt & subsederunt. Ad sextum mensem rubra, deinde reliquo toto tempore alba admodum profluxerunt. Hæ verò fluxiones veneri officiebant, illique merè rubicunda prodibant.

Ἰρίον δὲ πῖς] Hæ tam variæ partuum circumstantiæ & concursus, parum aut nihil momenti habent, ex eorumque sunt numero quæ communes rerum affectiones potius, quàm certas & proprias naturas ostentant. Qualia multa hoc in libro & cæteris Hippocrat. monimentis scribuntur. Quæ dum firmis & indubitatis artis fundamentis nituntur, ea nedum doctrinam è sede constan-

D stantiæ dimouent, vt sua varietate plurimùm etiam recreent, & suspensas opiniones obseruatione confirment: dum tamen his historiæ fides constet, nec velut præiudicata auctoritate ad sedulgentiorem speculationem & cæterorum conformationem rapiant. Illa igitur vt leni brachio ab Hippocrat. attinguntur ita & leuiter percurrenda sunt. Neque enim ea accuratè animaduertérat, vt diligentia adhibita explicaret, qualem in cæteris librorum Epid. historiis nauauit, sed vt è re nata sese offerebant, ita in diaria & aduersaria coniecta sunt. In hac ægra igitur verisimile est, vteri parte dextra affecta, eum in coxendicem decubuisse, atque ita dolorem concitasse. Qui conceptu roboratus, etsi dolorem sedauit, naturæ tamen benignitate vitium aliò propulit, idque κατ' ἴξιν, dum pustulæ quarto aut tertio mense, valido iam fœtu, in tibia & manu dextra enatæ sunt. Pustulæ verò ex vteri affectibus in cuté erumpentes, inflammati vteri aut erysipelate laborantis certissima sunt indicia, vt scribit Hippocrates libro περὶ γυναικείης φύσιος. Mannam porrò, micas thuris concussu elisas, cum *Plinio diximus, quem alij thuris pollinem dicunt, intelligentes. † Dioscorides enim mannam thuris ἐγχυδρον probat, hoc est, cum micarum frequentia & grumosam. Est verò manna Græcis, thuris puluisculus,

E aut excribratio & concussio quædam, eiúsque purgamentum. ὑπόσταμα λιβανωτοῦ vocat Galenus. Quæ eodem teste, thure magis adstringit & siccat, atque eo nomine ad vlcera magis commendatur. ‘ Scribit enim, ἔστ συνθικόπτειν μὲ φάρμακον ἢ μάνῃ τοῦ λιβανωτοῦ. Libro etiam decimotertio, ἔστ ὑπόσταμα λιβανωτοῦ τὸ φάρμακον τεῦτο. σύμεσίς τι μετέχον ὀλίγης, & κ' τόνου, & αὐτὸ τ λιβανωτοῦ περὶς ἕπια βέλκεον. ὀν τόνος δὲ ὀκ ἢ πυκνὴν δυνάμεώς δι μόνης, ὡς αὐ μὴ μετέχον σύψεως. καὶ μᾶλλον ὁ λιπαρὸς τόνος ὀν αὐτῷ, καὶ τὴ χροιᾶ λευκότερος. ὥσπερ γε καὶ ὁ τῆ δὲ ξανθότερος ξηρανθικώτερος δι. τῇ δὲ μάνῃ καὶ φλοιοῦδε λιβανωτοῦ μίμησιν σμικρὸν, ἀφ' ἧ πο σύφου ἔχει. Vbi legitur, ὤκει δὲ ὡς ἐγὼ οἶμαι τὰ Αρχελάου, duo ex nostris codicibus ὡς τὰ ἀρχελάου legunt. *Cap. 14. lib. 12. †Cap. 84. lib 1. ‘Lib. 5. Meth.

ἢ Ἀντιγένεος] Hic locus vitiosè legitur in omnibus impressis codicibus. Lego igitur ex nostris exemplaribus manuscriptis. ἢ Ἀντιγένεος ἢ περὶ τὸ Νικόμαχον. Quam lectionem secuti videntur interpretes. Porrò quòd hûc de tantillo fœtu carneo toto exosse scribitur, mirum videri possit, nisi suspicionem imperfecti & velut abortsu reiecti fœtus facetet. Huius autem loci & exempli meminit Galenus libro tertio περὶ δυσπνοίας, vbi spirandi difficultatem istam causásque explicat. κ' μέν τοι τὸ δεύτερον ἐπὶ δπεδημιῶν, δτὶ μὲ ἢ

F Ἀντιγένεος περὶ πάντων, ὡς ἀσθματώδης ἐγένετο περὶ πόνου, μὲ πάντα δπηρέτει. ἔπεισε ἅμα πόνῳ πῦον αὐτῇ μεσον. ὦαθ' ὁμολογεῖ & τῶν πῖς ὑφ' ἡμῖν δπεδεδημόνοις, ἀσθμαίνοισι μὲ γὰ οἱ πυκνὸν αὐαπτέοντες, ἅμα, καὶ τὸν θώρακα μέχρι πολλοῦ διῆγε ἐλκόντες. γίγνεται δὲ τῶτο, ποτὲ μὲ ὀν δῆμ ὑγίσσει πολλῆς εἰσιούσης ἀναπνοῆς διομένας, ἀμέλει & πῖς δραμόνειν ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως ὀξέως γυμνασαμένοις τὸ πεῖσν συμπίπτει, καὶ πᾶσι πῖς ἀθεμάτεσι πυρετοῖς. γίγνεται δὲ ἐδήλθη, κρὶ ἐνιδεῖν ἔμφυξις, ἢ θλῖψις, ἢ ἐνυχωρεία πῖς ὀν πῖς αὐαπνευστικὸς ὀρχανος ὑπ' ἀρχῇ. πῦτον δὲ τὰ φαίνεται συμβαίνειν καὶ τῇ Ἀντιγένεος, ὡς ἐδήλωσε τὸ πόνῳ.

πάνυ καθαρθείσης] παύτῃ καθαρθείσης legunt duo ex nostris codicibus, vnus recentior, alter antiquissimus.

καὶ ἐρυθρὰ εἴη] ἐρυθρὰ ἴοι lego cum interpretibus, seruata nostrorum codicum fide.

περὶς τ' τὰ ἀφροδίσια] Quotquot licuit videre codices, constantissimè hanc lectionem retinent. Vnde mirum subit, qua ratione à veteribus Hippocrat. interpretibus ὑρᾶι pro ῥόοι lectum sit. Quod testatur Galenus initio lib. 6. Epid. * interpretum antiquorum mentionem faciens. Hunc enim locum apertissimè innuere videtur, cùm scribit, ἔπει δ' ἐνίοτε καὶ κατ' ἄμφω σφάλλουσι, πολὺ βέλτιον ὑδδέμοι φυλάττουσι τὴν τρχίαν γραφὴν, ἀεὶ μὲ ἀπυδιδόντων ὀκείνῳ ἐξηγήσθαι, μὴ δυνηθέντα δὲ πτπεῖπε περὶ ἕξαι. πθανὼ τὴν ἐπανόρθωσιν αὐτῆς ποιεῖ σθαι, καθάπερ ὁ Ἡρακλείδης ὀν τῷ δευτέρῳ ἐπὶ δπεδημιῶν ἐπιπόσατο, κ' τὴν λέξιν ὀκείνῳ ὀν ἤ γράφει). περὶς δ' τὸ ἀφροδίσιον αἱ ὑρᾶι ἔβλεπον. ἔπει δὴ περὶ τῆς ἐξηγησαμένοις τὴν ὑρᾶι γραφὴν ἀπθανῶς εἴρηται, τάχα φησί, θύραι μὲ ἰῶ γεγραμμένον δίχ τὸ θ'. τῆς μέσης δ' γραμμῆς ὀν αὐτῇ διῆφθαρθείσης, ἔδοξεν ὁ βιβλιογράφος ὑρᾶι γεγραφθαι. δυναπὸ γὰ δὴ ἔπω. καὶ λεπῆς ἰνὸς ἐπιπολαίας, συναπολυθεῖσα τὴν γραμμὴν ταύτην, καὶ μιᾶς αὐτῆς ὀκφευγούσης, καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθὺς αὐτὴν ἀμωύραν γραφῶσαν, ὀξίπλον αὐτὴν ἐπὶ τὸ χρόνου ἠγνοεῖν. Ex quibus Galeni verbis antiquam lectionem fuisse coniectabis, περὶς δ' τὸ ἀφροδίσιον αἱ ὑρᾶι ἔβλεπον. Sed id parum habiturum est momenti, dum in varia interpretum cõmissione, magnam inter se in vna lectione dissensionem ponit Galenus. Inter quos maximè Heraclidis Tarentini iudicium in emendandis antiquis lectionibus probat, quòd ille maximè rei probabilitatem assequatur, quod in hac dictione fecisse visus est. Atque hoc ipsum se facturum recipit Galenus in interpretandis Epid. libris. Non est autem quòd speret quisquam ex huiusmodi locis qui saltuatim adferuntur, semper genuinam lectionem elicere se posse. Quod iam multis locis hoc in Commentario adductis, ac inter se variam tamen lectionem ex vno Galeno referentibus, testatum volumus. Quotus enim quisque est qui non videat, quàm parum ad huius loci sensum ὑρᾶι

H καὶ θύραι faciant? Par est igitur antiquam lectionem retinere, & hunc locum fluxionibus illis variis accommodare, de quibus tota agit historia. Quæ quantum veneri exercendæ officiant, satis apparet in his mulieribus, quæ hac lue profluuij muliebris conflictantur, dum magno naturalium calore, pruritu, lumborum & inguinum dolore, imi ventris contensione vehementiú; fœtoris tædio conficiuntur.

*In proœm.

Diuturnis & trahentibus inteſtinorum læuitatibus, ructus acidus bono eſt qui prius non adfuit, qualis Demænetæ contigit. Quem & arte parare fortè licet. Nam & huiuſcemodi perturbationes, prioris ſtatus immutationes afferunt, fortè etiam inteſtinorum læuitatem acidi ructus ſoluunt. Lyciæ, quæ veratri potione ſanata fuit, ad extremum ſplen magnus fuit cum dolore & febri. Dolores verò ad humerum pertingebant. Vena quæ ad ſplenem eſt in cubito diſtendebatur, & plerumque quidem pulſare videbatur. Interdum verò neque ſecta eſt, ſed ſimul cum ſudore aut ſponte ſua conſidebat. Quibus procedentibus ſplen ad dextra pertendebat, ſpiritus ex internis duplicem elidebat ſonum, neque tamen magna erat reſpiratio, leuiter mente mouebatur, cooperiebatur, & flatus intrò ſuberat, nec quicquam infra ſubibat, neque meiebat. Obiit ante partum. Quæ ſua irruptione ad alterutram faucium partem vergebant, exulcerata non ſunt, in ſiniſtram partem tranſierunt, lienem dolor inuaſit, idque ſine iudicatione. Hieroni ad decimum quintum iudicatio facta eſt. Coi ſorori ad inſtar ſplenis iecur intumuit, & die ſecunda obiit. Bioni cùm ex larga vrina nihil ſubſideret, ſanguis ex nare ſiniſtra erupit: lienem enim durum & incuruum habebat. Cùm verò ſurſum emerſiſſet, recidiuam paſſus eſt.

A Τῆσι χρονίησι λιεντερίησιν ὀξυρεγμίη ἐγιγνόμενη, οὐδέποτε ἐγιγνόμενη, σημεῖον χρηστόν, οὗ Δημαινέτη ἐγένετο. ἴσως δὴ ὅτι καὶ τεχνήσασθαι, καὶ γὰρ αἱ τοιαῦται ἀλλοιοῦσιν. ἴσως δὲ καὶ ὀξυρεγμίαι, λιεντερίων λύσεσιν. Ἰή. ἐν ἐλλεβόρῳ πόσει Λυκίῃ, τὰ ὑγιὰ παλαιὸν μέγας, καὶ ὀδυνώμενος, καὶ πυρετὸς, καὶ ἐς ὦμον ὀδυνώμενος, καὶ ἡ φλὲψ ἡ κατὰ παλαῖνα, ἐπ' ἀγκῶνι ἐτέτατο, καὶ ἔσφυζε μὲν πολλάκις. ἔστι δ' ὅτε καὶ οὐκ ἐτμήθη, ἀλλ' ἅμα ἱδρῶτι διῆλθεν, ἢ αὐτόματον. ὀξὺ οὖν δὲ ἰόντων ὁ παλαιὸν τὰ δεξιὰ ἀνετείνετο, πνεῦμα ἀνεδιπλασιάζετο, οὐ μὲν μέγα παρεφέρετο, παρεκείμετο. φύσα ἀνοῦσα, οὐ δὶς κάτω οὐδὲν, οὐδὲ οὖρα. ἀπέθανε πρὸ τοῦ τόκου. τὰ ἀμφὶ φαρύγα ἐτεροῤῥόπα, ὁρμήσαντα. οὐκ ἐφλεγμάνθη, ὅτι τὰ ἀριστερὰ μετῆλθεν. ἐς παλαῖνα ὀδυνὴν ἦλθεν ἀκρίτως. Ἱέρωνι ἀκμὴ ἐγένετο πεντεκαιδεκάτῳ. τῇ Κώου ἀδελφῇ, ἥπαρ ἐπήρθη παλαιὸν ἐγένετο. ἀπέθανε δευτεραίῃ. βίων ἅμα τε οὖρα ἀνέρπολυ ἀνυπόστατον, καὶ αἷμα ἐξ ἀριστεροῦ. ἰῶ γὰρ καὶ ὁ παλαὶ κυρτὸς καὶ σκληρὸς, καὶ αἷμα ἐξ αὐτοῦ παρεφέρετο, ἀνάστροφή.

Τῆσι χρονίησι] Hæc eadem ſententia paulò aliter, eodem tamẽ ſenſu legitur in Aphoriſmis,* ἐν τῆσι χρονίησι λιεντερίησιν ὀξυρεγμίη ὀπηχωμένη, μὴ παρεόντος ἐγιγνόμενη, σημεῖον ἀγαθόν. Cuius quidẽ explicatio cùm fuiſſimè à Galeno ſcripta ſit, illinc petendam cenſeo, ne actum agere videamur. Porrò iſtud enumerari debet in morborum trãſpoſitione & in alios morbos tranſitu. ὥσπερ γὰρ (vt ſcribit Galenus) τὸ τεταρταῖον ὀπηλιψίαν ἰᾶται, καὶ πυρετὸς ὅστις οὐδὲ ἀπαστρόν, ἢ καταῤῥόον, καὶ ἄσθμα, καὶ πᾶν αὐτὸν τρόπον, ὀφθαλμίαν μὲ διῤῥοίαν, λιεντερίαν δὲ ὀξυρεγμίαν, καὶ πλευρίτιδα παρεπνευμονίαν. λήθαργον φρενῖτιν. idque τῆς ἦν νοῦσον μεταπτώσεως ratione. Ad quam etiam iſtud referri videtur, καὶ γὰρ αἱ τοιαῦται ἀλλοιοῦσιν. ὀξυρεγμίαν verò acidum ructum ſignificare tam vulgare eſt, quàm quod notiſſimum: vt mirati ſubeat quo nam iure cibi vehementem appetentiam hîc & in Aphoriſmis pro ὀξυρεγμίᾳ Caluus ſuppoſuerit.

* *Aph. 1. lib. 6.* † *In fine lib. 6. epid.*

καὶ ἡ φλὲψ] Vero eſt ſimile iſtud de magna lienis inflammatione intelligi debere, indéque huic ægræ emotam fuiſſe mentem. Magnitudo enim de viſceris inflammatione aut tumore Hippocrat. ſemper effertur, & μεγαλοσπλάγχνους eos vocat, teſte Galeno,* ὑγροῖς φύσει μεγάλα σπλάγχνα εἰσιν, ἀλλ' οἷς καθάπερ πάθος εἰς ὄγκον ὑπῆρξε σκληρόμενα, καὶ φλεγμαίνοντα, καὶ οἰδισκόμενα. Lienis etiam magnam inflammationem, febris, dolor ad humeros & iugulum pertingens, ſplenis tumor ad iecur repens, & duplex illa ſpiritus eliſio ſignificat, quæ mentem deſipientia tentatam teſtabatur, vt paſſim videre eſt apud Hippocratem & Galenum,† & poſtea ſcribimus. Hîc enim τὸ πνεῦμα ἀνεδιπλασιάζετο, illam Philiſci ſpirationem exprimit, quam his verbis deſcribit Hippocrat.* πάντῃ τὸ πνεῦμα ἀξὺ πέλεος ὥσπερ ἀνακαλουμένῳ. Invtroque enim par erat lienis inflammatio. Huius verò loci meminit Galenus libro tertio περὶ δυσπν. duobus in locis, vbi reſpirationis inæqualitatem eiúsque cauſam explicat, & modò Lyciam, modò Lycinam vocat. μὴ δὲ παύσιν τῆς συμβάσεως τῆς λυκίνης, περὶ ἧς ἀνὼ καὶ πρόσθεν ἔλεγον ἔχειν, πνεῦμα ἐδιπλασιάζετο ἐ μὲν μέγα, καὶ λόγον. ἐπεπόνθη δὲ αὐτῆς τὸ νευρῶδες ὀῤῥὸς τῶ ὀργάνου, ὅστε ἐ ἦν ἄφαν ὀδυνηρεσιν παντελῆ ἠρεμεῖν. ἀξὺ τῶν μὲ δὴ, τὸ ἐδιπλασιαζόμενον ἐγίνετο πνεῦμα. ἀξὺ δὲ ἐ μέγας; ἢ διὸν κατέψυκτο περὶ τὸ φρένι. πάντῃ δὴ ἐδιάχθη χρώμενος τῷ ὀνόματι. μὴ ἦν ἀποψυχρανθὲν τῷ ἔμφυτον θερμασίαν. Vbi Galenus bis ἐδιπλασιάζετο, non ἀνεδιπλασιάζετο legiſſe videtur.

* *Com. 3. in lib. de rat. vict.* † *Sect. 3.* ‡ *Lib. 1. epid.*

ἐπ' ἀγκῶνι ἐτέτατο] Interpretes iſtud de venæ ſectione acceperunt. Atque eos in opinionem ferè induxit quod ſequitur, ἔστι δ' ὅτε καὶ οὐκ ἐτμήθη. Ex redditione enim quadam legunt. Sed profectò illud ἐπέπατο, venæ ſectionem ſignificare non poteſt, ſed venæ quæ ſpleni reſpondet, diſtenſionem à craſſo, fœculento, & feruefcente ſanguine, cui, maximè propter lienis inflammationem, præſentiſſimo eſt remedio venæ ſectio. Sic φλέβες πεφυσημέναι dicuntur Galeno,* venæ ſanguine diſtentæ. Cæterùm illud ἔσφυζε inflammationis & tumoris præſefert indicium, in quibus pulſus ab antiquis ineſſe dictus eſt, vt poſtea ſcribimus. Tumorem verò adfuiſſe reſtantur, quæ ſcribuntur, † ἀλλ' ἅμα ἱδρῶτι διῆλθεν, ἢ αὐτόματον. Hunc enim ſponte aut cum ſudoribus ſubſediſſe ſignificat. Atque huc malo referre, quàm ſi quis σφυγμὸν ex Hippocratis doctrina de conſpicuo & valente arteriarum percuſſu intelligat, indéq; deſipientiam præſagiat, quòd poſtea ſcribat Hippocrates, ‡ ἢ αὖ ἡ φλὲψ, ἢ ἐν τῷ ἀγκῶνι σφύζῃ, μανικὸς καὶ ἐξύδυμος. De leui enim mentis emotione παρεφέρετο extulit, & de vena locutus videtur, cùm ſcribat, ἔστι δ' ὅτε ἐ οὐκ ἐτμήθη.

* *Ad Glauc.* † *Sect. 6.* ‡ *Sect. 5.*

ἀλλ' ἅμα ἱδρῶτι διῆλθεν] Illud διῆλθεν valde eſt obſcurum. Cornarius ad ſanguinem retulit, qui vnà cum ſudore aut ſponte proſiluiſſet: ſicque videtur legiſſe ἀλλ' ἅμα σὺν ἱδρῶτι διῆλθεν. Etſi verò διέρχεσθαι Hippocrati paſſim de fluxili humorum liquatione & excrementorum humidorum profluxione dicitur: maluitamen id de vena intumeſcente intelligi, quæ cum ſudore aut ſponte diſcutteretur, deſineret & ſubſideret. Atque ita præteriiſſe, hoc eſt ceſſiſſe, & tumorem pertranſiſſe ſumi debet. Quo in ſenſu *diſcuſſit* dixit Caluus. Sed non video quonam illud *ſuauè* referat.

ἐ μὲν μέγα παρεφέρετο] Illud ἐ μὲν μέγα ad ſuperiora retulimus, cum Galeno & cæteris interpretibus. Cuius rei cauſam reddit Galenus loco ſuperius adducto. Codices verò quidam ſimul iungunt, ἐ μὲν μέγα παρεφέρετο, vitiosè tamen. παρεφέρειν autem παρεκκρουσιν & παρεκκοπτὼ, non niſi de leui mentis emotione effert Hipp. quorum magnitudinem additis paucis quibusdam verbis auget, vt pater ex Prorrhetico, & nos alibi ſcribimus.

παρεκείμετο] Hoc diſtinximus & abſolutè illud παρεκείμετο cum Galeno legimus. Quidam codices παρεκείμετο φύσα ἀνοῦσα legunt, vt de flatibus intrò obuolutis intelligatur. Galenus παρεκείμετο legit, vt ex loco prius adducto pater, idque ſatis explicat. Idem παρεκείμετο τῆς παρεῤῥοπάσεως ἐαυτὴν ἔσκεπεν interpretatur.* Qui locus me monit, vt vulgatam lectionem retinerem. Similis eſt omnino phraſis lib. 3. Epid. † ἐσπαραγμὸς κράτα, πρὸς ἄκρα ψυχρὰ, παρεκείμετο. ‡ Et rurſus αἰαῦ πῶς πάντων ἔχει, ἀεὶ παρεκείμετο. Quæ corporis refrigerationem extincto calore natiuo indicant. Quo modo locum iſtum interpretatur Gal. lib. 2. περὶ δυσπν. καταψυξὶς γὰρ ὑπὸ κράσεως κεκραυνομένης ἢ ἐμφύτου θερμασίας. Caluus ita hunc locum pertubauit, vt quidnam viderit, perſpicere non poſſis.

* *In Exegeſi.* † *Egrot. 1.* ‡ *Egrot. 15 poſt β peſt.*

A τὰ ἀμφὶ φαρύγα] Phraſis eſt Hippocrat. admodum familiaris, vt ſæpe τὰ παρ' ὦς, & τὰ κατ' φαρύγα ſcribit in Coacis, τὰ ἐπαφάματα aut σκληρίσματα, ἐρυθήματα aut οἰδήματα ſignificans. Videntur autem iſta eſſe ex infidorum abſceſſuum genere, qui vt nihil decernunt, ita & ſuo intrò recurſu ſuſpecta ſua mala faciunt. Incertum autem an ad ſuperiora referantur, quod & fecit Caluus, an verò ſui generis per ſe ſolam obſeruationem rapiant.

ἐτεροῤῥόπα] Vtitur ea dictione ſæpe Hippocr. tumores intelligens, qui in partem vnam ex his quæ ambigunt decumbunt. Sic lib. 1. Epid.* ἐπεύρεμα τῶν ἀπὸ τὰ ὦτα πολλοῖσιν ἐτεροῤῥόπα λῶ. Et rurſum, φλεγμονὴ μετ' ὀδυνῆς ἐς ὄρχιν ἐτεροῤῥόπαι. Et paulò pòſt vbi de angina loquitur, οἷσι μὲ οὖν λῶ ἐς ὀρθὸν ἐξόγκωμα, μήτε ἐτεροῤῥόπον, ὅ τοι ὅτε παρεκπληκτοὶ ἐγίνοντο. * *Sect. 1.*

λῶ δὲ ὁ παλαὶ κυρτὸς] Hoc nomine viſceris tumorẽ ſignificat, vt in Philiſco ſcribit.* παλαὶ ἐπήρθη παρεφέρει κυρτόμαλα. Sic in Prognoſtico, ἢν ἀποχρεμψίαν πόνοις τε καὶ τὰ κυρτόμαλα vocat, ἃ δὲ ἦν ἐμπαρέοντα οἰδήματα προσηγορεύομεν, vt inquit Galenus. ἔτι δὲ τοῦτο, πάντες οἱ παρὰ φύσιν ὄγκοι, χωλὰς μὲ φλεγμονῆς ὅτοι γινόμενοι, πνευματώδεις, καὶ μάλιστα ὅταν ὦσι παρόσφαῦοι. * *Lib. 1. epid.*

B Ἦν δὲ τῇ κιναγχικῶν τὰ πάθήματα τάδε. τῇ βαχήλου οἱ μὲν σπονδυλοι ἔσω ἔῤῥεπον. τοῖσι μὲν πλέον, τοῖσι δὲ πέλας, καὶ ἔσωθεν ἔνδηλος ἔγκοιλον ἔχων ὁ βάχηλος. καὶ ἤλγεε τοῦτο ψαυόμενος. ἰῶ δὲ καὶ κατωτέρω τινὶ τῇ ὀδόντος καλεομένου ὀστοῦ, ὃ ἀχ ὁμοίως ὀξὺ ὄστιν. ἔστι δ' οἷσι καὶ πάνυ περιφερὲς, μέζονι περιφερείᾳ. εἰ μὴ ξυὶ τῷ ὀδόντι καλεομένῳ φαρυγξ ἀ φλεγμαίνουσα. κεφάλη δὲ, τὰ ὑπὸ γνάθοις ὀρκεῖ, ἀ φλεγμαίνοισιν ἴκελα, οὐδὲ βουβῶνες οὐδενὶ ὠδήσασιν. ἀλλὰ φύσει μὲν καὶ γλῶσσαν ἀ ῥηϊδίως τρέφοντες. ἀλλὰ μέζον τε αὐτέοισι ἐδόκει εἶ, καὶ περιτετρέφη. καὶ ὑπὸ γλῶσσαν φλέβες ἐμφανέες. καταπίνειν οὐκ ἠδύνατο. ἢ πάνυ χαλεπῶς. ἀλλ' εἰς τὰς ῥῖνας ἔφθανεν εἰ πάνυ ἐβίαζον. καὶ ἀφὶ τῶν ῥινῶν ἀφαλέγοντο. πνεῦμα δὲ τοῦτέοισιν ἀ πάνυ μετέωρον. ἔστι δ' οἷσι φλέβες αἱ ἐν κροτάφοισι, καὶ ἐν κεφαλῇσι, καὶ ἐπ' αὐχένι ἐπηρμένα. βεκχὺ δέ τι τούτέων τοῖσι παλιγκοτάτοισι. κρόταφοι θερμοὶ. καὶ τ' ἄλλα μὴ πυρεταίνοιεν, ἀ πυγόμυλοι οἱ πλῆσοι, εἰ μὴ κατα πίνειν περιθυμέοιντο, ἢ πίναλον ἢ ἄλλό τι. ἀδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἔγκαθημένοι. οἷσι μὲν οὖν ἰῶ ἐς ὀρθὸν ἐξόγκωμα, μήτε ἐτεροῤῥόπον, ὅ τοι ὅτε παρεκπληκτοὶ ἐγίνοντο. Ἀπολλύμενον δὲ εἴ τινα εἶδον, ἀναμνήσομαι. οὓς δὲ οἶδα νεῦ, περιεγίνοντο. ἰῶ δὲ τὰ μὲν τάχιστα ῥηΐζοντα. τὰ δὲ πλῆσα, καὶ ἐς πεντεκαίδεκα ἡμέρας περιπ. τοῦτο δὲ οἱ πλῆσοι καὶ ἄπυρεοι. πολλοὶ δὲ καὶ πάνυ ὀπὶ πολὺν χρόνον ἔχοντές τι μέρος τοῦ ἐξογκώματος. καὶ κατάποσις. καὶ φωνὴ ἀσημαίνουσα. κίονές τε τηκόμενοι, μενύ, ὄψιν τινὰ παρῆν, πονηρὸν οὐδὲν δοκέοντες κα-

C καὶ ἔχειν. οἱ δὲ ἑτεροῤῥόπα ἔχοντες ὅτοι ὁπόθεν αὐ ἐγκλιθείσαν οἱ σπονδυλοι τοῦτη παρελύοντο. τὰ δ' ὅτι θαλεσφ ἐίλκοντο. ἰῶ ὃ τοῦτα ἀν περὶ σώματα καὶ φανέφ μάλιστα, καὶ πα' σόμαθι, καὶ πα' κτ' ἠλεκτροειδέα ἀμφεσήμαθι, ἀταρ καὶ γνάθοι οἱ κάτω, παρήλασσον κτ' λόγον, αἱ δὲ πρὸς ἀπηγαι, ἀ ἀμφὶ πάνυτος τῇ σώματος ἐγίνοντο, οὐ ἐξ ἄλλων, ἀλλὰ μέχρι χρέος. τὰ ὑπὸ τῇ κυ-

G ναγχικῇ. οὗτοι καὶ πέποιθα ἀκαπίνοντες καὶ βεκχώδεες ἦσαν. οἷσι δ' ἐς ὀρθὸν καὶ ἀπέπνεον, οἷσι ὃ καὶ ξυὶ πυρετῷ, ὅτοι πολλῷ μᾶλλον καὶ δύσπνοοι καὶ ἐξελεγμυθίοισιν ἀνόχροοι, καὶ φλέβες τούτοισι μᾶλλον ἐπηρμένα. καὶ πόδες. πάνυτων μὲν ψυχρόπαθοι. πάντων δὲ μάλιστα. καὶ ὀρθιστατὴν ὅτοι ἀδυνατώτεροι. καὶ οἵτινες μὴ ἀνίκα ἔθνησκον. ἃς ὃ ἐγὼ οἶδα, πάντες ἔθνησκον.

Erant autem eorum qui ex angina laborabant affectiones huiusmodi. Ceruicis vertebræ modò plurimùm, modò verò prope erant, vt intrò vergerent. Collúmque ipſum qua parte ciuitatis internæ ſignificationem præſeferebat, contactu dolorem ſentiebat. Cuidam verò affectus ipſe paulò infra os, cui dentis nomen eſt, pertingebat, nec ita præceps erat: quibusdam etiam maiori ambitu circumſcribebantur. Qui ſi ſecundam vertebram dentem appellatam non attingeret, fauces nulla inflammatione tentabantur, ſed ſubſidebant. Partes quæ ſub malis intumeſcebant, non erant inflammatis affines, neq; vlli gandularum inflammatio adfuit. Sed cùm hęc ſecundum naturam ſe haberent, linguam non facilè conuoluebant, maior enim & prominentior ipſis eſſe videbatur. Quæ ſub lingua ſunt venæ, erant conſpicuæ, nec deuorare aliquid poterant, niſi admodum moleſtè. Quòd ſi vi cogerentur, in nares erumpebat. Sermo etiam ipſis per nares efferebatur. Reſpiratio his non admodum elata, neque ſublimis. Quibusdam verò, temporum, capitis & ceruicis venæ intumeſcebant. Atque horum quibusdam paululum dolores exaſperabantur, quibus tempora incaleſcebant, etſi aliàs non febricitarent. Multis non præcludebatur ſpiritus, niſi ſi ſaliuam aut aliud quiddam deglutire cuperent. Neque intrò deſigebantur oculi. Quibus igitur neutram in partem deflectebat tumor, ſed rectà procedebat, iis ne membrorum quidem reſolutio accidit. Quòd ſi quẽ horum periiſſe mihi conſtiterit, eum recenſere non grauabor. Sed ij omnes quos videre licuit, ſuperſtites permanſerunt. Atque horum quidam quàm celerrimè alleuabantur, plurimi verò quadraginta dies percurrebant, idque non paucis ſine febre contigit. Multis etiam in longum valde temporis interuallum, tumoris aliquid protrahebatur, cuius rei indicium deglutitio & vox quoque ipſa præbebant. Ipſæ quoque columellæ eliquatæ, imminutionis prauam quandam ſignificationem præſeferebant, etſi nihilo deterius habere videbantur. Quibus verò in alterutram partem tumores decumbebant, ij ea ex parte, vnde vertebrarum inclinationes fiebant, neruorum reſolutione tentabantur, atque inde verſus alteram trahebantur. Apparebant autem hæc maximè in facie, ore, & eo, quod ad gurgulionẽ eſt interſepto. Quinetiam genæ inferiores non temerè immutabantur. Cæterùm quæ ab angina fiebant leues membrorum reſolutiones, non totum corpus perreptabant, quod in aliis fieri ſolet, ſed ad manus vsque pertingebant. Atque ij concocta quidem, ſed pauca, nec ſine moleſtia expuebãt. Quin & ij quibus in rectum tumor decumbebat, expuere quoque poterant. Quos verò febris infeſtabat, hi multò grauiori difficultate ſpirandi conflictabantur, & inter loquendum alieniores videbantur, ipſis quoque venæ magis intumeſcebant, atque horum omnium pedes erant frigidiſſimi. Ex quibus iſti præcipuè, ſi qui non illicò mortui ſunt, erigere haudquaquam ſe poterant. Verùm omnes quos videri licuit, mortui ſunt.

H

Ηγῆ ἦθι κωματικῶν] Hic locus rarum & penè insolens anginæ genus complexus multis nominibus à Galeno celebratur. Atque tam per se insignis est, vt eam anginæ formam, quæ ex vertebrarum colli inclinatione aut peruersione oritur, fusissimè explicet, quæ aliàs ab Hippocrate vel leui brachio attingitur. Quo nomine impulsus Galenus, huius totius loci explicationem attulit libro quarto, de loc. affect.* Etsi verò diuersa anginæ genera in Prognostico attingit Hippocrates, quæ recentioribus nouam omnino appellationem sortita sunt, vt testatur Galenus: ** hæc tamen anginæ forma, quæ ex ceruicis vertebrarum inclinatione & excauatione (quam κόρδωσιν & σκολίωσιν vocat Hippocrates) orta est, ab aliis prætermissa, multis in locis ab Hippocrate ipso significatur, hîc verò tota depingitur. Cuius causa est musculorum laryngis inflammatio, aut neruorum & ligamentorum ceruicis vertebris communium contensio, quæ consensione quadam prima ceruicis verticula intrò attrahunt, & excauationem extra præferunt, atque ita repandam ceruicem ostentant. Hoc verò anginæ genus admodum præceps esse, pluribus locis innuit Hippocrat. † præcipuè verò lib. Aph. 4. ‡ὧν ἀπὸ τοῦ πυρετοῦ ἰχῶρος ἐξαίφνης διηρράφη, καὶ μόνος κατεπνεῖν δύνηται, οἱ δίμαπες μὴ ἐόντες ἐν τῷ τραχήλῳ, θανάσιμοι. Quam sententiam repetit lib. 7. Idem significat in Prorrhetico, § οἷς πνεῦμα αἰέλκεται, φωνὴ δὲ πνιγώδης, ὁ ἀσύνδυλος ἐγκάθηται, πυτέοι. σιν δὴ ἦθι πλευτῶν, ὡς συαπῶντες πυὸς τὸ πνεῦμα γίνεται. Quod in Coacis iisdem omnino verbis scribitur. Libro etiam Aphorismorum tertio, ‖ σφονδύλων τοῦ κατὰ τὸν ἰνίον ἐστὶν ὠσίας celebrat, quas Celsus lib. 2. ‖‖ vertebrarum quæ in spina sunt inclinationes exprimit, non aliud significans, quàm anginam ex verticulorum compressione excauationéque ortam. Quinetiam eâdem ipsam ceruicis obliquationem intelligit lib. ¶ ἐν ὀρθῷ scribens. ⊕ μέν τι ⊕ αἰεὶ κυίει, κατὰ τὸ μέγα ἀσύνδυλον λορδοῦν τὸν αὐχένα ἔχον. ὡς μὴ ἐπεστῆς ἐπὶ αὐτοῖσιν ἡ κεφαλή. γενοχωείλιω δὲ οὐδὲ πολλῶ τῇ φαρυγγὶ παρέχει καὶ τῶν οἷς τὸ ἔστω ῥέον. καὶ τὸ πίσιν ὀρθοῖσι φύσις δύσποιειν παρέχει τῶν τὸ ὀσέον, ὦν ὅσα ῥέ ψιες τ' αὖ αἰσπεχθῆ. δι' οὖν τὸ πιέειν ἦθι αἰ ὀρώπων μάλιν φαίνοι) ὅ ὑμέες. Quibus verbis secundæ vertebræ compressionem significat, quàm hîc μέγα σφόνδυλον, vt paulò pòst ὀδόντα vocat. Galenus verò hoc affectionis genus non omisit in Prorrhetico. ‥ ὅτι ἐμνημόνευται δὲ ὑφ' ὅλου λόγου ἦθι δῆλον ὅτι τοῖς ἦ τραχήλῳ σπονδύλοισι οἷς τὸ πρόσω ῥεύσασι κωμαγχικῶν, διὰ τὴν πτῶσιν τῆς διαθέσεως, ὅτι τέμοι δοκοῦσι καὶ τὸν συμπλεκομένων οἱ ἦ λαρυγγὸς μῦες. Quæ omnia ea nomine à nobis adducta sunt, vt indicaremus eam anginæ speciem etsi rara est ab Hippocrate tamen sæpissimè significatam, nec non à Galeno crebro expressam, à recentioribus tamen omnino omissam. Hunc porrò locum adducit Galenus in Prorrhetico, ··· vbi Hippocr. mentem satis aperit. καὶ μέντοι ⊕ ἦθι ἦθι πνιγώδοῦς ἐγκαλεῖται, ὡ διὰ τὸ ἐν πνεῦμοι γενοχωείαν, ὅτι διὰ τὸ φλεγμονὴν ἦθι ἐν τῇ λαρυγγὶ μυῶν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἦθι ἐπικεκμένων ἐν τῇ λαρυγγὶ, καὶ τῇ τεμαχῷ, τοῖς πρόσω δὲ μέρεσι ἦθι ῥαχίτων μυῶν ἐπικεκλιμένων, ἐμ πρόσθεν τε καὶ κατ' αὐτὰ τὰ τοῦ φρρηνῶν βιβλίον ἐρίπτει μοι, καὶ δ' ἂν ἐξιγησάμενα τὸ δεύτερον βιβλίον ἦθι ἐπιγνῶναι, ἐν ᾧ φησί. Ἰοῦ δὲ τῶν κωματικῶν τὰ παθήματα πιάδε. ‡ τραχήλου οἱ ἀσύνδυλοι εἰσὶν ἤρρεπτοι, πίσιν μὲ ὀπὶ πλέον, πίσι δὲ ἐπ' ἔλαττον. καὶ ἐξωθεν ἡ ἰοῦ ἄθλος ἐξοίνης ἔχων ὁ τράχηλος, καὶ ἤλγε παῦτα ψαυόμενος. Ἰοῦ δὲ κατὰ τέρον τῶν ‡ ὀδόντος κακιμένη, ὃ ἐχ ὁμοίως ἐξύδεται. Quæ verba eodem modò leguntur à Galeno lib. de loc. affect. vbi vides nonnihil ab hac scriptione variare, vt & aphor. 35. lib. 4. vbi eadem quibusdam tamẽ omissis adducuntur. Illud enim πίσι μὲ πλέον, πίσι δὲ ἐπ' ἔλαττον omittitur, quòd hic πίσι ἢ πίλας scribitur. Caluus ἐπ' ἔλαττον legit. Illud quoque καὶ ἔσωθεν ἤνδηλος ἐγκοιλον ἔχων ὁ τράχηλος aliter legit Galenus quam lectionem secuti sunt interpretes. Nos nihil mutauimus, vbi eandem Hippocratis mentem non sine fidelissimis testibus retinere potuimus.

*Cap. 5. **Com. 3. in Progn. lib. 4. de loc. affect. & Comment. in Aph. 34. lib. 4. †Aph. 35. ‡Aph. 61.
‖Aph. 26. ‖‖Cap. 1. ¶Com. 3. ··Com. 1. ···Com. 2.

πολὺ ὀδόντος κελευμένου] Secundam ceruicis vertebram ab Hippocrate dentem vocari scribit Galenus libro de Ossibus, hunc locum innuens. Turbinatus enim ille processus pyrenoides dictus, canino denti omnino similis est, qui capitis motum ad annuendum & renuendum præstat. Huius verò appellationis rationem exactè persequitur Galenus in Prorrhetic. ‡ πρὸς δὴ λόγον οἱ ὅπ τὸν δεύτερον σπόνδυλον ὅλον ἀπὸ μέρους ὀδόντα κέκληκεν, ἢ μόνῳ αὐτῷ τῷ ἀπόφυσιν ὀκείνῳ, ἰοῦ οἱ μὲ ὀδόντα εἰδῆ πρὸς σωρρυείσιν, οἱ δὲ αἴλικρις ὀδόντα. ὁ γὰρ ἀδρωπηνίσιός πως φαίνεται τῷ κατεκμένῳ κυνοδόντι. Libr. verò de loc. affect. 4. καὶ μέν τι καὶ ἐπ' τοῖς πρὸς τῆς γένεται ἀσύνδυλος ὧν ὁ δεύτερος ἔχει ἢ ὀδόντα εἰδῆ κεκλιμένῳ ἀπὸ φυσιν, ἀφ' ἧς ὅλως ἀπὸ πνεῦ ὀδεῖ πρὸς πρὸς ἐρεύθη. Hanc eandem vertebram libr. ‖ ἐν ὀρθῷ, μέγα ἀσύνδυλον vocat, vt ex eo quem suprà adduximus loco patet. ‖‖ Vnde miror à Iulio Polluce scriptum esse, primum colli verticulum ὀδόντα ab Hippocrate dici. Scribit enim, ¶ ἦθι δὲ ἀσύνδυλον ὁ μὲ πρῶτος, ὁ σὺν τῷ τραχήλῳ γρεφόμενος, ὑπὸ τροφαῖς ὀνομαζόμενος, ὑπὸ κράτους δὲ αὐτὸν καὶ ὀδόντα δοκεῖ καλεῖν. Vt non mirum sit si abrogata Rhetorum fide in re Medica, præceptorum auctoritatem imploremus. Qua in re, ne Platoni quidem parcit Galenus. ὁ πρὸ δὲ verò non legit Galenus, vbi hunc locum adducit, sed simpliciter ὃ ὀδόντος καλυμένῳ.

‡Com. 2. ‖‖Lib. 2.

ὁ ἐχ ὁμοίως ἐξύδεται] Vbi insolens anginæ genus describit, quod ex vertebræ introrsum propulsione natum erat, absque vllo proprio gutturis affectu. Quibusdam eandem anginam adfuisse scribit infra secundam vertebram, quæ latè etiam inferiores vertebras popularetur: non adeò tamen præcipitem aut acutam fuisse indicat. Superiores enim spinæ vertebræ affectæ maiorem noxam afferunt, quàm infetiores. Atque eam habes huius loci fusissimam explicationem libro de loc. affect. 4.* ad quam pro totius huius loci interpretatione sæpe confugimus. Galenus etiam in Prorrhetico hunc sensum exprimit his verbis, ἐπεὶ δὲ μὴ τὸ εἰρῆσθαι. ἰοῦ δὲ καταντέρω πυὶ τοῦ ὀδόντος καλεομένου, πρόσθεν κεῖται, ὁ ἐχ ὁμοίως ἐξύδεται, ἐδήλωσε κινδυνῶν ἐχ ὁμοίως ὑπὸφέρειν ἐξυδῶ ὁ χρόνος τοῦ τε τὸν ἀσύνδυλον ὅλον. ὥς γὰρ κατεσιδεῖν ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς καπελέγον τὰ λεγόμενα πάρὰ τῶν πυιδῶν ὅτιη, ἀσύνδυλον τοῦ κατὰ τὸ ἰνίον ἐστὶν ὅσιες ἐκ ἄλλων ἀσύνδυλον ἀκούειν χρὴ τοῦτο τὸν εἰρημένον. ὅταν γὰρ οἱ ὑπικείμενοι μῦες ἐν τοῖς πρόσω μέρεσιν αὐτῷ φλεγμήνωνται, ἢ ὁπωσιοῦν ἐνταθῶσι, πρὸς ἑαυτοὺς ὑπαπάγουσιν ὅλον τὸν ἀσύνδυλον, ἢ μὴν ὁπόσα χώρα κοιλοτέρα φαίνεται, βλίβεται δὲ ὁ λάρυγξ, καὶ καθὰ τοῦτο πνίγουσι. ἀπαιδεῖτη δὲ ἡ πιαύτη κωμαγχὴ γίνεται. καὶ γὰρ οὐδὲ ὁ ἀσύνδυλος αὐτὸς ἐγκαθεῖσθαι λέκεται. Porrò hîc etiam variat lectio. Galenus enim vtrobique legit ὁ ἐχ ὁμοίως ἐξύδεται, quod de ipso affectu interpretatur, vt sequentia satis indicant. Vt mihi suspectum sit, quod ab Interpretibus ad instar generis Græci versum est. Videntur enim os ipsum non affectum sequi. Quod verò sequitur ἔστι δὲ οἷσι καὶ πάνυ πρὸφερὲς, πρὸφερὲς legit Galenus libro de loc. affect. 4.

‡Com. 2.

ὀδὲ βουβῶνες ὀδένὶ ὀδήσιν] βουβῶν Hippocrati ex Galeno glandularum inflammationem significat. Vnde miror ab Interprete locorum affectorum viro doctissimo & diligentissimo, & à Caluo quoq;, id esse de inguinum tumoribus expressum, qui nihil profectò habent cum angina commune. Intelligi enim debet de glandularum colli inflammatione. Sensus enim est, in eo anginæ genere, quod ex inferiorum ceruicis vertebrarum propulsione ortum erat, nullam fuisse faucium inflammationem aut tumorem, quemadmodum in secundæ vertebræ excauatione contingebat, sed eas subsedisse. Quod hæc verba significant, εἰ μὴ ἐκὼ τοῦ ὀδόντα καλεομένῳ, φαρύγξ ὑ φλεγαίνουσα, κειμένη δὲ. Partes quoque quæ sub genis leuiter tument, & colli glandulæ, nullius inflammationis significationem dederunt, ac ne cuiquam intumuerunt. Quæ omnia nõ ita præceps periculum indicabant. Satis autem mihi conscius sum βουβῶνα inguinum tumorem Hippocrati significare & Polluci. ‡ vt & βουβῶνες inguina esse. Scribit enim εἰσὶ δὴ τοῖς μηροῖ ὑπὸ τοῖς γλῶσσοῖς βουβῶνες, οἷς καὶ τὸ πᾶσος ὁ βουβὼν ὀνομάζεται, καὶ τὸ βουβωνιᾶν ὀκεῖθεν, ὡς ὁ Καλλίας. Præstat tamen verborum vsum ab ipsis Medicinæ parentibus exposcere. Cæterum Galenus pro κειμένη ἐγκειμένη legit, vbi interpres aliud quiddam legisse videtur, & pro ἀλλὰ φύσει μὲ, ἀλλὰ τῇ φύσει μᾶλλον.

‡Lib. 2.

γλῶσσαν ὑ ῥηϊδίας γρέφουσι] Hæ sunt pessimæ anginæ propriæ affections & valde celebratæ notæ, lib. 3. Epid. ‡ Vbi autem ὑ πάνυ ἐλίζον legitur, duo codices nostri ἑλιζόντο legunt, Galenus verò ἑλιῶντο.

‡Com. 2.

πνεῦμα μετέωρον] πνεῦμα μετέωρον, respiratio est sublimis & elata, quæ in magna spirandi difficultate suspiriosos torquet, quæ etiam anginæ familiaris est, interceptis spiritus meatibus. Ita enim sublato toto corpore & erecta ceruice spiritum trahunt. Quod πνεῦμα αἰελκόμενον καὶ πρόσχειρον vocat Hipp. Non enim aliud quàm μέτωρον intelligit, vt ex hoc Prorrhetici placito satis apparet, cùm scribit, οἷς πνεῦ-

A οἷς πνεῦμα αἰέλκεται, φωνὴ δὲ πνιγώδης, ὁ ἀσύνδυλος ἐγκάθηται, πυτέοισιν δὴ ἦθι πλευτῶν, ὡς συαπῶντες πυὸς τὸ πνεῦμα γίνεται. De hac enim anginæ specie loquens, respirationem hanc elatam & sublimem intelligit, quæ ad exitum magna spiritualium viarum angustia conuulsionem quandam præsefert. Eam autem respirationem in his verbis interpretatur Galenus, δοκεῖ δέ μοι τὸ αἰελκόμενον πνεῦμα, τὸ εἰωθὸς ἐλκόμενον λέγειν, ἐφ' ᾧ κῆ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἔφλιω εἰρῆσθαι ποτε πρόχειρον καὶ τὸ μετέωρον, ὅταν τοῖς ἄνω μέρεσιν ὁ θώραξ μεγάλῳ πιεῖ τῷ ἀπνοιῷ εἰσπνεόντων, ὡς φαίνεται κινουμένας τὰς ὠμοπλάτας. *Idem quoq; πνεῦμα ἢ τοῖσι πνιγομένοισι explicans, hunc locũ adducit, & πρόχειρον pro μετέωρον interpretatur. Inquit enim εἰκότως οὖν ὀνομάζεται πρόχειρον τὸ τοῖσι πνεῦμα. κῆ ἢ τὸ δεύτερον διηθημῶν μετέωρον πρόχειρον μὲ ἐπειδὴ φαίνεται πρόχειρος, ὅπερ ὅσιν ἐπίμικρος τε καὶ ῥαδίως τοῖς ἦθι κάμνουσι θεωμένοις. εἰωθότων ἡμῖν αὐτῶν αἰσθάνεσθαι τοῖς ἀποκεκρυμμένοις ⊕ μὴ φαινομένοις τὸ πρόχειρον, μέτωρον ἢ ἐπειδὴ τὸ μετέωρα μέρει ἢ θώρακος οἱ ὕπνοι αἰωπνέοντες φαίνονται κινοῦντες. Longè verò fusius lib. 3. Epid. † πνεῦμα μέτωρον in muliere ex angina laborante describit. Quem locum, quod propriè ad nostrum sensum faciat, non pigebit integrum apponere. πρὸ τοῦ δὲ ἦθι εἰρημένων ἐπ' αὐτῆς ἐξιγησόμθα τὰ μὴ σαφῆ. τῶν γὰρ ὅσι τὸ μάλιστα προκειμένου μοι ὦ τοῖς ἐξηγηλικοῖς βιβλίοις. φαίνεται δὲ τὸ πνεῦμα μέτωρον ὧν ἢ σαφὲς. ἀμέλει Σαβῖνος ἐφ' αὐτῷ κῆ τοῦδε τοῦ λόγου ἔγραψε. μέτωρος δ' ἰοῦ ἡ αἰέπνοιη. τοῦτεστιν ἄκρα τῇ ῥινὶ αἰέπνει, διὰ φλεγμονὴν τῆς ἀρτηρίας, κινουμένης τῆς εὐρυχωρείας, καὶ μηκέτι δυναμένης τῆς ὀλκῆς ἢ πνεύματος εἰς τὸ πνεύμονα ῥηγνύσθαι. ἀσαφῆς δ' ὅδε καὶ ἢ αὐτὴ ἢ Σαβίνου ῥῆσις. ὡς εἰρηκὼς τὰ πάλιν ἑτέρῳ δεῖσθαι. δοκεῖ δέ μοι βούλεσθαι δηλοῦν ὀκείνους αἰωπνέον ἄκρα τῇ ῥινὶ, τοὺς κυνοῦντας αὐτῆς ἐν τοῖς αἰωπνοῖς τὰ ἠθερύματα. πολλοὶ γὰρ ἦθι νοσοῦντων ὕπνος ἐδόμεν αἰωπνέοντας. ὡς ὃν μὲ τῆς ἐσπνοῆς διῆκεν αὐτὰ, καὶ συμβαίνει γε τῶν τοῖς τε πνιγομένοις ὑπὸ κωμαγχικῆς, ἢ ἀθεμπνεμονίας, ἢ ἐμπνυμαῦσος, ἔπ τε τοῖς ἀῤῥώστοις τὰ δυάμων. ὅπως μὲ οὖν ὅδε ἦθι ἀῤῥώστων γίνεται, γνῶν ἐν αἰτίᾳ λέγειν, ὅπως σὺ ὅδε ἦθι διῆξ γενοχωείαν ἦθι αἰωπνευστικῶν ὀργάνων, νῦν ἐρήσομεν, εὐθὺς καὶ διῆξ μετέωρον ὀνόμασε, δι' ἐπικράτης τὸ πνεῦμα γινόμενον, ὡς ἐν ἀνάγκῃ λέγειν, ὅπως σὺ ὅδε ἦθι διῆξ γενοχωείαν ἦθι αἰωπνευστικῶν ὀργάνων, νῦν ὠμοπλάτων κινουμένων, καὶ τῶν εὐλόγων ἐρῶσθαι νῦν ὑπ' αὐτῆ μετέωρον πνεῦμα γνόμενον, ἢ μόνον ἐν τοῖς κωμαγχικοῖς, ἀλλὰ κἂν τοῖς πθεμπνευμονικοῖς, καὶ τοῖς ἐμπυϊκοῖς ὀνομαζομένοις πυθεσι. γίνεται δὲ καὶ χωείς πυρετῶν, ὅδε ἦθι ἰδίως ὀνομαζομένων ὀρθοπνοϊκῶν τε καὶ ἀσθμαλικῶν. ἔστι γὰ τοῖς τῶν συμβεβηκότων, ἑκάτερον ἦθι ὀνομάτων τῷ πάθη τάτῳ πεῖσθαι, τὸ μὲ ἄσθμα, διὰ τὸ ὑπεκμένου αἰωπνοῖν, ἢ ⊕ τοῖς φραμῦσιν ὀξέως γίνεται. τῶν οἱ ὀρθόπνοιαι ἐπεσὴ διὰ τὸ πιέζεσθαι καθεκμένες, χρωμαζίζοιτο ἑαυτὲς ὀρθῆς. ἔνιοι δ' ⊕ αἰωκαίζουσι ⊕ πελέως ἐξαίπνεσθαι. χέρεσθαι δ' κἂν τῷ φαρυγγὶ ἐκδηλον μηδὲν ποιέοισι, μήτ' ἐν τῷ αὐχένι. πλέοσι δ' πόνοι παρέχοισι, καὶ ὀρθόπνοιαι. ἢ αὐτὴ πόνων αἰτία τῶν τ' ὀρθόπνοιαν ἐρχεῖται τοῖς πνιγοῦσι πάθεσι, ⊕ τὰ προσηγορευόμενον ἀρτίως μετέωρον πνεῦμα. κῆ φύσιν μὲ δὲ ἔχουτες, ὅταν ἐν ὑσυχίᾳ πεῖσωσι, ἦθι κῆ προαίρεσιν ἄμεν ἐνεργεῖν, μόνοις τοῖς κατὰ τὰ φρένας αἰωπνέομεν, ὡς ὃν τοῖς ἦθι ἦθι ἢ αἰωπνοῖς αἰῶν ἐδέχθη, πλέονος δ' ἐσπνοῆς δεόμεθα, καὶ τὰ σωυεχῆ πρὸ τὸ σωγκυμένου. ἐπεειδὴ δ' πλέσης δεόμεθα, καὶ τὰ κατὰ τὰ ὠμοπλάτας μέρεα κινοῦμεν ἄπαυτα τῷ θώρακι βιαίως ἐνεργοῦντες. ἀλλὰ τῶν μὲ ἡμῖν ὑγιαίνοντι γίνεται, σφαιρῶσιν ὀξέως, ἢ ὁπωσοῦν σφοδρῶς κινηθέσι, διὰ τὸ πλέονος ἐσπνοῆς δεῖσθαι. κατὰ δ' τὰ πθεμπνευμονίας, καὶ τὰ ἦθι ἐμπύων πθυσμάτα ἤτοι πῦῳν, καὶ τὰ ὅδε ἦθι ἢ πυρετῶν ὀρθοπνοίας, διὰ τὸ γενοχωείαν ἢ αἰωπνευστικῶν ὀργάνων, ἢ δυναμένων κατεδέξασθαι πνοὴν ἀέρος ὅσης χρήζει τὸ ζῶον. αἰκαπήρωτος οὖν ἡ χρεία τῆς αἰωπνοῖς γινομένη, κινδύνων ἐπάγει πτῶσις, καὶ διὰ τοῦτο αἰκαγκάζουτας σωεχῶς τε καὶ πανταχῆ τὸ θώρακι ποιεῖσθαι τὸ αἰωπνοῖ. ὅτι δ' τῆς σωεχῆς, αἱ μὲ κατὰ τὸν πνεύμονα κοιλίαι ἢ πνεύματος ὀν αἷς αἰωπνέομεν, ἀφρακτοὶ εἰσι καὶ καθαραί. φλεγμαίνουσαν δ' ἢ ἐν τῷ λαρυγγὶ μυῶν, γενοχωείαν γίνεται, κατὰ τὸ τὸ ἐσσόν δ' ἢ πρὸ τὸ ἔξωθεν ἀέρος ὃν διὰ τῆς εἰσπνοῆς ἔλκομεν, ὥστε καὶ νῦν καθ' ἑπόρευν ἢ αἴσθαι. ὥσπερ δ' ἀπλήρωτος ἡ χρεία γίνεται τῆς αἰωπνοῖς, ὡς ἐπ' ἀσθμαλικῶν, ἐμπύων τε καὶ πθεμπνευμονικῶν ὀιεγίνετο. διὰ τοῦτο ἐξορμῶσιν οἱ πνιγόμενοι διὰ νύκτα ὀδυνῶνται τε καὶ πικῶν τῷ θώρακι βιαίως ὑπαπᾶζ τὸν ἔξωθεν ἀέρα. κατὰ τοῦτο μὲ δὴ τῆς κωμαγχικοῖς τὸ μετέωρον ὀνομάζᾳ πνεῦμα λογίσωμ' αὐ πς. συγχωρεῖ ἢ ⊕ διὰ τὸ μετεωίζειν ἑαυτὲς ἐδήλειν ὕπνος εἰρῆσθαι, παυτὸν σημαίνοντος ἢ μεταφορὰ πνεύματος τῇ κατὰ τὸ πρόχειρον ἀνεμοῦ. τὸ δὲ ὕπνο φησὶν ὁ πνιγόμενοι οἱ πλέεσοι. εἰ μὴ καταπνεῦν πρὸ δυνοῦντο. ⊕ ὅλως ἡ δύνησις ἄπαυτα ἢ τοῦ πνιγομένης κωμαγχῆς, ἀπαθῆ μὲ ἐδείκνυτο μᾶλλα τῷ φαρυγγὶ, τὰ οἱ δὴ γενεσιωνται τῶν τῇ μέρη τὰ σωεχῆ τοῖς ἀσύνδυλοις ἢ βαχίλα παθεῖν. καὶ ὁ ἓν καὶ μεταπεῖσαι φησὶ καὶ αὐτὰς τὰς ἀσύνδυλοις, τὰς μὲ ἐσωμένου, τὰς ἢ ⊕ εἰς τὰ πλάγια. μόνῳ δ' ἓν ἄλλα ἴνος, ἢ αἰωπνευστικῶν ὀργάνων πεπυῆτος, ἀλλὰ μηδὲ ἢ φαρυγγὸς αὐτῆ κατὰ τὴ ἴδιον λόγον, ὅπ μὴ τῇ καινωνίᾳ ἢ θέσεως σωαπολλαυούσης ἢ παθῆς, δεόντως ὁ πνεῦμα μετέωρον ἰοῦ αὐτὸς τὸ πνεῦμα. μόνῳ δ' ὅλως μὲ ὁ ὀνοχλημένης ἢ φαρυγγὸς, ὁ δ' αὐ μετέωρον ἰοῦ μηδὲ μόνος. *Com. 1. Prorrh. †Com. 2.

A Τοῖσι παλιγκοτάπισι] παλιγκοταίνω, de his affectionibus quæ recrudescunt, affert Hipp. in lib. ‖ περὶ ἀγμῶν, καὶ τὰ κακοήθη παθήματα παλίγκοτα καλεῖ, καὶ τὸ παλιγκοταίνω τὸ ἀῦ πάλιν κακοηθεύεσθαι, vt scribit Gal. Quod omnes mouit, vt de recrudescentibus doloribus interpretarentur. Ionicum autem est & valdè poëticum vocabulum κότος & παλίγκοτος. Κότος enim doloris acerbitatem & amarulentiam significat, quæ ex indignatione & iracundia concipitur, vt apud Hom. Iliad. α.

Εὖ γὰρ τε κόλον γε καὶ αὐτὸν μῦθον ἀκούσῃ,
Ἀλλ' ἐκ κοῦ μεν ὁ πάσιν ἐνὶ κόνεσσι θυμὸν ἔφερε πελέσσας.

B Παλίγκοτος autem iracundum, vindicem & horribilem significat. Atque haud scio an hic locus rectè de his qui amarulentiores sunt, & quodammodo ad iram procliuiores intelligatur. Iracundioribus enim huiusce modi omnia facilè apparent. παλιγκοτοπάπισιν autem legi debere manifestum est, ex lib. loc. affect. non παλιγκοτάπισιν, vt in omnibus impressis vitiosè legitur. Quod etiam indicat Erotianus, qui παλιγκοτοπάπισι φιλυπόφρόφοις νοσήμα exponit.

καὶ τὰ ὀλίγα μὴ πυρεταίνοιεν] εἰ ⊕ τὰ ὀλίγα μὴ πυρεταίνοιεν, legit Gal. Quam lectionem retinent omnes nostri codices.

οἷσι μὲ οὖν ἐς ὀρθὸν ἐξίγκωμα] Hunc locum fusissimè habes explicatum apud Galenum libro de loc. affect. 4. quò te sæpius, pro loci huius instituto ablegamus.

C ἰοῦ δὲ τὰ μὲ πάχα] ῥηϊζεν, est meliusculè se habere & conualescere. Vnde & ῥαστώνη Prorrh. 2. πολὺ δὴ ἐπιστροφαὶ πρὸς δὲ χρόνῳ, οἷσιν αὖ ῥαστώνας ἠγίνεντο, μήτ' ἐν ἡμέρῃσι, κρισίμοισι, μήτε σημείοις ἀγαθῶν ὑπεφαίνετο. Huius dictionis Hippocraticæ plurima habebis alibi exempla.

μινύθησιν πνὰ παρέχει] Hæc impressorum exemplariorum lectio duorum vetustissimorum codicum fide nixa est, quam ideo libentius secutus sum: vt ne addam, dictionem hanc Hippocr. satis esse familiarem. Est enim μινύθησις imminutio & decrementum. Quia dictione vtitur libro ‖ περὶ χυμῶν, cùm πνεύματος μινύθησιν scribit. Sunt & μινυθήματα, vt interpretatur Galen. ἰσχύσεις καὶ ἀσθενείας. Et μινυθώδεις, λεπτώδεις significat, vt apparet ex Hippocratis dictione ἐν τῷ κατ' ἰητρεῖον. τὰ δὲ μινυθήματα, πολὺ προσλαμβάνουσα τὸ ὑγιὲς ὑπὸ δὲ ὡς ὑπὸφορμῆς τὰ σωθεκόντα πλέονα ἢ αὐτήματα ἐμινύθη. Atque adeò huius loci sensus erit manifestus, colliquatas columellas nullius inflammationis significationem exhibuisse, sed specie decrementi & imminutionis prætextu aut opinione, affectum nõ admodum exasperatum, vt ne mali quidem suspicionem præbuerit. Huius verò lectionis vestigia remanent apud Galenum libro de loc. affect. cùm μινύθησιν vitiosè pro μινύθησιν legit. Caluus quoque μινύθησιν legisse videtur. Interpretes alij μήνυσιν legerunt. Cæterùm

D Galenum cum quibusdam aliis codicibus imitatus sum, dum μινύθησιν πυνῥὶν simul iunxi. Quod & fecit Cornarius. Cæteri verò, sequentibus addunt.

οἱ ἢ ἐπρόῤῥοπα ἔχουτες] Hunc etiam locum integrum explanatum habes lib. 4. de loc. affect. ad quem recurras licet.

πὰ ἀπὸ ἢ κωματικοῦ] Istud obscurum sensum habet. Gal. πὰ ἀπὸ ἢ κωματικῶ legit, & superioribus iungit. Vbi interpres illud ⊕ ἀπὸ

τῇ κυναγχικῇ ita ſumit, vt intelligat reſolutionem ad manum procedere, ab ea parte quæ angina vrgetur. Caluus ſequentibus iunxit. Cornarius ὑπὸ legit, quod & fecimus, ad ſuperiora referentes. Cæterum apud Galenum ῥαφανηγίαι legitur, vbi hîc ῥαφανηγαί. Qua de dictione quædam diximus noſtris in lib. 1. epid. annot. A

καὶ γνάθοι οἱ κάτω παρηλλάσσουν παρηλλάσσουσι legit Galenus, quam lectionem ſecuti ſumus, ex fideliſſimo noſtro exemplari.

ἔτοι καὶ πέπονα αἱ ἀπηύοντες] In hoc anginæ genere, & muſculorum ceruicis vertebris adiacentium affectione orto, concoctio per ſputa proceſſit, atque ita alleuatus eſt morbus. Erat enim hic tumor ex φλὶ ἀπέπων φυμάτων numero, quæ vt cruditate angunt vel maximè, ita & concoctione circumſcribuntur. Id ita ſignificat Gal.* ἐν δὲ ἡμεῖν ὀλίγα τοιῶν ἀσυνδύλων ἐξίσταται πρὸς τῆς οἰκείας θέσεως, ἤτοι γ' ἐπῴδησεν, ἢ πυκνὸς ἄγκων φλεγμονὴν ὀδυνᾶται συμφυῆ τοῖς ἀσυνδύλοις αὐτοῖς καὶ τῇ νωτιαίῳ νευρώδη σάρκα, δηλαδὴ τὴν δεῖν τῆς ῥῆξιν ταύτην, τὰ μὲν ἔτερα φλὶ κατὰ φύσιν μορίων. τὰ δὲ ἔπεα, φλὶ κατὰ φύσιν, ὄγκοι πυκνὸς, ὃς Ἱπποκράτης ἐνὶ κεφαλαίῳ ὀνόμασε, κέκληκεν ἄπεπα φύματα. δήλου οὖν ὅτι δὶ τῆς παρεγγραμένης καθαιρέσεως, λιὼ ἐν τῷ δευτέρῳ φλὶ ὀδυνημῶν ἔγραψεν, οὔτε ὀδυκέμενοι τοῖς ὑπὸ τραχήλου ἀσυνδύλοις ἐπαῖον μῦες. ἴσως δὴ καὶ φυματώδης τις ὄγκος ἐγίνετό που. δι' οὗ καὶ πύοντα φησὶν αὐτὰς πέπονα, περιθέντων δηλονότι φλὶ φυμάτων. B

* Cap. 5. lib. 4. de loc affect.

καὶ βεραχώδεες ἦσαν] βεραχώδεες ſunt qui raucedine laborant, quales hos extitiſſe ob muſculorum ceruicis inflammationem, vero eſt ſimile. Credibile eſt enim ex crudo tuberculo humoris aliquid exudaſſe, quod arteriam ipſam irrigarit, vt ne addam viciniam cerebri, ex cuius fonte in magna partium vicinarum inflammatione, aliquid ſemper dimanauit, quod in ſpiritus vias deriuatum, raucedinem concitauit. Atque ea eſt codicum impreſſorum lectio. Noſtri verò codices vnico propè conſenſu, pro βεραχώδεες, βραχυμοχθέες legunt. Quo nomine, eos qui non ita in anguſto ſunt, ſed meliuſculè habent parúmque laborant, intelligas licet. Quam lectionem ſecutus videtur Caluus. Atque haud ſcio an αἰαπύοντες βραχυμοχθέες eos qui pauca & cum ſumma moleſtia aliquid expuunt, ſignificent. Cuius lectionis veſtigia ſuperſunt apud Galenum. Legit enim ἔτοι καὶ πέπονα αἰαπύοντες βραχὺ μόγις ἦσαν. Hanc q; lectionem receptiſſimam ſequuti ſumus.

καὶ δίαλεγομένοισιν ἀλλοχοῖοι] οἱ δίαλεγομένοις ἀλλοχοῖοι dicuntur, qui alienos ferunt ſermones, nec mente nec verbis ſibi conſtant, quod delirij ſignum eſt, quale adfuiſſe in his qui febribus conflictabantur in hac inflammatione & magna ſpirandi difficultate, probabile eſt. Hos ἀλλοφώνους vocat Prognoſtico tertio, qui ῥαψῳδοῦντες καὶ παραφρονοῦντες dicuntur Galeno.* Nos hanc lectionem retinuimus ex duobus fideliſſimis iisdemque vetuſtiſſimis exemplaribus. Quidam verò cod. cum Gal. legunt, καὶ δυσποιοὶ καὶ δίαλεγόμενοι σιαλοχοῖοι, vt σιαλοχοῖοι dicantur qui plurimam ſaliuam ore, fundunt. Quam lectionem etiam agnoſcere videtur Erotianus, & ſi σιαλόχοις eos intelligi vult quibus multum ſputum amarum colligitur, τοὺς σίαλον πικρὸν ἀθροίζοντας. Heſychius quoque σιαλόχοις τοὺς παρεγχαίνοντας σίαλον ἐν τῇ παρεμπαίζεσθαι eos qui inter loquendum ſaliuam fundunt aut aliquem ſaliua reſpergunt, exponit, vt & δίαλεγομένοις σιαλοχοῖοι legiſſe forte videatur. Caluus, ἀλλόχροοι, aut etiam ἀλλόχοοι, legiſſe videtur. C

* In Exegeſi.

D

HIPPOCRATIS COI DE MORBIS VVLGARIBVS LIBRI SECVNDI,

SECTIO TERTIA.

PErinthum venimus ad ſolſtitium penè æſtiuum, vbi hyems placida & auſtralis fuit. Ver autem atque æſtas valde ſicca ad vergiliarum occaſum. Quòd ſi quæ pluuia decidiſſet, guttatim defluebat, erátque rori ſimillima. Eteſiæ non multùm ſpirarunt, idque diſperſim & contractim. Æſtate febres ardentes plurimæ populariter graſſatæ ſunt: in quibus nulli aderant vomitus, ſed alui perturbationes ex tenuibus, aquoſis, non bilioſis, & ſpumantibus multis, quæ interdum depoſita ſubſidebant. Quibus ſanè ſimile erat quod aëri exponebatur. Aliuique ſeceſſus eandem perpetuò ſpeciem referentes malo erant. In his multi ſoporati leuitérque mente emoti, præcipuéque ex ſomno tales euadebant, cùm verò expergiſcerentur, de omnibus rectè ſentiebant. Reſpiratio non admodum elata. Vrinæ multis quidem tenues & paucæ, nec alioqui decolores. Sanguinis ex naribus fluxus non niſi paucis contingebant, atque ſub auribus tumores, parotides dicti: de quibus poſtea ſcribam. Neque verò lienis tumor aderat, aut præcordij dextri magnus dolor, aut valida contenſio: etſi quiddam erat, quod leuem præberet ſignificationem. Iudicabãtur verò maximè omnia vt plurimùm ad decimumquartũ diem, partim cum ſudore, partim verò cum rigore, nec niſi admodum paucis recidiuæ contingebant. At verò dum guttatim roris modo ſub æſtatem decidebant pluuiæ, ſudor apparebat. Quinetiam febrium initio quidam ſudores ſtatim fiebant, neque tamen maligné, & quibusdã ſub hoc tempus iudicatio cum ſudore facta eſt. In febribus autem æſtiuis circa ſeptimum, octauum & nonum diem, aſpredines quædam miliaceæ, culicum morſibus ferè ſimiles, quæ tamen non admodum pruriebant, in ſumma cute ſubnaſcebantur, & ad iudicationem vsque perdurabant. Ac ne eæ quidem maſculorum vlli cruperunt. Mulier verò cui talia fierent, nulla mortua eſt. Hebetiori tamen erant auditu & ſoporoſæ, quamuis antèa non admodum ſoporoſæ eſſent, quibus iſta euenire debebant. Neque tamen in totum perſeuerabant. Æſtate verò etiam ad Vergiliarum occaſum in ſoporem & ſomnum pronæ erant, poſt ea quippe inſomnia magis vrgebantur. Verùm neq; prorſus ob iſtam temporis conſtitutionem moriebantur. Aluum igitur non licebat, ne per ea quidem quæ aſſumebantur, ſiſtere: ſed eam, quæ præter rationem fieret, medelam conferre poſſe, facilè quis exiſtimaſſet: quamuis permulta quibusdam procederet, ex eo qui in cubili frigido ſubſtrato fiebat decubitu. Frigidum quippe exulcerat. Calido verò quicquid huiuſce eſt generis, ſenſim magis procedit. Et quamuis nullus natura affectus inerat, quibus huiuſcemodi ſigna aut maiora aut minora aderant, oſcitatio, tuſſis, ſternutamentum, pandiculatio, eructatio, flatus, reliquaque eiuſce generis perniciem afferebant. Quibus in febribus quæ cum corporis iactatione & horrore accidunt, vultus rubet, laſſitudines, oculorum dolores, capitis grauitates, aut leues membrorum reſolutiones adſunt. In quibus videndum ſi menſtrua appareant, præcipuè verò quibus primùm erumpunt. Quin & virgunculis & mulieribus quibus ex longo interuallo, ſed & quibus non conſueto tempore, aut vt decet, apparent, & ſi ſuccedente tempore plurimùm pallidæ fiant. Plurimi autem refert videre in omnibus, quod & poſtea conſequitur, & quo tempore, & in quibus, velut biliofis admodum, in febribus maximè, quibusdam prorſus in crura purgatio ſecedit.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΕΣ. Πέρινθον ἐλθόντες ἡλίου τροπὰς ὀλίγον, τὰς θερινὰς, ἤλθομεν. ἐγένετο δὲ ὁ χειμὼν εὔδιος, νότιος. ὁ δὲ ἦρ καὶ ὁ θέρος, πολὺ ἄβροχον μέχρι πληιάδων δύσιος. εἰ γάρ τι καὶ ἐλίβετο, ἐπὶ ὄσσον ψεκάς. καὶ ἐτησίαι οὐ κάρτα ἔπνευσαν. καὶ οἱ πνεύσαντες, διεσπασμένως. τοῦ θέρεος καῦσοι ἐπεδήμησαν πολλοί. ἦσαν δὲ αὐημέοι. καὶ χειλίαι παρεγγράδες, λεπτοῖσιν, ὑδατώδεσιν, ἀχόλοισιν, ἐπ' ἀφεδῶσι πολλοῖσιν, ἴχνια ἔστιν ὅτε καὶ ἐπόησαν τεθεῖα, ὀξὺ οἷον δὴ καὶ ὀξαφρίζόμενον ὁ ἴκελον. ἧσα τοῖ εἴδεϊ ἀλαχρήματα ἀφ' πόντος, κακόν. ἐν τουτέοισι πολλοὶ κωματώδεες ἦσαν καὶ παραφορεοι. οἱ δὲ ὀξὺ ὕπνων τοιοῦτοι ἐγίνοντο. ὅτε γὰρ ἐγερθεῖεν κατενόουν πολλά. πολύμαλα μετέωρα ἐμοὶ πολύ. ἔρα λεπτὰ μὲν τοῖσι πλείστοισι, καὶ ὀλίγα. ἄλλως γὰρ οὐκ ἄχρα. αἱμορραγίαι οὐ ῥινῶν οὐκ ἐγίνοντο, εἰ μὴ ὀλίγοισιν. οὐ δὲ παρωτίδες, πρὶν ὧν ὕστερον γράψω. οὐ δὲ παλλῶνες ἐπήεντο, οὐδὲ δεξιὸν ἐπόνει ὑπόχονδριον, ἐπὶ πολὺ καρτερὸν, ἐπὶ οὐ τεταμμένον ἰσχυρῶς. ἐμὸ δὲ τι σημεῖον. καὶ μάλιστα κρίνεν πολλὰ τὰ πολλὰ πρὶν τεσσαρεσκαίδεκα, ὀλίγα σὺν ἱδρῶτι, ὀλίγα σὺν ῥίγει, καὶ πολὺ ὀλίγοισιν ἐπόστροφαι ἐγίνοντο. ἐπὶ δὲ τὰς ψεκάδας τὰς ἠμοιβάς ἐν τῇ θέρει, ἐπεφαίνετο ἱδρώς. ἐν τοῖσι πυρέτοισι καὶ τίνες αὐλακα ἱδρῶτες ἐπ' ἀρχῆς ἐγίνοντο, ἐμὲν κακόηθως. ἐν τοῖσιν ἐπὶ τῶν τῶν χρόνον, ἐν ἐκρίθησαν ἱδρῶτι. ἐγίνοντο καὶ ἐν τοῖσι θερινοῖσι πυρετοῖσι, πρὶν ζ' καὶ η' καὶ θ' κρίσιμα ἐν τοῖ χρῶτι κεῖ χρώδεα, τοῖσιν ἐπὶ κωνώπων

A κωνώπων γινομένοις μάλιστα ἴκελα αἰαδήγμασιν, οὐ πολύ κνησμώδεα. ζῶντα διετέλει μέχρι κρίσιος. ἄρσενι δὲ οὐδενὶ εἶδον τοιοῦτα ἐξανθήματα. γυνὴ δὲ οὐδεμία ἀπέθανεν, ἢ ζῶντα ἐγίνετο. βαρυήκοοί τε ἦσαν, καὶ κωματώδεες. τοιόδε δὲ ἐ κάρτα ἦσαν κωματώδεες ἦσαν ἔμελλε ζῶντα ἔσεσθαι. ἐ μὲν ὁ σύμπαν διετέλεον. κωματώδεες δὲ καὶ παραφόρεες, ὁ θέρος καὶ μέχρι πληιάδων δύσιος. ἔπειτα μὲν ἀχρυπνίαι μᾶλλον. ἀταρ οὐδὲ ὁ σύμπαν ἐπὸ τῆς καταστάσιος ταύτης ἔθησαν. καὶ λίαν μὲν οὖν οὐκ ἐνεδέχετο, οὐδὲ τοῖσι γλύσμασι ἐσάναι, ἀλλὰ τοῦ λόγου ἕνεκα αἴ τις ἰήσασθαι ξυμφέρῃ. καίτοι ὑπὲρ πολλὰ, ἔτι οἷσι πάσχοντα ἐῶ. τοῖ δὲ ψυχῇ κεῖσθαι ἐπιτοιεβληθύον. ὡς ἕλκεσι μὲν ὁ ψυχρόν. θάλπει δὲ ὁ ποιοῦν εἶδος ἐκπυρεσσαγωγῆς ἐστὶ μᾶλλον, καὶ ὁ μηδὲν τῇ φύσει πάθῃ γένεται, ἐφ' οἷσί τε καὶ ὀκοῖα τὰ σημεῖα, καὶ πλείω ἢ μείω γινόμενα, χάσμη, βήξ. παρμὸς, σκορδίνημα, ἐρεύξις, φύσα. πολλὰ τὰ τοιαῦτα ἐξαφανίεσιν. ἦσιν ἐν πυρετοῖσιν ἀσώδεσι, φεικώδεσιν, ἐρεύθοι τὸ πρόσωπα, κεφαλαλγέες, ὀμμάτων ὀδυνώδεες, καρηβαρίαι, ῥαψῳδηνίαι. καὶ γυναικεῖα ἐῶ ἐπιφαίνεται μάλιστα δὲ ἦσι τοῖσιν, ἀταρ καὶ παρθένοισι, καὶ γυναιξὶν, ἦσι ἀφ' χρόνου, ἀταρ ἢ ἦσι μὴ ἐν ᾧ εἴθισται χρόνῳ, ἢ ὡς ἐξ ἐπιφαίνονται. ἔπειτα ἐξωχροοι γίνονται, μέγα δ' ἐν ἅπασι, ὁ καὶ ἑξῆς, καὶ ἐν ᾧ χρόνῳ, καὶ ἐφ' οἷσι. τοῖσι πολὺ χαλώδεσιν ἐν πυρετοῖσι μάλιστα. ὅλως οἷσιν ἐπὶ σκέλεα ἡ κάθαρσις.

B

C

D

E

E Ἐς πέρινθον] Tertia huius operis ſectio, vt reliquæ, etſi multa inſolenter ſcripta continet, propter ſummam parentis breuitatem, plurima tamen ex cæteris illius oraculis depromit; quæ minus vſitatis tantùm abeſt fidem vt detrahant, vt etiam lucem addant. Proponit autem quandam temporis circumſcriptionem & aëris ſtatum non parum ſuſpectum, quę ferè eſt horum librorum materia & ſcopus. Toto igitur anno quem deſcribit, impenſe ſqualido & ſicco, quis non febrium ardentium rabiem meritò ſuſpectabit? cùm ne ab imbribus quidẽ vllis, aut ventorum flatibus, tam vehementi ſqualori quies aut interſpiratio daretur? Vnde præter ſudorum proluuiem & rigoris concuſationem (quæ ſunt febrium ardentium effugia) aluus ipſa tenuibus, ſpumantibus, & aquoſis proluebatur. Mulieribus autem præcipuè periculũ creauit hic anni ſtatus, quòd temporis ſiccitate efferata bilis, humidam naturã miſerè exagiraret aut variis modis vexatam dimitteret: vnde ſopores, leues etiam membrorum reſolutiones ortum habuerunt. Quæ ſummam ſuccorum inæqualitatem dum arguunt, in hac præcipuè tempeſtatis deſcriptione, quæ magnis ſqualoribus conflictatur, valde ſuſpecta ſunt, vt ſcribit Galenus.* Atque hæc quidem omnia natiuam aëris temperiem conſequebantur. Reliqua verò quę velut accidentium & auctariorum turba circumſcribuntur, ex naturarum & affectionum proprietate magis dependent, quæ cuiuis ex ſtatus ipſius conditione affectionum natura & ægrorum temperie æſtimare licet. Cęterũ ſuſpectã hîc vt & in aliis Hipp. ſcriptis κακοῦ σήματος indicaturam reiecimus, non ſolum vetuſtiſſimorum exemplarium fide moti (quod etiam fecit Caluus) ſed Galeni auctoritate ducti, qui lib. 3. Epid. huiusmodi præſignia ſupposititia eſſe ſcribit.† οὐ μὴ πρὶ μὲ ποιοῦτω τῶ ὀπισθημιῶν καθαιρέσιος ἔγραψε τρεῖς, οὐδαμοῖ δὲ μίαν ταύτην, λιὼ νοῦν ἡμῖν ἐξηγεῖσθαι ποιήκειτο. καὶ μέν τοι κεῖν τῷ δευτέρῳ φλὶ ὀπισθημιῶν εἰσί τινες οὐδὲν γεγραμμένοι, ἀλλ' ἐ δοκεῖ ποιεῖ ἐκδοῦναι ὁκείνου καθαρῶ τὸ ποιοῦν τε καὶ τὸ πεῖν ἄκρῳ πεποιῆσθαι, ὁ μὲν ὑδὲ ποιεῖ γράφειν τῆς δηλήσιος φλὶ ῥηθεισῶν, εὐθέως ἐν ἀρχῇ, τὸ καθαίρεσιν, ὁν ἐκείνοις τοῖς βιβλίοις, ἀλλ' αὖ πικρὶς δηλήσιος ἀρχεται φλὶ ἰσοπεσιμάτων ἄκρῳ, κεῖ τι τὸ ῥηθεισῶν νοσήματα, ᾧ ἢ ἐ ποιεῖ γένοιτο κράσιν. Porrò hoc initium adducit Gal. lib. 3. ποιεῖ δύσπ. vt poſtea oſtendemus.

* Com. 3. in lib. 1. epid. & Com. 1. in lib. 3. † Initio Com. 3.

ἐγένετο δὲ ὁ χειμὼν εὔδιος] Mira eſt interpretum de hac voce contentio. εὔδιος enim modò tepidum, modò ſerenum, quibusdam etiam tranquillum ſignificat. Nos placidum vertimus, Ariſtotelem in Quæſt. naturalibus & Pollucem ſequuti, apud quem εὔδιος G ponti malaciam ſignificat.* Ariſtoteles verò εὐδίαν pro placido cœlo ſumit, & νηνεμίαν ἢ ἀέρος γαλήνην interpretatur, ſic εὐδιεινὸν καὶ εὔδιον τὸν ζέφυρον vocat, † & εὐδιοποιέσιν ἀθάλασσαν. Phauorinus quoque εὐδίαν καὶ εὔδιον τὸν ἐ ἀέρος ἠρεμίαν ἢ ἀδροχίαν, ἢ αἰθρίαν interpretatur. Atque verò vt ea ſignificet, neque tamen ſatis inter primæ notæ viros conſtat, an ex placito 12. lib. 3. huius vocis auctoritas peri debeat. Illic enim à Manardo & Fuchſio viris in re Medica doctiſſimis, & multis codicibus deſideratur, etſi quibusdam adſcribitur, vt & in lib. ποιεῖ ἀέρων, &c. vnde totus ille aphoriſmus deſumptus eſt, à quibusdam legitur. Nos verò placidam hyemem intelligimus à ventis pacatam & quietam. Cui ne auſtralis quidem temperies repugnat, quæ naturales qualitates calido & humido affectas, hyemi impertit. Vnde horum morborum ex putredine ortorum ſemina iacta ſunt. Quòd ſi quis hîc tepidam hyemem intelligi velit, non malè feriatam habebit ille Laurentiani auctoritatem, quæ Theodoro Gazæ attribuitur, & Manardo tolerabilior videtur. Ac ne his quidem auctoribus ſatis perpetuus eſt & conſtans huius vocis conſenſus. Quidam enim εὔδιος legunt, alij εὐδίος & εὔδινος, alij etiam εὐδιεικὸν. Ariſtoteles verò & Pollux, εὔδιος.

* Sect. 25. quæſt. nat. † Sect. 26. Sect. 23.

H αὔυδρον] αὔυδρον etſi humidi carentiam & defectum ſignificat, quod Latinè ſudum dicitur, ſiccum tamen intelligi ab Hipp. ex Galeno ſatis probauimus. Vnde vox eſt αὐυδρία Hipp. admodum familiaris. Sect. 1.

καὶ ἐπόησαν ἐν καρῷ ἔπνευσαν] Ardentiſſimo æſtatis tempore in exortu Caniculæ, ſtatim à Prodromis quadraginta diebus perflat Aquilo, qui (vt inquit Plinius) *mollit ſydera æſtate media, mutatq; nomen, & Eteſias vocatur. Sæpe igitur Hippocrates, æſtatis &

ardoris statum Etesiis circumscribit, atque non temerè suspectum habet ambientis aëris statum, qui ab Etesiis mediis cœli ardoribus liber est, qualem annotat lib.1.epid.& 3.†Molliri enim iis creditur Solis vapor geminatus ardore syderis. ‘Quod verò sequitur, οἱ πνεύματι; διαπαιπάνοις, familiaris est Hipp. ‘‘locutio, qua non continentem, sed intermissum, dissolutum & dispersum eorum perspiratum significat, cui τὸ σωιχῶ. Ὃ ἢν ὁὴ πεσταχῶς πνεῖν opponit lib.1.epid. Vbi etiam siccitatem iisdem penè verbis describit. ‘‘‘ κνυδρίαι, ἐπησίαι ὀλίγα σμικρὰ διεσπαπάνεως ἔπνευσαν. Rursus lib.3. ‘‘‘‘ θέρος αὔριον, θερμὸν, πνίγεα μεγάλα, ἐπησίαι σμικραὶ διεσπαπάνεως ἔπνευσαν.

*Lib.18.cap.34. †Statu 1. ‘In statu pestilenti. ‘‘Plin.cap.47.lib.2. ‘‘‘Statu 2.& 3.lib.1. ‘‘‘‘statu pest.

ἐξ οἴνου δὴ καὶ ἐξαθεριζόμενον] Illud magnam tenuium & mordacium humorum actrimoniam indicat, quæ ne depositis quidem excrementis, & sub dio refrigeratis, spumantem feruoris ebullitionem deponeret. Illud enim ἐξαθριαζόμενον aëri expositum & sub dio refrigeratum significat, quo in sensu à Diosc. scribitur. * πηνίκα verò hîc eo sensu sumitur, quo κείμενα ἔχει πολὺ χρόνον dicit Hipp. lib.1.Prog.† vt deposita & reseruata recrementa significet.

*Lib.3. †Histor.4.

πολλὰ καὶ ἀπόδεις] ῥῶξα φορεῖ Hippocrati est leuis desipientia & mentis emotio. Desipientiæ enim magnitudinem conceptis verbis circumscribit Hippocrates, vt scribit Galenus in Prorrhetico & lib.3.Epid.* ὅσῳ δὲ ῥῶξα φορεῖ τὸ ποσὸν τῆς ῥῶξα φοροσύνης, λαμπρότερον καὶ ῥῶξα λαμπρότερον. καὶ παρεκφέρειν λέγεται, ἢ πάλιν ῥῶξα κόψαι καὶ ἀκεῖσαι, μανῆναί τε καὶ ὀκμασῆναι. Κῶμα verò est οἷς ὕπνου καῦσος, vt scribit Galenus in Prorrhetico & lib.3.Epidem.† Cuius origo ex cerebri refrigeratione & humectatione petenda est. Tunc enim sensationum ipsarum grauitas & ignauia, indéque somnolentia ipsa perpetuum penè soporem conuehit. Tamesi ex nimia facultatum animalium debilitate ac velut extinctione quandoq; pendeat, motione ipsa sopita, ac penè in totum interclusa. Etsi verò materiæ ratione hi duo affectus inter se pugnant, sæpe tamen pro periculosa humorum complexione miscentur & concurrunt: vt indicat τὸ κῶμα μὴ ἢ ῥῶξα φροσύνη in Sileni Historia, & illud Hippocrat. ‘celebratum, κῶμα βαθὺ μετ' ἀγρυπνίας καὶ κῶμα ὀχ ὑπνώδες. & κωματώδεες οἱ φρενῖτικοὶ & οἱ καυσώδεες. ‘‘Vero autem est affine huiusmodi soporem leui desipientia mixtum à crudis, frigidis & crassis, tenuibus & calidis succis originem cepisse. Quorum significationem præbent hi fœminarum præcipuè affectus, & quæ ab Hippocrat. scribuntur, βαρυκοΐαι ἢ πνιγοὶ καὶ κωματώδεες. & rursus, κωματώδεες δὲ καὶ ὑπνώδεες, totiusque anni vehemens siccitas & æstatis vehementissimus ardor. Quæ humorum pugnantia & contrarietas, maximorum morborum causa est, vt & meritò Galeno valde suspecta sit, cùm scribit lib.3.Epid. ‘‘‘ χαλεπώτατα τὰ νοσήματα ἔῃ) ἐν οἷς ἀθροίζεται πλῆθος ἢ χολωδὲς & ὠμῶδες ἢ ἀπέπαιον χυμῶδες. Hunc porro locum adducit Gal. Com.ad aph.1.lib.2.

*Com.1. †Com.1. ‘Lib.3.epid. ‘‘In statu pest. ‘‘‘Com.3.

οἱ δὲ ἐξ ὕπνου πολὺ πεῖ ἐγένετο] Id totum omisit Caluus.

πνεύματα μετεωρα ἐ μὲν πάνυ] Habes huius loci amplissimam enarrationem apud Galenum lib.περὶ δυσπν.* Quæ profectò quòd totius καθόλου πνευ. circumscriptionem habeat, suo merito hîc apponi debet. ἐφεξῆς δὲ τῆς δὲ καταστάσεως ἐπέρας μνημονεύει, χρωμένης ἐν πρόνοιαν πν δὲ τοῦ πρὸ τοῦ ἀρξαμένης ἢ διηγήσεως, ἐς Γ ἐπεῖθον περὶ ἡλίου τροπὰς ὅλιγον τὰς θερινὰς ἠλθομεν. ἔπειτα διηγεῖται πῶς ὅλως ἐξῆν νοσημάτων ἰδέαι, δοκὼ καύσου μὲν ἀξιόλογον, μετὰ δὲ ἢ χρωιώδεις, & μέχρι πλείστου χρονίζουσιν, ἀλλὰ & οἷς χωρεῖς ἐμέτων οἱ καῦσοι τάσεις ἐγίγνοντο, & οἷς ἢ κεῖθ αὐτῆς διεχώρει πολλὰ, & νὺ ὁ πρωΐ ἐθέρμανε. οἷς ὁ τὸ πνεῦ πνεῦ & ἐξῆν ἄλλων ἀπάντων, εὐθήλιον ἦν), ἢ καταστάσεις πῶς ὑποθεσιν ὀν φλέγμασι δεξαμενομένων γεγενημένων. ἀπαθῶν μὲν ἢ αὐ ἀπνευματῶν μ. μ. πνεῦ, & ἢ ὑγιεῖς ἢ κοιλίας, ὁκ ἢ ἢ καπνέρα μερῶν αὖ δὲ ὁρμωμένη ἢ καύσου. εἰκότως οὖν αὐ πῆς, ἢ ἢ ὀξεῖαν οἷς ὀν πεύμονίτε καὶ καρδίᾳ πλῆθος ἢ ἢ ἢ θερμασίας πυρώσεις, ὑγρότε μέχα τὸ πνεῦμα, μικρὸν τε κὰ ἐῶ πωθάσαιν, ὡς μὴ ὀδωωμένοις, μήτε καπεψυχμένοις. εἰ ἀφ οὖν τὸ μετέωρον ἐδεῖ ἢ μικροῦ εἰς φύσιν δηλοῖ. κ' λόγον αὐτῆς φησι. τὰ πνεύματα μετέωρα γίγνεται, ἢ μὲν πάνυ.

*Lib.3.

περὶ πάσας ἐν τῇ χῷ κεκρόδεα] Hæc papularum origo popularitèr grassantibus morbis admodum familiaris est, atque inde non temerè suspecta esse solet, quòd febrium ardentium & maximè putredinis specimen exhibeat. Vt verò pro fomitis & materiæ modo differunt, ita suspectam magis suam significationem faciunt. Hîc enim tantum aspredines vocat, culicum puncturis affines, quæ summam corporis planitiem vel leuiter impressa macula aspergerent. Quarum leuis illa affectio causam minus improbat. quòd à sanguine concalfacto nulla mordaci subeunte materia, hæc cutis exasperatio nata sit, cùm & pruritum nullum excitaret, & mulieribus tantùm (quibus per menses sanguis repurgari solet) contingeret. Has tamen cutis aspredines vel bono fuisse satis constat, quòd naturæ viribus morbum profligantis & in summa corporis deturbantis, diebus præsertim criticis excitarentur, & mulieres omnes ab exęstuante febrium ardentium intemperie liberarent. Quale quid hoc anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, ad hyemis extremum in hac celeberrima Mediomatricorum vrbe à me obseruatum adhuc popularitèr grassatum est. Pueros enim plerosque omnes vulgariter afflixit leue quoddam exanthematum genus, culicum morsibus simile, papularum simul nihil referens, sed tantùm ruboris maculas frequentes in facie, in cæteris corporis partibus raritate insignes, aspergens, quod vt confestim ortum, ita & statim deferbuit, id que ad totius senescentis morbi remissionem. Quod quidem vehementes & propriè quodammodo contumaces spiritalium partium affectiones indicasse visum est. Mulieres etiam & virgunculas malè habuit, vt non secus quàm hîc putrescentis pituitæ in hac humida natura significationem afferret. Hoc autem symptomatis genus leue esse pari úmq; suspectũ semper prædixi, nec esse ex vera exanthematum aut papularum specie, cum magna etiam spectantium contentione asserui. Naturæ enim robur, contensionem, & sanguinis leuem feruorem potius quàm venenatam humorum corruptelam animo præsensi. Iraque hoc non leue per sese symptoma, leui tamen de causa & naturæ beneficio ortum, verbis molliuit Hippocrat. περὶ σκληρὰ κεκρόδεα vocans, πῖσιν ὑπὸ κνώπων γινομένοις μάλιστα ἥκεια αἰσθήματα. Suspecta magis sunt ἕξαι σήματα ἐρυθρὰ, σφρυδία ἢ ἰόνθοι, qualia describit in Sileno. ‘Sæpe verò huiusce similitudinis meminit Hippocrat. & culicum morsiones ac puncturas suis monimentis celebrat. Et libro Epidem. 7. σκελέων τὸ χρῶμα ἢ ὑπὸ κνώπων ἐγκαθεδαμάσθη scribit. Et paulò pòst in Pherecyde, ὑπὸ κνώπων αἰσθήματα notat. In Coacis verò κνώπων κνυσήματα vocat, dum scribit, κοιλίης παρεχώδης ὀπίσεις ἢ δὲ πάχεων ἐξαιθεῖ, οἷα κνώπων κνυσήματα, & ἐς ὀμμάτα δακρυώδης ἀποτέλεσις ἔρχεται. Cæterò non multum absimili elegantia has in summa cure cruantes papulas κνιδώσιας vocat, quæ sunt (vt interpretatur Galenus) ‘‘ νύξεις πυὲς κνησμώδεις οἷαι καὶ ἀπὸ κνιδῆς γίνονται). Sunt enim velut vrticæ vredines quædam (‘‘‘ vt Plinij verbis vtar) & puncturis ab vrtica affines. Scribit enim Prorrhetico secundo, ἐπανέρεται οὖν ἢ ἢ αἵματος ῥῆξιος. εἰ ἐρρήθη ὀν τῇ νεότητι. καὶ αἱ κνιδώσιες ὀν τε τῇ σήμ & τῇ μεταφορίνῳ εἰ ἔνεισι. Rursus, νάρκαι ἢ & κνιδώσιες οἷσι δεῖ ἢ κεφαλῆς ἐξαίνοισι, τὸ τε ἢ ἢ πάσης, τότε ἢ ἢ μέρους τοῦ, πολλάκις ἢ & ψυχρὸν δεῖται αὐτοῖσιν, εἰ δὲ χωρεῖ δὲ ἢ κεφαλῆς, τότε ἐπανέρεται, εἰ & ἐς πολὺ γλῶσσαν ἀκρῖν ἀφικνεῖται ἢ κνίδωσις. Et paulò pòst, αἱ κνιδώσιες ἢ & τὰ μελαγχολικὰ πάσχουσιν ἧσσον, ἢ πῖσιν αἰσθάσιν, λῶμμ τὰ κατεμμόνια πελέας ἢ φαεινομένα ἢ. Qui locus plurimùm facit ad nostrum institutum, dum huiusmodi symptomatis mulieres solas affectas fuisse scribit, quæ naturali mensium profluuio defectæ fuerunt.

‘Lib.3.epid. ‘‘In Exegesi. ‘‘‘Cap.45.lib.9.

κοιλίῃ μὲ ὠῶ] Hunc locum non est facilè consequi, ob varias interpretum lectiones. In quo Caluus sui valde similis est, dum longissimè à nostra lectione recedit. Nos plausibilem magis nostrorum codicum sensum adscripsimus, illúdque τὸ ὠὸν ψύχρ κεῖσθαι ὑποβεβλημένον, ad id quod propius est retuli. Cuius causam reddit, ὡς ἐκκοῖ μὲ τὸ ψυχρόν. Porrò quod sequitur, καὶ τὸ μηδὲν τῇ φύσει πάθος γένεται, mendum habet, & ex nostris codicibus legimus καὶ τὸ μηδὲν τῇ φύσει πάθος γένεται, quam lectionem secuti sunt interpretes.

σκορδίνημα] σκορδίνημα est διάτασις μὴ χάσμης, magna totius corporis cum oscitatione extensio, quam Latini pandiculationem vocant. vt σκορδίναδες διατείνεδες καὶ μάλιστα μὴ χάσμης Galeno significat. Pollux libro quinto, σκορδίναδες λέγουσι τὸ μὴ χάσμης ἀποτείνειν ἑαυτόν.

φεκώδεσι] φεκώδεες πυρετοὶ, sunt febres quæ magna sui insultus parte cum horrore aut inæquali frigoris sensu inuadunt. Quod etsi est affectionis & symptomatis nomen, more tamen suo Hipp. aliquando morbis, aliquando verò ægris accommodat, vt κοπώδης vocat

vocat eos, qui triplici illo lassitudinis genere afficiuntur, & sæpè febribus tribuit, * in quibus magna crudorum humorum copia, grauitatis sensum musculoso generi facit, indéque in spatiosam articulorum laxitatem decubitum procurat. Nil igitur mirum est, si in magna crudorum, crassiorum & mordacium humorum sobole, aut etiam inæqualitate, quæ ista temporis circumscriptione mulieres plurimùm pessundabat cum horroris & lassitudinis sensu, oculorum dolores, capitis grauitates, & leues quædam syderationes subortæ sunt. Ista enim succorum inæqualitas præcipuè totius corporis arcem & speculam ita occupauerat, vt sensationum officinas interciperet & sopiret, quemadmodum antea descripsit Hippocrates. Vnde procliuè fuit, tam magnum confluentem in præcipiti positum, ad sibi proximos subiecti corporis riuos deriuari. Sæpè autem fit, vt in tam varia corporis succussatione menses moueantur, quod valdè bono est. Sic ad totius huius loci sensum scripsit in Coacis. Φ φεκώδεα κοπώδεα, καρηβαρικὰ, βραχέα ὀδυνώδεα, γωμαχεῖα καταῤῥίγνυσι. Idẽ in Prorrhetico, οἷσιν ἐυῤῥίνοις πυρετὶ κοπώδεες γωμαχεῖα καταῤῥίγνυσι, βράχιστα δ' ἐν τούτοις ὀδυνώδης, αἱμορραγικόν. Quod iisdem penè verbis in Coacis repetit. At verò nisi menstrua profluxissent, vero erat affine propter τὸ ἢ πρόσσω πυῤῥέουσος, hæmorrhagiæ suspicionem aliquam salubriter futuram, quę inter propria solutionũ febrium ardentium genera recensetur libr.1. ep. in quibus etiam cum hæmorrhagia menstruæ purgationis eruptionem recenset. Sunt autem φεκώδεες πυρετοὶ (vt scribit † Galen.) οἷς μὲν χρὶ πλείστου ἢ αἰαφάσεως τε & ὁπηδόσεως καλυμένης τὸ παρ-ξυσμοῦ. αἱ φέκαι γίνονται ὧῖς νοσοῦσιν. ὑ δὲ δὴ τάς γε κῇ ἢ ἀρχὴν ἢ ὁπτισμασιας φεκώδεις γενομένας ὕπας ὀνόμασιν, ἀλλ' ἐφ' ὧν δὴ πλείστον ὄλε τὸ παροξυσμοῦ, τὸ ἢ φέκκι ὀκτὼ πλείστου σύμπτωμα. & γίνεῖ δηλῶς, ὁκόσοι μὲ αἱ ἀνθρώποι, πιθανὸς ἢ ὁπὶ πέσοις, ὁκόσοι ἢ αὐτὸ τῶν μένων, αὐόμαλον αὐ ἀλλασιν. ἢ δὲ φορεῖ δὲ ὀξὺ ἐν τῷ ποσῷ τῆς χρόνου. Βραχύσι μὲ ὀῦ πάν δεμελίμασι δι εἰζόμενον ἀπ' ἀλκήλων τῆ φεκωδῶν κινήσεων, αὐόμαλός τε & φεκώδης κίνησις λέγεται. μειζοῦνω δὲ ἢ δεμελεμμένῳ ὄντων, αὐ ἀδίδηλοις γίνεται τὸ & οὐ μάζεται τὸ ὑπὲ ἢν σύμπτωμα, & γίνεῖ) μάλιστα αὖ τὸ κῇ τὰς ἡμιτεταίους ὀνομαζομένους πυρετὰς, διὸ & τρεῖς ὡς τὸ πολὺ & τέσσαρες εἰσιν. δεδείκται ἢ ἢ τὸ ἡμῶν, ὀν ὧῖς ἀδὲ πυρεῖθ λοιμικοῖς, ὁ ἡμιτεταῖος ἐπ' αὐόμαλόν σωιστάμενος χυμῷ, τὸ μὲν τὸ πικρόχολον φριμὸ, τὸ δὲ & φλεγματῶδες σιπόμενον ἔχουσι. ὅιὅτες οὖν τὸ τε σωιεφρεῦσαι φησὶ τὰς φεκώδεες πυρετὰς ὅῃ ἢ ῥηομένων κατεστῶσιν, ὡς προσέοικεν μοι. Lib. verò de diff. feb. 2. ‘ φεκώδεες ὀὐκ ἀπὸς τὰς μὴ φέκκης ἐσῤῥέλοντας, ἀλλ' ὕσεις τὸ πολὺ τοῦ μέρος ἢ παροξυσμοῦ καταλήφασιν αἱ φέκκαι, ἔπεν. Huiusce modi porrò febres horridæ sunt ferè tabis comites, vt patet ex lib 1. epid. & initio Coacarum: τὸ φεκῶδες & τὸ δύπνοιω, ἐν πῖσι πόνοισι σημεῖα φαινόμενα. Rursus quoque, οἱ φεκώδεες πυκνὰ ἐς ἐμπύησιν ἤρχοντο, ἀπὸ & πυρετὸ, ἢ ποῖς πυ ἄγει ἐς ἐμπύησιν. Plurimùm autem horrore tabidi laborant, quòd quæ in thorace computrit materia, sua actrimonia tenues thoracis membranas, quæ viscera tegunt, lancinat & pungit. Totius verò corporis membranæ, cùm inter se mutua quadam cognatione respondeant & consonent, quodammodo inuicem concutiuntur.

*Vt aphor. 31.lib.4. †Comment.1.in 1.epid. ‘Cap.8.

τὸ & ἐξῆς] Duo nostri codices, quorum vnus antiquitatis prærogatiuam habet, alter verò recentior est, illud τὸ & ἐξῆς omittunt, quod hîc non multùm facere videtur. Licebit autem si addidetis ad ea quę præcedunt referre, alioqui consequentibus omnia magis respondebunt. Caluus, τὸ & ἐξῆς legisse videtur: vertit enim, qua de causa.

ὅῃ σπλεκεα ἢ κάθαρσις] In his qui sese à longo præsertim morbo colligunt, instauratis paulatim viribus, videmus in crura, debiliores alioqui & remotiores corporis partes, morbosarum reliquiarum decubitum, qui ex eorum est genere quæ κατ' ὀπῆθεν ἀβίεδεδυκε. Atque ita sensim recreatis viribus morbus euanescit & digeritur. Quod etiam in dies obseruamus in his febribus tertianis, quæ propter materiæ permixtionem nothæ sunt, & plurimum nostro cœlo afflignunt. Id autem contingere videtur propter crudam multam, & crassam materiam, quæ dum vniuersim expurgari non potest, paularim à natura euincitur & longè propellitur, humorum grauitate, & copia aëream bilis naturam suo momento detubante, naturaq; tandem omnia suppeditante, & ad imas partes morborum relegante Ex quo fit, vt tunc plurimi spasmi flatulenti (qui maximè tibiarum musculos affligant) proueniant, quorum origo ab inæquabili illa materiæ complexione, naturaque in eam robur suum attentante esse potest. Fit enim vt biliosi succi crassis crudisque mixti, dum à naturali actione digeruntur, flatus persæpè excitent. Quod in Isigidorum crassiorumque humorum concoctione accidit. Vnde idem quoque in quartanæ declinatione, quæ virgunculas sæpè affligit, obseruauimus: vt dum à morbo confirmantur, plurimis spasmis flatulentis & tibiarum grauitate conflictentur. Eum autem morborum in crura decubitum agnoscit vulgus, dum febrim in tibias secessisse dicit. Quod & Hippocratica OEconomia nõ est indignum. Scribit enim in coacis: οἷσιν ἐξ ἀρχῆς ἀπυρετῆσιν ἐοῦσιν ὑποχονδρίῃ & καρδίης πόνος, & ἀδὲ σπέλεα, & τὰ κάτω μέρεα & κοιλίης ἐπῆρται, λύει φλεβοτόμη, & κοιλίης ῥύσιν πύρεξαι βλαβερὸν ὑπισι, μακροὶ γὰρ οἱ πυρετὶ & ἰσχυροὶ γίνονται, & βῆχες, & πνεῦμα, & λυγμοὶ γίνονται, λύεται δὲ μελλόντων τέταρτον, πόνος ἰσχυρὸς ἰσχίων, ἢ σκελέων, ἢ πλὴν πύσις ἢ ὀξεῖαν ῥῆξιν ἐρήσις ὀδυνᾶται. Porrò similis est & eiusdem propè naturæ, tam frequenter celebratus ab Hippocrate, in coxendicem decubitus, quem per τὰ ἐν ἰσχίοις ἀλγήματα passim inculcat. Et hîc quoque mensium profluuium ex decernentium genere statuitur, quæ hac tempestate morbis grassantibus effluuium aperuerunt, eorumque vires omninò repressérunt.

Φαρμάκων τε ἔθνεα ἴσμεν. ἐξ ὧν γίνεται ὁ πᾶς ἀσθ. ἢ δὲ πάντες ἀλλ' ἄλλοι ἄλλως δὲ κῆται. καὶ ἄλλοτε φορέτερον. ἢ ὀφθέρον, λαφθέντα δ' ἀφαιρεσιοῦσιν. οἷς ἢ ξηρόν, ἢ κόψαι, ἢ ἑψῆσαι. καὶ τὰ τοιαῦτα ἐῶ τὰ πλεῖστα ὀκόσα ἑκάστῳ, καὶ ἐφ' οἷσι νουσήμασι, καὶ ὁπότε τῶν νοσημάτων, ἡλικίῃ, εἴδεσι, διαίτῃσι, ὁ ποῖος ὥρη ἔτεος, ἢ ἥτις καὶ ὀκοῖος ἀγρωστίη, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Medicamentorum verò naturas esse scimus, ex quibus vt talia & huiusmodi sint, habent. Neq; enim omnes vno & eodem modo, sed aliæ aliter se habent. Quin aliàs quoque tardius aut maturius sumpta differunt, & præparationes ipsæ, quale est siccare, tundere, incoquere, & cætera huiusce modi. Plurima verò prætereo, quæ huc consideranda veniunt, quænam cuique conueniant, & in quibus morbis, & quo morbi tempore. Ætas etiam cuiusque, forma, victus ratio, anni quoque tempus quodnam sit & qualiter circunscribatur, aliaque id genus in speculationem veniunt.

φαρμάκων] Insignis est valdè huius loci commendatio, quo medicamentorum purgantium differentias & effecta persequitur Hippocrat. Atque eò commendabilior, quò parcius de horum natura ab ipso parente & Galeno scriptum est. Libri enim de Medicamentis purgantibus, quos φάρμακα passim vocat Hippocr. in lib. περὶ παθῶν, desiderantur, & nihil præter merum titulum breuesque clausulas reliquerunt. Ac ne eos quidem à Galeno vnquam visos suspicor. Et quos ille de Medicam. purg. compositione promittit libros, in lib. κ' ἠθῶν, nunquam editos, multis mihi rationibus persuasi. Ex quo factum est, vt tota medicamẽtorum purgantium natura & ratio, multis sit ambagibus obscurata & à plurimis sugillata. Hîc igitur medicamentorum purgantium naturam, vires, & effectiones, velut per transennam, circunscribit Hipp. atque quid in his assumendis videndum sit, monet, vt vix alias habeas in tota purgatione iudicationes, quàm quæ hîc adscribuntur. Quas quia Galen. in περὶ καθαρμῶν libello, & in Methodo, fusissimè persequitur, lectorem in plano non moramur, nobis satis abundè factum existimantes, si breuia & præcipitia complanauerimus, in hoc præsertim loco qui videtur de industria ab omnibus interpretibus & codicibus deformatus. Cal. certè, in hoc quoq; mihi factitandum duxi, vt ad fidum Hip. interpretẽ Gal. tanquam ad sacrã anchoram confugerem. Is igitur lib. de Theriaca ad Pisonem, totũ hunc locũ adducit: in quo etsi litera mutilata est, & quadam ex parte mendosa, Hip. tamen sensus elici potest, vt velut ex duorũ locorũ commissione, genuina lectio extrahi. Locũ igitur integrũ apponam, vt mecũ de ipsa varietate totoq; sensu

facilius arbitrium feras. ζωΐλῳ δὲ τῷ φαρμάκων τὴν ἀρχὴν, ὀξὺ ὄλον, ὀδὺν τοῖς αὐτόματοις σπυθρωπὸν. τὸ δὲ ῥεῦν κώνειον τοῖς μὲν φλεγμαίνοις βέβρεκται. καὶ τὴν πανσπερμὶ δυνάμιν ἐπὶ αὐτῷ ἐν ἔχει, ἡμᾶς δὲ, ὡς ἐν ἀγνοίᾳ, ἀναιρεῖ. καὶ ὁ ἐλλεβορος τὴν μὲν ὀρτυγίων ὀδὺν ἔφρη, τοὺς δὲ ἀνθρώπους διεφθείρει κακῶς. ἐνια δὲ ἐνέγκοιμον καὶ μερῶν ἔνων ἐν τῷ στόματι τὴν κάνωνιν ἰδίως πτύομενα. ὁ δὲ ῥεῦν θαλάσσιος λαγῶς, ἔκνοι τὴν πνεύμονα, καὶ ἡ κυνὸς ἰδίως τὴν κύνειον κακοῖ. πολλὰ δὲ τῶν φαρμάκων πάλιν ἐξαιρέτους ἔνα τῶν μερῶν τὸ σῶμα τὸ ὠφελεῖν πέφυκε. πάσχει γὰρ τὸ ἅπαν πολλάκις, εὐπαπόρευς ἡ βοτάνη ὑγιεινῶς ὠφέλησε, καὶ ἡ μυοσβόλαυς τὴν ἀπλῶς ἄνησε. τὸ δὲ ἀκρίτφραγίς, καὶ ἡ βεπνίκη, τοὺς νεφροὺς διέβηκε κακῶς, καὶ ὁμοίως ἄλλα δεῖν ἄλλων, ὡς τὴν πρᾶξιν πτηρίκαμεν. οἰκεῖα φάρμακα, ἀφ' ἡμῶν ἃς ἔφλυ ἀκελῶς ἐξεπίζοντες, ὅπως ἐκμάσω ἀφῖ πᾶσιν ἀλλήλων πεφορᾶται ποιήσθαι, διδασκάλων θ' τόπων ἄφαρ καὶ τὴν ἄλλων ἀπούων. ἱπποκράτη τοῦ ὁρίσω χρώμενοι. ὅπ γὰρ ἀκριβεστάτου τὴν φαρμάκων τέχνιν πεποίη. καὶ ἐξ ἄλλων πλείστων ὧν αὐτὸ λεγομένων ἐστὶν ἰδίων. μελέτω δὲ ἐξ ὧν φησιν, ὃν τῷ β' τῶν ὀδηγιῶν ὅπω. φαρμάκων δὲ τρόπους ἔσπευν, ἐξ ὧν γεγίνεται οἰκεῖα ἄπαντα. ὁ δὲ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλως συγκρίνται, καὶ ἄπαντα ὅσα περιτάτερον, ἢ ὀλιγότερον λιφθέντα, καὶ οἱ διαχεισμοὶ, καὶ ξηραίνει ἢ κόψαν, ἢ ἕψαν, καὶ καὶ διαῦτα ἕως καὶ πλέον μειόσ πλέον, καὶ οἰκεῖα ἐνάτω. καὶ ἐφ' οἷσι νοσήμασι, καὶ ἐφ' ἧν ἢ νοσήματος ἡλικίᾳ, εἰδέα καὶ διαίτας οἰκείας, ἢ ὥρη ἔτους, ὁ κόσμος ἄγομεν καὶ καὶ πιεῖν. διὰ δὲ τέτων ὁ ἐσῆς καθολικώτερον ἡμᾶς διδάσκει, παραινῶν καὶ ὡς φύσεις τῶν φαρμάκων εἰδέναι, καὶ τὴν χαιρὸν ἐξεπίζειν, ὃν ἕλις τὸ φάρμακον μέλλει λαμβάνειν, καὶ ὡς κερδοῦς τὴν λαμβανόντων ὀδηθλέπειν. ἐστὶ δὲ ὡς ἐλληθῶς, οἱ μὲ εὐκόλως λαμβάνειν ἐν δυνάμενοι, ὡς καὶ πάλιν ὁ μὲν τῶν φαρμάκων. ἔνιοι δ' ἀφυοῦς ὄτως ἔχουσι πρὸς τὰ φαρμακείας. ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς χρῆσθαι δύνασθαι, ὅπου τοῖς θεῖαι τε πάντες τὸν τόμαχον, καὶ πρὸς τὴν χρήσεως ἐκλύεσθαι ῥᾳδίως. Ex quo cuiuis manifestum est naturas medicamentorum hoc in loco ab Hippocr. explicari, ac vires, facultates, & variorum effectorum rationes, quæ à totius rei natura pendent, intelligi. Quod effecit, vt τρόπους Latinè naturas verteremus, cùm differentias & eorum diuersitates significare volumus. In quo reconditius aliquid & magis philosophicum ab Hippocr. fortè expectãdum est. Medicamentorum varias actiones & facultates, à totius rei substantia & natura pendẽre, quod est in omni medicamentorum disciplina valdè controuersum, & toris Medicorum scholis exagitatum. Atque adeò hac de re sententiam tulit Galen. contra Asclepiadem lib. de Theriaca ad Pisonem, proprias medicamẽtorum actiones ab eorundem natura educens, cùm scribit: ἡμεῖς δὲ τῶν τὸ ὁρῶντες καὶ τὴν λόγῳ τὴν ἐκείνε φύσεως τὴν φαρμάκων τὸ οἰκεῖον τὴν δυνάμεως φιλαλήθως ὁμολογεῖν τὸ δυνατὸν εἰδότες, κἀντεῦθεν ὅπ φάρμακα φυσικῶν ἴων δυνάμει ἕλκει τὸν οἰκεῖα πέφυκεν, ἀκριβῶς ὀδηπαίδευα. ὡς ἀφ' καὶ ἐν τῷ τὴν μαγνῆτιν λίθον ἕλκειν τὴν σίδηρον εἰς ἑαυτὴ, δυνάμιν ἴνα ἐκλυκλεῖν εἶ αὐτοῦ, τὴν ἔμφυτον δυνάμιν, εὐλόγως ἑαυτὴς ἐπείσαμεν. θεὸς γὰρ τὸν ὡς ἀφ' ἡ ὧν ἡμῶν φύσις, καὶ τὴν Ὁμηρον, καὶ ἀρουσα τὸν ὅμοια πρὸς τὸν ὅμοια, ὅτω τοῦ θείας δυνάμις ἑαυτὴ ὀδηδέκνυται. καὶ τὴν ἄλλων δ' ἀπούων τὴν φύσιν φιλοσόμως ἐξεπίζομεν, ἵνα τὴν δυνάμιν αὐτῶν καὶ δ' ἰδίῳ ἐνεργεῖν, ἀκελῶς ἐμεδόμεν. εὐέγκοιμον γὰρ ὢν τὴν ἐξετάσῃ αὐτῶν ἡμῶν, καὶ ὡς ἔφλυ καὶ δ' ὅλας ἑαυτὴν ἐνεργοῦν τὴν ὡς ὀσίας, καὶ τὴν καὶ μικτὸν ἐν τῇ ὀσίᾳ τὴν δυνάμιν ἔχοντα, καὶ ἀπλῶς ὀδοτελοῦν τὴν ἐνέργειαν. ὅτω φανερῶς πολλάκις, ὡς καὶ τὴν ἀναπόπαυτα τοῦ αὐτὴ ὀδὴ τὴν σώματος γιγνόμενα ἡμᾶς βλέπειν, καὶ θεῶμα τοῖς ὁρῶσι τὸ δοῖον τὴν δοκεῖ.

· οὐ γὰρ πάντες] Hic locus in omnibus exemplaribus impressis deficit, & aliqua ex parte mendosus est. Reponendus igitur fuit ex Galeni loco & nostris exemplaribus, atque ita legendus, ὑ γὰρ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλως σύκκειντται. Quam lectionem sequuti sunt interpretes, εὖ κεῖνται, tamen duo fidelissimi nostri codices legunt pro σύγκειντται.

διαχεισμοῖσιν] διαχεισμοὶ, sunt medicamentorum dispensationes, administrationes, & præparationes. Compositiones vulgò dicimus, quæ manuum tractationes exigunt, pro quarum diuersitate interdum variant. Cæterùm sequuti sumus Gal. non vulgatos codices, quamuis illis sua potest constare lectio, quæ tamen implicatior est & obscurior. In eo verò quod sequitur, vitiosa est Galeni lectio, & nostri nobis codices fuerunt imitandi. Quotus enim quisque est qui illud explicet ὅως τὸ πλεῖστ μειόσ πλέω; Lego igitur εὖ τὸ πλεῖστ καὶ ὀλίγστ ἐκάτω &c. vetustissimo nostro codice authore. Neque enim attinet aliorum lectiones hîc annumerare, cùm sint extra aleam, nec ita plausibiles propter suam varietatem, in eo præsertim vbi hærendum non sit.

καὶ ὁπότε νοσήματος] Aliter legisse Galenum apparet ex loco prius adducto. Magis tamen nihil arridet hæc lectio duorum codicum authoritate firmata. Quod enim sequitur, ad indicationes in assumendis medicamentis spectandas referri debet, vt cuiusq; ætatem, formam & temperiem, consuetudinem & victus rationem, totius anni temporis circunscriptionem in consilium adhibeamus. ἰδέαν enim hîc non aliud significari existimo, quàm formam, quæ ex primorum & maximè simplicium corporum inter se temperie constat, totamque totius corporis essentiam & notionem præfefert, temperamentum dicimus. Et verò id significauit Galen. cùm τῶς κεράσῃς τὴν λαμβανόντων ὀδηθλέπειν suasit.

ὁμοίως ἀγομένῃ] Proprium nos ambientis aëris statum, & eam quæ nos afficit tẽporis designationem intelligit. Anni tempus enim spectari vult quale & quódnam sit, an propriam temperiem seruet: an verò statis suis vicibus dispensetur, & legitimo ductu procedat. Indeque eum qui nos fouet, aëris statum considerandum censet. Id enim significare videtur ὁμοίως ἀγομένῃ. Ἀγωγὴ enim lib. 1. epid. Hippocr. τὴν πρεπέχοντος κατάστασιν vocat, vt notat Gal. in eum locum commentario.

Zoilo qui ad murum habitabat, ex matura tussi, febris acuta suborta est, & facies rubor, aluusq; intercepta nil, nisi coactè reddebat. Lateris sinistri & auris quæ è directo erat, magnus dolor. Caput verò non ita dolebat. Purulentum quodammodo expuebat semperq; ægrotabat, alioqui cætera iudicata sunt, & ad octauum aut nonum diem ex aure pus multum erupit. Ad noni diei initia auris dolor cessauit, atq; haud scio quomodo sine rigore iudicatio consecuta est. Caput valdè sudauit, auriscq; & lateris sinistri stabilis erat quidam ardor. Supernè vnà cum aure ad scapulas præcipuè, dolor sedatus est. Sed & prius sputa multa reiecta sunt, quæ ad expuitionis initia, & circa septimum aut octauum diem florida erant, deinde verò laboriosa. Aluus substitit ad nonum & decimũ diem, dolor extinctus est, & tumor remittebat, sudoresque parui fiebant, qui neque tamen decernebant, vt ex secessibus ipsis aliisq; satis manifestum fuit. Incipiente enim auris dolore, aluus perturbata est. Nono autem die ex aure pus erupit, iudicatusq; est morbus absque rigore decimo quarto eodemq; ipso die. Quin & sputum copiosius & coctum magis procedebat, vbi pus ex aure liberius effluxit. Sudores autem & serpentia vlcera

Ζωΐλῳ τῷ ὧδε ὁ τοῖχος, ὃν βηχὸς πεπείρης, πυρετὸς ὀξύς, καὶ πρόσωπον ἐρυθρὸς, καὶ κοιλίη ἀποπελεκαμμένη, πλεῦν πρὸς ἀύλοιν. πλεῦρον ὀδυνῶν ἀρίστερον. καὶ οἷς κατ' ἶξιν ὀδυνῶδες πόνου, καὶ κεφαλὴ ἐβόσκετο, πίων ἀφὰ πόντος ὑπόπυον ἐνόσει. ἀλλὰ τὰ ἄλλα ἐκρίθη. καὶ τοῖς ἐρράγη πῦον πολύ. πρὶν ὀγδόην ἢ ἐνάτην. αἱ δ' ἀρχαὶ τῆς ἐνάτης, ὀδυνῶν τοῦ ὠτὸς. ὃν οἶδ' ὅπως αὐθ' ῥίγεος ἢ κρίσις. ἱδρῶσι κεφαλὴν κόρτα. καὶ οὔτος ἐμπεδοπίμη ξύγκαυσις καὶ ἀρίστερον πλεῦρον. αὖω ἄμα ὠτὶ, ἀνωδυνία μάλιστα καὶ ὠμοπλάτιν, ἀπὰρ καὶ ἔμπροσθεν πτύαλα πολλὰ, κατ' ἀρχὰς πτύεται αὐθηρὰ, καὶ ἀμφὶ ἑβδόμην ἢ ὀγδόην. ἐπάπαθε πόνα. κοιλίη ἐστὴ μέχρις ἀμφὶ ἐνάτην καὶ δεκάτην. ἢ ὀδυνῶν ἀπέσβη. οἶδημα αὐτῇ, καὶ ἱδρῶτα ἐλύετο. οὐ μὴν ἔκεινε. δῆλα δ' ἦν καὶ ἄλλοισι καὶ τῇ ὀξόδῳ. πρὶν γὰρ ἀρχομένην τὴν τοῦ ὠτὸς ὀδυνῶν καὶ ἡ γαστὴρ ἐπεπαράχθη. ἐρράγη δὲ ὃν τοῦ ὠτὸς ἐνάτῃ, καὶ ἐκρίθη πεντεσκαιδεκάτῃ αὖθ' ῥίγεος ἢ νοῦσος τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ. ἀταρ καὶ ὁ πύελον λαμπρότερον εἴη, ἐπεὶ δ' ὃς ἐρράγη καὶ πεπειρότερον. ἱδρῶτες δ' καὶ ἔρπητα, ὀπὶ πο-

A ὀπὶ πολὺ χρόνον τὴν κεφαλῆς ἐγίνοντο. ἐξηνέχθη δὲ ὡς ἕβδομον. ὁπόσοι ἀσήμως ἀφανίζεται δέκεται. καὶ οἷς τῇ δ' Πολεμάρχου παιδίσκῃ ἐρυσίπελας.

longo postea interuallo in capite fiebant, quæ tertio die exiccata sunt. Quæcunque absque iudicationis significatione disparent, malè decernunt, velut in Erysipelate, quod Polemarchi ancillæ contigit, videre satis licuit.

Zωΐλῳ] Ex hoc concursu parotidum significatio portenditur. Verum enim fuit in febre acuta, capitis dolore, vultus rubore, aluiſ suppressione, hypochondrij tumore & contensione, parotidum materiam sursum ferri. Sic enim illas præfagit Hipp. in Prorrh. καὶ κοιλιόπονδη, ἀσωδίδη, ὑποχόνδρια ὀδυνώδεα, ἀμαυρώδεα μικρὰ, ἐν τέτοισι τὰ παρ' οἷς ἐπανίστανται. πρόσθεν δὲ καὶ πρὸ σταμπν. Rursusque, ὑποχονδρίου σπάσις μὴ κόμπος ἐστὶ ὀδύνος. καὶ κεφαλαλγίης, καὶ παρ' οἷς ὀδηρεῖ. Demum parotidum materia in pulmones translata naturæ robore, depulsa est. Quod præsertim in coacis obseruatur. καὶ παρ' οἷς λαπάσουσι βηχία μὴ πλευρισμῷ ἰόντα. Hîc verò multiplex est affectuum complexio, ex eorum quæ diuersi sunt generis concursione. Quod in Hippocr. doctrina non est admodum insolens.

B κοιλίη ἀποπελεκαμμένη] κοιλίη ἀποπελεκαμμένη ἐστὶ ὑπὸ ἐπεσομένῃ, vt interpretatur Gal. in Prorrh. Sic enim aluum duram, siccam & interceptam vocat Hipp. κοιλίαι ἀποπελεκαμμέναι. σκληρὰ δὲ μέλαινα ἀσυνεξάδεα πρὸς αὐάγκλυ χαλῶσαι, μυκτὴρ ὀδὴ ἐστὶ ὑπὸ ἐπεσομένῃ, κακόν. Idem quoq; οἱ καὶ κεφαλαλγικοὶ, καὶ τρόχοι πρὸς κρόνον τῆς κοιλίης ἀποπελεκαμμένης, θέρμα ἀκασώδοντες, αὐθηροὶ, ὀπισθοπνοώδεες γίνονται. Rursus, οἱ ὑπὸ πυρετοῖσι ἱφιδρώσαντες κεφαλαλγίες, κοιλίης ἀποπελεκαμμένης ἀπασμὸ λῆξε. Quin & eos quib. aluus intercepta est, ἀποπελεκαμμένους vocat in coacis, ἀποπελεκαμμένοι ἱφιδρώσαντες, ἢ ἐξ ἐστοῖσι τὸ θολερὸν ἀνεύρυμα καὶ τὸ γινοειδὲς διελθὸν, λύγκα σημαίνῃ. Non absimili etiam locutione καὶ σῖτα ἀποπελεκαμμένα scribit, dum τὰς ἐπεσομένας ἢ γαστέρα significat, vt scribit * Gal. in Prorrhetico. τὸ σῖτον enim de ciborum reliquiis & alui recrementis ab Hippocr. efferri atibi scribimus, vbi & huiusce locutionis plura alia habebis exempla. * Com. 2.

C πρὸς αὐάγκλυ] πρὸς αὐάγκλυ dicit Hipp. de resiccata aluo, quæ nil nisi coactè & medici ope reddit, ἐστὶ μὴ τὰ πρόσω μαπύεσθαι ἢ ἐν ἰαβῷ ἢ διὰ καυσῶνος, ἢ διὰ βαλανίου. τὸ δὲ πρὸς αὐάγκλυ διοῦ τὸν ὦ σημαίνῃ, vt scribit † Gal. in Prorrh. Sic κοιλίαν πρὸς αὐάγκλυ ὑγρὰ χαλῶσαι, sæpè vocat Hipp. in Prorrh. aluum studio & industria nostra humentem. Est enim τὸ πρὸς αὐάγκλυ ὑγρὰ χαλῶν, ὅσῳ ἐν ὕσι διεχωρέν εἰωθε λέγων.

† Comm. 2.

αἱ δ' ἀρχαὶ] Secutus hîc sum antiquum nostrum codicẽ qui ita legit, αἱ δ' ἀρχαὶ τὴ ἑνάτης, ὀδυνῶν τὴ ὠτὸς γέλος. Quam lectionem sequutus est etiam Caluus.

καὶ οἷς ἐμπεδοπίμη] Mirum est quódnam hîc impedimentum intelligat Caluus, nisi si ἐμποδιστικὸς ξυγκαύσεως legit, nullo profectò sensu. Cornarius de sudore capit. Ego verò vetustissimi nostri codicis fide fretus, ὠτὸς lego, & ardorem illum pertinacem renitentemq; ad aurem & latus refero.

αὖω ἄμα ὠτὶ] Id totum perturbauit Caluus.

D ἔπεσι ὀπὶ πόνα] πόνα αὐθηρὰ] quænam sint diximus in Com. sect. 2. Quod verò ὀπὶ πόνα vocat Hippocr. etsi de sputis efferri in tota sua πρόσωματέα rarum est, nullam tamen habet difficilem notionem. Certum est enim, ἐπὶ πόνα πόνα dici quæ difficulter & laboriosè educuntur. ὀδηπόνως nanque de his quæ implacidè & intoleranter affligunt dicitur. Hippocr. lib. 1. epid. ὀδηπόνως ὧν τοῖσι πλείστοισι, significans καὶ συμπόματα τοῖς πλείστοις τοῦ κάμνοντων ὀδηπόνως συμβῆναι, ἐστὶν ὃν εὐφόρως, οὐ δ' ἀεὶ ῥᾴδιος αὐέχεσθ' πρὸς ἐνόντας ὀρθοσέλθειν, ἀλλὰ τὰς πλείστας αὐ τοῦ ῥηϊδίας κλινήρεις, vt interpretatur Galenus. Non absimili ratione Hippocr. καὶ ἐπὶ πόνα ὄσα dixit in Prorrh. ἐμφυτ πόνου ἀποκρινόμενα καὶ κενούμενα innuens ex Galeno, etsi istud plurimùm negotij intetpretibus facessat, qui ἐπὶ πόνα in πόνα deformant.

ἢ ὀδυνῶν ἀπέσβη] Istud superioribus coniunxit Caluus: nos omnes codices sequuti, sequentibus addidimus.

οἴδημα αὐτῇ] Vetus quidam codex cum recentiori altero αὐτῇ legit, quod secutus est Caluus. Nos nihil in receptissima lectione immutare voluimus.

ὁπόσα ἀσήμως] Alterum est σημειώσεως caput in tota iudiciorum doctrina celeberrimum, & ab ipso Medicinæ parente variis verbis

E ornatum, nec verò semel inculcatum, quòd magnum ad κρίσεως disciplinam pondus adderet. Infida igitur iudicatio censenda est, si morbus absque signis concoctionis aut solutionis euanuit, quod ἀδιάλογος & ἀσήμως ἀφανίζεται ἢ κουφίζεται vocat Hippocr. Sæpissimè enim damnat ea quæ præter rationem, nec ex morbi dignitate leuant quæ ἀδιάλογος ῥηΐζουσα vocat, ὅσαι μὴ δ' ἱδρῶτες ἠρμένοι, μὴτ' ἐμέσαι, μὴτε διαχωρήσεσι, ἀλλὰ μὴδὲ ὑποσήματος κρισίμου, λυθῶσι συμβὰν ἢ νόσου, vt interpretatur [1] Galen. in Prorrh. & aphorismis. Iudicationem igitur fidam & stabilem αὐευ λυπτείων σημείων statuere non est, alioqui suspectas recidiuas faciet, vt initio τῶν ἀεὶ κρισίμων ἡμερῶν scribit Gal. ἢ νοσημάτων εἰ λύσις, ὅσῳ μὴ κρὶ βεβαιὸ μεταθέσπιν, ἀλλ' ἐξαίφνης παυσαμένων γένοιτ', δέοιτ' πάντως ἵνα ὦσι πεσαὶ, δεινῶν τινος ἐκκρίσεως, ἢ ὑποστάσεως ἐν ἀφανῆς, ἀς ὅσα γε χωρὶς τούτων ἐρρᾳστώσιν ὑποξηρανθῶν ῥιζῶν φιλῶ. Idemque rursus, κρὶ δίνων εἰ μέλλοι βεβαίως παύεσθαι, μέγαν καὶ ἀχρὸν νόσημα, πρόσωπ' εἰδὲ ἢ λύσεως αὐτοῦ, καὶ πρὸς Ἱπποκράτης οὐμαλόμενα λυπτέα σημεῖα. τὸ πρὶν μὲ ἱδρῶτας κρίσεσι δίχα τῶν σώματος ἠρμένους, ἢ ἄρεν πλῆθος, ἢ διαχωρήσεσ, ἢ ἐμέσεις. τὸν δ' αἱμορραγίαν ἐκ ῥινῶν, ἢ ἔνα ἄλλου αἵματος κένωσιν, ἢ ἐξ αἱμορροΐδων, ἢ ὑστερῶν. τὸ δὲ ἐς τὰς χαῦ πῆς ὠσὶν αἰδέναις, ἢ εἰς ἄλλοι τὰ ἀκόρων μορίων, ἢ ἀῤῥῆν ἀποσήμασι. ὅσοις δὲ μηδενὸς τὰ δίστον σημείων ὀδηφανῶν ἐδόξε πεπαῦσθ τὸ νόσημα, ἀεὶ πάσιν ὁ πάντα θαυμαστὸς Ἱπποκράτης, ἐνὶ μὲ κατὰ λόγον. πνδὲ τὸ πρόσω ἀπεφλάσα. καὶ ἀσήμως ῥαστωνήσαντα φιλυπόσοφα. κρὶ μέρος δ' δέμ τι τὴν ἀφορεμῆν αὐτὴν, καὶ δεῖ τὰ πρόσωπον γράμματος, ὀχ ἥκεσε δ' καὶ δεῖ τὴν ὀδηδιμῶν ἐδίδαξε. Hæc igitur Galeni verba locum totum explicant, viamque ad Hippocratis adyta muniunt. Sit igitur

F hæc prima velut lemniscata palma, dum ipsius parentis arculas & pigmenta in sui notitiã consumimus. Liber enim per se satis confirmatum locum & sua authoritate celebrem, parenti velut postlimio restituere, atque velut fugitiuum mancipium redhibere, dum omnes Hippocraticæ locutionis vindemiolas eò referuatas cõferemus, vt abortiuum fœtum agnoscat. Ex eodẽ igitur fonte manant, quæ ab Hippocr. in Prorrhetico scribuntur, καὶ ὀλέθρια ἀσήμως ῥαστωνήσαντα θανάτου σημαίνῃ. Et καὶ ἐπώδυνα ἀκρίτως καταμωλωβήσαντα, φλαῦρα. Et δῆλα ἀδιάλογος λυθεῖ καὶ ὀξέοι κακόν. Idem quoque, πλευρὸν ἄλγημα δὴ πῆσσοι χαλαῦδεῖν ἀλόγως ἀφανιεῖν, ἐξίσαι). In coacis quoq; καὶ ἀλγήματα ἀφανιζόμενα χωρὶς πεφαίσιος ὀλέθρια. Rursusque, καὶ ἐν πυοποιοῖσι σημειοῖσι κουφίζουσα καὶ καὶ ἐν χρηστοῖσι μὴ ἐνδιδόντα διάκολα. In aphorismis verò, ὅσοι μὴ κρὶ λόγον κουφίζοιεν, οὐ δὲ πτεύῃ, οὐδὲ φοβεῖς λίω καὶ μεχθιεῖ γενόμενα ἀδιάλογος. Idem verò Medicinæ parens in fine huius sectionis scribit, πὰ οἰδήματα ἀδιάλογος ῥηΐζουσα, κίδδυλον. Et rursus, κακοηθέστερα καὶ ἀφανιζόμενα ἐξαίφνης. In Prognostico itidem, ὁκόσοισιν οἱ πυρετοὶ πάσαυ), μήτε σημείων γενομένων λυπτείων, μήτε ἐν ἡμέρῃσι κρισίμοισιν, ὑποτροφίω πρεσδέχεσθαι χρὴ ἔνεστοισιν. Gal. etiam suo more locum apertissimè explicat, inquiens: ὅταν μὴδὲ πρὸν ὧν εἴπε λῆψιν, τὸ μὴ ἔπρον μὲ αὐτῇ λῆψιν, τὸ δ' ἔπρον μὴ. καὶ ἀδιάλογος ῥαστωνήσαντα φιλυπόσοφα, κἂν ἐν ἡμέρησι κρισίμοις λῆψιν τῶν. δῆλον δ' ὅτι τοῦτα ἀλόγως ῥαστωνήσαι λέγοιτ' αὖ, ὅσα μὴ τὰ μὴ σημείων λυπτείων, μήτ' ἐν κρισίμοις ἡμέσαις ἐδόξε πεπαῦσθ. Idem etiam in Prorrhetico, [2] τὴ καθόλου λόγον celebrat, καθ' ὃν πάντα καὶ ἀδιάλογος λόγον ῥηΐζουσα, πρῶτον μὲ ἔσπεσε φησὶν ὑπαρχὴν, εἶτα καὶ κινδυνῶδη πολλάκις, ὅταν καὶ αὐτὰ ἀδιάλογος ῥηΐζουσα καὶ κινδυνῶδη σημεῖα. Idem quoque in Hermocratis historia lib. 3. epid. eam quæ præter rationem & nullo ex merito fit, morborum alleuationem, suspectam habet, non minùs q̃ si in maximis morbis febris præter opinionẽ desinat, aut nescio quò repètè auolet. Scribit enim: τὸ δ' ἅμα πυρετὸ ἐξαναμεῖν, καὶ χυμὸν ἔχοντα ἐνλυόσα δακνώδη καὶ δριμὺ, ἐξαίφνης σιμπόσωμα ὀρῶν ὑγρεῖς καὶ ἀδήκτοις ἐπήμενον χυμοῖς, ἐνδεκάλιον δὴ κὰ τὴ πεπαῦσθ τὴ ἐμπεσόντα ἐξαίφνης, ἀδεὲς γε κρισίμου γενόμενος, ἀλλὰ δ' νεκρῶν δαὶ τὴ καὶ σβέννυσθ τὴ ἔμφυτον θερμασίαν. ἐφη) μὴ δὲ' ὅδε πλέον ἀεὶ τάσσω ἐν ἑτέροις. ἀλλὰ καὶ νῦν ἐν κεφαλαίοις ἅπαξ ἀρκεῖ τὸν λεκέχθαι ἀεὶ τὴ ἀλόγως ἐδὴ χαλεπὴς νοσήσαιν ἀπορίαν ὀνομάζεται. ὅσῳ δὲ αὖ ὀλεθριωτέραν πρεσπήσαμεθὰ σημείων ἄμεμφεν ἔχον δόξεσι, τοῦτο τὴ νῦν ὀλεθριωτέραν ἔχοιεν.

H Plurimis verò aliis locis in tota crisiũ disciplina infidas & malè decernẽtes iudicationes damnat Gal. quæ quia cuiuis in his vel mediocriter versato prompta sunt, lubẽs omitto, & ad Hipocritionem reuertor. ἀφανιζόμενα igitur de his quæ disparent & euanescunt dicitur, quod tum temerè in morborum solutionibus & iudicationis disciplina accidit, damno est, tunc q̃ ἐξαίφνης, ἀδιάλογος, ἀλόγως, αὖευ πρεσφάσιος, μὴ κρὶ λόγου, ἀκρίτως, ἀσήμως, aut aliud quid tale addit, quod est χωρὶς σημείων ἢ πεῖ ἀκρίτως ἢ πῖλλος, vt scribit [3] Gal. in Prorrh.

ἀφανίζεσι etiam de tumoribus præter naturam subsidentibus aut disparentibus effert Hippocrates in Prognostico & libro tertio epid. quemadmodum & de parotidibus euanescentibus λαπάσσειν dixit lib. 6. epid. [1]Ὑστέρῃ περιπλεύσῃ ἀφανίζεται. πολλάκις δὲ μεμαδηκόμενον πάντος αὐτοῦ τὸ λαπάσσειν φανερὸν, ὅτι πάντα τὰ ὑποκείμενα φέρουσιν, ἐπειδὴ κενώτερα γίνεται. Quemadmodum in Prognost. de ventris tumore in hydrope subsidente λαπάσσειν dixit, αἱ τῆς κενεῶν ἀναδόσιες ἀφανίζουσι τὸν ὄγκον, καὶ τὸν ἄρρωστον ἀποκαθίστασι. τὸ δὲ ἀφανιζόμενα τοῦτο τὸν ὄγκον φύσιν ἔχει κενῶν εἰσιόντων (vt inquit [5]Galen.) ὡς ὅταν σημαίνει τὴν παύσασιν φάσκει. ἡμικόπρον μὲν δὴ τὸ ὅλον δηλοῖ τὸ παύσασιν. τὸ δὲ ἀφανιζόμενα, τὸ δὲ ἐξ ἀναστάσεως καὶ τὸ ἐξαίφνης δεῖ δηλοῦσθαι. Ex quibus omnibus satis apparet hæc Hippocrati esse familiaria, quibus solutionem significat, ἀφανίζεσθαι, κουφίζεσθαι, ῥηϊδίζειν, λαπάσσειν, μαλακίζειν, ῥασσωνῆσαι, κεκλιῶναι, λυθιῶναι. Vnde & κουφισμὸς Erasistrato dicitur lib. 2. περὶ πυρετῶν. Quæ; vt ex media Hippocr. doctrina sumpta sunt, ita cæteris iuncta, affectionem euariant & mutant. De quibus etsi in nostra OEconomia abundè satis tibi factum cupimus, in tam vetusti tamen authoris consensu firmãdo, nihil quod ad huius loci sensum faceret, passus sum requiri. In his enim primæ notæ authoribus (Hippocratem & Aristotelem intelligo) cùm propter reconditam vetustatem, tum verò non ratam obscuritatem, verba præcipuo quodam modo obseruati consulo, vbi præsertim, dum de rerum & verborum significatione quæstio est, plurima exempla delectant, vt neque nos quidem vnquam multæ in his lectionis pœnituerit.

[1]*Comment. 2. & aph. 27. lib. 1.* [2]*Comment. 2.* [3]*Comment. 2.* [4]*Initio sect. 4.* [5]*Comm. 2. in progn.*

Febres ex glandularum tumoribus ortæ, præter diarias, malæ. Sed & glandularum tumores, qui in febribus accidunt, deteriores sunt, si in acutis statim quidem remiserint. Qui flatibus conflictatur cum molli præcordiorum tumore & neutrius lateris contensione, iis supernè in dextris rotundum quiddam ac veluti circunferentia aliqua pure plena. Quod modò valdè extensum est, modò verò diffusum, interdum etiam deorsum vergit, & vtrinq; ad vmbilicum contensionem facit. Si flatus in ea quæ sursum sit in directum latione, in rotundum quiddam concludatur, & veluti comprehendatur absque iudicatione calore attenuatur. Quòd si illud effugerit, ad suppurationem fertur. Spiratio frequẽs, parua, magna, rara: foras magna procedit, intrò parua. Hæc quidem protensa, illa verò vrgens. Duplicata intrò reuocatio, qualis superspirantibus: Calida item & frigida. Oscitationes assiduas, longa spiratio sanat. Iis qui non bibunt, aut ne vix quidem, breuis spiratio plurimùm confert.

Οἱ ὀθνεῖοι βυθῶσι πυρετοὶ κακὴν πλὴν τῶν ἐφημέρων. καὶ οἱ ὀθνεῖοι πυρετοῖσι βυθῶνες, κακίονες, ἢν ὦσιν ὀξέσιν ἐξ ἀρχῆς παρακμάσαντες. τὰ πνεύματα ὑποχονδρίοισιν ἔπαρσις μελθακὴ, καὶ ἔντασις ἀνετέρη. ἐπὶ αὐτῷ ἄνω γροφύλον, ἢν ὦσι δεξιοῖσι οἷ περιφέρεια ἀποπυητική. ἄλλο μακρότερον ὀθνεῖον πλέον. ἀνὸ κεκυμένον, ἄλλο κάτω ῥέπον, καὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ξυώτασις μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ. ἢν πάσῃ τῇ ἄνω ἕξῃ, εἰὼ ἐπαμάλαπτα ἢ ὀθίλιππα ἐς ὃ περιφερὲς, εἰὼ μὲν πεφθῇ, ἀκρίτως λεπαίνει. θέρμη. εἰὼ δὲ τοῦτο διαφύγῃ, ἐς ἐμπύησιν ὁρμᾷ. πυκνὰ πνεύματα, σμικρὰ, μεγάλα, ἀραιά. ἕζεται, ἔξω μέγα, ἔξω σμικρόν. ὃ μὲν ὀκτάγυον, ὃ δὲ κατεπήγορον. διπλῆ ἔξω ἐπαμάκλησις, οἷ ἐπιφαινέουσιν ἢν θερμῷ ψυχρόν. ἰπτήσιον σιωχέων χασμέων, μακρόπνοις. εἰσὶν ἀπόποισι καὶ μόγις μακρόπνοις.

οἱ ὀθνεῖοι βυθῶσι πυρετοὶ] Aphorismus est 55. lib. 4. Glandularum tumores qui absq; vlcere aut causa manifesta fiunt, valdè suspectos esse prius diximus, cùm humorum vitium & copiam, tum verò viscerum inflammationem præseferant. κακοήθεις δὲ ὅσοι βυθῶνες (vt scribit *Hippocrates libr. 6. epidem.) σημεῖον μὲν τοῦ βλασήματα ἐχόντων, ἀπὸ καὶ ἄλλων. μάλιστα δὲ τοῦ παλαίρεα. Quo in loco videtur horum capitum quæ hîc subnotauit designationem quandam proponere. Febres igitur ex glandularum inflammatione ortæ, si causam habeant manifestam, aut si diariarum numero comprehendantur, parum suspectæ sunt, vt scribit [6]Galenus. Quamuis effrenata nostri temporis libido & ingluuies, bubones multos ex mala victus ratione, in pueris præcipuè, inuehat, aut quos panos quidam, alij bubones venereos vocant, non sine febre, citra tamen periculi denunciationem, cùm ex bubonum curatione satis constet febris ablatio. Cæterùm βυθῶνας οὐομάζοισι ἐκ ἐξαρθίνας ἀδένας, vt scribit † Galen. Porrò recens quoddam exemplar, κακοὶ legit ex aphorismis. * *Sect. 2.* [6]*Cap. 7. lib. 1. de diff. feb.* † *Lib. 13. meth.*

οἱ ὀθνεῖοι πυρετοῖσι βυθῶνες] Vt suspecti sunt bubones qui febres adferunt, ita profectò in febribus orti suspectam magis suam originem faciunt: fomitem enim habent viscerum inflammationem & humorum magnam corruptelam, quales in pestilenti statu febribus malignis superueniunt. Atque adeò facilè internam viscerum habitudinem prædicunt, quorum sunt stolones & propagines, & (vt loquitur Hippocrates) βλασήματα. In his quoque febribus, quibus glandularum tumores superueniunt, morbi diuturnitatem suspectat Hippocr. in coac. ὃν πυρετοῖσι βυθῶνος ἄλγημα, νοῦσον χρονίων σημαίνει, quòd vberrimum habeant malignorum humorum proueniendum præcipuum febrilis materiæ fomitem. Quo in vices succedente, & ad glandulas velut ex interno penu demisso, facilis est de tota vitiosorum humorum mole æstimatio. Quòd si statim quidem & in febrilis incendij limine remiserint, tum vel maximè malo sunt, quòd affectas & propè accisas fatiscentis naturæ vires testentur, dum præcipuus animi locus esse debet, in sæuissimo ingruentis morbi & dolorum impetu. Glandulæ enim sunt velut publica viscerum totiusque corporis sentina, in quam destinata est à benè habita natura humorum eluuies, ideoque viscerum affectorum indicaturam præseferunt. Quæ profectò nos impulerunt. Vt illud ὃν εἰσὶν ὀξέσιν ἐξ ἀρχῆς παρακμάσαντες, superioribus coniungeremus cum maxima nostrorum codicum parte. Quod etiam fecerunt interpretes.

τὰ πνεύματα] Hæc de flatibus esse intelligenda, quæ corpus peruadunt & quodammodo perreptant, satis indicant quæ sequuntur, dum in arctum quoddam comprehensum flatum à calore tenuari aut in suppurationem verti scribit. Nequis verò miretur τὰ πνεύματα Hippocr. de flatibus dici, fidem faciet, quod πνεύματά δεῖς περὶ ἐμπεπνευματωμένων καὶ πνευματώνας γαστρὸς dicuntur, Galen. lib. 3. περὶ διάτ. quod & aliàs demonstrabimus. Istud verò mirè perturbauit Caluus, dum superioribus iunxit.

οἷ περιφέρεια ἀποπυητική] Tres ex nostris codicibus, quorum duo propter summam antiquitatem & toties expertam fidem, magni sunt apud me ponderis, ἀποπυίῃ legunt. Quæ lectio improbanda est.

εἰὼ ἐπαμάλπτα καὶ ὀθίλιππα] Duo fidissima exemplaria ἐπαμάλπτα legũt, quam lectionem etiam cum Caluo secuti sumus. Quædam etiam ἐπαμάλωτα, alia verò ἐπαμάλυπτα. Cornarius ἐπαμάλκπτα legisse videtur. Atque haud scio an ἐπαμάλπτα ad errabundam & vagantem flatus sursum latione referri possit. Pro ὀθίλιππα duo exemplaria, quorum vnum vetus, alterum recens, ὀθίλιμπα habent. Vbi verò τῇ αὐτῇ ἕξῃ leg. Caluus ἕξῃ.

πυκνὰ πνεύματα] Nolo esse longior in re præsertim facili & trita. Locus hic totus respirationum complexiones referens, à Galeno explicatur lib. 3. περὶ διάτ. Neque verò adeò sumus impudentes, vt præter Galen. interpretationem, nostram velimus requiri. Atque adeò noster hic vanus esset labor, ni Gal. desideraretur industria. Porrò etsi quæ hîc de respiratione scribuntur, specimen exhibent eorum quæ libro sexto epidemiõn accuratius absoluuntur: illinc tamen eorum explicatio desumẽda est quòd multa necessaria ab antiquis exscriptoribus (vt Galeni opinionem sequar) hîc omissa sint. Habes igitur absolutam respirationis doctrinam

A li. 6. ep. 'his verbis: πνεύματα σμικρὰ, πυκνὰ μεγάλα, ἀραιά. σμικρὰ ἀραιά. πυκνὰ μεγάλα, ἔξω μεγάλα, ἔσω σμικρὰ, ἔσω μεγάλα, ἔξω σμικρὰ, τὸ μὲν ὀκτάγυον. διπλῆ ἔσω ἐπαμάκλησις, οἷ ἐπιφαινέουσιν, θερμὸν, ψυχρόν. Quæ omnia etsi ex his primis lineis ducta & absoluta videtur, est aliquid tamẽ quod in his requiratur, vt ex Gal. sentẽtia aliquãdo dicturi sumus. Mihi verò satis abũdè fecisse videor si digitos (quod dicitur) ad fontes intendero, ex quibus facilẽ eorum omnium quæ hîc scribuntur notionem hauries, ne necesse sit respirationum inter se affectiones recensere, quæ multis verbis iisq; necessariis à Gal. enumerantur. Cæterò non satis esse videtur, Galenum in restem huius loci vocasse, nisi literæ varietatem indicaro. His enim verbis adducit Galen. πνεῦμα σμικρὸν πυκνὸν, μέγα ἀραιόν, σμικρὸν ἀραιόν. In quibus complexionum penuriam satis coniicere licet, etsi eodem in libro postea eadem quæ hîc scribuntur, referat, πνεύματα πυκνὰ σμικρὰ, μεγάλα ἀραιά. In quibus Hippocrat. prima tantùm coniunctarum respirationum capita attingere videtur, vt absolutiori disciplinæ viam muniat. Quod etiam in Prognostico fecisse, dum paucis verbis totam respirationis περιγραφὴν comprehendit, multis probat Gal. Eorum denique omnium quæ hîc scribuntur, expressam habes effigiem lib. 6. epid. vtrobique tamen

B deploranda est Galeni diligentia, hîc quidem temporum iniuria, illic verò scripti in hunc librum epid. 2. commentarij securitate. Nolim Calui meminisse, adeò videtur celebratissimum à Galeno locum parum comprehendisse, ita hîc omnia pertur bat. Nec verò eum pro merito excipimus, quòd à doctissimis huius seculi luminibus miserè vexatus dimissus sit, quodque piacularis ista expiatio in iustum volumen excrescere possit, si quis dignè illius interpretationem excutiat.

Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.

Inquit ille. Atque si quando illius præter nostrum institutum leuissima mentio incidit, ne quis illud obtrectet metuo,

Nisi quam delicie supiniores. *Sect. 2. † *Sect. 2.*

C ἔξεισιν ἔξω μέγα] Respirationis differentias in expiratione & inspiratione (quæ illius partes sunt) complectitur, Hîc autem quodammodo diminutæ sunt, atque ex lib. epidem. 6. restituendæ. Neque enim ita ab Hippocr. scriptas esse existimare debemus, sed scriptorũ incuria vitiatas. ὡς γὰρ ἢ τὸ μεταγράφειν ἐς παλαιὰς ῥήσεις περιπτὸς, ὅτως καὶ φυλάσσοντας ἀὸς γράφειν. βραχύαιας τὰ ὕσιν ἢ περιθέσσιν, ἢ ὑπαγκαλέειν, ὀμαλύειν ἐς ἀπορείας, ἀγκαλῶν ὀδὼν ἐξηγεῖ ἕτερον. Operæ pretium est igitur, Galenum ipsum verum parentis interpretem & emendatorem hac in re audire libro tertio περὶ διάτ. ὅπερ μὲν οὖν ὐκ ἢ πέρτη μόνη κῆ τὸ πυκνὸν ἐν μέγα συζυγία ἀναλήφθαι κῆ τὸ δεύτερον ἢν ὀθνεῖον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἢν ἑφεξῆς δυοῖν, ὧν οἷς ἀναβάλλει ἢ ὀκτωνοῦ τῇ εἰσπνοῇ, καὶ τάσσει ἡ δευτέρα, γράφεται μὲν ὧν τῇ νυκὶ περιγράφοντι, ἀναβαλέσθαι οἱ ὧν τῷ δευτέρῳ ἢν ὀθνεῖον ἡμῶν, περιγράφον σωιδῶν. ὀκεῖν δὲ ὀκείνῳ τῷ βιβλίῳ περίσκειται, τὸ εἶσα μέγα, ἔξω μικρόν, ἀλλὰ δεῖ διαπέρα μόνον εἴδος τῆς διεπνοίας δηλῶσαι, καθ' ἃ μέγα μὲν ὀκπνόνται πνεῦμα, μικρὸν δὲ εἰσπνεῖται. πολλαχόθεν μὲν οὖν εὐείσκεψι δεῖ ἀναγεγραμμένου τῶν τὸ λεῖπον, ἀλλ' ὧν τῶν πλείστις ἀλλοιοπροπίστις τῇ αὐτοῦ γράφων ἀναβαλέσθαι, ἀνδὴν τῶν γε περὶ τὸ παῦρον διαφέρει. περίκειται δὲ ἡμῖν ἢ πλευτέρα ῥῆσιν ὀθησκοπεῖς, ἢ νυκὶ γεγραμμένου. ὅπ μὲν οὖν ὀκ ἢ ἔσω τε ἀνέμου ἀπὸ τῆς ἢ μερῶν εἰσπνοῇ, τὸ δὲ ἕτερον ὀκπνοῇ περιγαρεύεται, λέλεκται μὲν ἀνδὴ δεῖ περὶ τοῦ γράμματος εὐθὺς κατ' ἀρχὰς, ἀλλὰ κἂν εἰ μὴ περὶ ἡμῖν ἔρηται, ἀρεῖν ὀδὲν ἀγνοῆ. Neque verò Hippocrat. ipse in Coacis

D Prænotionibus horum typum referens, diminutas has in spirationis & expirationis affectiones extulit, cum spirationis ἡωείας docens, scribit, ἐν τὸ μέγα ἔξω πνεόμενον, σμικρὸν δὲ ἔσω. ἐν τὸ μικρὸν ἔξω, μέγα δὲ ἔσω. κείμενον δὴ ἐν πλησίον ἡωείας.

τὸ μὲν ὀκτάγυον] Differentiæ sunt alterius partis respirationis, quæ secundum motionem spectari debent, in tarditate & velocitate, Id indicat Gal. lib. 3. περὶ διάτ. ἐς οἱ ἐφεξῆς δύο διαφοραὶ, ὧν οἷς λέκται, τὸ μὲν ὀκτάγυον, τὸ δὲ κατεπήγορον, τῇ μερῶν τῇ αἰσπνοῖς διαπέρᾳ, νομιστέον ἰδίας ὑπαρχεῖν, ἃ δὴ κῆ τῇ ὀσίαν ἢ μάλιστα ἢ κινήσεως ἔφαμεν. ὀκτάγυον μὲν δὴ τὸ βραδὺ, κατεπήγορον δὲ τὸ παχὺ, βραδυτὴς δὲ ἢ ἀχρότης ἀπίσης κινήσεως ἀχρόεστα. In coacis etiam, ἐν τὸ ὀκτάγυον ἐν καταπήγορον δι' ἄμαυρον scribit Hippocr.

διπλῆ ἔσω ἐπαμάκλησις] Inæquabilitatem respirationis constituunt hæ differentiæ, quæ profectò tam in expiratione quam in inspiratione spectari debet, vt meritò expirationem à scriptore vtrobique omissam potius quàm ab Hippocr. causetur Galen. Nisi fortè ea breuitas ex philosophorum schola prodierit, vt vno oppositionis membro posito, alterum tacitum intelligi par sit. In his enim

E tanti parentis arcanis consideranda esse sæpius est inculcãdum, ἢ κοινὸν πάντων σωιθῆ βεκχυλοῖαν, ἐν ἢ Ἱπποκράτης αὐτῷ μεγαλοφροσύνιλιν. φαίνεται δὲ δεινὸς πολλάκις ὁ αὐτὸς ἐστὶ, ὅστε μὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἰαῖοῖς δεῖ γνώσεμα ἀναβρέχειν, ὡς ἐπὶ μηδενὸς ἢν γνησίως ἀσκεῖσθαι ἢ περὶ ἐμὲ, ἀνυπαίλλιας δυνάμενος. ἐν τοῖς ἐνίστοις ἀγνούμενα, πάντ' ὀπτιμελῶς ἢ ἄμα ἐν φρῶς ἐξηγούμενος, νι' Gal. verbis vtar. Nec verò opus est aliena industria, vbi Gal. optimè nauatam operã adhibere possumus. Is igitur libro tam sæpè adducto in medium, his de respirationis differentiis ita scribit: τὸ οἱ ἐφεξῆς λεχθέμενον, τὸ, διπλῆ ἔσω ἐπαμάκλησις οἷ ἐπιφαινέουσιν, ἔστι μὲ διεπνοῆς αὐωμάλια, διλωπικὸν, ὀθιζιτῶν ἢ ἢ αὐ ἢ αὐτὴ θεσιν ὀθὶ τὸ ὀκπνοῆς, ἰὼ ἐγὼ πάσιμα ἀναβαλέσθαι πρὸς ἢν μεταγραφὴν πολλὴν, ἢ πρὸς Ἱπποκράτης αὐτῷ, ἤγε δὴ φαίνεται μεμιμημένος ὁ ἑτέρος συγγράμματι ἐν ἢ ἐιόσιν τὴ διεπνοίας εἴδεις. ὡς ὀθὶ δέξω σαφῶς ἐν τοῖς ἐφεξῆς. εἰ δὴ τῷ δυκεῖ πρὸς Ἱπποκράτης αὐτὸ ἀναβαλέσθαι, ἐπεὶ αἱρῆται ἐκ χείρα πρὸς ἢν βελτίωνον. τὸ μὲ γὰρ μεκὴ ὅλως αὐωμαλίας μνημονεῦσαι κῆ μκὴ ἕτερον ἢν τὴ αὐαπνοῆς μερῶν, ἀλλὰ πλέως ὀθπλαδέσθαι τὸ ἐν ἀναβαλέσθαι, ὡὶ μὲ ὐδὲ ὀκπτὸ κῆ Ἱπποκράτης ὀθπμέλεται, ἀλ' ἐγὼ γ' αὖ εἰ ἐν τὸ νυῦ γεγραμμένον ὀθπ' τῆς εἰσπνοῆς ἀεὶ ὅλως ἐκέχρεαθο, ἢ γραφέως ἀμωὸ τμμα ὑπαρχὴν αὐτῷ μάλιστ, ἢ Ἱπποκράτης εἰπεῖν ἐπόμησι. λόγου οἱ αὖ ἐν εἶχεν ὅπω ἐνὰ πῆς ἐν χείρα νοῦσιν. ἐπεὶ ἢ ἐν τὸ τῆς εἰσπνοῆς εἶδος ἐμίμουσε σαφῶς ὅτως, ὡς μὴ μόνον εἰπεῖν, διπλῆ ἔσω γίγνεδ ἢ πνεῦμα τῆς ἐπωάκλησιν, ἀλλὰ ἐν τὸ οἷ ἐπεισπνέοιτο περιθεῖναι, πῶς δὲ ἂν ὡς ὑποπλέοι ἢ ἐκπνοῆς αὐτῷ ὀθπλαδέδε.

F Quam hîc verò vocat duplicatã & elisam respirationem, non aliam esse quàm quæ offendens, intercisa, deficiens, reuocata, & velut reuulsa, ab Hippocr. dicitur: scribit Galen. eodem libro, testimonia multa afferens, quæ hîc omittenda non sunt, cùm multum ad rem faciant, quæ per se obscura est, tum verò quod in augusto & recondito Medicinæ parente nihil omittendum existimem, in quo ne aliquid quidem satis èxplicatum & apertum esse potest. δῆμα οἱ ἀδὲν ἔγραψαν ὀν τῷ περιγνωσκῷ πρὶ τῆς αὐωμάλιν διεπνοίας, καίτοι γνώσκων αὐτῷ ἢ ὐχ ὀν τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἕκτῳ ἢν ὀθπδημῶν λύθον, ἀλλὰ κἂν τῷ πρώτῳ ἐν τέτῳ, ἐν περὶ κὰν τῷ πρὶ διάτης ὀξέων, ἐν τῆς ἀφορισμοῖς, ἐν ἀλλαχόθεν πολλαχόθι τῇ συγγραμμῷ. ὀν μὲ ὀδ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἕκτῳ κῆ περιγεγραμμένων ῥῆσιν ἐμνημόνευσεν εἰπὼν, διπλῆ ἔσω ἐπαμάκλησις, οἷ ἐπεισπνέοιτο. ἐν περὶ μὲ τὸ δεύτερον [2] τῇ ὀθπδημῶν, ὀν τῷ διπγείσθαι ἐν τῇ λυκῇ συμβαίνει, πνεῦμα ἢ διπλασιάζεται, περὶ γραφῶν. τῶν δὲ οὐδὲν δῆμα φέρῃ τῇ, διπλῆ ἔσω ἐπαμάκλησις, οἷ ἐπεισπνέοιτο. ἐν δὲ ἕκτῳ, ἰὼ πνεῦμα εἴκαπαλείπεται φησι. [4] ἐν δὲ ἐν τῷ τῶν ὀθπ' τῷ κῆ τὸ περὶ διάτης εἰρημένῳ, πνεῦμα περιπίαζον ὀν τῇ ἀῦω φορῇ. ὡς δὲ εἰςπνέοντες ἰκνεῖ ὐχ ἁπαξ τὸ τῶν δρόσιν ἀλλ' ὑπομένα δῆμόθοιοι ἢ ἀνέργαν ὁμοίως τοῖς κλαυθμηλεζομένοις παιδίοις, ὅτω ἐν ὀκπνέοντες. ἀλλὰ κἂν τοῖς μὴ ἢ περὶ ἢν λυπῶν λόγον, πνευμῷ περὶ ὀσῷ ἐίρηκε, ἢ δῆμεκεκρμμένῳ ἀνέργαν ὀνδεκνύμενος. ὀν δὲ τῷ πρώτῳ τῇ ὀθπδημῶν ὀθὶ φιλίσιου πόδε τὸν τρόπον ἔφη. τέτῳ πνεῦμα δῆμτέλεος, ὡς ἂν ἀέκκελομένο. ὁμοίως δὲ τῷ, διπλῆ εἶσα ἐπαμάκλησις, εἴρηται καὐτεῦθα, τῷ ἀέκκελομένῳ. πάλιν οἱ δὲ ἢ Δρομεάδου γυναικὸς, πνεῦμα ὀρμῶν, μέγα, αὐτικα ἀνεσπασμένον, ἔφη. ἐν δὲ ἐν τῷ ὡς αὐτῷς εἴρηται. ὀν δὲ τοῖς ἀφορισμοῖς, καίτ ποτὶ σημαίνει τὸ ὅλον πνεῦμα, ὀκδιδόσκῃ γράφων ὧδε. [5] ὀν τοῖσι πυρετοῖσι τὸ πνεῦμα περιχθὸν κακὸν, ἀσισμὸν δὲ σημαίνει. Plura verò alia huius rei exempla vndique corrogabimus, dum OEconomiam Hippocratis contexemus, in qua totam [6] Hippocraticæ dictionis rationem subducere conabimur. Porrò [7] Galen. in aphor. loci huius meminit & lib. de rat. vict. in morb. acut. vbi altera respirationis inæqualitas quæ expiratione perficitur, ab Hippocr. celebratur. πνεῦμα verò περιχαθὸν ἐν περιστῆρον Celsus [8] spiritum in faucibus elisum vocat aph. libri quarti, suo more vertens. Quorum faucibus in febre eliditur spiritus, instat his neruorum distentio. In Coacis etiam celebratur διπλῆ ἔσω ἐπαμάκλησις ὀπῶν ἐπεισπνέοιτο.

[1]*Libro tertio. περὶ διάτ.* [2]*Prius sect. 2.* [3]*Sectione secunda.* [4]*Libro 2.*
[5]*Aph. 68. lib. 4.* [6]*Aph. 68. lib. 4.* [7]*Comment. 2.* [8]*Libro 2. capite. 7.*

H θερμὸν ψυχρόν] Vltima est respirationis oppositio, qua de multa habes in Prognostico & coacis. Et verò de his vltimis differentiis sic Galenus lib. 3. περὶ διάτ. ἐφεξῆς δὲ περιγεγράφθαι αὐτῇ θεσις ἄλλη διεπνοιῶν ὀθπ' πλευτῇ ἢ λόγου πωτὲς, ὡδίπος γεγραμμένη. θερμὸν, ψυχρόν. ἵνα δηλοῦσι καὐτῶν περιγυπακούωμεν τὸ πνεῦμα. κοθὲ τῷ μέγα καὶ μικρὸν, καὶ πυκνὸν, καὶ ἀραιόν, οὕτω καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ὀκπνέεται τὸ πνεῦμα. καίτοι καὐτῶν ἀναβαλέσθαι περιγυπακούοντες ἴνεῖς. ἐξ ὧν αὐτοὶ μὴ σωιασιν, ἐπαπορῆσῶνται, καὶ μεταγράφειν πῶὶ λέξιν ὁμολογῶσιν, ὡ ψυχρὸν καὶ θερμὸν, ὡς νῦν εἴρηται, γράφοντες,

ἀλλὰ συνάπτοντες αὐτὴ τῇ περιεργίᾳ. καὶ ὅπως αὐξανόμενοι, ἢ ἐπεισπίπτοιεν θερμῷ ψυχρόν. ὅπου μὲν οὖν περὶ τὸ μηδέν νοῦν ἔχουσιν ἐρασθεὶς τὴ λέξει, ὅπ μηδὲ αὐξηνόμενοι ὡς τὴ παλαιοῦ βιβλία, καὶ σφόδρα γίνοιν. πάντως δὲ αὐ ἐμέμνωντο τῆ ἐν ἑτέρῳ ὡν αὐτῆ τεχναμένων, περί τε θερμῆς καὶ ψυχρᾶς ὀκποῆς, ἃ ἔνα λόγον ἔχει, ἢ ἐν ὀκείοις αὐτὸν γράφῃ, ἢ ἐνταῦθα πεφρασμένῳ, καὶ αὖ ἐν τῶν ἔχειν. εἰ μὲ γὰρ ἐν ἀνθμεῖν ὀκ τῆ διαποιῶν εἶη τῆ θερμῶ καὶ ψυχρᾶ ὀκποῖω, ἢ καλῶς ἐν ἑτέροις, ὡς διαποιῶν ἐμεμνόνευσον. εἰ δ' ὀρθῶς ἐν ὀκείνοις ἔπραξεν, καὶ ὀρθῶς νοῦν παρέλιπεν. ἀλλ' ἐχ ὧν' ἐχ ἕνα. καὶ ὀνταῦθα τι καλῶς ἐν τῇ διαρέσει τῆ διαποιῶν πεφέκεντο, καὶ τὰ πεῖ ὁλοῦν περίφασιν ὀρθῶς ἐν ἑτέροις εἴρηται. Quæ Galen. verba nostram satis lectionē approbant, quam ex 6. epid. consentientibus nostris exemplaribus desumpsimus, eamq; quæ in omnibus impressis est, reiicimus.

Ἰσχνέων σωνεκέων χασμέων] Temporis iniuria horum locorum explicationem absorbtam, restituit Galeni diligentia & assiduitas. Adest enim velut succenturiatus libro tertio περὶ διαιτ. & nobis tam abundè satisfacit, vt ne cuiusquam operam requiramus. Inquit igitur, λέπειτ' αὖ ἔπ τὰς ἐπαυλοίπις ἐξ ἀπάντων αὐτῆ τῆ συγλεγμένῃ ἐξηγήσαιτ' ῥήσις, ἀρξάμενος αὖ θις ἀπὸ τῆ δευτέρ τὲ Ὲκτου τῆ ὀβπιθμῶν. ὀν ἀμφοτέροις γὰ τὰ πεῖς τοῖς βιβλίοις ἐφεξῆς τῇ πρώτῃ πασῶν ἠριμένῃ ῥυσῇ τὴ διδασκόσῃ τὰς διαφορὰς ἀπόσης τῆ διαποίας ἀδίπως γράφεται. ἰσχνέων σωνεκέων χασμέων μακρόπνεα. ὀν τοῖσιν ἀπόπεσιν, ἢ μόγις πίνοσιν, βεχχόπνεα. ὀνταῦθα ἔτι τὴ αὖθρωπν μακρόπνεν, ἔτι τὴ διάποιαν αὐτῆ ὅπως ἀνόμασεν, ἔπ τὸ δὲ μακρὸν χρόνῳ γινόμενον, ζωντέστ τὸ ἀρᾶν πνῆμα, ἢ πρεσσέτ τὸ πολὺ, δηλοῦσαι δὲ τὴ πρεσκηρείας ταύτης, ὀν τῇ δευτέρῳ δέδεικ), λόγῳ, καὶ ἀφ' ἕρᾳ καὶ ὡς τὸ δὶ ὁλίγου, ζωντέστ τὸ πυκνὸν ἢ πρεσσέτ τὸ μικρὸν, ὁκ ἢ βεχχόπνεα. ἰσχνέων οὖν, ἤτοι σημεῖον ἢ αἴτιον, ἑκάτερον τὸρ δῆ. διέξαδας, τῆ σωεχῶν χασμῶν, τὸ μέρα ἢ ἀρᾶν λίγνεσθαι τὸ πνεῦμα. σημεῖον μὲ, ὡς εἰς πάσαν ἢ διαθέσεως μεταβαλόμενης. αἴτιον δὲ, ὅν ἀναπνοὶ ἐκανῶτα ἢ ἰάματα. χασμῶνται γὰ ἢ σπορδυνόντα σωεχῶς ἀτμώδοις ὑγροῖς ἢ πολλοῖς πνεύμασι ὀν τῇ μυώδει ῥηγοι κατειλημμένοι, καθὸν δέδεικται δὶ ἑτέρων. εὐδὲ δὴ οἷς τῶν συμβεβήκασι, ἢ σωεχῶς ὀκπνέοισιν, ὡς αὖ ὀκκαθαιρομένου τὸ καὶ κενουμένου ἢ ὑγιοῦς πνεύματος ὀν τῇ ὀκπνοᾶς. εἰ δὲ ἐν μακρὸν χρόνῳ τὰς ὀκπνοὰς ποιεῖται, δῆλον ὡς αἱ πεσύνπαρχουσαι διαθέσεις ἀμπὶ πέπαυται, ἢ σημεῖον ὅπως ἰκπνέων, ἢ μακρόπνοια ἢ χάσμης ἔεται. ἐ μὲ δὴ ἢ ὡς αἰτίων ἰσομένων ἢ μακρόπνοιαν ἢ χάσμας τὰς σωεχεῖς, ἀκούῳ ἐζηρεῖ. δοκεῖ μοι ὃ ἢ αὐτὸ μικὲν δεῖξαι μακρὸ λόγου. τὸ δὲ ἔως πλέονοι ἢ αἰεὶ πολὺ δόξαιεν, ὅσᾳ ὀνομάζῃ καπάλψις πνεύματος, ὦ λόγῳ ἢ ἰκ λυμοῦ ἰάται, τάτῳ καὶ ἢ χάσμας ἰάσεται, ὃ δὲ οὖν ἢ πεῖσιν ὅτι τὰς γυμνασίοις αὐτὰ σύμπαντες οἱ ἀθλητοὶ, διώσαιεν τῇ βίᾳ ἀπεῖδοντες, ἅπαν ὅσον ὀν τὰς κῆ δέρμα λεπτοῖς πόροις, ἢ ὑγρὸν ἢ ἀτμῷ ἰόρται. δῆλ δὲ ὅτι μὲ οὖν ἢ μακρόπνοια ἢ σωεχῶν χασμῶν σημεῖον ἐστιν, ἢ ἄπνοι ἰατικόν. Ex quibus conijcere licet spiritus contentionem redintegrato velut intus calore ac in sese aucto, statuum omnium ac humorum præter naturam copiam digerere. Est enim ipse sibi fomes & pabulum, atque inde calidum concipit, cùm ab aëre externo ventilari non possit. Vnde procliue est oscitationes, pandiculationes, singultus (exundantem flatuum sobolem) ab ipsa spiritus contentione fanari, calido flatus dissipãte & discutiente. Quin & certum est, ἢ ἢ πνεῦμα ὡς καπάλψιν febrim etiam magnam excitare, vt de seipso refert Hieronymus. & Celsus in horroris curatione spiritum contineri imperat lib. 3. cap. 12. Promptè enim aëreæ in nobis essentia ignem concipit, & tandem interitum & exitium adfert vt satis ex Plutarcho in Catone patet. Potrò multis nominibus celebratur à Philosophis πνεύματος καπάλψις, vt ab Aristotele & Aphrodisiensi in Quæstionibus naturalibus. & à Gal. lib. 5. in Symp. causis. Tussim enim eam quę ab intemperie frigida fit, spiritus contentionem sanare scribit, ob eam quæ à concepto intus calore fit partium spiritalium temperatam æquabilitatem. αἱ δὲ χὰ βίαιοι βῆχες, ἢ νικῶντες καπαλψὶ πνεύματος. ὁπῖον δὲ ἢ ῥᾳδιμὰ δεῖν καπάλψις ἢ πνεῦμα τος, ἤδη μοι πολλάκις ὀν ἄλλοις εἴρηται, ἢ ἢ μόνον τὰ ἢ παραυτίκα ῥηγέδας κωλύουσ' τῇ καπάλψῃ ἢ πνεύματος αἱ κῆ ἀκερασίαι βῆχες, ἀλλὰ ἢ θερμαίνουσ' πρὸς αὐτὴ, ἐὰν μὴ πάνυ μεγάλαι ἦσιν ἐπαρῶσιν. αὐξανόμενῃ δὲ ἢ ὀν τοῖς αὐαπνευστικοῖς ὀργάνοις θερμασία δῆλ ἢ ἐπίφασιν ἢ αὐαπνοῆς, διοξέρχεται ἢ τὰς γενὲς πόρους ἀπαντας, τὸ πνεῦμα βαλόμενον ἐπὶ ἢ ὠσχεκες βιαίως. ἀμφοτέρων δὲ τόπων ῥηρομένων, ὁμαλωθ' πάντα, ἢ εἰς ὁμοιότητα κράσεως ἀφικνεῖται. Est porrò μακρόπνοις ἢ τι μακρὸν αὐαπνέων, ἢ δῆλ μακρὰ, vt scribit * Galenus. * *In Exegesi.*

τοῖσι ἀπόπεσιν] De hoc loco sic rursum Gal. ὀν οἷ αὖ τοῖσιν ἀπόπεσιν ἢ μόγις πίνοσιν, ἢ βεχχόπνοια. ἢ τὸ οἷ ὀν ἔπ σταφῶν, ἀλλ' ἤδη συμβεβηκότων ἤδη ἔῤῥηται. πότερον δὲ τὰς φρενιτικοὶ ἢ ἠπτέον ἐπ' αὖτῆ δηλοῦσ' νοῦν, ὅτ ἢ δ' ἄλλων ἔπεν. οἱ φρενιτικοὶ βεχχόπνεα, ῥόφῳ καπεπόμενοι ἢ μόλις κατέψυκ) ἢ ἀεὶ τὰ πνεῦμα ἢ ἢ καρδίαν, ὡς αὐαπνεῖν ἢ ἅμα δῆλ μακρὸ, ἢ λυχνὸν ὀκπνέον. εἰ καταμένῃ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἢ βεχχόπνοια, σημεῖον ἰσχνέων. ὅτι δὴ ἢ καπψυμένων, ἢ σημεῖον μόνον, ἀλλὰ ἢ αἴτιον, ὡς ἢ ἢ καπάλψις ἢ πνεύματος ὀκκεῦν ἢ δύνασι τὰ ἀφεῖναι. ἢ δῆλ ἢ τὰ ζωντῶν ὅτι ἢ λυζόντων τὰ ἢ χασμῶμενον πολλὰ, ἢ σκορδυνωμένων, ἢ σωπῶνος γεγυμνασμένων ἀθρόα μὲ ἀνόμενον. ἅτως ἢ σωεχὴς αὐαπνοὴ, ῥιπτοῦσ' ἢ ἅμα ἢ ὀκθερμαίνει τὰ καπψυμένα δύνασται. κῆ ἢ τὰν οὖν ἢ λόγον, κἂν τῇ δευτέρᾳ ἢ ὀπτθμῶν σωεῖλεύσεν ὀπτθεύῃ, ὀξυθυμίης ἐμποιέῃ, ἢ χροιᾶς αὐαλήψοις ἕνεκα, ἢ ὀκχυμώσιος. ὡς ἢ ἢ ὀξυθυμίας ἐπιγείρῃ ἢ ἔμφυτον θερμασίαν δυναμένης. ἀλλ' ὅπ γε πυκνότερον ἐρᾷ(ζ) πάντως ἡ ὀξυθυμία ἢ αὐαπνοὴ, ὐδὲ ἐς ἀγνοεῖ. ἢ θρομβωθῆμα οὖν αὖ ἢ ὅτι ἢ καπψυμένου τὲ ἢ ἀχρόνυπων ἢ ἰσχνῶν ὀκ ἀβαλεμμῆ τὲ ὑνῶν, ἢ πρεσκηκόντων κηρῶν, ἢ ὀδ δὴ σωεχῶς γε ἅτως, ὡς ἄραν βλάψαι ἢ δυνάμεν. ἀλλ' ὡς ἢ ἢ ζωμάσια τὰ ῥωνυωὰ ἢ ἔμφυτον θερμασίαν, ἐπὶ ἄμετρα πυκνῶσθαι κελεύομεν, ἀλλ' ἐν καιρᾷ τι ἢ μέτρῳ ἢ θρομβωθέομεν, ἔτω ἢ βεχχόπνοιαν, ἢ τεσσαρεσκαιδεκαταίοισιν ἢ ὀνεταίοισιν, ἢ τεσσαρεσκαιδεκαταίοισιν ῥύσιες ὀν ῥινέων λύσιν ὡς ὀπτπαλὺ τὰς πυρετοὺ. In Prorrh. etiam & Coacis, τεταρταίοισιν, αἱ ἰδιαὶ τῇ αἱμορῥαγίαι κωματώδεες. De τάξι aut ὀπτάξι quomodo quarto die suspecta sit, prius diximus, & aliàs agit Hippocr.

Κατ' ἴξιν. καὶ πλευρῶν ἔντασις ὀδυνώδης, καὶ ὀπάσιες ἀποχνδρίων, καὶ πολλοὺς ἐπάρσεις, ὀκ ῥινῶν ῥήξιες. τὰ ἐλκαταλιμπανόμενα μὲ κεῖσιν ἀποστροφώδεα. ὃ γὰρ πρῶτον πολλῶν ἐπάρσεις, ἐὰν μὴ ἐς ἄῤῥαν τελευτήσῃ, αἱμορῥαγίν γίνεται. ἀποχνδρίου δὲ ἐξιοῦ ἔντασις, ἐὰν μὴ διεξοδεύσῃ ἕῃ, αὕτη γὰ ἡ κατάληψις ἀμφοῖν καὶ ἀποστροφή. ἀποστάσας οὖν ποιέεται αὐτὸν ἡγεμόνα. τὰ ὃ πολλὰ ἡμέρῃ ἢδη γινομένας ἀποδέχεται ἐὰν ὧσιν ἢδη. καὶ ὁποῖα δῆ. καὶ ὁπόσα. μὴ ξυνδραῖ δέ. τὰς δὲ ἀποβέπῃ, ἐὰν πρώτη ἀσύμφορεσι ἔωσι. μάλιστα δὲ ταύτας μελλόσας. εἰ δὲ μὴ, ἀξῆ ἀξηρημένας. αἱ τεταρταῖαι αἱμορῥαγίαι δεῖκριται. οἱ ἀμαλείποντες μίαν τῇ ἑτέρῃ ὀπτρίγιθον ἅμα κρίσι ἐς ἑβδόμην.

Secũdum directionem laterum & præcordiorum contensiones laboriosæ, tum verò lienis tumores & sanguinis è naribus eruptiones fieri debent. Quæ post iudicationem relinquuntur, recidiuas facere solent. Primùm igitur in lienum tumoribus, nisi in articulos desinant, vel sanguinis è naribus eruptio, vel præcordij dextri contẽtio fiet, nisi si vrinæ irruperint, & viam quodammodo sibi fecerint. Sunt enim velut vtrorũque interceptio. Atque sic quidem meritò horum recidiuæ fient. Hæc igitur perpendẽtem, abscessus procurare conueniet, si non fiant: quosdam verò qui iam fiunt, declinare: quosdam etiam qui quà & qualiter oportet prodierint, recipere. Qui verò ne abũdè quidem prodeunt coadiuuandi sunt: quidam etiam qui prorsus sunt incommodi, auertendi, atque eò maximè si nullam adhuc sui significationem edidêre, sed futuri sint, alioqui verò cùm adhuc rude habuerint initium. Sanguinis è naribus eruptiones, quæ quarto die fiunt difficilem faciunt iudicationem. Febres quæ vno die intermissionem, altero verò perfrictionem habent, iudicium ad septimum circuitum sustentant.

κατ' ἴξιν] Est receptissimum in tota crisewn χωρίᾳ hæmorrhagiam naturæ directionem & respondentem affectui situm spectare debere: aliòqui quæ opposito modo fit, damno semper fuit. Vnde ἐὰν αὐαπαλιν αἱμορῥαγίνοντα damnat in Prorrhetico Hippocrates. Hic verò laterum & præcordiorum contensiones & inflammationes, tum etiam lienis tumores proponit ad naturæ ductum considerandum,

A siderandum, quibus valde familiaris est solutio per sanguinis è naribus fluxionem. Porrò vt hic totus locus valde est per se celebris, ita etiam repetitur * lib. epid. 6. * *Sect. 2.*

ἐκλαπαλιμπανόμενα] Nolo affectare diligentiam in re superuacanea & admodum trita. Aphorismus est duodecimus libr. 2. qui repetitur lib. 4. & 6. epid. ** iisdem omninò verbis. Idem quoque significauit prius in fine sect. 1. cùm scripsit: οἷσιν ἐγκαταλείπῃ βεβαιόπαται ἀποφορά ἢ ἔσχεν. Quod etiam scriptum est sect. 3. lib. 6. epid. Sunt verò ἢ ἐκλαπαλιμπανόμενα, ἢ ἢ μοχθηρὸν χυμῷ λιλίμενα. & τὸ ἐκλαπαλείπεσθαι effert Hippocr. de his quæ infra modum & ex parte vacuantur. τῶ μὲ ἐκλαπαλείπεσθ ἢ μὴ πελέως, ἀλλ' ὀκ μέρος κενούμενα δηλοῦσ, vt inquit Galenus. Eodem propè significato dixit Hippocr. lib. 6. epid. *** ἢ ὧν μὲ ῥύεται ἐγκαταλείπεται, ἔτι μεν. δηλοῖς δὲ ἀκόνομεν τὸ ἐκλαπαλείπεσθ (inquit Gal.) καθ' ἕνα μὲ τρόπον, δῆλ ἢ νοσοποιοῦντ χυμοὺ, καθ' ἕτερον δὲ δῆλ ἢ νοσώδους διαθέσεως. Sed hæc conuenientiorem suo loco sortientur tractationem in nostra OEconomia, quam in tuum vsum vrgemus quantum possumus. Hunc locum Galeni doctrina maximè commendatum, mirè conturbauit Caluus, cùm superioribus iunxit. ** *Sect. 2.* *** *Sect. 2.*

B τὸ γοῦν πρῶτον] Lienum tumores & hypochondriorum contẽsiones quæ visceram inflammationes fouent, hæmorrhagiæ crebrò soluunt, nisi si materiæ decubitus aliò prorumpat. Celebris verò est in toto opere medico, ex liene in iecur humoris trãsumptio, & contrà. Quod satis significant apud Hippocratem, αἱ διαδέξεις ἢ ἀποχνδρίων ἐξ οἴων ἐς οἷα ἀλλοῖσι, ἢ ἢ ἀπλάγχνων ἢ φλεγμονῶν οἷα δυώατα, ἐὰ τὲ ἐξ ἤπατος ἀπλοῦ, ἢ πάσα τὰ ἢ ὅσα ἰκαῖσι. In quorum genere animaduertendum est, ὀπτικνδώνς μὲ ἢ ἢ τὰ ἐς πλῶα γίνονται. vt scribit Galen. libr. 6. epid. † Hîc verò locus integer est lib. 6. epid. sumendus & reponendus est. Illic enim ἢ αἱμορῥαγὶν γίνεται ἢ ἀποχνδρίου δεξιοῦ ἔντασις legitur. † *Comment. 2.*

ἰὼ μὴ διεξοδεύσῃ ἕῃ] Vrina copiosa, viscerum redundantiam intercipit: quæ si non copiosè fluat, reuersionis morborum causa est. Atque id est quod per hæc verba intelligit: αὐτὴ γὰ ἡ καπάλψις ἀμφοῖν. Est enim vesica, velut corporis sentina publica, quæ viscera ipsa eluit. Certum est enim lienem ipsum, etsi sæpius per aluum expurgatur, per vrinas tamen quandoque defæcari, vt in vrinis nigricantibus, quæ splenis morbos soluũt, videre est. Sic igitur καπάλψις ἢ χυμῷ διᾷ ἢ αἰγείων κενουμένων ἀπόλψιν significare hîc mihi videtur, quemadmodum καπάλψιν ὕδρων aut ἀπόλψιν sæpe dicit Hippocr. Quòd si ad viscerum inter se consensionem referas, affectus interceptionem & humorum receptam exundantiam καπάλψιν etiam intelliges, quæ meritò recidiuas faciet. Cæterò hic locus lib. 6. epid. aliter legitur. ἰὼ μὴ ἐξοδεύσῃ ἕῃ. αὐτὴ γὰ ἡ ἐγκαπάλψις ἀμφοτέρων, αἱ ἀποστροφαὶ ἔυτέων εἰκότως. Est & διόδευσις ἢ πνεύματος celebrata Hipp. lib. περὶ φυσῶν. Caluus hîc vtrunque deiectionum genus addidit.

ἀποτάσας] Procurandorum abscessuum rationes edocet, vbi de his quæ ex abscessuum genere in morbis remanent, egit. Atque adeò ex abscessuum disciplina hæc animaduertenda erant post ea quæ sect. 1. dicta sunt. Hic verò locus ex lib. 6. epid. sic corrigendus venit, neutrobique enim est integer. ἀποτάσας οὖν ποιέεται αὐτὴ ἡγεμόνα, μὴ γινομένας, ἢ ἢ ὀκκαίνῃ ἤδη γινομένας. τὰς δὲ ἀποδέχεσθαι ἰὼ ἴσασι, οἷαι δὲ καὶ ἢ δεῖ. ὁκόσαι δὲ μὴ σφόδρα, ξυνδραῖ. Quam sententiam fœdissimè disiunxit Caluus, & longè infelicius interpretatus est, cùm huius principium superiori sententiæ coniunxit. Illud verò θρομκλίνῃν, quo sensu accipit? Quid enim per [*daturam cubile*] intelligat, non video. Duo ex nostris codicibus, antiquus vnus, alter recentior, pro ἠρχομένας, ἐρχομένας legunt. Quam lectionem secuti sunt interpretes.

D αἱ τεταρταῖαι αἱμορῥαγίαι] Signorum quæ vt solutionem morborum adferunt, ita & causæ rationem habent, quarto die suspecta esse significatio debet, vt prius diximus, ἢ ὃ κρίνουται ὀκ αὐτίκα ὀπταινόμενα. Morborum enim initiis cruda adhuc omnia solutionem nullam, spem verò aliquam præseferre possunt. Hinc profectò sanguinis eruptiones quæ quarto die fiunt, suspectæ esse debent, cùm quartus δῆλος sit, ac vix criticus, ἢ ὃ ὀξέα κρίνῃ. ἅμπας ὀν ῥινῶν ῥύενος, ὀκ κρισίμω, vt scribit in coacis. Etsi verò hanc sententiam repetit 6. epid. sæpe tamen in tota sua doctrina inculcat. In Coac. scribit, ὀν καύσῳ ῥύσις ὀκ μικτήρου τεταρταίῳ κακὸν, ἰὼ μὴ ἢ ἄλλο ξυμπέσῃ, πεμπταίῳ δ' ἢδιον κινδυνώδες. Et rursus ἑβδομαίοισιν ἢ ὀνεταίοισιν, ἢ τεσσαρεσκαιδεκαταίοισιν ῥύσιες ὀν ῥινέων λύσιν ὡς ὀπτπαλὺ τὰς πυρετοὺ. In Prorrh. etiam & Coacis, τεταρταίοισιν, αἱ ἰδιαὶ τῇ αἱμορῥαγίαι κωματώδεες. De τάξι aut ὀπτάξι quomodo quarto die suspecta sit, prius diximus, & aliàs agit Hippocr.

E οἱ ἀμαλείποντες] Istud de tertianis febribus intelligendum esse, quæ ad septimum circuitum soluũtur, indicat aph. 59. lib. 4. Quem repeti in Coacis, τεταῖος ἀκριβὴς ὀ πίνυπ ἢ ὀν ἑπτὰ πεφοδοιεν ἢ τὸ μακρόπαπν ὀν ἐννέα, κρίνῃ). Tertianas verò sæpius solutionem ad septimum non sustentare, sed ad quintum circuitum iudicari in dies experimur, etsi nothis plurimùm abundamus, vt ne ad breuem & expeditam solutionem exquisitæ requirendæ sint. Quo fit vt hæc sententia, quæ lib. 6. epid. repetitur, integrum magis habeat sensum, dum ὀκ ἢδ' πίνυπ, εἰς ἢ ἑπτὰ legit.

Scopo post mucosorum & biliosorum exitum & faucium inflammationem, ex improba victus ratione aluus restitit, & febris continua prehendit, lingua erat florulenta, & insomnia conflictabatur. Partium quæ ad pubem sunt, valida contensio & æqualis, paulatim ad imum dextræ partis vergens. Respiratio erat subfrequens cum præcordiorum dolore inter respirandum, & cùm loco dimoueretur, aut sese conuerteret, absque tussi subcrassa excreabat. Peplos exhibita præcordium quidem alleuauit, nihil autem transmisit. Postridie glãdes duæ immissæ, nullo modo apparuere. Vrina crassa erat & turbulenta, subsidentia verò æquabilis & lætus. Aluus etsi turbata erat, restitit tamen, venterq; contrectatu aliquanto mollior erat. Lien intumescebat & subleuabatur, suoque momento deorsum librabatur. In potu erat acetum mulsum. Decima sanguis ex nare sinistra aquosus & paucus prodiit, quod ægro non magnum adiumentum attulit. Vrina subsidentiam habebat, in qua subalbidum quiddam inerat tenue, matulæ adhærens, quod neq; erat genituræ omnino simile, neque verò dissimile. Effluxerat autem breui interuallo. Postridie, ex iudicatione à febre omninò liber. Vndecima verò, viscidum aliquantulum subiit. Cum profluuio autem biliosum quid effluxit. Multæ vrinæ perpurgatio cum copia tum etiam subsidentia, quæ ante vini vsum tenui pituitæ ferè erat similis. Vndecima prodierunt alui fæces,

Σκόπῳ ὀν κορυζοδέων χολωδέων, καὶ φαρυγγὸς φλεγμονῆς, φλαύρως διαιτηθέντι, ἡ κοιλίη ἀπελήφθη, καὶ πυρετὸς συνεχὴς ἐγίνετο, καὶ γλῶσσα διαφθὴς, καὶ ἄγρυπνος. ἡ δὲ ἔλλασις ἰσχυρῶς ὁμοθῶς κῆ σμικρὸν ἐς ὃ κάτω ὀν τοῖσι δεξιοῖσι πτοῦμα ἀποπτυκνον, ὑποχόνδρια ἤλγει, καὶ ἀναπνέων καὶ τρεφόμενος. ἀμὲ δ' ὃ βηχὸς αἰεὶ ἐξεέμπετο. ἀπὸ παχέος πέπλος δοθῆσα, ἀπὸ δ' ἀποχνδρίου μὲν ἀπῶσεν. ἐφθαμώθη δ' ὃ σφόδρα. τῇ δ' ὑστεραίῃ βδέλλαι δύο προσεθῆσαν ὀκ ἐφάνησ. ἔρον δ' παχὺ καὶ δολερὸν, λεῖον καὶ ὁμαλὴν. καὶ ἔστι κοιλίη ὀν δολερότητι, ἥ τε χαστὴρ μαλακωτέρη ἰὼ, καὶ πολὺν ἐπηρμένη. καὶ ἀπάρροπος ἐγίνετο. ποτῷ ἐχρῆτο ὀξυγλυκύ. δεκάτῃ, ἅμα δὲ δριφεροῦ ὑδαρὲς ὀλίγον ἦλθεν. ἡ πόνου δὲ μὲ ἀρρωστος αὖθ' ἔτο. καὶ ἔρον ὑπόστασιν ἔχον. ὀν δ' τῇ ὑποστάσῃ, ἀποβλωχίν μὲ προσεχόμενον πρὸς ὃ ἀγείῳ λεπτὸν. οὔτε οἷ γονοῖδες, οὔτε ὁμοιον, ἐρρύη τῶτο βεχχί. τῇ δὲ ὑστεραίῃ κριθὴς, ἀπύρετος, καὶ ἀπῆλθεν ὑπόγλιχρον τῇ ἐνδεκάτῃ. ὃ δὲ μὲ πρὸ ῥοῦν χολῶδες. ὄρκ δ' κάθαρσις πολλὴ, καὶ πλήθει καὶ ὑποστάσει, καὶ πρὶν μὲν οἰνοποτέῳ ἤρξαλο, μικροῦ λάπη ὁμοίη. διῆλθε δ' τῇ ἑνδεκάτῃ

Sectio III. huius libri.

paucæ quidem, viscosæ tamen & conturbatæ. Quod an iudicationem haberet, nõ secus ac Antigeni in Perinthio decidit, dubitari poterat. Podagricis humorum coitus & tubercula dura in lingua subleuantur, & humiles calculi concrescunt, imbecillitatesq; illis circa articulos fiunt. Ossium enim natura quòd indurentur aut contendantur in causa est.

ὡς ὀλίγον ἐόντων. γλίχρά τε καὶ κατεφάνη δολερά. Τοῖσι τοῦ εἰ χρείμμος ὅτι καὶ ὁ Ἀντιγένεος ἐν Περίνθῳ. Τὰ περὶ τὰς γλώσσας αἰρήματα συρρέμματα καὶ παπεινὰ ἐόντα λείβεται. καὶ τοῖσι ποδαγρικοῖσι. Τὰ ἀσθενέα παρ' ἄρθρα ἐκείνων ἐστί. καὶ γὰρ ἡ ὀστέων φύσις καὶ τὸ σκληρύνεσθαι τὸ αἴτιον καὶ τὸ στωτένεσθαι.

Σκάπῳ] In hac affectuum *σωφρομῇ* maximum habet momentum lienis tumor, hypochondriorum contensio, & imarum ventris partium distentio, quæ præcipuorum viscerũ affectiones præseferunt, & flatuum insignem in inanitatibus copiam magnamque illarum infarcturam. Vnde aluus obstinatissimè restitit, neque coacta quicquam reddidit. Lienis tumor & deorsum propendentia aut librato, primam habuit in hac *σωφείᾳ* animaduersionem, & spiratio subfrequẽs, viscerum malè affectorum certas notas exhibuit. Hæc tamen tam inopinata malorum congeries, secessibus & conferta vrinæ perpurgatione tandem soluta est. Cæterùm Gal. huius historiæ meminit lib. 3. *περὶ διαγν.* dum *πνεῦμα ὑποπνικον* explicat, huiusque respirationis causam addit, scribens: *ἡ οὖν ἐφεξῆς ἀπορία γεγραμμένης διαγνώσεως ὅλη ἀῤῥώστου νυνὶ οὐ τὸ ὄνομα Σκάπος, εἴη καὶ ἤδη μεμνημονεύθαι χαρὰς. ἔχει δὴ ἡ τῆς πταιομένου λιξὶς δὲ τὸ πνεῦμα ὑποπνικον, ὑποχονδρία ἤλγει, καὶ ἀπείρων τροφόμενος. φαίνεται δὲ τοῦτο ὁ ἀῤῥώστος μόρτυρῶν ὑπὸ ἡμῶν παρεστημένοις. ἐπεὶ γὰρ τὰ ὑποχόνδρια τοῖς αἰπνευστικοῖς ὀρανοῖς σωῦπται, ἀῤῥ. τῶν ὀδυωμένων αὐτῶν ὑποπνικον λῶ τὸ πνεῦμα.* Quod effecit vt illud *ὀστοῖσι δεξιοῖσι* ad superiora adiungerem, quibus certè magis competere videtur.

πέπλος *σοῦῶσα*] Peplus & peplum gentilitate & figura affinia mendicamenta antiquis Medicis vsitatissima, bili & pituitæ expurgandæ flatibusque expellendis. Quod testatur Hippocr. lib. 2. de rat. vict. in morb. acut. dum *πέπλιον μέλανος μεῖζον φυσέων καταῤῥηκτικόν προσ ἔῃ* scribit. In quem vsum hic exhibita peplos fuit. Grauatis enim obstructione & flatibus hypochondriis ipsis, nihil tamen alleuauit, quòd meatuum conuenientiam & humorum farcturam liberare non potuerit, etsi à præcordiis deorsum propulerit. Has easdem vires Rufus peplio attribuit fragmento *περὶ κεφαλῆς καὶ θωρηκῶν φαρμάκων. πέπλος ὁ πέπλιον ἐγκυπάτου μὴ ἢ ἰδέαν ἀλλήλων, ἐς τὸ κεφάλαιον τὸ ἢ φλεγματῶδες ὁ χολῶδες, μὴ φυσῶν καὶ πλῆθος, ὁ ξηραινθέντα καθαίρει τροφῆς.* Aëtius etiam cap. 26. lib. 3. *τὸ πέπλιον φυσῶν καταῤῥηκτικὸν* ab Hipp. alicubi dici testatur, nimirum quem supra adduximus locum innuens. Quin & Actuarius Meth. medendi 5. post bilis atræ & pituitæ eductionem, flatus quoque disrumpere testatur, in primisq; flatulentis affectibus auxilio esse, iis præcipuè qui melancholiæ præbent exordium, lienis inflationes, vteri & intestini laxioris iuuare. Sed & huc venit Plinius audiendus, qui lib. 27. scribit, * Peplos quam aliqui Sycen, alij Meconium aphrodes vocant, ex vna radice tenui fruticat, foliis rutæ paulò latioribus, semine sub foliis rotundo, minore quàm candidi papaueris. Inter vites ferè colligitur messibus, siccatur que cum fructu suo, subiectis aquis, in quas excidat. Hoc poto aluus soluitur, bilis ac pituita detrahitur. Media potio est acetabuli mẽsura, in aquæ mulsæ heminis tribus. Et cibis inspergitur obsoniisque ad molliendam aluum. Ex quo fit, vt non temerè in hoc lienis tumore & inflatione tentatum sit hoc medicamentum. Cæterò hoc in loco variant nostra exemplaria. Quæ enim plurimùm vetustatis habent, omnino duo, *ἀνεξέμπετο ὑποπάχες* legunt: quam lectionem cum interpretibus secuti sumus. Recentia verò ab impressis non recedunt. Quæ lectio sanè non vsquequaq; improbanda est. * *Cap.* 12.

ἐπαφαιρῶν τοῦ οὐδέν] Caluus aliter legit hunc locum, *ἐῤῥίνισε τοῦ ὑδέν*, aut aliud quid tale vidisse videtur.

ἀπόνου τοῦ ἀῤῥώστου] Rara & insolens phrasis Hippocr. Cornarius *δὲ αὐτὸ τῶν* legit, nec aliquid magni elicere potuit. Caluus ridiculam sanè versionem facit, si ad sanguinem refert, cui vt satis faceret mutandum illi genus græcum fuit. Non video quinam sensus alius adferri possit, præter eum quem in nostra versione posuimus, vt intelligamus. *ἀπόνου δὲ τὰ ἀῤῥώστου δὲ αὐτὸ τῶν ἀφελήθη.* Etsi enim lienis intumescentis hypochondriique inflammati, propria est per hæmorrhagiam iudicatio: eam tamen quæ morbis leuamentum aliquod allatura est, ne infra modum quidem subsistere oportet, vt prius dixit, dieique iudicatorij celebritatem habere necesse est. Vnde non mirum est, hanc irritam fuisse, cùm paucum sanguinem, aquosum, & die decimo profuderit.

λάπῃ ὑμοίῃ] *λάπη* Hippocra. tenuem pituitam, albam, & vilcidam significat, quę ferè ore reiicitur, interdum acida, interdum acris & salsa, aut dulcis & fatua, saliuationis propemodum comes. *σιάλῳ* enim eam ferè semper iungit, proq; diuersa qualitatis specie variè afficit. Modò enim *λάπλω ὀξείῳ*, modò *ἀλμυρῷ* vocat. Vtitur hac dictione Hippocr. lib. 2. *περὶ νούσων. ἰῶ ὕδωρ ὅτι τῷ ἐγκεφάλῳ ῥηγνῦται, ὀδυνῶν ὀξείων ἤγε ἀῤῥ. τῶν βρίγματος ὁ τῶ κροτάφων ἄλλοτε ἄλλοτε. ὁ ῥίγος ὁ πυρετὸς ἄλλοτε ὁ ἄλλοτε. ὁ τοῖς χάσκεσι τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀλγέει τὸ ἀμβλυώσσει, ὁ ἡ κάρη φέζεται, ὁ δυκέει ὀκ τῶ ἐνὸς δύο ὀεῶν. ὁ ἰῶ αἰ ἀεῖ, σκοτοδινίη μιν λαμβάνει. ὁ τὸ αὐέμων ἐκ αὐέκεται, ἢ δὲ τὸ πίλιον. ὁ τὸ ὄπια πέπεται. ὁ τὸ ὄφθαλμοῦ ἀλγήματα κεκινῶσι, καὶ ἐμέει σιελα ὁ λάπλω, οἱόν τῷ καὶ σιάλα. Idem paulò post, ἰῶ ἐρεῖ πλας ὀκ τῷ πλεύμονι ῥηγνῦται, βιῆξ ἔχει, ὁ πρὸ σίαλον ὀκπτῆται πολὺ καὶ ὀγρὸ, ἢ ἀπὸ βρόγχου. ἐστὶ δὲ ὀχ αἱματῶδες, καὶ ὀδυνῶν ἤγε τὸ μετὰ φρενῶν καὶ τὰς κεφάλας, καὶ τὰ λαπάσεις. καὶ ὁ σπαλίγκα μοῦς καὶ ἐμέει λάπλω, καὶ ἢ ὀξὸς καὶ τὰς ὀδόντας αἱμαῤῥῆξε.* Rufus quoque *ὀκ τῇ νόσῳ λεγομένῃ αὐτῇ, ὅτι αὐέκρεμα ἄσιτος, οὐδὲ βεβρωκὼς, ἀλλ' ὅπαν μὲ ἄσιτος ἢ, ὁ σπαλίγκα μοῦσι, καὶ καρδιώσει. καὶ ἐμέει ἄλλοτε σιῆδίκα ὁ χολῶ, ὁ σίαλα, ὁ λάπλω, ὁ δεμῷ.* Iterum quoque *ὀκ τῇ μελαίνῃ νόσῳ. μέλαναι ἐμέει ἢ πρῦα, ὅτι μὲ αἱματῶδες, ὅτι τῇ οἴνῳ τὸ δεύτερον, ὅτι δὲ ἢ πολύπου θόλον. ὅτι τῇ, ῥιμῷ ἢ ὄξος, ὅτι τῇ σίαλον καὶ λάπλω, ὅτι τῇ χολῷ χλωρῷ.* Idem verò *ὀκ τῇ περὶ ἦλ ὀκτὰς πα θῶν*, in peripneumonia *ἱερύεται ὀξύ, ὁ ὀκ ἦλ τὴ θέων καὶ πρευμόνων, ἢ χαστῆρ πρυλλίζι, καὶ ἐμέει λάπλω ὀξείῳ.* Paulò post *ὀκ φθίσι τείτῃ. οἱόν τε δὲ ἔσται τὸ πτύσματος καὶ ὁ πρεῦμίνης τῶ βηστῆν, ἀῤῥόνῳ πρεσὸ χολῷ, πτὸ δὲ λάπλω.* Rursus *ὀκ τοῖς παχέσι καλεμένοις νεσήμασι. οἱόν τε δὲ ἐμέει λάπλω ὀξείῳ, οἱόν τε δὲ ἀλμυρῷ.* Atque hæc tibi adducenda fuêre exempla de dictione minus populari & vsitata, dum de suo loco & meritò vberiori tractatione insinuabit. Vero autem est affine, ante vini vsum, vrinam colore & consistentia fuisse tenui, & albæ pituitæ similem, à magna crassorum, crudorum & flatulentorum humorum copia; in pituitoso omninò morbo, originem, à mucosis & biliosis trahente, cum magna præcordiorum obstructione. Cuius etiam rei significationem auget vrina crassa & turbulenta cùm subsidentia initio apparente lævi & æquabili, & quæ subalbidum quiddam vasi adhærens haberet, genituræ neq; omninò simile, neque verò dissimile. *γόνοιδες δὲ ὅρου* (vt ait Galen. lib. 6. epid. †) *ἐκ τοῦ Περιξαγόρου καλεμένου ὀαλῶδες χρῶμα κένωσιν δηλοῖ.* Sunt hæc enim certissimæ pituitosi morbi & cruditatis pleni notæ. *λάπλω* autem non satis intellexit Caluus, cùm spumosam bilem vocauit.

† *Comment.* 2.

δῆλοι δὲ τῇ ἑνδεκάτῃ] Id ad vrinam non satis appositè retulisse mihi videtur Cornarius. Nos antiquissima nostra exemplaria imitati, de sequentibus deiectionibus intelleximus. Quod ferè fecit Caluus, nisi quòd *δῆλοι* ad superiorem sententiam apponit, & *δωδεκάτῃ* legit.

τὰ περὶ τὰς γλώσσας] *συρρέμματα καὶ συρροφαὶ φύματα καὶ σκληρίαι* significant. Est enim humorum congeries, quæ tubercula dura parit. Podagrici autem cùm toto neruoso genere sint imbecilles & fluxionibus obnoxij, his tamen quæ ab excrementis pleno cerebro deriuant, sæpe tentantur. Vnde non mirum est tuberculis linguæ affligi, quæ etiam meridianibus, & vix dum cibum sumptum edormientibus, plærunque negocium facessunt. Statim enim ab exhalantibus cibis cerebro oppleto, magnus fit excrementorum prouentus, qui in loca vicina decumbit, linguamque & fauces salsugine & acrimonia propemodum vellicat, lancinat, contellit, & pustulis oppler, quas *φλυκτίδας* vocat Pollux. Et hæc sunt pituitæ acidæ & salsæ semina. Quæ pro materiæ æternitate moram trahunt, & sua magnitudine sunt conspicua. *συρρέμματα* autem, humorum coitum ex Celso verti, qui ex tuberculorum est genere. Sic enim lib. 5. * Hipp. *σύρρεμμα* vertere videtur. Calculos verò in articulorum inanitatibus fieri à crassis & vitiosis humoribus certum est, qui oppleta articulatione partes vicinas distendunt, & motum impediunt, diuturnitate verò temporis & benigni cibaris penu-

A penuria pro loci & humoris natura, duritiem & callum concipiunt. Ossium verò natura cùm dura sit per se & inflexibilis, articularionibus multis ad motum indiguit, quæ propria sunt arthritidis conceptacula. Ossa enim reabse terrea, humore aliquo, sed viscido, glutinoso & crasso irrorantur. Quæ si accessione humoris præter naturam obrigeant, tum ad motum inepta sunt, atque ipsa distensione & affrictu humorem illum imis cauitatibus incuneatum indurant, & veluti suo affixu obfirmant. Quibus casibus valde sunt obnoxij podagrici, ob numerosam pedum articulationem. Porrò *τὰ ἀσθενέα* ad *ἄρθρα* non retuli, quòd non pateretur cõstructio, neque *παρ' ἄρθρα ἀσθενέα* legi vt interpretes, quòd nullum haberem huiusce lectionis authorem, sed *τὰ ἀσθενέα* impotentias & imbecillitates ad actiones & motum intelligo, satis nota phrasi. Vel *τὰ ἀσθενέα παρ' ἄρθρα* articulorum imbecillitates significant, quæ calculum fouent, huiusq; causam habent. Sic enim alium sensum elicies. Certum est nanque pedum debilitatem, articulorumq; ab ipsa calidi officina remotissimam distantiam, his miseris casibus deuoueri. Non me latet, hunc locum aliter sumi posse propter summam obscuritatem, in qua ingeniosam cuiusq; probamus industriam. Caluus ita hunc locum obscurauit, vt quid in-
B telligat eruere non facilè possis. Porrò vbi *τὸ στωτένεσθαι* legitur, nos *τῶ στωτένεσθαι* legimus ex nostris exemplaribus. * *Cap.* 18.

Τὸ δὲ Ἱπποκράτους ἐν τεταρταίῳ ἐνιαυσίῳ ἀπεκρούφου, ὑπόψυχρος φανερῶς δοκέοντα. ἔφοδος ὅτι πολὺ τὸ σῶμα καὶ ἱδρώς ἐκρίθη τούτῳ. καὶ μετὰ τοῦτα γυναικεῖα πλείω πλήθει καὶ χρόιφ. τότε γὰρ ἀπεῖχε. μὴ ἐξάναγ ἔδοξεν ἀπόστασις. ἐν τοῖσιν φλέζουσιν αἱμορραγέσι σῆμα βύρυ τε ὄν, καὶ τὸ ξύμπαν εἰ ἐν τῇ πρώτῃ κατάστασι ἀνάντες
C ποιοῦτο. διὸ καὶ αἱ ἀποδόσεις αἱ ἐν τῇσι φλεβοτομίῃσιν ὀρμῶσι. αἱ τοῦ ἰχωρὰ κωλύοισιν αἷμα. τὸ ἔναιμον καὶ τὸ ὑποχλον ὀξυρεχμιῶδες. ἰῶρς δὲ ἐς μέλαναν τῶτοισι τελευτᾶν. ῥίγη δὲ λέπτα γυναῖξι μὴν μᾶλλον ἀπὸ ὀσφύος ἐξανώτατα ἐς κεφαλήν. ἀπὰρ καὶ ἀνδράσιν ὄπισθεν μᾶλλον, ἢ τὰ ἔξωθεν τῶ σώματος. οἷ πηχέων, μηρῶν, ἀπὰρ καὶ τὸ δέρμα ἀραιόν. δηλοῖ τὴ φρίξ τῶν ζώων.

Hippostrati vxori præcordij sinistri tumor, ex quartana annua in fastigium sublatus est, cùm palàm frigidula esse videretur, oborto frigoris impetu & sudore per totum corpus peruadente, iudicata est. Ad hæc menses, qui tunc restiterant, magna copia, & per longum interuallum eruperunt: neque aliqua in parte subsistere, abscessus visus est. In his quæ pulsant & sanguinem fundunt, positus figuram amplam & laxam esse oportet, idq; omninò si ex prorsus decliui, accliuis fiat. Quare quæ in venarum sectionibus deligationes fiunt, sanguinis impetum promouent, validæ verò inhibent. Qui natura sunt sanguinei & aliquantulum biliosi, acidis ructibus conflictantur, atque adeò verendum, ne in atræ bilis morbum desinant. Rigores mulieribus à lumbis inchoant magis, & per dorsum ad caput feruntur. Quin & viris poste-
D riore magis quàm anteriore corporis parte, vt cubito & fœmore. Id autem comprobat cutis ipsius raritas, cuius indicium est, pilorum in animantibus generatio.

τὸ δὲ Ἱπποκράτους] Hic *ἔπαρμα, σύρρεμμα, σκλήρωμα*, aut aliquid tale subaudiendum est, non insolente Hippocr. phrasi, *τὰ παρ' οἷς* efferente, quæ *παρ' οἷς ἐπάρματα* dicimus. Æquum autem fuit ex annua quartana, tumorem hypochondrij sinistri subortum. Cuius designationem omisit, propter consensionem quam cum superiori historia habebat. Illic enim in Scopo lienis tumorem & præcordij sublationem celebrauit. Hic autem tumor sudoribus, diuturno & copioso menstruorum profluuio, meritò iudicatus est, nec vlla amplius in parte substitit. Mensium quippe effusio hæmorrhagiæ respondet, quæ propriè quidem huiusmodi tumores soluit. Porrò per *τεταρταῖον ἐνιαύσιον*, quartanæ diuturnitatem significauit, quemadmodum lib. 6. epid. † *ἐν πρόσω ἐνιαυτὸν τεταρταῖος.* Pro *ἀπεκρούφου*, *ἀπὸ κορυφῆς* legisse videtur Caluus. † *Sect.* 6.

E *ἐν τοῖσι φλέζουσιν*] Istud est *συμβεβηκὸς* ad sanguinis profusionem. In his enim quæ sanguinem fundunt, pertusi membri figura & situs confert plurimùm, vt ampla sit, neque adstricta, neq; compressa, quod scribit Oribasius Coll. lib. 7. †† & Paulus lib. 6. ††† Sic enim sanguinis riui ex fonte haustum humorem promptius effundunt. Quod in nostris venarum pertusionibus videndum est. Adstrictiora enim vincula, vasorum compressione fluxum inhibent, quæ vbi laxamenti paululum ceperint, institutum sanguinis cursum adiuuant. Quæ omnia rectè à nostris Chirurgis administrãtur. Etsi enim firmior deligatio venatum mobilitatem firmat, & sua protuberantia conspicuum locum facit, aperta tamen vena non est cur eam amplius requiramus, sed laxata deligatione, fluxilem magis humorem reddimus, eique cursum procuramus. Gal. certè in Exeg. huius loci meminit his verbis in dictione *αἱματοφλοιοτάσιες, ὅπως μὴ οἱ ἀεὶ τὰ διοσκορείδου γράφοντες, τοῦ δηπόθεν τῶ ὑποχοιδωῶτος αἵματος ἠρεύμενοι δηλοῦσθαι, ὅτι ὁ ἀλμυρὸ φηείν, ἐν τῇσι φλεξόσησι αἱμορραγίσι σῆμα εὐρετόν. οἱ πλέοις μέντοι γράφοισιν αἱματοφλεξόσεσις, ὁ δηλῶδς νομίζοισιν ὀκ τὸ ὀνόματος, τοῦ πλήρεις αἵματος κεκιρτωμένας φλέβας.* Quæ omnia ad salientis sanguinis ex venis tumidis & plenis impetum, referuntur. In quem sensum quæ ex hoc loco affe-
F runtur, vsurpari possunt, dum pro *φλεξόσησι, φυζούσισι* legas, & *σῆμα εὐρετόν* aut *εὐρύ τε ὄν*. Quæ est veterum exemplarium lectio. Sic enim ebullientem & scaturientem sanguinis impetum intelligas licet, velut ex fœcunda & abũdante venæ eructatione, quo modo & accipi *φλεξόσησι* potest. Ac proinde ex hoc præcipuè loco emendanda hæc lectio videtur, contra tamen omnium quæ adhuc videre licuit exemplarium fidem. Cuius rei admonet Gal. in dictione *φυζούσισι*, dum *βλυόσας*, hoc est scaturientes, interpretatur. Ex quo hanc esse genuinam lectionem manifestum est. Nam vt illud *σφύζοισιν*, ad partium inflammationem, cui pulsum antiqui tribuebãt, aut verò ad eum quem ex media veterum doctrina, venarum percussum dixit Plinius, referas, nil magni prorsus contenderis. Nolui tamen tam temerè receptam ab omnibus lectionem immutare, vbi probabilem cum veri specie sensum elicere potui. Qua tamen in causa, si me cognitorem adhibueris, non admodum auersum in huius extremæ lectionis confirmatione habebis. *σῆμα* verò situm & figuram corporis significat, non secus ac lib. 6. epid. ††† *τὰ σήματα ῥηΐζουτα*, ciusdemque libri sectione septima,
G in nimia sanguinis profusione, vbi rationem sistendi consulit, dum scribit: *αἵματος φλεβῶν τάσιες, λειποθυμίη, σῆμα, ὀλίγη ὑπόπληξις, μετώμματος συρροφή, σφύξεισις, δηπόδεσις.* Quem locum innuit Galen. eo loco, quem prius ex Exeg. subnotauimus. Quod sequitur *τὸ ξύμπαν*, ad membrum vnde sanguis profluit, reduci potest, aut absolutè (vt diximus) capiendum. Caluus legisse videtur, *διὸ τὰ αἱ ἀποδόσεις ἐν τῇσι φλεβοτομίῃσιν μέτειοι ὁρμῶσι.* non malè tamen. Quod verò sequitur, *αἱ τοῦ ἰχωρὰ κωλύοισιν αἷμα.* Vbi secutus sum antiqua nostra exemplaria, quando impressa vitiosa esse deprehendi. Legi enim *αἱ τοῦ ἰχωρὰ κωλύοισιν αἷμα.* Quod etiam vidit Cornarius.

†† *Cap.* 12. ††† *Cap.* 40. †††† *Sect.* 3.

τὸ ἔναιμον] Ructus acidos esse corruptelæ ciborum à frigidis & natura pituitosis humoribus sobolem, testatur * Gal. lib. de symptom. caus. vt nidorulentos calidis & biliosis succedere. Scribit enim: *αἱ δηλῶδραὶ κνισοῶδες μὲ ὀδῆ τοῖς θερμοτέροις ἢ καὶ χολωδεστέροις ἐδέσμασι συμπίπτοισιν. ὀξώδεις τὴ ὀδῆ τοῖς ψυχροτέροις φύσει καὶ φλεγματωδεστέροις. ὅτου τὴ κατὰ τοῖς ἀεριώδεσιν, ὀξώδεις μὲ ὀδῆ φλεγματικὰ ὁ ψυχά, κνισοῶδες δὲ, ὅσα θερμὰ τε καὶ πικρόχρωα. καὶ αὐτὴ τὴ χαστὴρ, ὀδῆ μὲ τοῖς ψυχροτέροις νοσήμασι ταὶ ὀξώδες, ὀδῆ τὴ τοῖς θερμοτέροις, ταὶ κνισοῶδες ἐρράζεται μεταβολαί.*
H Idem rursus libro de rat. vict. in mor. acut. ** *ἐμάθομεν τὴ ὅτι δηλῶ τὴ ψύχει τὴ χαρὸς αἱ ὀξυρεχμίαι γίνονται, ὁ δηλῶ φλῆγμα πολλάκις ἀθροισμένον ἐν αὐτῇ, καὶ δηλῶ πλῆθος σιτίων, ἢ ὁ συμμέτρων μὲ ὄντων, ἀλλὰ ψυχρῶν τῇ δυνάμει.* Quibus eadem propè scribit in lib. 1. de loc. aff. Quæ affectionum causæ perpetuæ sunt Galeno, atque omninò eædem in rota sua *περιφερείᾳ*. Certum tamen est, non ita constantem esse assensionem *ὀξύδε* frigido tribui, cùm interdum calido causam acceptam ferat, quod in multis sanguineis, biliosis & succulentis vi-

dere licet, in quibus æquabilis illa proborum per se succorum probitas, à calido intus exagitata facilè acescit. Quod in externis A succis apparet, qui calidi natiui, ab externo calido depopulati defectu, acorem concipiunt. Quod præter rerum magistram experientiam satis indicauit Alexander Trallianus lib. 12. ἡ ἀπεψία γίνεται διὰ θερμότητα. καὶ διὰ ψυχρὰν δὲ μᾶλλον δυσκρασίαν. καὶ γινώσκεται ῥαδίως ἐκ τῆς ἐρυγῆς. κνισσώδης μὲν ἐπὶ τῆς διὰ θερμότητα. ὀξώδης δὲ, ἐπὶ τῆς διὰ ψυχρότητα ἀπεπτούντων. δεῖ δὲ οὐ μόνον ταῖς ἐρυγαῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι προσέχειν σημείοις, ἡλικίᾳ λέγω καὶ κράσει, καὶ ἐπιτηδεύματι, καὶ βίῳ, καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ διαίτῃ τοῦ κάμνοντος. οὔτε γὰρ εἰ κνισσώδης ἐστὶν ἐρυγὴ, πάντως ἤδη καὶ θερμὴν ὑπονοεῖν δεῖ τὴν ἀπεψίαν εἶναι. ἔσθ' ὅτε γὰρ ἐγένετο. καὶ διὰ τὴν τῶν ἐδηδεσμένων ποιότητα, ἢ κνισσῶδες, ἢ μελιτῶδες αὐτοῦ φαγόντων. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ ὀξώδης ἐρυγὴ πάντως ὑπονοεῖν δίδωσι ψυχρὰν λέγειν τὴν δυσκρασίαν. πολλάκις γὰρ καὶ ὀξώδης τροφὴ καὶ στρυφνὴ, τὴν ὀξώδη παρεσκεύασεν ἐρυγὴν φαίνεσθαι. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ θερμότης. γίνεται γὰρ καὶ ὀξώδης ἐρυγὴ οὐ μόνον διὰ ψύξιν, ἀλλὰ καὶ διὰ θερμὴν δυσκρασίαν, καὶ ἀμήχανον ταύτην ἐρυγὴν παύσασθαι, εἰ μὴ ψυχθείη καὶ ὑγραινούσῃ διαίτῃ χρήσαιτό τις. δεῖ οὖν ἐκ πάντων, ὡς εἰρήκαμεν, διαγινώσκειν, καὶ οὕτω διακρίναντα, βέβαιαν αὐτοῦ ποιεῖσθαι θεραπείαν. Idem quoque paulò pòst, ἡ ὀξώδης ἀπεψία οὐ πάνυ πέφυκε ταχέως ἀνάπτειν πυρετὸν, εἰ δὲ ἄρα καὶ συμβῇ γενέσθαι πυρετὸν, ὑπονόει, καὶ ζήτει μή ποτε ἄρα καὶ διὰ θερμὴν ἐγένετο δυσκρασίαν ἡ ὀξώδης ἐρυγή. συμβαίνει γὰρ ἔσθ' ὅτε μὴ μόνον διὰ B ψύξιν, διὰ καὶ διὰ θερμότητα πολλάκις ἐπιγίνεσθαι. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ οἴνου ὁρῶμεν. συμβαίνει γὰρ ἐν τοῖς θερμοῖς πάνυ οἰκήμασιν, ὡς αὔτως δὲ καὶ ἐν τοῖς ψυχροῖς πάνυ, τὸν οἶνον ἔσθ' ὅτε εἰς ὀξῶδες μεταβάλλεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ζύμης τὸ αὐτὸ θεάσασθαί ἐστι. καὶ γὰρ αὕτη ἐν θερμοτέροις οἰκήμασιν ἐγχρονίσασα, τρέπεται εἰς τὸ ὀξῶδες. τὸ δ' αὐτὸ ὑφίσταται καὶ ψυχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ἀέρος. ὥστε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἓν καὶ τὸ αὐτὸ γίνεται σύμπτωμα. προσέχειν οὖν ἀνάγκη καὶ τοῖς παροῦσι σημείοις, καὶ τοῖς προηγησαμένοις, ὥστε ἐκ πάντων δυνηθῆναι γνωρίσαι ἥτις ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, εἴτε θερμὸν, εἴτε ψυχρὸν, καὶ οὕτως ἐπὶ τὴν θεραπείαν ἔρχεσθαι. Quibus ex locis quid sit ὀξυρεγμία satis apparet, vt mirari non desinam cur in mentem venerit Caluo, vt semper appetentiam verteret. Quod sequitur huiusmodi naturas in atræ bilis morbos vergere, ex facili humorum commutatione & successione dependet. Atque adeò scribit Hippocrates lib. 6. epid. sect. 6. καὶ οἷσι τὸ μὲν πίον, χολὴ ξανθή, τὸ δ' αἷμα, μέλαινα. Rursusque ὡσαύτως τὸ ἐπίχολον καὶ ἔναιμον σῶμα μελαγχολικὸν, μὴ ἔχον ἐξερρώσιας. Cæterùm haud scio an hic sit locus quem adducit Gal. Com. 2. in Prorrh. his verbis: τὸ δ' ἐξέρυθρον ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐπιδημιῶν ἐπιτήδειον εἰς μελαγχολίαν εἶναι φησίν. Neq; enim hoc in lib. alibi reperias. Et satis celebre est Hippocr. τοὺς ἐναίμους ἐξερύθρους vocare, quemadmodum synochus ex sano, putrescēte febres, τοὺς ἐξερύθρους πυρετοὺς vocat lib. 6. epid. Aut sanè existimandum est pro magna temporum iniuria hos Hipp. libros non nisi corruptos ad posteritatem dimanasse. Quod certè æquius est, atque inde colligi C debet, quod Gal. lib. 2. de dieb. decret. diei quadragesimi hoc in lib. decernentis meminit, cuius ne vestigium quidem apparet, aut ille Prorrhetici locus mendosus est, & μνημονικὸν ἁμάρτημα censeri debet, aut certè ad id quod lib. 6. ep. scribitur sect. 6. referendum τὸ ἐπίχολον καὶ ἔναιμον σῶμα μελαγχολικὸν μὴ ἔχον ἐξερρώσιας. *lib. 6. ** Comment. 2.

ῥίγεα ἀρχῇ] Vbi Galeni industria suppetit, superuacaneum existimo nostram enarrationem protrahere. Locus ex aph. 69. lib. 5. qui lib. 6. epid. sect. 3. repetitur. Cuius etiam meminit Gal. lib. περὶ ῥίγους, dum τὸ νοσερὸν ῥῖγος, his sententiis intelligi cōtendit. Rigoris nomē retinuimus, nec frigus vertere voluimus, quod facit Corn. Cels. aut perfrictionem, vt multi, affectata potius latinitate, pro rei dignitate. κατάψυξιν. n. quæ perfrictionē sonat, aliud esse à rigore cōtendit idē Gal. lib. περὶ ῥίγους, his præcipuè verbis: ῥῖγος γὰρ, εἰ μὲν οὕτως ἁπλῶς κατάψυξιν εἴποις, ὥς τινες ἀπεφήναντο, κατάφορον τὸ σφάλμα. πολλῶν μὲν ἰσχυρῶς καταψυχομένων, οὐ μὴν καὶ ῥιγούντων, ἀλλ' οὐδὲ εἰ κατάψυξιν ἰσχυρὰν, οὐδὲ τοῦτ' ἀληθές. οἱ γοῦν στομαχικῶς ῥιγοῦντες ἢ καρδιακῶς, ἰσχυρῶς μὲν εἰσι κατεψυγμένοι, ῥιγοῦσι δὲ οὔ. τὸ δὲ σὺν τρόμῳ λέγειν κατάψυξιν τὸ ῥῖγος, εἰς ὅσον οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ἀπηνέχθησαν, ἀφορμὴν ἔσχηκε τῆς ἀπάτης, τὸν βρασμὸν καὶ τὸν κλόνον τὸν τοῖς σφοδροῖς ῥίγεσιν ἐζευγμένον. ἐξελέγχεται δ' ἐναργῶς ἐκ τοῦ μηδ' ἅπασι τοῖς ῥιγοῦσιν συμβεβηκέναι. μόνοις δὲ τοῖς σφοδρῶς. μηδ' οἷς συμβέβηκε, τρόμου τοῦ γινομένου πάθους ὄντος, ἀλλά τινος ἑτέρου σεισμοῦ τοῦ κλόνου. Ex quibus liqui- D dò constat, perfrictionem ipsam rigori exprimendo minus esse idoneam, sed κατάψυξιν affectionis tantùm esse nomen. Cæterùm vitiatam esse scripturam nemo est qui non videat. Aut enim legendum est, vt in aph. ἀτὰρ καὶ ἀνδράσιν ὁπόθεν μᾶλλον ἐμπροσθεν. Aut certè lectio lib. 6. epid. sequenda est. ἀτὰρ καὶ ἀνδράσιν ὁπόθεν μᾶλλον ἢ ἔμπροσθεν. φελάσσουσι γὰρ τὰ ἔξωθεν μᾶλλον, ἢ τὰ ἔνδοθεν τοῦ σώματος. Cuius lectionis vestigiis vetus nostrum exemplar insistit. Cur autem perfrictionis in rigore aut horrore sensus, in corporis extrema primò impetum faciat, indicat Gal. in prædicto libro περὶ ῥίγους: ἐν ᾧ δὲ συνεύει μὲν εἰς τὸ βάθος τοῦ σώματος καὶ τὰ σπλάγχνα, τὸ αἷμα, καὶ σὺν αὐτῷ δηλονότι καὶ ἡ θερμασία, ψυχρὰ τὸ καὶ ἄναιμα γίνεται τά τε κατὰ τὸ δέρμα μόρια, καὶ σκελῶν καὶ χειρῶν τὰ τελευταῖα. διότι πλεῖστον ἀφέστηκε τῶν σπλάγχνων. Miror denique quomodo Caluus hanc sententiam toties à Gal. explicatam ita obscurauerit, vt vix intelligas quid velit.

Quibus intra præfinitū tempus nulla fit noxia, eæ vitales partus edunt. Quod si quid gestationis tempore appareat, in quos menses incidat, videndum est. Labores certis temporum circuitibus fiunt, & fœtus qui septuaginta diebus mouentur, ter iisdem in sese ductis perfecti fiunt. Ad purgationis menstruæ extremum, vbi sinistra & dextra dehiscunt, humidi quod tunc procedit copia, quæ per ea quæ prodeunt satis indicatur, siccissimam victus rationem desiderat. Efformatus fœtus, quò velocius mouetur, eò tardius incrementum habet. Labores vt plurimùm tertio supra quinquagesimum die, & sexto supra centesimū contingunt. Quòd si menstruam rationem ineas secundo & quarto mense. Quæ ad septimestrem partum necessariò consideranda veniunt, aut certè à profluuio menstruo aut conceptu, menses nouem supputandi sunt, dum ex ducentis & septuaginta diebus, ex Græcorum ratione menses prodeant. Videndum etiam si quid ad hoc accedat. Quinetiam num ista in maribus & fœminis fiant, num verò contra eueniat. Ex eduliis & potibus humeri ac mammæ intumescunt, quin & victus intemperantia & flatus incremētum capiti addunt, quo ad ossa firmitatē acceperint. Menstruarum purgationum certus quidam est circuitus. Quæ igitur ante has fiunt grauitates, laboribus qui ab octimestribus fœtibus accidunt, affines sunt. Primipararum lac ab alimento mutationem, octauo verò mēse complementum & absolutionem adeptum est. Quocirca mēstruæ purgationes, si in his quæ ad decimum mēsem tendunt, octimestribus non absimiles fiant, perniciosæ sunt.

Ἔστιν οὐδὲν ἔσω τοῦ τεταγμένου χρόνου, ἑκάστῃσι ταῦτα E κτώμενα ἀπόγονα γίγνεται. τὰ ἐπιφαινόμενα ἐν οἷσι μησὶ γίνεται. οἱ πόνοι ἐν περιόδοισιν, ὅτι ἐν ἑβδομήκοντα κινέεται, ἐν τριπλασίοισι τελειοῦται. ὅτι μετὰ γυναικεῖα δεξιά. τὰ δὲ ἀριστερὰ χάσκων ὑγρότης. διὰ τῶν ἀπιόντων διαίτης ξηροτάτης, ὅτι θᾶσσον κινηθὲν διακριθὲν αὖθις αὔξεται. καὶ βραδύτερον. ἐπὶ πλείονα χρόνον οἱ πόνοι περὶ τρίτην ἡμέρην πρὸς τῇσι πεντήκοντα καὶ ἕκτην πρὸς F τῇσιν ἑκατόν. μηνιαῖοι, διὰ τεταρταίῳ καὶ τεταρταίῳ. ἃ δεῖ εἰδέναι εἰς τὸν ἑπτάμηνον, ἢ ἀπὸ γυναικείων ἀριθμητέοι οἱ ἐννέα μῆνες, ἢ ἀπὸ τῆς ξυλλήψιος καὶ εἰς ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίησιν οἱ ἑλληνικοὶ μῆνες γίνονται, καὶ εἴ τι προσέτι τούτοισι, καὶ ἤτοι τοῖς ἄρσεσιν, ἢ καὶ τῇσι θηλείῃσι, ταῦτα ποιέεται ἢ τἀναντία. τῶν βρωμάτων καὶ πομάτων, οἱ ὦμοι καὶ οἱ μαστοὶ ἐμφυσῶνται. καὶ τῶν ἐν τῇ κεφα- G λῇ οἱ ἀκρησίαι, καὶ τὰ ἐμφυσήματα ποιέουσιν αὐξήσιας, ἔστ' ἂν τὰ ὀστέα στερεωθῇ, τῶν ἐπιμηνίων περίοδος, τὰ πρὸ τούτων βαρέα ἀδελφὰ τῶν ὀκταμήνων πόνων. πρωτοτόκων τὰ γάλακτα, τῆς μὲν τροφῆς μεταβαλλούσης, τῆς δὲ ὀκταμήνου ἀπαρτιζούσης. διὸ τὰ ἐπιμήνια, ἀδελφὰ τῶν ὀκταμήνων πρὸς δεκάμηνον τεινόντων γινόμενα κακόν. H

A Ἔστιν οὐδὲν] Nostri seculi petulans intemperantia & effrenata luxuria, miseram de fœtu securitatem in mulierum animis indidit: vt non deteriore conditione diuinæ mentis domicilium, & totius vniuersitatis alta specula, in lucem edi possit, cùm deploratissima suæ conformationis habeat primordia, in quibus inconstans vnius mulierculæ arbitrium, ad omnia præceps, paginam vtranque faciat. Ita perfectissimum omnium animantium cæteris imperaturum, & fortunæ alumnum, ventris alueo conclusum, in horas & momenta sexcentis casibus, vt fluctibus, obruitur. In quibus non alia maior pernicies, quàm gulæ & libidinis intemperies. Tantæ molis est, eum qui dominari in cætera possit, propitio partu in lucem edere. Vt sæua mercede & ferè cum vitæ dispendio, naturæ munera nobis dependenda sint, quæ lucis huius vsuram propè iniqua conditione mortalibus nouercata est. Tam iustis igitur lachrymis miseræ huius vitalitatis necessitas quiritanda est. Isque demum profectò vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. Diuinus igitur Hippocr. huiusce matrum circa fœtum indiligentiæ sibi bene conscius, eas eleganter hoc placito monet, vt intra statum pariendi, totumque gestationis tempus, ab his quæ fœtum lædunt & propè diuellunt, sibi temperent. Qualia sunt nimia vitæ incontinentia, voluptatis & libidinis indulgentia, animi affectiones insignes, petulans saltatio & corporis elegans nimis pressura, vestium strictura, cæteraque id genus quæ abortionis periculum plurimùm aduehunt, plurimaque memorantur ab Hippocr. lib. 1. γυναικείων. Quòd si quid etiam à natura noxiæ incumbat, ex his quæ minimè ab arbitrio nostro pendent, minus vitalem fœtum futurum significat. ἀπόγονα verò hîc idem quod Hippocr. γόνιμα aut γονὰ libro περὶ σαρκῶν significat, etsi successionem quandam vitalitatis & propaginem auctariò retinet. Vt ambigua sint exemplaria quæcunque ἄγονα legunt, vt scribit Galen.** Quare mirum videtur quomodo Caluus non perfecta aut non vitalia verterit. Cæterùm quæ hîc plurima ab Hippocrate de partione eiusque tempore scribuntur eadem libr. 6. epid. repetuntur: qua in re non est quòd post diligentissimam doctissimi Fuchsij optimeque nauatam industriam cum tædio longiores simus. ** In Exegesi.

τὰ ἐπιφαινόμενα] Istud cùm diligentissimè sit à Fuchsio vnaque doctissimè enucleatum, videmur hîc magna laboris parte defuncti. Caluus hanc sententiam cum sequente iunxit, nec quid videret intellexit.

C οἱ πόνοι ἐν περιόδοισι] Hîc πόνοι, partus labores significant, qui circa fœtus eductionem fiunt, dum suo maturitatis robore, disruptis membranis & calcitratione exitum sibi molitur. Tunc temporis enim membranæ (fœtus in vtero velamina) non secus ac spicarum paleæ suo maturitatis tempore laxantur, & fœtus grandescentes roboris pleni, suopte impetu vincula disrumpunt ac violāt, partumque fieri cogunt. Quod septimo mense contingere scribit Hippocrates. Hi igitur partus labores stato tempore fiunt, septimo, octauo, nono, decimo, vndecimoque mense. Motionis autem fœtus in vtero tempus, etsi non vndiquaque constans est, marem tamen tertio, vt fœminam quarto mense moueri, passim scribit Hippocrates, quod tota philosophorum schola retinet. Septimestrem autem fœtum vt perfectionis, ita & motionis prærogatiuam quandam habere oportet, vt etsi tertio mense moueatur, eius tamen initia attingat. Qui igitur septuaginta diebus mouetur, septem mensium partum facit. Ter enim in se ducta septuaginta, ducentos ac decem conficiunt dies, quæ ratio septimestrium est ex Hippocr. Non secus si nonaginta ter in sese duxeris, ducentos ac septuaginta dies (nouimestrium rationē) conficies. Hæc verò triplicitatis ratio, etsi diligentissimè & apertissimè D à Macrobio libro primo † in somnium Scipionis ducitur, celebratur tamen ab Hippocr. lib. περὶ σαρκῶν, his verbis: ἔχει δὲ τὸ ἑπτάμηνον γινόμενον, τρεῖς δεκάδας ἑβδομάδων. ἐς δὲ τὴν δεκάδα ἑκάστην, ἑβδομήκοντα ἡμέραι. τρεῖς δεκάδες δὲ ἑβδομάδων αἱ σύμπασαι δέκα καὶ διηκόσιαι. Hîc verò deficit triplicata illa nouimestium ratio, quæ lib. 6. epid. adscribitur, & profectò addenda videtur ex veteri nostro exemplari. Sic enim legit: ὅ, τι ἐν ἑβδομήκοντα κινέεται ἐν τριπλασίοισι τελειοῦται, καὶ ὅ, τι ἐν ἐνενήκοντα κινέεται, ἐν τριπλασίῃ πλεῖσται. Quanquàm paulò aliter libr. 6. epid. legitur. Porrò si cui vetus & pristina lectio arrideat, assensorem habet Hippocr. lib. περὶ τροφῆς, fœtus formationem & incrementum ex opinionum varietate pensitantem, dum scribit: ἐς τύπωσιν, λε' τέλειοι, ἐς κίνησιν ο', ἐς τελειότητα σι'. Sic enim fœtus conformationi dies quinque & triginta tribuit, motui septuaginta, absolutioni ducentos & decem. Qui numerus septimestrium rationem ex Hippocrate facilè init, & hanc triplicitatis auctionem comprobat. Ac ne quis de maribus id solùm dictum existimet, addit postea, ἄλλοι φασὶ ἐς μορφὴν, μέ. ἐκ κίνησιν, ος'. ἐς ἔξοδον σι'. Certum est enim ex Hippocratis ratione, marem triginta, fœminam duobus & quadraginta diebus conformari. † Cap. 6.

E ὅτι μετὰ γυναικεῖα] Menstruæ purgationis statis vicibus vteri sinus dehiscunt, ad repurgamentorum vias, quæ humidioribus naturis pleniora sunt, vt pro innatantis humoris copia semen extinguant, & veluti inundationis copia obruant. ὁκόσαι γὰρ καθύγρους ἔχουσι τὰς μήτρας, οὐ κυΐσκουσι, ἀποσβέννυται γὰρ αὐταῖς ὁ γόνος, vt scribit Hippocrates in aph.* Exiccantem igitur victus rationem humentioribus naturis rectè consulit primo γυναικείων Hipp. si modò conceptum procurare velimus. Cui etiam subscribūt Aëtius libr. 16. & Paulus libr. 3. Ac veluti dum semina terræ mandamus, si humentiorem agrum nacti, præ aquarum copia semen terræ affigi non potest, sed statim eluitur, vt radices agere non possit: ita longè citius id in hac vitali semente accidit, vt nimio humidi affluxu genitalis vrina totius δημιουργίας opifex, suopte impetu iam fluxilis elabatur & effluat, in exiccatis interioribus osculis tenacius ad fœtificandum inhæreat. Quod hîc consulit Hippocrates, vt ne addam, eum conceptus rationem obiter innuere, dum desinente menstrua purgatione ex hiantibus vteri osculis liberis studendum esse innuit. Quod etiam scribitur lib. 1. περὶ γυναικ. ἢν μὲν οὖν καθαρθῇ τε F καὶ ἀκραιφνέα καὶ ἔναιμα γένηται, οὕτως ἴτω παρὰ τὸν ἄνδρα ἐν ἀρχομένοισι τοῖσιν ἐπιμηνίοισιν. ἄμεινον δὲ ἐν ἀπολείπουσι, καὶ ἔτι ἰόντων μᾶλλον ἢ ἀποφανέων. Rursus quoque paulò pòst, ἐπὴν ἀποκαθαρθῶσιν αἱ γυναῖκες, μάλιστα ἐν γαστρὶ λαμβάνουσιν, ἱμερωθεῖσαι, καὶ ὁ γόνος σφῆσι ῥώννυται, ἢν μισγέωσιν ὅτε χρή, καὶ ὅπου ἀνδρὸς ῥηϊδίως μίσγεται. καὶ ἢν ἐπικρατήσῃ τῷδε ἡ δέλφυς αἱ. τότε γὰρ μάλιστα τὸ σῶμα τῶν μητρέων κέχηνε, καὶ πτωχός ἐστι καὶ μετὰ τὰς καθάρσιας, καὶ αἱ φλέβες τῆς γονῆς ἀπῶσιν, ἐν δὲ τῷ πρὶν χρόνῳ, τό τε στόμα τῶν μητρέων μέμυκε. καὶ μᾶλλον αἱ φλέβες πλεῖαι αἵματος ἐοῦσαι, οὐχ ὁμοίως ἀπῶσι τῆς γονῆς. Idem quoque scribitur lib. περὶ φυσ. παιδίου. ὥστε ἢν μὲν ἀποκένωται τὸ αἷμα τος ἡ γυνὴ, λαμβάνει ἐν γαστρὶ, ἢν δὲ πλήρης ἔῃ, οὔ. κενέων γὰρ τῶν μητρέων καὶ τῶν φλεβῶν γινομένων τοῦ αἵματος, λαμβάνουσι πρὸς σφᾶς αἱ γυναῖκες τοὺς παῖδας. μετὰ γὰρ τὴν καταμηνίων τὴν κάθαρσιν, αἱ γυναῖκες λαμβάνουσιν ἐν γαστρί. Galen. quoque lib. περὶ σπέρματος priore, idem scribit, dum sensum attractionis in vtero inesse contendit. γίνεται δὲ μάλιστα τὸ τοῦτον, ἄρτι πεπαυμένων τῶν καταμηνίων, ἡνίκα μάλιστα συλλαμβάνουσιν αἱ μήτραι τῆς γονῆς. Idem quoque scribitur Galeno lib. περὶ μήτρας ἀνατομῆς longioribus verbis quæ huc adscribere nil fuit opus. Reliqui interpretes, dextri sinus mentionem maris conformationi, vt sinistri fœminæ, accommodant. Quod etsi facilè subindicatur, non est tamen quòd exprimi debere videatur. ' Aphor. 62. lib. 5.

G ὅτι θᾶσσον κινηθὲν] Maris perfectio & in vtero conformatio eandem quæ motionis maturitas dignationē habet. Perfici enim marem triginta diebus, fœminam duobus & quadraginta, testes sunt omnes philosophi. præcipuè verò Aristot. libr. 7. hist. anim. & Gal. lib. de sem. priore. ' Cuius rei maris calidiorem & robustiorem naturam causam facit. Est enim fœminarum natura (vt inquit Aristot.) ἀρρωστοτέρα καὶ ἀπλεστέρα. Doctrinarum verò lumen Diuinus Hippocrat. huiusce conformationis tempus & celeritatis causam aperit libr. περὶ φυσ. παιδίου, his verbis: πολλαὶ γυναῖκες ἤδη διαφθείρασαι κοῦρον, ὀλίγῳ πρόσθεν τριήκοντα ἡμερέων, καὶ ἄναρθρον ἐφαίνετο. ὁκόσα δὲ ὕστερον, ἢ ἅμα τῇσι τριήκοντα ἡμέρῃσι, διηρθρωμένα ἐφαίνετο ἐόντα, καὶ ἐπὶ τῇ κούρῃ ἐν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἡμέρῃσιν. ἐπὶ δὲ τῷ κούρῳ, ἐν τριήκοντα. ἰσορρέουσι γὰρ αἱ ἐξαμβλώσιες τῶν παιδίων καὶ τῶν λοχείων αἱ καθάρσιες. αἴτιον δέ ἐστιν, ὅτι τὸ θῆλυ πήγνυται ὕστερον, καὶ διαρθροῦται, ὅτι ἡ γονὴ ἀσθενεστέρη ἐστὶ, καὶ ὑγροτέρη τῆς θηλείης ἢ τοῦ ἄρρενος. καὶ ἀνάγκη ἐστὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕστερον πήγνυσθαι τὸ θῆλυ, ἢ τὸ ἄρρεν. καὶ ἡ κάθαρσις χρονιωτέρη τούτου εἵνεκεν ἐπὶ τῇ θηλείᾳ ἢ τῷ ἄρσενι. Hîc igitur τὸ διακριθὲν, διαπλασθὲν, διαρθρωθὲν καὶ μορφωθὲν significat. At verò eadem celerioris motionis in maribus causa est, quæ & cōformationis. Vitalitatis enim robur, & ex calidiore crassioreque semine sumpta primordia, in causa sunt, vt mas tertio mense, fœmina verò tum demū quarto, in vtero moueatur. Quod testatur Hip. lib. περὶ φυσ. παιδίου. ὅταν δὲ τὰ ἄκρα τοῦ σώματος παιδίου ὀζωθῇ ἔξω, καὶ οἱ ὄνυχες καὶ αἱ τρίχες H ἐρριζώθησαν, τότε δὴ καὶ κινέεται. καὶ ὁ χρόνος ἐς τοῦτο γίνεται. τῷ μὲν ἄρσενι, τρεῖς μῆνες. τῇ δὲ θηλείῃ τέσσαρες. ὧδε γὰρ ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαίνει. ἔστι δὲ ἃ καὶ πρόσθεν τῶν παιδίων, τούτου τοῦ χρόνου κινέεται. κινέεται δὲ πρόσθεν τὸ ἄρσεν, ἀπὸ γὰρ ἰσχυροτέρης καὶ παχυτέρης γονῆς γίνεται. Idem etiam repetit primo γυναικείων. Præcocius autem incrementum adesse fœminis solet, ob humidam naturam & ceream membrorum mollitudinem, quæ materiam ad auctionem, reapse efformationi sequacem inuitat. In solidioribus autem & firmioribus naturis, robur firmitudinem addit, nec ita

Sectio III. huius libri.

facilè ob materiæ tenacitatem, membra diducuntur, aut vasa ipsa fistulantur. Quæ causa est cur citius maribus, fœminæ pubertatis primitias decerpant. vt scribit Hipp. lib. περὶ ἑπταμήνου. καὶ τὰ θήλεα ἄλλα ὅσα ζωοτοκοῦσιν τῶν μητρὸς αἱ συγκατέρες τῶν κούρων θᾶσσον ἡβῶσι, καὶ φρονέουσι καὶ ἀφροδισιάζουσι τῶν ἀρρένων τὰ θήλεα. Ad huius verò sententiæ pondus, Plinij fides accessionem magnam facit, dum scribit lib. 7. "fœmina signi celerius quàm mares, sicut celerius senescere, ni mendum subesset. Philosophorum enim placitis repugnant, fœminas maribus celerius signi. Quare me facilè æquum ferent iudicem, qui *signere*, non *signi*, legendum esse existimabunt. fœminæ enim liberorum procreationi celerius maturæ fiunt quàm mares. [a] Cap. 3. [b] Cap. 4.

οἱ πόνοι] Laboris nomine quicquid toto gestationis tempore accidit hîc intelligitur, siue in fœtus conformatione, seu motu, abortione, perfectione, aut editione contingat. Vt autem homo incerto spatio gignitur, ita demum inconstantes sunt labores. Pro varia enim cœli, regionis, ætatis, victus, temperamenti, mulierumq; semen excipientium natura gestationis & fœtus, ac demum partionis ambigua esse tempora par est. Quod in terræ fœminibus mandandis accidit. Est enim quoddam quod trium mensium spatio prouenit, & à rei rusticæ peritis trimestre triticum dicitur, quoddam verò quod in annum maturitatem aut incrementum differat. Hanc in tota fœtura leuitatem indicat Hippocrates lib. περὶ ἑπταμήνου, his verbis: ἢν δὲ γυναῖξιν αἱ συνοψίαι τῶν ἐμβρύων, καὶ οἱ πρωΐμοι τε καὶ οἱ πόνοι ἐν ζωτέῳ τῷ χρόνῳ κρίνονται, ὁκόσῳ αἴτε νοῦσαι, καὶ αἱ ὑγιέαι, καὶ οἱ θάνατοι ζοῖς σύμπασιν ἀνθρώποισι. ζωῦται δὲ πάντα, καὶ μὴ καθ' ἡμέρας, καὶ κατ' ὀνειρατόν. ἐν πᾶσι δὲ ζοῖς χρόνοισι ζωτέοισιν ἔνεστι πρὸς ἕκασον, πολλὰ μὲ ξυμφέροντα, πολλὰ δὲ πολέμια. ὁκόσῳ μὲν οὖν τῶν συμφερόντων αἴτε ὑγιέαι γίνονται, καὶ αἱ αὐξήσιες. ὁκόσῳ δὲ τῶν ἐναντίων, αἴτε νοῦσοι, καὶ οἱ θάνατοι. Lib. verò epid. 6.* ὅσοι πλέονα χρόνον οἱ πόνοι, πείτῳ, πέμπτῳ, ἑβδόμῳ, ὀνάτῳ μηνὶ, δευτέρῳ, τεσσαρτῳ, ἕκτῳ. Vbi pares imparibus menses coniungit. Quam sententiam hîc quædam exemplaria legunt, & hanc lectionem secutus videtur Cornarius. Porrò quòd hîc tertium & quinquagesimum cum sexto & centesimo attingit, non longè abest ab opinione libri περὶ ἑβδομάδων. ἄλλοιον ἐς ἰδέαν, ἐς τεσσαρακοστὸν ἄλμαρ, ἐς πολεόντα τ'. Cæterùm illud μηνιαῖοι, ad πόνους referendum videtur, & hoc sensu capiendum. Quòd si rationem per menses ineas, quos diximus labores in tertium & quinquagesimum diem incidere, secundo mensi tribues: quos autem in centesimum sextum, quartum mensem attingent. Hæc enim dierum supputatio in hos menses exire solet.

*Sect. 8.

ἀδεῖν εἶναι ἐς τὸν ἑπτάμηνον] Rationem habendam esse septimestris & nouimestris partus significat, eiusque qui hos menses superat. Vitales enim sunt, & rationem hebdomadum Hippocraticarum subeunt. Nouem autem menses, ducentorum & septuaginta dierum numerum conficiunt, vt indicat Hippocrates libro περὶ σαρκῶν. ὀνείαι μηνῶν ἐννέα γίγνεται ἐξῆς, ἐξαχῇ τῶν ἡμερῶν ἀτρεκέα ἐς τὰς ἑβδομάδας. πέσσαρες δεκάδες ἑβδομάδων ἡμέραι εἰσὶν δηκόσιαι ὀγδοήκοντα. ἐς ἢ δὲ δεκὰς δὲ τῶν ἑβδομάδων, ἑβδομήκοντα ἡμέραι. Quam Hippocratis opinionem sequitur Auicennas fen 21 tertij. ** Quòd autem hîc Græcos menses vocat plenos & integros, quos solates dicimus, intelligit: vt ex Hippocraticæ σφυγματαίας numeris satis coniicere licet, quos partioni attribuit. Etsi ea ratio non vsque adeo constans est & solida, quin negotium vel sagacissimo facessere possit. Quod & ex eo intelligitur quod in libr. de Septimestri partu Gal. attributo scribitur, vbi hic locus etiam obscurè admodum attingitur, & mensium Græcorum alia omninò initur ratio. Quando verò nostri seculi doctrinatum præcipua lumina hunc dierum & mensium calculum attigerunt, non est quòd ad eorum authoritatem nostrum intercedat iudicium: dum ea tantùm quæ in rem præsentem sunt, dicere voluimus, vberiorem-que huius negotij cognitionem aliò amandamus. Quod sequitur, καὶ ἐπ τεσσερῶν τοῦ πέντε, decimum & vndecimum mensem designat, qui prædictos dierum accessione superant. Subauditur autem ex Hippocrat. Lacocismo σκεπάσιον, aut δεῖ εἶδεναι, aut aliud quid simile, vt ferè in superiore tota periodo, quod non est in hoc scriptore infrequens aut insolens. ** Cap. 1.

τῆ βρωμῇ καὶ τῇ πομῇ] Lactis originem non aliam esse quàm sanguinis, comprobat eadem vtriusq; essentia & natura. Lac enim sanguinem esse in mammis expressum, & ibi à glandulis sua affectione candefactum, certum est. Sunt igitur mammæ in fœminis capacitatis vteri indices, quæ maturam viro & plenis nubilem annis puellarem integritatem ostentant. Quod σφυγμὸν dicit Hip. lib. περὶ γυναικείων καὶ ἀφόρων. Incrementum igitur in fœminis & maturiores annos ex mammarum succulentia & distensione ostendit Hippocrates & Aristot. lib. 4. de gen. anim. [a] Etsi possunt à flatibus intumescere, qui fungosam & spongiosam mammarum naturam subleuant. Incontinentia quoque & plenior victus ratio capitij incrementum addunt, quo ad ossa ipsa stabilitatem grandiori ætate determinatam acceperint, quę vt author est Arist. [b] serò pueris durätur. ἀκρησία autem, idem quod ἀκρασία, incontinentiam & victus intemperantiam, aut luxuriam significat, vt ex Arist. in quæst. nat. [c] patet. ἀκρασία tamen interdum ἀκράτειαν & impotentiam Hippocr. significat. Describit igitur Hipp. grandioris ætatis & virilitatis terminos, dum membra ipsa perfectam absolutionem compleuerint. Hæc autem sententia adeò ex sese obscura est, vt quid voluerint interpretes, difficile sit ex eorum lectione eruere

[a] Cap. 8. [b] Lib. 7. anim histor. [c] Sect. 27.

τῶν ὀπτιμιόνων τοιόδε] Cùm stata sit & determinata à natura purgationis menstruæ in fœminis vicissitudo, si quæ quibusdam de causis, repurgamentorum aditus impeditos habeant, vt suspecta sua mala, ita & sanitatem in præcipiti habere debent. Quod multis modis explicatur in suis muliebribus Hip. Hîc verò grauitates & vteri pondera quæ purgamentis conclusis contingunt, fugillat & octimestribus laboribus æquat, quòd magnam malorum molem secum aduehant. Sæpe enim grauiores inde labores quàm in fœtus editione sustentantur. Sæpe verò mortis periculum in propinquo est, cùm purgamentorum lenta quæ sex menses superat ignauia, medicamentorum opem refugiat, vt scribit Hipp. in muliebr. Etsi verò sunt apud eundem plura quæ purgationis menstruæ moram condemnant, est tamen præcipuus quidam in rem præsentem locus, primo περὶ γυναικείων, ex quo abundè satis nostræ enarrationi factum volumus, ἢν δὲ τῶν ἑπταμήνων παντάπασι μὴ ἐν χορίῳ πυρὸς, γένῃ ἐκτὸς νόσου, ἢ πληγὰς, καὶ γλίσχρα ἢ κολοσίδια, χρὴ σῶν τεσσερῶν πρὸς τὸν κοιλίαν καθῆσαι, αἷς ὥστε καὶ κάτω. ἔπειτα πᾶν ὑστέρας τεσσερῶν, ἀφ' οὗ αἷμα καθαίρεται καὶ ἀβλεπέστερον. καὶ ποιεῖ ὑφ' οὗ αἷμα ἰῶν. πυνέτω δὲ καὶ κριθῶν ὀν οἴνῳ τῷ ἀπὸ δυῶδεος, ἢν δὲ οἱ ῥόος μὴ γίνηται ἐκ ὅσον σοκέῃ ἐγκύμονα εἶναι, καὶ μισγομένου αἰεὶ, ἀλλέων, ὥς τε σοκέῃ ἐγκεφαλίζειν. καὶ βέλτιος ἐν τῇ χορίῳ εἶναι ἢ ἡ κεφὴν τεσσερῶν; καὶ ἡμείσεῖ ἡδελφισμένως οἷς ἐν χορίῳ ἔχουσι. καὶ καρδιώσει, ἐπὰν ἢν ἡμέραι πυνήκοντα μάλιστα ἔωσι. καὶ πόνος ἔχει, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε τῶν χορὸς τὸ κατ' τὸ ὀμφαλοῦ, πόν τε πρὸς χηλὸν, καὶ τὰς βυβῶνας, καὶ τὸ ἰσχιῶ. καὶ ἐπὰν ἢν μιῆς ἢ δύο ἢ τρεῖς ἡμέραι, ἔσν ὅτε ἐρράγη οἱ κατ' τὰ αἰδοῖον τὰ καταμήνια ἀθροα, καὶ δοκέει ὡς τῶν ὀρκία ἔῃ τὰ ἀπόντα, ὡς ὂν ἀβλαφεῶς, καὶ μέλανα. ἔστ ἢ ἦσι καὶ ἔλκεα γίνῃ ἐν τῇσι μήτρῃσι. καὶ δέησεῖ τεσσεράων τῇ μελέτῃ. πολλῆσι ἢ συμβαίνῃ, ὡς τε δοκέειν, ἐξ μιῶνας ἔχειν ἐν χορίῳ, ἢ καὶ ὀλίγῳ ἐλάσσονα χρόνον, καὶ ἡ γαστὴρ τεσσεκεῖ. καὶ τὰ ἄλλα οἱ δοκέει γίνεσθαι ὡς τε ἐν χορίῳ ἐχούσῃ. ἔπειτα ἔστιν ἦσι ἀβαπύοντα. ἐρράγη γὰρ τὰ βυβῶνες ἅμα τῷ πέμπτῳ ἢ ἕκτῳ μηνὶ, καὶ ὀδὸν ἔωσι ἐπιόσαται. ἔστ ἢ καὶ ἦσιν ἔλκεα γίνῃ ἐν τῇσι μήτρῃσι καὶ κάτω γὰρ τὰ βυβῶνος καὶ κινδυνεύσῃ ἀποθανεῖν. ἢν δὲ καὶ τεσσερῶν ἄφορος ἔσαι. ἔστ ἢ ἦσι κατ' τὸ αἰδοῖον ῥήγνυ). καὶ χωρέει αὐτὴν σοιπόντα καὶ πυώδεα. καὶ ἀπὸ ζωτέων ἕλκεα ἐγγίνῃ ἐν τῇσι μήτρῃσι. καὶ κινδυνεύσῃ. καὶ χρὴ, ἕκως μὴ τὰ ἕλκεα παλαιὰ γένῃ, ἐπιρεύγειν τεσσέχοντα. ἄφορος ἢ καὶ αὖ τὴν γένῃ) ἢν γε καὶ ἐπῇ, ἢν δὲ μὴ οἱ ῥαγῇ τὰ καταμήνια δίεσιν ἐξθέντα ἐξ μιῶνας, τοῖσι πάντα ἄφρ τῇ ἀπόκω τὰ καταμήνια ὁδὸν ἢ δυνάμενα ἐφευρεῖν. καὶ ἢν μὲ τεσσερεσῇ, ὑγιὴς ἔσαι. ἢν δὲ μὴ, ἀβρακέα καὶ ἐς ὀκτὼ μῆνας δηήσει. Labores autem octimestres magnum in puerperio negotium facessere restatur Hippocrates libro περὶ ἑπταμήνου καὶ ὀκταμήνου, cùm eam quæ in octauum mensem incidit vteri gestationem operosam, molestam & perdifficilem, cùm fœtui, tum verò etiam puerperæ esse scribit. Huic quidem ob pueri in vtero conclusi inordinatos motus, vteriq; tum se incommodas habentis proprias affectiones, suspectam esse partionem necesse est: fœtū verò lædi oportet à proprio quo se imbellis adhuc præcipitat exeundi motu, & à matris vteriq; in quo cōtinetur affectu. Atq; adeò hæc ad vnius lectionis comprobationē dicta sint, quæ τεσσερ τῶν legit. Quæ veteris nostri exemplaris authoritate non temerè confirmatur. Constans verò codicum impressorū est fides, vt τεσσερ τῶν legant. Sicq; non ante purgationem menstruam fœtum concipi contendet Hipp. aut certè minimè vitalem & laboriosum valde. Qua in opinione est Arist. lib. 2. de gen. an. * Quo in genere octimestres malè audiunt. Ac velut in arborū genere luxuriosam florū indulgentiā & veluti decidentē canitiem fructus sequitur. Sic nō nisi prius repurgatis succis per destinatos naturæ ductus, fętum feliciter gigni nefas esse videtur. Quod scribit Hip. lib. περὶ φύσιος παιδίου, his verbis: ὅστις ἐν ὠῷ ἐν ὑποκένῳ τῶ αἵματος ἡ γυνὴ, λαμβάνῃ ἐν χορίῳ. ἢν δὲ πληρὴς ἔῃ, ὁ. κανέων γὰρ τῶν μητρέων καὶ τῶν φλεβῶν γινομένων τῶ αἵματος, λαμβάνουσι τεσσεῤῥαῖ αἱ γυναῖκες τὰς παῖδας.

A μὴ τῶν καταμηνίων πλὴν τῶν φθορίων, αἱ γυναῖκες λαμβάνουσιν ἐν χορίῳ. Idem rursus libr. περὶ ἀφόρων. ἢν δὲ γυναικὶ μὴ χωρέῃ τὰ καταμήνια πάμπαν ἢ ὀλίγα πάντων τῶν εἰρημένων, ὅκως ἢ ἔχοι ἄλλα ὅσαν χωρεῖν τῶν μητρὸς αἱ συγκατέρες τῶν κούρων θᾶσσον ἡβῶσι, καὶ φρονέουσι καὶ ἀφροδισιάζουσι τῶν ἀρρένων τὰ θήλεα. Ad huius verò sententiæ pondus, Plinij fides accessionem magnam facit, dum scribit lib. 7. "fœmina signi celerius quàm mares, sicut celerius senescere, ni mendum subesset. Philosophorum enim placitis repugnant, fœminas maribus celerius signi. Quare me facilè æquum ferent iudicem, qui *signere*, non *signi*, legendum esse existimabunt. fœminæ enim liberorum procreationi celerius maturæ fiunt quàm mares. [a] Cap. 3. [b] Cap. 4.

οἱ πόνοι] Laboris nomine quicquid toto gestationis tempore accidit hîc intelligitur, siue in fœtus conformatione, seu motu, abortione, perfectione, aut editione contingat. Vt autem homo incerto spatio gignitur, ita demum inconstantes sunt labores. Pro varia enim cœli, regionis, ætatis, victus, temperamenti, mulierumq; semen excipientium natura gestationis & fœtus, ac demum partionis ambigua esse tempora par est. Quod in terræ fœminibus mandandis accidit. Est enim quoddam quod trium mensium spatio prouenit, & à rei rusticæ peritis trimestre triticum dicitur, quoddam verò quod in annum maturitatem aut incrementum differat. Hanc in tota fœtura leuitatem indicat Hippocrates lib. περὶ ἑπταμήνου, his verbis: ἢν δὲ γυναῖξιν αἱ συνοψίαι τῶν ἐμβρύων, καὶ οἱ πρωΐμοι τε καὶ οἱ πόνοι ἐν ζωτέῳ τῷ χρόνῳ κρίνονται, ὁκόσῳ αἴτε νοῦσοι, καὶ αἱ ὑγιέαι, καὶ οἱ θάνατοι ζοῖς σύμπασιν ἀνθρώποισι. ζωῦται δὲ πάντα, καὶ μὴ καθ' ἡμέρας, καὶ κατ' ὀνειρατόν. ἐν πᾶσι δὲ ζοῖς χρόνοισι ζωτέοισιν ἔνεστι πρὸς ἕκασον, πολλὰ μὲ ξυμφέροντα, πολλὰ δὲ πολέμια. ὁκόσῳ μὲν οὖν τῶν συμφερόντων αἴτε ὑγιέαι γίνονται, καὶ αἱ αὐξήσιες. ὁκόσῳ δὲ τῶν ἐναντίων, αἴτε νοῦσοι, καὶ οἱ θάνατοι. Lib. verò epid. 6.* ὅσοι πλέονα χρόνον οἱ πόνοι, πείτῳ, πέμπτῳ, ἑβδόμῳ, ὀνάτῳ μηνὶ, δευτέρῳ, τεσσαρτῳ, ἕκτῳ. Vbi pares imparibus menses coniungit. Quam sententiam hîc quædam exemplaria legunt, & hanc lectionem secutus videtur Cornarius. Porrò quòd hîc tertium & quinquagesimum cum sexto & centesimo attingit, non longè abest ab opinione libri περὶ ἑβδομάδων. ἄλλοιον ἐς ἰδέαν, ἐς τεσσαρακοστὸν ἄλμαρ, ἐς πολεόντα τ'. Cæterùm illud μηνιαῖοι, ad πόνους referendum videtur, & hoc sensu capiendum. Quòd si rationem per menses ineas, quos diximus labores in tertium & quinquagesimum diem incidere, secundo mensi tribues: quos autem in centesimum sextum, quartum mensem attingent. Hæc enim dierum supputatio in hos menses exire solet.

*Sect. 8.

B ἀδεῖν εἶναι ἐς τὸν ἑπτάμηνον] Rationem habendam esse septimestris & nouimestris partus significat, eiusque qui hos menses superat. Vitales enim sunt, & rationem hebdomadum Hippocraticarum subeunt. Nouem autem menses, ducentorum & septuaginta dierum numerum conficiunt, vt indicat Hippocrates libro περὶ σαρκῶν. ὀνείαι μηνῶν ἐννέα γίγνεται ἐξῆς, ἐξαχῇ τῶν ἡμερῶν ἀτρεκέα ἐς τὰς ἑβδομάδας. πέσσαρες δεκάδες ἑβδομάδων ἡμέραι εἰσὶν δηκόσιαι ὀγδοήκοντα. ἐς ἢ δὲ δεκὰς δὲ τῶν ἑβδομάδων, ἑβδομήκοντα ἡμέραι. Quam Hippocratis opinionem sequitur Auicennas fen 21 tertij. ** Quòd autem hîc Græcos menses vocat plenos & integros, quos solates dicimus, intelligit: vt ex Hippocraticæ σφυγματαίας numeris satis coniicere licet, quos partioni attribuit. Etsi ea ratio non vsque adeo constans est & solida, quin negotium vel sagacissimo facessere possit. Quod & ex eo intelligitur quod in libr. de Septimestri partu Gal. attributo scribitur, vbi hic locus etiam obscurè admodum attingitur, & mensium Græcorum alia omninò initur ratio. Quando verò nostri seculi doctrinatum præcipua lumina hunc dierum & mensium calculum attigerunt, non est quòd ad eorum authoritatem nostrum intercedat iudicium: dum ea tantùm quæ in rem præsentem sunt, dicere voluimus, vberiorem-que huius negotij cognitionem aliò amandamus. Quod sequitur, καὶ ἐπ τεσσερῶν τοῦ πέντε, decimum & vndecimum mensem designat, qui prædictos dierum accessione superant. Subauditur autem ex Hippocrat. Lacocismo σκεπάσιον, aut δεῖ εἶδεναι, aut aliud quid simile, vt ferè in superiore tota periodo, quod non est in hoc scriptore infrequens aut insolens. ** Cap. 1.

τῆ βρωμῇ καὶ τῇ πομῇ] Lactis originem non aliam esse quàm sanguinis, comprobat eadem vtriusq; essentia & natura. Lac enim sanguinem esse in mammis expressum, & ibi à glandulis sua affectione candefactum, certum est. Sunt igitur mammæ in fœminis capacitatis vteri indices, quæ maturam viro & plenis nubilem annis puellarem integritatem ostentant. Quod σφυγμὸν dicit Hip. lib. περὶ γυναικείων καὶ ἀφόρων. Incrementum igitur in fœminis & maturiores annos ex mammarum succulentia & distensione ostendit Hippocrates & Aristot. lib. 4. de gen. anim. [a] Etsi possunt à flatibus intumescere, qui fungosam & spongiosam mammarum naturam subleuant. Incontinentia quoque & plenior victus ratio capitij incrementum addunt, quo ad ossa ipsa stabilitatem grandiori ætate determinatam acceperint, quę vt author est Arist. [b] serò pueris durätur. ἀκρησία autem, idem quod ἀκρασία, incontinentiam & victus intemperantiam, aut luxuriam significat, vt ex Arist. in quæst. nat. [c] patet. ἀκρασία tamen interdum ἀκράτειαν & impotentiam Hippocr. significat. Describit igitur Hipp. grandioris ætatis & virilitatis terminos, dum membra ipsa perfectam absolutionem compleuerint. Hæc autem sententia adeò ex sese obscura est, vt quid voluerint interpretes, difficile sit ex eorum lectione eruere

[a] Cap. 8. [b] Lib. 7. anim histor. [c] Sect. 27.

τῶν ὀπτιμιόνων τοιόδε] Cùm stata sit & determinata à natura purgationis menstruæ in fœminis vicissitudo, si quæ quibusdam de causis, repurgamentorum aditus impeditos habeant, vt suspecta sua mala, ita & sanitatem in præcipiti habere debent. Quod multis modis explicatur in suis muliebribus Hip. Hîc verò grauitates & vteri pondera quæ purgamentis conclusis contingunt, fugillat & octimestribus laboribus æquat, quòd magnam malorum molem secum aduehant. Sæpe enim grauiores inde labores quàm in fœtus editione sustentantur. Sæpe verò mortis periculum in propinquo est, cùm purgamentorum lenta quæ sex menses superat ignauia, medicamentorum opem refugiat, vt scribit Hipp. in muliebr. Etsi verò sunt apud eundem plura quæ purgationis menstruæ moram condemnant, est tamen præcipuus quidam in rem præsentem locus, primo περὶ γυναικείων, ex quo abundè satis nostræ enarrationi factum volumus, ἢν δὲ τῶν ἑπταμήνων παντάπασι μὴ ἐν χορίῳ πυρὸς, γένῃ ἐκτὸς νόσου, ἢ πληγὰς, καὶ γλίσχρα ἢ κολοσίδια, χρὴ σῶν τεσσερῶν πρὸς τὸν κοιλίαν καθῆσαι, αἷς ὥστε καὶ κάτω. ἔπειτα πᾶν ὑστέρας τεσσερῶν, ἀφ' οὗ αἷμα καθαίρεται καὶ ἀβλεπέστερον. καὶ ποιεῖ ὑφ' οὗ αἷμα ἰῶν. πυνέτω δὲ καὶ κριθῶν ὀν οἴνῳ τῷ ἀπὸ δυῶδεος, ἢν δὲ οἱ ῥόος μὴ γίνηται ἐν ὅσον σοκέῃ ἐγκύμονα εἶναι, καὶ μισγομένου αἰεὶ, ἀλλέων, ὥς τε σοκέῃ ἐγκεφαλίζειν. καὶ βέλτιος ἐν τῇ χορίῳ εἶναι ἢ κεφὴν τεσσερῶν; καὶ ἡμείσεῖ ἡδελφισμένως οἷς ἐν χορίῳ ἔχουσι. καὶ καρδιώσει, ἐπὰν ἢν ἡμέραι πυνήκοντα μάλιστα ἔωσι. καὶ πόνος ἔχει, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε τῶν χορὸς τὸ κατ' τὸ ὀμφαλοῦ, πόν τε πρὸς χηλὸν, καὶ τὰς βυβῶνας, καὶ τὸ ἰσχιῶ. καὶ ἐπὰν ἢν μιῆς ἢ δύο ἢ τρεῖς ἡμέραι, ἔσν ὅτε ἐρράγη οἱ κατ' τὰ αἰδοῖον τὰ καταμήνια ἀθροα, καὶ δοκέει ὡς τῶν ὀρκία ἔῃ τὰ ἀπόντα, ὡς ὂν ἀβλαφεῶς, καὶ μέλανα. ἔστ ἢ ἦσι καὶ ἔλκεα γίνῃ ἐν τῇσι μήτρῃσι. καὶ δέησεῖ τεσσεράων τῇ μελέτῃ. πολλῆσι ἢ συμβαίνῃ, ὡς τε δοκέειν, ἐξ μιῶνας ἔχειν ἐν χορίῳ, ἢ καὶ ὀλίγῳ ἐλάσσονα χρόνον, καὶ ἡ γαστὴρ τεσσεκεῖ. καὶ τὰ ἄλλα οἱ δοκέει γίνεσθαι ὡς τε ἐν χορίῳ ἐχούσῃ. ἔπειτα ἔστιν ἦσι ἀβαπύοντα. ἐρράγη γὰρ τὰ βυβῶνες ἅμα τῷ πέμπτῳ ἢ ἕκτῳ μηνὶ, καὶ ὀδὸν ἔωσι ἐπιόσαται. ἔστ ἢ καὶ ἦσιν ἔλκεα γίνῃ) ἐν τῇσι μήτρῃσι καὶ κάτω γὰρ τὰ βυβῶνος καὶ κινδυνεύσῃ ἀποθανεῖν. ἢν δὲ καὶ τεσσερῶν ἄφορος ἔσαι. ἔστ ἢ ἦσι κατ' τὸ αἰδοῖον ῥήγνυ). καὶ χωρέει αὐτὴν σοιπόντα καὶ πυώδεα. καὶ ἀπὸ ζωτέων ἕλκεα ἐγγίνῃ ἐν τῇσι μήτρῃσι. καὶ κινδυνεύσῃ. καὶ χρὴ, ἕκως μὴ τὰ ἕλκεα παλαιὰ γένῃ, ἐπιρεύγειν τεσσέχοντα. ἄφορος ἢ καὶ αὖ τὴν γένῃ) ἢν γε καὶ ἐπῇ, ἢν δὲ μὴ οἱ ῥαγῇ τὰ καταμήνια δίεσιν ἐξθέντα ἐξ μιῶνας, τοῖσι πάντα ἄφρ τῇ ἀπόκω τὰ καταμήνια ὁδὸν ἢ δυνάμενα ἐφευρεῖν. καὶ ἢν μὲ τεσσερεσῇ, ὑγιὴς ἔσαι. ἢν δὲ μὴ, ἀβρακέα καὶ ἐς ὀκτὼ μῆνας δηήσει. Labores autem octimestres magnum in puerperio negotium facessere restatur Hippocrates libro περὶ ἑπταμήνου καὶ ὀκταμήνου, cùm eam quæ in octauum mēsem incidit vteri gestationem operosam, molestam & perdifficilem, cùm fœtui, tum verò etiam puerperæ esse scribit. Huic quidem ob pueri in vtero conclusi inordinatos motus, vteriq; tum se incommodas habentis proprias affectiones, suspectam esse partionem necesse est: fœtū verò lædi oportet à proprio quo se imbellis adhuc præcipitat exeundi motu, & à matris vteriq; in quo cōtinetur affectu. Atq; adeò hæc ad vnius lectionis comprobationē dicta sint, quæ τεσσερ τῶν legit. Quæ veteris nostri exemplaris authoritate non temerè confirmatur. Constans verò codicum impressorū est fides, vt τεσσερ τῶν legant. Sicq; non ante purgationem menstruam fœtum concipi contendet Hipp. aut certè minimè vitalem & laboriosum valde. Qua in opinione est Arist. lib. 2. de gen. an. * Quo in genere octimestres malè audiunt. Ac velut in arborū genere luxuriosam florū indulgentiā & veluti decidentē canitiem fructus sequitur. Sic nō nisi prius repurgatis succis per destinatos naturæ ductus, fętum feliciter gigni nefas esse videtur. Quod scribit Hip. lib. περὶ φύσιος παιδίου, his verbis: ὅστις ἐν ὠῷ ἐν ὑποκένῳ τῶ αἵματος ἡ γυνὴ, λαμβάνῃ ἐν χορίῳ. ἢν δὲ πληρὴς ἔῃ, ὁ. κανέων γὰρ τῶν μητρέων καὶ τῶν φλεβῶν γινομένων τῶ αἵματος, λαμβάνουσι τεσσεῤῥαῖ αἱ γυναῖκες τὰς παῖδας.

Magnis & profundis vulneribus tumores nisi apparuerint, ingens subest malum. Qui si laxi & molles fuerint bono sunt, si verò sursum serpant damno. Tumores in vlceribus à conuulsione & insania vindicant. Qui si dē repente disparent, his quidem quibus à tergo fuerant, conuulsionem cum dolore: illis verò quibus à fronte, insaniam aut acutos laterum dolores, aut sanguineam intestinorum difficultatem conuehunt. Nam & tumores temerè prætérq; rationem aleuantes, impostura significant, quale quid in An-

Sectio III. huius libri.

dronici filio intrò recurrens, erysipelas portendit: nisi si quid bonæ existimationis ad eundem locum recursus attulit. Hoc circa ortum adauré erat, postea ad pubem distributum est. Quod alteri tertio ab ortu die eruperat, suppuratum est nono, & septimo sanus euasit. Longè tamen maligniora sunt, quæ de repente euanescunt.

νίκου παιδίῳ ὃ ἐρυσίπελας ἐπαλινδρόμησεν, ἐὼν μὴ ἐς ὃ αὖθ᾽ ἑλθὸν ζῆσον τι σημαίνῃ. ἕτος ἐκ τε θηρίου τοῦ ἐπὶ ἡλίου διεδόθη. ἑτέρῳ τεταίῳ ἐκ θηλῆς θηλαλύφῳ ἀπεπύησεν ἐναταίῳ. γένετο ἕβδομος ὑγιής. κακοηθέστερα τὰ ἀφανιζόμενα ἐξαίφνης.

Τραυμάτων] Placitum est 66. lib. 5. quod aliter paulò legitur: ἐν τραυματίοισι ἰσχυροῖσι ἐόντων τῶν πονηρῶν οἰδήματα μὴ φαίνῃ, μάλα κακόν, τὰ καινὰ κρίνεται, τὰ ἔνοιμα κακά. Vt autem tumores in vulneribus ab Hipp. probantur, ita & Celsi præceptum animo defigendũ est quod scripsit lib. 5. *de vulneribus agens. Nimis intumescere vulnus periculosum, nihil intumescere periculosissimũ est. Illud in dicium est magnæ inflammationis, hoc emortui corporis. Quod autẽ hîc legitur, τὰ αὖον νεμόμενα, duros & renitentes tumores significat, qui vt plurimùm, crudi sunt (τὰ ἔνοιμα in aphorismis vocat) mollibus longè deteriores. Sic libro Epid. 6. † τὰ ὁμαλῶς ξυμπεπαυόμενα καὶ μὴ τοιοῦτον ἐόντα φύματα probat Hippocrates, quæ ὁμαλοῖς æquat. In his enim æquabilitatem laudat, in illis verò obstinatam renitentiam, à crudis, lentis, frigidis & coctu difficilib. humoribus, damnat. Ea inter se sic opponit Galenus, ὅδε μὲν αὐξήσεως οὐδὲν ἐποιήσατο τὸν λόγον ποιήσασθαι. τὸ μὲν σκληρὸν τῆς μελαχροῦ φαυλότερόν ἐστιν. αὐτὸ δὲ τὸ σκληρόν, τὸ μᾶλλον σκληρόν. οἱ δ᾽ ἔστι σκληρότερον, ἢ χαλεπώτερον, ὅπου τὸ μὲν μετέωρα μελαχοῦν, ἀγαθὸν μετέωρα δέδοικε. τὸ δὲ πλέως μελαχοῦν, ἀγαθὸν καὶ τοῦτο πλέως. Porrò ex Galeni sententia μάλα κακὸν coniunxi. Ex omnibus enim lectionibus eam magis approbat.

*Cap. 26. †Sectio 1.

οἴδ. νοιδήματα] Aphorismus est 65. lib. 5. quo subitam tumorum in vlceribus disparentiam conuellit Hippocrates. Esi enim vniuersale est σημειώσεως præceptum, repentinum eorum quæ extrà apparebãt recursum, iudicationem suspectam facere, quod multis in locis vniuersale facit Hipp. idem tamen peculiare vlcerum speculationi attribuit. Quæ cùm cuiuis in re Medica mediocriter versato ex aphorismis sint perspicua, miror quo iure huius sententiæ principium hoc modo peruerterit Caluus. Tumores vulnerum si non valde lancinent nec furient. Quid nanq; his verbis intelligat, non video. Quod hîc legitur ἀπεσμοὶ μὴ πόνων, in Aphorismis ἀπεσμοὶ πόνων scribitur. Et vbi hîc δυσεντερία ἐρυθρὴ, illic, ἢ ἐμπύησις, ἢ δυσεντερίη ἐὼν ἐρυθρὰ ἢ τὰ οἰδήματα. δυσεντερίαν ἐρυθρὴν, sanguineam intestinorum difficultatem vertimus Gal. secuti, qui hanc, δυσεντερίαν αἱματηρὴν vocat. Scribit enim, δυσεντερίαν ἢ ὑποσφάγματα, ἐὰν ἐρυθρὰ ὕσσωπα ἢ οἰδήματα, ἢ ἐξαίφνης ἠφάνισται μεθέσεις. ὀκνέω μὲν τι τῶν δυσεντερίων ὀνομάζειν αἱματηρὰν, ἥτις ἐστὶν αἵματος νέωσις. ἢ αὐτάρκων χωρεῖς ἑλκώσεως. Cuius duplex genus facit lib. 6. Epid. dum scribit, οἱ δ᾽ ἐρυθροὶ καὶ ἀεὶ μελαγχολίαν ὀξυπόθετοι, πικρὰ καὶ θερμὸν ἔχοντες εἶναι, τοῖς φρενιτικοῖς τε καυσώδεσιν εἰκότως ἑάλωσαν νοσήμασι, καὶ δυσεντερίαις ταῖς αἱματηραῖς ὡς εἰκὸς μάλιστα. μεμαθήκαμεν δὲ ὅτι δύο τινὲς εἰσιν. ἢ ἑλκώσεως ἢ ἀποβρωσίνων τῶν ἑτέρων ἑτέρα ἀμφοῖν. πολλοῦ δὲ αἷμα τῶν κοιλιακῶν φλεβῶν, ἢ λοιπῶν. Huius etiam dysenteriæ sanguineæ, quæ solam humorum copiam absq; interaneorum vlcere significat, meminit lib. περὶ φύσ. ἀνθρώπ., Hipp. & Gal. lib. de loc. aff. Copiosissimè verò Com. 4. in lib. περὶ ἄρθρων. Quare vero est simile, ex inflammationis intro recursu suppurationes fieri, materia in thoracem deriuante, aut intestinorum difficultatem cruentam illuc rapta tumoris materia quæ inflammationem à sanguine fecerat. Intestinorum autem difficultatem dixi, etsi αὖον ἑλκώσεως contingat, cùm sanguinis per intestina excretionem intelligam, non minori licentia quàm in δυσεντερίας vocabulo. Alui profusionem dixit Celsus cap. 7. lib. 2.

*Com. 3.

οἰδήματα καὶ ἀμφοτερόφρονίζοντα] Hæc duo præcipua sunt totius σημειώσεως capita, quibus à nobis abundè prius satis esse factum videtur.

ἐὼν μὴ ἐς αὖθ᾽ ἑλθόν] istud mirè obscuratunt interpretes. Caluus planè non intellexit. Nos de erysipelatis ad eundem locum quem prius afflixerat recursu intelligimus, qui omnem suspectionem leuauit.

HIPPOCRATIS COI DE MORBIS VVLGARIBVS, LIBRI SECVNDI,

Sectio quarta, De venis.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ. περὶ φλεβῶν.

I ECORARIA per lumbos ad magnam vsque vertebram deorsum fertur, indeq; aliquid ex sese verticulis adiicit. Ex hepate sublata per septum transuersum cor rectà, deinde iugula adit. Hinc verò partim ad ceruicem, partim ad humeros, quædam etiam inferius paulò reflexæ, ad vertebras, & costas declinant. Ex sinistris quidem vna ad clauiculas tendit, ex dextris etiam in aliquem illa parte locum. Alia verò paulò inferius deflexa, vbi illa desinit sese costis adiungẽs, dum eam quæ in corde est attigerit, ad sinistra se flectens. Deorsum verò demissa secundum vertebras descendit, donec eò peruenia t vnde se sublimem erigit, reliquis omnibus costis adhærens, vtrinque singulis per sese sola propagines mittens, à corde aliqua tenus, idq; ad sinistra magis porrecta, postea arteriæ se submittens quousq; consumpta fuerit, eoq; peruenerit vnde iecoraria sublimis emersit. Quo priusquã peruenia t, ad extremas duas costas scinditur, & in vtranque verticulorum partem progressa ibi cõditur. Quæ verò recta à corde iugula petit, supra arteriam enadit, indéque non secus ac dum ad lumbos est, ar-

Η Παπίης ἐν ὀσφύϊ, μέχρι τοῦ μεγάλου σπονδύλου κάτωθεν, καὶ σπονδύλοισι τοῖσι δι᾽ δοῦ ἐστι θοῦ-θεν. μετέωρος δὲ ἵππατος, καὶ ἀπὸ φρενῶν ἐς καρδίην. καὶ ἡ μὲν δίθυρα εἰς κληίδας. ἐστι δὲ τῶν δὲ αἱ μὲν ἐς βάχηλον, αἱ δὲ ἐπ᾽ ὠμοπλάτας. αἱ δὲ ἀποκαμφθεῖσαι κάτω, τοῖσι σπονδύλοις καὶ πλευρῇς ἀποκλίνουσι. καὶ δεξιῶν δὲ ἡ μὲν μία ἐς κληίδων. ἐν δεξιῷ δὲ ἡ ἐπὶ αὐτῇ χωρίων ἄλλη. ἡ δὲ σμικρὸν κατωτέρω ἀποκαμφθεῖσα, ὅθεν μὲν ἐκείνη ἀπέλιπε, τοῖσι ἐδωκε τῆσι πλευρῆσι. τῆσιν δὲ τὰ λοίπησιν ἁπάσῃς ἢ ἔνθεν, καὶ ἔνθεν. ἀποφύσας παρ᾽ ἑκάστῳ διδυμία ἐοῦσα. ἀπὸ μὲν τῆς καρδίης ἐπὶ τὴ χωρίον ἐν τοῖσι ἀριστεροῖσι μᾶλλον ἐοῦσα ἐπὶ τὰ ὑποκάτω τῆς ἀρτηρίης, ἐς ἃ κατεφαλωθῇ καὶ ἔλθῃ. ὅθεν ἡ ἵππατος ἐμετεωρίσθη. τοῖσι τοῖσι δὲ ἡ πρὶν ἢ ἐν τῷ ἐλθεῖν, παρὰ τὰς ἑκάστας δύο πλευρὰς ἐδιαιρέθη. καὶ ἡ μὲν ἔνθα. ἡ δὲ ἔνθα τοῦ σπονδύλου ἐλθοῦσα κατεφαλώθη. διὰ τί δὲ ἀπὸ καρδίης τοῖς κληίδα τείνουσα δίωθεν τοῦ ἀρτηρίης ἐστὶ καὶ ἀπὸ τούτης, ὥσπερ καὶ παρ᾽ ὀσφῦν κάτωθεν τοῦ ἀρ-

τηρίης

A τηρίης, αἷσπερ ἐς ὃ ἧπαρ. ἡ μὲν ὅτι πύλας καὶ λοβόν. ἡ δὲ ἄλλο ἀξῆς ἀφορμήσῃ, σμικρὸν κάτωθεν φρενῶν, φρένες δὲ τοῖς σπονδύλοις καὶ τοῦ ἥπατος, αἷς ὑράδιον χωρῆσαι. διασταῖ ἀπὸ κληίδων, αἱ μὲν ἔνθεν. αἱ δὲ ἔνθεν ἐπὶ τὸ σῆμα ἐς ἡ ἔσω. ὅπη δὲ ἐντεῦθεν ὅπῃ οἶδα. φρένες δὲ κάτω κατὰ τὸν σπόνδυλον τὸ κάτω τοῦ πλευρῶν, ἡ νεφρὸς ἀξῆς ἀρτηρίης, ταύτῃ ἀμφιβεβήκασι. αἷς ἀρτηρίαι μὲν οὐκ τοῦ πένοντος οὐκ πε-

B φύκασιν ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀρίστερης τόνον ἔχουσαι. ταύτῃ δὲ πῃ παλινδρομήσαι ἀπὸ καρδίης ἡ ἥπατίτης ἔλαγεν. ἀπὸ δὲ τῆς ἡπατίτιδος ἀφὶ τῶν νεφρῶν αἱ μέγιστα αἱ δύο, ἡ μὲν ἔνθεν, ἡ δὲ ἔνθεν φέρουσαι μετέωρα, πολυσχιδῆς τε ἀφὶ τῶν φρενῶν εἰσὶν ἀμφὶ ταύτας. τῆς πεφύκασιν ἀνῶθεν δὴ φρενῶν. αὖται δὲ μᾶλλόν τι ἐμφανέες. δύο δὲ τόνοι ἀπ᾽ ἐγκεφάλου κατὰ τὸ ὀπίσω τοῦ μεγάλου σπονδύλου ἀνω-

C θεν καὶ πρὸς τοῦ στομάχου μάλιστα ἑκατέρωθεν τῆς ἀρτηρίης παρελθόντες, ἑκάτερος ἐς ἑαυτὸν ἦλθεν. ἴχελος εἰνί. ἐπὶ τοῦ οἱ σπόνδυλοι καὶ αἱ φρένες πεφύκασιν, ἐν τούτῳ τὰ ἐπελθόντων. καὶ τινες ἀνδιασοὶ πρὸς ἧπαρ καὶ σπλῆνα ἀπὸ τούτου τοῦ κοινωνήματος, ἐδόκεον τείνειν. ἀνῶθεν τόνος ἐν τῷ κατέρωθεν σπονδύλων πρὸς ῥάχιν παρέτεινεν ἐν πλαγίῳ σπονδύλων, καὶ τῆσι πλευρῆσιν ἀπένεμον. ὥσπερ

D αἱ φλέβες οὕτως ἔστι τοῦ ἀφὶ φρενῶν ἐς μεσεντέριον μοι δοκέουσιν τείνειν. ἐν τούτοισιν ἀξέλιπον. αὖθις δ᾽ ὅθεν φρένες ἀξεπεφύκασιν ἀπὸ τούτου ἐξωτέρες ἐόντες κατ᾽ μέσον κάτωθεν ἀρτηρίης ὃ ὀπίλοιπον πρὸς σπονδύλους ἀπεδίδοσαν ὥσπερ αἱ φλέβες, μέχρι καταγωγῆς ἐν ἀριστερῇ διελθοῦσαι ἐς ὃ ἱερὸν ὀστέον.

Humani corporis compaginem, & structuram etsi Medico pernecessariam, adeò tamen securè attrectauit prisca seculorum

E authoritas, vt vix ante Dioclis Carystij aut Herophili tempora, exacta corporis partium speculatio monimentis tradita fuerit. Veterum enim in eruiendis liberis industria, & assiduus per successiones labor, cùm magistra rerum experientia, scriptionum monimenta leuauit, dum prisca illa antiquitas posteritati corporis deformationem per manus traderet, in eiusq; cognitione non secus ac in literis & palęstra (velut in his quæ ingenuum scire decet) liberos solertes daret. Quæ causa tantam scriptorum de partium interiorum positu penuriam fecit, vt in his priscorum fides capite diminuta videatur, & verò ridenda solertia. Quis enim Hippocratis venarum è capite fontes, & quatuor sanguinis riuulos, aut Aristotelis de venis originem & commenta ferat? nc Platonis somnia recenseam. Ac ne vltra temporum æquitatem ferat, simplex illa & minimè fallax canities, visceraiones per paucas exercuit, & sese inspectionis interaneorum raritate tuetur: vt non mirum sit, sedulam posteritatem ἀνατομικῆς θωείας authoritatem sartam tectam retinuisse, cùm in dies nouitas industriæ benè nauatam operam collocet, & ad operosam Galeni diligentiam magna solertiæ accessio, continua sedulitate facta esse videatur. Tantæ molis erat Medicinam omni ex parte perfectam tradere, dum defectas propéque accisas maiorum vires, posteriorum gnauitas resarcit & experientissima rerum cognitio compensat.

F Quotus enim quisquè est qui non videat pulsuum symmetriam & interaneorum descriptionem ab antiqui nominis authoribus vixdum inchoatam, magna posteritatis impensa auctam, cumulatam & perfectam? Ad cuius cognitionem in dies assidua manuum attrectatio & fidelis αὐοψία addit, dum ad scriptorum monimenta magna ingeniorum felicitas accessit, quæ quotidie nouos parit fœtus atque præiudicatam authoritatem æquitate lenit. Sic in Galeni & veterum parentum doctrinam incurritur, & quod vsu ipso condiscitur, nullam fidei authoritatem desiderat. Quod æquitas & mentis sibi bene conscia ministra ratio suggerit, id facilè vindicias secundum libertatem postulat, & à se animi maleuolentia suffusi inuidiam propulsat. Ingrati tamen est animi nimiúmque confidentis, maiorum monimenta deformare, dignationem eleuare, & authoritatem conuellere. Venarum distributio multis locis in Hippocratis scriptis celebratur, ita tamen ridiculè, vt varium inde progressum intelligas, & in Asclepiorum familiam agnata esse certò quis existimet. Hinc pendet pudenda illa venarum ex cerebro deriuatio, quæ quatuor vel-

G ut sanguinis riuos in totum corpus demittit, libro περὶ φύσ. ἀνθρώπ. per corollarium assuta, à qua Hippocratis nomen palàm liberat Galenus. Etsi libro περὶ ὀστέων φύσ. non grauiore multo fide adscribitur. Multæ sunt aliæ partitiones venarum apud Hippocratem vt lib. περὶ ὀστ. φύσ. & libro περὶ τόπων τῶν κατ᾽ ἄνθρωπον, in quo venæ cauæ processus, vt libro περὶ ἱερῆς νούσου explicatur. Quæ omnia etsi prioris soli fertilitatem redolent, inexplicabiles tamẽ habent aditus & excessus, eosq; permultos. At verò quæ hîc adscribitur venarũ declineatio, ex Asclepiadarũ vindemia decerpta, cùm suæ genuitatis locupletissimũ testem Gal. ferat, qui Com. 2. in lib. de nat. hum. multis locis, & lib. 6. de placitis Hipp. & Plat. Com. quoq; tertio in lib. de art. huius assensionis authorẽ Hippocr. facit. In qua quãuis quędã soli indulgentiã vbertatẽq; redolent, multæ tamen velut in elapidato agro sunt salebræ, vt in eo tolerabilius fuerit sterilitate quàm fœturæ fertilitate delinquere, in quo necessariũ valde est temperamentũ, multáq; pręterlucãda sunt. Neq; tamẽ hæc eò pertinent, vt minxisse in patrios cineres velim, aut priscã veterũ diligentiã, quæ temporũ æquitate se sustentat, notandã existimẽ. Non. n. solùm hoc eruderandũ aut expurgandũ mihi ꝓposui, dum neq; visceratiõnẽ damus, neq; verò

H inde velut ex Albano carnes Latinis petimus. In quo nõ tam mihi verendũ est diligentiã meã requiri, quàm affectatę nauseæ cõdemnari. Anatomen (quæ per se magnũ Medicinæ corpus est) ex multis Gal. monimentis diligẽter petendã existimo, nõ hîc perfunctoriè attingendã. At verò quicquid ferè de anotomica disciplina ab Hipp. scriptũ est, hîc cõsumitur: eoq; nomine deplorãda maximè venit librorũ Gal. περὶ τῆς Ἱπποκράτους ἀνατομῆς iactura, vt taceã eiusdẽ in hunc lib. ὑπομνήματα, quæ pręter occulatam rei demonstrationem, sententiam de tota causa tulissent.

ἡπαῖον] Hic locus integer repetitur lib. περὶ ὀστέων φύσ. & à Galeno magna ex parte adducitur libro sexto de placit. Hippocratis & Plat. Vbi Hippocrates vt sanguinis officinam iecur esse existimauit, ita & sanguinis riuos inde deducit, dum per venam iecoraria, quæ & caua dicitur, & in omnes corporis partes sanguinem rigat, nutriendo animali idoneum alimentum dispensat. Quod his verbis sensérat libro περὶ ἱερῆς. εἰρωσις φλεβῶν ἥπαρ, ῥίζωσις· ἀρτηριῶν καρδίη, ὃκ τυπέων ἀποπλανᾶται εἰς πανθ' αἷμα καὶ πνεῦμα καὶ θερμασία ὅλῳ τάπαν φοιτᾷ. Quod etiam vidit Aretæus post Hippocratem vetustissimus author libro secundo de Cur. morb. acut. qui hæc Hippocratis verba repetit. ὀν ὀφθῖ autem hîc addit: quòd per lumbos iecoraria ad inferiora demittatur, non secus ac Galenus libro de Venarum sectione, κοίλιν ἐπ' ὀσφύϊ vocat. Inquit enim συμπληρωμένης ἤδη τῆς ἐξηγήσεως ἁπασῶν τῶν αἰωρεουσῶν φλεβῶν, ὅθεν τὰς ἀπολείπεις μετέλθαμεν, ὅσαι τε κάτω ἀπὸ φρενῶν τρέφουσιν ἀπὸ τῆς ἐπ' ὀσφύϊ κοίλης ῥιζόμεναι. Et rursus, καὶ μὴ δὴ ὅπ τῷ κατ' ὀσφῦν νοῦσαίᾳ φλέβες, ἀπὸ τῆς ὀπισθεμένης ὀνῶν θα τῆς κοίλης, ἐμφύονται καθ' ἕκαστον τρῆμα μία, λέπεται τοῖσθεν ὧν· οὐδὲν ἐπ' ἀποβολαίτερον ὀδύν, τῆς ἐπ' ὀσφύϊ κοίλης ἀποβλάσημα διηνεκέος δεόμενον. Venæ autem cauæ progressum ex media antiquitate deductum, ab ipso Aretæo antiquitatis authoritate memorabili descriptum, hîc apponendum duximus, quòd & vetustatis authoritatem habeat non minimam, & maximè ad hoc institutum faciat. Scribit igitur lib. 2. de morb. acut.* ἀπὸ τῶν πυλεῶν τῶν ἥπατος εὐρᾶα φλέψ διήκουσι μέσῃ τῶν δὲ πεφάτων. ἀεὶ δὲ ἐς λεπτὰ καὶ πλεῦα ῥιζόμενη, ὅθεν τέλος ἐς ἀφανέα τῆσι ὤμοισι πάντῃ τῶν ἥπατος σκιδιᾶται. τοῖσι δὲ τυπέων τοῖσι ἄλλων φλεβῶν περιστῶσιν ἀλλων φλεβῶν περιστῶσιν καὶ πλεῖαν, μέζονες καὶ ἐλάσσονες γίγνονται, ὅθεν τὰ κοίλα, ἐν μέσῳ τῷ ἥπατι, ἐς μίαν φλέβα μεγάλην συναγέρονται. εὐτοῦ θεν δ' διαὶ δὲ ἀπορίσιος γιγνόμενοι, πέρι τῶν ἥπατος ἀφικνέονται. ἡ μὲν γὰρ αἷμα τὴν κοῖλον διαπρήσαῖα, ἐς τὰ κυρῖα αὐτέων ἐξεφαίνη. ἐπεῖα περὶ ἀορτὰ τὸ διαφέρουσα ἐμφυόει τῇ καρδίῃ. κοίλη φλὲψ ἥδε καλέεται. ἡ δ' ἑτέρη, πεν κάτω λοῦν τὴν πίμπλον διαπρήσαῖα, μέχρι τῶν κυρτῶν, ὅθεν τὸ ῥάχιν ἴξεισι, καὶ τῇδε διαβάσεται, μέχρι τοῦ ἰσχίου. ἀταρ καὶ ἥδε κοίλη ὄνομα τὸ αὐτὸ, οὕνεκεν μία καὶ οὐτὴ ἐστὶν ἡ φλὲψ τῆς ἀρχῶν ἀπὸ τοῦ ἥπατος ἰοῦσα. εἰ γὰρ τῆς ἐθέλει, διελάσας αὖ ἔλασμα καὶ ἀπὸ τῆς αὐ ὧν θεν τῆς ὅθεν τοῦ καρδίου κοίλης φλεβὸς ἐς τοῦ διαβάσεται ῥάχιν, καὶ ἀπὸ τῆς ῥάχεος διαβᾶ τῆς ἥπατος ὅθεν τοῦ καρδίου, αὖθις δὴ ἡ αὐτή.

*Cap. 8.

μέχρι τῆς μεγάλης ἀποδύλης] Hippocrates lib. περὶ ἀρθρ. μέγαν ἀπόνδυλον multis locis secundam vertebram (quam prius ὀδόντα vocauit) intelligit. Hîc verò pro osse sacro sumi videtur, quod vertebratim cæteris vérticulis annectitur. Id indicat Galeni locus Comment. 2. in lib de nat. hum. ἀπὸ τῆς μιᾶς φλεβὸς τῆς μεγίστης, ἀποφύσις γίνονται καθ' ὅλων τῶν μεταξὺ τῶν τῶν νωτιαίων πεφάτων ὡς Ἱπποκράτης ἔγραψεν, ὃν τῷ δευτέρῳ τῶν ὀστεμάτων. τότ' αὖ ὡς πρὸς τοῖς κλεινοῖ πέρας αὐτῆς, καὶ τὸ κοῖλον ὡς τῷ ἱερὸ ὀστέῳ. In fine etiam huius sectionis de venis agens, διεξιόντας ἐς τὸ ἱερὸν ὀστέον dixit. Ad lumborum autem extremum vena caua in crura distribuitur, dum vertebris in transcursu pullulos & propagines mittit. Popularem verò magis lectionem secutus sum, quã probat † Gal. & codicum nostrorum magna pars. etsi aliter legatur lib. περὶ ὀστ. φύσ. Quam lectionem secuti sunt interpretes. Sic enim legisse videntur. ἡπαῖτης ὀν ὀφθῖ μέχρι μεγάλης ἀποδύλης, κάτω θεν ἀποδύλοισι ὡς ἐξιδοῦ. ὀπτὸν θεν μετίωρος δ' ἥπατος ἐξ διᾷ· φρενῶν ἐς καρδίαν. Quanquam illud δ' ἥπατος, libro περὶ ὀστ. omittitur.

† *Lib. 6. de pl. Hipp. & Pl.*

αἱ ἡ ἐπ' ὠμοπάτας] Hîc triplex ille venæ cauæ ad iugula progressus variè deformatur. Vnus enim in axillas deducitur. Alter verò ad anteriora thoracis sub pectoris osse perreptat. Tertius venulam tres superiores thoracis costas nutrientem designat. Etsi hæc sæpe pro mutua rerum natura & vicissitudine variant. Plausibilem autem lectionem secutus sum veteribus codicibus testatissimam, refragantibus nostris exemplaribus, quæ & cæteris non improbatur. Libr. enim περὶ ὀστ. φύσ. & libro de placit. Hippocr. & Plat. ὀκ δεξιῶν θ' δθ' π αὐτῆς χωρίον legitur, & ἄλλη sequenti clausulæ adiungitur.

ἢ θ' σμικρὸν κατωτέρω ἀποκαμφθεῖσα] Duo ex nostris exemplaribus, recens vnum, & alterum medium, huic clausulæ aliam præponunt. ἄλλη θ' ἐκατέρωθεν ἀποκαμφθεῖσα. quam ex lib. περὶ ὀστ. φύσ. secutus est Cornarius. Eam nos omisimus, grauiore codicum fide & Galeni authoritate freti, ne videremur secturas venarum vna propaginis accessione minimè necessaria augere. Quod autem sequitur, his in codicibus magna parte defectum est, & ex cæteris locis reponendum fuit manifesto vitio. Etsi enim miro inuentu propagini, quę ad superiores costas descendit, venam ἄζυγον iungit: intermedia tamen, quibus veluti sublicis fulcitur, omisit. Quæ etsi vitio non carent, magno tamen codicum inter se consensu, Parentis disciplinam excusant, dum rei æquitatem quadantenus amplectuntur. Legendum igitur, ἄλλη θ' σμικρὸν κατωτέρω ἀποκαμφθῆσα, ὅθεν μὲν ὀκείνη ἀπέλιπε, πρὸς ὀσθοῦς τῆσι πλευρῆσιν, ἐς' αὖ τὴ ἐπ' αὐτῆς τῆς καρδίης πρὸς ὑψὸ ὀδπικαμπτομένη ἐς τὰ ἀριστερὰ. ἀποκαμφθῆσα θ' κάτω, ὅθεν ἀποδύλοις καταβαίνει, ἐς' αὖ ἀφίκηται ὀ ὅθεν ἤρξατο μετωείξεσθαι, ἀποδιδοῦσα τῆσι πλευρῆσι τῆσιν δπλοίπησιν ἀπάσας ἔνθεν θ' ἔνθεν ἀποχάδας παρ' ἑκάστῳ διδοῦσα μία ἐοῦσα. ἀπὸ μὲν θ' καρδίης δθ' π χωρίον ὀν πῖσιν ἀριστεροῖσι μᾶλλον ἐοῦσα. Vbi venæ paris expertis originem attingit, quæ ad quartam thoracis vertebram supra cordis inuolucrum enata, nouem inferioribus costis affigitur. Ea demum est vetustissimi exemplaris lectio, quæ mihi ex omnibus magis arridet, quòd minimum ab his quæ lib. περὶ ὀστ. φύσ. & sexto de placit. Hipp. & Plat. deflectat. Cæterùm huius clausulæ extremum, sic à Gal. legitur, μία αἱ ἐοῦσα, ἀπὸ μὲν θ' καρδίης δθ' π χωρίον, ὀν πῖσιν ἀριστεροῖσι μᾶλλον ἐοῦσα, ἔπεῖα, &c.

δθ' τὰ ἀποκάτω] ἔπεῖα omnia exemplaria legunt, quam lectionem cum Cornario secuti sumus. Caluus eodicibus impressis innixus est, istaq; simul iungit. Illud verò Galen, omittitur lib. περὶ ὀστ. φύσ. & pro ἐδιαρέθη, ἐδιχώθη passim legitur.

εὐθεῖα θ'] Libro περὶ ὀστ. φύσ. & apud Galenum legitur, ἡ θ' εὐθεῖα ἀπὸ τῆς καρδίας πρὸς κληῖδας τείνουσα.

καὶ ἀπὸ ταύτης ὥς περ καὶ παρ' ὀσφῦν] Secuti sumus hac in parte exemplarium nostrorum vetustatem & multitudinem. Libri toties à nobis adducti sic legunt: καὶ ἀπὸ ταύτης ὥς περ καὶ παρ' ὀσφῦν κάτωθεν τῆς ἀρτηρίης. καὶ ἀπὸ ταύτης αἴσιστα εἰς τὸ ἧπαρ. Vitiosè autem lib. de pl. Hip. & Plat. pro ἀρτηρίας καρδίας scribitur.

ἡ δὲ δηὸ ἐξῆς ἀφορμήκη] Vitium est hac in parte. Melius cæteri codices: ἡ δὲ ἐς τὸ δηὸ, ἐξῆς ἀφορμήκη σμικρὸν κάτωθεν φρενῶν. Etsi mendum est lib. περὶ ὀστ. φύσ.

φρένες δὲ κάτω] Secuti sumus hac in parte codices impressos, qui cum duobus ex nostris consentiunt, libro περὶ ὀστ. φύσ. legitur, φρένες θ' καὶ τῆς ἀπόνδυλον τῆς καὶ τῆς πλευρέων. lib. verò 6. de placit. Hipp. & Pl. φρένες θ' καὶ τῆς ἀπόνδυλον κάτω τῆς πλευρέων, ἢ νεφρὸς ἐξ ἀρτηρίας ταύτης ἀμφιβεβηκυῖα. vitiosè tamen pro ἀμφιβεβήκη. Huncq; locum obiter innuere videtur Gal. in fine lib. 5. de administr. anatom.

αἱ ἀρτηρίαι μὲν ὀν τῆς πόνοῦς] Mendosa est hæc lectio, ex cæterisq; locis restituenda. Secutus sum Galeni lectionem, αἱ ἀρτηρίαι θ' ὀν τῶν τῶν ὀκπεφύκασιν ἔνθεν θ' ἔνθεν ἀρτηρίης πόνον ἔχουσα. Quam lectionem secuti sunt etiam interpretes libro περὶ ὀστ. φύσ. αἱ ἀρτηρίαι θ' ὀν τῶν τῶν ὀκπεφύκασιν ἔνθεν θ' ἔνθεν ἀρτηρίης τρόπον ἔχουσαι. Vbi τρόπον, pro πόνον legitur. Exemplar nostrum recens μὲν non legit. Vetus autem θ' habet. Medium autem, ἔνθεν θ' ἔνθεν ἀρτηρίης.

ταύτῃ δὲ πῃ παλινδρομήσαῖα] Impressorum codicum lectio cæteris anteponenda fuit, quòd cum Galeno consentiat. Sic enim legit: ταύτῃ δὲ παλινδρομήσαῖα. ἀπὸ καρδίης ἡ ἡπαῖτις ἔλκει. Liber περὶ ὀστ. φύσ. ταύτῃ τῇ παλινδρομήσασα ἀπὸ καρδίης. Cornarius, ταύτῃ δὲ πῃ παλινδρομησάσῃ, legisse videtur.

ἀπὸ δὲ τῆ ἡπαῖτιδος διᾷ τῶν νεφρῶν] Pro νεφρῶν, φρενῶν, ex omnibus exemplaribus reposuit.

πολυχόδεσπ] Hic quoq; Galenũ secutus sum, πολυχόδεσπ διᾷ τῶν φρενῶν ἐσίν, ἀμφὶ ζώνας, αἷς θ' πεφύκασιν. αὖω δὲ φρενῶν αὖτα μᾶλλον ὀκφανέες. Lib. περὶ ὀστ. φύσ. legitur, ἀμφὶ ζώνας θ' πεφύκασιν, αὖωθεν δὲ φρενῶν. αὖτα δὲ μᾶλλόν τι ἐμφανέες. Cornarius, ἀμῶθεν φρενῶν legit, & reliquis coniunxit. Hactenus Gal. lib. 6. de pl. Hipp. & Pl. Hippocratis literam legit.

δύο δὲ πόνοι] Hæc neruorum ex cerebro origo ex media est Hippocrat. disciplina, quæ Praxagoræ & Aristotelis commenta per sese ipsa satis refutat, etsi hæc neruorum diductio non dexteriore quàm venæ fortuna vsa est. Huius loci meminit *Gal. in lib. περὶ ἀρθρ. vbi πόνοις ab Hip. neruos dici cõtendit. Qua de re cùm prius diximus, tum verò aliàs dicturi sumus, ἀποκεῖσθαι τῷ ἀπὸ τῆ μαγάλη φησὶ πόνοις ὀπτικέρεις ἅπως ὀνομάζων τὰ νεῦρα. γελοίως οὖν ἔνοι τῶν νεοτέρων ἰαῖῶν οἴοῦ πόνοις τ' αὐτοὺς ὀκεῖνα τὰ νεῦρα μόνων περσαγορεύειν νομῶ, ὅσα κῷ τῶν συζυγίων ὀξ ἐγκεφάλου πέφυκεν. ἐπειδὴ καὶ τὸ βιβλίον ἀβῶ ὀπτὸ ἡμῶν ἐίρη, δύο δὲ πόνοι ἀπ' ἐγκεφάλου καθῷ τὸ ὀστέον τῶν μεγάλη ἀποδύλου θ' τὰ πούτων ἐφεξῆς. Neq; tamẽ inde exactam neruorum distributionem, vt neq; venarum partitionem petendam censeo, velut ex libris anotomicis, qui

A qui ea ex compositio pertractant, sed velut ex aduersariis quibusdam & pugillaribus, quæ memoriam refricent, & aditum ad difficiliora muniant vberrimámque rerum segetem temerè suggerant, quæ ὑπομνήματα Græci vocant. Quo nomine ea quæ hoc toto libro scribuntur, aptè insigniuntur. Hanc igitur minus seriam neruorum sectionem velut Gal. Com. 3. in lib. περὶ ἀνθρ. ὅθ' δὲ ἀβῶ τῶν θεραπευομένων τῆς σφονδύλοις μερῶν ὑπομνηματικῶς ἐ συγγεγραφῶς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ὀστεμάτων ἐπ' αὐτῷ λέκεται, θεραπευόμενος τῆς ἄλλοις ὅσα κατ' ἐκείνο τὸ βιβλίον ἐδιδάξαμεν ὑπομνήματα πνα τοῦ Ἱπποκράτης ἐ συγγεγράμματα. Meminit huius quoque loci Galenus lib. 1. de loc. affect. cùm digitorum tendones Hippocratis tonis similes facit. Porrò quòd ad literam attinet, libro περὶ ὀστ. φύσ. δύο θ' παχεῖς πόνοι legitur.

*Com. 1.

ἔπειτα οἱ σφόνδυλοι] Quædam exemplaria legunt ἔπειτα οἱ σφόνδυλοι καὶ φρένες πεφύκασιν, ὀνῶθεν ἐπελεύτων. Alia pro θ', τ' legunt. Quas lectiones cum interpretibus secuti sumus. Lib. περὶ ὀστ. φύσ. legitur, ἔπειτα οἱ σφόνδυλοι τῶ φρένες πεφύκασιν ὀνῶθεν, θ' ἐπελεύτων.

καὶ πνεῦμα ἀνδιαστῆ] Id mihi melius vertisse videor ἐδόκουν, ad neruos cum perpessione referens, quàm ad aliorum opinionem. Quod

B & fecisse Caluum apparet. Videtur autem Hippocrat. hoc loco neruorum plexus tertium, sextum & septimum innuere, & inter se perstiterre. Quorum medius interaneis omnibus subiectisq; visceribus sensationem ministrat. In quo cum septimo præcipuè ambigit. De quo (cùm magnum hac in parte locum occupet) scriburtur quædam à Galeno lib. περὶ νεύρων ἀνατομῆς, quæ apponere operepretium videtur. Etenim plurimum ad huius loci notitiam faciunt. οἷον μὲν κοινοὶ πρὸς ἄλλα μόρια τῶ λαρυγγος μοῦς, ὃ' δὲ πωτὸς ἀπὸ δ' ε' συζυγίας λαμβάνουσι νεῦρα, καθὰ πρὸ ὀδὲ οἱ τὸ λαβοδοῆς τῶ ὑπολαβὶ ὀσφῦν ὀνομαζόμενον τῶ τένοντα σωιάπτουτες, ὥσθ' ἕν ἀκριβοῦται μὲν ὀν τῶ αὐλομηκῆς ἐγκαρήσεων, ὀν οἷς καὶ πρὸ τῶν πεῖν λίγεται νεύρων τῆς νομῆς, τῶν δὲ τῶ τρῆμα τοῦ, ὃ κῷ τὸ τέλος ὀδὲ τῆς λαβοδεσοῦς ῥαφῆς ἐρημένων ἐκφύεται. καὶ τοι γε ἑκάτερον ὀλίγου δεῖν ἄπαντες ἐν τῷ νομίζοισιν, ὃ θεραπευκὸς τοῖς καρωτῶν ἀρτηρίας εἰ βρόχῳ διαλαμβάνομεν, τὸ ζῶον αὐτίκα ἄφωνον γίνεῖ. θεραπεύεται μὲν οὖν καὶ εἰ τῶ λαρυγγος μοῦς ἀποβλαστήματα λαμβάνοισιν. τῶν δὲ ἄλλων δυῖν, τὸ μὲ ἐς ἑκατέρους τῶ φαρυγγος μοῦς, καὶ τῆς γλωσσῆς πλὴ ῥίζαν ἀφικνεῖται, τὸ δὲ ὀδὲ τῆς ὠμοπλάτης μυῖ, καὶ τὸ πλατὺ, καὶ πνεῦ ἄλλοις τῶν πλὴ δὲ. λεκτέοισι δὲ αὐτοῖ καὶ τῶ θεραπευομένων τῆς ἀρτηλίας, ἐκ ὀλίγας τῶν ἀποβλάσεων, ἃ δὲ τῶ τῶ πραχλυ καὶ τῶ ῥώσκους φερόμενα ποιῆται πρὶν ἐμπτῆσιν τῶ σωμαῖ τῆς χαρσὸς, εἰς ὅσῳ ἡ πλάσι μοῖρα καταφύεται. τὰ καὶ διαστέρεται τῶν νεύρων τούτων. ἀλλ'

C ὁμένου θαυμαστὸν, ὅτι τῆς μὲ ὀρεσιν ὀξ αὐτῶν πνὰ λέγεισιν ἀπὸ μὲ θεῖ μόρια, μόνῃ ὅλως λαμβανουσῶν τῶν φρενῶν ὀν τῶν τῆς συζυγίας, μὴ δὲ τὸ σκιμκόβεπον. ὅπ δὲ ὀκ μέσου τῶ ῥώσκους, ἀνάπαυν ἥκει πνὰ μόρια ἐκ τούτων τῶν νεύρων, ὅθ' πνεῦ τῶ λαρυγγος μοῦς, ἢ ἐπ λέγεισιν, ἡ' λῦ πνα δυνάμιν ἔχεισι τῶ τα. καὶ τοι πεῖν ἀκ τῆς ἀρωνίας ὀδὲν ἀβῶα τῆς ζῶσις βλαβεῖσθε. καὶ ἡ μεγάλη συζυγία τῶν θεραπ τῆς ἀρτηλίας νεύρων, ὅτι τῶ τῶ ὀδὲν αὐ τῶν μόρια. πλὴ φωνῶν ἀναρρῶν πέφυκεν, εἰ βλαβεῖν. πικίλη δ' καὶ ἡ μῦ τῶ φρένες νομὴ τῶ νεύρων τούτων. καὶ ὁ θεραπ τῶ κῷ τῶν τὸ μέρος νοῦσαῖᾳ λαμβάνει πνὰ μόρια. καὶ διαστέρει πρὸς τὰ τῶν τῆς σπάσεως. καὶ τῆς ἐρημένοις ἐμπροσθεν ἀπὸ τῆς πείσης συζυγίας καταφέρεται διᾷ τε τραχήλου καὶ τῶ ῥώσκους, ἀναμίγνυται, καὶ τοι γε ἅπαντες αὐτὰ πάλιν τῶ τὰ θεραπ τὰς ῥίζας τῶν πλευρῶν καταφερόμενα. τῆς ἕκτης συζυγίας ἀποβλαστήματα ἔχ δοκοῦσιν. πικίλη δ' καὶ ἡ τούτων δπμξία πρὸς τε τὰ ὑπ μεσοπλευρίδια νεῦρα, καὶ τὰ κατ' ὀσφῦν ὀρδοῦ ἀπαῖτε τὰ σμικρά. καὶ τὸ λείψανον τῶ δπὶ τὸ σῶμα τῆς κοιλίας ἐλθοῦσιν. πικίλη δ' νομὴ καὶ τῶ πῶς ὀκπὸ τῶ ἀβεπνυείᾳ χόρῳ, ἢ ἐ θεῖκεται νωῦ ἐς ἐράπω ἀκριβείαν ἐξηγήσασθαι. At verò septum transuersum ex prærogatiua quadam, solùm ex omnibus quæ infra claues sita sunt, neruos ex colli vertebris accipit. Ex tribus enim ceruicis spondylis propagines in vnum neruum coalescunt, qui septum mouet, vt scribit Galenus lib. 13. de Vtilitate partium. Cæterùm de neruis sextæ coniugationis hepati & ventri-

D culo communibus quódque breuissimi sint, Hippocratem testem ex hoc loco citat Galenus Comment. ad aph. 17. lib. 7. vbi tamen tale nihil legitur.

ἄλλος θ' πόνος] Alteram neruorum originem attingit, quæ ex spinali medulla (cerebrum analogia referente) deducitur & inferiores omnes capitis cœlo partes sensu afficit. Cæterùm ὀκ πλαγίου ἀποδύλου legi, quod viæ neruorum securitatem indicat, potius quàm ὀκ πλαγίου ἀποδύλου, vt libro περὶ ὀστ. φύσ.

ὥς περ αἱ φλέβες] Libro περὶ ὀστ. φύσ. legitur ὥς περ αἱ φλέβες αὖται διᾷ φρενῶν ἐς μεσοπτέρου μοι δοκέουσι τείνειν. Caluus istud ὥς περ αἱ φλέβες superioribus iungit. Rursus quod sequitur, variam habet lectionem: & quoniam oculatam cognitionem refugit valde est obscurum. In quo codices impressos secutus sum, nec insolens admodum lectio mihi visa est, si ὀν τυπεῖσιν τὸ πῖς aut χωείοις addas. Libro περὶ ὀστ. φύσ. legitur, ὅθεν αἱ αὖται ἐξέλιπον, αὖθις ἔνθεν φρένες ἐξεπεφύκασιν ἀπὸ τῆς ξωχέες ἐόντες. Vbi ἀπὸ τῆς pro ἀπὸ τούτου vitiosè ponitur. Quam lectionem nullo suo magno merito secutus est Cornarius.

E διεληθοῦσιν ἐς τὸ ἱερὸν ὀστέον] Melius libro περὶ ὀστ. φύσ. μέχρι καταναλώσωσιν πῶν διεληθοῦσιν τὸ ἱερὸν ὀστέον. Vt id ad neruos potius quàm ad venas referatur. Hactenus venarum & neruorum sectio ab Hippocrate deformatur. In qua enarranda, si quis exactam à nobis partium corporis humani delineationem desiderat: habeat ille, integra hac de re volumina plerósque omnes conscripsisse, ex quorum fontibus oculata anatomicæ disciplinæ cognitio haurienda est. In quo minimè mihi sudandum esse existimaui, dum sectionis finibus me contineo, ne in latissimos voluminum campos excurrendum foret. Nę malè feriatus ille existimari debet, qui nostram industriam suspectam habebit, quòd cornicum oculos non confixerim, aut verendam parentis pietatem & disciplinam censoriis posteriorum motibus non sugillarim. Illa sit alienæ laudis seges, hæc sint eorum trophæa, qui ex aliorum incommodis suam adaugent industriam, dum per indignitatem ascendunt & dignationem assequuntur. Mihi sobrium doctrinę temperamentum, temeraria in veteres quosq; incursione aut leui velitatione potius semper fuit.

F Ἐν Αἴγῳ ἐσπεισοφαγοῦντες ξωνεχέως θήλεαι δρῦσεες σκελέων ἀκρατέες ἐβρύοντο, καὶ διετέλεον. ἀταρ καὶ ἀεσοφαγέοντες ῥωμαλέες, ὀπτηνδδίῃ ὀξυθυμίῃ ἐμπεσέῃν, καὶ χρώματος ἀναλήθιος ἕνεκα καὶ ἐπχυμόσιος, καὶ ὀθυμίης, καὶ φόβοις, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ ἰὼ μὴ ὀ ἄλλο σῶμα σωνοσέη, ξωιπῆσθαι. εἰ δὲ μὴ, τοῦτο. ἡ Στυμφήλεω οἰκέτις ἢ ἰδουμέη ἐβρύετο, ὡς ἔτεκε θυγατέρα ἐπεστραπτο ὀ σῶμα τὸ αἰδοῖον, καὶ ἐς ἰσχίον, καὶ σκέλος ὀδυνῶν, ὥσθ' σφεῖν τιμηθῆσα ἐρρήσεν. καὶ τοι καὶ ἐόμοι κῷ σῶμα πᾶν κατέχον, ἀλλ' ὀπὶ τῶν ἀεσφάσιν διεληθεῖν, καὶ τῆς ἀεσφάσιος τῶν ἀρχῶν.

In Æno qui continenter leguminibus vescebantur, tum mares tum fœminæ, crurum impotentia conflictabantur, cum qua vitam tolerabant. Et verò qui eruo in cibum vtebantur ex genuum dolore laborabant. Adhibenda diligentia est, vt præceps acerbáque iracundia inducatur, cùm coloris reficiendi, tum etiam succorum in corporis habitum effundendorum gratia. Quod etiam in lætitia & motu cæterisque id genus videndum est. Vnáque totius corporis curatio (si id male habeat) procuranda est: sin secus, id ipsum animi vires intendendæ. Stymargi ancilla Idumæa ex filiæ partu vteri osculum conuolutum habuit, & in coxendicem & tibiam dolor firmatus est. Secta ad malleolum venã conualuit, etsi

G totum corpus tremores occupabant. Verùm ad causam ipsam, & causæ occasionem, aut primordia, deueniendum fuit.

H In magna Cerealium seminum penuria, quæ frugum sideratione aut carbunculatione accidit, deteriores & vulgata plebecula leguminibus victum miserè trahit ob annonæ grauitatem. Itaq; defectu puriori sanguinis ex improbo penu prauorũ succorum soboles, in totã corporis molem redundãt, quæ alendis partib. minus idonea membrorum impotentiam, deinde tabem temporis progressu conuelit. *Quod in Æno libera Thraciæ ciuitate factitatũ est, dum ex assiduo leguminũ esu, in magnã crurum mollitiẽ

& genuum dolores inciderunt. Dum enim alimenti impuritas corpus grauat & exuccum reddit, membrorum actiones exoluit. A
Vnde crurum firmitas emollitur, & oneri succubitura genua labant, quibus veluti sublicis & statuminibus erecta corporis compages innititur. Sic igitur σκελέων ἀκράτεια subnascitur, quam ἡ τῶν σκελέων ἀκηλωσιν vocat Hippocrates lib. 6. Epid. quæ σὺν ἀζωΐᾳ καὶ ἰσχνότητι ἢ πῶν ἄλλως ἀδυνεσίαν significat. Qualis adesse solet longo morbo confectis, aut his qui ex magna valetudine tardius confirmantur & intempestiuius apricantur. Hæc verò ex malo victu morborum popularium vulgatio, libr. 6. Epid. ab Hippocrate repetitur. Cuius etiam meminit Galenus Com. 2. in lib. de nat. hum. his verbis: ὅπ μὲ τὸ κοινὸν πολλοῖς νοσήμασι κοινῶν ἔχει πῶν αἰτίαν, ὀρθῶς εἶπεν, ὥςπερ γε καὶ τἀ ἄλλα πάντα τὰ κατ' τὴν ὑῆσιν, ἀ μὲν ὀρθῶς εἰς μόνον τὸν ἀέρα πῶν τῶ κοινῶν νοσημάτων αὐταφέρει ῥζῆσιν, ἢ ὥςπ οἱ ὀν Λίνῳ ὀν λίμῳ, ὁςοφριφαγέοντες σκελέων ἀκρατέες ἐγένοντο, ἀπαρ καὶ ὀροθοφαγέοντες ῥευματιζέες. ἴσμεν δ' ὅπ καὶ πυρετοὶ ἡμεταρτέες διᾷ λιμὸν αἰ ἀναγκαδέντες ἐσθίειν νπὲς, κοινοῦ ὑπὸ τῆς κοινῆς αἰτίας ὑόσκειν νόσημα, καὶ πυ φαπόπεσδον ὅλον ὕδελα μοχθηρᾶ χρηπάμενον, ἐμοίως ὀν ἅπασι τοῖς φραλιόπαις βλάβελω ἔφε. Vnde satis apparet, in magna ciborum auiditate Æni populares ex leguminum esu, in vulgares morbos incidisse. Quem locum innuit quoq; lib. de alim. 1. de eruo agens. οἱ δ' αὖ ὄφρπαι πλέως ἀπήχρνται ἢ ἀπέρματς τάτε, ᾧ ὀ δ' ἀηδέςαπον ὅδι καὶ κακόχυμον, ὀν λιμᾷ δὲ πτπ μεγάλῳ καθᾷ καὶ Ἱπποκράτης ἔςραψν, ὅς ἀνάγκης βιαῖας ἐπ' αὐπ ᾧδρᾳγίνοντα. ὀροδοι quoque πα' ἀ ὄφρα ᾧδρᾳνύοισι Galeno lib. 2. κᾷ πόπ. Quibus ex locis facilè coniicias vetustissimorum exemplarium lectionem, præcipuè genuinam esse quæ ita legitur: ὀν αἵμῳ ὁςφριφαγέοντες ὀν λιμῷ, quòd istud superioribus locis addideri Galenus, atque hunc in modum ab eodem adducatur com. in aph. 16. lib. 2. & 16. lib. 3. vt vitiosa sint exemplaria quæ ὀν αἵμῳ, pro ὀν λιμῷ legunt. Porrò quid ὁςφρίων nomenclatura intelligendum veniat, habes apud Gal. lib. 1. de alim. ὁςφρια καλοῦσιν ὀκόνα ἢ ἡ δημηπείων ἀπερμάτων ὀξ ὧν ἄρτος ὑ γίνε, κυάμους, πτπαὶς, ἐρεβίνθους, φακοὺς, ὀθερμοὺς, ὀεῖρα, ὀρόβους, καὶ ὑρους, ἀεφάκους, ἄγχρς, φασίολος, πτλῶ, φακλῶ, ὅπε τὶ πῶῦν. Ex quibus ingens putrilago, humorúmque corruptela oritur, vt docet initio libri ἀεὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας. Cæterùm γεννᾷρέες ea forma ferè dicitur, qua υςεραλγὲς ὀξὺς dicitur, libro de ratione victus in morbis acutis. Pro ξωνεχέως, ξυγγενῆς, aut aliud quid tale legisse videtur Caluus.

* *Arist. quæst. natur. sect. 1. quæst. 5.*

ὀλπηδεῦειν ὀξυθυμίῳ] ὀξυθυμία est vehementior & concitatior animi impetus atque impulsus, quo quis acerbè excandescit, & in C
iram celerior præcipitatio, cui ἀθυμία animi demissio, deiectio & desponsio repugnat. Animosæ enim facultatis affectiones cùm sint, hæc animi vehementiam sequitur, & magno calidi excessu in insanam & furiosam temeritatem erumpit. Illa frigidi copia exanimationem & animorum mollitudinem præsefert. Hoc ideo nomine Galenus in morbosarum cordis affectionum notis, ὀξυθυμίαν & ἀθυμίαν opponit. Idem libro ὅπ πα ἡ ψυχῆς ἤῃπ τᾷς ἢ σώματς κράσει ἔπη, ὀξυθυμους vehementer concitatos & furiosis proximos vocat, ab exuperante cordis calore. κᾷ μὲν πι πῶ δὲ ἢ ῥῆσιν, ἤπ πῷ παλαιοτέρῳ βόπῳ ἡ ἑρμωνείας χρώμενος, ὀκ σροφᾶς κινήσεως ἢ ὀφπείας ἐπεκμήσαῳ ἢ μανικὸν & ὀξύθυμον ἀΐρωπον, ἐπεὶ δᾷ τὸ πλῆθος ἡ θερμασίας ἐρᾷζε), νοθρὺς ᾖ & βαρᾶς, & ἀκινήπους ἢ ἡ κράσις ψυχόπς. Rursus in Arte parua, inter calidioris cordis notas accensam ὀξυθυμίαν facit. Commentario quoq; quinto, in sextum Epidemiõn, φαίνεῖ ὀναρχῆς ὀν πᾶς· ὀξυθυμίας, μείζονά πε καὶ σροφόπερον ἡ καρδία ποιμένη ἢ σρυμὸν ἅμα πᾶς καθ' ὅλε ἢ ζῴε ἀρπείας. Quæ omnia ὀξυθυμίαν animi ferocientis & præcipitis motum esse arguunt ex immoderato cordis calore enatum, quamuis Galenus frigidioribus aliquantulum naturis attribuat. ὀξυθυμοις enim vocat eos qui leni occasione commouentur, ex rationis potius imbecillitate quàm calidioris cordis affe- D
ctione. Quod humentiori paulò cordi citra calidi dominium accidit. Quales sunt fœminæ, quæ etsi frigidæ sunt, iracundæ tamen & præcipitis iræ deprehendantur. Quod etiam pueris accidit, qui leuiter commouentur. Cuiusmodi naturas rectè depingit in Hecyra Terentius. Pueri inter sese quàm pro leuibus noxis iras gerunt? Qua propter? quia enim qui eos gubernat animus, infirmũ gerunt. Itidẽ illæ mulieres sunt ferme, vt pueri leui sententia. Fortasse vnum aliquod verbum, inter eas iram hanc conciuerit. Galeni verba sunt ex Com. 2. in lib. 1. Epid. ἐπ λέπῃ] ἀεὶ ἢ ὀξυθύμων εἰπεῖν, ὡς ἀναθυμάπης φησὶ πῖς θυμοδεῖν ὕνπας, αἰ δρᾶοι μὲ ὀδ ὀοῖν οἱ θυμώδες, καὶ καπεφρονηπικοὶ ἢ μικρῶν φαφαμάπων. μικρὸ ψυχοι δ' ὀοῖν οἱ ὀξύθυμοι, διόπ τὸ ῥγναῖον πῆς ἢ αἰ δρᾶν ψυχῆς ὀκ ἔχουσιν. ὥςπ καὶ οἱ ὀξύθυμοι ψυχόπροὶ πε πᾶς κράσει καὶ διαφόρῃπι ῥῆσπνται. Vt igitur vtrunque complecteret, ὀξυθυμίαν præcipitem & acerbam iracundiam satis appositè mihi vertisse videor, cùm parum ab ὀργίλος differant ὀξύθυμοι, vt pro iisdem sumpserit Galenus: & apud Hippocr. ὀργίλοι αἰ τὴ ἢ ὀξυθύμων legantur. Ex quibus facilè colligas ὀξυθυμίῳ viam ad iram facere, nondum tamen in eam irrupisse, ideoq; iracundiam præcipitem & excandescentiam dicimus, non iram ipsam. Quod satis apertè indicat Aretæus libr. 1. de Cur. morb diutur. E
optimus Hipp. æmulus. ὀξυθυμίῳ ἀόργπν epilepticis consulens, hoc est frequentem excandescentiam, quæ neq; tamen in iram erumpit. Scribit enim (hunc locum, vt reor, innuens) ἀπαρ καὶ ὀν πῷ πκπὶ βίῳ χρὴ ὀξυθυμίῳ ἀόργπν ἐμπιέειν. Hîc tamen pro vehementiore animi affectu sumi potest, qui ex animosæ facultatis excandescentia oritur, & in totum corpus caloris sensum effundit, cum quo & caloris integritas renouatur, & cum sanguinis impetu in partes corporis macie confectas succorum benignitas infunditur. Frigidioribus igitur & propè exolutis naturis, eam cum diligentia inducendam consulit Hippocrates, cùm in excandescentia ex celeriori arteriarum percussu, longè auctior calor in corporis partibus concipiatur, & succulenta humiditas cum calido ex penetralibus ad planitiem amandetur. Quod indicat Hipp. placitum lib. 6. Epid.* quod ad huius sententiæ explicationem plurimùm facit. ὀξυθυμίν αἰ ἀκαπᾶ καὶ καρδίαν καὶ πνεῦμονα ἐς ἑωυπᾶ, καὶ ἐς κεφαλὴν, & πᾷ θερμᾷ & πᾶνῳν. ἡ δὲ εὐθυμίν ἀφίησι καρδίαν. In cuius loci enarratione Galenus hunc locum satis aperit. χρήσιμος δὲ ἢ ἀθυμίν ἀφιεμένων ἢ γνῶσις ἐς τὸ πότε μὲ φυλάπεσθαι ἢ ὀξυθυμίαν, πότε δ' αὖ πῶ ὑῆπα δεῦειν. φυλάπεσθαι μὲ, ὅπαν ἡ καρδία καὶ ἡ κεφαλὴ θερμόπραι ἢ περσόκοπος ὑπαρχεισι κᾷ φυσικῶῦ διακρασίαν, ἤπ πάῃος θερμὸν ὑπκπῆῳ. ὑῆπα δεῦειν δὲ ὀν πῖς παῖδεσι ψυχικοῖς, & τῇ φύσῃ ψυχοπέρα κεφαλῇ. ὁσπάπως δὲ ἡ καθ' ὅλον τὸ σῶμα κράσις, εἰ μὲ θερμοπέρα ἢ δέοντος, ἤπει κᾷ' πάῃος ἢ φύσῃ, βλαβόπ· μαχόλως ὑπὸ ἢ ὀξυθυμίης, ἡ δ' ἀναθλα πῆδε μαχάλως ὀυῆσῃ. πῶπο γὰρ πι καὶ πᾶσῃ πῶ δεύπερον ὑῆπα ῥῶῦ ἐπιγνόπα. ἢ πῶ ὑῆπα δεῦειν ὀξυθυμίῳ ἐμπιέῃν, & χροῖῆς αἰαλῆμῳος ἕνεκα & ἐχυμώσιος. Et paulò post eodẽ Com. istius loci hunc in modum meminit, ὡς ὀν ἄῃρις ἐδίδαξε πᾶ ὀξυθυμίας ἢ χρησίμοις ἐς ἐχυμφοῖν πε & ἢ κᾷ' φύσιν ἕξεως αὐάκπειν. Sic enim mihi legendũ videtur. Lib. etiam 3. ἀεὶ δίαιτ. huius sententiæ explicatio paucis expeditur. κᾷ' πῶν οὖν ἢ λόγον, κᾷν πῷ δευπέρῳ ἢ ὑῆπα ῥῶῦ ὑῆπα δεῦειν ὀξυθυμίῳ ἐμπιέειν, & χροῖῆς αἰαλῆμῳος ἕνεκα καὶ ἐχυμώσιος, ὡς καὶ ἡ ὀξυθυμίας ἐπεγείρειν ἢ ἔμφυτον θερμασίαν διαμένης. ἀλλ' ὅλως πυκνοτέρων ἐρᾷζε) πάντᾳ ἡ ὀξυθυμία ἢ αἰαπολῶ, οὐδὲ ἐς ἀγροῖ. ᾧδε λη ὑρόδα οὖν αὐ πῶ ὑῆπ ἢ καπ' ψυχομένων τε καὶ ἀχρομόπων καὶ ἰσχῶν, ὀκ δᾷ λεῖμμάπων τε πνῶν, καὶ σεσηκόπων καιρῶν. ἡ δὲ δὴ σπωχῶς γε ὕπως, ὡς ἄγαν βλάψαι ἢ δύναμιν. ἀλλ' ἀεσῶ πᾶ ῥυμνάσια πᾶ ῥωννυῶα ἢ ἔμφυτον θερμασίαν, ἤπ ἄμπρα πιέδοῦσι κελεύομεν, ἀλλ' ὀν καιρῶπ καὶ μήπῳ ᾧδρᾳλαμβάομεν, ὅπω καὶ βεκχίποιαν, ἤπ κᾷ' μόνας, ἤπ καὶ μᾷ ἢ ὀξυθυμίας ὑῆπ δεῦειν, ὀκ αἴεν καιροῦ καὶ μήπῳ ᾧδρᾳληῤῥδα. Lib. quoque de pl. Hippocrat. & Plat. 6. Ἱπποκράπης δ' αὖ πάλιν ὁ δ' αὐπὸς ἀπέχπαι ἢ ἀεὶ ἢ πειάπης εἰπῶν π. μάλισα μὲ ἢ μικρῷ πρόσθεν ἔρᾳαλε ῥῆσή, καθ' ἷῶ ὀκ ἢ σφυγμοῦ ἢ κατ' ἀγκῶνα φλεβὸς, ἐπεκμαίρετο ἀεὶ ἢ ἢ ψυχῆς ἠθῶν, ἤδη δ' κᾷν πῷ διεκπνέων ἀχρόπε πι καὶ ἰσχνόππας ἐγκαπψυμένας ἕξεσι σώματος, ὑῆπ δεῦειν φησὶν ὀξυθύμε ἐμπιέῃν, καὶ χροῖῆς αἰαλῆμῳος ἕνεκα καὶ ἐχυμώσιος. Rursus lib. de Theriaca ad Pisonem, in Asclepiadem G
gens de patribili primarum & simplicium naturarum qualitate, loci huius meminit, ὑῆπ χρῶῦ πνῶν ὀκλελυμένων σφόδρα, ὀξυθυμίαν πνὰ πῷ ἀῤῥώσῳ ὁ θαυμάσιος Ἱπποκράπης γίνεσθαι συμβουλεύει, ἵνα πῷ εὐπόνῳ ἢ ὀρμῆς, πᾷ ἄπονον ἢ ὀκλύσιος ἰσάῳῤῥδα. Quinetiam Paulus lib. 1. in attenuatorum renutritione hunc locum innuere videtur, his verbis, δεῖ δὲ & ὀξυθυμίας ἐμπιεῖν πῖς ἀχρόῦσι πε & ἀῤῥῶσι, & συγκινήσης ψυχικάς. Quibus ex locis maxima oneris nostri parte defuncti sumus. Neque enim aliunde explicatio petenda est. Cæterum quoniam de perfrictis naturis quas Galenus, καπψυμένας vocat, egimus, necesse est quæ sub hanc appellationem cadant exponere, atque eò præsertim quòd prius dum de his ageremus, ἰῆπαι δὲ ὀν ὀκείῳ πῷ βιβλίῳ πιείπαι ἢ λόγον. ἡ πειαῦπ δέ ἐπιν, γράφαν δηλοῖ. πῖς δ' ἄλλοις νοσήμασιν, ὅσπ χοεὶς σπρεπῷ, ψυχρόπς πῷ ὀλιν ἔξιν & ζῴν καβαλαμβάνει. συμπίπει μὲ ὑῆπ τάπις ἀκινδυνίας, ἡ μὲν ἐξ ἀπαπᾶς γε ὀλεθρίας. ὀκ πάπων δ' ὅπ καὶ ἡ κεῖνομένη ὑπεκκη πῖξ. καὶ ὅλως αἱ ἀπορίαι πᾶσαι, χωιαῖξι μὲ σπυχοῖς, καὶ μάλιστα πᾶς σπρεπούσας συμπίπουσι, σπανίας δὲ πτπ καὶ αἰ δρᾶσ. ἰσῆπ γὰρ πῶν πάπων ἀπαπῶν διᾷ δίνεσιν ὑπὸ πλῆθος ὑλης ψυχρᾶς, ἡ ἔμφυτος θερμασία βαρυόπερα, δίκλω φόῤῥος ὑπὸ πολλῶν ὑγρῶν ξύλων καβπιγρμένης ἰῶσε καὶ

αὐάψαι πῇ δὲ ὑωπᾶν πᾶν πῶν κρατήσωῦα τῆς ὕλης, ἐφ' ὧν μέν πι δαπωπηθέῃσι τῆς ὕλης ὀξ αὐάγκης αὐπὶ σωαπφρέωνῦ, καθάπερ ὀδὶ πῶν ὀν πῖς ὀξίσι νοσήμασιν ὕπως ὀκπνέοντων, ὑδὲ μία σωπηρίας ἐλπὶς ἐπολείπῃ).

In Arte par. †*Cap. 4.* **Sectio 5.*

ἐχυμώσιος] ὀκχυμώσιος passim in adductis apud Galenum locis legitur. Est autem ὀκχύμωσις ἢ χυμῶῦ ἔκχυσις, succorum ex propriis conceptaculis in habitum corporis refusio & expressio, quæ naturæ propulsu, aliquando etiam Medici consilio promouetur. Quod hîc consulit Hippocrat. corporis tabem & partium quarundam macilentiam liberaturus. Excandescentia enim sanguinem in totum corpus dispergit, cum quo succosa humorum pinguitudo in inanitates permeat, in quibus viuiscit & nutricationem lætificat. Libro Epidemiõn sexto,* τὰν ἰόπα χυμὸν σωνεχυμοῳῶ suadet Hippocrates, vbi naturam molestiam corporis deturbantem sollicitari vult. Sic libro ἀεὶ χυμῶῦ, μὴν πα' ὀκκεχυμφμένα εἰς τὸ ἔσω ὑοπαμβάνειν, ἀλλὰ πᾷ ἀφόδοις ἐκφαίνειν. Ex eodem fonte est celebrata ἐκχύμωσις, libro ἀεὶ ὑγρῶν χρήσιος. Vbi Hippocrates ὀκχυμώσῃς ἔϊωῦε πᾷ ὀκ πῶν ἀγγείων ὀκχύσις καὶ κενώσις ὀνομάζῳν, vt scribit Galenus libro sex-
B to Epidemiõn. †Est igitur ὀκχύμωσις in genere omnis humorum ex venis in corporis inanitates expansio. κοείας δὲ λίχῃ ὀκχύμωσις, ὅπαν ὁ κᾷ' μέρος χυμὸς ὀκπς ἢ ἰδία χῆυπαι ἐρυθρὸς, συμβαίνει δὲ τῶῦ ὀδὶ πῶν ἀφισεμένων σαμάπων, ἀλλὰ καὶ πῶν ἀθεπθασμένων, ὅπ' ἀγγείῳ ῥήξεως ῥηυμένης, ἡ ἢ ἅμα πε αὐόδος εἰς πὶ πῆς σαρκὸς πελιώσῃ ἀφαιόμαῦα. Latini fugillata, linores aut liuentia vocant, quæ Graeci ὀκχυμώμαῦα. Hoc significato libro ἀεὶ ἀιμῶν, ὀκχυμῶῦαι πὰ φλέβια dicit Hippocrat. ᾽᾽συμλῦαι βυλόμενος ὀκχεῦαι πὸν ὀν ἑαυπᾶς ἀθεκχρίμενοι ἴζω χυμὸν, ὅπέ, ὅδι πὸ αἷμα. γίνεται δὲ τῶῦ θλαδέντος αὐπῦ ἢ χπῶνος. ὅπα δὲ θλάθεται σάμαῦα, πὰ φυσικὰ ἔνεσιν ὑπόλυσαι κᾷ' πολὰ μέρη καὶ μικρὰ διᾷ σαπομενα, καθ' ἃ καὶ ἀθεκχεῖται πὸ αἷμα. πῶῦ οὖν πὸ ὀκχυθὲν αἷμα, δέχονται μὲ αἱ ἀθεκχόμεναι χώραι πὰ φλέβα. δὲ δεξάμεναι δὲ ὑ φυλάσσουσιν ἕως ἐδὲ ἔξαιπο. μελαίνεται μὲ δὲ ὠ πῷ χρόνῳ, καθάπερ εἰ κᾷκπὸς ὀκχυθὲν ἐχρόνισε, καὶ γίνεται πάῃος ὀκαλέσται θρόμβωσις, ὃ ἔξ πᾷῃίμαπος ἐγλεγομένου πῷ αἷμαῦι, θρόμβος μὲ ἤδη πὸ αἷμα καλέσται καὶ ἔσι. μέλαν δ' γίνεται τὴ χρόα, καὶ σήπεται ὀκπῶῦ ὑπὸ πῶῦ μοχθηρῶς. Quibus ex verbis ὀκχυμώσεων natura proponitur, quas idem Medicinæ parens paulò pòst πῶν φλεβῶν ναυσιώσιας vocat, quòd velut in nauseabunda stomachi redundantia cibus, ita ab his sanguis refundatur restagnet. Sunt enim ναυσιώσεις αἱ παρεκχύσεις ἢ αἵματος ἀε δὴ καὶ ὀκχυμώσις ὀνομάζει, vt scribit Galenus. ᾽᾽᾽Quæ fiunt ὅπαν αἱ φλέβες ὑοππύσι-
C σί πι καὶ ἢ ἐμεῦσιν ἐξ αὐπῶν αἷμα, βαρυόμεναι διᾷ πε πῷ σφῶν αὐπῶν ἀέσιν. αι ἰῶ ὀν ἢ φλεγμόνων ἴχρωσι, καὶ διᾷ πὸ πλῆθος πε καὶ πῷ κακίαν ἀυπὸ ποῦ αἵματος. ᾽᾽Galeno authore in libro de fract. Hæc igitur de ὀκχυμώσῃ dicta sunto, quamuis in nostra Oeconomia ampliorem tractationem habitura sint. Cæterùm nihil immutandum existimaui, & ἐχυμφσιος quæ succorum in partem adhæsum aut infusum significet retinui, vt maciei restaurationi magis quadret, idque assentientibus duobus vetustissimis exemplaribus. Caluus hunc locum Galeni authoritate celeberrimum adeò deformauit, vt ne aliquid quidem elici possit.

In Exegesi. **sect.* 2. †*Com.* 2. ᾽᾽*Gal. Com.* 2. *in libr. de fract.* ᾽᾽᾽*In Exegesi.* ᾽᾽*Com.* 2.

καὶ εὐθυμίας] Vitium est in nostris codicibus impressis. Aut enim εὐθυμίν & φόβος, aut εὐθυμίῳ & φόβοις legendum, authore vetustissimo exemplari. Cuius lectionis sensus est apertissimus ex Hippocratis sententia, ἡ ἢ εὐθυμίν ἀφίησι καρδίῳ. Ac veluti dum gaudio gestit animus, sanguinis præcursu magna spirituum copia per spongiosam corporis raritatem euanescit: ita in metu relicta consipicua planitie, calor penetralia subit, & in imo velut penu reconditur. Hic igitur locus totus cum superiore est συμβουλευϊκὸς, &
D penè his verbis adumbratus libro ἀεὶ χυμῶῦ. οἱ φόβοι, ἢ ἀγχόνη, λύπη ὑδονὴ, ὀργή.

ἡ Σπυμδρόεω οἰκέπς] Stymargei ancilla ex partus purgamentis minimè libera, ob vteri conuolutionem, sectione venæ ad malleolum conualuit, etsi tremores à sanguinis conclusi & humorum grauitate totum corpus occupabant. Non alio vtar interprete huius sententiæ, quàm Galeno libr. ἀεὶ τρόμου & παλμοῦ καὶ ῥίγους. ὅσοι διᾷ πῆῆος ὑγρῶν, βεβαρημένης τῆς δυνάμεως τρέμοισι, αἱ κενώσῃς ἰάμαῦα τούπις. καθάπερ πυ καὶ Ἱπποκράπης διδάσκει λέγων. ἐσυμδρόεω οἰκέπς. ἡ δ' ἀῖμα ἐγλύεῖ, ὡς ἔπκε θυγάτερα, ἀπέσραπο ὀ σῶμα πῆς μήτρας, καὶ' ἐς ἰχίον, & ἐς σπέλος ὀδεῦν ἀδεῦν καβᾷ σπρυρὸν φλεβοπομηθέσα, ἐρήϊσε. καί πι τρόμοι πὸ σῶμα πᾶν κατεῖχον, ἀλλ' ὀδὶ πῶ πεᾷφασιν δεῖ ἐλθεῖν, καὶ' πῆς πεᾷφάσως πῶ ἀφορμῶ. γωιαίου μέμνηπαι μᾷ' πόκων, ὑ καταρθέν πς πῶ λεχομένῳ πὰ δεύτερα λοχείαν κάθαρσιν, εἶπα θομώδως ῥγομένου. πῶῦ φησὶν ἰασαμένω φλεβοπομήσας ὑπὸ σπυρου. καί πι τρόμοι πὸ σῶμα πᾶν εἶχον. πὶ δὴ ἔπρον αἰνίπεται οἰῶῦα, ἢ ὅπ ἔπρος ὑκ αὖ ἐφλεβοπόμησε. ψυχρὸν δὲ ἕῃ πεπίστευπα πὸ πάθος ὁ τρόμος. πὸ δ' αἷμα θερμὸν. οὐκοῦν ἐ πλημσεν αὖ πς αἵματς κενοῦῦ. ὁκ πᾶδη θερμαίνεσθαι δομένῳ. ἀλλ' ἐγὼ φησὶν ἐπόλμησα. καὶ διδάσκει καὶ διᾷ πὶ. ἀλλ' ὀδὶ πῶ πεᾷφασιν δεῖ ἐλθεῖν, καὶ πῆς πεᾷφάσεος πῶ ἀφορμῶ'. πὸ ὀνοχλοῦῦ φησὶν ὀδπάῃμα, & ἢ ὀνοχλοῦπος πῶ αἰπίαν. πὸ μὲ οὖῦ ὀνοχλοῦῦ, ἰῶ' ἄμαπος πλῆθος. αἰπία δ' αὐπή,
E πῆς μήτρας ἡ πεᾷς πὸ ἰχίον ἔγκιεσις, δ' ἰῶ' ὀκ ὀκεσθάρῃ πὸ χωίαμον. ὅπᾷρ οὖῦ ἐχρῶῦ αἷμα κενοθλῶσα μὴ κενούμενον, ἀλλ' ὀν πῷ σσμᾷῦι πλανώμενον, ἄχθος ἰῶ πῇ φύσῃ. ὅθεν δῆπνοις ἢ τρόμου πῶ μὲ πεᾷφασιν αἵμαπος πλῆθος, ἀφορμῶ ᾖ πῆς πεᾷφάσεως, πῆς μήτρας τὸ πάθος, ἀπα ἢ μὲ πλῆθοις ὀνδεῖξαμένν πῶ κένωσίν. ἢ πεπυθὸ πς ᾖ μέροις τὸ πόπον δ' ἢ χρὴ κενοῦῦ. σωθεὶς ἄμφω παῦῶ, πῶ ὑπὸ ἢ σπυρου φλεβοπμίαν μὲ ἐπιπίσαπο. φλεβοπμίαν μὲ ὅπ κενοῦῦ αἷμα ἐβούλεπο, ὑπὸ σπυρου ᾖ, μήτρα δ' ἐπιπόῳν ὅπ μὲ οὖῦ αἷμαπος πλεονάζοντος φλεβοπμεῖν χρή, ὅθλον οἴμαι πωπὶ. πὸ δὲ αἷμα ὀν φλεῳ ἀθεχρᾷπαι. ὅπ ᾖ μήτρας παῤῥύσης, ἀθεὶ σπυρου, ἢ κατ' ἰχνίου χρὴ πέμπειν, εἰ μὴ πεᾷπρον' ἐξ αὐπωπῆς διδάξαμι πᾷ κοινωνίας ἢ φλεβῶν, ὀκ αὖ ἔπεᾷς δεύσαιο πῷ λόγῳ, ἀλλὰ πὸ ἄλλῳ μέρει ἢ σώματς κοινωνεῖ φλεῳ. καὶ χρὴ διᾷ πῶ κοινῶν ἀεὶ πᾷ κενώσῃς ποιεῖσθαι, ὡς ἐὰν πᾷ μὴ δὲν κοινωνήσας πῷ πεπυθόπ μέρει φλέβας ὀπήμοις, ὅπε πὸ πεπυθὸς ἰάσῃ & βλάψῃς ἀεὶ πὸ ὑμές. αἰαλεκῷῦν οὖῦ ἀεὶ φαίνεπαι πῷ μέλλονῦι καλῶς ἰᾶσθαι, πῶ αἰπίαν ὀδπεσεῖσθαι δ' ἰῶ' γίνεπαι πὸ πάθος. Qui locus ita apertè hanc sententiam explicat, vt superuacaneum sit aliquid de nostro addere. Celebratur etiam à Galeno libro ἀεὶ φλεῳ. πεῖς ἐεασίσραῦον. εἰαυπε ἐκείνου πὸ μόρφεα οὐκέπόδς ὑδὲ αἷμα ἐγλύεπο, ὡς ἔπκε θυγάτερα, ἀπέσραπο πὸ σῶμα πεῖς ἰχίον, & σπέλος ὀδεῦν. πᾷῃ σπυρὸν πμηθεῖσα ἐεᾷσα, καί πι τρόμοι πὸ σῶμα πᾶν κατεῖχον. ἀλλ' ὀδὶ πῶ πεᾷφασιν χρὴ ἐλθεῖν & πῆς πεᾷφάσεις
F ἢ ᾖφιῶ. Ἱπποκράπης μὲ οὖῦ σοι ἢ πεᾷφασιν ἢ νοσήματος' ἐξεπίζειν κελεύει, & πῆς πεᾷφάσεως πῶ ῥῆσιν. ὅπᾷρ εἴπις, ὅπ αὖ αἷμαι γε πλῆθοις αἵμαπος ὀνοχλοῦπος ἄλλοπ πεᾷς πῶ φλεβοπμίαν εἰρήσεσ, ὀδὶ' χροῦῦ πῆς πεᾷφερομένης γωιαικός. καί πι ῥομῶδοις ὕσις, ὅπ ἐμέλησι πέμπειν πῶ φλέβα, μηδενὸς αὖ ἄλλῳ πολμῆσαπος αἵμαπος ἀφελεῖῦ ὀν πρόμοις, ὡς ἄρ' ὑδὲ ὀν ὑδέροις, ὡ δ' ἄλλῳ ὑγεῖ πάσῃ ὑδὲν, δέον γὰ ὀν πῖς πυόπις ψυλλᾶαι μὲ ἕῦ & μᾶλλον πὸ σῶμα πῇ ἢ θερμοῦ χῆμοῦ κενώσῃ. καὶ πεᾷπρον ἤδη πῷ πάσῃ καπψυμένον σβεσθῶαι πε πὸ ἔμφυτον θερμόν. ἀλλ' Ἱπποκράπης σκεψάμενος, ὡς αὖ πς λέγει, πῶ πεᾷφασιν ἢ πάθοις, πὸ πλῆθος ἰῶ ἢ αἵμαπος. ὑ γὰ ὀκαθάρῃπ πὸ γωιαῖον πῶ λοχείαν καπιμένῳ κάθαρσιν. ἡ ᾖφιῶ πῆς πεᾷφάσεως, πυπέσι ἡ ῥῆσεις & ἡ πεᾷπη αἰπία, ἢ μὴ καβαρθῶαι καλῶς, ἡ διᾷφορφῶ πῆς μήτρας, ἀπέσραπο γὰ πεᾷς πὸ ἰχίον. ὀκδυξαμένης οὖῦ αὖπῦ πῆς μὲ δπφόεσως πῶ κένωσιν, πῆς ᾖ δπὶ μήτρας ῥοπῆς, πὸν πόπον δ' ἢ χρὴ κενοῦῦ, πῶ ἀφῷ σπυρὸν ἔπαμε φλέβα. Qui Hippocratis locus vt est per se satis celebris, ita magnam habet ex Galeno dignationis accessionem. Atque haud scio an sit alius hoc in libr. pulchrior. Ex his verò Galeni locis etsi paulùm depravatis, lectionis tamen varietatem cuiuis venari licet, si addidero vnum exemplar Σπυμδρόεω, vetus verò nostrum συμδρόεω legisse. Quæ lectio antiquitatem redolet, & à Dioscoride agnoscitur, vt scribit* Galenus, vt etiam σύμδρον antiqui legerunt, quod pro furibundè loquaci sum-
G perunt, dum rabulam significat. Quin & σρύμδρον hîc Dioscorides agnouit, & hac dictione insano quodam veneris æstu percitum expressisse Hippocratem significat. Atq; adeò hunc locum subindicat ᾽Galenus, dum scribit συμδρόεω, ἐν πῷ δευτέρῳ ἢ δπιδημιῶῦ ἡ Διοσκορείδης ὕπως γράφῃ. & δηλοῦῦαι φησὶ ἢ λελοῦῦπος μανικῶς. οἱ δ' ἄλλοι συμδρόεω γράφοισι, καὶ ὄνομα κύριον ἀκούσι. Idem rursus, σρυμδρόεω, οἷδε & πῷ πῶ πῶ γραφῶῦ ὁ Διοσκορείδης, ὑ μόνον πῶ συμδρόεω, ἀλλὰ & πῶπο ὑχ ὡς κύριον ὄνομα ἐξηκάπαι, ἀλλὰ πὸν μανικῶς ἐποιημένοῦ ἀεὶ πὰ ἀφροδίσια δηλοῦῦαί φησιν. Caluus vt aliter hunc locum legit, purgamentorum quippe retentionem conuolutionis vteri causam addidit, ita & turpiter superiori sententiæ coniunxit. Cæterùm hîc quoque addendum videtur, hæc duo extremæ sectionis exempla, in quibusdam codicibus tertiæ sectionis fini adscribi, vt per se anotomes ratio constaret. Sed qui hoc libro, in quo consummatæ doctrinæ quædam est farrago, ordinis rationem quærunt, parùm mihi meminisse videntur eorum quæ sæpius, & nunc quoque cum tædio repetimus: Hunc librum cum quibusdam aliis, commentationis, non iusti libri existimatione, censeri. Est enim ὑπόμνημα, non σύγγραμμα, quod ex quibusdam aduersariis collectum, à posteris successu temporis temerè est diuulgatum. Qua fortunæ iniuria,
H bona operum Hippocrat. pars malè mutata est: vt parùm consulti mihi videantur, qui in Aphorismorum libris consecutionis ordinem, vt in continuo & non interspirante opere requirunt.

**In Exegesi.* ᾽*In Exegesi.*

HIPPOCRATIS COI DE MORBIS VVLGARIBVS, LIBRI SECVNDI,

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ. φυσιογνωμονίη.

Sectio quinta. Animi per naturales notas cognitio.

QVi fuluo sunt colore, aduncis naribus, & paruos habent oculos, ij maligni sunt. Qui verò fului, simi, & grandioribus sunt oculis, boni. A qua inter cutem, laborantes cæsios habent oculos, & capillorum defluuium patiuntur. Ex linguæ hæsitantia liberat varix ad dextrum aut sinistrum testem enatus, & absque horum altero solui non potest. Qui magni sunt, calui, balbi, & lingua hæsitantes, boni. Balbus verò caluus, & qui inter loquendum hæret, aut corpus hispidum habet, morbis conflictantur admodum melancholicis. Morbos quoque habent, quicunq; inter loquendum hæsitant & balbutiunt, vt nec labris moderari queant. Eos necesse est illis desinentibus, purulentos fieri. Validum, inferiorum partium dolorem surditas alleuat, & sanguis ex naribus profluens. Furor, magnum morbum (sic enim comitialem vocant) soluit, sed eum præcipuè qui ex inuadendi consuetudine penè familiaris factus est. Puerperas si conuulsio prehenderit, febrem excitare conuenit, immissóque in vesicam cerato multo tepido, aluum infuso colluere. Si capitis os fractum fuerit, lac & vinum æquali aquæ mixtura dilutum, propinandum. Quòd si ab vlcere cõtigerit, interiores venas secare oportet, nisi si febris prehenderit. At verò si delirium accesserit, caput perfundendum est, dum ne præcordiorum tumor adsit. Si caput doluerit, ad pectus, deinde ad præcordia, tum demum ad coxam procedit. Omnia autem simul dolere nequeunt. Subuentaneos flatus incisa vena; fluxum verò medicamentum illitum sistit: fluxus enim ab insigni & magna vena impetum habet. Quòd si ex se multus profluat, ieiunium confert aut lac, dum duabus aquæ partibus, lactis quatuor temperatæ propinentur. Fomentum & medicamentum, restibilem fœcunditatem affert.

PHysiognomia, quæ per naturales propensiones animi indicaturam præsefert, non minimum habet in Medicina locum. σημάσεως enim tractatione penè tota absoluitur, dum ab externarum partium circumscriptionibus, hominis naturam æstimamus. Quæ res illius celebritatem auget, magnamq; suæ cognitionis necessitatem indidit in propriæ cuiusque naturæ inuestigatione. Ac veluti oratio, mentis est character: ita & vultus, animi certissimus index. Cœlo enim capitis proximus, sensuum aciem, mentis regimen & altissimũ culmen attingit, ex quo velut altissima specula reconditas animi sensationes deprehendimus. Sic in vultu diuinus ille architectus, naturæ cuiusq; inflexiones & propensiones, ad certa morum, actionum, studiorum, & affectuum genera appendisse videtur, vt latentes animorum motus in promptu essent, & ad manum expositi. In quo nos sibi propè æquauit, dum suarum opum largitionem fecit amplissimam, & diuinę naturæ participes in eruendis animorum sensibus esse voluit. Vt eo prorsus nomine cum illo ex syngrapha agere possimus. Frons homini tantùm, tristitiæ, hilaritatis, clementiæ, seueritatis index. Supercilia maximè fastum indicant, & in iis animi pars. Negamus, annuimus. Superbia aliubi conceptaculum, sed hîc sedem habet. In corde nascitur, huc subit, hîc pendet. Nihil altius simul abruptiusq; inuenit in corpore, vbi solitaria esset. Oculi verò pars corporis preciosissima, & qui lucis vsu vitam distinguunt à morte, contuitu multiformes, varios animorum sensus indicant. Vt in iis animus inhabitare & profectò fenestratus esse dicatur. Neque vlla ex parte maiora animi indicia cunctis animalibus, sed homini maximè, id est moderationis, clementiæ, misericordiæ, odij, amoris, tristitiæ, lætitiæ. Hos cùm osculamur, animum ipsum videmur attingere. Animo autem videmus, animo cernimus. Oculi ceu vasa quædam, visibilem eius partem accipiunt atq; transmittunt, vt nõ temerè scripserit Alex. Aphrodisiensis, ὀφθαλμὸς ἡ ψυχῆς κάτοπτρον ἐστί. Magnam quoq; in animorum cognitione authoritatem habet, quem noui mores subdolæ irrisioni dicauêre, nasus. Hinc mentis & ingenij acumen expendimus, & ex illius varia forma, multiplices animi mores efformamus. Vt non alia sit pars quæ vultus integritatem magis augeat, aut animorum sit capacior. Malarum exalbicans & verè lacteus rubor, corporis benè nati genuinam succulentiam præsefert. Hîc pudoris sedes. Hinc commendabiles mulierularũ dores petendæ sunt. At q; hæ sunt ferè corporis partes quæ mores detegũt, & ex quarum intuitu animum ipsum deformes licet, cùm ex partium temperatura & prima naturę delineatione, mentis affectus æstimandi sint. Ex his tota Physiognomia pẽdet quæ Arist. ἔστι, καθάπερ ἐστὶ νόημα αὐτῆς λέγω, ὅσοι τὰ φυσικὰ παθήματα τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, καὶ ὅσοι ἀθροιζόμενοι μεδίστασι τὰ σημεῖα τῶν φυσιογνωμονουμένων. Et verò vt non ex omnibus corporis partibus, naturæ indiciorũ notio peti debet: sic quæ suprà enumeratæ sunt, ad certissimã signorũ rationẽ dicuntur efficacissimæ. Quod testatur Arist. ἐν ἁπάσῃ δὲ τῇ τῶν σημείων ὁλκῇ ἕπεται ἑτέρων σημεῖα, μᾶλλον δηλοῦσιν ἀναρρῶν τὰ ὑποκείμενον. ἀναρρέστερα δὲ τὰ ὧν ὀλιγαροπόποις πόποις ἐγίνομενα. ὀλιγαρόποδος δὲ πόδος, ὁ ἀεὶ τὰ ὀμματα τε καὶ τὸ μέτωπον, καὶ κεφαλὴ καὶ τὸ στῆθος καὶ ὦμος. ἔπεται ἀεὶ, τὰ σκέλη τε καὶ πόδας. τὰ δὲ ἀεὶ ἡ κοιλίαν ἤκιστα. ὅλως δὲ εἰπεῖν, ἢ ποι οἱ ἄποι, ἀναρρέστερα σημεῖα παρέχοι, ἐφ' ὧν καὶ φρονήσεως πλείστης ὀλιγαρέσεια γίνεται. Harum igitur partium, quæ in tota naturalium signorũ cognitione plurimùm possunt, affectiones notat Hippocrates, vt de secretiore mentis recessũ iudicium ferat. Et hæc demum vera est & Medico necessaria

A

B

C

D

E

F

G

H

A saria Physiognomia, non præstigiosa illa χειροσκοπικὴ vel χειρομαντεία, quę vt nullas germanitatis notas retinet, ita profectò hominum mentes infatuat. Hęc illa est veteribus celebratissima, Hippocrati, Platoni, Aristoteli, quorum vestigia pressit Galenus in libro cui titulus est Animi mores corporis temperaturam sequi. Vbi quidem hanc Hippocratis Physiognomiam comprobat. Quem iudicem eiurare certè nefas fuerit, cùm secundum nos sententiam ferat. Cuius authoritatis testimonium lubens affero, quòd ista quibusdam Hippocratis dignationem imminuere, nec maiestatem retinere videantur. Quibus satis abundè factum esse oportuit his verbis: ὅκ ἔᾳ οὐδ' δέομαι τῶ κῦ ἢ δεύτερον ἢ τὸ ἑκῶν τῶ ὅλῃ δηλῶν γεγραμμένων φυσιογνωμονικῶν γνωσεισμάτων ἀπάντων μνησθεὶς. Quanquam non desunt qui ex Gal. Com. 2. in lib. 3. Epid. adiecta esse contendant & à Thessalo Hipp. filio adscripta. Quam in sententiam etiam allabitur initio Com. 4. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Sparsa autem sunt huiusce modi multa per totam Hippocratis θεωρηματείαν, quæ huius nominis titulum desiderant, & Medicum in naturarum cuiusq; exploratione peritum faciunt.

ὁκόσοι πυῤῥοὶ] πυῤῥὸν antiquis præter quàm quòd ruffum, fuluum etiam significare, etsi diffusius alibi demonstraturi sumus, non

B est tamen hoc instituto alienum, vt eo nomine quod recepimus nos quadantenus exoluamus, quibusdam inde rationibus adductis. Præstat enim versuram facere ex nostro præsertim penu, quàm rem & fortunas conturbare. Πυῤῥὸν igitur fuluum colorem significare, & cum qui ex inęquali albi cum flauo mixtura nascitur, & velut ex flauo candicãtem, indicat Gal. lib. 1. de Crisi. ἐγχωρεῖ πῶς ἡ φύσις ὀξεῖα τὸ πυῤῥὸν χρῶμα παρ' ξανθοῦ, διαφέρει δ' ἀλλήλων, παρ' τὸ μὲ λευκότερον εἶναι, τῷ τὸ ἐπιπόπερον. Ὡ γὰρ οὖν ὦ ἡ πικρὰ χολὴ ποτὲ μὲ πυῤῥὰ φαίνεται μᾶλλον. ποτὲ δὲ ξανθή. πολλάκις δ' αὖ σοι ὦ ὠχρὰ δόξειεν εἶναι. λευκοτέρα μὲ ὦ ἀπολαμπεστέρα, γίνομένη πυῤῥὰ, σίλβουσα δὲ ὦ καθαρωτέρα, ξανθή. τὸ δὲ ἐξ πυρωδὲς ἐλάμπει αὐτῇ, ξανθότερον ἀποβαλόντι. ὅσσον δ' δεῖ τὸ πυῤῥὸν, ἐξ ξανθῶ λευκότερον, τοσοῦτον ὀλείνει, τὸ ὠχρόν. ὅσσον δ' αὖ πάλιν ἦπιον λευκὸν ὄζει τὸ ξανθόν. ἐξ πυῤῥῶ, τοσοῦτον ἐξ ξανθῶ, τὸ ἐρυθρόν. Ex quibus coniicias, fuluum colorem flauo subesse, sed exalbescere aliquantulum & candicante dilui, non secus ac si sandaracham paucam multa aqua suffundas, colorem non omnino ruffum nec luteum, sed ex ruffo & viridi adumbratum, & quodammodo ex rubro pallescentem aut flauo ignescentem elicias, qualis est aurichalci, aut multorũ numorum aureorum Germanicorum color, quos florenos vocant. Galli interdum blondum, interdum etiam fauium nominant. Qui integerrimè à Latinis

C fuluus dicitur, dum *Fuluum descendere monte leonem* dixit Virgilius. Quomodo fulua sidera, fulua arena, & fuluum aurum dicitur. Galenus πυῤῥὸν, ex bilis & pituitæ mixtura facit, & obscurum illum ex albo & pallido liuescentem in cute colorem, qui tamen ex flauo plurimùm accipit, & frigidioribus atque humentioribus, naturis familiaris est, πυῤῥὸν dicit, vt *** Virgilius:

Fulua pugnas de nube tuentem. Fit enim à magna humidi copia siccum inundante & exuperante. Quod scribit libr. 2. de Temperamentis, dum infantium capillos, iis quos Germani habent affines facit, & de fuluo capillitio scribit: ἡ πυῤῥὰ θρὶξ, ὡς φῶς τῆ χροιᾶ μιξεῦ ξανθῆς δοκεῖ ἡ λευκῆς, ὅταν ὦ ἡλικίας μεταξὺ φλεγματώδεις τε ὦ χολώδεις ἰκνοῦς. Non absimile est, nec aliunde petitum, quod scribit Aristot. lib. περὶ χρωμάτων, de capillorum colore, dum germani alimenti defectu fuluescere facit. Ex ficco enim vera est pilorum soboles, incrementũ & propagatio. θρὶξ παῖδων ἀπάντων αἱ κεφαλαὶ, κατ' ἀρχὰς μὲ γίνονται πυῤῥαὶ, διὰ τὴ ἕξιν ὀλιγόπυρα. φανερὸν δὲ τοῦτο ὅτι. ὦ δὲ ἀσθενῆς αἱ τείχες ὦ ἀραιαὶ διὰ τὴ αὐτὸν αἰτίαν. ἔτι δὲ ὦ βραχυέται τὸ σῶμα ἀπαντῶν δηλαίνοντο πῶς πυῤῥοῖς, σφεῖσιν δὲ τὴ ἡλικίας, μεταλλοῦσι πάλιν χραϊζομένοις αὐτῶς διὰ τὸ πλῆθος τὸ ὀπωρέυσης ξηρῆς. ὁμοίως δὲ ὦ ἀεὶ ἡ ἥβλιν καὶ τὸ γῆρᾶν. ὅταν ἀρχωῖ τὸ σῶμα τὴ ἡβᾶν καὶ γηράσκειν, καὶ αὖ πάλιν γίνεται κατ' ἀρχὰς μὲ πυῤῥαί

D παχέως, διὰ τὴ ὀλιγόπυρα τὴ ὑγρασίας, ὧν αὖ τῶς καταξηραινομένης. τὴ ξηρῆς δὲ πάλιν τὴ τὸ πυρ φερομένης μεταλλοῦσι πάλιν. Et verò ex eodem fonte manat Germanorum, & eorum qui ad septentriones habitant, fuluum esse, & lentiginis quadam exuberans capillitium & planum. παῦτες δὲ οἱ πρὸς ἀρκτῶν πυῤῥόπειχες καὶ λευκόπειχες εἰσι, vt scribit Arist.* in Quæst. naturalib. Gal. quoq; lib. 2. de Temperament. ὅσα αἱ ἔμπαλιν τοῖς ὑγραὶ καὶ ψυχραὶ χῶραν οἰκοῦσιν, Σκυθικοὶ τε καὶ Γερμανικοὶ καὶ Δαλματαῖ καὶ Σαυρομαῖ καὶ σύμπαν τὸ Σκυθικόν, εὐαυξεῖς μετείσας καὶ λεπτὰς καὶ εὐθείας ὦ πυῤῥαὶ ἔχουσι τείχας. Vt non admodum sit difficile coniicere, fuluum eum esse colorem ex flauo candicantem, quem in puellari ingenuitate ex passo crine, pudoris & decoris comitem facimus. At verò id magis testificabitur, quòd arenulas quæ in renum affectibus protruduntur, ψαμμία πυῤῥὰ vocat Hippocrates, colore ex flauo & ruffo candicante, & subrubro quodãmodo pallescente, velut sanguine à pituita crassa & lenta exaßata diluto, † Galeno teste lib. 6. Epid. ἐὰν μὲν τοι μιχθῆ σοι ὀλίγον αἷμαῖος φλέγματός παχέος καὶ γλίσχρου, κῇ ἡ ὀπωπρᾶται ἡ χρόα γίνεται τὴ ὑρισαμένων τοῖς ἤροις. ὁπόστε μὲ ἢ ὠχρόλευκος, ἢ ἐυυθρόλευκος, ἢ ξανθόλευκος. ἔστι δ' ὅτε ἡ πυῤῥὰ, σωστελοῶῦς ἐς ἢ τὴ χεωμάτων διαφορεῖν, καὶ αὖτε ἡ κῇ τὸ αἷμα χρώματος. ἐ ὁ ἀκριβῶς ἐρυθρὸν δεῖν ἀεὶ τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ὁποτε μὲ δὴ τὸ μελαίνεσθαι, ὁποτεῖ δὴ τὸ ξανθότερόν τε καὶ πυῤῥότερον ῥέπον. ἢ τοίνυν ἀπάσας αἷς ἢ πυ αἷῖν διαφορεῖς τὴ χρωμάτων πλὴν ἢ πεφρᾶδοις, ἠνιπέον ἔσται ἢ τὴ πυῤῥὸν δηλοῦς φωνῆς, εἰπόντος αὖτε ψαμμία πυῤῥὰ ὑρίσεαῖς, ἢ τὸ φερομένον τὸ αἷματῶδες ἀπὸ κοινῶ δεκτέον εἴρηδς. Rursus verò longè planius: ψαμμία δὲ πυῤῥὰ φησι ὑρίσαι δηλονότι τοῖς ἤροις. καὶ γὰρ καὶ φαίνεται τοῦτο γινόμενον, ἐὰν τὸ πυῤῥὸν ἀκόνης τοιοῦτον ἔῃ ἢ χρόαν, ὁπόταν καὶ ἡ σαρκεσίχα καὶ λαμβάνῃ. διὸ καὶ πνες μὲ τὴ ὁμολογοῦντων ὅτι μελῶς τοῖς ἤροις ἢ πέχνης ὀροθοῆς ἐπιστάσεις γίνεσθαί φασιν αὐτοῖς, ἔνιοι δὲ σαρκεσχῶδεις, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὄντως πυῤῥαί. Quæ omnia eo pertinent, vt τὸ πυῤῥὸν, quamuis vna omnium voce authoribus Græcis ruffum significet, Medicis tamen & Philosophis liberaliori paulò esse significatione contendamus, dum intra flaui splendidioris limites consistit, & ad album magis declinat. Fuluum id Latinis nomen est. Arist. λευκοπυῤῥὸν etiam vocauit. Ruffum verò flauum magis intendit, & ex rubro permixtum in nigri fines aberrat. Quæ hîc tentata & velut inchoata, polituram & repumicationem in Œconomia nostra accipient. Cæterùm πυῤῥὸς siue fuluos siue ruffos intelligas, huc pertinet quod eos Arist. subdola morum calliditate & solertia minimè commendabili afficit. οἱ πυῤῥοὶ ἄγαν πανοῦργοι. πανουργία autem δύνοπις δεῖ ἐκ ἐπιμονεῖ, eodem interprete. In hac tamen ingenij æstimatione, Galeni cautionem adhibeas oportet,

E

F

ne ex leuibus quarundam partium notis, de totius naturæ temperamento iudicium feras. Sic enim ex vnguibus leonem, & ex vestigio totum Herculem æstimaueris, fallaci interdum coniectura. Sed partium in sese diligens collatio facienda est, aut ex partis indicatura de viscerum latentium dominio indubitata fides sumenda est. Sunt enim sua cuiq; parti temperaturæ indicia, quæ interdum cum toto corpore cohærent, interdum verò longissimè dissentiunt, & infirmam de tota natura censuram faciunt, vt diligenter scribit *** Gal. lib de Temperamentis. In hac igitur de moribus quæstione, sobrium inest temperamentum, & ex cerebri notis hominis ingenium deformatur.

G

H

* *In Arte parua.* ** *Lib.* II. *** *Sect. vlt quæst.* 2. † *Com.* 1. **** *Lib.* 2.

ὀξύεινες] ὀξύεινεια simis opponit, vt aduncas nares intelligat, γρυπὰς Græci vocant, quæ subdolos & irrisioni dedicatos mores præsferunt. Hinc enim impudens illa cachinnatio suspenditur, quæ à poëtis sugillatur, & ingenua liberalitate indigna est. Intelligenda autem venit illa nasi aduncitas, quæ ad extremas nares pertingit, eásq; exacuit & elongat, retusis & simis præcipuè repugnans, ne aquilinas nares ex nasi radice protuberantes, præcipuo omine commendabiles hoc nomine infames. Hæc autem nasi aduncitas, veteribus siccioris naturæ indicium esse visum est, vt & simitas humentioris. Quod meritò reprehendit Galenus suæ cautionis memor. Illa enim ad partis de qua fit mentio, non totius corporis naturam, referenda fuerunt. * Galeni locus est in hanc rem pernecessarius, ἀμφοτέρωθεν οὖν οἱ τὴ οἰκείων μὲ ἀμελοῦντες γνωεισμάτων, δῆλοι ἐ τὰ πόρρωτα καὶ ἐκτὸς ἱκανῆς πεπυκνῶται, καὶ μάλιστα τὴ δεῦρο καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρίστοις φιλοσόφοις ἐπορέμενα μεταβαλόντες. νῦν δὲ ὁ ὁσ' ὅπ τὰ μὲ πυῤῥὰ εἰς σιμότερα, γρυπότεροι οἱ οἱ σφραγμαίζοντες, εὔλογον, ὑγροὺς μὲ νομίζειν τὰς σιμὰς ἀπάντας, ξηρὰς ἐ τὰς γρυπάς. ἀλλ' οὐδὲ χρὴ μὲ ὦ τὴ διαπαστικῆς διωκάμενος ἔργον ἔῃ τὴ τοιοῦτον μάθου, ἢ τὴ κράσεως. εἰ δ' ἀρα καὶ τὴ κράσεως εἴη γνώρισμα, τὴ ὀν τῇ ῥινὶ μόνης εἴη αὖ, ἢ τὴ ὀλῳ τοῦ σώματος. μάτην οὖν ἔπ' αὐτοῦ κρίνειν λέγεῖ, τὴ ῥῖνα τε ὀξεῖαν γίνεσθαι καὶ ὀφθαλμοὺς κοίλους, καὶ κροτάφους συμπεπτωκότας ἐν τοῖς ξηραῖς φύσει κράσεσιν, ὅτι κἂν τοῖς παθεῖν ὅτω συμπάθεῖ τοῖς σωστικοῖσί τε καὶ κεῖνοι πέρα τὴ μετεῖν τὰ σώματα. πολλάκις μὲ γὰρ ὅτω συμπάθει, πολλάκις δ' οὐ τῶς, ἀλλ' δεῖν ἰδεῖν καὶ μαλακὴν καὶ πιμελοῦδη, καὶ λευκὴν καὶ πολύσαρκον, ὅλη τὴ σῶμα τοῦ ἢ ἔξω δῆλ μικροῖς ὀφθαλμοῖς ἢ ὀξεῖα ῥινί. καὶ ξηρὸν καὶ ἄσαρκον καὶ μελανὸν καὶ δασεῖαν, δῆλ τε τοῖς μεγάλοις ὀφθαλμοῖς, σιμῇ τε τῇ ῥινί. βέλτιον οὖν εἴαρ ἀρα τὴ ῥινὸς μόνης, ὑγροῦ τῆλε μὲ τὴ σιμότῆτος, ξηρότῆτα μὲ τὴ σιμότῆτος, ξη-

Sectio V. huius libri.

ὃ τῶν ῥίνα ἄκροθεν παχεῖαν ἔχοντες, ψιλὰ δῆπου, αἰαφέρεται δῆτα τὰς ἷς. οἱ τῶν ῥίνα ἄκραν ἔχοντες, δυσόργητοι, αἰαφέρεται δῆτα τὰς κωῶας. οἱ δ τῶν ῥίνα ἀβελφεῖον ἔχοντες, λάκραι μὲ, σφόδρα λᾶραι δ, μεγαλόψυχοι, αἰαφέρε) δῆτα τὰς λέοντας. οἱ δ τῶν ῥίνα ἄκραν λεπτὴν ἔχοντες, ὀρνιθώδες. οἱ δὲ ἰχνῶν ἀπὸ τ μετώπου εὐδὺς ἀρχομένων, αἰ αἰδῆς, αἰαφέρεται δῆτα τὰς κέρκας. οἱ δ χρυπῶν ἰχνῶν καὶ τ μετὸ πω διηρθρωμένων, μεγαλόψυχοι, αἰαφέρε) δῆτα τὰς αἰετός. οἱ δ τῶν ῥίνα ἔλκοιλον ἔχοντες τὰ πρὸς τ μετώπου ἀβεφεῖη, τ δ ἀβεφέρεται αὖω αἰεσκαψαν, λάγνοι. αἰαφέρεται δῆτα τὰς αἰγεκῥυδύνας. οἱ δ σιμὸν ἔχοντες λάγνοι. αἰαφέρε) δῆτα τὰς ἐλάφους. οἷς δ οἱ μυκτῆρες αἰαπεπταμένοι, θυμώδεις. αἰαφέρε) δῆτα τὸ πάθος, τὸ ὑπ τῶ θυμῶ γινόμενον.

A

* *Lib. 2. de Temperament.*

ὀφθαλμοὶ σκιεροὶ] In parua sed lucida oculorum mole, magna inest animi pars, in quibus tanquam in speculo cuiusque formam agnoscas. Idem in homine numerosissimæ varietatis atque differentiæ, grandiores, modici, parui, prominentes, quos hebetiores putant, conditi quos clarissimè cernere, sicut in colore caprinos. Qui si vehementius condantur animi leuitatem, vt & parum caui magnitudinem promittunt. Grandiores verò ignauiam, vt parui animi demissionem, præmonstrant. Adeò magna fœlicitatis pars in medio oculorum temperamento sita est. De his sic Aristot. οἱ τὰς ὀφθαλμοὺς μικρὰς ἔχοντες, μικρόψυχοι. αἰαφέρε) δῆτ' τ ὀπωρέπαν B
Φ δῆτ' πίθηκον. οἱ δ μεγαλόφθαλμοι, ὑγροί. αἰαφέρε) δῆτ τὰς βῆς, τ ὠφ εὖ φαῦλα δεῖ μὴτε μικρὰς, μὴτε μεγάλας ἔχῃν τὰς ὀφθαλμούς. οἱ δ κοίλας ἔχοντες, καρηβόρροι. αἰαφέρε) δῆτ πίθηκον. ὅσοι δ ὀξόφθαλμοι, ἀβέλτεροι. αἰαφέρε) δῆτ' τ ὀπωρέπαν τ π Φ ὄνος. ἐπεὶ δ ὑπ ἐξόφθαλμον ὑπὸ κοιλόφθαλμον δοῦ τῶ, ἡ μέσῃ ἕξις αὖ κρατίστη. ὅσοις ὀφθαλμοὶ μικρὸν ἐγκοιλότεροι, μεγαλόψυχοι. αἰαφέρε) δῆτ' τὰς λέοντας, οἷς δ δῆτ πλέων, θρασύς. αἰαφέρε) δῆτ βῶς. * Quæ verba ex Physiognomicis lubens affero, vel eo maximè φ Galeno τὰ φυσιογνωμικὰ consummatâ Arist. doctrinam resipiant, nec dissérendi subtilitatem illius eleuent. Idem quoq; Philosophus libro de Histor. anim. 1. probam oculorum naturam in mediocritate posuit. Quod eò lubentius dico, quòd multa naturæ indicia Plinius ex hoc loco decerpserit. & Galenus noster lib. cui titulum fecit Animi mores, &c. Aristotelis in hanc rem nostram verba sunt, ἡ ὀφθαλμῶ, οἱ μὲ μεγάλοι, οἱ δ μικροὶ, οἱ δ μέσοι. οἱ μέσοι βέλτιστοι, Φ οἱ ὀπῶς σφόδρα ἢ ἔνυπς, ἢ μετὰς τὰ πάνω. οἱ δ ἢ ἔνυπς μάλιστα ὀξυωπέστατοι, δῆτ' πωτὰς ζῴα. τὸ δ μέσον ἢ θεὶς βέλτιστον σημεῖον. Cæterùm quod superius de naribus ex Galeno diximus, idem hoc loco de oculis inaudiendum est, lapsos esse in eorum æstimatione antiquos, dum paruos sticiori, grandiores verò humentiori naturæ attribuunt. Nec enim vsquequaq; constantem assensionem habent, vt ex † Galeni doctrina audies, κᾷ τῶν οὖν πρὸ τοῦ εἰς χρῆσιν σκοπεῖσθαι δεῖ κράσεως, ἕκαστον ἰδίᾳ μόριον ἐξετάζοντες, Φ μὴ δεῖ πάντων ὁποφαίνεσθαι τὸ πλῆθος, ὡς ἂρ ἐπίπαν ἔνιοι, τὰς μὲ σιμοὺς ὑγροὺς ἢ φάσκουσι, τὰς δ χρυσοὺς ξηρές. Φ οἷς μὲ οἱ ὀφθαλμοὶ μικροὶ, ξηρὸς, οἷς δ μεγάλοι ὑγρός. τῶν μὲ οὖν Φ ὁμῶς πρὸς αὐτῶν. οἱ μὲ ἐν τῶ πάντες ὑποθέμενοι τ ὑγρῶν τῶ μόριον τὰς ὀφθαλμοὺς, ἐν οἷς αὖ μείζεις εὐείσκασιν, ὑγρότῆτα κράσεως ὠ τούτοις κρατεῖν ὑπολαμβάνουσιν. ἔνιοι δ τῆ ῥάμῃ τοῦ θερμοῦ κᾷ τ ἀναθυμιᾶσθαι αὐτὰ πεύσαντες ἀξιοῦσι τὸ Φ πλεῖον, ὃν ὀφθαλμοὺς μόνον, φλᾷ Φ τὸ σῶμα Φ τὰς ἄλλας ἀπάντας πόρες ῥηξεῖς φασὶ μεῖζονας, ὅθεν ὐχ ὑγρότῆς, ἀλλὰ θερμότῆς τῶ γνώρισμα. ἀμφότεροι δ ἀβμῤῥοπάσοι τ ἀληθείας, ἑνὶ μὲ Φ κοινῷ λόγῳ δίον δεῖ πάντὰ τ σώματος ἑξ ἑνὸς ὁποφαίνεσθαι πολλοῖσι μορίοις. κᾷ τῶ δεύτερον τρόπῳ, ὃν τῆς ἀβμπαστικῆς ὠν τῆ φύσῃ δυνάμεως ἀ μέμνωται τεχνικῆς ὕσης, καὶ τοῖς τῆς ψυχῆς ἤθεσι ἀκολούθως, ἀβμπαστῶσης τὰ μόρια. δεῖ παῦτῆς τῆς τὰρ ὀπῆ Φ Ἀριστοτέλης ἠπόρησε, μήπτε αἷμα θρέψεας πυὸς ἀρῖῆς εἴη, Φ ὑ κᾷ τὸ θερμὸν Φ ψυχρὸν. καὶ ξηρὸν, καὶ ὑγρόν. ἄκοιν ὀρθῶς μοι δοκοῦσι πεῖν, οἱ τοῦτῆς τῆς ὕλῆς τὰρ ἢ μεγίστων ὀπορῆ. ὁμοίως, καὶ τῆς ποιότῆσι μόναις ἀναφέροντες τὴν ἀβμπαστῶν. εὐλογον δ ὅσῃ ἀνα μὲ τῶ, ταῦτας, τὸ ἀβμπάτῆν ὀ ἔπεον. Qua de re plura etiam habes in Arte parua, vbi de oculorum magnitudine & paruitate abundè agitur. Qualem autem ex oculis centurum, & quânam ratione facias, vt de totius corporis natura securus, cautior euadas, monet paulò post, κᾷ τοῦτο δὲ Φ ὠδὶ ἢν ὀφθαλμῶ κᾷ πάντὰ τ ὅ πυος οὖν ἐτέον μορίῳ τὴν ἰδίαν κράσιν, ὃν ἢν οἰκεῖαν ὑπῆσοῦτῆ γνωρισμάτων ἄμεινον. ὑ δεῖ τῆς ὅλῆς τ σώματος κράσεως ἀφ' ἑνὸς μέρους δῆτ δεῖξαι τὰμβαίνειν. εἴπε δ' ὑγρότῆτα. εἴπε θερμότῆτα δῆτκρατοῦσῆς. εἴπε Φ ἀμφοτέρων, ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς τὴ δεῖξ χρῆ, γνώρισμα τῆς οἰκείας αὖ ἑνὸ ὅπω γ Φ ὑ τ ἀπάντων τ μέλων τ σώματος ἀνδεικνύοι κράσεως. ὀδὲ δὲ εἰ σκληρὰ Φ ἄδρκα τὰ σκέλη, ξηρὰ πάντως καὶ ἡ κράσις ὅλῃ τ σώματος. ἔνιοι δ καὶ ἱκανῶς ἐνδαρεῖ καὶ πηλεωδεῖς Φ παχεῖς Φ θερμότερος καὶ μαλακοὶ καὶ λευκοὶ γίνοι) μὴ πάντων σκελῶν. ἀλλ' εἰ μὲ ὁμαλῶς ἅπαν ἔχῃ τὸ σῶμα τ κράσεως, οἷς μὲ ἰσχὰ τὰ σκέλη, ξηροὶ πάντως εἰσὶν, ὑγροὶ δ' οἷς παχέα, καὶ οἷς μὲ ἡ ῥὶς ὀξεῖα, ἢ ῥηγοῖ, ὅπῃ ξηροὶ. σιμῶς δ' ὅσοις, ὑγροὶ. κᾷ τοῦτο δὲ καὶ τὰ ὀφθαλμῶ καὶ τὴν κρόταφον, ἀ πάντων τ ἢ ἄλλων μορίων. οἷς δ' αἱ ὀμμαλοὶ ἡ κράσις, καὶ ὐχ ἢ αὐτὴ πάντων τῶ μορίων, ἀπὸ τοῦ δεῖ ἐξ ἑνὸς μορίου φύσεως ὑφ' ἁπάντων ὑποτίθεσθαι. Porrò si suspecta est totius ex oculis æstimatio, seu verum est eorum paruitatem sticiori naturæ deberi, seu verò conformatrici potentiæ attribui, certum est in siccioribus promptius esse nequitiæ seminariũ, in quibus ingenium & mores ad vitia obtiguere & callum quendam obduxere, vt & vim prudentiæ maiorem, si gemmantes fœlicis naturæ pullulos fruticescere nec situ mucescere permittant. Sic in humẽtiotibus naturis magnus succorum riguus qui in sensuum adyta eriuatur, eorum spiritus opacat & frigore gelat, vt ad omnia tardiores, hebetiores, & obtusiores nati videantur, Atq; hæ naturæ, mores minimè malos & simplices efformant, feréq; ventres pinguitudine saburrant, vt vix sit in crasso corpore mica salis.

B

C

D

E

* *Lib. quod animi mo. corpor. temper. seq.* ‡*Lib.* II. †*Lib. 2. de temp.*

χαροπὸν] χαροπὸν Latinis est rauum, quod colorem obtusum nigro & fuluo mixtum significat, medium q; est inter flauum & cæsium, Nonio Marcello. Qua ratione mare rauum vocat Cic. in Acad. & canum oculos atque arietum, colore rauo æstimat Varro lib. 2. de Re rust. Theodorus Gaza doctrinæ merita præscriptione apud eruditos beatissimus, & quo vix fœlicior alter in vertendo fuit, fuluum pro χαροπῶ apud Arist. *ponit motus fortè Homeri vberrimi ingeniorum fontis authoritate & Virgilij, qui χαροπὸν λέοντας fuluos leones dixerit. Quinquam lib. 5. de gen. anim. †χαροπὸν ruffum & flauidum dicit. At profectò vtriusq; par non est relatio. χαροπὸν enim oculorũ attributionem esse constans philosophorum fides facit, vt nõ temerè de cutis aut pilorum colore dictum apud eos reperias. In quo illud Vergilij de leonibus fuluum, nõ aliter esse positum, cuius pro compertò est. Oculorum enim in leonibus color (in quibus omnis vis constat) supra fuluũ nigricantior est, & ad cæsium declinans. Id ab Arist. χαροπὸν, à nobis rauum dicitur. Vnde & rauiliæ & rauisteili, Plauto dicuntur, qui præcipuũ ingenuitatis in oculis specimen habent, vt vix alius sit color præ se commendabilior. Sic enim Festo dicuntur qui rauos oculos habent. Aristot. in Physiognomicis rauis oculis animi magnitudinem attribuit, eosq; à glaucis & cæsiis separat, ne quis χαροπὸν pro γλαυκῷ vsurpatum existimet. οἱ ὀφθαλμοὶ μὴ γλαυκοὶ, ἀλλὰ χροιᾶ, εὐψυχοι. αἰαφέρε) δῆτ' λέοντα Φ αἰετόν. χροπὸς esse quos rauos dicimus, addidit animos Plinius lib. 11. ‡Varietatem enim oculorũ ex Aristot. lib. 1. de Histor. anim. referens. Atque (inquit) nigri, aliis raui, aliis rufi, aliis glauci coloris orbibus circundatis, vt habili mistura & accipiatur circuniecto candore lux, & temperato repercussu non obstrepat. Sic enim ex nostro codice legimus, non quemadmodum cæteri, atri, vt non dubiè χροπὸν Aristot. referat. Hipp. lib. 3. Epid. χροπὸς λευκοφλεγμαθίας, in tabidorum explicanda natura iungit. In quorum communione, cùm latè inter se dissideant, velut in salebra adeò hæret Galenus, vt pro glauco vsurpari necesse sit. Illius verba sunt: καὶ μὲν καὶ τοῦτο δεῖ τῶ χροπῶν καὶ ὅλως τοῦτο δεῖ τῶ τὰς ὀφθαλμοὺς χρωμάτων, ἔμαθες ὀ πῶς τοῦτο κράσεως, ὡς ὐχ ἁπῶς εἴη λεγῶν ὀκ πάντα σημεῖα βιβλίωσον τεκμήριον κράσεως ὅλῃ τ σώματος, ὅτι μὴ μόνων τῶν ὀφθαλμῶ, ἀλλὰ τούτων ἀναρχῶς ὅλῃ τ περιειρημένων. χροπὸν μὲ γὰρ τὰς χροπῶς λεγομένους ὀφθαλμοὺς ὅπῆοι πυὲς εἰσιν, ὠνοῆσαι χρῆ τ ὑπὸ τ ποιητῶ γεγραμμένων αἰ ἀμνημονεύοντες, ἔνθα φησιν:

Ἀρκεῖοι τ ἀρχότεροι τε σύες, χροποί τε λέοντες.

Εἶπα θαυμάζειν πολλὰς λέοντας ὅπω τοσαῦτα τῆ μνήμη τὸ χρῶμα τ ὀφθαλμῶ, ὡς ἐπ' αὐθρώπων ἰδόντα δυνάσθαι ῥᾳδίως γνωρίσαι, κᾷ πειδὰν ἀφίκωμαι τὴν ποιῆσαι καὶ τὴν κράσιν, ὃ οἷον δῆ τοῖς ὀφθαλμοῖς θερμῶν καὶ ξηρὰν εἶ φαίη. Φ ὑ κᾷ τὸ θερμὸν Φ ψυχρὸν. καὶ ξηρὸν, καὶ ὑγρόν. ἄκοιν ὀρθῶς μοι δοκοῦσι πεῖν, οἱ τοσοῦτος τῶ ὅπως ὑπὸ τ μεγίστων ἀπορῆ. ὁμοίως, καὶ τῆς ποιότῆσι μόναις ἀναφέροντες τὴν ἀβμπαστῶν. εὐλογον δ' ὅσῃ ἀνα μὲ τῶ, ταῦτας, τὸ ἀβμπάτῆν ὀ ἔπεον. Quà de re plura etiam habes in Arte parua, vbi de oculorum magnitudine & paruitate abundè agitur. Qualem autem ex oculis centurum, & quânam ratione facias, vt de totius corporis natura securus, cautior euadas, monet paulò post, κᾷ τοῦτο δὲ Φ ὠδὶ ἢν ὀφθαλμῶ καὶ πάντὰ τ ὅ πυος οὖν ἐτέον μορίῳ τὴν ἰδίαν κράσιν, ὃν ἢν οἰκεῖαν ὑπῆσοῦτῆ γνωρισμάτων ἄμεινον. ὑ δεῖ τῆς ὅλῆς τ σώματος κράσεως ἀφ' ἑνὸς μέρους δῆτ δεῖξαι τὰμβαίνειν. εἴπε δ' ὑγρότῆτα. εἴπε θερμότῆτα δῆτκρατοῦσῆς. εἴπε Φ ἀμφοτέρων, ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς τὴ δεῖξ χρῆ, γνώρισμα τῆς οἰκείας αὖ ἑνὸ ὅπω γ Φ ὑ τ ἀπάντων τ μέλων τ σώματος ἀνδεικνύοι κράσεως. ὀδὲ δὲ εἰ σκληρὰ Φ ἄδρκα τὰ σκέλη, ξηρὰ πάντως καὶ ἡ κράσις ὅλῃ τ σώματος. ἔνιοι δ καὶ ἱκανῶς ἐνδαρεῖ καὶ πηλεωδεῖς Φ παχεῖς Φ θερμότερος καὶ μαλακοὶ καὶ λευκοὶ γίνοι) μὴ πάντων σκελῶν. ἀλλ' εἰ μὲ ὁμαλῶς ἅπαν ἔχῃ τὸ σῶμα τ κράσεως, οἷς μὲ ἰσχὰ τὰ σκέλη, ξηροὶ πάντως εἰσὶν, ὑγροὶ δ' οἷς παχέα, καὶ οἷς μὲ ἡ ῥὶς ὀξεῖα, ἢ ῥηγοῖ, ὅπῃ ξηροὶ. σιμῶς δ' ὅσοις, ὑγροὶ. κᾷ τοῦτο δὲ καὶ τὰ ὀφθαλμῶ καὶ τὴν κρόταφον, ἀ πάντων τ ἢ ἄλλων μορίων. οἷς δ' αἱ ὀμμαλοὶ ἡ κράσις, καὶ ὐχ ἢ αὐτὴ πάντων τῶ μορίων, ἀπὸ τοῦ δεῖ ἐξ ἑνὸς μορίου φύσεως ὑφ' ἁπάντων ὑποτίθεσθαι. Porrò si suspecta est totius ex oculis æstimatio, seu verum est eorum paruitatem sticiori naturæ deberi, seu verò conformatrici potentiæ attribui, certum est in siccioribus promptius esse nequitiæ seminariũ, in quibus ingenium & mores ad vitia obtiguere & callum quendam obduxere, vt & vim prudentiæ maiorem, si gemmantes fœlicis naturæ pullulos fruticescere nec situ mucescere permittant. Sic in humẽtiotibus naturis magnus succorum riguus qui in sensuum adyta eriuatur, eorum spiritus opacat & frigore gelat, vt ad omnia tardiores, hebetiores, & obtusiores nati videantur, Atq; hæ naturæ, mores minimè malos & simplices efformant, feréq; ventres pinguitudine saburrant, vt vix sit in crasso corpore mica salis.

* *Lib. quod animi mo. corpor. temper. seq.* ‡*Lib.* II. †*Lib. 2. de temp.*

χαροπὸν] χαροπὸν Latinis est rauum, quod colorem obtusum nigro & fuluo mixtum significat, medium q; est inter flauum & cæsium, Nonio Marcello. Qua ratione mare rauum vocat Cic. in Acad. & canum oculos atque arietum, colore rauo æstimat Varro lib. 2. de Re rust. Theodorus Gaza doctrinæ merita præscriptione apud eruditos beatissimus, & quo vix fœlicior alter in vertendo fuit, fuluum pro χαροπῶ apud Arist. *ponit motus fortè Homeri vberrimi ingeniorum fontis authoritate & Virgilij, qui χαροπὸν λέοντας fuluos leones dixerit. Quinquam lib. 5. de gen. anim. †χαροπὸν ruffum & flauidum dicit. At profectò vtriusq; par non est relatio. χαροπὸν enim oculorũ attributionem esse constans philosophorum fides facit, vt nõ temerè de cutis aut pilorum colore dictum apud eos reperias. In quo illud Vergilij de leonibus fuluum, nõ aliter esse positum, cuius pro compertò est. Oculorum enim in leonibus color (in quibus omnis vis constat) supra fuluũ nigricantior est, & ad cæsium declinans. Id ab Arist. χαροπὸν, à nobis rauum dicitur. Vnde & rauiliæ & rauisteili, Plauto dicuntur, qui præcipuũ ingenuitatis in oculis specimen habent, vt vix alius sit color præ se commendabilior. Sic enim Festo dicuntur qui rauos oculos habent. Aristot. in Physiognomicis rauis oculis animi magnitudinem attribuit, eosq; à glaucis & cæsiis separat, ne quis χαροπὸν pro γλαυκῷ vsurpatum existimet. οἱ ὀφθαλμοὶ μὴ γλαυκοὶ, ἀλλὰ χροιᾶ, εὐψυχοι. αἰαφέρε) δῆτ' λέοντα Φ αἰετόν. χροπὸς esse quos rauos dicimus, addidit animos Plinius lib. 11. ‡Varietatem enim oculorũ ex Aristot. lib. 1. de Histor. anim. referens. Atque (inquit) nigri, aliis raui, aliis rufi, aliis glauci coloris orbibus circundatis, vt habili mistura & accipiatur circuniecto candore lux, & temperato repercussu non obstrepat. Sic enim ex nostro codice legimus, non quemadmodum cæteri, atri, vt non dubiè χροπὸν Aristot. referat. Hipp. lib. 3. Epid. χροπὸς λευκοφλεγμαθίας, in tabidorum explicanda natura iungit. In quorum communione, cùm latè inter se dissideant, velut in salebra adeò hæret Galenus, vt pro glauco vsurpari necesse sit. Illius verba sunt: καὶ μὲν καὶ τοῦτο δεῖ τῶ χροπῶν καὶ ὅλως τοῦτο δεῖ τῶ τὰς ὀφθαλμοὺς χρωμάτων, ἔμαθες ὀ πῶς τοῦτο κράσεως, ὡς ὐχ ἁπῶς εἴη λεγῶν ὀκ πάντα σημεῖα βιβλίωσον τεκμήριον κράσεως ὅλῃ τ σώματος, ὅτι μὴ μόνων τῶν ὀφθαλμῶ, ἀλλὰ τούτων ἀναρχῶς ὅλῃ τ περιειρημένων. χροπὸν μὲ γὰρ τὰς χροπῶς λεγομένους ὀφθαλμοὺς ὅπῆοι πυὲς εἰσιν, ὠνοῆσαι χρῆ τ ὑπὸ τ ποιητῶ γεγραμμένων αἰ ἀμνημονεύοντες, ἔνθα φησιν:

Ἀρκεῖοι τ ἀρχότεροι τε σύες, χροποί τε λέοντες.

Εἶπα θαυμάζειν πολλὰς λέοντας ὅπω τοσαῦτα τῆ μνήμη τὸ χρῶμα τ ὀφθαλμῶ, ὡς ἐπ' αὐθρώπων ἰδόντα δυνάσθαι ῥᾳδίως γνωρίσαι, κᾷ πειδὰν ἀφίκωμαι τὴν ποιῆσαι καὶ τὴν κράσιν, ὃ οἷον δῆ τοῖς ὀφθαλμοῖς θερμῶν καὶ ξηρὰν εἶ φαίη. Φ ὑ κᾷ τὸ θερμὸν Φ ψυχρὸν. καὶ ξηρὸν, καὶ ὑγρόν. ἄκοιν ὀρθῶς μοι δοκοῦσι πεῖν, οἱ τοσοῦτος τῶ ὅπως ὑπὸ τ μεγίστων ἀπορῆ. ὁμοίως, καὶ τῆς ποιότῆσι μόναις ἀναφέροντες τὴν ἀβμπαστῶν. εὐλογον δ' ὅσῃ ἀνα μὲ τῶ, ταῦτας, τὸ ἀβμπάτῆν ὀ ἔπεον.

A

B

C

D

E

F

G

H

A καὶ τὸ χροπὸς ἀξιοῦν ἔδοξέ μοι ζητήσεως εἶ. τὸ λελεγμένον. εὔλογον ὦῶ ὑ χροπὸς. ἀλλὰ γλαυκὸς μᾶλλον εἰρῆσθαι, δοκοῦσιν εἶ τὸς μὲ ψυχρὰς, τὸς δ ὑγρὰς, τὸς δ ἄμαπ ψυχρὰ τ Φ ὑγρὰς κράσεως, ὧν ὐδὲν ἀναλῦσαι τῆ θεσκεμένῳ λόγῳ. ὀφθαλμὸν τῶ χρῶ πῶπ βρέφη, καὶ Σκύθας, Φ Κελτὸς, Φ Γερμανοὺς ὑγροτέρους μὲ ὄντας ὁμολογουμένας τῆ κράσει, ψυχροτέρους δὲ ἀκεῖ ὁμολογουμένως. ἐμοὶ μὲ οὖ δῆ. ταῦτ' ἔδοξεν ἀξιοῦν ζητήσεως τὰ ἀεὶ τ ἢ χροπὸν ὀφθαλμῶ χροιᾶς. ἢν δ' ἐζήτησα μάνων τὰ βελίον, οἱ μὲ ἐμπειρικοὶ Φ σοῦ αὐτῆς ὑ ὁ Λύκος ὥσῳ ἢ μὲ πολλὰ, Φ τῶ τὰ χωρὶς τ ζητῆσαι τ αἰτίαν πειθόμενον. οἱ δ' Ἱπποκράτεοι πνες μὲ Θερμῆς κράσεως εἰπόντες εἶ γνώρισμα τὸ χροπὸν, οἱ δὲ ξηρᾶς. εἰσὶ δ οἱ Φ ἀμφοτέρων, ὑδὲν ἐπ θεσεῖς Θέασιν. ἤρκεσε γοῦν εἰπεῖν Δαβίνῳ τῶ μόνον. τὸ δ' χροπὸν πῶν ξηρὸν ὄν, ἐχῇ ὑπκλινίαν τοῦ φθίσιν, ὅπῃ τὸν λογισμὸν εἰπόνῃ δ' ὀὐ τὸ' ἔχειν. ὦῶ ὑπ πάλαμ μὲ ὦν γέγραπται τὰ ὦ, πῶς ὀὐδὲ ψυχρότερος τὸ καὶ ὑγροτέρας κράσεως γνωείσαιτο. μήτι οὖν αὖτ τ ἢ γλαυκοῦ τὸ χροπὸν ἔχεψεν ὁ Ἱπποκράτης παρευεχθεὶς ὀ τῆ θεσπορεία. τὸ δὲ αὖ ἀλλό τῆς εἴποι; Quo in loco cùm pro χαροπῷ glaucum sumi oportere contendat Galenus. An non hîc idem nobis quoque licet? An verò enim ex iure manu confertum vocabimus, & velut ex interdicto iustóq; sacramento cum eo contendemus? At profectò nobiscum lege aget & facilè vindicabit præiudicata Galeni doctrina possessio, de qua eum deiicere, vt est difficile, sic sanè illius castra prodere, præ-

B uaricatoris est publicæ omnium causæ & deploratæ impudentiæ. De loco Hippocrat. lib. 3. Epid. hîc nihil agimus, cuius propria (vt sua cuique) est tractatio. Tantùm eum dum scenæ seruimus in proscenium adduximus. Glaucos igitur oculos, quos cæsios dicimus, humidioris naturæ testes intelligas licet, cuius in aquam intercutem facilis est lapsus, præsertim si magnam frigoris habeat accessionem. Id innuit **Arist. in Nat. quæst. cùm iis qui cute sunt albida glaucos oculos attribuit, quòd corporis colori oculorum quoque color maximè respondeat, ex visceruin imbecillitate. Atque hoc pacto ὑδροπικοὺς χαροπὸ, simul iunctum hydropicorum affectiones & naturales propensiones indicabit. Qui facilè calueſcent si φαλακρότῆτα pro μαδαρότῆτι sumas & capillorum defluuio, quod hydropicis ob prauuorum humorum congeriem contingere potest, quæ pilorum nutricationem defraudat. ***Sic hydropicos glaucis esse oculis & capillorum defluuio laborate, non erit absonum. Nec omnino aspernanda videtur hæc lectio, adeò subinde hîc φαλακρὸς humidioribus naturis iungit. Quod tamen ab Hippocratis disciplina non est alienum. Libro enim περὶ φύσ. παιδίου caluitij ortum, pituitæ tribuit his verbis, ὁκοσοι δὲ φαλακροὶ γίνουται, ὅτι δὴ φλεγματώδεες εἰσί. καὶ ὀν τῆ κεφαλῆ αὐτέων ἅμα τῆ

C λαγνείῃ κλονεόμενον καὶ θερμαινόμενον τὸ φλέγμα, πρεσπίπτον πρὸς τὸν δῆπερμίδας, καὶ ἐι ἢν τεῖχὸν τὰ ῥίζας, καὶ ἀκρέοισιν αἱ τρίχες. Id secutus videtur **Aristot. in Quæst. Nat. cùm nimiæ veneris indulgentiæ pilorum in palpebris defluuium & caluitium acceptum refert, dum refrigerata cute subnatus humor capillorum alimoniam pabulatur, cuius defectu defluunt. δῆμ τὸ ὅσοις αἱ βλεφαρίδες ῥέουσι, λάγνοι, ἢ δῆμ τὸ αὐτὸ, καὶ δίδυλοι αἱ φαλακροί. ἔστ γὰρ μόγεα ἅμφω ταῦτα τ αὐτῶ. ἔστ δὲ τὸ αὖτον, ὁπόσῳ προεβυτέρῳ γιγνομένῳ μὴ αὐξάνουσι τῶν συγγενικῶν τεῖχῶν ἄπασι, τῶν πόρισιν ὀν τῶν λαγνείας. κεφαλὴ γὰρ καὶ ὀφρῦς καὶ βλεφαρίς, συγγενικαὶ τεῖχες. τῶν δὲ μόνον οἷοις αἱ ὀφρῦες δασύνουται προεβυτέροις γενομένοις. δὶ ὦῶ δὲ αἶμαι, ἕτερται ὀν ἄλλοις. αἱ ἕτεραι δὲ δῆ τὸ αὐτὸ ἅμφω λέποισιν, ἀᾶλον δὲ ὦν καταψύχῃ τὰ αὖω ἡ λαγνεία ὀλίγαμα ὕυλα. ὥστε ὑ πέθει πῶῦ τῶ φθῆλ ὁ τῶ πος. ὑ λαμβάνουσι δὲ τῶ φθῆλ ὁμοίοισιν αἱ τεῖχες. Idem quoque repetit libr. 3. de hist. animal. Ex quibus facile coniicias caluos dici, quibus quauis ex causa capillus defluxit. Est enim φαλακρότῆς ἡ κῆ κορυφῆλ λεύσης, vt scribit Aristoteles. Quo nomine hydropicos caluos esse nihil vetat, vt & in nimis multa humorum corruptorum congerie capillus deficit. Quod videre est in alopecia & ophiasi. Sic inter se omnia facilè cohærebunt. ***Aristot. quoque lib. 5. de gen. animal. caluitium hominibus inesse dicit, non nisi venere vten-

D tibus, quòd cùm cerebrum frigidissimum sit & humidissimum, tunc quoque intemperiei incrementum acquirat. ἀᾶλον γὰρ τ πάθοις, ἵνθεια ὑγρότῆτα θερμῆς. πῶῦπω δὲ μάλιστα τῶν ὑγρῶν τὸ λιπαρὸν. In hunc quoque sensum, capillorum defluuium pro caluitio diximus. Plinium secuti, qui caluitium ita vertit. ††Inquit enim lib. 11. de capillis loquens: Defluuium eorum in muliere ratum, in spadonibus non visum, nec in vllo ante veneris vsum. Istud enim Hippocrat. & Aristot. de caluitio dixerunt. Quòd si oculos ranos in arenam adhibueris, debebunt ista extremis iungi, vt hunc sensum elicias. In aquam intercutem pronos, si oculos rauos cum caluitio habuerint, facilè ex morbo liberari. Siccioris enim & calidioris temperiei notas esse in rauis oculis, ex Galeno diximus. Quod & in caluitio confessum est. Hæc igitur salubris naturæ immutatio magno est commodo, non secus ac multi morbi ætatis progressu (Hippocrat. teste) soluuntur. Porrò dicendum quoque est χαροπὸν apud recentiores Græcos & Arabas inter vrinæ colores celebrari in albedinis magna remissione. Actuarius enim χροπὸν tanto interuallo à glauco in albedinis ratione præteriri dicit, quanto lacteus glaucum superat. Atque amborum non inelegantem analogiam adfert, dum glaucum colorem veluti cornu

E pellucidum esse scribit. Charopum verò pilis cameli subalbidis, aut vngui capillo similimum facit. Quod Latinè expressit Horatius dum rauam lupam dixit. Quo in significato rauus color, ingenuitatis nullam commendabilem notam habet, cùm à coctionis carentia fiat & caloris imbecillitate, materiæ humidæ in qua inest, ratione. Vbi colorum ratio non eas habet attributiones quas in solido, vt cuiquis est manifestum. Caluus hîc, vt semper, plurimùm sibi permisit, dum χροπὸς gratiosos vocat, & de vdis oculis ὑδροπικοὺς θέας interpretatur.

* *Lib. 1. de histor. anim.* †*Cap.* 1. ‡*Cap.* 37. †*Com.* 3. ***Sect. 14. *quæst.* 14. & *sect.* 10. ****Aph. 34. *lib.* 6. **Sectio 4. *quæst.* 19. ***Cap. 3. ††Cap. 27.

ἰσχοφωνίλω] ἰσχοφωνίλω linguæ hæsitantiam & ἰσχοφώνυς lingua hæsitantes vertimus, ex Theodoro Gaza. Sic enim eos vocant Philosophi qui inter loquendum hærent, nec sermones inter se connectere aut verba copulare possint, nec, vt illi loquuntur, λόγοις συνείρειν. Quod de facundis & expeditè loquentibus dicitur. Quintilianus connectere & verba continuare dixit. Cicero aliquando declamare vocauit. ἰσχνόφωνοι igitur balbutientem quandam linguę impotentiam habent, vt & lingua hęsitantes à Marco Tullio in balborum genere Oratoris primo reponuntur. ἰσχνοφώνυς *Hip. lib. 1. Epid. inter frigidioris naturæ notas recenset, ac de his sic verba facit Gal. Com. in eum libr. 2. λοιπὸν οὖῶ δῆν δῆπσείμαζς ὦῶ τῶ ἰσχνοφώνων, Φ βαχυφώνων καὶ τραυλῶν καὶ ἀγρίλων, καὶ τοῦπῶ γεγραμμένων τῶ ἰσχνοφώνων. εἰ μὲ οὖῶ ὕπως εἶεν γεγραμμένον, τὰς ἰσχὰς ἢ φωνῶ. ἰσχνόφωνοι γὰρ ἔπ, καὶ νυῶ λέγοῦ) πνὲς, ὡς ἂρ γε Φ λεπτόφωνοι, ὡς ὀν πῶς ὦῶ φωνῆς εἴρῃ), καὶ ἢ δέδεκῃ) γίνεζς ἀβμ' ἢ τενόπῶς ἢ τραχίας ἀρτηρίας λαρυγγὸς οἱ ἢ λαρυγγὸς οἱ ἢ φωνῶ, ἀβμ' ἢ φυσικῶ μοχθηρίαν ἢ κινοῶπων ἢ λαρυγγίαμμῶν. ἑκάτεροι δ' δὲ ἀῤῥωστίαν ἢ ἐμφύτῶ θερμασίας ὑποτελοῦ) ποῶῦπῶ, κᾷ ἢ τοῦπῶ ἀβμπασιν. ὥς ἂρ ἢ οἱ ὀν πῶς ἢ λαρυγγίαμμῶν. ἐπεὶ δὲ ἀβμπαθῆσαν, ὅπως πῶς ἢ γλῶττῆς οἱ τραυλοὶ, τραχὺ φωνοὶ γίνοῦ), ἀβμ' ἢ τραχύτῆτα ἢ φωνῆικῶν ὀργάνων. Ex quibus videas ἰσχοφωνίλω in naturalis conformationis imbecillitate ex musculorum gutturis impotentia esse positam, frigidioris q; temperiei sobolem, vt ferè omnia balbutienti linguæ vitia. Est enim velut partis ad vocem destinatæ frigido obstupescentia atq; syderatio, & velut vocis ipsius offensa ac obstaculum, quo velut impedimento actiones pigrescunt, nec sermones nectere aut orationem continuare

G possunt. Id ipsum verò indicat † Arist. Quæst. Nat. Sect. 11. dum scribit: ἰσχοφωνίλω ὑπὸ πληξίας ὅμοιον εἶ. τὸ πάθος μέρης πυὸς ἢ ὀπῆ, ὁ ἀδυωατῆσι κινεῖν, ἡμπδῆζοῦς δῆμ' ἢ καθ' ψυξιν. ‡Idem rursus, δῆμ' τὸ ἰσχοφωνοι γίνοῦ), ἢ ἄῆλον ἢ καθ' ψυξις ἢ πόπου ὦ φθῆζοῦ), ὡς ἂρ ὑπὸ πληξίας ἢ μέρης τῶ τῶ δῆν. διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπὸ οὖν καὶ ἢ λέγειν συνεχῶς, ῥᾷον συνείρουσι τὰ λόγῳ. Vnde satis constat id vitij hæsitantiam esse, & in sermonis connexione, verborum continuitate & or

dimus. Quando autem ἰσχεφωνία, frigidos morbos & ſtupiditatem quandam apoplexiæ aut epilepſiæ familiarem ſequitur, plurimùm ad huius loci ſenſum faciunt, quæ ſcribit Hipp. Prorrhetico ſecundo in Epilepſiæ depulſione, in quib. cum ἰσχεφωνία tuſſes protrahentes & ſiccas, varicum progermina & teſtium tumorem ponit. Quæ poſtea commodùm in epilepſiæ ſermone à nobis adducentur. Sic in epilepſiæ & apoplexiæ denunciatione βεχεδυπῖκε φωνῆς ponit in Coacis. Quod ſupereſt, ἰσχεφωνίαν non aliunde medelam accipere, id hunc habet intellectum. Morbum iam in vitis confirmatum non aliter à natura expugnari poſſe, etſi alia ſunt externa præſidia. †††Scribit enim Ariſt. διὸ Θ ϟκιαμύοντοι ὑπὸ οἴνου Θ ἢ λέγφ σωεχῶς, σωιάρεσι ἢ λόγον. Ruſuſq;, ὁ δὲ οὖν οἶνος φύσει ϟκληρὸς ὢν, λύει ἢ καθίεν μᾶλλον, ἢ ἀγρυπνία ποιεῖ. φόβος γὰρ πς ἀγρυπνία, ὁ ἢ φόβος καθίεν. Caluus hanc ſententiam cum ſuperioris parte coniunxit & mirum ſenſum elicit, vt caluos & qui ſunt naribus acutis, vocis eſſe exilis contendat. In quo vt ſibi aliquid permiſit (ὀξύεινος enim addidiſſe videtur) ita & quo iure illud velit, non video.

*Stat.3. †Quæſt.36. ′Quæſt.54. ″Quæſt.30. ‴Quæſt.55. ††Quæſt.33. †††Sect.11.quæſt.54.& 60.

μεγάλοι, φόβακροι] Hæc ad ea referri poſſunt, quæ de ſimis & μεγαλοφθάλμοις prius diximus, vt εὐθλῆς, εὐπθεις, ſimplices & minimè B malos intelligis, dum caluos liberaliori nomine dones, & pro iis quibus capillicium deperditur inaudias.

νοσήματα ἢ ἔχουσι] Lingua hæſitantes & balbos melancholicos eſſe oſtendit * Ariſt. in Quæſt. nat. διὰ τὸ οἱ ἰσχεφωνοι μελαγχολικοὶ, ἢ ὅτι τὸ τῇ φαντασίᾳ ἀκολουθεῖν παχάως, τὸ μελαγχολικὸν ἔῃ ὅθεν. οἱ ἢ ἰσχεφωνοι πιστοι. περιπατεῖ γὰρ ἡ ὁρμὴ ἢ λέγειν ἢ διανόημασι αὐτῶν, ὡς ἢ πάθος ἀκολουθοῦσης ἢ ψυχῆς τῷ φαινεῖν, Θ οἱ τραυλοι ἢ ὠσαύτως. βεχρύπεχε γὰρ τὰ μέρεα τῆς πιότητος, παῦξα σημεῖον ἢ. οἰνωμένοι γὰρ πιθηνοι γίνονται), ὅτι μάλιστα τῆς φαινομένης ἀκολουθοῦσι Θ ἢ τῷ οἴνῳ. Sic quoque Hippocrates, ἀκρατῆ γλῶσσαν, τυπτέσι ἀσπιεμένον ὡς μὴ διαρθρῶσαι ἀκριβῶς ἢ φωνῶν, melancholicis morbis annumerat aph. 40. lib. 7. dum ſcribit, λῶ ἢ γλῶσσα ′ἐξαίφνης ἀκρατὴς γένῃ), ἢ ὀπόπληκτον πῖ ἢ σῶμα τῆς μελαγχολικῶν τὸ πιθῆν γίνεται). Hiſpidorum ratio plenior eſt, quàm vt demonſtratione indigeat. Calui verò paulò pòſt & ſuam tractationem expedient. *Sect.11.quæſt.38.

ὅσοι τῇ γλώσσῃ παφλάζουσιν] παφλάζοντες dicuntur, qui inter loquendum hæſitant & offendunt verbaq; retexunt. A verbo nautico veluti à re nata ductum nomen. παφλάζω enim fluctuum exæſtuationem, turbulentiam & ebullitionem ſignificat, ſpumantemq; vndarum inter ſe colliſione ſaliuationem cum magno ſonitu. Vnde ad impeditum & veluti bullantem ſermonem translatum C eſt, dum præ magna humoris copia, ad motũ lingua expediri nequit, indeq; verba alternare cogitur & reſumere. Galenus in Exegeſi, Παφλάζουσιν (inquit) ὀνόματα πτοιοῦντα τὰς ἀκούοντας Θ ἐπαναβαμβαίνοντες ἐν τῷ διαλέγεσθαι δηλοῦσαι βραδύμενος. Eo vtitur Hippocrates lib. περὶ κρισ. vbi hanc ſententiã his verbis repetit: τὸ κόνοι ἐν τῇ γλώσσῃ παφλάζοιεν ἢ χειλέων μὴ κρατέοντες, ἐὰν παῦξα παύσῃ), ἔμπυοι γίνοι). Cuius lectionis principium huc deriuaſſe videtur Cornarius, vbi illud νοσήματα ἢ ἔχουσιν omiſit cum Caluo. Quod tamen noſtris in exemplaribus duobus apponitur, ideoq; nec præteroundum duximus. Idem verò χειλῶν, pro χεῖρῶν, ex ſuperiore Hippocratis loco mutauit, nec id ſine quorundam exemplarium teſtificatione & aſſenſione noſtra, niſi ſi ex vetuſtiſſimo noſtro codice, χειλῶν retineamus. Cùm enim pueris hæc balbutiendi vitia contingant, in his vt ex vberrimo humorum prouentu reliquorum membrorum impotentiam, ita & linguæ ad obeundas actiones ineptam eſſe motionem conuenit. Id in Quæſtionibus naturalibus, ſignificauit Ariſtoteles, ′διὰ τὸ ἰσχεφωνοι παῖδες μᾶλλον, ἢ αὖ ὀρεις ἢ αὖ τῷ χειλῶν Θ ἢ ποδῶν ἀεὶ ἢ ἥδιον κρατοῦσι παῖδες ὄντες, καὶ ὅσοι ἐλλάδης ἢ διάλεξιν, ὁμοίως Θ ἢ γλώττης οἱ νεώτεροι ἢ διάλεξιν). ἐὰν ἢ παντάπασι μικροὶ ὦσιν, ἢ δὲ φθέγξεῖς διάλεξιν), ἀλλ' ἢ ὥςαῤῥ τὰ ῥηγία διὰ τὸ μὴ κρατῶν. εἰν δ' αὖ ἐμόνου δοῦν ἢ ἰσχεφωνία, διὰ Θ βαυλοὶ Θ ψελοί. Humoris igitur ratione, motuum imbecillitas oritur. Quæ ſi ſextam, ſeptimam, & octauam ſpinæ vertebram liberalius paulò imbuerit, neruotum ignauiam affert, eorumq; robur exoluit, qui inde ad manus pertingunt, vt ſcribit Gal. Com. 3. in lib. 3. Epid. Vbi igitur affectus conquieuit & emotus eſt humor, eo in thoracis amplitudinem tranſpoſitu purulentos fieri, vero eſt ſimile. ′Quæſt.30 ſect.11.

ὁδεύειν ἐν τοῖσι κῶν χωρίοισι] Hæc ſunt ſolutionum exempla, quæ per ſucceſſiones morborum fiunt, quas ′Hipp. διὰ δοχὰς νοσημάτων, aut διὰ ἕξιας vocat, & ſepe videdas monet his præcipuè verbis, ὅσα ′ἐξ οἴων εἰς οἷα. [2]Et αἐθ' οἵων αἱ νῦσοι. Sunt enim certiſſima naturæ leuamenta, quę morbũ tranſmouet. Nec mirum eſt, tranſmutatis humorib. noxiis & vacuatis, morbum profligari. Quemadmodũ bilioſos ſeceſſus humoris tranſpoſitione ſurdiras liberat. Sic ſurditatem bilioſa deiectio, aut ſanguinis ex naribus profluuium ex aph 28. & 60. lib. 4. Quod repetit lib. περὶ κρισ. Vbi etiam hæ ſentẽtiæ leguntur, varia tamen notione. ſic enim ſcribitur continenter cum priore ſententia: ὁκόσοι ἐν τῇ γλώσσῃ παφλάζοιεν ἢ χειλέων μὴ κρατέοντες, ἐὰν παῦξα παύσῃ), ἔμπυοι γίνοι). ἢ ὁ ἰκμὴ ἐρρῆ ἐν τοῖς κάτω χωρίοις λύει, ἢ κωφότης. ἢ αἷμα πολὺ ἐκ ἢ ῥινῶν ἐνεγκὼν ἢ μανίη ἢ μεγάλη νοσήματος ἐν ἕξει γεγενημένῃ λύσις. In quo multa ab hac noſtra lectione variant. Etſi enim pleraq; omnia ſint tranſmutationis morborum exempla: incertum tamen eſt, an vni proprio per ſe morbo dicata ſint, an verò ſeiunctam habeant naturam. In primis κωφότης, ſi ad παφλάζοντας referas, linguæ hæſitationem non minus ſublenat, quam ſuppuratio ipſa. Deinde ἢ ὁ ἰκμὴ ἐρρῆ ad κωφότητα refertur. In eo quod ſequitur, aqua hæret, inquit ille. Neq; verò inde me facilè explicare poſſum, niſi codicum liberalitas noſtram tenuitatem ſuſtentarit. Quorum enim opera vſi ſumus, omnino inter ſe ſunt diſſimilimi. nec (vt fit in re difficilima) rem propius aggrediuntur. Tria enim exemplaria cum impreſſis magnam habent familiaritatem. Vnicum vetus & authoritate præſtans, lectionem libri περὶ κρισίων ſequitur. Comitialem morbum ab inſania facilè vindicari & ſolui ſignificans. Quam lectionem ſecutus eſt Cornarius, vir in hoc opere non parum diligens. Sed profectò locorum inferiorum dolorem ab inſania tolli, quod omnes codices ſequuntur, Caluus quoque teſtatur: non ommino alienum fuerit, dum tanti futurus ſit dolor, vt in inſaniam erumpat. Aut profectò μανίη liberaliorem habet ſignificationem, & quamcunque mentis motionem comprehendit, atq; à furibundã mentis agitatione deficit, nec παρεκφόβη eſt, quemadmodum libro περὶ ἱερῆς νόσου, & ἐν τῷ περὶ μανίης λόγῳ ſumitur. Aut certè furor ipſe magna cauſarum ſuarum perturbatione, ventriculorum cerebri obſtructiones depulit, & comitialem morbum leuauit, deiecta magno naturæ conatu, lenta, craſſa & frigida materia, quæ vehementi motionis impetu ſacra illa celebri penetralia deſeruit, non ſecus ac valida mentis alienatio furorem ſoluit, Aphor. 5. lib. 7. ἐκφεύγομεθα δὲ (vt inquit Galenus) τῇ παραφόρησι ἢ κινήσεως ἢ πτωνταν ἢ μανίαν αἴφνιον, ἀκολουθήσει ἢ λύσιν, ὡς ἂν εἴωθε κεῖν τῆς ὀξέσι νοσήμασι τὰ παροξυσμὰ ἢ ἀναπαύματα, δῆλον ὅτι κέλσης ἀγαθὰς ἐργάζεται. Sepe enim fit in præcipitantibus morbis, vt formidabilis ille decernentium morborum aſpectus fœliciter ſuccedat, vt etiam annotauit Galenus Com. in aph. 27. lib. 2. At verò cùm Epilepſia ipſa humorem melancholicum ortus ſui cauſam ſepiſſimè habeat, vt ſcribit Hippocrates lib. 6. Epid. & ′Galenus lib. 3. de Locis affectis, ſæpeq; à quartana leuetur: aut etiam occupetur, vt ſcribit ′Hippocrates lib. 6. Epid. non mirum eſt eam ipſam in furorem erumpere, ſi humor qui ventriculos cerebri obſepiuerat, in eius ipſius ſubſtantiam & corpus ſeſe immiſerit. Quod vidit Aretæus lib. de Diuturnis morbis, cùm de Epilepſia ſcripſit: ′ἔπρεψε δέ κοτε καὶ γνώμην ἐς μανίην. Tunc enim eam inſaniæ ſpeciem efficit, quæ melancholia dicitur, vt ſcribit Gal. Quæ cùm paruo interuallo à mania differat, eius nomen quandoque occupat, vt apud ′Ariſt. ſect. 1. Quæſt. nat. dum Aphoriſmum 14. libr. 3. explicat. Furorem igitur morbo comitiali ſuperuenire bono eſt, non ſecus ac febrem conuulſioni, ex aph 26. lib. 2. & Hippocrate paſſim. Epilepſia autem corporis totius quædam eſt conuulſio. Etſi verò hæ deteriores morborũ ſucceſſiones miſerabilem affectuum depulſionem faciunt, ſolutionis tamen nomen apud Hipp. ſæpiſſimè occupant. Reſtat vt quoniam hunc locum de morbo comitiali intelleximus, eum ab Hipp. magnum morbum nuncupari velut ex compromiſſo teſtificemur. At noſtræ cauſæ periculum præſtabit parentis noſtri authoritas lib. 6. Epid′ dum ſcribit, οἱ ὑπὸ πεταρταῖοι ἀδιάκοιμοι, ὑπὸ τῆς μεγάλης νόσου ὀχ ἀδίκοι), ἢ ὁ ἀδίκωνται περόπροι, Θ ὀδηγοῦ πεταρταῖος, παύει). Illic enim magnum morbum epilepſiam intelligit, Galteſte. Vt & Aretæus, ἱερὴν νῦσον à quibusdam dici exiſtimat διὰ μέγεθος ἢ κακοῦ, ἱερὸν δὲ τὸ μέγα. [8]Celſus quoq; lib. 6. morbum comitialem magnum morbum vocat. Cæterùm valde eſt obſcurum quod ſcribitur, ἐν ἕξει γεγενημένῃ. Quo nomine comitialis morbus iam cõfirmatus & conſuetudine inuadendi familiaris factus & quodãmodo aſſuetus intelligendus eſt, non ſecus ac ἐθάδες ἐν τῆς γυναικείας, vocat Hipp. quos morbus familiariter & ex conſuetudine afficit. Et verò in ipſo περὶ ἱερῆς νόσου lib. inueteratum morbũ & penè confirmatione deploratum conſuetudineque induratum ſignificans, eo nomine vtitur inquiens: ὁκόσοι ἢ ἤδη ἐθάδες εἰσὶ τῇ νόσῳ περιγινώσκουσιν

A γινώσκουσιν ὁκόταν μέλλωσι λιποψυχεῖν, καὶ φεύγουσι ἐν ἢ ἀν ἀγράφοις. ὧν μὲ ἐγγὺς αὐ ἢ ὁ οἶκος ἐν. οἰκεῖ δὲ. ὧν μὴ, ἐς τὸ ἐρημότατον, ὅπῃ μέλλουσιν ὀψιάζειν αὐτὸν ἀπόλοιτο πεσόντα, εὐθύς τε ἐξικνεῖται. Quamobrem epilepſiam iam vſu confirmaram, & quæ ex propria cerebri affectione orta eſt, intelligo quæ ætatis præſcriptionem habet, & vt loquitur Hippocrates Prorrh. 2. ἀπὸ παιδὸς ξυμβαίνοντα Θ σωμαεφρωνῆ & incurabile malum reddit. Vt me hercalè in animum inducam, ὠνόμασται ἐκ ἢ ῥωμένου πάθος dici quod ab Aretæo ξυνάπτεις appellatur. Sic enim vocat conſitialem morbum vſu confirmatum, & qui ætatis immutatione ſolui nequit, qui ab eo differt qui primùm inuadit, & miſerabilem morbi caſum efficit, vt ſæpe vno die interficiat. Quæ vna cauſa fuit, cur eum morbũ acutorum & diuturnorum nomine inſignuerit, eiuſq; duplicem adhibuerit tractationem. Cùm enim primùm horrendam ſui inſultus ſignificationem præbet, ab eodem ἀξυνάπτεις τὸ πάθος dicitur. In ſignis verò de eodem ſcribit, ′ἢδε μὲ ὅιν ἀπάτη γίνεται, ὁκόσοισι τόδε παρέστιν τὸ κακὸν ξυνέπεται. οἷς ἢ ξυνάπτει τὸ πάθος, ἢν ὁ πῆ μὲ ἢ νῦσος, ἐς δάκτυλον ἢ ἥδε ἀφίκηται, ἢ ἀπό τευ ἀρξῆται ξυνιέναι ἀφωνίαι καλέοισι τὸν παρόντα, παρεγκόψας τὸ μέλλοντες ἔσω ἐμπεσεῖν. Ita enim illius affectus quem dicimus materiæ, ventriculis cerebri concepta ſua pertinacia ineluibile malum facit, ac demum facilè in eius B ſubſtantiam penetrat. Quòd ſi quis epilepſiam quæ ex partium conſortio & communicatione oritur, ſumat, eamq; per hæc verba intelligat, quòd ex cerebri cum cæteris partibus conſuetudine, conſenſione & familiaritate initium ducat, facilemque noxiæ depulſionem habeat: Nec ille rationum momenta parum æſtimat, ſi pro cauſæ facilitate leniorem affectum grauiore ſibi dependendum putat. Morbi enim Comitialis per conſenſum & viciniam geniti, cùm aura quædã venenata, ſpiritus, ſopiretiam flatus, propemodum vnica cauſa ſit, eius non videtur tam facilis eſſe in inſaniam tranſitus, quæ non niſi mente affecta, cerebrique velut primæ & ſimpliciſſimæ naturæ temperamento immutato locum habet. [1]Sect.3.lib.1.epid.& ſect.2.lib.6.

[2]Lib.6.epid.ſect.6. [3]Sect.8.cap.5.6. [4]Sect.6. [5]Cap.4. [6]Quæſt.12. [7]Sect.6. [8]Cap.7. [9]In Cur.

λῶ λέγειν] Conuulſioni febrem remedio eſſe probat aph. 26. lib. 2. & 57. lib. 4. & 70. lib. 5. & 5. lib. 5. & Hippocratis diſciplina paſſim. Vtriculus verò in mulieribus qui (vt inquit Aretæus καθάρχων ὀδὴ γυναικήιον ἄγχιστα ζωῶδες) recto inteſtino & veſicæ, quæ eſt νεῦρον πάσῃ, medius inſidet. Quo fit, vt facilè conuulſionis & reſolutionis, niſi ſuccurratur, incommoda ſentiat. In flammato igitur C vtero & conuulſione tentato, ex loci vicinia, prouider Hippocrates. Cæterùm πιεῖν aut πιεῖ legendam, non ποιεῖ. Hìc verò πῦρ pro febre, & aliàs ſæpiſſimè, apud Hipp. ſumitur. Quo magis miror Caluum pro fomento accepiſſe.

λῶ ἢ κεφαλῆς] κάπεμα de oſtium fracturis apud Hippocr. dici, ſatis eſt notum ex Galeno. In oſſis igitur capitis fracturis inflammationem arcens, vinum æquali aquæ mixtura temperatum propinat, eamque temperandi rationem locutione veteribus familiari exprimit, οἶνον ἰῶν ἴσω ſcribens. Qua etiam vtitur ſectione ſequente & aph. 56. libri ſeptimi, ἀνύπνῳ χασμῶν, φέλλῳ. οἶνον ἴσος ἴσῳ πινόμενος, λύει ἢ ὕπνον. Huiuſmodi vinum οἶνον ἰῶν κρατέα vocat Hippocr. libr. 2. de Morbis. Modum autem mixturæ his verbis Galen. explicat τῶν συμμετέλων ἢ κράσεως αὐτῆς ἐδήλωσεν εἰπών. οἶνος ἴσος ἴσῳ πινόμενος. οὐδὲ πῆ δὲ δηλονότι κεφάλαιον ἢ οἶνον ἴσῳ, χρέων τῷ, τὸ μὲ διὰ ὕδατος Θ κεκωφῶς ἢ ἢ λυπηρῶν, ὅστε αὐ ὑπάκη τὴν ῥύμη ἢ τῷ οἴνου φορᾶς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ὀδηκεφάλαιον. Hæc autem mixturæ æqualitas veteribus cognita, à Melampo primùm eſt tradita. Primus enim vinum æquali aquæ pondere diluit, ne præcordia incaleſcerent, aut caput facilè tentaretur, neve frigida interna viſcera oblæderet. Ex quo in veteri Comœdia Ariſtophanis Pluto Hermes exclamat, ὤμοι γ' κύλικας, οἶνον D ἴσῳ κεκραμένης. Meminit huius veteris temperaturæ doctiſſimus † Manardus in Epiſtolis. Lac autem pro antiqua conſuetudine ad humorum ὀδὴ κρασιν propinat. † Epiſt.2.lib 19.

λῶ ἢ ἕλκος ἢ] ἕλκος hìc διχῶς λῶ καὶ ἕρπω (quæ ſunt Hippocr. familiares dictiones) ſignificare ſatis eſt notum, vt & vbique αἱ τῶν τραυμάτων poni. In capitis igitur vulneribus venæ ſectionem præcipit in flammationis metu, vt & Aëtius lib. 6. ′Hìc verò τὰς ἔσω venas internas brachiorum intelligimus, quemadmodũ iecorariam ſæpe [2]Hippocr. & [3]Gal. internam vocant. Nec video, cur nos ab inſtituto renocet placitum 36. lib. 6. aut 48. lib. 7. vbi internas venas poplitis & malleoli intelligit Hippocrates. Galeni enim Commentarius τὰς ἔσω, tam de venis brachij quàm poplitis efferti poſſe contendit, ſi quis diligentius aduertat. Intemperantis autem eſt ingenij & propè diſſoluti animi, veterum doctrinam leui ex occaſione peſſundare. Ex iecoraria verò ſanguinem mittit, quòd corporis molem & penetralia ipſa magis exhauriat. Atque in eo mittendo febrium inſultus vitari vult. Quam cautionem etiam adhibet Galen. lib. de Sang. miſſione. [1]Cap.47. [2]Lib.4.de rat.vict. [3]lib.de ſang.miſſ.& 14.meth.

E λῶ ἢ ἀφροσύνην] Deſipientia quæ ex leui externarum cauſarum occaſione orta eſt, nec aliunde vitij fomitem accerſit, modica capitis perturbatione ſedatur. Quæ verò ex internorum viſcerum inflammatione & vitio, non ſine febre originem habet, operoſiorem medelam requirit, nec niſi diſcuſſa febre aut liberatis obſtructionibus cõquieſcit. ἀπαχονδρία autem ἐπιπρεμνα viſceris alicuius interni phlegmonem Hipp. ſignificant.

αὐεμίλιον φλεβοτομίαν] Non eſt abſurdum in ſanguinis multi, craſſi, calentioris & feculentioris vbertate, ſpirituum magnam ineſſe copiam, quæ huc & illuc impetu quodam delata, in partes corporis nobiles momentum facit. Cui non aliud remedium expeditius adhibetur, quàm venæ ſectio, quæ vt copiam & calorem leuat, ita flatibus viam aperit & emiſſarium facit, magnoque periculo totum corpus liberat. Sic notæ ſunt Hippocratis libro περὶ φυσῶν αἱ τῶ αἵματος ἄλκαι, quæ ex liberaliori ſanguine ortæ, vi ſibi exitum parant. Nam vt inquit Hippocrates, οὐ διὰ παντὸς πολὺν αἷμα γινόμενον ἀπρεμίζειν, ſed continua caloris motione flatus plurimos gignit, non ſecus ac in lebete fermens aqua ſpumam facit. Cuius quoq; beneficio incaleſcens ille ſpiritus, ſenſim in vitalitatis penetralia irrepen, cuniculos agit, & demum ni auras capiat, impetu prorumpit, plærunque verò incendium auget. Quod ſcribit Hippocrates libro περὶ φυσῶν. ὁκόταν ἢ ὀδὴ πιεσθεῖσα ὑπὸ τῶ πλήθους ἢ αἵματος, διαθερμαίνεται πάλιν ὁ ἀὴρ, ὁ ψύξας τὸ αἷμα, κρατηθὲς ἐκτὸς ἢ θερμότητος. διὰ πυρὸς ἢ καὶ ἀρδὸς γίγνεται, ὁ ἀλφὸς τῷ σώματος ἢ θερμαίνει ἐκεινόσε τὸ. σωφερὸν ἢ αἷμα τὸ θερμαίνει. πνεῦμα. Hinc in corde palpitationis & ſyncopes, in pulmone verò ruptionis, in toto denique corpore plenitudinis & ſuffocationis periculum imminet. Quibus facilimè emiſſo aëreo & vaporoſo ſanguine ſuccurritur, tunc enim ſanguinem deplere neceſſe eſt. αὐεμίλιον etiam intelligere poſſumus, quas πνευμῶν ἀπολήψας αὐτὰ τὰ φλέβας vocat Hippocrat. lib. 4. de rat. vict. in morb. acut. cùm ex humorum illapſu & ſanguinis flatulenti in partem aliquam ex dolore confluxione, aër anguſtis inanitatibus concluſus exitum quærens, magnorum morborum cauſa eſt. Vertigines enim, epilepſiæ, ſyderationes, & partium reſolutiones oriuntur, totiuſq; corporis perfrictiones, dum impactus in venas ſanguis aëris in opia calorem natiuum extinguit, & veluti refrigeratus gelat. Quod his verbis deſcribit Hippocr. ′ὁκόταν ἀλγήματα περιγίγνηται, μελαίνη χολὴ καὶ δριμέων ῥευμῶν ὀπῤῥύσιες γίνοι), ἀλγέει ἢ Θ ὀστὸς ἀκνοῦμενα. ἀνχθέσται ἢ Θ λίειν ξηραὶ γενύμεναι αἱ φλέβες, ἀντέτονται ἢ Θ φλεγμαίνουσι Θ ὀπῤῥυέντα, ὅθεν διαθερμαίνει τῆς ἢ αἵματος, Θ ἢ πνευμῶν ἀδυναμένων ἐν αὐτῷ τοῖς κῶ φύσιν ὁδὸν βαδίζειν, καὶ πῦξίας γίνονται ἔσω τῶ πλεύρεων, καὶ σκοτώσεις, καὶ ἀφωνίη, καὶ καρηβαρίη, Θ ἀπεσμοί. λῶ ὅθεν ὀδὴ ἢ καρδίειν, ἢ τὸ ἧπαρ, ἢ ὀδὴ ἢ φλέβα ἔλθῃ, ἢν δεν ὀδὴλιπῆσι γένωνται, ἢ ἀθρόα πλῆσις λῶ ἐς τὸν ἀειέρονταις τῆς ἐμπέσῃ Θ ῥεύματα καὶ ἔσω ἢ πνευμῶν ἀδυναμένων διεξιέναι κατὰ ξηραίνεται. Quibus ſtatim venæ ſectione ſuccurrendum eſt. Quæ quia in totius corporis refrigeratione & ſanguinis congelatione, πῆξις καὶ ῥάσις ægrè procuratur, fluxionis rationem adhibet Hip. ἀλλὰ χρὴ τὸν ἰσόπυρα ἀποτρέψαντας, φλεβοτομέειν ἐν ἀρχήσιν εὐθέως, κατεπόρων ὄντων πάντων ἢ λυπεόντων πνευμῶν καὶ ῥευμῶν. Violentam igitur ſpirituum interceptionem, quæ in venis aut arteriis à craſſo, melancholico, copioſo & vaporoſo fit ſanguine venæ ſectio iuuat, vt ibidem ſcribit Hippocrates, ὅτι μελαγχολικῶν διὰ φλεβῶν πνευμῶν ἀπολήψεις ὅταν ἐῶσι, φλεβοτομία λύει. Subuentaneos autem flatus diximus ſubuentitios & intus genitos, quaſi leues & irritos, qui ſtare loco neſciunt. αὐέμιος enim ἀπάνεμον ſignificat. Vim autem & lationis impetum αὐεμίης voce indicat Hippocrates, cùm ſpiritus motione quadam totum corpus perertat, & vi in partem eliditur. Eſt enim αὔεμος (vt idem Medicinæ parens ſcribit) ἥερος ῥεῦμα καὶ χεῦμα. cuius etiam notionem H verbum ἀφῆν auget, dum illius motum tardat. Quod ſequitur ſanguinis profluuium, de venarum αἱμαρροῖς intelligendum συμβαλεῖν πῶς. fit enim venarum ῥῆξις dum in ſignis vena (quam hìc μεγαλῶν, ſæpe verò αἱμόῤῥοιαν vocat Hip.) flatulenti ſanguinis plenitudine diſtenta rumpitur, interdum verò vulnere, contuſione, profluit: modò etiã erosione, vt teſtis eſt Gal. 5. Meth. & lib. 4. de loc. aff. διῤῥωσιν indicat ſponteuea ſanguinis profuſio, quæ interdũ feruorem, interdum verò vitioſam humorũ temperiẽ cauſam habet.

Cui lac adhibet ad ὀπίκρασιν & malignorum succorum contemperationem animum intendens, quemadmodum [3] lib. 6. epid. κακούργων γάλα medelam esse scribit, δυτέοι δὲ διόρθωσιν εὐαγροώτων. ὀπικράσεως δὲ δῶτα. Celsus [4] quoque in oculorum carbunculis lac potui dandum censet, vt acria quæ læserunt, leniantur. Humorum enim acrimoniam lac redundit, ideóque in vteri vlceribus adhibet Hippocr. lib. 1. περὶ γυναικείων. ὅτε δ' δέοιτο γάλα ζωτέοισιν εὐμενὲς, forte verò & feruoris retundendi gratia & alimẽti defectu lac propinat, cibi & medicamenti vice, ex Hipp. consilio. Quod facit Aretæus [5] libr. 2. de Cur. morb. acut. vbi eandem mixturæ rationem seruat. Duos enim lactis cyathos vno aquæ temperat. Cùm verò ad hæmorrhagiam sistendam πυκνὰς ξηρὰς consuluerit [6] Hippocrates, inter ea quæ in victus ratione succos cum siccitate incrassant, amylum, alicam & lac reponit Galenus, quæ ideo sanguinis impetum cohibent. Profluuio autem sanguinis medicamento consulit, quemadmodum [7] lib. 6. epidem. ξηρὰ δὲ λευκὰ ἐξ κακὲς, συπηνεῖν. Et [8] rursus, ἐν τῇ αἵματος ῥύσει φλεγῶν ἀπόληψιν, μετώπατος συρροφὴ, περὶ ὑδρεῶν καὶ δδῖδεῖν adhibet. De quibus abundè Galen. Meth. 5. & Aphor. 19. & 23. lib. 5. Caluus hîc αἰκμίλιο malaciam vocauit, suo (vt opinor) iure, quo in tanto Medicinæ authore multa sibi licere voluit.

[1] *Lib. 4. de rat. vict.* [2] *Cap. 9.* [3] *Sect. 6.* [4] *Lib. 6. cap. 6.* [5] *Cap. 7.* [6] *Sect. 3. lib. 6. epid.* [7] *Sect. 3.* [8] *Sect. 8.*

πὰς ἀγόνὰς πυελῶν] Hîc ἀγόνὰς vocat, eas quæ aut nunquam pepererunt, conceptus tamen habilitatem habent, aut eas quibus intercepta fœcunditas facilè restituitur. Quibus medicamentum & fomenta consulit. Impura enim humorum congeries (quam ex mensium profluuio dignoscit Hippocrat. conceptum impedit, ideóque toti corpori & demum vtero prouisum esse vult. Hinc crebra illa ἐν τοῖς γυναικείοις καθαρτικὰ, & περὶ φθορὰς, & πυελίσιες. Quorum lõgior hîc mentio odiosa esset. Vnum tantùm locum afferam, in quo ad impeditum conceptum & purgationem & fomentum probari ab Hippocr. reperies, ex lib. περὶ γυναικείων 1. vbi mensium dignationem per intinctum facit. λῶ μὲ οὖν φλέγμα ἢ τὸ κακὸν ἐν μυζῷδεα & φάκελα ἔεαι. λῶ δὲ ἀλμίλιο τι καὶ χολὴ, πυρὸ τι καὶ ὑποπίλιδα. τῶν τ' οὖν ἐσιδὼν καὶ γνώμῃ σκεδῇ βασιλικὸς ὅλον τι τὸ σῶμα ἀθρέιον, λῶ δὲ πολλῆς καθαρσιος δοκεῖν δεῖδς, λῶ τε καὶ μὴ. ἀποσκεδάμενος ἐς ἢ χρεὼν, καὶ ἢ ἡλικίαν, & ῥώμαν, καὶ ὥρὶν, καὶ οἷν διάγτα χρέοντα. ἐπιτρέπῃ δὲ καὶ τὸ σῶμα τὸ πατὸς φεγνοῆδς, καὶ τὰς ὑστέρας, καὶ τὸ σῶμα ἴσθαι, & λῶ μεμνῶδς ἢ αἱ ἀστρῶσιν. λῶ δὲ λοξῶσθαι, ἐξιθυμίν χρὴ. λῶ δὲ ὑγρὰ ἔωσιν αὐαίνειν, καὶ τ' ἄλλα θρᾶ ὀγαπὸν. ἢ δὲν δὲ πάσιν ἢ πολλὴ θεραπέιη ἢ αὐτὴ ὅτι, πλὴν ἢ καταπάσσω & ἐμμιλία. ὅσοισι δὲ γίνεῖ ὀδέν, δεῖ & τοῖσι καταπᾶν. ἀλλ' ὅ, τι κακὸν ἐν θίσιν ὀπιμιλοισιν ἔνι, πᾶτο ἀφαιρέιν χρὴ, ὅταν φλεγματώδεά τι καὶ ὑμενώδεα καὶ ἰχωροειδέα καὶ λεπτὰ ἢ λευκὰ καὶ θρομβοειδέα, & ὅταν μέλανά τι, καὶ αὐθρακώδεα, ἢ ζωροειδέα, ἢ θρομία, ἀλμυρὰ, θολερὰ, πυώδεα. αὗτα πᾶσι αἱ περφάσεις ὑπερξαιρεῖται. κωλύοισι δὲ λαμβάνειν ὀνεφρὶ. ὁκόσα μὲ οὖν φλεγματώδεα καὶ ὑμενοῆδεα ἢν ὀπιμιλοῖσι δῶι, καὶ αὖτα ἀορκώδεῖς εἰσι. καὶ ζωὸν τὸ σῶμα ἔζυγον καὶ πίδελον πυκνὸ, καὶ γλίσχρον. καὶ λῶ ὀξίος ζώνται ἡ δεμὲς, τὸ πίδελον ἐν τῇ σῶμα, πλαδωδέστερὸν τε ἔσαι καὶ αὐθγτον, & περὶς πᾶν ὅ, τι αὖ φάσρσιν ἢ πίσσιν, ὄγκλος. καὶ περσίστηται αὐ πεισιν καὶ αἴρῃ] καὶ ἢ κοιλίη. καὶ ναυσίη, καὶ ἀλυσμὸς πυελὶς, ὀπόπ κεφαλὴς ῥεῦμα καταρρέῃ, καὶ πάτ' ὀπτπάσσῃ). καὶ πολλὴν ὑγρασίλιν ἐπάρῃ). καὶ & ὀποφθάλμια πελιδνὰ καὶ περυσημένα. ζωῦπα χρὴ ὅλας πυελῶν, καὶ πυκνὰ ἐμέειν καὶ ὑπὸ σιτίων καὶ ὑπὸ νησείης. μαλάσσειν δὲ ἢ κάπω κοιλίν φαρμάκοισι ἢ πάμπαν κύφοισιν, ὁκόθ' ἥκιστα χολὴ ἄγῃ. καὶ μενοεστέῳ, & γυμνάζεᾶς συχά. καὶ ὁ ἐς ξηροτάτῃ ὀφῇ διαπᾶσθαι, & ποτῷ ἐλαχίστῳ ἀκριβέστερῳ. κοιλίῃ δὲ εὔλυτος ἀμένων διφυλάσσεᾶς. πᾶς δὲ ὑστέρας χρὴ λῶ μὴ περὶς ζωῦπα ἢ διάπτω ὀνακούσοι, καθαίρῃ φαρμάκοισιν, ἀδήκτοισι περσέπτοισιν. Quibus ex verbis, conceptus impediti ratio cinsque procuratio, ex Hippocratis mente satis aperta est.

Qui de repẽte sine febre voce deficiunt, iis venam secare oportet. Pituitæ defluxionibus dum tentantur oculi, ex mammis trahunt, & pituita quæ ad nares regurgitat, in pulmones redundat. Quibus tussis nihil elidit & sicca est, eam non nisi valido coxendicum dolore, & crurum, aut testium soluitur. Aqua intercutem laborantem dum tussis prehenderit, si quidem protinus animo deficiat, calida omnia adhibeat necesse est. Sin minus, vinum & cibos ingerere conuenit. Venas verò interiores secare oportet, dum magni morbi (quem Comitialem dicimus) vehementia intenditur, quem soluit coxendicum dolor, oculorum peruersiones, occæcatio, testium tumor, & mammarum eleuatio. Febris si apprehenderit & facies, die impari subsidat, in sequẽtem diem solutio expectanda est. Tussis in hydrope cum crurum tumoribus malo est. Ad aurium dolorem lacte vtendum est. Febris, nisi impari die remiserit, recidiuã timere necesse est. Qui venæ in cubito conspicuum pulsum habet, is furibundus in acerbam iracundiam facilè præceps est. Cui verò quiescit, lentus est & quodammodo torpet. In vulnere sanguinem profundente, vlcus aqua ne asperseris, caput verò calida perfundito. Oris vẽtriculi morsum, merum in pane calido adhibitum sanat. Vomitũ sedat calida in potu adhibita & vomitione reddita. Quæ syderatione periclitantur, ea vena intercepta vlcerare & curare conuenit. In conuulsione digitorum manus, sine febre, scarificatione opus est, dum capitis dolor non adsit: Sin minus, calidam affundito. Ad oculos: Spodij partes duodecim, croci quinque, nuclei oliuæ, vnam, cerussæ, myrrhæ, singulorum tãtundem, frigida caput aspergito, & allia cũ maza apponito. Varices qui in caluis apparẽt, nisi magni fuerint, furorem in iis portendunt. Ad alphos & lepram, calcem elotam adhibeto vt ne vlceres, vt secũdæ quæ superauerunt excidant, sternutatorio ad nares apposito, sternutantis nares & os comprime.

Ὅσοι ἐξαπίνης ἄφωνοι ἀπύρετοι ἔωσιν, φλεβοτομέσθω. φλέγματος καταῤῥοοι ἐκ τῆς μαζῶν ἕλκεται οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐξερεύγεται τὰς ῥῖνας ἐς τὸν πνεύμονα. οἷσι βὴξ ξηρὴ, οὐ λύεται, λῶ μὴ ὀδυνὴ ἰσχυρὴ ἐς τὰ ἰσχία. ἢ ἐς τὰ σκέλεα, ἢ ἐς τὸν ὄρχιν, λῶ ὑδροποιῶνται βὴξ ἔχῃ, λῶ μὲν αὐτίκα λιποθυμέῃ, θερμοῖσι πᾶσι διαχρήσθω. λῶ δὲ μὴ θωρήσαι, καὶ σιτίων ἐμπλήσαι. τεμνῶν δὲ τὰς εἰλῶ. τὸ νοσήματος τὸ μεγάλου ἐν τάσῃ γινομένου, λύσις, ἰσχίων ὀδυνὴ, ὀφθαλμῶν διαστροφαὶ, τύφλωσις, ὀρχίων οἴδησις, μαζῶν ἔρσις, λῶ πυρετοῦ ἔχοντος τὰ πρὸς τὸ πρόσθεν ἰσχία ἢ, ἐν ἡμέρῃ γονίμῳ, πλὴν ὀπτοῦσαν λύσει, ὕδρωψ λῶ οἴδημα ἔχων ἐν τοῖσι σκέλεσι, βήσσῃ. λῶ δὲ οὖς ἀλγέῃ, τῷ γάλακτι διαχρήσθω. λῶ μὴ ἐν τῇ γονίμῃ μεθῇ ὁ πυρετὸς, ὑποδεσπαζῇ δυάσκη. οὗ δὲ λῶ ἢ φλέψ ἢ ἐν τῷ ἀγκῶνι σφύζῃ, μανικὸς καὶ ὀξύθυμος, ᾧ δὲ λῶ ἀρέμέῃ. τυφώδης. τῶμα λῶ αἱμορραγήσῃ, μὴ βρέχειν ὀ ἕλκος. πλὴν κεφαλῆς δὲ βρέχειν θερμῷ. λῶ καρδιώσῃ, θερμὸν ἔρτον μετ' οἴνου ἀκρήτου διδόναι. ἐμέτου λύσις, ὕδωρ θερμὸν διδόναι πίνειν, καὶ ἐμείτω. ὁκόσα σφακιζόντα τὴ φλέβα ἐλκῶσιν ἢ ὑγιῶσιν. σπασμὸς χεὸς δακτύλων αὖθ πυρετοῦ χάσιν. λῶ μὴ τὴ κεφαλῆ ἀλγέῃ, εἰ δὲ μὴ ὕδωρ θερμὸν καταχέειν, ὀφθαλμῶν ἀποσίδου δωδεκάλιον, κρόκου πέμπτον, πυρῆνος ἕν. ψιμμυθίου ἕν, σμύρνης. ὀ ὕδωρ χρὴ τὴ κεφαλῆς ψυχρὸν καταχέειν, καὶ διδόναι σκόρδα σὺν μάζῃ. κρόμυα δὲ φλεγμαινῶν ἢν μὴ μεγάλοι ἔωσι, μανιώδης. ἀλφὸς καὶ λέπρης, λιτάμνειν τὰ ὕδατι ὡς μὴ ἕλκώσῃς. θείων καθαρσις λῶ ὑποβρέχειν περὶς τὰς ῥῖνας περὶς πθέναι. ὥστε πταρνυσθαι καὶ ὀπτιλαμβάνειν τὰς ῥῖνας τὴ πταρνυμένης, καὶ τὸ σῶμα.

Ὅσοι

A Ὅσοι ἐξαπίνης ἄφωνοι] ἀφωνία apud Hipp. quæ est vocis priuatio, interdum partium voci destinatarum exolutione sine mentis læsione, interdum verò cerebri affectionem significat, qua simul motus & sensatio ipsa labant. Quod in attonitis & syderatis vsuuenit. Hac ratione καταπλῆξιν ἀφωνίαν exuperantiæ quodam nomine vocat Hipp. lib. 4. de rat. vict. in morb. acut. Εοῦς; pertinent αἱ ἐκ μετ' ἀκοῆς καὶ μετ' ἀνοίας, καὶ μὴ κάρῃ ἀφωνίαι, ex Prorrhet. & Coac. Prænot. quæ profectò neruorum principium & mentis arcem affectam significant, quemadmodum & ἀφωνίας nomine apoplexia ipsa denotatur aph. 51. lib. 6. & 58. lib. 7. & 5. lib. 5. ἀφώνοις δὲ (inquit Gal.) ἔωσιν ὁ Ἱπποκράτης ὀνομάζει, ἐκ οἷς ἡ φωνὴ μόνη βέβλαπται, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἄνευ τῆς βλάβης συνεπτοεῖν ἡμᾶς ἀνδήκωντας πάθος τοῦ κατ' περφάσεις ἐνεργείας. ἐνίοτε μὲ οὖν ἀκείνων βεβλαμμένων ἐκ ἀπόπληξιαν ἢ ἀόδησις. καὶ πῶς χρὴ ἔφη τὰς ἀφώνους, αἱ δυνωμένοις συμβαίνῃ γίνεσθαι πολλάκις ἢ ἄμφω πέπυσθεν, ὅσῳ ἀπόπληξιαν ὀνομάζοισι. Idem rursus: ἔγω δὲ ἐπὶ τῆς Ἱπποκράτεα πολλάκις ἀφ' ἑνὸς συμπτώματος τὰ περὶ ηλοπάπυ τὴ ἀφωνίας ὀνομάζοιν, ἔπω & δηλοῦν, ὅσοι μὴ ἄλλω ἀνὰ φῶ κ' περφάρεσιν ἀπόστάζοιν κινήσεων, ἢ μὴ ὅλως αἰσθάνοιν). κείνεται ἢ ὡς αὐτοῖς τοῖς ἀποπληκτικοῖς αἰσάσοιν πί τε ἄμα & ἀκίνητοι. Rursus quoque: περιεκτέον δ' ὀνταῦθα μάλιστα τῆ ἐκ Ἱπποκράτης, ἀφώνοις ὀνομάζοντος τὰς ὀπωσοῦν κερκμένους, ἀλλὰ κυείως λέγεται κάρος ἢ πάντὸς ἢ σώματος αἰφνίδιος αἰσθησία τε καὶ ἀκινησία. τοῦτο οὖν ἢ διόρθωσιν ἀφ' ἑνὸς φῶ συμπτώματος ὀνομάζω ἀφωνίαν ἐκ ἐνὸς φῶ συμπτώματος ἐπιμένων. ἔνιοι μὲ δὲ αἰσθανόμενοι, διὰ τὸ ἢ ὀφθῆς πάθος ἀμφοτέρων αὐτῆς ἢ συμπτώματος ἐπιμένων. ἔνιοι ἢ μόνον ἄφωνοι γιγνόμενοι, καὶ τότοι οἱ μὲ ἅμα τῇ καὶ τὰς ἄλλας κινήσεις ὅσας κ' περαίρεσιν γίγνονται, βεβλάφθαι πάσας, οἱ δὲ φωνὴν μόνὴν. ἐαὐ οὖν ἅμα τῇ φωνῇ & φῶ ἄλλων ἐνεργειῶν ἢ βλάβη ὀφθῆπται, ἢ ὀφθῆς ἢ νεύρων δεῖ τὸ πάθος. ἐαὐ δὲ μόνης ἢ φωνῆς, μόνον ἢ φωνὴ πκῶν ἀρχαίων. Cæterum ἀφωνίαν, quæ est vocis priuatio, ab αἰφωνίᾳ differre, quæ est ἡ ἐν τῇ διφλέγεσθαι ἀδυναμίη, satis indicat Galen. lib. 3. epid. * in historia Pythionis, vbi harum vocum vim aperit. Vt profectò cuiuis notum sit, non idem esse voce destitui & mutum esse. Quæ res effecit, vt ἄφωνον, mutum non reddiderimus, quod ferè faciunt omnes Hippocr. interpretes. De cuius dictionis notione fusius in OE-

B conomia nostra dicendum est. Quòd igitur ad hunc locum attinet. Quibus sine febre de repente vox deficit, & in signis cerebri læsio morum & sensum intercipit, quæ ex φλεγῶν ἀπόληψι oritur, iis non dilata venæ sectio auxilio est. Confertam enim vasorum plenitudinem & farturam, quæ respirationem in periculum adducunt, vena secta vacuat, & periclitantem calorem excitat, dum admisso aëre suffocationis metum adimit. Non secus enim in corporibus accidit ac doliis musto feruenti & aëreo plenis, quæ intercepto aëre rumpuntur & vi libertatem quærunt. Atque hæ sunt τῆ φλεγῶν ἀπόληψις, αἱ πληρώσεις τῆ φλεγῶν, ὑπὸ πλήθους γινόμενα (vt scribit Cal. Comm. in lib. 4. de rat. vict. in morb. acut.) ἢ τῆ φλεγῶν ὑποπληρώσεις, ἐπειδὰν ἀπρῶσιν εἰς αὐάξυξιν διφλοῖς, vt idem scribit libro περὶ εὐεξίας. ἀφωνίας igitur, hoc est (vt eodem libro scribit Gal.) πᾶς ἐξαιφνίδιος καθελύσις ἢ ἀνεργῶν ἁπασῶν sanguinis missio iuuat. Quod restatur Hipp. lib. 4. de rat. vict. qui nostræ huius sententiæ breuitatem suo more compensat. Eam enim explicat dum scribit: τὰ ἄφωνον ἐξαίφνης ἠχλίας φλεγῶν ἀπολήψιες πυέοισιν, λῶ ὑγιαίνουσι πόδε ξυμῶν αὖευ περφάσιος, ἢ ἄλλης αἰτίης ἰσχυρῆς, φλεβοτομέῃν οὖν χρὴ τὴ βραχίονα τὸν δεξιὸν ἢ ἐξ φλέβα, & ἀφαιρέῃν ἢ αἵματος κατὰ πῶ ἕξιν καὶ πῶ ἡλικίαν διαλογιζόμενος τὸ πλέον καὶ τὸ ἔλασσον. Vbi quod hîc dixit ἐξαπίνης, illic ἐξαίφνης

D & αὖευ περφάσιος ἢ ἄλλης αἰτίης ἰσχυρῆς extulit, & pro ἀπύρετοι ἔωσιν, λῶ ὑγιαίνουσι πόδε ξυμῶν posuit. Si enim febris accidat quæ congelatos huiusmodi humores calefaciat & extenuet, aut crassos, flatuosos & pituitosos succos liquet aut discutiat, morbi alleuationem facit, vt scribit Hippocrates aph. 51. libr. 6. qui plurimùm ad istius loci notionem confert. ὁκόσοισιν ὑγιαίνοισιν ἐδόκει γίνεται ἐξαίφνης ἐν τῇ κεφαλῇ, & περὶ χρῆμα ἄφωνοι γίνονται & ῥέγκοισιν, ἀπόλλυνται ἐν ἑπτὰ ἡμέρησιν, λῶ μὴ πυρετὸς ἐπηλθέῃ. Quam sententiam repetit lib. περὶ κρισίων, & lib. 2. περὶ νόσων, vbi vt febris vehementiam ad subleuandum morbum indicet, πῦρ vocat. Incendio enim opus est in refrigeratis & obstupefactis sensibus. Sic lib. 2. περὶ νόσων ὅθεν τῇ ἀφωνίᾳ ἐκ ῥωρήξιος febrem remedium esse dicit, vt & aph. 5. libr. 5. Quantum verò momenti & præfidij ponendum sit in curandorum attonitorum sanguinis missione, & quàm diligens cautio adhibenda sit, Aretæus author vetustissimus ἐν θεραπείᾳ ἀπόπληξίης indicat. ἰσόῤῥοπον μὲ οὖν ἰητήρειον, ὡς μεγάλῳ πάθει μέγα βοήθημα φλεβοτομίη, λῶ μὴ ἴως ἐς ἀμφιπωλὶν ἔῃ ἢ πάθεος. διεστέκμηρον ἢ τὸ μέζον, λῶ τε ἢ σμικρῷ πλέον ἀφέλης, περιαπέπτεκε ἢ αὖθρωπον. ἐς δὲ τὸ ζῶν ξυνέοισι, καὶ τὸ σμικρὸν αἷμα δεινὰ πάσχει, καὶ ἢ ἀλέη ἢ ζωῆς ἢ σκιλύος καὶ ἢ ῥῆξις ἐόν. λῶ τε μέσον ἢ αἰτίης, ἠδὲν μέγα ἄνησας διφ μεγάλῳ ἄκεος. ἐπὶ δὲ ἢ αἰτίη μάμη. κρέασιν ἢ ἐς τὸ ἔλασσον αἱμόρραγῆν. λῶ δὲ δοκέῃ μὲ ἀνδέειν, χρήσαι δὲ ἄνες ὑποφάσεις γίγνοιντο, αὖθις ἐπαναπαμένειν ἢ φλέβα, & τεμνειν ἢ ἐν τῷ κοίλῳ τῷ ἀγκῶνος, εὔροος δὲ ἤδε ἐν τῷ λαιῷ.

* *Com. 3.*

φλέγματος καταῤῥοοι] Significare videtur Hippocrates in magnis pituitæ cursibus, qui lippitudines faciũt, thoracis capacitates impleri & dolore affici, creberrimeque tusses affligere ex humorum in pulmones illapsu. Insolens tamen est quod effert Hippocrates, oculos ex mammis attrahere, nisi id ad affectionis familiaritatem referas. Pectus enim in magna humoris confluxione laborat, dum totum anhelum est, & pulmonum ministerio non deest. Mammas autem pro pectore efferri, Hippocrati satis est familiare, vt in his quæ prius retulit: τῆ βραμῷ & πομῷ, οἱ ὦμοι καὶ οἱ μαστοὶ ἐμφυσῶνται. Oculos verò καταῤῥόους vocat eos qui pituitæ defluxionibus tentantur, vt & ὀφθαλμίας ῥοώδεις lippitudines manantes & fluidas dixit lib. 1. epid. ** Interpretes φλέγματος καταῤῥοὸς legisse videntur. Caluus illud ἐξερεύγεται omisit. Cornarius ἐξερεύγονται legere visus est. Nos nullam in exemplaribus nostris varietatem reperimus, vbi pro eo ac debebamus in insolenti phrasi nil sumus adiuti. Quod in hoc difficilimo Hippocr. opere (vt & in cæteris)

F præter spem nobis infelicissimè cessit.

** *Sect. 2.*

οἷσι βὴξ ξηρὴ] In siccis & trahentibus tussibus testium tumores apparere, & ea esse solutionis indicia, prius multis ex locis probauimus, indeq; crebros esse in femur & ischium decubitus. Quæ ideo hoc loco repetenda non sunt, quòd illinc facilè peti possint.

λῶ ὑδροποιῶνται] De hydropicorum tussi postea dicemus. Est autem aqua inter cutem laborantibus admodum familiaris spirandi difficultas, tussis & animi deliquium, λειποθυμίαν dicimus, Aretæus verò ἀψυχίαν vocat. Cui profectò prouidendum monet Hip. Si quandò enim incidat, omnem curam virium quadam prærogatiua in se intendit. Calida igitur omnia adhibẽda sunt, cùm non sit aliud hydrops ἢ ὑγρῆς καὶ ψυχρῆς αἰτίης, ἐς ἰσχὺν δὲ ἕξιν ἐπαρούσης τῆ ἀνθρώπου, vt inquit Aretæus. Vini autem meracioris potum adhibet, magnum in virium lapsu auxilium. Quod sua tenuitate spirituum penetralia subiens, vires eorum reparat: & sensim vitalitatis quadam affusione, membra omnia penè emortua excitat. σιτίων ἐμπλῆσαι verò dicit, peculiarem huius morbi affectionem indi-

G cans. Perpetuo enim ciborum fastidio laborant, & vel minimo cibo contenti, non secus ac liberaliori ingurgitatione distenduntur. Id testatur Aretæus his verbis: ἀπόσιτοι. λῶ δὲ ἢ περὶ αἱρεῶν κλῶ βεραχὺ & ἄφυσυν, φυσώδεες, διφλοῖσιες ὡς ἀπὸ τὰ λιμοῦς. ῥωρήξιν verò interpretatur † Gal. οἴνωσιν ἤτοι μέθην. Significat etiam antiquis ἀκρατοποσίαν, vt testis est Phauorinus. ῥωρήξις κατὰ τὰς παλαιὰς ἐστὶ οἰνοποσία καὶ ἀκρατοποσία. Et ῥωρήσειν λέγεται τὸ μεθύειν διὰ τὸ θερμαίνειν τὸ σῶμα, ἢ θωέσκα πληρῶσαι. Vtitur ea dictione Hippocr. aph. 21. libr. 2. & lib. 2. de Morb. & lib. 2. de nat. hum. Nec verò quam in hac sententia aliam hydropis curationem adhibeat, videre possum, in qua necdum mihi satisfacio. Omnium enim codicum opera, in loco admodum suspecto destituti, cogimur aliunde fidem erogare.

† *in Exegesi.*

τεμνειν δὲ τὰς εἰλῶ] Nec minus obscurum est quod hîc scribitur. ἐν τάσῃ enim γινόμενον νόσημα, de morbi vehementia dici existimandum est, dum eius periculum intenditur & vires acquirit, vt remissionem αὔεσιν, ὕφεσιν, ἀφαίρεσιν καὶ ἔνδοσιν dici testatur Galenus libro de Temperament. morb. Istud verò de miserabili illo morbi comitialis insultu, qui sua fœditate terret, effertur, cui prouidendum monet Hippocrates. Portentosus enim morbus est, & (vt inquit Aretæus) ποικίλον, ἠδὲ ἀλλόκοπον κακὸν ἢ ὀδυνηλῆ. θηεῖσθαι μὲν ὀ παροξυσμοῖσι καὶ κατόψει, καὶ ὀλέθριον. ἔκτεινε τὸν κοτε παροξυσμὸς εἷς. Videtur enim Hippocrates morbum τὸν ἐν τάσῃ γινόμενον, τῆ ὀνόματος ἐπιφέρειν, τῆ ὀνόματος ἐπιφέρειν, λέγεται δὲ ἄνες ὑποφάσεις γίγνοιντο, αὖθις ἐπαναπαμένειν ἢ φλέβα, τεμνειν δὲ ἢ ἐν τῷ κοίλῳ τῷ ἀγκῶνος, εὔροος δὲ ἤδε ἐν τῷ λαιῷ.

acutissimum morbum facit. Plerosq; enim vnica accessio iugulauit. Quę iusta causa est, cur epilepsiam in acutis & diuturnis mor- A
bis reposuerit Aret. vir doctrinæ vetustate in morb. curandis acerrimus. Atq; adeò illa morbi huius intensio & vehementia, quæ
breui vitam in discrimen adducit, non aliàs quàm celeri sanguinis missione curatur. Nec aliud est magis expeditum remedium,
quo te à miserabili fœdæ mortis imagine expedias. Quæ epilepsia diutius trahit, etsi inducias facit, dedecore tamen & probro re-
liquam vitam contaminat. De vtroque verò vitij genere sic Aretæus, in acut. morb. curationibus. τὸ δὲ πολεμίως ὀλεθρίη, καὶ ἡ πρόσπτωσις κα-
τὰ πᾶσαι, ὦν ἀξέως εἰσβάλῃ ἡ νοῦσος. ἔκτεινε γὰρ καὶ τὸ ἡμέρῃ μιῇ. κινδυνώδεες δὲ οἱ ἐν τῇσι παιδιόδισι παροξυσμοί. δίῃ δὲ οὐ μὲν ὧν τὸ ἐν τοῖσι ἀξέοισι καταγέρασθαι
ἡ ὀπληψίη. ὦν δὲ ἐς μελέτιμα μὲ ἵκῃ τὸ κακοῦ αὐξόμενος, ἡ ἡ νοῦσος ἀπαρὶξ ἐμφῦσαι ἔχοιτο, ἐν χρονίῃ μοιῶν γίνεται, ἀλλὰ μετὰ ἐκτέρισι αἰωνίῃ. ὦν δὲ ἀσφάλεια τὸ
ἀκμῶν τὸ ἡλικίης, ξυήνεσι τὸ ξωαποθνήσκει. ὁκόσαι μὲ ὧν ὡς χρονίῃ ἐστὶν ἰητήσιμα, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξε). ὁκόσα δὲ ἐς τὸ ἔχος τὸ ὀλέθρου τρηκτέα, τὸ δὲ τὸ πλεῦ-
να μὲ ὅσῃ τοῖσι ἀποτελεσκοῦσι λέλεκται, φλέβοτομίη. κλύσματα, χρίσιες, συκία. τὸ δὲ τὸ ἐς αὐξέρεσιν δυναστόπαπα. In quibus præsidiis, vt vides, venæ sec-
tio inest, quæ etsi vtrunque morbi genus curat, de accessione tamen dici testantur, quæ in illius curationis fine scribuntur. Τοῖσδε μὲ
ὧν ἐς αὐξέρεσιν τὸ παρεξυσμοῦ, τοῖσδε ἐς λύσιν τὸ νοσήματος, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξε). Postea verò idem author grauissimus venæ sectionem ex cu- B
bito in huius morbi depulsione consulit. Quæ profectò mentem nostram in admodum obscura rerum imagine aperiunt. Cæte-
rùm id de morbo comitiali intelligi debere, satis indicat duplex ille articulus, τὸ μεγάλον τὸ νοσήματος, singulariter morbum quendam
indicans. Ex quo fortè superioris loci notio, cùm de eodẽ loqueremur, longè est apertior. Cuius enarrationis necdum me pœni-
tet. Hæc verò inter se coniunxi nostris codicibus fretus, atq; eò magis adductus quòd ad hydropem referri nequeunt. Quod &
fecisse Cornarium, vt nec in cæteris, inuideo. Caluus codices nostros secutus, ad superiorem sententiam huius initium retulit.

λύσις ἰχῶν ὀδυνῶν] Dissimiles sumus in eo quod sequitur. Cornarius ἰχώων ὀδυνῶν & ὀρχέων οἰδήσεως legit, vt dolorem coxendicum, o-
culorum peruersione & cæcitate soluiintelligat: testium verò tumorem, mammarum subleuatione. In quo vix vllam coxẽdicum
dolorem tanti redimendum existimo. Cum Corn. consentit Caluus, nisi quod ἰχῶν ὀδυνῶν legit & ad superiora retulit, vt nos quo-
que fecimus, dum nihil immutauimus, & hanc casuum congeriem morbi comitialis libertatem esse significamus. Hãc enim ir-
ruptionem fecisse videtur, & miseræ labis quasdam dedisse reliquias, vt si perrarò aut ne vix quidem integritatem facit, nunquam C
tamen minori intertrimento quàm partium quarundam exolutione nobiscum pacifcitur. At verò hoc magis detestabile malum
facit, quòd cùm quadam nostri iactura dependendum sit, in præcipuas tamen partes sæuit, nobiles sensus omnibusq; conspicuos
appetit, formæ quadam inuidia vultum deformat, atq; eum ipsum iuuentutis florem qui vitam spectabiliorem facit, extiabiliter
depopulatur: vt non alio magis quàm prostituto fœditatis triumpho gaudeat, dum tenerę integritatis mollitudinem miseris mo-
dis traducit. Quod non minus eleganter quàm grauiter his verbis significat Aretæus 'in diut. morb. signis: ῥηϊδίως δὴ ἐν ἅπασι ἡ νοῦσος,
ἀλλὰ ἐν ἡλικίῃσι τῇσι κρείσσοσι ἐοικυῖα, τὸ ὄρμη τῇ ὥραίῃ ἐμβιαζόμενα τε πεφυκὸς τὸ μεγεκοίοισι. ἐξικνεῖται δὲ κοπὶ ὑπὲρ εὐτυχίης, δὶ ἄλλης ἡλικίης μείζονος, εὖτε τῷ
κάλλει ξωνίζεσι τὸ ὥρης, ἀλλὰ τὸ τὰ μετεξέτερης αἰχρεῖ ἀποδείξασα, ἀπόλλυσι τὸς πάλαι φθόνῳ τὸ κάλλεος ἡ χρὸς ἀκρασίη, ἡ προσώπου δίῃρροφῆ, ἡ παρ-
ρωσεί ἔνοι αἰσθήσιος. ὦν δὲ φωλεύῃ τὸ κακὸν ἐς ῥίζαν, τὸ τὸ ἰντερῷ, ὅτε ἡλικίης μεταβολαῖς ἔξοδον τοῖσθεται, ἀλλὰ ξυμβιοῖ μέσῳ παιάπου. τοῖσι ὁ ἐπίπονος ἡ νοῦσος,
ἀπασμοῖσι τὸ δίῃρροῖσι μελέων τὸ ὄψιος. Hæc eadem quæ hîc describuntur solutionis epilepsiæ indicia, recenset cum mulris aliis Hip.
Prorrh. 2. Quorum cùm prius leuiter meminerimus, huc quoq; necessariò afferri debent, quòd sententiam nostram non parum D
confirment. οἷσι δὲ ἀεὶ παιδίον ἐξαπίνης, οἱ ὀφθαλμοὶ διεγράφησαν, ἡ μείζονα ἢ κακὸν ἔπαθον, ἡ φύματα ὑπὸ τὰ αὐχένα ἐφύη, ἢ ἰσχνοφανότεροι ἐγένοντο, ἢ
βῆχε. ξηραὶ χρόνιαι θεραπεύουσιν, ἢ ἐς τὰ γαστέρα μείζοισι ῥηγνυμένοισιν οἰδιώδη φοιτᾷ. ἢ ὁ ὀκτεραῖος τεμὼν, ἢ ὧν τοῖσι πλευροῖσι διῃρεγμένα ἔρχοισιν, ἢ φλέβας παχέας
τοῖσι τὰ γαστέρα κιρσώδεας, ἢ ἐπίπαλον καταβαίνῃ, ἢ ὄρχις μέγας γέγονεν, ἢ χεῖρ λεπτὴ ἢ ἀκρατὴς, ἢ ποιῇ, ἢ κνήμη ξυμπαλᾷ ἐχωλώθη, ἅπερ τεθράσιος ἄκμης, τάσι-
σι πᾶσιν εἰδέναι ὅτι ἡ νοῦσος τεθεῤῥέπτο τοῖς τόποις ἅπασιν, ἢ οἱ μὲ πεῖσαι τὸ τρεφόντων τὸ πυρέτα, ἐρωτώμενοι ὁμολογήσοισι, τὰς δὲ λανθάνῃ, ἢ φασὶν εἰδέ-
ναι τοῖσι τὸ ἀδὲν ῥιγούμενον. Ex quibus ἰχῶν ὀδυνῶν membri evolutionem & impotentiam intelligendam esse satis notum est. Oculi reso-
lutionem ex morbo comitiali fatetur Celsus '' lib. 6. qua vehementer oculus ipse concussus est, vt neque quoquam intendi pos-
sit, nec omninò consistat, sed huc illucve sine ratione moueatur, ideoq; ne conspectum quidem rerum præstet. Testium verò tu-
mor, etsi in his Hip. verbis alio sensu sumitur, videtur tamen in præsentia ætatis mutationem & pubertatis viciniam innuere, quo
tempore pueri naturæ beniguitate congenitum morbum maximè euadunt, vt scribit Hipp. aph. 45. lib. 2. & 7. lib. 5. & 28. lib. 3.
& lib. 6. epid. ''' Pubertatis autem metam, testium tumor & mammarum subleuatio significat, dum dulcem genituræ titillatio- E
nem testes inflati cum vocis mutatione ostendunt, quod τραχύζειν Hipp. & Arist. dixerunt. Mammæ verò quæ vteri indicaturam
faciunt, succulenta viuacitate vegerantur, dum leui distensione nubiles annos adesse testantur, quod σφεῖραν ab Hipp. ὀν γυναικείοις
dicitur. Quæ duo pubertatis instantis signa in maribus & fœminis posuit Arist. † lib. 4. de gen. anim. in quiens: διόπερ αἱ τὰ φωναὶ με-
ταβάλλουσι τὰ ἥβῃ ἀρρένων καὶ τὰ θηλειῶν, ὅταν ἀρχωνται σπέρμα φέρειν. ἡ γὰρ ἀρχὴ τὰ φωνῆς ὀνομάζεται. ἀλλοῖαι δὲ γίνεται, ἀλλοῖς γινομένοις τὰ κινήσεις, καὶ τὰ τὰς
τὰς μαστοὺς αἴρεται καὶ τοῖς ἄρρεσιν ὀπόδηλος. μᾶλλον δὲ τοῖς θηλέσι. Interpretes locum de testium tumoribus ad mammarum eleuationem re-
ferentes, longè petitam notionem faciunt, nisi ad tussim respiciant, quæ (vt prius diximus) testium tumore sedatur, & contrà. Sic
μαζῶν αὔξιν pro thoracis explicatione quæ in tussi contingit, capere videntur, insolenti prope significato. Cuius merito, ne prior
quidem lectio immutanda erat, in qua tuenda constantes sunt omnes nostri codices. Quod effecit, vt huius loci dignitatem sar-
tam tectam tueremur. Nec verò nos ab hac constantiæ sede deiicit, quòd hæc verba febri ardenti attribuit lib. περὶ κρισίων Hippoc.
dum scribit: ὅσοις ἐν τοῖσι καύσοισιν ἰχῶν ὀδυνῶν ὀφθαλμοῖ διεγρόφη, ἢ πύρεξις, ἢ ὀρχέων οἰδήσεις, ἢ ὕστερον ἀξύς, καῦσον λύει. Ista enim alium habere F
longè diuersum respectum videntur. Qui μαζῶν αὔξιν ad ea quæ ab Hipp. prius dicta sunt, τοῖς ἐν τοῖσι πλευρῶσι διεγρέμμασι retulerit: hic
profectò morbi comitialis limites non excedet, & in iisdem solutionum generibus versabitur.

' cap. 4. '' cap. 6. ''' sect. 6. † Cap. 8.

ὦν τὸ ἧς ἀλγέει] Autium inflammationes dolores q; interdum ad dementiam mortem q; præcipitant, vt scribit * Celsus. Quo ma-
gis inter initia protinus succurrendum est, ne maiori periculo locus sit. Ergo ad inflammationum dolores lacte vtitur Hippocrat.
quo humorum aspritudinem leniat, in quem vsum lac muliebre sæpe adhibemus ex lib. 2. χρ' ἡβῶν.

* Cap. 7. lib. 6.

ἢ πυρετὸ ἔχοντες] Solenne est in magnis febrium ardoribus ex violenta humorum & corporis concussione, faciem tumere, in-
flammari & velut ignescere. Quæ si in ipso febris impetu subsidat, nulla magnæ inflammationis signa edet. Quod vt febris remis-
sionem indicat, ita id iudicatorio die fieri, certam in propinquo esse salutem facit, præsertim si iudicatoria quædam excretio spem G
nostram fouerit. Similis quædam est sententia in Coacis: προσώπου ὀκ μετεώρου τὰ πεπονθότος, καὶ φωνὴ λεπτοτέρη, καὶ ἀσθενεστέρη γινομένη, καὶ πεῦ-
μα μανώτερον, καὶ λεπτότερον, αὖθεσιν ἐς τὰ ὀπῶς σημαίνει. Hîc igitur ἰσχνὸν idem quòd illic ὀκ μετεώρου τὰ πεπονθότος significat. Faciem igitur ex tu-
mida subsidentem intelligimus. ἰσχνὸν enim de partibus subsidentibus & quæ tumore carent effertur, vt in Prorrh. scribit Gal. Fa-
miliare etiam est Hippocr. τὰ περὶ τὸ προσώπου, de facie dici, vt satis ex Coacis patet.

ὕδρωψ ὦν οἴδημα ἔχων] Spem tollit in hydrope tussis, vt scribit Celsus ** ex Hipp. aph. 25. lib. 6. & 47. lib. 7. Idem Prorrh. 2. in bo-
na aquæ in cutem fiducia. βῆμα μὴ προσεόνταν desiderat, quæ si adsit, desperatũ malum facit. Quemadmodum in hydropico Cresi-
phonte lib. 7. epid. ὅτι τῇ πλευτῇ βῆξ καὶ πνιγμοὶ ἐγίνοντο ἐς νύκτα, & tandem ægrum sustulerunt. De tussi verò, & ea tussis imagine qua
laborant hydropici, agit in Prognostico Hipp. vbi & tumorum qui crura afflignt, meminit. ὁκόσοισι δὲ ὠπὸ τὰ ἤπατος ὕδρωπες γίνονται, βῆ-
χέα τὰ καὶ θυμῶς ὑπνοῖσιν ἐγίνετο, καὶ ἡ ὀδὲν ἂν ἀποπνοῖσιν ἄξιον λόγου. καὶ οἱ πόδες οἰδέοισι. καὶ ἡ γαστὴρ ὑ διῃρωρέει, εἰ μὴ σκληρὰ τὰ καὶ τοῖς σκίβαλα. Quæ
in Coacis repetuntur, corruptè tamen. Cornarius κακὸν addidit ex codice quodam, aut ex aphorismis, cui suffragamur in varia ex- H
emplarium copia vnum sequuti cui multùm fidimus. Hunc porrò locum esse putamus, quem designat in Exegesi Gal. ὑδρωψ. Διο-
σκευείδης ὀν τὰ β' ἀφ' ὅτι ὀπεδημῶν ὀξύπνοον αἰσχυνόσκει καὶ δηλοῦσθαι φησι τὰ ὑδρωπεισῶν. Ideoq; dictionem acuendam existimamus.

** Lib. 2. cap. 8.

A ὦν μὴ ἐν τῇ γενίμῃ] Ista ad confirmandam dierum imparium dignatiouem pertinent, eaq; ex media Hippocr. schola desumpta
esse testantur, quæ scribuntur aph. lib. 4. πυρέσσοντα ὦν μὴ ὀν ὀλεθρόσιν ἡμέρησιν ἀφῆ ὁ πυρετὸς, ὑποδεξάμενος ἐῶσθαι. Et, τὰ ἐν ἀρτίῃσι κρινόμενα διέ-
κριτα τὰ φιλυπόγροφα. Cuius sententiæ testem fert Medicinæ parentem Cornelius Celsus lib. 3. cùm scribit, Hippocratem si alio die
quàm impari febris desiisset, recidiuam timere solitum. Lib. quoq; περὶ κρισίων, præter abundè explicatam iudicatoriorum dierum
facultatem, id quoque ita effert: ὑποδεξάμενος τὰ πολὺ ἐὰν ἀπέλθωσι ἐὸν τῶν ἀφ' ὕρων, τὰ ἀφ'
ἄλλων σημείων μὴ κρ' λόγον ἐόντων ἡ νοῦσος κρισίμῳ ἡμέρῃ ὑποδεξάμενος. Quæ profectò dierum parium authoritatem nullo modo conuellunt,
imparium tamen præstantiam attollunt, vt quibus magna iudicationis pars cedat. Quin Hipp. lib. 4. de mor. morborum, sanita-
tis & mortis etiam ipsius decreta diebus imparibus attribuit, & ad eorum celebritatem, humorum motus, exagitationes, & me-
dicamentorum effectiones refert, febrium q; que intermissiones iisdem fieri scribit. Initio quoque libri eiusdem, ὅπ αἱ νοῦσοι κρίνονται
ἐν τῇσι τεσσαρῇσι ἡμέρῃσι scribit. Credo equidem pro veterum loquẽdi vsu, iudicatoriorum dierum fidem, imparium authoritate co-
B honestatam. Quod testatur Celsus lib. 3. * Atq; adeò optimi parentis sententia, firmissimis placitis nixa, perpetuam retinet con-
stantiam. Scribit enim in Coacis: ὁκόσοισιν ὀκλείσιοιν οἱ πυρετοὶ μὴ κρ' κρισίμοις, ὑποδεξάμενοι. Et rursus: τὰ πυρετὰ οἱ μὴ τὰ ὀν ἡμέρῃσι κρισίμῃσι, μὴ τὰ
κρ' σημεῖον λυτήριον ἀφίενται, ὑποδεξάμενοι. Quæ etiam in Prognostico repetita ** Celsum interpretem nacta sunt. Febris quæ subitò
sine ratione, sine bonis signis finita est, ferè reuertitur. Atq; ex veterum doctrina γενίμῳ ἡμέρᾳ ἐν imparem diem diximus, quòd et-
iam Erotianus γενίμῳ ἡμέρᾳ ἐν τοῖσι ἀφ' ὕρων exponat. * cap. 4. ** cap. 7. lib. 2.

οὐ αὐ ἡ φλέψ] Id de conspicua, vehementi & celeri arteriarũ pulsatione intelligendum, quæ cùm à natura inest, animosæ faculta-
tis vim & impetum præfagit. Antiquum autem loquendi morem (vt semper) retinet Hippocrat. venas pro arteriis vsurpans. Non
alio vtar interprete in hac sententia quàm Galeno, qui lib. 6. de plac. Hippocrat. & Pl. eam sic explicat: καλεῖται οἱ ὑπὸ μὲ παλαιοῦ πάντων
ἰατρῶν τὰ φιλοσόφων, τὰ ζωτὰ τὸ ἦθος ἀφ' ἀγγείων ὡσαύτως τὰς ἑκατέρας φλέψ. ὑπὸ δὲ ἀφ' ἄλλων, ἀρτηρία μὲ τὸ σφύζον, τὸ δὲ ἄσυρκτον φλέψ. ὅπ δὲ ἔτως ὠνόμαζον οἱ
παλαιοί, δέδεικται μὲ ἤδη πολλοῖς ἀφ' ἡμετέρων, ὅτι δέδεικται τὰ καὶ τὰς ἡμῖν ἑτέρους. νυνὶ δὲ ὅσον τὸν μόνον ὃ ὃν εἰς τὰ παρὸν τὰ χρήσιμον ὑπομνήσω τῆς κατὰ
C τὰ ἀγκῶνα, τὰ μάλιστα τὰ ἀρτηρίας, ὅταν ἡ κίνησις ὀκ ἠρεμεῖς ὑπὸ τὰ ἀρχὰ, ἀναπίζουσα τὰ ἀέρα τὰ μεγάλη, τὰ εὔπνους, ἰσόρραι μὲ ὀνδεικνυται τὰ ὀν τῇ καρδίᾳ ξυνεο-
δῇ πλάσμαν, ἀκμαῖον τὰ ζέον τὸ κατ' αὐτὰ θερμὸν, ὥσπερ ὀνομάζομεν μανιῶδες τε καὶ ὀξύθυμον ἦθος. ὁ δὲ νῦν Ἱπποκράτης ὀνομάζων φλέβα τὰ ἀρτηρίαν ἐῶν τίω, ὥ-
δέπως γράφει κατὰ τὸ δεύτερον τὰ ὀπιδημιῶν. ὦ οἱ αὐ ἡ φλέψ ἡ ὀν ἀγκῶνι σφύζῃ, μανικὸς τὰ ὀξύθυμος, ὦ οἱ αὐ ἀτρεμέοις τυφώδης. ὅπ δὲ τὰ σφύζειν ὄνομα τὰ ὁ
σφυγμὸς ὅθ' τῆς σφοδρᾶς ἐς ἔσω πν τὰ ἀρτηριῶν κινήσεως, ὡς καὶ περὶ ὀπτικῶν ἀφῶν, αἰσθητὰ ἔῃ τὰ ἀέρωπῳ τὰ κίνησιν, ὑπὸ τὰ παλαιῶν ἐλέχετο. Ο δὲ
ἄλλων μὲ ὀποδέδεικται, καὶ νυῦ οἱ ἴχ' ἥκιστα φαίνεται δῆλα τὰ ἀεὶ τὸ ἀτρεμεῖν αὐτὰ δόξεως, τὰ τὰ σφοδρὰ ἡ δηλονότι τὰν ὀνομάζω τὰ μανικὰ καὶ ὀξύθυμα καὶ
ἀόργητον. Commentario verò primo in Prognost. huius quoque loci meminit Galenus: εὐείσκεται μὲ ἔν ὕσιν τὰ αὐτηρεφάων, ὦ σφυγμὸς ἀλ-
λὰ παλμὸς γεγραμμένος. ἐμάθομεν δὲ, ὅπ τὸ σύμπτωμα τοῦτο, δῆλα πνεῦμα γίνεται φυσῶδες, ἀλ' ὀν τοῖς πλείστοις γέγραπται σφυγμός. ἤπει γε ὡς σπουδὴν τὰ μεγάλαις
φλεγμονοῦσι, ἢ καὶ τὰ καῦσ ἐόν τὰ ἀρτηρίας τὰ μεγάλης ἢ αἰσθητὰ κίνησις τὰ κάμνοντα, ὡς πυκνὰν τὰ δευτέρου τὰ ὀπιδημιῶν ἔφη ὁ αὐτός. ὅταν ἡ φλέψ ἡ κατ' ἀγκῶ-
να σφύζῃ, μανικὸς τὰ ὀξύθυμος. εὐδήλοις γὰρ ὄδε καὶ ταῦτα τὰ σφύζειν ὅθ' τῆς μεγάλης ἤτοι τὰ σφοδρᾶς κινήσεως τὰ ἀρτηριῶν ὀπφέρων, ὡς τὰ περὶ τὰ πνὶ αἰσθητὰ ἐῃ
πεβλάβηκε αὐτῆς, αἰσθητὰ ἔῃ τὰ κίνησιν, ὁνίοτε μὲ ἀυτὰ τὰ πάσχοντα μόνῳ, ὁνίοτε δὲ καὶ τοῖς ἔξωθεν ὁρῶσιν. Libro etiam cui titulus est Animi mores cor-
D poris temperaturam sequi, Hippocrat. mentem longè clariùs aperit. Qui locus etsi quadam ex parte prius à nobis adductus est,
hîc tamen totus propriam habet collocationem. Scribit igitur Gal. ὀκ' τὰ ὀὖν δέομαι τὰ καῦσ τὰ δεύτερον τὰ ἐκπν τὰ ὀπιδημιῶν γεγραμμένων τὰ
φιλοσωματικῶν γνωσεμὲ ἀπάντων μνημονεύειν, ἀλ' ἀρκεῖ τὰ ἐξηγεῖσθαι δείγματος ἕνεκα, τὰ δὲ τὰ λέξιν αὐτὰ. ὦν ἡ φλέψ ἡ ὀν ἀτῶν σφίζει, μανικὸς καὶ ὀ-
ξύθυμος, ὦν δὲ αὐ ἀτρεμέοι τυφώδες. καῦσ δὲ τὰ ῥῆσιν ὁ λόγος ὅθ' ἔσσης ὦν αἰθρώπων ἡ καῦσ τὰν ἀγκῶνα ἀρτηρία σφοδροτάτα τὰ ποιεῖται τὰ κίνησιν ὅπ μανικοί
εἰσι. φλέβας μὲ ὃ καὶ τὰς ἀρτηρίας ἐκάλουν οἱ παλαιοί, ὦ δέδεικται πολλάκις, ὡδέπω δὲ τὰ τὰς ἀρτηριῶν κίνησιν ὠνόμαζον σφυγμόν, ἀλλὰ μόνον τὰ αἰσθητὰ αὐτὰ
ἀυτῆ τὰ αἰθρώπῳ, πολύπους ἔσται σφοδρά. Ἱπποκράτης δὲ ὡς ἔσ τεσσῶς αἷξας τὰ μὲ ἕῶν τὰ κρατήσας ἔθοις, ἄρκηε πὸν σφυγμὸν ἀπασῶν τὰ ἀρτηριῶν τὰν κίνη-
σιν, ὁπτὰ ἴας ἀὖ εἶη. καῦσ μὲν ὃν τὰ τὰν δὲ τὰ ῥῆσιν. ἔπ τὰ παλαιοτέρῳ τρόπῳ τὰ ἐρμηνείας χρώμενος, ὃν σφοδρᾶς κινήσεως τὰ ἀρτηρίας, ἐπκμήσετο τὰ μανικὰν καὶ
ὀξύθυμον αἰθρωπῶν, ἐπεὶ δῆλ τὰ πλῆθος τὰ ὀν τῇ καρδίᾳ θερμασίας, ὅπω σφύζουσιν αἱ δὲ αἱ ἀρτηρίαι. καὶ μανικοὶ μὲ ὃ καὶ ὀξύθυμοις, τὰ πλῆθος τὰ θερμασίας ἐρ-
γάζεται. νωθροὶ δὲ καὶ βαρεῖς καὶ δυσκινήτοις, ἢ τὰ κράσεως ψυχρότης. Quibus in verbis abundè explicatam habes σφυγμοῦ appellationem, quæ
ad sequentia progressum faciunt. Hunc etiam locum subindicare videtur Galenus lib. 4. περὶ διῃγ. σφυγμῶν cùm scribit Hippocr. a-
E nimi mores ex pulsibus discernere tentasse. Quin & τυφώδη Gal. ἀόρητον, νωθρὸν, βαρὺ, ἢ δυσκίνητον interpretatur, alibi quoq; ἐνεὸν hoc
est mutum, surdum, stolidum significare scribit. Nos aptè reddidisse videmur lentũ quo iræ vacuitatem, naturarum frigidarum
valdè propriam intelligimus, vt iracundis & præcipitibus opponatur. Hac verò dictione vtitur Hippocrates lib. 4. epid. duabus
in historiis in Attici puero & Emmyris vxore. Quibus in exemplis vt hîc quoque τυφώδη; legitur, quod quandoq; stupidum si-
gnificat. Quam lectionem secuti videntur interpretes, quibus duo ex nostris codicibus assentiuntur. Vetus verò exemplar & re-
cens alterum, vtrobiq; τυφώδης legunt. Quæ lectio ex Gal. magis arridet. ' in Exegesi.

τρῶμα ὦν αἱμορῤῥαγήσῃ] Duplicem istud habere sensum potest, vt hæmorrhagiam sanet, aut eam in vulneribus inflammationis
metu imperet. Quòd si sanguinis profluuio ex vulnere medelã adhibet cùm in hæmorrhagia frigida adhibẽda sit, ex ap. 19. & 23.
lib. 5. vlcus ipsum attingendum non est, sed partes quæ circumcirca sunt, cautionẽ istam recipiẽt. Caput tamen ipsum frigida non
F proluit Hipp. maius periculum suspectans. Cogit enim frigidum, densat, & adstrictione ipsa cuticulæ inanitates ita comprimit,
vt excrementorum vacuationi (quam vel ex voto adesse necesse est) locus esse non possit. Quòd si capitis perfusionem consulit
ad liberaliorem sanguinis fluxum, vlcus aqua prohibens, idem ferè scripsit lib. de rat. vict. in morb. acut. cùm balneum imperat,
quibus infra modũ sanguis profluit. Inquit enim, ὦν δὲ ἕκαστον ὃ ἡ κεφαλὴ ῥέει, λούειν, ὦν τὸ ὅλον τὸ σῶμα, τὰ ἀμὰ ἀήγη, ὦν τὸ τὰ κεφαλὴ μούνην.
Quod etiam facit in Metone lib. 1. epid.

ὦν καρδιώσσει] In oris ventriculi morsu (quod antiqui καρδίαν, Gal. verò tempestas stomachum vocauit) crebra est syncope, hoc
est præceps caloris & spiritus exolutio. Cui maturè succurrendum est. Non enim alia est pestis capitalior, quæq; vitalitatis arca-
nis & spirituum officinæ, hoc est cordi ipsi, clandestinas magis paret insidias. ὃ δὲ καρδίης ἀῤῥοκωειώτερον ἐς ζωὴν ἢ ἐς θάνατον, vt inquit
† Aretæus. Cùm sit igitur (vt idem inquit) πόδε τὸ πάθος, λύσις τὰ δεσμῶν τὰ ἐς ζωὴν δυνάμιος, ἀνάπζοιν τῆς συείσης τὰ ἀέρωπον ἐόν, magna diligẽ-
tia adhibenda est, ' vt futuram syncopem præsentiamus, eiq̃ opportunis remediis occurramus: παρεῦσαν δὲ ὑ ῥηϊδίως διδρήσκοισι οἱ
νοσεῦντες. λύσις γὰρ τὰ φύσιος ἡ συγκοπή. ὑ παλίωστος δὲ φύσις λυθεῖσα. Ad præcipitem igitur virium lapsum vsu quotidiano confirmatum est,
G panis calidi semiustulatas offas mero maceratas exhibere. Quod facit Gal. lib. 12. Meth. fuluum præcipuè vinũ ad celerem in cor-
pus distributionem, & promptam virium reparationem requirens, dum ne internum aliquod viscus phlegmone laboret. Aret.
etiam in syncopes curatione, vinum in flammatione laborantibus, non nisi coactus adhibet, cæteris verò vltrò, quibus & præsen-
tissimum & verò optimum est remedium. Inquit enim, κλῦ δὲ ἐς αὐάγκλιν οἰνοποσίης ἤκῃ ὁ αὐθρωπος, ἡ κάρτα ἀσφαλὲς ὅθ' φλεγμαίνοι οἰνοποτέρῳ.
οἶνος γὰρ φλεγμαίνοισι μὲ πόνων ἐπίδοσις, ἀφλεγμάτοισι δὲ, φύσιος αὔξησις. Plinius quoque lib. 23. '' Cardiacorum morbo vnicam spem in vino
esse scribit. Vinum igitur essentiæ tenuitate, promptè corporis partes peruadit, eaq; refrigeratas caloris benignitate fouet. μοῦνος
γὰρ οἶνος ἐλπὶς ἐς ζωὴν ψυχροῖς, vt scribit Aretæus. Cuius etiam præstantissimus effectus in phreniticorum syncope (quibus tunc etiam
exhiberi ad virium refectionem vult) his verbis describit: δίκαρ μοῦνον ὅθ' οἶνος, θρέψαι μὲ ὀκέως κατ' ὀσίλιν, τὰ πάτῃ μέχρι τὰρὰ πνοῦν μολεῖν. πνοὴ
δὲ τὰ θεραπεύειν πνοὺν, τὰ πνεῦμα νευαρκαμένον ἐγκῦραι, ψύξιν διελεῦσαι, σύλαι πλάδον, φερομένων ὕζω τὰ ῥεῦπον κρατήσαι, ἠδὲ μὲ ὀσφραίνεθαι ἐς ἡδονὴν, κρατεῖσθαι
δὲ σηείξαι δυνάμιν ἐς ζωὴν, ἔζιστος δὲ μειλίξαι θυμὸν ὀν ἀῤῥοφορῇ. Idem quoque author grauissimus, panem calidum recentissimè coctum
H in syncope adhibet. Galen. etiam lib. 5. de loc. affect. in oris ventriculi offensione, quæ Grammatico morbum comitialem facie-
bat, panem vino intinctum adhibuit, eumq̃ roborandi oris ventriculi modum celebrat lib. 6. salub. Celsus quoq; lib. 5. in vul-
neris inflammatione præcauenda, dum cibum sustentat, & virium imbecillitas cibum protinus necessarium facit, profluuio san-
guinis intermorientes ante vllam curationem vino reficit, quod alioqui inimicissimum vulneri est. Siue igitur syncopem stoma-

chicam, siue cardiacam intelligas, celebre est remedium, quòd vitæ principium, maximè hæ offensiones petant. Illa enim etsi stomachi vitio accidit, nobili tamen vicinia cor ipsum noxiam sentit, vt non aliò morbus sit referendus. Quod significat Gal. lib. 5. de loc. aff. & Aretæus in syncopes curatione. Vnde & καρδιόπονος & καρδιαλγίονες dicuntur qui hanc calamitatem sentiunt. ἡ καρδίης δὲ γειτονημα καὶ ἐόν ὅτι ὁ στόμαχος, ἐξ οὗπερ ἕλκει ἡ καρδίη οἰκεῖον ἢ ἀσύμφορον. † Hic porrò videtur esse locus quem subnotat Aurelianus lib. 2. acut. cap. 30. de syncope cardiaca agens. A

[1] cap. 1. [2] cap. 26. † Aret. lib. 2. de sig. morb. ac. cap. 3.

ἐμέσου λύσις] Vomitum vomitu curari satis indicat Hipp. lib. περὶ τόπων τῶν κατ' ἄνθρωπον. τῶν μὲν δὲ ἔσω ἐμέειν τὰ ἀνθρώπῳ βούλει ὕδωρ δοῦναι πιεῖν πολύ, ἐκκινοῦσι δ' ἀ ἐμέει σὺν τῷ ἐμέτῳ. λύσιν μὲν δὲ τὸ ἐμέειν ὁ ἔμετος παύει). Gal. verò lib. 6. epid. id etiam apertè ostendit. nec ideo tamen per similia curationem fieri necesse est. φασὶν οὖν ἔμετον ἐμέτῳ θεραπεύειν πολλάκις & κλυσῆρι δριμεῖ διαχωρήματα δεκνύδη. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα μία μὲν ἴασις ἐκκόψαι τὴν διὰ θερμὸν ὑφ' ἧς ἤπει ναυπαίδες εἰσὶν, ἢ σπανιῶς ἐξίσταν) δεκνύμενοι. γίνεται δὲ τῶν δι' ἡλίου, ὡς ἐμαθετο. καὶ δι' ἕνα μὲν τρόπον ἐκκενοσάντων ἡμῶν τὰς χυμοὺς, ὅσοι πλῶ τῶν ναυπάων, & ἢ τὸ ἑτέρων δίξιν εἰργάσατο. καὶ ἑτέρου δὲ πεφυρμένων & μεταβαλόντων εἰς ποιότητα χρηστὴν, ἢ ὑπηκεκεσαμένων. ἐδεήθη δὲ καὶ τὸ πόνου ἡ ἴασις ἐπὸ τῶν ἀναπτίων γινομένων. τῶν τὸ ὅλως ἐκκενῶσιν τὰ ἀλλοτρίων τὰ & τῶν φύσιν χυμῶν, ἐναντίον ὅτι τῷ ἰσχύν. ἢ τὰ κατὰ ποιότητα μεταβολὴ διὰ τὰ ἐναντίας γίνεται ποιότητος. B

[1] Com. 2.

ὃ & σφακελίζει] Gangrænam quæ nondum planè tenet, sed adhuc incipit, curare non est difficilimum. Cuius curationis admonet Hipp. ne propter supinam negligentiam cogamur postea miserum quidem, sed tamen vnicum subire auxilium. Corruptelæ igitur partis rudimentum & gangrænam ipsam nondum confirmatam curat profundis vulneribus adactis & exhausto sanguine, interceptis tamen vasis, ne periculum longè grauius sentiant. Quæ cautio Hipp. in vstionibus & sectionibus est admodum familiaris. Sphacelus igitur, qui ossis corruptionem apud Hipp. significat, hîc pro carnosæ partis inflammatione & desperationis rudimẽto, quæ in veram gangrænam tendit, sumitur. Gangrænam enim propriè Medici de carnosa parte inflammationis vi emortua intelligunt, de qua & sphacelus quandoq; effertur vt scribit Gal. Com. in aph. 50. lib. 7. Quin & ipsa partis inflammatio periculum denuncians gangræna dicitur, consummata autem syderatio sphacelos est Paulo lib. 4.* Quod etiam scribit Gal. Com. 4. in lib. περὶ ἀρθρ. & τὸ τὴ γαγγραίνης πάθημα καθ' ἑαυτὸ φησὶν αὐτὸς, ἐμβληθέντων τῶν ἐξελκόντων ὀστῶν καθ' ἃ μὴ μέχρι δηλονότι τὴ φλεγμονῆς. ὅταν γοῦν ἀπὸ πάθη & φλεγμαίνοντα, τότ' ἐρυθρὸν τὴ φλεγμονῆς ἀπόλλυ, πελιδνὸν γιγνομένων τὰ σαρκῶν. ἢ ἀΐδηστος ἀναρκάθη. & ὅταν γε τελέως αὐαίνηται καὶ ὕτως πάσχοντα & ὕτως πάσχοντα σώματα, τὸ πάντος ἐκ τὴ γαγγραίνων, ἀλλὰ σφάκελον ὀνομάζουσι. μεταξὺ δὲ τούτου τὴ σφακέλου & τὴ μεγάλης φλεγμονῆς ὅδεν ἡ γαγγραίνα, δοκεῖν χέρον τὴ πελικαώτης φλεγμονῆς. ὅσον μετεωότερον τὴ σφακέλου. φθορὰ δὲ ὅτις ὅδε τὴ ὀστῶν ἢ σαρκείδεστερα τὰ μέλους. ὀστεῶδη αὖ ἰσόμενα τὰ ὡς αὐτὸν ἤδη σωτιάζουσιν, ἀλλ' ἔτ' ἀρχόμενον, ὥσπερ ἤδε σφάκελος ὀξὺν ὄντος, ἀλλὰ γαγγραίνα μεγάλη πλησίον ἤκουσα σφακέλου. καταχρώμεθα δ' οὖν ὁπότε ἐπὶ τῶν ἀπεκεκαμένων πεφυῶν ὀ μασιῶν, ὅπη ἤδη ἀφικνεῖται μὲ εἰς αὐτὰ, μηδὲ πω ἢ ἐχόντων τὴ ἐκείνων ἰδέαν τὴ & φύσιν. ὕτως οὖν & τὴ μεγίστου φλεγμονῶν, ὅταν μήτε τὴ εὐχρόαν διαφθείρῃ τὴ ἐαυτῆ, μήτε τὴ ὀδυνῶν, ὁπότε γαγγραίνα ὀνομάζομεν, μηδὲ πω μὲ ὅσαν ἀκριβῶς γαγγραίνα, εἰ δ' ἀμελησθείη, μικρὸν ὕστερον ἐσομένων. Quibus ex verbis etsi sphacelum à gangræna differre indicat, pro eodem tamen sumi posse, & pro leui mali initio necdum confirmata syderatione, luce clarius est: quemadmodũ aph. 50. lib. 7. vsurpatur. Est vbi σφάκελος ossis corruptelam significat, vt aph. 79. lib. 7. & lib. περὶ ἑλκῶν, vbi σφακελίσαι τὸ ὀστέον τὸ τὴ πτέρνης scribens Hip. κατὰ τὴ φθορομένε δὲ ὀστῶν καὶ τὴ ὀστέου σφάκελον ὀνομάζει. Interdũ verò qualemcunq; partis corruptelã significat. Est. n. σφάκελος φθορὰ πᾶσα καθ' ὃν τρόπον, vt scribit Gal. in Exeg. & τὴ ὅλην τὴ ὀστέου ἐκφύσει μορίου φθορὰν ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοὶ σφάκελον, quemadmodum testatur Com. 2. in lib. de fract. Est & varia multiplexq; huius vocis notio Gal. lib. 2. de loc. aff. contra Archigenem. Qua de re alibi plura dicenda sunt. Caluus & σφακελίσαντα, quæ putruerunt non satis aprè reddidit, vt nec Cornarius, quæ corrupta torpescunt. Illud autem αὐαλαδόντα quàm obscurè per (*resumito*) expressit Caluus? Ita mediusfidius, vt Delio natatore opus sit in eo qui alterius sensa eruit explicando. D

* Cap. 19.

πασμοῦ χρὸς] In sola partis offensione deplenda est multitudo, eius noxam afferens. Quòd si cum febre fiat, & capitis dolore maior vacuatio necessaria est, & tunc venæ sectio profuerit, quæ offensam minuat. Capitis autem intemperiem & mentis agitationem, quæ conuulsionem afferre potest, aquæ calidæ perfusio sanatura est, dum ea non temerè adhibeatur, non secus ac Metoni auxilio fuit, lib. 1. epid. Quin & febris ipsa, humorum copiam morbum faciẽtium dissipabit. De scarificatione verò hunc locum intelleximus propter dictas rationes, & quòd ἀφαιμάσσω (Gal. tria significans. ἀμύξαι, σικρῖναι, χαλάσαι) de scarificatione cutis & pertusione Hipp. cæteriq; ferè Medicis vsurpetur. ἀποφαίσω verò de venæ sectione, qualis est ἀποφασις βραχίονος, bis vsurpata lib. 5. epid. vbi vitiosè ἀπόσασις legitur, & semel lib. epid. 7. E

ὀφθαλμοῦ] Oculis fluxione acri tentatis deficcantia & digerentia adhibet. Quorum omnium repetitam habes materiam ἐν νόσοις Hipp. Frigidæ affusio capitis feruorem & intemperiem, humorum verò acrimoniam diluit & temperat. Allium humores deficcat & calfacit, capitisq; grauitates alleuat, ex lib. 4. de rat. vict. in morb. acut. Hîc verò secuti sumus nostra exemp. Vetus enim ψιμυθίν, σμύρνης ἓν legit: duo verò alia ψιμυθίου ἕν, σμύρνης ἕν. Quam lectionem tuentur interpretes. Nisi quòd Cal. σωδὲ κάπου κρόκου ἐπιπάσσε. Porrò mazæ nomen, ambiguum retinuimus, ne verborum lenociniis calumniam accersendo, veritatẽ ipsam proderem. Mazam Arist. in nat. quæst. massam hordeaceam vertit Gaza, vt σῶμα triticeam. Quin & Hesychio, ἄφυπα πεφυρμένα ὕδατι & ἐλαίῳ significat. Athenæo verò panem offa madefactum, seu libum, seu placentam. Panem autẽ ex hordeo antiquis vsitatum, vita damnauit quadrupedum; tradidit refectionibus, vt inquit[1] Plin. Maza autem refrigerat, siccat, flatibus vias aperit, & cum optima nutricatione corpus alleuat, vt scribit Hip. lib. 2. περὶ διαίτης. F

[1] Lib. 18. cap. 7.

κιρσοὶ δ'] Varicosis etsi raro caluitium inest, quibus tamen vitium in varices secedit, ij postea meliori fortuna vtuntur. Varix igitur, cùm sit à natura humoribus destinatum repurgamentum, fæculentorum & crassiorum succorum depulsione mentem totumq; corpus liberat, quoq; crassior fuerit eò securiorem immunitatem facit. Sic & caluorum varices subinde translata materia, pilorum fœcunditatem restituunt, & fœditas ipsa honestamento est. Quod scripsit Hipp. aph. 34. lib. 6. ὁκόσοι φλεγκροὶ, τουτέοισι κιρσοὶ μεγάλοι ἐγίνοντο. ὁκόσοισι δὲ ἀὶ φλεγκροῖσιν ἔθεσι κιρσοὶ ὀπτρῷοντο. πάλιν ὅποι γίνοντο δεσοῖς. Ab Arist. verò repetitur libr. 3. de hist. anim. his verbis: οἱ δὲ ἰξίαν ἔχοντες, ὥσπερ φλεγκρῶντες, καὶ ὄντες φλεγκροὶ λάβωσιν, ἔνιοι δεσπιῶντες. Vbi ὀξέαν vitiosè pro ἰξίαν legitur.

λέπρου] Nomina ipsa retinuimus, quòd sint generum vniuersaliorum formæ quædam. Etsi enim vtrunque cutis defœdationem aspritudinemq; potius quàm morbum infert (vt scribit Hipp. lib. περὶ παθῶν) vnum tamen vitiligine, alterum verò scabie comprehẽditur. De quibus Celsus extremo lib. 5. Paulus lib. 4. ad vtrosq; alphos & lepram, calcem indicit. Quòd verò hîc ἐν ὕδατι dicitur, ad vsum retuli cùm calcem elutam & aqua maceratam dixi. Quòd si quis aqua dilutam & dissolutam intelligat, non magni refert. vtrũq; enim complectitur Paulus, cùm scribit ad lepram, καὶ τὴ ὕπατον πεπλυμένον ἔχειν ξηραί. ὅδε δὲ τὴ χρείας ὕδατι διαλύων εἰς γλοιὸν πάχος καπίχεε. Ad alphos verò, πεπλυμένη ὕπατος ὕδατι λυθεῖσα. G

χρεῖον καθαρσὸς] Fœtu excusso velamentum quod intus fuit (secundas Celsus, Græci χρεῖον, ὕστερον, & δευτέριον vocant) firmiter tenet: cuius casus omnibus modis procurãdus est. Hîc sternutatorium medicamentum adhibet, vt corporis totius concussu vis adhibita, inuolucrum illud deiiciat. Quod etiam aph. 49. lib. 5. monuit: ὑστέρων ἐπιόσιας πταρμὸν προσπεθεὶς ὀπτιαμβαίνῃ τὰς μυκτῆρας & τὸ στόμα. Sic lib. 2. περὶ γυναικείων: si secundæ remanent, πνεῦμα καπίχειν suadet, & in abortu τῷ πταρμικοῦ προσφέρειν, ὀπτιαμβαίνῃ δὲ & μυκτῆρας & τὸ πτάρνυσθαι, καὶ σῶμα πτίζειν, ὅκως ὁ πταρμὸς ὡς ὅτι μάλιστα ἐνεργήσει. Quod sic expressit Celsus lib. 2. Quæ locis laborat, aut difficulter partum edit, sternutamento leuatur. Idem etiam consulit Paul. * lib. 6. Porrò duo ex nostris exemplaribus hîc ἐλλέβορον pro exemplo addũt, & ita legunt, ἐλλέβορον προς τὰς ῥῖνας προσπθέναι. Quam lectionem sequitur Caluus. Nos nihil immutauimus, quòd προς τὰς ῥῖνας προσπθέναι ὥσπ πταρνοῦσθαι, sternutatorium significet. H

* cap. 75.

HIPPO-

HIPPOCRATIS COI DE MORBIS VVLGARIBVS LIBRI SECVNDI:

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ. SECTIO SEXTA,

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΟΝ. ANIMI COGNITIONEM PER NATVRALES NOTAS FACIENS.

A ΗΝ κεφαλὴ μεγάλη, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σμικροὶ, ψαυλοὶ, ὀξύθυμοι. οἱ μακρόβιοι, πλείοις ὀδόντας ἔχοντον. οἱ ψαυλοὶ, ἀκύγλωσσοι, μελαγχολικοὶ, καταχρέες. ἀσκαρδαμύκται, ὀξύθυμοι. μεγάλη κεφαλὴ, ὀφθαλμοὶ μέλανες καὶ μεγάλοι, ῥῖνα παχείαν καὶ σμικὴ, ἐσθλοί. χαροποὶ, μεγάλοι, κεφαλὴ σμικρὴ, αὐχὴν λεπτός. φῆθα γενὰ, εὐάρμοστοι. κεφαλὴ σμικρὴ, ὀφθαλμοὶ μὲ ἔν εἰν.

Quibus caput magnum, oculi parui, si balbutiãt, ij in iracundiam sunt præcipites. Quibus longa vita promittitur, plures dentes habent. Balbutientes & volubilitate linguæ præditi, ij melancholici & plurimùm biliosi sunt. Qui in conniuentibus oculis intuentur, iræ sunt admodum præcipitis. Quibus caput magnum, oculi grandiores & nigri, nares crassæ & simæ, ij boni sunt. Qui oculos grandiores & rauos habent, caput paruum, ceruicem tenuem, pectus angustum, ij à natura concinnam partium proportionem acceperunt. Qui capite est paruo, neq; balbutiet neq; calueſcet, nisi si cæsios habuerit oculos.

B ψαυλὸς, ὀφθαλμὸς ἀκρὸς, ἢν μὴ γλαυκὸς εἶν. ἀπασμοῦ φωνὴ ἐν γονίμῳ λύεται, ἀπόλλακται τὴ μεγάλου νοσήματος. λεχοῖ δὲ πυρεταινόσιν, καὶ ἀλγεύσιν, ὕδωρ καταχεῖν, καὶ πλουσιόνιμα παχείαν διδόναι τοῖς τὴ ἡμέρης, θερμὸν. παιδίον δέφεται, ἑβδόμῳ μηνὶ, ἢ ἐνάτῳ, ἢ δεκάτῳ, κλίσαται τῇ φωνῇ, καὶ ἰσχὺς ἕπεται. καὶ τῶν χρῶν κεφαλέ. τῆς φωνῆς λυομένης πεδύται λύεται, ἢ γὰρ λύσις τῇ φθέγξῃ ὁμοίη. λύεται δὲ ἐν γονίμῳ. ἢν αἱ φλέβες σφύζωσιν ἐν τῇσι χερσὶ, καὶ ὁ τραχήλος ἐρρωμένος, καὶ ἰσχοίδια μὴ λεπτὰ ἔχῃ, χρονίη ἡ νοῦσος γίνεται. δύνῃ ἀπασμοῦ ἐὰν λύεται, ἢ αἵματος πολλοῦ ἐκ τῶν ῥινῶν, ἢ ὀδυνῶν ἐς τὰ ἰγία. ἢ λαμπὸν ὕδωρ θερμὸν χεῖ τὴ κεφαλῆς καταχεῖν, ἢν μὴ ψύχος ἦ. ἢν δὲ μὴ, ἄλλοτον ὡς θερμότατον διδόναι, καὶ οἶνον ἄκρητον.

Hic labor operis nostri vltimus, superioris argumentum obtinet, non magis tamen explicatum. Atq; haud scio (vt verum fatear) an quicquam in hoc ceruicoso opere, sit his duobus Physiognomiæ capitibus difficile magis aut concisum, quodq; maiorem in se operam intendat, aut per varios rerum meandros ingenium vehementius distrahat. Non est tamen in extremo actu velut exhausto spiritu deficiendum, sed ab argumenti coniunctione incipiendum. In cuius tractatione cùm ferè paria fecerit Hip. duo ex nostris exempl. ne sectionem quidem hanc distinguunt. Vnum verò peruetus tam aptè distinguit, vt φυσιογνωμονικὸν δεύτερον addat. Quod videtur secutus Caluus. Sed vt fit in iudiciorum ratione, in optimorum pluriumq; consensum pedibus euudum est.

E Quæ etsi in Hipp. explicando sunt minimi momenti, apud quem ne ordinis rationem, velut in Orchestra gradus facilè definias, dum Medicinæ parentem non velut Roscium numeros facientem in scena spectamus. Ne tamen omittenda quidem sunt, quòd velut in numinis religione, ita in hoc augusto Medicinæ sacrario, minimùm peccasse nefas sit. Popularem igitur lectionem secuti, hic Secturam sextam facimus.

ἢν κεφαλὴ μεγάλη] παραλόγος est (vt inquit Aristot.) ἔνδεια τῆς γραμμῆς, vbi velut impedita lingua literam explicatè non profert. Quæ etsi in genere magis spectatur, hîc tamen pro præcipiti & inexplicata linguæ volubilitate sumitur, quæ temerè magis quàm impigrè acribus sensuum actionibus præit magis quàm ministrat. Et vt scribit[1] Arist. in quæst. nat. ὥσπερεὶ ἡ ὁρμὴ τῆς λέγειν & διανόμεως, αὐτοῖς, ὡς δῆλον ἀκολουθοῦσης τῆς ψυχῆς τῷ φαίνειν. Quod in vehementissimis animi motib. facilè videre est, in quibus balbutiens lingua mentis sensum non expedit, quemadmodum lib. 4. epid. παραπλήσιος ἀκυγλωσσότεροι φωνήξαντες dicuntur, linguæ incontinentia & celeritate præditi. Quod vitij genus ebriosis accidit. Atq; id magis aperit, cùm postea ψελλὸς ἀκυγλώσσοις vocat. Quòd si paulò liberiore Medicinæ præscripto, leonem ex vnguibus æstimare licet, capitis magnitudo, conformationis robur, & viscerum præpotentem calorem ferè sequitur. Oculorum paruitas (si quæ de magnis oculis prius diximus, constant) cerebri sicciorisindicium præ se fert. In quo sensationum ipsarum incitamentum, calcar & politura consistit, si (vt meritò quidem) qui humore diffluunt, rubiginem & situm contrahunt, & quodammodo mucescunt. Quam ob rem iure quidẽ iracundi sunt & præcipites, dum ad nobilissimi visceris præscriptum, vt ad regis edictum, sensus ipsi imperata faciunt. Ex quo quicquid est vitalitatis & verò æternitatis, mutuantur atque accipiunt.

[1] Sect. 11. quæst. 38.

οἱ μακρόβιοι] In dentibus augutium vitæ esse creditur. Quibus plures fuêre, longiora promitti spatia putant, inquit[1] Plin. Quare plures dentes ex hominum genere, maribus quã fœminis insunt. Quæ prius Arist. expressit, historiæ animalium lib. 2. de dentib. loquens: ὅσοι πλείοις ἔχοισι, μακροβιώτεροι, ὡς δῆπτοπολὺ εἰσιν. οἱ δὲ ἐλάφοι & αἰὸ ὀδόντας, ὡς δῆπτοπολὺ βραχυβιώτεροι. In quæst. verò naturali. causam etiã addidit, etsi non satis iustam. Scribit enim * sect. 10. διὰ τὸ τὴ αἰθρώπων οἱ αἰῶνες ἔχοντες τὰς ὀδόντας, βραχύβιοι ὡς δῆπτοπολύ. ἢ ὅτι σημεῖον τὸ ὀστοῦν πυκνὸν ἔστι, ὡς ὁ ἐγκέφαλος ἀσθενὴς καὶ εὐπνοῶν, ὥστε ὑγρὸς ὢν τὴ φύσιν, ἀχὺ σήπει). & τὸ & αἷμα μὴ κινούμενα & ἀπαιτμίζοντα. διὸ & αἰθρωπος τὴ κεφαλὴν δεινοῦται πολύ, & τὸ ἄρρεν τὸ θήλεος μακροβιώτερον, διὰ τὴ ῥαφὰς. δεῖ δὲ ἰδεῖν & ὅδε τὴ ἄλλων. † Sect. verò 34. διὰ τὴ οἱ μαστὸς ἔχοντες τὰς ὀδόντας, τὸ μακρόβιοι, ἢ ὅτι τὸ μακρόβια πλείοις ἔχοισιν, ὅτι & ἀστοῖσι τὴ θηλειῶν, αὐδρες γυναικῶν, πρὸς ἄπαν προσβάσιν, οἱ οὐδὲ ἀραιοὶ ὀδόντες ὡς κῶν ἐλάφοιας ἔχουσιν ὀδόντας ἐοίκασι.

[1] Cap. 16. lib. 7. * Quæst. 41. † Quæst. 1.

Sectio VI huius libri.

καταρρίτες] Hæc vox quæ ex media Hippocr. ſchola prodiit, admodum eſt ambigua, καταρρίτες enim dicuntur, quicunque multa bile abundant, quales ſunt πικρόχολοι. Qua in ſignificatione hic ſumi videntur. Aut qui bilem multam colligunt, eamq; expurgãt, quòd καταρρῖς de mera bile flaua & abundè ſaturata Hippocr. dicatur. καταρρία ἡ καθ' ἑαυτὴν ἀκρατοχολὴ διεχωρήματα, vt ſcribit * Galen. Quod etſi aliquando ſimpliciter effert, addit tamen ſæpe χολώδεα: & καταρρία χολὴ dicit in Eutychide lib. 5. & 7. epidem. meram & abundè ſaturatam bilem intelligens, quæ in cholera morbo euomebatur. Synceram quoq; bilem vocauit † Aretæus, καταρρία χολὴ in hepatis morbis. Sic poſtea ἐξ αὖ καταρρία, ἐνθήρα καταρρία dicet, ἐξ οὗπερ χυμοῦ γίγνεται καὶ. ἀλλὰ καὶ καταρρεῖς αὐθρώπους ὁμοίως ὀνομάζει, vt inquit Galenus: quemadmodum ἰκτεριῶντες καταρρεῖς dicuntur in Coacis, morbo auriginoſo admodum fœdati, aut ij qui ſupra auriginem multa bile ſuffuſi ſunt. Quod ictero eſt maximè proprium. Sic ἰκτεριῶντας καταρρεῖς dicit Aretæus capite à nobis prius adducto. Eadem prope ſignificatione καταρρία ἔεσι in ictero ſcribit Aretæus, ex multa bilis flauæ perfuſione, coloris intẽſionem denotans. Fit enim vt interceptis bilis repurgamentis, quæ per inteſtina eluũtur, multa bilis ad vrinas deferatur, quæ ſua copia impensè rubras vrinas & nigrantes reddit. Abundè igitur ſaturatum illum colorem denotare poſſunt, non ſecus ac Ariſtot. libro περὶ χρωμῶν τὸ πυρῶδες καταρρεῖς ἐξουρῶσι dixit, redundantem & expletum herbidum colorem ſignificans. Et Dioſcor. σπεδαιόχλοα καταρρῖ πυῤῥαν, ſandaracham quæ ad ſatietatem rufeſcit, intellexit. † Theophraſtus etiam, χρῶμα ὅμοιον ῥόδῳ καταρρεῖς vocauit colorem roſeum in plenum. Φάρμακον verò καταρρὲς dicitur, ἢ ἐξαιρεῖ τὸν κινούμενον ἐπ' αὐτῇ χυμόν, ἢ ἐξαιρεῖ τὴν ἰδίαν χρόαν. Quin & καταρρῖν δίψαν alia notione dicit ** Hippocrates, πλὴν ἤτοι ἐξαιρεῖ τοῦτον χυμὸν γενομένην σποδρῶν, ἢ εἰς ἄκρον πταμένου, quemadmodum καταρρῖν βῆχα dixit in Menonis hiſtoria lib. 7. epidemiῶn. Cuius vocis ὁμωνυμίαν tibi aliàs abundè explicatam eſſe volumus. Hìc igitur πικροχόλους intelligo, qui multã bilem congerunt, & in iram ſunt valdè præcipites. Quare plurimùm bilioſos vertimus, non bile ſuffuſos, vt ad innatam naturam iſta referremus. *In Exegeſi. †Cap. 13. lib. 1. de morb. diut. ‡Lib. 4. hiſt. plant. **Lib. 5. epid.

Ἀσκαρδαμύκται] ἀσκαρδαμύσσειν eſt inconniuenter aſpicere & oculis eſſe fixis, immotis & inconcluſis, σκαρδαμύττειν nictare dixit * Plinius. Quod pleriſque adeò naturale eſt, vt nictare non ceſſent, quos pauidiores accepimus. Et Ariſtot. libro primo Hiſtoriẽ animꝰ. perpetuo nictantes oculos inconſtantiæ, rigentes verò & intentos impudentiæ indices eſſe teſtatur: ſcribens, καὶ οἱ σκαρδαμυκτικοί, ἢ ἀπνεῖς ἢ μέσοι, βελτίστου ἢ ἥδιστοι οἱ μέσοι. ὀκνέων ἢ ὁ μὲ αἰδεῖται, ὁ ἢ ἀδέξιος. Præcipuæ verò audaciæ & inuicti roboris inconniuentes oculi teſtes ſunt. Quod de duobus gladiatoribus è Caij principis ludo ſcribit Plinius, qui contra comminationem aliquã non conniuerent, & ob id inuicti. Tantæ hoc difficultatis eſt homini. Nictationum officium in genis eſt, quas ea de cauſa natura dedit, ceu vallum quoddam viſus & prominens munimentum contra occurſantia animalia, aut alia fortuitu incidentia. At verò crebriorum nictationum in homine, cauſa eſt cutis mollities quæ genæ obducta eſt, vt ſcribit Ariſtoteles capite decimo tertio libri ſecundi de partibus animalium, vt facilè rigeant quibus durior palpebra eſt, quæ calidioris & ſiccioris naturæ nota eſt, qualis in ἀσκαρδαμύκταις, extremè biliofis præcipitibus & iracundis merito eſſe poteſt, ἀσκαρδαμύκται rigentes & intentos oculos dicere potuimus, dum σκαρδαμυκτικοῖς ἀπνοῖς opponit Ariſtot. quales Caio principi fuiſſe notatum eſt. Sed ſignificationem ipſam magis expreſſimus, cùm conniuere vtriuſque genæ miniſterio iis quæ animal pariunt, ex † Ariſtotele addiximus. Etſi id in auibus cõtingit ab angulis membrana obeunte. Vtrunq; ‡ Plinius nictatione expreſſit, & μάψ quod inferiore gena in auibus obitur, conniuere dixit. Vtrunque etiam iunxit in magna morbi offenſione Hipp. in coac. cùm dixit, ὅσοι ἐν ξωιεχῇ ἄφωνοι κείμενοι μύουσι σκαρδαμύσσουσιν. Quod ex maxima imbecillitate accidit.

*Cap. 37. lib. 11. †Lib. 2. de partib. anim. cap. 13. & lib. 2. de hiſt. anim. cap. 12. ‡Cap. 27. lib. 11.

ὀφθαλμοὶ μέλανες] Humorum exuberãtiæ, in qua moderatam morum ſimplicitatem poſuimus, notam eſſe in oculorum magnitudine prius diximus. Quod peraquè de nigris oculis ſentiendum eſt. A quei enim & tenuioris humoris copia oculi nigricant, quẽ certa ſunt oculi humidioris indicia. Id ſcribit Galen. in Arte parua: μέλας ὁ ὀφθαλμός, ἢ ἐξαιρεῖ πολὺ σμικρότητα, ἢ κρυσταλλοειδοῦς, ἢ ἐξαιρεῖ τὸ ὑγρὸν βαθὺ ἐστί, ἢ ὅπ λαμπρόν τι καὶ γοειδές, ἀκριβῶς ἰκτῖνος ἔστιν. ἢ ὅτι τὸ λευκὸν ὑγρὸν, ἢ ὅτι πλέον, ἢ ὁ καθαρὸν ὄζον, ἢ ἐξαιρεῖ ὕνα τύπων ἢ ἐξαιρεῖ πάντα πέφυκε γίνεσθαι. τὸ μᾶλλον δὲ ἢ ἧττον ἐν αὐτοῖς, ὡς ἐμφανεῖ ἐστιν. ὑδατωδέστερον δὲ τὸ πλέον ἐξαιρούμενον, ὑγρότερον ἀποφαίνει τὸ ὀφθαλμὸν, ὡς καὶ γε καὶ εἰ παχύτερον, ἢ λευκὸν ἐξαιρεῖ τὸ ξηρότερον. * Ariſtot. quoque libro 5. de gen. anim. nigredinis oculorum, humorem multum cauſam facit. ἐξ δὲ ἔχουσι τὸν ὀμμῶν πολὺ τὸ ὑγρὸν μελανόμματα ἔστι, ἐξαιρεῖ τὸ μὴ εὐδιόπτα ἦ, τὰ πολλά. De naribus ſimis abundè prius diximus. In quibus ἐθλὸν, vt nunc, intelleximus, quem vera ſimplicitate bonum dixit † Mart. Cæterùm quod hìc eſt ſententiæ principium μεγάλη κεφαλὴ, Caluus omiſiſſe videtur. *Cap. 1. †Lib. 1. epig. 96.

κεφαλὴ σμικρὴ] Singularum corporis partium æſtimatio non leuiter facienda, ſed in ſeſe ducenda eſt. Ceruicis gracilitas & thoracis anguſtia, quas commendabiles virtutes habeant non video. Siquidem hæc ſpinalis medullæ (quæ cerebro reſpõdet) vitium, illa verò cerebri imbecillitatem & conformatricis penuriam, vtraque etiam materiæ inopiam oſtendit, vt ex Galen. ſatis conſtat in Arte parua. Ceruicis igitur tenuitas vniuerſum neruoſum genus ex cerebri imbecillitate arguit, non ſecus ac valida ceruix & optimè oſſibus compacta, neruoſum genus vegetum & robuſtum, ex concinna capitis figura ſignificat. Thoracis verò anguſtia, ſpinalis medullæ (quæ proportione cerebro reſpondet) cuique thorax ipſe per vertebras iungitur defectum, aut profectò in materiæ copia calidi imbecillitatem profitetur. Quæ nullo nomine probari poſſunt, niſi in partium concinna & aprè reſpondẽte proportione. πλατυτερνότατον δὲ ἄθρωπον facit * Galen. in lib. περὶ ἀρθρ. ὅτι κάμπυλοτάτας πλευρὰς ἔχει, vt loquitur Hippocrates: idemq; Prorrhetico ſecundo, pectus laudabile ſic circunſcribit: τὸ δὲ στῆθος ἐπαμφοτέρωθεν, τῇ μὲν ἀφανὲς τι εἶναι, ὁ κάσιον. ἢ ὁ χόνδρος αὐτοῦ μικρὸς ἔστω, ἢ σεσφιγμένος ἰσχυρῶς, ὅστις μὲν δὲ ἐξω πάντα ἔχει, πεφυκὸς πάντας γίνεται, ὃς δ' ἂν μηδὲν τούτων ἔχῃ, ὀλεθριώτατος εὐαρμοστοῖ. igitur ad cõcinnam partium inter ſe proportionem, quæ in naturæ conformatione conſiſtit, referẽdum eſt. Sic enim probè inter ſe (etſi in naturæ officiorum vitio) conſentiunt capitis paruitas, ceruicis gracilitas, & pectoris ſtructura, vt ex Galeni Arte parua, luce clarius conſtat. Quòd profectò nos mouit, vt lectionem vulgatam non immutaremus, & κεφαλὴ σμικρὴ retineremus, quamuis repugnantes habeamus duos codices, vetuſtiſſimum noſtrum & alterum non æqua fide dignum. Quam lectionem ſecuti etiam ſunt interpretes. Nec nos terret, quòd in hac affectione, oculi raui cùm magnitudine aptantur. Quæ etſi ſunt humentioris quodammodo naturæ ſoboles, materiæ tamen copia neceſſarias bonitatis notas non inducunt, vt ſatis apertè priùs indicauimus. *Com. 3.

ἰδὼν μὴ γλαυκὸς ἢν] Oculi cæſij in quibuſdam præcipuæ ingenuitatis indices, ſplendoris ignei vbertate, humoris verò aquei penuria fiunt. Quare ob ſplendoris copiam plus ignis habere exiſtimauit Empedocles. Vnde non immeritò ſiccioris naturæ præſagia præmonſtrant, cùm tenuioris humoris inopiam ſignificent. Quod teſtatur Gal. in Arte parua. γλαυκὸς μὲν οὖν ὀφθαλμὸς ἤτοι ἐξαιρεῖ μέγεθος, ἢ λαμπροτῆτα τῶν κρυσταλλοειδοῦς, ἢ πυκνότητι θέσιν, ἢ ἐξαιρεῖ ἢ τὸ λευκοῦ καὶ ὑδατώδους ὑγρὸν τῶν κ' πλὴν κόρης ὀλιγότητά τε καὶ καθαρότητα γίνεται. Idem teſtatur * Ariſtot. libro quinto de gen. anim. ἐξ μὲν οὖν ἔχοντα τὸν ὀμμῶν πολὺ τὸ ὑγρὸν μελανόμματά ἐστι, ἐξαιρεῖ τὸ μὴ εὐδιόπτα ἦ, τὰ πολλά. γλαυκὰ δὲ ἐξ ὀλίγου. καθάπερ φαίνεται ἐξ ὅλης τῆς θαλάσσης. τὸ μὲν δὲ εὐδιόπτον αὐτῆς. γλαυκὸν φαίνεται, τὸ δὲ ἧττον, ὑδατῶδες, τὸ δὲ μὴ διαφερόμενον ἐξαιρεῖ βάθος, μέλαν καὶ κυανοειδές. Idem quoque in quæſt. nat. † ἐξαιρεῖ τὸ εἰς ἀερὸς μεσημβρίαν οἰκοῦντας μᾶλλον εἶναι μελανόφθαλμοι. ἢ γλαυκὰ μὲν ἐστι ἐξ ὄμματα δι' ὑπερβολὴν τοῦ ὀστοῦ θερμοῦ, μέλανα δὲ ἐξαιρεῖ τοῦτο ἀπιστίαν. ὡς καθ' ἐμπεδοκλῆς φησι. καθάπερ οὖν ἐξαιρεῖ ἀερὸς ἄρκτον οἰκοῦντων, γλαυκὰ ὄμματά ἐστι, τῷ τὸ ὀστοῦ θερμὸν κωλύεσθαι διικνεῖσθαι, ἐξαιρεῖ τὸ ὀστοῦ ψυχρόν. ὅτου ἐξαιρεῖ ἀερὸς μεσημβρίαν οἰκοῦντων, τὸ μὲν ὑγρὸν ἐξαιρεῖ τὸ ἀθέλγον θερμὸν ἐκ ὀκνεῖσθαι. τὸ δὲ λεπτόμενον ὑγρὸν, μέλαν ποιεῖ. Quæ omnia etſi vera ſunt, neque tamen pugnant cum his quæ ſuperioribus locis ex Galeno adduximus, vbi glaucos oculos humidioris naturæ eſſe indices ſignificare videtur. Eſt enim γλαυκότης (vt ſcribit Ariſt.) ἀσθενεία ἐστὶ, ὡς καθ' ἡ πολύτης ἀσθενεία ἐστὶ ὅτι τὸ ὑγρὸν, τὸ ἐν τῇ ἐγκεφάλῳ, ὡς ἀπεψία, ὡς ἡ γλαυκότης. Quam ob cauſam & nuper natorum puerorum oculi cæſij ſunt. Atque adeò quæ de eorum affectione ex Galen. & Ariſtot. dicta ſunt, relationem ad nigros oculos habent, vt cuiuis videre licet. Hìc etiam γλαυκὸν, non alia ſignificatione quàm prius accipi volumus, vt non magno ſiccioris naturæ intertrimento ſimul ineſſe efferri pollit.

*Cap. 1. †Sect. 14. queſt. 14.

A ἐπαιρομένῳ φωνὴ] Morbi comitialis aut apoplexiæ ſolutionẽ ſignificat, vox liberè reſtituta. In quibus vinctis ſenſibus vox ita præpeditur, vt ſopita videatur: quæ cùm redditur, ſenſationum libertatem ſignificat. Quòd ſi iudicij dignitas accedat, magna ſit ad ſolutionis authoritatem acceſſio. φωνὴν verò λυθεῖσαν dicit, quàm ἐπδεδεμένην Ariſtot. nos liberam & expeditam, aut explanatam dicimus, quamq; Hippocrates in Coacis ἐξαλελυμένην opponit, hac in ſententia: κεφαλαλγίαι μεθ' ἕδρης, ἐξ αἰδοίων ἀλγήματος, ἐξ νωθρότητα καὶ ἀκρησίαν παρέχει, ἐξ φωνὴν ἐξαλύει, ἔξω τὰ οὐ χαλεπὰ. ἐπανώδεες δὲ καὶ λυγώδεες γίνονται ἐφ' ἅτῳ μιῇ οὐ τρόπῳ, φωνὴς λυθείσης ἐς τὸ αὐτὸ καθίστανται. Solenne autem eſt Hippocr. per ἀφωνίαν aut vocis impedimentum, apoplexiam ipſam aut epilepſiam denotare, maximè ſi κεφαλαλγίαν addat, vt ex vnica Coacarum ſententia tibi manifeſtum fiet, vt ne longius abeamus. Scribit enim: οἷσι κεφαλαλγίαι ἐξ ἧχοι ἀπυρεξίαι καὶ σκοτοδίνη ἐξ φωνῆς βραδύτης, καὶ νάρκη χρόνου, ἢ ἀποπληκτικὴ ἢ ὀπισθοπληκτικὴ, πρὸς δὲ τοῦτοις ἔσεσθαι, ἢ ἐξ ὀπισθόμενα. Tritum eſt autem in Hippocr. νόμιμον ἡμέρας αὐτῆς τῆς κρίσιμου poni, vt in OEconomia noſtra pluribus ex locis probabimus. Vetus noſtrum exemplar εἰ νομίμῳ legit. Cæterò poteſt hìc per magnum morbum, apoplexiam aut epilepſiam exprimere. Hæc enim Gal. aſſenſione, velut

B prærogatiua quadam, præiudicatam habet iſtam appellationem. Illa verò portẽtoſæ calamitatis ergô, ſumit ſuperbiam quæ ſitam meritis (vt ait Flaccus) & ex miſerabili mali ſpecie, magnitudinis nomen ſibi vendicat.

λεχοῖ δὲ πυρετωδέσι] Veteri inflammationi medelam adhibet Hippocrat. πλατυκόλλῳ παχυκόλλῳ autem de craſſiore ptiſſanæ non colatæ ſubſtantia dicit, non de cremore, quem Hippocr. χυλὸν vocat. Ptiſſanam autem integram ſimplici ptiſſanæ nomine, aut cùm κριθώδη, aut ὅλῳ πλατυκόλλῳ addit, intelligi ab Hippocr. ſcribit Galen. lib. de rat. vict. in morb. acut. Craſſiorem verò facit conſuetudinis & plenioris cibi nomine, quam horum quoque gratia ter die apponit, vt nimiam vaſorum inanitionem fugiat, qui craſſioris & plenioris ptiſſanæ ſcopi ſunt, Hippocr. lib. 1. de rat. vict. in morb. acut.

παιδίον τρέφεται] Fœtus in vtero etſi ſomni & vigiliæ & nutritionis affectiones ſentiunt, vocis tamen nullum vſum habent. Sed ea lucis huius vſuram lamentabili vagitu teſtificatur, & ſerò admodum in homine expeditur. Adeò in miſerias natum eſt animal

C rationis capax, dum longo interuallo beatiſſimo orationis munere excluſi, vitam cum brutis rationis expertem communicamus. Nec ſatis fuerat naturæ, quòd omnes omnium partium actiones liberas brutis indulſit, nobis verò infœliciter nouercata eſt, niſi & ſermonis vſum, ad quem vnum nati videmur, in longi temporis vſionem procul amandaſſet, & in præfinita tempeſtatum vadimonia deſtinaſſet. At certè meliore id fato factum eſt. Debuerat enim diuinæ mentis capax animal non niſi prius firmatis ſenſibus, expeditis actionibus, & obduratis ad rationis miniſterium organis, ſermonem ipſum mentis indicem diuinæq; particulam animæ in medium proferre, vt in hoc vitæ theatro, nihil ad opificis admirationem deeſſet, cùm in pleniſſimam copiæ penum obſequentibus miniſteriis abundantem omnis generis ſupellectile inſtructam, velut in amplam familiam, rationem diuini iuſſa parentis ferentem immitteret. Quæ velut in regiè adornatis ædibus cum magna rerum laude, non ſine ſummi opificis gloria extremam operi manum adderet. In lucem igitur venit infans velut in media ſolitudine, omnibus naturæ muniis deſtitutus, conductas operas emendicãdo, regiæ tamen proli ſimilis, vitæ ſecurus, magna ſeruitiorum manu ſtipatus, quorum opera ad neceſſitatem abutitur, & vicariam parentum fidem nexu obligatam, in benignioris lucis vſum fœnori accipit. Sic ſenſim naturæ largitio-

D ne plenus æs alienum diſſoluit, liber à vindicta recedit, ſenſus emancipat, & temporis progreſſu incrementum habet, naturalium actionum libertatem cum ſermone velut publica fide accipiens. Quod hìc videtur innuere Hippocr. dum à natalibus vocem firmari, vires inualeſcere, & robur in dies augeri ſcribit. Demum tamen expedita voce & liberato ſermone qui in imbecilliorũ ſenſuum ergaſtulo delituerat, in omnes naturæ dotes ius illi permittit. Hunc enim ſenſum illa obſcura ſanè Hippocrat. verba habere videntur φωνὴς λυομένης πάντα λύεται, quæ præpeditam vocem & organorum grauitate implicatam, temporis ſucceſſu expeditam, liberatam, & vinculis ſolutam ſignificant. Vox enim in pueris λελυμένη ἢ καταδεδεμένη ἀσθαρῶς ὑπὸ τῶν ψυκτῶν & τῶν θερμοτῶν, tandem ſed ſerò quidem λυόμενα. Id eleganter ſcribit Ariſtot. lib. 4. hiſt. anim. ἐξ ἢ παιδία ὡς καθ' ἡλικίαν μορφῶν, ἢ κ ἐγκρατῆ ἐστὶν, ἤτοι οὐδὲ τῆς γλώττης, ὥστε φῶνον, ἢ ἔστιν ἀπλῆ & λυόμενα ὁμοίαν ἔχουσι, ὥστε ψελλίζουσι & τραυλίζουσι τὰ πολλά. Quæ Ariſt. verba plurimùm cum hoc loco conſentiunt. Neque mirandum eſt, φωνὴ cum αὐδῇ hìc confundi, quod & illi in Coacis familiare eſt. Vocem verò tardè in homine abſolui, teſtatur etiam Ariſtot. in Quæſt. natur. * ἐξαιρεῖ δὲ ἡ φωνὴ ὕστερον τελειοῦται τοῖς ἀνθρώποις ἢ τῶν φθεγγομένων, ἢ δύο πλείσας ἔχει ἐξαιρεσεῖς καὶ ἐξαιρεσεῖς, ὡς τὸ

E ἄλλα ζῶα, ἢ οὐδὲν γράμμα, ἢ ὀλίγα ἐξαιρεῖται. τὸ δὲ ποικιλώτατον ἐν πλείστοις ἔχον ἐξαιρεσεῖς αἰδῆκεν ἐν πλείστῳ χρόνῳ λόπτεσθαι. Quæ ſequuntur vt ſunt valdè obſcura, ita variam habent lectionem. Duo enim ex noſtris exemplaribus, quorum vnum plurimum apud me habet ponderis, propter vetuſtatem: alterum verò non minimum, φύσις non λύσις legunt. Quam lectionem ſecutus eſt Caluus. Quod ita accipi debebit. In vocis per ætatis incrementa abſolutione, reliquarum omnium naturæ effectionum liberos eſſe impetus, tuncque actionum omnium munia vigere, & quotidie confirmari, quæ non ſecus ac vox ipſa ob imbecillitatem præpediebantur. Natura quippe ipſa, liberæ vocis emiſſioni quodammodo reſpondere videtur. φωνὴ enim cùm ſit (vt Ariſtot. ** placet) ἀέρος ἐγκαταπνεόμενος, liberam ſpiritus viam & inſtrumentorum explicationem, linguæ quoque explanationem poſtulat: ἔστι δὲ πλεύμονα μὴ ἔχει οὐδὲν φθέγγεται, vt inquit *** Ariſt. ἔστι γλῶτταν μὴ ἔχει ἢ μὴ ἐκπλευμένου οὔτε φωνεῖ ἢ τε ἐξαλλάξει. Atq; haud aliter in naturæ muniis obeundis accidit, vt per ſenſuum riuos liber ſpirituum aditus requiratur, & vitalitatis ſemina in partes corporis ſenſiles, ex paucis naturæ fontibus deriuent. Alioqui animæ vi intercepta, membrorum robur exoluitur & elangueſcit. Quòd ſi λύσις placet, non longè diuerſus e-

F rit ſenſus. Actionum omnium naturalium robur cum vocis libertate adoleſcere, quæ prius non ſecus quàm vox impeditæ erant & obligatæ. Earundem verò affectionum explicationem atque abſolutionem, vocis emiſſioni in organorum libertate eſſe ſimilem, vt proba naturæ concinnitas conſtet. Sic interceptarum per debilitatem actionum liberatio, non impeditam vocem imitabitur, in eo quòd in vtroq; expeditas organorum ſenſationes adeſſe oportet. Tandem quod ſequitur, eam ſolutionem die impari contingere, id decretoriorum prærogatiuæ (vt cætera multa) ab Hippocrat. tribuitur. Naturæ enim motiones, decreta, ſtatuta, vt & partus, vitam deniq; ipſam totam, dierum imparium vadimonio ſiſtit, quod & in rebus externis obſeruat, vt videre eſt ex lib. 4. de morb. Porrò hìc quoq; locus aliò accommodari poteſt, vt ad apoplexiam aut morbum comitialem, qui puerorũ quodammodo eſt proprius, referatur. Cuius opinionis me necdum pœnitet. Voce enim reddita, miſerabilis illa calamitas depellitur, & plurimùm ſoluuntur omnia morbi ſymptomata, liberéque ſenſus & motus reſtituitur. Quod & ſuperiori ſententia pene expreſſum eſt. Quid verò ſit φωνὴ, φθέγξις, & ψόφος, quantumque inter ſe differant, habes ex Hippocr. lib. περὶ ὀφθαλμῶν, & Ariſtot. libr. 2. de anim.

G & lib. 4. de hiſt. anim. Quod etiam quadantenus ex hac Coac. ſententia coniicias licet. ὅσοι δὲ ἐν ξωιεχῇ ἄφωνοι κείμενοι μύουσι σκιρδαμύσσουσιν, ἢν ἅμα τε ῥύεντος ἐκ ῥινῶν ἐμέσαντες φθέγξωνται, πάρ' αὐτοῖσι ἠγέωνται, σώζονται. μὴ ἠγωμένων δὲ τούτων δύσποοι ἠγώμενοι, θνήσκουσι σιωπῇ. Duplicem igitur habes in abſtruſo rerum ſenſu notionem, nec tamen, vt in re ab omnibus deplorata, pœnitẽdam. Quæ multa huius generis tædia, cùm nullo ſolatio, niſi animi de publica ſalute probè conſcij recordatione, in Hippocr. ſcriptis deuorandã ſint, eo animo ab iis quorum vota legendis noſtris nuncupamus, accipienda ſunt, vt nec eos operæ impenſæ, nec verò nos nauatæ induſtriæ pigeat. Quòd ſi dies, quæ ſtudiorum curſus promouet, his leuiter decurſis accuratiorem aut meliorem aſſenſionem addederit: non committam, vt cùm in fortunæ noſtræ tenuitate effuſus videar, in prælarga opum copia reſtrictum me eſſe ſentiam. Cæterùm quod ad lectionem attinet, duo ex noſtris exemplaribus quæ ſuperiùs adduximus, παιδία pro παιδίον legunt. Quam lectionem ſecutus eſt Caluus. *Sect. 11. queſt. 57. **Sect. 11. queſt. nat. ***Lib. 4. hiſtor. anim.

ἢν αἱ φλέβες σφύζουσιν] σφυγμὸν antiqui de partium inflammatarum pulſu dixerunt, vt ex aph. 21. lib. 7. & lib. 1. de loc. affect. & aliis

H paſſim apud Gal. locis patet. Poſtea verò ad omnem arteriarum pulſum deriuarunt, maximeq; percuſſum violentum & conſpicuum ſignificarunt, vt prius ex Gal. oſtendimus, quod etiam Comm. 4. in lib. de rat. vict. in morb. acut. & Com. 3. in Prorrh. teſtatur. Quæ teſtimonia in aliud tempus differuntur. De eodem etiam arteriarum pulſu παλμὸν ſæpe dicit Hipp. quandoque etiam πηδήμὸν φλεβῶν vocat, vt lib. 7. ep. Hìc igitur ſenſilem & conſpicuam pulſationem ex Gal. opinione diximus, quæ inflammationis

vehementiam indicat, quam hac in ſententia manuum arteriis tribuit, cùm in Coacis ſimplicem arteriarum pulſationem efferat, A
quæ de temporum arteriis meritò intelligitur. Hypochondriorum contẽtio cum tumore & faciei bene colorata ſucculentia, hemorrhagias aut parotidum indicia ſunt apud Hippocr. in Progn. & Coacis. In his igitur largum ſanguinis profluuium potius expectandum eſt, quàm neceſſaria conuulſio, aut longus morbi tractus. Poteſt tamen humorum μεταστάσει morbus in coxendicem decubitu, aut per parotidas ſolui, niſi hæmorrhagia liberarit. πρόσωπον ἐρρωμένον faciem bene habitam ſanis ſimilem, optimè coloratam & corpulentam, in qua ſpiritus & ſanguinis copia ſucculentam molem facit, aliàs πρόσωπον ἠλεκτρῶδες dicit Hippocr. aliquando πρόσωπον εὔχροιαν & πρόσωπον ἐρυθήματος. λαπαρὸν verò hîc μανιῶδες & κενὸν ſignificat, vt λαπαρὴ μανιῶδες & κενῶδες. Quod cùm de hypochondrij mollitudine dicatur, μὴ λαπαρὸν de renitentia quæ extenſione & tumore conflatur intelleximus, quod ἐπηρμένον frequenter dicit. Porrò hæc ſententia vt eſt celebris, ita & ab Hippocr. ter repetitur. In Coacis quidem, vitiosè tamen, οἷσιν ὑπογόνδρια μὴ λαπαχῇ, πρόσωπον ἐρρωμένον, ἢ λύσιας χωρὶς αἵματος ῥύσιος ὀκ ῥινῶν πολλοῦ, ἢ ἀπαυσμοῦ, ἢ ὀδύνης ἰσχυρῆς. Libro verò περὶ κρισίων. ἐὰν αἱ φλέβες σφύζωσι, & τὸ πρόσωπον ἐρρωμένον ᾖ, & ὑπογόνδρια μὴ λαπαχῇ, ἀλλὰ ἐπηρμένα, χρυσῖν ἢ νοῦσος & αἵματος πολλοῦ ὀκ ἀπὸ ῥινέων ῥύσιος, ἢ ὀδύνης ἰσχυρῆς. B
Atque vt huic oraculo fidem faciat, addit: & οἱ παλαιοὶ ὀρθῶς ἔφασαν χρῆναι πουλυχρυσῖν πυρετοῦ σημεῖον, ἢ κρίσεως ξυμπτωμοῦ ὅδε τὸ κάκιον. In cuius libri calce iiſdem verbis repetitur. λῶ αἱ φλέβες σφύζωσιν αἱ ἐν τῇ χρηΐῃ, & τὸ πρόσωπον ἐρρωμένον ᾖ, & ὑπογόνδρια μὴ μαλακὰ, ἀλλὰ ἐπηρμένα ἦ, χρυσῖν ἢ νοῦσος ἄνευ τοῦ αἵματος. Quæ ſanè manca & mutila eſſe videntur, vt nec in veteribus noſtris exemplaribus leguntur. In his porrò caſibus, affectò admodum cerebro, ex vaporum & materiæ aſcenſu, ſanguinis effluxum aut conuulſionem præſtò eſſe teſtantur quæ in Coacis ſcribuntur: ἢν πυρετοῦντων οἷσι μὲν ἐρυθήματα ὀδὲ πρόσωπον, & πόνος κεφαλῆς ἰσχυρὸς, & σφυγμὸς φλεβῶν, & αἵματος ῥύσις & πολλὰ γίνεται. Idem κεφαλαλγίαν ἐν ὄξει, ὑπογόνδριον αἰεὶ ἀπεσταλμένον, μὴ ῥύσιος αἵματος ὀκ ῥινέων, ἐς φρενιτικὸν τελεῦται. Rurſus quoque: & παρ' οἷς ὀκ τῶν ἐμπροσθεν δι' ἡμέρας ἐρυθήματος ὀκ πυρετοῖσι γινόμενα, σημεῖον μὲν ἐρεσιπέλατος ὅδε προστάσσει ἐσόμενον, ἀπὸ δὲ ἀπαυσμοῖ ὀκ ἀπὸ ῥινῶν γίνοιτο μὲν ἀφωνίης & ὀκπλήξιος. ὀδύνης verò lego, non vt impreſſa habent exemplaria vitiosè, quemadmodum ex adductis locis patet, vt ne addam exemplarium noſtrorum conſenſum.

τοῦ λαιμοῦ] Iſtud ἀδροείσως ſcriptũ eſt, vt multa alia. Credibile eſt autem, ex magna capitis intemperie excitata fluxione, affectum C
ſtomachum humore illabẽte frigido, cui per calida ſuccurrit. λαιμὸν autem gulam vocaui, ſtomachum ſignificans, Pollucis authoritate fretus. Scribit enim: Ὅμηρος μὲν δὴ τοῖ τὸν φάραγχον, & λαιμὸν, & λαυκανίαν καλεῖ, & φησὶ ψυχῆς ἄκυρον ὀλεθρον εἶναι, ὅπ διαιρεθῆς ἀπόλλυται ἡ ὁδὸν τῆς πνοῆς. ἄλητον verò tanquam ἄλημα farinam dixi, etſi farinam molitam aut tritam efferre potui, ab ἀλέω. Quid autem ſit ἄλητον habes lib. 2. περὶ διαίτης, vbi huius dictionis frequens eſt mentio, vt & paſſim apud Hippocratem.

In alui perturbatione fabas coctas apponito, niſi ſi partes corporis ſuperiores admodum biliosæ fuerint, aut cuminum cum fabis in cibum dato. Morbus verò ipſe non niſi die impari intercipi poterit. Cuius neque principium futurum ſit niſi die pari, menſe quoque & anno pari. Nitrum Ægyptium coriandrumque & cuminum tritum cum vnguine illinito. Qui in morbis pereunt, in diem imparem, menſem & annum quoque imparem incidant neceſſe eſt. Pulchrum autem & ex Medici dignitate fuerit, mortem ipſam aut vehementes dolores prædicere. Oculorum vis niſi valeat & conſtet, mortem in propinquo eſſe ſignificat. Quòd ſi anno impari fieri contingat, impatitatem in vtriſque conſentire neceſſe eſt. Sin verò anno & die pari fiat, mors in diem imparem ex neceſſitate incidit. Quod ad numerorum rationem attinet, dies tertius ſummam habet potentiam. Anginam & lippitudinem venæ ſectio ſanat. Inteſtino vulnerato ſpiritus infra ad vulnus procedit ſine manifeſto ſenſu, & pectus vacuatur. Lacigitur cum vino, pari aquæ mixtura temperato exhibeto. Qui pectus admodum biliosum habent ij balbutiunt, furibundi ſunt & calui. Ex his qui etiam ab ortu diſtortum corpus habent, hebetes ſunt & ſtolidi, aut calculo obnoxij, aut inſanientes. Quibus verò id nõ accidit, ij naturæ benignitate ab aliis malis vindicantur. Plurimum habent dignitatis & præſtantiæ mamma & oculus dexter, eadémque rectitudo in inferioribus partibus. Nam & mares in dextris innaſci ſolent. Purgationes menſtruas in mulieribus ſi ſiſtere voles, cucurbitulam maximam iuxta mammam defigito. Trimeſtris fœtus de omnibus certitudinem facit, quippe tunc perfectionem accipit. Si lac magna copia profluat, fœtum imbecillum eſſe neceſſe eſt. Quòd ſi mammæ ſolidiores fuerint, fœtum eſſe ſaniorem indicant. Vtraque mamma venam craſſam habet. Qua in re maxima prudentiæ pars ineſt. Lotium ſubſtillum aut vrinæ difficultatem, venæ ſectio ſoluit. Locis ſuperioribus, qui ad caput ſunt, ad humorum excretionem turgentibus, & ſuapte ſponte motis, vlcerum purgatio, vomitus & ſudor conferunt.

Ταραχῆς γαστρὸς, κυάμους ἑφθοὺς διδόναι, ἢν μὴ τὰ ἄνω κοιλιαχρέα ᾖ. ἢ κύμινον διδόναι βράλαν, μετὰ τοῦ κυάμου. ἀπόληψις δὲ τοῦ νοσήματος ὅδε ἂν γένοιτο, εἰ μὴ ἐν γονίμῃ ἡμέρῃ. ὅδε δὲ ἂν ἀρχὴ γένοιτο, ἢν μὴ ἀγόνῳ ἡμέρᾳ καὶ μηνὶ, ἔτει δὲ γονίμῳ. λίθον αἰγύπτιον, καὶ κοριάνου καὶ κύμινον τριβόντα σὺν ἀλείφατι συναλείφειν. ὅσα θανάσιμα ἀνάγκη γονίμῳ ἡμέρῃ, καὶ γονίμῳ μηνὶ, καὶ γονίμῳ ἔτει. παραλλάσσει δὲ ὀρθῶς μὲν ἐξαιφνάτου ἡ ὀδύνας ἰσχυράς. ὧν τὰ ὄμματα μὴ ἔρρωται, ὁ θάνατος ἐν τάχει. λῶ δὲ ἐν γονίμῳ ἔτει γένηται, ἀπὸ ἀμφοτέρων γονίμοις ἀνάγκη γενέσθαι. λῶ δὲ ἀγόνῳ ἔτει καὶ ἀγόνῳ ἡμέρᾳ, θνήσκειν ἀνάγκη γονίμῳ ἡμέρᾳ. τὸ δὲ ἀριθμοῦ τείτη ἰσχυροτάτη. κυνάγχῃ καὶ ὀφθαλμίῃ, φλεβοτομίη. βοηθέντος ὑπτέρου, ἢ ἀναπνοὴ ἔρχεται κάτω ἀφανὴς τοῦ βῶμα, καὶ κεῖται τὰ σήθεα. διδόναι οἶνον μάλα καὶ οἶνον ἐνίσω. ὧν καταχρέα τὰ σήθεα, φλεγμαίνοντες, μανιώδεες, καὶ φαλακροί. τούτεων ὅσοι ἂν γένωνται κρεβλοὶ, ἀσκύτεροι, ἢ λιθῶντες, ἢ μανόμενοι. οἷσι δὲ μὴ ἑτέρωθι κακοῦ λύσεις περὶ φύσιος. δυώδεκα πλείστην ἔχει λύτρον, ὀφθαλμὸς δεξιὸς, τοῦτα τὰ κάτω, καὶ ὅσα ἐμπεφυκε τοῖσι δεξιοῖσι τὰ ἄρσενα. γυναιξὶν ὅσαι μιαίνονται ὥστε ἔχειν, σικύα μεγίστην τοῦ λύτρου τὸν τρόπον. τρίμηνον παιδίον πάντα δηλεῖ, καὶ μέγα τότε ἔχει. ἢν πολὺν ῥέῃ γάλα, ἀνάγκη ἀδενέων τὸ ὀγκῶδες. ἢν τρεῖς ἔωσιν οἱ λύτροι, ὑγιεστέρεον τὸ ἔμβρυον. φλὲψ ἔχει παχεῖαν ἐν ἑκατέρῃ λίθῳ. τοῦτα μέγιστον ἔχει μόριον σώματος. τραχυνείω λύτρῳ φλεβοτομίη. ἢν τὰ ἄνω χωρία ἀπαργᾶ, τὰ τοῦ τῶν κεφαλῶν. ἐλκέων κάθαρσις, ἔμετος, ὕδρωψ.

Ταραχῆς γαστρὸς] κοινῶν Ταραχώδης Hippocr. dicitur venter perturbatus & diffluens cùm multa deiicit, & à materia profluente inteſtina lancinantur dolentque. Eſt & ὀκπάραξις alui proluuies atque profuſio cum perturbatione. Quòd ſi cruda multa deiiciuntur, & humore frigido plurimo ventriculum fatigant, intemperie frigida laborantem ſtomachum offendant neceſſe eſt. Cui offenſioni omnino aluum proluenti cum fabis ſuccurrit. Fabæ verò præter exiccantem vim quam habent, adſtringendo quoque proluuiem

A luuiem iſtam ſiſtunt. Quod indicant Galen. verba libro ſexto ſimpl. med. μετέχει δὲ ἔνος ἐπ' ὀλίγον, & ῥυπτικῆς δυνάμεως ἢ ὀδὲ ἄυπνε, καθάπερ καὶ τὸ λέμμα τὸ συπτικῆς. & ὅλῳ τῷ τῶν ἰατρῶν ἔνοι τὸν κύαμον ὅλον ἐψήσαντες σὺν ὀξυκράτῳ, τοῖς δεινοπεπονθοῖς καὶ τοῖς κοιλιακοῖς, & τοῖς ἐμεπικοῖς ἔδοσαν. Quæ ab Aëtio repetuntur lib. 1. Quinetiam Hippocr. lib. 2. περὶ διαίτης, fabis τὸ χύσιμον attribuit. Quod etiam in deſperatis alui profuſionibus fœlicißimo ſucceſſu in dies vſurpamus, dum ex fabarum polline dulciarium panem in leues offas conficimus, medicatoque ſuccu intingimus. Quid verò per τὸ ἄνω καταπαρέα intelligat, valde eſt obſcurum. Partium corporis definitionem ex iecore ſumi, prius ex Comment. 2. lib. 6. epid. diximus. An tamen hîc τὸ ἄνω ſuperius ventriculi oſculum appellet, in ambiguo eſt, cùm de ventre agat, & non ſit admodum inſolens Hippocrati (quod paſſim facit) dictionum proprias notiones detorquere. Biliosum igitur alui profluuium ex humorum acrimonia & corruptela ortum, vt ſiſtendum non eſt, ſic neque in his qui plurimą bile ſuffunduntur, cohibẽdum ſuadet Hippocrates. Caluus τὸ ἄνω καταπαρέα ſuperiora ſatis valere quomodo intellexerit, in mentem mihi inducere nullo modo poſſum, cùm de valde biliosis inaudienda eſſe, ſuperioribus annotationibus abundè probauerimus.

B ἀπόληψις] Hæc dictio crebra eſt apud Hippocrat. ſed eo præcipuè ſignificato, quo eorum quæ in fluxu ſunt, impetum cohibet. Sic ἀπόληψιν ὕδρων, πνεύματος & φλεβῶν ſæpe dicit Hippocr. Ergo elegãter admodum profluentis morbi coërcitionem & currentis impetus retardationem, ἀπόληψιν vocat. Nec eam ſequuntur elegantiam exemplaria quæ ἀπόληψιν habent, qua dictione morbi ceſſatio & defectio ſignificatur. Quomodo legiſſe Caluus videtur. Quo etiam vocis genere vtitur Aretæus, cùm de morbo comitiali ſcribit: *αἰρεῖ δὲ & ἡ ἀπόληψις αὐτῶν, eamque παροξυσμοῦ opponit. Quod de dierum ratione ſequitur, id totum ad iudicationis authoritatem ſpectat, in cuius commendatione hîc propè totus eſt, vt eam multis aliis locis celebrat, cùm ſalubres naturæ motiones ad morborum propulſiones imparibus diebus excitat, infelices verò morborum caſus paribus donat, humorum corporis lationem velut die dicta iudicio ſiſtens, à quo nec ſe in libertatem aſſerere, nec verò forum declinare queant. Quod non tantùm in morbis, ſed in quocunque ferè effectionis naturalis genere, vt conceptibus, partubus, abortionibus ſpectari vult. Vt nec ſolam in his dierum rationem, ſed & menſium & annorum reſpectum haberi poſtulat Hippocrat. lib. περὶ ἑπταμήνου. Quod ad ſcriptionis genus ſpectat, Caluus, εἰ μὴ ἐν ἀγόνῳ ἡμέρᾳ legiſſe videtur. Idem quoque ſequentem ſententiam permirè confundit, in qua ἔτει γονίμῳ legendum eſt ex omnibus exemplaribus. C

* *Cap. 4. lib. de diet. morb.*

λίτρον] Hæc medicamenta vt in humente morbo & frigida ſuccorum copia diffluente, ſiccant, digerunt & calfaciunt. ἄλειφα verò ἔλαιον ἢ σέαρ ſignificat Hippocrates, vt ſcribit **Galen. Nos ideo vnguen diximus. ***In Exegeſi.*

ὅδε θνήσκει] Hoc, vt cætera plurima, ad dierum imparium authoritatẽ pertinet, quam magno cenſu redimit lib. de morb. 4. Mortem enim & ſanitatem ipſam in dierum imparitatem cadere vult. Qui cùm iis diebus morborum graſſationes irruant, & naturæ impetus excitetur ad iudicationem, tunc de ſumma ferè cauſa decernitur, ægriq; viribus defecti hoſtium inſidiis circunuenti manus dedunt & fidem deſerunt, aut naturæ liberalitate tecti, egregiè dimicantes. Eodem enim foro & mors & ſalus ipſa ſiſtitur, iiſdemque penè diebus ægri aut damnantur aut abſoluuntur. Quod ſcripſit in Prognoſtico Hippocr. & lib. περὶ κρισίων D
repetit: οἱ πυρετοὶ κρίνονται ἐν τῇσιν αὐτῇσιν ἡμέρῃσιν τῷ ἀριθμῷ, ἐξ οὗ τι περιγίνονται οἱ ἄνθρωποι & ἐξ οὗ ἀπόλλυται. Quæ omnia fuſiſſimè explicantur à Galeno libris de dieb decret. Menſes autem & annos addit Hippocrates, quòd ij in morborum iudicationibus partem habeant, vt ex Hippocr. illis in libris probat Galenus.

προλέγειν] Prædictio in morbis cùm pluimùm ad artis dignitatem, tum verò maximè ad Medici admirationem facit, penes quem & vitæ & necis poteſtas eſſe creditur. Sic Hippocrates in Prognoſtico, veluti præmiis ad eam inuitat, † ἰητρὸν δοκεῖ μοι ἄριστον εἶναι, προγνώσιον ὅπη πρόσεστι. προγινώσκων γὰρ καὶ προλέγων τοῖσι νοσέουσι τὰ παρέοντα, & τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, ἐπίστασθαι τε παρακαλέοντα οἱ κάμνοντες ὀκπιστεύουσι τῷ μαλλον γινώσκειν, τὰ τῶν νοσούντων φρόνημα. ὥστε ὁλκαὶ πολλοὶ ἐθέλουσι τὴν ἑωυτῶν τέχνην ἐπιτρέψαι τοῖσι ἐπιστάμενοι ἄριστα. καὶ πολλοὶ τῶν ἀξιοῦντες ἀγαθοὶ τὰ ἐσόμενα ὀκ ἂν παρέοντα παυσαίμεθα. ὑγιείας μὲν γὰρ πολλὰ ἄπαντες τὴν ἀδυνεοῦσας ἀδυώπαν. ἢν τε γὰρ τὰ προγινώσκῃ & μέλλοντα ὑποδείκνυται, κρεῖττον αὐ λῶ. Per ὀδυώας autem ἰσχυρὰς, prænunciam criſis, διαφορὰν intelligere videtur.

ὧν τὰ ὄμματα] Oculi qui mentis & arcis ſunt velut quædam ſpecula, magnum in præſagio momentum faciunt. Ex eorum enim E
affectionibus totius corporis valetudo dignoſcitur, vt aliunde prolixius non ſit æſtimationem de toto morbo facere. Quod indicat Hippocrat. lib. 6. epid. *** ὀφθαλμοὶ ὡς αὖ ἰσχύουσιν ὅπω & τοῦ. Vt enim oculus valet, ita & corpus totum. Quod etiam in ægris vulgus annotat, firma enim & conſtans oculorum vis bonam de ſe ſpem concipit, cùm cerebri habitudinem & robur ſignificet. Sic lucidus oculorum ſpendor, animalis ſpiritus firmitudinem depromit: impuritas verò ſpirituum, obtenebrationem & facultatem animalem propè emortuam arguit. Hic igitur ῥῶσις. εὐτονίαν & ἰσχὺν ſignificat, quod de valente & bene ſibi conſtante oculorum vi intelligimus, vt ad motionem prompti ſint, nec lucem refugiant, aut igneum illum ſplendorem nulla impuritatis nubecula opacent. Quæ vt in acutiſſimis morbis contingunt, ita in præcipiti periculum eſſe comprobant. **** λῶ δὲ ἢν αὐγὴν φεύγωσιν, ἢ δακρυόωσιν ἀπεσαιρέτως, ἢ διαστρέφωσι, ἢ σάπτρος σαπέος ἐλάσσων γένοι, ἢ & λευκὰ ἐρυθρὰ ἴδωσιν, ἢ πελία, ἢ μέλαινα φλεγία ἐν αὐτέοισιν ἔχωσιν, ἢ λήμαι φαίνωνται πεῖ τοῦ ὄψιας, ἢ & ἀναιωρεύμενοι, ἢ ἐξίστανται, ἢ ἕλκοιοι ἰσχυρῶς γινόμενοι, ἢ αἱ ὄψιες αὐχμῶσαι & ἀλαμπεῖς, ἢ τὸ χρῶμα τοῦ ὄμματος τὸ προσώπου ἠλεκτρωδὲς ἦ, τοῦτα πάντα κακὰ νομίζω, & ὀλέθρια εἶναι. Ex quibus quódnam ſit oculorum robur, aut quæ nam infirmitas, facilè coniicere licet, non ſecus ac ex his quæ in Coacis ſcribuntur: τὰ ἀχλυώδες ἢν ὀφθαλμοῦ. ἢ τὸ λευκὸν ἐρυθραινόμενον, ἢ φλεγῶν μελαίνων πληρούμενον, ἢ ἀνέτεον. φλεγῶν δὲ τὰ ἢ αὐγὴν φεύγῃ, ἢ δακρύῃ, ἢ διαστρέφεται. & τὸ ἕτερον ἐλάσσων γένοιτο πουπρίν. & τὰ παῖ ὄψιας πυκνὰ διαβρήσσεται, ἢ λημία μικρὰ περὶ αὐτοῖ, ἢ αἱ ἀναιωρεύμενοι ἴδῃν. ἢ τὸ λευκὸν μέλαν γένεται. τὰ δὲ μέλαν ἐλάσσων, ἢ κρίνεται τὰ μέλαν, ἢ τὸ αὖ βλεφαρῶν. πουπρὶν δὲ & κοιλότης ὀμμάτων. & ἐκβολὴ ἐξ ἔδρας φορά, & λαμπηδόνος ἐκβολὴ, ὥστε μὴ δυώαδε ἢ κόρῃ ὀκτείνεται, & βλεφαρίδων, καμπυλότης. & ἀπῆξις ὀμμάτων. σπανιόν τι μόνῳ & χρῶμα μετεβάλλῃ, & βλέφαρα μὴ συμβάλλῃ ὀν τῷ καθεύδειν ὀλέθριον. κακὸν δὲ & ἰλαίνων ὀφθαλμός. Idem quoque in Prorrhetico, ὄμμα ἀμαυρούμενον, πτηνὸς, ἀχλυῶδες, & ὀπίσχοσιν ἔχον damnat, vt ſexto epid. † ὀπιζηραινόμενον, αὐχμηρὸν, ῥυπδόμενον, & ὠδεδυνημένον. In Coacis etiam oculorum καθαρότητα commendat. Quæ paulò fuſius perſequi libuit, vt quodnam ſit oculorum robur, & quænam virium firmitudo, intelligas.

*** *Sect. 4.* **** *In progn.* † *Sect.*

λῶ δὲ ἐν γονίμῳ ἔτει] Id ex hac opinione pendet, qua mortem in impares dies cadere exiſtimauit. Hunc igitur habet ſenſum: ſi oculorum vis anno impari deficiat, mors die impari contingat neceſſe eſt. Atque adeò in vtriſque impariras conſentit. Morbus etiam G
annum imparem, mors verò diem imparem ſortitur. Sic enim capi videtur ἀμφοτέρων γονίμοις ἀνάγκη γίνεσθαι. Quòd ſi oculorum vitium anno pari & menſe pari accidat, nihilominus tamen mors die impari ſentitur. Vetus vnum exemplar, ἀπὸ ἀμφοτέρων γονίμων haber, non aſpernanda lectione. Idem tamen vtrobique ſenſus eſt.

τὸ ἀριθμοῦ] In dierum iudiciis ſumma eſt potẽtia ſeptimo, quam excipit decimus quartus, dein & vigeſimus, vt ſcribit Gal. in lib. decretoriis. Quod oraculum ex multis palantibus & fugitiuis Hipp. locis, in veram familiam adoptatum eſt. Ex progn. enim & aphor. & lib. 1. epid. velut ex locupletiſſimo promptuario deſumptum. Quibus maior fides debetur, quòd παρὰ ἐκδοσιν ſcripti ſint, quàm ὑπομνηματισμοῖς, quæ temerè & tumultuariè congeſtarum rerum memoriam ſuggerunt. Et verò lib. epid. quòd ante illos ſcripti ſint (vt teſtatur Gal. in lib. decret.) eorum quę poſtea longa vſus obſeruatione definita ſunt, aduerſaria quædam continent, quæ pro re nata in pugilaribus deſcripta, tractationem poſtea & accurationem emendicant. Quòd igitur in numerandi ratione diem tertium plurimum habere virium ſcribit, de prima iudicij authoritate, quam velut ex priuilegio habet, intelligendum eſt, et- H
ſi (vt inquit Gal.) præoccupatione quadam potius quàm vera iudicij ratione decernit, aut profectò id hîc temerè adumbratum ex cæteris perfectionem & complementum accipiat, oportet. Caluus hanc ſententiam ſuperiori coniungit.

κυνάγχῃ] In peſtifero anginæ malo trahenda non ſunt remedia, ſed ſtatim à venæ ſectione ſi vires remedia non auerſantur inchoandum, vt quod ſtrangulat, euocetur. Quin & eo nomine cucurbitulæ ſub mento & ad fauces admouentur, vt irruentis ma-

teriæ impetus aliò auocetur. Quod consulit Hippocr. lib. 2. de Morb. Curari verò lippitudinem sanguinis detractione, memoriæ prodidit* Hippocrates. Sed eorum tempora & causas parum explicuit, in quibus Medicinæ summa est. Quæ postea à Gal. adhibitis circunscriptionibus** distincta sunt in aphor. & lib. 6. epid. A

*Celsius lib. 6. **Comment. 6.

πρωϊνὸς ὀντέρου] Nudata intestina cùm euoluuntur, insueto aëre tentata inflantur, & aquæ calidæ fotu conduntur, vt scribit Galen. lib. Method. & Paulus libro sexto, & Celsus quoque libro septimo. Sic igitur spiritu implentur qui sine manifesto sensu ad vulnus subit. De respiratione autem intelligi falsum est, cùm in pectoris ergastulo cancipiatur. Ambiguum verò est τὴν κενοῦσθαι. τῆθος enim Hippocr. aliquando ventriculi orificium significat, vt in Coacis, dum αἰεὶ τῆθος δῆξιν & πικρότητα scribit. Neque enim bilis morsus in sterno sentitur. Sed externæ partis nomine & circunscriptione, nobilem illũ totius corporis regem hac velut aula circumseptum, intelligit. Hac notione vulnerata intestina ventriculi osculum, ventriculum denique ipsum deplent, cùm tenuibus intestinis dissectis cibus, crassis verò ciborum reliquiæ effundantur. Quòd si codicis vnius nostri lectionem sequaris, quæ non omninò aspernãda est, & ὑποπόδιον pro ὀντέρου scribas, thoracis cauum & capacitatem intelligas licebit. Qua in significatione ὕστερον pro intestina quauis parte sumi potest. Pertuso autem thorace spiritus per vulnus prodit, non tamen sine manifesto sensu, atque adeò τὰ τῆθεα κενοῦσθαι videntur. Lacte autem in recentibus vlceribus vtitur acrium humorum metu, vbi cibis lenibus opus est. Porrò monendum est in vno exemplari, ὕστερα pro ὀντέρου legi. B

καταπορέα τῆθεα] καταπορία τῆθεα, Gal. in Exegesi τὰ δ' χολῆς ῥεπτικὰ interpretatur, ὧνες μέν τοι τὰ κάσια ἤκουσαν, vt de thoracis calore intelligi par sit. Illic enim caloris est conceptaculum, vt scribit Aristot. in quæst. nat.* Cordis autem exuperans calor, pulmones in consensum trahit, qui cum sanguine biliosio nutriantur (vt scribit Gal.**) calorem facilè concipiunt & biliosam naturam præseferunt. φλεγμοὶ prius ex Arist. in balborum genere posuimus. Ita enim dicuntur, qui in pronunciatione literã aut syllabam eximunt & tortuosè loquuntur. Nec admodum est absurdum, balbutiem, furorem & caluitium biliosorum humorum affectiones esse. Quod sequitur, ὅσοι ὀκ ῥηιεῖς & σραβοὶ, variè legitur in nostris exemplaribus. Modò enim ὀκ ῥηιεῖς σραβοὶ, modò verò ὀκ ῥηιεῖς & σραβοὶ legitur. Quorum lectionẽ secutus videtur Cornarius. Nos vetustissimi exemplaris literam secuti, codices impressos non defrauduimus. Vt præter ea vitia corporis, etiam distortionem ab ortu inesse significaremus, eosque tum imprudentes, tum verò calculo obnoxios, aut in insaniam procliues esse. A quibus facilè vindicabantur, qui corporis peruersionem ab ortu non accepissent, quòd ad naturam attineret, hoc est naturæ ipsius beneficio. Vt enim concinna corporis conformatio firmissimum mentis robur indicat, ita eiusdem peruersio ad omnes animi & corporis morbos magnum momentum facit. Atque is mihi horum verborum sensus esse videtur. οἷσι ζῆμι, ἑτέρῳ κακοῦ λύσιες αἰεὶ φύσιος. Quæ ex vetusto exemplari reposuimus. Etsi quædam exemplaria id ita legunt: οἷσι ζῆμι, ἑτέρῳ κακοῦ λύσις. & illud αἰεὶ φύσιος ad sequentia referunt. Quod etiam fecerũt interpretes. Διόδωρος verò ex signis sunt ἐπιρρηθείσι, quæ nec cum cæteris consentiunt. C

*Sect. 27. quæst. 4. **Lib. 4. de vsu part.

δεξιὸν μὲν κόλπον] Mares dextro vteri sinu concipi, fœminas sinistro, Hippocr. † est oraculum 48. lib. 5. Quod etiam cõfirmat lib. 6. epid. ἢ ἐν θερμοτέρῳ τρεφόμενον ἐν ὕσι δεξιοῖσι, & μέλανες δεξιὸν πῶτο, & ἕξω αἱ φλέβες, & χολωδέστεροι μᾶλλον. Eadem veterum quoque fuit opinio. Parmenides enim existimauit δεξιὰ προῖσι μὲν κούρους, λαιοῖσι δ' αὖ κούρας concludi. Quod & Empedoclis verba testantur: D

Εν μὲν θερμοτέρῳ τὸ κατ' ἄρρενα ἔσπετο γαίης,
Καὶ μέλανες δεξιὸν πῶτο, & αἱ ὀρωδέστεροι ἄνδρες.
Καὶ λαχνήεντες μᾶλλον.

Quam opinionem exagitat Arist. lib. 4. de gen. animal. †† & libr. 7. hist. anim. ††† Eam autem conceptus dignitatem caliditati dextrarum partium attribuit Hippocr. quæ ideo robustiorem quoque fœtum designant. Quod scribit lib. 6. epid. †††† ὅτι ἑτερεώτη & χολωδέστερον & ἀναιμότερον πῶτο θερμότερον ὅτι τὸ χωρίον ἧσσον ζῷον. Dextræ igitur corporis partes, quòd vt plurimum mares contineant, magnum habent dignationis & potentiæ momentum, in illisque mamma & oculus dexter, quæ concepti maris indicaturam præ se ferunt. Scribit enim idem Medicinæ parens libro αἰεὶ διαιτῶν. γυναικὶ χρὴ εἰδέναι τὰ μαζὸν ὀκότερος ὄζει αὐτῆ μέζων, κεῖται τὸ ἡμίσυον. ὁμοίως δ' & τὰ ὀφθαλμόν. ἤσαι γὰ μέζων & λαμπρότερος τὸ παῖ ἐόν τῶ βλεφάρου ὀκότερος ἧσ ὁ μαζὸς μέζων. Porrò hæc verba ζῶντα παῖ κάπω, de partium inferiorũ ad dextras rectitudine extuli. Cuius sensus fidem sequẽtia faciunt, cùm mares in dextris innasci partibus scribat. Idem de motionis sensu intelligi potest, Hanc verò conceptus opinionem fusius persequitur Gal. lib. 14. de vsu partium, & lib. 2. de sem. & lib. 6. de loc. affectis. E

† Sect. 2. & 4. †† Cap. 1. ††† Cap. 3. †††† Sect. 2.

γυναικεῖον] Placitum est 50. lib. 5. Aphor. Hic verò melius αἰεὶ & ὑπόδου, quàm περὶ & ὑπόδου promitur, vt infra mammam defigendam cucurbitulam indicet, quæ venas sanguinem deferentes occupet, mammas verò ipsas non affligat. Eamque ambiguitatem nostra versione dissoluimus.

τέλειον παῖδιον] Fœtus certitudo motu maximè concipitur. Neque enim aliud quoque ad animantis vitam perfectius motione ipsa desideratur, cùm fœtus ipse membrorum distributionem trigesimo die accipiat, motionem verò mense tertio in marium conceptu annotarunt Medici, & prius ex Hipp. adduximus. Etsi Arist. ipsum Philosophorum principem lib. 7. de hist. anim. hac in parte aduersum habemus. Ad perfectam igitur fœtus naturam non aliud quàm motus vitalitatis accessionem facit, quo abunde animal definitur, cùm ex cerebri animalique facultate pendeat, roburq; & actionum firmitudinem requirat. Quo fit, vt cùm infantis motio cerebri actio sit, non perinde cum corporis conformatione fœtui indatur, sed temporis successu neruorum dutiriem & effectionum valetudinem acquirat, cùm cerebrum inter principes partes ex humidiore seminis portione postremum efformetur, proindeque vltimum vim suam agendo exerceat. Quoniam verò delicato sensuum ministerio fungebatur fœtus, solidiores quoque motuum ministros temporis interuallo accipiat necesse est, vt & simul cum motu animantis perfectionem, velut operis summam manum fœtui natura imponat. Huc accedit, quòd ex Philosophorum antiquorum consensu, fœtus plantarum more animatus est, auctionemque & nutritionem, cæterasque his adiunctas facultates, cum plantis communes habet. Quę causa est cur fœtum cum plantis & arboribus subinde conferat Hippoc. lib. αἰεὶ φυσ. παιδ. & Galen. lib. de semine & formatione fœtus. Non est igitur mirum, motus accessione animal perfici & complementum accipere. Atque hoc modo hæc verba intelligi videntur, πάντα δηλοῖ, vt viuiscentis fœtus certitudinem, ex motu ipso qui animantis est valde proprius, intelligamus. Motum verò in maribus tertio mense significari, vt & in fœminis quarto, fatetur Hipp. lib. αἰεὶ φύσ. παιδίου (vt prius ostendimus) & Auicennas ipse, qui ex fœtus conformatione bis addito tantundem temporis spatio motum elicit. Quòd si quis tardiorem fœminæ motum causatur, & in medium adducit: næ ille perfectum naturæ opus, quod in maribus efformãdis impenditur, temerè sugillat, & Philosophiæ castra prodit, qui rerum naturalium indignitatem perfectioris operis dignatione cohonestari nolit. Quod verò sequitur, & πάπ μάκα ἔχει, de fœtus augmento & perfectione intelligendum existimo, siue per μάκα magnitudinem intelligas siue ἔχει pro ἐστὶ accipias, quo modo & paulò post sumit Hipp. cùm scribit, φλὲψ ἔχει παχεῖαν ἐν ἑκατέρῳ ὑπόθεσι. Quò magis mitor interpretes, Cornarium præcipuè, pro μάκα, χάλα legisse. Quod etiam prægnãtibus attribuit Caluus. Cui lectioni ne cuiusquam nostrorum codicum fidem interponere possum, vt nec satis rationi consentire videtur, tertio mense lac vterum ferentibus ostentari, cuius indicatura sexto, septimo, aut demum octauo mense præfertur, vt prius indicauimus. Etsi non ignoro, in plenioribus & menstrui sanguinis copia abundantibus, paulò tempestiuius designari.

ὦν πολὺ ῥεῖ γάλα] Placitum est 52. lib. 5. aph. cui consentit 37. eiusdem. lib. de quo priore sectione abundè diximus. Maximè verò ad id facit quod scribit Hipp. lib. αἰεὶ γυναικείων. ἢν μὲν ὀκ χαρὶ ἐχούσῃσι αἰεὶ τὴ ὕδωρ. & ὄγδοον μιῶν ἐξαπίνης τὸ πλήρωμα τῆς μαζῶν & ἡ χαρὶς ξυμπίπτει, & οἱ μαζοὶ ἐξισχνοῦν ταχ. & τὸ γάλα ἐφάνετο, φάνεται τὸ παῖδιον, ἢ τὴ δηκὰς ἔῃ, ἢ ζάφυρ τι & ἔῃ ἢ πιδακών. H

φλὲψ ἔχει παχεῖαν] Mammæ ex vena caua plurimas fortiuntur venarum propagines. Nam & interna quæ sub axillam fertur, & externa quæ super humeros repit, ante suam diuisionem plurimos toti pectori ramos diuidunt, & in mammas inserunt. Quin & ve-

A & vena caua ipsa sub osse pectoris antequàm thoracem elabatur, paulò supra venæ paris expertis procursum, duas venas prodit, quæ introrsum ductę ad clatiorem pectoris ossis sedem contendunt, ibiq; numerosa educta sobole, ad cartilaginũ in costis compagines superioribus costis illapsæ subeunt, & ad abdominis superiora tendunt, rectisque musculis inseruntur, & in mammillas propagantur. Atque hanc insignem venarum propaginem hîc significare videtur Hippocrates, per quas vtero cum mammis magna est consensio. Concurrunt enim superiores propagines in musculis rectis abdominis, qui inferiore & interna sui parte exterioris venæ cauæ & inferioris trunci ad crura delati, per peritoneum surculum accipiunt, qui sursum sub recto musculo protensus paulò supra vmbilici regionem ramulos spectat, quos à vena sub superiori pectoris osse illuc deferri diximus. Hæ tamen posteriores venæ, etsi vterum non attingunt, non magno tamen interuallo ab eis originem ducunt, per eiusdemq; vteri cum mammis consensus expletur, qui toties ab Hipp. celebratur. Quarum etiam meminit libro αἰεὶ φύσιος παιδίου, & Galenus septimo & decimo quarto de Vsu partium. Quæ sequuntur, ad naturæ commendationem spectant, quæ hanc venarum communionem prouidentiæ causa instituit, per quas commeatus fœtui emisso decerneretur, vtrusq; sanguinis copia ingrauescens deploretur, atque adeò vicissim turgentes mammæ fœtu excusso humoris pondus eriuarent. Quo in negotio, non minima pars prudentiæ inest. An verò ista ad sanguinis in mammis collectionem quę furorem præsagit, & de qua agit postea, referri possint, in eo assensionem nostram sustinemus superiore notione contenti. B

σεσηψουείω] Id ex aphor. 36. libr. 6. & 49. lib. 7. sumptum est. Stranguriam autem retinere potui Larinorum more, quam vrinæ stillicidium, modò distillationem, modò verò lotium substillum dicimus: cùm vrina, non nisi per interualla stillis fluit. Celsus σραγγουρίαν, difficultatem vrinæ vertit. Cicero, vesicæ morbum dixit.

ὦν τὰ ἄνω χωρία] ἀπεργᾶν ὀργῶν interpretatur Galenus*, quod de luxuriante & ferociente humorum impetu, dum ad exitum pruriunt, intelligitur, translatione ab animalibus ducta, quæ in Venerem prona sunt, dum seminis prurigine titillantur. ἀπεργᾶν etiam de turgentibus mammis, gliscente lactis copia, ab Hipp. & Aristot. dicitur. Suapte igitur sponte turgentibus humoribus, via medicamento facienda est. Qui cùm superiores corporis partes occupent, vomitione facilè repurgantur, cùm Hipp. doctrina superiores corporis partes vomitu, inferiores verò deiectione liberet. Quid autem hîc per ὕδρωπα intelligat, coniicere non possum. Siue enim ὕδρωψ τὸ ὕδωρ significet, quemadmodum lib. 4. de Morbis, sumitur: & per hanc dictionem pituitam, aqueam & fluxilem intelligas, quæ Hipp. est opinio lib. αἰεὶ γονῆς, siue bilem atram inaudias, quomodo libr. 4. de Morbis capitur, difficilis est & obscurus vtrobique sensus. Quod si ὕδρωπα τὸν ὑδροποιδῆ hîc ex Diosc. significari contendas, non video quid nam magni elicias. Potui dicere pituitam multam aqueam vomitione refusam cõducere. Sed id longè petitum videtur. Vetus exemplar, à cuius fide temerè discedere mihi religio est, ὑδρὼς legit, quæ profecto tolerabilior est lectio, cùm sudor capitis alleuationes vt plurimùm alleuet in magno humorum prouentu, quem vlcerum irruptio arguit. Cui vni vel sudoris procuratio bono est. ὕδρωπα Caluus cùm non videret quò referre posset, temerè sequentibus adiunxit. C

*In Exegesi.

D Ἀπὸ χαστρὸς πεφυχῆς, ἢ ἀπὸ βηχὸς, καρκίνου γλωμμίω, ὃ σῶμα πικραίνεται. διδόναι ζῷ πιεῖν, ἐλατήριον δὶς ἢ τρὶς, ἢν μὴ ψελλὸς ᾖ. ὀπτῆδῆν δῆ, χαλκοῦ ἀνθος καύσας, ἕως ἂν πυῤῥὸν ᾖ, καὶ ἀποσβέσας ἐν μὴ ψελλὸς ᾖ, ἀγύκης, φείκης, χάσμης, οἶνος ἴσος ἴσῳ, ἢ γάλα, ὡς τὸ πολυδυνίμω σικύῃ προσβαλόν. ὅτι ἂν ᾖ ἄνω πονῇ, ὀδυνᾶν ἐς τὰ ἰγία, ἢ ἐς τὰ γονάτα, καὶ ἅδμα λυῇ πόνος τυτέων

E γινόμενον. εἰλεῦ λαπάχῃ ψυχρὸν οἶνον πολλὸν ἄκρητον καὶ λάγανα διδόναι, ἔς τ' ἂν ὕπνος, ἢ σκελέων ὀδυνῶν ἠμὴ). λυῇ ζῷ καὶ πυρετὸς, καὶ δυσεντερίη ἀπὸ ὀδυνῶν. ὦν ὑποχόνδριον πεφλεμμένον ἢ, πιέζῃν τῇ χειρὶ καὶ λύῃν. παρωνυχίης κιχὶς μέλαινα ἐν μέλιτι, ὕδατος ἐφιεμένῳ, γαλαικτὸς ὀκτὼ κοτύλας δοῦναι πιεῖν. ὦν ζῷ ἐμέῃ, καὶ μὴ πίῃ μυττωτὸν δριμύ. ὥστε ἐλθὼν γυναῖκα ἐν χαστρὶ. πωλύπια ἐπὶ φλεγ-

F μὸς ὀπῶντα ὡς θερμότατα καὶ πλέστα ἡμίφλεκτα διδόναι βρώσιν καὶ τελίσματα λίβανον ἀγρύπνιον, καὶ κρεάνιον καὶ κύμινον κόλικας ποιοῦντα. πρεσβύτεραι τῷ ἀιδοίῳ. ὦν ἐν κραπάλῃ κεφαλὴν ἀλγέῃ, οἶνον ἄκρητον κοτύλιον πιεῖν. ὦν ζῷ ἀνῶς κεφαλὴν ἀλγέῃ, ἀρῶν ὡς θερμότατον ἐν οἴνῳ ἄκρητῳ ἐαθιεῖν, ὦν δὲ ἀθεφτον θέρμη ἔχῃ μὴ ἀπὸ χολῆς, μηδὲ ἀπὸ φλέγματος, ἀλλ' ἢ ἀπὸ κόπου, ἢ ἀνῶς πυρετεύῃ, ὕδωρ θερμὸν πολλὸν. ἐπιφλαν ἐπὶ χρόνον τὴν κεφαλὴν βρέχειν, μέχρις ἂν τὸς πόδας ὑδρώσῃ. καὶ ἀνῶν ἐν ἕψεσθαι ὡς παχύτατον, ἐπὶ ζῷ ἱδρόσῃ τὸς πόδας, ἀγνὸν ὡς πλέστον καὶ θερμότατον ἐαθιεῖν, καὶ οἶνον ἄκρητον ὀλίγον πίνων, πεφιεφλεγμένος ἱματίοις, ἵνα παυεσθαι. ἀνόπνοος, ἢ μὴ ναρκίσσου δύο ἢ τρῖς κεφαλὰς ὀπὶ τῷ δείπνῳ ἐαθιέτω, τῷ μέλλοντι μὴ νεᾶς πόδας θερμῇ καὶ ὁ σμῆγμα ὁ σμῆγμα, αἷμα συλλέγει) αὐτῷ ὀπὶ τὸς πόδας. H

Ἀπὸ χαστρὸς πεφυχῆς] Etsi obscurè admodum morbi huius causa definitur, popularem tamen appellationem sequitur, dum ex rara obseruatione in oris vlceribus cancrum subortum animaduertit.

Ex alui perturbatione aut tussi cancro oborto os amarum redditur. In potu dandum elaterium bis aut ter, dum ne balbus fuerit: florem æris vstum dum rufescat apponere oportet, & spongiam, nisi si balbus fuerit. Anxietudinis & molestæ corporis iactationis incontinentiæve, horroris & oscitationis remedium, est vinum pari aquæ mixtura temperatum aut lac. Grauissimos aurium dolores affixa cucurbitula tollit. Superiorum partium dolorem genuum aut coxendicum dolor, aut anhelatio oborta, hæc omnia soluit. In tenuioris intestini morbo, eoq; non intenso sed leui, frigidum vinum multum & meracum quantum conuenit dandum, quoad somnus aut crurum dolor obortus fuerit. Quem febris quoque & intestinorum difficultas sine dolore soluunt. In præcordiorum contensione, manus compressio & balneum prodest. Ad reduuiam galla nigra cum melle facit. Aqua inuadente & imminente, lactis cotylas octo in potum exhibeto. Quòd si vomat neq; bibat, pulmentarium ruris acre, quod ex intrito allio & cepa fit (myttoton vocant) apponito. Ad conceptum: Polypos paruos in prunis assatos quàm calidissimos & propè semiustulatos esui dato, pastillosq; ex nitro Ægyptio tritò, coriandro & cumino, naturalibus subdito. In capitis dolore ex crapula, meri cotyla potui danda. Quòd si aliter dolor cõtingat, panis quam calidissimus cum mero in escam exhibendus. Si quem calor aut febris prehendat, neque ex bile, neq; ex pituita, sed aut ex lassitudine, aliáve de causa febricitet, calida multa affusa caput irrigato, quoad in pedibus sudor excitetur, farinamq; quam crassissimã coquito. Excitato verò in pedibus sudore farinam plurimam & calidissimam edat super ebibito mero, & stragulis coopertus placidè quiescat. Aut certè narcissi duo aut tria capita in cœna edat. Venturum furorem prænunciat, cui in mammis sanguis colligitur.

Sectio VI. huius libri.

oris cauo conſpicimus, eiúsque ſerpentem ferociam adurentibus medicamentis circumſcribimus. Vt non mirum ſit hîc elate- A
rium aut florem æris vſtum adhiberi, cùm Celſus libr. 6.* in oris cancro ſi penitius malum deſcendat, calcem, calcitidem, auripi-
gmentum & chartam vſtam, necnon acetum ſcillinum imponat. Chirurgi verò noſtri fœlici admodum ſucceſſu, ſpecillum lana
inuolutum in medicamentum adurens demittunt, & ſuper vlcus tenent, eóque modo gliſcentem vlceris rabiem frenant. In hoc
autem oris vlcere ſicciſſima medicamẽta admouet, offenſionis & loci ratione ductus. Quod etiam facit Celſus. ψαμοῦ non eſt cur
alios intelligas, quàm quos prius ſubinde etiam cum tædio deſignauimus. Caluus hîc omiſit ἕως αὖ πυρῶν ἤ. *Cap.15.

ἀλύκης] ἀλύκλω, moleſtam corporis iactationem & incontinentiam intelligimus, quam anxietudinem vocant, cùm à feruente &
corpus inæqualiter commouente materia primis in venis!, vellicatur ſtomachus, adeóq; natura exagitatur, vt præſentem rerum
ſtatum faſtidiat, ſubindeq; corporis figuram mutet, membraq; diſſoluterè admodum diſpergat. ἀγυσμὸν, ῥιπασμὸν, ἀγῖσιν καὶ ἀγύξιν, ἀπο-
ρίαν ἢ δυσφορίαν, καὶ ἀλγῶν Græci dicunt. Eiusdem enim eſſe notionis ἀγυσμὸν & ἀλύκλω, ἀλύειν verbum indicat, ex quo velut nouam de-
duxerunt coloniam. ἀλύειν δὲ λέγεται (vt ſcribit Galenus*) ὁκόσοι τῶν ὑγιαινόντων, ὅσοιπερ αὖ ἀεὶ τῆς παρεῦσι διαφαίνοντες, ἀλλοτε οἷσι ἀλλα μεθεάσ- B
νοισι πρόσημαθέ τι καὶ πρόσξεις κῷ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἤδη νοσούσιοι, ὁκόσοι ἀλύειν φαείν, ὅσοι μὴ φέρουσι πλὴν κατάκλισιν, ἀλλ' ἀλάθεισι τε ῥιγόμασθε ἀγῖσι
τὸ δύσφορον ἀεὶ τὸ παρὸν ἔχῃ. τῶν δὲ ἔγκαμον ὁκόσοι μάλιστα συμβαίνουσι, οἷς περ αὖ ἐν τῷ τόμῳ τῆς νούσου ὕπερ οἷοι τε κατεχρόμενοι τόμαχον ὀνομάζουσι, πρεσ-
χεπῇ τις ἰδιώτης ὑγιεσσῶς αὐιαράς, ὅτε πολλῆς, ὅτ' ἐμπλεόσης τῷ κύτει τῆς νούσου, ἀνα πρεσπιμένης δὲ ἐς τὰς χρῶας αὐτῆς. De ἀλυσιῷ autem ſic ſcribit
in Prognoſtico: † τῶν δ' αὐτὸ τὔνομα δηλοῖ τὸ δυσφορεῖν ἅπαντι ῥιγόμασθαι, καὶ μεθεάλλειν ἄλλοτε ἐς ἄλλο. καὶ εἴρεται τὸ παρόντος ὡς ἔρηται κατακόμενος ὁ κά-
μνων αὐτίκα μεθεάλλοι τὸ πρότερον ῥίγος ἕτερον, ἅμα τῷ καὶ τὰ κῶλα διερρεγμένα αὐαμάλως ἔχειν, ἢ καὶ πλὴν τὸ πρακτὴν δόσιν, ἴδοι τὔπτιον, ἢ ἄλλο πῇ τὸ
τομάχου κάκωσιν, ἢ δ' ἀρρωσίαν διωάμενος ἀλύοντα. Quibus ex verbis perſpicuum eſt ἀγυσμὸν & ἀλύκλω, de ægris animi anxiis & doloris in-
tolerantia laboranibus dici. Cuius quoque explicationem locupletiorem, vt & verbi ἀλύειν amplioremſignificationem in OEcon-
omia noſtra, ex Plutarchi libello de poëtis audiendis, ſcribimus. Huius porrò ſententiæ authoritas, vt & cauſarum explicatio ex
aph. 56. lib. 7. petenda eſt, vnde tota ducitur. Cuius fidem exemplaria quædam ſecuta ſunt, quæ interciſam habent ſcriptionem.
Neque enim ἢ γάλα legunt. Quod & fecit Corn. Vetus tamen exemplar cum duobus aliis, in eam lectionem nos traxerunt, & C
non inſolens Hipp. phraſis: vt ne addam lac maximè ὄπτικον εἶναι, & plurimùm humorum acrimoniam aut vitium temperare.
Etenim ſi æqualem aquæ mixturam vino adhibet Gal. ὄπτικρασιν ratione id genus auxilij in lacte negari nefas eſt, cùm ſit ὄπτικρασις
Galeno libr. 9. meth. vitioſorum ſuccorum curatio, in qua paulatim depletum humorem vitioſum bono ſenſim oppoſito com-
penſamus, tandemq; ex huius copia totius vitij reliquias temperamus.
*Aph. 56. lib. 7. †Com. 1.

ὥστε πρὸς ὀδυνίλω] πρὸς ὀδυνίλω de intenſo dolore & vexatione intelligimus, quam τῇ πρὸς χαρᾷ opponit Plato libr. de legib. vt &
πρὸς ὀδυνῶν ſumit Demoſth. pro eo qui toto corpore vexatur & dolet. Dioſcor. verò lib. 2.* ὀφθαλμῶν πρὸς ὀδυνίας grauiſſimos ocu-
lorum dolores intelligit, vt rectè viderunt interpretes. Aurium dolor cùm ſæpe ad dementiam præcipitet, Medici conſilium ad ſe
vocat & leuamentum poſtulat. Quod penitioris mali euocatione facit cucurbitula.† Aſthmata cum Plinio anhelationes dixi-
mus. Quod ſequitur νῦν πάντα τυπέων γινόμενον, Caluus ad cucurbitulam refert, eamq; repetit, cùm potius videatur doloris ſuperio- D
rum partium eſſe alleuatio quædam ὅκ τῶν χωρῶν μεθεσέσως. *Cap. 54. & cap. 124. †Lib. 23. cap. 1.

ἐλεεδλαπαρὸ] ἐλεὸν tenuioris inteſtini morbum cum Celſo dicimus, alij voluulum. *Mollem verò hîc dicit leuem, nec dolores
intenſos excitantem, qualis eſt qui inflammationem ſecum non habet, ὄπτικον Aretæus vocat. Eſt enim interdum vbi ex cauſæ vi
offenſio intenſionem acquirit, interdum etiam de ſumma iniuria aliquid remittit, vbi frigida & lenta materia tenuiori in inteſti-
norum inanitas oppletur, & humorum ignauia dolor inducias facit, nec adeò variis tormentis corpus exagitat. Cuius reſpectu
merum & febris prodeſſe poſſunt (vt ſcribit Hipp. aph. 44. lib. 6. & Celſus lib. 2. cap. 8.) cùm flatus plurimùm diſcutiant, qui præ-
cipuus eſt in morbi huius curatione ſcopus. Sic Aretæus libr. 2. Cur. diutur. morb.† vinum cæteraque calfacientia adhibet, cùm
ſcribit: τῷ δὲ ἄκρατος ἕν, καὶ οἶνος ἐς τὴν πλὴν τῶν ἑτέρων θέρμλω, ἀταρ ἢ δὲ ἐς αὐάκλισιν τῆς δεωάμος αἰρίνγα, καὶ μυρόφυρ ῥίζης ψῖμα πεῖν, καὶ ἀδίαν, καὶ
ἀνῷίωμον. Etſi ea aliter legiſſe interpres viſus eſt. ψυχὸν cur adhibeat, non eſt facile conſequi. Quoddam exemplar ψυχροῦ legit, ad
ſuperiora referens, vt ad cauſam intendiſſe videatur. Caluus hanc dictionem omnino neglexit, codicum fide fortè adiutus, neque E
enim magnum momentum habet. Quæ ſequuntur, alieniorem curationem habent. Neque enim ſomno aut crurum dolore, vt
neq; febre morbus alleuatur. Etſi ſomnus doloris ratione magnam habet auxilij partem, vbi præſertim victa malo ſenſuum acies,
obſtupeſcentibus medicamentis retundenda eſt. Quod non rarò hac in offenſione accidit, vt notat Aretæus. Crurum dolor huic
morbo ſatis familiaris eſt, adeò vt vix in melius vertat. Id annotat Hippocrates libro περὶ τῶν ἐνπὸς παθῶν, τὰ δὲ σκέλεα βαρέα αὐτῷ, καὶ λῶ
ἀδελφοιτίσῃ πρέμε. Μετὰ πλάσεως tamen ratione iuuare poteſt, dum materiæ tranſpoſitu morbus in crura ſecedat. Quæ ſolutionis ra-
tio, crebrò ab Hippocrate annotatur. Vt mirum ſit, Caluum hunc crurum dolorem in aliam ſententiam retuliſſe. Huic etiam ſo-
lutioni accenſeri poteſt, quam hîc δυσυπνείαν dixit, pro alui quouis profluuio capiens. Paulùm enim à nomine deflectit, & id ſatis
indicant quæ adduntur, αὖεν ὀδυνῶς. Effuſa verò aluus obuolutam in inteſtinis materiam & vi interceptam demittens, morbum
liberat. Quod vnicum remedium propè procuratur, etſi quibusdam parum proficit, vt ex hiſtoria mulieris voluulo laborantis di-
gnoſcas licet,* & lib. 3. de morb. damnatur. δυσυπνείαν, inteſtinorum tormina ex Celſo dicere potuimus, non τρόφυς accipientes, F
quibus plurimùm exagitantur, qui hoc morbo conflictantur, ſed nominis propriam ſignificationem quo dam iure vendicantes.
Hunc porro locum conuellit Cælius Aurelianus cap. 17. lib. 3. acut.
*Cap. 1. lib. 2. & cap. 13. lib. 4. †cap. 5. ‡lib. 3. epid.

ἐν ὑποχονδρίῳ] Id quoque ad ſuperioris morbi curationem pertinere videtur, in quo præcordia plurimùm laborant & conten-
duntur. Quorum mollitudinem omnibus modis molimur, balneum, fomenta, & inunctiones adhibentes. Quin & ægrum
in oleum ſæpe demittimus. τῇ χειεὶ igitur manus miniſterium indicauit, inunctiones & fomenta deſignans. Hanc ſententiam
Caluus longè tranſpoſuit.

παρόνυχίαι] παρωνυχίω reduuiam Latinè aut rediuiam dicimus. Abſceſſus verò eſt, qui ad radices vnguium coit. Quidam paro-
nychiam, alij paronychia, neutro genere, ſeruata dictione Græca vocant. De reduuia Paulus lib. 3.† ἡ παρωνυχία ὀνόσημά ἐστι πρὸς τῇ ῥίζῃ τῶν ὄνυχος σωιστάμενον. Curationis verò eiusdem etiam meminit, μικραὶ μὲν ἐξ ἐπὶ παρωνυχίαι ἀρχομένων, κιὰς μὴ μέλιτος κατεστίλῃ, καὶ G
σύστιλῶ αἰκωλύ. Nigram autem gallam addit Hippocrates, maioris adſtrictionis nomine. Galla enim nigra quæ Dioſcoridi & Gale-
no lib. 2. de loc. aff. omphacitis, nobis Romana dicitur, tuberoſa, ſolida & grauis, flauam, inanem & leuem adſtrictionis robore
vincit, vt ſcribit Dioſc. lib. 1. & Gal. lib. 7. ſimpl. med. Quam opinionem Paulus lib. 7. & Aëtius lib. 1. ſequuti ſunt. De nigra etiam
& candida galla agit Theoph. lib. 3. cap. 6. †Cap. 18.

ὕδατος ἐφιεμένου] His obſcuris verbis quid intelligendum ſit, non ſatis planum eſt. Mihi ex hyperbato ad voluulum iſta referri pla-
cet, ex quo imminentis aquæ periculum metuendum ſit. Quod teſtatur Hippocrates libro περὶ τῶν ἐνπὸς παθῶν. πότῳ ὕδερος εἰόσι ἐφθόνα-
ον τὴ κοιλίῃ. διὸ ὀλίγ ἐξίνιται, πάμπαν αὐτὸν ὑ χρὴ, ἀπὸ δωνέεται γὰρ θερμπύφῳ πόσιν αὐ πίσιν, οἷσι ἢ ἀπὸ πολλοὺς ὑδρισῶν ὕ πάν μάλιστα διὸ κατ' ἀρχὰς βύ-
κεδς μελεταῦ, ἢ ἄπω ταχὺς ὑγίεα ποιήσις. ἡ δὲ νοῦσος δέῃ μελέτης πολλῆς, χαλεπὴ ἀρ. Sic ὕδωρ ἐφιέμενον impendentem & imminentem aquã ſignificare videtur. Lac verò in huius morbi curatione adhiberi, etſi hîc indefinitum eſt, illic tamen quodammodo circumſcribit: τῇ δὲ
ὑστεραίῃ ὀνείκ γάλακτος ἐφθῷ χέεα διδόναι, δίς ὁκοπεῖν. Rurſus: διδόναι δὲ ἐς ὑποκλθαρσιν ὀνείκ γάλακτος ἐφθοῦ κοτύλας ἑκατὸν, μέλι τῷ θρεχέων. πινέτω δὲ καὶ H
βάρον πλὴν ἄρλω, πεπτεσέκοντα ἡμέρας. πινέτω δὲ καὶ τὰ ἔωθεν τοῦ βοείου. γάλακτος, δύο κοτύλας, πεῖνον μελικρήτου θερμοῦ γονίας. Quòd verò myr-
totton adhibet, id cauſæ ratione facere videtur, non ſecus ac libro prius adducto in multis voluuli ſtatibus allium adhibet.
*Praxagoras etiam contra morbum regium; allium vino miſcuit, & contra ileum in oleo & pulte. Cum lacte etiam apponitur,
quemad-

A quemadmodum ſuſpitioſis tritum in lacte datur. Eſt autem μυῤῥωτὸν aut μυῤῥωτὸν, vt ex Dioſcor. Gal. interpretatur ὑποπεμμα σκορόδου ἢ κρομμύου. Polluci verò πέμμα ἐκ σκορόδων ἀρομμύ. nos pulmentum ex intrito allio & cepa dicimus, quod præcipuè fiebat ex allio Cyprio, quod vlpicum à Col. & Pl. dicitur, & cæteris eſt grandius. Plinius μυῤῥωτὸς Theophraſti intelligens, pulmentaria ruris vertiſſe videtur. Theophraſti verba ſunt ex lib. 7. de hiſt. plant. † μάλιστα δὲ τὸ κύπριον καλούμενον πολύπου ὕαρ ἐν ἐνίοις, ὀλίγα πρὸς τοῦτ μυῤῥωτὸς χρῶνται, Quæ ſic expreſſiſſe videtur Plinius libr. 19.* Vlpicum quoq; in hoc genere Græci appellauêre allium Cyprium, alij antiſcorodon, præcipuè Africæ celebratum inter pulmentaria ruris, grandius allio. Vbi Aphroſcorodon, pro Antiſcorodon legendum cenſeo. Siue enim id Aphricæ tribuas, vnde & Punicum dicitur: ſiue ſpumæ, quæ eo trito plurimùm increſcit, hanc inde appellationem retinere debet. Quod ſatis indicat Columella lib. 11.** Vlpicum quod quidam allium Punicum vocãt, Græci autem ἀφροσκόροδον appellant, longè maioris eſt incrementi quàm allium. Quæ profectò expreſſit Plinius, vt & illud Theophraſti, trito allio mirum in modum ſpumam increſcere, cùm dixit: Tritum in oleo & aceto, mirum quantum increſcat ſpuma. In quibus Aphroſcorodon le- B
gi debere, fidem ſatis noſtram obſtringimus. πρὸς τὰς μυῤῥωτὸς Theophraſti, in Myrtotis dixit Gaza, nomen retinens. Plinius** verò
ſatis ſignificauit, in oleo & pulte allium ileo & tenaſmo admouens, vbi Dioſ.*** ſecutus videtur. Is enim de allio loquẽs ſcribit: ἐν δὲ
ὕδατι ἢ μελαίνῃς ἐλαίας γινόμενον ῥίμμα, καλούμενον δὲ μυῤῥωτὸν, ὠφέλιμον κατὰ ἢ ἀμφοτερῶν. χρήσιμον δὲ ἢ ὑδροπικοῖς ἔστιν. Vbi vitioſè μύρτον pro μυῤῥω-
τὸν legitur. Ex quibus colligimus pulmentum ex allio & nigris oleis μυῤῥωτὸν dici. Quibusdam etiam reliquias & genus edulij ex al-
liis variisq; condimentis concinnatum, caſeo, oleo aut porro ſignificat. Dictum quaſi μυστωτὸν, ὡς ἀπὸ τὸ μυστάπτειν, contemptum vide-
licet eſculentum, vt annotat Ariſtoph. interpres ὠ ἱππῆσι, & Cælius Rhodigimus libr. 3. cap. 30. μυῤῥωτὸν autem ὀφιμὼ dixit, vt
Pollux πέμμα ἀρμὸ, propter allium & lachrymoſam ceparum acrimoniam, ex quibus intritum fieret. Aut quia præcipuo quodam
modo ex allio Cyprio generoſo & grandiori, pulmentaria huiusmodi condirentur, cùm & allia quædam ingenio condulceſcant,
& in Ægypto ſatiuum ſingulari capite, guſtu dulci naſcatur, vt ſcribit Dioſc. Errant verò qui allium Cyprium, quia ſit generoſius,
ſyluueſtre eſſe credant: quod à Dioſc. & Gal. ὀφιοσκόροδον aut ἐλαφόσκορδον dicitur, & medicamentoſas magis vires habet. Siue igitur
C hunc locum ſingulari quodam modo de aqua intercute per ſe impendente intelligas, hydropicis confert myrtoton, vt ex Dioſc.
diximus: Siue ex ileo conſequutum hydropem intelligas, habes in ea re non leuem Plinij aſſenſionem. Quorum authoritas in re
obſcura non parum habet momenti. Cæterò hîc, cotylæ nomen propter ambiguitatem retinui. Cùm enim duplex ſit cotyla, At-
tica & Italica, hæ plurimùm inter ſe pondere diſſentiunt. Attica enim vncias menſurales nouem, ponderales autem ſeptem cum
ſemiſſe capiebat. Italica verò menſuræ pondo æquat. Potui ſequi nobiliſſimos interpretes & literarum lumina in hemine ratione,
ſed me nominis ambiguitatis notio retardauit, præſertim cùm in eo doctiſſimos quosq; inter ſe repugnantes ſentiam. Sunt enim qui
cotylam, heminam eſſe credant: alij verò acetabulum vertunt. Quod fecit Valla in Thucydide, & hîc ſibi permiſit Caluus.
*Pl. cap. 6. lib. 20. †Cap. 4. ‡Cap. 6. **Cap. 3. ***Lib. 20. cap. 6. ****Lib. 2. cap. 182.

ὥστε ἔχῃ] Hæc materia tota ex ἢ γυναικῶν ſyluta cæſa eſt, vbi veteri vſibus pro variis ſcopis accommodatur. Modò enim ad veteri
purgationes, modò verò ad inflammationes & ſanguinis profluuia adhibetur. Quin ad ſecundas extrahendas ibidem præbet,
D σκόροδα ἐφθὰ ἢ ὀπὰ ἐν οἴνῳ & ἐλαίῳ μετὰ πολυποδίων & σκιπδίων. Vt facilè intelligas veterorum perpurgationi accommodatam in primis eſſe
materiam, libro etiam περὶ ὀπικωνίου, polypum in vino dulci coctum ad conceptum adhibet.

κόλικας ποιοῦσα] κόλικας Gal.* interpretatur τοὺς ὀλίσθους & τὰ μικρὰ ἀρτήδια. & τὸ ὦν Ἀχαρνεῦσι, κολικοφάγε βοιώτιε, ὀστᾶ ἢ ἢ σμικρῶν ἀρίδισκων
ἄρπαγ. Eſt igitur κόλικες ἢ κόλικ ἕνδυς ἀρτε περιφερεῖς, vt ait Ariſtophanis interpres, vnde κολικοφάγος dicitur. Sunt & κόλικες ἄρτοι οἱ & κολλα-
βοὶ λεγόμενοι Athenæo. κόλλαβοι verò dicuntur fidium ὀπτάνια, hoc eſt verticilla & clauiculi in cythara, quibus intenduntur aut remit-
tuntur fides. Qui melius κόλοπες dicuntur, vt ait Phrynichus. A quorum ſimilitudine panes quidam dicti ſunt κόλλαβοι, vt refert Su-
das. Alij ſpeciem placentæ quadrangulæ aut minuti panis intelligunt, ὡς ἢ τὸ ὀν ἢ μικρῶν κολοβῶς. De quibus Cælius lib. 16.* Nos
Galenum in ſuo regno ſecuti, paſtillos diximus, quæ eſt materia ſuffitibus paratiſſima. *In Exegeſi. †Cap. 46.

λῶ ὀν κραιπάλης] Galenus* omnem capitis offenſionem ex vinolentia κραιπάλω vocat, ὡς ἢ τὸ καρίωνα πάλιν. Aëtius lib. 4.† ἐξ οἴνου
γινομένῳ ἀπόνοιαν κραιπάλῳ dicit. Plato verò in Sympoſio cum cæteris, heſternam ingurgitionem crapulam eſſe ſignificat. Plinius
E etiam, ex capitis dolore & vertigine crapulam deductam eſſe teſtatur.‡ Tanto labore tantoque opere & impendio conſtat quod
hominis mentem mutet, ac furorem gignat, millibus ſcelerum hinc deductis tanta dulcedine, vt magna pars non aliud vitæ præ-
mium intelligat. Vina ex libidine hauriuntur, atque etiam præmio inuitatur ebrietas, & per ſexcentas corporis offenſiones præ-
dicatur ſitis quæri. Namque & hæc neceſſitas vitium comitatur, vt bibendi conſuetudo augeat auiditatem. Vino enim debemus
homines, quòd ſoli animalium non ſitientes bibimus. Et tamen vitiis laudem præteximus, & Medicorũ placitis commendationẽ
accepit ebrietas. In manibus eſt Mneſithei Athenienſis medici apud Athenæũ de κωδωνοφόρῳ epiſtola,** quæ docet, qua ratione ci-
tra animi & corporis offenſam inebriari quis poſſit. In qua compotationis laudatione, primas tenet humorum ventris cauo in-
gurgitatione continenti collectorum, per vomitionem expurgatio. Nec enim ſtomachus, humorum corporis ſaburram com-
modius quàm repletus exonerare poteſt. Hinc etiam pendet veteribus Medicis fama magis quàm re, attributa vomitionis men-
ſtruæ approbatio, qua corporis alueus & ſentina exonerarentur. Cui ſuffragatur Gal. lib. 5. de vſu partium. Crapula etiam, medelã
F apud optimos quosq; Medicos meruit. In quo Apollonium ſecutus eſt Gal. lib. 2. κῷ πόνῳ. Huic quoq; ſuccurrit Aëtius lib. 4. At ve-
rò vt nec iſta ſatis definita ſunt quæ ab Hipp. ſcribuntur, ita profectò à nullo attinguntur, ſed in capitis dolore ex meri potu vini
vſus circumciditur, ne oleum camino addas, ſed incendium frigidæ potu extemplo reſtinguitur. Aquæ potum interponere vtilif-
ſimum, itemq; iugi ſuperbibere ebrietati. Vinum ieiunos bibere principali inuento vtiliſſimum eſt. Vigorem enim animi impe-
dit, & ad articulorum morbos rectiſſima eſt via, vt ſcribit Gal. Com. in aph. 28. lib. 6. Et malo exemplo ex Homero doctrinarum
fonte, licentia inducitur. Somno enim ac ſecuritatibus donat Homerica illa Helena,*** quòd vinum ante cibum miniſtrauit. Sic
quoque in prouerbium ceſſit, Sapientiam vino obumbrari. Quin & nondum exhalatæ popinæ redintegratio, & iucundum ne-
fas, principum edictis vindicatur. Tiberio enim Claudio Principe inſtitutum, vt ieiuni biberent, potus vini cibos antecederet, ex-
ternis & hoc artibus, ac Medicorum placitis nouitate ſeſe aliqua commendantium. In quo vt nec omnino iniquum fuit iudicium,
ſic nec ſemper impune, nec verò ſemper malè cedit. Sed ferè quos ratio non reſtituit, eos plerunq; temeritas iuuat. Eſt vbi quoq;
G non ſine ratione vinum accommodari poſſit. In quibus enim frigida ventriculi natura, vini copiam malè coxit, & ſtomachi im-
becillitas nauſeas, redundantias, & humorum cruditatem, cum otis viſcida ſaliuatione inuexit, ea vt concoquentibus & calefa-
cientibus, ita profectò moderato vini vſu iuuatur. Excitatus enim qui quodammodo ſopitus erat ventriculi calor, cruditatis reli-
quias & grauitates facili leuamine propellit. Vino nempe ſtomachus recreatur, appetentia ciborum inuitatur, triſtitia & cura he-
betatur, vrina & algor expellitur, ſomnus conciliatur, quod vnicum eſt ad cruditatis fotum auxilium. Quod in dies proſpero ſuc-
ceſſu experiuntur, qui bibendi leges dant & accipiunt, & diligenter legum ſcita contra vinolentiam obſeruant. Homines planè ad
perdenda vina geniti, tanquam effundi illa nõ poſſint niſi per humanum corpus. Qua in re ſibi Salernitano edicto cauent (quan-
do & hæc ars ſuis legibus & patrociniis conſtat) quo hîc luſiſſe non pigebit:

Si nocturna tibi noceat potatio vini,
Hoc matutina rebibas & erit medicina.

Ipſe quoq; Medicinæ parens lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. in ſtomachi cruditate & inconſueta ingluuie, vinum meracum exhibet,
H non alio quàm hîc conſilio coctionem intendens. Vbi breuiter totius crapulæ medelam indicat, in eiusq; curatione ieiunio par-
cit. Scribit enim, νηστεία πονηρὸν πρὸς τὸν καφαλγίαν & κραιπάλῳ. Cibo enim humorum acrimonia retundit ur, qui vapores in caput
ſubleuant & ieiunio exaſperantur. Quod ſequitur, διὸ ἢ ἀμῶς, capitis grauitatem ex humorum corruptela in ventriculi ore infar-
*Aph. 5. lib. 5. †Cap. 51. ‡Lib. 23. cap. 1. **Lib. 11. ***Odyß. δ.

ctorum respicit, à quibus sublati quoq; vapores tentant caput. Quibus semiustulati panis offa vino intincta, quotidie succurritur, ἀκράτισμα antiquis dicitur, ὅθεν τὸν ἐν ἀκράτῳ βρέχειν ψωμὸν, si Athenæo credimus. A

λοῦ αὔθρωπον] Placitum est 42.lib.7. quod huic sententiæ facilè assentitur, λοῦ πυρετὸς μὴ ἀπὸ χολῆς ἔχει, ὕδατος πολλοῦ καὶ θερμοῦ καταχεομένου κεφαλῆς, λύσις τοῦ πυρετοῦ γίνεται. Vtrobique verò Hippocrates febres putridas excludere videtur, cæterarumq; curationem instituere, diariarũ tamen præcipuè, quæ vel ex lassitudine, insolatione, algore, vel cutis stipatione ortum habent. Quibus vel maximè balneum succurrit. Cibo quoq; tempus idoneum præmonstrat, id quod cùm in omnibus morbis, tum verò in acutis periculis & quibus febris sub est vehementior, præcipuum habet momentum. Ea verò cibi exhibendi occasio, declinatione maximè vrgenda est, cum calor qui prius corporis penetralia suberat, deinde verò totam planitiem equauerat, in habitum corporis & superficiem euaserit, extremasq; partes leui quodam sudore affuderit. Idq; hîc per pedum sudorem omnino exprimere videtur quod lib.1.de rat.vict.in morb.ac. dum febricitantium cibandorum tempus, pedum calore circumscribit. Scribit enim, ὅταν μὲν οἱ πόδες ψυχροὶ ἐῶσιν, δοκεῖν χρὴ τοῦ φοβήματος τοῦ δόσιν. μᾶλλον δὲ τοῦ πυρετοῦ ἐπιχεῖν, ὅταν δὲ ἡ θερμὴ καταδῇ ἐς τοὺς πόδας, τότε διδόναι. Neq; verò quemlibet pedum calorem intelligit, quando incrementum ad corporis extrema calorem diffundit, aut cùm per statum ex æquo corpus occupat, sed cùm per declinationem ipsam relicto corporis cauo, per summas partes exspirat. Porrò hîc febres putridas non ita difficili negotio quàm in Aphorismis excludit. Addit enim μηδὲ ἀπὸ φλέγματος, cùm tamen per febres biliosas intelligi potuerint, vt patet ex Galeni Commentario. B

τοῦ μέλλοντα μαίνεσθαι] Aphorismus est 40.lib.5. quem vertit Celsus lib.2.[t] Suffusæ sanguine mulieris mammæ, furorem venturum esse testantur. Hîc autem συλλέγεσθαι, quod in aphorismis συγρέφεσθαι dixit, vtrobiq; propria admodum significatione. συγρέφεσθαι enim Hipp. dicitur lib.4. de rat.vict.in morb.acut. ὅταν χυμοί τινες μοχθηροὶ συρρέοντοι τε καὶ ἀθροίζωνται κατὰ τι μόριον. Vnde συγροφαὶ & συγρέμματα, φύματα καὶ σκληρίας significant, vt prius diximus. Collectiones, vsitato nomine Latini vocant, prauorum humorum in aliquam corporis partem confluxum & coaceruationem.

[t] *Cap.7.*

Habes Lector candide, lucubrationum nostrarum in Hippocratem Medicinæ parentem, primùm delibatas nominis nostri primitias, quas tibi magna votorum nuncupatione asserimus, & tanquam *De primo matrum lacte colostra damus.* C
Quibus si candore tuo aspirauerís, ex eodem oleo & opera longè plurima (neq; enim maiora in re Medica tractari possunt) exaradimus.

HIPPOCRATIS COI, D
MEDICORVM LONGE PRINCIPIS,
DE MORBIS VVLGARIBVS,
LIBER TERTIVS.

Post Galeni Commentarios, Annotationibus & Latinitate nunc recens donatus,

ANVTIO FOESIO Mediomatrico Medico, autore. E

Sectio prima, Æger primus.

PYthio ad Telluris ædem habitabat. Huic statim primo die tremor ex manibus, febris acuta, & mẽtis vacillatio cœpit. Quæ omnia postridie exasperata sunt, & tertio eadem perseuerauere. Quarto, ex aluo pauca, syncera, biliosa transmissa sunt. Quinto inualuerunt omnia, tremores perseuerarunt, somni exigui aderant, aluus constitit. Sexto sputa fuerunt varia, aliquantulum rubra. Septimo os perperam distractum est. Octauo ingrauescẽtibus omnibus etiamnum tremores permanebant. Vrinæ verò à principio quidem & ad octauum vsq; diem tenues, decolores, sublime quiddam in medio innatans nubilum habebant. Decimo sudoribus prouocatis paulumq; maturioribus redditis sputis iudicatus est, & sub iudicium ipsum vrinæ aliquantisper tenues visæ sunt. Post iudicationẽ verò, quadragesimo tandem die circa sedem suppuratio facta est, & in stranguriam abscessus transiit.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἄρρωστος πρῶτος.

ΠΥθίων, ὃς οἴκει παρὰ γῆς ἱερὸν, ἤρξατο θέρμος ἀπὸ χειρῶν, τῇ προτέρῃ πυρετὸς ὀξὺς, λήθεργος. δευτέρῃ, πάντα παρωξύνθη. τρίτῃ τὰ αὐτά. τετάρτῃ ἀπὸ χειλίνης ὀλίγα, ἄκρητα, χολώδεα, σίηλθε. πέμπτῃ πάντα παρωξύνθη. ὕπνοι λεπτοί. χειλίνη ἔστι. ἕκτῃ πτύελα ποικίλα, ὑπέρυθρα. ἑβδόμῃ τόμα παρῴδυνθη. οὐδὲν πάντα παρωξύνθη. ἔμετοι παρέμενον. ὄρθρος ὑγιὴς καθαρὰς μὲν ἐν μέρει τὸ οὐδὸς, λεπτὰ, ἄχροα. ὑπαιώρημα εἶχον ὑπενέφελον. δεκάτῃ ἵδρωσε. πτύελα ὑποπέπονα. ἐκρίθη. ἐν ὄρθρῳ ὑπόλυκα περὶ κρίσιν. μετὰ κρίσιν, πάσαι φύσεις ἡμέρησιν ὕστερον ἐμπύημα περὶ ἕδρην. ἐν γραγγραινώδης ἐγένετο ἀπόστασις. ΜΓ. ΟΥ. Μ. Υ. G

QVOD toto libro primo de Morbis vulgaribus consilio quodam factitauit Hippocrates, vt Medicum in particularium ægrotorum procuratione & inspectione velut in singularium cognitione exerceret: id quoque per hunc totum librum largiore quodammodo manu faciundum ratus, tam amplè ægrotorum exempla digerit, morborum dispensationes instruit, vt vel inde ad vniuersalium præceptionum notiones confirmandas & in vsum deducendas, atq; ad admirabilem istam faciendæ Medicinæ copiam, abundè comparatus esse Medicus queat. Ista nanque particularis ægrotorum progressio, tam congruam habet casuum enumerationem, signorum distinctionem tam variam, tam aptam quoque remediorum submonitionem, tam efficacem denique iudiciorum vim & autoritatem, vt ex hoc veluti Hippocratis opere medico, curationum artem tanquam supellectilem tibi adornare sit facillimum possisq; his instructus per media ægrotorum triclinia tutus & integer omninóq; admirabilis, velut caduceo ornatus, oberrare, indéque etiam hunc germanum parentis fœtum agnoscere. Quod etiam præter assignatam priùs familiæ notam, fatetur *Gal. libello περὶ κώματος. In hac igitur ægrorum αὐτοψίᾳ primus occurrit Pythio, primis statim diebus cum febre acuta pessimis conflictatus casibus, qui & fatiscentem prauorum humorum copia ægrum, eorúmque grauitate oppressas naturæ vires arguebant. H

A arguebant. Manuum nanque tremor in ipso morbi exordio subortus & longo interuallo persistens, quid nisi appetitum genus neruosum, & liberarum motionum effectiones irritas, musculosíq; generis consopitas actiones, ex prægrauante succorum multitudine, indicat? Momentanea verò & subita delirij species, eam cerebri affectionem proponit, quæ & magnam humorum congeriem, & variam eorundem complexionem subnotaret. Pleniorem nanque pituitæ redundantiam bilioso succo permixtam coniicere est facile, ex quorum consortio irritata mentis acies aliquantulum vacillauit, perennísque sensationum ille riuus, magna humidi abundantia riguus factus & madidus, inefficaces habuit ad motum aptitudines: vt non leui ex causa vitiosorum humorum sobolem, & verò redundantem etiam succorum plenitudinem facilè fuerit coniicere, ideóque ad deplendam huiusmodi copiam, vt præsentissimum remedium, non temerè venæ sectionem primo quoque tempore admisisse scribit Galenus. Qua prauitatis succorum plenitudine circumseptum cerebrum, eam veluti refusam & exundantem, in demissam neruorum propaginem & totius corporis caudicem, tanquam in alueum transfudit. Quo in cursu subsistente materia, continens manuum tremor B & fœda oris distortio, leuísque thoracis affectio, totam in se curam conuertit, donec auxiliaribus copiis innixa natura, procuratis concoctionibus & excitatis sudoribus, magnam habuit de facto hoste fiduciam. Quam vt nutantem sensit, longè latéque quâ potuit rectà insistens, in eas angustias compulit, vt facto per media vrinæ conceptacula aditu, tandémque eo eiecto, salus ægro, demissis per vrinæ difficultatem, velut per abscessum, morbi reliquiis, sit quæsita. Quo in certamine nemini mirum esse debet, longam de victoria conceptam spem, importunis hostis insidiis tardatam fuisse. Nam cùm variæ angustiarum voragines & crebri anfractuum recessus promptam hosti occasionem facerent, in ea circumflui per totum corpus humoris depositione, quæ per vrinas facta est, non nisi quadragesimo tandem die, leuiter licet antea tentatam iudicij aleam, potuit natura absolutione abscessúque ad sedem dissoluere. Quo sanè etiam minùs mirum est, in ea iam animo præcepta profligandi hostis alacritate, vrinas ipsas, quòd in earum statione prælium fieret, aliquantulum tenuitate ipsa hosti cessisse, cùm & eæ à se perfidiæ crimen longè dimoueant, quòd & contentis suis inauguratam salutem ostenderint, & robore naturæ confirmatæ, licet crebrò appetitæ, animum C ad certissimam spem semper erexerint, nunquam certè desponderint. Atque eò clarior earum virtus enituit, quòd secundum se pronuntiatæ victoriæ, characteres etiam ipsi elogium præbent amplissimum. Nam & vrinarum multitudine, morbi reliquiæ deiectæ sunt, & in eas humorum deposito abscessu, plena salus est procurata. Quòd verò ad hunc ægrorum numerum spectat, is etiam Galenum subscriptorem habet, non secus ac illam particularem ægrorum recensionem libro primo factam, Galeno fuisse agnitam ostendimus. Libro enim secundo περὶ δυσπ. ægros istos ante statum pestilentem, omninò duodecim conscriptos esse fatetur. Vt mihi non sit dubium, eos numero distinctos inter se ita accepisse, etsi exemplaria quædam secus fecisse videantur.

**Lib.1.epid.*

Πυθίων ὃς οἴκει παρὰ γῆς ἱερὸν] Hoc totum per se accipi vult Galenus, vt solœcismum vites, etsi eandem penè phrasin ex veteribus exemplaribus in Erasino libro primo subnotauimus, eámque hoc modo legit hoc in Comment. Galenus. Vt mihi mirum non D sit apud Hippocratem tumultuariè & populariter scriptas huiusmodi locutiones sæpe reperiri. Caluus πυθίωνι legisse videtur, quod habent exemplaria quædam, vt etiam monet Galenus. Huius porrò Pythionis meminit Galenus extremo libr.2. περὶ δυσπ.

τρόμος ἀπὸ χειρῶν] Cùm sit tremor effectionum ad motionem voluntariarum offensa, fiátque vt scribit Galenus,* τῆς ὀχούσης καὶ κινούσης τὸ σῶμα δυνάμεως ἀῤῥωστία, huius certè affectionis non alia quàm aggrauans humorum plenitudo & redundantia inuestiganda est, cui veluti oneri fatiscens virtus, interceptis organis, animales ad motionem aptitudines irritas habet & caducas. Humore igitur oppressis & tanquam ponderis succumbentibus ex animi appetitione ad voluntarias effectiones destinatis instrumentis, naturalis efficientiæ ineptitudo orta est, ex eáque partium grauitate plenitudinis signum demonstratum est euidentissimum. φαίνεται δὲ τὸ βαρὸς, inquit Galenus,** τοῦ πρὸς τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν πλήθους, ἀναρρέπουσιν ἔτι γνώρισμα, καὶ ἴδιον ὅδε τοῦ πρὸς τὴν δύναμιν πλήθους γνώρισμα, τὸ βαρύτερόν τε καὶ δυσκινητότερόν τε ἀποπελεῖσθαι. Deplenda itaque multitudo fuit, vt hac veluti leuatione, animalis virtus re- E creata, ad obeundas actiones sese erigeret. Quo in negotio ineundo, ὅπη τὴν τοιαύτην δεῖ ἐλθεῖν καὶ τῆς τοιαύτης τὴν ἀφορμὴν, vt scribit Hippocrates libro secundo epidem. † Nam & causæ inuestigatio eiúsque primordia & occasio, in affectionis & remediorum cognitionem deducunt amplissimam. Cúmque tremoribus ex plenitudine subortis venæ sectio præsentissimum afferat auxilium, (vt scribit Galenus††) istam non temerè omissam ab Hippocrate remedij occasionem credibile est, rectéque annotat Galenus. Sic nanque in Stymargi ancilla libro secundo epidem. ex retentis partus purgamentis, vteri conuolutione & tremoribus laboranti, vena ad malleolum secta opem attulit. Vt hoc vel vno indicio, plenitudinis & plethoricæ affectionis suspicionem in hoc ægro valuisse intelligas. In hoc verò humorum per spinalem medullam transcursu, in eáque ex superiore capitis cœlo in inferiores corporis lacunas demissione, ad superiores thoracis vertebras humoris aliquid restitisse veri est simile, quo appetitæ neruorum origines, manuum ad motum actiones debilitarunt, ex eáque loci vicinia aliquantulum noxiæ affinis thorax est redditus. Reliqua humorum colluuies & impuritas in vesicæ alueum comportata, suam illic sæuiendo improbitatem exer- F cuit, quæ molesta qualitate & acrimonia, facto abscessu in vrinæ difficultatem erupit. Alioqui certè si exundans illa & praua humoris effusio, in ea quæ per spinã tanquam per corporis truncum facta est deriuatione, in ipsis neruorum angustiis aut vertebrarum alueis immodicè restitisset, magna futura erat & lamentabilis totius corporis exolutio & offensa. A qua sanè liberior renum, vrinæ ductuum & vesicæ capacitas, totum ægrum vindicauit certæque salutis sponsionem fecit. Idem verò est τρόμος ἀπὸ χειρῶν, & χειρῶν τρόμος, & id quod Gal. scripsit, ὁ περὶ τὰς χεῖρας τρόμος, nisi si quis solum initium tremoris ex manibus factum ab Hippocrate annotatum existimarit, cùm in tam magna plenitudinis abundantia, tota corporis mole oppressa, totius etiam tremores non temerè quiuis suspectare potuerit. Quale quid in Stymargi ancilla quam priùs adduximus, accidit.

**Lib.περὶ ἱέρης &c. **Lib.περὶ πλήθους. †sect.4. ††Lib.περὶ ἱέρης.*

λήθεργος] Huius loci meminit autor fragmenti in lib. de Hum. Hipp. Galeno attributi, indéque desipientiæ genus fatuum fuisse suspicatur, morbique occasionem pituitosam esse censet, his verbis, Πυθίωνα δὲ τὸν παρὰ τὸ τῆς Γῆς ἱερὸν οἰκοῦντα, λήθεργον ἡγεῖται τὸν μανικόν. φλεγματικὴ δὲ λοιπὸν ἡ τοιαύτη τῶν πάθους. G

πτύελα ποικίλα] Sputorum ista varietas coctionis progressionem indicabat, & ad mutationem quæ bono est transitum quendam, vt in thoracis morbis accidere solet, in quibus crudis adhuc omnibus & renitentibus, nulla penè aut tenuia primis diebus sputa educuntur, idque non sine tussi. Inualescentibus verò naturæ viribus & materiam ipsam ad eductionem apparantibus, crassiora ac veluti conglobata sputa fiunt, humorísque euincentis colorem præseferunt. In eo tamen humorum per totam spinam illapsu, restitante in primis thoracis vertebris intercostaliqúe spatio aliqua materia, nullam admodum notabilem thoracis affectionem sabortam fuisse veri est simile, cùm neque insignem admodum ad respirationis actionem operam hic locus adferat, non affecto præsertim thorace, nec verò difficilis respirationis vllam mentionem fecerit Hippocrates nominatímque nullam huic adfuisse difficilis respirationis notam adscripserit Galenus libr. περὶ δυσπ. Vt ne addam ne tantillam quidem tussis factam esse mentionem. Quæ certè in eam, me opinionem impellunt, vt existimem subrubra huiusmodi sputa succorum copiam & sanguinis H multitudinem potius quàm vllum alium affectum thoracis subnotare. Huiusmodi nanque subrubra sputa exiguis sanguinis fibris respersa, in ea succulentorum humorum præcipuéque sanguinis redundantia visuntur, non secus ac mulieribus menstrua purgatione defectis in primis cruentorum sputorum initiis non raro apparere constans est experimentis fides. Depleta ergo per sanguinis missionem huiusmodi copia, fluxus restitit, factáque elleuatione nulla est consecuta insignis noxia, quæ certè alioqui

pro partium vicinia & dignatione magnam secum traxisset ruinam. Indéque extitit vt recreatis leuato onere viribus, sputorum quædam maturatio appareret, nullo tamen vel leui subnorato thoracis laborantis indicio. Subsistente igitur modica in illis circa prima intercostalium spatia vertebris humoris materia, quòd ex his ductibus ad manus neruorum origines pertingerent, tremores permanserunt, qua, naturæ robore ob locique viciniam absque thoracis vlla noxia paululum cocta & maturata, eáque tandem per eius capacitatem exhausta, tremores desierunt, solutionisq; species quædam sudorum beneficio leuiter est adumbrata. Quæ quidem efficiunt, vt crudo omninò existente morbo, quod satis per vrinas tenuitate pertinaces apparuit, ista omnia manuũ tremores potius quàm aliquam thoracis affectionem respicere credam. Neq; enim potuit tam insignis partis, ipsiúsq; respirationis tam ad vitam necessariæ veluti officinæ noxia, non nisi per vniuersalem morbi iudicationem dependi. Particularis ergo sputorum ista maturatio, quæ adumbratæ iudicationis fidem emendicat, tremorum solutionem cum sudorum excretione attulit, nulla alleuati thoracis affectus significatione facta. Insignis enim in febre respirationis organorum læsio, non nisi per vniuersalium coctionis signorum prædictionem ritè alleuari potest. Sed certè quòd ipsa vires aggrauans materia in thoracis amplitudinem transmissa, per ipsius ductus expurgaretur, nullam potuit aliam nisi per sputa coctionis significationem præbere. Atque eò sanè refertur, quòd cùm ista solutionis adumbratio nihil aut omninò parum ad vniuersalis morbi leuationem faciat, nullam modò, quantumuis etiam leuem, potest apud Galenum rectæ iudicationis laudem mereri. Quod meritò quidem in thoracis affectibus futurum quis non videt? cùm vix vllam statis solutionis legibus terminatam cuiuspiam affectus leuationem æquiore iudicationis nomine donare possimus. At verò quod singularis ista coctionis progressio per seipsa processerit, miniméque insignis cuiusdam partis, nec cæteris consentientis, sed ab vniuersalis morbi fomite longè sepositæ, alleuationem attulerit, id satis confirmat nullam insignem thoracis noxiam adfuisse, cùm non potuerit non nisi conspirantibus integris ad concoctionem vniuersalem naturæ viribus, res ad integritatem deduci, propter cõsentientem inter se nobilium partium affectionem. Quod secus tamen accidit in iis affectibus qui cùm longè à se remotam partium consensionem habeant, particulares tamen coctiones morbo toto haudquaquàm cocto exercere possunt, vt in parotidibus suppurationem promouentibus in Cratistonacta & Scymni Pictoris ancilla annotauit Hippocrat. lib. 1. epid.* Quod & sua ratitate est insigne ⊕ δεῖ αὐτὸ μνημονεύειν (vt scribit Gal.) ὡς ὀνειχόμενον μεκεκιὼ ῥηνέσθαι πέψιν ἐν ἀρχείῳ πυί, καί τι τῆς ὅλης νόσου μὴ πεφθείσης. Horum porrò neruorum qui ex primo ac secundo intercostali spatio originem ducunt & in minimos manus digitos producuntur, ex eadem prope affectus occasione meminit Gal. lib. 1. loc. aff. & lib. 4. his verbis, ἑτέρῳ δ' ὃν πεθεμπευμονίας ἰωμᾶς αἰακεκιζομένυ, δυσαίσθησ ὀν ἀθθ' ὁπόσω τὸ ⊕ ὀνδυ μερῶν ὁ βεαχίων ἐγθύεβ, ⊕ δ' πήχεως ὁμοίως τὰ πλεῖστα μέχρι δακτύλων ἄκρων. ὀλίγον δὲ τ ⊕ πεῶς τὼν κίνησιν ἐδαλδηστα ἔυιοι. τότῳ τὰ κ' τὸ πεῶτον ⊕ δεύτερον μεσοπλεύεον νεῦρα βραδζῶῶ σωιέδη. φέρε δ' αὐτῶν τὸ μὲ πεῶτον ὠξύλογον ὑπαρχον τὸ μεχθθ, δ' ἐβαθοις, αὐαμιγνύμενον δ' τῷ πεῶ αὐτὸ, καδεῶζόμενον δ' εἰς μοίρας πολλὰ, ἀδ' ὀν τῆς αὐραπμᾶς ἐθεασάθθα, ⊕ πνεῶ αὐτῶν ἄχρι δακτύλων ἄκρων δ' ἐνδυν χώρας δ' πήχεως ἀφικνουμένας. τὸ δ' δεύτερον νεῦρον λεπθὸν ὄν, ὐδὲ νὶ μιγνύμενον ἑτέρῳ, δ' δ' τῆς μαράλης ἔαυ τῷ δέρμαῦ πεῶς τὸν βεαχίονα φέρεται, καδεῶζόμενον εἰς τὸ δέρμα τῆς ἔνδυν τε ⊕ ὀπόσω χώρας αὐτὸ. Ex quibus animaduertere licet hoc in casu ex modica illapsa ad primorum intercostalium spatiorum laxitatem materia, tremores huiusmodi & ad motus imbecillitatem enatam esse, non aliter quàm ex congesta humorum multitudine aut etiam ex inflammatione, his locis affectis, manuum & brachiorum motorum sensationémque ipsam in discrimen venire maximum constat, idque ex historia extremi libr. primi loc. affect. quæ ex casu in dorsi initium, ortáque his in iocis ex ictu inflammatione, digitorum sensationem deperditam fuisse ostendit. Sic quoque in ** Agesij puella anhelosa & difficili spiratione laborante, quòd ad thoracis initia affectio inhæreret, manuum motus erat molestus. De qua scribit Hippocrat. οἱ πονοι δ' μέλιστα ὀκόσε πονέιν τῇ χρεί. Quod certè ad affectæ partis dignotionem, vt hîc quoque, plurimum contulit. Scribit enim Galenus, τὸ δ' δθὰ τῇ πλευρῇ τῆς ῥήσεως πεῶς γεγραμμένον ὡς ἐπόνει μᾶλλον ὀν πᾶς τῆς χρὸς ἐνεργείας, πεῶς ἐυδείξιν τῆς συμπαθείας ἔρηται. ὀκκπέκεται δ' ἤδη ⊕ κατ' ἄλλον λόγον ὁπότε τὰ δ' ῥώσεκος αὖω πάχει, κ' τὸ πεῶτον τὸ ⊕ δεύτερον μεσοπλεύεον, εὐλόγως τοῖ χρὸς ἐνεργείας εἰς συμπάθειαν ὀρχεῶτυ, νεῦρον εἰς αὐτὰ ἀφικνουμένων ὀν τότων ἀθθ' μεσοπλευείων. † Quod etiam submonuimus aliquando in ea muliere quæ ex tussi manus dextræ ac etiam cruris sinistri syderationem perpessa est, iisdem ex causis restitante ad prima thoracis initia materia.

*St. 3. ‡ Com. 2. in lib. 1. epid. ** Lib. 6. epid. sect. 4. † Lib. 2. epid. sect. 2.

ὁμα παρφύσθη] In ipso humorum transfluxu, demissa ex cerebro in inferiores partes cerui cis & faciei musculos plenitudine, eos tantione affectos fuisse est credibile, vt os etiam fœdè distortum sit. In eo nanque transpositu id potius contigisse vult Gal. quàm ex cerebri consentientis affectu. Etsi non est absonum tertiam neruorum propaginem, quæ in faciem & os producitur, noxiæ affinem fuisse. Quod in his conuulsionibus quæ ex profluente humorum abundantia contingunt est crebertimum. Nam effuso ex cerebro velut ex irriguo & perenni fonte in demissas partes humorum torrente, in cerui cis & faciei musculorum laxitatem, tanquàm in proximam viciniam liberalior fit deductio. Ex qua occupatis musculorum inanitatibus eáque plenitudine distentis, contractionis aut etiã conuulsionis certissima ponũtur indicia. Hæc igitur oris distortio ex plenitudinis suspectione potius quàm ex inualescente cerebri affectione originem traxisse videtur, quod etiam verbis satis obscuris videtur innuere Galenus in Commentario. παρερύσθη verò καταπαύσθη interpretatur Galenus vt conuulsionis & contractionis speciem sub oculos faciliùs ponat. In exemplaribus quibusdam manu scriptis & Asulano codice παρερύσθη legitur, eadem omninò notione. παρερύωσθαι enim aut παρερύεσθαι idem quod καταπαύσθαι, aut quod in aph. διμορφέφεσθαι ‡ dixit. Vtitur hac dictione Hippocrat. in Prorrh. φωνὴ ἐξεῖα, ὑποχόνδρια τετόεισιν ἐστω εἰρύσαται, quod ἔλκεται interpretatur Galenus et repetitur in Coacis Prænotionibus.

‡ Aph. 49. l. 4.

πρόμοι παρέμενον] Elegantiùs in duobus vetustis manu scriptis codicibus legitur, πρόμοι καὶ πάλιν παρέμενον, quos cum Galeni interpretibus secuti sumus. Horum nanq; casuum pertinaciam ista aliquanto lepidiùs augent.

ὀναιώρημα εἶχον ὀδπνέφελον] ὀναιώρημα ὀδπνέφελον Hippocrat. dicitur sublimamentum nubeculas referens. Vt enim in ambiente nos aëre cùm plurimæ dispersæ sunt nubes paruæ, etsi ambigua sunt serenitatis signa, quòd tamen mediocrem exhalationum copiam præsagiant, tranquillitas sæpius portenditur, eædem verò frequenti vaporatione densatæ & conglobatæ tempestates adferunt: sic in ista naturalium facultatum œconomia quæ vrinas in morbis apparat, digerit, coquit, cùm à calido in humido coctiones istæ procurentur, plurima vaporum subministratio accidit, flatus quoque multi subleuantur qui materiam ipsam in sublime euehunt, ex cuius demum affectionibus variæ in morbis prædictiones fiunt. Nam vbi naturæ viribus tenuata materia & à calido euicta mediocrem vaporum copiam exhalat, concoctionis spes prætenditur, apparéntque in vrinis conceptæ quædam animo victoriæ signa, nubeculæ & sublimamenta, quæ tandem confirmato calore natiuo morbi materiam profligante, vaporésque ipsos disiciente; in sedimenta transeunt & nutantem salubritatis spem fulciunt. Quòd si tanta est morbi pertinacia & prauitas quæ naturæ vires frangat & debiliter, in eo qui fit naturæ contra morbum impetu, magna flatuum soboles concitatur, plurimáque materia subuehitur, ex cuius attributionibus prædictiones varias facere necesse est. Inclinante enim in perniciem imminutóque calido naturalium effectionum opifice, conglomerata vaporum exhalatio nubes densat, eiusmodique caliginem inuehit, quæ in ambiente nos aëris statu, conglobatis inter se conferta crassiorum exhalationum densatione nubibus, apparet. Ac veluti in ea crassioris materiæ coaggeratione, vbi euictus solis calor nequit huiusmodi tenebras depellere, caligo tempestatum prænuncia oritur, præque conferta materiæ crassioris copia densatæ nubes nigricant: sic in ista vrinarum dispensatione, naturalibus viribus pessundatis, flatuum pressa copia, nubes ipsas conglomerat & condensata materia denigrat, præsentissimúmque exitium intentat. In his ergo vt quiddam est medium, ita pro materiæ mediocritate, naturæ robore, humorum qualitate aut quantitate, multiplices præsagitiones oriuntur. Quædam enim laudabiles significationes habent, quædam ambiguas, ad melius tamen inclinant, quædam etiam omninò desperatas. Sic ὀδπνέφελον ὀναιώρημα hîc intelligitur sublimamentum nubium speciem præseferens, ὃ μήπε

λευκὸν ὄζει

λευκὸν ὄζει πλὴν χρόαν (vt inquit Gal.) μήτ' ἤδη μέλαν ἀκριβῶς, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξύ. Quod etsi in probis vrinarum signis non satis determinatam habet constantiam, aliquantulumque ambigit, in ista tamen humorum succulentia, cæterisque ex materiæ copia morbis, magna salubritatis spes intenditur, si nubeculæ in vrinis, aut suspensæ in medio nubes, quas sublimamenta dicimus, contentarum ad coctionem naturæ virium spem præbeant. Indeque euenit vt in quibus ὀναιώρημα ὀδπνέφελον animaduertit Hippocr. in his, etsi non sine vehementi naturæ conflictatione, magnaque morbi pertinacia iudicatio distrahitur, tandem tamen certa salus portenditur. Quod omninò ab Hipp. hoc in libro epid. in eo qui ad Dealcis hortum decumbebat, & in Chærione postea annotarum videre licet, cùm sit alioqui per totam ipsius πραγματείαν non admodum crebra phrasis. Nam & ὀδπνέφελον ὕδρον in ‡ aphor. dicit Hippocrates. ὀκόσοισιν ἑβδομαῖαι κρίνεται, ἐυτέοισιν ὀδπνέφελον ἴχε τὸ ὕδρον τῇ τετάρτῃ ἰρυθρὸν, καὶ τὰ ἄλλα κ' λόγον. In Coacis verò, τὸ ὕδρον ὀν τῇ τετάρτῃ λαδοῦ ὀδπνέφελον ὑπόῤῥυθρον, ἑβδομαῖον κρίνει, ἢν λοιπῶν κ' λόγον ἔχόντων. Idem quoque lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. νεφελοειδία οὖσα, & lib. 7. epid. νεφελώδια vt aliàs sæpè vocat, & in Coacis ζοφώδες ὕδρον, translata vt est verisimile ea aëris nos ambientis ad vrinas affectione. Nam & φωτιόπωρον ὀδπνέφελον * postea vocat. ὀναιώρημα autem ὀδπνέφελον non aliàs crebrò adscriptum reperias. De quo dictum opinor in Coacis, ὕδρα λεπτὰ ὑπουέφελα ὀν μέσῳ ἐρεθμενα, ὅ'ρος σημαίνει, vt hoc in libro sæpè ὕδρα λεπτὰ, & ὀναιώρημα ὀδπνέφελον, coniuncta inter se apparent. Vt nil mirum sit huiusmodi ambientis attributiones, quæ & vrinis accommodantur, earum quoque partibus attribui. ὀναιώρημα nanque ἢ τὸ νεφέλον, & ἢ τὰ ζοφώδεα lib. 4. epid. adscripsit Hippocrates. Ac eò certè æquius ab Hippocrate de sublimamento dictum esse istud videri potest, quò credibilius est ὀναιωρήματα ab eodem νεφέλας ἐμφερομένας vocari, idque nostris in lib. 1. epid. Annotationibus satis confirmauimus. Vnde certè nequaquam insolens videri debet huiusmodi aëris affectiones ad ipsa transferri, cùm de his hunc in modum scribat † Galenus: ὀνομάζω δ' ὀναιώρημα τὸ παχύτερον μὲ καὶ λευκότερον ὀν ὀὖρῳ, μήτ' ὀδπολὺς αὐτὸ, μήτ' ὀν τῇ πυθμένι τῇ ἀγγείου. κ' δὲ τὼ μεταξὺ χώρεκ' ὀναιωρούμενον, ἤ τι μέσον ἀκριβῶς, ἢ κάτω μᾶλλον, ἢ αὖω. τὰ μὲ οὖν τοιαῦτα σωίηδες μοι καλεῖν ὀναιωρήματα. πεῶς Ἱππόκρατός γε μὲν καὶ παῦτα νεφέλας πεῶς ἀναφερόνοντα, τόν αὐτὸν αὐαλογίαν ἔχουσα τῶν τὸ οὖρον, μὲ ἀ' ὄντας νεφέλας πεῶς τὸν ἀέρα. καὶ ὁ καὶ ῥῶῦτα τὸ πεῦξ ἐσωθῆ ὑγρὸ ὁ παχύτερα, κάκεῖνα τὰ ἀέρος. Erotianus quoque hanc Hippocratis phrasim explanans, ὀναιώρημα ὀδπνέφελον τὸ ἐφιστάμενον τοῖς ὕδρος ⊕ πῖς

*Aph. 71. lib. 4. * In Statu pest. † Com. 2. in Progn.

δεκάτῃ ἤδρωσι] Decimum diem ex eorum dierum esse ordine in quos erratis quibusdam admissis iudicationes transferantur scribit † Galenus. Ac verò vt neque hîc decimum diem decretorium esse contendit Galenus, ita eundem rarò, infidè, imperfectè, malè, obscurè, nullis prægressis solutionis notis, decernere scribit lib. 1. de dieb. decret. eamque quæ eo die contingit iudicationem diei sexti similem ferè facit, in eandemque causam cum illo octauum his verbis coniungit: εἰ πυῖ ἐ' ἐς πλὴ ὀγδόου ἡμέρεω, ἢ πλὴ δεκάτεω ἐμπέσῃ λύσις ἀῤῥὰκ νοσήματος, ὁμοιοῦνται πᾶς τῇ κ' πλὴ ἕκτου, ἀλλὰ καὶ ἀπαιόνες ὀ ῥῶῦτας λύεται, καὶ οὔτε πεῶῖς, οὔτε ἀραῦῶς, οὔτε πλείος. ἔτι τὰ πεῶς πύτεις ἀσαφῶς τε ἅμα καὶ ἀσήμεα. Quare meritò suspectam scriptionem facit Galenus, & certè iudicatio ipsa in vndecimum diem recidere debuit, non secus ac in * Prognost. in capitis doloribus qui septenario soluuntur, eius qui tertio die cepit, terminum præfinit Hippocrates nonum aut vndecimum diem, cùm tamen in decimum recidat. Quem eo dignationis honore priuat, quòd decretorius non sit, cæterisque aut vnius diei præoccupatione aut tardatione accommodat. Aut sanè, quòd ista fit futuræ postea solutionis die quadragesimo penè adumbratio, nec perfecta crisis, cùm crudis vrinis nec satis cocta morbi materia fiat, ipsam nominis crisis amplitudinem non meretur, tantumque leuis quædam futuræ postea iudicationis submonitio, aut particularis quædam solutio dici videtur. Eamque nominis æstimationem nullo quasi merito quæsitam codices duo scripti antiqui leniunt, qui ἰατικεῖν, non ἐκεῖν vt cæteri omnes habent, quòd ista quædam sit non plena aut integra iudicationis autoritas, & particularis cuiusdam affectionis quæ ad thoracis exordia insidebat, non vniuersalis morbi solutio. Ex qua hoc solùm beneficium est consecutum, vt à manuum tremoribus æger vindicaretur, & sputa maturationem caperent. Ex vrinis autem crudis diúque pertinacibus nondum domitum esse morbum, & in alium longè tutiorem solutionis portum confugiendum, salubritatisq; anchoram firmandam esse, quiuis non mediocriter in re medica exercitatus posset coniicere.

† Lib. 2. de dieb. decor. * Lib. 3.

οὔεα ὑπόλευκα πᾶεὶ κεῖται] Sic ferè legunt omnes impressi codices cum tribus Regiis manuscriptis. Germanicus noster antiquissimus Galenum sequitur & ὑπόλευκα habet. Quam lectionem vt optimam sequuti sunt omnes interpretes præter Caluum. Etsi, cùm parua sit scriptionis differentia, leuis quoque est inter se rerum distinctio, vt de tenuibus & albicantibus vrinis diximus libro 1. epid.

καὶ γραῦλουελώδης ἐγγύεπ ὑπόστασις] In ea quæ per latissimas corporis vias ad repurgationem destinatas, humorum fit eluuio; purgatio per intestina, nonnunquam per renes & vesicam iudicatione transmittitur, eaque naturæ solutio ὑποστάσεως κατ' ἐκρυσὶν καὶ κατνώσεως nomine censetur. Non secus ac transpositis per intestinorum alueos humoribus, in dysenteriam salubrem plurimos euasisse, ac etiam in strangurìam ipsam tentatis renum ductibus, ex his quæ scripsimus lib. 1. epid. & Galen. Comment. satis est manifestum. Hîc igitur γραῦλουελώδης ὑπόστασις dicitur, quam ὅθὶ πὶ γραῦλουείας ὑπόστασιν vocat * Galenus, quæ naturæ depositu, confluente in vesicam humorum mordacium acrimonia, velut secessione quadam iudicatoria, procuratur. Ideoque in strangurìam abscessum transiisse diximus, hoc est, cum vrinæ stillicidio humorum transfusionem per vesicam emissam fuisse, adeoque velut ad corporis eluuionem quandam illuc abscessisse. Quod aliàs dixit ‡ Hippocrates: ὅθὶ τὸ γραῦλουελῶδες πράπεται, καὶ ἐς ῥῶῦ ὑπόστασιν ἠγνέσθαι. Sic quoque refusa per aluum & intestina humorum copia, in eoque velut fluxu longo temporis interuallo aliquantulum subsistente per purgatione, ad sedem materiæ collectio indeque suppuratio enata est, aut certè humorum per sedem prodeuntium prauitate procurata, quomodo plærosque ex febribus ardentibus ἐς δυσεντεείας τελευτᾶν, καὶ ἐς δυσεντεεῶδεα καὶ πάστασιν ἀφικνεῖσθαι dixit † Hippocrates. Quos certè velut longissimè demisso morbo per tormina & intestinorum difficultates euasisse vt est credibile: sic hunc quoque ægrum depleta per huiusmodi abscessuum effusionem multitudine, superfuisse vero est simile. Vt verissimè dixerit Caluus eum cum totij strangulatione euasisse, nisi si sibi aliam lectionem affinxit. Hunc autem totum locum satis apertè à Galeno in Comment. explicatum, & verò pluribus nostris in lib. 1. & 2. epid. Commentariis planè explanatum, longioris hîc attrectationis indigere non existimamus, ne sæpius eadem cogamur repetere, eoque modo cuiuis tædium pariamus. Strangurìam autem retinui ** M. Tullij exemplo, qui Epicurum in strangurìa sua forticulum se præbere dixit, quam alij vrinæ difficultatem, alij totium substillum, aut vrinam strangulantem, vrinæque stillicidium nominant. Hîc quoque exemplaria duo pro τὸν ἐκεῖνον ἡμέρεγσιν, τὸν τοῦ ἐκεῖνον ἡμέρεγ, meliùs cum Galeno legunt.

* Com. 2. in lib. 1. epid. † Lib. 1. epid. ‡ Lib. 1. epid. St. 3. ** Tusc. 2.

DE ADSCRIPTIS VNICVIQVE ÆGRO NOTIS.

Has vnicuique ægro adscriptas notas non esse Hippocratis res ipsa clamat, quòd nec earum libro primo, in quo tamen particularem ægrorum speculationem amplissimam exercuit, nec verò etiam alibi vsquam, ac in his tantùm duodecim ægris meminerit. Nam neque post statum pestilentem sexdecim ægris adiectas fuisse meminit Galenus, etsi in scriptis quibusdam exemplaribus inueniuntur. Nec verò in istis omnibus in quibus tamen propriam habent sedem, passim aut eodem modo insculpuntur. Vt præter

magnam exemplarium varietatem, in quibus certè aut plurimùm differunt, aut planè (vt apud Caluum) omittuntur, dici certè vix queat quantum in his explicandis incumbat negotij. Cùm tamen huiusmodi characteres, velut symbolum quoddam, totius ægrotationis narrationem complectantur, causam interdum morbiq́ue dispensationem & euentum breuiter ob oculos ponant, non temerè ad compendiariam rerum descriptionem in animi notione ponendam, à quodam artis Medicæ studioso appositi videntur, vt vel nullo negotio tota ægrorum procuratio, in eaq́; dispensanda Hippocratis tractatio, penetq́; singularis Medicinæ faciendæ modus, in hominis intelligentis & acuti memoriam subiret. Quo nomine nobis quoque non inuius in hanc artis cognitionem incumbentibus, amplectendi fuere, & ex abditis rerum sensibus, non mediocri ingenij contentione eruendi, nec tamen ita magnifaciendi, vt neglecta seria explicatione, eos non tanquam hospites, sed velut domesticos excipere videamur, ne in Galeni reprehensionem incurrentes, sophistarum nugas retexamus. Placuit igitur, vt quoniam cum Galeno in eum mentis sensum inclinamus, adiectitios huiusmodi characteres & aliundè expressos existimaremus, eosq́; tanquam Mercuriales notas viarum indices, non in iustam rerum seriem, sed seorsum velut in angulum concluderemus. Nam nec in Hippocratis contextum reponendos existimauimus, nec verò nostra interpretatione Latinis notis sensum ipsum exprimere voluimus, ne aut dissolutè nimis ciuitatis Romanæ ius exteris permittere, aut certè in mustacco laureolam quærere videremur. Quod tamen præclaris hac in arte viris satis confidenter factitatum esse nõ abnuimus. Ij igitur suam seorsum expedient tractationem, ne nos Hippocratis literam externis & inexplicabilibus rerum notis deformare quiuis existimet. Ac primùm non parua existit dubitatio, quanam nota primum ipsum characterem exprimamus. Quidam nanque hoc modo effingunt ΠΓ, alij ΠΓ Τ, quidam etim ΠΤ, alij ΠΠ: interdum quoque Π, nongentorum notam apud Græcos, nonnulli etiam ΠΤ apponunt. Quæ certè omnes notæ cùm Π & Τ complectãtur, ex iisq́; duobus elementis natæ sint, efficitur vt tribus vltimis modis rectè adscribi existimem, quòd Π mediam rectam habens lineam hunc characterem efficere exprimat Galenus, quem idem quoque nongentorum notam apud Græcos referre indicat, quæ hoc modo Π effingitur, & Π & Τ complecti etiam videtur: nisi quis ex Π & Ι conflari existimet, vt prima vocis ΠΘΗΝΟΥ elementa exprimat, quod in cæteris notis satis est vsitatum. Nam alterum nongentorum symbolum Ρ, quod antiquis est vsurpatum, non aliundè quàm ex prima ista nota Π, aut certè ex Π Τ obliquè & transuersè ducta ortum habere cuiuis conijcere est facilè. Hæc ergo integra esto characterum series ΠΤ, Π, Υ, Μ, Υ, quæ ΠΘΗΝΟΥ ΠΛΗΘΟΣ ὕρων ΠΟΥΣΕΑΚΟΣΗΙ ὑγείαν signant. Ex iisq́ue hunc sensum elicit Galenus: ΠΘΗΝΟΥ ΚΤΛ. διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀκκριθίνων ὕρων, αὐτὸ λυθλῶν τὸ νόσημα, & ὑγιῆ ἠλπίζετο τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ΠΟΥΣΕΑΚΟΣΗΙ τῶν ἡμερῶν. Quæ significant, credibile esse ex magna redditatum vrinarum abundantia, morbi solutionem sanitatemq́ue ipsam die quadragesimo hominiallatam. Qua in causa cùm per excretionem abscessumq́ue morbus solutionem acceperit, vrinarum multitudini, integrà iudicij autoritas rectè est attributa.

Æger secundus.

Hermocrates qui secundum nouum murum decumbebat, igne, hoc est vehementissima febre correptus est. Cœpit ex capite lumbisq́; dolere, præcordia molliter contendebantur. Lingua verò per exordia deusta fuit, cõfestimq́; surditas obnata est, somni non aderant, sed nec admodum sitibundus erat. Vrinas crassas, rubras, quæ in matella depositæ non subsidebant, reddidit. Ex aluo verò exusta non pauca demissa sunt. Quinto die vrinas minxit tenues, suspensum quid in medio habentes, neque subsidentes. Sub noctem desipuit. Sexto aurigine tẽtatus est, ingrauescebant omnia, neq; sibi satis constabat. Septimo molestè habuit, vrinæ tenues, similes erant, identidem subsequentibus diebus se gessit. Ad vndecimum autem diẽ alleuari omnia visa sunt. Sopor cœpit, vrinæ crassiores, subrubræ, deorsum tenues erant neq; subsidebant. Paulisper ad intelligẽtiam rediit. Decimoquarto à febre immunis fuit, non sudauit, dormiuit, prorsus mente constabat, vrinæ eædem. Ad decimumseptimũ reuertit morbus, incaluit, deinceps febris erat acuta, vrinæ tenues. Rursus autem vigesimo die iudicatus est, à febre immunis fuit, neq; sudauit. Hoc toto tempore cibum auersabatur, mente constabat, loqui non valebat, lingua resiccabatur, non sitiebat, sopore tentatus aliquantulum dormiuit. Circiter verò quartum & vigesimum, denuò incaluit, aluus fluida, liquida & tenuia multa demisit, & proximis deinceps diebus febris acuta prehendit, lingua exusta est. Septimo & vigesimo obiit. Huic per totum morbum surditas permansit, vrinæ crassæ & rubræ non subsidebant, aut tenues & decolores, & suspensum quid in medio innatans habebant. Cibum verò capere non valebat.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ἑρμοκράτης, ὃς κατέκειτο τῶν δευτέρων τοίχων, πῦρ ἔλαβεν. ἤρξατο δὲ ἀπὸ κεφαλῆς καὶ τῶν ὀσφύων. ὑποχονδρίου ἔντασις λαπαρὸς. γλῶσσα δὲ ἐξεμμύκη ἐπεκαύθη. κώφωσις αὐτίκα. ὕπνοι οὐκ ἦσαν. διψώδης οὐ λίαν. οὖρα παχέα ἐρυθρά. κείμενα οὐ καθίστατο. ἀπὸ δὲ χειλίνης οὐκ ὀλίγα ξυγκεκαυμένα διήει. πέμπτῃ, ἔρησε λεπτά. εἶχεν σαιώρημα. οὐχ ὕδρυτο. ἐς νύκτα παρέκεχυσε. ἕκτῃ ἐκτετειώδης. πάντα παρωξύνθη. οὐ καλινός. ἐδόμῃ δυσφόρως. οὖρα λεπτά, ὅμοια, τὰς ἐπομένας τῶν δευτέρων πλησίως. τῷ δὲ ἑνδεκάτῳ ἐόντι, πάντα ἔδοξε κουφιστῶναι. κώμα ἠρξατο. οὖρα παχέα, ὑπόξυθρα, κάτω λεπτά, οὐ καθίστατο. ἡσυχῆ καλινός. πεντεκαιδεκάτῃ ἄπυρος, οὐχ ἱδρώσας. ἐκοιμήθη καλινός πάντα. οὖρα τῶν δευτέρων πλήσια. τῷ δὲ ἑπτακαιδεκάτῃ ἐόντι, ὑπέτρεψεν. ἐθερμάνθη. τὰς ἐπομένας, πυρετὸς ὀξύς. οὖρα λεπτά. πάλιν δὲ εἴκοσῃ ἐκελίθη. ἄπυρος. οὐχ ἱδρώσας. ἀπόστιτος τῶν δευτέρων πάντα τὸν χρόνον. καλινός. ἐξελέγετο οὐκ ἠδύνατο. γλῶσσα ὀπτὴ ἐστί. ἀπόστιτος. οὐκ ἐδίψα. καλεκοιμᾶτο κωματώδης. τῷ δὲ εἴκοσῃ καὶ τετάρτῃ, ἐπεθερμάνθη. χειλίνη ὑγρή, πολλοῖσι λεπτοῖσι ῥέουσα. καὶ τὰς ἐπομένας, πυρετὸς ὀξύς. γλῶσσα ξυνεκαύθη. ἐδόμῃ καὶ εἴκοσῃ, ἀπέθανε. τούτῳ κώφωσις ἐξ τέλεος παρέμενε. οὖρα παχέα καὶ ἐρυθρά, οὐ καθιστάμενα, ἢ λευκὰ καὶ ἀχρόα, καὶ σαιώρημα ἔχοντα. γενέσθαι δὲ οὐκ ἠδύνατο.

Π. Ε. Δ. ΚΖ. Θ.

Ortę ex mordacium & acrium humorum putredine febris acutę & exæstuantis, non leuem suspicionẽ fecit iecoris phlegmone cum dextrorum præcordiorũ contensione, vt eam non aliundè fomitem habuisse, aut certè ægro creatum periculũ, prolixum sit cuiuis coniicere. Nã etsi hypochondrij contensio quibusdam verbis emollita, inflãmationis speciem moderatur, temporis tamen progressu sæuitiam acquisiuit, eiq́ue faces admouit, & pessimam secum cãsuum congeriem adiuxit. Huic primis statim diebus præcipitium morborum præsignificata indicia, lumborum & capitis dolor vrgebant, insomnia, delirium, surditas, cerebri offensam arguebant, sitis intensa, aluus exusta & pressa, vrinæ rubentes & crassæ interni incendij periclitantisq́ue naturalis facultatis certas notas præferebant. Quinetiam sexto die ex aurigine bilis suffusio singulare habuit prauitatis præiudicium, nihildum ad morbi concoctionem comparata natura, quæ etsi vrinarum varietate in spem aliquam inclinare videretur, non potuit tamen

A tamen vndique concursantium hostium impetum in tantas coniecta angustias depellere. Neque tamen, licet vndique appetita, officio defuit, sed inuehile robur egregium experiundarum virium campum sortita, quæ præsentem intentabant omnia mortem, in aliquod temporis interuallum, quoad potuit, deposuit, donec tandem occupatis præcipuis visceribus, interclusoq́ue omni vitalitatis præsidio, conseleratam hostium immanitatem, & promptissimum exitium anhelantem, lenta, licet miserabili, consumptione frustrauit. Tanta nanq; tamq́; importuna casuum moles ingruit, vt nisi ætatis & virium beneficio dilata pernicies fuisset, statim non longè prorogatum properasset exitium. Atq; hanc licet calamitosam virium aggressionem solæ vrinæ non satis fœliciter expertæ fuint, quæ cùm crudioris & flatulenti sanguinis copiam ad phlegmonem redundantem portederent, aliquantò tamen tolerabilem mediocritatem tuebantur, & quo potuerunt conatu, aliquot diebus in tenues obuersæ sunt, tandemq́; ingruentibus periculis & fatiscentibus viribus, desperatam morbi coctionem, vehemensq́; febris incendium indicarunt. Quo in dies increscente corporisq́ue succulentiam depascente, lenta morbi tabitudine, vigesimo septimò die est consumptus. Cuius ortus cùm ex iecoB ris inflammatione ductus sit, inde acceleratam fuisse perniciem certum est. Nam quia ἔστι ἥπαρ ὁκοῖον αἵματος πάχος, vt scribit *Aretæus, & ἐν ἀστῇ τῷ αἵματος ἡ φλόγωσις, inflammationẽ incendiumque promptissimè concipit: vt verissimè, licet non satis determinatè, ab Hipp. scriptum sit οἱ ἐξ ὑποχονδρίων ἀλγήματος πυρετοὶ, κακοήθεες. Quod etiam non abnuit Galenus lib. 5. loc. affect. eiusmodiq́; febrium quæ ad marcorem deducunt adumbrationem quandam his verbis faciit· ἀλλ' οἱ φρενίτιδες πυρετοὶ δίψῃ μετέχουσι καὶ ἥπαρ εἰώθασι γίγνεσθαι, ἐφ' οἷς μυελοῖς τάπητες, ἢ μεταπίπτουσι ἐκ τῶν πυιδῶν πυρετῶν εἰς μαρασμὸν πλευπῶ. Porrò in hoc etsi infœlici rerum successu, tam propriè dierũm iudicatoriorum progressio obseruatioq́; facta est, vt ad eorum confirmandam dignationem istud quidam enixè factum esse nõ difficeantur, quod tamen in cæteris etiam morborum successibus luculentè satis eminet.

*Lib. 2. de cur. morb. ac. cap. 6.

Ἑρμοκράτης] Ἑρμοκράτης habent exemplaria quædam. Quam phrasim etsi insolentem, apud Hippocratem tamen reperiri, superiùs annotauimus.

C πῦρ ἔλαβεν] πῦρ hic πυρετὸν, θερμὸν καὶ ἐξαίσιον vocat Gal. quæ exæstuantem & intensissimam febrem significant, ex quã nihil mirum acutorum morborum consecuta esse symptomata, capitis & lumborum dolorem, surditatem, insomniam, linguæ resiccationem, sitis vehementiam, aluiq́ue torrefactionem. Quæ omnia interni incendij magnitudinem denotant, quo commoto sublatos plurimos in rationis arcem vapores, mentis aciem cerebriq́; effectiones obruisse, non est à reiæquitate abhorrens. Vt mirum etiam subeat, mentis cõstantiam ad quintum diem integritatem suam seruasse, quæ tandem biliosorum, actiuum & mordacium succorum inauctione & ad cerebrum reptatione labefactata est & in delirium erupit. Eundemq́ue causæ fomitem habuerunt capitis dolor & surditas, quæ, vt in præcipitibus vitiis, ex transmissis sursum biliosis humoribus enata, periculum denunciat. Vt rectissimè ab † Hippocr. scriptum sit κώφωσις ἐν ὀξέσι καὶ θανατώδεσι τῶν δευτέρων ἀκολουθοῦσα, κακόν. Inde quoque fortè pendet aluiq́ue resiccatio, quæ biliosæ proritationis penuria, & foci interni vicinia, exusta & retortrida non pauca demisit. Bilis nanque ad cerebrum momentum, restitantes deiectiones facit ex aphorism. 28. lib. 4. non secus ac Herophonti lib. 1. epid.* obnata surditate, pauca, nigra, per aluum

D deiecta sunt. † In Prorrh. *Ægr. 3.

ὑποχονδρίου ἔντασις λαπαρὸς] Mollem & subuacuam fuisse ilij dextri contensionem, ista ex more loquendi Hipp. significant, ac sine tumore & renitentia, ita vt aut leuis, aut certè nulla vehementer insignis hypochondrij inflammatio fuerit, & quę nullas suæ magnitudinis externas notas circunscriptas habuerit, vt abundè scripsimus nostris in lib. 1. epid. Annot. Estque ἔντασις ὑποχονδρίου λαπαρὸς, ἡ κενὴ, καὶ ὁ σῶν ὄγκῳ μεγάλῳ, vt scribit Galenus, quæ concauarum hepatis partium & simarum phlegmonem ita moderatur, vt eius gibba non attingat. Qua prauitatis decessione, etsi inflammationis magnitudo emollitur, non vsqueadeò tamen eleuatur, vt contemnendas notas habeat. Nam & partium præcipuarum vicinia inflammationis noxam incurrit, internaq́ue iecoris ventriculum totumque mesenterium complexa, incendium communicant, conceptusq́; diutius ignis ad septi transuersi perniciem conspirat. Quo in affectus causam adducto, submollis illa & flaccida hypochondrij reuulsio præsentitur, quam in hoc ægro ex septi transuersi inflammatione inaudiendam scribit * Galenus, his verbis: ὁ δὲ δεύτερος Ἑρμοκράτης, ἤρξατο, φησὶν, ἀπὸ κεφαλῆς καὶ ὀσφύος· ὑποχονδρίου ἔντασις ὑποκάπαρος, ἡ μὲν ὅπ κάτω & ἀρξὰς ὀμφαλοῦ ἐρρέπεν ἡ πᾶσις, ἡ δὲ περιμήκης ἦν, ἔπι πολὺ ἐγεκάμπτο, & πέμπτου, & πάντα & πρὸς ὀμφαλὸν ἐρρέπεν ἡ πᾶσις, ἡ δὲ πρὸς ἐγεκάμπτο, ὡ δήλον, ὅπ πρὸς τῶν φρενῶν φλεγμαίνουσῶν αὐτοῦ τὸ ὑποχόνδριον. & δῆλ. ἦν τὸ καὶ ὑποκάπαρον ἐφαίνετο, ὡς αὐ μηδεμίαν οἰκείαν ἔχον φλεγμονήν. Ex quibus efficitur, siue iecoris inflammationem ad septi transuersi incendium consentientem intelligas, siue septi transuersi aut etiam hepatis phlegmonem in affectionem hypochondrium secum trahentem intellexeris, λαπαρὸν aut ὑποκάπαρον dici, hisque leuitatis notis insigniri, quas ab Hippocrate huiusmodi inflammationi attribui copiosè satis docuimus. Neque tamen ea ita leuiter inducenda est, vt non delirij affectionem superarit, quam ab huius magnitudine obscuratam fuisse, de hoc ægro verba faciens his verbis testatur † Galenus· ἀλλ' οὐδὲ & παρέπαιεν, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρου γε μείζονος ἐκκαπτο ἡ τῶν φρενῶν ἀστάθεια, ὡς ἀπὸ οὐδὲ καὶ ὅλη τῶν ἕλκων, & πάντων, & πέμπτου, & ἕκτου. Huius quoque affectus circunscriptio, paruæ & crebræ respirationis notionem, tam sæpè in animi inductione ab Hippocrate positam, reapse omissam, in mentem reuocat, vt fusiùs scripsimus libro 1. epid. Quibus procedentibus, quis aut leue, aut contemnendum, istius inflammationis momentum, nimis dissolutè existimabit? quæ & numerosam malignorum casuum familiam secum duxit, tandemq́ue ægrum ipsum in extremum coniecit exitium. Nisi qui insignes inflammationis notas, tumorem, duritiem, tensionem & gib-

F barum hepatis partium consensionem ad affectus magnitudinem requirat. Istam tamen inflammationis mollitudinem, subinanemq́ue leuitatis gloriam, verbis temperat Gal. & quam hîc λαπαρὸν ἔντασιν dicimus, ὑποκάπαρον lib. περὶ διαιτ. extulit, vt ὑποχονδρίου ἔντασις ὑποκάπαρος legisse videatur. Cæterùm annotandum videtur codicem vnum Regium perantiquum manu scriptum hîc ὑποχονδρία legere, per seq́; distinguere, vt id ad superiora referatur, dein verò, ἔντασις λαπαρὸς per se procedat.

*A Egr. 2. † Lib. 2. περὶ διαιτ. *Lib. 2. περὶ διαιτ.

γλῶσσα δὲ ἐξεμμύκη ἐπεκαύθη] Codices quidam manu scripti cum Asulano ἐπεκαύθη habent, eodem prorsus sensu. Hæc enim linguæ deustio & resiccatio magnum concepti interni incendij specimen præfert. Vt hîc idem sit quod sæpè effert, γλῶσσα ὀπτή, lucilentumq́; sit febris exæstuantis & intensissimæ indicium.

διψώδης οὐ λίαν] Istud caput est in tota iudiciorum theoria celeberrimum, quod ea quæ præter meritum aut rationem leuant suspecta facit, & τῶν δὲ λόγου ῥυπόντων, ἢ ἀσήμως ῥαστωνόσαντα vocat * Hippocrates, istamq́ue vniuersalem præceptionem suis placitis ita sanciuit, πίσι μὴ κρ' λόγου κουφίζοισιν, οὐ δὲ πιστεύω. Eamque adumbrauit his verbis † Galenus, τὰ τῶν δὲ λόγου ῥυπόντα, πρὸς ὃν μὲ ἄπτα ὑπαρχῇ, ἔπι καὶ κινδυνώδη πολλάκις. Ex quo fonte manant quæ aliàs scripta * sunt, τὰ ὀλέθρια ἀσήμως ῥαστωνόσαντα, διάκαπον σημαίνει, & quod ad rem propiùs attinet, δίψα τῶν δὲ λόγου λυθεῖσα ἐν ὀξέσι, κακόν. Perstitente nanque affectione vrgenteque interno incendio, repentè & temerè quodammodo sitim decedere, perturbatæ mentis, aut sensationum animalium obtorpescentium, calido ad extinctionem properante, certissimum est indicium. Quibus enim causa doloris, neq; sensus eius est, his mens labat, vt ex Hippocrate retulit ** Celsus. Causis igitur intensissimæ sitis permanentibus, vt febre exæstuante, phlegmone interna, linguæ resiccatione & deustione, sitim ipsam non sentire, mentis errorem, aut facultatum naturalium deperditionem, affectusq́ue prauitatem aut magnitudinem significat, vt his verbis testatur *** Galenus: ὅταν μὴθ' ἱδρῶτες ῥεόμενοι, μήτε ἐμέτοι, μήτε διαχώρησεις, ἀλλὰ μηδὲ ἀποστήματος κενόμενοι, λυθῶσι συμβῆ τῶν δίψαν, οὐ τῶν πάντων τῶν δεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν τῶν ἀσθενῶν ἡμαυρῶσθαι; πάντ γιγνόμενον οὐκ ἀγαθὸν ὅτι σημεῖον. ἐὰν δὲ γλῶσσα ξηρὰς μενούσης, καὶ τῶν οὖρων ἀπόπαν ὄντων, ἡ δίψα πάυσηται, βεβαιότερον ἐπ δεινόν τῶν κακίων τῆς διαθέσεως. ἐὰν δὲ καὶ χρεὶς τὸ τῶν ἰα-

H τρῶν δόπ θεῖναι ἢ τῶν ψυχόντων τε καὶ ὑγραινόντων ἔζωθεν. ἐπειδὴ καὶ μᾶλλον τὸ δεῖσθαι τῶν ὑδάτων οὐ δέξει νοσήματα δίψαν οὐ πάυειν, ἀλλὰ φραξόνειν τὴν φυκεῖ. πανπίως δὲ κακὸν τὸ πάυεσθαι πλέως τῶν δίψαν ὑπὸ δέξει νοσήματα. Quò certè æquius est, διψώδης οὐ λίαν, iungere neque extrema ista

† Aph. 27. lib. 2. * Com. 2. in Prorrh. * in Prorrh. ** Cap. 7. lib. 2. *** Com. 2. in Prorrh.

verba ſequentibus appònere, optimorum codicum exemplo. Quod tamen faciunt impreſſi codices Germanicus & Aſulanus. A
Sic nanq; leuationis ſitis temeritas manifeſtior apparebit, & præceptionis illius vniuerſalis firmior autoritas. Quam in rem plura ſcripſimus noſtris in lib. 2. Commentariis.

ἕρεα παχέα, ἐρυθρά] Vrinarum rubor ſeri ſanguinis copiam, eiusque crudi plurimi & incocti abundantiam præſefert, aut etiam bilis craſſioris & rubræ permixtionem. In hac ergo hepatis non modò imbecillitate, verùm etiam non contemnenda inflammatione, plurimum huiuſmodi accumulatum fuiſſe humorem, veri eſt ſimile, qui à renibus tranſcolatus, ad huiuſmodi mediocritatem vrinas deduxerit, quæ, vt ne certam ſalubritatem, ſic ne deſperatam quidem prauitatem prædixerit, ſed pro vrinarum rubrarum natura, cunctantem moderationem portenderit. Ac certè his omnibus caſibus in peius progreſſis & cumulum quendam capientibus, aucta phlegmone, bileque in totum corpus refuſa, humorum ipſum torrefieri & exaſſari incipientem, rubrarum vrinarum intenſionem adauxiſſe, non eſt abſonum, ac deniq; prærubras quodammodò; ex rubro nigricantes vrinas viſas, earum quę in arquatis apparent, non leue ſpecimen edidiſſe. In quibus cùm plærunq; ad iecoris imbecillitatem, bilis incendatur prærubra, quo- B
dammoda aucta flauitie, ex humoris aſſatione, exaturato rubore vrinæ nigricant, eiuſmodiq; viſuntur, quales noſtri vineas aut etiam paſſeas nominant, aut certè qualia ἕρεα καθικορέα ὑπὸ τῆ μελαίνεσθαι τῆ ἀρκεύθου in arquatis annotat † Areteus. Vt hîc certè nõ temerè rubræ vrinæ & craſſæ pro prærubris & impensè rubris ſumi poſſint, qualia ἐξέρυθρα ἕρεα in Prorrh. dicuntur. Quod etiam leuiter mihi adumbrare videtur Galenus, cùm ex ſubrubris, rubrarum & impensè rubrarum vrinarum nõ inopportunam analogiam afferat. Quod ſequitur de returbatis vrinis, ſæpius iam explicatum, magnam craſſiorum humorum perturbationem, cruditatem, flatuumq; agitationem indicat, ad quæ omnia impendentem cephalalgiam, inſomniam & mentis perturbationem facilè erat prædicere. τὰ igitur κείμενα ὑ καθίσταται, idem quod αἰωπαπαχημένα ἕρεα & μὴ καθιστάμενα denotant, & quæ in Prorrh. ἀκαπάστῳ ab Hipp. dicuntur. Quorum effectus cauſamq; egregiè perſequitur in Commentario Galenus, & verò Comm. 1. in Prorrh. his verbis: τὸ δ' ἀκαπάστου αὐτῆ μὴ φαίνεσθαι ὠὰ παχύτερα ἢ ὅλης ὑγίας ἢ ὕδωρ ἐναιωρούμενα, ὡς εἰκὸς ἐνδείκνυται κ' τὰ φλέγματα ὑπαρχόν, ἅμα θερμασίᾳ τινὶ καθὰ φύσιν, ἢ ὀλίγου πεύμματος ἠθροισμένου φυσώδους. Vt certè huc mihi quoque rectè transferenda videatur Prorrhetici ſententia illa, quam tamen alio no- C
mine ſuggilat * Galenus. Nam quòd ex his ſignis quæ diuerſæ ſunt naturæ & generis, phrenitidem aut inſomniam quis certò portendi contendat, id non ſatis ex ſignorum diſciplina rationi congruum fuerit. Neque tamen ideò non iſta caſuum ſoboles obſeruanda venit, quæ & ad auriginem ſuſpectandam meritò adduci poteſt, & certè hoc in ægro nõ temerè ſigillatim animaduertenda eſt. Hîc verò codices ſcripti quidam, ὑπὲρ παχέα pro ἕρεα habent, non abſimili notione, quomodo etiam poſtea citat Galenus.

† *Cap. 15. lib. de morb. diut.* ᵇ *In Com.* * *In Com.*

οὐχ ἵδρυτο] Caluus iſtud ad ſuſpenſum quiddam in medio vrinarum fluitans retulit, & flatuum copiam, ac eorum quæ in vrinis continebantur inconſtantiam cruditatis & flatuoſæ materiæ prænunciam proſpexit. Quod etſi aptam rerum habet conſecutionem, præſtat tamen iſtud ad vrinarum tenuium integram naturam referre, vt paſſim facit Hippocrates, quæ huiuſmodi tenuitatis circunſcriptione ſummam cruditatem denotant, iſtaq; ſubſiſtendi inſtabilitate morbi intenſionem periculumq; denunciant. Vt nihilo laudabilior videatur iſta vrinarum trãſmutatio, quæ & magnum morbi progreſſum, validamq; flatuoſorum humorum D
perturbationem ſignificauit. Hac nanq; inconſtantiæ & prauitatis nota, iſtæ vrinarum ſuſpenſiones leuem probitatis commendationem labefactarunt. Galenus porrò in Comm. ὕρησι, πολλὰ, λεπτὰ, legiſſe videtur, quæ firmiorem etiam faciunt crudioris morbi ſuſpicionem.

ἔκτη ἡ κπελεώδης] Morbum arquatum febribus acutis & biliosis ante ſeptimum ſubortum, plærunq; malo eſſe & ab Hip. damnari, præter ea quæ ſcripſimus in lib. 1. † epid. teſtatur etiam Aretæus, his verbis de Ictere agens: Λῶ ἢ καὶ ἢν ἐδόβμης φαιῆ, καὶ ἀῆς ἔκτηνε συχνοί. Neq; verò iſta antè ſeptimum damnationis præſcriptione, poſt ſeptimum impunè ſemper accidere ſolere exiſtimandus eſt. Nam neq; interdum meliores ſucceſſus habet, & plærunque malo eſt, vt idem ſcribit de * Ictere verba faciens: χαλεπὸν μὲν ὀξέσι. ὑ δὲ μόνον ἀνὴ ἐδόβμης κτείνει φαιὴν, ἀλλὰ & μὴ ἐδόβμων ἔκτηνε μωείης. ἀπαείας ἢ εὖ πε ἔκρινε πυρετὸν ἐς πέλος τὸ πάθος, ἀλλ' αὐτὸς ὑ ῥοιδίας λύεται. Ex quibus etiam facilè perſpicias quàm perplexa ſit morbi regij ad febres ſucceſſio, quamq; moleſta ſit ea febrium iudicatio, quæ plærumq; & morbum intendit, & perniciem præſentiſſimam intentat, cùm non niſi in periculum eunte morbo, in malignis febribus mor- E
bum regium enaſci cõſtet. Nam & iecoris inflammatio, aut magna imbecillitas, demumq; præcordiorum obduratio præſentitur, cuiuſmodi labis hoc eſt exemplum nobiliſſimum. Cuius rei ſententiam tulit Hipp. aph. 62. & 64. l. 4. eamque in Coacis his verbis ampliauit: ἴκτερος ἀνὴ μὲν ἐδόβμης ἡμέρης ὀκτὼ νοσέων κακόν. ἐδόβμη ἢ & ὀνάτη & ἐνδεκάτη & πεντεκαιδεκάτη κρίσιμον, μὴ σκληρώων ἰσχνόν φρεα. λῶ ἢ μὴ ὀνδιασόν. Quem Hippocratis ſenſum rectè admodum mihi expreſſiſſe Celſus videtur cap. 4. lib. 2. his verbis quæ hoc modo legenda videntur, Periculoſum eſt etiam arquatum morbum poſt febrem oriri, vtique ſi præcordia dextra parte dura manſerunt, aut dolentibus his læua. Quam lectionem ingenuè nobis ſuppeditauit Nicolaus Piſo Illuſtriſs. Ducis Lotharingi Medicus doctiſſ. ex Caſtellani Regij Medici experientiſſimi codice. Eamq; priùs etiam rectè animaduerterat Pantinus. Atq; huius ambiguitatis quia determinatam tractationem fecimus noſtris in lib. 1. epid. annot. illinc te ambigua iſta ſpatia emeriri & definire decet.

† *Stat. 3.* ᵇ *Cap. 7. lib. 2. de morb. ac.* * *Cap. 15. lib. 1. de diut. morb.*

πᾶς ἐπιμένας ἀθρόος πλησίος] Iſtud ad ὅμοια referunt quidam interpretes, & de vrinis intelligunt, quæ ſubſequentibus diebus ſimiles F
apparuerunt. Nos tamen Galenum ſecuti iſta ſepoſuimus, nec tam de vrinis quàm de reliquis caſibus inaudiri volumus, quibus ad vndecimum diem vno eodemque modo conflictatus dicitur Hermocrates. Nam cùm ὅμοια ad vrinas referatur quæ prauitatis quinto die ſpecimen fecerant, reliqua ad ea ſpectant de quibus ſcribit Gal. ὑ δὲ ὅτι ἢ ἐδόβμης, ἀλλὰ καὶ κ' τὰς ἐπιμένας ἄχρι ἢ ἑνδεκάτης ἐν τῆς αὐτῆς ἠθέσθαι συμπτώμασί & σημείοις ἢ Ἑρμοκράτης φησί. Parum eſt quòd codices ſcripti quidam, ἐδόβμη διάφορος, pro ἐδόβμη διαφέρας legunt. Quam lectionem ſecutus videtur Cornarius.

κῶμα ἤξατο] κῶμα ſimpliciter elatum eſſe quamlibet in ſomnum propenſionem, plutibus in locis teſtatur Galenus, præcipueque libello περὶ κώματος, quam aut humectato aut refrigerato ſenſationis principio fieri conſtat. Hîc verò ſoporem iſtum ad huiuſmodi morbi ſæuitiam, incontinentiam & incendium ſubſequi, triſtem ſanè minatur exitum. Nam aut deſperatam animalium effectionum proſtrationem, aut magnam ſenſuum arcis imbecilliratem, aut denique refrigerationem portendit. Quorum vtrumlibet pernicioſiſſimam ex progreſſis caſibus mutationem facit. Perfrigerato igitur animalium functionum principio, aut certè extin- G
cto propè virium robore & elanguente, ſopor enatus eſt, qui & vigilantium & dormientium munia interturbat, ad vtrunq; impotentibus huiuſmodi affectis ægris. Quod indicat † Gal. comatis naturam & cauſam his verbis optimè explicans: τὸν περὶ τὸν ἀπασῶν ῥῆσιν ἐξηγησάμενόν τῶ περὶ κειμένου βιβλίου, γέγραπται μοι βιβλίδιον ὀθνείῳ χρήσιμον περὶ τῆ παρ' Ἱπποκράτει κώματος, ὃν ᾧ ὅτι δὲ δείκνυται τὸ σημαινόμενον ὑπὸ ἢ φωνῆς ταύτης ἔστι τὸν εἰς ὕπνον καταφερεῖν, ἐγρηγορέναι μὲ αἰωπαπαιμένοις τῆς ὀφθαλμοῖς, ὑ δεινομένων ἢν κωματωδῶν, οὐκ ἐξ ἄπαντος ἢ κοιμωμένων ἐπειδὰν μόσωσιν αὐτὰς, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ ἀγρυπνοῦντων. Paulò verò poſt: γίγνεται δὲ καταφερεῖν αὐ, οἷς ὐ ἄλλοις τί ποιν ὑπομένασι, καὶ τοῖς περὶ ἢν πεπυδότων τόπων ὑπὸ ἐδείξα. τὸ μὲ ὑπὸ πλήθους χρηστῆ βαρυνομένου τῆ ἐγκεφάλου, καθάπερ ὅτι ἢν μεθυόντων. ἔστι δὲ ὅτε διὰ φλεγματικὸν χυμὸν, ἢ καὶ χολὲς τῆ χυμοῆ διάλυτον ψύξιν. Hîc porrò Galenus duplicem lectionem feciſſe videtur. Aut enim οὐ ἕρα παχύτερα, aut οὐρεῖ παχύτερα legiſſe ex Commentario deprehenditur. Quæ certè omnia vrinarum collationem faciunt, & eas quæ tenues quinto & ſeptimo apparuerunt, reſpiciunt. Nos Galeni & codicis noſtri Germanici fidem ſequuti, παχύτερα legimus, quod fecerunt Caluus & Hermannus Cruſerius. H

† *Com. 3. in Prorrh.*

κόπω λεπτὰ] Ἀπόλεπτα habet codex vnus manu ſcriptus, quam lectionem ſequutus videtur Caluus. In quo etiam variat Gal. Nam

κόπω

A κόπω μικρὰ καθίστατο legiſſe videtur, vt ex Commentario ſatis patet, ex quo hunc ſenſum eliciẽs, vt κόπω μικρὰ ἀεὶ ὑφιστάμενα ἕρεα intelligat. Eam nanq; vrinarum mediocritatem facit, vt in vtroq; genere ambigant.

οὐ ἵδρωσε] Solenne eſt Hippocrati in his quæ ſunt eiuſdem generis & naturæ, vno poſito reliqua etiam omnia inaudire. Sic in excretionibus criticis ſatis eſt vnius meminiſſe, nimirum ſudoris, vt reliquas in mentem reuoces. Non ſecus ac ſæpè rigorem pro iis quæ ex conſecutione pendent, nempe vomitu & deiectionibus, ponit. Iſtaque ex admiranda Hippocratis breuiloquentia pendent, quæ etiam Philoſophorum eſt propria. Quomodo in Prognoſtico ex partis vnius, nempe veſicæ, denominatione, reliquas omnes vrinæ deducendæ deſtinatas à natura vias intellexit. Et in * aphoriſmis, per eriſypelas internum, non ſolùm quemuis tumorem, ſed quicquid ex alto corporis in planitiem & ſuperficiem transfertur, poſuit. * *Aph. 25. lib. 6.*

πᾶς ἐπιμένας] Codices manu ſcripti duo iſtud ad ἐθερμάνθη referunt, quod faciunt Galeni interpretes. Reliqui ſequentibus iungunt, quod & nos fecimus.

B ἕρεα λεπτά.] Codex noſter Germanicus manu ſcriptus poſt hæc παρέκρυσε legit, quod tamen in nullo alio exemplari repeti. Atque hanc ipſam lectionem ſecutus eſt Caluus, eamq; poſtea agnoſcit Gal. in Commentario, his verbis: καὶ πάλιν, ὅτι ἢ ἐπτακαιδεκάτης, παρέκρυσε.

πάλιν δ' εἰκοστῆ ἐκείνη] Iſtud πάλιν, ad infidam diei decimiquarti leuationem referri videtur, quæ ex nulla præſignificatione non immeritò valdè ſuſpecta fuit. Aut certè, illam vnedecimi diei, quæ tantùm in ſpeciem dicta eſſe videtur, quietem reſpicit, cui ſanè non valdè abſimilem iſtam poſtea facit Gal. his verbis: κ' ἢ εἰκοσιοῦ ἔδοξεν ἴχνη ἀμαυνοῦ, ὑ ἀρὸν ὅπως κατά με ἢ ἀλήθειαν, ἀλλὰ φαυλοτέραν τῆς πολλῆς ποιήσας θεωνυμένης ἢ ἐμφύπνου θερμασίας, ἀπύρετος ἐνόμιζε. Hanc autem iudicationis nomine velat, quòd iſta mutatio die iudicatorio fiat, & quia tranquillitatem oſtentet, bono eſſe videatur, aut certè quòd ex huiuſmodi dierum indiciis, certa ægri pernicies denuncietur. Nam ex his quæ poſtea conſequuntur attributionibus, virium ægri lapſum, facultatumq; corpus diſpenſantium extinctionem, in promptu eſt colligere. Parui autem eſt momenti quòd in quibuſdam codibus ἀπύρετος pro ἄπυρος ſcribitur, vt etiam ſuprà.

C ἀπόσιτος ἀθρὸν πάντα ἢ χρόνου] Iſtud ἀθρὸν πάντα ἢ χρόνου, ad diei vigeſimi enumerationem & ſpatium retuli, non ad totum morbi tempus, quòd antea quinto, ſexto, ac etiam (vt vult Gal.) decimoſeptimo die, deliraſſe priùs ægrum ſcripſerit. Dixi igitur hoc toto tempore quod diei vigeſimi enumerationem complectitur, ægrum cibos auerſatum eſſe. Quam in notione ſenſim allabitur Gal. etſi aliquantulum ambigit, qui etiam ἀπόσιτος ἄπαυστος ἢ χρόνου legiſſe videtur, vt & καπυὸς πάντας, quò magis naturalium effectionum deperditionem inſinuaret. Quam lectionem retinet codex vnus manu ſcriptus, eamq; ſequutus eſt Hermannus Cruſerius.

καπνοιμᾶτο κωματώδης] Codices duo manuſcripti fideliſſimi, vnus Regius peruetuſtus, alter Germanicus noſter, Galeni lectionem retinent, & καπνοιμᾶτο μικεῆ habent, quod tantam virium proſtrationem, eamq; facultatum deiectionem ſignificat, vt ſopore oborto vigilantium munia obire nequiret. Vnde κῶμα ὑπνῶδες ſubſequutum eſt. Quò magis mitor Caluum illud καπνοιμᾶτο omiſiſſe, quod tamen plurimùm ad totius rei naturam facit.

κοιλίη ὑγρὴ] Alui fluor iſte malignam humorum tenuium & mordacium putredinem & febrile incendium indicauit, nec non na-
D turalium virium abiectionem, quibus elanguẽtibus contentrix facultas diſſipata eſt, aluusq; liquida multa & tenuia demiſit. Caluus liquida illa, aut humentem & lubricam aluum non ſatis complecti viſus eſt, cùm dixit (venter multa, tenuia demiſit.)

ἐδόβμεν & εἰκοστῆ ἀπέθανε] Iſtud citatur à Galeno lib. 2. de dieb. decret. vitiosè tamen ζ ὃ καὶ κ ὁ τρίτος ὑπὸ ἢ ἀρχῆς Ἑρμοκράτης. ὁ δὲ ὑπερος nanq; legendum eſt, vt ſatis conſtat.

ἢ λευκὰ & ἄχροα] Codices duo Regij itemq; noſter Germanicus λεπτὰ habent, quomodo legiſſe videtur Gal. Eamque nos lectionem ſecuti ſumus, quòd tenuium vrinarum nõ albarum priùs ſeptimo & decimoſeptimo die meminerit, iſtaq; ſit velut vrinarum in toto morbo ſumma, qua varias eas in perniciemque ſemper vergentes fuiſſe ſtatuit. Iſta nanq; vrinarum repetitio id indicat, vt ſcribit Gal. ὡς ὕρησιν δηλοῖ διήοιᾶ, χρηστὸν δ' ἀκελῶς ἐδείκνυ ἐδίν. Ex quibus per totum morbum ſuſpectis, non immeritò quis imminens periculum deprehenderit.

E

DE ADSCRIPTIS ÆGRO NOTIS.

Sex adſcribunt huic ægro notas qui in his nugis delicias faciunt, indeq; totum morbi progreſſum ſe aucupati poſſe exiſtimant. Ex his itaq; hunc in modum deſcriptis Π. Ε. Δ. ΚΖ. Θ. hunc ſenſim eliciunt, πιθανὸν ὅτι πρὸ ἑξήκοντα ἢ διαχωρούντων, κ' τὸν εἰκοστὸν ἐδόβμεν θάνατον. Volunt nanque ex retentis deiectionibus, die vigeſimo ſeptimo procuratam fuiſſe ægro mortem. Quod quàm ſit veriſimile quamq; idonea huiuſmodi characteribus fides adhibenda ſit, hæc ipſa ægri iſtius œconomia ſatis apertè docet. Qui cùm ex iecoris phlegmone & grauiſſima febre periculum contraxerit (vt priùs diximus) quibus in dies inualeſcentibus natura prorſus ſuppeditata eſt, non abs re profectò huiuſmodi affectionum attributionibus mors eſt concredita. Niſi variantibus hoc in morbo, vt in hepatis affectibus, alui deiectionibus, tandem tamen extremè affectis & debilitatis viribus, ad eam quæ proximè prægreſſa eſt aluì profuſionem, exitium referri debet. Quòd ſi τὰ διαχωροῦντα quoduis excretionis genus comprehendunt, & ad eas vacationes
F quæ contentis naturæ viribus eam iudicatione ſubleuant referuntur: cùm in exæſtuante huiuſmodi febre & iecoris inflammatione, nulla ſolutionis alleuatio, nulla profluuij ex naribus ſuſpicio, non vomitus, non ſudoris prouocatio, nulla denique eorum quæ huiuſmodi morbos decernunt effuſio facta fuerit, non omninò abſurdum videri poteſt, ſi pręcluſa iudicationis via, quæ vel maximè morbum alleuare poterat, peſſundatis viribus, reſiſtantem naturæ motum in præcipitium deiecerit. Nam quæ ſola effugij relicta videbatur ſpes, ea ob extremam virium demiſſionem interſepto aditu præciſa eſt, miſerrimoque exitio ægrum prodidit. Sed certè ad affectum ipſum, non ad huiuſmodi attributiones quæ ad eam conſequuntur, exitus cauſa referenda eſt. Etenim affectus magnitudo, febris intenſio, inflammationis circunſcriptio, iecoris intemperies, totiusq; morbi cruditas, adeò naturam ipſam exagitarunt, vt eam fœdiſſimè proſtrauerint, cùm nulla ratione eiicita morbi pertinacia, reſtitantibus naturæ viribus, vel minimo ſolutionis genere potuerit depelli. Atq; adeò certè æquius eſt ad eam ipſam affectus originem recurrere, quàm ex quibuſdam conſecutionibus, etſi non temerè perſcriptis, euentum colligere. Quod ſanè in huiuſmodi notis creberrimè factitatum eſſe licebit con-
G ſpicere. Nam & poſtea in muliere quæ angina periit, cùm eam ex angina periiſſe ſubnotarit Hippocrates, ex adſcriptis tamen characteribus, ſubſiſtentibus deiectionibus mors attribuitur. Quod certè velut ex conſecutione natum, præcipitis morbi impetu, qui ſtatim virium extinctionem & præproperam exanimationem attulit, indeque omnes vitalitatis ardores reſtinxit, & naturæ motiones ſuppreſſit, effectum eſt. At verò vt valdè eſt ambigua huiuſmodi characterum explicatio, ita profectò hîc notæ vnius deſcriptio plurimùm negotij exhibet. Galenus in anginoſæ mulieris explicatione, hanc notam ὃ τὰ διαχωρούμενα præſignantem, τοιχεῖον eſſe vult, ἔχον ὑπὸ μέσης τῆς κάτω γραμμῆς ἑαυτῆ γράμμιον ἑτέραν ὀρθὴν εἰς τὰ κάτω μέρη τεμνόν, ὡς φαίνεται. Quod efficit vt ſi depingi debeat, quod deorſum tendentem lineam per medium recta linea interſectam habeat, hoc modo Δ. aut certè quo meliùs Galeni verbis quadret, deſignatum hoc modo Δ, Δ. Vt mihi non omninò vero abſimile videatur, quod in quibuſdam manuſcriptis codicibus ſic deſcriptum appingitur, η, vt prima huiuſce vocis (διαχωρήματα) aut (διαχωρούμενα) elementa compendio quodam concludat, non ſecus quàm Græcis in διὰ præpoſitione iſto compendio δ' & ι comprehenduntur. Nanque cùm in
H hac notarum ſerie ſolenne ſit, vt quæ ſtatim primas ſubſequuntur, prima eius vocis cuius ſignificationem præmonſtrant, oſtendant, non mirum eſt ita δ' elementum formari, vt prima illa duo elementa δ' & ι concludat, quæ in διαχωρημάτων voce præponuntur. Nec me tamen later Galenum, vbi huius notæ mentionem facit, ferè ſemper τὸ δ' κάτωθεν ἀπεστραμένον vocare, quod quidam δ' reflexum, quidam verò interpunctum faciunt, vt lineam rectam velut ι deorſum apponant, hoc modo δ. ι.

aut hoc δι, interdum etiam eam velut Græcis subscriptum ι adscribant. Quæ quidem omnia cùm parum sertiam tractationem, sed potiùs odiosam venditationem præseferre videantur, leuiter prætereunda sunt, quia tanquam leuia quædam vina nihil valent in aqua, sic ista magis gustata quàm potata delectant: quodque huiusmodi præstigiis nil aliud quàm δ & ι, appositum adumbrari videatur, quæ sunt primæ illius vocis, quæ hic significatur, appellationes. Quod sanè efficit vt per mihi obscurum & verò mendosum videatur quod à Galeno de huiusmodi elemento scribitur in Commentario his verbis: καὶ μετ' αὐτὸ τὸ ὦ κάτωθεν ὀρθὸν γράμμω ἀπεστιγμένον ἔχει, οἷον ᾧ τὸ υ. Existimo nanque οἷον ᾧ τὸ ῖ, scribendum esse, vt his Galeni verbis quæ supra adscripsimus, atque etiam notis quas descripsimus, respondeant. Nisi si rectam illam lineam quæ in ῳ depingendo conspicitur, intelligas, quæ quodammodo ι respondet, & superiores illas notas aliquatenus exprimit, vt hoc modo ῶ reflexum depingatur δι, cæterisque aliqua ex parte consentiat. Sed profectò in tam parum necessario opinionum tormento, prima nobis nostra sententia constat, quæ ῶ exprimit, quod deorsum tendentem lineam recta linea velut ι intersectam habet hoc modo Δ. A quà non multùm aberrant impressi quidam codices qui hoc modo etiam depingunt Δ. Quod quia sæpius in hac tractatione occurret, semel dictum oportuit. A B

Æger tertius.

Quidam in Dealcis hortis decumbens, ex longo interuallo capitis grauitate & temporis dextri dolore conflictatus, ex leui verò occasione, igne, hoc est vehementi febre, correptus decubuit. Postridie ex sinistra nare paucus syncerus sanguis effluxit. Aluus autem stercora probè demisit. Vrinæ tenues, in quibus varia inerant suspensa quædam in medio innatantia, hordei tosti non exactè moliti crassioribus frustulis ferè similia, genitaleque semen referentia. Tertio die febris acuta prehendit, deiectiones nigræ, tenues, spumantes processere, & quæ in iis secessibus subsidebant liuida erant, sopore aliquantulum premebatur, cùm desurgeret molestè habebat. Quæ in vrinis subsidebant liuida & aliquātisper glutinosa erant. Quarto biliosa, flaua, pauca, vomitione reiecit, paulumque intermittens, virulenta. Ex nare sinistra paucus syncerus sanguis defluxit, deiectiones eædem vrinæque erant, paucus tenuisq; sudor circa caput & iugulum obortus est, lien sublatus intumuit, fœmur è directo respondens dolor prehendit. Præcordiorum dextrorum contensio submollis fuit, nocte non dormiuit, aliquantulum delirauit. Quinto deiectiones fuere copiosiores, nigræ, spumantes, in quibus subsidebant nigra, nocte nihil dormiuit, desipuit. Sexto deiectiones nigræ, pingues, glutinosæ, fœtidæ erāt, dormiuit, meliusq; mente constabat. Septimo lingua valdè resiccata, sitibundus erat, non dormiuit, delirauit, vrinas tenues neq; probè coloratas reddidit. Octauo alui recrementa nigra, pauca, coacta, quieuit, ad sese rediit, neq; valdè siticulosus fuit. Nono oborto rigore febris acuta inuasit, insudauit, perfrixit, delirauit, dexter oculus peruersus est, lingua resiccata, siticulosus erat & insomnis. Decimo in iisdem versabatur. Vndecimo prorsus per omnia mente constabat, febre liber, insudauit, vrinæ tenues ad iudicationem visæ sunt. Duos dies à febre integer remansit, quæ decimoquarto repetiit, mox verò nocte non quieuit, omninò desipuit. Decimoquinto vrinam turbidā reddidit, cuiusmodi fit ex his quæ vbi subsederant, commouentur, febris acuta prehendit, penitus desipuit, non quieuit, genua & tibias dolor occupauit. Ab aluo autem ex glande supposita, stercora nigra exierūt. Decimo sexto vrinæ tenues sunt redditæ, quæ suspensum quiddā in medio innatās nubilosum habebant, delirauit. Decimo septimo mane extrema frigescebāt, tegumentis cōuolutus est, grauiter febricitauit, sudore per totū corpus dimanante alleuatus est, paulò plus intelligebat, neq; febre liber, sitibundus erat. Vomitione refusa sunt biliosa, flaua, pauca. Ex aluo verò stercora prodierūt, ac mox paulò nigra, pauca, tenuia. Vrinę tenues neq; laudabilis erāt coloris. Decimo octauo sopore detētus est neq; ad intelligētiā redierat. Decimo nono eadē perseuerauerūt,

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Ο καταχείμενος ἐν τῇ Δεάλκεως κήπῳ, κεφαλῆς βάρος. καὶ χρόταφον δεξιὸν ἐπώδυνον εἶχε χρόνον πυκνά. μετὰ δὲ τοῦ φάσματος, πῦρ ἔλαβε. καὶ λεχρὶ ἦν. δευτέρῃ δὲ ἀειτρεφὲς ὀλίγον ἄκρητον ἐρρύη αἷμα. ἀπὸ δὲ κοιλίης κόπρανα καλῶς διῆλθεν. ἕρα λεπτὰ ποικίλα, C σιαφόρη μα ἔχοντα. κατὰ σμικρά. οἷον κρίμμα γενοιδέα. τρίτῃ πυρετὸς ὀξύς. ἀφαχρήματα, μέλανα, λεπτὰ, ἔπαφρα. ὑπόστασις πελιδνὴ ἀφαχρήμασιν. ὑπεκαρδοῦτο. ἐδυσφόρει δὲ τὰς ἀναστάσας. οὖρον ὑπόστασις, πελιδνὴ, ὑπόγλιχρος. τετάρτῃ, ἡμέρᾳ χολώδεα, ξανθὰ, ὀλίγα. ἀφελιπὼν ὀλίγον ἰώδεα. ὀξὺ ἀριστερὸν ὀλίγον ἄκρητον ἐρρύη. ἀφαχρήματα ὅμοια, οὖρα ὅμοια. ἐφίδρωσε D τὸν κεφαλὴν καὶ κλινίδα. παρῆν ἐπήρθη. μετὰ δὲ ὀδυνῶν κατ' ἶξιν. ὑποχονδρίου δεξιοῦ ξυνάσεις ὑπολάπαρος. νυκτὸς οὐκ ἐκοιμήθη. παρέκερουσε σμικρά. πέμπτῃ ἀφαχρήματα πλείω, μέλανα, ἔπαφρα. ὑπόστασις μέλαινα ἀφαχρήμασι. νύκτα οὐχ ὕπνωσε. παρέκερουσε. ἕκτῃ ἀφαχρήματα μέλανα, λιπαρὰ, γλίχρα, διχώδεα. ὕπνωσε. κατενοῦ μᾶλλον. ἐδόδμη, γλῶσσα ὀπίζηρος. διψώδης. οὐκ ἐκοιμήθη. παρέκερουσεν. οὖρα λεπτὰ, E οὐκ αὐχρὰ. ὀγδόῃ, ἀφαχρήματα μέλανα, ὀλίγα. σιωπηκότα. ὕπνωσε. κατενοῦ. διψώδης οὐ λίαν. ἀνάτη ἐφρίγωσε, πυρετὸς ὀξύς. ἴδρωσε. ὑψὸς. παρέκρουσε. δεξιὸν ἴλλαινε. γλῶσσα ὀπίζηρος. διψώδης. ἀγρυπνος. δεκάτῃ, τὰ αὐτά. ἑνδεκάτῃ κατενοῦ δι' ὅλου πνύπα. ὕπνωσε. ὕπνωσεν. οὖρα λεπτὰ, τὰ κρίσιν. δύο διέλιπεν ἄπυρος. ἐπέστρεψεν τεσσαρεσκαιδεκάτῃ. αὐτίκα δὲ νύκτα οὐκ ἐκοιμήθη, δεινοῦ, πνύπα παρέκερουσε. πεντεκαιδεκάτῃ, οὖρον ὀλεθρόν. οἷ οὐ τῷ καθεσηκότων ἦν, ὅτο μ αἱαθαρσῆν. πυρετὸς ὀξύς. πνύπα παρέκερουσεν. οὐκ ἐκοιμήθη. ἰρώσα καὶ κνήμας ἐπώδυνα εἶχεν. ἀπὸ δὲ κοιλίης βάλανον τρεσαθεμένῳ, μέλανα κόπρανα διῆλθεν. ἑξκαιδεκάτῃ, οὖρα λεπτὰ, εἶχε οἷ ὀναγόρημα ὀπτ- G νέφελον. παρέχρωσεν. ἑπτακαιδεκάτῃ, τρεφὶ ἄκρεα ψυχρὰ, τὰ ἐστέλλετο. πυρετὸς ὀξύς. ἴδρωσε δι' ὅλου. ἐκνοφίθη. καὶ νοῦ μᾶλλον. οὐκ ἄπυρος. διψώδης. ἡμέρᾳ χολώδεα, ξανθὰ, ὀλίγα. ἀπὸ οἷ κοιλίης κόπρανα διῆλθε. μετ' ὀλίγον δὲ μέλανα, ὀλίγα, λεπτὰ. ἕρα λεπτὰ, οὐκ εὐχρόα. ὀκτωκαιδεκάτῃ, οὐ καλεῖνοῦ. κωμαλώδης. ἑνεακαιδεκάτῃ, ἀγῶ τῶ αὐτῶ. H

ἕρα

A ἕρα λεπτὰ. εἴκοσῃ, ὕπνωσε. κατενοῦ πνύπα. ἴδρωσεν ἄπυρος. οὐκ ἐδίψα. ἕρα οἷ λεπτὰ. εἴκοσῃ τρεφτῇ, σμικρὰ παρέκρουσεν. ὑπεδίψα. ὑποχονδρίου πόνος. καὶ τοῦ ὀμφαλὸν παλμὸς ἀφ' τέλεος. εἴκοσῃ τεπάρτῃ, ἕρεισιν ὑπόστασις. κατενοῦ πάνπα. εἴκοσῃ ἑδόδμη, ἰρᾶν δεξιῶ ὀδυνῶν. ἕρα λεπτὰ, καὶ εἶχον ὑπόστασιν. τὰ δ' ἄλλα εἶχεν ὀπτφκέστα. τοῦ δὲ εἴκοσῃ τῷ σιάτῳ, ὀφθαλμοῦ δε- B ξιοῦ ὀδυνῶν. οὖρα λεπτὰ. πατρεκκοῇ, διεχώρησε φλεγματώδεα, λευκὰ, ὑπόσυχνα. ἴδρωσε πολλῷ δι' ὅλου. τελέως ἐκεῖθη.

vrinæ tenues erant. Vigesimo dormiuit, in totū mente constabat, sudore correptus à febre immunis fuit nec sitiuit. Vrinæ verò tenues erant. Altero & vigesimo paululum desipuit, nonnihil sitiuit, præcordiorū dolor & continens ad vmbilicum palpitatio occupauit. Quarto & vigesimo in vrinis subsidentia inerant, penitus mente constabat. Vigesimo septimo coxendicis dextri dolor cepit, vrinas tenues reddidit in quibus subsidentia inerant, de reliquo verò placidissimè habuit. Ad vigesimum nonum oculus dexter doluit, vrinæ tenues redditæ sunt. Quadragesimo pituitòsa, alba, copiosa, aluus deiecit. sudore multo ex toto corpore diffluente, perfecta iudicatione est absolutus.

Hoc est insigne multiplicis variorum in morbo casuum concursus exemplum, in quo virium magna constantia & naturæ impetus præcipuè eniruit. Nam cùm febris acutissima, iam dum nutantem ægrum nacta, externa occasione & collecta perniciosa succorum cruditate affligeret, nemini mirum videri debet, si varios affectionum casus secum aduexerit. Credibile verò est plurimam pituitam crudam, vitream, in corporis cauo collectam, cum magna succorum permixta acrimonia & flatuum copia, hatu- C ram vehementer exagitasse. Quæ cum vitalitatis partes præcipuorumque viscerum & naturalium facultatum officinam obsideret, variis obstructionibus locum dederit, quæ concepta deinde putredine, latè peruagatum excitarint incendium. Cuius sæuitia ex diuersa succorum permixtione & natura, varias etiam faces intendit, eoque tandem ascendit, vt vehementer exagitatis naturalibus functionibus, magnam sui pertinaciam, obstinatamque morbi cruditatem semper ostentarit, cum eo quòd tam validè igneas vires exercuit, vt impressis plurimis adustionis signis, colliquationis non leuem suspicionem iniecerit. Atque in tam multiplici casuum complexu, infractum naturæ animum operæpretium est conspicere. Quæ etsi vndique variis ingruentibus hostibus appetita, & ad vsque vitalitatis penetralia & nutricationis fabricam perditissimè profligata fuit, nunquàm tamen hosti cessit, sed virium agmine probè instructo primo quoq; tempore in eum impetum fecit, & variis toto morbi decursu sublatis signis, de concepta victoria spem erexit optimam. Dispositis igitur in prima statione critica præsidiis, variè hinc inde calescentibus animis, ea quæ statim naturæ ductu facta est in hostem impressione, lienis tumor die quarto apparuit, vitiosorumq; succorum in fœmur si- D nistrum secessio facta est, quæ intentatum hostium impetum primùm disiecit. Sed (vt fit) in malignè cōgesta succorum prauitate, nondum residentibus animis, non protinus symptomatum rabies desæuit, sed pro diuersa humorum qualitate, variè conflictata natura, tam obstinatam hostis audaciam flectere vix potuit, nondum in plenum procuratis coctionibus. Quas, vt potuit, aggressa, insignem ferendæ opis occasionem non prætermisit. Nam & statis pugnæ diebus, leuibus primò præliis cum hoste conflixit, & ad tentandam perruptionem & faciendam in hostes impressionem, sudorum phalangem (cuius in hac tota victoria præcipua laus est) immisit. Quæ cum quarti diei successu nihilò magis emollitos hostes, quineriam reliquorum dierum impotentia ferociores, & ad facinus faciendum præfractos comperisset, nono primùm die in iuueniliter exultantem hostem imminet, eum appetit, & quà potest peruadit cuneumq; perfringit. Quo certè in conflictu magna virium alacritas apparuit, quæ intentum in se hostem tribus diebus prælio detinuerunt, commouerunt, tandemq; vndecimo die deturbarunt, campo & castris exuerunt. Ea enim prima visa est, etsi obscura, iudicationis gloriatio, quæ cum nono die aliquantisper per sudores extitisset, in vndecimum tamē morbi im- E portunitate repulsa est. Atq; hoc ipso die celebris ouatio naturæ decreta est, & de cæteò ad afficiendam pugnam certa spes concepta, fugatus tamen hostis in cruditatis latebris & vrinarum deuiis, aliquandiu delituit, vbi ad renouandum prælium animos sibi fecit, & nouis instructus subsidiis, febrilem cohortem antea prope profligatam, decimoquarto ad redintegrandam pugnam immittit, quæ latè populabunda vastitatem fecit maximam, nisi decimo septimo die sublata sudatorię legionis signa, reparatarum virium aduentantisq; exercitus metum iniecissent. Qui demùm vigesimo die æqua campi planitie potitus, se hosti in conspectū dat, pugnæ copiam facit, eumq; quantum potest, firmatis supra commemoratæ legionis præsidiis vrget, cædit, optimaq; copiarū parte multatum dimittit. Qua inclinatione consternato hoste, ad victoriam promptissimis animis natura incubuit, nec destitit leuibus commissis prælijs quacunq; hostem persequi, donec vigesimo quarto & vigesimo septimo per vrinas & in coxendicem secessum effugium illi patefaceret, quò clarior quadragesimi diei triumphus existeret. Quo quidem die prostrata omninò importunissimi hostis audacia est, qui vt obstinata prauitatis meritas pœnas lueret, ad illudendum propositus & in currum actus est, tandém- F que strenua sudorum alacritate per ventris eluuiem emissus & ad sentinam damnatus est. Isq; demum fuit prauissimi morbi solutione perfectaq; iudicatione decoratus triumphus, quo natura viribus optimè instructa, varium multiplicique, malignitate insignē hostem prostrauit & debellauit. In hoc verò toto morbi successu, sudorum magna vis eniruit, qui restitantem succorum cruditatē & copiam, quoad per decernentium dierum benignitatem licuit, in liberam corporis planitiem & cutem deposuerunt, interruptumq; victoriæ cursum non desperarunt modò, sed sæpius integratum fœliciter tandem absoluerunt. Nec certè in tam proiecta hostis importunitate, naturæ animus defuit, quæ licet initio vndiq; appetita, velut intus conclusa, morbum non aggredereturi, illustres tamen ad victoriam animo præoccupandam semper fecit aditus, & de toto euentu celeberrima præbuit augutria. Statim nanq; primo dierum circuitu lienis tumor visus est & fœmoris sinistri dolor, quæ sunt abscessuum insignes notæ, & valentium virium amplissimæ denunciationes. Vt taceam conspicuū valde toto morbo conspectum nigrorū per vrinas & deiectiones secessū, variam vomitionis refusionem, sanguinis per nares profluuium, quæ omnia, vt inclinantibus viribus valde suspectam estimario- G nem faciunt, ita sane iisdem præstātibus, vacuationis loco accēseri debent, & solutionis omē facere vt plurimùm existimāda sunt.

οὐ τοῦ Δεάλκεως κήπῳ] Galenus lib. 2. de diebus decretoriis huius ægri mentionem facit, sed τῶν ἐν τῷ Δεκεαρχείῳ κήπῳ καλουμένων vocat. Quidam etiam scripti codices Δεάλδης habent. Cuius lectionis vestigia videlicet videtur Caluus.

ἐπώδυνον ἔχε] Duo codices manu scripti Regij ἐπωδυνῶν habent, quo modo Galeni codices legunt, eodem sensu.

ἄκρητον ἐρρύη αἷμα] ἄκρητον αἷμα de nigro, crasso & fœculento sanguine qui in suspectis narium stillationib. visitur, ab Hipp. intelligi satis est vsitatū, aliasq; plurib. dicetur. Etsi verò defectū & restitantem naturæ imperū huiusmodi subsistētes vacuationes præsignant, quo nomine plurimùm in criticarū excretionū theoria infamantur: ista tamē sanguinis ex nare sinistra profusio, quæ etiā die quarto repetiit, nisi quòd accusabilem habet parsimoniā, lienis affectū suspectare poterat, cuius per totū morbum hō leuia cōspecta sunt indicia, toties per vrinas & deiectiones nigrorum patefacta effusione, quæ non minùm alleuationis criticæ spem præseferebat. Caluus hic ἀκρατ' ἶξιν ex suis codicibus addidisse videtur, & ad tempus dextrum retulisse cùm scribit (non è temporis dex- H tri regione.) Quæ sanè attributio etsi sanguinis profusionem magis infamat, in nullis tamen eam codicibus reperi.

οἷον κρίμμα γενοιδέα] Hip. sæpius in vrinis damnat ea quę farinę crassioris speciem & hordei negligentiùs moliti crassiora frustula referūt, vt scripsimus nostris in lib. 1. epid. annot. Nam & ingentē materię inēquabilitatē & pertinaciā, tāntamq; interni incendij

magnitudinem denotant, vt colliquationis periculum immineat. Nec in huiusmodi malis alia certior vlla spes est, quoniam misseria spei delectat, quàm vt impetum morbi trahendo aliquis effugiat, porrigaturq; in id tempus quod curationi locum præstet. Vnde certè non immeritò Hippoc. huiusmodi vrinarum contenta, morbum longius tempus habiturum significant. At enim quemadmodum pro materiæ inæqualitate variant, ita certè magis suspecta sua indicia faciunt. Quæ nanq; sanguinis in hepate, liene, venis & renibus exaslationem denotant, ea propter nimium ardorem tabefactionisq; suspicionē, periculosam valde habent denunciationem, istaq; materiæ ex qua succiduntur colorem fere consequuntur. Quę autem ex pituita viscida, crassa, assata decidūt, candicantia sedimenta faciunt, prauitatemq; suam etsi quodammodo emolliunt, periculum tamen nec facilem liberationem denunciant. Quod in Philisco & Sileno & 4. & 5. ægr. lib. 1. epid. cuiuis annotare est facile. Est vbi pituitæ vitreæ, crudæ, exassatæ magna copia per vrinas repurgatur, quæ propter materiæ inæqualitatem, cruditatis & flatuum permixtionem, naturæ vires variè distrahit, tantamq; vrinarum varietatem indicat, vt partim coctæ, partim etiam crudæ conspiciantur, plurimamq; naturæ agitationem complectantur. Atq; in iis etsi magna morbi pertinacia tardiorq; salus speratur, minus tamē malum significatur. In quibus ea quæ in vrinis crassioris farinæ speciem aut hordei negligentiùs moliti frustula repræsentant, siue in medio suspensa per medias vrinas innatent, genitali semini fere sunt similia, quòd pituitam crudam, vitream, viscidam & crassam propius referāt, flatuumq; permixta leuitate huc & illuc dispergantur. Atq; eò certè minùs metuēda sunt quàm quæ summū generis venosi ardorem præseferunt, magnamq; ex febrili incendio tunicarū venarum exassationem & asperitatem inducūt, ex quibus huiusmodi vrinarū sedimenta decidūt, quæ sanè indubitatas habent perniciei confessiones. Nil ergo mirū videri debuit, in hoc ægro magna succorum inæqualitate plurimāq; cruditate ex multa pituita vitrea conflictato, magnoq; excitato incendio, huiusmodi visas vrinas, quæ illius materiæ ex febrili ardore exassationem, nec aspernabilem flatuum permixtionem, variamque naturæ concitationem portenderent. Quod certè effecit vt ista ad sublimamenta per vrinas suspensa, non autem ad vrinas ipsas referrem, quod faciunt pene cæteri omnes interpretes. Illa nanq; flatuum permixtio quæ leuem istam inconstantiam & variam disperſionem facit, sublimamentis magis quàm sedimentis conuenit, quibus certè & γνοιεῖδεα attribui diximus l. 1. epid. & omnes κ' σμικρὰ adscribunt, quo minutim dispersa indicari volunt. Vt ne addam Celsi opinionem plurimùm mouere, qui huiusmodi κεμμωδεα in vrina vix quidem subfidere, plurimùm vero innatare posse existimat. Ex quo sanè efficitur vt ὑπόπασιν Hippoc. vniuersaliorem sublimamentorū & nubecularum notionem comprehendere iudicandum sit. Atq; eò firmiùs in hanc opinionem illabimur, quòd hanc lectionem ex duobus peruetustis nostris codicib. manu scriptis egregiè testatam accipimus. Nam & illi πικίλα ἐναιωρήματα legūt, & ad ea quæ cōsequuntur referunt. In quam etiam opinionem nos imposuit *Galeni lectio qui huius loci his verbis meminit, κ' ἢ τὸ πεῖπν, τὰ περίτα σῆθ ἀῤῥώστων, ὥσει ἢ κ' μὲν τῶν ἀρχὴν ἢ διηνέκεως ἢ ὅπως ἔχεα ψεν. ὁ κα πικίμενος ὀν τῶ Δεάλκις κὴπω. τοῦ ἐλθὼν ἢ μετ' ὀλίγον, ἢ ἐρα λεπὰ, πικίλα ἐναιωρήματα ἔχοντα σμικρὰ οἷον κείμενα. Ex quibus etiā apparet eū σμικρὰ pro κ' σμικρὰ legisse, & ad ἐναιωρήματα retulisse, aut profectò eo qualitatem paruamq; similitudinis differentiā inducere voluisse, vt σμικρὰ pro κ' σμικρὰ posuerit, quod nos per [fere] expressimus. Etsi nos eam lectionem non respuimus, quæ κ' σμικρὰ, aut σμικρὰ, minutātim dispersa sublimamēta ex flatuum abundantia & materiæ inæqualitate, seorsumq; coacta agnoscit. Quæ sunt iis quæ priùs diximus valde consentanea. Κεῖμενα verò etsi cerealium omnium non modò hordei crassiorem farinam indicare possunt: hic tamen (†vt suprà) pro crassioribus hordei negligenter moliti frustulis accepimus. Quò magis mirum est Caluum pro simila cepisse, nisi quòd in idem vitium recidit, cùm priùs κεμμωδὲς similagineū sedimentum dixerit. Qui etiam illud κ' σμικρὰ, aliter sibi quàm cæteri omnes affingit, & ad parum subsidentia referre, aut certè aliud quid legisse videtur. *Com. in aph. 37. l. 7. †lib. 1. epid.

διαιωρήματα μέλαινα] Varia ista secessuum complexio, quæ plærunq; exitialib. morbis imminet, sępius in quibusdam ægris iam visa est, præcipuè verò in † Sileno explicata, in quo non secus quàm hoc in ægro, perniciosa succorum permixtio deiectionū varietatem fecit. Plurima ergo redundante pituita vitrea, frigida & crassa, indeq; oborta cruditate, tenues & liquidas visas esse deiectiones non est absonum, quæ morborum initiis periclitantem naturaliū facultatum officinam præseferunt. Ex quibus enatis medii ventris obstructionib. conceptaq; putredine, febrile excitatum incendium magnam creauit humorum acrimoniam, quæ & vehementem quoq; materię agitationem fernorem q; induxit. Etsi potuit bilioſorum succorum connexio flatuum q; vis spumantes deiectiones indicare. Nigræ autem deiectiones, quæ sępius ab Hippoc. damnantur, multis tamen ex causis salutares esse possunt, vt scripsimus nostris in lib. 1. annot. Hic certè eas dici constat primis statim diebus, quę ex intenso febris ardore, retorridam succorum adustionem aut sanguinem exassatum referrent. Quæ sunt in ipsis morborum initiis periculi plena indicia. Etsi eæ deiectiones nigræ intelligi possunt, quæ fœcem aut limum sanguinis (quam hypostasim nigram vocant) melancholici succi rudimentū, deturbarent. Quo quidem copiosiore in hepate genito, lien oblitus imbecilliorq; factus, die quarto intumuit, suæq; affectionis per totum morbum efficaces notas expressit. Cuius refusio primis ipsis morbi diebus ex magna materiæ redundātia & naturæ conflictatione potiùs quàm solutionis aliqua significatione proueniens, potuit tamen ad eam longè ante præceptam naturæ viam, ipso morbi impetu contendere, per quam, salutari sępe secessione, eiusmodi materiam deponit. Nam & nigras ipsas deiectiones crebrò in morbis apparere, huiusmodi sanguinis fœce & limo per aluum demisso, lieneq; repurgato, scribit *Galenus, & in perniciosis longisq; affectibus ex malignis febribus, magnisq; viscerū obstructionib. obortis, retorridū huiusmodi sanguinē salubri iudicatione per aluum repurgari, non rarò conspectum est. Vt nec in hoc ægro mirum est, tam multam huius succi copiam, identidem in aluum & vrinas refusam, criticæ solutionis vim aliquam aperuisse. Sic easdem quoque deiectiones in obstinatissimis & longissimis icteris, morbo ad solutionem tendente, eum salutariter iudicasse non semel conspeximus. Hypostasis autem hîc ab Hippocrate, vt non aliàs sępe, ac vt existimat †† Galenus, non satis aprè, deiectionibus tributur, quod in fundo liquidarum & humentium deiectionum residet significans, quodque fundum solidiori quodam grauitatis momento petit, non secus ac vrinis appellationem ipsam accommodari tritum est. Quam hîc quoque, vt reliquas omnes deiectiones, huius retorridæ materiæ sero tingi indeque denigrari fuit verisimile. Etsi nō est omninò absonum pituitæ vitreæ refusam abundantiam, vrinarum & deiectionum subsidentias liuore suo infecisse. Nam & huiusmodi pituita frigore liuet, vtrumque fusum colore refert, & in conferta illius copia, quæ summas cruditates nobiliumq; viscerum obstructiones & intemperiem frigidam affert, vrinas prope liuidas (quas recentiores glaucas vocant) annotare est facile. Quam in sententiā nos adducit quod ab Hippocrate ipso, in iis quæ in vrinis subsident, annotatur ὑπόγλισχρον. Quo sanè ipsius pituitæ lentor, tenacitas, & viscditas clarissimè demonstratur.

† lib. 1. epid. *Comm. in aph. 21 lib. 4. †† Com. in aph. 69. lib. 7.

ἐδυσφόρῃ ὥσει πὰς ἀκασίας] Cùm desurgeret molestè habuisse ægreq; tulisse significat, ob magnam virium oppressionem, quod certè in malignis morbis contingit, in quibus venenata materia crebra animi deliquia adfert. Quare desurgendi impotentiam potiùs & inhabilitatem quàm defectum portendi manifestum est. Quod ambigua sua versione parum assequutus est Caluus, dum [vix ad sellam surgebat] protulit. Ac nihilo magis mihi probanda venit vnius codicis Regij scriptio, qui ὥσὶ πὰς ἀκασίας habet.

ἀῶλιὸ ἐπνίφη] Sunt hæc non leuia futuræ prædictionis omina, quæ ex * Hippocratis præscripto, cùm secundum directionem fiant, laudi verti debent, nisi quòd præmaturam habent festinationem, & restitans hæmorrhagia, quæ vt plurimùm lienis tumorē soluit, iudicationem infamat. Ex quibus, vt aliis plurimis, morbi diuturnitatem non immeritò conieceris, ex † Hippocr. placito, ἐν πίσι πυρετῆσι ἀποήματα μὴ λυόμενα πρὸς πὰς κρίσιας κείσιας, μᾶκος νόσε σημαίνει.

* lib. 2. epid. Sect. 3. † aph. 51. lib. 4.

ὑπογλυσχρὸν δεξιὸ ξυώπεις ὑπολάπερος] Enatis in viscerum cauo obstructionibus malè affectum est iecur, incensaque putredine ad leuem

A ad leuem inflammationē deuenit, aut in eius penetralibus, hoc est fimis partibus, focus delituit, vnde submollis distensio visa est. Hunc porro locum adducit Galenus in fine lib. 2. περὶ δυσπν.

ὑπόπασις μέλαινα διαχωρήμασι] Id effecit, credo, vt Caluus aliquantum lectionē immutarit. Copiosiores nanq; nigras & spumantes deiectiones, supernè fuisse existimat, infrà verò liuidas. Quod etsi in huiusmodi secessibus, ex propria loci circunscriptione verum est, nil erat tamen cur lectionem sibi affingeret, cùm ista in vniuersum de deiectionibus dicantur. In quo etiam id sibi licere voluit, vt μέλαινα liuida diceret, ideo fortè quòd antea διαχωρημάτων ὑπόπασιν πελιδνὼ posuit. μέλαινα autem non μέλανα legendum esse cuiuis patet.

λιπαρὰ] Pingues deiectiones abundè expediuimus lib. 1. epid. quàs inualescēte incendio & ardore interno fusa pinguedine fieri diximus. Quod in pestilentissimo febrium genere ex mordacibus permixto succis fieri contingit. Atq; eæ fere spumantes sunt ex magna feruoris agitatione, fœtidæ ob putredinem, vehementer tinctæ, tenaces & glutinosæ. Ex quibus præfracta materiæ
B pertinacia, interdum quoq; solidarum corporis partium, primarumq; naturarum labefactatio, & totius molis contabescentia imminet. Vnde certè non improbanda venit duorum exemplarium manu scriptorum lectio, quæ post λιπαρὰ, ἔπαφρα habent, etsi reliqua tacent. Est & in altero ἰώδεα, pro δυσώδεα scriptum, quam lectionem secutus videtur Hermannus Cruserius, nec est absonum in tanta symptomatum concursione, virosa aut virulenta deiici.

συωεσκόπα] συωεσκόπα διαχωρήματα dicuntur Hippocrati quæ probè inter se cohærēt, continua sunt, suamq; consistentiam & figuram seruant, in eaq; manēt, non autem diffluunt aut diuelluntur, quod faciunt liquida, humida & aquea. Easq; deiectiones compactas, consistentes, constantes, coactas & cohærentes vocant, quas liquidis, aqueis, humidis & diffluentibus opponunt. Hippocrates in Prognostico & Coacis, in optimis notis συωεσκόπα διαχωρήματα ponit, quæ * Galenus interpretatur μιθ' ὑγρὰ πλέως ὡς δεῦσαδῆ διαῤῥῆν, ἀλλὰ μέχρι τοῦ τε μαλακὰ, μέχρι τοῦ μένειν ἔπ συωεῶτα. † Celsus figurata vertit, cùm & liquidior aluus quàm vt in transitu conformetur, damno sit. Sic in Coacis quoq; Hippocrates, τοῖς ὀξυγαυρομένοις διαχωρήμασι, τὰ συωεσάμενα opponit, vt hîc per ὁλόκλα συωεσκόπα nō
C alias deiectiones intelligat, quàm quæ tenuibus, profusis & liquidis aduersantur. Quod certè naturæ morbum iudicio sistentis optimum est indicium. * Com. 2. in progn. † cap. 3. l. 2.

δεξιῶ ἴλιγγα] ἰλλαίνειν, διαστρέφειν τὸν ὀφθαλμὸν interpretatur Galenus in exegesi, quod est peruersis & obtortis esse oculis, estq; proprium Hippocrati vocabulum vt testatur Iulius Pollux: Ἱππκράτης ὀφθαλμὸν ἰλλαίνειν φησὶ, τὸν διεστροφὸν γενόμενον. Quod ἰλλαίνειν Phauorino dicitur, nisi mendum subsit, cùm apud Hippocratem ἰλλαίνειν non ἰλλαίνειν reperiatur. Est & ὀφθαλμῶν ἴλλωσις, ὀφθαλμῶν διαστροφὴ, in Prorrhetico, & lib. 1. περὶ γυναικείων, ἰλλώδη ὄμματα, oculos distortos vocat. Quæ certè omnia à dictione ἴλλος originem ducunt. ἴλλος γὰρ τὸν ὀφθαλμὸς ἰσωνικῶς ὀνόμαζον, vt scribit Pollux, vnde & αἰτίλλωμα τὸ αὐλόβλεμμα: Dicitur & ἴλλος poëtis de oculorum peruersione aut vitiata actione, & φαῦλον, aut πυφλὸν & διεστραμμένον significat, vnde & ἰλλαίνειν & ἰλλωπίζειν interpreti * Aristophanis vsurpatur, quod σκαρδαμυκτᾶν καὶ μύειν τὸν ὀφθαλμὸς, ἢ τὸ πυκνῶς βλεφαρίζειν, ἢ παρεκβλέπειν, conniuere, frequenter nictare, hallucinari, aut retortis esse oculis significat. Vnde & ἰλλωπίειν etiam dicitur oculos in irrisione distorquere. Hinc quoque καταλλωπίειν τὸ καταβλέπειν ὀδὴ χλευασμῷ.
D Caluus verò ab ἴλιγγον, quod est σωϊχὴν, aut ab ἰλλάζειν, quod δεσμεύειν, vincire & obligare significat, deducere videtur, cùm obligatum dextrum oculum dixit, nisi si obliquatum dicere voluit. Vnde & ἴλιγγι, συστροφαὶ & δεσμοὶ dicuntur, & ἰλλᾶσι Homerus pro δεσμοῖσι posuit, & ἰλλόμενος, ὁ δεδεμένος καὶ συστρεφόμενος, & ἰλλόμενος ὥσεστρεφόμενος nuncupatur. Significat igitur ἰλλαίνειν, retortis & peruersis esse oculis, quod διαστρέφεσθαι ὀφθαλμὸς alibi dixit † Hippocr. Celsus autem cap. 6. l. 2. peruerti dixit. Atque hæc ipsa inter perturbationes criticas accensenda existimat Galenus.

* lib. 2. * ἐν ἱππεῦσι. † in Coacis, & aph. 49. l. 4. & 75. l. 7.

δεκάτῃ ὥσεὶ τὰ αὐτὰ] Duo codices manu scripti δεκάτῃ πάντα habent, eadem omnino phrasi. Nempe eadem omnia perseuerauisse & permansisse significant. Variant etiam codices in eo quod sequitur. Quidam nanque καπνόει πάντα simpliciter legunt, nec δι' ὅλε adhibent, quos interpretum bona pars secuta videtur.

ὕπνωσιν] Duo codices vetustissimi ὕπνωσεν habent, quibus noster quoque suffragatur, eosq; secutus sum cum interpretibus, quò
E firmiorem inchoatæ iudicationi fidem faceremus. Nisi si vtrunq; non malè adesse posse existimamus, quo modo & in recentiore quodam codice scriptum reperitur, & Caluus legisse videtur.

διεστρεψεν] Vitium est manifestum in codicibus impressis Germanicis & Aldinis, qui διεστρεψεν pro ὑπέστρεψεν legunt, quemadmodum legisse videtur Galenus, in eoq; manu scripta exemplaria consentiunt.

αὐτὴκα ἢ νύκτα] Quidam codices illud αὐτὴκα superioribus iungunt, vt sit, febrem statim die decimoquarto repetiuisse. Potest etiā quorundam codicum consensu sequentibus iungi, vt sit αὐτὴκα πλὴν νύκτα, quomodo Græci αὐτὴκα νυκτὸς dicunt, ingruentem noctem significantes, aut vt αὐτὴκα sententiam inchoet. Qua in re pluralitatem sequimur.

διενόει] Codices Regij duo item q; noster istud omittunt, idq; iure optimo, siquidem interiectum videtur, nec in codicibus Galeni reperitur. Nisi quis ad imaginantium cogitationes, quas in animo voluunt, referre velit, quæ nonnunquàm delirium præcedūt. Caluus ἢ διενόει legisse videtur atq; negationem apposuisse. Aldinus codex διενόει πάντα, παρέκρινε habet, non satis constante sententia.

ἔρευθος ὀλερὸν] Arguebant ista magnam humoris crudi pertinaciam & inæqualitatem, aut à calore præter naturam & flatuum permixtione agitationem. Quæ recrudescentis necdum domiti morbi specimen exhibebant. De quibus scripsimus lib. 1. epid.

γοιώδεα & κνήμας ἐπώδυνα εἶχεν] Tres codices scripti antiquissimi ἐπωδυνώς habent, eodem sensu, quo modo etiam legit Galenus Comm. 1. in Prorrh. huius loci mentionem faciens. Est autem καταπαύσεως ἢ χυμῶν, & naturæ vitium deponentis insigne admodum exemplum.

βάλανον περιθεμένῳ] Codices duo manu scripti βαλανῶν περιθεμένων legunt, quos secuti sunt Galeni interpretes.

περιεστέλλετο] περιεστέλλετο, τῖς περιθολαίοις ἑαυτὸν ἔσκεπεν interpretatur * Galenus, quod est pannis contegi, aut integumentis conuolui & cooperiri. Quod perfrictis iisq; qui extremorum corporis depopulato calido natiuo frigus sentiūt, sępe attribuit Hippocrates, in quibus vt scribit † Galenus, καταψύξις ἐπικράτησε μαραινομένης τῆ ἐμφύτε θερμασίας. Nam & hanc dictionem in iis quos καταψυχομένους dicimus sępius vsurpat, & quod scribit * Galenus, ὑπὸ τῶ ἐδείχθη χρώμενος τοῖ ὀνόμασι, μετὰ τῆ ἀποψυχομένων τῶ ἐμφύτου θερμασίαν. Neq; tanta tamen hîc intelligenda est perfrictio, quæ proiectum omninò virium discrimen faciat, sed quæ ardore interno & febris incendio
G ad extremorum frigus sequatur.

* in Exegesi. † lib. 2. περὶ δυσπν. * lib. 3. περὶ δυσπν.

ἔμεσιν χολώδεα] Eorum omnium quæ in corpore superuacanei sunt generis magna varietas sępius ab Hippocrate in Prognostico damnatur, quòd varias corporis affectiones ingentes q; naturæ perturbationes, aut periculosas humorum complexiones significet. Qualia de eorum quæ vomitione aut aluo refunduntur varietate, plurima sunt Hippocratis decreta. Ista tamen vbi inualescente natura & ad finem eunte morbo succedunt, vitalitatis spem erigunt. Etenim vt scribit * Hippocrates, αἱ μυξοειδὲς ἀφεῖλεσιν, ἢν μὴ ἐς πυνεῶ μυξάλιν. Quod vt de vomitu, ita etiam de deiectionibus protulit aph. 14. l. 2. * lib. 2. epid.

μετ' ὀλίγον ἢ μέλαιν, ὀλίγα, λεπτά] Codex vnus manu scriptus, ὀλίγον λεπτὰ simul iungit, quod etiam fecit Aldus. Quos secutus videtur Caluus.

ἔχει λεπτὰ εὐκ. εὔχροα] Regij codices duo manu scripti quomodo & Caluus ἄχροα legunt, quo proiectam vrinarum tenuitatē significi-
H cent. Reliqui cum impressis consentiunt, nec ista lectione salutarem iudicationem desperant, sed tolerabilem vrinarum tenuitatem cum mediocritate coniunctam, & ad iudicationem inclinantem morbum designant, vt scripsimus nostris in ægr. 14. l. 1. epid. annot. vbi etiam huius loci meminimus.

ἕρα λεπτά] Codices duo manu ſcripti vetuſtiſſimi iſta addunt cum Aldino & Germanico, quos ſequimur. Hæc enim frequens vrinarum tenuium repetitio, tentatas crebrò diebus decernentibus, ſed irritas tamen iudicationes, velat, morbumq; ipſum meritò ex cruditatis vitio in longos tractus ducit. Cuius rei ſignificationem præbent vrinæ tenues. Etſi poterant iſta in ſuperioribus ſubintelligi, quo nomine ab omnibus fere interpretibus omittuntur, & in duobus aliis ſcriptis codicibus deſiderantur. Caluus nanq; vnus ex omnibus, in hoc vetuſtiſſimorum exemplarium fidem ſecutus eſt. A

ἕρα δὲ λεπτά] Hic quoq; vetuſtiſſimorum codicum conſenſum ſecutus ſum cum Caluo & impreſſis Germanico & Aldino. Etſi poterant omitti, quod faciunt reliqui omnes interpretes. Nec iſta tamen iudicationis dignitatem omninò eleuant, quin potiùs quodammodo molliunt, naturæq; viribus excuſationem prætexunt, quòd non facilem cædi hoſtem, ſed longinquitate productũ & cruditate efferatum, cunctatione fregerint. Cuius tum primùm aperta ſpes vigeſimo enituit, quæ leuiter ad quadrageſimũ vſq; increuit. Nam quæ antea iudicationes intentatæ ſunt, anguſtè admodũ ſe habere videbantur, ac ne vix quidem enatabant.

παῤῥὴ ὀμφαλὸν παλμὸς] Palpitatio in hypochondriis & ad vmbilicum exiſtens, ſpiritum flatuoſum à craſſa materia excitatum, plurimasq; obſtructiones cruditatis ſoboles, ſubeſſe indicat, ſubſultantemq; in præcordiis ſanguinem ab incẽdio collectum, ſignificat. Neq; verò ea palpitatio inaudienda venit, quæ magnas præcordiorum inflammationes comitatur, quamq; Hippocrates in Prog. & Prorrh. intelligit. Cùm nanq; præcordiorum contenſio ſubmollis adfuerit, verbis emollita inflammatio, plurimùm de ſæuitia ſymptomatum ſuſtulit. Vt non ſit mirum hac ſubſultatione, neq; hæmorrhagiam neq; delirium portendi, ſed ſolam humorum à flatibus ex cruda materia agitationem. Quæ cùm plurima abundarit, iſtoq; in morbo vtranque paginam fecerit, inde ortã fuiſſe palpitationem non eſt abſonum. ὅπ ὁκ ἀῤῥῶ πολυπόρων χυμῶν τὸ φυσῶδες πνεῦμα πολὺ ῥύεσιν ἴσχει, παλμὸς ἢ δὲ δέκεται διὰ πνεῦμα φυσῶδες γιγνόμενος, ἢ φυσώδες ἀθροιζομένου πνεύματος διὰ ψύξιν, vt ſcribit * Galenus. Aliõquiiſta palpitatio præcordiorum inflammationẽ denunciabit, quæ ſanguinis ex naribus profluuio fuit confirmata, quod ſcribitur in Prorrhet. οἱ κῃ κοιλίῃ παλμοὶ ὑποχονδρίῳ ὀπίσω ὑπομάκρῳ, οἷκῳ δὲ αἱμορραγικά. * *Com. 1. in Prorrh.*

τὰ δ' ἀμφὶ εἶχεν ὀπισκέασθαι] Iſta omiſit Caluus contra omnium codicum fidem. C

πυκνεχεκοσῆ διεχώρησεν] Huius loci meminit Galenus lib. 2. de dieb. decr. & Com. in aph. 37. lib. 7.

DE ADSCRIPTIS ÆGRO SVPERIORI NOTIS.

Superuacaneum forte videbitur in his nugis ſeriam operam ponere, quia tamen in has anguſtias incidimus, ex his nobis emergendum eſſe arbitramur. Codices impreſſi vt nullos characteres huic ægro aſſignant, ita ea in re conſentientes codices duos ſcriptos habent, & quæ adſcribuntur notæ, omninò duobus exemplaribus conſignatæ, vt in probabili inuento, variè animos noſtros ludificant. Regius codex peruetuſtus eas hoc modo adſcribit ππ. ν̄. δι. ιδ̄. μ̄. ῡ. Ex quibus hunc facilè ſenſum elicias, πυκνὸν νεόπυα διὰ ἢ διεχωρημάτων ἢ ἱδρώτων, πυκνεχεκοσῆ ὑγείαν. Vt credibile ſit iuuenili robore præſtantem ægrum, crebris nigrorum ſeceſſuũ deiectionibus, ſudorumq; procuratione quadrageſimo die iudicatum. Nam ad tam pertinacis mali labem eluendam, tantæq; cruditatis & tam variæ humorum permixtionis prauitatem edomandam, conſtanti viriũ robore opus fuit, quæ naturæ aggreſſiones ſubleuarent, & longinquitate productum morbum euincerent. Quarum egregium facinus per totum morbũ enituit, quòd in ſumma cruditate, quamcunq; tamen potuerint vitioſorum ſuccorum depulſionem attentarint, & crebram nigrorum, exuſtorum, variorumq; ſuccorum ſeceſſionem per totum morbum fecerint. Deinde verò, ſæpius non infœliciter attentatas iudicationum ſolutiones, ſudorum refuſione ſecundarint, tandemq; diem quadrageſimum plena in totum abſolutione cohoneſtarint. Quo nomine iſtis quoq; nobile præconium feciſſe Galenum in Commentario apparet, quòd pernicioſo & difficili morbo audacter admodum ſe oppoſuerint. Atq; etiam in eam virium dignationem propendet codex noſter Germanicus, etſi aliter paulò characteres adſcribit. Nam cùm morbi ſolutionem nigrorum ſeceſſuũ copiæ & ſudorum profuſioni tribuat, in quo naturæ impetus magni facit, in eo certè viribus non parum attribuere videtur. Huiuſmodi autem characterũ deſcriptionem habet ππ. ν̄. μ̄. δι. ιδ̄. μ̄. ῡ. Ex quibus hunc ſenſum exprimas licet, πυκνὸν πλῆθος μελαίων διὰ χωρημάτων ἢ ἱδρώτων πυκνεχεκοσῆ ὑγείαν. Quę certè lectiones eodẽ ambæ recidunt, nec parum plauſibilem, vt in re probabili, habent aſſenſionem. In quo etſi quædam non ſatis integra videtur, nec verò ſatis dignè ad iudicationum diſciplinam tractata, ab iſtis tamen horum librorũ Criticis qui huiuſmodi notas appoſuerunt, non omninò temerè huc eſſe videtur translata. Atq; hanc ipſam veluti extra ordinem notarum expreſſionem, hoc te animo deinceps amplecti decet, vt cuiuſcunquemodi probabilitatis opinio animũ affecerit, in ea abundè tibi ſatis eſſe factum exiſtimes. Nam nec in his magnam rerum autoritatem inẽſſe exiſtimamus, neq; vt in adulterata fœtura plurimùm induſtriæ collocandum eſſe putamus, ne in iuſtam Galeni reprehenſionem incidamus. B C D E 2

SECTIO SECVNDA.

Æger quartus.

Philiſtes in Thaſo ex longo interuallo capite dolebat, tandemq; etiam altiſſimo ſopore aliquantulum correptus decubuit. Obortis autẽ ex comeſſationib. febribus aſſiduis, ingraueſcebat dolor, nocte primùm incaluit. Primo die bilioſa, pauca, vomitione refudit, flaua primùm, deinde verò æruginoſa plurima. Ab aluo autem ſtercora exierunt, nox implacida fuit. Poſtridie ſurditas obuenit, febris acuta cum præcordiorum dextrorum contenſione, quæ intro vergebant. Vrinas tenues & perſpicuas reddidit, in quibus ſuſpẽſum quiddam in medio innatans paucum, ſemini genitali ſimile inerat. Circa meridiem vehemẽter inſaniuit. Die tertio permoleſtè habuit. Quarto conuulſionibus exagitatus eſt, exaſperata ſunt omnia. Quinto ſub tempus matutinum defunctus eſt.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἀῤῥωστος τέταρτος. F

Ἐν Θάσῳ Φιλίστης, κεφαλὴν ἐπόνεε χρόνον πολύν. κόπῳ ποτὲ ἐν ὑποκαρωθεὶς, κατεκλίθη. ὀχὴ δὲ πότων πυρετῶν ξυνεχέων ἠλπομένων, ὁ πόνος παρωξύνθη. νυκτὸς ἐπεθερμάνθη ὃ πρῶτον. τῇ πρωΐτῃ ἤμεσε χολώδεα, ὀλίγα, ξανθὰ ὃ πρῶτον· μετὰ ὃ ταῦτα, ἰώδεα πλέον. ἀπὸ ὃ κοιλίης κόπρανα διῆλθεν. νύκτα δυσφόρως. δευτέρῃ κόφωσις. πυρετὸς ὀξύς. ὑποχόνδριον δεξιὸν σκληρόν. ἔρρεπεν εἰς τὰ ἔσω. ἕρα λεπτὰ, διῆλθε φανέα. εἶχεν ἐναιώρημα ἐνοιδές. σμικρὸν ὀξύμανεν, περὶ μέσον ἡμέρης. τρίτῃ δυσφόρως. τετάρτῃ ἀπασμοί. παρωξύνθη πάντα. πέμπτῃ πρὸς ἀπέθανεν.

Hoc valde eſt notabile ſummi præcipitij exemplum, cum Eraſino libri primi admodum conſentiens. In quo ægri intemperantiam vel errorem, vt pote comeſſationes pleniores, totum naturæ ordinẽ interturbaſſe, & verò magnas flammas iniecisse, ægrũq; in exitium præcipitaſſe eſt animaduertendũ, quod etiam ſubmonuimus ægr. 12. lib. 1. Vt mihi ſit veriſimile ex plurima in cerebro humorum redundantia contractum iam affectum ad occurſurum morbum magnum momẽtum feciſſe, quem liberalior vini ingurgitatio H

A gurgitatio non leui impendio in miſerabilem & luctuoſum coniecerit exitum. Nam leuis alioqui initio morbus, ex ægri intemperantia & luxu peſſimum mali accepit fomitem, apertiſſimisq; inſidiis proditus ægrum totum peſſundauit, lamentabiliq; inſaniæ & conuulſionis ſpecie conflictatum citiſſimè extinxit. Vt verum ſit quod eſt ab Hippocr. expreſſum lib. περὶ παθῶν. ἢ ὃ νοσήμαχ' ἕωθεν ἀπὸ μικρῶν πρεσφαίων, μεγάλα ἢ πολυχρόνια γίνεται. Quò ſanè æquius eſt in ægrorum victus ratione (quam ἅπασαν τῆς νόσου τῶν ὀπημάτων vocat † Galenus) magnam adhiberi cautionem, cum ſæpius ex paruo admiſſo inemendabiles caſus cõtrahantur, ſtitq; rationi conſentiens quod ſcripſit Galenus lib. 1. de dieb. decret. τὰ μὲν ἐν ἀκόνδυνα πολέος νοσήματος, χρονίζειν ἐώσθεν ὀλὶ τῆς ἁμαρτήμασι. τὰ παθεκτικόπτα ἢ, ὁ μὲν αὖν κινδυνωδῶν συμπλαμάτων, ὀλέθρια γίνεται ὀλὶ τῆς ἁμαρτήμασι. καὶ τι καὶ πολέος ἀκόνδυνα, πολλῶν ἢ μεγάλων ἐφεξῆς γενομένων ἁμαρτημάτων, εἰς πολὺ ἢ ὀλεθρίων μεταπίπτῃ φύσιν. ἢ ὁ δὲν εἶναι θαυμαστὸν. ὅπου δὲ ἢ τῆς ὑγιαίνουσι τὰ μεγάλα ἢ ἁμαρτήματα ἄπτα νοσημάτων ὀλεθρίων γίνεται, τὶ χρὴ προσδοκᾶν ὀλὶ ἢ νοσούντων. Hinc quoq; cuiuis coniicere licet quàm periculoſa ſit cibi in morbis exhibendi intẽpeſtiuitas, quòd in præcipitibus vitiis, non aptè ſatis captata victus offerendi occaſio, ineuitabiles ſecum calamitates trahat, cùm contra cibo vinoq; aptè interdum dato remediari tutiùs ægros quàm medicamentis exiſtimarit Aſclepiades. † *lib. 1. de dieb. decr.* B

φιλίστης] Quædam exemplaria φιλίσης habent, quædam etiam φιλίστ̃ legunt, nullo omninò momento.

ὑποκαρωθεὶς] Significat Philiſten ipſum ex magna frigidi & humidi redundantia affecto cerebro, profundo & inexpugnabili ſomno altiſſimoq; ſopore detentum fuiſſe. Sic enim † κάρος, βαθὺ ἢ δυςδιέγερτον ὕπνου denotat, qui non niſi ſalubriter aliquando ægris accidit. Neq; enim hic proprìè eam principis animæ functionum noxam qua animales effectiones lædunturac ſenſationũ & motionum priuatio cum ratiocinandi & intelligendi abolitione ſequitur, & νωθρὴ κάρωσις * Hippocrati; ‡ Galeno verò κάρος νοσώδης dicitur, inaudiendam exiſtimaueris, quæ temporum muſculis grauiter affectis, aut perforato & adacto cranij oſſe, attritoq; medio cerebri ventriculo ſæpius contingit, vt ſcribit Gal. Com. 2. in lib. de art. & lib. 4. de loc. aff. Neq; etiam tanta frigidi, craſſi & viſcidi humoris cerebri ventriculis impacti, intemperies capienda eſt, quæ verum earum paululum à veterno differentem conuchat, ſed ea quæ ex humidæ & frigidæ materiæ in capite repletione, profundum ſomnum ſæpe excitare creditur. Quod & ingruentibus febrium inſultibus & in morbis acutis aut continentibus febribus, ex magna vaporum ſurſum latione cõtingere ſæpius experimur. In hoc igitur ægro iam ex longa capitis repletione affectum fuiſſe cerebum indicatur, & pro materiæ qualitate profundum ſoporem ſubortum fuiſſe, ex quo tandem decubuerit. Mirum autem ſubit codicem vnum Regium manu ſcriptum cum Aſulano, genus hic mutaſſe, & pro ὑποκαρωθεὶς, ὑποκαρωθεῖσα legiſſe. † *Gal. com. 2. in Prorrh.* * *lib. 2. περὶ ἀῤῥων.* ‡ *Com. 2. in Prorrh.* C

ὀκ δὲ πότων] Hæ ſunt πρεσφάσεις & externę cauſę, quę magnam rapuerunt ex fomite flammam, & in ægri erratis non minimis (quæ ἢ ἔξωθεν nomine apud Hippocratem comprehenduntur) continentur. In capitis enim affectibus liberalior comportatio non leuẽ offenſionem affert, quòd temetum à tentandis mentibus nomen habeat, & vt inquit Aretæus, οἶνος κεφαλῆς καὶ φρενῶν ἄψιν πιέει, & quod Galenus ſcribit, ἡ οἶνε πόσις ἀμετρόπτερος ἢ νεύρων καὶ ἢ γνώμης ἀπῆξ). Hæc nanq; plenior comeſſatio & largior potus, vt omnem ſanitatis ſucceſſum plærumq; præcidit, ita non rarò ineuitabiles caſus affert, vt exemplo eſt æger 12. lib. 1. Epid. Ex quo efficitur vt non temerè perſcriptæ ex vino in capitis offenſionibus curationes hauriendæ ſint, nec niſi ſummo iudicio adhibito amplectendæ. Quam nanq; in crapulæ medicatione meri potionem ſuaſit † Hippocrates, eam velut ſolutam & exundantem, certis & diſtinctis limitibus, noſtris reſcriptis concluſimus, & adhibita diſtinctione ad artis medendi metas fleximus. Hîc autem exemplarium pluralitatem & conſenſum ſecuti ſumus, quæ πότων habent. Comeſſationes enim, conuiuia & compotationes cùm iſta ſignificẽt, cum his quæ πότων legunt, quibus pocula & potationes ſignificantur, conueniunt. In quo mirum eſt hanc dictionem & tantam morbi occaſionem Caluum effugiſſe, qui pro πότων πότων aut πυῴων legere viſus eſt. † *lib. 2. epid. Sect. 6.* D

νυκτὸς ἐπεθερμάνθη πρῶτον.] Hunc in modũ diſtingunt exemplaria optima manuſcripta quæ ſecuti ſumus, vt primùm noctu ſubortam febris ſignificationem innuat. θερμαίνεσθαι nanque & ὑποθερμαίνεσθαι de leui febris initio, vt ὅπη θερμαίνεσθαι de intenſione Hippocrati dicitur. Quanquàm duo codices exaſperatum noctu dolorem ſignificant, dum legunt ὁ πόνος παρωξύνθη νυκτός.

τῇ πρωΐτῃ ἤμεσε χολώδεα.] Peſſimos caſus continuis febribus imminere nõ eſt mirum, cùm ſcribat † Galenus, εἴγε δὴ ἢ σιμελὴ ἢ σπῆξ ἀπαλὴ ἢ νεοπαγὴς ὑπὸ ἢ πολίστων πυρετῶν πήκεται), ἢ καπνοῦται τὸ αἷμα. Ex humorum nanq; & ſanguinis ex febrili incendio aſſatione, bilioſos plurimos ſuccos exundare eſt neceſſe, quorum correfactione in æruginoſos & virulentos tranſeunt. Qui gradus eſt ex calidi intenſione ad atram bilem celertimus, vt ſcribit * Galenus. Ex quo certè inualeſcente incendio exaſperatiſq; huiuſmodi humoribus in cerebrum ſublatis, iſtis caſibus, intolerabili capitis dolore, ſurditate, vehementi delirio & inſania exagitatum fuiſſe ægrum nemo mirabitur qui hunc Galeni locum ex Com. 1. in Prorrh. ſibi ob oculos ponet, quem integrum ad plenam huius loci explicationem lubenter apponimus, κατὰ μὴν ἡμᾶς ὧν τὸν ἐγκέφαλον χολῆς ξυμῆς ἐν πῖσι φρενιτικοῖς πάθεσι, ὅταν ἡ πυρετὸ σφοδρότης ὀπῖσω, τὸν χυμὸν τὸν ἐρεθίζῃ μελαγχολικὸν, οἱ πρῶτον προσπίπτει γίγνοῦ σφοδραὶ, διὰ τὴν κακοήθειαν τῆς μελαίνης χολῆς, ἃς μανιώδεις καὶ ἐν τοῖς ἢ ὀπῖσθεν βιβλίοις Ἱπποκράτης ὠνόμασεν. αὐτὰς δὲ ὁ ἰώδης χυμὸς αὖ τι δι' ἐμέτων, αὖ τι διὰ τῆς κάτω χαρὸς, αὖ τι διὰ πυσμάτων, αὖ τι δι' ὤρων ὀπῖσφασῆται, τὸν τι χυμὸν ἐξ ἢ ῥῦσιν ἄπᾳ δηλοῦσι, ἢ τὸ νόσημα θερμὸν τε ἦ) ἢ ξηρὸν ἰσχυρῶς. ἀδήλης δὴ ἢ ὄψις, ὅσον ὀπῖσθεν τῷ κρανεμένῳ χυμῷ, πόπρω αὖ ἐν τούτῳ πεπυθῶς πνοὲ ἐξαιρέτῳ, ἢ μᾶ πνοὲ κυείν μορεῖν φλεγμαίνοῦ ἰρυσιπελατῶδη ἢ ἤχνῃς, ἢ ῥῦσεις αὐτῷ γίγνοῦς, διῃρημένοσκεται ἢ διοείζεται πῶτο, τῆς σιωξιχυμένοις συμπῆσμασι. ἢ ὃ δὴ ἢ ἤπαρ ἢ τῶν φλεγμαίνοῦ, ἰώδης ῥῦσιν ἄπᾳ χαμὲς, ὃ νεῦ μιτμοιεῦσι. τῇ κοινωνίᾳ χρεῶ ἢ ἀῆρ ὧν συμπῆσμάτων ὅσα ἢ εἰρημένων μορεῖων τὸ παθῶν ὄβιν ἴδιας, τὸν διῃγνωσιν αὐτῶν ποιεῖ). ἤπτα δὲ ἀγχυσπνία, ἢ ὁ κεφαλαλγία, ἢ ἡ κώφωσις, ὀν τῇ κεφαλῇ δηλοῖ τὸν διῃθεσιν ἢ). χαλεπῶς δὴ ἢ ἐγκυῶς ἢ ἐγκεφάλῳ, πρὸς ἔμεπν ὀρμᾶν τὸ σῶμα τῆς χαρὸς ἰσμεν. εἴοπτεν δὲ ἰσῶ τούτων πολλάκις. εὔλογον ὖν ὄβιν πεπρεσβῦψαι σφοδρῶς πὰν ποῖσιν αὖ θρῶπον δὴ ξηρὸς καὶ θερμῇ κῇ τῶν κεφαλῶν δυσκρασίᾳ, διῃ ξαυθῆς χολῆς πλεονεξίαν ὑπερπλωμένης. ὀν πὰ χῇ ὁ ῥῦσεσῶς πόπο, διὰ τι τὸ μέγεθος ἢ διῃθέσεως, ἢ τῶν ἰδίων ἢ πλεονεκτῶπος χυμῶν. ὅσπε μὲν δὴ ὀπὶ ψυχρῶς, ἢ πυρῴσιν ἢ γλισχρῶς, ἢ ὅλως δυσκινήτοις χυμοῖς πεπῆμαλα γίνεται, βρεσδῆναι χρεὶ τῶν ὀπῖ πὶ ἀκμῶν αὐτὰ ἀδασιν. ὅσα δὴ ἐν λεπτοῖς μὲ τῇ συπάσῃ, θερμοῖς δὲ τῇ κρέσῃ, δακνώδεσι δὲ τῇ πιότῃ, χρόνοι ἢ πρεμένει πλέονα, καὶ πάῤῥῶ ἢ δὲ πὰ Φιλίστῃ ῥῦσμενα πῷ γεγεμμένῳ κῇ τὸ πεῖπν ἢ ὀπῖσθεν, ὀν ἐμέσαι μὲν ἔφη χολώδεα, ὀλίγα, ξανθὰ πρῶτον, μῇ δὲ ταῦτα ἰώδεα πλέω. Caluus cum Aſulano codice ὀλίγα omiſit & χολώδεα πρῶτον iunxit. Quædam exemplaria πρῶτα habent & ἰώδεα πλέω cum Galeno. Quædam etiam πλέω ad ſequentia adiungunt, quæ ſecutus eſt Caluus & Hermanus Cruſerius. E 2

† *Com. 2. in lib. περὶ ἀῤῥῶν.* * *Comm. 1. in Prorrh. & Com. 2. in lib. 1. epid.*

δευτέρῃ κώφωσις] Affecto iam cerebro commotoque incendio biliosis ſurſum raptis humoribus, ſtatim ſecundo die ſurditas obnata eſt, quæ etſi periculum intendit, leuiorem tamen mali præſagitionem facit, quàm quæ in præcipitibus conſternationemq; afferentibus morbis, audiẽdi functione ſopita animalibusq; facultatibus deperditis, mortis viciniam portendit. Vt meritò ab Hippocrate ſcriptum ſit in Prorrh. κώφωσις ὀν ὀξέσι ἢ πεκρεχόδεσι πρῶτον κολοβοῦσα, κακόν. G

ἔρρεπεν εἰς τὰ ἔσω] Præcordia intro vergere & inclinari ſignificatur, nullo ſuopte affectu in hypochõdriis ſubſiſtẽte, ſed quòd reficcato & diſtenſo ob neruorum principium ſepto tranſuerſo, reuulſum & intro retractum hypochondriũ fuerit. Idem namq; hîc indicat, ἔρρεπεν εἰς τὰ ἔσω ὑποχόνδρια, ac quod in Prorrh. ſcripſit Hippocrates, ὑποχόνδρια τετείσιν ἔσω ἐρύεται, quod reſte Galeno, πρὸς ἢ ἔσω χόρεον ἕλκει) ſignificat, ὀκ αὐτῷ ἢ ὑποχονδρίῳ πρεσρίχωπος πῖσ ἔσω, κρῶα πνα διάθεσιν ἰδίαν, ἀλλ' ὁκείνων ἑλκόντων αὐτὸ μᾶλλον. Sic enim ἐρύεσθαι ad attractionem momentum & inclinationem, aut eam quæ fit in corporis ſucculentiæ depletione conſidentiam atq; depreſſionem indicat * Hippocrati, quam virium diminutio conſequitur, & per συμπῆσμεν interpretatur Galenus. Atq; cùm hiuſuſce intro inclinationis & reuulſionis, cerebri affectum originem faciat Galenus, meritò cõuulſionis intenſiſſimiq; delirij ac inſaniæ ſuſpectio deſumitur. Nam ex longo interuallo repletione affecto cerebro, illucq; raptis per febrem biliosis & acribus humoribus, ac ex incendio reſiccato neruorum principio, non temerè conuulſionis, conſpirationem ſenſit ſeptum tranſuerſum, neruorum communione conſentiens, & ex febrili incendio ſiccitatis interrtrimento velut vela contrahens; ſecumq; quaſi intro hypochondrium abripiens. Quæ vna eſt ex tribus in ſepto tranſuerſo contẽtionis cauſis πὰ ἐῷ πι διάφορα (vt ſcribit † Gal.) ἢ πιότῃ συμπῆσμάτος αὐτὸν ὄβιν κῆοι φλεγμαίνοῦ, ἢ ξηραινόμενον ὑπὸ ἢ πυρώσῆς θερμότῆτος, ἢ αἱ ἀσσόμενοῦ ὑπὸ πὰ πῖς πλευρὰς ὑπεζωκότος ὑμένος. Quas ferè eaſdem commemorat H

* *lib. 6. epid. sect. 3.* † *Com. 2. in Prorrh.*

in Commentario Gal. nisi quòd literæ vitio diminuta mihi distributio videtur. Nam cùm nominatim paulò post tres esse istius tensionis causas efferat, duas tantùm subdidisse videtur, coniuncto cum secundo tertio causæ genere. Vt mihi non malè lectio cõsistere videatur, si propriam septi transuersi phlegmonem tertium causæ genus disparatum feceris, itaq; aptiùs locum totum distinxeris. τὸ διάφραγμα σὺ αὐτὸ τείνεται, ποτὲ μὲν ὀπισθεν πλευείποδι διὰ τὸ μέγεθος τῆς τοῦ φλεγμονῆς τῆς πρὸς πλευρὰς ὑποζώκοτος ὑμένος, ποτὲ δὲ διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νεύρων αἰκαστῶσαν ἐφ' ἑωυτῶν τὰ καθήκοντα πρὸς τὸ διάφραγμα νεῦρα, ἢ διὰ φλεγμονὴν ἰδίαν. Quod ab interpretibus non esse animaduersum valde miror. Hunc porro locum adducit Galen fine lib. περὶ ὀξυπν. his verbis, ὅτι δὲ πεπάρτης, ὑποχονδρίου δεξιοῦ σπασθέντος, ὕφρεπεν εἰς τὰ ἔσω, in quibus vulgati codices vitium habent. Atq; etiam ex his ipsis propriã delirij respirationem euinci contẽdit Galenus, crebramq; & partiũm doloris aut alicuius inflammationis spiritaliumq; partium affectarum comitem constitui. Caluus hunc per se satis insignem locum admodum mihi obscurasse videtur, cùm dixit [præcordia dextra sese distenderunt, quod ad interiora deflexit] Nam præterquàm quòd propriam illam hypochondriorum immunitatem, eorumq; ex internorum affectione violentam attractionẽ vitiauit, mirum est etiam quomodo illud [quod ad interiora deflexit] superioribus cohæreat.

ἐκαιώρημα γενόμενος σμικρόν] Ista simul coniunximus, duobus exemplaribus manu scriptis peruetustis, melioribusque codicibus & Galeni autoritate fretis. Commentario enim 1. in Prorrhet. huius ægri mentione facta, ἐξεμάνη simpliciter legisse videtur Galenus istudq; non leue delirium, sed vehementer emotam mentem significare ostendit, his verbis, εἴπερ οἱ πόνοι ὅσα κρίσεως αὐτῇ συνέπεσον, ἐφεξῆς φησὶ, ἐξεμάνη. Θνιῶν δὲ ὀρθῶς ἐμόνον ὁ πρὸς κρίσιν οἱ πόνοι ἔγνωσαν, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἐκμάνη, μεγάλης καθαρσιότητος δηλωτικὸν ῥῆμα. Vt hoc intellectu σμικρὸν ἐξεμάνη ne rectè quidem cohærere possit. Quò magis mirum est Cornarium ex omnibus interpretibus vnum, codicibus Germanicis & Asulanis tantum tribuisse, vt Galeni autoritatem postponeret, aut etiam dictionis vim negligeret. Est enim ἐκμαίνειν aut ἐκμαίνεσθαι, σφοδρῶς καθαιρεῖν, ἢ ἐξίστασθαι, quibus vehementem mentis alienationem indicamus, & furore percitum esse aut valde insanire dicimus. μανίαν nanq; * Cicero furorem, aut eam insaniam quæ iuncta stultitiæ patet, latiùs, interpretatur. Caluus & furorem & insaniam coniunxit, cùm furenter insanire dixit, vt insaniam intenderet. Credibile nanq; est rapta sursum bile exaßata, ac in nigram propemodum transeunte, insaniam istam aut furiosam desipientiam excitari. Quam in rem ad totum huius ægri decursum ista Prorrhetici sententia quę in Coacis repetitur, optimè quadrare potest. τὰ ὀν κεφαλαλγήσει ἰούδεα ἐμέσματα μὴ κοφώσιος ἀγρυπνόδεα, παχὺ ὀκμαίνει. Etsi in eam Galeni reprehensionem incurrere nolumus, vt Hippocratis locos δι' ἀλλήλων explicare videamur. Porro accedit ad illam delirij significationem & causam, quod de hoc ægro scribitur in fragmento Galeno attributo in lib. de Humoribus Hippocr. his verbis, ὅτι δὲ Φιλίσκε ἐν τῇ τρίτῃ δόξαι δημίᾳ, ῥηθεὶς θεραπεῖαν τῆς καθαρσιοῦ. ἐξεμάνη γὰρ φησι, καὶ τὸ μέσον τῆς ὀμφαλοῦ. ξανθὴ τὸ χρῶ ἢ ὠχρὸς ἢ ὠχρὸς τῆς νόσου. Vbi Φιλίσκε vitiosè legitur.

*Tusc. 3.

πεπάρτη σπασμοί] Conuulsiones omisit Caluus contra omnium quos videre licuit codicum fidem.

DE CHARACTERIBVS SVPERIORI ÆGRO ADSCRIPTIS.

Cùm non sit ambigua tam præcipitis huius mortis causa, nil admodum notis huiusmodi rem ipsam exprimentibus opus fuisse videtur. Vt minimè mirum sit codices impressos ipsumq; Galenum istarum mentionem nullam fecisse, æquiusq; fuerit eas quas in codicibus scriptis reperimus nè adscripsisse quidem, quòd & parum probabilitatis habeant, & verò in re minimè per se obscura tenebras offundant. Quibus quidem, quòd velut exautoratæ in hanc orchestram subeant leuiter defungemur. Quidnam enim his characteribus vetustè simile nos elicere posse putamus? Π. Φ. Δ. Ε. Θ. Χ. Κ. Υ. Quod si velut in re ludicra nulliusq; momenti coniecturam expedimus, videndum certè est ne non satis consultè pro leuibus seriis nugas inducere videamur, statimq; in Galeni accusationem incidamus, quòd in his quæ extra rem omninò sunt, tractationem conteramus. Igitur qui coniecturis aliquid audendum existimant, hunc se sensum elicere posse sperant, πυθανὸν φρενῶν διάθεσιν καὶ μετὰ δεινάλγων κόπων. Nam & vehemens mentis alienatio quę tandem in insaniam versa est, occupata sensuum arce, ægrum in præsentissimũ adduxit discrimen, & conuulsione conflictatum resiccata ob incendium neruorum origine, pessimis afflixit casibus. Quem in affectum conspirante septo transuerso & ex magna æstuatione resiccato, ac velut ad principium reuocato, contensionis interne speciem præcordia præsetulerunt, nec leuem conceptæ inflammationis suspectionem ostentarunt. Ex quo existit non leuissima coniecturæ inductio, quæ in interna præcordiorum contensione per duos istos characteres φ. & δ. διαφραγμάτος φλεγμονὴν designat. Sufficiente ad tanti mali labem & tam insignem insaniam causa ista, ni Galeni autoritas hunc ex cerebri affectione & neruorum origine consensum raperet. Ac verò malim huiusmodi coniecturas, æquitatis ratione paulum confirmata corroborari, quàm præscriptis à Galeno ac cæteris qui in huiusmodi notis explicandis desudarunt, characterum designationibus temerè insisti. Quis nanq; huic tractationi paulò æquior, φρενῖτιν rectè intelligi posse existimet? aut ex istis duobus characteribus φρενῶν διάθεσιν exprimat? Etsi enim ista consentientes in notarum explicatione nobilium virorum consensiones habent, ad hoc tamen quod quærimus institutum non nisi temerè accommodari possunt. Contractis ergo sententię nostrę velis, existimamus hunc ægrum ex vehementi & turbulenta mentis emotione aut etiam insania, quinto die miserabili mortis specie ereptum. Nam siue φρένας mentis ipsius & sensationum principis, siue septi transuersi affectionem indicare contenderis, ex iildem tamen causis calamitatem istam preteximus. Quod verò in fine κ. duplex adscribitur, κακὸν aut κάκιστον mihi significare videtur, & luctuosum illum conuulsionis casum portendere. Qua in re duos inter se codices parum discrepantes reperimus. Nam quòd vetustior κ. κ. longiùs inter se distinctum exprimit, alter recentior κκ. propiùs iungit, in eumq; quem proposuimus sensum nos faciliùs inducit.

Æger quintus.

Chærion, qui apud Demænetum decumbebat, ex potu, igne, hoc est febre vehementissimà correptus est, statimq; capitis grauitas cum dolore occupauit, non dormiuit, aluus perturbata secessus tenues & aliquantulum biliosos demisit. Tertiò die febris acuta inuasit & capitis tremor, præcipuè verò labri inferioris, pauloque post rigor, conuulsiones, omninò desipuit, nox molesta fuit. Quarto quieuit, paulisper dormiuit, delirauit. Quinto laboriosè habuit, exasperata sunt omnia, deliriũ, nox molesta, nõ dormiuit. Sexto eadem perseuerauere. Septimo nouo suborto rigore febris acuta prehendit, & per omnia membra diffuso sudore iudicatus est. Huic per totum morbum ex aluo deiectiones biliosæ, paucæ, synceræ prodierunt. Vrinæ tenues erant, boni coloris, quæ sublime quiddam in medio innatans nubilosum habebant. Ad octauum vrinas melioris coloris, in quibus subsidentia inerant

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

Χαιρίων ὁς κατέκειτο παρὰ Δημαινέτῳ, ἐκ ποτοῦ πῦρ ἔλαβεν. αὐτίκα δ' κεφαλῆς βάρος ἐπόδυνον. ἐκ ἐκοιμᾶτο. χειλίν τὰ κεκαλόδης, λεπτοῖσιν, ὑποχολώδεσι. τῇ τῃ πυρετὸς ὀξύς. κεφαλῆς τρόμος. μάλιστα δ' χείλεος ἔ κάτω. μετ' ὀλίγον δὲ ῥίγος. σπασμοί. ταῦτα παρέκρουσε. νύκτα δυσφόρως. τετάρτῃ δὲ ἡσυχίης. μικρὰ ἐκοιμήθη. παρέλεγε. τρέμπτη, ὅτι πόνως ταῦτα παρωξύνθη. λῆρος. νύκτα δυσφόρως. ἐκ ἐκοιμήθη. ἕκτῃ διὰ τῶν αὐτῶν. ἑβδόμῃ, ἐπερρίγωσε. πυρετὸς ὀξύς. ἴδρωσε. δι' ὅλου ἐκείθη. τότω δὲ τελέως ἀπὸ χειλίης διεκρήμνα χολώδεα, ὀλίγα, ἄκρητα. ἔσα λεπτὰ ὑγρά, ἀναῴρημα ὀπτινέφελον ἔχοντα. περὶ ὀγδόου, ὕρησεν ὑγροὺς τρεῖς, ἔχον-

inerant candida & pauca reddidit, ad intelligentiam rediit, à febre immunis fuit, quę non repetiit. Ad decimum quartum autem grauiter febricitauit, insudauit. Decimo sexto biliosa, flaua, copioia, vomitione reiecit. Decimo septimo nouo desuper orto rigore febris acuta inuasit, & sudore dimanante à febre iudicatione absolutus est. Vrinæ post morbi reuersionẽ & iudicationem melioris erant coloris, atque in his subsidẽtia inerant, neq; per recidiuã mentis alienatio adfuit. Decimo octauo paulùm incaluit, atq; insuper sitibundus, vrinæ tenues, sublime quiddam in medio innatans nubilosum habebant, aliquantulum deliraui. Ad decimum nonum à febre immunis fuit, ceruicis dolor occupauit, vrinis subsidentia inerant. Vigesimo perfecta iudicatione absolutus est.

Γ. Δ. ΟΥ. Κ. Υ.

πα ὑποστάσιν λευκὴν, ὀλίγην. κατενόει. ἀπύρετος διέλιπεν. σιάτη ὑπέστρεψεν. περὶ δὲ πεπαρεσκαιδεκάτην, πυρετὸς ὀξύς. ἴδρωσεν. ἐξεκαιδεκάτῃ, ἡμέσε χολώδεα, ξανθὰ, ὑπόσυχα. ἐπλαχαιδεκάτῃ, ἐπερρίγωσε. πυρετὸς ὀξύς. ἴδρωσεν. ἄπυρος σκρίθη. ἔσα μετὰ ὑποστροφὴν κεκαθαρμένα, ὑπόστασιν ἔχοντα. οὐδὲ παρέκρουσεν ἐν τῇ ὑποστροφῇ. ἐν, ἐθερμάνθη σμικρά. ἐπεδίψα. ἔσα λεπτὰ. ἀναῴρημα ὀπτινέφελον. σμικρὰ παρέκρουσε. περὶ ἰθ, ἄπυρος. τραχήλου ἐπωδυνίως εἶχεν. ὕρησιν ὑπόστασις. τελέως σκείθη εἰκοσῇ. Π. Χ.

Magna elucet hoc in ægro facultatũ naturalium vitalisq; roboris nauitas & industria. Eum nanq; iuuenilis ætatis firmitudine insignũq; virium stabilitate præditum fuisse, coniicere par est, quod præcipitem morbum istum ex plena succorum maximeq; biliosorum redundantia, ac intempestiuis compotationibus contractum, tam securè citoque non prætermisso criseos ordine effugerit. In quo etsi præclara est natura beneficentia, quæ primo statim iudicationis impetu, nutantem adhuc hostem, sudoribus attentata vrinarum concoctione, biliosorumque per aluum secessione disiecit: febriles tamen dispositas insidias, humorumque qui in corporis cauo restiterant cruditate tectas, neque fallere, neque adeo superare potuit, vt non rediuiuum fomitem die nono iniecerint, reuersionisque spem morbo fecerint. Quæ tandem naturalium facultatum ope breui accisa fuit, & procuratis in plenũ vrinarum concoctionibus, paulatimque dierum iudicatoriorum autoritate discussa, perfectę absolutionis die vigesimo censuram accepit. Quo in conflictu obseruanda est dierum iudicatoriorum œconomia, quæ miro quodam modo iudicationis integritatem interposuit, ex plenitudine creatum vitium, sudoribus, alui secessione, vomitionis refusione, veluti depletione quadam, exhauriens. Et quoniam inparibus diebus morbi accessiones inualescerent, iisdem pene diebus solutionis significatio est intentata & in vigesimum absoluta.

ἐκ ποτῷ] ἐκ πότου habet codex vnus manu scriptus. Vitiosum est quod in Asulano codice, πότου pro πότου legitur.

λεπτοῖσιν, ὑποχολώδεσι] Æquior est ista lectio plurimorumque exemplarium fide nititur. Pro λεπτοῖσιν, quædam exemplaria ὀπτοῖσιν habent. Quidam etiam interpretes ὀπτοῖσιν legisse videntur.

κεφαλῆς τρόμος] Sunt hi nimiæ redundantiæ & plenitudinis casus, ex quibus capitis grauitas, deinde etiam, velut presso onere, actionum offensa vitiumq; imbecillitas ac tremor consequitur. Exundante verò ista copia, ac etiam in ventriculũ biliosũ & acriore succo multo refuso, labri inferioris tremula quædam motio constabat, interiore ventriculi tunica huiusmodi humoris acrimoniã sentiente, in eamq; quoad eius fieri poterat obnitente quò se hoc onere & fasce leuaret. Quo ex conflictu & motionis inæqualitate tremor consistit, qui etiam propter latè communicatam toti ori tunicæ ventriculi continuitatem, labrum inferius affecit. Vt non temerè quis vomitionem humoris instabili volutatione commotam suspectarit, cùm sint ista communia apud Hippocratem & Galenum vomitus signa, nisi si aliò seclusa materia redundantiam istam effudisset. Atque adeo tamen ex ista biliosorum succorum acrimonia & rigor & conuulsiones emanarunt.

παῦλα παρέκρουσε] παῦλα παρωξύνθη aut νύξησε legit Caluus, deinde παρέκρουσε. Cuius lectionis ne vestigium quidem in nostris codicib. apparet. Sic post νύκτα δυσφόρως, ὀυ ἐκοιμήθη, videtur legisse Hermannus Cruserius, cuius nec vlla est apud reliquos mentio.

ὀπτπόνως πόνα παρωξύνθη] Duo codices peruetusti manu scripti ὀπτπόνως interpungunt, quos secuti sumus, quòd ea sit familiaris Hippocrati locutio.

δι' ὅλου ἐκείθη] Sic legunt codices impressi quos secutus est Caluus. Vetustissimorum consensus est ἴδρωσε δι' ὅλου, atq; eam receptissimam phrasim secuti sumus. Sic enim vniuersalis ista sudoris diffusio, plurimùm ad hanc primam animo præceptam solutionis significationem mihi videtur facere, quæ & dici iudicatorij interpositam autoritatẽ, & naturæ non infimas habet molitiones. Nam & vrinarum tolerabilis mediocritas, suspensiones nubilosæ, & subsidentia alba & pauca, coctionis spem faciunt, & fluentis alui refusio iudicationis stabilitatem firmat.

ἴδρωσεν] Exemplaria duo manu scripta hîc ἴδρωσαν, vt etiam paulò post, desiderant, quæ secuti sunt Galeni interpretes, sed reliqua optima & peruetusta apponunt. Ista namq; excretionis criticæ species, iudicatoriis diebus contingens, magnum morbi leuamentum facit, & in reliquam solutionis spem adducit.

ἐπερρίγωσε, πυρετὸς ὀξύς] Exemplaria quædam πυρετὸς simpliciter habent. Caluus vtrumque omisit & nihil horum legit.

εὐχροώτερα] Quidam codices εὔχροα habent, quæ secuti sunt Gal. interpretes.

ἐπεδίψα] Quidam codices ἐπεδίψη legunt, quod nonnihil sitiuisse ægrum significat. Atque in eo res parui est momenti, an aliquantulum sitiuerit, an verò ad calorem insuper sitis accessio facta fuerit, aut etiam increuerit.

πράγματον ἐπωδυνίως εἶχεν] Huius loci meminit Galenus in fine lib. 2. περὶ δυσπν. in quo doloris affectionem delirium superasse contendit, indeq; non immerito silentio obrutam fuisse raram & magnam spirationem à crebra & parua euictam.

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ADSCRIPTIS.

Characterum huic ægro adscriptorum ne meminit quidem Galenus, quòd non in omnibus codicibus, aut passim annotẽtur. Qui verò adscriptos habent in eò consentientem habent assensionem quòd huiuscemodi notas assignant, Π. Χ. Γ. Δ. ΟΥ. Κ. Υ. Ex quibus perfacilè hunc sensum elicias, πυθανὸν χολώδεων πλῆθος διεχωρούντων ὕρων εἰκοσῇ ὑγείαν. Nam cùm biliosorum succorum plenitudinę laboratit æger, turbulenta alui secessione, velut per effugium quoddam, magna morbi pars est deposita, & vrinarũ moderatione atq; constantia secundum sanitatem vigesimo die iudicatum est. Quòd si in his sanitatis auxiliis præcipuã sudorum operã adhibueris, quæ biliosos succos salubriter, copiosè, nec nisi decretoriè depleuit, non temerè biliosam plenitudinem his humorũ secessionibus & vacuationibus exhaustam contenderis. Etenim cùm naturæ viribus effluxioni locus factus fuerit, eaque salutaris iudicata sit huius morbi depulsio, rite atque ordine huiusmodi excretionibus, quæ vitiosam materiam deposuerunt & præcipuas in iudicatione vires obtinent, salubritatis spes est assignata. Quorum omnium comprehensio, cùm διεχωρούντων nomine continetur, hîc tamen proprio quodam modo & enixè vrinarum mentio facta est, quòd earum insignis industria ad iudicationis stabilita-

tem firmandam enituerit. Ex quibus ſatis firmata videtur horum characterum ſignificatio, niſi quòd mirum ſubit quomodo in quibuſdam codicibus vitioſa eſt quædam characterum tranſmutatio. Nam impreſſi Germanici X. pro K. temerè ſupponunt, cùm in eo cæteri omnes conſentiant, vt vigeſimo ſanitatem adſcribant, quod etiam ipſa morbi diſpenſatione ſatis eſt teſtatum. Nihilo verò integrior eſt duorum manu ſcriptorum Regiorum codicum fides, qui ad characterum extremum γ. pro Y. facili lapſu adſcribunt, vt nec vetuſtioris vnius, qui duas notas notabili inter ſe ſignificatione diſtinctas Γ. Δ. inter ſe vnit, & πδ. exprimit.

A

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ.

Æger ſextus.

Τὴν Εὐρυδίκης θυγατέρα παρθένον, πῦρ ἔλαβεν. ἐκ δὲ ἄδιψος διαπελέως. γνόμενα ὑπεφρόνησε. ἀπὸ δὲ κοιλίης σμικρὰ διήει. ἕδρα λεπτὰ, ὀλίγα, οὐκ ἐύχρηα. ἀρχομένου δὲ τοῦ πυρετοῦ, ἀεὶ ἕδρην ἐπόνει. τῇ δὲ ἑβδόμῃ, ἄπυρος. ἐκοίμησεν. ὀκτῴ δὲ ἀεὶ τὴν ἕδρην, σμικρὰ ἐξεπύησεν. ἐρράγη ἅμα κόπρῳ. μετὰ δὲ κόπρον δεκάτῃ ἑβδόμῃ, ἐρρίγωσε. σμικρὰ ἐπεθερμάνθη, ἴδρωσεν. μετὰ δὲ κόπρον ὀγδοάτῃ ἑβδόμῃ, ἐρρίγωσεν ἐπὶ πολλά. ὕστερον δὲ ἄκρεα ψυχρὰ ἀεί. ἀεὶ τι, μετὰ τὸν ἱδρῶτα τὸν θρόμβινον, παρέκρουσε. καὶ πάλιν τὴν κατήνοτ. ἔλεγον δὲ γλυσαινόμενα βόρυος, ἃ τὰ παθήν. διαλιπόντα δεκάτῃ, πάλιν πολλὰ παρελήρει. κοιλίη ἐπαφάθη, χολώδεσιν, ὀλίγοισιν καὶ ἀκρήτοισι, λεπτοῖσι, δακνώδεσι. πυκνὰ δυίσταο. ἀφ' ἧς δὲ παρέκρουσε τὸ ὕστερον ἀπέθανε ἑβδόμῃ. αὕτη δὲ θρόμβου τοῦ νοσήματος, ἤλγεε φάρυγγα, καὶ ὀξυτέλεος ἔρευθος εἶχε. καὶ γαγγραινῶν αἰνεσπασμένος. ῥεύματα πολλὰ, σμικρὰ, δεμέα. ἔβησε. πέπονα ὅθεν αἴνῃγε. ἀπόσιτος πάντων, τὸ δὲ πάντα τὸν χρόνον. ἐδίψα. ἐπεθύμησεν οὐδενός. ἄδιψος. ἐπίνεν οὐδὲν ἄξιον λόγου. σιγῶσα οὐδὲν διελέγετο. δυσθυμίη αἰέλπιστος αὖθις εἶχεν. ἐκ δὲ τοῦ καὶ ξυγγενικὸν, φθινῶδες.

Euryanactis filiam virginem, ignis, hoc eſt febris vehementiſſima, præhendit. Sine ſiti autem perpetuò B permanſit, neq; cibos vllos admittebat. Aluus pauca demiſit, vrinæ tenues, paucæ, neque probi coloris erant. Incipiente autem febre, ad ſedem dolor erat. Sexto verò die à febre immunis fuit, non ſudauit, iudicata eſt. Quod ad ſedem enatum erat paululum ſuppuraui, ſimulq; iudicatione diſruptũ eſt. Ab iudicatione ſeptimo die, rigore correpta aliquãtulum incaluit, ſudauit. Octauo verò poſt iudicationem die non admodum riguit, poſteaque extremorum frigus C ſemper adfuit. Ad decimum, poſt eum quem habuerat ſudorem, delirauit, rurſusq; ſtatim ad mentem rediit. Iſta autem (vt ferebant) ex deguſtata vua huic cõtigerant. Vbi autem duodecimum diem intermiſiſſet, plurimùm rurſus deſipiebat. Aluus cõturbata, bilioſa, pauca & ſyncera, tenuia, mordacia reddidit, crebrò deſurgebat. Septimo verò die ex quo poſtremũ deliraſſet, mortua eſt. Hæc ab ipſo morbi exordio ex D faucibus doluit, & continuum ruborem habuit, gurgulioq; retractus eſt, deſtillationes multæ, paruæ, tenues, acres, aderant. Tuſſiebat, neq; concoctum quicquam educebat. Toto morbi tempore omnis generis cibos auerſata eſt, neq; quicquam appetiuit, non ſitiit, neq; quicquam effatu dignum bibit, taciturna erat, nihil loquebatur, mœror & animi deſperatio inerat. Erat autem natiua quædam ac congenita ad tabem propenſio.

Non longè petenda eſt morbi huius aut mortis cauſa. Innatam nanq; morbosè comparatã ad tabem corporis habitudinẽ, E larga & acri in ſpiritus vias orta fluxione, colliquatione ægrum ipſum confeciſſe, in ipſa morbi diſpenſatione ob oculos ponit Hippocrates. Vt fere nil neceſſe ſit ſtatam indicationis ſeriem, aut quaſi præfinita dierum decernentium vadimonia nos hic diſpicere, quòd trahens huius morbi natura, lenta tabefactione corpus conſumat. Quam tamen ſuborta magna caſuum cõgerie præcipuéque naturalium facultatum deiectione, perniciem acceleraſſe tam eſt veriſimile, quàm credibile ſubnotatam dierum œconomiam, ad febris indicaturam & interruptam potiùs morbi continuitatem, quàm propriam tabis naturam pertinere. Huius porro tabis fere expreſſam habes effigiem in ea conſumptorum narratione quam explicuit Hippocrates lib. 1. epid. ſect. 1.

τὴν Εὐρυδίκης] Εὐρυάνακτος haber codex vnus Regius peruetuſtus.

ἐκ δὲ ἄδιψος διαπελέως] In tenui & acri fluxione fauces illapſu exaſperante, quinetiam vehementi excitato incendio, humiditatis adeſſe debuit deſiderium, niſi ſi animalis & ſenſibilis facultatis extinctio pertendit. Quod in huiuſmodi affectis tabidis, his verbis apertè exponit *Galenus, ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν κακοήθειαν τῆς ῥευματοῦν, ἅπερ αὐτὸς ὠνόμαζε δριμέα, τυκνὰ τὸ σῶμα πᾶσα τοῖς φθινώδεσι συνέπιπτε, διόμοι δυκεῖ Ὁ ὁ Ἱπποκράτης ὑποσημαινόμενος αὐτῷ τὸ ῥηθὲν λόγον, αὐτὸς προσεγράψας, τὸ ἄδιψος. κακοηθείας γὰρ δὴ μαλίστης σημεῖον, ὅταν ἡ πυρὶ θέρμῃ ὁ διψαλέος ὄντος τῆς πυρετῶν, μὴ διψῶσιν, ἢ ῥεύματος εἰς γαστέρα καταφερομένου δριμέος. καὶ δηλοῦται προῆς ὅ συμπτώματος ἡ αἰσθητικὴ τῶν μορίων δύναμις ὑπολωλέναι καὶ νενεκρῶσθαι, εἴγε τῆς κατὰ μέρος διαγνώσεως οὐκ ἀμφάνεται. Porro exemplaria quædam διαπλέως ſequentibus iungunt cum Aſulano codice.

* *lib. 1. epid. Com. 1.*

ῥεύματα τὰ προσεγένετο] Ex eadem etiam cauſa pendent iſta quæ appetentiæ caſum & naturalis facultatis excidiũ minantur. Collabente nanq; in ventriculum humorum malignitate, peſſimè ab iis affectus eſt, vt ne auiditatẽ perſentiſcerer. ἡ ἀποσιτία δὲ καὶ ἀορεξία (vt ſcribit *Galenus) ποτὲ μὲ διὰ τὸμα τῆς κοιλίας γίνεται κακακομένων ὑπὸ πνεύματος ἀλλοιοτέρας πιότητος χυμῶν. ἔστι δ' ὅτε διὰ τῆς δυνάμεως αὐτῆς τῆς νέκρωσιν, ἧς δὲ ὑγιαίνειν δοκῶ ἔρρα τόπῳ τῆς ὀφρύος αἰσθάνεται, καὶ τὰ δὴ ἰασομένων αὐτῶν ὀρέγεται. ῥεύματα verò καὶ τοῖς δέχεται, de his qui cibum omninò auerſantur & refugiunt dicitur, quos ἀποσίτους vocat Hippocrates, τὰς ἀπεστερημένους τὰ σιτία προσίεται, quemadmodum priùs in Hermocrate, γεύεσθαι ὅτι ἡδυώτατα extulit, quod antea ἀπόσιτος τοῦ dixerat. Eamque huiuſmodi tabidorum affectionem his verbis expreſſit lib. 1. ἀπόσιτοι πάντων γεύματα διετέλουν. Poſtea verò in ſtatu peſtilenti in tabidorum recenſione, & ſitis & auiditatis cibi carentiam ſimul iunxit. πολὺ δὲ μάλιστον κακὸν παρέπεσε τοῖσι ἄλλοισι τοῖσι πᾶσι τοῖσι ἀποσιτίῃσι, καὶ τὰ ἀρ' ὑποψίγματα. οὐδὲ δὲ ποτὸν μὴ δέξασθαι οὐδὲ ὄξος οὐδὲ ὄλον, ἀλλὰ πάνυ σιγῶν ἀδίψος.

* *Com. 1. in hunc lib.*

ἀπὸ δὲ κοιλίης σμικρὰ διήει] Aliter Caluus legiſſe videtur. Ventrem enim omninò non demiſiſſe ſignificat.

ἕδρην ἔδρῳ ἐπόνει] Tuberculum forte ad ſedem enatum eſt quod nullam haber cum propria morbi natura conſenſionem, ideoq; nullam in ſe artis ſpeculationem vertit, niſi quòd ex criſeon theoria cum incipiente morbo exiſtat, in eorum cenſum quæ vi morbi non naturæ fiunt & malignam habent denuntiationem reponendum eſt. Nam nec eorum quæ abſcedunt, vt nec eorum quæ excernuntur quicquam morborum initiis, neq; non maturata coctione, ritè atq; ordine extare poteſt. Quæ eſt † Galeni ſententia, ὅταν ἀρχηται ἡ νόσημα τῆς ὀκκεινομένων οὐδὲν ὀκκείνεται πιπικαῦτα τῆς λόγῳ τῆς φύσεως, ἀλλ' ἔστι ἀπαντα συμπτώματα τῆς οὐ τῆς σώματα ἀδικῶ φύσιν διαθέσεων. οὐ ᾧ δὲ χρόνῳ βαρυώτερα μὲν ἐστὶ τῆς νοσούντων αἰσθανῶν ἡ φύσις, ἀπεψία δ' ἐστὶ τῆς χυμῶν, ἐν τούτῳ κινδυνεύει τὴν χρησῶς ἀδυνάτου, εἴγε φρονηεδὲς μὲν χρὴ πέψιν, ἀκόλουθήσαι δὲ διάκρισιν, εἶθ' ἑξῆς κίνησιν, ἵν' ἀρχὴ ἡ ῥῶται κρίσις. Hic verò ἀρχὴ τῆς νοσήματος, vt aliàs ſæpius apud Hippoc. αὐτὴ τῆς κατὰ πλάτος ἀρχῆς ſumitur, principium q; cum ampliatione non in momento ſignificat, vt etiam ſcripſimus noſtris in lib. 2. epid. Commentar.

† *Com. in aph. 22. l. 1.*

ἐκπαίη δὲ εὖσα] Et iſta ſuſpectam morbi reuerſionem faciunt & infidam iudicationem præſagiunt, ex † Hipp. placitis. ὀκόσοισιν ἐν πῖσι πυρετῆσιν ἐκπαίσοισιν εὖσαι ῥίγεα γίνεται, δύσκρισα. Siquidem ſolenne eſt Hippocrati per rigores, criticas excretiones earumq; conſecutionẽ quandam ſubnotare. Indeq; multo firmius, ὀκόσοισιν ἐκκείσεσιν, οἱ πυρετοὶ μὴ κατὰ κρίσιμες, ὑποδεξικόν. & τοῦ πυρετοῦ οἱ μὴ τὰ ἐν ἡμέρῃσι κρίσιμοισι, μὴ τὰ μετὰ σημείων λυτικῶν ἀφιέντες, ὑποδεξιάζουσι. Et πυρέσσοντα ἐν μὴ ἐν ἡμέρῃσιν ἀφῇ ὁ πυρετὸς, ὑποδεξιάζειν εἴωθεν. † *Aph. 24. l. 4. & Coac.*

σμικρὰ ἐπεθερμάνθη] Codices duo manu ſcripti σμικρὰ ſuperioribus iungunt & ἐρρίγωσε σμικρὰ habent, quos ſecuti ſunt Galeni interpretes.

διαλιποῦσα δὲ ιϛ] Hęc conſtans eſt omnium manu ſcriptorum codicum lectio. Cornarius tamen ſic legiſſe videtur, διαλιποῦσα δὲ μίαν ιϛ πάλιν πολλὰ παρελήρει, vt intermiſſo die vno rurſus duodecimo delirium ceperit, eoque ordine decimonono ægra iſta mortua ſit, Quæ lectio non omninò videtur pœnitenda. Quòd ſi duodecim diebus intermiſſis ſequentium dierum numerum ineas, exitus ipſe in vigeſimum nonum imminebit. Quod certè criſeos omnem ordinem labefactat, nullamq; huius habendam eſſe rationem B decernit. Caluus vulgata lectione recepta rerum conſecutionem ſecutus eſt, cùm ſecundum & vigeſimum tranſiſſe dixit.

πυκνὰ αὐίσταο] Crebra defecandi auiditas ad mordaces, acres & bilioſas deiectiones ſequitur, quæ & laborantis vires affligit. Iſtud enim iiſdem pene verbis expreſſit Hip. lib. 1. epid. κοιλίαι παρεχώδεες, χολώδεες, ὀλίγοισιν, ἀκρήτοισι, λεπτοῖσι, δακνώδεσι, πυκνὰ αὐίσταοτο.

ἀφ' ἧς δὲ παρέκρουσε τὸ ὕστερον] ὕστερον omiſit Cornarius cùm tamen ad eam quam vltimò memorauit deſipientiam referri poſſit. Sunt qui ὕστερον ἀπέθανεν iungant, quod etiam facit Aſulanus.

αὕτη ἀρχομένου τοῦ νοσήματος] Huius loci meminit Galen. lib. 2. περὶ δυσπν. his verbis, ὅτι δὲ τοῦ ἐκτὸς τῆς ἀρρώστου, χωὶ τὸ ὦν αὕτη, τοῦ θρομβοῦ ὁ Ἱπποκράτης, αὕτη ἀρχομένου τοῦ νοσήματος, ἤλγει φάρυγγα, καὶ ὀξυτέλεος ἔρευθος εἶχεν. τραχηλιῶν αἰεσπασμένος ῥεύματα πολλὰ, λεπτὰ, σμικρὰ, δεμέα. ἔβησε, πέπονα, ὅθεν αἴνῃγε. Hunc autem faucium dolorem cum rubore ſic expreſſit lib. 1. epid. φάρυγες δὲ πῖσι πλείστοισι τούτων ἐξ ἀρχῆς καὶ ὀξυτέλεος ἐπόδυνον εἶχον, ἔχοντες ἔρευθος μετὰ φλεγμονῆς. Ex quo perpetuum illum ruborem ad faucium inflammationem quidam retulerunt, cùm tamen per ſe de malarum & faciei rubore intelligi poſſit, qui tabidos pulmonumq; vitia vt plurimùm comitatur. His nanq; μῆλα C ὑπόχρυσα καὶ ἐρυθρὰ facit † Aretæus lib. 1. περὶ χρονίων παθῶν. In pulmonum autem inflammatione ἐρυθρὸς τὰ προσωπα, ὅτι δὲ μᾶλλον τὰ μῆλα. lib. 2. * περὶ ὀξέων παθῶν. † *Cap. 8.* * *Cap. 1.*

γαγγραινῶν αἰνεσπασμένος] Ob tumorem & phlegmonem contracta ac veluti reuulſa fuit columella, quę & gurgulio dicitur. Etenim τὸ κατὰ τῆς ὑπεῤῥώνης ὀκκρεμὲν σῶμα, γαγγρῶν μεσηγὺ τοῦ πυελεδμίων, κίων τὰ γαγγραιῶν καλέεται, vt ſcribit Aretæus lib. 1. cap. 8. περὶ ὀξέων παθῶν.

ῥεύματα πυκνὰ, σμικρὰ] Id ſic expreſſit lib. 1. epid. ῥεύματα σμικρὰ, λεπτὰ, δεμέα, παχὺ πικόμενοι τὰ κακόμενοι. Hic autem λεπτὰ ex duobus vetuſtiſſimis codicibus & interpretibus addidimus, etſi cæteris in codicibus tacetur. Caluus id quod de capitis in ſpiritales vias & fauces fluxionibus dicitur, non ſatis aptè vertit, cùm ad alui fluxionem ambigat & inclinet. His autem fluxionum circumſcriptionibus, humorum quantitas & qualitas comprehenditur. Multæ nam q; & paruæ deſtillationes, ſenſim illabentis humoris aſſiduitatem & ſpiritus vias eludentis, tenues verò & acres, prauitatem & vitium denotant.

ἔβηστ] ἔβηστ πέπονα, codices omnes impreſſi diſtingunt, vt modicè concoctum ſputum, non ſine labore tamen ac vix quidem e- D ductum intelligant. Quibus reſpondent quæ ſcripta ſunt lib. 1. epid. ἔβηπον δὲ σμικρὰ, πυκνὰ, πέπονα, κατ' ὀλίγον μόγις αἰάζοντες. Nos verò duobus vetuſtiſſimis codicibus freti, πέπονα ὅθεν αἴνῃγε iunximus, quod vitioſam tabis malignitatem indicat. Atq; his aptiùs reſpondent iſta ex lib. 1. epid. οἷσι δὲ βιαιότατα ξυμπίπτει, ὅτι ἐπ' ὀλίγον πεπασμὸς λῦ, δεῖα διετέλεον ἀμὰ πίνοντες.

ὑπὸ ἐπεθύμησεν οὐδενός] Omnimodam appetentiæ deiectionem naturaliſq; facultatis extinctionem ſignificat. Ex quo nulla omninò ciborum auiditas inerat neq; vllum edulium offerre licebat. Atq; iſtis ex aduerſo reſpondent quæ de moderatis tabidis dixit libro 1. epid. οὐδὲ ἀπόσιτοι, δεῖα καὶ διδόναι πάνυ ἀνεδέχετο.

δυσθυμίη αἰέλπιστος αὖθις εἶχεν] Melior lectio δυσθυμίη, αἰελπίστως ἑωυτῆς ἔχεν, duobus vetuſtiſſimis codicibus nixa, quam ſecutus videtur Caluus & Gal. interpretes. Significat nam q; animum deſpondiſſe atq; omnem de ſeſe ſpem abieciſſe & deſperaſſe. Quam velut diffidentiam, δυσελπιστίαν καὶ ἀπόγνωσιν τοῦ βίου vocat * Aretæus, quemadmodum animium deſpondentes τοὺς ἀπογινώσκοντας ἑωυτῶν αὐθρώπους dicit. Sunt autem iſta præoccupatæ mentis atque impendentis magni delirij certiſſima ſigna.

* *Cap. 2. lib. 2. περὶ ὀξ. παθῶν.*

E

ἐκ δὲ καὶ τοῦ ξυγγενικὸν φθινῶδες] φθινῶδεις dicuntur † Hippocrati quouis modo conſumti aut emaciati, aut qui ex pulmonum vitio, aut ſanguinis reiectatione, aut etiam ex malignis deſtillationibus in tabem incurrunt, aptęq; ſunt à natura ad huiuſmodi affectũ comparati. Quam naturæ conformationem & aptitudinẽ innuere videtur Hippocrates, vt præter acrium fluxionum illapſum certam tabis cauſam, etiam quandam à natura innatam ad huiuſmodi affectum habitudinem & propenſionem ſignificet, quos κακκομένους, peſſimeq; ad id à natura comparatos vocat lib. 1. epid. ac eos quibus ἔῤῥεπεν ἡ φύσις ὅθεν τὸ φθινῶδες. πῖσι οἱ ὑπαρχοῦσι φανερώτατον (inquit *Galenus) ὅταν ὁ θώραξ τενὸς καὶ ἀβαθὴς ἐς πολύπον, ὡς πᾶς ἀμφιπλάτας ὀξέχειν ὀπίσω δίκλιν περύγων, ἐντεῦθεν δὲ περυγώδεις ὀνομάζουσι τοὺς τοιούτους. πλὰ καὶ ὅσοι πῶν κεφαλὴν εὐπλήρωσι τὰ εἴσι, καὶ ῥεύματα πολλὰ τοῖς ἀναπνευστικοῖς μορίοις ὅθεν πέμπουσαν ἔχουσιν, ἅ ὅτι φθινώδεις ῥᾷστα γίνονται. Atq; naturales huiuſmodi habitus his verbis deſcribit † Aretæus, ὀξεῖς δὲ, ῥαδινοὶ, σταθεῖδεες, περυγώδεες, ὀξυχέφαλοι, λευκοὶ, ἀφαυότροι τὴν θώρηκα. Quos σταθεῖδεες καὶ περυγώδεις vocat Gal. lib. 2. de temp. Lib. verò de Cauſis morborũ his verbis apertè prodit; ὅις δὲ ὀξεῖα, καὶ κρόταφοι συμπεπλωκότες, καὶ ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, καὶ τὰ κατ' ὠμοπλάτας τε καὶ βραχίονας οἱονεὶ πέρυγες ἐξῶθεν αἰωρούμενα τῆς φθίνοντι φαίνονται. Hanc autem natiuam ad tabem F aptitudinem ex malè affectis ſpiritus organis intelligi ſatis apertè indicat Gal. lib. 2. περὶ δυσπν. vbi hunc locum explicat his verbis: μετ' ὀλίγον ἐρεῖ. τοῦ δὲ καὶ ξυγγενικὸν φθινῶδες. ὥστε δῆλον κἀπὶ τούτῳ ἡ δόπτικεκτῆσαι διαθεσις ἐν τῆς ἀναπνευστικοῖς ὀργάνοις συεῶσα. Quod effecit vt τὸ ξυγγενικὸν φθινῶδες, innatam ad tabem propenſionem dixerim, quò promptam affectus inclinationem patefacerẽ, cùm alioqui τὸ φθινῶδες, ipſum affectum apud Hippocr. ſignificet, in ea quam paulò priùs memorauimus ſententia, & cùm ſcribit, μᾶλλον δὲ μέγιστον τοῦ πὸ γινομένων νοσημάτων, τοὺς πολλοὺς τὸ φθινῶδες ἔκτηνε.

† *Com. 1. & 2. in lib. 1. epid.* * *Comm. 1. in lib. 1. epid. & com. in aph. 13. lib. 3. & 8. lib. 4.* † *Cap. 8. lib. περὶ χρον. παθ.*

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ADSCRIPTIS.

G

Notarum iſtarum vt eſt omninò pleniſſima laboris tractatio, ita ſuperuacaneæ operæ & indiligẽtis induſtriæ nimia affectatio, in eo præſertim in quo adſcititiorum iſta adſcriptio nullius fere eſt ponderis, totiusq; artis negotium præuertit. Sic in ea ipſa ægra quæ innata quadam tabe conſumpta fuit, cùm non ſit operoſa mortis inueſtigatio, nec vlla dierum decernentium ſeries ducatur, nullis ad tam euidentis facinoris notionem coniecturis opus fuit. Ex quo effectum arbitror, quòd in re tam manifeſta nullus characterum vſus foret, vt eorum tam altum omnibus in codicibus factum fuerit ſilentium, & qui à quibuſdam adſcripti ſint, non ſatis probatam habeant autoritatẽ. Nam quòd reliquis omnibus tacentibus codicibus, ſola peruetuſti vnius Regij autoritas ad eorũ mentionem nos compellit, id certè horum dignitatem labefactat, quòd & inuſitato ſcribendi genere, nec ſatis ad morbi diſpenſationem reſpondente coniectura exarati ſunt, & quæ eſt cæterorum characterum omnium ſolennis indicatura, præfinitum diem & mortis aut ſalutis denunciationem diſſolutè nimis prætermittunt. Quo ſolo nomine cum valde ſuſpecti ſint, tum verò etiam H velut in re minimè ambigua, non neceſſariam haberit collocationẽ. Verùm quia vetuſtiſſimi exẽplaris fide nituntur, ac etſi leuem non tamen omninò contemnendam habent doctrinam, quò noſtris laboribus defuncti cuiuis ſatis hac in re faciamus, ex eo peruetuſto exemplari Regio horum ea ſit ſeries [illegible]. Ex quibus hæc notio elici poteſt, πιθανὸν ἔσῃς νόσημα τοῦ πνεύμονος ἀποφθορεῖν ὀπηφόρων φθίσιν. Vt credibile ſit ex ſedis abſceſſu, multò tamẽ maximè ex pulmonum innato vitio ſuſpectam fuiſſe tabem.

At verò quia annotatum ſedis tuberculum, nullam cum pulmonum vitio communionem, ſed longè diſſitam habet naturam, id, cùm cætera probè conſentiant, non tam ſuſpectum eſt, quàm tolerabilem facit coniecturam, quòd & iſte ſedis abſceſſus in ipſa egri œconomia non vulgarem locum obtineat, & verò ambitioſi nimis ac præſidentis ingenij videatur, in hac compendioſa & velut ludicra rerum delineatione, exactam & per omnia aptè reſpondentem doctrinæ ſtabilitatem requirere, in qua abundè ſatis eſſe nobis factum ducimus, ſi, ad eam rem quam coniectura eruimus, non leuia cognitionis adhibemus indicia.

Æger ſeptimus.

Quæ apud Ariſtionem erat & angina conflictabatur, primùm ex lingua laborare cœpit. Vox obſcurè ſe prodebat, lingua rubens & reſiccata erat. Primo die horruit, incaluit. Tertio rigor, febris acuta prehendit, colli tumor ſubruber, durus, & in pectus vtraque ex parte imminebat, extrema frigida, liuida, ſpiratio ſublimis, potus per nares refluebat, neq; deuorare quicquam poterat, deiectiones & vrinæ reſtiterũt. Quarto exaſperata ſunt omnia. Quinto angina periit.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

Κυναγχικὴ, ἡ ἀϑρόα Ἀριστῶνος, ἢ πρόσθον ἀπὸ γλῶσσης ἤρξατο. ἀσαφὴς ἡ φωνὴ. γλῶσσα ἐρυϑρή. ἐπεξηράνϑη. τῇ πρώτῃ, φρικώδης ἐπεθερμάνϑη. γ, ῥίγος. πυρετὸς ὀξύς. οἴδημα ὑπέρυϑρον. σκληρόν. τραχήλου καὶ ὀπίσω τόπος ἀξὺς ἀμφοτέρων. ἄκρεα ψυχρά. πελιδνά. πνεῦμα μετέωρον. ποτὸν διὰ ῥινῶν ἔχειν. καταπίνειν οὐκ ἠδύνατο. τὰ διαχωρήματα καὶ ἕδρα ἐπέξη. δ. πολύπα παρωξύνϑη. ε, ἀπέϑανε κυναγχικὴ. πῆ. Δ. Ε. Ε. Θ.

Præcipitis hîc anginæ proponitur genus, in quo ex interna gutturis inflammatione, tanta ſpiritus anguſtia facta eſt, vt reſpiratio in ſublimem & elatam deſineret, nec niſi erecta ceruice ſublatoq; pectore procederet. Cuius cùm tam bene nota ſit pernicies ex *Hippocrate, vt vno aut altero die, vt plurimùm verò intra primam criſeos periodum iugulet, magna virium & iuuenilis roboris in muliere enituit præſtãtia, quæ ad quintum diem exitium ſit remorata. Proprio autem κυνάγχης nomine ſi quid ſeria valet nominum diſtinctio) vſum eſſe Hippoc. facilè perſpiciet, qui † Galenum animaduerterit, κυνάγχης & συνάγχης, non tam veterum autoritate quàm vſu poſtea inualeſcentem differentiam poſuiſſe.

** lib. 3. progn.* † *Com. 3. in progn. & com. in aph. 34. l. 4. & lib. 3. loc. aff.*

ἡ ἀϑρόα τοῦ Ἀριστῶνος] Codices impreſſi Germanicus & Aſulanus in eo cum veteribus conſentiunt, quam lectionem etiam ſequitur Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. Exemplaria quoq; duo manu ſcripta ἀϑρόα Βίττωνος habent, quam lectionem ſequũtur Galeni interpretes & Cornarius, quòd ea ex Galeni Commentario teſtatiſſima ſit, & priùs quoq; Commentario in Hermocratem. κυναγχικὴ παρὰ Βίττωνος appellarit. Sunt qui Ἀρίστωνος habeãt, quo legit Caluus, & Βίττωνος. In reliquo quidam codices vt phraſim inſolentem vitẽt, ἡ ἀϑρόα τοῦ Ἀριστῶνος ἢ habent.

ἢ πρόσθον ἀπὸ γλώσσης ἤρξατο] Iſtud ambiguum eſt an per ſe ſumatur, an verò ad conſequentia referatur. Sic enim codices quidam ſimul iungunt, ἢ πρόσθον ἀπὸ γλώσσης ἤρξατο ἀσαφὴς ἡ φωνὴ, quod etiam faciunt Galeni interpetes. Mihi non abſurdum videtur primam morbi noxiam ſenſiſſe vocis organa atq; inde ex lingua prima eſſe petita indicia, quòd occupatis phlegmone ſpiritus anguſtiis, efflationis ad vocẽ copia paulatim deficeret, vnde ea primũ ſubobſcurè, deinde verò vrgẽte ſuffocationis periculo, prorſus deficeret. Atq; ea vox quæ intercepto ſpirationis aditu ſenſim langueſcit, & ἀσαφὴς φωνὴ hîc dicitur, inualeſcente vitio in ἀφωνίαν propter ſuffocationẽ tranſit. Ideoq; cùm angina laborantes paſſim πνιγώδεις Hippocrati dicantur, in huiuſmodi quoq; affectu, φωνὴν πνιγώδη ſubnotat in prorrhetico, & ἐν ἀφωνίῃ πνεῦμα οἷον πῖσι πνιγομένοισι παρέχρον ſcribit. Quod profectò non temerè etiam ad anginam referri poteſt. Ex lingua quoq; huius morbi prima deſignatio ſumi poteſt, quòd ea propter fauciũ cõpreſſum temerè promineat, & πρεπὴς ἀφ' τοῦ ὀδόντος & τὰ χείλεα appareat, vt ſcribit * Aretæus. Quod etiam in angina annotauit Hippocrates lib. 2. epid. his verbis, καὶ γλῶσσαν ὑ ῥηϊδίως ορέφοντες, ἀλλὰ μείζον τι αὐτοῖσι ἐδόκει εἶναι, & πρεπτὴ ἐστίν. ** Cap. 7. lib. 1. περὶ ὀξ. παθ.*

γ, ῥίγος] Vera eſt & genuina iſta lectio ac vetuſtiſſimorum codicum conſenſu teſtatiſſima, etſi quædã exemplaria tertium diem vitioſè omittunt. Galenus quoq; in Commentario hoc modo literam iſtam agnoſcit, τῇ τρίτῃ ῥίγος, πυρετὸς ὀξύς.

οἴδημα ὑπέρυϑρον] οἴδημα vocat huiuſmodi ſubrubrum tumorem * Hippocrates, qui etſi leuiorem anginæ ſpeciem circumſcribit, cùm externæ conuerſionis ſigna præſeferat, ac vt loquitur Hippocrates, ἰσῶ, τι αὐχὶν & τὸ τόπος ἐρύϑημα ἔχει, hîc tamen ſua magnitudine vitium auxit, quòd & gutturis aditum præcluſit pernitioſæq; molis non leuia ſigna edidit quę ad pectus vtrinq; promineret. Ex quo velut geminatum malum præcipiti exitio intra paucos omninò dies ægram obiecit. Quod verò hîc σφαρὴν οἴδημα & αὐχένος in Progn. Caluus gutturis tumorem velut ex conſecutionis notione quadam dixit. ** in Progn.*

πνεῦμα μετέωρον] πνεῦμα μετέωρον ſublimem & elatam reſpirationem quę in ſpiritus anguſtia fit & ſuſpirioſos torquet ſignificare diximus. Vbi nanq; interceptæ ſpirationis viæ conſtringuntur, aut thorax aut pulmones omnisq; ſpiritus officina pondere & copia aut inflammatione grauatur, ad explendum reſpirationis munus, ſpiritum ſublato toto corpore & erecta ceruice ægri trahere coguntur, in thoracis vſum aſſumptis ſuperioribus pectoris partibus & ſcapulis ac narium pinnis. Qualiter in peripneumoniis, ſuppuratis & ſuſpirioſis accidit, qui ſpirationis neceſſitatem & præfocationis periculum quanto poſſunt molimine euitant. Atq; hinc ſublimis & elatæ ſpirationis nomen ſibi vendicat, quòd ad ferendas ſpirationi ſuppetias, ſublimes corporis partes, quæ cuiuis in conſpectu ſunt, ægri moueant. Diciturq; πνεῦμα μετέωρον, τὸ πνεῦμα αἰωρούμενον, ἢ αἴρω ἐλκόμενον, ἢ αἴρεσϑαι μενον * Hippocrati, quòd ſublimib. corporis partibus trahatur. Atq; eandem pene ob cauſam παρέχρον & φαινόμενον, quòd cuiuis in conſpectum veniat, eminentes corporis partes in eum vſum mouẽtibus ægris, † φαίνονται γὰρ ἔστι πάντες οἱ τῶν πνευόντων εἰσπνέοντες, ὅλας κινέοντες τὰς ὠμοπλάτας, ὡς & ἀμφισμάτων ἀναρχῶς ἐσαεὶ ἢ κίνησιν, ὡς αὖ ἰσορρόϑιον ἀνεργόντων αὐτῶν τῶν τῶν αὖ μέρεσι ἢ ϑώρακος. Quam in rem dictionem Hippocrati valde familiarem luculentiſſimè explicat in Commentario Galenus, & nos de ea etiam plura diximus lib. 2. epid. Quia verò eiuſmodi ſublimis reſpirationis ſpecies ſuffocationis periculum ex animæ præcluſione intentat, ſpirationis paruæ & crebrę genere comprehenditur. Quod ſatis probat Gal. l. 3. περὶ δυσπν. & verò ''' Hipp. in angina ſatis his verbis denotat, πλεῖστον τὸ πόνον παρέχουσι & ὀρθόπνοιαν, non aliam quã huiuſmodi elatam ſpirationẽ indicãs, quam valde obſeptis ſpiritus anguſtiis exitium denunciãtem, per κερχνώδεις lib. περὶ ἀέρ. & ἔγκρος lib. de rat. vict. in morb. ac. intelligit. Eſt vbi tamen eiuſmodi ſpiratio aliam ſibi ſpeciem aſciſcat & in magnum transeat cum oblæſa rationis arce deliriũ, aut affectõ neruorum principio ἀφωνίαι contingunt. Quod ſatis indicat his verbis ** Galenus, δεῦτατα πυκρῶν τὸ πῶτο πνεῦμα & ἀϑρόα ἢ τῶ αἰσπνευστικῶν ὀργάνων ξυνοχωλείαν γένεσϑαι, & ἀϑρόα ἢ ἀρχὴ τῶ νεύρων πεπονϑῶσαι, ὡὶ ἐδείξαμεν ὀρθῶς ἢ Ἱπποκράτης βλαβεῖσιν ἡγεῖσϑαι μεγάλων αἰσπνοὶ ἐργάζεσϑαι δυναμένης ὧν & ἢ ἀφωνίας, αὐτῶν τι τῶ φωνιπκῶν ὀργάνων βεβλαμμένων, & ἀϑρόα ἢ ἀρχὴ τῶ νεύρων πεπονϑῶσαν γίγνεσϑαι & τὸ πρὸς χέρα πνεῦμα τῆς ὁμοίως, ἀδήλον ὅϑεν ὅϑεν τοῦτο, εἰ πρὸς φρονήσεσι. & ἀϑρόα τὸ ἀμφιβάλλων ἔπεσϑαι, ἔστι γε & πρὸς κρυστικὸν τὸ πῶτον. Atq; ea quidem ratione τὸ πνεῦμα αἰωρούμενον reſpiciet. Siquidem τοῦτο ποιεῖν ὅϑεν τὸ πλευτῶν (vt loquitur ''' Hippocrates) ὡς συαπῶν τῆς κινοῦς τὸ πνεῦμα γίνεται. Cuius quidem vicinię & tranſitionis diluciddè quoq; meminit Galenus, vbi cum propria differentia etiam luculentam huius dictionis explicationem proponit his verbis, πρὸς ἐχὴν οἱ ὑμᾶς χρὴ κρίνεσϑαι, μὴ πότ' ἐξαπατηϑῆτε, ἢ ἀπαίτων τῶ μοῦν ἀνεργόντων γινομένων αἰσπνοὶ, ὅτ' αὖ ἐπ' ἀῤῥωσία δυνάμεως γίνεται, ἢ αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τῇ μεγάλῃ. βεβληϑεὶς δὲ αὐτοῦ ἐφ' ϑρᾶς ἐμπλωεύσαι ποτε, μετέωρον ὀκάλεσε. παρέστ δέ μοι πιωικαῦτα ὀνοῦσαι ἢ Ἱπποκράτης, μετέωρον ὀνομάζειν πνεῦμα, τὸ τῶς μετεώρος μέρεσι & ϑώρακος εἰσπνεόμενον. ὥσπερ ὅτ' αὖ ἅπαν μέρα τὸ αἰσπνόμενον

' lib. 2. epid. sect. 2. ** in Prorrh.* † *Gal. Com. 1. in Prorrh.* *'' in Progn.* *** Com. 1. in Prorrh.* *''' in Prorrh.*

A μενον & ἀϑρόα πολλῶ χρόνῳ, ἀϑρόα φροσπιέλω σημαίνει, εὐδήλος ὅϑι μέγα λέγοιν, τὸ πολὺ, διὰ πῶν γίνεσϑαι δυνάμενοῦ, αὖ εὖ τὸ τῆς ἢ μεπέρου μοῦν ἀεργείας, & ὅϑι αὐτῶ. πολλάκις ἐρῶ ἢ πα ἢ μεσοπλευείων μοῦν ἐνέργεια, & ἢ ἢ φρενῶν, ὅϑπι πλεῖστον ἀϑρόα ἔλλεσϑαι τὸν ἡϑόα κα, ἢ ὑψηλῶν μοῦν ὑχρήζεσιν, εἰς ἢ & πολλῶ πνεύμαϑος εἰσπολύ. Huius porro loci meminit Galenus extremo lib. 2. περὶ δυσπν.

ποτὸν ἀϑρόα ῥινῶν ἔχειν] Solennes iſtas & periculi plenas anginæ notas annotat lib. 2. epid. Hippocrates, καὶ πιπνεῦν οὐκ ἠδύνατο, ἢ πάνυ χαλεπῶς, ἀλλ' εἰς τὰς ῥῖνας ἔφευγεν εἰ πάνυ ἐβιάζετο. Quod etiam annotat Hippocrates in angina lib. περὶ νόσων.

ε, ἀπέϑανε κυναγχικὴ] Diem omiſit Cornarius mortemq; ad quartum retuliſſe videtur, conſentientibus tamen in eo recipiendo omnibus codicibus, etſi quidam paululum characterum ſignificatione variant.

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ADSCRIPTIS.

B Ipſa anginæ denunciatio quæ propalam facta eſt & ad extremum etiam repetitur, totius morbi euentum aptiùs quàm per characteres depromere potuit, neq; vlla nauanda erat in his notis exprimendis opera quæ ampliorem rei ſignificationem faceret, niſi iis publicè ex veterum monimẽtis receptis, vetuſtas autoritatis præiudicium aliquod adferret. Vult ergo Galenus ex huiuſmodi characteribus ΠΓ. δ. ε. ε. δ. hunc ſenſum elici, πνιγόμενοῦ ὅϑι τῶ ἀϑρόα κρεμάμενον ὅϑπαρ ὀξὺ πόνον, πρὸ ἡμέρας ἀπὸ ὀξὺ ϑανοῦν ἢ κυναγχικοῦ. Vt probabile ſit ſuppreſſis recrementis acceleratam fuiſſe mortem. Qui ſanè exitus ad ipſam ſuppreſſionis cauſam, nempe facultatum naturalium extinctionem actionumq; impotentiam referendus eſt, ad quam etiam peſſima tertij diei ſymptomata, extremorum luor & frigus (non leuia marceſcentis calidi indicia) conſecuta ſunt. Ex quã innati calidi depopulatione, inualeſcente vitio, nõ vltra quartum diem prorogatum fuiſſe exitium veri eſt ſimile, vt mirum etiam ſubeat tam diu dilatum fuiſſe. Quod lethalis diei quarti nõ leuem ſuſpicionem quibuſdam iniecit. Quocirca euileſcit quorundam manu ſcriptorum codicum autoritas, qui ε. δ'. adſcribentes, octauo diei mortem aſſignant. Id quod etiam Galeni reſcriptis ſatis eſt infirmatum. Vt nec etiam commemorãdum ſit quoſdam codices pro δ. & ε. duos alios characteres υ. & δ'. mẽdosè ſubſtituiſſe, φ in re ſatis aperta & facili omninò quæſita obſcuritas odioſa ſit.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

Τὸ μεϑάκιον ὁ κατέκλιϑε ὅϑπι ψαλδέων ἀγρῆ, πῦρ ἔλαβεν οὐκ κρεῶν καὶ πόνων, καὶ δρόμων πρὸς ὀξὺ ἔτος. τῇ α, κοιλίη πεφαχώδης, χολώδεσι, λεπτοῖσιν, πολλοῖσιν, ἕδρα λεπτὰ ὑπομέλαινα. οὐκ ὕπνωσε. διψώδης. β, παίπα παρωξύνϑη. διαχωρήματα πλείω ἀκαιρέπρεφ. οὐκ ὕπνωσε. τὰ τῆ γνώμης παφαχώδεα. σμικρὰ ὑφίδρωσε. γ, δυσφόρως. διψώδης. ἀσώδης. πτλυὸς βληχρισμός. ἀποείη. παρέκρυσεν. ἄκρεα πελιδνά. καὶ ψυχρά. ὑποχονδρίου ἔντασις ὑπολάπαρος ἀξὺ ἀμφοτέρων. δ'. οὐκ ὕπνωσεν, ὅϑπι ὀξὺ χέζεν. ζ, ἀπέϑανεν. ἡλικίαν πρὸς ἔτεα κ. Π. Ε. Ζ. Θ.

Æger octauus.

Qui ad Mendacium forum decumbebat adoleſcens, ex laſſitudinibus, laboribus, ac curſibus præter conſuetudinem, igne, hoc eſt febre vehementiſſima, correptus eſt. Primo die conturbata aluus, biliosa, tenuia multa reddidit. Vrinæ tenues & nigricãtes erãt, ſomnum non cepit, ſitibundus fuit. Poſtridie exaſperata ſunt omnia, deiectiones plures erant & importuniores, neq; dormiuit, mens perturbata fuit, aliquantulum inſudauit. Tertio inquietè habuit, ſitibundus, naueabundus, multa corporis iactatio & anguſtia, extrema liuida & frigida, præcordiorum contenſio ſubmollis vtrinq;. Quarto ſomnũ non cepit, peius habuit, ſeptimo obiit. Ætas erat annorũ prope viginti.

Interna viſcerum inflammatio magnum hîc creauit periculum, quæ ex magna crudorũ ſuccorum copia oborta, febrem etiam valde præcipitem, externis aſſumptis exercitationũ & laſſitudinum cauſis, accendit. Ex quibus quoq; bilioſis collectis humoribus & reſiccato corpore, tantus ad pernicię acceſſit cumulus, vt primis ſtatim diebus lethalis morbi ſeſe prodiderint indicia. Nam & mentis turbatio, perpetua inquietudo, incontinens corporis iactatio, & extremorũ frigus, aliq̃ue plurimi morborum acutorum proprij caſus, intra primos dies ſubortí, præſentis exitij ſignificationem dederunt ampliſſimam. Vt non tam mirum ſit ægrum ipſum ſeptimo die miſerabilem iudicij calamitatem ſubiiſſe, quàm animaduertendum, virium atq; ætatis beneficio, quintum aut ſextum ſuperaſſe. In quibus, extincto pene calidi natiuo & interna phlegmone ſeuiente, tam prope fuit vt caderet, vt de huiuſmodi diebus non leuem quæſtionem mouerit Heraclides Tarentinus, quæ etiamnum ex vetuſtiſſimis exemplaribus in notarum deſignatione proponitur, ac (quod maius eſt) extremam iſtam ſuſpicionem & lethi terminum, in quintum diem codices quidam reiecerint.

& πόνων] Codices duo manu ſcripti, quorum vnus recentior, πόνων, alter peruetuſtus noſter, πονῶν, habent. Vtriuſq; autem lectionis meminit Galenus, ita tamen vt in eam quæ peruulgata eſt aſſenſionem incliner. Nam cùm in prægreſſis morbum cauſis labores & inſolitas exercitationes ponãt Hippocrates, nihil eſt conneſſationibus cum illis commune, & facilis vnius literæ lapſus varietatem induxit, cum eo quòd labores curſuum genere facilè comprehenduntur.

ἕδρα λεπτὰ, ὑπομέλαινα] Nigricantes vrinæ cum ampliſſima iſta caſuum congerie ſtatim primo die apparentes, præſentiſſimam virium interneciõem minabantur, & innati calidi ab igneo & externo depopulationem. Quam etiam facilè indicat tantus ſymptomatum concurſus morbis acutis valde proprius.

ἀκαιρόπεφ] Intempeſtiuas deiectiones vocat quæ debitam moderationem & præſtitutam temporis occaſionem longè ſuperãt, quales ſunt immodicæ & copioſæ, quæ nullum omninò ſeruant ordinem. Eſt enim καιρὸς modus quidam, eiusq; obturbatrix & interpellatrix quædam moleſtia, ἀκαιρία.

σμικρὰ ὑφίδρωσε] Illud ὑφίδρωσε paruum tenuemq; ſubortum ſudorem ſignificat, qui languidis & imbecillas vires ſequitur, ſæpiusq; circa frontem, iugulum & clauiculas apparet, cùm νοῦσος κλινίδα & μέτωπον ἰζάνει, vt loquitur Areteus. Idq; eſt ὑφίδρωσις Hippocrati, vt aliàs ſcribimus.

ἀσώδης] Iſta caſuum complexio morborum acutorum valde propria, vẽtriculi vitium ex efferueſcẽte acri primis in venis materia, aut internum incendium vitiumq; langorem indicat, quibus magnum ſtomachi faſtidium & nauſea ſuccedit; totius corporis æſtuatio, iactatio, incontinentia & inquietudo, magnaq; premuntur ægri anguſtia, membra inæqualiter iactant & diſpergunt. Quas omnes offenſiones ſimul iunxit Hippocrates, quò cauſam internamq; inflammationem intenderet, & magnam virium cõflictationem ob oculos poneret. Atq; horum ſingularis explicatio lib. 1. epid. decurſa eſt.

ἄκρεα πελιδνὰ & ψυχρὰ] οὐ ποῖσι μὴ ἐξαλέπτουσι πυρετοῖσιν, ἰῶ τὰ μὲν ἄξω ψυχρὰ ἦ, τὰ δ' ὕδατον κατήπτει & δι' ἰῶ ἔχει, ϑανατόσιμον. ex placito 48. l. 4.

ὑποχονδρίου ἔντασις ὑπολάπαρος] Hæc verborum eluatio externam phlegmonem eiusq; magnitudinem remittit, ſed vitium internorum viſcerum ſuſpectat, vt ſæpius diximus. Indeq; ſpirationis crebræ & paruæ formam colligit Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. vbi huius quoq; loci mentionem facit.

δ' οὐκ ὕπνωσεν] Hæc eſt plauſibilior & recepta Galeno lectio omniumq; fere codicum conſenſu approbata, niſi quòd vnus pro quarti diei nota, ſeptenarium apposuit, ζ' οὐκ ὕπνωσε, vitiosè tamen.

ἡλικίαν πρὶν ἔπα] Quidam codices legunt ἡλικίαν πρὶν ἔπεσιν, eadem omninò notione. Vitium est autem in impressis codicibus, vbi A
ἡ. pro κ. ponitur. Cùm enim viginti annorum symbolum apponi debeat, recte κ. adscribitur. Quod satis indicat codex noster Germanicus, qui pro ea nota, ἥκοσιν, apposuit. Hîc Galenus ὀξὺ adiunctum meminit, verùm id quia neutiquam reperi, facilisq; est acuti & celeris morbi notio, volens prætermitto.

DE NOTIS ÆGRO ADSCRIPTIS.

Characterum istorum facilis est explicatio, Η.Π.Ξ.Ζ.Θ. πθανὼν ξένον π ἑβδόμῃ θάνατον, quòd sit credibile, insolens quiddam & noti consuetum, ægrum in discrimen adduxisse. Labores nanq; insueti exercitationesq; externarum causarum occasionem faciunt, ex quibus in suspecto iam & fere causario corpore, febris inflammatioq; interna rudimentum cepit ægrumq; prorsus pessundauit. Ex quo externis causis mortis causam adscripsere, eaq; est peruulgata magis assensio. Nam quæ attributa est Heraclidi Tarentino B
commentatio quæsitum comprehendens, cur die septimo perierit æger, ea satis est à Galeno excussa in Commentario, eiusq; luculentissima vestigia in codicibus antiquis remanent, in quibus secundi characteris locum ζ habet, quod ζῖπμα & quæsitum exprimit. Atq; vt ipsam characterum actionem, ex dierum parium insultibus intentatam omittamus, non omninò tamen à re ipsa alienum videtur si cui mirum videatur, ægrum ipsum tam pernicioso & præcipiti morbo conflictatũ, tantis casibus appetitum, primisq; fere diebus oppressum, septimum potuisse attingere. Quod ætatis & virium beneficio attributum, quæstionis dubitationẽ dissoluit. Eaq; omninò causa est cur in quibusdam etiam codicibus, ἓ quinti diei nota, loco ζ proponatur, quòd ob tam magnum symptomatum concursum, mirari oporteat quanam effectum sit ratione, vt adolescens iste quintum mortis diem effugerit. Quę profecto eadem est omninò dubitationis explicatio. Quin & Apollonius ipse secundo characterum loco ζ apposuisse videtur, hancq; totam notarum coniecturam dubitatione circumscripsisse, cùm quæstionem mouerit, quænam causa mortis die septimo adolescenti fuerit. Cuius explicatio laborum & cursuum insolentiam includit, narrationemq; totam facit planiorem. C

Æger nonus.

Mulier ad Tisamenũ molestis voluuli casibus appetita fuit, multis vomitionibus conflictabatur, potũ continere non poterat. Dolores circa pręcordia aderant, qui in inferioribus secundum vẽtrem locis cum torminibus assiduis vrgebãt. Non sitiebat, incalescebat, extrema perpetuò frigescebãt, stomachi fastidio laborabat, vigil erat. Vrinas paucas, tenues reddidit. Alui recrementa arida, tenuia, pauca. Nil ampliùs iuuare poterat, defuncta est.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ.

Η πρὸ πταρθύς γυνὴ κατέκειτο, ἧ τὰ εἰλεώδεα, δυσφόρως ὥρμησεν. ἔμετοι πολλοί. ὃ ποτὸν κατέχειν οὐκ ἠδυνάτο. πόνοι περὶ τὴν καρδίαν. καὶ ὑπὸ τοῖσι κάτω χυλίλιον, πόνοι. τρόφοι ξυνεχέες. ὑδρωδὴς. ἐπεπέρμηνετο. ἄκρεα ψυχρὰ ὀξὺ τέλεος. ἀσώδης. ἄλουπνος. ἕρα ὀλίγα, λεπτά. διαχωρήματα, ὠμά, λεπτά, ὀλίγα. ὠφελέειν οὐκ ἐπ ἠδυνάτο. ἀπέθανεν. D

Ileo, quem voluulum ex intestinorum inflammatione dicimus, conflictata ægra, acerbissimis obiecta casibus fuit, & pro innata offensionis pernicie, ineluctabili calamitati statim primis diebus exposita. Cuius quidem morbi cùm certissimum sit exitium, ita præcipitium auget, quòd nullum mortis diem adscripsit, vt credibile sit vrgente morbi sæuitia, secundo, aut vt longissimè, tertio die miserabili mali specie fuisse è medio sublatam. Morbus autem iste cùm duorum sit generum, hîc tenuium intestinorum inflammatio subaudienda proponitur, quæ affectis contagione visceribus ipsis ineuitabiles habet cruciatus, dolorum faces admouet, præsentissimam mortem intentat, valdeq; præcipitis morbi exemplum facit. Est enim in voluulo (vt scribit * Aretæus) ὤκιστος ἠδὲ κάκιστος ὄλεθρος. ἐν εἰλεοῖ δὴ νόσημα ὀξὺ ἐν δηπόνδυνον Hippoc. lib. περὶ παθῶν, ex quo vix quisquam euasit Galeno lib. 6. loc. aff. E

* *Cap. 5. l. 2. de cur. morb. ac.*

ἡ πρὸ πταμένη] Codices plurimi πρὸ πταμένου habent.

ἓ τὰ εἰλεώδεα] Certas quasdam morborum affectiones & notas quæ affectum ipsum circunscribunt, & ex quibus vera morbi natura elicitur, sic sæpe proponit Hippocrates, eumq; in modum ex casibus & symptomatis affectum describit, quemadmodum dixit lib. 1. epid. ἐς δυσεντερικὸν ἐπλεύσασαν. διαφόρως autem addidit vt vehementem casuum in voluulo molestiã dolorumq; intensionẽ ob oculos poneret, quorum conflictatione acerbissimam mali speciem præsefert, & miserabilis calamitatis famam vulgò obtinet, μαπξέπροι μὲν δρ' (inquit * Aretæus) αἰεὶ πίσω νοσέοντες θάνατον προφανέα μοῦνον ὀρῤῥωδέουσι. οἱ δ' ἐν εἰλεῷ πόνοι, ὑπερβολῇ θανάτου ἔσαντες.

* *Cap. 5. l. 2. de cur. morb. ac.*

ἔμετοι πολλοί] Affectiones istæ voluuli notionem explicant. Multas nanq; vomitiones & redundantes stomachi exolutiones in vtroq; voluulo & moderato & grauiannotat † Aretæus his verbis, ξυέσι δ' αὐτέοισι, εἰ μὲν δηπεικὴς εἰλεὸς εἴη, πόνος ἐλεοῦμενος, τυμάχου πλάδος, ἔκλυσις, μαλακίη, ἐρεύξιες κεναί. ἐν ἡδὲ ὠφελῶσαι, κοιλίη ὑπερβορβορύζουσα φύσησι, ὀδοιπορείη μεσρὶ ἔδρης, διέξοδοι δ' ἀπελίες. λύει δ' δὴ πᾶσιν ἴσχνη ὁ εἰλεός, πολλῶν αἰὼν ἡ φορὴ, πνευμάτων, φλέγματος, χολῆς. ἐμέσει γὰρ πάντα. * Cellsus quoque adiici periculo scribit hoc in affectu vomitum biliosum, mali odoris, aut varium, aut nigrum.

† *Cap. 6. lib. 2. περὶ ὀξ. παθ.* * *lib. 4. cap. 13.*

πόνοι περὶ τὴν καρδίαν] Flatus plurimus intestinis conclusus sursum sublatus ad præcordia dolorem attollit hypochondriaque ita distendit vt affectorum visceru speciem præbeat. Quo nomine in Ileo Hippocrates lib. 4. περὶ νόσων, πλὴν ὀδυνῶν μάλιστα μὲν περὶ τὰ καρδίας significat. Sic Aretæus, ἐξαίφνης δ' ὁ πόνος, ἄλλοτε μὲν δὴ πᾶσι πλευρῆσι, εὖτε φαντασίη ἐξίσταται πλευρέος πάδος. ἐν γὰρ ἐν πυρετοῖσι οἴδε. ἄλλοτε δ' ὑπὸ τῆσι νοθῆσι ὀνδάδε ἐν δεξιὰ, ὡς δοκέειν πλὴν ὀδυνῶν ἥπαρ τε ἢ σπληνὸς ἐμμενέειν. αὖθις κοτὲ ἐν πᾶσι κενεῶσι. πολλὸν γὰρ τὸ κῶλον ἐν πυσὶ ἕλικας πιεύμενον. G
Quæ etiam accidunt vbi inflammatio in pleniore intestino consistit, vt satis ex Aretæo patet. Quæ autem sequuntur etsi ad tenuioris intestini morbum referuntur, dolorem tamen totum ventrem occupare significãt. Etenim siue in infernis secundum ventrẽ locis dolorem inesse dixeris, siue ad infernas ventriculi sedes pertingere senseris, totum ventrem vitium vrgere indicat. De quo l. 4. περὶ νόσων scribitur, ἀλγέει δ' ἐν πᾶσαν πλὴν κατέρα, ἐν πεφύσηται. Et lib. περὶ παθῶν. ὀδυνῶν κάτω πᾶσαν πλὴν κοιλίην ἔχει. Atq; etiam Celsus affectum istum vmbilici regione distinguit. Torminorum autem assiduitas magnam facit hoc in morbo periculi accessionem, ita vt pleriq; acerbissimis torminibus repente intereant, quòd flatus per intestina inuolutus, eorumq; inuolucra vi sine exitu peruadens (vnde Ilei nomen meruit) vehementissimos dolores cieat. θυήσκουσι γὰρ μυελοὶ (inquit Aretæus) φρόφοισι καρπροῖσι. Et rursum πολλοὶ μὲν δὴ δὴ πέπεισι φρόφοισι θυήσκουσι αὐτίκα. Huius porro loci meminit Galenus lib. 2. περὶ διαπν. & πόνοι περὶ τὴν καρδίαν legit.

ὑδρωδὴς] Ex magna & vehementi inflãmatione suborto incendio & æstuantibus internis, sitis in huiusmodi ægris excitatur, vnde διψαλέος ãnotauit Aretæus. Verùm euanescente calido natiuo & elanguẽte naturali sensationum appetitione, vires omnes H
prosternuntur, & deficiunt atque ad omnimodam internecionem tendunt, vnde frigus instantis mortis rudimentum, extrema ipsa totumq; corpus occupat, suntque hi ψυχροὶ τὸ πρῶτον σκιῶδες, vt scribit Aretæus.

ἕρα

A ἕρα ὀλίγα] Hæc diuersæ naturæ signa morbi accessionem faciunt & ad virium internecionem magnum habent momentum. Plurimam nanque crudorum succorum redundantiam in hepatis gibbis & venarum riuis innatantem significant, à quibus euicta natura crudiorem morbum facit & vires opprimit. Quarum exolutione aluus in recrementa tenuia & cruda effusa eit, cùm alioqui hoc in affectu vix etiam maximis remediis alui ductio procuretur. Codices manu scripti duo ad διαχωρήματα ὀλίγα non addunt.

ὠφελέειν οὐκ ἐπ ἠδυνάτο] ὠφελέειν οὐδὲν ἠδυνάτο, habent codices duo manuscripti, quemadmodum etiam legit Gal. Quæ desperatam ægram nullisq; euictum remediis morbum cedere potuisse significant, ita vt præsentissimum exitium non adscripto mortis die, adfuisse sit credibile. Caluus in fine κακῶς ἀπέθανε legisse videtur, cuius lectionis nulla in cæteris codicibus apparent vestigia. Atque haud scio an ex Galeni Commentario κακῶς illud transumptum sit finiq; adiectum.

DE NOTIS ÆGRO SVPERIORI ADIECTIS.

B

Non eram hîc facturus notarum istarum mentionem, tum quòd ob simplicem & apertam narrationem supertuacanea videatur ista opera, tum verò quòd Galeni cæterorumque omnium codicum impressorum silentium, non parum suspectum reddat quicquid hîc additum aliundè satis confidenter autoritatem emendicat. Liberabo me tamen ista quam in me recepi codicum fide, ac si non satis probatam, eam tamen quam reperi characterum designationem expromam. Codices duo Regij, quorum vnus peruetustus, alter recentior, huiusmodi characteres fini adscribunt, π. ρ. ε. θ. Ex quibus quidnam veri elicias non video. Nam etsi hunc sensum exprimis, πθανὼν ῥύσιν πέμπτῃ θάνατον, aluoque ob virium exolutionem effusa, mortem acceleratam existimas, præfinitus tamen mortis terminus, non satis cum Galeni commentatione consentit, qui præcipitem valdè morbi sæuiriam, statim secundo aut tertio die, exitium fecisse scribit, vt nil fuerit necesse diem apponere. Nec verò ipsa alui effusio mortis satis idonea causa fuit, sed fatiscentis morbi grauitate, vires omnimodam faculratum exolutionem senserunt. In quod etiam existimo præcipitatis C
naturalibus, aluus crudis & tenuibus exundauit, & tandem perniciem attulit. In hac igitur planè emendicata characterum adscriptione, cùm omnia ad coniecturam referantur, non tam quid rei natura, quàm causæ probabilitas ferat, expendendum esse, vt iam sæpius multis testimoniis est confirmatum, ita in reliquis maiorem habebit fidem.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ.

Γυναῖκα ἐξ ἀποφθορῆς πτίσι τῶν περὶ Γαντιμίδιν, τῇ ἁ πῦρ ἔλαβεν. ἡ γλῶσσα διψάδης. ἀλγυπνος. χυλίλιον ψαχαρὸν ἐν λεπτοῖσι, πολλοῖσι, ὠμοῖσι. β, ἐφρίγωσε. πυρετὸς ὀξὺς ἀπὸ χυλίλης, οὐχ ὕπνωσε πολλά. τείτῃ, μείζοις οἱ πόνοι. τεπάρτῃ πυρέκρουσεν. ἑβδόμῃ, ἀπέθανεν. ἡ χυλία ὀξὺ πολυτὸς ὑγρή. διαχωρήμασι πολλοῖσι, λεπτοῖσιν, ὠμοῖσιν. ἕρα ὀλίγα, λεπτά. πυρετὸς καῦσος. D

Æger decimus.

Ex his quæ circa Pantimiden erant, mulier quædã ex infantuli fœtus abortione, primo die igne, hoc est febre vehementissima correpta est. Lingua reficcata, siticulosa erat, æstuabunda cum insomnia. Aluus cõturbata ex multis tenuibus & crudis. Postridie nouo oborto rigore, febris acuta prehendit, venter multa reddidit, non dormiuit. Tertio die inaugebantur dolores: quarto delirauit: septimo defuncta est. Aluus per totum morbum recrementis multis tenuibus, crudis fluxit, vrinæ paucæ, tenues erant. Febris ardens.

Abortionis exempla ista cùm huiusmodi affectionis causam nullam demonstrent, ea ex morboso quodam affectu, non externis casibus petenda est. Coacertuato igitur plurimo in tota corporis mole succo bilioso, magnaque collecta in ipso viscerum alueo cruditatis redundantia, febris ardentis occasio facta est, quæ acerbissimis exasperata casibus & perpetua alui lubricatione, facilè E
infantulum fœtum, vtpotè menstruum aut bimestrem, aut, vt longissimè, trimestrem excussit. Etenim perturbata exolutaque aluo, vterus ipse propter loci viciniam conturbationem promptissimè sensit, & concepti incendij flammam ex phlegmone accepit, quæ deturbato fœtu intra septimum diem ægras rapuit. Ex vteri nanque phlegmone creatum ipsis periculum facit Gal. lib. 2. περὶ διαπν. harumque duarum ægrarum meminit lib. 2. de dieb. decret.

ἐξ ἀποφθορῆς] Id febrem abortionis fuisse causam non excludit. Scribit nanque postea Galenus: πυρέξαι πίνυω αὐτῆς, ἐν ὀξὺ πλὴν ἐμφρόνων ἐγίνετο φροναὶ, ἀλλ' ἔμπαλιν ἀποφθείρετο κύημα ὀξὺ τ' πυρετόν. Sed istud decernendi ordinem inchoat quem in illegitimis partionibus inde numerum ducere abundè scripsimus lib. 1. epid.

ἡ γλῶσσα δηψήπρος] δηψὴ τοῦ καύσω κάμνει σημεῖα, ξηρότης, ἀχρυπνία, θερμασία πᾶν παλαίγραν, ὄχρος ἀπὸ πυρός, inquit * Aretæus. ἀσώδης autem addidimus ex duobus vetustissimis manu scriptis exemplaribus & Galeno, quòd biliosorum succorum redundantia, multaq; in primis venis cruditas, stomachi fastidium & impotentem corporis æstuationem iactationemq; in febre ardente soliciter. Quod tamen in impressis & quibusdam manu scriptis codicibus præteritur. F

* *Com. 3. lib. 2. de cur. morb. ac.*

κοιλίη ψαχαρὸν] Sic Gal. fidissimaq; exemplaria. Quædam etiam manu scripta, κοιλίαι ψαχαρὸν.

οὐχ ὕπνωσε πολλά] ἀπὸ κοιλίης πολλὰ legi, plurium fidissimorumque codicum atq; interpretum fidem secutus. Est enim familiaris ista Hippocrati phrasis, non πυρετὸς ὀξὺς ἀπὸ κοιλίης, etsi hoc ipsum abortus occasionem indicare potest, quæ ex intolerabili ventris turbatione cum febre cœperit. Quinetiam magis plausibilem superiorem lectionem agnoscere mihi videtur Gal. in Com. quòd οὐχ ὕπνωσε simpliciter legat.

πυρετὸς καῦσος] Ista morbi denunciatio ob insolentiam suspecta est, eamq; alicunde esse adscriptam, vt satis contendit Galenus, ita inusitata phrasis non parum mouet, cùm πυρετὸν καῦσον vix ferè efferat Hippocrates, sæpius verò, πυρετὸν καυσώδη, aut καῦσον simpliciter. Quin & vitium detegit quod καῦσος simpliciter ex Galeni Commentario, quemadmodum & ægro postea duodecimo, scriptum fuisse coniicias, aut quod in codice nostro Germanico apparet, καῦσος πρῶπος. Quod effecit vt pro πρῶπος, πυρετὸς facilè succes- G
serit.

DE NOTIS ÆGRO ADSCRIPTIS.

Morbi dignotio fini addita quæ febrem ardentem refert, characterũ vicem supplet, neq; aliis notis ad totius rei explicationem opus esse videtur. Quæ ratio non parum istas suspectas reddit quæ in codicibus quibusdam scriptis reperiuntur, quarum ne in impressis cæterisq; fidissimis vestigium vllum remanet. Hæ sunt istiusmodi π. θ. δ. υ. α. Ex quibus in re aperta & simplici nil nisi ambiguum elici potest, vt non magna in iis euoluendis collocanda sit industria, quòd cùm præscriptum cæterarum notarum ordinem non tueantur, palam suam originem infamant. Neque enim debitum aut cæteris vsitatum mortis aut salutis colophonem additum habent. Ista autem sit rei summa: πθανὼν δολερότητα διαχωρεῶν ὑστέρης ἀπόλεκαν. Vt sit verisimile perpetuam alui turbulen- H
tiam, vterum aut fœtum perdidisse. Quod etsi in solutum accipi non postulo, non tamen admodum absurdum existimo. Cùm nanque magna per totam ægri dispensationem, perturbationis alui facta sit mentio, quæ conditam in primis venis cruditatem & humorum acrimoniam per intestina elueret, potuit inquieta huiusmodi intestinorum lubricatione ac morsu vterus ob viciniam disturbari, ac deinde suborta febre correpto incendio inflammari, fœtumque ipsum perdere.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ.

Æger vndecimus.

Alteram ex abortiuo fœtu circiter quintum mensem, ignis, hoc est febris vehementissima, prehendit. Per exordia verò sopore rursusq; insomnia detinebatur cum lumborũ dolore & capitis grauitate. Secundo die aluus turbata est, primumque pauca, tenuia & syncera deiecit. Tertio plura & peiora, nocte nihil dormiuit. Quarto mens emota fuit, metus atq; animi ægritudo inerat, dexter oculus peruersus est, sudor paucus & frigidus circa caput dimanauit, extremitates frigidæ. Quinto exasperata sunt omnia, multũ delirauit confestimq; rursus ad intelligentiam rediit, sticulosa erat, insomnis. Aluus per totum morbũ multis & intempestiuis fluxit. Vrinę paucæ, tenues, nigrescentes erant: extrema frigida, subliuida. Sexto eadem perseuerarunt. Septimo phrenitide extincta est.

Simile penè est abortionis exemplum, causarum internarum iniuria solicitatæ, quarum intensione præsentissimum accersitum est, ęgræ exitium. Plurima nanq; sanguinis biliosi copia promptè incendium concepit, acutorumq; morborum proprior casus adnexit, capitis grauitatem, lumborum dolorem, insomnum propensionem, rursusq; insomniam. Quibus quidem progressionem accipientibus, factoq; ad cerebrum momento, mens ipsa miserè appetita est, rationisq; arx insignem accepit noxiam. Nanq; continenti vexata delirio in phrenitidem incidit, quæ septimo die ægram ipsam iugulauit. Credibile est autẽ febris magnitudine symptomatumq; exasperatione excussum esse quinq; mensium fœtum, facili ad incendij consensionem vteri lapsu. Hic autẽ rursus, vt prius, stata seruatur iudicationis ordinatio, quæ in abortiuo fœtu ex ea quæ præter naturam est partione, decernendi viam aperit.

ἀδὲ πε πάμωον ἐκέπω γωαῖκα, addunt exemplaria duo manu scripta, quam lectionem secuti sunt Galeni interpretes & Caluus.

κωματώδης & πάλιν ἄγρυπνος] κῶμα ἄγρυπνον & οὐχ ὑπνῶδες significat, quod phrenitidem præsagit ex Prorrhetico. Capitis autem grauitas oppleto succorum beneuolentia cerebro soporem facit, atq; ex biliosi permixti humoris morsu insomniam. Quibus copia & viribus inualescentibus sedem in cerebro figunt, & mentem validè è sede constantiæ deturbant, perpetuoque delirio phrenitidem inducunt. Hunc autem locum adducit Gal. libello περὶ κώματος.

δυσθυμία] δυσθυμία est animi mœror & ægritudo, diffidentia & abiectio cùm quis animo languet & consternatur, vt diximus lib. 1. epid. cui εὐθυμία & θυμηδία, animi hilaritas opponitur. φόβος autem & δυσθυμία insaniam prædicunt atq; atræ bilis morbum subesse indicant, ex placito 23. lib. 6. atq; æquum est feruente in cerebro sanguine progressum ad melancholiam fieri. Gal. in Com. φόβος, δυσθυμία, legit, eaque plausibilior est lectio. Codices manu scripti Regij cum Aldino consentiunt & δυσφημία habent, non æquè tamen grata notione.

δεξιὸν ὄμμα] Hæc oculi distortio aut peruersio magnum cum vehementissima febre ad neruorum originem incendium significat, quo veluti contracti & resiccati nerui, partes quas peruadunt peruertunt. Quod scribit Gal. Com. in aph. 49. l. 4. αἱ διεστραμμέναι τῶν μορίων γίνονται, τεινομένου τε & σωμαρμένου ὅτι καὶ ἰσχνὰς ἀρχὰς ἢ εἰς αὐτὰ καθικόντων νεύρων, οὐδὲ τι τὸ τείνεσθαι φλεγμονῆς & σκίρρους, καὶ ξηρότητος & ψύξεσιν ἀμφοῖν ἐπῇ. χαλεπὰ δ' & ὅσα ὑπὸ ὀπόταν ἢ τῶν νεύρων ἀρχὴς πλησίον σωθῇ. Quod si istud elanguescentibus viribus & prostrata iam senium acie accidat, in propinquo exitium esse sentitur.

ἴδρωσε περὶ κεφαλὴν] ἴδρως habent exemplaria quædam eamq; lectionem agnoscit Gal. in Com. Sunt autem ista collapsarum iam virium signa, vt & extremorum frigus, quo nomine certissimam breuissimamq; perniciem denotant.

παρωξαίσθη] πέμπτῃ πάντα παρωξαίσθη lego cũ interpretibus & fidissimis codicibus manu scriptis. Vnus ε, πάντα παρωξαίσθη legit, & Caluus πέμπτῃ παρωξαίσθη legisse videtur. Quinetiam consequens sexti diei mentio eademq; omninò memorata afflictio, nõ temerè ista ad quintum refert. Quod etiam Galenum in Com. his verbis indicasse satis notum est, περιπνεύματι δὴ τῶν εἰρημένων σημείων τε & συμπτώματοι, ἢ ψυχῶν ἄκρεων, ἐπὶ μᾶλλον αὖ τε αὐτῶν περιεδόκησεν πεδηλέεσθαι. & πάνυ ἀπέθανε ἀκόλουθον τοῖς εἰρημένοις συμπτώμασιν ἔχουσα τὰ κθ' & πέμπτῃ & πάνυ ἔκτῳ.

ἀδίψος] δίψος lego, vetustissimorum & fidissimorum exemplarium fidem secutus, omniumq; interpretũ (præter Caluum) consensum. Cùm sit enim φρενῖτις ἢ ὠὰ ὀξεῖ πυρετῷ διωκεῖς ἀδιαφροσύνη (vt scribit *Gal.) vigiliis & siti facilè circunscribitur. Quanquam & illa sitis defectio hebescentem sensuum alacritatem animaliumq; facultatum extinctionem significat, καὶ ἢ ἀδιαλόγιστος λοιθύπων numero accensetur, vt scribit in Prorrh. Hippocrates.

*Init. Prorrh.

ἀκρήποισι] ἀκρήπεσι habet codex hoster Germanicus, quam lectionem secuti sunt Galeni interpretes, quòd multum in toto morbo tribuatur alui perturbationi ex tenuibus & biliosis deiectionibus, & ἄκρατα τὰ χολώδη enixè admodũ interpretatur Gal. in Com.

ὕεα λόγια, λιπὰ] λευκὰ habet codex vnus manu scriptus, quòd ὕεα λευκὰ & ἄχρεα ab Hippocrate in huiusmodi phreneticis celebrentur in †aphorismis & Prorrh. Nigrantes verò vrinæ erant fero atri sanguinis & melancholici dilutæ, quæ pessimæ erant inflammationis reliquiæ. Atque huiusmodi vrinas in mente perturbatis & phreneticis ex Prorrh. celebrat *Galenus, his verbis: δέδεικται δὴ τὰ μέλανα ὕεα διὰ τοῦ ὀρροῦ ἢ μελαίνης χολῆς τῆς ὑδατοῦδεστι σωκαθαιρόμενον περὶ πάσας, γίνεσθαι. ὅτιπὸ δὴ ἔστιν ἡ ἡγεμονικὴ μελαίνης χολῆς, ἢ ἢ ἔκ τῆς ὑφαιρεθεῖσης ἢ τὸ αἷμα τοῦ παχέος αἵματος. ἐκφοιτᾶται δὴ διὰ θερμασίας ἰσχυρᾶς. εἰκότως δὲ καὶ τοῖς καύσεις ὀνομαζομένοις πυρετοῖς ἐνεῖναι, καὶ πᾶς φρενῖτις ταῦτα τοιαῦτα. Quòd si nigrescentes vrinas intelligat, quæ ex his quæ per vrinam feruntur nigrescant, qualia sunt in Prorrh. τὰ ὅτι θερχόδεσιν ἀχρόποισιν ὕεα ἄχρεα, μέλασιν ὠκαιωρήματα, ista promptam calidi natiui extinctionem portendunt.

†*Aph. 72. lib. 4.* *Com. 1.

ἀπέθανε φρενιταίαι] ἀπέθανε, φρενῖτις, habet codex vnus manu scriptus. Quæ lectio ex Galeno ducitur, eamq; secutus est Hermannus Cruserius. Ista autem morbi indicatura superioris est generis eandemque causam habet, atque inter emendicatas notas accensenda est, quæ vt orationis vitium fugeret, ab aliis aliter scripta est & in orationis contextum transiit.

DE CHARACTERIBVS ÆGRO ADSCRIPTIS.

In eodem pene & simili abortionis exemplo, preterquàm quòd ægra ista causarum intensione grauioribus conflictata est casibus, perpetuoq; cum febre delirio erepta est, eandem ferè atq; haud scio an magis probatam posuere codices nostri characterum nomenclaturam. Quia nanq; biliosorum, tenuium & acrium succorum feruore morbus iste contractus est, multaq; fit perturbationis alui ex biliosis & syncceris recrementis in toto morbo mentio, eã ipsam non vulgariter abortionis causam esse existimarunt. Sic enim in omnibus codicibus scriptis designatos characteres reperias, π. ϙ. δ'. α. ζ. ι'. Qui sensum istum exprimũt, πεδαιὸν θολῶδες

δίμ χωρούντων

A δίμ χωρούντων ἀποφθορὴν ἑβδόμῃ θάνατον. In quo etsi parum syncera est assensio, in eo tamen mihi perperam facere videntur, quòd in mortis assignatione phrenitidem excluserunt, cuius tamen abundè ex adiecta morbi denunciatione admoniti videri poterant. Sed vt ista emendicatam fidem postulant, ita in omnibus Regiis codicibus τ pro π vitiosè præfixum fuisse non ambigo.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ.

Æger duodecimus.

Γωαῖκα, ἥτις κατέκειτο ὀπὶ ψευδέων ἀγορῇ, τότε ἔκκυσε παῖδα ὀπὶ πόνως ἄρσεν, πῦρ ἔλαβεν. αὐτίκα ἀρχομένη, διψώδης. ἀσώδης. καρδίαν ὑπήλγει. γλῶσσα ἐπίξηρος. κοιλίη ἐπεταράχθη, λεπτοῖσιν, ὀλίγοισιν. οὐχ ὕπνωσε. β, σμικρὰ ἐφρίγωσε. πυρετὸς ὀξύς. μικρὰ περὶ κεφαλὴν ἴδρωσε ψυχρῷ. γ, ὀπὶ πόνως ἀπὸ κοιλίας ὠμὰ, λεπτὰ, πολλὰ διήκ. δ, ἐφρίγωσε. πόντα παρωξύνθη. ἀγρυπνος. ε, ὀπὶ πόνως. τ, ἀμὰ τῶν αὐτῶν. ἀπὸ κοιλίης δὲ ἦλθε ὑγρὰ πολλά. ζ, ἐφρίγωσε. πυρετὸς ὀξύς. δίψα πολλή. βληχρισμός. περὶ δείλην, ἴδρωσε δι' ὅλου ψυχρόν. ψύξις. ἄκρεα ψυχρά. οὐκ ἔτι ἀνεθερμαίνετο. καὶ πάλιν εἰς νύκτα ἐφρίγωσεν. ἄκρεα οὐκ ἀνεθερμαίνοντο. οὐχ ὕπνωσε. σμικρὰ παρέκρουσε. καὶ πάλιν ἀχρὸ κελενός. η, περὶ μέσον ἡμέρης ἀνεθερμάνθη. διψώδης, κωματώδης. ἀσώδης. ἤμεσε χολώδεα, μικρά, ἐπόξανθα. νύκτα δυσφόρως. οὐκ ἐκοιμήθη. ὕρησε πολὺ ἀμόρφου οὐκ εἰδυῖα. θ, ξυνέδωκε πόντα. κωματώδης. πάνυ δείλιν, σμικρὰ ἐφρίγωσεν. ἤμεσε μικρὰ. χολώδεα. ι, ῥίγος, πυρετὸς παρωξύνθη. οὐχ ὕπνωσεν οὐδέν. πάνυ, οὔρησε πολύ, ἐπότασιν ἔχον. ἄκρεα ἀνεθερμάνθη. ια, ἤμεσεν ἰώδεα, χολώδεα. ἐφρίγωσεν ὀμῦ πολύ. καὶ πάλιν, ἄκρεα ψυχρά. ἐς δείλην, ἴδρώς. ῥίγος. ἤμεσε πολλά. νύκτα, ὀπὶ πόνως. ιβ, ἤμεσε πολλὰ, μέλανα. δυσώδεα. λυγμὸς πολύς. δίψος ὀπὶ πόνως. ιγ, μέλανα, δυσώδεα, πουλλὰ ἤμεσε. ῥίγος. περὶ ᾗ μέσον ἡμέρης, ἄφωνος. ιδ, αἷμα ἀφ' ῥινῶν, ἀπέθανε. τῶν τὴ ἀφ' τέλεος, κοιλίη ὑγρὴ, φεικώδης. ἡλικίη, περὶ ἔτεα ιζ.

Quæ in Mendacium foro decumbebat, tum primùm laboriosè masculum enixa, igne, hoc est febre vehementissima, correpta est. Statim per exordia sitibunda, ex stomachi fastidio & oris ventriculi dolore laborabat, lingua resiccata erat, aluus tenuibus, paucis, perturbata fuit, neque somnum cepit. Postridie nouo aliquantulum suborto rigore febris acuta prehendit, modicus circa caput sudor frigidus dimanauit. Tertio non sine dolore ab aluo cruda, tenuia, multa demissa sunt. Quarto nouus obortus est rigor, exasperata sunt omnia, peruigil fuit. Quinto molestè habuit. Sexto eadem perseuerarunt. Ex aluo verò liquida multa secessere. Septimo nouo suborto rigore febris acuta corripuit, sitis multa aderat & incontinens corporis iactatio. Ad vesperam frigidus toto corpore diffusus est sudor, perfrixit, extremorum frigus, quæ neciam ad calorem reuocari poterant. Iterumq; sub noctem oborto rigore extrema non recalescebãt, neque dormiuit, aliquantulum delirauit, confestimque rursus ad intelligẽtiam rediit. Octauo circa meridiem recaluit, sitiuit, sopore oppressa fuit, nauseabunda. Biliosa, pauca, nonnihil flaua vomitione refudit, nox inquies, non dormiuit, multum confertas vrinas reddiditque non sentiens. Nono remissa sunt omnia, sopore detenta est, ad occasum suborto aliquantulum rigore, pauca, biliosa, vomuit. Decimo rigor, febrilis insultus, neq; quicquam quieuit. Mane vrinam multam, in qua nulla subsidentia inerant, reddidit, extrema recaluerunt. Vndecimo vomuit virulenta, biliosa, non ita multò pòst rigore correpta est, rursusq; extrema frigescebant. Sub occasum sudor, rigor, vomuit multùm, noctem molestè tulit. Duodecimo multa, nigra, fœtida vomuit, singultus multus adfuit & sitis molesta. Decimotertio rigore correpta, nigra, grauoleentia, multa vomitu effudit. Circa meridiem verò voce defecta est. Decimoquarto sanguis per nares effluxit, defuncta est. Huic per totum morbũ aluus lubrica & horroris sensus adfuit. Ætas erat annorũ ferè septendecim.

Singularis iste exitialis morbi cum validissima natura conflictus, febrem ardentem ex corruptissima succorum pernicie, sese in corporis penetralia, venas & viscerum caua insinuante, ortam esse satis indicat. Quo concepto intus incendio, miserrimis semper per totum morbum casibus cõflictata est natura, adeò vt ne integris quidem quatuordecim diebus, quibus pugnæ copia facta est, vel tantillum salubritatis indicium factum sit. Quod sanè & præstãtes robore vires, & magnam ætatis integritatem ægræ adfuisse significat, quæ assiduis hostium insultibus & calamitosa vitalitatis aggressione fusa est & fœdissimè prostrata. Plurimùm autem negotij in populosa casuum conscriptione mouit toties repetita extremorum refrigeratio, fœtidorum atq; graueolentium vomitu refusio, tandemque, vt ne quid ad perniciem deesset, singultus accessione conuulsionis præsignificatio. Vt mihi sic verisimile collecta perniciosissima succorum corruptela, primum partum laboriosè excussum fuisse, febremq; ardentissimam accensam, quæ omnis generis sæuitiam induerit, nihilq; ad symptomatum calamitatem loci relicti fecerit, & tandem misertimis modis exagitatam ægram in lamentabilem coniecerit exitum. Imprimis autem est memorabilis præcipueq; animaduertenda in valde præcipiti morbo cumulata symptomatum congeries, quæ haud scio an alibi vspiam conspectiores de se notas edat.

τὸ πικοδσαν ἀπὸ τῶν] πικοδσαν γὰρ τὸ ἀπὸ τῶν legunt exemplaria duo manu scripta eodem sensu.

καρδίαν ὑπήλγει] Huius loci meminit Gal. l. 2. περὶ δυσπν. εὖ; sic explicat, vt & doloris & cõtinuę refrigerationis ratione, breui spiratione laborasse ægram istam indicet his verbis: μάλα δὴ & λοιπὸν, καρδίαν ἀλγήσαι, φησὶ, μὴ πρόσθεν, ἀσώδης, ἀλλὰ & ἱδρῶσαι ψυχρὸν, & δ' ὅλα τὰ νοσήματος φεικώδη ἠγωνίζετο & κατὰ ψυχομένου μεγάλως, & μόγις αὐ ἀναθερμαινομένου, ἢ ἡσὴ ὅλως. ὥστε δῆλον ὅτι καὶ αὐτὴ βραχύτατος μὲ ἐν πᾶσι κατ' ἐμφοπτρας τοῦ διαθέσεις, τοῦ τὴ & ὀδυνῶς, καὶ τοῦ τὴ & κατὰ ψύξεως ὑμῶν ἠξίωσε γὰρ ἐν ὅτι τῶν εἰπεῖν περὶ δυσπνοίας ὁ Ἱπποκράτης, ἐν τοῖς σαφῶς. Quibus ex verbis (si vera est lectio) apparet Galenum hîc (ἀσώδης) non legisse, quòd incontinens illa corporis æstuatio in corporis penetralibus focũ continens, magnæ respirationis necessitatem conuehat, vt copiosè scribitur lib. 1. περὶ δυσπν. Sed cùm stomachi fastidium, nauseabundaq; illa atq; inquies corporis agitatio variis ex causis ortum habeat, partimq; succorum prauitatem & morsum ostenter, quibus oppressum stomachi orificium, molestam & laboris plenam vellicationem sentit, partim etiam summam virium imbecillitatem sequatur, non est absurdum istud in paruæ spirationis genere ex doloris confinio reponi, præsertim cùm in omnibus exemplaribus non ambigua huius dictionis exprimantur vestigia. At verò potiùs istud diminutæ lectionis non leuem mihi iniicit scrupulum, quòd non solùm propter stomachi fastidiũ & dolorem, in paruæ & crebræ spirationis genere reponi debeat, sed quòd extinctionis virium ac magnæ imbecillitatis & refrigerationis ratione, in paruam & raram spirationem concludi queat. Quæ sunt omninò ad eam quæ à Galeno traditur difficilis respirationis doctrinam consequentia. Ideoque æquior mihi videtur lectio si μὴ μόνον πρόσθεν ἀσώδης, legas. Atq; hæc alternanti potior sententia visa est. Pro καρδίαν ὑπήλγ, quidam codices καρδίαν ἀπήλγε habent minùs rectè. Sunt & qui καρδία ὑπήλγ cum Aldino exemplari legant.

ἴδρωσι ψυχῷ] ἴδρωσι ψυχρὰ habet codex vnus manu ſcriptus cum Aſulano exemplari, eadem notione non tamen æquè vſitata phraſi. A

ἀπὸ κοιλίης δὲ] ὑγρὰ πολλὰ retinent tres manu ſcripti codices. Regius vnus peruetuſtus ὑγρὰ omittit, quam lectionem ſeqüitur Aſulanus & Caluus.

ἴδρωσι δ' ὅλεν ψυχῷ] Hîc iterum ψυχρὰ quidam habent codices & Aſulanus.

ψύξις, ἄκριτα ψυχρά] ψύξις ἀκρέων ſimpliciter habent codices duo, quam lectionem ſecuti ſunt Galeni interpretes. Corporis autem iſta perfrictio ægreque reuocatus extremorum calor incendij interni peſtilentiſſimarumque febrium, & ad extinctionem properantis calidi luculentiſſimæ ſunt notæ.

καὶ πάλιν εἰς νύκτα ἐπερρίγωσεν] πᾶσι ἐψυξε, aut tale quid legiſſe videtur Caluus.

πολὺ, ἀθρόον] Multùm coaceruatas congeſtaſque vrinas inſciæ mulieri effluxiſſe ſignificat, quod erat captæ mētis indicium. Quidam πολὺ, ἀθρόον diſtingunt, vt multùm affatimque, hoc eſt effuſè vnicoque impetu minxiſſe denotetur. Quid ſit autem ἀθρόον, explicuimus in Sileno lib. 1. epid. Hîc etiam pro οὐκ εἰδῆα, codices Regij οὐκ εἶδον cum Aldino habent. B

πρὸς δὲ λίθῳ σμικρὰ ἐπερρίγωσεν] κρματώδης πρὸς δάλην, quidam diſtingunt. Caluus ἐπερρίγωσεν legiſſe non videtur, & illud σμικρὰ ad ſequentia retulit.

ἤμεσε μικρὰ] πικρὰ habet codex noſter manu ſcriptus, facili lapſu. Quam lectionem ſequuntur Galen. interpretes & Caluus qui vtraque coniunxit. Non eſt autem abſurdum in ardentiſſima febre, bile exaſſata, amarum adfuiſſe vomitum, qui & procedente vitio, vehementioreque incendio, virulenta, æruginoſa, nigra & fœtida effudit. Nos tamen in tam plauſibili lectione nihil immutauimus.

ὑπόστασιν εἶχεν] ὑπόστασιν οὐκ εἶχεν, habent duo codices peruetuſti manu ſcripti, eamque lectionem ſecutus ſum cum Caluo & Galeni interpretibus. Etſi nanque damnoſi generis ſedimentum eſſe potuit, quia tamen non expreſſum eſt, æquiùs ſanè fuerit in tanta morbi fæuitia & cruditate, etiam peſſum eunte natura, nullam viſam fuiſſe hypoſtaſin. Ex quibus tum morbi tum etiam vrinæ cruditatem rectè ſuſpicari licet. C

ἤμεσεν ἰώδεα] Exaſſata flaua bile cùm virulentæ iſtæ vomitiones refundantur, mirum eſt codicem vnum Regium ὕρησεν, non ἤμεσεν legiſſe.

ἰδρὼς] ἰδρὼς ψυχρὸς legit Caluus & Hermannus Cruſerius, quòd toties celebrata refrigeratio in præcipiti ægram ponat. Hîc verò egregiè celebratum eſt ῥίγος αὐτοκάθαρμα πολλὰ passim ab Hippocr. damnatum & quod in Cois præſagiis ſcriptum eſt ῥίγος ἐν σωματι ἐξ ἀνέστη ἄνευ πυρετοῦ ἀγαθόν. Quoniam autem ex aëris temperie, quæ eſt valde vulgaris communium morborum cauſa, ac vt ſcribit †Hippocrates, τὸ κοινὸν πάθος, ortum duxit tempeſtas iſta peſtilens, nil mirum videri debet, ſi inter communes morbos, quos πανδημίους nominant, quorum de genere peſtis eſt, locum accipit, quòd populabunda ſua contagione communiter omnes afficiat, nec in ſtati alicuius loci aut regionis limitibus conſiſtat. Vt inde quoque non temerè propoſita καταστάσεως λοιμώδους præſcriptio, vniuerſitatis notionem continens, videatur, licet paululum Galeno ſuſpecta ſit, nec æquè gratum ex omnibus exemplaribus habeat agnominationis auſpicium. D

† *Lib.* περὶ φύσιος ἀνθρώπου.

ἔπομβρον] ἐπομβρία eſt pluuiarum abundantia, ὅταν συνεχῆς ὦσι βροχαὶ καὶ ἐπάλληλοι, familiari †Hippocr. vſurpatione, vt νοσήματα ἢ ἐν τῇσιν ἐπομβρίῃσιν ὡς τὰ πολλὰ γίνεται, &c. Cui αὐχμὸς opponitur vt ex aphoriſmis patet. * Ἰσῶ δὲ νόσος ὁ χειμὼν καὶ ἔπομβρος καὶ εὔδιος ῥηγνύμενος· τὸ δὲ ἔαρ αὔχμυρον καὶ βόρειον. Rurſusque ‡ Ἰσῶ δὲ ὁ χειμὼν αὐχμηρὸς καὶ βόρειος ῥηγνύμενος, τὸ δὲ ἔαρ ἔπομβρον καὶ νότιον. Et ** ἢν δὲ καταστάσεων τῶν ἐναντιοτάτων τὸ μὲν ὅλον, οἱ αὐχμοὶ ἢν ἐπομβρίαν ὑγιεινότεροι, καὶ ἧσσον θανατώδεις. Et, ‡‡ Ἰσῶ τὸ θέρος αὐχμηρὸν καὶ βόρειον ῥηγνύμενον, τὸ δὲ φθινόπωρον ἔπομβρον καὶ νότιον. Eam autem repugnantiam inſignis †† Areræi locus ſatis aperit cùm ſcribit de febre ardente. Ἰσῶ δὲ ἐς ἄκρον ξηρότητος καὶ θερμασίης ἤκει ἡ φύσις, τὸ μὲν θερμὸν ἐς ψυχρὸν, ὁ δὲ αὐχμὸς ἐς ἐπομβρίην τρέπεται· αἱ δὲ ἢν φρηνιάσιν ἐς τὸ ἔαρ τὸ ὑπάσιες, οἷς πλὴν ἐναντίων μεταβαλλόμενοι ἰδίων. Quam etiam oppoſitionem valdè celebrat Ariſtoteles Quæſtio. Natural. Section. prima. Hunc porrò locum adducit Galenus lib. 1. Temp. E

† *Aph.* 16. *lib.* 3. * *Aph.* 12. *l.* 3. ‡ *Aph.* 11. *l.* 3. ** *Aph.* 15. *l.* 3. ‡‡ *Aph.* 13. *l.* 3.

†† Cap. 4. *Lib.* 2. περὶ ὀξ. παθ.

ἄπνοια δεῖξε πέλεος] ἄπνοιαν, τὸ νωθρὸν interpretatur Galenus, quod à ventis ceſſationem & quietem ſignificat, ac tranquillam tempeſtatem & minimè perflatam, ἠρεμίαν τι καὶ νωθρὸν ἔχουσαν indicat. Quo autem ſenſu δεῖξε πέλεος iſtud ſumendum ſit, ex Galeni verbis lib. 2. περὶ διατ. haurias licet: καὶ ὅπερ γε ἀπταῖστ' ἐν τοῖς κρατίστοις σοφοῖς ὅτι τὸ ὅλον τοῦ ἔτους, ἐκ τῶν ἄλλων δεῖν ὁκοῖον δεῖξαι βιβλίων, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πείτῳ τῷ ὅπερ δηλοῦν, ὃν ὦ θεοὶ ἤδη τὴν ἀρρωστοῦ γένεσιν, τὸν λοιμῶδη καταστασιν ὁκοῖον ἐνδιηνεκὲς μένος ὅδε πῶς ἠρξατο. Ἔτος νόσου, ἔπομβρον, ἄπνοια δεῖξε πέλεος. καὶ τὸ βραχὺ πρὸς ἐλθὼν φησιν. ἐπεσία σμικρὰ διεκπαίνοντ' ἔπνευσεν· ἀλλὰ δὴ αὐτὸ τοῦτ' ἄπνοιαν εἶπε τὸ ἔτος, ὅτι μήτ' ἄλλοι ἀνέμοι, μήθ' οἱ ἐτησίαι κατεμένοι σωνεχῶς τε καὶ ἀξιολόγως ἔπνευσαν, ἀλλὰ μικρά τε καὶ διεκπαίνοντες. Quibus ex verbis, τὸ δεῖξε πέλεος, τὸ δεῖξε πωτὸς indicare, iſtamq; tranquillitatis vniuerſitatem momentanea ventorum accidentia non poſſe obſcurari conſtat.

ἐπ' ὀπιωτὸν] Illud ἐπ' ὀπιωτὸν, ad τὸν ὑπόπροσθεν χρόνον, facta ſuperioris anni relatione refertur, vt ſatis patet ex Galeni Commentario, ex quo ἐπ' ὀπιωτὸν penè redundare intelligas, non plus inde aſſecuta interpretatione quàm ſi taceatur, quod illic fecit Galenus. ὀπιωτοῖσι verò, exemplaria quædam manu ſcripta ad prioris anni tempeſtatem reducunt, ſuperiorique ſententiæ iungunt, quod etiam fecit Caluus Aldinum codicem ſecutus. Malui tamen ſequentibus adiungere, optimorum codicum fide fretus Galenique ſententia, qui præter quàm quòd ſequentibus iungit, priorem etiam annum ſola ſiccitate à naturali ſtatu defeciſſe ſcribit. F

φθινόπωρον σκιῶδες] σκιῶδες obſcurum & caliginoſum cœlum intelligimus; cùm aquarum abundantia nubes denſantur & nigreſcunt, quod ζοφῶδες dicitur. Sic *nigrantem commiſta grandine nimbum*, dixit * Virg. * *Æneid.* 4.

ὀπιθοχίμων] Extremæ hyemis frigora viguiſſe propè æquinoctium ſignificat. Id enim dictio iſta indicat (vt ſcripſimus lib. 1. epid.) longè enixiùs quàm præpoſteras tempeſtates, quod vertit Caluus, ad particularem iſtam ſtatus repugnantiam mentem & conſilium adhibens.

θέρος ἀήθριον] Iſtud ſuperioris ſententiæ extremo iungit Caluus, & ἄχρι κυνὸς θέρος ἀήθριον legit.

πίγεα μεγάλα] τὸ πίγος pleniorem æſtum & præfocantem ſignificat, qualis æſtate minimè perflata & anxietatem corporibus inducente plerunque accidit. Qua dictione vtitur Ariſt. Quæſt. Nat. Sect. 1. * æſtatem morboſam; quæ ver pluuium & auſtrinum præcedente hyeme aquilonia ſequitur, indicans. Scribit nanque ἔν τε τῷ αἴθρι πίγη γίνεται. θερμαινομένου τοῦ αἔρος δεῖξε πάχος, καὶ ὑπὸ τῆς σώματος ἐν ὠσαύτως πίγη καύματα. Quam aëris conditionem vitio vertens ** Galenus in Aphoriſmis, eandem vſurpauit dictionem. εἰ δὴ ὅλον τὸ ἔαρ ὑγρὸν ἐγένετο, πρὸς τὴν ἐναντίαν ἀχθήσεται τὸ σῶμα καταστασιν, ἡ ἔμπροσθεν ὑπαρχούσης ἀυτῇ τῆς ξηρότητος, ὑπόξαίνον τοῦ οἰκείου μέρους συμμετρίας· διὸ ἔστι μὲν αὐτὸ πρὸς βλάβην δεῖξεται τὸ θέρος, ἐπὶ δὲ γῆς ὑγρᾶς ἔσται, ὡς δεῖξε τῶν πίγος ἐρχομένης, ἀστε μήτε τοῦ ἐπείου ἤδη πνεῖν δυνάμενον. Quinetiam Plato lib. de leg. πίγος ὄνος dixit, quod Cic. lib. 1. de leg. die æſtiuo vertit:

* *Quæſt.* 8. ** *Com. in aph.* 11. *lib.* 3.

ἐτησιαὶ γε σμικραὶ] Codex noſter ἐπεσίαι σμικραὶ habet, quam lectionem ſequitur Gal. in Com. H

ῥηγνυμένου δὲ τοῦ ἔτους] Partibus anni ſigillatim explicatis, hanc veluti ſummam rerum facit, integram anni conditionem humidam & auſtrinam fuiſſe in vnum colligens. Sic enim καταστασιν ὅλων interpretatur Galenus, & codices duo manu ſcripti ἔτος ὅλου habent, quemadmodum legit Galenus libro primo Temp. hunc locum adducens, ἐπ' αὖθις τὸν σύμπαντα λόγον ὡς ἐν ὅλῃ κεφάλαιον ἀναλαβὼν οὕτως. ῥηγνυμένου δὲ τοῦ ἔτους ὅλου, φησὶ, νοτίου καὶ ὑγροῦ καὶ μαλακοῦ, τὰ δὲ καὶ τὰ δὲ πνέοντος. μαλθακὸν autem hîc de

A ἐτησιαί γε σμικραὶ διεκπαισμένως ἔπνευσαν. πάλιν δ' περὶ ἀρκτοῦρον ἐν βορείοισιν ὕδατα πολλά. ῥηγνυμένου δ' τοῦ ἔτεος νοτίου, καὶ ὑγροῦ, καὶ μαλθακοῦ, κατὰ μὲν τὰ χειμῶνα, διῆγον ὑγιηρῶς, πλὴν τῶν φθινοδέων, οἷς ἐνῆγε γράφεται.

Anniuerſarij venti (eteſias vocant) pauci diſiunctim ſpirauere. Sub arcturum rurſus ſpirantibus aquilonibus, aquæ multæ. Exiſtente igitur anno auſtrino, humido & leni, hyeme quidem ſalubriter agebant, præter tabidos, de quibus mox ſcribetur.

Conditionem anni peſtilentem inſignem valdeque populariter vulgatam, ex aëris ſtatu auſtrino, calido humido, nubiloſo & caliginoſo deſcribit Hippocrates, quæ ex cauſarum cōtinuatione, magnitudine & diuturnitate numeroſam adduxit putredinum ſobolem. Qua in re cùm qualitatum ſola intentione à peſtilenti conditione lib. 2. epid. propoſita diſſentiat, in eadem tamen paritatis cauſa, morborum vulgarium ſcopum quàm proximè attingit, eſtque ſua pernicie tam commendabilis, vt tantam habeat nominis celebritatem quanta haud ſcio in tota morborum popularium vulgatione an contigit nemini. Etenim cùm cæteras omnes ſuperioribus libris vulgatas aëris conditiones, loci aut regionis alicuius definitione circunſcriberet Hippocrates, iſta, cauſarum amplitudine & communitate ad omnes latiſſimè peruagata, vniuerſitatis reſpectum habet, nec certo aliquo orbis ſitu concluditur, ſed famam terminat aſtris, ac (vt verè dicam) ad peſtilentes omnes conditiones magnum habet inſtar. Præcipuè verò notabilem continet morborum ex putredine recenſionem, quæ cùm ſit iſtius conditionis ſumma, vt ſcribit Gal. lib. de different. feb. 1. & ἡ ἐπιμβεία, primarumque iſtarum naturarum toto anno dominantium certiſſima ſoboles, ſola miſeria pœnitendas calamitates inuexit. In quibus ſunt conſpicuæ ex capite deſtillationes, partium mutilationes corpus fœdantes, inſignes etiam loci febrium ardentium toto ſuo genere diſſidentium, luculenta tabidorum explicatio, & varia abſceſſuum per totum corpus refuſio. Quorum omnium tam plena à Galeno inſtituitur cognitio, vt in tam celebri tempeſtatis peſtilentis decurſu, leuiorem noſtram operam non ingratè futuram ſperemus. Quæ quia non parum cauſarum communicatione cum ea quæ initio lib. 2. epid. deſcripta eſt conſentit, vtriuſque communionem & diſſidium illic aperuimus nomenque aſſeruimus. Quò certè clarior iſta viſa eſt, quòd & cauſarum vniuerſitate, & temporis diuturnitate, ampliorem prauitatis opinionem conſecuta eſt. Cuius cùm crebra ſit apud Galenum paſſim memoria, præcipuè tamen celebratur lib. de Temp. 1. Comm. 1. in lib. 1. epid. lib. 1. de differen. feb. Comm. in aphoriſm. 21. lib. 3. & lib. 2. περὶ διατ. Quoniam autem ex aëris temperie, quæ eſt valde vulgaris communium morborum cauſa, ac vt ſcribit †Hippocrates, τὸ κοινὸν πάθος, ortum duxit tempeſtas iſta peſtilens, nil mirum videri debet, ſi inter communes morbos, quos πανδημίους nominant, quorum de genere peſtis eſt, locum accipit, quòd populabunda ſua contagione communiter omnes afficiat, nec in ſtati alicuius loci aut regionis limitibus conſiſtat. Vt inde quoque non temerè propoſita καταστάσεως λοιμώδους præſcriptio, vniuerſitatis notionem continens, videatur, licet paululum Galeno ſuſpecta ſit, nec æquè gratum ex omnibus exemplaribus habeat agnominationis auſpicium. B C D

† *Lib.* περὶ φύσιος ἀνθρώπου.

ἔπομβρον] ἐπομβρία eſt pluuiarum abundantia, ὅταν συνεχῆς ὦσι βροχαὶ καὶ ἐπάλληλοι, familiari †Hippocr. vſurpatione, vt νοσήματα ἢ ἐν τῇσιν ἐπομβρίῃσιν ὡς τὰ πολλὰ γίνεται, &c. Cui αὐχμὸς opponitur vt ex aphoriſmis patet. * Ἰσῶ δὲ νόσος ὁ χειμὼν καὶ ἔπομβρος καὶ εὔδιος ῥηγνυμένος· τὸ δὲ ἔαρ αὔχμυρον καὶ βόρειον. Rurſusque ‡ Ἰσῶ δὲ ὁ χειμὼν αὐχμηρὸς καὶ βόρειος ῥηγνυμένος, τὸ δὲ ἔαρ ἔπομβρον καὶ νότιον. Et ** ἢν δὲ καταστάσεων τῶν ἐναντιοτάτων τὸ μὲν ὅλον, οἱ αὐχμοὶ ἢν ἐπομβρίαν ὑγιεινότεροι, καὶ ἧσσον θανατώδεις. Et, ‡‡ Ἰσῶ τὸ θέρος αὐχμηρὸν καὶ βόρειον ῥηγνυμένον, τὸ δὲ φθινόπωρον ἔπομβρον καὶ νότιον. Eam autem repugnantiam inſignis †† Areræi locus ſatis aperit cùm ſcribit de febre ardente. Ἰσῶ δὲ ἐς ἄκρον ξηρότητος καὶ θερμασίης ἤκει ἡ φύσις, τὸ μὲν θερμὸν ἐς ψυχρὸν, ὁ δὲ αὐχμὸς ἐς ἐπομβρίην τρέπεται· αἱ δὲ ἢν φρηνιάσιν ἐς τὸ ἔαρ τὸ ὑπάσιες, οἷς πλὴν ἐναντίων μεταβαλλόμενοι ἰδίων. Quam etiam oppoſitionem valdè celebrat Ariſtoteles Quæſtio. Natural. Section. prima. Hunc porrò locum adducit Galenus lib. 1. Temp. E

† *Aph.* 16. *lib.* 3. * *Aph.* 12. *l.* 3. ‡ *Aph.* 11. *l.* 3. ** *Aph.* 15. *l.* 3. ‡‡ *Aph.* 13. *l.* 3.

†† Cap. 4. *Lib.* 2. περὶ ὀξ. παθ.

ἄπνοια δεῖξε πέλεος] ἄπνοιαν, τὸ νωθρὸν interpretatur Galenus, quod à ventis ceſſationem & quietem ſignificat, ac tranquillam tempeſtatem & minimè perflatam, ἠρεμίαν τι καὶ νωθρὸν ἔχουσαν indicat. Quo autem ſenſu δεῖξε πέλεος iſtud ſumendum ſit, ex Galeni verbis lib. 2. περὶ διατ. haurias licet: καὶ ὅπερ γε ἀπταῖστ' ἐν τοῖς κρατίστοις σοφοῖς ὅτι τὸ ὅλον τοῦ ἔτους, ἐκ τῶν ἄλλων δεῖν ὁκοῖον δεῖξαι βιβλίων, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πείτῳ τῷ ὅπερ δηλοῦν, ὃν ὦ θεοὶ ἤδη τὴν ἀρρωστοῦ γένεσιν, τὸν λοιμῶδη καταστασιν ὁκοῖον ἐνδιηνεκὲς μένος ὅδε πῶς ἠρξατο. Ἔτος νόσου, ἔπομβρον, ἄπνοια δεῖξε πέλεος. καὶ τὸ βραχὺ πρὸς ἐλθὼν φησιν. ἐπεσία σμικραὶ διεκπαίνοντ' ἔπνευσεν· ἀλλὰ δὴ αὐτὸ τοῦτ' ἄπνοιαν εἶπε τὸ ἔτος, ὅτι μήτ' ἄλλοι ἀνέμοι, μήθ' οἱ ἐτησίαι κατεμένοι σωνεχῶς τε καὶ ἀξιολόγως ἔπνευσαν, ἀλλὰ μικρά τε καὶ διεκπαίνοντες. Quibus ex verbis, τὸ δεῖξε πέλεος, τὸ δεῖξε πωτὸς indicare, iſtamq; tranquillitatis vniuerſitatem momentanea ventorum accidentia non poſſe obſcurari conſtat.

ἐπ' ὀπιωτὸν] Illud ἐπ' ὀπιωτὸν, ad τὸν ὑπόπροσθεν χρόνον, facta ſuperioris anni relatione refertur, vt ſatis patet ex Galeni Commentario, ex quo ἐπ' ὀπιωτὸν penè redundare intelligas, non plus inde aſſecuta interpretatione quàm ſi taceatur, quod illic fecit Galenus. ὀπιωτοῖσι verò, exemplaria quædam manu ſcripta ad prioris anni tempeſtatem reducunt, ſuperiorique ſententiæ iungunt, quod etiam fecit Caluus Aldinum codicem ſecutus. Malui tamen ſequentibus adiungere, optimorum codicum fide fretus Galenique ſententia, qui præter quàm quòd ſequentibus iungit, priorem etiam annum ſola ſiccitate à naturali ſtatu defeciſſe ſcribit. F

φθινόπωρον σκιῶδες] σκιῶδες obſcurum & caliginoſum cœlum intelligimus; cùm aquarum abundantia nubes denſantur & nigreſcunt, quod ζοφῶδες dicitur. Sic *nigrantem commiſta grandine nimbum*, dixit * Virg. * *Æneid.* 4.

ὀπιθοχίμων] Extremæ hyemis frigora viguiſſe propè æquinoctium ſignificat. Id enim dictio iſta indicat (vt ſcripſimus lib. 1. epid.) longè enixiùs quàm præpoſteras tempeſtates, quod vertit Caluus, ad particularem iſtam ſtatus repugnantiam mentem & conſilium adhibens.

θέρος ἀήθριον] Iſtud ſuperioris ſententiæ extremo iungit Caluus, & ἄχρι κυνὸς θέρος ἀήθριον legit.

πίγεα μεγάλα] τὸ πίγος pleniorem æſtum & præfocantem ſignificat, qualis æſtate minimè perflata & anxietatem corporibus inducente plerunque accidit. Qua dictione vtitur Ariſt. Quæſt. Nat. Sect. 1. * æſtatem morboſam; quæ ver pluuium & auſtrinum præcedente hyeme aquilonia ſequitur, indicans. Scribit nanque ἔν τε τῷ αἴθρι πίγη γίνεται. θερμαινομένου τοῦ αἔρος δεῖξε πάχος, καὶ ὑπὸ τῆς σώματος ἐν ὠσαύτως πίγη καύματα. Quam aëris conditionem vitio vertens ** Galenus in Aphoriſmis, eandem vſurpauit dictionem. εἰ δὴ ὅλον τὸ ἔαρ ὑγρὸν ἐγένετο, πρὸς τὴν ἐναντίαν ἀχθήσεται τὸ σῶμα καταστασιν, ἡ ἔμπροσθεν ὑπαρχούσης αὐτῇ τῆς ξηρότης, ὑπόξαίνον τοῦ οἰκείου τοῦ μέρους συμμετρίας· διὸ ἔστι μὲν αὐτὸ πρὸς βλάβην δεῖξεται τὸ θέρος, ἐπὶ δὲ γῆς ὑγρᾶς ἔσται, ὡς δεῖξε τῶν πίγος ἐρχομένης, ἀστε μήτε τοῦ ἐπείου ἤδη πνεῖν δυνάμενον. Quinetiam Plato lib. de leg. πίγος ὄνος dixit, quod Cic. lib. 1. de leg. die æſtiuo vertit: H

* *Quæſt.* 8. ** *Com. in aph.* 11. *lib.* 3.

ἐτησιαί γε σμικραὶ] Codex noſter ἐπεσίαι σμικραὶ habet, quam lectionem ſequitur Gal. in Com.

ῥηγνυμένου δὲ τοῦ ἔτους] Partibus anni ſigillatim explicatis, hanc veluti ſummam rerum facit, integram anni conditionem humidam & auſtrinam fuiſſe in vnum colligens. Sic enim καταστασιν ὅλων interpretatur Galenus, & codices duo manu ſcripti ἔτος ὅλου habent, quemadmodum legit Galenus libro primo Temp. hunc locum adducens, ἐπ' αὖθις τὸν σύμπαντα λόγον ὡς ἐν ὅλῃ κεφάλαιον ἀναλαβὼν οὕτως. ῥηγνυμένου δὲ τοῦ ἔτους ὅλου, φησὶ, νοτίου καὶ ὑγροῦ καὶ μαλακοῦ, τὰ δὲ καὶ τὰ δὲ πνέοντος. μαλθακὸν autem hîc de

DE NOTIS ÆGRO SVPERIORI ADSCRIPTIS.

MORBI iſtius acuti dignotio cùm ex affectionum explicatione & recenſione extremoque addita ægritudinis fama, facilè cuiuis ſe in cōſpectum dedat, quis ad eam rem eruendam characteres vllos requirat? Quæ profectò vel ſola ſatis idonea cauſſa eſt eleuandæ notarum iſtarum adſcititiarum autoritatis. Atque vt in plurimis ſuperioribus ægris, ſola codicum manu ſcriptorum autoritate, nulla verò Galeni fide nituntur, ita in ſatis explicata ægræ iſtius diſpenſatione, & febris ardentis progreſſu, non parum ſuſpectam faciunt notarum fidem, quæ nil niſi abſurdas rerum notiones eruere poſſint. Quas enim codices noſtri hoc modo adſcriptas habent τ. δ'. ι'. δ'. ε. δ'. ζ'. δ'. quis in rerum conſecutione veras exiſtimet? Quibus etſi eſt facilè ſenſum aliquem affingere, in his tamen nullam eſſe ſeriam collocandam operam exiſtimo, quòd & cæterorum characterum non omnino naturam retineant, & verò morbi progreſſionem non ſatis fideliter imitentur. Quæ ſanè peruerſitas ad eas quæ poſtea ſequentur notas latè peruagata, à nobis æquiore cenſura animaduertenda eſt.

SECTIO TERTIA.

Status Peſtilens.

Annus Auſtrinus, imbribus abundans, atque in totum à ventis tranquillus fuit. Quum autem paulò ſuperioribus anni temporibus, iuſto maiores ſiccitates viguiſſent, ſub Arcturum, ſpirantibus auſtris, multùm pluit. Autumnus obſcurus, nebuloſus, cum aquarum abundantia, hyems auſtrina, humida & leuis. Longo verò poſt Solis conuerſionem interuallo, iuxta æquinoctium, extremæ hyemis frigora adfuerunt, iamq; ſub Æquinoctiū ipſum Aquilonares venti cum niuibus non ita diu ſpirauere. Ver rurſus Auſtrinum, à flatibus quietum, aquæ multæ & continentes ad canē vſq;. Æſtas ſerena, calida, æſtus præfocātes magni.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

κατάστασις λοιμώδης.

Ετος, νότιον ἔπομβρον. ἄπνοια δεῖξε πέλεος. αὐχμοὶ δὲ ἠρεμίαν, οἷς ἐπιπόνως χρόνοις ἔπ' ὀπιωτόν. ἐν νοτίοισι, πᾶσι δ' ἀρκτοῦρον, ὕδατα πουλλά. φθινόπωρον, σκιῶδες, ὀπτινέφελον, ὕδατων πλήθει. χίμων νότιος, ὑγρός. μεταλαχὸς. μετ' δὲ ἡλίου τροπὰς, ὕστερον πολλοῦ πλησίον ἰσημερίης, ὀπιθοχίμωνες. καὶ ἤδη πᾶσι ἰσημερίαι, βόρεια, χιονώδεα, οὐ πολὺ χρόνον. ἦρ πάλιν νότιον ἄπνοον. ὕδατα πολλὰ δεῖξε πέλεος μέχρι κυνὸς. θερὸς, ἀήθριον, θερμόν. πίγεα μεγάλα.

ἐτησιά-

ſtatu leni & tranquillo dicitur, vbi tempeſtas calida & caliginoſa à ventis ceſſationem habet nihilque turbulenti aut aſperi molitur, non ſecus ac paulò priùs χειμῶνα μειμακόν, hyemem lenem, non aſperam intelligit, qualis eſt *Dum pelago deſenit hyems & non tractabile cœlum.* Huiuſmodi autem aëris ſtatum putredini peſtilentiæque valdè opportunum his verbis aperit Galenus lib. 1.* de differen. feb. οὕτω δὴ καὶ πιθανὸν ἡ κῆ τὴν ἀέρα κρῆσις ἀμετρῶς ὀκτρατὴ τῶ κῆ φύσιν ἐς ὑγρότητα τε καὶ θερμότητα, λοιμώδη μὲ αἰάγκη, γθνέδαι νοσήματα, πάρα δὲ ἐν αὐτῆς μάλιστα, τοῦ ἤδη πρὸς πεπληρωμένοις ὑγρότητος πρὸς τῆς πόνοις καὶ βίῳ κακοσιτημένῳ χρῆται. τὸ πάμπαν ἀπαθὴς διαμένει, κῆ πάσας ταῖς τοιαύταις δίαιταις. *Cap. 6.

A

Ante ver autem vnà cum frigoribus conſecutis ignes ſacri plurimi, partim quidem aliqua de cauſa, partim quidem ſine ea contingebant, atque hi maligini quidem multos ſuſtulerunt. Multi ex faucibus laborabant, voces vitiatæ erant, febres ardentes vnà cum phrenitide, ſerpentia oris vlcera, pudendorum tubercula, lippitudines, carbunculi. Alui perturbatæ, cibos auerſabantur, & hi quidem partim ſiticuloſi, partim ſine ſiti erant. Vrinæ turbulentæ, multæ, malæ reddebantur. Sopore vt plurimùm detinebantur, rurſusque peruigiles. Morborum ſolutiones prorſus nullæ partimque difficiles, aquæ inter cutem, tabidi multi. Atque hi quidem morbi populariter vulgabantur. Ex enumeratorum autem generum vnoquoque laborabant multi & moriebantur plurimi, eorumque ſingulis hunc in modum accidit. Multis certè ignis ſacri occaſio ex contemnendis valdeque paruis vlcuſculis toto corpore oblata eſt, præcipuè verò ſexagenariis circum caput, vel ſi quid paululum negligeretur. Nonnullis autem, etiam inter curationes ipſas, magnæ inflammationes contingebant, multúsque ignis ſacer celeriter vbique populabatur. Horum igitur plurimis abſceſſus ad ſuppurationes vertebant, carniumque & oſſium ac neruorum ex decidentia mutilationes magnæ fiebant. Neque verò contracta fluxio puri erat affinis, ſed aliud quoddam putredinis & fluxionis multæ ac variæ genus. Quibus itaque circa caput huiuſmodi aliquid contigit, totius capitis & menti glabrationes, oſſiumque denudationes & prolapſus acciderunt, multæque fluxiones fiebant, iſtáque partim in febribus, partim ſine his aderant. Atque hæc terrorem potiùs quàm periculum denunciabant. Quibus nanque talium maturatione res ad ſuppurationem deuenit, eorum plærique ſuperſtites euadebant. At verò quos inflammatio quidem ſacérque ignis reliquerat, nullumque huiuſmodi abſceſſum creauerat, ij frequentes periere. Similiter quoq; & quacunque corporis parte oberrarunt, iſta contigerunt. Multis ſiquidem brachium ac cubitus totus defluebat. Nonnullis verò iſta latera malè vexabant, aut anteriorum aut poſteriorum aliquid. Eſt vbi etiam fœmur integrum, aut tibia, aut pes totus denudabantur. Horum autem omnium grauiſſimè vrgebant quæ circum pubem pudendaq; contingebant. Atque ea quidem fuit eorum quæ cum vlcere aut occaſione aliqua externa contigerunt conditio. Multis autem vnà cum febribus ipſis, aut ante febrem, atque etiam poſt febres ipſas inciderunt. Illud verò ipſis inerat, vt quæcunque per ſuppurationem abſcederent, ſi vel inſignis aliqua alui perturbatio, aut probarum vrinarum tranſmiſſio extitiſſet, per ea ipſa ſolutio procederet: ſin quibuſdam nihil horum contigiſſet, temereque & ſine vlla ſolutionis ſignificatione euaneſcerent, ea mortem inferebant. Longè igitur plurimos ſacer ignis vere appetiuit, qui & per æſtatem & ſub autumnum conſequebatur.

Γρῶ δὲ τῶ ἤερος ἅμα τοῖσι ψυχροῖσι ψύχεσιν, ἐρυσιπέλαθα πολλὰ, τοῖσι καὶ μὴ προφάσιος, τοῖσι δὲ οὐ. κακοήθεα. πολλοὶς ἔκτειναν. πολλοὶ φαρυγγᾶς ἐπόνησαν. φωναὶ κακόμβμαι. καῦσοι φρενιτικοί. στόματα ἀφθώδεα. ἀιδοῖοις φύματα. ὀφθαλμίαι. αἴθραχες. κοιλίαι ταραχώδεες. ἀπόσιτοι. διψώδεες. οἱ μὲν, οἱ δὲ οὐ. οὖρα ταραχώδεα, πουλλὰ, κακά. καματώδεες, ὅθι πουλὺ καὶ πάλιν ἄγρυπνοι. ἀκρασίαι πουλλαί. δύσκριτα. ὕδρωπες. φθινώδεες πουλλοί. τὰ μὲν ὅθι δὴ μήσαντα νουσήματα, ταῦτα. ἐκείνου δὲ τῶν ὑπογεγραμμένων εἰδῶν, ὅσαι οἱ κάμνοντες. καὶ ἔθνησκον πολλοί. ξυνέπιπτε δὲ ἐφ' ἑκάστοισι τουτέων, ὧδε. πολλοῖσι μὲν ὃ ἐρυσίπελας μὴ προφάσιος ὅθι τοῖσι τυχοῦσι, καὶ πάνυ ὅθι σμικροῖσι ῥωματίοισιν, ἐφ' ὅλῳ τῷ σώματι. μάλιστα δὲ, τοῖσι περὶ ξ' ἔτεα. περὶ κεφαλὴν, εἰ καὶ σμικρὸν ἀμεληθείη. πολλοῖσι δὲ καὶ ἐν θεραπείῃ οὖσι, μεγάλαι φλεγμοναὶ ἐγίνοντο. καὶ ὁ ἐρυσίπελας, πολὺ, ταχὺ πάνυθεν ἐπενέμετο. τοῖσιν μὲν οὖν πλείστοισιν αὐτῶν ἀποστάσιες ἐς ἐμπύημα τε συνέπιπτον. σαρκῶν, καὶ νεύρων, καὶ ὀστέων ἐκπτώσιες μεγάλαι. ἰῶ δὲ καὶ ὁ ῥεῦμα ὁ ξυνιστάμενον οὐ πύῳ ἴκελον, ἀλλὰ σηπεδόνι τις ἄλλῃ, καὶ ῥεῦμα πουλὺ καὶ ποικίλον. οἷσι μὲν οὖν περὶ κεφαλὴν τουτέων τὴ ξυμπτώσῃ γίνεσθαι, μαδίσιές τε ὅλης τῆς κεφαλῆς ἐγίνοντο, καὶ τῶ γλφείου. καὶ ὀστέων φυλόματα καὶ ἐκπτώσιες. καὶ πολλὰ ῥεύματα. ἐν πυρετοῖσι τε ταῦτα, καὶ ἄνευ πυρετῶν. ἰῶ δὲ ταῦτα φοβερώτερα ἢ κακίω. οἷσι γὰρ ἐς ἐμπύημα ὁ τῶν τοιούτων ἀφίκοιτο πέπασμος, οἱ πλῆστοι τούτων ἐσώζοντο. οἷσι δὲ ἡ μὲν φλεγμονὴ καὶ ὁ ἐρυσίπελας ἀπέλθοι, τοιαῦτα δὲ ἀπόσασιν μηδεμίαν ποιήσαιτο, τούτων ἀπόλοιντο πουλοί. ὁμοίως δὲ καὶ ὅποι ἄλλη τῶ σώματος πλανηθῇ, ξυνέπιπτε ταῦτα. πολλοῖσι μὲν γὰρ βραχίων, καὶ πῆχυς ὅλος περιερρύη. οἷσι δὴ ὅθι τὰ πλευρὰ ταῦτα ἐκακοῦτο ἢ τῶν ἔμπροσθέν τι ἢ τῶν ὄπισθεν. οἷσι δὲ ὅλος ὁ μηρὸς, ἢ τὰ περὶ κυήμα ἐφιλοῦτο, καὶ ποὶς ὅλος. ἰῶ δὲ πλείστων χαλεπώτατον τῶν τοιούτων, ὅτε περὶ ἥβιον καὶ αἰδοῖα γίνοιατο. καὶ τὰ μὲν περὶ ἕλκεα καὶ μετὰ προφάσιος τοιαῦτα. πολλοῖσι δὲ ἐν πυρετοῖσι καὶ περὶ πυρετοῦ, καὶ ὅθι πυρετοῖσι ξυνέπιπτεν. ἰῶ δὲ καὶ τούτων ὅσα μὲν ἀπόσασιν ποιήσαιτο ἀφ' τῶ ὀκπυήσαι, ἢ κῆ κοιλίῃ ταραχή τις ὑπάκοιτο, ἢ χρηῶν οὖρων ἀφόδοσις γίνοιτο, ἀφ' τούτων λελύοιτο. οἷσι δὲ μηδὲν τούτων ξυμπίπτοι, ἀσήμως δὲ ἀφανιζομένων, θανατώδεα γίνεσθαι. πολὺ μὲν οὖν τοῖσι πλείστοισι ξυνέπιπτε τὰ περὶ ὁ ἐρυσίπελας τῶ ἤερος. παρείπτε ὃ καὶ ἀφ' τῶ ἤρεος, καὶ ὑπὸ φθινόπωρον.

πολλὴ

A πολλὴ δὲ ταραχή ποι καὶ τὰ περὶ τὸν φάρυγγα φύματα. καὶ φλεγμονὰς γλῶσσης. καὶ τὰ παρ' ὀδόντας ἀποσήματα. φωναί τε πολλοῖσιν ἐπεσήμαινον, κακόμβμαι καὶ κεκαπιλλουσαι. πρὸς τοῦ μὲν φθινώδεσιν ἀρχομένοισιν, ἀπὰρ καὶ τοῖσι καυσώδεσι, καὶ τοῖσι φρενιτικοῖσιν.

Magna verò perturbatio quibuſdam inerat, & ad fauces tubercula, linguæque inflammationes, & quæ ſecundum dentes abſcederent. Multisque vocis vitiatæ & præpeditæ facta eſt ſignificatio, potiſſimè quidem his qui tabeſcere cœpiſſent, atque etiam febre detentis & phreniticis.

πρὸς τοῦ τῶ ἤρος] Codices vetuſtiſſimi manu ſcripti πρὸς habent, quos ſecuti ſumus cum omnibus interpretibus. πρὸς tamen de prima veris parte capi poteſt, quæ extremæ hyemis frigora vt plurimùm ſentit.

πολλοὶ ἔκτειναν] πολλὺς μὲ ἔκτφε habet codex Regius vnus.

B στόματα ἀφθώδεα] ἄφθαι dicuntur. Celſo † ſerpentia oris vlcera. Plinius manantia oris vlcera aut tetra, modò etiam infantum in ore vlcera, modò quoq; aphthas vocat. Quorum ortum cùm hîc Galenus & aliàs abundè * explicet, nunc certè fiunt biliofi & maligni ſucci influxu, quales ſunt †† ῥευματικὴ ἐλκώσεις. † *Lib. 2. cap. 1.* * *Aph. 24. l. 3.* †† *Aph. 21. lib. 3.*

αἰδοῖοις φύματα] φύματα † Celſus tubercula, quandoque etiam orientia tubercula vocat.* Plinius aliquando Dioſcoridis φύματα, liberaliori audacia panos vertit. Sunt autem putreſcentium ſuccorum ſoboles & ſponte naſcentes inflammationes ſtatimque in faſtigium erumpentes, quales deſcribit Gal. ex aphoriſm. 26. lib. 3. his verbis: λέγονται δὲ ἐξαιρέτως ἔνια φύματα φλεγμοναί τινες αἱ σπάματα, πάχιστα μὲ γθνώμενα, πάχιστα δὲ ἐς ὀξὺ θ ὑγιὲς ἀιρόμενα, πάχιστα δὲ θ ἐκπυόσκόμενα, καὶ πλείστη γε καὶ ἡ πύων γθνόεις ὀξὺ ὀν βοεῶνι θ μαραίνη, ὅπ καὶ ἀιθένες ὀνῶνται πολλοὶ φύσιν ἔχοντες ἐις ἑαυτὸς ἐπίμπρασθαι τὰ περὶ πᾶ. † *Cap. 18. lib. 5. & 6.* * *Cap. 13. lib. 20. & 24.*

ὀφθαλμίαι] Poſt ophthalmias febres ardentes addit Caluus, vt legiſſe videatur, ὀφθαλμίαι, καῦσοι, αἴθραχες. Cuius lectionis ne vlla quidem ſigna in cæteris codicibus apparent.

C κωματώδεες ὅθι πολὺ] κωματώδεες ὅθι πολλοῖσι habet codex ſcriptus vnus cum Aſulano. Quidam etiam ὅθι πολὺ καὶ πάλιν ἄγρυπνοι iungunt. Huius autem loci meminit Gal. libello περὶ κώματος.

ἀκρασίαι πολλαί] Codices vetuſtiſſimi duo ἀκρισίαι legũt, quos ſecuti ſumus cum interpretibus omnibus præter Caluum, in quam opinionem diſceſſionem facere videtur Galenus in Commentario, dum ſcribit ob inſignem ſuccorum prauitatem, nullam interdum aut certè vitioſam procurati iudicationem. Quod de morbis lethalibus exprimit lib. 3. περὶ κρίσεων, in quibus ob vitij malignitatem ſopiti naturæ impetus, nullam aut certè intempeſtiuam iudicationem mouent. ἀκρασία autem impotentiam aut intemperantiam ſignificat, quam hîc vocem ſecutus eſt Caluus.

φθινώδεες πολλοί] In calida & humida anni temperie quæ plurimùm caput grauat, promptæ ſunt ad demiſſas partes fluxiones, ex quarum genere quæ in pulmones decumbunt tabes gignunt, quod etiam his verbis indicat * Gal. αἱ δὲ φθινώδεις νόσοι δίο τῶ τρόπω ἔπεται καταπτώσει, τῆ τε ἄκρως ψυχρᾶ, καθ' ἣν καὶ ῥήγνυται ἡ τῶν ὀν τῆς αἰσκεπνευστικῆς ὀργάνοις ἀιρίων ἴνα, θ τῆ μεθ' ὑγιότητος θέρμη, καθ' ἣν ἡ κεφαλὴ πληρουμένη, καταπέμπει τῶ πνεύμονι ῥύματα. *Com. in aph. 16. l. 3.*

D πολλοῖσι δὲ καὶ ἐν θεραπείῃ ἐοῦσι] ἐν θεραπείῃ legunt codices quidam cum Aldino, eadem profectò notione. Gal. in Comment. ἐν θεραπείαις agnoſcit.

θ τὸ ἐρυσίπελας πολὺ] Duo codices vetuſtiſſimi πολὺ ταχὺ iungunt, quod agnoſcunt Galeni interpretes & Caluus.

ἀκπώσιες μεγάλαι] Partium ex inſigni putredine & corruptela exciſiones & prolapſus vulgari nomine ἀκπώσιας vocat, quando exhauſta membrorum ſoliditate & vitiatis compagibus, fruſtratim partes decidunt, fœdasque mutilationes faciunt, quod in miſerabili luis Venereæ calamitate, dum altè vitium hæret, conſpicitur. Atq; hinc etiam apparet Hippocratis ſimplicem & apertam eſſe doctrinam, eumq; plebeiis vocibus ſæpe vti eſſe ſolitum, quod paſſim eſt à Galeno ſubnotatum. Sic autem legit Galenus lib. 1. Temp. vbi θ ἀρῶν addit. Codices quidam ἀκπώματα μεγάλα habent, ex eodem fonte.

ἰῶ δὲ θ τὸ ῥεῦμα τὸ ξυνιστάμενον] Hujus etiam loci meminit Gal. lib. 1. Temp.

E μαδίσιές τε ὅλης τῆς κεφαλῆς] Peruagata errabundaque ad omnes corporis partes humorum malignitate, ex inſigni putredine partium deciſiones oſſiumq; denudationes contingebant, fluxionum prauitate & acrimonia, membrorum habitum & ſtatum corrumpente. Quæ cùm in capite coaceruata eſſet, pilorumque radicationem vitiaſſet, totius capitis & menti depilationem fecit. Cuius rei effigies in luis Venereæ contagione ex magna humorum corruptela viſitur, in qua iam affecto præcipuè cerebro, pilorum nutricatio deficit, caputq; totum ſupercilia & mentum glabreſcunt. Hîc autem ἐκπώσιας priore ſignificatione extulit, oſſium partiumque integrarum collapſus exprimens, pro quibus κοπώματα quidam codices vitioſè habent, cùm ἐκπώματα vt priùs legere debuerint.

ὁ τῶν πούτων ἀφίκοιτο πέπασμὸς] Significat eos quibus fluxio in corporis planitiem delata, maturatione ad ſuppurationem deueniſſet, effuſa per huiuſmodi emiſſaria impuritate, ſuperſtites euaſiſſe, idq; naturali quodam impetu abſceſſuũq; procuratione. Codices manu ſcripti quidam πλάσμὸς pro πέπασμὸς habent, quo occupatam fluxione latitudinem aut rerum ſpeciem oſtendunt. Quidam etiam εἰς ἐμπύημα θ legunt.

F οἷσι δὴ μὲ φλεγμονὴ] Periculoſus erat intro humorum iſte recurſus, quòd occupatis præcipuis viſceribus vitalitatem labefactarent, excitatisq; febribus acutis plurimos è medio tollerent. Quod ſatis indicauit Gal. in Commentario, etſi mendum eſt in omnibus codicibus. Sic enim legendum mihi videtur: κακίω δὲ ἰῶ ἐφ' ὧν ἀπέκνησε εἰς βάθος ὁ τὸ ἐρυσίπελας ἐργαζόμενος χυμὸς, ἐπεὶ δὴ πρὸς τὰ ἀπάγχνα, θ πρὸς τὰ κύκλα μέρη χωρῶν, ἅμα τοῖς δήοις συμπλώμασι, θ πυρετὺς ὀξὺς ἐγίνετο.

ὁμοίως δὲ] Codices quidam, θ εἰ τῆ ἄλλῃ τοῦ σώματος πλανηθῇ simpliciter legunt, quos ſecuti ſunt Galeni interpretes.

περιερρύη] Hoc eſt circumquaque fluxione appetita decidunt. Atq; hunc locum Gal. adducit lib. 1. de Temp. vbi ἀπορρύη legitur, quam lectionem ſecutus videtur in Com. Gal. cùm ſcribit, μηρῶ μὲ γὰρ ἢ βραχίονος, ἢ κνήμης, ἢ πήχεως ἀπορρύειν ἔθρμα. Partium autem integratum mutilationes extitiſſe non eſt mirum. Quod & Thucydides in nobiliſſima illa peſtilentia accidiſſe ſcribit: θ εἴ τις ὀν τῶ μεγίστων περιγθοιτο, τῆ ἀκρατεῖαν αἰπλησίως ἀπὸ ἐπόιμαινε. καπέκειτο δὲ θ ἐς αἰδοῖα, θ ἐς ἄκρας χεῖρας, θ πόδας, θ πολλοὶ στεισκόμενοι τούτων διέφευγον. οἷσι δὲ θ τῶν ὀφθαλμῶν. Quod eleganter ſic expreſſit Lucretius lib. 6.

G *Profluuium porro qui tetri ſanguinis acre*
Exierat, tamen in neruos huic morbus, & artus
Ibat, & in partes genitales corporis ipſas.
Et grauiter partim metuentes lumina leti
Viuebant, ferro priuati parte virile:
Et manibus ſine nonnulli pedibusq; manebant
In vita tamen, & perdebant lumina partim.

Hunc autem locum Auerrhois celebrat Collect. lib. 3. cap. 1. & lib. 4. cap. 14.

τὰ περὶ κνήμα] τὰ περὶ κνήμω leg. codices duo manu ſcripti & ἀπτῶλῆπ, quod etiam facit Gal. lib. Temp.

H ἰῶ δὲ πάντων χαλεπώτατον] Codices quidam habent, ἰῶ δὲ πάντων χαλεπώτατον πούτων ὅτε περὶ ἥβιον θ αἰδοῖα γθνοιτο.

θ μὴ προφάσιος] Iſtud omiſit Caluius. Id nos ſumus interpretati de ignibus ſacris qui cum vlcere aut externa aliqua cauſa contingebant cum Galeno, non de vlceribus ipſis.

ἰῶ δὲ Θερμῶν] Hîc criticarum motionum absolutiones optimè comprehendit, & ἀποστάσις κατ' ἀποθεσιν ἢ κατ' ἔκρυσιν enixè exprimit. Codex verò vnus Regius, διὰ τῶν ὀκπυήματος, pro διὰ τῶν ὀκπυήσεων habet. A

οἷσι δ] Suspecta est criseos defectio ex malorum alleuatione quæ temerè fit nulloque ex merito, hoc est sine vlla solutionis præsignificatione, quam variis decretis in sua doctrina damnat Hippocrates, vt alibi scripsimus. Atque huc non immerito pertinet, quod eam in rem ab eo scriptum est † lib. 2. epid. ὁπόσα ἀσήμως ἀφανίζεται, διάκριτα.

† *Sect.* 2.

παρέπεπε δ] Codex noster Germanicus παρέμενε habet, quam lectionem ex Galeno sumptam arbitror. Sic enim τὸ παρέπεπε interpretatur. Quem sensum omnes ferè secuti sunt interpretes.

πολλὴ δ' θερχὸ ποὶ] Ambiguum est quonam θερχὸ referatur, an partis alicuius aut totius perturbatio per se intelligatur, quod æquum omninò videtur, an verò sequentibus connexum effectionum magnitudinem plurimùm afficiat, quo sensu sumpsisse videtur Caluus. Codex vnus Regius, πολλὴ δ' θερχὸς ἰῶ legit. B

φωναὶ π πολλοῖσιν ἐπόιμαυν] Magna hîc inest varietas. Interpretes ferè omnes, vt æquum est, in re ambigua Galenum secuti, κατειλοῦσαι aut κατειλούμεναι, ὥς περ καπακλεόμεναι, ἢ δεδεμέναι, explicant, quod voces inuolutas, implicatas, intortas, in arctum coactas, conclusas, aut vinctas & præpeditas significat. Quæ sanè plausibilior est notio. Exemplarium tamen nostrorum magna est inclinatio ad καλιλαίνουσαι, quo distortas & peruersas fuisse voces indicant. Quod etsi non satis propriè vocibus attributum videtur, magna tamen est veterum in hac dictione Hippocratica retinenda consensio, vt & insolens vtrobique videri debet vox effectionem denotans pro ea quæ affectionem aut perpessionem insinuat, vsurpata. Qua in re cùm multò apertior sit rei notio quàm dictionis explicatio, quòd vocem vitiatam & impeditam aut ex distillatione in fauces interceptam intelligi par sit, malumus in communitatis consensionem, quàm nimis ambitiosè in dictionis varietatem impingere. Atque vt semel expediam, hi mihi ad parentis & veterum lectionem propius accedere videntur, qui καλιλαίνουσαι aut καλιλαινόμεναι exprimunt. Quam in opinionem vt longa verborum elusione non incautus ducitur Galenus, ita omnes codicum varietates ab ista dictione velut ab origine deflexæ videntur, in eumque sensum incumbere, vt διαστρεφούσας aut καταδιαστρεφομένας voces intelligant. Quod & in quodam codice Regio ex scholio annotatum apparet. Nec verò mihi malè mereri de Hippocrate videntur, qui καπλιοῦσαι pro καλιλόμεναι habent. Quod in codice Regio vno scriptum reperitur. Qua dictione voces σωδεδεμέναι καὶ συστρεφομένας, contortæ & conuolutæ, vt in priorem ferè significationem recidant, denotantur, aut σωδεδεμέναι reuinctæ & præpeditæ, ab ἴκλω quod vincio significat, vnde & ἰκλόμενος. In cuius lectionis assensionem me non inuitum adducit quod à Galeno in Exegesi scriptum est. καλιλόμεναι, σωδεδεμέναι, & à Phauorino repetitum καλιλόμεναι, σωδεδεμέναι ὡς ἐπὶ τῶν Ἱππο κράτει. Quod certè vt non aliò quàm huc referri posse videtur, ita vtrobique vitiosè scriptum esse existimo. Nam καπλόμεναι aut καλιλαόμεναι legendum esse apparet, ab ἴκλω aut ἰκλάω, vnde & ἴκλαι συστρεφαὶ καὶ δεσμοὶ dicuntur, & ἰκλόμενος ὁ δεδεμένος καὶ συστρεφόμενος, & ἰκλούμενος ὡς στρεφόμενος. vt priùs diximus. Quam etiam ad causam ferè accedit Galenus, cùm ὡς ἐπὶ τὸν δεσμὸν δεδεμένου φωνὴ interpretatur, & ab ἴκασιν hoc est vinculis καλιούμεναι & καλιοῦσαι, aut καλιόμεναι aut καπλουσαι dictiones deflectuntur, non κατειλούμεναι aut κατειλοῦσαι vt vitiosè scribitur. Ad eamque originem referri magnam codicum impressorum pluralitatem existimo, qui καπαπλουσαι pro καπλουσαι legunt, nisi quis καπαλιούσας φωνὰς, propè eiuultas & defectas voces intelligat, aut καπαλιώσας conspurcatas, commaculatas, & inquinatas, quod vitiatis est proximum. Caluus in tam varia lectione καπαλυούσας etiam legisse mihi videtur. At Erotianus in tam obscura dictione ferè veterum interpretum lectionem, multis etiam verbis à Galeno exagitatam, secutus videtur, & (si modò vera est lectio) κατειλούσαι legisse pro κατειλοῦσαι. φωναὶ enim κατειλούσας, καπεχρμένας exponit, haud dubiè hunc locum subindicans. εἰλεῖν δ (scribit) τὸ σωιέχειν καὶ συγκλείειν οἱ Ἀττικοὶ λέγουσιν. In quo certè explicando, in veterum interpretum, quam tamen in Commen. reprehendit Galenus, opinionem impingit. ὁ δ' βαχχεῖος (vt idem scribit) οὐ καλῶς ἐξηγήσατο τὸν λέξιν, παρεγκεκλιμένας φήσας. ὁ δὲ φαβῶς Διοσκουρίδης, καπλεῖν φησὶν εἰ τὸ καθείρχειν καὶ καπακλείειν. ὡς δηλοῦσθαι τὸ βεαχὺ τῆς φωνῆς καὶ μόνης ἀκουόμενον. Cuius etiam notionis meminit Galenus. Ex quibus certè intelligas veteres κατειλοῦσαι, aut καπλουσαι legisse. C D E

Cœperunt itaque febres ardentes & phrenitides antè ver, post ea quæ præcesserunt frigora, plurimique tunc diu ægrotarunt grauibusque & lethalibus casibus conflictati sunt. Erat autem febrium ardentium quæ obuenerant constitutio huiusmodi. Per initia sopore detinebãtur cum stomachi fastidio & horroris sensu, febris acuta, neque magnopere sitiebant aut delirabant. Ex naribus paucus stillauit sanguis. Plurimos accessiones diebus paribus inuadebant. Atque sub ipsas accessiones obliuio, membrorum exolutio & vocis defectio contingebant. His quidem pedes summi & manus frigidiores euadebant, multoque maximè circa accessiones, deinde verò lentè nec probè recalescebant, rursusque ad intelligentiam redibant & loquebantur. Eos autem aut perpetuus sopor non somnolentus detinebat, aut vigiliæ cum laboribus. Horum plærisque aluus retrimentis crudis, tenuibus, multis turbabatur. Vrinæ multæ, tenues, neque iudicatorij neque boni quicquam habebant. Neque aliud quicquam in ita affectis decernebat, neque enim ritè sanguis è naribus profluebat, neque aliud quicquam eorum quæ abscedere nata sunt iudicatione tentabatur, moriebaturque vnusquisque, vti sors ferebat, vago & incerto ordine, plærunq; circa iudicationes, quidam verò longius producti cum vocis defectione, nonnulli etiam cum sudoribus. Quæ quidem his qui perniciosè haberent contingebant.

Ἤρξαντο μὲν οὖν οἱ καῦσοι, πρὸ τῆς ἠοῦς, καὶ τὰ φρενιτικὰ, μετὰ τὰ ῥιγώματα ψυχεά. καὶ πλεῖστοι τοιαῦτα διενόσησαν. ὀξέα δὲ τούτοισι καὶ θανατώδεα, ξυνέπιπτεν. ἰῶ δὲ ἡ κατάστασις τῶν ῥιγωμάτων καύσων, ὧδε. ἀρχόμενοι κωματώδεες, ἀσιτέες, φριικώδεες. πυρετὸς ὀξὺς, οὐ διψώδεες λίαν. οὐ πολλὴν ἐπὸ ῥινῶν ἔσταξε μικρά. οἱ παροξυσμοὶ τοῖσιν πλείστοισιν, οὐ ἀρτήσι. τοῖσι δὲ τοῖς παροξυσμοῖς, λήθη καὶ ἄφεσις, καὶ ἀφωνίη. ἀκρεά τε τούτοισιν, ἀεὶ μὲν ψυχρότερα ποδῶν καὶ χειρῶν. πουλὺ δὲ πρὸς τοῖς παροξυσμοῖς μάλιστα. πάλιν τε βερμότερα καὶ οὐ κάλως ἀνεθερμαίνοντο. καὶ πάλιν κατενόουν καὶ διελέγοντο. κατεῖχε δὲ ἡ ὀκῶμα ξυνεχὲς, οὐχ ὑπνῶδες. ἢ μετὰ πόνων ἀγρυπνοι. χολίας θερμαίνοντες κώδεες τοῖσι πλείστοισι τούτων, ἀναχωρήμασιν ὠμοῖσι, λεπτοῖσι, πολλοῖσι. οὔρα πολλὰ, λεπτά. κρίσιμον οὐδὲν χρηστὸν οὐδὲν ἔχοντα. οὐδὲ ἄλλο κρίσιμον οὐδὲν τοῖσι οὕτως ἔχουσιν ἐγίνετο. οὔτε γὰρ αἱμορραγὴ καλῶς, οὔτε τῆς ἄλλης τῶν εἰθισμένων ἀπόστασις ἐγίνετο κρίσιμος. ἐνθνήσκον τε ἕκαστος, ὡς τύχοι πεπλανημένως. τὰ πολλὰ περὶ τὰς κρίσιας. οὐκ πολλοὶ δὲ τινες ἄφωνοι. ἱδρῶντες πολλοὶ, τοῖσι μὲν ἀληθέως ἔχουσι, ξυνέπιπτε τοῦτο. H

τὰ δὲ πλήσια δὲ καὶ τοῖσι φρενιτικοῖσιν. ἀδίψοι δὲ πάμπολυ οὗτοι ἦσαν. οὐδὲ ἐξεμάνη τῶν φρενιτικῶν οὐδεὶς, ὥς περ ἐπ' ἄλλοισιν. ἀλλ' ἄλλη τινὶ κακοφορῇ κακῇ νοσηρῇ, βαρέως ἀπώλλυντο. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι πυρετοὶ πολλοὶ οὐ γεγράψεται σύμπαντα πολλοῖσιν ἀφθώδεα, ἑλκώδεα. ῥύμματα πολλὰ τὰ αἰδοῖα πολλά. ἑλκώματα. φύματα, ἔξωθεν, ἔσωθεν. τὰ πολλὰ βουβῶνας. ὀφθαλμίας ὑγρὰς. μακρὰς. χρόνιας, μετὰ πόνων. ὅπτι φύσιες βλεφάρων ἔξωθεν, ἔσωθεν. πολλῶν φθειρόντων τὰς ὄψιας, ἃ σῦκα ἐπονομάζουσιν. ἐφύετο δὲ καὶ ὅπτι τῶν ἄλλων ἑλκέων πολλὰ καὶ ἀδδοῖσιν. ἀνθρακες πολλοὶ κατὰ θέρος. καὶ ἄλλα, ἃ σῆψ καλέεται. ἐκθύματα μεγάλα. ἕρπητες πολλοῖσιν μεγάλοι. τὰ δὲ κατὰ χιλίου πολλοῖσι πολλὰ καὶ βλαβερὰ σωιέβαινε. πρῶτον μὲν τὰ νεσμοὶ πολλοῖσιν ὅπτι πόνως. πλείστοισι δὲ παιδίοισι. καὶ ταῦτα ὅσοι πρὸ ἥβης. καὶ ἀπώλλυντο τὰ πλήσια τούτων. λφεντερικοὶ πολλοί. δυσεντερικοί. οὐ δὲ οὗτοι λίαν ὅπτι πόνως. τὰ δὲ χολώδεα, καὶ λιπώδη, καὶ λεπτὰ, καὶ ὑδατώδεα, πολλοῖσι μὲν αὐτὸ τὸ νούσημα ἐς τοῦτο κατέσκηψεν, αὐτὸ τε πυρετῶν, καὶ ὑπὸ πυρετοῖσι, μετὰ πόνων τρόφοι καὶ αἰφλήσιες κακοήθεες. τῶν πολλῶν σπόντων τε καὶ ὅπτι πόνων διέξοδοι. τά τε διέξιοντα, πόνους οὐ λύοντα. τοῖσι δὲ προσφερομένοισι δυσχέλως ἐπαναγύοντα. καὶ γὰρ αἱ καθάρσιες τοῖς πλείστοις προσεγέλαμμον. τῶν ὁ οὕτως ἔχοντων, πολλοὶ μὲν ὀξέως ἀπώλλυντο. πολλοῖσι δὲ καὶ μακρότερα διῆγον. ὡς δὲ κεφαλαίῳ εἰρῆσθαι, πάντες καὶ οἱ τὰ μακρὰ νοσέοντες καὶ οἱ τὰ ὀξέα, οὐκ τῶν κατὰ χιλίου ἀπέθνησκον μάλιστα. πάντας γὰρ, χιλίη συναπήνεγκεν. ἀπόστασι δὲ πάντες μὲν ἐλύοντο καὶ ὅπτι πᾶσι τοῖσι προσγεγεραμμένοισιν, οἷς ἐγὼ οὐδέπω ποτὲ οὐ ἐτύχον. πολλοὶ δὲ μάλιστα αὐτοὶ, καὶ οἱ οὐκ τοιούτων. καὶ οὐκ τῶν ἀνῶν δὲ, οἱ καὶ ὁλεθρίως ἔχοιεν. διψώδεες οἱ μὲν. οἱ δὲ οὔ. τῶν οὐ πυρετοῖσι καὶ τοῖσι ἀνῶοισιν, οὐδεὶς ἀκαίρως, ἀλλ' ἰῶ κατὰ ποτὸν διαιτᾶτο ὡς ἤθελες. οὐρα δὲ πολλὰ μὲν, τὰ διεξιόντα ἰῶ, οὐκ οὐκ τῶν προσφερομένων ποτῶν, ἀλλὰ πολλὸν ὑπερβάλλοντα. πολλὴ δὲ τις καὶ τῶν οὔρων κακότης ἰῶ τῶν ἀπιόντων. οὔτε γὰρ πάχος, οὔτε πεπασμοῖς, οὔτε καθάρσιας χρηστὰς εἶχεν. ὅπτι πολλοῖσι γὰρ κατὰ κῶν καθάρσιες χρηστὰ ἐγίνετο, ἀλλὰ. ἐσήμαινον δὲ τοῖσι πλείστοισι, στάσιν, καὶ τραχμὸ, καὶ πόνους, καὶ ἀκρισίας. κωματώδεες δὲ μάλιστα οἱ φρενιτικοὶ, καὶ οἱ καυσώδεες ἦσαν. ἀπὰρ καὶ ὅπτι τοῖσι ἀνῶοισι σιν νοσήμασι πᾶσι τοῖσι μεγίστοισιν, ὅτι μετὰ πυρετῶ γίνοιτο. ὑπὸ πάντος δὲ τοῖσι πλείστοισιν, ἢ βάρος κῶμα παρέπετο, ἢ μικροὶ καὶ λεπτοὶ ὕπνοι καὶ μάθαι. A B C D E F G

Quin & similia phreneticis fiebant. Atque hi omninò sine siti erant. Neque phreniticorum quispiam vehementer insaniuit, sicut in cæteris vsuuenire solet, sed ex mala alia quadam & languida in somnum degrauatione grauiter peribant. Aliæ insuper etiam febres viguerunt, de quibus mox scribetur. Multis os serpentibus vlceribus affectum vlcerosum ve fuit, fluxiones ad pudenda multæ, exulcerationes, tubercula intus & extra circum inguina. Lippitudines humentes, longæ, diuturnæ, non sine doloribus, palpebris foris & intus adnascebantur quædam quæ multorum aciem perderent, ficos nominant. Enascebantur verò cum aliis in vlceribus multa, tum in pudẽdis. Carbunculi æstate multi atque alia quæ putredinis nomine donantur. Pustulæ item magnæ. Serpentia vlcera plærisq; magna. Quantum autem ad aluum spectabat, plærisque circa eam multa & noxia euenere. Primùm quidem crebræ & inanes egerendi voluntates multis molestæ, imprimis verò pueris atque iis omnibus qui pubertatem nondum attigerant, eorumque plurimi peribant. Multi intestinorum læuitate vexabantur, quidam difficultate intestinorum, neque hi admodum molestè. Aluus autem biliosa & pinguia, & tenuia, & liquida demittebat, ac multis quidem eò morbus ipse decubuit, tum circa febres, tum in febribus. Tormina cum doloribus aderant, itemque conuolutiones malignæ. Multis in corpore existentibus ac suppressis exitus. At neque exeuntia dolores tollebant, multæque corporis partes affectæ erant. Atque ad ea quæ adhibebantur non facilè habebant. Purgationes nempe plurimos magis offendebant. Eorum verò qui ita habebant plærique quidem subitò moriebantur, multi etiam diutiùs perdurabant. Atque vt semel absoluam, tum qui diuturnis, tum qui acutis tentabantur morbis, ex ventris vitio omnes ferè periere. Omnes nanque venter pariter sustulit. Omnes autem in quos sanè incidi, præter præscriptos omnes morbos quibus vexabantur, cibos equidem auersabantur. Plærique verò præcipueque hi ipsi, & qui eodem modo affecti erant, sed & ex aliis qui etiam perniciosè haberent. Siticulosi partim quidem erant, partim verò siti vacui. Ex his quos febres aliaque vexabant, nullus intempestiuè potum sumpsit, sed quo ad potionem, licebat eam instituere viuendi ratione quam velles. Vrinæ autem copiosæ prodibant, neque potioni ingestæ respondebant, verùm plurimùm superabant, multumque etiam vitiosæ erant vrinæ redditæ. Nam neque crassitudinem, neque concoctionem habebant, neque probè expurgabantur. In multis nanque probæ per vesicam expurgationes bono sunt. Plurimis verò colliquationem perturbationemque, & dolores, & moram, & iudicationis cessationem portendebant. Sopore autem detinebantur, imprimis quidem phrenitici & qui febre ardente laborabant, quinetiam cæteris in omnibus maximis morbis, quòd cum febre contingerent. Omninò verò plærosque aut gratis sopor comitabatur, aut tenues & parui somni.

ἰῶ δὲ ἡ κατάστασις] κατάστασις, vt sæpius apud Hippocratem, hîc febrium *ἰδέαν* & formam, aut circunscriptionem totiusque morbi decursum & conditionem significat. Ex his autem attributionibus quæ nullam propriam affectus naturam aut essentiam tuunt, veram febrium notionem abfuisse significat, fuisseque omnes nothas ostendit, quales etiam libr. 2. epid. section. 3. describit.

πυρετὸς ὀξὺς] In plausibili lectione exemplarium nostrorum consensum sequimur. Codex noster Germanicus cum Galeno sentit, qui vtranque lectionem explicat.

ἀναχρόμενοι κωματώδεις] In febrium insultibus raptis sursum vaporibus, iamq; per anni conditionem magna humorum abundantia repleto cerebro, soporem adfuisse par erat, atque huiusmodi crudis, frigidis & crassis succis pauca admixta acrimonia, leuem mentis emotionem adfuisse, non secus ac scripsit lib. 2. epid. ἐν δυσπνοίσι πολλοὶ κωματώδεες ἦσαν καὶ παραφοροι. Huius autem loci meminit Galenus libello περὶ κώματος. A

ἀπὸ ῥινῶν] Vt suspecta est omnis sanguinis stillatio, ita certè in febribus ardentibus præcipuè lethalis est, in quibus liberalior hæmorrhagia absolutionem facit. Sic lib. 1.* epid. febres ardentes largiore sanguinis effusione liberatas facit, eosque in quibus defecisset aut è naribus stillauisset, sexto die periisse asserit. Idem quoque lib. 2. epid. in vulgata illa febrium ardentium ἀπαξία, αἱμορραγίαι ἀπ' ῥινῶν ἢν ἐγένοντο, εἰ μὴ ὀλίγισιν, scribit.

* *Stat. 3.*

ἄφεσις] ἄφεσιν vocat Galenus τὴν ἔκλυσίν τε καὶ πάρεσιν ἁπάντων τῶν μορίων τοῦ σώματος, langorem ac totius corporis exolutionem & remissionem, non secus ac πάρεσιας μορίων, aut ἔκλυσιν μορίων sæpè vsurpat Aretæus, istamque membrorum dissolutionem per τὸ ἀκλινέσθαι aut τὰ ἀκλινόμενα sæpè exprimit in Prorrh. Hippocrates. Caluus dissolutionem vertit, non vim verbi, sed ex notionis significatione rei consecutionem declarans. Sunt autem affectiones istæ obliuio & vocis priuatio cerebri refrigerati indicia, multisque Hippocratis decretis damnantur, αἱ μετ' ὀκλύσεως ἀφωνίαι κάκισαι, & αἱ μετ' ὀκλύσεως ἀφωνίαι ὀλίβριαι, κακὸν ἢ ἐλλῆν. B

* *In Prorrh.*

κῶμα σωνεχὲς οὐχ ὑπνῶδες] Sopor iste non somnolentus sed peruigil ab Hippocrate κῶμα ἄγρυπνον aut οὐχ ὑπνῶδες dicitur, cùm prona in somnum propensione conniuentibus palpebris nequeunt tamen ægri dormientium munia subire. Quod etsi non parum insolens videtur, in ægris tamen tam frequens vsitatur, vt minimè ab rerum natura abhorrere sit existimandum. Idque cùm pluribus locis explicet Galenus, tum verò luculentissimè aperit initio Prorrhetici, hunc etiam locum exprimens his verbis: ἐπὶ σῇ ὡς τὰ πολλὰ πύκνοι ἐπαφαί, καὶ τῶν βλεφάρων αἰεωρόπνων ἀγρυπνέειν, οἱ πλέοσι τῶν ἰατρῶν ἐν τῇς παδυχυμοκοικοῖς φρενίτιδος, καὶ τὰ τοιαῦτα ἀγρυπνίαν ἔχεσιν. ἐστὶν δὲ τοιαῦτα, ἐπεὶ καὶ μὴ κῶμα τῆς ἀγρυπνίας γίνοιτο, καὶ ὅταν αὐτὸς ἐδήλωσεν ἐν τῷ γ τῶν ὑπομνημάτων εἰπών. ἐνῆν δὲ τὸ κῶμα σωνεχὲς οὐχ ὑπνῶδες, ἢ τὸ κῶμα τοῦ καταφορικοῦ, οὐ διεκαμένων τῶν συμπτώματα, τὰ τῶν ἐγκεφαλιτικῶν ἐγκειμένων τοῖς φρένεσιν, ἀλλὰ κλινέων τε τὰ βλέφαρα δεομένων, ἐπιζύντων ἢ κοιμηθῆναι. συμβαίνει δ' ἐνίοτε τοῦτο τοῖς μὴ διὰ τὰ κοιμηθῆναι κλειόντων τῶν βλεφάρων, ἀλλ' ἀγρυπνοῦν δοκοῦσιν, ὅπερ οὐ τοῦμαυτο ὁ Ἱπποκράτης οὐχ ὑπνῶδες κῶμα. Qui locus in nostris exemplaribus vitiosè legitur. Hunc etiam locum integrum explicat libello περὶ κώματος Gal. Quædam autem exemplaria κῶμα σωνεχὲς οὐχ ὑπνῶδες habent simulq; iungunt. C

κοιλίαι βεβεχώδεες] Sic lib. 2. epid. in illegitimis febribus ardentibus populariter grassantibus, κοιλίαις βεβεχώδεας λεπτοῖσιν, ὑδατώδεσιν, ἀχόλοισιν, ἐπαφρόσι πολλοῖσιν annotat, & κοιλίῃ βεβεχώδη πολλοῖσι, λεπτοῖσι, ὠμοῖσι, in * causo paulò priùs expressit, cùm sint vt plurimùm febrium ardentium excrementa ἀκεφαλα, χολώδη καὶ μετὰ σωνῆξεως, aut vt scribit Aretæus, κοιλίαι τὰ πολλὰ μὲν ξηραί, ἔστι δὲ καὶ οἷσι ἀποφέρει βεβεχέα χολώδεα, πυκνὰ πλάδος.

Ægr. 10. & 12.

ἔχει πολλά, λεπτά] Ista vtrorumque excrementorum copia magnam humorum redundantiam arguit. Codices quidam πολλά minùs rectè omittunt, vt satis ex Galeno patet, & κρίσιμον ἐν δὲ χρόνῳ ἐν δὲ ἔργῳ simpliciter habent. In quo Galenum videmur imitati. D

οὐδὲ ἄπλοκέσιμον οὐδέν] Hic locus in Caiui codicibus defectus est aut exemplarium vitio mutilatus. Neq; enim sic bene reddi potuit. (Cùm hi sic haberent, comparuit.) Pro ἐγίνετο autem exemplaria duo ἐπεφαίνετο habent.

οὔτε δὲ ἡμορράγει καλῶς] Illud καλῶς ex Hippocratis doctrina non temerè additum, sanguinis ex naribus in febribus ardentibus profusionem aptè circumscribit. Eam nanque intelligit quæ largiter, naturæ impetu, iudicationis modo, probè ac ritè & ordine procederet. In eam enim rem hanc dictionem subinde vsurpauit lib. 1.† epid. his verbis: ὧν δὲ τὰ παθήματα τῶν καύσων, οἷσι μὲν καλῶς καὶ διαφανέως ἀπ' ῥινῶν αἱμορραγήσαι, δι' ὃ τοῦτο μάλιστα σώζεσθαι. καὶ οὐδένα οἶδα εἰ καλῶς αἱμορραγήσαιεν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἀποθανόντα. Rursusque paulò pòst de mulieribus febre ardente per hæmorrhagiam absolutis καὶ οὐδεμίαν οἶδα ἀποθανοῦσαν ἢ σι τούτων τι καλῶς ἐγένετο.

† *Stat. 3.*

πεπλανημένως] πεπλανημένως πεφυκέναι dicit, vagum & incertum moriendi ordinem denotans, cùm neque idem moriendi tempus neque modus esset, nec vlla statæ mortis certa significatio portenderetur, sed pro magna humorum varietate & infinita affectionum diuersitate, varia necis fortuna excurreret. Quam sortis inconstantiam, vt (ὡς τύχοι) satis indicat, ita certè valdè propriam malignarum febrium circunstantiam definit, quæ & nullum proprium febrium ardentium modum haberent, neque symptomatum certum vllum ordinem, aut iudicationum & dierum ambitum seruarent, denique pro firma periculi denunciatione, non vnam aut eandem mortis speciem & metam præscriberent. Quidam nanque circa iudicationes desinebant, nonnulli voce priuati moriebantur, plurimi etiam cum sudoribus expirabant. Atque inordinata ista mutatio, morbi malignitatem humorumque improbitatem apertissimè declarauit, quòd certam nullam iudicationis significationem, nullumque moriendi ordinem præseferent. Sic enim sæpius ἀκείτους, ἀπάκτους & πεπλανημένους iungit Hippocrates, vt lib. 1.* epid. πεπλανημένους καὶ ἀκείτους febres desinere dicit, & sect. 2. ῥίγεα πᾶσι μὲν ἀπάκτως καὶ πεπλανημένως ἐγίγνετο. Isque mihi videtur difficillimæ huius dictionis hoc in loco sensus, quanquam etiam ad inconstans & incertum ambituum & exacerbationum tempus, quod perpetuò idem non seruabatur, sed subindè mutabatur, vt in malignis febribus contingere solet, referri posse videatur. E

* *Sect. 1.*

οὐ πολλοὶ δὲ πνεῦσαι] Hæc plausibilior visa est lectio duobus vetustissimis testata exemplaribus, vt istud ad mortis instabilitatem & indeterminatum modum referatur. Quædam exemplaria οὐ πολλοὶ δὲ πνεῦσαι, ἀφ' ὧν οἱ ἱδρῶτες πολλοὶ legunt, vt significent quosdam plærunque circa iudicationes defecisse, quosdam etiam longiùs productos, sudoribus multis tandem diffluentes expirasse. Quæ lectio etsi non omninò iniquam habet speculationem, ex priore tamen defluxisse videtur, & dictionis disparatæ vitio obrepsisse. Et certè prior illa quam secuti sumus, mortis & periculi varietatem magis indicat. Minutum est quod pro ἱδρῶτες πολλοὶ, quædam exemplaria ἱδρῶτες πολλοὶ habent.

τοῖσι μὲν ὀλεθρίοις ἔχουσι] In Galeni codicibus ista in Commentarij contextum irrepserunt, aut certè, vt ad rerum explicationem reputantur, ita mendosè deficiunt, & in omnibus nostris codicibus habentur.

ἀδηλοῖ] Hunc locum istis verbis celebrat Galenus Comm. 1. in Prorrh. Ἐμέντοι κἂν τῇ τέτρῳ τῶν ὑπομνημάτων ἐν τῇ λοιμώδει καταστάσει, περὶ τῶν φρενιτικῶν οὕτως εἴπεν, ἀδηλοῖ δ' ἔτι παύσεσιν. G

ἀλλ' ἄλλῃ ἢ νοῦσι καταφορῇ] Mirè hìc Hippocrates comprehendit quas in Prorrhetico ἀσαφεῖς καταχρούσιας vocat, cùm insanientes incontinentiæ speciem eludunt & graui sopore detenti torpescunt, magnaque in somnum degrauatione languent, & sunt omninò somnolentis similes. Quod valdè perniciosum est transmutationis genus, valdeque suspectam νωθρότητα in phreneticis facit † Galenus, & πολὺς ἐν πυρέτοισι διεγερθέντες ὀκτωταμηνιαίοις ἐοίκασιν. ὅταν γοῦν καὶ τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέρας ἔφη, οὐδὲ ἐξεμάθη φρενιτικῶν οὐδεὶς ὥσπερ ἐπ' ἄλλοις, ἀλλ' ἄλλῃ ἢ νοῦσι νωθρῇ καταφορῇ καρηβαρέες ἀπόλλυντο. Et rursus ad finem Comment. 1. in Prorrh. περὶ τοιούτων οὖν φρενιτικῶν ὁ Ἱπποκράτης κατὰ τὸ γ τῶν ὑπομνημάτων οὕτως ἔγραψεν. οὐδὲ ἐξεμάθη τῶν φρενιτικῶν οὐδεὶς ὥσπερ ἐπ' ἄλλοις, ἀλλ' ἄλλῃ ἢ νοῦσι καταφορῇ νωθρῇ καρηβαρέες ἀπόλλυντο. Vbi animaduertendum est καρηβαρέες pro βαρέως à Galeno legi, quòd grauato humorum multitudine, cru ditate & frigore H

† *Com. in Prorrh. 1.* * *in Prorrh.*

A & frigore cerebro, κωματώδεις Phrenetici exiterint. Et κῶμα nomine hìc καταφορὰν intelligenda est, vt satis ex eo Galeni loco patet, & quòd, vt idem scribit, δηλοῖ ἐν τῷ περὶ τοῦ κώματος ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι ἑωυτὸν ἀναφέρων ἀμφοτέρας τὰς διαφορείας, τήν τε τῆς καταφορᾶς, καὶ τὴν τοῦ κώματος. Idem fusissimè hunc locum totum libello περὶ κώματος explicat, vbi luculenter quid vocet καταφορὰν νωθρὴν Hippocrates, aperit, eamque κῶμα τοῦ οὐχ ὑπνώδους genus esse facit, vt nil necesse sit nos hìc esse longiores. Quò magis miror Caluum nimis ridiculè vocis originem sequutum, hìc non satis scienter depositionem vocasse. Sic quoque vitiosè codex vnus Regius recentior καταφθορῆ pro καταφορῆ habet. Quædam etiam exemplaria κακῇ non habent, quam lectionem secutus videtur Galenus. ἐκμαίνειν autem vt aliàs, vehementer insanire diximus, quòd sit, vt scribit † Galenus, μεγάλης παρακοπῆς δηλωτικὸν ῥῆμα.

† *Com. 1. in Prorrh.*

σύμαλα πολλοῖσιν ἀφθώδεα] ἀφρώδεα legisse videtur Caluus quòd spumosa verterit.

τὰ περὶ βουβῶνας] Istud per se & simpliciter legi potest aut ad ea quæ præcedunt adiungi. Vtroque tamen modo glandularum ad B inguina tumores significabit, qui in malignis & pestilentissimis febribus vsu venire solent, magnamq; viscerum impuritatem denunciare, vt aliàs abundè scripsimus. Quædam exemplaria τὰ περὶ βουβῶνας legunt.

ὀφθαλμίαι ὑγραὶ] ὀφθαλμίας ὑγρὰς vocat τὰς μὴ φύματος ὑγροῦ καὶ ὑδατώδους vt scribit Galenus, quæ iis opponuntur quas ξηρὰς in aphorismis vocat. Sic lib. 1. epid. St. 2.* ὀφθαλμίας ῥοώδεις, ὀδυωώδεις, ὑγρὰς, dixit. Hìc autem vbi legitur μακραὶ χρόνιαι, codex vnus Regius μακροχρόνιας habet.

* *Aph. 10. & 12. lib. 3.*

ἃ σῦκα ἐπονομάζοισιν] σῦκα interpretatur Galenus in Exegesi ἐπανασάσας ὀρχώδεις ἐν τοῖς τῶν βλεφάρων πόροις γινομένας. Sunt nanque ὀρχώδεις ἐπανασάσεις, protuberantes quædam eminentiæ, crassioribus quibusdam humoribus infarctis palpebris adnatæ. Ficus nanque nominant (vt inquit * Paulus) eruptiones vlcerum modo rotundas cum duritie quadam rubentes, quas dolor etiam comitatur. Fit que hoc mali genus plurima ex parte in capite, nascitur tamen & in reliquo corpore. Est etiam vlcus (vt inquit † Celsus) quod C à fici similitudine σύκωσις à Græcis nominatur, vbi caro excrescit idque generale est. Ad quorum instar huiusmodi palpebrarum tubercula fici nominantur. Huius autem vocis meminit Phauorinus his verbis: σῦκα ἐπανασάσεις ὀρχώδεις, ἐν τοῖς τῶν βλεφάρων πόροις γινόμενα, καθὰ φησὶ Ἱπποκράτης. & Hesychius: σῦκα τὰ δὴ τοῖς βλεφάροις νοσήματα, ὅ ἔνιοι σύκωσιν. Quanquam est σύκωσις Paulo, vbi interior palpebræ aspritudo in tantum excrescit, vt tendi videatur, ficosaque palpebra à Latinis dicitur. Author verò Isagoges σύκωσιν non longè à nostro instituto definit, dum scribit: σύκωσις δὲ ὅταν τὸ ἐντὸς τῶν βλεφάρων ὀρκωδὲς ὀρκὶ καταπλήσιον μὴ ἐπαίρῃς, καὶ ὀψαλμὸς ἅπας διεκίνητος ᾖ. Vbi certè σύκῳ καταπλήσιον legere malim, quòd scribat ' Aëtius lib. 7. ἡ σύκωσις λεγομένη ὑψηλοτέρας τὰς ἐξοχὰς ἔχει, καὶ δι' ὀπτεταμένας. καὶ ἔνι δὲ ἀλγῶν, ἢ σύκῳ ἔοικε κεχρῶσθαι. Porrò codices duo Regij pro φθείρουσι, φθείρουσι cum Asulano legunt, vt ad σύκα referatur. Reliqui φθείρουσι ad ὀπτεφύσιας deducunt, & ἃ σύκα habent.

* *Cap. 3. lib. 3.* † *Lib. 6. cap. 2.* ' *Cap. 45.*

D ἐφύετο δὴ] Hìc Galeni intelligentiam sequuti sumus, vt appareat non solùm in palpebris huiusmodi eminentias protuberosas adnatas fuisse, verùm etiam in pudendis ac cæteris partium exulcerationibus. Istas autem eruptiones ex crassioribus humoribus in partem confluentibus infarctis, fungos vocat Galenus. Sunt nanque fungi tumores laxi & œdematosi, qui ad membranas cerebri in vulneribus capitis vel maximè succrescunt, ob præparcum siccantium medicamentorum vsum. Caluus Galeni mentem non est assecutus, cùm dicat præterea plurima alia vlcera enasci, non autem eruptiones in partibus vlceratis factas in medium ponat. Quod sequitur de carbunculis, codices ferè omnes pudendis attribuunt. Nos tamen Galeni authoritatem cum reliquis interpretibus potiorem habuimus.

καὶ ἄλλα ἃ σήψ καλέεται] σήψιας, σηπεδόνας vocat Hippocrates in Aphorism. diffluentium humiditatem ad putrescendum habilitates. ἱκαναὶ μὲν γὰρ ὑγρότητες ἀμεθῆι γίγνονται σήψιν, vt scribit * Galenus. Atque hac in tempestate austrina præcipuè, calida humida minimèque perflata, memorabilis quædam putredinum soboles contigit, qualis priùs descripta est, qualemque recenset in humorum diffluentia † Hippocrates. νοσήματα δὲ μὴ τῆσι ἐπιμελέεσιν ὡς τὰ πολλὰ γίνεται πυρετοὶ μακροὶ καὶ κοιλίαι ῥύσιες καὶ σηπεδόνες. Et aphorism. 11. αὐαγκὴς τῷ θέρεος πυρετοὺς ὀξέας καὶ ὀφθαλμίας, καὶ διαρροίας γίνεσθαι, μάλιστα δ' τῆσι χωναῖσι, καὶ αὐδράσι τῆσιν ὑγροῖσι τὰς φύσιας. Quorum ferè omnium sigillatim enumerationem texit. Possunt & genitalium putredines intelligi, quales σηπεδόνας αἰδοίων commemorat Hippocrates aphorism. 21. lib. 3 tum quòd hac præcipuè tempestate calida humida, à flatibus silente & in totum austrina, putredine tentari solent, tum verò etiam quòd ob insitam humiditatem & caliditatem ex quauis occasione parata sint putrescere. Cæterùm codices duo manu scripti σήψις pro σήψ habent, quam lectionem sequitur Galenus lib. 1. περὶ κρίσεων, vbi loci huius meminit. Vetusta porrò exemplaria, ἃ σήψ καλέει, ἀκθύματα μεγάλα legunt, non vt Galenus, ἀκθύματα τὰ μεγάλα, vt pustulas ipsas ex genere putredinum censeant. Quem sensum sequuntur magni nominis viri, cùm præsertim rursus scribat Hippocrates. ὅσφῳ ἀλγέουσι ἀναδρομὴ ἐς πλευρὸν, καὶ ἀκφύματα ἃ σήψ καλέεται. E

* *Com. in aph. 11. l. 3.* † *Aph. 16. l. 3.*

καὶ παῖσιν ὅσοι πρὸς ἥβης] καὶ πᾶσιν ὅσα πρὸς ἥβης duo vetustissimi codices habent. Quæ lectio mihi cum omnibus interpretibus plausibilior visa est. Indeq; suspecta mihi est codicis vnius lectio quæ παῖσιν ὅσα πρὸς ἥβης habet cum Asulano.

ἀπόλλυται τὰ πλείστα τούτων] τὰ πλείστα τούτοις habet codex vnus Regius recentior; ideoq; minùs etiam fidei.

αὐτὸ τὸ νόσημα ἐς τῦτο κατέσκηψεν] Magna humorum varietas & putredinis origo in aluum decubuit eoque multis erupit morbus, aut naturæ viribus velut secessione quadam facta morbumque ipsum propellente, aut partium imbecillitate humorum eluuiem destinante. Atque simpliciter hunc locum his verbis explicat Galenus, πολλοῖς δὲ φησιν αὐτὸ τῦτο γίνεσθαι τὸ νόσημα, πυτίσι τὸ διεχωρεῖν τὰ τοιαῦτα. Quidam codices pro ἐς τῦτο, ἐς τοῦτον legunt, & αὖθις τι αὐτῷ πυρετῷ habent.

μὴ πόνων φρόροι] Istud μὴ πόνων superioribus iungunt quidam codices, sed nos plurimorum consensum cum interpretibus secuti sumus. Sunt autem αὐτοκίνησις idem quòd αὐτοκίνημα, quæ φρόροις interpretatur ' Galenus & Phauorinus, ab αὐτοκίνεσθαι quod est συστρέφεσθαι cohuolui & contorqueri. Innuit autem Hippocrates intestinorum torsiones quasdam aut conuolutiones cum tormi nibus adfuisse, voluulis non absimiles, humorum prauitate in aluum decumbente sursumque per intestina sese conuoluente & G complicante. Est enim εἱλεῖσθαι circumplicari & obuolui, vnde & εἰλεὸς dicitur.

' *In exeg.*

τῷ πολλῶν ἐόντων τι] Istud malui absolutè vertere vt Hippocratis mentem assequerer. Significat nanque cùm multa in corpore inessent supprimerenturque, vacuationes nihilominus affuisse plurimas, quæ ne dolores tamen soluerent. Neque sanè mirum, quòd detinerentur plurima quæ dolores parerent, & ob summam humorum inæqualitatem, naturæ varietatem, membrorumque imbecillitatem, diuersæ corporis partes affectæ essent. In quo certè vetustissimorum exemplarium fidem non illibenter sequimur, quæ istud addunt, καὶ πάμπολλα μόρια τῷ σώματος ἔπαθον. Quem in sensum ducitur etiam Galenus quòd scripserit in Commentario, Ἐμέντοι καὶ φερομένης αὐτῆς εἰς τὸν ἑκάστῳ τῶν τῆς τοιούτων τόπον τὸ ἀδυνήσεσιν φύσει, πολλοῖς οὔτω συνέβη παθεῖν μορίοις, οἷς οὐ καὶ τῶν αὐδρώπων ἱκανῶς πολλῶν γλωμένων. Multis autem in corpore existentibus dixi, ad pleniorem intelligentiam, & quòd istud Galenus ita explicarit, πολλῶν ἔτι καὶ κατὰ τὸ σῶμα τῶν ἐόντων. Quædam exemplaria πρὸ ἐόντων, ἰόντων habent, quæ secutus videtur Vassæus, contra Galeni & H Hippocratis mentem.

καὶ γὰρ αἱ καθάρσιες] Hoc certum est insignis prauitatis indicium, quòd & sæpius malignis in morbis vsuuenire solet. Nam aut humorum vitio exagitata natura ægrè habet ad ea quæ adhibentur, aut certè si cedit nihilo magis promouet, vt etiam plærumque

peius habeat efferatis humoribus, & præter propriam sæuitiam medicamento exasperatis. Ex quo magnæ virium imbecillitates crebræque animi defectiones incidunt. Sic ergo hac in conditione plethorica valdeque cacochyma, purgationes nedum iuuabant, vt etiam plurimùm læderent, aut propter nimiam vitiosorum humorum redundantiam & plethoram, aut quòd ob morbi malignitatem & ferocientem pessimorum humorum sæuitiam ægrorum vires collaberentur, aut certè quòd iisdem penè totis vitiosis humoribus effluentibus & alui profluuio purgatis, nihilominus tamen ægri deficerent & concciderent. καθάρσις autem vocat aut eas quæ ad medicamentorum vim sequuntur humorum purgationes, aut certè ciborum & assumptorum pertransitus, quæ omnia affecto iam ventre biliosis & tenuibus humoribus ac torminibus, non modò non conferebant, verumetiam nonnihil offendebant. Atque postea eadem notione καθάρσις ὕραν, vrinæ eductiones vocat, codemq; delabitur Gal. cùm scribit, πολὺ δὴ καθάρσις ὧν ἐμνημόνευσεν, ἐν ἑκατέροις πάλαι διωπόν.

πολλοὶ μὲν ὀξέως ἀπώλοντο] Codex vnus manu scriptus ἰσχέως habet, sed ex notionis cõsecutione sumptum existimo. ὀξέως enim idem quod ἰσχέως significare palam est, idq; assequuti sunt omnes interpretes, & certè eorum quæ sequuntur oppositiones ὀξέως requirunt. Est nanque ὀξὺ τὸ καταπτῆγον καὶ σφοδρὸν, ὡς μηδεμίαν ἀνάπαυλαν ποιεῖσθαι, vt scribit * Galenus.

* *Lib. 2. loc. aff.*

πάντας δὲ κοινῇ σχεδὸν ἐλύσαν] Significat omnes passim alui profluuio periisse, adeoque vulgatum fuisse morbum, vt omnes publicè ventris vitio exanimarentur. Ideoq; πανοπφέρῳ dixit, vt populabundam morbi naturam ostenderet, eodemq; morbi genere pariter omnes esse sublatos. Cuius dictionis vim propterea videmur nostra versione assecuti. Eandem quoq; ventris profusionem pestilentissimis febribus valdè peculiarem adscribit etiam Hippocrates in conditione illa populariter vulgata * lib. 2. epid. non multùm ab ista dissentiente, κοιλίῃ δὲ ἐν οὐκ ἐνεδίδοτο, ἐπὶ πᾶσιν χεύμασιν ἐστάναι.

* *Sect. 3.*

οἷς ἐγὼ ἤδη ποτὲ ἐνέτυχον] ἀὶς legunt codices manu scripti omnes cum Asulano. Atq; istud ἤδη ποτὲ affirmantis esse videtur, quemadmodum ἤδη ποτε apud Laërtium, quomodo sumpserunt omnes interpretes, nec aliàs crebrò contingit. Nec sanè magnum discrimen inesse video, si nunquam antea in hoc se incidisse dicat Hippocrates.

πολλοὶ δὲ μάλιστα αὐτοὶ] Locus hic planè obscurus est propter varietatem. Mihi profectò intelligẽdus videtur de his qui ventris perturbatione conflictabantur absq; febre, hiq; præcipuè cibos fastidiebant, quòd in iis ipsis naturalis facultatis organa, cuius est munus ciborum appetentia, pessimè afficerentur. Quod etiam cæteris contigit qui ex febribus ipsis ardentibus perniciosius haberẽt, vitalitatis robore ad extinctionem propemodum vergente. Sunt etiam qui ad id quod sequitur non temerè referendum existiment, vt hi partim siticulosi, partim siti vacui fuerint. πολλοὶ δὲ μάλιστα ὧν οἱ οὐκ τούτων codices duo manu scripti habent, & οἱ ὀλεθρίως ἔχοντες. Caluus hunc locum parum mihi assecutus videtur.

ἠδεῖς ἀκράρας] Mirum est quomodo in tam aperta Galeni explicatione illius mentem inuerterit Caluus. Galenus eos intelligit qui febribus aliisque vexabantur non valdè neq; adeò intempestiuè siticulosos fuisse vt non medicis auscultarint, dum scribit, πολὺ ἤδη ὃ καὶ ἐπὶ ἅμα πυρετῶν νοσούντων, ἔφη μηδένα διψώδη ἡδυέως πάνυ σφόδρα, μηδ' ὅσα τοῖς ἰσχύσι ἀπτέον. Caluus neminem eorum lubẽter sumpsisse cibum scribit. In quo cùm illud ἀκράρας nõ satis propriè sumit, tum verò Hippocratis & Galeni sensum minus assequitur. Existimoq; eum codices quosdam sequutum, qui οὐδέκαπα addunt, quod tamen ex Gal. lectione superuacaneum esse coniicitur.

ἀλλ' ἰῶ καὶ ποτὸν] Galeni interpretes istud omittunt neq; id satis ex æquo, cùm istud Galenus interpretatus fuerit, μηδ' ὅσα τοῖς ἰσχύσι ἀπτέον, atq; in codicibus scriptis mirè consentiat. Sunt qui πόσιν pro ποτὸν legant.

ὕπα δὲ πάχος] Codices duo manu scripti legunt, ὕπα δὲ πάχος, ὕπα πεπασμένος, ὕπα κάθαρσις χρηστὴ, eodem planè sensu.

ὅθεν πολλοῖσι δὲ] Incertum est an istud vniuersitatem comprehendat, quòd multi morbi per vrinarum expurgationem decretoriè absoluantur, an verò id quibusdam hac in conditione contigisse dicat, quibusdam autem colliquationem cæteraque mala portendisse. Quæ certè ambiguitas ex codicum varietate nascitur. Mihi placet istud vniuersitatis ratione dictum, quòd in iudicantium κατ' ὀμφαλὸν numerum vrinarum eductiones redigantur, & vetustissimorum duorum exemplarium consensus ad id plurimũ iuuet. Sunt qui ἐπίμαγνον prioribus iungant, alij pro ἐπίμαγνον ἐσόμενον habent.

καὶ πόνοις & ἀκρισίαις] & χρόνοις addidimus ex vetustissimo nostro exemplari, quodq; ista abundans vrinarũ refusio cruditatis locum habeat, in cuius significationẽ lib. 1. epid. χρόνοις posuit Hippocrates. Moram autem diximus quòd ἰσχύπα opponat Galenus. Istamque lectionem secuti sunt cæteri omnes interpretes præter Cornarium.

οἱ φρενιτικοὶ & οἱ καυσώδεες] Caluus non distinguit sed de iisdem legit, vt phreneticos febre ardente laborantes intelligat, quòd καύσις φρενιτικοὺς prius dixerit Hippocrates, contra tamen Galeni mentem. Idem etiam quod sequitur cum posteriore sententia coniungit, cùm per se intelligi debeat. Cæteris etiam in morbis maximis, quòd cum febre contingant, sopore detineri laborantes. Codex Regius vnus recentior pro μετὰ πυρετῶν, σὺν πυρετῷ legit. Vitiosum est quod Asulanus μετὰ πυρετὸν habet.

ἢ βαρὺ κῶμα] βαρὺ κῶμα gravis sopor quem altum & profundum dicimus, quemq; alibi βαθὺ κῶμα καὶ ὑπνώδες vocat Hippocrates, cui opponitur κῶμα ἄγρυπνον & ἀγρύπνωδες, quod hîc intelligitur per λεπτὸς & μικροὺς ὕπνους, vt facilè fit coniicere mendum esse in Asulano codice dum μακροὺς pro μικροὺς legit. Hunc etiam locum adducit libello περὶ κώματος Gal.

Multa alia præterea passim vulgata sunt febrium genera, tertianæ, quartanæ, nocturnæ, assiduæ, diuturnæ, incertæ & vagæ, implacidæ, inconstantes. Atque hæ omnes non sine multa perturbatione contingebant. Plærisque etenim aluus cum horroris sensu turbabatur, sudores nihil decernebant, vrinaeq; quales supra descripsimus. Eorum verò plærisque hæc erant diuturna. Neque enim decernebant quæ iis ipsis abscedebant, quod cæteris vsu venire solet. Omnino quidem omnibus difficiles erant iudicationes, aut nullæ, aut diuturnæ, his verò quàm maximè. Atque horum pauci circa octogesimum diem iudicatione absoluebantur, magna autem ex parte iis temerè defecerunt. Horum etiam pauci ex aqua inter cutem moriebantur erecti & stantes. Plærosque verò etiam præter alios morbos tumores exagitabant, ac præ cæteris tabidos. Maximè autem & grauissimè afflixit tabes plurimosque interemit. Nempe cùm multis ad hyemem cœpisset, hi magna ex parte decubuerunt,

πολλὰ δὴ καὶ ἄλλα πυρετῶν ἐπεδήμει εἴδεα. τεταίων, τεταρταίων, νυκτερινῶν, ξυνεχέων, μακρῶν, πεπλανημένων, ἀσωδέων, ἀκαταστάτων. ἀπόλλυτο δὴ ὅτοι, μὴ πολλῆς ἐλίνυντο ταραχῆς. κοιλίαι τε δὴ τοῖσι πλείστοισι ταραχώδεες, φελκώδεες. ἱδρῶτες οὐ κρίσιμοι. καὶ τὰ ὕρων ὡς ὑπεκέκριτο. μακρὸν δὴ τοῖσι πλείστοισι τουτέων. οὐδὲ γὰρ αἱ γινόμεναι τουτέοισιν ἀποστάσιες, ἔκρινον ὥσπερ ἔθος τοῖσιν ἄλλοισι. διέκριτα μὲν πᾶσι πολύτα ἐγίνετο. καὶ ἀκρισίαι, καὶ χρόνια. πολὺ δὴ μάλιστα τούτοισι. ἔκρινε δὴ τουτέων ὀλίγοισι, περὶ ὀγδοήκοντα. τοῖσι δὴ πλείστοισι, ὡς ἔτυχεν ἐξέλιπεν. ἔθνησκον δὲ τουτέων ὀλίγοι ὑπὸ ὕδρωπος, ὀρθοστάδιοι. πολλοῖσι δὴ καὶ ὅτι τοῖσιν ἄλλοισι νοσήμασι, οἰδήματα παρῳχλεῖ. πολὺ δὴ μάλιστα τοῖσι φθινώδεσι. μέγιστον δὴ καὶ λεπτὸν, καὶ πλείστους ἔκτεινε τοὺς φθινώδεας. πολλοὶ γὰρ ἡ- νες ἐξαίφνιοι κατὰ χθαμαῖα, πολλοὶ μὲν κατεκλίθησαν.

οἱ δὲ

A οἱ δὲ αὐτέων ὀρθοστάδιοι ὑπεφέρεον. τοὺς δὲ καὶ τοὺς ἤδη κατεκλίθεντο. τῶν δὲ ἄλλων, ἐξέλιπον μὲν αἱ βῆχες ἤδη. ὑφίεσαν δὲ καὶ τὰς ἡμέρας. ὑπὸ δὲ τὸ φθινόπωρον, κατεκλίθησαν πάντες, καὶ πολλοὶ ἔθνησκον. μακρὸν δὲ τούτων οἱ πλείστοι διενόστεον. ἤρξαντο μὲν τοῖσι πλείστοισι τούτων ἐξαίφνης οὐκ τούτων, κακὸν ἔχοντες. φελκώδεες πυκνά. πολλάκις πυρετοὶ ξυνεχέες. ἐξέες. ἱδρῶτες τε ἄκαιρον. πολλοὶ ψυχροὶ λαβὰ τέλεος. πολλὴ ψύξις. καὶ μύλις πάλιν ἀναθερμαινόμενοι. κοιλίαι ποικίλως ἐφιστάμεναι, καὶ πάλιν ταχὺ καθυγραινόμεναι, καὶ τοῦ πεὶ πολύμονα πάντων, ἐξάδδοσις καὶ τὰ πολλὸς ὕρων ἐκχρεῶν. ξυντήξιες καὶ αἱ βῆχες οὐπῶν μὲν, λαβὰ τέλεος πολλαὶ, καὶ πολλὰ ἀνάγκασα πέπονα καὶ ὑγρὰ, μετὰ πόνων δὲ ἐκ λίθου. ἀλλ' εἰ καὶ ἐπεπόνεον, ταῦτ' τρηπέως πᾶσιν ἡ καθαρσις ἡ ἀπὸ πολύμονος ἐγίνετο. φαύγες ἐκ λίθου δακνώδεες. οὐδὲν ἀλμυείδες οὐδὲν ἰώχλεον. τὰ μύτοι γλίχρα, καὶ λευκὰ, καὶ ὑγρὰ, καὶ ἀφρώδεα πολλὰ ἀπὸ κεφαλῆς κατήει. πολὺ δὲ μέγιστον κακὸν παρέπεσε καὶ τούτοισι καὶ τοῖσι ἄλλοισι τὰ περὶ τὸν ἀπὸ πτίλου, καθαρὰ ὑπογίγνεται. οὐδὲ γὰρ πότων μετέφερε. ἡδέως εἶχον, ἀλλὰ πάνυ δίψων ἀδίψως. βάρος σώματος. κωματώδεες. τοῖσι πλείστοισιν αὐτέων οἴδημα, καὶ ἐς ὑ-

D δρωπα περιέστασε. φελκώδεες. τοῖς δὲ ἄλλοισι περὶ θάνατον.

partim verò erecti & stantes pertulerunt. Ineunte autem vere eorum qui decubuerant plæriq; perierunt, reliquorum verò nullum tusses reliquerunt, verùm æstate remiserunt. At sub Autumnum omnes decubuerunt, multiq; interierunt, eorum verò plæriq; diu traxerunt. Horum itaq; plurimi, ex his de repẽte pessimè affligi cœperunt, crebri erant horrores, plærunque febres assiduæ, acutæ, sudores etiam intempestiui, multi, continenter frigidi, refrigeratio multa, vixq; recalescebant. Alui variis modis subsistentes, rursusq; illico lubricæ, atq; eorum quæ pulmones offendebant per inferna transmissio. Vrinarum illaudatarum abundantia, corporis extenuationes malæ. Tusses autem omninò quidem multæ aderant, multaq; cocta & liquida educebant, neq; verò admodum laboriosè. Quod si etiam quadantenus laborarent, rursus tamen valde placidè & molliter omnibus ex pulmone purgatio procedebat, fauces non admodum mordebantur neq; salsugines quicquam infestabant. Viscida nihilominus & alba, liquidaq; & spumosa multa ex capite descendebant. Longè verò maximum malum tum hos tum etiam cæteros comitabatur, ciborum fastidium, vti paulò ante scriptum est. Nam neq; ad potionem neq; ad cibum alacriter habebant, sed valde siti vacui degebant. Corporis grauitas inerat & sopore detinebantur. Ac fere omnes tumoribus corripiebantur & in aquam inter cutem euadebãt. Horrore concutiebantur & sub mortem delirabant.

νυκτερινῶν] Est febrium genus quod Amphimerinon vocant (vt loquitur Plinius) sub quo diurnæ febres & nocturnæ comprehenduntur. De quibus satis dictum est lib. 1. Epidem. Atque has ipsas cùm hîc intelligat, nocturnarum quæ tunc grassabãtur tantùm meminit, etsi codices quidam ἡμερινῶν addunt, quemadmodum legisse videtur Caluus. Codex etiam Regius vnus recentior ἀμφιμερινῶν habet.

ἀσώδεων] Ἀσώδεις πυρετοὶ sunt Hippocrati febres implacidæ in quibus ægri grauiter & incontinenter afficiuntur, æstuant, neque continere se possunt, præsentemque statum difficulter ferunt, ἀσώδεις ὀνομάζει πυρετὸς (inquit † Galenus) οὐ οἷς οἱ κάμνοντες ἀσθυποῦσι καὶ ἀηδῶς ἔχουσι. τὸ δὲ δυσφορεῖν ἐπίμονον ὄντων οἷον μὲν τῷ μόνιμον εἶναι τὸν πυρετὸν καὶ καυσώδη, πολλάκις δὲ & τὴν τοιαύτην κακώσει. Quas febres, velut ex accidente denominationem sumpserunt, ita ex attributionibus describit ** Hippocrates valdeque solicitas habet. De his namque hoc modo scribit, ὁκόσοισι δὲ πυρετοὶ ἀσώδεες, καὶ ὑπαχνώδεα σιωπέουσι, & κεκλιμένοι ἐν αὐτέῳ, καὶ τὰ ἄκρεα ψύχονται σφόδρα, πλείστης δὲ πικρίης καὶ φυλακῆς δέονται. Ideoque etiam ex attributione implacidas, graues, diximus, cùm fastidiosas, æstuosas & anxias dicere potuerimus. Quinetiam ἀσώδεις & φελκώδεις πυρετὸς coniungit lib. 2. epid.

† *Com. 4. in lib. de rat. vict. in morb. ac.* ** *lib. 4. de rat. vict.*

ἀκαταστάτων] Quas vocet inconstantes febres, etiã lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. his verbis indicat † Galenus, ἀκαταστάτους πυρετὸς εἴρηκεν ἐφ' ὧν μηδὲν δεῖ καθεστηκὸς, ὅπερ σημαίνει τὸ βέβαιον. ἔστι δὲ βέβαια τὰ ἐν ταῖς περιόδοις φαινόμενα, & τοῖς ὕροις, ἔπι δὲ & ταῖς κρισιμωμένοις ἰδέαις τῶν πυρετῶν. αἱ μὲν οὖν περιόδοι πῶς ἀρχὴ ὑδὲ φαίνοι ταῖς πρότεραις ἡμέραις. τὰ δ' ὅπτ' ἐν ἄλλοτε ἄλλα, & πολλάκις δὶς καὶ τρὶς ἀκμὴ ὑρεῖν, ἐξαίφνης ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς συμβαίνει, & ἀνόμοια φαίνεται τὰ ἔσχατα πρὸς ἄλληλα. πῶς τοίνυν ἰδέαν τὴν τοῦ πυρετοῦ ἀκατάστατον εἶναι φησὶν, ὅπερ ἔοικεν δεῖ σημαίνειν, τῷ μὴ διμαστίζοντα πῶς ἰδέαν μίαν ἀκριβῶς. Quibus ex verbis inconstantes dici febres arguas quæ plurimùm variant, nihilque certi aut firmi habent, sed modò salutaria signa, modò etiam periculi plena ostentant, neque vnam aut ratam febrium formam præseferunt. In quo ab iis quas πεπλανημένας vocant differunt, quòd eæ nullum circuitus ordinem aut prehendendi certum modum habeant, vnde vagæ & incertæ Celso dicuntur, iisque febres statas, vt opinor, * Plinius opponit: Illæ verò cùm tenent nihil habent rati aut firmi, sed subinde formam mutant, valdeque inconstantem consistendi modum obtinent, vnde grauiores sunt nec facilè finiuntur, quales sunt ἀκαταστατοι καὶ δύσκριτοι νοῦσαι †† Hippocrati, quibus εὐσταθεῖς καὶ εὐκρινεστάτας morbos, qui leuiores sunt vt loquitur Celsus & promptiùs finiuntur, opponit, non secus ac lib. 1. Epidem. εὐσταθεῖς καὶ σοφοὶ, ὅσοι τὰς ἀκμὰς καὶ τὰς κρίσεις καθιστεμένους, μετρίως πάνυ καὶ τὰ ἄκρεα κεκαθιστεμένους, μετρίως πάνυ, ἢ λυθεῖσαι ῥᾳδίως, ex Galeno interpretati sumus.

† *Com. 4.* * *Cap. 8. lib. 28.* †† *Aph. 8. lib. 3.*

ὑπὸ ὕδρωπος] ὑπὸ ὑδρῶπος legit Caluus contra omnium fidem.

μέγιστον δὲ & χαλεπὸν] χαλεπὸ πάνυ habent Regij & cæteri codices, quos secuti sunt omnes interpretes. Est autem phrasis superiori G similis lib. 1. epid. μόνιον γὰρ & μέγιστον τῶν ἐν τῷ ἡμερομένῳ νοσημάτων, τοὺς πολλοὺς τὸ φθινῶδες ἔκτεινε.

ὀρθοστάδιοι ὑπεφέρουν] ὑπεφέρουν habent codices manu scripti duo, quod significat partim obambulantes & erectos quosdam substitisse & obertasse velut labantes & titubantes, ægreque se submouisse. Quo sensu lib. 1. epidem. scriptum est in codicibus manu scriptis, vt annotauimus, πολλοὶ ἤδη καὶ ἐπὶ χρόνου ὑποφερόμενοι, φθινώδεες κατεκλίθησαν. Illic namque tabidos eos qui obambulantes tabem trahebant, decumbentibus vt hîc quoque opponit. Etsi ὑποφερόμενοι non malè legi subindicauimus. ὑπέφερον autem sustinuisse aut tolerasse indicat.

τὸ πρὸς τὸ ἧπαρ] πρὸς τὸ ἧπαρ, ὅν ἀρχὴ τῶν ἥπατος intetpretatur Galenus, quod vel appetens eiusq; initia significat, quæ ob insignem æris mutationem facilè tabefactos arguunt. πρὸς τὸ ἧπαρ habent quidam codices. Alij etiam πρὸς τὸ ἧπαρ legunt.

ἤρξατο μὲν οὖν] Codices scripti duo ἤρξαντο habent, quam lectionem sequuntur Galeni interpretes. Hoc verò membrum ex aduerso respondet iis qui longo temporis tractu tabem catiabantur morbumque trahebant. Significat namque quibusdam de repente cœpisse, quemadmodum de iisdem dixit lib. 1. epidem. ἔστι οἱ οἷσιν ἤρξατο πρῶτον, quibus eandem propè casuum enumerationem attribuit.

H

πολλοὶ ψυχροὶ διῆθεν] Alii ψυχραὶ πολλοὶ διῆθεν, sed vetustiora exemplaria sẽcuti sumus quò damnabiliores sunt sudores per totũ morbum & indefinenter frigidi. Quidam etiam ψυχροὶ διῆθεν distingunt, vt assiduos fuisse ex magna humorum redundantia significent. Quæ certè omnia eodem recidunt.

Ἢ πάλιν παχὺ καθυγραινόμενον] Addit vetustissimum Regium exemplar, ἢ δὲ πλευπὼ πᾶσι βιαίως καθυγραινόμενον, quod virium naturalium abiectionem præsensque exitium præsagiebat, ex aph. 12. & 14. l. 5. Cuius tamen lectionis nulla in cæteris apparent vestigia. Et certè in tabidis alui fluor ad exitium tendit, vt patet ex aph. 16. lib. 7.

Ἢ τῶν κατὰ πλεύμονα πάντων] Istud apertè videtur superiori vetustissimi codicis lectioni suffragari. Etenim in ea alui varietate quæ modò adstricta esset, modò fusa tandemque ad extremum immodicè fluens, videbantur ea quæ pulmonem infestabant ad inferiora transmissa, siue quòd re vera istud contingeret, siue quòd in deploratis huiusmodi tabidorum alui profluuiis, omnia aliuis in se intenderet. Malim enim ista ad casuum attributionem referri, quàm ad humorum ex pulmone ad inferiora demissionem, ne anfractuosas illas vias inexplicabilesque mæandros quos ex professo attingit Galenus (lib. 6. loc. aff. & Comment. in aph. 30. lib. 7.) nimis confidenter quærere videamur. Et alioqui crebra est Hippocrati phrasis, τὰ κατὰ κοιλίαν, καὶ τὰ κατὰ ἀναγωγέων, & κατὰ φάρυγγα pro iis quæ partibus accidunt earumque affectionibus dicere, quemadmodum alibi scribimus.

ξυντήξιες καὶ ἰκμάδες] Hîc easdem intelligit colliquefactiones quas lib. 1. epid. † proposuit, cùm confluentibus vndiq; per totum corpus crudis, crassis & frigidis humoribus, nullæ tamen per huiusmodi effluuia alleuiationes fierent, sed corporis extenuationes, consumptiones, & humorum colliquationes ex putredine pessimæ contingerent, quæ per alium & vrinarum copiam effusæ miserrimè tabefactum corpus ac velut eliquatum reddebant. Atque huiusmodi syntecticos vocat * Plinius, qui ad miseram ex longo morbo tabitudinem & corporis colliquationem redacti sunt, qualesq; syntecticis febribus laborasse post ea scribit Galenus.

† Sect. 2. * Cap. 23. l. 22.

ἀλλ' εἰ Ἢ ὑπεπόνευν] ἐπόνευν habet codex vnus Regius. In reliquo etiam dissentiũt. Duo nanq; codices αὖθις παρηρέως πᾶσιν ἡ κάθαρσις ἢ ἀπὸ πλεύμονος ἐγίνετο legunt. Germanicus noster vtranq; lectionẽ meo iudicio rectè includit. Habet enim αὖθις πάνυ παρηρέως πᾶσιν ἡ κάθαρσις ἢ ἀπὸ πλεύμονος ἐγίνετο. Eamq; lubenter amplectimur. Est autem κάθαρσις & ἀνακάθαρσις proprio quodam modo Hippocrati, eorum quæ sunt in pulmone expurgatio aut sputorum eductio, & (vt loquitur * Gal.) πὼ δὲ ἐκ τῶν πνευμάτων κίνησιν τῶν πεῦ πλευείτου ἐργασαμένων ζυμῶν, ἀνακάθαρσιν καὶ κάθαρσιν εἴωθεν ὀνομαζειν ὁ Ἱπποκράτης, ὥσπερ καὶ τὰ κατὰ ἀρτηρίας, καὶ τὰ κατὰ ἀναγωγέων ὠνόμασιν. Sic lib. 1. de rat. vict. in morb. ac. Ἢ ὁκόσα ἀπὸ πλεύμονος ἡ κάθαρσις γίγνεται, ποῖσδε χρὴ πλεῖον διδόναι μέχρι κρίσιος. Rursusque, εἰ πῇ δὲ ὀδύνας τῶν πεῖσι πλευρικοῖσιν αὐτίκα πεύσοντας αὐτῆματοι, ὅταν ἀρξωνται πνεῦνον ἄξιον λόγου Ἢ ἐκκαθαίρεσθαι. εἰ πῇ γὰρ καθάρσιες πολλοῦ πλείστεραι εἰσὶν, Ἢ ἔμπυοι ἢ ἄνευ γένοιτο. In Prognostico quoque, ὁκόσοι δὲ τῶν ἀλγημάτων ὀλίγα πεπόνηνται, μήτε κατὰ τὰς τῶν πνεύμων καθάρσιας, μήτε κατὰ τὴς κοιλίης ὀκκόσον ἀνάγκη, μήτε κατὰ τὰς φλεβοτομίας Ἢ διψῶντας Ἢ φαρμακείας, οἰδέναι δεῖ ἐκπυήσοντα. Et aph. 8. l. 5. ὁκόσοι πλευρικοὶ γινόμενοι ἐκ ἀναγκαθαίρονται ἐν πεντεκαιδεκαήμερήσιον, τουτέοισι εἰς ἐμπύημα μεθίστανται.

* Comm. in aph. 8. l. 5.

ἐξὸ ἀλμυείδες] Codices duo ἐξὸ ἀλμυρῶδες ἐξὸ ἡνάχλει habent. Quæ lectio est Galeni in Commentario & Calui.

ἀπὸ κεφαλῆς κατιεῖ] Hanc lectionem consentientibus vetustissimis codicibus secuti sumus. κατιεῖ verò habet codex vnus quem secuti sunt aliquot interpretes. Quidam etiam habent ἀπὸ κεφαλῆς ἥκει. Galenus in Com. ἀπὸ κεφαλῆς εἶη legit & πολλὰ omittit.

οἴδημα] Duo codices vetusti οἰδήματα habent, sicque haud dubiè tumores corporis vt pedum ac tibiarum intelligit, qui diuturnam humorum corruptelam diuq; perseuerantem cacochymiam comitari solent tandemque aquam intercutem inuehere. Quã dictionem in corporis tumore ex hydrope sæpe vsurpat Hippocrates, vt lib. περὶ παθῶν & passim.

Erat autem tabidorũ species ex iis qui glabri erant, subalbidi, lentis colorem referentes, subrubri, cæsiis oculis, pituita alba redundantes, & quibus scoptula operta alarum instar à tergo extabant atq; prominebant, mulieresq; eodem modo se habebant. Itidem & qui ad atram bilem generandam essent idonei & sub sanguinei. Atq; hos febres ardentes & phrenitides, & intestinorum difficultates tentabant. Iuuenes crebræ & inanes exerendi cupiditates, pituitosos longa alui profluuia, acria & pinguia ventris recrementa biliosos vexabant. Omnibus autem quos paulò supra descripsimus, ver quidem erat molestissimum plurimosq; sustulit. Æstas verò placidissima, minimeque multi perierunt. Per autumnum rursus & sub Vergilias, multi interierunt quartana febre detenti. Mihi porro videtur æstas illa meritò multum profuisse. Æstiuos namque morbos succedens bruma soluit, & brumales adueniens æstas dimouet. Quamquàm quæ tunc fuit æstas ex sese non satis suæ naturæ constabat, verùm de repente calida, austrina, & à ventis silens fuit, nihilominus tamen ad aliam temporis conditionem mutata profuit. Per verò magni in arte æstimo, posse de iis quæ scripsimus cogitationẽ rectè suscipere. Eorum nanque vsum qui calluerit, is mihi non magnopere videtur in arte aberrare posse. Exactè autem tenere oportet propriam cuiusq; temporũ anni conditionem, & statum, morbumque ipsum, & quidnam boni commune sit constitutioni cum morbo, quidnã & mali constitutio, aut morbus inter se cõmune habeant. Et quisnam morbus diuturnus sit & exitium

Εἶδος δὲ τῶν φθινωδέων τοῦ, ὁ λῆον. ὁ ὑπόλευκον. ὁ φακῶδες ὁ ὑπερυθρον. ὁ χαροπόν. λευκοφλεγματίαι. πτερυγώδεες. καὶ γυναῖκες, ὅτω. ὁ μελαγχολικόν τε καὶ ὕφαιμον. οἱ καῦσοι καὶ τὰ φρενιτικὰ, καὶ τὰ δεξιοτεριώδεα τόποι ἤπιετο. τῆνεσμοὶ νέοισι. φλεγματώδεσιν αἱ μακραὶ ἀφόρροιαι καὶ τὰ δερμέα ἀφεχωρήματα, καὶ λιπαρὰ πικεχόλοισιν. τοῦ δὲ πᾶσι τοῖσιν ὑπογεγραμμένοισι, χαλεπώτατον μὲν, ὅ ἔαρ, καὶ πλείστους ἀπέκτενε. ὁ δὲ θέρος, ῥῆϊστον. καὶ ἐλάχιστοι ἀπώλοντο. τῷ δὲ φθινοπώρῳ καὶ ὑπὸ πλειάδα πάλιν ἔθνησκον οἱ πολλοί τεταρταῖοι. δοκέει δέ μοι τοῦτο ὠφελῆσαι καὶ τὸν λοιμὸν ὁ χειμὼν θέρος. τοὺς γὰρ θερινοὺς νόσους χειμὼν ὀπιχειμάνιος λύει, καὶ τοὺς χειμερινοὺς θέρος ὀπιχειμάνιον μεθίστησι. καὶ τοι αὐτός γε ὀπὶ ἑωυτῷ ὁ χειμὼν θέρος, οὐκ ἀϊσταλὲς ἐγένετο, ἀλλ' ἐξαίφνης θερμὸν, καὶ νότιον, καὶ ἄπνοον. ἀλλ' ὅμως τοῦτο τὸν ἄλλον χρόνον μεταλλάξαν, ὠφέλησεν. μέγα δὲ μέρος ἡγεῦμαι τῆς τέχνης εἶναι, τὸ δύνασθαι σκοπεῖν, καὶ περὶ τῶν γεγραμμένων ὀρθῶς. ὁ γὰρ νοῦς καὶ χρεόμενος τούτοις, οὐκ ἂν μοι δοκεῖ μέγα σφάλλεσθαι ἐν τῇ τέχνῃ. δεῖ δὲ καταμανθάνειν ἀκριβῶς τὸν καιρὸν τῶν ὡρέων ἑκάστων. καὶ τὸ νόσημα, ἀγαθὸν, ὅ, τι κοινὸν ἐν τῇ καταστάσι, ἢ ἐν τῇ νούσῳ, μακρὸν ὅ, τι νόσημα καὶ

θανάσιμον. μακρὸν ὅ, τι καὶ ἀφίκοιτο. ὀξὺ, ὅ, τι θανάσιμον, ὀξὺ, ὅ, τι ἀφίκοιτο. τάξιν τῶν κοσίμων, ἐκ τούτων σκοπεῖσθαι καὶ ἀποβλέπειν. ἐκ τούτων εὐπορήσαι. εἰδότι ἀπὸ τούτων ἔστιν εἰδέναι, ὅς καὶ ὅτε, καὶ ὡς δεῖ διαιτᾶν.

tium afferat, aut quisnam diuturnus & ex quo ægri euadant. Et quisnam præceps & exitialis, aut quisnam præceps & salutaris. Atq; ex his ipsis tum iudicatoriorum dierum series obseruãda est, tum etiam prædicendi facultas suppetit. Ac in his exercitato procliue est instituendæ victus rationis tempus & modum cognoscere, & quibusnam ea præscribenda sit.

ὅδος δὲ τῶν φθινωδέων τοῦ] ἅδος vocat Galenus τὴν ἕξιν τῆς σώματος, Ἢ τὴν ἕξιν ἑκάστου κεφάλαιον. Ex quo tabidorum naturam & formam explicat, innuirq; quibus huiusmodi species inesset eos in tabem valde fuisse pronos.

τὸ λῆον] τὸ λεῖον hîc depile & glabrum, & vt Galenus ait, τὸ ἀπεριχον significat. lib. verò sexto epid. [a] λεῖον τῷ φακώδει opponitur, læueq; significat, aspero & inæquali contrarium, dum in cutis campo spectatur, quadam ad alterutrum consecutionis accidentia.

[a] Sect. 3.

τὸ φακῶδες] Duo vetustissimi codices τὸ φακῶδες habent, reliqui omnes cum Galeno τὸ φλεγματῶδες legunt. Etsi verò in hac naturarum frigidarum recensione, pituitosi maximè locum habent, quòd ex magna cruditatis abundantia caput degrauatum defluxiones pariat, facileq; tabem accersat: φακώδεις tamen & qui lenticolores dicuntur, quo nomine qui lentis colorem referunt lieneq; magnos habent intelliguntur, non admodum absurdè hîc mihi reponi videntur. Nam cùm ex magna visceruin imbecillitate atq; insigni humorum impuritate, lienis duritiem nigricantemq; illum ex pallido colorem contrahant, defectoque calido in aquescentes succos omnia vertant, atque in hydropem deueniant, frigidis naturis meritò accenseri possunt, præsertim etiam cùm fere omnes frigidiore plus æquo sint ventriculo, tandem verò in tabem incidant, sintque admodum extenuato corpore. Ideoque λεπὸς vocat ὁ τῷ κεῖ παθῶν Hippocr. & lib. περὶ τῶν ἐν τοῖς παθῶν, iis τὰ γὰρ λεπτὰ ὠφελεῖ τὸν ἐν τοῖς παθῶν, perpetuisque & acribus ex capite in pulmones destillationibus conflictari scripsit Hip. lib. 2. epid. quos hîc per ὑπολεύκους Ἢ φακώδεις satis exprimit.

τὸ ὑπέρυθρον] Hîc τὸ ὑπέρυθρον vt lib. 6. epid. * sanguinis exuperantiam significat eam tamen plenitudinis succulentiam quam ὑπόχολῳ opponit non continet, sanguinis verò humores omnes complexi denominationem addita præpositione lenit, vt inter extremas illas naturarum oppositiones quodammodo ambigat.

* Sect. 3.

τὸ χαροπὸν] χαροπὸν pro glauco & cæsio sumi, quod est humidioris naturæ ex oculis specimen, in Com. enixè contendit Galenus, & nos satis probauimus nostris in lib. 2. epid. Com. isto quoq; loco in medium adducto. Quod hîc præcipuè eniti videtur Galenus, ne in frigidarum naturarum numero quandam rerum repugnantiam inducat. Nam cùm constet rauum colorem nigro, fuuo cæsioq; permixtum, ignei caloris & præcipuam ingenuitatis in oculis notam referre, non poterant huiusmodi naturæ non nisi turbato ordine frigidis admisceri, si ex oculorum temperatura reliqui corporis iudicium feras. Ex quo natum est vt rauum hîc pro glauco & cæsio iuxta Galeni doctrinam dixerimus. Nisi quis quo iure biliosos aut sanguine exundantes in arenam vocat Hip. eodem etiam rauos in medium accersat, non admodum repugnante rerum natura, si calidis naturis etiam suos morbos attribuat, eosq; præcipuo quodam modo qui cerebro sunt calidiore, ideoq; ad vaporum sublationem habili, tabe & destillationibus corpus integrum colliquantibus corripi existimet, quod oculis rauis accidere potuit. Eoq; nomine non adulterata rauorum nomenclatura, huiusmodi naturas rauilias aut rauistellos dicere potui, quòd ij Festo dicuntur qui rauos oculos habent, nisi maluissem in re admodum difficili Galeno subscribere, quam tamen non nisi lite contestata valdeq; ambiguè dissoluit.

λευκοφλεγματίαι] λευκοφλεγματίαι sunt qui pituita alba periclitantur & in suffusum pituita alba affectum deueniunt. Quod est hydropis genus vt probauimus nostris in lib. 2. epid. Com. sect. 1.

πτερυγώδεες] πτερυγώδεες dicuntur medicis quibus lati humeri (* Celso scoptula operta dicuntur) à tergo alarum auium instar extant & prominent, & quibus ὠμοπλάτας ὀκφανέας ὄντας, ὅκῃρος πτέρυγες ὀρνίθων, vt loquitur † Aretæus. Quod his verbis testatur [a] Galenus, ἐμαθόμην δὴ ὅτι πτερυγώδεις ἔφη: ὅσοι τοῖς ἰατροῖς ὀνομάζοιν, τοὺς ὁμοίους ὀρνίθων πτέρυξι τὰς ὠμοπλάτας ἔχοντας ἐκκεκμένας τε Ἢ τεθηκυίας, εἰς τὸ πίσω. Et lib. 2. περὶ κεφαλῆς. Ἢ θώραξ, τοῖς μὲν, ὡς εἴρηται πρόσθεν, εὐρὺς, ὀνίοις δ' ἐενὸς ὕπνος, ὡς σαυὶς, ὃς δ' Ἢ σαυιώδεις ὀνομάζουσιν. ὅσοι δ' Ἢ τὰ κατ' ὠμοπλάτας αὐτῆς ἄκαρα καὶ πτέρνας ἤ, Ἢ γυμνὰ, Ἢ τεθηπῶτα δίκλιν πτέρυγεν, ὀνομάζουσι τοῦ μὲν αἱ πτῶσι φύσις ἐπὸ τῶν ἰατρῶν πτερυγώδεις. Atq; huiusmodi naturæ propter thoracis angustiam, damnandamq; ab ortu conformationem in tabem promptissimè deueniunt. Quod etiam profitetur †† Galenus lib. 6. epid. vbi hunc quoq; locum in medium adducit, ἵνας μὲν ὀνομάζουσιν οἱ ἰατροὶ πτερυγώδεις ἤμεν τεθηκεν εἴρηται. μεμαθήκαμεν δὴ Ἢ ὅσοι τοῦτο φθίσιν ὀπιπόδεοι τυγχάνουσιν ὄντες οἱ πεῖν τι δεῖ τῶ τείτου τῶν ὀπιδημιῶν. Eam verò ad tabem aptitudinem nominisq; originem etiam paulò priùs declarauimus, cùm τὸ ξυγγενικὸν φθινῶδες explicaremus. Ex quibus satis constat Caluum πτερυγώδες per pectoris angustiam non satis esse affectum, quòd etsi affectionis ex prima conformatione causam attigit, rei tamen essentiam nominisq; notationem non est imitatus.

* lib. 8. cap. 1. † Cap. 8. lib. περὶ χρον. παθῶν. [a] Com. 3. in lib. 6. epid. †† Com. 3.

Ἢ γυναῖκες ὅτω] Sic impressi codices cum duobus peruetustis manu scriptis habent. Duo alii recentiores ὅτω sequentibus iungũt. Nos in ambigua lectione vtrunq; vt cohæreret assequti sumus. In quo mirè Hippocratem ludificatus est Caluus, cùm ὅτω omisit istaq; simul iunxit in quiens [mulieres atra bile, subcruenta] valde disparatas sententias inter se continuans, spreta & Hippocratis & Galeni mente.

τὸ μελαγχολικόν] Galenus istud sequentibus addit vultq; melancholicum genus & subsanguineum phrenitide & febribus ardentibus, morbis calidæ naturæ familiaribus, promptissimè tentari. Quod etsi rectè stat in eamq; sententiam pedibus eundum est: potest tamen & istud non absurdè per se sumi, vt & superiora respiciat & posterioribus etiam quadret. Videtur namque Hipp. melancholicum genus & subsanguineum tabidorum speciem constituere, vt litera satis innuit. Melancholicos autem diximus eos qui ad conceruandam atram bilem essent appositi, quos Galenus ἡ τοῦς ἤδη τὴν μέλαιναν ἠθροικότας πολλὴν, ἀλλὰ τοῦς ὀπιπόδεοις ἔχουσας πολὺ τὴν ὠμότητα τῶν, dixit.

τῆνεσμοὶ νέοισι] νέοισι φλεγματώδεσι iungit Galenus, quem secuti sunt omnes interpretes. Possunt verò & pituita extindantes longis alui profluuiis tentari, ab intemperie & intestinorum imbecillitate, vt Com in aph. 30. l. 3. atq; eo modo diuturni alui fluores pituitosis attribuentur, quod faciunt duo peruetusti codices manu scripti, quos consentiẽtibus impressis nõ temerè secuti videmur. Quoniam autem non illibenter ex acrimonia & coaceruata humorum prauitate procedunt, biliosos sæpe exercent & in difficultatem intestinorum transeunt. Quod scripsit † Hippocrates. ὀπὶ δὲ ῥοῖαι, δυσεντερίη ὀπτῶνται). Eoq; modo bile amara redundantibus accommodat Galenus. Vnde satis mirari non possum quomodo Caluus biliosos sequenti sententiæ contra Galeni & Hippocratis mentem coniunxerit. aph. 77. lib. 7.

Ἢ ἐλάχιστοι ἀπώλοντο] Sic legunt impressi codices cum duobus vetustissimis exemplaribus. Reliqua, ἐλάχιστα ἀπώλοντο habent, eodem sensu. ῥῆϊστον autem θέρος placidissimam æstatem diximus, hoc est moderatissimam, & in qua facillimi essent morbi, quòd ἐμμελέστατον ὂν τῷ θέρει τὰ νοσήματα, vt de ea scribit Galenus.

τὸ περταῖοι] Hîc consensum nostrorum exemplarium secutus sum, quæ in eo conueniunt vt quartanis febribus detenti autumno conflictati fuerint. Quæ etiam lectio Galeno pro merito cæteris plausibilior videtur.

δοκέει δέ μοι] Non committam vt quæ mihi continuatam sententiam perpetuare videntur, ea longè diffita post ægrorum speculationes, velut interrupta, sine ordine committantur. Etenim vt nihil Galeni & Dioscoridis iudicium accedat, res ipsa tamen tam apertè clamat ista hic probè loco esse posita, vt valde etiam mirer quotquot sunt interpretes ea de re Galeni submonitionem neglexisse. Nec sanè video si locus illis in hac orchestra dandus est, quonam potiùs iure in fabulæ catastrophen satis ineptè reiiciantur, quàm in medio actu appositè admodum personam sustineant. Nam cùm veris ratione æstatem moderatissimam & placidissimam, habito quoque ad autumnum respectu, dixisset, non immeritò tranquillitatis rationes subiunxisse videtur. Æstas quippe non satis præstitutæ à natura temperiei respondens, sed valde intempestiua, & ob præfocantes æstus ventorumque cessationē suspecta, atque ad humorum corruptelam plurimùm habilis, nullo modo videbatur profutura, nisi temporis successio mutationis beneficium & tempestiuitatem quandam attulisset, humorumque corruptelam & coaceruationem promptissima in cutem difflatione aliqua ex parte leniuisset. Quæ certè vt in parte dici videntur, ita æstatis beneficium quodammodo circumscribūt, nec eam ex toto ab iniuria vindicant, sed mutationis bonitatem ei tribuūt, quæ ex temporum inuicem successione procedit. Atque ea in re magnam inesse artis partem scribit, temporum circumscriptiones & inter sese consecutiones aut commutationes spectare. Qua de re enixè magis aliàs in libris ad hæc destinatis scripsit Hippocrates, vt lib. περὶ ἀέρων & lib. περὶ χυμῶν, aph. tertio, & nonnulla etiam addidit initio lib. 2. epid. Atq; is certè longè probabilior mihi videtur consecutionis ordo, quàm si ista ad extremos libri fines importunè admodum & omninò extra rem ablegemus.

πολὺ δὲ θερινὰς νόσους] Temporum commutationes & vicissitudines plærumq; salubrem ex contrarietate morbi causam obtinent, in eorumq; solutionis genere reponuntur, vt satis constat ex Com. in aph. 1. & 3. l. 3. & ex aph. 45. lib. 2. & aph. 28. l. 3. Atq; ad eam morborum solutionem in attributionibus medico considerandis temporum mutationes & in alia successiones spectandas esse iubet lib. περὶ χυμῶν. Quod enim scribitur αἱ μεταβολαὶ τῶν οἰῶν εἰς οἶα, hunc in sensum accommodat Galenus Com. in aph. 11. l. 3. & ab Hip. repetitur lib. 6. epid*. Eaq; de re abundè diximus lib. 1. epid. Cùm igitur temporis mutationes quæ contrarietatis causam habent, solutionis morborum rationem præseferant, an non æquum videtur æstiuos morbos hyeme solui, & contra, præsertim cùm ex Hippocratis doctrina optimè quadret? Ne quis ergo ex Galeni verbis fucum sibi factum existimet, rem ipsam penitus introspiciat. Locum accusat Gal. supposititiciumq; clamat, quòd in vniversitatis genere iniquum videatur valdeq; cum Hipp. decretis pugnans, morbos brumales quauis æstate, non habita conditionis temporum temperieiq; ratione propulsari, cùm non parum à rei natura abhorreat, æstate valde suspecta qualis ista fuit hyemales morbos solui, ac profectò æquius fuerit ob summam humorum corruptelam & putrilaginis coaceruationem inualescere & augeri. Natiuam igitur & constantem temporum temperiem ex qua tempestatum mutationes denominationem sumunt morborumq; causæ oriūtur, ad affectuum inuicem solutionem spectādam esse iubet, ad quam etiam plurimùm facere contendit, certas morborum naturas & cum temporum conditione habitudines considerari. Quibus ad trutinam exactis, non dubium est æstate legitima & tempestiuam tempestiuitatem seruante, constantes, riteq; atq; ordine conceptos morbos, hyemis successione natiuam temperiem probè retinentis, propulsari, contraq; ex Hip. doctrina passim. Quod etiam Galeni verba apertissimè testantur, si integrè non autem ex nostris codicibus mendosè legantur. Vt potiùs videatur nimis latè diffusam & exundantem sententiam intra æquitatis limites circumscripsisse, & definitam ad examen subduxisse, quàm eam suis decretis condemnasse. Etenim cùm ex germanissimis Hipp. libris qui temporum salubres mutationes proprio quodam modo solicitant, dignitatem hauriat, præcipuè tamen ex extremo lib. περὶ φύσιος ἀνθρώπου authoritatem capit. Sic namque scribitur: ὀφείλει οὖν τυπέων ὅπως ἐχόντων, ὁκόσα μὲν ἦρ νοσημάτων χειμῶνος αὔξεται, θέρεος φθίνειν. ὁκόσα δὲ θέρεος αὔξεται, χειμῶνος λήγειν, ὁκόσα μὴ αὐτέων ἐ περὶ ὁδὸν ἡμερέων ἀπαλλάσσεται. τὼ δὲ περὶ ὁδὸν αὖθις φεύγει τὼ ἦρ ἡμερέων. ὁκόσα δὲ ἦρος γίνεται νοσήματα, θερεὸς ἐχόντων χρὴ φθινοπώρου τὼ ἀπαλλαξιν ἔσεσθαι αὐτέων. ὁκόσα δὲ φθινοπωρινὰ νοσήματα, τυπέων τῶ ἦρος αἰέν κε ἄγκη τὼ ἀπαλλαξιν ἠρὶ ἔσθαι, ὅ, τι σὺ αὖ τὰ ὧδε τρέπει τῶνδε ἀνεβάλετο νόσημα, εἰδέναι χρὴ ὀνιαύσιον αὐτὸ ἐόμενον. Ex quibus liquet æstiuos morbos hyeme solui & contra, temporumque inuicem consecutiones iudicationem morbis adferre, idque ex parentis optimi decreto. Quod etiam profitetur Galenus in dierum iudicatoriorū disciplina latiusque explicat, hanc istam sententiam in medium referens lib. 3. περὶ κρισίμων ἡμερῶν, temporumque mutationes morborum iudicationes facere his verbis demonstrans: πρέπει δὲ οἶμαι δὴ κἀμὲ ἐξῆς αἱ μὲν δὴ ἡμερῶν ἀριθμῷ πολύς, αἱ δὲ ὀλίγῳ μείωσιν. αἱ μὲν δὴ ὀλίγῳ ἦρ ἡμερῶν ἑβδομαδικαί εἰσιν, ὡς πρὸς τὸν σελήνου αἰώνιον. αἱ δὲ ὀλίγῳ μείωσιν εἰς ἥλιον ἀναφέρουσαι, τὸν δὲ τῶν τρόπον γινόμεναι. πάλιν γὰρ ἀπὸ τῶν Ἱπποκράτους λόγκτων, ῥήσεων, τὰς μὲν θεραπευτικὰς νόσους ἐν χειμῶνι λέγουσι λύεσθαι. τὰς δὲ χειμερινὰς ἐν θέρει. αὖθις δὲ αἱ περὶ θεσμία κρίσεων ὅτι χρονίου τε καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, ἐπιπαυσίου νοσεῖν, οἱ ἀπὸ τῶν ὀξέων εἰσὶν ἢ τῆς ἰσῆ. ὁ γὰρ μέχρι τῆς πανσελήνου χρόνος, ἥμισυς ὑπάρχων ὅλης τῆς σελήνης περιόδου, τῶν αὐτῶν ἔχει λόγον, τῷ μέχρι θέρους ἐν χειμῶνος διαστήματι. ὃ μὲν δὴ ὁ ἀπὸ τῆς πανσελήνου μέχρι τῆς κρύψεως χρόνος, ἀφάλαρος ὤν· τῷ μέχρι χειμῶνος ἐν θέρει διαστήματι. τούτων οἱ ἑκατέρου δὴ τριῶν ὄντες, ἐν μὲν τοῖς ὀξέσι νοσήμασιν ἡ ἑβδομάς ἐστιν, ἐν οἷ αὖ τοῖς χρονίοις, αἱ ἦρ ὀπτανεστέων ἄστρων εἰσὶν ὀπτεσημασίαι, καθ' ἃς ἔαρ ὃ θέρος, ὃ χειμὼν ὃ φθινόπωρον ἀφορίζεται. Quod etiam repetit lib. 2. in circuituum iudicatoriorum recensione, hunc in modum: ὃ ταύτας πάλιν καταλιπών, τὰς μὲν θεραπευτικὰς νόσους χειμῶνος λύεσθαι φησί, τὰς δὲ χειμερινὰς θέρει. Atque etiam istud esse mihi videtur quod subindicat Galenus Com. in aph. 1. lib. 3. his verbis, μετεβαλλεσῶν δὲ ἐνίοτε εἰς ἀλλήλας ἦρ ὥρων, ὥσπερ ἔνια σωίζεται νοσήματα, κἀν τῶν αὐτῶν τρόπον ὃ λύεται. ὃ πάνυ αὐτὸς εἴρηκεν ὁ Ἱπποκράτης. Istam enim sententiam innuere videtur, quæ temporum huiusmodi commutationes morbis esse salubres significat, vt non aliunde eius carpendæ ansam ceperit Galenus, quàm quòd in genere nimis ambiguè prolata, parumque definita, nec legitimis artis διορισμοῖς satis terminata, fidem suspectam facit. Atque hæc mihi dicenda fuerunt de hoc Galeni loco difficili, planeque nostris in codicibus inexplicabili labyrintho, qui sanè mihi videtur,

Parietibus textum cæcis iter, ancipitemq;
Mille viis habuisse dolum, qua signa sequendi
Falleret indeprensus & irremeabilis error.

Hunc porro locum etiam codices variant. Quidam enim simpliciter legunt, καὶ πολὺ χειμερινὰς θέρος διαγιγνόμενον, vt ad λύεται referant, & μεθίστησι omittunt, quod etiam facit Galenus.

* *Sect. 3.*

ἢν εὐστάθεις ἐγγένηται] θέρος εὐσταθὲς stabilem æstatem & quæ probè præstitutam sibi à natura temperiem seruaret, ac naturæ suæ constaret vocat, quæque esset legitima & propriam temperiem optimè moderaretur, nec qualitatibus suis admodū excederet, quemadmodum τὰς καθεστῶσας καιρὸς, τὰς ἐν τάξει πλοκὴν καὶ κρᾶσιν ἀπληφόρας intelligit Hippocrates, vt scribit † Galenus, vbi tempestiua tempestiuitate anni tempora sibi constant, ac bonum habent tempestatum habitum. Istam porro dictionem Hipp. aliàs morbis quietis, stabilibus & optimè sibi constantibus, pro mutua tempestatum & morborum inter se habitudine attribuit, vt alibi scripsimus & aliquando fusiùs dicendum est. Cæterum aliter videtur legisse hunc locum Caluus & Galenus quoque, vt satis ex Commentario patet, nostra tamen huic lectioni acquiescunt exemplaria omnia.

† *Com. in aph. 8. lib. 3.*

ἀλλ' ἐξαίφνης θερμῶν] Illud ἐξαίφνης codices quidam omittunt, quòd priùs non appareat, sed ne ista quidem cum superiore æstatis descriptione omninò conuenit. ἄπνοον verò pro ἄπνοον habent excusi codices cum quodam Regio, & vtramque lectionem adhibuisse videtur Caluus, cùm æstatem laboriosam & non perflatam dixit. Etsi verior mihi lectio videtur quæ ἄπνοον habet, quòd fere ventorum silentium suspectum totum annum fecerit, ac præparca & diuulsa anniuersariorum perflatio non modò ventorum carentiam non leniuerit, vt etiam mirè æstatem infamauerit. ἄπνοον verò potest etiam quis ad æstatis labores, molestiam & πίκρα μάλα accommodare. Licet autem cuiuis ex Galeni Commentario lectionis varietatem venari.

δὴ δὲ καταμαστάνειν] Mutationes temporum ad morborum ortum magnum afferunt momentum, amborumque inter se habitudo

A tudo diligenter medico animaduertenda est, tum ea quæ commune aliquid præsefert, tum etiam ea quæ propriæ conditionis singulare quiddam habet, ἦρ νόσων γὰρ ἄλλαι πρὸς ἄλλας εὖ ἢ κακῶς πεφύκασι, vt scribit Hippocrates. Et verò vt temporum successiones & mutationes ad morborum considerationes valde sunt necessariæ, sic etiam ad eorundem prædictiones, victum ægris instituendum, & iudicationis disciplinam plurimùm posse videntur. Quæ sunt magna ad artem medico parata præsidia, & in quibus bona artis tractatio versatur. Atq; ex ea temporum ad morbos habitudine, ad morborum differētias descendit, vt inde ad crisеos rationem, victus præscribendi moderationem & prædicendi facultatem viam medico faciat instructissimam. Quod quia in præcipuo artis instrumento spectatur, ad eosdem facultatis scopos plurimis in locis Medici cogitationem erigit Hippocrates, vt toto lib. 1. aphorismorum, & ad eam rem per eiusmodi fere morborum differentias viam sibi muniuit lib. 1. epidem. *qua de re illic plura diximus. Hunc verò totum locum sic legimus ex optimorum exemplarium consensu, δεῖ δὲ καταμανθάνειν ἀκριβῶς τὼ καταστάσιον ἦρ ὠρέων ἑκάστου, καὶ τὸ νόσημα, ἀρχόμενον, π κοινὸν ἐν τῇ καταστάσει, ἢ ἐν τῇ νόσῳ, κακόν ὄ, π κοινὸν ἐν τῇ καταστάσει, ἢ ἐν τῇ νόσῳ. Quam etiam lectio-
B nem secuti sunt omnes interpretes contra impressorum omnium codicum fidem. Sic enim mihi spectare videtur Hipp. temporum cum morbis communem affectionem & habitudinem, quæ vt interdum bono est, sic nonnunquàm periculum intendit. Quod satis apparet ex aph. 34. lib. 2. & aph. 2. & 3. l. 3.

* *Sect. 3.*

μακρὸν ὄ, π νόσημα] Caluus hîc variat. Alterum namque distributionis membrum omisit, μακρὸν ὄ, π καὶ πολυετηκός. Quod etsi ex oppositionis disciplina intelligi potest, meritò tamen adscribitur, id quod etiam in superiore sententia fecimus ex nostris exemplaribus. Hoc etiam quod sequitur Caluus aliter legisse nec satis distributionis vim assecutus esse videtur, cùm & acutum longo iungit, & alteram quoque partem omittit. πολυετηκὸς verò νόσημα quid sit scripsimus lib. 1. epid. sect. 3.

C ΕΚΚΑΙΔΕΚΑ ΑΡΡΩΣΤΟΙ. Πρῶτος.

Ægroti sexdecim.

Primus.

Εν Θάσῳ τὸν τοῦ Παρείωνος, ὃς κατέκειτο παρ' Ἄρτεμισίῳ, πυρετὸς ἔλαβεν ὀξύς. κατ' ἀρχὰς δὲ ξυνοχώδης, καυσώδης. διψώδης. ἀρχόμενος κωματώδης. καὶ αὐδὶς ἀγρυπνος. κοιλίη παραχώδης. ὀν ἀρχῆσιν. ἤρα λευκά. ς, ὕρησεν ἐλαιώδες. παρέκρινεν. ζ, παρωξύνθη πάντα. οὐδὲν ἐκοιμήθη, ἀλλ' ἤρα τὰ ὅμοια, καὶ τὰ τῆς γνώμης παραχώδεα. ἀπὸ δὲ κοιλίης, χολώδεα λιπαρὰ διήλθε. εἶτα τῇ η, σμικρὸν ἀπὸ ῥινῶν ἔσταξεν. ἡμέσεν ἰώδεα ὀλίγα. σμικρὰ ἐκοιμήθη. θ, ἀφ' τῆς αὐτῶν. ι, πάμπαν ξυνέδωκεν. ια, ἵδρωσεν ἐδὲ ὅλα. περιέψυξε μᾶλλον, ταχὺ δὲ πάλιν ἀνεθερμάνθη. ιβ. πυρετὸς ὀξύς. ἀφαχρήματα χολώδεα. λεπτὰ, πολλά. ὕροισιν, ὀναγώρημα. παρέκρινεν. ιζ, ὀπιπόνως. ὅτε γὰρ ὕπνοι, ὅτε πυρετὸς ἐπέτεινεν. κ, ἵδρωσε δι' ὅλα. ἀγρυπνος. ἀφαχρήματα χολώδεα. ἀπόσιτος. κωματώδης. κδ, ἀπέστρεψε. λδ, ἀπυρος. κοιλίη ἐστωίσθη. καὶ πάλιν ἀνεθερμάνθη. με, ἄπυρος. κοιλίη ξυνέστη χρόνον ἐστὶ συχνόν. ἀπόσιτος. σμικρὰ πάλιν ἐπύρεξε. καὶ ἀφ' πόνου πεπλανημένος. ἄπυρος. τὰ μὲν, τὰ δ' ἔ. εἰ γάρ τοι ἀφαιρεῖποι καὶ ἀφαιρεφίσαιεν, πάλιν ἀπέστρεφε. σιταρεῖοισί τε πολλοῖσι, καὶ φάλησι παρεστρέφετο. ὕπνοι κακοὶ πολλοὶ ἀπόστροφαί. παρέκρινεν. ἤρα πάχος μὲν ἔχοντα ὑπὸ πλωικαῦτα. παραχώδεα ἢ καὶ πονηρὰ, καὶ κοιλίη σωιζάμενα. καὶ πάλιν ἀφαλυόμενα. πυρετὰ ξυνεχέα. ἀφαχρήματα πολλὰ, λεπτά. ὃν ἢ τῇ ρκ ἡμέρῃ ἀπέθανε. τούτῳ κοιλίη ξυνεχέως ἀπὸ τῆς πρώτης ὑγρὴ χολώδεσιν, ὑλεῖσι, πολλοῖσιν ιδ. ἡ ξυνισταμένη, ὃν ἔνεισι καὶ ἀπέπτοισιν. ἤρα ἀφ' τέλεος κακὰ, κωματώδεα τὰ πλείστα μετὰ πόνων. ἀγρυπνος. ἀπόσιτος. σπανεχέως κάοσος.

Parius quidam in Thaso, qui supra Dianæ fanum decumbebat, febre acuta correptus est, statim quidem assidua, ardente, siticulosa. Per exordia sopore detinebatur, rursusq; vigiliis vexabatur. Aluus inter initia turbulenta, vrinæ albæ. Die sexto oleosam vrinam reddidit, delirauit. Septimo exacerbata sunt omnia, non dormiuit. Quin & vrinæ similes & mens perturbata. Ex aluo verò biliosa & pinguia prodiere. Octauo deinceps parum ex naribus stillauit, vomitione refusa sunt virulenta, pauca, aliquantulum quieuit. Nono eadem perseueraruere. Decimo cuncta remiserunt. Vndecimo, sudor, sed non toto corpore dimanauit. Corporis quidem summa perfrixerūt, sed mox recaluit. Duodecimo, grauiter febricitauit, alui recrementa biliosa, tenuia, copiosa. In vrinis suspensum quid in medio innatans inerat, delirauit. Decimoseptimo permolestè habuit. Nam neque somni aderant, neq; tamen febris intendebatur. Vigesimo sudor vndique profluxit, peruigil fuit, deiectiones biliosæ, cibum auersabatur, sopore detētus est. Vigesimo quarto recidiua contingit. Trigesimo quarto à febre immunis fuit, aluus non substitit, moxq; recaluit. Quadragesimo sine febre, aluus nō diu substitit, cibū auersabatur rursus aliquantulū febricitauit, idq; perpetuo inordinatè, partim quidem à febre liber, partim verò non. Nā si quādo intermitteret alleuaretq; statim repetebat. Cibariis etiam multis vilibus & vitiosis vtebatur. Circa recidiuas somni mali, delirauit. Vrinas tunc reddebat crassas quidem, verùm turbulentas & prauas. Ex aluo coacta moxq; diffluētia demittebantur. Febriculæ assiduæ aderant, deiectiones multæ tenues. Centesimo & vigesimo die defunctus est. Huic aliius ab initio continenter biliosis, liquidis, multis diffluebat, aut si consisteret, feruida & cruda deiiciebat. Vrinæ per totū morbū malæ. Sopore fere detinebatur, nec sine doloribus, eratq; insomnis, cibos auersabatur, assidueq; febris ardens vexabat.

Reliqua est speculationis ægrorum pars in qua αὐτοψίαν exercet Hippocrates, ægrosq; sexdecim oculis subiicit, vt inde artis præceptiones mutuare possis & in singularibus attrito tibi esse liceat. Atq; hunc ægrorum numerū agnoscit Galenus lib. 2. περὶ δυσπ. Hoc autem quod primum occurrit exemplum, insignem habet putrescentis cacochymiæ considerationem, biliosíque & æruginosi succi ex inæqualitatis permixtione corruptelam, vnde & febris ardens enata est, & quòd præcipua nutricationis instrumenta laborarēt, naturalesq; functiones appeterentur, turbulenti per totū morbū secessus, biliosi, tenues, liquidi & pingues ægrum di-
H uexarunt. Quibus veluti onere leuata natura, & quòd magnam morbi partem deponeret recreata, paululum respirauit, crebrasque iudicationum mutationes attentauit. Sed quoniam non nisi fractas virium suppetias habuit, intemperantiq; hosti, hoc est

malo victus generi, ſalutem prodidit, variis recidiuarum ictibus appetita, fracta & debilitata, longum tamen ſuſtentauit exitum. A
Varius autem hoc in ægro ſymptomatum concurſus miſerè exagitatam naturam arguit, quæ etſi vitalitatis arce occupata, hoc eſt hepatis ventriculique facultatibus iam humorum malignæ corruptioni mancipatis, ſanitatis ſpem concipere non potuit, iudicatoriis tamen diebus nullum neglexit erigendi animi indicium, ſed quoad potuit egregiè colluctata, in centeſimum tandem & vigeſimum diem, velut tabifica quadam veneni ſpecie concidit. Hic verò præcipuè enitet decretoriorum dierum ſeries, & paſſim ab Hippocrate inculcatus & à Galeno nunquàm ſatis commendatus iudicationis κόσμος. Huius ægri meminit Galenus libello περὶ κώματος, quem variè & inæqualiter ægrotaſſe multasq; in contraria permutationes ſuſtinuiſſe ſcribit.

τὸν τῆ Γαιείωνος] τὸν Παρίου habent codices duo manu ſcripti, iſtamque lectionem ſequitur Galenus libro. 2. περὶ δυσπν. & in Commentario.

ὑπὲρ ἀρτεμισίου] ἀρτεμίσιον Dianæ fanum aut ædem, feſtum aut ſtatuam ſignificat. Eſt & Eubœæ promontorium eius nominis. B
Nos interpretum celebritatem ſequimur.

διψώδης] Iſtud etſi non temerè aliàs apud Hippocratem ad febrem relatum inuenias, conſenſum tamen manuſcriptorum exemplarium ſequutus ſum, quòd & huiuſmodi febris ardens ſiticuloſa dici queat ex propria quadam ſuiipſius circumſcriptione. Nam & inexhauſta ſiti exurentéque calore febres ardentes dignoſcuntur. Quod ſcribit Galenus libro quarto de ratione victus in morbis acutis, τὸν καῦσον πυρετὸν εὐλόγως τοὺς ἰατροὺς λέγουσι, ὅταν ἡ θερμασία διῃκμὴ τὸν ἀνθρωπον, ἄπαυστόν τε τὸ δίψος ἔχῃ. Et paulò ante in ſtatu peſtilente de exurente huius febris incendio loquens, quod καῦμα dicitur. ἴδιον δὲ τοῦτο τῶν καύσων οἷς καὶ τὸ διψῶν ἀπαύστως, καὶ ἡδὺ εὐθὺ ἀὲ ἄλλοτε ἄλλοτε ἐπιγράφεσθαι καύσων πυρετῶν, ἀλλ' ὅτι δυοῖν τούτων αὐτίαιν συμπαρεῖναι φαίη, δίψος ἀπαύστου καὶ θερμασίας διῃκμαζούσης αἰθαινομένων τῶν κεκμηκότων. Poteſt etiam iſtud rectè ad ægrum referri & ſequentibus cohærere. Quam in rem quædam exemplaria δίψος pro διψώδης habent.

οὖρα λευκά] Sic omnes interpretes & codices præter vnum Regium peruetuſtum magni ponderis, quod λεπὰ habet. Vtramque lectionem adhibet Caluus, & albas tenuesque vrinas ſimul iunxit. Quidam verò κοιλίη παρεχώδης ἐν ἀρχῇσιν ſimul iungunt, C
alij ἐν ἀρχῇσιν οὖρα λευκά.

ἐν ὕρῃσιν ἐλαιῶδες] Oleoſarum vrinarum pernicies ſatis decantata videtur in hiſtoria ægri XI. & XII. libri primi, idque ex Hippocratis Galeni & recentiorum decreto. Tres enim huiuſmodi vrinarum gradus ex * Aëtio libro quinto, & † Actuario libro de Vrinarum iudiciis, & libello de vrinis, eſſe diximus, eosque vt pro caloris ex quo oriuntur intenſione inter ſe differre, ita & exæſtuans incendium præſeferre. Quod decretum etſi hîc quoque in deurente febre valere poteſt, operæpretium tamen eſt animaduertere quiſnam ſcrupulus Galenum angat, vt inter oleoſas & pingues vrinas tantopere hoc loco ambigat. Ac primùm quidem videndum eſt Galenum duo oleoſarum vrinarum genera ponere, vnum quod pingues vrinas facit, atque λιπαροὺς οὖρα vocat, iiſque ſupra innatantes in vrinis pinguedines ex Prognoſtico accommodat, & pinguedinis colliquationem ex deurente incendio portendere ſignificat. Alterum oleoſarum vrinarum genus eſt ex iis quæ craſſamento & colore, non toto habitu & natura, oleo D
ſimiles apparent, ſed in ſpeciem tantùm oleoſæ, non reapſe dicuntur, cùm minimùm pingues ſint. Quæ tantum abeſt vt periclitantem naturam denuncient, vt interdum concoctionis morbi vim habeant, iudicationiſque quæſtionem exerceant, cùm craſſiore ſubſtantia & coloris plenitudine innati caloris beneficio olei eſſentiam præſeferant. Huiuſmodi oleoſas vrinas ſine pinguedinis admixtione intelligi vult Galenus, quarum quoque gradus in coloris intenſione ſpectandos eſſe vult. Atque eo tandem delabitur vt vrinas iſtas colliquationis in hoc ægro nullum periculum denunciare exiſtimet, quòd à pinguibus multum differant, ac in ſpeciem tantùm oleoſæ appareant. In eoque plurimùm mouetur longa ægritudinis ad centeſimum & vigeſimum diem productione, quod in colliquationis ſuſpicione vix fieri poſſe videtur. Qua ratione ſola ductus huiuſmodi oleoſas vrinas tantùm apparentes in doctrinæ genere recenſet. Quod quia non parum ſuſpectum futurũ erat, non minimùm etiam ab Hipocratis decretis, multum verò à recentiorum opinione in oleoſarum vrinarum æſtimatione diſſentiens videtur, rem quaſi lenitione præmunit, & pinguium vrinarum intelligentiam in oleoſarum cenſu prætexit, dum eas poſſe pingues inaudiri ſcribit quæ innatans pingue ex Hippocratis conſilio habeant, & pinguedinis à calore fuſionem, non verò corporis colliquationem denotent. E
Quæ etſi in malis reponendæ ſunt propter deurentis caloris vim, non ſunt tamen adeò exitiales vt præceps exitium afferant, quales quæ totius ſubſtantiæ colliquamentum denotant. Quod efficit vt vrinas iſtas pingues eodem cenſu æſtimet quo deiectiones pingues, quæ longo interuallo à colliquationibus diſtinguntur. Eoque ſenſu tolerabilem fore veterem aſſenſionem iudicat Galenus. Quo in opinionis tormento etſi plurimùm laborat, ratamque recentiorum in oleoſarum vrinarum conſenſione fidem labefactat, quòd tota eſſentia oleoſas vrinas eſſe ambigat, oleoſasque apparentes in perniciei intenſione (quod ii faciunt) non apponat, mihi tamen videtur appoſitiſſimè (vt cætera) de tota re ſententiam ferre, Hippocratisque conſilium reconditiſſimum miro quodam doctrinæ genere explicare. Nam cùm primùm optimè ſibi eſſe ſaltandam fabulam iſtam duceret, videreque Hippocratem hoc in ægro febre ardentiſſima tentato, primis fere diebus oleoſam vrinam adſcripſiſſe, eumque partim morbi contentione, partim lenta vitium reluctatione in longam iudicationis moram perductum eſſe: non ſatis æquum vide- F
batur, oleoſas iſtas vrinas pinguis aut oleaginorum totam naturam ſtatim fuiſſe adeptas, tum quòd eæ magnam corporis integri colliquationem, cui æger non ſatisfeciſſet, denotarent, tum verò etiam quod eiuſmodi vrinarum quæ totam oleaginorum ſpeciem referrent, doctrinam nullam feciſſet in Prognoſtico Hippocrates, vbi ſtudio quodam omnes acutorum morborum vrinas in artis præceptiones contuliſſet. Nec verò etiam ſatis rationi conſonum futurum erat, antiquorum præcipueque Hippocratis decretis confirmatam, longaque aſſenſione comprobatam vrinarum pinguium infamiam de gradu deiicere. Atque in huiuſmodi vadis luctatus Galenus ad cauſæ æquitatem deſcendit, experientiaque iudice oleoſas vrinas eſſe cenſet, quæ colore & craſſamento facieque oleum referunt, quales ſunt quæ bilioſi & æruginoſi ſucci permixtione ipſaque exaſſatione in viridantes & prope nigras vrinas tranſeunt, oleaginorumque ſpeciem habent. Quæ etſi ex caloris intenſione giguuntur, pro eius tamen modo colorem immutant, periculumque aut denunciant aut leniunt. Quod ſatis innuere videtur Galenus cùm oleoſas iſtas vrinas coloris modo diſcernit, iiſque ex febris aut caloris magnitudine, non malignitatis ratione perniciem conciliat. Ac vt non eadem ſemper eſt olei conſiſtentia & color, ſic vrinarum iſtarum pro ſubſtantiæ aut coloris varietate deſignationem progredi ſcribit. In hoc igitur ægro cùm multa æruginoſi & bilioſi humoris improbitas tantaque malignorum ſuccorum permixtio fuerit, vt virulentos vomitus & ſeceſſus bilioſos, pingues & turbulentos per totum morbum procurarit, non eſt diffitendum humorum huiuſmodi exaſſatione ex febre deurente talem redditam vrinam, peſſimisque admodum caſibus ægrum fuiſſe conflictatum. In quo quanquàm valida naturæ vis ſæpius aduerſus morbum enituit, ægri tamen intemperantia adeo concidit vt lentum tandemque miſerum traxerit exitium. Quod effecit vt vrinæ per ſe quidem accuſabiles nec probæ viſæ ſint, non tamen ſtatim exitiales aut omninò lethales apparuerint. Et certè ne videamur nouitio quodam inuentu veteres artis præceptiones ludificare, non admodum abſurdè mihi videntur vrinæ huiuſmodi pinguis liquationem ab exurente calore inchoatam eſſe indicare, quòd bilis æruginoſa magnum perſæpe concipiat incendium periculoſoſque euentus afferat. Quibus adeo exagitatum ægrum videre eſt, vt etſi remiſſionem interdum fecerint, non adeo longè tamen à ſe periculum propulſarunt, quin colliquationis iacta initia in lentam & miſerabilem traxerint ruinam. Qua ſanè mortis lentitudine H
non mihi lenienda vrinæ improbitas videtur, cùm fieri poſſe videatur vt remiſſa naturæ benignitate, colliquationis initia ac

A tia ac morbi vis ipſa, in miſerabili tamen ad omne exitium proiecto corpore lentas tabitudinis radices egerit. Idque videtur longa verborum ambiguitate aſſequi Galenus, dum huiuſmodi interpretationem, quòd ad antiquorum præſcriptum magis accommodatam eſſe ſciat, qua poteſt verborum æquitate lenit, nec abs re tamen ad pingues vrinas referri poſſe non ſine leui tergiuerſatione innuit, ſi colliquationum gradus inter ſe attentè conſideres. Pinguis nanque fuſio quæ promptè à calore gignitur, vt multum à corporis integri colliquatione differt, ita certè nec adeò præceps exitium portendit, poteſtque longiorem temporis iniuriam, præſertim cum remiſſione ſuſtinere. Quod in alui per totum hunc morbum deiectionibus ſatis videre eſt, quæ perpetuò pingues, tenues, bilioſæ & turbulentæ fuerunt, colliquationum tamen ſpeciem (quod fatetur Galenus) non habuerunt.

ἐν ὕρῃσιν ἐλαιῶδες] Poſt hæc verba habet codex Germanicus noſter, διῃχωρήματα χολώδεα λιπαρά. Quam lectionem ex Galeni Commentario hauſiſſe videtur, eamq; ſecutus eſt interpres alter.

B οὔροισιν ὀναιώσημα παρέκρουσεν] παρέκρουσεν non legit Caluus, contra tamen omnium codicum fidem.

οὔτε πυρετὸς ἐπέπτυσεν] Hoc non malè ad recidiuam mihi ſic referri videtur. Caluus aliter legit, febrem nanque duraſſe ſignificat. Codex vnus ὅ, τε πυρετὸς ἐπέπτυσεν habet. Quæ lectio omninò eſt ſimpliciſſima & à Galeno libello περὶ κώματος retinetur, vbi hæc omnia adducuntur. Priorem tamen propter codicum conſenſum retinuimus. Atque in quibuſdam vitiosè ἐπέκτυσεν legitur.

κ' ἱδρωσεν δι' ὅλου] Eam germanam eſſe lectionem cum ex iudicatoriorum dierum ſerie, tum verò ex magno codicum conſenſu conſtat. Vt non dubia fide vitioſam lectionem iudicem quæ ὀγδόῃ καὶ δεκάτῃ habet, eaque vitioſiorem quæ ὀγδόῃ legit. Huc accedit quod Galenus in Commentario iſtam dierum ſeriem retexens, vigeſimum diem apponat, non decimum octauum, quem vt vitiosè recenſionis authorem infamat lib. 2. περὶ κρίσεων.

λδ' ἄπυρος] Iſtam veram eſſe lectionem facit huius diei addicta inter decretorios dignatio. Vnde conſtat Galeni Commenta- C
rio mendosè pro trigeſimo quarto trigeſimum eſſe adſcriptum. Caluus aliter hunc locum legit, λδ' αἰθεθερμαίνῃ, reliqua vigeſimo quarto attribuit.

κοιλίη ξωνέεται χρόνον ὑ συχνόν] Sic legunt vetuſtiſſima omnia exemplaria cum impreſſis. Codex tamen vnus non ita magnæ fidei, οὐ ξωνέεται habet, quemadmodum Gal. interpretes legunt. Quod quidem parui eſt momenti. Propter variam enim cacochymiam aluus per totum fere morbum fluebat, interdum etiam parum conſiſtebat. Poſt ea autem verba annotandum videtur codicem vnum peruetuſtum Regium, καὶ πάλιν αὐεθερμαίνῃ apponere. Cuius lectionis in cæteris ne veſtigia quidem vlla extant.

καὶ δι' παντὸς πεπλανημένος] Iſta febrium inconſtantia magnam humorum inæqualitatem, morbi diſtractionem, ægri intemperantiam, & virium colluctationem indicat. Quibus paulatim fatiſcentibus febriculæ aſſiduè fere ægrum vexabant, eædemque admodum inconſtantes & vagæ, quòd nullum ſtatum prehendendi ordinem facerent. Id enim πεπλανημένος ſignificat, quemadmodum de iiſdem παροξυνόεσθαι πεπλανημένος * dixit lib. 1. Epid. cui εὐπάκτως opponit. Cuiuſmodi etiam phraſis in ægra ſequente vi- D
ſitur, quæ magna humorum inæqualitate vexata eſt. Ac de iis quæ inordinatè & valde inconſtanter fiunt, ἀπάκτως καὶ πεπλανημένως ſæpiùs effert Hippocrates.

* *Sect.* 1.

σιταρέοισί τε πολλοῖσι] σιτάριον & σιτάνιον quibuſdam frumentum hornum, hoc eſt eiuſdem anni, dicitur, quemadmodum agnos hornos dixit Varro pro anniculis. Hornotinum frumentum vocat Cicero Act. 5. in Verrem, non ſecus ac hornotinas nuces Cato libro de re ruſtica, & Columella** hornotinas virgas lib. 5. Atque ad id reſpexiſſe videntur qui hîc frumentum hornum capiunt, quod in Exegeſi vocum Hippocr. hunc in modum ſcribit Galenus, σιτανίῳ τῷ ὁν ὀνεκνώτος πυρῷ, πυτέει τῷ κῷ τὸ ἐὰρ ἐσπαρμένῳ. Quibus verbis hunc locum ſubobſcurè tamen indicare videtur. Id quod etiam à Phauorino aliter hunc in modum adducitur, σιτανίε, τῷ ὁν τῷ ὀνεκνώτος ἔτοις πυρῷ, πυτέει κῷ τὸ ἐὰρ ἐσπαρμένου. Eſt & σιτάνιος πυρὸς † Dioſcoridi frumentum trimeſtre, quod à quibuſdam Sitanium nominatur. Quod inter tritici genera ad ſecundas valetudines valde eſt accommodatum & leuiorem cibum præbet & qui facilè E
in membra demandetur. Quo nomine damnari non poteſt vt nec frumenta recentia, quæ optimæ valetudinis vſibus etiam deſtinantur, niſi ſi immoderata quantitas cibum noxium fecit in intemperante ægro, quod & cibariis probatiſſimis contingit, σιτάνιον quoque alterum meſpili genus eſt †† Dioſcoridi, quod Epimelida vocant, quo haud ſcio an propter frequentem ventris ſolutionem crebrò vſus ſit æger, viliſſimo ſanè & vitioſiſſimo cibo. Niſi quis hîc σιτάρεον, σιτίον eſſe dicat, & pro eduliorum, ferculorum & cibariorum quouis genere poni exiſtimet. Quem in ſenſum vetus Codex noſter Germanicus, σιτοίσι pro σιταρέοισι habet. Ad eamque lectionem accedit exemplar vnum Regium recentius, niſi quòd σιτοιδίοισι pro σιτοῖσι ſuſpectum eſſe videtur. Quam etiam lectionem ſecutus eſt Caluus cùm cibariola vertit. In reliquo variant exemplaria. Impreſſa namque omnia cum Regio vno φάλαισι habent. Regium vnum peruetus & recentius alterum cum noſtro Germanico φωλοῖσι legunt. Quam lectionem ex Galen. Commentario hauſerunt, eamque quòd plauſibilior ſit ſecuti ſunt omnes interpretes præter Caluum, qui F
oſtracina quædam edulia ſumpſit, quòd ſint φωλάδες Heſychio & Phauorino ὀστράκινά τινα βρωμώδη. Quod eduliorum genus per ſe ſatis vitioſum eſt. Et tamen vtramque lectionem adhibuit Caluus, cùm cibariola mala oſtreaque appoſuerit. Nos verò cum cæteris receptiſſimam lectionem ſecuti, vt omnia quoad fieri poſſet complecteremur, cibaria vilia & vitioſa diximus, quòd ſint φωλόπαχα σιτα viliſſimi & vitioſiſſimi cibi Xenophonti, fereque vitioſorum vilior ſit annona. Caluus etiam pro πεφεγκῶτα legiſſe videtur.

** *Cap.* 17. *Cap.* 6. † *Lib.* 2. *cap.* 107. †† *Lib.* 1. *cap.* 171.

ἐν δὲ τῇ ρκ ἡμέρῃ] Huius loci meminit Galenus libro 2. de diebus decret. in gemino dierum criticorum delectu ex Hippocrate habendo.

ἡ ξωνισαμένη] ἡ ξωνισαμένη habet codex vnus manu ſcriptus, quem ſenſum cum omnibus fere interpretibus retinuimus, illudq; Galeni aſſecuti ſumus, σωιζεσθαι δ' ἐνίοτε ζέουτα καὶ ἄπεπτα διῃχωρῆσαι.

G κωματώδη τὰ πλεῖστα μετὰ πόνων] Iſtud permixtam humorum cacochymiam inſignemque morbi ex varia ſuccorum complexione malignitatem indicat, & tam ſæpe damnatum κῶμα ἀγρυπνον innuit, quod & aliàs ſæpe in huiuſmodi ægris annotauit Hippocrates. Morbi improbitatem auget ſopor aſſiduè ferè perſeuerans, animaliumq; functionum ſenſationes obtundens & opprimens. Indeque mihi videtur apud Galenum καυματώδη pro κωματώδη vitioſè, facili in alterutrum tranſitu, quod & aliàs ſæpe comperitur, poſitum eſſe. Quædam exemplaria poſt κωματώδη diſtinguunt, & τὰ πλεῖστα μετὰ πόνων ἀγρυπνος iungunt. Quædam etiam κωματώδη τὰ πλεῖστα, μετὰ πόνων ἀγρυπνος, habent. Nos ad vtramque lectionem vulgo receptiſſimam ſenſum noſtrum accommodauimus, Galenumque maximè videmur ſecuti. Iſtius verò loci idem quoque meminit extremo lib. 2. περὶ δυσπν. his verbis, ἐξῆς δ' ὀξὺν ἡ λοιμώδης καπάτασις. μεθ' ἣν πάλιν παρῶν μὲν ἀῤῥωστον γεράφῃ τὸν Ῥάφανον, ἐφ' ᾧ κῷ πλὴν πελευτῶν ὅλόγου, ἔνθα τὰ ὀν ὄκρ τῷ σώματος ἀλωνεῖν ἀθροιμένων τε γράφῃ, πεφύκεται καὶ τῦτο, μῷ πόνων ἄγρυπνος.

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ASCRIPTIS.

Præstabat sanè characterum huiusmodi mentionem nullam fieri, qui vel omninò inutilem diligentiam postulant, vel suspectam originem habent, nullamque autoritatis dignationem merentur, interdum etiam parum aut nihil expositæ rei respondent, nisi codicum manu scriptorum valde obstrictam fidem hoc loco planè dissoluendam esse, mihi in animum induxissem. Ac certè eò æquior silentij causa videri debebat, meritoque induci poterant, quòd ex Galeni autoritate superiorum ægrorum characteribus defuncti, in reliquis nullum veterum satis celebre nomen interponimus, solaque exemplarium fide muniti, eorum cognitionem cuiuis proponimus, &, vt ingenuè fatear, lentè & fastidiosè probamus. Licet nanque Galenus à Sabino & Zeuxi cuiuis ægro appositos, ipseque etiam ascriptos fuisse indicare videatur, ac de iis seorsim libellum se scripturum polliceatur: eos tamen non eo animo exhibemus, vt vel inde sortes educi aut iudiciorum rescripta peti debeant, sed quia ad peragendam quam damus fabulam non omninò nobis indecorè produci posse videntur. Nec ideo tamen velim quòd in proscenium adducantur, iis characteribus vocis aut suffragij ferendi locum decerni, quòd fere temerè perscripti sint, multumque à rei æquitate abhorreant: sed quia velut in tempestatum denunciatione scopulorum rationem habemus, ne ad eos nauem cum fortunis offendamus, ita in portuosa ista commentationis nauigatione præcauendum periculum, & tanquam à vadis & syrtibus, ab iis notis assensionis nauim abducendam esse admonendum fuit. Et vt semel dicam, quæ his ægris adscribuntur notæ, multis modis suspectæ sunt. Neque enim Galenii satis iustum habent suffragium (quod tamen superioribus ægris accidit) neque impressorum codicum vllum habent consensum, sed tantùm ex manu scriptis exemplaribus petitæ, suffragatoriam leuemque cuiusdam scriptoris fidem emendicant, de qua etiam cum tota æstimatione non leuiter periclitari videntur. Istaque de his dicta sunto, vt ea quam merentur laude semel perfusæ sint. Porro cùm ex tota superioris ægri narratione, tabifica quædam morbi labes & lenta quædam consumptio, facultatumque naturalium prostratio significetur, istud etiam quodammodo adscripti hoc modo characteres indicare possunt. ΠΓ. Φ. Α. Γ. Ρ. Κ. Β. vt sit, πτωνὸν φύσεως ἀπώλειαν γνῳμένων τῇ ἑκαστῇ ἑκοσῇ θάνατον. Isque mihi sensus accommodatus videtur, quòd magis ad Galeni & Hippocratis mentem accedat, quàm si quis per Φ. & Α. ex tabe corruptelam intelligat. Quod si quis elementi Γ. priùs adductam à Galeno notationem accipiat, non sanè video quomodo huic loco quadrare possit γονῆς significatio. Quamobrem in his characterum angustiis (quod lubenter postulo) facite vt æquanimitas vestra nostram in scribendo augeat industriam, & hoc veluti ex laceris & conturbatis fortunis nostris, qualecunque damus, sumite naufragium, atque animo omnique cogitatione reputate, quàm sit difficile corruptis integritatem, obscuris lucem, & abrogatis fidem facere. Codices scripti pro ΠΓ. aut ΠΓ. ΤΤ præscripserant, manifesto & facili vt apparet vitio.

Æger secundus.

Quæ in Thaso ad frigidam decumbebat, vbi filiam enixa est, nec purgationes irent, eam tertio die febris acuta cum horroris sensu corripuit. Ex longo tamen ante partũ interuallo ex febre decumbebat, cibumque fastidiebat. Post rigorem autem febres fuerunt assiduæ, acutæ, cum horrore. Octauo proximisq; diebus multum delirauit, statimq; ad intelligentiam rediit. Aluus perturbata, multa, tenuia, aquosa, bile permixta demisit, absq; siti erat. Vndecimo mente constabat, sopore tamen detinebatur, vrinas multas, tenues & nigras reddidit, peruigil erat. Vigesimo corporis summa paulùm perfrixerunt, moxq; calor rediit, nonnihil mente mota est, peruigilauit. Alui deiectiones eædem perseuerarunt, vrinæ dilutæ, multæ. Vigesimo septimo à febre immunis fuit, aluus substitit. Non longè verò pòst ad coxendicem dextram vehemens enatus dolor diu tenuit, febres rursus subsecutæ & vrinæ aquosæ. Quadragesimo circa coxendicem dolores alleuarunt, sed tusses assiduæ, humidæ, multæ tenuerunt, aluus suppressa est, cibum fastidiebat, vrinæ eædem. Febres verò in totum quidem non desinebant, sed errabundas & incertas habebant accessiones, & partim quidem sic, partim verò non prehendebant. Sexagesimo tusses absq; vlla iudicationis significatione defecerant. Neq; enim vlla sputorum concoctio extitit, neq; aliud quicquam eorum quæ abscedere solent. Maxilla dextra conuulsa est, sopore detinebatur, rursus delirauit, statimq; ad mentem rediit. Cæterùm à cibis auerso erat animo, maxilla quidem loco restituta est, aluus autem biliosa pauca trãsmisit. febris intẽsior fuit, nec sine horrore, proximisq; diebus voce defecta est, rursusq; ad intelligentiam rediit & sermocinata est, octogesimoq; expirauit. Vrinę huic perpetuò nigræ, tenues & dilutæ fuerũt, soporq; comitabatur, cibos nõ sumebat, animũ despondebat, peruigil, iracũda, implacida, mẽs atra bile tentabatur.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Εν Θάσῳ τῷ καλαικομένῳ τῷδε ὁ ψυχρὸν, ὀκτὼ τῶν τόκων θυγατέρα τεκοῦσαν, καὶ καθάρσιος μὴ γινομένης, πυρετὸς ὀξὺς φρικώδης, τεταρταῖος ἔλαβεν. ὀκτὼ χρόνου ὁ πολὺς τῷδε ὁ τόκος, πυρετώδης ὢν καὶ ἀλλοκότους ἀποσίλος. μετ' ὀ ὁ ἡμιόμβριος ῥίγος, ξυνεχέες. ὀξέες, φρικώδεες οἱ πυρετοί. ἢ, πολλὰ παρέκρουσε, καὶ τὰς ἐχομένας. καὶ ταχὺ πάλιν κατενοήθη. κοιλίη παχυώδης, πουλλοῖσι, λεπτοῖσιν, ὑδατοχόλοις. ἀδίψος. ἰα, κατενοήθη. κωματώδης ὁ ἐν. ἔφα πολλά. λεπτὰ καὶ μέλανα. ἀγρυπνος. κ, σμικρὰ τῷδε ἐπέψυξε. καὶ ταχὺ πάλιν ἀνεθερμάνθη. σμικρὰ παρέλεγε. ἀγρυπνος. τὰ κάτω κοιλίης, ὅλα τῶν αὐτῶν. ἔφα ὑδατώδεα, πουλλά. κζ, ἄπυρος. κοιλίη ξυνέφη. ἐν πολλῷ ὁ χρόνῳ ὕστερον, ἰσχίου δεξιοῦ ὀδύνη ἰσχυρὴ, χρόνον πολλὸν. πυρετὸς πάλιν παρείπετο. καὶ ἔφα ὑδατώδεα. με, τὰ μὲν τῷδε ὁ ἰσχίον, ἐπεκάφισε. βῆχες ὁ ξυνεχέες ὑγραὶ πολλαί. κοιλίη ξυνέφη. ἀπόσιτος. ἔφα ὅλα τῶν αὐτῶν. οἱ ὁ πυρετοὶ ὁ μὲν ὅλον, ὀκτὼ ὀκτὼ ἐπόνουν. πεπλανημένως ὁ παροξυνόμενοι. τὰ μὲν, τὰ δὲ ἔ. ξ, αἱ μὲν βῆχες ἀσήμως ἐξέλιπον, ὅτε γὰρ τις πτυάλων πεπασμὸς ἐγίνετο, οὔτε ἄλλη τῶν εἰθισμένων ἀπόστασις. σιαγὼν ὁ ἡ ὀκτὼ τῶν ὅλα δεξιὰ, καλεσταθη. κωματώδης. παρέλεγε πάλιν, καὶ ταχὺ κατενοήθη. τῷδε ὁ τὰ γόνιμα, ἀπονενοημένως εἶχεν. ἡ σιαγὼν μὲν ἐπεφύκει. ἡ κοιλίη ὁ, χολώδεα σμικρὰ δεδωκεν. ἐπύρεσεν ὀξύτερως. φρικώδης. καὶ τὰς ἐχομένας ἄφωνος. καὶ πάλιν κατενοήθη καὶ διελέγετο. καὶ ὀνδυνχοῦ, ἀπέθανε. ταύτῃ τὰ τῶν ἄρων ἀμφὶ τέλεος ὧν μέλανα, καὶ λεπτὰ, καὶ ὑδατώδεα. καὶ κῶμα παρείπετο. ἄσιτος. ἄθυμος. ἀγρυπνος. ὀργαί. δυσφορίαι. τὰ τῷδε τῶν νώμων μελαγχολικά.

Satis

A Satis constat mulierem istam ex partus purgamentis retentis laborasse. Quæ plerunque quòd multam vitiosorum succorum, crudorum, crassiorum copiam & malignitatem coaceruent, sæuissimos casus afferunt, vt luculentè satis ostendimus in Philini vxore lib. 1. epid. Quæ cùm ex defecta partus purgatione laborarit, ad illius instar huius specimen sumi poterit. Etsi verò crebris febrium tentationibus diu ante partum appetebatur, eæ tamen suppressis partis reliquiis planè eruperunt suspicionemque auxerunt. Ex quo satis manifestum fuit crudum plurimum vitiosumque humorem longo temporis interuallo coaceruatum, noua morbi accessione auctum, difficillimis casibus ægrum facilè obiecisse. Nil autem mirum est ex varia crassorum, crudorum, biliosorum, acrium, tenuium & retortidorum succorum permixtione, diuersis casibus fuisse appetitam ægram, quòd inæqualis humorum connexio tantam faceret symptomatum copiam. Modo namque sopore, plurimùm etiam vigiliis torquebatur, delirium perseuerabat, aluus perturbata, liquidis, biliosis & tenuibus fluebat. Vrinæ quoque per totum morbum aquosæ, tenues & nigræ, humorum crassitudinem & indomitam morbi cruditatem præseferebant. Quæ omnia longa virium duratione leuari vel in alium
B quem abscessum deponi posse videbantur, si toties tentata suffugia, velut periclitata in coxam absolutio, aut per tusses liberatio, successissent, nec malorum vis irritam fecisset naturæ alacritatem. Ea namq; succorum prauitate & morbi cruditate repressa, creberrimos febrium insultus sustinuit, tandemque nobiliorum partium internecione, naturales functiones labefactatæ, demumque etiam animales appetitæ, non sine conuulsionis interminatione, magnam octogesimo die fecere vitalitatis ruinam.

καὶ καθάρσιος μὴ γινομένης] Sic legit codicum bona pars. Quidam etiam μὴ γιγνομένης habent quos secuti sunt interpretes. Quàm verò sit noxia purgamentorum à partu retentio, præter ea quæ in Com. scripsit Galenus, satis etiam indicant quæ ex Com. 2. in Prorrh.* in Philini vxore adduximus, maximeque ad hunc locum pertinent, quòd ea quæ in Commentario scribuntur planè explicent. Id quoque ex lib. 6. loc. aff. dignoscas licet. * *Lib. 1. Epid.*

καταπκλινὴς] Hic καταπκλινὴς idem quod καταπκλιθεὶς ἢ κλινηρὴς, ἢ κλινοπτὴς significat, quibus ὀρθοστάδιον ὀνομαζόμενον opponitur, vt scripsimus Com. in lib. 1. epid. Codex vnus manu scriptus πυρετῶδης ἐν κῇ κλίνης legit, quem Asulanum exemplar sequitur, eodem ferè sensu.

C ἄδηψος] Istud omisit Caluus, etsi in eo retinendo sibi constant codices.

οὖρα μέλανα] τὰ οὖρα μέλανα hîc vocat nigricantes vrinas, quas alibi ὑπομέλανα οὖρα dixit. †Neque enim eas quæ omninò nigricant intelligit, sed eas quæ nigredine quadam, veluti multùm diluta fuligine intinctæ sunt. Cuiusmodi οὖρου Galenus etiam describit Com. 2. in Prorrh. τῇ μὲν οὐσίᾳ λεπτὸν, τῇ χροιᾷ δὲ μέλαν, ὡς ἐοικέναι κατ' ἄμφω τῇ γινομένῃ κράσει μέλανος ὀλίγου χαφκιοῦ μιχθέντος ὕδατι πολλῷ, καὶ ἄλως γε εἰ μὴ τὸ μέλαν αὐτὸ νοήσαιμεν μεμιγμένον, ἀλλὰ κἂν πῶς καλουμένῳ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀσβόλῳ, ἢ ἄσβολον οἱ ἕλληνες ὀνομάζουσιν. Atque huiusmodi vrinæ crebrò salutares sentiuntur, veluti subsistentibus partus aut mensium purgamentis, in quibus apparent, quando excernuntur, vt scribit †† Galenus, οὖρα μελαινόμενα μετ' ἐρυθροῦ πινὸς ἰχῶρος, ὡς ἂν εἰ κρεῶν νεοσφαγῶν πλύμμασι μίξαις ἀσβόλιν. Quam in rem etiam plurimùm facere videntur, & iis quæ à Galeno in Com. scribuntur magnam lucem adferre, quæ scribit Galenus lib. περὶ μελαίνης χολῆς, ex Erasistrati sententia hunc in modum, καὶ χρὴ τὸν αἰτιολογοῦντα μὴ ἄνευ τῶν συμπτωμάτων ἀποδείξεων ἐρωτᾶν λόγους, οὐ ὧν ὀκείνοις τοῖς γράμμασιν ἐξηλέγξαμεν, ἀλλὰ τοὺς ἡμετέρους ἀποδείξεις ἀποδεικνύναι ψευδεῖς. ἢ εἰ μηδὲν πύτων παρέξαιμεν, σιωπᾶν αἰδούμενον, ὡς ἄν Ερασίστρατος ἐποίησεν, οὐδὲν μὲν οὐδαμοῦ περὶ τῆς χολῆς ἀποδείξας καὶ δυνάμενος ὁπῶν ἀνθαίρεῖν ἐπιχείρησε γεγραπέναι γράψας παρέξειν ὑγιεῖς, ἀναγκασθεὶς, ἐμπιμπλόνεσε τῷ τρέφοντος τὰ νεῦρα χυμοῦ. καθάπερ καὶ τῶν δευτέρων περὶ πυρετῶν μαρτυρήσαι τοῖς παλαιοῖς ἐν κένωσιν. ἁπλῶς ὀνομάζας τὴν ἀρχὴν τῶν καταμηνίων ἔκκρισιν, ἀλλὰ καθαρσιν, ὡς ἄρχα καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν καθαιρόντων γινομένων φαρμάκων. ὅπω γὰρ πι καὶ τὴν λοχείαν καθαρσιν ὀνόμαζον οἱ παλαιοὶ τῶν ἰατρῶν, οὐχ ἁπλῶς κένωσιν. ἐν ὃ τῇ κοινῇ τὸ χρηστὸν ἔκκοῦσης αἷμα τῆς ἀβρωπαθούσης πε καὶ αὐξανούσης τὸ κύημα φύσεως, ὑποπλέπεται τὰ μοχθηρότατον ἐν πῷ φλεψὶν, ὃ μετὰ τὴν ἀποκύησιν ἀποκρίνεται, καθάπερ ἐν ἑκάστῳ μῆνι τὸ περιττὸν τε καὶ ἄχρηστον ὑπὸ τῶν πόνων μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ποιόν. ὡς ἂν ὡς τὸ πολὺ μελαίνεται ὅτι τῶν τῆς φύσιν ἔχοντες αἷματος. οὕτω γοῦν ὁ Ερασίστρατος ἔγραψεν ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ πυρετῶν, τῆς πλείστε πλείστε λέξιν. καλῶς οὖν ἔχει τὸν βουλόμενον ὀρθῶς ἰατρεύειν, ἐν τοῖς κατ' ἰατρικὴν γιγνομένοις ἀξιοῦσθαι, καὶ μηδενὶ τῶν γινομένων συμπτωμάτων περὶ τὸ πάθος αἰτίαν τινὰ ἀφιῶναι. ἀλλ' ὅλης σκοπεῖσθαι τὲ Φ παρεγμα-
πύεσθαι, καπὰ πνα διῆθησιν ἔκαστον αὐτῶν γίνεται, συμβέβηκε ἡδὺ ποτε γιγνόμενον ἐν πυρετοῖς ὕπνος, καὶ δοκοῦσιν ἐπαφρᾶς τε Φ ἀκυνδυνώς ἔχειν, μελαίνων οὖρων ἔκκρισιν γίνεσθαι, οἷα τὰ φαινόμενα ἐν τοῖς σιμείοις αὐαχρέφεται. ζητουμένης τε τῆς ἐκκρίσεως κατὰ πνα διῆθησιν γεγῆνται, ἐφαίνοντο ὁπτε αὐθρώπῳ καθήκειν αἱ ἡμέραι τῆς καθάρσεως. ὑ γινομένης δὲ ταύτης τῆς ἐκκρίσεως, ὅτι πῶς κύειν ὁρμῶν λαβὼν τὰ σωιεκημμένα, καὶ διῆθησιν κουφίσειν μᾶλλον αὐ
ης ὑπέλαβε τῇ ἀνθρώπῳ, ἢ δυσκολίαν γίνεσθαι, ὃ δὴ καὶ ὅτι τὰ φαινομένου σωιέβαινεν. οὐκοῦν ὅ τι τὰ μέλανα πολλάκις ὑρᾶται τῆς ἐμμένου καθάρσεως μὴ
E γιγνομένης, ὅπ τε κουφίζεσθαι μᾶλλον ὑπ' αὐτῶν παροξυνόμενα συμβαίνει τοῖς οὖσι νοσούσῃς γυναίκας, ὅπ τε καθαρσίς ὅτι ἡ διῆθησις μήτρας κένωσις, ἐδήλωσεν ὁ Ερασίστρατος, εἰς διῆθησιν τε τῆς παρούσης διῆθέσεως, εἰς ἀπογνουσίν τε τῶν ἐθμένων, χρήσιμον εἶ τὸν λόγον, ὃν διῆλθεν ὀρθῶς διηρθμένος. Eædem quoque nigricantes vrinæ cernuntur morbis ad iudicationem euntibus, sed dum salutem afferunt, ferè crassæ sunt; tenues & dilutæ damnantur, vt satis ex Galeni Com. & Prorrh. 2. patet, nosque alibi diximus. † *Ægr. 5. & 7. l. 1. epid.* †† *lib. 6. loc. aff.*

κ σμικρὰ τῷδε ἐπέψυξε] σμικρὰ hîc non addunt quidam codices, sed ad παρέλεγε addunt. Vtrobique tamen adhibent vetustissimi codices, & sic legit Gal. libello περὶ κώματος, vbi ista adducit multaque alia ex hac ægra. Caluus vltimo loco omisit.

ἔφα ὑδατώδεα πουλλά] Codex noster peruetustus κζ' addit, sed id ex Galeni Commentario desumptum videtur, qui vigesimi diei enarrationi istud adhibet, quod fecit etiam Hermannus Cruserius.

ἰσχίου δεξιοῦ ὀδύνη ἰσχυρὴ] Vteri affectus sæpe in coxendicem, fœmur, ilia & lumbos deponuntur, idq; ἀποσπάσεων ratione, vt scripsimus Com. in lib. 2. epid. & ex Hippocratis παρεγκαταιρεσίᾳ & Galeno lib. 6. loc. aff. satis constat, nobisque aliàs fusiùs dicendum occurret.

F In hoc ergo abscessuum in coxendicem decubitu irrita fuit naturæ vis, nihilq; est ex morbo depositum quod affectionem alleuaret, sed velut intro reuocatus est naturæ impetus; quod est in tota iudicationum cognitione perniciosum valde. Eoq; modo istud de eo qui in coxendicem factus est decubitu sumit Galenus in Commentario. Sæpius verò in summa menstrui sanguinis abundantia aut purgamentorum suppressione, vteri os conuolutum in coxam, obuertitur. Quo in casu malleoli aut poplitis sectionem ex Hippocrate consulit Galenus, vt indicatimus in Stymargi historia lib. 2. epid. * Porro quòd ad scriptionem attinet, omnia ferè exemplaria χρόνον πολλὸν ad coxendicis dolorem, quòd diu tenuerit referunt, vt fecit etiam Gal. lib. περὶ κώματος. Vnum verò ad sequentia adhibet, χρόνον πουλὺ πυρετὸ παρείπετο. Caluus illud omisit. * *Sect. 4.*

βῆχες δὲ] Istud quoque ex ἀποσπάσεων genere censeri debet & in morbi depositu annumerari, idq; ex partium genitalium & spiritalium inter se consensione, quam abundè aperuimus nostris in lib. 2. epid. Commentariis. Galenus in Com. πολλαὶ non addit, quod tamen facit lib. 2. περὶ δύσπν. vbi huius quoque loci meminit.

G σιαγὼν δὲ] In vteri affectibus familiarem esse conuulsionem aut etiam corporis contractionem, sæpius ex Hip. diximus, & Galenus lib. 6. loc. aff. docet. Quæ res effecit vt vteri animatam naturam Plato crediderit, cùm πᾶς ἡ ὑστέρας πλάνας Φ ξωπάσιας conspiceret. Hîc ergo, quod in vteri affectibus frequens vsuuenire solet, cerebrum variè est apperitum & animalium sensationum functione interclusa & sopitæ (quod per ἀφωνίαν satis innuit Hip.) atque ex loci vicinia maxilla dextra conuulsione tentata est. Sic etiã lib. 1. epid. in Philini vxore conuulsionum meminit, & vt scribit Hip. in Prorrh. οἱ ὑστερικαῖς πασμοὶ εὐχρεῖς.

ἀπονενοημένως εἶχεν] Affectatum dictionis genus esse vult Galenus, quo extremum & deploratum ciborum fastidium summaq; appetentiæ deiectio significatur. ἀπονενοημένως, ἀνεπιστρέπτως interpretatur Gal. in Exegesi vocum Hip. hunc locum innuens, quo maximè auersus à cibis animus indicatur, cui opponitur χύμασι πᾶσι ἡδέως ἔχειν, lib. 1. epid. benè & suauiter ad cibos habere. Dicuntur namque ἀπονενοημένοις ἔχειν τοῖς τὰ χύματα, qui deplorata, proiecta & profligata sunt appetentia, eiusque nullam omninò curam aut rationem habent, quod est desperatæ facultatis naturalis indicium certissimum, quemadmodum ἀπονενοημένοι desperati & de-
H plorati vocantur, & ἀπονενοημένως τοῖς τὸ ζῆν διῆκείμενοι, de vita desperans Isocrati dicitur. Quam phrasim non satis mihi videtur assecutus esse Caluus, cùm obliuiosè se habere ad gustamina dixit. Hîc enim nullus fuisse ad cibos sensus, ab iisque valde auersum

fuisse animum, etsi intelligentia & mens constaret, significatur, quò magis naturalium partium deperditas functiones ob oculos A
poneret, ad idque potiùs quàm ad alienatam mentem referat, quod in phreneticis cæterisque mente captis contingere videmus.

καὶ ὀγδοήκοντος ἀπέθανε] Huius etiam loci meminit Galenus lib. 2. de diebus decretoriis.

καὶ κῶμα παρέπεσε] κῶμα habent meliores codices, itaque legendum testatur Gal. libello περὶ κώματος, vbi huius loci meminit. κοῦμα habent codices quidam, facili vt apparet lapsu, & vtramque vocem adhibuit Caluus.

τὰ περὶ τὴν κόμην μελαγχολικά] Similis phrasis superiori, τὰ τῆς γνώμης παραχώδεα. Significat autem mentem atra bile tentatam fuisse, quòd suppressæ muliebres fluxiones plurimum sanguinem atrum, crassum, retorridum & melancholicum retineant, indeque facilè mens emoueatur. Quod etiam ostentarunt crebræ desipientiæ, quæ pro nominum moderatione melancholiam ipsam etiam quodammodo leniuerunt.

DE CHARACTERIBVS ÆGRO B
SVPERIORI ADSCRIPTIS.

Satis constat ex ipsa morbi dispensatione atque integra narratione, & ex Galeni Commentario, ægram istam ex partus purgamentorum suppressione variè conflictatam, miserabilem habuisse exitum. Quod & perspicuè codicibus scriptis appositi characteres hoc modo indicant. ππ. δ. λ. ῆ. π. θ. Ex quibus hic sensus elici potest, πθαυδὸν διαχωρεῖ πυλοχείων ὀπόρα δεύτερον, ογδοήκοντα θανεῖν. Qui sensus etsi facilis est, eruit tamen non nisi, ex perturbata lectione potuit. Nam satis promptus est huiusmodi scripsis exemplaribus π. pro π. lapsus. Quo elemento initiis semper præfixo πθαυδὸν significari scripsit Galenus. Nisi quis ex Galeni præscriptione πθαυδὸν illud subaudiri velit, & π illud in eorum quæ sequuntur sensum deriuet, & articuli indicationem subire velit, vt sit τῷ διαχωρεῖν πυλοχείων, &c. Quod etiam in sequentibus annotari debet. Nec minùs vitiosum erat pro π quo octogesimus dies designatur, γ fuisse appositum. Quamuis enim γ tolerari possit, dum ὀκτωνῆς, hoc est, ex vteri affectu (sic enim γοιλὸ pro vtero C
apud Hippocratem sumi scripsimus lib. 2. epid. & aliàs pluribus est probandum) conciliatam huic mortem fuisse intelligas: Quia tamen hic locus diei denunciationi debetur, certum est pro π appositum esse. Nec verò insolens phrasis est διαχωρεῖν τῶν ὀπίσω, efferri de his quæ quia fluere debant, supprimantur tamen, cùm in superioribus notis eandem locutionem appositam videas, satisque sit in his quæ coniectura nituntur vel probabilitatem sequi.

Æger tertius.

Pythionem in Thaso qui supra Herculis fanum decumbebat, ex laboribus & lassitudinibus negligenterque substructa victus ratione, rigor vehemens & febris acuta prehendit. Lingua resiccata erat, siticulosus, bile abundans, somnum non cepit. Vrinæ nigricantes, sublime quid in medio suspensum habebant, neq; subsidebant. Altero sub meridiem die corporis extremorum frigus cepit, præcipueq; circa manus & caput, sermone & voce defectus est, longo interuallo breuem spiritum traxit, reuocatus est calor, sitiit, noctem quietam duxit, sudor circa caput parum motus est. Tertio die quietè habuit, ad vesperã verò sub Solis occasum aliquantulum perfrixit, perturbatio cum nocte laboriosa, nihil dormiuit. Ex aluo verò pauca stercora coacta transmissa sunt. Quarto manè quieuit, sub meridiem autem exasperata sunt omnia, perfrixit, sermone & voce destitutus est, deteriùs habuit, tandem recaluit. Vrinas reddidit nigras suspensum quiddam in medio innatans habentes, noctu placidè habuit & somnum cepit. Quinto alleuari visus est, cæterùm in ventre grauitas cum dolore tenuit, sitibundus fuit, nox molesta. Sexto manè quidẽ placidè se gessit, sub occasum verò dolores intenderunt, grauius habuit. Vesperi autem ex paruo per aluum infuso venter probè reddidit, noctu somnum cepit. Septimo die magna corporis æstuatione & stomachi fastidio conflictabatur & quadam corporis implaciditate tentabatur, oleosam vrinã reddidit, noctu turbatio multa, delirabat, somnum nullum capiebat. Octauo mane quidem aliquantulum dormiuit, confestimq; perfrictio cepit & vocis defectio, spiratio exilis & imminuta, ad vesperam autem calor rursus rediit, delirauit. Iam verò appetente die paulò leuiùs habuit, alui recrementa syncera, pauca, biliosa. Nono sopore detinebatur, æstuatione & stomachi fastidio tentabatur cùm excitaretur, neque valde sitibundus erat.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Εν Θάσῳ, Πυθίωνα ὃς κατέκειτο ὑπερθύρῳ τοῦ Ηρακλείου, ὀκ πόνων καὶ κόπων καὶ διαίτης ἀμελοῦς, ῥίγος μέγα, καὶ πυρετὸς ὀξὺς ἔλαβε. γλῶσσα ὀπίξηρος. δίψωδης, χολώδης. οὐχ ὕπνωσεν. οὖρα ὑπομέλανα, ὀνειρώγματα μετέωρα. οὐκ ἴδρυτο. β, περὶ μέσον ἡμέρης, ψύξις ἀκρέων. τὰ περὶ χεῖρας καὶ κεφαλὴν μᾶλλον. ἀφώνος. βραχύπνοος. ὀπὶ χρόνον πουλὺ ἀνεθερμάνθη. δίψα. νύκτα δὶ ἡσυχίης ἴδρωσε περὶ κεφαλὴν σμικρά. γ, ἡμέρῃ δὶ ἡσυχίης. ὀψὲ περὶ ἡλίου δυσμάς, ὑπεψύχθη σμικρά. βραχὺ νυκτὸς ὀλιγόπνοος. οὐδὲν ὕπνωσεν. ἀπὸ δὲ κοιλίης, μικρὰ ξυμεστήκοτα κόπρανα δίηλθε. δ, περὶ, δὶ ἡσυχίης περὶ ὁ μέσον ἡμέρης, πάντα παρῳξύνθη. ψύξις. ἀφώνος. ὀπὶ ὁ χρόνον, ἀνεθερμάνθη. μὴ χρόνον, ὕρησε μέλανα ἐπαιώρημα ἔχοντα. νύκτα δὶ ἡσυχίης ἐκοιμήθη. πέμπτῃ, ἐδόξε κουφισθῆναι. κὶ δὲ κοιλίαν, βάρος μὴ πόνου. δίψωδης. νύκτα ὀλιγόπνοος. ἕκτῃ περὶ μὲν, δὶ ἡσυχίης. δείλης δὲ, οἱ πόνοι μείζους. παρῳξύνθη. ἀπὸ δὲ κοιλίης ὀψὲ κλυσμαλίῳ καθαρὰς δίηλθε. νυκτὸς, ἐκοιμήθη. ζ, ἡμέρῃ, ἀπόνως. ὑπεδυσφόρει. οὔρησεν ἐλαιώδες. νυκτὸς βραχὺ πολλή. παρέλεψε. οὐδὲν ἐκοιμήθη. περὶ μὲν. ἐκοιμήθη σμικρά. βραχὺ δὲ, ψύξις. ἀφωνία. λεπτὸν πνεῦμα καὶ μυνυθώδες. ὀψὲ δὲ πάλιν ἀνεθερμάνθη. παρέκρουσεν ἤδη δὲ περὶ ἡμέρην σμικρὰ ἐκουφίσθη. ἀφεχρήματα ἄκρητα, σμικρὰ, χολώδεα. θ, κωματώδης. ἀπόνως. ὅτε διεγείρετο, ὑ λίτλα δίψωδης. περὶ δὲ ἡλίου δυσμὰς, ἐδυσφόρει. παρέλεγε, νύκτα κακεῖ. ι, περὶ, ἄφωνος. πολλὴ ψύξις. πυρετὸς ὀξὺς, πολὺς ἱδρώς. ἔπανεν. ὑ ἔρλιπον οἱ πόνοι τούτῳ.

Sub Solis autem occasum magna corporis inquiete tenebatur, delirauit, nox praua. Decimo mane vox defe H
cit, frigus multum, febris acuta, magna sudoris copia, defunctus est. Hic diebus paribus grauius habebat.

Magnam

A Magnam statim primo die acceptam fuisse calamitatem à febre oportet, quæ suo feruore calidum innatum vsqueadeò depopulata sit, vt omnem sese recreandi spem præciderit, perpetuamque per totum morbum perfrictionis noxiam ex virium omnium collapsu induxerit. Cuius cùm imprimis magnopere animaduertenda est celebritas, tum verò crebra ipsius repetitio inualescentem in dies facultatum corpus administrantium deiectionem denotat. Ex quo insignis emergit difficilis respirationis & delirij inter sese commissio, quam luculentis verbis Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. explicat. Etsi autem tantæ calamitatis externas quasdam causas immoderatos labores & lassitudines, ac negligentiorem victus rationem proscribit, credibile tamen est profligatam quandam cacochymiam ex huiusmodi cibationis temeritate longo interuallo contractam, vitalitatis arcem primis statim diebus, febri acutissimæ prodidisse. Quæ vt primùm in facultatum officinas factis cuniculis irrepsit, mirabilem fecit stragem, & subita calidi innati depopulatione magnam naturæ corruptelam, tamque promptam virium prostrationem induxit, vt non nisi pessimis conflictatum casibus decimo die ad exitium perduxerit.

B χολώδης] Codex vnus manu scriptus istud omittit, quod etiam fecit Vassæus. Alter etiam post ὀπίξηρος adhibet, quod non est magni momenti.

οὐχ ἵδρυτο] Istud omittit Cornarius contra omnium codicum fidem. Solemne verò est Hippocrati ἱδρύεσθαι aut ἱδρύεσθαι. de subsidentibus vrinis efferre, vt ex Philisco, Metone, & Erasino lib. 1. epid. patet. Vitiosum est quod Asulanus legit οὐχ ἵδρωτο.

ἀναυδος. ἄφωνος] Αναυδίαν esse πλὴν ὧν τῇ διαλέγεσθαι ἀδυναμίαν, sermonis & loquendi impotentiam, diximus libro 2. epid. * idque ex † Gal. satis patet qui ἀναυδον, διαλέγεσθαι ἀδυνάτον interpretatur, atque hunc locum innuens ἀφωνίαν etiam his verbis declarat. ἄφωνος δὲ ὁ φωνεῖν μὴ δυνάμενος, ὃν τῇ πέμπτῳ τῶν ὀπιδημιῶν ἐφεξῆς ἀλλήλων ὀπὶ Πυθίωνος εἴρηται. οὕτως ἔχει καὶ τὸ παρὸν τῇ ποιητῇ ὀπὶ τοῦ Ἕκτορος. αὐδήεντα ἔπεκτα θεὰ λευκώλενος Ἥρη. †† Quæ mirum in modum his quæ Galenus scripsit in Com. consonant eaque explicant. Ex quibus existit ἀφωνίαν vocis esse priuationem, vocique ministrantium instrumentorum exolutionem portendere, extremaque extinctionis calidi natiui signum esse. Interdum verò sensuum & motionis interceptionem ex cerebri ingenti noxia comprehendere, quod attonitis & syderatis aut morbo comitiali laborantibus accidit, vt scripsimus nostris in lib. 1. & 2. epid. commentariis. Cùm igitur C
maior sit calamitas ex vocis quàm sermonis defectione, quòd in hac linguæ resolutio insit, in illa voci destinatum ministerium cesset, rectè ἀναυδον ἀφώνῳ praeponit Hippocrates, vt inualente noxia maius acceptum esse damnum intelligatur. Quibus optima ratione subductis ἀναυδον rectè mutum dici intelligemus, qui sermonis & loquendi sit impotens, & vt loquitur Galenus διαλέγεσθαι μὴ δυνάμενος, non autem ἄφωνον, quod plærique omnes faciunt Hippocratis interpretes, quòd is dicatur qui voce priuatus est, etsi crebriùs ἀφώνῳ τὸ διαλέγεσθαι opponit Hippocrates. Quod ex ratione ab eo fieri existimandum est, vt meritò restitutam vocem consteret cùm sermocinari hominem posse intelligamus, quòd longè difficiliùs sermo quàm vox expediatur. Sic ægro superiore scriptum est, καὶ ταῖ ἐχομένας ἄφωνος. καὶ πάλιν κατηνόει καὶ διελέγετο. Et in st. pest. vbi λήθου, ἄφωνον, καὶ ἀφωνίαν posuit, subiicit, καὶ πάλιν κατηνόεον καὶ διελέγοντο. Cæterùm non satis mihi ἄφωνον assequi videtur Caluus, atque haud scio quid per (querebatur) intelligat. Etsi enim Galenus in Com. τὸν ἄφωνον, μὴ οἰμώζειν, μηδὲ βοᾶσθαι δυνάμενον exponit, omnem tamen vocis significationem complectitur, cùm D
μηδὲ ὀκφωνεῖν, μηδ' ὅλως φθέγγεσθαι explicet.

* *Sect. 5.* † *In Exeg.* †† *Iliad. τ.*

βραχύπνοος ὀπὶ χρόνον πουλὺ] Ista simul iunxi ex duobus exemplaribus & Galeni fide, etsi impressi codices omnes duoque scripti repugnant. ὀπὶ χρόνον πουλὺ namque sequentibus iungunt. Ex his autem spirationem paruam & raram diu & ad multum tempus tenuisse, ex insigni perfrictione quæ est mortis rudimentum, luce clarius est. Quinetiam eam in totum tenuisse, etsi immutata ex causarum varietate spirandi difficultate, colligas licet. Qua in re non alio vtar interprete quàm Galeno, qui lib. 2. περὶ δυσπν. hunc integrum locum fusissimè explicat, & complexam spirandi difficultatem luculentissimis verbis deprompit, ἔμπαλιν δὲ ὀπὶ Πυθίωνος, ὃ καὶ πρὸ ὀλίγου ἐμνημόνευσα, βραχύπνοια μὲν ὦν ὁ ὅλος τῆς νοσήματος, ὀλιγάκις δέ ποτε σωιθεῖσαν ἢ μακρόπνοια κατ' λόγον. δύο γὰρ αὐτὰ εἰεῖν τὴν παραφροσύνη διαφέρεσι, βραχύπνοιάς αἰτίαι, πόνος ⊕ καὶ πλήψυξις, ἄμφω μὲν μικραὶ πεφυκότα ποιεῖν πλὴν ἀναπνοὴν, ἀλλ' ὁ μὲν πόνος, μὴ πυκνότητος, ἡ δὲ κατάψυξις, μὴ ἀραιότητος. ὅκ μὲν οὖν παραφρόνησε, γέγραπται πολλάκις καὶ τοῖς ὀνόμασιν, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Ἱπποκράτους. ὅστε τοῦτο μὲν οὐκ αὐτίκα λάθοι, ἀλλ' ὀδὲ τὸ τοῦ πόνου τοῦ κατ' πλὴν κοι- E
νῶν. ὃ καὶ πάντα ⊕ φῶς ὅδε γέγραπται. κατ' δὲ κοιλίαν, βάρος μετὰ πόνου. ὅτ δὲ κατάψυκτο, καὶ ἡ ἔμφυτος θερμασία ἐμαραίνετο, δίλιον ὁκ ἦν δέ. δευτέρῃ περὶ μέσῳ ἡμέρης ψύξις ἀκρέων, τὰ δὲ περὶ χεῖρας καὶ κεφαλὴν μᾶλλον. εἰθ' ἑξῆς ὑπ' τῆς πείτης ἡμέρας διηγήσω. ὀψὲ δὲ περὶ ἡλίου δυσμὰς ὑπεψύχθη μικρά. ὅτι δὲ γε τῆς πεμπτῆς ἡμέρας, ἡ μόνον ὅτ ψύξις, ἀλλὰ καὶ ὅτ ἀνεθερμάνθη μετὰ χρόνου, παρεγράφαμεν. ⊕ φρέστερον δὲ περὶ τὴν ὀγδόης ἡμέρας διηγούμενος, περὶ μὲν ἐκοιμήθη, φησί, μικρά, παχὺ δὲ ψύξις. ὀψὲ δὲ πάλιν ἀνεθερμάνθη. αὖθις δ' ὅτι τῆς δεκάτης ἡμέρας, πολλὴ ψύξις, φησί. ὁκ δὲ τοῦ μὲν οὖν δίλιον ὅτ καὶ ψύξις ἦν, ἡ μόνον πόνος, καὶ παραφροσύνη τῷ Πυθίωνι. ὅτ δὲ ἐπικεράτο μὲν ἡ βραχύπνοια, ἦν δὲ τις καὶ μακρόπνοια, γίγνετ' αὖ ⊕ φῶς, ἐν τῇ τῆς δευτέρας ἡμέρας διηγήσει. γέγραπται γὰρ οὕτω, βραχύπνοος ὀπὶ χρόνον πολύ. πῶς γὰρ ὀπὶ χρόνον πολύ, ὑπεδείκνυτο ὅτι, τοῦτο μὴ μόνον εἶ πλὴ βραχύπνοιαν, ἀλλὰ ⊕ τὸ πλεονεκτεῖν αὐτῶν ἡ ὀπὶ μακροπνοίας. γέγραπται δ' καὶ οὕτως ὁ Πυθίων ἐν τῷ πείτῳ τῶν ὀπιδημιῶν, πρίτος μὴ πλὴ λοιμῶδη καθίστασιν.

πεφεχὴ νυκτὸς ὀλιγόπνοος] Possunt ista simul iungi, possunt quoque distingui, quod faciunt plærique omnes codices. Habent etiam manu scripti quidam, πεφεχὴ νυκτὸς ὀλιγόπνοος. Caluus ὀλίγον præposuisse videtur, contra omnium quos videre licuit codicum fidem.

F μικρὰ ξυμεστήκοτα κόπρανα] Vitiosum est quòd quidam codices ψυχρὰ non μικρὰ habent, quos secuti tamen sunt duo Galeni interpretes. Quæ sanè insolens est Hippocrati phrasis, atque in priore lectione codices scripti consentiunt.

περὶ ὁ μέσῳ ἡμέρης] Sic legunt exemplaria quæ licuit videre omnia. Cornarius autem περὶ δείλιν legisse videtur, cùm circa vesperam dicat.

ὀπὶ τὸ χεῖρον] Hoc addito Galenus breuem spirationem significari contendit, quòd etiam cum perfrictione vocis priuationem apposuerit. Ex quo satis constat istud per se sumi debere, vt deteriùs habuisse ægrum lateq; peruagatam calidi extinctionem fuisse intelligamus, tum quòd Galenus id simpliciter allegat in Com. tum verò quòd vetustissimus codex noster eo modo distinguit, non quemadmodum cæteri omnes solent, ὀπὶ τὸ χεῖρον ἀνεθερμάνθη. Quo modo implicatior esse lectio videtur. Adde quòd Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. ἀνεθερμάνθη μετὰ χρόνον iungit, quod faciunt etiam codices. Idque viderunt Hippocratis interpretes Caluus & Cornarius, contra omnium impressorum exemplarium fidem.

G ὀπὸ δὲ κοιλίης ὀψὲ] ὀψὲ non ad diei tempus, sed ad excrementorum moram retulit Caluus, quæ resiccata & concalfacta labores & ventris grauitatem faciebant; nec tandem nisi exinfuso per aluum educi potuerunt.

λεπτὸν πνεῦμα καὶ μυνυθώδες] Hunc locum (vt cætera) planissimum facit Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. his verbis, οὐ γὰρ ὁ πῖς δὲ πῖς γραμμασιν ὁμωνῶν, εἰ καὶ οὕτως ἀληθείας ἐρᾷς, ἐπάκουσον Ἱπποκράτους ἐν τῷ πρίτῳ τῶν ὀπιδημιῶν, ἐν' εὑρήσεις πνοῦ ὄνομα Πυθίωνος ὡδὶ γράφοντος ἐν τῇ ζ ἡμέρας διηγήσει. νυκτὸς πεφεχὴ πολλή. παρέλεγε. οὐδὲν ἐκοιμήθη. εἶθ' ἑξῆς ὀπὶ τὸ ἡ ἡμέρας, ὡδί. ὀψὲ πάλιν ἀνεθερμάνθη, παρέκρουσε. ⊕ μὴ πῶπα πάλιν ὀπὶ τῆς ὠνάτης. περὶ ὁ ἡλίου δυσμὰς ἐδυσφόρει, παρέλεγε. ὡς ὦν πῶπα ἐπάκουσας, οὕτω πάλιν ἐπάκουσον, οἷον τι τὸ τῆς δυσπνοίας εἶδος ἐγίνετο πυτῷ τῷ Πυθίωνι. γράφει γὰρ ὅτι μετὰ μέγα μετ' ἀραιοῦ αὐέπνει, καὶ τι παραφρονῶν. ἐμνημόνευσεν ὦν τῆς ὀλιγομένης ἀπὸ δυσπνοίας ὁ Ἱπποκράτης ἀλλ τὸ σύμπαν ἐν ὅλῃ τῇ διηγήσει. κατά τι τὴν δευτέραν ἡμέραν, ⊕ κ' τὴν ὀγδόλιν. ἀλλ' ἐγὼ τὸ κ' ἡ'. παραθήσομαι πρότερον, ἐν ᾗ καὶ παραπῖσαι φησὶ καὶ δυσπνοῆσαι τὸν αἰθρωπον, ὡδί γράφων. ὀγδόῃ, περὶ μὲ ἐκοιμήθη σμικρόν. ἀφνεὰ ἡ ψύξις, ἀφωνία, λεπτὸν πνεῦμα καὶ μυνυθώδες. ὀψὲ πάλιν ἀνεθερμάνθη. παρέκρουσεν. ἰδεῖς ὦν ὀκπαῦτα γέγραφεν ἀκλήλων, ὅτ λεπτὸν ἀπηῇ καὶ μυνυθώδες ἐῶ τὸ πνεῦμα, καὶ ὅτ παρέκρουσεν ἐν μᾶς καὶ αὐτῇ ἡμέρα. ταύτῃ τῇ ὀγδόῃ. ἆρ' ὃ πεῖς δὸς οὐκ ἤδη ⊕ φῶς ὅδε; ὅτιν, ὡς οὐκ ὀπὶ πάσης παραφροσύνης Ἱπποκράτης, ἀραιοῦ καὶ μέγα φαινὸν γίγνεσθαι τὸ πνεῦμα. εἰ μή τι νομίζεις, ὦ οὖτος οὐδὲν διαφέρειν τὸ μεγάλου τὸ μυνυθώδες. εἰ δὲ τοῦτο, δῆλον, ὡς οὐδὲ τὸ μυνυθεῖν, οἷόν τι δεῖν οἶδα, καὶ νομίζεις παῦτον εἶ τὸ αὐξάνειν αὐτό. μὴ οἶνω παρ' ἡμῖν τὸ μὲ θαυμαστὸν, ἀλλ' ὀπὶ τοῦ τὰ πεφεχὴ γράμματα διδάσκοντας ἴστ. ἀλλ' ὡς ἆρ πῶπα οὐκ ἔμαθον ὁ τὸ μυνύθειν ἀγνοῶν, οὕτως οὐδὲ τὰ Ἱπποκράτους εἰ ἔγνω συγγράμματα. πάντως γὰρ αὐ ἐν αὐτοῖς μνεμάκις

εὖρε, καὶ τὸ μυῦσκιν, καὶ τὸ μυωδιᾶν, καὶ τὸ μυῦσπιν, καὶ πάντας ὀρεῦν ἀελμοὺς, καὶ γλῶν, καὶ πλάσσς ἐγκεκλιμένα πυκταχοῦ, πυκάνα πόν αὐξήσς τε καὶ τοῦ αὐξάνειν δηλοῦσι. ἀς τε καὶ τὸ μυωδῶδες εἴη αὐ τὸ ἀναπνεῖν τοῦ πυξημένου, μέγα, τὸ μυωδῶδες μικρόν ἐστιν. οὕτως οὖν καὶ ὁπότερα τὸ δευτέραν ἡμέραν δηλεῖ τὸ Γυδίανος, βραχύπνοον αὐτὸν ὠνόμασε. ἢ γὰρ τοι βραχύπνοια, καὶ τὸ ἐνέργειαν αὐτὸ βραχεῖαν γίγνεσθαι δηλοῖ, καὶ τὸ ἠσυχίαν. ὡς ἂν ἡ μακρόπνοια, καὶ τὸ πυκάνον, ἅμφω μεμικτῶθαι. καὶ τοι καὶ εἰ πάντοτε αὐτοῦ ἐδηλοῦτο, τοῦ μὴ πάσι γίγνεσθαι τοῖς ἀδιαπαύστοις μέγαν καὶ ἀραιὸν τὸ πνεῦμα, ⊕ οὕτως αὖ ὠνομαλόγητο. τὸ μὲν γὰ ἀραιὸν ⊕ μέγα, κατ' ἄμφω μακρὸν ἔστι, ⊕ καὶ τὸ ἐνέργειαν ⊕ καὶ τὸ ἠσυχίαν. ἡ βραχύπνοια δὲ πυκνὸς καὶ τὸ ἑκάτερόν γε αὐτοῦ βραχεῖα, ὡς ἂν καὶ τὸ λεπτὸν ⊕ τὸ μυωδῶδες πνεῦμα. βραχὺ πυκνὸς ἔστιν.

A

Qui locus quòd mirè istum explicet, & sit in codicibus nostris deprauatus, integer apponendus fuit. Ex quo tamen non temerè controuersia quædam nasci videtur, quòd hîc neget Galenus magnam & raram spirationem Pythioni adfuisse, cùm tamen ex superiore priùs à nobis adducto loco in secundæ diei explicatione, duarum harumce difficilium inter se spirationum commissionem fecerit. Sed sanè eo intellectu à Galeno ista dicta videntur, non vt omninò delirantium spirationem ab eo ægro abdicet, quam ei priùs quadantenus attribuit: verùm quia euicta huiusmodi spirationis species ab ea quam toties repetita perfrictio breuem & imminutam constituit, silentio se tuetur, nullumq; mentionis satis idoneum momentum habet, etsi notione ipsa & cogitatione in doctrinam cadit, vt satis ex Galeno patet. Indeque natum est vt Galeni ratio, qua Sophistam Hippocrati illudentem ludificatur, optimè sibi constet, dum non omnibus delirantibus raram & magnam spirationem adesse contendit, quòd etsi Pythioni toties cõceptis verbis deliranti impendet, tam leuiter tamen inducitur vt delirium à perfrictione euictum, soli paruæ & raræ spirationi celebritatis locum relinquat. Eaque est quam exilem, tenuem, & imminutam spirationem vocat. Est enim μυῶν σμικρύνεμα ⊕ ἐλαττῶμα (vt scribit Phauorinus) dictio poëtica, & μυοβλῶν λεπτυνέσθαι, & μυῶσις imminutio & decrementum satis celebri dictionis significatione, ac cætero qui Hippocrati familiari, vt satis ex Galeno constat & scripsimus Com. 2. in lib. 2. Epid. Illic enim μυῶσιν ἀνα παρέχῃν dixit. Et Com. 3. εἰς τὸ κατ' ἠπεῖρον, τὰ μυῶσήματα, ἰσχνὰ ⊕ ἀστρφα γινόμενα μόνα interpretatur Galenus, eadem certè notione, qua crebrò †Hippocrates τὰς μυοθήσιας ἐπὶ ὀφκῶν scribit. Hic ergo λεπτὸν πνεῦμα ⊕ μυωδῶδες vocat, exilem & imminutam respirationem, quæ omninò breuis est, qua ratione πνεύματος μυῶσιν lib. περὶ χυμῶν extulit, aliud certè ab eo quod μυχῶδες πνεῦμα, & μὴ μυχῶσιμον ἔξω ἀεὶ φερόμενα πνεύματα, pro suspirio sa & gemebunda spiratione dixit Hippocrates in Coacis. At hîc quoque Galenus βραχύπνοιαν eam accipere videtur paruam spirationem & ex paruis interuallis, contra quàm antea ex lib. περὶ δυσπν. & hîc quoque in Com. exponit, cùm ei omnino μακρόπνοιαν opponat. Sed solius refrigerationis habita ratione, quæ multum per totum morbum obtinuit, breuis spiratio & rara aq; ex longis interuallis obaudienda est. Dolores verò & labores qui quinto & sexto die plurimùm afflixerunt, breuem cum densitate & ex breuibus interuallis spirationem fecerunt. Quarum etiam affectionum commissionem celebrauit Gal. ex lib. 3. περὶ δυσπν. Sic autem βραχύπνοια dicitur spiritus paruus & densus & ex breuibus interuallis lib. 2. & 6. Epid. ὀλίγῃσιν ἀναπνοῖσιν καὶ μάλις πνοιστν βραχύπνοιος, eumque in sensum accipiendum ex Gal. lib. 3. περὶ δυσπν. scripsimus. Istam autem phrasim ex media Hippocratis œconomia petitam, non satis mihi assecutus videtur Caluus, cùm parum spirasse dixit. Porro cuiuis licet ex adducto Galeni loco literæ varietatem venari.

B

C

θ' κωματῶδης, ἀσώδης] ἀσώδης non legunt codices duo, quorum alter vetustate contestatam habet authoritatem. Et certè ὅτε διεγείρετο dictioni κωματῶδης iungendum videtur, vt profundam in somnum delationem significet. Hunc verò locum adducit Galenus libello περὶ κώματος, vbi tamen ἀσώδης adhibet. †*Lib.* περὶ ἀρθρ.

D

DE NOTIS SVPERIORI ÆGRO ADSCRIPTIS.

Horum characterum facilis est sensus. Qui nanque valdè propriam mortis causam continuam per totum morbum perfrictionem ex calidi natiui extinctione & virium prolapsu non satis assequuntur, ij, quòd sudorum copia diffusum ægrum (quod solet ex virium prostratione collabentibus ægris vsuuenire) ex morbi narratione acceperint, ex proxima mortis vicinia temerè totius causam arripuerunt. Etsi enim ipsum ægrum constat igneo exhausto calido euanescentibus vitibus animam per sudores exhalasse, interitus tamen propriæ magis sunt quædam causæ, virium defectio & totius corruptio. Quæ cùm vel nullo negotio ex ipsa rei speculatione intelligi possint, ita notarum ista appositio facilem expeditionem habet, nec tamen satis rei dignitati accommodatam. Quatum schema est, Π. ῖ. π. ᾱ. θ̄. πθανὸν ἱδρώτων πλῆθος ἀποφθορὲν καὶ θάνατον, ἢ δι' ἱδρώτων πλῆθος ἀποφθορὲν, θάνατον. Hic enim sensus elici potest vt ex magna sese diffundentium sudorum abundantia, totius ἀποφθορὰν ἢ ἀπώλειαν inducere videatur, vt characterum leges ex Galeno tueamur. Quibus tamen nec ista satis respondere videntur, cùm damnantis diei loco temerè ᾱ. pro ῖ. positum existimem.

E

Æger quartus.

Qui ex Phrenitide laborans primo die decubuit, æruginosa & virulenta, multa, tenuia, vomitione refudit, febris horroris sensu insignis prehendit, sudor copiosus, assiduus, toto corpore dimanauit, capitis & ceruicis grauitas non sine dolore. Vrinæ tenues, in quibus sublimia quædam in medio suspensa, parua, dispersa inerant, neque subsistebant. Ex aluo stercora affatim prodierunt, multùm delirauit, nihil dormiuit. Postridie mane vox defecit, febris acuta inuasit, sudauit, non intermisit. Totum corpus palpitationes occuparunt, nocte conuulsiones. Tertio die grauiora euaserunt omnia. Quarto mortuus est.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Ο φρενιτικὸς τῇ πρώτῃ καλακλιθεὶς, ἤμεσεν ἰώδεα, πολλὰ, λεπτὰ, πυρετὸς φεικώδης. πολὺς ἱδρὼς, ξωεχής. δι' ὅλου κεφαλῆς καὶ βραχίονος βάρος, μετ' ὀδύνης. οὖρα λεπτά. ἀναωρήματα σμικρὰ, διεσπασμένα, οὐχ ἵδρωσεν. ἀπὸ δεκαταίας ἐξεκάθαρσεν ἀφθόνως. πολλὰ παρέκρουσεν. οὐδὲν ὕπνωσε. β, πρωΐ, ἄφωνος. πυρετὸς ἐξυς, ἵδρωσεν. ὁ δι' ἐλείπεν. παλμοὶ δι' ὅλου τοῦ σώματος. νυκτὸς σπασμοί. γ, παρωξύνθη πολύπα. δ, ἀπέθανεν.

F

G

Rarum est & valde notabile acutissimæ Phrenitidis instar, ex quo tam pressè perniciosissimorum casuum soboles adumbratur, vt haud sciam an alibi vspiam magis propriè expressum huius morbi præcipitium apud Hippocratem cernere liceat. Repentè namque cum febre inuadens, primo statim occursu tam grauiter ægrum afflixit, vt eum pessimis acutorum morborum casibus obiecerit, valdeque propriam affectionis notam malignitate insignem confestim prodiderit. Quo velut desperatæ salutis signo sublato, tanquam conclamatis rebus passim effusum est exitium, & secundo die animalium effectionum internecio attentata, tantumque de repente acceptum incommodum, vt intra primum acutorum morborum terminum, cum violentis totius corporis distentionibus lamentabilis sit consecutus exitus. Atque hac tam præcipiti ruina motus Galenus, ad causarum lentitudinem deuenit, sensimque irrepentem venenatorum in corpore humorum ortum inducit, ex quibus eandem omninò noxiam quam à lethalibus pharmacis accipimus, interdum in nobis creari asserit. Quæ opinio Medicorum quæstionibus multùm exagitata, commodiorem aliquando & medicorum placitis comprobatam habitura est tractationem. Eoque ferè referendum est singulare

H

acceleratæ

A acceleratæ mortis exemplum Critonis lib. 1. Epid. qui altero à morbo die cum vehementi insania extinctus est, & Erasini ac Philistæ, qui quinto die cum vehementissimo delirio perierunt.

ἤμεσεν ἰώδεα] Vomitus æruginosus cùm fiat ex bile exassata, febres assiduas vt plurimùm comitatur, easque præsertim in quibus hepatis inflammatio succum huiusmodi visceris cauo conceptum torret & exurit. Est vbi raptain cerebrum bilis & ardore exagitata, stomachum ad huiusmodi virulenti succi vomitionem prouocat. Quale quid in vehementissimis deliriis videre est, in quibus vt plurimùm ἰώδεα ἐμέσματα ponit Hippocrates. Quod etsi non satis propriè affectionis naturam aut cognitionem informat, qualia sunt quæ in signorum natura ὁμοιεδῆ, ὁμοιγλῶῃ, ἰδίᾳ. ἢ ἀχώρεια Galenus vocat, in circumscriptionis tamen ratione non minimum habet locum, cùm pessimè emotam, valdeque turbatam mentis arcem plærunque designet, vt satis ex Philista superiùs explicato, & iis quæ ex Galeno illuc adduximus constat. Quibus etiam accedent quæ lib. 1. epid. * ad eorum quæ hîc celebrantur faciliorem cognitionem scribit Hippocrates. τὰ ἀεὶ κεφαλὴν καὶ πρόχυτον ἀλγήματα, καὶ βάρη, σὺν πυρετοῖς καὶ αὔευ πυρετοῦ, φρενιτικοῖσι μὲν

B ἀπαυτοῖ, ἀλλὰ καὶ ἰώδεα ἐμέουσι, καὶ ἔνιοι παχυθάνατοι πυτέων. Quæ sanè totam hîc commemoratorum symptomatum complexionem amplectuntur, & verò vrgentem mortis celeritatem ponunt, quam velut in intensissima phrenitide annotat Galenus, & in Philistæ historia cernere licet. Ad eaque plurimùm faciunt quæ Galenus Com. 1. in lib. 1. epid. his verbis scribit. ἐδήχθη δὲ ἡμῖν τὰ τοιαῦτα πάντα δῆλα χρόνῳ τινὰ καὶ ἐμέσματα, τῆς ξανθῆς χολῆς καταπλωμένης γινόμενα, διὸ καὶ πύτησι ἐφεξῆς ἐρεῖ. ὅτι παχυθάνατος ἔνιοι γίνονται, πυτέων εὐθέως δοθεῖσης ἐμετικῆς ὑπὸ δυνήσεωσιν, ὡς ἂν ὑπὸ τῆς κατ' ἐγκέφαλόν τε καὶ τὰ μνιγγας χωρίοις τῆς φρενίτιδος σωιστεμένης δοθῇ τῇ ξανθῇ χολῇ. θαυμαστὸν οὖν οὐδὲν ὑπῆρξεν ἐκ τοῦτων ἢ μορίων πύτων γίνεσθαι τοὺς σπασμούς. ἔνιοι μὲν οὖν ἅμα τῷ σπασθῆναι τε καὶ ἰώδη ἐμέσαι, παρεχρήσθη ὑποδυνήσεωσιν, ἔνιοι δὲ ὀλίγῳ ῥόμβῳ δευτέρας ἐπέλθοντα ἡμέραν, ἢ δύο, ἢ τρεῖς, ἔστν ὅτε πέντε. Virulentorum autem & æruginosorum vomitum, per biliosorũ & tenuium succorum refusionem ex adustione veluti per gradus ascendere, satis indicant historiæ Cleonactidis, & mulieris quæ ad Mendacium forum decumbebat, & Parij in Thaso, quæ suprà adscriptæ sunt. * *Sect.* 2.

δι' ὅλου] Illud δι' ὅλου ad continuos sudores retuli duos vetustissimos codices sequutus, etsi codices impressi ad sequentia adhibent.

C

ἀναωρήματα σμικρά] Diuulsa huiusmodi sublimamenta magnam humorũ in corpore perturbationem ex materiæ agitatione, copiosamque flatuum abundantiam indicant, & plurimùm ab Hippocrate in delirantibus annotantur, cùm ex feruida succorum ebullitione vapores plurimi excitantur, qui suo momento cerebrum petunt, ac vnà secum nonnihil materiæ rapiunt, tandemque mentem emouent. Quę etsi non satis est affecta ad id φ quæritur rei nota, creberrimè tamen in huiusmodi deliriis ab ipso parente subscribitur, vt videre est in Philisco lib. 1. epid. & Clazomenio. Eamque ipsam desipientiam ἀναώρημα μετέωρον, quod est sublimamentum ex flatuum copia sublime, quodammodo coincidere scribet postea Galenus. Dispersa verò eiusmodi sublimamenta vt facilè in mentis emotione adscribuntur, ita ferè semper solenne est Hippocrati, eorum inconstantiam & incontinentiam augere, addita dictione quæ subfidentiam illis deneget, quemadmodum in Philisco scripsit, ἀναωρήματα φρογγύλα, γονοειδέα, διεσπαρμένα, οὐχ ἱδρυτο. & in Clazomenio, ὑποδιεσπασμένον οὐχ ἱδρύετο. Quod sanè effect vt in intensissima phrenitide istud libenter amplectererer,

D codicesque duos vetustissimos mihi proponerem, qui οὐχ ἵδρυτο habent, non autem vt cætera omnia exemplaria οὐχ ἵδρυσεν. Nihil enim mihi cum sudore hîc loci esse videtur, quem paulò priùs ex toto corpore diffundi voluit. Qua in causa æquissimè mihi suffragatur Caluus, qui veram lectionem sequutus est. Cuiusmodi etiam lapsus in Metone apparuit lib. 1. epid.

ὀξεκάθαρσεν ἀθρόα] ἀθρόα πολλὰ iungunt codices quidam, quod fecit Caluus, & alioqui phrasis est Hippocrati solemnis, vt aliàs diximus. Hîc verò confertam egestionem notat vt vires labefactantem. ἐλέγχει enim (vt scribit †Aretæus) τὴν φύσιν τὸ ἀθρόον.

† *Cap. 3. l. 2. de cur. morb. ac.*

παλμοὶ δι' ὅλου] Palpitationis causam ex Galeno docuimus, crassam, flatulentam, caliginosam & nubilosam quandam materiam, quæ musculosum genus aut cutem totam & internas cauitates peruadit, eamque in vehementissimis deliriis & mente summè perturbata, quòd voluntariæ motionis instrumenta labefactet, in eorumque noxia numeretur, sæpè commemorat Hippocrates, eique plærunque conuulsiones & neruorum distentiones adiungit, vt ex historia Philini vxoris cernere licet. Cùm ergo circa

E volũtatis effectiones versentur motionumque aptitudinem vitient, non est absonum in febrium ardentissimarum ardoribus, & perpetuis cùm delirio insaniis, resiccato admodum cerebro, rigidam quandam ad motum inhabilitatem in neruiis sequi, qui toto corpore contracti, conuulsionum speciem edunt. Atque eiusmodi conuulsiones in vehementer delirantibus annotauit Hippocrates in Philini vxore, Erasino, Dromeadæ vxore, ac in Philista superiùs enarrato, in phreniticisque plurimùm apparent vt testatur † † Aretæus his verbis οὐχ ἥκιστα δὲ ἁπάντων τοῖσι φρενιτικοῖσι, τὰ νεῦρα πονέει. μάλιστα γὰρ τὰ ἀπῶνται φρενῖτικαί. Ex eodemque fonte tremor, alterum deprauatæ motionis symptoma, pendet, τῆς προδρόμους φρενιτικοὺς ἐπομένου τῷ συμπτώματος τόπῳ, (vt scribit † † † Galenus) αἱ γὰρ ἀπόλειαι τῶν νεύρων, δῆλα τὴν ἀπόρους ξηρότητα, ὅσις φρενιτικοῖς ἐπ' ἀρχοισιν ἄχρι πλέιστου. καθολοῦ δὲ τῆς διαφορᾶς ἀρχὴ τε καὶ πολλαῖς κινήσεσιν, ἅμα δὲ καὶ τῶν νεύρων ὑπερξηρανθέντων, οἱ τρόμοι γίνονται. Quam affectionem in Phreniticis & vehementer efferatis sæpius inculcat Hippocrates in Prorrh. & Coacis Prænotionibus, cùm τρομώδεις φρενιτικοὺς scribit, atque huiusmodi decretis notat. αἱ τρομώδεις ἀπεγκρούσεις, πάνυ φρενιτικαί, & τοῖσιν ὀξυτεμένοισι μελαγχολικῶς, οἷσι τρόμοι ἐπιγίνονται, κακόηθες. Quod his verbis reperit in Coacis, μὴ ἢν εἰρημένων τῶν ὀξυτεμένων μελαγχολικῶς, οἱ τρόμοι δεινὸν γίνονται, κακόν. Rursusque, τὰ φρενιτικὰ νεφριτικὰς, τρομώδεις τελευτᾶ. In Coacis τὰ ἐν φρενιτικοῖσι νεφριτικὰς τρομώδεις θανάσιμα.

F

G

† † *Cap. 1. lib. 1. de cur. morb. ac.* † † † *Com. 1. in Prorrh.*

DE ADSCRIPTIS SVPERIORI ÆGRO NOTIS.

Quatuor adscribuntur huic ægro characteres, ad ne sine vitio quidem hoc modo. π. ῖ. φ̄. δ̄. Etenim π, vt in cæteris omnibus pro π, aut ττ, suppositum est, pro quo etiam exprimendo sæpe τ, geminum hoc modo ττ annotatur. In cæteris si characterum leges sequimur facilis est explicatio, ex sudorum effusionibus conuulsiones, indeque sequutum interitum, vt hic sensus eliciatur, πθανὸν ἱδρῶτας σὺν ἀπασμοῖσι θάνατον, vt per ἱδρῶτας τὸν ἱδρώτων δῆλα φθόρησιν intelligas. Quo intellectu, etsi notarum religio labefactatur, quòd diei mortem denunciantis ne mentio quidem exter, quæ in cæteris ambiciosè admodum asseruatur, potuit tamen non temerè propter inopinatam mortis celeritatem silentio præteriri. Quod in subitis huiusmodi casibus sæpe facit Hippocrates. Neq; certè satis propriè sudoribus & conuulsionibus mors assignatur, quam æruginosæ vomitioni ex venenatorum & tota corruptione virulentorum humorum coacerpatione attribuit Galenus, vt in causarum mortis attributione, non malè mihi ἰώδεες ἔμεσι, aut τὰ ἰώδεα, hoc est virulenti succi, qui tota sua pernicie præcipitium fecerint, per ῖ, subindicari videantur, si nugas in seria vertimus. Ac fortè ne diei quidem mentio vlla facta est, quòd ea apud Galenum sit ambigua; qui tertio mortuum ægrum asserit, cùm omnia Hippocratis exemplaria quarto istud attribuant. Neque existimandum est esse aliquod literæ vitium, cùm Galenus consilio quodam tertium diem morte insigniat, istudque proponat notandæ cuiusdam raritatis exemplum. Etsi vigesimus dies paulò post in phrenitide præter opinionem extensa, lapsu quodam pro vigesimo primo, poni videtur, cùm Dealcis vxorem subnotet, quam die

H

vigesimo primo extinctam postea asseret. Sed fortè crisis ista diei quarto attributa, tertio accensenda est, & in hunc cadere existimanda, quod in morbo valdè præcipiti & phrenitide intensissima, diebus imparibus accessiones moueantur. Quod scribit Galenus cap. 4. l. 3. de Crisibus.

Æger quintus.

Caluum in Larissa, ex fœmore dextro dolor de repente occupauit, nihilque adhibitis remediis est profectum. Primo die febris acuta, ardens, sensim prehendit, comitabanturq; dolores. Postridie fœmoris quidem dolores remiserunt, febris autem intensa est, implaciditate quadam corporis tenebatur, somnum non capiebat, corporis summa frigebant, vrinarum copia profluxit, sed nec eæ laudabiles erant. Tertio die fœmoris quidem dolor cessauit, verùm mentis alienatio perturbatioque adfuit, & multa corporis incontinentia iactatioque. Quarto sub meridiem celerrimè periit.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

Εν Λαρίσσῃ Φαλαχρὸς, μηνὸν δεξιὸν ἐπόνησεν ὀξὺ, ἄφυπνος. τῷ δὲ προσφερομένων οὐδὲν ὠφέλει. τῇ πρώτῃ πυρετὸς ὀξὺς, καυσώδης. ἀγρεμίας εἶχεν. οἱ δὲ πόνοι παρείπονλο. β, τῷ μηροῦ μὲν ὑφίεσαν οἱ πόνοι. ὁ δὲ πυρετὸς ἐπέτεινεν. ἀναδυσφόρει. οὐκ ἐκοιμᾶτο. ἄκρεα ψυχρά. οὖρον πλῆθος δίνει ὑ χρηστῶν. γ, τῷ μηρῷ μὲν ὁ πόνος ἐπαύσατο. παραλαχὴ δὲ τῆς γνώμης, καὶ ταραχὴ, καὶ πολὺς βληρισμός. δ, περὶ μέσον ἡμέρης, ἔθανεν ὀξυπάτως.

Hunc quoque ægrum credibile est inopinatis casibus ereptum, celerrimæ mortis velut exemplum propositum. Nam cùm ex fœmoris dolore statim febris acuta suborta sit, valde plethoricum corpus, aut magnam humorum abundantiam adfuisse oportet, quibus erumpentibus & vniuersim effusis, quarto die æger est sublatus. Aut certè tam efferata coacetuatorum humorum malignitas concipi potuit, vt primis statim diebus exitium attulerit. Eamque fortè ob causam Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. hunc ægrum cum Critone lib. 1. epid. committit, & in euentuum celeritate parem facit, dum his verbis meminit, καὶ πέμπτος ὁ ἀρξάμενος ἐξαίφνης τὸν δεξιὸν μηρὸν ἀλγεῖν. τὸ ῥεῦμαΐζες σ' εἰς τὰ κ' τῶν κεφαλῶ ἐπανελθόντες, εὐθὺς μὲν ἀδιαφρουνήσασε, εὐθὺς δ' καὶ ἀποθνῶν, ὁμοίως τῇ κ' τὸ προσπῶ ἀπὸ δόπεδημιῶν, ἀρξαμένῳ μὲν ἀπὸ τῶ κ' τὸν μέρα δέκτυλον πόνου, δευτεραίῳ δ' ἀποθανόντα. ὥστε οὐσ' δὴ τύπος περὶ δυσπνοίας ὅλως οὐδὲν ἔγεσ-φε, δι' αὐ ἐπ' ὀκείνου φαίνομαν αἱ πάσας εἰρηκένας. Est autem Larissa nobile Thessaliæ oppidum, vnde Larissæus Achilles dictus est.

ἀῤῥ. δ' προσφερομένων] τὰ προσφερόμενα Hippocrati sæpius dicuntur, quæcunq; ægris adhibentur auxilia aut à Medico administrantur. Quod priùs scripsit * Gal. προσφερόμενα δυσὶς] λέγῳ, ὅ κοινῶς ἅπασι τὰ βοηθήματα, ὅ ἰδίως τὰ ἐσθόμενα καὶ πινόμενα. Longè verò clarius per τὰ προσφερόμενα, quæcunque circa ægrum fiunt & administrantur intelligit lib. 1. epid. † cùm scribit, μοχθηρῶν δ' ὄντων αὐτῶν, ἐπειδὰν μὴ χείρω γίγνοιτο, μέτριος νοσεῖ, παρεσκευάσας σ' ἁπάντων γιγνομένων, οἱ πρὸς τὸ μηδὲν ὀνίνασθαι προθυμούντο, μοχθηρόν. Vbi quoque per τὸν προσφέροντα, eum qui ægris auxilia administrat, & curantem Medicum intelligit. Eoque modo in Anaxione postea, τὰ προσφερόμενα, ἄκοντα βοηθήματα vocat, cùm scribit, παρίλυπε δ' ὁ ἰατροκράτης ἀναῤῥ. ἀῤῥ. ἀλλων ἀπάντων βοηθημάτων, ἐφ' ὧν αἰσχυνθεὶς ὁ ἰατρὸς γράφειν μηδὲν αὐτοῖς τὰ ἀῤῥ. προσφερομένων ὠφελεῖσθαι, χρέων τὸ πλῆθος κακοήθειαν ἀνδείξασθαι τὰ νοσήματος. Est ergo phrasis ista, ἀῤῥ. προσφερομένων οὐδὲν ὠφέλει, superiori huic ferè similis, ὠφελεῖν οὐδὲν ἐπιδεύκατο. *Com. 3. in hunc lib. † Com. 3.

ἀγρεμίας εἶχεν] Quædam exemplaria καυσώδης ἀγρεμίας habent, vt ad febrem ardentem quæ placida esset & remissè prehenderet, referas; cui postea ἐπέπονεν opponit. Possunt & ista ægrum respicere, vt quietè & remissè habuisse intelligamus. Quo sensu ἀγρεμίας ἔχειν, ἐφ' ἡσυχίας μένειν, hoc est quiescere dicitur, eademque ferè est vtrobique notio. Quod tamen velut in re dubia omisit Caluus.

οἱ δ' πόνοι παρείποντο] Magnus est hac in lectione codicum consensus, quam ideo secuti sumus. Vnus tantùm οὐδὲ πόνοι legit, quæ non omninò malè feriata scriptio videri potest, propiusque illud ἀγρεμίας εἶχεν respicit, vt indicet ægrum placidè se habuisse, nec dolores consecutos fuisse.

δ' περὶ μέσου ἡμέρης] Quartum diem huic damnosum faciunt omnia exemplaria. Galenus autem tertio die periisse scribit, si modò vera est lectio. Addit quoque fini adscriptum ὀξύ, vt ægro sequente, quod certè legunt exemplaria quædam, reliqua tria omnia ὀξυπάτως habent, quo mortis celeritatem testantur.

DE ADSCRIPTIS ÆGRO CHARACTERIBVS.

Meminit subscriptorum huic ægro characterum Galenus, sed certè qui in codicibus nostris adhibentur, cum præscriptis à Galeno characterum legibus tam parum consentiunt, vt æquius fuerit ne meminisse quidem. Quotus enim quisque in tam explicata mortis celeritate, ex populosa & temeraria ista notarum congerie, genuinum sensum se elicere posse sperett? τ. γ. δ'. δ'. π. ι. α. β. γ. δ'. δ'. Quòd si quis adeo in nos iniquus est, vt etiã obstinatè à nobis aliquid efflagitet, is vel pro sua importunitate, istud vel ingratiis nobis extorquere posit. πθανὸν χυμῶν γενόμενον ἀναχωρημάτων, θολερότητα πλήθους ἰαδίων, ὁ ἀπόλαῖ βίᾳ γεγυμνένλω, πάρτῃ θάνατον. Vt credibile sit ex magno excrementorum prouentu, venenatorum humorum multam coaceruatam copiam, vehementem in corpore perturbationem fecisse, tandemque ad exitum quarto die ægrum ipsum perduxisse. Sed vt ista efficta videntur, ita neq; in solutum accipi postulamus, nec ex his rescriptis sententiam petendam existimamus, ac etiam ne malè collatæ operæ vsuram defraudent, si placet in totum negligi volumus, dum nos recepta codicum religione, quoad eius fieri poterit, absoluerimus.

Æger Sextus.

Abderæ Periclem febris acuta, continua, cum dolore prehendit, sitis multa, æstuatio & stomachi fastidium aderat, potũ continere non valebat. Aliquantulum autẽ tum ex liene tum ex capitis grauitate laborabat. Primo die sanguis multus ex nare sinistra profluxit. Febris tamẽ intẽsior erat, vrinas reddidit multas, turbulentas, albas, quæ nec depositæ subsidebant. Postridie grauiora euaserunt omnia. At certè vrinæ quidem crassæ erant, verùm quæ magis subsiderent, stomachi fastidium & æstuatio alleuata est, dormiuit. Tertio die febris remissa est, vrinæ copiosæ, cõcoctæ, in quibus multum subsidebat, profluxerunt, noctem quietam habuit. Quarto sub meridiem sudor multus, calidus toto corpore dimanauit, à febre iudicatione est absolutus, nec recidiuã passus est. Morbus erat acutus.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ.

Εν ἀβδήρεσι Περικλέα, νοῦσος ἔλαβεν ὀξὺς. ξυνεχὴς μετὰ πόνου. δίψα πολλὴ. ἄσιτος. ποτὸν κατεχειν οὐκ ἠδύνατο. ἐλαφρότερος τε ἦν καὶ ἀκαθαιρετώτερος. τῇ πρώτῃ, ἡμορράγησεν ἐξ ἀριστερῆς. πολλὸς μὲν τοι ὁ πυρετὸς ἐπέτεινεν. ὕρησε πολὺ, θολερὸν, λευκόν. κείμενον δ' καθίζανε. β, πάλιν παρωξύνθη. τὰ μὲν τοι οὖρα, παχέα μὲν ἐλῦ. ἰδρῶ μένα δ' μᾶλλον. ἐν τὰ περὶ τὴν ἄσιν ἐκοῦφισεν. ἐκοιμήθη. γ, πυρετὸς ἐμαλάχθη. οὖρον πλῆθος, πεπονα, πολλὴν ἀπόστασιν ἔχοντα. νύκτα δ' ἡσυχίης περὶ μέσον ἡμέρης. ἱδρῶσε πολλῷ θερμῷ τεπάρτῃ δ' ὅλου. ἄπυρος ἐκρίθη. οὐκ ἀνέστρεψεν. ὀξύ.

In Abdera Pericles febris acuta, continua, cum dolore prehendit, sitis multa, æstuatio & stomachi fastidium aderat, potũ continere non valebat. Aliquantulum autẽ tum ex liene tum ex capitis grauitate laborabat. Primo die sanguis multus ex nare sinistra profluxit. Febris tamẽ intẽsior erat, vrinas reddidit multas, turbulentas, albas, quæ nec depositæ subsidebant. Postridie grauiora euaserunt omnia. At certè vrinæ quidem crassæ erant, verùm quæ magis subsiderent, stomachi fastidium & æstuatio alleuata est, dormiuit. Tertio die febris remissa est, vrinæ copiosæ, cõcoctæ, in quibus multum subsidebat, profluxerunt, noctem quietam habuit. Quarto sub meridiem sudor multus, calidus toto corpore dimanauit, à febre iudicatione est absolutus, nec recidiuã passus est. Morbus erat acutus.

Celerrimæ

A Celerrimæ iudicationis exemplum est celebertimũ in morbo acutissimo ex plurima, crassa, & aliquantulum crudiore corporis inculentia, sublatatem die quarto absolutionem faciens, totamque iudicationis fidem confirmans. Nam statim primo die salutaribus sublatis signis, magnam de se spem natura ostentauit, & ob impressiones in hostem diebus paribus factas magnamque animorum alacritatem, ac motus celeritatem, intra primum eumque minorem dierum iudicatoriorum ambitum, admirabilem & raritate conspicuum de hoste triumphum reportauit. Quod aliàs ab *Hippocrate est prouisum. οἱ εὐηθέστεροι ἀῤῥ. πυρετῷ καὶ ὅσοι σπανίων ἀσφαλεστάτων βοεθῶσι, τεσσερεσκαιδεκάτῃ, ἢ πρόσθεν. Idque etiam quamuis rarum, tamen in morbis ex benigniore succorum & sanguinis abundantia contingit, vt in synochis annotat † Galenus. In quibus etiam restagnans quodammodo & feruore exundans materia, solet per aperta quædam naturæ emissaria latissimè refundi. Quod in Metone priùs est expressum, atque non leuiter subindicatum. In hoc autem ægro neque delirij species, neque morbosa aliqua affectio affuit, quæ respirationem immutare posset, vt scribit Gal. libro 2. περὶ δυσπν.

B * *In Progn.* † *Lib. 3. de Crisi.*

νοῦσος ἔλαβεν ὀξὺ] Codices vetustissimi duo πυρετὸς habent, quæ solemnis est Hippocrati phrasis, eamque secuti sunt Galeni interpretes, & alioqui νοῦσος pro febre capitur, cùm ξυνεχὴς addat, quod non est admodum frequens. Galenus νόσημα ὀξύπαλον vocat, totoq; commentario νόσον semper vsurpat. Est autem Abdera Thraciæ oppidũ Democriti ortu nobilitatũ cuius (vt inquit Iuuenalis)

-- prudentia monstrat,
Summos posse viros & magna exempla daturos,
Vernecum in patria crassoq; sub aëre nasci.

Clazomene olim dictum Plinio. Et circa Thraciam totam Epidemiãn peregrinationem medicationemque ferè obiuit Hippocrates.

ποτὸν κατέχειν οὐκ ἠδύνατο] Fortè quòd vomitione refunderetur ob vehementem nauseam, & stomachi ex humorum fartura C magnum fastidium, vt priùs ægr. 9. aut quòd per aluum diffluereret, vt postea ægr. 15. & 16. Parum namq; arridet Calui ratio, quòd ex liene laboraret, dum scribit, Sublienosus enim capiteque grauatus erat. vbi γὰρ pro δὲ legit.

ὧν δὲ ἀσφαλεστάτων] Istud suspicionem aliquantulum malè non autem planè affecti iecoris præbet, eaque lenitione non admodum rumefactum splenem significat, qua phrasi vtitur etiam †† Hippocrates lib. 2. epid. in Aristæi vxoris fratre, quem etiam larga & frequenti exnare sinistra sanguinis eruptione, iudicatione absolutum scribit. Potuit autem ex crassa plurima materia, flatuum magna copia lienis malè affecti opinionem fecisse, conceptoque intus feruore & caloris agitatione sanguis ex naribus effluxisse. Qua vna auxilij tentatione, morbum in lienosis natura apud Hippocratem sæpe depellit, vt in eius παραμαπία inculcatur. †† *Sect. 2.*

πυλὺς μέντοι ὁ πυρετὸς] Codices vetustissimi duo πυλὺ superiori iungunt, & ὁ μέν τοι πυρετὸς habent. Quam lectionem cum Galeno eiusque interpretibus lubenter amplectimur. Liberalior namque sanguinis effusio in optimæ iudicationis legibus recensefD tur, quæ quòd primo statim die procuraretur, in dubium sanè venisset, nisi postridiè salubri vrinarum concoctione & salutaribus signis esset subleuata. Quapropter in certissima salutis spe, cùm statim primis diebus natura ad iudicationem rectè moliendam alacritatem exerceret idque proponeret Hippocrates, ad largum tamen sanguinis profluuium, veluti ex insperato, intensiorem fuisse febrem admirabundus subintulit, vt valdè sibi constantem in artis præceptionibus vbique Hippocratem esse intelligas, discasque in ignorum θεωρίᾳ, quod frequenter diximus, non satis esse ad bonam iudicationis spem concipiendam, vnico signo uiti, aut primo statim morbi occursu, illius bonam significationem edi. Quem in sensum etiam communis lectio cadit, vt de vrauis non magnopere mihi laborandum sit.

ἱδρυμένοι δὲ μᾶλλον] Illud μᾶλλον ad priorem vrinarum præsignificationem & inquietudinem refertur, quæ cùm antea valde turbulentæ essent, neque consisterent, secundo die perturbatę certè at consistentes magis apparuerunt. Qui gradus ad salurem prætendirur, ex eoque fit ad bonitatis spem ascensus amplissimus, vt satis indicatur ex Galeni verbis, in quibus animaduertendum est E mendosè à quodam interprete ἱδρῶσι pro ἱδρύεται, lectum esse.

ἐκοιμήθη] Quonam iure istud omiserit Vassæus non video, cùm interpretes omnes & codices retineant, nec parum faciat ad augendam salubritatis spem, vt ex Galeni Commentario saris apparet.

δ' περὶ μέσου ἡμέρης] Codices impressi omnes præter Frobenianum vnum hoc modo consentiunt, atque hanc lectionem amplectuntur omnes quotquot sunt interpretes, quos secutus sum cum exemplari Regio vno recentiore & perueteri Germanico. Reliqua omnia codicis Germanici impressi lectionem habent, περὶ μέσον ἡμέρης, ἱδρῶσε πολλῷ θερμῷ τεπάρτῃ δ' ὅλου, quæ certè eundem sensum capir, nisi quòd δ' ὅλου ἄπυρος ἐκείθη quædam habent, quo celebriorem & perfectiorem iudicationem faciant. Sed certè illud δ' ὅλου, ad sudoris æstimationem facere debet, cùm iudicationis fidem, οὐχ ἀνέστρεψεν, satis integram præstet, vt sit,

-- ossaq; & artus
Perfudit toto proruptus corpore sudor.

F Quod reliquum est, ὀξὺ per se positum, morbi acuti & præcipitis, salutaris tamen, indicaturam habet, atque adeo iudicationis festinationem proponit, neque est necesse ἐκείθη ὀξὺ iungere, quod fecit Caluus.

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ASCRIPTIS.

In tam aperta & notabili morbi salutaris denunciatione, huiusmodi notis ne locus quidem vllus futurus est. Quæ cùm mihi multis de causis suspectæ & superuacaneæ videantur, tum verò quæ hîc adscribuntur optimo iure præteriri debuerant. Nam & valde corruptæ sunt, & ex superiore ægro, in multùm tamen dissimili casu, veluti deductæ videntur, & verò ita temerè adscriptæ, vt nec characterum leges seruare possint, nec aliquem plausibilem sensum edere. Quòd si quis apinas istas & tricas submonitionis ergo tantùm audire velit, is habeat in exemplaribus manu scriptis hoc modo esse subscriptas. τ. δ'. ια. γ. πα. δ. ι. ι. β. α. γ. G In quibus tam tumultuanter conturbatis, neque iudicium nostrum, multò quoque minùs sententiam nostram interponimus. Nam & rem per se facilem obscurant, & magnum de se negotium faciunt, vt facilè nobis liceat de illis esse securis, ne videamur περὶ μικρὰ σπουδάζειν. Imprimis verò magnam vitiositatis suspicionem augent, quòd imperiosam quodammodo sui cognitionem, nec vllis characterum legibus obnoxiam exercent, deinde verò quod in apertissimis & præcipuis notis fucum ostentant, demumque ex superioris ægri notis ferè traductæ videntur, & quod est præcipuum, vnius tantùm codicis auroritate nituntur. Vt facilè crediderim operæpretium futurum longè maximum, si suppressam cum silentio habuerint memoriam. Quòd si indulgentiam nostram amplecteris censoriamque istam seueritatem auersaris, potis es prætendere seria ludo. Nos quoque istarum notarum texturam aliquo sensu ludificabimur, dum benignitate nostra cuiuis præiudicium factum esse nemo sibi arroget.

πθανὸν δίψα χωρισμοῦ παχέων, θολερῶν, ἱδρώτων βιαζόντων πάρτῃ ὑγείαν. Constat etiam τ. pro πτ. & γ. pro γ. facili lapsu H vitiosè esse positum, vt α. quoque pro δ. in diei denunciatione temerè esse adscriptum, nisi quis primo statim die conceptam esse sanitatis spem ex sanguinis fluxione denotari velit.

Æger septimus.

Abderæ virginem quæ ad viam ſacram decumbebat, febris ardens prehendit. Sitibunda autem erat & peruigil, eique tum primùm muliebria profluxerunt. Sexto die vehemens ſtomachi faſtidiũ adfuit, rubor, horror, cum moleſta corporis iactatione. Septimo eadem perſeuerauerunt. Vrinæ tenues quidem, verùm probati coloris erant, aluus commodè habebat. Octauo ſurditas, febris acuta cepit, inſomnis, æſtuabunda, cum horroris ſenſu, mentis erat compos, vrinæ eædem. Nono ac proximis diebus eadem perſeuerarunt, atque adeo permanſit ſurditas. Decimoquarto mentis perturbatio, febris remiſſio. Decimoſeptimo multùm ex naribus profluxit, ſurditas nonnihil eſt leuata, proximisque diebus ſtomachi faſtidium & ſurditas aderat, & delira erat. Vigeſimo pedum dolor cepit, ſurditas & delirium intermiſit, paucus ex naribus ſanguis prorupit, ſudoribus à febre liberata eſt. Quarto & vigeſimo febris repetiit, rurſusque ſurditas, pedum dolor perſeuerauit, mens emota eſt. Septimo & vigeſimo copioſis obortis ſudoribus, à febre immunis fuit, ſurditas reliquit, pedum dolor aliquantulum tenuit. In reliquo verò, perfecta iudicatione abſoluta eſt.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

A Εν ἀϐδήρεισι τὴν παρθένον, ἣ κατέκειτο ὀλὶγ τῆς ἱερῆς ὁδοῦ, πυρετὸς καυσώδης ἔλαϐε. ἰῶ δὲ δι ψώδης, καὶ ἄγρυπνος. κατέϐη δὲ τὰ γυναικεῖα, ϙοῆστον αὐτῆ. ϛ, ἄση πολλῆ, ἔρϑυϑος, φοινικώδης, ἀλύουϛα. ζ, ΔΙ ΔΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ. οὖρα λεπτὰ μὴν, ὄγκρα δέ. τὰ ϙοῖ τὴν κοιλίην οὐκ ἐνώχλει. η, κώφωσις. πυρε-
B τὸς ὀξύς. ἄγρυπνος. ἀσώδης, φοινικώδης. κατενόει. ὖρα ὅμοια. ἀνάτη ΔΙ ΔΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ καὶ ϙὰς ἐπομβύας. οὕτω ἡ κώφωσις παρέμενε. ιδ, τὰ τῆς γνώμης παραχώδεα. ὁ πυρετὸς ξυνέδυκε. ιζ, ΔΙ ΔΑ ΤΗΣ ῥινῶν ἔρρυη πολύ. ἡ κώφωσις, σμικρὰ ξυνέδυκε. καὶ ϙὰς ἐπομβύας, ἄση. κωφότης ἀνίη. καὶ ϙδάληρος. κ, ποδῶν ὀδύνη, κωφότης, ϙδάληρος. ἀπέλιπεν. ἡμόρρά-
C γησεν μικρὰ ΔΙ ΔΑ ῥινῶν. ἵδρωσεν ἄπυρος. κδ, ὁ πυρετὸς ἀπέϛρεψεν. κώφωσις πάλιν. ποδῶν ὀδύνη. παρέμεινε ϙδακρυπή. κζ, ἵδρωσε πολλά. ἄπυρος. ἡ κώφωσις ὀξέλιπεν. ἡ ΤΗΣ ποδῶν ἀπέμενεν ὀδύνη. τὰ δὲ ἄλλα τελέως ἐκρίθη.

Credibile eſt virgunculam iſtam ex ſuccorum plenitudine, abundè concalfacta ſanguinis abundantia, laboraſſe. Quo ex D feruore magna febris impotentia ac corporis æſtuatione conflictata eſt, & ſublatis ſurſum humoribus cerebrum plurimùm degrauatum, vt ſatis indicarunt diu tenens ſurditas, peruigilium & mentis perturbatio. Sed confecta ſuccorum benignitate per ſanguinis emiſſiones, naturæ prouidentia ritè & legitimè effuſa, morbi reliquiæ iudicatoriis ſudoribus ſunt diſcuſſæ. Atque hoc nobile eſt rectè procedentis iudicationis exemplum, quod toti iudiciorum diſciplinæ luculentam affert prærogatiuam, & ad dierum decernentium ſuffragationem magnum addit momentum, quòd in ancipiti & primo occurſu dubio caſu, tam optato naturæ conſilio progreſſum ſit, vt ſecundum ſe in ſalubritatis cauſa iudicatum fuerit. Cui certè & materiæ genere, & iudicationis progreſſu ferè affinis eſt Metonis hiſtoria lib. 1. epid, cum qua etiam, veluti in paritatis cauſa, committitur à Galeno libro 2. περὶ δυσπν. his verbis, ὁ δὴ ἔϐδομος ἄρρωστος ἡ παρθένος ἐϐίν, ἣ δι ψὼ πλῆϑος τῆ αἵματος ἐνοχλήϑιϛο τὴν κεφαλὴν ὕπνος, ὡς ὀν τῷ παρόντῳ ΤΗΣ ὀδυνήμαϑι ὁ ἔϐδομος γεγραμμένος αἱμορραγήϑιϛο ὀκρίνων. ὦν ὅϛ. φαίνομεν εἰρηκὼς τὰρ ὀκείνου, παῦτα καὶ ταῦτα μεϛαϑρέψαντες.

ὅπῃ δ' ἱερῆς ὁδῆς] Sic legunt duo vetuſtiſſimi codices quos ſecuti ſumus cum impreſſis & Caluo. Eſt & in altero manu ſcripto, ὅπῃ E δ' ἱερῆς εἰσόδου, eamque lectionem amplexi ſunt Galeni intetpretes. Habet & vnus ὅπῃ δ' εἰσόδου, ſimpliciter. Et certè parum refert, an ad fani veſtibulum, an verò ad ſacram viam decubuerit.

πυρετὸς καυσώδης] Hîc magnus eſt codicum conſenſus. Vnus tamen πυρετὸς ὀξὺς καὶ καυσώδης habet, quem ſecuti ſunt Galeni interpretes.

κατέϐη δὲ τὰ γυναικεῖα] Id plerunque vſuuenire ſolet vt in magnis febrium incendiis, efferueſcente ſuccorum abundantia & ebulliente ſanguine, is per deſtinatos à natura menſtruæ purgationi locos muliebres erumpat. Quod & naturæ robore, & veluti iudicationis ſerie quandoque contingere cenſendum eſt. Sæpius autem in febribus ex ſanguinis copia, quales ſunt ſynochi, aut plethora laborantibus accidit. Quod in hac virgunculanotandum eſt, & in Lariſſæa virgine poſtea, ex eadem ſucculentia humorum plenitudine laborante, fœliciter ſucceſſit. In hac enim adſcripſit, γυναικεῖα κατέϐη τότε πρῶτον. παρθένος γὰρ ἦν. non ſecus ac in Melidia lib. 1. epid. ex iiſdem ferè cauſis afflicta, adſcripſit, γυναικεῖα ὀλίγα ἐπεφάνεϛο, iſtudque ſubindicauimus.

φοινικώδης] Exemplaria quædam φοινικώδης habent, quod purpureum aut ſanguineum colorem, propter rubedinem indicat. Sed F cùm ſit iſta inſolens Hippocrati phraſis, nos φοινικώδης ex magno codicum conſenſu retinuimus, etſi priorem lectionem ſecuti ſunt Galeni interpretes. Et verò in tanta humorum inæqualitate, ſtomachi vellicatione, & tam vario acutorum morborum ex humorum efferueſcentia concurſu, φοίνικω ſæpe adhibet Hippocrates, vbi & ἄϛολω & ἀνύκλω iungit, non ſecus ac ἀσώδωμ καὶ ἀλύειν de morbis ſtomachi effert Galenus lib. 2. loc. aff. Sic Dromeadæ vxor ἀσώδης, φοινικώδης, ἀλύουϛα fuit lib. 1. epid.

οὖρα λεπτὰ μὲν εὔχροα δὲ] εὔχρω habet vetuſtus codex Regius eodem ſenſu. Cæterùm quomodo vrinarum tenuitatem coloris probitas lenire poſſit, ſcripſimus in fine lib. 1. epid.

οὐρεῦμοια] Id omiſit Vaſſæus contra omnium codicum fidem.

ἡ κώφωσις σμικρὰ ξυνέδυκε] Hoc modo tranſmutationis ratione iudicatio procedit. Euacuatis namque & tranſpoſitis humoribus, ſurditatem deſinere, parentis doctrinæ eſt conſentaneum, ex placito 60. l. 4. ὀκόσοισιν ὀν ϐῖσι πυρετοῖσι τὰ ὦτα κωφωθῆ, αἷμα ὀκ ῥινῶν ῥυέν, ἢ κοιλίη ὀκϛεραχνϑῆϛ, λύει τὴν νόσημα. Quod repetit his verbis in Coac. PræNot. κώφωσιν ὀκ πυρετῶν, ῥύσις ἡ ῥινῶν λύει ϛ κοιλίης ϛεραχνή. Celſus verò ſic lib. 2. extulit. Si in febre aures obtuſæ ſunt, ſi ſanguis è naribus fluxit, aut venter reſolutus eſt, illud malum deſinit ex toto. Cuius quoque ſententiæ mentionem fecimus, *lib. 2. epid. *Sect. 5.

ἡ ποδῶν ὀδύνη] Pedum dolor hîc multoties celebratus, die decretorio obueniens, ex humorum tranſpoſitu ſurditatem emouet, facta humorum ad remotiſſimas & inferiores partes ſeceſſione. Quam intentatam à natura abſolutionis morborum aggreſſionem, vulgus ſæpe in morbis præuidet, vt ſcripſimus † lib. 2. epid. Huius autem in crura decubitus ſæpius meminit Hippocrates, dum σκέλεα ἐπωδύνως ἔχει, aut ὀδυνᾶϛαι ἀνρέειν, aut γόνατα ϛ κνήμας ἐπώδυνα ἔχειν, crebrò inculcat. Qualia plurima in Herophonte notauimus ††. lib. 1. epid. in quo etiam ad ſurditatis ſolutionem crurum dolorem apponit.

† *Sect. 3* †† *Æger. 3.*

κζ ἵδρωσε πολλά] Hunc locum celebrat lib. 2. de dieb. decret. Galenus his verbis, ὀν ἑϐδόμῃ ϑ ϛ ὀκοσῃ πλὴν ὀν ἀϐδόμοις παρθένον, ἀλλὰ καὶ H πολὺ πλὴν ἱδρῶϛοιν πολλῷ, πλέων ἀπύρεϑον γλυκὺ ὀδεῦ φησί. γέγραπται δὲ αὕτη κϛ' πλὴν κατάστασιν ἑϐδόμη.

D E

A

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ADSCRIPTIS.

Facilis eſt notarum iſtarum explicatio, cùm omnem ſalubritatis ſententiam ſecundum vrinas ferant. Ex earum nanque coloris probitate, certiſſima etſi longa, ad ſanitatem ſpes eſt prætenſa, quod haud dubiè ſignificat in Com. Galenus. Hoc modo autem in codicibus adſcribuntur π. ὀ. κ. ζ. υ. Ex quibus hunc ſenſum elicere facilè queas. Credibile eſſe ex vrinis vigeſimo ſeptimo conceptam eſſe ſanitatem. Etſi in tam paucis characteribus codices ſolitũ habent vitium, pro π. τ. & pro Υ. γ. facili lapſu apponentes.

ΑΡΡΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

B Εν ἀϐδήρεισιν ἀναξίωνα, ὃς κατέκειτο ϙὰς ϙὰς Θρηϊκίας πύλας, πυρετὸς ὀξὺς ἔλαϐεν. πλευρὸν ὀδυὴν δεξιῆ σπωεχής. ἔϐηνε ξηρά. οὐδὲ ἔπινε ϙὰς ϙοῆϛας. δι ψώδης. ἄγρυπνος. ἧεν ὀλίγρα, πουλλὰ, λεπτά. ϛ, ϙδάληρος. ϙοὸς ὃ τὰ ϑερμάσματα, ϙόϑὲν ἀνεδίδου. ζ, ὅτι πόνως. ὁ δὲ πυρετὸς ἐπέτειινεν. οὔτε πόνοι ἀ ξυνεδίδο-
C σαν. οὔτε βῆχες ἐνώχλεων. δύσπνοός τε ἦν. ὀγδόη, ἀγκῶνα ἔτεμον. ἐρρύη πολλὸν ὅϑ δεῖ. ξυνέδωκαν μὲν οἱ πόνοι. αἱ μὲν τοι βῆχες ξηραὶ παρείπονλο. ιᾶ, ξυνέδωκαν οἱ πυρετοί. σμικρὰ ϙὲὶ κεφαλὴν ἵδρωσεν. ἔτι βῆχες. ϙὰ τὰ ἀπὸ πνεύμονος ὑγρότερα. ιζ, ἤρξατο σμικρὰ, πέπονα, πτύειν ἐκουφίϑη. δι ψώδης δὲ ἦν. καὶ ΤΗΣ ἀπὸ πλεύμονος ἀ χρὴς αἱ καϑάρσεις. κ, ἵδρωσεν ἄπυρος.
D μϛ ὃ κρίσιν ἐκουφίϑη. κζ, ὁ πυρετὸς ἀπέϛρεψεν. ἔϐηνεν. αἴνηγε πέπονα πολλά. οὔρησιν ἀπόϛασις πολλὴ λευκή. ἀδίψος ἐγένετο. ὕπνοι. λδ, ἵδρωσε δ' ὅλου, ἄπυρος, ἐκείϑη πρῶτα.

Æger octauus.

Abderæ Anaxionem ad Threicias portas decumbentem, febris acuta prehendit, lateris dextri dolor continens tenebat, tuſſis erat ſicca, neque quicquam primis diebus expuebat. Siti cruciabatur atque inſomnia, vrinæ probè coloratæ erãt, copioſæ & tenues. Sexto die delirauit. Fotus verò nihil profecerunt. Septimo moleſtè habuit. Nam & febris intendebatur, neq; dolores remiſerant, & tuſſes infeſtabant, & difficilis ſpiratio inerat. Octauo ſecta in cubito vena, multus ſanguis prout debuit effluxit, dolores certè remiſerunt, verùm tuſſes ſiccæ perſeuerarunt. Vndecimo leniores fuerunt febres, paucus ſudor circa caput prodiit, etiamnum tuſſes tenebant, & quę ex pulmone prodibant liquidiora erant. Decimo ſeptimo cœpit pauca & concocta expuere, alleuatus eſt. Vigeſimo ſudore oborto febre liber fuit, à iudicatione verò meliùs habuit. Sitis autem vexabat, nec probæ pulmonis expurgationes erant. Septimo & vigeſimo rediit febris, tuſſiuit, concocta plurima eduxit, in vrinis alba, multa ſubſidebant, ſitis deſiit, ſomnum cepit. Trigeſimo quarto ſudore per totum corpus diffuſo, febre liberatus & prorſus eſt iudicatione abſolutus.

Clarum eſt & valde nobile lateralis morbi, ſed crudiſſimi & protenſi exemplum, ad quod veluti ad metam quandam, totius criſeos habenas & diſciplinam ſæpius flectit Galenus, ab eoque tam ſæpe celebratum eſt & toties excuſſum, vt non niſi ſubmonitione egeat. Præcipuè verò explicatur Com. in aph. 12. lib. 1. & lib. 1. de Criſ. cap. 18. lib. 2. de dieb. decr. & lib. 2. περὶ δυσπν. Quibus ex locis & totius hiſtoriæ clariſſimam explanationem, & verò integræ iudiciorum doctrinę reconditam quandã maieſtatem, ſibique optimè conſentientem autoritatem cuiuis depromere licet. E

ϙὰς ϙὰς Θρηϊκίας πύλας] Θρηϊκίας habent codices quidam cum Aldino, & nos Threicias portas pro Thraciis diximus, non ſecus ac poëta † Threiciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur. Eodemque modo Pylas retinere potuimus. Πύλας tamen Erotianus Theſſaliæ attribuit, Stephanus Arcadiæ. πύλας Erot. locum facit in Theſſalia Pylæa Cereris fano nobilitatum. † *Lib. 7.*

πλευρὸν ὀδυὴν δεξιῆ σπωεχής] Iſtud σπωεχὴς omiſit Caluus, contra tamen omnium quos videre licuit codicum, & à Galeno locorum adductorum fidem. Iſtudque appoſitè admodum eſſe expreſſum ſatis conſtat ex Gal. lib. 2. περὶ δυσπν. Mirum quoque eſt Caluum Anaxagoram pro Anaxione, tam celebrato nomine, poſuiſſe.

ἔϐηνε ξηρά] Hoc ἄπνευον πλευρίτιδα indicat & per ſequentia explicatur, οὐδὲ ἔπινε ϙὰς ϙοῆστας, non ſecus ac inanem & aridam tuſſim lib. 1. epid. *his verbis circumſcribit. πολλοῖσι ϑ βῆχες ξηραὶ, βήϑοσ σι ϛ οὐδὲν αἰάρισι. Iſtaque tuſſis inanitas morbum omninò crudum F produxit, ex Hippocr. placito 12. l. 1. ϑῆ ὃν πλευμονικοῖσι πῦϑεκλον, λιῶ αὐτὰς ὀϑπφαίνῃ) αἰρόμενον βεαχυώ. λιῶ δὲ ὕστερον ὀϑπφαίνῃ, μικκιώ. Quod his verbis innuit lib. περὶ δυσπν. 3. ἔχϑ ϑ ὅ πως ϙὲὶ τὴ ἀπαλλάξιος, εἰ μὲν ϙεὶ τὴ ἀπαλλάξιος. εἰ ϑ ὕστερον πεπαίνοιτο, ὕστερον ϛ κρίσιες γίνοιϑ. Et lib. de rat. vict. in morb. ac. αἱ τε ϙδ ὀδυὰι ὀν τῶσι πλευρικοῖσιν αὐτίκα παύοϑ) αὐτόματοι, ὅταν ἀρξωνται πῦϑεν τ ἀξιον λόγον ϛ ὀκκαϑαίρεϑαι. Atque hunc in ſenſum hanc hiſtoriam integram depromit Galenus Comm. in aph. 12. l. 1. Cùm autem multa ſint tuſſis aridæ genera, qualia ſcribit Galenus Com. 1. in lib. 1. Epid. γίνονται tamen (vt idem ſcribit βῆχες ξηραὶ ὑγρῶν ϙϑειγομένων τῶς αἰϛπνευστικοῖς ὀργάνοις ὀκκριϑλῶναι δεομένων, ἀλλ' ὐκ ὀκκρίνεται τοῦτο ϑῆ ὑπὸ αὐτῶν, ἢ τῆ γλίσχρα τ' ἕϑ) ϛ πυκνὰ, ϛ δυσκατπλῶϑαι τῶς κϛ' τὸν πλεύμονα βρόγχοις, ὅϑῳ ὅϑ τῶν ἀπύρων ὀνομαζομένων γίνεται πλευρικτίδων. Eſt & aliud aridæ tuſſis genus in pleuritide, ϛ ad inflammationis cruditatem quæ primis fere diebus obtinet, refertur, à Galenoque explicatur lib. 2. περὶ κρίσεων his verbis, βήξ πίνων εὐϑὺς ὁ ἄνϑρωπος, ἢ μὴ ϙ αἰαπύσῃ πάντως εὐϑύς. ἀλλ' εἰ μὲν πτῆον τι ϛ παχύτερον ὑπορρέοι τῆ φλεγμονῆς, αἰαπυοϑήσεται βήτλων. εἰ ϑ ὀλίγον τι ϛ λεπτὸν, ἐρεϑιῶ μὲν ἐξ αἰάγκης, ὅϛτε καὶ κινῆσαι βῆχας, ἢ μὴν ϛ αἰαπυοϑήσεται γε, πρὶν αἰϑροιζόμενόν τε ἅμα ϛ πεπόμενον, εἰς πτῆσιν τε ἅμα ϛ πάχος ὀϑπιδιδόναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν G ϛ ϑῆ δεῖσϑαι ἤδη γνώεσμα αὐτῆς ὄϑιν, ϛ ἢ τὰ μορίε τῆ πεπονϑότος. ἐπεϑὰ δὲ ὀκελεῶς ἢ τὸ πεῦμα γεγνὸν, ϛ ϑῆ δῆσαι ὀν ἑαυτῆ καπχὰ τὸ σύμπαν ἐοῦμα, ταῖς ἀπύοισι ϙεοσαρρεουμένας ὀϑπτελῶ πλευρίτιδας. ἐπεϑὰ ϑ αἰξιόλογον χαλάσῃ τε καὶ μεϑῇ τῆ πλεύμονι, ϛ βήτλοισιν οὔτοι πλέω ϛ αἰαπύοισιν. Porro quod ad ſcriptionem attinet, ἔϐηνε ξηρὰ codices ſcripti duo habent cum excuſſis quibuſdam, ſed ἔϐηνε ξηρὰ βηχία interpretatur Galenus lib. περὶ δυσπν. quæ eſt admodum peculiaris Hippocrati phraſis, & in qua magnus eſt plurimorum codicum conſenſus.

*Sect. 1.

δι ψώδης, ἄγρυπνος] Cùm iſta ſint extra propriam morbi notionem, nec pleuritidem, vt cætera quæ præcedunt, circumſcribant, quàm non ſint temerè ab Hippocr. adſcripta, multis verbis proſequitur Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. quæ quò clarior ſit explicatio non pigebit apponere. ϛ δὴ ϛ ϙοῆστον πάντων μνημονεύσαμεν Αναξίωνος, ὃν πυκ, ὡς φησὶν αὐτὸς, πυρετὸς ὀξὺς ἔλαϐεν, πλευρὸν δεξιῆ ὀδυὴν ξυνεχής, ἔϐηνε ξηρὰ, οὐδ' ἔπινε τὰ' ϙρώτας ἡμέρας. ϛ ϙοῆστον γε αὐτὸ τοῦτο δεῖξομεν, τί δήποτε κοῦτοι βεαχυλόγος ὢν Ιπποκράτης, οὐδ' ὁπτεῖν αὐτὸ δ' ἑνὸς ὀνόματος, ὅϑ πλευρικτὶς λιῶ ὁ Αναξίων, ὅτως εἰπὼν τὰ συμπτώματα πὰ κϛ' τοῦτο τὸ νόσημα, δι' ὀκείνων μᾶλλον ἠξίωσε πλὴν ὑπὲρ αὐτῆ ποιήσεωδαι διήγησιν, ὅτε δ ἔϙος ἀυπῆ τὰ ταῦτα, ἀλλ' αὐτὰ πωῶς ἀν τοῦν. εἰς ἓν ὄνομα ϛ κεφάλαιον, αἰάγφ ἀεὶ πὰ κϛ' μέρος. ὅτε μὲν κϛ' τὸ πυρὸν ὀνδέγεται νῦν ὅτω γεάφῳ, πὸν μηδ' ἓν εἰκὴ γεεόφοντα. H πάς οὖν ἡ αἰτία; ϑῆ νοσημάτων ἐκάεῳ συμπτώματα, τὰ μὲ ἐξ αἰάγκης ὑπαρχῆ, τὰ δ' ἀς τὸ πολύ. αὐτῆ ϑ ϑῆ ἐξ αἰάγκης ὑπαρχόντων πλείνς εἰσι διαφοραὶ, πνεῦμὰ πλησιάκις ὁράμεναι, ϛ ϑῆ τοῦτ' οἰκείαν τῆ φύσῃ ἔ κοσμος ϛ ϑῆ πεπτευμένας, πνεῦς ϑ ἀπαυίσις πάνυ, ϛ ϑῆ ἀπ συμπεσὼν ἰδίως ἐξαίρετον. ὁ πόνων Ιπποκρά-

τῆς, ὅταν μὲ αἱ σωϊδες ἰδέαι, ἢ ἢ συμπτώματα ὦσιν, ἀρχὴν ἁπαξάπασι μόνῳ τῷ καθόλου τῆς νοσήματος ἀφεστηρίσεται· εὐθὺς ὀκτὼ ἡμέρας τὸν ἀριθμὸν ἐπιτελεῖται. εἰ δὲ πλείους ποτὲ θεάσαιτο παθημάτων ἰδέας, ὡσὰν τὸν κοινὸν καὶ σωϊδη φύσιν, δεομένῳ ἑκάστῳ οἰκείᾳ δοξασθῆναι, πλειόνων ἢ καθόλου, διηρῆται αἱ εὐθὺς ἕκαστον ἢ μέρος, ὡς ἂν ὁν τόπων κείμενον διαμένοι. πλευριτικοῖς οὖν ἀξ αἰάγκης μὲ συμπίπτει, τὸ, τε ἢ πλευρᾶς ἄλγημα, καὶ μὲ ἢ πυρετῶ, καὶ ἡ δύσπνοια καὶ ἡ βήξ. οὐκ ἀνδέχεται δὲ πλευρεῖτιν ἢ μὲ, μὴ ἢ πάντα ἢ ταῦτ' ὑπαρχὴν ἄπαξ. τὸ δ' ἀνάγεσθαι τὴν ἢ ἀπὸ ἢ φλεγμονῆς ἅμα τᾶς βηχῶν, ἐκ αἰαγκαίου μὲν, ὡς τὸ πολὺ μὲν καὶ συμβαίνᾳ. ὅτου δ' ἢ ἢ ἀναγομένων ἰδέα ὑπέρυθρος, ἢ ὑπόξανθος, ἢ ἀφρώδης ὄζει. ὡς ἀφ' οἱ ἐν τῆς εἰρημένοις τὸ μὲν ὄζει σωϊδες, τὸ δ' ξανθὸ, ὅτου καὶ ἐν αὐτῆς ζῆς ἐξ αἰάγκης συμπίπτοιεν, κοὐκ μὲ ἰδέαι πλειόνας, κοὐκ δ' ἀπεινὸς ὁρῶν τᾳ, καὶ πίνων ὁ Ἱπποκράτης, ὅθ' τὰ περιειμένων νεῦ ἀρρόστου τὴ Ἀναξίωνος, ἐπεὶ δὴ τὰ κδ' μέρος πεῖμα τα, δοεισμὸ ἐδίνε, ἢ ἀπεινωτέρας ἰδέας ὄντα, δοειζομένων οἱ αὐ ἢ ἢ ἢ γνωεαθησομένῳ σαφῶς τῷ πλευριτικῷ σωσδρομῷ, ὥστ' ἐν ἀνήκατο γράφειν ὁ πάντως ἔμελλεν καὶ χωεὶς τὴ συγκεφαλίωσιν υπηρήσεσθαι. πυρετὸς γὰρ φησιν, ὀξὺς ἔλαβε καὶ πλευρὸς δεξιᾶς ὀδυνῶν σωεχῆς, καὶ ἔβηχε ἔρηξε, δηλονότι βηχία. οὐκ οὖν ἢ μόνον ὑπὸ πυρετὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ ποιος τὶς ἔμαξεν, ὀξὺ γὰ φησιν, οὐσὶ ὑπὸ πλευρᾶς πόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ ποῖος, ὑπὸ σωεχῆς. οὐσὶ ὑπὸ βῆχες μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ ποῖαι καὶ πνεῦ, ὑπὸ ξηραὶ καὶ ἄπηυσι. ὁ τοῦτο δὲ τὸ τῷ λόγῳ καὶ ὑπὸ πλευριτικὸς ἐῶ οὖτος ὁ ἄνθρωπος, ἐμάχε. οὐδενὶ γὰ ἢ ἢ πάντων νοσημάτων, ἢ ἢ ἐρημένων παῶν ὑπαρχει σωϊόδες, ὅθ' μὴ πλευρεῖτιδ. δὶ' ἑνὸς οὖν λόγου, καὶ ὅθ' πλευρεῖτιδ διεπάλαιεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὁ ποῖα ἐνὶ τοῦτῳ, δεδήλωται. ἐπεὶ σ' ἐξ αἰάγκης ὅτ' πλευριτιεν ἢ ὑδρωτοῖα, παρέλιπε γράφειν, ὅθ' καὶ δύσπνοος ἐῶ, εἰ μὲν γὰ καὶ ἀεὶ τᾶς τῆ ξενῶν ἄρχεν εἰπεῖν καὶ ἀπεινῶν, οὐκ ἂν ἐσιάπησεν. ἐπεὶ σ' ὡς ἔοικεν, ἐφύλαττε τὴν εἰσπεῖνῶν ἰδέαν. εὐλόγως παρέλιπεν. ὅς ὡσ' δὲ τοῦτα παρῆκεν, οὕτως ἄλλα παρέγραψεν, ἃ μήτε ἐξ αἰάγκης ὑπαρχὴ πλευρίτιδι, μήθ' ὡς πολὺ, μήτ' ὀν ἢ ἢ εἰρημένων νοσῆῶν δύωαται. ὅτ' γὰρ φησι, δι' ὀδῶς, ἀχρυτνος, ἧκε ἢ εὔχροα, πολλὰ, λεπὰ, ἢ ὅτ' ὀδηφόρων, ἔκτῃ ὡδῶληρος, ἀεὶ δὲ τὰ θερμάσματα οὐδὲν ὠφέλουν. τοῦτων οὐδὲν οὔτ' ἀναγκαῖος ὑπαρχὴ πλευρίτιδι, οὔθ' ὡς τὸ πολύ.

ἀεὶ δὲ τὰ θερμάσματα] θερμάσματα sunt Hippocrati, τὰ θερμαίνοντα τὸ σῶμα καθ' ὕπνοωῦ τρόπον, vt scribit *Galenus, quæ & tentationis gratia, & doloris leuandi ergo in morbo laterali adhibenda esse consulit Hippocrates his verbis libro de rat. vict. in morb. ac. ὀδυῶν δ' πλευρᾶς ἢν κατ' ἀρχὰς ῥήψαι, ἢν τὸ ὕστερον, θερμάσασι μὲ τὸ ἀεὶ τόπον, οὐκ ἀπὸ τρόπου δοῦ χρησόμενον πρεφθῆναι δι' ἀμύσεω πὼ ὀδυῶν. Nam cum caulæ plærunque & signi etiam rationem obtinent, tum verò distentionem remittunt & sputum promouent, & quod scribit Galenus τοῦτα ἢ ὧν θεν ἀραιὸν τὸ δέρμα ἀεὶ τὰς ὑποτνοὰς ἐρχόζεσθαι, καὶ τὸ κδ' πὼ φλεγμονῶν αἷμα λεπαίνειν τε καὶ διαφορεῖν. εἰ μὲν οὖν τοῦτα ἀεὶ τοῦ ἀρκοῦν τὸ τὸ αἷμαῖος, ἢτοι τὸ διατηνόμενα τὰ πτυοῦσα μόεια, ἀεὶ τὰ λοιπὰ ἀραῦτ ὀδωνόεται. Et autem, vt loquitur Galenus, τὰ ἀκμαζεν φλεγμονῶν γνόεσμα, τὸ, τε σωεχὲς ἢ ὀδυῶς, καὶ τὸ μηδὲν ὑπὸ δόνα ἀεὶ τὸ θερμάσματα. At verò vt fotus genere distinguuntur, ita quinam & qua ratione adhiberi debeant fusiùs prosequitur Hippocrates lib. de rat. vict. in morb. ac. eosdemque consulit lib. 3. ἀεὶ νοῦσων, & ὑγρὰ πυέλας vocat, quæ etiam χλιάσματα dicuntur. Quinetiam † Aretæus in pleuritidis curatione, ὑπερῶν πυέλεσιν imperat, ἐς πολλὸν τὴν θερμασίλω ἢ ὀδῆπλασμάτων διαρκέειν, & omni ope elaborandum esse vt leuia fomenta adhibeantur, ὡς μὴ τὰ ἀχθεα ἀεὶ τῷ πόνῳ. πόνου ὑπὸ δεῖ.

*Com 2. in lib. de rat. vict. in morb. ac. †Cap. 10. l. 1. de cur. morb. ac.

ζ ὀπτίνος] Huius loci luculenta est explicatio apud Galenum lib. 2. ἀεὶ δύσπν. hoc modo. εἰ δὴ καὶ κδ' πὼ ἑβδόμεω ἡμέρας ἀκούσης ἢτοῦ διηγημένῳ, σαφέστερον ὀδηγόοιτ πὼ θεαίρεσιν τ' αὐφῆς, ἔχρ οἱ ὅτως. ἑβδόμη ὀδῆπονος, ὅ, τε δὴ πυρετὸς ἐπέτεινεν, οἵ τε πόνοι ἢ ξωεεδίδοσαν, αἵ τε βῆχες ἰωὶ ἀχλεον, δυσπνοός τε ἰῶ. ἀνταῦθα δυσπνοίας ἐμεμηνόνεσον ὑπὸτὰ ἢ κακῶς διαμείδαι τὸν ἀνθρωπον ἐποιᾶτο συλλογισμὸν, ὀν τοῖς ἀκοῖς ἢ αὐτὰ κατεπλήγνυ, ὅτ' ἐξ αἰρχῆς μὲ ἄπαξ συμπεσοῦσι, μήτε ἢ πεπαυμένοις, μήθ' ὀνδεδωκάσι. τοὺς μὲ δὴ πυρετὸς ἢ θερσεπτέῆναι φησί. τὰ δὴ λοιπὰ πεῖα, πτίθαεα δὴ εὑρέθη τὰ συμπληρῶντα πὼ πλευριτικὼ σωσδρομῶν, ὅθ' ἢ ἢ αὐ ἢ ἀμαιέναι φησίν, τὰς πόνας, τὰς βηχὰς, τὰς δυσπνοίας, ἀπ' αὐτῆς τὰ ἢ ὀσίας ἢ νοσήματος συλλογίζμενος ὅθ πόνους ἔχῳν τὸν ἄνθρωπον. εἰ δὴ τὰ συμπληρωλικὰν ἄπαξ πᾶμιά των, πτιθάρων ὄντων, τὰ πεῖα μὲ ὡσαύτως ἔχοντα διέμενε, τὰ πεπαυν ἢ χεῖρον ἐγίνετο, πωτὶ δῆλον, ὅτ κακῶς ὁ ἄνθρωπος ἔχῳ. ὁρᾶς ἐν σαφῆσι, ὅτ ἀεὶ τὸ χρεῖζον εἰς θεῆρκεσιν τὰ ἢ νοσήματος κατεστίσεως, ἐμεμηνόνεσε τὰ δυσπνοίας, ὠκ ἀεὶ δόξας μεμηνοεῦσας αὐτῆς. ὁ δὴ τὰ τὸ θερὸ τὸν τ' ἀνῶν τὰ τὸν θεχρησάμενο τ' ἀῤῥώσεω, ἵνα δείξω, ὡσὰ' ἢς μηδὲν εἴπεν καθαρὰς δυσπνοίας, ὅτ μόνῃ ἔχρῃζεν ὅλως ἀυτῆ, ὡς ἢ κακῶς μεμηνοεῦνῶν. εἰ δὴ θεσίτχεν τὴν λέξεν τὸν νοῶν, εὑρήσεις αὐτῷ τὰ τ' ὀδεικνυμένῳ. ἐβδόμῃ φησὶν ὅθ πόνος, ὅ, τε δὴ πυρετὸς ἐπέτεινε φησὶν, οἵ τε πόνοι ἢ ξωεεδίδοσαν, αἱ βῆχες ἰωὶ ἀχλεον, δύσπνοός τε ἰῶ. ἀνταῦθα μὲ ὑπὸ δὲ ὡς ἔφλω. ἐν μὲν ὅθ πτᾶεσι δηλοῖ, ὅ, τι ἀμᾷ μένειν ὅθ ἢ ἢ αὐ ἢ. ὁ δὴ ἐδίδασεν, ἢ ξωεεδίδοσαν εἰ πόνι, τὰ τ' ὅθ ἢ λοιπὰν, ἢ βηχῶν ἢ ἢ δυσπνοίας ὑπὸ κοινὴ χρὴ νοεῖν, σωμηθεῖσάς ὅσης ἢ πιαύτης ἐρμίνεύειας, ὠχ Ἱπποκράτης μόνον ἀλλὰ ἢ τοῖς ἀκοῖς παταῖς ῥεῖον ἀπαι. ὡς γὰ οἱ πόνοι ἢ ἐν ξωεεδίδοσαν, ὅτ πω ἢ αἱ βῆχες ἰωὶ ἀχλεον, ὡσαύτως δηλονότι, μηδὲν ὀνδεῖσθαι, δυσπνοός τε ἰῶ, ὡσαύτως δηλονότι, μηδὲν τῆς δυσπνοίας ὀνδεῖσθαι. ὀνδείκνυται ἢ ἢ αὐτὸ τὸ, ἰῶ, παυτὸν, τῷ ὡς ῥῶλω. ὁ δὴ δύσπνοος ἐῤῥέτο εἴπε, καίτοι διωάμενος εἰπεῖν. μᾶλλον ἢ πωτὶς αὐ εἰρηκὼς, οἱ κδ' πὼ ἑβδόμεω θεσσεκχύνῳ τὰ τὸ τὸ πᾶμια, θεσ'τερον οὐκ ὄν. ἀλλ' ὅτ θεσσῆρέτε δηλονότι. πωὶ τὰ ἐξ αἰρχῆς αὐτὸ συεῖωαι τῆς ἄλλοις Ἱπποκράτης τὸ δεόντως ἐδίδαξεν, οἱ αἰρχῆ μὲν ἢ διηρήσεως ἀφαιρῶν αὐτὸ, μὴ παῦτα ἢ μνημονεύσας. Quodnam autem difficilis spirationis genus hominem vexarit, ne in hoc quoque hæreas, cùm varias affectiones diuersarum spirationum causas videas, ex eodem audias licet. ἀεσῤῥωῶ ὅτ δύσπνοις ἰῶ. ἐξ αὐτῆ ἢ νοσήματος ἢ φύσεως αὐ ἔγνωμεν, εἰ καὶ μὴ θεῆς Ἱπποκράτης εἴρῃ μὴ παῦτα, ὅτω ὡ ὅτ τὸ ἢ δυσπνοίας, ἰῶ εἶδος ἀπὸ μικρὸν ὡ πυκνὸν ὠκ ἀδηλὸν ὄζει, καὶ Ἱπποκράτης μὴ γράφῃ. ὡς ὀρῶ ὅτ δυσπνοῆσιν οἱ πλευριτικοὶ, φαίνεται, ὅτω καὶ ὅτ μικρὸν ὡ πυκνὸν αὐ ἀπνύουσιν. ἐπαμεν ἢ ἐμαθεσθῶν, ὡς ἠδὲν ἢ ἢ. ὡ ἶς ἄλλοις σεφῶς γιγνωσκομένων Ἱπποκράτης γράφῃ. καίτοι ὡ παρεφρόνεσεν ὅτος ὁ ἄνθρωπος. λέγῃ γοῦν οὕτω θεῖ αὐτῆ. ἔκτῃ ἀδιάληρος. ἀλλὰ τὸ τὸ μὲν ὠχ ὡς σύμπτωμα φύσῃ ἀθροκοῦπκον, ἀλ' ὡς ὀδῆτιγνόμενον πᾶμια πλευριτῶν ἰσχυᾶς, ὠκ ἔμελλε ὑπτυδεν νικᾶσθῃ πὼ ἀπὸ τὸ πόνου τρόπῳ, οὐδὲ καθ' αὐ τὸ τυπώσειν πὼ ἢ δυσπνοίας ἰδέαν. ὁ δὴ ὀν τῇ πλευρᾷ πόνος ἰσχυρὸς ὢν, καθ' ἑαυτὸν πᾶντως ἔμελλεν ἀλοιώσῃν πὼ αὐ ἀπνεῦν. εἰ δὲ γε καθ' ὑπόθεσιν ὁ μὲν πόνος ἦν ἀμυδρὸς, σφοδρὰ δὴ ἡ ἀθροσωῖη, πᾶντως αὖ ἢ πεῖεω ὀκνησεν ὑ ἀθροφροσωῖη ἢ πόνου, ἢ ὡς τὸ πολύ. Ὅ τως αὖ ἢ πεῖ δὴ πᾶντὸς ἢ νοσήματος αὐ ἐπνεεν ὁ πεῖτὸς ἀῤῥόστος μέγα. Ὅ ἀρμόν, ἢ πλεῖα μὲν ὅτως, ἀπαυνᾶκεῖ ὑ σμικρὸν ἢ πυκνόν. Rursum quoque ἀλλὰ μὲν ὅ τ' ἢ πόνῳ πᾶντεῖς κρατοῦντες, ὑδὲν παρεμφαίνεται ἢ κδ' πὼ ἀθροφροσωῖῃ δυσπνοίας, ἐπ' Ἀναξίωνος ἐδείξαμεν, ὃς ὢν τῇ τρίτῳ ἢ αὐ τὸ γὰ ἐξαπᾶς ἢ ὀδῆσμοῦ ὑγῆσις, ὠπὸ τὰ λοιμῶδεις κατάστασεις.

ὀγδόῃ, ἀγκῶνα ἔτεμον] Hic locus magnam habet celebritatem, nec tam venæ sectioni ex Hippocrate autoritatem facit, quàm in huiusmodi præcipitibus malis, constantibus sanguinis mittendi indicationibus, semper venæ sectioni locum esse indicat, contra veterum experientiam, qui vltra quartum diem eam non admittebant. Velut igitur rarum quiddam necessarióque administrandum istud factum fuisse die octauo adscribit Hippocrates, nedum cæteris diebus in quibus sanguinis missio valde opus est, in ægris ab eodem prætermissam esse existimandum est, etsi nulla eius, vt neque cæterorum remediorum fiat mentio. Huncque in sensum hunc locum adduxit Galenus in Pythione priùs adscripto, & muliere quæ ex morbo tenuioris intestini laborauit. Non abs re verò sæuienti morbo nullisque fotibus remittentibus doloribus, sanguinis missionem adhibuit Hippocrates, cùm ad huiusmodi morbi alleuationem duo sint velut reliqua subsidia, venæ sectio & purgatio. Id quod scribit Gal. Comm. 1. in lib. de rat. vict. in morb. ac. ὀδῆ πλευεῖτιδ ὡς ὑδὶ ὑν ὀνδιδοῦσῃ θεῖ τὰ θερμάσματα, δύο λοιπὰ ἢ ὀδῶσης ἔχῳ τὰ αὐτῆκα βοηθήματα, φλεβοτομίαν τὰ κάθαρσιν. Quas quidem veluti per gradus remediorum successiones præcipuè animaduertendas, hac dictione ob oculos ponit †† Hippocrates. πάντ' ὄ, ἰῶ ἢ ἢ ὀδῶσης ἢ πλευρᾶς σωεχὲς ἐέσης, τὰ θερὸ τὰ θερμάσματα μὴ χαλῶσης, τὰ πᾶν ἐλκῃ μὴ αἰόντος, ἀλλὰ καθαγλιοχαυομένῳ ἀσαπέως ἰῶ μὴ λύσῃ τὴς πὼ ὀδῶσῶν, ἢ κοιλίῳ μαλθάξας, ἢ φλέβα τμῶν, ἢ ὀκόπρον αὖ τυτέων συμφέρῃ, πᾶς ὄ πλυσάνας ἰῶ ὅτως ἔχῳσι δίδως, πᾶχές οἱ δάκαπι ἢ ἢ πιουτέων γίγνοντῃ.

†† *Lib. de rat. vict. in morb. ac.*

ἰᾶ ξωεεδίδωκαν οἱ πυρετοὶ] Debilem adhuc & subobscuram coctionem die vndecimo adfuisse, necdum principij tempus in morbo prætergressum, & ad decimum septimum protensum, satis ista significat. Ex hypothesi verò apertiùs indicat Galenus lib. 1. κρίσεων, quæ plurimùm faciunt etiam ad sequentium explicationem. ὑποθωμέθα οὖν πνὰ πάλιν ἀῤῥώσεω ὑπὸ πλευεῖτιδος πνὸς ἐχόμενον, ὅτ' αὐαπύουπά τ, ὡ ὑόνῳ λεπὰ μὲ, ἀλλ' εὔχροα. θεῖ ὁ τὴν ἐνδεκάτῳ ἡμέραν ἀῤῥόσω μὲ πνεῖν, ὑγρὰ ὄ ἀπεπα. τοῦτο ὅτ μὲ ὠκ αὖ τι φαίη θεῆς ἢ ἐνδεκάτης ἡμέρας, ὀν δῆλῳ πνὶ τὰ νοσήματος ἔῃ. καιρὰ, πλὶ ὠν ἀρχῆ, πωτὶ σου δῆλον. ὅθ' ὄ ἢ ἐνδεκάτῳ, ἴσως μὲ αὖτῳ δόξειε μεταπεπωνέναι ἀφῶς, ἀλλ' ὠχ ὧδε ἦλθ. ἢ δὲ ἐνδεκάτη ἢ πεταρέσκαιδεκάτης ὑπὸ δῆλος ὢσα τὴν τὴ δευτέρᾳ καιρὲ ἢ νόσου σεφῆ καὶ βεβαίαν ἀῤῥῶ, ὁκόταν ἐῤῥῶ θεσδηλοῖ. ἀθροφυλάξας γ' οὖν αὐτὴν τὴν πεταρεσκαιδεκάτῃν, εἰ ὄῖς ἑνδεκάτης θεσδεδηλωμένοις ὁμολογῆ. καὶ μὴ παῦτ' αὖθις τὴν ἐπτακαιδεκάτῳ, ἐπὶ ἢ ἠδὲ ἢ ἐικοσῆς ἐῶν ὑδῖδηλος, ὡς ὑ τῆς θεῖ κρίσιμον εἴρηται. φέρε ὄ κδ' ἔῳν τὴν αὐτὸν δῆσαι, μικρὰ μὲ, πέπονα ὄ, κδ' τὴν ἐικοσῆν τύτῳ δίωκαπὸν ὄῖν πνα ῥῆνεῖν κρίσιν. ὁ μὲν πεῖαν γε ὀδῆ τὴν πιαυτὴν

A αἰῤῥαν. ὅπ ὁ τὴν αὐτὴν ἔχοισι δίωαμιν, ὅτ' αὖ ἢ ὀδῆδηλον αἱ θεῖτ τὰς ὑστέρας, ὅθ' αἱ θεῖτ κρίσιμοι τᾶς ἐξ ὑστέρᾳς κρισίμοις. ἀλ' ἰῳρότερα μὲ αἱ θεῖτ πεῖ. χρονίζον τᾶς οἱ ἢδὴ ἢ ἢ νοσήματος, ἀεδεν ὑστέρας γίνοντα. χρὴ πίνειν ὀδῆ θεῖκνυλα τὴ νοσήματα καὶ μάλιν' ὅταν ἱκανῶς ἀπτῆσον ἢ, μεγάλειν γὴ ἐεδαν μὴ εὐκυλῶ, ἵνα ἀσφαλὴς ἐλπεσῆ κρίσις. μεγάλη ὄ τὴς ὅτι μεπεβολὴ, πέπονα πέλεως ἔρῆσαι τὴ καὶ πῆσαι. πιεῦσα ὄ ὠχ ὑπάεκτα τὰ κδ' πὼ ἐπαεχῆδεκάτῳ. ὡ τὴ ὠκ ἀνδέχεται κδ' πὼ ἐικοσῆν ἡμέραν τὸν ὅῖσ' ἢν ἀῤῥωτὸν ἀπαναγῶαι ἢ νοσήματος, ἢ Θ κεφῆῶαι πέλεως. ἀλλ' ἀρκεῖ μεταβολὴ πνα ἀξιόλογον ῥῆνεῖαι: δωιῆσ' ἰσῷ ἔν πνι ἢ ἢ ἐφεξῆς κεσίμων ἢ πέλεια λύσις ἀπαῆσαι. Eadem etiam explicat Galenus Com. in aph. 12. l. 1.

ἐκουφίσθη] Illud ἐκουφίσθη die decimoseptimo additum non legitur in veteri exemplari nostro Germanico, neque additur à Galeno Com. in aph. 12. l. 1. nec admodum videtur necessarium. Etsi in eo retinendo consentiunt reliqui omnes scripti codices cum interpretibus, & additur à Galeno lib. 1. de Crisibus. Et certè inde vitium factum quod sequitur existimare licet.

διψώδης δὲ ὦῶ] In omnibus fere manu scriptis codicibus & excusis ista diei decimoseptimo adscribuntur. In vno autem peruetteri vigesimo adiunguntur. Quam lectionem sequitur Gal. lib. 1. κείσεων, & Com. in aph. 12. l. 1. quem etiam rectè imitatus est

B Cornarius. Ista autem ad vigesimum diem rectè pertinere faciunt quæ paulò priùs adscripsimus ex Galeno, cùm dixit eo die crisim quidem, sed imperfectam contigisse, ideoque effatu dignam tantùm mutationem vocauit, quòd die decimoseptimo signa coctionis perfectæ nulla extitissent. Id etiam longè clariùs quæ sequuntur indicabunt. Scribit nanque lib. 1. de Crisibus, ὅθ' τὰ' οὖν ὡς Θ θεῖδεν ἔῳπν, ὅθ' τὴς ἐικοσῆς, ἐκείῃ ὠκ ἐλλιπῆ κείσεν, ἀλὰ κδ' πὼ ἐπαεχῆδεκάτῳ ἤῤῥατο μικρὰ πέπονα πῆσεν. ἡ μὲν πελέα γε ἢ κείσεις ἐγένετο, ἀλὰ μὴ ὄ πέῳς ἀκεῖῃς ἤρεν, ἢ πῆσεν. ὅθ' τὰ ὠῶ ἔρῆ. διψώδης ὄ ἰῶ, Θ ἢ ἀπὸ πνεύμονος, ἡ χρῆσαι αἱ καθάρσεις. ὀπταῦτα ὠῶ μοι πάλιν αἰαμνᾶσις ὡς ὀῤῥῶς εἴρηται, πὰ ἐγκαλεῖμπαόμενα ὀν τῆσι νοῦσῆσι μὴ κείσιν, ἀποῤῥοφᾶς ἔῳῶδε ποιεῖν.

κδ' ὁ πυρετὸς ἀπέῳρεψω] Hoc ita explicat Galenus lib. 1. de Cris. τῆς ἑβδόμῆς καὶ ἐικοσῆς ἡμέρας πὼ διήγησιν αἰάγνωθι, πὶ δὲ τὸν τρόπον ἤκουσεν. ἑβδόμῃ καὶ ἐικοσῆ ὁ πυρετὸς ἀπέῳρεψω. ἔβησεν, αἰήγαγε πέπονα πολλὰ, οὖροις ἀποστασις πολλὴ λευκὴ, ἀδίψος ἐῤῥύθη. θεσεπτὸν δὲ ὡς ὀν τῇ μεθξὺ ἢ μὴ σοῦ. ἑβδόμῃ καὶ ἐικοσῆ ὁ πυρετὸς ἀπέῳρεψω. ἔβησεν, αἰήγαγε πέπονα πολλὰ, οὖροις ἀποστασις πολλὴ λευκὴ, ἀδίψος ἐῤῥύθη. θεσεπτὸν δὲ ὡς ὀν τῇ μεθξὺ ἢ μὴ σοῦ. πὼ ἐικοσῆν ἡμέρα ἀποῤῥέψας, ὡς ὀδῆ τῆς ἑβδόμῆς καὶ ἐικοσῆς ἡμέρας ἀποῤῥέψας, ἐπῤῥόξεν, ἀδίψος ἐῤῥύθη, καὶ χρῆσι αἱ καθάρσεις ἤσαν, ἐφοξῆς φησὶ, ὡς ὀδῆ τῆς ἑβδόμῆς καὶ ἐικοσῆς ἡμέρας ἀποῤῥέψας, ἐπῤῥόξεν, ἀδίψος ἐῤῥύθη, καὶ χρῆσι αἱ καθάρσεις ἤσαν, ἢ πῆσεν. ὅθ' τὰ ὠῶ ἀπὸ τὸ θεῖδεν ῥῆθεν, ὡς ὀν τοῖς πυρετὸ δεῖ νοσήμασι ὁμοῖον τὶ συμπίπτει, τοῖς κδ' τὰς ὀπτῆσομένας φλεγμονάς. ὡς γὰ ὀκεῖ κδ' πὰ ῥῆθεῖσας ἢ πόνου οὔτε πόνοι καὶ οἱ πυρετὶ μάλιστα συμβαίνοισιν, ὠῶ ὀν τοῖς πυρετὸ

vehemens dolor tenuit, ac febres intendebantur. Neque verò multò pòst, inferiorum omnium partium dolores exorti sunt. Contigit autem vt aut febres maiores essent, surditasq; iuncta, aut ista quidem remitterent & alleuarent, verùm inferiorum ad coxendices partium grauiores fierent dolores. Iam verò ad octogesimum remiserunt quidem omnia, verùm nihil dereliquit. Nam & vrinæ probati coloris, in quibus plura subsidebant, prodierunt, & deliria sunt imminuta. Circiter centesimum aluus biliosis multis perturbata est, nec pauco tempore talia multa procedebant, tandemque intestinorum difficultas cum dolore vexauit, cætera commodè habebant. In totum autem, tum febres reliquerunt, tum surditas desiit. Centesimo prorsus est iudicatione absolutus febris erat ardens.

ὀδυνη ἰσχυρὴ, καὶ οἱ πυρετοὶ ἐπέτεινον. ὑ πολλῷ ὀ χρόνῳ ὕστερον, πόνοι τῶν κάτω πτώτων, ξυνέπιπτε δὲ ἡ τῆς πυρετοῦς εἰ) μείζοις, καὶ τῶν κώφωσιν πολλῶν. ἡ ζῶτα μὲν ὑφιέναι καὶ κουφίζειν, τῶν ὀ κάτω τῶν ἰσχία, μείζοις εἰ) τῆς πόνης. ἤδη ὀ τῶν τῶν ὀγδοηκοστῶ, ξυνέδωκε μὲν πτώτα. ξυνέλιπε ὀ οὐδέν. οὔρα τε γὰρ ὑγρόα καὶ πλείους ὑποστάσιας ἔχοντα κατέβαινεν. οἱ παραληροί τε μείους ἦσαν. τῶν δὲ ἑκατοστῶ, κοιλίη πολλοῖσι χολώδεσιν ἐπεπαράχθη. καὶ ἤει χρόνον οὐκ ὀλίγον πολλὰ τοιαῦτα. καὶ πάλιν δυσεντεριώδεα, μετὰ πόνου. τῶν δὲ ἄλλων ῥαστώνη. ὁ δὲ σύμπολον, οἵ τε πυρετοὶ ἐξέλιπον, καὶ ἡ κώφωσις ἐπαύσατο. ὀν ἑκατοστῆ, τέλεως ἐκρίθη καῦς.

Præclarus hîc agitur naturæ de perniciosissimo morbo triumphus. Nam cùm febris acuta ex sanguinis magna copia & biliosorum plurimorum succorum permixtione, viscerum cauo ita insedisset, vt vel præcipitium vrgeret, vel obstinatissimi & pertinacissimi morbi suspicionem certissimam faceret, admirabilis facultatum omnium virtus enituit, quæ ad profligandum nocentissimum morbum & statim de se pessima edentem signa, quacunque licuit ratione, naturam excitarunt. Præcipuè autem apparet, vt in longo morbi tractu, ex criseos doctrina sæpius celebrata per abscessus iudicatio, quæ diebus decretoriis intenta, firmatam habet autoritatem. Etenim quadragesimo die per largum sanguinis effluuium emissa humorum copia, de reliquo optimam concepit spem, quæ & sexagesimo sustentata est, propulsa in remotissimas corporis partes & quàm longissimè abducta morbi materia. At verò octogesimo sublatis omninò coctionis in vrinis signis, reliquum erat centesimo, aut etiam procedente iudicatione absolutionem integram fore, quæ humorum per aluum secessu, velut eluuione, & in sentinam depositis sordibus, legitimè est procurata. Ex quo & abscessuum doctrina, tam eorum qui κατ' ἐκρυὼν, quàm eorum qui κατ' ὑπόθεσιν fiunt, nobilitata, & verò decretoriorum in trahentibus morbis dignitas amplissimè confirmata cernitur. Quòd verò salubris fuerit, & vi naturæ die iudicatorio procurata per sanguinis fluorem humorum depletio, id certè parem habet causam cum virgine Abderitana paulò superiùs memorata, & Merone lib. 1. Epid. Quibus etiam hunc ægrum quodammodo æquat Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. his verbis, ὁ δ' ἔνατος, τῇ τε παρθενῳ, καὶ τῷ αἱμορραγήσαντι ὀκτίνῳ τῷ ὀκτῶ παρά τῶν τῶν ὀπτῶ δημῶν ἀθρόαν ἐκκρίσιν ἐσχε τῆς ὅλης νόσου τῶν ἰσόθεσιν.

πυρετὸς καυσώδης] Potuit febris ardens, hoc est æstuosa, ex concalefacto plurimo bilioso sanguine corripere, quæ procedentibus diebus ferocientem remitteret impetum. Potuit verò propter permixtam humorum inæqualitatem, ordinem & typum variare. Vnde ἄλλοτε ἀλλοίως παροξύνεσθαι, & τὰ πλεῖστα ἀπέκτους dicitur, ac proinde in tempus aliquod extenditur, nec prorsus abs similis videtur febri ardenti quæ Parium suprà commemoratum diu distraxit.

οὔρα λεπτὰ, μέλανα] Vrinæ nigræ & tenues magnum facessebant negotium, naturamque plurimùm vexabant, atque adeo in longum tempus extractus est morbus, eique iudicatoriis vacuationibus succursum. Alioqui quæ solent esse salutares vrinæ nigræ, ferè crassæ sunt & ad iudicationem tendunt. Sic quoque ἐναιώρημα μετέωρον, sublimem sursum rapi materiam, & mentis tentationem suspectam facit, vt sæpius scripsimus. Atque illud μετέωρον non satis expressisse videtur Caluus.

πυρετὸς ἄλλοτε ἄλλοιος] Vagæ istæ & incertæ febrium prehensiones humorum inæqualitatem & exagitationem significant, ac internas viscerum obstructiones. Hîc autem ἀπέκτους dixit, quod aliàs πεπλανημένους παροξύνεσθαι, quibus εὐπέκτους opposuit, vt priùs scripsimus. Apparet autem ex Commentario, Galenum numerum mutasse & in plurali legisse, contra omnium quos videre licuit codicum fidem.

παραληροί] Magnam adfuisse humorum abundantiam oportuit, quæ tam luculentam ac plurimis diebus perseuerantem euacuationem postularit. Nam sanguinis effusio ad sexagesimum diem procedens, veluti ex transmutatione, surditatem leuauit, & cerebrum depleuit, ex parentis disciplina. At verò vt in trahente morbo & diuturnorum vitiorum decernendi ordinem intendente, necesse fuit crassorum plurimorum & crudorum succorum permixionem non leuem adfuisse, quæ neque sola sanguinis eruptione, etsi larga & crebra, depelli potuerit, quineriam in corporis remotissimas partes, vt crura & coxendicem, grauitate sua & naturæ depositu, momentum fecerit. Ac nisi octogesimo die coctionis indicia in vrinis apparuissent, lentior multò salus futura erat, quæ ne his quidem satis firmiter obsignari potuit, nisi noxiorum quoque humorum per aluum facta esset secessio, ac veluti per dysenteriam (abscessus quadam ratione) obstinatissima illa morbi materia omninò fuisset deposita. Tam certè operosum fuit viribus alioqui benè constantibus & integris tantam noxiam depellere, quæ naturæ alacritatem longa trahendi mora retardauit, & securitatem diuturnitate rependit. Eædem autem omninò hîc absolutionis viæ celebrantur, quæ Virgini Abderitanę paulò priùs sanitatem procurarunt, vt criseos doctrina firmetur & parentis industria eluceat.

τῶν δὲ ἑκατοστῶ] Valde vitiosum est quod in codice Regio vno manu scripto ἕκαστον τῶ καινίλω legitur, quem secutus est Asulanus.

καὶ ἤει χρόνου] Sic duo vetustissimi codices. Alij ἤη habent, eodem planè sensu.

τὸ δὲ σύμπολον] Istud quidam sequentibus coniungunt, significatque in totum febres desiisse. Quòd si cum cæteris distinxeris, in summa, non malè sonabit.

ὀν ἑκατοστῆ πλείως ἐκρίθη] Sic legunt omnia exemplaria præter Germanicum nostrum quod ὀν ἑκατοστῆ habet. Quam lectionem Galenus secutus est lib. 2. de diebus decret. & hîc quoque Cornarius. Ac certè ea videtur verior esse lectio, cùm centesimi diei prius meminerit, qui etiam laboriosas vacuationes fecerit, vt ne addam centesimum & vigesimum diem celebratissimum esse diuturnorum morborum terminum, eumque celebrat his verbis Galenus lib. 2. de diebus decret. τῇ δὲ πυαι εἰς παῦ μακρὸν ἐμπεσόντας, ὁμοίως καὶ αὐτὸς κριθῶναι τῇ τῆς κ ἡμέρας πολλαπλασιαζομένης λόγῳ, καθάπερ καὶ τὸν ἕνατον ὀπτὸ τῆς καταστάσεως γεγραμμένον Ηρόπυδον, ὃν κ τε καὶ ἑκατοστῆ ἡμέρα κριθῶναι πλείως φησίν. Galenus tamen in Commentario iudicationem istam centesimo diei adscribit, vbi satis apparet esse mendum, quòd κ. pro π. adscriptum sit, cùm satis constet ex ipsa ægri historia, coctionis signa in vrinis octogesimo die non vigesimo extitisse. Quòd verò cæteri πλείως ἐκρίθη καῦς habent, nos distinximus, & καῦς illud pro morbi indicatura sumpsimus, quod aliàs in his libris frequens est.

A

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ASCRIPTIS.

Characteres isti iudicationem centesimo & vigesimo haud dubiè attribuunt, idque biliosorum secessuum, qui centesimo diei adscripti sunt, beneficio. Nam etsi cæteris humorum tum vacuationibus, tum verò transmutationibus, morbi materia accenseri debet, plena tamen in totum absolutio, depositis per aluum morbi reliquiis, & in difficultatem intestinorum desinentibus attribuenda est, quod satis ex ipsa historia constat. Ex his igitur notis π. χ. δ. ρ. κ. υ. hunc sensum elicias licet. πιθανὸν χολώδων διαχώρησιν ἑκατοστῇ ἐκκοπῆ ὑγείαν. Etsi vitiosè semper τ. pro π. & γ. pro Y. adscriptum est.

B

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἐν Ἀβδήρεσι Νικόδημον ἐξ ἀφροδισίων καὶ ποτῶν, πῦρ ἔλαβεν. ἀρχόμενος ὀ ἐν ὑπῶ ἀσώδης. καὶ καρδιαλγικός. διψώδης. γλῶσσα ἐπεκαύθη. οὖρα λεπτὰ, μέλαινα. β, ὁ πυρετὸς παρωξύνθη. σφικώδης. ἀσώδης. ὀδὲν ἐκοιμήθη. ἤμεσε χολώδεα ξανθά. οὖρα ὅμοια. νύκτα δι' ἡσυχίης. ὕπνοσε. γ, ὑφῆκε πτώτα, ῥαστώνη δὲ ὑῶ. τῶν ἡλίου δυσμαὶ, πάλιν ὑποτεταρταιόφορος. νύκτα ὀδὲ πόνος. τεπάρτη ῥίγος, πυρετὸς πουλύς. πόνοι πτώτων. οὖρα λεπτά. ἐναιώρημα. παρέκρουσε πολλά. ζ, ῥαστώνη. η, τὰ ἄλλα ξυνέδωκε πτώτα. ι, καὶ τῶς ἐπόμβυας, ἐνέπασαν μὲν οἱ πόνοι. ἦσαν δὲ πτώτες, οἱ δὲ παροξυσμοὶ καὶ οἱ πόνοι τουτέω ἀμφὶ τέλεος ὀν ἀρτίησιν ἦσαν μᾶλλον. εἰκοστῇ οὔρησε λευκὸν, πάχος εἶχε, κείμενον ὑ καθίζατο. ἴδρωσε πολλά. ἔδοξεν ἄπυρος γενέσθαι. δείλης δὲ πάλιν ἐθερμαύθη. καὶ οἱ αὖθι πόνοι. φύκη. δίψα. σμικρὰ παρέκρουσε. κδ, οὔρησε πολὺ, λευκὸν, πολλῶ ὑποστάσιον ἔχον. ἴδρωσε πολλῷ θερμῷ δ' ὅλου. ἄπυρος ἐκρίθη.

D

Æger decimus.

Abderæ Nicòdemus ex venere & potu febre correptus est. Per initia autem stomachi fastidio & oris ventriculi dolore cum siti conflictabatur. Lingua exusta est, vrinæ tenues ac nigræ. Postridie febris inuasit cum horroris sensu & stomachi fastidio, nihil dormiuit, biliosa, flaua, vomitione sunt refusa, vrinæ eædem perseuerabant, noctem quietam transegit, somnum cepit. Tertio die imminuta sunt omnia & tranquillitas adfuit. Sub Solis occasum rursus corporis inaciditate aliquantulum tentatus est, noctem permolestè tulit. Quarto rigor cepit, febris magna, omnium dolores aderant, vrinæ tenues erant, ac suspensum quiddam in medio innatans habebant, multùm delirauit. Septimo alleuatio fuit. Octauo cætera remiserunt omnia. Decimo sequentibusque diebus dolores quidem tenuerunt, verùm leuiores erant. Accessiones verò & dolores hunc perpetuò diebus fere paribus inuaserunt. Vigesimo vrinam reddidit albam, cui crassitudo inerat, nec deposita subsidebat, copioso sudore profuso visus à febre liber esse. Sub vesperam autem rursus incaluit, iidemq; dolores vexarunt, horror adfuit, sitis, nonnihil delirauit. Quarto & vigesimo, copiosam vrinam albam reddidit, in qua multa subsidebant. Sudore calido copioso per totum corpus diffuso, à febre iudicatione est absolutus.

Febris ista ex non contemnendis occasionibus orta, leuiter tamen discussa est. Quòd si admodum affectum corpus occupasset, aut humorum paratam in signem habuisset corruptelam, non potuisset tam leui negotio tanto periculo defungi. Cruditatibus namque ex comessationibus & venere abortis, concepta tandem putredine, & biliosorum & tenuium succorum vbertate febris enata, pro humorum inæqualitate varium habuit symptomatum concursum. Atque adeo paribus diebus sæuiens morbus vigesimo per vrinas & sudorum copiam prope est iudicatus. Perseuerantibus tamen quibusdam morbi reliquiis, necdum euicta humorum crassitudine & cruditate, nulla prægressa vigesimi diei significatione, in quartum & vigesimum protensa iudicatio est, ac etiam per vrinas & sudorum abundantiam plena absolutio procurata.

E

παρέκρουσε πολλά] Hîc variant exemplaria. Codices omnes impressi delirium diei quarto assignant. Codices verò manu scripti multa quædam interponunt, & diei sexto delirium adscribunt, quod etiam fecit Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. atque cum hîc secutus Cornarius. Sic habent codices scripti, νύκτα πάλιν δ' ἡσυχίης. ε, ὀλιγῶ μὲν τὰ πάντα, ῥαστώνη ὑῶ, & τῶν αὖθι πόνοι πάντων. ϛ, ὀναιώρημα, παρέκρουσε πολλά. Vnus autem, ῥαστώνη ὑῶ. ϛ, τῶν αὐτῶν πόνοι πάντων. Istamque omninò lectionem sequitur Caluus. Galeni locus vbi delirij die sexto meminit, sic habet, ὁ ὑ δέκατος, ὅσῳ ὀδὺν ὁ ὀν Ἀβδήρεσι Νικόδημος, παρέπεσε μὲν ἄπαξ, ὀν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν. εἶτα ἐκκαίσας κριθεὶς ἱδρῶσι, καὶ σόξας ἀπύρετος γενέσθαι, αὖθις αὐξηθεὶς, & αὖθις μικρὰ παρέκρουσε. γεάφει δ' ἐπ' αὐτῷ καὶ τάδε. οἱ ὑ πυροξυσμοὶ καὶ οἱ πόνοι τούτῳ ἀμφὶ τέλεος. πόνων πόνοι; τῶχ' αὖ τῆς ὑροτοῦ καρδιαλγικὸν μὲ εὐθὺς κατ' ἀρχὰς ἔφησεν αὐτὸν γενέσθαι. μικρὸν ὑ προελθὼν, πόνοι παντὸς ὑγρὰ ψυ. ταῦτ' ἄρα καὶ ἡ τῶν φροσιῶν μικρὰ & ὀλιγοχρόνιος γενομένη, τῶν αἰσθανόλω οὐκ ἠλοιωσε.

οὔρησε λευκὸν, πάχος εἶχε] Ista naturæ ordine & progressione fiunt, vt à tenuibus initio vrinis morbo in iudicationem eunte, progressus ad crassiores euadat, quæ quodammodo trãspositionis ratione, totum corpus expurgent & alleuent, quæ etiam transmutationis ratio superiore ægro approbata est. Vt non temerè atque adeo rarò, contrarius euentus in morbis salutaris esse cernatur, quod scribitur aph. 69. l. 4. At verò ob humorum inæqualitatem & cruditatis reliquias, in medio cursu substitit naturæ vis, nec potuit semel totam noxiam deponere, quæ reparatis viribus postea edomita, per eosdem ductus tandem in plenum profligata est & eiecta.

F

DE CHARACTERIBVS ÆGRO SVPERIORI ADSCRIPTIS.

Codices scripti hos apponunt characteres. π. χ. δ. ῑ. κ. ᾱ. Y. ex quibus nullo negotio hunc sensum extorqueas, πιθανὸν χολώδη διαχωρεῖν ἰδρῶσι ἑκατοστῇ & τῶν τῆς ὑγείαν. Nam quòd in totum morbi absolutionem sudoribus attribuunt, id iudicationis merito quodam atque ex decernendi dignitate facere videntur, cùm satis constet attentatam vigesimo die crisim sudorum beneficio attribuendam esse, quę apparentibus in vrinis coctionis signis, postea pleniorem per eosdem sudores fecerit liberationem. Verùm animaduertendum est in his crisim vigesimo primo non vigesimo quarto attribui contra historiæ fidem, vt facilè existimarim ᾱ. pro δ. positum, vt τ. pro π. & γ. pro Y.

G

H

Æger vndecimus.

Mulier quædam in Thaso austera & aspera, ex mœrore manifesto recta adhuc & obambulans, insomnia & ciborum fastidio tentata est, siti & magna corporis æstuatione premebatur. Habitabat autem ad Pyladis ædes in Plano. Primo die appetente nocte, metus, sermones multi, animi ægritudo, febricula leuis cepit, mane conuulsiones multæ vexarunt. Ac sicubi conuulsiones illæ multæ intermitterent, delirabat, obscœna loquebatur, dolores multi, vehementes & continentes aderant. Postridie eadem perseuerarunt, somnum non cepit, febris ingrauescebat. Tertio conuulsiones certe cessarunt, sopor verò atque in somnum degrauatio tenuit, rursumq; expergefacta est, exiliit, neque sese continere poterat, multùm delirabat, febris erat acuta. Eadem autem nocte sudor copiosus, calidus, toto corpore dimanauit, à febre immunis fuit, somnum cepit, omninò ad sese rediit, iudicatione est absoluta. Ad tertium verò diem vrinæ nigræ, tenues erant, habebantq; in medio suspensum quiddam innatans, rotundum admodum, neque subsidebat. Sub iudicium autem muliebria copiosa profluxerunt.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἐν Θάσῳ γυνὴ δυσάνιος, ὀκ λύπης μὴ πεφάσιος ὀρθοσάδιον ἐγίνετο ἀγρυπνός τε καὶ ἄσιτος. καὶ δι᾽ φόβος ἐω. καὶ ἀσώδης. ὤκει ἐ πλησίον τῶ Πυλάδου, ὅθι τῶ λείου. τῇ πρώτῃ ἐρχομένης νυκτὸς, φόβοι, λόγοι πολλοὶ, δυθυμίη, πυρέσσον λεπτόν. περὶ ἐ, σπασμοὶ πολλοί. ὅτε δὲ ἀμαλίσκοιεν οἱ σπασμοὶ οἱ πολλοὶ, παρέλεγε. ἠρεμούσῃ. πολλοὶ πόνοι, μεγάλοι, ξυνεχέες. δευτέρη ἀμφὶ τὴν αὐτὴν. ὀδὲν ἐκοιμᾶτο. πυρετὸς ὀξύτερος. τρίτη οἱ μὲν σπασμοὶ ἀπέλιπον. κῶμα δὲ καὶ καταφορὴ, καὶ πάλιν ἔγερσις. αἰνίσσε. κατέχειν ὀκ ἠδυνάτο. παρέλεγε πολλά. πυρετὸς ὀξύς. ἐς νύκτα ἐ τῶτον ἵδρωσε, πολλῷ θερμῷ δι᾽ ὅλου. ἄπυρος. ὕπνωσε. πεύκα κατενοήσ. ἐκρίθη. περὶ δὲ τὴν τρίτην ἡμέρην, οὖρα μέλανα, λεπτά. ὀναιώρημα δὲ ὅτι πολὺ γρηγύλον. οὐχ ἵδρυτο. περὶ δὲ κρίσιν γυναικεῖα πολλὰ κατέβη.

Huius morbi causa ex ipsa historiæ denunciatione & Galeni Commentario satis aperta est. Nam cùm retenta mensium abundantia, sanguinis fœculenti & melancholici vitium atque exundantem humorum copiam fecisset, non immeritò pessimis plenitudinis casibus conflictata, & ex longo mœrore anxia, mentis perturbationem, atque ex capitis repletione neruorum distensiones sensit. Quæ cùm ex nimio succulentiæ successu atque ipsa plenitudine ortum caperent, sola depletione, nempe sudorum vaporatione & larga mensium profusione, velut legitimis naturæ vacuationibus, salutarem habuerunt iudicationem. Magnum autem virium robur atque iuuenilis ætatis alacritatem adfuisse constat, quæ tam impensè pertentatam mentem, vt non longè à furore abfuerit, primis statim diebus, humorum quadam deriuatione, ac veluti reuulsione sedarit atque temperarit. Vt non immeritò istud innuens Galenus, lib. περὶ δυσπν. γυάλιον vocarit. Nam & melancholicam istam desipientiam ex mensium suppressione, in furorem & παραφροσύνης θηλώδεις persæpe erumpere testatur Hippocrates in Prorrh. his verbis quæ rei huic gestæ non minimam lucem adferunt, τὰ ἐπ᾽ ὀλίγον θερμότερα παραφερόμενα, μελαγχολικά, ἢν δὲ ὑπὸ γυναικείων ἢ θηλώδεα. Quam sententiam etiam in Coac. Prænot. repetit. Magnam autem affinitatem habet hoc exemplum cum iis mulieribus Thasiis quæ partuum purgamentis subsistentibus conflictatæ, in eandem prope affectionis causam deuenerunt, qualis est Philini vxor lib. 1. Epid. & quæ ad frigidam decumbebat, superiùs enumerata.

γυνὴ δυσάνιος] δυσάνιος vetus est dictio & planè Hippocratica, quæ anxium, morosum, molestum, tristem, difficilem, asperum, & eum qui fere semper angitur, neque est animo securo aut alacri, sed vultu tetrico & austero, significat. Galenus in Exegesi vocum Hippocratis hanc dictionem ita explicat, δυσλύπος, ὁ μὴ εὐκόλως ἀνιώμενος, ἔστι δὲ καὶ ὁ δυφαλίνωπος, ἢ ὁ δυσκολόπαιδος. Κελτικὰς ὀν τῷ περὶ φυσιογνωμονίας ἔρωτος καὶ ἀφετῆς οὕτως ἐξηγεῖται τοῦνομα. δυσιαίης δέ ἐστιν ὅσις ὅθι τῆς σμικροῖς αὐιᾶται καὶ ὅθι τῆς μεγάλοις μᾶλλον ἢ οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι, ἢ πλείω χρόνον. Quam significationem in Commentario repetit, & hîc eam innui scribit quæ ex longo mœrore diu tristis & anxia perseuerarit, nec ad animi æquitatem aut securitatem reuocari potuerit. Atque hac dictione vtitur Aristoteles in Physiognomicis, & δυσανιον τῷ εὐθυμῳ opponit his verbis, δυσανίοις τε γὰρ οὖσιν, ὁκόταν σωνέχῃ πλεῖν ἡμέραν ἡδέως ἀφαγαγεῖν, καὶ τὸ ἧδος λαβεῖν τὸ εὐθύμου. Hesychius verò de hac dictione sic scribit, δυσάνιον τὸ δυχερείας χρώμενον, δυσπάρεσιν. τὸ ὀνειρόπον αἰνίωιον λέγουσιν. Et δυσλύποι, ἀπιστεῖς, δυβαστοὶ, ὅθι πολὺ σκυθρωπῶ, ὅθι μικροῖς μεγάλον ὀργιζόμενοι, αὐτοπάσχοι. Phauorinus quoque, δυσάνιος, ὁ ὅθι παντὶ αἰνιώμενος, καὶ μικρὸν καὶ εὐκαταφρόνητον ἢ. καὶ Ἱπποκράτης ἐχρήσατο που τῷ ὀνόματι καὶ Μένανδρος. Et δυσλύποι, ὁ μὴ εὐκόλως ἀνιώμενος, ἢ ὁ δυφαλίνωπος παρὰ τῷ Ἱπποκράτει. Rursusque, δυσλυοῖς, δυσπείθεις, αὐτοπάσχοντες, δυβαστάζοντες, δυσμετόχους, ὀκ μεταφορᾶς ἢ ἵππων, νηνία γὰρ, ὁ χαλινὸς, ἢ τὰ λώρα. Porro hîc Aldinus codex cum duobus scriptis δυσλώιος legit, quam lectionem veterem & germanam existimo ex Galeno in Exegesi, etsi parum hîc quadrat explicatio illa huic dictioni attributa, sed ea quam ibidem dictioni δυσανίης tribuit. Quod certe facit vt facilè mihi persuadeam pro δυσανίης illic δυσάνιος legendum esse, quòd eandem notionem ex Critica hîc in Comm. repetat Galenus, etsi aliquantulum vitiosè. Cæterum Erotianus quoque δυσλώιος legisse videtur, gignendi tamen casu, cùm scribit, δυσθύμως καὶ δυσκόλως τοῦ αἰνίας, φερούσης. Vbi certè φέρουσα potius reponi debet. Et certe apud Galen. vbi δυσλώιος ὁ μὴ εὐκόλως αἰνιώμενος exponitur, μὴ redundare videtur, aut μὴ εὐκόλως, μὴ ἡπίως ἀλλὰ δυσαρεστῶς καὶ ἐπαχθῶς significat.

μετὰ περιφάσιος] Manifestæ mœroris causæ morbum leniunt. Grauiores namque sunt internæ melancholiæ causæ quàm externæ, quòd hæ humanitatem non penitus exuant, illæ verò liberiùs mentis frœnos excutiant, & imis infixum animi penetralibus affectum significent. Ideoque istud addidit Hippocrates, vt ex sublatis in cerebrum vaporibus delirium factum innueret, alioqui certe furor & insania præsagiri poterant.

πλησίον τῷ Πυλάδου] τῶν Πυλάδου habent exemplaria duo scripta vetustissima, ac parum refert vtrum οἴκων an verò πεμβῶν subintelligas, quod faciunt interpretes. Illud etiam ὅθι τῷ λείου retinere potuissem, quòd loci quandam proprietatem designet, nisi & planitiem, loci æquabilitatem, aut planum aliquod significare etiam compertum esset.

δυσθυμίη] Animi ista ægritudo & diffidentia cum metu præsertim, si diu tenuerit, melancholiam portendit, atque ea præcipuè δυσθυμίη, quæ αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν χωρὶς τῶν ὀργάνων τῶν φρενῶν accidit, vt scribit Hippocrates. Itaque etiam priùs idem commemorauit in muliere quadam quæ phrenitide periit, & consentiunt iis quæ scribuntur placito 23. l. 6. & à † Galeno explicatur lib. 3. loc. aff. Nam δυσάνιον τὸ φθερὸν γθιόδες scribit in Commentario Galenus.

† *Lib. 6. Epid. sect. 8.*

A σπασμοὶ πολλοὶ] Hunc locum adducit Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. atque ex eo respirationis in hac ægra genus elicit, his verbis, ἢν δ᾽ ἐξῆς ὅθι τὸ γυάλιον τὸ ὀκ τῆς λύπης ἀρξάμενον, ἐφ᾽ ᾧ γράφει, πόνοι μεγάλοι σωνεχεῖς, ἀλλὰ καὶ σπασμοὶ πολλοὶ, φησί. γράφει δ᾽ ὀν ἀφορισμοῖς περὶ σπασμῶν ὧδε. ὀν πῖσι πυρετῆσι τὸ πνεῦμα περιόπτον, κακόν. σπασμὸν γὰρ σημαίνει. καὶ πόνοι καὶ τὸ δυσπνοϊκὸς εἶδος τῇ γυναικὶ ταύτῃ, τὸ μὲν π κατὰ τὰ ὀδύνας, τὸ δὲ π κατὰ τὰς σπασμοὺς ἐγίνετο. δῆλ᾽ τοῦ καὶ τοῦ περιφρονήσαι, μέρα καὶ ἄραιον ὀκ ἔχον, οἷα νικηθὲν ὑφ᾽ ἑτέρων δυοῖν ἰχυροτέρων διαλύεσθαι. Huiusmodi verò conuulsione ex humorum in cerebro abundantia atque in neruos affluxu ortas esse satis constat, testaturque his verbis Galenus Comm. 1. in Prorrh. ἐδείχθη δὲ ἡμῖν αἱ τοιαῦται μεταῤῥύσεις γινόμεναι, ἢν δεχομένων μορίων ἑκάστου τὸ πρόσφορον ὀδυνῶσι εἰς ἕτερον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ. καὶ ὅτιν εἰκὸς ἐστιν ἐὰν ἄλλοτ᾽ ἄλλου μέρους τῶ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον εἰς ἄλλο καταῤῥέων ὁ λυπῶν χυμὸς ὑπὸ πάντων ὡῤῥεῖται, ὅσοις ὀπτεφυκόσιν αὐτοῖ νεύροις ἐμπεσὼν, ποτὲ σπασμὸν ἐπιτυγχάνει. ὅθεν καὶ τὸν αὐτὸς Ἱπποκράτης ὑπὸ πληρώσεως καὶ κενώσεως τὸ πάθος τοῦτο γίνεσθαι. Atque huiusmodi mensibus subsistentibus neruorum distensiones facilè suboriri subindicat Hippocrates, in ea quam priùs adduximus Prorrhetici sententia, his verbis, ἆρά γε καὶ σπασμώδεες αὖται;

B ἠρεμούσῃ] Hanc lectionem vt verè germanam habent exemplaria duo peruetusta manu scripta & meliores impressi codices, eamque abundè confirmat Hippocrati non insolens phrasis, qua inauctam mentis perturbationem, ac in phrenitidem aut furorem fere erumpentem, cùm hac dictione aliàs vtitur, significat, vt libro 4. Epid. cùm valde mente emotum adolescentem indicat, hanc locutionem adhibet his verbis, οὕτως παρέκρουσεν αἷμα ὀγδόῃ, πρόπον τὸν ἐκόλασον, αὐίσταθαι, μάχεσθαι, αἰσχρεμυθέειν ἰχυρῶς, ὡ ἴωιοῦτος ἐών. Ex quibus certè vehementem mentis perturbationem coniicias licet, cùm ista ex vniuersali quodam pronunciato pendeant, quod hoc modo effert Galenus Comm. 2. in Prorrh. τὸ παρὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ἅπαν κακόν. Et satis constat quæ plurimùm ab ægri moribus aut ab innata natura recedunt, magnam adferre noxiam. Quam quidem artis præceptionem, vt constantem; cùm plurimis in locis firmat Hippocr. tum verò sic exprimit in Coacis Prænot. τὸ παρὰ τὸ ἔθος ποιέειν τι, ἢ περιθυμέεσθαί τι περὶ μὴ εἰθισμένων, ἢ ἐνναιπόν, πυκνῆρον, καὶ πλησίον παραφροσύνης. Et aph. 81. lib. 7. καὶ ὡς τι ἄλλη τῆς φύσιος ὀκθείη τὸ σῶμα, ὡ ὀλίγον, ὀλίγη ἡ νοῦσος γίνεται, ὡ δὲ πολύ, πολλὴ, ὡ πάνυ πολύ, θανάσιμον τὸ ἰωιοῦτον. Atque in Prorrh. & Coac. Prænot. per hanc sententiam inculcat, ὀκ κόσμου θεραπεία ὑπόκρισις κακοῦ, & per τὰ ὀν φρενῖτιδι πυκνὰ μεταπίπτοντα. Et ὀν ἀρχῇ τὸ ὀλιγεικὲς, πυκνὰ δὲ μεταπίπτειν. Quæ etiam in Coac. repetit. Inusitatæ enim huiusmodi ægrorum permutationes & præter morem actiones, desipientias & mentis insaniam portendunt, vt in muliere quæ alioqui pudoris tenax est, verborum obscœnitas emotam mentem indicat. Atque in eiusmodi insanientium permutationibus, hanc dictionem ex istis libris Epidemiῶν agnoscit Galenus Comm. 1. in Prorrh. his verbis, ἐὰν δὲ ὡς τὰ σμικρὰ λέγοντες, ὀλίγον ὕστερον αἰσχρῶν καὶ ἀσέλγων παραγμάτων μνημονεύσωσιν, ὡς περ ὀν τῇς ὀλιγοημίας αἰσχρομυθεῖν ἐκάλεσεν, ἡ μετάπτωσις οὐκ ὀκ φαύλων εἰς ὀλιγεικὴν, ἀλλ᾽ ὀκ μοχθηρῶν εἰς μοχθηρὰ γίνεται. Quæ perfectè lectionem istam approbant, eamque nobis imitandam esse contendunt, etsi codices quidam scripti ἰχυροῦσθαι, hoc est ἐῶσθαι, habent, quo insanientium clamores nobis proponunt.

πολλοὶ πόνοι] Codices quidam manu scripti πόνοι μεγάλοι, ξυνεχέες, habent. Quam lectionem sequitur Galenus libro 2. περὶ δυσπν. & Caluus.

D οὐδὲν ἐκοιμᾶτο] Istud omisit Caluus contra omnium quos videre licuit codicum fidem.

κῶμα δὲ & καταφορὴ] Hîc attingit valde perniciosum transmutationis genus in insanientibus, dum incontinentiæ speciem in somnum degrauatione eludunt, qua de re antea amplissimè dictum est, insaniæque præsagitionem prosequitur propriè accommodatis ad vehementem mentis emotionem verbis, quibus irrequietos insanientium motus ob oculos ponit. Nam & expergefactiones illæ à sopore, & exilientium exurrectiones, furibundos mentis motus prædicunt, & velut hîc ἔγερσιν dixit, ita θεραπεύειν θρασυπάτας ἐπιγόνοιας extulit in Prorrh. & Coac. Prænot. Αναῶσιν verò quod est ἐξορμᾶν καὶ αὐίσταθαι, exilientium impetum & irruptionem significat, atque huiusmodi incompositis motibus valde est accommodatum. Ac de his crebrò ἐξίσταθαι καὶ ἐξαίσταθαι effert Hippocrates, vt ναυαὶ ἐξαναστάσεις in Prorrh. crebras & inanes exurgentium ægrorum cupiditates vocat. Et de huiusmodi Phreniticis βληστριζόθαι καὶ ἐξαίσταθαι scribit Aretæus in eorum curatione. Sic τοὺς πρὸς χεῖρα αὐαθόρμους dixit Hippocrates in Coacis, eos qui ad manum exiliunt, & quorum pulsus veluti resilit, ac quasi tremebundus subsultat, apparetque exiguus tremor, in

E quibus conuulsiones & delirium non temerè præsagias. Non secus αἱ ἐς ὑποχόνδρια ὀν πυρετῷ ὀδυναι αἰαῖσσουσαι dicuntur in Coacis, dolores ad præcordia subsultantes ac veluti resilientes, quos παλμώδεας sæpe vocat, quomodo quoque ἀμφὶ ἢν οὐάτων ἤχους διαῖσσειν, sonitum per aures peruadere & exire ibidem scripsit. Quod certè effecit vt αἰνίσσοι ex vetustis exemplaribus legerimus, non quemadmodum cætera αἰνίσσειν, quæ istud ad infestantes vigilias retulerunt. Nihil autem mirum subit, in huiusmodi inconstantibus insanientium emotionibus, conuulsiones aut tremores prædici, cùm passim scribat Hippocr. in Prorrh. & Coacis Prænot. αἱ ὀνκόμαλοι παραφροσύνιες σπασμώδεες. Et οἱ ἐξιστάμενοι μελαγχολικῶς, τρομώδεες γινόμενοι. Et οἱ φρενιτικοὶ τρομώδεες ἢ σπασμώδεες. & τὰ ὀν φρενιτικοῖσι νεανικῶς τρομώδεα, θανάσιμα. quod etiam paulò ante indicauimus. Caluus illud & καταφορὴ omisisse videtur, cùm tamen hîc magnam habeat efficacitatem, quod ex superiobus coniicere est facile.

περὶ δὲ τὴν τρίτην ἡμέρην] Quædam exemplaria ἐκρίθη περὶ τὴν γ᾽ ἡμέρην legunt, cui lectioni videtur suffragari Galenus in Comm. Vrinas verò nigras & tenues, alioqui tamen salutares esse in mulierum abundantiæ suppressione, sæpius meminimus, vt & ὀναιω-

F ρήματα γρηγύλα, delirium vehementemque mentis emotionem portendere, in Philisco lib. 1. Epid. scripsimus, οὐχ ἵδρυτο autem (pro quo vitiosè, vt aliàs sæpius, οὐχ ἵδρωτο quædam exemplaria habent) tam ad vrinas quàm ad sublimamentum referri potest, mentisque inconstantiam confirmat, cùm flatus plurimos crudæ materiæ permixtos fuisse significet, quorum iactatione materia sursum rapta est, & in cerebrum firmata, mentem è sede constantiæ disturbauit. Quò fere referuntur ὀναιωρήματα διεσπαρμένα, in huiusmodi deliriis crebrò annotata. Humoris verò crassitudo cum caloris immoderatione, sublimamenti rotunditatem infamauit, vt mirum quoque subeat, quomodo Interpres quidam nubes pro sublimamento posuerit.

DE ADSCRIPTIS ÆGRO CHARACTERIBVS.

G Cùm satis constet ex historiæ decursu & Galeni Commentario, plethoricam istam muliebrium suppressionem, per sudorum copiam & profluentem ad crisim mensium abundantiam, decernendi modo esse leuatam, facile est ex propositis in medium characteribus, probabilem quendam & ad rei de qua agitur naturam accommodatum sensum elicere. Hoc modo namque cùm apponant codices scripti, π. π. ι. λ. ε. γ. υ. id mihi erui posse videtur, πιθανὸν πλῆθος ἱδρώτων λοχείων ὑπερῳθέντων, πείτη ὑγείαν. Credibile esse sudorum copiam in purgamentorum suppressione, tertio die salutem attulisse. Vbi certè propter exempli affinitatem cum superiobus mulieribus partionis purgamentis suppressis laborantibus, τὰ λοχεῖα impropriè, αἱ τῆς ἢν καθαρμοῖσιν ἢ γυναικείων καθάρσεις, & pro quibusuis muliebribus purgamentis poni videntur. Nisi si quis pro λ. aut κ. aut γ. καθαρμοῖσιν aut γυναικείων notas sumi debere contendat. In quo non admodum repugnantem habebit assensionem nostram, cùm alioqui, vt & originem, ita certè scriptionis seriem plurimùm suspectam huiusmodi characteres plærunque nobis fecerint.

Æger duodecimus.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἐν Λαρίσῃ, παρθένον πυρετὸς ἔλαβεν. καυσώδης. ὀξύς. ἄγρυπνος. διψώδης. γλῶσσα λιγνυώδης. ξηρή. οὖρα, οὐ χρόα μθ, λεπτὰ δέ. δευτέρῃ ὀλιγόπονος. οὐχ ὕπνωσε. τριτῃ πολλὰ διήλθεν ἀπὸ χειλίνης, ὑδατόχροα. καὶ τὰς ἐπομένας διήκε διαῦπα οὐ φόρως. τετάρτῃ, οὐρησε λεπτὸν ὀλίγον. εἶχεν ἀναώρημα μετέωρον. οὐχ ἱδρυτο. παρέκρουσεν ἐς νύκτα. ϛ, ἀφ' ἡνίκα λαθεῖν ἔρρυη πολύ. φείξας. ἱδρωσε πολλῷ θερμῷ δι' ὅλου. ἄπυρος ἐκρίθη. ἐν δὲ τοῖσι πυρετοῖσι καὶ ἤδη κεκριμένων, γυναικεῖα κατέβη τότε πρῶτον. παρθένος γὰρ ἐοῦ. ἐοῦ δὲ ἀφ' ἡβῆς πρῶτος ἀσώδης. φλεγμώδης. ἕρευθος προσώπου. ὀμμάτων ὀδυνη. καρηβαρική. ταύτῃ οὐχ ὑπέστρεψεν, ἀλλ' ἐκείθη. οἱ πόνοι ἐν ἀρτίῃσι.

Latissæ virginem quandam febris ardens & acuta prehendit, peruigil erat, sitibunda, lingua fuliginosa, arida. Vrinas probati quidem coloris reddidit, tenues tamen. Postridie molestè habuit, non dormiuit. Tertio die aluus aquosa multa transmisit, proximisque diebus talia commodè prodierunt. Quarto vrinam tenuem, paucam reddidit, quæ suspensum quid in medio innatans sublime habebat, neque subsidebat, sub noctem delirauit. Sexto ex naribus sanguis abundè multus effluxit, atque vbi inhorruisset, sudore copioso calido per totum corpus diffluente, ex febre immunis iudicatione liberata est. In febribus autem, iamque peracta iudicatione, tum primùm muliebria descenderunt, quòd illibatę virginitatis esset. Prorsus verò stomachi fastidio laborabat, horrebat, faciei rubor aderat, oculorum dolor & capitis grauitas. Huic morbus non repetiit, sed iudicatione est absoluta. Dolores diebus paribus inuadebant.

Hoc benignioris succulentiæ & copiosioris sanguinis exemplum, iam crebrò in singulari ista ægrorum speculatione vsurpatum, vacuatione & depletione tantùm, velut vniuersali curationis iudicatione, emendari potuit, hisque remediis & naturæ prouidentia legitimè est succursum. Nam & tertio die refusa est per secessus humorum multitudo, & tum primùm insigni ad crisim die, satis luculenta vacuationis iacta sunt initia, non quidem copiæ aut degrauationis ratione, sed naturæ viribus, cuius benignitatem tolerantiæ facilitas satis testata est. Ac ne ea quidem satis esse potuit ad tantam depellendam humorum copiam, per aluum irruptio, sed quæ sola quantitate peccabat succorum benignitas, accommodatũ huiusmodi abundantiæ suffugium nacta, per largum sanguinis ex naribus profluuium & sudorum diffusionem exhausta est, & cuntibus in iudicationem omnibus, tandem per mensium eruptionem, mirabili quadam naturæ efficacitate deriuata & propulsata. Qua in morborum solutione, omninò animaduertendum est, iudicationis absolutionem sexto die non temerè esse procuratam, neque tamen ideo certas esse criseων leges. Quod & à Galeno prudenter admodum est annotatum, & vt insolens quidem, tamen in morbis ex sanguinis copia contingens, in quibus diebus paribus accessiones fiunt, experientia est cognitum.

γλῶσσα λιγνυώδης] λιγνυώδης γλῶσσα, μελαίνουσα dicitur Galeno in Exegesi, fuliginosa lingua & nigricans. Fuligo namque nigra est, & quemadmodum ea ex effumante incendio enata est, sic cùm ex ardente fuligine lingua tingitur, magnum in præcordiis conceptum incendium intelligimus, quo veluti per gulæ spiraculum euaporante, illius parietibus fuligo adhærescit, & propter tunicæ continuitatem, linguam quoque denigrat. Quam explicat Galenus in Comm. πῶς ὀδυνηρῶς μεταβαλλόντων ὀλίγ τὸ χρῶμα, οἱ πλεῖστοι καὶ πῶς ἔκπνοι). πωῤῥαίνον δὲ αὖ πάλιν εἰ χρηστὴ γλῶσσα τροπὴ, πῶς ἑβδόμῳ ἀπαλλάττει. κἂν εἰ ἀπυίος δέ ποτε μεταβαλοῦσα ἀκριβῶς ἐν τῇ πεμπτῇ γενομένῃ, ἢ ἕκτῃ τοῦ βραδυτέρου κρίνῃ ὀδυνήσῃ, ἀμυχαινοῦσα ὀδυνῶν ὀδυνηφόρα ἐσαχθῇ κίνδυνον, φόβου τε μικροῦ, ὡς αὐτῆς μάλα πεθυξομένῳ παθηρόσπω. ὃ δὲ καταφέρουσα, κάρω τι προσπλήσιον αὐτοῖς γίνεται, καὶ πεῦνται πελείας αἰωνόθη τὴ καὶ ἀφωνοι. ἐὰν δὲ τὴς ἔκρισις ἐν αὐτῆς γίνοιτο, λειποψυχοῦσι τε ἀχρόοι, ἀχρόοι, ἀρέμισι, καταπίπτουσι, ἢ ἑβδόμης ἡμέρας ἀεὶ πρὸς λόγον ἐκρίσεως πῶς εὐροείαν ἐπαυξόσις. ἀτὰρ οὖν καὶ κακοήθη, δριμία, δυσώδη πολλὰ διαῤῥοῦσι τε ἐμῦσι καὶ παῖ ἰκπάλας ἐιελίσσε. ἱδρῶτες δ' ἀπόνοι μὲ οἱ ὁμαλοί, δι' ὅλου τὸ σώματος, θερμοί. καὶ εἰ γλῶσσα δέ ποτε ποῖοι, διαῦπόνται πολλά, φόβοι ἐπέρπῃ τῆς ὁρῶσι, μὴ σῶσιν. ἔστι δ' ὅτε παραπήδας οὐκ εὐήθεις, ἢ ἐκπέρας ἐπλύγκεν, ἢ πυὰ δίχλω ἀπόπασιν ἀχρῶνος ἑτέρα δεομένου εἰς λύσιν. εἰ δ' δ' ὅρων ποτὲ κρίνοιεν, οὐδὲ πῶτα αὖ εὔροις χρησί. δ' ὁ ὠμὰ, καὶ ἄχροα, λεπτὰ, μηδεμίαν ἀπόπασιν ἔχοντα, ἀλλ' ἀνίοτε μὲ ἢ ἰσρακώδη, ἀνίοτε δὲ ψαμμώδη. πάντως δὲ αὐτόμαλόν τι φ ἄπεπτον, αὐτοῦ τοῦ πλήθε μόνον ἀφελοῦσα κρ' πῶ ἕκτῳ ἡμέρᾳ οἷς ὀδηφαίνῃ). πῶτα μὲ αὐτῆς μεταπεσόντα πῶ ἔργον εἰ τις μέλλοι σωθήσεσθαι. Quam ad rem faciunt etiam quæ sequuntur cap. 5. Admonendum porro videtur codices manuscriptos in adscribendis characteribus deficere, nec ampliùs vllos extare præter quosdam ægro decimoquarto appositos, quos suo loco commemorabimus. Quæ certè intermissio, posteaque redintegratio, non leuem suspectæ originis causam habet.

Æger decimus tertius.

ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἀπολλώνιος ἐν ἀδδήρεσιν, ὀρθοστάδιον ὑπεφέρετο χρόνον πολύν. ἦν δ' μεγαλόσπλαγχνος. καὶ δὲ ἤπαρ ξυνήθης ὀδυνῶν, χρόνον πολὺ παρεῖπε. καὶ δὴ τότε καὶ ἰκλεροῦδης ἐγένετο. φυσώδης χροιῆς ὑπόλευκος. φαγὼν δ' καὶ πιὼν ἀκαιρότερον βόφον, ἐθερμαίνθη σμικρὰ δ' πρῶτον, καὶ ἐκλίθη. γάλακτι δ' χρησάμενος ἐφθοῖσι καὶ ὠμοῖσι, πολλοῖσιν, ἀγλείοισι καὶ μηλείοισι, καὶ διαίτῃ κακῇ, πάντων εἰ βλάβας μεγάλας. οἵτε γὰρ πυρετοὶ παρωξύνθησαν. χειλίνη τε ἐπὶ πρῶτον ἐνεγένετο, οὐδὲν διέδωκεν ἄξιον λόγου. ὄξεα τὰ λεπτὰ καὶ ὀλίγα διήθ ὕπνοι οὐκ ἐνῆσαν. ἐμφύσημα κακόν. πυλὺ δίψος. κωματώδης. ὑποχονδρίου δεξιοῦ ἔπαρμα ξυὼ ὀδυνῶν. ἄκρεα πάντοθεν ὑπόψυχρα. σμικρὰ παρέλεγε. λήθη πάντων ὅτι λέγοι. παρεφέρετο. πρὶν δ' πεντεκαιδεκάτῃ, ἀφ' ἧς ῥιγώσας ἀπεθερμάνθη, κατεκλίθη. καὶ δ' ἐξεμάνη. βοὴ βαρεχή. λόγοι πολλοί. καὶ πάλιν ἵδρυσις. καὶ ὁ κῶμα τὴν κεφαλὴν πρόσκλιθε. μετ' δ' ἐνῆν τα, χειλίνη βαρεχώδης, πολλοῖσι, χολώδεσιν, ἀκρήτοισι, ὠμοῖσιν. ὄξεα μέλανα σμικρὰ, λεπτά. πολλὴ δυσφορία. τὰ τῆς δεξιοχωρημάτων ποικίλως. ἢ γὰρ μέλανα, καὶ σμικρὰ, καὶ ἰώδεα. ἢ λιπαρὰ καὶ ὠμὰ, καὶ δακνώδεα. κατ' δ' χρόνος ἐδόκεε καὶ γαλακτώδεα διδόναι. πρὶν δ' εἴκοσι τὼ τετάρτῳ ἀφ' παρηκμάσεις, τὰ μὲν ἀγγὰ ὅτι τῆς αὐτῆς. σμικρὰ δ' κατενόησεν. ὀξὺς δ' δ' καὶ ἐκλίθη, οὐδένος ἐμνήσθη. πάλιν δ' πάχὺ παρεύδ. ὠρμήθ πάντα ὅτι ὁ χεῖρον. πρὶν δ' τεσσεσκαιδεκάτῳ πυρετὸς ὀξύς. ἀναχωρήματα πολλὰ λεπτά. πρόσκληνος. ἄκρεα ψυχρά. ἄφωνος. τεσσεσκαιδεκάτῃ τετάρτῃ ἀπέθανε. τουτέῳ δὲ τέλεος ἐξ δ' καὶ ἐγὼ οἶδα, χειλίνη βαρεχώδης. οὖρα λεπτά, μέλανα. κωματώδης. ἄγρυπνος. ἄκρεα ψυχρά. πρόσκληνος ἀφ' τέλεος. φρενιτικός.

Abderæ Apollonius, diu rectus & obambulans morbum sustinuit. In tumorem autem ei elata erant viscera, & consuetus hepatis dolor longo tempore perseuerauit, ac tunc sanè etiam auriginosus factus est, flatibus abundabat, & colore erat subalbido. Ex intempestiuiore verò potu & bubulæ esu, aliquantulum primùm incaluit, decubuit. Deinde cùm lacte vsus esset copioso crudo & cocto, caprillo & ouillo, vitiosaq; victus ratione, insignes omnium offensiones factæ sunt. Nam & febres exasperatæ sunt, neque memorabile aliquid ex ingestis aluus reddidit, vrinæ tenues & paucæ, neq; somnũ capiebat, mala inflatio aderat, sitis multa, sopore detinebatur, præcordia dextra cum dolore intumuerant, extrema vndiquaq; frigescebant, aliquantulum delirabat, omnium quæ dixisset capiebat obliuio, mente emouebatur. Ad decimum quartum diem, ex quo suborto rigore incaluit, decubuit, vehementer insaniuit, clamor, perturbatio, fermo multus, mox contrà repressus est, atq; tum sopor inuasit. Deinde verò aluus perturbata, copiosa, biliosa, syncera & cruda demisit, vrinæ nigræ, paucæ, tenues erant, magna corporis implaciditas, alui recrementa varia. Nempe vel nigra, pauca & virulenta, vel pinguia, cruda & mordacia deiecit, ac tandem etiam lacti similia reddere visa est. Sub vigesimũ quartum diem alleuatio fuit, in reliquo quidem eadem parum deesse, tamen aliquantulum ad intelligentiam rediit (ex quo nanque decubuerat, nihil meminit) statimq; rursus desipiebat, atq; in deterius omnia tendebant. Circa trigesimum verò diem febris acuta inualit, alui recrementa copiosa & tenuia, delirus fuit, extrema perfrixerunt, vox defecit. Quarto & trigesimo vita defunctus est. Ex quo eum vidi, huic perpetuò aluus turbulenta fuit, vrinæ tenues, nigræ, sopore detentus & insomnis, extremitates frigidæ, per totum morbum delirauit. Phrenitide periit.

Credibile est ex trahente & diuturno iecoris tumore, priùs quidem neglecto, tandemque victus intemperantia inaucto, excitatam fuisse febrem, insignemq; suborta humorum improbitatem & cacochymiam, qua etiam inualescẽte morbus regius enituit, tumorq; in hepatis inflammationem erupit. Ex qua conceptum intus incendium, valenti humorum torrefactione, bilisque præcipuè subagitatione cerebrum appetiuit, & insania præcipuorumq; viscerum collapsu ægrum sustulit. Qua subita casus transmutatione, nisi mors accelerata fuisset, potuisset diutius sustentari, & aquæ inter curem lentitudine differri.

ὑποφέρεται] ὑποφέρεται de iis dicitur qui labascunt aut titubant, nec firmiter niituntur sed subsistunt. In ægros autem transfertur qui morbum trahunt & sustinent quantumque possunt obnituntur & obdurant ne decumbere cogantur, sed veluti repentes ex morbi voragine, non sine magno negotio, se abducunt. Quos vulgus Gallicum non impropriè (trainer) dicit, quòd medij sint quodammodo inter eos qui stantes & obambulantes morbum producunt, & inter eos qui statim decumbunt. Nam neque recti consuetamunia obire queunt, neque etiam statim morbo victi cedunt, sed totis viribus obnituntur, diuque morbum sustentant & trahunt. Quem in sensum illud lib. 1. Epid. ex nostris codicibus manu scriptis adduximus, πολλοὶ δὲ ἤδη πυλὼ χρόνου ὑποφερομένων, φθινώδεες καὶ πολίθησαν. Significat namque eos qui diutius tabem traxerant & sustinuerant, ampliùs resistere non potuisse, sed tunc decubuisse. Sic quoque non absonum vero est hunc Apollonium ex diuturno visceris tumore morbum produxisse & obambulantem sustinuisse, tandem tamen subactum decubuisse. Quod satis verba ista indicant, ὀρθοστάδιον ὑπεφέρετο χρόνον

A ex Galeni Comm. apparet. Quod certè velut insolens, his luculentis verbis subindicat Hippocrates, isq; præcipuè animaduertet, qui quantumlibet procedentem sexti diei iudicationem his verbis infamatam esse attenderit ex Galeno lib. 1. de diebus decret. πῶ δὲ ἕκτῳ ἡμέρᾳ, ὅθεν ἀπόλειπε) ἢ ἐξόδμης τῷ πλήθ ἢ ὧν ἐν αὐτῇ κρινομένων, ποῦ πῶν πλεονεκτοῦσαι εὐείσιω κακοηθείᾳ, καθάπερ ὀκ ἀβρωμένῳ πῶ φύσιν ἔχουσαν τῇ ζ. καὶ δ' ἢ ἐν τῇ πεμπτῇ μεταβαλλόντων ὅλῃ τὸ χρῶμα, οἱ πλεῖστοι κρ' πῶ ἕκτῳ ἀπόπιω). πωῤῥαίνον δὲ αὖ πάλιν εἰ χρηστὴ γλῶσσα τροπὴ, πῶ ἑβδόμῳ ἀπαλλάττει. κἂν εἰ ἀπυίος δέ ποτε μεταβαλοῦσα ἀκριβῶς ἐν τῇ πεμπτῇ γενομένῳ, ἢ ἕκτῃ τοῦ βραδυτέρου κρίνῃ ὀδυνήσῃ, ἀμυχαινοῦσα ὀδυνῶν ὀδυνηφόρα ἐσαχθῇ κίνδυνον, φόβου τε μικροῦ, ὡς αὐτῆς μάλα πεθυξομένῳ παθηρόσπω. ὃ δὲ καταφέρουσα, κάρω τι προσπλήσιον αὐτοῖς γίνεται, καὶ πεῦνται πελείας αἰωνόθη τὴ καὶ ἀφωνοι. ἐὰν δὲ τὴς ἔκρισις ἐν αὐτῆς γίνοιτο, λειποψυχοῦσι τε ἀχρόοι, ἀχρόοι, ἀρέμισι, καταπίπτουσι, ἢ ἑβδόμης ἡμέρας ἀεὶ πρὸς λόγον ἐκρίσεως πῶ εὐροείαν ἐπαυξόσις. ἀτὰρ οὖν καὶ κακοήθη, δριμία, δυσώδη πολλὰ διαῤῥοῦσι τε ἐμῦσι καὶ παῖ ἰκπάλας ἐιελίσσε. ἱδρῶτες δ' ἀπόνοι μὲ οἱ ὁμαλοί, δι' ὅλου τὸ σώματος, θερμοί. καὶ εἰ γλῶσσα δέ ποτε ποῖοι, διαῦπόνται πολλά, φόβοι ἐπέρπῃ τῆς ὁρῶσι, μὴ σῶσιν. ἔστι δ' ὅτε παραπήδας οὐκ εὐήθεις, ἢ ἐκπέρας ἐπλύγκεν, ἢ πυὰ δίχλω ἀπόπασιν ἀχρῶνος ἑτέρα δεομένου εἰς λύσιν. εἰ δ' δ' ὅρων ποτὲ κρίνοιεν, οὐδὲ πῶτα αὖ εὔροις χρησί. δ' ὁ ὠμὰ, καὶ ἄχροα, λεπτὰ, μηδεμίαν ἀπόπασιν ἔχοντα, ἀλλ' ἀνίοτε μὲ ἢ ἰσρακώδη, ἀνίοτε δὲ ψαμμώδη. πάντως δὲ αὐτόμαλόν τι φ ἄπεπτον, αὐτοῦ τοῦ πλήθε μόνον ἀφελοῦσα κρ' πῶ ἕκτῳ ἡμέρᾳ οἷς ὀδηφαίνῃ). πῶτα μὲ αὐτῆς μεταπεσόντα πῶ ἔργον εἰ τις μέλλοι σωθήσεσθαι. Quam ad rem faciunt etiam quæ sequuntur cap. 5. Admonendum porro videtur codices manuscriptos in adscribendis characteribus deficere, nec ampliùs vllos extare præter quosdam ægro decimoquarto appositos, quos suo loco commemorabimus. Quæ certè intermissio, posteaque redintegratio, non leuem suspectæ originis causam habet.

B

C

D

E

F

G

H

τὴν πολλὰ δίηλθεν] Hæc humorum per aluum transfusio vacuationis optima iecit principia, quæ postea amplissimè confirmata est, eamque naturæ robore solicitari tolerantiæ facilitas indicauit. Ex quo cuiuis manifestum est, verissimum esse quod ex media criseων theoria petitum, à Galeno lib. 1. de Cris. est traditum, ὃν ἀνίοτε σημεῖον ἰχῤῥὸν πιστότερον γίνεται πολλῶν ἀδηνῶν. Quòd verò ad scriptionem attinet, exemplaria quædam ὑδατόχλωρα habent, quæ secutus videtur Cornarius: alia etiam ὑδατόχλοα & ὑδατόχολα. Quæ varietas in huiusmodi medicinæ parente sæpe conspicitur, vt priùs diximus. Pluralitatem tamen secuti sumus & ὑδατόχροα cum Galeno legimus, quemadmodum vetusta Regia ὑδατόχρω habent. In eo etiam quod sequitur variant. Meliora quidem & vetustiora, καὶ τὰς ἐπομένας διήκε διαῦπα εὔπορος habent, quæ lubentissimè sequimur, alia ἔτι διαῦτα εὔπορος legunt. Quædam etiam ἔτι habent. Galenus verò in Commentario, καὶ τὰς ἐπομένας ἐν διαῦπα εὔπορος legit. Quæ omnia sensum nihil immutant.

ϛ δι' ῥινῶν] Infamem diei prærogatiuam iudicationis celebritas expunxit. Nam cùm ex subsistente humorum magna copia morbus inualuisset, valentem quoque & copiosam exundantiæ refusionem natura procurauit, cùm sanguinis abundantiam per nares & legitimos muliebrium ductus subinde effudit, reliquam verò humorum multitudinem per diffusos ex toto corpore sudores depleuit. Quam naturæ alacritatem magnopere animaduertendam, mirum in modum admonet Galenus in Comment. eamque commemorat lib. 2. πρὶν δ' δυσπν. his verbis, μετ' πῶτα δὲ ἢ ἐν Λαρίσῃ παρθένος ἡ δωδεκάτῃ μετὰ πῶ λοιμώδη καθέστασιν γεγραμμένη, δι' πλῆθος αἵματος νοσήσασα, καὶ κρισθεῖσα τῇ τε δι' ῥινῶν αἱμορραγίᾳ, καὶ ἱδρῶτι καὶ γυναικείοις πάτε πρῶτον ὀδηφανεῖσιν, οὐδεμιαν ἔρα κατασκευὴ δυσπνοίας οὐδεμιας. Quædam porro exemplaria πολὺ ad φείξας referunt, sed confertam sanguinis proruptionem rectiùs mihi significare videtur, vt eo quoque nomine iudicationi pondus accedat, quòd abundè copiosus sanguis effluxerit. Proindeque non video quomodo peraburdè, λαῦρον & πολὺ Caluus exprimere potuerit.

καὶ ἤδη κεκριμένων] Istud absolutè intelligendum videtur, vt πας' μ' πῶ κρίσιν ἡμέρας significet, vt interpretatur Galenus in Comm. Ita namque absolutior fideliorque iudicatio futura est. Caluus illud ἤδη κεκριμένων ad febres refert, forte quòd ἄπυρος ἐκρίθη dixerit. Quod autem in febribus indicatur tum primùm menses erupisse, id magni incendij & ebullientis sanguinis suspicionem auget. Id nanq; sæpe contingit, vt in æstuantibus febribus iuuenculares flores per muliebria tum primùm decidant. Quod annotauimus in Virgine Abderitana, in qua simili locutione vsus est † Hippocr. vt & lib. 2. Epid. † *Sect.* 2.

ἕρευθος προσώπου] Sic sæpe faciei ruborem magnæ succulentiæ indicia prodentem vocat Hippocrates, quandoque etiam ἐρύθημα, eaque hîc commemorata certa sunt plenitudinis, viriumque copia degrauatarum signa, vt satis apparet ex Galeni Commentario. Vitiosa verò sunt exemplaria quæ προσώπου tantum habent, cùm cætera omnia cum Galeno ἕρευθος addant. Vetus etiam Regium vnum, pro καρηβαρική, βαρική legit, vt ad degrauantem oculorum dolorem referat. Atque hunc symptomatum concursum, veluti maximè plenitudinis indicem, & in restitante magna sanguinis abũdantia vsitatum celebrat Hippocr. lib. 2. Epid. † his verbis quæ plurimùm huic historiæ accommodata videntur, ἤσιν ὀν πυρετοῖσιν ἀσώδεσι, φλεγμώδεσιν, ἐρεύθοντας πρόσωπα, κοπιώδεες, ὀμμάτων ἐδεωώδεες, καρηβαρέαι, φοβοπληγίαι, & γυναικεῖα τὼ ὀδηφάνηται. μάλιστα δὲ ἤσι πρῶτον, ἀπὰρ καὶ παρθένοισι, καὶ γυναιξὶν, ἤσι δι' χρόνου, ἀτὰρ καὶ ἤσι μὴ ὀν ᾧ ἐξεσαν χρόνῳ, ἢ ὡς δεῖ ὀδηφάνοντο. † *Sect.* 3.

παύτῃ οὐχ ὑπέστρεψεν] Non temerè ista esse addita ad diluendam iudicij calumniam eiusque confirmandam auctoritatem, satis ex Galeni

πλιώ. Quibus non firmiter admodum morbo reſtitiſſe, ſed collabentibus viribus ceſſiſſe, & labeſcentem manus dediſſe ſignificatur. Quod in neglectis longis morbis vſuuenit. A

λῶ ἢ μεγαλόσπλαγχνος] μεγαλοσπλάγχνοις vocat Hippocrates eos quibus magna & in tumorem elata ſunt viſcera, eiuſmodique affectibus valde opportuna, vt aut ſcirrho, aut inflammatione, aut œdemate laborent. Quod teſtatur his verbis * Galenus, μεγαλοσπλάγχνοις δὲ νῦν ὀνόμασεν, οὐχ οἷς φύσει μεγάλα σπλάγχνα ἐστὶν, ἀλλ' οἷς καπὶ τὸ πάθος εἰς ὄγκον ὑρθῆ σκιρρούμενα, καὶ φλεγμαίνοντα, καὶ οἰδισκόμενα. Eodemque modo interpretatur Oribaſius libro ad ** Iulianum 5. & Paulus lib. 1. περὶ εὐπεψίας τὰ σπλάγχνα ἔχοντας vocat. Qua notione vinum dulce vocat Hippocrates in libro de rat. victꝰ. in morb. ac. μεγαλόσπλαγχνον σπλιβὸς καὶ ἥπατος, τουτέστιν αὐξάνοντα ἢ σπλάγχνον πεῖ ὄγκοις, quòd viſcera tumefaciat. Antiquis verò generoſitatis nomen erat, eosque μεγαλοσπλάγχνους dicebant, qui magnis præditi erant viſceribus, in iisque corporis omnes facultates & functiones pollere ſentiebant, quomodo μεγαλόσπλαγχνος, μεγαλόφρων Euripidi dicitur. Quem forte in ſenſum hîc ſumpſiſſe videtur Caluus, cùm eum robuſtum vocauit, quòd longo tempore morbum ſuſtinuerit. Sed certè ex Hippocratis œconomia & dictionis proprietate, intumefacto viſcere eum fuiſſe colligere eſt, quòd ſtatim addiderit familiarem iecoris dolorem longo interuallo perſeueraſſe, ex quo tandem ſuborta inflammatione febris eſt conſecuta. Atque eo quodam modo propriè μεγαλόσπλαγχνοι efferuntur Hippocrati, quibus viſcus inflammatione tentatum eſt, vt cùm mulſæ commoda ἐν τοῖς χολώδεσι πε καὶ μεγαλοσπλάγχνοισι enumerat. Nam tunc τὰς ἐν τοῖς νόσοις φλεγμονὰς ἔχουσας κοπὰ τὰ σπλάγχνα intelligit, τὸ γὰρ τοι κοινὸν ὄνομα (vt ſcribit † Galenus) νῦν ἴδιον ἐγθρύεται τῶν φλεγμαινόντων. ὑγὸ δὴ δὲ σκίρρον γε, ἢ οἴδημα πυρετὸς ἐξαπέτα. φανερὸν οὖν ὅτι κὴ τὰς ὀξείας νόσους, ὑπὲρ ὧν ὁ λόγος αὐτῷ ἐστὶν, ὅταν ὄγκος ἐν σπλάγχνοις γένηται, φλεγμονὴς ἐστὶν, ἢ οἰδήματος, ἢ σκίρρου τὸ σύμπτωμα, καὶ τοῦτο τὰς νῦν ἀνόμασε μεγαλοσπλάγχνους.

* *Com. 3. in libro de rat. victꝰ. in morb. ac.* ** *Cap. 14. Cap. 96.* † *Com. 3. in libro de rat. victꝰ. in morb. ac.*

καὶ ἀεὶ ἥπαρ] Hic hepatis tumor cum dolore, etſi delirij ſucceſſum habuit, propriam tamen doloris reſpirationem obtinuit, intraque crebræ & paruæ ſpirationis limites remanſit. Quod teſtatur Galenus lib. 2. ἀεὶ δυσπν. vbi loci huius meminit, πῶς ἢ μὴ πῶπα Ἀπολλονίῳ, πῶς ἐν ἀξδήροις, ὑποχονδρίοις δὲ ἐξιῶ, φησὶν, ἔπειρα σὺν ὀδύνῃ, ἢ πνὶ ἐν ἀρχῇ γέγραπται ἢ δυσπνοῦν. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν εἰ ἢ παρεφρόνησε, μὴ δυσπνοῦσα κὴ τὸ ἢ παραφροσύνης εἶδος αὐτοῦ, οὐδὲ μεγάλου ἐξιστάμενον ἐν ὑποχονδρίῳ κεκτημένου. In quo certè mirũ ſubit Hermannum Cruſerium diligentem alioqui interpretem, illud ἀεὶ ἥπαρ ξυνῆκε ὀδυνῶν, omiſiſſe, quòd ſimpliciter dixerit, diu eum dolor detinuit. C

φυσώδης] Iecur cùm valde ſit obſtructionibus opportunum, illic quoque πνευματικὰς διαπάσης, ἢ χυμῶν παχέων ἢ γλίσχρων ἐμφράξεις ἐν τοῖς πόροις τῶν ἀγγείων γίγνεσθαι, ὅθεν ἢ ὅθεν τῆς πύλας αὐτοῦ φλεβὸς ἀφόρμωνται, ſcribit Galenus lib. 5. loc. affect. Ex quo grauitatis ſenſus in præcordiis virget, & flatulentæ diſtenſiones in toto meſenterio ac viſcerum cauo ſentiuntur. Vt non immeritò φυσώδεις huiuſmodi ægri exiſtimentur quos πνευματώδεας vocat Hippocrates aph. 72. l. 5. eosque interpretatur Galenus, ὅσοι κὴ γαστέρα πολὺ ὄχθος ἀθροίζουσι φυσώδους πνεύματος, ἢ ὅτι δὴ ἐρυγὼν κενούμενον, ἢ διὰ φυσῶν, ἢ παφλαζόμενον τε ἢ διατείνον ἢ πόδε. Nec ideo tamen quòd hic arquatus flatibus abundarit, exiſtimandum eſt parentis autoritatem conuelli poſſe, cùm eo placito ſcripſerit, οἱ ἰκτεριῶντες ἢ πάνυ τι πνευματώδεες εἰσί. Nam & perpetuitatem ipſam negatione interpellat, & cùm morbus regius bilis in cutem diffuſionem faciat, non videntur ex rei ipſius aut humoris natura, flatus poſſe concipere qui eo morbo laborant, ſed ex partium ad ventriculum & nutricationis inſtrumenta pertingentium imbecillitate. Quod etiam in Comm. ſcripſit Galenus. Quare neque omninò flatus iis denegat, ſed eos qui ex pituitoſis humoribus gignuntur planè auerſatur, quòd bilis in cutem ſuffuſio iterum planè faciat. Etſi namque hepatis obſtructio ex pituitoſis & craſſis humoribus plærunque ortum habet, quæ tamen inde naſcitur bilis refuſio, ex eorum quę ſuperueniunt genere eſſe cenſetur, planéque manifeſta ſecum affectus indicia trahit. Quod effecit vt diu multumque exagitata à viris doctiſſimis quæſtio emanarit, exiſtimantibus morbum regium ex pituita ortum ducere poſſe. Quam quidem ad ſententiam confirmandam quia Galeni mendoſo loco ducuntur, ideo hunc obiter indicandum exiſtimamus. Is ex lib. vj. ſimplicium in Atriplice ſic habet, ὁ δὴ καρπὸς αὐσῆς, ἐυσπικῆς δὴ δυνάμεως, ὅθεν ἢ φοῖς ἰκτέρους τὰς δὴ φλέγματος ἐμφράξεις, χρήσιμος ἐν τῇ ἀρχῇ. Quem quidem ad verbum hunc in modum transferunt † † Aëtius & Paulus, ὁ δὴ καρπὸς ἐυσπικῆς δὴ δυνάμεως, ὅθεν ἢ φοῖς ἰκτεριῶντας τὰς δὴ ἥπατος ἐμφράξεις, χρήσιμος ἐν τῇ ἀρχῇ. Vt inde faciè lapſus ſentiri poſſit. Etſi nonnulli Hippocr. tempeſtate, vt & nunc quoque, icterum ex crudioris humoris abundantia enaſci potuiſſe ſuſpicantur, qui ex caloris natiui imbecillitate ortus obſtructiones pareret. Ac iſtud quidem quòd alterius ſit inſtituti non illibenter prætermittimus, neq; nunc nobis de hac re ſententiam dicendam eſſe exiſtimamus. Quod autem hic ſcribitur χροῖς ἐπωλεύκει, planè cum eo conſentit quod ſcribitur lib. 2. Epid. ἰκτεροὶ οἱ ὑπὸ ἥπατος ἐς τὸ ἐπὶ λευκὸν, & quod in Icterо dixit Aretæus, χροιὴν τὸ λευκοχρόου εἴδεος, & quem λευκόπρον ἰκτερον facit, in quo ægri χροιῇ μὲν λευκὸ χλωροὶ cernuntur, vt idem ſcribit, & teſtatum etiam reliquit Hippocrates, qui λευκὸν χροιὴν in icterо à pituita celebrat lib. περὶ τῶν ἐν τῇ παθῶν. †† *Lib. 1. Lib. 7.* D

τῶν ἀκρωτηρίων] Intempeſtiuiorem potum vini potionem (ni fallor) intelligit Hippocrates, non ſecus ac πόσιας vini hauſtus vocat lib. περὶ νούσων. 1. in lateralis morbi cauſis cùm ſcribit, ἢ μὲν πλευρίτις γίνεται ὁκόταν πόσιες ἀλέες τε ἢ ἰσχραὶ, κάρτα λάβωσι. διαθερμαίνεται γὰρ τὸ σῶμα ἄπαν ὑπὸ τῆ οἴνῳ ἢ ὑγραίνει). Et πολυποσίη aph. 7. lib. 7. ὅτι πολλὴ πόσιν οὐχ ὕδατος ἀλλ' οἴνου δηλοῖ, περὶ δηλον παντὶ, vt ſcribit Galenus. Quò magis miror ſolertem alioqui interpretem Hermannum Cruſerium, hic aquę potionem intellexiſſe, etſi intempeſtiua aquæ potio in morbi cauſis non temerè reponi poſſit. Caluus quoque meraciorem potum addidit, vt accuſabilem per ſe cauſam crimine etiam oneraret, niſi ſi ἀκρηπέτερον adhibuit. Hic porro interpretum omnium fidem ſecuti ſumus cum bubulæ eſum diximus. Atque haud ſcio an τὸ βόειον lac bubulum ſignificare poſſit, vt hic de lactis potu intempeſtiuiore, quem etiam impensè celebrat, agat, ac ne addam bubulas carnes per βόεια ſcriptoribus efferri. F

γάλαξι δὲ χρησάμενος] In iſto hepatis tumore nil mirũ eſt damnari lactis vſum cùm facilè corrumpatur & præcordia inflet, eiusq; vſum οἷσιν ὑποχόνδρια μετέωρα εἰσὶν damnet † † † Hippocrates, ſiue βρέφεσι, βρέφη ἐμπεφυσημένα ἢ φυσώδη intelligas (vt aph. 73. l. 4. quomodo etiam paulò pòſt in hoc ægro ἐμφύσημα κακὸν celebrat) ſiue βρέφη ὁπωσοῦν ἐξῶλες μέτωρα καθὰ πε φλεγμονῶδες, ἢ ἐρισπελατῶδες, ἢ σκιρρῶδες, ἢ οἰδηματῶδες πάθος, accipias, quomodo hîc iure ſumi videntur. † † † *Aph. 64. l. 5.*

ἐμφύσημα] Dubium eſt quonam referatur illud ἐμφύσημα, ſed certè malum corporis tumorem, & partium quæ ad epigaſtrium pertinent inflationem mihi ſignificare videtur, quòd huiuſmodi diuturni viſcerum tumores, eam aquæ inter cutem ſpeciem qua venter totus intumeſcit, aut lentas corporis colliquationes ſæpe inuehant, eoque nomine febres ex iecore obortas omnium vehementiſſimas damnet Galenus lib. loc. aff. 5. Poteſt verò etiam flatuum copia in toto meſenterio & viſcerum cauo, ex mala partium intemperie ac obſtructionibus enaſci, quomodo βρέφη ὑποχόνδρια, βορβορυζόμενα dicuntur aph. 73. l. 4. & 64. l. 5. βρέφη ἐμπεφυσημένα καὶ φυσώδη. G

παρεφέρετο] παραφέρεσθαι cùm de leui mentis emotione efferatur vt ſæpius diximus, hîc tamen deſipientiæ quoſdam gradus facere videtur Hippocrates, cùm primùm παραφέρεσθαι poſuerit, ac poſtea παραφέρεσθαι, deinceps verò ὀκμαίνειν, βοᾶν, quę ſunt veluti inſanię incrementa ac per gradus quoſdam acceſſiones. Nam mens emota quàm ſimplex inſania grauior eſt, inſania verò & clamor, iam confirmati furoris indicia. Vt id mihi parum animaduertiſſe videantur interpretes, qui παραφέρεσθαι hic furere aut proſilire verterunt, cùm mentis emotionem, necdum furorem, ſed ad eum aſcenſum indicet, atque idem ſit παραφέρεσθαι ac παρακοπὴ ἢ γνώμης παραχή.

καὶ πάλιν ἴδρωσις] Iſtud idem ſignificat ac quod paſſim ſcribit ἢ πάλιν κατενόει. ἱδρυμένη enim γνώμη (vt poſtea dicemus) Hippocrati mens firmata & conſtans dicitur, non perturbata, ſed quæ reſedit, ideoque repreſſum eſſe ægrum diximus, quòd clamor, perturbatio, ac ſermo multus eum è ſede conſtantiæ deturbaſſent, quo velut ſedato motu, quies ac mentis conſtantia rediit. Quò magis vitioſa eſſe exemplaria reor, quæ ἵδρωσις pro ἴδρωσις habent. H

τὰ τῶν διαχωρημάτων ποικίλων] Varia alui recrementa, præcipuè quæ in peius vertunt, multis decretis ab Hippocrate damnantur, quòd

A quòd varias affectionum formas, magnamque corporis perturbationem indicent, in Prognoſt. & aph. 14. l. 2. & 21. l. 4. eademque τὰ ποικίλα διαχωρήματα vocat in Prognoſt. & Coacis, cùm ſcribit, καὶ τὰ ποικίλον καθαρὰς διαχώρημα φλαῦρον καὶ χεῖρον ὅσῳ φοβερώτερον τῇ χροιῇ, πλιὼ ἐν φαρμακείῃσι. Et rurſus, πυνηρὸν ἢ ἐπάντα τὰ ποικίλα. Qua de re quædam ſcripſimus noſtris in lib. 2. Epid. † Commentariis. Quid autem hîc γαλακτώδεα διαχωρήματα vocet, non ſatis eſt vſu tritum, cùm crebrum ſit Hippocrati in ſua πραγματείᾳ varias excrementorum affectiones diuerſis quibuſdam nec vulgo vſitatis attributionibus appellare, quemadmodum ἡλεκτρώδη διαχωρήματα ἢ ἰσατώδη vocat lib. 4. Epid. & vrinis non priùs audita attribuit, vt cuiuis vel mediocriter in his ſcriptis verſato compertum eſt. Atque haud temere alibi γαλακτώδεα διαχωρήματα vſurpata inuenias, cùm in excrementorum formis, quas conſilio quodam in Prognoſtico expeditas habemus, nihil tale meminerit. Ac dubium eſt an ea intelligat, quæ ibidem κόρπα λευκὰ, in Coacis ἔκλευκα vocat, an verò quæ ἀφρώδη & ex ſpuma albicantia vbique damnantur. Quorum cùm neutrum bono ſit, & in Hippocratis œconomia multis decretis iſta configantur, ita hic quoque in accuſabili excrementorum varietate accenſentur. Albæ certe deiectiones cùm ex obB ſtructionibus natæ ſint, ac bilis alio quàm ad inteſtina deriuationem intendant, hic non immeritò ſuſpectæ erunt in magno viſceris tumore, ac ex obſtructione oborto morbo regio, præſertim quæ impensè albeſcunt, ideoque lacti ſimiles dicuntur. Sic in Coacis κακὸν τὸ ἔκλευκον διαχώρημα ſcribit, & λευκὸν διαχώρημα φλαῦρον, & φλαῦρον τὸ σφόδρα λευκὸν, quale quid in huiuſmodi obſtructionibus appatet, & his verbis in Coacis teſtatur, τὸ ἢ λευκὸν κακοῦ ἐστὶ, ἰκτέρῳ δύσκολον. Et ἔκλευκον διαχώρημα ἐν πυρετῷ οὐκ εὐκρινές. Quòd ſi quæ ex humorum feruore & agitatione, ac interna exæſtuatione ſpumam conceperint, ideoque albicant, intelligas, ea in eundem cenſum reponentur quo ἀφρῶδες διαχώρημα, ἢ σφόδρα ἀφρῶδες, ἢ τὰ ἅλις ἐζυμώμενον, quod veluti ex multa fermentatione albicat & ſpumeſcit, ſuisque reſcriptis damnat Hippocrates, in huiuſmodique arquato morbo ſuſpectat in Coacis his verbis, τὰ ἀφρῶδες καὶ ἐλαῖον διαχώρημα φλαῦρον, καὶ ἰκτεροῦ τῷ δὲ ὀκ πιούσῃ. Poſſunt certè & lacteæ huiuſmodi deiectiones intelligi, quæ aquoſæ & ex multa pituita albeſcente & cruda promouentur, cùm omnis humor in corpore frigidus & albus pituitæ nominationem teneat, aut quæ certe albidę & lacti ſimiles in colliquationibus apparent, quæ quòd verè ſolida corporis fundamenta primasque naturas illas funC dant & conſumant, albeſcunt, lactique quodammodo ſimiles apparent. Sed certe priores mihi notiones ad id de quo quæritur magis affectæ videntur. † *Sect. 2.*

διὰ παρηρείας] Iſtud quonam ſpectet ambigitur. Mihi viſceris tumorem cum dolore reſpicere videtur, quòd hic aliquantulum alleuatus videatur, in reliquo verò nihil ſit immutatum. Atque eadem eſt phraſis qua vtitur ſæpe Hippocr. δι' ἡσυχίης, aut quam per κουφίζειν, ὑφιέναι, σωιδδίναι, & ῥαστάνιλω, crebrò exprimit. Niſi ſi παρηρεὴν fotibus & linimentis lenitum eſſe dolorem indicare videtur, quod etiam Caluus præuidit, cùm lenimentis meliuſculò habuiſſe dixit.

ἀεὶ δὲ πεμπτοῖσι] Verior eſt iſta lectio quæ diei trigeſimi euentum ponit, quam ex codicibus manu ſcriptis ſecuti ſumus, quòd verè dierum decernentium ordinem & autoritatem tueatur, etſi eam in quibuſdam codicibus mendosè deficere teſtantur interpretes quidam, qui in hoc quoque mihi diminuti videntur.

πεμπτοῖσι πεπάρτῃ] Hunc locum adducit Galenus libro 2. de diebus decret. vbi probat dies à decimoſeptimo non decimooctauo D exeuntes, decernendi dignitatem habere, non eam tantùm quæ iudicatione abſoluat, ſed eam quoque qua æger peſſimè morte multetur. Galeni locus eſt, ἀφότη ἢ καὶ λ. ὁ ὢν ἀξδήρος Ἀπολλώνιος, ὁ πεισκαιδέκατος ὑπὸ ἢ καθεστάτος γεγραμμένος. In quo animaduertendum eſt manifeſto vitio, πρώτῃ pro πεπάρτῃ poni.

ὧδε ἢ καὶ ἐγὼ οἶδα] Iſtud ſuperiori clauſulæ iunxit Caluus.

κωματώδης] Hunc locum adducit Galenus libello ἀεὶ κάμωτος, vbi κωματώδεα legiſſe videtur & ad vrinas retuliſſe.

παραλληρος διαπέλεος] διαπέλεος, διαπυτὸς, & διαπυτὸς τὸ νοσημάτος, & ἕως πέλοις Galeno ſignificat lib. 2. περὶ δυσπν. vbi hunc locum his verbis exponit, Ἀπολλώνιον τὸ πον ὁ ἀξδήρος πεισκαιδέκατον, ὑπὸ παύτης ἢ καθεστάτος γεράφων, ὁπότε ἀεὶ πασῶν ἢ ἀυτῷ διειλέχθη τῶν κατὰ τὸν νόσον ἡμερῶν, ὅθεν τὴ πλευτὴ τὰ παντὸς λόγου παρεσέθηκε, παραλληρος διαπέλεος, καίτοι μικρὸν ἄνω ἀεὶ ἀυτὸ γράψας αὐτοῖς ὀνόμασιν. ἀεὶ ἢ πεῖρτιν καὶ ἑκοσίῳ, διαπαρηρείης, τὰ μὲν ἄλλα ὅθεν τῶν αὐτῶν σκιαρὰ ἢ καπνόησεν. ἀλλ' οὐχ ἱκανόν γε ἰῶν, τὸ σμικρὰ καπνόησεν, πλὴ ἀεὶ παντὸς ἢ νοσεῖν τὸ ὑπόφασιν αἰωρεῖται, ἢ διὰ τοῦτ' ὀρθῶς ἔπι, παραλληρος διαπέλεος, πυπτέτιν ἕως πέλοις, ὅπερ παυτὸν δυνάται, πλὴ, διαπυτὸς ἢ νοσημάτος. Ex quo efficitur vt illud διαπέλεος, E per totum morbum dixerim, quòd magna atque etiam plurima ex parte toto in morbi cursu æger mente captus fuerit. Hinc etiam videre licet Galenum in loco priùs adducto ac etiam in Commentario, παραλληρος διαπέλεος, non διαπέλεος φρενιτικὸς legiſſe, quod tamen fecit Caluus, in quo aſſentientem habet codicem vnum. Cæterùm illud extremè additum (φρενιτικὸς) morbi eſſe indicationem, vt in cæteris multis auctario apud Hippocratem poſitis, cuiuis liquidò conſtat.

ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΣ.

Æger decimus quartus.

Εν Κυζίκῳ γυναικὶ θυγατέρας τεκούσῃ διδύμους, καὶ δυςοκησάσῃ, καὶ ἐπόνει καθαρθείσῃ, ὃ μὲν πρῶτον ἐπῆλθε πυρετὸς φρικώδης, ὀξύς. κεφαλῆς καὶ βαχήλου βάρος μετ' ὀδυνῶν. ἄγρυπνος ἀξ ἀρχῆς. σιγῶσα δὲ καὶ σκυθρωπὴ, καὶ ἐπειθομένη. οὖρα λεπτὰ καὶ ἄχροα. διψώδης. ἀσώδης ὀ πολύ. κοιλίη πεπλανημένως παρεχώδης. καὶ πάλιν ξυνιστομένη. ἔκτῃ ἐς νύκτα πολλὰ παρέλεγε. οὐδὲν ἐκοιμήθη. πρὸς δὲ ἑνδεκάτῳ ἐοῦσα, ἀξεμαίνη. καὶ πάλιν κατενόει. οὖρα μέλανα, λεπτὰ, καὶ πάλιν ἀφαλείπονα, ἐλαιώδεα. καὶ κοιλίη πολλοῖσι, λεπτοῖσι, παρεχώδεσι. ἰδ', ἀσαρκοὶ πολλοί. ἄκρεα ψυχρά. οὐδὲν ἔτι κατενόει. οὖρα ἀπέξη. ιζ', ἄφωνος. ιζ', ἀπέθανε. φρενῖτις.

G F

Mulierem in Cyzico gemellas laboriosè enixam, cùm non admodum partus purgamẽta proceſſiſſent, primùm quidem febris corripuit horroris ſenſu inſignis & acuta, capitis & ceruicis grauitas non ſine dolore tenuit. Inter exordia inſomnia vexata eſt, taciturna autem erat, tetrico & ſupercilioſo vultu, & quæ nullis perſuaſionibus flecti poterat. Vrinas tenues & decolores reddidit, ſiti premebatur, ac vt plurimùm ſtomachi faſtidio laborabat, aluus inordinatè quidem & inconſtanter perturbabatur, rurſusque conſiſtebat. Sexto die ſub noctem multum delirauit, ſomnum non cepit, circaque vndecimum vehementer inſaniit, ac rurſus ad intelligentiam rediit. Vrinas nigras, tenues, moxáq; vbi aliquantulum intermiſiſſent, oleoſas reddidit, & ab aluo multa, tenuia & turbulenta prodiere. Decimoquarto conuulſionibus multis appetita eſt, extrema erant frigida, neque ampliùs ad mentem rediit. Vrinæ reſtiterunt. Decimo ſexto voce defecta eſt. Decimo ſeptimo pleuritide periit.

Celebrata toties purgamentorum partus retentio in cauſam mulierem iſtam traxit, vt meritò ex fœculento & atro melancholicoque ſanguine ſuppreſſo, auctaque inſigni humorum prauitate, in furorem eruperit. Qua in re cum multis aliis priùs enumeratis exemplis, in quibus ſubſiſtentes huiuſmodi ſtatæ purgationes morbum fecerunt, conſentit. Hîc verò præcipuo quodam H modo furentis inſaniæ imago proponitur, cuius cauſam melancholicum & retorridum ſanguinem ponit, quo ſuccenſo in febre ab vteri inflammatione ex difficili partu orta, cerebrum appetitum fuit, totaque vis naturalis variis iiſdemque peſſimis caſibus op-

pressa, tandemque mens ipsa ferino quodam modo è sede constantiæ depulsa, denique etiam miserabili conuulsionis intuitu (vt in cæteris quoque) decimo septimo die mors accersita. Est autem Cyzicum oppidum ad Hellespontum in ea Asiæ parte quę Mysia minor dicitur. Cuius mentionem facit Cic. lib. 2. Epist. ad Atticum. A

κεφαλῆς ⊖ τραχύλου βάρος] Huius loci meminit Gal. lib. 2. περὶ δυσπν. his verbis, ἐξῆς δ' τύπου ἡ ὀν κυζικηνὸς διδύμοις θυγατέρας πικοῦσα δοξίν, ὑπὸ ἧς ὀδύνας ἔγραψε. κεφαλῆς καὶ τραχύλου βάρος μετ' ὀδυνῆς. ὥσπε ⊖ ἡ δύσπνοια κ' πόνο.

σιγῶσα ⊖ ⊖ σκυθρωπὴ] σκυθρωπὸς dicitur σκυθρὸς, συγκὸς πρὸς ὄψις, χαλεπὸς, λυπηρὸς, austerus, difficilis, morosus, demisso vultu & tetrico, vultuosus, superciliosus, & qui Scythico fere est prospectu, & vultu inamœno, ac tetrica austeritate, cui hilaris opponitur. Eaque dictione vtitur Hippocrates Prorrh. 1. προσώπου εὔχροια, καὶ τὸ λίλιον σκυθρωπὸν, πονηρόν. Quam sententiam in Coacis Prænot. his verbis repetit, προσώπου εὔχροια, καὶ σκυθρωπότης ἐν ὀξέσι, κακόν. Ista verò ad exprimendam melancholiam disertè sunt apposita. Nam qui taciturni sunt & veluti cogitabundi, ac demisso & tetrico vultu, melancholicos eos facilè iudicamus, iique, neque ad animi æquitatem reuocari queunt, neque vllis monitis aut precibus cedunt, sed veluti inflexibiles & rigidi nullis persuasionibus ab instituto dimouentur. Quod significat ὁ πυθμένι ab Hippocrate additum. σκυθρωπότητα autem melancholiam designare scribit Galenus Comm. 2. in Prorrh. hunc in modum, τὸ δὲ ἐξέφρυον ὧν τῆς δευτέρου τῶν ὀπτημάτων ὀπτηθέντων εἰς μελαγχολίαν ⊖ φησὶν, ἧς σημεῖον ἡ σκυθρωπότης ὀδύν. ὅπεν ⊖ καὶ τὰ λίεα αὐτῆ παρῆν, πάλιν δύπνου μᾶλλον, ὡσ' ὅταν εὐαθὲς μὲν φαίνεται τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ ἀνθρωπος ἡ λίαν σκυθρωπὸς, ἐμφαίνεται πρὸς ⊖ κ' τὸν ἐγκέφαλον ἱκανῶς, θερμὴ δὲ θέσις ὀκκαίουσα τὸ αἷμα, ⊖ δὲ τῶν ὑγρῶν ⊖ πλὴ μέλαιναν χολὴν ὡς ὀπτὸ δέδεικται. Huius porro loci ac verò totius historiæ meminit fragmentum Galeno attributum in lib. Hippocr. de Humoribus his verbis, ὁν Κυζικῶ ⊖ τὰς Διδύμους θυγατέρας πικοῦσα, μανίωνι φησὶν, ⊖ ⊖ σκυθρωπὸν καὶ δύσθυμον τὸ εἶδος τῆς προσωπῆς. σιωπῶσα γὰρ' ἐν καὶ οὐδενὸς πυθομένη. Vbi manifestum est vicium. Legendum namque apparet, ὁν Κυζικῶ ⊖ γυναῖκα θυγατέρας διδύμους πικοῦσαν. Deinde in dictione πυθομένη, varia est lectio & intelligentia. Hic namque taciturna dicitur & quæ neque quenquam percontaretur, contra omnium quos videre licuit codicum fidem. Causam autem morbi addit cùm scribit, μέλαιναν ⊖ ἐν ἡ αἰτία ἡ νόσου. B

οὖρα λεπτὰ καὶ ἄχροα] Codices quidam ἄχροα non admittunt, sed hac in parte meliorum exemplarium fidem secuti sumus, quod non temerè fecisse videmur, cùm tenues huiusmodi vrinæ & decolores sint phreniticis valde vsitatæ, sintque eæ quæ cum consistentiæ tenuitate & perspicuitate albæ apparent, vocatque δίγα φανὲα λευκὰ οὖρα Hippocrates aph. 72. l. 4. Qua de re abundè in Sileno scripsimus lib. 1. Epid. C

κοιλίη πεπλανημένως ὠμὰ χώδης] Ista alui inconstantia magnam corporis perturbationem, partium naturalium distractionem & intemperantiam, virium que collactationem & intemperiei inæqualitatem portendit. Quidam post πεπλανημένως distinguunt, vt significent aluum variè & inconstanter se gessisse, cùm modò fusa, modò etiam adstricta esset.

κατασμοὶ πολλοὶ] Conuulsionibus non abs re attentata est, quæ aut ex vteri inflammatione ob laboriosum partum incidereat, aut cerebri affectionem ex furente insania consequerentur, μάλιστα γὰρ τοι κατῶνται φρενιτικοὶ, vt scribit * Aretæus.

*Lib. 1. de Cur. morb. ac. cap. 1.

οὖρα ἀπίση] Sic legunt fere omnes codices, vrinas defecisse aut abscessisse intelligentes. Noster tamen Germanicus ἐπίση habet, quod diximus vrinas restitisse aut suppressas fuisse, quæ crebrior est Hippocrati phrasis. In eo quod sequitur variant codices. Nam quidam mortem decimo quarto diei adscribunt, & quod inferitur de decimosexto & decimoseptimo omittunt. Consensum tamen probatiorum codicum sequimur & dierum decernentium ordinem, cùm æquum sit tam miserè affectam decimo quarto ægram, collabentium virium indicio, decimoseptimo exitium sensisse. Idque testatur Galenus lib. 2. de dieb. decr. hunc locum subnotans. ὁν δέ γε δεκτέρῳ ἴχῳ, πάμπολλοι μὲν οἱ σωθέντες, ὀ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀπέθανον πυνὲς, ὥσπερ ἐπλακεδεκάτῃ τε καὶ ἑβδομάτῃ μὲν ἡ ὀν Κυζίκῳ πικοῦσα τὰς διδύμους θυγατέρας. D

DE CHARACTERIBVS SVPERIORI ÆGRO ADSCRIPTIS.

Huc verò desultorio quodam modo in medium prodeunt characteres, ac intermissam seriem repetunt, quam nihilo tamen magis confirmant, quòd eo in loco resumptam autoritatem tam leuiter deponant, vt veluti ex somnio extitisse videantur: facilis est tamen eorum explicatio. τ. μ. γ. ι. ζ. θ'. πιθανὸν μανιώδη γεγενημένῳ ἐπλακεδεκάτῃ θάνατον. Qui sensus ex historiæ denunciatione & Galeni Commentario expressus est, furore enim & insania percitam credibile est in huiusmodi criticorum dierum laqueos incidisse. E

ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

Εν Θάσῳ Δεάλκους γυναῖκα ἡ κατέκειτο ὀπὶ τῷ λείου, πυρετὸς φλεγμώδης, ὀξὺς, ὀκ λύπης ἔλαβεν. ἐξ ἀρχῆς ⊖ ⊖ ἐπλεγέλλετο. ἀ ⊖ δ' τέλεος ἀεὶ σιγῶσα, ἐψηλάφα. ἔπλλεν. ἔγλυφεν. ἐπεχολόγ. δάκρυα. καὶ πάλιν γέλως. ὀκ ἐκοιμᾶτο. ἀπὸ κοιλίης ἐρεθισμοί. ὀδὲν διήϊ. μικρὰ ὑπομιμνησκόντων, ἔπνεν. οὖρα λεπτὰ, σμικρά. πυρετοὶ πρὸς χεῖρα λεπτοί. ἀκρέων ψύξις. ἀνάτη πολλὰ παρέλεγε. καὶ πάλιν ἱδρώθη σιγῶσα. τεταρεσκαιδεκάτη, πνεῦμα ἀραιὸν μέγα, δ' ἀ χρόνου, καὶ πάλιν βραχύπνοος. ἐπλακεδεκάτη, ἀπὸ κοιλίης ἐρεθισμὸς ἐγένετο χώδης. ἔπφτα αὐτὰ τὰ ποτὰ διήϊ. ὀδὲν σταφίσατο. ἀναισθήτως εἶχε πτύστων. δέρματος περιέτασις καρφαλέου. εἴκεσε λόγοι πολλοί. καὶ πάλιν ἱδρώθη ἄφωνος. βραχύπνοος. καὶ, ἀπέθανεν. ὧ ⊖ ⊖ τῶν δ' τέλεος, πνεῦμα ἀραιὸν μέγα. ἀναισθήτως πτύστων εἶχεν. ἀεὶ πρεσεγέλλετο. ἡ λόγοι πολλοί, ἡ σιγῶσα δ' τέλεος, φρενῖτις.

Æger decimus quintus.

Dealcis vxorem in Thaso, quæ in Plano decumbebat, febris horroris sensu insignis & acuta ex mœrore prehendit. Ab initio autem pannis contegebatur, & ad finem vsque semper taciturna fuit, manibus palpabat, euellebat, scalpebat, floccos legebat, lachrymas fundebat, moxque ridebat, somnum non capiebat, aluus irritata nihil demittebat, parum nec nisi commonefacta bibebat. Vrinæ tenues & paucæ erant, febres ad manus contactum leues apparebant, summa corporis frigescebant. Nono die multum deliruit, ac mox composita fuit & taciturna. Decimo quarto spiratio rara, magna, longo tempore tenuit, rursusque breuis. Decimo septimo irritatione turbulenta commota est aluus, deinde potus ipsi pertransibant, neque consistebant, omnium sensum perdiderat, cutis erat distenta & arida. Vigesimo multum obloquebatur, ac mox composita fuit, vox defecit & breuem spiritum trahebat. Primo & vigesimo defuncta est. Huic perpetuò ad finem vsque spiratio rara & magna aderat, nihil omninò sentiebat, semper pannis contegebatur, aut sermones multos fundebat, aut fere vsque taciturna erat. Phrenitide laborauit. F G H

In tam

A In tam multis hoc libro propositis Phrenitidis exemplis, hoc certè infinitis nominibus excellit, & à Galeno libris περὶ δυσπν. præcipuè celebratur. In eoque in primis animaduertendum est raritatis quoddam specimen exhiberi, cùm acutissimæ huiusmodi insaniæ præcipitis admodum sint exempli: ideoque admiratione dignum ac præter opinionem videatur ægram istam tanto morbo conflictatam, in vigesimum primum diem suffecisse. Quod antea admonuit Galenus Commentario in ægrum quartum huius libri. Non vulgaris autem nec simplex insaniæ species, sed mixta ex Phrenitide & melancholia, variis modis mentem emouit, effecitque vt casuum diuersitate exagitata ægra facultatum omnium præcipitium sentiret, ac inde in perniciem vergeret, succedente tam notabili perfrictione, vt & mortis rudimentum faceret, & respirationis speciem non leuiter immutaret. Cuius vel sola accessio ægram ipsam perdere poterat, vt satis ex * Pythionis nobili perfrictionis exemplo, omnibus facta est fides, vt non sine magna adiunctione vitam tam diu produxerit. *Ægr. 3. post 5f. pest.

Δεάλκους γυναῖκα] πρὸς Δελεαρίους γυναῖκα vocat Galenus lib. 2. de diebus decr. vt & νῦν ὀν πρὸς Δελεαρίους κίπῳ κατακείμενον, de eo qui in B Dealcis horto decumbebat, ægro 3. huius libri, vt suprà annotauimus. Et quòd hîc ὀπὶ τῷ λείου legitur, Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. ὀπὶ τῷ λιήου habet.

ὀκ λύπης] Causam morbi valde propriam attingit, ex qua illustres ad melancholiam facti sunt aditus. Etsi autem externæ causæ rationem habere potuit, nihilo tamen magis morbum minuit, vt etiam foueat, quòd neque leuamentum aliquod addiderit, quale quid adscripsit priùs in subaustera illa muliere, cùm ὀκ λύπης μετὰ προφάσεως apposuit. προφάσις namque ἔδος δὴ τὰ μακρὰ τῶν αἰτίων καλεῖν, vt scribit Galenus. Quòd autem in omnibus fere codicibus, πυρετὸς φλεγμώδης, ὀξὺς legitur, hanc lectionem quoq; primo loco sequitur Galenus, sed postea vbi historiam repetit, πυρετὸς φλεγμώδης ὀκ λύπης ἔλαβε legit, quod faciunt codices quidam quos secuti sunt Galeni interpretes.

περιέτασις] Hanc dictionem Hippocrati perfrictionem summarum corporis partium ex calidi innati depopulatione indicare, priùs ostendimus. Hîc verò enixè quodammodo eam significationem comprobare videtur, quòd marcescentis & pene ad extin- C ctionem tendentis calidi natiui non leue indicium esse scribat Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. vt postea ex his quæ adducemus cuiuis manifestum fiet. Hîc quoque codices variant, & potior pars ἐξ ἀρχῆς ⊖ ⊖ ἐπλεγέλλετο habet. Quam lectionem cum Galeno lib. 2. περὶ δυσπν. secuti sumus, quòd illud δίγα τέλεος ἀεὶ σιγῶσα, magnam melancholiæ perseuerantiam & intensionem disertè indicet, in quo fere versatur totius rei cardo. In quem etiam sensum tacitè inclinare videtur Galenus in Commentario, bis δίγα τέλεος ἀεὶ σιγῶσα, ad melancholię magnitudinem in animi notione reponendam efferens. Alij ἐξ ἀρχῆς ⊖ ⊖ ἐπλεγέλλετο ⊖ δίγα τέλεος legunt, quos secutus est Cornarius cum Galeni interpretibus. Atque illud magnæ perfrictionis & deficientis calidi innati per totum morbum perseuerantiam non temerè respiciet.

ἐψηλάφα] Istæ hallucinationum species phreniticis sæpe attribuuntur, in iisque ex principis partis affectione exitiales sunt, vt scribit Galenus Comm. 1. in Progn. Earumque attributionum meminit Hippocrates in Progn. cùm gesticulationes manuum infamat. καὶ τὰς χεῖρας περὶ τὰ πρόσωπον φερομένας ⊖ θηρευούσας δίγα κενῆς, ⊖ κόσκινα ῥοφολογούσας, ⊖ κροκίδας ἀπὸ τῶν ἱματίων ἀπὸ πιλούσας, ⊖ ἀπὸ τὰ πίλου D ἄχυρα ἀποσπώσας, πάσας ⊖ ⊖ κακὰ ⊖ θανατώδεις in Phreniticis scribit. ψηλαφᾶν quod est contrectantium & palpantium, aut more cæcorum suspensa manu aliquid vestigantium, ψυλαφᾶν legisse videtur Caluus, & ad pulcum capturam retulit. πιλεῖν verò de pilorum euulsione intelligitur, vt & περιχολογῶν, de iis qui floccos legunt, κροκιδίζειν vocat Aretæus in Phreniticis & Gal. lib. 4. & 5. loc. affect. vt & καρφολογεῖν festucas colligere, quæ sunt febricitantium plærunque deliramenta, atque in Phreniticis exitium adfecunt. Pro ἐπεχολόγ, ἐπραχυλόγ videtur legisse Caluus non satis perspecta rei natura. Quidam etiam codices manu scripti ἐπεχολόγα habent.

καὶ πάλιν γέλως] Etsi αἱ μετὰ γέλωτος γινόμεναι παραφροσύναι, ἀσφαλέστεραι, vt scribit † Hippocrates, hæc tamen delirij permixtio non leuem aut simplicem desipientiam significat, vt indicat his verbis Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. ὑποῶν ὅπ μὲ ἐξ ἀρχῆς τε ⊖ δίγα τέλεος αὐτὸν παρεφρόνει, μεμαθήκαμεν. οὐδὲ γὰ ὄν π παραφροσύνης εἶδος αὐτῆ συνέπεπτο, οὐδὲ τὸ τυχὸν, ἀλλὰ πολλά τε ⊖ ἰσχυρὰ, τὰ μὲ σιωπῶντα, τὰ ⊖ φθεγγόμενα, ⊖ τα μὲ μὴ δακρύον, τὰ δέ γε μετὰ γέλωτος. † Apho. 53. l. 6.

E μικρὰ ὑπομιμνησκόντων] Istud ad ægram quæ parum nec nisi commonefacta bibebat retuli, quod est alienatæ mentis certissimum indicium. Vnde & φρενιτικοὶ βραχυπνοῖ τε Hippocrati dicuntur. Atque huiusmodi phrasis sæpe vsurpatur in iis naturæ mutis quæ ægri obliuione sepulta, amicorum admonitu excitantur, vt in his qui non nisi porrecta matula, ac etiam vix quidem vrinam reddunt, apparet. Quod esse phreniticorum indicium scribit Galenus lib. 5. loc. affect. & admonuimus in Philini vxore lib. 1. Epid. Et inde quoque facultatum abiectio & extinctio imminebat, quòd quemadmodum non nisi vrgente necessitate respirabat, sic non nisi admonita bibebat. Itaque hunc locum interpretatur Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. etsi malè distinctus locus adducitur, οὐδὲν διήϊ σμικρὰ ὑπομιμνησκόντων, ἔπνεν. Quam etiam lectionem quidam codices scripti vitiosè sequuntur. Præstat namque commonefactionem illam assidentium, ad potum quàm ad alui irritationem referri. Quanquam Hermannus Cruserius veramque coniunxisse videtur, vt ab aluo nihil transmitteretur, nisi si paululum admonita bibisset: forte hac persuasione adductus quòd postea scribatur aluo perturbata potum percurrisse. Sed sanè ista mihi nimium detorqueri videntur, cùm res per se satis plana sit.

οὖρα λεπτὰ, σμικρὰ] Vasseus οὐκ ἔχοντα ὑπόστασιν addidit ex lib. 2. περὶ δυσπν. sed vitiosè transposuit. Cuius lectionis ne vestigium F quidem vllum nostris in codicibus apparet. Caluus etiam ἀκουσίως, aut ἀπροαιρέτως, aut aliud quid tale addidisse videtur, cùm (non sponte minxit) dixit: cuius nulla quoque significatio apparet, etsi istud calidi extinctionem & perfrictionem plurimùm confirmare videtur.

πυρετὸ πρὸς χεῖρα λεπτοί] Mediocriter febricitasse oportuit, vt ad primum & vigesimum diem morbum traheret, atque hac ipsa phrasi febris moderationem & lenitatem indicat, quemadmodum πυρετὸν βληχρὸν ⊖ χλιαρὸν vocat Galenus Com. 2. in Prognost. & πυρετὸν περιψυχόμενα, febrem quæ fœuitiam remittit & externo prospectu eludit vocat Hippocrates in Prorrh. quod malignis febribus accidit quæ focum intus celant. Siue igitur hîc malignitatem, siue calidi & facultatum extinctionem (quod vult Galen. lib. 2. περὶ δυσπν.) aperit, hac lectione febrem ad manus contactum & specie ipsa debilem fuisse & leuem, contendit. Quidam codices πρὸς χεῖρας habent.

⊖ πάλιν ἱδρώθη] ἱδρώσαι vsitata apud Hippocratem phrasi de subsidentibus vrinis dictum, ad mentem translatum, eam firmatam G & compositam ex perturbata significat. Sic οὐκ ἱδρυμένη γνώμη in Coacis Prænot. & Prorrh. mens emota & à sede constantiæ deiecta dicitur. Hîc autem non omninò compositam fuisse testatur, quòd σιγῶσα addiderit, & in melancholiam toti morbo perpetuam assiduè defixa fuerit, & veluti sua taciturnitate intenta. Qui gradus est ad melancholiam amplissimus & perniciosissimus, hisque sententiis ab Hippocrate plurimùm notatus. αἱ σιγῶσαι ὀκτάσιες οὐκ ἠσυχάζουσαι, & αἱ μὴ σιγῆς ἀδυμίαι ⊖ ἀπανθρωπίαι. Rursusq; in Prorrh. & Coacis, αἱ ὀν πυρετῷ ἀφωνίαι καταπαύσασι τρόπον ὁκποῖαι σιγῆ ὀλέθριον. † † In Coacis.

πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα] Hic locus per se satis est celebris & à Galeno explicatur lib. 2. περὶ δυσπν. vbi & huiusmodi respirationis causas, & permixtionis differentiam abundè exprimit. Quem quòd nulla alia enarratione opus sit libenter apponemus. ἀκούσαμεν αἱ ἑξῆς, καὶ τὸ Ἱπποκράτους, οἷόν π δυσπνοίας εἶδος αὐτῆ ῥηθέσθαι φησι. γράφει δὲ ὧδε. τεταρεσκαιδεκάτῃ, πνεῦμα ἀραιὸν, μέγας, δ' χρόνου, καὶ πάλιν βραχύπνοος. ὀνπαῦσθαι μέν γε σκιφῶς, πάλιν κατ' αὐτὴ θεσιν ἡ βραχύπνοος ἐρηπαῖτῆ μέγα καὶ ἀραιὸν ἐχόσῃ πνεῦμα, ⊖ ἐδεῖς αὐ ἔπ, ὠσ' εἰ πτοῖεπασιν ἐῆν σκαιόπαπος, ὀπορήσσεν, ὅ π μὴ πᾶσι ἐοῖς πρὸς φρενοῦσιν ὁ Ἱπποκράτης ἀραιὰ ⊖ μεγάλιλω γίγνεσθαι φησὶ πλὴ αὐαπνολύ. ὅδὶ γοῶν μαῖς ⊖ τῆ αὐτῆς γιωαικὸς ἐξῆ δυσπνοιῶν ὑκαπέρων ἐφεξῆς μέμνηται. ⊖ μικρὸν ἔπ προσελθὼν ὧδέπως γράφη. ἐικοσῆ λόγοι πολλοί, ⊖ πάλιν ἱδρώθη. ἄφωνος, βραχύπνοος. ἔπτα ἐπτῶν, μὴν καὶ ἐικοσῆ ἀπέθανεν, ὅδὶ πέλε ἕ πυστὸς λόγου πάδε προσέιχαψν πωὶτη δίγα τέλεος πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, αὐ ἀναθήτως πτύστων εἶχεν, ἀεὶ πρεσεγέλλετο. δῆλος ὠσ' ὅδιν ὁ Ἱπποκράτης, ὡς H

ὧν ἁ πάντων παρεδέμεθα, ποτὲ μὲ τὸ μέγα καὶ ἀραιὸν πνεῦμα τῆς φρενοῦσι γινόμενον εἰδὼς, ποτὲ ἢ τὸ ἐναντίον ἀυτό, ποτὲ δ' ἀμφότερα καὶ τὸν αὐτὸν ἀν- A
θρωπον ἐν μέρει συμπίπτοντα καὶ σοι νομίζω δείξειν, εἰ προσέχῃς τὸν νοῦν, καὶ μὴ παρέργως ἀκούῃς ἃ νῦν λεγόμενον, ἐν αὐτῆς οἷς ἐγραψαν ἀρρώστοις, ἐν δεικνυμένῳ
αὖπαν ἐκείνης ἃ νῦν προειρημένων διαφορῶν πῶς αἰτίαν. ἀρξόμεθα δ' ἀπὸ τῆς ὑγιείης ἡμῖν φρενοφθορίσης ἀρρωστίας ἡ Δεάλκους γυναικὸς, ἐφ' ἧς ἅπαντα συμπληρώ-
σας τὸν λόγον, εἰθ' ὥσφ' εἴωθεν αὐταναμβάνων ἐν ὀλίγῳ τὰ σωτήρια κεφάλαια, παυσὶ γράφει. πωτὴ διαπέλεος πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, αἰαιαδήπως πάσσων ἔ-
χει. ἐν γὰρ ἅπαντων καὶ ἡ ἀσπνοῆς χρόα, ἧς καὶ αὐτῆς ὀλιγόβρῳ μέχρι πλήσνος, ὅσπ μηδὲν ἡδάνετο, καὶ τότω μακραῖ ἡσυχίας ὑποπλουμένης ἀραιὸν ἐγίνετο
τὸ πνεῦμα, τότε φρένων ὅθεν τῶν ἐνέργειαν ὀξυμώσης ἡ φαιρέσεως, νύκτα πλησίον ὀλέθρου καὶ πνίξεως ἀφικνέσται. ὡςπερ δ' οὐκ ἔσπνεν αὐτάρκως ἡ αἴθρωπος
αὔτη, μικρὰ γὰ φησὶν, ὑπομμυκησάντων ἔσπνευ. οὕτως οὐσ' αὐ ἔσπνεν πρὶν ἢ ὑπὸ τῆς κῆ τὸ πνίγεσθαι βίας αἰαμνησθῆναι, πολὺ σφοδρότερον νυσσούσης τε καὶ κεντρι-
ζούσης. καὶ φρὸς τῶν ἐνέργειαν ἐπιγιγνόσης, πῶῦ πάνυ ὑπομμυκησάντων ἔσπνευ. ἀρξάμενη σ' ἀσπνεῖν, αὐέκαν ὅπ μηδὲν ἡδάνη πᾶν τὸ πρόσθεν λέγμα τῶ μηδὲν ἡ ἐνερ-
γείας, ὁμοίως τῆς ἐν τῆς λύπης καὶ τῶ κλαίειν φρυάζασιν. ἀλλ' ὀκόνοι μὲ ὑπὸ δηθῆς αἰτίας τὸ πάσχοισιν, ὅπ τὲ φρεν' τὸ φρονεῖζμενον ἐφ' ᾧ λυπῶσπ καὶ κα-
γόγνεται, καὶ διὰ τὸ πάρα ἀραιότερον τε καὶ μικρότερον αὐασπνεύσεντες δὴ πολλὰς ἐνεργείας ἐφέξῆς, ἔπειτα βιαδέντες ὑπὸ τῶ λείσπνης, ἅπαν εἰσέπεξ ἰωαγκά-
θησαν αὐτὸ πληῶσαι. καὶ φρεσέπ, δύσπ κῆ πᾶς λύπας ἔσπω κινῆσπ, τὸ τε πνεῦμα καὶ τὸ θερμὸν, δὴ ἢ τῆς πειαύσης διαθέσεσι λελησόσπας τὲ καὶ κῆ βεχὺ B
πολλὴ κῆ τὰ βάσεις αἰροιζομένη θερμότης, ὁπόπτε φρὸν αἰείσῃ τὴ αἴθρωπον, αὐέκαν μᾶζον αὐασπνεῦσαι. ὀ δ' πᾶς κῆ ὅιὰ φρενοφωῶπας διαθέσεσι, ἡ μὲν
ὑπὸ τὴ φρότης αἰτίας αἰέκαν τὰ φρενῶν πλήσεις, ἡ δ' ὑπὸ τὴ δλυτέρας, ὑκεῖ' ὑπάρχ. ὁ γὰρ δὴ ἔσω δὴ μᾶλλον, ἢ ἔξω κινέσπ τότπς τὴ θερμὸν, εἰ μὴ πάλιν κῆ πύχλω
φρεσχῆν πᾶν συμπῆμα. διαφέρεισ ἢ τῶ πυρέτῳ οἱ φρεναπάρσπες πῶῦ ἄλλων λυπουμένων. ὦ πίνων ὁ αὐτὸς Ἱπποκράτης εὐείσεις χρόμενος ἐπ' αὐτῶν, τῶ δ'
αὐκηλόσεως ὀνόμαλα, καθάσφ' ἄλλοπ, ὦ φρεν' φιλίσκε λόγῳν. τότω τὸ πνεῦμα διαπέλεος, ὥσφ' αἰαιαλεομένῳ.

διὰ χρόνου] Vox ista valde est ambigua. Est enim vbi raritatis intensionem indicat, & ex magnis interuallis spiritum trahi significat, quemadmodum διὰ πολλοῦ χρόνου ex Prognostico, libris περὶ δυσπν. interpretatur Galenus, vt sit per interuallum, quando in respiratione insignis est & magna actionis cessatio, notabilisque quies interponitur, ac (vt loquitur * Galenus) ὅταν ἡσυχάζοισιν οἱ μακρὸν, ἐν πολλῷ χρόνῳ ποιοῦντες καὶ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς ἡσυχίας. Idemque est τὸ διὰ χρόνου, quod διὰ μακρὸ lib. 3. περὶ δυσπν. dicit Galenus, & μεγάλη καὶ ἀραιά, ὅπερ δοῖ διὰ πολλοῦ τῶ χρόνου, ἢ αἰαπνοή. Quam notionem attingit etiam in Commentario Galenus. Significat etiam διὰ χρόνου, longo tempore & diu, ac per multum tempus, velutique temporis quandam successionem. Vt sit sensus, magnam & rara- C
ram spirationem diu & multùm in hac ægra obtinuisse, & facta quadam cum parua & rara spiratione commissione, euicisse & eualuisse. Vt sit idem διὰ χρόνου, quod δοῖ χρόνον πολύ. Qua dictione vsus est supra in Pythione, cùm paruam spirationem longo tempore obtinuisse significauit. Eoque mihi videtur inclinare Galenus in Commentario, cùm obscurissimis verbis scribit, ἢ μὴ συνέχῃς, ὥσπερ ἐπ' ἄλλων ἄλλα. Etsi enim, vt in loco salebroso, valde torquentur interpretes, mihi tamen innuere videtur, plurimùm quidem & permagno morbi tempore raram & magnam spirationem obtinuisse, non tamen continenter, sed successione quadam facta, vt ἐπ' ἄλλων ἄλλα, idem quod ἐφεξῆς & κῆ τὸ ἑξῆς significet, quod interpretatur lib. 2. περὶ δυσπν. Nam breuem spirationem intercessisse significat, quod ista Galeni verba indicant, μηδ' ὡς τὸ παχὺ πῶῦ ἀνθρώπου πῶῦτον αὐασπνευκέναι δι' ὅλης τῆς νόσου δηλοῖ. Vt τὸ παχὺ αὐτὸ τῶ μακρῶ, & cui βεχὺ libris περὶ δυσπν. opponitur, indubitata confessione sumi posse videatur. Quo in loco cùm valde hærent interpretes, in hunc tamen sensum haud dubiè delabitur Galenus, cùm postea scribat, ἀλλὰ τό γε διὰ χρόνου μὴ τὸ ἀραιῶ γεγραμμένον, αὐτὸ τῶ διὰ πάνυ πολλῶ δηλοῖ. At verò ne quis nos Galeno fucum facere existimet, locus ex lib. 2. περὶ δυσπν. proferendus D
est, qui hanc istam dictionem, in hanc quam diximus sententiam, accommodat. τί πότ' οὖν δοῖ, τὸ διὰ χρόνου, καὶ δὴ τότ' ἐξηγήσασθαι δίκαιον. ἅπτε γὰρ ἐλλέπει τὸ, πολλῷ, παντὸν δηλώσαι, τῶ διὰ χρόνου, τῶ κῆ τὸ περιγωσιῶν εἰρημένῳ. μέχα σ' αἰαπνεύμενον καὶ διὰ πολλῶ χρόνῳ, φρεφφροσιῶν σημαίνει. ἀλλ' εἰ τῶτο, δὴ, αὖ ἐφεξῆς ἢν παυτὸ λεγόμενον, δοῖ τε ἡ Δεάλκους γυναικὸς, καὶ τὰ ὦν Μελιβοίη νεανίσκε. γράφει οὖν ἐπ' ἀμφοῖν ἀσπνοῦν. πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, διὰ χρόνου, εἴ τι, τὸ, πολλῷ, φρεσπεῖπ, χρῶπ αὖ τὸ λεγόμενον πῶῦπν. πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, διὰ χρόνου πολλῷ, ὦ δὴς αὖ ἢν λεγόμενον, τὸ ἀραιὸν. οὐκ ἀνῶ ἐλλέπειν ἡ ἥπεσ, τὸ πολλῷ, ἢ οὐχ οὕτως ἐλλέπειν ὡς καὶ νῦν εἴπομεν, ἀλλ' ἕτερας τι καὶ καθ' ἕτερον τρόπον, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον δοῖῦπν. πνεῦμα μεγὰ καὶ ἀραιὸν, ὑ σωνεχῶς οὐσ' ἐφεξῆς. ἀλλὰ διὰ χρόνῳ πλείονος. εἰ μὲ γὰ σωνεχῶς καὶ κῆ τὸ ἑξῆς ἀπάσας τὰς αὐασπνοὰς συμπίσσ ῥηθεῖαι μεγάλας τε καὶ ἀραιὰς, μὴ περεπιθεῖναι τὰς πειαύτας αὐῆῦ τὸ διὰ χρόνου, ἀλλ' ἁπλῶς γεγράφειν, πνεῦμα μέχα Φ ἀραιὸν. εἰ δ' αἰ μὴ πλείοις ἢῦ αἰαπνοῶν μὴ γίγνοιτο μεγάλαι Φ ἀραιαί. παρεμπίπτοιεν ἢ πνὲς ὀλίγαι διαῦπαι, τότ' οὐκέθ' ἁπλῶς αὐτὸ ἀραιὸν Φ μέχα λέγῳν, ἀλλὰ τὸ διὰ χρόνου περιπθέναι. ἢ Φ τότῳ μάχπαι τὸ δοῖ τῆς Δεάλκους γυναικὸς ἐρηκμένον δοῖ τῆ πλευτῆ ἢ παυτὸς λόγου. παῦπα γὰ φησὶν πνεῦμα διαπέλεως ἀραιὸν καὶ μέχα καὶ πι αὐάπρον εἶπν δοῖ τῆς πεπαρεσκαιδεκάτης ἡμέρας, πνεῦμα ἀραιὸν, καὶ μέγα διὰ χρόνου. σαφῶς γὰ ὅσῳ νῦν διὰ χρόνου, πῦτ' ὀν τοῖς ἑξῆς διαπέλεος ἔρηκεν. τί οὖν δοῖ τὸ διὰ τέλεος, τὸ μάχει τέλεος δηλοῦν ὁ διὰ παντὸς τῶ νοσήματος γινομένου, ἀλλὰ τότῳ δόξειεν ἂν μαχέσθαι, τὸ δοῖ τῆς πεπαρεσκαιδεκάτης εἰρημένου πνεῦμα ἀραιὸν Φ μέγα διὰ χρόνου, καὶ E
πάλιν βεχύπνοος. πῶς γὰρ εἰ διὰ παντὸς τῶ χρόνου μέγα καὶ ἀραιὸν ἦν τὸ πνεῦμα, τὸ, καὶ πάλιν βεχύπνοος φρεσχόρεσθαι; ἐπηρ γὰρ ὅλος ἐγίγνετο τῆς χρόνος, ὅτιν βεχύπνοος, ἢ διὰ παντὸς ἦν μακρόπνοις. καὶ μὴν ὅπ γε διὰ παντὸς ἤθελε αὐτῶ γίνεσθαι μακρόπνοιν, εἰ καὶ μὴ διὰ παντὸς τῆς λέξεως, τῆς ἐν πεπαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ, ἀλλ' δοῖ γε τῆς πελευτῆς, ἡνίκ' ὕφη διαπέλεος, ὀναρχὸς δηλοῦται, καὶ πᾶσιν ὁμολογήσσπαι τοῖς εἰδισμένοις ἀκούειν τῆς Ἱπποκράτους λέξεως. ἢ γὰρ ἄπαξ οὐδὲ δὶς, ἀλλὰ πάνυ πολλάκις εὑρέσκεται παρ' αὐτῷ τὸ διὰ τέλεος, οὐσ' ἐρ' ἑνὸς ἄλλου ζωῦόμενον, ἢ ὅτιν τὸ διὰ παντὸς τῶ χρόνου δηλῶσπ βουλῆῖ. ὥςπε τῶτ' ἄπορον μένει πάντως, εἴ πε αὐτὸ τὸ διὰ τέλεος, τὸ διὰ χρόνου δηλοῦ ὑπολαμβάσοιμεν, εἰθ' ἕπρὸν π. μάτε ῥίνων οὐσ' ἄπορόν ὄῆτιν, ἀλλ' ἐπηρεάζομεν ἡμᾶς αὐπαὶ μάτῳ. ἢ γὰρ διαμάθοι, τὸ ἀπαυίας παρεμπίπτῶν ἐν οὐδενὶ ἢῦ οὕτως λεγόμενον πῶῦ ἐν τῶ καθ' ὅλου γιγνομένῳ ὀπφαῦσιν, ὥςπερ εἰ καὶ οὕτως ἐλέγομεν, ταύτῃ τῇ γναμῇ, διὰ παντὸς μὲ τῶ χρόνου μέγα, καὶ ἀραιὸν ἦν τὸ πνεῦμα, παρενέπιπτε δέ ποτε κατὰ τὸ ἀπάνιον ἢ βεχύπνοια.

* *Lib.* 2. περὶ δυσπν.

καὶ πάλιν βεχύπνοος] Breuis ista spiratio quæ parua est & rara, proprieque breuis & vndiquaque parua censetur, ex refrigeratione prouenit, ideoque πνεῦμα ψυχρὸν ab Hippocrate vocatur, vt scribit Galenus libro 3. περὶ δυσπν. Atque inde, superante interdum refrigeratione & calidi extinctione, spirationis conflictus animaduertitur, cùm nonnunquam breuis ista spiratio delirij spirationem obruat, vt luculentis verbis explicat Galenus libro 2. περὶ δυσπν. ὅσπ σ' αὐτῆς Δεάλκους γυναικὸς, ἧς Φ φρενῶν ἐμνημονεύσαμεν, ὀγδόης μὲ ὑπὸ τύπου, πυπκαιδεκάτης ἢ μὴ τῶ λοιμώδη καθεστῶν γεγραμμένης, ὡς τὰ πολλὰ μὲ ἡ φρενοφθορσιῶν κρατῆ, ἀπαιπάσας ἢ Φ κρατῆται. ἀλλὰ τὰ μὲ ῥήσεσ ὀλίγον ὕμφεσθεν. νυνὶ δ' ἐξηγούμεθα οἷόν τι δηλοῖ τὸ διὰ χρόνου παρέγραφε. νυνὶ ἢ Φ τὰ διαθέσεις αὐτὰς τὰς μαχομένας ἐρῶ, ὑπόμενος καὶ τὰ ὑπὸ τῶ Ἱπποκράτους εἰρημένας λέξεσιν. ἐπῶδυνος μὲ οὖν διαθεσις οὐδεμία τούτῳ τῇ αἰθρώπῳ συμβῆναι φαίνεται, καθεψυξις ἢ ἐπεκράτησε μαραινομένης τῆς ἐμφύτου θερμασίας, ὀκ γὰρ τῶ γεγράφθαι περὶ αὐτῆς, πυρετὸ φρὸς χεῖρας λεπτοὶ, ἀκρέων ψυξις, τῶν δηλῶσπ, κάκ τῶ περὶ εἰλεσθαι δι' ὅλου τῶ νοσήματος. εἰ πῶν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἢ φλεγμαίνει, μετὰ ταῦπα, δοῖ τέλει τῆς ὅλης διηγήσεως, ἀεὶ φλεγμαίνεται φησι. ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὸ λύπης ἀρξάσθαι, τῶπος ὁμολογῶ· εἰ γὰρ φησι πυρετὸ φεικώδης ὀκ λύπης ἔλαβε. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ φεικώδης πυρετὸς, κῆ πῶῦ αὐτῶ αἰτίαν ἐγίγνετο. καὶ μὲ δὴ καὶ τὸ τὰ πυρο- G
μένα διεξεργάσθαι πῶῦ γαστέρα, μηδ' δοῖ βεχὺ σωιεύμενα, μέχιστον τεκμήριον τῶ πῶῦ ἐμφυτῶ θερμασίαν ὑποσβέννυσθαι. Φ τὸ, θέρμα ἢ τὸ καρφαλέον, τὸ ἀπεξηρασμένον δοῖ. σωιαπόλυται δὲ τῶς πειαύτας ξηρότησι, τῶ ἐμφυοῦν θερμόν. δηλᾶσπ μὲν ὅπ γε πᾶῦ ἐπ' αὐτῆς ἐγίγετο, δηλᾶσπ αἱ λέξεις αὐτῶ. ἐπθεκαιδεκάτῃ γὰρ φησιν, ἐξεσπιχοὶ ὑπὸ κοιλίης ἔφεχῶδες. ἔπεῖτα σ' αὐτὰ τὰ ποτὰ δηθεῖ. οὐδὲ σωιῆκτο, αἰαιαδήπως εἶχε πάντων. θέρμαῖος θέρμασι καρφαλέα. εὐόχρως οὖν δ' ὅλου τῶ νοσήματος ὑπεκέπεσε τὸ μέγα Φ ἀραιὸν πνεῦμα. παρεῦπιπτε δέ ποτε Φ τὸ βεχὺ τὸ πᾶς καθεψύξειν ἐπμενον. αἰαμνήσσω δὲ καὶ νῦν ἢῦ ῥήσεων ὡς ἔμφεσθεν ἤδη παρέγραφα. πεπαρεσκαιδεκάτῃ πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, διὰ χρόνου, καὶ πάλιν βεχύπνοος. μὴ γὰρ ἐίκοσῃ ἀπέθανε. τῶτ' διὰ τέλεος πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα. ὀνῶσθα μὲ οὖν τὰ καθεψύξεως ἐπεκράτη. Φ διὰ τῶπ ἀπαυίας μὲ βεχύπνοις. δι' ὅλου ἢ τῶ νοσήματος, μακρόπνοις ἐπκρῆῖ. Quibus ex verbis etsi manifestè apparet, quamnam hîc totius perfrictionem, nempe marcescentis vitalitatis interitum intelligat Galenus, tamen in Commentario, ἀπνοίας ὑγιεινῆς (cuius lib. 6. loc. aff. ex Heraclide meminit) non minimam suspicionem iniicit, cùm scribit, καὶ φαίνεται καίνυν ὥςπερ καὶ σὺν καθεψύξει πειαύτῃ γεγενέναι τὸ γύναιον, ὀν οἷς καὶ αὐτῆ ἀπνοία καθελαμβανόμεναι γίνονται.

ἐξεσπιχοὶ ἔφεχῶδες] Variant hîc codices. Quidam enim ὑπὸ κοιλίης ἐρεσπιχοὶ, ἔφεχῶδεα legunt, vt sit sensus irritatam aluum turbulenta deiecisse. Galenus lib. περὶ δυσπν. ἐξεσπιχοὶ ἔφεχῶδες legisse videtur. Quæ lectiones eodem recidunt. H

A αὐτὰ τὰ ποτὰ δηθεῖ] Istud interpretatur Galenus lib. περὶ δυσπν. τὰ πινόμενα διεξέρχεσθαι πῶῦ γαστέρα, μηδ' δοῖ βεχὺ σωιεύμενα, & calidi innati restinctionem significare contendit. Ex quo vitiosa esse exemplaria coniicias licet quę τὰ ποτὰ ἢ δηθεῖ legunt, etsi quodammodo consistere lectio illa potest, quòd naturalium facultatum & nutritionis instrumenta tam fœdè pessum ierint, vt ne potum quidem transumere valeant. Maluimus tamen Galenum sequi consentientibus præsertim melioribus codicibus, quàm vnius aut alterius arbitrio videri ingeniosiores. Postremam lectionem secutus est Caluus. Vassæus ex Galeno, μηδ' δοῖ βεχὺ σωιεῖται τὸ legisse videtur.

αἰαιαδήπως εἶχε πάντων] Istud quoque virium omnium collapsum cerebrique offensam significat, ex placito 6. l. 2. ὁκόσοι πυρέσσοντες πῶῦ σώματος, τὰ πολλὰ ἢῦ πόνων οὐκ αἰαιδάνοῦ, πυτρέσσιν ἢ γνώμης νοσέεσι.

θέρμαῖος θέρμασι καρφαλέου] θέρμα καρφαλέον τὸ ἀπεξηρασμένον interpretatur * Galenus, cutem reficcatam, squalidam, duram, distentam, vt θέρμαῖα καρφαλέα, αὐχμώδη, καὶ σκληρὰ, καὶ ξηρὰ, καὶ πεπαμένα, vocat aph. 71. lib. 5. Indeque euenit vt ferè περὶ τὰ μένον καὶ σκληρὸν B
καρφαλέῳ adiungat Hippocrates, vt ægro sequente & aph. 71. l. 5. & aph. 15. l. 6. epid. † & in Progn. vbi cadauerosam faciem describit, θέρμα περὶ τὸ μέτωπον σκληρόν τε καὶ περιτεταμένον καὶ καρφαλέον ponit. Quæ certè resiccatio ex magno ardore omnia torrente & ad extremum calidum natium depopulante, totiusque corporis soliditatem colliquefaciente, prouenit, vt in marcore & febribus hecticis videre est, in quibus (vt scribit †† Galenus) τὸ μὲν θέρμα καρφαλέον ἐφάπτας δοῖ, κεῖ ἐι αἰαπνίας ὀπταεθόμενος τοῖς δακτύλοις ὡςπερ βύρσα τὰ ἴσπαι. Eodem autem recidunt, θέρμαῖος περὶ τὰ πάσσων καρφαλέου, & περίπασις καρφαλέα, quod habent quidam codices, & legit Galenus in lib. περὶ δυσπν.

* *Lib.* περὶ δυσπν. † *Sect.* 6. †† *Lib.* 1. *de diff. feb.*

καὶ πάλιν ἰσχνῶῆ ἄφωνος] Caluus καὶ πάλιν ἄφωνος legit ac ἰσχνῶῆ omisit, contra omnium quos videre licuit codicum fidem.

κὰ ἀπέθανεν] Huius loci meminit Galenus lib. 2. de diebus decret. ac ne propterea quidem primum & vigesimum diem decernendi dignitate insigniri ab Hippocrate prodit, quòd ex eorum ordine sit qui à decimo octauo non decimoseptimo surgunt. C Neque tamen hic exceptionis locus illi ordini autoritatem aliquam confert, quòd scribat Galenus nusquam Hippocratem dierum ordini à decimo octauo prodeuntium, decernendi vim aliquam attribuisse, præter quàm huic soli ægro mortem vigesimo primo fuisse attributam. Galeni verba sunt, οὐδείς σ' οὐσ' ἐν τούτῳ τῶ βιβλίῳ πέκριται κατὰ πυα ἢῦ ὀκ ἀπάρου εἴχου κρισίμων ἡμεραῖν, ἀλλὰ πῶῦ μὲ Δεελεάκους γυναῖκα κατὰ πῶῦ κᾶ ἀποθανεῖν φησὶ, σωθῆναι σ' οὐδένα κατ' οὐδεμίαν ἡμέραν ἢῦ ὀκ τῶ κῆ πῶῦ ἰῆ εἴχου. λέγεται μὲν οὖν κατὰ τὸ δεύτερον, ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηται σημαινόμενον, οὐχ ὁ σωθεὶς μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποθανὼν κεκελεῖσθαι. ἀλλ' ὡς ἔπνον, ἡ μόνον οὐδεὶς ἐσώθη κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἀλλ' οὐσ' ἀπέθανε, χωρὶς τῆς Δεελεάκους γυναικός. Videtur autem vltra opinionem quidem hæc ægra ad vigesimum primum diem seruata, cùm tam insigni phrenitide laboraret, paruamque & raram spirationem traheret, quam non immeritò ψυχρὸν πνεῦμα καὶ ὀλέθρου κάρτα ἤδη γίγνεσθαι scribit * Hippocrates, quòd partium respirationi seruientium perfrictionem, conclusarumque in eodem cauo præcipuarum partium & visceratum marcorem significet, vt interpretatur Galenus lib. 3. περὶ δυσπν. Quod etiam mortuit antea Galenus Com. in ægr. 4. vbi tamen vigesimum diem pro vigesimo primo vitiosè positum esse existimo. * *In Progn.*

D

ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ.

Ἐν Μελιβοίῃ νεανίσκος ὀκ ποτῶῦ καὶ ἀφροδισίων πολλῶν πουλὺν χρόνον θερμαθεὶς, κατεκλίθη. φε-
κώδης δὲ καὶ ἀσώδης ἦν. ἄγρυπνος. καὶ ἄδιψος. ἀπὸ δὲ κιλίης τῆ πρώτη, πολλὰ κόπρανα δίῆλθε, σὺν πολλῷ ῥέῤῥοῳ πολλῷ. καὶ τὰς ἐπομβρίας ὑδατόχλοα πολ-
E λὰ διήει. οὖρα λεπτὰ, ὀλίγα, ἄχροα. πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, διὰ χρόνου. ὑποχονδρίου ἔντασις ὑπολάπαρος, πολλαχῆ ἀμφοτέρων. καρδίης παλμὸς, διὰ τέλεος ξυνεχής. οὔρησεν ἐλαιῶδες. παρέκρουσεν ἀτρεμέως. κόσμος τε καὶ ἥσυχος. δέρμα καρφαλέον καὶ πεπεταμένον. διαχωρήματα πολλὰ, καὶ λεπτὰ, ἢ χολώδεα, λιπῶδη. ἰδ', πθύσα παρωξύνθη. παρε-
F κρούθη. πολλὰ παρέλεγε. κ', ἐξεμάνη, βληχρισμός. ὀδὲν οὔρει. μικρὰ ποσὰ καλείχετο. τῇ κδ', ἀπέθανε. φρενίτις.

Alterum Phrenitidis exemplum, quæ paulatim per febrium gradus ascendit. Nam cùm ex ingurgitationibus, comessationibus & liberaliore venere amplissimus ad vitiosorum humorum multitudinem factus sit aditus, nil mirum est paruas prima specie inde ortas febres, magnum postea excitasse incendium, quo rapto in cerebrum neruorumque principium ab externis illis causis iam præcipuè affectum, facilè intentatam esse insaniam ac perturbata rationis arce phrenitidem fuisse emotam, credibile est. Huius porro ægri meminit Galenus lib. 2. περὶ δυσπν. eique ordinem seruat & vltimum constituit post statum pestilentem.

ἐν μελιβοίῃ] Sic omnia exemplaria & Galenus legit lib. περὶ δυσπν. libro verò 2. de diebus decr. τὸν ἐν λυδίῃ νεανίσκον vocat. Est au- G
tem Meliboea * Plinio Magnesiæ oppidum quæ Thessaliæ annexa est, in qua ægrorum curationes exercuit, horumque librorum ferè argumentum posuit Hippocrates. * *Lib.* 4. *cap.* 9.

σὺν πολλῷ ῥέῤῥοῳ πολλῷ] ῥέῤῥοον hîc circumfluum humorum affluxum intelligimus, cùm vndiquaque ex toto corpore humores in sentinam & ventris alueum defluunt. Quod in strigmentosis, tenuibus, & aquosis deiectionibus sæpe euenit, vt magno impetu effundantur, facta vndiquaque alluuione, & ad eruptionem irruente humore, pro magna exundantium humorum copia. Atque huiusmodi humorum circumflui affluxus ex toto delati corpore, & ad effusionem impendentes, Hippocratis περὶ πάσσων, aut ἢῦ χυμῶῦ ὑπῤῥώσιας exprimunt. Quo fit vt τὸν ῥέῤῥοον, ῥέῤῥοων ex Galeno sumam, quòd etiam priùs lib. 1. epid. in Philini vxore fecimus, ὑδατόχλοα περὶ ῥέῤῥοον χολώδη aperuimus.

ὑδατόχλοα] Varia est, vt in hac dictione plærunque scriptura. Vetus Codex Regius ὑδατόχολα legit, alter ὑδατόχλοα. Alter etiam manu scriptus recentior ὑδατόχλοα. Est etiam in quibusdam ὑδατόχλωεα. Per quæ sanè aquæ similes deiectiones, dilutas & perliqui- H
das exprimimus cum Galeno. Atque huiusmodi deiectiones magnæ cruditatis sunt indices, & perliquidæ pallido aut æruginosò permixtæ, aut virentes ex bilis connexione & putredine dicuntur. Quod scripsimus in Clazomenio lib. 1. epid.

Æger Decimus sextus.

Melibœæ adolescens quidam, ex comessationibus, liberaliore potu ac venere, longo tempore incaluit & decubuit. Horrorem autem sentiebat & æstuabundus erat, peruigil, neque siti premebatur. Aluus primo die stercora multa demisit cum magno humorum affluxu, proximisque diebus aquæ similia plurima prodiere. Vrinas reddidit tenues, paucas, decolores. Spiratio erat rara, magna, ex longis interuallis. Præcordiorum contensio submollis aderat, vtrinque promissa, perpetua & continens cordis palpitatio, vrinam minxit oleosam, paulatim mente motus est, compositusque erat & taciturnus, cutis resiccata & distenta, alui recrementa vel multa & tenuia, vel biliosa & pinguia. Decimo quarto exasperata sunt omnia, mente motus est, valde delirauit. Vigesimo vehementer insaniuit, corporis incontinentia & iactatio aderat, nihil minxit, potionem vix continebat. Quarto & vigesimo ex phrenitide periit.

πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα διὰ χρόνου] Illud διὰ χρόνου ex longis interuallis diximus, partim vt raritatis intensionem exprimeremus, quæ certè hîc expressior quàm ægro superiore præsentitur, quòd phrenitidis magnitudo alteram difficilis respirationis formam omninò obruat, ne tantilla quidem eius mentione in medium adducta, partim etiam vt illa ambiguitate inducta spirationum inter se congressum non leuiter quibusuis probaremus. Nam cùm ex longis interuallis huiusmodi desipientiæ propria respiratio tenuerit, hanc certè ita euicisse coniiciendum est, vt maxima ægrotationis parte tenuerit, interim tamen propter leuem hypochondriorum affectionem, alterum difficilis respirationis genus in mentis notione reponi voluerit Hippocrates, atque adeo diuersarum respirationum commissionem inter se non contemnendam in medium adduxerit. Quod parentis consilium ex Galeni verbis haurias licet, quibus hunc integrum locum explanat lib. 2. περὶ δυσπν. εἰ δέ γε καθ' ὑπόθεσιν, ὁ μὲ πόνος λῶ ἀμωδρὸς, σφοδρὸ ὦ ἡ φθοφροσύνη, παντ̃ως αὖ ἡ πλέως ἀνιεμένη ἡ φθοφροσύνη τὸν πόνον, ἢ ὡς τὸ πολ̃. καὶ οὕτως αὖ ἤ τι διὰ παντὸς τὴν νοσημ. ἀπε ἀνέπνευν ὁ πιοῦτ̃ς ἀρρωστος μέγα καὶ ἀραιὸν, ἢ πλῆρ̃α μὲν οὕτως, ἀτονιάκις ὦ σμικρὸν καὶ πυκνόν. καὶ τὸ τοιοῦτον ὁ Ἱπποκράτ̃ς προσσημαίνει, καθάπερ ὅδε τὸ ἐν μελancholίᾳ νεανίσκου. πότερ ὦ λῶ μέν τις καὶ καθ' ὑποχόνδριον ἔντασις ἀπολάπαρος, ἀλλὰ καὶ παρεφρόνησε μεγάλως. γράφει γοῦν ὅδε μὲν τῆς ἀνέσεως οὕτως, ὑποχονδρίου ἔντασις ἀπολάπαρος, φθοφρ̃μίκης ἐξ ἀμφοτέρων. περὶ ὦ ἡ φθοφροσύνης οὕτως, ὃν μὲν τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ παρέκρουσεν ἀφρεμέως. ὅδε ὦ ἡ ποτερεσκαιδεκάτ̃ς πολλὰ παρέλεγν. ὅδε ὦ ἡ εἰκοσῆς ὀξεμανῆ, φησίν. λῶ μὲν οὖν καὶ μόνον αὐτὸ τοῦτο μα, τὸ ὀξεμανῆ, μεγέθος φθοφροσύνης ἱκανὸν ὠνομάζεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὸ κόσμιον ἔτ̃ καὶ σιωπηλὸν, τὸν νεανίσκον, αὐξηπκὸν δὲ ὑ σμικρὸν τῆ μεγέθοις αὐτ̃ς, εἴγε δὴ καὶ τῇ περῤῥυθικῷ, καὶ τοῖς ὑποκρίσ̃ς τοῖς θρασείαις, μήτι γε τοῖς φθοφροσύας αὐτ̃ς, κακοῖς φησὶν ἔτ̃ τῆς κοσμίοις. ὑ ὦ δὴ οὐσ' ἄλλου τινὸς ἕνεκεν ἀν τῇ τῆς δεκάτ̃ς ἡμέρας διηνήσε παρεσείγαλεν τὰ ὅδε τῆ ἤθοις τῆ νεανίσκου, ἵνα δὲ μὴ δόξομεν, ἐπεισὴ γεγράπται, παρέκρουσεν ἀφρεμέως, ἁπλῶ πνα ἔτ̃ καὶ τῶν τυχοῦσαν φθοφροσυῶλιν, διὰ δὲ τὸν δοῦφέρει, λῶ δὲ κόσμιος καὶ σιγῶν, ὡς ὧν πάντων μὲ δὴ πύστ̃ν, τὸ σφνδρου τῆς φθοφροσύνης ἀνεδείξατ̃. τῶν δὲ καθ' ὑποχόνδριον ἔντασιν ἐξ ἀμφοτέρων φῶν μερῶν, τάχ' ἂν τις δόξειεν μικρὸν καὶ πυκνὸν ἐράσασθαι τὸ πνεῦμα. δι' αὐτῶν ὦ ὧν ἀπ' αὐτ̃ς ἔγραψεν. ὀνεδείξατ̃ νενικημένων εὐλόγως ὑπὸ τῆς φθοφροσύνης. ὑ ὦ ἁπλῶς εἶπεν, λῶ δὲ καθ' ὑποχόνδριον ἔντασις, ἀλλὰ πρεσ. ἔτ̃ν, ἀπολάπαρος. δηλῶν ὡς οὐκ λῶ σταῦ ὄγκῳ μεγάλῳ. λαπαρὸν ὦ τὸ κενόν. ὁ ὦ τῆ φθοφρ̃μίκης, πολύωτ̃ον ἐμφαίνει, ὁ πολλάκις αὐτ̃ς λέγ, τῷ αἰεσαπαπτένω ὑποχονδρίῳ. ὅταν μὲν ὦ ἀπὸ φῶν φρενῶν πίνητ̃ω, τὸ τὸ μὲν αἰεσαπτ̃ται τε καὶ καπεκρύπτεται πάν, ἐλκόμενον εἰς τὸν θώρακα. ὅταν δ' ἀπὸ πνος φῶν κάπ̃ω, φθοφρ̃μίκης πλωικαῦθ ἡ πάσις φαίνετ̃ω. οὐδὲν γὰρ ἴδιν δῆλ̃ πρόσθεν τὸ καθεκρύφον αὐτ̃ω, ὥς φαρ ὅδε τῆ θώρακος, αἴ τι νόθοι πλευραὶ, καὶ τὸ στέρνον. ὑ μόνον οὖν ὀκ πύστ̃ν δῆλον, ὡς σμικρὰ παντ̃ πάσασιν ἡ κῆ τὸ ὑποχόνδριον λῶ διὰ θεσις εἰς δυσπνοίας γίγνεσιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἀπτ̃, τῆ, πρεσ. γράψαι τὸν Ἱπποκράτ̃ω ὅδε τῆς ὀδυῶς ἀπτ̃ μηδέν. ὑ ὦ αὖ ἐσιάσ̃πησον εἴ φῶ λῶ ὀδυωρῶν, ἔτος ὧν ἀπτ̃ μηδὲν φῶν τοιούτων ἀρχῶς παρέρχεται. εἴ φῶ οὖν πᾶσα μὲν λῶ πάντ̃ς σμικρὰ, οὔτε τὸ ὄγκος τις ἐν ἀπτ̃ μέγας, οὔτε πόνος, οὔτε τις φρένας ἐβλίβεν, ἀλλὰ κατὰ τῆς χαρὸς ὅλου ἐξετέταβ, τῇ φθοφροσύνῃ σ' οὐδὲν ὀνέδει πρ̃ς τὸ μεγίστ̃ω ἔτ̃ καὶ χαλεπωτάτ̃ω, κατὰ λόγον ἀπιόῃ πλέως τοῦ' αὐτ̃ς, ἢ κατὰ τὸ ὑποχόνδριον διὰ θεσις. ὥς τι ῥηθέντ̃ δ' ὅλου τῆ νοσήματ̃ς τῆ αἰεσπνοῖ, ἀραιαὶ καὶ μεγάλ̃ω. διὰ τοῦτ' οὖν καὶ ὁ Ἱπποκράτ̃ς ἀμφοτέρων ὁμοῦ μνημονεύει, τῆ τε τῆς δυσπνοίας εἴδοις, καὶ τῆς κατὰ τὸ ὑποχόνδριον διὰ θεσεως. ἐγὰ δὲ ἡ λέξις ὅδε. πνεῦμα ἀραιὸν, μέγα, διὰ χρόνου, ὑποχονδρίου ἔντασις ἀπολάπαρος. ἵνα μὴ τις αἰρῶς παρέληθι τὸν λόγον, ἀλλ' ἐξῆς ἀλλήλων αἰάγοιε δύο διαθέσ̃ς, ὅταν τὸν εἶδος δυσπνοίας ἐργάζεσθαι πεφυκῶς, ὅθ̃ πσκέψοιτο τῶν αἰτ̃ν, τῆ κεκτῆσθαι μὲν πλέως τῶν φθοφροσύλιν, νικηθεῖσα δὲ τῶν καθ' ὑποχόνδριον ἔντασιν. ἀλλ' ἡμεῖς γε καὶ τῶν αἰτ̃ν εἰρήκαμεν, καὶ τῶν γνόμων τ' αἰδρὸς ἐξηγησάμεθα, καὶ χρὴ μεταβαίνεις ἤδη, τὸ λοιπὸν μέρος τῆ προτιθέντ̃ς λόγου διεληθεῖν. ὅπερ μὲν ὦ ἡ φθοφροσύνη πλέως νικήσ̃ τῶν ὀνομ̃ν διὰ θεσιν, αὖ τι μόνη κῆ τῶν ἑαυτ̃ς δύνα μιν. ἀλλοιοῖ τῶν αἰεσπνοῶν ὡς δῆλ̃ τῆ γεγραμμένου γεγράπται νεανίσκου, τῆ κῆ τὸ τρίτον φῶν δῆλ̃ δημίων ὑστέρου γεγραμμένου. Cæterum etsi ex his Galeni verbis cuiuis patet quamnam hîc intelligat ὑποχονδρίου ἔντασιν ἀπολάπαρον, fusius tamen ea de re scripsimus in Sileno lib. 1. epid. atque priùs in Hermocrate.

καρδίης παλμοὶ] Huiusmodi palpitationes ex crudiore & flatulenta materia subortas esse, quæ acriùs exagitata sæpe totum corpus peruadit, sæpius diximus, fusiusque aperuimus ægr. 4. l. 1. epid. & ægr. 3. huius libri, & ægr. 4. post st. pest.

παρέκρουσεν ἀφρεμέως] ἀφρεμέως, μάτ̃ια interpretatur Galenus, quod significat sensim & remissè motam fuisse ægro mentem, atque ita veluti per gradus ad summam insaniam ascendisse, vt satis indicat Galeni locus paulò suprà adductus. Ex quo etiam apparet genuinam esse lectionem quæ in duobus manu scriptis exemplaribus adscribitur, ἵ, παρέκρουσεν ἀφρεμέως. Illam namque ex hoc Galeni loco conuexerunt interpretes.

κόσμιός τε καὶ ἥσυχος] ἥσυχον, σιωπηλὸν καὶ σιγῶντ̃α interpretatur Galenus, vt inde etiam ad insaniæ intensionem ascensum faciat. Phrenitidis enim certissimum est indicium, vt scribit Galenus lib. 5. loc. affect. θορυβωδέστερον ἢ ὅλως θρασύτερον ἀποκρίνασθαι, καὶ μάλιστ' ὅταν ἔμπροσθεν ἦ κόσμιος. Quod etiam in superiore adducto loco fusiùs explicat.

κ, ἐξεμανῆ] Vitiosa sunt exemplaria quæ ὀγδὸν habent, quòd facilis fuerit lapsus ex κ, in η. Atque hîc ὀκμαίῳ vehementem & furentem insaniam, vt sæpè aliàs, significat, magnamque illi accessionem addit, vt ex Galeni loco satis manifestum est.

HIPPO-

HIPPOCRATIS COI,
MEDICORVM LONGE PRINCIPIS,
LIBER DE MORBIS VVLGARIBVS QVARTVS,

Nunc recens Latinate donatus, & Annotationibus illustratus,

ANVTIO FOESIO Mediomattrico Medico, autore.

IN LIBRVM QVARTVM DE MORBIS VVLGARIBVS HIPPOCRATIS,
PRÆFATA.

QVARTVS *iste morborum vulgarium liber, etsi communem cum cæteris omnibus perscriptionis famam obtinet, eam tamen quam proprio quodam modo genuinis Hippocratis fœtibus indicaturæ rationem assignauimus, valdè parcam habet & sobriam. Nam tam leuiter expressam morborum vulgationem continet, vt mihi videatur breues potiùs & concisas in peregrinationis cursu obseruationes, veluti submonitiones quasdam, quàm liberam & solutam rerũ cognitionem intendere. Quo scriptionis genere cum Secundo & Sexto conuenit quibus etiã (vt scribit† Galenus) orationis forma persimilis est, vtilitatis verò comprehensione tam discrepat, vt nõ abs re Galeno lib. 3. περὶ δυσπν. nõ solùm optimi parentis agnominatione, sed etiam Thessali adoptiuis & tutela excidat. Etsi namq; τῶν ὑπομνημάτων meritò iudicium subit, quòd concisæ istæ sententiarũ comprehensiones quibus totus scatet, ex aduersariis & pugillaribus depromptæ, breuem & subobscuram artis collectionem in animi notione reponant: vsqueadeo tamen malè subactum solum, tam sterilem culturam, ac non nisi leuibus frugibus respersam fecit, vt parem ferè iudicij calamitatem & abdicationis causam cum Quinto & Septimo subeat. Neque ideo tamen quòd sinistram nominis famam habeat omninò ablegandus videtur. Neque si cum germanis Hippocratis fœtibus, dignationis authoritate & soli vbertate non contendit, non illi tamen proprium in hac scæna locum assignabimus. Sed quòd tractationis ac styli genere, & comprehensionis modo cum Quinto ac Septimo facilè conueniat, pares omninò subselliorum gradus dabimus, ac in agnatorum familiam vindicabimus, eumque liberali causa asseremus: ne si in hoc defecti videamur, parricidio causam nostram contaminemus, & sexagenarios de ponte (quod dicunt) deiiciamus. Atque huius vt spinosior est tractatio, ita certè non tam crebra artis lumina prætenduntur, paucæ & subobscuræ præceptiones velut in lubrico, & tanquam rari nantes in gurgite vasto apparent, sed quæ Hippocratis tamen frugalitatem redoleant. Quibus veluti in turba oppressis, quàm poterimus amplissimum ad lucem experiendam aditum faciemus, etsi non æquè celebrem ac primi & germani horum Morborum vulgarium fœtus, certè quam merentur in scæna habebunt saltationem, ne quis nos supinæ in hac tractatione indiligentiæ arguat: præsertim cùm inter Hippocratis agnatos numerentur, ac à Thessalo manu missi, satis locupletem libertatis suæ nacti sint patronum, vt nec videantur nobis idonei in quibus sic illudamus vt eos silentio prætereamus. Nam & ex his confirmationes petuntur, & celeberrimæ arti plerunque facta est fides. Quam ad rem ne quis allegatum à nobis Galenum existimet, is fidem suam interponet, cùm scribat lib. 2. de dieb. decr. Hippocratem rarò quidem hoc in libro vigesimum diem excedere, semel autem ad quartum & vigesimum progredi. Quod ita accipi debet, vt in iudicationis serie numeranda, semel vigesimum diem excessisse Hippocratem intelligas, & ad quartum & vigesimum progressum fecisse. Nam & interdum trigesimum, interdum quoque octogesimum attingit, sed citra iudicationis seriem, vt in ipsa operis tractatione apparet. Alioqui sanè totus ferè in iudicationum subnotationibus consumitur, ac ferè imperfectas crises continet. Quo nomine plurimùm habet obscuritatis, crebráſ-*

† *Proœmio lib. 6. epid.*

que anfractuum voragines, quibus veluti vadis insistens, medium cursum abrumpit, ac velut desultoriè per salebras excurrit. Morborum certè varias habet recensiones, ægrorum singularibus exemplis designatas, sed tam sobriè delibutas, vt in medio peregrinationis cursu, quam circum ciuitates obibat Hippocrates, leuiter exaratæ & ad memoriæ subsidium institutæ fuisse videantur. Nam & submotiones potiùs quasdam, ac tumultuariam rerum collectionem, quàm iustam morborum expressionem esse dixeris. Eoque nomine τῶν ὑπομνημάτων indicaturam facilè continet. Cuius inscriptionis gloriam ei quoque non illibenter apponit [1] *Galenus, & nos etiam antea cum multis cæteris communem probauimus.* [2] *Atque eò sanè propiùs hac se fronte venditat, quòd & tractatione est densior, exemplis pressior, verbis etiam quibusdam spinosior, vt ea in peregrinationis procinctu leuiter fuisse adumbrata, non planè expressa videantur. Et si raræ quædam insunt doctrinæ præceptiones, quibus interdum micat, & obscuritatis tædia exhilarat. Hæc ergo de huius libri titulis & tractatione dicta nobis sunto. De origine verò non est quòd hîc nimis ambitiosè soliciti simus, cùm nobis in hanc communem causam ingressis, ex* * *Galeni monimentis, qua licuit fide, sit etiam quodammodo in Asclepiadarum familiam deducta. Scripserat autem in hunc quoq; librum commentarios Heraclides Tarentinus, quorum meminit Erotianus.*

[1] *Com. in lib. 6. epid.* [2] *Procemio in lib. 1. epid.* * *Procem. lib. 1. epid.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΔΗΜΙΩΝ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

HIPPOCRATIS DE MORBIS VVLGARIBVS LIBER QVARTVS.

Ὀστ Æquinoctium & Vergilias, velut exedentia & mucosa quædam, quæ caput perruperunt, supra autem secesserunt, & ei qui apud Leocydem erat, in pedem decubuerunt, Phanodico in pedum digitos, ad imam pedis plantam, (quod Græcis σῆψος dicitur.) Qua parte cuidam in tibia sectio fuit, ea quidem illi denigrata est. Vlcus erat magnum & externam tibię partem ac posteriorem peruadebat, quod vbi perpurgabatur, pectoris & lateris sinistri è directo dolor & febres corripiebant, vnde interiit. Spartario exquisitè biliosum decubuit, eiq; caustica admouenti, circa æquinoctium sanguis deorsum affatim prodiit. Seni mirum in modum decessit, non vltra quatuordecim dies. Notis ab Antiphilo compuncto, inusto, die septimo iudicatio contigit, bilioso, muto. Tertio post iudicationem die aut non longè postea, sanguinem sputo reiecit, superstes extitit, tandemq; in morbum recidit. Ad Vergiliarum occasum primùm iudicatione (vt par erat) absolutus est. Ab occasu autem Vergiliarum biliosus & ad insaniam adactus, iudicatione circa nonum diem absque sudoribus facta, superstes euasit. [2] Sub æquinoctium Chalcidonius, qui à portis in forum delatus, ex ruptione ad mammam dextram dolebat, subinde aliquantulum ex virore pallescens spuebat, aluus benè habuit. Sudor cùm septimo die cœpisset, ferè ad octauum vsque tenuit, decimoquarto iudicatione absolutus est. Sub quadragesimũ verò ei tubercula, ad vtramque aurem sublata sunt. Non abs re credebatur purulentus fore, quod non extitit. Aristodemo vstio in pectore facta est. Philidis filio, cui quòd aliquid ex casu abscessit, etiam ei pectus inustum est, supra dolor aliquis priùs extiterat, post æquinoctiũ autumnale morbi reuersiones factæ sunt, & aliàs ad brumam vsque perseuerarunt. Post solsti-

Μετ' ἰσημερίην καὶ μετ' πλειάδα, οἷα τὰ ἀνεσθιόμενα καὶ βλεννώδεα, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὤζε, ἀπῆλθεν ὑπὸ τὴν ὠτός. ὃ τῷ ἐν Λεωκύδεος ἐν ποδί. Φανοδίκῳ οἱ δάκτυλοι οἱ ἐν τοῦ ποδὶ, ὅσα τὴν σήψεος. ὁ τμηθεὶς τὴν κνήμην, ταύτῃ μὲν καὶ ἐμελάνθη. ἡ δὲ μέγα ἕλκος, ἐν τοῦ ἔξω τῆς κνήμης, καὶ οὐκ τοῦ πισθεν ἤει. ἐπεὶ, καθαρὸν ἐγένετο, πλεῦρά τε ὀδυνῶν καὶ σήψεος κατ' ἴξιν ἀείρετο. καὶ πυρετοὶ. ἀπέθανεν, ἀπὸ τῶν πυρετῶν. Σπαρτιάτῃ τοῦ φλεγμονοπλόκῳ καὶ αἰκρές. καὶ τὰ καυστικὰ καὶ αἱ φερομένῳ τοῦ ἰσημερίου, κάτω αἷμα πολὺ διῆλθε. Γέροντι πρὸ τοῦ σφόδρα ἀπεῤῥύετο, καὶ τρόσω τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμερέων. Τῷ δὲ σημαίῃ παρ' ἀντιφίλου καυστικῶν κειθέντων ἐξόδυμη χολώδει, ἰυφώδει. ἵτη μετ' κείσιν, ἢ ὕστερον αἷμα ἔπτυσε. τοῦ ἐῤῥύετο. καὶ ὑποστροφὴ ὕστερον ἐῤῥύετο. ἐκεῖθη, ὡς εἰκὸς, τοῦ πλειάδων δύσιν ὁ τοῦ τον. μετὰ δὲ πλειάδων δύσιν, χολώδης εἰς μαστίου. κείσις τοῦ ἐῤῥύετο τοῦ ἐνάτῳ αὖθι ἱδρῶτος. [2] Γεροῦ ἰσημερίου ὁ Χαλκιδόνιος, ἀπὸ πυλέων μελαχρωσθεὶς παρ' ἀγορῷ. ῥηγμαῖος τοῦ μαζὸν δεξιὸν ὀδυνώμενος, ἔπλυνεν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ὑπόχλωρον. χαρὴ. ἱδρῶς ἀρξάμενος ἑβδόμῃ, εἶχε τὰ πολλὰ, ἄχρις ὀγδόης, ἐκείθη τεσσαρεσκαιδεκάτῃ. τοῦ δ' τεσσαρακοστῷ ἤρθη τοῦ τὰ ὦτα οἱ ἀμφότερα. οὐκ ἀπεικὸς ἐδόκει ἔμπυος ἔσεσθαι, οὐκ ἐῤῥύετο. Στίγματος Αἰσοδήμῳ ἐκαύθη. Τῷ φιλίδος οἱ ὡς ἀπέβη οὐκ πλώματος καὶ τούτῳ. τοῦ ὑπῆρχε δὲ ὀδυνῶν τὶς δυωτέρω. μετ' ἰσημερίου φθινοπωινὰς, ὑποστροφαί. καὶ ἄλλως μέχρι τῶν χειμερινῶν. μεθ' ἡλίου τῶ θερινοῦ ἡ

A νοῦ ἡ Ἀχελῴου ἐκπαῖν ἀπέφθειρεν αἱματώδης ἐοῦσα καὶ φεικώδης. καὶ ἱδρῶτες. κρίσις τεσσαρεσκαιδεκάτη. ὁποσάμωον οὐκ οἶδα. ἔρρωσεν δ' καὶ δηὸ τοῦς τῶν εἴκοσιν ἔφη, εἰ ἀληθὲς οὐκ οἶδα.

tium Acheloi vxor abortionem fecit, cùm sanguine abundaret, horrores sentiret, ac sudores tenerent. Decimo quarto die iudicatio contigit. Quot mensium fœtus fuerit nescio. Ea alium masculum fœtum vigesimo post die abortu reddidisse dixit. Atq; haud scio an vera dixerit.

[1] μετ' ἰσημερίαν] Veris statum videtur describere Hippoc. qui ab æquinoctio ad Vergiliarum exortũ circunscriptionem accipit, vt scribit lib. 3. περὶ διαίτης & Galenus com. 1. in lib. 1. Epid. Temporis autem statum eum fuisse apparet, in quo magna humorum
B redundantia, crudis, acribus & biliosis succis cerebrum grauabat, quæ putrilagine concepta & copia depressa, partes in quas defluxerat exedebat, corrumpebat, ac veluti deformabat. Sunt autem βλεννώδεα, μυξώδεα, mucosa excrementa, quæ in fluxionibus è cerebro ex naribus fluunt, velut βλέννα Hippocr. quæ cæteris μύξα dicitur, aliis κόρυζα, crassior pituita quæ per palatum & nares effluit, vt scripsimus nostris in Prorrh. 2. annotat. Hæc eadem πλέυνα vocatur, & πλευνεραὶ μυξώδεις vt scribit Galen. in Exeg. vocum Hippocr. Exemplaria quædam manu scripta βλεννώδεα legunt, quæ & hîc quoque scriptione variant. Nam quædam ὤξαν, alia ὤξα & ὤξαι habent, alia etiam ὤιξα. ὤξε autem quæ integrior est lectio pro ὤιξε ponitur, ab ἄιγω poëtico pro αἰγνύω aut αἰοίγω, & ὤξε pro αἴειωξε sumitur. Significat autem ea excrementa sua acrimonia & putredine cranium corrupisse, aperuisse, & morsu viam fecisse.

ἐν ποδὶ φαινοδίκου] Hîc variant exemplaria. Illud ἐν ποδὶ ad superius exemplum referunt plæraque manu scripta, quæ secuti sumus, & φαινοδίκω legunt, quod etiam fecisse videtur Caluus. Sunt autem humorum in partem aliquam decumbentium exempla,
C quam tandem malignitate & virulentia corrumpunt & exedunt, qualis ferè aëris status describitur lib. 3. Epid. σῆψις autem ποδὸς Hippocrati sæpè dicitur, quod alij πεδίον, solum & plantam vocant, quæ est ad digitorum radices, cui pes innititur, alij pectus. Imam pedis plantam dicit Celsus. Innuit ergo pedum digitos ad radices vsque & imam pedis plantam corruptos decidisse.

ἢ τὸ μέγα ἕλκος] Codices quoque manu scripti hîc vitium habent cum publicatis, & ἢ legendum censeo. Credibile autem est procumbente in partem sinistræ tibiæ posteriorem humorum corruptela, vlcus excitatum, quod vbi perpurgatum fuit & resiccatum, exitium attulit, redundante in lienem vitio, ex cuius tandem inflammatione periit.

τὸ χολῶδες καπακορὲς] Exactè & abundè biliosum significat, & Galenus ἱκανῶς καὶ ἀκράτως χολῶδες explicat Com. 3. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Vero est autem simile huic restiatio syncerè biliosum humorem in aliquam partem decubuisse, camque iam corruptela & gangræna periclitantem, admotis causticis remediis sanguinem copiosum demisisse.

ἀπεῤῥύετο] Hîc ὑποτίνεσθαι de humorum decubitu dici videtur, qui miro quodam modo iudicatoriè dissipatus fuit aut decruit,
D quasi decesserit, & πεῤῥύεσθαι aut διαφορεῖσθαι denotare videtur, cui opponitur ὑποτίνεσθαι καὶ πεσσεύεσθαι. Significat igitur in sene quod decubuerat mirum in modum decessisse ac discussum fuisse, id tamen iudicationis ordine intra quatuordecim dies. Interpretes ἀπεῤῥύετο pro ἀπέστη sumpserunt.

τοῦ δὲ σημαίῃ] Ratum est infidæ iudicationis exemplum. Contentas enim admodum vires fuisse oportet, quæ post vstionem tam graues casus etiam sine vlla signorum alleuatione euincerent. Vitiosa autem sunt exemplaria quæ τοῦ δὲ σήμαιν ἢ παρ' αὐτοφίλου legunt. στιγμαίης verò seruum notis compunctum significat, quem etiam stigmatiam vocat M. Tullius lib. 2. de offic. Sic enim in antiquis membranis legitur, pro quo stigmaticum legunt omnia exemplaria publicata. πυφώδης autem dicitur Galeno in Exeg.
E ἐνεὸς καθεζόμενος, qui stupidus ac mutus considet, νωθρὸν, βαρέα καὶ δυσκίνητον, lentum ac torpidum ex Galeno diximus nostris in lib. 2. Epid. Commentariis.

πείτη μετ' κρίσιν] ἢ πείτη legit codex vnus Regius. Quæ lectio ad exemplaria Italica redundauit vt ex Caluo apparet.

τὸ τοῦ τον] τοῦ τὸν legit codex vnus Regius manu scriptus. Idemque αὖθι ἱδρώτων habet.

E [2] τοῦ φιλίδος] Istud exemplaria quædam superiori iungunt, quod etiam fecit Caluus, & οἷος legit aliamque lectionem affinxit. Nos plurium exemplarium consensum secuti sumus.

μετ' ἡλίου θερινοῦ] Ista sequentibus iunximus magno exemplariorum manu scriptorum consensu. Quod etiam fecit Caluus, qui etiam ἐμπώδης legit. Infigne est autem rari euentus exemplum, ideoque non temerariam leuitatis habet assensionem.

[3] Γεροῦ ἡλίου θερινὰς χειμερινὰς, βόρεια ἰῶν. ἐκτεινώδεες ἐῤῥύοντο καθαρέως, καὶ οἱ μὲν φεικώδεες, οἱ δὲ, οὐ. γλῶσσαν ξυγκεκαυμένῳ τείτη. καὶ ὄχλοι πε-
F εἰ ἔκτῳ καὶ ἑβδόμῳ. καὶ οὗτοι μακρὰν ἀποτείνοντες. ἰδ, χαρέρες αὐτεχόμενοι. καὶ ἐν τῆσι φαρμακείῃσιν οὐχ ὑπακούσαι. κατὰ λόγον τοῦ πυρετοῦ καὶ ἀνδρῶτες. πολλοῦς ἔστιν οἷσι σμικροὶ, τοῦς ὑποχόνδρια δεξιὰ ἐκλεπαμένοι. καὶ τοῦς χεῖρα ὑποβορβορύζοντες. ἀμόῤῥοοι. καὶ οὔρησιν ἡ καθαρσις καὶ ἡ κρίσις. πολλῷ δὲ μᾶλλον, εἴχοντο κάτω. καὶ γὰρ τοῦτο ἐπε-
G λαμβάνετο ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦ τον. οἷσι μὴ οὕτως ἰῶν, πολλοῦς δὲ ἐπῃρμένοι. ἀμόῤῥαγίη δὲ ἀείρεσθαι. ἥλιος ἐῤῥάπετο. τὰ χειμερινὰ χειμερίοις ἐν βορείοισι. μετὰ δὲ ἀλίγην, νόσια ἰῶν. ἐφ' ἡμέρας πεντεκαίδεκα. μετὰ δὲ ταῦτα, νιφετὸς ἰδ ἡμέρησιν. ἀμφὶ ταῦτα τῶ ἔτεος ἐκτεινώδεες καθαρέες. οὐ κενόμενοι εἰλι-
H κρινέως, φιλυποτροφώδεα. μετ' ὀγδόνας. νόσια ὑπεγένετο. καὶ ὑέτια. κόρυζαι καὶ ἐῤῥάγησαν, καὶ ἐξιὼν πυρετῶσι, καὶ αὖθι πυρετοῦ. ἐνὶ δ' τινὶ καὶ ἐς ὀδύνας, ἐν τῶ ἀπὸ μέσου τοῦ πλ-

[3] Sub brumam aquilonij flatus erant, aurigine abundè fœdati quidam, atque hi quidem cum horroris sensu, alij verò minimè. Tertio die linguæ adustæ. Circa sextum & septimum perturbationes, quæ etiam diu perseuerarunt. Decimoquarto alui renitentes nec medicamentis cedentes, nec pro ratione febrium vlli sudores. Quibusdam lienes parui, ad præcordia extensi, & ad manus tactum murmur aliquod edentes. Sanguinis profluuia, ac per vrinas purgatio & iudicatio. Multò verò magis deorsum tendebant. Nam & hoc tunc contigit. At qui non isto modo se haberent, lienes verò etiam intumescebant, ij sanguinem ex nare sinistra profundebant. Exacto solstitio bruma cum hybernis algoribus & flatibus aquiloniis, paulò verò postea australis tempestas ad quindecim dies erat. Post hæc verò niues confertæ diebus quatuordecim. Sub hoc anni tempus aurigine abundè colorati quidam, neque syncerè iudicati, in morbum recíderunt. Post niues austrini imbres successerunt, grauedines cum febribus & sine his eruperunt. Cuidam verò in dentes decubuit, cùm antea media corporis parte dolor

esset, in dextra, superciliumque & oculum occupauit. Erant autem raucedines & faucium inflammationes, earumque adenes, spongiæ dictæ, sustollebantur, & ad aures ac malas tumores molles, qui etiam cum febre sedabantur. Febricitare incipientibus horum plæraque supernè & ad vtranque partem enascebantur, & quibusdam tonsillarum tumores sub autumnum & hyemem, quinetiam & porrigines aderant. Multæque cuiusque modi abortu & partus difficultate periclitabantur. Virgini sexto die cùm iudicatio obuenisset, sexto in morbum recidit. Iudicata verò est per sextum diem. Hisce temporibus omnia sexto & octauo die iudicabantur. [4] Sub Vergiliarum occasum Meandrij cæci vxor, statim ex virore pallescens, statimque purulentum circa sextum diem expuit, iecur in tumorem sublatum est, deorsum pauca demisit, carnium purulentarum instar sputa pauca, alba, lata ore reiecit, cibos auersata est, mortem obiit circa vigesimum. [5] Ex vicinia Thestoris famulæ ex vstione alui deiectio biliosa, copiosa, & præcordiorum distensio adfuit. Ipsi sexto die post suppressionem ex aluo tenuia, copiosa semel prodiere, statimque sudoribus iudicata est, aluus restitit. Sub eandem autem horam rigore correpta febricitauit, & rursus sub idem tempus sudoribus iudicata. [6] Thersandri vxor aquæ intercutis specie quæ pituita alba dicitur, non admodum laborans, cùm lactaret grauiter febricitauit. Huic ex reliquorum incendio lingua succensa est. Sub hoc tempus lingua etiam velut densa grandine exasperabatur, & lumbrici ore reiecti. Ad vigesimum verò diem non est absolutè iudicata.

γηκόπ ὀπτὶ δξιά. καὶ ὀφρῦν. καὶ ὄμμα. ἦλϑε δὲ καὶ A
βεϑγχώδεες. καὶ φάρυγες φλεγμαίνουσαι. καὶ οἱ
κοσόγλοι καλεόμενοι ἀνεῖχον. καὶ τὰ ϑωλὰ τὰ ὦτα καὶ
γαῖον ἐπάρμαλα μαλϑακὰ, καὶ ξὺν πυρετῷ καϑίσατο. ἀρξαμένοισι πυρεταίνειν, ἐγένετο ἐπηΐω καὶ ὀπτὶ
ϑάτερα, τὰ πολλὰ τουτέων. καὶ οἱ κοσόγλοι εἰσὶν οἷσιν
ὑπὸ δ μετόπωρον καὶ χειμῶνα, ἀπὰρ καὶ τὰ πιτυρώδεα. καὶ ἀπέφϑιρεν πολλὰ πϑυτίως, καὶ ἐδυςόκεον, B
ἕκτη τῇ παρϑένῳ κειϑέντα. ἔκλη ὑπεδέχπασεν. ἐκείϑη δὲ δ' ἕκτης. πϑύπα ὦν τούτοισι τοῖσι χρόνοισιν, ἑκπαῖα. ὀγδδαῖα ἐκείνέλο. [4] Περὶ πλειάδων δύσιας ἡ
Μεανδρίου τȣ̃ τυφλȣ̃, αὐτίκα χλωεὸν καὶ αὐτίκα
πϑυώδες ἔπϑυσε ϑᾶι ἕκτῳ. καὶ ἥπατος ζύμωσις. καὶ
κάτω ὑποχώρησις ὀλίγη. ϑρεκπυώδεα αἷῶ. ὀλίγα.
λϑυκά. πλατέα αἰέπϑυσεν. ἀπόσιτος. ἀπέϑανεν ἐγ- C
γὺς εἰκοςαίη. [5] Ἐκ τȣ̃ γειτόνων Θέςορος οἰκέτις, ὀκ
καυςικῶν, ὑποχωρήσιος χολώδεος, συχῆς, ὑποχονδρίου ὀκτεταμμένου. τῇ ἕκτῃ δὲ ὀπτιαέσιος οἱ κοιλίη λεπὰ συχὰ ἐς ἅπαξ διῆλϑε. καὶ δύϑεως ἴδρωσε. καὶ
ἐκείϑη. καὶ ἡ κοιλίη ἔςη. ἐς δὲ τὼ αὐτὼ ὥρω, ῥιγώσαια ἐπυρέταινε. καὶ ἐς τὼ αὐτὼ πάλιν ὥρω.
[6] Η Θερσάνδρου, λϑυκοφλεγματώδης ὑ πϑυ ἐȣ̃σα D
ϑηλάζȣσα, ἐπυρέταινεν ὀξύ. Τȣ́τῃ ἡ γλῶσα ξυωεκώϑη τȣ̃ δηϑȣ̃ ξυγκαομένȣ. ὑπὸ τὸν χρόνον τȣ̃τον,
γλῶσα τὲ ἐβρηχμύετο, ὥςαρ χαλαζώδϑ πυκνῷ, καὶ ἑλμίνϑια κατ' ςόμα. ϑᾶι ὀ τὼ κ, ὑ τελέως ἐκείϑη.

[3] καὶ ὄχλοι] Sic leg. omnia quotquot videre licuit exemplaria, quæ indicant strepitus, turbationes ac molestias diu tenuisse, ortis ex obstructione flatibus plurimis, qui sursum restitante aluo correperent ac perturbationem adferrent. Caluus autem πείπ E
καὶ ὠχροὶ legisse videtur ad morbum regium attendens.

ῥαιέρες αἰπηρόμενοι] Sunt alui reluctantes ac renitentes, quæque medicamentis non cedunt, quales in ictero ferè semper sunt remoratæ & subsistentes. Quod sequitur κατὰ λόγον τȣ̃ πυρετȣ̃, sequentibus iunximus, codicibus adiuti. Caluus antecedentibus connectit, & αἰδῳῶπες reticuit. Subindicare autem videtur, pro febrium magnitudine nullos adfuisse sudores, ex quibus solutio speranda foret, quòd status esset aquilonius, à quibus tamen febres liberari solent.

ἀπλιῶνες ἔςιν οἷσι σμικροί] σκληροὶ pro σμικροὶ legit Caluus, reluctantibus omnibus exemplaribus quæ adhuc videre licuit. Verùm huic lectioni suffragatur quòd postea ἀπλιῶνας ἐπηρμένους ponit.

εἴχοντο κάτω] Videtur indicare à natura tentatam per inferna iudicationem, quòd nulla per sudores alleuatio speraretur. Ideoque per vrinas, excretiones & sanguinis per ora venarum profluuium absolutos fuisse. Hic enim mihi horum verborum sensus esse videtur, vt εἴχοντο κάτω, infra tenderent ac niterentur, hoc est, ad inferiora adhærescerent & ea amplecterentur, significet. F
Caluus de subsistente & remorata aluo intellexit.

τὰ χειμεινὰ χειμεῖος] Hæc phrasis intensum brumæ statum cum hybernis frigoribus, & tempestatem aquiloniam denotat.

νιφετὸς] σφοδρὰ ἡ χιὼν καὶ ἀϑρόως καταφερομένη νιφετὸς ὀνόμαται, libello de mundo.

ὑ κρινόμενοι εἰλικρινέως] εἰλικρινέως, quod ἀρτίως in Aph. dixit, & Gal. ἀπηρτισμένως ὁλοκλήρως καὶ ἀνελλιπῶς explicat.

καὶ οἱ κοσόγλοι] Hunc locum indicat Galenus in Exegesi cùm scribit, κοσόγλοι οἱ κατὰ τὼ φάρυγα ἀδένες, ὡς ἐν τῷ τετάρτῳ τȣ̃ ὀϑηδημȣ̃. Sic autem dicuntur faucium glandulæ, tonsillæ dictæ, quòd spongiarum more humorem combibant. Significat autem eas sublatas fuisse, & humorum affluxu intumuisse. Qui verò hîc κοσόγλοι dicuntur, Erotiano κοσογλοειδὲς (si modò vera est lectio) nuncupantur, sicque ab Hippocr. vocari scribit κατὰ ϑᾶι τὰ πιείϑημα γιγνομένας φλεγμονὰς μετά πνος χαλεπȣ̃ πυρετȣ̃ tonsillarum inflammationes cum lenta quadam febre. Idem quoque addit quibusdam sic dici τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ πυπρώδεα ἕλκεα. Nonnullis etiam τὰ ἐν G
αὐτῇ γινόμενα ὑπόσμφα οἰδήματα, καί πνας ἔχοντα καϑαρήσιος, capitis fungosos tumores & foraminulentos. Ex quibus satis apparet hunc locum ab Erotiano subindicari, ex eoque loco vitiatum esse Erotiani codicem, & pro κοσόγγοι εἰσὶν κοσογγοειδὲς esse detortum. Cuius loco mihi κοσόγγοι legendum videtur. Nam quæ huic dictioni adscribuntur ab Erotiano significata, huc aptissimè quadrant. Videndum autem est primo loco κοσόγγοις faucium glandulas, quæ tonsillæ dicuntur, significare, eumque locum à Galen. in Exeg. subindicari. At secundo loco tonsillarum tumores indicantur & ab Erotiano subnotantur. Sunt verò ista omnia quæ hîc describuntur, magnæ humorum in cerebro redundantiæ, ac austrinæ tempestatis indicia, qualia ferè describuntur initio libro I. Epid.

μαλϑακὰ] χαῦα vocat initio lib. I. Epid. καὶ κεχυμένα, tumores molles, laxos & diffusos.

ἐκείϑη δὲ δ' ἕκτης πάντα] Sic legunt publicata omnia exemplaria & quædam scripta. Quædam etiam πάντα ad sequentia referunt, quæ plus apud nos habent & vetustatis & authoritatis, ideoque cum Cornario sequutus sum. Quàm verò sit incerta & H
malè tuta iudicatio quæ per sextum & octauum obitur, satis indicat Gal. lib. I. de dieb. decret.

[4] ἥπατος

A [4] ἥπατος ζύμωσις] Iusolens admodum phrasis qua hepatis tumorem œdematosum & à flatibus distentum significat. Quod ex Hippocr. annotat Erotianus cùm ἥπατος ζύμωσιν οἰδηματώδει ἔγκυον exponit, hunc locum subindicans. Credibile nanque est exhaustis penè facultatibus & extincto prope calore natiuo, magnam iecoris contractam fuisse intemperiem, vnde cessantibus facultatis naturalis officiis, crudi humoris & flatuum collecta abundantia hepar tumefecit. Quod in dies videre est in his qui tabe & pure in thoracem collecto consumuntur. Qualem extitisse hanc mulierem iudicare est facile. Sunt qui hepatis feruorem & ebullitionem intelligunt, quòd ζύμωσις (quæ & ζέσις Platoni dicitur) sit crassi cuiusdam & solidi ab aëre intro concepto agitatio, distensio & quædam velut ebullitio. Qua ferè notione ἐζυμωμένα οὖρα in Prorrh. & ἐζυμωμένα διαχωρήματα in Cois prælagiis dicuntur, vt illic scribimus. Quòd ad scriptionem attinet exemplaria manu scripta reconditiora, ϑᾶι πλειάδων δύσιας sequentibus iungunt, quæ secuti sumus cum Caluo.

B [5] καὶ ἐς τὼ αὐτὼ πάλιν ὥρω] Hæc locutio indicare videtur iterum per sudores iudicatione liberatam fuisse ægram, cùm constans sit hæc distinctio in exemplaribus manu scriptis. Caluus velut id semel tantùm positum interpretatur. Posset & febris repetitioni adscribi. Sed hæc distinctio obtinuit in omnibus exemplaribus manu scriptis, quam immutare mihi religio est.

[6] ὥςαρ χαλαζώδει πυκνῷ] Id significat linguam crebris & densis tuberculis grandinis similibus exasperatam fuisse, quæ fuit pituitosæ materiæ admodum succensæ apertissima nota, vnde & vehemens istud incendium & lumbrici ortum duxerunt.

[7] Περὶ δὲ πλειάδων δύσιας, ὁ Μητροφάντου τὼ κεφαλὼ πληγὶς ὑπὸ ἑτέρȣ παιδὸς, ὀςράκω, καὶ
C ἀπογιόμενος δωδεκαταῖος, ἐπύρεσε. ϑερφάσιος δὲ, ὅτι σμήχων ἔτειλε τὰ ϑᾶι ὁ ἕλκος, καὶ μετεψύχϑη. καὶ ἐξήρϑη τὰ χείλεα αὐτίκα. διελεπιώϑη ὁ δέρμα κολλαχῇ ἀπὸ τȣ̃ ἕλκεος ϑεόσω. ϑριαϑέντι δὲ ὑ βεϑδέως, οὔτε πῦον ἐῤῥύη, οὔτε ἐκϑυφίαϑη. ϑᾶι δὲ ὁ οἷς ἐδόκει ϑᾶρκπυίσκειν, ὀπτὶ τῇ ἡλυϊ ὀπτὶ τὰ ἀειςερά. Τȣ́τῃ γὰρ καὶ ὁ ἕλκος. ἔπειτα τȣ̃το τὲ ὀκ
D ἀπεπύει. καὶ ὁ ὦμος ὁ δξιὸς ὀνέπυσε, ταχέως. ἀπέϑανε ϑᾶι κδ'. [8] Μετὰ πλειάδων δύσιας, ὁ ὁ οὖς ἀλγήςας, ϑᾶι εἴκοσιν, ὕςερον ἄφωνος, τὰ ὀπτὶ δξιά τὲ ἀκρατής. ἀπύρετος ἴδρωσε. δξιὸν οὖς, δξιὸς ὀφϑαλμὸς, ἐςήκει οὐ κάρτα. καὶ ἐφείλκετό τι ὀκ τȣ̃ κάτω μέρεος. ἀειςερὰ δὲ ἴλλαινεν αἰνῶς ὁ ὀφϑαλμὸς ὀδωώϑμος. ϑάχηλος σκληὸς ἀπεϑήετο. τείτῳ
E ὥρω ἴσως ὠδωώϑη ὕςερον. [9] Μετὰ πλειάδων δύσιν ὁ ϑεράπων ὁ τȣ̃ ἀτϑικȣ̃, ὑπὸ τεταρταίου ἀλισκόμενος, τυφώδης ἰδρύϑη. ἕτερος τὼ αὐτὼ ὥρω ἀληϑεῖ τυφωμανίη. ἐς ἰγμὰ καὶ σκέλεα ἦλϑεν ὀδυώη ἐπαύετο, ποςαῖος οὐ γινώσκω. Τȣ́τῳ τὼ ὥρω φεικώδεες. ἐμετώδεες. καὶ μετὰ κρίσιν ἀπόσιτοι. καὶ χολώδεες. καὶ κολιῶνες μεγάλοι. σκληεοί. ὀδωώδεες. καὶ αἱ-
F μορραγικοί. τοῖσι δὲ τὼ αὐτὼ ὥρω μετὰ πλειάδων δύσιας, ὀκ ῥινῶν αἷμα χλοῶδες ὀπτὶ κολιώοισιν. [10] Εν Κεφανῶνι τῇ Νικεράτου ληφϑείσῃ, τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἔφϑασεν αὐτίκα ἀκρώτεια ϑαχήλου καὶ τȣ̃ ἄλλων, καὶ σῖτος ἐγκατεκλείϑη μέχρι δεκάτης. πνεῦμα πυκνόν. σμικρόν. ἀκρασίη. ψηλαφῶσα δακτύλοις. ϑᾶλέγουσα. ἰδρῶτες. εἰλκώϑη ὀπτὶ τὰ
G δξιὰ, ϑάχηλος, σόμα, ὄμμα, ῥίς. οὔρων ὑπόςασις λευκή. ὀρεβώδης. ἑτέρη λευκή. ξυσματώδης ἀνῇ. ὑπόχλωρος. λεκιϑώδης. Τȣ́τῃ ἔςιν ὅτε, ὡς πιμελῶδες ἐφίςατο τȣ̃το ἀ. ϑρόον, ὀκ ὀπτιπολὺ διεσκεδασμένον, οἷον ὁ ὀναμόρημα διεςηκός. οἷον ἔξω ἀῇ ὄιος, ὑ ὁ ὑφιςάμενον ἔπςται ὑρῆται καὶ ὁ ῥηϑί τι τοιȣ̃τον. ὁ ἰ ἱδρυμένον,
H in qua nihil subsidebat reddebatur, & interdum quidem talis erat, interdum verò in ea aliquid subsistebat.

[7] Sub Vergiliarum occasum Metrophanti puer ab altero testa in caput ictus, cùm ad duodecimum diem deuenisset, febricitauit. In causa autem fuit quòd cùm vlcus abstergeret, partes ambientes perfricuit, & perfrigeratus est, statimque vlceris labra intumuerunt, vltra vlcus vndique cutis est extenuata. Cùm verò non cunctanter sectus fuisset, neque pus effluxit, neque leuamentum adfuit: sed secundum aurem ad maxillam sinistram videbatur pus colligi (hac enim parte vlcus extitit.) Tandem neque hoc etiam suppurauit, & in humerum dextrum pus subito collectum est. Extinctus est circiter vigesimum quartum. [8] Post Vergiliarum occasum cui auris dolebat, is circiter vigesimum ac postea vocem destitutus est, & dextra corporis parte ad motionem impotens, absque febre sudoribus correptus est. Auris dextra dexterque oculus non valdè constiterunt, & quiddam ex inferiore parte attrahere videbatur. Ex sinistra autem parte oculus cum graui dolore distortus est. Ceruix ad duritiem deuenit, & tertia postea hora æqualiter doluit. [9] Post Vergiliarum occasum Attici famulus quartana correptus stupidus permansit. Sub idem tempus alter vera Typhomania (qui affectus ex phrenitide & lethargo mixtus est) correptus, vbi ad coxendicem & crura dolor venit, quieuit. Quo verò id die factum sit nescio. Eodem tempore horrore tentati quidam & vomitionibus, post iudicationem cibos auersabantur, bile, lienis tumore, duritie, dolore, & sanguinis fluore vexabantur. Quibusdam etiam sub idem tempus post Vergiliarum occasum, ob lienem affectum sanguis ex virore pallidus è naribus profluxit. [10] Cranone Nicostrati vxorem accessione correptam, ad decimum quartum diem mox colli reliquarumque partium imbecillitas occupauit, & cibus intro conclusus fuit ad decimum vsque diem. Spiratio crebra, parua, & incontinentia, digitis palpabat, delirabat, sudores aderant. In dextram partem ceruix, os, oculus, naris, contracta sunt. In vrinis quod subsidebat album erat, erui simile, aliud album, aliud ramenta referens, aliquantulum ex virore pallescens, lentium farinæ simile. Huic interdum velut adipale quiddam in summo extabat, idque confertum neque admodum dispersum, velut quod in medio vrinæ suspensum innatat disparatum, ouillo velleri non dissimile. Postea autem vrina

Quædam etiam in qua paucum huiusmodi in latitudinem dispersum, quædam returbata. Alia eiusmodi erat, vt quod in medio suspensum innatat, nubeculæ aliquantulum nigræ simile, & crassitudinem quandam habere videretur. Quædam verò mollis & tenuis, quædam tale sublimamentum tenue habens, quædam qualis veterini generis, quædam velut tenebricosa continens. " Qui primus mente captus est adolescens, vrinam reddidit puram, tenuem, omnium deiectio tenuis, multa, sine bile fuit, lingua admodum aspera, febris perurens, pèruigil, aluus intumescebat. Hic desipuit octauo (ni fallor) die lasciuè admodum, exurgebat, pugnabat, valdè obscœna loquebatur, cùm ab iis natura abhorreret. Hunc post redditas offusas ac multas tenues vrinas ex suppressione, somnus continuus cepit & sudor (iccirco quòd talis esset iudicatorius existimatur) ferè circa decimum diem. Postea & rursus vehementer insanit, & celeriter mortuus est vndecimo die, ea de causa (vt arbitror) quòd merum multum antequam vehementer desiperet potasset. Ei pauci erant anni prope viginti.

ἄλλο τοιοῦτον ὀλίγον, ὅθι πλατὺ διεσκεδασμένον. ἄλλο τεταραγμένον. ἕτερον τοιοῦτον. ὀναμώρημα, νεφελίου ὑποπελανος, δοκέοντος πάχος ἔχειν. χαιῶν δὲ ἄλλο λεπτόν. ἀνὸ ὀναμώρημα λεπτὸν τοιοῦτον. ἀνὸ οἷον ἵππου. ἀνὸ οἷον τὰ ζοφώδεα. " Ο πρῶτος παρενεθεὶς, μειρακίων. τούτω οὗρον καθαρὸν λεπτόν. πολύτων διαχώρησις λεπτὴ, πολλή. ἄχολος. γλῶσσα βηχεῖν πολύ. πυρετὸς φλογώδης. ἀγρυπνος. κοιλίη κωφή. οὗτος παρέκρουσεν οἶμαι ὀγδόῃ, ἕῳ τὸν ἀκάλεστον. ἀνίστατο. μάχεσθαι. ἀισχρεμωδέειν ἰσχυρῶς, ὅ τοιοῦτος ἐών. τούτω ἀνθρώων οὔρων πολλῶν ἐλθόντων λεπτῶν, ἐξ ὑπεχρέσος, ὕπνος ἐγένετο ξυνεχὴς καὶ ἱδρώς, κρίσιμος δοκέων ἐξ ἕ τοιοῦτος. ἴσως περὶ δεκάτην. ἔπειτα ἐξεμαίνετο αὖθις, καὶ ἀπέθανε ταχέως, ἑνδεκατῆος. προφάσιος οἶμαι τῶ πιεῖν ἄκρατον συχνὸν, πρὶν ὀναμνῆσαι. ὀλίγα ἔτεα αὐτῷ, εἴκοσι ἐγένοντο.

A

B

C

[7] καὶ ἐξήρθη τὰ χείλεα] Sic legunt omnia exemplaria. Caluus ἐξηρέθη legisse videtur. Significat autem ex hoc capitis vulnere ægri incuria & libidine contractam mortem, cùm alias vlceris conditiones non explicet. Non leue autem erratum fuisse oportet, ex quo febris enata ægrum vigesimo quarto præcipitarit. Atque hoc exemplo indicatur quàm lubrica sit & præceps vlcerum capitis curatio.

ὅθι τὰ δεξιτερὰ] Sic habent omnia exemplaria. Mirorque vnde venerit in mentem interpretibus vt dextra pro sinistris posuerint, nisi si ex Caluo & codicibus Italicis δεξιὰ legunt, aut quòd in humerum dextrum pus illapsum sit, dextras partes accipiendas existimant. Ego codicibus fretus nihil muto, & hunc præposterum naturæ motum ægro indubitatum attulisse exitum existimo, quòd qua parte pus erupturum videbatur, virium imbecillitate substiterit, & in humerum dextrum peruerso ordine effusum sit. Cæterùm hunc locum subindicare videtur Galenus lib. 2. de diebus decret. cùm scribit hoc in libro Hippocratem rarò diem vigesimum attigisse, semelque vigesimum diem excessisse & ad vigesimum quartum progressum. Sic enim locus ille mihi intelligendus videtur, malè ab interprete versus.

D

[8] δεινότερα δὲ ἴλαινεν ὁ ὀφθαλμὸς] Magna pars meliorum codicum manu scriptorum ἴλαινεν legunt, quæ est phrasis Hippocrati tritissima. Quidam etiam cum Asulano ἴλαιεν ab ἰλάω pro εἱλάω, vt & ἐλαίεν & εἰλάειν pro εἰλεῖν quod est στρεβλοῦν, contorquere, depraua re, peruertere, aut constringere & arctè vincire. Aut ab ἴλω quod est contineo & vincio, ἴλαεν legendum est, vnde ἰλώμενος δεδεσμένος. Qua notione intelligendum erit sinistra vincta fuisse & constricta, hoc est, præpedita ac velut resoluta. Quam lectionem secutus est Caluus. Vero est autem simile magnam humoris cerebro collecti redundantiam neruorum principium appetiuisse, indeque in dexteram illapsum, mouendi impotentiam cum conuulsione quadam attulisse. Tam autem vehemens casuum vis fuit, vt nec tuta sinistra fuerint, sed vel fuerint resoluta & motu capta, aut etiam oculus peruersionem senserit. Potest etiam intelligi ἴλαινεν αἰνῶς ὁ ὀφθαλμὸς admodum distortus est oculus, aut αἰνῶς ὀδυνώμενος cum graui dolore. Vtrunque enim αἰνῶς significat.

E

ἴσως ὀδυνήθη ὕστερον] Sic legunt quotquot videre licuit exemplaria, ideoque hanc lectionem pro viribus retinuimus. Significatur autem ceruix rigida fuisse & quædam retani indicatura denunciatur. Interpretes ὡς ὠδυνήθη legisse videntur. Et Caluus etiam mortem addidit. Quod etsi non temerè fit in tanta sæuissimorum casuum acerbitate, suo tamen iure aut exemplarium priuilegio quodam fecisse videtur.

[9] πυρώδης ἰσχύσῃ] πυρώδης legunt vulgata exemplaria. Sed manu scripta reconditiora πυρώδης legunt, quæ secuti sumus cum Cornario. Quædam etiam πυρώδης habent, vt & Italica. ἰσχύσῃ autem affectus stabilitatem & firmitatem velut iudicatione fixam & depositam indicare videtur. Aut πυρώδης ἰσχύσῃ qui mutus aut stupidus consedit intelligendus. Hunc namque locum mihi subindicare videtur Galenus in Exegesi, cùm scribit, πυρώδης ὀνεὸς καθιζόμενος. Potest & ἰσχύσῃ mentis constantiam & tranquillitatem denotare velut iudicatione restitutam.

F

ἀληθεῖ πυφωμανίῃ] πυφλομανίῃ legunt omnia publicata exemplaria cum quibusdam manu exaratis, sed manifesto vitio. πυφωμανίη enim ex melioribus & reconditioribus membranis legendum est. Est autem πυφωμανίη μικτὴ ὀνὰ φρενίτιδος καὶ ληθάργου πάθημα, vt scribit Galenus in Exegesi, haud dubiè hunc locum subnotans. Quam etiam sententiam sequitur initio Comment. in prorrh. & libello περὶ κώματος. Etsi in Isagoge pulsuum & libro 4. de causis puls. hunc affectum ex phrenitide & lethargo permixtum nomine carere scribit. Quod tamen imperitis Medicis attribuit in libello περὶ κώματος. Τυφωμανίαν quoque ex phrenitidis & lethargi permixtione fieri testatur Definitionum Medicarum author cùm scribit, ὥςπερ καὶ ἡ τυφωμανία, ἥτοι ὅθι λήθαργος φλεγμαντικός, ἢ φλεγμονὴ λιθαργική. (Sic enim legendum est cùm τυφωνία passim legatur.) Quo sensu Typhomaniæ lethargicus furor & delirium, aut furiosus delirusque lethargus dici potest. Ληθεῖ autem addidisse videtur ob magnam nominis controuersiam, aut affectus ambiguitatem, & cognitionis difficultatem. Quæ opinionum tormenta palam fatetur Galenus libello περὶ κώματος.

G

ἅμα χολῶδες] Sic publicata habent omnia exemplaria quæ etiam secutus est Caluus. Nos ex codicibus manu scriptis omnibus χλαῶδες legimus, quod idem quod χλωρὸν & pallidum, aut ex virore pallescens significat, & magnum est malè affectorum viscerum indicium.

[10] λιθφίσιν] Istud febrilem accessionem indicat, quemadmodum λαζόντες non rarò Hippocrati dicuntur accessione correpti, & λάβοι ὑποπυρετίαν Galeno dicitur, μάλιστα δὲ ἡ ὀν περιόδου, febrium præcipuè quæ per circuitus repetunt insultus, vt alibi scribimus.

H

A αὐτὰ κα ἀκρήτεια πραχύλου] Sic legendum censeo contra omnium publicatorum codicum fidem. Ij nanque αὐτὰ κα κρατὰ πραχύλου legunt. Quam lectionem scripta quædam exemplaria retinent, pertinaci admodum mendo. Potest & ἀκρατὴ legi. Codex Regius vnus manu scriptus αὐτὰ κα οἱ ἀκρατὰ legit, non minus insolenter. ἀκράτεια autem imbecillitatem ac partium impotentiam & δυσκινησίαν, quandamque ad motum difficultatem ex motricis facultatis imbecillitate denotat, & cerebri offensam, ex qua ineffaces neruosi generis affectiones redduntur, demumque etiam conuulsiones accersuntur. Quibus iam imminentibus haud scio an per κρατὰ πραχύλου ceruicis reliquorumque membrorum rigiditatem ac inflexibilitatem indicet.

καὶ σῖτος ἐξκαπυκλεόθη] Eadem locutione vtitur Hippocrates lib. de rat. victus in morb. acutis, & σῖτος ἐξκαπυκλεισμένος dicitur Galeno, ὅν πολλοὶ χρόνου μὴ διαχωρηκός, & σῖτος ciborum recrementum significat, & τὸ ἀπὸ τῶν σιτίων περίττωμα περιεχόμενον ἐν τοῖς ὀντέροις, ὃ δὴ καὶ σκύβαλον ὀνομάζουσι οἱ κόποι. Siue igitur cibus conclusus ac interceptus intelligatur, siue ciborum reliquiæ & excrementa, idem hîc significatur, quod in Prorrhetico per σῖτα ἀποκεκαμμένα. Qua locutione Galenus τοὺς ἐπιγιγνομένους ἢ κατέρεα, ἢ τοὺς αὐοδέκτας, οἷς ἀποκε-

B κλεισμένοις τῆς τῶν σιτίων περιφορᾶς, significari scribit. Alui autem interceptio & ciborum auersatio, sunt malè affecti & succensi iecoris indicia. Quod etiam de hac ægra attestatur Galenus. lib. 3. περὶ διαιτ.

πνεῦμα πυκνὸν] Hunc locum explicat Galenus libr. 3. περὶ διαιτ. simulque indicat cur in hac ægra delirio affecta, spiratio crebra & parua adfuerit. Qui locus quòd vitiosè nostris in codicibus legatur, integer apponendus est, simulque vt huic loco lucem afferat: περὶ δὲ τῆς Νικοστράτου γυναικὸς, ὅλῳ πάνυ μοι δοκεῖ περιφθείνειν τὸ μικρὸν καὶ πυκνὸν πνεῦμα, διόπερ παρεφρόνησεν. ἔρηται δὲ ἥδη πολλάκις, ὡς ἐκινήσατο, τὸ ἀφαιρὸν ⊕ μέγα πνεῦμα. φθορεροσύνης δεῖν εἶδον, ὥςτε ἀξιοῦν ζητῆσαι διότι τοῦτ' μὲ ἐν ἐγίνετο. τὸ δ' ἐναντίον αὐτῇ, τὸ, ἥθ' ἀλγυμός ἔδον, τὸ μικρὸν καὶ πυκνὸν. οὐδὲ γὰρ πάρεσ ἐθήκαν ἐν τῇ διαγνώσει τῆς ἀρρωστίας, ἡγούμενοι ἔνια ὀδυνᾶν οὐδενὸς ἥθ' μορείων, ἀλλ' οὐδ' ὅλον ὀπόσημον οὔτε κατ' ὑποχόνδριον, οὔτε κατ' θώρακα. ἔι δὴ οὖν δεῖ τὸ γινόμενον, ἐμοὶ μὲ δοκεῖ διθή τις ἰδέα νοσήματος συνεῖναι περὶ τὸ μέσον ὑπὸ διθῆς ἀρχῆς. ἐν μὲ γὰρ τῷ φθορεροῦσθαι, ⊕ τὸ πρόχυλον, καὶ τὸ σῶμα, ⊕ τὸ ῥῖνα φθορεσθῆναι, θῆλον ὡς ἐν τῇ κεφαλῇ ὂς ὑποθεσις αὐτῇ νοσήματος ὑπῆρχεν. ὀν δὲ τὸ τὸ σῖτον τε ἐξκαπυκλεοῦθαι μέχρι δεκάτης ἡμέρας, ⊕ ὅτε οὖρος ὀροδοειδὴ ἠρξέσθαι τὸ ὑπόστασιν. ἐ μικρὰ ἐν ἥπατι νομίζω ἠρξέσθαι φλεγμονὴν, ἐφ' ἧς τὸ τὸ ἀπὸ θεν διφθορεσιν νικηθεῖσαν, ἐ δεινοθλῶσι καὶ ἑαυτὴν πιπτοῦσα τὸ αὐαπνοὴν, εἰ-

C ρηται δὲ οὖν ⊕ φθορεῖν ἤδη πολλάκις, ὡς κρ' τὸ ὀπκραπύσαν διφθορεσιν, ἢ τὸ δυσπνοίας ἰδέα χωμαίζεται. δηλοῖ δ' ἐν ἥκιστα τῆς φθορεροσύνης τὸ βραχύ, καὶ ἡ λέξις αὐτὴ ἔ πιλαιοῦ. φθορεῖγειν γοῦν αὐτὴν ἔπεν. εἶω θεν ὁ πῷ ὁ ὑστέρῳ ὀρμαπ χεῖδας, μικρὰν ὀνδείξασθαι βλάβιμ βουλόμενος, ὡς ⊕ πῶν ἀποδίδεκται πολλάκις. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν ὅθι βραχυ μὲ αὐτὴς φθορεροῦσθαι, ἰσχυρὸς ὁ φλεγμαθέσπε κρ' τὸ ἥπαρ, ἢ τὸ φθορεροσύνης, ἀλλὰ τὸ τὸ φλεγμονῆς οἰκείαν ἀπποῦσαι διέποιεν. (quod est. Quòd ad Nicostrati vxorem attinet, in ea paruam & densam respirationem ob eam causam apposuisse videtur, quòd delirauit. Iam enim sæpius dictum est, contrariam, nempe raram & magnam respirationem, delirij propriam esse. Adeò vt dignum inuestigatione videatur, quamobrem hîc quidem minimè aderat, verùm quæ illi est contraria & doloribus propria, parua scilicet & densa. Neque enim in ægritudinis explicatione alicuius partis dolorem extitisse, sed neque circa præcordia, neque circa thoracem insignem vllum tumorem apposuit. Quid igitur accidit? In hac muliere, ex duplici initio, meo quidem iudicio, duplex morbi species constitit. In eo nanque quod delirauit, & ceruix, os, & naris conuulsionem senserunt, apparet in ipso capite morbi aliquam materiam extitisse. Ex eo verò quòd cibus intrò conclusus fuit, ad decimum vsque diem, & in vrinis sedimentum erui speciem referens extitit, non paruam iecoris inflammationem fuisse existimo, à qua superata superior affectio, non

D potuit per se ipsa respirationis speciem exprimere. Dictum enim & iam antea sæpè est, prout superat affectio, ita & difficilis spirationis speciem efformari. Hoc verò tum vel maximè delirij paruitas, & senis dictio indicat. Delirare enim eam dixit. Qua dictione cùm paruam noxiam indicare vult, vti consueuit, vt aliàs sæpe demonstratum est. Nil enim mirum, si cùm parum quidem delirauerit, vehementi verò hepatis inflammatione tentata sit, nulla quidem delirij, verùm ipsius inflammationis propria respirandi difficultas obtigit.

ἀκρασίῃ] Vox est apud Hippocr. ambigua & aliquando vitæ intemperantiam & incontinentiam significat. Hîc verò impotentiam, membrorum imbecillitatem ac incontinentiam denotat & ἀκράτειαν.

φθαλίγου⊕] Exemplaria omnia Regia manu scripta φθαλγέου⊕ cum Asulano legunt. Quæ etiam est lectio Italicorum codicum, vt ex Caluo patet. Noster verò φθαλίγου⊕ habet cum publicatis Germanicis. Hancque lectionem ex Galeno reti-

E nuimus.

ὑπόστασις ὀροειδὴς] Sedimentum in vrinis erui simile corporis totius aut renum colliquationem ab intenso calore significat. Hîc magnam hepatis inflammationem denotat. In febribus etiam conspiciuntur erui similia sedimenta ex sanguine crasso in renibus aut hepate assato & torrefacto, vt scribit Galenus Comm. ad aph. 76. lib. 4. Idem quoque erui similia sedimenta hepatis affectus comitari scribit Comm. 1. lib. 6. epid. & Comm. 5.

ξυσμακτώδης] Sedimenta ramentosa & strigmenta referentia, solidiorum partium ac vasorum colliquationem ex nimio feruore indicant, præcipueq; quòd albedinem iunctam habeant. Sunt enim ξύσματα huiusmodi superficiales partes à partibus solidis consumptione & colliquatione abrasæ. Exemplaria verò quædam manu scripta ἐπέρη λευκὴ ξυσματώδης iungunt quæ secutus est Caluus, & probanda est lectio.

λεκιθώδης] λέκιθον exponit Galenus quod intra corticem est, in Exegesi, & aliquando per se ponitur apud Hippocrat. pulmentariumque ex leguminum farina, & lentium lomentum elixatum significat, vt lib. 2. περὶ γυναικείων. Interdum verò leguminis additq vtitur & λέκιθον φακῶν vocat, lentemque cui detracta sint putamina intelligit. vt lib. 1. περὶ γυναικείων. Dicitur & quibusdam λέκιθος eadem notione, sed perpetuo per ι effert Hippocrates. Vnde λεκιθώδης ὑπόστασις hîc denotari videtur, quæ lentis colorem refert ex biliosi & crassi sanguinis torrefactione, indeque etiam ὑπόχλωρος bile huiusmodi sanguini permixta dicitur. Potest etiam sumi λεκιθώδης ὑπόστασις quæ leguminum farinæ similis sit, præsertim lentium, & quæ crassiora farinæ frustula & negligentius subacta refert, sanguinis in hepate exassationem & colliquationem subindicans. idque præcipuè cùm ad rubrum tendat, velut κριμνοειδὴς & ὀροδωειδὴς ὑπόστασις hepatis colliquationem subindicant Comm. 5. in lib. 6. epid. Caluus λεκιθώδη ὑπόστασιν sumpsisse videtur ex bilis vitellinæ permixtione luteam. Vitiosa sunt autem exemplaria quæ λικιθώδης pro λεκιθώδης legunt.

F

ὡς πιμελῶδες ἐφίσταται] Istud ex magno hepatis incendio adipis renum colliquationem ac fusionem indicat, ex placito 35. libr. 7. Codex vetustus manu scriptus Regius ὡς πιμελὴ διεφίσταται legit, reliqua exemplaria cum publicatis consentiunt.

ὦῃ ἔξω ἐξῶιος] Exemplaria omnia tum publicata, tum manu exarata ὦῃ ἔξω ἐξ οἴε legunt, sed ἐξῶιος cum Cornario lego. Cuius notionem eò lubentius amplector, quòd in importuno salo nauiganti, nulla Cynosura apparet, ad quam nauigationis nostræ cursum flectamus. Quæ lectio certè significat sublimamentum in vrina non admodum fuisse diuulsum ac disparatum, sed oui illo velleri aut lanæ minutim carptæ non absimile. Quod varium naturæ conflictum indicabat, materiamque à flatibus multis exagitatam & à calore sublatam. Quæ verò vulgata est lectio, etsi valde perplexa est, indicare potest sublimamentum dispersum fuisse per totam vrinam eiusque superficiem externam occupasse, ac velut externo quolibet circunscriptam. Verùm in his scriptionis vadis & opinionum commentis, suspectam esse mihi codicum fidem confiteri æquius esse existimo, quàm quædam effutientem nauseare atque mihi ipse displicere. Cuius rei suspicionem auget Caluus, qui ex codicibus Italicis & membranis Vaticanis ista subtricuit. At certè tanta vrinarum varietas & instabilitas, magnam in corpore exagitationem, & varium facultatum omnium congressum, ingentem quoque materiæ inæqualitatem & incendij febrilis incensionem indicabat.

G

ὅθι πλατὺ διεσκεδασμένον] Meliora exemplaria omniaque manu scripta διεσκεδασμένον habent, quæ secuti sumus.

ὀναμώρημα νεφελίου ὑποπελανος] Hîc intelligi videtur quod libr. 3. epid. * ὀναμώρημα ὀπνιφέλου dixit, & magnam flatuum ac crassioris materiæ confertam copiam, ab immodico calore subuectam, variamque naturæ exagitationem subindicat.

H

* *In Pythione.*

χαῦον δὲ ἄλλο λεπτόν] χαῦον siue ad vrinam siue ad sublimamentum referas, obscura est & insolens vrinarum attributio. Hîc χαῦον ad vrinam referri videtur quæ nulla habet contenta, nihilque quod subsideat, neque vllam habet materiam crassam, lentam & confertam, quæ eam spissam reddat, qualis est diluta & tenuis omninoque cruda, quasi mollis, laxa, ac velut inanis & fungosa, nihilque habet solidi ac renitentis. Sic enim χαῦον de mollibus tumoribus & qui digitis cedant, quique nullo crasso lentoq; humore, sed facilè vaporante constarent dicitur Hippocrati lib. 1. Epid. Comm. 1. A

ἄλευρον οἷον ἵππου] Vrinam valdè returbatam quæque colore & crassitudine veterini generis vrinas referat intelligit, quæ non tam humorum crudorum ac flatuosorum à bilioso succo feruente agitationem, atque adeò capitis tentationes pronunciant, ex placito 70. lib. 4. quàm naturæ facultates à crudæ, pertinacis, & crassæ materiæ abundantia prostratas esse. Hinc namque & grauissimi stomachi dolores, deliria, conuulsiones, palpitationes, & intensissimæ cephalalgiæ, denique etiam mortes impendent, vt in Philini vxore lib. 1. Epid. apparet.

οἷον πὶ ζοφώδεα] Videtur ζοφῶδες οὖρον intelligere (velut in Cois Præsagiis dicitur) vrinam caliginosam ac velut tenebricosam, valdè crassam & turbulentam, quæ magnam humorum ab exæstuante incendio, præcipueque feruentium succorum ac bilis crassæ & rubræ exagitationem præfefert, ingentemque humorum perturbationem. Ex qua multis obortis crassis ac densis vaporibus, velut obscura ac opaca redditur, spiritibus ipsis ac lucido humorum splendore extincto & vaporum densitate offuscato, non secus ac in ambiente nos aëris statu contingit. Quæ de re plura illic scripsimus & nostris in lib. 3. Epid. annotat. B

[11] ὁ φρῶτος παρενεχθεὶς] φθορίφοροι dicuntur Hippocrati qui leuiter mente emoti sunt & φθορληροῦντες, vt & φθορίφορα ἢ μικρὰ φθορροσύνη, vt aliàs scribimus, hîc tamen insaniam & furiosam mentis motionem indicare potest, & ad furorem gradum quendam facere, quemadmodum scripsimus nostris in lib. 3. Epid. annot. vt & Aretæus φθορφορλὼ pro phreniticorum delirio ponit. Hic verò φρῶτος παρενεχθεὶς dicitur quòd primus mente captus sit & ad insaniam deuenerit. Cornarius παρενεχθέντα delatum dicit, eaque ratione productum dixisse videtur Caluus, vt de Euryalo mortuo dixit * Maro, *nec te tua funera mater Produxi.* * *lib. 9.*

οὖρον καθαρὸν] καθαρὰ οὖρα puras & defæcatas vrinas vocat Hippocrates, & τῆς πάχος ἔχοισι opponit lib. 1. Epid. † Est autem hoc insigne vehementis insaniæ exemplum. † *Sect. 1.* C

κοιλίη κυρτή] Aluus gibbosa, protuberans, ac à flatibus distenta & intumescens intelligitur. Sunt namque κυρτώματα Hippocrati tumores à flatibus contracti præcipueque recentes. Galenus οἰδήματα interpretatur in Progn.

αἰσχρομορφίην ἰσχυρῶς] Ista à natura ægri abhorrens permutatio perniciem & vehementem insaniam indicat, eamque dictionem ex Epidemiis agnoscit Galenus Comm. 2. in Prorrh. Qua de re plura scripsimus nostris in lib. 3. Epid. annotat. Hîc autem ἀκολασταίνων pro ἀκόλαστον leg. videtur Erot. quod αἰσχρίστατον exponit quod est impudentissimè vt scribimus in nostra OEconomia.

ἀιδρόων οὔρων] Interpretes ἀιδρόων omiserunt cùm tamen omnibus in exemplaribus habeatur.

ἐξ ὑ πιοῦσης] Videtur indicare sudorem ideo existimatum criticum, quòd liberè & continenter, atq; adeo etiam somni benignitate effunderetur. Idque per hyperbaton legendum. Caluus ὑ πιοῦσης legisse videtur alio longè sensu.

[12] Eumenis coniunx autumno bilem atram vomitione reiecit. Quin & odores id declarabant, & febres horroris sensu insignes vexabant, & oris ventriculi dolores. Biliosa pauca vomuit & lumbricum. Deiectiones tenues erãt per totum tempus ante Vergiliarum occasum, & circum eas cessabant, sanguinisque profluuia & breues febres breuibusque reuersionibus statim reuertentes aderant. In quibus ægri cibum auersabantur, ac velut excocti erant, corporis incontinentia & oris ventriculi dolore vexabantur. Lumbricis conflictabantur circa iudicationes, rigoreque erant affecti ac biliosi. [13] Peregrino adolescenti tertio die & quarto & quinto multus è naribus sanguis profluxit, sexto modestè se gessit, desipuit. Septimo die aluus restitit, sopore detinebatur, tertio die morbi reuersio facta est, aluus reniti desiit. Vrinam non vidi. Sub iudicationem prout debebat se gessit. Sub Vergiliarum autem occasum, austrini flatus & pluuiæ aderant, tuncque adolescens mucosa, aliquantum biliosa, cocta, glutinosa & crebra alui recrementa demisit, febris assidua aderat, lingua arida. Sexto die iudicatione est absolutus. Septimo rursus præhendit eodemque die dimisit cum tremore. Sexto in aurem sinistram fluxio glutinosa, crassa decubuit. [14] Puero vlcere exedente (phagedænas vocant) affecto, inferiores dentes, & ex superioribus ac inferioribus primores exundarunt, & cauitatem reliquerunt. Quibus quidem os à palato discedit, iis medius desidet nasus. At quibus superiores primores dentes, iis summus nasus latus est. Qui quintus ab anterioribus numerabatur, quatuor habuit radices (quarum duę ferè ad vicinum vtrunque dentem connexæ erãt) suis extremis omnes ad interiora inflexas. Ad tertium dentem plures suppurationes quàm ad cæteros omnes, & ex naribus crassæ fluxiones, & ex temporibus dolores inde maximè contingunt. Exe-

[12] Τοῦ φθινοπώρου, ἤμεσε χολὴν μέλαιναν ἡ Εὐμενέος. καὶ αἱ ὀδμαὶ δὲ παρέδηλοι. καὶ οἱ φρικώδεες πυρετοί. καὶ αἱ καρδιαγγίαι. χολώδεα βεχέα ἀνεμοῦτο, καὶ ὀλιγίνητον. διεχωρήματα λεπτὰ πολλὰ τὸν χρόνον παρὰ πληιάδων δύσιος. ἔληγον ἀεὶ αὐτίκα. αἵτε αἰμορραγίαι καὶ βεχύτεροι οἱ πυρετοί, καὶ ὑποσροφώδεες αὐτίκα, βεχέηπιν ὑποσροφῆσι. καὶ ἀπόσιτοι. καὶ ἔφθοί. καὶ ἀσώδεες. καὶ καρδιαγγέες. καὶ διηλώδεες ἐν τῆσι κείσεσι. καὶ ῥιγώδεες. καὶ χολώδεες. [13] Μειράκιον ξενον, τέτρη αἷμα ἐκ ῥινῶν πολύ. καὶ τεταρτη. καὶ πέμπτη. ἔκτη ἴσατο κοσμίως. παρέκρουσεν. ἑβδομαῖος χαπὴρ ἐγήκει. κωματώδης ἐῶ. ὑποσροφὴ τεταίω. ἐξέλιπε χαπὴρ αὐτεχρήμα. οὔεον ἐκ οἶδα. ἀεὶ κείσιν οἷον ἔδει. ἀεὶ δὲ πληιάδων δύσιας νότια καὶ ὑέτια ἐῶ. ἐπ' τότε μειράκιον μυξώδεα, ὑπόχολα, πέπονα ὑπεχώρει, γλίχρα, συχνὰ διαχωρήματα. πῦρ σωεχές. γλῶσσα ξηρή. ἐκείνη ἑκταῖος. ἑβδομαῖον αὖθις ἔλαβεν. ἀφῆκεν αὐθήμερον ῥόμῳ. ὠτὸς ῥεῦμα κατ' ἀειγεῤῥν. γλίχρον. παχὺ ἔκλη. [14] τῷ παιδίῳ τῷ φαγεδαινωθέντι, ὀδόντες οἱ ὑποκάτω. ἐν τῷ ἄνω ἐν τῷ κάτω οἱ ἐμπροσθιοι, ἀνέπλεον. ἔγκοιλον εἶχον. ὀστέον ὧν μὲν ἐκ τῆς ὑπερώης ἀπῆχε, μέση ἴζε ἡ ῥὶς. ὧν δὲ οἱ ἄνω ὀδόντες οἱ ἐμπροσθεν, πλατεῖα ἄκρη. ἀριθμούμενος ὁ πέμπταιος ἀπὸ τῶν ἐμπροσθεν, τέσσαρας ῥίζας ἐπ' δύο σωεζευγμένας, ὡς πρὸς ἑκάτερον τῶν γειτόνων ὀδόντων, ἄκρας ἀποκεκαμμένας εἰς ὃ εἴσω μέγας πάσας. τῷδε τὸν τέτον ὀδόντα, ἀποπυήματα πλείω, ἡ τῷδε τοὺς ἄλλους πυήματα. καὶ τὰ ἐκ ῥινῶν παχέα ῥεύματα. καὶ ἀπὸ κροτάφων ὀδυνῶν ἐκ τούτου μάλιστα γένοιντο. ἐσθίε-

τοι οὗτος, μάλιστα ὁ πέμπτος. ἐκ μέσου μὲν κόνδυλον εἶχεν. δύο δὲ ἔμπροσθεν ὁ μικρὸς, πρῶτος, ἔνδοθεν κατ' τοῖς δύο ἐόβεβρωτο. ῥίζαν μίαν παχέιαν ὀξέιαν εἶχεν ὁ ἑβδομος.

[12] αἱ καρδιαγγίαι χολώδεες] Sic publicata legunt omnia exemplaria. Quidam codices manu scripti χολώδεα & βεχέα iungunt, quę nos secuti sumus cum interpretibus, etsi constare potest sua publicatis lectio.

ἔληγον ἀεὶ αὐτίκα] Sensum valdè popularem Germanicorum codicum secuti sumus, qui mihi planè videtur explicatus. Codices Reg. j tres manu scripti hoc loco multùm variant, nec sine vitio. Vnus αἰλίγονται habet, alter ἐλίγοντο, tertius etiam ἐλίγεντο. Caluus λύαχλοιω aut aliud quid tale legisse videtur. Cornarius pro ἀεὶ αὐτὰς αὖθις legisse videtur, & sequentibus iunxisse. Mihi non absurdum videtur vt quæ postea dicuntur ægrorum affectiones circa Vergiliarum occasum explicent. B

καὶ ἔφθοι] Ista febres respiciunt quæ tunc laborantes affligebant. Intelliguntur igitur hîc febres quæ ob nimiam humiditatis redundantiam corpus halituosis excrementis replent, ac velut excoctum reddunt & exolutum. ἐφθότης enim Hippocrati virium corporis exolutionem, quæ ob calidam humiditatem fit, quasi elixationem quandam significat, vt scribit Galenus Com. 2. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Possunt & ἔφθοι dici vt febres respiciat quæ autumno grassarentur à bile per æstatem præcedentem retorrida, in quibus etiam desipientiæ immites & ferinæ fierent, de quibus διηλώδες dicitur, * vt scripsimus nostris in lib. 2. epid. Comment. * *Sect. 1.*

διηλώδες] Hæc dictio ægros aut etiam febres respicere potest, & eas intelligere quæ sua feritate, humorum malignitate & cacochymia interaneorum animalia gignunt, quemadmodum φθινόπωρον διηλῶδες dicitur lib. 2. epid. & lib. 6. Hîc verò cùm autumnales morbi describuntur, tuncque propter summam humorum cacochymiam & status inæqualitatem, magna gignatur succorum prauitas, huiusmodi febres intelligi quæ malignitatem summam præseferrent, aut lumbricos & ascaridas circa iudicationes demitterent, vero est simile, cùm θηρία † Galeno intestinorum animalia dicantur, & autumno præcipuè grassari soleant, vnde & φθινόπωρον διηλῶδες dicitur, vt scripsimus nostris in lib. 2. epid. Com. qui locus plurimùm confert ad huius intelligentiam. Id igitur tum ægris circa febrium solutionem aut iudicationem lumbricis vexatis, aut etiam febribus attribui potest, in quarum declinatione erecta ad morbi victoriam spe, & natura morbum propulsante, lumbrici reiiciuntur. Ad huius verò exempli declarationem plurimùm facit quod †† scribitur lib. 6. epid. τὸ διηλῶδες φθινοπώρου, ⊕ αἱ καρδιαγγίαι, ⊕ τὸ φρικῶδες, ⊕ μελαγχολικόν. C

† *In Exeg.* †† *Aph. 13. sect. 1.*

[13] παρέκρουσεν] παρέκρουσεν ἑβδομαῖος iunxit Caluus. Nos receptam publicatorum & manu scriptorum codicum fidem secuti sumus.

ἐξέλιπε χαπὴρ αὐτεχρήμα] Hæc phrasis indicat aluum non amplius substitisse, & quæ reniti desisteret, quæq; ad iudicationem soluta fuerit. Caluus ὑποσροφὴ τεταίω ἐξέλιπε, χαπὴρ αὐτεχρήμα legit, sed nos codicum omnium consensum amplexamur. D

ἀεὶ κείσιν οἷ ἔδει] Caluus istud ad vrinas refert. Mihi videtur hac phrasi subindicari, omnia sub iudicationis tempus ad eam subeundam ritè fuisse composita, & ægrum optimè se gessisse, ideoque morbum partim alui secessu solutum, partim in aurem sinistram depositu decubuisse, vbi sanguinis profluuio alleuatus fuit. Credibile est autem adolescentem istum febre tentatum ex magna humorum redundantia, cui plurima esset permixta materia partim frigida & cruda, partim etiam biliosa, cuius exæstuatione magna pars sursum euecta, cerebrum tentauit.

κατὰ πότε] Pro κατὰ πότε codex vnus Regius manu scriptus ἀεὶ ὑ πληιάδων δύσιν μειράκιον legit, ac videtur esse quædam illorum verborum explicatio. Reliqua exemplaria cum publicatis consentiunt.

πέπονα ὑπεχώρει] Cornarius πέπονα omisit, quod tamen omnibus in exemplaribus constat, magnamque ad firmandam iudicationis authoritatem vim habet, vt & aurium sordium crassitudo & visciditas, quæ coctionis firmitatem indicat. Sic enim Galenus in artis Constitut. & Arte parua, inter alia excrementa, ex quorum mutationibus de morbis iudicia fieri monet, aurium sordes annumerat. E

[14] τῷ παιδίῳ] Puero vlcere exedente ad os tentato, primores dentes superiores ac inferiores corruptionem senserunt ac deciderunt, & os maxillæ perniciem sensit. ἀνέπλεον autem verustam lectionem ex codicibus omnibus retinuimus, quòd sit Hippocrati familiaris ὀστέου ἀνάπλωσις & ἀνάπλευσις, vbi ossis eductionem, inundationem, aut fluctuationem, puris etiam redundantiam ac velut restagnationem in osse significat, vnde lyderatur, decidit, & discessum facit, vt annotauimus in Cois Prænot. vbi ὀστέου ἀνάπλεσιν de ossis maxillæ discessu, corruptione ac eductione dixit, quod libro de fracturis ἀνάπλωσιν dicitur. Caluus ἀνέπιον legisse videtur, quemadmodum etiam legit * * Fuschius suis in lib. 6. epid. Com. Hîc autem exemplaria omnia secutus sum tum publicata tum scripta quæ ἔγκοιλον εἶχον legunt. Sic enim significatur maxillæ os ab vlcere erosum, vnde dentes exciderunt, cauitatem habuisse & reliquisse. Fuschius certè vir in arte Medica multarum palmarum nobilis, aliter hunc locum legit. Sed profectò in tam constanti exemplarium scriptione mihi nunc ab iis discedere religio est, dum abundè melior spes affulserit. * * *Aph. 3.* F

ὧν μὲν ἐκ τῆς ὑπερώης] Hæc sententia scribitur lib. 6. Epid. † his verbis, ὅσσισιν ὀστέον ἀπὸ ὑπερώης ἀπῆλθε, πυτέοισιν μέση ἴζει ἡ ῥὶς. ὅσσισι δὲ ὄθεν οἱ ὀδόντες ἄκρη σιμοῦται. In libro quoque de luxatorum ossium per molitionem curandi ratione (quem μοχλικὸν aut Vectiarium vocant,) huius sententiæ prior pars repetitur, οἷσιν ὀστέον ἀπὸ ὑπερώης ἀπῆλθε, μέση ἴζει ἡ ῥὶς πυτέοισιν. Repetitur quoque libello qui Medicus inscribitur, sed admodum vitiosè vt apparet. Indicatur autem iis quibus os ex palato discedit, medium nasum deprimi & desidere, quòd narium discrimen (diaphragma vocant) palati ossibus innitatur.

† *Sect. 1. aph. 3.*

ὧν δὲ οἱ ἄνω ὀδόντες] Hæc pars ex superiore dependet, & alteram aphorismi lib. 6. Epid. partem satis explicat, indicatq; sæpe quibus palati os discessit, iis superiores primores dentes excidere, & summum nasum latum & resimum fieri, cùm narium interstitium & os illud quod nares discriminat, deprimatur, quodque dentium incisorum præcipuè, extremas partes perringit, vt scribit †† Galenus. Ex quo satis apparet illud ἄκρη lib. 6. Epid. de summo naso (quod σπαίρειον dicitur vt scribit Rufus in libello περὶ αὐθρ. μορ.) eiusque similitude intelligi, quod quidam dentium summitati tribuunt. Hunc porro locum valdè conturbauit Caluus, adeo vt ne huius quidem intelligentiam consequi possis, dum ita reliquis permiscet. G

†† *Com. in lib. 6. Epid.*

ἀριθμούμενος ὁ πέμπταιος] Videtur dentium superiorum qui ex vlceris erosione deciderunt singularem quandam naturam describere, quæ etiam non omnibus vna est, interdumque sæpè variat, vt ex ††† Galeno apparet libello de ossibus. Dentes autem intimi qui maxillares aut molares dicuntur, à †††† M. Tullio gemini, cùm ferè quini vtrinque sint, interdum etiam quaterni & seni, radicibus vtique binis, quidam etiam ternis quaternisve nituntur, præsertimque medij qui sunt maximi, vt scribit Gal. lib. 11. de vsu partium cap. 8. & lib. de ossibus cap. 5. & Celsus cap. 1. lib. 8. Fereque longior radix breuiorem edit dentem, rectique dentis recta etiam radix, curui flexa est. Ex quo existit vt publicatorum codicum lectionem secutus sim, quæ cum pluribus manuscriptis codicibus consentit, quamuis vnus manu scriptus peruetustus ἑβδομος legat. Quam lectionem secutus est Caluus. Quinque namque ordine cùm inter medios maxillares ferè annumeretur, inter maximos accensetur. Qui verò vtrimque sunt maxillares, minores existunt. Cuius rei rationem adfert Galenus lib 11. de vsu partium. H

††† *Cap. 5.* †††† *Lib. 2. de nat. deo.*

[15] Athenæo autem puero masculo sinistra parte dẽs inferior, dextra superior doluit. Huius auris dextra pus collegit, cùm non amplius doleret. Post Vergilias tempus placidum, nubilosum & caliginosum fuit. Iudicationes quinto & sexto & septimo die fiebant, itemque longius procedebant. Febrium reuersiones aderant, quæ ad inerrantes vergebãt, & cibum auersabantur, ac biliosæ erant, & intestinorum difficultates cum ciborum fastidio & febre vrgebant. Sub Vergiliarum occasum austrini flatus vehementer spirabant, sanguinis profluuia, febres ad tertianarum naturam propius accedentes, & cum rigore algidæ grassabantur. [16] Qui in sutrina erat & bile plurimùm abundabat, sanguinem naribus profudit, alui deiectio pauca aderat, septimo die cum rigore iudicatione est absolutus. [17] Puer ad extremam cauponam, quarto die sanguinem ex naribus effudit, illico multum nugabatur, aluus restitabat, cum præcordiis duris & dolentibus. Sexto die glande suppositа, mala ex pallido virentia demissa sunt. Septimo sub matutinum tempus corporis iactatio, multus clamor, venarum ad vmbilicum pulsationes, ac velut in grauissimis febribus, pulsus creberrimi & maximi erant, & per omnem morbum veluti ad vesperam accessiones mouebantur. Ad dignoscenda autem principia & accessiones in consideratione adhibendæ sunt, & ipsa temporis tempestiuitas, & continuitas, & anni tempus. [18] A Vergiliarum occasu austrini flatus spirabant, quæ quinto die iudicabantur, vno intermisso prehendebant. Quæ verò pustulæ erumpebant ad instar foliorum molles & laxæ erant, quale quid acanthio lapyto contigit. At circa Vergiliarum occasum, cutim scabies & asperitates pruriginosæ quadantenus infestabant, absque humoris lachrymatione, & præcipuè quidem hac anni tempestate. Quinetiam impetigines in tumorem sublatæ aderant. Huiusmodi erant quæ Pythodori coniugi & Capelio vna cùm febre contigerant. Sub cuius initia ferè Pythodori vxori coxendicum impotentia aderat. [19] Post Vergiliarum occasum horrores ægros tenuerunt, & sanguinis è naribus profluuia. Sutor certè quidam septimo die iudicatione est absolutus. Vbi vnum diem intermisisset, altero prehendisset, rursus quarto iudicatus est. Quidam ex his qui apud Leocydem erant, septimo iudicatus est, quarto alius. Moscho nono die largus ex nare sinistra, paucus autem è dextra sanguis effluxit. In decimum quartum diem, prout debebat, iudicatio ab initio commouebatur. Decimo septimo errata in ciborum ratione contingebant. Decimo nono noctu enatum est ad aurem dextram tuberculum paruum, intus durum, foris paulum molle dolorem inferens, nec remittens. Purgatione reiecta sunt admodum biliosa, purulenta, sæpiæ atramento maximè similia. Neque secus ac is cui admota cucurbitula, cùm dolor ad coxendicem esset, in crus descendit, alleuatus est.

[15] Τῷ Ἀθληταῖ δὲ παιδίῳ ἄρσενι ὀδὼν ἐπ' ἀριστερὰ κάτω, αὖτω ὁ ὀδὴ δεξιά. πούτου οὖς δεξιὸν ἐνεπύησεν, οὐκ ἔτι ἀγχόνιος. μετὰ δὲ πληϊάδα, βύσιαι ὀπιν ἐφέλοι, καὶ ὀμίχλαι. κρίσιες πεμπταῖαι, καὶ ἑκταῖαι, καὶ ἑβδομαῖαι, ἔτι δὲ μακρότεραι. ὑποσφοῦδες οἱ πυρετοί. καὶ ἐς ὃ πλανῶδες. καὶ ἀπόσιτοι. καὶ χολῶδες. καὶ δυσεντερίαι, ἀπόσιτοι. πυρῶδες. περὶ πληϊάδων δύσιας, νόσοι ἰσχυραὶ ἰῶν. αἱμορραγίαι. καὶ τεταμφυέες. καὶ ἡπαλῶδες. [15] ὁ ἐν τῷ σκυτείῳ ἠμορράγησε κατακορής. ἀφεχώρησις ὀλίγη. ἐκείθι ἑβδομαῖος ῥίγη. [17] ὁ παῖς ὁ τῶδε ὃ ἕκατον καπηλεῖον, ἠμορράγησε τεταρταῖος. πολλὸν αὐτίκα ἐφλυήρει. χαστὴρ αὐτίκα εἶλο, ὑποχόνδριον ὀδυνῶδες σκληρόν. πρὸς βάλανον ἐκπαίω ὑπῆλθεν καὶ κλωερά. ἑβδόμῃ πρωὶ, ῥιπασμός. πολλὴ βοή. φλεβῶν σφυγμοὶ παρ' ὀμφαλόν. ἐν τοῖσιν ὀξυτάτοισι πρὸς τῷ πυρετῷ, οἱ σφυγμοὶ πυκνότατοι καὶ μέγιστοι. οἷον ὃ ἐς δείλιν παροξύνεσθαι, τοιοῦτον ἐν πάσῃ τῇ νούσῳ. πρὸς τὰς ἀρχὰς δὲ καὶ οἱ παροξυσμοὶ, καὶ ὃ πρωΐτερον σκεπτέον. καὶ ὃ σύνεγγυς. καὶ ὃ τῆς ἡλικίης. [18] Μετὰ πληϊάδων δύσιας, νόσοι. πέμπτῃ κελεύσμα, ἀφαλιπόλα μίαν, λαμβάνει. τὰ δὲ φολικώδεα ὀπιφλυκταινήματα, οἷα τῷ ἀκανθίῳ λαπύτῳ. περὶ δὲ πληϊάδων δύσιας, ὑποψωρώδεα καὶ ῥηχέα τὰ κνησμώδεα οὐκ ὀπιδακρύοντα. μᾶλλον μὲν τούτῳ τῷ ὥρῃ. ἀπὲρ καὶ τὰ λειχηνώδεα ἔξαιρόμενα. τούτῳ τῷ οἰ, τῇ Πυθοδώρου καὶ τῷ καπηλίῳ ξυὶ πυρετῷ ἅμα ἀρχομένῳ, χρόνον τῇ Πυθοδώρου, ἰσχία ἀκρωτέα. [19] Μετὰ πληϊάδων δύσιας, φρικώδεες. αἱμορραγικοὶ ἐκ ῥινῶν. ὁ μὲν τοι σκυτεὺς ἐκείθι ἑβδομαῖος. μείων ἐλλιπὼν, μείων ἐλάμβανεν. αὖθις τεταρτῃ ἐκείθι. ἄλλος τῶν τοῦδε Λεωκύδεος, ἐκείθι ἑβδόμῃ. ἄλλος τεταρτῃ. Μόσχος ἐνάτῃ λαιὸν ἐξ ἀριστεροῦ. βραχὺ δὲ, ἐκ δεξιοῦ μυκτῆρος. πρὸς τὰς ἰδ, ἐς κενεῶν. ἢ ἔδει ἀρξάμενα παροξύνεσθαι. ἀμβλυπάθεες βρωμάτων ἰζ, ἐλθόντο. τοῦδε ὃ οὖς ὀπὶ δεξιὰ σμικρὸν ἔσωθεν σκληρόν. ἔξωθεν σμικρὸν χαλῶν. ὀδυνῶδες, οὐδὲν ἐπεδίδου, ἰθ, ἐπεγρέτο νυκτός. τοῖσι πολὺ χολῶδεσιν, σκπτοῖς μάλιστα ὁλοῖ ἰκέλη ἡ κάθαρσις. οἷον ὁ τῷ σικύῳ προσεβαλλόμενος. ἐπεὶ ἐς ὃ ἰσχίον ὀδυνῶν τούτω ἐς σκέλος κάτω ἦλθε. καὶ ἐρρίσεν.

[15] Τῷ ἀθληταῖ δὲ] Sic habent omnia exemplaria manu scripta quæ adhuc videre licuit. Interpretes τῷ ἀθληταῖ legisse videntur.

ὀμίχλαι] Istud videtur omisisse aut certè non satis expressisse Caluus.

καὶ δυσεντερίαι ἀπόσιτοι] Hic ἀπόσιτοι omisit Caluus, cùm tamen in omnibus legatur exemplaribus.

καὶ ἡπαλώδεες] Id ad febres refertur & intelliguntur febres algidæ cum rigore. Sic enim Epialon febrem vocant, Quærceræn Latini dixerunt, in qua frigus cum rigore perpetuò sentiunt ægri. Erotiano dicuntur ἡπαλώδεες πυρετοὶ οἱ μετὰ φρίκης καὶ ῥίγους γινόμενοι, hoc prope subindicato loco. Potest & id solum rigorem respicere, & febres intelligi, in quibus ægri perpetuo rigore conflictabantur, quòd ἧπαλος Atticis rigorem qui febres antecedit significet, vt scribit Galenus, cap. 6. lib. 2. de differ. feb. & Hesychius qui etiam τὰς ψυχρὰς eo nomine dici scribit. Vnde existit vt ea sit istius febris appellatio, quòd perpetuo algore aut rigore afficiat. Interpretes aliam sequuntur huius nominis notationem, cùm leues & blandas febres dicunt, ἁβρὰ τὰ ἥπατος ἀλεαίνειν, quòd blandè & molliter incalescat.

[16] καταχορής]

A [16] καταχορής] Hæc dictio cùm ad hominem refertur, exquisitè & affatim biliosum significat (vt scribit Gal. in exeg.) eumque qui bile plurimùm abundat. Interpretes καταχορὲς legisse videntur, & partim ad sanguinem abundè biliosum, partim ad sanguinis copiam referunt. Nos exemplarium consensum sequimur.

[17] πολὺν αὐτίκα ἐφλυήρει] Sic leg. exemplaria omnia tum publicata tum scripta, quæ secuti sumus. Caluus ἠμορράγησε παρταῖος πολὺν iungit.

φλεβῶν σφυγμοὶ] σφυγμὸν antiquis dictum esse de sola partium inflammatarum pulsatione, aut de arteriarum conspicuo admodum & manifesto percussu, satis tritum est in Hippocr. monimentis, idque ex Galeni scriptis apparet & Erasistrato & Agathino lib. 4. de differ. puls. vt aliàs †scripsimus. Hìc igitur visceris alicuius inflammatio suspecta est, quod & superioribus verbis satis indicatur. ὑποχόνδριον ὀδυνῶδες σκληρόν. σφυγμὸν autem παρ' ὀμφαλὸν hìc dicit velut in Progn. σφυγμὸν ἐν ὑποχονδρίῳ.

†*Com. in lib. 2. epid.*

B ἐν τοῖσιν ὀξυτάτοισιν] Is videtur eorum esse verborum sensus, aut certè ista per hyperbaton legenda sunt, indicantque caloris febrilis vehementiam & magnitudinem. Nunc autem σφυγμὸς à superiore & antiquis vsitata opinione deflectit, & ad vsu receptam consuetudinem traducitur, omnemque arteriarum motionem, cui cor præest, significat. Cuius opinionis ducem & autorem facit Hippocratem Galenus lib. 1. de diff. feb. & lib. quòd animi mores corp. temp. seq. hunc fortassis locum subindicans. Atq; haud scio an sit alius in Hipp. monimentis ad hanc confirmandam opinionem clarior.

ἢ τὸ ἐς δείλιν παροξύνεσθαι] Potest hic locus ad istius morbi singularem naturam respicere, & significare per totum morbum accessiones sub vesperam motas fuisse. Potest & generaliter ad cuiusque grauioris morbi consderationem referri, & veluti per quendam communem locum significare, in vehementissimis & grauissimis morbis sub vesperam accessiones moueri, velut lib. 6. epid. scribitur: Θ ἐν ἀπάσῃ τῇ νούσῳ ἢ τὸ ἐς δείλιν παροξύνεσθαι. Quod de morbis grauissimis, quales sunt autumnales, quique vt plurimùm vespere insultus habent, intelligi debet, vt scripsimus nostris in lib. 2. epid. Com. Vbi & eiusmodi phrasim aperuimus, & huius eiam loci mentionem iniecimus.

C πρὸς τὰς ἀρχὰς] Vniuersale morborum tempus & principij cognitio hìc instituitur, ex accessionum & circuituum inter se comparatione, vt medicum attentum reddat ad morbi tempus in quo primùm cœpit, & eius insultum perscrutandum. Eoq; ferè sensu quo lib. 6. epid. scribitur πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς παροξυσμὰς διηκριβοῦσθαι. Vnde hunc locum συμβουλευτικῶς, & tanquam ad morborum dignotionem facientem ex Galeni mente interpretati sumus. Lib. verò secundo epid. amplior constituitur temporum morbi disciplina, ex mutua temporum inter sese & accessionum commissione. Vnde & ista cognoscendorum morborum conditio, illius vniuersalioris disciplinæ, quæ illic vberius instituitur, & aph. 12. lib. 1. pars esse videtur. Cæterùm illud τὸ πρωΐτερον circùituum inter sese vicissitudines, successiones, ac proportiones, accessionumq; mutuas collationes significat, velut num maturius aut tempestiuius, num etiam diutius, aut magis, aut continenter affligant. Sic enim & temporis tempestiuitas & continuitas accipienda venit. Illud quoq; τὸ τῦ ἐνιαυτῦ anni tempus indicat. Nam & anni tempestas morbum ipsum eiusq; insultus & accessiones circunscribit. Quod D per ὥρας τῦ ἔτους indicat Hipp. aph. 12. l. 1. Atq; eò etiam referri videtur quod scribitur lib. 6. epid. Θ ὁ ἐνιαυτὸς in ferè simili huius sententiæ designatione. Quam lectionem ex quibusdam exemplaribus agnoscit Galenus.

[18] πὰ ὃ φολικώδεα] φολικώδεα, τὸ ὃ ἡπαλικώδεα Θ σαρκὰ exponit Gal. in exeg. hunc locum subindicans. Significat autem toto corpore enatas fuisse pustulas, varis similes, subinanes & laxas, ac folliculis semine vacuis similes, hoc est fungosas & molles, ex tenui ferueuteque materia in cutem erumpente. φολικώδεα autem velut φολιδώδεα, videtur sumpsisse Caluus aut φολιδώδεα, cùm squamosa dixit. Est enim φολὶς anguium aut piscium squama. Erotianus certè hìc φολικώδη pro cutis maculis & scabra asperitate sumere videtur, cùm scribit φολικώδη, τὰ ἐφιλώδη Θ λεπρώδη. οἱ ὃ παλαιοὶ φόλικας ἐκάλουν τὰ ψωρώδεις τραχύτητας. ὀπιφλυκταινήματα autem lego exemplarium scriptorum omnium fidem secutus, non vt habent publicata ὀπιφλεκταινήματα.

λαπύτῳ] λαπύπῳ habet vetus exemplar manu scriptum. Lapato legit Caluus.

ὑποψωρώδεα] Hìc summam cutis asperitatem cum pruritu intelligit, furfures elicientem quam ψώραν Græci vocant. * Plinius scabiem dicit, etsi aliàs plærumque psoræ nomen retinet. Quòd autem summæ cutis essent vitia ex siccitate orta, nihilque ex alto occuparent, sine lachrymatione aut humoris saliuatione esse dixit. Quibus opponi videntur τὰ λειχηνώδεα ἐξαιρόμενα impetigines E tuberosæ ac turgentes, hoc est cum papulis aut pustulis. Papularum nanque genus impetiginem facit † Celsus.

* *Cap. 1. libro 20.* † *Lib. 5.*

τούτῳ τῷ οἰ] Sic legunt publicati omnes codices cum quibusdam manu exaratis. οἷα legit vetustus vnus & reconditus, quæ mihi probanda venit lectio cum exemplaribus Italicis, vt satis ex Caluo patet. Cornarius pro οἷ, ὧν legit. Caluus etiam ἀιχόμενα, non ἀιχόμενα legit & antecedentibus iungit. Nos pluralitatem codicum secuti sumus. Idem quoque in Capelio variat, & Cacipennulo legit, si modò vera est scriptio.

[19] πρὸς τὰς ιθ] Mira est phrasis qua significare videtur ab initio morbi iudicationis progressum in decimum quartum diem rite & ordine tendere debuisse. Nam cùm nono die largus è naribus sanguis profluxisset, videbatur die vndecimo aut salrem decimo F quarto iudicatione absolui posse. Sed tandem ægri errato & crudioris humoris abundantia, res est in decimum nonum abscessu quodam deposita & amandata. Sic enim optimè mihi conuenire videtur ista lectio, quæ omnibus in exemplaribus constans est. Cornarius aliò refert, & significat in decimum quartum diem iudicationes fieri, si prout deberent, ab initio accessiones inuaderent, parum attenta huius ægri & totius morbi ratione. Adde quòd εἰ ἢ ἔδει ἀρξάμενα παροξύνεσθαι, aut παροξύνοιτο legisse videtur. Nec video quanam ratione Caluus illud ἀρξάμενα παροξύνεσθαι ad sequentia referri potuit.

ἐπεγρέτο νυκτός] Sic ferè habent omnia exemplaria tum publicata tum scripta, quæ populariter secutus sum. Vnum vetus & reconditum ἀπεγρέτο legit velut Caluus ex codicibus Italicis. Tuncq; ad humorum abscessum ac decubitum referetur, qui iudicatione quadam decimo nono die discessit, ac puris emissione solutus est & dissipatus.

πῶσι πολὺ χολῶδεσιν] Istud mihi putis effluentis conditionem aptissimè respicere videtur. ὁλὸν autem τὸ μέλαν & σκπτὸν apud Hippocr. exponit Gal. in exeg. sepiæ atramentum, hunc fortè locum subindicans. Sic enim legendum (vt ex Varino etiam patet) non vt vitiosè scribitur ὅλον, quod & ὁλὸς quoq; dicitur. Caluus ὅλη legisse videtur & ad purgationem retulisse nullo teste neq; sensu. ὁλοῖ au- G tem legendum esse non ὁλῶ vt habent omnia ferè exemplaria, satis constat.

ἢ ὁ τῷ σικύῳ] Non fuit in eo similitudo vt vtrique in crura humorum decubitus fieret, vt voluit Caluus. Sed id fuit simile quòd vterque humorum transpositione ac velut robore naturæ amandata in abscessum materia bene habuit, ac non secus huic coxendicis dolor in crus decubuit, ita & Moscho cerebrum appetens materia in aurem dextram naturę vi est deposita & cuicta. Sic enim sensus mihi optimè constare videtur. Cornarius illud ἢ quo referret non habuit, ideoque omisisse videtur, cùm tamen in eo retinendo consentiant omnia quotquot videre licuit exemplaria. Caluus etiam μεγάλῳ σικύῳ leg. videtur.

[20] Ὁ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἵππου κελαπεσών, ὡς ἐς τὸ σκελεβόηθη αὐτίκα σικύη. ἐκαύθη ἔσω. καὶ κ ἐπαλλήκτησεν. αἱμορ- H ραγικὰ. καὶ ξυγώδεα. καὶ ἐαθιόμενα. ἡ Τενεδίη τεταρταίη ἀπέφθαρεν, ὡς ἔφη τεσσεράκοντα ἄρρεν. χαστὴρ ὑγρὰ λε-

[20] Qui ex fictili equo decidit, cui nec illico admota est cucurbitula, intus vstus est, ac vigesimo malutn recruduit, cùm sanguinis profluuio fœculenta & erodentia prodierũt. Mulier Tenedia quarto die maiculum triginta dierum (vt aiebat) abortione reiecit, aliius

liquida, tenuia demisit, lingua exusta est, quarto die iudicatio contigit. Post Vergiliarum occasum lienis affectus aderant, & ad quintum vsque diem sanguinis è naribus profluuium, iudicatio obtigit. Cuidam septimo die vrina erui loturæ similis prodiit, sibiipsi persimilis, deinde pura, recidiua facta est. Intermisit quoque & Megarensis filio, præterquam quòd sanguis non profluxit. Vrina qualis Artigeni, alba, crassa, similis. [21] Sub brumam sydus insigne visum est, quinto autem post sextoque die terræ motus extitit. Antigenis vxor quæ in Perintho erat, suspiriosa perseuerauit, cui nescienti an vterum ferret, rubra comparuerunt, vterusque interdum paruus, interdum magnus videbatur. Semper tussiebat ac si celeriter viam conficere contingeret. Mensis agebatur octauus cùm constitit, febre priùs tentata.

[22] Coniunx fratris Apomanti septimo die (vt dixit) fœmellam sexaginta dierum abortione reiecit, ad nonum verò diem perturbata est. Post iudicationem dextra parte dolor erat, ac si ex conuersione accidisset. Hæc celeriter fœtum concipiebat & perdebat. Quædam cum albo fluore filiam peperit, quædã cum rubro, vt conueniebat. Horrore vexabantur ęgri, corporis incontinentia iactabantur, cibos auersabantur, morborum reuersionibus tentabantur: biliosi sanguinis eruptionibus obnoxij, lienis affectibus aliquãtulum vexati, sinistra parte plurimi dolorem sentientes. Apemanti vxori cùm in hanc partem conuertebatur, dexter oculus doluit; si in alteram, lateris inanitas. [23] Aristophontis filiam febris tertio & quinto die prehendit, sicca plurimùm permansit, aluus tamen huic conturbata est, difficilis iudicatio fuit, supra triginta dies cessauit. Pustulæ quidem ex laboribus non vehementibus ad diem septimũ peruenerunt, aliquantulum liuidæ. Rigor ancillam quæ post Heroum habitabat corripuit. At albæ & magnæ ferè improbãtur in alto stupore (quem catochon dicunt) correptis, somniculosis, & quibus corporis moles non concidit, & bilis restitat, atq; etiam vbi non considunt, siue aluus lubrica sit, siue dura. Zoilo fabro pulsus tremuli, tardi. Lotium & alui recrementum modicè decoloratum fuit, imi ventris contensio vtrinq; in directum ad vmbilicum pertingens cum graui febre, cibos auersabatur, siticulosus. [24] Apud Tecomæum præfecti annonæ filiæ, cùm incertum esset, an vterũ gestare inciperet, duorum mẽsium spatio vomitus pituitosus, interdum etiam biliosus erupit, difficulter peperit, integrè purgata est. Ad trigesimum diem similis vomitus perseuerauit, deinde aluo conturbata vomitus cessauit. Lęuitas intestinorum adfuit, neque menses prodierunt, duorum annorum spatio per hyemem profluuium per ora venarum sanguinem fundere solita, passa est. Duo fratres Cecropis propinqui, quibus circa initia nigra demittebantur, aliquantulũ fœculenta, & condimentis ex sanguine paratis affinia, quæ ex bile saturatis & spumantibus cum virore pallescebant. Qui ex pacto asinum sustulit illico febricitauit, tertio die sanguinem è naribus profudit, & quarto, & quinto, & septimo, & octauo, iudicatione est absolutus cum aluo lubrica. Qui circa fodinas versabatur præcordia dextra contenta habebat, lien magnus erat, & aluus distenta, aliquantulum indurata, inflatus fuit, decolor.

ωΐά. ξιωεκαύθη γλῶσσα. κείσις πίλαρτάμη. Μετὰ πληϊάδων δύσιας, σπλιωώδεα. καὶ μέχρι πέμπτης ἔρρφ. ἐκείθη: ἑβδομάῳ δὲ ἑόντι οὖρον. οἷ ὀρόῳων πλύμα. ὅμοιον αὐτῷ ἑωυτῷ. ἔπειτα καθαρόν. ὑποφοφή. δέλιπέ τε καὶ τῷ Μεγάρεος. πλὴν αἷμα οὐκ ἔρρυη. οὖρον οἷ ὃ Αρτιγένεος. λευκόν. παχύ. ὅμοιον. [21] Ηλίου χειμερινέων τροπέων, ἄστρον οὐ σμικρόν. πέμπτη δ' ὕστερον ἐκατῶν σεισμός. ἡ τ' ὀν περίνθῳ ἔμεινε ἀσθματώδης ἡ Αντιγένεος, ἡ οὐκ εἰδυῖα εἰ ἔχοι, ἐρυθρὰ ὀπτιφαινόμενα. ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε μικρὴ σμικρή. ἄλλοτε μεγάλη. βήσσουσα γὰρ οἴομαι, ἐτύγχανεν. ὁδοιπορῆσαι θᾶσσον. μιὴ τῇ ὄγδοος. ἰδρύθη προπυρετταίνουσα. [22] Ἡ δὲ τοῦ Απημάντου ἀδελφεοῦ γυνὴ, ἀπέφθρεν ἑξήκοιθ' ἡμέρας, ὡς ἔφη, ἑβδομήκοντα θῆλυ. τοῖ δὲ σκάτιω ἐθορυβήθη. μιὴ δὲ κείσιν, τὰ δεξιὰ ἤλγει. ὡς αὐ ὑπὸ ὑποφοφῆς. αὐτὴ εἶχε τοιχέως, καὶ ἀπέφθρεν. ἑτέρη λευκῆς συγατέρα ἔτεκεν. ἑτέρη ἐρυθρῆς, ὡς ἔδει. φεικώδεες. ἀσώδεες. ἀπόσιτοι. ὑποφοφώδεες. χολώδεες. αἱμορραγικοί. ὑπόπληοι. ὀδυνώδεα ἔῳπαν, ὀκ τῶν ἀριστερῶν οἱ πλῆσοι. Τῇ Απημάντου, ἡ ἔστραπτο τοῦτη, τὸν ὀφθαλμὸν τὸν δεξιόν. τὸν δὲ κενεῶνα, ὅπῃ τὰ ἕτερα. [23] Ἡ Αριστοφῶντος θυγάτηρ, τῇ τείτῃ καὶ τῇ ε, ἐπυρέτιωε. ξηρὴ διετέλη τὰ πλῖστα. γαστὴρ μὴν τοι τοιοχώδης τοῦτη. δύσκοιλα. ὑπῆν τεπνοῦντα ἐπαύσατο. φλύκταιναι μὴν ὀκ κόπων οὐ κάρτα ἰσχυρῶν. ἀφικνεῦντο ἐς ἑβδόμιν, ὑποστέλιοι. ῥίγος τῇ ὄπιθεν τοῦ Ἡρωΐου παιδίσκη ἐλύετο. αἱ δὲ λευκαὶ μεγάλαι, οὐδὶ αὐταὶ πολύ χρησαί. τοῦ κατοχέων καὶ ὑπωνωδέων, καὶ μὴ ξυμπιπτόντων, καὶ χολῆς αὐτεχομένης. καὶ ἰῶ ὑγρὴ ἢ ἡ σκληρή. οὐ ξυμπίπτοντες. Ζωΐλου τοῦ τέκτονος, βομφόδεες σφυγμοί. νωθεγί. οὔρησις καὶ κοιλία μετέωος ἀχρόως. ἡ ἔου ἔντασις ἑκατέρωθεν ἐς ἰθὺ, μέχρις ὀμφαλοῦ ξὺν ὀξῇ. ἀπόσιτος. διψώδης. [24] Ἡ τοῦ Τηκεμάῳ Αγρεινόμου θυγάτηρ, ὀν γαστὶ ἀσήμως ἀρξαμένη, διμιλίου ἔμετος φλεγματώδης, ὁτὲ δὲ χολώδης, ἔρρηξε. χαλεπῶς ἔτεκε. τελέως ὀκαθάρθη. ἔμετος ὁμοίος μέχρι τεπνοῆς. ἔπειτα γαστὴρ ἐπαράθη. καὶ ὁ ἔμετος ἐπαύσατο. λθεντείη. γυναικεῖα ὀκ ἐρύετο. δύο ἐτέων χειμῶνος ἔαρ αἱμορροίδας. Οἱ δύο ἀδελφεοὶ, οἱ τοῦ Κέκροπος οἰκεῖοι. οἷσι τὰ μέλανα κατ' ἀρχὰς δίνη. ὑπόφυα, καρυκοιδέα. ὀκ καθαρέων ἀφρωδέων χολώδεα ἦσαν. Ος τὸν ὄνον ὀκ σιωθήκης ἦρεν, ἐπυρέταινεν αὐτίκα. τεταίῳ ἡμορραίνησεν. δὶ καὶ ἑ, ζ καὶ ἡ ἐκείθη κοιλίη ὑγρή. Ο ὀκ μετάλλων, ὑποχόνδριον δεξιὸν ὀντεταμένον. σπλὴν μέγας. καὶ κοιλίη ὀντεταμένη. ὑπόσκληρα. πνεύματώδης. ἄχροος.

Τούτω

Huic in genu sinistrum decubuit, morbi reuersio facta est, in totũ iudicatione est absolutus. Temenei filius quandam habuit spirãdi difficultatem, adeò vt ex viridi pallescceret, q̃ color ad dorsum & manus transiit.

[20] ὁ ἀπὸ τῶ κεραμέω] Sic legunt ferè omnia exemplaria præter vnum manu scriptum Regium, quod κεραμέω habet. Sonant autem ista figulinum aut fictilem equum. Interpretes κεραμικῶ legisse videntur vt ceramicum indicarent. Credibile est autem huic post vstionem, cum sanguinis profluuio fœculenta & acria erodentiaq; multa intus latentia protupisse.

καὶ μέχρι πέμπτης ἔρρει] Subindicat lienis affectus sanguinis è naribus profluuio iudicatos fuisse. ῥέειν namque & ῥύσις de sanguinis per nares efluxu dicuntur apud Hippocr. qui etiam lienosos sæpe iudicat.

B οἷον ὀρόῳων πλῦμα] Incertum est an istud ad lienosos referatur in quibus vrinæ ex fuluo nigrescentes videntur, an verò vrinas rubras & bile tinctas, quales sunt σκυδαραχώδες, & subcroceæ apparent, intelligat. Eæ autem plærunq; affectum hepatis, & bilis rubrę abundantiam significant, fereq; ertui loturam referunt. Malim tamen eas ad lienosos referri, quòd puritatem eis addiderit, & humoris melancholici paucam esse permixtionem significetur. Exemplaria porrò publicata omnia cum quibusdam scriptis, αὐτῷ πνέοντος legunt. Alterum recens manu scriptum Regium αὐτῷ πνέοντος habet. Et hanc lectionem secuti sunt interpretes, præter quàm quòd Caluus τοῦ αὐτῷ πνέοντος legisse videtur.

[21] ἑκατῶν σεισμὸς] Hic locus proculdubio vitium habet tum in publicatis, tum in scriptis exemplaribus. ἑκατῶν retinent duo manu scripti codices. Alter καὶ ἑπτῶν eodem lapsu habet. Et sanè credibile est vitium obrepsisse ex numerandi nota, & legendum esse καὶ ϛ aut καὶ ἕκτῃ, quod fecere interpretes. In signis autem est maximeq; commendabilis Physiologiæ locus, quo rari syderis alicuius exortum & terræmotum Medicis in considerationem adhibendum non temerè monet. Et hoc loco Cosmocritici cometæ speculationem exhibent, & difficiles morborum euentus ad huius syderis effecta referunt.

C ἡ τ' ὀν περίνθῳ ἔμεινε] Locus proculdubio corruptus apparet omnibus in exemplaribus, quod satis testatur asteriscus Asulano codici affixus. Sed facilem lapsum esse apparet. ἔμεινε namque pro ἠμείνη legendum. Sensus verò est Antigenis vxorem quæ in Perintho erat suspiriosam permansisse, hoc est toto morbi decursu & ab initio fuisse. Sic enim videtur sensisse Galenus lib. 3. de diff. spirandi, hanc ægram subindicans his verbis, δεύτερον δὲ τῆς Αντιγένους ἀσθματώδους οὐκ ἐπόνουν πότε ἠρξατο, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς ὑπῆν, ὥστε φοβεῖν ἀεί, hoc est, Deinde (meminir) vxoris Antigenis non tunc ex recenti, sed ab initio suspiriosæ existentis, adeo vt semper tussiret. Exemplar vnum reconditum manu scriptum ἡ μὲν ἡ ἀσθματώδης legit. Quæ certè lectio ferri potest, sed ἔμεινε magis arridet, & Galeni sententiam propius amplectitur. Caluus quoque ἔμεινε legisse videtur, etsi alteri attribuit & exemplum disiungit, quod etiam vitiosè faciunt publicati codices & scripti quidam vt satis apparet ex Galeno. Elegans autem phrasis est ἔχειν pro ἀναγκαῖ ἔχειν, & ἔχουσα mater quæ vterum fert dicitur Aristot. polit. 7. Notabilis verò locus est de mensibus profluentibus gestationis tempore, quod & in dies experimur. Huc enim τὰ ἐρυθρὰ ὀπτιφαινόμενα proculdubio referri debent.

D βήσσουσα γὰρ] Magna est vt in loco valde suspecto exemplarium varietas. Publicata Germanica βήσσουσα γὰρ, οἴομαι, ἐτύγχανεν, ὁδοιπορῆσαι θᾶσσον. Asulanus βήσσουσα γὰρ οἶον ἐτύγχανεν legit. Codex Regius peruetustus, οἴομαι βήσσουσα ἐτύγχανεν. Quam lectionem secutus videtur Caluus ex membranis Italicis. Alter non æquè peruetustus, αἰεὶ βήσσουσα γὰρ οἶον ἐτύγχανεν legit. Recentior verò οἷον βήσσουσα γὰρ ἐτύγχανεν. Ex quibus vera lectio erui potest, ἀεὶ βήσσουσα, ἢ αὐ ἐτύγχανεν ὁδοιπορῆσαι θᾶσσον, hoc sensu, semper tussi conflictatam, non secus quàm si ambulando festinaret, vt ad suspiriosam & difficilem respirationem referatur. Sic enim Galenum legisse perspicuum est. Et certè facilis est lapsus ex ἀεὶ βήσσουσα in αὐαεβήσσουσα. Istamq; lectionem mihi subolfecisse videtur Cornarius, vir in hac palæstra valdè attritus. Postremò etiam illud ἰδρύθη tussim illam ac grauem respirationem tandem conquieuisse ac constitisse significat. ἰδρύσθαι nanque ἡρεμεῖν Galeno significat. *In Proerrh.*

[22] ὡς αὐ ὑπὸ ὑποροφῆς] Sic legunt quotquot adhuc videre licuit exemplaria, eorumque verborum sensus hic esse videtur, vt dextræ partis dolor fuerit qualis ex violenta conuersione aut in latus inclinatione contingit. Cornarius ὑποφοφῆς legit. Caluus vtrique lectionem inclusit. Et potest ὑποφοφῆς legi si ad id quod sequitur referatur.

E ἑτέρη λευκῆς] Notabilia sunt ista profluentium in prægnantibus menstruorum exempla, rectè tamen atque ordine procedente partione. Sic enim ista intelligi videntur, & in dies experimur. Quod etiam aliàs considerandum monet his verbis †Hippocrates: τὰ ὀπτιφαινόμενα ἐν οἷσι μηνοῖ γίνεται). Quæ tamen Gal. in prægnãtibus ex venis quæ in vteri ceruice sunt procedere existimat lib. 6. de loc. aff. cap. 5. & com. ad aph. 60. lib. 5. Iam verò exemplaria omnia manu scripta ὧν ἐρυθρῆς legunt.

†*Lib. 6. epid. Sect. 8.*

τῇ ἀπημαντοῦ] Interpretes de oculi peruersione ac distortione locum accipiunt: sed videtur ad antecedẽtia referri, & in sinistrum latus commutationem ac conuersionem phrasis indicare. Adde quòd plurima exemplaria hæc antecedentibus iungunt hoc modo: ὀδυνώδεος τρόπου ὀκ ἦν ἀριστερῶν οἱ πλῆσοι τῇ ἀπημαντοῦ, vt sensus sit, plurimis dolores sinistra parte obortos, velut Apemanti vxori.

F [23] φλύκταιναι] Hic locus de papulis quas exanthemata vocant intelligendus videtur. Plærunque nanque ad septimum peruenint & maturitatem accipiunt, sudoribusque depelluntur, quos etiam in opere medico solicitamus, ac per rigores (quod aliàs sæpè) accipere videtur Hippocr. Improbantur autem papulæ albæ & latæ, quæque in carocho (quem alium stuporem dicunt) correptis, & somnolentis & succulentis, aut crassis corporibus accidunt, quòd magnam vitiosi succi abundantiam arguant, præsertimq; ii aluo modicè fluente non subsidant aut depleantur.

βομφόδεες σφυγμοί] Sunt pulsus tremuli ex inæqualium genere, & parui sunt & languidi, facultatisque imbecillitatem testantur, vt scribit Gal. extremo lib. 2. de Præsag. ex pulsibus. Ex quo sanè æstimare licet pulsuum disciplinam ab Hippocrate informatam & institutam fuisse, etsi non satis excultam, quod sæpius testatur Galenus. Credibile autem est inflammatione interna tentatum fuisse Zoilum, quod satis indicat, ἡ ἔου ἔντασις μέχρις ὀμφαλοῦ. Mira est autem phrasis ξὺν ὀξῇ, qua coniunctam fuisse grauem febrem significatur. Caluus & febrem & dolorem subintellexit.

[24] Αγρεινόμου] ἀγρεανόμος vbique scribitur & idem quod ἀγρεανόμος significare videtur, annonæ aut fori præfectum & curatorem,

G ac censorem, prætorem vrbanum, & eum magistratum penes quem rerum venalium cura est (vt scribit Aristot. lib. 4. polit. cap. 4.) Ædilem vertunt interpretes, cùm sit Ædilis Tullio, vrbis & annonæ curator. Ædilitas tamen ad εὐνομίαν magis spectat, & rerum vrbanarum curam capit, vt idem scribit cap. 8. lib. 6. polit. Agoranomum retinere possumus ex Plauto in Captiuis.

ἀσήμως ἀρξαμένη] Sic legunt omnia exemplaria tum scripta tum publicata, & ad mulierem referri videtur, quæ cùm vterum ferre inciperet, id tamen ignoraret. ἀρξαμένη διμιλίη legunt interpretes. Quædam etiam exemplaria scripta ἔρρηξε χαλεπῶς habent. Nos magis popularem lectionem secuti sumus.

δύο ἑτέων] δύο ἑτέρων legisse videtur Caluus. Asulanus codex ἑτέρων vitiosè legit.

καρυκοειδέα] καρυκοειδέα ὕφαιμα exponit Galenus in Exegesi hunc locum subindicans, ideoq; subcruenta excrementa intelligi

H possunt, aut καρύκη ὄμφακα, quæ est vt scribit Gal. Lydium quoddam edulium ex sanguine variisq; rebus sumptuosè apparatum, cuius meminit Philocrates Samius & Plutarchus lib. 4. Sympos. quest. 1. Sanguinis autem colorem referebat, ideoq; αἱματίαν multi esse censebant. Varinus καρύκιν dictam esse existimat quòd colorem nigrum referret, vnde excrementa καρυκώδη dici possunt sanguinea & nigra, quæ sanguinem assatum colore referunt, qualia hepaticis quibusdam adesse solent. Sic καρυκώδη recrementa dicũtur Actuario quæ deponuntur per aluum ab iis qui taurinum sanguinem recentem ebiberunt, quòd nigra sint & sanguini torre-

facto similia, aut etiam quòd variis condimentis è sanguine apparatis sint affinia. Est enim καρυκεία, καρύκευμα aut καρύκη intriti genus & conditura quædam ex sanguine cum aromatibus & variis deliciis superfluè apparata. καρυκείαν sumit Galenus libro 4. salub. pro varia mixtura & superflua conditura, cuius etiam meminit lib. 2. de diff. pulsuum, & καρύκλω sumit pro vario quodam condimento ex multis & diuersis suffarto cibis. καρύκλω scribit Hesychius, cuius etiam mentionem facit Sudas. Vitiosus autem est codex Asulanus qui βαρυκοειδέα legit vt & καταμορέων pro καταικορέων. Caluus καρυοειδέα potiùs quàm καρυκοειδέα expressit. quæ etiam non satis aptè huc quadrare videntur. Istum autem locum etiam subindicat Erotianus cùm καρυκοειδέα explicat, & καρύκλω esse dicit ἥδος ὑποτρίμμα ἐς ὀκ πλειόνων ἀρτυμάτων συνιθέμενον, intriti genus ex variis condimentis comparatum. † *in Exeg.* * *lib. 5. meth.*

A

χολώδεα ἥσαν] Exemplaria manu scripta χλοώδεα cum Asulano habent. Duo quoque Regia χλοώδεες legunt, & ad fratres referri potest, qui multa bile abundãtes ex virore pallescebãt, vtpote hepate malè affecto. Caluus ἀφροδισίων pro ἀφρωδέων legisse videtur.

ὁ ὀκ μετάλλων] Galenus libro 3. περὶ δυσπ. huius loci meminit & πνευματώδη explicat eum qui difficultate spirandi laborat, & densum spiritum habet, aut eum cui inflatus est venter, etsi in eam sententiam inclinat vt ventrem flatibus intumescentem potiùs designet. Eius verba sunt, τὸ δ' ἐν τῇ πεπάρτῳ τῷ ὀδυνημένῳ ὀδυσκεπέσιν, αὐτὴν ὀδυγεφάνας πᾶς τὴν ῥῆσιν ἔχουσιν ὧδε. ὁ ὀκ ἀπὸ μετάλλων ὑποχονδρίων δεξιῶν ὀντεταμένων. σπληνὸς μέγας, κοιλίη ὀντεταμένη, ὑποσκληρος, πνευματώδης, ἄχρους. ἐν χωρεῖ δὲ ἑκάτερον, καὶ δύς πνοιαι αὐτῶν γεγενέναι ἀμφί τε τοῖς ὀν τῶν ὑποχονδρίων διαθέσεις, καὶ πνευματωδιῶν τὴν γαστέρα. hoc est, Considerandum autem id quod lib. quarto de morb. vulgar. habetur, dictione hunc in modum adscripta. Qui circa fodinas versabatur, præcordia dextra contenta habebat, lien magnus erat, aluus distenta & aliquantulum indurata, inflatus fuit, decolor. Vtrumque enim contingere potuit, & difficultate spirandi vexatum, ob præcordiorum affectus, & ventrem flatibus distentum fuisse. In Exegesi quoque πνευματώδης, ὅ, τι ἐμπεφυσημένος καὶ ὁ δύσπνοος Gal. dicitur.

B

ὁ Τιμάνεω] Hepatis praua quædam affectio satis ex viridi pallescente colore colligitur, vt scribit Galenus libro 3. περὶ δυσπ. his verbis, πολὺ δὴ μᾶλλον ἀσαφὴς ὁ ἐφεξῆς ἀῤῥωστος ἔχων ὠδί. ὁ Τιμάνεως ἔχει τι πνεύματος ἀὶς χλοώδης ἦν. καὶ γὰρ καὶ τὴν πάνυ τῆς λῦπαπης κακοπεριέχα, δι' ἣν ὀκ χώρει δυςποιῶν αὐτὴν, καὶ πνευματώδη τὴν γαστέρα. τὸ γὰρ χλοῶδες χρῶμα, κακοπεριχωροῦντος ἥπατος γνώσιμα. (Sic enim legendus locus est qui admodum vitiosus scribitur publicatis in exemplaribus.) hoc est, Multò sanè magis obscurus est qui deinceps sequitur ægrotus, his verbis. Temenei filius aliqua difficultate spirandi vexatus est, vt ex viridi pallesceret. In hoc autem valde vitiosa hepatis quædam affectio inerat, ob quam spirandi difficultate tentari, & ventrem flatibus distenti contingeret. Ex viridi nanq; pallescens color, malè affectiis coris indicium est. Cæterùm inde quoq; & huius loci genuina lectio eruì posse mihi videtur. Etsi enim constans est multorum exemplarium, tum manu scriptorum, tum publicatorum lectio ἀς νοῦσα, ἐς χῶρεσις χλοώδης. Spondeam tamen ex Galeno legendum ὡς χλοώδης ἦν, ἐς χῶρεσις χλοώδης. Suspectam etiam reddit lectionẽ codex vnus Regius recentior manu scriptus, qui ἀς νεῶν habet, & communẽ lectionẽ margini adscripsit. Nos receptam lectionẽ secuti sumus. Caluus ὡς χλοώδης ἦν, ὅτι ἐς χῶρεσις χλοώδης legisse videtur. Quæ lectio etiam germana videtur, & ex Galeno aut codicis Regij recentioris descriptione desumi posse.

C

[25] Puerperæ maritus prope Sitodocum, aurigine conflictatus, ad quẽ die septimo profectus fuit, mortuus est octauo, neq; vrinam reddens, neque alui excrementa deiiciens. Præcordia magna & dura erant & spiratio crebra. Hic moriẽs ne præ dolore quidem frontem sudore madefecit. Huius vxor fœmellam septimestrem septimo die eiecit, quarto autem die comparuit. Eam certè circa initia pedum dolor tenuit. Desinente autem febre, spirandi difficultas soluta non est, sed intus relicta. Manus & brachium dolor tentauit. Morbi reuersio quàm diutissimè tenuit, quibus ante iudicationem vrinæ restiterunt. Soror quæ apud Temeneũ erat, cum rigore iudicatione est absoluta. Statim autem, desinente colore ex viridi pallescente, manus & humeri dolorem senserunt, atq; his cessantibus, caput. Oculorum superiores palpebræ in tumorem sublatæ sunt & lachrymas profuderunt. Ignoro reliqua. Circa septimum diem primùm, iudicatione est absoluta. Eodem modo se gessit Meandri vinitor, nisi quòd aluus circa initia tenuia reddidit, deinde substitit, vrinaq; iudicatione est reddita. Septimo die rigor nõ adfuit, quòd antea aluus cõturbata fuerit.[26] Potamonis filius cui aluus septimo die non demisit, duobus ante iudicationem diebus non riguit, iccirco neq; vrina subsistebat. Hegesistratio suppuratio ad oculum enata est, & extremus dens suppuratuit, rursusq; curatus est oculus, & per nares pus crassum descendit. Ad gingiuam carunculæ paruæ, rotũdæ, discesserunt. Huic circiter tertium diem affore suppuratio videbatur, deinde retro conuertebatur. Confertim autem mala & oculi intumuerũt. Quibus in febribus ardẽtibus ad oculos aliquid abscedebat, hi prærubras malas habebant, & sanguinem ex naribus profundebant. Quinetiam & quibus tumores ad aures sublati erant, fortassis autem potiùs ad articulos abscessus colligebantur, neq; tamen id pro comperto habeo. Rigores quibusdam cum tremore aderãt, præcordiorum distentio, muliebria decimo septimo comparuerunt & absolutam iudicationẽ fecerunt. Quæ quidem si sic perseuerarent, tertio die, partim etiam quinto, partim septimo iudicatio contingebat.

D

E

F

G

H

[25] Ο τῆ λεχοῦς ἀνὴρ, ὁ παρὰ τὰ Σιτοδόκια, ὁ ἰκτεριώδης πρὸς ὃν ἑβδομαῖον ἐσῆλθον, ὀγδόον ἀπώλετο. ὅτε ὑρῶν, ὅτε διαχωρέων. ὑποχόνδρια μεγάλα καὶ σκληρά. καὶ πνεῦμα πυκνόν. ὅτος ἀπολλύμενος, οὐδ' ἐπὶ πόνῳ, ἐνόησε τὸ μέτωπον. ἡ τούτου γυνὴ, ἐξέβαλε θῆλυ ἑβδόμῃ ἑβδόμῳ μηνί. ἐφανὴ δὲ τετάρτῃ. ταύτῃ μὲν οὖν ἀρχὴ, ποδῶν ὀδυνῶν εἶχε. λήγοντος δὲ τοῦ πυρετοῦ, πνεῦμα οὐκ ἐλύθη, ἀλλ' ἐγκαταλείφθη ἐς χεῖρας ὀδυνῶν καὶ βραχίονα. ὑποτροφὴ δὲ μηκίστου ἔλαβεν οἶος ἐπέμενε ὀξέα πρὸς κρίσιος. Η δὲ τοῦ τιμάνεω ἀδελφεὴ, ξυὺ ῥίγει ἐκρίθη τοῦ χλοώδεος δὲ λήγοντος παχέως, χεῖρες καὶ ὦμοι. τούτων δὲ λήγοντων, κεφαλῆς. ὀφθαλμῶν τε ἄνω βλέφαρα ἐπήρθη, καὶ ἐδάκρυρρόει. ὀκ οἶδα τὰ λοιπά. ἐκρίθη περὶ ζ τοῦ πρώτου. Ο δὲ Μεναίδρου ἀμπελουργὸς ὡσαύτως. πλὴν γαστὴρ καθαρὰς λεπτὰ ἐδίδου. ἔπειτα ἔξη. καὶ τὸ ὕδωρ ἐκρίθη. ὀκ ἐρρίγωσεν ἑβδόμῃ ἡμέρῃ, ὅτι ἡ γαστὴρ πρὸς θεραπείαν ἦχθη. [26] Ο Ποταμῶνος, τούτου χιλίη οὐ διήθη ἑβδομαῖος. πρὸς κρίσιος δύο ἡμέρας ὀκ ἐρρίγωσε, διὰ τοῦτο, οὐδὲ ὃ ὕδωρ ἔφερε. Ο δὲ τοῦ Ηγησιστράτου, ὅτου ἀπόπυημα παρ' ὀφθαλμὸν, καὶ ἀπεπύησε πρὸς τὸ ἔξω τὸν. καὶ αὖθις ἐξιήθη ὁ ὀφθαλμός. καὶ κατ' ῥίνας πύον ἦκε παχύ. πρὸς τὸ ὦλον, φρένα σμικρά, φρυγοῦλα ἀπῆλθε. τούτου πρὸς τὸν τεῖτον ἐδόκεε ἀποπυήσειν. ἔπειτα ἀπεζέπετο. ἐξαίφνης τὸ ὠδύνων ἡ γνάθος, καὶ ὀφθαλμοί. οἷσιν ἐς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποστάσιες ἐν καυσοῖς. ἐξέρυθροι γνάθοι. καὶ αἱμορραγικοί. ἀπαρ καὶ οἷσι πρὸς τὰ ὦτα ὀστέα. ἴσως τὸ καὶ ἀποστάσιες ἐς ἄρθρα μᾶλλον, ἢ μετὰ σάφα οἶδα. Τὰ ῥίγεα τρομώδεσιν. ὑποχονδρίου ἔντασις. γυναικεῖα ἐπεφάνη δεκάτῃ καὶ ἑβδόμῃ, ἐκρίθη ἀμφὶ τέλεος. εἴγε μὲν ὕπνος ἐνέμενεν, ἐκρίθη τρίτῃ. ἄλλῃ πέμπτῃ. ἄλλῃ ἑβδόμῃ ἐκρίθη.

[27] Hegesistrato duo extremi dentes inuicem erodebantur, extremus habebat supra gingiuam duo tubercula, vnum quidem iuxta erosionem, alterum vero altera ex parte. Qua verò parte duo dentes sese cõtingebant, ibi radices latæ, similes, binæ sibi inuicem respondebant, altera ex parte vna erat medietas præterea rotũda. Mulier, cui sanguis quarto & sexto die è naribus profluxit, septimo iudicatione est absoluta cũ maximo rubore. Mulieri vehementi capitis grauitate laborãti, iudicatio circiter vigesimum diem contigit. Vigesimo magno prægordiorum est tenebatur. Septimo non multus sanguis è narib. profluxit, deiectiones tenues. Ad octauum in oculum dextrũ decubuit. Viro eadem contigerunt, nisi quòd septimo die iudicatio facta est, liene in sinistris aliquãtulum intumescente. Huic ad octogesimũ diem, atq; etiam lõgiores oculi affectus obuenerũt, ideo fortassis quà à iudicatione cõtigissent, & q; multi essent.[28] Temenei sorori inflata præcordia & distẽta lõgo ex interuallo apparuerũt. Anverò etiã prægnãs esset, nõ satis cõpertũ habui. Aluꝰ primũ restiterat, tũcq; vomitione cõflictabatur, quę postea nõ amplius aderat. Multa nanq; glutinosa & biliosa aluus demisit, neq; præcordia obstabãt. Vndecimo die ad dextræ pollicẽ inflãmatio oborta est, aluus affatim perrupit, & superiore parte cõcessit, ex quo melius habuit. Etenim in somnũ delatio & febris minuebatur, & quodãmodo etiã facilior erat spiratio, q; per superiora prauũ quiddã vomitu reiecerat. Demo sexto tenuis & crebra spiratio contigit & febris, mortua est. Ipsã febris ante abscessũ corripuit, & septimo ab abscessu periit. Fuit & hęc quodãmodo rubicũda.

[25] Ο τῆς λεχοῦς ἀνὴρ] Galenus lib. 3. περὶ δυσπ. huius loci sic meminit, τὸ δ' ὑπὸ τῆς ἐφεξῆς λεγόμενον ὠδί. ὁ τῆς λεχοῦς ἀνὴρ, ὁ παρὰ τὰ Σιτοδόκια, ἰκτεριώδης, ὡς ὃν ἑβδομαῖον εἰσῆλθον, ὀγδόον ἀπώλετο, ὅτε ὑρέων, ὅτε διαχωρέων. ὑποχόνδρια μεγάλα καὶ σκληρὰ καὶ πνεῦμα πυκνόν. διὰ ζήτημ' ἔχει. σκληρῶν πρὸ δὲ μετείως καὶ μεγάλων τῶν ὑποχονδρίων γενομένων, εὔλογον πυκνὸν εἶναι αὐτῶν τὸ πνεῦμα. hoc est, Quod porrò deinceps dicitur his verbis. Puerperæ maritus ad Sitodoca, aurigine conflictatus, ad quem septimo die veni mortuus est octatio, neq; lotium reddens, neque aluum deiiciens. Præcordia magna & dura erant & spiratio crebra. Id, inquam, nullam habet quæstionem. Prægordiis nanq; duris & magnis non mediocriter effectis, non absq; ratione crebra spiratio ei adfuit. Ex quibus λεχοῦς legendum esse & πρὸς τὰ Σιτοδόκια videtur. Vitiosa verò sunt exemplaria manu scripta Regia quæ εἰσῆλθον pro εἰσῆλθον legunt. Magnopere autem squalidam, reficcatam & circuntensam cutim fuisse oportet, quæ ne vitam quidem finituro circa frontem sudore madefacta fuerit ex aph. 71. lib. 5.

πνεῦμα οὐκ ἐλύθη] πνεῦμα hîc (vt sæpe aliàs) spirandi difficultatem innuere videtur, etsi quodammodo ambigere videatur Galenus. Potest etiam difficilis spiratio ex inflatione orta significari, quæ desinente febre perseuerarit, aut illud ἐγκαταλείφθη subsistentem quandam internam difficilis spirationis causam indicat. Galenus lib. 3. περὶ δυσπν. ἀσαφὲς δὲ πολὺ ὅτι τὸ τούτου σημαινόμενον ὅτι τὸ λεχθὲν εἰρημένον ὠδί. διαφέρουσι δὲ ὁ πυρετὸς, πνεῦμα οὐκ ἐλύθη. τὸ γὰρ ἅδυς οὐχὶ δυσπνοίας, οὐδ' αὐτὸς ἐδήλωσε σαφῶς, οὐ τὸ πνεῦμα ἄλλο πλὴν ὑγρᾶν, οὐδὲ πνεῦμα αἴρουσ' αὐτὴν ἀῤῥωστοῦν. hoc est, Omninò verò obscurum est quod statim consequitur in puerpera his verbis. Desinente febre spirandi difficultas est soluta. Quonam enim difficultatis spirandi genere laborarit, neq; ipse apertè declarauit, neq; aliud huiusmodi accidens scripsit, ex quo quis ipsius affectum coniectura assequi possit. Vbi διαφέρουσι pro λήγοντος legitur, vt & ὅτι τῆς λεχοῦς, pro ὅτι τοῦ τῆς λεχοῦς, & αὐτὴ pro αὐτῷ.

ὅς ἐπέμενε ὦδε] Sic legisse videtur Cornarius, eamq; lectionem sensus exigit, etsi οἷσι retinent exemplaria tum scripta tum publicata, quod respicit ad febris reuersionem & rigorem qui ante iudicationem vrinas suppessit & inhibuit.

ἡ τοῦ τιμάνεω ἀδελφεὴ] τῇ ἀδελφῇ habent exemplaria manu scripta Regia duo. Insignis autem humorum corruptela redundare videbatur, quæ superiora & caput tentauit.

ὦ τὸ ὕρου ἐκρίθη] Hæc phrasis significare videtur vrinam iudicatione profluxisse, & vrinarum excretione iudicatum ægrum. Ideoque subiungitur rigorem non adfuisse, quòd aluus antea ad excretionem commota fuisset. Quem in sensum scribitur li. 6. epid.* πρὸς ῥίγεος οἱ ὑπόστασιες τοῦ ὕρου, διὰ ὃν χρηστῶν ἔωσι, ὦ κοιλίη διέλθῃ. Et in Prædictionib. Prorrhet. 110. ὅρα ὑπόστασις ὦ οἷσι ῥίγεα. Quæ etiam ad sequentis exempli intelligentiam plurimùm faciunt. * *Sect. 1. aph. 9.*

[28] ὁ ὀδὼν] Vetus manuscriptum exemplar Regium ὀδὼν legit, vitiosè tamen.

ἐδόκει ἀποπυήσειν] Insolens est phrasis quæ tamẽ omnib. in exẽplarib. mirũ in modũ constãs est. Scribo tamẽ ἀποπυήσειν cũ Cornario.

ἴσως ὦ ἀποστάσιες] Idq; præcipuè in febribus quæ lassitudinis sensum inuehunt, circa malas potissimũ aliquid abscedit. In quibus etiam & diuturnis febribus abscessus in articulos maximè colliguntur, ex placito 31. & 44. lib. 4. & 65. lib. 7.

ἐπεφάνη δεκάτῃ] δεκάτῃ ὦ ἑβδόμῃ iunxi exemplaribus manu scriptis fretus & interpretes secutus. εἴγε μὲν ὕπνος ἐνέμενεν retinui constãter ex omnibus codicibus tum publicatis tum manu scriptis. Cornarius εἴγε μὴ legisse videtur.

[27] κατ' ῥῶμα] Sic etiam dentis erosionem ῥῶμα vocat Galenus lib. περὶ εὐπορίστων.

ἦ ὦ οἱ δύο] Mihi hic sensus esse videtur, qua parte se dentes inuicem contingerent aut exederent, ibi duas latas esse radices, quæ singulis paribus similes inuicem congruerent, ex altera parte vnam tantùm fuisse medietatem & vnicam radicem eamq; præterea rotundam. Interpretes locum de duobus tuberculis denti enatis sumpserunt. Hoc autẽ exemplum edocet, dentem si dolores monet, aut si exesus sit, quia medicamenta nihil adiuuant, eximendum. Idq; etiam in superioribus dentibus fieri, etsi maiore periculo, quia potest tempora oculósve concutere. Videtur autem μία ἡμίσεια legendum, non ἡμυσία.

γυναικὶ καρηβαρείᾳ] Sunt hæc defectæ crisis exempla. Quòd enim septimo die prepartæ sanguinis copia è naribus effluxisset, materiæ copia in capite redundans in oculum dextrum decubuit. Exemplaria Regia manu scripta duo πλὴν ἑβδόμῃ legunt. Cæterùm quòd hîc octogesimus dies attingitur, id præter iudicationem fit, & fluxiones in oculũ respicit, quæ iudicationis leges excesserant.

Nam quoniam ſeptimo die imperfecta fuerat iudicatio, lien aliquantulum intumuit, & relicta materiæ copia longas & magnas in oculum fluxiones peperit. Sic quoque paulò ſuprà in præfecti annonæ filia apud Tecomæum, citra iudicationis ordinem, vomitus ad trigeſimum diem perſeuerat.

[28] ἡ Μινύου ἀδελφή] Hic Galenum ſecutus ſum & Τημένου lego cõtra fidem omnium codicum, & πνευματώδη de inflatis & diſtentis præcordiis accipio, etſi illud ἐφαίη de menſibus intellexit Cornarius. Hunc ergo locum ſic exponit Galenus libro 3. περὶ διαιτ. καὶ μάν τι καὶ καθ' τοῦτο τὸν ὁλίγον παρελθών, ἀρξεται διηγεῖσθαι τὸν δι' τὸν πρόπον. ἡ Τημένου πνευματώδης. δεῖται μὲν γὰρ οἱ πλείονες ἀκούειν. δεῖται δὲ, καὶ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἡμῖν ἐξηγησαμένων οἷον τι, λέγεται ἐμπεπνευματωμένη τὰ ὑποχόνδρια. βέλτιον δὲ δοκεῖ μοι, καὶ ἴσως ἀναγκαῖον τὸ πεπνευματωμένου τὰ ὑποχόνδρια λέγειν μᾶλλον ἢ διὰ πνεῦμα. ὁλίγον ἂν οὖν τῇ διηγήσει παρελθών, καὶ πυκνοτέρη, φησὶ, ὡς αὐ ἤδη παρεμπικῶς (ἀφ' αὐτῆς δι' πνεῦμα). ὅτι τὸ πνευματώδεις οἷς πυκνὸν δὲ πνεῦμα, παρεσαγορεύειν οὐ θέμις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἐξηγεῖται ἡμέραν ἀπαθανεῖν αὐτὸν φησὶ, πυκνὸν ἔχοντα τὸ πνεῦμα. hoc eſt, At certè ab hac non longè progreſſus, hunc in modum narrare incipit. Temenei vxor πνευματώδης, hoc eſt, flatibus diſtenta. Poteſt quidem certè difficultate ſpirandi vexata obaudiri, poteſt etiam velut plærique interpretum exiſtimant, præcordia flatibus diſtenta habens dici. Præſtare autem mihi videtur, ac forte neceſſe eſt, vt potiùs quæ præcordia flatibus diſtenta habeat dicatur, quàm quæ ſpirandi difficultate laboret. Paulùm igitur narratione progreſſus, & quodammodo facilior ſpiratio erat, (inquit) ac ſi iam prædixiſſet ipſam ſpirãdi difficultate laboraſſe. Quòd verò πνευματώδεις ſiue flatibus diſtentos vocare conſueuit quibus crebra eſt ſpiratio, antea quidem à me dictum eſt, ſed & nunc quoque manifeſtum. In deterius namque rurſus mutabantur huic mulierculæ accidentia, eamq; decimaſexta die crebra ſpirandi difficultate laborantem obiiſſe dicit.

καταῤῥηξις] καταῤῥηξις de aceruata alui perruptione dicitur, vt καταῤῥαγεῖσα κοιλία, ἀθρόως ἐκκριθεῖσα dicitur in Prorrhet. & Cois Præſagiis. Quod ſequitur καὶ ἐπιχώρει αὐτῇ de ſuperiore aluo intelligendum eſt, & ſignificat aluum ſuperiore parte conceſſiſſe, hoc eſt vomitione refuſam, vt ex his quæ ſubſequuntur ſatis patet. τὸ ἄνω etiam partem ventris ſuperiorem denotat in Cois Præſagiis, & περὶ τὸ ἄνω πόνοι ſuperioris ventris dolores indicat. Eſt autem phraſis inſolens, ideoque obſcurè admodum ab Interpretibus reddita.

ἰσχὺν ἐνῆφεν] ἰσχὺν quonam aptius referatur quàm ad πνεῦμα non video, vt ſit ἰσχὺν πνεῦμα καὶ πυκνὸν quod aliàs μικρὸν καὶ πυκνὸν πνεῦμα dicitur, exilis & tenuis ſpiratio & crebra, pro parua, quæ in hypochondriorũ tumoribus adeſſe ſolet (vt ſcribit Galenus libro 2. & 3. περὶ διαιτ. ὀξέων, & in explicatione ægri ſequentis. Neque enim corporis extenuationem aut emaciationem reſpicere poſſe videtur.

ἰῶν καὶ αὐτὴ τὸ ἐξερυθρὸ πρόπον] Incertum eſt num id ad ægram referatur propter internam inflammationem, an verò etiam abſceſſum reſpiciat. Probatur etiam τὸ ἐξερυθρὸ πρόπον.

[29] Apemanti ſororis filius præcordia tumidą & lienem habuit, crebra ſpiratio erat, alui egeſtio glutinoſa & bilioſa quibuſdam ſtercoribus permixtis. Cùm ex opere defatigatus eſſet, vigeſimo die in pedes abſceſſus decubuit, idq; ex iudicatione. Ex eo fortaſſis quòd laſſitudinis ſenſum habentibus, abſceſſus articulos potiùs petunt quàm oculum. Præcordia verò diſtenta erant, & ſanè etiam tuſsicula quędam paululum ſicca vexabat. Quæ relinquũtur poſt iudicationem recidiuas adferre ſolẽt, & quæ in ipſis morbis excernuntur, ſputum præmaturum, aluus, vita intemperans, & talia huiuſmodi. Apemantum ſedis dolores vexabant, & dextrilateris inanitatem, atq; ad vmbilicum paulò infra pertingebant. Ex dextra parte ante dolorẽ vrina cruenta prorupit, tertio die deſiit. Et faber oppoſita parte ex eadem rectitudine dolorẽ ſenſit atq; huic etiam vrina cruenta prorupit. Quę vbi deſiiſſet, vtriq; in vrinis quiddam ſubſidebat, idque tertio die. Plurimum autem ſubinde incaleſcebat Apemãtus, quod non niſi ſiniſtra parte ſentiebat alter. Nicoſtrato etiam ad extremas partes dextras aliquid accidit, paulò infra quàm quibus in ſiniſtris. Oblongum verò quiddam ſupra lateris inanitatem vtriuſque ad vmbilicum vſq; extendebatur. [30] Anus apud Soſileum aquæ inter cutẽ ſpecie quæ pituita alba dicitur, laborabat. Tibiæ tumoribus duris, albis & mollibus vexabãtur, pedesq; etſi minus, qui etiam partes infra femora pertingebant. Idq; plæriſque difficilem exitũ minabatur. Quinetiam lumbos peruadebant, & venter tenuis erat, præcordia ſubinania, anheloſi verò non admodum. Ceſſantibus autem plurimis, etiam alia incumbebat cura, vbi oculorum acies cæſia reddebatur. Ac ipſa quidem oculorum cura paulò quidem lenior erat. Coxendicis autem & cruris dolores ex vtero pendere videbantur. Quos ſuppoſito medicamento odorato ex farina & vnguento, ſtatim diſcuti & deſiicere contigit. Tẽpus autẽ eius quod in oculũ abſceſsit, annuũ fuit, quod vndiquaq; immaturũ erat, cui præſertim puſtulæ nõ omninò reſolutę fuerũt. Tale quoq; quiddã in deſquamatis vlcerib. cõtingit.

[29] Ο παῖς ὁς ἰῶ τ' γυναικὸς τ' τοῦ Απημάντου ἀδελφῆς, ὑποχόνδρια μεγάλα καὶ αὐλίω, πνεύματώδης. ἀφεχώρησις γλισχρόχολος. ὑπόκωφος. κοπιώδης ἐξ ἔργων εἰκοσαῖος ἐς πόδας. καὶ κρίσις ἦεν τοῖσι κοπιώδεσιν ἐς ἀρ' ἡμέρα. καὶ οὐκ ἐς ὀφθαλμόν. τὰ ὑποχόνδρια δὲ σκληρὰ μύνα ἰῶ. καὶ δὴ καὶ ἰῶ τι βηχίον ξηρὸν ἠσυχῆ. τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα μετὰ κρίσιν, ὑποστροφώδεα. καὶ τὰ ἐν αὐτῇσι τῇσι νούσοισι ἀποκρινόμενα, πύαλον προτεπτάνομενον. ἡ γαστὴρ ἀκρατία. καὶ ταῦτα. Απημάντου, ὧν τὰ σὺν τῇ ἕδρῃ ἀλγήματα ἐν τῷ δεξιῷ κενεῶνι, καὶ τὸν ὀμφαλὸν κάτωθεν ὀλίγον. οὐκ δεξιῶ παρὰ τὸ ἀλγήμαος, παρὰ ῥῆξ αἱματῶδες. ἔλαξε τείτη. καὶ ὁ τέκτων ὅτι τὰ ἕτερα, οὐκ τ' αὐτ' ἴξιος. καὶ ὅπος παρὰ ῥῆξ αἱματῶδες. λήγοντος δ' ἀμφότεροι ὑποστάσις εἶχον. καὶ τοῦτο τείτη. ἐπεχλιαίνετο δ' πλεῖστα Απήμαντος, ὁ ἕτερος οὐκ σφόδ, εἰ μὴ ὅτι τὰ ἀρίστερά. καὶ Νικοστράτου παρασεγένετο τι τὰ ὕσατα οὐκ τῶν δεξιῶν. κατά τι ὅσι οὐ τοῖσιν ἀριστεροῖσι. τὸ μακρὰ δ' παρὰ τοῦ κενεῶνος, μέχρι παρὰς ὀμφαλὸν ἀμφοτέροισιν. [30] Η γραῦς τ' Σωσιλέω λευκοφλέγματος. κνῆμαι σκληροῖσιν οἰδήμασι, λευκοῖσι, φολιδώδεσι. καὶ πόδες. ἥσσον δ' ἰῶ δ' καὶ οὐ τοῖσι κάτω τ' μηρῶν. τοῖσι δ' πολλοῖσι δυσέξοδον τοῦ πο. ἀπὰρ καὶ ὀσφύϊ καὶ λεπτόγαστρος. ὑποχόνδρια ὑπολάπαρα. πνεύματώδεες δ' καὶ κάρτα. ἰῶ δ' λήγοντων τῶν πλείστων, μελέτη καὶ ἄλλη ἰῶ ἐγλαυκώθη ἡ ὄψις. ταύτη μὲν τῶν ὀμμάτων, πυκνότερα δὴ τι σμικρὸν ἰῶ. ἰσχὺς δ' καὶ σκέλεος, ὑστερεικὰ ἰῶ, δοκέοντα ἀλγήματα εἶ. προαθεμόν βώδες δ' ἀλήτης καὶ μυρῶ. ξυνέβη ταχέως ἀναδωθῆναι καὶ τελευτῆσαι. χρόνος τῇ ἐς ὀφθαλμὸς ἀποστάσι, σιλωτός. περιομφακώδης, καὶ καὶ τὰ ἐξανθήματα ἐξεπάκη καὶ τελέως. ἐστὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν συρμάτων τοιαῦτα.

[31] ὦν τῇ

[31] Puer in Hippolochi vico, cui ad vtraque præcordia aliquid continebatur quod durum erat & parte inferna aliquantulum ſplendeſcens, quale quid ſimile fabri ferrarij vxori aqua inter cutem laboranti aderat, cui tenues procedẽtes deiectiones quadantenus molitudinem attulerunt. Erat verò etiam ad ipſum dextra parte quodammodo planum, protuberans, & aliqua ex parte rotundum. Huic ab ortu vmbilicus denigratus fuit, & profundum vlcus erat, neque vmbilicus ferè cicatrice obductus fuit, pudendumq; extrema parte denudatum erat, cùm nihil huiuſmodi ſtatim extitiſſet, neq; conſtatum eſſet, tandemque magis fieret. Hic plurima vomitione reiecit, febricitauit, cibum auerſatus eſt, conualuit. At circa ſeptimum decubitus diem (antea nanque laborauerat) multa epota aqua, & alioqui fortaſſis negligentius ſe gerens, corporis iactatione torquebatur, & nonnihil conuellebatur. Vbi verò deſiit conuulſio, inſcienter extinctus eſt. Antea autem affatim minxit, & flatus cum ſtrepitu prodierunt, ſuperioresq; partes nulla ex parte ſunt emollitæ. At ſtatim vbi deceſſiſſet, & illæ valenter ſunt emollitæ, & alioqui totum corpus velut ſcuticis cæſum, rubore infectum eſt, præterquam qua parte prẽcipuè tumor ſublatus fuit, multoque tempore calor perſeuerauit. Abderæ cuidam per inferiora erupit. Quidam etiam anteriore parte intumeſcebat abſque febre. Contactu verò tumor ille puruleto affinis erat. Anhelatione laboranti famulæ, cui interdum ex vaſis ſanguis profluxit, menſium verò tempore denſata eſt ſpiratio. Quibus ceſſantibus febris oborta eſt, mãma ſiniſtra ſuperiore parte pus collegit, atque etiam auris per initia. [32] Olympiodori famulæ ſanguis ex nare dextra profluxit, & ad vigeſimum iudicata eſt, non ſecus ac febricitantibus contingit. Alui deiectiones etiam quales per æſtatem graſſabantur, & quales Hipponacti contigerunt. Hyle Ariſtidę ancilla octau o die exhibitis medicamentis purgantibus per inferiorem aluum ſigna edidit, qualia facilè ferentibus accidunt, ſi non præter rationem vires frangantur, neque ſpumantia, neq; ſubcruenta, ſed ouis ſimilia excernãtur, qualia Heraclidæ vxori. permultum purgata eſt & facilè tulit. Quæ in Bulagoræ vico perpurgata fuit. febricitare cœpit ex lene, cùm præcipuè quidem rubicunda eſſet (etſi qui dextra prẽcordia quadam ex parte, non ſublata quidem, verùm diſtenta habent, ij maximè rubicundi fiunt.) Aluus initio perturbata fuit, & in oculum decubitus expectabatur. Huic die ſeptimo ex oculis prodiit ſalſuginoſa & mordicans lachryma, & per nares, & fauces, & aurem ſiniſtram. Decimo quinto ſudor cũ rigore obortus eſt, nec antè rigorem iudicatio contigit, admodum ex vitore palluit, facies circuntenſa eſt & collapſa, auris è directo lieni & lateri reſpondens, doluit. Pueris aluus conturbabatur & tuſſes ſiccæ aderant, interdum poſtremis diebus inter tuſſiendum pus ad humerũ colligebatur. Fulloni ceruix, caput, ſeptimo manus obtorpuit, nono crus ſtupidum fuit, tuſſis ceſſauit. Quæ malam diſtractam habuit, quinto menſe in vtero ad ſiniſtram tractionem ſenſit. Cranõne Lycino Grãmatico febre biliosa correpto ex lienis vitio, capitis grauitas adfuit, ad lienem aſperæ quædam inæqualitates ſentiebantur, in labris

[31] Ἐν τῇ Ἱππολόχου κώμῃ, παῖς ᾧ ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι τὸ πελιλαμβανόμενον πεῖ ἀμφότερα ἦν τ' ὠυτῷ. σκληρὸν τὸ καὶ κάτωθεν ἔχον ὑπόλαμψιν ἐμφερῆ τῇ τοῦ χαλκέως, τῇ ὑδρωπιώδει, ἢ λευκῇ ἐλθόντα, μέρος τι ἐλάπαξεν. ἰῶ δ' καὶ αὖθις ἄνω τὸ δεξιὸν ὁμαλὸν τι ὑπερεξηρμένον, τῷ ὑπὸ τὴ πεῖ φέρεται ἐχόντων. τούτου ὁ ὀμφαλὸς οὐ χρωῆς ἐμελάνθη. καὶ ἕλκος βαθὺ ἐγένετο. καὶ ὁ ὀμφαλὸς, καὶ μάλα ὑλὴ ἐκεχρόνει. καὶ τὸ αὐδίον ἀκρέ ψιλὸν ἐκεχρόνει, οὐ τοιοῦτον αὐτίκα ἐόν. οὐδὲ ξυγκρικόν. ἐπεὶ τε μᾶλλον ἐγένετο, οὐδ' αἰνμὰ τὰ πλῆγα, πυρετός. ἀποσιτίη, ὑγιαίνθη. πεῖ δ' ζ' ἀπὸ τ' καθαλίσιος, πεῖ σθεν γὰρ πεῖ κεκμηκεν, ὕδωρ τε πολὺ πίνων, καὶ ἴσως ἄλλως ὑποκατεφέρετ. ἐρρίπτάζετο καὶ τι ἐπαπτο. λήγοντος δ' τοῦ παρασμοῦ, ἔλαθεν ἀποσκεῖς. πεῖ δ' τοῦτο, ἔρηνεν ἀνθρόον. καὶ φύσαι δι' ἀλλὴν οὐ βεῖμα. καὶ τὰ ἄνω οὐκ ἐλάπαξεν οὐδὲν. ἀπορροιμένου τὲ δύκῶς, κεῖνα τε ἐλάπαξη ἰσχυρῶς, καὶ τ' ἄλλα διεφοινίθη, ὡς μάστιξι πᾶν τὸ σῶμα, πλὴν τούτου ἡ μάλιστα τὸ ἔξαρμα ἰῶ. καὶ θερμὸς ὅπῃ συχὸν ἰῶ. ὦ δ' οὐ αὐδήεις ἐρράγη κάπω. ὦ δ' ἔμπεσεν ἀνὼδὴ ἀπυρέτω. τὸ δ' ἔ. παρμα φαιόμενον, ἴκελον ἐμπύω ἰῶ. Αθμαπώδη οἰκέπιδι, ἔνθα ὅτεθ' ἐπαῖγεία ἡμορράγησε. τοῖσι ὅπτι μυίοισιν ἐλθόντο δ' ἄθμαθα. ἐκεῖνα ἐπαύσατο. πυρετὸς ἐλθόντο. μαζὸς ἐνεπύησεν ἀριστερὸς ὕπθεν. καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ οὐ. [32] τῇ Ολυμπιοδώρου παιδίσκη, αἷμα οὐκ τοῦ δεξιοῦ. καὶ ἐκείθη ὡς εἰκοσαίη. οἷα καὶ τοῖσι πυρεταίνουσι. καὶ ἀναχωρήσιες. οἷαι καὶ τοῦ θέρεος ὅπτι δήμησαν καὶ οἷα Ἱπποῦνακτος. καὶ Ὕλη οἰκέτης ἡ Αριστίδου ὀγδόη οὐ τῇ τῶν φαρμάκων καθάρσι. κάτω σημεῖα, οἷα ὀφόρως φέρουσι, καὶ μὴ πα. ρὰ λόγον γένηται. καὶ μήτε ἔπαφεα, μήτε ὕφαιμα, ἀλλ' οἷα ὠὰ ἐστὶν, οἷα Ἡρακλείδεω. ἐκαθάρθη πολλά. καὶ ῥηδίως ἔφερε. τῇ οὐ τῇ Βυλαγόρεω κώμῃ, ἀποκαθαρθείσῃ, ἤρξαλο πυρεταίνειν ὅτι πολλοί. ἔχουσιν δ' καὶ δεξιὸν ὑπό τι. μετέωρον μᾶλλ ὀ. σκλεπαμένον δέ. ἔστι καὶ δεξιὸν θερμὸν γένονται, μᾶλλόν τι ἀξέρυθρος ἔσσαι χειλίω οὐ ἀρχῆσι πεπαρεγμένω. παρεσεδερόμιν ἐς ὀφθαλμοὺ σπεῦξιν. ταύτῃ ἑβδόμῃ ἀλμῶδες οὐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἦλθεν δάκρυον δάκρυον, καὶ χρῖνα, καὶ φάρυγα. καὶ οὐς ἀριστερόν. πεῖ λεκαδεκάτῃ ἴδρωσε σὺν ῥίγῃ. οὐκ ἐκείνετο πεῖ δ' ῥίγεος, ἐχλωείασε κάρτα. καὶ παρεσώπου πεῖ πασις, καὶ σύμπνοιος. ὃ οὐς κατ' ἴξιν τοῦ πολιοῦ. καὶ τοῦ πλευρὸ ἤλγη. τοῖσι παιδίοισι, γαφέρες παρεχώδεες, καὶ βῆχες ξηραί. ἐς ὄμμον ἔστιν ὅτε ἀποπτύ οὐ τῇσι βήξεσι τῇσιν ὑστέρησιν. Ο κεφαλὸς, ῥάχηλον, κεφαλὶω. ἐβδόμῃ, χεὶρ ναρκώδης. οὐ τῇ θ' σκέλος ναρκῶδες. βῆξ ἐπαύσατο. ἡ πλὴν γνάθον ἐρυθεῖσα οὐ πέμπτῳ μιὶ οὐ γαστρὶ εἴλκωτο ἐς τὰ ἀριστερά. οὐ Κεκνῶνι Λυκίνω γραμμαλικῶ οὐκ πυρετὸ χολώδεως, ὅπτι πολιοῦς καρηβαείη, ἐκέρχα χρῖ πολιῶα. οὐ χείλεσιν ἀμφοτέροισιν ἕλκεα, ἔνδοθεν γρυγύλα, σμικρὰ. ἔπειτα τι καὶ αἷμα οὐκ τοῦ κατ' ἴξιν σμικρὸν ἔρρυη.

[29] πνευματώδης] Sic legunt exemplaria omnia tum publicata tum ſcripta. Quædam etiam ad lienem referunt, & inflatum ac tu-

midum lienem indicant. Galenus πνεῦμα legit, & paruam ac crebram ſpirationem intelligit, qualis intumeſcentibus præcordiis adeſſe ſolet. Sic enim ſcribit lib. 3. περὶ διαιτ. hunc locum explicans, qui quòd vitiosè admodum noſtris in codicibus legatur, ſic adſcribendus eſt: καὶ ὁ μὲν Ῥοῦφος ὁ γεγραμμένος ἄρρωστος, ὅπερ ⊕ αὐτὸς οὐ ἐπίστευσε πυκνὸν ὄντα τῇ ἥβῃ ὑποχονδρίου διῆκόντι, δῆλον ἡ ἕρπησις αὐτὴν ποιήσει, τὸν δὲ τὸν τρόπον ἔχουσα. ὁ παῖς οὗτος τῆς γυναικὸς τῆς τοῦ Ἀπημαντοῦ ἀδελφῆς. ὑποχόνδρια μεγάλα καὶ ἀπλοῦ. πνεῦμα. διῆκόντως πικρόχολος. ὥςτε καὶ τὸ πνευματώδεις ὀνομάζειν τὰς πυκνὸν ἀναπνέουσας, οὕτω ποτὲ καὶ ἁπλῶς γράφει πνεῦμα. θαυμαστὸν δὲ οὐδὲν εἰ μεγάλων ὄντων ὑποχονδρίων, ἐγίγνετο πυκνὸν τὸ πνεῦμα. καὶ τὸ αὖ καὶ παρελθὼν ἐπ' ἄκρῳ πάλιν ἐρεῖ. τὰ ὑποχόνδρια ἢ ὀνομαζόμενα οὐ. καὶ δὴ καὶ οὗ τὸ βυζίον ξηρὸν ἦν ἰσχῦ. καθόλου τὸ οἷς ἔφαμεν, ἐπειδὴ ἡ ὄγκος, ἡ ὀδύνη τῆς ὀσφύος καὶ ὑποχόνδρια συναίη, μικρὸν καὶ πυκνὸν ἐξ αὐάγκης αὐ ἀπνοίσιον. hoc est, Atque quòd qui poſt hanc aſcriptus eſt æger, etiam ex præcordiorum affectu crebra ſpirandi difficultate laborarit, ipſa dictio hoc modo habens manifeſtum facier. Apemanti ſororis filius præcordia tumida & lienem habuit, difficultas ſpirandi aderat, bilioſa alui deiectio. Quemadmodum enim interdum πνευματώδεις vocat eos qui crebra difficultate ſpirandi vexantur, ſic quandoque etiam ſimpliciter πνεῦμα adſcribit. Nihil autem mirandum eſt, ſi tumidis exiſtentibus præcordiis ſpiratio crebra exiſtat. Nam & rurſus in eius narratione progreſſus, denuò inquit. Præcordia verò diſtenta erant, & ſanè etiam tuſſicula quædam modicè ſicca vexabat. In vniuerſum enim (velut diximus) vbi tumor aut dolor aliquis in partibus circa præcordia conſtiterit, paruam & crebram ſpirandi difficultatem conſequi neceſſe eſt.

⊕ κρίσις ἦν ἐκ τῆς καταπόνου] Ex labore velut euidente cauſa defatigato, vigeſimo die iudicatione in articulos abſceſſus decubuit, ex aph. 31. l. 4. & 44. & 45. non autem in oculos, velut quibuſdam contigiſſe paulò antea commemorauit.

βυζίον ξηρὸν ἰσχῦ] Sic legit Galenus, quem ſequuntur codices Germanici & vnus Regius manuſcriptus. Reliqua omnia exemplaria ἰχῦν habent, ſed tum ἰῶ π, non ἰῶ π legunt, quæ ſecutus eſt Caluus. Nos Galeni lectionem magis plauſibilem cum Cornario ſequimur.

παγκαταλιμπανόμενα] Placitum 12. lib. 2. aliàs repetitum lib. 2. & 6. περὶ ὀπτημ. Quòd ſequitur cùm morborum reuerſionis cauſas continet, incertum eſt an morbi huius conditionem reſpiciat & defectam criſim, quomodo ſumpſiſſe videtur Caluus, an verò, quod magis eſt probabile, vniuerſitatis rationem habeat. Videtur nanque recidiuarum cauſas includere, & quod aliàs ſcripſit lib. 2. † epid. innuere, τὰ περικλυόμενα ἰῶ ὁμῶς κελῆ, ὑποφοφά. περιπταμένου enim ſputum antè tempus maturum ſignificat, & præcocem ac præmaturam morbi concoctionem dum adhuc crudus eſt denotat, quod περικείνεται aut περικρίνεται Hippocrati dicitur, vt aliàs ſcripſimus, & de his quæ in morbis excernuntur, & maturam morborum ſolutionem occupant effertur. Quod fit (vt ſcribit Galenus) pondere irritata natura, aut viribus exoluta. Eaque recidiuas minantur, vt & aluus non bene reſpondens, intemperans vita ac incontinens, quam per ἀκρασίαν multis in locis intelligit Hippocrates. Poteſt etiam intemperies intelligi quod faciunt interpretes.

† Sect. 1.

Ἀπημαντοῦ] Sic legunt meliora exemplaria, quædam etiam ⊕ ζωοῦ ἀπήμαντον, quæ ſecutus eſt Aſulanus codex.

καὶ περὶ τὸν ὀμφαλὸν] ὀφθαλμὸν legit Caluus contra fidem omnium codicum. In quo fortè Italicarum membranarum fidem obſtringit. Et illud ⊕ οὐκ δεξιῶν poteſt dextram infra vmbilicum partem reſpicere & ad antecedentia referri, quod facit Cornarius. Nos tamen codicum autoritatem ſequimur.

ἐπιχλαίνει] Interpretes de fomentis accipiunt, ego de calore præter naturam, qualis tumoribus adeſſe ſolet, aut de febris ſuſpectione ſumendum exiſtimo, quòd ὑπόχλαινε Hippocrati ſubinde incaleſcere & inrepeſcere ſignificat. Hìc autem haud dubiè hypochondriorum tumores deſignantur, vt ſatis conſtat. Lib. verò 2. epid. Apemanti ſect. 2. Apemanti fabri & Nicoſtrati meminit, quibus tuſſi nihil eductum eſt, & in renes dolores decumbebant.

ὅπῃ τὰ δεξιτερά] Sic legunt omnia quæ adhuc videre licuit exemplaria. Cornarius ὅπῃ τὰ δεξιὰ legit, aut οὐκ αὐτῆς ἰξίος dextræ partis directionem reſpicere voluit.

[30] φολιδώδες] φολιδῶδες hìcidem quod antea φολικῶδες, ſignificat τὸ θυλακῶδες καὶ σαμφῶν, & tumores intelligit laxos, ſubinanes, molles & fungoſos qui in tibiis aqua inter cutem laborantium oriuntur. Squamoſos dixit Caluus, quòd φολὶς anguium aut piſcium ſquamam indicet, melius tamen corticem, aut tunicam, aut pellem ſignificat. Denotari autem poſſunt tumores huiuſmodi in qua inter cutem laborantibus, velut ſquamis aut cortice obducti, ob cutis ſiccitatem & rugas ex alimenti penuria. Hunc autem locum ſubindicat Gal. in exeg. vbi καταστάσιλέω legitur, & κόμης ſubaudiendum monet.

ἀπὸ καὶ ὀσφύϊ] Indicat tumores lumbos attigiſſe etiamſi venter gracilis eſſet & extenuatus, neque intenſa fuiſſe præcordia ſed ſubinania & aliquantulum mollia, quòd nullus adeſſet tumor, ideoque non admodum anheloſi viderentur, nullaque difficili ſpiratione angerentur. Sic nanque explicat Galenus lib. 3. περὶ διαιτ. ὀξ. τ' οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ ἐπειδαὶ ἡ τὶς μὴ ταῦτα περιοπῶν, ὑποχόνδριον ὑποπλάπαρον, πεσσοῦν, πνευματώδεος δὲ οὐ χάριν. εἰ γὰρ δὴ τὸ μὲν λαπαρὸν κενὸν, τὸ δ' ὑποπλάπαρον ὑπόκενον, ὅθεν ποσόν ἐν διεπνοήσισιν, ἐφ' ὅσον αὐ τὶς ἔχει κακῶς τὰ κατ' ὑποχόνδριον. hoc eſt, Quare nihil mirum ſubit, ſi etiam in his quæ poſtea ſequuntur, cùm antea dixiſſet, præcordia ſubinania, addiderit anheloſi non admodum. Si enim λαπαρὸν vacuum, & ὑποπλάπαρον aliquantulum vacuum ſignificat, in tantum ſpirandi difficultare vexabuntur, in quantum iis malè affecta fuerint præcordia. Cornarius verò πνευματώδη legiſſe videtur & ad ὑποχόνδριον retuliſſe.

ἰῶν ἰγλαυκώδη ἢ ὄψει] Glaucedinem hìc intelligere videtur, quæ eſt oculorum offenſio vbi humoris cryſtallini in glaucum fit mutatio. De qua in oculorum vitiis ſcripſimus noſtris in lib. 2. Prædictorum annotationibus. ὄψις etiam hìc, vt aliàs ſæpè, oculorum aciem & pupillam ſignificat, & pro tota oculorum parte vnde obtutus fit, ſumitur. Indicat autem nonnullis glaucedinem accidiſſe, quæ quòd aſpectum offenderet, curam in ſe intenderet.

ἰχὼν δ' ⊕ σκέλεος] In mulieribus plærisque dum vterum gerunt, coxendicis dolor eſt ad interiorem partem, & coxendicus eſſe videtur, vteri ligamentis in ſe diſtentis aut contractis.

περιμεμφακώδης] Id ſignificat tumorem vndiquaque crudum, & immaturum, ac durum fuiſſe, vnde etiam diuturnum. Caluus περιφακώδης legiſſe videtur, contra omnium quæ adhuc videre licuit exemplarium fidem. Illud autem ἐξεπίκεν puſtularum reſolutionem, emollitionem & diſſipationem ſignificat. πίκειν nanque & μαλάσσειν & κενοῦν, & λύειν Theoni Gymnaſtæ ſignificat apud Galenum lib. 2. ſalub.

ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ συρμοῦ] Locus eſt ſubobſcurus, & σύρματα αὐτὰ τοῦ ἀποσυρμοῦ ſumi videntur, vt ſit ſenſus, In deſquamatis vlceribus tales tumores immaturos contingere, quales erant in his quibus puſtulæ non penitus erant reſiccatæ aut reſolutæ. Sunt autem ἀποσύρματα vlcera deſquamata & abraſa, cute ſuſpenſa & interdum nigreſcente, vt ſcribit Galenus lib. 1. compoſit. pharmacor. κατ' γένη. Quid autem hìc per σύρματα Caluus intellexerit, non facilè eſt aſſequi, neque quid per tractatum & ſcarificationem voluerit.

[31] ἐμφερῆ τῇ τοῦ χαλκέως] Sic omnia exemplaria tum ſcripta tum publicata habent. Caluus verò aliter legiſſe videtur, cum aëri ſimile dixit, aut fortaſſis ſe potiùs ſenſui quàm ſcriptoni accommodauit.

ἐλάπαξεν] Senſus eſt tenues deiectiones progreſſas, tumorem illum hydropicum aliqua ex parte emolliuiſſe, vacuaſſe aut contraxiſſe. λαπαστεῖν nanque Hippocrati dici cùm tumor ſubſidet, contrahitur, vacuatur aut emolleſcit, familiare eſſe ſcribit Galenus lib. 6. epid. Comm. ἀπολλάκις οἶδα μεμαθήκατε τὸν ἔθος αὐτοῦ, τῷ κατ' τὰ λαπάσσεσθαι φαυλῷ, ὅθεν καὶ τὰ ὁπόσοιῶ προσγελόμενα φέρουσι, ἐπειδὴ κενοῦνται. hoc eſt, Iam verò ſæpius didiciſtis illum conſueuiſſe verbum λαπάσσεσθαι ad omnia quæ vtcunque retrahuntur, referre, quandoquidem vacua magis redduntur.

A ἰῶν ὃ καὶ αὐτὸ ὕπο] Significare videtur tumorem iſtum hydropicum dextra magis parte eminuiſſe, quod hepatis vitium potiùs ſuſpectat.

παρεκαμόνεν] κὰκ ἐκαμόνεν legiſſe videtur Caluus, contra omnium quos adhuc videre licuit codicum fidem.

ὑπνοκαταφρόνει] Hoc eſt alioqui fortaſſis monita nihili faciens & contemnens, aut negligentius ſe gerens. Caluus ἐ καταφρόνει legiſſe videtur in quibuſdam exemplaribus, etſi etiam hanc ſcriptionem retinuiſſe videatur, cùm (modum exceſſerat) dixit.

ῥῥάζει κάτω] Videtur innuere alui fluxu aut hæmorrhoidibus depoſitum & iudicatum fuiſſe corporis tumorem quendam.

ὅπῃ ἐπιτρέπει] Haud dubiè locus obſcurus eſt neque vitio caret, etſi magnus eſt exemplarium omnium conſenſus. Sic ergo mihi locus rectè ſimpliciter accipi videtur de ſanguinis profluuio, cui cùm interdum eſſet obnoxia, menſtruorum tamen tempore reſtitatibus menſibus ſuſpirioſa affectio oborta eſt, & febris, & mammæ ſiniſtræ ſuppuratio. Et ne quid aliud affingam ἐν ἀγρείᾳ mihi legendum videtur. Interpretes de menſium profluuio ſumpſerunt, & ἐκεῖνα ἐπαύσατο ad ἄθυμα retulerunt. Mihi tamen aptius

B ὀπιμυλία ſpectare videtur, quod etiam teſtatur mammæ ſuppuratio, & febris generatio, tum quòd non ſatis interpretum menti litera reſpondere videatur. Caluus illud ὅταν ἐπαγρεία cùm valdè angeretur vertit, quòd ἀγρεία interdum anguſtias ſignificent.

[32] κάτω σημεῖα] Exprimit legitimæ purgationis leges ex placito 2. & 25. l. 1. eaque videntur per hyperbaton interpoſita, & illud ἐκαθάρθη ad ſuperiora referri, etſi interpretes aliò reſpexerunt. Caluus illud κἂν μὴ πόδας λόγον γνῶσι, mirè contorſit, cùm tamen γνωσῶ & καταγνωσῶ ſint Hippocrati admodum familiaria vt alibi ſcribimus.

ἔχουσιν δ' Hæc videntur interiecta & ferè inter hæmorrhagiæ ſigna annumerari ſolent.

ὑπὸ δ' ῥίγεος] ὑπὸ τοῦ ῥίγεος ἐχλωρίασε legit Caluus contra omnium quos adhuc videre licuit codicum fidem. χλωρίαν autem ex virore palleſcere ſignificat, qui color viſcerum offenſam præcipuè; lienis reſtatur.

⊕ περὶ τοῦ πόνου] πόνος θλίψιν & afflictionem ſignificare poteſt, ſed cùm σύμπτωσις addatur, πόνος magis congruit, quæ ex reſiccatione & ardore fit, tum etiam quòd πόνος ξηρῷ ⊕ καρφαλέῳ ferè iungat Hippocrates. Et πόνον

C legiſſe videtur Cornarius, Caluus omiſit.

ὀπτεύει] Pro ὀπτεύει ὀπτεύει legitur quibuſdam in exemplaribus.

ἡ τῶν γνάθων ἐρυθήσασα] Sic legunt exemplaria omnia tum publicata tum ſcripta, & ſignificatur malæ diſtractio & diſtortio, quòd ἐρύσθαι aut ἐρύεσθαι & ἐρύεσθαι ἕλκεσθαι indicet apud Hippocratē. & σῶμα παρερύσθη, καταστάθη explicat Gal. lib. 3. epid. quod eſt perperam diſtortum eſſe & diſtractum. Caluus aliter ſumpſiſſe videtur & ad genæ ruborem retuliſſe, quòd ἐρύθημα περιστάτου ſoleat Hippocrati facieiruborem indicare, aut ἐρυθαινομένη, vel ἐρυθραινομένη legiſſe.

ἐκέρχα κατ' αὐλῶνα] Sic legunt exemplaria omnia quæ adhuc videre licuit. Hac autem voce lienis tuberculum & durities indicari videtur, quemadmodum κερχώδεις dicuntur Hippocrati qui tubercula dura & immatura in pulmonibus habent, & faucium quandam aſperam inæqualitatem, vnde vox ſtridula nec ſine ſono redditur, vt ſcribit Galenus Comment. 3. in lib. de artic. Qui & κερχνώδεις etiam dicuntur. Vnde etiam κέρχνον & κέρχεον, aut κερχᾶν & κερχναῖν deducuntur. Et ex hac vocis translatione, hìc murmur &

D ſtrepitus lienis intelligi poteſt. κερχώδη etiam & κερχνώδη Hippocrati dicuntur aſpera & inæqualia, & quæ inæqualitates quaſdam aſperas & tuberculoſas habent, (vt annotauit Erotianus) & κερχνώδη ἀγρεία, τὰ πρὸς χείας ἀνωμαλίας ἔχοντα. Quæ & huc traduci poſſunt, & ſplenis tuberculoſas duritias aut inæqualitates ſignificare. Quod Caluus quodammodo ſubolfeciſſe viſus eſt, cùm cauſæ & originis rationem habuit, & ſanguine lienem obduruiſſe dixit. Cornarius verò cùm κέρχνον & κέρχεον ad pulmonis vitium & vocem ſtridulam referret, lectionem immutauit & κατ' πνεύμονα legit. Cæterùm pro ὅπῃ αὐλῶνος καρηβαρίη, quidam ὅπῃ αὐλῶνος βαρύτης legunt.

ὀ χείλεσιν] In ſplenicis gingiuarum corruptionem, oris fœtorem, animæ grauitatem adſcribit Hippocr. & veteres Medici, vt ſcripſimus noſtris in Prædictiones annotationibus. Solenne quoque eſt lienoſis ſanguinis profluuium è directo, & naturæ leges ſubit, vt patet ex lib. 2. * epid. *Sect. 3.

E [33] Τῇ οἰκέτιδι, ἣν νεώνητον ἐοῦσαν κατεῖδον, ἡ δὲ σπλήρωμα ἐν τοῖσι δεξιοῖσιν ἐνῆν μέγα. οὐ κάρτα ὀδυνῶδες. καὶ γαστὴρ μεγάλη καὶ τεταμένη. οὐκ ἰκέλη ὑδατώδει. καὶ τ' ἄλλα λιπαρή. καὶ οὐ πάνυ δύσπνοος, ἀχρόος δέ. γυναικεῖα ἑπτὰ ἐτέων οὐκ ἐλήλυθει. ἐγένετο δυσεντεριώδης, καὶ οὐ τεινεσμώδης. καὶ ὑπὸ τοῦ τύπου, ὀδυνῶδες ὂ ἐν τῷ δεξιῷ ἦν. καὶ πυρετοὶ γλίχροι. καὶ οὐ πολύν ἑπτὰ ἡμερέων, καὶ κοιλίη ἐπαρέθη. ἠλεκτριώδης. ὑπόγλιχρος. ὑπέρ πολλὸς ἐς ἡμέρας τινὰς ὑγιής. καὶ γυναικεῖα μὴ τοῦτο ἐγένετο. καὶ κατὰ τὸν γαστέρα λαπαρά. καὶ χρῶμα εὔχροον, καὶ παχὺ ἦν αὐτῷ. [34] Ἡ Μίνωος ἡ ἐν τῷ μνῆμι πρὸ αὐτῶν, ἐσφακελίδη, καθισαμένου ἐς πλεύμονα, ἐπεσήμηνε βραχέως, ὅσοι πρὸ τοῦ, καὶ ἄλλο τι ἐς ἔνδον.

G τὸ ὑπτιάζοντα ἐς τὸν ῥῖνα ἢν πυρετιώσειν. ἡ μὲν λυθῆ ἡ ὀδύνη, παχέα κατὰ τὸν μυκτῆρα ῥεῖ. ἢν δὲ μήτε ὀδύνη, μήτε ὁ πυρετὸς, λεπτὰ καὶ ἴσως πυρώδεα. οὗ δὲ μὲν λεπτὸν Ἡγησίππου ἐς νύκτα προσθεμένου. ὃ δὲ παχὺ, ᾧ ἐν τῷ Κορίνθῳ δυσχρόδει, τῷ Κελεοῦρεος, ἢν. πέπτει αὐ ὅτι τῆσι νούσοισιν ἀποστάσιες, εἰ κρίνοιτο σημαίνει πυρώδεα ἐόντα, μὴ πυρεταίνωσι. καὶ δύσ-

H φορα ἐόντα, δύφορος φέρωσιν. οὗ τὰ ὅτι τῇ ἕδρῃ, Χαρώνι. τῷ δ' Λεαμβίῳ ἑλκώδεος ἐντέρου δοκέοντος εἶ, ἐν

[33] Famulæ quam nuper emptam vidi, cui durities magna dextra parte aderat, non admodum dolorem inferens, etiam venter magnus & diſtentus fuit, non aquâ inter cutem laborantibus ſimilis. Quæ & alioqui opima erat, neque admodum difficulter ſpirans, malè tamen colorata. Menſes à ſeptem annis non proceſſerant, inteſtinorum difficultate premebatur, neque tamen inanis egerendi conatus aderat. Tuncque quod in dextris erat dolorem inferebat, febres lentæ renebant, non tamen vltra ſeptem dies. Aluus quoq; conturbata fuit, ſuccino ſimilia, glutinoſa quædam & plurima demittens. Diebus aliquot conualuit, poſteaque menſes profluxerunt, & ad ventrem attinentes partes molles erant, corporisque quod craſſum reddebatur, color laudabilis erat. [34] Minois vxor quæ ex compreſſione inter ſecandum in ſyderationem incidit, malo in pulmones incumbēte, breui ſignificationem edidit, quibus diebus ſuperſtes erat, etiam aliud quiddam intus delituiſſe. Quæ naribus imponuntur medicamenta, ſi tertio die febris adfuerit, aut dolor quidem ſoluatur, craſſa per nares profluunt. Quod ſi neque dolor neq; febris ceſſet, tenuia ac fortaſſis vrentia. Tenue quidem, velut Hegeſippo, cùm ad noctem appoſitum fuiſſet. Craſſum verò huic aderat qui in Corintho ſpadoni ſimilis eſſe videbatur, & Celeuris filius erat. Maturi in morbis abſceſſus nullum iudicatione decernant ſignificatur, ſi dum feruoris ſenſus eſt, non febricitent, & quæ implaciditatem faciunt facilè

medicamentis ad inteſtinorum difficultatem adhibitis, humerus & ſedes parte ſiniſtra exulcerata ſunt, abſq; febre. A flatibus diſtento laterum inanitas cum quodam dolore in tumorem ſublata eſt. Huic poſt multum lactis & meracioris vini potum, cumque ſuperdormiuiſſet, nauſea illico & calor acceſſit. Deinde vbi accenſo foco, prunis coctam farinam craſſiorem pro cibariis comediſſet, ſubſtitit aluus, & purulentum aliquid inſuper tranſmiſit. At ſede inflammata, febris omninò expers & doloris fuit, quod aſſeueranter dico. [35] Senem qui in lapideis veſtibulis degebat, lumborum dolor cepit & vtriuſque cruris, & vtrinque ad femora & tibias interdũ, & quandoq; genua deſcendit. Quo diutiſſimè perſeuerante multæ reuerſiones aderant. Tumor pedum fuit, lumborum, tibiæ, & parui inguinum tumores, venter durus, totius imi ventris tenſio cum dolore. Plærunque veſica dura & dolens inuenta eſt, & progermina quædam, & calores aderant. At certè in oculis, auribus, naribus, manibus, iudicationum notæ quædam fiunt, & alia quædam in conſiderationem adhibenda ſunt. Æger quoque ipſe num ſudet, aut tangat, aut olfecerit, aut guſtauerit, & alia quoque animaduertenda. Pili, color, cutis, venæ, nerui, muſculi, carnes, oſſa, medulla, cerebrum, quæque ex ſanguine proueniunt, viſcera, venter, bilis, reliqui humores, articuli. Deinde num circa aurem dolor ſubnatus ſit, atque ibidem aliquid collectum fuerit, quod glandula non attingat, neq; os purulentum ſit, & id ipſum ſenſim euanuerit, tumq; febris ſtatim cœperit. Pulſus, tremores, cõuulſiones, ſingultus, circumcirca vrgens ſpiratio, ſeceſſus, ex quibus in cognitionem venimus. Oculis purulentis ſi rumpantur magna vlcera fiunt, & ſi ſecantur, profunda, ac vtroq; modo pupillæ vlcerantur. [36] Ariſtæas ex vico Amphilochi quarto die delirauit, aluus aliquantulum ex virore palleſcentia demiſit, ſomni ſalubres aderant, & æger coloris erat candidi. Quibuſdam circa initia velut quidam tremor digitorum & labiorum inter loquendum aderat, reliquarũq; partium, & effrenatam linguæ volubilitatem habebant. His præcipuè facies rubeſcebat, & inebriabantur, aut vomitione probè vtentes intumeſcebant. [37] Qui ad Medoſadę vicum habitabat, tenuia, minimè biliosa, aquoſa, multa deiecit, præcordia cedentia & tumida habuit, & ſopore detẽtus erat. Ad decimumquartum diem maximè cùm iudicatio procederet, rigor abſque tremore adfuit, membrorum diſſolutio, remiſſio, collapſio, alui deiectiones. Sopore detentus ex ſomno mente mouebatur, non inſaniit, ad decimumquartum diem iudicatione eſt abſolutus, neq; quicquam eorum quæ decernere ſolent obſtitit. Eodem modo alter circa initia nonnihil glutinoſa alui recremẽta demiſit, ex quibus quod craſſum erat iudicatoriũ fuit, peruigil erat, poſt hæc nonnihil glutinoſa, aliquantulum biliosa, maturа, biliosa, non tenuia prodierunt. Vbi verò conſiſtere cœperunt, celeres fuerũt iudicationes. Circa ſextum diem præcordia diſtendi viſa ſunt venarum agitatarum in morem, deinde circa ſeptimum dormiuit, ad nonum iudicatione eſt abſolutus. Vterque candidi erat coloris non fului. Excrementa aquoſa ſub dio aliquando expoſita, ſupernè læuia, tenuia, infrà quod ſubſidentiam habuit glaſto admodum ſimile erat. Quibus dextra parte aliquantulũ mollis diſtentio fit, phre-

A δεξιοτέρῃ φαρμακωθέντι ὦμος καὶ ἕδρη ἀφηλκώθη ἀπυρέτου ἐν ἀριστερῷ. ὁ ἀπὸ τῆς φύσεως μελιτωσιζόμενος, ἐπῆρτο καὶ ὑπωλγέ κενεῶνι. τούτῳ γάλα πολὺ καὶ ἀκρητέστερον πιόντι καὶ ὑπικοιμηθέντι, αὐτίκα ναυσία καὶ θέρμη ἐγένετο. ἔπειτα ἀκαθῶντι, καὶ αὐτὶ σιτίων ἐφαρεστέοντα κριμνῶν ἀποφαγόντι, σκυβέη ἡ γαστήρ. καὶ πυῶδες τὴ ὑπεδιήθη. ἕδρης δὲ ὑπεφλεγμαίνωσις, ἀπύρετος καὶ ἀώδυνος ἐν ἱκανῶς τοῦτο λέγω. [35] Ὁ ἐν τοῖσι λιθίνοισι τοεσπύλοισι τορέσβυς, ὀσφῦν ἤλγησε. καὶ σκέλεα ἄμφω. καὶ θάτερον κατέβαινε ὑπὲρ μηροῦ. καὶ ποτὲ κνήμας. καὶ ποτὲ γόνατα. ἐγχονιζούσης μάλιστα, πολλαὶ παλινδρομαὶ ἐγένοντο. οἴδημα ἐν ποσίν. ὀσφύι. κνήμη. βεαχεῖς βουβῶνες. γαστὴρ σκληρή. καὶ ἔντασις ἦν ἐν τῷ ἢ πᾶσα. καὶ ὀδυνώδης τὰ πλεῖστα δεξιῆθη ἔχων. καὶ κύστις σκληρὴ καὶ ὀδυνώδεα. καὶ βλαστήματα. καὶ θέρμαι. ὅτι τοῖσιν ὄμμασι, τοῖσιν οὔασι, τῆσι ῥισὶ, τῇ χρόᾳ αἱ κένσιες, καὶ τ' ἄλλα οἷσι γινώσκομεν. ὁ ἀσθενέων ἢ ἱδρῶν, ἢ ἁψῃ, ἢ ὀσφρανθεὶς, ἢ γευσάμενος, τὰ δ' ἄλλα γνοῖ. τρίχες. χροιὴ, δέρματα, φλέβες. νεῦρα. μῦες. ὀρχεις. ὀστέα. μυελός. ἐγκέφαλος. καὶ τὰ ἀπὸ τῶ αἵματος, σπλάγχνα, κοιλίη. χολή. οἱ ἄλλοι χυμοί. ἀρθρα. καὶ μετὰ τοῦτα ἠλγήκει παρ' οἷς. τοῦτον σύρεμμα. ἀδένος οὐκ ὀπτωφαύοντες. ὀφθαλμὸν οὐκ ἀποπυοῦν. καὶ τοῦτο ἐμολυνθη. καὶ τότε ὀξὺς ἐπυρέτωσε. σφυγμοί. ἐμοὶ. σπασμοί. λύγγες. ἀμφίπνευμα. ἄφοδοι. οἷσι γινώσκομεν. τοῖσιν ἐμπύοισι τὰ ὄμματα. καὶ σκληρύνθη μεγάλα ἕλκεα γένεται. καὶ βαμμόμενα βαθέα, ἀμφοτέρως αἱ ὄψες ἐλκοῦνται. [36] Ὁ ἀπ' Αμφιλόχου κώμης Αριστέης, τετάρτη παρέκρουσε. κοιλίη ὑπὸ χλωρὰ δηή. καὶ ὕπνοι ὑγιέες, λαμπρὸς χρόος. ἀρρεμβώνοι ὑπόβρωδες. καὶ δάκτυλοι καὶ χείλεα ἀμαλερόμενοι. καὶ τ' ἄλλα, καὶ βαχυγλωσσότερα τοεσπετέως. ἔρυθος ὅτι τοεσώπου μάλιστα τούτοισιν ἰδεῖν. οὗτοι ἐθώρηξαν, ἢ ἐμέτου χρηστῶς ἐμέσαντες ὤδεον. [37] Ὁ ὁ κατ' Μηδοσαδέων ὦ λεπτὰ, ἄχολα, ὑδατώδεα, πουλλὰ διεχώρει. ὑποχόνδριον ὑπανεῦον καὶ κυρτόν. κωματώδης ἐλύετο. τοῖσι τεσσαρεσκαιδεκάτῃσι τοῖς κεῖσι μάλιστα ἐόντι, ῥίγος ἄξεμον. ἀμάλωσις. παρέσις, σύμπτωσις. τὰ τῶν ἀπόντων, κωματώδης τοῦ ἀφεφέρμενος ἐξ ὕπνου. οὐκ ὀξεμάνη. ἐκείθη τοῖσι τεσσαρεσκαιδεκάτῃσι. ὀρθὸν τῶν κεινόντων ἐναντίον. ὁμοίως ὁ ἕτερος ἐν ἀρχῆσιν ὑπόγλισσα ἀμαχρήματα, ἐξ οἷον ὁ παχὺ κείσιμον. ἄχρυπνος. μετὰ ταῦτα ὑπόγλισσα. ὑπόχολα. πέπονα. χολώδεα. μὴ λεπτά. ἐπεὶ ὁ ἀρξηται ξυίσταθαι, παχεῖα αἱ κείσιες. ὑποχόνδριον ἐπεταμένον ἐφαίη φλεβονώδεα ἔτι τοῖσι τοῖσι ἔκπτω. ἔπειτα ἐκοιμήθη ἐβδόμη. ἐκείθη τοῖσι ἐνάτῃσι. λαμπρὸς χρόος. οὐ πυῤῥοί. ἀμφότερα. διεχωρημεν ὑδατωδῶν, ἐς ἀλθείῳ τεθηπότε. λεῖον ἀνωθεν λεπτὸν. κέρατα ἴκελον ἰσατώδη, κάτωθεν ἐν ὑπόστασιν ἔχον. οἷσι κατὰ δεξιὰ ὑπολόπαρος ἔντασις φρενιτικὴ, ἡ ὦμὴ

A ἐὰν μὴ λύηται, λήγοντος τοῦ πυρετοῦ. οἷσι δὲ ὑπὸ λαπαρότητος κοιλίης, ἐν αὐτῷ τούτῳ, οἷ τοῦτο λαμβανόμενον ἢ σκληρὸν ὀδυνῶδες ἐν τῷ, καὶ πολὺ καχέηθες, οὐκ ἐθέλει ἀμαχεῖσθαι, ἵσως οὐκ τῶν βιούντων οὐκ πυίσκοντα. ἐν δὲ τοῖσι δεξιοῖσιν αἱ ἐπάρσιες. ὅσον μὲν ὀπιπολὺ καὶ μάλα καὶ μάλιστα πτέζοντι. ἐὰν ὑποβορβορύζῃ, οὐ πολὺ τι κακοήθες οἴ ἔωτο. τὰ ἐν τοῖσι δεξιοῖσιν ἀπ' Αμφιλόχου, καὶ τὰ χτ' Μηδοσαδέων. οὗτοι κωματώδεες, καὶ ἐν τοῖσιν ὕπνοισι καὶ τὰ φεφέρμενοι.

B

[33] λιπαρή.] Id etiam ad ventrem pinguem & opimum referri poteſt, malui tamen ad totum corporis habitum referre. λαπάρη etiam exemplaria quædam manu ſcripta habent, quę ſecuti videntur interpretes, quod ventris mollitudinem, vt paulò poſt, indicat. Cæterùm huius loci meminit Gal. lib. 3. περὶ διεπν. vbi σκληρυσμὰ legit.

ἠλεκτρῶδης] ἠλεκτρεῶδες διαχώρησις, λαμπρὰ & ἑλκοῦν & dicitur Hippocrati, vt teſtatur Erotianus, περὶ τὸ ἠλιείδιον, hunc profectò locum ſubindicans. Sed apparet Erotianum legiſſe κοιλίης τὰ ἐκ χρὴ ἠλεκτρεῶδες.

[34] ἡ Μίνως] Significat intra paucos dies ſectione ſublatam fuiſſe ægram & pus internum collegiſſe.

τὰ ὀπιθόνια] Intelligi videntur medicamenta quæ naribus imponuntur & induntur ad hæmorrhagiam. Quidam codices ὀπιθόνια & legunt, ſed ὀπιθόνια meliores & probatiſſimi quique. Cornarius, vt nos quoque, τὰ ὀπιθόνια ἐς πλὴν ῥῖνα legiſſe videtur, pro ἐς πλὴν πτίππω. Caluus verò iſtud aliò tranſtulit. Quædam etiam exemplaria, ἐὰν μὲ λυθῇ legunt, quæ ſecuti videntur interpretes. Poteſt etiam hic locus de medicamentis quæ imponuntur ad dentium dolores intelligi, eamque in rem aphor. 25. lib. 6. epid. ſect. 6. accommodari, vbi exemplum hoc de Hegeſippo vſurpatur. Quidam etiam πυῤῥώδεα pro πυρώδεα legunt, & rubra accipiunt.

πέπειροι] Abſceſſuum qui in morbis iudicatorię fiunt dignoſcendorum doctrinam facit, cùm ſit, vt ſcribitur lib. 6. epid. ἑωυτὸς πεπασμὸς & κρίσις ἅμα & ἀπόσπασις. [3] Sect. 3.

ἀφηλκώθη] Sic legunt meliora exemplaria, etſi vetus Regium ἐφηλκώθη habet.

κενεῶνι] ὀν κενεῶνι legunt exemplaria omnia manu ſcripta & Aſulanum. μετεωριζόμενος autem à flatibus diſtentum ſignificat & inflatum, vt μετέωρα ὑποχόνδρια ἐμπεφυσημένα, φυσώδη καὶ πεπαμένα explicat Galenus, quibus lac eſt aduerſum, comment. ad aphoriſ. 64. libro 5.

D

ναυσία] Duo exemplaria Regia manu ſcripta pro ναυσέη, & αὐαυδίη legunt. ναυσία tamen magis placet.

[35] & βλαστήματα.] Interpretes ἐξανθήματα legiſſe videntur, aut βλαστήματα progermina pro exanthematis ſumunt. Poſſunt etiam βλαστήματα intelligi inguinum tumores, quòd ſint βουβῶνες (vt ſcribit † Hippocr.) σημεῖον μὲ ἐν τὰ βλαστήματα ἐόντων, & internam viſcerum redundantiam ac impuritatem denuncient.

† *Lib. 6. epid. Sect. 3.*

ὅπ τοῖσι ὄμμασι] Locus valdè eſt obſcurus, in quo tamen nihil immuto, exemplarium authoritatem ſecutus. Videntur autem tantùm præcipua quædam capita indicari, ex quibus velut ex fontibus quibuſdam iudicationum notæ hauriendæ ſunt. Interpretes longè alium ſenſum aliamq; lectionem ſecuti ſunt.

ἐωτὸν σύρεμμα] σύρεμμα hìc ad aures enatum tuberculum ſignificare videtur, etſi aliter ſumit Caluus. Indicantur autem his verbis tumores ad aures enati non ſuppurantes, ſed ſenſim euaneſcentes, qui infidas & malas iudicationes atteſtantur. Quibus etiam

E

μολυνέσθαι ſæpè attribuit Hippocr.

ἀμφίπνευμα] Hìc ſignificare videtur circuncirca & vndique vrgentem ſpirandi difficultatem, & pro magna & vehemente ſumi. Caluus πνεῦμα ſimpliciter exprimit.

πῶσιν ἐμπύοισιν] Hæc de purulentis oculis intelligenda veniunt, & exulceratis, de quibus multa ſcribuntur Prorrhetico ſecundo.

[16] ὕπνοι ὑγιέες] Caluus ὑγὴς ὑγιέες legiſſe videtur, contra tamen omnium quos videre licuit codicum fidem.

βαχυγλωσσότεροι τοεσπετέως] Sunt qui petulanti & effrenata linguæ volubilitate ſunt præditi, & in balbutientium numero reponuntur, quibus ex nimia humorum inundatione, neruoſi generis imbecillitas contrahitur reliquarumque partium, & tremor fit.

ὤδεον] ὤδεωνον legunt exemplaria quædam manu ſcripta Regia, ſed reconditiora ὤδεον habent. Caluus ὤδεον legit, quæ lectio non omninò improbatur. Ac videtur temulentiæ aut crapulæ diſcuſſio & per vomitionem repurgatio obiter attingi, quæ & antiquitatis teſtimonio ſartam habet ſuffragationem, vt ſcripſimus noſtris in lib. 2. epid. Com.

[37] ὁ ὁ κατ' Μοδοσαδέω] Sic legunt ferè omnia exemplaria. Sed Μηδοσαδέω habent ſcripta quædam, quam lectionem ſecutus eſt Caluus. Et certè hunc locum indicat Gal. in exeg. cùm ſcribit κατωμοσαδέων, ὑπακουσέον κώμης, ὡς ἂν κατωσαδεῖν, vbi & καταμηδασαδέω in quibuſdam codicibus legitur. Erotianus Μοδοσαδέων legiſſe videtur (ſi modò vera eſt lectio) & ὄνομα τόπου eſſe indicat.

τὰ τῶν ἀπόντων] Hæc phraſis deiectiones proceſſiſſe ſignificat, & aluum fluxam & liberam fuiſſe, cuius beneficio reliqua iudicationi ceſſerunt.

ἀφεφέρμενος ἐξ ὕπνου) Poteſt & leuis mentis alienatio intelligi hac phraſi, poteſt quoque & depraua motio aut aberratio quædam ſignificari, qua ſopore detentus ex ſomno experrectus ferebatur.

ἐνδὲν τῶν κρινόντων ἐναντίον] Rectè & ordine ad decimum quartum diem proceſſiſſe iudicationem hæc phraſis indicat, nullis obnitentibus decernentibus ſignis.

ἄχρυπνος] Exemplar manu ſcriptum Regium ἀχρύπνῳ legit.

χολώδεα] Caluus γλίσχρα legiſſe videtur. Omnia tamen exemplaria χολώδεα habent, fortè pro χλοώδεα.

G

φλεβονώδεα τρόπου] Sic legunt omnia exemplaria, ſed φλεβοδονώδεα aut φλεβοπονώδεα malim, quæ lectio magis arridet, vt indicetur hypochondrium diſtentum venarum intentarum in morem, aut venarum & arteriarum ſanguinis feruore & efferuueſcentia concitatarum aut agitatarum in morem, quod tumidum aut concepto intus calore inflammatum denunciat. Qua notione Interpretes φλεγματώδεα legerunt, quæ ferè eſt veterum codicum lectio apud Hippocratem, vbi φλεβοδονώδεα legitur, vt in Cois Præſagiis & Prorrhetico primo, vbi ampliorem fecimus vocis huius explicationem. Erotianus certè φλεβονώδη τὰ μετ' ἀλγήματος οἰδήματα exponere videtur, aut τὰ μὲ σφυγμοῦ, hoc eſt tumores dolentes aut etiam cum pulſu & motione velut in arteriis contingit. Interdum verò τὰ ἐν κινήσει καὶ πνεῦμα ἐκ χρὴ ὄντα ſignificare ſcribit. Quæ profectò hypochondriis inflatis, tumidis, diſtentis aut etiam inflammatis rectè concurrere poſſunt. Cæterùm quòd φλεβονώδεα Gal. in exeg. reponit, hìc locum habere vix poteſt, niſi ſi quis ad delirium referat, quòd poſtea ἐκοιμήθη addatur. Vitioſum autem eſt quod Aſulanus codex φλεγνώδεα pro φλεβονώδεα legit.

οἷ τοῦτο λαμβανόμενον] Sic legunt meliora exemplaria & Aſulanum, reliqua τοῦτο λαμβανομένων. Illud verò ἐν ἀκμῇ τούτῳ valdè eſt perplexum. Cornarius de febre ſumpſit. Caluus de aliqua corporis parte aut ventris. Mihi videtur ἐν ἀκμῇ τούτῳ τοῦτο λαμβανόμενον de tuberculo poſſe ſumi, quod in ſe quiddam collectum & concluſum habet, & ventris mollitudine latet, tandem tamen dureſcit & ſuppuratur, cùm diſſipari, diſcuti aut diffundi nequeat, quod διεχεῖσθαι effert.

H

ὦμὴ

καὶ μάλα καὶ μάλιστα] Sic legunt exemplaria publicata & magna ex parte manu exarata. Quædam tamen recondita ὅσαι μὲ ὀλίγον μαλακαὶ habent. Quam lectionem ex membranis Italicis habet Caluus. A

ἐν πίσιν ὕπνοισι καταφερόμενοι] Videntur significare altiore somno degrauatos fuisse & correptos. Interpretes καταφερόμενοι legisse videntur, contra tamen omnium exemplarium fidem.

[38] Aëris conditiones quænam sint, & quibus temporibus ac regionibus magis aut minus contingant, considerandæ sunt. Ad iudicationem quoque morborum vigores interdum spectare oportet, & accessiones quæ quotidie, aut maturius, aut serius, tertio, quartóve circuitu inuadunt. Videndum etiam quibus in circuitibus quæ decernunt intumescunt, sanguinem profundunt, & contrà. Quibus etiam in abscessibus morborum reuersiones fiũt, temporum venæ, & collapsiones, & colorum mutationes ante iudicationes, & quibus iudicatio minimè contingit. Item corporis anxietates, distentiones, colorum mutationes ex rubro in pallidum, vbi iudicatio non fit, & cutis distentiones absque iudicatione, oculi collapsio, corporis asperitas cum siccitate. Quibus quidem volentibus lachrymæ emittuntur, nil mali portenditur, at quibus inuitis effluũt, malum. Quibus autem dentes vndiquaq; lentore obducuntur, malum suspectare licet. Qui vlcus in tibia habuit, & Attico vsus est, huic pustulæ sublatæ sunt, rubræ, magnæ, idque tussis vice quæ postea vexauit, neque enim antea tussiuit. In Æno horrorem sentiebant quotquot ex capitis vulnere laborabant, malignè habebant, pus colligebant, post inanem egerendi cupiditatem ex via pedum dolor aderat, & cum mentis perturbationibus laassitudines. Ex quorũ numero Clinia cibos auersabatur, contabescebat, pus interdum paulò cruentum, interdum pus intumescens reiecit. [39] Hippei coniunx aqua inter cutem laborans, quæ etiam à tribus annis ad veris initia tussi vexabatur, maiorem autem puris copiam intro collegit, sub hyemem aquosa facta est. Ab illis verò medicamentis repurgata melius habuit. Ancilla mortua est. In tussientibus, iis quidem qui manibus laborabant, velut puero qui sarmenta contorquebat, & Amyntæ filio, vbi vtrisque solius dextræ resolutio contigisset, cessabat, deinde tussientes ea affecti sunt. Qui verò aut equitarunt, aut pedibus iter fecerunt, in lumbis & fœmoribus eam senserunt. Magna autem ex parte siccæ tusses erant, aut certè quidẽ violentæ. Enmyris vxor ægrorum in morem minimè affecta, absq; febre stupida est reddita, deinde in totius corporis tremorem res vertit, & colliquationẽ, & cibi fastidium ac sitim, frigidaq; erat. Qui nocturna cœcitudine laborabant (nyctalopes dicuntur) plurimam vrinam reddebant, postea paulum quiddam emittebant. Iis verò tussi atq; insuper febre diuexatis tubercula ad aures circa septimum aut etiam octauũ diem erumpebant. [40] Enmyris filia febre laborauit, & ex aure pus effluxit, haud certò scio an circa octauum diem. Quibusdam verò dens præcipuè tertius inter superiores exesus fuit, & hic præ omnibus exesus reperiebatur. In hunc dolor & quibusdam etiam circũ pus colligebatur. Interdum verò vehementia ad aures tubercula exoriebantur, & hi magis tussiebant quàm illi, interdum etiam suppuratio fiebat cum febribus, & liberabantur septimo die. Ex ingrauescente præcordiorum tumore solutio nulla contigit, aluo emollita inerant pauca, aliquantum glutinosa, concreta quædam minimè bona. Lotium cruentum & sputũ spumans reddebat. Is ad quem me deduxit Cynicus, septimo die in-

[38] Αἱ καταστάσιες, καὶ οἵαι εἰν ἦσι μᾶλλον καὶ ἧσσον γίνονται ὥρησι. χώρησι. ἁς ἀκμὰς ὅτε τῶν νούσων, καὶ ὁκόσας κείσιν, καὶ ὃ καθημέριον, καὶ ὁ πρωΐτερον, καὶ ὀψαίτερον. τρίτη, τετάρτη ἐπιόδων. καὶ ἐπιόδων εἰν ἦσι τὰς κρίνοντα οἰδιοῦντα. αἱμόρρυα καὶ μή. αἱ ἀποστάσιες ἦσιν ἐπιστροφαί. φλέβες κεστάφων, καὶ συρματώσιες, καὶ χροιῶν μεταβολαί. περὶ τῶν κρισίων, καὶ οἷσι μὴ κρίνεται. καὶ οἱ ἀλυσμοί. ἐπιτάσιες. χροιῶν μεταβολαὶ, οὐκ τοῦ ἐρυθροῦ ἐς χλωρόν. ἢν μὴ κρίνῃ. καὶ αἱ δέρματος πετάσιες, ἀνὰ κείσιος. καὶ σύμπτωσις ὄμματος. τοῦ σώματος σκληρότης ξηρή. οἱ μὲν ἐκόντες δακρύουσιν. οὐ κακόν. οἷσι δὲ ἀκούσιος παρρῇ, κακόν. οἷσι δ' ὀπὶ τῶν ὀδόντων ἐπίγλιχρα γίνῃ, κακὸν ἐπιοχάσκῃ. ὃς ἂν τῇ κνήμῃ ἕλκος ἔχῃ, καὶ τὰ ἀπίκω ἐχρήσατο, οὗτοι ἐξαιθήματα ἐξαιφνίδια. ἐρυθρά. μελάχα. τοῦτο αὐτῆς βηχὸς τῆς ὑγιεῖν. οὐ γὰρ ἐβήκιεν. ὃ ἢ πρότερον. ἐν Αἰνῷ ὅσοι φελικώδεες, βωματίαι κεφαλῆς, κακοήθης καὶ ἐμπυητικί. ἐκ τριεσμοῦ ὀδοιπορήσῃ ὀδυνῶν ποδῶν. καὶ ἐν τῆσι τραχήσιν οἱ κόποι. ὧν ἡ Κλινία ἀπόσιτος τηκομένη, πυῶδες ἄλλοτε σμικρὸν αἱματῶδες. πυῶδες ἐπείδεον. [39] Ἡ Ἱππείου ὑδροπιώδης, ἡ καὶ ὀπὶ τέια ἔτεα ἧσσον ἀρχομένου ἔβησεν, ὀπὶ πλέον διεπύησεν, ἐς χιμῶνα ἐξυδατώθη. κείνων δὲ φαρμακοθεῖσα, ἐρρήσεν. ἀπέθανεν ἡ παιδίσκη. τῶν βηττόντων οἱ μὲν τῆσι χερσὶ ταλαιπωρέοντες, οἷ ὁ παῖς ὁ τὰ κλήματα τρέφων, καὶ ὁ Αμυντεω, παλυθέντες αὐτοῦ μοῦνον τοῦ δεξιοῦ ἀμφότεροι, ἐπαύσαντο. ἔπειτα ἔπαθον τὸ βήσσοντες. οἱ δὲ ἢ ἵππευσαν, ἢ ὡδοιπόρησαν ἐς ὀσφῦν. ἐς μηρόν. ξηραὶ δὲ αἱ πλῆσαι. εἰ δὲ μὴ, βίαιοί γε. Η Ενμύεος θῆπω οὐ νοσώδης, ἐδόκει ἀλλ' πυρετῶ τυφώδης ἐοῦσα. ἔπειτα ἐς θῆμον ἦλθε πάντος τοῦ σώματος. καὶ τῆξιν. καὶ ἀποσιτίαν. καὶ δίψαν. καὶ ψυχρὴ ἰδῖ. οἱ δὲ νυκτάλωπες, οἱ πλῆσον οὐρήσαντες, ὃ ὕστερον βεχρὸ π. ἐς δὲ τὰ ὦπα βήσσοντες, καὶ ὀπὶ πυρεταίνοντες σκληνύμενα περὶ ἑβδόμην ἢ καὶ ὀγδόην. Η Ενμύεος παῖς ἐπυρέταινε. καὶ ἐξ ὠτὸς ἐρρύη πυῶδες. περὶ ὀγδόην οὐκ οἶδα σαφέως. ἔστι δ' οἷσι καὶ ὀδὼν ἐπῆρχε βεβρωμένος. μάλιστα ὁ τρίτος τῶν ἄνω. αὐτὶ πάντων δὲ οὗτος διείσκετο βεβρωμένος. ἐς τοῦτον ὀδύνη. καὶ ἔστιν οἷσι καὶ περιπύημα. οἷσι δὲ ἐς ὦπα ἰχωρῶς βήσσοντες μᾶλλον ἢ ἐκεῖνος. οἷσι δὲ καὶ ἐς ἐμπύησιν στὶ πυρετοῖσι, καὶ ἀπαλλάσσῃ ἑβδόμῃ. ἐπεὶ παρωξύνθη ἐπιοχόνδριον οὐκ ἐλύθη. μαλακθείσης ὀλίγῳ τὰ σμικρὰ ἐπόγλιχρα. ξυστρέμματα οὐ χρηστά. οὐδὲν αἱμοχρῶδες. ἔπλυε δὲ ἀφρῶδες. περὶς οὗ κυνικὸς εἰσήγαγέ με. ἑβδόμῃ παρω-

ξύνθη.

[38] αἱ καταστάσιες] Videntur hîc quædam ad prænunciandam & dignoscendam crisim obseruanda præscribi. καταστάσις autem cœli conditionem & aëris statum significat.

οἰδιοῦντα] Exemplaria Regia manu scripta, quorum alterum reconditum magis, alterum recentius, οἰδιοῦντα legunt eodem sensu. Nam hîc naturæ contentionem ad criticam hæmorrhagiam denunciandam indicare videtur, cùm corpus quodãmodo ad ineundam pugnam turgescit & comparatur, venæque omnes intenduntur ac intumescunt. Caluus mirum in modum locum istum conturbauit, & ἐμεύμενα legisse videtur.

καὶ οἷσι μὴ κρίνεται] Ista non legunt Interpretes, quæ tamen habentur in codicibus manu scriptis.

σκληρότης ξηρή] Quædam exemplaria manu scripta κληρότης ξηρὴ vitiosè legunt. Reliqua omnia σκληρότης ξηρὸς, quod magis est Ionicum. Cæterùm corporis asperitas & scabrities cum reficcatione indicatur, cùm corpus strigosum est, rigidum & asperum exhausto omni humore, præcipuè cùm πεῖσιν & σύμπτωσιν iungat. H

οἱ μὲ ἐκόντες] Lachrymas in morbis spontaneas & inuoluntarias considerandas moner † Hippocr. lib. 6. epid. & has quidem sem-

A ξιώθη. τοῖσι δὲ ἰσῖ ἐκείθη. μολυόμενα καὶ κακά. καθαρὸς φαρυγγία. ὀλίγα. πλατέα, πέπονα ἀναπτύσας. οὐ ῥινῶν μικρὸν ἔταξεν. ἐκαρηβαρῆ. χρῶν καὶ σκελέων καθαρσις. κοιλίη λυθεῖσα ὤνησε. πόδες ἀεὶ θερμοί. ὕπνοι ἦσαν οἱ. καὶ παρ' οἷς ἠθλεύεθαι, ὅτι πέπονα ἔπτυσεν. [41] Ἡ Δημοκράτους γυνὴ, πόδες καὶ οὐ τῆσι φείκησι θερμοί. εἴτε ἐς ὃ ἔμπυον εἰ μὴ, ἀπόλεται. εἴχετο πρεσβύτης, ὁ ἀποθνήσκω-

B νος ἅμα αὐθενὴ τῇ ἑωυτοῦ. τῇ κεκρυμμένον μανικόν τι ἐνεῶν. ἐπεὶ δὲ ἀλθούσης ἔλμινθος ὑποπαχέης καὶ σίτου ὀλίγου, αὐτίκα ἐπαύσαθο. καὶ ἐκοιμήθη. τῇ ὑγιὴς ἐῶν ὁ πρεσβύτης ἐοῦσ. καὶ τὸ σώμαθος πεῖσις τοῦ δέρματος. ἀκρεα ψυχρά. λαπαρός. θεμώδης. οὐ ἀρχῆσι καὶ χείλεα καὶ χεῖρες. καὶ φωνὴ παρῳώθη κοσμίως. ἔγασκεν, οὐ πόνου δεῖπνοος ἐῶν. ἡμέρησιν οὐκ οἶδα πρόσω εἴκοσιν,

C ἀπέθανεν. [42] Οἷσιν ὑποχόνδρια καὶ κοιλίη ὑποχωρέῃ, πεζόμενα ἀλέα, οὐ βορβορυγμοῖ, ὡς ἐν Αβδήρεσι κολοφδέα, ὅπ' ὅτι πρῶτον κρισίμων ἡμερέων τῇ πρωτεραίῃ. καὶ τὰ κακά. καὶ τ' ἀγαθὰ σημεῖα, τῶν τὰς ἡμέρας ἦσιν ὀπιπαρεξιώνθμοι χρονίζουσι, ἢ ἦσι λήγοντες βεβαιώσεσι. καὶ τὰ ἄπισα τῶν ῥιζόντων, καὶ τὰ δὶ ἀσφῶν αὐτῶν παρωξιώνοντο. πύαλον τοῖσι πρεπυθμονικοῖσιν,

D οἷσι χολώδεα ὅτῳ μέλλει λήγειν, τὰ πάνυ ξανθὰ, βεχέα τῶν, οἷα τὰ ἐν ἀρχῆσιν ἐόντα τοιαῦτα ὀπιφαίνεται, οὐ πάνυ δοκέω τοῦτα ἐκπεπαίνεσθαι. ἀλλὰ κρίνῳν οἷ τοῖ πρῶτοῖ τοῖ διδασκάλῳ, καὶ ἄλλοτε οἷ εἶδον. [43] Νίκιππος ἐν πυρετοῖσι ἐξωνείρωσε. καὶ οὐδὲν ἐπέδωκεν ὀπὶ ὁ χεῖρον. καὶ ὁ αὖτ' οἱ τοῦτο πλεονάκις ἐγίνετο, καὶ οὐδὲν ἔλαβε. περὶ ἐρρέθη ὅτι παύσεται, ὅτῳ οἱ πυρετοὶ κει-

E θῶσι. καὶ ἐγίνετο οὕτως. Κειτίας ἐν πυρετοῖς ὑπὸ ὀνυπνίων ὠχλήθη ὑφ' οἵων οἴδαμεν. ἐπαύσαθο ἢ αὐτὸς ἅμα κείσῃ. Α'λκιππος ἔχων αἱμορροΐδας, ἐκωλύετο θεραπεύεσθαι. θεραπευθεὶς ἐμάνη. πυρετῶ ὀξέος ὀπιγενόμενος. ἐπαύσαθο. Εν τοῖσιν ὀξέσι πυρετοῖσι διψῶντες ὑπὸ ἰσχῶν πεπιεσμένοι τῷ ποτῷ, ἢ καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, δοκέουσι πολὺ ἂν σκπίνειν. ὕδωρ ψυχρὸν δοθὲν ἵνα ἀπε-

F μέσῃ, ὠφελῇ. χολώδεα γὰρ πάρεσται. ὅτι τὰ νοῦσα αὐτὰ ἐφ' ἑωυτὰ ἕλκει σημεῖον. ἢν μὲν τὰ ἐν τοῖσιν αὖω τῆς χρόος ῥωσθῇ νοῦσα, ἐς ὃ κάτω νοῦσῃ ἡ χεὶρ, ὑπὸ τῶν κάτω νοῦρων ἑλκομένη. ἢν ὁ τοιαῦτα, ἄλλως. βήσσουσι ξηρὰ οἱ τὰς ὄρχας, καὶ οὐκ τῶν βηχέων ἐς ὄρχιν λύεται φλεβοτομηθεῖσα. καὶ φλεγμαίνοντες βήσσουσιν, οἱ ἐν τοῖς ὀπὶ βουβῶσι πυρετοῖς ὀπιθέπουσι.

G

grauescebat, ad decimum verò quartum diem iudicatione est absolutus. Sed quæ sensim disparuerunt malum portendebant. Fauces puras habebat, pauca, lata & matura expuebat, paucus è naribus sanguis stillauit, capitis grauitas aderat & manuum ac cruruum dissolutio: aluus soluta profuit, pedes semper caluerunt, somni aderant, nihilque ad aures sublatum est, quòd concocta expuisset. [41] Demarati coniunx etiam inter horrendum pedes calidos habuit, siue ad suppurationem deuenit, nec ne, periit. Senex qui decessit, vnà cum vxore sua ægrotabat, cui furiosum quiddam latens inerat. At vbi prodiisset lumbricus aliquantulum crassus, & paucum cibi recrementum, statim conquieuit, & dormiuit ac contaluit senex iste, cutis corporis circumtensa, extrema frigida, mollis erat, ab initio tremula habebat labra, manus & vocem, moderatè mente motus est, ore erat hianti, neq; admodum difficulter spirabat: diebus haud procul viginti mortuus est. [42] Quibusdam præcordia ac aluus compressa ac conferta demiserunt absque murmure, interdum, vt Abderis, stellionum tunicis similia. Id verò animaduertendum quòd primùm cõtingit pridie iudicatoriorum dierum, quodque bona & mala signa his diebus eueniunt, quibus diutius ingrauescunt, aut quibus desinendo tardius occupant. Tum quæ perfidè alleuant, tum ea quæ per seipsis morbi grauiores fiunt. Sputa pulmonum inflammatione laborantibus interdum biliosa, breui cessaturum morbum, quæ valdè flaua, breuem fore indicant. Si qualia sunt per initia, talia tandem se ostendant, ea non admodum concoqui existimare oportet, sed iudicationem facere, qualis ei qui apud præceptorem erat contigit, & qualem aliàs interdum vidi. [43] Nicippus in febribus per somnum veneris imagines habuit, nihilóque ei deterius fuit, quod & ipsi sæpius absque noxa contigit. Id illi cessaturum prædictum fuit, cùm febres iudicatione solutæ fuissent, quod & ita euenit. Critias febribus detentus, insomniis, vt nouimus, vexabatur, quibus etiam ipse vnà cum iudicatione est liberatus. Alcippus per ora venarum quæ in ano sunt sanguinem fundere solitus. curari vetabatur, curatus insania correptus est, quæ febre acuta succedẽte cessauit. [44] In febribus acutis siti oppressi à Medicis, aut sua sponte potu interdicto vexati, multum bibere posse videntur. Iis frigida exhibita vt vomitio prouocetur, conducit. Sic nanque biliosa aderunt. Neruos in sese contrahi id indicat. Siquidem manus nerui superiores vulnerati fuerint, manus ab inferioribus neruis tracta, deorsum inclinabit, contra verò aliter continget. Quibus testes intumescunt, tussi sicca vexantur, & tussis vena secta in testium tumores desinit, & inflammatione tentati tussiunt. Quinetiam febribus ex inguinum tumoribus obortis, tusses succedunt.

per ſuſpectat, illas alleuat, vt aphoriſm. 52. lib. 4. & lib. 6. epid. aphoriſm. 16. ſect. 1. δάκρυον ὀν πῖσι ὀξέσι ἢ φλαύρως ἐχόντων, ἐκόντων μὲν ἀχρηεῦν, ἀκόντων δ' ἀθρόον κακόν. Qua de re plenius ſcripſimus noſtris in lib. 1. epid. Porrò meliora exemplaria ἀκοιτίους, non ἀκούσιος legunt. A

† *Aph. 22. Sect. 8.*

ὑποχάσκειν] ὑποχάσκειν Interpretes dixerunt ore aliquantulum hiante eſſe & aperto, quod lentum illum humorem dentibus obductum, febrili incendio iam ſatis exiccatum, magis condenſat & dentibus affigit. Significat etiam oculis fixis intendere, quòd qui mente & oculis aliquò acriter contendunt, ſæpè ſoleant ore hianti eſſe, velut oculos deuorantes dixit Martialis. Significat etiam ὑποχάσκειν, δηπηρεῖν, vt χασκάζειν apud Ariſtophanem, obſeruare, animaduertere, ſuſpectare ac ſuſpicari. Malum autem ſuſpectare licet, quòd vehemens incendium iſtud ſignificet, vt ſcribitur aph. 53. lib. 4.

ἀπικῶ ἐχρῆσατο] Atticum videtur eſſe emplaſtri nomen quod ſit vlceribus glutinandis efficax, quale eſt Attalum apud Celſum. ἀπικὸν ἀχρεῖον, ἀπικλῶ χρῆσαι, & μλω ποτ' καλούμενον ἐχῖνον exponit Galenus ὀν πᾶς γλῶσσης. Sic ἐχῖνον ollam magnam multumq; patentem Hippocr. ſignificare ſcribit Erotianus. B

ὀν θεραπόνων] θεραχὼδες mentis perturbationes intelligere videtur, quemadmodum θεραχώδεις dicuntur qui mentis perturbatione tentantur in Prorrh. & θεραχώδεις πυρετοὶ, febres in quibus mens perturbatur, in Cois Præſagiis.

39 ἢ ἰωπέου] Ιωπέου legunt exemplaria duo manu ſcripta Regia & Italica, vt ex Caluo patet. Alterum etiam reconditum Ιωπίου habet.

δθὶ πλέον διεπύησεν] Exemplaria manu ſcripta δθὶ πλέον ἢ διεπύησεν legunt & Aſulanum.

ἐξ' βηπόνων] Significat ex tuſſi manus dextræ ſyderationem cõtigiſſe in iis qui manus exercerent, quæ ſubinde ceſſarat, tandem verò reperierat. Iis verò qui crura commouerent, in lumbos aut femora abſceſſum factum fuiſſe. Quod etiam indicat his verbis lib. 6. epid. οἱ μ' οὖν ἢ φωνῆσι πλέον θαλαπωρήσαντες, ἢ ῥιχόσαντες, ἐς κωνάγκας μᾶλλον ἐτελεύτων. οἱ ἢ τῇ χερὶ πυήσαντες, ἐς χεῖρας μόνον θρόμβηνικοί. οἱ δ' ἰωπύσαντες ἢ πλέω ὁδοιπορήσαντες, ἢ ἄλλοισι τῆσι σκέλεσι θαλαπωρήσαντες, ἔυπτοισι δὲ ἐς ὀσφῦν ἢ σκέλεα ἐκφασίαι θρόμβηνικοί. καὶ ἐς μηροὺς καὶ κνήμας κόπος καὶ πόνος. σκληρότατα ἢ καὶ διαιόπαται αἱ ἐς τὰ θρόμβηνικὰ ἄρουσι. τούτοισι ἢ ἔωῦτα δθὶ τῆσιν ὑποτροφῆσιν ἐγίνετο. ὀν ἀρχῆσι δὲ οὐ μάλα. πολλοῖσι δὲ ὕστων, ἀεὶκαν μὲ αἱ βῆχες ὀν τῇ μέσῳ. ὀξέληπον ἢ τελέως οὐ. ἀλλὰ σταῦσαν τῇ ὑποτροφῇ. hoc eſt, Qui igitur plus voce laborabant, autrigore corripiebantur, iis tuſſes in anginas potiſſimùm deſinebant. Qui verò manu laborabant, manuum tantùm reſolutiones habuerunt. Qui autem equitarunt, aut plurimùm viæ confecerunt, aut alioqui cruribus laborarunt, iis lumborum aut crurum impotentiæ ex reſolutione obortæ ſunt, & femorum ac tibiarum laſſitudo & dolor. Duriſſimæ autem & vehementiſſimæ tuſſes erant quæ ad partium ſyderationes deducebant. Iſta quidem omnia in reuerſionibus fiebant, per initia verò non admodum. Atque horum plæriſque tuſſes in medio remiſerunt, penitus autem non reliquerunt, ſed cum reuerſione adfuerunt. At cùm in tuſſi diuturna magna ſit abſceſſuum fertilitas, tum verò præcipuè in articulos decumbunt, aut manus, aut femora, crura, lumbos, teſtes, aut reliquas corporis partes, vt ſæpius obſeruare licet apud Hippocratem, & abundè ſcripſimus in Pythione lib 3. epid. & noſtris in lib. 2. Comment. vbi etiam hunc locum ſubnotauimus.

Sect. 7. D

ἢ Εὐμόλεος] Exemplaria Regia manu exarata duo ὁ ὀμόλεος legunt, Caluus μόλεος. Innuere autem velle videtur eam non decubuiſſe ægrorum more, ſed de repente ſtupidam effectam, velut in corpus irruente fluxione exagitatam. Sic enim mihi ſumi videtur hæc phraſis τρόπῳ ὑποστάθης. πυφλόδης autem legi cum manu ſcriptis exemplaribus, etſi quædam πυφλόδης habent.

οἱ ἢ νυκτάλωπες] Nyctalopas & luſcioſos in tuſſi trahente fieri ſcribit Hipp. lib. 6. epid. maximeq; pueros. Qui verò ſint nyctalopes ſcripſimus noſtris in Prorrh. magnum annotat.

40 ἢ ὀμόλεος] Exemplaria manu ſcripta ἁ ὀμόλεος πᾶς legunt etſi non ſine vitij ſuſpicione.

ἔστι δ' οἷσι θ' ὀδύνη] Vitioſa ſunt exemplaria manu exarata Regia quæ ὀδύνων habent, quædam etiam ὠδύν. Ex his quoque ſunt quæ ἐκπόνημα habent, quædam etiam θρόμπνημα. Significant autem circum dentem pus collectum fuiſſe, eoque dolorem confluxiſſe. E

θ' ἀπαλλάσσει ἐξόδυνη] ἀπαλλάττειν de tumoribus qui molliuntur & vacuantur, aut ſubſidunt dici valdè eſt tritum. Significat igitur ſeptimo die vacuatione emollita fuiſſe huiuſmodi tubercula. Exemplar Aſulanum πυρετοῖσιν ſimpliciter legit.

ὑποχόνδριον ὐκ ἐλύθη] Id de præcordiorum tumore præduro intelligi debet. μαλαχθείσης autem ad aluum refertur, qua vtcunque emollita tumor nihil conceſſit. Poteſt quoque ἔπαρσιν reſpicere & tumoris quantulamcunque ceſſionem indicare. Exemplaria porrò manu ſcripta Regia valdè recondita ξωνοῤῥήματα legunt. Quædam etiam non æquè probata συῤῥεύματα, & quædam etiam adhuc magis vitioſa ξωὶ ῥατεύματα. ξωνοῤῥήματα verò concretiones quaſdam ac veluti conuolutas durities ſignificant, & de humorum compacta collectione dicuntur, vt ſcripſimus Prorrh. 2. Caluus vt ξωνοῤῥήματα agnouit, ita & ξύσματα ex quibuſdam exemplaribus legiſſe videtur. Vitioſa autem ſunt exemplaria quæ αἱμαχροῶδες pro αἱμοχροῶδες habent.

μωλυσὶ κακά.] Locus hic paſſim aſteriſco notatus vitium haud dubiè præſefert, quod tamen in exemplaribus omnibus manu ſcriptis conſtans eſt. Publicatis nanque ſunt omninò ſimilia. Cornarius μωλυόμενα legiſſe videtur, quæ lectio plauſibilior eſt, eamque ſecuti ſumus. Poteſt & hæc lectio retineri & indicare iudicationem decimo quarto die obtigiſſe, quæ tamen infida & ſuſpecta redderetur, quòd quæ ad aures tubercula ſublata erant, ſenſim diſparuiſſent & conquieuiſſent. (Sic enim μωλωέσθαι paſſim apud Hippocratem de aurium tumoribus ſenſim euaneſcentibus efferri ſcripſimus lib. 2. epid.) Neque tamen in fauces redundarunt, quòd ea parua eſſent, & concocta ac matura expuerentur. Sed recurſante ad cerebrum abundantia, capitis grauitas adfuit & ſanguinis ex naribus ſtillicidium. Deinde etiam aliò effuſa materia, manuum & crurum reſolutio. Quæ alui ſecceſſu depoſita, iudicationem abſolutam confirmarunt. Caluus pro μωλυσὶ, ὠμηλυσὶ legiſſe videtur, longè admodum petita notione. Idem quoque κοινὴν κλυδεῖσθαι legiſſe videtur. F

41 ἢ Δημοκράτου] Sic legunt exemplaria Germanica & codex Regius vnus. Reliqua omnia exemplaria Δημοφάντου habent, quæ ſecuti ſumus. Interpretes quoq; ὅτε μὴ legiſſe videntur, quæ magis probatur lectio.

ἔχει θρεσβύτης] Vitioſa ſunt omnia exemplaria & hanc lectionem retinent. ἔχει legendum videtur & ad ſuperiora referendum, vt ſit ἐς τὸ ἔμπυον ἔχει, aut ἔχει θρεσβύτης. Caluus ὡς ἔχει ὁ θρεσβύτης legiſſe videtur. G

ἔμπα ἀδίνη] Sic legunt exemplaria duo Regia manu ſcripta cum Germanicis, reliqua ἢ ὀδίνη habent. Eadem etiam exemplaria manu exarata paulò poſt θρεσβὺ pro θρεσβύτης habent.

περιώχθη κοσμίως] Sic diſtinguo cum Galeno melioribus exemplaribus fretus, etſi quædam κοσμίως ἔχασκε legunt. Galenus lib. 3. περὶ διαιτ. hunc locum ſic attigit: οὕτω δὲ καὶ κατὰ τὸν τελευταῖον ἤδη τῶν βιβλίου, περὶ τῶν θρεσβυτέρου διηρεύμενος, εἴπε θρεσβεπῶν, περιώχθη κοσμίως, ἐπιλύσιμον, ὑπὸ πάνυ διάπνοος. ἀεὶ γὰρ κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐρραζομένων τῶν δύσπνοιαν αἰτίας, καὶ τὸ δυσπνοίας γίνεται μέγεθος. hoc eſt, Sic verò iam ad finem libri de ſene narratione expoſita, deinde præfatus, moderatè mente motus eſt, intulit, non admodum difficulter ſpirauit. Semper enim cauſæ ſpirandi difficultatem facientis magnitudini, difficilis ſpirationis magnitudo reſpondet.

42 κωλοῤῥία] Hoc modò habent omnia quæ adhuc videre licuit exemplaria pro κωλωτειδία. Sic enim legendum videtur, quòd καλάτης aut κῶλωτες ſtellionem indicet. Significat autem excrementa ſtellionum aut lacertarum tunicis ſimilia, hoc eſt variegata & variis quibuſdam guttulis reſperſa. Cornarius σκωληκοειδία legit quaſi vermiculata intelligat. Caluus κωληκοειδία aut κωλοειδία. H

Atque

A Atque haud ſcio an hoc modo intelligi poſſint craſſiora quædam excrementa aut inteſtinorum ramenta, quòd κῶλον craſſioris inteſtini partem ſignificet. Nobis profectò, vt ingenuè fateamur, in tantis ambagibus nihildum liquere videtur. κλῶα verò ἀῤῥία apud Hippocr. exponit Gal. in exeg. Caluus aliter ſumpſit.

ὅπ δθὶ πρόσω] Iſtud ad iudiciorum obſeruationem videtur referendum, primamque perturbationem criticam reſpicit & implaciditatem illam quæ criſim præcedit, & noctem grauiorem facit, ex aphoriſm. 13. lib. 2. Reliqua etiam ad iudicationum conſiderationem faciunt, ſignificantque iiſdem diebus quibus acceſſionum inſultus fiunt, iudicationes fieri, quod aliis verbis ſcribitur in Prædictionibus, & repetitur lib. περὶ κρισίων. Quam in rem plura ſcripſimus lib. 1. epid. * vbi conceptis verbis iſtud ab Hippocr. ſcribitur. Et Gal. libris de diebus decretoriis fuſiſſimè hanc tractationem perſequitur.

Sect. 3.

καὶ τὰ δ' ἀ σφῶν αὐτῶν] Interpretes δι' ἀ σφῶν αὐτῶν legunt. Iſtam tamen lectionem retinui conſtantibus omnibus exemplaribus. Vi-
B detur que ad imperfectas & malè decernentes iudicationes referri, quibus recidiuæ fiunt & morbi recrudeſcunt.

πυάλων τῆσι πθεπλευμονικοῖσιν] Sunt iſta velut ſuperiorum exempla quæ in ſignis concoctionis exercentur, & magnam in iudicationis diſciplina vim habent. Sputum verò in peripneumonicis Aretæus ὑποχόλου καπνορὲς vocat.

43 Νίκαρχος ὀν πυρετῆσι] Hoc ſanè exemplum Petrum Aponienſem refellit, qui veneris iocos quoſcunque in febribus damnat. Vt non imitteritò quoque refellendus videatur Critias ille Pythagoricus, quem refert Plutarchus 3. συμποσιακῶν interrogatum quando mulieribus commiſceri expediret, tunc præſertim reſpondiſſe quando quis damno affici voleat. Quamquam idem Plutarchus in valetudinis præceptis ſcribit: ὅθεν ἄειστα λέγεται, τὸ θρῆς ἀκοείλω, καὶ πόνων ἀόκπιλω, καὶ ἀπέρματος οὐσῆς πήρησιν, ὑγιεινότατα ἔστι. Quod etiam eidem tribuitur à Stobæo.

ἐκκλύεσθαι θεραπευθῶσαι] Curari intelligit eos quibus hæmorrhoides ſecantur, vruntur, conſuuntur, & in totum ſupprimuntur, neque vna aſſeruatur vt conſulit aphor. 12. lib. 6. eosque ἀπρευθέντας ἀκαίρους vocat Hippocr. lib. 6. epid. vt illic exponit Galenus. Sup-
C preſſæ autem hæmorrhoides inſaniam faciunt, quam tamen verius melancholiam dixeris, vt ſcribit Gal. ex aphor. 21. lib. 6. Cuius quoq; impropria eſt ſolutio quæ febre acuta ſuccedente fit ex aph. 16. lib. 6.

ὀν πῖσιν ὀξέσι] Inconſultam Medicorum timiditatem à frigidæ potione in febribus ægros arcentium arguit, ſimulque frigidam liberalem exhibendam ſuadet, vt vomitus excitetur, & biliosa aut flaua effundantur, quæ interdum vomitione, interdum etiam deiectione reiiciuntur, vt ſcribit Gal. 9. & 10. Methodi. In hac verò frigidæ potione, ad ægrum ipſum potiſſimùm animum intendit, qui præcipuus eſt frigidæ exhibendæ ſcopus, ſi eam ipſam auidiſſimè expetat, accopioſiſſimam bibere poſſe ſibi videatur. Atque in iſta frigidæ in febribus exhibendæ cauſa, notabilis admodum eſt hic locus, etſi aliàs quoque ab Hippocr. monimentis celebratur, vt ſcripſimus noſtris in lib. 1. epid. * annotationibus. Exemplaria porrò Regia manu ſcripta pro ἰητρῶν, πυρετῆσι vitiosè legunt, vt apparet. Caluus aliter hunc locum ſumpſit.

Ægr. 7.

D βήσσοισι ξηροῖ.] In diuturna & trahente tuſſi ſicca, teſtium tumores fiunt ſolutionemque indicant, teſtiumque tumoribus aut inflammationibus tuſſes ſæpè ſuccedunt. Tanta eſt partium ſpiritalium cum genitalibus communio. Quod amplißimis exemplis indicauimus noſtris in lib. 2. epid. Comment. ſimulq; hunc etiam locum ſubnotauimus.

οἱ ὀν πῖς δθὶ βουβῶσι] Exemplaria Regia manu ſcripta ὀν πῖς βουβῶσι cum Aſulano legunt. At apud Caluum ad libri calcem adſcribitur exemplum de duobus Cecropis fratribus, quod quia antè explicatum eſt, vitiosè huc irrepſit, tacitis etiam omnibus ſcriptis exemplaribus.

HIPPOCRATIS COI, MEDICORVM LONGE PRINCIPIS,

LIBER DE MORBIS VVLGARIBVS QVINTVS.

Nunc recens Latinate donatus, & Annotationibus illustratus,

ANVTIO FOESIO Mediomatrico Medico, autore.

IN LIBRVM QVINTVM DE MORBIS VVLGARIBVS HIPPOCRATIS,

PRÆFATA.

QVINTVS *iste de Morbis vulgaribus liber, etsi secundum se Hippocrateæ familiæ à Galeno iudicium non tulit, & ad Draconem iunioris Hippocratis filium refertur, habet tamen non leuem in rerum æstimatione commendationem. Nam & inde ad iudiciorum ac difficilis spirationis authoritatem confirmandam, locupletissima testimonia ac velut salutis auguria à Galeno petuntur, & à Latinis Medicinæ dictatoribus non pœnitenda laude aspersus est. Imprimisque Cornelij Celsi & Aureliani commendabile est suffragium, qua tanquam notabili indicatura, quæ ex hoc libro depromuntur, ad authorem Hippocratem referunt. Celsus nanque cùm prærogatiua quadam à futuris deceptum Hippocratem fatetur, eique ingenuam erroris confessionem (nunquam satis prædicando exemplo) adscribit, Autonomi in Omilo historiam haud dubiè attingit.* * *Aurelianus verò lenticulæ succum & veratrum cholera laboranti exhibitum cùm exagitat, ægrum huius libri decimum omni procul dubio subnotans, non tam huic loco quem sugillat præiudicium, quàm suis curationibus fucum facere videtur. Etenim cùm valdè sit iniquum, ex his quæ tumultuariè in peregrinationis procinctu ad memoriæ subsidium sunt seposita, aut in aduersaria coniecta, certas medendi præceptiones petere: mihi certè quidem videtur, vt est inuidiosus alienæ industriæ æstimator, criminationem ex triuio corripuisse, & ad veterum censuram etiam cum summa licentia linguæ procacitatem attulisse. Galenus verò etsi hunc in librum duriter animatus, eum Hippocraticæ familiæ ingenuitate abdicat, hinc tamen plurima ad doctrinæ suæ confirmationem exempla depromit, tamq; accuratè legisse videtur, vt in eo quinquaginta omninò ægrotos esse* [1] *scribat. Quo velut senatusconsulto codicibus nostris falsi crimen quoddam intendit, qui dimidio penè toto redundantes sunt & superflui. Nam certum est Galenum ad Nerij filiam totam istam huius libri texturã deduxisse. Reliqua verò quæ adscribuntur, magna ex parte sunt diminuta, imperfecta & mutila, & ex lib. 7 Morborum vulgarium penè omnia in hunc locum pudendo errore transposita, vt omnibus nostris annotationibus probatum esse volumus. Neq; tamen ea repudiare nobis licuit, quòd & veterum monimentis essent contestata, & verò reconditorum omnium codicum membranis cõsignata. Atq; vt de tota huius libri æstimatione dicam quod sentio, etsi plenam illam atq; uberem Asclepiadarum familiæ germanitatem non redolet, mihi tamen antiquo nomine dignissimus videtur, & longo quodam ordine ac serie in hanc familiam deduci posse. Quòd si* [11] *Galeni quoque iudicio, quæ ad Euryphontem, Thessalum aut Polybum planè referuntur, Hippocratis nomine in hominum conspectum vẽditare se audeant, quis nos adeo in fœturam istam ingratos esse ferat, vt cùm de famæ existimatione periclitetur, eam etiam de veteri quam iure quodam circunfert indicatura, atq; omni doctrinæ genere & cognitione dimicare patiamur? Habet certè ad eum quem nimis ambitiosè aucupamur ὀπιδημιῶν titulum, valdè accommodatum scriptionis genus, ac ferè, vt in peregrinationis procinctu quam circa Thessaliæ vrbes obibat, pressum, leuiter subnotatum, ac tumultuario quodam modo ad memoriæ subsidium in coniectanea comparatum. Quo plerunq; nomine subobscurus est, & in referenda ægrorum historia dimi-*

*Lib. 2. de dieb. decr. & lib. 2. & 3. de diff. spir. *Lib. 3. ac. cap. 21. [1]Lib. 2. de dieb. decr. [11]Lib. 3. de diff. spir.

nutus,

A *nutus, curationes vel tenuiter attingens, vel ferè negligens, morborum ortum aut casum ieiunè denunciãs, ac penè ægros leuiter subindicans. Qua in ægrorum recensione ita se comparasse videtur, vix vt Medici personam sustinens, sed vt è plebe spectator quidam, morborum casus & pericula describeret. Totus enim in ægrorum infœlicitate ac remediorum (vt ita dicam) ἀπυχίᾳ versatur. Insignes profectò habet casus & ad explicandum illustres, ad eamq; Medicinæ partem quæ manu curat vel maximè accommodatos. Quo nomine vel in hac scena præcipuum locum obtinet, & quoniam Thessaliam oberrans, operam suam vel pu-*

B *blicè commodabat, aut circumferebat, in hac veteri τοῦ ὀπιδημιῶν quæ est de finibus exagitata controuersia, ad antiquam possessionem iure quodam reuocari debet. Quam quidem ab omni maleuolorũ calumnia, velut liberali custodia septam, sartam tectam quoad eius fieri poterit seruabimus, nec veterem istam possessionem ab acutis nescio quibusdam hominibus depasci sinemus, sed velut honorarij arbitri fines hos regemus. Quamquam certè hoc in quæstionis genere requiri placere terminos censeo quos Galenus pepigit, iisq; parere.*

C

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΔΗΜΙΩΝ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

HIPPOCRATIS DE MORBIS VVLGARIBVS LIBER QVINTVS.

D Ἐν Ἡλίδι ἡ τοῦ κηπωροῦ γυνὴ, πυρετὸς εἶχε αὐτὴν ξυνεχής. καὶ φάρμακα πίνουσα, οὐδὲν ὠφελέετο. ἐν δὲ τῇ γαστρὶ κάτωθεν τοῦ ὀμφαλοῦ, ἐὼν σκληρὸν, καὶ ὑπολόπτερον τοῦ ἑτέρου, καὶ ὀδυνώδες παρέχον ἰσχυράς. τοῦτο ἐβλημάθη ἰσχυρῶς, τῇσι χερσὶ σὺν ἐλαίῳ. καὶ μετὰ τοῦτο ἐχώρησεν αἷμα οἱ συχνὸν κάτω. καὶ ἐκλύετο ὑγιής, καὶ ἐβίω. [2] ἐν Ἡλίδι Τιμοκράτης ἔπιε πλέον. μεμυόμενος δὲ ὑπὸ χολῆς μελαί-

E νης, ἔπιε δὲ φάρμακον. οὗτος ἐκαθάρθη. δὲ κάθαρμα πολὺ φλέγμα καὶ χολὴν μέλαιναν διὰ δὶς ἡμέρης, καὶ τοῖς δείλεσι, ἐπαύσατο καθάρσιος. καὶ πόνον ἐπόνησεν ἐν τῇ καθάρσῃ πυκνὸν, καὶ πιὼν ἄλφιτον ὕπνος ἔλαβεν αὐτὸν, καὶ εἶχε τὴν νύκτα, μέχρις ἥλιος ἐκλύετο. ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ οὐδὲν ἐδόκεε οἷς παρεῦσιν κοιμωμένῳ οὐδὲν, ἀλλὰ τεθνεώς. οὐδὲ ἠδύνατο οὐδενὸς, οὔτε λόγου, οὔτε ἔργου. ἐπάθη δὲ δὲ σῶμα καὶ

F ἐπάγη. ἐβίω δὲ καὶ ἐξήλθετο. [3] σκόμφος ἐν Οἰνιάδῃσι πλευριτιδι ἐχόμενος, ἀπέθανεν ἑβδομαῖος τῷ δακτύλῳ. φάρμακον δὲ ἔπιε κατωτικόν. τούτῃ τῇ ἡμέρῃ τῇ πρόσθεν καθαιρόεων. καὶ ἐκαθάρθη οὐ πολλά. καθαιρόμενος δὲ παρέκυψεν. [4] Φοίνικι ἐν Οἰνιάδῃσι καὶ Ἀνδρέα ἀδελφεοῖς, ἡ γνάθος ὠδήσεν ἡ ἑτέρη. καὶ δὲ χεῖλος δὲ πρὸς τὴν γνάθου καὶ ὀφθαλμὸς. καὶ οὔτε ἔνδοθεν σκληρόν τι οὐδὲν ἐφαίνετο, οὔτε

G θύραθεν ἀπεπύη, ἀλλ' οἰδέουσα φλὴν ἐκλύετο ξηρὴ σὺν πεδόνι, καὶ ἀπέθανε. καὶ δεύτερος τὰ αὐτά. ἀπέθανε δὲ ὁ μὲν ἑβδομαῖος. καὶ ἔπιε φάρμακον καὶ οὐδὲν ὠφελήθη. ὧν δὲ Φοίνικα ἐξείμηθη κύκλος φλεγμονῆς. καὶ δὲ ἕλκος ἐκαθαρεύθη μὴν δὲ πλέον, πρὶν αὖτ' ἀποθανέειν. ἀπέθανε δὲ καὶ οὗτος, πλείονα χρόνον βιώς. [5] Πυρείδαμος ἐν Οἰνιάδῃσιν ἐν τῷ πλευμονίῃ δεκαταῖος ἤρξατο παραφρονέειν. ἐπρεσβύου δὲ κατεπόησέ τε καὶ πόδα ἐκλύετο καθαρώτερα. καὶ φροχωρέοντα ἡ

H νοῦσος ὅπῃ δὲ βέλτιον. ὕπνος τε αὐτῷ κατεχύθη πυκνός. καὶ τὰ ὄμματα ἐπλερώθεα ἐκλύετο. καὶ ἀπέθανε περὶ τὰς κ ἡμέρας.

Ὀνίτορις vxorem in Helide febris assidua detinuit, neq; epota medicamenta quicquam profuerunt. Infra verò vmbilicum in vẽtre quiddam durum erat & intumescens, ac vehementes dolores faciens, quod cùm manibus oleo inunctis validè est expressum & emollitum, ac deinde plurimus ei sanguis deorsum profluxit, ac conualuit & vixit. [2] Timocrates in Helide post lõgam potationem ab atra bile insania correptus, epoto medicamento perpurgatus est, eaq; purgatione multam pituitam & atram bilem tota die demisit, quæ sub vesperum cessauit, vbi multũ laboris in purgatione pertulisset: hunc epota polenta somnus corripuit, & totam noctẽ tenuit ad solis ortum. In somno verò iis qui aderant nihil respirare, sed mortuus esse videbatur, & nihil, neq; quid diceretur, neq; quid fieret sentiebat. Corpore autem distẽto erat & rigido, vixit tamen & excitatus est. [3] In Oeniadis Scomphus lateris dolore detentus septimo die mortuus est cum delirio. Medicamentum autem deorsum purgãs ebibit, cùm ipso ante purgationem die mente constaret, neq; multũ purgatus est. In purgatione verò ipsa delirauit. [4] In Oeniadis Phœnici & Andreę fratribus mala altera intumuit, & labrum quod ex anteriore parte malæ & oculo respondet, neque quicquam intro spectanti comparebat, neq; foris vllam puris significationem edebat, sed arida putredine intumescens marcescebat, & mortuus est. Eadẽ quoq; alteri contigerunt. Mortuus est autẽ hic quidem septimo die, neq; epotum medicamentum quicquã profuit. Phœnici verò putredo in circulum execta est, & vlcus ante mortem magna ex parte repurgatũ fuit. Sed & hic mortuus est cùm diu traxisset. [5] In Oeniadis Pyridamus pulmonis inflammatione laborans, decimo die delirare cœpit, curatus verò tum ad sese rediit, tũ sputa puriora reddebantur, & morbus in melius tendebat. Somno ei multo offuso oculi aurigine tentati sunt, & circa vigesimum diem mortuus est.

‘Quidam in OEniadis morbo detentus, cùm ſine cibo perſeueraret, ſtrepitum in ventre vehementem & dolorem percipiebat, ciboq; aſſumpto & comminuto, vbi poſt cibi ſumptionem tempus aliquod interceſſiſſet, non longè poſtea idem ſentiebat, corpusque cõtabeſcebat & paulatim abſumebatur, neq; alimentum ex cibis ſumptis percipiebatur, & per aluũ demittebantur ciborũ reliquiæ prauæ & exuſtæ. At cùm cibum recens deuoraſſet, tũ minimè ſtrepitũ ſentiebat, neque dolor detinebat. Hic ſumptis omne genus medicamentis tum ſurſum, tum deorſum purgantibus, nihil alleuabatur. Secta verò per vices, vtriuſque manus vena, donec exanguis fieret, tum demum alleuationem & mali liberationem ſenſit.

‘Ὀν Οἰνιάδησιν αὐὴρ νόσῳ εἴχετο, ὁκότε ἄσιτος εἴη. ἔμυσεν αὐτοῦ ὀν τῇ γαστρὶ ἰσχυρῶς καὶ ὠδυνᾶτο. καὶ ὅτε φαγόντι τὰ σιτία τειφθείη, καὶ χρόνος ὀλιγηύοιτο μετ' τὼ βρῶσιν τοῦ σίτου, μετ' ὀ πολύ, ἔωτο τοῦ τὸ ἔπασχε. καὶ ἔφθινε τὸ σῶμα καὶ ἐτήκετο. καὶ ὅφη ἐκ ἐδηλέετο οἱ ἀπὸ τῶ σιτίων ἐωθόμενα. καὶ ὑπεχώρεεν ὁ σῖτος πονηρὸς καὶ συνεκεκαυμένος. ὁκότε δὲ νεοσὶ βεβρωκὼς εἴη, αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον οὐκ ἔμυζε. καὶ τὸ ἄλγος εἶχεν αὐτόν. ὅσα φάρμακα πίνων πάντοθεν πᾶσι καὶ ἄνω καὶ κάτω, οὐδὲν ὠφέλεετο. φλεβοτομούμενος τὴν ἐν μέρει ἑκατέρην τὴν χεῖρα ἕως ἑξαιμος ἐγένετο, ἔπειτα ὠφελήθη, καὶ ἀπηλλάγη τοῦ κακοῦ.

[1] ἐβλημάσθη] ἐβλημάσθη ἐμαλάχθη explicat Galenus in Exegeſi, hunc locum haud dubiè ſubnotans. Significat autem tumorem illum durum manibus oleo inunctis pertractatum aut palpatum, remollitum fuiſſe. Eſt enim βλημάζειν Heſychio ἀπαλύνειν τὰς μαστούς. Sed ἐβλημάσθη fortaſſis aptior fuerit lectio (etſi ἐβλημάσθη habent omnia exemplaria, & βλημάζειν eriam dicitur.) βλημάζειν nanque αἱ τῇ ὀκθλίζειν λέγουσιν Ἴωνες, vt ſcribit Varinus. Eſt & βλημάζειν * Ariſtophani, τὸ τῶ ἀποθεωρίου καὶ τοῦ τῆθεσι ἅπτεσθαι, οἱονεὶ θλιβομάζειν, mammas ac totum pectus & imum ventrem pertractare, quod faciunt aues empturi. Et Calliſtrato βλημάζειν αὐτὸ τῇ ψηλαφᾷν, quod eſt palpare, ponitur. Heſychio quoque βλημάζειν τὸ στηθολαβεῖν οἱονεὶ θλίβειν ἢ βασταζειν, καὶ τὸ τὰς ὄρχεις ὀκ τοῦ σπθῶν πιεζεῖν ſignificat, quod eſt pectus palpare, quod faciunt qui aues ex pectoris amplitudine æſtimant. Ex quo apud Heſychium mendum eſſe ſatis apparet, & στηθολαβεῖν aut πτοδολαβεῖν legendum eſſe, quod facit Varinus. Vnde etiam χροβλημάσθαι dicitur quod ſignificat mammas manibus leniter premere & contrectare, aut mulierum papillas attrectare. ἐβλημάσθη igitur manibus ita pertractatum tumorem indicat, vt remollitus fuerit aut veluti expreſſus. Atque haud ſcio an propria quadam ſignificatione ἐβλημάσθη hîc ſit poſitum, cùm βλημάζειν τὸ πτηθολαβεῖν ſignificet Varino, ἤγουν ψηλαφᾷν τὰ στήθη, καὶ τὰς μαστοὺς καταλαμβανόμενον τῇ ἁφῇ, καὶ ἅπτεσθαι τοῦ ἀπορρήτου μελῶν τοῦ γυναικείου. Quidam etiam βλημάζειν mulierum pudenda attrectare ſignificare ſcribunt. Infra autem vmbilicum tumorem fuiſſe poſitum in Olitoris vxore indicauit.

* *In Auibus.*

[2] ἐπλήθη δὲ τὸ σῶμα] Diſtentione neruorum quam rigorem Celſus vocat, correptum fuiſſe ægrum, indicare videtur. Caluus tamen ἐπλήθη legiſſe videtur. Cæterùm in curanda inſania medicamentum propinatur bilem atram cum pituita educens, quòd magnam partem melancholici pituita abundent & flatibus. Quod etiam facit Galenus lib. 4. κατ' τοῦ in varicis exciſione. Iidem etiam linguæ incontinentia & partis ſtupore laborant ex aph. 40. lib. 7.

[3] ἅμα τῇ ἡμέρῃ] Iſtud longè aliter ſumpſiſſe videtur Caluus. Hoc autem exemplum ſatis indicat quanta cum cautione medicamentum purgans pleuriticis exhibendum ſit, quòd ferè ſputum reſiccet, vt ſcribit Hippocrates libro 3. de Morbis. Quod etiam accuratè Galeno animaduerſum videmus lib. 2. de ration. vict. in morb. ac. & ab Aureliano exagitatur libro ſecundo. Acut. cap. 19. & 21.

[4] καὶ Ἀνδρέα ἀδελφεοῖς] Vitioſa ſunt exemplaria manuſcripta quæ αὐδρυαδελφοῖς legunt. Quæ lectio ad Aſulanum codicem peruenit. Caluus δυεῖν ἀδελφεοῖν legiſſe videtur.

τὸ πρὸς τὴν γάστρα] Hæc lectio labrum quod malam contingit & ab ea pendet ſignificat, & rectè ferri poteſt. Sed maxima codicum pars πρὸ legit quæ ſecutiſumus.

Ὁ ἀπίδωνε] Iſtud omiſit Cornarius quòd parum huic loco quadrare videretur. Verùm in eo retinendo magnus eſt exemplarium conſenſus, & de Andrea intelligendum videtur.

ἐξετμήθη κύκλος ὁ πρὸς] Hîc κύκλος malarum rotundum tumorem ſignificare poteſt, vt indicetur malarum tumorem putridum exectum eſſe. Sic enim κύκλοι προσώπου τὰ μῆλα dicuntur Galeno apud Hipp. Poteſt & indicari putredo in circulum execta, quemadmodum ſumpſimus cum interpretibus.

[5] Πυείδαμος] Exemplaria omnia manu exarata Βυείδαμος legunt, quæ etiam ſecuti ſunt interpretes. Mollem autem & remiſſam fuiſſe pulmoniam conſtat, quæ ad vigeſimum diem perducta ſit. Quam etiam vigeſimo primo iudicationem ſubire vult Hippoc. lib. 3. de Morbis, lib. verò 2. de Morb. & lib. περὶ παθῶν, decimooctauo.

[6] ἔμυσεν αὐτοῦ] Caluus iſtud omiſit. Cornarius de ventris ſuctu intelligit. Ego verò de vẽtris ſtrepitu, rugitu & murmure, aut ſtridore quodam intelligi malim, in eamque ſignificationem Hippocrati dici multis exemplis aliàs teſtatum faciemus. Etſi poteſt de peculiari ventriculi ſenſu ſumi, quo penuriam conuenientis alimenti ciuſq; quod affine eſt & amicum appetentiam præſefert. Eſt autem ſenſus ille moleſtia quædam & dolor ex ſuctu & compreſſione ortus.

τὰ σιτία τειφθείη] Sic plæraque exemplaria quæ ſecutus ſum cum Cornario. Quædam etiam θεφθείη, nonnulla quoq; πρφθείη, quæ ſecutus videtur Caluus.

Ὁ ὑπεχώρεεν ὁ σῖτος] σῖτος hîc ciborum reliquias & excrementa ſignificat, vt ſuprà lib. 4. epid. & aliàs plærunque apud Hipp. Iſtum autem locum ſubindicare videtur Erotianus his verbis σῖτος πονηρὸς, νοῦν τὸ σῖτον αὐτὴ κοφρίν τὴ παχέ.

ἔμυσα ἔμυζε] ἔμυζε pro ἔμυζε habet codex Aſulanus.

ὀν μέρει] Illud ὀν μέρει omiſiſſe videntur interpretes etſi eleganter & bene loco eſt poſitum. Sic ἕως ἑξαιμος ἐγένετο omiſit Caluus. Eſt autem admodum inſigne & rarum exemplum tantam ventriculi imbecillitatem & dolorem nullis aliis adiutum remediis, miſſo ex vtraque manu ſanguine ex toto conquieuiſſe.

[7] In OEniadis Eupolemus coxendicis dextræ dolore conflictabatur, ac inguinis, & propinquæ coxendicis iuncturæ quæ eſt ab inguine & anteriore coxendicis parte. Huic ſanguis ex malleolo detractus eſt admodũ multus, niger & craſſus, epotoq; medicamento aluum deorſum purgante, multum purgatus eſt, & melius quidem ei aliqua ex parte fuit. Dolores verò non ceſſabant, ſed tum coxendicem, tum illius iuncturam ad ſedem (quæ κοχώνη dicitur) tum etiam inguinis loca ſuppuratio occupabat, ibiq; dolor erat intenſior. Pus autem os potius quàm carnem altè peruadebat, & aliquandiu ſic ſe habere ignoratus eſt, donec admodum debilis extitit. Tandem cruſtis valde multis, iisq; magnis & denſis inuſtus eſt, pusq; multum & craſſum effluxit, ac non paucis poſt diebus interiit, tum ex vlcerum magnitudine & multitudine, tum ex corporis debilitate. Hic videbatur liberari poſſe, ſi vnica ampla ſectione ſectus fuiſſet, ac per eam pus dimiſſum eſſet, aut ſi altera ſectione opus erat, eam amplam admouere, atq; hæc in tempore facta oportuit.

[7] Eὐπόλεμος ὀν Οἰνιάδεσιν ὠδυνᾶτο ἰσχίον τὸ δεξιόν. καὶ τὴν βυβῶνα, καὶ τὴν πλησίον συμβολὴν τοῦ τε ἰσχίου, ἀπὸ τοῦ βυβῶνος, καὶ τοῦ ἰσχίου τὸ πρόσθεν. τοῦτο αἷμα ἀφηρέθη ἀπὸ τοῦ σφυροῦ πουλὺ πολύ, καὶ μέλαν, καὶ παχύ. καὶ φάρμακον ἔπιεν ἐλατήριον. καὶ ἐκαθάρθη πουλλά. καὶ ῥηίων μᾶλλόν τι ἐγίνετο. αἱ δὲ ὀδυνᾶι ὀκ ἐξέλιπον, ἀλλ' ἔμπυον ἔχε τότε ἰσχίον, καὶ τὴν κοχώνην, καὶ τὸ ἀμφὶ τὸν βυ-

A τὸν βυβῶνα, ἅπαν ὠδυνᾶτο καὶ ὀλὶ πλέον. τὸ δὲ πῦον ἐγένετο πρὸς τὸ ὀξέον μᾶλλον, ἢ πρὸς τὸ θρικὺς καὶ βάθος. καὶ ἐλελήθη χρόνον ὅπως ἔχων, ἕως πολὺ ἀδηνὴς ἐγένετο. ἔπειτα ἐκαύθη ἐκ χάραγας πολὺ πολλᾶς. καὶ μεγάλαι ἐγένοντο, καὶ πλησίαι ἀλλήλων. καὶ πῦον ἐρρύη πολὺ καὶ παχύ. καὶ ἔθανεν ὀλίγησιν ἡμέρησι μετὰ ταῦτα, καὶ ὑπὸ μεγέθεος τῶν ἑλκέων καὶ πλήθεος καὶ ἀσθενείης τοῦ σώματος. ὅπος ἐδόκεεν αὐ

B εἰ ἐτμήθη εὖ ἔρρον μίαν τομὴν, καὶ πρὸς τόμον ἀφίκετο τοῦ πύου, καὶ εἰ πρὸς τέδει τομῆς ἑτέρης τὰ μεῖν εὖ ἔρρον. ταῦτα παθὼν ὀν τῇ ὥρῃ, ἐδόκεεν αὐὴ ὑγιὴς γενέσθαι. [8] Λύκων ὀν Οἰνιάδησι τὰ μὲν ἄλλα ταὐτὰ ἔπασχεν. αἱ δὲ ὀδυνᾶι καὶ ἐς τὸ σκέλος τοῦ πάνυ διεφοίτων. καὶ ὀκ ἐγένετο ἔμπυος. ὑγιὴς δὲ πολλῷ χρόνῳ. φάρμακα δὲ ἔπινε, καὶ σικύας προσεβάλλετο. καὶ ἐφλεβοτομεῖτο. καὶ ἐδόκεε ῥηΐων γίνεσθαι ταῦ-

C τα πάσχοντι. [9] Ἀθήνησιν αὖ, θρῶπος, ζυσμῷ εἴχετο πᾶν τὸ σῶμα. μᾶλιστα δὲ τὰς ὄρχιας καὶ τὸ μέτωπον. εἶχετο δὲ πάνυ σφόδρα. καὶ τὸ δέρμα παχὺ ἦν, καὶ τὸ ἅπαν τοῦ σώματος καὶ οἷον πρὸς λέπρη τῶν προσόψιν. καὶ ὀκ αὖ ἀπέλαβεν ὑγιαμὸν τὸ δέρματος, ἀπὸ τοῦ παχύτητος. τοῦτον τοῦ δεῖς ἠδύνατο ὠφελῆσαι. διελθὼν δὲ εἰς Μῆλον ἢ τὰ δέρματα λεῖα, τὸ μὲν κνησμῶν ἐπαύσατο, καὶ τοῦ παχυδερμίης. ὑδροπικὸς δὲ ἐγα-

D νεν. [10] Ἀθήνησιν αὖθρα χολέρη ἔλαβεν. ἤμεσε τε καὶ κάτω διήει. καὶ ὠδυνᾶτο. καὶ σπασμὸν ἐκ ἠδύνατο, ὅτε ὁ ἔμετος, ὅτε ἡ ἀποχώρησις. καὶ ἥτε φωνὴ ἀπολελοίπει. καὶ κινέεσθαι ὀκ τοῦ κλίνης ἐκ ἠδύνατο. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀχλυώδεες, καὶ ἐγκοιλοι ἦσαν. καὶ ἀπασμοὶ εἶχον ἀπὸ τῆς κοιλίης ἀπὸ τοῦ ἑτέρου λόγου. ἡ δ' ἀποχώρησις πολλῷ πλείω ἢ τοῦ ἐμέτου. ὅπος ἔπιεν ἐλλέβορον, ὅτι φακῶν χυλῷ. καὶ ἐπέπιεν

E φακῶν χυλὸν ἕτερον, ὅσον ἠδύνατο, καὶ ἔπειτα ἐπήμεσε, καὶ προσηναγκάσθη καὶ ἔπη αὐτῷ ἄμφω. ψυχρὸς δὲ ἐγένετο. ἐλύετο δὲ μέχρι τοῦ αἰδοίου κάτω πάνυ πολλῷ, ἕως καὶ τὰ αἷμα διεθερμάνθη, καὶ ἐβίω. τῇ δ' ὑστεραίῃ ἀλφιτα ἔπιε λεπτὰ ἐφ' ὕδατι. [11] Εν Λαρίσῃ γυναικὶ Γοργίου τὰ ἐπαμμήνια δυῖν δ' ἐτέων ἴσχε, πλεῖω ὀλίγων πάνυ. ὀν δὲ τῇ μήτρῃ ἐφ' ὁκότερα αὖ κλιθῇ σφυγμὸν παρεῖχε καὶ βά-

F ρος. αὕτη ἡ γυνὴ ὀκύησε. καὶ ἀπεκύησε. καὶ ἀπελύθη τὸ παιδίον ἐνάτῳ μηνὶ ζῶον θῆλυ ἕλκος ἔχον ὀν τῷ ἰσχίῳ. καὶ τὰ ὕστερα ἐπόμενα καὶ αἷμα πολὺ πάνυ ἐπεγένετο, καὶ τῇ ὑστεραίῃ καὶ τῇ γ καὶ τῇ δ καὶ ἀφόμοι πεπηγότες. καὶ πυρετὸς εἶχε μέχρι ἡμερέων δεκα τῶν πρώτων. ὑποχώρεεν τὸ λοιπὸν αὐτῇ αἷμα ἐρυθρόν. καὶ ὠδεε τὸ πρόσωπον ἰσχυρῶς. καὶ τὰς κνήμας. καὶ τὸ πό-

G δε. καὶ τὸν ἕτερον μηρόν. καὶ σιτία τοῦ πρόσσετο. δίψος δὲ εἶχεν ἰσχυρόν. καὶ τὸ ψυχρότατον ὕδωρ ξυνέφερεν. οἶνος δὲ ἠδάμως. ἡ γαστὴρ μετὰ τὸ πρῶτον παιδίον, ὀλίγω μέν νυν ἐλαπεῖχθη. πάνυ δ' ἐξυνέπεσεν, ἀλλὰ σκληροτέρη ἦν. ὀδυνῶν δ' τοῦ προσόψιν. τεταρταῖος δὲ ἡμέρη ἀπὸ τῶν πρώτης, ἐξέπεσε τὸ ἐπικύημα, ὅλον. καὶ ἡ γαστὴρ ξυνέπεσε καὶ τὰ οἰδήματα πάντα, καὶ τὸ ῥεῦμα λεπτὸν, καὶ τὸ αἷμα τὸ ὀλίγον, καὶ ὑγιὴς ἐγένετο.

H [7] καὶ τὴν κοχώνην] κοχώνην habent exemplaria duo Regia manu ſcripta. Aſulanus κοχώνην vitiosè. κοχώνην autem explicat Galenus in Exeg. τὴν σύζευξιν τὴν ἐν τοῖς ἰσχίοις, τὴν πρὸς τὴν ἕδραν, coxendicis iuncturam aut commiſſuram quæ eſt ad ſedem. Quam dictionem etiam vſurpat Hippocrates, lib. 1. & 2. περὶ γυναικείων.

Ⓒ ἐλεληθη] ἠμελήθη videtur legisse Cornarius. A

ἔπειτα ὀκώδεκα] Hic fere præcipui curandæ ischiadis scopi explicantur. Varij verò vstionis modi describuntur Paulo libro 3. cap. 77. & lib. 6. cap. 76. & Aëtio cap. 3. sermo. 4. tetrab. 3. Hippocrat. quoque lib. περὶ φλοῶν ἑπτὰ παθῶν interdum fungis, interdum etiam ferro crustas inurit & sectionem facit. Est vbi eam in rem etiam linteum adhiber, vt lib. περὶ παθῶν. Idem quoque venarum poplitis sectionem in ischiade quæ ex sanguinis copia originem trahit, præcipit. Quod etiam facit Galenus lib. de cur. per sanguinis missionem. Eam enim quæ ex poplite fit venæ sectionem commodiorem quàm quæ ex malleolo esse scribit. Etsi lib. 10. καθ' ἑπτ. venæ sectionem ex poplite aut malleolo præcipit, post tamen totius corporis deplotionem. Quod etiam facit Aëtius cap. 1. sermo. 4. tetrab. 3.

9 πλὴν προσώπου] τὸ πρόσωπον habet exemplar vnum Regium manu scriptum, quod indicat in facie lepræ aspectum fuisse. Hæc verò lectio totius corporis cutim, qualis in lepra videri assueuit.

διελθὼν ἐς Μίλον] Hunc locum sic legit Erotianus, vbi ξυσμὸν κνησμὸν, explicat. ὑποθυμὸς δὲ ἐς Μίλον ἐς θερμὰ λουτρὰ, τὸ μὲν κνησμῶ ἐπαύσατο Ⓒ τῆς παχυδερμίας. B

10 Ⓒ ἀσαρκοὶ ἔχον] Illud ὑπὸ τῆς κοιλίης ἀπὸ δ' ἀνέπνει omisit Caluus, quod tamen efficacitatis habet plurimum. Intelligit enim πὰς ἀνοσίας ἀσαρκοῦσθεις χολῶδεις μετὰ τῆς χαρᾶς φροῦν, quibus cholera detenti vexantur, vt scribit Aretæus. Et author Medici φροῦς χολοειδὲς in Cholera adscribit. Quinetiam ore ventriculi humoris acrimonia demorso, nervis consensione laborantibus, aut resiccatis, velut etiam reddita æruginosa bile, cholericis adesse conuulsiones scribit Galenus Comment. ad aphor. 1. libro 5. sicuti contractiones in musculis & pulpis tibiarum. Quod etiam significauit * Celsus, cùm sæpe crura manusque contrahi scripsit. Et Aretæus his verbis, ἀσαρκοὶ, ξυωλοκῶ μυῶν φλοῦ ἐν τῇ κνήμῃ, καὶ βεβρόνων. δάκτυλοι καμπύλοι, σκοπέλνοι, λυγὲ, ὄνυχες πελιδνοὶ, καὶ ψυχρὰ. ἄκρεα ψυχρὰ, Ⓒ τὸ ὁλοφύρεσθαι. Vbi quoque λειποθυμίαν, ἔκλυσιν, ἀποείλω & ἀφωνίαν adscribit, & Celsus animum deficere scribit. Choleræ autem humidæ & siccæ meminit Hippocrat. lib. de ratione vict. in morb. ac. & author Medici. Choleram Latini dicunt etsi sæpe choleras vocat Plinius. Hunc porro locum non satis aptè exagitat Cælius Aurelianus capite 21. libro 3. acut. quòd hoc in morbo veratrum intempestiuè admodum exhibitum sit. Cùm valde sit iniquum, ab his quæ in peregrinationis procinctu temerè sunt ac leuiter animaduersa, exactæ curationis leges petere velle. Partium autem inferiorum ex aqua calida forus, non ad balneum referendus est, cuius vsum etiam nimis multum hoc in morbo Praxagoras & Asclepiades vsurpabant, sed refrigeratarum & contractarum partium est remedium ex arte accommodatum. Quod his quoque verbis consulit † Trallianus, εἰ δὲ θεάσῃ ψυχραίνοντας τοὺς πόδας ἢ ἀσαρκαίνοντας, Ⓒ εἰς θερμὸν αὐτοὺς Ⓒ ὕδωρ ὀλίγον τρέπε μεβαλεῖν, Ⓒ αὐτὰ εἰν μέχρις ἂν θερμανθῇ τὰ μέλεα, Ⓒ σφόδρα ἐρυθρὰ γένηται. μετὰ δὲ τὸν ἀσαρκαίνοντα, Ⓒ ἐκεῖνο ὅτι χαλεπὸν ἐστιν, ἢν μὴ ἀποψύχεσθαι. hoc est, Quòd si refrigerari aut conuelli pedes videris, ipsos etiam vt in calidam immittant permittes, foueantque dum partes incaluerint & vehementer rubræ euaserint. Post fotum autem lanis obducantur, ne refrigescant. Quam in rem etiam fotus ex oleis calidis & ceratis, ac illitionibus, ab artis dictatoribus imperantur. Quod & author Medici expressit his verbis, θεραπεία δὲ, ὅταν θερμῶν μὲν θερμῶν καθὼς χρὴ σπονδυλωμένων, Ⓒ λύσιν μετὰ τὸν ἀποκάθαρσιν. hoc est, Remedio verò sunt in iis qui contrahuntur perfusiones calidæ, & balneum repurgato corpore. Lenticulæ verò succum in cholera morbo propinandum consulit Hippocrat. lib. περὶ παθῶν. C D

* *Cap. 11. lib. 4.* † *in fine lib. 7.*

ἄλφιτα λεπτὰ ἐφ' ὕδατι] Istud polentam significare videtur quòd fieret ex recenti hordeo mediocriter frixo, nonnunquam aqua alióve liquore conspersо. λεπτὰ autem addidit vt tenuiores farinæ partes exprimeret, quòd ἄλφιτα dicantur grani mediocri magnitudine moliti fragmenta, aut vt dilutiorem polentam significaret. Quamobrem etiam ἔπτε adscripsit. Sic alicam vel oryzam ex aqua vel posca exhibet Aurelianus, & Diocles & Aretæus aspersam polentam vino exhibent.

11 Ⓒ ἀπεκύησε] Id fœtum produxisse & in lucem edidisse significat. Sed & quædam exemplaria ὀπεκύησε legunt, quòd postea scribatur ἐξέπεσε τὸ ὀπεκύημα.

ποτιεσκοῦ δ'] Insigne est istud superfœtationis exemplum, quando concepto iam fœtu, alter præposterè conceptus est. Superfœtationem autem luculentè probat Alcmenæ partus, & vno abortu duodecim puerperia egesta, aliaque quæ recenset † Plin. exempla, qui etiam vtrumque perferri scribit, vbi paululum temporis inter duos conceptus intercessit. Est & Hippocrat. liber περὶ ὀπεκυήσιος (quem tamen nonnulli περὶ κυήσιος Ⓒ ὀπεκυήσιος inscribendum censent, quòd ibi copiosè de vtraque agatur) vbi eadem etiam ferè symptomata initio enumerat, faciei tumorem, pedum & tibiarum, febrem & fluxum graueolentem, dolorem & ciborum auersationem. Cæterùm huius historiæ meminimus libro primo Epidem. in dierum à partu decernentium recensione. E

† *Cap. 11. libro 7.*

Ⓒ τὸ ῥεῦμα λευκὸν] λευκὸν legunt exemplaria duo Regia manu scripta & Italica vt patet ex Caluo, qui τὸ ὄζον omisit.

12 Φαίρησι γυνὴ ἐν Φαίρησι, περιώδυνος κεφαλὴν πυκνὴν χρόνον, καὶ οὐδεὶς οὐδὲν ἠδύνατο ὠφελῆσαι· ὅτε καθαιρομένη τὴν κεφαλὴν ῥηΐη δὲ ἐγένετο ὁκότε τὸ ὀπτμήνιον ἀνέρρωσε οἱ ἡ. αὖτη ὁκότε περιωδυνίη τὴν κεφαλὴν, πρηστήρεμα πρηθεται ἀνώδεα πρὸς τὴν μήτρην, ὠφέλη, καὶ ἀπεκαθάρθη ὀλίγον ἀι. καὶ ὁκότε ἐκύησεν, ἐξέλιπον αἱ ὀδυνέαι τὴν κεφαλήν. 13 Γυνὴ ἐν Λαρίσῃ κύουσα, τῷ δεκάτῳ μηνὶ αἷμα ἐχώρεεν αὐτῇ πολὺ ἰσημέρας. πλέον δὲ τῶν γ' τῶν πρὸ τοῦ παιδίου τὸ ἀπολύοιτο. τῇ ἰσ' ἐξέπεσεν ἐκ τῆς μητρὸς ὁ παιδίον τεθνεός, ἔχον τὸν δεξιὸν βραχίονα πρηστεφυκότα τῇ πλευρῇ. καὶ ὁ χρόνον τὸν τρίτην ἡμέρην, τὸ νυκτὸς τὴν αὐτὴν ὥρην, ὡς ὅτε ὁ παιδίον, καὶ τὰ λοχεύματα. ἔπειτα μέχρι τούτου ἐχώρεεν τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας μετρίως τὰ πολλά. μετὰ δὲ τοῦτο πυρετὸς ἔλαβε δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας. καὶ ὠδυνᾶτο τὴν μήτρην πᾶσαν, καὶ τὰ ἰσχία. ὁ δὲ ἦτρον μέλιστα. 14 Εν Λαρίσῃ Ἱπποσθένης περιπλευμονίῃ ἐδόκεε τοῖσιν ἰσχίοισι ἔχεσθαι. τῷ δὲ οὐδαμῶς. F G H

ἀρχὴ

A ἀρχὴ μὲν παλαίων, ἔπεσε σκληρῷ χρεῖῳ ὑπτίος. καὶ ἐπενέπεσεν αὐτῷ. καὶ ἐλούσατο ψυχρῷ. καὶ ἐδείπνησε. καὶ ἐδόκεε βαρύτερος γίνεσθαι. τῇ δ' ὑστεραίῃ ἐπύρεξε. καὶ βῆξ ἔχε ξηροτέρη καὶ ὁ πνεῦμα πυκνόν. πεπληθαίος ὀφθαλμοὶ ἐχρέμψατο, καὶ πολύ. καὶ ἀνωκάθηντο ἤρχετο. ὁκότε βήσοι ποτε ὠδυνᾶτο τὰ στήθεα καὶ τὸν νῶτον. ἐπτάῳ δὲ αἷμα ἐρρύη ἐκ τῶν ἐνῶν παρέκτι, ὅσον τέσσαρες κοτύλαι.

B πρὸς τὸν ἑσπέριον, οὔτε ἐφθέγγετο, οὔτε ἠσθάνετο, οὔτε ἔργον, οὔτε λόγον. ἐνδεκαταῖος δὲ ἔθανε. ἑβδομαῖος δὲ πέντε ἡμέρας πόρρω μὲν ἔφρων ἦν. ὁπότε δὲ καὶ ἐγένετο καὶ ἀπύρετος. σίαλον δὲ οὐδὲν ἀπεχώρεεν, οὐδὲ ῥέγχος εἶχεν. καὶ γὰρ ἦν σίαλον.

15 Σκάμανδρος ἐν Λαρίσῃ ἰχῶρ ἐσφακέλισε. καὶ ὀστέον ἀφεψηκὸς χρόνον. ὁ δὲ ἐτμήθη τομὴν μεγάλην καὶ πρὸς τοῦ ὀστέου. καὶ ἔπειτα ἐκκαίν. ὁπότε ἡμέρη δωδεκάτη ἤρξατο μὲν τὴν τομὴν ἀπασμὸς, καὶ εἶχε μᾶλλον. ἐπαύσατο δὲ ὁ σπέλος τοῦ μέχρι τῶν πλευρῶν. διεφοίτα δὲ καὶ ὀπὶ τούτεσι ὁ ἀπασμός. σπωνχάμβετο δὲ ὁ σπέλος καὶ ἐξετείνετο. καὶ τ' ἄλλα μέλεα ἐκίνει, καὶ ἀγκάθοι ἐπάγησαν. ὅτος ἔθανε σωμένος ὀγδόῃ μὲν τὴν τοῦ ἀπασμοῦ ὀπὶ πληθύν. ἐθεραπεύετο δὲ χλιάσμασιν ἀσκίοισι, καὶ πυείῃσιν ὀρθῶν ὅλον ὁ σῶμα, καὶ ἐπεκλύθη. καὶ ἐπῆλθε πάλαι ἡ κόπρος ὀλίγη. καὶ ὁ καταχρὲς φάρμακον ἔπιε καὶ ἀπεσπάτησε. καὶ ἐπῆλθε μὲν, οὐδὲν δὲ ἀπὸ τοῦ καλαπότου ὠφελήθη. καὶ ὕπνος ὀλίγος ἦλθε. καὶ αὖθις πιὼν ὁ καταχρὲς ἰχμεῖν. ἔπασεν, ἦλθε ἀνόητος ἔθανεν. ἐδόκει δ' ἀπὸ πλείονα χρόνον διενεγκεῖν, εἰ μὴ τοῦ φαρμάκου τὸν ἰχμόν.

C D

Principio quidem lucta se exercens duro in loco supinus cecidit, superincidente ei aduersario, & lauit frigida, cœnam sumpsit, & grauior sibi videbatur. Postridie verò febris & tussis siccior, ac spiratio crebra tenuit. Quinto autem die cruentum paucum screauit, & delirare cœpit. Cùm tussis vrgeret, tum dolor pectus & dorsum infestabat. Sexto postquam sternutasset, sanguis ex naribus effluxit ad quatuor ferè heminas. Sub vesperam neq; loquebatur, neque quid fieret aut quid diceretur sentiebat. Vndecimo mortuus est. Quinque autem diebus quandoque bene sentiebat, quandoq; verò minimè, febre liber erat. Sputũ verò nullũ excernebatur, neq; sterror detinuit, quoniã sputũ non aderat. 15 Larissæ Scamãder coxendicem syderatam habuit, & os diu disparatũ. Hic post magnam sectionẽ, etiã ad os ipsum, deniq; inustus est, ac tum duodecimo post sectionẽ die conuulsio cœpit ac magis detinuit. Conuulsione autẽ tentabatur crus ipsum ad latera vsq;, quæ ad alterã etiam partẽ peruenibat. Crus autẽ cõtrahebatur & extẽdebatur, cæteraq; mẽbra mouebat, & maxillę riguerũt. Hic octauo post cõuulsionis insultũ die, conuulsione periit. Vtriculis verò concalfactis ex eruo ad curationem totum corpus fouebatur, & ex infuso per clysterem tandem nonnihil stercoris subiit. Medicamentum affatim synceram bilem deturbans ebibit, & insuper aliud deuorauit. Ac secessit quidem, nihil autem ex deuorato medicamento leuamenti sensit. Somnus paruus venit. Rursusq; epoto sub vesperam valido medicamento affatim synceram bilem deturbante, sub ortum Solis mortuus est. Atque diutius morbum sufferre potuisset, ni vis medicamenti obstitisset.

12 Ⓒ ὁκόθ' ὀκύησεν] Sic lib. 2. epid. cuidam ante conceptum coxendicis dolor commotus, à cõceptu leuatus est. Phæræ autem vrbs erat in Thessalia tum admodum nobilis, ab Alexandro tyranno olim crudeli dominatu pressa, in quo oppido Eudemi Cyprij somnium factum fuisse ex Aristotele narrat Tullius lib. 1. de diuina. Phærarum in Thessalia meminit Plinius cap. 8. lib. 4. Sunt & Phæræ in Achaia quarum idem meminit cap. 5. lib. 4. E

13 Ⓒ τὸ χωρεῖον] χόρειον habent omnia exemplaria Regia manu scripta, quemadmodum etiam sæpe scribitur. Hippocrati verò χωρεῖον sæpius dicitur, vt lib. περὶ ὀπεκυήσιος, & lib. περὶ φύσιος παιδίου.

14 σίαλον δὲ οὐδὲν] Huius ægri meminit Galenus l. 3. περὶ δυσπν. & ægrum decimumquartum facit. Spiratio autem crebra adfuit affectis & dolentib. ex casu partib. thoracis, non autem tuberculo aut inflammatione tentatis. Ex quo neq; sputum procedebat, neq; stertor detinebat, cùm nullum sputum adesset. Stertor autem fit ex sputo crudo, viscido permanente nondum ad exitum comparato, vt scribit Gal. lib. 3. περὶ δυσπν. ex Hipp. lib. de rat. vict. in morb. ac. Hæc igitur ægrum peripneumoniæ suspicione liberant, in qua & magna difficultas spirandi, & sputorum excretio inest, & tandem ægri stertore suffocantur. Atq; in eam sentẽtiam hæc verba accipit Gal. dum scribit l. 3. περὶ δυσπν. τὸ οὐ ὅλη τῇ πλευτῇ τῷ λόγῳ προσκείμενον, οὐδὲ ῥέγχος ἔχειν, οἷς ἀπόδειξιν μὲ εἴρηται τῷ μὴ γλιχὼς περὶ πνευμονικὸν τὸν αὔθρωπον. ὁμολογοῦσι δὴ Ⓒ αὐτὸ τοῖς κατ' αὐχὶ οὐδὸς ἐν τῷ δὲ τῷ λόγῳ περὶ ἡμῶν εἰρημένοις, ὁπότ' ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων ἐκηγήμεθα τὴ λέξιν ταύτην, οἱ οὐ ὀρθοποιοῖς τὸ Ⓒ τῷ ῥέγχους ἀποπιγχύτης. hoc est, Quod verò in fine narrationis additur, neq; stertor detinuit, hominem peripneumonia minimè detentum fuisse vt demonstret dictum est. Id quoq; iis consentit quæ statim in principio huius libri à nobis dicta sunt, quando hanc dictionem ex lib. de rat. vict. ac. exposuimus. Partim verò ab erecta ceruice spirandi difficultate, (orthopnœam vocant) & stertore suffocati. Quæ certè faciunt vt apertè damnanda sint exemplaria manu scripta, quæ pro ῥέγχος ῥῖνες habent. Quod vitium ad Italicos & Asulanos codices peruenit, & Caluus secutus est. Nec video cur hanc lectionẽ immutarit Cornarius, cùm [spiritum nullum recipiebat] reddidit; quod de sputi excretione intelligi debuit, vt tandẽ in sua recognitione agnouit. Quòd porro ad scriptionem attinet, valde mendosa sunt Galeni exemplaria publicata lib. 3. περὶ δυσπν. in hac historia recensenda, vt cuiuis facilè patet, & pro πρὸς ἀπλεῖν ἤρχετο, ἤρξατο habent exemplaria quædam Regia manu exarata. F

15 Ⓒ τὸ καταχρὲς φάρμακον] φάρμακον καταχρὲς dici videtur medicamentum bilem affatim synceram & ἀκεσπῆ deiiciens, quòd Galenus χολὴν καθαρῶν τῶν χροιᾶς, bilem abundè coloratam & in plenum colore exaturatam intelligat. Istumque locum designare videtur Gal. ὦ γλώσσαις cum scribit, φάρμακον μέν τι καταχρὲς, ἢ δὴ τὸ κενούμενον ὑπ' αὐτῶν χυμὸν, ἢ δὴ τὸ ἰδίαν χροιὰν. καθαπῶν autem intelligit medicamentum deuorato & deglutitum eiusdem generis. Caluus καθαρὲς φάρμακον abundè pharmacũ vertens, non satis Hippoc. mentem aperit. Idem quoq; παλαιὸς κόπρος legisse videtur, & Solem occidentem pro oriente posuisse. G

16 Ἱπποκόμος Παλαμήδεος ἐν Λαρίσῃ ἑνδεκαετὴς ἐπλήγη τὸ μετώπου ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν τὸν δεξιὸν ὑφ' ἵππου. καὶ ἐδόκεε ὁ ὀστέον οὐχ ὑγιὲς εἶ. καὶ ἐπήδα ἐξ αὐτοῦ ὀλίγον αἷμα. ὅτος ἐπείθη μέγα μέχει τὸ διπλόης. καὶ ἐκαθαίρετο ὅτως ἔχον ὁ ὀστέον, ὁ καὶ πρόσθεν αὐτίκα. ὁ ὀστέον ἔκυεν. ὀπὶ εἴκοσιν οἴδημα πρόσθεν ὁ ὄς ἤρξατο. καὶ πυρετὸς καὶ ῥῖγος. καὶ ἡμέρη μᾶλλον ὠδίσκετο καὶ ὠδυνᾶτο H

Sextum diem circũ aurẽ tumor exortus est. Febris cœpit & rigor, ideoq; potius augebatur tumor & do-

16 Larissæ Palamedis equiso vndecim annos natus, ab equo in fronte supra oculum dextrum vulnus accepit, & ad os vitium peruenisse videbatur, ex eoq; modicus sanguis profiliebat. Hic magnam sectionem ad os duplex vsq; pertulit, & eo statu os curationẽ accipiebat, quod etiã antea illico os vtero gestabat. Sub vigesimũ diem circũ aurẽ tumor exortus est. Febris cœpit & rigor, ideoq; potius augebatur tumor & do-

lor. Sub initia febris ex rigore cepit, & oculi, frons, ac tota facies intumuit. Hæc aũt dextra capitis parte ferè contigerunt, peruasit tamen tumor etiã ad sinistram, sed hic nullã noxiam attulit. Ad extremũ verò febris continua prehendit. Atq; ista minus affligebant ad octauum diẽ vsq;. Post inustionem aũt & medicamenti deuorati purgationẽ, illito tumori medicamento superstes fuit. At verò malorũ causa nullo modo ad vlcus referenda erat. [17] Theophorbi filio Larissæ vesica fœda scabie (lepra dicũt) laborauit, & glutinosam vrinam reddebat, in eaq; reddẽda circa initium & finem dolore diuexabatur, & mentulã cõfricabat. Hic epoto acri medicamento vrinã promouente, ad vesicã nihil quidem secessit, sed vomitione pus multũ & bilẽ reddidit, cæteraq; eiusdem generis per aluũ demittebat. Venter dolore conflictabatur, & intus ardoris sensus percipiebatur. Reliquo verò toto corpore perfrixit & exolutionem sensit, neq; quicq̃ assumere voluit. Huic medicamenti vis nimia ventriculũ vehemẽter admodũ exulcerauit, quo epoto tertio postea die extinctus est. [18] Larissę Antimachi vxor ferè quinquaginta dieb. vterum gestabat, & reliquo tẽpore cibos fastidiebat, septemq; diebus vteri & oris ventriculi dolore conflictabatur, & febris prehẽdebat. Ex quo tempore nihil per aluũ secessit. Huic medicamentum deorsum purgãs valentius q̃ par erat deglutiendũ est exhibitum, & bilem præ inedia & febre exustam vomitione reiecit. Neq; enim vllo potu vtebatur. Paucã verò vi quadam euomuit & in grumos contractã. Deinde vbi cõmota fuit, eã demittebat, & debilitari visa est, aquaq; epota vomere renuit. Post hęc autem dolor vehemens inferiorem aluũ detinebat, quę à medicamẽto exulcerata erat, eiq; statim post stercus ramẽtum subcruentũ ex aluo secessit. Perpetuò verò increscebat imbecillitas & incõtinens corporis iactatio, & purgatio ad quinq; heminas processerat. A qua multa ventri affusa restitit aluus, aliud quippe nihil assumere poterat. Circa mediam noctẽ mortua est. Videbatur autẽ superstes esse posse, si aquam bibere, aut statim ante potionem vomere potuisset. [19] Larissæ Onesidemi ancillæ exulcerata est aluus & intestinũ à bile per se cõmota, ac sursum & deorsum bilis & sanguis prodibãt, febrisq; detinuit. Huic imbecillæ in potu est exhibitum medicamentũ deorsum purgans imbecillũ, aquosum & paucũ, ex quo copiosa vomitione sunt reddita, & amplius per inferna subierunt, ac sub vesperam repetiuerunt. Postero verò die febris aderat, verùm debilis. Aluus etiã exulcerabatur, & eædem adhuc deiectiones erãt. Tertio aũt die vehementi admodum febre correpta, sub vesperum obiit. Hęc prorsus peritura fuisse existimata est, minimè verò quãdiu epota frigida vomitus tenuit. Vbi verò perfrixit aluus superior, aqua perpurgata, post epotũ ptissanæ succũ frigidum, sic ex infuso sublata est. [20] Larissę Eudemus valdè magnum & diuturnum patiebatur sanguinis profluuium per ora venarum quæ sunt in ano (Græci hæmorrhoidas dicunt) adeò vt exanguis esset, & bilis cõmota Leniter tamen habebat toto corpore, & aluus deorsum conturbata, biliosa demittebat, & hęmorrhoides remittebãt. Post epotum medicamentum deorsum purgans, probè repurgatus est, ac insuper ptissanę succum ebibit, & amplius aluus turbabatur, dolorq; ad præcordia aderat. In hoc hæmorrhoidibus manus est admota, cùm malè quodãmodo affectus esset venter, & amplius curatione

μεσεν.

A ὃ οἴδημα. καὶ ἐπύρεσεν ἀρχόμενος ἐκ ῥίγεος. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὠδύνᾳ, καὶ ὃ μέτωπον, καὶ ἄπαν ὃ πρόσωπον. ἔπαχε ὃ τοῦτο ἀπὸ δεξιᾶς μᾶλλον ἢ κεφαλῆς. παρῆλθε δὲ καὶ ἐς τὰ ἀριστερὰ ὃ οἴδημα. τὸν δὲν ὅλον ἢ τὸ ἔλαφθεν. ἦν δὲ τῶν ὃ πυρετὸς ξυνεχὴς ἐόν. ἦσαν τοῦτο τῶν μὲν ἡμερῶν ὀκτώ. ἐβίω δὲ καὶ ἑπτά. καὶ καθ' ἡμέρην ἀφ' ἑκάστου πότου. καὶ πεπλαδόμενος ὃ οἴδημα. ὃ δὲ ἕλκος τὸ κακῶν τὸν δὲν αἴτιον ἐών. [17] Εν Λαρίσσῃ Θεοφόρβου παῖς ἐλέπρα τὴν κύστιν. καὶ δυσουρὴς γλίσχρον. καὶ ὠδυνᾶτο καὶ ἀρχόμενος καὶ ἐκ τοῦτων τὴν ἐρυθρίον ὅσιος καὶ ἔρισε ὃ πρόσθιον. σὺν πιὼν ὃ ὀξυκρατικὸν δριμὺ, ἐς μὲν τὴν κύστιν τὸν δὲν ἐχώρησεν. ἐξήμεσε δὲ συχνὸν πυῶδες καὶ χολῶδες. καὶ κάτω ἔπρεσε διαῶπα διεχώρεε. καὶ ὠδυνᾶτο τὴν γαστέρα. καὶ ἐκράτεε ἔνδοθεν. ὃ δὲ ἀμφὶ σῶμα ψυχρὸν ἐλήφετο. καὶ παρελύθη ὅλος. καὶ ἱδρῶς δὲ κατὰ τὸν δὲν ἤθελε. τούτων ἡλκώθη κοιλίη ἰσχυρῶς, ὥστε ἰσχὺς ὃ φαρμάκου ἀγαν. ἀποθνήσκει δὲ μὴ τὴν πόσιν τεταρταῖος. [18] Γυνὴ Ανταμάχου ἐν Λαρίσσῃ, ἐκύησε δὲ ἡμέρας ὡσεὶ ν. καὶ ἠσιτέετο τὴν ἀμφὶ χρόνον, καὶ ἡμέρας ζ ἤλγει τὰς ὑστέρας. καὶ ὠδυνᾶτο τὴν καρδίην. καὶ πυρετὸς ὑπελάμβανεν. οὐκ ὑπεκεχωρήκει δὲ χρόνον τοῦτο. ταύτῃ ἐδόθη ἐλατήριον καὶ ἀπὸ πόδων ἰσχυότερον ἢ δέοντος. καὶ ἀπήμεσε χολὴν ξυγκεκαυμένην, ὥστε τε ἀσιτίης καὶ ὑπὸ πυρετοῦ. καὶ οὐδὲ ποτὸν ἔχρηστο οὐδενί. ὀλίγην καὶ ἀπήμεσε βιαίως, καὶ δεμνοῦδεα. κἀπάτ' ἀπεσάβη καὶ ἠφίει αὐτήν. καὶ ἐδόκεεν ἀδυνέειν. καὶ ὅσα ἤθελε πίνειν ὕδωρ ἔξεμεν. μὲν ὃ ὅτο, ὀδυνῶν ἰσχυρὴ τὴν κάτω κοιλίην. εἵλκωτο δὲ ὥστε τὸ φάρμακον. καὶ ἐχώρεεν αὐτὴν μὲν τὴν κόπρον αὐτῆς ὕφαιμον ξυσματῶδες. αἰεὶ ὃ πλέον ἐγίνετο. καὶ ἡ ἀδένδρα καὶ ἄσον. καὶ τὴν καθάρμαλος ἦς ἐκοτύλαι. ἔξη δὲ ἡ κοιλίη ὕδατος καθαχεομένου πολλοῦ κατὰ τὴν χάστρος. ἄλλο δὲ οὐδὲν ἐνδυνήθη πρὸς δέξασθαι. ἔθανε δὲ μέσας νύκτας. ἐδόκεε δὲ αὐ βιῶναι, εἰ ἠδυνάτο πίνειν ὃ ὕδωρ, καὶ ἐμεῖν αὐτὸ καθαρὸν ἢ πίειν. [19] Οἰκέτης Ονησίδημου ἐν Λαρίσσῃ, ἡλκώθη κοιλίαν καὶ ὃ ἔντερον ὑπὸ χολῆς αὐτομάτης κινηθείσης. καὶ ἐξεχώρεε καὶ ἄνω καὶ κάτω χολὴ καὶ αἷμα. καὶ πυρετὸς εἶχε. τούτῃ ἐδόθη ἀδενεώσῃ, ἐλατήριον ἀδενὲς ποτὸν ὑδαρὲς καὶ ὀλίγον. καὶ ἡμεσέτο ἀπ' αὐτοῦ πολύ. καὶ κάτω ὑπῆλθε πλέον. καὶ ἐπὶ ἑσπέρης ἐπεφοίτησε. τῇ δὲ ὑστεραίῃ πυρετὸς ἦν, ἀδενὴς δέ. ἡ δὲ κοιλίη ἡλκωτό τε καὶ ἔτι ὑπεχώρεε τοῦτο. τρίτῃ δὲ ἔθανε δείλης, πυρετοῦ ὀξυτάτου ὄντος πάνυ ἰσχυροῦ. αὐτὴ δὲ ἐδόκεεν ἀποθανεῖν πάντως. ἤκιστα δὲ αὐ ὕδωρ πίνουσα ψυχρὸν, ἕως ἔμελλος εἶχεν. ἐπεὶ δὲ ἐψύχθη ἡ ἄνω κοιλίη, ἀποκαθαρθεῖσα τὸ ὕδατι, χυλὸν μελαπτοῦσα ψυχρὸν, οὕτω μελαγχλύθη. [20] Εὐδήμος ἐν Λαρίσσῃ αἱμορροΐδας ἔχων ἰσχυρὰς πάνυ, καὶ χρονίσας ἔξαιμος ὤν, χολὴ ἐκινήθη. ἀλλ' ἠπίως τὸ σῶμα. καὶ ἡ κοιλίη ἐπαρέχθη κάτω. ὑπεχώρεε χολώδεα, καὶ αἱμορροΐδες αἷμον. φάρμακον κατωλεεμὸν πιὼν, ἀπεκαθάρθη καλῶς. καὶ αὖθις μετέπιεν χυλὸν. καὶ ἔτι ἐτεπάσκετο. καὶ ὀδυνῶν ὡς τὰ ἰσχία θρίαι ὡς ἐσίσαθε. τούτῳ ἐπεχείρεθη τῇσιν αἱμορροΐσι τὴν κοιλίην καλῶς πως ἔχουσι. μετὰ δὲ ὀλίγον ἀρξαμένης ἔτι καὶ ἀπὸ

B μέσου. ἔπειτα ὃ ἐπαλλαφθείς καρκίνου, πυρετὸς ἐπέβαλε καὶ οὐκ ἀφῆκεν πρὶν ἀπεκλίνειν. ὅτε δὲ καὶ ἀφῆκε ῥίγος ὑπολαβὸν, ἔκκεν ὁ πυρετὸς καὶ ὑπεχώρησεν αὐτοῦ χολή. καὶ φύσα, ἡ μὲν διεξῄει, ἡ δὲ ἐνῆν. καὶ ὀδυνῶν ἐν τῇ κοιλίῃ. αἱ δὲ αἱμορροΐδες ἔξω ἦσαν τοῦ ἀρχοῦ. ἀπὸ τῶν ἀποκαθαρσίων ἀρξάμεναι τὴν ὀλίγον χρόνον. καὶ ἡ φύσα ἀφ' ἑκάστου ἐπελύετο. καὶ πρὸς πταρμὸν ἐπελύετο ἡ ἀρχή.

opus esset, ac vomitus afflixit. Tandem verò ex irritato medicamentis cancro, febris adorta est, nec antè mortem dimisit. Interdum quoq; cùm rigor subiens dimisisset, febris adfuit, ipsiq; ex alto bilis secessit, flatus partim prodibat, partim intus remanebat, doloráq; ventrem affligebat. Hæmorrhoides verò deinceps à purgationibus extra anum eminere cœperunt, & per eas flatus existebat, qui à sternutatione ortũ ducebat.

B [16] ἐπιμελεύετο ὅπως ἔχοι] Significat post sectionem os vitiatum scalpro radendum fuisse, alioqui sanè etiam ante ipsam curationem naturæ viribus vtero velut conceptum grauiditatem attulisse, tandemq; excidisse.

πυρετὸς ξυνεχὴς] Exemplar Regium quoddam manu scriptum pro ξυνεχὴς ἐξῆς habet.

τὸ δ' ἕλκος] His verbis significat vitio humorũ symptomata ista contigisse, ægrumq; medicamento purganti opus habuisse. Quod etiam luculentis verbis testatur lib. περὶ τῶν κεφαλῆς πομφῶν. ὅταν αἱ δὲ φλεγμαῖαι ἐν κεφαλῇ ἀνίωσιν ἢ πταρνιῶνται, ἐφιλωμένων δὲ τὰ ὀστέα, οἴδημα δὴ γίνεται καὶ ἐρυθρὸν ἐν τῷ προσώπῳ, καὶ ἐν τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν ἀμφοτέροισιν, ἢ τῷ ἑτέρῳ, καὶ εἴ τις ἄπωθεν δὲ οἴδημα τοῦ ὀδόντος. καὶ πυοῦται ὀδὴ τὴν ἐρυθρὴν καὶ ἐρίσεται καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐν ἀμφοτέροισιν, ἢ τῷ ἑτέρῳ, καὶ εἴ τις ἄπωθεν δὲ οἴδημα τοῦ ὀδόντος. καὶ πυοῦται ὀδὴ τὴν ἐρυθρὴν καὶ ἐρίσεται

πύτω ἐπεχείρεον] Significat artificiosa curatione tentatas fuisse hæmorrhoidas, tum per medicamenta, tum per chirurgiam. Exemplaria omnia manuscripta cum Asulano ἀπίμασεν legunt. A

ἐπαλφήσιν τῷ καρκίνῳ] Hanc publicatis codicibus vulgatam lectionem retinendã putaui, quę eleganter medicamentis irritatum, stimulatum, & exasperatum cancrum significat. ἐπαλείφω nanq; acuo, irrito, aut stimulo etiam significat, & ἐπαλείφη διεχείρη explicant Hesychius & Varinus. Interpretes δπληφήσις legisse videntur, quæ est codicum manuscriptorum lectio. ὑπαλφήσις etiam non malè legeretur, vt superfuisse ac relictum fuisse ex chirurgia cancrum intelligamus.

Θ πρὸς πταρμὸν] πταρμὸς cùm fit (vt scribit Arist. lib. 1. hist. anim.) πνεύματος ἀθρόου ἔξοδος, nec nisi confertim emisso ex cerebro spiritu fiat, vt scribitur aph. 51. lib. 7. non est mirum in melancholicis, qui plærunque flatuum copia abundant, crebras sternutationes flatibus egerendis quasi viam præmunire.

[21] Larissæ quidã hasta lata percussus, à tergo vulnus accepit, cuius acies infra vmbilicũ penetrauit, & cum liuore ac tumore amplum spatiũ peruasit. Post acceptũ vulnus deinceps dolor primò vehemens tenebat & venter intumescebat. Postridie exhibito medicamento deorsum purgante, quiddam subcruẽtum deiecit, & mortuus est. Huius intestina nõ esse sana, venterq; sanguine redundare videbatur. [22] Apellæus Larissæus annos attingens propemodũ triginta aut paulò minus, morbo detinebatur, quo noctu magis interdormiẽdum quam interdiu corripiebatur, & duobus ferè annis laborabat ante mortem. Bilem autẽ flauam interdum vomitione reiiciebat vbi excitabatur, quãdoq; etiam atram. Hic vehementi admodum capitis purgatione & longo interuallo vsus, atq; etiam bis epoto medicamento, sex menses trãsegit. Edax autem erat & corpore bilioso, ac post multam luctam vehementi rigore correptus est, & febris inuasit, morbusq; noctu afflixit. Postridie verò rursusq; altero die, sanus esse videbatur. Subsequente autẽ nocte, vbi cœnasset, à primo somno morbus corripuit, qui noctu & interdiu ad cœnæ tempus vsq; tenebat. Mortuus est anteq; ad se rediret. Primùm corporis dextra ac facies, reliquumq; corpus, conuulsione tentabantur, deinde sinistra peruadebat, cũq; quietus esse videretur, sopore & stertore detinebatur, rursusq; morbus excipiebat.

[21] Εν Λαρίσσῃ οἰνὴρ ἐτρώθη ὀπὴν χρεὸς, λόγχῃ πλατείῃ ὄπισθεν. καὶ ὃ ἄκρον διήνεικε κάτω ὑπὸ ὀμφαλοῦ, πλεῖον ἢ σπίδεον. καὶ διῆλθε χωρίον πολύ. ἐπεὶ δὲ ἐτρώθη, ἔπτα ὀδυνὴν ἔχε τὰ πρῶτα ἰσχυρὴ. καὶ ἐπωδύσκετο ἡ γαστήρ. τούτῳ ἐδόθη τῇ ὑστεραίῃ καθαρτήριον. καὶ διεχώρησεν ὀλίγον ὕφαιμον, καὶ ἔθανεν. ἐδόκεε τούτου τὰ ἔντερα εἶ ὑγιὲα καὶ αἵματος ἡ κοιλίη πλέη τυλαφῆν. [22] Απελλαῖος Λαρισσαῖος εἶχε μὺ ἡλικίαν, ὡς εἰ ἐτέων τεσσεράκοντα, ἢ ὀλίγον ἀπέλιπεν. εἶχετο δὲ τῇ νούσῳ. ἐλαμβάνετο δὲ τὰς νύκτας μᾶλλον τῶ ἡμερέων ἢ τῶ ὕπνῳ. ἐνόσει δὲ ὡς δύο ἔτεα, πρὸ τοῦ θανάτου. ἤμεε δὲ χολὴν πυῤῥὴν ἐνίοτε ἐπεὶ διεγείεσθαι. ἤμεε δὲ καὶ μέλαναν. οὗτος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καθάρσιος ἰσχυρῆς πολλοῦ καὶ ὅτι πολὺν χρόνον κεκαθαρμένος, καὶ φαρμάκων δὶς πιὼν, ἐξ μῆνας αὐτὸν διέφερεν. λοῦ δὲ πολυφάγος. ἔχων δὲ τὸ σῶμα ὀπίχολον, παλαίσας πολλὰ, μάλα ἐρρίγωσε. καὶ πυρετὸς ἐπέλαβε. καὶ ἡ νοῦσος ἐς νύκτα. τῇ δ' ὑστεραίῃ, ἐδόκεεν ὑγιὴς εἶ. αὖ καὶ τῇ ἑτέρῃ. τῇ δ' ὀπτώσῃ νυκτὶ, ἡ νοῦσος ἐπέλαβε δεδιφπηκότα ἀπὸ τοῦ δείπνου. καὶ εἶχε τὴ νύκτα καὶ τὴ ἡμέρην. καὶ μέχρι δορπησοῦ. ἔθανε πρὶν ἐμφεγνῆσαι. ἐσπάτο τὸ δὲ πρῶτα τὸ δεξιὰ τοῦ προσώπου, τό, τε τοῦ σώματος καὶ ὃ ἄλλο σῶμα. ἔπεφτα ὀπὶ τὰ ἀριστερά. καὶ ὅτε δοκέοι ἀμφεπεπαῦθαι, κῶμα εἶχε καὶ ἔρεγχε. καὶ αὖθις ἀξεδέχετο ἡ νοῦσος. [23] Εὔμηλος Λαρισσαῖος, ἐπάγη τὰ σκέλεα, καὶ χεῖρας, καὶ γνάθους. καὶ οὐκ ἠδύνατο οὔτε ὀκλείνειν, οὔτε ξυγκάμπειν, ἢ μὴ ἕτερος ξυγκάμποι καὶ ὀκλείνοι. οὔτε τὰς γνάθους διαίρειν, εἰ μὴ ἕτερος διαίρεοι. ἄλλο δὲ οὐδὲν οὔτε ὠδυνᾶτο, οὔτε ἤσθιεν, εἰ μὴ μάζαν καὶ μελίκρητον ἔπινεν. εἰκοσαῖος ὕπλιος πίπτει κατὰ δήμους. καὶ τύπτει τὴ κεφαλὴν τοῦ λίθου σφόδρα. καὶ αὐτίκα τὸ κάλεχθη. καὶ ὀλίγον ὕστερον ἀναστὰς, ὑγιὴς ἦν. καὶ ἐλέλυτο πάντα πλὴν μιᾶς τῆ ὕπνου, ὅτε ἐξέρεοιτο, ὀλίγον τι σπωεδέδετο τὰ ἄκρ θερ. ἔτεα ἦν ἢν ἡ ἡ ιγ. ἔκαμνε ἐν μῆνας γ ἢ δ.

[24] Εν Λαρίσσῃ παρθένος αἷμα ἐμέσαι ὑ πολὺ, ἔμπυος γενομένη, πυρετῶν ὀπτιαθόντων, οὐκ ἀπηλλάσσετο πρὶν τελευτῶσα. ἀπέθανε τείτῳ μηνί. τοῦ δὲ θανάτου, ἐκωφώθη τὰ ἀτία. καὶ οὐκ εἰσήκουεν, εἰ μή τις πολὺ μέγα βοήσοι. τοῦ δὲ ἐμέτου τῆ αἵματος τοῦ πεπονθένῃ. [25] Αμφίπολος οὖσα Λαρίσσῃ Δισκορίδος νέη ἔοῦσα, ὁκότε λοχεύοιτο θερμοῦ ἐρρῶς. ἀνῆκε δὲ ἀνώδυνος λοῦ. ἐκύησε δὲ ἀδέπολε. ἔξηκοντατέτης δὲ ἐνόμενον, ὠδυνᾶτο ἀπὸ μέσου, ἡμέρης ὡς ὠδίνουσα ἰσχυρῶς. τοῦ δὲ μέσου ἡμέρης αὕτη φράσα βώκουσα πολλὰ, ὅπῃ ὀδυνῶν αὐτὴν ἔλαβεν ἰσχυροτάτη τοῦ πρόσθεν, αἰνᾶσα ἐπέφαινε πνοὸς βηχέος ἐν τοῦ σώματος τῆς μήτρης. ἔπειτα ἤδη λεπτοψυχούσης αὐτῆς, ἑτέρη γυνὴ κεθεῖσα τὴν χεῖρα, ἐξεπίεσε λίθου ὅσον ἀσύνδυλον ἀβάκτου βηχεῖ. καὶ ὑγιὴς τότε αὐτίκα καὶ ἔπειτα λοῦ.

[26] Ο Μα-

A [26] Ο Μαλιεὺς, ἅμαξα αὐτῷ ἐπῆλθε ἄξονος ἔχουσα, ὅθεν τὰς πλευρὰς. καὶ κατῆξε τῶν πλευρέων. καὶ χρόνον αὐτῷ ὑπῆν πῦον κάτωθεν τῶν πλευρέων. ὑπὸ τὸν πλεῦρα κευθεὶς, ἔμμοτος ὤν, ἀφίκετο εἰς δέκα μῆνας. αἰατμηθὲν δὲ δέρμα ὅπῃ ἔφαίνε ἐς ὃ δέρξεν ὅτι ἀστέον ἀφίκυτο. καὶ τοῦς τὸν νεφρὸν καὶ τοῦς τὰ ὀστέα ἐπῆλθε σαπρά. τούτου, ἥτε ἕξις τῆ σώματος παρέλαθεν ὀπίχολος οὖσα. καὶ ἐν τῷ σώματι ἡ σηπεδὼν ξηρὴ τῆ δέρματος πολλὴ, καὶ ἀνῶν ἀρκῶν αἷς ἔδη αὐτίκα ἐμβάλλειν, εἴ τις ἐδυνάτο ξηρὰ φαρμάκα, ἕως ἰκμή τινα εἶχεν ὁ ἀνθρωπος. ἀπὸ γὰρ τῶν ὑγρῶν οὐδὲν ἐπεδίδου, ἀλλ' ἐσήπετο. ἀπὸ δὲ τῶν μοτῶν ἰκμὺ τῆ ὑγροῦ, ῥίγος ἐλάμβανε καὶ πυρετὸς, καὶ ἐσήπετο μᾶλλον. ἐπέῤῥη δ' αὐτῆ σαπρόν τι ὑπομέλαν δυσῶδες. πρὶν ἢ ὀπιχειρέειν ἐνῆβλέσθαι, οὗ ἑκάστης ἡμέρης συχὸν διεπέρα ἔξω. λοῦ δ' οὐκ ἔγεον. ἐγνώσθη δὲ εἶ πυῤῥοτέρω τὸ φύσιν τῆ νοσήματος ἢ ὑπὸ δέρμα. πάντα αὖ ὀρθῶς πάσχων ὅμως οὐκ αὖ ἐδόκεε σωθῆναι. καὶ διάῤῥοια καὶ ἐπέλαβεν.

[22] χολὸν πυῤῥὸν] πικρὸν habent exemplaria duo manu scripta Regia, & in margine πυῤῥὸν etiam adscribunt. Videtur autem bilis rubra intelligi aut vitellina, crassior, tenacior, impurior, rubicundior & à calore magis exagitata. διέγεοιτο etiam habent exemplaria quædam pro διεχείροιτο.

D ἓξ μῆνας αὐτὸν διέχρη] Mira est phrasis & admodum insolens. Sex menses ipsum penetrauit, vertit ad verbum Cornarius, quod peraqué est obscurum, & videtur ad medicamentum referri. Significat autem vehementibus capitis purgationibus, & per multum tempus exhibitis, bis etiam epoto medicamento purgante, sex menses toros fuisse consumptos, eorumque præsidiorum beneficio sic ægrum transegisse. Interpretes videntur ad medicamenti vim retulisse, quæ sex mensibus perduraui. Nos versionem nostram sic temperauimus, vt vtranque notionem includat. Potest & διέχειν, διφθείρειν & ἀφίστασθαι significare, tuncque ad morbum referetur, qui sex mensibus intermiserit, quieuerit, ac veluti discesserit.

αὖ καὶ τῇ ἑτέρῃ] Hæc est publicatorum codicum lectio. Manu autem scripti omnes pro αὖ ἀπὸ legunt, vt ad ἐδόκεεν referatur. Quam lectionem secuti videntur interpretes. δορπησοῦ autem legendum quod cœnæ tempus & horam significat, etsi δόρπνος dicitur ἄριστον τὸ δείπνου Hesychio, & δόρπνον Athenæus lib. 1. quosdam ἄριστον vocare scribit vt minimè mirum sit Caluum hanc dictionem prandio attribuisse. Videtur autem hic æger fluxionibus à capite in totum corpus absumptus, quæ ex multa cruditate ortum ducebant, & apoplexiæ sunt finitimæ. Quales destillationes & καταῤῥοὰς in senibus vocat Hippocr. lib. de aëre loc. & aq. vulgi opinionem secutus, & καταῤῥοι σωτήρια ἀπόπληξις dicuntur aph. 12. l. 3. E

[23] Εὔμηλος Λαρισσαῖος] Insigne est tetani per casum curati exemplum. Quod etiam author Medici celebrat his verbis de tetano agens, θεραπεύεται ὑπὸ φλεβοτομίας εἰ πλῆθος ὑπόκειται, ὡς ὁ αὐτὸς Ἱπποκράτης καταπεσὼν, ᾧ πὼ κεφαλὴν τραυματισθείς. hoc est, Curatur autem venæ sectione si copia subest, velut ille qui apud Hippocratem humi prolapsus vulnus in caput acceperat.

[24] εἰ μή τις πάνυ μέγα βοήσοι] βοήσει legunt exemplaria quædam manu exarata cum Asulano.

[25] ἐξ πίσσε λίθου] sic legunt omnia ferè exemplaria, & lapidis frustum aut partem significant. Exemplar vnum manu scriptum Regium λίθον habet. Calculos autem in omnibus ferè concauis corporis partibus gigni, indubitata confessio est iis qui in cerebro, iecore, liene, intestinis, pulmonibus & vtero, concretos calculos conspicati sunt. Nos in capite & mulieris vtero coaluisse calculos vidimus, cui dissecandæ in Scholis publicè præfuit Hollerius, quod etiam scripris testatum reliquit. Aëtius † quoque tofaceos calculos in vtero nasci testatur, eorumque amolitionem scribit. In intestinis verò calculos gigni, etsi ne vidisse quidem, ac ne fando quidem audiuisse memorat †† Galenus in Frisimelica tamen celebri Patauino Medico expertum est, qui ex aluo calculum oui magnitudine excreuit. Quod etiam aliàs accidisse testatur Antonius Beniuenius libro de Abditis morb. caus. cap. 19. & nos nuper in muliere quadam excretum aluo calculum ouum prope æquantem vidimus, qui confractus nucleum quendam habere videbatur. F

† *Serm. 4. tetrab. 4. cap. 98.* †† *Lib. 6. de loc. affect. cap. 2. & lib. 1. cap. 5.*

[26] καὶ κατῆξε] Vitiosa sunt exemplaria quæ κατῆξε pro κατῆξε legunt.

ὑπὸ τὸν πλεῦρα κευθεὶς] Exemplaria quædam manu scripta Regia κευθεὶς vitiosè legunt. ἔμμοτος autem dicitur qui linamentis conceptis aut penicillis curatur, velut ἔμμοτον ὑστέρου sæpe vocat Hippocr. in lib. περὶ γυναικείων & aph. 47. lib. 5. πὼ δεισομένου τῆ δεξιᾶς μοῖρῆ θεραπείας. Id tamen hoc loco neglexisse videtur Caluus.

ὅπῃ ἐφαίνε] ὅπῃ ἐφαίνε legunt omnia ferè exemplaria tum publicata, tum scripta, præter quàm quòd Regia ὅπῃ vitiosè habent, sed in margine ὅπῃ adscribunt. Legendum autem est ὑπὴ vt foramen significet. δέρτρον verò hîc omentum & epiploon significare potest, quòd in eam significationem vt plurimùm ab antiquis vsurpetur, tum quòd etiam putredini valdè obnoxium, facilè admodum potuerit vtriuque computrescere & perforari. Potest & peritonæum aut abdomen intelligi, quod toti inferiori ventri circumtenditur velut tympanum, quod δέρτρον dicitur. Qua notione etiam antiquis plurimum vsurpatum est. Sic Hesychius δέρτρον, δέρμα, ὑμένα καπέρα, ἠπαρ, ὑπογάστριον, ἀμεινον δὲ τὸ περιτοναῖον ἀκούειν ἢ ὑμένα ὀπίσθιον. Quam opinionem secutus est Caluus, omentum & aqualiculum pro abdomine ponens. Sic etiam Aristarcho (apud Varinum) τὸ δέρμα, καὶ πάντα τὸν χρῶτα τὸ ἀπὸ τῆ ἥπατος significat. Homeri scholiastes ὀδυσ. λ. δέρτρον exponit ἤτοι πὼ ὑπὸ πὼ δόρκα περιελὼν, ἢ τὸν ὑποκείμενον πῆ ἥπατι ὑμένα ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἔντερον. Cornarius Varinum secutus, tenue intestinũ vertit. Sic enim apud eum legitur, δέρτρον τὸ ἑτέρου τὸ λεπτὸν λέγει ὁ Ἱπποκράτης. φησὶ δὲ ὁ ψιλός. τὸ δὲ ἑτέρου τὸ λεπτὸν, καταπονομαζεῖ δέρτρον. Cuius etsi magna est hoc loco authoritas, hîc tamen pro epiploo aut peritonæo melius mihi capi posse videtur. Exemplar Regium vnum manu scriptum & recentius ἥπερον pro δέρτρον legit, sed videtur vocis istius quædam vetus explicatio. G

H ἡ σηπεδὼν ξηρὴ] πὼ σηπεδὼν legunt omnia exemplaria manu exarata & Asulanum. Ac mirum est tantum mendum tam latè sorpsisse. Regium vnum exemplar cæteris recentius, veram lectionem adscripsam habet, altera expuncta.

ἐμβάλλειν] Sic legunt quotquot videre licuit exemplaria. ἐμβάλλειν autem eleganter est positũ pro medicamento aggredi & quasi hostili manu inuadere. Cornarius ἐκβάλλειν legisse videtur. Caluus parum dictionem expressit, etsi rei consecutionem est secutus. A

οὐδὲν ὑπολιπόντος] ἀνειδίσου videntur legisse Interpretes cùm nihilo remissius malum fuisse significant. Sed nos omnibus exemplaribus conrestatam lectionem retinuimus.

ἰσταμένας] Exemplaria manu scripta ἰσταμένας legunt cum Asulano. Sed ἰσταμένας rectius, aut ὄμφιον vel tale quiddam subaudiendum subricetur.

ἢ ἰσὸ τὸ δέρμα] Quædam exemplaria ἰσὸ τὸ δέρμα simpliciter legunt, eadem tamen notione, vt sensus sit, tandem cognitum morbum ipsum altius sub cute defixum fuisse.

[27] Autonomus in Omilo ex capitis vulnere obiit decimosexto die, æstate media lapide ad suturas in medium sinciput cominus immisso. In quo non animaduerti eum sectione indigere. Opinionem verò meam fefellerunt suturæ in se teli noxiam continentes: postea nanque & conspicuum extitit. Primùm certè ad clauiculam, deinde verò ad latus dolor admodum vehemens, ortus est, & conuulsio ad vtranque manum peruenit. Vlcus enim medium caput & sinciput occupabat. Ad sectionem ventum est decimo quinto die, neque pus multum prodiit. Cerebri verò membrana sine putredine apparebat. [28] In Omilo famula duodecim ferè annos nata, ex capitis vulnere moritur decimo quarto die æstate media, vbi imprecta a quodam ianua os collisum & fissum fuit. Ad suturas verò vulnus erat, quod certè sectione egere est animaduersum. Sectum est autem non quantum oportuit, verùm quod in ipso relictum est, in pus versum fuit. Octauo die rigor, febris prehendit. Habebat verò non commodè, sed quantum etiam prioribus diebus cùm febre vacabat. Nono autem die quod reliquum erat exectum est, & pus valdè exiguum cum sanguine subesse visum est, membranaque pura erat, ac somnus quidem cepit, febris verò posthac non dimittebat. Conuulsio autem manum sinistram occupabat, quòd dextra potiùs parte vlcus haberet. [29] In Omilo Cyrenius vbi pus intro collegisset, triginta diebus serius quàm oportuit inferiori ventri vstionem adhibuit, & moderatè habebat, reficcatumq; pus in ventre fuit. Calidissimo verò anni tempore, ex pomorum, aliorumq; inutilium eduliorum esu, febris præhendit, aluique profluuium ac mortuus est. [30] Hecason in Omilo perinde ac alter serius inustus est, ferè tamen totus venter reficcatus est. Difficultate autem intestinorum correptus, vbi eam euasisset, quiduis edebat, donec totus intumuit, eique pus per inferiora erupit & alui profluuio sublatus est. [31] Hecason in Omilo ex corporis impuritate & praua purgatione, grauis in coxendicem dolor incubuit. Quo quidem demittente, febribus correptus est, diuque lectulo decumbens, neque bibebat quicquam, neque sitiebat, debilis autem erat & crebrò horrores sentiebat. Huic probè quidem, vt cõueniebat, morbus sublatus est. Corpus verò ab oblatione opem sentiebat. Sub extremum morbus per inferiora erupit, ac omnis cùm multa bile secessit, & mente motus mortuus est. Videbatur autem morbum euasisse. [32] Salamine qui in anchoram delapsus est, in ventre vulnus accepit, & vehementissimis doloribus conflictabatur. Epotum autem medicamentum neque deorsum demisit, neq; vomitione reiecit. [33] Quæ seipsa iugulauerat, suffocabatur. Cui longè postea medicamentum deorsum purgans deuorandum exhibitum, per aluum demissum est. [34] Adolescens

[27] Αὐτόνομος ἐν Ὀμίλῳ ἐκ κεφαλῆς ῥώματος ἔθανεν ἐς ἡμέρῃ. τέρεος μέσου λίθῳ ἐκ χεροὸς βληθεὶς κατὰ τὰς ῥαφὰς ἐν μέσῳ τῷ βρέγματι. τοῦτο παρέλαθέ με δεόμενον φρισθῆναι. ἔκλεψαν δέ μου τὴν γνώμην αἱ ῥαφαὶ ἔχουσαι ἐν σφῖσιν ἐωυτῆσι τοῦ βέλεος ὀ σῖνος. οὔτεον γὰρ καλαφανὲς γίνεται. πρῶτον μὲν ἐς τὴν κλεῖδα. οὔτεον δὲ ἐς τὴν πλευρήν, ὀδυνὴν ἰσχυρὴ πάνυ. καὶ σπασμὸς ἐς ἀμφω τὼ χεῖρε ἦλθεν. ἐν μέσῳ γὰρ εἶχε τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ βρέγματος ὀ ἕλκος. ἐφρίθη δὲ τὲ. καὶ πῦον ἐπῆλθεν ὀλίγον. ἡ δὲ μήνιγξ ἀσαπὴς ἐφαίνετο. [28] Παιδίσκη ἐν Ὀμίλῳ ἐκ ῥώμαλος κεφαλῆς, ὡς δωδεκαέτης θνήσκει ἐν μέσῳ θέρει ἰδ' ἡμέρῃ, θύρῃσι τὶς αὐτῇ ἐνέβαλε, καὶ ὀ ὀστέον φλᾷ, καὶ ῥήγνυσιν. αἱ δὲ ῥαφαὶ ἐν τῷ ἕλκει ἦσαν. τοῦτο ἐγνώσθη ὀρθῶς φρίσεως δεόμενον. ἐφρίθη δὲ οὐκ εἰς ὀ δέον, ἀλλ' ὅσον ἐπελείφθη πῦον ἐν αὐτῷ ἐλθεῖν. ὀγδόῃ ῥίγος. πυρετὸς ἐπέλαβεν. εἶχε δὲ οὐκ εἰς ὀ δέον, ἀλλ' ὅσον καὶ ἦν φρίσθαι. ἡμερέων, ὅτε πυρετὸς οὐκ εἶχεν. ἐνάτῃ δὲ ὀ λοιπὸν ἐξεφρίθη, καὶ ὑπεφαίνη ὀλίγον πανάν πῦον ξὺν αἵματι. καὶ ἡ μήνιγξ καθαρὴ ἦν. καὶ ὕπνος μὲν ἐπέλαβεν. ὁ δὲ πυρετὸς αὖθις οὐκ ἠφίει. σπασμὸς ὀ χεῖρα τὴν ἀριστερὴν ὑπελάμβανεν. ἐν γὰρ τοῖσι δεξιοῖσι μᾶλλον εἶχε ὀ ἕλκος. [29] Κυρήνιος ἐν Ὀμίλῳ ἔμπυος γενόμενος. τ' κάτω κοιλίῃ ἐκαύθη οὔτεον ἐν ἡμέρησι τριακοσίαι τοῦ δέοντος. καὶ ἔχων ἐπιφλεγμονῆς. καὶ ὀζήνεμνθη ὀ πῦον ἐν τῇ κοιλίῃ ἐν δὲ τῇ θερμοτάτῃ ὥρῃ ἐσθίων ὀπώρας, καὶ ἄλλα σιτία ἀξύμφορα, πυρετὸς ἐπέλαβε, καὶ διάρροια, καὶ ἔθανεν. [30] Ἑκάσων ἐν Ὀμίλῳ ὡσαύτως καὶ ὀγε ἕτερος οὔτεον ἐκαύθη. ὅμως ὀ ὀζήνεμνθη, πολὺ ὀλίγον ἡ κοιλίη. δυσεντερίη ὀ ὑπέλαβε. καὶ αὐτὰ ἀποφυγὼν, ἠδίετο πάνυ, ἕως ὅλος ὠδήνετο. καὶ ἐρρέγη αὐτῷ πῦον κάτω. καὶ διάρροια ἔθανεν. [31] Ἑκάσων ἐν Ὀμίλῳ ἀπὸ ἀκαθαρσίης καὶ πονηρῆς καθάρσιος ἐς ὀ ἰσχίον ἔπεσε αὐτῷ ὀδυνὴ ὀξεῖα. καὶ αὐτὴ μὲν ἀπηλλάγη πυρετοὶ ὀ αὐτὸ ὑπέλαβον. καὶ χρόνον πουλὺν κλινοπετὴς ὢν. ὅτε πίνων οὐδὲν, ὅτε διψῶν. ἀδυνατὴς τε ὢν καὶ φρικώδης. τοῦτο ἀφηρέθη μὲν ὀ νόσημα χρηστῶς ὡς ἔδοξε. ὠφελεῖτο ὀ σῶμα ἀπὸ τῶν παρεσφεδομένων. τελευτῶντι διέρρεγη ὀ νόσημα κάτω καὶ ἐχώρει πάνυ, ὑπὸ πολλῆς χολῆς. καὶ παρέκυψε, καὶ ἔθανε. ἐδόκει ὀ ἀπὸ ἀποφυγεῖν ὀ νόσημα. [32] Εν Σαλαμῖνι ὁ ἀπὸ τὴν ἀγκύρην ἀπεπεσὼν, ὅτι γαστὴρ διέρρωθη. πρὸ ἐνοδυνίει δέ. φάρμακον δὲ ἔπιε, καὶ ὀ διεχώρησε κάτω, καὶ ἀπήμεσεν. [33] Η γυνὴ ἡ ἀπεσφάξεν αὐτὴν, ἐπνίγετο. καὶ ἐδόθη αὐτῇ ὕστερον πολλὰ καθαρτίου ἐλατήριον, καὶ ὀζεχώρησεν αὐτῇ. [34] Ο ὀζ

Εὐβοίης

[29] Κυρήνιος] Insignis certè historia & errati tanti viri confessione nobilitata, quæque magnam in vulneribus capitis accurationem adhibendam esse admonet. Quæ namque suturas attingunt vt periculosissima, ita cognitu sunt difficillima, vt scripsimus in Coacis Præsagiis, vbi hunc etiam locum attigimus. Vulnus sanè ad suturas sincipitis lapide inflictum, vestigium imprimit, ossisque collisionem, aut depressionem, aut rimam facit. Quæ sanè vitia sectionem postulant, vt fusissimè scribitur libro de vuln. cap. Sed plærunque suturæ quæ rimæ speciem referunt, & reliquo osse asperiores sunt, medici iudicium atque oculos fallunt. Quod eleganter his verbis testatur Hippocr. ἡ δ' ῥῆξις ἡ κατὰ τὴν ῥαφὴν γινομένη καὶ διαχάλασις δοκεῖ τοῖσι ἰητροῖσι ῥαφῆς, καὶ φρασθεῖσα οὐκ εὐμορφὴς ἦν, οὔτε ὑπὸ ἔδρης τοῦ βέλεος ἠλαυνόμενος ἐν τῇ ῥαφῇ, ἐπιδεῖν ῥαφὴ καὶ διαχάλασιν. ἀλλ' ἔστι χαλεπώτερον φρασθῆναι τὴν ἀπὸ τῆς φλοιοῦ ῥωγμὴν. συγκλείσιοι γὰρ τὴν γνώμην καὶ τὴν ὄψιν τὴν ἐπὶ τῶν ὀστέων ῥωγμοειδέες φαινόμεναι, καὶ τραχύτεραι οὖσαι τοῦ ἄλλου ὀστέου, ὅτι μὴ ἰχῳδῶς διεκόπη καὶ διεχάλασε. hoc est, At rima ad suturam existens, suturæ etiam laxatio est, eamque vbi rupta fuerit aut elaxata, tum id à teli vestigio in sutura existente contingat, asserere non est facile. Verùm rimam vbi ex collisio contigerit difficilius est asserere. Suturæ enim rimæ speciem referentes, & reliquo osse asperiores, medici iudicium & visum fallunt, nisi os vehementer dissectum sit & elaxatum. Idem quoque luculentè admodum scribit * Celsus, atque adeo totum istum locum disertè aperit, his verbis, A futuris se deceptum esse Hippocrates memoriæ prodidit, more scilicet magnorum virorum & fiduciam magnarum rerum habentium. Nam leuia ingenia, quia nihil habent, nihil sibi detrahunt. Magno ingenio multaque nihilominus habituro, conuenit etiam simplex veri erroris confessio, præcipueque in eo ministerio quod vtilitatis causa posteris traditur, ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis antè deceptus est. Ergo eo nomine decipi non oportet, sed os aperire tutissimum est. Nam neque vtique certa sedes, vt supra posui, futurarum est, & potest idem, & naturaliter commissum, & ictu fissum esse, iuxtáve aliquid fissum habere. Quin aliquid etiam, vbi ictus fuerit vehementior, quamuis specillo nihil inuenitur, tamen aperire commodius est. Hactenus Celsus. Plutarchus verò in libello cui titulus est, πῶς αὖ τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ, hanc ingenuam erroris confessionem celebrat, istumque locum subindicat, his verbis, ὁ δὲ προκόπτων ἀληθῶς, καὶ τὸν Ἱπποκράτειον ἀσθενέστερον ἀπεφήνατο κεφαλῆς ἕλκος ῥοφήσας καὶ γράψαντα, λογισάμενος ὅτι δεινόν ἐστιν ὀκνεῖν μὴ ὅπως αὖθ' ἕτεροι μὴ τὸ αὐτὸ πάθωσιν, ἀπὸ τοῦ ἀμφιβόλου καὶ πιθανοῦ μὴ τολμᾶν ἐλεγχεσθαι, μὴ πολλαὶ ἐλεγχεσθαι μηδ' ὁμολογεῖν τοῦ ἀξιοπιστοτέρου τὸ ἁμαρτάνειν. hoc est, Qui verò re ipsa proficit, Hippocratem sibi imitandum proponit, errorem suum de capitis futuris profitentem & in scripta referentem: secumque reputabit indignum videri, si, cùm ille errorem suum indicarit, ne cæteri in eundem errorem inciderent, ipse quidem salutis suæ cupidus, non audeat suam stultitiam & inscitiam prodere atque confiteri. Hunc etiam locum subindicare videtur Fabius lib. 3. cap. 8. cùm scribit, Nam & Hippocrates clarus arte Medicinæ, videtur honestissimè fecisse, quòd quosdam errores suos, ne posteri errarent, confessus est. Quòd ad literæ scriptionem attinet exemplaria quædam manu scripta Regia ἐν κεφαλῆς leg. & Asulanum. Cætera ἐκ κεφαλῆς habent. Eadem quoque exemplaria μέσῳ τῷ βρέγματι legunt, reliqua omnia ἐν μέσῳ τῷ βρέγματι.

* Cap. 4. l. 8.

τὸ σῖνος] σῖνος hîc vocare videtur cladem & noxiam à telo graui & retuso illatam. ἔδρῃ verò dixit libro de vuln. cap. vestigium aly acuto & incidente telo impressum. Eadem quoque phrasi vtitur lib. de cap. vulner. φάνοιμ' ἔχειν τὸ σῖνος τὸ ὀστέου ὑπὸ τοῦ βέλεος. sæpe verò τὸ κακὸν vocat. Hanc quoque phrasim etiam annotat Erotianus & locum istum subindicat his verbis, κλέψειεν ἡ ῥαφὴ αὐτὸ τὸ φρασθεῖν. ὡς καὶ ἐν ἑδῶν δημῶν φησίν. ἔκλεψαν δέ μου τὴν γνώμην αἱ ῥαφαὶ τοῦ βέλεος ἐν ἑαυταῖς τὸ σῖνος ἔχουσαι. vbi perperam κλέψειεν pro κλέψῃ legi videtur.

Indeque animaduertere licet paulò aliter locum istum ab Erotiano legi. Quam quoque lectionem in συγκλέψειεν repetit.

ἐφρίθη ὀ ἰε] In omni fisso fractóve osse protinus antiquiores Medici ad ferramenta veniebant quibus id exciderent. Hippocrates intra diem tertium, æstate præsertim, sectionem imperat libro de cap. vulner. Nostri, cum Paulo, intra diem septimum æstate, & decimum quartum hyeme, sectionem fieri volunt. Idque ferè ex Cornelij Celsi consilio, qui sex primis diebus emplastra experiri iubet, quæ caluariæ causa componuntur, nisi symptomatum sæuitia sub prima curatione intendatur & sectionem vrgeat. Paulus etiam caluariæ cuidam post annum perforatæ meminit, fractura in sincipite ex telo facta. Hîc autem animaduersione dignum est, ægrum ipsum sectionis mora in periculum coniectum, tandem tamen decimo quinto die, idque æstate media, sectum fuisse, ac decimo sexto expirasse. Quod etsi periculoso exemplo fit, id tamẽ dubiã spem certa desperatione meliorem esse testatur.

καὶ τὸ ὀστέον φλᾷ] Primus est hic offensionum capitis modus apud Hippocr. in lib. de cap. vuln. vbi os simul fissum & collisum est. Quo casu sectionem haud dubiè adhibere oportere satis indicat.

τοῦτο ἐγνώσθη] His profectò verbis insigne admodum vlcus fuisse indicare videtur & manifestam noxiam. Alioqui ossis rimam & collisionem ad suturas non facilè admodum deprehendas, vt supra ex Hippocrate adscripsimus.

Εὐβοίης ἐλθὼν νεωίσκος, πολὺ κάτω κεκαθαρμένος ἀφαλιπῶν, πεπαυμένος ἐπύρεσεν. εἶτα δυοῖν ἡμέραιν ἄνω δέεσθαι, ἔπιεν ἀδενὲς ῥίζιον ἐλατήριον. καὶ μετὰ τὴν πόσιν, τεταρταῖος ἔθανεν, οὐκ καθαρθεὶς σφόδρα. ἀλλ' ὕπνος εἶχε. καὶ οὐκ ἠδυνήθη πωσασθαι ἡ δίψα. [35] Η δούλη ἡ ἀπὸ καλαπότου ἄνω μὲν ἐχώρησεν ὀλίγα, καὶ ἔπινε. κάτω δὲ πολλά. τὸ νυκτὸς ὀ ἔθανε. βάρβαρος ὀ ἰδῶν. [36] Ο Εὐβοίης ἀνθρωπος πιὼν ἐλατήριον, τρεῖς ἡμέρας ἐκαθαίρετο, καὶ ἔθανε. τὴν δὲ χεῖρα ἔμπυον εἶχε μέχρι τοῦ ἀγκῶνος. [37] Ο Συμμάχου παῖς, ὑπὸ χολῆς ἀπεπνίγη. νύκτωρ καθαρθῶν, καὶ πυρετοῦ ἐπέχοντος. φάρμακον δὲ πιὼν, καὶ κατέσχεν, καὶ ὀ καθήσκετο ἡμερῶν καὶ πρὶν ἀποθανεῖν ἔξ. [38] Ο τρέχων τὸν δρόμον οἰκέων τὸ νυκτὸς αἷμα ἐμέσας, τῇ ὑστεραίῃ ἔθανεν. αἷμα ἐμέων πολὺ, καὶ πνιγμῶδες. ἐς πολλὰ ὀ καὶ κάτω, αἱματώδες αὐτῷ ἐχώρει πολύ. [39] Παιδίον ὑπὸ ὀρέος πληγὴ τὴν γαστέρα καὶ ὀ ἧπαρ, ἀπέθανε τῇ τεταρτῃ. ὀ ὀ πνεῦμα πυκινὸν εἶχε. καὶ οὐ καίνοει. καὶ πυρετὸς εἶχεν.

Eubœa veniens, vbi post multas infernas purgationes intermisisset ac quieuisset, febri correptus est. Deinde cùm sibi videretur per superiora purgandus, medicamentum deorsum purgans imbecillum, nempe radicem ebibit, & quarto post potionem die mortuus est, cùm nihil perpurgatus esset, sed somnus tenuisset, neque sitis sedari potuisset. [35] Serua quædam barbara, cui ex deglutito medicamento pauca quædam per superiora prodierunt, quæ suffocabant, per inferiora verò multa, nocte mortua est. [36] Eubiensis quidam medicamento deorsum purganti ebibito tribus diebus purgabatur ac mortuus est. Manum autem purulentam ad cubitum vsque habebat. [37] Symmachi puer à bile præfocabatur, noctu inter dormiendum, & cùm febris eum detineret. Epotum autem medicamentum non continuit, neque purgatus est, sex etiam antè mortem diebus. [38] Qui prope curriculum habitabat, vbi noctu sanguinẽ vomitione refudisset, postridie cùm multa sanguinis vomitione & suffocatione mortuus est. Ad lienem verò & infra copiosus ei sanguis secedebat. [39] Puer in ventrem & iecur à mulo ictus, obiit quarto die. Spirationem autem crebram habebat, neque intelligentia valebat, & febris detinebat.

[27] Αὐτόνομος] Insignis certè historia & errati tanti viri confessione nobilitata, quæque magnam in vulneribus capitis accurationem adhibendam esse admonet. Quæ namque suturas attingunt vt periculosissima, ita cognitu sunt difficillima, vt scripsimus in Coacis Præsagiis, vbi hunc etiam locum attigimus. Vulnus sanè ad suturas sincipitis lapide inflictum, vestigium imprimit, ossisque collisionem, aut depressionem, aut rimam facit. Quæ sanè vitia sectionem postulant, vt fusissimè scribitur libro de vuln. cap. Sed plærunque suturæ quæ rimæ speciem referunt, & reliquo osse asperiores sunt, medici iudicium atque oculos fallunt. Quod eleganter his verbis testatur Hippocr. ἡ δ' ῥῆξις ἡ κατὰ τὴν ῥαφὴν γινομένη καὶ διαχάλασις δοκεῖ τοῖσι ἰητροῖσι ῥαφῆς, καὶ φρασθεῖσα οὐκ εὐμορφὴς ἦν, οὔτε ὑπὸ ἔδρης τοῦ βέλεος ἠλαυνόμενος ἐν τῇ ῥαφῇ, ἐπιδεῖν ῥαφὴ καὶ διαχάλασιν. ἀλλ' ἔστι χαλεπώτερον φρασθῆναι τὴν ἀπὸ τοῦ φλοιοῦ ῥωγμὴν. συγκλείσιοι γὰρ τὴν γνώμην καὶ τὴν ὄψιν τὴν ἐπὶ τῶν ὀστέων ῥωγμοειδέες φαινόμεναι, καὶ τραχύτεραι οὖσαι τοῦ ἄλλου ὀστέου, ὅτι μὴ ἰχῳδῶς διεκόπη καὶ διεχάλασε. hoc est, At rima ad suturam existens, suturæ etiam laxatio est, eamque vbi rupta fuerit aut elaxata, tum id à teli vestigio in sutura existente contingat, asserere non est facile. Verùm rimam vbi ex collisio contigerit difficilius est asserere. Suturæ enim rimæ speciem referentes, & reliquo osse asperiores, medici iudicium & visum fallunt, nisi os vehementer dissectum sit & elaxatum. Idem quoque luculentè admodum scribit * Celsus, atque adeo totum istum locum disertè aperit, his verbis, A futuris se deceptum esse Hippocrates memoriæ prodidit, more scilicet magnorum virorum & fiduciam magnarum rerum habentium. Nam leuia ingenia, quia nihil habent, nihil sibi detrahunt. Magno ingenio multaque nihilominus habituro, conuenit etiam simplex veri erroris confessio, præcipueque in eo ministerio quod vtilitatis causa posteris traditur, ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis antè deceptus est. Ergo eo nomine decipi non oportet, sed os aperire tutissimum est. Nam neque vtique certa sedes, vt supra posui, futurarum est, & potest idem, & naturaliter commissum, & ictu fissum esse, iuxtáve aliquid fissum habere. Quin aliquid etiam, vbi ictus fuerit vehementior, quamuis specillo nihil inuenitur, tamen aperire commodius est. Hactenus Celsus. Plutarchus verò in libello cui titulus est, πῶς αὖ τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ, hanc ingenuam erroris confessionem celebrat, istumque locum subindicat, his verbis, ὁ δὲ προκόπτων ἀληθῶς, καὶ τὸν Ἱπποκράτειον ἀσθενέστερον ἀπεφήνατο κεφαλῆς ἕλκος ῥοφήσας καὶ γράψαντα, λογισάμενος ὅτι δεινόν ἐστιν ὀκνεῖν μὴ ὅπως αὖθ' ἕτεροι μὴ τὸ αὐτὸ πάθωσιν, ἀπὸ τοῦ ἀμφιβόλου καὶ πιθανοῦ μὴ τολμᾶν ἐλεγχεσθαι, μὴ πολλαὶ ἐλεγχεσθαι μηδ' ὁμολογεῖν τοῦ ἀξιοπιστοτέρου τὸ ἁμαρτάνειν. hoc est, Qui verò re ipsa proficit, Hippocratem sibi imitandum proponit, errorem suum de capitis futuris profitentem & in scripta referentem: secumque reputabit indignum videri, si, cùm ille errorem suum indicarit, ne cæteri in eundem errorem inciderent, ipse quidem salutis suæ cupidus, non audeat suam stultitiam & inscitiam prodere atque confiteri. Hunc etiam locum subindicare videtur Fabius lib. 3. cap. 8. cùm scribit, Nam & Hippocrates clarus arte Medicinæ, videtur honestissimè fecisse, quòd quosdam errores suos, ne posteri errarent, confessus est. Quòd ad literæ scriptionem attinet exemplaria quædam manu scripta Regia ἐν κεφαλῆς leg. & Asulanum. Cætera ἐκ κεφαλῆς habent. Eadem quoque exemplaria μέσῳ τῷ βρέγματι legunt, reliqua omnia ἐν μέσῳ τῷ βρέγματι.

* Cap. 4. l. 8.

τὸ σῖνος] σῖνος hîc vocare videtur cladem & noxiam à telo graui & retuso illatam. ἔδρῃ verò dixit libro de vuln. cap. vestigium aly acuto & incidente telo impressum. Eadem quoque phrasi vtitur lib. de cap. vulner. φάνοιμ' ἔχειν τὸ σῖνος τὸ ὀστέου ὑπὸ τοῦ βέλεος. sæpe verò τὸ κακὸν vocat. Hanc quoque phrasim etiam annotat Erotianus & locum istum subindicat his verbis, κλέψειεν ἡ ῥαφὴ αὐτὸ τὸ φρασθεῖν. ὡς καὶ ἐν ἑδῶν δημῶν φησίν. ἔκλεψαν δέ μου τὴν γνώμην αἱ ῥαφαὶ τοῦ βέλεος ἐν ἑαυταῖς τὸ σῖνος ἔχουσαι. vbi perperam κλέψειεν pro κλέψῃ legi videtur.

Indeque animaduertere licet paulò aliter locum istum ab Erotiano legi. Quam quoque lectionem in συγκλέψειεν repetit.

ἐφρίθη ὀ ἰε] In omni fisso fractóve osse protinus antiquiores Medici ad ferramenta veniebant quibus id exciderent. Hippocrates intra diem tertium, æstate præsertim, sectionem imperat libro de cap. vulner. Nostri, cum Paulo, intra diem septimum æstate, & decimum quartum hyeme, sectionem fieri volunt. Idque ferè ex Cornelij Celsi consilio, qui sex primis diebus emplastra experiri iubet, quæ caluariæ causa componuntur, nisi symptomatum sæuitia sub prima curatione intendatur & sectionem vrgeat. Paulus etiam caluariæ cuidam post annum perforatæ meminit, fractura in sincipite ex telo facta. Hîc autem animaduersione dignum est, ægrum ipsum sectionis mora in periculum coniectum, tandem tamen decimo quinto die, idque æstate media, sectum fuisse, ac decimo sexto expirasse. Quod etsi periculoso exemplo fit, id tamẽ dubiã spem certa desperatione meliorem esse testatur.

καὶ τὸ ὀστέον φλᾷ] Primus est hic offensionum capitis modus apud Hippocr. in lib. de cap. vuln. vbi os simul fissum & collisum est. Quo casu sectionem haud dubiè adhibere oportere satis indicat.

τοῦτο ἐγνώσθη] His profectò verbis insigne admodum vlcus fuisse indicare videtur & manifestam noxiam. Alioqui ossis rimam & collisionem ad suturas non facilè admodum deprehendas, vt supra ex Hippocrate adscripsimus.

ἐπιρίζωσι δ' οὐκ εἰς τὸ βέλτιον] In excindenda caluaria etsi tam circumspectè succurrendum est, vt tamen quàm minimum ex osse dematur, quòd plus in osse propugnaculi cerebrum habeat, quàm habiturum sit eo exciso. Ea tamen facienda via est, qua spatium satis magnum ad extrahendam laniem relinquatur. In excindendo autem caluariæ osse, Galeni consilium præfert Paulus, vt ossis detrahendi modum teneamus. Is verò est, vt quod vehementer confractum est, in totum auferri iubeat. Fragmenta tamen quæ longius excurrunt, non ad extremum persequenda sint. Hoc ergo casu vbi collisum & fissum os vehementi impetu fuerat, confracta (vt verisimile est) ossa demi debuerant, quo via puri libera fieret. Ideoque præparcè facta primis diebus sectio, nono die repetita, quòd valde confractum os & in pus iam versum fuerat, ægram sustulit. A

ἀλλ' ὅσον ἐπωλείφθη] Illud ἐν ἄκρῳ de vulnere intelligitur, & de osse accipi debet quod in vulnere ex præparca sectione relictum, inflammatum, corruptum, & tandem purulentum fuit. Sic enim os inflammationem concipere & purulentum fieri, cæterisque malis, quibus caro vexatur, affici, scribit Hippocr. lib. de cap. vulner.

ἔχει δ' οὐκ εἰς τὸ βέλτιον] Significare videtur his verbis per commodè illi non cessisse, nihilo tamen deterius habuisse quàm ante sectionem, quando febre vacabat. Caluus in totum istud omisit. B

καὶ ἡ μηνιγξ καθαρὴ] Videtur innuere cerebri membranam à pure subsistente neque læsam, neque corrosam, aut nigram, aut liuidam fuisse. Alioqui sanè febre persecutante, indeque sublata ægra, neque tumidam, neque incensam, aut inflammatam fuisse membranam, mihi vero non fit simile.

σπασμὸς δὲ χρίσας] In capitis vulneribus quæ periculum intendunt, conuulsio partes eas occupat quæ sunt ex aduerso vulneris vt scribitur lib. de vuln. cap. & nos in Cois Præsagiis submonuimus, hoc quoque loco producto. Cellsus quoque neruorum vel resolutionem, vel distentionem in periculosis capitis vulneribus ponit ex Hippocratis Prorrh. 2. vt illic scripsimus. Exemplaria porro manu scripta Regia recondita & peruetusta pro ἐπωνόμασαν ἐπόλαβον legunt.

29 ἔμπυοι ῥηγνύμενοι] ἔμπυοι veteribus dicuntur non solùm qui in thorace pus colligunt, sed qui quauis in corporis parte tuberculis in pus conuersa habent, vt scribit Gal. com. ad aph. 44. lib. 7. Denique suppuratos etiam vocari scribit Galenus lib. 4. de caus. pulsuum & libro de tumoribus præter naturam, quibus viscus aliquod inflammatione tentatum suppurauit. C

31 ὠφελεῖ τὸ δὲ τὸ σῶμα] Popularem hanc magis & apertam lectionem secutus sum, idque authore Caluo. Omnia exemplaria Regia manu exarata cum Asulano, ὡς ἔδη τὸ σῶμα habent. Quæ certè phrasis est insolens. Quamobrem Cornarius τὸ σῶμα neglexit, quòd ita sensus constare possit.

ἐπὸ πολλῆς χολῆς] Indicare videtur multum bilem per aluum erupisse quæ secum morbi coniunctam materiam ac veluti fomitem demiserit, idque non optimis iudicationis legibus, sed vi morbi & fatiscentis naturæ victoria concessisse. πλευτῶν verò, sub mortem etiam interpretari possumus.

33 ἡ γυνὴ ἣ ἀπέπραξεν αὐτῷ] Huic mulieri quæ fortassis furore percita sibi manus attulerit, serius exhibitum fuisse medicamentum purgans inuitè videtur, quod tamen per aluum secessit. Caluus parum conueniens medicamentũ per vulnus prodiisse vult.

34 ῥίζῳ ἐλατηρίῳ] Sic legunt quotquot licuit videre exemplaria, vt sensus esse videatur eporum fuisse radicem, medicamentum deorsum purgans imbecillum. Cornarius ῥίζῳ ἐλλεβόρου legisse aut reposuisse videtur, quòd vomitu repurgandus esse sibi videretur. Sed cùm hic aliquot purgationum errata commemoret, videtur sic quoque adolescens medicamenti deorsum purgantis error & imbecillitate periclitatus. ῥίζα verò, vt scribit Gal. in Exeg. οὕτως καλεῖται βοτανίον τι ἄκαυλον καὶ αἰκαὶ θὲς καὶ ἄκαυλον, ἔχου πείαι φύλλα κὴ πιόπι ἀφομόικη, κὴ ἡ γὴς κείμενα, δυοῖν δακτύλοιν τὸ μέγεθος, ἐοικότα τῆς ἡ ἀγχόσης, ῥίζαν δὲ λεπίλω ἀσενοῦς καθαίρουσαν. hoc est, radix vocatur fati genus quoddam sine caule, sine flore, sine semine, tribus foliis per omnia oblongis, per terram stratis, duorum digitorum magnitudine, anchusæ similibus, radice tenui, & lenem purgandi facultatem habente. D

36 ὁ Βυζίου] Sic legunt omnia exemplaria tum recondita, tum publicata.

37 ἐπὸ χολῆς ἀπεπνίγη] Illud ἐπὸ χολῆς omisit Caluus καταθαρρεῖν verò Aristophani familiare, & κοιμᾶσθαι significat, præcipuè verò in pellibus dormire antiquorum more, vt scribit Schol. καταθαρρεῖν Attici dicunt.

39 παιδίον ἐπὸ ὀρέος] ἐπὸ σοῦς habent omnia exemplaria manu exarata & Asulanus codex, quæ lectio exemplaribus Italicis contestata est, vt ex Caluo patet. Cornarius ἐπὸ ὀρέος ex Galeno in codicibus Germanicis reposuit. Hæc historia à Galeno explicatur lib. 3. περὶ δυσπν. his verbis, ἔνια πῶς τε ⊕ πεπακοῦς ἀόρωστος ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ὀξυδιμίων γίγνεσθαι, πυκνὸν ἔχων ⊕ αὐτὸς τὸ πνεῦμα. καθαιρέω δ' ὀνομάζειν ἢ ῥᾶιον αὐτῷ ὠδίπως ἔχουσιν. παιδίον ἐπὸ ὀρέος ἐπλήγη πλὴν γαστέρα καὶ τὸ ἧπαρ, ἀπέθανε πυρετῷ, τὸ πνεῦμα πυκνὸν εἶχε. καὶ ἡ κατεῦα, ⊕ πυρετὸς εἶχεν. οὐκ ἄδηλον ὅτι τάχιον τὸ καθεῖπνον καὶ τὸ διάφραγμα σὺν ῥιγοδείαι γαστρὶ καὶ ἥπατι, ⊕ διὰ τοῦτο καὶ καθαφρονῆσαι τὸ παιδίον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν καθαφροσύνην ἐδυσπνόησεν. ἡ δὲ μείζων διάθεσις ἡ κατὰ ἐπιχόνδριον καθ' ἑαυτὴν ἐπόπωσε τὴν ἰδέαν τῆς αἰκαπνοῆς. ἡνὶ ἤπαν ἠπίθη. hoc est, Nonus præterea & trigesimus ægrotus in lib. 5. de Morb. vulg. ascriptus est, crebram quoque habens spirandi difficultatem. Dictionem autem ipsam hoc modo adscribam. Puer à mulo in ventrem & iecur ictus est, mortuus quarto die. Spirationem autem crebram habebat, neq; intelligentia valebat, febrisque detinebat. In hoc minimè est obscurum abdomen & septum transuersum cum ventre & iecore inflammationem concepisse, eamque ob causam puerum delirasse. Verùm neque delirio respondentem habuit spirandi difficultatem. Præcordiorum enim affectio cùm maior esset, ipsam respirationis speciem secundum se effinxit, minor verò cessit.

40 Hermophili filius diebus vndecim laborauit. Febris autem detinebat, neq; ciborum reliquiæ subierant. Ac imprimis quidem delirio correptus est, quod noctu desiit. Postero verò die voce defectus iacuit cum stertore, distortis oculis, febricitans. In os autem immissa penna, bilem atram vomitione reiecit, & ex infuso per clysterem stercus multum prodiit. 41 Aristionis seruæ pes suapte sponte syderatione tentatus est, iuxta pedis medium, interna parte ex obliquo, & ossa putrilagine concepta discessionem fecerunt, ac paulatim fistulosa prodibant, aluique profluuio succedente mortua est. 42 Mulier sana & obesa, ex medicamento conceptus gratia deglutito, ventris dolore & intestinorum tormina conflictabatur, ac inrumuit. Spirandi difficultas instabat & animi consternatio cum dolore. Sanguinem paucum vomitione reiecit & quinquies emortua est, vti expirasse videretur, ac neque vomitu ex aqua frigida, F

40 Ο Ερμοφίλου υἱὸς ἔκαμνε ἡμέρας ἕ. δεκα. πυρετὸς ἐ εἶχε, κὴ οὐχ ἐπομένη τὰ σιτία. κὴ τρῶτον μὲν παρείδησε. τῇ δ' νυκτὸς ἐπαύσαλο. τῇ δ' ὀπτάῳσι ἡμέρη ἄφωνος ἔκειτο ῥέζων, διεστραμμένα ἔχων τὰ ὄμματα. πυρέσσων. πῖρῶ δ' καθιεμένῳ, ἤμεσε χολὴν μέλαιναν. κὴ κλυδένιος κάτωσε ὑπῆλθε πολλή. 41 Αριστίωνος δούλης, αὐτόματος ὁ ποῦς ἐσφακέλισε, κὴ μέσον τῆς ποδὸς ἔνδοθεν ἐκ πλαγίου. κὴ τὰ G ὀστέα ἀπωσφαλμένα, ἀπέσῃ. καὶ ἐξῄει κὴ μικρὸν συρίγγωδεα. κὴ διαῤῥοια ἐπεγένετο. κὴ ἔθανεν. 42 Γυνὴ ὑγιαίνουσα, παχεῖα, κύησις ἔνεκεν ἐπὸ καταπότου, ὀδυνῶν εἴχετο τὴν γαστέρα. καὶ τρόφος ἐς τὸ ἔντερον. καὶ ὠδήσε. πνεῦμα δὲ ἀπεῖχε. καὶ ἀποείνξιν ὀδυνῶν. καὶ αἷμα ἤμεσεν οὐ πολύ. καὶ ἐξεθαιε πεντάκις, ὡς τεθνάναι δοκέειν. καὶ οὔτε ἐμέσαι ἀπὸ ὕδατος ψυχροῦ ἐχάλα, H

οὔτε

A οὔτε τῆς ὀδυνῶς ὀπτούσης, οὔτε τὴν πνοιὴν. ὕδατος ἐ κατεχύθησαν ψυχρῶ ἀμφορέες ὡς τελάχιστα κὴ τῶ σώματος. κὴ ἐδόκεε ἄρα τοῦτο μόνον ὠφελέειν. κὴ ὕστερον κάτω ἐχώρησεν χολὴ συχνή. ὅτε ἐ ἡ ὀδυνὴν εἶχεν, οὐδὲν ἐδύνατο χωρῆσαι καὶ ἐοῖω. 43 Ἀντάνδρος ἀπὸ καταπότου ἀξαντὸς ἐὼν τέλλα. τοῖσι δὲ τὴν κύστιν ἐδόκεεν ἀλγεῖν ἐλαφρ. ἐκαθήρετο αὐτὴν ὀξέως πουλὺ καθαρμα. καὶ ἀπὸ μέσης B ἡμέρης ὀδυνὴν ἔχει ἰσχυρὴ πρῶτον κὴ ἐς τὴν ὑστέρην πνίγμα. κὴ ἀποείν. κὴ ῥιπασμός. καὶ ἤμει. κὴ ἐχώρεεν οὐδέν. καὶ τὴν νύκτα ἔπαυε. καὶ ὕπνος οὐκ ἐπῆει. τῇ δ' ὑστεραίῃ ἐχώρεε πολλὸν, ὕστερον αἷμα κὴ ἔθανεν. 44 Τῷ ἀθηναίδεω παιδὶ ἄρρενι τῷ φαγεδαινωθέντι, ὀδὼν ὁ κὴ ἀριστερὰ κάτω, ἀνὼ δὲ ὁ κὴ δεξιὰ ἐς ὁ δεξιὸν ἀνεπύησεν, οὐκ ἔτι ἀλγέοντος. 45 Ο σκυτοδὺς κάουμα κεντῶν ὁ ὀπὶ τῷ πι- C τύω, οὐκ ἔντησεν αὐτὸν ἐπόνω τῶ γόνατος ἐς τὸν μηρὸν, κὴ ἔβαψεν ὡς δακτύλιον. τοῦτω αἷμα μὲν οὐδὲν ἔῤῥυη. ὁ δὲ ῥῶμα παχὺ ἔμυσεν. ὁ δὲ μηρὸς ὅλος ἐμετεωείζετο, καὶ διέτεινεν ὁ μελεωεισμὸς, ἐς τε τὸν βουβῶνα, καὶ τὸν κενεῶνα. οὗτος τῇ τείτῃ ἀπέθανεν. 46 Τὶς τῶδε τὸν βουβῶνα πληγεὶς τοξεύμαθι, ὃν ἡμεῖς ἐωρέκαμεν, τῶδε δοξόπαλα ἐσώθη. οὔτε γὰρ ἀκὶς ὀξηρέθη, ἰῶ γὰρ ἐν βά- D θει λίθω. οὔτε αἱμορραγίη οὐδεμίη ἐγένετο ἀξίη λόγου. οὔτε φλεγμονὴ, οὔτε ἔχολδυσεν. τὴν δ' ἀκίδα διείποντες ἡμεῖς, ἀπηλλαγόμεθα ἐτέων ἑόντων ἑξ ἀφ' οὗ ὧν ἐτρώθη. ὑπενοείτο δ' τῶ τὸ μεσηγὺ τῶν νεύρων κεκρύφθαι κὴ τὴν ἀκίδα, φλέβα τε καὶ ἀρτηρίαν οὐδεμίαν διαῤῥηξάσαν. 47 Ο πληγεὶς ὀξεῖ βέλει ἐς τοὔπισθεν μικρὸν κάτω τῶ βαχήλου, ὃ μὲν βῶμα ἔλαβεν οὐκ ἄξιον λό- E γου εἰσιδεῖν. ὑ γὰρ ἐν βάθει ἐγένετο. μὴ δ' ἐπολὺν χρόνον ἐξαῤῥεθέντος τοῦ βέλεος ἐπαίνετο ἐς τοὔπισθεν ἐρυθεὶς ὡς οἱ ὀπισθοτονικοί. καὶ αἱ γλῶσσαι ἐδέδεντο. καὶ εἴ τι ὑγρὸν ἐς ὁ στόμα λάβοι, καὶ τοῦτο ἐγχειροῖν καὶ ἀπίνει, πάλιν ἀνέκυπτεν ἐς τὰς ῥῖνας, καὶ τὰ λοιπὰ αὐτίκα ἐκεκύητο. καὶ δευτέρην ἡμέρην ἔθανεν. 48 Νεωίσκος ὀδὸν ῥηγεῖαν ἐξαγάσας ἤλγεε τὴν πέρνω. μάλιστα ὁ κάτω μέρος. F ἀποστασιν δ' ὁ τόπος οὐκ ἐλάμβανεν οὐδεμίαν, ὡς ξυναγῶν ὑγρὸν, ἀλλὰ τεταρταῖος τε ἐόντι ἀυτῷ, ἐμελαίνετο πᾶς ὁ τόπος, ἄχρι τῶ ἀστραγάλου καλεομένου, καὶ τῶ κοίλου τῶ κατ' ὀ σῆδος τῶ ποδός. καὶ ὁ μελανὴν ἐ πεῤῥάγη, ἀλλὰ τρεῖς τε ἐτελοῦτο. τῶν πάντων δ' ἐβίου ἡμέρας ἀπὸ τῶ δρόμου, εἴκοσιν. 49 Ο δὲ ἐς τὸν ὀφθαλμὸν πληγεὶς, ἐπλήγη μὲν κατ' τὸ βλεφάρου. ἔδυ δὲ ἡ ἀκὶς ἰκανῶς. ὁ δὲ ἀὴρ τρεῖς ὑπερεῖχε. τρωθέντος βλεφάρου, ἤρθη πολύπα. οὐδὲν φλαῦρον. ὁ γὰρ ὀφθαλμὸς G διέμεινε καὶ ὑγιὴς ἐγένετο ξυντόμως. αἷμα δὲ ἐῤῥύη λαῦρον, ἰκμὸν τῶ πλήθη.

dolor vrgens aut spiratio remittebat. Frigidæ verò ferè amphoræ triginta corpori affusæ sunt, quòd sanè vnicum opem ferre videbatur, ac postea bilis copiosa infra demissa est. Vrgente verò dolore nihil secedere poterat, vixit tamen. 43 Antander ex deglutito medicamento alioqui nullam noxam sensit, at circa vesicam dolor tenere visus est, quæ statim multo recremento repurgata est. Post meridiem dolor vehemẽs valdè tenebat, ac in posterum diem suffocatio, animi consternatio, & corporis dissectio. Vomebat etiam ac nihil per aluum demittebatur, noctu malè habebat, neque somnus inuasit. Postridie verò multum ex aluo prodiit, ac demum sanguis, & periit. 44 Athenadæ puero masculo vlcere exedente (phagedænas vocant) laboranti, dens ex sinistra parte inferior, ex dextra verò superior doluit. In aure dextra pus collectum est, non amplius vrgente dolore. 45 Cerdo qui in Pityo erat calceum assuens, sese supra genu in femur pupugit, & ferè ad digiti longitudinem subulam adegit. Huic ne sanguis quidem vllus effluxit, & vulnus celeriter coiit. Totum autẽ femur intumescebat, & tumor ad inguen & lateris inanitatem extendebatur. Hic tertio die mortuus est. 46 Quidam accepto in inguine à sagitta vulnere, quem nos vidimus, præter omnem ferè expectationem seruatus est. Neque enim spiculum, quod nimis altè descenderat, adactum fuit, neque vlla memoratu digna sanguinis eruptio, aut inflammatio aderat, neq; claudicauit. Inuentum autem spiculum sexto demum anno ex quo vulneratus erat, eduximus. Iniecta autem erat suspicio illud inter medios neruos latuisse, venamq; nullam aut arteriam diuisam fuisse. 47 Qui iaculo acuto in posteriorem partem paulò infra ceruicẽ sauciatus est, vulnus quidem accepit aspectu minimè effatu dignum. Neque enim altè penetrabat. Non longè autem postea sublato iaculo, distendebatur in posteriora contractus, velut qui in scapulas rigescũt, & posteriorum partiũ distentione tentantur, maxillæq; constrictæ erant. Si quid etiam humidi ore contineret & deuorare tentaret, in nares regerebatur, ac in reliquis statim deterius habebat, alteroq; die mortuus est. 48 Adolescentem per asperam viam maturato cursu calcis dolor cepit, inferiore præcipuè parte. Quo loco abscessus nullus factus est, qui humorem cogeret. Quarto tamen die locus vniuersus nigricabat ad talum vsque, qui astragalus dicitur, & cauitatem illam quæ est ad planũ pedis, & σῆδος vocatur. Quod denigratum fuit non disruptum erat, verùm prius è medio sublatus est. In totum verò post cursum vixit viginti diebus. 49 Qui ad oculum sauciatus fuit, vulnus quidem in palpebra accepit, cuspis verò abundè demersa fuit, spiculum autem extremum vlterius extabat. Recisa palpebra cuncta exempta sunt, nullumq; detrimentum adfuit. Oculus nanque remansit & citò conualuit. Sanguis autem liberaliter & abundè profluxit.

40 ἄφωνος ἔκειτο] Hic ἀφωνία, vt aliàs sæpe, apud Hippocratem, sentiendi principium appetitum significat, & motus ac sensus priuationem, veluti scribit Gal. Com. ad aph. 5. lib. 5. & aph. 51. lib. 6. & aph. 58. lib. 7. Atque adeo hoc loco apoplexia indicatur, quæ per ἀφωνίαν & stertorem, interdum per alterum solum, circumscribitur, vt aph. 51. lib. 6. Sic lib. de rat. vict. in morb. acut. ἀφωνίας nomine, apoplexia, epilepsia, & cardiaca syncope comprehenditur.

41 ὁ ποῦς ἐσφακέλισε] Hic σφακελὸς, vt sæpe aliàs, omnem cuiusque modi partis corruptionem, & progessa inflammatione sideratione significare videtur, non tantùm ossis, sed etiam partis neruosæ & carnosæ, & ligamentorum. Vnde etiam ex magna putredine ossa abscessum fecerunt, vt aph. 79. lib. 5. H

καὶ τὰ ὀστέα σαθρὰ γιγνόμενα] σαθρὰ dicto est Hippocratica & Ionica. σαθρὸν γὰρ σαπρὸς dicitur Ionibus ex Corintho. Et Erotianus hunc locum subindicans, σαθρά, σαπρὰ exponit, etsi vitio non caret lectio. A

συνεγγώδεα] Indicat ossa prodiisse ex putrilagine cauernosa, & multis foraminibus fistulata ac pertusa, Sic enim συνεγγώδη explicat Galenus, etsi συνεγγώδη legisse videtur cùm scribit in Exegesi συνεγγώδη, χαῦνα, ἀραιὰ, πολλοῖς τρήμασι διηρημένα. παῦτα δὲ τὰ τρήματα συνεγγύς τε καὶ σύνεγγυς ἀλλήλων ὀνομάζουσι, ὃ τὸ νῦν σῶμα συνεγγώδες τε καὶ συνεγγώδες. Et ἐπὶ συνεγγώδη apud Gal. in Exegesi legi malim, quàm συνεγγώδη. Erotianus quoque συνεγγώδες καθάπερ τρημένον explicat.

42 καὶ αἷμα ἤμαιον] Exemplaria manu scripta Regia duo ὃ αἱμημέκεον cum Asulano legunt, & pro πυοῦκις, πολλάκις legisse videtur Caluus. Αἱμημέκεον autem vitiosum esse satis apparet pro ἐμεμίκεον per reduplicationem Atticam ab ἐμέω pro ἠμέκεον, nisi αἱμεμέω compositum quis existimet.

43 πᾶσι τῇ τῶν νούσων] Sic meliores codices legunt: πᾶσι τῇ νύκτα habent exemplaria quædam cum Asulano.

ἀκαθήρατο αὐτῷ] Noua est phrasis quæ significat vesicam ex medicamento multum recrementum reiecisse, indeque celeriter fuisse repurgatam. Quòd si νύκτα legas, vt faciunt quædam exemplaria, insolentior multò phrasis erit, quæ innuet purgationem ipsam nocte processisse. B

ὀδυνῶν ἔχει ἰσχυρῶς] Dolorem ventris ponit Caluus, cuius lectionis nulla extant vestigia in exemplaribus quæ adhuc videre licuit.

ὕστερον αἷμα] Quædam exemplaria ἔπειρον ἅμα ὃ ἔθανεν legunt.

44 ὀδόντων ὁ ὀν ἀεστεῦ] ὀδόντων legunt exemplaria quædam manu scripta Regia. Quod sequitur αὖω δὲ τὸ ὀν δεξιᾶ, constantem habet in omnibus exemplaribus lectionem, quæ non tantùm dextræ partis dentes, sed & gingiuas & genam superiorem cõtinere videtur, nisi cum interpretibus, αὖω δὲ ὀν δεξιᾶ legas. Id autem crebrò vsu euenit vt dentibus fluxione tentatis, in aurem pus redundet.

45 κάτυμα κεν ἦν] κάτυμα idem hic quod κάτυμα significat, & pro calceo sumi videtur. Sunt autem καττύματα Aristophanis interpreti δέρματα πυκνὰ ἰσχυρὰ ὃ σκληρὰ, ἅ περ τοῖς σανδαλίοις ὃ τοῖς ἄλλοις ὑποδήμασιν ὑποβάλλεται, duriora coria quæ calceis muniendis subiiciuntur, soleas dicunt.

ὁ ὄμμα τὸ πτύω] Sic legunt meliora exemplaria manu scripta & publicata. Quædam verò Regia ὀν τῷ ὀπτίῳ legunt, alia etiam κεν ἦν ὀπτίω habent. Celebratur autem Pityûs oppidum opulentissimum à Plinio cap. 4. & 5. lib. 6. Caluus σκυτίῳ legisse videtur: C

τῷ ἀκέσθαι νυξὶ σκοτεῖν ἡμῶν] Exemplaria omnia manu scripta Regia μὴ νυξὶ σκοτεῖν habent, deteriore certè sensu, ac tunc ἀπηλλαχθῆναι aliud quid, nempe discessum aut demigrationem significare potest.

47 πάλιν ἀνέκωφεν ἐς τὰς ῥῖνας] Hic ἀνέκωφεν, regerebatur, reflectebatur, relidebatur, ac rursum in nares attollebatur significat. Est & ἀνακωφεῖν sublato paulum capite & collo reluinato os attollere, quod faciunt qui suffocati deglutire nequeunt, velut in angina, ideoque iis potus in nares relidit. Exemplaria quædam manu scripta ἀνέκωφεν habent, & retrudit, reprimit, ac propulsat significat.

καὶ δευτεραίη ἡμέρη] Sic habent quæ adhuc videre licuit exemplaria omnia. Caluus τρίτη ἡμέρη legisse videtur.

48 ἀλλὰ τὰ παρταῖα πίονα] Cornarius τριταῖα legisse videtur, contra omnium exemplarium fidem.

τὸ κῦ τὸ σῆμος] σῆμος ποδὸς vsurpat Hippocrates in lib. de art. (vt scribit Gal. Com. 3.) pro ima pedis parte carnosa quæ post pedis caium est, & quà terræ insistimus aut vestigium imprimimus, & à dissectionis peritis πέδιον dicitur, pedis planum aut planities, quibusdam etiam solum & vestigium. Alij σῆμος contractius quidem sumunt, & imam plani pedis partem quæ ad digitos assurgit significare volunt, vt author Isagoges & Rufus in libello περὶ τῶν ἀνθρώπου μορίων. Hæc pars tarso pedis respondet, & sibi similem proportione respondentem in manu habet, quæ σῆμος χηρὸς dicitur ab authore Isagoges, ὑπὸ τῶν ἀκριβῶς περὶ δακτύλων. In ima autem pedis planta cauitas quæ in medio est, & suspensis tarsi ossibus efficitur, κοῖλον rectè hîc dicitur, vt & dissectionis peritis. Gal. Com. 3. in lib. de Artic. & in Isagoge, & Rufo Ephesio. D

49 ὁ ἀκαίνη] Sic legunt exemplaria omnia tum manu scripta, tum publicata, vitiosè tamen, vt apparet. Nam ὀξὺς ex Galeno ὀν γλωσσοῖς legendum esse apparet, istumque locum illic ab eo indicari, quod etiam vidit Cornarius. Scribit igitur, ἀκὴν τὸ τε τῆς κριθῆς ὀξὺ, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ νούσων τῷ μικροτέρῳ, ὃ τὸν ἀκίδι πάντῃ τὸ ἄκρον, ὡς ὀν τῷ πέμπτῳ περὶ ὀδυνῶν. Locus autem quem Galenus subnotat scribitur lib. 3. περὶ νούσων. vbi quoque mendosè ἀιθέρα pro ἀκέρα exemplaria habent. ἀκὴν autem illud quod in hordei aristis acutum est & longa cuspide aculeatum significat, indeque ex translatione quadam, in iaculi aut sagittæ extremo spiculum aculeatum & sulcatum, Græci πώγωνα & γλωχῖνα dicunt. Vnde γλωχινωτὰ ὃ τριγλώχινα tela dicuntur † Paulo, tela spiculata aut sulcata quæque trisulca aut tribus spiculis sunt munita. Spiculum igitur extremum diximus, aculeum illum sulcatum sagittæ intelligentes, quem Græci πώγωνα vocant. Sic enim sagittæ spiculum vocat Celsus scribens. Sæpius itaque sagitta ab altera, quàm ex qua venit, recipienda est, præcipuéque quia ferè spiculis cingitur, quæ magis laniant, si retro, quàm si contra trahuntur. Item. Quòd si spicula apparuerint, eaque breuia & tenuia sunt, forficè ibi comminui debent. Caluus hîc exemplarium fide deceptus, aërem subintrasse dicit, cùm nihil sit hoc loco ætheri aut aëri commune. E

† Cap. 88. lib. 6.

50 Pulchra erat virgo Nerij filia, & ferè annos nata viginti, cui à muliercula amica ludente lata manu sinciput pertusum est. ac tunc quidem oculorum caligo corripuit, & sine respiratione erat, cumque domum peruenisset, illico febris vehemens cepit, & capitis dolore tentata est, cum faciei rubore. Septimo autem die, ad aurem dextrã pus graueolens, aliquantulum rubrum cyatho amplius prodiit, meliusque habere & alleuari visa est. Rursus inualescente febre in somnum propensa erat, neque loqui poterat, faciei pars dextra contrahebatur, difficultas spirãdi ac conuulsio cum tremore aderat, & lingua impediebatur, oculusque stupefactus est, nono mortua est. 51 Cleomenis puerum hyeme cibi fastidium cepit, à quo sine febre extenuabatur, cibosque ac pituitam vomitione reiiciebat, duobusque mensibus inappetentia consecuta est. 52 Coquo ex phrenitide gibbosa spina facta est, neque huic medicamentũ purgans epotum opem vllam attulit, sed vinum nigrum & panis in cibo: balneis abstinuisse & leuiter confricari, neque οὐδεμίαν συμμίσγειν. οἶνος δὲ μέλας καὶ ἀρτοσιτίη. λουτρῶν ἀπέχεσθαι καὶ ἀνατρίβεσθαι λείως, θάλπεσθαί τε μή τε πολλῷ

50 Η παρθένος ἡ καλὴ ἡ τοῦ Νερίου, ὦ μοῦ εἰκασάτης. ὑπὸ δὲ γυναίου φίλης παιζούσης, πλατέῃ τῇ χειρὶ ἐπλήγη ὃ κῦ ὃ βρέγμα. καὶ τότε μὲν ἐσκοτώθη. καὶ ἄπνοος ἐγένετο. καὶ ὅτε ἐς οἶκον ἦλθε, αὐτίκα ὃ πῦρ εἶχε. καὶ ἤλγει τὸν κεφαλεῦ. καὶ ἔρυθρος ἀμφὶ ὃ προσώπον ὦ. ἑβδομαίη δὲ ἐούσῃ, ἀμφὶ ὃ ὦς ὃ δεξιὸν, πῦον ἐχώρησε δυσῶδες. ὑπέρυθρον. πλεῖον κυάθου. καὶ ἔδοξεν ἄμφνον ἔχειν. καὶ ὑγιαίνειν. πάλιν ἐπετείνετο τοῦ πυρετοῦ. καὶ καλεφέρετο. καὶ ἄφωνος ὦ, καὶ τοῦ προσώπου ὃ δεξιὸν μέρος εἴλκετο. καὶ δύσπνοος ὦ. καὶ ἄσασμος. καὶ βραδὺς ὦ, καὶ γλῶσσα κατείχετο. καὶ ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἀπλῆξ, ἐνάτῃ ἔθανεν. F G

51 Ο Κλεομένεω παῖς χειμῶνος ἀρξάμενος, ἀπόσιτος, οὐδὲ πυρετοῦ ἔξυχετο. καὶ ἤμεε τὰ σιτία καὶ φλέγμα. δύο μηνῶν ἀσιτίη παρείπετο.

52 Τῷ μαγείρῳ ἐν ἀχθῇ ὃ κύφωμα ἐν φρενίτιδος ἐγένετο. τούτῳ φαρμακοποσίη οὐδεμίη συμμίσγοι. οἶνος δὲ μέλας καὶ ἀρτοσιτίη. λουτρῶν ἀπέχεσθαι καὶ ἀνατρίβεσθαι λείως, θάλπεσθαί τε μή τε H

πολλῷ πυρείῃσι, ἀλλὰ θρηπέως. 53 Τῇ κῦ ὃ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίης ἀποφθαρμὸς πίπτει, ξυνέβη πόνος. ἔμετος χολωδέων, πολλῶν, ὠχρῶν, καὶ προσαποειδέων. ὅτε πίοι, σπασμὸς εἶχε, γλῶσσαν κάτεμε καὶ ἀπὸ τοῦ τεταρταίου εἰσῆλθον. καὶ αὐτῇ ὦ ἡ γλῶσσα μεγάλη. μέλαινα. τοῖν ὀφθαλμοῖν δὲ τὰ λευκὰ, ἐρυθρὰ ὦ, ἀίγυπτος. τῇ τετάρτῃ δὲ ἔθανεν ἐς νύκτα. 54 Ο ὀείγαμος ὀφθαλμοῖσι κακὸν γινόμενος, καὶ ὀδοῦσιν. 55 Η ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ κόρη πεσοῦσα ἄφωνος. ῥιπασμὸς εἶχε. καὶ ἤμεσεν ἐς νύκτα αἷμα πολύ. κατὰ ἀειρεσὰ πεσούσης. συχότερον ἐρρύη. μελίχρηστον χαλεπῶς κατέπινεν. ῥέγκος. πνεῦμα πυκνὸν, ὡς τῶν θνησκόντων. φλέβες ἀμφὶ ὃ πρόσωπον τεταμμέναι. κλίσις ὑπόλιν. πόδες χλιηρεί. πυρετὸς βληχρός. ἀφωνίη. ἑβδομαίῃ φωνὴν ἔρρηξεν. αἱ θέρμαι λεπτότερον ἔχον. πρεσβύτερον. 56 Πυθοκλῆς τοῖς κάμνουσιν γάλα πολλῷ ὕδατι μιγνὺς ἐδίδου. 57 Χιμέτλων καλαποῦν ἀλεαίνειν τοὺς πόδας ὦδε. μάλιστα ὑπεθερμαίνειν πυρὶ καὶ ὕδατι. ὀφθαλμοῖς ὡς ἢ ποιηθῇ ἡ φακὴ, ὀπώρη, τὰ γλυκέα. καὶ λάχανα. τοῖσι δὲ πρὸς ὀσφῦν καὶ σκέλεα καὶ ἰσχίον ἀλγήμασιν ὑπὸ πόνων, θαλάσσῃ, ὄξει, θερμοῖσι καταιωνεῖν. καὶ ποδοῖς βάπτοιλα πυρίνεα. ὅπι καταδεῖν δὲ εἰρίοισιν ἀσυπνεῖσι καὶ ῥωικοῖσι. 58 Τῶν γναφέων οἱ βουβῶνες, ἐφυματοιῶτο σκληροὶ, καὶ αἰώδιωοι. καὶ πρὸς ἥλιον καὶ ὑπὸ βαχίλλω, ὅμοια μεγάλα. πυρετὸς, πρόσθεν μὲν βηχώδης. τρίτῃ, μιῇ τεταρτῷ, γαστὴρ ξυνετάκη. θέρμαι ἐπεθύοντο. γλῶσσα ξηρή. δίψα. ὑποχωρήσεις αἱ κάτω χαλεπαὶ, ἔθανον. 59 Ο τοῦ κεφαλεῦ ὑπὸ Μακεδόνος λίθῳ πληγεὶς, ἔπεσε. τρίτῃ ἄφωνος ὦ. ἀλυσμός. πυρετὸς λεπτός. ἡ πρῶν σφυγμὸς ἐν κροτάφοις. ἤκουεν οὐδὲν ἠδόλως. οὐδὲ ἐφρόνει, οὐκ ἀθρεμέας. ἀλλὰ τῇ τεταρτῇ, ἐκινέετο. νοῦς πρὸς μέτωπον τε καὶ ὑπὸ ῥῖνα. καὶ ἄγρις αὐθρεσίνος, καὶ ἔθανεν. 60 Ο Ενιήτης ἐν Δήλῳ ἀκοντίῳ πληγεὶς ὄπισθεν τοῦ πλευροῦ κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος, τὸ μὲν ἕλκος ἄπονος. τρίτῃ δὲ γαστρὸς ὀδυνῶν δεινή. οὐχ ὑπεχώρεε. κλυδέντι ὃ κόπρος ἐς νύκτα. ἡ κόπρος διήλιπτον. ἕδρη εἰς τοὺς ὄρχας. τεταρτῇ καὶ ἥλιος καὶ κοιλίαι πόνος κατεῖχε. ζῶν ἀθρεμέειν οὐκ ἠδύνατο. γελώτα ἤμεσε καθαρέα. ὀφθαλμοὶ, οἷοι τοῦ λιποθυμεόντων. μετὰ ταῦτα πέλε δὲ ἐτελεύτησε. θέρμη λεπτή τις ῥοῦν.

A B C D E F G H

multis fomentis calefieri, sed blandè. 53 Cuidam circa vigesimum ætatis annum, post epotum abortiuum dolor contigit & multorum biliosorum, pallidorum, porraceorum vomitus. Vbi bibisset conuulsio prehendebat, & linguam commanducabat. Quarto die ad eam ingressus sum & erat ei lingua magna, nigra, oculorum album rubescebat & peruigil erat. Quarto die sub noctem mortua est. 54 Origanum oculis & dentibus potu exhibitum nocet. 55 Puellam quæ ex abrupto loco decidit vox defecerat, corporis iactatio prehendit, & sub noctem copiosum sanguinem vomitione reiecit, qui copiosior sinistra parte, in quam impegerat, effluxit. Mulsam non sine negotio absorbebat, stertor & crebra spiratio, velut moribundis, aderat. Venæ quæ sunt in facie distendebantur, & decumbebat supina, pedes incalescebant, leuiter febricitabat, vox defecerat. Septimo die vox erupit, paulatim incalescebat & seruata est. 56 Pythocles lac multa aqua permixtum ægrotantibus exhibebat. 57 Pernionibus medeberis scarificando & pedes calefaciendo, sic vt maximè igne & aqua excalfacias. Oculis noxiam adferunt lens, poma dulcia, & olera. Lumborum, crurum & coxendicis dolores ex laboribus obortos, aqua marina calida & aceto perfundere oportet, vel intinctâ spongia fouere. Lanis verò succidis deligare & pellibus agninis. 58 Fullonibus in inguinibus tubercula exoriebantur dura & sine dolore, circaque pubem & in collo magnitudine similia erant. Antea quidem febris tussiculosa tenuerat. Tertio mense aut quarto venter contabuit, calores accesserunt, lingua arida, sitis aderat & alui deiectiones molestæ, mortui sunt. 59 A Macedone quidam lapide in caput percussus, decidit. Tertio die vox defecerat, & corporis incontinens iactatio erat, febris parua, tempora non admodum pulsabãt. Nihil omninò audiebat aut sapiebat, neque quiescebat, sed quarto die mouebatur. Mador tum circa frontem, tum sub naso ad mentum vsque erumpebat, & mortuus est. 60 In Delo Eniates quidam retro in latus sinistrum iaculo percussus, vlcus sine dolore quidem habuit. Tertio verò die grauis dolor ventris prehendit, nihil ex aluo secedebat, verùm sub noctem ex infuso per clysterem stercus prodiit, neque dolor intermittebat, tedes ad testes eminebat. Quarto die dolor ad pubem & ventrem detinebat, neque quiescere poterat, biliosa affatim syncera vomitione reiecit, oculi quales animo deficientibus. Post quintum diem mortuus est. Calor quidam tenuis aderat.

G 50 ἐπλήγη τὸ κατὰ τὸ βρέγμα] Hanc lectionem secutus sum melioribus exemplaribus ducibus. Alia ἐπλήγη κατὰ τὸ βρέγμα legunt, quæ secuti sunt interpretes. Minutum est autem si Hecalen virginis nomen faciat, vt Caluus, an verò illius formam laudet.

καὶ καταρρέπτο] Ista symptomatum concursio magnam humoris in cerebro abundantiam collectam fuisse testatur, & appetitam vehementer sensuum arcem significat, vt inde in vocis instrumenta oculum ac faciem, totum denique thoracem conflixus fieret & conuulsio cum tremore & sentiendi imbecillitate.

51 Ο Κλεομένεω παῖς] Sic legunt exemplaria omnia. Sed hoc exemplum repetitur lib. 7. Epid. vbi rectè Κλεομένεος legitur. τρύχεσθαι autem emaciari, extenuari & affligi ac diuexari significat. Pro παρείπετο, παρηκολούθησεν legitur lib. 7. Epid. Hic autem ἀσιτίη ἀποσιτίαν significat, & ἀπορεξίαν interpretatur Galenus com. ad aph. 17. lib. 4. eaque notione aliàs sæpe sumitur apud Hippocr. Immutatur igitur cibi illud fastidium duobus mensibus perseuerasse.

H 52 ἐν ἀκαίθῳ] ἀκάνθῳ legunt exemplaria manu scripta Regia quædam cum Asulano, alia ἀκαίθῳ quo modo legitur lib. 7. Epid. vbi hæc historia paulò aliter repetitur eadem tamen notione.

53 τῇ κϛ᾽ τῷ εἰκοσὺν] ἕκοσιν habent quædam exemplaria manu ſcripta & Aſulanũ, ſed vitiosè vt apparet. Repetitur hoc exemplum lib.7.Epid. ſed aliis verbis. ἀπόφθαρμα autem medicamentum abortum faciens & cõceptum excutiens ſignificat, abortiuum autem videtur dixiſſe Plinius. A

54 ὀὀείλανος] ὀείλανον legunt exemplaria manu ſcripta & πνόμενον. Lib. verò 7. Epid. vbi iſtud repetitur, ὀείλανος πνομένη, quomodo à Dioſcoride & Galeno effertur, & ὀφθαλμοῖσι pro ὀφθαλμοῖσι. Ariſtoteles verò probl. 9. ſect. 31. origanum oculis nocere ſcribit, quòd reſiccãdo cutem obduret, neque lachrymas prouocet. Vt permirum videatur quòd Herodianus ei nomen inditum ab oculorum acie illuſtranda contendit.

55 κϛ᾽ ἀειστερὰ πσούσης] Cornarius κϛ᾽ τοῦς τὸ ἀειστερὸν πσούσης ex lib. 7. Epid. legit, vbi hæc hiſtoria paulò aliter repetitur. Nos exemplarium pluralitatem & conſenſum ſecuti nihil immutauimus, & ſanguinis ex nare ſiniſtra profluuium intelligimus, quòd ῥύσις crebrò apud Hippocr. ſanguinis ex naribus effluuium indicet, vt copioſius in noſtra OEconomia ſcribimus.

56 Πυθοκλῆς] Id fortaſſis ad refectionem & renutritionem concedebat, vt adſcribitur lib. 7. Epid. Quædam exemplaria legunt πυθοκλῆς τοῖς κάμνουσιν ὕδωρ, γάλα πολλῷ ὕδατι μιγνύ, ἐδίδου, vt repetitur lib. 7. Epid. Quam lectionem ſecuti ſunt Interpretes. B

57 καπαπαῦν] Sic legunt omnia exemplaria, ſed καπαρᾶν ex lib. 7. Epid. reponendum cenſeo, vbi iſtud quoque repetitur. Poſſunt autem iſta ad Pythoclem referri, qui huiuſmodi curatione vteretur, pòſſunt & συμβουλευτικῶς aut conſilio quodam ſcribi.

ὀφθαλμοῖς οὐ ἡ πυνηρὸν] Sic habent omnia exemplaria, ſed ex lib. 7. Epid. ὀφθαλμοῖσι πυνηρὸν, & ὀπῶρη ἡ γλυκέη legimus. Lens autem oculorum aciem obtundit frequenti cibo, vt ſcribit † Dioſcor. & Gal. lib. 1. de alim. fac. & Plinius cap. 25. lib. 22. Hanc autem ſequuntur lectionem quidam, vt oculis noxiam adferat eos quàm maximè aqua aut igne calefacere, propter vapores plurimos ad caput ex calefactione ſublatos. Sed lectio iſta magis eſt popularis. † *Cap. 129. lib. 2.*

καὶ ῥιωικοῖσι] ῥιωικᾶῖσι legunt rectè exemplaria manuſcripta quædam. πυῤῥιωικᾶῖσι vnum etiam habet, & alterum πυῤῥιωικοῖσι, quæ lectio non æquè probatur. ῥιώικας ἀρνακίδας Hippocrati ſignificare ſcribit Galenus in Exegeſi, hoc eſt pelles agninas, locum lib. 1. περὶ γυναικείων haud dubiè ſubindicans, vbi hac dictione vtitur Hippocrates, etſi ἐρλωικὰς in omnibus exemplaribus vitiosè legitur, vt in OEconomia noſtra ſcribimus. At lib. 7. Epid. vbi iſta repetuntur nulla huius lectionis apparent veſtigia. Vitioſa quoque ſunt exemplaria quæ ὀκπόνων pro ὀκ πόνων legunt, & καταμονέν pro καταμενέν, vt & οἰσιπηροῖσι pro οἰσυπηροῖσι. C

58 πρόσθεν μὲ βηχώδης] βληχώδης legunt omnia exemplaria vitiosè tamen. βηχώδης enim legendum eſt vt patet ex lib. 7. Epid. vbi iſta melius ſcribuntur. Innuit autem fullones iſtos tuſſi diuturna cum febre conflictatos fuiſſe, vnde & inguinum tumores duri & indolentes exorti ſunt, magna conſenſione thoracis & partium ſpiritalium cum inguinibus, vt ſæpe aliàs docuimus. Cornarius hîc lectionem ex lib. 7. Epid. ſecutus eſt. Caluus πείτω μιλὶ ſuperioribus adiunxit, & βληχὸς legiſſe videtur, etſi vtranque lectionem ſecutus eſt.

59 ἀλυσμοὺς] Poſt ἀλυσμοὺς in quodam exemplari manu ſcripto Regio, ἀπεία, ῥιπισμοὺς, ἀμηχανίας legitur, ſed videtur eſſe vocis ἀλυσμοῦ explicatio.

ἡ πάνυ σφυγμὸς ὀκ κροτάφοις] Sic habent omnia exemplaria, qua lectione innuitur non magnam admodum febrem aut inflammationem fuiſſe, cùm neque magna temporum pulſatio adfuerit. Lib. 7. Epid. vbi id repetitur longè clarior eſt notio. πυρετὸς ἡ πάνυ σφοδρὸς, σφυγμὸς ὀκ κροτάφοισιν, ὡς λεπτῆς θερμῆς. Vbi quoque οὐκ ἀστρεμέας, apertius οὐδὲ ἠτρέμιζεν explicatur. D

ἀλλὰ τῇ πεπάρτῃ ὀκινέετο] Sic legunt omnia exemplaria quæ etiam ſecuti ſumus, ſed melius fortè ὀκινέετο νοτίς.

60 ὁ Ἐνιήπης] Sic ferè omnia exemplaria præter vnum manu ſcriptum quod αἰνιηπὴς ſcribit, quam lectionem ex codicibus Italicis ſecutus eſt Caluus. Eſt autem Ænos Thraciæ oppidum celeberrimum & liberum. Lib. 7. Epid. vbi hæc hiſtoria repetitur, vitiosè χιωπὴς legitur. Et certè αἰνιάτης ex Exegeſi legendum videtur, vbi ſcribitur αἰνιάτης, ὁ ἀπὸ αἴνου τῆς ἐν θρᾴκῃ πόλεως. τὸν δὲ αὔτὸν καὶ αἰνιατικόν ἐστιν ὅτι καλεῖ.

ἐν ἰδίῳ] Sic plæraque omnia legunt exemplaria publicata. Quædam verò manu ſcripta ἐν Δήλῳ habent, vt legitur lib. 7. Epid. & hanc lectionem cum Cornario ſecuti ſumus, alioqui ἰδίῳ ἀκουπῶ legi poteſt, aut ἐν ἰδίῳ τῷ στόματι ſubintelligendum.

τὸ μὲ ἕλκος ἄπονος] Exemplar vnum manu ſcriptum ἄπονον legit, vt lib. 7. Epid.

καυσέωνι ὀ] Vitioſa eſt iſta lectio etſi latiſſimè ad exemplaria manu ſcripta permanat. καυσέωνι lego ex lib. 7. Epid. cũ interpretibus. E

ἡ κόπος ὀξυλιτῶν] Hanc habent lectionem ferè omnia exemplaria, ſed πόνος legerunt interpretes ex melioribus codicibus. Cornarius ex lib. 7. Epid. ἡ ὁ πόνος δίλιπεν legit. Caluus ἡ πόνος.

ἔδρη εἰς τὰς ὄρχιας] Sic legũt omnia exemplaria. Caluus de doloris in teſtes decubitu intellexit, ſed de ſedis & ani prolapſu aut eminentia ſumi poteſt. Quod teſtatur lib. 7. Epid. lectio, ἔδρη ἔξω εἰς τὰς ὄρχας, quam ſecutus eſt omninò Cornarius.

τῷ ἀτρεμέῃ οὐκ ἠδυώκει] Sic habent omnia exemplaria, etſi mihi ſuſpecta eſt lectio & phraſis, videturque ex ea lectione quæ ſcribitur lib. 7. epid. ducta. εἰς ἥλιον & κοιλίῃ ὅλῃ δεινῶς ὁ πόνος καταγίζων, & de dolore in pubem & ventrem cum impetu & vehementer ingruente intelligitur. Qua eleganti translatione etiam vtitur lib. 3. περὶ νούσων, ὁκόσων ὀδυνῶν καταγίζουσι, hoc eſt cùm dolores vehementes irruerint, quod ὁρμώσωσι videtur explicare Erotianus. Etſi poteſt ſtare hæc lectio & ἥλιον & κοιλίῃ πόνος κατῖχε.

61 Iaculo in iecur percuſſo illico cadaueroſus color affuſus eſt, oculi concaui extiterunt, corporis incontinens iactatio & implaciditas aderat. Mortuus eſt antequàm concio demitteretur, cùm prima luce vulneratus fuiſſet. 62 Polemarchi coniugi per hyemem angina laboranti guttur intumuit cum multa febre, & ſanguis miſſus eſt, faucium ſuffocatio deſiit, febris perſeuerabat. Sub quintum diem tumor ad læuum genu cum dolore ſubortus eſt, eiique ad cordis regionem quiddam coaceruari videbatur, ac reſpirabat velut qui in aquam demerſi ſunt reſpirare ſolent, & ex pectore ſtrepitus quidam edebatur, idemque contingebat quod fatidicis mulieribus quæ Pythone afflatæ, quòd ventre oracula fundunt, Engaſtrimythi, hoc eſt ventriloquæ, dicuntur. Circiter ſeptimum aut nonum diem ſub noctem aluus affatim prorupit, & liquida multa quæ praua exiſtimabantur demiſit. Ipſa verò tandem voce defecta mortua eſt. 63 Ventres in morbis medicamento purgante ſubducere conuenit, inferiores quidem vbi materiam concoctam & conſiſtentem videris (cuius rei ſignum eſt, F H

ἢν μὴ ἀσώδεες, ἢ καρηβαρεικοὶ ἔωσι. καὶ ὅτὰν αἱ θέρμαι παρηκόταται, ἢ ὅτὰν λήγωσι μᾶλ τὰς παροξυσμοὺς. ἃς δὲ αὖτω, ὀν τοῖσιν παροξυσμοῖσι. τότε γὰρ καὶ αὐτόμαλα μετεωρίζεται ἐπὶ ὠσώδεες καὶ καρηβαρέες καὶ ἀλύοντες ὦσιν. 64 Ἐκ πώμαλος ῥωθέντος πήχεος ὑπὸ σφακελισμοῦ, πυοῦται πῆχυς. πεπαμυρμένου δὲ ἤδη, γλίχεος ἰχὼρ ἀκθλίβεται, ὡς καὶ Λεογθίσκω καὶ Δημάρχῳ τῷ Ἀγλευτέλεος. ὁμοίως δὲ καὶ πθύον ὀκ τοῦ αὐτοῦ πῦον ὀδέν. οἷον τῷ Αἰσχύλου παιδὶ ξυνέβη. πυρμθύοισι δὲ τοῖσι πλείοσισι, φέρει καὶ πυρετὸς ἐπεγίνετο. 65 Τῷ Παρμθίσκου παιδὶ κωφότης, συνωθέκε μὴ κλύειν. ἀρκαθαίρειν δὲ εἰείω μοῦνον. καὶ ἔγχεῖν ἔλαιον. ἢ νέτωπον. κελεύειν δὲ περιπατέειν. ἐκείρεσθαι περί. οἶνον πίνειν λευκόν. 66 Τῇ ἀσπασίου ὀδόντος δεινὸν ἄλγημα καὶ γνάθοι ἐπήρθη. κασόειον δὲ καὶ πέπερι ἀρκλυζόμθυν, ὠφελέετο. 67 Τῷ Καλλιμέδοντος ξυνέβη κε περὶ τὸ φῦμα τὸ ὀν τῷ βραχίονι σκληρὸ ἐόν. καὶ μέγα. καὶ ἄπεπτον. καὶ ἐπώδυνον. ἀπόβασις βεβαίονος λίνον καὶ ἀπλάσσειν πεφυρημένον ὀν οἴνῳ λευκῷ καὶ ἐλαίῳ δεύοντα. ὑπὸδεῖν τὸ ἔφθὸν ἄγμα. ἢ ξὺν μελικρήτῳ ἑψεῖν καὶ ἀλεύρῳ τήλιος. 67 ἢ κριθῶν. ἢ πυρῶν. 68 Μελισσάνδρου τοῦ ὀδόντος ὑπτιαζόντος, καὶ ὄντος ἐπώδυνου, σφόδρα ξυνοιδέοντος, ἀπόβασις βεβαίονος. φυπηείη ὀν ἀρχῇ ῥᾳδιέλλει. 69 Ὑδροποιόδεα δεῖν παλαιπωρέειν, ἱδρυῶν. ἄριστον ἐαθίειν θερμὸν, ὀν ἐλαίῳ. πίνειν μὴ πουλύ. λουέσθαι καὶ κεφαλὴν χλιηρῶς. οἶνος τὸ λευκὸς καὶ λεπτός. καὶ ὕπνος ἀρκεῖ. 70 Βίαντι τῷ πύκιν, φύσει πολυδώρῳ ἐόντι, ξυνέβη ἐμπεσεῖν ἐς πάθεα χολεικά, ὀκ κρεηφαγίης. μάλιστα δὲ ὀκ χειρείων ὀναμωτέρων, καὶ μέθης δυώδεος, καὶ πεμμάτων, καὶ μελιτωμάτων. καὶ σικύου, πέπονος. καὶ γάλακτος. καὶ ἀλφίτων νέων. ὀν θέρει δὲ τὰ χολεικὰ, καὶ οἱ θραλείπουσες πυρετοί. 71 Τιμοχάρει χειμῶνος καταῤῥοῖς μάλιστα ἐς τὰς ῥίνας ἀφεδιτιάσαντι ὀξηράνθη πρόωτα. κόπος. θέρμη ἐπεγίνετο. κεφαλὴ βαρεῖα. ἱδρὼς ἀπὸ κεφαλῆς πουλύς. ἰῶ δὲ καὶ ὑγιαίνων ἱδρώδης. τεταπὸς ὑγιής. 72 Μετὰ κυῶα οἱ πυρετοὶ ἐγίνοντο ἱδρώδεες. καὶ ὑ περιψύχετο πθυπάσασι, μᾶλ τὸν ἱδρῶτα. πάλιν δὲ ἐπεθερμαίνοντο. καὶ μακροί. καὶ ὀλιγετικέως ἄκριτοι. καὶ ὑ πθύον διψώδεες. ὀλίγοισιν ὀν ἑπτὰ καὶ ὀγδόῳ ἐπαύοντο. ἐνδεκαπῶοι, καὶ τεσσαρεσκαιδεκαπῶοι. καὶ ἑπτακαιδεκαπῶοι. καὶ εἰκοσιπῶοι ἐκρίνοντο. 73 Πολυκράτει πυρετὸς ἐπῆει. καὶ τὰ τοῦ ἱδρῶτος οἷα γέγραπται. ἀπὸ φαρμάκου κάθαρσις κάτω ἐγένετο. καὶ τὰ τοῦ πυρετοῦ ἤπια. πάλιν ὀν κροτάφοις ἱδρώτια, καὶ περὶ βάχιτλον ἐς δείλιν. εἶτα ἐς ὅλον. καὶ πάλιν ἐπεθερμαίνθη. περὶ τὰς δώδεκα καὶ τεσσαρεσκαίδεκα ἐπέτεινεν ὁ πυρετός. καὶ ὑποχρήματα βεκτέα. ῥοφήμασι μᾶλ τῷ κάθαρσιν ἐγένετο. περὶ δὲ τὰς πεντεκαιδεκα ἡ γαστρὸς ἄγμα κᾶ κοιλίῳα, καὶ κᾶ κενεῶνα ἀειτεόν. θερμῷ περιθέσιες, ἥσσον ἢ ψυχρῶν περιστοφέλεον. κλύσματι δὲ μαλθακῷ χρηστεμθέω, ἐλήξεν ἡ ὀδύνη.

si neque anxietate, neque capitis grauitate diuexati ægri fuerint) aut vbi calores mitiſſimi fuerint, aut vbi finita acceſſione deſierint: ſuperiores verò in iplis acceſſionibus. Tunc nanque etiam per ſe humores in ſublime efferuntur, cùm anxietate & capitis grauitate, aut incontinenti corporis iactatione ægri conflictantur. 64 Cuidam ex caſu in cubitum vulnerato, ob ſiderationem cubitus pus colligit, quo iam maturescente glutinoſa ſanies exprimitur, qualis etiã Leogeniſco & Demarcho Agleutelis filio. Eodem verò modo neque admodum ex iiſdem pus vllum effluxit, quale quid Æſchyli filio contigit. Plærisque autem pus colligentibus horror & febris accedebat. 65 Parmeniſci puero ſurditas obtigit, cui contulit aurẽm non eluere, ſed ſola lana expurgare, & oleum aut netopum infundere. Deambulationes quoque imperare, mane ſurgere, & vinum album bibere. 66 Aſpaſij vxori ex vehementi dentis dolore malæ in tumorem ſublatæ ſunt. At vbi ex caſtorio & pipere os colluiſſet, alleuamentum ſentiebat. 67 Callimedontis filio ad tuberculum in collo enatum, durum, magnũ, immaturum & dolorem excitans, contulit vena ſecta in brachio, aut lini ſemen vino albo ſubactum & oleo maceratum cataplaſmate impoſitum & deligatum, valdeque coctum, aut in aqua mulſa decoctum cum fœnigræci, hordei aut tritici farina. 68 Meliſſandro magno gingiuæ dolore & tumore oppreſſo, vena in brachio ſecta eſt. Alumen per initia adhibitum curſum cohibet. 69 Aqua inter cutem laboranti vtile eſt corpus laboribus exercere, ſudores mouere, pane calido oleo intincto, & pauco potu vti, corpus tepida lauare. Vinum quoq; album & tenue, ac ſomnus auxilio eſt. 70 Bias pugil ſuapte natura vorax, in choleram morbum incidit ex carnium eſu præcipueque ſuillarum crudiorum, & vini ſuauis ebrietate, ex bellariis ac dulciariis, cucumere, pepone, lacte, & polenta recenti. Æſtate verò cholera morbus & febres intermittentes vigent. 71 Timochari hyeme deſtillatione in nares præcipuè vexato, poſt veneris vſum cuncta reſiccata ſunt, laſſitũdo, calor, & capitis grauitas ſucceſſit, ſudor ex capite multus manabat. Erat autem etiam per ſanitatem ſudoribus obnoxius. Tertio die conualuit. 72 Poſt caniculam febres vigebant, in quibus ægri ſudoribus diffluebant, neque a ſudore penitus perfrigeſcebant, ſed rurſus incaleſcebant, longæq; ac ferè ſine iudicatione erant, neque admodum ſitim adferebant, paucis ſeptimo aut nono deſinebant, vndecimo, decimoquarto, decimoſeptimo & vigeſimo iudicatione ſoluebantur. 73 Polycratem febris inuadebat, & quòd ad ſudorem attinet, quæ ſcripta ſunt ei contigerunt. A medicamento aluus purgata eſt, & febris mitis erat. Denuo ſub veſperam circa tempora & collum parui ſudores, deinde etiam toto corpore dimanabant, rurſusq; incaluit. Ad duodecimum & decimumquartum diem febris intendebatur, & alui recrementa pauca erãt. A purgatione poſt ſorbitionum vſum, circa decimum quintum diem ventris dolor ad lienem & lateris ſiniſtri inanitatem prehendit, qui cùm calidis admotis, minusque frigidis iuuaretur, ex molli per clyſterem infuſo deſiit.

61 ἅμ' ἡμέρῃ] Prima luce, ſub auroram, & ſimul ac dies illuxit ſignificat. Poteſt & de eodem quo vulneratus eſt die intelligi, quem in ſenſum ſumpſit Caluus ex lectione lib.7. Epid. vbi iſtud repetitur. Hæc verò popularis locutio ἔθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι mortis celeritatem indicat cùm adhuc frequente foro & referto mortuus fuerit. Idem enim ac ſi πληθούσης ἀγορᾶς dixiſſet. A

62 καὶ ἀέπνειν] Innuit huic mulieri anginoſæ paruam & denſam reſpirationem adfuiſſe, materia ad thoracem & pectus illapſa, ex partium ſpiritalium coarctatione & anguſtia. Quod ſatis indicat cùm aliquid circa cor coaceruari viſum fuiſſe ſcribit, aut ex pectore ſtrepitum quendam elidi. καρχαδὴν nanque δύσπνοιαν, & eam quæ cum ſtertore aut ſtridore fit, intelligit, quam ὀρθόπνοιαν μετὰ ῥέγχους vocat in libro de rat. vict. in morb. acutis Hippocr. ab eaque ſuffocari angina laborantes ſcribit. Stridor autem fit ex ſputo crudo, craſſo & viſcido, à ſpiritu multo & denſo agitato, & pulmonis cartilagino ſis partibus impacto, ideoque ad exitum imparato, & ſtertorem in reſpirationis organis ac veluti quendam ſtrepitum faciente. Quod etiam ex Hippocr. Galenus teſtatur libro 3. περὶ δυσπν. Reſpiratio verò eorum qui in aquam demerſi ſunt crebra & parua eſſe videtur, ex vſus neceſſitate & reſpirationi deſtinatorum organorum anguſtia, coarctatione & compreſſu, præcipueque ſi ſtomachus ac venter aqua repletus ſeptum tranſuerſum comprimant. Non ſecus ac vterum geſtantibus, aqua inter cutem laborantibus, ac prominentem ventrem habentibus huiuſmodi fit reſpirationis ſpecies, earum partium compreſſione quæ cum ſpirationis organis conſenſione quadam conſpirant, vt ſcribit Galen. lib. περὶ δυσπν. Ad huius autem hiſtoriæ cognitionem confert placitum 10. lib. 5. aph. Iſtam quoque inſidam humorum in angina μετάστασιν ſugillat in Cois Præſagiis his verbis, ὀκωσάτοχρη ἀσήμως ἐς σπέλεη ἰζήμαται, μὴ πυρετὸ, ὀλίθεια. hoc eſt, In angina abſque vlla ſignificatione delati ad crura dolores cum febre, perniciosi. B

ὥς περ αἱ ἐγγαστρίμυθοι] ἐγγαστρίμυθοι οἱ κεκλεισμένου τοῦ σώματος φθεγγόμενοι, δι' ὃ δοκεῖν ὅκ τ' γαστρὸς φθέγγεσθαι. Galeno dicuntur in Exegeſi, qui ore concluſo loquuntur, quòd videantur ventre ſonum edere & loqui. Qualis erat Pythia illa Delphica, quæ tripodi diductis cruribus inſidens, anhelitum terræ hauriebat, quo mente incitata & furens, oracula edebat. Sic enim ἐγγαστρίμυθοι dicuntur in ſacris literis, qui Pythone afflati ſunt & diuinationem exercent, qualis Pythonica illa mulier, quæ in Saulis gratiam *Samuelem iam vita functum excitauit, ἐγγαστρίμυθος γυνὴ dicitur, hoc eſt, Pythone afflata & ventre oracula reddens. Sic etiam conceptus penetralibus ſpiritus, cuius ductu oracula fundebat, ἐγγαστρίμυθος dicitur, quòd ex intimis corporis penetralibus & ventre, fatidicæ voces perſonarent, idque μαντεύεσθαι ὀκ ἐγγαστρίμυθον dicitur, quod eſt Pythonis afflatu oracula fundere & diuinationem exercere. Eodem modo puellam illam quæ Pythonis afflatu vaticinabatur Actorum 16. Auguſtinus ventriloquam fuiſſe ſcribit libro de Doctrina Chriſtiana 2. cap. 23. Et ſanè crebra eſt in ſacris literis hæc dictio, qua diuinaculi & vaticinia captantes damnantur, οἱ ἐγγαστρίμυθοι ἐγγαστρῖται & εὐρυκλεῖται dicti ſunt, ab Eurycle qui primus Athenis hac diuinatione vſus eſt, quam Ariſtophanes in Veſpis εὐρυκλείους μαντείας vocat. Aperrè nanque ἐγγαστρίμυθον fuiſſe ſignificat, & ventre oracula reddidiſſe, dum ſcribit, C

*1. *Regum cap.* 28.

Ἀδικεῖσθαι γὰρ φησι, πρεσβύτερος πολὺ· αὐτὰ εὖ πεποιηκώς.
Τὰ μὲν ὁ φανερῶς, ἀλλ' ὀπισθουρῶν κρύβδιν ἐπέροισι πιπτῴης,
Μιμησάμενος πλὴν εὐρυκλέους μαντείας καὶ ὀβρίσοιαν, D
Εἰς ἀλοπεΐας γαστέρας ὀνδυε, κωμῳδικὰ πολλὰ γράσθαι.

Et huius Euryclis meminit etiam Plato in Sophiſta, & ἄπιπον εὐρυκλέα vocat, quòd ſua diuinatione ſibi malum caneret, & ἐγγαστρίμυθον fuiſſe innuit (quod etiam ſcribit Sudas) cùm ὀνῆς ὑποφθεγγόμενον, intus ſubmurmurantem ponit. Ἐγγαστρίμυθοι quoque ἐγγαστριμάντεις καὶ γαστρομάντεις dicti ſunt, quòd ex pectore aut ventre, & corporis penetralibus oracula ducerent. Ad eundem modum Tertullianus imprimis grauis ſcriptor, quarundam meminit mulierum quæ Dæmonum præſtigiis ventre voces funderent & vaticinarentur. Qualem etiam ſibi viſam fuiſſe ſcribit Cælius Rhodiginus lib. 8. cap. 5. Significat ergo huiuſmodi anginoſæ in thorace & pectore ſonitum quendam aut ſtrepitum editum fuiſſe, ex ſpiritu multo craſſo & viſcido ſputo permixto, qualem exaudiri ferunt his in mulieribus fatidicis, quæ Pythonis afflatu exili quodammodo voce aut ſono, ex ventre oracula fundunt, ideoque ἐγγαστρίμυθοι, quaſi ventriloquæ dicuntur. Sic enim αἱ ἐγγαστρίμυθοι λεγόμεναι exemplarium multitudine fretus & ex lib. 7. Epid. lego. Et Varinus Galeni locum in Exegeſi ſic legit, ἐγγαστρίμυθος ἡ κεκλεισμένου τοῦ σώματος φθεγγομένη. Qualis eſt etiam quorundam exemplarium lectio apud Gal. in Exegeſi.* Hieronymus in Catalogo virorum Illuſtrium Engaſtrimythi meminit, & hanc dictionem retinet. E

* *In Euſtachio.*

63 ὑποκαθαίρειν τὰς κοιλίας] Id in purgationis legitimæ legibus inſtituitur, vbi morbus dat inducias, vt humores ad eductionem concoctione quadam præparentur, & facilius ad fluxionem meatuum corporis reſeratione comparentur. Quod agit Hippocr. lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. & placito 22. lib. 1. aphor. Itemque Galenus lib. quos quibus & quando purgare oportet, & lib. 4. ſalubrium.

τοὺς δὲ οἷσι] Gal. lib. quos quibus & quando purgare oporteat, in ipſis acceſſionibus vomitione purgandum eſſe ſcribit, ab acceſſione purgandi indicatione aſſumpta & naturæ ductu. Cæterùm id repetitur lib. 7. Epid. ſed vitioſè vt ſatis apparet.

64 ὀκ πῶμαῦος] ὀκ πρῶμαπος legunt exemplaria duo manu ſcripta Regia, velut lib. 7. Epid. vbi hæc ſententia repetitur. Subindicantur autem illaudati puris in periculoſa ſyderatione notæ, iisque omnibus ſimiliter pus ſubſtitiſſe, neque effluxiſſe ſignificat. Caluus autem ὀδὶ σφάκελισμὸ non legit. Cornarius etiam Κλεοχρύσκου legit & Αγλαοπίλεος, vt lib. 7. Epid. Exemplaria verò manu ſcripta Regia illud τοῦ Αγλευπίλεος deſiderant. F

65 ἢ νέστωπον] νέπωπον aut νεπώπιον Heſychio eſt μύρον σπωπὶ σημανον ὀκ πολλῶν μιγμάτων. Varia eſt & ſumptuoſa vnguenti quædam mixtura ex odoramentis confecta, qua vtitur Hippocr. lib. περὶ ἐθικωΰσιος & lib. περὶ γυναικείης φυσ. & in vteri ſurſum aſcenſu adhiberi præcipit, quòd odoratum eſſet, ac diuitum muliercularum ſumptuoſis vnguentis non abſimile. Quale erat ſpicatum, foliatum Romanorum, & Comagenum aut Suſinum, quibus etiam ad aures ex frigore dolentes vtitur † Galenus. Quæ etiam in ſurditate adhiberi poſſunt, velut & laureum optimum, & Irinum, & Cyprinum, aut id quod ex amaris nucibus exprimitur. Ac ferè id eſt quod ab Erotiano νίωπον exprimitur, ſi modo vera eſt lectio, ac non νέπωπον potius legendum videtur, cùm hæc dictio frequens ſit apud Hippocratem, ac μετώπιον exprimi potius videtur, cùm μετώπιον ſæpius etiam oleum ex amaris amygdalis ſignificat & vnguentũ Ægyptium. Hæc autem omnia valde in ſurditate leuanda probantur. Innuit autem ſe oriculario ſpecillo (μηλώπιδα Græci dicunt) lana molliſſima obuoluto, aurem fouiſſe, deterſiſſe & perpurgaſſe, non eluiſſe, nihilque inſtillaſſe, quod etiam in dolore vexatis ægris fieri conſulit † † Galenus. In aurem cùm infunditur medicamentum, ſemper aut tepefieri conuenit, commodiſſimeque per aurifuſoria ſpecilla (ὠτοχύτας Græci vocant, Celſus oricularios clyſteres) aut ſtrigilem inſtillatur. Sic enim quidam Græcorum ξύσραν Celſo ſtrigilem dictam exiſtimant. Etſi ſtrigilem mallm cum Budæo legere ex Vitruuio lib. 4. cap. 4. & lib. 5. cap. 7. Vbi tamen ſtrigem quidam ex vetuſtiſſimis codicibus reponunt, quod certè ex Græcis defluxit. σρίξ nanq; canaliculum ſignificat. In grauitate porro auditus curanda, multas & diutinas deambulationes & capitis perfrictiones etiam conſulunt Celſus & Galenus. Hoc etiam exemplum repetitur lib. 7. Epid. vbi quoque plura adduntur. G

† *Lib. 3. κατὰ πόν.* † † *Lib. 3. κατὰ πόν.*

66 τῇ ἀσπασίου] Id etiam pluribus verbis ſcribitur lib. 7. Epid.

67 ὑπόκωφος βεκρόνος] ὑπόκωφος legunt omnia exemplaria vitioſè tamen vt ſatis apparet ex lib. 7. Epid. Cornarius quoque hîc lectionem lib. 7. Epid. ſequitur, & λίνου αὐτοῦ πεφρυγμένου legit & ἄλευρον. Nos ſecuti ſumus exemplaria ideoque nihil immutauimus, quòd ſic quoque lectio conſtare poſſit. H

Μελιτοπόδρω]

A 68 Μελιτοπόδρω] Hoc quoque exemplum repetitur lib. 7. Epid. ex quo hîc quoque ὑπόκρασις legendum eſt, quod de venæ pertuſione aut ſcarificatione intelligi poteſt ad humorum reuulſionem adhibita. Alumen quoque initio adhibitum humorum fluxionem inhibuiſſe ſignificat, idq; ad curationis conſilium referendum eſt, præcipuè verò ſi ὠμὸν legas vt lib. 7. Epid.

69 ὑδροποτόδια] ὑδροποτόδη legunt exemplaria manu ſcripta Regia duo, idq; repetitur lib. 7. Epid. vitioſè tamen, vt ſatis apparet. Curationis autem aqua inter cutem laborantium conſilium eſt, ex Hippocr. lib. περὶ παθῶν, ad quod attendere oportet, φαρμακα πιπόσκειν κάτω, ὑφ' ὧν ὕδωρ ἢ φλέγμα καθαίρεται. σιτίοισι δὲ καὶ πόσοισι, καὶ πόνοισι, καὶ ἀφεσιπόσοισι διαπᾶν, ὑφ' ὧν ἰσχὺς καὶ ξηρὸς ἔσται, καὶ αἱ σάρκες ὡς ἰσχυότατοι. Idem quoque lib. περὶ ἢν ὀνῆς παθῶν, ἀρῆν ὀπῶν καὶ δι πυείτω hydropicis conſulit, exiccantem victus rationem attendens. Quo conſilio hîc forte etiam panis calidus oleo intinctus adſcribitur. Atque eadem ratione πίνειν μὴ πολὺ ex lib. 7. Epid. legendum exiſtimo potius quàm de olei potu, quod fecerunt interpretes. Exercitationes quoque & labores, vinumque album hydropicis imperat lib. περὶ ἢν ὀνῆς πα ὕδων, & Prorrh. 2. in aquæ inter cutem auxiliis ſcribit, πῶ δὲ πλαπωείλω εὐπεπῶς φέρῃ, καὶ ἄκοπον ᾖ. Lib. verò 4. de rat. B vict. in morb. ac. hæc remedia adſcribit, quæ huic loco maximè conueniunt, ὅπα θερμοῖς ἀρῆπις ὀξ οἴνου μέλανος καὶ ἐλαίου ἀποκαπῆν ἐδιέπω, ὡς ἐλάχιστα πίνων, ὡς πλεῖστα πονεῖπω, κρέα ὕεια ὀρκάδια ἐσθίεπω μὴ ὄξος ἐφπᾶ, ὅκως πρὸς τὰς κενεπάπιες πρεσσόνπας ἀνάπιμι. Quæ certè huic noſtræ lectioni optimè ſuffragantur. Videtur autem Hippocrates per hos corporis labores, violentas & validas exercitationes conſuluiſſe, qualis eſt lucta, pugilatus, pancratium quod à Gal. † inter maximas exercitationes numeratur, & identidem calidiratem augere & frigidis habitibus conuenire cenſetur. Idem quoque conſuiſſe exiſtimandus eſt Theodorus Priſcianus, quando ſcripſit hydropicos labore nimio & continuis exercitationum quaſſationibus forſitan curari poſſe. Sic quoque † † Aëtius curſus in hydropicis probat. † *Com. in aph. 6. lib. 6. Epid. ſect. 1.* † † *Tetrab. 3. ſerm. 2. cap. 28.*

70 βίαιη πῷ πύκνη] Iſtud aliter repetitur lib. 7. Epid. Cholera autem morbus ex alimentorum humidiorum crudirate, & acrimoniam quandam habentium corruptione maximè gignitur, vt ſcribit Gal. Com. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Suillas autem carnes præſertim crudas, choleram morbum adferre ſcribit Hippocr. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Sic quoque peponis eſum nimium hunc morbum & vomitum adferre ſcribit Gal. lib. 2. de alim. & Trallianus. Cruditatem quoque huius morbi cauſam fa- C cit Aretæus. ἀπέψιες δὲ ξωεχέες αἱ πῆς δε πεφράσιες. Æſtate quoque vt plurimùm graſſari. φέρᾳ μὲ πὸ πάθος ἀρῆ μὲ θερεος, δεύπερον δὲ φθινόπωρον, ἦρ ἦσπον, χειμῶν ἥκιστα. Hippocrat. etiam lib. περὶ παθῶν ὀνπσίων & εὐωχίης fieri choleram morbum ſcribit.

71 Τιμοχάρι] Iſtud etiam repetitur lib. 7. Epid. paulò aliter. Quod autem ſcribitur venerem hanc deſtillationem reſiccaſſe, id ſatis conteſtatam habet authoritatem lib. 6. Epid. * λαγνεῖν ἢν ὑπὸ φ. ἐκμαπῆς νούσων ὠφέλιμον. Cornarius autem hîc addit ex lib. 7. Epid. καπέρρει δὲ καὶ κᾷ πῦ σώματος ὅλου.

* *Sect. 5.*

72 μετὰ κυῶν] Hoc repetitur initio lib. 7. Epid.

73 Πολυκράτης] Hæc quoque hiſtoria initio lib. 7. Epid. repetitur integra, vnde huius vitium ſatis patet.

74 Τῷ ὀνπτῷ μεγάλου πλοίου δεξιᾷ ἄγκυρα λι- D χμὸν δακτυλον καὶ ὃ κάτω ὀστέον ξυνέφλασε δεξιῆς χειρός. φλεγμασίη ἐπεγίνετο, καὶ σφάκελος. καὶ πυρετός. ὑπερεκαθάρθη μετείως. θέρμη ἤπιοι. καὶ ὀδύναι. δακτύλου τὴ ἀπέπεσε. μετὰ ταῦ ἑπτὰ ἔξηει ἰχὼρ ὀπτεικής. μετὰ ταῦπα γλώσση οὐ πσῶπα ἔφη διωαθαι ἑρμηνεύειν. παρρησίης ὀπὶ ὀπιαθότονος ἤξε. ξυνεφέρεντο αἱ γνάθοι συνερειδόμεναι. εἶπα ὀς βάχηλον. E τεπαῖος δὲ ὅλος ἐπάπατο ἐς πυπίσω ξυὼ ἱδρῶπι. ἐκπαῖος ἀπὸ τῆς παρρήσιος ἔθανεν. 75 Ο δὲ ἀρπάλου ὀκ τῆς ἀπελθούσης πηλεφάνης, τρέμμα κάτω μεγάλου δακτύλου ἔλαβεν, ἐφλέγμηνε καὶ ἐπαιδώνος ἰῶ. καὶ ἐπεὶ αὐήκεν, ὠχρὸ ἐς ἀγρὸν. ἀναχωρέων, ὀσφῦν ἤλγησεν ἐλούσατο. αἱ γνῦνες ξυνηπλοντο ἐς νύκτα. καὶ ὀπιαθότονος παρῶ. ὀπίσεον ἀφρῶδες. μόλις δι' ἡμέρης ὀδόντων ἔξω δηιφ. τεπαῖος ἔθανεν. 76 Θείνων ὁ τοῦ Δάμωνος πρὸς κνήμης σφυρὸν ἔλκος. κατὰ νοῦσον δὴ καθαρὸν τούτω δηχθεὶς ὑπὸ φαρμάκου, ξυνέβη ὀπιαθοτόνω θανεῖν. 77 Ἡσί γε ὀν πᾶσι ἐμπυήμασι, καὶ ποῖσι περὶ ὀφθαλμὸν ἐς νύκτα οἱ πόνοι. αἱ βῆχες χειμῶνος. μάλιστα δὴ ὀν νοτίοισι παχέα καὶ πολλὰ λευκά. καὶ χρεμπομιθύοισι πυρετοὶ ὀπτηνόνπο ὀπτεικέ- G ως. καὶ πεμπαῖοι ἐπαύοντο. αἱ δὲ βῆχες, περὶ τὰς πεσσαρεσκόνπα, οἷον Ηησιπόλει. 78 Εὐπυχίδης ὀν χολεικῶν ὀπὶ τῶν σπελέων ἐς πετρωώδεα ἔλκξεν, ἅμα τῇ κάτω ὑποχωρήσει καθαρέα χολὶ πολλὶ ἤμεσεν ὀπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, καὶ λίθω ἐρυθρόν. καὶ ἀκρατὴς ἰῶ καὶ ἀσώδης. ὀσδὲν δὲ κατέχειν ἠδύνατο, ὅτε ὀν τῶν ποτῶν ὅτε ὀν τῶν σιτίων. καὶ τὸ ἄγου πολλὴ H χέσις. καὶ τῆς κάτω ἀφόδου. δι' ἡμέρης τὸ ἐμέτου ξυὲ μελθακὴ ἦλθε, καὶ κατέρρηξε κάτω. 79 Ανδροφανῆ ἀφωνίη. λήρησις.

74 Magnæ nauis præfecto anchora manus dextræ indicem & os infernum collisit, ex quo inflammatio, ſideratio, & febris ſucceſſit. Quo modicè per aluum repurgato, calores & dolores leues fuerunt, ex digito aliquid decidit. Poſt ſeptimum diem ſanies laudabilis exibat, ac deinde ſe non poſſe omnia lingua explicare dixit. Prędictio facta eſt partium poſteriorum diſtentionem (opiſthotonũ dicunt) aduentare, & ad id conferebant maxillæ cohærentes, deinde ad collũ affixæ. Tertio verò die totius corporis in poſteriora conuulſione cum ſudore tentabatur. Sexto poſt prædictionem die mortuus eſt. 75 Telephanes Harpali ex liberta filius luxationem in pollice deorſum accepit, vnde inflammatio & vehemens dolor inſecutus eſt. Quo remiſſo in agrum profectus eſt, vnde rediens ex lumbis doluit, lauit, ſub noctem maxillæ cohærebãt, & in poſteriora diſtentio (opiſthotonum vocant) aderat. Sputum ſpumans ægrè dentes pertranſibat, tertio die mortuus eſt. 76 Thrinon Damonis filius ex tibiæ vlcere iuxta malleolum, cùm ad neruum ſanè purum medicamentum erodens fuiſſet adhibitũ, diſtentione in poſteriora, quam opiſthotonũ dicunt, mortuus eſt. 77 Animaduertendum ſanè eſt num in omnibus internis puris collectionibus, & oculorum laboribus, ad noctem dolores fiant. Tuſſes per hyemem vigent, præcipuè verò auſtrino cæli ſtatu, craſſa multa albaq; ſcreantibus febres ferè ſuccedebant, & quinto die deſinebant. Tuſſes verò ſub quadrageſimũ, quale quid Hegeſipoli contigit. 78 Eutychides ex cholera morbo in cruribus neruorũ diſtentionem ſenſit cum inferna alui deiectione. Bilem abundè ſaturatam multam, & vehementer rubram ad tres dies noctesq; vomitio reiecit, cum corporis imbecillitate & incontinenti iactatione. Nihil verò continere poterat, neque cibi, neque potionis quicquam. Vrinæ quoq; multa ſuppreſſio, eiusq; trãſitus qui ad inferiora tendit. Vomitione fex mollis prodiit, & deorſum quoq; proiecta eſt. 79 Androphani vocis defectio & delirium aderat,

quibus ſolutis multis annis ſuperfuit, & in morbum relabebatur. Lingua verò toto tempore arida perſeuerabat, neq; loqui poterat niſi collueretur, magnaq; ex parte admodum amara erat. Interdum quoq; cordis dolor affligebat, quem venæ ſectio ſoluit. Huic aqua aut mulſa in potu exhibita cõtulit. Veratrum nigrum ebibit, neq; bilioſum niſi paucum prodiit. Demum per hyemem decumbẽs mente abalienata erat, & lingua ſimiliter vitiis afficiebatur, calor tenuis erat ſine dolore, lingua decolor, vox qualis pulmonia laborantibus, è pectore veſtem exuebat, ſeq; educi iubebat, nihil verò apertè proloqui poterat, ſub noctem mortuus eſt. [80] Nicanor cùm ad conuiuium prodiret tibicinæ metu afficiebatur, adeo vt cùm tibias inflaret eamq; in conuiuio tibia canentem audiret, præ timore turbaretur, neq; ſuſtinere poſſe diceret, ſi nox eſſet, de die verò, nihil commoueretur. Quæ quidem eum diu comitabantur. [81] Democles qui cum illo erat, caligine tentari & exoluto eſſe corpore ſibi videbatur, neque per præruptum locum iter facere, neque pontem, ac ne minimè quidem profundam ſcrobem tranſmittere, verùm per ipſum ſcrobem adire poterat. Quod eum aliquandiu tenuit. [82] Phœnicis hic erat affectus. Ex oculo dextro plærunq; velut fulgor coruſcare videbatur, paruoq; poſtea temporis interuallo, dolor in tempore dextro inſiſtebat, & poſteriorum colli vertebrarũ contentio aderat, ac circum dentes durities, quos diſtentus diducere conabatur. Vomitiones vbi conſecutæ erãt commemoratos dolores ſubmouebant & lenibant. Quinetiam ſanguinis miſſio auxilio erat, & veratri potio cuiuſquemodi humores eduxit, porraceos verò maximè. [83] Parmeniſco etiã antea animi deſperatio accidebat, & vita defungi cupiebat, interdum verò rurſus ſecuro erat animo. [84] Cononis famula ex prægreſſo capitis dolore mente erat abalienata, clamor aderat, eiulatio multa, parum quieſcebat. Sub quadrageſimũ diem mortua eſt. Decem ſub mortem diebus voce defecta fuit & conuulſione tentata. [85] Adoleſcens poſt multũ meri potum, quodam in tentorio ſupinus dormiebat, cuius in os ſerpens Arges dictus ſubiit. Quod ſanè cùm ſenſiſſet, neque loqui poſſet, ſtridere dentibus cœpit, & ſerpentem deuorauit, ſummoq; dolore detentus, velut ſtrangulatus, manus prætendebat, ſeſeq; iactabat, & conuulſione mortuus eſt. [86] Eodem quoq; modo circa eoſdem dies mortuus eſt Timocharis famulus, melancholicis affectibus iiſdem ac tantis (vt videbatur) tentatus.

λυθέντων ὑ τούτων, τοιῆν ἔτη συχνά. καὶ ὑποστροφαὶ ἐγένοντο. ἡ ὑ γλῶσσα διετέλε πτῶσα τ χρόνον ξηρή. καὶ εἰ μὴ δύκολυζοιτο, δυκλέγεαζ ὑχ οἷος τε ἦν. καὶ πικρὴ λίην ἦν τὰ πολλά. ἔστι δ ὅτε καὶ τοῖς καρδίην ὀδύνη, ἣν φλεβοτομίη ἔλυσε. ταύτη ὑδροποσίη ἡ μελίκρητον σωήνεγκεν. ἐλλέβορον ἔπιε μέλαινα. τοῦτο ὁ χολῶδες δηΐ. ἀλλ' ὀλίγον. τέλος δὲ χρόνῳ καὶ ἀκλαυθεὶς, ἔζω ἐλθετο. καὶ τὰ τ γλώσσης παθήματα ὅμοια, θέρμη λεπτὴ, ἄπονος. γλῶσσα ἄχροος. φωνὴ τοῖς πλεμονικῆ. ἀπὸ σήθεος εἷμα ἀπεδύετο. καὶ ἐξάγαν σκέλυεν. τοῦτον ὑ ἠδυώλου σάφα εἰπεῖν. ἐς νύκτα ἐτελεύτα. [80] Τὸ Νικάνορος πάθος, ὁπότε ἐς ποτὸν ὥρμητο φόβος τ αὐλήτεωδος. ὁκότε φωνῆς αὐλοῦ ἀργεμένης, ἀκούσφεν αὐλεῖν ἐν συμποσίῳ ὑπὸ δέματων ὄχλοι. μάλις ὑπορμέων ἔφη ὅτε εἴη νυξ. ἡμέρης ὑ ἀκούων, τοῦτον διεβέπετο. τοιαῦτα παρείπετό οἱ συχνὸν χρόνον. [81] Δημοκλῆς ὁ μετ' σκείνου ἀμβλυώσαντα καὶ λυσσωματεῖν ἐδόκεε. καὶ οὐκ αὐ παρῆλθε τοῦδε κρημνὸν, οὐδ' ὀπὶ γεφύρης. τοῦτον τὸ λόχισον βάθος πάσης δυσπορίεαζ, ἀλλὰ δ' αὐτ τ πάρος οἷος ἦν. χρόνον τινὰ ξωνέβη αὐτῷ. [82] Τὸ φοίνικος σκ τ ὀφθαλμοῦ τ δεξιοῦ, τοιοῦτόν τι ἦν. τὰ πολλὰ ὡς περ ἀστραπὴ ἐδόκεε λάμπειν. ὑ πολλὸ ὑ ὀπιχρόνῳ, ὀδυνη ἐς τ κρόταφον τ δεξιὸν σνεγκεῖ, ἡ ὄπιαθεν τ ἀσυδύλων καὶ ξυώπασις. καὶ σκληρότης ἀμφὶ τοῦς ὀδόντας. καὶ δυσκλαγὲν ἐπιφέρετο ξυωτεινόμενος. ἔμετοι ὁπότε γλυσαίνοιο, ἀπέφερε τὰς εἰρημένας ὀδυνας, καὶ ἠπιωτέρας ἐποίεον. σὺν μὲν καὶ φλεβοτομίη ὠφέλεε. καὶ ἐλλεβοροποσίη αἵματος πολλοῦ ἀπό. οὐκ ἤκιστα ὑ τοῖς ἀσυδέα. [83] Παρμενίσκῳ καὶ τοῖς τέρεσι σνέπιπτον ἀθυμίαι. καὶ ἀπαλλαγῆς βίου ἐπιθυμίη. ὁτὲ ὑ πάλιν ἐθυμίη. [84] Η ὑ Κόνωνος θεράπαινα σκ κεφαλῆς ὀδυνης ἀρξαμένης, ἔκποθεν ἐγένετο. βοή. κλαυθμοὶ πολλοί. ὀλιγάκις ἡσυχίη. τοῖς ὑ τας τεσσερακοντα ἐτελεύτησε. τας ὅτε ὑ ἔθηνσκε δέκα ἡμέρας, ἄφωνος καὶ ἀσασμωδὴς ἐγένετο. [85] Νεανίσκος δέ τις πολὺ ἄκρητον πεπωκὼς, ὕπτιος ἐκαθέυδεν ἔν τινι σκεπῶν. τοῦτον ὄφις ἐς τὸ σῶμα παρέσεδύετο. καὶ ὁ ἡ ὅτε ἤσθετο τὸ δωάκτυλος φεύσαιαζ, ἔβρυζε τοὺς ὀδόντας, καὶ παρέτεινε τὸ ὄφιος. καὶ ὀγκηδὸν μεγάλη εἴχετο. καὶ τὰς χεῖρας τοῖς σέφερεν, ὡς ἀγχόμενος. καὶ ἐρρίπτει ἑωυτόν. καὶ ἀπαθεὶς ἔθανεν. [86] καὶ ὁ τὸ Τιμοχάρεος θεράπων ὀκ μελαγχολικῶν ὀδυνέων εἶ καὶ πιούτων καὶ ποσόντων, ἔθανεν ὁμοίως τοῖς αὐτὰς ἡμέρας.

[74] διόπω] διώπω legunt omnia exemplaria tum manu ſcripta, tum publicata, & liber 7. Epid. vbi hæc hiſtoria repetitur, vitiosè tamen vt ſatis apparet. Nam διόπω aut διόπω legendum eſſe teſtatur Galenus ἐν τῷ γλωσσῶς hunc locum procul omni dubio indicans. διόπος νεὼς ὁπτμελητὴς, τοῦ τὸ διοπεύειν ἢ διέπειν τὰ ἐν αὐτῇ. Sic enim legendum cenſeo, quòd δίοπος Heſychio ἄρχων, ναύαρχος, ὁπτάστης, ὁπτίσκοπος dicatur, nauis curator & præfectus. Erotianus quoque διοπῶ τοῦ τῆ νηὸς ὁπτμελητῆ τοῦ τὸ διοπεύειν interpretatur. Vbi certè διόπω legendum etiam videtur. Falluntur ergo qui templi curatorem apud Hippocratem intelligunt. Ex lib. autem. 7. Epid. μῦ τὰ ἐπὶ ἐξῆς ἐχῶρ lego, & τοῖρρησις.

[75] ὁ ὑ ἀρπάλου] Repetitur quoque hæc hiſtoria lib. 7. Epid. vbi pro ῥῆμμα πύμμα legitur. Iſtud etiam ſatis apertè teſtatur pollicis pedis vulnera periculi eſſe pleniſſima, vt ſcripſimus noſtris in lib. 1. Epid. Annotat. & Prorrh. 2.

[76] Θεώνου] Σιλῶνος legitur lib. 7. Epid. Conuulſio autem ſecuta eſt ex medicamento acrilato illi tendini denudato adhibito & à medicamento repurgato. Sic enim purum vocat, frequens autem eſt conuulſio ex vlcere vt patet ex aph. 11. lib. 5.

[77] ἢ σφαρ ὀν πᾶσι ἐμπυήμασι] Id aliter repetitur lib. 7. Epidem. & videtur rectè per ſe capi poſſe. Ex deſtillationibus nanque impendentes morbi, ſub noctem ferè labores faciunt, & in puris internis collectionibus, ſub veſperum rigores febriles fieri conſueuere. Tuſſes verò hyeme præcipueque auſtrino cœli ſtatu vigent, fereque ſub quadrageſimum diem finiunt, qui diuturnorum morborum Hippocrati terminus eſt. Quòd ad ſcriptionem attinet, meliores codices ſecutus ſum, & παχία & πολλὰ & λευκὰ χρεμπαμένοισι lego, vt & lib. 7. Epid. etſi publicatis ſua poteſt conſtare lectio. Quidam etiam ὀλιγεκέως & πυμπᾶοι ἐπαύονται legunt, & ἡγησιπόλις, vt & lib. 7. Epid. quæ ſanè melior eſt lectio.

[78] Ευπυχίδης.]

De morb. vulg. Lib. V. Sect. VII. 253

[78] Εὐπυχίδης] Meliot lib. 7. Epid. lectio, etſi neque omninò integra eſt. Significatur autem Eutychidi ex cholera morbo, ad neruorum in cruribus diſtentionem ventum eſſe, quæ ſunt magna morbi increſcentis auguria. Aretæus quoque in cholera morbo laborantibus ἀσπασμοὺς & ξυωλκὰς μυῶν τῶν ἐν τῇ κνήμῃ & βραχιόνων annotat. Et Gal. Com. ad aph. 1. lib. 5, ſcribit τοῖς χολεικοῖς ὀπτανόεζ σπωλκὰς πολλάκις, & μάλιστα τῶν κῶ τὰς γαστροκνημίας μύας. Author quoque Definitionum Medicarum in cholera morbo σπωλκᾶσθαι τὰς γαστροκνημίας ſcribit. Et in Iſagoge, ἀσπασμοὶ & σπωλκαὶ κῶ τὰς γαστροκνημίας μάλιστα, annotantur. Quin & crebræ conuulſiones, & νεύρων ἀνάτασις, & membrorum diſtentiones in his animaduertuntur, ac conuulſionibus ferè & ſtrangulatù, inaniqúe vomitu, miſerabilem habent exitum, vt non abs re in morborum depulſione remedia dorſi ſpinæ, collo & neruis adhibeantur, ac maxillarum muſculos & tendones, calidis foueat Aretæus. * Celſus quoque ſæpe crura manusque contrahi ſcribit. * Cap. 11. lib. 4.

καὶ ἀκρατὴς ἰῶ] Ad motiones impotentiam intelligit & corporis imbecillitatem cum incontinentia. Sic ἕκλυσιν μελίων καὶ ἀσπορείλω, ἀσθενίᾳ adſcribit Aretæus, & ἀσθένω & ἀδυναμίαν. † Trallianus hunc morbum καθαίρειν ἄμορφον τῆς δυνάμεως afferre ſcribit.

[79] † Cap. 16. lib. 7.

& τὰ ὕρου πολλὴ θέσις] θέσις hîc διάθεσιν ſignificat. Vrinæ autem retentionem in hoc morbo etiam annotat Aretæus, vir imprimis in hac arte grauis & eximius. ὅθεν θεῖα & κύσις ἀπὸ ἀσασμῶ. ἀλλ' οὐδὲ ὕρον ἀλίζεται ἀπὸ τὸ ἐς τὸ ἔντερον τῶ ὑγρῶν μεθυστέρησις. Quod ſequitur etiam aluum ſuppreſſum fuiſſe indicat. διόδου enim legunt meliora exemplaria, vt & lib. 7. Epid. & interpretes. ἐν χολέρῃ autem (vt idem ſcribit) ἡ τῶ φερομένων διάθεσις, κακόν.

τρὺξ μελαινοῖ ἵλλῃ] Aretæus, ἰῶ ὑ ἐς πλευστικὸν ἥκει τὸ κακὸν, ἀτὰρ ἰδροῖ ὤνθρωπος, χολὴ μέλαν καὶ αἷμα & κόπω. Interpretes καπήρηξε legerunt, vt & lib. 7. Epid. etſi poteſt καπέρῃψε retineri ex probatis exemplaribus, quod fecimus, & ad ægrum referri.

[79] Ανθροφαεῖ] Sic legunt plæraque exemplaria, quædam ἀνθροθαλῆ, vt lib. 7. Epid. Caluus ἢ pro ἐπ legiſſe videtur. Repetitur porro hæc hiſtoria ἐν τῷ μανίης λόγῳ, & ex hoc libro in medium profertur, vt & lib. 7. Epid.

πωὶ τὸ ὑδροποσίῃ] τῷ τῶ legendum aut poſtea καθαλιθεῖ & reponendum. Vitium autem ſubrepſit, quòd lib. 7. Epid. legatur φλεβοτομίη ἔρυσε τῶτα.

θέρμη λεπτὴ] & τὰ ἡ γλώσσης παθήματα & ὅμοια, θέρμη λεπτὴ, legimus ex melioribus exemplaribus, & lib. 7. Epid. etſi poteſt publicata lectio retineri, vt linguæ affectus calori ſimiles eſſent, indeque orirentur. Linguam nanque reſiccatam, aridam & amaram denotat, & quæ niſi colluereturˌ explicari non poterat. Sic lib. 7. Epid. γλῶσσα εἰ μὴ δυκλυσαιτο, ἀπόστρωτος ἀπὸ ξηρότητος dicitur. In peripneumonia autem adſcribitur, θέρμασίν ἡ μὲν ἐς τὰ ἔξω ἀμυδρὴ, ὑγροτέρη. ἡ ὑ ἐς τὸ ἔνδυν, ξηρὴ, θερμοτέτη, Aretæo.

φωνὴ τοῖς πλευμονικῆ] φωνὴ τοῖς πνευμονικῆ explicatur Galeno in Exeg. καρχώδης ſtridula & aſperitatem ſtridulam habens, hoc ſubindicato loco. Indicare autem videtur voce defectum ægrum periiſſe, cum ſtercore & ſtrangulatione, qualis eſt vox peripneumonia laborantium. At certè incertum eſt, an his verbis huic ægro pulmonis inflammationem attribuat, quam multis etiam ſignis circumſcribit. Imprimis enim ἀφωνίη, λήρησις, ἄγρυπνια (quam adſcribit lib. 7. Epid.) γνάμης ἀπορίη, ἀπορίη, θέρμη λεπτὴ, δύψος. γλώσσης ξηρότης peripneumoniam comitantur (vt ſcribit Aretæus cap. 1. lib. 2. περὶ ὀξ. παθ. Veratri verò nigri potio melancholiæ affectum indicat, quod etiam atteſtari videtur ἐν τῷ περὶ μανίης λόγῳ, vbi iſtius ægri mentio fit. Deinde quòd etiam linguam decolorem adſcribit, quæ in peripneumonicis flaua eſt, & temporis progreſſu nigreſcens (vt ſcribit Hippocr. lib. 3. de morb.) aut λευκὴ καὶ τρηχεῖα, vt ſcribitur in Cõis Præſagiis. Cæterùm ἄφωνος γλῶσσα legit Caluus.

ἀπὸ σήθεος] ἀπόσταξις habent omnia ferè exemplaria, quibus deſtillatio & defluxus ſignificatur, quæ etiam ſecutus eſt Caluus. Sed vitium ſubindicat lectio libro 7. Epid. & exemplaris cuiuſdam manuſcripti, in quibus ἀπὸ σήθεος legitur. Quam lectionem cum Cornario ſecuti ſumus.

[80] τὸ Νικάνορος] Hoc exemplum repetitur lib. 7. Epid. & ἐν τῷ περὶ μανίης λόγῳ, vt inſigne melancholici affectus exemplum.

[81] Δημοκλῆς] Τιμοκλέης ſcribitur lib. 7. Epid. vbi hæc hiſtoria etiam longè clarius ſcribitur. Vitioſa autem ſunt exemplaria quæ λυσσωματεῖν pro λισσωματεῖν (quod diſſoluto & languido eſſe corpore ſignificat, δεδαλευμένου καὶ παρεῖν vocat Aretæus) legunt. Quæ ſanè Caluum adduxerunt, vt pro λυσσῶν ſumeret.

[82] & πολλὰ ὡς περ ἀστραπὴ] Iſtud plurimos bilioſos humores ſurſum raptos in caput indicat, quibus concaleſcentibus & velut tuccenſis ſpiritibus, ignei fulgores tanquam fulgetra ex oculis emicant, quod in exardeſcentibus ac furentibus cernitur. Ac tale quid in Coac. Prænotionibus in oculis damnatur, ἢ λαμπηδόνος ἔκδλιψις, velut ſplendoris euibratio quædam & eliſio. Neq; certè difficile fuit phrenitidem aut conuulſionem ſuſpectare, niſi naturæ robore per vomitum vacuatione aut purgatione eſſet ſuccurſum.

ἢ τὸ ὄπιαθεν ἀσυνδύλων] Haud dubium eſt vitium in cod. Germanicis publicatis quæ ἢ ἀσυνδύλων legunt. Quædam etiam exemplaria manu ſcripta Regia ἀσυνδύλω habent cum Aſulano, quædam etiam reconditiora ἀσυνδύλων. Ac certè melior eſt & plauſibilior lib. 7. Epid. lectio, quam etiam cum interpretibus ſequendam exiſtimo, quamuis ſic quoque ſtare poteſt lectio, vt τῶν ὄπιαθεν ἀσυνδύλων & ξυώπασις legatur.

καὶ σκληρότης] Melior hîc quoq; lib. 7. Epid. lectio quam ſecuti ſunt interpretes, etſi nulla conſentiunt exemplaria manu ſcripta. Poteſt legi, & σκληρότης ἀμφὶ τοῦς πόνους πάντας, τοὺς ὀδόντας ἀνοίγω ἐπιφέρε ξωστρεφόμενος. Vbi & ἀνοίγω potius quàm ἀνοιγεῖν legendum, quod tamen habent omnia exemplaria, vt & ἡμοίαιο vitioſè pro ἡμοίαιν, vt res ipſa clamat & legitur lib. 7. Epid. Caluus longè aliam lectionem ſuis in exemplaribus legit, nec video quid illi hîc cum Abrotono.

[33] Παριαυσκαὶ] Iſtud etiam repetitur & melius ſcribitur lib. 7. Epid.

[84] ἢ ὑ κόνωνος θεράπαινα] Scribitur quoque lib. 7. Epid. ſed corruptè vt ſatis apparet.

[85] ἀρκὴς] ἀρκὴς ὄφις τις ἔστιν ὀνομαζόμενος dicitur Galeno in Exegeſi huic locum haud dubiè ſubindicanti, quod & ſcribitur Varino. Eſt & draconis epitheton Heſychio, vt in eo quod citat ἀργίλω ἐπίκρυνον ὄφιν, vnde & ἀργειφόντης Mercurius. Pauſaniæ dicitur in ſuo lexico ὀφιοκτόνος, quod ἀργίλω quidam appellant τὸν ὄφιν, vt refert Euſtathius. Pro quo etiam αἰγᾶς aut αἰγὰς Dorice dicitur. αἰγὰς Heſychio ὄφις exponitur. Harpocration quoque annotat Dores αἰγᾶν vocaſſe τὸν ὄφιν. Timarchum tamen Rhodium ſcribere αἰγὰς eſſe ὄφεις τῶ ὄφεων, quod huc quidem magis quadrat. Addit etiam Heſychius Demoſthenem nominatum αἰγὰν, cuius rei meminit Plutarchus in Demoſthene, ſed αἴγαν ſcribit. Sicque dictum eſt vero ſimile ob dictionis vehementiam, aut morum feritatem & amarulentiam. αἰγαὶ enim λυπόταιδες exponitur Varino, & θηελώδης τὴν τρόπον. αἰγᾶν ὑ τὸν ὄφιν ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι. Quomodo & hîc ἀρκὴς quibusdam ſumi videtur adiectiuè. Porro παρίστασαι legendum ex melioribus codicibus.

[86] καὶ ὁ τὸ Τιμοχάρεος] Hoc ad melancholicos affectus refertur vt ſatis apparet, quibus Cononis ſimulam interiiſſe antea ſcripſit. Ideoque lib. 7. Epid. & integrius ſcribitur & meliore loco ponitur.

[87] Τῷ Νικολάου παιδὶ, περὶ ἡλίου τροπὰς, ὀκ πολὺ ἔφριξεν ἐς νύκτα. πυρετὸς τῇ ὑστεραίῃ. ἔμετος χολώδης ἄκρητος. ὀλίγος. τῇ τετάρτῃ ἀγρυπνίης ἔπι πλήρους ἔξαιτης, ἰδρὼς ὅλου τοῦ σώματος ἔλυξεν. [88] τῇ Διοπείθους ἀδελφέῃ ὀκ ἡμιβριταίω. καὶ ἡ καρδίη περὶ τὴν λήψιν δύνη. καὶ ξυμπαρείπετο ὅλῃ τῇ ἡμέρῃ. καὶ ἡ τοιαύτη καρδιαλγίη. καὶ τῇσιν ἀνῇσι

[87] Nicolai filio circa brumam ex compotationibus horror obortus eſt, ſub noctem febris, poſtero die vomitus bilioſus, ſyncerus, paucus. Tertio die frequenti adhuc concione ſudore per totum corpus obortò, deſitˌ. [88] Diopethis ſorori ſemitertiana affectæ, ſub acceſſionis tempus vehemens oris ventriculi dolor contigit, totoque etiam die perſeuerabat. Eiuſmodique oris ventriculi dolor reliquis mulieri-

bus similiter contingebat. Attamen sub Vergiliarum occasum talia viris rarius cõtingebant. [89] Vxor Epicharmi ante partum, intestinorũ difficultate laborabat, dolor vehemens aderat, alui recrementa aliquantulum cruenta, mucosa. Vbi peperisset, confestim sanitati est restituta. [90] Polemarchi vxori articularibus doloribus vexatæ, vehemens quidã coxendicis dolor contigit, cuius causa fuere minimè profluentes menses. Per noctem totam ad meridiem vsq; vox intercepta fuit, audiebat tamen & mentis compos erat, manuq; indicabat ad coxendicem dolorẽ adesse. [91] Epicharmo sub Vergiliarum occasum humeri dolor & ad brachium grauitas contigit, stupor aderat, crebrę vomitiones, & aquæ potio. [92] Euphranoris filio pustulæ culicum morsibus non absimiles eruperũt, verùm pauco tempore durauerunt, postridie febris inuasit. [93] Post fauonium ad autumnale Æquinoctiũ squallores multi contingebant. Sub canem æstus magni, venti calidi, febres in quibus ægri sudoribus diffluebant, auriũ tubercula multis aderant. [94] In oppugnatione circa Datum Tychon catapultæ in pectus vulnus accepit, paruoque post interuallo risus ei aderat cum perturbatione. Videbatur autem Medicus cùm lignũ eximeret, circa septũ transuersum hastilis partem aliquam reliquisse. Cumq; sub vesperam ei dolor commotus esset, infusum per clysterem & medicamentum aliuum deiiciens exhibuit. Primam noctem implacidè trãsegit. Sub diluculum verò & medico & reliquis melius habere visus est. Prædictũ est conuulsione accedente celeriter periturũ. Postera ergo nocte implacidus, insomnis, in vẽtrem plærunq; recumbens, sub tertij diei exortũ conuulsione tentatus, tum temporis mortuus est. [95] Bello in dorsum vulnerato spiritus multus eũ strepitu ex vulnere prodiit, & sanguis multus prorupit. Deligatio verò medicamento quod cruentis vulneribus adhibetur, sanatus est. [96] Philes puerum ex osse denudato in fronte, nono die febris detinuit, os liuorem contraxit, mortuus est. [97] Et Phaniæ & Euergetæ liberis, liuore cõtactis ossibus febreq; detentis, cutis ab osse discessit, neque pus comparuit. [98] Aristippo sagitta in ventriculum magna vi & grauiter impacta, vehemens ventris dolor celeriter que ardor aderat, nihil deorsum demittebat, incontinenter corpus iactabat, biliosa abundè colorata vomitione reiiciebat, posteaq; melius habere videbatur, rursusq; paruo interiecto tempore dolores vehementer corripuerunt, venterq; velut in intestini tenuioris morbis affectus erat, calor, sitis aderat, & intra septem dies vitã cum morte commutauit. [99] Neapolis verò ex simili vulnere eodẽ modo affectus fuit. Ex acri autem per clysterem infuso aluus affatim prorupit, colore tenui, pallido, nigricãte suffusus est, oculis erat squalidis, splendidis, intus reuolutis & defixis. [100] Metrodori puero ex dentis dolore maxillæ sideratio, & supercrescẽs in gingiuis caro, ac moderata suppuratio contigit, tum molares, tum maxilla ipsa decidersũt. [101] Abderæ mulieri cuidã carcinoma in pectore extitit & ex papilla sanies suberuẽta effluebat, interceptą autẽ fluxione mortua est. [102] Ex fluxione quæ ex tunnidia capitis parte contigit, quidam dolebant, & per nares humore secedente, moderatè febricitabant, tandemque quinta die perfrigerabantur. [103]

τοῦ πλησίως, πλὴν ἀλλ' ὑπὸ πληιάδος δύσιν, αὖ- A
θράσι ἀσφιώτερα ἐγίνετο τὰ ῥιαῦπα. [89] Τῇ ὀπιχάρμυ
τοῦ τ τεκεῖν, δυσενθεείη ὦν ὁ πόνος σφοδρός. ὑποχωρή-
μαία ὕφαιμα. μυξώδεα. τεκεῖα τοῦ χρῆμα ἰάθη.
[90] Τῇ Πολεμάρχυ ὀν ἀρθρηπικῇς ἰχὺς ἄγκημά τι δῆνον,
ὀξ αὐτίης γυναικείων μὴ γινομένων. ἡ φωνὴ ἴκελο. νύκτα
ὅλιν μέχρις μέζον ἡμέρης. ἤκουε ὄ ἢ ἐφεύνεε, ἢ ἐσήμαι-
νε τῇ χρεὶ, ὅτι τοῦ τὸ ἰχίον εἴη ὁ ἄγκημα. [91] Επιχάρμυ B
τοῦ πληιάδος δύσιν. ὀμῶ ὀδύνη, ἢ βάεος ἐς βραχίονα,
ναρκη, ἔμετοι συχνοί, ὑδροποσίη. [92] Τῷ Εὐφράνορος παι-
δί, πὰ ὀξαιθήμαία οἷα τὰ τῶν κωνώπων δήκμαία. ὀλί-
γον ὄ χρόνον, τῇ ὑστεραίῃ ἐπυρέτηωεν. [93] Αὐχμοὶ πολλοὶ
μὲ ζέφυρον ἐγίνοντο, μέχρις ἰσημερίης φθινοπωρινῆς.
ὑπὸ κυῶα, πύρετα μεγάλα, θερμά. πυρετοὶ ἱδρώδεες.
φύμαία παρ' ὃς συχνοῖς ἐγίνοντο. [94] Τύχων ὀν τῇ πολιορ- C
κίῃ τοῦ Δάτου, ἐπλήγη ὑπὸ καλαπέλτου ἐς ὃ ῆθος.
ἢ μετ' ὀλίγον, γέλως ὦν τοῦ ἰατροῦ ἐγένετο. ἐδόκεε δέ
μοι ὁ ἰήτρος ὀξαιρέων ὃ ξύλον, ἐγκαταλιπεῖν τι τῶ δόρατος,
καὶ ὃ ἀφέρεγμα. δοκέοντος ὄ αὐτοῦ τοῦ τὸν ἑωυτῆν
ἔκκλυσέ τε ἢ ἐφαρμάκευσε κάτω. νύκτα δίηγαγε τὸν
τοῦτον δυσφόρως. ἀμὶ ἡμέρῃ ὄ ἐδόκεε ἢ τοῦ ἰήτρου καὶ
τοῖσιν ἀλλοισι βέλτιον ἔχειν. τοῦ ῥῆσις ὅτι ἀσασμοῦ λυο- D
μένου, ταχέως ἀπολέσθαι. τῇ ὑστέρῃ ὄπτιος νυκτὶ, δύσφο-
εος, ἄγρυπνος. ὀλίγα τοῦ ἐσθίεα τὰ πουλλὰ κλινόμενος. τῇ
τρίτῃ ἀμὶ ἡμέρῃ ἐκάμετο. καὶ τὸν νυκτὸς ἐτελεύτησεν.
[95] Τῷ βίλλω πληθυτὶ ἐς τὸν ἰῶτον, ὃ πνεῦμα πουλὺ
κὲ ὃ ῥῶμα μὲ ὑφοῦ ἐκφόρεεν. ἡμορράγει. τοῦ ὄ ἐναίμου.
καλαδεθεὶς ἰάθη. [96] Τῷ τοῦ φίλης παιδὶ, ψιλόμαλος ὀν
μετώπῳ ἠμυελοῦτο, ὀνὴ ἀίω πυρετὸς ἔχεν. ἐπελιαίθη ὃ E
ὀστέον. ἐτελεύτησεν. [97] Καὶ τοῦ Φανίου καὶ τοῦ Εὐεργέτου,
πελιωμενοῦσιν τῶν ὀστέων καὶ πυρετοῦ ἐχόντων, ἀφίστα ὃ
δέρμα ἀπὸ τοῦ ὀστέου καὶ πῦον οὐ φαίνε. [98] Αείσιππος ἐς
τὴ κοιλίῃ ἐπυξοῦθη αἴῳ βίῃ χαλεπῶς. ὀξυρὸς κοιλίης δῆ-
νον. καὶ ὀπίσω ἐφέρετο ταχέως. κάτω ὀ οὐ διεχώρεεν. ἀσῶδης
ἦν. χολώδεα καὶ ἀκρεά. καὶ ὅτε ἐπήμεσεν εὐδικρήνιον εἴη.
μετ' ὀλίγον ὄ πάλιν τὰ ἀγκήκαία δῆνα. καὶ ἡ κοιλίη ὡς ὀν
εἰλεοῖσι. θέρμη, δίψα. καὶ ὀν τῇσιν ἑπτὰ ἡμέρῃσιν ἐτε- F
λεύτησεν. [99] Ο δὲ Νεάπολις πληγεὶς ὁμοίως τοῦτ'
ἔπαθεν. κλυδέντι δὲ ὀν δριμεῖ, κοιλίη καθέρραγη. χρῶμα
καλεχόθη λεπτὸν, ὠχρὸν. μέλαν ἐόν. ὀμμάτα αὐχμηρά.
καθαρώδεα. ὀνδεδινημένα. ἀτενίζοντα. [100] Τῷ Μητρο-
δώρυ παιδὶ ὀξ ὀδόντος ὀδυνῶν, σφακελισμὸς τοῦ γναθυ. καὶ
ἕλκων ὑφεῖρκωσις, μεζίων ὀξεπύησεν. ὀξέπεσον οἱ γομ- G
φοὶ καὶ ἡ σαρκών. [101] Γυναικὶ ὀν Αβδήρεσι, καρκίνωμα
ἐγένετο τοῦ ὄγκος. καὶ ὀξ αὐτοῦ θηλῆς ἔρρεεν ἰχὼρ ὕφαιμος.
ὀπτιλφθείσης δὲ ῥύσεως ἔθανεν. [102] Εκ καταῤῥυ καὶ ὃ
ἡμίσυ τοῦ κεφαλῆς ἐπόνεον καὶ ὀ ῥῖνας ὑγρὸν χωρεόντος. ἐπυ-
ρέταινον ὀπτὰ ἡμέρας. ὀν τῇσι πέντε ἡμέρῃσι, τοῦτο ἐψύχοντο.
[103] Τῇ ὀν τόκῳ σειθείσῃ, ἄλγημα τοῦτο ἐγένετο καὶ

πλεῦρον. ἀπυρέμφυες πυώδεες. φθίσις καὶ τέρη. ἑξ ἡ- H
μέρας οἱ πυρετοὶ. πάλιν ὀλιγῤῥοία. παῦσις. πυρετοὶ. χειλίη
ἔῃ. καὶ τοῦτο ἡμέρας ἑπτὰ ἔθανεν. [104] Η κυναγχικὴ χέρεα
δεξιὸν καὶ σκέλος ἤλγησε. πυρετὸς ἐπεῖχε βληχρός. ὁ δὲ
πνιγμὸς τετάρτῃ ἐχάλασεν. τεταρτῇ ἀσασμώδης. ἄφω-
νος. ῥέγχος. ὀδύνων σκύτεμις. γνάθων ἔρυθρος. ἔθανε
πεμπτάῃ ἢ ἑκτάῃ. σημεῖον τοῦ χεῖρα ὑποπέλιον.
B [105] Καὶ ἑτέρη ὀπὶ τῶ ὑποτερόν ῥεγχώδης. γλῶσσα ξηρή.
τοῦ πλεῦμονίη. ἔμφρων ἔθανεν. [106] Καὶ ὀν ὀλιθῶ ὑ-
δροπικὸς, ὀξαφίνης ἄφωνος, ἔκφρων νύκτα καὶ ἡμέρας,
ἔθανεν.

[87] τοῦ Νικολάου παιδὶ] Videtur imperfecta esse historia quæ lib.7. Epid. integra legitur. Istud satis ἔκπληξιν indicare videtur, quod de febre accipi videtur. [88] τῇ Διοπείθους] Scribitur hæc historia etiam lib.7. Epid. paulò aliter. Vnde quoque pro καρδίῃ hîc καρδιαχίῃ legendum apparet. Caluus etiam aliam paulò lectionem, neque tamen improbandam secutus videtur.

C [89] τῇ ὀπιχάρμυ] Scribitur quoq; hoc exemplum lib.7. Epid. Plærisq; verò vterum gerentibus intestinorum difficultas salubris est, idq; vt crebrum est in opere medico, ita μετὰ θέπως ratione medela consequi videtur. [90] τῇ Πολεμάρχου] Hoc etiam exemplum paulò aliter scribitur lib.7. Epid. [91] Επιχάρμω] Sic legunt meliora exemplaria manu scripta, vt etiam lib.7. Epid. Quædam etiam ὀπιχάρμυ. ὦμυ verò ex melioribus codicibus legendum, vt libro quoque 7. Epid. etsi vulgata lectio ferri potest. Quædam exemplaria ὦ ὦμυ ὀδύνη Φ βάρος, ἐς βραχίονα ναρκη, habent, quæ secutus videtur Caluus. Alia pro ναρκη, ἄσιν habent, vt lib.7. Epid. quæ secutus est Cornarius. [92] τῷ Εὐφράνορος] Εὔφρανος legitur lib.7. Epid. vbi vitiosè scribitur ha c historia, & ex hoc loco reponenda. Quod sequitur ὀλίγον ὄ χρόνον, paruo tempore perseuerasse pustulas & apparuisse significat, introque recessisse, quæ mala sunt omninò pustularum indicia; ideoque postridie febricitasse scribit. Caluus etiam alium sensum secutus est, subitoque eruptisse significat. [93] Αὐχμοὶ πολλοὶ] λυγμοὶ legunt publicata exemplaria, sed αὐχμοὶ lego ex libro 7. Epid. & melioribus exemplaribus manu scriptis, & πνεύματα θερμά. [94] τύχων] Scribitur etiam hoc exemplum in fine lib.7. Epid. Datum autem vrbs est Thraciæ

D Stephano, cuius meminit Herodotus. Septi autem transuersi vulnus lethale est, ex placito 18. lib. 6. & Coacis Præsagiis, eoq; læto conuulsionis metus impendet, præcordia sursum contrahuntur (vt scribit Celsus) spiritus ratus est & magnus (vt annotat * Paulus) spina dolet, sanguis spumans fertur, vixque ad sanitatem peruenitur. Θορυβώδης autem γέλως corporis etiam totius & mentis perturbationem respicere videtur, aut risus speciem, quam traiectum diaphragma mouet (vt scribit † Aristot.) Quod certè ad risum Sardonicum refertur, & conuulsionem quæ contracto diaphragmate excitatur, neruis qui ex tertia & quarta colli vertebra in maxillas & labia deducuntur, qua parte septum contingunt, conuulsis.

* *Cap.88.lib.6.* † *Cap.10.lib.3.depart.animal.*

δοκέοντος ὄ αὐτοῦ] Sic ferè legunt omnia exemplaria: quod etsi ferri potest, ἀμείνονος tamen melius ex lib.7, Epid. legatur, nosque eam lectionem secuti sumus. [95] τῷ βίλλω] Scribitur hæc quoq; historia lib.7. Epid. sed aliter & vitiosè. Ad thoracem autem vulnus subiisse, istis verbis significat. Quædam exemplaria manu scripta, Φ τῷ δυσκύπω ἔωυσεν πὶ ἰωνῶ, in fine addunt. quæ secutus vi-

E detur Caluus. Sed hæc ex lectione lib.7. Epid. deprompta & vitiosè transposita videntur. sequentique ægro adiicienda. Quam lectionem sequitur Cornarius. [96] τῷ τοῦ φίλης παιδὶ] Paulò aliter repetitur lib.7. Epid. [97] Φ τῷ φανίου] Videtur defecta esse historia, integrè tamen & aliter scripta lib.7. Epid. [98] Αείσιππος] Scribitur etiam lib.7. Epid. Illud autẽ αἴῳ βίῃ χαλεπῶς, ad ventriculum retuli cum interpretibus, etsi αἴῳ idem φ ἐπ' αὔῳ significare potest. Deinde ἤμεσε χολώδεα καθαρσίας, & ἡ κοιλίη ὁμοίως ἐμπάσεα τοῦ ὀν εἰλεοῖσι, ex lib.7. Epid. intelligendum. Bilis autem synceræ vomitio lethale vulnus indicauit, quòd scribatur in Coacis Præsag. δὶ ἀθύμαιη χολῆς, ἔμετος ὀπτηρόμενος, κακόν. κακὸν enim illic lethale significat. [99] ὁ δὲ Νεάπολις] Istud quoq; repetitur lib.7. Epid. Vnde etiam ὄμματα καρώδεα legerũt interpretes cõsentientibus quibusdã exẽplaribus, vt oculos defixos & immotos, ac stupore rigidos indicet, quales caralepsi aut catocho laborantibus visuntur. καθαρώδεα tamen plæraq; retinent exemplaria, quod ferri quoq; potest, & ad insaniæ prædictionem referri, velut ὀκλαμπάοντες ἀπνεὶς ἀφθαλμοί, in phreniticorum indiciis scribuntur in Coacis Præsagiis. Quo etiam referũtur ὀνδεδινημένα Φ ἀτενίζοντα ὄμματα. ὀνδεδινημένα autem ὀξεφραμμένα exponit Erotianus, istos locos subnotans. Quod sequi-

F tur, ὀν καρδίῃ, etsi perbellè quadrare potest, vt ad oris ventriculi dolorem referatur, vitiosè tamen huc irrepsit, vt satis patet ex lib.7. Epid. etsi plærisq; manu scriptis exemplaribus testatum sit. Aut certè in sequentem historiam relegandum, quemadmodũ legitur lib.7. Epid. Adeoque ridiculum est quod ἀτενίζοντα ὀν καρδίῃ, quidam ferri testantur, quod etiam fecit Cornarius.

[100] τῷ Μητροδώρου παιδὶ] ὀν καρδίῃ τῷ Μητροδώρου παιδὶ legunt ferè omnia exemplaria, quemadmodum etiam lib.7. Epid. Quæ lectio etsi constare potest, reconditiores tamen membranas secuti sumus. Vitiosa quoq; sunt exemplaria quæ ὕδων pro ἕλκων habent, vt & ὑποφορκωσις legendum apparet, etsi ὑποφόρκωσις in omnibus obtinuit. Ista autem omisit Caluus. [101] γυναικὶ ὀν αἰδήρεσι] Scribitur etiam hoc exemplum lib.7. Epid. paulò melioribus verbis. Hic nanq; ὀπτιλφθείσης pro ὀπτιληφθείσης legitur, quod vitiosè quoq; Asulano in codice legitur, & θυλῆς pro θηλῆς. Carcinoma autẽ sæpe in mammis, facie, naribus, labris & auribus fit, vt scribit Celsus, lib.5.

[101] ὀν καθαρῇ] Apparet imperfectam esse sententiam & particularem quandam obseruationem ex aëris quadã circumscriptione, quæ grauato cerebro destillationes plurimas in fauces, nares, aures, partesq; subiectas procreabat, cum vario discrimine. Qui-

G busdã igitur dimidia capitis parte laborante, humoreq; per nares concedente, & in partes demissas irruente, ex humoris qualitate, febris mediocris & totius corporis perfrictio contigit. Istaq; sententia integra repetitur lib.7. Epid. vnde tota explicatio desumenda est. [103] τῇ ὀν τόκῳ σειθείσῃ] Repetitur hæc historia lib.7. Epid. vbi Simi coniux esse scribitur, quod quædam exemplaria addiderunt, quæ secutus est Caluus. σειθείσῃ autem dubium adfert, num violento pactu concussa fuerit, an verò ad puris explorationem quanam parte lateat, concussione opus fuerit, velut in purulentis fieri præcipit Hippocrates libris de morbis, quos σιωμένους passim vocat, vt in Cois Præsagiis scripsimus. Et certè purulentam fuisse & tabe cõflictatam satis apparet. Illud autem φθίσις καὶ τέρη, tabem quieuisse ac compositam fuisse, purulentaque sputa aliquantulum sedata fuisse indicat, vt ex lib.7. Epid. clarius apparet. Caluus aluum subtiliisse omisit. [104] ἡ κυναγχικὴ] Scribitur quoque lib.7. Epid. paulò aliter. Vitium autem subesse in omnibus exemplaribus videtur, quæ ἑδδόμῃ pro τετάρτῃ legunt, cùm quinto aut sexto die perierit, videtur que ex facili notarum lapsu vitium esse factum, cùm pro δ', ζ' scriptum sit. Quod etiam diligenter animaduertit Cornarius. [105] καὶ ἑτέρη] Id quoque scribitur libro 7.

H Epid. inter peripneumoniæ exempla, & cuidam peripneumonico meliore fortuna tribuitur. ἔμφρων autem hîc lego ex libro 7. Epid. [106] καὶ ὀν ὀλιθῶ] Hæc desunt in quodam exemplari manuscripto Regio, & reponuntur libro 7. Epid. inter hydropicorum exempla.

erat, exscreatio purulenta, tabes subsitit, sex dies febris detinuit, dehinc rursus alui profluuia, cessatio, febres, alui constipatio accidit, tandemque septima die mortua est. [104] Anginosæ manus dextra & crus doluit, leuis febris detinebat, suffocatio tertio die remisit, quarto conuulsione tentata & voce capta fuit, stertebat, dentes conterebat, malarum rubor aderat, quinto aut sexto die mortua est. Signum ad manum subluiuidum apparuit. [105] Et alia quædam ex palato stertorem emittebat, lingua resiccabatur, pulmonis inflammatio aderat, mente constans mortua est. [106] Olynthi quoque quidam aqua inter cutem laborans, repente voce captus est, per diem ac noctem mente captus mortuus est.

HIPPOCRATIS COI, MEDICORVM LONGE PRINCIPIS, DE MORBIS VVLGARIBVS, LIBER SEXTVS.

Nunc recens post Galeni Commentarios, Interpretatione Latina donatus, & Annotationibus illustratus.

ANVTIO FOESIO Mediomatrico Medico, autore.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΔΗΜΙΩΝ ΤΟ ΕΚΤΟΝ.

HIPPOCRATIS DE MORBIS VVLGARIBVS LIBER SEXTVS.

Sectio prima.

QVI ex fœtus corruptione & veteri tumoribus ad capitis grauitatem deueniunt, iis ad sinciput dolores maximè fiunt, & in reliquis veteri doloribus, iis octo aut decem mensibus in coxendicem morbus desinit.

[2] Eorum qui acuminato sunt capite, partim quidem valida sunt ceruice, qui cùm cæterorum membrorum, tum etiam ossium robore præstant, partim verò capitis doloribus & aurium fluxionibus tentantur, quibus oris palatum cauum est, & dentes permutatim variant.

[3] Quibus ex palato os discessit, iis medius desidit nasus. Quibusdam verò, qua ex parte dentes procedunt, summus nasus simus efficitur.

[4] Puerorum fulgores cum pubertate in quibusdam mutationes habent, atque etiam aliàs.

[5] Ad renem doloris grauitas vrget cùm cibo implentur, pituitamque vomitione reiiciunt, vbi verò dolores plurimùm exercuerint, æruginosa, & leuius quidem habent. Liberantur autē doloribus vbi cibi vacuati fuerint, arenulæque fuluæ subsident, & cruentam vrinam reddunt, femoris quod è directo respondet, stupor sentitur. Quietem agere non conducit, sed exercitationes, non repleri. Iuuenibus veratrum exhibere oportet, poplitem cædere, vrinam cientibus vacuare, attenuare ac emollire.

[6] Menstruæ purgationes aquosis mulieribus longo tempore perseuerant. Quòd si non celeriter prodeunt, tumoribus conflictantur.

[7] Cranone dolores inueterati frigidi, recentes verò calidi, eorumq; plæriq; à sanguine fiebant. Qui etiam ex coxendice frigidi.

[8] Affectus qui ad vehementes rigores tendunt, ferè non nisi propè vigorem mitescunt.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

[1] Ὁ Κόσμιον ἐξ ἀποφθορῆς παθὲν ὑστέρῳ καὶ οἰδήματα ἐς καρηβαρείῃ ἵκεται, καὶ ὀβρέγμα ὀδύναι μάλιστα. καὶ ὅσαι ἡλικίαι ἀπὸ ὑστέρων, τούτῳσιν ἐν ὀκτὼ ἢ δέκα μησὶν, ἐς ἰσχίον τελευτᾷ.

[2] Οἱ φοξοὶ, οἱ μὲν καρτεραύχενες, ἰσχυροὶ καὶ πάλλα καὶ ὀστέοισιν. οἱ δὲ κεφαλαλγέες, καὶ ὠτόρρυποι. τούτοις ὑστερῶαι κοῖλαι, καὶ ὀδόντες παρηλλαγμένοι.

[3] Ὅσοις ὀστέον ἀπὸ ὑστερώνης ἀπῆλθε, τουτέοισι μέση ἴζει ἡ ῥὶς. οἷσιν δὲ ὅθεν οἱ ὀδόντες ἄκρη σιμοῦται.

[4] Αἱ τῶν νηπίων ἐκλάμψιες ἅμα ἥβῃ, ἔστιν οἷσι μεταβολὰς ἴσχουσι καὶ ἄλλας.

[5] Ἐς νεφρὸν ὀδυνῶν βαρεῖα. ὅταν πληρώσηται, σίτου ἐμέουσί γε φλέγμα. ὅταν δὲ πλεονάζουσιν αἱ ὀδυναι, ἰώδεα. καὶ ῥάοις μὲν γίνονται. λύονται δὲ ὅταν σίτου κενωθῶσι. ψαμμία τε πυῤῥὰ ὑφίστανται. αἱμοτῶδές τε ῥέουσι. νάρκη μηροῦ τοῦ κατ' ἴξιν. ἐλινύουσι δ' ξυμφέρει, ἀλλὰ γυμνάσια. μὴ ἐμπίπλασθαι. τοὺς νέους, ἐλλεβορίζειν. ἰγνύας τάμνειν. οὐρητικοῖσι καθαίρειν. λεπτῦναι καὶ ἀπαλῦναι.

[6] Γυναικεῖα τῆσιν ὑδαταγούσησιν ὀλιγοπολὺ χρόνῳ μένει. ὅταν δὲ μὴ ταχὺ ἴῃ, ἐποιδέα.

[7] Εν Κρανοῖσι αἱ παλαιαὶ ὀδυναι ψυχραί. αἱ δὲ νεαραὶ, θερμαί. αἱματίαι αἱ πλήσαι. καὶ τὰ ἀπὸ ἰσχίου ψυχρά.

[8] Τὰ ἐς ῥίγεα ἰσχυρὰ ἐόντα, ἢ πολύ τι τρεπτώσεται. ἀλλ' ἐγγὺς τῆς ἀκμῆς.

[9] Περὶ

[9] Περὶ ῥίγεος αἱ ὀλιγοῤῥοίαι τῶν ὕρων, ἢν ἐν ἀγαθοῖσι γένωνται, καὶ κοιλίαν ἢν ἐπιδιέλθῃ, καὶ ὕπνοι ἐνέωσιν. ἴσως δὲ καὶ ὁ ἵππος τοῦ πυρετοῦ. ἴσως δὲ καὶ τὰ ἐν κόπῳ.

[10] Ἀποστάσιες ἐν μάλα οἷσι ῥίγεα.

[11] Αἱ τῶν σκελέων ἐκθηλώσιες, οἷς ἢ περὶ νόσου ὁδοιπορήσαντι, ἢ ἐν νόσου αὐτίκα. ὅθεν ἴσως ὃ ἐν κόπῳ, εἰς ἄρθρα ἀπέστη. ὅθεν καὶ τῶν σκελέων ἐκθηλώσιες.

[12] Φύματα ἔξω ἐξοιδέοντα, καὶ τὰ ἀποξέα καὶ κηρυφώδεα, καὶ τὰ ὁμαλῶς ξυμπεπαγόμενα, καὶ μὴ πρὸς ἐσκληκότα, καὶ καθάρροπα, καὶ μὴ δίκραγα ἀμείνω. τὰ δὲ ἐναντία κακά. καὶ ὅσα πλάγια ἐναντία, κάκιστα.

[13] Τὸ θηριώδες φθινοπώρου, καὶ αἱ καρδιαλγίαι, καὶ ὃ φοινικῶδες, καὶ μελαγχολικόν.

[14] Πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν παροξυσμῶν σκέπτεσθαι, καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ νόσῳ, εἰ ὃ ἐς δείλιν παροξύνεται. καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἐς δείλιν, καὶ αἱ ἀσκαρίδες.

[15] Νηπίοισι βηχίον, ἢν μὲν γαστὸς παραχθῇ, καὶ πυρετὸν ξυνεχεῖ, σημαίνει μετὰ κρίσιν δι' μιλιαίου ὃ ξύμπαν εἰκοσταίου, καὶ οἰδήματα ἐς ἄρθρα. καὶ ἢν μὲν κάτω τοῦ ὀμφάλου κοιλαίνῃ, τὰ ἄνω ἐν τοῖσι κάτω ἄρθροισιν ἀγαθόν. ἢν δὲ ἄνω, οὐχ ὁμοίως λύει τὸν νοῦσον, ἢν μὴ ἐκπυήσῃ. τὰ δὲ ἐν ὤμοισιν ἐκπυεῦται, τοῖσι τηλικούτοισι χαλιάγκωνας ποιέει. Λύσιε δ' αὖ καὶ ἑλκυδρίων κάτω ἔκθεσις, ἢν μὴ γρηγύλα καὶ βαθέα ᾖ. τὰ δ' τοιαῦτα ὀλέθεια καὶ ἀνῶς παιδίοισι. Καὶ αἷμα λύσιεν αὖ ῥαχύ. μᾶλλον δ' τοῖσι τελειοτέρησιν ὀπιφαίνει.

[16] Δάκρυον ἐν τοῖσιν ὀξέσι τῶν φλεγμαίνοντων. ἐκόντων μὲν, χρηστόν. ἀκόντων δὲ, τοὐναντίον κακόν. καὶ οἷσι πρὸς τὰ βλέφαρα, κακόν. κακὸν δὲ καὶ ὃ ὀπιζηραινόμενον, οἷς ἄχνη. καὶ ὃ ἀμφωρὸν, καὶ αὐχμηρὸν, κακόν. καὶ οἱ ῥυπιδυμμένοι ἔνδοθεν. καὶ οἱ πεπηγότες. καὶ οἱ μόλις γρεφόμενοι. καὶ οἱ ἐνδεδινημένοι, καὶ τὰλλα ὅσα παρεῖται.

[17] Πυρετοὶ, οἱ μὲν δακνώδεες τῇ χειρί. οἱ δὲ ψυχραί. οἱ δ' ἀ δακνώδεες μὲν, ἐπιψαδιδόντες δέ. οἱ δ' ὀξέες μὲν, ἠκαύμενοι δὲ τῆς χειρός. οἱ δὲ πρὸς κάεες βύθεως. οἱ δὲ ἀφ' πνυτὸς βληχροί. ξηροί. οἱ δὲ ἀλμυρόδεες. οἱ δὲ πεμφιγώδεες ἰδεῖν δεινοί. οἱ δὲ πρὸς τὸν χεῖρα νοτιώδεες. οἱ δὲ ὀξέρυθροι. οἱ πελιοί. οἱ δὲ ἐξωχροι. καὶ πάλλα τοιουτότροπα.

[18] Αἱ ξυντάσιες τοῦ σώματος. καὶ οἱ σκληρυσμοὶ τῶν ἀρθρων, κακόν. καὶ αὐτὸς ἀμελυμένος, κακόν. καὶ αἱ καλακλάσιες τῶν ἀρθρων, κακόν.

[9] Rigorem vrinarum suppressiones præcedere solent, si cū bonis signis processerint, & aluus permeet, somniq; affuerint. Quinetiam febris genus, ac forsitan etiam quæ ex lassitudinibus contingunt in considerationem adhibenda sunt.

[10] Quibus rigores fiunt, nil ferè abscedere solet.

[11] Crurum effœminationes, veluti ante morbum, aut statim ex morbo iter facienti fiunt, atque ideo fortassis quòd ex lassitudinibus aliquid in articulos abscessit, ex quo etiam crurum effœminationes.

[12] Tubercula meliora æstimanda sunt quæ foras protuberāt, & in acutum sublata sunt ac fastigiata, æquabiliterq; maturescentia, neque in ambitu dura, & deorsum tendentia, neque bifida: contraria verò mala, quæq; plurimùm distant ea pessima.

[13] Autumnus sua feritate & malignitate interraneorum animalia gignit, & oris ventriculi dolorem, ac febres horroris tensu insignes, atramq; bilem.

[14] Ad dignoscenda principia accessiones in considerationem adhibere oportet, ac in omni morbo quale est sub vesperam accessiones moueri, & num annus in vesperam vergat, ac lumbrici tenues, ascarides dicti, tum moueantur.

[15] Tussicula infantes si prehenderit cum ventris perturbatione & febre assidua, indicat post iudicationem bimestri, in totū vigesimo die, ad articulos etiam tumores fore. Qui quidem si è superioribus partibus infra vmbilicum in inferioribus articulis cōstiterint, probari debent. Si verò in superioribus partibus, non æquè morbum tollunt, nisi pus collegerint. Quòd si in humeris suppurationes faciant, tum tantula ætate iusto breuiora & tenuiora brachia efficiunt, (Græci galianconas quasi mustelæ cubito præditos vocant.) A morbo quoque liberabit vlcusculorum in inferiores partes eruptio, dum rotunda non sint, neque altè infederint. Huiusmodi namque tum maximè pueris perniciosa sunt. Soluet etiam morbum & sanguinis profluuium, quod potius in natu grandioribus apparet.

[16] In morbis præcipitibus, vbi malè habent ægri, vltro quidem profluens lachryma, bono est, inuitis verò malum denunciat. Quibus etiam palpebræ circumtenduntur, malum significatur. Malum quoque quod in oculis inarescit, tenuissimæ lanugini aut aquarum aspergini simile, quæ ἄχνη dicitur. Oculorum denique hebetatio ac retusio, & squallor, malum denunciat, quique intrò corrugantur, qui concreti sunt, ac ægrè vertuntur, & intrò sunt conuoluti, quæq; alia prætermittuntur.

[17] Febrium partim quædam manui mordaces apparent, quædam verò mites. Partim verò quædam minimè mordaces apparent, increscentes tamen. Aliæ autem acutæ quidem, at quæ tamen manui cedant. Partim verò confestim exardescunt, aliæ autem in totum debiles apparent & aridæ. Quædam etiam salsæ, nonnullæ verò flatulentæ, aspectu horrendo, aliæ tactui madentes. Aliæ quoque prærubræ, quædam etiam liuidæ, quædam præpallidæ, aliaque id genus.

[18] Corporis distentio & articulorum duritas malo est, ipseque æger exolutus, & artuum perfrictionis, malum portendunt.

[19] Oculus ferox & truculentus delirium portendit, crebra quoque eiusdem ac inordinata proiectio ac perfractio mala est.

[19] Ὄμματος θράσος τὸ δακρυωτικόν. καὶ ἔρρηξις καὶ πάλσις, κακόν. A

[1] καὶ ὅσα δήλα ἀπὸ ὑστέρων] Id ad reliquos ex vteri affectibus dolores refert Galenus, qui similiter in ſinciput redundant. Quam ſententiam ſecuti ſunt omnes interpretes, eoque nos quo ad potuimus verſionem noſtram accommodauimus. Poteſt quoque & ad reliquos vteri dolores & affectus referri, qui abſceſſuum quodam depoſitu, iudicatorià in coxendicem decumbunt. Quod etiam ſubindicare videtur his verbis *Galenus, πολλοὶ γὰρ ἐν ὀκτὼ ἢ δέκα μηνὶ ἐς ἰσχίον μεθίστασθαι ὅτι τὴν μήτρας λυποῦσιν. Quam in notionem etiam accipiendum quod ſcribitur lib. 2. †Epid. ἐξ ὑστέρης ὀκτέμιλον τὰ πολλὰ κρίσιμον. Quem locum ſubnotat etiam Galenus in Commentario. In quo etiam vt obiter moneam, τὰς πολλὰ φύσας ὑποσάσας non rectè ſumpſiſſe mihi videntur Galeni Interpretes, cùm de tumoribus præter naturam, & abſceſſibus quæ iudicatione quadam in coxendicem decumbunt, intelligi debeant, vt ſatis ex Galeni & interpretum quos reprehendit mente cuiuis patet. Cuius quoque ſenſus ſubmonuimus noſtris in lib. 2. Epid. Commentariis. Qua ſententia permoti, hunc etiam locum ſic verti poſſe non ambiguimus. Atque in reliquis vteri doloribus, iis octo aut decem menſibus in coxendicem morbus deſinit. Sed certè etiam Galeni ſenſis aptanda noſtra fuit verſio, & poſtremus hic ſenſus non negligendus. Et vtrumque noſtra verſione reſpiciendum fuit. At certè vterum in coxendicem, lumbos & ilia decumbere, frequens eſt in Hippocratis ſcriptis, quod etiam apparet in ægro 2. lib. 3. Epid. poſt ſt. peſt. Quod dicitur de aliis capitis affectibus qui ex vtero contingunt, eos ad ſinciput ferri, id eatenus accipiendum, vt etiam alias capitis partes, ac præcipuè occiput, tentare videantur. Quod etiam in hiſtericis mulieribus ac vteri ſtrangulatibus conſpicuum eſt. B

* *In Commentario.* † *Sect.* 1.

[2] οἱ φοξοὶ] φοξὸς dicitur Homero ὀξυκέφαλος, vt interpretatur Iulius Pollux & Heſychius, qui acuminato & faſtigiato eſt capite, ſed præcipuè (vt ſcribit Galenus) qui capitis acumen admodum habet faſtigiatum & vehementer acutum, atque adeo indecorum, qualem fuiſſe Therſiten ſcribit Homerus Iliad. 2. φοξὸς ἔλυ κεφαλήν. φοξὸς Varino dicitur, ὁ ὑπερῶν τὴν κεφαλὴν εἰς ὀξὺ κλινόμενον, quaſi φλοξὸς ex flammæ ſimilitudine, quod quæ incenſa ſunt & flammea in pyramidem faſtigiantur Ariſtoteli in Phyſiognomicis, οἱ πυραμοειδεῖς φοξοὶ, καὶ αὐαροῖς. dicuntur. Erotiano verò φοξοὶ οἱ ὀξυκέφαλοι ἢ πυραμοειδεῖς explicantur. C

[3] εἰσὶν δὲ ὅσοι οἱ ὀδόντες] Hæc extrema aphoriſmi pars de ſummi naſi ſimitate & latitudine ſumi videtur, cùm prior medij naſi cauitatem & ſubſidentiam indicet, quæ proprio quodam modo σιμότης dicitur, vt indicat *Galenus & Iulius Pollux his verbis, δοκεῖ δὲ τὸ σιμὸν φαίνεσθαι ὡς ἔστιν ἡ ῥὶς ἐκ μέσου κοίλη. Senſus eſt igitur quibus ex palato os diſcedit vlcere exeſum, iis medium naſum deprimi. Quibuſdam etiam ſummum naſum latum & ſimum fieri, quòd ea pars ad quam dentium inciſorum extrema pertingunt, nempe narium interſtitium, ſubſidet & deprimatur, interdumque etiam primores dentes excidant, vt exemplo pueri cuiuſdam lib. 4. Epid. patet, vbi huius quoque ſententiæ mentionem fecimus. ἄκρη igitur de ſummo & extremo naſo ſumi debet (πραίρεον Rufo & Polluci & ἀκροέλυον dicitur) vt τῇ μέσῃ reſpondeat, quemadmodum lib. 4. Epid. his verbis exprimitur, ὧν μὲν ἐκ τοῦ ἑτέρου ἀπέρρηκται, μέσον ἔχει ἡ ῥίς. ὧν δὲ οἱ κάτω ὀδόντες οἱ ἐμπροσθεν, πλατεῖα ἄκρη. hoc eſt, Quibus quidem os à palato diſcedit, iis medius deſidet naſus. At quibus D ſuperiores primores dentes, iis ſummus naſus latus eſt. Huius verò ſententiæ principium ſcribitur ab Hippocrate in Vectiario quem Mochlicum vocant, hoc eſt, de oſſium per molitionem impellendorum ratione, & ſubnotatur ab authore Medici his verbis, ἀλλὰ κοῦν ἐξ ὑπερῴας μέσης ἔχει ἡ ῥὶς, ὡς φησι, σιμοῦται, ἀφεσέντος. hoc eſt, Verùm ſi ex palato medius deſidit naſus (vt inquit) reſimus euadit & inſanabilis eſt. Caluus ἐκπέρωθεν ὀδόντες atque longè aliter legiſſe videtur. Cæterùm os illud quod naſi foramina interſecat, velut interſeptum quoddam, διάφραγμα Galeno dicitur & Rufo & Polluci. Medici verò authori κίων. Etſi κίων ſignificat Rufo & Polluci τὸ μεσοῦν διάφραγμα τῆς ῥινὸς ὀρθοῦν τε καὶ τὸ χεῖλος κατήκον, carneum illud ante naſi ſeptum ad labia peruenienſ. Atque nititur os illud alio quodam oſſe tenui, quod initium ſumit ex medio ſuperciliorum (quod μεσόφρυον dicitur) & ad naſi finem, vbi alæ ſitæ ſunt, deſinit. Atque is certè eſt *** Galeni ſenſus, vt cuiuis ex libello de Oſſibus patere poteſt, etſi valdè eſt deprauata Græcorum exemplatiorum lectio. τὸ διάφραγμα ὁποῖόν τι τὸ δύο πόροις τῆς ῥινὸς ἐπήκειν κατ' ἄλλου τινὸς ὀστοῦ λεπτοῦ, τοῦ μὲν ἀρχομένου ἔχοντος ἐκ τοῦ μεσοφρύου, τελευτῶντος δὲ ὅθι τὸ πέρας τῆς ῥινός. Vbi codices vulgati pro μεσοφρύου, μεταφρένου habent. quædam etiam μετώπου, vitiosè admodum, pro μετωπίου. μεσόφρυον nanque ſignificat (vt ſcribit Pollux) τὸ ὀφρύων τὸ μέσον, ὃ καὶ μετώπιον ὀνόμαζον. † *In Com.* *** *Cap.* 4. E

[4] ὀκλάμψιες] Hæc eſt vetus reconditarum membranarum lectio, quam etiam ex interpretibus agnoſcit Galenus. Duplex autem ſenſus ex varia ſcriptione. Vnus puerorum fulgores vnà cum pubertate exiſtere, eaque ætate mutationes etiam alias accipere. Alter verò puerorum fulgores interdum cum pubertate mutationes accipere, atque etiam aliàs. ὀκλάμψιας autem omnes morbo comitiali attribuunt, de eoque ſignificari volunt, & de ætatis mutatione accipiunt in pubertate, quæ in pueris emicat, elucet, ac veluti flamma quædam reſplendet, quòd in ea adultiores, pleniores, & vegetiores euadant, viribus ingenioque præſtantiores. Eoque certè reſpexiſſe videtur Medici author hunc locum ſubindicans cùm de Epilepſia ſcribit his verbis, ἰᾶται δὲ τὸ πάθος ὅτι μὲν ἀρχὴ ἡ ἥβης παιδίων ἡ φύσις ὀκλάμψαι τοῖς ἥλιον, καὶ κείσιν τῷ νοσήματος ἐρασθεῖσα τῷ ἐμφύτῳ θερμῷ αὐαίνηται τὰ ἀπαλά, hoc eſt, Affectum autem ſanat in pueris impuberibus natura circa pubem elucens, & calore natiuo, reſiccatis cauſis, morbum iudicatione terminãs. Forte quoque ὀκλάμψιες ad reſplendentes fulgores qui comitialium oculis obuerſantur, referri poſſunt, ſcintillarum micas & circulos igneos vocat Aurelianus. De Epilepſiæ autem per ætatis mutationem difficili curatione ſcripſimus abundè Prædictorum lib. 2. Exemplaria verò quædam tum manuſcripta, tum publicata ὀπλήμψιες habent. Qua voce morbi comitialis inſultus ſignificatur, vt etiam aliàs apud Hippocratem in Coacis Prænotionibus. F

[5] ἐς νεφρὸν] Sententia perſe eſt admodum illuſtris multisque locis à Galeno ad doctrinæ explicationem accommodata. Huiusque meminit Galenus lib. 2. de loc. affect. & libro de venæ ſectione aduerſus Eraſiſtrat. & libro de plenitudine, & com. ad aph. 5. lib. 6. Præcipuè autem huius ſententiæ ſenſum optimè aperit libellus qui ſcribitur de renum affectus dignotione & curatione. Quòd ad ſcriptionem attinet, vbi ſcribitur paſſim ὅταν δὲ πλεονάζωσιν αἱ ὀδυῶαι, quidam codices manu ſcripti & reconditi ὅπαν δὲ πλεονάζωσιν ſimpliciter legunt, quos ſecutus eſt Aſulanus. Quæ certè lectio etiam tolerari poteſt, & ad ciborum ingurgitationem, corruptionem & cruditatem referri, vnde fit vomitus æruginoſus.

αἱματῶδες τε ῥέουσι] Sic legunt omnia exemplaria tum ſcripta tum publicata. Sed ex Galeno αἱματῶδες τ' ῥέουσι omnes legunt, quæ apertior eſt lectio, eamque ex Codicibus Italicis retinuit Caluus. Et alioqui facilis eſt lapſus. G

[6] γυναικεῖα τῆσιν ὑδροπιπρούσῃσιν] ὑδροπιπρούσας aquoſas diximus mulieres quæ tenuem & dilutum aquoſumque ſanguinem gignerent, quo ſenſu ὑδρολέοι dicuntur Prorrh. 2. qui nimio euacuato per hæmorrhoidas ſanguine, indeque perfrigerato toto corpore, aquoſum ſanguinem gignunt, & aquam inter cutem contrahunt. Erotianus hunc locum ſubnotans, ὑδροπιπρούσῃσιν, ὑδροπιπώσῃς explicat (prò quo tamen ὑδροπιπώσῃς vitiosè legitur) & Galenus in Exeg. ὑδρῳδέσιν. Quibus ſanè verbis eas quæ hydrope laborant intelligunt. Etſi Galenus ἐξυδατώσας τὸ αἷμα καὶ ὑδατώδη καθαιρομένας, aquoſum ſanguinem gignentes & in quibus aquoſa repurgantur, etiam accipi velit.

[7] αἱματῶσαι αἱ πλεῖσαι] Sic legunt omnes codices manu ſcripti. Galenus verò αἵματι legit, vt ſatis patet ex Commentario, quod ſignificat à ſanguine tum multo tum calido fieri, eo quidem ſenſu quo dicit Hippocr. τὰ ὀπτηλογίσματα ἐς τὸ ἐρυθρὸν καὶ ὑφαιμον ῥέποντα νεαρῷ αἵματι, apho. 23. lib. 5.

[8] τὰ ῥίγεα ἰσχυρὰ ἐόντα] Sic ferè legunt plæraque exemplaria manu ſcripta, quædam etiam τὰ ὀ ῥίγεα ἐόντα, & morbi qui cum rigoribus fiunt, ac febres præcipuè intelliguntur. Galenus verò ἐς ῥίγεα ἰσχυρὰ ἐόντα legit, & morbos qui cum vehementi rigore progrediuntur, H

A diuntur, aut ad fortes rigores peruenient, intelligit. Ac fortè etiam per ἰόντα morbi qui cum vehementibus rigoribus incenduntur & increſcunt, obaudiri poſſunt, quales ſunt febres, præcipueque quartanæ. Eosque morbos ferè ante ſtatum non remitti aut leniri hac ſententia docetur, atq; adeo temporum morbi cognitio exercetur. Principium enim & incrementum per increſcentes morbos ac progredientes indicatur, per ſtatũ verò etiam quæ hunc ſequitur morbi remiſſio, atq; tùm maximè rigores mitigantur.

[9] περὶ ῥίγεος] Hæc ſententia rigorem criticum cum excretione & conſequente ſudore prædicit. Meminit verò huius loci Galenus Com. 3. in Prorrh. his verbis, τὸ μὲν οὖν οἷσι ῥίγεα, κεῦν πῖς ἢν ὀπτηλογῶν εἴρηται καὶ τοῦδε τοῦ λέξιν, περὶ ῥίγεος αἱ ὁρίσεις ἢν ὅρων. hoc eſt, hoc igitur, quibus rigores in libris de morb. vulgar. dictum eſt in hac dictione, rigorem vrinarum ſuppreſſiones præcedere ſolent. Et lib. 3. περὶ κρίσεων. περὶ ἡμέρησι ἢ αὐτοῖς οὐκ ὀλίγα καὶ μέρος, καθὼς τι τὸ περὶ ῥῆν πλοῦ ὁ τὰ ἢν ὀπτηλογῶν, οἷς ὁ ὅτι περὶ ῥίγεος ὀπτοκόσιες ἢν ὅρων. Vbi vitiosè περὶς pro περὶ legitur, vt ſatis apparet. Atque etiam huc pertinet quod ſcribitur in Prorrhetico & Coacis Prædictionibus, οὔρου ὀπτήσεις οἷσι ῥίγεα. Quædam porro exemplaria manu ſcripta, ὁρίσιες pro ὀπτοκόσιες habent, vt & Aſulanum. Et alioqui phraſis illa ſatis eſt B Hippocrati vſitata.

[10] ἢν ὀκ χρηστῶν ἴωσιν] Id ad vrinas laudabiles & quæ cũ coctionis ſignis redditæ fuerint, referri poteſt, quæ ideo impendentẽ criſim excretione denunciant. Poteſt etiam ad cætera ſigna critica referri, quæ morbum ſalutarem & ad ſolutionem ferri ſignificant. Ideoque rectè vertere potui (ſi rectè procedant) vt vtrunque reſpiciat. Quod ſequitur valdè eſt perplexum καὶ κοιλίη ἢν ὀπτιδέληθη. Sic enim legitur omnibus in Exemplaribus tum publicatis, tum manu ſcriptis. Nec video quonam referri poſſit, niſi de vrinis & laudabilibus ſignis intelligatur, quæ aluum permeant ac ſubeant, hoc eſt, & aluus benè habeat, neque profluat aut perturbetur, alioqui ſanè critica alui excretio potius quàm rigor denunciaretur, quod ſatis indicat *Galenus in Comm. & lib. 3. περὶ κρίσεων. Quòd ſi κοιλίη legas & διέλθῃ quod facit Galenus, facilior erit lectio, vt in conſiderationem adhibeas an aluus ſubeat, procurrat, aut procedat. Si enim ad criſim reſtitet, promptior erit rigoris & ſudoris denunciatio. Sin verò plus ſubitò profluat, non ceſſatio rigorem prædicas, ſed potius alui excretionem, vt ſcribit Gal. lib. 3. de Criſ. Aut διέλθῃ ſanè de ſolita alui excretione ſumi C poteſt, vt aluus ſolito more procedat, neque fluens ſit, neque repreſſa. Ac fortè integra erit lectio & clariſſima, ſi legatur ἢν κοιλίη μὴ διέλθῃ aut ὀπτιδέληθη. Cuius lectionis veſtigia etiam apud veterem interpretem remanent, & ſenſus poſtulare videtur, vt ſatis patet ex †Galeno cùm ſcribit, ἐὰν δὲ ἡ κοιλία μὴ ἅλως περιχωρήσῃ, περιεγκάψῃ σοι τὸν ὀσφῦν πλησίον τῆς κενεῶνος, ἀναγκαῖον ὅτι ῥιγῶσιν τὸν ἀνθρωπον. Et lib. 3. περὶ κρίσεων. εἰ γοῦν ἀλόγως γαστὴρ ὀπτοκρῶν ἢ ὕεται. τὰ κένεωσις ἐγγὺς ὕσῃ, ἐλπίζειν χρὴ ῥίγος. Rurſusque paulo poſt, μὴ δὲ πάντα περὶ ὀπτοκόπτεσθαι, πότερον ἢν ὅρων μόνων, ἢ ἢ γαστρὸς ὀπτοκρῶσις ἐρρίγωσιν. εἰ μὲν δὲ ἀμφοῖν, ἰδρῶς ἐξ ἀνάγκης ἔσται πολύς. εἰ δὲ ἢν ὅρων μόνων, ὀπτοκόπτεσθαι χρὴ τὰ κατ' τοῦ γαστέρα, πότερον πλείω ἢν περὶ ἔθεν, ἢ ἐλάττω περὶ τὰ κένεωσις ἐπιπλέον. εἰ μὲν δὲ πλείω, ὀπτοκρότερον τοῦ ὀνεῖδεα ῥοπὴν γνωσίζειν, εἰ δὲ ἐλάττω, τοῦ ἐς ἰδρῶτας. hoc eſt, Poſt hæc autem num vrinis ſolis, aut etiam aluo ſuppreſſa rigor corripuerit, conſiderandum. Si enim vtraq; concurrant, multus ex neceſſitate ſudor aderit. Quòd ſi vrinis ſolis ſuppreſſis, adhibere in conſiderationem alui excrementa oportet, num maiore copia quàm prius, an minore ante criſim prodeant. Si enim plura fuerint, eò manifeſtiorem inclinationem agnoſcere oportet, ſin pauciora, ad ſudores. Eoque pertinet quod ſcribitur lib. 4. Epid. in Menandri vinitore, qui vrinarum excretione iudicatus eſt, οὐκ ἐρρίγησεν ἑβδόμῃ ἡμέρῃ ὅτι ἡ γαστὴρ περιπαρεχρῆν. * *Cap. vltimo.* † *In Com.*

D [11] αἱ τῶν σκελέων ὀκτήλωσιες] Hæc ſententia acceſſus ad articulos prænunciat, neq; eos tantùm in ſanis ac conualeſcentibus, vt in ſpeciem apparet, ſed etiam in morbis. Illud enim τὸ ὀκ κόπον, τὰς κοπιώδεις πυρετοὺς intelligere videtur, in quibus ferè ad articulos abſceſſus decumbunt, vt ſcripſimus lib. 4. Epid. hucque pertinet placitum 31. 32. & 33. lib. 4. Σκέλεσι quoque ὀκτήλωσιν in femoris luxatione lib. περὶ ἀρθρων celebrat Hippocrates. Eſt autem Erotiano ὀκτήλωσις ἔκπτωσις καὶ ἰσχύσις (etiã ὀκτήλωσις apud Erot. ſcribitur.) Eidem etiam ἔκπτωσις καὶ ἰσχνασία ὀκτήλωσις explicatur. Quanquam eam debilitatem quæ eſt cum ἀπεφία, in priore tantùm exemplo agnoſcit Galenus.

[12] Θὰ τὰ ὑποξέα] Hìc τὰ ὑποξέα Θ κορυφώδεα dicit, quæ in Prognoſtico ἐς ὀξὺ ὑποκυρτούμενα aut ὑποκορυφούμενα. Galenus σωεσταλμένα περὶ ἕνα κορυφὴν αὐξανόμενα, κωνοειδῆ τὴν σχῆμα τὰ γινόμενα interpretatur. * Celſus lib. 1. ſuppurationes tolerabiles eſſe dicit, quæ in exteriorem partem ferũtur & acuuntur. Erotianus ὑποξέα, τὰ ὑποξηνεῖ Θ ὑποκεκομμένα exponit, & τὰ ὀκ πλάτος εἰς τενὸν ἠμείνα explicat. Sed ὑποξῆ apud Erotianum legendum videtur, eaque dictio ex lib. κατ' ἰητρεῖον ſubindicari, vt alibi ſcribimus. Exemplaria tamen quædam manu E ſcripta vt & Aſulanum, ὑποξηνεῖ hìc legunt, eamq; lectionem ex membranis Italicis ſecutus videtur Caluus, cùm obarida dixit. δίκραια verò idem quod δίκερεα ſignificat, τὰ διηρημένα εἰς δύο, Θ δικορυφα, aut δίχηλα, biſulca & bifida aut bifurca, ac velut δίκραα. δίκραια enim, vt ſcribit in Exegeſi Galenus, τὰ δὴ δίκερεινοι, ὅ καὶ Θ διχῆδες ὀνομαζοῦσι. Exemplaria autem quædam manu ſcripta δίκραγεα habent, quod ſignificat duo habentia cornua velut vertices & apices. δίκραρος nanque bicornis dicitur. * *Cap.* 8.

[13] τὰ θηλῶδες] τὰ θηλῶδες hìc intelligitur de autumno qui ſua feritate & malignitate inteſtinorum animalia, velut lumbricos & aſcarides gignit, vt cuiuis probatum fecimus noſtris in lib. 2. Epid. Commentariis. Poteſt & θηλῶδες φθινῶδες dici, propter tabem quæ plurimùm autumno graſſatur, aut cæteros maximè exitiales morbos, qui ob inſignem humorum prauitatem, eo tempore conſumuntur & infeſtant, vnde letifer autumnus dicitur. Sic Galenus in Exegeſi hunc locum ſubindicãs, ad eam notionem accommodare videtur cùm ſcribit, ἔτι τὰ ὀν τῆς ὀθόνης Θ τὰ θηλεῖν εἰπὼν, τὰ ὀν τῆς ὀντέρας σωιτεῖμενα δηλοῖ, τὰς ἔλμινθας δηλοῦσι, Θ τὰς ἀσκαρίδας, ὡς ὅπερ καὶ ὅταν εἴπῃ φθινοπώρα τὰ θηλῶδες, ἀντὶ νυνὶ τῆ εἰρημένων ονομαζει. δοκεῖ δ' οὖν ὅτι Θ τὰ φθινῶδες ὕπως περιαγορεύειν. Sed certè hoc loco, vt & lib. 2. Epid. F accommodatior eſt aſcaridum aut lumbricorũ explicatio, quòd etiam de his poſtea agat. At Erotianus τὰ θηλῶδες explicans, iſtumque locum ſubindicans, hac dictione quibuſdam maligna vlcera, quæ θηλάμαλα dicuntur, accipi ſcribit, & quæ autumni tempore propter magnam ætis inæqualitatem, maximè graſſantur. Quoſdam etiam vermes aut phthiſim hac voce intelligere. Ad huius porro ſententiæ explicationem facit Eumenis vxoris exemplum lib. 4. Epid.

[14] περὶ πὰ ἀρχαί] Hæc ſententia ad autumnum refertur, autumnaleſque morbos explicat, qui vt ſunt grauiſſimi, ita ferè acceſſiones ſub veſperam mouent. In quibus principij cognitionem ex acceſſionũ inſultibus circumſcribit, qui vt plurimùm in grauiſſimis morbis veſpere ſæuiunt. Eoque pertinet quod dicitur, Θ ὀν ἀπάσῃ τῇ νύκτι, ὅτι τὸ ἐς δείλιν προξωιέναι. Cui accommodari poteſt quod ſcribitur lib. 4. Epid. ὀν πόσι ὀξυθύμοισι τῶν πυρετῶν. οἱ σπυρμοὶ πυκνότατοι Θ μέγιστοι. ὅτι τὸ ἐς δείλιν προξωιέναι. πολύπαν ὀν πάσῃ τῇ νύκτι. Quod ſequitur Θ ὁ ὀπωνὸς duplicem habet ſenſum, vt ſcribit Gal. Si enim ſimpliciter ſic legatur, anni tempeſtatem in conſiderationem adhibendam ad principij morborum cognitionem ſignificat. Quod per πὰς ὥρας ἢ ἔτους declarat aph. 21. lib. 1. εοῆ; ſenſu ſumetur G quod ſcribitur lib. 4. Epid. Θ τὸ τῆ ὀπωνῆ. Quòd ſi Θ ὁ ὀπωνὸς ἐς δείλιν legas, quæ eſt omnium codicum lectio, id ad eam affectionem referetur quam habet autumnus ad dici veſperam, quam eleganti analogia explicat Galenus. Quod ſatis explicat quod de autumno ſcribitur lib. 2. Epid. ** τὸ ὅτι πῶν ὅμοιον τῇ δείλιν προξωιέναι, ὡς ἢ ὀπωνῆ ἐχοντος τῆ νύσσω, ὅτι ἡ ἡμέρη τῆ νύσσω, ὅτι τὸ δείλης προξωιέναι. Cuius ſententiæ explicationem illic pluribus verbis aperuimus. Illud autem αἱ ἀσκαρίδες de lumbricis intelligitur, qui vt plurimùm autumno ſæuiunt, & ſub veſperum ac noctem commouentur, vt amplius indicauimus noſtris in lib. 2. Epid. Comm. Quod etiã indicat quod illic ſcribitur, αἱ ἀσκαρίδες δείλης, ὁμοίως τούτῳ. Θ ἀκένα πωικαῦτα ἐχελεῖται τῆ ἡμέρης τὰ πλῆσα, ὅ μόνον δῆλα τὸ μᾶλλον πονέειν, ἀμφὰ Θ αὔτας δῆλα φαὶ ἐωυτάς. Quem locum ſubindicat Galenus & in eam notionem accipit. Hanc autẽ integram ſententiam autumnum eiusq; morbos reſpicere, vt apertiſſimè teſtãtur quæ ſcribũtur lib. 2. Epid. ita etiã fidem facit vetus interpres, qui iſtam ſententiam priori connectit. Quod etiat fecit Caluus, etſi hæc omnia ita perturbantis, nullus vt inde ingenuus ſenſus elici poſſit. *** *Sect.* 1.

[15] ὑπηΐοισι βυχλόου] Lib. 4. Epid. ſcribitur πῆσι πυμδίοισι γαστέρες ἔφεσχῶδες, Θ βῆχες ξηραί. ἐς ὅμου ἔστι ὅτι ὀπτόνεν ὀν τῆσι βήξεσι τῆσιν ὑγιέρησιν. H In tuſſi quoque crebra eſt abſceſſuum ſoboles, vt ſcripſimus lib. 2. & 4. Epid.

καὶ ἢν μὴ κάτω τῶν ὀμφαλῶ] Hac de re pluribus ſcripſimus noſtris in lib. 2. Epid. Comment.

γαλιάγκωνας πιέῃ] Hæc vox ex media Hippocratis œconomia deprompta est, eiq; crebrò vsurpata lib. περὶ ἀρθρων. Dicuntur ergo γαλιάγκωνες, quiiusto breuiora & tenuiora habent brachia, ex humeri luxatione & in alam prolapsi. Sic enim luxatum membrum gracilius & exilius efficitur, minusq; crescit. Id pueris contingere scribit Hippocr. lib. de art. quibus adhuc vtero conclusis, ob nimiam humiditatem humeri luxantur, aut quibus iam in lucem editis adhuc tenellis, circa humerũ alteæ & in imo demersæ suppurationes contingunt. Quam sanè offensionem hîc attingere videtur, ex qua breuius brachium & exilius contingit, eosq; γαλιάγκωνας quasi mustelæ cubito præditos vocant, mustelancos quidam, alij ancos simpliciter. Quod etiam his verbis apertissimè restatur Hippocr. lib. de artic. ὁκόσοισι δὲ τῶν βραχίονος ἀκρεσύντες γαλιάγκωνες ἐγίνοντο ὁκ ἠλιθίης, ἢ ὃ ἂν αὐξήσῃ ἀφιν πεπληθυῖαι, ὅτι τὸ μὲ ὀστέον ὃ βραχίονος βραχὺ ἔῃσι, τὸ δὲ ἄκρον τοῦ βραχίονος ὀλίγον ἐνδεὲς ἐῃ ὑγιέος. hoc est, Qui à prima origine, aut antequàm ad perfectũ incrementum deuenerint, brachio luxato, mustelæ cubito præditi euadunt (Græci γαλιάγκωνας dicunt) ij siquidem os brachij breue, cubitũ verò ac summam manum sanis paulò exiliora habent. Quem locum etiam Paulus in suum vsum transtulit, & id quod quærimus explicat his verbis, cap. 114. lib. 6. ὅταν δὲ ἢ κωλούμενος, ἢ μὴ τῶν τοῦ πέζιν ἐπ αὐξανομένοις ἐξαρθρήσῃ τὸ μόρεον ὃ μηκέτι εἰς ἐνεγκῇ, δοκεῖ μὲ τὸ ὀστέον αἱ ὀρκες οὐδὲν τῷ ὃ κὶ φύσιν ἀπολείπειν). οὐδὲ γὰρ κωλύεται ἡ χεὶρ ὁ ποιῶ ἔργον ποιεῖν. τὸ δ ὀστοῦ τῆ βραχίονος βραχύτερον μένῃ μὴ αὐξανόμενον, ὃ λέγουσι οἱ ποιοῦσι γαλιάγκωνες. hoc est, Cùm autem aut vtero existentibus, aut in lucem editis adhuc increscentibus, pars luxata fuerit necdum reposita, in humero quidem carnes nihil à naturali statu deficiunt. Neque enim manus opus quodcunque perficere impeditur. Os autem brachij breuius manet, nullum incrementum accipiens, appellanturque huiusmodi galiancones quasi mustelæ cubito præditi. Galenus quoque Com. 3. in lib. de art. γαλιάγκωνας dici scribit τοὺς βραχὺ ἔχοντας τὸ βραχίονα, διὸ καὶ ὁ ἐς μαχάλιν ἔκπτωσιν quibus breuius est brachium, quod in alam prolapsum sit. Et Com. 1. εἴτε ἀπὸ τῆ πρὸς τὰς γάλας ὁμοιότητος ὠνομάσαν οἱ γαλιάγκωνες, εἴτ' ἀπ' ἄλλου τινὸς, μικροὺς ἐξ ἀνάγκης ἔχοντας οὖν τοὺς βραχίονας, hoc est, siue ab ea quam habent cum mustelis similitudine galiancones vocentur, siue ex alia quapiam causa, iis tamen parua esse brachia necesse est. Quod etiam in Exegesi vocum Hippocr. his verbis attingit, γαλιάγκωνες οἱ ὀμικρὸν μὲν ὃ ἀτροφὸν ἔχοντες τὸν βραχίονα. τὰ δ κὶ τὸν ἀγκῶνα ὀγκωδέστερα, ὅς ἐστὶ καὶ γάλαι. Qui locus quòd mirum in modum corruptus sit, eum quoad potuimus in nostra Œconomia restituimus. Dicitur etiam Hesychio & Varino γαλιαγκὼν ὁ τὸν βραχίονα ἐλάττω ἔχων. Illud verò πῖσι πλικοιοῦσι cùm de pueris qui tenella sunt ætate accipiendum sit, vt satis patet ex Galeno, & libro de artic. mirum videtur quomodo Caluus de magnis malis intellexerit, aut vetus interpres perfectis attribuerit.

καὶ αἷμα λύσειν εὖ ῥαγὲν] Sic legunt ferè omnia exemplaria publicata, manu scripta tamen quædam ῥυὲν pro ῥαγὲν habent. Quam lectionẽ secutus est Gal. eodẽ sensu. Perinde enim est siue sanguinem profluentem, siue promanantem ac erumpentem dixeris.

16 δάκρυον] Hæc est tum scriptorum tum manu scriptorum exemplarium lectio, præter pauca quædam quæ δάκρυα ἀφαιρέοντα habent, quam lectionem secutus videtur Galenus. De lachrymis verò aut vltrò aut inuitis profluentibus abundè scripsimus nostris in lib. 1. Epid. annot. vbi & istum locum subnotauimus.

ἶς ἄχνη] ἄχνη dicitur tenuis sordes quædam in oculis resiccata, lanugini aut aspergini aquarum spumæq; assimilis. Quod contingit in morbis acutissimis cum magna resiccatione & viriũ imbecillitate (vt scribit Gal.) μικρῶν πάνυ ἡμιμορίων ὀκπτιπόντων κὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔτ αὔσης ὀπξηραινομένων. Sic πιπτηὸς ἀχῶδες κακὸν in oculis dicitur in Coacis Præsagiis, vt illic scripsimus. Atque huic simile est φ ὀπτηχτῶν ἔχοντα ὄμματα phreniticis tribuuntur in Prorrh. Quidam verò istud ad palpebras referunt, quod tamen aptius oculis adscribitur vt & exemplaria quædam manu scripta βλέφαρον pro βλέφαρα habent.

καὶ τὸ ἀμαυρὸν] ἀμαυρὸν, ἀμυδρὸν significat, vt scribit Gal. lib. 3. de differentiis pulsuum, sed oculis attributum, hebescentem, obscuram & retusam oculorum aciem significat. Est enim ἀμαύρωσις Galeno Com. 2. in Prorrh. ἀμυδρὰ τῶν ὀρχάων αἴσθησις. Sic igitur in Prorrh. scribitur ὄμμα ἀμαυρόμενον φλαῦρον. Et in Cois Præsagiis, ὀμμάτων ἀμαύρωσις κακόν. ἀμαυρὸν autem αὐχμηρὸν in Progn. dici videtur, vt αἱ ὄψεις αὐχμῶσαι φ ἀλαμπεῖς dicuntur, & lib. 5. Epid. ὄμματα αὐχμηρὰ annotantur. Vetus Interpres ἀμαυρὸν malè caliginosum vertit, nec melius Caluus, quod denigret.

καὶ οἱ ῥυπῶντες ἐνδοθεν] ῥυπῶντες ὀφθαλμοὶ qui corrugati dicuntur & rugas contrahentes. Verus interpres malè introrsum sordidos vertit.

οἱ πεπηγότες] Rigentes oculi & immoti dicuntur fixi & concreti ob motricis oculum facultatis imbecillitatem absolutamque extinctionem. Sic enim scribit Gal. Com. 2. in Prorrh. τὸ δ πεπηγὸς ὄμμα διὰ τὴν ἀκινησίαν τῆ κοῦφ κινοιούτων τὸν ὀφθαλμὸν μυῶν, ἢ πᾶς ἀκινησία διὰ τὴν ἀφόλεσιν, ἢ τὰ συνισταμένου ἀπὸ πάντων αὐτῶ τῆ μυῶν, ἢ διὰ τελείαν ἀρρωστίαν τῆ κινήσης αὐτὸς δυνάμεως. ὀνομάζας τῆ παύτης καθαστάσεως ὅσης τῆ τῆ ὀνδεδυνημένων ὀφθαλμῶν. hoc est, Concretus autem oculus fit propter mouentium oculos musculorum immobilitatem. Quæ vel propter omnium ipsius musculorũ resolutionem, vel æquabilem & neutram in partem propendentem tensionem oritur, vel propter perfectam ipsos mouentis facultatis imbecillitatem, cùm hæc constitutio ei qua oculi intrò sunt conuoluti ex aduerso respondeat, ὀμμάτων πῆξις, φ ὄμμα πεπηγὸς etiam dicitur in Cois Præsagiis & Prorrh. Istud autem omisisse videtur Caluus.

καὶ οἱ ὀνδεδυνημένοι] οἱ ὀνδεδυνημένοι ὀφθαλμοὶ dicuntur intro conuoluti, conuersi & obuersi ac obtorti oculo, quos πεπηγόσι concretis & fixis opponit Gal. Com. 2. in Prorrh. ἀσπελκτοι τῆ ῥίσει (vt scribit) ἀβραπνησίας ὀκείνοις, τοῖς τὸ καλούμενον ὕπνον ἔχουσιν, ὡς μηδ ἐπιθ' ἡσυχάζειν, hoc est, Instabiles enim sunt perinde ac ij qui ea affectione quæ Græcis ὕπνος dicitur laborant, adeò vt nunquam conquiescant. In Prognostico ἀναπαυόμενοι dici videntur, sublimes, hoc est instabiles & continenter moti. ἀσπελκτος enim φ κινουμένος διὰ παντὸς illic explicat Galenus, & delirium ac musculorum oculos mouentium tremorem indicare, vt hîc quoque, scribit. Sic ὀνδεδυνημένα ὄμματα scribuntur lib. 5. Epid. oculi intus reuoluti ac inuersi, & frequens est dictio Aretæo, vt in Epilepsia ὀφθαλμοὶ ὀνδεδυνημένοι, & in Tetani curatione, ὀφθαλμοὶ δ' ἀτενέες, ὀνδεδυνημένοι. Erotianus τοὺς ὀνδεδυνημένους ὀφθαλμοὺς ἐξεσταμμένους explicat. Vetus interpres concauos dixit non satis dictionis vim assecutus.

17 οἱ δ πεμφιγώδες] πεμφιγώδης πυρετὸς in Exegesi explicat Galenus, ἢ πνευματώδης, ἢ φ πνευματώδης, & febres spiritibus affluentes, aut flatulentæ dicuntur, ob magnam aëreì & vaporosi effluuij copiã, quod per cutim erumpit, & interdum halituosum est, interdum etiam siccum. Sic enim in Commentario, post lõgas opinionum ambages huc inclinat Galenus vt eas πεμφιγώδεις febres dici significat πνευματώδεις, αἰδανομένης τῆ χρὸς αἰαφερομένης πνὸς ἐπ' αὐτῶ πνεύματος, ὀνίοτε μὲ ἀτμώδες, ὀνίοτε δ ξηρὸ. Quo ex genere febris diaria intelligitur, quæ fit accensis spiritibus. Quibusdam etiam πεμφιγώδης πυρετὸς dici posse videtur σωωχὲ nõ putris, in quo sanguinis copia febrili calore feruentis ac ebullientis, venæ distentæ sunt & inflatæ, veluti sanguine flatuoso & bullante plenæ. Ideoq; Practicis vulgò febris inflatiua dicitur. Autor Definitionum Medicarũ πεμφιγώδη πυρετὸν dici scribit, ἢ διὰ πνὸ ὀδὶ πασιν τῆ θερμασίας φυκτῆδας αὐὰ τὸ σῶμα ἀβραπνευζόντας, quæ pustulas in toto corpore, aut etiam in ore, ob caloris vehementiam excitat, quã etiã ἐμφυσώδη vocat. Exemplaria verò scripta quædã recondita πεφυγώδεις legant, quædam etiã πεφιγγώδεις. Cæterùm in fine huius sententiæ post καὶ πάλαι πυκτὸ τρόπα, codices manu scripti Regij quidam κὶ τὰς ἀφορισμὰς addunt. Istud autem apparet à sciolo quodam interiectum, qui febrium species quasdam ex aphorismis productas, in animi notione reponere voluit.

18 καῦσις κάσιες τῆ ἀρθρων] Hîc non solùm artuum distortiones ac peruersiones indicantur, vbi artus vehementer reducuntur, implicãtur, aut intorquentur, quod pro ξυγκεκαμμένα σκέλεα & ἀβεπιπλεγμένα intelligit in Præsagiis Hippocrates, sed vbi membra multum proiecta sunt & dispersa, latissimeq; diducta, quod per διεσπασμένα significatur, vt satis patet ex Gal. in Commentario. Idem namque in Exegesi διεσπασμένα σκέλεα, τὰ ὀδὶ πολὺ κὶ τῶ πλαγίδε διεστῶτα explicat.

19 ὄμμαδος θραδοῦ] Id de ferociente & turbulento oculorum aspectu intelligendum, quemadmodum phreniticis in Prorrh. ὄμμα θεσεοῦ tribuit, fixisq; & immotis oculis, ac conuulsionis suspicionem facit. Sic ὄμμα θεσεσώσυνης de catocho detentis in Prorrh. scripsit. ὀρθὸς autem crebram ac inordinatam oculorum motionem & proiectionem indicat, quam ῥίψιν simpliciter dicit Gal. πυκνὴν κίνησιν vocat in Progn. Hippocrates. Atque huic sententiæ oprimè quadrare videtur quod scribitur in Cois Præsagiis de phreniticis, ὄμμαδος ὀρθότης ὀν ὀξεῖ, φ κίνησις ὀξεῖη. Sic in Prorrh. ὄμμαδος κατάκλασις ὀν ὀξεῖφ κακόν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Sectio Secunda.

1 Εὐρυῶσαι. ἐνευγρῶσαι. τὰ μὲν, ναί. τὰ δὲ μή.

2 Χυμοὺς. τοὺς μὲν, ἐξιῶσαι. τοὺς δὲ, ξηραίνειν. τοὺς δ', ἐνθεῖναι. καὶ τῆ μὲν. τῆ δὲ μή.

3 Λεπτῦναι. παχῦναι. τεῦχος. δέρμα. σάρκας. καὶ τ' νῆφα, καὶ τὰ μὲν, τὰ δ' μή.

4 Λειῦναι. σκληρῦναι. μαλθάξαι. τὰ μὲν. τὰ δὲ μή. ἐπεγείραι, ναρκῶσαι. καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα.

5 Παραχωρεῖν. ὑποείξαιε αὐτιπαθῆ αὐτίκα, αὐτιτείνοιε ὑποείξαι.

6 Ἄλλον χυμὸν μὴ τὸν ἰόντα ἄγειν. τὸν δὲ ἐόντα συνεκχυμοῦν. ἐργάζεσθαι ὃ ὅμοιον. οἷον ὀδυνῶν ὀδύνην παῦει. τὰ ἀνόμοια, ὧν ῥέπει αὔξειν ἐρρόντα, κάτωθεν λύειν. καὶ τὰ ἐναντία τούτοις. οἷς κεφαλῆς κάθαρσις, φλεβοτομίαι ὅτε οὐκ ἤκοι, ἀφαιρεῖ).

7 Αἱ ἀποστάσιες οἷς βουβῶνες. σημεῖον μὲν τοῦ τὰ βλαστήματα ἐρόντων, ἀπὸ καὶ νῆφα. μάλιστα δὲ περὶ τὰ παλάγκα. κακοήθεες οἷ οὗτοι.

8 Πνεύματα σμικρά. πυκνά. μεγάλα. ἀραιά. σμικρά. ἀραιά. πυκνά. μεγάλα. εἴσω μεγάλα, εἴσω σμικρά. εἴσω μεγάλα. ἔξω σμικρά. ὃ μὲν ὀκτεῖνον, ὃ δὲ κατεπείγον. διπλῆ εἴσω ἐπιφυάκλισις οἷς ὀπιπνέουσι. θερμόν, ψυχρόν.

9 Ἐπιπόνιον ξυνεχέων χασμέων μακρόπνοος. ὀν τοῖσιν ἀποτοισι καὶ μόγις, βραχύπνοος.

10 Κατ' ἴξιν καὶ πλευρέων ὀδυνῶν. καὶ ξυπτάσιες ὑποχονδρίων. καὶ πλευροῦ ἐπάρσιες. καὶ ὀκ ῥινῶν ῥήξιες. καὶ ὦτα κατ' ἴξιν. τούτων τὰ πλῆσα τούτα καὶ ὀν ὀφθαλμοῖσι. πότερον ἦεα πτῶτα, ἢ τὰ μὲν κάτωθεν ἄνω κατ' ἴξιν, οἷα τὰ τῶδε γνάθοις, ἢ παρ' ὀφθαλμὸν καὶ οὖς. τὰ δὲ ἄνωθεν κάτω ἢ κατ' ἴξιν. καὶ τοι καὶ τὰ στιγματικὰ ἐρυθήματα καὶ πλευρῶν ἀλγήματα κατ' ἴξιν. ἢ καὶ τὰ κατὰ ὕπατος ἄνωθεν ἀναδιδόντα, οἷ τὰ ἐς ὀργίας καὶ κιρσούς. σκεπέα τούτα, ὅπη καὶ ὄδεν, καὶ δίδη.

11 Φλέβες κροτάφων οὐκ ἱδρυμένας, οὐδὲ χλώασμα λαμπρὸν. ἰὼ πνεῦμα ἐγκαταλείπεται, ἢ βηξ ξηρὴ μὴ θηλώδης, ἐς ἀξύφρα τείνειν προσδέχεσθαι δεῖ κατ' ἴξιν. τῶν ὀνείρατων τῶν καθ' ἡλίου ὡς ὀπιβόπυρό. ἔγκοτοι δὲ οὗτοι οἱ πλῆσοι, καὶ ἐξέρυθρα. καὶ τῆ φύσει τοῦ λευκοχροωτέρου τόπου. καὶ οὐχ αἱμορραγέοντι ῥῖνες, ἢ σμικρὰ αἱμορραγέοντι. καὶ ἰὼ μὲν ῥυέντων ἐγκαταλείπεται, ἕτοιμον. δίψα ἐγκαταλαμφθεῖσα καὶ στόμαχος ὀπιξηρασίαι καὶ ἀνία, καὶ ἀποστίαν τῶν τόπων τὸν τόπον. πυρετοὶ οὗ ὀξὺ ὀξέες οἱ τοιόνδε. ὑποτροφώδεες δέ.

12 Τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα μετὰ κρίσιν, ὑποτροφώδεα. ὃ γὰρ πρῶτον πολλῶν ἐπάρσιες,

1 Dilatare, coarctare, hoc quidem certè, illa verò minimè.

2 Succi hi quidem expellendi, illi verò exiccandi. alij autem inserendi, idque interdum quidem, interdum verò minimè.

3 Corpus, cutem, carnes extenuare, incrassare oportet, atque alia, ac partim quidem, partim verò minimè.

4 Lenire, exasperare, indurare, emollire, & hæc quidem, illa verò minimè. Excitare, torporem inducere, aliaque quæcunque id genus.

5 Deriuatione vti oportet vbi reuulsioni confestim aliquid concesseris, & renitentia emollire.

6 Humorem alium nec prodeuntem educere oportet, eum verò qui prodit vnà ex vasis effundere, simile quoddam opus facere, velut si dolor dolore sedatur. Dissimilia si sursum sublata tendant, per inferiora soluere conuenit, atq; his contraria facere, velut capitis purgatio, venæ sectio, si quando non inconsultò detrahitur.

7 Abscessus, veluti glandularum tumores, eorum quidem locorum vnde propagines ducunt, atque etiam aliorum, specimen exhibent, ac præcipuè viscerum, ac tum certè ij maligni sunt.

8 Spiratio parua frequens, magna rara, parua rara, frequens magna, foras magna procedens, intrò parua, intrò magna, foras parua. Hæc quidem protensa, illa verò vrgens. Duplicata intrò reuocatio qualis superspirantibus. Calida item & frigida.

9 Assiduarum oscitationum longa spiratio medela est. At eorum qui non bibunt, aut vix quidem, breuis spiratio.

10 In directum laterum dolor, præcordiorum distentiones, lienis tumores, & ex naribus eruptiones fieri debent. In auribus item directio, & magna ex parte talia in oculis spectanda sunt. Videndum sanè vtrum omnia, an ea quidem ab infernis sursum in rectum ferantur, qualia quæ iuxta maxillas, aut oculum, aut aurem fiunt, an verò quæ à superioribus deorsum, non in directum tendant? Quamuis anginæ tumores rubicundi, & laterum dolores secundum directionem fiunt. An quæ ex superioribus partibus infra iecur distribuuntur, qualia quæ in testes & varices decumbunt. Hæc in consideratione adhibenda sunt, quemnam ad locum ferantur, & ex quo, & quamobrem.

11 Temporum venæ non consistentes, neq; splendidus color, si spiratio intus deficit, aut tussis sicca, non maligna adfuerit, in articulos decubitum fore denunciant, idque vt plurimùm secundum distentionem rectitudinem quæ in ventre fiunt. Horum verò plærisque qui natura candidioris sunt habitus, etiam facies impensè rubet, neq; sanguis ex naribus, aut paucus, profluit. Et quidem si quid ex his quæ effluunt intus relinquitur, ad abscessum morbus est accommodatus. Eodem modo si sitis remanet, orisq; siccitas & insuauitas, ac cibi fastidium. Tales sunt autem febres non acutæ, sed quæ reuersiones faciunt.

12 Quæ post iudicationem relinquuntur, recidiuas facere solent. Primùm igitur lienis tumor accidit,

nisi in articulos desinant, vel sanguis ex naribus profluat, aut præcordiorum dextrorũ contentio, nisi vrinæ exeant & viam quodammodo sibi faciant. Ipsa enim vtrorumq; interceptio, horũ iure quodam recidiuas faciet. In his igitur abscessus procurare conuenit, si non fiant, qui verò iam fiunt declinare, eos autem qui quales, & qua oportet prodierunt, recipere. Qui verò non admodum prodeunt, coadiuuãdi sunt, quidã etiam qui prorsus sunt incommodi, auertendi, maximè si futuri sunt, alioqui cùm recens cœperint.

13 Sanguinis è naribus eruptiones quæ quarto die fiunt, difficilem faciunt iudicationem.

14 Febres quæ die vno intermittunt, & subinde rigore corripiuntur, iudicationem à quinto ad septimum citcuitum deducunt.

15 In his quæ ad tertianarum naturam propius accedunt, nox accessionem præcedens molesta est, quæ verò subsequitur plæriunque leuior existit.

16 Tusses siccæ parũ irritantes per febrem ardentem, pro ratione fiiuculosæ nõ sunt, neq; linguas exicçant, siquidem non à malignitate sed à vento accidãt, quod & inde manifestum fit. Cùm enim loquuntur, vel ore sunt adaperto, tum tussiunt, alioqui verò minimè. Hoc autem in febribus ex labore obortis maximè fieri absolet.

17 Nil temerè assentiendum, neque quicquam negligendum.

18 Contraria paulatim inducere oportet & interquiescere.

19 Capitis posteriore parte dolenti, secta in fronte vena recta profuit.

20 Præcordiorum successiones ex quibus & quales fiant spectandæ sunt, atq; etiam aliæ, & in viscerum inflammationibus quantum valeant, siue ex iecore in lienem, siue contra ferantur, & quæcunque sunt eiusmodi.

21 Reuellenda ea sunt quæ quo non oportet vergunt, sin autem quonam cõuenit, iis tum viam struere decet, quamnam in partem singula tendunt.

22 Ad pustulas latas, quæ ferè non pruriunt, (quales Simon per hyemem habuit, qui vbi ad ignem inungeretur, aut calida lauaretur, iuuabatur) vomitus non conducebant. At certè fomentis calidis adhibitis iuuari potuisse existimo.

23 Quæ maturationem desiderant, ea occludi conuenit, contraria verò exiccare & aperta esse.

24 In oculis fluxione tentatis, reuulsionem ad fauces facere conuenit, si modo conferre videatur. Atq; vbi eructatio conducit, & alia quæcunque id genus.

25 Meatus recludendi sunt, vt nares, atque alij quibus opus est, & vt conuenit, & qualia, & quanam via, & quando, & quantum oportet, velut sudores, aliaq; sanè omnia.

26 Magnis in malis facies bona si fuerit, bono est. In paruis verò bonæ significationi contraria denuncians, malum significat.

27 Mulieri quę apud magnum Theatrum post Heroum habitabat, morbus arquatus superuenit. Qui apud Timenæ neptim decumbebat, colore atro suffusus est.

28 In Perintho vrina genitali semini similis est reddita, eaq; eorum quę circa abdomen erant affectuum

A ἰῶ μὴ ἐς ἀρῶθρα πελάσιτήσιν, ἢ αἱμορῤῥαγίη ἐγίνετο, ἢ δεξιῆς ὑποχονδρίου ἔντασις. ἰῶ μὴ ἐξοδοῦν οὐδὲν. αὐτὴ γὰρ ἡ ἕλκεσις ἀμφοτέρων αἱ ὑποστροφαὶ τουτέων εἰκότως. ἀπόστασιν οὖν ποιέεσθαι αὐτῶν, μὴ γινομένας. τὰς δὲ ἐκκλίνειν γινομένας. τὰς δὲ ἀποδέχεσθαι ἰθύουσιν, οἷαι δεῖ, καὶ ἢ δεῖ. ὁκόσαι δ' μὴ σφόδρα, ξυμφέρουσιν. τὰς δὲ ἀποβέπειν, ἰῶ πολύτη ἀξύμφορεοι ὦσι. μάλιστα δ' τοῦτας μελλούσας. εἰ δ' μὴ, ἀρχομένας ἄρτι.

B

33 Αἱ τεταρταῖαι αἱμορῤῥαγίαι δύσκριτοι.

34 Οἱ φλεγμαλίπονες μίαν τῇ ἑτέρῃ ἐπιπαρέχουσιν ἅμα κρίσει, ἐκ τῶν πέλας, εἰς τὰ ἔπειτα.

35 Ὅσοι τεταρταιοφυέες, τουτέοισιν ἡ νὺξ δύσφορος ἢ τοῦ παροξυσμοῦ. ἡ δὲ ὑστέρη, εὐφορωτέρη ὡς ὀλιγοπονωτέρη.

C

36 Βῆχες ξηραὶ, βραχὺ ἐρεθίζουσαι ἀπὸ πυρετῶν πεπεικασμένοι, οὐ κατὰ λόγον διψώδεες. οὐδὲ γλῶσσαν καίουσι. ἀφωνίαν μέν τοι φέρουσι, ἀλλὰ τοῦ πνεύμονος, δῆλον δὲ. ὅτῳ γὰρ ἀναλέγονται ἢ χασμῶσι, τότε βήσσουσιν, ὅτῳ δὲ μὴ, οὐ. τοῦτο δὲ τοῖσι χαλεπώδεσι μάλιστα πυρετοῖσι γίνεται.

17 Μηδὲν εἰκῇ, μηδὲν ὑποτεθραῦ.

18 Εκ τοῦ σαγωγῆς τὰ ἐναντία, ἀ τοῦ σάγειν καὶ ἀναπαύειν.

D

19 Τῷ ὀπισθεν κεφαλῆς ὀδυνωμένῳ, ἢ ἐν μετώπῳ ὀρθὴ φλὲψ τμηθεῖσα, ὠφέλησεν.

20 Αἱ ἀναδέξιες τῶν ὑποχονδρίων, ἐξ οἵων οἷα ἀγλοῖσι καὶ τῶν σπλάγχνων τῶν φλεγμαίνων. οἷα δυνάται. εἴτ' ἐξ ἥπατος σπλῆνι καὶ τοιαῦτα καὶ ὅσα τοιαῦτα.

21 Ἀντιστατέον, ἰῶ μὴ ἢ δεῖ ῥέπει. ἰῶ δ' ὅπῃ δεῖ, τουτέοισι δεῖ τρόπῳ, οἵῳ ἔκαστα ῥέπει.

E

22 Τὰ πλατέα ἀξανθήματα, ἃ πολύ τι κνησμώδεα, οἷα Σίμων εἶχε χειμῶνος. ἐς ὅτε τοῦ πῦρ ἀλείψαιτο, ἢ θερμῷ λούσαιτο, ὠφίνατο. ἔμετοι οὐκ ὠφέλεον. οἴομαι εἴ τις ἐξεπυείη, ἀνίειν αὖ.

23 Ὅσα πεπαίνεσθαι δεῖ, καὶ λακκεκλεῖσθαι δεῖ. τοιαῦτα δ' ξηραίνειν, καὶ ἀνεῴγειν.

F

24 Οἷον ὀμμάτων ῥοωδέων, ἰῶ ἀλλῶς φαίη ἂν ξυμφέρειν, ἀντιστατέον ἐς φάρυγα, καὶ ὅπῃ ἔρευξις λειτελέῃ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

25 Τὰς ἐφόδους ἀνεῳγέσθαι, οἷς ῥῖνας, καὶ ἄλλας, ὧν δεῖ, καὶ ὡς δεῖ. καὶ οἷα. καὶ ὅπῃ. καὶ ὅτε. καὶ ὅσον δεῖ, οἷον ἱδρῶτας καὶ τἄλλα δὴ πάντα.

G

26 Επὶ τοῖσι μεγάλοισι κακοῖσι τοῦ σώματος ἰῶ ἢ χρηστὸν σημεῖον χρηστόν. ὁπῇ δ' τοῖσι σμικροῖσι τοιαῦτα σημαίνουσι ἢ οὐ, σημεῖον κακόν.

27 Παρὰ τὸ μέγα θέατρον ὅπαθεν τῇ ἡραίῃ ἰκτεριῶδες ὀπιθομορφίου, παρέμενον αὐτέῃ. ὁ τοῦδε Τιμένεω ἀδελφιδῆς, οὗτος μελάγχροος.

28 Εν Περίνθῳ ὁ γονοειδὲς ὁ τοιοῦτον ὅπῃ κρίσιμον. καὶ

H

A μον. καὶ τῶν ἥβων τὰ τοιαῦτα ὅτε αἱ ἐρήσιες ῥύοιν). ὅπῃ δ' τε φύσις πολλῆς, ὅτε κόπρου πολλῆς, γλίχρης δ' διήθησις, ἐλεπάσελο. ὑγιὲς δὴ μέγα ἰῶ ὑποχόνδριον. κεφάλαιον ἑβδομαῖος ἐφαγῶν, ἐπὶ δύσπνοος ἐών, ὅπῃ ὁ ἤρεον ἐλεπάσελο, διήθυπνος ἐγίνετο. ἢ κοιλίη ἀπαφ' ἀξεπίνευξεν.

29 Περὶ δ' τοῦ αἵματος τοῦ ἰχωροειδέος, ὅτι ἐν τοῖσι πλυώδεσι ὁ ποιοῦτον καὶ τοῖσιν ἠχυπνικοῖσι, καὶ εἴτε φλεγμαίνοι, εἴτε χρηστόν.

B

30 Οἷσιν ὁ πολιὸ ἐστὶ κεφάλαιος, πόδες καὶ γονυάλια καὶ χεῖρες. θερμά. ῥὶς καὶ ὦτα, ἀεὶ ψυχρά. ἦσαν δὲ τοῦτο λεπτὸν ὁ αἷμα; ἦσαν καὶ φύσει τοιοῦτον ἔτοι ἔχοισιν.

31 Εν τοῖσιν ἐμπυήμασιν ὀμφαλὸς ὄρος, οἷσι μέλλοισιν ἐμπυήσειν, αἱ κοιλίαι σκληραίνουν).

32 Σπληνὸς σκληρὸς, ἢ πὰ ἄνω, κάτω, τραχύλος. πλατύς. παχύς. λεπτὸς. μακρὸς. ἥσσον τοῖς ἀπὸ κεφαλῆς κρυζώδεσιν.

C

33 Η τοῦ νοσέοντος οἰκονομίη. καὶ ἐς τὸν νοῦν ἐξέτασις. ἃ διηγεῖται, οἷα, ὡς ἀποδεκτέον οἱ λόγοι. τὰ τοῦ νοσέοντος. τὰ τοῦ τοῖς παρεόντας. καὶ τὰ ἔξωθεν.

34 Οπῃ θερμοτέρω ὁ ἐν τοῖσι δεξιοῖσι. καὶ μέλανες

D

ἀγὰ τοῦτο καὶ ἔξω αἱ φλέβες. καὶ χολωδέστεροι μᾶλλον.

35 Ξυμεκρίθη σιωέξη. ὀξύτερον κινηθὲν, ἐμαλακώθη. καὶ βραδύτερον αὔξεται, καὶ ὅπῃ πλείω χρόνον.

36 Οπῃ ἐστερεώθη. καὶ χολωδέστερόν τε καὶ σκαμμότερον ἦ, τοῦτο θερμότερόν ἐστι ὁ χωρίον τῶν ζώων.

[1] ξυνεχῶσαι] ξυνεχῶσαι coarctare, constringere, & comprimere significat, vt ξυνεχὸν τὸ πυκνόν. Sic in Exegesi explicat Galenus ξυνεγρῶσαι ξυνῶσαι, πυκνὸς ἢ τὸ σωματοῦν τῶν ὑγρῶν πᾶς διεξόδους ἢ ξηρανῶν. Vbi certè hunc locum subindicare videtur Galenus. Idem quoque Com. 2. in libro de natura humana ξυνεγρῶσαι ἐγγῶσαι καὶ πυκνῶσαι (quod est constringere, conspissare & densare) explicare videtur, velut εὐρώσαι ἀραιῶσαι. his verbis, εἴρηται δ' ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ καὶ τὸ σωματοῦν, καὶ ἀεὶ τὸ ἐγγῶσαι, ὅπερ ἐστὶν ἐναντίον τῷ ἀραιῶσαι. τοῦτο δ' αὖ πάλιν τῷ πυκνοῦν μόνῳ τῷ αὐτῷ χρῆσθαι δύναμιν, ὡς περ γε καὶ τὸ πεπυκνωμένον τῷ ἐσγεγαμένῳ. hoc est, Consequenter quoque eo in libro de constrictione quæ rarefactioni contraria est. Hæc quoque idem quod densum valet, non secus ac densatum idem quod conspissatum aut constrictum. Quibus verbis haud dubiè hunc locum subnotare & explicare videtur. Erotianus etiam ξυνεγρῶσαι exponit ὑποστεγνῶσαι καὶ πυκνῶσαι τόπον τινὰ ὑπὸ ἀνάγκης ἐπιβάλλοντα. Est autem εὐρώσαι mangonicæ artis ac Gymnasticæ professoribus dicatum vocabulum, cùm densata corpora calfactionibus rarefaciunt & dilatant, aut ad frictiones præparant.

E

[2] χυμοὺς τοὺς μὲν ἀξῶσαι] Hæc sententia paulò aliter adducitur & explicatur in fragmento Galeno attributo in libro Hippocr. de humoribus, his verbis, ὥσπερ καὶ λέγεται πάλιν νόσους συμβαίνειν τῷ τῶν χυμῶν ἀμετρίᾳ. καθὰ καὶ τὴν ὑγίειαν ἐπιτέρχεσθαι ἀφαιρέσει καὶ προσθέσει, καὶ προσθήκῃ λεπτύνει, καὶ παχύνει τῶν χυμῶν, καὶ ἁπλῶς τῇ εὐκρασίᾳ, καὶ συμμετρίᾳ αὐτῶν, ὡς ὁ τῷ ἕκτῳ τῶν ὑπομνημάτων τῷ Ἱπποκράτει ἄρεσκε λέγεται, χυμοὺς τοὺς μὲν ἐξῶσαι, τοὺς δ' ὀφείλειν, λεπῦναι, καθαιρέσαι. τῇ μὲν τῇ δ' μί. hoc est, quemadmodum etiam dicitur morbos pro humorum immoderatione contingere, non secus ac sanitatem restitui subtractione & additione, insuperque humorum tenuitate & crassitudine, & vt semel dictam, ipsorum temperie ac commoderatione: quemadmodum optimè dictum est Hippocrati lib. 6. de morbis vulgaribus, humores partim quidem expellendos, partim verò inserendos, tenuandos, & temperandos, idque interdum quidem, interdum verò minimè.

F

[3] λιπτλῶσαι] πυχὸς hic exponit Galenus ὅλον τὸ σῶμα. Erotianus verò τὸ ἀγγεῖον τοῦ εἰχον τὰς ὀρφνὰς καὶ τὸ νεῦρον. δέρμα δ' τὸ κάλυμμα τοῦ σώματος. hunc locum haud dubiè subnotans.

[4] λειτῶσαι] Vitiosa esse apparet exemplaria quædam Regia manuscripta quæ διτῶσαι pro λειτῶσαι legunt. De his verò ac similibus curationum scopis agitur lib. 2. de natura humana & à Galeno amplissimè in Com.

[5] ἀναχρεύειν] Locus hic ad succorum medicationem pertinens valdè est lubricus & à nemine satis explicatur. Illud ὑποτίθεσθαι αὐτοῖς αὐτίκα, mihi ex Galeni mente ad eos qui reuulsione vti volunt, dirigi debere videtur, vt humores in partem illapsos ac veluti affixos aulsione neutiquam fatigemus, sed quatuis ratione emolliamus, digeramus, vacuemus, & ad vicina transferamus ex probatæ diuersionis legibus. Idque indicare videtur αὐτοῖς ὑποτίθεσθαι, quod est renitentia emollire, euincere, iisque aliquid concedere. Interpretes sanè omnes illud ὑποτίθεσθαι ad humores reuulsioni accommodatos referunt, & reuulsionis præceptionem intelligunt, contra Galeni mentem, quæ reuulsionem silentio prætermissam ab Hippocr. significat, etsi vtilia cognitu iis qui reuulsione probè vti volunt, indicari scribit, vt interdum vbi humores in partem illapsi sunt & condensantur, reuellentibus medicamentis locum demus & aliquid concedamus: sed id quod in partem impactum est quauis alia ratione deturbemus & vacuemus. Adeo vt illud ὑποτίθεσθαι, ad eum qui deriuatione vtitur, potiùs quàm ad humores referri videatur, idque deriuationis absolutæ numeros adimplere. Quæ Galeni mens est lib. 4. Meth. medendi, vbi de reuulsione & deriuatione ex Hippocr. sententia agit his verbis, τόπου δ' αὖτε πάλιν ἡμᾶς τὸν διαφορικὸν ἐν τῷ τοῦ χυμῶν ἐδίδαξεν, αὐτοῖς μὲν κελεύων εἰς ἑαυτὰ, παραχρῆσθαι δ' εἰς τὰ πλάγια, ὡς μὴ δὴ ὡς ἐπιδεῖν μᾶλλον ῥέπῃ, πρὸς αὐτοπαστέον. εἴρηται καὶ τοῦ τόπου κατ' ἐκεῖνο τὸ βιβλίον. ὥστε καὶ νῦν εἰ μὲ ἐπ φέροιτο σφοδρῶς τὸ ῥεῦμα, δεῖ τῶν ἐναντίων αὐτοπαστίζομεν. αὖ ἀν μὲν χρωμένου τῷ ἕλκει, κάτω καθαίροντες. εἰ δ' ἐν τῇ κάτω μέρεσι συσταίη, πλὴν αὖ ἀν κοιλίαν κινοῦντες, ἤδη δ' καὶ πεπαυμένου καὶ κατ' τὸ μέσον ἐστηκεμένου παροχετεύειν ἄμεινον. ἐγκυπέρω δὲ ἡ μετάπλησις. καὶ ἡ ὁρμὴ, καὶ ἡ ὁλκὴ τῷ καθαίρουν φαρμάκῳ ἥδιον ἢ τὸ πλησίον, hoc est, Istius verò rei discrimen in libro de humoribus nos edocuit, ad contraria quidem reuellere, ad latera verò deriuare iubens. Quinetiam vbi

maximè influit, tunc reuellendum est. Qua de re eo in libro etiam dictum est. Quare etiam nunc si quidem vehemens fluxio A
irruat, ad contraria reuellemus, vtique si vlcus in superioribus partibus existat, per inferiora purgando, sin verò in inferioribus
consistat, superiorem ventrem mouendo. Vbi autem iam substitit fluxio & in partem firmata est, deriuare præstat, cùm & pro-
pinquior sit transmutatio, & medicamenti purgantis tum impetus, tum attractio facilius è propinquo fiat. Item paulò post, ἀλλ'
εἴπερ ὀκεῖνο καθόλου παρ' αὐτοῦ μεμαθήκαμεν, ὡς ἀρχομένων μὲ ῥευμάτων αὐτοπαθῶν· πεφυκέναι, ἐστηκυῖαν ὀν τῷ πεπονθότι μορίῳ, τῶν κένωσιν, ἢ ἀπ' αὐτοῦ
ποιεῖσθαι τὸ πεπονθότος, ἢ ὅτι μάλιστα πλησιέστατα. πρὸς χειρὸς ἡμῶν καὶ νῦν συλλογίζεσθαι δεῖ· ἢ τὰ αἵματος ἀφαιρέσεως, ὡς ὀν ἀρχῇ μὲ πόρρωθεν, ἐξ ὑστέρου σὴ ἀπ'
αὐτῶν τῶν ἠλκωμένων πρὸς ὀκείας ποιεῖσθαι. hoc est, Ac si in vniuersum ab eo didicimus incipientes fluxiones reuellendas esse, in parte verò
laborante iam infixas, vel ex ipsa laborante particula, vel ex maximè vicina vacuandus, promptum est nobis de sanguinis detra-
ctione ratiocinando colligere, quòd circa initia quidem, è longinquo, postea verò, ex ipsis vlceratis locis sit administranda. Libro
quoque de curatione per sanguinis missionem. πωνεῖνται γε μὴν ἐπεὶν παῖ μὲ ἀρχομένας φλεγμονὰς αὐτοπαστικὰς χρὴ κενοῦν, παῖς δὲ κεχρονισμένας ἐξ αὐτῶν, εἰ οἷόν τε τῶν πεπονθότων. εἰ δ' μὴ, τῶν ἐγγυτάτω τούτων. ὅτι μὲ ὀ τῶν ἀρχομένων, ὑποτρέπεται χρὴ τὸ ὀπῤῥέον. ὅτι δ' τῶν κεχρονισμένων, αὐτὸ μόνον B
ὀκνεῦσαι, τὰ ἐστηλωμένον ὀν τῷ πεπονθότι μορίῳ. hoc est, cæterùm (vt vno verbo dicam) inflammationes circa initia reuulsione vacuandæ
sunt, vbi verò iam tractu temporis traxerunt, ex ipsis (si detur) laborantibus partibus, sin minus ex iis quæ maximè vicinæ sunt.
Incipientibus nanque quod influit auertendum, in inueteratis autem, quod in laborante parte constipatum est, id tantùm vacu-
andum. Et paulò post, παῖς μὲ ὀ αὐτοπαστὰς ἅμα τὴν κένωσιν ποιεῖσθαι χρὴ μᾶλλον ὅτι τῶν ἀρχομένων ῥευμάτων. παῖς δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν πεπονθότων μορίων,
ἢ τῶν πλησίον αὐτοῖς, ὅτι τῶν ἐστιῤῥομένων φλεγμονῶν. Incipientibus nanque in flammationibus reuulsiones cùm vacuatione magis deben-
tur. Inueteratis autem quæ ex ipsis affectis partibus, aut illis propinquis vacuant. Idem quoque lib. 2. ad Glauconem, τῶν μὲν οὖν
ἔπ' ὀπῤῥεόντων ἢ αὐτοπασεις, οὕτω ὀ Ἱπποκράτης ὀνομάζει. τῶν σὴ ἤδη κατεπληφότων τὸ μόρεον ῥευμάτων, ἢ παροχέτευσις ἴαμα. Adhuc igitur fluenti-
bus humoribus reuulsio (sic enim vocat Hippocr.) occupatis verò iam fluxione partibus, deriuatio remedio est. Cæterùm vitio-
sa sunt exemplaria quæ αὐτοπηδῶσι pro αὐτοπίνουσι legunt, magisque probanda quæ αὐτοπαῖ· αὐτοπίνουσι· ὑποῦξαι habent, quò planior sit
lectio. Quædam etiam αὐτοπίνουσι pro αὐτοπίνουσι scribunt. C

6 ἐργάζεσθαι τὸ ὄμοιον] Istud valdè est perplexum in eoque explicando plurimùm torquetur Galenus, multis se modis versat
pro lectionis varietate. Potest sanè intelligi vt hortetur medicum Hippocr. vt in humorum effusione naturam imitetur, ac in si-
mili se opere exerceat, & his quæ probè à natura vacuantur similiter operam suam collocet, hoc est humorem alteratum, concoc-
tum, ac probè præparatum educat, ac fluxioni accommodatum effundat. Eaque notio simplex erit & minimè affectata, ac for-
tassis ea tolerabilior quam ex variis opinionum tormentis elicit Galenus, in qua neque satis sibi facere videtur. Atque haud planè
scio num pro ἐργάζεσθαι aut ὀργάζεσθαι, ὀρεγάζεσθαι legerit Galenus, cùm in Exegesi ὀργάζεσθαι αἱαμῖξαι, συγκεῖσθαι, exponat, quam exposi-
tionem huic verbo ἐργάζεσθαι hîc adhibet. Quod sequitur exemplum etsi in omnibus exemplaribus manu scriptis retinetur, ad-
ulterinum & Hippocr. doctrina explosum, ac à scriptore quodàm interiectum existimat Galenus, qui fucatam ac ferè popularem
per similia curationem probauerat. Quam opinionem probare videtur author libri de Locis in homine. Sicque quodammodo
ferri potest, vt in hac opera medicum exerceri iubeat Hippocrates, idque eum considerare velit, quod interdum necessariò oc- D
currit, vt dolor dolore leuandus sit. Atque eò sanè propius de dolorem excitantibus remediis, vt cucurbitulis, hirudinibus, sca-
rificationibus, vinculis, lacerationibus, causticis, vesicatoriis & amyctis præsidiis locus: intelligendus videtur, cùm curationis &
peculiaris humorum euacuationis modos adumbret Hippocrates. Quibus quidem etsi naturam lacessentibus, humor euocatur
& effunditur, ac velut dolore dolor sedatur. Quod sanè considerandum & factitandum iubet Hippocrates. Ideoque lectionem
istam ex constantissimo codicum omnium tum manu scriptorum, tum publicatorum consensu retinendam existimauimus. Etsi
Caluus paulò aliter legisse videtur; εἰ ἐ ὀδυνῶν παύει. Qua lectione sanè medicus admoneri videtur, vt in dolore leuando aut le-
niendo accurationem adhibeat, quod est artis præceptis optimè consentiens. Eaque ratione tuenda mihi videtur ista lectio, ac in
gyrum rationis & doctrinæ ducenda, quæ alioqui sua obscuritate magnas offundit tenebras. Quæ sequuntur de humorum re-
uulsione inaudienda sunt & de illabentis aut lati humoris in contrarium tractu. Potest autem ferri vulgata lectio & longè plurì-
mis contestata codicibus, ὅπῃ οὐχ ἥκει, vt sensus sit humores sursum delatos capitis purgationem aut venæ sectionem derrahere ac
deducere, si nihil procedat, hoc est si nulla sponte vacuatio fiat. Velut pus interdum, vel aqua, vel sanguis, per nares, os, aut aures E
effluens, morbum soluit ex aph. 10. lib. 6. Sed ὅπῃ οὐκ εἰκῆ ἀφαιρέσεται propter interpretum consensum retinuimus. Hîc autem κά-
θαρσις medicamenti purgantis euacuationem significat, quæ capitis fluxionibus αὐτοπαστικῶν est remedium. Quo nomine scribit
Galenus lib. 13. Meth. med. πολλὰ μὲν ἐμέσεις χρῆσθαι τῶν αἰδοίων πεπονθότων, αὐτοπαστικὸν δὲ βοήθημα. καπὶ τὸν αὐτὸν λόγον, ὅτι μὲ τοῖς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἄπασιν, ὑποπλαῶν φάρμακον. Ac certè vomitionibus vti pudendis affectis reuellens est præsidium. Eadem quoque ratione
in omnibus capitis affectibus medicamentum deorsum purgans. Cæterùm vitiosa sunt exemplaria quæ τὸν ἐόντα πωνεκχυμωῦ, pro τὸν ἐόντα, legunt.

τὰ καὶ ὑποστάσεις θ' βουβῶνες] Sensus esse videtur abscessus veluti glandularum inflammationes, earum partium ex quibus progerminant, ac velut stolones ducuntur, significationem præbere, atque etiam aliarum, ac præcipuè viscerum, ac quibus orti maligni
sunt. Sic nanque βουβῶνες, hoc est glandularum tumores, qui ex vlcere & propinquæ partis offensione, aut causa manifesta oriun-
tur, vt parum suspecti sunt, ita securam eorum originem ac vnde ducantur ostendunt. Qui verò sine manifesta causa exoriuntur, F
& viscerum impuram habitudinem aut inflammationem sequuntur, etsi originem satis testantur, humorum corruptelam indi-
cant & valdè suspecti sunt, quales in pestilenti statu febribus malignis superueniunt. Sic quoque in febribus exorti quæ non ha-
beant causam manifestam, neque diariarum numero comprehendantur, malignitatem præferunt aut morbi diuturnitatem.
Ex quo scriptum est in Coacis Præsagiis, ὃν πυρετοῖσι βουβῶνος ἄλγημα, νοῦσον χρονίην σημαίνει. Bubonum autem & glandularum inflam-
mationem originem, atque etiam quibus ex partibus ortum ducant, apertè indicat his verbis Galenus. lib. 13. Meth. med. οὕτως
οὖν καὶ δι' ἕλκος ὀν δακτύλῳ γινόμενον ἤτοι ποδὸς, ἢ χειρὸς, οἱ κατὰ τὸν βουβῶνα καὶ τοὺς μαγγάλους ἀδένες ἐξαίρουται τε καὶ φλεγμαίνουσι, τὸ κοπιῶντα ἐπ' ἄκρον
τὸ κῶλον αἷμα ὑποπλεῦσαι φασὶ τοῦτο. καὶ κατὰ τράχηλον ὀ καὶ παρ' ὅσα πολλάκις ἐξῴδησαν ἀδένες ἑλκῶν γιγνομένων ἤτοι κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἢ τὸν τράχηλον, ἢ τῶν πλησίον μορίων. ὀνομάζουσι δ' τοὺς οὕτως ἐξαρθέντας ἀδένας, βουβῶνας. hoc est, Sic igitur etiam ob vlcus in pedis aut manus digito exci-
tatum, glandulæ quæ in inguinibus & alis sunt, tum intumescunt, tum inflammatione tentantur, vbi primæ defluentem in extre- G
mos artus sanguinem exceperint. Quia & in collo, & ad aures sæpenumero glandulæ intumuerunt, exortis tum in capite, tum
in collo, aut aliqua vicina parte vlceribus. Sic autem intumescentes glandulas bubones nominant. Et paulò post, ἐπειδὰν δ' ἐγγὺς ἀρτηρίας μεγάλης ἢ φλεγμονὴ ἕλκος γένηται, πάχυσι μὲ οἱ βουβῶνες αὐξάνονται. Vbi enim prope insignem arteriam aut venam vlcus ortum
est, celerrimè bubones exurgunt. De reliquis verò qui citta causam manifestam fiunt, agitur aph. 55. lib. 4. & cap. 7. libro 1.
de differ. febr.

8 πνευμάτων σμικρὰ] Quinque hîc complectitur difficultatis spirandi differentias Hippocrates, vt docet Gal. lib. 3. de diff. spirandi, easque fusissimè explicat, vt huius totius loci enarratio inde peti debeat. Quam etiam adduximus lib. 2. Epid. vbi hæc sententia repetitur, prima tantùm difficilis spirationis capita complectens.

ἔχω μέγεθα] Integrè est hîc descripta difficilis spirationis differentia ex inspirationis & expirationis complexione comparata, quæ etiam diminuta repetitur lib. 2. Epid. & ex Galeno lib. 3. de diffic. spirandi cap. 3. explicata.

τὰ μὲν ἀκπνόων] Hæ duæ quoque alterius partis respirationis differentiæ, quæ in motionis substantia spectantur, à nobis ex Ga- H
leni mente explicantur lib. 2. Epid.

9 ἰωπήλεον

A 9 Ἰωπήλεον ξωεχέων χασμέων] Et hanc sententiam ex Hippocr. mente abundè aperuimus lib. 2. Epid. vnde explicatio integra petenda est. Mendosa autem sunt ferè omnia exemplaria tum scripta tum publicata quæ βεαχύπνοις pro βραχύπνοις habent. Quædam etiam μακρόπνοις lib. 2. epid. Cuius etiam meminit Gal. in Com. Caluus certè ἀπνοΐπνοις pro ἀνόπνοις legisse videtur, & cætera omnia mirè perturbasse.

10 κατ' ἴξιν] In naturæ motibus qui in morbis fiunt, rectitudinem aut directionem spectari iubet hac sententia Hippocr. quæ etiam reperitur lib. 2. * epid. paulò tamen aliter. Quod sequitur ὅπα κατ' ἴξιν, in abscessibus qui ad aures & oculos fiunt etiam directionem spectari iubet, vt satis patet ex Gal. Com. Variant autem exemplaria manu scripta. Quædam enim ὀδυνῶν habent, vt etiam publicata, quædam verò ὀδυνῶν & εἰς ὀφθαλμοὺς pro ἐν ὀφθαλμοῖσι. *Sect. 3.*

καί τοι ὀ τὰ σωματικὰ ἐρυθήματα] Hæc in exemplaribus vetustissimis manu scriptis vt & publicatis desiderantur, etsi recentiora adscribunt. Neque etiam adduntur in membranis Italicis vt satis ex Caluo patet. Galenus tamen legit vt ex Comment. apparet, & B
vetus Interpres superiori membro coniunxit. Indicat autem tumores rubicundos in anginæ ad pulmones aut pectus transmutatione (de qua in Coacis Præs. & aphor. 10. lib. 5. agitur) etiam secundum directionem ferri. ἐρυθήματα autem de anginæ tumoribus flammeis & rubicundis sæpè effert Hipp. vt patet ex Coacis & aph. 49. lib. 7.

ἢ ὀ τὰ κάτω τῶ ἤπατος] Exemplaria publicata & manu scripta plurima κ' legunt, sed κάτω legendum esse satis innuit Galenus. Significatur autem his verbis considerandum esse an in his quæ infra iecur abscedunt in directum naturę motus semper spectari queat, velut in his quæ in testes aut varices decumbũt, aut in ea quæ per vterum fit hæmorrhagia, aut etiam in alui perturbatione. Quod etsi non rarò contingit, eos tamen abscessus laudabiliores esse qui secundum directionem fiunt. De abscessu autem ad testes in diuturna tussi, scripsimus abundè lib. 2. † epid. & communionem genitalium partium cum thorace satis aperuimus.

† *Sect. 1.*

11 ἰῶ πνεῦμα εἰκαπαλέπηται] Hîc difficilis respirationis species quæ magnam & crebram spirationem facit intelligitur, vt satis patet C
ex Galeno, qui πνεῦμα νῦν ἀκουσόμενον τὸ πλέον τῶ κ' φύσιν explicat, & αἰκαπολὺ πλέονα, tum etiam quòd pleuritidis, & peripneumoniæ, & febrium perurentium exemplum proponit. Densam verò & crebram spirationem exponit lib. 3. de diff. spir. hunc locum his verbis subindicans: τὸ δὲ πνεῦμα μόνον ἁπλῶς ὕπω γεκάφων, ὀν ταῖς ἤθη νοσημ^κ ἐδείχθη σωφρομαῖς, αἰπὶ τῆς δυσπνοίας, ἀφ' ἧς πυκνὸν γίνε(ται) τὸ πνεῦμα. τὸ δ' αὖ τὸ τῶτ' ὅτι πλέον πυκνούμενον, ἔθος ἀυτῷ ἄσθμα καλεῖν. ὥςπ κ' τὸ ἔκπνοι ἤθη ὀπτοδημῶν ἐπιδεῖ ἔπη, πνεῦμα εἰκαπαλέπηται, τῶν μ' πυκνότητος ἀκουσόμθα διάφοιαν, hoc est: Sic enim simpliciter spiritum per se dum scribit, in casuum in morbis concursione demonstratum est pro ea spirandi difficultate accipi, in qua densa fit spiratio. Eandem quoq; ipsam amplius densatam, anhelationem appellare illi est consuetum. Quare lib. 6. de Morbis vulgaribus cùm inquit, si spiratio intus deficit, eam spirationis difficilis speciem quæ cum densitate est, inaudiemus. Idem quoque eodem libro, istud inæqualis respirationis speciem, quæ in expiratione spectatur indicare scribit, his verbis: ὀν δ' τῷ ἔκτῳ, ἰῶ πνεῦμα εἰκαπαλέπηται φυσι. ὀ δὲ καὶ ἄπο παῦτον ὅτι τῷ κ' τὸ ἀεὶ διάτης εἰρημένου, πνεῦμα πρεσπαῖον ὀν τῇ αὖω φορᾷ. ὡς δ' εἰς πνέοντές πνες ὀχ ἅπαξ τῶτο σφῶσιν, ἀλλ' ἡσυχία διμκόπωσι τῶν ὑπέρχειαν ὁμοίως τῆς κλαυθμιζομένοις παιδίας ὕπω ὀ ἐμπνέουσις. hoc est: In sexto verò, si spira- D
tio intus deficiat, inquit. Nam & hoc idem est & hoc quod lib. de rat. vict. in morb. ac. dicitur, spiritus offendens in ea quæ sursum fit latione. Quemadmodum enim inspirando quidam non semel id efficiunt, sed cessando ipsam actionem interrumpunt, perindè ac eiulantes pueri, ita & exspirando. Indicatur igitur spiratio intus conclusa, deficiens, derelicta ac intercepta, quæ conuulsionem ex aphorismis denunciat. Cæterùm illud χλωεσσμα ἢ λαμπρὸν coloris genuini & naturalis immutationem ac formæ significat, cuius dignitas coloris bonitate tuenda est. Ad huius autem sententiæ intelligentiam plurimùm conuenit historia Apomanti sororis filij lib. 4. epid. & quod ibidem scribitur, αἱ ὑποστάσιες ἦσαν ὑπωτροφαί, φλῶβες κροπάφων, ὀ συμπτώσιες, ὀ χροιῶν μεθόεσλαι, πρὸς τὸ κεφαίων. In huius porrò sententiæ extremo vetus Interpres aliquid de membrorum claudicatione addit, quod nusquam repetitur in codicibus tum manuscriptis tum publicatis.

καὶ ὑποστιπῆ ἔῶν τὸν τρόπον] Exemplaria quædam τῶπον ἢ λόγον habent, quæ secuti sunt Galeni interpretes vt & paulò pòst οἱ τοιοῦτοι pro οἱ τοιοῖδε.

E 12 πὰ ἐκαπελιμπανόμενα] Hanc totam sententiam lib. 2. epid. abundè explanauimus.

αὐτὴ δὲ ἡ ἐκπάλιψις] Videtur id ad vrinas referri, quæ vbi restiterint vtrorumq; viscerum impuritatem & morbi materiam à natura expurgatam intercipiunt, vnde meritò recidiuæ fient. Sic ἐκπάλιψις idem quod καπάλιψις significabit, quomodo legitur lib. 2. epid. vt sit eorum quæ vacuantur interceptio, retentio, aut suppressio, eaque fuit nostra lib. 2. epid. explicatio. Potest & hîc ἐκπάλιψις ἀμφοτέρου ad vtraque præcordia referri, & in vtrisque interceptio dici, vt recidiuæ iure timeantur si humor à natura vacuandus restitet aut intercipiatur, velut qui ad articulos confluit, aut per sanguinis ex naribus profluuium, aut per vrinas erumpit. ἐκπάλαψις etiam dici possunt eorum quæ vacuari debent remanentes quodammodo reliquiæ, quæ meritò recidiuas suspectas faciũt. Quo modo legisse videtur Caluus, cùm vtrorumque intus remansionem dixit. Sunt qui ἐκπάλιψιν sumant de viscerum inter se communicatione, dum alterius redundantiam alterum excipit, & suos sibi affectus mutuò communicant. Quod facit vetus interpres.

ὑπόστασιν οὖν] Aliter legitur lib. 2. epid. ὑποστάσιας οὖν ποιέεσθαι αὐτὸν ἡγεύμενον. Quam lectionem (vt non est improbanda) secutus vi- F
detur vetus interpres, etsi ista, quæ multis exemplibus manu scriptis, tum etiam publicatis est contestata, ferri potest, quam cum interpretibus omnibus secuti sumus.

13 αἱ τεταρταῖαι αἱμορῤῥαγίαι] Lib. 2. epid. vbi sententia ista repetitur, de sanguinis per nares eruptionibus, quę quarto die cõtingerent, exposuimus, & eiusmodi hæmorrhagias ex Hippocr. rescriptis suspectas fecimus. Alij hoc de profluuio sanguinis ex naribus quarto die in febribus tertianis iudicatoriè erumpente intelligi volunt, & sequẽtibus iungunt, cùm tamen tertianæ vix soleant ex Hip. & Gal. doctrina per hæmorrhagiam iudicari.

14 οἱ δίμηλοί πυντες μίλιν] Hanc quoq; sententiam lib. 2. epid. abundè exposuimus.

15 ὅσοι τεταιμοφυέες] Quænam sint febres τεταιμοφυεῖς, quæ ad tertianarum naturam propius accedant, explicat Gal. Com. 2. & 3. in lib. 1. epid. & nos in nostris annotationibus satis aperuimus. Erotianus certè hunc locum subindicans, ab Hippocr. τεταιμοφυεῖς vocari scribit, τὰς τεταίοις εὐφωνίας χέειν. Vult tamen eas febres subindicari quæ parui hemitritæi dicuntur, & cùm insultuum significa- G
tiones habeant, nullam tamen intermissionis integritatem præseferunt. Alterum porrò huius sententiæ membrum multis in exemplibus deficit.

16 βῆχες ξηραί] Huius sententiæ quæ repetitur aphor. 54. lib. 4. meminit Cornelius Celsus cap. 7. lib. 3. de febre ardente agens. Si quis autem in huiusmodi febre leuiter tussit, is neq; vehementi tussi conflictatur, neq; bibere aquam frigidam debet, sed eo modo curandus est, quo in cæteris febribus præcipitur.

17 μηδὲν ὑποφρᾶν] His verbis monet Hippocr. antiquorum scripta accuratissimè esse excutienda ac versanda, in iisque nihil esse contemnendum, neque tamen quicquam temerè ac sine ratione affirmandum aut assentiendum, quòd illud arrogantiæ, hoc temeritatis aut leuitatis habet plurimum, quæ à sapientia maximè dissidet. Sic Galenus μηδὲν εἰκῆ, μηδὲν προπετῶς μηδὲ ἀπερισκέπτως συγκαταθέσθαι exponit. Potest & de ea quæ in curandi arte adhibenda est diligentia intelligi, vt nihil temerè fiat aut committatur, ni- H
hilq; nisi bene subducta ratione, aut vsu comprobatum attentetur. Qua notione huius loci meminit Gal. lib. de Theriaca ad Piso-
nem, vbi κ' ἡ Ἱπποκράτης μηδὲν εἰκῆ ποιεῖν, celebrat.

18 ὅν προεκφυγῆς] Mutationem ad contraria sensim fieri debere præcipit Hipp. cùm subitas mutationes non ferat natura. Quod sæpè præcipit in tota sua doctrina, & præcipuè in victus ratione & consuetudine immutanda. Sic quoque Gal. lib. 6. salub. in tem-

peramento calido & sicco corrigendo sensim id fieri præcipit, his verbis: τὸ δ' ἧσσον ἔσθος, ἢν μὴ ἐπαναλάβῃν ὀθνεῖον τὸ βέλτιστον ἐθέλει τῷ κρᾶσιν τῶν οὕτως ἐχόντων, ὀναπόνεστον τὴν διαχρησίαν. καὶ βραχὺ δὲ γίνεται τῶν χωρεῖς βαλάσης, ὀθνειωθῶσι μὴ ἰαθῶ, χρόνῳ δ' ἄρχονται αὐτῷ ἐθιζόμενοι τοιούτῳ, ὡς ἀπαντᾶ ποιεῖν ἐν τῷ παρεόντι καιρῷ. hoc est, Alimenti verò species, si quis in melius vertere horum sic se habetium temperamentum volet, intemperiei contraria esto. Id verò sensim citra noxam contingit, si medicus præsit, & qui curatur ita fit liber, vt omnia conuenienti tempore faciat. Celsus quoque cap. 3. lib. 1. huiusmodi in contraria mutationes sensim assuefaciendas præcipit cùm scribit, Item neque ex nimio labore subitum ocium, neque ex nimio otio subitus labor sine graui noxa est. Ergo cùm quis mutare aliquid volet, paulatim debebit assuescere. Quod neque solùm in ægrorum curatione, sed & in his qui ex morbo confirmantur, videndum etiam monet cap. 24. lib. 4. & verò in sanis accuratè etiam est æstimandum. Cæterùm exemplaria manu scripta ferè omnia ἀ παρεόντων legunt, eodem sanè sensu. Quæ etiam secutus videtur Caluus, etsi mirum in modum totum hunc locum valdè per se illustrem obscurauit.

19 Placitum est 68. lib. 5. hinc translatum, cuius etiam antea meminit Galenus in reuulsionis legibus, & lib. de Curat. per sang. missionem. Quædam exemplaria manu scripta ὁρῶν legunt, cuius etiam lectionis meminit in Com. Gal.

20 αἱ διαδέξεις) διαδέξεις Hippocrati siue διαδοχαὶ Galeno dicuntur humorum migrationes & ex parte in aliam transitus ac exceptiones, & humorum μεταστάσεις accommodantur, ac ad κρίσεων criticarum genus referri possunt. Intelligi etiam possunt morborum quædam successiones & in alios transitus, vt satis ex Galeni Commentario patet, qui has omnes notiones includit. Illud autem καὶ τῶν καταγέων τῶν φλεγμονῶν sic accipi potest, vt ex visceruin inflammationibus successiones quædam fiant & quantum valeant, aut etiam ipsæ inflammationes quonam vertant, videndum sit. Cæterùm exemplaria tũ publicata tum manu scripta vitiosa sunt quæ ἐξ οἵων οἷα ἄλλοισι legunt, cùm legendum sit ἐξ οἵων οἷα ἀλλοιοῦσι, cuius lectionis meminit Galenus, eamque sequitur Cornarius. Quædam etiam manu exarata exemplaria ἐπ' ἐξ ἤπατος καθλοῦ legunt, quædam etiam καθλοῦ cum Galeno, eadem tamen notione. Caluus hanc sententiam mirum in modum conturbauit & sequenti iunxit.

21 οἵους ἕκαστα ῥέπει] Hanc lectionem velut popularem magis magnaq; ex parte melioribus exemplaribus contestatam, sequuti sumus. Quidam codices οἵους ἕκαστα ῥέπει habent, quos secuti sunt quidam interpretes, quidam etiam ὅκως.

22 ἐκ πλατέα ἐξανήμαξα] Hæc sententia vniuersalem notionem habet aph. 9. lib. 5. Exemplaria verò manu scripta Regia duo pro ὀνύκας, αὐλῶπα legunt vitiosè, quam tamen lectionem secutus est Caluus & vetus Interpres. Eadem quoque exemplaria cum publicatis αὐλῶνας αὖ, pro ὀνύκαδας αὖ habent, eodem ferè sensu, vt pustulas illas calidis fomentis remisisse aut resolutas fuisse significet.

23 ὅσα πεπύωται] Hîc πεπαύνεσθαι ἀκπυίσκειν significat vt indicat Galenus, & maturationem pro suppuratione aut in pus conuersione sumi designat. Quædam etiam exemplaria εἰς καπακεκαθῶσι habent quæ propius emplasticam pus mouentium medicamẽtorum vim, qua corporis meatus obstruunt, & halitu osos transpiratus concludunt, coloremq; natiuum fouent, exprimunt. Vetus Interpres aliam longè secutus videtur lectionem, & pro αἰκεῶχθαι νεῶσαι legisse.

24 ἢ ὀμμᾷ] Exemplaria quædam manu exarata recondita ὀπὶ ὀμμᾷ νεωσθῶν legunt. Vetus etiam Interpres καὶ ὅπη ἔρευξις λύσις πολέων legisse videtur contra omnium exemplarium & interpretum fidem. Galenus quoque istud de eructatione tacuit.

25 Θ πεῖ ἀῆρας] Sic legunt exemplaria omnia manu scripta cum meliore publicatorum parte, & ad reliquos corporis meatus referunt, per quos euacuationes molimur, vt & πὶ ἀῆρα, quod habent quædam exemplaria.

Θ ὅπῃ] καὶ ἢ δὲ legunt exemplaria Regia manu scripta, vt quà & quanam parte, aut via euacuatio procedat, intelligatur. Cuius lectionis meminit etiam Galenus in Commentario. Quam dictionem omisit vetus interpres, vt & diminuta est quibusdam in codicibus hæc sententia, qui ὡς δὲ, καὶ οἷα præterimittunt, vt satis ex Caluo patet, pessima sanè nobilissimæ artis præuaricatione.

26 ὀθνὶ πῶσι μεγάλοισι κακοῖσι] πρόσωπον χρηστὸν ὅμοιον τῷ κατὰ φύσιν explicat Galenus, vt sit facies quæ minimùm à naturali statu recedit. In non leuiter enim febricitantibus corpus permanere, nihilque imminui, vt vel plus æquo contabescere aut extenuari, malum, vt scribitur aphorism. 28. lib. 2. Bona igitur dicitur facies, non quæ perpetuò sibi constat & bene est habita, sed quæ minimùm ab ea quæ est secundum naturam distat, licet pro morbi ratione extenuetur. Quod his verbis indicat Galenus in Commentario quæ vitiosè nostris in codicibus & ab interpretibus leguntur. Sic enim legi debent: ἐὰν δὲ μακρῶν ὄντων τῶν παθῶν, τὸ πρόσωπον ἐὰν ἢ συμπεπτωκὸς ἀξίως τῶν σημάτων, χρηστὸν (?) σημεῖον. ὀθνὶ δ' τοῖς μακροῖς ἐξ ὑπενεαν. υ κακόν τι σημαίνειν. Exemplaria verò scripta & publicata vitiosa sunt quæ legunt ὀθνὶ δ' τοῖσι σμικροῖσι παῦσα πὶν σημαῖνον ἢ εὖ, σημεῖον κακόν. Legendum enim παύσασθαι σημαῖνον τῇ εὐσημείᾳ vt ex Gal. patet, quam etiam lectionem vetus interpres secutus est.

27 τῶδε τὸ μέγα] Videntur hæc sanè duo esse posterioris superioris sententiæ membri exempla, quæ faciei immutationem, specie alioqui leuem & parui momenti, maximè tamen suspectam facerent, aut certè (quod magis arridet) duo morbi arquati genera subnotare videtur Hippocrates. Exemplaria quædam publicata παρέμενον αὐτὴν legunt, manifesto vt apparet vitio, cùm παρέμενεν αὐτὴν ex codicibus manuscriptis legendum sit: vt sensus sit, eandem in morbo regio diu perseuerasse, quod sanè morbum suspectum magis reddit. Cuius lectionis etiam vestigia etsi corrupta apud Galenum restant. Nos tamen cum Galeno ista prætermittere maluimus. Codices scripti Regij pro ἀδελφιδῆ ἀδελφιδοῦ melius legunt.

28 ὦν τῶδε νῦν] Peruulgata exemplaria cum manu scriptis hunc sensum habere videntur. In Perintho vrina genituræ similis excreta est, eiusmodique iudicationem retulisse visa est. Taliaque abdominis affectus soluunt, quando vrinæ liberant. Hoc est, imi ventris & abdominis affectus per huiusmodi vrinarum effluuium liberantur, velut hypochondriorum murmur vrinæ copia soluitur aphorism. 73 lib. 4. Atque is variæ lectionis sensus eodem recidit, etsi Galeni mentem interpretatione nostra expressimus. Indicatur nanque hac sententia imi ventris dolores aut tumores à pituita vitrea excitatos, per vrinas genituræ similes excretas iudicatos fuisse, non secus ac Prorrhet. 1. dolores circa vmbilicum multos cum palpitatione à flatibus commotos, per deiectionem genituræ similem iudicatione solutos scribit. Qua de re fusissimè scripsimus annotationibus nostris in ægr. 1. lib. 1. epid. ex Hippocratis & Galeni mente, & huius etiam loci sensum expressimus, simulque quænam iudicatio fiat ex vrinis genitale semen referentibus, aut quænam earum natura pluribus verbis aperuimus. Quo etiam mihi spectare videtur quod scribitur lib. 2. epid. † in Scopo, dum lienis & præcordiorum tumorem imique ventris contentionem per vrinas crassas & retuibidas iudicatione absolutam scribit, vbi huiusmodi quoq; iudicationum in Perintho meminit. Hunc autem locum mihi innuere Erotianus videtur, cùm γενοειδὲς οὖρον τὸ ὅμοιον γόνῳ πυτίσι σπέρματα exponit, aut eum certè qui Prorrhetico primo legitur, cuius aliàs meminimus. Nam apud Erotianum manifestum esse vitium apparet. Quòd autem attinet ad exemplaria manu scripta ἐμαλάσσετο pro ἐλαπάσσετο legunt. Quam lectionem secutus est Asulanus & Caluus eodem sanè sensu. Eadem verò pro τὰ τῶδε τὸ ἧσσον, ὀθνὶ τὰ ἧσσον legunt, vt & codices Germanici. Nec verò facienda erat mentio veteris interpretis, qui τὰ τῶν ὑγρῶν, pro ἤπατον, & ῥύσει aliter accepit, vt nec Asulani codicis qui manifesto mendo ἠπαῶν pro ἤπατον habet.

† Sect. 3.

29 τῶδε δ' τὰ αἵματος] ἰχωροειδὲς αἷμα aquosus sanguinis humor & sanguis serosus intelligitur, ac humiditas illa tenuis quæ sanguinem humores omnes complexum diluit. αἱματῶδη ὀῤῥὸν exponit Galenus, & sanioium sanguinem intelligere possumus, nisi sanies magis extra corpus spectaretur. In timore igitur perculsis ac perturbatis, iisque qui diutius peruigilarunt huiusmodi sanguis incoctus necdum concretus abundat, ob visceruin ac præcipuè hepatis frigiditatem, quæ huiusmodi dilutum sanguinem creat, aut certè pauidos & peruigilantes reddit, quæ est Galeni opinio, quam interpretatione nostra expressimus, quòd animi affectus ex

viscerum

A viscerum interiorum intemperie pendeant. Mirum est autem omnia exemplaria tum publicata, tum manu scripta πλυώδεσι legere, cùm πλώδεσι legendum esse clamet Galenus. Quod vitium etiam ad exemplaria Italica permanasse Caluum non vidisse magis miror, etsi id ex veteri interprete sentire poterat.

30 ἔστι δὲ τῶν λεπτῶν τὸ αἷμα] Hæc lectio codicibus omnibus manu scriptis cum publicatis contestata, significat lienosis tenuem & aquosum redundare sanguinem, ideoq; sæpè per nares aut alia quauis corporis parte prorumpere. Quod innuit Celsus his verbis: Quibus lienes magni sunt, his sanguis aliqua parte prorumpit. &, Quibus sæpè ex naribus fluit sanguis, his aut lien tumet, &c. vt scribit etiam Prorrh. 2. vnde Celsum sumpsisse indicauimus, & hâc rem apertius tractauimus. Galeni verò lectio quam omnes secuti sunt interpretes, tenuitatem sanguinis causam esse vult cur genua & pedes caleant. Defœcatus nanque sanguis in splenicis tenuior, actior & calidior esse solet, siue id lienis vitio, siue à natura contingat.

31 ὧν τοῖσιν ἐμπνύμασιν] Huius sententiæ initium manu scripta quædam exemplaria præcedenti coniungunt. Cuius scriptionis memini etiam Galenus, eamque secutus est Caluus, sed pro ὄρος, ὀῤῥὸς legit, vt in purulentis sanguinem tenuem & serosum inesse intelligat. Quod etsi reapse satis est apertum & artis operibus valdè consentaneum, id tamen videtur ab Hippocratis & Galeni mente esse alienissimum.

32 ἤσσον τοῖς ὀπὸ κεφαλῆς] Hunc locum Auicennas lib. 3. fen. 5. cap. 11. innuit, cùm destillationibus ex capite affectos, rarò lienis tumore tentari scribit, quem etiam sequuntur ferè practici omnes. Destillationi nanque aut grauedini obnoxij, pituitoso, tenui, aquoso & crudo plurimò sanguine, non crasso, fœculento & melancholico, vt lienosi, abundant. Quem sensum etsi fortè sequitur Caluus, aliam tamen spectasse lectionem videtur, contra omnium tum manu exaratorum, tum publicatorum quæ adhuc videre licuit exemplarium fidem.

33 ἡ καθὶ τὴ νοσέουσα οἰκονομίη] Eleganter admodum οἰκονομίαν vocat ægrorum procurationem ac gubernandorum ægrorum facultatem & peritiam, eorumque quæ Medicus habet ab arte velut seposita ac comparata subsidia accommodatum vsum ac diligentiem

C apparatum, quibus accuratè vult instructum esse Medicum, vt eo velut instrumento aptè collocato & ad manum dispositio, non secus ac sedulus quidam paterfamilias promptissimè vti possit. Cuius quidem facultatis summa quædam hîc tantùm capita attingit Hippocrates, quò eam facilius in Medici notione reponeret, eam luculentissima tractatione lib. καθὶ ἰητροῦ & καθὶ εὐχρηστοσύνης exaggerans. Multa quoque & amplissima ad hanc ægrorum procurationem sedulò & ex arte exercendam scribuntur à Galeno libello καθὶ τῆς παρεγνώσκειν. Cæterùm exemplaria duo Regia manu scripta δηλοῦσι οἷα legunt, & hîc omnia sententiæ alterius principium constituunt, quod etiam in codicibus Italicis videtur, vt ex Caluo apparet. Quædam etiam exemplaria οἱ λόγοι πρὸς τὴ νοσέουσα; πρὸς τὰς παρέουσας legunt, quæ secutus videtur Caluus, eoq; sanè inclinare Galeni interpretatio videtur. Possunt verò & ista referri ad ea quæ aph. 1. lib. 1. scribuntur.

34 ὅτι ἐν θερμοτέρῳ] Placitum est 48. lib. 5. quod hîc adumbratur. Cuius opinionis causam adfert Galenus in aphorismis, longéque fusius lib. 2. de semine, & lib. 14. de vsu partium & lib. 6. de loc. affect. Eodem quoque sensu scripsit lib. 2. epid.* Hippocrates

D καὶ ὅτι ἐμπέφυκε τοῖσι δεξιοῖσι τὰ ἀρσενικά, vbi hunc locum in medium adduximus, eaque de re plura diximus. Quòd ad scriptionem attinet, exemplaria omnia manu scripta, cum publicatis tum Germanicis tum Asulanis consentiunt, & ὅτι ἐν θερμοτέρῳ, τὸ ἐν ἰσχίοις δεξιοῖσι legunt. Quæ lectio ad Italica exemplaria permanauit, vt satis ex Caluo apparet, qui codicibus scriptis temerè confisus, mirum in modum locum istum conturbauit. Nos verò cum interpretibus, Galeni liberalitatem amplexi sumus. Exemplaria quoque manu scripta nulla καὶ χολωδέστεροι μᾶλλον apponunt, sed omnia μᾶλλον ξυνεκείθη habent. Quam lectionem etiam agnoscit vetus Interpres.

* Sect. 6.

35 ἀνεκείθη] ὀξύτερον κινηθὲν legunt omnia exemplaria tum publicata, tum manu scripta præter Galenum, vt ad celeriorem maris motionem referatur, ἐμποδιζόμενον autem impeditam ac hebescentem, aut quodammodo subsistentem & cessantem maris auctionem indicat.

36 ὅτι ἐστρεφόμη] Exemplaria quædam manu scripta θερμὸν pro θερμότερον legunt, vt & Asulanum. Caluus verò hanc sententiam mirè perturbauit, eiusque initium ad superiorem retulit. Quædam etiam exemplaria præcedentis sententiæ extremum huic conIungunt.

E

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

1 ἡ δέρματος τραχύτης, ἡ χειλίης πυκνότης. ἡ δέρματος ξυώδεσις. ἡ τρηχῶν αὔξησις. ἡ χειλίης ναρκώσις. ἡ τῶν ἄλλων ξύγχυσις. ἡ τῶν ἀγγείων ἀκαθαρσία. ἡ ἐγκεφάλου

F ἀνάλωσις. ὀξὺ καὶ φαλακρότης. ἡ τῶν ὀφθαλμῶν κατάτειψις.

2 ἡ καθαίρεσις. δρόμοι σὺν. ἡσυχίησιν. πάλησι. πολλοῖσι τρεπάτοισι. πάχεσιν. οἷσιν ἐφθὴ μυίζα ὁ πλεῖστον. τρῖπτος ὀλίγος.

3 καθαρέσιος σημεῖον τῷ αὐτῷ ὥρῃ τῆς ἡμέρης φυλάσσειν. ὀξαπίνης γὰρ εἰρυῇ. ἡ ὑφιέναι τῶν πόνων, ἡ ῥυῇ.

G ὁμοίως γὰρ ὅλον ξυμπίπτει. ὅταν δὴ ξυμπέσωσιν, πρόσαγε ὕδατα ὀπτά. ὅταν δὴ πληρῶνται, σημεῖον αὖθις, τὸ σῶμα αὐθηρὸν γίγν.

4 ὀνείρασι σημεῖον, ὁ ἱδρὼς ὁ ῥέων σάγδιν. ὃς ἐξίσιν ὡς τὰρ ἐξ ὀχετῶν. ἡ σύμπλωσις. ἐξ ἐπάρσιος.

5 ἡ γυνὴ τῷ πρόσθον ἐπὶ σφόδρα ἐν κεφαλῇ, ἀπὸ τοῦ οἰφύσει μέγας. πυρετός. καυσώδης. ἐξέρυθρος. πνεῦμα

H δεκάτη. ἱδρὼς τὰ πολλὰ ἀπὸ. ἀπάρτι καὶ κάτω πεντάρεσκαι δεκάτη.

Sectio tertia.

1 Cutis raritas alui densitatem efficit, cutis coarctatio, carnium auctionem, vetris torpor, omnium conturbationem & vasorum impuritatem, cerebri consumptio, vnde & caluitium; instrumentorum attritionem.

2 Corporis euacuatio cursu fit, quiete, palæstra, multis obambulationibus velocibus. Quibus maza cocta vt plurimùm, panis autem modicus conuenit.

3 Extenuationis signum eadem diei hora obseruare oportet. Statim nanque corporis moles contrahitur & concidit. De laboribus aliquid remittendum, alioqui defluet. Vno enim & eodem modo totũ corpus concidit. Tunc autem cùm iam collapsi fuerint, suillas assas offerre conuenit. Cùm verò reficiantur id indicat, quòd rursus floridum corpus efficitur.

4 Exercitationis modum indicat sudor guttatim effluens, qui velut ex aquæ ductibus emanat, aut ex tumore compressio.

5 Mulierem quam primùm Crabône curaui, cui lien natura magnus erat, febris ardens prehendit, prærubra erat cum difficultate spirandi. Decimo die sudor vt plurimùm ex superioribus partibus profluxit, quinetiam & ex inferioribus decimo quarto die.

[6] Ex capitis grauedine & raucedine laborantibus, vbi febre corripiuntur, iis ferè morborum reuersiones non fiunt.

[7] Quod in pus vertitur, id morbi reuersionem non facit. Ipsa nanque maturatio, simul & iudicationis & excretionis rationem habet.

[8] Quibusdam cùm venerem exercent venter inflatur, quod Damnagoræ accidit. Quibusdam verò tum crepitus fit, vt Arcesilao.

[9] In his qui alarum instar prominentes habent scapulas, flatus simul causa est. Sunt enim flatulenti.

[10] Valdè frigidum, velut nix & glacies, venas rumpere & tusses excitare solet. Humorũ verò collectiones facit, quales sunt oblongæ circa aures eminentiæ, à Satyrorum similitudine Pherea dictæ, aut rotundæ, arborum quarundem tuberculis similes, quæ Gongronæ vocãtur. Quinetiam & corporis durities simul causa existit.

[11] Post mictionem coitio, num ideò pueris potius contingit quòd sint calidiores?

[12] Figuras quasdam corporum magis alleuare, ex eo perspicuũ, qui cùm sarmẽta manu flecteret aut intorqueret, ac præ doloribus decumberet, arrepta summa defixi papilli parte inhæsit, & alleuamentum sensit.

[13] Quem ex montano labore iuxta pontẽ vidi crura hinc inde iactantem, huic altera tibia minimùm extenuabatur, femora autem plurimùm. Vrina verò & genitale semen non retinebantur.

[14] Quicunq; alata latera natura habere dicuntur, quòd à tergo scoptula operta alarum instar emineant, idq; ex causæ imbecillitate accidit, ij in malignis destillationibus, siue excretio fiat, siue non fiat, malè habent.

[15] Rigores quidem mulieribus à lumbis inchoant magis, & per dorsum deinceps ad caput ferũtur. Quin & viris posteriore magis quàm anteriore corporis parte. Horremus siquidem exterioribus magis quàm interioribus corporis partibus, veluti cubitis, femoribus. Sed & cutis raritas id indicat, cuius indicium est pilus. Si verò aliundè rigent, forteque ex vlceribus, ex vasis rigor inchoat.

[16] Curationis summa ex primo ortu, causa, plurimis ægri sermonibus, iisque quæ sensim in cognitionem veniunt, colligenda est, ac perdiscendum num inter se sint similia, an dissimilia, vt ex dissimilitudinibus vna similitudo fiat. Hæc vtiq; via est, hacq; ratione quę rectè se habent explorantur, quæ verò secus, deprehenduntur.

[17] Sanguinis è naribus profluuiũ accidit, aut his qui aliquantulum pallescentes nigricãt, aut ex rubro pallescunt, aut aliquantulum pallent. In quibus vbi paulum concesseris, sicco aliquo medicamẽto incrassare oportet. In aliis verò minus incrassandũ. Sicco autem albo medicamento ad ea vti oportet, quale est galla, aut alumen.

[18] Vbi venerem exercere aut hircire incipiunt, tum sanguinis profluuio tentantur.

[19] In mulierum congressibus quidam crepitum edunt, vt Arcesilaus. Sunt qui vbi cõgressuri sunt, corpore horrent ac corrugantur. Quibusdam verò vbi congressi fuerint, venter inflatur, vt Damnagoræ.

[20] Mutationes cauere oportet, in eoq; obseruanda est cibi parcitas, & quod lassitudinem adimit, & quod bibente sitim arcet.

[21] πᾶς

[8] ἥσσον τοῖσιν ἀπὸ κεφαλῆς κορυζώδεσιν ὀλιγοπυρετήνασιν, ὡς οἶμαι, ὑποστροφαί. A

[7] πολῦ δ' ὀκπυέον, καὶ ὑποστροφον. οὐ γὰρ πεπασμὸς, καὶ κρίσις ἅμα καὶ ἀποστασίς ἐστιν.

[8] οἷσιν ὅταν ἀφροδισιάζωσι, φυσᾶται ἡ γαστὴρ, ὡς Δαμναγόρᾳ. οἷσι δ' ὀν τοῦτο ψόφος, ὡς Ἀρκεσιλάῳ.

[9] ὁ φυσῶδες ξυναίτιον τοῖσι πτερυγώδεσι. καὶ γὰρ εἰσι φυσώδεες. B

[10] ὁ ψυχρὸν πολύ, φλεβῶν ῥηκτικὸν καὶ βηχῶδες. οἷς χιὼν. κρύσταλλος. συρεπτικὸν δέ. οἷς τὰ φῆρα, καὶ αἱ γογγρῶναι. στιβαίτιον καὶ αἱ σκληρότητες.

[11] ὁ μετ' ὄρχιν σπάσμα, παιδίοισι μᾶλλον. ἢ ὅτι θερμότερα;

[12] τὰ σήματα τὰ ῥιζοῦντα μᾶλλον, οἷς ὁ τὰ κλήματα τῇ χειὶ πλέκων ἢ τρέφων, ὑπὸ ὀδυνέων κατακείμενος, λαβόμενος παντάλου ἄκρου ὑπὸ πεπηγότος εἵλετο. καὶ ἐρείσεν. C

[13] ὃν ἐς ὀρεστυπίης τοῦδε τοῦ γέφυραν εἶδον ἐγώ. ῥιπτεῦντα σκέλεα. κνήμιον ἑτέρου ἤκιστα ἐλεπτύνετο. μηροὶ δὲ κάρτα. ἔδει καὶ γονὴ οὐκ ἔχετο.

[14] ὅσοι πτερυγώδεες φύσιες πολυρέων δὶ ἀδυναμίην τ' ἀφορμῆς, ὅτι τοῖσι καταῤῥοῖσι τοῖσι κακοήθεσιν, ἢν ἔνι κρισις εἴη, κἢν μὴ εἴη, κακόν. D

[15] ῥίγεα ἄρχεται γυναιξὶν μᾶλλον ἀπ' ὀσφύος, καὶ ἀφὶ νώτου. καὶ τότε ἐς κεφαλήν. ἀπὰρ καὶ ἀνδράσιν ὄπισθεν μᾶλλον ἢ ἔμπροσθεν. φείσομεθ γὰρ τὰ ἔξωθεν μᾶλλον ἢ τὰ ἔνδοθεν τοῦ σώματος, οἷς πήχεων. μηρῶν. ἀπὰρ καὶ ὁ θέρμα ἀραιότερον. δηλοῖ δὲ ἡ θείξ. ἀφ' ὧν δὲ ἄλλων ῥιγέοισιν ἴσως ἑλκέων, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἀγγείων. E

[16] κεφάλαιον ἐκ τῆς ἰθύστεως. καὶ ἀφορμῆς. καὶ πλείστων λόγων, καὶ κατ' σμικρὰ γινωσκομένων. σταίγνυται καὶ καταμαθάνονται, εἰ ὅμοιά ἐστιν ἀλλήλοισι. καὶ εἰ μὴ ὅμοια ἀλλήλοις εἰσίν. ὡς ἐκ τοῦ ἀνομοιοτήτων, ὁμοιότης ἰθύηται μία. οὕτως αὖ ἡ ὁδός. οὕτω καὶ τοῦ ὀρθῶς ἐχόντων δοκιμασίη, καὶ τοῦ μὴ, ἔλεγχος. F

[17] αἱμορῤῥαγίαι ἐκ ῥινῶν, ἢ τοῖσιν ὑποχλωρομέλασιν, ἢ τοῖσιν ἐρυθροχόλοισιν, ἢ τοῖσιν ὑποχλώροισι. βραχέα ὑφέντα, παχυῦται ξηρῶς. τοῖσι δὲ ἑτέροισι παχυσμοῖς, ἥσσον. ξηρὰ δὲ δεῖ λεῦκα. οἷς κηκὶς, συπῆρεία.

[18] ἐπὶ ἀφροδισιάζειν ἀρξάνται, ἢ ῥαγίζειν, αἱμορῤῥαγέοισιν.

[19] ἐν τοῖσι δὲ τροχόδισιν ἔστιν οἱ ἀποφοφέουσιν. οἷς Ἀρκεσίλαος. οἱ δὲ μέλλοντες ῥιγώσειν, ῥιγώδεες. οἱ δ' ἐπὶ τροχέλθωσι, φυσῶνται κοιλίαι, οἷς Δαμναγόρας. G

[20] αἱ μεταβολαὶ φυλακτέαι. ὀλιγοσιτίη, ἄκρητον. ἀδίψον πίνοντι.

[21] πᾶς λεπτυσμὸς, χαλᾶ δ' δέρμα. ἔπειτα τρεῖτείνει, ἀνάδρεψις τοὐναντία χρωτὸς ῥίκνωσις ξυμπίπτοντος. ἔκτασις ἀναβεφομένου. ὁ ῥικνῶδες ὁ λῆον ἑκατέρου σημεῖον. ὁ ὑπόχολον. ὁ ἀνέρυθρον. οὕτω δ' κατατάθαι μαζοί. ἰσχνοὶ δὲ αἰεπατάθαι καὶ τρεῖτεπάθαι. καὶ τοι οὐκ ἂν τις οἴοιο διὰ τοῦτο, ἀλλὰ σαρκοῦντος τοῦτο γίνεσθαι. A

[21] Quæuis extenuatio cutem laxat, deinde distenditur, refectio contrà. Cutis collabentis corrugatio, renutritæ extensio, horridum, læue, alterum alternis signum existit, itemque subbiliosum, & subrubrum. Eadem ratione mammæ demittuntur, graciles verò reuelluntur & distenduntur: etsi id non eam ob causam fieri quis existimauerit, sed quia corpus carne repleatur.

[22] κλῆς τρεῖφανέες. φλέβες διαφανέες. B

[22] Iugula conspicua in quibusdam videntur & venæ apparentes.

[23] τροχόδικος τοῖς πυρεταίνουσι ἔκτεινεν. τρεῖόδισι. πάλησι, πολλοῖσι. πυεῖν κακόν. ὁ πυρετῶδες πολέμιον πάλησι, τρεῖόδισι. δρόμοισιν, ἀνατείνει. αὐλοῖσι. πόνω πόνου. φλεβῶν ἔρεθος. πελίωσις. χλωρότης. πολυρέων ὀδυνῶν λαπαραί.

[23] Herodicus febricitantes tum multis obambulationibus, tum multa lucta & fomentis conficiebat, idque malè. Febris enim fami, luctæ, obambulationibus, cursibus, frictioni, iis vtique omnibus est inimica. Laborem igitur labore curabat. Inde venarum rubor, liuor, pallor, aut laterum dolores molles contingebant.

[24] ἄδιψον σιωπέειν τόμα, σιγᾶν. ἀνέμων ξυὶ ὀφ ποταῦ ψυχρὸν εἰσάγειν. C

[24] Sitim prohibet, os claudere, tacere, auram cum potu frigidam intro ducere.

[25] Τὰς ἀφορμὰς ὁκόθεν ἤρξαντο κάμνειν εἴτε κεφαλῆς ὀδυνη, εἴτε ὠτὸς, εἴτε πλευρὸς, σημεῖον αἱ ὀδόντες. καὶ ὧν οἷσι βουβῶνες.

[25] Videndæ sunt causæ ex quibus morbi cœperint, siue capitis dolor, siue auris, siue lateris prehenderit. Cuius rei dentes, & in quibusdam glandularum tumores significationem afferunt.

[26] Τὰ γινόμενα ἕλκεα, καὶ φύματα χρίνοντα πυρετοί. οἷσι τοῦτα μὴ τοῦ χίνηται ἀκεσίη. οἷσιν ἐγκαταλείπηται, βεβαιόται καὶ τάγιστα ὑποστροφαί.

[26] Quæ suboriuntur vlcera & tubercula, ac febres decernere nata sunt, si non affuerint, iudicationem ipsam tollunt. Quibus verò aliquid intus relinquitur, iis certissimæ & celerrimæ morborum reuersiones fiunt.

[27] τὰ γρογγυλόμενα τοῦ αἷα τοῦ κεφυστικὰ οἷα ἐν Γαλῆνοῦ. D

[27] Rotũda sputa, qualia in Pleno visa sunt, delirium portendunt.

[28] οἱ αἱμορροΐδας ἔχοντες, ὅτε πλευρίτιδι, ὅτε τρεῖπλευμονίη, οὔτε φαγεδαίνη, οὔτε δδήσιν, οὔτε τερμίνθοισι ἀλίσκονται. ἴσως δὲ οὐδὲ λέπρας. ἴσως δὲ οὐδὲ ἄλλησιν. ἰνδιαθέλες γε μὴν ἀκαίρως συχνοὶ, τοῖσι τοιούτοισιν οὐ βεβαιόως ἐάλωσαν. καὶ ὀλέθρια οὕτω, καὶ ὅσα ἄλλα ὑποτάσσεις. οἷς σύεγγες, ἢ ἕτερα ἀποσκήψεις. ἐφ' οἷσι γινόμενα ῥύεται, τούτων τρεγλυόμενα κωλύει. E

[28] Qui sanguinem per ora venarum quę in ano sunt profundere solent, neque morbo laterali, neque pulmonis inflammatione, neque vlcere exedente (phagedænam dicunt) neque furunculis corripiuntur, neque tuberculis quæ à cicerum similitudine terminthi dicuntur, ac fortassis ne lepra quidem, forteque neque aliis id genus. Intempestiuè tamen curati multi, breui huiusmodi morbis correpti sunt, eamq; ob causam perniciosè habuerũt. Quod & in reliquis abscessibus, velut fistulis cõtingit, qui aliorum medela sunt. Et in his quidem videndum est, quibus in morbis quæ facta sunt liberant, eosdem si antè fiant prohibere.

[29] ἀλλ' ὁδὲ τόποι ὅτοι οἱ δδξάμενοι. ἢ πόνω. ἢ βαρύ. ἢ ἀγωνίαν ῥύονται. ἀλλ' οἷσιν αἱ κοινωνίαι.

[29] Loci alterius noxios humores loca quædam excipiunt, aut ob dolorem aut grauitatẽ, aut aliud quippiam, aut quòd cum aliis communitatem habeant, liberant.

[30] Διὰ πὶ ῥοπὶ οὐκ ἔτι αἷμα ἔρχεται. ἀλλὰ κατὰ τὸ χυμοῦ πὶ ξυνῆψαν διαῦτ' ἀποπνοῖσιν.

[30] Quòd aliò sanguis inclinet, ideò non amplius exit, sed iuxta humoris cognationem eiusmodi sputa excreantur. Atque interdum horum quibusdam opportunè sanguinem detrahere conuenit, in aliis verò perinde atque his, id non æquè consentaneum.

[31] ἔστιν οἷσιν αἷμα ἀφίεσθαι ὀν καιρὸ' ὅτι τοῦτοισιν. ἐπ' ἄλλοισι δὲ ὡς ὀρ' ὅτι τοῦτοισι, τοῦτο οὐκ εἰκός. F

[31] In cruenta spuentibus, sanguinis detractionem prohibet anni tempus, lateris dolor, bilis.

[32] κώλικός ὅτι τοῖσιν αἷμα τῶδε πτύουσιν, ὄρη, πλευῖτις, χολή. G

1 ἢ τοῦ δήμου σύγχυσις] Sic habent omnia exemplaria manu scripta. Galenus verò τοῦ ὅλου legit, quem secuti sunt omnes interpretes. Idem quoque καταπεφυν legit, vt & omnia exemplaria manu scripta.

2 ἢ καθαίρεσις] Exemplaria omnia manu scripta δρόμοισιν, ἢ συχίησιν legunt. Galenus autem post πάλησι, ἢ συχίησιν legit. Quædam etiam exemplaria manu scripta οἷσιν pro οἷσιν habent, quæ secuti sunt quidam interpretes, & de ouilla carne intellexerunt, quæ paucum alimentum præbet. Cuius etiam lectionis vetus interpres meminit. καθαίρειν autem τοῦ αἵρκῶν λέπωσιν καὶ μείωσιν explicat Galenus, corporis emaciationem, imminutionem & extenuationem intelligimus. Sed vetus interpres κάθαρσιν perperam legisse videtur.

3 ἐξαπίνης δὲ αἴρύεται] αἴρύεσθαι de corporis mole effertur quæ contrahitur, collabitur, imminuitur ac detumescit, in immodicæ extenuationis signis. Lapsum ex subleuatione dixit vetus interpres, in quo ἐρείπεται legisse videtur. Quam etiam lectionem agnoscit Galenus, cuius loco ἐρείπεται vitiosè legit exemplar vnum Regium manu scriptum, & alia quoque ἐρείπεται mendosè habent.

ἢ ὑφιέναι τοῦ πόνου] ἀφεῖναι aut ὑφεῖναι legit Galenus, vt abstinendum laboribus iisque supersedendum significet. Idemque ὑφιέναι agnoscit, quæ est omnium tum publicatorum tum manu scriptorum codicum scriptio, vt de laboribus aliquid remittendum aut

concedendum indicetur, eosque imminuere oporteat & relaxare, in immodicæ extenuationis cautione, alioqui corporis vires exoluentur aut dissipabuntur, quod per ῥιεῦται effert Hippocrates. Est enim ὑφιέναι ὑποβάλλειν & ἐνδιδόναι. Mirumque subit hîc quosdam ab ὑφίεσθαι deducere velle, vt de iubeundis laboribus intelligant, quę sententia est veteris interpretis, sed ὑφιεῖται legendum foret, quæ lectio etiam laboribus cedendum, de iisq; aliquid remittendum esse significaret. Pro ῥιεῦται quæ est scriptio omnium codicum, Galenus ῥυήσεται legit, quem secuti sumus cum interpretibus.

ὁμοίως δ' ὅλον συμπίπτει] Id de vitium corporis collapsu & exolutione potius intelligendum videtur, quàm de totius habitus mole & tumore. In nimia nanque plenitudine & vacuatione vno eodemq; periculum imminet, similiter q; vites exoluuntur.

ὅταν δὴ ξυμπέσωσιν] Sic legunt omnia exemplaria tum publicata tum manu scripta. Galenus verò ὅταν δὴ ἴδῃ, quem secuti sumus cum omnibus interpretibus.

[4] ἐν γυμνασίοισι σημεῖον] Hîc sanè videtur exercitationis modulum præscribere Hippocrates, vt tunc quiete opus sit, cùm sudor stillatim effluit, aut corporis tumor deprimitur & concidit, vt patet ex Galeno extremo lib. 2. salub. Sicque κάματος aut ἠσυχίας dictio subaudienda erit. Aut ex Galeni mente συμπτώσεως aut καθαιρέσεως σημεῖον dicitur, vt extenuationis terminus præscribatur. Ceterum exemplaria manu scripta cum publicatis legunt ἐν γυμνασίοισι σημεῖον, ὁ ἱδρὼς ὁ ῥέων πολύς, ὃς ἔξεισιν ὥσπερ ἐξ ὀχετοῦ. Quam lectionem etiam videtur agnoscere Galenus.

[5] πνεῦμα] Hanc difficilis spirationis speciem in qua incitata est & crebra spiratio, hoc loco significari scribit Galenus lib. 3. καθ. διεπν. vbi huius loci meminit his verbis: τὸ δὲ πνεῦμα μόνον ἀπλῶς οὔτε χρέφος, ὡς πάνυ πολλοὶ νοσοῦντες ἐδείχθησαν σωιδρομαίς, οὐτε τῆς διεπνοίας, ἀφ' ἧς πυκνὸν ζίνεται τὸ πνεῦμα. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο δοκεῖ πλέον πυκνούμενον, ἔδος ἀυπερᾶοῦθμα καλεῖν. ὅςτι κζ' τὸ ἕκτον τοῦ ὀξυδιήμιον ἐπιδεῖν ἔοικε, πνεῦμα ἱλαρὰ πλέοντος, ἢ μὴ πυκνότητος ἀκουσόμεθα διέκπνοιαν. ὡσαύτως δὲ καὶ τῆι, ὡ κεφαλῶνι χωλικός, ἐφ' ἧς οὔτε χρέφος. ἀπλοῦ φύσει μέχρις. πυρετὸς καυσώδης. ἐξέρυθρος. πνεῦμα, πλὴν τροφιμιδίου διέκπνοιαν ἀκουσεῖν, ἐφ' ἧς πυκνοῦται τὸ πνεῦμα. Quem locum etiam paulò antea adduximus. Quòd attinet ad scriptionem, exemplar vnum manu scriptum Regium hîc πτήματος πέπυ initium facit. Omnia verò manuscripta exemplaria cum publicatis hoc modo legunt, ἰχωροῦ λοῦ τροφῆν ἐθρεφεπευσαι ὑ κεφαλῶν, ἀπλοῦ οἱ φύσει μέχρις. Quinetiam πεπαρεγκεμβεκάτη ἤπου omnia habent, vt & Italica exemplaria. Cuius quoque lectionis etiam meminit Galenus.

[6] ἀπὸ κεφαλῆς πεφυζῶδεσιν] Exemplar vnum Regium reconditum βεχρῶδεσιν addit, quod in cæteris omnibus manu scriptis & publicatis vitiosè subticetur, vt satis ex Galeni Commentario patet.

[7] ἐπὶ δὲ πεπασμὸς] Hîc πεπασμὸς dicitur eorum quæ præter naturam sunt putredinem quædam permixta concoctio, ex qua pus & hypostasis fiunt, quæ aliàs πέψις dicitur Galeno lib. 1. de diff. febrium, & lib. 5. de facul. simplicium medicamentorum, † & Com. 1. in lib. de rat. vict. in morb. ac. ἐπὶ δὲ πεπασμὸς legunt omnia exemplaria tum manu scripta tum publicata. Galenus verò ἑωυτῆς, quem secuti sumus. † *Cap. 8.*

[8] ὡς Ἀρκεσιλάου] Exemplaria omnia manu scripta Regia Ἀρκεσιλάου τὸ φιτῶδες legunt, & principio alterius sententiæ adscribunt, quod & facit Asulanum. Quædam etiam Ἀρκεσιλάου ὦδε, deinde τὸ φιτῶδες, quædam etiam Ἀρκεσιλάου ὦδε τὸ φιτῶδες, quarum etiam scriptionum meminit Galenus.

[9] τοῖσι πτερυγώδεσι] πτερυγώδεα in tabidorum specie ponit Hippocrates lib. 3. epid.* vbi quinam dicantur πτερυγώδεις abundè scripsimus. * *In Statu pest.*

[10] τὸ ψυχρὸν πολὺ φλεβῶν ῥηκτικόν] Qua ratione frigidum sanguinis vasa sua rigiditate ac duritie disrumpit, scribit Gal. lib. 4. loc. affect. hunc quoque locum subindicans his verbis: οὐ μὴν φανερὰς ἔξωθεν αἰτίας τοῦδε τοῦ αἵματος αἰφνιδίως ἀγχίνοον ὀνομάζομεν. καὶ δεύτερον καὶ ἀλλό τι μόριον τὸ σῶμα τοῦτ' αὐ διεκπεπτῶν τύχοι δίχ' ψύξιν ὑπόγυιον ἢ διεκφάσιον σύμφυτον. οὕτως Ἱπποκράτης τὸ ψυχρὸν ἔρηκε φλεβῶν ῥηκτικόν. οὐκ αὐ τὸ δή που καθ' αὐτὸ τὰς ῥήξεις ἐργαζόμενον, ἀλλ' ὅτ τῇ ψύξει σκληρὸς διεκπεκτᾶται τις χρῶναι τοῦ ἀγχίαν ἐργαζομένου, ὅτ τοῦδε τοῦ τρόπου ῥήξιν αὐτὰ τοῦ θρόμβου ἔχει. hoc est, Sanguinis etiam abundantia, non secus ac in reliquis corporis partibus, vas in pulmone absque vlla externa manifesta causa rumpit, cùm videlicet aut ob frigiditatem propinquam, aut ob inusitatam intemperiem id ægrè distendi contigerit. Sic Hippocrates frigidum venas rumpere solere dixit. Neque sanè ipsum per se rupiones facit, sed quòd suo frigore vasorum tunicas duras & distentioni rebelles efficiens, ea ad ruptionem magis idonea reddit. Alexander quoque Aphrodisiensis lib. 1. Quæst. natur.* huius loci meminit, his verbis: ὅτω δὲ Ἱπποκράτης ἔλεγε τὸ ψυχρὸν φλεβῶν ῥηκτικόν. E.

* *Quæst. 117.*

[11] τὰ φρεῖα] Sic legunt quotquot videre licuit exemplaria, tum manu scripta, tum publicata. Galenus omnesq; interpretes φρέατα legunt. In exeg. verò hic locus subindicatur & explicatur his verbis: φρέατα αἱ τοῦ θρόμβου κίνησις ἐπὶ τὰ ὦτα ἀδενοειδεῖς ἔζεχαν, οἷαι τοῖς οἱ σπύροι ἔχουσιν. ἔνιοι δὲ τοῖς φῆρες τῶν χολοῦσιν, ἵνα ἦ, τὰ φρέατα, ἀπὸ κοῦ εἰρημένου. Quibus verbis (etsi mendo non carêt) φρέατα quasi φήρεα dictum vult, vt tubercula oblonga quæ in feratum coriis, qualia bubalis, vris, aut elephantis, visuntur, intelligas. Sed tunc sanè φρεῖα melius quasi φηρεῖα dicerentur, quod est Æolibus proprium, qui φῆρα φῆρα dicunt, & Homerus Iliad. α. ἐμάχοντο φηρὶν ἀρεσκόοισι, dixit, pro φηροί, hoc est φηλοῖς. φρέατα tamen aliud quiddam apud Erotianum sonant cuius nulla fit apud Galenum mentio, qui & φρεῖα scribit. Galenus quoque in exegesi γόγγραινα pro gutturis tumore, βρόγχοκήλη vocant, sumit his verbis: γόγγραινα, βρόγχοκήλη, ἀπὸ τοῦ ὁ τῆς φαρέμνος τῶ δίνδρων ὑπτιανομένων φρουγύλων ἐξοχῶν, ὡς καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ τῶν φυτῶν οὕτω λέγων. ἔνια δὲ καὶ τὰς καλουμένας γόγγρους, ἢ τὰ αὐάλοτον, ἢ ἐλαῖας. hoc est, γόγγραινα tumorem gutturis, (branchocelen dicunt) intelligo, à rotundis in arborum truncis enatis eminentiis, velut & etiam Theophrastus in primo de plantis scribit, his verbis: Nonnulla verò à quibusdam vocatos gongros habent, aut aliquid proportione respondens, velut olea. Rectum quoque γόγγραν fecisse videtur Galenus. At γόγγρωνα Hesychio πόσημα ὀφθαλμῶν significat.

[12] τὸ μετ' οὖρησιν σώαγμα] σώαγμα etsi hîc σύστασιν τῶν πῆξιν eorum quæ post mictionem in vesica remanent significat, vt interpretatur Galenus, pro calculo tamen poni testantur quæ scribit Gal. in exeg. vocum Hippocr. hunc locum proculdubio subindicans. σώαγμα, ἤτοι δόπαλος ὡς, ἢ ὀναγόρημα, ἢ ὑπόστασις, ἢ πῶρος, ὅ ὅτως ἄμεινον ἐν τῷ ἕκτῳ τῶν δόπαλμῶν λέγεται. Sic enim mihi legendum videtur. Cæterùm de calculi in pueris ortu plura & scitu dignissima scribuntur ab Hippocr. lib. 4. περὶ νούσων, & à Gal. com. ad aph. 26. lib. 5. & in fine lib. περὶ φύσ. ἀνθρ.

[13] ὀφθαλμοὶ ῥηγνύονται] μᾶλλον addunt omnes codices tum publicati, tum scripti, præter Galeni exemplaria quæ secuti sunt interpretes. ἄκρον etiam legunt omnia exemplaria manu scripta & publicata. Quoddam etiam ἄκρυ legit, eadem certè notione.

[14] ὅσοι πτερυγώδεις φύσεις πλευρέων] πτερυγώδεις φύσεις πλευρέων dicuntur Hippocrati, qui à natura alata latera habere dicuntur, & qui aliàs simpliciter πτερυγώδεις efferuntur, quique scoptula operta instar alarum exerta & eminentia habent, quòd superiores costæ compressæ & latera angusta, alas quodammodo eminere faciant. Quod accidit ob vitalis facultatis impotentiam ex primo ortu, quam τῆς ἀφορμῆς ἀδυναμίαν vocat Hippocr. causæ aut actionis imbecillitatem denotans, siue primam occasionem, quæ est caloris natiui debilitas. Huiusmodi autem naturæ, quòd promptè ad tabem sint comparatæ, in malignis destillationibus facilè noxiam sentiunt, isque habitus non procul abesse putatur à vitæ periculo, si accedit labor & laterum magna contentio, vt de se scribit M. Tullius *. Is autem mihi esse videtur non absurdus huius sententiæ sensus, quam ex omnibus manu scriptis codicibus coniunctim legimus, Galenum etiam secuti. Caluus quòd non videret quomodo πτερυγώδεις πλευρέων φύσεις Hippocrati dicerentur, εἰ ἀδυναμίαν πλευρέων iunxit, & τῆς ἀφορμῆς omisit, quod tamen omnibus in exemplaribus legitur, & à Galeno disertè varia explicatione est exagitatum. * *In Bruto.* H

[15] ῥίγεα δρῆκται] Ex placito 69. lib. 5. sumenda huius loci explicatio, quod & indicauimus lib. 2. epid. † vbi etiam vitiosè legitur, & † *Sect. 3.*

huius

A huius loci meminimus. Vetus Interpres pro ἀγχίαν, ἀφορμῆς aut aliud quid tale legisse videtur, contra omnium quæ adhuc videre licuit exemplarium fidem.

[16] κεφάλαιον] Hæc sententia curationis summam comprehendit, qua obiter vult Hippocrates rectè medentem in disserendi via ac diuidendi ratione probè exercitatum, vt maximè communes atque summas, tum verò infimas & particulares cuiusque rei differentias methodo quadam inueniat. Hanc enim ex Hippocrate & Platone optimam artis constituendæ viam passim celebrat Galenus, in eaque probè exercitatum esse Medicum iuber, & optima accurataque differendi ac demonstrandi ratione imbutum esse oportere contendit, eaque via insistentem, tum maximè communia, tum propria intuentem, cuiusque rei differentias constituere. Quod sanè artis præcipuum caput est, nec nisi disceptandi subtilitate assidua in logicis speculationibus detrito contingere haud temerè potest, qualem Medicum passim informat Galenus. ἀνομοιότητας igitur apparet Galenum intelligere, cuiusque rei in proprias & maximè singulares differentias sectionem, quæ ex vniuersali quodam genere communitatem quandam ac so-
B cietatem hauriunt, quo quidem comprehensæ, quadantenus communicant, aliquamque inter se affectam habent similitudinem, quam Galenus κατὰ ἓν vocat in Commentario. Et sanè ex obscurissimis pessimeque corruptis Galeni verbis cuiuis apparet eum post καθαιρεῖν θαύνοντα, αὖθις ἀνομοιότητας ζοῦσι legisse, per eaque verba, quæ etiam bis repetit, vniuersalium ac communium in differentias sectionem intellexisse, in qua perdiscenda Medicum exerceri iubet: deinde etiam ad particulares cuiusq; differentias progredi, quæ est optima artis constituendæ via, eorumque quæ probè constituta sunt & inuenta regula & explicatio, quam methodum vocant. Exemplaria tamen scripta nullam omninò huiusce lectionis suspicionem habent, omniaque quotquot videre licuit in eadem scriptione consentiunt, nisi quod Regium vnum pro κεφάλαιον κεφαλὴ habet, vitiosè vt satis apparet. Quam tamen lectionem sequitur Asulanus & Caluus. Galenus quoq; αὖτη αὖ ἡ ὁδὸς legisse videtur, & πλείστων λόγων καὶ σμικρὸν γινωσκομένων. simul iunxisse. Quod etiam fecit Caluus, etsi Hippocratis & Galeni mentem parum assecutus est.

[17] αἱμορραγίαι ὀφθαλμῶν] ἢ τοῖσιν ἐρυθροχόλοισιν hîc passim legunt exemplaria omnia manu scripta, eosque indicant qui sanguine bile
C flaua permixto abundant. Cum Galeno tamen ἐρυθροχολῶσιν legunt omnes interpretes, eosdem intelligentes. ἐρυθρόχροοισιν etiam agnoscit Galenus, eos qui rubro sunt colore & sanguine abundant, obaudiens. Quos tamen nusquam explicauit Caluus, cum flauabiliosos dixit.

βεχρὰ ὑφίστα] Id indicat non statim omninò sanguinis profluuium sistendum in his præcipuè qui vitioso sanguine abundant, sed vbi paululum fluxioni concesseris & condonaris, tunc siccum aliquod medicamentum incrassans adhibendum.

τοῖσι δ' ἑτέροισι παχυσμοῖς, ἧκον] Hæc sanè lectio in omnibus tum manu scriptis tum publicatis exemplaribus legitur, eamque secutus est Caluus. Cuius hic quidem sensus est, vt velit Hippocrates aliis quidem incrassantibus medicamentis, præterquàm siccis, minimè esse vtendum, quòd parum illa idonea videantur. Atque ista lectio optimè certè mihi quadrare videtur, & si secutus sum Galenum cum cæteris omnibus interpretibus. In sequentibus autem etsi Galenus λευκὰ in antiquis exemplaribus passim haberi clamet: quotquot tamen adhuc videre licuit exemplaria manu scripta λευκῷ habent. Caluus quoq; λευκὰ legisse videtur.

D [18] ἐπὶ τὸ ἀφροδισιάζειν ἀφίξωνται] Sic legunt exemplaria omnia manu scripta. Galenus verò ἀφίκωνται quem secuti sumus cum interpretibus. πεαγίζειν autem hircire dicitur, quod de voce quæ in adolescentibus inæqualis redditur, & quodammodo imminuatur aut raucescit dicitur. Alexander Aphrodisiensis in suis Quæst. βεαγίζει πεαγαῦ dicit.

[19] ὃν τοῖσι δὴ τοιοῦδδισιν] Exemplaria omnia manu scripta δὴ prætermittunt. Eadem quoque οἱ δὲ μέλλοντες ῥιγοῦν, ῥικνώδεες, habent omnia, hoc sensu, vt qui in congressibus rigore tentari debeant, iidem corrugentur. Sed vitiatam esse lectionem satis apparet ex Galeno, & οἱ δὲ μέλλοντες, ῥιγοῦσι ῥικνώδεες legendum esse, vt sit sensus, quosdam congressuros rigore corripi, & toto corpore corrugari. Quod tamen Galenus raro nec nisi insigni humorum vitio laborantibus contingere scribit, istamque lectionem Capitoni adscribit. Nos igitur Galenum cum interpretibus secuti sumus. Caluus ῥιγοῦν & ῥιγοῦσι omninò prætermisit. Galenus etiam supra huius sententiæ meminit, eamq; aliter legit.

[20] ὀλιγοστίη] Hæc sanè in mutationum cautione obseruanda esse clamat Galenus, quòd ad naturalem statum conseruandum,
E in his plurimùm sit ponderis ac momenti. In omni nanque mutatione quæ nos circunstat, siue ad temporum vicissitudines, siue victus rationem, siue vitæ instituta ac mores referatur, ad hæc tria animum intendere oportet. Quod effecit, vt cum manu scriptis exemplaribus ista simul coniungerem. Eadem quoque manu scripta exemplaria omnia, πίνειν legunt, non πεινῶντα, quod ex vetustis codicibus agnoscit Galenus. Quæ certè lectio mihi toleranda visa est, quòd ista ad victus rationem non temerè referantur, in eaq; plurimùm conducat circa potum obseruatione quid in eius immutatione delinquamus.

[21] τὸ ῥικνώδες] Sic legunt exemplaria manu scripta omnia quotquot adhuc videre licuit. Sed Galenum secuti sumus, qui φελκῶδες legi maulit, etsi sua veteri lectioni constat sententia eiusque meminit Galenus. Quod sequitur ὅτω κοιλοκαυῶδεα μαζοῖ, valdè est obscurum à Galenoque multis implicatissimis verbis & corruptissimis agitatum. Id tamen eum sensum habere videtur, vt eadem ratione quoque in extenuatis mammæ deprimantur, deinde verò reuellantur sursumque trahantur & distendantur; vt vetularum exemplo testatum facit Galenus. Quod tamen aliter fieri quiuis existimarit, nempe cùm istud non ob extenuationem, sed potius carnis plenitudinem & incrementum contingere videatur. Vitiosa sunt exemplaria manu scripta quæ ἀφικοῦδεντες πῶπν ῥηνέδεα lé-
F gunt. Galenus δὴ ἀφικοῦδεντες ὅ πῶπν γίνεται legisse videtur, quod tamen longè alium habere sensum videtur. Id quoq; ex vulgi opinione dictum esse satis apparet.

[22] κλεῖς ἀφεφανέες] Hæc sententia indicat quibusdam naturis venas extantes esse & iugula conspicua, in quibus venæ à sanguinis copia turgent & distenduntur, eiusque plenitudo indicatur, etsi id in gracilibus appareat. Quod mulieris exemplo comprobat Galenus. Ideoque hanc seiunximus, Galenum & exemplaria manu scripta imitati. Quidam gracilibus & extenuatis attribuunt superiorique sententiæ coniungunt, secuti publicatorum codicum fidem. Cæterùm mirum subit omnia exemplaria manu scripta, tum recondita, tum recentiora ἡ ἄκραν πλήρωσις ἀφεφανὴς, non κλεῖς ἀφεφανέες habere. Quę Capitonis est lectio, quamq; multis scriptis exemplaribus contestatam fuisse scribit Galenus. Quæ certè lectio ad Italica etiam exemplaria redundauit, vt apparet ex Caluo, eamq; agnouisse videtur vetus Interpres, etsi vitiosè priori sententiæ coniunxit. Atq; ea scriptio huius sententiæ sensum manifestum facit, qua plenitudinis & sanguinis redundantiæ signa denotantur.

G [23] ἀφόδικος] Exemplaria duo manu scripta ἀφόδικος habent, vt alia ἀφόδικος, sicq; variant exemplaria Italica. Vetus Interpres Herodicum legit. Herodici autem Gymnastæ & Medici Gorgię frattris, meminit Plato in Gorgia, Phędro & lib. 3. de Repub. Exemplaria quoque manu scripta omnia ἀφεόδδιοι legunt. Galenus ἀφεόδδιοι δρόμοισι videtur legisse & vtrunq; coniunxisse, quod etiam fit in huius sententiæ parte secunda. ἀφέοδος autem longas & lentas obambulationes, quæ in multum tempus extendebantur, ac veluti ad eundem locum reditus ac circuitus significant, quem obambulandi morem Herodico tribuit initio Phædri Plato. κακὸν autem ad Herodici malam curationem mihi referri rectè posse videtur, & quod sequitur velut reddita ratione id confirmare. In quo etsi nulla exemplaria manu scripta λιμῷ legunt, nos tamen ex Galeno & veteri interprete adscripsimus. αὐτοῖσι autem mihi cum prioribus rite atque ordine positum videtur, in eoque secutus sum codices excusos. Exemplaria manu scripta πόνῳ πόνον αὐτοῖσι habent. Quæ sanè lectio indicat Herodicum labore laborem & per similia curationem perperam instituisse, quod hac sententia reprehenditur; aut αὐτοῖσι ad febricitantes refertur, vt sensus sit, laborem in his labore curandum in-
H sticuens. Hancque etiam lectionem secutus videtur Galenus, etsi pro αὐτοῖσι τοῦτοισι legit, & sequentibus iungit. Non est porrò absimile quod ab Asclepiade scriptum traditur. In recenti vehementique febre, præcipueque ardenti, gestatione vtendum esse. Sed id periculosè fieri scribit † Celsus, meliusque quiete impetum eiusmodi sustineri. Et quod de eodem etiam scribit * Celsus.

† *Lib. 2. cap. 15.* * *Cap. 4. lib. 2.*

Febre ipsa præcipuè ad eius remedium Asclepiadem vti se professum. Conuellendas enim ægri vires putauit, luce, vigilia, sitiingenti: sic vt ne os quidem primis diebus eluì sineret. A

φλεβῶν ἔρευθος] ὅπῃ φλεβῶν εὕρεσιν legunt omnia exemplaria manu scripta Regia, vnde satis apparet εὕρεσιν pro ἔρευθος mendosè irrepsisse. ὅπῃ autem huic sententiæ præpositum fuisse testantur exemplaria Italica, quæ secutus est Caluus & vetus Interpres, etsi illud ὅπῃ præcedentibus iungit. Indeq; fortè traductum videtur, quòd ὅλκοι in quibusdam exemplaribus præpositum agnoscit Galenus. Aptè autem admodum ista in vnam sententiam conspirant. Caluus etiam πλευρέων ὀδυνῶν λεπάδας legisse videtur. Quam quoq; lectionem agnoscit Galenus. Sed λεπαδραὶ legunt omnia exemplaria scripta.

24 ἄδιψον] Exemplaria manu scripta Regia ὅπῃ ἐχομένῳ ἄδιψον σωιέχον σῶμα legunt, quam lectionem etiam codicibus Italicis testibus secutus videtur Caluus & vetus Interpres. Et hæc certè sententia vel præcedentiiungi potest, aut per se legi, vt sitis arcendæ consilium adhibeat Hippocrates: aut vt id vel tum maximè in febricitantibus animaduertendum esse præcipiat. Herodici curationem improbans, qui laborem labore curandum in febricitantibus suaderet, in quibus tum maximè conueniat sitim arcere. ἄδιψον σωιέχον σῶμα multa iungunt exemplaria, sed ἄδιψον, σωιέχον σῶμα legimus ex Galeno & melioribus codicibus. Caluus μὴ ἐιςάγειν legit suis codicibus fretus, quam lectionem etiam ex Capitone agnoscit Galenus. Vetus quoq; Interpres μὴ ψυχὸν legisse videtur. Sed certè vitiosas eas lectiones esse apparet quæ negationem illam apponunt, cuius ne mentionem quidem vllam faciunt exemplaria manu scripta nostra: etsi quædam pro εἰςάγειν, εἰςφέρειν habent, quam velut vocis explanationē quandam esse apparet. Cæterùm silentium sitim restinguere, dolorem ac tristitiam compescere, scribit Plutarchus extremo libro de loquacitate. B

25 πὰς ἀφορμὰς] His verbis apertissimè innuit Hippocrates morborum causas ac primariò affectum locum in remediis adhibendis considerandum, vt dentium exemplum & glandularum tumores satis indicant. Hancque sententiam lib. 2. epid. pluribus aperuimus, vbi paulò aliter repetitur. Cæterùm hoc loco monendum est exemplaria manu scripta omnia hunc locum longè aliter legere, his verbis: ὁκόθεν ἤρξαντο κάμνειν, εἴτε κεφαλῆς ὀδύνῃ, εἴτε ὤτων, εἴτε πλευρῆς, σημεῖον οἱ ὀδύνες. αὐτοὶ γὰρ πὰς ἀφορμὰς παρέχουσιν. καὶ ἐν οἷσι βουβῶνες. Quæ lectio etsi sensum non immutat, non tamen perindè celebrata est & popularis, ac vulgata toties Galeno approbata retinenda est. Quamuis quoq; Caluus codicum manu scriptorum quadantenus vestigia secutus videatur. C

26 ἀκεσσόνιν] Et hic quoq; ἀκεσίλιν legimus ex fidelissimis manu scriptis codicibus & Galeno, vt lib. 2. epid. vbi hæc sententia repetitur eadem prorsus notione.

27 οἷα ὀν Γιλιῷ] Exemplaria manu scripta quotquot videre licuit hæc verba non adscribunt. Quæ neque etiam legit Caluus, vt nec vetus Interpres. Agnoscit tamen Galenus ex veteribus exemplaribus, etsi aliter scribuntur postea vbi hæc sententia reperitur. πύελα quoque habent plurima, quædam etiam πύδιγα.

Aph. 20. Sect. 6.

28 οἱ αἱμορροΐδες] Exemplaria omnia manu scripta cum excusis consentiunt, & ἀλίσκουται adscribunt ex fine lib. περὶ χυμῶν, vbi sententia ista repetitur. Apparet tamen in veteribus exemplaribus Galeni etiam tempore desideratum fuisse.

ὅπῃ φαγεδαίνῃ] Hunc locum haud dubiè innuit Galenus in exegesi, his verbis, φαγεδαίνῃ, ἕλκει αἰσχιςρωσκομένῳ. D

ὅπῃ πρμίνθοισι] Exemplaria quædam manu scripta ἴσως ὃ ὅπῃ πρμίνθοισι habent. Sunt autem πέρμινθοι nigra quædam tubercula in tibiis exorientia, à cicerum similitudine ac forma denominationem habentia, qualia in Aristæi vxoris fratre celebrauit lib. 2. epidem. † Hippocr. his verbis: κἀπιπα ὀν κνήμῃ πέρμινθοι ἐγένοντο. De quibus illic copiosius scripsimus. Quod sequitur ἴσως ὃ ἐδὲ ἄλλοισιν, Galenus οὐδὲ ἄλλοισι legit, vt ad cætera id genus tuberculaut cutis vitia referatur, quem lubentius sequimur. Codices tamen manu exarati ἄλλοιν cum excusis legunt, vt reliquas lepræ species respiciat, aut certè reliquas cutis fœdatæ affectiones, in quibus λειχῶνες καὶ ἀλφοὶ numerantur lib. περὶ παθῶν. Et certè ista omnia propriè magis vitiliginibus respondent, vt verior sit lectio ὀδὲ ἀλφοῖσιν, vt legitur lib. περὶ χυμῶν, & legit vetus Interpres. Sed nos veterem scripturam indicare oportuit.

† *Sect. 2.*

ἰκβρυθέντες γε μὰν ἀκαίρως συχνοὶ] Lib. περὶ χυμῶν συχνῶσι πῶσι ἐνίοισι legitur.

καὶ ὅσαι ἄλλαι ὑποσάσιες] Hic secutus sum lectionem lib. περὶ χυμῶν & Galenum, vt sit sensus, in reliquis abscessibus qui veluti quodam humorum effluuio ac depositu morbos liberant, quales sunt fistulæ, importuna curatio ac suppressio, velut hæmorrhoidibus adhiberi solet, perniciem adfert, eaque Galeni mens est. Istud quoque ad abscessus referri potest qui secessu quodam, velut emissario facto, corpus expurgant, & à supradictis morbis liberant, non secus ac hæmorrhoides. Quem in sensum accipi debet codicum manu scriptorum omnium & excusorum lectio. Ὅσαι ἄλλαι ὑποσάσιες, οἷς σύνεισι, ἢ ἕτεραι ὑποσκήψιες. Sic enim constantissimè legunt omnia exemplaria manu scripta quæ adhuc videre licuit. Eademque lectio est Italicorum codicum vt apparet ex Caluo. Sed certè insolenter admodum ὑποσάσιες humorum consistentias, concretiones ac collectiones, velut subsidentias significant, cùm foras emitti debeant: qua significatione ὑποσάσιες ὑγρῶν dicuntur lib. de artic. aliasq; ea significatione hæc dictio vsurpatur apud Hippocr. vt illic scribimus. Sed longè melius ὑποσάσιες legitur lib. περὶ χυμῶν. E

ἐφ' οἷσι γινόμενα ῥύεται] Hæc certè lectio codicibus omnibus manu scriptis & publicatis contestata, facilimam habet intelligentiam, ac per se etiam potest intelligi de his, siue abscessibus, siue humorum effluuiis ac depositionibus, quæ vbi fiunt à morbis vindicant, eadem si præuertant, morbos prohibent. Quod eodem sensu repetitur lib. περὶ χυμῶν, sed vitiata scriptione, vt satis apparet. Nos tamen Galenum secuti sumus, & πὰ γιγνόμενα καὶ παραγιγνόμενα in genere ad ea quæ in morbis facta sint, eosque anteuertunt, solenni Hippocrati more retulimus, etsi γινόμενα ex manu scriptis exemplaribus magis probamus. Quædam verò exemplaria hîc legunt σκῆψις ἢ ἐφ' οἷσι γιγνόμενα ῥύεται. Cuius etiam vestigia Galenus ipse agnoscere videtur, nisi quòd pro σκῆψις σκέψις legit. Ac fortè σκῆψις legi debet, isq; videtur esse locus quem in exegesi indicat Galenus, cùm σκῆψις ex hoc libro sexto adducit, & pro ὑποσκήψις positum esse scribit. F

29 ἀλλ' ἐδὲ πόνοι] Exemplaria omnia manuscripta cum publicatis consentiunt. Sed nos Galeni lectionem secuti sumus, quæ sanè probabilior est, aut hæc ex lib. περὶ χυμῶν amplectenda. οἱ ὑποπῖοι πόνοι ἐπιδιξάμενοι πόνῳ, ἢ βαρῇ, ἢ δηῷ πνὶ ῥύοι).

30 δῆλα πὶ ῥοπὶ ὠ] Hîc quoque secuti sumus Galenum, etsi scriptis codicibus & publicatis sua constare potest sententia. ἀλλ' οἷσιν αἱ κοιλωνίαι δῆλα πὶ ῥοπὶ ὠὰς ἐπ ἄμα ἔρχεται, vt quibusdam partibus communicatio quædam ob humoris inclinationem, momentum & cognationem exoriatur, quæ etiam est lib. περὶ χυμῶν lectio, nisi quod pro ἀλλ' οἷσιν, ἄλλοισιν legitur. Atque huius sententiæ meminit Gal. in Com. Quidam etiam cum veteri interprete ἀλλήλοισιν pro ἄλλοισιν legunt. G

ἔστιν οἷσιν] Istud, quòd ad sanguinem expuentes referatur, superioribus coniunxi, codices manu scriptos & publicatos secutus, etsi illi per se locus esse potest. ἀφίεσθαι autem legitur in omnibus manu scriptis, tum publicatis codicibus, & lib. περὶ χυμῶν, pro quo Galenus ἀφαιρεῖσθαι posuit, quem cum interpretibus secuti sumus.

31 κώλυσις] Hic certè locus magna artis circunspectione indiget. Galenus pleuritides moderatas & mites, quæque sputa sanguinea primis diebus excernunt, sine sanguinis missione curari scribit, quod etiam in dies artis operibus est notatum, & in pueris sæpissimè mitissimæ pleuritides sanguinis detractionem non requirunt. Ac fortassis ex hoc loco Arabes in biliosa pleuritide sanguinis missione interdicunt, cùm sanguinem bilis esse frænum dicant. Lib. περὶ χυμῶν aliter legitur hæc sententia, cuius etiam lectionis meminit Galenus in Commentario. Quædam etiam exemplaria manu scripta ὑφηνοι vitiosè legunt, eaque lectio ferè cum ea consentit quam refert Galenus & explicat in Comm. H

TMHMA

A TMHMA ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Sectio quarta.

1 Ὰ παρ' οἷς, οἵσιν ἀμφὶ κείσιν γινόμενα μὴ ἐκπυήσῃ, ἐυτέων λεπαινομένων ἐπωσροφὴ γίνεται. καὶ λόγον τῶν ἐπωσροφέων, τῆς ἐπωσροφῆς ἠνιόμενης, αὖθις αἴρεται καὶ παραμένει. ὥςπερ αἱ τῶν πυρετῶν ἐπωσροφαὶ, ἐν ὁμοίῃ περιόδῳ. ὅθεν ἐυτοισιν ἐλπὶς εἰς ἄρθρα ἀφίσταται.

2 οὖρον παχὺ. λευκόν. οἷς δὲ τῶν ἀμφιγλήνεος ὅθεν τοῖσι κοπιώδεσι τεταρταίοισιν ἔςιν ὅτε ἔρχεται καὶ ῥύεται τῆς ἐπιςάσιος. ἢν δὲ πρὸς τῷ ἀμορράγησιν ἐπὸ ῥινῶν ἱκανῶς, καὶ πολύ. B

3 ὦ δ' ἔντερον ὅθεν δεξιὰ ἀρθριτικὸς ἐνόυετο, ἢν ἠσυχώτερος. ἐπεὶ δ' ἐυτῶν ἠνιόθη, ὅθεν πονώτερος.

4 ἡ ἀγάσιος, κόρη μὴν ἐοῦσα, πυκνοπνεύματος ἢν. γυνὴ δ' γινομένη, ἐκ τόκου οὐ πάλαι ὅθεν πόνος ἐοῦσα, ὅθεν πολαίως ἦρεν ἄλθος μέγα. αὐτίκα μὲν ψοφῆσαί τι ἐδόκει κατ' ὀ ἦθος. τῇ ὑςεραίῃ, ἄθυμα τε εἶχε καὶ ἤλγει ἥμισυ ὀ δεξιόν. ὁπότε τοῦτο πονέοι, ἐπόνει τότε, καὶ ὀ ἄθυμα εἶχε. παυσαμένου δ', ἐπαύετο. ἔπνυεν ἀφρώδεα. ἀρχομένη δ', αὐήνεσε. κατεσαθὲν δ', ἐμέσματι χολώδει ἐώκει λεπτῷ. οἱ πόνοι μάλιςα μὲν, ὁπότε πονοίη τῇ ἡμέρῃ. τούτων εἴρηται, σκορόδου. χοιρείου, ὑείου. βοός. ἐν δ' τοῖσι πνευμονίοισι, βοῆς, ὀξυθυμίης.

5 ὦ ἐν τῇ κεφαλῇ ἐνέμετο. ἔπαρμα, πρόσθεν ἡ ςυπηείη ἡ κεκαυμένη ἐνήρμοσεν. εἶχεν ἄλλῳ ἐπόςασιν, ἴσως ὅτι ὀςέον ἔμελλεν ἐποσήσεσθαι. ἀπέςη ἑξηκοςαῖον, ὑπὲρ τῷ ὠτὸς ἄνω πρὸς κορυφῷ ὀ τρῶμα ἦν.

6 Ὰ κῶλα ἔχει οἷα κυνός, μείζω δὲ. ἤρτηται ἐκ τῶν μεσοκόλων. Ὰ πα δὲ ἐκ νεύρων ἐπὸ τῆ ῥάχιος ἐπὶ τὰ λαγόνα.

7 αἱ τοῖσι κάμνουσι χαίειτες. οἷς δὲ καθαρείως φραῖ, ἢ ποτά, ἢ βρῶτα, ἢ ἃ αὖ ὀρᾷ μαλακῶς ὅσα φαῦη. ἄλλα. ἃ μὴ μεγάλα βλάπτῃ, ἢ μὴ ἀναλήπτα. οἷς ψυχρὰν ὄκου τοῦτο δεῖ δίδοσθαι. λόγοι. ἐῆμα. ἐσθῆς. τρὶ νοσέοντι. κουρὴ. ὄνυχες. ὀδμή.

8 ὕδωρ ἀφεψηθέν. ὃ μὲν ὡς δέχηται τὸν πέπονα. ὃ δ' μὴ ἔμπλεον εἶ καὶ ὀπάθημα ἔχῃ.

9 ὅτι οἷς αἱμορραγιῶν δεξυδεεσιῶται.

10 ἢν οἷα δεῖ καθαίρωνται, καὶ ἀνῴορως φέρεσιν.

11 ἐν ἄνω ὀαπειοφαγέοντες ξυνεχέως δῆλεα. ἄρρεα. σκελέων ἀκρωτέες ἐγίνοντο καὶ διετέλεον. ἀπὸ καὶ ὀεοφαγέοντες γονυδγλεές.

12 ἐμφανέως, ἐγρηγορὼς θερμότερος τὰ ἔξω. τὰ ἔσω δ' ψυχρότερος. κεφαλῆς τῶν ἀντία.

13 ἐνθέρμῳ φύσει ψύξις. ποτὸν ὕδωρ. ἐλινύειν.

14 ὕπνος ἐν ψύχει ὀπιθεβλημένῳ.

1 Quibus iudicationis tempore exorta ad aures tubercula non suppurauerint, iis euanescentibus morbi reuersio contingit, factaque pro recidiuarum ratione morbi reuersione, rursus attolluntur & permanent, non secus ac febrium reuersiones, eodem circuitu. In his ad articulos aliquid abscedere posse sperandum est.

2 Vrina crassa, alba, qualis Archigenis puero aderat, interdum in febribus quæ sunt cũ lassitudinis sensu, quarto die prodit, & ab abscessu vindicat. Quòd si præter hæc sanguis è naribus abundè profluat, etiam prorsus liberat.

3 Qui articulari morbo detentus, intestini dolore dextra parte vexabatur, leuius habebat. Vbi verò hic curatus fuit, magis dolebat.

4 Agasij filia adhuc puella, crebra spiratione vexabatur, mulier verò effecta, non ita pridem à partu, leui dolore correpta est. Cumque graue pondus sustulisset, protinus quidem in pectore aliquid concrepuisse visum est. Postridie tum creber anhelitus (asthma vocant) tenuit, tum coxendix dextra indoluit. Quumque hæc doleret, tum etiam creber anhelitus fatigabat, qui dolore desinente cessabat. Sputum spumosum reiecit, per initia verò floridum, quod vbi constiterat, vomitionem biliosam & tenuem referebat. Dolores autem potissimùm aderant cùm manu laboraret. Huic allio, suilla, ouilla & bubula interdicere visum fuit. Difficultate autem spirandi laborantibus, clamore atque præcipiti iracundia abstinendum.

5 Cui in capite tumor ad aures depascendo proserpebat, ei primùm alumen vstum admotum profuit. Is alium abscessum habuit ea ratione fortassis quòd os abscedere oportebat, quod sexagesimo die supra aurem discessionem fecit, cùm in summo vertice vulnus esset.

6 Homo crassiora intestina ad instar canis habet, maiora tamen. Appendent autem ex medianis membranis, quæ mesocôla dicuntur. Hæ verò ex neruis à spina sub ventre procedentibus.

7 In quibusdam ægrotis est gratificandum, velut est, vt mundè tum potus tum cibus parentur, tum etiam quæcunque videt & attingit mollia sint. In aliis quoque gratificari oportet quæ non magnam noxam afferunt, aut quæ facilè sarciri queat, velut frigida, vbi ea opus est. In his etiam Medicum ægroto se gratum præbere conuenit, qualia sunt ingressus, sermones, corporis habitus, vestitus, tonsura, vngues & odores.

8 Aquam vbi decoxeris, partim quidem vt aërem recipiat efficies, partim verò vt vas plenum non sit, & operculum habeat.

9 Quòd multi ex immodico sanguinis profluuio aqua inter cutem corripiuntur animaduertendum est.

10 Si qualia opus est purgentur, tum facilè tolerant.

11 In Æno qui continenter leguminibus vescebantur, tum mares, tum fœminæ, crurum impotentia conflictabantur, in eaque perseuerabant. Et verò qui eruo in cibum vtebantur, ex genuum dolore laborabant.

12 Vigilantem externis partibus calidiorem esse, internis autem frigidiorem, apparet. Dormienti verò vice versa contingere. H

13 Calidæ naturæ refrigeratio, aquæ potio, & quietem agere conuenit.

14 Somnus in loco frigido, stragulis corpori iniectis, capiendus est.

[15] Quæ ſtanti adeſt ſomnolentorum nictatio, ſomnum profundum facit.

[16] Imbecilla victus ratio frigida, valida verò calida.

[17] Aquarum quæ arte carent, partim quidem ab æthere excreta, cùm tonitru, aut media æſtate demittitur, partim verò nimboſa, & mala eſt.

[18] Tum aqua, tum vigilia, voraces homines efficiunt.

[19] Percalidam naturam calido anni tempore, cubile in aëre frigido, craſſam efficit, in calido verò extenuat.

[20] Valetudinem excolunt citra ſatietatem cibis veſci, & impigrum eſſe ad laborem.

[21] Letum inter vigilandum ſitim ſomnus ſedat, eam verò quæ ex ſomno orta eſt, vigilia interdum.

[22] Qui plurimo calore abundant, ij magna ſunt voce præditi. Plurimus etenim aër frigidus inſpiratur. Duorum verò magnorum magna quoque ſoboles exiſtit.

[23] Qui calido ſunt ventriculo, frigidas habent carnes & graciles exiſtunt. In iis venæ prominentes apparent, & ad iram ſunt proniores.

[24] Per exuperantes terræ ſiccitates, volucrum genus probè valet.

[25] Videndum vter teſtis extra prominеat (quod πρόχυς Græcis dicitur.) Quòd ſi dexter, mas; ſi verò ſiniſter, fœmina portenditur.

[26] Oculi vt valuerint, ita & totum corpus. Color quoque ad deterius aut melius confert. Æquum eſt autem prouiſe habuerit alimentum, ita etiam externas corporis partes affectas eſſe.

[27] Inter lethalia ſigna numeratur calidus vapor per cutem emanans, ſi prius nares ſpiritum frigidum emiſerint. Vitalia verò contra ſe habent.

[28] Cibos labores præcedere oportet.

[15] ὕπνος ἑδραῖος, ὀρθοῦ νυσταγμός. A

[16] αἱ ἀσθενέες δίαιται, ψυχραί. αἱ δὲ ἰσχυραί, θερμαί.

[17] ὑδάτων ἀτεχνέων, ὃ μὲν ἀπὸ τοῦ αἰθέρος ἀποκεκριθέν. βροντιῶδες. ὠραῖον. ὃ δὲ λαιλαπῶδες, κακόν.

[18] ὕδωρ βοερόν. καὶ ἀγρυπνίη βοερόν.

[19] ἀνθέρμῳ φύσει, καὶ θερμῇ ὥρῃ. κοίτη ἐν ψυχῇ παχύνει. ἐν θερμῷ, λεπτύνει. B

[20] ἄσκησις ὑγιής. ἀκρεῖν ἐσφῆς. ἀοκνίη πόνων.

[21] ἐν τῷ ἐγρηγορέναι, δίψης ὅτι πολαίη, ὕπνος ἄκρος. τὸ δὲ ἐξ ὕπνου διέγερσις.

[22] οἱ τὸν μὲν θερμὸν, μεγαλοφωνόταροι. καὶ γὰρ ψυχρὸς ἀὴρ πλῆσσος. δύο δὲ μεγάλων, μεγάλα καὶ τὰ ἔκγονα γίνεται.

[23] οἱ θερμοκοίλιοι, ψυχρόσαρκοι καὶ λεπτοί. ἅτοι ἐπιφλεβοι. καὶ ὀξυθυμότεροι.

[24] ἀὐχμοῦ ὅτι γῆς, οἰωνῶν θρῦς ἀθῦνει.

[25] βάλανος ὀκότερος αὐ φαίνῃ ἔξω. ὄρχις δεξιὸς, ἄρσεν. εἰ δὲ ἀριστερὸς, θῆλυ.

[26] ὀφθαλμοὶ ὡς αὐ ἰσχύωσιν, οὕτω καὶ χρῶν. καὶ χρῆσις ὅτι τὸ κάκιον ἢ ἄμεινον ὅτι διδοῖ. δίκαιον δὲ ὡς αὐ ἔχῃ ἡ σάρξ, οὕτω καὶ τὸ ἔξω ἔσται. D

[27] σημεῖα θανατώδη. ἀνὰ δέρμα, ῥῖνα, θερμὸς ἀτμός. πρότερον δὲ ῥῖς, ψυχρὸν πνεῦμα ἀφίησιν. τὰ ζωτικὰ ἐναντία.

[28] πόνοι σιτίων ἠγείσθωσαν.

ANNOTATIONES IN SECTIONEM QVARTAM.

[1] ὥς τε αἱ πυρετῶν ἐπιστροφαί] Innuit his verbis tumorum reuerſionem interdum fieri cum febre, iiſdemque circuitibus, pro reuerſionum morborum ratione, hoc eſt ex iudicationis imperfectæ legibus, eosque dierum iudicatoriorum circuitu rurſus intumeſcere, increſcere & permanere, quibus recidiuæ fieri ſolent. Id enim indicare videntur alioqui difficillima Galeni verba in Commentario. Quod etiam enixè magis indicat lectio libelli περὶ κρισίων, & lib. περὶ χυμῶν vbi paulò aliter legitur hæc ſententia. Exemplaria autem manu ſcripta omnia ζωτέου καπνοσμένου legunt, cuius lectionis quoque meminit Galenus, pro quo lib. περὶ χυμῶν ζωτέου ἀπαλλαττομένου legitur, & lib. περὶ κρισίων πυτέων ἀπαλλασσομένων, quæ apertior eſt lectio, eamque innuere videtur Galenus in fine ſui Commentarij, etſi obſcuris & deprauatis verbis, cùm pro πύτων πύτων permutare licere ſcribit. F

[2] οὖρον παχύ, λευκὸν] πολὺ additur aphoriſmo ſeptuageſimo quarto, libro quarto, qui iſtam ſententiam planè explicat, eamque etiam ad ſuperiorem referri poſſe indicat, vt & lib. περὶ κρίσεων ex parte illi coniungitur. Repetitur quoque ad calcem lib. περὶ χυμῶν, vbi τὸ τῆς Ἀστυγένους legunt. Codices verò omnes manu ſcripti cum publicatis ὀμφιγένους habent, vetus Interpres ἀρχιγένους, & Galenus Ἀρχιγένους quem ſecuti ſumus cum interpretibus. Exemplar vnum manuſcriptum Regium pro ῥύεται, λύεται habet, vitiosè tamen, vt & alia omnia. πρὸς τῶν autem lego, non πρὸς ζωτῷ vt habent omnia exemplaria publicata. Et vetus interpres πρὸς πύτῳ legit. Alterum quoque manuſcriptum πάνυ tantùm legit, cætera verò ϟ πάνυ.

[3] ὦ τὸ ἔντερον] Satis conſtat iſtud de coli inteſtini dolore intelligi, in morbo articulari obueniente cumque alleuante ex humoris tranſpoſitione quadam. Quod etiam aperiùs indicat libelli περὶ χυμῶν lectio: ὦ τὸ ἔντερον ὅτι δεξιὰ ἀρθριτικῷ πάθει ἐγένετο, quam ſecutus eſt vetus interpres. Hac autem ſententia innuit Hippocrates, eos qui articulari morbo conflictantur, ſæpè inteſtini coli dolore & diſtenſione vexari, vt & nephritide, quod ſæpius in artis operibus experimur. Humoribus igitur ad inteſtina depoſitis, mirum non eſt aliquantulum articulorum dolores alleuari. vt & iis curatis iterùm articulorum dolores ingraueſcere. Non ſecus ac in dies experimur; in iis qui articulari morbo ſunt obnoxij ex magno humorum craſſorum affluxu & redundantia, articulorum doloribus iam remittentibus, colicos dolores grauiſſimos ſuboriri, vbi præſertim intemperantius ſe geſſerint, neque ſibi medicamentorum purgantium ratione conſuluerint. Inteſtinorum quoque difficultate intempeſtiuè ſuppreſſa, biliosum quidem in articulis, ſanguineum verò in coſtis & viſceribus abſceſſum erumpere, ſcribitur in Cois Præſagiis. ὅτι autem pro ἐπὶ vitiosè legunt exemplaria publicata. G

[4] ἡ ἀχάσιος] Sic legunt omnia exemplaria tum manu ſcripta, tum publicata. Caluus etiam ἀχάσιος legiſſe videtur. Galenus verò ἡ ἀχήσιος quem ſecuti ſumus, quædam etiam ἡ ἄχαστος. Codex verò Regius vnus hîc ſectionis quartæ initium conſtituit. Parum autem refert an Ageſios puella, an verò Ageſij filia dicatur. H

A οὐκ πόκου οὐ πάλαι] Hanc lectionem ſecuti ſumus Galeno & exemplaribus manu ſcriptis melioribus autoribus, & ὀδύνας ἐούσας ὀδυνωλαίους iunximus, vt leui dolore correptam fuiſſe, moderatumque thoracis laborem cum Galeno intelligeremus. Quædam exemplaria manu ſcripta οὐκ πόκου πάλαι ὀδύνας ἐούσας habent. Quam lectionem codex Aſulanus & Caluus teſtantur, ſed idem ὀδυνωλαίους reticet. Quædam quoque exemplaria pro οὐ πάλαι ὀδυνωλαίους, οὐ παύω ἀλλ' ὀδυνωλαίους legiſſe videtur. Quæ ſanè lectionum varietas eodem ferè recidit, nihilo ſi quid magis hiſtoriæ ſenſum immutat. Hæc nanque Ageſij filia cùm longè antea difficilem & crebram ſpirationem ex crudo & inueterato in pulmonibus tuberculo habuiſſet, tandem aſthmate ex eius ruptione laborauit. Eiusque meminit Galenus extremo lib. 3. περὶ διαπν. his verbis: πνεῦμα τῶν ἀναπνεομένων διέπνοιαν ἀκουστέον, ἐφ' ἧς πυκνοῦται τὸ πνεῦμα, ὡς καὶ ὀδὴ τῆς Ἀγήσιος κόρης. οὗτος ὁ διαφέρει τὸ πυκνὸν πνεῦμα τοῦ ἄσθματος ἐδήλωσε φανερῶς. ἔχει δὲ ἡ ἱστορία ὧδε. ἡ Ἀγήσιος κόρη μὲν ἐοῦσα, πυκνοπνεύματος δὲ ὦν. μανὴ δὲ γενομένη, οὐκ πόκου οὐ πάλαι ὀδυνωλαίους ἐοῦσα ὀδυνωλαίους, ἔπρεψε ἄχθος μέγα, καὶ αὐτὴ καὶ φοφοῦσα καὶ ἐδόκει κατ' τι σῆμα. τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἄσθμα τε εἶχε, καὶ ἤλγει ἰσχίου τὸ δεξιόν. εἶτ' ἐφοβεῖτο ἔπιουσα ἀφρώδες, φησίν. αὐχουμένη δὲ λῶν αὐτῇ. καὶ ἄλλος δὲν ἐξῆλθε τῆς σωδρομῆς, οἷς B φύματος ἐν τοῖς αἰσθανεστικοῖς ὀργάνοις παλαιοῦ καὶ διεπέπου ρυγῆς, ὅπῃ σε ταῦτα, καὶ ὡς δεῖ τοῦ τὰ φύματα πυκνοπνεύματος τῶν. hoc eſt, πνεύματος nomine difficilis ſpirationis ſpecies inaudienda eſt, in qua ſpiritus denſatur, non ſecus ac in puella. Quòd verò denſa ſpiratio ab anhelatione differat manifeſtè indicauit. Habet autem hunc in modum dictio. Ageſij filia adhuc puella, crebra ſpiratione vexabatur, mulier verò effecta, non ita pridem à partu leui dolore correpta eſt, magnum onus ſuſtulit, ſtatimque in pectore ſtrepitum quidem edidiſſe viſa eſt. Poſtridie tum anhelatio tenuit, tum coxendix dextra indoluit. Deinde conſequenter inquit ſputum ſpumoſum reiecit, per initia verò floridum erat. Apparetque ex tota caſuum concurſione, tuberculo in reſpirationis inſtrumentis inueterato & ægrè cocto rupto, eiuſmodi ſputa reddidiſſe, ob eaque tubercula crebrum ſpirandi difficultatem ei obrigiſſe.

ὁπόταν τῶν πονέοι, ἐπόνει πάλαι, καὶ τὸ ἄσθμα εἶχε] Sic legunt omnia exemplaria ſcripta, hoc ſenſu, vt cùm coxendicis dolor vexarer, tunc etiam thoracis dolor & anhelatio fatigaret. Reliqua illud ἐπόνει πάλαι non legunt. Quam Galeni lectionem etiam cum omnibus interpretibus ſecuti ſumus. Hîc verò quæ dicuntur αὐτῇ δὲ πύοκτα, Gal. in exeg. τὰ ἐρυθρὰ καὶ ὕφαιμα exponit, hunc locum procul omni dubio ſubindicans. C

οἱ πόνοι μαλιστα μὲ] Id ſatis indicat circa thoracis initia & prima interco ſtalia ſpatia affectum inſediſſe, quòd inde ad manus nerorum origines pertendant, vt rectè ſcribit Galenus. Non ſecus ac Pythioni lib. 3. epidem. tremores manuum edidiſſe ſcribit, quòd ad ſuperiores thoracis partes illabente humore, manus, quæ inde motionis officia mutuantur, ad actiones eſſent imbecillæ.

οἷσι δὲ πνεῦμα νοῦσι] οἱ πνεύμονες hîc dicuntur qui aliàs ab Hippocrate πνευματίαι καὶ πνευμαπώδεις dicuntur lib. de rat. vict. in morb. ac. & quos Galenus lib. 3. περὶ διαπν. denſa & crebra ſpiratione laborare interpretatur, quosque ſpirituoſos aut anhelioſos dicimus. In his igitur clamore & acerba præcipitique iracundia interdicit, quòd iſta ſpiritus partibus conſenſionem, calorem & vim quandam inferant, eamque ſpirandi difficultatem intendant. Scribit nanque Galenus lib. 3. περὶ διαπν. ἀλλ' ὅπου γε πυκνοτέραν ἐρεύξεται τὸν πνεῦμα ἡ D ὀξυθυμία τῶν αὐτοῦ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. Quo magis miror Cornarium & Iunium Paulum Craſſum interpretes, οἷσι δὲ πνεῦμα νοῦσι πνευμένοισι legiſſe, cùm conſtans ſit iſta omnium codicum manu ſcriptorum lectio. Caluus quoque τοῖς πνευμένοις malè pro puteis aquis ſumit, iſtamque ſententiam in conſilium adhibendæ excandeſcentiæ & clamoris vertit, contra Hippocratis & Galeni mentem. Quædam etiam exemplaria pro ἔρχεσθαι ἐρεύξαι legunt, quod fecit etiam Gal.

κατὰ τὸ ὦτος αὖω πρὸς κορυφῆς] Sic legunt omnia exemplaria tum manu ſcripta, tum publicata, ſed maluimus illud κατὰ τὸ ὦτος, ad oſſis diſceſſionem ſupra aurem factam referre, cùm vulnus in ſuperiore verticis parte factum eſſet, vnde colligere licet magnum fuiſſe abſceſſum & tumorem qui ad aurem vſque protenderetur. Exemplaria quædam φῦμα pro πρῆμα legunt, & εἶχεν ἀλγῶν πρὸς πόνον ὀπόταν.

τὰ κῶλα] Hæc ſententia repetitur libello περὶ ὀστέων φύσιος, etſi vitiosè: cuius lectionis ſenſum ſecuti ſumus. Exemplaria quædam μαίζων ὁ ἤρπαν pro μαίζω legunt. Alij quoque ὅτι τὸν γαστέρα habent. Sed meliora ἀπὸ legunt quæ ſecuti ſumus. Hac nanque ſententia præcipuè appendiculi meſenterij (quod ἧπαρ vocat Galenus) ſitus & origo indicatur, quæ ad eam ſpinæ regionem pertingit, quæ inter ſeptum tranſuerſum & renes habetur, & ventriculo ſupponitur. Vetus Interpres ὅτι τὸν γαστέρα, & οὐκ πλευρῶν pro νεύρων legiſſe videtur, vitiosè tamen. E

[7] αἱ ποῖσι κάμνοισι χάριτες] χάριτες hîc χρεαὶ dicuntur Erotiano, & gratia intelligitur qua ægroto gratificamur, aut id in quo eius gratiam aucupamur, & ad perſuadendum plurimùm valemus vt nobis obſequatur. Eoque ſenſu τὰ κάμνοντας εὐπειθέα respicit, quam pluribus verbis commendat Galenus. Quod etiam his verbis indicat Erotianus, hunc haud dubiè locum denotans, ἔνιοι δὲ χάριτας εἶπον, τὰς πιθανότητας λέγοντες, ὅπ ἀχρεῖνῶν οἱ Ἀτικοὶ τὸ ἀπιθεῖν ἀχαριστεῖν λέγουσι.

ἄλκαι. ἃ μὴ μεγάλα βλάπτει] Exemplaria quædam manu ſcripta Regia reconditæ vetuſtatis, ἢ μὴ μεγάλα βλάπτει legunt. Quædam etiam μὴ εὐανάλωτα habent, vt & Galenus legit, contrario planè ſenſu. Sed nos manu ſcriptorum vetuſtiſſimorum codicum lectionem ſecuti ſumus, quæ magis popularis eſt, & codicibus Italicis etiam conteſtata, vt ſatis ex Caluo patet. Cæterùm cùm in exhibenda ægro frigida non minima inſit cautio, inde quoque non parua Medico ineunda eſt gratia. Hinc quoque Aſclepiades torrentiac meditata quotidie oratione blandiens, mentes hominum artificio mirabili trahebat, nouisque illecebris in hominum animos irrepens, veterem omnem Medicinam abdicauit, ſeque cognominari frigida danda præferebat, vt ſcribit † Plinius, & balineas auidiſſima hominum cupidine inſtituendo, & alia multa dictu grata atque iucunda, magna autoritate nec minore fama, vniuerſum propè humanum genus in ſe conuertit, non alio modo quàm ſi cœlo emiſſus eſſet. F

† *Cap. 3. libro 26.*

δῆμα. ἐπόδοι] Hîc tantùm ſumma capita attinguntur eorum quæ plenius medici officium inſtruunt apud Hipp. lib. περὶ ἰητροῦ & περὶ εὐσχημοσύνης, ex quibus multa ad hunc locum adaptari conuenienter poſſunt.

[8] ὕδωρ ἀφεψήσθω] Aquam decoqui præcipit Hippocrates, quæ facilius refrigeretur, eiusque refrigerandæ hîc duplex initur ratio. Hinc quoque Neronis decocta famam & celebritatem obtinuit. Qua de re ſcribit † Plinius. Neronis Principis inuentum eſt, decoquere aquam, vitroque demiſſam in niues refrigerare. Ita voluptas frigoris contingit ſine vitiis niuis. Omnem vtique decoctam vtiliorem eſſe conuenit, item calefactam magis refrigerari, ſubtiliſſimo inuento. Huc quoque pertinet quod ſcribit Alexander Aphrodiſienſis quæſt. natur. lib. 1. * διὰ τί τὸ θερμαινόμενον ὕδωρ ϟ εἰς φρέαρ χαλώμενον, ψυχρότατον ὕδωρ ποιεῖται; ὅτι τὸ ἐν τῇ φρέατι ψυχὸν εὐκρατούμενον τῷ θερμῷ ὕδατι, ϟ τῇ πλήθει τῆς ψυχρότητος ὑπερβαλλοῦσαν αὐτό, διὰ τὴν θερμὸν ἀφρόνως, ϟ μὴ πολλὴς ψυχρότητος διέρχεται διὰ τὸ θερμαίνουσι ὕδατος, ϟ ὅ τι ἄρα αὐτὸ ψυχρ. hoc eſt, Cur aqua feruida in puteum demiſſa aqua frigidiſſima redditur? Quoniam putei frigus aduerſus aquam calidam pugnans, & frigoris copia ipſam ſuperans, calorem confertim expellit, & cum multo frigore per calentem aquam permeat, ſicque eam admodum refrigerat. Hanc autem rationem decoctæ per niuem refrigerandæ commemorat Galenus lib. 7. meth. med. & δύκοκπαν vocat, vbi tamen vitiosè δύκοκπαν omnia ſcribunt exemplaria. δύκοκπαν nanque Athenæus lib. 3. vocat. Eſtque δύκοκβα dictio ex Latio deducta, cuius etiam meminit Martialis in Apophoretis, G

Spoletana bibus, vel Marſica condita cellis,
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ? H

† *Cap. 3. Lib. 31.* * *Quæſt. 51.*

Hunc autem locum subindicat Erotianus, vbi ὀδύνημα ἔχειν αἰ πᾶσ πῶμα ἔχειν poni apud Hippocratem scribit. ἰδίως γὰρ οἱ ἀττικοὶ ὀδύνημα τὸ πῶμα καλοῦσι. A

[9] ὅσ ἐξ ἀκροφόρα χῶν] ἐξυδεροῦσ τας legunt omnia exemplaria tum manu scripta tum publicata. Quædam etiam ὑδερῶντας. Hîc autem ῥητέον, aut σκεπτέον, aut aliud quid tale subaudire oportet, quemadmodũ lib. 2. †epid. legitur, ῥητέον ὅσ αἷματος ῥύσεις ἀκρι χλοιοῦντας, quod & huic sententiæ valdè est consentaneum, ibique istius mentionem fecimus, quam hîc Caluus omittit.

† *Sect.* 2.

[10] τῶν εἶα δεῖ καθαίρου σ] Hæc sententia melius scribitur in aphorismis, præcipuè aphor. 2. & 25. lib. 1. & 3. lib. 4. Quod effecit vt ipsam per se distinxerimus, contra codicum manu scriptorum & publicatorum fidem.

[11] ἐν αἴρῳ] Hanc sententiam lib. 2. *epid. fusissimè enarrauimus, vbi iisdem verbis repetitur, eamq; ob causam hîc Galeni explanationem desiderat. Vetus porrò Interpres ὡν λιμῷ addidisse videtur, quomodo etiam legit Gal. Com. ad aph. 16. lib. 2. & 16. lib. 3.

* *Sect.* 4. B

[12] ἐμφανέσ ερ ἐγρηγορώσ] Hac sententia innuere videtur Hippocrates somnum & vigilias pro caloris natiui momento & inclinatione fieri, vt scribit Gal. Comm. ad aph. 1. lib. 2. vbi istius etiam loci meminit. Quod etiam facere videtur lib. 3. de caus. pulsuum, his verbis: εἰ μέν τι τὸ ἔμφυ τον θερμὸν ὂν τὸ πεπόν τας φθαῖ, καὶ τὸ πόνο κεφ τοῦσαι κινήσεις, ὡς Ἱπποκράτης ὑπ ελάμβανεν, αἱ μὲ ἔξω τῶν ἐγρηγορ σιν, αἱ δ ἔσω τ ὕπνον ἐρχόμενοι, ῥᾶσ' αὖ ἡμῖν φισιολογεῖ τὰ κθ' καὶ τὰ ὑπνῶδ ἢ σφυγμῶδ ἀλλοιώσις. hoc est: Atqui si caloris natiui munus est cibos coquere, & quæ in eum imperium obtinent motiones (vt censet Hippocrates) quæ quidem foras tendũt, vigilias, quæ verò intrò, somnum faciunt; facilè nobis fuerit de tota mutationis pulsuum quæ per somnos contingit, natura ratiocinari. Rursusque Ἱπποκράτης ὃ καὶ ὅσοι τὸ θερμὸν ἔσω σωιεύφ ν τῆς ὕπνοις φασί. Atque certè ex ea caloris per somnum ad interiora velut ad centrum concursione, morbos acutos, eosque præcipuè qui ex interna visceris alicuius inflammatione pendent, noctu ingrauescere atq; exasperari contingit.

[13] ἐν θερμῷ φύσει] Sic habent omnia exemplaria manu scripta, & hanc scriptionem probat Gal. in Com. etsi pluribus in locis ἐν θερμῷ φύσει eidem legitur, vbi multis locis hanc sententiam celebrat. Hîc autem ὕδωρ vinum aquosum aut aquam ipsam significat, vt testatur in Com. Gal. etsi vinum aquosum calidis naturis salubriore præcepto consulit Hippocrates lib. περὶ ὑγιεινῆς διαίτης, his verbis: ἐκόσ τῳ δ' εἶναι λαμβ ανόμενοι, ξυμφέροι σι ἢ τι σιτίων, καὶ ἢ ἥλιον ἀφαιρεῖν, ἢ τὸ οἶνον πινόν των ὑδαρέα τι ἢ ὡς ὅπ ψυχρότατον. Quod etiam illic magis probat Gal. & lib. 8. meth. med. & extremo lib. 5.* salubrium, quibus omnibus locis istius sententiæ meminit, vt etiam cap. 2. lib. 8. meth. med. Eadem quoque ratione hîc ἐλινύειν non omnimodam quietem, sed moderatam motionem significat, vt per μὴ πολλὰ γυμνάζεσθαι exprimit in Com. Galenus, & amplius his verbis testatur lib. 5. salub. ἀλλ' ὅταν ἐλινύειν τῆς θερμαῖς φύσεσιν ὁ Ἱπποκράτης συμβουλεύῃ ἢ ἢ σφοδρὸν κινήσεων ἀπέχεσθαι κωλύει. Etsi sanè sumere aliter videtur lib. 5. salub. his verbis: ὀδὴ γὰρ ἢ ἀκμαζόντων σωμ τῶν εὐδισκοντας ἕνες φύσεις, ἡσυχίας δεόμεναι, ὥσ ὧν εἴρηται τι ἢ Ἱπποκράτ. Hunc enim locum liquidò subindicare videtur.

* *Cap.* 3.

[14] ὕπνος ὁ ψυχή] Galenus hanc sententiam superiori coniungit. Nos verò codicum omnium fidem secuti distinximus, vt ea ratione variæ scriptionis cuique libẽrum sensum relinqueremus, quem amplissimè Galenus explicat. Caluus vt locum istum totum mirè perturbauit, sic huius sententiæ initium superiori coniunxisse videtur, illud autem ὀδηθεὶς ἐλημένω sequẽti, quod etiam insolenter admodũm de morbo laborante capit, ac fortè καθεκμένω legisse videtur. Cuius etiam lectionis meminit Galenus. Nos certè vetustatis integritatem incorruptam retinuimus. D

[15] ὕπνος ἐδραῖος] Hîc quoq; reconditarum membranarum fidem cum Galeni mente coniunxi, vt hic sensus sit, somnolentorum & dormientium nictationem, quæ præ nimia dormiendi cupiditate stanti quoque adest, profundum somnum adferre. Erotianus tamen ἐδραῖον ὕπνον hîc ἀπὸ τῆ καθέδρας dici innuit.

[16] αἱ ἀσθενέες δίαιται] Aliter postea Sect. 5. τὰ ἀσθενέστερα σιτία dicuntur, quæ paucum alimentum præbent, & breuem vitam efficiũt. Hos cibos infirmos & imbecillissimos vocat *Celsus. Sic ergo validissimi cibi tum hi qui plurimum alimentum præbent, quòd calorem natiuum augeant, tum etiam qui valentem quandam qualitatem habent, calidi sunt, velut postea Sect. 5. ἰσχυρὰ ποτὰ ἢ βρωτὰ dicuntur. * *Cap.* 18. *lib.* 2. E

[17] ὑδάτων ἀπηχέων] Horum verborum hic mihi sensus esse videtur, vt aquarum cœlestium & quæ ab æthere impluunt, partim quidem hæc Iouetonante, aut medio æstatis tempore, demittitur, vnde tempestiua, velut conueniente tempore emissa, dicitur, & laudabiles habet probitatis notas. Partim verò cum procella aut nimbis deiicitur, & improbanda est. ὠρᾶῖον igitur ὕδωρ intelligitur, quæ medio æstatis tempore, in quo caniculæ sydus exoriti contingit, & à Græcis propriè ὥρα dicitur, demittitur, quam Paulus Ægineta lib. 1. † θερινὸν velut æstiuam vocat. Hunc enim locum his verbis subindicare videtur, αὐτὰρ ὃ ὀμβρέων ὑδάτων τὸ θερινὸν τῶ λαμπροτάτοις ἄμεινον ὄζει τ τὸ βρουτᾶῖον. Eoque etiam pertinent hæc Galeni verba in Com. ἄκρως ὃ καθαρὸν τ λειοτάτου σμένον ὄζει τὸ καπνραστμένου ὠραῖον. Eamque aquam æstiuam aut horæam dici par est, quemadmodum mel horæum vocat * Plinius æstiuum, à tempestiuitate præcipua, quòd ipso Sirio explendescẽte, post solstitium diebus triginta ferè paretur. Huc etiam pertinet quod Plutarchus quæst. natural. quæst. 3. ex aquæ pluuiis eas rigandis & nutriendis plantis accommodatas censet, quæ cum tonitru & fulmine decidunt, quas ἀστραπαίας τ κεραυνίας vocant. Aquæ autem cœlestes & pluuiæ indubitatas habent apud Medicos probitatis notas, reclamante tamen * Plinio & Vitruuio lib. 8. Quod etiam indicat Hippocr. lib. de aëre loc. & aq. τὰ μὲ ὕ ὄμβρια κουφότατα τ γλυκύτατα ὄζει καὶ λεπτότατα, τ καρπαστότατα. τὰ τε ὀφθαλμῶ ὀπίσω αὐάγῃ, τ αὐαλκέζῃ τ ὕδατος τὸ πεπόν τ κουφότατον. Quæ verba in suum vsum transtulit Paulus. De aquis porrò glacialibus & niuosis plura scribuntur ab Hippocr. lib. de aëre loc. & aq. & ** Gellio, & *** Macrobio lib. 7. Saturnalium, ex Aristotelis sententia. Exemplaria porrò omnia manu scripta Regia βρουτᾶῖον pro βρουτᾶῖον legunt. Quædam etiam ἢ βρουτᾶῖον habent. F

† *Cap.* 50. * *Cap.* 14. *lib.* 11. * *Cap.* 3. *lib.* 31. ** *Lib.* 9. *cap.* 5. *** *Cap.* 12.

[19] ἐν θέρμῳ φύσει] καὶ θερμῆ ὥρᾳ legunt omnia exemplaria tum publicata tum manu scripta. Caluus hanc sententiam mutilam reddidit, neque enim πυρέσσει legisse videtur.

[20] ἄσκησις ὑγιοῦς] Duo præcipua valetudinis tuendæ capita attingit hac celeberrima sententia * Hippocr. cùm sit (vt idem loquitur) τοῖσι αὐθρώποισιν πλείστου ἄξιον ἢ ὑγιαίνειν, & quod scribit † Plutarchus, ἀλλ' ἴσως τιν αὖ τις εἴπῃ τὴ ὑγείαν ἢ δυσμιᾶ θέσιν τοῦ σ τρεῖς ἐνεστῶτ τ. Cibo- G rum verò & laboru modum in victus ratione tam magnum habere momentum vult Hippocrates libris περὶ διαίτης, vt in horum inter se commoderatione & temperatione totius sanitatis status consistere videatur. Quod indicat his verbis: * ἐὰν μὲ γὰρ ὧν εὑρετὸν ὅπ ὁ ὁ τοῖς τοῦσι τοῖς ἑκάστοις φύσιν, σίτου μέτρον, καὶ πόνων ἀριθμὸς, μὴ ψυχρὸν ἀφροδισιῶν, μήτε ὀλίγ τὸ πλέον, μήτε ὀλίγ τὸ ἔλασσον, εὕροιτο αὖ ὑγιεῖν τοῖσιν αὐθρώποισιν ἀκριβῶς. hoc est, Si enim inuenta fuerit præter hæc cuiusque naturæ conueniens ciborum mensura & laborum numerus, ita vt neque supra, neque infra modum excedat, inueniri exactè poterit in hominibus sanitas. Tam verò paria inter se habent in sanitatis ratione officia ciborum & laborum moderatio, vt eorum inuicem apta commoderatione, & conueniente ac apposita inter se relatione, totius valetudinis fines circunscribat ** Hippocrates. Ideoque videndum monet πότερον τὸ σιτίον κεφ τεῖ τὰς πόνους, ἢ οἱ πόνοι τὰ σιτία. ἢ μετρίως ἔχει τοῖς ἀνθρ. ἀπὸ μὲ γὰρ ὧ κεφ τεῖται ὁ ὁτέρου ὠφ, ὁσοι εἴθίσαν τ. ἀπὸ δ' ἐπαίζειν τοῖς ἀνθρ. ὑγιεῖν τοῖς ἐστιν. hoc est, num cibus labores superet, aut labores cibos, an verò moderatè inter se habeant. Vtrumcunque enim superetur, inde morbi oriuntur. Ex eo verò quòd æquabili sunt inter se moderatione, sanitas adest. Neque verò satis est in valetudinis præceptis ciborum delectum facere, H vt idem quoque scribit lib. 1. περὶ διαίτης, διότι ἢ διώκα τ ἑκάστων αὐθρωπος ὑγιαίνειν. ὧν μὴ τ πονέῃ. ἐπειδὰν πάς μὲ γὰρ ἀλλοιοῖσιν ἔχῃ τὰ δυνάμις σίτα τ πόνοι ξυμφέρου τ ἀλλήλοισι, τοῖς ὑγιείαν, πόνοι μὲ γὰρ πεφύκασιν αἱ κλῶσιν τὰ ἐπαρχόντα. σιτία δ τ ποτὰ, ἐκπλῆσαι τὰ κενωθέντα. hoc est, quoniam

† *Lib.* περὶ φύσ. ἀνθρ. * *In Valetudinis præceptionibus.* * *Lib.* 1. περὶ διαίτης. ** *Lib.* 3. περὶ διαίτης.

qui

A qui comedit nisi etiam labore se exerceat, sanus esse nequit. Cibi namque & labores contrarias inter se habent facultates, temperati tamen inter se, ad sanitatem conducunt. Labores enim quæ insunt consumere nati sunt. Cibi autem & potus quæ vacuata sunt explere. Atque adeo pro mutua ciborum & laborum inter se affectione, quòd conueniens eorum modus non satis aptè circumscribi possit, difficilem esse exactam ac exquisitam victus rationem, idem scribit lib. 3. περὶ διαίτης, his verbis, περὶ ἧς ξυγγράψαι μὲ οὐκ οἴου τε ἐς ἀκριβείαν, ὥστε περὶ τὸ πλῆθος τῆ σίτου, τῆ συμμετρείαν πολέεσθαι τῆ πόνων. Tanta verò est in tota vitæ ratione ciborum & laborum inter se affectio & societas, vt ciborum nulla ferè voluptas absque laboribus percipiatur, & victus iucunditas in desiderio, non in satietate sit collocata. Quod pluribus verbis eleganter scribit M. Tullius Tuscul. 1. Quod etiam Lacedæmoniorum Philitia satis indicant, in quibus labor in venatu & sudor, cursus ab Eurota, fames, sitis, epularum erant optima condimenta: Hunc verò celeberrimum locum subindicare videtur Plutarchus in valetudinis præceptis, scribens, ὅθεν ἄριστα λέλεκται, προφῆς ἀκοείλω, καὶ πόνων ἀσκείλω, καὶ σώφρα τος οὐσίης πωτήρησιν, ὑγιεινότατος εἶ. * Celsus quoque hunc etiam locum his verbis adumbrare videtur, Vbi ad cibum B ventum est, nunquam vtilis est nimia satietas. * *Cap.* 2. *lib.* 1.

[21] ὀν τῶ ἐγρηγορέναι] ὀλιγόλαιον δίψαν hîc vocat sitim leuem & contemnendam, velut superficialem (quod eleganter dixit vetus interpres) neque ex aliquarum internarum partium affectione excitatam, quam valde paruam explicat Galenus. Alioqui intensæ siti quæ in somno exoritur, etiam si mendosa sit, (vt vocat † Auicennas) non vigilia, sed somnus post aquæ potum conferet, vt scribitur aph. 27. lib. 5. Mendosa verò sunt exemplaria quædam manu scripta quæ ἄκοπος pro ἄκος legunt, vt & Asulanum. Caluus nullam huic sententiæ distinctionem adhibuit, neque ὀλιγόλαιον legisse videtur. Manu quoque scripti codices cum publicatis consentiunt, neque ἐνίοις addunt, quod tamen ex Galeno legimus.

† *Cap.* 8. *lib.* 1. *sen* 3.

[22] δύο ὃ μεγάλων] Sic ferè omnia exemplaria tum publicata, tum manu scripta. Quædam etiam δυοῖν ὃ μεγάλοιν habent, quam lectionem secutus videtur Galenus.

[23] οἱ θερμοκοίλοι] Huc pertinet quod scribitur ab Hippocr. lib. 2. Epid. sect. 1. ὧν αἱ φλέβες εὐρεῖαι, καὶ αἱ κοιλίαι, τ πὰ ὀστέα. εἰσὶ ὃ οὗτοι καὶ λεπτοί. οἱ δὲ πόνες πολὺ πλεῖστ πυτέων. Item quod scribit Gal. lib. 2. de temper. ὅσοι μὲ ὃ εὐρυτέρας ἔχουσι τὰς φλέβας θερμότεροι φύσει, ὅσοι δὲ γενοτέρας, ψυχρότεροι. τῶ θερμῶ δ' ἔργ αἰνεῦσαι τὴ κεφ δῆμ φυσῆσαι τὰ ὑπ. ὥστ' εὐλόγ ς εἰς ταυτὸν, ὡς τὸ πολὺ, σωμ τρεῖς γενότης μὲ φλεβῶν ἕξει πιμελεδῆ τε καὶ παχυτέρα, λεπότης δ' ἕξεως εὐρύτῆς φλεβῶν. hoc est, Siquidem qui latioribus sunt venis, natura calidiores existunt; qui angustis, frigidiores. Caloris namque opus est has dilatare & flatu distendere. Quare non sine ratione ferè in idem concurrunt, venarum quidem angustia cum habitu pinguiore & crassiore, habitus verò gracilis cum venarum latitudine. Vitiosa verò sunt exemplaria quædam manu scripta Regia, quæ ὀξυθερμότεροι pro ὀξυθυμότεροι habent. Etsi enim hæc dictio de caloris intensione & actimonia ac mordacitate sumi possit, melius tamen ὀξυθυμότεροι dicuntur, quòd iræ sint præcipitis, & in iracundiam proni.

[24] εὐθωῶ] Vitiosa ista lectio in omnibus exemplaribus tum manu scriptis, tum publicatis obtinuit, cùm εὐθλωῶ legendum sit, quod exuberat, probè valet, viget aut abundat significat, & ὑγιαίνει exponit Galenus. Sic εὐθλωῶν & εὐημερῶν ferè vsurpat Aristot. in tota animalium historia. Innuit igitur Hippocrates volucrum genus temperie siccum esse, & ad victus rationem deficcantem D plurimùm conferre, cùm per aëris squalores optimè vigeat & exuberet, maximeque similia similibus suæ temperiei causis delectentur & gaudeant.

[25] πράγος] Hîc πράγος Hippocrati magis ad testiculum intumescentem & extra prominentem referri videtur, vt pluribus verbis in nostra Hippocratis Œconomia scribimus. Quod quia accidit vbi vox in grauiorem & asperiorem mutatur, hic affectus Græcis πράγος dicitur. Vnde πραγίζειν aut πραγαῖ deducitur, quod de vocis in asperiorem mutatione dicitur, & circa annum decimum quartum accidit vt scribit † † Arist. lib. 7. histor. anim l. & lib. 5. de gener. animal. cap. 7. Quod certè in hircis, vnde affectus nomen sumpsit, valde est perspicuum, in quibus cùm venerem primum appetunt, testes vel maximè attolluntur & intumescunt. πράγος igitur ὀν τῶ πραγαῖ hîc significare videtur, quemadmodum explicat Gal. lib. 2. de semine. Maximè verò lib. 14. de Vsu partium disertis verbis huius loci sensum aperit Galenus, οὕτως ὁ ὦν κἀκεῖνα τοῖς Ἱπποκράτους ἐλέγετο, πράγος ὁ πότερον, εἰ φανῇ ἔξω ὄρχις δεξιός, ἄρρεν, ἀριστερὸς θῆλυ. ὁ πότερον τὰ ὀρῶν ὀξαίρετ τὰ ὀχυπτικὰ μόρια, καὶ μεῖζ βάλλῃ πῶς ὅτι τὸ πραχύτερόν τε καὶ βαρύτερον ἡ φωνὴ (τῶτο γὰρ τὸ πραγαῖ ὅτι) E πότε τοῖς φυλάττειν ὁ Ἱπποκράτης κελεύει, πότερον τῆ μορίων ἐστὶ ἰσχυρότερον. τὰ γὰρ αὐξοιδισκόμενα τοῖς πρότερον, καὶ πλεονεκτοῦντα κθ' τὴν αὔξησιν, ὀκένας δὴ πουθ ὅτι τῶ ἰσχυρότερα. hoc est, Eodem certè pertinent & quæ ab Hippocrate dicta sunt. Videndum vter testis extra promineat (qui affectus πράγος dicitur) si dexter, mas; si verò sinister, fœmina portenditur. Cùm enim primùm partes genitales intumescunt, vox quodammodo in asperiorem & grauiorem mutatur (id enim est Græcis πραγαῖ, nobis verò hircire) tunc observare iubet Hippocrates, vtra partium sit robustior. Quæ enim prius intumescunt & incremento abundant, eæ vtiq; robustiores existunt. Quibus in verbis Galeni lectionem aliquantulum variare cuiuis est conspicuum. Cæterùm huius sententiæ sensus placito 48. lib. 5. maximè nititur. Qua de re scribit † † † Aristot. lib. 4. de generat. animal.

† † *Cap.* 1. † † † *Cap.* 1.

[26] ὀφθαλμοὶ ὡς αὖ ἰχώσιν] Apparet Galenum ὡς αὖ ἔχωσιν legisse, quæ lectio etiam in quibusdam manu scriptis exemplaribus reperitur, & Gal. ὡς αὖ ἰχώσ τι ἔχωσιν subintelligendum monet, & eam quoque lectionem agnoscit vetus interpres. Quod sequitur F vna coniunximus codicum multitudinem secuti, etsi per se intelligi potest, & ad corporis externi totiusque superficiei colorem referri, aut etiam oculorum colorem respicere, cuius æstimatione totius corporis habitudinem metitur. Illud itaque ὀπτιδιδοῦ conferre aut tribuere aliquid ad deteriorem aut meliorem de totius corporis habitudine æstimationem intelligo, etsi μεταβάλλειν explicat Galenus, vt ad deterius aut melius vergere velit. Et certè ea Galeni lectio esse videtur, καὶ χροιῇ ὀπτ τὸ κάλλου ἢ βέλτιστ ὀπτιδίδωσι, vt id ad oculos referas. Etsi nostra lectio ad vtrunque accommodari potest, & exemplaria omnia tum manu scripta, tum publicata ὀπτιδιδοῦ habent, & ἄμεινον pro βέλτιστ. Et hoc totum sanè apud veterem interpretem desideratur, vt à priore sententia distinctum fuisse appareat. Hîc autem Galenus γῦον τὸ σῶμα ὅλον exponit. Quo magis mirum est Erotianum in eo Bacchium reprehendere quod apud omnes est tritissimum. γῦον enim corpus significare aut membrum corporis, & de pedibus aut manibus dici, apud Homerum valde est vsitatum. At de musculis aut de musculosa membrorum carne, aut de torosa corporis habitudine apud Hippocratem accipi vult, quem in sensum etiam ex Homero adducit, γῦα δ' ἔπικεν ἐλαφρά. γῦα enim Hesychio μέλη χειρὸς τε καὶ πόδος καὶ τὰ G λοιπὰ dicuntur.

[27] σημεῖα θανατώδεα] Hîc quoque lectionem Galeni secutus sum refragantibus plurimùm codicibus manu scriptis. σημεῖα θανατώδη enim in his omnibus desiderantur, neque αἰὰ δέρμα, sed αἰὰ ῥῖνας legunt. Cui quoque lectioni videtur quadantenus fatere in Commentariis Galenus, licet obscurissimis & corruptissimis verbis, vt cuiuis abundè pateat, nisi si αἰὰ ῥῖνα scriptum fuisse coniicias. Caluus codicum manu scriptorum lectionem est secutus.

[28] πόνοι σιτίων ἠρέμωσιν] Celebertima est ista & Hippocrate dignissima sententia, multisque locis à Galeno celebrata, præcipuè verò in initio lib. 2. salub. & lib. 5. & com. ad aph. 16. lib. 2. Sed maximè eius sensum aperit pluribus verbis Galenus ad extremum lib. 5. salub. vbi laborem hîc dici conuenientem & moderatam cuiusque corpori exercitationem contendit, etsi antea lib. 2. & com. ad aph. 16. lib. 2. per laborem vehementem motum, quam exercitationem vocat, intelligat. Sed Galenus illis salubrium libris hanc sententiam inter aphorismos numerat, neq; hîc à Galeno in Com. legitur, etsi rectè hîc loco posita videatur, & omni- H bus scriptis codicibus egregiè contestata. Vt sanè appareat hîc Galeni Commentarium esse fœdissimè mutilatum, quod planè indicant extrema illa verba, πρὸς ὑγείαν, quæ illic nullo modo quadrant, sed ad contextum referri debent, vt legatur, πρὸς ὑγείαν, πόνο,

σιτίων ἡγείσθωσαν, quomodo legunt exemplaria quædam manu ſcripta, quæ etiam ſecutus eſt Caluus & veterus interpres. Cuius etiam lectionis fere ſuſpicionem iniiciunt Galeni verba initio libelli περὶ τῆς μικρᾶς σφαίρας γυμνασίου, quibus hunc locum procul omni dubio ſubindicat. ἡλίκων ἀγαθὸν ὕδωρ εἰς ὑγείαν ὦ Ἐπήρατε γυμνάσια, καὶ ὡς χρὴ πρὸς σιτίων ὑγιάσθαι αὐτά. & lib. περὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας. ὥς περ ἀγαθὸν μέγιστόν ἐστιν εἰς ὑγίειαν τὸ περὶ πρὸς σιτίων περιγυμνάσιον. οὕτω βλαβερώτατόν ἐστι κίνησις ὀλίγη σιτίοις, hoc eſt, quemadmodum enim exercitatio quæ cibos præcedit ſummum eſt ad ſanitatem bonum, ita omnis motio à cibis valde eſt noxia. Celſus quoque hunc locum innuit de exercitatione agens lib. 1. cap. 2. his verbis, Prima autem eius curatio exercitatio eſt, quæ ſemper antecedere cibum debet. Erotianus etiam hunc locum indicat, cùm πόνος dictionem explicat, & tria ſignificare contendit hoc velut exemplo propoſito, πόνος, σιτίων ἡγείσθωσαν.

Sectio quinta.

1 Morbis naturæ medentur.

2 Natura ipſa ſibi per ſe, non ex conſilio motiones ad actiones obeundas inuenit, partim quidem, vt nictare, partim verò etiam quibus lingua ſubſeruit, & quæcunque alia id genus. A nullo quidem edocta natura, citraque diſciplinam, ea quæ conueniunt efficit.

3 Lachrymæ, narium humor, ſternutationes, aurium ſordes, oris ſaliuatio, ſputi eductio, ſpiritus ingreſſus, exitus, oſcitatio, tuſſis, ſingultus, non eodem prorſus modo fiunt.

4 Conſideranda quoque ſunt, vrinæ ſeceſſus, & flatus, huiusq; alterius excretio, alimenti & tranſpirationis actio: & mulieribus, quæ iis inſunt, quæque in toto corpore accidunt, ſudores, pruritus, pandiculationes, & quæcunque id genus.

5 Humanus animus ad mortem vſque perpetuò producitur. Quòd ſi vnà cum morbo incenſus fuerit, tum etiam ipſe corpus depaſcitur.

6 Morbi vnà nobiſcum educati, in ſenectute, & maturatione, & ſolutione, & rarefactione deſinunt.

7 Medicatio eſt obluctantem eſſe neque conſentientem affectui. Sic frigidum & auxilio eſt, & quæ à calido ſunt, tollit.

8 Præceps atque acerba iracundia cor & pulmonem in ſeſe, & ad caput calorem & humorem attrahit. Animi autem tranquillitas correlaxat.

9 Labor articulis & carnibus confert, viſceribus verò cibus & ſomnus.

10 Cura ac meditatio hominibus pro animi exercitatione eſt.

11 Ad vulnera ſanguis concurrit, ſuccurrendum igitur vt vacuum expleatur.

12 In auris dolore, lana digito circumuoluta, vnguen calidum inſtilla, deinde interiori manus volæ lana impoſita, auri ſupponito, vt aliquid ipſi exire videatur, deinceps in ignem immittito. In quo tibi æger ipſe fallendus eſt.

13 Lingua humorum ſerum quale ſit indicat. Pallidæ quidem linguæ ex bilis redundantia fiunt (bilioſum autem à pingui.) Rubicundæ verò à ſanguine, nigræ ab atra bile, valde reſiccatæ ex ſuccenſa fuligine & vtero, albæ autem ex pituita.

14 Vrina cibi & potus colorem refert, eſtque veluti humoris in corpore colliquatio.

15 Lingua humorum præſtantiam colore refert, ideoque per hanc ad humorum dignotionem peruenimus.

16 Carnes guſtanti ſalſæ, ſuperuacaneam quandam copiam indicant.

17 Si mammarum papillæ & rubra circa eas circumferentia pallida fuerit, morboſum eſſe vteri conceptaculum ſignificatur.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

1 Νούσων φύσιες ἰήσεσι.

2 Ἀνθρώπου ἡ φύσις αὐτῇ ἑωυτῇ τοῖς ἐφόδοις, οὐκ ἐκ διανοίης. τὰ μὲν ὀφθαλμιῶντα. τὰ δὲ καὶ ἡ γλῶσσα ὑπουργέει. καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ἀπαίδευτος ἡ φύσις ἐοῦσα, καὶ ἀμαθοῦσα τὰ δέοντα ποιέειν.

3 Δάκρυα. ῥινῶν ὑγρότης. βαρμοί. ὠτὸς ῥύπος. πτύσματος. σιάλου ἀναγωγή. πνεύμαλος εἴσοδος. ἔξοδος. χάσμη. βήξ. λύγξ. ἀ τοῦ αὐτέου πνευστάσιος τρόπου.

4 Οὔρου ἄφοδος καὶ φύσις καὶ τούτης τῆς ἑτέρης, τροφῆς καὶ πνοιῆς. καὶ τοῖσι θήλεσιν, ἀ τούτοισι καὶ κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα. ἱδρῶτες. κνησμοί. σκιρτιασμοί. καὶ ὅσα τοιαῦτα.

5 Ἀνθρώπου ψυχὴ ἀεὶ φύεται μέχρι θανάτου. εὖ τε καὶ πυρωθῇ ἅμα τῇ νούσῳ, καὶ ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα φέρεται.

6 νοῦσοι ξυνάδελφοι τῇ γήρᾳ. καὶ ἅμα πεπασμὸν λείποισι. καὶ ἅμα λύσιν. καὶ δι' ἀραιώσιν.

7 Ἴησις ἀντίνοον μὴ ὁμονοέοντα τῷ πάθει. τὸ ψυχρὸν καὶ θερμαίνει καὶ κλείει ὀκόσα ἐστὶ θερμά.

8 Ὀξυθυμίη ἀναπαστὰ καρδίην καὶ πνεύμονα εἰς ἑωυτά. καὶ ἐς κεφαλὴν τὰ θερμὰ, καὶ τὸ ὑγρόν. ἡ δὲ εὐθυμίη, ἀφίησι καρδίην.

9 Πόνος τοῖσιν ἀρθρέοισι καὶ σαρκί. σῖτος, ὕπνος, παλάσσοισι.

10 Ψυχῆς πρόνοια φρονὶς ἀνθρώποισιν.

11 Εν τοῖσι τρώμασι τὸ αἷμα ξυνδρέχει. βοηθητέον ὡς τὸ κενὸν πληρωθείῃ.

12 Ἐν οὖς ἀλγέει, εἰείλον περὶ τὸν δάκτυλον ἐλίξας, ἐγχεῖν ἄλειφα θερμόν. ἔπειτα ὀπτεῖν εἴσω ἐν τῷ θέναρι τὸ εἴειον, τὸ οὖς ἐπαφθῆναι, ὡς δοκέοι τί οἱ δέειν. ἔπειτα ὀπὶ πῦρ ὀπτέαλλον ἀπάτη.

13 Γλῶσσα, οὖρον σημαίνει. χλωραὶ γλῶσσαι, χολώδεες. τὸ δὲ χολῶδες, ἀπὸ πίονος. ἐρυθραὶ δὲ, ἀφ' αἵματος. μέλαιναι δὲ, ἀπὸ μελαίνης χολῆς. αὖαι δὲ, ἀπὸ ὀκκαύσιος λιγνυώδεος, καὶ μηδαμῶς μορίου. λευκαὶ δὲ, ἀπὸ φλέγματος.

14 Οὖρον ὁμόχροον βρώματι καὶ πόματι, καὶ ὡς ἔσωθεν ἐόν. ἐκ τοῦ τῆς ὑγροῦ ξυνήξις.

15 Γλῶσσα ὁμόχροος τῆσι κρήσεσι, διὰ ταύτης γινώσκομεν τοὺς χυμούς.

16 Ἡν ἁλμυραὶ σάρκες θυμοῦνται, περιττώσιος σημεῖον.

17 Ἡν τῶν μαζῶν αἱ θηλαὶ, καὶ τὸ ἐρυθρὸν χλωρὸν ᾖ, νοσῶδες τὸ ἄγος.

18 Ἀνθρώποις

18 Aurium ſordes hominibus dulcis quidem lethalis, amara verò minimè.

19 In longis morbis ſolum vertere conducit.

20 Imbecilles cibi breuem vitam præſtant.

21 In diuturnis circa articulos præcipuéq; coxendicem defluxionibus (quæ κέδματα Græcis dicuntur) venas in auribus poſteriores pertundere oportet.

22 Veneris vſus morbis à pituita confert.

23 Valentes cibi aut potus eos qui calido ſunt ventriculo perturbant.

24 In profluuio quod fit per ora venarum in ano ſanguinem fundere ſolita (Græci hæmorrhoida dicunt) velut quiddam atræ bili affine effluit.

25 Morbos qui temporis ſucceſſu augentur & deteriores fiunt, coitus lædit.

26 Refrigeratio quæ in ventre continentur indurat. Coitus quæ ventre continentur indurat.

27 Veratrum epotum ſi celerius purgare voles, lauare aut cibum ſumere oportet.

28 Per ſomnum ſanguis ad interiora magis ſe recipit.

29 Ex ſuperioribus ventris partibus rigor, febris verò ex inferioribus ferè ortum ducit.

30 Aëris per inſpirationem attractio fit vbi pulmo ſiccus fuerit, aut æſtum conceperit. Immodicè euacuatum etiam ſomnus multus exiccat.

31 In frigidis cibis annumerantur lentes, milium, cucurbitæ.

32 Vlcera erumpunt vbi quis non purgatus exercitatione vtatur.

33 Si mulier aut capra cucumeris agreſtis ſuccum (elaterium dicunt) aut cucumim ſylueſtrem deuorarint, etiam pueri purgantur.

34 Impensè calido corpori cibo interna refrigeratio comparatur, ſole, igne, veſtitu, æſtiuo tempore, externa noxa. Cõtrario verò ſic contraria cõcuniunt.

35 Ex cibis hi quidem celeriter ſuperantur, illi verò contrà.

1 νόσων φύσιες ἰήσεσι] Hæc ſententia Hippocratis maieſtate digniſſima, indicat præcipuam eſſe naturæ vim in morbis profligandis, propulſandis & curandis, eiusque beneficio & concoctiones procurari, & excretiones criticas ſolicitari, illiq; omnia quæ ſunt ad ſalutem accepta referri oportere, cuius ſanè gratia omnia molitur. Quod certè egregiè explicat *Galenus lib. 3. de Criſibus, vbi hunc etiam locum adducit, vt & lib. ad Thraſybulum, his verbis, αἷμα τὸ ὡς πρὸς νόσους αὐτὴ κρίνῃ, τὸ ὡς εἰσὶν αἱ φύσεις ἡμῶν νόσων ἰατροὶ, παλαιοῖς καὶ δραστικοῖς αὐτὴ πάρεστιν εἰρημένα, ἢ αὖ ἔτι δεόμενον ἐγὼ δι' ἱστορεῖσθαι; hoc eſt, Quinetiam quòd ipſa morbos iudicat, quodq; naturæ morborum ſunt medicatrices, quæ antiquis abundè dicta ſunt, quid me nunc recenſere opus eſt? φύσις autem vocat Hippocrates, πᾶς δεινὸς μεν πολλὰς ἅς ἀνθρωποειδεῖς τὸ ζῶον intelligens, vt etiam explicat Gal. lib. de Criſ. Etſi φύσιν ab Hippocrate vocari τὸ δημιουργικὸν ἡμῶν αἴτιον, vt omnibus mos eſt, ſcribit Galenus lib. 9. de Placitis Hippocr. & Platonis, vbi huius etiam loci meminit. Nec eſt ab hac ſententia alienũ quod ſcribit † Aretæus ὅτι τῇ αὐτομάτῃ περιουσίᾳ τῆς φύσιος πάντα χρῆται πρὸς ἕκαστα. hoc eſt, præfinito à natura tempore ſponte remedia omnia fiunt. Et quod ſcribit M. Tullius Tuſc. 3. ad corporum ſanationem multum ipſa corpora & naturam valere. Hunc quoque locum adumbrat Corn. Celſus † † ſcribens. In nullo quidem morbo minus natura ſibi vendicare, quàm ars poteſt, vt pote cùm repugnante natura, nihil medicina proficiat. Quod aliàs videtur ab Hippocr. ὀνόμασι expreſſum. πρώτην δὲ ὑπὸ πάντων δεῖ φύσιος. φύσιος γὰρ αὐτοπροσπόνησις κενεὰ πάντα. hoc eſt, Imprimis quidem natura opus eſt, qua repugnãte irrita ſunt omnia. Sic autem Cornelij Celſi locum prudenter emendare quidam mihi videntur, cùm priore loco fortuna legatur, quæ lectio etiam ferri poteſt. Exemplaria autem manu ſcripta quotquot adhuc videre licuit, nullam hic faciunt ſectionis quintæ diſtinctionem, vt nec Italica, quod ex Caluo patere poteſt.

*Cap. 8. †Cap. 4. lib. 1. de Cur. morb. diut. ††Cap. 1. l. 3.

2 αὐτοφύεις ἡ φύσις] Ἔφοδοι appetitiones naturales dicuntur quibus ad agendum impellimur, quæ ſolo naturæ impetu, non voluntate aut conſilio, in animantibus ducuntur. Innuit igitur Hippocrates impetus illos quibus ad obeundas functiones, aut ad mouendum, aut aliquid appetendum impellimur, à natura nobis eſſe inſitas, qua duce, citra vllam diſciplinam & abſque vllo doctore munia illa obimus. Vt rectè aliàs, ab eodem † Hippocr. ſcriptum ſit, φύσις πάντων ἀδιδακτοῖ. Quod etiam hunc in ſenſum accommodat †† Gal. lib. 1. de vſu part. & longè pluribus verbis lib. 6. loc. affect. ††† explicat, de hœdo matris vtero exciſo educto verba faciens, quod exemplum hic etiam poſtea repetit.

† Lib. περὶ τροφῆς. †† Cap. 3. ††† Cap. 6.

τὸ δὲ καὶ ἡ γλῶσσα] Id de linguæ motione in edenda voce intelligendum, ac ad eius actionem obeundam ſubſeruientibus inſtrumentis. Cùm nanque diſſectionum periti plurimùm inter ſe diſſentiant, de muſculorum ad vocem facientium tum numero tum actione: id certè mirum ſubit, infantes abſque vllo magiſtro voces ipſas imitari. Quod & in reliquis animalibus quæ vocem edere poſſunt etiam cernitur, vt copioſius ſcribit †††† Gal. lib. 6. de loc. affect. & lib. de fœtuum formatione. Hic verò exemplaria manu ſcripta quædam, τὸ δὲ καὶ ἡ γλῶσσα τὸ ἐπιστρέφει habent. Quam lectionem etiam agnoſcere videtur Gal. in Com. †††† Cap. 6.

ἀπαίδευτος ἡ φύσις ἔῃσα] Gal.lib.9. de Placitis Hippocr. & Pl. huius loci meminit, sed εὐπαίδευτος legit, quemadmodum & vetus interpres, vt sensus sit. per se bene naturam edoctam, & citra vllam disciplinam aut doctorem munia sua obire, sed ἀπαίδευτος in omnibus exemplaribus manu scriptis legitur. Neque verò est ab hoc loco alienum quod scribit M. Tullius lib. 2. de finibus. Ferarum natura non est illa quidem depravata mala disciplina, sed natura sua. Et quod scribit Galenus lib. quo probat animatum esse quod vtero continetur, his verbis, εἰ δέ τις ἡμᾶς ἀπαιτοίη φύσεως λογισμούς, ἴσως πάντα παρεξέπεσεν αὐτῷ αὐτοδιδάκτως τὰ Θ αὐτοματοῦς. οὐδὲ γὰρ ὅπως ἂν φυτῶν σκώληκες γίνοιντο, ἢ εἰ φῆν ἵπποι Θ βοῶν οἱ σφῆκες, Θ μέλιττα, ῥᾴδιον ἡμῖν λέγειν, ἀλλ' ἴσως ἡ φύσεως ἁπλῶς γίνεται. οὐδὲ γὰρ τὰς ὄρνεις πτῆσεως διδάσκει τις, οὐδὲ τὸ νοεῖν ἡμᾶς, ἢ ἀκούειν, ἢ βλέπειν. ἀλλ' ὁμῶς Θ τὰς ὄρνιθας ὁρῶμεν πτηνομένας, Θ ἡμᾶς αὐτὰς χρεὼ μαθήσεως νοεῖν τι Θ βλέπειν. ἀπόρρητος γὰρ τις Θ κεκρυμμένη, Θ πολὺ ἡ ἡμετέρας δεξιότητος βυθοπτέρα, ἡ ὥστε τὴν φύσιν εὐπορίαν. hoc est, Quòd si quis à nobis naturæ rationes postulet, is sciat eam per se edoctam & ex sese addiscentem omnia agere. Neque enim à nobis facilè dicatur qua ratione in plantis vermes, aut ex equis & bobus vespæ ac apes gignantur. Verùm à natura id simpliciter fit. Nam neque quispiam aues volare docet, neque nos aut intelligere, aut audire, aut videre. Sed tamen & aues volare, & nos absque disciplina tum intelligere, tum cernere videmus. Ipsum enim naturæ opificium tum verbis explicari nequit, tum recõditum est, & longè nostra cognitione abstrusius. Quod idem etiam lib. de fœtuum formatione, in summum opificis nostri artificium reiicit. Idem quoque lib. 1. de fac. nat. hunc locum his verbis adumbrat. Ἱπποκράτης μὲν οὖν ὧν ἴσμεν ἰατρῶν τε Θ φιλοσόφων παρὸν ἁπάντων, ὡς ἂν Θ παρὸν ὁστοῦν ἔρχα, θαυμάζει τε Θ δεξιὰ πάντα ὑμῶν τὰ πάντων, δίκαιον ὀνομάζων, Θ μόνων ἐξαρκεῖν εἰς ἅπαντα τοῖς ζῴοις φησὶν, αὐτὸν ἐξ αὐτῆς ἀποδιδάκτως παρεξιόντα ἅπαντα τὰ δέοντα. Quod est, Hippocrates igitur omnium quos nouimus, tum medicorum, tum philosophorum princeps, vt qui primus naturæ opera nouit, hanc miratur & semper celebrat, iustam nominans, solamque animalibus ad omnia satis esse dicit, ipsamque per se edoctam, omnia quæ opus sunt agere.

[3] τόμαλος σίαλος αἰαγρὴ] τόμαλος σίαλος videtur legendum, posteaque αἰαγρὴ, sicque videtur legisse Galenus, cõtra tamen omnium exemplarium fidem. Sic αἰαγρὴ pro spurorum reiectatione sumitur, vt sæpe aliàs, & in Coacis præsagiis αἰαγρὴ φλεγματώδης dicitur pituitæ per os & tussim eductio. Etsi Galenus πτύειν αἰαγρὶω legendum suadet. τόμαλος σίαλον autem oris saliuationem prosaliuæ reiectione diximus *Plinium secuti, qui purpuras dixit mutuo attritu lentorem cuiusdam ceræ saliuare, quod κηλιάζειν dixit †Aristot. explicans, etsi idem fauificare aut cerificare extulit, cap. 38. vt satis ex Aristotele patet, vbi tamen fœtificare in omnibus nostris codicibus mendosè legitur. *Cap 36. lib. 9. †cap. 15. lib. 5. hist. anim.

[4] οὔρου ἄφοδοι] Sic legunt omnia quotquot videre licuit exemplaria. Galenus tamen οὔρου ἀφόδου legisse videtur, vt ἔκκρισις subaudiatur, quem secutus sum, vt stercoris & cibi reliquiarum excretio intelligatur. Quam etiam lectionem ponit vetus interpres. Caluus φύσις vitiosè legit, vt & in quibusdam manu scriptis exemplaribus habetur. Quod sequitur Θ ὅσα πιαίνει, codices Regij manu scripti καὶ subticent, & sequentibus iungunt.

[5] αὐθράπου ψυχὴ] Hæc sententia per sanè difficilis & obscura videtur, ob controuersam & multis locis à Galeno agitatam ex summorum philosophorum opinione animi naturam, nec dum tamen planè explicatam, sed ingenua ignorationis confessione adumbratam. Quod præcipuè lib. de animi moribus, & de fœtuum format. & lib. de fac. natur. substantia, vt hîc quoque, palam profitetur. Etsi aliàs non obscuram de ea sententiam profert, vereque diuinam eius originem facit, vt maximè videre licet in lib. quo probat animatum esse quod vtero continetur. A qua certè opinione non mihi omninò videtur abhorrere Hippocrates lib. περὶ ἑβδομάδων (quem alij περὶ ἀρχῶν vocant) vbi exagitatis communibus omnium opinionibus, sublimem ac planè cœlestem, neq; medicorum septis conclusam hominis atque animi originem facit, illiusque essentiam, quam caloris nomine donat, esse immortalem, cùm θεοῖσιν ἀθάνατον ponit. Sed certè reuocata ad Medicorum calculum sententia, cùm Hippocrati & Galeno animi natura nil aliud esse videatur, quàm calor insitus & à principio innatus, ex se perpetuò mobilis, animabili & spirituosa natura indiguit ad motionis perennitatem fouendam & temperandam, cuius attractione, temperatione, ac veluti refrigeratione quadam, vitalitatis fontes rigantur & conseruantur. Hinc αὐξάνοιτο ex Hippocrate, †† Galeno τῆς ἐμφύτου θερμασίας θρέψις καὶ ἐμψύξις ponitur, quòd caloris innati efficientia, in qua vita consistit, respiratione aut refrigerio, veluti flabello quodam, hoc est ærе per inspirationem & transpirationem immisso, ad sui conseruationem opus habeat. Eaq; notione ipsius caloris innati perpetuam auctionem aut conseruationem ex inspirati aëris moderatione, ad mortem vsque fieri necesse est. Quod certè his verbis sensit Hippocrates lib. περὶ φύσ. παιδίου. τῶν τὸ θερμὸν τοῦ ψυχροῦ τρέφεται τοῦ μετέου. Longè verò apertius ostendit Gal. lib. περὶ ῥίζης Θ τρόπου, vbi animi naturam ex Hippocr. mente profert, & magnam huic loco lucem adfert, his verbis, παρεκάλει οἱ ὁ λόγος ὅτι τοῖς Ἱπποκράτοις ἀρχαῖς, οὐκ ἄγκοις Θ πόροις ἢ ὑλῇ τοιχεῖα τὰ θειότατον ἡμῖν τοῦ σώματος, οὐδὲ κινήσεως ἢ τροφῆς τοῖς, ἢ ὕπνος ἄλλης αἰτίας ἔκχυτον τὸ θερμὸν ὑποφαινόντων, ἀλλὰ τὸ μὲ ὅλον σῶμα συμπνοῦν τὰ καὶ σύρροον ἠρυομένων. τὸ θερμὸν οἱ οὐκ ὀπίκτητον, οὐοὶ ὕστερον τῆς ζόου ἡ χρείσεως. ἀλλ' αὐτὸ παρὸν τε καὶ ἀρχαῖον, Θ ἔμφυτον. καὶ ἡ γὰ φύσις καὶ ἡ ψυχὴ οὐδὲν ἄλλο ἢ τοῦτ' ἐστίν. ὥστ' ἐείαν αὐτοκίνητόν τε καὶ ἀείκινητον αὐτὸ νοῶν, οὐκ ἂν ἁμάρτοις. ἓκατον δ' τούτων ἰδίας βεβαιώσεις, καὶ τοι μεθ' ἓνεστι τὰρ αὐ ἐστέρου. τὸ νωῶ δ' εἶ τὸ λόγου τὸ σπουδὰς ἐρευνητέον. ἃ τε γὰρ ἀείκινητον ὂν τὸ ἔμφυτον θερμὸν, οὔτ' εἴσω μόνον, οὔτ' ἔξω κινέεται. δίχα δ' ἔχεται οἱ ἀεὶ πᾶν ἑτέραν αὐτῶ πάντων ἢ ἀτέρα. ταχὺ γὰρ αὖ ἢ μὲ ἔσω μονὴ κεπέπαυσεν εἰς ἀκαιρησίαν. ἡ δ' ὀκπὸ ἐσκιέδασε τὰ καὶ παιπτ διέφθειρεν αὐτό. μέτεια δ' σβεννόμενον, καὶ μέτεια αὐαιθόμενον, ὡς Ἡράκλειτος ἔλεγον, ἀείκινῶν οὔπω μένει. αἰάνθετας μὲν οὖν τὴ κάτω σπουδσὴ, ἡ προφῆς ὀρεγόμενον. αἰρόμενον δ' καὶ πάντα σκιδνάμενον. σβένυται. ἀλλὰ πῶς μὲν αὖω τε καὶ ἔξω φορεῖν, Θ ὡς αὖ τε οἱ ἔλκπωσιν ἀπὸ τὴ ἰδίας ἀρχῆς δόπ φύσις θερμὴν δεῖν, κάκπτα. πῶ οἱ ἔσω τε καὶ κάτω, πυνέει δὴ πῶ ἰδίεν ἀρχῶ ὁδόν, ὅπ ψυχροῦ πμετέγα. μικτὸν γὰρ ὂν θερμοῦ καὶ ψυχροῦ γόρυε. κ' μὲν τὸν παρὼν λόγον τὸ θερμοῦ τὴ' δεῖ αὐτοκίνητον αὐτῶ, καὶ τάτε μάλιστα δεῖται πρὸς πᾶς ἐνεργείας. μεγάλεω οἱ ὅμως ἀυπᾶ χρείαν καὶ τὸ ψυχρὸν παρέχα. πέφυκε γὰρ τὸ μὲν θερμὸν εἰς ὕψος αἴρεσθαι καὶ συμπροσάγειν ἀυπᾶ πῶ τροφῶ. εἰ δ' μὴ τὸ ψυχρὸν ἐμποδὼν ἐγίνετο, καὶ δπαμίκιστον προσῆκε. γίνεται οἱ ἐμποδὼν τὸ ψυχρὸν τῇ ταιαύτῃ τὸ θερμοῦ κινήσει, ὡς μὴ κτὸπλοῖο ὀκπνόμενον. μάνθανος γὰρ ὑπὸ κουφότητος καὶ τῆς πρὸς τὸ ἄνω ὁρμῆς κοπτοῦσαι ἢ σωμάτων αὐτό. ἀλλὰ τὸ ψυχρὸν ἐπέχα τε Θ κωλύει, καὶ ἡ ἄγαν ταύτης κινήσεως ἀφαιρεῖ τὸ σφοδρόν. hoc est, Pronehetur autem sermo ad Hippocratis principia, cùm nos neque corpusculorum moles & meatus corporis nostri elementa statuamus, neque motionis aut affrictus cuiusdam, neque alterius alicuius causæ sobolem calorem ipsum esse dicamus. Verùm corpus totum conspirabile & confluxile censeamus. Calidum autem non ascititium, neque animantis ortu posterius, sed ipsum primum, & ab initio genitum, & nobis innatum, & certè naturam ipsam ac animum nil aliud quàm ipsum censeri. Adeo vt si eius naturam per se & semper mobilem animo concipias, nihil aberraueris. Quorum singula seorsum sunt diligenter explorata, & quanquam de his aliunde discere liceat, in præsens tamen, quantum sermonis connexio postulat, disceptatione est peruestigandum. Cùm nanque calidum innatum in perpetuo sit motu, neque intrò solum, neque extra moueatur, alteram ipsius motionem altera semper excipit. Celeriter enim quæ intrò fit sola cessaret & motu priuaretur. Quæ verò extra fit, ipsum hac ratione dissiparet ac corrumperet. Cùm verò moderatè extinguatur & moderatè incendatur (vt inquit Heraclitus) hoc modo in perpetuo motu permanet. Accenditur igitur deorsum nutans & alimentum appetens. Vbi autem sursum attollitur & vndiquaque dissipatur, extinguitur. Cæterùm eum qui sursum & extra fertur motionis impetum, ac (vt ira dicam) à proprio principio expiscationem quandam, quòd natura calidum sit, sibi comparauit. Eum verò qui intro & deorsum fertur, hoc est ad proprium principium viam, quòd frigiditatis cuiusdam particeps sit. Frigido namque & calido temperatum est. Ac ex prima quidem ipsius caloris ratione, ipsum per se mouetur, eoque plurimùm ad obeundas actiones indiget. Neque tamen ei paruam vtilitatem frigus exhibet. Calidum nanque in altum tolli, simulque secum alimentum abducere natum est, ac nisi frigidum impedimento fuerit, etiam quàm longissimè procedere. Eiusmodi autem caloris motioni impedimento est frigiditas, ne, dum extenditur, pereat. Periculum enim est ne præ leuitate & impetu sursum facto, ipsum à corporibus discessionem paret.

†† *Lib. de vsu respirat.*

At frigiditas

A At frigiditas retinet & prohibet, & nimiam huius motionis vehementiam aufert. Ex quibus & calidi ipsius perennitatem, ad eamque tutandam frigidi temperationem, ac veluti auctionem intelligas. Quod etiam clarius libro de vsu respirationis ex duplici flammæ motu exposuit. Eam autem esse oportere ad vitæ vsum calidi à frigido temperationem, id satis indicat respirationis veritisque necessitas, quodque alioqui indesinenter motum calidum dissiparetur, aut concepto incendio conflagraret, omniaque depasceretur. Id autem significat quod scribitur, ὥ' ὑπυρφῆ ἅμα τῇ νούσῳ, καὶ ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα φέρεται. Quod certè vel inde pendet quòd Hippocrates animantis sanitatem in calidi & frigidi cum reliquis primis naturis moderata temperatione posuerit, vt scribit Gal. lib. 8. de plac. Hippocr. & Plat. & lib. de rigore & tremore. Vnde etiam Galenus animi essentiam in primorum quatuor corporum temperatione consistere scribit, libro de animi moribus, quòd ad earum immoderationem nostri corporis interitus consequatur. Atque id ipsum eleganter scribit libro de vsu respirationis Galenus, præcipueque in calidi immoderatione cerni scribit. Quod totum huic loco valde quadrat. ἔνεστ οἱ εἰ Θ πῶ ὑσίαν ἡ ψυχῆς ἀγνοῦμεν, ἀλλ' ἐκ διαιρέσεως οὐδὲν ἧπτον λογίσασθαι λήμμαῖα τῆ ἐπο-

B δείξεων τοῖς ἐναργῶς γινωσκομένοις χρησαμένοις, ὧν καὶ πρὸτ' δεῖ. τὸ παρεκχυνόμενον ἐν πᾶς κῇ τὸν ἐγκέφαλον κοιλίας πνεῦμα, δυοῖν θάτερον ἀναγκαῖον ἔῃ, ἢ ποτε πῶ ὑσίαν ἡ ψυχῆς, ἢ τὸ παρὸν αὐτῆς ὄργανον. ἀλλ' εἰ παρὸν ὁ ἐγκέφαλος ἐν ἑαυτῷ πῶ ὑσίαν ἡ ψυχῆς ἔχῃ, ἀναγκαῖον δεῖ Θ τοῦτ πῶ ἐμφυτον ἔῃ θερμαίνειν, ἢ τὸ πνεῦμα, ἢ τὸ σῶμα παῦτῆς ἡ καθασκευῆς ἕδος, ἢ παρ' αὐτῶ εἴ τις δύναμις ἀσώματος. ἀλλ' αὐαγκαῖον τῶ παρὸν εἰς τὰς κινήσεις ὄργανον ἔνα ἀεὶ ἠρεμοῦν ἔχῃ, εὐῶ μὲ ἀταθὴ πωιελῶς ὑπαρχουσαν. ἐν δὲ τοῖς θανάτοις ἀεὶ παρόντων αὐτῶν ὀργάνων παρόντων λυομένων. ὥστε δὲ αὐάγκας ἤτοι ἡ καθασκευὴ τὰ ἐγκεφάλου βλεπομένης. ἢ ὁμοῦ ἢ κῇ αὐ τὸν πνεύματος, ἢ ἡ θερμασίας μόνης, ὁ θάνατος δεῖ τοῖς ζῴοις. ἀλλ' οὔτε πῶ κατασκευῶ ἐν ταῖς βλαβῶσι δυναστὸν ἑτέρος, ἀλλ' ἢ δεῖ πῶ ἡ θερμασίας ἀμυσείας, ὡς ἐδείξαμεν, θοῦτ' αὐτῶ πολὺ μᾶλλον πῶ θερμασίαν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ λοιπὸν ἔπ καὶ πεῖπν, ἔχῃ τὸ πνεῦμα δυάπαρ παρέφασιν ἑτέρας φθορᾶς ἴξαφνιδίου, ὥσῃρ πᾶ' ἔμπροσθεν εἰρημένας, πῶν τε ἡ οὐσίας ὅλης αὐτῶν πένωσιν, Θ πῶ ἡ θερμασίας ἀμυσείαν. hoc est, Etsi verò animi natura non est nobis cognita, nihilominus tamen ex diuisione licet ratiocinari, ex his quæ euidenter sunt cognita demonstrationum sumptionibus in vsum assumptis. Ex quibus hoc est, Spiritum in cerebri ventriculis contentum, ex duobus alterum ex necessitate esse, aut animi ipsius essentiam, aut primum eius instrumentum. Sed si primùm cerebrum in se animi essentiam continet, & eam calorém esse innatum, necesse est, aut spiritum, aut totam constitutionis ipsius speciem, aut si quæ sit præter eam facultas incorporea. Sed hoc primùm necessarium, vno aliquo instrumento, ex his quæ dicta sunt, ad motiones vti, cùm ipsa prorsus impatibilis existat, eaque mortis tempore affectis primis ipsis instrumentis soluatur. Quare aut læsa cerebri constitutione, aut simul spiritu qui in eo est, aut calido solo, mortem animantibus contingere necesse est. Sed neque constitutio celeriter aliter quàm per caloris immoderationem (vt ostendimus) offendi potest, ac neque ipsa multò magis caliditas, ac neque quod reliquum est adhuc tertium, spiritus, alterius repentinæ corruptionis causam externam habere potest, præter eas quę ante dictæ sunt, videlicet totius substantiæ vacuationem, & caloris immoderationem. Quòd autem animus auctionem accipiat & spiritu nutriatur, scribitur à Galeno lib. quòd animatum sit quod vtero continetur. ἢ γοῦν ζῶν διοικουμενν ὑπὸ ψυχῆς Θ φύσεως, Θ τροφῆς. Θ πνεύματος, τρέφεται μὲ ὀ ψυχὴ πνεύματα, τροφαῖς ἢ ὑγραῖς Θ ξηραῖς ἡ φύσις. εὑρεθήσεται ἢ Θ τὸ ἐν τῇ μήτρᾳ πάσας ταῖς οἰκονομίαις χράμενον, Θ ταῖς πρὸς πῶ ἡ ψυχῆς κίνησιν, Θ ταῖς πρὸς πῶ ἡ φύσεως αὔξησιν. hoc est, Cùm igitur animal ab animo & natura regatur, & alimento, & spiritu (animus quippe spiritu, natura verò humidis & siccis alimentis nutritur) deprehendetur certè quod in vtero est his omnibus administrationi-

D bus vti, tum his quæ ad animi motionem, tum etiam iis quæ ad naturæ incrementum spectãt. Exemplaria porro manu scripta Regia præcedentis sententiæ extremum hîc coniungunt, & longè aliam lectionem faciunt, ὅσα πιαίνει ὀν αὐθρώπου ψυχὴ φύεται μεχρὶ θανάτου, vt ista ad naturales actiones referantur, quæ in homine semper ad mortem vsque repullulant. φύεται verò Galenus in Exegesi βιβρώσκει, καταναλίσκει exponit, hunc locum haud dubiè subnotans, vt vitiosa sint exemplaria quæ φέρεται legunt, & ἅμα pro ἄμα.

[6] νοῦσοι ξυμτροφοι] Vt non de omnibus morbis intelligenda est hæc sententia, ita de iis accipi potest qui in iuuentute affligunt, & in senectute desinunt. Quod videtur per ξυμτρόφους νόσους innuere, quasi vnà nobiscum educatos, aut familiares & assuetos intelligat. Sunt enim morbi quidam iuuenibus familiares, qui ætatis commutatione & beneficio in senectute desinunt, velut cephalæa, heterocraniæ, & epilepsiæ. Sic etiam scribit Hippocrates in Progn. iuuenes ex aurium inflammationibus senioribus potius in-

E terire & ex plurimis aliis suppurationibus, ob febrium & delirij vehementiam, senes verò minus morbis acutis & febribus tentari, aph. 14. lib. 1. Quæ solutio ætatis mutatione contingit, non secus ac tempestatum commutatione morbi propulsantur, scripsitque Hippocrates æstiuos morbos hyeme solui, velut eos qui hyeme contracti sunt, æstate. Cæterùm exemplaria quædam manu scripta hîc sectionis quintæ indicaturam adscribunt.

[7] ἴησις αὐτόνοος] Hæc sententia ex media Hippocratis œconomia ducta est, siue ad Medicum, siue ad ægrum ipsum referatur, quemadmodum scribitur lib. 1. Epid. ὑποτεταγμένος τοῦ νοσήματος τὸν νοσοῦντα μὲ ἢ ἰητρὸν χρή. Qui locus hîc valde propriè quadrat, istumque mirè explicat. Hucque referri debet quod scribitur ab Hippocrate lib. de nat. humana. τὸ ἢ ξύμπαν γνῶναι δεῖ τὸν ἰητρὸν ὀναγκαῖον ἐν τοῖσι νοσήμασι καὶ θεραπεῦσι Θ νοσήμασι Θ εἴδεσι, Θ ὥρησι, Θ ἡλικίῃσι, Θ τὰ σωτέοντα τὰ λύειν, Θ τὰ κεκλειμένα σωστέον. ὅτῳ δὲ αὖ μάλιστα τὰ κάμνον αὐκπείθοιτο, ἢ τε νοσήμα τοῖσι καὶ θεραπεῦσι Θ νοσήμασι Θ εἴδεσι, Θ ὥρησι, Θ ἡλικίῃσι, Θ τὰ σωτέοντα τὰ λύειν, Θ τὰ κεκλειμένα σωστέον. ὅτῳ δὲ αὖ μάλιστα τὰ κάμνον αὐκπείθοιτο, ἢ τε ἴησις τῶτ' μοι δοκέει εἶ. hoc est, In rorum verò Medicus nosse debet tum instantibus morbis, tum naturis, tum temporibus, & ætatibus se opponere, & quæ distendunt soluere, & soluta intendere. Hac enim vel maxime ratione quod affligit quietem accipiet, &

F ea mihi videtur esse curatio. Rursusque πῶ ἢ ἴησιν χρὴ ποιέεσθαι τοῦτεον ὀναγκαῖμενον τῇ παρεφάσῃ ἡ νόσου. ὅτῳ δὲ αὖ λύειν τὰ πῶ νοῦσον ἀξιοχρεῖ ὀν τῷ σώματι. quod est, Horum igitur curatio procuranda est, se causæ morbi opponendo. Hac nanque ratione quod corpori morbum exhibet solutionem accipiet. Et quod lib. περὶ φύσεων scribitur, εἰ γὰρ τις εἰδεῖη πῶ αἰτίω τὰ νοσήματος, οἷός τ' αὖ ἦν παρεφέρειν τὰ ξυμφέροντα τοῦ σώματος, ὀκ τῶν ὀναντίων ἰώμενος τοῦ νοσήματος. hoc est, Si quis enim mihi causam nouerit, is facilè poterit quæ corpori conducunt præsidia adhibere, contraria morbo opponens. Sic enim mihi locus ille legendus videtur contra omnium exemplarium fidem. Hîc verò præcipuè Galeni sensum eumque plausibiliorem ex codicibus publicatis secuti sumus contra omnium exemplarium manu scriptorum fidem, quæ tamen secutus videtur Caluus, iisque etiam consentit vetus Interpres.

[8] ὀξυθυμίη] Galenus huius lectionis sensum probat, ἐν ὀξυθυμίῃ ἡ καρδίη καὶ ὁ πνεύμων αἰάσσοῦ Θ εἰς ἑωυτὸ Θ εἰς κεφαλὴν τό, τε θερμὸν καὶ τὸ ὑγρόν. vt significet in iracundia internum esse quendam caloris & humorum motum, & ad cor pulmonemque ferri. Vnde & ἐξιραν circumscribunt philosophi ζέσιν εἶ φάσκοντος τὸ κῇ πῶ καρδίαν θερμῶ, vt scribit Galenus lib. 6. de plac. Hippocr. & Plat. Quod etsi certè verum est & hac dictione apertè declaratur, ista tamen locutione, ὀξυθυμίη αἰάσσοῦ καρδίαν καὶ πνεύμονα εἰς ἑωυτὸ, quæ omnibus in

G codicibus adeo constans est, primus ille ad iracundiam impetus indicari videtur, quo caloris & humoris ad interiora concursio fit, primaque illa motio ac vindictæ appetitio, qua cor in se contrahi quodammodo videtur, deinde verò effeuescente calore diffundi & vndique dilatari, vnde & sanguinis & caloris & spiritus toto corpore fit dispersio. In animi autem tranquillitate & gaudio secus fieri cernitur, in quibus cor adeo relaxatur ac diffunditur, vt plæroque gaudio exanimatos esse historiis testatum sit, ideoque ab Aureliano sæpius διάχυσις & animi laxatio dicatur. Hinc vero mihi valde propriè Hippocrates θυμοειδοῦς facultatis, vel ex hoc loco, cor originem esse indicare videtur, quod & aliàs probat Galenus lib. 6. de placitis Hippocr. & Plat. Exemplaria manu scripta ὁκόσα ὀν θερμοῦ παῦτα ὀξυθυμίη αἰάσσοῦ legunt, manifesto certè vitio. Quam lectionem etiam ex codicibus Italicis secutus est Caluus. θερμὰ verò cùm dicit, calorem & spiritum significare videtur, vt πῦγρον sanguinem humores omnes complexum. Galenus verò ἀφίησι legit, eo sensu, vt in gaudio, ista, hoc est calor, spiritus & sanguis cordis penetralia relinquant & deserant. Cætera tamen exemplaria omnia ἀφίει habent.

H [9] πόνος πῶν αἱρθροισι] Codex vnus Regius manu scriptus πῶν τὰ πόνος legit manifesto vitio. Galenus ἀρξῇ habet, quem secuti sunt omnes Interpretes, cùm cætera omnia exemplaria ἀρχῇ habeant.

[10] ψυχῆς πεῖραν] Hæc sententia innuit mentis agitationem, commentationem ac meditationem animi quandam esse exercitationem, in qua animus velut exspiciãs, mentis aciem acuit, excolitur & exercetur. Is enim corporis emeritis stipendiis tanquàm vinculis exutus, cogitatione ad seipse reuocatur, secumque (vt dicitur) viuit, eoque magis si doctrinæ aut studij pabulum aliquod accesserit. Ideoque quibus in morbis mens velut obstupescit & somno grauatur, ea intenta animi cogitatione solicitanda est, & velut ad officium reuocanda. A

[11] ὀν πῖσι πρώμασι] Id de nimio sanguinis in vulneribus profluuio dici videtur, cui occurrendum per medicamenta idonea & concerpta linamenta, aut penicillos consulit, quòd sit sanguis veluti vitæ thesaurus. Exemplaria manu scripta pro πληρωθῆναι, quædam πληρώσιν habent, alia πληρώσις, nonnulla etiam recentiora πληρώσῃς, Galenus πλησθῆναι.

[12] ἢν οὖς ἀχθῇ] Hæc sententia commodam inflammationis aurium curationem docet, quoniam interdum ad dementiam præcipitat. Quod autem in extremo additur ἀπάτη, varium & explicatum apud Galenum sensum haber. Quidam enim ad ægrorum deceptionem referri volunt, dum lanam humore imbutam tanquam inutilem in ignem immitti à medico existimant, cùm tamen id experiundi odoris gratia fiat. Quem in sensum quodammodo videtur inclinare Galenus. Quidam etiam de stupefacientibus medicamentis, quæ necessarium interdum in huiusmodi aurium inflammationibus vsum habent accipiunt. Mea tamen sententia hæc dictio supposititia, neque Hippocratis ingenuitatem resipere videtur, quod & Galeno visum est, nec in exemplaribus Italicis (vt ex Caluo patet) locum habet. Aut certè eam Caluus Galeni iudicio fretus reiecit, quod magis auguror, cùm ea nostris in omnibus manu scriptis codicibus constantissimè retineatur. Minutum verò est, exemplaria quædam ὑποθεῖς pro ὀθόνας, & ὀθόνῃσι pro ὑφῆσι habere. ἄλειφα verò Galenus in Exegesi ἔλαιον ἢ στέαρ exponit. Qua notione etsi pluribus in locis sumitur apud Hippocratem, hunc tamen præcipuè locum mihi in Exegesi subindicare videtur, vt & in Commentario ἔλαιον ἢ σπερμὲν πεπικμὲν exponit. B

[13] αὐαὶ δὲ] Hoc loco sanè post linguæ nigredinem eiusdem magnam reficcationem ex succensa fuligine ponens, indicare videtur eiusmodi linguam ex magno febrium ardentium incendio fieri, nempe nigram valdeque reficcatam. Quem in sensum hunc locum vsurpare videtur Gal. lib. 8. de placitis Hippocr. & Plat. his verbis, ἀφορμὰς μὲν δὴ αὐτὸς ἔδωκε τῶν τόνων εὑρέσεως, ὥς φησιν ὅταν ὀξὺ τὸ γλῶσσα. χρωμάτων διεγνωσμένη παῖς ὀν τῷ σώματι διεθέσης, μελαίνας λέγων αὐτὰς ὑπὸ ἐγκαύσεως λιγνώδεις γίγνεσθαι. κατάπερ δὲ ὀπτὸς ἡ λιγνὺς καινὰ τε καὶ λύχνους καὶ πυρὰς καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν λιπαρῶν ἠθμᾶσθαι πεφυκεν, οὕτω καὶ κατὰ τὰ σώματα τῶν ζώων πολλάκις ὑποπιπτομένων τῶν χυμῶν, καὶ μάλιστα τῶν λιπεινῶν, ἠθμᾶται τὸ τοῦτο πλήσιον λιγνύι. hoc est, Horum quippe inueniendorum occasiones ipse præbuit, non secus ac cùm ex linguæ coloribus corporis affectiones dignoscendas edocet, nigras eas ex fuliginosa adustione fieri dicens. Quemadmodum enim in rebus externis, fuligo circa lucernas, faces, aliaque multa pinguia gigni consueuit, ita in animantium corporibus, sæpenumero exasperatis humoribus, præcipuéque pinguibus, quid fuligini affine gignitur. Sic enim mihi locus ille & legendus & intelligendus videtur, contra omnium codicum & interpretum fidem. Idem quoque in Commentario innuere per hæc verba videtur Galenus, τὴν δὲ αὔας ὅπερ δῆλον ἐξηραν ἐπαγῶς, ὁκ πυρεῖν δήλωσιν, ὃ δὴ πῦρ καλεῖσθαι ὅ τι μὴ ἐστὶ τὸ αἷμα, λιγνύι μᾶλλον ἤπερ ἀτμῷ τῶν τοῦ πλήσιον αὐαζομένων ἐργάζεται. διὸ καὶ μέλαιναν πολλάκις αὐ πιαὶ τὴν φαίνουσι τὴν γλῶτταν. hoc est, aũas autem dicit, quod est abundè resiccatas ex febre vrente, quæ adinstar ignis sanguinem adurens, fuligini potius quàm vapori similem exhalationem efficit, ideoque etiam nigræ plærunque eiusmodi linguæ apparent. Vt sunt autem huiusmodi reficcatæ linguæ veluti gradus quidam, ita & quæ ex febrium ardentium fuliginoso incendio reficcationem cum nigredine coniunctam habent, non parum suspectæ sunt. Qua de re amplius scriptum est in Cois Præsagiis, vbi χλωρὰς καὶ μελαίνας γλώσσας meminit. C

[14] οὖρον ὁμόχροον] Βρώματα legunt omnia exemplaria publicata, scripta verò σώματα, quæ etiam secutus est Caluus & vetus interpres. Per βρῶμα autem hîc omnis potulentus cibus inaudiendus venit, vt sunt ῥοφήματα & sorbitiunculæ, vt per potum omne humidum sua natura corpus alere aptum ex aph. 11. l. 2. Quod sequitur variè legitur. Publicata exemplaria cum manu scriptis consentiunt, & καὶ ὡς ἔσπαθεν ἐόν, ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ ξυώσης legunt, vt fit vrina velut humoris in corpore contenti colliquatio. Quædam ὡς εἴωθεν ἐόν ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ ξυώσης habent, vt vrina talis esse consueuerit, qualis est humidi colliquatio. Quæ sanè eundem sensum habent. Vrina nanque semper earum partium quæ in corpore colliquescunt, colorem præsefert, eumque in sensum explicat Galenus. Vetus etiam interpres aliam secutus lectionem videtur, ac pro ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ ξυώσης. ποτοῦ ὑγροῦ ξυώσης legisse, vt fit vrina veluti humidi intus potione accepti colliquamentum, deductio, expressio, ac διήκρισις renum beneficio accepta. Quam opinionem ex Hippocrate tuetur Galenus aduersus Erasistratum, Asclepiadem & Lycum lib. 1. & 2. de fac. nat. D E

[15] τῆσι πεψεύσεσι] πεψεύσεις hîc humoris excellentiam, principatum aut dominium significat, præstantiam dixi, abundantiam qua cæteris præstat intelligens. πεψίειν nanque præesse, antecellere ac præstare significat. Galenus hac dictione quoque humorum linguam attingentium exundantiam intelligere videtur, siue è ventriculo refundantur, siue in ea concreti sint, siue eam leuiter circumcirca affluant. Indeóque ex eo qui cæteris præstat, humoris in toto corpore redundantiam æstimari vult Hippocrates. Interpretes quidam extensiones & distensiones dicunt, humorum copiam intelligentes. Ex quo πεψέσεις legisse videntur. Caluus πεψέσεσι. aut certè eam dictionem ad propinata & externa quæ linguæ prætenduntur eumque inficiunt retulit, cùm tamen ad eos qui in corpore continentur succos spectare debeat, vt scribit Galenus. Exemplaria manu scripta ὁμόχρωος habẽt & παύτῃ, in quo cum publicatis consentiunt, idque ad linguam melius referri videtur, quàm ad πεψέσεσι, quod faciunt quæ παύτῃσι legunt exemplaria, etsi Galenus eam lectionem secutus videtur. F

[16] πεπλατωσεὶς σημεῖον] Hic πεπλάτωσις de superuacanea alicuius humoris redundãtia dicitur, cuius sapore lingua imbuta est. Exemplaria Regia manu scripta reconditissima σημεῖον non legunt, quod tamen habent cætera non peraquè vetusta. Quædam etiam hanc sententiam superiori coniungunt, quod etiam fecit vetus Interpres.

[17] ἢν τῶν μαζῶν] Hãc sententia tanta mammarum cum vtero consensio indicatur, vt ex earum indicatura de toto vteri habitu iudicium ferri possit, non secus ac ex lingua, redundantem in toto corpore humorem æstimari voluit Hippocrates.

[18] ἀνθρώποις] Aurium sordes cur secundum naturam amaræ sint, scribit * Arist. in Quæst. natur. † Raseus ob vapores biliosos qui sua leuitate in cerebrum feruntur, & ad aures præcipitant, amarorem creari scribit. Dicitur autem ὁ ὀν τοῖς ὠσὶ ῥύπος κυψελὶς aut κυψέλη † † Rufo Ephesio, cerumina aut marmorata veteres Latini appellabant. Apollonius autem in lib. de mirabilibus historiis refert Arist. in Quæstionibus physicis explicuisse cur mortuis dulces aurium sordes euadant.

* *Sect. 32. quæst. 4.* † *In Introductione Medic.* †† *Lib. de partib. hom.* G

[19] γλῶσσα μετεμείξαν σύμφορον] Sic legunt quotquot adhuc licuit videre exemplaria tum publicata, tum manu scripta. Vetus tamen interpres γλῶσσα σώματροφον legisse videtur cum terram connutrientem vertit. Quam lectionem fortè secutus videtur Iunius Crassus, cùm solum patrium vertere dixit. Quædam etiam exemplaria γλῶσσα δὲ ἀμείξαν habent. Locum autem morbum fouentem, & qualitatibus cum eodem consentientem intelligunt. Huc autem respexisse videtur Plinius lib. 28. cap. 4. cùm scribit. Equitatio stomacho & coxis vtilissima, phthisi nauigatio, longis morbis locorum mutatio. Neque verò alienum est quod scribit M. Tullius * de amore tollendo. Adducendus est etiam nonnunquam ad alia studia, solicitudines, curas, negotia, loci denique mutatione, tanquam ægroti non conualescentes, sæpe curandus est. Erotianus autem hunc locum haud dubiè subnotat, cùm γλῶσσα μεταμείξαν, πορεύεσθαι explicat. ἀμείξαν δὲ τὸ ἀλλάσσειν καὶ μεταπορεύεσθαι, solum vertere ac mutare dicitur. * *Tusc. 4.*

[20] τὰ ἀσθενέστερα σιτία] Hîc imbecilles cibi qui parum nutriunt dicuntur, non secus ac infirmos cibos & imbecillissimam materiam vocat ** Celsus, in qua minimum est alimenti, vt olus. Sic ἀσθενεστάτη ἀπολαυσὶς dicitur lib. de rat. vict. in morb. acut. quæ paucum H

** *Cap. 14. lib. 2.*

corpori

A corpori alimentum exhibet. Contra verò valentissimus cibus Celso dicitur, in quo multum est alimenti, quemadmodum non rarò Hippocrates ἰσχυροτέραν δίαιταν quæ paulò plus nutrit vocat, eamque humidæ & fugaci opponit lib. περὶ ἥβης, & ῥοφήματα ἰσχυρότερα valentiores sorbitiunculæ, & quæ paulò plenius nutriunt dicuntur lib. περὶ παθῶν. Aliter autem καδενίες καὶ ἰσχυραὶ δίαιται sumptæ sunt antea. * Hîc verò pro σιτία quædam σώματα legunt, quod agnoscit etiam vetus Interpres.

* *Aph. 16. sect. 4.*

[21] κεδμάτων] κεδμάτων dictio ex penitissimo Hippocraticæ œconomiæ penu desumpta est, diuturnosque in omnes articulos, præcipuéque coxendicem defluxiones significat. Quod præter ea quæ in Commentario scripta sunt, testatur in Exegesi Galenus. κέδμα τι τοῦ ὀν ῥεύματος χρονίως διεθέσης, ὅπου περὶ τὰ ἄρθρα σύμπαντα, ἢ ἐξαιρέτως περὶ τὰ κατ' ἰσχίον. Est & in Hippocratis scholio quodam manu scripto. κέδμα ἡ χρονία περὶ τὰ ἄρθρα νοσώδης διάθεσις. πνεῦ δὴ καὶ πλὴν περὶ τὰ γόνυκνημικὰ μύελα. Quod certè ex Hesychio sumptum videtur, apud quem legitur κέδματα αἱ χρονιώτεραι διαθέσεις. νόσοι περὶ τὰ ἄρθρα. οἱ δὴ περὶ τὰ γόνυκνημικὰ μύελα. Ἱπποκράτης. Erotiano quoque κέδματα κέδματα αἱ χρονίαι περὶ τὰ ἄρθρα διαθέσεις. Et Varinus, κέδματα τὰ χρόνια αἰλήματα λέγει ὁ Ἱπποκράτης. χρόφα δὲ ὁ φλεγμός. χρόνια δὲ αἰλήματα τὰ κέδματα πυκνάνει. Quæ sanè occasionem Caluo dederunt vt κέδματα destillationes longas nudè admodum expressérit. Vtitur ea dictione Hippocr. lib. 1. de morb. & lib. 7. Epid. præcipuéque lib. de aëre loc. & aq. vbi in κεδμάτων quoque curatione venas secundum aures secare iubet. Et lib. περὶ τόπων τῶν κατ' ἄνθρωπον, eorum ortum ex defluxionibus indicat. B

[22] λαγνόν] In hunc sensum scribitur ab Hippocrate lib. 1. περὶ διαίτης λαγνεύειν ὕδασι ἐφόδων γινομένων, πλείονα, ὧν δὴ τῆσι τῶν πυρὸς ὀθόναις φῆσι, μείονα. hoc est, Venere vtendum esse in aquæ accessionibus copiosiore, in ignis autem impressionibus, pauciore. Hunc verò locum subindicat † Aëtius lib. 3. his verbis, Ἱπποκράτης ὁ ἐνὶ λόγῳ, τοῖς ὑπὸ φλέγματος νοσήμασιν ἔφη κράσει τὰ ἀφροδίσια ἔφη. Quæ verba etiam ex Rufo in suum vsum transtulit † † Oribasius lib 6. Collect. † † † Paulus quoque lib. 1. eundem locum contraxit, his verbis, ὑπὸ φλέγματος νοσήμασι μίσγεσθαι, κεφαλὸν ὄντι. id est, & morbis pituitosis coitus optimus. Quæ iisdem verbis expressit Oribasius Synopseos lib. 1. cap. 6. Cur verò veneris vsus morbis ex pituita commodet, indicat Aristot. in ‖ Quæst. natur.

† *Cap. 8.* †† *Cap. 38.* ††† *Cap. 35.* ‖ *Quæst. 51. Sect. 1. & quæst. 17. Sect. 4.*

C

[23] θερμοκοιλίοισιν] Sic legunt reconditissimæ membranæ manu scriptæ cum publicatis. Duo verò codices paulò recentiores Regij, κοιλίης habent.

[24] μελαίνης χολῆς] Sensus est, profluuium sanguinis per ora venarum quæ in ano sunt, atræ bilis quiddam simile profundere, ideóque atra bile vexatis bono esse, vt scribitur placito 11. & 21. lib. 6. Græci autem profluuium huiusmodi hæmorrhoida vocant, eoque nomine symptoma illud vocauerunt, vt scribit Gal. lib. περὶ μελαίνης χολῆς. Quòd autem huiusmodi sanguinis profluuium atra bile vexatos leuet, quia atræ bili affine quiddam effundatur, satis indicat Galenus com. ad aph. 25. l. 6 so 4. hunc locum tacitè subindicans, his verbis, ἐγχωρεῖ δὲ ὅστις ἀκούσῃ τὰ μέλαινα, καθάπερ αὐτὸς ὀθνεῖ τῶν αἱμορροΐδων ἐν ὀθνείαις ἔλεγον, ὡς ἰωμένων τὰ μελαγχολικὰ πάθη. τῷ δὲ ὄντι μελαγχολίας ἤδη γεγενημένης, ἴσως μέγιστον ὄφελος αἱμορροΐς, μελλούσης ἔσεσθαί γε κώλυμα. hoc est, Nigra autem eo sensu accipere licet, quo ipse in Morbis vulgaribus de hæmorrhoidibus dixit, eas melancholicis affectibus esse præsidio. Re vera enim melancholiæ iam factæ maximum est remedium sanguinis per ora venarum quæ in ano sunt profluuium, quod hæmorrhois dicitur, & futuræ quidem impedimento. Ex quibus Galeni verbis, sanguinem atrum & crassum qui in huiusmodi profluuiis effunditur, atræ bili affinem esse intelligitur, velut scribitur Rufo Ephesio (lib. 1. de partib. hom.) τὸ μέλαν αἷμα μέλαιναν καλοῦσιν. Porrò quòd ad scriptionem attinet, exemplaria quædam αἱ μορροΐδες habent, alia αἱ μορροΐδες, eodem sanè sensu. Nos sanè publicatam & pluribus codicibus contestatam lectionem retinuimus, eamque magis plausibilem, quam secutus etiam videtur Caluus, etsi istam sententiam superiori coniunxit. D

[25] παὶ ἐπαυξέας νόσοις] Etsi ambiguè scripta est hæc sententia, sic mihi tamen ex Galeni mente accipienda videtur, cùm alios omnes interpretes reprehendat, qui ista de veneris vtilitate explicabant. Quo magis mirandum est quosdam eam in sententiam delapsos, vt his morbis veneris vsum consulerent. Quibus certè vel apertissimis verbis refragari Galenus videtur in Comm. Neque verò comitiales ex venere, sed ex ætatis mutatione vtilitatem accipiũt, cùm coitus velut parua quædam sit epilepsia, vt ex Democriti sententia scribit Gal. Huc accedit vetustissimorum manu scripcorum codicum lectio, qui ψύχῃ addunt, vt inde refrigerationem atque adeo læsionem adesse velint. Quos secuti sunt Caluus & vetus interpres. Et certè exemplaria Regia omnia hanc sententiam sic legunt, παὶ ἐπαυξέας νόσοις μίξις ψύξει, ὅπερ ὁ μίξις τὰ κατ' κοιλίαν σκληραίνει. Præter quàm quòd vnum recentius ψύχῃ pro ψύξει haber. Quæ sanè lectiones omnes ex ista Galeni explicatione deductæ mihi videntur, quæ sic legi debet, καὶ τὸ πλὴν ὠφέλειαν πῃ τῇ ψύχῃ μίξις ἐργάζεται. ** Aëtius verò ista ad veneris vtilitatem retulisse videtur, atque istam sententiam subindicasse his verbis, καὶ πνεῦμα ὀθνεῖον ἔπαυσε τὸ μίσγεσθαι, ὁ βαρυνομένοις πλὴν κεφαλὴν καὶ ἀλγοῦσι τῇ μεθ' ὁμιλίᾳ τῇ ἡδέσκειν. Quæ etiam sumuntur ex Oribasio libro Collect. 6. cap. 38. ** *Cap. 8 lib. 3.*

[26] ψύξις] Exemplaria manu scripta hanc sententiam cum superiore includunt, vt ostendimus, atque eam quæ postea sequitur silentio prætereunt, μίξις τὰ κατ' πλὴν γαστέρα σκληρωσει. Quod etiam ad Italicos codices peruenit. Eam nanque omisit Caluus & vetus interpres.

[27] ἐλλέβορον πόνῳ] Exemplaria manu scripta, θᾶσσον λύειν ἢ φαγεῖν habent. Quam etiam lectionem secutus videtur Caluus & vetus interpres. Recentiores etiam quædam membranæ sic legunt, ἐλλέβορος πιόμενος θᾶσσον καθαίρει, ἢν θέλῃς λύειν ἢ φαγεῖν. Quæ lectio ex priore deducta videtur. Quædam etiam post λύειν distinguntur, & ἢ φαγεῖν τὸ αἷμα manifesto vitio habent. F

[30] ὀπτασμὸς] Hîc ὀπτασμὸς aëris per inspirationem attractionem significare videtur, quod Galenus per εἰσπνοὴν explicat. At inspirationis nomine & expiratio intelligenda est, vt tota respiratio comprehendatur, quæ sanè reficcato & æstuante pulmone augetur & increbrescit, vt non malè etiam vox ad celerem & crebram spirationem referri possit. Eam autem vel hîc præcipuè per inspirationem designat, quòd in incendiis internis aëris frigidi attractione maior vtilitas sentiatur, ideóque magis necessaria videatur. Quòd ad scriptionem attinet, exemplaria multum variant. Galenus hanc lectionem retinet, ὀπτασμὸς, πνεῦμον, ξηρὸν καῦμα. Reliqua publicata exemplaria ὀπτασμὸς, ἢν πνεῦμον ξηρὸς, ἢ ὑγρὸν καῦμα ἐπέρρυνον. Quæ lectio valde est deprauata, etsi codicibus manu scriptis ferè attestata. Sic enim habent membranæ omnes reconditæ, ὀπτασμὸς, ἢν πνεῦμον ξηρὸς ἦ, ἢ ὑγρὸν καῦμα ἐπέρρυνον. Quam etiam lectionem aliqua ex parte secutus est vetus interpres. Ex quibus omnibus ne genuini sensus quicquam eliciat, vt nec ex Caluii interpretatione, qui eam lectionem secutus videtur. Et certè ξηρὸν καῦμα legendum esse apparet ex Galeni lectione, aut simpliciter καῦμα, vt sensus sit. Per inspirationem frigidi aëris attractionem fieri vbi pulmo reficcatus fuerit, aut ardorem senserit, aut inflammatione laboratit, quod nostra interpretatione assecuti sumus. In eo verò quod sequitur Galeni sensus seruandus est, cùm reliqua exemplaria tum publicata, tum manu scripta vitiosa sint. ἐπέλυνος autem supra modum extenuatus & vacuatus dicitur *** Galeno κενεωμένος καὶ ἐπόκενος θαρμένος. vt & ἐπελύνησις ἐπόκενθαρσις. Quæ dictione vtitur Hippocr. lib. περὶ τόπων τῶν κατ' ἄνθρωπον. ἐπέλυνος καὶ ἀδυνεῖ iungit Galenus in libro de sang. missione aduersus Erasistratum. ἐπέλυνον etiam ἐπόκενον θαρμένον καὶ τὸ σῶμα λεπτὸν explicat Varinus. Hanc verò dictionem velut verè Hippocraticam sic explicat Galenus in Exegesi, ἐπέλυνος ὁ ἐπόκενος θαρμένος ἀνθρωπος. καὶ αὖτη ἐπελύνησις. οὕτως γὰρ ὀξηγήσαντές τινες, καὶ τὸ ἐπέλυνος ἰσχναίνει. Quibus verbis haud dubiè hunc locum subindicat, etsi alia lectione & sensu vtitur, vt significet immodicam vacuationem extenuare. Quæ lectio sanè vt est valde plausibilis, nullis tamen exemplaribus est contestata, nisi quòd exemplaria manuscripta pro ξηραίνει ἰσχναίνει quoque habent. Quam lectionem secutus est Caluus & vetus interpres, & καὶ ὕπνος πολὺς legunt. Vitiosa verò sunt quæ ἐπὶ ῥινὸν aut ἐπέλυνον legunt, quæ tamen secutus est Caluus. H

*** *In Exeg.*

[32] ἕλκεα ἐκφύσιον] Hic πόνος omnem vehementem motum, quam exercitationem nominant, significat, vt & aph. 16. lib. 2. ideoque ἐκγυμνάσια explicat Galenus. Similis autem est sententia apud Theophr. lib. de sudoribus, istumque locum subindicat Gal. Com. ad aph. 20. lib. 3. Idem quoque extremo lib. 5. saiubrium calidis & humidis naturis cùm se ab otio ad exercitationes transferunt, id quidem ante vacuationes fieri dissuader, quòd alioqui morbis plurimis ex plenitudine tentarentur. Quod etiam scribit Com. ad aph. 20. lib. 3. Caluus certè longè aliam notionem neque Hippocratis mentem assecutus est.

[33] χυνὴ, κάδ] Exemplaria omnia manu scripta cum publicatis καὶ παιδίοις κάθαρσις legunt, vt hac lectione tum mulierem & captam, tum etiam pueros lactentes purgari indicetur. Galenus puerorum purgationem tantùm ponit. Elaterium autem non tantùm cucumeris agrestis succum, sed & omne medicamentum aluum deorsum purgans significat, vt scribit Gal. in Exeg. Quod forte Gazam mouit vt apud Theophrastum agitatorium verterit. Caluus sanè hîc nullo merito fœtus abiectionem sumit, quòd fortassis elaterium grauidis abortum faciat, vt scribit Plinius cap. 2. lib. 20.

[34] ἀθέρμου βρωθὲν] ἔσωθεν pro ἔνδοθεν legunt omnia exemplaria manu scripta cum publicatis. Vetus interpres ἡνίκα πυελ αἱ ἀθηπῶ legisse B videtur. Caluus autem mirum in modum sententiam istam perturbauit.

[35] ἐκ δ' ἐναντίου] Sic legunt exemplaria omnia tum scripta, tum publicata, eamque lectionem ex Capitone agnoscit Galenus, qui βεβαίως tamen legit, eamque sequuntur omnes interpretes.

Sectio sexta.

[1] Carnes & ex ventre & extrinsecus attrahunt. Indicat autem sensus ipse corpus totũ tam foras quàm intro spirabile esse.

[2] Venula sanguinis multitudine calidior effecta, æstuosum quiddam producit, confestimq; excernit.

[3] Et quibus quidem pingue abundat, bilis flaua gignitur, quibus verò sanguis, atra.

[4] Mentis, memoriæ, odoris, aliorumque & famis, ac instrumentorum medico cura esse debet.

[5] In labore, cibo, potu, somno, rebus venereis, modus adhibendus est.

[6] Qui frigidior est, frigido anni tempore ac regione calidior erit.

[7] In doloribus leniendis proximum ventrem purgare, sanguinis verò ventrem secare oportet. Alleuamentum quoq; afferunt vstio, sectio, calefactio, perfrigeratio, sternutamenta, plantarum succi, prout ipsorum facultas conuenit, & varia cyceonis mixtura, cinnum Latini vocant. Malignorum remedia sunt, lac, allium, vinum feruefactum, sal, acetum.

[8] Quidam ex via delassatus, imbecillitate & grauitate correptus, expuit. Tussis enim ex capitis vertice aderat, febris acuta, ad manum aliquantulum mordens erat. Secundo verò die capitis grauitas erat, lingua exusta est, nares vnguibus sculptæ sanguinem nõ profuderunt. Lien parte læua tum magnus tum durus dolore tentabatur.

[9] Qui quartana vexantur non vllo magno aliquo morbo corripiuntur. Quòd si antea corripiantur, quartana succedente liberantur.

[10] Pro quibus, quinam morbi succedant, considerandum.

[11] Bilis fit, velut de auibus dixi, quæ & biliosæ sunt. Calor acrimoniam indicat.

[12] Perturbationes ac morborum transitus videndi sunt, nempe cùm delirantibus laterum dolores cessent, quibusdam etiam febres, quibusdam verò minimè, sed vnà cum sudoribus, nonnullis quoque cum perturbatione. Est vbi quibusdam cutis reficcata circumtensa & fuliginosa euadit.

[13] Torpores quinam & ex quibusnam fiant videndum, & quales sint, ei cui coxa doluit.

[14] Inflammationes quæ circa aures fiunt, & ipsarum quoque aurium inflammationes, plærunq; tertio die occidunt.

[15] Quibus cutis arida & dura obtenditur, ij sine sudore, quibus verò etiam laxa, ij cum sudore moriuntur.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ.

[1] Σάρκες ὁλκὴ καὶ ἐκ κοιλίης καὶ ἔξωθεν δῆλον ἡ αἰσθησις ὡς ἔκπνοον καὶ εἰσπνοον ὅλον τὸ σῶμα.

[2] Ἐνθερμότερον φλέβιον, αἱμαλὸς πλήθει, αὐίκα τὸ καυσῶδες. καὶ λύθυς ἀποκρίνει.

[3] Καὶ οἷσι τὸ μὲν πίον, χολὴ ξανθή. τὸ δὲ αἷμα, μέλαινα.

[4] Γνώμης, μνήμης, ὀδμῆς, τῶν ἀνέων, καὶ πείνης. ὀργάνων ἄσκησις.

[5] Πόνοι. σιτία, ποτά. ὕπνος. ἀφροδίσια μέτρια.

[6] Ο ἐν ψυχροτέρος ἐν ψυχρῇ ὥρῃ καὶ χώρῃ, ἐνθερμότερος ἔσται.

[7] Οδυνέων τὴν ἐξήνοιξα κοιλίην καθαίρειν. αἷμαῖος δὲ κοιλίην διαρρεῖν. καῦσις. τομή. θάλψις. ψύξις. πλαρμοί. φυτῶν χυμοί, ἐφ' ὧν τὴν δυναμιν ἔχουσι, καὶ κυκεών. κακοῦργων. γάλα. σκόροδον. οἶνος ἀπεζεσμένος. ἅλος. ἅλες.

[8] Ἀνθρωπος ἐκ κόπων, ἐξ ὁδοῦ. ἀδυναμίῃ βάρος. ἀνέπτυεν. ἔβηχε γὰρ ἐκ κορυφῆς. πυρετὸς ὀξὺς ὑποδύκων πρὸς χεῖρα. δευτεραίῳ δὲ καρηβαρεῖν. γλῶσσα ἐπέκαυθη. ῥὶς οὐ κατεφθείρη. οὐκ ἡμορράγησεν. ἀριστερὸς σπλὴν μέγας καὶ σκληρός. ὠδυνᾶτο.

[9] Οἱ ὑπὸ τεταρταίου ἁλισκόμενοι. ὑπό τινος μεγάλης νούσου οὐκ ἁλίσκονται. ἢν δὲ ἁλίσκωνται πρότερον, ἀπαλλάσσονται δὲ τεταρταῖος, παύονται.

[10] Ἀνθ' ὧν αἱ νοῦσοι.

[11] Η χολὴ. ὅτι εἶπον περὶ τῶν ὀρνίθων, ὅτι χολώδεες. ἡ θερμότης δριμύτητος σημεῖον.

[12] Οἱ ὄγκοι. αἱ ὀδοῦσι. ὅτι τοῖσι καταρρόοισι, λήγουσιν ὀδυνῶν πλευρέων. ἔστι δ' οἷσι πυρετοί. ἔστι δ' οἷσιν, ἄ. ἀλλὰ ξὺν ἱδρῶσιν. ἔστι δ' οἷσι σὺν ὄγκῳ. ἔστι δ' οἷσι, καρφαλέον καὶ περιτεταμένον τὸ δέρμα. καὶ ἀλμυρῶδες.

[13] Αἱ παρκώσιες οἷαι ἐξ οἵων. καὶ οἷαι ὦ τὸ ἰσχίον.

[14] Δι' οὐάτων. ἐξ ἀάτων τὰ πολλὰ θνήσκει τεταῖα.

[15] Οἷσι μὲν δέρματα περιτείνεται καρφαλέα καὶ σκληρὰ ἄνευ ἱδρῶτος. οἷσι δὲ καὶ χαλαρὰ ξὺν ἱδρῶτι θνήσκουσιν.

A [16] ἐν τοῖσι παλιμβόλοισιν αἱ μεταβολαὶ ὠφελέουσι. τὰ τοῖσι μεταβάλλῃν πρὶν κακοῦσθαι ἐς τὰ πρέποντα, οἷς χρεών.

[17] τὰ ἐρεθιζόμενα, ἐξ οἵων τὰ χερνώδεα ἄειρον.

[18] οἷσι μὲν ὑγιὲς καταλείπει, κάτω ὑφιεμένης τῆς περιφάσιος, ἢ καθαίρειν, ἢ ἀποδέειν, ἢ ἐκβάλλειν, ἢ ἀποπάμψαι, ἢ ἀποκαίειν ἔστω. οἷσι οἷ μὴ, ἄ.

B [19] οἷσιν αἷμα ῥεῖ πολὺ ἐκ ῥινῶν, οἷσι μὲν ἄχρηστοι ἄκριτοι, τοῖσιν ὀλίγα ἀρήγουσιν. οἷσι οἷ ἐξέρυθροι χρῶτες, οὐχ ὁμοίως. καὶ οἷσι κεφαλαὶ εὔφορεοι, ἀρήγει. οἷσι δὲ μὴ, ἄ.

[20] οἷσι ῥῖνες ὑγρότατα φύσει, καὶ ἡ γονὴ ὑγροτέρη καὶ πλείων. ὑγιαίνουσιν οὗτοι νοσηλότερον. τοῖσι πλείοισι οἷ οἷσιν ὑπὸ νόσου, τὐναντία.

[21] τὰ γροῖγυλώμενα πύαλα, τὸ δακρουσικά. οἷ τοῦ

C ἐν Πλινθίῳ, τοῦτο ἡμορράγησεν ἐξ ἀριστεροῦ, καὶ ἐλύθη πεμπταίῳ.

[22] ἔργον πολὺ ὑποστασιν ἔχον, ῥύεται τὰς τοῦ δακρύσιας, οἷς καὶ ὁ τοῦ Δεξίππου μὴ μάθησιν.

[23] ἡ τρόπω σύναυτῆ τεταρταῖος.

[24] ὥστε τῶν θέρεος ῥήξιες πεμπταίοισιν. ἔστι δ' ὅτε καὶ μακρότερα τὰ τοῦδε τὰ οὖλα καὶ αἱ κατὰ ῥῖνας ἐμπυήσεις.

D [25] οἷσιν ὀπὶ ὀδόντων ὀδυνῶν ἀπὸ ὀφρύος λεπτὰ ἔρχεται. τοῦτοισιν ἀπὸ πεπέρεως δὲ ἐνεργαθέντος, παχύτερα τῇ ὑστεραίῃ ἔρχει, ἐὰν καὶ τὰ ἀγὰ μὴ κρατήσῃ. Ηνοίπωσ γὰρ ὁ ὑπνικὸν ἐν τοῦδε, οὐκ ἐκρατήσεν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ προσεκαλέσθη βιαιότερον.

[26] πῶν ἀπὸ κεφαλῆς ὀστέων φύσιν, ἔπφυκε νεύρων, καὶ

E φλεβῶν, καὶ φρικῶν, καὶ τῶν ἀνέων χυμῶν, καὶ τῶν αἵων καὶ τῶν κάτω κοιλιῶν, καὶ γνώμης, καὶ ὀσφύος, καὶ τῶν κατ' ἐνιαυτὸν γινομένων. ὥρη πνὶ τοῦ ὅτι προσφέρεται τὸ ἔτεος, οἷον ἐξανθήματα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅμοιον τοῖσι καθ' ἡμέρην προσφέρεται λαμβανομένοισιν, ἢ ὀψίτερον.

[27] ὡσαύτως δ' ὀπίχολον, καὶ ἔναιμον σῶμα μελαγχολικὸν, μὴ ἔχον ἐξέρρωσιας.

[28] Λυκίνω τὰ ὑστάτα πλεῖν μέλας ὀδυνώδης, ἐν

F τῇ τεταρτῇ ἢ τῇ πέμπτῃ.

[16] In morbis vagis & facilè mutabilibus, mutationes iuuant. Sed mutationes ad loca conuenientia fieri oportet, priùs quàm vitium aliquod contrahatur, quale quid Cherioni accidit.

[17] Considerandæ veniunt irritantes fluxiones, ex quibus in vocem stridulam ex faucium asperitate desinant.

[18] Quibus quidem quod sanum est relinquitur, causa per inferiora subducta, aut purgare, aut deligare, aut eiicere, aut secare, aut vrere oportet. Quibus verò nihil tale fit, nil moliri opus est.

[19] Quibus sanguis multus ex naribus profluit, si quidem immoderatę declarationes adsunt, iis parum conferunt. Qui verò prærubro sunt colore non eodem modo afficiũtur. Et quibus caput facilè tolerat, prodest, quibus verò secus, minimè.

[20] Quibus nares natura humidiores, & semen genitale humidius ac copiosius, ij minus salubriter degunt. Plurimi autem quibus ex morbo istud accidit, contra se habent.

[21] Sputa rotunda delirium portendunt, qualia visa sunt ei qui in Plinthio decumbebat, cui postquam sanguis è nare sinistra profluxit, die quinto absolutus est.

[22] Vrina multum habens sedimentũ deliria tollit, qualis etiã Dexippi fuit post capillorum defluuium.

[23] Non ante annum quartana desinit.

[24] Æstate in aurium inflammationibus quinto die eruptiones fiunt, est vbi etiam longius perdurant. Sic & quæ circa gingiuas & nares suppurationes contingunt.

[25] Quibus ex dentium dolore tenuia à superciliorum parte procedunt, iis à pipere probè inhxo crassiora postridie prodeunt, si præsertim alia non euicerint. Hinc nanque medicamentum soporiferum Hegesippo non obtinuit, quin potius etiam vehementius accersiuit.

[26] Ex capite ossium natura æstimanda est, tum etiam neruorum, venarum, carnium, reliquorumque humorum, ac superiorum & inferiorum ventriculorum, mentisque & morum. Ex his etiam quæ per annum fiunt, videndum quòd quadam anni parte tum etiam maturius contingunt, veluti pustulæ, & quæ sunt eiusmodi, haud aliter quàm in iis quæ quotidie citius aut tardius corripiuntur.

[27] Itidem considerandum corpus biliosum & sanguine præditum atram bilem plurimam gignere, nisi effluuia habeat.

[28] Lycino tandem lien intumuit cum dolore die quarto aut quinto.

[1] ὡς ἔκπνοον & εἴσπνοον] Locus est apud Galenum celebratissimus, præcipuè verò lib. περὶ χρείας σπυγμῶν, vbi hanc sententiam apertissimè explicat scribitque καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ παρὰ Ἱπποκράτει λεγόμενον, ὡς ἔκπνοιον καὶ εἴσπνοιον δῆλον ὅλον τὸ σῶμα. Lib. verò περὶ χρείας αἰκαπνοῦς, ἔκπνοιον μὲν δὴ καὶ εἴσπνοιον δῆλον ὅλον τὸ σῶμα, κατὰ τὸν Ἱπποκράτες λόγον. Ex quibus sanè publicatorũ codicum Germanicorum lectio probatur, quam etiam tuetur Gal. in Com. cùm cæteri omnes manu scripti vitiosi sint, qui ἕως ἔμπνοον καὶ εὔπνοον, aut ἔμπνοον καὶ εὔπνοον legunt.

G Quos sanè secutus Caluus, mirum in modum nobilissimam istam sententiam perturbauit. Atque adeo sanè ad istius sententię intelligentiam referri debet quod aliàs scriptum est ab Hippocr. lib. περὶ τροφῆς. ξύμπνοια μία, ξύμπνοια μία. ξυμπαθέα πάντα. Qui locus est apud Galenum valde tritus, cùm scribit σύμπνοιον δὲ καὶ σύρροιον ἑκάστῳ πᾶν τὸ σῶμα. præcipuè verò lib. 1. & 3. de nat. faculr. libro de vsu pulsuum, lib. de rigore & lib. 2. de differ. feb.

[2] αὐίκα τὸ καυσῶδες] τὸ καυσῶδες exustum quiddam & æstuosum, intelligit, fuliginosum excrementum subindicans, quod Gal. τὸ λιγνῶδες περὶ τὸ αἷμα κατὰ τὸ αἷμα vocat. Lib. verò περὶ χρείας αἰκαπνοῦς, οἷς λιγνὼ τὸ αἷμαῖος, & τὸ καπνῶδες τὸ τοῦ αἵματος συγκαύσιος dicit, incensę materiæ fumidũ & fuliginosum excrementũ, quod sua tenuitate facilè subleuatur & secernitur, ideoq; αὐίκα posuit. Duplicem porro ignis motionẽ, cuius meminit in Com. Gal. & quæ plurimùm ad huius sentẽtiæ intelligentiam conducit, clarissimè explicat Gal. lib. περὶ χρείας αἰκαπνοῦς, & lib. περὶ ῥίγους, & nos etiã antea in mediũ adduximus. Caluus cõtra Galeni mentẽ de febre ardente sumpsit.

H [3] καὶ οἷσι τὸ μὲν πίον] πίον hîc non solùm pingue, sed & quod dulce est in sanguine ac iucundum significat (vt scribit Gal.) ex quo bilis flaua ortum ducit, quod etiam antea significat *Hippocr. τὸ δὲ χολῶδες ἀπὸ πίονος. Et lib. 4. de morbis. θερμαινομένου τοῦ αἵματος ἐξατμιοῦ μάλιστα ἀπὸ τόπου τοῦ ὑδροποιεῖ δέοις, ὅ, τι δεῖ τῷ πυρὶ πολεμεῖ πάντων. καταλείπει & τὸ λιπαρὸν & κοῦφον, ὅ, τι δεῖ χολῶδες, & τῷ πυρὶ τροφὴ μάλιστα δεῖ. hoc est, Incalescente sanguine præcipuè per hunc exhalat humor aquosus, qui febri infestissimus est. Relinquitur autem quod pingue

[16] Εν τοῖσι

* *Aph. 14. sect. 5.*

est ac leue, quod biliosum est, & præcipuum ignis alimentum. Sic etiam docet Galenus lib. 2. de differ. feb. & lib. 2. de nat. fac. A quod est in sanguine tenuius ac dulcius, eiúsque velut aëreum excrementum inest, aut tanquam eius flos, in bilem verti. Auicennas quoque lib. 1. fen 1. doctr. 4. cap. 2. quod in alimento tenue, calidum, dulce & pingue est, id materiam bilis constituit. Quod etiam scribit Galenus Com. 3. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Exemplaria verò manu scripta omnia χολὼ ξανθὴ & μέλαιναν legunt, vt ista superiori sententiæ iungantur, & fuliginosorum recrementorum materiam indicent.

[4] γνώμης] Hæc sententia animalis & sensibilis facultatis cognitionem medico exercendam, ciusque maximam curam habendam indicat, quòd ex ea appetitionum motus partiumque corporis & instrumentorum actiones pendeant. Instrumentorum etiam integritas, actionum & sensationum firmitatem testatur. Quem in sensum quoq; illud ὀργάνων ἄσκησις sumi posse videtur. Calnus ῥώμην aut δυνάμιν addidisse ex manu scriptis exemplaribus videtur, & τῶν ἠθῶν ὀργάνων ἄσκησις legisse. Galeni exemplaria sententiam istam vt & sequentem reticent.

[5] πόνοι, σιτία] Sententia ista magnitudine ingenij Hippocratis ea œconomia planè dignissima, & Galeni monimentis celeberri- B ma, quam initio lib. 2. salubriũ copiosissimè explicat, eamq; ex hoc loco in mediũ adducit, vt sanè mirũ subeat Galeni codices eam hîc alto silentio obruere. Huius quoque meminit Galenus initio lib. de alimentis. * Paulus quoque lib. 1. hanc sententiam his verbis subindicare videtur, εἰν δὲ αὖ πόνων & μετρίοιτος & σιτίων. ὡς γὰρ δὲ οἱ μέτριοι πόνοι αἰρυθζοῦσιν, οὕτω & οἱ αὖ τῶν ἀφροδισίων. πρηστρέποισί τε δὲ εἰς τὸ ἔρρον, καί πνα ῥαστώνιν τῷ εἰσιμῷ παρέχουσι. hoc est, Laborum autem & ciborum sit quidam modus. Quemadmodum enim moderati labores, ita & rerum venerearum modus conuenit. Nam & ad opus impellit, & facilem quodammodo consuetudinem facit. Vetus interpres κατρὰ post πόνος legisse videtur, contra omnium quæ videre licuit exemplarium fidem. * *Cap. 35.*

[6] ὁ ἐμψυχρότερος] Exemplaria manu scripta omnia & χώρη omittunt, etsi hoc legisse Caluum apparet.

[7] & κυκεὼν] κυκεὼν hîc sumitur pro mixta potione & confusa ex variis alimentis cum vino, quæ alimentum & potum continet, vt satis patet ex Galeno. Mixturam enim ex vino & alimento concinnatam hîc significat in qua varia alimenta temperabantur. Modò nanque mel, modò polenta, caseus & oleum admiscebantur, omnia tamen cum vino apparabantur, vt hoc nomine etiam sorbitiones omnes contineantur quæ vinum habent. Et otianus apud Hippocratem κυκεῶνα πόμα μετ' ἀλφίτων πεπαρασκευόν dici contendit, & κυκεὼν τὸ πεφυρμένον. Quæ sanè acceptio apud Galenum præcipua esse videtur, & promptissimum est dolorum remedium ac leuamentum. Cyceonis variam mixturam indicat etiam Homerus Iliad. λ. & Odyss. κ. vbi hanc variam potionem Vlyssis sociis Circen miscuisse scribit, & κίρκη, κυκεὼν Circes poculum dicitur, cuius etiam meminit Plutarchus orat. prima περὶ ὀρκοφαγίας. Huius quoq; variam & confusam mixturam describit Athenæus lib. 11. Dipnosoph. Dicitur etiam κυκεὼν (vt scribit Homeri Scholiastes) τὸ ἐξ οἴνου & μέλιτος, & ἀλφίτων, & ὕδατος ἀναμεμιγμένον πόμα. Hesychius quoque κυκεῶνα ἐξ οἴνου & μέλιτος, & ὕδατος, & ἀλφίτων ἀναμεμιγμένον πόμα esse scribit. Hippocrates verò lib. 2. περὶ διαίτης, κυκεῶνα ex aqua, aut melle, aut vino temperari significare videtur. Et Galenus lib. 1. de aliment. fac. in ptisanæ præparatione, variam Cyceonis mixturam his verbis subindicat, ἔνιοι δ' & μέλι & κύμινον ἅμα τούτοις ἐπεμέλαλλον. κυκεῶνα πνα μᾶλλον, ἢ πτισάνιν παρασκευάζοντες. Hanc confusam potionis mixturã Latini cinnum dicunt, vt allegat Nonius Marcellus ex M. Tullio lib. de Oratore, vnde etiam concinnare dicitur. Habet & Belgium suos Cyceonas, sorbitiunculas vino, butyro, aut caseo & zytho temperatas, ad depellendam crapulam remedia. Quòd ad scriptionem attinet, exemplaria manu scripta mendosè φυσῶν χυμοὶ legunt, quæ secutus est Caluus, huncque totum locum mirum in modum à Galeni mente detorsit. Galenus etiam πλαγιαίτερον alio ordine in Commentario locasse videtur.

[8] ἀέρωνος] Exemplaria manu scripta omnia & βάρος habent. Quædam etiam πυρετὸς περὶ χεῖρα ἀξύ, ὑποδεδεκῶν legunt. Caluus etiam ῥὶς ὀνυχογραφηθεῖσα ἐκ ἡμορῤῥάγησιν ἀεσερὴ legisse videtur, quam etiam lectionem agnoscit Galenus. Hunc porro locum subindicare videtur Erotianus, sed mendosè (vt opinor) cùm scribit, ῥινοειδοχεραφηθεῖσα, ῥίνα ὑπὸ ὄνυχος ξυσθεῖσα, γράφαι. δὲ λέγεται τὴν ξέσιν. Videtur nanque scribendum ῥὶς ὀνυχογραφηθεῖσα, ῥὶς ὑπὸ ὄνυχος ξυσθεῖσα, vt naris vnguibus scalpta & rasa significetur. Alioqui certè ista mulieri attribuisse videbitur Erotianus, contra omnium codicum fidem.

[9] οἱ ὑπὸ πεζοτάτῳ ἀλισκόμενοι] Codices manu scripti Regij duo hîc Sectionis sextæ initium faciunt. Omnia verò exemplaria manu exarata cum publicatis ὑπὸ πνος μεγάλης νόσου legunt, non ὑπὸ τῆ μεγάλης νόσου. Qua certè phrasi non solus comitialis morbus, sed plures alij morbi magni esse dicuntur, eumque sensum secutus est Caluus. E

[10] αἰὴ οἴων] Morborum mutationes ac successiones considerandas hæc sententia monet, eaque phrasis Hippocrati est vsitata in morborum vicissitudinibus explicandis, † vt aliàs amplioribus verbis docuimus.

† *Annot. in lib. 1. Epid. sect. 3.*

[11] ἡ χολὴ] Hæc sententia bilis prouentum & ortũ indicare videtur, nempe quòd bilis calida & sicca in ipsis squaloribus & tempore anni impensè calido & sicco gignatur, velut de auibus antea dictum est. †† Aues autem biliosæ sunt, quòd calidæ & siccæ, neque admodum potu delectentur, & per siccitates glisçant. Quod sequitur bilem flauam acrem esse testatur, quòd vehementer sit calida & sicca. Caluus superiorem sententiam cum ista coniunxit, neque animum meminit.

†† *aph. 24. Sect. 4.*

[12] ὄχλοι] Perturbationes & vehementes naturæ motus videndos significat, qui morborum quandoque solutionem faciunt, vt scribit Galenus Com. in aph. 5. lib. 7. Sic in morborum μεταστάσεσι delirium nonnunquam lateris dolorem finit, qui quandoque etiam cum alui perturbatione, nonnunquam verò cum sudoribus soluitur. In quibus verò cutis siccata est & arida, nulla expectanda est sudorum effusio, ex placito 71. lib. 5. Quòd ad scriptionem attinet, vetus interpres huius sententiæ initium superiori coniungit, quod etiam faciunt quidam. F

[13] Alexandrinus aliud legisse videtur, & pro ἐξ οἴων, ἐξ ὠῶν aut ὠάτων legisse. Sed est recepta ista omnium codicum lectio, qua innuere videtur stuporum causas & successiones inuestigandas esse, velut in eo cui coxa torpescebat ex ischiade, cui fortassis ex refrigeratione id accidit, anteaque præcessit lumborum ac crurum stupor quidam ac refrigeratio, velut Prorrh. 2. in vehementis ischiadis signis scribitur.

[14] δι' ὠάτων] Aurium inflammationes doloresque interdum ad dementiam mortemque præcipitant, vt scribit * Celsus, ideoq; protinus succurrendum est & leniendum malum. Qua ratione ad eas lac adhibet ** Hippocr. lib. 2. Epid.

* *Cap. 7. lib. 6.* ** *Sect. 5.* G

[15] οἷσι μὴ δέρμαλα] Placitum est 71. lib. 5.

[16] ἐν τοῖσι παλιμβόλοισι] παλιμβολον νόσημα inter dictiones obscuras reponendum, & morbum inconstantem, fluxum & vagum significare potest, & qui facilè transmutatur & aliò auertitur ac retrahitur. Quod in his qui à fluxione pendent, ne in principem aliquam partem incumbant, faciendum est, ante quàm labes aliqua insignis contrahatur. Potest & intelligi πολίμβολον νόσημα morbus qui sæpe repetat & reuersiones faciat, aut etiam refractarius & pertinax, & qui non facilè medicamentis aut victus rationi cedat. παλίμβολος enim Phauorino inter cæteta quoque ἀναστρόβολον, ἀναστρεφόμενα indicat. In his autem morbis veluti longis, ac temporis successu liberationem accipientibus, mutationes conferunt, si ad loca conuenientia & opportuna fiant.

[17] τὰ ἐρεθιζόμενα] Hoc sensu intelligi potest vt defluxiones videndæ veniant, quæ stridulam vocem & faucium exasperationes faciunt eoque terminant. Alij præcedentis sententiæ extremum ac veluti exemplum faciunt, & ὄλεθρον sequentibus iungunt. Nos tamen vulgatam valdeque popularem ac omnibus codicibus contestatam lectionem secuti sumus. Quidam autem hîc κερχνώδεα πάθη intelligunt, & hunc sensum faciunt, si creperæ stridulæve faucium asperitates superueniant, finiri morbum. ὄλεθρον autem τὸν H

A τοῦ ἐπιπόνου exponit Erotianus. Sunt autem τὰ κερχνώδεα, quæ stridulam vocem ex inæquali faucium asperitate & resiccatione faciunt. κέρχνον δ' ἕτερον οἱ ἀθηναῖοι τὸ ξηρόν, vt scribit Erotianus. Et κερχνώδη dicuntur τὰ τραχήλια ἐπιπαστώσης ἔχοντα (vt idem scribit) Galenus in Exegesi κέρχνον πλὴν τὸ φαρυγῖτις διαχρῶνται, & τὸν ὀν τῇ πνεύμονι φόβον interpretatur. Quidam etiam κέρχνον idem quod κέγχρον significare contendunt apud Ionas, vnde etiam κεγχρώδεα hîc legunt, vt ex veteri interprete apparet.

[18] οἷσι μὴ ὀγιές] Hoc ad chirurgiam spectare videtur & indicare quonam progrediendum sit in iis quæ corrupta sunt aut putrida resecandis aut eiiciendis, & quanam ratione id attentari debeat. Exemplaria porro manu scripta omnia pro ὑφημένης ὑφηρημένης legunt, quædam etiam ὑφιεμένης. Caluus ἔξω pro ἔσω legisse etiam videtur.

[19] οἷσιν αἷμα ῥεῖ] Hoc valde est perplexum & obscurum, sed hoc sensu accipi potest. Iis qui multum & crebrum ex naribus sanguinem profundunt, vehementes & magnæ cutis decolorationes ob sanguinis penuriam, humorum impuritatem, & bilis luteæ permixtionem sæpe adsunt, à quibus nihil iuuantur, propter humorum vacuatam corruptionem, multum verò lędunturob acri- B moniam quæ venarum vasa referat, & largiorem sanguinem profundit. Qui verò sanguine abundant non eodem modo afficiuntur, tum quòd non ita lædantur ob sanguinis copiam, tum etiam quòd vires iis non adeo deiciuntur. Eoque modo ἄκρητοι ἄχροαι decolorationes intensæ, immoderatæ ac vehementes intelligentur, quemadmodum ἄκρητον καῦμα immoderatus æstus dicitur. Et sanè huiusmodi sinceræ cutis defœdationes, ex multa bilis luteæ permixtione, iis ferè adsunt quos χλωρὸς Græci vocant. Cæterum in sanguinis ex naribus profluuiis, videndum num caput leuiter ferat ac bene habeat. Quidam nanque ex his plurimùm iuuantur ex aph. 10. lib. 6. Alij contra plurimùm læduntur. Sunt qui ἄκρητοι de vino mero intelligant, (quod facit vetus interpres) quod certè ex nimio sanguinis profluuio deiectos ac decoloratos maximè reficit modicè & per interualla adhibitum, prærubros autem & sanguine præditos non æquè iuuat, quòd profluuium ipsum augeat. Atque in harum virium ex vino refectione, num caput bene habeat aut leuiter ferat maximopere videndum est. Sunt enim quibus caput statim vino tentetur indeq; plurimùm lædantur, ac maius sanguinis profluuium excitetur, in quibus vino temperandum. Reliqui contrà habent. Caluus alium sanè sensum secutus est & ἀκήρατος non puros purgatósve vertit, contra Hippocr. & Galeni mentem, ac dictionis ipsius vsitatam notionem. C

[20] οἷσι ῥίνες ὑγρότεραι] Nos hîc popularem & omnibus codicibus contestatam lectionem secuti sumus, etsi melior ex aph. 2. lib. 6. haurienda sit. Caluus tamen & vetus interpres longè aliam secuti sunt lectionem. Exemplaria omnia manu exarata ὑγρότερα vt in aphorismis legunt & νοσηρότερον.

[21] τὰ φρονγυλούμενα] Antea quadam ex parte expressa est ista sententia. * Vetus interpres aliquid de calore adiectum legisse videtur, quæ est sputorum rotundorum causa. Exemplaria manu scripta, vt antea quoque πύελα omnia habent.

* *Aph. 27. Sect. 3.*

[22] μὴ μάδησιν] Sic legunt omnia exemplaria quotquot adhuc videre licuit, quamuis μάδησιν legi oportere multi contendant. Cæterum Cornarius & Caluus ista sequenti sententiæ iungunt ex Asulano codice, contra reliquorum omnium fidem.

[23] ἡ τοῦτο ἀκαιρότη] Hoc ad quartanæ longitudinem ac diuturnitatem spectat, quæ vix ante annum desinit aut concoquitur. Atque huius diuturnitatis causam ad atræ bilis naturam refert Hippocr. lib. περὶ φυσ. ἀνθρ. μέλαινα γὰρ χολὴ τῶν ἐν τῷ σώματι ἀκόντων χωρεῖ, D γλισχρότατον, & πᾶς ἥδρας χρονιωτάτας ποιεῖται. † Alexander quoque in Quæst. Natur. istud atræ bilis siccitati attribuit. τὸ δὲ ξηρὸν δυσκαλοίου πυρὸς καὶ δυσκατάβλητον. † *Quæst. 82.*

[24] ὦπα τὸ θέρος] Nos hîc valde popularem sectionem secuti sumus, & per ῥήξεις suppurationis ruptionem intelligimus, quod facit passim Hippocr. & Galenus aph. 15. lib. 5. ὦπα verò pro aurium inflammationibus ponit vt paulò antea ἔκπα. Sic quidam per τὸ θέρος æstum, feruores ac phlegmonas intelligunt, vt etiam per & τὸ θέρος alij morbos æstiuos. Caluus ὦ & τὸ θέρος legisse videtur ex codicibus manu scriptis & Asulano, & morbos æstiuos intellexisse, quod etiam fecit vetus interpres. Sic pro ῥήξεις ῥύσεις legisse quoque videtur, quæ dictio passim sanguinis è naribus profluuium indicat. Quidam per ῥήξεις iudicatorias eruptiones aut profusiones intelligunt, siue per sudores, siue per hęmorrhagias, siue per alui effluuia, siue per vrinas, siue per abscessus ruptiones fiunt, velut ὀκκρίσεις. Exemplaria omnia manu scripta pro μακροτέρα, μακροτέρας legunt. Quidam etiam quod sequitur distingunt, & gingi- E uarum ac narium suppurationes septimo die fieri volunt, quod facit Alexandrinus. Nos ea simul iunximus & peruulgatam lectionem secuti sumus.

[25] οἷσιν ὀδὸν τῶν ὀδόντων ὀδυνῶνται] In dentium cruciatibus non temerè stupefacientibus medicamentis ac refrigerantibus vtendum, nec sine magna cautione monet, quòd ea impactos humores & condensatos cohibeant, indeque vehementiores dolores moueant. Quod ad scriptionem attinet, exemplaria omnia tum manu scripta, tum publicata εὖ ἀνεφαλόν τος legũt, nouè quidem, pro humi defixo & in terrã imposito, ab ἀνεφάζομαι aut ἔφαζε, quasi probè infixo. Sed certè ἀνεφαλόντος rectè legi posse videtur ab ἐφείδομαι, vt probè infixum, impactum, & inhærens piper intelligatur. Quanquam etiam quidam ἀναφαλόντος legisse videntur, vt probè appositum aut accommodatum piper subindicetur, quòd ἀναφής, ἀνηρμοσμένος, insertus & adaptatus dicatur. Quam etiam lectionem videtur assecutus vetus interpres. Cornarius ἀνφιδόντος legisse videtur. Caluus verò ἀνεπέθυντος. Illud verò ὦν & & ἀλλα μὴ κεκτήσῃ de stupefacientibus medicamentis accipiendum videtur, si dolorem nõ superarint, sedarint & composuerint. Quod Hegesippi exemplum satis com- F probat, cui inditum medicamentum stupefaciens, tãtum abest vt dolorem sedarit, vt etiam vehementiorem accersiuerit. Hîc verò exemplaria quædam pro ὀπεύθεν, ὀπεθὲν legunt. Quam lectionem sequitur Cornarius. Sed ὀπεῦθεν etiam tolerari potest, vt occasionem malè impositi medicamenti, indeque nihil contulisse Hegesippo indicet. Sunt qui ἀπὸ μυκτῆρος pro ὀφρῦος legunt, & Hegesippi exemplum ex lib. 4. Epid. repetunt. Sed ista constans est omnium codicum scriptio.

[26] πλὴν ἀπὸ κεφαλῆς] Ex capitis conformatione reliquiarũ corporis partium naturam, tum etiam propriam quandam temperiem & effectionem æstimat Hippocr. quod etiam copiosius facit lib. 2. Epid. †† Quod sequitur de anniuersariis morbis intelligi debet, qui quandoque statis temporibus, quandoque etiam maturius occupant. Idque videndum esse medico præscribit, non secus ac in iis qui quotidie febribus corripiuntur, in quibus accessiones ferè citius aut serius inuadunt. Sic enim καμβανόμενοι qui febribus corripiuntur dicuntur, vt λαβὼν primum febrium insultum, & λῆψις accessionem ipsam indicat. Ideoque potest istud merito à superiore sententia separari. Sed nos codicum vulgatam scriptionem & consensum sequimur. †† *Sect. 1.*

[27] ἀσαώτως τὸ δὴ χολοῦ] De bilis atræ generatione istud intelligi debet, quæ fit ex crassiore sanguinis parte & bile superassata. ἐξερ- G ῥύσιες autem dicuntur velut ἐξερρύησις aut ἐξεῤῥεύσις, effluuia, effluxus & effusiones quasi euacuationes, siue difflationem aut perspirationem intelligas, aut euaporationem quæ per insensilem transpirationem fit, eoque sensu referri poterit ad id quod antea dictum est sent. 3. huius sect. Possunt & simpliciter euacuationes & effluxus intelligi, quales fiunt per hæmorrhoidas, aut sanguinis profluuia, aut etiam detractiones. Sic enim antiquus interpres extractiones vertit, quasi ἐξερύσιας legerit ab ἐξερύω τὸ ἐξελάω. Caluus autem istius vocis notionem non est assecutus, cùm ad valetudinem ἀσαώτως quidam ad superiorem sententiam referunt. Potest etiam & σκεπτέον respicere, quo sensu cepimus. Eadem verò fere sententia scribitur lib. 2. Epid. ††† τὸ ὑγιεμον & τὸ ὑπὸ χολοῦ ὀξυρεγμιῶδες. ἴσως δὲ ἐς μέλαιναν τὰ τοῖσι τελευτᾶν. ††† *Sect. 3.*

[28] λυκίνου] Exemplum est Lycini Grammatici lib. 4. Epid. cum lienis duritia, cui sanguis paululum profluxit, quo & istud referri potest. Atque adeo valde est arbitrarium quidnam illud ἐν τῇ πτάρτῃ ἢ τῇ πέμπτῃ respiciat, an defectam illam & imperfectam sanguinis è naribus iudicationem, an verò dolorem. Exemplar manu scriptum Regium peruetustum μέλας habet, cætera omnia μέλας re- H tinent, quod certè mirum subit, etsi iure istud interpretibus omnibus suspectum fuit. Quædam etiam exemplaria pro πολὺ mendosè πλὴν habent, vt ne meminisse quidem præstiterit.

τοῦ ἐπιπόνου

Sectio ſeptima.

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ.

[1] Circa brumam decimo quinto aut vigeſimo die, ex crebra auſtralium ac borealium ventorum, niuoſorumq; temporum mutatione tuſſes ceperunt, quæ quidem partim breuiores, partim verò longiores extiterunt. Poſtea quoque crebræ pulmonum inflammationes contigerunt. Rurſus ante æquinoctiũ plæriſque reuerſiones fiebant, quadrageſimo vt plurimùm ab initio die. Et nonnullis quidem breues admodum ac iudicatu faciles extiterũt, quibuſdam verò faucium inflammationes aderãt, aliis anginæ, quibuſdam etiam partium ſyderationes, aliis quoq;, præcipuè verò pueris, nocturnæ cœcitudines (quas Nyctalopas vocant) eueniebãt. Pulmonis autem inflammationes breues admodum fuerunt. Faucium quoq; inflammationes tandem tuſſientibus, aut omninò parum pro tuſſi fiebant, eæque breues erant, præcipuè verò nocturnæ cœcitudines. Anginæ autem & partium ſiderationes, aut duræ & ſiccæ erant, aut paruæ & rarò matura educentes. Nonnullis verò multum etiam educebatur. Qui igitur plus voce laborabant, aut rigore corripiebantur, iis tuſſes in anginas potiſſimùm deſinebant. Qui verò manu laborabant, manuum tantùm reſolutiones habuerunt. Qui autem equitarunt, aut plurimùm vię confecerunt, aut alioqui cruribus laborarunt, iis lumborum aut crurum impotentiæ ex reſolutione obortæ ſunt, & femorum ac tibiarum laſſitudo & dolor. Duriſſimæ autem & vehementiſſimæ tuſſes erant quæ ad partium ſiderationes deducebant. Iſta quidem omnia in reuerſionibus fiebant, per initia verò non admodum. Atque horum plæriſque tuſſes in medio remiſerunt, penitus autem non reliquerunt, ſed cum reuerſione adfuerunt. Quibus vox tuſſi abrumpebatur, eorum plurimi non febricitarunt, quidam verò breui interuallo. Sed neq; pulmonis inflammationes, neque partium ſyderationes, horum cuiquam contingebant, neq; aliud quicquam de ſe ſignificationem edidit, verùm in voce ſola iudicio decernebatur. Nocturnæ autem cœcitudines ac nyctalopicæ affectiones firmæ & ſtabiles erant, velut quæ aliis ex cauſis ortum habebant eæque pueris maximè fiebant. Oculorũ verò nigra aliquantulum varia erant, eorum quidem qui pupillas paruas habebant. Atque in totum niger vt plurimum oculus erat. Magnos verò potiùs quàm paruos oculos habebant, & plurimi capillis paſſis & nigris erant.

[2] Cæterùm mulieres non æquè ac viri tuſſi conflictabantur, ſed paucæ etiam febricitarunt, earumq; valde paucæ ad pulmonis inflammationem deuenerunt, eæque grandes natu, & omnes euadebant. Cuius rei cauſam eſſe exiſtimabam quòd non perinde atq; viri in publicum prodirent, & quòd nequaquam pariter ac viri morbis tentantur. Anginæ autem liberis quidem duabus obortæ ſunt, eæque mitiſſimæ, ſeruis verò exuberabant, & quibus vehementiſſimæ contingebant, eæ etiam celerrimè peribãt. Viris quoque pluribus obtigerunt, atque hi partim quidem euaſerũt, partim verò perierunt. In ſumma, iis quidem qui deglutire ſolùm non poterant, mites admodum ac toleratu faciles erant. Qui verò præter hæc etiam

[1] Βῆχες ἤρξαντο, περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινάς. ἢ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ, ἢ εἰκοστῇ ἡμέρῃ, ὁκὲ μεταβολῆς πυκνῆς νοτίων καὶ βορείων. καὶ χιονοδέων. ὁκ τούτων τὰ μὲν, βραχύτερα. τὰ δὲ, μακρότερα ἐγίνετο. καὶ περιπλευμονικὰ συχνὰ μετὰ ταῦτα. πρὸ ἰσημερίης αὖθις ὑπέστρεφε τοὺς πλείους ὡς ὀπιτοπολὺ τεσσαρακοσταίους ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. καὶ τοῖσι μὲν, βραχέα πάνυ καὶ οὐκ ἄκρατα ἐγίνετο. τοῖσι δὲ, φάρυγγες ἐφλέγμαιναν. τοῖσι δὲ, κυνάγχαι. τοῖσι δὲ, παρεγκληματικά. τοῖσι δὲ, νυκτάλωπες. μᾶλλον δὲ παιδίοισι. περιπλευμονικὰ ἦν, πάνυ βραχέα ἐλύετο. φάρυγγες δὲ βήξασι ὃ ὕστερον. ἢ πάνυ βραχὺ αὐτῇ τῆς βηχὸς ἐγίνοντο. φάρυγγες δὲ, βραχέα. μᾶλλον δὲ, νυκτάλωπες. κυνάγχαι δὲ καὶ παρεγκληματικά, ἢ σκληρὰ καὶ ξηρά, ἢ σμικρά, καὶ ὀλιγάκις ἀνάγουσαι πέπονα. ἔστι δ' οἷσι καὶ κάρτα. οἱ μὲν οὖν ἢ φωνῆσαι πλέον παλαιπωρήσαντες, ἢ ῥιγώσαντες, εἰς κυνάγχας μᾶλλον ἐτελεύτων. οἱ δὲ τῇ χειρὶ ποιήσαντες, ἐς χεῖρας μόνον παρεγκληματικά. οἱ δ' ἱππεύσαντες ἢ πλείω ὁδοιπορήσαντες, ἢ ἀνόπτοι τοῖσι σκέλεσι παλαιπωρήσαντες, τουτέοισι ἦν ἐς ὀσφῦν ἢ σκέλεα ἀκρασίαι παρεγκληματικά. καὶ ἐς μηροὺς καὶ κνήμας, κόπος καὶ πόνος. σκληράταται καὶ βιαιόταται, αἱ ἐς τὰ παρεγκληματικὰ ἄγουσαι. πάνυ τὰ ταῦτα ὀπὶ τῆσιν ὑποστροφῆσιν ἐγένετο. ἐν ἀρχῇσι δὲ ἥκιστα. πολλοῖσι δὲ τούτων, αὐτῆσιν μὲν αἱ βῆχες ἐν τῷ μέσῳ. ἐξέλιπον δὲ τελέως οὔ. ἀλλὰ σιωπῶσαν τῇ ὑποστροφῇ. οἷσι φωναὶ ἀπερρήγνυντο ἐς ὃ βηχῶδες, τούτων οἱ πλεῖστοι οὐδὲ ἐπυρέταινον. οἱ δέ τινες, βραχέα. ἀπὰρ οὐδὲ περιπλευμονικὰ ἐγίνετο τούτων οὐδενὶ, οὐδὲ παρεγκληματικὰ, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ἐσημαίνη, ἀλλ' ἐν τῇ φωνῇ μόνη ἐκρίνετο. τὰ δὲ νυκτάλωπικὰ, ἱδρύετο, ὡς καὶ τὰ ἐξ ἄλλων προφασίων γινόμενα. ἐγίνετο ἦν νυκτάλωπικὰ, τοῖσι παιδίοισι μάλιστα. ὀμμάτων δὲ τὰ μέλαινα ὑποποίκιλα, ὅσα τὰ μὲν κόραι σμικραὶ ἔχει. ὃ δὲ ξύμπαν, μέλαιν ὡς ὀπιτοπολύ. μεγαλόφθαλμοι ἦν μᾶλλον. καὶ ὁ σμικρόφθαλμοι. καὶ ἰδυτειχεῖς οἱ πλέονες, καὶ μελανότριχες.

[2] Γυναῖκες δὲ οὐχ ὁμοίως ἐπόνησαν ὑπὸ τῆς βηχὸς, ἀλλ' ὀλίγαι τε ἐπυρέτιναν. καὶ τούτων πάνυ ὀλίγαι ἐς ὃ περιπλευμονικὴν ἦλθον, καὶ αὗται πρεσβύτεραι. καὶ πᾶσαι περιεγίνοντο. ἡτιόμην καὶ τοῦτο, καὶ ὅ μὴ ἔξιεναι ὁμοίως ἀνδράσι, καὶ ὅτι οὐδαμῶς ὁμοίως ἀνδράσιν ἀλίσκονται. κυνάγχαι ἦν ἐγίνοντο μὲν καὶ ἐλάσσονες διοῦσι. καὶ αὗται τῷ δυνατωτάτου τόπου. περιωδυνότερος δὲ δούλοισι. ὅσοισί τε ἐγίνοντο βιαιόταται, καὶ ταχύταται ἀπώλλυντο. ἀνδράσι δὲ πολλοῖσιν ἐγίνοντο. καὶ οἱ μὲν διέφυγον. οἱ δὲ, ἀπώλλυντο. ὃ δὲ ξύμπαν, οἱ μὲν δυνάμενοι καταπίνειν μοιῶν, πάνυ εὔηθη καὶ εὔφορα. οἱ δὲ καὶ ἀμαλεγέμενοι περὶ τούτοισιν ἀσαφέως,

obſcurius loquebantur, iis tum moleſtiores, tum diuturniores fuerunt. Aliquãtum etiam malæ erant, quibus venæ circa tempora & ceruicem in tumorem attollebantur. Peſſimæ verò quibus etiam vnà ſpiratio ſublimis erat. hi nanque etiam incaleſcebant. Ac veluti ſcriptum eſt, ita affectuum commercia ſe habebãt. Qui quidem primùm deſcripti ſunt, etiam ſine poſterioribus contingebant. Qui verò poſterius, non ſine prioribus. Celerrimè interibant vbi cum febre ſubinde rigore correpti eſſent. His neq; per medicamenta quæ humores ſuis ſedibus ſubmouent, compreſſis, vllum effatu dignum auxilium allatum eſt, neq; alui perturbatio, neq; venæ ſectio iuuit, quæ ipſe tentaui. Incidi etiam venam ſub lingua, & quoſdam ex ſuperioribus partibus purgaui. Atque hæc quidem etiam omninò æſtate contigerunt, veluti quoque quæ proruperunt plurima. Ac primùm quidem per ſqualores, lippitudines cum dolore populariter graſſatæ ſunt.

[3] Sanguinem è venis profluentem ſiſtũ, animi deliquium, figura aliorſum tendens, venæ interceptio, linamentum contortum, appoſitio, deligatio.

[4] Glandularum tumores maxima ex parte ſubori ebantur, quòd iecoraria vena affecta eſſet. Quòd ſi ab arteria malè affecta fierent, malum ſignum erat, quale quid Poſidoniæ contigit.

[5] Qui ſanguinis profluuio vitam cum morte commutabant, tenuem circa frontem ſudorem non habuerunt, ſed ſimilia iis quibus moles corporis concidit paſſi ſunt. Quin & anhelatores & qui cum ſudoribus peribant, malè habuerunt.

[6] Conſiderandum eſt ventres quoſdam perturbationẽ facilè ferre, quale quid in Poſidonia viſum eſt. Quinetiam videnda fuerunt quænam interaneorum animalia inducerent. In extenuatione circumtenſio antè obitum facta eſt, & vmbilicus prominens ipſi eſt exulceratus, & gingiuarum dentibus inſtantium exulcerationes affuerunt.

[7] Videndum quoq; eſt multa de vnoquoque rectè præcipi poſſe, partim quidem eadem facultate, partim verò minimè, qualia ſunt eiuſmodi, diffundi, diſſolui, educi, & indurari, ac maturari. Conſiderandum etiam vbi opus eſt timidos à lecto protrudere, & mutatione excitare, torpentes, ad ea quæ cunctanter agunt.

[8] Aqua inter cutem laborantes citò incidere oportet, tabeſcentes confeſtim vrere, caput ſecare. At iſta in aqua intercute ſuffuſis animaduertenda ſunt, ne cuius venter aut interiora ferro contingantur. Perindè enim ac in multis genibus accidit.

[9] In affectibus circa os ventriculi (perindè ac Xenarcho contigit) ſufficienter calidum inſpirare conuenit, & euacuationis loco vlcus ab initio calidis fouere.

[10] Conſiderandum qualis vox eſt iratis, num talis non irato ac natura fuerit. Atq; oculi quales à natura fuerint, num turbulenti, quales habent cùm iraſcuntur, qui tales non ſunt, cæteraque id genus pro morborum ratione. Velut ſi quis tabificam formam inducit, num talis à natura æger fuerit, vt in hunc morbum incurrat, cæteraque huiuſmodi.

[11] Tuſſes quæ laſſitudinis ſenſum inducunt, etiam partes læſas, ſed & præcipuè articulos contingunt. Quin etiam in febribus cum laſſitudinis ſenſu tuſſes ſiccæ fiunt, quæ ſi intus relinquantur, vnà cum febre in articulos firmantur.

[12] Tabescentibus ac non parientibus spiratio obscura, mala, & quæcunque alia eius est generis ex eadem constitutione proueniens.

[13] Autumnus tabidis malus. Ver quoque etiam malum, cùm ficus folia cornicis pedibus similia fuerint.

[14] In Perintho vere plurimi tabe laborarunt. Cuius rei simul in causa fuit tussis per hyemem populariter grassata, ac in quibusdam morbi qui diutius traxerũt. In his enim qui ambiguè se habebant, tabem confirmarunt. Interdum quoque in quibusdam diuturnis morbis tabes non fiebant, velut in his qui renum doloribus conflictabantur. Quin & quibusdam aliis idem cõtigit. In quorum numero ille extitit, ad quem me Cynisicus deduxit.

[15] In doloribus laterum, pectoris, aliarumque partium, tempora num multum inter se differant, animaduertendum, quando nimirum melius, aut rursus peius habeant, nihil in hoc delinquentes.

[12] τὰ πνεύματα τοῖσι φθινώδεσι τὰ ἄσημα, κακόν. καὶ τῆσι ἀποχοῆσι. καὶ ὅσα ἀμφὶ τοιαῦτα, ἀπὸ τῆς αὐτῆς κατα- A
στάσιος.

[13] Τοῖσι φθίνουσι, ὃ φθινόπωρον κακόν. κακὸν δὲ καὶ ὃ ἔαρ, ὅτ' ἂν τὰ τοῦ συκῆς φύλλα κορώνης ποσὶν ἴκελα ᾖ.

[14] ἐν Περίνθῳ ἦρος οἱ πλέοσι. ξυναίτιον βὴξ χειμερινὴ ἐπιδημήσασα. καὶ τοῖσιν ἄλλοισιν ὅσα χρόνια, καὶ οἱ τοῖσιν ἐνδιαιτοῖσιν ἐβεβαίωσαν. ἔστι δ' οἷσι τῶν χρονίων οὐκ B
ἐγίνοντο, οἷ τοῖσι τὰς νεφριτικὰς ὀδυνᾶς ἔχουσιν. ἀπὸ τούτων καὶ τοῖσιν ἄλλοισιν. οἷς ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος, ὅν ὁ κυνικὸς ἤγαγέ με.

[15] τῶν ὀδυνέων καὶ ἐν πλευρῇσι καὶ στήθεσι. καὶ τοῖσιν ἄλλοισι τὰς ὥρας εἰ μέγα διαφέρουσι κατανοητέον. ὅτι ὅταν βέλτιον ἔχωσιν, αὖθις κἀκεῖνον ἴσχουσιν οὐχ ἁμαρτάνοντες. C

[1] ἐξ τούτων τὰ μὴ βεβαχὸ πεχ] Exemplaria omnia manu scripta βεβαδύπεχ habent, neque amplius sectionum sectiones adhibent.

περὶ ἰσημερίας αὐδις. ἐπιστέρφετ τὰς πλέους] πλέοσις habent codices manu scripti. Istud autem ad pulmonis vitia retulit Caluus quæ plærisq; reuercerunt eo q; sustulerunt, contra tamen omnium codicum fidem. Potest etiam ad tusses referri, quæ circa æquinoctium reuersiones fecerunt, breuesq; ac iudicatu faciles extiterunt.

τοῖσι δ' νυκτάλωπες] Hic νυκτάλωπες virij & affectionis oculorum nomen est, qua noctu nihil cernunt, nocturnam cœcitudinem dicunt, cùm præcipuo significato νυκτάλωπες dicantur eo affectu & nocturna cœcitudine laborantes. Etsi contra Proris. h. 2. νυκτάλωπες dicuntur, qui noctu melius, interdiu verò deterius cernunt. Quæ de re illic plura à nobis scripta sunt.

σαφύγγες δ' βήξασι] Significat paruas adfuisse faucium inflammationes, easque breues, siue cum tussi, siue sine ea adfuerint, eamque lectionem retinent omnes codices tum scripti, tum publicati. Caluus verò & vetus interpres, νυκτάλωπες δὲ οὐ βήξασι legisse videntur. D

ἢ παύ βεαχὸ αὐτὴ δ' βηχὸς ἐγίνοντο] Exemplaria Regia manu scripta recentiora ἢ παύ βεαχὰ αὐτὴ δ' βηχὸς ἐγίνετο habent, quam lectionem secutus videtur interpres vetus. Reliqua verò cum publicatis consentiunt.

οἱ μὲ σωῦ ἢ φαῦσι] Partes corporis quæ plurimùm ante morbum laborauerunt, eæ nexios humores ac morbum promptius receperunt. Quod etiam lib. περὶ χυμῶν restatum reliquit Hippocrates, qui locus huc propriè pertinet. ἀπὸ δ' ὧν τὸ πεπονηκὸς ἦν, πρὶν ἢ νοσεῖν, ἐς ταῦτα ἀποκρίνεται. οἷς δ' πίσιν ἐν Περίνθῳ βηχώδεσι δ' κυναγχικοῖσι. Quod ex aph. 3. lib. 4. desumptum videtur.

οἱ δ' τῇ χλεῖ πνύσαντες] Lib. etiam quarto epid. tusses ferè eiusmodi describuntur, ex quibus manuum resolutiones, ac crurum & lumborum impotentiæ quædam, ac ad motionem imbecillitates creabantur.

ἀλλ' ἐν τῇ φωνῇ μόνη ἐκρίνετο] Quibus vox rusi elidebatur, ij neque pulmonum inflammationibus, neque partium resolutionibus tentabantur, neque alius quispiam morbus de se significationem vllam edidit, sed sola vocis iactura morbus dependebatur & decernebatur, quòd fluxione ipsa vocis organa appetita essent, neque ea ad thoracem aut pulmones, aut subiectas alias partes redundaret. E

ὦ δ' νυκτάλωπες, οἱ ἰδρύεται] Confirmatas fuisse nyctalopicas affectiones & stabiles habuisse sedes significat, neque ideò facilè cessasse, quòd proprias oculorum affectiones sequerentur, nempè natiuam humorum crassitudinem, quæ boreali & hyberna tempestate plurimùm est aucta, condensata, introq; repressa.

[2] τὸ δ' ξύμπαν, οἱ μὲ δυωάμενοι] Hic quatuor anginæ genera videntur describi ex symptomatum congerie quæ in ea vrgent, de quibus ferè agitur lib. 2.* epidem. Codices autem omnes publicati hic οἱ μὲ δυωάμενοι κατεπίνον legunt. Exemplaria verò manu scripta omnia ἢ δυωάμενοι habent, quæ secutus est Caluus & verus Interpres, omnes etiam denique transtulerunt interpretes. Celeberrima nanque est anginæ affectio difficilis deuoratio & deglutitio, eiusque meminit lib. 2. καταπίνειν ἐκ ἢ δυώαντο, ἢ παύ χαλεπῶς, ἀλλ' ἐς πυὶ ῥίνας ἔφευγον ἐ παυ ἐβιαζον. * Sect. 2.

οἱ δ' ἐ ἀμελγόμενοι] Alterum anginæ genus molestum & diuturnum, quibus fluxio vocem præpediebat, & ad linguam aut etiam F
interiores laryngis musculos decumbebat, indeque in asperam arteriam deriuabat, vnde vox obscura erat ac difficilis. Sic quoque βεαχῶδες dicuntur lib. 2. epid. & φωνὴ ἀσημαίνουσα scribitur, in quibus longo temporis interuallo angina huiusmodi protrahebatur. Ibidem quoque scribitur, ἀλλὰ φύσει μὲ ἐ γλῶσσαν ἐρηνιδίως γρέφοντες, ἀλλὰ μείζου τι αὐτοῖσι ἐδόκει εἶ), καὶ ἐστρεπτέρη. ἐ τὸ γλῶσσι φλέβες ἐμφανέες. Obscuram etiam ac difficilem vocem indicat quod scribitur, ἐ δὲ ἢ ῥινῶν ἀμελγόμενο. Quædam verò exemplaria ἀσαφέστεροι pro ἀσαφέοις habent, vt & Asulanum.

οἷσι δ' ἐ φλέβες] Tertium videtur esse anginæ genus de quo lib. 2. epid. hunc in modum scribitur, ἔστι δ' οἷσι φλέβες αἱ ἐν κροτάφοισι, καὶ ἐν κεφαλῇσι, ἐ ἐν αὐχένι ἐπαρμένα.

οἷσι δ' πνεῦμα ξυνεμεπεφείζετο] Vltimum & pessimum videtur describi anginæ genus, quod sic explicat Galenus lib. 3. περὶ δεκτ. ἐν δ' αὐ τοῖς κατωτέρω τῶ βιβλίῳ, καὶ μὲ ἢ κατάστασιν, ἧς ἐπιπρέζαιτο τόν δε ἢ τρόπον. βήχας ἤρξαντο πρὶν ἢ λίαν ἐξαπὰς τοὺς χρόνους. οἷσι δ' πνεῦμα συνεμεπεφείζετο, φησί. ἐ ἢ μετέωρον ἐξ πνεῦμα, τὸ μικρὸν ἐ πυκνόν, δηλοῦμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. ἀμέλει ἐ σπασάς κας ἐρεῦσθαι κατ' ἐκείνου ἢ κατάστασιν ἔφη. μοχθηροὶ γοῦν οἱ τὸ μετέωρον αὐτὸ τῇ μεγάλου γυμίζοντες εἰρῆσθαι, δόπ αὐτὸ μεπεφείζει ἢ ἡσύχκα διαῖρον ἐξ πλέστον, hoc est, Infra verò eodem libro circa eam constitutionem cuius hoc est initium. Circa brumam tusses cœperũt, quibusdam verò vna sublimis spiratio erat, inquit. Et sanè quòd sublimis spiratio parua est & crebra supra exposuimus. Denique anginas circa illam constitutionem contigisse, dixit. Perperam ergo sentiunt qui sublimem pro magna dici existimant, quod ea thoracem in altum sustollat, ipsum plurimùm distendens. Qui certè locus cùm vitiosè legatur in Galeni codicibus, mihi sic legendus videtur. μετέωρον verò πνεῦμα pluribus verbis exposuimus nostris in lib. 2. epid. comm. Hunc autem locum aliter legit Caluus, & membrum istud cum superiore coniungit, contra omnium codicum fidem.

ὅτοι δ' ἐ ἐπιχλιαίνοντο] ὀπιχλιαίνε. θαι de febris suspicione sæpè effert Hippocr. Significat igitur hanc anginam grauissimam fuisse, adeò vt etiam febris accederet, propter spiritalium partium angustiam & conceptum cauo corporis incendium. Eos quoque periculosè admodum habuisse quibus febris accessisset, scribit lib. 2. epid. fereq; omnes interiisse. H

αἱ ξυγκλειαι] ἢ πεπτῶν ξυγκλειαι affectionum inter se consortia, commercia, ac coniunctiones dicuntur, quibus inter se consociantur. Alij euentum & sortem accipiunt, vt affectus ita contigisse, aut veluti hac sorte ductos, & hunc habuisse sortitum intelligant,

A gant, vt primi sine posterioribus, contrà verò posteriores sine prioribus non consisterent. Quà ratione contingentias ξυγκλειάς dixit vetus interpres.

ὅτ' ἐπέρριψάσαν] Illud ἐπέρριψάσαν nouum subinde rigoris motum in febribus subortum, non vnum semel rigoris insultum indicat. Ideoque cùm magnam humorum inæqualitatem significet, ac violentam concussionem, nil mirum est in summa virium imbecillitate mortem contigisse ex aph. 46. lib. 4.

ὅτοι δὲ αἱ ἀστάσι πεζομένοι] Sic vocat eos quibus per medicamenta reprimentia humoris fluxio repressa est, & veluti sedibus expulsa. Interpretes pressos dicunt, & vetus Interpres depressos. In angina autem medicamenta reprimentia gargarismis adhibentur ad cohibendum humorum impetum, & veluti suis locis submouendum ac sedibus expellendum. Quam veluti ab affectis locis dimotionem aut demigrationem ἀφάστασιν vocare mihi potius videtur, quàm si compressos intelligas quibus digitorum compressione materia extruditur & elicitur.

B ὅσα ἐπιεχέθω] Sic legunt omnia exemplaria quæ adhuc videre licuit. Interpretes omnes ὅτ' ὅσα ἐπιεχέθω legisse videntur. Sed & aliud quiddam hìc legisse videtur vetus Interpres de causa superiore & cœlesti, cuius ne vestigium vllum vsquam apparet. Indicat autem malignas admodum & perniciosas anginas fuisse, quæ nullis remediis cederent, quorum omnium facultatem & vsum describit lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. & lib. 3. de morbis.

ἢ ἐ ὦ αὖω ἐφαρμάκου] Hæc de gargarismatum vsu potius mihi subaudienda videntur, quæ pituitam eliciunt & educunt, quàm de vomitione. Quorum materiam describit lib. 2. de Morb.

τὰ ἐπέρρηγνύμενα] Hæc indicant materiæ eruptionem in angina plærunque letalem, quòd materia acrior effecta, quæ discuti non potuit, cutim corrodẽdo, & asperam arteriam exulcerat, aut in pus conuersa abscessum inuehit, vnde suffocationis metus impendet. Etsi lib. 2. de Morb. suppurationem in angina probat.

[3] αἵματος φλεβῶν στάσεις] Sanguinis profluuium sistendi consilium & rationem paucis comprehendit hac sententia Hippocra-
C tes, non secus ac lib. 2.* epid. sanguinis profundendi viam aperuit. His autem ferè remediis tota supprimendi sanguinis ratio continetur, adstringentibus, refrigerationibus, animi defectionibus, emplastris, deligationibus, funiculis, vinculis, auersionibus, prehensionibus, præcisionibus, igne & escharoticis. Quæ ferè sigillatim explicat Galenus lib. 5. meth. med. & Paulus lib. 4. cap. 53. & Aëtius lib. 14. cap. 51. Quòd verò ad scriptionem attinet, etsi planè constans est omnibus in membranis ista lectio: neminì tamen est dubium quin hoc loco αἱματοφλοιοστάσιες scriptserint antiqui Hippocratis Interpretes, eoque nomine intumescentis ac exundantis sanguinis suppressiones significari voluerint, vt scribit Galenus in exeg. his verbis: αἱματοφλοιοστάσιες. οὕτως μὲν οἱ περὶ τὸν Διοσκουρίδην γράφουσι, παὶ ὀλιγίστοις τῶ ἀφοιδυοῦσης αἵματος ἠρνημενοι σπλοῦσθαι. οἱ πλέοις μὲν τοι γράφουσιν αἱματοφλεβοιστασιες, καὶ δηλοῦσθαι νομίζουσιν, ὅπ τὸ ὀνόματος τοῦ πλήρους αἵματος κεκυρτωμένας φλέβας. Siue igitur αἱματοφλοιοστάσιες, siue αἱματοφλεβοιστάσιες vnica dictione scribatur, sanguinifluas venas, easque exundante sanguine tumescentes, hac ratione comprimendas indicat, eoque haud dubiè illa Galeni explicatio refertur. Et sanè si coniecturæ locus est, pro αἱματοφλοιοστάσιες, αἱματοφλυζουσάσιες, aut αἱματοφλυζοιστάσιες legendum esse existimem, propter eum locum quem in exeg. ex lib. 2. epid. adducit Galenus. V bi φλυζούσησι αἱμορράγισι legimus (etsi φλεξούσησι tolerari
D potest, quæ est vulgata lectio) quæ dictio plenas ac refertas venas significat. Sed tunc αἱματοφλουσάσιες legi posset, quòd φλέω ῥέω significat. Ac fortè etiam αἱματοφλεβαζουσάσιες aut αἱματοφλευσάσιες scribi potest (quæ dictio tam variæ scripturæ occasionem dedit) à verbo φλεβάζω aut φλεύω, quod scaturio significat.

* Sect. 3.

ῥῆμα] ῥῆμα appositum vulneratæ partis situm, & sursum ac in contrarium fluxionis tendentem positus figuram intelligit. Quà de re agit Galenus lib. 5. Meth. med. cap. 3. & 4. Eam igitur positus figuram omninò ei contrariam esse oportet, quam in sanguinis fluxionibus adhibendam consulit lib. 2. epid. Ideoque ῥῆμα ἄλλη legunt omnes interpretes contra omnium codicum fidem, vt aliò repentem ac in diuersum tendentem figuram intelligant. Quod etiam per irrepentem figuram intellexit vetus interpres.

κόπλυψις] κόπλυψις hìc sanguinem profundentis vasis interceptionem ac prehensionem significat, cùm iniecto vnco aut hamò
E vas prehenditur, attollitur, ac modicè intorquetur, laqueo aut vinculo intercipitur, eoque modo sanguinis impetus intercluditur. Aliquando etiam vel sella prehensum duobus locis deligatur, atque medium interciditur, vt extrema inter se coeant, nihilominus tamen ora præcluduntur. Hanc verò κόπλυψιν quæ fit vinculo iniecto, veluti venæ apprehensionem, diuersis verbis exponit Galenus lib. 5. meth. med, his verbis: καὶ μέν τοι κοῦν εἰ δεῖ συχνῶ βάθει εἶν τὸ αἱμορράχωῶ ἀγχεῖον, ἀκελεύστερον αὖ κατακάδοις τοῦτο τε θεῖον αὖτο καὶ τὸ μέγεθος. καὶ πόπεχε φλεῖ, ἢ ἀρτηρία ἐστί. μᾶ ὃ ζῶῦπα δεμπίεσις αἰνίφρω, αὐατεινότατα τε καὶ ἀβεσερεφέτω μετρίως. μὴ ὀπηρεθέντος σ' ὀν ταῦδε τῶ αἵματος, εἰ μὲ φλεῖ ἔη, πωεισεῖω χωεὶς βρόχου εἶλμεν τὸ αἷμα ἢ ἰσχάμων ἔνι φαρμάκων. ἀεκεῖα σ' αὐ ἢ δεῖ τὰ ἐμπλαστικὰ, σωυθέμενα δεῖ τε τῆς φρυκτῆς ῥητίνης καὶ ἀλεύρου πυείνου χοῦ, καὶ χυῦλου, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. εἰ δ' ἀρτηρία ἐστὶ, δυοῖν θάτερον, ἢ βρόχον πεῖθεῖς, ἢ ὅλον δεμόφας τὸ ἀγχεῖον, ἐφίξεις τὸ αἷμα. βρόχον σ' αὐαίρεῖ ζῶμεθά ποτε καὶ πᾶς μεχάνας πεῖε πδίνει φλεῖνι, ὡς πὲρ γε καὶ δεῖ πέμενον πότ' αὖτε ὅλως ἐγκαρσίας σ' ἠλοῦσθαι. κατασείη σ' αὖ τε εἰς εὐάλκιον ὧδε, καὶ τὰς ὀν πολλοῦ βάθους ὀρθὰς αὐαφερομένας. καὶ μάλιστα δεῖ σενοχωείας ἔνδς ἢ μερῶν κυεῖων. ἀμαπαῖαι δ' οὕτως ἑκάτερον τὸ μέρος ἑκατέρωθεν, καὶ κρυπτέται καὶ σκέπεται πρὸς ἢ δπηρεθέντων σωμᾶς ἢ τρῶσις. ἀσφαλέστερον σ' ἀμφω πιεῖν, βρόχον μὲ τῇ ῥίζῃ πεῖε πθέω τῶ ἀγχέου, πέμενον δὲ ζῶυπῦθεν. hoc est, Atqui etiam si vas sanguinem profundens altè sit demersum, exactius tum ipsius positum, tum etiam magnitudinem intelligat, & num
F vena sit an arteria. Deinde verò traiecto vnco sursum attollat & moderatè intorqueat. At si ne tunc quidem sanguis sistitur, si vena quidem fuerit, tentet citra vinculum sanguinem sistere, aliquo ex iis medicamentis quæ sanguinis sistendi facultatem habent, appositis. Ex his optima sunt quæ vim emplasticam habent, & ex frixa resina & farinæ triticeæ tenuissimo polline, & gypso, aliisque id genus sunt composita. Quòd si sit arteria, duorum alterum continget, nempe aut vinculo circumiecto, aut toto vase præciso sanguinem cohibebis. At vinculum interdum magnis quoque venis circumponere cogimur, quemadmodum & eas totas interdum præcidere, transuersas scilicet. Ad hanc autem necessitatem quis deueniet, in his quæ ex magna altitudine sursum rectæ attolluntur, præcipuè per angustas quasdam & principes partes. Hoc enim modo vtraque pars vtrinque retrahitur, vulnusque à superimpositis corporibus celatur & tegitur. Vtrunque autem securius præstatur, tum vinculum vasis radici circumponendo, tum quod deinceps est præcidendo. Et rursus, ὃν τρόπον τῆς τεγάσσεως ἔστι πως, καὶ ὁ βρόχος ὁ πεῖε πθέμενος αὖ πῶς τῆς ἐξιλοῤῥαγοῦσιν ἀγχέοις; hoc est, Vinculum nanque ipsis sanguinem profundentibus vasis circuniectum, ex ipso obturantium genere quodam-
G modo censetur. Et, μάει μὲ οὖν ὑφόμενόν τε καὶ ψυχόμενον, ὀπδέστ τε σῶωαχόμενον, καὶ βρόχῳ δεμεμεῖεκόμενον. hoc est, Conniuet igitur tum astrictum, tum refrigeratum, tum deligatione adductum, & vinculo exceptum. De vinculo etiam maioribus venis aut arteriis iniiciendo, eadem Galeni verba Paulus repetit lib. 4.† & Aëtius libro decimoquarto, cap. 51. Atque ea vasis prehensio per laqueum fit funiculis ex molli lycio vel serico; vt arctissimè perstringant, nec facilè dissoluantur aut putreant. In quem vsum alij setas, alij testudinum fides vsurpant. Et hæc κόπλυψις non multum diffidet ab ea καπλύψει quam celebrat Hippocrates in libello περὶ ἕδρης, cùm vinculis ad sectionem adstringi venas iubet. Longè verò alia est ab ὀδπδέστ, cùm fiat in vulnere intraque vulnus. At ista supra vulnus adhibita, vulnerati membri labra diffidentia committit, & quæ sunt superimposita continet. Est verò alia ἢ φλεῖῶν κόπλυψις Hippocrati, quæ sit supra modum copia oppletis venis, adeò vt perspiratu careant & suffocationis, ac caloris natiui extinctionis metus sit, ἀφωνίας, sensusque & motus priuationes afferat, vt scribitur libro quarto, de ratione vict. in morb. ac. Quæ sanè quòd in medici potestate sita non sit; in supprimendi sanguinis auxiliis reponi non debet, lon-
H geque ab hoc instituto aliena esse videtur. Ideoque fortassis ἄκκη κόπλυψις eo sensu vsurpari potest, vt longè alia hìc interceptio venarum adhibenda sit, quàm quæ multis locis ab Hippocrate vsurpatur. Quæ sanè est omnium exemplarium,

† Cap. 53.

tum reconditorum, tum etiam edititiorum certissima scriptio, etsi Alexandrinus pro ἄλλη, ἀλλὰ legisse videtur. Caluus sanè eandem lectionem ex codicibus Italicis secutus est, etsi eam ὑπόληψιν non est assecutus, nec quid per tractationem modúmve alium morborum intelligat video. A

μοτωματις ξυγροφή] Linamenta contorta intelligit quæ fiunt è materia contorta & implexa, μοτοὺς σρεπτοὺς vocant. Ac ferè omni linamentorum genere in hæmorrhagia veteres vsos constat.

περιδεσις] Hac dictione intelliguntur quæcunque ad hæmorrhagiam sistendam apponuntur, siue ad labra vlceris adducenda, siue oscula obstruenda, qualia sunt medicamenta quæ emplastica dicuntur, & lenta crassáque substantia meatus claudunt, ac refrigerantia & adstringentia, quæ sanguinis ruentis impetum cohibent, tum etiam escharotica. Quin & ea quæ foris imponuntur hac dictione comprehendi possunt, siue splenia, platysmata, ac diplomata, aut tomenta medicamentis insuccata, aut liquoribus imbibita adhibeantur. Digiti quoq; ipsi, aut sanguinis grumus, lintea complicata aut spongiæ ex aqua frigida aut posca expressæ, & quæcunq; alia ad supprimendam hæmorrhagiam superdamus & comminiscimur. B

δέσις] Deligatura conueniens intelligitur tum quæ suo complexu dissidentia labra committat, & quæ sunt apposita contineat, tum etiam quæ suis fasciarum orbibus ad eam partem vnde sanguis fluit, aut vasis radicem ducta, sursum versus magis magisque adstringatur, & proruentem sanguinem cohibeat, de qua sic scribit Galenus lib. 5. meth. med. ὅτιν οὖν δεῖ τὴν ῥῆξιν καὶ τὴν δέσεις, καὶ περὶ γ' οὐ κῆκλον τὰ ἀγγεῖον ἀδειλαμβανόμενα, καὶ διὰ τῶν ὁ βρόχος, ἀλλὰ τῷ σωμάτειν τέ πως ὁκ μέρος τὰ διεστῶτα χείλη τῆ τραυμένου μορίου, ὡ τοιοῦτον τὰ ὑπκείμενα, ἀλλ' εγγωλικῶν δεῖ βοηθηθῆ. hoc est, Huius verò generis est & deligatio, quanquam vas ipsum circulo non amplectitur, sicuti vinculum, sed cùm vulneratæ particulæ disparata labra ex parte quodammodo adducat, & quæ superimposita sunt comprimat, inter claudentia remedia recensetur. Rursusque de medicamento sanguinem sistente vulneri adhibendo. καταδήσω δ' ἐξωθεν ἐξ ὑφάνης ὁν ὑποδεσμίδι. τοῖ μὲ τοιοῦτοις δεδεκαὶ πάσαις ἢ πίνει, κατ' αὖτὸ αἱμορραγοῦσιν ἀγγείου πιουμένων ἡμῶν. ὁπῆθεν δ' δὴ τὸν ῥίζαν αὐτῆ νεμομένων, ἐφ' ὧν ἐγχωρεῖ μερῶν δὴ τὴν ῥίζαν νάμαδι. ορεῖδν δ' δὴ πάντων ἐγχωρεῖ πλὴν μόνιγλον. hoc est, Ex tenui autē linteo primis iniectis fasciis forinsecus alligandum, quatuor aut quinque primis circuitibus ipsi sanguinem profundenti vasi iniectis, inde verò ad vasis radicem perductis, quibus scilicet in partibus versus radicem ducere licet, quod ferè in omnibus, præterquàm cerebri membranis, datur. Et rursus de venarum iugularium profluuio, κάπειδ' ἅτοις δεδέσθαι αὖ ὡσεν κάτω, μὴ καθάπερ ἐν τοῖς κρόλοις κάτωθεν αὖω. τοῦτο δ' τὰς ῥίζας τῆ ἀγγείων ἀφικνεῖσθαι χὴ τὸν δεδέσθαι, ἀναστέλλουσαν τὸ ὑπηρέον. hoc est, Deinde hoc modo deligabis ex superioribus ad inferiora ducens, non vt in artubus, ex inferioribus ad superiora ascendendo. Ad vasorum nanq; radicem deligationem ducere conuenit, vt quod influit reprimat. Caluus δεδέσθαι & δεδέσθαν legisse videtur. C

[4] ἐβουβωνοῦται] Bubones, hoc est glandularum tumores, fiunt ab euidente causa, velut vlceribus quæ iuxta magnam venam aut arteriam oriuntur (vt scribit *Galenus) velut in pede, manu, & digitis. Fiunt etiam ab ictu, casu, dolore & similibus. Fiunt interdum à delitescente intus causa, vt viscerum inflammationibus, humorum plenitudine vel malignitate, sæpè etiam ex venenata & pestilente materia. Atque hi bubones valdè suspecti sunt. Quidam ista referunt ad malè suppressum sanguinis profluuium, & intempestiuè adhibita sanguinem restringentia medicamenta, quòd inde iecoraria vena ac magna arteria malè affectæ sint, & bubones excitati. Possunt certè ista ad vlcera, possunt quoque ad insigne sanguinis ac humorum vitium referri, vnde huiusmodi glandularum tumores exorti sunt. Exemplaria quædam manu scripta cum Asulano, ὧν δὲ legunt, quæ ferè secuti sunt interpretes. Nos codicum pluralitatem secuti nihil immutauimus. Vetus etiam interpres κακοηθείσης pro κακωθείσης legisse videtur. D

*. *Lib.* 13. *Meth. med.*

[5] οἱ αἱμορραγοῦντες] Eos qui sanguinis profluuio sublati sunt, partim quidem cū sudore, partim verò sine sudore, & cū difficultate spirandi periisse significat. Dicuntur autem ξυμπεπνωκότες quibus vasa præ multa vacuatione atque inanitione in sese considunt, & qui consumpto atque exhausto omni humore resiccati sunt & exucci. πνευματῶν verò anhelatores dicuntur & spirituosi, quibusque multus ac frequens spiritus inest, & qui πνευματώδεις dicuntur. Sic enim eos ex lib. de rat. vict. in morb. ac. exponit Galenus lib. 3. περὶ διαιτ. quales ex diutina tussi & inueterata in thoracem fluxione multos fuisse hac tempestate constat. Etsi ea quoque dictione ἐμπεπνευματωμένους, & qui flatibus distentum ventrem aut hypochondria habent, significari contendit Galenus. Quidam codices manu scripti pro πνευματῶν τραυματῶν habent, ac significant eos qui sanguinis profluuio laborarunt, sine sudore veluti resiccatos ac vulneratos periisse, omnimoda humiditate per vacuationem profusa. Quæ lectio etiam est Asulani codicis. Atqueraque magnæ vetustatis exemplaria, πνευματῶν legunt, quæ secuti sunt ferè omnes interpretes, ac etiā Alexandrinus ipse. Quin & Galenus extremo lib. 3. περὶ διαιτ. hunc locum subindicans & explicans, eam quoque lectionem retinuisse videtur, cùm scribit: ὀλίγον δ' τοῦτο τῶν, πνευματῶν ὀνομάζεσθαι, καὶ φέρεται καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα τοῦ, ὡς ἔστι τὸς ἐμπεπνευματωμένους, ἢ τὸς ἀσθματώδεις οὕτως καλῶ. hoc est, Paulùm verò progressus, πνευματῶν quosdam nominat, & de hoc etiam antea dictum est, quòd aut flatibus distentos, aut anhelosos sic vocat. Cæterùm hîc quoq; codices quidam Regij manu scripti τριμήματι ζ indicaturam adscribunt. E

[6] ἀγαθὴ γαστέρων] εὐφορείας hîc γαστέρων ventris corpulentiam ac crassitudinem quidam intelligunt, vt bene habitos ventres perturbationem facilè tolerare significetur. Mollis nanque & corporatus venter ad infernas purgationes bene habet, easque leuius fert ex Placito 35. lib. 2. Sunt qui εὐφορείας ad purgationis spontaneæ & à natura bene institutæ tolerantiam referunt. Sanè hac sententia considerandum esse iubet quibusdam naturis velut bene habitis, ventris perturbationes in alui purgationibus leuiores & tolerabiliores esse, in iisque videndum num lumbrici aut interaneorum animalia demittantur. Nam per θηρία Galenus in exegesi, intestinorum animalia & lumbricos disertis verbis exprimit, etsi quidam hac dictione vlcera maligna accipi velint. Quænam igitur effecerint symptomata considerandum monet, qualia sunt oris ventriculi morsus, syncope stomachica, conuulsiones, epilepsiæ, dentium stridores, aliaque permulta vt alui tormina & systrophæ, morsus, nausea & fastidium, de quibus fortassis ista præcipuè intelligūntur. F

ἐν τῷ λεπτυσμῷ] Sunt qui ista distinguunt & vniuersaliter de aqua inter cutem tentatis intelligant. Rectè autem ad Posidoniam referri videntur, in qua tanta fuit vitiosorum humorum ad ventrem delatorum copia, vt etiam corpus extenuarit, ventrem extenderit, & vmbilicum exulcerarit. Quinetiam pessima vlcera & gingiuarum putrefactiones adfuerunt, adeò vt dentes etiam adorirentur. εἰλκώθη autem pro εἰλκώθη habent reconditissimæ membranæ Regiæ manu scriptæ & Asulanum exemplar. Quædam verò εἰλκώθη, vt prominens vmbilicus ipsi valdè protensus fuisse indicetur ac humorum noxiorum copia distentus plurimùm prosiluisse. Quam etiam lectionem ex codicibus Italicis secutus videtur Caluus. Cæterùm vetus Interpres pro ὀδηνόντων ἀπόντων legisse videtur. G

[7] ὅτι πολλὰ] Hæc sanè monere videntur considerandum esse quando in vno morbo plura eiusdem facultatis aut etiam contrariæ præcipi possint, pro diuersis temporibus & indicationum varietate. Est enim vbi dissoluentibus, diffundentibus & educentibus vtendum sit, interdum verò contrahentibus, indurantibus & maturantibus, quæ contrarias habent facultates. Qui sanè sensus longè apertior esse videtur, quàm si ista inter se opponamus, & ad veteris interpretis intelligentiam propius accedere, qui pet caliditatem diffundere, & per frigiditatem condensare dixit. Sunt qui ὀδηλυθλῶσι pro ὀδηλυθλῶσι legant, & de humoribus intro delitescentibus accipiant, vt τῷ δίψυθλῶσι opponatur. Quod sequitur variè distinguitur. Exemplaria omnia Regia manu scripta μετεβολῆς habent, & δεῦ μετεβολῆς iungunt omnes interpretes. Sed μετεβολῆ stare potest, vt habent publicata omnia quæ secuti sumus, etsi etiam μετεβολῆς retineri potest. H

[8] ὑδροπόδας

A [8] ὑδροπόδας] Monet hac sententia Hippocrates, in his morbis qui chirurgiam expostulant, integris adhuc viribus ac firmis visceribus manum esse admouendam. ὑδροπόδας verò ὑδροπικοὺς explicat Galenus in exegesi. Sic enim ex melioribus exemplaribus legendum existimo. Ac videtur eos intelligere qui aqua inter cutem laborant, maximè quem sarciten quidam, Hippocrates ὑποσαρκίδιον nominat. Cui præcipuè abdominis compunctio & sectio per paracentesin conuenit, vt testatur Cælius Aurelianus. Etsi Cornelius Celsus, Paulus & Albucasis, & reliqui, hydropi quo in vterum multa aqua contrahitur, & Ascites dicitur, attribuunt. Hos igitur qui aqua subter cutem laborant, citò, hoc est statim initio morbi & robustis viribus incidere oportet, si venæ sectionem intelligas, quæ huic vni hydropis generi etiam inter initia conuenit, vt scribit *Galenus, & Paulus cap. 48. lib. 3. & Alexander Trallianus cap. 1. lib. 8. Hippocrates quoque in hoc hydrope qui ὑποσαρκίδιος dicitur, sanguinem ex cubito mittendum præcipit, ὧν ἡ ἡλικίη ἀκμάζει καὶ ῥώμη ἦ, καὶ ὧν ἡ ὥρη ἐκμενὴ ἐοῦσα τύχῃ. At si compunctionem & sectionem per paracentesin intelligas, illa citò fieri debet, priusquam materia computreat, interna viscera grauius affecta sint, vires concidant, & morbus totius corporis habitum immutarit, aut in cachexiam conuersus sit. Istud verò etiam indicat Hippocrates, qui lib. περὶ ἑβδομάδων & sectionem & vstionem adhibet, optimè prius lacte renutrito ægro & confirmato, idque morbi initio, & si febris non adsit. Idem quoque lib. περὶ πόνων ἀφῶν κατ' ἄνθρωπον in hydrope & sectionem & vstionem probat, vt & aphorism. 21. lib. 6. & in puero aqua subter cutem laborante, gladiolo crebras & paruas incisiones facit, & aquam educit. Celsus[10] etiam sectionem contra Erasistratum approbans, quàm tempestuè fieri debeat, indicat his verbis, Ac ne illud quidem in controuersiam venit, quin non omnes in hoc morbo sic curari possint, sed iuuenes robusti, qui vel ex toto carent febre, vel certè satis liberales intermissiones habent. Nam quorum stomachus corruptus est, quíve ex atra bile huc deciderunt, quíque malum corporis habitum habent, idonei huic curationi non sunt. Quantum verò attinet ad aqua intercute suffusorum sectionem, in ea administranda imum ventrem & interranea attingi vetat, ne scilicet intestina aut reliquæ partes necessariæ vulnerentur. Sic lib. περὶ φυσῶν in hydrope ex lienis vitio orto magnam cautionem adhibendam esse monet, ne sectio aut vstio altius aut vlterius adigatur. Lib. quoque περὶ πόνων ἀφῶν κατ' ἄνθρωπον, tenuissimas ac B leuissimas crustas circa vmbilicum inurendas monet, vnamque in vmbilicum, vt aqua emitti possit. Et lib. περὶ παθῶν in hydropicis circa vmbilicum, aut retro ad ilia, sectionem fieri præcipit. At lib. περὶ ἀφῶν ὑπὸ παθῶν crustas octo inuri iubet, & si in ventrem aqua erumpat, qua parte fluctuat, ferramentis vstionem fieri probat, & sensim humorem educi. Celsus certè hanc sectionem ex veterum opinione his verbis prosequitur, Quidam sub vmbilico ferè quatuor interpositis digitis à sinistra parte. Quidā ipso vmbilico perforato, facere consueuerunt. Quidam cute primùm adusta, deinde interiore abdomine inciso, quia quod per ignem diuisum est, minus celeriter coit. Ferramentum autem demittatur, magna cura habita, ne qua vena incidatur. Paulus[11] tribus interpositis digitis sub vmbilico sectionem facit: alij ad latera vmbilici & laterum inanitates compunctionem faciunt. Recentiores securiore inuento viam pyroticis parant, deinde scalpello aculeato ad medium obliquorum musculorum epigastrij viam faciunt, declinatis hypochondriis & visceribus, magna etiam adhibita cautione ne interranea aut intestina punctionem sentiant. Atque ea est veterum scriptis consentiens ad aquam hydropicorum educendam sectio. Reliqua certè ex Cælio Aureliano cap. vltimo libro tertio, C tardarum passionum & Celso cap. decimoquinto, lib. 7. & Paulo cap. 10. lib. 6. Aëtio cap. 30. lib. 11. & Albucasi cap. 33. lib. 1. perenda sunt.

Com. in lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. [10] *Lib. de rat. vict. in morb. ac.* [11] *Cap. 21. lib. 3.* [12] *Cap. 50. lib. 6.*

ὀμφαλοῦ δ' πῶς] Istud valdè est perplexum & obscurum. Significare autem videtur non temerè incidendos esse aqua intercute suffusos, & maximè cauendum ne interiora attingantur, aut altior sectio fiat, ne sæuissimi cruciatus aut intensissimi dolores consequantur, quale quid in multis genibus intumescentibus aut flatuoso tumore distentis temerè incidendis contingit. Adacio enim audacius & altius scalpello, ligamenta aut neruosæ partes compunctæ, conuulsiones, graues consensus & indignationes adferunt (vt loquitur Aurelianus.) Quidam his Hippocratis verbis neruosas musculorum epigastrij desinentias geniculis multis inter se distinctas & similes intelligunt, ideoque in sectione euitari volunt, quòd his compunctis grauissimi dolores, inflammationes, aut D conuulsiones oriantur, quale quid genibus sectis contingit, quæ ligamentis multis & tendinibus constant, & plurimis ac neruosis E musculorum finibus cinguntur. De tabescentium autem & purulentorum inustione ac sectione plura habes apud Hippocratem lib. περὶ ἑβδομάδων, & lib. 2. & 3. de Morb. & lib. περὶ πόνων ἀφῶν κατ' ἄνθρωπον, & Celsum cap. 22. lib. 3. & Paulum cap. 44. lib. 6. & Aëtium cap. 57. libro octauo. In capitis verò vulneribus quomodo serra & sectione vtendum sit fusissimè indicatur lib. de cap. vulneribus.

[9] τὰ περὶ καρδίαν] Videtur hæc sententia de affectibus qui circa os ventriculi accidunt intelligi, ac præcipuè de vlcere, in quibus vacuationem dissuadet ob exquisitum & insignem partis sensum, & animi ac virium exolutionem, syncopen, cætera quæque plurima symptomata quæ ore ventriculi non leuiter affecto accidunt. Cæterùm vitiosa sunt omnia exemplaria quæ εὐπνοῆν scribunt. Constat enim εἰς πνεῦν scribendum esse ex veteri interprete qui flatum attrahere dixit. Cornarius certè ἀνάπνοῆν legit. Et in oris ventriculi ardore aut inflammatione, calidum expirare iuuat. ἄλες autem pro ἅλις quod ἀφκοῦντας significat & abundè ferè omnes sumū. Sed ἄλες cōdensum, confertum & coaceruatum significare potest, quæ dictio Hippocrati frequens est, vt alibi scribimus. Caluus clausulam istam in totum omisit. F

[10] φῶ ἢ] In morbis considerandum monet num quid naturæ ægri respondeat. Quæ nanque secundum naturam sunt, ad sanitatem propius accedunt. Quicquid autem à natura recedit, quò longius ab ea discessit, eò maiorem habet prauitatem, vt multis Hippocratis rescriptis passim testatum habetur. Quod sequitur, ᾗ τὸ φυσῶδες ποιεῖ τὸ εἶδος, hunc habere sensum videtur, vt in morbis videndum moneat Hippocrates, num talis sit qui toto genere habitudinem inducat, & num æger ipse ad eam habitudinem natus sit comparatus. Tunc enim ferè fit vt ea naturæ aptitudine in tabem celerius incurrat, ac longè deterius habeat. Hæc enim ista mihi referre videntur, ἐς βιοῦ πονόσημα παρέσει, etsi aliter sumunt interpretes. Atque eò respicere videtur istumque sensum prope aperire quod de tabidis scriptum est ab Hippocrate lib. 1. epid. † sicque legit Galenus, καὶ μάλιστα ἐδηπόκον δεῖν ὑῤῥέπειν ἡ φύσις δὴ τὸ φυσῶδες. Quòd ad literam attinet apparet ex Caluo & veteri interprete in veteribus exemplaribus aliquid huic sententiæ præpositum fuisse quod indicaturæ vicem subiret, velut σημεῖον ὀργῆς, aut μανίης & βιούτων. Cuius rei tamen ne vllum quidem nostris in codicibus vestigium apparet. Quædam etiam exemplaria, ᾗ νούσων ᾗ τὸ φυσῶδες ποιεῖ τὸ εἶδος legunt, Quæ lectio rectè etiam ferri potest. G

† *Stat.* 1.

[11] αἱ βῆχες κοπώδεις] Hac sententia indicatur in febribus lassitudinis sensum inducentibus tusses siccas fieri, indeque in articulos abscessum decumbere. Quod certè manifestum est in iis febribus quæ ex vehementibus motionibus contingunt, in quibus ob externos labores tusses siccæ contingunt (vt scribit *Hipp.) & abscessus ad articulos decumbunt, ex Placito 31. & 74. lib. 4. κοπώδεις verò pro κοπιώδεις (vt aliàs sæpè) habent omnia exemplaria manu scripta. σιθαρὸν quoq; τὸ οἶνος ἔχον καὶ βλάβειαν explicat Erotianus.

* *Aph.* 16. *Sect.* 2. *l.* 6. *epid.*

[12] τὰ πνεύματα] τὰ ἄσημα πνεύματα spiratio obscura & exigua dicitur, & quæ nō apparet aut intercepta videtur & ad spiritus defectionē accedit, quā ἄσημοιαν dicunt. In syncope, animi deliquiis, moribundis, & vuluæ strangulatu laborantibus hoc genus respirationis apparet & omninò dā caloris natiui extinctionem aut refrigerationē indicat. Eumq; in sensum hunc locū explicat Gal. lib. 3. περὶ διαιτῶν. τὰ δ' ἐν τοῖς ἐφεξῆς λεγόμενον, ἄσημον πνεῦμα, σμικρὸν ὄν, καὶ ἀμυδρὸν ὄν τ' ἀφανὲς, ἢ καὶ καλεμένας ἀπνοίας, ἢ ὑστερικὰς πνιξὶ σωνεφρύα. ὅιὅπν δὲ καὶ ἀλεῖ) ἀλλὰν ἐξ αὐτῆ τῆ λέξεως ἐχούσης ὧδε. καὶ τὰ πνεύματα ὁῖοι φυσωδέστι τὰ ἄσημα, κακά, καὶ τῆγεν ἀπόκοιοι, καὶ ὅσα δῆλα πιαῦτα κατὰ τῆ αὐτῆ κατὰ τὰ σύστασις. αἱ γὰρ δὴ ἄπκοι χωμάτικαι, αὖται ὁ τοῦ πῶν εἶναι αἱ μὴ καθαρόμαναι κακῶς, ἀλίσκεσθ) μάλιστα τὰ ἀπνοίαις, ἅς τὰρ ἀμέλει καὶ ὅσοι χρεύκοσιν ὅσοι πλείστων, ὅις ὅσα μὴ διῤῥόμμα

φῶς πνεύματα, μήθ' ὅθεν ἡμῶν κατάδηλα, τοῦτ' ἄσημα κέκληκεν. hoc est, Quæ verò deinceps dicitur ſpiratio obſcura, parua eſt, ideoq; minimè apparens, qualis & ſpiritus defectiones, quæ ἄπνοιαι dicuntur, & veri ſtrangulatus ſequitur. Atque huiuſmodi quiddam ex ipſa dictione, quæ ſic habet, indicare vult. Tabeſcentibus ac non parientibus ſpiratio obſcura, mala, & quæcunque alia eius eſt generis, ex eadem conſtitutione proueniens. Non parientes autem mulieres (eæ autem ferè ſunt quæ non probè repurgantur) maximè ſpirationis defectionibus corripiuntur, non ſecus profectò quàm quæ diutius viro orbatæ ſunt. Quare ſpirationem, quæ neq; apertè apparet, neque nobis manifeſta eſt, eam obſcuram vocat. Quod ſequitur Ὅσαι ἄμα τοιαῦτα, alias omnes eiuſdem generis reſpirationes obſcuras & exiguas reſpicere videtur, quæ ex ſimili cauſarum concurſione, hoc eſt calidi natiui refrigeratione, proueniunt. A

[13] τῆς φθίσεσι] Aphoriſmus eſt 10. lib. 3. Sic & ad autumnum tabeſcentes ferè interire ſcribit Hippocrates lib. 1. & 3. epidem. & Prorrh. 2. Vnde & φθινῶδες φθινόπωρον & θερινῶδες dicitur lib. 2. & 6. epidem. Autumnus nanque ſua inæqualitate & cacochymia (vt ſcribit Galenus) mala plurima accerſit, tum verò præcipuè tabeſcentibus ac extenuatis eſt noxius, quòd eo tempore acris humoris magnus ſit prouentus, qui è corde in pulmones ſubit, aut è capite in thoracem deſtillat, & tabis cauſam facit. Quod autem de vere dicitur, ex Heſiodo ſumptum videtur, qui veris initium adhuc intemperatum & inæquale deſcribit. Plutarchus etiam in lib. de defectu oraculorum, peſtilentem ætatem Medicos prædicere ſcribit ex vernis ſici foliis cornicis pedem referentibus. Quod ſanè eam veris ineuntis partem propter inæqualitatem, vt hîc quoq; ſuſpectam facit. B

[14] ἐν Περιήθῳ] Indicat vere ipſo tabem plurimos afflixiſſe in Perintho. Cuius rei quoque ſimul cauſa fuerunt tuſſes per hyemem graſſatæ, & diutius trahentes morbi, qui in quibuſdam dubiam tabem confirmarunt. Afflicta nanque diutino morbo corpora, tabe facilè reſoluuntur. Etſi quibuſdam renum longis doloribus diuexatis id non contigit, vt nec ei ad quem deductus eſt à Cyniſco Hippocrates.

[15] ἐν ὀδυνέων] Iſta aptè ad morbi tempora referri videntur, quæ ad dolorum genera accommodantur aph. 5. lib. 6. iiſdem penè verbis. Caluus ſanè longè alium ſenſum ſecutus eſt. Et extremam ſententiæ partem aliter ſumunt interpretes, ad ægros ipſos reſpicientes. C

Sectio octaua.

[1] In diuturnis inteſtinorum difficultatibus, ciborum faſtidia mala, idque maximè ſi febris acceſſerit.

[2] Vlcera vndiquaq; glabra, maligna.

[3] Lumborum doloris ad latus recurſatio, & tubercula putrida quæ σῆψ dicuntur, malo ſunt.

[4] Renum vitia ſupra quinquageſimum annum ſanata non vidi.

[5] Animaduertenda ſunt quæ per ſomnos ingraueſcunt, & quibus extrema perfrigeſcunt, menſq; perturbatur, cæteraq; id genus quæ per ſomnos eueniũt, & quibus contrà accidit.

[6] Quibus certè nihil intra ſtatutum pariendi tempus accidit, iis ſingulis vitales partus exiſtunt.

[7] Quæ geſtationis tempore apparent, in quos menſes incidant, videndum.

[8] Labores certis temporũ circuitibus fiunt, & quicquid ſeptuaginta diebus mouetur, ter iiſdem in ſeſe ductis perficitur, & quicquid nonaginta diebus mouetur, ter iiſdem in ſeſe ductis perficitur.

[9] Animaduertendum etiam quòd poſt menſtruas purgationes, vteri tum dextra, tum ſiniſtra dehiſcunt, quodque humiditas, quæ per ea quæ prodeunt ſatis indicatur, ſiccißimam victus rationem deſiderat.

[10] Quodq; qui celerius efformatur fœtus ac mouetur, rurſus tardius incrementum accipit.

[11] Labores vt plurimùm vterum gerentibus, tertio, quinto, ſeptimo & nono menſe contingunt. Item ſecundo, quarto & ſexto.

[12] Quæ ex parua tabella deſumpta, conſideranda ſunt.

[13] Victus ratio ciborum ac potuum repletione ac vacuatione conſtat, eorumque mutationes, dum ex aliis in alia fiunt, prout ſe habeant, conſiderandæ.

[14] Odores partim oblectantes, partim offendentes, quidam etiam implentes & obſequentes, eorumque mutationes ex quibus contingant, & qualiter ſe habeant animaduertendum.

[15] Eos qui irruunt, intrant, aut egrediuntur ſpiritus, aut etiam corpora contemplari oportet.

[16] Eorum quæ ſub auditionem cadunt, quædam meliora eſſe, quædam verò offendere, videndum. H

[17] In lingua quoq; ex quibus quænam alliciantur, videnda ſunt.

ΤΜΗΜΑ ΟΓΔΟΟΝ.

[1] Ἐν τῇσι μακρῇσι δυσεντερείῃσιν, αἱ ἀποσιτίαι, κακαί. ἢν δὲ καὶ τοῦ ὀπιπυρετιώσωσιν.

[2] Τὰ πεφυμάδεα ἕλκεα κακοήθεα.

[3] Ὀσφῦν ἀλγέοντι, ἀνάδρομοι ἐς ὀ πλευρόν. καὶ σκυφόμενα ἀ σὴψ καλεῦται.

[4] Τὰ νεφρεῖα καὶ οὐκ εἶδον ὑγιαθέντα ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτεα.

[5] Τὰ ἐν τοῖσιν ὕπνοισι παρεξιόμενα. καὶ ὅσοις ἄκρα παρεψύχεται. καὶ ἡ γνώμη παρέστεται. καὶ τἄλλα ὅσα παρὲξ ὕπνου γίνεται, καὶ οἷσι τοὐναντία.

[6] Ὅσησι μὴ οὐδὲν εἰσω ἐκτελεσθέν χρόνῳ ἐκκάεσι τὰ ἐκτιτρώσκοντα ἀπόζοντα γῆς.

[7] Τὰ ὁπιφαινόμενα ἐν οἷσι μηνὶ γῆς.

[8] Πόνοι ἐν παρεδόθισιν, ὅ, τι ἐν ἑπτὰ κινέεται. ἐν τεσσαράσιν τελεῦται. καὶ ὅ, τι ἐν ἐνέα κινεῖται, ἐν τρισσαράσιν τελεῦται.

[9] καὶ ὅτι μετὰ γυναικεῖα τὰ δεξιά. τὰ δ' ἀριστερὰ χάσκουν. ὑγρότης ἀπὸ τοῦ ἀπόντων διαίτης ξηρῆς. F

[10] Ὅτι δὲ ὁ θᾶσσον ἀποκριθεὶς κινηθὲν οὐδὲ αὔξεται βραδύτερον.

[11] Ὅτι πλείονα ἐν χρόνῳ οἱ πόνοι, τρίτῳ, πέμπτῳ, ἑβδόμῳ. ἐνάτῳ μιῇ. δευτέρῳ. τετάρτῳ. ἕκτῳ.

[12] Τὰ ἐν σμικρῇ πινακιδίῃ σκεπτέα.

[13] Δίαιτα γῆς πλησμονῇ. κενώσει. βρωμῇ. πομῇ. μεταβολαὶ τούτων οἷα ἐξ οἵων ὡς ἔχει. G

[14] Ὀδμὴ τέρπουσα. λυποῦσα. πιμπλῶσα. πεῖθόμενα. μεταβολαὶ, ἐξ οἵων οἷως ἔχουσι.

[15] Τὰ ἐσπίπτοντα. εἰσιόντα. ἢ ἐξιόντα πνεύματα, ἢ καὶ σώματα.

[16] Ἀκραὶ κρείσσονες. αἱ λυποῦσαι.

[17] Ἐν γλώσσῃ ἐξ οἵων οἷα προσκαλέει.

[18] πνεῦμα

A [18] πνεῦμα τοσαῦτα θερμότης. ψυχρότης. παχύτης. λεπότης. ξηρότης. ὑγρότης. πεπληρωμένον. μᾶλλον τε καὶ ὅ πλεῖον. ἀφ' ὧν αἱ μεταβολαὶ, οἷαι ἐξ οἵων ὡς ἔχουσι.

[19] Τὰ ἐγκρίνοντα. ἢ ὁρμῶντα. ἢ σκιρτήματα σώματα.

[20] Λόγοις. σιγῇ. εἰπεῖν ἃ βούλεται. λόγοις οἷσι λέγει, ἢ μέγα, ἢ πολλοὶ ἀξιόχρεοι, ἢ πλασταί.

[21] Τὰ ἀπιόντα εἰδέναι ὅθεν ἤρξατο, ἢ ὅπῃ ἐπαύσατο, ἢ ὅσον διεστήκατο. χρώματά τε οἷσιν, ἢ θερμότητα, ἢ ἀλμυρότητα, ἢ γλυκύτητα, ἢ λεπότητα, ἢ παχύτητα. ὁμαλὰς ἢ ἀνωμάλως. ὃ σῶμα. ἢ χρόνον. αἱ μεταβολαὶ, οἷαι ἐξ οἵων ἔχουσιν. B

[22] Ἤρξατο ἔρευξιν, οὐκ ἐκρήξησε.

[23] Δάκρυα, ἐκόντι. ἀέκοντι. πολλά. ὀλίγα. θερμά. ψυχρά. πάχος. γεῦσις.

C [24] Πτύαλον αὐτοῖσι ἀναχρεμπτόμενον, ἢ ἀναβήσσοντα. ἔμετος.

[25] Ἡλίῳ θάλπος. ψύχος. τέγξις. ξηρότης. μεταβολὴ ἀπὸ οἷα, ἐξ οἵων, ἐς οἷα ἔχει.

[26] Πόνοι. ὀργίαι. ὕπνοι. ἀγρυπνίαι.

[27] Τὰ ἐν ὕπνῳ ἐνύπνια. κοῖται. καὶ ἐφ' οἷσι, καὶ ὑφ' οἵων.

D [28] Καὶ τῆς γνώμης ξυνοία, αὐτὴ καθ' ἑαυτό. χωρὶς τῶν ὀργιῶν καὶ τῶν φαντασμάτων. ἀγάθεται. καὶ ἥδεται. καὶ φοβεῖται. καὶ θαρρεῖ. καὶ ἐλπίζει, καὶ ἀδοξεῖ. οἷ ἢ Ἱπποθόου ἡ κόρος. ἡ γνώμης αὐτῆς καθ' ἑαυτό. ὀπίσημος ἐοῦσα τῶν ἐν τῇ νόσῳ ὀπιθημορμύων.

[29] Ἡλικίῃ μὲν ἡλικίης. καὶ ἢ πρότερον ἢ ὕστερον τοῦ δέοντος. οἷ εἰ παρελύθη ἐν χρόνῳ, καὶ γέρων τῷ ἡλικίῃ, ἢ νηπίῳ. καὶ θείης ἢ πρότερον ἢ ὕστερον τοῦ δέοντος, ὀδόντων ἐκβολαί. τειχῶν φύσιες. γόνος ὃ μᾶλλον καὶ ἧσσον. τειχῶν αὔξησις. παχυσμός. κραυσμός. μινύθησις. E

[30] Ὁ ξυγγενές. καὶ ὃ καθ' ἑαυτό. ὅσῳ μᾶλλον καὶ ἧσσον.

[31] Τοῦ ἔτεος ἡ ὥρη, ἐν ἧ τε καὶ πρόσθεν καὶ ὀψίτερον. ἢ ὥρη ἐν ἧ ἐγένετο ἔπομβρος ἢ αὐχμηρή. ψυχρὴ ἢ θερμή. νότιος ἢ ἐπιβόρειος. καὶ οἷον ἀνέμων. τῆς ὥρης ἐν ἀρχῇ ἢ μέσῃ, ἢ ἐσχάτῃ. ἢ ἀπὸ πόνου. παρεισχομένης ἢ παρεύσης. F

[32] Ὥρη τῆς νόσου. ὁ χρόνος. τὰ ὀπιγινόμενα. αἱ περίοδοι, καὶ τῶν περιόδων αἱ μείζονες. καὶ αἱ ἀπὸ πλείονος. αἱ ὀπιδόσιες. καὶ ἡ ἀκμῆς νόσου ὀπίδοσις. ἢ χάλασις. ἢ ἀκμή. καὶ ὃ μᾶλλον καὶ ὃ ἧσσον ἀπολεύουσα, καὶ ὅτε. καὶ ὁποῖος. καὶ ἐν οἵῃ ὥρῃ, καὶ ἡλικίῃ.

G [33] Τῶν ὀπιδημιοτέων νόσων οἱ τρόποι, καὶ εἴ τις τῶν ἀρχομένων ἀξίωτο αὐτόματος. οἷ ἢ πίοντες τι, καταπρόϊλες, ἢ βραχὺ καθαρσάμενοι.

[18] In aëre conſiderandum quanta inſit caliditas, frigiditas, craſſitudo, tenuitas, ſiccitas, humiditas, an plenior, an verò minor & copioſior. In quibus quænam mutationes, & ex quibus fiunt, quomodoq; ſe habeãt animaduertere oportet.

[19] Quæ continent corpora, aut intus continentur, aut in nobis cum impetu mouentur, contemplanda ſunt.

[20] Sermonis quoque & ſilentij habenda eſt ratio, & dicere oportet quæ velit æger, videndumq; quibus vtitur ſermonibus, ſintne magni, an multi, an veri, aut ficti.

[21] Quæ è corpore prodeunt noſſe oportet vnde initium ceperunt, aut vbi ceſſarunt, quamq; ſint diuulſa. Colores quoq; ex quibus aut caliditatem, aut ſalſuginem, aut dulcedinem, vel tenuitatem, vel craſſitudinem inſpicere conuenit, num verò æqualiter aut inæqualiter in corpore, quóve tempore eueniãt. In quibus omnibus quales mutationes & ex qualibus exiſtunt, conſiderandum.

[22] Contemplandum num eructationem inchoauerit natura, nec obtinuerit.

[23] Lachrymæ conſiderandæ, num volenti, aut inuito, vel multæ, vel paucæ, aut calidæ, aut frigidæ emanent. In quibus etiam craſſitudinem & guſtum inſpicere oportet.

[24] Sputum videndum nũ ex ore æger exſcreet, num verò tuſſi aut vomitione reiiciat.

[25] Solis æſtus, frigus, humectatio, ſiccitas conſideranda ſunt. Mutatio quoq; per quæ, ex quibus, & ad quænam ſe habeat.

[26] Labores etiam, otia, ſomnos, vigilias, in conſiderationem adhibere oportet.

[27] Quinetiam quæ in ſomno fiunt, & in ſomnia videnda ſunt, deinde cubilia quoq; in quibus decumbunt, & ex quibus transferuntur.

[28] Mentis quoq; intelligentia videnda eſt, vt per ſe ipſa conſtat, citra inſtrumenta & res externas, an triſtitia, aut gaudio, an metu, aut confidentia, an ſpe aut animi abiectione tetetur. Velut Hippothoi puella quę mente per ſe conſtabat, & eorum quæ in morbo contingebant optimè gnara erat.

[29] Ætatem quidem ab ætate diſtinguere oportet, & num prius aut poſterius quàm conuenit, quid contingat. Velut ſi quid hyeme reſolutione tentatum ſit, & ætate ſenili, aut puerili, & æſtate, aut prius, aut poſterius quàm conueniat. Dentiũ eruptiones, capillorum exortus, ſeminis eiectio maior aut minor, pilorum incrementum, craſſitudo, robur, imminutio.

[30] Quod cognatum eſt, & quod per ſeſe conſtat, & quò maior aut minor ineſt cognatio, contemplari oportet.

[31] Anni quoq; tempeſtas conſideranda eſt quæ maturior aut ſerior contingit, & quæ aſſiduis imbribus madens, aut impenſè ſicca extitit, frigida aut calida, ventis carens, aut quibus ventis perflata. Videndum quoq; nũ iſta temporis initio, aut medio, aut fine, aut aſſiduè, aut iam præterito, aut adhuc præſente contingãt.

[32] Morbi etiam horam & tempus contemplari oportet, & quæ in morbis accidunt, circuitus, exhiſque quinam maiores, & quinam longiores, & incrementa. Totius quoq; morbi incrementum, aut remiſſio, aut vigor, & quod magis quodq; minus confecerit, & quando, & quanam ratione, & quanam hora & ætate in conſideratione adhibenda ſunt. H

[33] Populariter graſſantium morborum inſpicienda natura eſt, ac ſi quis eorum ſine vomitu initium ſumpſerit, veluti an poſt epotum medicamentum aluus quibuſdam ſiſtatur, an parum purgetur.

[34] Fortè etiam considerandi sunt exactè albescẽtes si febricitent, quorum etiam labra inspicere oportet, quale quoq; febris genus & tempora.

[35] Corpus quoq; & actio in considerationem adhibeatur, tum visio, auditio, tactio, nasus, lingua & ratiocinatio.

[36] Tumores in superioribus palpebris relictos considerare oportet. Aliis nanq; circum gracilescentibus morborum reuersiones denũciantur. Videndę quoq; sunt palpebrę quę in extremitate aliquantulum rubescunt & indurantur, atq; inter eas maximè glutinosæ, extumescentes, quæq; in his continentur, quale quid Pharsalo Polymedæ contigit.

[37] Tumores prorumpentes, aut liuores, in lippitudinibus, aut vlceribus considerandi sunt. Quinetiam quę ex tuberculis aut suppurationibus deferuntur inspicere oportet.

[38] Vteros affectos indicabunt tormina circa vmbilicum & dolores, qui interdum à porro, quinetiam & ab allio his postea contingebant.

[39] Nonnullis etiam erysipelas à ceruice ortũ duxit, eodemque ferè tempore in facie iudicabatur. Nigra quoq; quibus in collo erant, mala, tum etiam si pustulæ erumpebant, aut quibus aluus perturbabatur.

[40] Atra bile vexatus Adamantus, multo sumpto peplio interdum nigra vomitione reiecit, quod aliquando etiam à cepis contigit.

[41] Febres in quibus labra exulcerantur, ferè intermittũt, & tertianis perfrigerationes adsunt. Deurentes verò statim ad manus contactum semper solutæ apparent.

[42] In articulis quale quid insit cõsiderandum, num etiam suppurationem faciant.

[43] In valetudinis autẽ ratione consuetudo spectanda est, in victu, tegumentis, laboribus, somnis, rebus venereis & animi affectibus.

[44] Cõsiderare morbos oportet, qualiter, ex quibus, quasnam formas habeant, ad quos locos cõuersi sunt, quo tempore cœperunt, affuerunt, cessarunt.

[45] Videndum in quibusnam incontinenti metum iniicere oporteat.

[46] In morbo contraria victus ratio adhibenda.

[47] Videndum etiam quod facilè & quod ægrè aut cum molestia fertur.

[48] Victus ratio quoad eius fieri potest dignoscenda est. Hanc enim non penitus perspectam habere calamitatis plena res est.

[49] Optimis verò medicis similitudines imponũt & difficultates pariunt. Contraria verò causa efficit, quę qualis sit consideranda venit. Et sanè difficilè est curandi viam ratiocinatione assequi, veluti num acuminato sit capite, si resinis naribus, si adũcis, si biliosus & ægrè vomat, si bile atra præditus, si iuuenis, si negligenter & temerè vixerit, de iisq; simul inter se conuenire est difficile.

[50] Quædam cui parua fistula rursus rumpebatur, tussiculæ quiescere non sinebant.

[51] Quendam cui iecoris fibra in sinus contracta fuit concussi, & continuò dolor cessauit.

[52] Satyrus in Thaso cognomento Grypalopex, cùm viginti quinque annorum esset, sæpius inter dormiendum seminis profluuium expertus est, eiq; semen interdiu frequenter promanabat. Cùm autem trigesimum annum ferè attigisset, tabe correptus mortuus est.

[34] πυρετώδεες ἴσως οἱ ἐκλευκοι. ὧν καὶ χείλεα. οἶος ὁ τοῦ πος. οἱ χρόνοι.

[35] Ὁ σῶμα. ἔργον. ἐς τὶ ὠσέ ψιν. ἀφῆν. ὄψις. ἀκοή. ῥίς. ἁφή. γλῶσσα. λογισμός.

[36] κελαμῶθ ἀνάφν τὰ ἐν τοῖσι βλεφάροισι ἕλκεα κατελείπομενα οἰδήματα. τῶ ἀγῶν ἀποκαμνομένων ἐπιστροφαί. ἐν οἷ ἄκρω ἐπέρυθρα σκληρά. καὶ πολύ τοῦτοισι γλίχρα. καὶ ἀνιστάμενα. καὶ ἐνεχόμενα ἐν τούτοισιν, οἷ Φαρσάλω πολυμήδα.

[37] τὰ κελαρρηγνύμενα οἰδήματα, ἢ πελιώματα, ἢ ἐπ' ὀφθαλμίας ἢ ἑλκέσιν. ἀλλ' ἀλ τὰ ἐν τῷ φυσιμῷ καὶ ἐμπυημῷ κελαφεόμενα.

[38] ὅτι σημεῖον ἀμφίδμητον τρόφοι ἀεὶ τ' ὀμφαλόν. καὶ ὀδυνᾶν ἔστιν ὅτ' ἀπὸ ἀφάσων. ἀπὰρ καὶ ἀπὸ σκορόδων τούτοισιν ὕστερον.

[39] ἐρυσίπελας τ' ὅτ' ἐν οἷσιν ἀπὸ βαχήλα. καὶ ἀεὶ ταῦτα ἐν προσώπῳ ἐκρίνετο. τὰ μέλαινα καὶ οἷσι βάχηλοι κακά. καὶ εἰ φλυκταίναι κακαί. καὶ οἷσι τὰ φακικά.

[40] ὁ μελαγχολικὸς ὁ ἀδάμαντος ἀπὸ πεπλίων πολλῶν ἤμεσε ποτὲ μέλαινα, ἀλλοῖε ἀπὸ κρομμύων.

[41] οἱ πυρετοὶ, ἐν οἷσιν ἐφελκοῦται χείλεα ἴσως ἀλιπόντες. καὶ τεταρταῖοισι ψύξιες. οἱ δ' ἀεὶ κακέες αὐτίκα πρὸς τὰ χεῖρα λυόμενοι ἀεί.

[42] οἷ ἔνεστιν ἐν τοῖσιν ἀρθρέσι σκεπτέον. ἢ καὶ οὐκ ἐμπυοῦται.

[43] ἕδος δ' ἐξ οἵων ὑγιαίνομεν. διαίτησι, σκέπησι. πόνοισιν. ὕπνοισι. ἀφροδισίοισι. γνώμη.

[44] ὅπως τὰς νόσους. ἀπὸ τίνων εἰνὰ ἀρχάς. ἐφ' οὗς τόπους ἐβάδιζον. πρὸ χρόνου. παρῆσαν. ἐπαύσαντο.

[45] ἐν οἷσιν ἀκρατὴς φόβος.

[46] τὰ ἐναντία ἐν τῇ νόσῳ διαιτήματα.

[47] ὃ δ' ὄφελον. ὃ δὲ φέρον.

[48] αἱ δίαιται ὅσον γνῶναι. μὴ ἐξεδόθησαν. συμφορὴ δὲ πολλαί.

[49] ἀγαθοῖσι δ' ἰήσεσιν, αἱ ὁμοιότητες πλείαι καὶ ἀπορίαι. ἀλλὰ τἀναντία ἢ προσφάσεις οἷσι. ὅτι χαλεπὸν ἐστιν ἐπιλογίσασθαι εἰδότα τὰς ὁδοὺς. οἷ εἰ φόξός. εἰ σιμός. εἰ ὑπόξηρος, εἰ χολώδης δεῖ σημεῖος. χολώδης μέλας. νέος, εἰκῆ βεβιωκώς. ἅμα ταῦτα πρὸς ἀλλήλα ξυμμολογήσασθαι χαλεπόν.

[50] ὧ δ' συείλιον ἐπομυρρήγνυτο, βηχία ἐκάλυε ἀμφιλύφν.

[51] ὧ ὁ λοβὸς τοῦ ἥπατος ἐπεπύησε διέσχε. ἐξαίφνης ὁ πόνος ἐπαύσατο.

[52] Σάτυρος ἐν Θάσῳ, παρωνόμιον ἐκαλέετο γρυπαλώπηξ, ἐτεῖ ἔτεα ἐὼν πέντε καὶ εἴκοσιν, ἐξωνείρωσε πλεονάκις. πρὶν ἢ οἱ αὐτῷ, καὶ δι' ἡμέρης πλεονάκις. ἐνύκτιος δ' ἐτεῖ ἔτεα τεσσαρακόντα, φθινώδης ἐγένετο, καὶ ἀπέθανεν.

[53] Ἀβδηρὶς παλαιστροφύλαξ, ὁ καὶ θεῖος λεγόμενος, παλαίσας πλείω τοῦ ἰσχυότερον. καὶ πεσὼν ὀπὶ κεφαλῇ, ἀπέλθων. ἔπιε ψυχρὸν ὕδωρ πολύ. μετὰ δ' τῶν τὰ ἐκείνης τῆ νυκτὸς, ἀγρυπνίη. δυσφορεῖν. ἄκρεα ψυχρά. τῇ δ' ὑστεραίῃ, εἰς ἦλθεν εἰς οἶκον. καὶ τῇ κοιλίῃ βραδαίν τοῦ λεῖσις, οὐκ ὑπῆλθεν. οὔρησε δ' σμικρόν. πρότερον οὐδὲν ἠρήκει. ἐς νύκτα ἐλύσατο. οὐδὲν ἧσσον ἀγρυπνίη καὶ δυσφορεῖν. θερμαινθεὶς ἱδρῶσε. πιὼν δ' μελίκρητον ἀπέθανε τριταῖος.

[54] οἱ μελαγχολικοὶ, καὶ ὀπιληπτικοὶ εἰώθασι γίνεσθαι ὡς ὀπιζόπολυ. καὶ οἱ ὀπιληπτικοὶ, μελαγχολικοί. τούτων δὲ ἑκάτερον μᾶλλον ἔνεστι, ἐφ' ὁπότερα αὐ ῥεύσῃ τοῦτο ὃ ἀρρώστημα. ἐν μὲν ἐς ὃ σῶμα, ὀπιληπτικοὶ. εἰ δ' ὀπὶ τὴ διάνοιαν, μελαγχολικοί.

[55] Ἀβδηρὶς Φαέθουσα ἡ πυθέω γυνὴ, ἡ καὶ ὗες ὀπίζυγος ἐοῦσα ἐμάρανθεν χρόνῳ. ἐξ οὗ ἀνδρὸς αὐτῆς φυγαδεύοντος τὰ γυναικεῖα ἀπελείφθη χρόνον πολύν. μετὰ δ', ἐς ἄρθρα πόνοι καὶ ἐρυθήματα. τούτων δ' ξυμβαίντων, τότε σῶμα ἐν θρῴθη, καὶ ἐδασύνθη πολύ. καὶ πώγωνα ἔφυσε. καὶ φωνὴ βραχεῖα ἐγένετο. καὶ πολὺ τραχυμαλλυσαμένων ἠμβλύνθησε ἐν τοῖς τὰ γυναικεῖα καὶ ἀπάσας, οὐκ ἦλθεν, ἀλλ' ἀπέθανεν, καὶ πολὺν μετέπειτα χρόνον βιώσασα.

[56] Ξυνέβη δ' καὶ Ναμυσίῃ τῇ Γοργίππου γυναικὶ ἐν Θάσῳ, ὃ αὐτὸ. ἐδόκει δ' πᾶσι τοῖσιν ἰήσεσιν οἷσι κἀγὼ ἐνέτυχον, μία ἐλπὶς εἶη, ὡς γυναικωθείσα, εἰ τὰ κατὰ φύσιν ἔλθοι. ἀλλὰ καὶ ταύτῃ οὐκ ἠδυνήθη πρὸς τὰ ποιούμενα ἐπελθεῖν. ἀλλ' ἐτελεύτησεν καὶ βραδέως.

[1] ἐν τῇσι μακρῇσι] Placitum est 3. lib. 6. iisdem ferè verbis expressum. Nos autem codicum pluralitatem secuti, octauę sectionis hîc initium fecimus, etsi aliter sentiunt omnes interpretes.

[2] τὰ σφεμάδικα] Aph. est 4. lib. 6. vbi tamen σφεμάδικα & in quibusdam σφεμάδικα legitur, sed vitiosè. σφεμάδικα enim ex hoc loco legendum. μαδαρὸς enim glabrum, depilem & læuè significat. & Hesychio μαγόβριξ, ψιλὸς dicitur. Huc accedit quòd Erot. hunc locũ subindicans σφεμάδικα ἕλκεα bis legit & explicat ἄνυφα & αὔτυφα & ἀόμαλα ἕλκεα (si modò vera est lectio) ἄξυφα enim alij legunt.

[3] ἀσφῶν ἀλγέουσι] Cùm amplissima sint ad lumbos vasa, magna eò materiæ copia per morbos confluit, quæ si ad pectus aut thoracem recurset, suppurationem minatur, vt scribitur in Prognost. Sic crebræ quoq; è lumbis ad caput, stomachum & pectus αἰμαδρόμαι aut recursationes meritò damnantur in Cois Præsagiis. Hîc autem ὀπὶ putredinem indicat, vnde tuberculà putrida rectè dici videntur, quę tabem, suppurationem, tandemq; summum ex putredine exitium indicãt. Quemadmodum lib. 3. epid.[1] in putredinis sobole annumerat Hipp. scribens: & ἀμφὶ ἀὐ ὀπὶ καλέει), ἀκκοῦματα μελάνα. Sic enim quidam codices legunt. Aut ὀπὶ, ὀπίδας & σπεδόνας indicat, quarum in aphorismis meminit. Ideoq; Erotiano hîc ὀπὶ, σπεδῶν explicatur. Hos nanq; locos planè mihi subindicare videtur. Vetus quoq; interpres rectè putredinem vertit. [1]*St. pest.*

[4] τὰ νεφελώκα] Aliter aph. 6. lib. 6.

[5] τὰ ἐν τοῖσιν ὕπνοισι] Somnus requietem corporibus & medicinam quãdam laboris affert, vt scribit [1]M. Tullius. Vbi igitur à somno ingrauescunt & peiora redduntur symptomata, quæ alioqui remitti debuerant, certa pernicies indicatur, ex aph. 1. lib. 2. Quod sanè animaduertendum hæc sententia indicat. ὁ ἐν ᾧ ὀδὲ ἔκαστον ὠφελιμῶν πάνυ ἐστὶν (scribit [2]Gal.) ἐὰν πρὸς τὰ μηδὲν ὠφελεῖν ἔτι & βλάπτῃ, θαύματι εἰκότως δηλώσει. Solent autem ex somnis, vbi læsio contingit, febres, dolores, aut fluxiones ingrauescere, & deliria augeri, & ex calidi natiui imbecillitate ac extinctione, extremorum perfrictiones accidere, vt etiam scribit Gal. Ita quoq; quæ contra accidũt ex somno commoda animaduertenda sunt, vt aph. 2. lib. 2. βλάβαι αἱ ἐξ ὕπνου εἰσὶν αἱ ἢ ὠφελείας ἐναντίαι, vt illic scribit Galenus:

[1]*Lib. 5. de finib. bon. & mal.* [2]*Com. ad 2 Aph. 1. lib. 2.*

[6] ὅσισι μὴ] Hanc sententiam lib. 2. epid. †abundè aperuimus, vbi iisdem penè verbis repetitur. †*Sect. 3.*

[7] τὰ ὀπιφαινόμενα] Repetitur quoque hæc sententia lib. 2. epid. [1]τὰ ὀπιφαινόμενα verò quæ toto gestationis tempore in vterum gerentibus apparent & superueniunt intelligi possunt, peculiariter verò menstruæ purgationes, vt lib. 4. epid. Quæ quibus mensibus euenianat, diligenter certè sunt animaduertendæ. †*Sect. 3.*

[8] οἱ πόνοι ἐν τοῖσι ἀεὶ ὀδύσσισι] Hanc etiam sententiã lib. 2. epid. aperuimus vnde & οἱ πόνοι legi debet, etsi exemplaria manu scripta quædam cum publicatis ἐπόνοιαι legunt. Quæ lectio quoq; ad Italica exemplaria redundauit. Hîc quoq; ἐπὶ pro ἐξεδημήκεσαν, vt & ἀνὰ pro ἐνενήκοντα ponitur, ex quibus septem dierum decadas, aut etiam nouem dierum decadas intelligere oportet, quòd ferè in dierum decadas & motionis & partionis tempus incidat. Etsi hebdomadum decadas multo frequentius accommodat Hippoc. lib. περὶ ὀρφνῶν: ἐξεδημήκεσαν verò legitur lib. 2. epid. Ex quo etiam quidam alteram sententiæ partem, quæ nouimestres fœtus respicit, explodunt, quòd neq; quibusdam in membranis legatur. Sed certè ea dierum ratio optimè ad motionis & editionis tempus ex Hipp. mente accommodatur, vt nec temerè à veteri interprete adscribitur. Sic quoq; non obscurè Macrobium reconditissimæ scientiæ virum legisse apparet lib. 1. [1]in Somnium Scip. cùm numeri senarij & septenarij dignitatem ex partionis perfectione æstimat. [1]*Cap. 6.*

[9] & ὅσα μὴ γυναικεῖα] Huius quoq; sententiæ explicationem habes amplissimam lib. 2. epid. Certum est autem hunc locum à Gal. indicari in exegesi cùm scribit, χασκῶν, πρὶν κατοῦν ὁ Διοσκυρίδης ἀναγινώσκει, καὶ φησιν ὅτας εἰρῆδζ πᾶ μήτρας δῆθ τὸ αὐξεσθῶσθαι. χάσκων tamen legũt omnia exemplaria manu scripta, à χασκάω pro ἐχάσκων, aut χασκῶν participiũ erit quemadmodũ sumpsisse videtur Dioscor. apud Gal. & quicquid hiat aut dehiscit intelligitur, quo nomine vterus notatur, tuncq; ὁ, π legi videtur, aut certè τὸ σῶμα subaudiendum.

[53] Abderis palæstræ custos quidam Stheneus nomine, cum valẽtiore multum luctatus, & in caput lapsus, digressus, frigidam copiosè hausit. Posthæc verò nocte illa insomnia, corporis incõtinentia & iactatio, ac extremorum frigiditas contigit. Postridie domum ingressus, glande aluo apposita, nihil demisit, paucam autem vrinam reddidit, cùm antea nullam reddidisset. Sub noctem lotus, nihilominus insania & corporis incontinentia vexatus, delirauit. Tertio verò die perfrictio adfuit, excalfactus sudauit. Epota autem mulsa tertio die mortuus est.

[54] Atra bile vexati morbo quoq; comitiali corripi magna ex parte consueuere, & morbo comitiali laborantes atra bile diuexari. At horum vtrunq; magis accidit, prout ad alterutram partem morbus inclinarit. Etenim si in corpus, morbo comitiali laborant, si verò in mentem, atra bile vexantur.

[55] Abderis Phaetusa Pythei coniunx antea per iuuentam fœcunda erat, viro autem eius exulante diu menses defecerunt, ex quo postea dolores & rubores ad articulos exorti sunt. Quæ vbi contigerunt, tũ corpus virile, tum in vniuersum hirsutum est redditum, barbaq; est enata, & vox aspera reddita. Sed cũ omnia quæ ad menses deducẽdos facerent tentassemus, non profluxerunt, verũ haud ita multò pòst vita functa est.

[56] Idem quoq; in Thaso Namysiæ Gorgippi cõiugi contigit. Cum autem medicis cum quibus etiam collocutus sum, vnica spes adesse visa est, ad muliebrẽ naturam reduci posse, si menses secundum naturam procederent. Verùm etsi omnia moliremur, huic prodire nequiuerunt, sed paulò pòst mortua est.

[10] ὅπῃ δὲ τὸ σῶμα] Id quoq; legitur lib. 2. epid. licet paulò aliter, ibiq; à nobis explicatur. A

[11] ὅσοι πλείονα ἢ χρόνον] Labores hîc dicuntur quicquid toto gestationis tempore contingit in fœtus conformatione, perfectione, metu, emissione, aut abortione. Solent verò abortiones ferè ante septimum in omnes menses cadere. In parium mēsium ratione quædam exemplaria secundi & quarti tantùm meminerunt. Quod propius ad ea quæ scribuntur lib. 2. epid. accedit, vbi etiam ista sententia aliter repetitur. Alia quoque præter sextum, octauum & decimum addunt, quòd in eum mensem partionis tempus, ex Hippocratis & Philosophorum omnium decretis, exeat. Vetus etiam interpres octauum addit. Quædam etiam membranæ ὅσοι πλείονα χρόνον extremæ sententiæ coniungunt, quos secutus est Cornarius.

[12] τὰ ὀν δ σμικρὰ πτωκιδίν] Hac inscriptione notatos fuisse libros epid. à Thessalo Hipp. filio descriptos, scribit Gal. lib. 2. περὶ διεπ. quòd velut ex pugillaribus ac diariis, patris monimenta simul coëgerit ac digesserit. Apparet igitur hoc esse programma quoddam ac velut indicaturam eorum quæ ex breuibus aduersariis desumpta sunt. Idem quoque Gal. Com. 2. in lib. 3. epid. multa ad calcem huius libri adiecta esse scribit. Hîc verò plurimi octauæ sectionis initiũ statuunt. Et certè apparet quę ex his pugillaribus desumpta sunt, præcipua quędam rerum esse capita medico diligenter animaduertendarum in tota victus ratione, ac velut scopos quibus intentum esse medicum oportet in toto opere medico, tum ad sanitatem tuendam, tum ad morbum profligandum.

[13] Victus ratio vt plurimùm in morbis curandis potest, ita summa eius ratio in potu & cibo præcipuè habenda est, eorumque mutationes ex quibus & in qualia fiunt, quomodoq; se habeant, diligenter considerandæ sunt. Hîc autem pro πλησμονὴν & κένωσιν omnes cibi ac potus quæ fiunt intra modum exuperantias intelligit, non eas quæ supra modum fiunt, vti aph. 4. & 22. lib. 6.

[14] ὀδμαὶ] Odorum non est minima ratio in victus ratione, ideoq; etiam plurimus vsus in re medica, quem hîc innuere videtur, eorumq; mutationes maximè esse animaduertendas. πτόμαναι verò dici videntur odores qui in vsum corporis facilè cedunt, quasi obsequentes & patentes, quibus spiritus reficiuntur ac vires recreantur. Ideoq; vetus interpres proficientes dixit, eoque refertur quod scriptum est lib. περὶ διαίτης: ὀκόσοι τὸν χεῖμα τρεφθέσιος δέονται, ὑγρὸν ἦπαρ εἰς ἀναλήψιν δυνάμιος κεκάπνον. ὀκόσοι δὲ ἦπαρ τὸ κυπάρης, δι' ὀσφρήσιος. Reliqui interpretes ad dolorum mitigationem retulerunt, & placantes dixerunt.

[15] τὰ ἐκπίπτοντα] Externi aëris corpus nostrum ambientis vim ac mutationem in ratione victus maximè contemplari medicũ oportet, tum in sanitate tuenda, tum etiam in morbis profligandis. Cuius etiam maximè necessarius vsus in respiratione (quæ inspiratione & expiratione constat) considerandus. Sic & eorum quæ corpora nostra subeunt, aut ex his expelluntur, vires ac mutationes maximè animaduertere oportet, velut cibi, potus, cæterorumq; id genus quæ admouentur & excrementorum. Atq; horum omnium mutationes sedulò animaduertendas diligenter præcipit lib. περὶ χυμῶν Hippocrates. Vetus interpres ἢ ἐξιόντα non legit, in quo continentis nos aëris tantùm rationem habere, aut certè expirationis nihil meminisse videtur. C

[16] ἀκοαὶ] Sub auditionem veniunt sermones, narrationes, voces, rumores, cæteraq; id genus quæ ægrum plurimùm afficiunt, quorum etiam maxima ratio habenda.

[17] Θ γλώσσης] In victus quoq; ratione tum ægrorum tum sanorum, gustus maximum habet momentum, cuius mutationes diligenter sunt medico animaduertendę, vt ex his tam humorum morbos committẽtium, quàm affectuum ipsorum naturam cognitum habeat. Appetentiæ quoq; magna est habenda ratio, in qua excitanda nos ægro plurimùm persæpè venditare oportet. Quo D sanè mihi illud τρεσκαλέεται præcipuè respicere videtur, etsi de inhærentibus linguæ succis dici potest.

[18] πνεῦμα] πνεῦμα hîc spiritum & aërem externum, vt aliàs sæpè, apud Hipp. significat, cuius secundum qualitates immutatio in tota victus ratione plurimùm potest, tum in ægris, tum etiã in sanis. Exemplaria manu scripta Regia duo πνεῦμα τὸ παύτη θερμότερον, ψυχρότερον, παχύτερον, λεπτότερον, ξηρότερον, ὑγρότερον. Quam lectionem etiam secutus videtur vetus interpres, & pro τὸ ταύτη ὡσαύτως legisse. Reliqua cum publicatis consentiunt.

[19] πάνχρουα] Multum est celebris & Gal. decantata ista sententia, qua triplicem corporis nostri substantiam complectitur Hipp. Sic enim eam explicat Gal. lib. 1. de diff. feb. & lib. de rigore & author Isagoges. Vt autem eam ex qua corpus nostrum constituitur naturam probè medico cognitam esse vult Hipp. ita certè in eius triplicis substantiæ cuiusq; proba & temperata cõmoderatione & ordine sitam esse sanitatem indicat. Ideoq; vniuscuiusq; immoderationem aut vitium, quamq; immutationem faciat considerandum esse hæc sententia monet. Quod etiam his verbis elegantissimè complectitur Aretæus: εὖτε μὲν ἡ ἀρχαὶ ἡ φύσις, Θ δεῖν εὐκρατέες, πάντων μὲν κρατέει, πάσι δὲ σημαίνει, Θ ὑγρῷ, Θ πνεύματι, Θ στερεῖσι, Θ τῇ τούτων εὐπαξίῃ, Θ ξυμμετρείῃ ἐς ζωὴν διέπει τὴν ἀνθρώπου. hoc est, Vbi enim natura valet, & bene temperata est, omnia quidem superat, omnibus etiam sui significationem præbet, & per humorem, spiritum, & solida, horumq; conuenientem ordinem & probam commoderationem, hominis vitam moderatur. E Eodem quoque sensu in nobis tria partium genera contineri scribit Alex. quæst. 14. lib. 2. ὑγρά, στερεά, Θ πνεύματα. Hîc autem animaduertendum est in his omnibus locis quæ ex Gal. adduximus, alio quodam ordine recenseri quàm in omnibus exemplaribus habeãtur, sed τὰ ὀνομάμενα, vt mediã habent naturam, ita & medio ordine constitui. Quod certè non temerè, sed naturę instituto ordine fieri, cuiuis est ex Gal. satis probatum lib. 1. de diff. feb. Id quod etiã rectè viderunt omnes quotquot sunt interpretes, præter Caluum, qui ista eo ordine à Gal. descripto legerunt. Quod neq; etiã veterẽ interpretem fefellit. ὀνομάμενα verò aptius dicuntur, quæ quandoq; ἀρόμενα, vt ea quæ in nobis continentur, & quæ nostram essentiã constituunt facilius indicent, quæ sunt (vt loquitur Isagoges author) τὰ ὑγρὰ τὰ ὂν τῇς ἀρχέιοις ἐμφερόμενα, Θ κῇ τῶν σῶμα διεσπερμένα, ἅσφ καλῶ Ἑλληνικοὶ χυμὸς πόσαρες. ὀνομῶσθαι etiã dicũtur, quæ hîc ὁρμῶνται, vt ea aptissima appellatione, F & rei naturam omninò exprimente, spiritui in nobis motus & impetus, eorumq; vis ac naturæ tenuitas explicetur, qua celerrimè quaquauersum feruntur, in omniaq; quantumuis crassa & densa repente se insinuant. Quam rei notationem aptissimè his verbis videtur explicare Gal. lib. de rigore: ὀνομῶσθαι δὲ τὰ πνεύματα. πάντῃ δὲ εἰρηνεῖται τὰ σώματα ὃν ἀκαρεῖ χρόνῳ ῥαδίως τε Θ ἀκωλύτως. Et, Θ χεῖραν οὐδὲ κένωσιν, ἢ πλήρωσιν, ἢ δίψαν, ἢ σιωπίζησιν, ἢ θροῦν, ἢ ἔπαρσιν, ἢ πνεῦμα δῆλον κίνησιν, ὁδὲν οὐ δῆλ ἀπάντων ἐρρᾶσιν τὸ λῶ πνεύματος. Et sanè non ineptè quidam hanc ipsam appellationem ad spiritus vim, vehementiam & incursionem, potius quàm ad substantiæ tenuitatem referunt. Quam autem ista omnia inter se relationem habeant, & vnde eiusmodi appellationem sint sortita, etsi apertissimè Gal. innuit, fusissimè tamen & doctissimè à Sylujo præceptore Com. in lib. de diff. feb. est explicatum. Monendum hîc quoque videtur omnia exemplaria manu scripta cum publicatis consentire.

[20] λόγοις] Id referri potest ad eam quam apud ægrum aucupatur gratiam Medicus, vt ei gratificetur in omnibusq; se accõmodet. Rectè tamẽ mihi accõmodari videtur ad ægri peculiarem naturam, in qua quænam sit ex morbo cõmutatio facta, videndum consulit Hipp. Quod certè facilè ex ægri sermonibus, aut silentio, & voce indicatur, indeq; de morbo præsagium instituitur. Quò pertinet quod ab Hipp. in Prorrh. scriptum est, ὀκόσοισιν θρασεῖα ὑπόκεισις, κακόν. Quam etiã ex voce immutationem considerãdam esse prius quoq; monuit. Illud verò ὁκόσον ἂν βούλῃ, si ad ægrum referas, hanc habebit notionem, vt ex illius sermonibus de mentis & rationis constantia iudicium facias, si non aliena aut delira, sed quæ ad rem faciunt, loquatur. Deinde vt ægri naturam ante morbum cognitam habeas, an multis, magnis, an veris aut simulatis sermonibus vteretur, Ex quibus omnibus quænam immutatio facta sit, vti de morbo facilius æstimes, considerãdum. Vetus interpres paruos & paucos sermones etiam addidit, qui magnis & multis opponuntur. Cuius lectionis vestigia nusquam apparent. μῶρα verò habent omnia exemplaria manu scripta quæ adhuc videre licuit, etsi quidam μεγάλα legunt. *Aph. 10. Sect. 7.

[21] Θ ἀπόνοσα] Hæc sententia rectè sudoribus accommodatur, quorum magnam considerationem habendam esse, tum eorum quoque mutationes diligenter esse inspiciendas medico monet. Illud verò ἢ ὅσον διεσπᾶται, de diuulsis ac disparatis sudoribus, quique temporis continuitatem non seruant, mihi accipi posse videtur. Alij quantum à sudoribus dissipatum aut distractum sit H intelligunt, vt quantum sudores dissiparint videndũ sit, huncq; locum actiuè legunt, quemadmodũ & Caluus, & vetus interpres. Istam tamen lectionem ex omnibus codicibus retinuimus. Istud quoq; χρώματα τὰ ὀνῶν, ἢ θερμότητα, sudorum colores diligenter inspiciendos

A ciendos indicare videtur, ex quibus quoque tum primarum, tum etiam secundarum qualitatum differentias facilè elicias, etsi paulò aliter sumpserunt interpretes.

[22] ἤρξατο ἔρευξιν] ἔρευξις idem quod ἐρυγὴ aut ἔρευξις Hippocrati significat, sed hîc pro quauis excrementorum expulsione & reiectione sumi videtur, siue quòd ex vno eructationis velut euacuationis genere reliquas intelligat, siue quòd ἔρευξις Hippocrati, non modò quancunque flatuosi spiritus, vndecunque prodeat, vacuationem significat, sed etiam quamuis humorum excretionem, vt scribit Gal. Com. 2. in hunc lib. his verbis: ἔνιοι δὲ Θ πᾶσαν ἔκκρισιν ὠνομάσθαι φασὶν ἔρευξιν, οὐ μόνον εἰ τὸ πνεῦμα τῆς, ἀλλὰ κᾶν ἔνδον ὑγρῶν ἢ, ἢ τὸ πυκνὸν λέξιν ἐπιφερόμενοι μορφὴ ἔχον, ἔνθα φησὶν, ἐρευγομένης ἀπὸ ἔξω. Quæ certè non absimili translatione scribitur in Prorrhetico, περὶ δὲ τὸ ἐξερεύγεσθαι, abscessum ad aures eructare, hoc est reiicere, producere & effundere. Sic quoque & ἐρυγὴ in exegesi Galenus ὑποβολὴ explicat, vt & ἐρευγμὸν ὑποβόλημα, etsi prior expositio quibusdam tantùm in codicibus legitur. Videndum igitur monet num natura aliquam excrementorum expulsionem molita sit, in quo certè si deficit, iuuanda est. Aut certè eructationem aliquando moliẽdam B esse significat, quæ præcipuè vtilis est vbi flatus in ventre continentur, neq; infra exitum habent, quòd hoc modo stomachus imbecillior, nõ secus ac exercitatione corpus corroboretur. Quod etiam his verbis antea monuisse *Hippocratem volunt, Θ ὅπῃ ἔρευξις λιπαλέῃ. In hac ergo flatus cæterorumq; excremẽtorum reiectione aut expulsione, si natura molitionem aggressa fuerit, quam nec obtinere possit, omni ope iuuanda est. Caluus non ἔρευξιν sed ἐρευγὸς, aut aliud quid tale legisse videtur.

*Aph. 24. Sect. 2.

[23] χεῦσις] Sic legunt exemplaria omnia publicata & Regium vnum manu scriptum reconditioris vetustatis. Reliqua ῥεῦσις habent, quomodo sumpserunt omnes interpretes cum Caluio. Potest certè χεῦσις ferri vt crassitudini opponatur, & liquationem, fusionem, tenuitatemq; indicet, quam etiam quidam per se adscribunt. χεῦσις verò gustum & saporem in lachrymis contemplandum indicat. Quam lectionem vt magis receptam & popularem secuti sumus. Potest quoq; & χεῦσις ad ea quæ sequuntur traduci, quomodo cum vereri interprete plærique fecerunt.

C [24] πτύαλον] In sputo videndũm diligenter num ex ore eductum sit. Id enim significare videtur αὐτόδι, quod quidam velut αὐτοματόπως, sponte & per se sumpserunt. Ex ore autem & faucibus excreatu eductum & ex capite defluens intelligitur, vt ex thorace & pulmonibus, tussi reiectum, ex stomacho, nausea & vomitione redundãs. Quod vel præcipuè in sanguineo sputo est animaduertendum. In sputo verò diligenter etiam gustus aut sapor considerandus, vt humoris redundantis qualitatem facilius æstimes. Quod efficit vt rectè hîc ex superiore sententia quidam gustum adhibeant.

[25] ἁλίδ θάλασσα] Hic locus rectè ad temporum vicissitudines & mutationes refertur, de quibus amplissimè agitur lib. περὶ χυμῶν & lib. aph. 3. Huc quoq; quodammodo respicere videtur quod ex Hippocr. adducit Gal. com. ad aph. 11. lib. 3. his verbis: εἰρήκει δ' αὐτὸς οὐκ ἁπλῶς χρὴ σκοπεῖσθαι τοὺς ὀνειρώσας καθαρτικούς, ἀλλὰ Θ τὸ ἐξ οἵων εἰς οἷα εἰσὶν αἱ μεταβολαὶ προεπισκοπεῖσθαι. hoc est, Dixerat autem non simpliciter præsentes constitutiones considerandas, verùm etiam ex quibus in qualia permutationes fiant spectandum. Cuius etiam meminit extremo lib. 2. de temp. Nisi hunc ipsum locum, aut verius lib. περὶ χυμῶν designari existimes.

D [26] πόνοι] Horum omnium medico magnam esse habẽdam rationem in victus ratione, tum ad sanitatem tuendam, tum ad morbos profligandos, eorumq; mutationes diligenter animaduertendas, satis cuiq; est manifestum.

[27] κοῖται] Hîc κοῖτα non solùm cubile & fulcrum; sed & velamina, lintea, & stragula significat, vt suprà (aph. 18. sect. 4.) & mansionem & habitationem ipsam.

[28] Θ ἡ γνώμης ξυνοία] Animi affectus rectè considerandos monet hæc sententia, & quomodo ab his animus afficiatur, quòd inde magna morborum occasio ducatur, & ex iis ipsis tum corporis temperies, tum humorum qualitas facilè æstimetur. Mentis autem intelligentiam vt per sese ipsa constet & valeat contemplari vult, quòd plærunq; à causis internis & externis plurimùm returbetur ac moueatur, illas quidem per ὄργανα, has verò per φαντάσματα intelligens. Sunt nanq; hîc φαντάσματα, αἱ προφάσεις & causæ euidentes & externæ quæ animum huc illuc vel momento impellunt, etsi perturbationes, rerum molestiæ aut difficultates & negocia, aut rerum gerendarum actiones, intelligi possunt.

E [29] ἢν εἰ παρελύθη] Vt ætatem ab ætate diligẽter discernere oportet, ita & tempus, & cuinam ætati aut tempori morbus congruat, aut quantum dissentiat, maximè animaduertendum est, ex aphor. 34. lib. 2. Quo certè respicere hoc resolutionis exemplum videtur. Quidam verò de morborum solutione accipiunt, & ad temporum discrimen accommodant. Istam autem particulam integram omisit vetus interpres. Caluus παρελείφθη non παρελύθη legisse videtur.

ὀδόντων ὀκβολαὶ] Sunt hæ ætatum affectiones ac veluti propriæ quædam notæ, ex quibus & ætatum gradus, & verò partium ex quibus pendent naturam aut temperiem æstimare oportet. ὀδόντων ὀκβολαὶ ἢ ὀδόντα φυῶν puerorum significant & pueritiam ex aph. 25. lib. 3. in qua fiunt dentium eruptiones, depunctiones non absurdè dixit vetus interpres. τεταρτῶν φύσιες ad eandem etiam ætatem referri possunt, etsi quidam ad pilorum in pudendis exortum respiciunt, indeque pubertatem denotant. Quo etiam respicit seminis maior aut minor, aut celerior, aut tardior emissio. παχυσμοὺς, κεκπυσμοὺς, florentis & consistentis ætatis robur ac firmitudinem indicant, vt μυώδησις ætatis inclinationem & virium imminutionem.

[30] τὸ ξυσῆμυες] Istud obscuritatem habet propter lectionis varietatem. Potest de morbo accipi, qui per consensionem ortus est, F suaq; originis fomentũ habet. Potest & partium inter se conuenientiam aut affectionem respicere, quoq; maior in est aut minor, eò certè maiorem requirere diligentiam. Neq; enim alioqui curatio rectè procedit, nisi affectuum aut partium inter se consensio expendatur. Sunt etiam qui τὸ ξυσῆμυες ad congenitos & eos qui ex parentum quadam successione ducuntur affectus, referendum existiment. Nos certè lectionis pluralitatem & probabilitatem cum magna interpretum turba secuti sumus. Est alia publicatorum codicum lectio, manu scriptis exemplaribus etiam attestata, quæ aliud sonare videtur. Illud enim ὅσα μᾶλλον καὶ ἧσσον τῷ ἔτεος, de morbo accipiendum qui annua quadam tempestate magis aut minus infestat. Quod sequitur anni tempestatem in qua serius aut maturius occupat, respiciet.

[31] τῷ ἔτεος ἡ ὥρη] Hæc aptissimè ad anni tempestates referuntur, quarum mutationes & vicissitudines magnos in morbis prouentus faciunt, ideoque hîc diligentissimè expendendas monet, vt & lib. περὶ χυμῶν & in aphorismis. Illud verò ἢ δῆλ πανὸς per se lego cum publicatis codicibus, vt ad totam anni tempestatem eiusque continuitatem & assiduitatem referatur, quod plurimùm ad G morborum præsagitionem facit, ex aphor. 7. lib. 3. Licet exemplaria manu scripta δῆλ πανὸς παροιχομένης legant, de penitus transacta tempestate, quæ secutus est Caluus.

[32] ὥρη ἢ νόσου] τὰ δηλημόνια non simpliciter τὰ συμπτώματα intelliguntur, sed quæ morbis necessario, eorumque increscentium ratione succedunt & accidunt, morbosq; necessariò comitantur. δηλημόνια enim vt scribit †Gal. πρὸς πάθεσιν ἔστεκε πάθη τε Θ συμπτώματα πρὸς παλαιοῖς ἰαθεῖς ἔθος δεῖ λέγειν, ὅσα κᾶν ἢ αὐτὸ πάθους λόγον αὐξανόμενα συμβαίνειν εἴωθε. hoc est, Affectibus alios affectus & symptomata superuenire veteres medici dicere consueuerunt, quæ ipsius morbi augescentis ratione accidere solent.

†Com. ad Aph. 35. lib. 6.

Θ ἢ ἡ ἀκμὴ νόσου δηλήδοσις] Istud de particulari morbi incremento intelligendum venit, quòd reliqua etiam morbi tempora annumeret, etsi quidam ad succedentis alterius morbi tempora referant. Prius autem augmentum, ad circuituum aut accessionum inter se collationem & incrementa referendum.

H καὶ τὸ μᾶλλον] Istud certè ad id quod ex morbo restat considerandum aptissimè referri videtur, vt an ex toto, an verò ex parte desierit, aut solutio perfecta sit an imperfecta, deinde etiam ipsius crisis tempus, qualitas & hora, ætas quoque in quam inciderit, in consilium adhibeatur. ἀποτελέουσα verò rectè πρὸ νοῦσον respicit, aut πρὸ ἀκμῆς, quòd in statu crises

morborum magna ex parte fiant, vt scribit [f] Gal. Deinde actionis vis ista, naturæ molitionem & conatum ad morbi expulsionem A
refert, alioqui quod magis aut minus restat dici poterat. Quidam τὸ μᾶλλον & τὸ ὅσον ad vigorem referunt, & ὑποπλέοντα per se sumũt,
ac de cessante aç desinente morbo explicant, & ad sequentia accommodant. Quod fecit Caluus.

[f] *Com. ad Aph. 19. lib. 1.*

33 ἢν ἡ πόνος τὴ] Hoc potius medicamenti purgationem respicit quàm ægrorum sitim. Quemadmodum enim in morborum
populariter grassantium natura considerandum monet, an cum vomitione incœperint: ita quoq; ad infernas purgationes videndum quinam appositè habeant, veluti qui molli aut bene habita & fluida sunt aluo, non adstricta, sicca & contenta, ex aph. 39. lib.
2. καθαρόν τες igitur eos quibus aluus detinetur aut sistitur, non qui potu abstinent, aut eum continent, significare videtur, quibus
βρεχμὸς καθειρομένοις opponit.

34 οἱ ἐκλευκοὶ] ὀκλεύκοις exactè candicantes frigidioribus ac humidioribus naturis semper attribuit Hipp. quos, si febricitent, quòd B
pessimo genere febrium sæpè tententur, veluti admodum repugnante natura, diligenter animaduertere oportere monet. Hi verò propter frigidiorem temperiem, difficilem habent perspirationem, ac minus difflantur. Qua occasione non rarò febribus jisq;
pessimis conflictantur. Non secus ac lib. 1. [e] epid. febribus ardentibus ac phrenitide λευκοχρῶτας plurimos periisse scribit. Sic quoque
ὑποπλεύκους subalbidos in frigidioribus naturis tabeq; conflictatis accenset *lib. 3. epid. Quod sequitur de labris eorum considerandis, etsi ad incendij magnitudinem referri potest, quòd sæpè febribus intensioribus labra exulcerentur, haud scio tamen an hac affectione lienosos suspectari velit, quibus sæpissimè labra rimis & fissuris dehiscunt, vt annotauimus in Prorrh. 2. Sic nanq; [g] lib. 2.
epid. ὀκλεύκους frigidioribus naturis attribuit, & ἢν ὀκλεύκου τῷ ὑποφακωδέων διεκλίας, & τὸ δέρμα καταῤῥήγνυται & τὰ χείλεα, commemorat.
Quibus sanè verbis eos quibus lienes magni sunt haud dubiè indicat, non secus ac [h] lib. 3. epid. per τὸ ὑπόλευκον, τὸ φακῶδες. Sic enim
ex melioribus membranis legendum duximus. Possunt etiam labiorum vlcera & fissuræ magnam interiorum viscerum impuritatem & intemperiem præseferre.

[e] *Sect. 3.* * *In st. pest.* [g] *Sect. 1.* [h] *In st. pest.*

35 ἔργον] ἔργον omnem partium corporis actionem & functionem indicat, etsi maximè ad præcipuas animi facultates sentiendiq; C
efficientiam accõmodatur. Caluus hic aliud quid de dolore ex codicibus Italicis addidisse videtur, quod neutiquã extat in nostris.

36 τὰ ὑπὸ βλεφάροισι] Hic affectus κοιλιδιῶν dicitur, vt scripsimus nostris in Prorrh. 2. annotat. κοῖλον nanque superioris palpebræ
cauitas Rufo dicitur. Huiusmodi verò tumores insignem humorum ac viscerũ impuritatem, vitiosum corporis habitum, ac cruditatem plurimam significant, vt videre est in aqua suffusis & lienosis, in quibus non temerè huiusmodi tumores suspectat Hippocrates Prorrhetico 2. Nil igitur mirum videri debet si hoc loco ex huiusmodi tumoribus morborum reuersiones arguit, præsertim cæteris partibus circuncircà gracilescentibus & extenuatis. Illud enim vitiosas morbi reliquias satis indicat, ex aph. 8. & 32.
lib. 2. Quod sequitur ad palpebras etiam mihi referendum videtur potiùs quàm ad tumores, vt palpebras quæ in extremitate rubent aut indurantur, videndas etiam moneat, quòd hæ quoque ad morborum denunciandas recidiuas faciant, præcipuè verò vbi crassam aliquam aut duram aut glutinosam materiam contineant, quæ illas attollat. Cuius quoq; naturam considerare oportet, vt
de totius corporis humoribus æstimationem facias. Huc enim aptissimè referri videntur τὰ ἐνεχόμενα ἐν τοῦπισιν. καταμανθάνειν autem D
huic sententiæ coniunxi ex melioribus codicibus manu scriptis, eùm plurimi superioribus annectant, & καταμανθάνει legant.

37 τὰ καταῤῥηγνύμενα] οἰδήματα καταῤῥηγνύμενα tumores sunt qui rumpuntur & effunduntur, ex quibus aliquid effluit, quos certè diligenter animaduertendos medico monet, vt & ea quæ ex ipsis effunduntur, hoc est pus ipsum, ex cuius natura magna sumuntur ad curationem indicia. Hoc etiam ad lippitudines refertur, quò etiam superior sententia respicere videtur.

38 ὅπ σημεῖον] Indicare videtur tormina circa vmbilicum & dolores in quibusdam vteros malè affectos suspectos reddidisse, etsi interdum ista ex porri aut allij esu contingerent. Hic enim mihi videtur huius loci esse sensus, contra omnium quos adhuc videre licuit codicum fidem. ἀμφιμήτειον igitur legendum existimo ex Galeni Exegesi, vbi scribitur, ἀμφιμήτειον σημεῖον, ὅτως ὠνόμακεν ὁ πρῶτος ἢν ὅτι δημιῶν τὸ διηλωδιῶν ἢν ἀεὶ τοῖς μήτρας διαθέσεσιν. Neque enim dubium quin pro β. ῥ. legendum sit, atque hic locus subindicetur, cùm nusquam aptius quàm huic loco conueniat. Hesychius quoq; istud ex Hippocrate agnoscit his verbis: ἀμφιμήτειον, τὸ σημαντικὸν ἢν ἀεὶ τὴ μήτρας πυῤῥῶν. Ἱπποκράτης. Quod etiam postea vsurpauit Varinus. In quo σημεῖον omissum esse videtur. Exemplaria manu E
scripta cum publicatis consentiunt, & ἀμφίδιμπτον legunt, quod certè vitiosum esse facilè agnoscitur, & leui lapsu ex ἀμφιμήτειον depranatum. Quid enim σημεῖον ἀμφίδιμπτον significet, ne vel per somnium quidem quis assequi possit, etsi circumdomitum vel circumcisum vertit Caluus. Pro quo reliqui interpretes ἀμφὶ ἄμπτον legisse videntur, quod circa messem interpretantur, & ex veteri interprete, aut ex quibusdam codicibus scriptis sumpserunt. Cuius tamen lectionis nullum nostris in codicibus vestigium extat. Quod sequitur ὕστερον ὕστερον potest etiam sequentibus adscribi, vt & huc quoq; quadrare.

39 ἐρεύπελας] Illud & ἀεὶ ὧτα temporis seriem indicare mihi videtur, eodemq; tempore significare, aut tandem & deinceps, & pro μᾶλλον ὧτα sumi. Insolens verò ista phrasis, & οἷσι τράχηλοι, id mihi indicare videtur, vt quibus in ceruice nigra exorirentur, aut etiam quibus ceruix nigra fieret, damnum denunciet: vt sit, & οἷσι τράχηλοι μέλανες ἦσαν. Quod certè propter illius nouitatem indicare placuit, tum etiam quòd istam lectionem fidelissimè omnia retineant exemplaria.

41 οἱ πυρετοί] Exemplaria quædam manuscripta Regia hîc sectionis octauæ initium faciunt. Videtur autem hac sententia innuere F
tertianas febres crebras habere perfrictiones & rigores, in hisq; ferè labra exulcerari, quod etiam quotidiana experientia notum est. Atque hoc veluti idiotis familiare discrimen proponitur. At febres deurentes & ardentes confertim & breui iudicantur, quod etiam ad manus contactum apparet, vbi calor manu iniecta remitti cognoscitur, cuius acrimonia & vehementia sola manu interdum percipitur.

42 ἢν ἔνεστιν] Articulorum tumores non temerè incidendos, nec nisi pure collecto, monere hæc sententia videtur. Potest fortè etiam ad abscessus febrium iudicatorios, qui in articulis colliguntur & suppurationem mouent, referri, de quibus antea egit Hip. aph. 25. sect. 3. & aph. 1. sect. 4. vt & aph. 31. & 44. & 45. lib. 4. & 65. & 66. lib. 7.

43 ἕξις ὑγιής] Hîc alterum causarum salubrium genus, quæ corpus nostrum necessariò immutãt, complecti videtur. Quæ quoniam corporis statum tuentur, magnamq; habent in valetudinis ratione considerationem, conseruatrices vocat [i] Galenus, eoq; spectat ἐξ οἵων ὑγιαίνομεν, pro quo quidam codices ἐξ ὧν legunt.

[i] *In arte parua.* G

44 ὅπως πᾶν νόσοις] Hoc ad morborum mutationem aut successionem spectare videtur, vt videamus vnde, quomodo, & in quas-
nam formas morbus transitum faciat, aut quænam corporis loca occupet, deinde etiam ipsius morbi tempora spectemus. Quidam ista ad ægrorum per morbos tolerantiam aut εὐφορίαν referunt, & ῥήματα ad iacentium decubitus accommodant.

45 ἐν οἵοιν] Indicat videndum esse in quibusnam à medico perterrefaciendus sit æger incontinens & qui sibi temperare non potest. Nempe quòd denunciato periculo à quibusdam cibis sit nonnunquam abducendus & retrahendus. φοβερὸς igitur passiuè sumitur & idem quod δειλὸς aut ἔμφοβος, timidum, pauidum, trepidum, aut à medico perterrefactum significat.

47 τὸ εὔφορον] Potest id de victus ratione intelligi, in qua quod ægri naturæ est accommodatum aut consentaneum magnopere nosse conuenit. Potest quoq; & ad morbi tolerantiam & ægri vires referri, vt inde idonea victus ratio instituì possit.

48 αἱ δίαιται] Ad victus rationem tam diligenter attendendum monet, vt eam exactè cognitam habeas. (Hoc nempe ὅσον γνῶναι
significare videtur.) Hanc enim nisi penitus perspectam habueris aut exactè animaduerteris, ægrum prorsus pessundabis, eiq̃ue
magnam asseres calamitatem. H

49 αἱ ὁμοιότητες] Similium & dissimilium cognitio, vt in omni artis cognitione & veri inuestigatione, sic in medicinæ facultate plurimùm est necessaria, tum ad διάγνωσιν, tum ad σημείωσιν, vt & morborum naturam, notationem ac significationem probè facta
inter

A inter se similium aut dissimilium comparatione sumamus. Tum verò ad alia artis opera quæ in præcognitionem aut curationem cadunt, similium cognitio multum habet momenti, vt morborum, causarum, & symptomatum inter se comparatione, ipsius rei natura, tum etiam quid consequens, quid repugnans sit, inuestigetur. Demum verò ad diuisionem & compositionem (quæ sunt in artium cognitione præcipua opera) ex similium inter se affectione deueniamus. Quam ob rem similium cognitionem ad medici facultatem tam diligenter suadet Hippocrates ἐν τῇ κατ' ἰητρεῖον, & ad cuiusque rei naturam inuestigandam plurimùm facere scribit Plato, vt fusissimis verbis testatur Galenus lib. 9. de placitis Hippocr. & Platonis. Et quoniam in morborum curatione, vt & in totius artis cognitione, artificiosæ coniecturæ quibus multum innitimur, persæpe fallunt, ad causæ inuestigationem deueniendum hac sententia monet Hippocrates, vt eius natura egregiè perspecta, & ex communium aut vniuersalium cognitione & similitudine per diuisionem aut resolutionem ad particularia deducta, probè curationem instituam us. Quod certè in omni artis cognitione, non tantùm curandi facultate, maximum habet momentum. Istum porro locum mihi subindicare videtur Galenus
B Com. ad aph. 2. lib. 4. his verbis, ἀλλ' ἐπεὶ πάντες οἱ σοφισταὶ καὶ πᾶς ἀναξίως δοξίν ὅτι & διαμφισβητοῦσιν. αἱ δὲ ὁμοιότητες, ὡς αὐτὸς ἔφην, ἢ μόνον τοῖς
ὀξυτάτοις, ἀλλὰ & τοῖς ἀμαθεστέροις ἀναγκαῖαι φέρεσιν ἀπάτας, ὅταν ἡμᾶς γνώσεσι τὰς ἀληθεῖς κενοῦσιν εἰζυγμένον ἐδίδαξε πολὺ εὐφυέστατα. hoc est, Sed quoniam artificiosæ omnes coniecturæ circa actiones interdum fallunt, similitudines enim (vt ipse ait) non solùm quibuslibet, verùm etiam optimis medicis imponunt, alterum nobis indicium dedit, bonis euacuationibus iunctum, facilem scilicet tolerantiam. Et initio lib. 9. de placitis Hippocr. & Plat. καθόλου μὲ οὖν ὁ Ἱπποκράτης ἀπεφήνατο, ὡδὶ ὧν πλάνας & διαπορίας & τοῖς ἀγαθοῖς ἰατροῖς παρέχει. hoc est, In genere igitur Hippocrates de his quæ errores & hæsitationes optimis medicis exhibent, pronunciauit. Quòd verò ad scriptionem attinet, exemplaria manu scripta secutus sum quæ cum publicatis consentiunt. Etsi video interpretes οἷσι ὅπ χαλεπὸν legisse, quam lectionem ex codicibus scriptis aut veteri interprete desumpsisse videntur.

ὅπ χαλεπὸν ὄξιν] Id certè curandi viam ac rationem respicit, ad eiusq̃ue difficultatem hac admonitione medici animum erigit, dum cuiusque corporis formam, figuram, temperiem, naturam, ætatem, consuetudinem, ac victus rationem in animi notione repo-
C nendam existimat. ex quibus veluti scopis ad morborũ cognitionem & causarum inuestigationem deueniendum sit, ex eorumque inter se collatione aut comparatione, vna veluti conspirans curatio animi cogitatione ac ratiocinatione cõficienda sit. Quod certè non nisi probè exercitato medico & curandi scopos ac viam ratione colligenti, accurataque mentis reputatione complectenti, accidere potest.

εἰ ὑποξήρος] ὑπόξηρος interpretibus subsiccum significat. Mihi sanè hîc ὑπόξηρος qui adunco est naso dici videtur, eoq̃ue haud dubiè referri quod à Galeno in Exegesi scribitur. ὑπόξηρος, γρυπὸς πολὺ ῥίνα, δηλῶ τὸ παπινόπτερα τὰ πέλεκ ἔτι & ὑψόμαλος. Quod & Varinus annotat, etsi quidam ὑπούξηρος scribunt.

χολώδης μέλας] Sic legunt omnia exemplaria manu scripta, quod ad ægri naturam & temperiem referri videtur, eumq; qui atra sit bile præditus significare. Neque quicquam de facili vomitione additur in codicibus, quod quidam ex veteri interprete assumunt. Quod autem in fine χαλεπὸν legitur, Caluus ὑ χαλεπὸν legisse videtur, contra omnium reconditarum membranarum fidem.
D 50 ὦ τὸ συείγγιον] Id de fistuloso pectoris vlcere ferè iam obducto intelligi videtur, quod tussicula disrumpebatur. Tussicula igitur thoracis concussione fistulam disrumpebat, tum totius corporis agitatione quietem impediebat.

51 ὦ ὁ λοβὸς] Cuidam ex casu aut valentiore quodam impetu hepatis fibra replicata fuerat, & in rugas ac sinus contracta, quæ corporis concussione & agitatione postea extensa ac in pristinum habitum restituta, confestim sanata est.

52 Σάτυρος] Ex nimio seminis profluuio in tabem non temerè incidit Satyrus, vnde mortuus est, vt nil mirum sit Plutarchum ex antiquorum opinione, πολὺ σπέρματος ὑσίης σωτήριον in præceptis salutaribus annumeraſſe, & secundum Epicureum μηδὲ ποτε μὲν ὠφελεῖν ἀφροδισίων χρῆσιν, ἀγαπητὸν εἰ εἰ μὴ βλάψειεν, vt scribit * Galenus. * *Com. 1. in lib. 3. Epid.*

53 ἐν ἀβδήροις] Ex copioso frigidæ haustu refrigeratis internis visceribus & quodammodo congelatis, credibile est mortem accersitam. Quod & quibusdam impensè calefactis accidisse nobiles medici scriptis tradiderunt, & nos adolescenti pilæ ludo plus æquo incalescenti, liberaliter epota frigida intra paucas horas mortem de repente contigisse Lutetiæ vidimus. Ex refrigeratione
E autem interiore extincto prope calido natiuo facultates naturales sunt sopitæ ac congelatæ, adeò vt neque alui recrementa, neq; vrinam redderet, & magna extremorum perfrictio sit consecuta. Celsus † quoque ex labore calefactis & sudantibus frigidam potionem damno esse scribit, his verbis, Illud quoque nosse oportet, quòd ex labore sudanti frigida potio perniciosissima est. atque etiam (cùm sudor se remisit) itinere fatigatis. Item, Quod ita præcipio, vt tamen fatear, ne ex hac quidem causa sudanti adhuc frigidam bibendam esse. Hic autem palæstrites aut palæstræ custos dicitur, qui palæstræ curam haberet, Plauto gymnasij præfectus.

† *Cap. 3. lib. 1.*

54 οἱ μελαγχολικοί] Hunc locum fusissimè explicat Galenus lib. 3. de loc. affect. cap. 6.

55 ἐν ἀβδήροις] Hæ sanè duæ historiæ testantur magnam suppressæ diutius menstruæ purgationis curandi difficultatem, adeo vt verè scripserit Hippocrates lib. περὶ γυναικείης φύσιος menstrua sex mensibus retenta esse insanabilia. Ex mensium igitur suppressione corpus quodammodo hirsutum, pilosum, asperum & virile est redditum. Adeò vt secundum historicos & poëtarum fabulas
F multi etiam sexum mutarint, vt refert Plinius lib. 7. cap. 4. Quæ etiam recenset Aulus Gellius lib. 9. cap. 4. & Ausonius Epigr. 72.
F Quinetiam mulieres aliquot prius fœcundæ, pòst viduæ, suppressisque diutius ob id mensibus, virili corpore, nempe penitus hirsutæ & barbatæ, ac voce aspera euaserunt, vt est locupletissimis autoribus scriptis traditum. Hunc autem locum ex quodam interprete adducit Galenus Com. 1. in lib. 3. Epid. his verbis, & πάλιν ἐν τῇ ἕκτῳ ἱστορεῖ, αὐδρὸς ἀποδημοῦν ῥωμένου, ἀρχευσαμένου τῇ μοείῳ τῇ γυναῖκα, αὐαλήφθεντων τῶν ὀπισθίων εἰς τὸ σῶμα φῦσαι πώγωνα. καὶ πρὸς ἄλλο ἢ αὐδροβλῶσαι πολὺ γυναῖκα. hoc est, Iterum in sexto narrat viro peregrè profecto, feriatam illa parte mulierem, collectis ad os mensibus barbam produxisse. Quod quid aliud est quàm fœminam in virum mutatam? Qua ex lectione satis apparet φυγαδεύοντος rectè ab interpretibus pro φυλάττοντος esse repositum, nisi quis φυλάττοντος ad mulieris custodiam referat, quæ domi septa castè admodum est conseruata. Quem in sensum dixit Ausonius, *Et granior castis custodia vana maritis.* Quam certè lectionem retinent omnes manu scripti codices. At verò huic Galeni expositioni non est absimile exemplum quod narrat Antimæologij autor, sibi visum Auscis in Vasconia virum plus quàm sexagenarium, canum, fortem & hirsutum, qui ad annum decimum quintum antea puella fuerit, tandem tamen ex casu ruptis tenuibus ligamentis, pudenda
G erupisse, sexumque mutasse, cùm ei nunquam antea menses profluxissent. Quod etiam ad Vitricum Gallicum cuidam contigisse, scriptis est & testimonio palam consignatum. Idem quoque apud Conybricam nobile Lusitaniæ oppidum sibi visum testatur
†† Amatus Lusitanus. †† *Cur. 39. C. 2.*

56 ὑ γυναικωθλῶσαι] Sic legunt omnia exemplaria tum publicata, tum manu scripta quæ adhuc videre licuit. Sed ὡς γυναικωθλῶσαι haud dubiè legendum videtur, vt ad muliebrem naturam reduci, emolliri & effœminari significet, cui antea τὸ αὐδροβλῶσαι & corpus hirsutum reddi opposuit. Quod certè etsi ad muliebria referri videtur quæ muliebrem naturam statu tempore menstruo perpurgant, eiq̃ue propriè quodammodo insunt (velut γεγωναικωμένα dicta sunt πέμματα quædam ὧν γυνὴ ἥψατο, teste Hesychio) corporis tamen naturam mollem, fluxilem & solutam respiciunt, qualis in mulieribus inest. Caluus & Cornarius εἰ τὰ γυναικεῖα καὶ φύσιν ἔλθοι legisse videntur. Κοείππου quidam pro γοείππου legunt, vt & vetus interpres γοείππου, qui & in fine quædam etiam addit, quòd non omninò mulieres omnes non curantur.

HIPPOCRATIS COI,
MEDICORVM LONGE PRINCIPIS,
DE MORBIS VVLGARIBVS,
LIBER SEPTIMVS,

Nunc recens interpretatione Latina & Annotationibus illustratus,

ANVTIO FOESIO Mediomatrico Medico, autore.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΔΗ-
ΜΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ Ζ.

HIPPOCRATIS DE MORBIS
VVLGARIBVS LIBER SEPTIMVS.

P'OST caniculam febres vigebant, in quibus ægri ſudoribus diffluebant, nec penitus à ſudore perfrigeſcebant, ſed rurſus incaleſcebant, fereque longæ erant & difficilem habebant iudicationem, neque admodum ſitim adferebant. Paucis verò ſeptimo & nono die deſinebant, quibuſdam etiam vndecimo, decimoquarto & decimoſeptimo. [2] Polycratem febris & ſudor qualis deſcriptus eſt inuaſit. Ex medicamento purgatio per aluum multa, & febris adeo leuis erat, vt obſcurè præter quàm in temporibus conſiſteret. Sub veſperam parui ſudores circa caput, ceruicem, pectus, deinde ſtatim etiã per totum ventrem exorti ſunt, rurſusq; incaluit. Ad duodecimum verò & decimum quartum diem febris intendebatur, & paucæ erant alui eiectiones. Poſt purgationem ſorbitionibus vſus, ſub decimum quintum diem ventris dolores ad lienem & lateris ſiniſtri inanitatem prehenderũt, qui poſtquàm calida admota minus quàm frigida conferrent, molli per clyſterem infuſo ceſſauerunt. [3] Idem verò etiam Cleocydi ex doloribus & febre eodem modo laboranti contulit. Circa autem decimum ſextum calores remiſſiores viſi ſunt, & alui deiectiones ſynceram bilem demittere, menſq; ferocior. Spiratio autem moderata, interdũ verò vbi abundè attraxiſſet, rurſum confertum expirabat, tanquam animo deficiens, aut velut qui per æſtum iter confecit in vmbra deſidens reſpirare ſolet. Sub decimum ſeptimum igitur diem ad veſperam in ſella reſidens, in animi deliquium incidit, diuúque ſine voce ac ſenſu iacuit, & paucam aquam mulſam vix ſumpſit, velut reſiccatis faucibus colli fibras diſtendens, & prorſus viribus exolutis, vix tandem ad ſe rediit, & calores remiſſiores erant. Demum ſecundo & vigeſimo die morbus deſiit. [4] Circa idem fere tempus Pithodorum febris aſſidua prehendit, octauo ſudor

Μ'ΕΤΑ κυῶνα οἱ πυρετοὶ ἐλύοντο ἱδρώδεες. καὶ D
οὐ παρεψύχοντο πανταπάσι μετὰ τὸν ἱδρῶτα.
πάλιν δὲ ἐπεθερμαίνοντο. καὶ μακροὶ ἐβάτεικῶς. καὶ δύς-
κριτοι. καὶ ἐ πάνυ διψώδεες. ὀλίγοισιν ἐν ἑπτὰ καὶ ἐν-
νέα ἐπαύοντο. ἀμφοῖς ια, καὶ ιβ, καὶ ιδ, καὶ ιζ. [2] Πολυ-
κράτει πυρετὸς, καὶ τὰ τοῦ ἱδρῶτος οἷα γέγραπται. Ἀπὸ
φαρμάκου κάθαρσις κάτω σφόδρα, καὶ ἐλύετο κα-
τὰ τὸ πυρετῶ οὕτως ἠπία, ὡς ἄδηλα καταφῆσαι, E
πλὴν ἐν κροτάφοισι. καὶ τὰ ἱδρώτια περὶ δείλιν,
περὶ κεφαλὴν, ῥάχηλον, στῆθα. εἶτ' αὖθις καὶ ἐς
ὅλον κοιλίην. καὶ πάλιν ἐπεθερμαίνετο. περὶ δὲ τὰς
ιβ, καὶ τὰς ιδ, ἐπέτεινεν ὁ πυρετός. καὶ ὑποχωρήσιες
βραχέαι. ῥυφήμασι δὲ μετὰ πλὴν κάθαρσιν ἐχρήσατο.
περὶ δὲ τὰς ιε, ἀλγήματα γαστρὸς κατὰ σπλῆνα, καὶ
κενεῶνα ἀειγενές. θερμὴ πρόσθεσις ἦσαν, ἢ ψυ- F
χρὴν ξυνέφερον κλύσματι μαλθακῶ χρησαμένω,
ἔληξεν ἡ ὀδύνη. [3] Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ Κλεοκύδει ξυν-
ενέγκε πρὸς ὀδύνας ὁμοίως ἔχουσαν καὶ πυρετόν.
περὶ δὲ ις ἠπιώτεραι αἱ θέρμαι, ἐδύκεον εἶναι. καὶ
ὑποχωρήσιες ἀκρήτου χολῆς. καὶ ἡ ἀφωνία θρα-
συτέρη. πνεῦμα δὲ μέτριον. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἄλεες ἑλ-
κύσας, πάλιν ἀθρόον ἐξέπνει, ὥσπερ ὑπ' ἀψυχίης, G
ἢ ὡς αὖ ἀφ' πνίγεις πορευθεὶς ἐν σκιῇ καθεζόμενος
ὅστις ἀναπνεύσειε. τῇ δὲ οὖν ιζ, ἑσπέρης καθεζόμενος
ἐς δίφρον ἠψύχησε. καὶ ἄφωνος πουλὺν χρόνον. καὶ
ἀναίσθητος ἔκειτο. μελιχρήτου μόγις κατεδέξατο. ξυ-
πείων τὰς ἐν τῇ βαχήλῃ ἶνας, ὡς κατεξηραμμένας
τῆς φάρυγγος, καὶ τῆς πάσης ἀδυναμίης παρεούσης.
μόγις γοῦν ἐπὸς ἑωυτῶ ἐγένετο, καὶ αἱ θέρμαι ἠπιώ- H
τεραι. μετὰ ταῦτα ἐπαύσατο δευτέρην καὶ εἰκοστῆν. [4] Πυθοδώρῳ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, πυρετὸς ξυνεχὴς. ὀγδοαίῳ ἱδρὼς
ἐλύετο.

A ἐλύετο. καὶ πάλιν ἐπεθέρμαινε. ι, πάλιν ἱδρώς. ιβ,
ἐρύφησε χυλόν. καὶ μέχρι ιδ' ἄδηλος ἦν. ἐν κροτά-
φοισι δὲ ἦν. ἄδιψος δὲ. καὶ αὐτὸς ἑωυτῶ ὑγιὴς ἐδό-
κεεν εἶναι. ἱδρῶτες ἐγίνοντο ἑκάστης ἡμέρης. ἐν δὲ τῇ ιε,
ζωμίον νεοσσοῦ ῥυφῶν, ἥμεσε χολήν. καὶ κοιλίη κά-
τω ἐξεπαρέχθη. καὶ ὁ πυρετὸς παρωξύνθη. πάλιν ἐ-
λήξε. καὶ ἱδρῶτες ἐγίνοντο πολλοί. καὶ ὁ σῶμα πᾶν
B περιεψυγμένον, πλὴν κροτάφων. σφυγμὸς οὐκ ἔλι-
πεν. ἐδόκει δὲ κοπάσαι ὀλίγον χρόνον, ὡς δόξα ἐπι-
θερμαίνειν. καὶ, ἤδη ἀπογυμνούμενος σιτίων συχνὰς ἡμέ
ρας, καὶ ἀειγενέσι, πολὺς ἦν ὁ πυρετός. καὶ περὶς
τὴν ἑσπέρην, παραλήρησις περισσοῖντι ἅμα καὶ ὕπνω.
εἶχε γοῦν ἤδη, ξυνεχὴς καὶ ἰσχυρός. ὅτε μὲν, μίαν.
ὅτε δὲ, δύο νύκτας ἄγρυπνος. τὸν δὲ λοιπὸν ἄπαντα
C χρόνον, καταχρὴς ὕπνος, ἐγείρειν ἔργον. καὶ παραλ-
ήρησις ἐν τῷ ὕπνω. καὶ εἴποτε ἐξ ὕπνου ἐγείροιν,
μόγις αὐτὸς ἑωυτῶ. ἄδιψος. καὶ ὁ πνεῦμα μέτριον.
τοιοῦτον δὲ οἷόν τε, οἷον Πολυκράτει. γλῶσσα οὐκ ἄ-
χρεως. μετὰ δὲ ἑβδόμην τῆς ὑποσροφῆς, χυλοὶ
περισσεφέρεοντο. μετὰ δὲ ιδ', σιτίον περὶ τὰς περιόδους ζ,
ἐρύγμει καὶ ἀπήμει. ἔστιν ὅτε μετὰ ποτῶ ὑπόχολον
D αὖθις ἄσης, ἕως κάτω ἐλύθη ἡ κοιλίη. ἱδρῶτες δὲ οὐ
ὑπέστρεψεν ἐξέλιπον. εἰ μή τις ὅσον ὡς σημεῖον περὶ
μέτωπον. γλῶσσα οὐ τῶ ὕπνου εἰ μὴ ἀμφικλύσαιτο
ὑπόβραυλος ὑπὸ ξηρότητος. καὶ ῥήγματα περὶ αὐτὴν
ἑλκέων, καὶ ἐν χείλει τῷ κάτω, καὶ παρ' ὀδόντας. μι-
κραὶ ὑποχωρήσιες. περὶ ιε ὡς ὑπέστρεψε, πυκνότεραι
καὶ γλυώδεες. ὃ ἀπὸ τοῦ σιδίου ἔπαυσεν αὐτάς. οὐδε-
E οία τὰ πολυχρόνια. ὑπὸ δὲ τὸν τελευταῖον χρόνον ἄλ-
γημα στήθεος καταπίνοντι ὃ ποτόν. καὶ ἡ χεὶρ ὀπὶ τοῦ
στήθη. κύμινον καὶ ὠὸν ῥυφήνοντι κατέσχε. ἡ γλῶσσα δὲ ὃ
μαλῶδες ξυνεύγνυκε. ν, ἀπὸ τ ἄ, περὶ ἀρκτοῦρον, ἱδρώ-
τια κατ' ὀσφῦν, καὶ στῆθα βραχέα. καὶ ὃ σῶμα περιεψύ-
χετο πλὴν κροτάφων, ὀλίγον χρόνον πᾶν. περὶ τὴν ν,
ἐχάλασε. καὶ β, οὐκ ἔλαβεν. [5] Ὁ Ἐρατολάου, περὶ φθι-
F νοπωρίην ἰσημερείην, δυσπεψικὸς ἐγένετο. καὶ πυρετὸς
εἶχε. τὰ ὑποχωρήματα ἦν χολώδεα, λεπτὰ, πολλὰ, καὶ
ὕφαμα μετέωος. ἡ δ' ὀδύνη τοῦ γαστρὸς σφοδρή. ὀρροπο-
τήσαντι δ' καὶ γαλακτοποτήσαντι ἐν γάλακτι πεπυρωμέ-
νω, μετεωότερα ἐγένετο τὰ διήματα καὶ ὕφαμα. τὰ δὲ
χλώδεα παρηκολούθη. καὶ αἰκασάσιες πυκναὶ, καὶ ἀπονώ-
τεραι. ὃ δὲ πυρέτιον ἐδόκει ἀρρωστέοντι, καὶ τοῖσι πολλοῖσιν
G ὅλως μὴ ἔλθν ἀφ' πνυτὸς τῶ χρόνου μετὰ τὰς περόδους
ἐξ ἡμέρας. οὕτως ἄδηλος ἦν. κατὰ κροτάφους δὲ σφυ-
γμὸς ἦν. καὶ γλῶσσα ὑπὸ ξηρότητος ὑπόβραυλος,
καὶ διψώδης μετέωος, καὶ ἄγρυπνος, ῥυφήμασι δὲ ἤ-
δη ἐχρῆτο, καὶ οἴνοισι. περὶ ιδ' ἐόντος ἡμέρας, ἤδη ἐγένε-
το τὰ παρ' οὖς ἐν μέρει καὶ παρ' ἑκάτερον, σκληρὰ καὶ
ἄπεπτα. πᾶντα ἐμαλακύνθη. ὀδυνώδεα δ' μετέωος. οὐκ
H ἀπολαγήνων δ' τοῦ ὑποχωρήματος, καὶ αἰκασάλων τὰ ἀφ'
πνυτὸς ἐόντων, πλὴν ἐν τῷ ἀλεύρῳ βοτανίνῳ ῥυφέοντι,

exortus, rurſusque incaluit. Decimo iterum ſudor, duodecimo ſorbitiunculam ex hordeo ſumpſit. Ad decimum quartum vſque diem febris obſcura fuit, in temporibus tamen aderat, ſine ſiti erat, & ſanus ſibi eſſe videbatur. Quotidie ſudores effluebant. Decimo quinto verò die poſt ſorbitionem ex pulli iure, bilem vomitione reiecit, & aluus deorſum eſt commota, febris exaſperata, rurſus deſiit, ſudores multi diffluebant, totumque corpus præter tempora perfrigeratum ſentiebatur, pulſus non deficiebat. Videbatur autem modico tempore quieuiſſe, ita vt ſibi incaleſcere videretur. Vigeſimo quarto die, vbi iam per multos dies cibos guſtaſſet & pranſus eſſet, febris erat multa & ſub veſperũ vnà cum ſomno delirium. Iam igitur febris detinebat aſſidua & vehemẽs, interdum quidem vnam, interdum verò duas noctes peruigil erat. Omni verò deinceps tempore tam abundè ſomnus ſuppetebat, vt ægrè excitaretur, in ſomno delirium aderat, & ſi quando ex ſomno excitaretur, vix ſibi conſtabat, non ſitiebat, ſpiratio moderata, atque interdum qualis Polycrati, lingua colore tincta erat. Poſt ſeptimum verò recidiuæ diem ptiſanæ ſuccus exhibebatur, poſt decimum quartum cibus, primis ſeptem diebus eructabat ac reuomebat interdũ cum potu bilioſum quiddam citra nauſeam, donec aluus deorſum ſoluta eſt. Ex quo recidiuam paſſus eſt, ſudores defecerunt, niſi ſi quis adeò paucus circa frontem erupit, vix vt vllam de ſe ſignificationem ederet. Lingua ex ſomno niſi colluueretur præ ſiccitate aliquantulum balbutiebat, in eaque vlcera rumpebantur, & in labro inferiore ac gingiuis, deiectiones paucæ erant, ad decimum quintum à recidiua diem crebriores & glutinoſæ, quæ ex malicorij decocto ſedatæ ſunt, vrinæ quales quæ morbi diuturnitatem præ ſe ferunt. Ad extremum dum potum deglutiret, pectoris dolor aderat, id quod manus pectori admota indicabat, qui cuminum ex ouo ſorbenti ſedatus eſt, lingua verò laxitatem pertulit. Quinquageſimo die à primo, circa Arcturum, ſudores pauci circa lumbos & pectus exorti ſunt, & corpus totũ præter tempora, exiguo admodum tempore perfrigeſcebat. Primo & quinquageſimo remiſit, neq; de integro prehendit. [5] Ad Æquinoctium autumnale Eratolai puer inteſtinorum difficultate cum febre correptus eſt. Alui recrementa bilioſa erant, tenuia, multa & aliquantulum ac modicè cruenta, ventris verò dolor vehemens. Epoto autem ſero & lacte candentibus calculis immiſſis incenſo, dolores moderatiores euadebant, & deiectiones ſubcruentæ, verùm bilioſæ comitabantur, crebræ erant ad deſidendum exurrectiones, minore tamen cum dolore. Poſt primos autem ſex dies febricula, neque ægroto, neque multis toto morbi tempore prorſus adeſſe videbatur, adeò obſcura erat. In temporibus tamen pulſatio aderat, & lingua præ ſiccitate aliquantulum balbutiebat, ſitisque moderata erat & inſomnia. Sorbitiones verò iam ſumebat & vinum. Cùm iam ferè decimum quartum diem attigiſſet, tumores ad aurem vtramque ſigillatim oborti, duri & crudi omnes ſenſim euanuerunt, moderatos verò dolores afferebãt. Non deſinentibus autem deiectionibus, ſed biliofis vſque perſeuerãtibus, herbam pollinis in modum ſorbenti,

mitiores ad aliquod tempus biliosę deiectiones & dolores cuaserunt, sed liquida multa crebrò demittebat, cibos admodum auersabatur, neque nisi modis omnibus coactus assumebat. Quòd ad calorem, linguam & sitim attinet, qualia dicta sunt perseuerabãt, neque sudores vlli apparebant. Ea autem erat obliuio, vt vbi de eo quod paulò antè intellexisset, interrogasset, aliquo pòst interuallo iterum interrogaret, ac velut non prius dictum repeteret. Neque si desideret recordabatur, nisi à quoquam admonitus, eiusque affectionis sibi ipse conscius erat, neque ignorabat. Spiratio qualis per sanitatem. Supra trigesimum verò ad quadragesimum diem vsque, & ventris dolor multum increscebat, & supinus decumbebat, neque se tantiilum conuertere poterat. Quòd autem dolor grauis esset, aliis qui cibum in os inderent, egebat. Alui recrementum multum erat, disparatum & tenue, coloris vinosi erant quæcunque assumebat, interdumque aliquantulum cruenta, corporis vigor ad extremam colliquationem & imbecillitatem conuersus est, neque alio subleuante surgere amplius poterat. Quòd si quis medium vmbilicum attigisset, & manum ad cartilaginem illam in pectoris cauo sub qua os ventriculi delitescit, deduxisset, tanta illic palpitatio inerat, quanta neque ex cursu, neque ex timore circa cor suscitari queat. Epoto per duos dies lacte asinino cocto ad nouem heminas Atticas, biliosa purgatio vehemens extitit, doloresque cessarunt, & ciborum appetentia oborta est. Postea autem lactis bubuli quatuor circiter heminas Atticas simul ebibit, in dies singulos duos cyathos, primùm aquæ sextam partem, vinique nigri & austeri modicum immiscens, semel verò cibum sumebat, sub vesperam panis subcineritij chœnicis dimidium, & piscículum saxatilem tenuem, aut capri carnis & ouillæ frustulum. Lactis potus erat ad quadraginta dies, post primos decem dies absque aqua, ex vini verò nigri modica portione. Post septuagesimum iam à primo diem, à balneo sub noctem sudor paruus obortus est. Modico potu vtebatur, eoque post cibum, aut austeriore.

μετεωότερα τὰ χολώδεα καὶ τὰ δύγήματα ἐλθόντα, μέ- A
ζει τινὸς χρόνου. ὑγρὰ δὲ πολλὰ πολλάκις. καὶ ἀπόστι-
τος σφόδρα. καὶ μετ' πάσης ἀνάγκης τοιοῦδε ἐλκόμενος. τὰ
δὲ τῆς θέρμης, καὶ γλώσσης, καὶ δίψης, τοιαῦτα παρικη-
λούθει, οἷα εἴρηται. καὶ ἱδρῶτες οὐδέν. λήθη δὲ τις τοιού-
τη. ἐρωτηθεὶς ὅτι πύθοιτο σμικρόν. καὶ ἀμφιλιπών, πά-
λιν πρώτα. καὶ ἔλεγε αὖθις, ὡς οὐκ εἴη εἰρηκώς. καθεζό-
μενός τε ἐπελαυνόμενος, εἰ μή τις ὑπομιμνήσκοι αὐτόν. B
καὶ αὐτὸς ἑωυτοῦ ξυνήδει. οὐδὲ ἠνόει. πνεῦμα
ὁποῖον ὑγιαίνοντι. ὑπῆν δὲ τοῦ λ, μέχρι τοῦ μ, ἥτε ὀ-
δυνὴ πουλὺ ἐπεδίδου τῆς γαστρός. ὕπτιός τε κατέκειτο.
καὶ ὀλιγοτρέφεσθαι οὐδὲ ὀλὶ ποσὸν ἠδυνάτο. ὃ δὲ εἶ ὃ
δύγημα δεινόν. ψαμίζειν δύων δεῖ. ἡ δὲ ὑποχώρησις
πουλλὴ, καὶ ἀμφικεκεμμένη λεπτή. καὶ χρώματα οἰνωπὰ
ὅσα περ τοῖσδε ἔρχοιτο. καὶ ὕφαιμα ἔστιν ὅτε. καὶ ὁ πόνος τοῦ
σώματος. ἔκπτωσις ἐράτη. καὶ ἀδυναμίη. οὐδὲ αἴσθεσθαι C
δύνου ἐπαίροντος ἔτι δυνατὸς ἦν. μέχρι δὲ ὀμφαλοῦ καὶ
χόνδρου κατὰ τούτου τοῦ κλαγγοῦ ἀπομένω τῇ χει-
εὶ, τοιοῦτος παλμὸς ἦν, οἷος οὐδὲ ὑπὸ δρόμου, ὅτε ὑπὸ
δείμαλος πεῖ καρδίου θρυπτεῖν. πίνοντι ἀπέφθου, ὡς
οἰνέα ἀπίκοις κοτύλας ὀίνειον ὀπὶ δύο ἡμέρας, χλωδὴς
ἐλθόντος σφόδρη ἡ κάθαρσις, καὶ ἔλκεα αἱ ὀδοῦσι. καὶ σι- D
τίων ὀπιθυμίη ἐλθόντος. μετὰ δὲ τοῦτο, βοείου γάλα-
κτος ὡς τέσσαρας κοτύλας ἀπίκοις ὁμοῦ ἔπινεν, κατὰ δύο
κυάθους, σὺν ἡμέρῃ. πρῶτον ὕδατος δὲ ἕκτον μίσγων, καὶ
μέλανος οἴνου. καὶ αὐστηροῦ μικρόν. ἐμουσοῦτο δὲ. ἑσπέρῃ
δεῖπνος ὡς ἡμιχόινικος ἐγκρυφίης καὶ ἰχθύδιον πετραῖον ἀ-
πλοῦν. ἢ κρεάδιον αἰγὸς, ἢ προβάτου. ἡ δὲ ποσὶς τοῦ
γάλακτος, ὀπὶ τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας αὖθι ὕδατος, E
μετὰ τὰς πρώτας δέκα ἡμέρας. οἴνου δὲ, ὡς μικρὸν μέ-
λανος μέρος. ἱδρῶτιον δ' ἐγένετο μετὰ τὰς ἑβδομήκοντα
ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης μετὰ λουτρὸν ἐς νύκτα. ὀλιγοποσίη
δὲ ἐχρῆτο. καὶ μετὰ τὸ σιτίον τοῦ ποτοῦ, ἢ αὐστηροτέρου
τοῦ ἀλωσίμου.

[1] μετὰ κῶα] Hæc historia lib. 5. est repetita ordine 72. etsi paulò aliter.
καὶ μακροὶ ὀπτεκῶς] Lib. 5. legitur καὶ μακροὶ καὶ ὀπτεκέως ἄκεστοι.
ἄλλοις ιε] Duodecimum diem in iudicij ratione ex manu scriptis codicibus expunximus, qui tamen in publicatis adscribitur. F
Deinde neque huius meminit Caluus, etsi ex codicibus Italicis secundum & vigesimum annumerat non sine vitio, quod nec huius ratio in iudicationis serie habeatur, neque vllum extet in membranis huius scripturæ vestigium. Ac forte inde vitium obrepsit, quòd vigesimus dies lib. 5. adscribatur.
[2] καὶ ἐγρύετο] Lib. etiam 5. Epid. vbi historia ista repetitur ordine 73. ἐγρύετο ad superiora refertur, & κάθαρσις κάτω σφόδρα ἐγρύετο scribitur. Quæ lectio hîc retinenda est, aut καὶ ἐγρύετο πεῖ τοῦ πυρετοῦ legendum. Exemplaria verò manu scripta omnia ἢ pro καὶ legunt, vt & Asulanus codex, in reliquis tamen vitium præseferunt. Cæterùm vulgaris est ista locutio & plebeia (velut etiam paulò post) quæ febrem tam leuem fuisse significat, vix vt consistere nisi in temporibus sentiretur. Sic enim vulgus ex dolore capitis qui febrem sequitur, febrem in capite consistere dicit. Deinde etiam ex hoc loco restituenda venit lib. 5. Epid. historia illa quæ diminuta esse vel hinc manifestò apparet.
ῥυφήμασι] ῥυφήμασι καὶ ῥοφήμασι habent omnia exemplaria, quæ lectio etiam obtinet sæpe postea. ξωέφερεν verò legendum apparet, aut προσθέσεις apponendum, vt antea lib. 5. G
[3] ἔστι δ' ὅτε ἄλες ἑλκώδες] Hæc circumlocutio spirationem magnam & raram delirium præseferentem indicare videtur, quod & mens audacior, & tanta faucium reficcatio, vix vt aquam mulsam deglutire posset, facilè arguunt. Deinde magna ista expiratio & vehemens, exæstuantem thoracem & calidi natiui imbecillitatem indicat, vnde μέγα πνεῦμα editur, quod delirij comes est Hippocrati, magnaque spiritus efflatio efficitur, qualis ὀκφυσῶντες dicuntur in Cois Præsagiis. Quam etiam respirationem postea quoque in Theodori vxore describit, & πνεῦμα πουλὺ vocat, quæ etiam delirio conflictata est.
καθεζόμενος ἐς δίφρον ἡ ψύχησις] Sic legunt omnia exemplaria, tum manu scripta tum publicata. Caluus verò ἔψυξε legisse videtur.
[4] ἐδύκη δ' κοπάσαι] Sic habent exemplaria omnia quæ adhuc videre licuit. Videturque istud ad calorem febrilem referri, qui pauco tempore cessasse videtur, deinde rediisse, adeò vt augescentis caloris sensum æger ipse perciperet. Antea nanque cùm febris H
esset lenta, leuis percipiebatur, quæ postea ex recidiua grauior effecta est. Caluus κοπάσαι, & ad laborem referre, aliterque legisse videtur, vt ex labore vix, incalesceret. Codices manuscripti Regij ἀς δύξαι habent.

ἤδη κατα-

A ἤδη κατεχομένω σιτίων] Sic legunt publicata exemplaria & meliores etiam membranæ manu exaratæ. Quædam etiam ἀπαρρεομένω habent, eamque lectionem secutus videtur Caluus, qua auersum à cibis animum intellexit.
καὶ κακορὴς ὕπνος] καὶ κακορὴς ὕπνος somnus abũdè suppetens intelligitur, vt peruigilio opponatur, aut somnus altus & intensus, quemadmodum καπακορὴς δίψα, οἷς ἄκρον ὀπτεκόμενη dicitur Galeno in Exegesi.
σιτίον τοῦ πρὸς πρῶτας ζ] Sic legunt exemplaria publicata & quædam manu scripta. Quædam etiam μετὰ δὲ σιτίον, vt solidiore cibo ad decimum quartum diem Pythodorum vsum indicet, qui ptisanæ cremori & sorbitionibus opponatur. Deinde primis septem diebus aluo adstricta, ructatione & vomitione conflictatam fuisse, idque citra nauseam & sine molestia, vt πρὸ ἀπόδυ ἐμέτου opponat, in quo ægri admodum anxiè & implacidè habent, biliosis & mordacibus succis os ventriculi irritantibus, vt scribit Gal. Com. 1. in Prorrh. Quam etiam lectionem probauit Cornarius.
γλῶσσα δὲ ὑπνοῦ] Lib. 5. Epid. γλῶσσα ξηρὴ, καὶ εἰ μὴ δεικνύοιτο δεμελέοιτο οὐχ οἷος τε λῶ dixit, quod hîc ὑπόψαυον, vt quæ præ siccitate a-
B liquantulum balbutiret, neque loqui posset.
ἕρσα οἷα τὰ πολυχρόνια] Phrasis insolens nec Hippocrati vsitata, qua vrinæ quæ morbi diuturnitatem præseferunt indicari videntur, quales sunt tenues & dilutæ, & quæ temporis interuallo coctionem admittunt.
ἡ γλῶσσα δὲ τὸ μανῶδες] Hæc phrasis alioqui etiam insolens indicat linguam diu solutam, laxam & lentam, hoc est balbutientem permansisse. Cornarius verò ἡ γλώσσης aut τῇ γλώσσῃ legisse videtur.
ὁ γαλαξὶν πεπυρωμένω] γάλα πεπυρωμένον dicitur lac candefactis calculis marinis & ignitis immissis incensum & excoctum, quod ad internas omnes exulcerationes, præcipueque ad vlcerosas ventris fluxiones à Dioscoride * probatur, & Galeno lib. 3. de alim. fac. At certè biliosis deiectionibus, aut etiam cum febre coniunctis, lactis vsus suspectus est ** Galeno, quanquam in torminibus & febre carentibus exhibetur lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. Exemplar Regium vnum nõ adeo reconditum pro ὀρροποτήσειν, ὀρροπτύσειν legit diminutè fortassis. At ὀρροπτήξειν forte non incommodè, vt serum expauisse aut exhorruisse, quòd aluum subduceret,
C eum intelligas. Sic enim lac exhibetur excoctum quod serum omne consumpserit. Quam in rem etiam igniti lapilli aut etiam ferrei orbiculi immittuntur, vt serum exugatur, eoque modo aluum non modò non subducit, verumetiam sistit, iisque exhibetur quibus aluus acrium excrementorum demorsu infestatur, vt scribit Galenus lib. 3. de alim. fac. & lib. 9. simplic. Huiusmodi lac Dioscorides τὸ γάλα δεμπύροις κάχλαξιν ὀβελισμασθεὶς, & τοῖς κάχλαξιν ἑψηθὲν, vt hîc πεπυρωμένον vocat. Galenus verò κοχλάκιον δεμπύρου ἐμβληθέν-
των ποθὲ τὸν ὡς ἐκδεπανῶσιν τὸ ὀρρὸν ἅπαντα dixit. Lac huiusmodi præcoctum aut diacochlacon vocat Cælius † Aurelianus, cùm vitiosè diacleon scribatur, cuius parandi modum etiam tradit. Aut certè lac πεπυρωμένον simpliciter lac præcoctum aut excoctum intelligitur, quod Hippocrates lib. περὶ παθῶν γάλα ἑφθὸν vocat. Aurelianus verò lac egelatum huiusmodi exhibendum γαλακτῶδες dici scribit, ad dimidiam aut tertiam partem decoctũ, cuius confectionem ἀκροέφεψον vocat, eamque in intestinorum difficultatibus magis probat. Aliud nanque est quod πυελέφθον dicitur † † Galeno, & πυελάτης à veteribus Comicis dicitur. Hîc porro Cornarius ὁ κοχλα-
κι πεπυρωμένω reponit, cùm in omnibus exemplaribus tum manu scriptis, tum publicatis ὁ γαλαξὶν legatur, quod etiam ferri potest.
D Sunt autem Coclacæ Festo lapides ex flumine rotundi ad coclearum similitudinem.

* *Lib. 2. cap. 75.* ** *Com. ad aph. 64. lib. 5.* † *Lib. 4. cap. 3.* † † *Lib. 3. de alim.*

μετὰ τὰς πρώτας ἑξ ἡμέρας] Sic legunt publicata omnia exemplaria. At reconditæ membranæ manu exaratæ omnes μετὰ τὰς πρώτας πέντε ἢ ἑξ ἡμέρας habent. Quam lectionem etiam agnoscit Caluus.
πλω ὁ τοῦ ἀλεύρου βοτανῶν ῥυφέων] Hunc locum subindicat in Exegesi Galenus, vitiosè tamen, & πλω λυόζοιν interpretatur, ἐπεὶ δὴ καὶ ἀλκαζοῦ ἔφη, ῥοφήσαντα δ' λυόζοιν. Sic enim postea legitur historia 7. in Cydis puero. Sed certè cùm mercurialis ad ciendam aluum olerum modo mandatur & exhibeatur, non videtur in difficultate intestinorum exhibita fuisse, sed forte aliquid eorum quæ vim desiccandi aut adstringendi habent, velut argallici radicem (Græci symphytum vocant) in huiusmodi morbo exhibet Aurelianus.
ψαμίζειν δύων δεῖ] Noua certè est phrasis & insolens, vbi ψαμίζειν pro ψαμίζεσθαι sumi videtur, vt sensus sit ψαμίζεσθαι ὑπ' δύνου, quòd tam grauis dolor esset, vt externo præsidio ad sumendos cibos egeret, & ab aliis cibus in os indendus & ingerendus esset. Sic enim
E ψαμίζω de cibis frustulatim concisis acin os ingestis dicitur, & de nutricibus pueros inescantibus ac velut mansum in os inserentibus effert Hippocrates lib. 4. περὶ νούσων, & Galenus lib. 6. κατ' ἰατρ. & ψαμίζεσθαι de pueris cibum capientibus, vt ψαμίσματα de eorum cibis. Caluus certè alium sensum elicit, vt alio victus genere curandus esset. Quam etiam notionem exemplaria omnia Regia manu scripta amplecti videntur, etsi longè alia scriptione. Legunt enim τὸ δ' μὴ τὸ ἄλγημα δεινόν.
Θ χρώματα οἰνωπὰ] Significat alui recrementa colorem vinosum retulisse interdumque subcruenta fuisse, quod per ea quæ assimuntur extulit, quoniam eorum pars multò maxima in aluum secedat, & ciborũ sint reliquiæ. Deiectiones autem rubras ac veluti ex rubro nigricantes intelligit, qualis est vinosus color in vuis maturescẽtibus & ex rubro nigrescentibus, aut in fructibus etiam qui sua maturitate nigrescunt. Vinosus enim color ex rubro ad nigredinem via quædam est, vt scribit Arist. lib. περὶ χρωμάτων. οἰνωπὰς quoque γνωφώδας vocat Hippocrates initio lib. περὶ γονῆς φύσιος, quæ sunt inter candicantes & nigras mediæ, & permixto quodam rubore ad nigricantes magis accedũt. οἰνωπὸν verò etiam pro colorũ permixtione aut temperatione quandoq; fuluum,
F quandoque etiam reculeum vocant, velut Gaza apud † † † Theophrastum, & Homerus οἰνωπὰ πόντον, & οἰνωπὰς βόας dicit. Quidam etiam οἰνωπὸν nigricans intelligunt, qualia hîc recrementa accipi possunt, velut deiectiones nigræ, aut sanguis denigratus per intestina delatus, aph. 21. lib. 4. † † † *Lib. 3. cap. 16. & 17. & lib. 9. cap. 3.*
Θ ὁ πόνος τοῦ σώματος] Sic legunt omnia exemplaria cùm publicata, tum manu scripta, quam etiam lectionem (ni fallor) satis expressisse videor, vt mirum sit Cornarium πόνος pro πόνος legisse.
μέσον δ' ὀμφαλοῦ] Mirum certè est omnia exemplaria tum publicata, tum scripta, χόνδρον hîc legere, quam certè dictionem nusquam apud Hippocratem me legere memini, & sanè vitiatam suspicari licet, pro qua χόνδρου Cornarius ex facili lapsu reposuisse videtur, & pectoris os intellexisse, quod στέρνον dicitur. Quam certè lectionem non ingratiis amplectimur, & χόνδρον cartilaginem illam quæ est ad cauum pectoris, & sub quà os ventriculi delitescit, intelligimus. Qui locus totus στέρνον etiam vocari videtur, & à Galeno cartilago illa χόνδρος dici in Isagoge his verbis, τὸ δ' μεταξὺ δυοῖν πλευρῶν, σπόδος, Θ τὸ μεσόστερνον αὐτοῦ, στέρνον, μέχρι τοῦ χόνδρου, ὑφ' ὃν τὸ στόμα τῆς κοιλίας.
G Possunt & χόνδρου nomine ipsa ὑποχόνδρια denotari, sub quibus viscera ipsa & præcordia continentur, aut verò abdomen ipsum & ὀπισθάριον. Qua notione ventrem ipsum posuit Caluus. At verò χόνδρος propius quodammodo ventriculi os ipsum respicit & significat, in quo palpitationem quandam, aut verò pulsum inesse denotat. Quod quantum periculum minetur, satis est ex Progn. ostico attestatum, siue palpitatio, siue pulsus, aut in ventriculo, aut in visceribus & præcordiis sentiatur. φόβος namque aut περιφροσύνη denunciari scribit Hippocrates. Illud autem κατ' πάντα τὸν καταψυχὸν manus ductum per præcordia ac totum abdomen indicat, vt hac manus attrectatione, viscera ipsa aut præcordia inflammatione, aut palpitatione, spiritu crasso & flatuoso concluso, laborasse intelligas, indeque magnam perturbationem aut delirium denunciari, etsi καταψυχὴ eadem etiam significare potest.
πίνοντι ἀπέφθου] Sic legunt omnia exemplaria tum publicata, tum manu exarata. Interpretes autem ἑφθὸν legerunt, quòd lac asininum tenuissimum & sero abundans, ac coaguli minimũ habeat (vt scribit Gal. 5. & 6. Salubr. & lib. 5. & 7. Meth. med. & lib. de aliment, facult. & lib. 9. simplicium) & intestinorum facultati parùm conueniat, nisi coctione serum deposuerit. Excocto enim & deposito tenuissimo liquore (quem Græci ὀρρὸν appellant) & vapore concepto, constrictiuum fieri necesse est, vt loquitur
H Aurelianus. At fortè crudum lac asininum ad corporis siccitatem & colliquationem emendandam exhibetur, vt corpus reficiat, nutriat & humectet, qualiter in ventriculi siccitate exhibetur à Gal. lib. 7. Meth. medendi & 6. Salubr. Qua certè ratione crudum

& magna copia exhibetur. Sic namque tenuissimum est, & minimè coagulatur, & quoquouersus in corpus ocyssimè digeritur. A
Coctum verò nocentissimum esse videtur, quod coctione crassescat, & quod maximè est tenue aut subtile euanescat. Atque eam
in rem etiam lac bubulum crudum bis die exhibere videtur, quod crassius sit magisque nutriat.

ὁμοῦ ὕπνου] Ista sanè constans est omnibus exemplaribus lectio, quam etiam retinuimus. Lac autem bubulum offerre videtur,
quòd magis nutriat corpusque reficiat, cui etiam sextam aquæ partem immiscere videtur, tum quia sua natura crassius, tum verò
quia decoquendo nidore siue fumo, aut vstione, eius lactis natura facilè vitiatur. Quo nomine crudum lac quidam exhibent &
ὠμῶ legunt. Alij quoque in dysenteria ea ratione lacti tertiam aquæ partem admiscentes, decoctum exhibent, vt testatur Aurelianus. Vinum verò nigrum & austerum adhibetur morbi nomine scilicet, plurimùm constringens, quale in Italia laudatur Prænestinum vel Surrentinum ab Aureliano.

ἀφ' ἧς ἐγκρυφίης] Panem subcineritium in acrium deiectionum tormento velut exiccans edulium probat Hippocr. lib. 4. de rat.
vict. in morb. ac. Eum tamen Aurelianus in intestinorum difficultate respuit, atque ita curatum dicit, vt neque ab hominibus re- B
ctè valentibus posse digeri facilè videatur.

ὀλιγοποσίη ἐχρῆτο] Parcissimam potionem & siccam cibationem Aurelianus in dysenteria imperat, præcipuè vbi solo lacte po-
tantur. Est enim ratione carens, vt scribit Aurelianus, lac decoctione constrictum, supermisso liquore in aquam vertere. Caluus
quod sequitur sic legisse videtur, ἐμοὶ τὸ σιτίον τῷ ποτῷ πλείονι ἢ ὡσπροτέρω. Illud verò τὸ ἀλώσιμον quomodo huic loco congruat, non sa-
tis liquet, etsi Caluus præ voluptate vertit, quòd ἀλώσιμος expugnabilem & qui facilè adduci aut falli potest significat. Videtur sa-
nè singularitatem quandam referre, & propriè magis sequentia respicere. Cornarius certè illud expunxit, cùm tamen illius vesti-
gia omnibus in exemplaribus remaneant.

6 Cteficrati dolore cum laboribus totũ ventrem
occupanti, crebraq; exurrectione & deiectione ali-
quantulum cruenta, cum pedum tumore, farina lacte
subacta magis quàm serum caprinum cõtulit. Eadem
quoq; Adriano ferè iam per viginti quinq; dies cõtu-
lerunt. At Cænæa filio lac asininũ coctum. 7 Circa
brumam Cydis filiũ rigor prehendit & febris, auris q;
dextræ & capitis dolor. Hic autem auris dolor statim
à puero comitabatur cũ destillatione, fistula & graui
odore. Cumq; ita se haberet fere doloris expers erat,
sed tunc dolor grauis aderat, & capitis dolor vrgebat.
Secundo autem tertio die bilis vomitione reiecta est, de-
sidenti subbiliosa deiectio extitit, glutinosa velut oui
subpallidum. Quarto & quinto sub noctem aliquan-
tulum delirabat, & auris capitis q; dolor vehemẽs erat
& febris. Sexto ex mercuriali aluus deiecit, & calor &
dolor cessasse visus est. Septimo velut sanus, verũ circa
tempora pulsatio nõ deseruit, neq; vllus sudor erupit.
Octauo sorbitiũculam ex hordeo sumpsit, sub ve-
sperum verò betę succum, & noctu somnum cepit, ac
magnopere doloris expers fuit. Nono sub Solis occa-
sum læto erat animo, ac sub noctem capitis & auris
dolor grauiter vrgebat. Per hoc tempus autem cùm
valde laboraret, statim ab initio aurem pure manare
contigit. Nocte verò tota noni diei, posteraq; die, ac
noctis magnã partem, neminem agnoscebat, perpe-
tuoq; ingemiscebat. Die autẽ ad sese redierat, & do-
lores cessarant, calorq; leuior erat. Vbi verò sorbitio-
nem ex mercuriali sumpsisset, vndecimo die aluo re-
iecta sunt pituitosa, mucosa, graueolẽtia. Duodecimo
& decimo tertio moderatè habuit. Decimo quarto
die ducto initio à matutino tẽpore ad meridiem vsq;
toto corpore sudor effluxit, ac somno soporeq; multo
grauatus, non nisi ęgrè excitabatur. Sub vesperũ verò
experrectus, & corpus quidem moderatè perfrixit, at
in temporibus pulsus perdurauit. Decimo quinto &
decimo sexto sorbitionibus ex hordeo vsus est. Decimo
septimo verò sub noctem rursus eorundem dolor
rediit, ac delirium, & pus effluebat. Decimo octauo,
deecimo nono & vigesimo, furiosè habebat, vociferãs
sese attollere conabatur, sed caput continere nõ pote-
rat, & manibus exporrectis semper aliquid frustra
captabat. Primo & vigesimo sudor modicus circa latus
dextrum, pectus, & caput, & vigesimo secundo pluri-
mus circa faciem extitit. Per hoc tempus autẽ, siqui-
dem plurimum voce contenderet, quæ volebat per-
fectè efferebat. Sine conatu verò, semiperfecta lo-
quebatur, & os solutum, ac maxillæ & labra semper in
motu erant, tanquã qui loqui cuperet, oculorũ creber
motus & intuitus, oculiq; dextri color qualis dictus
est, aliquãtulũ cruentus, palpebra superior intumue-
rat, & circa genæ extremũ rubor erat, venæ omnes fa-
ciei adeò contractæ erãt, vt cõspicuæ essent, neq; am-
plius oculis nictabat, verũ intentè intuebatur, palpe-
brasq; ad superiorem partẽ extollebat, quasi aliquid
in oculũ incidisset. Cùm biberet, in pectus & ventri-
culũ descendentis potus strepitus percipiebatur, qua-
le quid Chartadi adfuit. Spiratio fere semper mode-
rata fuit, lingua qualis pulmonũ inflammatione labo-
rantibus, ab initio ex pallido albicans, & perseuerans
capitis dolor. Ceruix perpetuò immota, non nisi cum
capite circumagebatur, & pars quæ ex ceruice ad spi-
nã descendit, recta & inflexibilis erat, decubitus qua-
lis dictus est, neq; semp supinus erat. Pus verò iam se-
rosum, albũ effluebat, nec nisi magno negotio spõgia
detergebatur, odoreq; modum excedebat. Ad extre-
mum pedũ contactum nõ percipiebat. 8 Harpalidæ
sorori quatuor aut quinq; mensium vterum gestanti,
pedum tumores aquosi exorti sunt, & oculi in orbem
intumescebãt, totumq; corpus veluti pituita alba suf-
fusis, in tumorem subleuebatur. Tussis sicca, erectæ
ceruicis spiratio, eiusmodiq; anhelatio, interdumq; à
spiritu suffocabatur, adeo vt perpetuò sedere in lecto
cogeretur, neq; decũbere posset, sed si qua somni in-
cideret opinio, eum desidẽdo caperet. Fere sine febre
erat, fœtusq; ex lõgo interuallo nõ mouebatur, ac vel-
uti ad corruptionem tendebat. Creber autẽ anhelitus
fere ad duos menses perseuerauit. Fabis verò melle
conditis, & mellis linctu vsa, Æthiopicoq; cumino ex
vino epoto, meliushabuit. Deinde etiã multa matura,
pituitosa & alba tussi reiecit, spirãdi difficultas desiit,
& prolem edidit fœmellam. 9 Polycratis coniugem
per æstatem circa caniculam febris prehendit. Diffi-
cultas spirandi mane minor aderat, post meridiẽ verò
maior, & paulò crebrior, statim ab initio tussis & ex-
screatio qualis purulentis. Intus ad arteriam & fauces
stridula quædã inerat asperitas, facies bene colorata,
malarũ rubor nõ in plenũ sed leuiter florulentus. Pro-
cedente verò tempore vox rauca extitit, & corporis
colliquatio, & circa lũbos eruptiones, ad extremumq;
aluus liquidior. Septuagesimo die febris prehen-
dit cum vehementi frigore externo, ac in temporibus
quies erat. Spiratio autem increscebat. Post hanc ve-
rò quietem spiratio crebrior extitit, adeo vt quo ad
vixerit sedens permanserit. In arteria strepitus multus
inerat, sudores maligni, intuitus valde compositus ad
extremum vsque. Ipsa diebus pluribus quàm quinq;
perfrigerata est. Post primos autem dies fœculen-
tum assiduè exscreauit. 10 Mulierem supra portas
habitantem iam prouecta ætate febricula prehen-
dit, qua iam desinente, ceruicis dolor ad spinam &
lumbos protendebatur, neque admodum his par-
tibus valebat. Maxillæ verò & dentes in sese adeo co-
hærebant, specillum vt non immitteretur, vox etiam
balbutiebat, quòd corpus resolutũ, immobile ac im-
becillũ esset, mentis tamen compos erat. Ex calefaci-
entium autẽ & aquæ mulsæ tepidæ vsu, tertio fere die
remisit, posteaq; sorbitionibus & iusculis conualuit.

6 Κτησικρατίδῃ τῷ τὴν ὀσφὺν καὶ τὴν ἀλκὺρα μᾶλλον ἢ ἀγκῶνα
ὀρρωδὲ ξυνιόντα ἔκκενον, ὀδύνης ἐόντος περὶ ὀλίγου τὴν κοιλίαν. καὶ C
πόνων. καὶ ἀκατάστατος πολλῆς καὶ ὑφαίμου. καὶ ἐπάρματος περὶ
τοὺς πόδας. ἡ δὲ ἡδὴ περὶ πέμπτην καὶ ἑβδόμην ἡμέρας, ἐόντα
καὶ Ἀδριανοῦ τοῦτο. τῷ δὲ Καινείῳ ὁ ὄνδρο ἐφόβει. 7 τῷ
Κύδῃ περὶ χειμερινὰς ἡλίου τροπὰς ῥῖγος. καὶ πυρετός. καὶ
ὠτὸς ἀλγὲς ἀλγήμα. καὶ κεφαλῆς ὀδύνη. ὁ δὲ τοιοῦτον ἀλ-
γημα ἀλγεῖ οὐκ μικρῷ παιδίον παρηκολούθει ῥεύματοῦ-
σι. καὶ συριγγῶδες. καὶ ἔνοδμον. ἔχον δὲ ὕστερον τὰ πολλὰ ἀνω- D
δυνον ἐοῦ. τότε δὲ ἡ ὀδύνη ἐοῦ δεινή. καὶ ἡ κεφαλαλγία δευ-
τεραίῳ ἢ τεταρταίῳ ἐόντι, χολῆς ἔμετος, ἀκαταστάτου ἀλγέω
ἐγένετο ὑπόχολον γλίσχρον, ὡς ὀξὺ ὠὸς ὑπόλευκον. τεταρτη-
καὶ πέμπτην, ἐς νύκτα ὑποπαρελήρει. καὶ ἡ ὀδύνη τῆς κεφαλ-
ῆς καὶ τῶν ὠτὸς δεινή. καὶ ὁ πυρετός. ἔκλη ὑποχώρησις ἀπὸ
λιποζώστιος. καὶ ἡ θέρμη λήξαι ἐδόκει καὶ ἡ ὀδύνη. τῇ ἑβδόμῃ
ὡς ὑγιής. κροτάφων δὲ σφυγμὸς οὐκ ἔλιπεν. ἱδρῶτος οὐδὲν E
ἐγένετο. ὀγδόῃ, χυλὸν ὀξύφωνον. ἐς τὴν ἑωθινὴν. καὶ τὴν νύκτα ὕπνος. καὶ σφόδρα αὐώδυνος. καὶ τὴν ὀνάτην
ἤθετο περὶ ἡλίου δυσμάς. ἐς δὲ νύκτα τὴν κεφαλῆς δεινὴ
ὀδύνη καὶ τὴν ὠτός. ξυνεβαίνε δὲ καὶ πυρρόφθορ ὃ ἂν περὶ τοῦτον
τὸν χρόνον, ὁπότε μάλιστα ποιοῖν ἀλγέω ἀπ' ἀρχῆς. ὅλην
δὲ τὴν νύκτα τὴν ὀνάτην καὶ τὴν ὀπτῶσαν ἡμέρην, καὶ τὴν νυκτὸς
ὃ πλῆθον. οὐδὲ ἐπεγίνωσκεν οὐδένα. ἔνιον δὲ διετέλει. ἡμέ- F
ρην δὲ ὅλην ἐοῦ ἐγένετο. καὶ αἱ ὀδύναι ἔληξαν, καὶ τὰ τῆς
θέρμης μετεώτερα. ῥυφήσαντι δὲ λινοζῶστιν, τῇ ἑνδεκάτῃ
τὴν ὑπεχώρησε φλεγματώδεα. μυξώδεα. κακόδμα.
δυσκαθαρτοτέρη, καὶ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, μετέωος. τεσσαρες-
καιδεκάτῃ, ἀρξάμενος ἀφ' ἑωθινῆς, μέχρι ἐς μέσον ἡ-
μέρης, ἱδρὼ ὅλον ὃ σῶμα. μετ' ὕπνου καὶ κώματος πολλοῦ, ἐ-
γείραι ἔργον ἐοῦ. περὶ ἑσπέρην δὲ διηθῆν. καὶ ὃ μὲν σῶμα G
μετρίως κατεψύχθη. οὐ κροτάφοισι δὲ σφυγμὸς διετέλει.
πεντεκαιδεκάτῃ, καὶ ἑκκαιδεκάτῃ, χυλοῖσιν ἐχρήσατο. οὐ δὲ
τῇ ἑπτακαιδεκάτῃ, ἦκε πάλιν ἐς νύκτα ὀδύνη τῆς αὐτῆς. καὶ
παραλήρησις. καὶ ἐπυόρροει. ιη, καὶ ιθ. καὶ εἴκοσῃ μανικῶς. ἦν δὲ
κεκραγὼς ἐπαίρων ἑοῦ τὴν πρόσωπον. καὶ δυνάμενος κρα-
τῶν τῆς κεφαλῆς, τῆσι χερσὶν ἐπορεγόμενος. καὶ ἀεί τι ἀλγε-
νῆς θηρεύων. περὶ τὴν καὶ εἴκοσῃ καὶ ἱδρώτιον περὶ πλεῖστον H
δεξιόν, καὶ τὴν ἡνία, καὶ κεφαλήν. κϐ, ἱδρώτιον περὶ ὃ περὶ σω-

A χείρως ἡμιτελέα. καὶ ὃ σῶμα λελυμένον. καὶ αἱ γλῶσσαι, καὶ
χείλεα ἀεὶ ἐν κινήσει, ὥστε θέλοντος λέγειν. καὶ τὸ ὀφθαλ-
μοῦ πυκνὴ κίνησις, καὶ ἐμβλεψις. καὶ χρῶμα ἐπ' ὀφθαλμοῦ
δεξιοῦ. οἷ εἶρη) ὃ ὄφαιμον. καὶ βλέφαρον ὃ ἐπάνω ἐπώ-
δησε. καὶ κατ' γνάθον ἐρύθος ὅτι τελευτῆς. καὶ φλέβες πᾶ-
σαι αἱ ἐν τῷ προσώπῳ, φανεραὶ ἦσαν ξυνεσταλμέναι. καὶ
τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν οὐκ ἔτι ξυμμύων ἐοῦ, ἀλλ' ἀτελὲς
B ἐνορῶν καὶ διαίρων τὰ βλέφαρα ἐς ὃ ἄνω μέρος, ὡς ἐπὶ
τι ἐμπέσοι ἐς ὃ ὄμμα. καὶ ὁπότε πίοι κατόπολος ἐς τὰ σίτεα
καὶ τὴν κοιλίαν, ψόφος οἷος καὶ χαρτάδι. πνεῦμα οὐ ὀπτῶσι-
κῶς ἀλγὲ πρωτὸς μέρεον. γλῶσσα οἷν ἐστὶ τοῖσι πρεπλε-
μονικοῖσιν, ὡς χρόλευκος ἀπ' ἀρχῆς. καὶ ἀλγὲ πρωτὸς κεφα-
λαλγίν. βάχυλος ἀλγὲ πρωτὸς ἀκίνητος ξυμπεπιεσμένον τῇ
κεφαλῇ ἐδείτο. καὶ ὃ κατ' ῥάχιν οὐκ βαχύλος, ἰδὺ καὶ ἀκαμ-
C πον. καὶ κλίσεις ὁποῖαι εἴρεται). καὶ οὐκ ἀεὶ ὕπνος. ὃ δὲ πῦον
ἤδη, ὀρρῶδες λευκόν. πολὺ ἔρχον ὑποστρίψαι. ὀδμὴ
ὑπερβεβλημένη κατ' τὴν τελευταῖον χρόνον. ποδῶν ἄψυξις καὶ
πολὺ καταπεπαυμένος. 8 τῇ Ἁρπαλίδεω ἀδελφῇ περὶ
τέταρτον μῆνα ἢ πέμπτον κυούσῃ, οἰδήματα περὶ τοὺς πό-
δας ὑδαλώδεα ἐγένετο. καὶ τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν ἐπώδη.
καὶ ἄπνοη ὃ χρῶμα μετέωον, οἷ τῆσι φλεγματίησι. βηξ
D ξηρή. ὀρθοπνοίη οὐ καὶ ἄθμα τοιοῦτον. καὶ πνιγμοί ἐστιν ὅτε
ὑπὸ τῶν πνεύμαλος, ὥστε καθημένη διετέλει κατ' κλίσιν.
κελακηδὸς οὐ ἐκ οἵη τε ἐοῦ. ἀλλ' εἴ τις καὶ ὕπνον δόξα ἠνοίξο,
καθημένη ἐοῦ. ἄπνεος οὐ ὀπτῶσικῶς. καὶ ὃ κύημα ὀπτὶ πλῆ-
σον χρόνον ἀκίνητον ἐοῦ, ὡς διεφθαρμένον, καὶ μετέπιπτε.
παρηκολούθησε οὐ ὃ ἄθμα, ἡ δὲ δύο μύας. κυάμοισι οὐ
χρωμένη μελιχροῖσι, καὶ μετ' μέλιτος ἐλίξῃ, καὶ τῶν αἰθιοπικοῦ
E κυμίνου πιοῦσα οὐν οἴνου, ἐραίσε. μετ' ἐοῦ τα οὐ ἀπῆγε βόστρυ-
σα πολλά. πέπτοια. φλεγματώδεα. λευκά. καὶ ὃ πνεῦμα
ἔληξεν. ἔτεκε οὐ γόνιν θῆλυ. 9 τῇ Πολυκράτεος θέρεος περὶ
ὃ ἄστρον πυρετός. πνεῦμα ὃ ἑωθινὸν ἦσον. ἀπὸ μέσου ἡμέ-
ρης μᾶλλον ὃ πνεῦμα, πυκνότερον μικρά. βὴξ καὶ ἀπόχρεμ-
ψις δίθυς ἀπ' ἀρχῆς, ὁμοίη πυώδεσιν. ἔσω περὶ ἀρτηρίην
καὶ φάρυγγα, ὑπεσύριζε κερχαλέον. πρόσωπον δ' χροον.
F ὀπτὶ γαθοῖσιν ἐρύθημα, καὶ κάλακρες, ἀλλ' ὀπτῶσικῶς αὐθη-
ρόν. περιόντος οὐ τῶν χρόνου, καὶ ἡ φωνὴ βεβαρυώδης. καὶ ὃ σῶ-
ματος ξυνάθροισις. καὶ περὶ ὀσφῦν ἐκρήγματα. καὶ ἡ κοιλίη κατ'
τὴν τελευταῖον χρόνον ὑγροτέρη. ἐβδομηκοστῇ, ὁ πυρετὸς
ἔξωθεν σφόδρα ἔψυχεν. οὐ οὐ τοῖσι κροτάφοισιν, ἡσυχίη. ὃ
οὐ πνεῦμα πυκνότερον ἐγένετο. μετ' οὐ τῶν παῦσιν τοιοῦτον, ὃ
πνεῦμα πυκνότερον ἦσσον, ὥστε καθημένη διετέλεσεν, ὡς-
G τε ἀπέθανεν. οὐν οὐ τῇ ἀρτηρίῃ, ψόφος πολὺς οὐν. καὶ ἱδρῶ-
τες ποιοῖσι. καὶ ἐμβολέλεμες ἐμφερεῖς σφόδρα, μέχρι ἐ-
κατοστοῦ χρόνου. ἡμέρας δὲ ἐπεγίνετο αὐτῇ κατεψυγμένη,
πλείστης ἢ πένε. μετ' οὐ τοῖς περὶ τὰς διεῖλε πυῶδες ἀπο-
χρεμπτομένη. 10 τῇ αὐτῇ τῶν πυλέων οἰκούσῃ, ἤδη ἔσω περι-
σβυτέρη, πυρέτιον ἐγένετο. καὶ ἤδη ἀπολήγοντος τοῦ βαχύ-
λου ἄχθος μέχρις ἐς ῥάχιν καὶ ὀσφῦν. καὶ ὃ πόνος ἐκκα-
H τὴς τῶτων. ὠδυνεῖ οὐ ξυνηγμένα, καὶ ἑοῦτος ὀδόντας πλέον
ἢ μήλιον παρήνα. ἡ τε φωνὴ ψελλὴ ἀμφὶ ὃ πολλαλελυμένον, καὶ ἀκίνητον καὶ ἀσθενὲς εἶ) ὃ σῶμα. ἔμφρων οὐ χλιά-
σμασι καὶ μελικρήτῳ χλιερῷ. ἐχάλασε τεταίῃ χρόνον. καὶ μετὰ τῶτα χυλοῖσι καὶ ζωμοῖσιν ὑγιὴς ἐγένετο.

quebatur, & os solutum, ac maxillæ & labra semper in
motu erant, tanquã qui loqui cuperet, oculorũ creber
motus & intuitus, oculiq; dextri color qualis dictus
est, aliquãtulũ cruentus, palpebra superior intumue-
rat, & circa genæ extremũ rubor erat, venæ omnes fa-
ciei adeò contractæ erãt, vt cõspicuæ essent, neq; am-
plius oculis nictabat, verũ intentè intuebatur, palpe-
brasq; ad superiorem partẽ extollebat, quasi aliquid
in oculũ incidisset. Cùm biberet, in pectus & ventri-
culũ descendentis potus strepitus percipiebatur, qua-
le quid Chartadi adfuit. Spiratio fere semper mode-
rata fuit, lingua qualis pulmonũ inflammatione labo-
rantibus, ab initio ex pallido albicans, & perseuerans
capitis dolor. Ceruix perpetuò immota, non nisi cum
capite circumagebatur, & pars quæ ex ceruice ad spi-
nã descendit, recta & inflexibilis erat, decubitus qua-
lis dictus est, neq; semp supinus erat. Pus verò iam se-
rosum, albũ effluebat, nec nisi magno negotio spõgia
detergebatur, odoreq; modum excedebat. Ad extre-
mum pedũ contactum nõ percipiebat. 8 Harpalidæ
sorori quatuor aut quinq; mensium vterum gestanti,
pedum tumores aquosi exorti sunt, & oculi in orbem
intumescebãt, totumq; corpus veluti pituita alba suf-
fusis, in tumorem subleuebatur. Tussis sicca, erectæ
ceruicis spiratio, eiusmodiq; anhelatio, interdumq; à
spiritu suffocabatur, adeo vt perpetuò sedere in lecto
cogeretur, neq; decũbere posset, sed si qua somni in-
cideret opinio, eum desidẽdo caperet. Fere sine febre
erat, fœtusq; ex lõgo interuallo nõ mouebatur, ac vel-
uti ad corruptionem tendebat. Creber autẽ anhelitus
fere ad duos menses perseuerauit. Fabis verò melle
conditis, & mellis linctu vsa, Æthiopicoq; cumino ex
vino epoto, meliushabuit. Deinde etiã multa matura,
pituitosa & alba tussi reiecit, spirãdi difficultas desiit,
& prolem edidit fœmellam. 9 Polycratis coniugem
per æstatem circa caniculam febris prehendit. Diffi-
cultas spirandi mane minor aderat, post meridiẽ verò
maior, & paulò crebrior, statim ab initio tussis & ex-
screatio qualis purulentis. Intus ad arteriam & fauces
stridula quædã inerat asperitas, facies bene colorata,
malarũ rubor nõ in plenũ sed leuiter florulentus. Pro-
cedente verò tempore vox rauca extitit, & corporis
colliquatio, & circa lũbos eruptiones, ad extremumq;
aluus liquidior. Septuagesimo die febris prehen-
dit cum vehementi frigore externo, ac in temporibus
quies erat. Spiratio autem increscebat. Post hanc ve-
rò quietem spiratio crebrior extitit, adeo vt quo ad
vixerit sedens permanserit. In arteria strepitus multus
inerat, sudores maligni, intuitus valde compositus ad
extremum vsque. Ipsa diebus pluribus quàm quinq;
perfrigerata est. Post primos autem dies fœculen-
tum assiduè exscreauit. 10 Mulierem supra portas
habitantem iam prouecta ætate febricula prehen-
dit, qua iam desinente, ceruicis dolor ad spinam &
lumbos protendebatur, neque admodum his par-
tibus valebat. Maxillæ verò & dentes in sese adeo co-
hærebant, specillum vt non immitteretur, vox etiam
balbutiebat, quòd corpus resolutũ, immobile ac im-
becillũ esset, mentis tamen compos erat. Ex calefaci-
entium autẽ & aquæ mulsæ tepidæ vsu, tertio fere die
remisit, posteaq; sorbitionibus & iusculis conualuit.

Id quod ſub autumni finem contigit. [11] Vnctor apud Harpalidem circa autumnum cruribus & manibus imbecillior factus, medicamentum ſurſum ac deorſum purgans temerè ebibit, ex quo febris inuaſit, & ad arteriam tale quiddam defluxit, vt loquentem impediret, & inter loquendum crebriorem anhelitum redderet, non ſecus ac angina cum raucedine laboranti. Cùm deglutiret præfocabatur, cæteraque patiebatur quæ qui angina laborant, tumor tamen non aderat. Febris verò increſcebat & tuſſis, multamque ac liquidam pituitam excreabat. Progreſſu autē temporis dolor circa pectus & mammam ſiniſtram obortus eſt, cumq; exurgeret aut commoueretur, crebra anhelatio multum vexabat, ſudor ex fronte & capite manabat, & faucium affectio detinebat, remiſſius tamen, dolore ad pectus ſecedente. Per exordia igitur fabis melle conditis vtebatur, vbi verò febres detinebant, potius aceto mulſo calido, & mellis delinctu copioſo. Quatuordecim autem diebus elapſis omnia ceſſarunt, & manibus ac cruribus non multò poſt valuit. [12] Chartadæ febris ardens adfuit, bilis per vomitionem multa reiectio, & per aluum egeſtio, inſomnia & ad lienem tumor rotundus. Ipſo die mane ad deſidendum ſurrexit, ſtrepitu circa ventrem abſque dolore oborto. Cùm verò ventrem exoneraret, ſanguinis recentis plus quàm congij menſura per aluum ſubiit, & pauca interpoſita mora, etiā tertio ſanguinis grumi concreti. Oris autem ventriculi anxietas erat, & fere toto corpore paruus ſudor & febricula. Primū etiam mentis compos eſſe videbatur, procedēte verò die, anxietas & corporis inquies, iactatio maior, & ſpiratio paulò crebior erat, cōfidentius & perhumanius quàm occaſio ferret homines alloquebatur & excipiebat, & quędam animi deliquia accedere videbantur. Quibuſdam autē ſorbitiones ex hordeo & aquam in qua farina craſſior macerata erat, offerentibus, nō deſiit, verùm difficultas ſpirandi ſub veſperam admodum magna erat, & corporis iactatio vehemens, ac in dextrum & ſiniſtrum ſeſe diſiiciens, nullo tempore quieſcebat, pedes frigidi, tempora & caput magis incaleſcebant, inſtante iam morte, multisque ſudoribus paruis diffluebant. Cùm biberet, circa pectus & ventriculum demiſſi potus ſtrepitus percipiebatur, quod ſanè mirum in modum pernicioſum erat. Vbi verò ſibi aliquid infra demitti velle dixiſſet, defixis oculis non longa interpoſita mora, vitam finiuit. [13] Hermoptolemi vxorem hyemis tempore febris & capitis dolores prehenderūt, cumq; bibiſſet, tanquam difficulter deglutiens exurrexit, & cor valere dixit, lingua ab initio liuida fuit. Morbi autē occaſio ex horrore poſt balneum nata viſa eſt, nocte & die inſomnis erat. Poſt primos dies interrogata, ſe iam non ſolùm capite, ſed etiam toto corpore laborare dixit. Sitis interdū quidem ſummè intenſa, interdum etiam moderata erat. Quinto, ſexto, & ad nonum vſq; diem fere delirium, rurſusq; ſecum ſemiperfecta loquebatur cum ſopore. Interdum etiam manum ad parietis tectorium extendebat, & puluinū quendam frigidum qui capiti ſuberat, etiam pectori admouebat, interdū etiam veſtem ſtragulam reiiciebat, & in oculo dextro ſubcruentum quiddam & lachryma inerat. Vrina verò erat qui in pueris ſemper mala cenſetur. Circa initia quidem

ξιωέδη ὑ τελδυπῶλος ἢ μεζοπωειῆ χωρῆ. [11] Ο ωῆδὲ ἀρπαλίδι ἀλείπτης, ἀχεατέςεος σκελέων καὶ χειρῶν, ωῆὲ φθινόπωρον ῥυόμβιος, ἔπιεν ὀκῆ φάρμακον αὖω ἢ κάτω. ὀκ ὑ ἢ καθάρσιος πυρετός. ἢ ἐς ἢ ἀρτηρίαν κατερρύη ὃ ποιῆτον. ὥῃ ὑπτιαῖν ἀγκελεγμένον. καὶ ἀσθμαίνειν ὀκ ἢ ἀγκελέγκαῃ. ὁμοίως κωναγχικῶ βεαχώδῃ. πνιγμὸς καὶ ἀπνοίαι, ἢ ἀῆγα κωναγχικά. οἴδημα ὑ ὀκ ἐῶν. ὁ ὑ πυρετὸς ἐπέτεινε ἢ ἡ βίξ. ἢ ἀπόχρεμψις ὑγρὸν καὶ πολλῆ φλέγμαλος. ωεῖόντος ὑ, ἢ ὀδυνη κῃ ἢ ἕδος καὶ μᾶζον ἀειςερεῦν. ὁπότε ὑ ὀξαναςαίη ἡ μελαχολη θείη ἄθμα πολὺ ἢ ἱδρὼς ἀπὸ μετώπου ἢ κεφαλῆς. ἢ τὰ ωῆὲ ἢ φάρυγα κατεῖχε. μαλακώτερον ὑ ἐς ὃ ἕδος τῆς ὀδυνης ἀπελθύσης. ἀπ' ἀρχῆς μὲν οὖν κυάμοισι μελιχεῖσιν ἐχρῆτο. ἐπεὶ ὑ οἱ πυρετὸ ἐπεῖχον, μᾶλλον ὀξυμέλλι θερμῷ, ἢ μέλιτος ἐλίξῃ πολλῆ. παρῆθυσέων ἐσαράων καὶ δέκα ἡμερέων, ἀπεθλα ἔληξε. ἢ ἢ ωῆὲ χεῖρας ἢ σκέλεα ἢ πολὺ ὕςερον ἐκκαθὴς ἐλθύετο. [12] Χαρτάδῃ, πυρετὸς καῦσος. ἐμέλος χολῆς πυκνός. ἢ κάτω ὑποχώρησις. ἄγρυπνος. καὶ ἢ ὑπὸ λιῦα ἔπαρμα ςρογγυλον ὑπ αὐτῆ ωεῖ ὀξανέςη. φόβος ωῆὲ ἢ κοιλίῃ, αὖθ ὀδυνης ῥυομβῆς. ὡς ἀφοδεύων ἢ ἢν, ὑπῆλθεν αἷμα τος πολὺ, ἢ χρεὶς ωεςφάτῃ. καὶ μικρὸν ὑπερῴνι, ἢ τέτον, πεπηγότες δεῖμβοι. ἄσπ ὑ ωῆὲ ἢ καρδίαν, ἢ ἰδρῶτον ἐκ ὅλον καθ' ὅλον ὃ σῶμα. ἢ ὃ πυρέτον. ἢ ψυχῶ ἐδόκῃ. καὶ ἔμφρων ὃ ωεῖτον. ωροϊόσης ὑ ἢ ἡμέρης, ἥτε ἄσπ πλείω ἢ ἀλυσμός. ἢ πνῆμα σμικρᾶ πυκνότερον. ἢ θρασύτερον, ἢ φιλοφρονώτερον ἢ χωρῆ ωεῖσπ ῥέρε, ἢ ἐδδξιῆτο. καὶ τινες λιποψυχίαι ἐδόκεον ὑπιγίνεαθ. ωεῖσφερόντων δὲ ἔινων χυλὸς ἢ ὃ ἀπὸ κεμμυῶν ὕδωρ, ὀκ ἔληθε. ἀλλὰ ὃ πνῆμα ωεῖς ἢ ἑωτέρῳ, ὑπέρπολυ ἢῖ. ἢ ῥιπασμὸς πολὺς, ἢ ὑπὲ τὰ δξία καὶ ὑπὲ τὰ ἀειςερά, μεταῤῥίπτων ἑωυτὸν, ὀδένα χρόνον ἀξεμίζειν δυνατὸν ἢῖ. πόδες ψυχροί. ὀκ κροτάφοισι. ἢ κεφαλῆς θέρμη μᾶλλον, ὑπογύη ἢ τελδυτῆς. ἢ ἱδρώτια πολλά. ἢ πίνοντι τὰ ἢ ὕφθ ωῆὲ τε ῥήθεα, ἢ χειλίῃ, καπόνλος ἢ πόμαῖος. ὥῃ ὑ κάκιςον. φάλμος ὑ ἢλθν τί ἑωυτῷ ὑπελθεῖν, ἢ ἀτενίζας τοῖς ὄμμασιν, ἢ πολὺ ὑπτιῶν, ἐτελδύτησεν. [13] Τῇ ἑρμοπολέμυ χειμῶνος ὥρη, πυρετός. ἢ κεφαλῆς ἀγκμάλια. ἢ ὁπότε πίοι, ὡς χαλεπῶς καταπίῃ, ὀξανέςη. ἢ ἢ καρδίῃ ὑγιαῖνειν ἔφη. γλῶσσα πελιδνὴ ἀπ' ἀρχῆς, ἡ δὲ ωεῖφασις ἐδόκῃ ὀκ φέκης μᾶλλον ἢ λοῦδον ἢ ἢ ἀγρυπνος καὶ νύκτα, καὶ ἡμέρῃ. μᾶλλον ἢ ἡ ωρῶτας ἡμέρας ἐρωτωμένη, ὀκ ἔτι μόνῃ κεφαλῇ, ἀλλὰ καὶ ὅλον ὃ σῶμα πονέειν ἔφη. δίψα. ὅτε μὲν καλαχρής. ὅτε δὲ μετέιν. πέμπτῃ καὶ ἕκτῃ, καὶ μέχρι τῆς ὀνάτης, ἀεδὸν ωαραλήρησις, καὶ αὖθις ωεὸς ἑωτῷ ἐλάλῃ μᾶλλον κώματος, ἡμιλεῖα. ἢ τῇ χειρὶ ἔςιν ὅτε ἐπορέγετο ωεῖς ὃ κονίημα. καὶ ωεῖς κεφαλὸν τι ψυχρὸν ὑπεὸν τῇ κεφαλῇ. ἢ τοῖσι ῥήθεσι ωεῖς εἶχε. καὶ ὃ ἱμάτιον ἔςιν ὅτε ἀπερῤίπτῃ. καὶ ἐπ' ὀφθαλμῷ τῷ δξιῷ ὃ ὕφαμον ἢῖ, καὶ δάκρυον ἢῖ. οὗ ὑ ὃ τοῖσι παῖσι πονηρόν ὅςιν ἀεί. ὑπεχώρει δὲ ἀπ'

A δὲ ἀπ' ἀρχῆς μὲν ὑπόκιρρα. ὕςερον δὲ ὑδατώδεα σφόδρα. ἢ τοιῆτον ῥοα. ιᾶ, ἐδόκῃ μεδιώτερον θερμὴ εἶ. ἢ ἀδιψος ἔςιν ὅτε ἐθλύετο, ὅτως ὡς εἰ μή τις διδοῖν, ὀκ ἤτῃ. ὕπνοι μᾶ τὸν ωρῶτον χρόνον ἐθλύοντο ὑπῃκῶς ἡμέρης. ἐς δὲ νύκτα, ἀγρυπνος. ἢ ἐπόνῃ μᾶλλον ἐς νύκτα. σκάτη ἡ γαςὴρ ὀξεταςάθη, ὑδατώδεα ἀφεχωρήσαθ. ὡσαύτως δὴ ἢ ἐνδεκάτη. καὶ ὑ ὑπτιῶθς, ὑπῃκῶς. πολλὴ ἡ ἀφανάσασις. ἢ τοιαύτη. ἦθν ὑ ὀ τῇσι ωρόσθεν ἡμέρησιν, ἀκρηχολίῃ ἢ κλαυθμοὶ, ὥῃ παιδαρίου. ἢ βοή. καὶ δείμαλα. ἢ ωῆὲ βλέψιες, ὁπότε δὴ ὀκ τῷ κάμαλος ἐγείεατο. τῇ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, ἔργον κατέχειν ἢῖ, αἰαπηδῶν καὶ βοῶν, ὀξαίφνης καὶ σιωπόνως. ὡς ωρ αὖ ὀκ πληγῆς, ἢ δειμῆς ὀδύνης, ἢ φόβου. ὡς καλαλαβὼν τὴς αὐτῶν, καθέζομι χρόνον ὀλίγον. εἶτα πάλιν ἡσυχίῃ τε εἶχεν. καὶ κωμαδισμένη, ὑπνῶθ διετέλεν ὀυχ ὁρῶσα ὅλως. ἔςι δ' ὅτε, ὀδὲ ἀκούθ. μετέβαλλε ὑ ἐς ἀμφότερα θορυβῶν τε καὶ ἡσυχίῃ πυκνά, χεδὸν ὅλῃ τῶν ἡμέρῃ τέτῃν. ἐς νύκτα ὑ τῶν ἐπομβῆν, ὑπῆλθέ τι ἢ ὕφαμον, ὥῃ μυξῶδες. ἢ πάλιν ὥῃ ἰλυῶδες. μᾶ ὑ ωεῖ σφόδρα σφόδρα ἢ μέλαινα. τῇ ὑ ιε ὀξεῖς ῥιπασμοί. ἢ οἱ φόβοι. ἢ ἡ βοὴ ἐθλύετο ἤπιος. παρηκολούθη ὑ ὃ ἀγειῶᾶς. καὶ ὃ θυμῷ ἦν. καὶ κλαῖν εἰ μὴ οἱ παχέως ὁ, τι βούλοιτο ὀρεχθεῖν. καὶ ἐπεγίνωσκεν μὲν πολύς, καὶ πόντα ἤδη μᾶ ωρῶτας δύθς ἡμέρας. καὶ ὃ τῷ ὀφθαλμοῦ κατέςη. ἡ ὑ μανίη ωῆὲ καὶ χρόνον. ἢ ἡ βοή. ἢ ἡ μεταβολὴ ἡ εἰρηνεύν παρηκολούθη ἐς ὃ κῶμα. ἤκουεν ἀκωμάλως. τὰ μὲν σφόδρα καὶ εἰ σμικρόν τι λέγοι. ἐπ' ὀνίων ὑ μεῖζον ἐδόκῃ ἀφαλέγεαθ. πόδες ἀεὶ ὁμαλῶς τῷ δλῷ σώματι θερμοὶ ἔς τε τὰς τελδυταίας ἡμέρας. τῇ δὲ ιᾶ ἧσον. ιζ μετεμώτερον ἢ δὴ ὧν ἡμέρων, ἔχουθ ἐς νύκτα ὡς φέκης αὐτῇ ἡυομβῆς, ξυωέγκα ἐπυρέτωνε μᾶλλον. ἢ ἡ δίψα πολλὴ ἢῖ. τὰ δ' δλῷ ὅμοια παρηκολούθη. ὦμοι ὑ ωῆὲ τὰς χεῖρας ἐθλύοντο. ἢ κεφαλῆ ὑπέσθεν. ἢ αἱ ἐμβλέψιες ἢ ὀφθαλμῷ πονηραί. ἢ ἡ δίψα ἰχυρή. πιέσα, πάλιν ἤτῃ. ἢ ἥρπαζε. ἢ λαύρως ἔπιεν. ἀποπάσαι ὑ ὀκ ἠδύνατο. γλῶσσα ξηρὴ, ἐρυθρὴ σφόδρα. ἢ ὃ σῶμα ὅλον καὶ χείλεα κεθηλκωμένα ἢ ξηρά. ἢ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας ὁπὶ ὃ σῶμα φέρουσα ἐμαοῦτο, θερμώδης ἐοῦσα. ἢ εἴ τι ωεςιώεῖκε τὴς μαοήσασθαι, ἢ ῥυφήσαθ, λαύρως ἢ μαρικῶς κατέπινεν ἢ ἐρόφαιεν. ἢ τὰ ωῆὲ ἢ ὄψιν πονηρά. ἡμέρησι ὑ τεσσὶν ἢ τέταρσι ωεῖ ἢ τελδυτῆς, φέκει τε αὐτῇ ὅςιν ὅτε ὀνέπιπτον, ὥςε ξωάλν ὃ σῶμα. ἢ ξυκαλυπτεθαί τε ἢ πνθςῆν. τέτθροί τε τὰ σκέλεα, ἢ ψύξις ποδῶν. ἡ δίψα ὑ ὁμοίη. ἢ τὰ ωῆὲ ἢ θχάνοιαν ὅμοια. ἢ ἐξαναςάσιες, ἢ ὀξὺ κεῖνς, ἢ σμικρὰ ἢ λεπτά, μετά τινος βεαχέος πόνε. τῇ ὑ τελδυταίῃ τῇ ῥίτῃ ἢ εἰκοςῇ, ὃ ὄμμα μέγα ὃ ωεῖ ἢῖ. ἢ ωῆὲ βλέψις βεαχεῖν. ἢ ἡσυχίῃ ἔχεν, ἔςιν ὅτε ἢ αὖθ τῷ ξυκεκαλύφθαι τὲ ἢ κωματίαθ. ωεῖς ὑ ἢ ἑωτέρῳ τῷ δξιῷ ὄμμαλος κίνησις οἵη ὀρεύσης, ἢ τινὸς βλήσιος, ὀκ ἢ ἔξω κθμθῷ ωεῖς ῥίνα. ἐπεγίνωσκέ τε καὶ ωεῖς ὃ ἐρωτώμενον ἀπεκρίνετο. φωνὴ μᾶ πολὰ ὑποῤῥαῶλος, ἢ ὑπὸ ἢ βοῆς ἀπερῤωγμα ἢ βεαχώδης.

per aluum aliquantulum fluua demittebat, poſtea verò aquoſa multum, atq; eiuſmodi coloris. Vndecimo die mediocriter calere videbatur, ac interdū ſitis expers in tantum erat, vt niſi quis daret nō peteret. Poſt primum tempus de die ſomnus moderatè contingebat, noctu verò peruigil erat, & ad noctem magis laborabat. Nono aluus emota eſt aquoſa deiiciens, eodemq; etiam modo vndecimo. Sequētibus verò diebus, fere crebra ad deſidēdū exurrectio erat, eademq; deiectio. Primis autem diebus excandeſcebat & eiulabat, inſtar puelli clamabat & terrebatur, & vbi ex ſopore excitaretur, circumſpiciebat. Decimo quarto autem die eam de repente exilientem acriterq; vociferantem, velut plaga aliqua accepta, aut ex graui dolore & metu, cōtinere difficile erat, adeo vt quis eam apprehenſam pauco tempore detineret. Deinde rurſus quietem agebat, & ſopore oppreſſa perpetuò dormiebat, nihil in totum videns, interdum verò neque audiens, per totumq; diem iſtum, tum ad tumultum, tum ad perturbationē, crebrò commutabatur. Nocte autem ſequente ſubcruentum quiddam per aluum ſubiit, veluti mucoſum, rurſusq; tanquam limoſum, poſtea verò porracea admodum & nigra. Decimo quinto die vehemētes corporis iactationes & metus, & clamor remiſſus erat. Conſequebatur autem efferatio & excandeſcentia, & eiulatus, niſi ipſi citò q; vellet exhibitum eſſet. Statim quidem à primis diebus omnes & omnia cognoſcebat, & quod in oculo erat conquieuit, furor verò præter temporis occaſionem & vociferatio, prędictaq; mutatio ad ſoporem conſequebatur. Inæqualis erat auditio, partim quidē vehemēs etiam ſi quid ſummiſsè diceretur, in quibuſdam verò altius loqui videbatur. Pedes ſemper æqualiter cum reliquo corpore calidi ad extremos vſq; dies, verùm decimo ſexto die minus. Decimoſeptimo cùm moderatius quàm cæteris diebus haberet, ſub noctem velut horrore ſuborto ſe contrahens, magis febricitabat, plurimumq; ſitiebat, & reliqua ſimilia conſequebātur. Manuum tremores fiebant, & caput ſuccutiebat, oculorum intuitus prauus & ſitis vehemēs, vbi bibiſſet, rurſus expoſcebat & arripiebat, & abundè bibebat, neq; auellere poterant. Lingua ſicca valdeq; rubra erat, totumq; os ac labra exulcerata & ſicca, manum vtranque tremulam ori admouebat cùm manducaret, & ſi quid manducandū aut ſorbendum porrigeretur, auidè ac furiosè deglutiebat & ſorbebat, oculorum obtutus prauus erat. Ante mortem autem tribus aut quatuor diebus tantus interdū horror incidebat, vt corpus contraheret & contegeret anhelansq; reſpiraret, crurum diſtentiones & pedū frigus aderat. Sitis verò & mentis affectiones eædem perſeuerabāt, & ad deſidendum exurrectiones, aut inanes erant, aut pauca & tenuia cum modico quodā conatu demittebantur. Ad extremum tertio & vigeſimo die oculus mane magnus erat, breuisq; circumſpectio, & quietem agebat interdum abſq; integumentis & ſopore. Sub veſperum autem oculus dexter tanquam cerneret aut quid vellet, ab externo angulo ad naſum mouebatur, cognoſcebatq; & ad interrogata reſpondebat. Vox poſt multa aliquantulum balbutiens, ac præ clamore fracta & rauca.

6 πρὶν ἢ πρὶν ἀλεύρῳ] τὸ ἢν πρὶν ἀλεύρῳ reponendum, quod farinam lacte ſubactam & pulticulam ſignificat, quæ in actioribus inteſtinorum deiectionibus variam habet materiam in pollinem redactam. Lac autem caprinum tenuitate & craſſitie medium quendam locum habet, vt ſcribit Gal. lib. 5. Meth. med. A

καὶ ἐπίρμαῦς] καὶ ἐπίρμαῦα legunt exemplaria Regia quædam manu exarata, eodem ſanè ſenſu. In eo verò quod ſequitur codicum pluralitatem ſecutus ſum.

7 ἔχων ἢ ὕπω] Sic omnia legunt exemplaria, melius tamen ἔχων & αὐόδικος.

κοσταίνῳ ἢ πρυμὸς ἐκ ἔλιπε] Cornarius πόνος pro πρυμὸς legiſſe videtur, conſpirantibus tamen ad hanc lectionem codicibus omnibus tum manu ſcriptis tum publicatis.

πυπτκαιδεκάτῃ] Caluus quod decimo ſeptimo dici attribuitur, decimo quinto adiunxit, manifeſto certè mendo diem decimum ſextum & decimum ſeptimum prætériens.

καὶ αἰεί τι ἀμφικενῆς πρηεύων] ἀμφικενῆς πρηεύων & ὑποκαρφολογούντας & κροκιδιζόντας manus vocat in Progn. quas huc & illuc ægri circunferunt tanquam aliquid arrepturi, aut beſtiolas circum oculos oberrantes venaturi, aut floccos & feſtucas ſtragulis & parietibus inhærentes euulſuri, quæ ſunt imaginationis læſæ ac phreniticorum grauiſſima ſymptomata. Caluus αἰεί τι καινῶς legiſſe videtur. B

εἰ δὲ οὖν τοιοῦτοι] Iſtud τοιοῦτοι non expreſſit Caluus. Significat autem ea quæ ſunt obuiam & prompta, nec ſine conatu eum potuiſſe perfectè aut explicatè proloqui.

ὥστε θέλουσι λέγειν] Sic exemplaria habent publicata, manu verò exarata omnia ὡς τι θέλουσι λέγειν legunt, quam lectionem ſecutus eſt Caluus.

καὶ ὁπότε πίοι] Id ex vulgi opinione ductum magnam habet ad perniciem ſignificandam authoritatem. Indicat nanq; extremam inſtrumentorum reſiccationem & humidi conſumptionem, facultatisque attractricis exinctionem. Ac potus deſcendentis ſtrepitum damnat Hippocrates in Cois Præſagiis his verbis, οἱ δὲ ὅσοι ποτοῖσιν ἐπιφωνέοντες, καὶ ἐπιβορβορίζοντες ξηροῖσι, καὶ οἱ χαλεποὶ καταβροχθίζοντες πνεύματα βηχώδεα, ὀλίθεροι ἐν ὀξέσι καταψυχομένοισι. hoc eſt, Quibus inter potandum ſtrepitus quidam percipitur, quique præ ſiccitate murmur quoddam ſentiunt, aut qui ob ſpiritum tuſſiculoſum ægrè deglutiunt, in grauibus malis perfrigeratis, perniciosè habere iudicandi ſunt. Idem quoque lethale ſignum poſtea in Theodori vxore celebrat. In quibus exemplis plebeias voces refert, vulgarem ſermonis morem ſecutus, cùm potum ἐς τὰ σπλάγχνα demiſſum dixit. Gulam nanque per τὰ σπλάγχνα intelligit. Neque enim pulmones potum peruadere exiſtimauit Hippocrates, cùm aliter ſentiat lib. 4. de Morb. & initio lib. περὶ καρδίας, quam tamen opinionem Platoni attribuunt, vt ſcribit Galenus lib. 8. de Placit. Hippocr. & Platonis. Apparet autem tumultuariam eſſe iſtam operam, temereque ex pugillaribus aut diariis conſarcinatam, quod ex Chartade (cuius poſtea fit mentio) idem denotauerit. C

γλῶσσα ὠχρόλευκος] Linguam pulmonum inflammatione laborantibus ex pallido aut luteo albicantem facit lib. 3. de Morbis, & lib. περὶ κελσίμων, & lib. περὶ τόπων τῶν κατ' ἄνθρωπ. deinde flaueſcentem, & temporis progreſſu nigreſcentem. In Cois verò Præſagiis λευκὴν καὶ τρηχείαν. Cœlo autem calidiore & calidioribus naturis ſanguis tenuis & flauus, qualis in pulmonibus concipitur, facilè in bilem vertitur. Noſtro verò cœlo frigidiore & humidioribus noſtris naturis, ex huiuſmodi ſanguine pulmoniæ & pleuritides ferè excitatæ. linguam rubricantem aut etiam exalbeſcentem oſtendunt. D

8 καὶ τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν] τὰ κύκλα oculorum orbes indicant & cauitates. Cornarius τὰ κοῖλα legiſſe videtur, quæ oculorum cauitates ſignificant, quæ in malo corporis habitu & inſigni viſcerum impuritate, & aqua ſuffuſis aut lienoſis intumeſcere ſolent, vnde κοιλιδιᾶν dicitur Rufo, vt antea ſcripſimus. Exemplaria Regia manu ſcripta quædam τὰ κύκλα habent. Reconditiora verò τὼ κύκλω, vt & recentiora κῷ κύκλω.

καὶ τὸ κύημα ὅτι πλεῖστον χρόνον ἀκίνητον λῷον] λῷον deſiderant exemplaria antiqua manu ſcripta Regia. Quod ſequitur ὡς διεφθαρμένον καὶ μετέπιπτε ad fœtus corruptionem referri poteſt, vt qui abortione euolueretur, alioqui ὡς διεφθαρμένον ſuperiora reſpicit, & fœtus prope mortui aut corrupti immobilitatem, qui etiam dilabebatur & pene euoluebatur.

9 κερχαλέον] Hunc locum ſubindicat in Exegeſi Galenus & explicat his verbis, κερχαλέον, κέρχνα ποιητικόν. ὅπως δ' ἂν τραχύτης ὀνομάζεται ἡ φάρυγξ, & ὁ ὀν τῷ πνεύματι ψόφος. Illud autem ἐπεσύριζε κερχαλέον faucium aſpredinem ſibilum quendam aut ſtridorem edentem ſignificat. Cæterùm exemplaria manu ſcripta Regia quædam κερχάλεον habent, alia κερχάλεον quemadmodum & Aſulanus codex. E

& πεῖρ' ὀσφῦς ὀκρήματα] ἀκρήματα videtur legiſſe Caluus non ὀκρήματα, quæ eruptiones circa lumbos, aut puſtulas quaſdam ex nimio corporis contabeſcentis decubitu ſignificare videntur.

σφόδρα ἔψυχεν] πεῖ ἔψυχεν legunt exemplaria recondita Regia manu exarata, quò totius corporis vehementem in rigore perfrictionem ex febris inſultu indicent.

11 ἔπειν ὀκεῖ φαρμακῶν] Non dubium eſt quin ὀκῶν legerint Interpretes, quod ſanè melius conuenit, cùm ὀκεῖ locum indicet. Etſi Heſychio ὀκεῖ μακρὰ & πόρρω ſignificat.

ὁμοίως κωματικῶς βεκχώδει] Iſta omiſiſſe videtur Caluus. Exemplaria autem omnia Regia manu exarata βεκχώδει habent pro βεκχώδει, quod fortè ſtrepitum aut ſonitum edentem angina laborantem ſignificat, vt βεκχώδει raucedine laborantem, pro quo βεκχιώδει habet Aſulanus codex. F

12 ἐν αὐτῇ περὶ ἐξανέστη] Sic legunt omnia quæ adhuc videre licuit exemplaria, quam ideo lectionem ſecuti ſumus. Cornarius ἐν πείτῃ legiſſe videtur.

κῷ ψυχῷ ἐδόκει & ἔμφρων] Sic omnia quæ videre licuit exemplaria, quæ etiam ſecuti ſumus. Cornarius καταψυχεῖν ἐδόκει legiſſe videtur.

τὸ ἀπὸ κεμμινων ὕδωρ] Solemne eſt Hippocrati his verbis aquam in qua farina craſſior macerata fuerit ſignificare, eaque crebrò vſurpatur lib. 1. de Morb. Libro verò tertio inter potiones refrigerantes quæ in febribus ardentibus exhibentur, præcipuè deſcribitur his verbis, τῶν δὲ κεμμινων κριθέων ἀφῶν ἡμιχοίνικα ὕδατος χόες ὀκτὼ χέε, ὁκόταν ἤδη αὐοιδέη τὸ κέμμα. πελσεῖν τῆσι χέρσιν, ἕως ἂν λευκὸν τὸ ὕδωρ γένηται & ἀδιαύτῳ σταχμῷδι ἐμβαλὼν, ἀπαγθεμάζας ὅλδου. hoc eſt, Hoc verò, plenioris hordei farinæ craſſiori chœnici dimidiæ aquæ congium affundito, cumque iam craſſioris farinæ partes intumuerint, manibus terito, dum aqua alba euadat, & adianti pugillo iniecto, ſub die per noctem expoſitum exhibeto. G

13 δίψα ὕπνε μὲν καθαρὴς] καθαρὴν δίψαν Galenus vehementem explicat, quæ ex bilioſo & ſyncero humore gignitur, aut ſummè intenſam. ὀνομάζει δὲ καὶ δίψαν τὸν καθαρὸν, τὸν ὅτι ἀξὶ ἢ ποιῶν χυμὸν γεγονυῖαν σφοδραὶ, ἢ ἐς ἄκρον ὀλιγοπαμένων.

μετὰ κώματος] Iſtud omiſiſſe videtur Caluus, in quo tamen retinendo conſpirant exemplaria omnia tum publicata tum manu ſcripta.

καὶ περικέφαλόν τι ψυχρὸν] Sic habent exemplaria omnia tum ſcripta, tum publicata præter peruetuſtum Regium, quod περικεφαλέον τι legit. Quam etiam lectionem Caluo impoſuiſſe ſatis apparet, qui quod puluino inerat frigidum intellexit. Sed certè περικεφάλαιόν τι legendum eſſe manifeſtum eſt, quod puluinum aut ceruical ſignificat.

ὅρου δὲ ὁ τοῖσι παισὶ πυνηρὸν ἐστὶν ἀεὶ] Vrinas tenues & dilutas intelligere videtur, quæ in pueris omninò damnantur, & in phreniticis apparent ex placito 72. lib. 4. Secundum naturam autem in pueris vrinæ ſunt craſſæ & ſubſidentiæ plenæ ob facultatis alteratricis robur, vt ſcribit Galenus com. ad aph. 26. lib. 3. & com. in aph. 11. lib. 6. Epid. ſect. 3. Plenius verò lib. 1. περὶ κρίσεων. ἀξὶ τῶν καὶ τοῖς H

A καὶ τοῖς παιδίοις ὀλίγον ἅπασι, καὶ ἤδη τελείοις τοῖς ἀρτίως διαπαιόνοις, ἢ ἀνῆρς ἐμπεπαμένοις ἱκανῶν ὑποδεικνύουσι τὸ οὖρον. πλέον γὰρ ἐν τούτοις ἅπασι τὸ ἀναπόπρασον τε καὶ ὠμὸν τοῖς μὲ δὲ πλὼ ἀρτίαν, τοῖς δ, ἀξὶ πλὼ πλησιονῶν. τοῖς παιδίοις δὲ, & ἀξὶ πλὼ πλησιονῶν, ἀδιάφορον τὸ μᾶλλον, ἀλλὰ & ὅλον μία τῆς γαστρὸς ὀνέρχεται δυοῖν ἑτέραις ἀνεπιτάκτοις ἱκανῶς ἐξαρκεῖν ἀδυνάτοις, αὐξήσας τι ἅμα & θρέψει. πρὶν γὰρ οὖν ἀκριβῶς ἐν αὐτῇ πεφθῶσι πλὼ τροφὴ, ἔλκει τὸ σῶμα, καὶ πόθεν πλεῖστον τὸν ἀμὸν ἀθροίζει χυμόν. hoc eſt, Quam ob cauſam pueris prope omnibus, & perfecta ætate vitam deſidem agentibus, aut quouis modo expletis, vrinæ ſufficiens habent alimentum. In his enim omnibus maior non confecti & crudi copia ineſt, his quidem ob deſidem vitam, illis verò ob ingurgitationem. Pueris autem tum ob ingurgitationem (ſiquidem voraciores exiſtunt) tum etiam quòd vna ventriculi actio, cæteris duabus actionibus, auctioni ſimul & nutritioni ſatis eſſe nequit. Prius ergo quàm in eo coctum ſit alimentum, id corpus ad ſe rapit, indeque plurimùm humoris crudi coaceruat. Atque huiuſmodi vrinarum craſſitudo in pueris, calculi in veſica cauſæ rationem obtinet, vt ſcribit †Gal. Vrina igitur tenuis & dilura cùm in pueris maximè ſit contra naturam, perniciosiſſima eſt. Quod etiam in Progn. teſtatur his verbis Hippocrates, ὅτι δὲ τοῖσι μὲν αὐξάσι & τῆσι μὲν γυναιξὶ τὰ μέλαινα τῶν οὔρων κάκιστα. τοῖσι δὲ παιδίοισι, τὰ ὑδατώδεα. Cuius rei rationem adfert Galenus lib. 1. de Criſibus his verbis, τοῖς μὲν γὰρ παιδίοις σπανιώτερα τὰ παχύτερα. τοῖς δὲ αὖ τελείοις, τὰ πυρρότερα. τὰ δ' ἄκαιρον ἀεὶ τοῖς οἰκείοις ἐλίθεροι. B

† *Com. 3. in lib. 6. Epid. & com. ad aph. 26. lib. 3.*

ἐς δὲ νύκτα ἄγρυπνος] ἄϋπνος habet codex vnus Regius manu ſcriptus.

ὀσπώτως δὲ καὶ ἐν δεκάτῃ] δεκάτῃ pro ἐνδεκάτῃ legiſſe videtur Caluus.

ὁπότε δὲ ὀν κόματος ἐγείρατο] ἐγείρωτο habent ſcripta omnia exemplaria manu ſcripta Regia, quã etiã lectionem ſecutus eſt Caluus.

ἐξαίφνης & σιωπῶνας] Sic meliora omnia exemplaria tum publicata tum manuſcripta, quæ dam etiam recentiora σιωπήμενος.

καὶ χείλεα κατεπικεκαμένα] Exemplar manu ſcriptum Regium & reconditum κατεπικωμένα habet, reliqua cum publicatis conſentiunt. Caluus καὶ ξηρὰ omiſiſſe videtur. Cæterùm labrorum & oris exulceratio febris vehementiam vel idiotis teſtatur, quod etiam in febribus tertianis crebrò contingere ob bilis acrimoniam & ſuccenſionem in dies animaduertimus, & lib. 6. Epid. ab †† Hippocrate eſt annotatum. Idque præſagio plerunque ſalutari & critico vulgus in febrium inclinatione non temerè annotat. C

†† *Aph. 40. ſect. 8.*

ἐμαοπῶτο] Caluus pro ἐμκοπῶτο (quæ eſt omnium exemplarium lectio) ἐχάρασσε aut aliud quid tale legiſſe videtur. Nam pro manducatione ſcarificationem poſuit. Et certè manducatio huc parum quadrat. Poteſt & ſcalptura intelligi, qua ægra tremebundis manibus os exulceratum defricaret. Poteſt etiam alioqui de delirantium contrectatione, palpitatione, & tremebunda manuum iactatione conuulſionem indicante accipi. Eſt enim μάσσεσθαι Heſychio ἐφάψασθαι.

καὶ ἡσυχίῃ ἔφευ] δ' ἡμέρης addidiſſe videtur Caluus, & illud ξυγκεκαλύφθαι de oculis clauſis ſumpſiſſe.

14 Τῷ Αμφιφράδεος, θέρεος πλευρῆς ἀριστερῆς ὀδυνῶν καὶ βήξ. καὶ ὑποχωρήματα πολλὰ, ὑδατώδεα, καὶ ὑποχολα. καὶ ὁ πυρετὸς ἐδόκει λήξαι περὶ ἑβδόμην. ἡ βήξ ἔνι. χρῶμα ὑπόλευκον καὶ ὑπωχρον. περὶ δὲ τὰς ιβ ὑπόχλωρον ἔπνεν. ὁ πνεῦμα περιιόντος τῶ νοσήματος ἀεὶ πυκνότερον. καὶ ἄθημα, καὶ ὑποκεραλέον περὶ σῆτα καὶ ἀρτηρίας. ῥυφήμασιν ἐχρῆτο. ἐμφρων ἄπορα τὸν χρόνον. περὶ δὲ κνῆ, ἐτελεύτησεν. ἱδρῶτες ἔστιν ὅτε ἐγίνοντο ἔξω. D

15 Κάπηλος ὁ περιπνευμονικὸς, κοιλίη ὑγιὴς ὑπῆν. πρὶν δ', ἱδρὼς πουλύς. ἐδόκει λήξαι ὁ πυρέτιον. ὁ βηχὸν εἶχεν ὡς εἰπεῖν. ἔκαι ς καὶ ζ ἐπεῖχεν ὁ πυρετός. ἱδρὼς ἦθ, ἀπεχρέμπτατο ὠχρόν. δεκάτῃ ἦει ἄλες ἐ πολλάκις. περὶ ια ἠπιώτερος. ὀν τῇ ιδ' ὑγιής. E

16 Ερμοπολέμῳ μετὰ πληϊάδος δύσιν, πυρετὸς ἐπῆλθε. βήξ ἐ πάμυ. γλῶσσα δὲ περὶ πλευμονικὴ. ὀνάτῃ ἐξίδρωσεν. ὅλος κατεψύχθη, ὡς ἐδόκει. περιήνεγκεν αὐτῷ χυλόν. περὶ μέσον ἡμέρης ἐθερμαίνετο. ια ἱδρὼς καὶ κοιλίη ἐξηραίνετο. κατὰ χολα ὑποχωρήματα. ὁ βηχὸν ἐπεχρέμπτετο. ιδ' ὠχρὸν ἀπεχρέμπτατο. καὶ ῥ γρῶδες ἰῶν καὶ τῇ ιε. ἐμφρων δὲ πάντα τὸν χρόνον ἐὼν, ἐτελεύτησεν. F

17 Ἕτερός τις ἐθη τῶ ὑπερώου ῥεγχώδης, γλῶσσα ξηρὴ περὶ πλευμονικὴ, ἐμφρων ἐτελεύτησεν. G

18 Καὶ Ποσειδώνιος ἐπὶ τῶ θέρεος ὀνειραμόνου, κατὰ ῥῆθος καὶ ὑποχόνδρια καὶ πλευρὸν, ἐπόνει χρόνον πουλὺν, ἀπὸ πυρετῶν. πολλοῖσι δ' ἔτεσιν ἔμπροσθεν, ἔμπυος ἐγένετο. τῶ δὲ χαμῶνος φείξαντι, ἐπέτειεν ἡ ὀδυνῶν. καὶ ὁ πυρέτιον λεπτὸν. καὶ ἀπόχρεμψις πυώδης. βήξ κεραλέη, περὶ φάρυγα. καὶ ῥεγχώδης. ἐμφρων δὲ ἐὼν ἐτελεύτησεν. H

19 Ο δὲ Βάλεως ὀν τῶ ὄρεος πάντα ἡμύρτηκώς. ιθ' γλῶσσα πονηρή.

14 Amphiphradis puerum æſtate lateris ſiniſtri dolor & tuſſis prehendit. Multa aquoſa & aliquantulum biliosa per aluum deiiciebantur, & circa ſeptimum febris deſiiſſe videbatur. Tuſſis aderat & color ſubalbidus & aliquantulum pallidus. Ad duodecimũ aliquantulum ex virore palleſcens expuebat. Procedente morbo ſpiratio denſior ſemper fuit & creber anhelitus, cum ſtridula quadã ad pectus & arteriam aſperitate, ſorbitionibus vtebatur, toto tempore mente conſtabat. Ad octauum & vigeſimum diem extinctus eſt, ſudoribus interdum foras erumpentibus.

15 Cauponi peripneumonia laboranti aluus ſtatim ſubiit, ad quartum diem ſudor multus obortus eſt, febricula ceſſaſſe videbatur, tuſſicula prope nulla erat. Quinto, ſexto & ſeptimo die febris detinebat, octauo ſudor, nono pallidum excreuit. Decimo abundè aluus demittebat, non ſæpe, ad vndecimum leuius habuit, decimo quarto conualuit.

16 Hermoptolemo poſt Vergiliarum occaſum febris acceſſit, tuſſis non admodum infeſtabat, lingua verò qualis pulmonum inflammatione laborantibus, nono die exudauit, totus (vti viſum eſt) perfrixit, oblata ei ſorbitiuncula ex hordeo circa meridiem incaleſcebat, vndecimo ſudor & aluus reſiccata ſunt, bilioſa erant alui excrementa, tuſſicula ſuborta eſt. Decimo quarto pallidum excreauit, ſtertor aderat. Decimo quinto cùm toto tempore mente conſtitiſſet, mortuus eſt.

17 Alter quidam in palato ſtertorem ſentiens, lingua arida qualis pulmonum inflammatione laborãtibus, mentis compos mortuus eſt.

18 Poſidonius etiam cùm adhuc ætas imperderet, pectoris, præcordiorum, & lateris dolore citra febrem diu conflictatus eſt. Multis verò annis antea pus thoracis cauo collegerat. At per hyemem cùm horrore correptus fuiſſet, dolor intendebatur & tenuis febricula, excreatio purulenta erat, & tuſſis cum ſtridula aſperitate ad fauces & ſtertore, mentis autem compos mortuus eſt.

19 Balis filio cùm mẽte penitus aberraſſet, ſexto lingua praua,

& aliquantulum rubra extitit, & voce vacillabat, oculi colorati, natantes quales nictantium, reliqui etiam corporis color non admodum auriginosus, verùm aliquantulum pallidus, liuidus, vox deprauata, obscura, lingua qualis pulmonum inflammatione laborantibus, mens non sibi constans, respiratio quæ ad manum est praua, non crebra, neque magna, pedes frigidi, lapidei, circa nonum diem mortuus est. [20] Anginosæ apud Metronem manus dextra crusq; doluit, febricula detinebat, tussicula, suffocatio, tertio die relaxauit. Quarto conuulsione tentata, voce capta est, stertor, dentium connexio, malarum rubor aderat. Hæc non longè vitam protrahens, quinto aut sexto mortua est. Signum ad manum subliuidum apparuit. [21] Bion cùm multo tempore aqua intercutem laborasset, multis diebus cibum auersabatur, & vrinæ stillicidio vexabatur. Ad genu sinistrum oborto abscessu, & suppuratione facta mortuus est. [22] Ctesiphon post magnam febrem ardentem aqua inter cutem correptus est, & antea cùm hydrope & lienis tumore laborasset, valde oppletum est scrotum, crura & abdomen. Sub finem tussis & suffocationes ad noctem contingebant, ex pulmone magis, velut pulmonis vitio laborantibus. Tribus aut quatuor ante mortem diebus, rigor, febris corripuerunt, ad femur dextrum parte interna iuxta venam mediam quæ ab inguine fertur, collectio velut ex igne agresti oborta est, cum rubore aliquantulum liuidó. Ad noctem oris ventriculi dolor, neque multò post vox defecit, suffocatio cum stertore, & mortuus est. [23] In Olyntho quoq; qui aqua inter cutem laborabat, de repente voce defectus, per diem & noctem mente captus mortuus est. [24] Prodromi puer per æstatem aliquantulum balbus, febre ardente correptus est, lingua ipsi subarida, obscura, alui multa deiectio, superstites fuit. [25] Leophorbidæ post brumam febris acuta adfuit, præcordiorum & ventris dolor, deiectiones liquidæ, biliosæ, multæ interdiu sopore detinebatur, lingua qualis pulmonum inflammatione laborantibus, tussis non aderat. Duodecimo nigra, pauca & porracea aluo deiecit. Decimo quarto febricula desiisse videbatur, postea verò sorbitionibus vtebatur. Decimo sexto os admodum salsum cum siccitate extitit. Ineunte autem vespere horror & febris. Primo & vigesimo die ad meridiem rigor & sudor corripuit, febricula desiit, calor tamen suberat exiguus, & sub noctem iterum sudor, & vigesimo secundo die sudor adfuit calorque remisit. Prioribus autem diebus omnibus sine sudore fuit, & aluus humida extitit etiam in ea quæ postea adfuisse visa est morbi reuersione. [26] Theoclis affinem quæ supernè habitabat, sub Vergilias febris acuta prehendit, sexto desiisse visa est, lauit tanquam desiisset, septimo gena valde rubuit, vtra non memini. Sub vesperam febris multa contigit, & animi ac vocis defectio aderat, neque verò multò post sudor, ac cessatio à morbo septimo die. [27] Theodori coniugi febricitanti, magna sanguinis è naribus profusio hyeme contigit. Vbi verò febris ad secundũ diem cessasset, nõ longè postea lateris dextri velut ex locis laborãtibus grauitas adfuit, ac tum primùm & sequentibus diebus grauis dolor ad pectus subortus est, fomentoq; ad latus dextrum adhibito,

ὑπέρυθρος. καὶ τῇ φωνῇ ἰῷ ἐν τῇ ῥεμβίῃ. ὀφθαλμοὶ κεχρωσμένοι. πλέοντες ὥσπερ τοῖς νυσταζόντων. χρῶμα καὶ τοῦ ἄλλου σώματος οὐκ ἐκτεταμένως σφόδρα, ἀλλ' ὑπωχρεον, πελιδνόν. φωνὴ πνευματικὴ. ἀσαφὴς, γλῶσσα ὥσπερ πλεμονικῆ. οὐκ ἔμφρων. πνεῦμα ὡς χεῖρα πυκνὸν, καὶ πυκνὸν, οὐδὲ μέγα. πόδες ψυχροί. λιθώδεις. ὡδὲ ἐνάτῳ ἐτελεύτησε. [20] Κυναγχικὴ ἡ τοῦ Μέτωνι, χεῖρα δεξιὴν, σκέλος ἤλγησε. πυρέτιον ἐπεῖχε. βηχίον. πύιγμα. τέτη ἐχάλασεν. ἑβδόμῃ παρεγκωμώδης. ἄφωνος. ῥέγχος. ὀδόντων ξυνέρεισις. γνάθων ἔρυθρος, οὗτος καὶ πολὺ ἀφαζήσας, τῇ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ ἐτελεύτησε. σημεῖον ὡδὲ χεῖρα ὁ ὑποπέλιον. [21] Βίων ὑδρωπικὸς πολυχρονίου, ἀπόσιτος ἐγένετο πολλὰς ἡμέρας, καὶ φαγουριώδης. ὀδὲ γαστρὸς ἀειτεροῦ, ἀπόστημα ἐγένετο. ὀζεπύησεν. ἐτελεύτησεν. [22] Κτησιφῶν ὑδρωπικὸς οὐκ καύσου πολλοῦ. καὶ ὡς τέτερον ὑδρωπικὸς καὶ πολυωδὴς, σφόδρα σκληρωθῆ, καὶ ὄγκεον, καὶ σκέλεα, καὶ ὡς τὸ αἷμα ὀδὲ τῇ τελευτῇ βηξ καὶ πυιγμοὶ ἐγίνοντο ἐς νύκτα, μᾶλλον ἀπὸ τοῦ πλεύμονος ὥσπερ τοῖς πλεμονώδεσι. ὡς δὲ ἡμέρης τῆς τελευτῆς, τεσσὶν ἢ τέτρασι, ῥίγος. πυρετός. κατὰ μηρὸν δεξιὸν, ἔσω κατὰ φλέβα μέσην τὴν ἀπὸ τοῦ βουβῶνος, ὡς πυὸς ἀγείου σύστρεμμα ὑποπέλιον ἔχον ἔρυθρος. ἐς νύκτα καρδίης ἄγχος. καὶ καὶ πολὺ ὕστερον ἀφωνία. πυιγμὸς μετὰ ῥέγχους. καὶ ἐτελεύτησεν. [23] Καὶ ἐν Ολύνθῳ ὑδρωπικὸς, δεξαφίνης ἄφωνος. ἔκφρων νύκτα καὶ ἡμέρας, ἐτελεύτησεν. [24] Ο δὲ ὡς δρόμου, θέρους ὑπόψαυλος. καυσώδης ἡ γλῶσσα οἱ ὑπόξηρος. ἀσαφής. κάτω πολλὴ ἄφοδος ὡδὲ ἐγένετο. [25] Λεωφορβείδη πυρετὸς ὀξὺς μετὰ χειμερινὰς τροπὰς, ὑποχονδρίων καὶ κοιλίαν ἄλγημα. ὑποχωρήματα ὑγρὰ, χολώδεα, πολλὰ. καὶ δὶ ἡμέρας κωματώδης. γλῶσσα ὡς πλεμονικῆ. βηξ οὐκ ἐνῆν. ιϛ, μέλαινα σμικρὰ, καὶ ὡς ἀσταφίδεα ὑπωχώρησε. ιδ, λῆξαι πυρέτιον ἐδόκει. μετὰ δὲ ῥοφήμασιν ἐχρήσατο. ιϛ, φάμα σφόδρα ἀλμῶδες ξηρὸν ἐγένετο. ἀκρέατον δὲ φέικη, πυρετὸς, μίη καὶ εἰκοστῇ, ὡδὲ μέσον ἡμέρης, ῥίγος καὶ ἱδρώς. ὁ πυρέτιον ἔλυξε. θέρμη δὲ ὑπῆν λεπτὴ. ἐς νύκτα πάλιν ἱδρώς. καὶ κϛ ἐς νύκτα ἱδρώς. καὶ ἡ θέρμη ἐχάλασεν. τῆσι δὲ ἐμπροσθεν πάσησι, ἀϊδρωτος ἦν. ἡ δὲ κοιλίη ὑγραίνη, καὶ ἐν τῇ ὕστερον δοκεύσει ὑποσροφῇ. [26] Η ἀνω οἰκοῦσα ἡ τοῦ Θεόκλη ὡς σύνοικος, ὑπὸ πλειάδα πυρετὸς ὀξύς. ϛ ἐδόκει λῆξαι. ἐλουσατο ὡς πεπαυμένη. ἑβδόμῃ ὡς φοῖ, γνάθος σφόδρα ἐρυθρή. ὁ ποτέρη ἐμέμνημαι. ἐν τῇ ἑωθεν ὁ πυρετὸς ἦλθε πουλύς. καὶ λιποψυχίη, καὶ ἀφωνία ἦν. καὶ πολὺ δὲ ὕστερον ἱδρώς. καὶ παῦσις ἑβδομαίη. [27] Καὶ ἡ Θεοδώρου σφόδρα ἐν πυρετῷ αἱμορραγίης γενομένης χειμῶνος. λήξαντος δὲ τοῦ πυρετοῦ ὡδὲ ἐ, καὶ πολὺ ὕστερον, πλευρὸν δεξιοῦ ὡς ἀπὸ ὑστέρων βάρος. καὶ ὡς τὸν δὲ ἐγεγένει, καὶ τὰς ἐχρώας ἡ ὀδύνη κατὰ ἔθνος δεινή. καὶ πλευρὸν δεξιὸν πυελωμένη, ἐχάλασεν,

τεταρταίη

A

B

C

D

E

F

G

H

quarto die dolores remiserunt. Spiratio crebrior adfuit, eique vix respiranti arteria sibilum quendam edebat, & cùm supina iaceret non nisi cũ negotio conuertebatur. Sub noctem febris vehementior & breuis desipientia extitit. Quinto die matutino tempore mitior esse videbatur, paruus sudor è fronte primùm modicè diffusus est, deinde longo tempore per totum corpus & pedes. Post hæc autem ipsi videbatur febris remisisse. Arteriarum quippe corpus ad manus contactum frigidius sentiebatur, temporum verò arteriæ etiam magis saliebant, spiratio crebrior erat, subindeque delirabat, & cuncta deteriora euadebant. Lingua perpetuò admodum alba, neque tussis aderat, præterquam tertio & quinto die exiguo tempore, sitis nulla, verùm sputatio aderat. Ad quintum diem præcordia dextra plurimùm intumescebant, postea verò molliora reddebantur, tertio glande subdita stercus paucum deiecit, quinto rursus liquidum, parum, venter autem mollis fuit, vrinæ acerbæ, succum specie referentes, oculi tanquam delassatæ, nõ nisi cum negotio suspiciebat, & oculos circunferebat. Quinto sub noctem grauius habebat & delirium sequebatur. Sexto rursus, qua hora plenum esse forum solet, sudor multus detinebat, à fronte ortum sumens in totum corpus diffundebatur, multo tempore compositè sua negotia tractabat. Circa meridiem verò plurimùm delirabat, & perfrictio similis perseuerabat, grauiora autem circa corpus extiterũt omnia. Sub vesperum tibia ipsius ex cubili delapsa est, & puero tum præter rationem interminata est, tũ rursus siluit, & ad quietem se conuertit. Circa primum somnũ autem sitis multa & insania aderat, residebat, & iis qui aderant conuitia ingerebat, rursusq; conticuit & quieuit, & visa est ad reliquam noctem sopore pressa fuisse, oculos tamẽ non clausit. Per diem verò plurimùm nutibus respondebat, corpore quiescens, & moderatè intelligens. Eadem rursus hora sudor, similiter oculi demissi, ad inferiorem palpebram magis incumbentes, intenti, rigidi, eorumque alba pallida & mortuis similia, & tota cutis pallida & nigra, manum plerunque ad parietem aut vestem stragulam admouebat, cùm biberet sonitus ingentes edebantur, respuebat, & sursum in nares regerebat, flocctosq; vellebat, & vultum tegebat. A sudore autem manus velut conglaciatæ, sudor frigidus consecutus est, corpus ad manus tactum frigidum, exiliebat, vociferabatur, insaniebat, spiratio multa, manus tremulæ existebant, sub mortem autem conuulsione tentatæ. Septimo die mortua est. Sexto noctu paucã vrinam reddidit, glutinosam, semini genitali similem, & quæ festuca trahebatur, omnibus diebus insomnia vexata fuit. Post sextum diem vrina aliquantulum cruenta visa est. [28] Antiphanis filium per hyemem lateris dextri dolor, tussis, febris corripuit, edebat, deambulabat aliquãtulum febricitans: ruptis laborare videbatur, nono die remisit febris, non reliquit, tussis plurimum vexauit & crassa spumosaq; reiecit, lateris dolor detinebat. Ad decimumquartum rursusq; vigesimum diem febris cessare videbatur, & rursus corripiebat. Calor autẽ tenuis erat, & per breue aliquod temporis spatium relinquebat. Tussis verò interdum quidem relinquebat, interdum etiam intendebatur cum multa suffocatione. Tum verò relaxabat, & post hos dies exscreatio multa cum suffocãte

τεταρταίη τὰ ἀγήμαλα. ὁ πνεῦμα πυκνότερον. ἡ ἀρτηρία μόλις ἀναπνεύσι, ὑποστενοῖζε. καὶ ὑπίη ὀπτῆρέφεας χαλεπῶς. ἐς νύκτα ὀξύτερος ὁ πυρετὸς, καὶ λῆρος βεαχὺς ἐγένετο. πέμπτῃ πρωὶ, ἐδόκει ἠπιώτερος εἶ). ἱδρώτιον ἀπὸ μετώπου κατεχύθη ὀλίγον ὡς ῥῶτον. ἔπεφα πολὺ χρόνον, ἐς ὅλον ὁ σῶμα καὶ πόδας. μετὰ ὀ ῥεῦπα ἐδόκει αὐτῇ κεχαλαχέναι ὁ πῦρ. ἰῷ ὀ ὡς ἐς χεῖρα ψυχρότερον ὁ σῶμα τῆς ἀρτηρίας. αἱ ὀ ἐν κροτάφοισι καὶ μᾶλλον ἐπήδων. καὶ πνεῦμα πυκνότερον. καὶ ἐπεληρέφ ἀγῶνι καὶ ἀγῶνι. καὶ πρὸ τὰ ὅπῃ ὁ χεῖρον. γλῶσσα ἀφὰ τέλεος λευκὴ λίαν. ἤτε βηξ οὐκ ἐνῆν, ὅτι μὴ τεταρταίη καὶ πεμπταίη ὀλίγον χρόνον. δίψα οὐκ ἐνῆν. πτυσμὸς ὀ ἦν. ὑποχόνδριον δεξιὸν σφόδρα ἐπῆρε ὡδὲ τὸ ἕ. μετὰ ὀ μηθὰ κώτερον. ὑποχώρησις τεταρταίη ἀπὸ βολβοῦ κόπρος ὀλίγης. πέμπτῃ πάλιν, ὑγρὸν ὀλίγον. κοιλίη ὀ λαπαρή. ὄψα γρυφνά. ὀπωδέα. ὄμματα ὡς κεκοπιώσης. χαλεπῶς ἀνέβλεπε καὶ ὡδὲ ἐφέρε. πέμπτῃ ἐς νύκτα χαλεπῶς, καὶ λῆρος εἴπε. ϛ πάλιν τὸ αὐτὸ ὥρῃ ὡδὲ πληθουσαν ἀγορὴν, ἱδρὼς πουλὺς κατεῖχετο. ἀπὸ μετώπου ἤρχετο εἰς ὅλον ὁ σῶμα, πουλὺ χρόνον ἐμφερόνως διετίθετο τὰ ἑαυτῆς. ὡς ἐς μέσον ὀ ἡμέρης, σφόδρα ἐλήρε. καὶ τὰ κατὰ ψῦξιος ὅμοια. βαρύτερα ὀ τὰ κατὰ τὸ χρῶτα πόνα. ὡς ἐς τὸ ἑσπέρην ἡ κνήμη αὐτῆς οὐκ τὸ κοιλίης κατεῤῥύη. καὶ παῖ παιδὶ τοῦ λόγου ἠπείλησε τε καὶ πάλιν ἐσιώπησε. καὶ ἐς ἡσυχίαν μετέβαλε. ὡδὲ ὀ τὸ ὡς ὕπνον, δίψα πουλλὴ καὶ μανίη. καὶ ἀνεκαθίζε. καὶ τοῖσι παροῦσιν ἐλοιδορέετο. καὶ πάλιν ἀπεσιώπησεν καὶ ἐν ἡσυχίῃ ἦν. καὶ ἐδόκει τὸ ὀπίλοιπον νύκτα κεκοιμᾶσθαι. ὁεὶς ὀ ὀφθαλμοὶς ἀξιωπῆν. ὅτι δὶ ἡμέρην ὑπεκρίνετο τὰ πλείστα νεύμασιν ἀρεμίζουσα ὁ σῶμα. καὶ κατεμοῦσα ὀπτικῶς. πάλιν ὀ ἱδρὼς τὴν αὐτὴν ὥρῃν. ὁμοίως οἱ ὀφθαλμοὶ κατηφέες, ἐς ὁ κάτω βλέφαρον μᾶλλον ἐκκείμενοι. ἀτενίζοντες κεκαρωμένω. τὰ λευκὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὠχρὰ καὶ νεκρώδεα. καὶ ὁ πᾶν χρῶμα ὠχρὸν καὶ μέλαν ἐὸν, τῇ χειρὶ τὰ πουλλὰ ὡς ἐς ὄιχον, ἢ ὡς ἐς ἱμάτιον. οἱ φόφοι ὀ πυκνὸν μεγάλοι ἐγίνοντο. ἀποπυτίζε καὶ ἄνω ἐς τὸ ῥῖνα ἀφῴρει, καὶ ἐκκεκιδολόγει. καὶ ξυνεκάλυπτε ὁ ὡς πρόσωπον. μετὰ ὀ τὸν ἱδρῶτα, χεῖρες ὥσπερ κρυσάλλιναι. ὁ ἱδρὼς παρηκολούθει ψυχρὸς. σῶμα ὡς ἐς χεῖρα ψυχρόν. ἀνεπήδα. ἀνεκεκαγχάζε. ἐμαίνετο. πνεῦμα πυκνὸν. ξυμῶδεες αἱ χεῖρες ἐγένοντο. ὑπὸ ὀ τὸ θάνατον ἐλθούσῃ, ἀπασμώδεες. ἑβδομαίῃ ἐτελεύτησεν. ἐκόρησε τῇ ἕκτῃ ἐν νυκτὶ ὀλίγον. ὁ ἐρεμνὸν τῷ κόρφῳ εἴλκε. γλίσχρον, γενοῳδές. ἄγρυπνος ἀπάσας. μετὰ τὰ ἕβδομον ὕφαιμον. [28] τῷ Ἀντιφάνους χειμῶνος, ἀγκῶνα πλευρῶν δεξιῶν, βηξ. πυρετός. ἠλθεν. ἐπορεύετο ὑποπυρετιαίνων, ἐδόκεε ῥῆγμα τῶδης εἶ). ἐνάτῳ ἀφίκτο ὁ πυρετὸς, οὐκ ἔλιπεν. ἡ βηξ πολλὴ καὶ παχεῖα. ἀφρώδεα. ὁ πλευρὸν ἐπόνει. ὡδὲ τὸ ἰσ. καὶ πάλιν τὸ κ ἐδόκεον ἀπολήγειν ὁ πυρετοί. καὶ πάλιν ἐπελάμβανον. ἰῷ ὀ λεπτὴ καὶ θερμὴ, βεαχύ τι ὀξέλιπεν. ἡ ὀ βηξ, ὅτε μὲν ὀξέλιπε. ὅτε δὲ καὶ χρὴς ἰῷ μετὰ πτύγματος πολλοῦ. τότε δὲ ἐχάλασε. καὶ ἀπόχρεμψις μετὰ τούτας τὰς ἡμέρας πολλὴ, μετὰ

A

B

C

D

E

F

G

H

DDDD

tussi aderat, & purulenta supra vas feruentia & spumantia educebantur, & in faucibus stridula multa asperitas sibilum quendã edebat, creber anhelitus semper detinebat & densior spiratio, rarocq; facilè spirabat. Supra quadragesimum autem diem, prope sexagesimum (vt opinor) oculus sinister cum tumore, sine dolore occœcatus est, neq; verò longè postea etiam dexter, pupillæq; vehemẽter candidæ & siccæ existebant, neq; multò post hanc excœcationem mortuus est, non vitra septem dies, cum stertore & multa desipientia. [29] Eodem quoq; tempore Thessalioni similia similibus ex causis contigerunt, feruentia, spumantia, purulenta educebãtur, tusses aderant & faucium stridulæ exasperationes. [30] Polemarchi vxorem hyeme angina vexauit, guttur intumuit cum multa febre, vena secta est, faucium suffocatio cessauit, febris perseuerauit. Ad quintum diem læuũ genu dolor & tumor occupauit, sibiq; videri quiddam ad cordis regionem coaceruari dixit, & respirabat qualiter in aquam demersi respirare solent, ac strepitus quidam ex pectore edebatur, idemq; contingebat quod mulieribus fatidicis, quæ Pythone afflatæ, quòd ventre oracula fundunt, Engastrimythi, hoc est ventriloquæ dicuntur. Ad octauum aut nonum diem sub noctem aluus affatim prorupit, liquida, multa, conferta & graueolentia demisit, vocis defectio tenuit, mortua est. [31] Aristippus superiorem in ventrem magna vi & grauiter sagitta percussus, vehementi ventris dolore detentus est, celeriter intendebatur, deorsum nihil demittebat, incontinenti corporis iactatione torquebatur, biliosa abundè colorata vomitione reiiciebat. Vbi verò vomuisset melius habere videbatur, paruo interiecto tẽporis interuallo rursus dolores vehementes corripuerunt, venterq; velut in intestini tenuioris morbis incendebatur, calor & sitis aderat, ac intra septem dies vitam cum morte commutauit. [32] Neopolis verò ex simili vulnere eodẽ modo affectus fuit, ex acri autem per clysterem infuso aluus affatim prorupit, colore tenui, pallido, nigricante suffusus est, oculi squalidi erãt, rigidi, intus reuoluti, intenti. [33] Iaculo in iecur cominus percusso, illico cadauerosus color affusus est, oculi concaui, corporis incontinens iactatio & implaciditas aderat. Mortuus est antequam cõcio dimitteretur eodẽ quo percussus est die. [34] Qui à Macedone lapide in caput ictus est, supra tempus sinistrum non magis q̃ cutis scarificatione quadam dissectus, ex vulnere vertigine affectus est & cecidit, tertio die vocis defectio & corporis incontinens iactatio erat, febris nõ admodum vehemẽs, temporum pulsatio velut ex tenui calore, nihil audiebat, neq; mentis compos erat, neque quiescebat. Mador circa frõtem, tũ sub naso ad mentum vsq; erumpebat, quinto die mortuus est. [35] Æniates quidam in Delo retro in latus sinistrũ iaculo percussus, vlcus quidem sine dolore habuit. Tertio verò die ventris dolor paruus aderat, nil ex aluo secedebat, verùm sub noctẽ ex infuso per clysterem stercus prodiit, & dolor intermisit, sedes extra in scrotũ prolapsa est. Quarto die in pubem & totum ventrem dolor vehementer irruebat, neq; quiescere poterat, biliosa affatim syncera vomitione reiecit, oculi ex viridi pallescentes & quales animo deficientibus. Post quintum diem mortuus est, præter quàm quòd calor quidam tenuis ipsi inerat. [36] Audello in dorsum vulnere accepto spiritus multus cum strepitu ex vulnere prodibat, & sanguis multus prorupit. Deligato verò medicamento quod cruentis vulneribus imponitur, sanitati est restitutus. [37] Contigit autem etiam miserrimo Philiæ puero ex ossis denudatione in fronte, nono die febris, deinde os liuorem contraxit, mortuus est. [38] Phaniæ quoque & Euergi liberis, liuore occupatis ossibus, febreque detentis, cutis ab osse discessit, & pus intus depascebatur. His terebro perforatis, ex ipso osse tenuis sanies, serosa, aliquantulum pallida, graueolens & letalis emergebat. His quoque accedebat vomitus, & ad extremum conuulsiones, & quandoque stridulam vocem edebant, interdum etiam impotentes erant. Quòd si vulnus dextram partem occuparet, sinistra laborabant; si verò sinistra, dextra. [39] Theodori puero nono die insolatu vtentem, decimo die febris inuasit ex ossis denudatione nullius pene momenti. In febre autem os est denigratum, cutis discessionem fecit, admodum stridulam vocem edidit. Secundo & vigesimo die venter intumuit, præsertim verò ad præcordia, tertio & vigesimo vitam cum morte commutauit.

πνιγμώδεις βηχός. καὶ πυώδεα ζέοντα ἐπάνω τοῦ ἀγγείου, καὶ ἀφρέοντα. καὶ ἐν τῇ φαρυγγὶ τὰ πολλὰ κερχαλέα ὑπεσύειεν. ἀῶθμα ἀεὶ καλῆχε, καὶ πνεῦμα πυκνότερον. ὀλιγάκις ὕπνοος. ἐπὰν δὲ τὰς μ̄ ἔτεσι οἴμεν τῶν ἑξήκοντα, ὀφθαλμὸς ἀριστερὸς ἐτυφλώθη μετ' οἰδήματος αὐτοῦ ὀδύνης. καὶ πολὺ δὴ ὕστερον καὶ ὁ δεξιός. καὶ σφόδρα αἱ κόραι λευκαὶ, καὶ ξηραὶ ἐγίνοντο. καὶ ἐτελεύτησε μετὰ τὸ τύφλωσιν καὶ πολὺ, ἐπὰν ζ̄ ἡμέρας, μετὰ ῥεῖξιν καὶ πολλῆς ληρήσιος. [29] ὁ δ̄ ὁμοίων τῷ ὡρίῳ τῷ αὐτῷ ξυνέβη Θεσσαλίωνι τὰ ζέοντα. καὶ ἀφρέοντα. καὶ πυώδεα. καὶ βῆχες. καὶ οἱ κερχμοί. [30] ἡ Πολεμάρχου γυμνῶνος κυναγχικὴ, οἰδήματα ἐπὸ τῇ βεβίγχον. πουλὺς πυρετός. φλέβα ἐτμήθη. ἐλήξεν ὁ πνιγμὸς ἐκ τῆς φαρυγγος. ὁ πυρετὸς παρείπετο. τοῦ δὲ πέμπτου, γονάτος δεξιοῦ ἄλγημα καὶ οἰδήματα ἀριστερὸν καὶ κατὰ τὴν καρδίαν ἔφη δοκεῖν τι ξυμπάσχειν ἑωυτῇ, καὶ ἀνέπνεε οἷ ἐκ ἐν βεβαπτίσθαι αὐαπνεύσει. καὶ ἐκ τοῦ στήθεος ὑπεψόφει, ὡς αἱ ἐγαστρίμυθοι λεγόμεναι. τοιοῦτόν τι ξυνέβαινε. τοῦ δὲ τῶν ἢ θ̄. ἐς νύκτα χολὴν κατερράγη. ὑγρὰ, πολλὰ, ἄλεα. καὶ κόκκομα. ἀφωνίη ἔγενε, ἐτελεύτησεν. [31] Ἀρίστιππος ἐς τὸν κοιλίον βεβλημένος, αὐτῷ βίῃ χαλεπῶς. ἄλγος κοιλίης δεινὸν. ἐμπίπτοντα τὰ χέος. κάτω δὲ οὐδὲν διεχώρεεν. ἀσώδης ἐν. ἤμεε χολώδεα καὶ ταραχρέα. ὁπότε δὴ ἀπέμεσεν, ἐδόκει ῥᾶον εἶ. μετ' ὀλίγον δὲ τὰ ἀλγήματα πάλιν δεινά. καὶ ἡ κοιλίη ὁμοίως ἐμπιπτοῦτο ὡς ἐν εἰλεοῦς. θέρμη καὶ δίψα. ἐν ἑπτὰ ἡμέραις ἐτελεύτησεν. [32] ὁ δὲ Νεόπολις πληγεὶς ὁμοίως, τοῦτο ἔπαθε. κλυσθεὶς δὲ δριμείῃ κοιλίῃ κατερράγη. χρῶμα κατεχύθη λεπτόν. ὠχρὸν. μέλαν ἐόν. ὄμματα αὐχμηρά. καρδία. ὀδεδινημένα. ἀτενίζοντα. [33] τοῦ δὲ κατ' ἦπαρ ἐστὶς πληγὴ ἀκοντίου, βάθος ὁ χρῶμα κατεχύθη νεκρῶδες, τὰ ὄμματα κοῖλα. ἀλυσμός. δυσφορέων, ἀπέθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι, ἐν ἧπερ ἡμέρῃ ἐπλήγη. [34] ὁ τὸν κεφαλὴν ἀπὸ Μακεδόνος λίθῳ πληγείς. ἐπὰν κεστάφου ἀριστεροῦ ὀστέου ἀμυχὴν διεκόπη. ἐσκοτώθη πληγεὶς, καὶ ἔπεσε. τεταρταῖος ἄφωνος ἦν. ἀλυσμός. πυρετὸς ὁ πόνου σφοδρός. σφυγμὸς ἐν κροτάφοισιν, ὡς λεπτῆς θέρμης. ἤκουεν οὐδέν. οὐ δὲ ἐφρόνεεν. οὐ δὴ ἠδέμιζεν. νοτὶς περὶ μέτωπον καὶ ἐπὶ ῥίνα, ἄχρις αὐθερεῶνος, πεμπταῖος ἐτελεύτησεν. [35] ὁ Αἰνιήτης ἐν δήλῳ ἀκοντίῳ πληγεὶς ἐς οὖπιδεν τοῦ πλευροῦ κατ' ὀ ἀριστερὸν μέρος, ὀ μὲν ἕλκος, ἄπονον. τεταρτῷ δὲ γαστρὸς ὀδυνῶν σμικρή. οὐκ ὑπεχώρει. κλυσθεὶς δὲ ἐς νύκτα, κόπρος ἐκ. καὶ ὁ πόνος διέλιπεν. ἕδρη ἔξω ἐς τὰς ὄρχας, τεταρταῖος. καὶ ἐς ἥλιον. καὶ κοιλίῃ ὅλῃ δεινῶς ὁ πόνος καταγίζων. ἀδρεμέων οὐκ ἠδυνάτο. χολώδεα ἔμεσεν καπνοχρέα. χολώδεες ὀφθαλμοί. καὶ οἷοι τοῦ λιποθυμεόντων. μετ' ἐ ἐτελεύτησεν. πλὴν θέρμη λεπτή τις ἐκεῖν αὐτοῦ. [36] Αὐδέλλω πληγὴν ἐς τὸν νῶτον, πνεῦμα πολὺ κατ' ὀ βάθος μετὰ φόβου ἐχώρει, καὶ ἡμορ-

ἡμορράγει. τοῦ αἵματος δὲ καταδεθεὶς, ὑγιὴς ἐγένετο. [37] συνέβη δὲ καὶ τοῦ δυσκατάτου Φιλίας παιδίῳ, φιλόμαλος ἐν τοῦ μετώπου γλωμῷ, ἐνατάῳ πυρετός. εἶτα ἐπελιαίνθη ὀ ὀστέον. ἐτελεύτησεν. [38] καὶ τοῦ Φανίου καὶ τοῦ Εὐέργου. πελιαινομένων δὲ τῶν ὀστέων καὶ πυρεταινόντων, ἀφίστατο ὀ δέρμα ἀπὸ τοῦ ὀστέου. καὶ πύον ἐνεγένετο. τούτοισι τρυπουμένοισιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀστέου ἀνήρχετο ἰχὼρ λεπτὸς. ὠχρώδης ὑπωχρος. κακόσμος. θανάσιμος. ξυμβαίνει δὲ τοῖσι τοιούτοισι, καὶ ἐμέτους ὀπτιγένεσθαι. καὶ τὰ ἀγωνιώδεα ὀπτὶ τελευτῇ. καὶ σπάσις κλαγγώδεας ἔτι. καὶ σπάσις ἀκρατέας. καὶ ἢν ἐν τοῖσι δεξιοῖσι ὀ τρῶμα ἢ τὰ ἀριστερά. ἢν δὴ ἐν τοῖσιν ἀριστερῇσι, τὰ δεξιά. [39] τοῦ Θεοδώρου ἐνατάῳ ἡλιωθέντι, πυρετὸς ἐπὴν δεκαπάῳ ἐκ φλώμαλος, οὐδενὸς ἀξίος εἰπεῖν κατ' ὀ ὀστέον. ἐν τῇ τοῦ πυρετοῦ, ἐμεμαλάνθη, ἀπέτρη ὀ δέρμα. ὀπτὶ πολὺ κλαγγώδης. δεύτερη καὶ εἰκοστῇ ἡ γαστὴρ ἐπήρθη. μάλιστα τὰ ὑπογόνδρια. κατ' ἐτελεύτησεν.

[14] τοῦ δὲ τῆς ιβ̄] Sic legunt omnia quæ adhuc videre licuit exemplaria. Caluus tamen ιᾱ legisse videtur, cùm circiter vndecimum dixerit, iudicatorij diei dignitate alioqui fortasse permotus.

ἐξηράνετο] Sic legunt quæ ad huc videre licuit exemplaria tum manu scripta tum publicata. Cornarius tamen & Caluus ἐρρήγνυτο aut ἐξήρχετο, aut ἐξήει legerunt.

Φρεγχώδες ἰῶ] λυγγώδες aut λυγμῶδες legisse videtur Caluus, vt & ἄφρων, pro ἔμφρων.

[17] ὅπτ' ὑφῶν ῥεγχώδης] Caluus hîc quoq; λυγγώδης legisse videtur, contra tamen omnium quos videre mihi ad huc licuit codicum fidem.

[18] ἔπ' ὀθρεος ἐνεκαμένω] ὀπτὶ pro ἔπ' habent exemplaria quædam Regia manu exarata.

καὶ ῥεγχώδης] λυγγώδης etiam videtur legisse Caluus, & pro ἔμφρων ὀ ἐών, quæ est constans omnium codicum lectio, ἔμφρων οἷ ἐὼν scripsit.

[19] ἐκ τ' ὀρεος] Caluus ὀρέος aut ὑρέος legisse videtur, cùm eum mulo delapsum explicat, & Erotianus per dictionem ὑρός, hanc videtur lectionem agnoscere.

ἰδ', γλῶσσα πουνρη] Sic legunt publicata exemplaria cum quibusdam manu scriptis, manifesto, vt apparet, vitio. Membranæ reconditæ & vetustiores ε̄, sexti diei notam apponunt. Quam etiam lectionem apposuit Cornarius.

Φκ' φωνιὼ] Mira est phrasis & insolens qua significat illi vocem læsam fuisse, linguamq; inter loquendum vacillasse. Est autem ῥέμβη, πλανῶν. Sic enim Gal. in exegesi ῥέμβεται πλανᾶται Φ ἔνιοι δὴ καὶ ἀντὶ τοῦ ῥέμβεσθαι. Pro quo ῥέμβη πλανῶν ἔνιοι Φ ἔλεγον meliores codices legunt. Ex quo hîc etiam ῥέμβη pro ῥεμβῇ legendum esse planè coniicias, etsi codices omnes in ea scriptione consentiunt.

πλέοντες ὡς ἐπὶ νυσταζόντων] Oculi natantes dicuntur qui parum apparent fereq; clauduntur, velut qui cursum nauigio conficiunt & celeriter transmittunt, aut semper tremuli & moti velut qui nauigio præteruehuntur: quales in dormiturientibus & præsomnolentia nictantibus visuntur, ideoq; semper mouentes dixit Galenus.

πνεῦμα πρὸς χέρσε] Hæc phrasis respirationem ipsam indicare videtur quæ quòd vulgaris est & omnibus nota, facilè conspicua & in promptu ad manum esse dicitur, idemque significare videtur quod πνεῦμα πρόχειρον Hippocrati in Prorrhetico, Galenus τὸ φαινόμενον explicat, ἐπειδὴ φαίνεται πρόχειρος, ὅπερ ὅταν ἐπίμορος τε καὶ ῥαδίως πῖς τὸ κάμνοντα θεωμένοις. εἰωθότων ἡμῖν αὐτῶν ἀπιστεῖν πῖς ὑπνεκρυμμένοις Φ μὴ φαινομένοις τὸ πρόχειρον. Neque tamen inde spiratio sublimis aut elata, aut τὸ πνεῦμα μετέωρον (quod ferè semper apud Hippocratem) hîc intelligenda est, sed respiratio ipsa simplex & vulgaris, quæ hac populari voce designatur, etsi Caluus venarum pulsationi istud accommodat. Significatur autem læsum fuisse ex casu neruorum principium, vnde respirationem ipsam depranatam & sensationem violatam fuisse constat, stuporemq; pedum consecutum, quos ideò lapideos aut saxeos vocat.

[20] κυναγχικὴ] Exemplum est anginosæ mulieris quod lib. 5. epid. adscriptum est. Vnde satis apparet vitiosa esse exemplaria manu scripta quæ κυνάγχη superiori ægro adscriptum habent, quæ tamen secutus videtur Caluus.

βηχόν] Sic habent omnia quæ videre ad huc licuit exemplaria, quæ ideò secuti sumus. Cornarius βληχὸν legisse videtur & ad πυρέτου retulisse, quòd πυρετὸς ἐπίπαν βληχὸς legatur lib. 5. epid.

ἐβδόμῃ ἀπαρεκμώδης] ἀπασμώδης legitur lib. 5. epid. Manifesto autem vitio hîc etiam vt illic quoq; ἑβδόμῃ pro πάρτῃ ponitur, quòd ζ̄ pro ο̄ζ̄ ascriptum sit, quod tamen est ab interpretibus prætermissum.

ὀδόντων ξυνέρεισις] Dentium collisionem aut inter se cõnexionem & consertionẽ significat, pro quo πώπωνις lib. 5. epid. ponitur.

ἐπὶ ἡ πολὺ διεζεύσας] Hæc lectio Caluo plurimùm suffragatur, in eaq; retinenda planè consentiunt exemplaria tum manu scriptata tum publicata. Eam tamen suspectam facit quòd nihil tale lib. 5. epid. legitur. Et certè manifestum esse vitium apparet. Nam αὖτη & διεζεύσας legendum, aut ista expungenda sunt, & lectio lib. 5. epid. retinenda, quod fecisse Caluum apparet.

[22] ἔδρεον] Pro ὄδρεον, ἰξῶν videtur legisse Caluus & vtranque lectionem coniunxisse.

ὅπτ' τῇ πλευτῇ βήξ] In hydrope tussis spem tollit, vt loquitur Celsus ex placito 35. lib. 6. & 47. lib. 7.

σύρρεμμα] συρρέμματα sunt Hippocrati tubercula cruda & dura veluti cõcretiones quædam & durities, collectiones vocat Cælius Aurelianus lib. 2. acut. συρροφὰς Gal. in exegesi φύματα Φ σκληρίας exponit.

[23] Φ ἐν ὀλκῷ δω] Repetitur hoc quoq; exemplum extremo lib. 5. epid.

[24] ὀ δ' πρὸ δρόμου] Minutum est quòd πρὸ δρόμου habent ferè omnia exemplaria publicata, quædam verò manu exarata Προδρόμου, quæ secuti sumus cum Interpretibus. ἀσαφὴς autem γλῶσσα dici videtur, quòd vox obloquentis ægri vix obaudiatur, defectis iam viribus & ex natura imbecillitate potius quàm siccitate.

[25] λεωφορεόδη] Sic omnia legunt exemplaria, Caluus verò λεωφορκέδη.

ἀκρέατερον δ'] ἀκρέατερον ἄκρας ἐατέρας, δυτέρα πρὸς τῆς Φ ἀρχομένης explicat Gal. ἐν γλώσσῃς hunc locum subindicans.

[27] λήξαντες δ' ὀ πυρετὸ πρὸ θ̄] Sic omnes codices legunt, corruptè tamen, vt apparet. Quæ enim die septimo conuulsione periit, ad nonum diem peruenire non potuit. Et certè θ̄ pro β̄ positum facili lapsu apparet.

οὖρα ῥυφνά, ὀπωειδέα] Vrinarum attributiones istæ minimè Hippocratis autoritatem redolent. Neque enim temerè in tota Hippocratis OEconomia eiusmodi vrinarum affectiones reperias. ῥυφνὸν nanque quod est acerbi saporis gustum mouentis nomen, ab austero solà intentione distans, τῷ σύφωνος genere comprehenditur, vt scribit † Galenus, & in fructibus immaturis ortus sui principio, vt pyris syluestribus & cornis, sentitur. Quod linguæ admotum cùm eam exiccet, contrahat, vehementerque exasperet, vt scribit * Plato, indignè satis qualitas ista linguam & gustum attingens, vrinis hîc accommodatur. Videntúrque ista vrinarum attributa inter obscuras dictiones reponenda, & toto suo genere suspectam habere nominis autoritatem. Sed cùm acerbum immaturitatem præseferat, & in crudi humoris copia consistat, fortassis non absurdè quodammodo acerbæ vrinæ dicantur, quæ plurimam crudi humoris materiam contineant. Quo etiam referri τὰ ὀπωειδέα possunt, vt quæ plurimùm serosi humoris & succi habeant. Hanc enim lectionem retinent recondita omnia exemplaria tum manu scripta tum publicata, quod etiam indicat Caluus. ὀπὸς autem cùm χυμῷ genere censeatur, à ' Platone quoque plantarum succis annumeratur, quod etiam indicat Galenus lib. 1. '' de simpl. med. Etsi satis constat ὀπὸν veteribus κατ' ἐξοχὴν laserpitij succum (lauer Latini dicunt) intelligi, vt scribit Galenus in exegesi. ὀπὸς quoque de fici aut caprifici lacteo succo qui coaguli modo lac densat & concretum dissoluit, dicitur ''' Dioscorides lib. 1. & Varroni lib. 2. '''' de re rustica. Quo fortè nomine τὰ ὀπωειδέα οὖρα lacteæ & albicantes vrinæ dici possunt, quòd plurimam pituitam & magnam crudi humoris copiam præseferrent. Sic nanque ὀπώδης ὑγρότης fici dicitur ''''' Theophrasto, quam ** Plinius succum lacteum vertit, & ficus Ægyptia πολύοπον τὸ δένδρον Theophrasto historiæ plantarum lib. 4. †† Plinio multo lacte abundare dicitur lib. 13. cap. 7. Videtur autem ægra ista ex multa frigidi & crudi succi copia oppressione conflictata fuisse, tandemque conuulsione sublata. Ex quo etiam γυνοειδέες vrinæ adscribuntur. Cornarius pro ὀπωειδέα, ἀποδοειδέα, vt etiam habetur postea, legit, quod vrinas cinericium colorem aut ex cinere albicantem referentes significat, quales sunt quæ crudæ & dilutæ dicuntur, quod aptius tamen magisq; propriè deiectionibus attribuitur.

† *Lib. 1. simpl. Cap. 37.* * *In Timæo.* ' *In Timæo.* '' *Cap. 38.* ''' *Cap. 184. & 185.* '''' *Cap. 11.*
''''' *Hist. plant. Lib. 1. cap. 19.* ** *Lib. 10. Cap. 28.* †† *Cap. 2.*

ἰδρὼς πουλὺ καπίχει] Sic legunt omnia exemplaria. Interpretes tamen καπιχεῖν legisse videntur.

ἡ κνήμη αὐ τῆς ὀκ ἡ κοιλίης καπῤῥύη] Sic habent omnia exemplaria vitiosè tamen, pro ἡ κοίλης aut ἡ κοίης, vt satis apparet. Quam lectionem etiam secuti sunt Interpretes.

Ⓒ τὸ πᾶν χρῶμα ὠχρὸν] Caluus νεκρῶδες τὸ παῦ σῶμα καὶ μέλαν legisse videtur, etsi eam retinuimus lectionem quæ omnibus exemplaribus contestata est.

Ⓒ ἀῶ οἷς ἢ ῥῖνα ἀφώρει] Non est dubium quin illud ἀφώρει vitiosum sit, etsi in eo retinendo sibi admodum constent exemplaria omnia tum publicata tum manu scripta. Caluus ἀφόρα legisse videtur & disiunxisse, atq; ad torum aspectum retulisse, simul etiam ἀπτόμενος ἀῶ οἷς ἢ ῥῖνα coniunxisse. Cornarius αἱ ἀῤῥόφει aut ἀποῤῥόφῃ pro ἀφώρει posuisse. Nos certè ἔφερε aut ἐξέφερε aut ἀνῴρει legi posse existimamus.

Ⓓ ἐκρικιδολόγῃ] κρικιδολογεῖν est quod aliàs Hippocrati κρικιδίζειν & κρικίδας ἀπὸ τῆς ἱμαπίων ἀποπλύειν dicitur. Pro ἐκρικιδολόγῃ autem ἠχεολόγῃ videtur legisse Caluus contra exemplarium omnium quæ adhuc vidimus fidem.

ἀπεσμιώδεες] Sic legunt publicata omnia exemplaria. Manu verò scripta omnia ἀπεσμιώδης ad ægram relatum habent. Quæ lectio Italicorum est codicum vt satis ex Caluo apparet.

Ⓔ οἱ κερχνοὶ] κερχνοὶ hîc faucium stridulas exasperationes & raucos ac creperos sonitus qui in tussi fiunt oppletis ac coarctatis spiritus instrumentis sonant, à verbo κέρχομαι. κέρχος certè τραχυτία seu τραχύτης. Ⓔ ὡμωμαλίαν τραχεῖαν significat, & * Galeno ἡ τραχύτης τῆς φαρυγγος καὶ ἡ ὀν τῷ πνεύμονι. ψόφον. κέρχος quoque vt satis patet ex Galeno lib. 5. de sympt. caus. dicitur leuis quædam ad tussiendam propensio, cum nausea similitudinem habens. Fitque sæpè κέρχος ex parua faucium aspredine, sæpè verò ex tenui aliquo exiguoque prorsus humore, siue is ex capite defluat, siue in asperis arteriis collectus sit. κέρχος etiam Erotiano siccus dicitur, & κέρχον Atticis ξηρὸν significare scribit, & τὸ κέρχον Galeno τῷ κερχαλέῳ aut τῷ κερχαλέῳ αἰάλωνι denotat, idemque quod asperum. Vt sanè idem κερχνὸς quod κέρχνος prope significare videatur, etsi tritum magis κέρχνος. οἱ κερχνοὶ verò idem quod οἱ κερχασμοὶ, quam vocem agnoscit Galenus ὀνόματις γλώσσας. Atque haud scio an οἱ κέρχνοι aut οἱ κερχασμοὶ reponendum sit, quòd οἱ κερχνοὶ haud temerè aliàs in tota Hippocratis OEconomia reperiantur, etsi sanè in ea retinenda dictione perpetuam seruant constantiam exemplaria omnia tum manu scripta tum publicata. Caluus pro κερχνοὶ, λυγμοὶ legisse videtur.

* *In Exegesi.*

30 ἡ πολεμόχολος] Scribitur hæc eadem historia lib. 5. epid. paulò melioribus verbis.

ὑγρὰ πολλὰ, ἀλέα] ἀλέα aut ἀλεὰ videtur legisse Caluus quòd calida dixerit, vnde & ἀλεαίζειν θερμαίνειν explicat Galenus in exegesi. Sed ἄλεα legunt omnia ferè meliora exemplaria ab ἀλέω & ἀλέις. Quæ dictio admodum frequens est Hippocrati.

31 Δείσταρτος] Scribitur hoc exemplum lib. 5. epid.

32 ὁ ὑνεόπολις] Νεάπολις legitur lib. 5. epid. vbi repetitur hoc exemplum.

ἤμματα αὐχμηρὰ, καρῳδέα] Illud αὐχμηρὰ omisit Caluus & καρῳδέα soporatos oculos dicit, pro quo καθαρῳδέα legitur lib. 5. epidem. καρῳδέα verò ἤμματα rectius dicuntur oculi rigentes aut stupore rigidi & defixi, quales catocho aut catalepsi laborantibus, vti paulò antea etiam κεκαρωμένοι ὀφθαλμοί.

33 πῦ ὃ καθ' ἡμέρην ἐξίει πληθύον] Repetitur hoc exemplum lib. 5. epid.

34 ὁ ἢ κεφαλὴ] Lib. 5. epid. etiam repetitur hoc exemplum non iisdem tamen verbis. Hîc enim quædam adduntur. Illud autem ὀστέου ἀμυχὴ διεκόπη vulnus non altè penetrasse, nilque amplius quàm summæ cutis incisuram aut scarificationem, dissectionem illam fuisse indicat. Adeò vt etsi leue aut contemnendum vulnus fuisse videatur, lethale tamen extiterit, adeóque nullum quamuis exiguum capitis vulnus negligendum sit. Mirum autem est dextrum tempus pro sinistro à Cornario adscriptum, cùm omnia exemplaria tum scripta tum publicata ἀριστερῆ legant.

ὀδὸς ἀφὶ μέτωπον] νοῦς ἀφὶ μέτωπον ex lib. 5. epid. legimus, etsi in ea lectione retinenda quæ vitiosa esse apparet, mirum in modum inter se consentiunt exemplaria tum manu scripta tum publicata. Eadem quoque est Italicorum codicum constantia vt satis ex Caluo patet.

35 ὁ ἀμυκτήρ] Melius scribitur lib. 5. epid. ὁ αἰμυκτήρ, vbi hoc etiam exemplum repetitur.

ὁ πόνος καταιζίων] Non est dubium quin hunc locum indicet Erotianus atque explicet his verbis, πόνος καταιζίων αἰ ἡ ἢ σφοδρῶς ἐμπίπτων. ἄρπ τοι ὃ ἀπὸ ἢ καταιγίδος, ἢ τις ὀδὶ βιαίᾳ Ⓔ αἰφνιδίος αὐέμου ὑμπίπτουσι. Est autem elegans translatio qua vsus est Hippocr. etiam lib. de Morbis vt antea scripsimus. Aliter tamen sed vitiosè legitur lib. 5. epid.

χολώδεες ὀφθαλμοὶ] Sic ferè plæraque legunt exemplaria, meliora tamen χλοώδεες habent, vt legerunt interpretes. Videntur autem hîc intelligi οἷσι ἢ λιποθυμεόντων quales in moribundis aut animo linquentibus visuntur, cùm oculi in caput contorquentur & reuelluntur, pupillaq; sub gena superiore conditur, quod in Coacis Prænotionibus dixit κρύπτεσθαι τὸ μέλαν ὑπὸ τὸ ἄνω φλέφαρον. Id autem conuulsis sursum oculum mouentibus musculis fieri videtur.

36 αὐδέλλῃ] τῷ βίλῳ legitur extremo lib. 5. epid. vbi quoque μὴ ψόφῳ meliùs quàm μὴ φόβου legitur, etsi illam lectionem retinent exemplaria omnia, vt patet ex Caluo.

37 σωιέζη ὃ] Aliter quoque lib. 5. epid.

38 καὶ τῷ φαιοῦ] Aliter etiam lib. 5. epid. Illud autem καὶ πῦον ὑπανέμπτο (sic enim omnia exemplaria manu scripta legunt) pus intus latere

A tus latere & serpere & subtus cutem depasci significat, quod οὐ φαίνεται dixit lib. 5. epid. quam hîc quoque lectionem secutus videtur Caluus.

καὶ ἰῶν ὀν πῶσι δεξιοῖσι] Ista ad conuulsionem referri videntur, quemadmodum libello de vulneribus capitis scribit Hippocrates, in deploratis capitis vulneribus neruorum distentionem excitari in ea parte corporis quæ è regione est vulneris, vt læsa parte capitis sinistra, conuulsionem dextram corporis partem occupare, & contrà, dextra capitis parte ægrotante, conuulsionem in sinistra corporis parte fieri. Cuius rei causa sanè vt est inuestigando difficilis, ità præsentis non est instituti. Ista porrò ψιλώματα vt in capitis osse fieri videntur, ita certè periculum intentant, & ad vltima ventum esse indicant, vt & ossis ac puris color, graue olentia, vomitus & conuulsio testantur. Deinde etiam cerebrum ac neruorum principium iam noxiam contraxisse satis testatur, quòd scribit eos interdum vocem stridulam edidisse, interdum verò ad motum impotentes fuisse. His enim verbis & mentis læsionem, & neruorum resolutionem suspectam facit, non secus ac in libello de capitis vulneribus in lethali capitis vulnere, pustulas in lin-
B gua, mentis inconstantiam & ἀποπληξίαν adscribit Hippocrates.

39 πυρετὸς ἐπίσει] Illud οὐδενὸς ἄξιος ἐπεῖν ad febrem referri videtur quæ foret nullius prope momenti, sed melius ad ossis denudationem leuem effatúque minimè dignam referri potest, vt ὀν ψιλώματος οὐδενὸς ἄξιὸ ἐπεῖν legatur. Caluus ista disparauit & ὀν πξεύματος pro ψιλώματος legisse videtur & ὀδενὸς ἄξιν retinuit.

40 Οἷσι δ' αὖ ὀστέα καταγῇ, τούτοισιν ἐδοξιώθησιν οἱ πυρετοί. ἰῶ δὲ θερμοτέρη ἡ ὥρη, καὶ θᾶσσον. ἰῶ δὲ μᾶλλον κλαθῇ, καὶ τὸ θραυσῆμα. 41 καὶ ὁ Ἑξαρμόδου παι-
C δίσκος, τὸ δεξιὸν ὦμος καὶ ἄλγημα ἐς μηδὲν οὐ κατ' ἴξιν τοῦ θώματος. καὶ ἐγεγένῃ κλαγώδης. καὶ βαχήλου ὀδύνη. 42 καὶ ὁ Ποσειδοκρέων, τέτῃ ἀπασμός. θέρμη ὀδὲ ἔλιπεν. ἐτελεύτησεν ὀκτὼ καὶ δεκαταῖος. 43 ὁ τοῦ Ἰσαγόρου, ὅπισθεν ἐπλήγη τῆς κεφαλῆς, φλεγαίνοντος τοῦ ὀστέου καὶ μελανθέντος, πεμπταῖος θεραπευόμενος. ὀστέον ὃ ὀδὲ ἀπέφη. 44 τῇ ὀν τοῦ μεγάλου πλοίου δίοπτα, ἡ ἀλκυ-
D ονὰ τὸν λιχανὸν δάκτυλον καὶ ὃ ὀστέον συνέφλασε τῆς δεξιῆς χειρός. φλεγμασίη ἐπεγένετο. καὶ σφάκελος. καὶ πυρετός. ὑπὸ ἐκκαθαρθῆ πέμπτῃ, μετείως αἱ θέρμαι ἀνῆκαν καὶ αἱ ὀδυναι. τοῦ δακτύλου τὴ ἀπέπεσεν. μετὰ δὲ τὼ ζ ὀξέϊ ἰχῶρ ὀπισθιῶς. μετὰ ταῦτα τῇ γλώσσῃ ὑ πόνα ἔφη δυνασθαι ἑρμηνεύειν. τὴ μετόρρησις. ὀπισθότονος εἰ ἔξῃ. ξυνέφερόν τε αἱ γνάθοι ξυνερραδδόμεναι. ἔπειτα
E ἐς βάχηλον, πεντᾶος ὅλος ἐπάτητο ἐς τοὐπίσω ξυὶ ἰδρῶτι. ἑκτᾶος ἀπὸ τῆς μετόρρησιος ἀπέθανεν. 45 ὁ δὲ ὀν τῆς κεφάλου ἀπελθέρης τελεφαίης, τύμμα κάτωθεν μεγάλου δακτύλου ἔλαβεν. ἐπεφλέγμαινε. καὶ σφόδρα ἐπώδυνος ἦν. καὶ ἐπεὶ αὔηκεν, ὠχρὸς εἰς ἀγρὸν. ὀσφῦν ἤλγησεν. ἐλουσαλῶ. αἱ ἡμέρες ξυνήγοντο ἐς νύκτα. καὶ ὀπισθότονος παρῆν. ὃ σίαλον ἀφρῶδες, μόλις ἔξω
F ἀφ' τῶν ὀδόντων διῄει, πεντᾶος ἀπέθανεν. 46 Ζήνωνος τοῦ δάμωνος, τοῦ κυήμιον ἡ σφυρὸν, ἕλκος χεῖ νοῦσον ἤδη καθαρόν. τοῦτο δηθέντι ὑπὸ φαρμάκου, ξυνέβη ὀπισθότονον ἀποθανῆν. 47 Μείνωνι ὑπὸ ἀρκτίου καὶ πρώτιον, ὀκ πυρετῶ θερινοῦ καὶ ἀμφιβόλοις ἀθενῶς ἀμφιτεθέντι. ὀκ πορείης κοπιάσαντι. καὶ πλευρὸν ὀδυνῶν ἀριστερὸν. καὶ βῆξ ἔχουσα μὴ ὀκ κατάῤῥου καὶ πρό-
G τερον, τότε δὲ ἰῶν καθαχρής. καὶ ἄγρυπνος. καὶ δυσφόρως φέρων τὴ πυρετὸν ἀνὺς ἀπ' ἀρχῆς. καὶ ἀπακαθίζων πεντᾶος ἔπτυσεν ὠχρὸν. ἀρτηείη ὑπεσύειζε ῥεῖχῶδες. πρὸ τὸ ἐπιθῦμα ὀπτῆκῶς πυκνὸν. πόδες, αἱ κνῆμαι, ἄκρεα τὰ πλέα ψυχρὰ, καὶ ἔξω ἱμαπίου. ὑποχώρησις ἀπ' ἀρχῆς ἐπεγένετο χολώδης, ὅτε λίεω ὀλίγη, οὔτε πολλή. ζ καὶ ἡ, καὶ θ ῥαῶν ἐδόκει φέρειν. καὶ πνεῦμα ὑπνοι ἐλθοντο. καὶ ἀπο-
H χρεμπόμενα ἀπεπόστερα. δεκάτῃ καὶ μέρει ἰῶ σφόδρα λευκὰ καὶ καθαρά. καὶ ὑποχόνδριον λαπαρώτερον ἐγένετο. ὃ δὲ ἀριστερὸν ξυὶ τεταλμένον καὶ ὑπνούστερον.

40 Quibus ossa fracta fuerint, eos septimo die febris inuadit, tempore verò calidiore etiam citius. Quòd si magis confracta fuerint, etiam illico. 41 Eximodi etiam puerulus, similiter quoque dolorem ad femur sensit, non ea parte qua vulnus erat, & stridulam vocem edidit, & ceruicis dolor adfuit. 42 Posidocreon quoque tertio die conuulsione correptus est, calor non relinquebat, decimo octauo mortuus est. 43 Isagoræ filius posteriore capitis parte vulneratus, collisio osse & denigrato, quinto die superstes extitit. Os autem discessionem non fecerat. 44 Magnæ nauis præfecto anchora manus dextræ indicem & os collisit, ex quo inflammatio, syderatio & febris successit, aliquantulum purgato quinto die calores & dolores modicè remiserunt, ex digito aliquid decidit. Post septimum diem sanies moderatè exibat, deinde se non posse omnia lingua explicare dixit. Prædictione denunciatum est periculum, si posteriorum partium distentio (opisthotonum dicunt) corriperet, & ad id contulerunt maxillæ cohærentes, deinde ad collum affixæ. Tertio die totius corporis in posteriora conuulsione cum sudore tentabatur. Sexto à prædictione die mortuus est. 45 Telephanes ex Harpali liberta filius, plagam deorsum in pedis pollice accepit, ex qua inflammatio & vehemens dolor consecutus est. Quo remisso in agrum profectus ex lumbis doluit, lauit, sub noctem maxillæ cohærebant, & posteriorum partium distentio (opisthotonos dicitur) aderat. Sputum spumans ægrè dentes pertransibat, tertio die mortuus est. 46 Zeno Damonis filius circa tibiam aut malleolum iuxta neruum iam purum accepto vlcere ab medicamento eroso, distentione in posteriore (quam opisthotonum dicunt) mortuus est.

47 Menonem sub Arcturi exortum & antea ex febre æstiua & alui profluuio imbecillum, ex via delassatum etiam lateris sinistri dolor & tussis detinuit, quæ quidem etiam prius ex destillatione aderat, tunc verò valdè intensa erat. Peruigil erat, & febrem statim ab initio implacidè ferebat, residens tertio die expuebat pallidum, arteria sibilum quendam cum stertore edebat. Sub quintum diem ferè densa spiratio aderat, pedes, tibiæ, extrema plærunque frigida & extra stragula erant. Ab exordio quod pet aluum secedebat biliosum existebat, neque valde paucum, neque multum. Septimo, octauo & nono lenius ferre videbatur, & somni quidam aderant, crudiora erant quæ excreabantur, decimo & ad decimum tertium vsque alba admodum & pura. Præcordia molliora existebant, sinistra autem contenta, faciliusque spirabat.

Glande ſubdita aluus moderatè demiſit, decimo tertio rurſus pallidum ſpuit, decimo quarto verò magis, decimo quinto quod coloris erat porracei. Aluus verò maleolentia, biliosa, liquida, crebrò demiſit, præcordia ſiniſtra attollebantur, decimo ſexto verò etiam valdè intumuerant, & ſpiratio iam cum ſtertore erat, ſudor circa frontem & ceruicem, rarò pectus occupabat, frons & extrema ferè frigida perſeuerabant, venæ temporum ſaliebant, ſomni cum ſopore diem & noctem poſtremo tempore detinebant, vrina ab initio cruda, cinerem colore referens. Ad decimum & decimum tertium vſque tenues & non decolores. A decimo tertio autem quales ab initio. [48] Cleochum lateris dolor & febris corripuit, remiſit febris, toto corpore ſudor dimanauit, per vrinam multa efferebantur, quæ poſtea returbida facta eſt. [49] Ad Vergiliarum occaſum Olympiadæ vxorem octo menſibus vtero gerentem, ex caſu febris acuta corripuit, lingua æſtuãs, ſicca, aſpera, pallida, oculi pallidi, corpus mortuo ſimile, abortu quinto die ſine labore eſt liberata, & ſomnus (vt videbatur) cum ſopore adfuit, ſub veſperum cum excitaretur non ſentiebat, ſternutamentum cienti medicamento ceſſit, potionem recepit & ſucci ptiſſanæ nõnihil, potionem deglutiens aliquantum tuſſiuit, vox ſoluta non erat, neq; ipſa quicquam conualeſcebat, oculi demiſſi erant, ſpiratio ſublimis, quæ naribus trahebatur, color prauus, ſudor pedes & crura, cùm morti eſſet proxima, occupabat, mortua eſt. [50] Nicolai vxori ex febre ardente ad vtranque aurem tubercula ſuborta ſunt, paulò pòſt alterum, cùm iam febris remittere videretur, velut tumor laxus decimo quarto die valdè citra vllam ſignificationem conquieuit, morbi reuerſio facta eſt, color cadauerosus erat, lingua aſpera, denſa admodum, ſubalbicans, ſiticuloſa. Alui egeſtio copioſa, liquida, omni tempore maleolens. Ante obitum corpus egeſtionis copia conſumptum eſt, ad vigeſimum diem mortua eſt.

[51] Ante Vergiliarum occaſum Andrean horror, febris, vomitus corripuit, ab initio ſemitertiana apparebat. Tertio verò die cùm rurſus in foro negotiaretur, horrore correptus eſt, cum febre acuta, bilem ſynceram vomitione reiecit, delirauit, ſub noctem meliuſculè habuit. Quinto rurſus grauiter habuit, ſexto ex mercuriali aluus probè deiecit. Septimo grauius habebat, cæterisque deinceps diebus iam magis continenter febris detinebat, & ab initio ſine ſudore erat, ſitique torquebatur. Præcipuè verò os reſiccabatur, nullumque potum non auerſabatur, cùm os admodum ingratum eſſet, lingua reſiccata, inarticulata erat, aſperitas exiſtebat cum pallore albicans, peruigilio, anxietate torquebatur, exolutus, fractus, lingua interdum præ ſiccitate nonnihil balbutiens, donec eam perfunderet; ſorbitiunculam ex hordeo præcipuè ſumebat. Nono aut decimo ad ſiniſtram autem atque alteram, parua tubercula ſine vlla iudicationis ſignificatione apparuerunt. Vrinæ per totum morbum non decolores, verùm ſine ſedimento fuerunt. Decimo quarto circa ſuperiores partes ſudor non admodum moderatus obortus eſt. Ad decimum ſeptimum calor conquieuit. Poſt decimum aluus ſicca, nihilque niſi ſubditis glandibus deiiciẽs. Ad vigeſimum quintum puſtulæ pruriginoſæ, calidæ, velut ambuſta cute, ſenſim exortæ ſunt. Dolor autem axillas & latera occupabat,

τοὺς δὲ βάλανον ὑπῆλθε μετείως. ιγ̃ πάλιν ἔσθιον ὠχεόν. ιδ̃ δὲ μᾶλλον. ιε̃ προσοφδές. κοιλίη δὲ κακώδεα. χολώδεα. ὑγρά, συχνὰ ὑπῆλθεν. ἀριστερὸν ὑποχόνδριον ἐπήρετο. ιϛ̃ δὲ ἐν σφόδρα ἐπόδυσεν. ἐν ὃ πνεῦμα ἤδη ῥεῖζῶδες. ἱδρὼς περὶ μέτωπον καὶ αὐχένα. ὀλιγάκις ὁπὶ ὃ ῥῖγος. ἄκρεα καὶ μέτωπον ὁπιφκῶς διετέλε ψυχρά. πνδ ἀθμὸς δὲ φλεβῶν, περὶ κροτάφους κατέφερεν. ὕπνοι κωματώδεες καὶ ἡμέρας καὶ νύκτα τοῖς τελευταίοις χρόνοις. οὖρον ἀπ' ἀρχῆς ὠμὸν, ἀποδοφδές. περὶ ι καὶ μέχρι ιγ̃ λεπτὰ καὶ οὐκ ἄχρα. ἀπὸ δὲ τῆς ιγ̃ οἷα περ ἀπ' ἀρχῆς. [48] τῷ Κλεόχῳ πλευρῆς ἄλγημα καὶ πυρετός. αὐξηκεν ὁ πυρετός. ἴδρωσε ὃ σῶμα ὅλον. ἐν τῷ οὔρῳ πολλὰ τὰ ἀκφερόμενα εἰ. ἐδορυβήθη μετ' ταῦτα. [49] Πληϊάδων περὶ δύσιν τὴν Ολυμπιάδεω, ἀκτήμονον ἔχουσαν οὐ πλώμαθος, πυρετὸς ὀξὺς ἔλαβε. γλῶσσα καυσώδης. ξηρή. βαχεῖν. ὠχρή. ὀφθαλμοὶ ὠχροί. καὶ ὃ σῶμα νεκρῶδες. διέφθερε πεμπταῖη. ῥηϊδίως ἀπήλλαξε. καὶ ὕπνος ὡς ἐδύκεε κωματώδης. δείλης διεγερόντων οὐκ ἠαθάετο. φαρμακῷ ὑπήκουσε. πόμα κατεδέξατο καὶ χυλοῦ. ὑπέβησε καταπίνουτα ὃ πόμα. ἡ φωνὴ οὐκ ἐλύετο. οὐ δὲ αὐτὴ τὴν αὐέφερε. τὰ ὄμματα κατηφέα. πνεῦμα μετέωρον, κατ' ῥίνα ἀπώμυον. χρῶμα πονηρόν. ἱδρὼς περὶ τοῖς πόδας καὶ σκέλεα περὶ θάνατον εὐόσῃ. ἐτελεύτησε. [50] τῇ Νικολάου γυνέτιδι, οὐκ καύσου τὰ παρ' οὖς ἐγένετο ἐπ' ἀμφότερα. ὀλίγον ὕστερον ὃ ἕτερον ἤδη δοκέοντος χαλαῦ τῆς πυρετοῦ ὡς οἴδημα περὶ ἰδ̃ μεγάλα ἀσήμως κατέῃ. ὑπέστρεψε. χρῶμα νεκρῶδες. γλῶσσα βηχεῖν, δασέη σφόδρα, ὑπολευκος, διψώδης. ὑποχώρησις κάτω, πολλὴ, ὑγρὴ, κακώδης τῷ δὲ πάντα τὸν χρόνον. περὶ τῆς τελευτῆς, ἐφθάρη ὃ σῶμα τῷ πλείῃ. ἐτελεύτησε περὶ τὰς κ̃. [51] Ἀνδρέαν περὶ πληϊάδεος, φέικη. πυρετός. ἔμετος. ἀπ' ἀρχῆς ἡμιτριταῖος ἐφαίνετο. τριταῖος δ' οὖν ἐών. πάλιν ἀγοράζων, ἔφριξε. πυρετὸς ὀξύς. ἔμετος χολῆς ἀκρήτου. παραλήρησις ἐς νύκτα. ῥάων πάλιν. πέμπτῃ χαλεπῶς. ἔκτῃ, ἀπὸ λιποζώσιος δὴ ὑπῆλθε. ζ̃ χαλεπώτερον. καὶ τὰς ἐφεξῆς σωνεχέστερος ἤδη καὶ αὐίδρωτος ἀπ' ἀρχῆς καὶ διψώδης. μάλιστα δὲ τόμα ὑπεξηραίνετο, καὶ πόμα οὐδὲν ἡδέως προσεδέχετο. ἀνδίης πολλῆς ἐόσης περὶ ὃ τόμα. γλῶσσα ξηρή. ἀκρόπις. βηχύτης ἐπῆφ ὠχεόλευκος. ἀγρυπνος. ἀσώδης. σκλελυμένος. κεκλασμένος. γλῶσσα ὑπὸ ξηρότητος σύποτε ὑπόβαυλος, ἕως ἀμβρέξῃ. χυλὸν μάλιστα προσεδέχετο. σκαταῖῳ ἢ δεκαταῖῳ παρ' οὖς ἀριστερὸν καὶ περὶ ὃ ἕτερον ἐπάρματα μικρὰ ἀσήμως ἐφαίη. ἔσω ἀμβ πνυτὸς σόα ἄχρα. αὐθ ὑ ὑποσάσιος. τεσσαρεσκαιδεκαταῖῳ ἱδρῶτον περὶ τὰ ἄνω οὐ πολὺ μετεωρότερον. ἡ θέρμη περὶ τὰς ιζ̃ ἐμαλακώθη. κοιλίη μετ' τὰς ῑ ξηρὴ, οὐκ αὐθ βαλανείων ὑποχωρέουσα. περὶ δὲ τὰς κε̃ ἀξαιθήματα δι' ὀλίγου κνησμώδεα θερμὰ, ὥσπερ πυείκαυσα. ὀδυνὴ δὲ ἐν περὶ τὰς μεγάλας, καὶ τὰ πλευρά.

ἐς σκέ-

A B C D E F G H

ἐς σκέλεα διῆλθεν ἀσήμως, καὶ ἔληξε. λουθὲν ὠφέλα καὶ ῥεῖσμα ὃ ἐν τῇ ὀξῇ. μιῇ δὲ δευτέρῳ ἴσως ἢ τρίτῳ, ἐς νεφρεὺς ἡ ὀδυνη, καὶ προστρεφόν ποτε θηλυμένη, κατέῃ. [52] Ἀριστοκράτει περὶ ἡλίου τροπὰς χειμερινὰς, κόπος καὶ φίκη. καὶ θέρμη. μετ' δὲ ἤρξατο πεταίῳ, πλευρῆς ὀδυνη, καὶ ὀσφύος. καὶ οἴδημα ἐκ τῆς μαλάκης ἀρξάμενον παρ' ὅλον ὃ δεξιὸν πλευρὸν σκληρὸν κ̃ τοιοῦτον τὴν πλευρὴν οὐκ μαλάκης ἀρξάμενον ἐρυθρὸν, πελιδνὸν ὡς ὑπὸ πυρὸς θαλφθὲν καὶ οὐκ κεκαυμένον. ἀσώδης. δυσφόρως ἔχων. σφόδρα διψώδης γλῶσσα ὑπόλευκος. οὖρα οὐκ ἐχώρει. σκέλεα ὑποψυχρά. ὑποχώρησις ἀπὸ λιποζώστιος ὀλίγη. ὑγρά. ὑπόλευκα. ἀφρώδεα. ἐς νύκτα πνεῦμα ἐμετεωείζε. ἱδρώτιον περὶ μέτωπον. κάτω ψυχρά. ἀσώδης. βάχλος ἐνεφυσᾶτο. βὴξ οὐκ ἐνῖν. ἐτελεύτησεν ἔμφρων. [53] Ὀνησιανάκτι περὶ φθινόπωρον, ὀφθαλμίη, μετ' τεταρταῖος πυρετός. ἀρχομένου τῇ τεταρταίου, σφόδρα ἀπόσιος. προσίοντος δὲ ἡδέως προσεδέχετο σιτίον. καὶ Πολυχάει δὲ ἐν τεταρταίῳ ὅμοια τὰ περὶ τὴν πίπσιν. στυέβη δὲ καὶ τῷ Μνησιανάκτι, ὑποχώρησις ἔμπροσθεν τῇ πυρετοῦ. καὶ μετ' τὸν πουλὺν χρόνον. παρηκολούθη πολλῶν, λευκῶν. μυξοποιῶν. καὶ ἔστιν ὅτε σμικρὸν αἷμα αἄν πόνων καὶ ὀδυνῶν. φόφοι δὲ ἐν γαστρί. μετ' τὸν πυρετὸν, ἀπέῃ τῷδε τὴν ἔδρίω φῦμα σκληρὸν πουλὺν χρόνον. παρηκολούθη ἀπεπῶν. ἐρράγη ἐς ὃ ἔντερον. καὶ ἔξω συεμῆῶδες ἐλθεῖν. περιπαλεῶτη δ' αὐτῷ ἐν τῇ ἀγορᾷ, μυρμυγαὶ ὠρῶντο περὶ τῷ ὀφθαλμῷ. καὶ τὸν ἥλιον οὐ πάνυ καθεώρα. ἀποχρήσας δὲ σμικρὸν ἐξ ἐωυτῷ τῷ ἰῷ καὶ βάχηλον ἀπασμώδης. ἐπεὶ δὲ ἐκαμίθη ἐς οἶκον, μόγις ἀνέβλεψε. καὶ αὐτὸς ἐωυτῷ μόγις ἐλθεῖν. ὃ πρόσωπον δὲ περιέβλεπε τοὺς περιεστῶτας. καὶ ὃ σῶμα κατεψύχθη. μόγις δὲ ἀνεθερμάνθη ἀσιίοισι καὶ πυείη ὑπὸ τῇ κοιλίῃ. ἐπεὶ δὲ ὠυτῷ αὐτὸς ἰῷ, καὶ ἐξαυίσταο, οὐκ ἐξιέναι ἤθελεν, ἀλλὰ δεδιέναι ἔλεγε. εἰ δέ τις περὶ νουσημάτων χαλεπῶν διελέγετο, ὑπεξήρετο φόβω. ἔστιν ὅτε προσπίπτῃ αὐτῷ πρὸς τὰ ὑποχόνδρια θερμασίῳ ἔφη, καὶ τῷ ὀφθαλμῷ μυρμυγας πολλοὺς ἰδεῖν. καὶ ἡ ὑποχώρησις πουλλὴ. καὶ πολλάκις καὶ ὁμοίη χλιῶνος ξυνέβη. φλεβοτομίη γέγονε. ἐλλέβορος. χαλεπὸς ποσίαι βοείου. πρότερον δὲ ὀνείου ξυνεώγκε, καὶ τὰς ὑποχωρήσιας ἔπαυσεν. ὑδροποσίη ἀπ' ἀρχῆς, περὶ παλοί τε καὶ κεφαλῆς καθάρσιες. [54] τῷ Ανεχέτου τῷ ἰῷ. χλιῶνος ἐν βαλανείῳ πρὸς πυεῖ χειμόμενος ἐθερμάνθη. καὶ πολὺ χρῆμα περιέπεσεν ἐν ὁπλησιοχείῃ ἀπασμοῖς. ἐπειδὴ δὲ ἐκμοὶ ἀπασμοὶ περιέβλεπεν, οὐ πολὺ ἐωυτῷ ἰῷ. ἐπεὶ δὲ ἐντὸς ἐωυτοῦ ἐλθεῖν πάλιν τῇ ὑστεραίῃ πρωὶ ἐλήφθη ἀπασμώδης. ἀφρὸς δὲ οὐ πάνυ. καὶ τρίτῃ ἄκροπις. καὶ τετάρτῃ ἐπεσήμηνε τῇ γλώττῃ, πεμπταῖος οὐχ οἷός τε ἰῷ λέγειν. ἀλλ' ἤρετο ἐν τῇσιν ἀρχῇσι τῷ ὀνομάτων. καὶ τῇ ε̃ γλῶσσα σφοδρὰ, καὶ ὁ ἀπασμὸς ἐξεῴλθετο. καὶ ἐντὸς ἐωυτῷ ἐλθεῖν. ὅτε δὲ ἰῷ ἐξ ταῦτα, ἡ γλῶσσα μόγις ἀπεκαθίσταο εἰς ταυτό.

A B C D E F G H

in crura citra vllam ſignificationem tranſiit & deſiit. Balneum proderat & illitus cum aceto. Menſe verò ſecundo ferè aut tertio, dolor ad renes, qui quandoq; tenuerat, conſtitit. [52] Ariſtocratem ſub brumam laſſitudo, horror & calor inuaſit. Poſtea verò tertio die lateris & lumborum dolor cœpit, & tumor ab axilla initium ſumens totum latus occupabat, ad ipſam coſtam durus, cum rubore qui ab axilla initium ducebat, & liuore, non ſecus quam ſi ab igne calefactus & vſtulatus fuiſſet, anxiè & moleſtè habebat admodum ſiticuloſus erat, lingua ſubalbicans. Vrinæ non prodibant, crura aliquantum frigida, aluus ex mercurialis ſucco pauca deiiciebat, liquida, ſubalbicantia, ſpumoſa. Sub noctem reſpiratio ſublimis extitit, paruus ſudor circa frontem erupit, partes inferiores frigidæ, anxietate vexabatur, ceruix intumeſcebat, tuſſis non aderat, mentis compos mortuus eſt. [53] Oneſianactem ad autumnum lippitudo, poſtea verò febris quartana detinuit. Per quartanæ exordia à cibis alieno admodum erat animo, progreſſu verò temporis ad cibum alacriter habebat. Quinteriã Polychariin febre quartana eadem circa cibos cõtigerunt. Mneſianacti quoque etiam contigit alui deiectio ante febrem, poſteaque multo tempore comitabatur, multis albis, mucoſis prodeuntibus. Quandoque etiam paucum ſanguinem citra laborem & dolorem demittebat, ventris autem ſtrepitus aderant. Poſt febrem tuberculum durum ad ſedem abſceſſum fecit, diu incoctum perſeuerauit, ad inteſtinum ruptum eſt, & foris fiſtuloſum euadebat. Cùm autem in foro deambularet, ei ante oculos fulgores obuerſabantur, neque planè ſolem intueri poterat. Vbi verò paulùm ſeceſſiſſet, extra ſe fuit, & ceruicis conuulſione tentatus eſt. Poſtquam autem domum relatus eſt, ægrè viſum recepit, vixque ad ſeſe rediit. Primùm verò circunſtantes oculis colluſtrabat, corpus adeò perfrixit, vt vix vtriculis & nouis ſubinde adhibitis fomentis rècaleſceret. Poſtea quàm autem ſui compos fuit & ſurrexit, prodire noluit, ſed timere dicebat. Quòd ſi quis de grauibus morbis verba faceret, præ timore ſe ſubducebat. Interdum ſibi ad præcordia calorem occurrere dicebat, & oculis obuerſantes fulgores comitari. Alui deiectio multa fuit, & ſæpè & ſimilis hyeme contigit. Venæ ſectio facta eſt, veratrum exhibitum, lactis vaccini potione vſus eſt, ac primùm aſinini, quod contulit, & alui egeſtiones ſedauit. Aquæ potio ab initio fuit, deambulationesque & capitis purgationes. [54] Anecheti filio iſta contigerunt. Per hyemem in balneo ad ignem cùm infũgeretur calefactus eſt, & confeſtim in comitialibus ſimiles conuulſiones incidit. Vbi verò ſatis multæ cõuulſiones fuiſſent, circumſpexit, non erat apud ſe. Vbi autem ad ſe rediit, poſtridie mane iterum conuulſionibus correptus eſt, ſpuma non admodum apparuit. Tertio die linguã inarticulatam habuit, & quarto loqui velle lingua præferebat. Quinto loqui nõ poterat, verùm in nominum principiis hærebat, eodemq; die lingua admodũ hæſitabat, & cõuulſione vexabatur, ac extra ſe erat. Vbi verò iſta remitterent, lingua ęgrè ad priſtinum ſtatum redibat.

Sexto die cùm omnibus abſtinuiſſet, & ſorbitione & potu, nil etiam amplius ſumpſit. [55] Cleocho poſt laſſitudines & exercitationes, cùm per aliquot dies melle vſus eſſet, tumor ad genu dextrum ſubortus eſt, magis verò ad infernam partem, circa tendines qui ſub genu ſunt, tendebat, obambulabat aliquantulum claudicans, ſuræ tumor cum duritie aderat, & ad pedem ac malleolum dextrum pertingebat. Ad gingiuas circa dentes tubercula magna velut vuæ acini, liuida, nigra, ſine dolore erant, vbi cibum non caperet. Quinetiam crura niſi exurgeret doloris expertia erant. Tumor enim in ſiniſtram partem venit, minus verò etiam liueſcebat. In tumoribus ad genua & pedes quædam veluti ſuppurationes inerant. Tandem autem ſtare non poterat, nec calcibus incedere, ſed lecto decumbebat. Calores erant manifeſti, interdum cibum auerſabatur, non admodum ſiticuloſus, neque ad ſedile exurgebat, anxietate vexabatur, interdumque paruo animi deliquio tenebatur, veratrum ad capitis purgationes eſt exhibitum. Ad os medicamentum ex thuris polline cæteris quibuſdam admixtis contulit. Ad oris vlcera lenticulæ ſorbitio accommodata erat. Circa ſexageſimum verò diem tumores ad exhibitum iterum veratrum ſubſederunt, tantùm dolores ad genua decumbentem vexarunt. Humor autem & bilis abſceſſum ad genua fecit, pluribus etiam ante ſumptum veratrum diebus. [56] Piſiſtratum deambulantem & cætera ſanum, humeri dolor & grauitas longo tempore detinuit. Per hyemem verò incidit multus lateris dolor, & calor, & tuſſis, ſanguinem ſpumoſum exſcreabat, qui & ſtertorem in faucibus excitabat, leuiter autem ferebat, & mentis compos erat, calorque relaxauit, vnaque & exſcreatio ſtridulaq; faucium aſperitas, & ad quartum aut quintum diem conualuit. [57] Simi coniugi in partu concuſſæ pectoris & lateris dolor obortus eſt, tuſſis, febris tenuis, exſcreationes purulentæ aderant, tabes, quæ etiam conſtitit. Febris quoque ſex menſibus detinuit, & alui profluuia ſemper. Ad extremum febris ceſſatio, ex qua aluus ſubſtitit, poſt ſeptimum diem mortua eſt.

ἑκταῖον ἀποχρεμψύω πυώτων, καὶ ῥοφήματος καὶ ποτοῦ, καὶ οὐκ ἔτι ὀδυνηρὸς ἐλάμβανεν. [55] Κλεόχῳ ὀκτὼ νόσων καὶ γυμνασίων, μέλιτι τὰς ἡμέρας διαχρωμένῳ, οἴδημα ἐς γόνυ δεξιόν. μᾶλλον δὲ ἐς ὃ κάτω τοῦ γόνατος τοῖς τένοντας τοῖς ὑπὸ τῷ γονάτι. τοῦτό τε ὑπωλαίνων. καὶ ἡ γαστροκνημίη ὠδέ, καὶ σκληρὴ ἦν, καὶ ἐς τὸν πόδα, καὶ ἐς τὸν σφυρὸν τὸν δεξιόν, καὶ ἐς τὰ οὖλα παρ' ὀδόντας, μελάνα ὡς ῥάγες, πελιδνά, μεμελανώμενα, ἀνώδυνα, ὁπότε μὴ ἐοῦσιν. καὶ τὰ σκέλεα εἰ μὴ ἐξαναστάιν. ἦλθε δὲ ἐς ὃ ἀριστερὸν ὃ οἴδημα. ἦσαν δὲ καὶ ἀπολιάνετο. ὀν τοῖσιν οἰδήμασι τοῖσι τοῦ γονάτου καὶ πόδας ὡς σαφὴς ἀπόπυα. τέλος δὲ οὐχ οἷός τε ἦν ἵσταται. οὐδ' ὅπῃ τὰς πέρνας ὀπτάνοιν, ἀλλὰ κλινοπετὴς ἦν. θέρμη δῆλοι. σπόταν, ἀποσιτος. οὐ πάνυ διψώδης. οὐ δὲ ὅπῃ θᾶκον αἴρεται. ἀσώδης. καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ὀλιγοψυχίη ἴσχε. ἐλλέβορον τρεσήθησαν κεφαλῆς καθάρσιος. τρεῖς δὲ τόμα μανιώδες ξυὼ τοῖσιν ἄλλοισι μισγομένοισι ξυνέγκεν. τρὸς τὰ ὀν τῷ στόματι ἕλκεα, ῥόφημα φακῆς ὀπτῇ δίδου. τοῦ δὲ ἐξικνεῖσθαι καὶ τέσσερα τὰ οἰδήματα τρὸς τὸ δεύτερον ἐλλεβόρου. μοῦνον ὀδυνᾶν ἐς τὰ γονάτα καταπειμένων ἦλθον. ὑγρὸν δὲ καὶ χολὴ. ἀπέσχε ἐς γονάτα, καὶ πλείους ἡμέρας τρὸς τὸ ἐλλεβόρου. [56] Πισιστράτῳ ὤμου ἄλγημα, καὶ βάρος πολὺ χρόνιον τοῦ παντὸς. καὶ τ' ἄλλα ὑγιαίνοντι. χειμῶνος δὲ ἐπέπεσε πολλὴ ὀδυνᾶν πλευρός. καὶ θερμὴ. καὶ βήξ. ἀποχρεμψίς τε αἵματος ἀφρώδεος. τοῦτο καὶ ῥεγχώδες ὀν τῇ φαρυγγί. διφορος δὲ καὶ παρ' ἑωυτῷ. καὶ ἡ θέρμη ἐχάλασεν. ἅμα δὲ καὶ ἡ ἀποχρεμψις, καὶ ὁ κέρχνος. καὶ τοῦ τεταρταῖου ἡ πέμπτου ἡμέρῃ ὑγιής. [57] τῇ Σιμῷ ὀν τόκῳ σφαθείσῃ, ἄλγημα τοῦ ἐπὶ θώρηξ καὶ πλευρόν. βήξ. πυρετοί. ἀποχρέμψις πυώδεες. φθίσις. καὶ κατίσχη. καὶ ἐξ μιλῶας οἱ πυρετοί. καὶ διάρροιαι ἀεί. ὅπῃ τέλος, παῦσις πυρετῶν. χειλίη ἔσχε μὲν τὸν παῦσιν. ἡμέρας μὲν ἑπτὰ ἐτελεύτησεν.

[40] οἴσι δὲ αὐ ὀστέα κατάγῃ] Libro de capitis vulneribus in oſſis capitis fractura, febrem ante decimum quartum diem hyeme ſuperuenire ſcribit, æſtate verò poſt ſeptimum. Sic quoque in periculoſis vulneribus & deploratis, æſtate ante ſeptimum diem, hyeme verò ante decimum quartum mortem contingere.

[42] Θ ὁ Ποσιδικρέων] Sic habent omnia publicata exemplaria. Scripta verò omnia Ποσιδικρέων legũt, vt & omnes Interpretes. Sunt autem iſta omnia oſſium capitis ex vulnere denudatorum periculoſa exempla.

[44] τῷ ὀν τῷ μεγάλῳ] Repetitur hoc exemplum lib. 5. epid.

ἢ λιχανὸν ὀδόντιον] Cornarius medium digitum dixit, cùm indicem ſignificet, quod etiam ſecutus eſt lib. 5. epid.

ἐκπαίος ἀπὸ τῆς παρορρήσιος] ἐκπαῖος omiſit Cornarius contra omnium codicum fidem.

[45] ὁ δὲ ἀπὸ τῆς φάλαγγος] Paulò aliter repetitur libro quinto epidem. vbi etiam φρέμμα non πύμμα legitur. πύμμα autem πληγὴ Heſychio exponitur.

[46] Ζιλώων] Sic habẽt omnia publicata exemplaria, manu autem ſcripta omnia Ῥιλώων, quam etiam lectionem ſecutus eſt Caluus. Cornarius Τριλώων ex lib. 5. epid. legit, vbi hæc hiſtoria etiam repetitur.

[47] Μείνωνι ὑπὸ Ἡρακλείδου] Sic legunt omnia exemplaria tum publicata tum manuſcripta. Caluus verò Δείνωνι legiſſe videtur.

πάντα δὲ αὖ καταικορὴς] Iſtud ad tuſſim rectè referri videtur, vt βήξ καταικορὴς dicatur ſummè intenſa ac vehemens plurimumq; vexans, vt antea δίψα καταικορὴς, & ὕπνος καταικορὴς.

τοῦ ἢ ἔ] Sic legunt omnia exemplaria. Cornarius autem τοῦ ἢ οἷ.

πτοηθμὸς ὀ φλεβῶν] Hîc quoque, vt etiam antea ſæpè, febrem arteriarum quæ circa tempora ſunt pulſu metitur. Dicitur autem venarum ſaltus, vt venarum percuſſum pro arteriarum pulſu ſæpè effert Plinius.

ὄρχις ἀποδοῦσις] Noua eſt iſta & inſolens vrinæ attributio, quales aliæ multæ hoc libro. Indicatur autem vrina cinerem colore referens, & ex cinereo colore albicans, qualis eſt cruda & diluta. Caluus per cineres excolatam vrinam intellexit, & lixiuio ſimilem dixit, dictionis vim, neq; ſcriptoris mentem vllo modo aſſequutus.

[48] ἐθορυβήθη] Iſtud ad vrinam returbidam retuli cum interpretibus, etſi inſolenter admodum ita videatur vſurpatum. Malim autem illud ad mentis ægri perturbationem referri, quòd in eam rem θορυβὸς apud Hipp. ferè ſoleat vſurpari.

[49] Πληιάδων

A [49] Πληιάδων τοῦ δύσιν] Quædam exemplaria manu ſcripta iſtud omittunt, quod etiam ex codicibus Italicis fecit Caluus. γλῶσσα verò καυσώδης dicitur aut qualis in febre ardente, vel calore exæſtuans.

οὐδὲ αὖ τῇ αἰέφερε] Hæc eſt ambigua lectio, & ſignificat nullo modo conualeſcebat, aut recreabatur, aut ad ſeſe redibat. Quædam exemplaria αὖ τῇ legunt quæ ſignificant vocem nullo modo reuocatam, ſed omninò interceptam fuiſſe. Poteſt & αἰέφερε de offenſante ac ſubſiſtente reſpiratione intelligi, quomodo ἀναφέρειν explicat Gal. in exegeſi. Quidam etiam iſtud capiunt de oculis quos ſurſum attollere nequiret.

[50] μεγάλα ἀσήμως κατέσχε] Iſtud ſignificat valdè citra rationem aut ſolutionis vllam ſignificationem alterum ad aurem tuberculum conquieuiſſe & ſubſediſſe. Quod eſt in tota iudiciorum ratione diligenter animaduertendum admodumque ſuſpectum, vt ſatis hoc toto anno 1574 cuiuis manifeſtum fuit, in quo febres ardentes per æſtatem graſſatæ, plurimis ad aures tuberculis
B excitatis, iudicationis irritæ ſpecimen exhibuerunt, ſenſim & citra vllam ſignificationem diſparentibus huiuſmodi tumoribus, morbique reuerſione facta, plurimi alui profluuio ſublati ſunt. Ad hanc autem ægri hiſtoriam accommodari appoſitiſſimè poſſe videtur Coacarum præſagium his verbis adſcriptum, Θ παρ' οἷς μάλιστα ὀν τῇ ὀξέων ὀν τοῖσι καυσώδεσι γίνεται. κ' ἢν μὴ κρίσιν ποιήσῃ καὶ ὀκτωκαιδεκάτῃ, ἢ ὀν ῥινῶν αἷμα ῥυῇ, ἢ οὖρα ἰσχνότερον παχέα λάβῃ, κτὰ πολλὰ δὲ τῇ τοιούτων οἰδημάτων τρεγαποκαθίσταται. hoc eſt, Ex præcipitibus malis in febribus ardentibus maximè, tubercula ad aures oriuntur, ac niſi iudicatione ſoluantur & maturaſcant, aut ſanguis ex naribus profluxerit, aut craſſum ſedimentum vrina acceperit, ægros interimunt. Huiuſmodi verò tumores plærunque reſident & conquieſcunt.

ἐφθάρη τὸ σῶμα] Significat corporis vires alui profluuio fractas & afflictas fuiſſe, eoque corpus contabuiſſe, concidiſſe, ac veluti corruptum eius habitum fuiſſe. φθίσιν nanque (quod & φθείρειν ſignificat) σωπτήκεσθαι, ἰσχναίνεσθαι, μειοῦσθαι, ἀλφῶν indicare ſcribit Galenus in Exegeſi. Ex qua etiam ſignificatione φθείρεσθαι deducitur. Sic quoque apud Thucydidem ἐφθαρμένη πόλις ciuitas fracta & cuius
C vires affectæ ſunt dicitur. Non abſimili quoque locutione ἀλφὸν τρεσώπου dicitur in Coac. Præſag. de facie exitiali & cadauerosa, quæ adeò extenuata eſt aut concidit, vt omninò corrupta videatur, & à ſeipſa bene habita ita immutata cernitur, vt forma naturalis collapſa & extincta ſentiatur.

[51] τεταρταῖος δ' οὐδ' ἐών] Cornarius iſtud ad tertianæ febris circuitum refert, quòd ferè tertio quoque die grauius habuerit, ideoque δ' ῥᾶον πάλιν legit. Sed nos exemplarium manuſcriptorum fidem & codicum pluralitatem ſequimur, in quibus nullum huius lectionis apparet veſtigium.

γλῶσσα ξηρὴ, ἄκροπις] Sic legunt quotquot videre licuit exemplaria, tum edita, tum manu exarata. Ἄκροπις autem dictio eſt inter obſcuras Hippocratis voces repoſita, pro qua in exegeſi ἀκεκαὴς & ἀκροαὴς legitur, quidam etiam ἄκρωπις legunt, alij ἀκεκαής. Sic enim in exegeſi Galenus ſcribit, vbi hunc locum ſubindicat. ἄκροπις γλῶσσα, οὕτως εἴρηται ὀν τῷ ἑβδόμῳ τῇ ὀπτηδημιῶν ἡ δῆ ἄκρος ἑωυτὸς μὴ δύναται ποιῆσαι, τουτέστιν ἡ ἀδιόρθωτος ὑπὸ δυσκινησίας. Qua dictione lingua quæ vocem articulatam efformare non poteſt & ad motionem
D eſt impotens indicatur, non ſecus ac ἀκεκαὴς γλῶσσα dicitur Hippocrati aphoriſm. 40. lib. 7. Ideoque quædam exemplaria ἀκεκαὴς in exegeſi legunt, quemadmodum feciſſe Varinum conſtat, cùm ex Hippocrate ἀκεκαὴ γλῶσσαν ſcribit & explicat ἀκεκαὴς γλῶσσα ὑπὸ δυσκινησίας. Cæteræ nanque voces ex ἀκεκαὴς ſcriptorum vitio deflexæ videri poſſunt. Hîc autem ἄκροπις γλῶσσα dicitur quæ præ reſiccatione vocem articulatam efformare nõ poteſt. Paulò verò poſtea ἄκροπις de ægro dicitur qui linguam ad vocem informandam mouere, neque clarè aut diſtinctè loqui poterat.

ἀσήμως ἐφαίνη] ἀσήμως ἠφανίσθη legiſſe videtur Caluus. Nos tamen receptam in omnibus codicibus lectionem retinuimus.

ἱδρῶνον τοῦ τὰ αὖω] Significat copioſo oborto ſudore in ſuperioribus partibus ex parte morbum iudicatum fuiſſe. Quod etiam quædam exemplaria manu ſcripta propius ſignificant, quæ ſcribunt πανάγεσκεν δὲ κατέχω, ἱδρῶνον τοῦ τὰ αὖω οὐ πολὺ μετεώτερον, vt decimo quarto excitatum ſudorem intelligas, quo morbus iudicatus fuerit, etſi ſuperioribus partibus paulò immoderatior fuerit, hoc
E eſt copioſior. Aliter tamen ſumpſerunt interpretes.

ἐξεμήματα δι' ὁλίγου] δι' ὅλου legerunt omnes interpretes. Quæ certè lectio plauſibilior eſt. Nos tamen codicum fidem ſecuti nihil immutauimus. Sunt autem huiuſmodi ἐξαιρήματα ὥσπερ πυέλκωσις, qualia φλυζάκια in Cois Præſagiis dicuntur, quæ ſententia huic ægro optimè quadrare videtur. Eadem quoque lib. 5. antea οἷα τὰ τῇ καυσώπων δήματα dicuntur. Atque iſta φλυκταίνων & puſtularum genere recenſentur.

ἐς νεφροὺς ἡ ὀδύνη κατέσχε] Illud κατέσχε dolorem ad renes incubuiſſe, ibique morbum conſtituiſſe aut firmatum eſſe ſignificat, velut infida neque abſoluta iudicatione depoſitum.

[52] τοῦ ἡλίου τοπὰς χρωείνας] Sic legunt meliora exemplaria, etſi quædam τοῦ ἡλίου τοπίων χρωείνων habent.

σκληρὸν κῆ θωτὶω ἢ πλευρῶ] Hanc lectionem conſentientibus omnibus exemplaribus ſecuti ſumus, etſi quodammodo redundare videntur. Interpretes σκληρὸν, ἐρυθρὸν tantùm legerunt, vitium ſubeſſe indicantes, cuius certè non leuem ſuſpicionem iniicit aſteriſcus Aſulano codici præpoſitus.

F [53] Ουησιαὶ ἀκλῦ] Exemplaria manu ſcripta omnia Μυησιαὶ ἀκλῦ habent, quæ lectio etiam ad Italicos codices peruenit, vt ſatis ex Caluo patet.

καὶ πυείη ὑπὸ τῇ κεφῇ] Illud ὑπὸ τῇ κεφῇ ſanè difficilem habet explicationem & lubricam. Si modò vera eſt lectio quam ex omnibus codicibus retinuimus. ὑπὸ τῇ κεφῇ idem quod ὀν κεφῇς mihi ſignificare videtur, vt ſubindè renouata, aut denuò & de integro adhibita fomenta indicet. Caluus ὑπὸ τῇ κλίνῃ, ὑπὸ τῇ ſρωμῇ legiſſe videtur. Cornarius illud totum, quòd negotium faceſſeret, aut parum integrum videretur, ſuſtulit.

[54] Θ ἀβρόχρημα] Θ deeſt in omnibus exemplaribus manu ſcriptis, quod etiam reddidit Caluus. Inſolens autem phraſis eſt τοῦ πόνου ὀν ὀπλητικοῖς ἀπαισμοῖς, pro τοῦ πόνου ὀπλητικοῖς ἀπαισμοῖς, aut certè ὀν ὀπλητικοῖς ἀπαισμοῖς abſolutè ſumi videtur, quomodo etiam ſumpſit Caluus.

G Θ τρὶς ἄκροπις] ἄκροπες legunt membranæ reconditiſſimæ Regiæ manu ſcriptæ, cæteræ ἄκροπις. Significat autem ægrum neque vocem efformare, neque linguam ad diſtinctè proferendam vocem mouere potuiſſe, ſed inarticulatam diuque præpeditam fuiſſe.

Θ τῇ ἔ γλῶσσα προφρὲ] Hac phraſi indicatur linguam quinto die plurimùm magisque quàm antea hæſitaſſe præpeditamque fuiſſe. Iſtam nanque lectionem conſentientibus omnibus exemplaribus ſecuti ſumus. Cornarius aliam lectionem aſſinxit, & τῇ γλώσσῃ legiſſe videtur.

καὶ οὐκ ἔπ οὐδενὸς ἐλάμβανεν] Hanc quoque lectionem conſpirantibus omnibus exemplaribus retinui, qua ægrum nullum amplius cibum ſumpſiſſe ſignificat. Cornarius ἐλαμβάνετο legiſſe videtur. Sed certè ἀπορρόμενος malim, etſi ἀπορρόμενος paſſim legitur, facilia loqui lapſu.

καὶ ἡ γαστροκνημίη ὠδέ] ὠδῶ in exegeſi οἰδάνει exponit Galenus indicatque ι ſubſcribendum eſſe aut ad latus adſcribendum, quod antiquis erat ſolenne, quòd τὸ οἰδῶν ι habeat. Quibus verbis hic locus fortè ſubindicari videtur.

H [55] ἦσαν δὲ καὶ ἀπολιάνετο] Iſtud ἀπολιάνετο valdè mihi ſuſpectum eſt, etſi in eo retinendo conſentiunt omnia exemplaria tum ſcripta tum publicata. Interpretes ἐπελιοῦτο legiſſe videntur, quos facilè ſecutus ſum, etſi aliud quiddam lubentius amplecterer, vt ἐπελιρώετο. Poteſt fortè & ἀπολειάνετο retineri, vt ſignificet tumorem ad ſiniſtram partem tranſiſſe, mino-

rem verò ac veluti etiam complanatum fuisse. Sed sunt ista tantùm coniecturæ ludicra, dum meliorum codicum ope diminuti A
deficimur.

πρὸς τὸ στόμα μανῶδες] μανῶδες medicamentum ex thuris polline aut manna thuris significat, adstringens, desiccans, concoquens & digerens, quod ad oris & gingiuarum tubercula non temerè contulit. Manna enim ex thuris granis & micis concussu elisis constat, cùm thus circumagitur & vehitur, thure & eius cortice constans, atque eo tanto magis adstringens. Caluus aliam lectionem secutus est neque authoris sensum eruit.

[57] τῇ Σιμῷ] Aliter scribitur & repetitur hoc exemplum extremo lib. 5. epid.

[58] Euxeni quoque vxor ex fotu laborare visa est, calores numquam reliquerunt, magis sub vesperam increscebant, sudores toto corpore oboriebantur. Vbi febris augeretur, pedum frigus, interdum verò & tibiarum & genuũ existebat, tussicula sicca pauco tempore detinebat, vbi febris ingrauescere inciperet, deinde cessabat, multo autem tempore toto corpore rigor excitatus est, perpetuò sine siti fuit. Medicamento & sero epoto magis læsa est. Per exordia prorsus doloris expers erat & facilè spirabat. Medio autem tempore dextri lateris dolor obortus est, & tussis commota, creber anhelitus erat & excreationes paruæ, albicantes & aliquantulum tenues, neque amplius horror ex pedibus, sed ceruice & dorso ortum ducebat, & aluus liquidior erat, febris cum sudore copioso relaxauit, & perfrigerata est. Varia autem erat crebra spiratio, septimo post remissionem die mortua est mentis compos.[59] Polemarchi vxor æstate febricitare cœpit, eam autem dimisit sexto die, postea verò morbum trahebat, ad noctem calores tenuerunt. Rursus vbi intermississet, prehendit febris, neque tribus prope mensibus dimisit, tussis multa aderat, pituitæ excreatio. Vbi verò ad vigesimum diem peruenisset, spiratio perpetuò crebra erat, in pectore strepitus, plærunque sudoribus diffluebat, mane febris remissior. Interdum etiam horrores prehendebant, somnus aderat, & interdum aluus humecta erat, rursusq; siccabatur, ad gustũ moderatè habebat. Medio verò interposito tempore, ad genua & tibias dolor erat, & si flectere aut extendere cuperet, alterius indigebat opera. Crurum dolores perseuerarunt ad finem vsque, qui iam prope instabat, & pedes intumuerunt ad tibias vsque, ad contactum dolebat, sudoresque & rigores cessarunt, febris autem semper increuit. Ante obitum autem aluus effusa est, mentis compos perseuerabat. Tribus ante obitum diebus stertor in faucibus audiebatur, rursusque repetebat, mortua est. [60] Hegesipolis filiolum quatuor prope menses circa vmbilicum dolor erodens detinuit, processu verò temporis intendebatur dolor. Ventrem cædebat, vellicabat, calores prehendebant, contabescebat, ossa restabant, pedes intumescebant. Testes, ventris partes ad vmbilicum inflatæ erant, perinde ac quibus aluus conturbari velle videtur, cibum auersabatur. Lac recens solùm assumebat, & aluus effusa est, aliquantumque cruenta sanies & graueolens subiit, venter intendebatur, vbi exiguum & paucum pituitæ vomitione reiecisset, ita vt genitale semen esse videretur, mortuus est. [61] Plateæ puero sub ipsum sanè exitum capitis sutura valdè excauata est. Cùm autem ægrotaret, manu perpetuò sincipur contingebat, præcipuè verò vbi mors instaret, neque tamen caput dolebat, & in femore sinistro sub inguine in partibus inferioribus liuidum quid fortasse pridie quàm moreretur visum est, testes extenuati sunt. Eadem quoq; Hegetoridæ filio contigerunt.

[58] καὶ ἡ Εὐξένου οὐκ πυρετώδης ἐδόκει. θέρμη οὐκ ἔλιπον οὐδένα χρόνον. μᾶλλον περὶ ἑσπέρην ἐπετείνοντο. ἱδρῶτες ἐγίνοντο ἐς ὅλον τὸ σῶμα. μέλλοντος δὲ πυρετοῦ, ψύξις τῶν ποδῶν, ὅτε δὲ καὶ κνημέων καὶ γειρόατων ἐγίνοντο. βηξίον ξηρόν. ὀλίγον χρόνον ἀρχομένου τοῦ πυρετοῦ παρεξιώεσθαι. εἶτα ἔληγε. ἀφὶ δὲ χρόνου πολλοῦ καὶ ὅλου τοῦ σώματος ῥίγος ἐγίνετο. ἀδίψος ἀφὶ πάντος. φάρμακον ποιοῦσα καὶ ὀρρὸν, ἐβλάβη μᾶλλον, ἀπ' ἀρχῆς πάντων ἀνώδυνος καὶ ἄυπνος. μεσοῦντος δὲ τοῦ χρόνου, πλεῦρον δεξιὸν ἐγένετο ἄλγημα. καὶ ἡ βῆξ ἐκινήθη. καὶ ἕδρωμα καὶ ἀποχρέμψιες σμικραὶ, λευκαὶ καὶ ὑπόλεπτοι. καὶ ἡ φύσις, οὐκ ἔτι οὐκ ποδῶν. ἀλλὰ ἀπὸ ῥαχίου καὶ νώτου. καὶ κοιλίη ὑγροτέρη. ἐκάλασεν ὁ πυρετὸς μετὰ πολλοῦ ἱδρῶτος καὶ κατεψύχθη. ἕδρωμα δὲ ἐῶ ποικίλον, ἐτελεύτησε μετὰ τὰς ἄφεσιν ἑβδόμῃ ἐμφρων. [59] ἡ Πολεμάρχου, θέρους ἤρξατο πυρεταίνειν, ἀφῆκε δὲ αὐτὰς ἑκταῖος. μετὰ δὲ ὑπεφέρετο, ἐς νύκτα θέρμα. πάλιν δὲ ἀφαλιπὼν, ἔλαβεν ὁ πυρετός. καὶ οὐκ ἀπῆκε χρόνον τεσσάρων μηνῶν. βῆξ πολλή. ἀποχρέμψις φλέγματος. ἐπεὶ δὲ τὰς εἴκοσιν ἐγένετο, πυρέσσεν αἰεὶ πυκνόν. οὐ τοῦ σήμερον φόφοι. ἱδρώδης τὰ πολλά. περὶ ἡπιώτερος ὁ πυρετός. καὶ φύσις ἐστὶν ὅτε ἐλάμβανον. ὕπνοι ἐγίνοντο. καὶ κοιλίη ἐστὶν ὅτε καθυγραίνετο, καὶ πάλιν ξηραίνετο. ἐγένετο ἐπιφανῶς. μεσοῦντος δὲ χρόνου, ἐς γειρόατα καὶ κνήμας ἄλγημα. καὶ ξυγκάμπτειν καὶ ἐκτείνειν ἄλλου ἐδεῖτο. διετέλει τὰ τοῦ σκελέων μέχρι τελευτῆς. ὑπόγυον δέ. καὶ ἐπόδησαν οἱ πόδες μέχρι κνημέων. καὶ ἐφαπτόμενον ἤλγει. καὶ οἱ ἱδρῶτες ἔληξαν, καὶ τὰ ῥίγεα. ὁ δὲ πυρετὸς ἀεὶ ἐπέτεινεν. περὶ δὲ τῆς τελευτῆς κοιλίη κατερράγη. ἔμφρων διετέλει. περὶ τελευταίας ἡμερῶν τῆς τελευτῆς, ῥεγχώδης ἐν φαρύγγι, καὶ πάλιν ἐπεμήρχετο. ἐτελεύτησεν. [60] Ἡγησιπόλιος παιδίον ἀεὶ τέσσαρας μηνὰς ἄλγημα περὶ ὀμφαλὸν βρωτικὸν εἶχεν. περιόντος δὲ ἐπέτεινεν ἡ ὀδυνη. ἐκόπτε τὸν γαστέρα. ἐτίλλετο. θέρμη ἐπελάμβανον. ἐτήκετο. ὀστέα ἐλήφθη. τὸν πόδε ἐπώδει. ὄρχιες. γαστρὸς τὰ περὶ ὀμφαλὸν πεφυσημένον ἀραιὸν, οἷσι μέλλοισι κοιλίαι οὐκ τάσσεσθαι, ἀπόσιτος ἐγένετο. γάλα μοῦνον περιεδέχετο ὑπόγυον. καὶ ἡ κοιλίη καθυγράνθη. καὶ ὕφαιμος ἰχὼρ ὑπῆν, κάκοδμος. κοιλίη ἐμπίπτεσθαι. ἐτελεύτησεν ἐμέσας μικρὸν, βεκχὶ, φλεγματώδες. ὥστε δόξαι οἷ γονεῦσι. [61] τῆς Πλατείης τελευτήσαντι δὴ, ῥαφὴ τῆς κεφαλῆς σφόδρα ἐκοιλάνθη. ἀῤῥωστῶν δ' αἰεὶ τῇ χειρὶ κατῆκε κατὰ τὸ βρέγματος. μάλιστα δ' ὑπόγυον. οὐκ ἤλγει δὲ τὸν κεφαλεῦν. καὶ εἰ μηρῶ ἀριστερῷ ὑπὸ βουβῶνα τὰ κάτω, πελιδνὸν ἴσως τῇ περιτραίνῃ. ὄρχιες καπνιάθησεν. ὅμοια δὲ καὶ τοῦ Ἡγητορείδεω παιδίω, ἀπέθα-

A ἀπέθανε, πλεῦν ὅτι ἔμετοι προσεγένοντο ὑπὸ τῶν πολλῶν πλείους. [62] ἡ Ἱππίου ἀδελφέη χειμῶνος φρενῖτις. ἀμβατάιζα, τῆσι χεροὶ περιπαλίζομένη, ἀμύσσουσα ἑωυτοῦ. πέμπτῃ, ἔκτῃ ἐς νύκτα ἄφωνος. κωματώδης. ἐμφυσῶσα ἐς γνάθους. καὶ χείλεα ὡς οἱ καθεύδοντες. ἐτελεύτησεν ἑβδομάτῃ. [63] ἄσανδρος φεύξας πλεῦρου ὀδυνη, ἄλγος ἐς γονάτα καὶ μηρόν. φαγὼν παρεφέρη. ἐτελεύτησε τάχεος. [64] τοῦ Κλεοτίμου σκυτοῦ κοιλίης ὑγραινθείσης πολλοῦ χρόνου, καὶ θέρμης γινομένης, καθ' ἕκαστον ἔπαρμα φυματώδες ἐς ὑποχόνδριον κατέβη. καὶ κοιλίη ὑγραίνετο. καὶ ἕτερον αὐτοῦ καθ' ἕκαστον ἄνω περὶ ὑποχόνδριον φῦμα ἐτελεύτησεν. οἷσι κεφαλῆς ὀδυνη ἀφνὴ ἀχὼ θέρμη. οἷσι μὲν ἐς τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς καὶ κατὰ ῥίνας ἡ ὑγρὴν ἀποχωρέει λεπτόν. ἢ πέπον. ἢ ἐς ὦτα. ἢ ἐς φάρυγα οὐκ κεφαλῆς ἀσφαλέστερον. οἷσι δὲ ξηρὴ ταῦτα. ὁ δὲ σφάκελος ἀφνὸς, ὀπτικίνδυνα. ἢν δὲ περὶ τὴν ἀσώδης ἢ χολώδης ἔμετος, ἢ καταπληξις ὀμμάτων, ἢ ἀφωνία καὶ ἀθυμίον ἢ φθέγγεται, ἢ λῆρός τις, θανάσιμα καὶ παρασμώδεα. ὁπόσοι δ' αὖ οὐκ καταῤῥοῦ τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς πονέοντες, καὶ κατὰ ῥίνας ὑγρὸν ἀποχωρέοντος ὀπτιπυρετιώσιν ὀπτιφαῶς οὐ τῇ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ περιψύχονται. [65] ἐχεκράτει τοῦ τυφλοῦ, κεφαλῆς ὀδυνη δεινὴ μᾶλλον, εἰς ὀπίσθεν, καὶ βαχίου, ὅπου ἡ περὶφυσις. καὶ ἐς κορυφὴν ἐχώρει. περιόντος δὲ καὶ ἐς οἷς ἀριστερόν. καὶ τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς ἐπώδυνον. μυξώδεα αἰεὶ ἐχώρει ὀπτιφαῶς ξυγκεκαυμένα. καὶ θέρμη παρηκολούθει, λεπτή. καὶ ἀπόσιτος. τὴν ἡμέρην ῥάων. ἐς νύκτα δὲ ὠδυνᾶτο. ἐπεὶ δὲ τὸ κεῖ ὃ οἷς ἐῤῥάγη πῦον, ἔληξε πάντα. ἐῤῥάγη δὲ περὶ χαμῶνα. ἦεσί γε οὐ πᾶσι τοῖς ἐμπυήμασι. καὶ τοῖσι περὶ ὀφθαλμὸν ἐς νύκτα οἱ πόνοι. [66] εἰσὶ βῆχες χαμῶνος μάλιστα δὲ νότοισι, παχέα καὶ πολλὰ χρεμπτομένοισι πυρετοὶ ὀπτιγίνονται. ὀπτιφαῶς δὲ πεμπταῖοι παύονται. αἱ βῆχες δὲ περὶ μ῞ οἷ Ἡγησιπόλεϊ. οἷσι θέρμη πολλὰ ἐστὶν ὅτε παυομένων, οὐχ ὅλον τὸ σῶμα, ἀλλ' ἢ περὶ αὐχένα, καὶ ὑπὸ μαγάλας, ἢ κεφαλὴν ἀφιδρώοντες, παύονται. [67] χαέλι χαμῶνος οὐκ βηχίου ὀπτιδημίου περιεγλυφόμενος πυρετὸς ἐπέλαβεν ὀξὺς. τὰ ἱμάτια ἀπέβαλλεν. κῶμα μετὰ πόνου. οὔτε ἐγένετο ἐρυθρὸς, οὔτ' ὀρθῶν πλῦμα. ὑπόστασις λθὺς ἀπὸ ἀρχῆς πολλὴ, λευκή. ὕστερον δὲ καὶ ὑπέρυθρος. ἑβδόμῃ ἀπὸ βαλανίου σμικρὰ ὑπῆλθε. τὸ κῶμα κατεῖχεν, ἄλυπον. νοῦς ὀπτὶ μετόπω. ὕπνος ἐς νύκτα. καὶ θέρμη ἠπιώτερη. ὀγδόῃ, χυλὸν περιεδέξατο. κωματώδης διετέλει μέχρις ἑνδεκάτης. ταύτῃ δὲ καὶ ἡ θέρμη μάλιστα ἔληξεν. ἐπεὶ δὲ ἐῶ βῆξ, ἀποχρέμψις διετέλει ἀεὶ πουλλή. ῥηϊδίως. περὶτον γλίχρη. λευκή. παχέη. ἐπεὶ δὲ ἐξωπεπαύνετο, ὁμοίη πυώδεσιν. οὔτε ἀπὸ ἑνδεκάτης καθαρώτερα. ὑπόστασις ῥηχείη. τεσσαρεσκαιδεκάτη, ἄλγημα ὀπτὶ δεξιὰ μέχρι κενεῶνος ἐς ὑποχόνδριον. οὔρον ἔχρε. πόμα ὃ ἀπὸ τοῦ καλλιφύλλου ξυμμίγνυε πεντεκαιδεκάτη.

[62] Hippiæ soror per hyemem phrenitide detenta hallucinata est, manibus laborabat, seipsa lancinabat. Quinto & sexto die sub noctem vox defecit, sopore correpta est, buccas & labia velut dormientes inflabat, septimo die mortua est. [63] Asandrum ex horrore lateris dolor corripuit, qui ad genua & femur peruenit, vbi comedisset delirabat, breuiqúe mortuus est. [64] Cleotimo sutori cùm aluus multo tempore fusa & calor exortus fuisset, circa iecoris regionem tumor tuberculo similis enatus ad imum ventrem descendit, & aluus fluida erat, eiqúe alterum tuberculum iuxta secur, supra ad præcordia obortum exitum attulit. Quidam capitis dolore graui cum calore tenebantur. Quibusdam quidem ad dimidiam capitis partem & iuxta nares humor quidam tenuis aut maturus, aut ad aures, aut ad fauces ex capite tutius secedit, quibusdam verò sicca ista adsunt. At sideratio grauis periculo non vacat. Quòd si vomitio biliosa aut cum anxietate adfuerit, aut oculorum stupor, vocis defectio, aut rarus sermo, aut deliratio quædam, mortem & conuulsionem metuere oportet. At qui ex destillatione dimidia capitis parte dolentes, & humore per nares secedente, insuper moderatè febricitarunt, quinto aut sexto die perfrigerantur. [65] Echecratem cœcum capitis vehemens dolor vexabat, posteriore præcipuè parte qua ceruix capiti connectitur, & ad verticem progrediebatur, progressu verò temporis & ad aurem sinistram, & dimidia pars capitis dolore tentabatur, mucosa semper prodibant; ferè ambusta, & calor tenuis comitabatur, ciborum fastidium aderat, per diem melius habebat, sub noctem verò dolore vexabatur. Postea quàm autem pus per aurem erupit, cuncta cessarunt, erupit verò ad hyemem. Animaduertendum sanè est num in omnibus internis puris collectionibus, & oculorum vitiis, ad noctem dolores contingant. [66] Tusses hyeme fiunt, maximè verò austrino cœli statu, crassa & copiosa screantibus febres succedunt, fereque quinto die cessant. Tusses autem sub quadragesimum, quale quid Hegesipoli contigit. Quibus calores multi interdum cessant, iis non toto corpore, sed vel circa ceruicem, aut sub alis, aut ex capite tenui dimanante sudore, desinunt.[67] Charitem per hyemem ex tussicula popularitor grassante febris acuta corripuit, vestem stragulam abiiciebat, sopor cum labore aderat. Vrinæ rubræ existebant, eruiloturæ similes, sedimẽtum statim ab initio copiosum, album, postea verò etiam aliquantum rubrum. Septimo die glande supposita exigua prodierunt, sopor minimè molestus detinuit, mador circa frontem adfuit, somnus ad noctem & calor leuior. Octauo sorbitionem ex hordeo sumpsit, sopor ad vndecimum perseuerauit. Eo verò die præcipuè calor desiit. Vbi autem tussis aderat, excreatio semper multa perseuerabat, facilis, primùm glutinosa, alba, crassa, deinde vbi concocta fuit, purulentis similis. Vrinæ ab vndecimo die puriores, sedimentum asperum decimo tertio dolor dextram partem occupauit vsque ad lateris inanitatem, ad imum ventrem tendens, vrina detinebatur, cui decoctum adianti, quod Calliphyllum nominatur, potui exhibitum profuit.

Decimo quinto rursus doluit, decimo sexto sub noctem magis præcordiorum dolor ad ventrem initium ducebat, quem mercurialis iusculum subduxit. Calor intra vigesimum disparuit, & excreationes crassæ comitabantur, ad quadragesimum melius habuit.

[68] Ventres in morbis medicamento purgante subducere conuenit, quinto die vbi concocta fuerint, inferiores quidem vbi materiam consistentem cognoueris (cuius rei signum est, si neque anxietate, neque capitis grauitate ægri diuexati fuerint) cumque calores mitissimi fuerint, & vbi post accessiones desierint. Superiores verò, in ipsis accessionibus. Tunc nanque etiam ipsi in sublime eleuantur, vbi ægri anxietatem & superiorum partium grauitatem sentiant. Iccirco verò in principiis purgandum non est, quòd in huiusmodi temporibus per sese purgentur, aut cunctatio periculosa. [69] In cubiti gibbero ex casu vulnerato cubitus syderatione tentatus pus colligit, quo maturescente sanies viscosa & glutinosa exprimitur & citò sistitur, velut etiam Cleogenisco & Demarcho Aglaotelis filio contigit. Eodem verò modo neq; ex iisdem pus vllum admodum effluit, quale quid Æschyli filio accidit. At vbi suppuratio fit, horror plærisque & febres succedunt. [70] Alcmani ex renum doloribus conualescenti, detracto etiam deorsum sanguine, supra ad iecur morbus se conuertit, & ad cor dolor ingens aderat, præq; dolore spiritus retinebatur, & aluus non nisi cum molestia exigua demittebat caprinis stercoribus similia, incontinens corporis iactatio nulla erat, ac interdum rigor & febris corripiebat, sudor ac vomitio, neque in dolore aqua marina aluum subluere conferebat, sed furfurum decoctum contulit, diebus septem cibum auersatus, mulsa meraciore in potu vsus est, deinde verò lentis iusculo, interdumque tenui freso, aquam superbibit, posteaq; catuli cocti & mazæ quàm diutissimè confectæ exiguum sumpsit, procedente verò tempore aut ceruices bubulas, aut suillos petiolos coctos. Pridie aquæ potione, quiete, tegumento vsus, ad renum dolorem cucumeris sylueſtris infusum per clysterem est exhibitum. [71] Parmenisci filio surditate vexato contulit aurem non eluere, verùm lana perpurgare, oleumque solum aut Netopum infundere, deambulare, mane surgere, vinum album bibere, oleribus abstinere, pane & piscibus saxatilibus in cibo vti. [72] Aspasij vxori dentis & maxillæ dolorem ingentem castorium & piper ore collutum & contentum sedauit, ipsique vrinæ stillicidium remisit. Prodest & calidus farinæ cum rosaceo subactæ fotus. Castorium capitis ab vtero dolores sedat. Vteri affectus magna ex parte à flatibus originem ducunt, indicio sunt eructationes, ventris strepitus, & lumborum tumores, ac renum coxendicumq; dolores. Ad quæ confert vinum quod mustum esse desiit, aut aromatum tertiam partem, farinæ duas in vino albo odorato decoquere, & linteolum imbutum cataplasmatis modo illitum apponere, qua ventris parte vteri dolores affligunt.

πάλιν δ' ἄλγημα ιϛ'. ἐς νύκτα μᾶλλον δ' ἄλγημα ὑπο- A
χονδρίου ἤρχετο ἐς χιλίλιον. λινοζώστιος ὕδωρ ὑπεκήχαθη.
ἡ θερμὴ ἐντὸς τῶν μ' ἐμαλακώθη, καὶ ἐπαχρέμψιες
παρηκολούθουν παχέιαι. ῥηϊδίως ἐς μ'. [68] ὑποκαθαίρειν
τὰς χιλίας ἐν οἷσι νοσήμασιν ἐπὶ πόνου ἢ, πεμπταῖα.
τὰ μὲν κάτω, ἐπὶ ἱδρυμένα ἴδῃς, σημεῖον· ἢν μὴ ἀσώ-
δεες μὴ δὲ καρηβαρεικοὶ ἔωσι. καὶ ὅτε αἱ θέρμαι παρεύπε-
ται. καὶ ὅταν ληρῶσι μ' τοῖς παρεξυσμοί. τὰς δ' ἄνω. ἐν B
οἷσι παρεξυσμοῖς. τότε γὰρ καὶ αὖται μέλεται, ἐπὶ
ἀσώδεες καὶ βαρέες τὰ ἄνω ἔωσιν. ἀρχὴ τοῦ τὸ δὲ μὴ ἐν ἀρ-
χῆσι καθαίρειν, ὅτι ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἐν τοῖσι χρονίοισι
τούτοισιν, ἢ χρόνια ἐπικίνδυνα. [69] ἐπὶ ἀλεκρανου ἐκ
βώματος βωθέντος, πῆχυς ὑπεσφακελίσας πυοῦται. πε-
παυομένου δὲ γλίχρος ἰχὼρ καὶ κολλώδης ἐκθλίβεται.
ταχὺ παρεσίσται, ὡς καὶ Κλεογένεϊ καὶ Δημάρχῳ τῷ C
Αγλαοτέλεος. ὁμοίως ἢ ἐκ πόνου ἐκ τῶν αὐτῶν οὐ-
δέν. οἷ τῷ Αἰσχύλου παιδὶ ξυνέβη. πυουμένου δὲ τοῖσι
πλείστοισι φείκη καὶ πυρετοὶ ἐπιγίνονται. [70] Αλκμανὶ
ἐκ νεφριτικῶν διαχωρισθέντι, κάτω καὶ ἐκ αἵματος ἀφαι-
ρεθέντος, αὖθις καθ' ἧπαρ ἐστράφη. καὶ παρὸς καρδίην ἀλ-
γος δεινόν. καὶ ὁ πνεῦμα ἐπὸ τοῦ πόνου καλεόμενος. καὶ ἡ χολ-
λίη χαλεπῶς ἐπεχώρεε. σμικρὰ καὶ ἀπυρεταίνεε. ἄσιτος οὐκ D
ἐνίοτε. ῥίγος δ' ἔστιν ὅτε καὶ πυρετὸς ἐπελάμβανε. καὶ
ἱδρώς. καὶ ἔμετος. καὶ ἐν τῇ ἀλγήματι ἐξωθέφερεν ἐπο-
κλύσας θαλάσσης, ξυνέβαινε ἀπὸ πιτύρων. ἡσύτησεν ἡμέ-
ρας ἑπτά. μελίχρητον ἀκρητέστερον ἔπιεν. μὴ ὁ χυλὸν
φακοῦ. ὅτε ὁ λεπτὸν ὁ ἔτνος, ἐπέπιεν ὕδωρ. μὴ ὁ σκυλα-
κίου ἑφθοῦ. μάζης, μικρὸν ὅτι μάλιστα πάλαι ξυγκεκμέ-
νης. προσιόντος δὲ ἡ βόδα βαχήλια, ἢ κωλῶσας ὗς ἀ- E
κρέων ἑφθῶν. τῇ προστεραίῃ. ὑδροποσίη. ἡσυχίη. σκέπη.
πρὸς ὁ νεφριτικὸν ἐκ ἡ σικύης κλυσμός. [71] τῷ Παρ-
μενίσκου παιδὶ, κώφωσις ξυνέβη μὴ κλύζειν. ἀλγη-
καθαίρω ὁ εἰρίῳ. μοῦνον ὁ ἐκ χέρι ἔλαιον, ἢ νέτωπον. πε-
περιπατεῖν. ἐγείρεσθαι πρωΐ. οἶνον πίνειν λευκόν. λαχανῶν
ἀπέχεσθαι. ἄρτῳ χρέεσθαι, ἰχθύσι πετραίοις. [72] τῇ Α-
σπασίου, ὀδόντος δεινὸν ἄλγημα, καὶ γνάθου. κατόειον καὶ F
πέπερι ἀμφικλυζομένῃ, καὶ κατέχουσα ἐν τῷ στόματι, ἀπῆκε. καὶ φαρμακοῦ ἐκεῖνον αὐτῇ ἀπῆκε. παρεσθερμαίνει δ' ἄλ-
λοσε δ' ξυὼ τῷ ῥοδίνῳ. τὰς ἀφ' ὑστερέων κεφαλαλγίας
κατόειον παύει. τὰ πλῆσα τῶν ὑστερικῶν, αἱ φύσαι ση-
μεῖον. οἱ ἐρευγμοί. καὶ οἱ περὶ λαγόνα ψόφοι. καὶ ἐπάρματα
ὀσφύος. ἢ περὶ νεφροὺς ἀλγήματα, ἢ ἰσχία. καὶ ἐκκε-
κλυκισμένος μέλας. ἡ ἀραμὶ πεῖπον μέρος, ἀλεύρου G
δύο, ἐν οἴνῳ λευκῷ ἑψῆσαι λευκῷ, ἐπ' ὀδόνιον ὀπιχέοντα,
ἐπαλείψαντα τῷ ὀδονίῳ καταπλάσσειν, ἢ ὀπὶ ἡ γαστὸς
ἀλγήματα ὑστερικά.

[58] Ἡ Εὐξένου ἐκ πυελίσιος ἐδόκει] Phrasis est insolens ἐκ πυελίσιος ἐδόκει, pro laborare visa est, aut eodem modo affligi, hoc est lateris dolore, febre & excreatione. Cornarius οἷς ἐδόκει legisse videtur.

[59] Μὴ ὁ ὑποφέρεται] ὑποφέρεσθαι de iis dici qui morbum diutius trahunt & tolerant, non satis firmis viribus, sed veluti labascentes ac titubantes obambulant, morboq; reluctantur, tandem fatigatis viribus decumbunt, diximus nostris in lib. 3. epid. annotat. Et hîc quoq; de febre dicitur quæ etsi ægram sæpius dimisit, diutius tamen traxit, tandemq; ægram prostrauit. H

ὑπόγυον ὁ] Phrasis est obscura, & ὑπόγυον sumi videtur pro ὑπόγυος ἦν, aut ὑπογύως, vt & paulò post. ὑπογύε tamen malim, vt propè instantem finem indicet. Caluus ὑπὸ γύων aut γύων legisse videtur, vt & paulò post vbi eadem phrasis repetitur.

A καὶ πάλιν ἐπανήρχετο] καὶ πνεῦμα ἐπανήρχετο legit Cornarius. Nos vnam omnium exemplarium lectionem secuti sumus. Caluus istud omisit.

[60] ὀστέα ἐλήφθη] ἐλείφθη melius legisse videtur Cornarius. Est enim vulgaris & plebeia loquendi formula, qua extenuatos admodum indicant, cùm ossa superesse & restare significant, ἐλήφθη tamen constantissimè scribunt omnes codices, eamque lectionem secutus est Caluus, quæ ossa intercepta esse demonstrat, hoc est extenuatione corporis denudata, manifesta, ac veluti deprehensa. Sic enim λαμβάνεσθαι sumi potest.

χαιρὸς τὰ πρὸς ὀμφαλόν] Mihi sanè locus iste suspectus est, & conspirantibus ad eundem errorem omnibus codicibus valde lubricus. Imprimis namque πεφυσημένα legendum apparet, deinde non video quonam ἀραιὸν spectare possit. Pro quo (si coniecturæ locus dandus est vbi melioribus codicibus destituti, velut auxilio diminuti deficimur) οἷον οἷσι μέλλοισι κοιλίαι ὑπαρεστεσθαι lubenter reposuerim. Eamque coniecturam ex facili vtriusque lectionis lapsu cuiuis haud dubiè probandam existimo. Significat enim ven-
B trem ad vmbilicum flatibus distentum fuisse, non secus ac iis quibus conturbari velle videtur. In iis enim flatuum copia intestinorum inuolucris conuoluta obmurmurat, eaque distendit, vt in his videre est qui ex ventris torminibus in hydropem siccum delabuntur. Cornarius ἔκρεα οὖν οἷσι μέλλοισι legisse videtur. Caluus aliam quoque lectionem secutus est.

ὥσπερ δόξαι οἷ γρεῖω] Sic legunt meliora exemplaria. Quædam etiam ὥσπ δόξας. Istud autem satis indicat dolorem ex pituita vitrea, aut potius albumina, colico similem contractum fuisse diuúque perseuerasse.

[61] ῥαφὴ τὴ κεφαλῆς] Istud quoque in moribundis infantibus ex more vulgus obseruat, vt instante morte futuræ capitis ad sinciput relaxentur, osque capitis veluti subfidat.

καὶ ἐν μηρῷ ἀριστερῷ] Hic mihi horum verborum sensus esse videtur, vt in femore sinistro sub inguine liuidum pridie quàm moreretur comparuerit. Potest & illud ἴσως τῇ προτεραίῃ sequentibus coniungi, quod planè Cornarius omisit. Caluus verò non est assecutus.

[63] Ἄσπανδρος] Sic habent omnia penè exemplaria. Interpretes tamen ὄσπανδρος cum paucioribus legerunt.

C [64] τῷ Κλεοτίμου σκύτει] τῷ Κλεοτίμῳ legunt meliora exemplaria manu scripta, quæ cum interpretibus secuti sumus.

οἷσι κεφαλῆς ὀδυνῶν] Videtur esse quædam doloris capitis prædictio ex aph. 10. lib. 6. deprompta.

ἢ χυλώδης ἔμετος] Sic ferè omnia legunt exemplaria, pauca quædam χολώδης, quæ cum interpretibus secutus sum.

ὀπόσοι οἱ αὖ] Repetitur istud ex lib. 5. Epid. vnde melius ὀπόσοι πυρέσσουσιν & πρὸς ψύχοντο legatur.

[65] ἥσσα γε ἐν πᾶσι] Hoc lib. 5. Epid. repetitur & à nobis explicatur.

[66] εἰσὶ βῆχες χειμῶνος] Aliter quoque scribitur lib. 5. Epid. ita vt grassatas tusses sub quadam temporis conditione describat. Hîc verò tusses ferè ad hyemem fieri, & austrino cœli statu præcipuè innuat. Interpretes οἷσι βῆχες legerunt cum quibusdam codicibus, quod particularem quandam obseruationem indicat, & cum sequentibus magis conuenit. Nos exemplarium pluralitatem secuti nihil immutauimus.

D [67] πῦμα τὸ ἀπὸ τῶ καλλιφύλλου] καλλιφύλλου legunt quæ ad huc videre licuit exemplaria omnia, tum manu exarata, tum publicata. καλλιφύτου autem legi debere ex Galeni Exegesi satis patet, aut certè ibi καλλίφυλλον reponi. Scribit nanque Galenus καλλίφυτον, ὥς τινες καλλίτριχον & ἀδίαντον ὀνομάζεται. Vt sit Calliphytum aut Calliphyllum adianti genus quod Callitrichum aut Trichomanes dicitur, quod certè ad vrinæ distillationes vnicè facit, vt scribit Theophrastus †. Dioscorides quoque lib. 4. Trichomani eadem quæ adiantho adscribit, quod certè ad vrinæ difficultatem facere scribit. † *Lib. 7. de hist. plantarum.*

[68] ὑποκαθαίρειν] Istud lib. 5. repetitur vnde germana lectio & explicatio desumenda est.

δὲ τῶν ὁ] Istud valde suspectum est, tum quòd lib. 5. nihil huiusmodi legatur, tum quòd Aldinus codex asterisco apposito locum infamet. Ex his autem istud elici potest, in morborum initiis non admodum nec nisi summa adhibita cautione medicamẽto purgandum, quòd tunc humores veluti exagitati & naturę impetu propulsi, sua sponte persæpe expurgentur, vt in vomitibus aut alui profluuiis per initia quandoque contingit. Alioqui certè cunctatio periculo non carei, & diuturnitas perniciem adfert ex aph. 10. lib. 4. & 24. lib. 1. Postrema verò ista verba Cornarius non legit.

E [69] ἐπ' ἀλεκράνου] Aliter scribitur & repetitur lib. 5. Epid.

[70] ἐπέπνεν ὕδωρ] Exemplaria manu scripta ἐπέπνευν legunt, quæ secutus est Asulanus codex & Caluus.

μὴ ὁ σκυλακίου ἑφθοῦ] Catuli carnes in victus ratione præcipi in tota Hippocratis πραγματείᾳ non mirabitur, qui libris περὶ παθῶν passim caninas carnes & catuli imperari legerit.

ἢ κωλῶσας ὗς] Suillos petiolos diximus cum Celso extremos pedes intelligentes. Sic enim lib. 2. cap. 18. agni hœdive petiolos extremos pedes vocat. κωλῶσας ἀκροκῶλια Hesychius explicat, quidam pœnam aut petasonem vocant.

[71] τῷ Παρμενίσκου παιδὶ] Ista lib. 5. Epid. repetuntur, sed hîc quædam sunt addita, in quibus λόχῳ pro λαχάνων mendosè in codicibus scriptum apparet.

[72] τῇ Ἀσπασίου] Repetitur idem exemplum lib. 5. Epid. longè tamen aliter. περιθερμαίνει autem non legit Cornarius, aliumque sensum elicit, constantibus tamen hac in lectione omnibus exemplaribus, tum manu scriptis, tum publicatis. Nil mirum autem
F quòd dolores dentium castorio & pipere vino concoctis sanet, cùm ad dentium dolores ferè adhibeatur materia incidens, digerens, calefaciens, quia prope à crassis humoribus & flatibus ij excitentur, vt patet ex lib. 5. κῆ πόπ.

καὶ ὀκεγλευκισμένος μέλας] Sic legunt meliora exemplaria manu scripta quæ secuti sumus. Dicitur autem ὀκεγλευκισμένος Galeno in Exegesi ὁ ὑπόγειος πεπαυμένος τῶ γλεῦκος ἢ, vinum quod in cella subterranea reconditum mustum esse desiit, iamque deferbuit, aut ita processit, vt sit vinum factum, vt loquitur †† Varro. Neque verò dubium est quin locus iste in Exegesi subnotetur, etsi pro ἐγκεγλευκισμένος quidam ἐγλευκισμένος legunt. Sed mendosam esse lectionem satis indicat explicatio quam apponunt, ὁ ὑπόγειος πεπαυμένος τὸ λευκὸς ἢ. Vinum autem diu repositum & conditum, renuandi, discutiendi & calfaciendi vires acquirit. Cætera exemplaria ὀκλελευγυσμένος vitiosè habent. Interpretes autem istud non assecuti sunt. Cornarius in totum præteriit. Caluus verò veratrum nigrum cum farina decoctum vertit, vt ἀληλεσμένος μέλας legisse videatur, aut aliam lectionem affinxisse, quòd μέλας Hipocrati veratrum nigrum simpliciter significet, lib. de rat. vict. in morb. ac. †† *Lib. 1. de rerum nat. cap. 65.*

G [73] Τῷ Κθγιμέδοντος, ξυνήνεγκε πρὸς ὁ φῦμα ἐν ᾧ
βαχήλῳ, σκληρὸν ἐόν, καὶ μέγα, καὶ ἄπεπτον, καὶ ἐπώδυνον,
καὶ ἀπόχασις βεβχίονος, λίνε σπόρῳ καὶ καταπλάσσειν πε-
φρυγμένῳ. οἴνῳ λευκῷ, καὶ ἐλαίῳ δδύοντα ὀπιδεῖν. μὴ
θερμόν. μὴ δ' ἑφθὸν ἄγαν. ἢ ξὺν μελιχρήτῳ ἑψεῖν,
ἀλεῦρον τήλιος. ἢ κεκθῶν, ἢ πυρῶν. [74] Μελισάνδρῳ ὁ
H δύλου ὀπιβαλόντος, καὶ ὄντος ἐπώδυνου. καὶ σφόδρα οἰ-
δέοντος, ἀπόχασις βεβχίονος. συπηρεῖν Αἰγυπτίῳ ἐν

[73] Callimedontis filio ad tuberculum in ceruice enatum durum, magnum, immaturum & dolorem excitans, contulit vena secta in brachio, aut lini semen torrefactum vino albo & oleo maceratum cataplasmate impositum & deligatum, neque calidum, neq; nimis coctum, aut fœnigræci farina, aut hordei, aut tritici in mulsa decocta. [74] Melisandro cùm magno gingiuæ dolore corriperetur, & valde intumesceret, vena in brachio secta est. Alumine Ægyptio per

initia adhibito reprimere conuenit. [75] Eutychidi cholera morbus in cruribus neruorum distentionem attulit cum inferna alui deiectione. Bilem abundè saturatam, multam, valde rubentem ad tres dies & noctes vomitione reiecit. Post quam bibit, & totius corporis imbecillitate & incontinenti iactatione vexatus est. Nihil continere poterat, ne mali quidem punici succum. Vrinæ suppressio & eius qui ad inferiora est pertransitus adfuit. Vomitione fœx mollis prodiit & deorsum erupit. [76] Aqua inter cutem laborantem sese laboribus exercere conuenit, sudare, panem edere, potu non multo vti, caput calida multa, imò potius tepida lauare. Vino albo, neque multo somno vti prodest. [77] Calligenem quinque & viginti annos natum destillatio malè afflixit, tussis multa, quod defluebat ægrè educebatur, nihil infra sustinebat, quatuor annis perdurauit. Per initia calores tenues aderant, veratrum non profuit, sed modicus cibus, & corpus macerare, pane in cibo & vino nigro in potu vti, obsonia quæ vellet assumere, abstinere acribus, salsis, pinguibus, laseris succo, oleribus crudis, multum deambulare. Lactis potus non contulit, verùm sesamum purũ, crudum acetabuli mensura ex vino leni bibere. [78] Timochariti per hyemem destillatio præcipuè in nares defluxit. Vbi venere vsus fuisset, cuncta resiccata sunt, lassitudo, calor & capitis grauitas successit, sudor ex capite multus, qui etiam ex toto corpore defluxit. Erat autem etiam per sanitatem sudoribus obnoxius. Tertio die conualuit. [79] Cleomenis puer per hyemem ciborum fastidio sine febre confici cœpit, cibosque ac pituitam vomitione reiiciebat, duobusque mensibus inappetentia perseuerauit. [80] Coco ex phrenitide gibbus in spina exortus est, neq; vllum medicamentum purgans epotum profuit, sed vinum nigrum & panis in cibo, balneis abstinere, vngi & vnctum conficari, non admodum fouere, neque multo igne, sed moderato. [81] Quos fluxiones in oculos tenues & diuturnæ vexant, si maturæ per nares prodierint, iuuantur. [82] Quibus prægnantibus ex casu, aut conuulsione, aut ictu, labores contingunt, fere intra triduum apparet num abortum facturæ sint. [83] Tesimi coniugi post epotum trigesimo die vltro medicamentum abortum faciens, dolor contigit, vomitus multorum biliosorum, pallidorum, porraceorum, nigrorum. Vbi bibisset tertio die conuulsio prehendit, linguam commanducabat. Quarto die ad eam ingressus sum, lingua erat nigra, magna, oculorum album, rubrum. Quarto sub noctem mortua est. [84] Pythocles aquam ægrotantibus & lac multa aqua permixtum exhibebat, & renutriebat. Pernionum medela est scarificatio, tepefactio, ita vt pedes quàm maximè igne & aqua excalfacias. Oculis nocet lens, itidemque poma dulcia & olera. Lumborum aut coxendicis, aut crurum dolores ex laboribus obortos, aqua marina calida & aceto perfundere oportet, & intincta spongia fouere, & lanis deligare. Originum

ἀκμὴν ἀφικέσθαι. [75] Εὐτυχίδῃ ὀξὺ χολεριῶν, ἔπειτα τῶν σκελέων τεταμώσεα ἔλυξεν ἅμα τῇ κάτω ἀποχωρήσει, καθαρὰ χολὴν πολλὴν ἤμει, ὀκτὼ ἡμέρας καὶ νύκτα, σφόδρα ἀπέρυθρον. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐμέτου, ἔπινε. καὶ ἀκρατὴς ἦν καὶ ἀσώδης. οὐδὲν κατέχειν ἠδύνατο οὐδὲ ὃ ἐκ τῶν σιδίων. καὶ οὔρου χέσις. καὶ τῆς κάτω ὁδοῦ. ἀφ' ὧν τοῖς ἐμέτοις ῥοῦς μαλθακὴ ἦλθεν. καὶ κατέπηξε κάτω. [76] ὑδροποτέειν παλαιπωρέειν. ἱδρώειν. ἄρτον ἐσθίειν. πίνειν μὴ πολύ. λούεσθαι κατὰ κεφαλῆς πολλῷ καὶ θερμῷ, ἀλλὰ χλιαρῷ. ὁ οἶνος λευκός. ὕπνῳ μὴ πολλῷ χρῆσθαι. [77] Καλλιγένει, ἐτέων πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτεα γεγενημένῳ, καταῤῥοος. ἡ βὴξ πολλή. αἴσχιστα δὲ καταῤῥέον ἀπὸ βίης. οὐδὲν κάτω ἀπέρχεται. ἔτεα τέσσερα διετέλεσεν. θέρμη λεπτὴ ἐν ἀρχῇ ἐγένετο. ἐλλέβορος οὐκ ὠφέλησεν. ἀλλὰ ὀλιγοσιτίη. ἀλλὰ δὲ συμπεσεῖν. ἐσθίειν ἄρτον. οἶνον μέλαινα. ὄψα ὁποῖα ἐθέλοι: ἀπέχεσθαι δριμέων. ἀλυκῶν. λιπαρῶν. ὀποῦ σιλφίου. λαχανόων ὠμῶν. θερμαστεῖν πουλλά. γαλακτοποσίη οὐ ξυμφέρουσεν, ἀλλὰ σήσαμον πίνειν, καθαρὸν, ἡμίον, ὅσον ἀξύβαφον, σὺν οἴνῳ μαλθακῷ. [78] Τιμοχάριτι χειμῶνος, καταῤῥοος μάλιστα ἐς τὰς ῥῖνας ἀφεδρισιάσαντι, ἄζηρανθη πάντα. κόπος. θέρμη ἐπεγένετο. κεφαλὴ βαρέη. ἱδρὼς ἀπὸ κεφαλῆς πουλύς. κατέῤῥει δὲ καὶ κατὰ τοῦ σώματος ὅλου. ἐν ᾧ καὶ ὑγιαίνων, ἱδρώδης. τεταρταῖος ὑγιάνθη. [79] ὁ τοῦ Κλεομένεος παῖς χειμῶνος ἀρξάμενος ἀπόσιτος ἄνευ πυρετοῦ ἐγένετο. καὶ ἤμει τὰ σιτία. καὶ φλέγμα. μιῶας δὲ δύο, ἡ ἀσιτίη παρηκολούθησεν. [80] τῷ μαγείρῳ ἐν ἀκμῇ ὀφθῶ ὁ κύφωμα οὐκ φρενίτιδος ἐγένετο. φαρμακοποσίη οὐδεμία ξυμπνεύγκεν. οἶνος μέλας, καὶ ἀποσιτίη. καὶ λουτρῶν ἀπέχεσθαι. χρίεσθαί τε καὶ ἀναπτύσσεσθαι χρεόμενον. μὴ σφόδρα θάλπειν, μὴ πολλῷ πυρὶ, ἀλλ' ἠπίῳ. [81] Οἷσι ῥεύματα ἐν ὀφθαλμοῖς λεπτὰ καὶ χρόνια, ἢν πέπονα κατὰ ῥῖνας χωρήσῃ, ὠφελέουσι. [82] Ὅσιν ἐν κυήσεσιν ἐν πτώματος, ἢ ἀπάσματος, ἢ πληγῆς πόνοι ὁπωσοῦν ἐν τῇσι τρίτῃσι δηλοῖ εἰ ἀμφθείρει. [83] Τῆς τησίμου ὃ τεσσεράκοντα ἀπὸ φάρμα. πιούσης τὴ αὐτόματον, ξυμβὴ πόνος. ἔμετος χολωδέων πολλῶν, ὠχρῶν, θερμοειδέων. μελάνων ὅτ' ἔπιε. τεταίη ἀσασμός. τὴν γλῶσσαν κατεμασᾶτο. θὲς τεταρταῖον εἰσῆλθον. ἡ γλῶσσα μέλαινα μεγάλη. τῶν ὀφθαλμῶν τὰ λευκὰ, ἐρυθρά. ἀχρυπνος τεταρταῖη ἀπέθανεν ἐς νύκτα. [84] Πυθοκλῆς τοῖσι κάμνουσιν ὕδωρ. γάλα πολλῷ τῷ ὕδατι μιγνύς, ἐδίδου. καὶ ἀνέθρεφε. Χειμέτλων καταχᾶν. ἀλεαίνειν. τοὺς πόδας ὡς μάλιστα ὀκθερμαίνειν πυρὶ καὶ ὕδατι. ὀφθαλμοῖσι

πονηρὸν φακή. τοῖσι γε οὕτως ἔχουσιν ἡ γλυκὺς ὀπώρη, καὶ λάχανα. τοῖσι δὲ ὀσφῦς, ἢ ἰγνὸν, ἢ σκέλεα ἀζήμασιν ἐν πόνων, θαλάσσῃ, ὀξέϊ, θερμοῖσι καταγναῦν, καὶ ἀπόζεσις βάπτοντα πυρίῃ. ὁπόταν δὲ εἰείσιν. Οἴδημος ὀφθαλμοῖσι

ὀφθαλμιῶσι κακὸν πινομένη, καὶ ὀδυνᾶσιν. [85] Ἡ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ κόρη πεσοῦσα ἄφωνος, ῥιπασμὸς αὐτὴν εἶχεν. ἤμεσεν ἐς νύκτα. αἷμα συχνὸν ἐῤῥύη, κατὰ δὲ ἓν ὦς ἀριστερὸν πεσούσης. καὶ μελίκρητον χαλεπῶς κατέπινεν. ῥέγχος εἶχε. πνεῦμα πυκνὸν ὥσπερ τῶν ἀποθνησκόντων, φλέβες αἱ περὶ τὸ μέτωπον τεταμένα. κλίσις ὑπτία. πόδες χλιερεί. πυρετὸς πολύς. ποτὲ ὀξύς. μάλιστα κατεπλήσσετο. ἐβόμη φωνὴν ἔῤῥηξεν. αἱ θέρμαι λεπτότεραι παρεγένετο. [86] Ὀνησανίδης τοῦ ὤμου ὃ ἄλγημα ἔχει ἐν θέρει ῥυόμενον ἐξ ἀποστάσιος, ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχειν τὸ σῶμα, καὶ τὸν ὦμον, ὡς πλεῖστον χρόνον. ὅτι τρεῖς ἡμέρας οἶνον λευκὸν ὑδαρέα ἅμα πίνειν ἐν τῇ θαλάσσῃ κεκαλαχείμενον. καὶ οὐρέειν ἐν τῇ θαλάσσῃ. [87] Ὁ γναφεὺς ὁ ἐν Σύρῳ, ὁ φρενητικός. μετὰ δὲ κώσιος ἐγμεμόδης. σκελέων, ὃ χρῆμα, οἷον ἀπὸ κωνώπων ἐγκαλαδαμάσειν. ὀφθαλμὸς μέγας. βεβαχεῖν κίνησις. φωνὴ κεκλασμένη. σαφὴς δὲ. οὔρου καθαρόν. ἀπόσασιν οὐκ ἔχον. ἦρε ἀφ' ἡμῶν τῆς θαυμίης ἀποχώρησιν ὀκτωκαιδεκαταῖος αὐτὴκε μολιωθεὶς αὖθι ἱδρῶτος. [88] Ὁ ἐν Ολιώθῳ Νικόξενος ὁμοίως ἑβδομαῖος ἐδόκει χαλάσειν μετ' ἱδρῶτος. ῥοφήματα προσεφέρετο, οἶνον, βόστρυν ἐξ ἡλίου. πρὸς ἑπτακαιδεκαταῖον εἰσῆλθον. καυστικός. ἡ γλῶσσα θερμή. ἔξωθεν ὁ πτυὸς ἰχυρή. ἐκλισις σώματος δεινή. φωνὴ κεκλασμένη. ἔρρον ἀκοῦσαι. σαφὴς δὲ. κρόταφοι συμπεπτωκότες. ὀφθαλμοὶ κοῖλοι. πόδες μαλθακοὶ καὶ χλιερεί. κατὰ σπλῆνα ξώτασις. ὃ κλύσμα ὁ πολύ τι ἐδέχετο. ἀλλ' ἀνεπήδα. ἐς νύκτα ἐπῆλθε κόπρος ξωεσηκῆα ὀλίγη. καὶ αἵματος τί. οἶμα ἀπὸ τοῦ κλυσμοῦ. οὖρον καθαρὸν λαμπρόν. κλίσις ὑπτία. σκέλεα ἀφανύθυα ἀφ' τὴν ἔκλισιν. τῶν ἀπόνων ἄχρυπνος, ὀνὸς τῶν εἴκοσιν ἡ θέρμη ἐμολύνθη. ἄποτον ὃ ἀπὸ κρημνοῦ. ἀλλ' ὄγε ἀπὸ μήλων ὁμοῦ. καὶ σίδης χυλός. καὶ φακοῦ πεφωσμένου ψυχρός. καὶ ἀλεύρου πλύμα ἑφθόν. ψυχρόν. λεπτὸν ῥύφημα. ἐπεγένετο. [89] Τῶν κναφέων οἱ βουβῶνες ἐφυματοῦτο σκληροὶ καὶ ἀνώδυνοι. καὶ περὶ ἥβιον καὶ βάχηλον ὅμοια μεγάλα. πυρετὸς ἔμπροσθεν δέκα. βηχώδεες ἀπὸ ῥημάτων. τείτῳ μιῇ ἢ τετάρτῳ χαρὴν ξωεπάκη. θέρμη ἐπεγένετο. γλῶσσα ξηρή. δίψα. ἀποχώρησις ἐκάστῳ, χαλεπή. ἀπέθανον. [90] τὰ χολεριὰ οὐκ κρεωφαγίης. μάλιστα ὀ χοιρείων ὀνωμοτέρων. καὶ ὀκ ἐρεβίνθων. καὶ μέθης διὰ ὀδόντος παλαιοῦ. καὶ ἡλιώσιος. καὶ σπίνης. καὶ καρδόων τε καὶ ἀσκῶν, καὶ λαχανοφαγίης. μάλιστα δὲ πεφύσων καὶ κρομμύων. ἔτι δὲ ἰριδέκων ἐφθῶν. καὶ κεφίμβης. καὶ λαπάθων ὀνωμοτέρων. καὶ ἀπὸ πεμμάτων, καὶ μελιτωμάτων, καὶ ὀπώρης. καὶ σικύου πέπονος. καὶ οἰνογάλακτος. καὶ ὀρόβων. καὶ ἀλφίτων νέων. μᾶλλον ὀν θέρει τὰ χολεριά. καὶ οἱ ἀφαλείπολες πυρετοί. καὶ οἷσι φείκαν ὀπιγάνου), ὅτοι ἔστιν ὅτε κακοήθης γένου), καὶ ἐς νοσήματα ὀξέα καθίσαν). ἀλλ' διλαδόσαν χρή. μάλιστα δὲ τὰ διαῦτα νοσήματα ἡ πέμπτη, καὶ ἡ ἑβδόμη καὶ ἡ

nonus indicant, præstat verò ad decimum quartum vsque cautum esse. [91] Pherecydæ post brumam noctu lateris dextri dolor, etiam antea consuetus, cessauit, pransus est, egressus horruit, febris sub noctem inuasit, doloris expers fuit, tussicula quadam sicca vexabatur. Vrinæ non multæ, sedimentum copiosum. Per initia ramentosa, læuia, diuulsa, post quatuor verò dies turbida subsidebant, & vrina non decolor, sedimentum habebat, neque in matella collectio apparebat, vbi refrixisset. Tertio die sponte aluus subiit, quarto, parata glande, stercoracea & biliosa deiecit, liquidus erat humorum affluxus, somnus ad noctem non admodum, verùm de die aliquantulum dormiebat, sitis non erat vehemens, cutis circa frontem & reliquum corpus mollis semper eminebat, febris ad manus contactum cum aliquo madore superata videbatur, pulsus in fronte admodum obscurus erat. In corporis conuersionibus & omnibus alui deiectionibus venarum grauitas aderat, pauco tempore per totum morbum doloris expers fuit, ab exordio anxius, paulatimque vomebat. Septimo die ex subdita glande ter deiecit, biliosum & stercoraceum, liquidum admodum & pallidum, iamque nonnihil subdelirabat, interdumque circa frontem exiguus mador aderat. Vestem stragulam in faciem coniiciebat, oculos frustra, nõ secus ac si quid intueretur, conuertebat, rursusque claudebat, suaq; stragula abiiciebat. Nono die sudor mane obortus ad pectus vsque, ad mortem perseuerabat, & febris ac delirium intendebatur, plurimus circa frontem sudor, ac veluti dirus quidem, coloreque admodum albo. Cutis verò sub pilis variis notis compuncta erat, præcordia dextra in tumorem sublata, ex sese biliosum demisit. Octauo die veluti culicum morsus apparuerunt, ante exitum tussi reiecit veluti ex muco concretos fungos, pituita alba circumuolutos. Exscreabat autem etiam antea exigua, alba, lactea. [92] Post cœnam per somnum quidam horrore correptus, mane surrexit capitis grauitatem sentiens, horruit, vomuit, capitis grauitate laborabat, sub noctem remisit fere ad meridiem vsque, rursus inhorruit, noctem molestè tulit. Postero verò die febris acuta inuasit, capitis vehemens dolor, multæ bilis vomitioque maxima ex parte porracea erat, cessarunt omnia, sub noctem somnus, mane perfrigerabatur, sudor paruus & mador plurima ex corporis parte dimanauit, circa lienem exiguo tempore manu indicabat duritiem doloris expertem quæ confestim euanuit, ad noctem peruigilio torquebatur, sub concionis tempus febris ingraueſcebat, anxietas aderat cum tenebricosa vertigine, intestinorum & capitis dolor, vomitus porraceus, læuis, velut pituita glutinosus, sub Solis occasum cuncta cessarunt cum capitis & colli sudore. Post vomitionem stercoracea, liquida, biliosa deiecit, neque nigra, neque absurda, per noctem & posterum diem moderatè habuit, sub noctem iterum peruigilio laborauit. Vomitus sub crepusculum cœpit, similiterque postero die tenuit, absque anxietate fuit. Capitis autem dolores post sudorem cessarunt,

σκάτη δηλοῦσι. βέλτιον δὲ μέχρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης φυλάσσεσθαι. [91] Φερεκύδη μὲν ἡλίου τροπὰς χειμερινὰς τῆς νυκτὸς, πλευρὸν δεξιῦ ἄλγημα. καὶ πρότερον εἰθισμένον ἔληξεν. ἠείσησεν. ἐξελθὼν ἔφριξε. πυρετὸς ἐς νύκτα, ἀνώδυνος βηχίον ῥέον τι ξηρόν. οὖρα ὑ πολλά. ὑπόστασις πολλή. ξυσματώδεα μαδαρὰ διεσασμένα, ἀπ' ἀρχῆς. μετὰ δὲ τέσσαρας, δολερὰ ὑφίστατο. καὶ ὃ οὖρον οὐκ ἄχροον ὑπόστασιν ἔχον. καὶ ὃ σύστημα οὐκ ἐφαίνετο ἐν τοῖ χερνιβίοι. ψύξιος ἐούσης, τεταμένου αὐθημάτη κοιλίη ὑπῆλθε. τετάρτη βαλάνου γενομένος, κεφαλὴ καὶ χολώδεα διεχώρησεν. ὑγρός. πρόρροος. ὕπνος ἐς νύκτα ὑ πολύ. ἡμέρης δέ τι ἐκοιμᾶτο. δίψα ὑ σφοδρή. τεταρταίῳ μάλιστα ἐς νύκτα, δέρμα περὶ μέτωπον, καὶ ὃ ἄλλο μελθακὸν ὑποφέρειν ἀεί. πυρετὸς ἐκρατεῖτο πρὸς χεῖρα, καὶ ὑπενότιζεν. ἀδηλος σφυγμὸς σφόδρα ἐν μετώπῳ φλεβῶν βάσις, ἐν τῆσιν ὑποστροφῆσι, καὶ ἐν τῆσιν ὑποχωρήσεσι πάσησιν. ὀλίγον χρόνον ἀφὶ πτυτὸς, ἀνώδυνος ἀπ' ἀρχῆς. ἀσώδης. καὶ κατὰ μικρὸν ἤμει. ἑβδόμῃ τῷδε βαλάνου ὑποχώρησε τρὶς, χολῶδες καὶ κοπρῶδες, ὑγρὸν σφόδρα καὶ ὠχρόν. καὶ ἤδη τι ὑποπαρέκρουσε. καὶ νοτὶς ἐπ' ὀλίγον ἔστιν ὅτε περὶ μέτωπον. ὃ ἱμάτιον ἐπὶ ὃ πρόσωπον. τὰ ὄμματα ἀφὶ κεῦνῆς ὡς εἴ τι βλέπων ξυνέστρεφε. καὶ πάλιν κατέμυεν. αὐτοῦ ὃ ἱμάτιον ἀπέβαλεν ὑπαπᾶος. ἱδρὼς περὶ ἀρξάμενος μέχρι στήθεος διετέλει, ἕως ἐτελθύτησε. καὶ ὁ πυρετὸς ἐπέτηνε. καὶ ἡ παρακόρησις. περὶ μέτωπον πλεῖστος ἱδρώς. καὶ οἷ δεινὸν μὴ ἠ ἐκλθκον. ὃ δέρμα δὲ ὃ ὑπὸ τοῖ τείχας ἐσμιγμένον. ὑποχόνδριον δεξιὸν ἐπηρμένον. ὑφῆκεν ἐφ' ἑαυτὸν χολῶδες. οὐδδὲν ὡς ὑπὸ κωνώπων ἀναδήκαλα. περὶ τῆς τελθυτῆς ἐνέβηξεν, οἷ οὐκ μύξης, μύκητα ξυνεστηκότα λθκῷ φλέγματι περιεχόμενα. ἐπεχρέμπτετο δὲ καὶ ἔμπροσθεν σμικρά. λθκά. γαλακτώδεα. [92] μετὰ ὃ δεῖπνον ἐν τοῖ ὕπνῳ ἔφριξε. περὶ ἐξανέστη καρηβαρικός. ἔφριξεν ἀπήμεσε, κεφαλὴ ἐβαρύνετο. ἐς νύκτα αὖθις μέχρι μέσου ἡμέρης ὀπτειῶς. ἔφριξε πάλιν, νύκτα χαλεπῶς. τῇ ὀπτοῦσαν δὲ ἡμέρῃ, πυρετὸς ὀξύς. κεφαλῆς σφάκελος. ἔμετος χολῆς πολλῆς. ἡ πλείστη περισσοειδής. ἔληξε πθύτα. ὕπνος ἐς νύκτα. περὶ πρωΐ ἐφύκτο. ἱδρώτιον. νοτὶς ὀπτιπολὺ τοῦ σώματος κατὰ σπλῆνα. τῇ χειρὶ ἐδείκνυεν ὀλίγον χρόνον, ξύστρεμμα ἀνώδυνον. φάρμακον ἐμφανίδη. ἐς νύκτα ἄγρυπνος, περὶ ἀγορὴν παρωξύνετο. πυρετός. ἄση. σκοτώδινος. γρόφος. κεφαλῆς ὀδύνη. ἔμετος περισσοειδὴς, λεῖος, γλίχρος ὡς φλέγμα. πρὸς δυσμὰς ἔληξε πθύτα. ἱδρὼς κεφαλῆς, βαχήλου. ὑποχώρησε μετὰ τὸν ἔμετον κοπρῶδεα. ὑχρά. χολώδεα. οὔτε μέλαινα. οὔτε ἐπεοικότα. νύκτα μετείως. καὶ τῇ ὀπτοῦσαν ἡμέρῃ. ἐς νύκτα πάλιν ἄγρυπνος. ἔμετος ὀρθρου ὁμοίως καὶ τῇ ὀπτοῦσαν ἡμέρῃ αὖθ ἄσης. τῆς δὲ κεφαλῆς, μετὰ τὸν ἱδρῶτα, ἔληξαν αἱ ὀδύναι. ἐς τῇ ἑκατέρῃ πθύτα

πθύτα ἐχάλασεν. ἀνάτη οὐκ ἔτι ἤμεσεν. ἐθερμαίνετο μᾶλλον. τοῖσιν ἄλλοισιν οὐκ ἐδόκει πυρεταίνειν. αἱ ἐν κροτάφοισιν φλέβες ἐπήδων. ἀνώδυνος πθύτων. δίψος ἰῶ ἀεί. ἀναπᾶος ὀπὶ θῶκον ἀνάσας, ἐλειποψυχὴ σφόδρα. ὑποχώρησε περὶ βάλανον ξυσματα μέλαινα καὶ χλώδεα. χρῶμα κοπρῶδες ὅσον ἀπέσαξεν ἡ φωνὴ κεκλασμένη. ἐν τῆσιν ὑποστροφῆσι βαρὺς. ὀφθαλμοὶ κοῖλοι. δέρμα μετώπου περὶ τεταμθμένον. ἄλλως, ὕπνοος, κόσμος. περὶ τοῖχον τὰ πλεῖστα ἀπεστραμμένος. ὑγρὸς ἐν τῆσι κλίσεσιν. ὀπτικεκαμμένος. ἀβεμίζων. γλῶσσα λθκή. λείη. περὶ δὲ τὰς δέκα καὶ μετὰ, οὖρα ἐρυθρὰ τὰ κυκλώδεα. ἐν μέσῳ σμικρὸν λθκῶν. δωδεκαταίῳ περὶς βάλανον ὅμοια ἀπέσαξε χολώδεα καὶ ξυσματώδεα. μετὰ τὸ βαλανείε, λειποψυχία. ἐπεῖλα ὃ σῶμα ἐπεξηραίνετο. διεκλύζετο ἀεί. καὶ εἰ μὴ σφόδρα ψυχρὸν ἰῶ, θερμὸν ἔφασκεν εἶναι τῆς χιόνος ὀπτεικῶς. εἶτα δίψα οὐκ ἐνῶ. ὃ ἱμάτιον ἀεὶ ὑπὸ τοῦ ζηθέων ἀπεώθει. τὸ χλαμύδα χλιαίνειν οὐκ εἴα. ὃ πῦρ πόρρω καὶ σμικρὸν, γνάθων ἀμφοτέρων ἔρθθος. μετὰ ταῦτα ἄκροπις ἀνεθερμαίνετο μίαν ἢ δύο ἡμέρας. καὶ ἔληξεν.

sub vesperum cuncta relaxarunt. Nono die non amplius vomuit, sed magis incaluit, reliquis febris expers videbatur, temporum venæ pulsabant, omninò doloris expers fuit, sitis semper aderat. Nono die vbi ad sellam surrexisset vehementer animo deficiebat, ex immissa glande paucula strigmenta deiecit, nigra & biliosa, quicquid inde destillauit colorem stercoris habuit, vox fracta, dum se conuerteret grauis, oculi caui, frontis cutis circumtensa, alioqui facilè spirabat, compositus erat, ad parietem plurimùm conuersus, in decubitu mollis, incuruus, quiescens, lingua alba, læuis. Ad decimum diem posteaque vrinæ circumquaque rubræ, in medio exiguum quiddam album habentes. Duodecimo ex glande subdita similia destillabant, biliosa & strigmentosa, post glandem animi defectio, postea os reficcabatur, colluebat semper, ac nisi admodum frigida esset aqua calidam esse dicebat, quæ prope frigore ad niuem accederet, postea sitis non aderat. Vestem semper à pectore repellebat, tunicam calefieri nolebat, ignis procul isque exiguus erat, maxilla vtraque rubuit. Post hæc linguam inarticulatam habuit, diem vnum aut duos recalescebat, defecit.

[73] τῇ Καλλιμέδοντι] Aliter paulò repetitur hæc historia lib. 5. Epid.

[74] μαλισάσθαι] Istud quoque repetitur lib. 5. Epid. περιστέλλειν autem ad curationis consilium retuli, vt ad fluxionis impetum inhibendum & coërcendum, alumen Ægyptium per initia rectè adhiberi possit. Ideoque ἐν ἀκμῇ vitiosè pro ἐν ἀρχῇ legitur. Potest etiam ad historiam referri, vt ad cohibendam per initia fluxionem alumen accommodatum fuerit. Interpretes aliter sumpserunt. Caluus περιστέλλειν legisse videtur, & τὸ ὅλου, pro ὅλου, vitiosa quædam exemplaria secutus. Sic & ὀπηλαδόντες melius quàm ὀπηβαλόντες legitur.

[75] Εὐτυχίδει] Repetitur etiam lib. 5. Epid. Significat autem choleram morbum in cruribus neruorum distentionem attulisse eamque definisse, ita vt ὀπὶ τοῦ σκελέων ἐς πετανώδεα legendum sit, vt lib. 5. Epid. aut ὀπὶ τὰ τοῦ σκελέων. Nam quæ vulgata est lectio, ἔπειτα τοῦ σκελέων πετανώδεα ἔληξεν, tandem crurum distentiones cessasse significat. Choleræ autem morbi intensionem significant suræ musculorum conuulsiones, ac crebræ totius neruosi generis contractiones, vt scripsimus lib. 5. Epid.

οὐδὲ τὸ ὀκ τοῦ σιδίων] Vulgatam & omnium codicum fide contestatam lectionem secutus sum. In cholera namque morbo mali granati succus aut spinæ Ægyptiæ, plurimùm confert ad ventriculum roborandum. Melius autem σίδων legitur, quòd σίδη Hippocrati punicum malum dicatur: σίδιον verò mali punici putamen & corticem, τῆς ῥοίας λέπισμα Dioscoridi significet. Cuius etiam decoctum in huiusmodi morbo ritè exhiberi potest. Quidam ὀκ τοῦ σιτίων ex lib. 5. Epid. legunt, vnde lectionem istam defluxisse satis constat.

[76] ἰκπερώδη] Locus haud dubiè corruptus videtur, satisque apparet ὑδροπιπώδη legendum ex libro 5. Epid. vbi ista repetuntur, vt mirum videatur interpretes id non animaduertisse. Caluus ἰκπερώδης legit & antecedentibus iunxit. Idem quoque hic πίνειν omisit, quod omnibus codicibus contestatum est, præcipuusque in aquæ inter cutem curatione scopus videtur.

[77] οὐδὲν κόπῳ ὑπέμενεν] Videtur vulgaris esse locutio quam proximè assecuti sumus, nihil infra sustinebat. Quod de aluo lubrica admodum effertur, vt nihil infra subsisteret, vt verterunt interpretes. Mihi verò potiùs de eo dici videtur qui nullum remediorum genus, neque clysteres, neque glandes per inferiora admitteret.

συμπασθλῶσαι] A πάζομαι deductum premi, vexari, & afflictari significare videtur, vt πασδὶς πολέμῳ apud Herodotum bello vexatus dicitur, & Hesychio πασζόμενος θλιβόμενος exponitur. Idem enim πάζεσθαι quod πιέζεσθαι significat. Indicare autem hic videtur corpus labore diuexatum, pressum, aut inedia maceratum, quòd πιέζεσθαι παλαιπωρῶν interdum significet, & πιέζεσθαι λιμῷ, νόσῳ, συμφορᾶς dicitur, pro fame laborare, morbo & calamitatibus vexari, opprimi. Indicatur autem obiter in destillationibus inediam & cibi parcitatem plus quàm medicamentum ipsum valere, quod etiam in dies experimur.

[78] Τιμοχέδεω] Paulò aliter repetitur hoc exemplum lib. 5. Epid.

[79] ὁ τοῦ Κλεομένεος] Repetitur etiam hoc exemplum paulò aliter lib. 5. Epid.

[80] τῇ μαχείρῃ] Repetitur etiam lib. 5. Epid. paulò aliter.

[81] οἷσι ῥεύματα] Istud ad curationis consilium referri potest, estque eorum quæ sponte fiunt & naturæ impetu, & ad humorum noxiorum deriuationem spectant, clarissimum exemplum.

[82] ἧσιν ὀν κοήμασιν] Istud sanè diligenter nobis animaduertendum est, ne quosuis intra partionis tempus labores tanquam legitimos aut statos reputemus, nostrisque remediis solicitemus, quod temerè nimis obstetricandi imperitæ mulieres faciunt, fereque fœtum perdunt. πόνοι autem hîc dicuntur labores qui toto gestationis tempore circa fœtum fiunt, vt lib. 2. & 6. Epid. Illud verò ὀπτεικῶς appositè (ni fallor) ad sequentia magis accommodatur, etsi omnes interpretes cum exemplaribus, πόνοι ὀπτεικῶς legunt, & leues labores intelligunt.

83 τῆς τησίμου] Sic legunt exemplaria recondita manu ſcripta & publicata etſi vitiosè pro τῇ τησίμου, quæ ſecuti ſumus ob plural ratem. Quædam etiam τῆ Σιμοῦ, quæ vera eſſe lectio videtur, & quam ſecutus eſt Caluus. ὑπόθεμα autem πεπικασμένον dici videtur medicamentum poſt trigeſimum diem conceptum excutiens & abortum faciens, aut circa trigeſimum ætatis annum exhibitum, vt lib. 5. Epid. vbi hoc exemplum paulò aliter repetitur, καὶ τὸ εἰκοσὸν τῆς ἡλικίης ὑπόθεμα ſcribitur, vbi & nomen etiam reticetur. A

ὠχρῶν] ὠχρῶν etiam ex quibuſdam exemplaribus manu ſcriptis addidit Caluus.

84 Πυθοκλῆς] Idem repetitur lib. 5. ſed mutato ordine quem etiam retinet Caluus.

χειμέτλων] Idem etiam repetitur lib. 5. Epid.

ὀφθαλμοῖσι] Repetitur etiam lib. 5. Epid. verùm vtrobique ſuſpecta eſt lectio. κακὴ autem vitiosè pro φακὴ habent omnia fere exemplaria. Hanc autem ſequuntur lectionem quidam, vt oculos aqua aut igne quàm maximè calefacere eos lædat, vt diximus libro 5. Epid. B

τοῖσι τοῦ ὀσφῦ] Paulò etiam aliter repetitur lib. 5. Epid.

Θείζανος] ὀφθαλμοῖσι pro ὀφθαλμιῶσι legitur lib. 5. Epid.

85 ἡ ἀπὸ τῆ κρήμνου] Hoc exemplum paulò aliter ſcribitur lib. 5. Epid.

86 Ὀνησιπήδης] Quædam exemplaria ὁ Νισιπήδης habent. Ad humeri autem dolorem ex abſceſſu aquæ marinæ balneum in eaque longam moram conſulit, ad partes laxas, imbecillas corroborandas & confirmandas, non ſecus ac ſepæ ſolemus luxatis aut ex vulnere debilitatis membris ad robur conciliandum, balneorum naturalium, præcipueque aluminoſorum & ſulphureorum perfuſionem imperare.

87 ὑπὸ κρυόπτων ἐγκαθαδαμάσθη] Sic legunt omnia quæ ad huc videre licuit exemplaria tum manu ſcripta tum publicata. Quæ lectio tamen mihi valde ſuſpecta eſt, & ἐγκαθαδαμασθὲν malim, vt corpus culicum puncturis & morſibus afflictum & profligatum, hoc eſt vndique compunctum ſignificaret, vt δαμασθεὶς πληγῆς verberibus afflictus & perdomitus dicitur. C

φωνὴ κεκλασμένη] Hic φωνὴ κεκλασμένη vox fracta & eliſa dici videtur, quæ ex reſiccatione aut organorum voci deſtinatorum conuulſione, eliſo quodammodo in faucibus ſpiritu eſt interciſa & interrupta. Poteſt etiam intelligi vox vitiata, peruerſa, non rauca & exaſperata, ſed eliquata & claro aut defœcato ſono expreſſa, qualis acuta, reſiccationis & contentionis indicio, vt in phrenitidis. Sic καθακλώμενοι φωναὶ in Coïs Præſagiis damnantur, voces confractæ, ex vocis organorum conuulſione aut reſolutione, præſertim ti vires ſint acciſæ & exolutæ, vt paulò poſt in Nicoxeno & Pherecyde.

δίψα πολὺ & ὑψίης ὑποχώρησιν] Thapſiam ferulaginem paſſim vocat Aurelianus. Radicis autem tum corticem tum ſuccum purgandi vim habere ſcribit †Dioſcorides, & lacteo eius ſucco ex aqua mulſa poto bilem tum per ſuperiora, tum per inferiora educi. Quia verò vſtionis mentio facta eſt, non malè quis ſuſpicetur ἐμέρωσιν pro ὑποχώρησιν ſupponi debere. D

†*Cap.* 17. *Lib.* 4.

88 οἶνον βόηρον ἐξ ἡλίου] Sic fere omnia exemplaria legunt. Recondita tamen οἶνον, βόηρον ὀξ ἡλίου habent, quæ ſecuti ſumus cum interpretibus.

σκέλεα διλωυσμένα] Suſpicor vitiatam eſſe lectionem, etſi omnibus exemplaribus tum manu ſcriptis, tum publicatis eſt conteſtata. Apparet enim eſſe legẽdum διωρυγμένα aut διλωρωμένα, vt crura diducta, aperta, diſparata & diuaricata ſignificet, quod virium exolutarum & diſſectarum maximum eſt indicium. διαπεπλιγμένα dicuntur in Prognoſt. etſi paſſim διαπεπλημένα vitiosè & διαπεπαγμένα ſcribitur.

ἄποτον τὸ ὑπὸ κρίμνου] Sic legunt exemplaria omnia. Nos tamen interpretes ſecuti ſumus, & ὁ πόας legendum exiſtimamus. Alioqui ἄποτον huiuſmodi potiones ingratas aut inutiles ægroto fuiſſe ſignificat. E

89 πρὸς καφέων] Aliter repetitur lib. 5. Epid. hæc hiſtoria.

90 τὰ χολιεικὰ] Repetuntur iſta aliter lib. 5. Epid. Caraborum autem & aſtacorum nomen retinere potuimus ex Plinio, qui hoc in cancrorum genere recenſet. Sed carabum locuſtam †† Gaza, & aſtacum gammarum apud Ariſtotelem vertere mauult.

††*Lib.* 9. *cap.* 31.

91 οὖρα ὑ πολλὰ] Exemplaria omnia manu ſcripta cum Aſulano οὖρα πολλὰ legunt, vt & Italica, vt ex Caluo videre eſt, μαδικὰ autem ὑφιστάμενα nouè & inſolenter admodum ſedimenta dicuntur glabra, læuia, rara, hoc eſt non cohærentia, nec inter ſe coniuncta, ſed diſparata & diſſoluta.

καὶ τὸ σύστημα] Hunc locum indicare videtur Galenus Comm. 3. in lib. 6. Epid. aliterque legiſſe, καὶ σώαγμα ἐφαίνετο ὂν τοῦ χρυσίῳ. Vbi primùm aduertendum τὸ χρυσίον dici Galeno, aliis τὸν χρυσίον, & ab interpretibus ſumi pro manuum ablutione & aqua qua manus in ſacrificiis eluebantur, quæ communis eſt huius vocis notio, cùm tamen vas potiùs hîc ſignificare videatur, vt & apud Homerum Il. ω. ἡ ὃ παρέστη. χρυσίον ἀμφίπολος τεύχουσ' ὕδωρ τε καὶ χερσὶν ἔχουσα. Ibi enim vas indicatur χρύσιον τρόπον aut λέβης ab aliis dictum, Latinis Prolubrum aut pollubrum citante Nonio ex Liuio, qui Homeri Odyſſeam verterat. Idem etiam pollubrum Latinè dici Trullam indicat, vt non malè hîc trulla pro matella exponatur in quam ventris onus deponitur. Sic Martialis lib. 9. F

Clinicus Herodes trullam ſubduxerat ægro.

Athenæus lib. 9. Atticos χρυσίον dixiſſe ſcribit. At certè vt hîc manifeſtò vas indicatur, ita & pro matella in quam vrina deponitur ſumi notius eſt quàm vt demonſtratione indigeat. Significatur autem vrinam in matella depoſitam returbidam, nihil ſedimenti dum effunderetur reliquiſſe, neque collectionem vllam aut concretionem in fundo apparuiſſe, ſed ſedimenta ipſa per vrinæ corpus ſparſa & contu bata ſimul quoque effuſa fuiſſe. Quod certè magnam humorum tum agitationem, tum inæqualitatem, tum etiam naturæ perturbationem denotabat. Galenus certè cum affirmatione hunc locum legit, etſi negationem addunt exemplaria omnia. Et quamuis illud οὖρον ὑποστάσιν ἔχον Galeni lectioni ſuffragari videatur. Id tamen plærunque in huiuſmodi returbidis vrinis apparet, vt per vrinæ corpus diſperſa ſedimenta vnà cum humore effundantur, nondum concoctis aut ſecretis à natura humoribus, & adhuc vigente humorum & naturæ perturbatione. Quòd ſi Galeni lectionem ſequamur, indicabitur in matula concretionem quandam velut ſedimentum, aut enæorema quoddam apparuiſſe, quod imperfectæ concoctionis rudimenta quædam præſeferebat. Atque in eam notionem ſumpſiſſe videtur τὸ σώαγμα in Exegeſi Galenus, huicque loco tacitè ſuppoſuiſſe, cùm ſcribit, σώαγμα ἤτοι ὑπόπαχός τις, ἢ ὀναιώρημα, ἢ ὑποστασις, ἢ πῶρος. καὶ ἄμεινον οὕτως ὂν τοῦ ἕκτου τῶν ὑπομνημάτων λέγεται. His enim poſtremis verbis calculi ſignificationem aut toſi lib. 6. Epid. rectè ſubintelligi, reliquas verò ſignificationes huic loco probè conuenire indicare videtur. G

ὑγρὸς πελλόρροος] Significat liquidum fuiſſe humorum affluxum, quo totum corpus veluti per ἔκκρισιν quandã depoſito per aluum onere repurgaretur, non ſecus ac πελλόροιας vocauit lib. 1. Epid.

ὑπόφορον αἷμα] ὑπόφορον legiſſe videntur interpretes. Hîc autem ὑποφέρειν veluti eminere extare, ac ſe ſuſtollere ſignificat, quòd rugata cutis contracta & demiſſa videatur. Prætendi dixit Caluus. H

A πυρετὸς ἐκρατήθη] Significat febrem ad manus contactum remiſſam & fractam viſam fuiſſe, quod mador indicauit, & temporum demiſſa pulſatio, ex cuius magnitudine febris vehementiam antea ſæpe ſignificauit. Aliter tamen legit Caluus.

τὰ ὄμματα] Iſta ſunt delirij ex oculis auguria. Significat autem ſæpe fruſtra oculos conuertiſſe, velut oculorum aciem intentans, rurſusque clauſiſſe. Illud autem κατέμων etſi de nictatione intelligi poteſt, non temerè tamen ad oculos humi defixos referri videtur, quò propius delirium denotet, non ſecus ac Heſychio καταμοῦσθαι, κατάκυψον (hoc eſt oculos in terram defige, aut inclinata facie deſpice) exponitur, etſi καταμουσῶν vitiosè ſcribitur.

ὀναπάγος ἱδρὼς] Iſtud ad ſequentia retuli meliores codices ſecutus. Caluus ὀναπάγος omiſit, quod ſanè ſuſpectum eſt. Sudorem autem mortem denunciantem & exitium ſignificare videtur, ſuperiores partes tantùm, frontem & pectus affligentem, & graueolentem.

B τὸ δέρμα δὲ] ἐστιγμένον habent omnia fere exemplaria tam manu ſcripta quàm publicata. Sed ex fideliorib us ἐστιγμένον lego cum Cornario. Significat autem capitis cutem variis notis compunctam fuiſſe, ac punctis diſtinctam & veluti variegatam, notisque ſeu variis maculis notatam, vnde & καθάπτειν ποικίλον Heſychio exponitur, & καπάστικοι καὶ ποικίλοι οἱ ὄφεις dicuntur ſerpentes maculis variis ſeu punctis diſtincti, veluti maculoſum anguem dicit Virgilius Georg. 3. & καπάστικος χιτὼν tunica varia ſeu variegata Polluci dicitur. Qua fortaſſis notione ἐστιγμένον δέρμα variegatam aut variam cutem ſignificare poteſt. στίγματα verò dicuntur apud veteres punctis variata ſuperficies & punctorum maculis decolorata. Et Heſiodus in Aſpide στίγματα vocat puncta ſeu maculas quibus diſtincti ſunt ſerpentes ac veluti compuncti.

92 μετὰ τὸ δεῖπνον] Non eſt dubium quin alterius hiſtoriæ ſit exordium, refragantibus tamen omnibus fere exemplaribus.

κεφαλῆς σφάκελος] Hîc σφάκελος admodum impropriè ſumi videtur pro vehementi & inteſo capitis dolore. Poſt enim capitis grauitatem ſæpius repetitam & auctam ex febris intenſione, capitis dolor vehemens exortus eſt. Et Heſychio σφάκελος ἡ ἄμετρος ὀδυνη, καὶ ἡ μετὰ αποπνοῆς τῆς χολῆς πορεύεσις exponitur, & σφακελίζει ὀδυνᾶται, ἀλγυνέται. Varino quoque σφακελίζειν eſt ἀλγεῖν μετὰ αποπνοῆς. C

ὅπ' ἐπεοικότα] ἀπεοικότα legendum videtur contra tamen omnium codicum fidem, neq; abſurda, incongrua, aut diſſentanea. ἐπεοικότα tamen etiam tolerari poteſt, vt etſi neque nigra eſſent, neque conuenientia tamen.

ὀναπάγος ὅλη' ἡῶον] Exemplaria omnia manu ſcripta ἡῶον vitiosè legunt pro δάκον, vt antea, aut ἡῶκον quomodo legunt publicati codices.

χρῶμα κοπρῶδες] Significat quicquid per glandem ſubditam demiſſum fuit ſtercoraceum fuiſſe & ſtercoris colorem habuiſſe. ἀπέσταξεν autem appoſuit, vt & paulò poſt, de eo quod per liquefactam glandem effluxit ac veluti deſtillauit.

D μετὰ τὸ βαλανεῖον] Sic habent exemplaria omnia: βαλανοῦν tamen legere malim cum Cornario, vt ſit quod antea ὅλη' ἡῶον αἰαγὶς λεπτοψυχά.

τῆς χρόνος ὅπτεικῶς] Iſtud ſanè ſuſpectum videtur etſi ea in lectione conſentiunt omnia exemplaria. Cornarius ægrum leniter niuem guſtaſſe ſumpſit, quòd ferè ſonat phraſis. Caluus certè aliter. Mihi verò hæc phraſis, etſi inſolens eſt, ita accipi poſſe videtur vt calidam exiſtimaret aquam quæ prope ad nimis frigiditatem accederet, fereque niuis frigus attingeret. Quòd ſi τῇ χιόνι ἐπεοικος legas, potes ad membrum ſuperius referre, vt calidam exiſtimaret aquam niſi ad niuis inſtar valde eſſet frigida.

93 Ανδροθαλεῖ ἀφωνίη. ἄγνοια. παραφρόνησις. παυθέντων δὲ τουτέων τρεῖς ἕτεα συχνά. καὶ ὑποφροφὴ ἐγίνοντο. ἡ γλῶσσα διετέλει πάντα τὸν χρόνον ξηρὴ, εἰ μὴ ἀνακλύσαιτο. ἀναλέγεσθαι οὐχ οἷός τε ἦν. καὶ σφόδρα πικρὴ ἦν τὰ πουλλά. ἔστι δ' ὅτε καὶ τρὸς καρδίην ὀδυνη. φλεβοτομίη ἔρυσε ταῦτα. ὑδροποσίη. μελίκρητον. ἐλλέβορον ἔπιε μέλαινα. χολῶδες ἀ διήει. ἀλλ' ὀλίγον. τέλει δὲ χειμῶνος καλακλιθεὶς, ἀξ ἑαυτοῦ ἐήρετο. καὶ τὰ τῆς γλώσσης παραπλήσια ὅμοια. θέρμη λεπτή. γλῶσσα ἀχρεως. φωνὴ τρεπλαμονική. ἀπὸ τοῦ στήθεος ὅ ἱμάτιον ἀπέρριπτε. καὶ ἀξάγειν ἑαυτὸν ὡς οὐρήσαντα ἐκέλευεν. οὐδὲν δυνάμενος σάφα εἰπεῖν, οὐδὲ ἐὼν παρ' ἑαυτὸν, ἀξῆγον αὐτόν. ἐς νύκτα ἐτελεύτησεν. ἦσι κατέκλινε δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. 94 Εγίνετο ὁ Νικήμορος πάθος ὁπότε ἐς ποτὸν ὥρμητο, φόβος τῆς αὐλητειδος ὅτε ἀρχομένης αὐλεῖν ἀκούσειεν ἐν τοῦ συμποσίου, ὑπὸ δειμάτων ὄχλοι μόγις ὑποτιθέειν, ἔφη, ὅτε νύξ εἴη. ἡμέρης δὲ ἀκούων, οὐδὲν διεταράσσετο. καὶ ταῦτα παρείτετο χρόνον συχνόν. 95 Τιμοκλέης δὲ ὁ μετ' ἐκείνου αμβλυώσειν καὶ λεπτοσωματεῖν ἐδόκει. καὶ οὐκ ἀν παρὰ κρημνὸν ἔφη παρελθεῖν, ὁ δὲ ὅπτ γεφύρας. οὐ δὲ τοὔλαχιστον βάθος ταφρου τολμῆσαι αὐ, ὑπὸ δειμάτος μὴ πεσῃ, διελθεῖν. ἀλλὰ δ' αὐτῆς τῆς τάφρου πορεύεσθαι. τοῦτο χεῖρον πινὰ αὐτῷ ξυμβεβῶσαι.

93 Androthali vocis defectio, ignorantia & deliratio aderat, quibus ſedatis multis annis ſuperfuit, & in morbum relabebatur. Lingua toto tempore ſicca permanebat, ac niſi colluereturloqui non poterat, magnaque ex parte admodum amara erat, interdumque cordis dolor affligebat, quæ ſanguinis miſſio eripuit. Aquæ potu & mulſa vſus eſt. Veratrum nigrum ebibit, neque bilioſum, niſi modicum, prodiit. Demum per hyemem decumbens mente abalienata erat, & lingua iiſdem vitiis afficiebatur, calor tenuis erat, lingua decolor, vox qualis pulmonum inflammatione laborantibus, è pectore veſtem reiiciebat, ſeque velut vrinam redditurus educi iubebat, cùm nihil apertè proloqui poſſet neque apud ſe eſſet, eum eduxerunt, ſub noctem mortuus eſt, duobus aut tribus diebus quibus decubuit. 94 Ea erat Nicanoris affectio vt cùm ad conuiuium progrederetur, tibicinæ metu afficeretur: adeo vt cum tibias inflare in conuiuio audiret, præ timore turbaretur neque ſuſtinere poſſe diceret, ſi nox eſſet; de die verò nihil commoueretur, quæ quidem eum multo tempore comitabantur. 95 Damocles verò qui cum illo erat, caligine tentari & exoluto eſſe corpore ſibi videbatur, neque per præruptum locum iter facere, neque verò pontem, ac ne minimè quidem profundam ſcrobem tranſmittere audere dicebat, timens ne caderet, verùm per ipſam ſcrobem adibat, idque illi aliquandiu contigit.

96 Sinistris is erat affectus, vt ex oculo dextro plerunque velut fulgor coruscare videretur, non multo vero in eposito tempore, ad tempus dextrum grauis dolor exoriebatur, posteaq; totum corpus caput atq; etiam ceruicem peruadebat, capitis pars posterior ad vertebras intumescebat, ceruicis nerui maiores (quos tenontas appellant) contendebantur & circum durescebant. Quòd si caput commouere aut dentes aperire conaretur, non poterat, vt pote admodum distentus. Vomitiones si quando oboriebantur, commemoratos dolores submouebant & lenibant. Sanguinio missis auxilio fuit, & veratri potiones cuiusquemodi humores eduxerunt, præcipueque porraceos. 97 Parmenisco etiam antea animi desperatio accidit, adeo vt vita defungi cuperet, interdum verò rursus securo erat animo. In Olyntho autem aliquando per autumnum voce defectus decumbebat quietè agens, perpusillum quid vixdum dicere aggrediens, quinetiam si quid dixisset, rursus vox deficiebat, somni aderant, interdũ verò peruigilium, & tacita corporis iactatio atque anxietas, manumque præcordiis velut dolorem sentiens admouebat, nonnunquam verò auersus quietè decumbebat, febris autem semper perseuerabat & facilè spirabat. Tandem se ingredientes agnoscere dixit, interdumq; tota die ac nocte cùm potus illi exhiberetur, bibere nolebat, nonnunquam verò accepta repente vrna, totam exhausit aquam. Vrina crassa, qualis in veterinario genere. At circa decimum quartum diem remisit. 98 Cononis ancilla capitis dolore incipiente mente erat abalienata, clamor aderat & eiulatus multus, ratoq; quiescebat. Sub quadragesimum diem mortua est. Aliquot verò sub mortem diebus, voce defecta & conuulsione tentata est. 99 Eodem quoque modo & circa eosdem dies mortuus est Timocharis famulus, melancholicis affectibus iisdem (vt videbatur) tentatus. 100 Nicolai filium circa brumam ex compotationibus inhorrescentem, sub noctem febris corripuit, postero die vomitus biliosus, syncerus, paucus adfuit. Tertio verò die frequente adhuc foro, sudore per totum corpus oborto, desiit, statimque rursus incaluit. Ad mediam noctem rigor, febris acuta, die verò eadem hora sudor, rursus statim recaluit, vomitus similis. Quarto die ex mercurialis decocto bene stercoracea & liquida per aluum demisit, subolida tamen & spongiosa, mercurialis iusculo non absimilia. Vrina absque sedimento, non admodum multa, pauca quædam in medio innatantia habebat, præcordiorum sinistrorum & lumborum dolores aderant. Existimabat ex vomitione se facilius ac subinde spirare posse, interdumque geminata respiratione subinde respirabat, lingua albicans erat, dextra parte habens connexionem lupino similem, deinde parum siticulosus erat, peruigil, prudens. Sexto verò die oculus dexter maior conspiciebatur, septimo mortuus est. Verumtamen ante mortem venter intumuit, mortuoque partes posteriores rubore suffusæ sunt. 101 Metonem post Vergiliarum occasum febris prehendit, & lateris sinistri dolor ad iugulum pertingens, isque adeo vehemens vt quiescere nequiret, & inflammatio detinebat, deiectio copiosa erat, biliosa, tribus fere diebus dolor cessauit, calor verò sub

96 Ὁ φοίνικος ὀκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὰ πολλὰ τοῦ δεξιοῦ, ὥσπερ ἀστραπὴν ὀκλάμπειν ἐδόκει. ὑ πολὺ ὀ ὀπιγόνιτι, ὀδυνη ἐς κρόταφον τ δεξιὸν ἐῆλυετο δεινή. ἔπεφτα καὶ ἐς ὅλον τὸν κεφαλέων, καὶ ἐς τ ῥάχηλον οἴδετο ἡ κεφαλή, ὅπισθεν τοῦ ἀστραγάλων. καὶ ξύσεις καὶ σκληρότης ἀμφὶ τοὺς τένοντας. εἰ γὰρ ἐπιφέροιτο δρακανέειν τὸν κεφαλέων, ἢ διέκαιν τοὺς ὀδόντας ἠδύνατο, ὡς σφόδρα ξυντεινόμενος. ἔμετοι ὁπότ' αὖ ἠλοίαντο, ἀπέτρεπον τὰς εἰρημένας ὀδυνας. ἠπιωτέρως ἐποίουν. καὶ φλεβοτομίη ὠφέλησε. καὶ ἐλλέβορος ἡ ῥιζα πόματος ἀπὸ οὐκ ἤκισα τοῦ ἀσφοδέλου. 97 τοῦ Παρμενίσκου καὶ τοῦ πρότερον ἐνέπιπτον ἀθυμίαι καὶ ἵμεροι τ ἀπαλλαγῆς βίου. ὅτε ὀ πάλιν θυμίη. ὀν Ολύνθῳ ὀ ποτὲ φθινοπώρου ἄφωνος κατέκειτο. ἡσυχίαν ἔχων, βραχύ τι ὅσον ἀρχεσθαι ὑπηρέων τοῦ ἀσφέπειν. ἤδη δέ τι καὶ διελέχθη. καὶ πάλιν ἄφωνος. ὕπνοι ὀν ἦσαν. ὅτε δὲ ἀγρυπνίη, καὶ ῥιπασμὸς μετ' σιγῆς. καὶ ἀλυσμός. καὶ χεὶρ τοῖς ὑποχόνδρια ὡς ὀδυναμένῳ. ὅτε δὲ ἀποστραφεὶς, ἔκειτο ἡσυχίαν ἄγων. ὁ πυρετὸς δὲ ἀμφὶ τέλεος καὶ ἄνυπνος. ἔφη ὀ ὕστερον ὑπιγνώσκειν τοὺς ἐσιόντας. πιὴν δὲ ὅτε μὴν ἡμέρης ὅλης καὶ νυκτὸς, καὶ διδόντων ὀκ ἤθελεν. ὅτε ὀ ἀξαίφνης τὸν χάλκινον ἀρπάσας, τοῦ ὕδατος πάντος ἀξέπιεν. ἕδεον παχὺ, ὡς ὑποζυγίου. τοῦ ὀ τὸν ἰδ' ἀπῆκεν. 98 ἡ δὲ Κόνωνος θεράπαινα ὀν κεφαλῆς ὀδυνῆς ἀξαμένη, ὀκ τὸς ἑωυτῆς. καὶ βοή. καὶ κλαυθμὸς πολύς. ὀλιγάκις ὀ ἡσυχίη. τοῦ ἔτεα τεσσεράκοντα ἐτελεύτησεν. τὰς δὲ ὀπὶ τελευτῆς ἡμέρας, ἄφωνος καὶ ἀσασμώδης ἐῆλυετο. 99 Καὶ ὁ τοῦ Τιμοχάρεος θεράπων, ὀκ μελαγχολικῶν δοκῶν εἶ ὀ τοιούτων, ἐτελεύτησεν ὁμοίως, καὶ τοῦ ἡμέρας τὰς αὐτάς. 100 τοῦ Νικολάου τοῦ ἡλίου τὸ πὰς χειμεριναὶ, ὀκ πότων ἔφειξεν. ἐς νύκτα πυρετὸς. τῇ ὑστεραίῃ ἔμετος γελώδης, ἄκρητος, ὀλίγος. τείτη δὲ ἀγορῆς πληθούσης. ἱδρὼς δὶ ὅλου τοῦ σώματος. ἔληξε. καὶ παχὺ πάλιν ἐθερμαίνθη. τοῦ μέσας νύκτας ῥίγος. πυρετὸς ὀξύς. ἡμέρης δὲ τὴν αὐτὴν ὥρην ἱδρώς. παχὺ πάλιν ἐπεθερμαίνθη. ἔμετος ὅμοιος. τῇ τετάρτη ἀπὸ ὕδατος λινοζώστου ὑποχώρησεν βυκοφόδεα καὶ ὑγρά. ὑπομύξα ὀ ἀπογοήδεα, οἷα ὕδωρ λινοζώστου, ὀκ ἀνόμοια. ὑπόστασις ὀκ ἦν, καὶ δὲ πολὺ ὀ οὖρον. ἀναωρήματα σμικρά. ἀγήματα ὑποχονδρίου ἀεὶ θερμὰ καὶ ὀσφῦος. ὤετο ὀκ τοῦ ἐμέτου ἐπαναπνεῖν. καὶ ἐπαυέπνει. ἔστι δ' ὅτε διπλόον. γλῶσσα λευκὴ, ἔχουσα ὀκ δεξιῶς, οἷ θερμοῦ τοῦ φύσιν. ἐπὶ βραχὺ ἰῶδι ἰῶδης. ἀγρυπνος. ἔκφρων. ἐκπίω ὀ δεξιὸς ὀφθαλμὸς μείζων ἐν τῷ βλέπειν, ἑβδομαῖος ἐτελεύτησε. πλεῖν ἡ κοιλίη τοῦ τῆς τελευτῆς ἐμέλεωείθη. καὶ ἀποθανόντι τὰ ὄπισθεν ἐφοινίχθη. 101 Μέτωνι μετὰ πλειάδων δύσιν, πυρετὸς, πλευρὸν ἀεὶ θερμὸν ὀδυνῶν μέχρι κληίδος. οὕτω ὀ δεινὴ, ὥστε ἀθεμίζειν καὶ ὀ οἷός τε, καὶ ὀ φλέγμα κατεῖχεν. ὑποχώρησις πολλὴ, γελώδης. ὀν δυσὶν ἡμέρησι μάλιστα, ἔληξεν ἡ ὀδυνη. ἡ θερμὴ δὲ τοῦ ἐῆν

ζ ἢ θ.

A ζ ἢ θ. βηξ ὀνῶν. ἀποχρέμψιες ὑποχολοι καὶ δὲ ἐγένοντο, καὶ δὲ πολλαί. φλεγματώδεες δὲ αἱ βῆχες παρηκολούθεον. σιτίων ἀπεγεύετο. ἔστιν ὅτε ἀξηεῖ ὡς ὑγιής. ὑπαπελάμβανον δὲ ὀνίοτε θέρμη λεπταὶ, ὀλίγον χρόνον. ἱδρώτια ἐγίνοντο ἐς νύκτα. ὁ πνεῦμα ὀν τῇ θέρμῃ πυκνότερον. γνάθων ἔρευθος, καὶ ὁ πλευρὸν βάρος. καὶ ὑπὸ τὴν μασχάλην. καὶ ἐς ὦμον. αἱ βῆχες ἀπεῖχον. φάρμακον αὖθις ἤκαγε χολώδεα. τείτη, ἀπὸ τοῦ φαρμάκου ἐρράγη ὁ πῦον. ἀπὸ ὀ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀῤῥωστήματος τεσσεράκοντα. ἀποκαθήρας ὀ καὶ πέντε καὶ τεσσαρακοστῇ. ἀποκαθήρας ὀ καὶ πέντε καὶ τεσσαρακοστὴ ἡμέρας ἀπὸ ὑγιής. 102 τῇ Θεοτίμου ὀν ἡμιτεταρταίῳ ἄσθη. καὶ ἔμετος. καὶ φίκη ἅμα. ἀρχομένου τοῦ πυρετοῦ καὶ δίψα. τοιούτου ἀρχομένου ἔξαιφνον ὁ θερμὸν μελίχρηστον πιεῖν, καὶ ἀπεμούσθη, ἤτε φίκη καὶ ἡ ἄσθη ἐπαύσατο. καὶ ὁ ἀπὸ τῆς σίδης ὕστερον. 103 τῇ Διοπειθέος ἀδελφῇ ὀν ἡμιτεταρταίῳ, δεινὴ καρδιαλγίη τοῦ τὸν λῆψιν. καὶ ξυμπαρείπετο ὅλον τὸν ἡμέρον. καὶ κεφαλαλγίη καὶ τῆσιν ἀκοῆσιν. ὡσαύτως ὑπὸ πλειάδος δύσιν. ἀνδράσιν ἀσθμιώτερα ἐγίνετο τὰ τοιαῦτα. 104 τῇ Απομότου ὀν ἡμιτεταρταίῳ τοῦ ἀρκτοῦρον, δεινὴ καρδιαλγίη τοῦ τὸν λῆψιν. καὶ ἔμετοι. καὶ πυρετοὶ τοῦ σίσαντο ἄμα ὕστεραι. καὶ ἐς ὁ μετάφρενον ὀδυνῶν κατὰ ῥάχιν. ὅτε δὲ ὀν τοῦ ἀῤῥαβῶνα οἱ ἴη, ἔληγον αἱ καρδιαλγίαι. 105 τῇ τερπιδέω μητεὶ, τῇ ἀπὸ Δορίσκου διαφθορῆς γινομένης, μιῇ πέμπτῳ διδύμων ὀκ πλώματος, τοῦ μὲν ἑτέρου αὐτίκα ὡς ὀν χιτῶνι τινὶ ἀπηλλάγη. τοῦ ὀ ἑτέρου ἢ τοῦ πρότερον ἢ ὕστερον μ' ἡμερέων, ἀπηλλάγη. ὕστερον δὲ ἔλαβεν ὀν γαστρί. ἔτι ὀ ὀνάτω ὀδυνῶν δεινὰ κατὰ γαστέρα ὅτι πουλὺ χρόνον ἤρχοντο. ἔστι μὲν ὅτε ὀκ τοῦ βαχήλου καὶ ῥάχιος. καθίζαντο δὲ ἐς ὑπογάστριον καὶ βουβῶνας. ἔστι δ' ὅτε ὀν γονάτου τοῦ δεξιοῦ. καθίζαντο δὲ ἐς πουτό. καὶ ὅτε μὲν κατὰ τὸν γαστέρα αἱ ὀδυνῶν εἶεν, ἐμετεωείζετο ἡ κοιλίη. ὅτε δὲ ἐπαύσατο. ξυνέπιπτεν ἡ καρδιαλγίη. πνιγμοὶ ὀκ ὀνῆσαν. ψύξις ὀ τοῦ σώματος ὡς ὕδατι κειμένῳ. κατὰ τὸν χρόνον ἡνίκα ἡ ὀδυνη ἐγίνετο, ὑπέτρεφε δ' ὅλου τὰ ἀγήματα. ἠπιώτερα τῶν κατ' ἀρχάς. σκέδεα. σίλφιον. τὰ δριμέα ξύμπαντα, καὶ ξυνέφερεν. οὐδὲ τὰ γλυκέα. οὐδὲ τὰ ὀξέα. καὶ δὲ οἱ λευκοὶ οἶνοι. οἱ μέλανες δὲ καὶ λευκὰ ὀλιγάκις ἀρχομένου. καὶ ἔμετοι δῆνοι ἐπεγίνοντο, καὶ τῶν σιτίων ἀποκλείσεις, καὶ τοῦ τὰς ὀδυνας τὰ γυναικεῖα ὀκ ἐφαίνετο. 106 τῇ Κλεομένεος τοῦ ζεφύρου πνοὰς, ὀκ ναυσίης καὶ κόπου, πλευρὸν ἀεὶ θερμὸν ὀδυνῶν. ὀκ βαχήλου ἀρξαμένη, καὶ τοῦ ὤμου. πυρετὸς. καὶ φίκη. καὶ ἱδρώς. ἤρξατο δὲ ὁ πυρετὸς καὶ ὀκ ἔληγε ἀλλ' ἐπέτεινε. καὶ ἡ ὀδυνη δῆνε. βῆξ. ἀπόχρεμψις ὕφαιμος. ὠχρή. πολλή. γλῶσσα λευκή. ἀγαχρήματα μέζια ὑγρά. ἕως γελώδεα. τεταρτῇ ἐς νύκτα, τὰ γυναικεῖα ἦλθε πολλά. ἔληξεν ἤτε βῆξ καὶ ἡ ἀπόχρεμψις. καὶ ἡ ὀδυνη. ἡ ὀ θερμὴ λεπή. 107 τῇ Επιχάρμου τοῦ τόκου δυσεντερείη, πόνος. ὑποχωρήματα ὕφαιμα. μυξώδεα. τεκνώσῃ τοῦ χρῆμα ὑγιής.

septimum aut nonum. Tussis aderat, exscreationes neque aliquantulum biliosæ, neque copiosæ fiebant, verùm tusses pituitosæ comitabantur, cibos sumebat, interdumque tanquam sanus exibat. Nonnunquam tamen tenues calores exiguo tempore detinebant, sub noctem parui sudores oboriebantur. In calore spiratio crebrior aderat, malarum rubor, lateris grauitas sub axillam & ad humerum pertingebat, tusses aberant. Medicamentum per superiora biliosa eduxit. Tertio post medicamentum pus erupit, quadragesimo verò à morbi initio die. Per alios autem quinque & triginta dies repurgatus est, & conualuit. 102 Theotimi coniugem in semitertiana febre anxietas & vomitus cepit, simulque horror per febris exordia & sitis, progressu temporis per febris initia immoderatus calor. Mulsa epota & vomitione reiecta, & horror & anxietas cessauit, posteaque mali punici succum sumpsit. 103 Diopethis sororem in semitertiana febre sub accessionem vehemens oris ventriculi dolor tenuit, & tota die perseuerabat, huiusmodique oris ventriculi dolor reliquis mulieribus eodem modo aderat. Talia tamen sub Vergiliarum occasum viris rarius contingebãt. 104 Sub Arcturum in febre semitertiana Apomoti coniugem, circa accessionis tempus, vehemens oris ventriculi dolor & vomitus tenuit, simulque vteri strangulatus malè afficiebant, & ad dorsum dolores iuxta spinam erant, ex eoque tempore oris ventriculi dolores cessabant. 105 Terpidæ mater à Doriseo, mense quinto ex casu per abortionem gemellos enixa est, altero quidem velut tunica conclusa statim liberata, altero verò aut prius aut posterius quadraginta diebus, postea autem vtero gestauit. At anno nono vehementes ventris dolores diu tenuerunt interdumq; ex ceruice & spina ortum sumebant, in imo autem ventre & inguinibus consistebat, quandoque verò ex genu dextro exorti, in eundem locum consistebant. Et cùm quidem ad ventrem dolores essent, aluus intumescebat, cùm verò cessarent, oris ventriculi dolor contingebat, strangulatus non aderant. Corpus peræquè frigebat ac si in aqua iaceret. Quo tempore dolor aderat, toto corpore recursabant dolores quàm per exordia leuiores. Nihil allia, laserpitium, aut acria omnia conferebant, neque dulcia, neque acida, neque verò vina alba, verùm nigra, & balnea pauca per initia. Vomitiones vehementes accedebant, & cibi intercludebantur, neque per dolores menses apparebant. 106 Cleomenis vxorem flante fauonio ex nausea & lassitudine lateris sinistri dolor corripuit, ex ceruice & humero initium ducẽs, febris aderat & horror, & sudor. Cœperat autẽ febris neque desinebat, verùm intendebatur, & vehemens dolor erat, tussis, exscreatio aliquantulũ cruenta, pallida, multa, lingua albicans, deiectiones moderatæ, liquidæ, vrinæ biliosæ. Quarto die sub noctem menstrua copiosa prodierunt, tussisq; desiit, & exscreatio, & dolor, tenuis tamen calor relictus est. 107 Vxor Epicharmi ante partum intestinorum difficultate laborabat, dolor aderat, deiectiones aliquantulum cruentæ, mucosæ. Vbi peperisset confestim conualuit.

[108] Polemarchi vxorem articulorum doloribus vexatam, minimè fluentibus menſibus, coxendicis dolor de repente corripuit. Poſt epotum betæ iuſculum vox per noctem & ad meridiem vſq; intercepta fuit. Poſtea audiuit & mentis compos erat, manuque indicabat dolorem circa coxendicem adeſſe. [109] Licinij ſororem quæ iam florentes annos exegerat, vomitus cepit, quo quicquid quatuordecim diebus aſſumpſerat, reiiciebat, febris expers erat, cruentarum vomitionum eructationes aderant, & ad os ventriculi ſtrangulatio procedebat coarctationem inducens. Caſtorium, ſeſeli, & mali punici ſucceus eſt exhibitus, cuncta ſedata ſunt, modicus tamen dolor in lateris inanitatem conceſſit. Bulbi ſuccus contulit, & vinum auſterum egelidum, & quàm pauciſſimi panes oleo intincti. [110] Pauſaniæ puellam ex fungi crudi eſu anxietas corripiebat, ſuffocatio, ventris dolor. Mulſa calida epota & vomitio profuit, balneumque calidum. In balneo fungum vomitione reiecit, & vbi iſta ceſſatura eſſent, ſudore detenta eſt. [111] Epicharmo ſub Vergiliarum occaſum humeri dolor & ad brachium vehemens grauitas contigit, anxietas aderat, crebræ vomitiones & aquæ potio. [112] Euphranoris filio puſtulæ culicum morſibus non abſimiles eruperunt. [113] Poſt fauonium ad autumnale Æquinoctium ſquallores multi contingebant. Sub canem æſtus vehementes, venti calidi, febres in quibus ægri ſudoribus diffluebant, ſtatim rurſus aliquantulum incaleſcebant. Aurium verò tubercula multis enaſcebantur, vt vetulæ tuſſiculoſæ ſub nonum diem. Eodemque tempore adoleſcentulo lienis tumore laboranti, ancillæ filio, liquidiore aluo. Cteſiphonti ad Arcturum, fere circa ſeptimum puero ſoli ad ſuppurationem peruenerunt. Eratylli puero ad vtramque autem exorta diſparuerunt, ſudores nulli aderant, præ linguæ ſiccitate blæſi erant. Ornithiæ ſpirauerunt multi & frigidi, poſt tranquillitates interdum niues aderant, poſt Æquinoctium auſtrina aquilonaribus permiſta erant, frequentes pluuiæ, tuſſes multæ, præcipuè verò in pueros vulgariter graſſatæ ſunt. Plæriſque circa aures qualia Satyris obortа ſunt. Interdum autem quæ præceſſerat hyems admodum hyberna extiterat, niuibus & imbribus aquilonaribus infeſta.

[108] τῇ Πολεμάρχου σὺν ἀρθριτικοῖς, ἰσχίου ἄλγημα ὀξαίφνης, γωνιακείων ὑ ῥηυμάτων. ὃ ὃν τοῦ τεύτλου πιούσῃ, ἔρρετο ἡ φωνὴ νύκτα. καὶ ἐς μέσον ἡμέρης. ἤκουσε μετὰ ταῦτα καὶ ἐφόρει. καὶ τῇ χειρὶ ἐσήμαινεν ἀμφὶ ὃ ἰσχίον εἶ) ὃ ἄλγημα. [109] τῇ Λικινίου ἀδελφῇ, τῇ ἀφηλικεστέρῃ, ἔμετος ὅτι τεσσεράκοντα καὶ δέκα ἡμέρας, αἷὶ πυρετῶ. αἱματωδέων τῶν ἐμεσμάτων. ἐρεγμοί. καὶ ξυνεταλμῦον. ἐχώρει τοῦς καρδίῃ πνίγμα. κασόριον. σέσελι, πόντια ἔπαυσε. καὶ ὃ ἀπὸ τῆς σίδης. ἀπέφη δὲ ἄλγημα μέτριον ἐς κενεῶνα. βολβοῦ χυλός. καὶ οἶνος γαλεκτώδης, αὐστηρός. καὶ ἄρτοι ὡς ἐλάχιστοι ξὺν ἐλαίῳ. [110] τῇ Παυσανίου κόρῃ, μυκῆτα ὠμὸν φαγούσῃ, ἄσθμα ἔχε. πνιγμός. ὀδύνη γαστρός. μελίκρητον θερμὸν πίνειν, καὶ ἐμέειν ξυνέβη καὶ λουσὸν θερμόν. ὃν τῷ λουσῷ, ἐξήμεσε τὸν μυκῆτα. καὶ ἐπεὶ λήξειν ἔμελλεν, ἐξίδρωσεν. [111] Επιχάρμῳ τοῦ πλειάδων δύσιν, ὤμου ὀδύνη, καὶ βάρος δεινὸν ἐς βραχίονα. ἄσθμα. ἔμετοι συχνοί. ὑδροποσίη. [112] τῷ Εὐφρανόρος παιδὶ ἐξανθήματα οἷα ἀπὸ κωνώπων. [113] μετὰ ζέφυρον αὐχμοὶ ἐγίνοντο, μέχρις ἡμέρας μετοπωρινῆς. ὑπὸ κύνα δεινὰ πνίγεα. καὶ πυθύματα θερμὰ, καὶ πυρετοὶ ἱδρώδεες, καὶ πάλιν αὖθις ὑπεθέρμαινον. φύματα δὲ παρ' οὖς πολλοῖσιν ἐλύετο. τῇ γραίῃ βηχικῇ τοῦ ἐνάτου. τῷ μειρακίῳ τῷ πολιώδει τῷ τῆς παιδίσκης, κοιλίης ὑγραινθείσης τοῦ τὸν αὐτὸν χρόνον. κτησιφῶντι ὑπὸ Ἀρκτοῦρον ἑῳδὸν τοῦ τὰς ἑπτὰ τῷ παιδὶ μοῦνον ἐπωήθη. τῷ Ἐρατύλλου ἀπεμαλιώθη. τοῦ ἀμφότερα αἱδρώσιες. γλώσσης ὑπὸ ξηρότητος ψελλοί. οἱ ὀρνιθίαι ἔπνεουσαν πολλοὶ καὶ ψυχροί. καὶ χιόνες ἐξ εὐδείων ἔστιν ὅτε ἐγίνοντο. καὶ μετὰ ἰσημερείαν, νότια ἀναμίσγοντα βορείοις, ὕδατα συχνὰ ἐπεδήμησαν. βῆχες πολλαὶ, μᾶλλον δὲ παιδίοισι. τοῖσδε τὰ ὦτα πολλοῖσιν, οἷα τοῖσι σατύροισιν. ὅτε δὲ ὁ τοῦ τούτου χρόνου χειμὼν, σφόδρα χειμερινὸς ἐγίνετο, ὃν χιόνι καὶ ὄμβροισι βορείοισιν.

[93] Αυφροθαλῆ] Sic legunt omnia exemplaria. Cornarius Αυφροφανεῖ legit ex lib.5.Epid. vbi iſta paulò aliter repetuntur.

[94] τὸ Νικάνορος πάθος] ἐγίνετο τὸ Νικάνορος πάθος legendum eſſe ſatis apparet. Repetitur autem hæc hiſtoria etiam lib.5.Epid.

[95] Τιμοκλέης] Δημοκλῆς melius ex lib.5.Epid. vbi etiam iſtud iiſdem pene verbis repetitur.

[96] τὸ φοίνικος] Repetitur hoc quoque exemplum lib.5.Epid.

καὶ ξυνάπασις] Pro πένοντας vitiosè ὀδόντας leg. lib.5. Epid. πένοντας autem ceruicis neruos maiores vertimus Cælium †Aurelianum imitari lib.3.acut. morb. In emprosthotono enim & opiſthotono, neruorum maiorum, quos tenontas appellant, leuem tenſionem & duritiem fieri ſcribit. Et peculiariter πένοντες de ceruicis duobus neruis maioribus dicuntur, quibus capiti colligatur, & ſine quorum opera vertebræ collum ſuſtinere nequeunt. Sic apud Iſagoges authorem τοῦ τραχήλου τὰ μὲν ὄπισθεν, ἰδίως πένοντες ὀνομάζουσι. Et Rufus Epheſius πένοντας nominari ſcribit, τὸ ὄπισθεν τοῦ τραχήλου. Et rurſus, παὶ παχείας ὀν τῷ ἰνίου ἀκρύσεις. Quod etiam Homero eſt familiare, apud quem πένοντε de duobus illis ceruicis neruis dicuntur, vt fuſius in noſtra OEconomia ſcribimus. In hoc autem ægro epilepticas conuulſiones valde ſuſpectas facit quod ſcribitur, ὀν τῷ ὀφθαλμῷ τὰ πολλὰ τῷ δεξιοῦ, ὥσπερ ἀστραπὴ ἀκλάμπειν ἐδόκει, fulgores enim qui comitialium oculis obuerſantur ſubindicare videtur (ſcintillarum micas & circulos igneos Aurelianus vocat) quos per ὀκλάμψιας etiam antea lib.6. Epid. expreſſit.

† Cap.6.

[97] τῷ Γαρμενίσκω] Repetitur etiam lib.5.Epid. Aſulanus codex τῷ Αρμενίσκω vitiosè habet, vt & ἵμερος, καὶ ἀπαλλαγὴ βίου, pro καὶ ἵμερος τῆς ἀπαλλαγῆς βίου, pro quo καὶ ἀπαλλαγῆς βίου ὀδηθυμίη ſcribitur lib.5.Epid. Quod ſequitur autem ὀν Ολιώθω, codices huic hiſtoriæ attexunt. Caluus verò aliam hiſtoriam contexuit.

A τὸν σάμνον ἀφπάσας] σάμνος hîc vrnam aut vrnulam aquariam, aut aqualem (vt ſcribit Varro) aut vrceum aquarium indicat. Heſychio etiam σάμνος, ὑδρία, κάλπη, κάλαθος exponitur. Et σάμνος apud Ariſtophanem in Pluto & Ranis, vt & σάμνον amphoram vinariam & vas fictile vinarium ſignificat, vt & inter vaſa vinaria Polluci annumeratur cap.2.lib.6. Heſychius quoque σαμνίον, κεραμίον, ἀγγεῖον exponit. Sic enim malim quàm κεραμεῖον, ἀγγεῖον, vt paſſim ſcribitur, quemadmodum & perperam σαμνεῖον pro σαμνίον. σαμνία etiam ſcribit Varinus quoſdam indoctè inter matulas recenſere, ſed apud antiquos vaſis vinariis attribui, etſi ἀμὶς Heſychio σαμνίον exponitur. Hîc ergo σάμνος vrnam indicat, vt & σαμνίον vrnulam, quæ Nonio vas aquarium ſignificat, aut aqualem. citante Nonio ex Varrone, vrnulas, aquales. Poteſt & trulleum dici aut futis, cùm ſit trulleum vas aquarium quo manus perluebantur, & futis Varroni dicatur vas quo in triclinium allatam aquam infundebant.

[98] ὁ δὲ Κονῶνος] Repetitur etiam lib.5.Epid. & meliore ſcriptura. Aut enim ὀν κεφαλῆς ὀδύνης ἀρξαμένης legendum, aut ὀν κεφαλῆ ὀδύνης ἀρξαμένης.

B καὶ βοῦν] Hoc deeſt in reconditiſſimis membranis Regiis, adſcribunt tamen reliqua exemplaria ex lib.5.Epid.

τοῦτ' ἔτεα πεπαιεσμένα] Sic legunt exemplaria omnia, ſecutus tamen ſum lectionem lib.5.Epid.

πᾶς ὃ ὀδὶ πελευτῆς] Hanc lectionem etiam ſecutus ſum exemplaribus omnibus fretus. Melior tamen eſt lectio lib.5. Epid. πᾶς δέκα ὀδὶ πελευτῆς ἡμέρας. Caluus πᾶς ὃ ὀδὶ τελευτῆς legiſſe videtur.

[99] καὶ ὁ Τιμοχάρους] Repetitur etiam lib.5.Epid.

[100] τῷ Νικολάου] Diminutè repetitur hæc hiſtoria lib.5.Epid.

τοῦ μέσας νύκτας] Iſtud rotum omiſſum eſt apud Cornarium, librarij, vt opinor, culpa.

ὑπωμόσαεσα] ὑπωμόσαεσα, δυσώδη, ἄξια τῶ μυσαπήεδαι, fœtida, graueolentia, deteſtanda, abominanda, exponit Galenus in Exegeſi, hunc locum procul omni dubio ſubindicans. Heſychius μυσαεόν, ῥυπαρὰ, ἀκάθαρτον, ſordidam, impuram exponit, & μυσὰ, μυσαεὰ, μικρὰ, μεμασμένα. μυσαπήεδαι eſt δυσοραίνειν Varino, vnde μυσαπόμενος Heſychio, βδελυσσόμενος, ὑποφρεφόμενος, deteſtandus, abominandus. ὅθεν τὸ μῦσος, μίασμα. Hanc autem lectionem veram eſſe ſatis teſtantur exemplaria tum manu ſcripta, tum publicata, quæ in ea retinenda mirum in modum conſentiunt, vt idem hîc ὑπωμόσαεσα ſignent, quod antea κάκοδμα, quæ mercurialis iuſculo educi ſcripſit, ex quo etiam loco Caluus ὑπωμοξόδεα forte legit. Cornarius verò ὑπωμόσαεσα non legit, ſed pro eo οὖεσα ὃ αποδοειδέα, quòd locus iſte de vrinis intelligi videatur. Etſi verò non malè iſta vrinis attribuuntur, quòd αποδοειδέα οὖεσα hîc author ſæpe protulerit, tantum tamen codicum conſenſum aut fidem frangere, mihi religio eſt, vbi præcipuè alioqui rectè lectio ferri poteſt. Poſſunt autem intelligi απογγοειδέα recrementa, quæ ſpongiis ſunt ſimilia & ſpongioſa, fungoſa, flatulenta ac veluti innatantia, σμφὰ καὶ χαῦα. Quæ excrementorum attributio, etſi alioqui non eſt vſitata huic medicinæ parenti, ferendum tamen eſt in hoc tumultuario opere, tot exemplaribus conteſtatam lectionem, ad aliquam rationi congruam notionem accommodari poſſe. Quòd ſi αποδοειδέα οὖεσα ex Cornarij exemplaribus retineas, ea ſanè vt ſunt meliore fortuna quàm noſtra omnia, ita expeditiorem ac faciliorem habebunt explicationem, vt vrinæ cinericij coloris & mercurialis ſuccum referentes obaudiantur, ſine ſedimento, & cum pauco enæoremate, quales ſunt crudæ & dilutæ. Nam iſta ſanè ſequentia vrinis rectè attribui debere, teſtatur Caluus ex codicibus Italicis, etſi de vrinis tacitum ſit noſtris in codicibus ſilentium. Non eſt autem prætermittendũ membranas quaſdam Regias, non ita tamen vetuſtæ authoritatis, κοκκοῤῥόδεα pro εὐκοκκοῤῥόδεα hîc ſcribere.

ἐπαναπνεῦν] Etſi ſtare poteſt hæc lectio & ſenſus conſtare, exiſtimem tamen εὖ αἀαπνεῦν rectè legi poſſe, quod & feciſſe Caluum apparet. Vt ſit ſenſus, faciliorem reſpirationem ex vomitione videri contigiſſe, interdum tamen geminatam & duplicem ſpirationem adfuiſſe. ἐπαναπνεῦν igitur de frequenti & ſubinde repetita reſpiratione dicitur. At de duplicato & geminato ſpiritu aliàs ex germana Hippocratis literatura & doctrina ſcripſimus.

οἷον θερμοῦ κοέσφιον] κοέσφιον hîc vocat concretionem quandam linguæ adnatam & adhærescentem, ex humoribus febris incendio reſiccatis, tuberculoſam & lupino ſimilem, quæ incendij febrilis vehementiam indicauit, ὀπηθύνημα vocat in Cois præſagiis.

E ἄχρυπνος, ἔκφρων] ἔμφρων legi ex codicibus manu ſcriptis, cum interpretibus.

ὀν τῷ βλέπειν] Illud ὀν τῷ βλέπειν popularem & valde plebeiam loquendi formulam, Hippocrati valde familiarem, imitatur, hoc eſt, conſpiciebatur, videbatur (vt dixit Caluus) dum cerneretur apparebat. Neque enim niſi ad propriam oculi actionem referri videtur, quod tamen fecit Cornarius, eum qui intueretur reſpiciens.

[101] ὥσπε ἀπρεμίζειν ὐχ οἷός τε] Exemplaria omnia manu ſcripta, ὐχ οἷός τε ἦν legunt, quæ ſecutus eſt Aſulanus.

καὶ τὸ φλέγμα κατεῖχον] Hîc φλέγμα inflammationem & igneum præter naturam calorem ſignificat, vt aliàs ſæpe apud Hippocr. & in Progn. vbi Galenus φλέγμα ὅθεν τὸ κοῦφον φύσιν θερμασίας φλογώδους εἰρῆσθαι ſcribit. Idem quoque in Exegeſi, φλέγμα ὐ μόνον τὸν χυμὸν τοῦτον, τὸν λευκὸν καὶ ψυχρὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν φλογώδεσιν δηλοῖ. Vnde etiam τὰ φλεγμαίνοντα Hippocrati, aut φλεγματώδεα dicuntur, quæ incendium aut flammeum calorem concipiunt.

αἱ βῆχες αἀέχον] Sic ſanè legunt exemplaria omnia quæ ſecuti ſumus, etſi malim καπῆχον, quomodo legiſſe videtur Cornarius.

F Neque enim vero eſt ſimile, tam oppleto thorace & pulmonibus, vt crebrior adeſſet reſpiratio, tuſſim abfuiſſe.

ἀποκαθῆραι ὃ] Hanc lectionem retinent exemplaria omnia tum ſcripta, tum publicata, quæ haud dubiè vitioſa eſt, pro qua ἀπεκάθηρε malim ad ὑγιὴς referatur, hoc ſenſu, eum ſanitati reſtitutum, per quinque & triginta alios dies per ſputa pus repurgaſſe. ἀπεκαθαίρετο videtur legiſſe Cornarius. Caluus verò ἀπεκαθάρθη. Iſti verò à ruptione dies intelligi debent, in quibus ſuppurati repurgantur, alioqui ægri ad tabem tranſeunt, vt ſcribitur aph.15. lib.5. Exemplaria verò manu ſcripta Regia omnia πεπαιεσκοσῶ pro πεπαιεσκοσῶν legunt, & καὶ deſiderant.

[103] τῇ Διοπείθεος] Repetitur hoc exemplum lib.5. Epid. Pro κεφαλαλγίη autem καρδιαλγίη quædam exemplaria ſcripta habent, quam lectionem ex lib.5.Epid. ſequi maluimus, etſi quæ publicatis teſtata eſt codicibus ferri poteſt, vt capitis aut oris ventriculi dolor reliquis etiam diebus tenuerit.

[104] ὅτε ὃ ὀνταῦθα οἱ ἴη] Quidam manu ſcripti codices ὀνταῦθα ἴοι legunt.

G τῇ ἐπὶ Δορίσκου] Doriſcus vrbs eſt Thraciæ Stephano, vnde Doriſcius dicitur. Exemplaria verò manu ſcripta Regia non ita recondita, δορμίσκου legunt, fortaſſe pro δορμίσκου vnde & δορμίσκιος.

ἢ τοῦ ὑστέρου ἢ ὕστερον μὲ ἡμερέων] Significat ad quadrageſimum prope diem abortu abſolutam fuiſſe, ad eumque fere diem perduraſſe.

καθίσταντο ὃ ἐς τοὐτό] Poteſt iſtud de doloribus intelligi qui à genu dextro exorti, illuc aut etiam ad inguina, & imum ventrem conſiderent aut conſiſterent. Poteſt & καθίσαντο ἐς τοὐτό, in priſtinum ſtatum reuertebantur, aut integritati reſtituebantur, ſignificare, vt aliàs ſæpe.

[106] δίαχωρήματα μέτρια, ὑγρὰ] Pro ὑγρὰ, λευκὰ legit Caluus contra omnium exemplarium fidem. Idem quoque huius hiſtoriæ extremum longè aliter legit.

[107] τῇ Επιχάρμου] Repetitur hæc hiſtoria lib.5. Epid.

[108] τῇ Πολεμάρχου ὀν ἀρθεικοῖς] Repetitur etiam paulò aliter hoc exemplum lib.5. Epid. Subindicat autem præcipuam morbi

H articularis & coxarij cauſam fuiſſe, reſtitantem menſium abundantiam ex aph.29. lib.6.

[109] τῇ Δικινίου ἀδελφῇ] Κλινίου legunt interpretes cum multis codicibus.

αἷμα πωδέων ἢ ἐμεσμάτων ἐρεγμοί] Sic omnia legunt exemplaria tum manu ſcripta, tum publicata. Suſpecta tamen mihi eſt lectio & ἐρευγμοί legendum videtur aut ἐρυγμοί, vt cruentarum vomitionum eructationes, reiectiones & effuſiones ſignificet. ἐρευγμὸς enim idem quod ἔρευξις & ἐρυγὴ indicat, neque ſolius flatus ex ventriculo emiſſio aut eructatio hac dictione ſignificatur, ſed quæuis etiam aliorum humorum & excrementorum reiectio & effuſio vt ſcribit Galenus Com. 2. in lib. 6. Epid. Alioqui ſanè etiam ἐρυγὴ per translationem πὼ ἀφθονίαν abundantiam & copiam ſignificat, metaphora à ſtomacho ducta, qui multis repletus cibis eos eructat & effundit. Indicatur igitur magnas fuiſſe hac in ægra cruentarum vomitionum refuſiones & eructationes. At ἐρεγμὸς aliud quiddam ſanè Hippocrati ſignificat, idemque quod ἔρεγμα aut ἔρεγμα & fabam freſam aut leguminum genus freſum fractumque denotat, vt alibi ſcribimus.

καὶ ξωνεκαλμένον ἐχῶρε] ξωνεκαλμένον πνίγμα dicitur ſuffocatio coarctata, hoc eſt coarctationis aut contractionis ſenſum inducens, & ſuffocatio os ventriculi coarctans, comprimens, ac veluti conſtringens, vnde & vomitiones ſequebantur, quod fit humorum copia & qualitate grauato ac compreſſo ſtomacho, barbari ſtricturam ſtomachi vocant. Caluus ξωνεφραμμένον legiſſe videtur.

οἴνος γαλακτώδης] Vinum egelidum & lactei teporis intelligi videtur, quòd ὕδωρ γαλακτῶδες medicis aqua egelida & tepida dicatur. Quidam vinum lacte mixtum intelligunt, quod οἰνόγαλα dicitur.

110 τῇ Παυσανίου κούρῃ] Fungi cùm frigidi ſint & humidi craſſos humores flatusque plurimos gignunt, indeque alimentum pituitoſum & frigidum prauique admodum ſucci oritur, præcipuè verò ſi non bellè elixi edantur. Strangulationes nanque & animi deliquia, ſudores frigidos, & difficilem reſpirationem afferunt, ore ventriculi anguſtia pondereque preſſo, malignaque eorum qualitate vexato. Ideoque iis quæ humores craſſos incidunt, calidisque & ſiccis medicamentis expugnãtur, cuius generis eſt oxymel ipſum per ſe, aut cum origano & hyſſopo incoctum, aut feruefactio ſatureiæ, aut origani iuſculum, itidemque mulſa quæ hîc exhibetur, quæ etiam vomitionem ciet. Quamobrem etiam non malè vulgus fungis calida aromata admiſcet, aut ſatureiam, aut thymum, aut origanum. Quidam etiam vinum optimum & generoſiſſimum iis qui fungos eſitarint exhibent, piperataque & aromata alia admiſcent, nonnulli etiam allium edendum offerunt, vt fungorum limus & lentor, madentisque terræ, ex quo oriuntur, aceſcens ſuccus (vnde ζύμωνα κακὸν χθονὸς †Nicander vocat) facilius diſſipetur & euincatur. Malo autẽ exemplo hîc balneum offertur, quod nec ſanè in huiuſmodi eſu tutum eſt. † *In Alexiphar.*

111 Ἐπιχάρμου] Aliter paulò repetitur hæc hiſtoria lib. 5. Epid.

112 τοῦ Εὔφρανος] Hæc hiſtoria ex lib. 5. Epid. huc reponenda.

113 μὴ ζέφυρον] Diminutè quoque iſtud repetitur lib. 5. Epid.

ἐπωΐθη] Mihi haud dubiè mendoſa ſcriptio videtur, etſi omnibus exemplaribus tum manu ſcriptis, tum publicatis eſt conteſtata. Cornarius ἐπωΐθη legiſſe videtur, quæ ſanè lectio placet. Caluus ἐπωδήθη. Sed certè mihi rectè ἐπώχθη pro ἐπωΐχθη legi poſſe videtur, vt ἀνῴχθιω & ἀνωΐχθιω poëtis dicitur. Eaque ſcriptura indicabitur tubercula illa ad aures oborta ſoli puero adaperta fuiſſe.

ἄμφοτερα] Illud ἄμφοτερα ſuperioribus iunxi, codices manu exaratos ſecutus, etſi recentior Regius ἄμφοτέρων legit, vetuſtior autem ἄμφοτερα. Eandemque ſcriptionem ſecutus videtur Caluus.

οἱ ὀρνιθίαι] Ornithiæ venti dicuntur quaſi auiarij, verno tempore inualeſcentes, Aquilonij toto genere vt ſcribit Ariſtoteles libello de mundo. Vnde hîc frigidi cenſentur, ſic dicti ab auium aduentu aut hirundinis viſo, vt ſcribit Plinius † †, qui fauoniis annumerat, interdumque Etetis. Iidem interdum Chelidoniæ dicuntur. Ariſtophanis ſcholiaſtes Acharn. ornithiam ventum dici ſcribit, ὃς ἐκφέρει τὴν χελιδόνα τὴν ὄρνιθα τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὑπὸ τῶν δὲ ψύχους πνοῆς. Interpretes exemplaria quædam ſecuti, ὀρθίαν legunt, & rectos ventos vocant. †† *Cap. 47. l. 2.*

ἐπεδήμησαν βῆχες] Sic lego cum Galeno contra omnium exemplarium fidem. Hunc autem locum profert Galenus Comm. 3. in lib. 6. Epid. etſi πολλαὶ non addit. Significatur autem multis oblonga tubercula ad aures enata fuiſſe, quales ſunt oblongæ Satyris adnatæ aurium eminentiæ, quas φῆρεα vocant, à Satyrorum ſimilitudine, quos φήρεας Iones vocant, de quibus ſcriptum eſt libro 6. Epid. φῆρεα igitur dicuntur, τὰ πὼ ἐμφέρειαν ἔχοντα φηρῶν (vt ſcribit Galenus) οὕτω δὲ ὀνομάζουσιν ἔνιοι τοὺς Ἰάνους σατύρους, οἱ γεγράφασί τε καὶ πλάττουσι τοιαύτας ἔχοντας τοῦτο τὰ τῆς οἰνοῦ. Huius quoque loci explicationem confirmat in Exegeſi Galenus his verbis, φῆρεα αἱ τοιαῦται εἰσὶ τὰ ὦτα ἀδυνάδεις ὀζοχαί, οἵας καὶ οἱ σάτυροι ἔχουσιν. ἔνιοι δὲ καὶ φῆρες καὶ θῆρες καλοῦσιν αὐτα. ἵνα δὲ φῆρεα ἀθικῶς εἰρημένον. Etſi aliter legitur publicatis in omnibus codicibus. Innuit enim his verbis φῆρες pro θῆρες quibuſdam dictum, vt quandoque Attici φλαῦ pro θλαῦ dicunt, & φλᾶπαι pro θλᾶπαι. Quanquam id Æolibus eſt proprium, vt melius αἰολικῶς quàm ἀθικῶς legatur. Etſi non malè quidam φῆρεα ἀθικῶς εἰρημένον in his extremis verbis reponunt.

114 Timonactis infanti ferè bimeſtri, puſtulæ in cruribus, coxis, lumbis & imo ventre, tumoresque admodum rubicundi extiterunt. Quibus conquieſcentibus conuulſiones & comitiales exoriebantur, multis diebus ſine febre fuit, & mortuus eſt. 115 Polemarchi puerum, qui antea quidem pus intro collegerat & exſcreauerat, tandem tamen calores corripuerunt, aqua intercutem vexabatur, lienis tumore & crebro anhelitu. Si quando ad locum acceſſu difficilem contenderet, imbecillus erat & ſiticuloſus, ac interdum cibum ferè auerſabatur, itemque tuſſicula ſicca multo tempore detinebat, ac niſi ſanè ſoluta eſſet aluus inferior, implebatur, & creber anhelitus ſuffocatio; magis vexabat. Tandem verò deſtillatio & exſcreatio ſuperuenit & tuſſis. Exſcreatio autem craſſa, pallida, purulenta, febrisque vehemens erat, quæ deſiiſſe viſa eſt, & tuſſis eſſe mitior, puraque exſcreatio. Rurſus febris acuta repetiit, ſpiratio crebra, mortuus eſt. Antea tamen pedes riguerunt, poſteaque toto corpore perfrixit. Spiratio magis intercepta fuit, vrina ſuppreſſa eſt, extrema perfrixerunt, mentis compos mortuus eſt, tertio verò à recidiua die.

114 Τῷ Τιμόνακτος παιδίῳ ὡς διμηνιαίῳ ἐξανθήματα ἐν σκέλεσιν. καὶ ἐν ἰγδοῖσι, καὶ ὀσφύϊ, ὑπογαστρίῳ, καὶ οἰδήματα σφόδρα ἐνδυρέθη. καταστάντων δὲ τούτων, ἀσασμοὶ καὶ ἐπιληπτικὰ ἐγίνοντο, αὖθι πυρετῷ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐτελεύτησεν. 115 τοῦ τοῦ Πολεμάρχου, ξωνέβη μὲν τοῦ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἐμπυωθῆναί τε καὶ ἀπογρέμψασθαι. ὕστερον δὲ θέρμαι αὐτοῦ ἔσχαν. καὶ ὑδροπιώδης ἦν, καὶ ἐπιπολλῶος, καὶ ἀθυματώδης. τοῖς αἴτιος εἴ ποτε οἴοι, ἀδυνάτως. καὶ διψώδης. καὶ ἀπόσιτος ἐπιφκῶς ἔστιν ὅτε. καὶ βηχία ξηρὰ ἐπὶ πολλὸν χρόνον οὕτως ἐγίνετο. ὑποφέρετο καὶ εἰ μή τοι ἐλύτος. κοιλίη κάτω πλήρης ἐγίνετο. καὶ ἄθυμα καὶ πύγμα ἐγίνετο μᾶλλον. τέλεος δ' καπάρροος. καὶ ἀπόχρεμψις ἐπικατῆλθε. καὶ βήξ. ἡ δὲ ἀπόχρεμψις παχεῖα καὶ ὠχρά. πῦα δὲ καὶ πυρετὸς σφοδρός. καὶ ἐδόκει λῆξαι. καὶ ἡ βὴξ τρηχυτέρη. καὶ ἡ ἀπόχρεμψις καθαρή. ὑπέστρεψε πάλιν ὀξὺς πυρετός. πνεῦμα πυκνόν. ἐτελεύτησε, πλὴν τοῖς ἐρρίγωσε πόδας, καὶ κατεψύχθη μὲν τοῦτα. πνεῦμα μᾶλλον εἴκατελήφθη. ἡ ἔρησις ἔξη. τὰ ἄκρεα κατεψύχθη. ἔμφραν ἐτελεύτησε. ῥιπαῖος δ' ἀπὸ τῆς ὑποχονδρίης.

A 116 παῖς τοῦ Θυίου σφόδρα ἐν πυρετῷ καυσώδει, ἐλιμοκτονήθη. ὑποχώρησις συχνή. μετὰ χολῆς δὲ ἐκφύετο, καὶ μετὰ ἀψυχίης, καὶ ἱδρῶτος πολλοῦ. κατεψύχθη σφόδρα. καὶ ἄφωνος ἦν ἡμέρας ὅλας καὶ νύκτα. ἐξεκόμισε χυλὸν πτισάνης, κατείχε. ἐφόνευε. ὕπνοος ἦν. 117 παῖς Ἐπιχάρμου ξωέβη ἐκ τοῦ ὁδοῦ, καὶ ποτὸ ἀπεψύχη. τῇ ὑστεραίῃ ὑπὸ τοῦ ἀσιτίης ἀδημονίης, πιὼν ὕδωρ. ὄξος. ἅλας. ἐξήμεσε φλέγμα. B μετὰ ὑπὸ ῥίγεος ἔλαβεν. ἐλούσατο πυρετταίνων. καὶ σῆπος ἤλγει. τῇ τείτῃ ἀθροὺς τοῦ, κῶμα. ὀλίγον χρόνον ἐπεῖχεν, καὶ ἐπελήρει. καὶ πυρετὸς ὀξύς. βαρέως ἔφερε τὴν νόσον. τῇ τεταρτῇ ἄγρυπνος. ἀπέθανεν. 118 Ἀείσωνι, δακτύλου τοῦ ποδὸς ἠλκωμένου, ξὺν πυρετῷ, ἀσάφφα. ὀ γαγγραινῶδες, αἰέδραμεν ἄχρι τοῦ γόνυ. ἀπώλετο. οὗ δὲ μέλαν ὑποζηνεον. δυσώδες. 119 ὁ δὲ καρκίνωμα ὃ ἐν τῇ φάρυγι καυθεὶς, ὑγιὴς ἐγένετο ὑφ' ἡμέων. 120 Πολύφαντος ἐν Ἀβδήροισι κεφαλὴν ἀδυνάτο, ἐν πυρετῷ σφοδρῷ. οὖρα λεπτὰ πολλά. ὑποστάσιες δασείαι καὶ ἀκατεργασμέναι. οὐ παυομένου τοῦ δηγμαίου τῆς κεφαλῆς, παραμικὰ τοῖς σεσεῖσθαι ἐόντι δεκαπέντε. μετὰ ἐς βάχηλον ὀδυνῶν ἰχμυρή. οὖρον ἦλθεν ἐρυθρόν. ἀνατεταραγμένον, οἷς ὃ τοῦ ὑποζυγίου. παρέκρουσε δ' ἐν πυρετικῷ. ἀπέθανεν ἐν ἀσασμοῖσιν ἰχμυρῆσιν. 121 Θεσσαλὴ πίστιος ὑπὸ ἡ τοῦ Εὐδηκίδου οἰκέτης. ἔνθα οἱ πολὺν χρόνον τὰ δασέα ἐχώρει οὖρα. καὶ κεφαλαλγίαι ἐνῆσαν. φρενιτικὴ θορυβὴ ἀπέθανεν. ὡσαύτως ἀσασμοῖσιν ἰχμυρῆσι. πολὺ γὰρ τὰ δασέα οὖρα καὶ ἀνατεταραγμένα σημεῖον ἀκριβὲς κεφαλαλγίης. καὶ ἀσασμοῦ. καὶ θανάτου. 122 ὁ ὑπὸ Ἁλικαρνασσῆς ὁ ἐν τῇ Ξανθίππου οἰκίῃ καταλύων οἷς ἐν χθμῶνι ὠδυνᾶτο. καὶ κεφαλαλγίαν οὐ μετείως. ἐν ὑπὸ τοῦ ἔτεα πεντήκοντα. φλέβα ἐτμήθη. κατὰ Μητρόδωρον, ἐβλάβη ἡ κεφαλὴ, κενωθεῖσα. καὶ ψυχθεῖσα. οὐ λὸ ἐξεπύησεν. φρενιτικὸς ἐγένετο. ἀπέθανε. οὖρα καὶ τοῦτο δασέα. 123 ἐν Καρδίῃ παῖς Μητροδώρου παιδὶ ἐξ ὀδόντων ὀδυνῶν. σφακελισμὸς σηπῆνος, καὶ οὐλάων ὑποφορκωσις δεινή. μετείως ἐξεπύησεν. ἐξέπεσαν οἱ τε γομφοι καὶ ἡ σιαγών. 124 Ἀναξίων ἐν Ἀβδήροισιν. οὗ μὲν ἀπολιωδὴς, καὶ κακόχροος. ξωέβη ὑπὸ αὐτοῦ οἰδήματος θορυβοῦν τοῦ μηροῦ τὸν ἀριστερὸν, ἐξαπίνης τῶν ἀφανιθῶν. οὐ πολλῆσι δὲ ὕστερον ἡμέρησιν ἐθρόει ἐν αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀπολιῶα, οἷ ὀπτινυκτὶς ἐξ ἀρχῆς, ἔπι ὑπὸ οἴδημα καὶ ἐρύθημα σκληρόν. μετὰ δὲ ἡμέρῃ τετάρτῃ πυρετὸς ἐγένετο καυσώδης, καὶ ἐπελιδνώθη πολὺ κύκλῳ καὶ ἀκρεῖ ἐδόκει. ἀπέθανεν. ὑπὸ ἐκαθάρθη ὑπὸ τοῦ γλεγμονῆς καὶ κενοῦ. 125 Κλόνιος ἐν Ἀβδήροισιν, οὗ μὲν νεφριτικὸς. οὖρα ὑπὸ αἷμα κατὰ σμικρὸν κατὰ πολὺ χαλεπῶς. ὠόχλει ὑπὸ καὶ κοιλίη δυσενέρεικη. τοῦτο τοῖς μὲν ἐδίδοτο γάλα αἴγειον. καὶ ὕδατος πέμπτη μερὶς δυαζυγμένου ὃ πῶν κοτύλαι ἕξ. ἐσπέρῃ ὑπὸ ἄρτος μὲν ἐξόπλος. ὀψὲ ὑπὸ, σεῦτλα. ἢ σίκυος. οἶνος μέλας λεπτός. ἐδίδοτο ὑπὸ καὶ σίκυον πέπονα. οὕτω δὲ διαγωνίζω καὶ ἡ κοιλίη ξωνέστη. καὶ τὰ οὖρα καθαρὰ ἐφοίτα. ἐγαλακτοπότησε δὲ, ἕως τὰ οὖρα ἀπεκατέστη. 126 γυναικὶ ἐν Ἀβδήροισι, καρκίνωμα ἐγέ-

116 Thyni puero in febre ardente vehementer inedia confecto, copiosa alui deiectio cum bile tamen aderat, & animi deliquio, multoque ſudore, toto corpore admodum perfrixit, dieq; integro & nocte vox defecerat. Infuſum ptiſſanæ cremorem continuit, mentis compos erat, facilè ſpirabat. 117 Epicharmi puero ex deambulatione & potu cruditas cõtigit. Poſtridie autem mane ſuborta anxietate, epota aqua cum aceto & ſale pituitam vomitione reiecit, poſteaque rigor prehendit, in febre lauit, pectus dolebat. Tertio die ſub ipſum crepuſculum ſopor exiguo tempore detinebat, delirabat & febre acuta vexabatur, morbum grauatè ferebat. Quarto peruigil mortuus eſt. 118 Ariſtoni pedis digito vlcerato cum febre vocis obſcuritas aderat, gangræna ad genu vſq; peruenit, periit. Vlcus autem erat nigrum, ſubaridum & graueolens. 119 Qui cancrum in faucibus habebat, vſtione per nos conualuit. 120 Abderis Polyphantus capitis dolore in vehementi febre vexabatur. Vrinæ tenues, copioſæ, ſedimenta craſſa & returbata. Cùm verò capitis dolor minimè conquieſceret, ſternutamenta ſunt naribus admota decimo die. Poſt hæc autẽ dolor vehemens ceruicem inuaſit, vrina rubra prodiit, returbida, qualis veterini generis. Velut phrenitide captus, mẽte motus eſt, obiit cum vehementibus conuulſionibus. 121 Ad eundem quoq; modum Eualcidæ famula, cùm ei, multo tempore vrinæ denſæ prodirent, & capitis dolores adeſſent, phrenitide correpta, & vehementibus conuulſionibus ſimiliter vexata, mortua eſt. Ferè enim vrinæ ſpiſſæ & conturbatæ capitis doloris, conuulſionis, & mortis indubitatum ſignum præſeferunt. 122 Halicarnaſeus quidam qui ad Xantippi domum diuertebat, per hyemem auris & capitis dolore nõ mediocri tenebatur. Erat autem annorum prope quinquaginta. Vena iuxta Mneſimachum pertuſa eſt. Caput vacuatum ac perfrigeratum noxiam ſenſit. Neq; enim pus reddidit. Phreniticus euaſit, mortuus eſt. Huic quoq; vrinæ ſpiſſæ erant. 123 In Cardia Metrodori puero ex dentium dolore maxillæ ſyderatio, & vehementer ſupercreſcẽs in gingiuis caro, ac moderata ſuppuratio contigit, tum molares, tum maxilla ipſa deciderunt. 124 Abderæ Anaxenor lichoſus quidem erat & vitiato colore. Contigit autem vt obortus ad femur ſiniſtrum tumor, de repente euaneſceret. Neq; multis poſt diebus, ad lienis regionem exorta ei eſt per initia velut puſtula noctibus inquietans Epinyctis dicta, inſuperque tumor cum rubore & duritie. Poſt diem autem quartum febris ardens ſuborta eſt, & in ambitu omnia liuorem contraxerũt, & computruiſſe viſa ſunt. Mortuus eſt, eùm tamen antea aliquantulum purgatus & mentis compos fuiſſet. 125 Abderæ Clonigus cùm renum quidem doloribus vexaretur, ſanguinem paulatim meiebat plerunq; cum moleſtia, & aluus inteſtinorum difficultate laborabat. Huic mane quidem lac caprillum cum quinta aquæ parte eſt exhibitum, ita vt tota mixtura heminarum trium eſſet. Ad veſperum autem, cum pane quidem exaſſato, pro obſonio beta aut cucumis, vinum nigrũ tenue. Exhibebatur etiam cucumeralis pepo. Hac autem victus ratione, & aluus ſiſtitit, & puræ vrinæ prodibant. In lactis autem potu perſeuerauit, tantiſper dum vrinæ reſtitutæ ſunt. 126 Abderæ mulieri cuidam circa pectus carcinoma

exortum est. Erat autem huiusmodi, per papillam sanies subcruenta effluebat. Intercepta verò fluxione mortua est. [127] Abderæ Dinij puero ad vmbilicũ mediocriter pertuso, fistula parua relicta est, interdumq; lumbricus crassus per se peruasit, cumq; febricitaret (vt aiebat) biliosa, quòd & ipsa hâc prodibant. Huic intestinũ in fistulam prolapsum est, ac velut fistula corrodebatur, rursusq; disrumpebatur, tusficulæq; intus permanere non sinebant. [128] In Pela Pythonis filius confestim multum febricitare cœpit, cum magna in somnum propensione, cum vocis defectione somni fiebant, aluusque toto tempore dura erat. Glande verò ex felle supposita, multa deiiciebat, statimq; remittebat. Celeriter autem aluus rursus intumescebat, febris ingrauescebat, eademque in somnum propensio perseuerabat. Eodem autem rei statu, exhibitum est aliquid medicamenti ex his quæ carthamum & cucumerem agrestem, & meconium recipiunt, biliosa eruperunt, confertimque sopor cessauit, febris mitescebat, cunctaque alleuata sunt, & decimoquarto die iudicio est absolutus. [129] Eudemo lienis dolore vehementer conflictato, à medicis est imperatum vt multa comederet, vinum paucum tenue biberet, frequenter deambularet, ex qua victus ratione nihil immutabat. Vena secta est, cibos & potum parcè sumpsit, deambulationes sensim auctæ sunt, vinum nigrum, tenue est exhibitum, conualuit. [130] Philistidem Heraclidæ coniugem febris acuta inuasit, faciei rubor nulla ex euidente causa. Paulò verò post procedente die, rigore correpta, cùm non recalescceret, conuulsio in manuum digitis & pedum oborta est, paulumque postea incaluit. Vrinas reddidit compacta quædam innatantia, nebulosa, diuulsa habentes, per noctem dormiuit. Secundo die insuper riguit, per diem paulò magis incaluit, & rubor minor erat, & conuulsiones moderatiores succedebant, vrinæ eædem, noctem dormiuit, parũ peruigil fuit cùm nulla ægrè tolerabili molestia. Tertio die vrinas coloratas magis reddidit, parũ subsidentes, sub idem tempus subinde rigor prehendit, febris acuta, sudor per noctem toto corpore dimanauit. Sub vesperum autem diei color in regij morbi modum versus est, noctu dormiuit, & sudor toto corpore effluxit. Quarto die sanguis ex nare sinistra probè effluxit, & menstrua pauca suo ordine comparuerunt. Rursus autem eodem tempore febricula ingrauescebat, vrinæ paucæ, densata quædam innatantia habentes. Aluus verò, cùm natura dura esset, multò tamen magis substitit, nihilq; nisi subdita glande demittebat, noctu dormiuit. Quinto die tum febricula mitior visa est, tum sub vesperum sudor toto corpore effusus est, & menstrua profluxerunt, noctuque dormiuit. Sexto die vrinam confertam, multam, densata quædam innatantia, & paucam subsidentiam cõcolorem habentem reddidit. Circa meridiem autem paulum insuper riguit, aliquantum incaluit, sudor toto corpore dimanauit, noctu dormiuit. Septimo die parum recaluit, facilè tulit, toto corpore sudauit, vrinæ probè coloratæ erant, cuncta iudicatione sunt absoluta. [131] In oppugnatione circa Datum Tychon catapulta in pectus vulnus accepit, paruoq; post interuallo, risus cum perturbatione ei aderat. Videbatur autem medicus cùm lignum eximeret, ferrum circa septum transuersum reliquisse. Cumque sub vesperam ei dolor commotus

νεῦ περὶ τὸ σῆμα. ἰῶ δὲ βίαιον. ἀφ' ἧς τῆς ἡλικίης ἰχὼρ ὕφαι- A
μος ἔρρει. ὀπτιημιφθείσης δὲ τῆς ῥύσιος, ἀπέθανεν. [127] παῖ
δεινίου παιδίω ἐν ἀβδήρεισι μετείωσ ὀμφαλὸν ῥωθέν-
τι, συείγλιον κατελείφθη. καὶ ποτε καὶ ἕλμις δὲ ἐωυτῆ
διῆλθεν ἀδρά. καὶ ἔφη ὅτε πυρέξειε χολώδεα, ὅτι καὶ αὐ-
τὰ ταῦτα διέῃ. τοιαῦτα ἐκβαλόντα τοῦτο τὸ ἔντερον τοῖς
παῖ συείγλιω, καὶ ἀφαιρέοντο ὡς τὸ συείγλιον, καὶ ἐπα-
νερρήγνυτο, καὶ βηχία διεκώλυε ἀφαιμάξαν. [128] παῖ παι- B
δίω παῖ πυθῶνος ἐν πέλῃ πυρετὸς αὐτίκα ἤρξατο που-
λυΐς. καὶ καταφορὴ πουλὺ μετ' ἀφωνίης. ὕπνοι ἐλμύοντο.
καὶ κοιλίη σκληρὴ, τοῦδε πόματα τὸν χρόνον. τοιαῦτα πιεμένου
δὲ τοῦ ἐν τῆς χολῆς, πολλὰ διεχώρει. καὶ αὐτίκα ἐνε-
δίδου. ταχὺ δὲ πάλιν ἡ κοιλίη ἐπήρετο. καὶ ὁ πυρετὸς πα-
ρωξύνετο. καὶ ἡ καταφορὴ ἀφὶ τοῦ αὐτοῦ. τῆς δ' αὐ-
τῆς ἀγωγῆς ἐούσης, ἐδίδη τὶ τοῦ σιω κυίκω. καὶ σικύου. C
καὶ μηκωνίου. καὶ χολώδεα κατέρρηξε. καὶ αὐτίκα ὁ σῶ-
μα ἐπέπαυτο. καὶ ὁ πυρετὸς ἐπαύετο. καὶ τὰ ὅλα ἐκευ-
φίδη. καὶ ἐκρίδη τεταρεσκαιδεκαπαῖος. [129] δύδημος
πολλῶα ἐπόνει ἰσχυρῶς. τοιαῦτα ἐτάτετο ὑπὸ τοῦ ἰητῶν ἐ-
σθίειν πουλλά. πίνειν οἶνον ὀλίγον λεπτόν. τοιαῦτα δὲ συχά-
ου μετέβαλλεν. ἐφλεβοτομήθη. σιτία καὶ ποτὰ πεφυσμέ-
νως. τοιαῦτα δὲ ἐν τοῖσ ἀναγωγῆς. οἶνος μέλας λεπτός. ὑγι- D
αίνει. [130] Φιλιστίδι τῇ Ἡρακλείδου γυναικὶ, ἤρξατο πυ-
ρετὸς ὀξὺς. ἐρυθρὸς τοῖσ πόνου, ὀξὺς σφόδρα τοῖσ φάσιος.
ὀλίγον δ' ὕστερον τῆς ἡμέρης ἐρρίγωσεν. οὐκ αἰσθηματμω-
θείσης, ἀσασμὸς ἐγίνετο, ἐν τοῖσι δακτύλοισι τοῦ χειρῶν
καὶ τοῦ ποδῶν. σμικρὸν δὲ μετ' ταῦτα ἐπεθερμάνθη. οὐρη-
σε ἐρυθρώδεα. νεφελώδεα. διεφανεσμένα. νύκτα ἐκοιμή-
θη. δευτέρη ἐπεριέγωσεν. ἡμέρη σμικρὸν μᾶλλον ἐθερμάν- E
θη. καὶ ὁ ἱδρώς ἦλθον. καὶ οἱ ἀσασμοὶ ἐπεγένοντο μετεώ-
τεροι. οὐρεε ἀφὶ τοῦ αὐτοῦ. νύκτα ἐκοιμήθη. σμικρὰ
ἀφεξυπνήσαι, μηδεμιῆς διεφορίης ἐνεούσης. τε-
ταρτίη οὐρησεν διχροώτερα, σμικρὰ ὑφεστηκότα. τῶν δ' αὐ-
τῶν ὥρων ἐπεριέγωσεν. πυρετὸς ὀξὺς. ἱδρὼς ἐς νύκτα διόλ-
ου. ὀψὲ δὲ τῆς ἡμέρης ὁ χρῶμα ἀνεῤῥάφη εἰς τὸν ἐκτε-
ρώδεα τρόπον. νύκτα ὕπνωσε διόλου. τεταρταίη αἷμα ἐκ F
τοῦ δεξιτεροῦ ἐρρύη καλῶς. καὶ γυναικεῖα σμικρὰ ἐπε-
φανὴ ἐν τάξει. πάλιν δὲ τῶν αὐτῶν ὥρων, ὁ πυρέτιον πα-
ρωξύνθη. οὐρεε τρόπον δεώδεα σμικρά. κοιλίη δὲ, φύσει μὲν
σκληρὴ. πολὺ δὲ μᾶλλον ξυνεσχέει. καὶ ὁ δὲν διηθ, εἰ
μὴ βάλανον τοιοῦτοιτο. νύκτα ὕπνωσε. πεμπταίη τό,
τε πυρέτιον ὠρθρύτερον. καὶ τοῖς τῶν ἑωτέρων δ' ὅ-
λου ἵδρου. καὶ γυναικείων χώρησις. καὶ νύκτα ὕπνω- G
σεν. ἑκταίη, οὐρησεν ἀφεγὸν πουλὺ τρόφῶδες. σμικρῶ
ὑπόστασιν ἔχον ὁμόχρεον. τοῖ δὲ μέσον ἡμέρης, σμι-
κρὰ ἐρρίγωσεν. ὑπεθερμάνθη. ἵδρωσε δ' ὅλου. οὐρεε δι-
χροα. ἐκρίδη πεφύπα. [131] Τύχων ἐν τῇ πολιορκίη τῇ πε-
ρὶ Δάτου ἐπλήγη καταπέλτῃ ἐς τὸ σῆμος, καὶ μετ' ὀλί-
γον γέλως ἦν τοῖ αὐτὸν θορυβώδης. ἐδόκει δέ μοι ὁ ἰητρὸς
ξυρῶν τὸ ξύλον, ἐκκαταλιπεῖν τὸν σίδηρον, κατ' ὀφθαλ- H
μοῦ. ἀλγέοντος δὲ αὐτοῦ τοῖ τῶν ἑωτέρων, ἔκλυσέ
τε καὶ

A τε καὶ ἐφαρμάκευσε. κατ' νύκτα διήγαγε τῶν τροφῶ-
τῶν δυσφόρως. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρῃ, ἐδόκει καὶ τοῦ ἰητροῦ
καὶ βίσιν ἄλλοισι βέλτιον ἔχειν. ἰῶ γὰρ ἡσυχέος. τοιαῦτα
ἔρρησις ὅτι ἀσασμοῦ γενομένου ὑ βραδέως ἀπολήψαι. ἐς τῶν
ὑπνῶν νύκτα δυσφόρως, ἄγρυπνος. ὅτι γαστέρα πολ-
λὰ κείμενος. τείτῃ τοιοῦτο. τοῖ μέσον ἡμέρης ἐ-
τελεύτησεν. [132] εὐνοῦχος ἐκ κυνηγεσίης καὶ ἀφαδρομῆς,
B ὑδραγωγὸς ἦν. ὁ τοῦδε τῶν Ἐλεαγκέος κρήνιω. ὁ τοῖ
τα ἓξ ἔτεα ἵππους εἶλε καὶ βοῦνα, καὶ ἴξιν καὶ κέδματα.
[133] ὁ τ' κενεῶνα φθινήσας, ἐόδυμος ἀπέθανεν. τοιαῦτ-
τα ἄπεπτον, ἁλμυρὰ μετὰ μέλιτος. [134] πορνείη ἀγεώμος
δυσενλεείης ἄχος. [135] τῇ Λεωνίδεω θυγατεὶ, ἡ φύσις ὁρ-
μήσασα ἀπεστράφη. ἀποστραφεῖσα, ἐμυκτήρισεν. μυκτη-
ρίσασα δι' ἀλλάγη. ὁ ἰητρὸς ἐξωθεν ἐνόσεν. ἡ παῖς ἀπέθανεν.
C [136] ὁ Φιλοτίμου παῖς ἔφηβος, ἦλθεν εἰς με. οὐρὼν κεφαλίον
ὀστέον ἔρημον ἐντεῦθεν ἐς ἰχῆνα τὰ κρύφημα τοῦ ὁρῶν
ἐστῶτα.

esset, infusum per clysterem & medicamẽtum aluum deiiciens exhibuit. Primam noctem implacidè transegit. Sub diluculum verò & medico & reliquis melius habere visus est, placidus quippe erat. Prædictum est accedente conuulsione celeriter periturum. Postera nocte implacidus, peruigil, in ventrem plærunq; decumbens, tertio die mane cõuulsione tentabatur, sub meridiem mortuus est. [132] Eunuchus ex venatu & discursatione in aquam inter cutem delabitur. Qui ad Elealcis fontem habitabat, ad sex annos hippurin habuit & inguinum tumorem, varicem & diuturnas defluxiones in coxendicem aut articulos. [133] Quidam ad lateris inanitatem tabefactus, septimo die mortuus est. In his qui pus prius crudum expuunt, salsa cum melle exhibenda sunt. [134] Impudens scortatio difficultati intestinorum medetur. [135] Leonidæ filiæ natura ad impetum incitata sese auertit, atq; vbi auersa est, sanguinem ex naribus effudit, quo effuso permutata est, quod non vidit medicus, puella mortua est. [136] Philotimi filius vbi ad pubertatem peruenit, ad me venit. In quo vbi caluariæ os arte medica destitutum inuenissem, occulta animi sensa ad curationem non satis constare videbam.

[114] τοῦ Τιμώνακτος] Sic legunt ferè exemplaria omnia præter recentiora quedam Regia, quæ Τιμαίακτος habent. ἀνευρέθη quoque habent omnia, vt & Italica etiam, sed ἐνερεύθη malim, vt legisse videtur Cornatius.

[115] τοῖς ἄκροις εἴ ποτε οἴοι] Sic legunt omnia exemplaria, quanquam ἴοι malim αὐτὶ τῶ προεύοιτο, vt legisse videntur interpretes. ἄκρος au-
D tem Hesychio ὑψηλὸν τόπον, ἢ ὑλώδη, ἢ κάμαπον significat, locum arduum, excelsum, & accessu difficilem. Quibusdam verò montis verticem & cacumen.

@ πυρετὸς σφοδρὸς] @ βηξ addunt exemplaria quædam Regia manu scripta recentiora. Quæ certè nõ improbatur lectio, & his quæ sequuntur magis respondet, @ ἡ βηξ πρωϊνωτέρη.

πολὺ τοιοῦτοι ἐρρίγωσε πόδας] Vitiata est lectio pro τοιοῦτοι ἐρρίγωσε. Manu scripta exemplaria Regia duo τοιοῦτοι ἐρρίγωσε habent, eaque lectio ad Italica exemplaria peruenit.

[116] παῖ τῶ Θωΐω] ὁ δ' Θωΐω legendum videtur, contra tamen omnium exemplarium fidem. λιμοκτονίαν autem esse eam quæ fame contrahitur macerationem, omnimodamque abstinentiam, aut eam quæ solo potu vt mulsa, aut ptisanæ cremore instituitur victus rationem, præter ea quæ scribit Gal. Com. in lib. de rat. vict. in morb. ac. id etiam præsenti historia contestatum est.

[118] ἀσάφεια] Istud de voce obscura, balbutiente, nec satis expedita dicitur, vt antea sæpè γλῶσσα ἀσυρῆς, etsi Caluus ad febrem la-
E tentem retulit. Sed in gangræna febris latens esse non potest. Quod etiam ex his Celsi verbis, vbi de gangræna loquitur, satis patet, quæ huic loco apprimè quadrant. Inter hæc deinde febris acuta oritur ingensq; sitis, quibusdam etiam delirium accedit, alij quamuis mentis suæ compotes sunt, balbutiendo tamen vix sensus suos ore explicant. Aduertendum hîc tamen est interpretes καρκινῶδες pro καταγραπτῶδες legisse, contra omnium codicum fidem. [f] Cap. 26. lib. 5.

ἰῶ δὲ μέλαν] Sic de gangræna Celsus. Caro in vlcere vel nigra, vel liuida est, sed sicca & arida, proximaq; cutis plærunque subnigris pustulis impletur, deinde ei proxima vel pallida, vel liuida, fereq; rugosa sine sensu est.

[120] χρόνον ἦλθεν ἐρυθρὸν] Hîc ἐρυθρὸν non legit Caluus, vt nec paulò antè δασεῖ.

[121] ἐνθεν οἱ πολλὸν χρόνον] Caluus ὃν θάσσ πολλὸν χρόνον legit contra omnium quos adhuc videre licuit codicum fidem.

δασεῖα ἕρια @ αἰκαπβαμμένα] Hîc vulgi more αἰκαπηραμμένα ἕρια vocat quæ αἰνεσραμμένα Galenus in exegesi ex Hippocrate agnoscit, & αἰκαπτεκαμένα exponit. Commutatas enim vrinas, conturbatas & returbidas significant, & quæ παχέα ἕρια @ μὴ καθιστάμενα explicat Galenus Com. 1. in lib. 3. epid. αἰνεσραμμένα autem ἕρια Galenus ex aph. 70. lib. 4. agnoscere videtur apud Hippocr. Sic enim illic
F primo loco legendum esse aliàs scripsimus, nisi quis hîc αἰνεσραμμένα scribere malit quàm αἰκαπηραμμένα, pro quibus interpretes ἀκαπτεκαμένα legere videntur. Suntq; αἰνεσραμμένα ἕρια, quæ σπωνεσραμμένα in Cois Præsagiis vocat Hippocrates, & αἰκαπβαμμένα hîc dicuntur. Huiusmodi autem vrinæ crassæ, returbidæ, neq; sedimentum deponentes, dolores capitis, conuulsiones, & mortem ferè præsagiunt, vt ex placito 70. lib. 4. patet, & historiis epid. Sileno præcipuè & Philini vxore.

[123] ἐν καρδίη] Ista superiori historiæ malè adiungunt quædam exemplaria manu scripta & Aldina, vt & lib. 5. epid. vbi etiam reperitur. Est autem Καρδία Stephano πόλις δ' ἐν θρᾴκη χερρονήσου. Vitiosa quoq; sunt exemplaria quæ παιδίω pro παιδὶ aut παιδίῳ habent, quomodo legunt exemplaria duo manu scripta Regia. Vitiosè etiam in quibusdam ὑεφίων pro ὑλάων scribitur, etsi ὕλαον sæpius apud Hippocr. reperitur. ὕλαον autem ὑποφορήσεις, ἐπιτυλὶς dicitur Paulo lib. 6. vniuersali ore notione, carnis excrescentia iuxta dentem aliquem in gingiuis exoriens. Etsi idem lib. 3. hoc nomen paulò pressius contraxit.

[125] ἐδίδοτο τῶ @ σικύου πέπονα] Sic legunt exemplaria omnia publicata manifesto vitio. Melius autem manu scripti codices Regij le-
G gunt σίκυος πέπων, qui & σικυοπέπων Galeno, & σίκυος ἐδώδιμος dicitur, & frequentius πέπων. Absterget autem & vrinas mouet. Priore autem loco Caluus σικύῳ legisse videtur pro σίκυος, cùm cucurbitam verterit.

[g] Lib. 2. de alim. Lib. 8. simpl.

[126] γυναικὶ ἐν ἀβδήροισι] Scribitur hoc exemplum lib. 5. epid. paulùm immutatis verbis.

[127] παῖ δεινίου παιδίω] τετρυπημένη legunt exemplaria omnia publicata quæ secuti sumus cùm pertusum & perforatum vmbilicum diximus. Exemplaria verò manu scripta Regia quædam βεβλαμμένη legunt, quæ sauciatum ac vulneratum vmbilicum significant, quomodo sumpsisse videntur Interpretes. Reliqua etiam manu scripta, nempe reconditiora, τμηθέντα, vt ad vmbilicum sectum indicent. Neq; verò hîc mirum videri debet lumbricum per vmbilicum prodiisse, cùm & quibusdam per inguina, nonnullis etiam per vmbilicum, via exedendo facta prorupisse scriptis testatum sit.

@ ἔφη ὅτε πυρέξαι] Securus sum hac interpretatione omnium exemplarium fidem. Cornatius pro ἔφη, ἤμα legisse videtur, vt vomi-
H tione biliosa reiecisse cùm febricitare intelligas. Caluus aliter longè hunc locum accipere videtur, in eum tamen sensum vt hanc communem lectionem amplexatus sit.

[128] ἡ δὲ αὐτῆς ἀγωγῆς ἐούσης] Hîc ἀγωγὴ totius morbi statum, ordinem, ductum ac rationem significat, hoc est cùm hæc eadem via

& ratione procederent. Poteſt & totius morbi curationem, & agendi rationem ac viam indicare, quo modo ſumpſiſſe videtur Caluus. A

καὶ μηκωνίου] μηκώνιον hîc peplus intelligitur, quo vtebantur antiqui ad bilem & pituitam deturbandam, vt ſcribit Rufus Epheſius in fragmẽto libelli de med. purg. & Dioſcorides lib. 4. cap. 168. Quod & hoc loco facit Hippocrates, & lib. 4. de rat. vict. in morb. ac. & ad hydropicorum aquas exhauriendas exhibet. Meconium autem vocat, vt hîc, quod etiam nomen retinui, etſi idem ſit quod πίλος, vt ſcribit Gal. in exeg. quodque πίλον etiam aliàs nominatim ad flatus educendos in lienis vitio & hydropis ſuſpicione adhibet lib. 2. epid. †in Scopo. †Sect. 3.

τὸ σῶμα ἐπίσαυπ] κῶμα legendum eſſe ſatis apparet, quod & fecerunt omnes interpretes, etſi in exemplaribus manu ſcriptis omnibus magna eſt in hoc mendo retinendo conſenſio.

129 ἐδίψη πολλὰ] ὀ πολλὰ legiſſe videtur Caluus, quod magis placet, vt id ex medicorum præſcripto fieret. Illud autem ὀ μετέβαλλεν, nihil in ea victus ratione immutatũ fuiſſe ſignificat, aut à medicorum imperatis diſceſſum. Poteſt & illud indicare, nihil illa victus B ratione fuiſſe profectum, vt ideò immutanda fuerit. Sicq; ad πολλὰ referetur, quæ eſt exemplarium omnium lectio.

130 ὄρηπι ξυφιώδεα] ξυφῶδες exponit Gal. in exeg. πάχος ἐμφερόμενά τινα πεπηγότα, καθὰ τὸ τρέφεται, ὅ ὅτι πήγνυται, quo ſignificatur vrina compacta & denſata quędam in ea innatantia habens, velut enæoremata quædã conferta & globoſa, ac veluti ſublimamenta quędam grumoſa, ex multa materiæ crudæ, craſſæ & flatulentæ copia, quæ magnum intro conceptum incendium indicat, ex cuius ſuccenſione agitata ſurſumq; ſubuecta, plurimas mentis arci tenebras offundit, vnde deliria & conuulſiones in huiuſmodi maligna humorum complexione facilè portenduntur, vt videre eſt in multis epid. hiſtoriis, præcipuè verò ægr. 1. & 8. lib. 1. & ægr. 3. & 4. lib. 3. & ægr. 11. lib. 3. poſt lt. peſt. Repetitur etiam dictio iſta inter obſcuras Hippocratis voces meritò reponenda, in Cois Præſagiis, partimque vrinæ, partim etiam deiectionibus attribuitur, vbi eam fuſioribus verbis excuſſimus, hac ægra etiam in medium adducta. Erotianus verò ξυφιώδη ἔδεα, ἀποδιδῆ νέγκατα. Vt videatur vrinas intelligere quæ cinerei ſunt coloris, ac veluti dilutæ & albicantes, quales ἀποδιδῆ ἔδεα antea hoc libro diximus. At certè Erotianus locum Prorrhetici 156. aut Coacorum Præſagiorum ſubindicare videtur, cùm ξυφιωδῶν explicat, eamque lectionem pro ſροφωδῶν poſuiſſe. Sunt enim ſροφώδεα ἔδεα * Galeno ex Dioſcoride & Capitone eadem quæ hîc ξυφιώδεα, τὰ ἔχοντα τινὰ ἐν αὐτοῖς ἐμφερόμενα πεπηγότα, καθὰ τὸ δίμορφόν ἐστιν, ὅ ὅτι πήγνυται γεγονότες τῇ ὀνόματος. ἴσμεν γὰρ ὅτι ὁ πυκνὸς εἴτε πόδε, τὸ ἐξ ἀδιεφόρετα κυκλοῦς, δηλονὸ τὸ ἀδιεπήγνυ). Vbi certè δίμορφόν & ἀδιεφόρετα pro δίμορφόν ἐστιν & δίμορφόν ἐστιν ponuntur, cùm ſic βέφυν & βέφυν πήγνυται vt exponit etiam Euſtathius, & βέφυν πηγνῶν, & βέφυν ὁμοίως, hoc eſt πήγνυται, & ἀδιεβέφυν ἀδιεπήγνυται ex Homero exponat Heſychius, Erotianus tamen à βέπειν & βέπεται deduci mauult, cùm πεφαμμένα πεπηγότα exponit, & βέφα Atticis τὸ πῆξαι dici ſcribit, ſi modò vera eſt lectio. Hanc verò dictionem non agnouit Caluus, qui pro ξυφιώδεα, ἰώδεα vrinis attribuiſſe & legiſſe videtur. *Com. 3. in Prorrh.

ὀψὲ δὲ ἡμέρης] Id ad veſperum ſequentis diei retulit Caluus, & videtur ὀδυνῶνς legiſſe, vt color regij morbi quarto die obueniens, iudicationem magis præſeferat, cùm nulla tamen huius lectionis veſtigia reliquis in codicibus extent.

131 πύρωσιν τῇ πλευρίτιδι] Scribitur hoc exemplum lib. 5. epid.

χρὸς νύκτα διήκαν] Sic legunt omnia exemplaria tum publicata tum manu ſcripta. Melior tamen eſt lectio lib. 5. epid. ἐφαρμάκευσε κόπτω. νύκτα διήκαν τὰ ἀφόρτω, quam ſecuti ſumus. D

ἰῶ ὑγρός] Sic quoq; legunt exemplaria omnia. At ἡσύχιος aut ἡσυχῆος malim, aut ἥσυχος. Neq; iſta lib. 5. epid. leguntur.

132 ὑδραγωγὸς γένη] ὑδραγωγὸς hîc pro hydropico & in aquam inter cutem delapſo ſumi videtur. Incertumq; eſt an iſta ad ſequentia referri poſſint, quòd eunuchus iſte ad Elealcis fontem diuertens, crebrò inde aquam ex venatione reuerſus hauriret, vnde tandem aquam intercutem contraxerit. Sic enim coniungi iſta poſſunt. ἴστρυνες autem quid ſit nondum mihi ſatis compertum eſt, & videtur hoc totum huius libri extremum miſerrimè fœdatum eſſe, cui tamen nulla manus ab exemplaribus vllis queat adferri. Ita enim conſtanter in hanc corruptelam conſpirant, vt plena ferè deſperationis ſint omnia. Exiſtimo autem hîc ἴστρυνεν ſumi pro defluxione diuturna, quæ in pudenda ex longa equitatione & diſcurſatione contracta ſit, aut diuturno earum partium attritu & imbecillitate, vt ſæpè fit in his qui ex longa in equo ac veluti curſoria equitatione, & inguinum, & pudendorum perpetua agitatione, harum partium tumores, aut etiam attritus, aut alios huius generis affectus patiuntur. Hincq; fortè nomen eſt, quòd ἵππου pudendum tam muliebre quàm virile Heſychius exponat. Alioqui ἴστρυνες, ἱππάσεις τινὲς κεκοσμημένοι ſignificat, ſetis equinis comantem, aut de galea dicitur quæ apicem ſeu criſtam caudam equinam referentem habet. Eſt & huius nominis herba ſatis vulgaris, mulieribus noſtratibus ad vaſorum munditiem quæſita, equiſetum aut equiſetin vocat Plinius. Ex continua igitur in venatu & equo diſcurſatione, harum eſt partium imbecillitas exorta, & in eas fluxio redundauit, vnde & inguinum tumores, varices, coxendicum ac articulorum dolores & defluxiones, tum κόλλαπα ipſa, quæ etiam Hippocrati Heſychio teſte, diuturnum genitalium partium affectum ex defluxione ortum ſignificant, vt aliàs quoque diximus. Quæ etiam præter cætera incommoda Scythis quoque accidere, ex perpetua in equo ſeſſione, ſcribit Hippocrates lib. de aëre loc. & aquis, his verbis: Θ ἡ διαιώτη νοῦσος ὑπὸ Σκυθικῆς τοιαύτης τοιαῦτα φασιν οἱ Σκύθαι γίνεται οἶκω ἄρκυα. ἐν τῇ ἵππῳ ἐνοικέουσι μάλιστα Θ πυκνότατα, ὀκοῖ πλεῖστοι τὰ κόλλαπα, καὶ ἰσχάδων, Θ πόδαγρικῶν ἀλίσκονται, καὶ λαγνεύῃ κάκιστοι εἰσί. ὧν τῷ ἐν τοῖσι δὲ Σκύθῃσι τοιοῦτος ἐστι, Θ εὐνοχρειδέστατοι εἰσὶ ἀνθρώπων διὰ τὰς τοιαύτας τοιοῦτος, καὶ ὅτι αὐξυείδεες ἔχουσι ἀεὶ, καὶ εἰσὶν ὀλίγοι ἐν ἵππῳ τὸ πλεῖστον τῇ χρόνῳ. hoc eſt, Hicque morbus ex huiuſmodi cauſa quam dixi Scythis oritur. Quod & F reliquis hominibus eodem modo contingit. Vbi enim maximè & creberrimè in equis deſident, ibi plurimi diuturnis articulorum doloribus (κόλλαπα vocant) & coxendicum, ac pedum corripiuntur, & ad venerem impotentes efficiuntur. Iſta autem Scythis adſunt, eiuſmodique ob cauſas ad venerem exercendam omnium maximè inepti ſunt, tum quòd ſemper Anaxyridas (bracarum id genus eſt) habent, tum quòd plurimo tempore in equis degunt. Cæterùm vt in dictione obſcura nec dum ſatis explicata vocem Græcam retinui, tum etiam vt cuiuis coniecturæ faciendæ & ad ſuppetias in tam difficili loco & deplorato malo ferendas, locus eſſet. Cornarius ἴστρυνεν, ἱππασίαν aut ἱππείαν ſumpſit, & equitationem vertit. Caluus vt non malè vocem Græcam retinuit, ita non video quomodo inde ſe explicarit, cùm cutem corruptam dixit, niſi ſi attritus & intertrigines illas ex aſſidua equitatione ſubindicare voluit.

Θίξιν] Mihi profectò ſuſpectus locus videtur, & pro ἴξιν, ἰξίαν legendum puto aut ἰξίας, vt varices ſignificentur, quod & fecit Cornarius. ἰξίαι enim κιρσοὶ dicuntur Galeno in exegeſi, & ἰξία * Polluci dicitur etiam κιρσὸς, ὑπὸ τῆς ἐν τῇ πίνυσι τῶν πίνυος ὁμοίων συγκρουσθῶν, καὶ ὁ ἰξός. Dicitur & Heſychio ἰξίας κιρσοὺς, & κιρσοὺς πάθος τὸ ἀδὲ τὸ σῶμα ὁποῖ ἔνιοι ἰξίαν καλοῦσιν. Vt autem κιρσὸς eſt venæ dilatatio, quæ à ſanguinem G ne fit interdum craſſiore & melancholico plærunque in tibiis & femoribus, ita fit nonnunquam ex venæ imbecillitate, natura ſanguinem grauiorem propellente ad partes inferiores, vt in inguinibus & ſcroto & circa teſticulos, vt teſtatur Paulus lib. 6. & κιρσὸς ἁπλῶς nominari ſcribit. Quod certè huc ſpectandum venit, & ex continua in equo agitatione accidere potuit, vt huiuſmodi varices circa teſticulos & partes genitales excitati fuerint. Caluus hîc pro ἰξίαν ἀΐνα legiſſe videtur, quod etiam faciũt membranæ quędam manu ſcriptæ Regiæ. Sic enim loca humida vertiſſe videtur, pro perennibus & ſemper fluentibus. Sed vitium ſubeſſe & alio loco poſitum eſſe certum eſt. *Cap. 25. Lib. 4. ‡Cap. 64. & 82.

131 ὁ τὰ κενεῶνα φυσήσας] Hanc lectionem tuentur exemplaria omnia publicata. Sed membranæ Regiæ reconditiores αἰῶνα habẽt. Quædam etiam ἀΐνα. Huc enim magis quadrare iſta videntur, quàm ſuperiore loco pro ἰξίαν poni. Et certè ἀΐνα ab illa priore lectione quæ αἰῶνα habet manifeſtè deriuatum videtur. Et alioqui ex αἰῶνα κενεῶνα facili lapſu tranſcriptum eſſe ſatis patet. αἰὼν autem ὀνοπαῖος μωλός. Erotiano exponitur, qui & locum iſtum haud ſcio an ſubindicare videatur, etſi libri ἀδιβελῶν Θ βαυμῷ indicantur adferat, cùm hæc verba profert, τὰ αἰῶνα νοσήσας ἢ, ἑβδομαῖος ἀπέθανε. Cuius etiam loci meminit Heſychius in dictione αἰὼν his verbis:

A verbis: ἔνιες δὲ τὸν νεωτέρων τὸν νωπαῖον μωλὸν ἀπέδωκαν, ὡς Ἱπποκράτης. τὰ αἰῶνα τὰς νοσήσας ἑβδομαῖος ἀπέθανε. Celebris eſt autem apud Hippocratem lib. ἀδὲ ἀδὲ ἐν τῷ παθῶν, ἡ τὸν νωπαῖον μωλὸν φύσις, & φύσις νωλαιὰ tabes dorſalis lib. 2. de morb. quæ ſeptimo die ægrum è medio tollit.

πεφποιῶν ἀπεπῶν] Mihi valdè ſuſpecta eſt hæc ſcriptura & πεφπυῶν legendum exiſtimo, vt eos qui primis diebus pus cruduin colligunt aut expuunt ſignificet, quibus ſalſa cum melle exhibenda conſulit ad ſputum detergendum & concoquendum. Sic lib. 2. de Morb. in tabe ex pulmonis affectu ſalſa pinguibus & dulcibus permixta concedit. Atq; etiam iſta ad tabidos referri videntur, eosq; propius reſpicere.

134 πρηνείη ἄχρωμοι] Inueterata alui profluuia per venerem reſiccari ſcribit * Aëtius ex Rufo, his verbis, παῖδ διαῤῥοίας χρονίους ἔστιν ὅτε ξηραίνει τὰ ἀφροδίσια. Quod repetit * Paulus hoc modo, ἢ κὰ χρονισμένων διαῤῥοίαν τὰ ἀφροδίσια ὀπτεξηραίνοιτο. Scriptis quoque eſt conteſtatum quendam dyſenteria laborantem, ex concubitu cum muliere ſanatum. Adeò ridiculum eſt quod de Achromo meretrice hîc ſo- B miaat Caluus. ‡Cap. 8. lib. 3. *Lib. 1. cap. 35.

135 τῇ λεωνίδεω] Videtur hoc exemplum intelligi poſſe de natura ad menſium profluuium impetum conuertente, quæ deinde à liò curſum auertit, & per nares ſanguinem effudit. Sic enim μυκτηρίζω hîc ſanguinis per nares curſum indicare videtur, cùm tamen κλευάζω, καπηλεῦ, & ἐξοφενοῦν quod eſt irridere, ſubſannare, nihili facere, exponant. Aliter tamen ſumpſerunt interpretes. Illud autem ὁ ἰκῆλος ὁ ξωῦδιον, οἱ ἰκῆλος ὁ ξωῦδιον legunt exemplaria quædam cum Aldino.

136 ὁ φιλοπόμου πάις] Mirè deprauatum eſt hoc exemplum vt ſatis ex aſteriſco appoſito patet, cui neque ab vllis exemplaribus medicina fieri poteſt. Ita enim in vitium conſpirarunt, vt planè conclamatus locus videatur, nec niſi meliorum codicum fide reſtitui poſſe. ἦλθεν εἰς ἐμὲ habent exemplaria ſcripta Regia. In cæteris non eſt quod inde ad ſanitatem erui poſſit. Credibile eſt caluariæ os fractum fuiſſe, vt nullam curationem receperit, tantamq; læſionem fuiſſe, vt mens ipſa ac cerebri ſenſationes noxiam acceperint, & ratiocinatio non ſatis conſtiterit. ἔρημον autem ἰατρικῆς ὀστέον medica arte & curatione deſtitutum eleganter dicitur, hoc eſt deplo- C ratum, & cui nulla adferti medela poteſt, vt & ἔρημοι θεραπείας apud Plutarchum dicuntur, & ἔρημος βοηθείας ab eodem, & ἔρημος τῶν βοηθησόντων ab Iſocrate dici eſt annotatum, vt dicuntur à Medicis deſerti. Quod ſequitur ἐς ἰχῶνα ſine dubio ſuſpectum eſt. Et ridiculum ſanè videtur quod de Ichina comminiſci videtur Cornarius. Ac videndum num hîc ἐς ἰκχὼ legi poſſit, vt ſenſus ſit, ad vocem ipſam mentem aut ratiocinationem ipſam non ſatis conſtitiſſe. ἰαχὴ enim & ἰκχὼ vocem aut clamorem ſignificat, qua etiam dictione vſum Hippocratem eſt annotatum. Qua notione indicabitur ex clamore & vociferatione mentem non ſatis conſtantem fuiſſe. Sed iſta tantùm coniectura, in qua planè non video quod mihi ſatisfacere poſſit, præter germanam & legitimam reconditiſſimorum exemplarium ſcriptionem, quam ad huc penè deſperaui. Idem verò in κρύφημα accidere exiſtimo, idque poſitum eſſe pro κρύφια aut κρυφαῖα. Atq; haud ſcio an κρύφημα legi poſſit, ex quo in κρύφημα facilis lapſus eſſe queat, quòd κρυφίνουν Heſychius ὑπόλοιπον expo. at, eumq; qui animi ſui ſenſa aut cogitata celat, ſignificet.

D

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΑΦΟΡΙΣΜΙ.

HIPPOCRATIS
APHORISMI.

E

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Ὁ βίος βραχύς. ἡ δὲ τέχνη, μακρή. ὁ δὲ καιρὸς, ὀξύς. ἡ δὲ πεῖρα, σφαλερή. ἡ δὲ κρίσις χαλεπή. δεῖ δὲ οὐ μόνον ἑωυτὸν παρέχειν τὰ δέοντα ποιοῦντα, ἀλλὰ καὶ τὸν νοσέοντα. καὶ τοῖς παρεοῦσι, καὶ τὰ ἔξωθεν.

F οἱ τῆσι βραχυῆσι τῆς κοιλίης, καὶ τοῖσιν ἐμέτοισι, τοῖσιν αὐτομάτως ἡμορροοῦσιν, εὖ μὲν οἷα δεῖ καθαίρεται καθαίρων, ξυμφέρει τε καὶ οὐ φόρος φέρεται. εὖ δὲ μὴ, τοὐναντίον. ὅπω βλέπῃ οὖν δεῖ, καὶ χώρῃ, καὶ ὥρῃ, καὶ ἡλικίῃ, καὶ νούσοις οἱ τῆσι δεῖ, ἢ οὔ.

G οἱ τοῖσι γυμνασιοῖσιν, αἱ ἐπ' ἄκρον οὐ ἕξιαι σφαλεραί, εὖ οἱ πρὸς ἐράτω ἐῶσιν. οὐ γὰρ δυνατὸν μένειν οἱ τῷ αὐτέω, οὐδὲ ἀτρεμέειν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀτρεμέουσιν, οὐκ ἔτι δυνατὸν ὀρθὴ θέλπον ὅπῃ δίδοναι. λείπει δὲ οὖν ὅπῃ θ' χεῖρον. τουτέων οὖν εἵνεκεν τὸν ἕξιν λύειν ξυμφέρει μὴ βεβαίως, ἵνα πάλιν ἐπιλύσῃ λάβῃ θ' σῶμα. μὴ δὲ τοῖς ξυμπάσιας ἐς θ' ἔρασιν ἄγειν. σφαλερὸν γὰρ. ἀλλ' ὀκοῖσιν αὖ ἡ φύσις ἢ

H τὸ μέλον τοῖς ἐπιπολάζειν, ἐς τοῦτο ἄγειν. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ κενώσιες αἱ ἐς θ' ἔρασιν ἄγουσαι, σφαλεραί. καὶ πάλιν αἱ λῦσαι θρέμμες, αἱ οἱ πρὸς ἐράτω ἐοῦσαι, σφαλεραί.

Sectio prima.

VITA breuis, ars longa, occaſio præceps, experientia fallax, iudicium difficile. Neque verò ſatis eſt ad ea quæ facto opus ſunt præſtò eſſe, ſed & ægrũ, & eos qui præſentes ſunt, & res externas, ad id probè comparatas eſſe oportet.

2 In alui perturbationib. & vomitionibus quæ ſponte euenìunt, ſi qualia oportet, purgentur, conducit, & facilè tolerant, ſin minùs, contrà euenit. Itidem & vaſorum euacuatio, ſi qualis debet, fiat, conducit & facilè tolerant, ſin minùs, contrà fit. Adhibenda igitur conſideratio, & loci, & tempeſtatis anni, & ætatis, & morborum in quibus hæc fieri debent, nécne.

3 Bene habita athletarum valetudo ad ſummũ progreſſa, vbi ad plenitudinis extremum peruenerit, lubrica eſt, cùm non poſſit eodem ſtatu permanere, neque quieſcere. Quandoquidẽ verò non quieſcit, neq; iam poteſt in melius progredi, reliquum eſt vt in deterius labatur. His igitur de cauſis pleniorem illũ corporis habitum haud cunctanter ſoluere expedit, quò corpus alterius nutricationis initium ſumat. Neq; tamen eò deueniendum vt vaſa extremè concidant (periculoſum enim) ſed qualis fuerit eius qui ſuſtinere debet natura, eouſq; progrediẽdum. Eadem verò ratione euacuationes ad extremũ deductæ, periculoſæ, cõtraq; refectiones ad ſummũ progreſſæ, periculoſæ.

[4] Tenuis & exacta victus ratio, cùm in morbis longis ſemper, tum in acutis vbi non admittitur, parũ tuta eſt. Ac rurſus victus qui ad ſummam peruenit tenuitatem, grauis, ſi quidem ad extremum perductæ plenitudines graues ſunt.

[5] In tenui victus ratione delinquunt ægri, ob quod magis lædũtur. Quodcunq; enim peccatum, in tenui quam in paulò pleniore victus ratione grauius eſſe ſolet. Iccirco etiam ſanis parum tuta eſt tenuis, & certò præſcripta ac accurata victus ratio, parũ tuta eſt, quoniam errata grauiùs ferunt. Eam igitur ob cauſam tenuis & accuratus victus paulò pleniore maxima ex parte periculoſior eſt.

[6] Ad ſummos morbos, ſummæ ad vnguem curationes adhibitæ optimè valent.

[7] Cùm ergo morbus eſt peracutus, extremos protinus obtinet labores, & extremè tenuiſſima victus ratione neceſſariò vtendum. Cùm verò non eſt, ſed pleniorem victum adhibere conceſſum eſt, tam à tenui victu ſe ſubducere oportet, quàm morbus ab extremis receſſerit.

[8] Cùm morbi ſumma eſt vehementia, tum vel tenuiſſimo victu vti neceſſe eſt.

[9] At coniectura etiam ex ægro facienda, an cum eo victu ſatis eſſe poſſit ad morbi vigorem vſque, an non priùs ille deficiat, neq; cum tali victu ſatis eſſe poſſit, vel prior morbus deficiat & obtundatur.

[10] Quibus igitur ſtatim vigor adeſt, iis protinus victus tenuis exhibendus. Quibus verò poſtea vigor futurus eſt, iis ſub ipſum vigoris tempus & paulò ante cibus ſubtrahendus. Antea verò vberior cibus exhibendus, quo æger ſatis eſſe poſſit.

[11] In exacerbationibus cibum refugere oportet, exhibere enim noxium. Et quæcunq; per circuitus ingraueſcũt, in ipſis acceſſionibus reformidare oportet.

[12] Morbi & anni tẽpeſtates, & circuituum collatæ inter ſe viciſſitudines, ſiue quotidie, ſiue altero quoq; die, ſiue etiam per maiora interualla fiant, acceſſiones & morborum conditiones indicabunt. Quinetiam & per ea quæ mox apparent eadẽ indicantur, quale quid in morbo laterali laborantibus, ſputum ſi ſtatim circa inicia ſubappareat, morbũ breuem; ſi verò poſteriùs videatur, longum futurum denunciat. Vrinæ quoque & alui excrementa, & ſudores, vbi apparuerint, iudicatu faciles vel difficiles, & breues vel longos fore morbos indicant.

[13] Senes facilimè ieiunium tolerant, ſecundum eos qui conſtãtem ætatem degunt, minimùm adoleſcentes, ex omnibus verò præcipuè pueri, atq; inter ipſos qui ad actiones obeundas promptiores exiſtunt.

[14] Quæ increſcũt plurimum calorem innatum obtinent, plurimo igitur indigent alimento, alioqui corpus abſumitur. In ſenibus verò cùm paucus calor inſit, iccirco ſanè paucis fomitibus indigẽt, à multis nanque extinguuntur. Eandem etiam ob cauſam neq; ſenibus, quòd eorum corpus ſit frigidum, febres perinde acutæ contingunt.

[15] Per hyemem & ver ventres natura calidiſſimi, ſomniq; longiſſimi. Per ea igitur tempora copioſiora cibaria exhibẽda, ſiquidem plurimus eſt calor natiuus, ideoq; copioſiore indigent alimento. Quod indicant ætates & athletæ.

[16] Victus ratio humida, cùm febricitantibus omnibus, tum pueris maximè, atq; aliis qui eiuſmodi victu vti conſueuerunt, confert.

[17] Animaduertẽdi ſunt etiam quibus ſemel aut bis, & quibus copioſior aut paucior, aut per partes cibus offerendus eſt. Aliquid autem tempori, regioni, ætati & conſuetudini concedendum.

[18] Per æſtatem & autumnum cibos grauiſſimè ferunt, per hyemem facilimè. Ver poſt hyemem ſecundum locum obtinet.

[19] Quibus per circuitus acceſſiones contingunt, nihil dato, neq; cogito, ſed de ciborum acceſſione ante iudicationes detrahito.

[20] Quæ iudicationẽ ſubeunt, aut iam perfectè ſubierunt, ea neq; moueto, neq; medicamentis, neq; aliis irritamentis innouato, ſed ſinito.

[21] Quæ educere oportet, quò maximè vergunt eò ducito, per loca conuenientia.

[22] Cocta medicamento purgante educito ac moueto, minimè cruda, neq; per initia, niſi ſuopte impetu ad excretionem ferantur, quod ferè non accidit.

[23] Quæ prodeunt copia minimè æſtimanda, ſed vt qualia expedit, prodeant, & æger facilè ferat. Atque vbi ad animi defectionem vſque educere oportet, id etiam faciendum, ſi æger ſufficere queat.

[24] In morbis acutis rarò, & per initia medicamentis purgantibus vtendum, idque diligenti antè adhibita circunſpectione faciendum.

[25] Cùm purgantur quæ purgari decet, confert & facilè tolerant, vbi contrà accidit, difficulter.

Sectio ſecunda.

[1] Quæ in morbo ſomnus laborẽ facit, lethale; quòd ſi iuuet ſomnus, minimè lethale.

[2] Vbi delirium ſomnus ſedauerit, bonum.

[3] Somnus, vigilia, vtraq; modum excedentia, malum denunciant.

Neq; ſatietas, neq; fames, neque aliud quicquam bonum, quod ſupra naturæ modum fuerit.

[5] Laſſitudines ſponte obortæ morbos prænũciant.

[6] Quibus pars aliqua corporis dolet, neq; ferè dolorem ſentiunt, iis mens ægrotat.

[7] Attenuata lõgo temporis interuallo corpora, lentè reficere oportet, at quæ breui, celeriter.

[8] Si quis ex morbo cibũ capiens vires non recipiat, copioſiore alimento corpus vti ſignificat. Quòd ſi cibum minimè capiente iſtud contingat, euacuatione indigere ſciendum eſt.

[9] Cùm quis corpora purgare volet ea ad fluxũ bene comparata faciat oportet.

[10] Impura corpora quò plus nutrias, eò magis lędas.

[11] Potu quàm cibo refici procliuius eſt.

[12] Quæ per morbos poſt iudicationem intus relinquuntur, morborũ reuerſiones facere conſueuerunt.

[13] Quibus iudicatio contingit, iis nox acceſſionem præcedens grauis, quæ verò ſequitur plærunque leuior eſſe ſoleat.

[14] In alui fluxionibus deiectionum mutationes, niſi ad prauas commutentur, iuuant.

[15] Cùm fauces ægrotant, aut tubercula in corpore exoriuntur, excretionẽs in cõſiderationem adhibendæ. Si nanque bilioſæ ſint, corpus ſimul ægrotat. At ſi ſanorum ſimiles extiterint, ſecurè corpus nutrias.

[16] Cùm inedia premit, laborare minimè conuenit.

[17] Vbi copiosior præter naturam cibus ingestus fuerit, id morbum creat, quod etiam curatio indicat.

[18] Eorum quæ vniuersim & celeriter alunt, celeres quoq; excretiones esse solent.

[19] Morborum acutorum non in totum certæ sunt prænunciationes, neq; salutis, neq; mortis.

[20] Quibus per iuuentutem alui sunt humidæ, iis senescentibus exiccantur, quibus verò in iuuẽtute alui siccæ sunt, iis cùm senes euadunt humectantur.

[21] Famem vini potio soluit.

[22] Morbos ex repletione, vt curat euacuatio, sic eos qui ex euacuatione fiunt, repletio, & in cæteris contrarietas remedio est.

[23] Morbi acuti intra dies quatuordecim iudicatione terminantur.

[24] Quartus septenariorum index est. Octauus alterius septimanæ principium. Vndecimus etiã spectanctus dies, siquidẽ alterius septimanæ quartus est. Rursus quoq; spectandus decimusseptimus, is siquidem à decimoquarto quartus est, & ab vndecimo septimus.

[25] Quartanæ æstiuæ ferè breues existũt, autumnales verò longæ, præsertim quæ ad hyemem pertingũt.

[26] Conuulsioni febrẽ aduenire præstat, quàm conuulsionem febri.

[27] Si quæ non pro ratione leuant, iis non oportet fidere, neq; admodum metuere mala quę præter rationẽ eueniunt. Ex his enim multa incerta esse, neq; multũ perdurare, neq; diutiùs perseuerare consueuerunt.

[28] Corpus eorum qui non omninò leuiter febricitant in eodem consistere, & nihil concidere, vel etiam magis quàm ratio postulat extenuari, malum. Illud siquidem morbi diuturnitatem, hoc verò imbecillitatem significat.

[29] Per morborum initia, si quid mouendũ videtur, moueto. Cùm verò vigent, quiescere præstat.

[30] Circa initia & fines omnia sunt leuissima, at circa vigores vehementissima.

[31] Si cui ex morbo cibum probè sumenti corpus nihil proficit, malum.

[32] Vt plurimùm omnes malè habentes, circa initia quidem cibum bene sumentes, neq; quicquam proficientes, ij tandem rursus cibũ auersantur. At qui circa initia quidem vehemẽter cibos fastidiunt, postea verò eos probè assumunt, ij meliùs degunt.

[33] Mente constare, & bene habere ad ea quæ offeruntur, quouis in morbo bonum, contrà verò malum.

[34] Per morbos minore sunt periculo, quorum naturæ, & ætati, & habitui, & anni tempestati, morbus magis cognatus fuerit, quàm quibus in horum aliquo minimè cognatus fuerit.

[35] Quouis in morbo partes quæ sunt ad vmbilicum & imum ventrem crassitudinem habere præstat, valde autem tenues esse & tabefactas, prauum. Ad inferiores autem purgationes hoc etiam parum tutum.

[36] Qui inculpata sunt corporis sanitate dũ per medicamenta purgantia repurgantur, citò exoluuntur, & qui prauo vtuntur cibo.

[37] Qui bene habito sunt corpore ad medicationes molestè habent.

ὄχου αὐ ζοφὴ πλέον ποιέει τοῦ φύσιν ἐσέλθῃ, τοῦτο νόσον ποιέει. δηλοῖ ὀ ἡ ἴησις. A

τῶν ζεφομένων ἀληθέως καὶ ταχέως, ταχεῖαι καὶ ἀναχωρήσιες γίνονται.

[1] τῶν ὀξέων νοσημάτων, καὶ πάμπολυ ἀσφαλέες αἱ τοιαῦταγραδύσιες, καὶ τοῦ θανάτου, καὶ τοῦ ὑγιείης.

[6] ὀκόσοισι νέοισιν ἐοῦσιν αἱ χολιλίαι ὑγραὶ εἰσὶ, ζυτέοισιν ἀπογηράσκοισιν ξηραίνονται. ὀκόσοισι ὀ νέοισιν ἐοῦσιν αἱ χολιλίαι ξηραὶ εἰσὶ, ζυτέοισι πρεσβυτέροισι γινομένοισι, ὑγραίνονται. B

[7] λιμὸν θώρηξις λύει.

[8] ἀπὸ πλησμονῆς ὀκόσα αὖ νοσήματα γίνεται, κένωσις ἴηται, καὶ ὀκόσα ἀπὸ κενώσεως, πλησμονὴ, καὶ τῶν ἄλλων ἡ ἀντιπαρεναντίωσις.

[9] τὰ ὀξέα τῶν νοσημάτων, κρίνεται ἐν τεσσαρεσκαιδεκαήμερησι. C

[10] τῶν ἑπτὰ, ἡ τετάρτη ὁπότ' ἔνλος. ἑτέρης ἑβδομάδος, ἡ ὀγδόη ἀρχὴ. θεωρητὴ ὀ ἡ ἑνδεκάτη. αὕτη γὰρ ἐστὶ τετάρτη τοῦ ἑτέρης ἑβδομάδος. θεωρητὴ ὀ πάλιν ἡ ἑπτακαιδεκάτη. αὕτη γὰρ ἐστὶ τετάρτη μὲν, ἀπὸ τοῦ ἴσου. ἑβδόμη ὀ, ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης. D

[11] οἱ τεταρταῖοι θερινοὶ, τὰ πολλὰ γίνονται βραχέες. οἱ ὀ φθινοπωρινοὶ, μακροὶ, καὶ μάλιστα οἱ τοῖσι τὴν χλωρὰν σιτοῦ ἀπόλοιντες. (πυρετοῦ.

πυρετὸν ὁπὸ ἀσταφυλῆς βέλτιον γλυκέος, ἢ ἀσταφυλὸν ὁπὸ οἴνου. οἷσι μὲν κατὰ λόγον κουφίζεται, καὶ δὴ πιστεύειν. οὐδὲ φοβεῖσθαι λίαν τὰ μεθιστάμενα γινόμενα τοῦ λόγου. τὰ γὰρ πολλὰ τῶν τοιούτων ἐστὶν ἀβέβαια. καὶ ὁ πάνυ τοι ἀναμνήσθην οὐδὲ χρονίζειν εἴωθεν. E

τὴν πυρετῶν τῶν μὴ πάνυ πάσιν ὁπότε πολαιῶς, ὀ δεγμνύειν, καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι ὀ σῶμα, ἢ καὶ σιτοποιεῖν μᾶλλον τοῦ κατὰ λόγον, μαθητέον. ὀ μὲν γὰρ μῆκος νόσου σημαίνει, ὀ ὀ ἀαθένειαν.

ἀρχομένων τῶν νόσων, εἴ τι δοκεῖ κινεῖν, κίνει. ἀκμαζουσῶν ὀ, ἡσυχίαν ἔχειν βέλτιόν ἐστιν. F

περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ τέλη πάντα ἀαθενέστατα. περὶ ὀ τὰς ἀκμὰς, ἰσχυρότατα. (μα, μαθητέον.

τὰ ὀξὺ ἀρρωστίης διστιβοῦντι, μηδὲν ὁπιδιδόναι ὀ σῶ-

ὡς τὰ πολλὰ πάντες οἱ φαύλως ἔχοντες, κατ' ἀρχὰς μὲν διστιβοῦντες, καὶ μηδὲν ὁπιδόντες, τοῖς τὰ τέλη πάλιν ἀσιτέουσιν. οἱ ὀ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀσιτοῦντες ἰσχυρῶς, ὕστερον ὀ διστιβοῦντες, βέλτιον ἀπαλλάσσουσιν. G

ἐν πάσι νούσοις ὀ ἐρρῶσθαι τὴν διάνοιαν, καὶ δεῖ ἔχειν πρὸς τὰς τοῖσι φορὰς, ἀγαθόν. ὀ ὀ ἐναντίον, κακόν.

ἐν τῆσι νούσοισιν ἥσσον κινδυνεύουσιν, οἷς αὖ οἰκείη τῆς φύσιος, καὶ τοῦ ἔθεος, καὶ τῆς ἡλικίης, καὶ τῆς ὥρης ἡ νοῦσος ἢ μᾶλλον, ἢ οἷσιν αὖ μὴ οἰκείη κατά τι τοιούτων.

ἐν πάσησι τῆσι νούσοισι, τὰ περὶ τὴν ὀμφαλὸν καὶ ὀ ἦπαρ πάχος ἔχειν βέλτιόν ἐστι. ὀ ὀ σφόδρα λεπτὸν καὶ ἐκλεπτυνὸς, μαθητέον. ὁπτισφαῖρα ὀ ὀ τοιοῦτον, καὶ πρὸς τὰς κάτω καθάρσιας.

οἱ ὑγιαίνοντες ἔχοντες τὰ σώματα ἐν τῆσι φαρμακίῃσι καθαιρόμενοι, ἐκλύουν τὰ χαλεπὰ καὶ οἱ πονηρὴ ἐσφῆ χρεόμενοι. H

οἱ δὲ τὰ σώματα ἔχοντες, φαρμακοδέεσθαι ἐργώδεες.

τὸ ὀμ-

A [12] ὀ σμικρὰ χεῖρον καὶ πόμα καὶ σιτίον, ἥδιον ὀ, τῶν βελτιόνων μὲν, ἀνδεκτέρων ὀ, μᾶλλον αἱρετέον.

οἱ πρεσβύται τῶν νέων, τὰ μὲν πολλὰ νοσέουσιν ἧσσον. ὅσα δ' ἂν αὐτέοισι χρόνια νοσήματα γένηται, τὰ πολλὰ ξυναποθνήσκει.

βεγίγχοι καὶ κόρυζαι τοῖσι σφόδρα πρεσβύτησιν ὀ πεταίνονται.

B οἱ σκληυόμενοι πολλάκις καὶ ἰσχυρῶς, αἴφνη φανερῆς προφάσιος, ὀξαπίνης τελευτῶσι.

λύγγ ἀποπληξίῃ ἰσχυρῇ μὲν ἀδυνάτου, ἀαθενέα ὀ, ὀ ῥηϊδίως.

[13] τῶν ἀπαγχομένων καὶ καταπνιγομένων, μηδέπω δὲ τεθνηκότων, οὐκ ἀναφέρεσιν οἷσι ἂν ἀφεῖς ἡ πρὶν ὀ σῶμα.

C [14] οἱ παχέες σφόδρα κατὰ φύσιν, ταχυθάνατοι γίνονται μᾶλλον τῶν ἰσχνῶν.

[15] τῶν ὁπτιληθικῶν τοῖσι νέοισιν, ἀπαλλαγαὶ αἱ μεγάλαι μάλιστα τῆς ἡλικίης, καὶ τῶν χωρίων, καὶ τῶν βίων ποιέουσι.

δύο πόνων ἅμα γινομένων μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὁ σφοδρότερος, ἀμαυροῖ τὸν ἕτερον.

D περὶ τὰς ἡμέρας τοῦ πόνου, οἱ πόνοι καὶ οἱ πυρετοὶ συμβαίνουσι μᾶλλον, ἢ ἡνυμένου.

ἐν πάσῃ κινήσει τοῦ σώματος, ὁκόταν ἄρχηται πονέειν, ὀ ἀναπαύειν δεῖ, ἄκοπον.

[16] οἱ εἰθισμένοι τοῖς σκληθεραπόνοις φέρειν, καὶ ὦσιν ἀαθενέες ἢ γέροντες, τῶν ἀσκληθέων ἰσχυρῶν τε καὶ νέων, ῥᾶον φέρουσι.

E τὰ ἐκ πολλοῦ χρόνου σκληθέα, καὶ ἢ χείρω τῶν ἀσκληθέων, ἧσσον ἐνοχλεῖν εἴωθε. δεῖ δὲ καὶ ἐς τὰ σκληθέα μεταβάλλειν.

[17] ὀ κατὰ πολὺ καὶ ἐξαπίνης κενοῦν, ἢ πληροῦν, ἢ θερμαίνειν, ἢ ψύχειν, ἢ ἀλλως ὁκωσοῦν ὀ σῶμα κινεῖν, σφαλερόν. καὶ πάντῃ ὀ πολὺ, τῇ φύσει πολέμιον. ὀ ὀ κατ' ὀλίγον, ἀσφαλές. καὶ ἀλλως, εἰ τις δὲ ἑτέρου ἐφ' ἕτερον μεταβαίνοι.

F πάντα κατὰ λόγον ποιέοντι, καὶ μὴ γινομένων τῶν κατὰ λόγον, μὴ μεταβαίνειν ἐφ' ἕτερον, μένοντος τοῦ δέξαντος ἐξ ἀρχῆς.

ὀκόσοι τὰς κοιλίας ὑγρὰς ἔχουσιν, νέοι μὲν ὄντες, βέλτιον ἀπαλλάσσουσι, τῶν τὰς ξηρὰς ἐχόντων. ἐς ὀ ἧπαρ, χεῖρον, ἀπαλλάσσουσι. ξηραίνονται γὰρ, ὡς ὁπτιποτοῦ, ποῖσιν ἀπογηράσκουσι.

G [18] μεγέθη ὀ σώματος, σύνεασαι μὲν, ἐλαθρότερον καὶ ὀδὸν ἀφδές. ἐγκηρεάσαι ὀ, δυς χρηστὸν καὶ χεῖρον τὴν ἐλαττόνων.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

[1] αἱ μεταβολαὶ τῶν ὡρέων, μάλιστα τίκτουσι νοσήματα. καὶ ἐν τῇσιν ὥρῃσιν αἱ μεγάλαι μεταβολαὶ ἢ ψύξιος ἢ θάλψιος, καὶ τὰ ἄγα κατὰ λόγον ἕκαστα.

[2] τῶν φύσεων, αἱ μὲν πρὸς θέρος. αἱ ὀ πρὸς χειμῶνα, δι' ἢ κακῶς πεφύκασι.

H [3] τῶν νόσων ἀνῆται πρὸς ἀνῆτας δι' ἢ κακῶς πεφύκασι. καὶ ἡλικίαι νέαι, πρὸς ὥρας καὶ χώρας, καὶ διαίτας.

[4] ἐν τῇσιν ὥρῃσιν, ὅτοῦ τὴν ἡμέρης, ὁ τὸ μὲν θαλπὸς, ὁ τὸ ὀ ψυχρὸς γένοιτο, φθινοπωρινὰ τὰ νοσήματα πρὸς δέχεσθαι χρή.

[38] Cibus & potus paulò peior, suauior tamen, melioribus quidem, sed minùs gratis, anteponendus.

[39] Vt plurimùm quidem senes iuuenibus ægrotant minùs. At qui ipsis morbi diuturni contingunt, eos ferè ad mortem comitari solent.

[40] Raucedines & grauedines in valdè senibus non coquuntur.

[41] Qui crebrò & vehemẽter citra manifestam causam animo linquuntur, repentè moriuntur.

[42] Valida quidem apoplexia nullo modo sanatur, leuis verò non facilè.

[43] Ex strangulatis & dissolutis, necdum mortuis, ij minimè ad vitam redeunt, quibus spuma circa os collecta fuerit.

[44] Natura admodũ crassi, celeriùs intereunt quàm graciles.

[45] Ex comitialibus, iuuenes mutatione potissimùm ętatis, & regionum, & victuum, liberationẽ accipiunt.

[46] Cùm duo dolores simul minimè eundem locum occupant, vehementior alterum obscurat.

[47] Dolores & febres contingunt magis circa puris generationem, quàm eò confecto.

[48] Quouis in corporis motu simul ac laborare cœperit, quies confestim lassitudinis est remedium.

[49] Qui solitos labores ferre assueuerunt, etiamsi inualidi sunt aut senes, eos faciliùs ferunt, quàm qui non assueti, quamuis robusti & iuuenes.

[50] Quæ ex longo temporis interuallo assueta sunt, quamuis deteriora, insuetis minùs molesta esse solẽt. Quare ad insolita etiam facienda mutatio.

[51] Confertim & repentè vacuare, vel implere, vel calefacere, vel refrigerare, vel vtcunque aliter corpus mouere, periculosum. Quod siquidem nimium naturæ inimicum. Verùm quod paulatim fit, securũ est, tum vel maximè si quis ab vno ad alterum transierit.

[52] Cùm quis omnia recta ratione facit, neq; tamẽ n pro ratione succedit, non est ad aliud progrediẽdum, si manet quod ab initio visum est.

[53] Quicunq; aluos habent humidas, ij quidem si iuuenes sunt meliùs degunt, quàm qui siccas habent. At in senectute peiùs degunt, cùm ipsis senescentibus ferè resiccentur.

[54] Longa corporis statura, in iuuentute quidem degenda, liberalis nec indecora, in senectute verò inutilis, & breuitate deterior.

Sectio tertia.

[1] Tempestatum anni mutationes potissimùm morbos pariunt, & in ipsis anni tempestatibus magnę mutationes frigoris vel caloris, aliaq; pro ratione ad hunc modum.

[2] Naturæ hæ quidem ad æstatem, aliæ verò ad hyemem bene vel malè habere consueuêre.

[3] Morbi alij ad alias anni tempestates bene vel malè habere consueuêre, & ætates quędam ad anni tempestates, & loca, & victus rationes.

[4] Per anni tempestates, quando eodem die modò calor, modò frigus fit, autumnales morbos expectare conuenit.

[31] At ſenibus ſpirandi difficultates, deſtillationes tuſſim inferentes, ſtranguriæ, vrinæ difficultates, articulorum & renum dolores, vertigines, apoplexiæ, mali corporis habitus, totius corporis pruritus, vigilię, alui, oculorum & narium humiditates, viſus hebetudines, grauedines, auditus graues.

Sectio quarta.

[1] Vterum gerentibus medicamenta purgantia ſunt exhibenda, ſi humor impetu fertur ad excretionem, quarto menſe, & ad ſeptimum vſque, his tamen minùs. In minoribus autem & grandioribus fœtibus ſubtimidè ſe gerere oportet.

[2] In medicamentorum purgantiũ vſu, qualia etiam ſponte prodeuntia vtilia ſunt, talia è corpore educere cõuenit, quæ verò cõtrario modo prodeũt, cohibere.

[3] Si quæ purgari decet, purgentur, confert & leuiter ferunt, contrà verò, grauiter.

[4] Æſtate quidem ſuperiores ventres potiùs medicamentis repurgato, hyeme verò inferiores.

[5] Sub canis ortum, & ante canis ortũ, moleſtæ ſunt per medicamenta purgationes.

[6] Graciles & facili vomitione vtentes, medicamẽto per ſuperiora purgare oportet, reformidantes hyemẽ.

[7] At difficili vomitione vtentes & modicè carnoſos, per inferiora, æſtatem reformidantes.

[8] Tabeſcentes verò, reformidantes per ſuperiora purgationes.

[9] Atra bile abundantes largiùs per inferiora, ſimili ratione adhibita contraria purgandi via.

[10] In valdè acutis ſi ſuopte impetu ad excretionem humor feratur, medicamento purgante eodem die vtendum. Siquidem in his cunctari malum.

[11] Quibus inteſtina cõtorquentur, circa vmbilicum labores, & lumborum dolor adeſt, qui neq; medicamento purgante, neq; alia ratione ſoluitur, in ſiccum hydropem confirmatur.

[12] Quibus alui inteſtinorum læuitàre infeſtãtur, eos hyberno tempore per ſuperiora medicamento purgare, malum.

[13] Qui veratro ſumpto non facilè per ſuperiora purgantur, iis ante potionem corpora copioſiore cibo & quiete præhumectato.

[14] Vbi quis veratrum potione ſumpſerit, corporum quidẽ motiones magis q̃ ſomnum & quietẽ inducito. Nam vel nauigatio turbari motione corpora indicat.

[15] Vbi veratrum magis ducere voles, corpus moueto, vbi verò ſiſtere, ſomnum conciliato, neq; moueto.

[16] Veratrum iis qui ſano ſunt corpore periculoſum, conuulſionem enim inducit.

[17] Si cui ſine febre, cibi faſtidiũ, oris ventriculi morſus, tenebricoſa vertigo contigerit, & os amarulẽtum fuerit, hæc neceſſariã eſſe per ſuperiora purgationem indicant.

[18] Dolores ſupra ſeptum tranſuerſum purgatione indigentes, medicamentum quod per ſuperiora purget neceſſarium eſſe indicant. At qui ſepto tranſuerſo ſunt inferiores, per inferiora.

[19] Qui ſumpta potione medicã dum purgantur non ſitiunt, ij purgandi finem nõ faciunt, donec ſitiuerint.

[20] Si dolor inteſtina torquens, & genuum grauitas, & lumborum dolor citra febrem adfuerint, medicamento quod per inferiora purgat opus eſſe ſignificant.

[21] Hypocho-

Εἰσὶ δὲ πρεσβύτῃσι, δύσπνοιαι, καὶ βήξιες βηχώδεες. τραυγείαι. δυσουρίαι. ἀρθρῶν πόνοι. νεφρῖτιδες. ἴλιγγοι. ἀποπληξίαι. καρηβαρίαι. ξυσμοὶ τοῦ σώματος ὅλου. ἀγρυπνίαι. χειλίων καὶ ὀφθαλμῶν καὶ ῥινῶν ὑγρότητες. ἀμβλυωπίαι. γλαυκώσεις. βαρηκοΐαι.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Τὰς κοιλίας φαρμακοῦν ἐν ὀργᾷ, τεθραμμένα καὶ ἀ- B
ρχέι ἐπὶ μείων. ἧσσον δὲ τοῦδε τοῦτος. τὰ δὲ νήπια καὶ πρεσβύτερα, βλάβεσθαι χρή.

Ἐν τῇσι φαρμακίῃσι θεῖναι ἀγὴν ἐν τοῦ σώματος, ὁκόσα καὶ αὐτόματα ἰόντα χρήσιμα. τὰ δὲ ἐναντίως ἰόντα, παύειν.

Ἐν μὲν οἷα δεῖ καθαίρεσθαι καθαίρωνται, ξυμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρουσι. τὰ δὲ ἐναντία, δυσχερῶς. C

Φαρμακοῦν θέρεος μὲν, μᾶλλον τὰς ἄνω. χειμῶνος δὲ τὰς κάτω.

Ἐπὶ κυνὶ καὶ περὶ κυνὸς ἐργώδεες αἱ φαρμακίαι.

Τοῖς ἰσχνοῖς τοῖς εὐημέοις, ἄνω φαρμακοῦν, ἐπιστελλομένοις χειμῶνα.

Τοῖς δὲ δυσημέοις καὶ μέσως εὐσάρκοις, κάτω, ἐπιστελλομένοις θέρος. D

Τοῖς δὲ φθινώδεσι ἐπιστελλομένοις τὰς ἄνω.

Τοῖς δὲ μελαγχολικοῖς, ἀδροτέρως τὰς κάτω. παρ' αὐτὰ λογισμὸ τὐναντία προσπιθεῖς.

Φαρμακοῦν ἐν τοῖσι λίαν ὀξέσιν ἐν ὀργᾷ αὐθημερόν, χρονίζειν δὲ ἐν τοῖσι τοιούτοισι κακόν.

Ὁκόσοισι τρόφοι καὶ περὶ τὸν ὀμφαλὸν πόνοι, καὶ ὀσφύος E
ἄλγημα μὴ λυόμενον, μήτε ἐπὶ φαρμακίῃσι, μήτ' ἄλλως, εἰς ὕδρωπα ξηρὸν ἱδρύει.

Ὁκόσοισι κοιλίαι λαξελεεινώδεες, χειμῶνος φαρμακεύειν ἄνω, κακόν.

Πρὸς τοῖς ἐλλεβόροις τοῖσι μὴ ῥηϊδίως ἄνω καθαιρομένοισι, πρὸ τῆς πόσιος, προϋγραίνειν τὰ σώματα ἐν πλείονι τροφῇ καὶ ἀναπαύσει. F

Ἐπὴν πίῃ τις ἐλλέβορον, πρὸς μὲν τὰς κινήσιας τοῦ σώματος μᾶλλον ἄγειν, πρὸς δὲ τοῖς ὕπνοις καὶ μὴ κινήσιας, ἧσσον. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ναυτιλίη, ὅτι κίνησις τὰ σώματα παρέχει.

Ἐπὶ μὲν βούλει μᾶλλον ἄγειν τὸν ἐλλέβορον, κίνει τὸ σῶμα. ἐπὶ δὲ παῦσαι, ὕπνον ποίει καὶ μὴ κίνει.

Ἐλλέβορος ὀπισθίνδινος τοῖσι τὰς τρῆχας ὑγιέας ἔχουσι. G
πασμὸν καὶ ἐμποιεῖ.

Ἀπυρέτῳ ἐόντι, ἀποσιτίη, καὶ καρδιωγμός. καὶ σκοτώδινος, καὶ στόμα ἀκπικρόμενον, ἄνω φαρμακίης δεῖσθαι σημαίνει.

Τὰ ὑπὸ τῶν φρενῶν ὀδυνήματα, ἄνω φαρμακεῖν σημαίνει. ὁκόσα δὲ κάτω, κάτω.

Ὁκόσοι ἐν τῇσι φαρμακοποσίῃσι μὴ διψῶσι καθαιρόμενοι, καὶ πάσχοντες πρὶν ἢ διψήσωσιν.

Ἀπυρέτοισι ἐόσιν, ἐν γὰρ τρόφος, καὶ γεωπάτων βάρος, καὶ ὀσφύος ἄλγημα, κάτω φαρμακίης δεῖσθαι σημαίνει. H

Ὑποχωρή-

A Ὑποχωρήματα μέλανα οἱονεὶ αἷμα μέλαν ἀπ' αὐτομάτου ἰόντα, καὶ ξὺν πυρετῷ, καὶ ἄνευ πυρετοῦ κάκιστα. καὶ ὁκόσοισιν αὐτὰ χρώματα πονηρότερα ἦ, μᾶλλον κάκιον. σὺν φαρμάκῳ δὲ ἄμεινον. καὶ ὁκόσῳ αὐτὰ πλείω χρώματα, καὶ πονηρά. Νοσημάτων ὁκόσων ἀρχομένων χολὴ μέλαινα ἢ ἄνω ἢ κάτω ἐπέλθῃ, θανάσιμον.

[10] Ὁκόσοισιν ἐν νουσήμασι ὀξέων, ἢ ἐν πολυχρονίων, B
ἢ ἐν τραυμάτων, ἢ ἀνίκων πῶς λεπτυνομένων, χολὴ μέλαινα, ἢ ὁκοῖον αἷμα μέλαν ἐπέλθῃ, τῇ ὑστεραίῃ ἀποθνήσκουσι.

Δυσεντερέειν ἐκ ἀπὸ χολῆς μελαίνης ἀρξῆται, θανάσιμον.

[11] Αἷμα ἄνω μὲν ὁκοῖον αὐτὸ ἦ, κακὸν, κάτω δὲ, ἀγαθόν. καὶ τὰ μέλαινα ὑποχωρέοντα, κακόν.

[12] Ἢν ὑπὸ δυσεντερείης ἐχομένῳ, ὁκοῖαι αὐτὰ τρῆχες C
ὑποχωρήσωσι, θανάσιμον.

[13] Ὁκόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν αἱμορραγέες πλῆθος ἐκθενοῦν, ἐν τῇσιν ἀναλήψεσι, τουτέοισιν αἱ κοιλίαι καθυγραίνονται.

[14] Ὁκόσοισι χολώδεα τὰ διαχωρήματα, κἠφώσιος ἐνομένης παύεται, καὶ ὁκόσοισι κώφωσις, χολωδέων γινομένων παύεται. D

[15] Ὁκόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἐκτάσιοσιν ἐοῦσι, ῥίγεα γίνονται, διάκρισα.

[16] Ὁκόσοισι παροξυσμοὶ γίνονται, ἐν ὧρῃ ἀφῇ, ἐς τὴν αὔριον τὴν αὐτὴν ὥρην ἐν λάβῃ διέκριτα.

[17] Τοῖσι κεφαλώδεσιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν, ἐς ἄρθρα καὶ περὶ τὰς γνάθους μάλιστα ἀποστάσιες γίνονται.

[18] Ὁκόσοισι ἀνιαμένοισιν ἐν τῷ νέσων τὶ πονέοντι, ἐνταῦθα ἀποστάσιες γίνονται. E

Ἀπὰρ ἐν καὶ περὶ πονηκός τι ἢ περὶ τοῦ νοσέειν, ἐνταῦθα σπεύδει ἡ νοῦσος.

[19] Ἢν ὑπὸ πυρετοῦ ἐχομένῳ οἰδήματος μὴ ἐόντος ἐν τῇ φάρυγγι πνιγὴ ἐξαίφνης ἐπιγένῃται, θανάσιμον.

[20] Ἢν ὑπὸ πυρετοῦ ἐχομένῳ ὁ βράγχος ἐξαίφνης ἐπιγένῃται, καὶ μόλις καταπίνειν δύνῃται, οἰδήματος μὴ ἐόντος ἐν τῷ βραγχίῳ, θανάσιμον. F

[21] Ἰδρῶτες πυρεταίνουσιν ἐν ἀρξάμενοι, ἀγαθοὶ τεταῖοι. καὶ πεμπταῖοι. καὶ ἑβδομαῖοι. καὶ ἐνναταῖοι. καὶ ἑνδεκαταῖοι. καὶ τεσσαρεσκαιδεκαταῖοι. καὶ ἑπτακαιδεκαταῖοι. καὶ μίαν καὶ εἰκοστῆν. καὶ ἑβδόμην καὶ εἰκοστῆν. καὶ τελευταῖοι τεσσαρακοστῆν. καὶ τελευταῖοι τετάρτην. ὅτι γὰρ οἱ ἱδρῶτες, G
νούσους κρίνουσιν. οἱ δὲ μὴ οὕτως γινόμενοι, πόνον σημαίνουσι καὶ μακρὸν νόσου, καὶ ἐπιδοσιπασμοὺς.

[22] Οἱ ψυχροὶ ἱδρῶτες, ἐν μὲν ὀξεῖ πυρετῷ γινόμενοι, θάνατον. ἐν δὲ χρονιωτέρῳ δὲ, μακρὸν νόσου σημαίνουσι.

Καὶ ὅκου ἐνὶ τοῦ σώματος ἱδρώς, ἐνταῦθα φράζει τὸν νοῦσον.

[23] Καὶ ὅκου ἐνὶ τοῦ σώματος θερμὸν ἢ ψυχρὸν, ἐνταῦθα ἡ νοῦσος.

[24] Καὶ ὅκου ἐν ὅλῳ τῷ σώματι μεταβολαὶ, καὶ ἐν ὃ σῶμα καταψύχηται. ἢ αὖθις θερμαίνηται, ἢ χρῶμα ἕτερον H
ἐξ ἑτέρου γίνηται, μακρὸς νούσου σημαίνει.

[21] Nigræ deiectiones, qualis ſanguis niger, ſponte procedentes, & cum febre, & citra febrem, peſſimæ, eoq; peiores quò plures earũ colores deteriores fuerint. A medicamento autem melius, quoq; plures colores fuerint non praui.

[22] Per quorumuis morborum initia, bilem atram ſupra vel infra prodire, lethale.

[23] Quibus per morbos acutos, aut diuturnos, aut vulnera, aut alium quemuis modum extenuatis, bilis atra, aut veluti ſanguis niger ſubierit, ij poſtridie moriuntur.

[24] Inteſtinorum difficultas ſi ab atra bile ortum duxerit, lethalis.

[25] Sanguis, ſupra quidem, qualiſcunque fuerit emiſſus, malus, infra, autem ſi niger deiiciatur, bonus.

[26] Inteſtinorum difficultate vexato, ſi veluti carunculæ deiiciantur, lethale.

[27] Quibus per febres ſanguinis copia vndecunq; profluxerit, iis cùm reficiuntur alui humidiores euadunt.

[28] Quibus biliosæ ſunt deiectiones, hę oborta ſurditate ceſſant, & quibus adeſt ſurditas, his exortis biliosis deiectionibus finitur.

[29] In febribus ſi rigores contingant ſexto die, difficilem habent iudicationem.

[30] Quibus acceſſiones fiunt, quanamcunque hora febris dimiſerit, ſi poſtero die eadem qua antea hora prehenderit, iudicatio difficilis eſſe ſolet.

[31] Quibus per febres laſſitudinis ſenſus ineſt, iis ad articulos, potiſſimumq; circa maxillas abſceſſus oriuntur.

[32] Iis verò qui ex morbis conualeſcunt, ſi pars aliqua laborauerit, illic abſceſſus fiunt.

[33] Sed & ſi pars quæpiam ante morbum laborauerit, in eam ſe morbus obfirmat.

[34] Si febre vexato, nullo exiſtente in faucibus tumore, repentina accidat ſtrangulatio, lethale.

[35] In febre vexato, collum repente peruerſum, ac vix deglutire poſſe, nullo exiſtente tumore, lethale.

[36] Sudores febricitantibus boni, qui cœperint tertio die, quinto, ſeptimo, nono, vndecimo, decimoquarto, decimoſeptimo, viceſimo primo, viceſimo ſeptimo, triceſimo primo, & triceſimo quarto, ij enim ſudores morbos iudicant. Qui verò tales non ſunt, laborem, & morbi longitudinem, eiuſdemque reuerſionem ſignificant.

[37] Sudores frigidi in febre quidem acuta oborti, mortem; in mitiori autem, morbi prolixitatem ſignificant.

[38] Et vbi in corpore ſudor ineſt, ibi morbum eſſe enunciat.

[39] Et qua corporis parte calor ineſt aut frigus, ibi morbus eſt.

[40] Et vbi toto corpore mutationes contingunt, vt ſi corpus refrigeretur, rurſumq; calefiat, vel color alius ex alio oriatur, morbi longitudinem ſignificat.

Sudor copiosus de somno citra manifestã causam obortus, corpus copiosiore vti cibo significat. Quod si cibum non assumenti istud contingat, quòd euacuatione opus sit indicat.

[42] Sudor copiosus calidus aut frigidus semper fluens, frigidus maiorem, calidus minorem morbum significat.

[43] Febres quæ tertio quoque die vehementiùs affligunt, neque intermittunt, periculosiores. Quocunque autem modo intermiserint, extra periculum esse significant.

[44] Quibus adsunt febres longæ, iis tubercula, vel ad articulos dolores innascuntur.

[45] Quibus tubercula, aut ad articulos dolores post febres longas oriuntur, ij copiosioribus cibis vtũtur.

[46] Si febre non intermittente rigor frequenter incidat, ægro iam debili, lethale est.

[47] In febribus non intermittentibus excreationes liuidæ, sanguineæ, graueolẽtes, & biliosæ, omnes malæ, benè autem si prodeant, bonę, tum per alui excretiones, tum per vrinas. At si quid eorum quæ non iuuant per hæc loca excernatur, malum.

[48] In febribus non intermittentibus, si partes externæ sint frigidæ, internæ verò vrantur & siti vexentur, lethale est.

[49] In febre non intermittente, si labrum, aut supercilium, aut oculus, aut nasus peruertatur, si nõ videat, si non audiat, imbecillo iam corpore, quicquid ex his euenerit, in propinquo mors est.

[50] Quando in febre non intermittente difficultas spirandi & delirium contigerit, lethale.

[51] In febribus quæ abscedunt si primis iudicationibus non soluantur, morbi longitudinem significãt.

[52] Quibus in febribus aut aliis morbis oculi ex voluntate illachrymant, nihil absurdi accidit. At quibus præter voluntatem, absurdius.

[53] Quibus per febres ad dentes glutinosus humor obnascitur, iis vehementiores fiunt febres.

[54] Quibus tusses siccæ leuiter irritantes in febribus ardentibus diu perseuerant, ij non multùm siti vexantur.

[55] Ex glandularum inflammationibus febres omnes malæ præter diarias.

[56] Febricitanti si sudor contingat non deficiente febre, malum. Prorogatur enim morbus multamq; significat humiditatem.

[57] Si cui conuulsione aut distentione neruorum detento, febris successerit, morbum soluit.

[58] Febre ardente detento, si rigor successerit, solutio contingit.

[59] Tertiana exquisita septem circuitibus, vt longissimè, iudicatur.

[60] Quibus per febres aures obsurduerunt, sanguis ex naribus profluens, aut aluus exturbata, morbum soluit.

[61] Febricitantem, nisi diebus imparibus febris dimiserit, reuerti solet.

[41] Τειταῖος ἀκριβὴς κρίνεται ὢν ἑπτὰ περιόδοισι ὁ μακρότατον.

[42] Ὀχόσοισιν αὖ ὢν τοῖσι πυρετοῖσι τὰ ὦτα κωφῶῃ, αἷμα ὂν ῥινῶν ῥυεῖ, ἢ χολὴν ὀκπαρεῖσα, λύει ὁ νόσημα.

[43] Πυρέσσοντι ἢν μὴ ὢν περισσῇσιν ἡμέρῃσιν ἀφῇ ὁ πυρετός, ὑποβηχίζειν εἴωθεν.

[44] Ὀχόσοισιν

[45] Ἱδρὼς πολὺς ἐξ ὕπνου αὖθι τινὸς αἰτίης φανερῆς γινόμενος, ὁ σῶμα σημαίνει ὅτι πλείονι ξυφῇ χρέεται. ἢν δὲ ξυφιὼ μὴ λαμβάνοντι τοῦτο γίγνηται, σημαίνει ὅτι κενώσιος δέεται.

[46] Ἱδρὼς πολὺς ψυχρὸς ἢ θερμὸς αἰεὶ ῥέων, ὁ ψυχρὸς, μείζω. ὁ θερμὸς, ἐλάσσω, ἰσσον σημαίνει.

[47] Οἱ πυρετοὶ ὀχόσοι μὴ ἀμαλείπουσι ἀμφὶ τέτης, ἰσχυρότεροι γίνονται, ὀλιγοκίνδυνοι. ὅταν δὲ αὖ ξύμπω ἀμαλείπωσι, σημαίνει ὅτι ἀκίνδυνοι.

[48] Ὀχόσοισι πυρετοὶ μακροὶ, τουτέοισι φύμαλα ἐς τὰ ἄρθρα, ἢ πόνοι ἐγίνον).

[49] Ὀχόσοισι φύμαλα ἐς τὰ ἄρθρα, ἢ πόνοι, ὀκ πυρετῶν γίγνον), ὅτοι σιτίοισι πλείοσι χρέον).

[50] Ἢν ῥίγος ὀλιγοπίπῃ πυρετὰ μὴ ἀμαλείποντι, ἢδ' ἢ ἀθενὲς ἐόντι, θανάσιμον.

[51] Αἱ ἀποχρέμψιες αἱ ὀν τοῖσι πυρετοῖσι μὴ ἀμαλείποισιν αἱ πελιδναὶ, καὶ αἱματώδεες, καὶ δυσώδεες, καὶ χολώδεες πᾶσαι κακαί. ἀποχωρεῦσαι ὀ καλῶς ἀγαθαὶ, ἢ κατὰ τὰς ἀμαχωρήσιας, καὶ κατὰ τὰ οὖρα. ἢν δὲ μή τι τῶν συμφερόντων ὀκκείνται ἀμα τῶν τόπων τούτων, κακόν.

[52] Εν τοῖσι μὴ ἀμαλείποισι πυρετοῖσιν, ἢν τὰ μὲν ἔξω ψυχρὰ ᾖ, τὰ δὲ ἔνδον καίηται, καὶ δίψαν ἔχῃ, θανάσιμον.

[53] Εν μὴ ἀμαλείποντι πυρετῷ, ἢν χεῖλος, ἢ ὀφρὺς, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ ῥὶς ἀμαστραφῇ, ἢν μὴ βλέπῃ, ἢν μὴ ἀκούῃ ἀθενέος ἐόντος τοῦ κάμνοντος, ὅ, τι αὖ τουτεων γένηται, ἐγγὺς ὁ θάνατος.

Ὀκου ὀν πυρετῷ μὴ ἀμαλείποντι δύσπνοια γένῃται καὶ ἀναφρεσσώνη, θανάσιμον.

Εν τοῖσι πυρετοῖσιν ἀπεπήματα μὴ λυόμενα περὶ τὰς περιφερὲας κεῖσιας, μῆκος νόσου σημαίνει.

[54] Ὀχόσοι ὀν τοῖσι πυρετοῖσιν, ἢ ὀν τῆσιν ἄλλησιν ἀῤῥωστίησι κατὰ προαίρεσιν δακρύουσιν ὀδὲν ἄτοπον. ὀχόσοι δὲ μὴ κατὰ προαίρεσιν, ἀτοπώτερον.

[55] Ὀχόσοισι ὀ διὰ τῶν ὀδόντων ὀν τοῖσι πυρετοῖσι περίγλισχρον γίγνον), ἰσχυότεροι γίνονται οἱ πυρετοί.

[56] Ὀχόσοισιν διὰ πολὺ βῆχες ξηραὶ βραχέα ἐρεθίζουσαι ὀν πυρετοῖσι καυσώδεσιν, ἢ πόνου διψώδεες εἰσίν.

[57] Οἱ διὰ βουβῶσι πυρετοὶ, πόνοι κακοὶ, πλεῦν τῶν ἐφημέρων.

[58] Πυρέσσοντι ἱδρὼς διαῤῥυόμενος, μὴ ὀκλείποντος τοῦ πυρετοῦ κακόν. μακκῶν γὰρ ἡ νοῦσος, καὶ ὑγρασίην πλείω σημαίνει.

[59] Υπὸ ἀσπασμοῦ ἢ τετανοῦ ὀνοχλουμένῳ πυρετὸς διαῤῥόμενος λύει ὁ νόσημα.

[60] Υπὸ καύσου ἐνοχλούμενον διαῤῥοιμένου ῥίγεος λύσις.

[61] Τριταῖος ἀκριβὴς κρίνεται ὢν ἑπτὰ περιόδοισι ὁ μακρότατον.

[62] Ὀχόσοισιν ὀν τοῖσι πυρετοῖσιν ἴκτεροι ἐπιγίνονται περὶ τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν, κακὸν, ἢν μὴ ξιωδόσιες ὑγραὶ κατὰ τὸν κοιλίην γένων).

[63] Ὀχόσοισιν ὀν τοῖσι πυρετοῖσι, τῇ ἑβδόμῃ, ἢ τῇ ὀγδόῃ, ἢ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἴκτεροι ἐπιγίνον), ἀγαθὸν, ἢν μὴ ὁ δεξιὸν ὑποχόνδριον σκληρὸν ᾖ. ἢν δὲ μὴ, ὀκ ἀγαθόν.

[64] Εν τοῖσι πυρετοῖσι περὶ τὸν κοιλίην καῦμα ἰσχυρὸν, καὶ καρδιωγμὸς, κακόν.

Εν τοῖσι πυρετοῖσι τοῖσιν ὀξέσιν, οἱ σπασμοὶ, καὶ οἱ περὶ τὰ σπλάγχνα πόνοι ἰσχυροὶ, κακόν.

Εν τοῖσι πυρετοῖσιν οἱ ὀκ τῶν ὕπνων φόβοι, ἢ σπασμοὶ, κακόν.

Εν τοῖσι πυρετοῖσι ὁ πνεῦμα περισσόπλον, κακὸν, σπασμὸν γὰρ σημαίνει.

[46] Ὀχόσοισιν ἕδρα παχέα, δεδεμένα ὀλίγα ὀκ ἀπυρέτοισι, πλῆθος ἐπέλθον ὀκ τουτέων λεπτὸν, ὠφελέει, μάλιστα ὀ τὰ τοιαῦτα ἔρχεται, οἷσιν ὀξὺ ἄρχῃς, ἢ ἀμφὶ παχέων ὑποστάσιν ἴδῃ.

[47] Ὀχόσοισι ὀ ὀν πυρετοῖσι τὰ ἕδρα ἀναπεπταμένα, οἷ ὑποζύγιον, τουτέοισι κεφαλαλγίαι ἢ πάρεισιν, ἢ παρέσονται.

[48] Ὀχόσοισιν ἑβδομαῖα κρίνεται, τουτέοισιν διαπνέφελον ἴδῃ ὁ ἕδρον, τῇ τεταρτῇ ἐρυθρὸν, καὶ τ' ἀκμὴ κατὰ λόγον.

[49] Ὀχόσοισιν ἕδρα ἀμφανέα λευκὰ, πονηρά. μάλιστα ὀ ὀν τοῖσι φρενιτικοῖσιν διαφαίνε).

[50] Ὀχόσοισιν ὑποχόνδρια μετέωρα ἀμαβορβορύζοντα ἐσφυρὸς ἀγκίματος διαῤῥοιμένου, αἱ κοιλίαι τουτέοισι καθυγραίνον). ἢν μὴ φύσαι καταῤῥαγέωσιν, ἢ ἕδρου πλῆθος ἐπέλθῃ. ὀν πυρετοῖσι ὀ τοῦτο.

[51] Ὀχόσοισιν ἐλπὶς ἐς ἄρθρα ἀφίσταθαι, ῥύεται τὸ ἀποστάσιος, ἕδρον πολὺ, κάρτα παχὺ, καὶ λευκὸν γινόμενον, ὅ ὀν τοῖσι κοπιώδεσι πυρετοῖσι τεταρταίοισιν ἄρχεται κενοῖσι γίνεσθαι. ἢν ὀ καὶ τῶν ῥινῶν αἱμορραγήσῃ, καὶ πολὺ παχὺ λύεται.

Ἢν αἷμα ἢ πῦον ὑρέῃ, τῶν νεφρῶν ἢ τὸ κύστιος ἕλκωσιν σημαίνει.

[52] Ὀχόσοισιν ὀν τῷ ὕρῳ παχεῖ ἐόντι φρία μικρὰ ὥσπερ τρίχες σπωξέρχον), τουτέοισιν ἀπὸ τῶν νεφρῶν ὀκκρίνεται.

[53] Ὀχόσοισιν ὀν τῷ ὕρῳ παχεῖ ἐόντι πιτυρώδεα συνεξυρέεται, τουτέοισιν ἡ κύστις φλεγμαίνει.

Ὀχόσοι ἀπὸ τ' αὐτοματου αἷμα ὑρέουσι, τουτέοισιν ἀπὸ τῶν νεφρῶν, φλεβίου ῥῆξιν σημαίνει.

Ὀχόσοισιν ὀν τῷ ὕρῳ ψαμμώδεα ὑφίσταται, τουτέοισιν ἡ κύστις λιθιᾶ.

[54-55] Ἢ αἷμα ὑρέῃ καὶ θεμβοῖς, καὶ γραυδουείλῳ ἔχῃ, καὶ ὀδυνῶν ἐμπίπτῃ ἐς ὁ ὑπογάστριον καὶ ἐς τὸν περίτοναιον, τὰ περὶ τὸν κύστιν πονεῖ.

Ἢν αἷμα καὶ πῦον ὑρέῃ, καὶ λεπίδας, καὶ ὀσμὴ βαρεῖη ᾖ, τῆς κύστιος ἕλκωσιν σημαίνει.

[55] Ὀχόσοισιν ὀν τῇ ἐρυθρῇ φύμαλα φύεται, τουτέοισι ἀμπυήσαντος καὶ ἐκρηγνύτος, λύσις.

Οὔρησις νύκτωρ πολλὴ γινομένη, σμικρὸν τὸν ὑποχώρησιν σημαίνει.

[44] Quibus per febres morbus regius ante diem septimum obortus fuerit, malum.

[63] Quibus per febres die septimo, aut nono, aut vndecimo, aut decimo quarto, morbus regius obortus fuerit, bonum, nisi præcordia dextra dura fuerint, alioqui minimè bonum.

[64] In febribus circa ventriculum æstus vehemens, & oris ventriculi morsus, malo est.

[65] In febribus acutis conuulsiones, & circa viscera dolores vehementes, malum.

[66] In febribus per somnos pauores, aut conuulsiones, malo sunt.

[67] In febribus spiritus offensans, malo est, conuulsionem nanque indicat.

[68] Quibus non sine febre vrinæ sunt crassæ, grumosæ & paucæ, si ab iis copiosæ & tenues prodeant, iuuant. Præcipuè verò tales redduntur quibus ab initio, vel non ita multò post, sedimentum inest.

[69] Quibus per febres vrinæ sunt returbidæ, quales veterini generis, iis capitis dolor vel adest, vel aderit.

[70] Quibus septimo die iudicatio contingit, iis vrina rubram die quarto nubeculam habet, aliaq; pro ratione.

[71] Quibus vrinæ pellucidæ, albæ, malæ, præcipuè verò in phreniticis apparent.

[72] Quibus sublata præcordia murmurant, lumborum succedente dolore, iis alui humectantur, nisi flatus deorsum erumpant, aut vrinæ copia prodeat. Atque hæc in febribus contingunt.

[73] Quibus speratur aliquid ad articulos abscessurum, vrina copiosa & crassa, & alba reddita, abscessu liberat, qualis in febribus cum lassitudinis sensu quarto die quibusdam ferri incipit. Quòd si ex naribus etiam sanguis effluxerit, tum breui admodum solutio fit.

[74] Si sanguis aut pus cum vrina redditur, renum aut vesicæ exulceratio significatur.

[75] Quibus cũ vrina crassa exiguæ carunculæ, aut veluti capilli simul ferũtur, iis à renibus excernuntur.

[76] Quibus cum vrina crassa furfuri similia quædam simul exeunt, iis vesica psora laborat.

[77] Qui sponte sanguinem cum vrina effundunt, iis in renibus venulam ruptam esse significat.

[78] Quibus in vrina arenosæ sunt subsidentiæ, iis vesica calculo laborat.

[79] Si quis sanguinem & grumos cum vrina fundat, & stranguriam habeat, dolorque in imum ventrem & interfœmineum incidat, quæ ad vesicam attinent laborant.

[80] Si quis sanguinem & pus, & squamulas cum vrina fundat, grauisq; odor adsit, vesicæ exulcerationem significat.

[81] Quibus in vrinæ fistula tuberculum innascitur, eo in pus verso & rupto, solutio contingit.

[82] Vrina copiosè de nocte reddita, paucam alui deiectionem significat.

Sectio quinta.

[1] Conuulsio ex veratro, lethalis.

[2] Conuulsio quæ in vulnus incidit, lethalis.

[3] Ex copioso sanguinis fluxu conuulsio aut singultus contingens, malum denunciat.

[4] Ex profusa purgatione conuulsio aut singultus succedens, malum.

[5] Si ebrium quempiam vox deficiat de repente, conuulsus moritur, nisi eum febris prehendat, aut qua hora crapula solui solet, ad vocem redeat.

[6] Qui neruorum distentione corripiuntur, intra quatuordies pereunt, quos si effugerint, sanescunt.

[7] Comitiales quibus ante pubertatis annos contingunt, depositionem accipiunt. At quibus quintum & vigesimum annum agentibus fiunt, eos ferè ad mortem vsque comitantur.

[8] Qui morbo laterali laborant, nisi intra dies quatuordecim repurgentur, iis in suppurationem deponitur.

[9] Tabes præcipuè contingit ætatibus quæ sunt ab anno decimo octauo ad trigesimum quintum.

[10] Qui anginam effugiunt, iis in pulmonem vertitur, & intra dies septem intereunt, quos si euaserint suppurati fiunt.

[11] In tabe vexatis, si sputum quod tussi reiiciunt carbonibus infusum grauem odorem emittat, & capilli è capite defluant, lethale est.

[12] In tabidis si capilli è capite defluant, ij succedente alui profluuio moriuntur.

[13] Qui spumantem sanguinem sputo reiiciunt, iis ex pulmone educitur.

[14] Tabe detento succedens alui profluuium lethale.

[15] Qui ex morbo laterali suppurati fiunt, si intra dies quadraginta, ex quo ruptio facta est, repurgentur, liberantur, alioqui in tabem transeunt.

[16] Calidum eo frequentius vtentibus has affert noxias, carnium effœminationem, neruorum impotentiam, mentis stuporem, sanguinis profluuia, animi defectiones, ad quæ mors sequitur.

[17] Frigidum verò conuulsiones, neruorum distentiones, denigrationes, & rigores febriles.

[18] Frigidum ossibus aduersum, dentibus, neruis, cerebro, dorsali medullæ. calidum verò vtile.

[19] Perfrigerata excalefacere oportet, præter ea quæ sanguinem effundunt, aut breui effundent.

[20] Frigidum vlcera mordet, cutem obdurat, dolorem insuppurabilem facit, denigrationes, rigores febriles, conuulsiones, neruorum distentiones.

[21] Quandoque tamen in neruorum distentione absque vlcere, in iuuene quadrati corporis, æstate media, frigidæ copiosa perfusio caloris reuocationem efficit, calor autem hæc sanat.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ. A

[1] Σπασμὸς ἐξ ἐλλεβόρου, θανάσιμον.

[2] Επὶ τρώματι σπασμὸς ἐπιγινόμενος, θανάσιμον.

[3] Αἵματος πολλοῦ ῥυέντος κάτω, σπασμὸς ἢ λυγμὸς ἐπιγινόμενος, κακόν.

[4] Επὶ καθαρσίῳ σπασμὸς ἢ λυγμὸς ἐπιγινόμενος, κακόν. B

[5] Ἢν μεθύων ἐξαίφνης ἄφωνός τις γένηται σπασθεὶς, ἀποθνήσκει, ἢν μὴ πυρετὸς ἐπιλάβῃ, ἢ ἐς τὴν ὥρην ἐλθὼν, καθ' ἣν ἡ κραπάλη λύεται, φθέγξῃται.

[6] Οκόσοισι κατὰ τετράμηνον ἀλίσκονται, ἢν τέσσαρσιν ἡμέρησιν ἀπόλλυνται. ἢν δὲ ταύτας διαφύγωσιν, ὑγιέες γίνονται.

[7] Τὰ ἐπιληπτικὰ ὀκτώσοισι περὶ τῆς ἥβης γίνεται, μετάστασιν λαβεῖν. ὀκτώσοισι τε πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτεσιν γίνεται, τούτοισι τὰ πολλὰ ξυναποθνήσκει. C

Οκόσοι πλευριτικοὶ γινόμενοι οὐκ ἀνακαθαίρονται ἐν τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρῃσι, τούτοισιν ἐς ἔμπυημα καθίσταται.

[8] Φθίσις γίνεται μάλιστα ἡλικίῃσι, τῇσιν ἀπὸ ὀκτωκαίδεκα ἐτέων μέχρι πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἐτέων. D

[9] Οκόσοι κυνάγχην διαφεύγουσιν, ἐς τὸν πλεύμονα αὐτοῖσι πίπτει, καὶ ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσιν ἀποθνήσκουσιν. ἢν δὲ ταύτας διαφύγωσιν, ἔμπυοι γίνονται.

[10] Τοῖσιν κατὰ τὴν φθίσιν ἀποχλουμένοισιν, ἢν τὸ πτύσμα ὅκωρ αὖ ἀποβήσωσι, βαρὺ ὄζει ὅτι τοῖς αὐθράκεσι ἐπιχεόμενον, καὶ αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ῥέουσι, θανατώδες.

[11] Οκόσοισι φθισιάσιν αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ῥέουσιν, οὗτοι διαῤῥοίης ἐπιγενομένης, ἀποθνήσκουσιν. E

[12] Οκόσοι αἷμα ἀφρῶδες ἀναπτύουσι, τούτοισιν ἐκ τοῦ πλεύμονος ἡ τοιαύτη ἀναγωγὴ γίνεται.

[13] Υπὸ φθίσιος ἐχομένῳ, διάῤῥοια ἐπιγενομένη, θανατώδες.

[14] Οκόσοι ἐκ πλευρίτιδος ἔμπυοι γίνονται, ἢν ἀναθαρθῶσιν ἐν τεσσαρακοντα ἡμέρησιν, ἀφ' ἧς ἡ ῥῆξις γένηται, παύονται, ἢν δὲ μὴ, ἐς φθίσιν μετίστανται. F

[15] Τὸ θερμὸν βλάπτει τοῦτα πλεονάκις χρεομένοισι. Φρενῶν ἐκπίπτουσιν. ὑδρωπικοὺς ἀκρέτφαν. γνώμης παράκοσιν. αἱμορραγίας. λιποθυμίας. τοῦτα οἷσι θάνατος.

[16] Τὸ ὑγρὸν, σπασμοὺς, τετανοὺς, μελασμοὺς καὶ ῥίγεα πυρετώδεα. G

[17] Τὸ ψυχρὸν πολέμιον ὀστέοισιν, ὀδόντσι. νεύρῃσι. ἐγκεφάλῳ. νωτιαίῳ μυελῷ. ὃ γὰρ θερμὸν ὠφέλιμον.

[18] Οκόσα κατέψυκται, ἐκθερμαίνειν, πλὴν ὁκόσα αἱμορραγέειν μέλλει.

[19] Ἕλκεσι δὲ μὴ ψυχρὸν δακνώδες. δέρμα τραχυσκληρύνει. ὀδυνέει ἀνεκπύητον ποιέει. μελαίνει. ῥίγεα πυρετώδεα ποιεῖ. σπασμοὺς καὶ τετανοὺς.

[20] Ἔστι δὲ ὅκου ὅτι τετανοῦται αἵμα ἕλκεος νέου ἀναῤῥέοντος, θέρεος μέσου, ψυχροῦ πολλοῦ καταχυσις, ἐπανάκλησιν θερμῆς ποιέεται. θερμὴ δὲ τοῦτο ῥύεται. H

A [21] Τὸ θερμὸν ἀκπυητικὸν, οὐκ ὅτι πανυτὶ ἕλκει, μέγιστον σημεῖον ἐς ἀσφαλείην. θέρμα μαλακαίνει. ἰσχναίνει. ἀνώδυνον, ῥιγέων. σπασμῶν. τετανῶν. παρηγορικόν. τῶν δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ καρηβαρείην λύει. πλεῖστον δὲ ἀναφέρει ὀστέων κατήγμασι. μάλιστα δὲ τοῖσιν ἐμπλαστροῖσι. τούτων δὲ μάλιστα, τοῖσιν ἐν κεφαλῇ ἕλκεα ἔχουσι. καὶ ὁκόσα κατὰ φύξιος γένηται, ἢ ἑλκοῦται. καὶ ἔρπουσιν ἐαθιομένοισιν. ἕδρη. αἰδοῖα. ὑστέρη. κύστις. τούτοισι δὲ μὲν θερμὸν φίλιον καὶ κρίνον. ὃ δὲ ψυχρὸν πολέμιον καὶ κλεῖνον.

B [22] Εν τούτοισι δεῖ τὴν ψυχρὴν χρέεσθαι, ὁκόθεν αἷμορραγέειν μέλλει, μὴ ἐπ' αὐτὰ, ἀλλὰ περὶ αὐτὰ ὁκόθεν ἐπιῤῥεῖ. καὶ ὁκόσαι φλεγμοναὶ, ἢ ἐπιφλεγίσματα ἐς ὃ ἐρυθρὸν καὶ ὕφαιμον ῥέπουσι αἵματι νεαρῷ ἐπὶ τοῦτα. ἐπεὶ τάχα παλαιὰ, μελαίνει. καὶ ἐρυσίπελας ὃ μὴ ἑλκούμενον. ἐπεὶ τόγε ἑλκούμενον βλάπτει.

C [23] Τὰ ψυχρὰ οἴγματα, χρύσαλλος, παγετὴ πολέμια, βηχέων κινητικὰ. αἱμορραγικὰ, καταῤῥοικά.

[24] Τὰ δὲ ἐν ἄρθρῃσιν οἰδήματα καὶ ἀγκύλματα, ἄτερ ἕλκεος. καὶ ποδαγρικὰ καὶ σπασματα, τούτων τὰ πλεῖστα ψυχρὸν πολλὸν καταχεόμενον, ῥηΐζει τε καὶ ἰσχναίνει, καὶ ὀδυνῶν λύει. νάρκη δὲ μετείη ὀδυνῶν λυτική.

D [25] Ὕδωρ ὃ παχέως θερμαινόμενον, καὶ παχέως ψυχόμενον, κουφότατον.

Οκόσοισι δὲ πίειν ὀρέξιες νύκτωρ τοῖσι πάνυ διψῶσιν, ἢν ὑπνωσιμηθῶσιν, ἀγαθόν.

Γυναικείων ἀγωγὴν ἢν ἐν ἀρώμασι πυείη, πολλαχῇ δὲ καὶ εἰς ἄλλα χρησίμη ἐστὶν, εἰ μὴ καρηβαρείας ἐποιεῖ.

[26] Τὰς κυήσας φαρμακεύειν, ἢν ὀργᾶται τεταμένα, καὶ ἄγει ἐπὶ μίσγειν ἥσσον. τὰ δὲ νήπια καὶ θρεπτέα βελτίω θέεσθαι. E

Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ ἀπό τινος τῶν ὀξέων νουσημάτων ληφθεῖσαι, θανατώδες.

Γυνὴ ἐν γαστρὶ ἔχουσα φλεβοτομηθεῖσα ἐκτιτρώσκει, καὶ μᾶλλον εἰ μείζον εἴη ὃ ἔμβρυον.

[27] Γυναικὶ αἷμα ἐμεούσῃ, τῶν καλαμιώνων ῥαγέντων, λύσις.

F Γυναικὶ τῶν καλαμιώνων ἐκλεπόντων, αἷμα ἐκ τῶν ῥινῶν ῥυῶσαι, ἀγαθόν.

Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, ἢν ἡ κοιλίη πουλλὰ ῥυῇ, κίνδυνος ἐκτρῶσαι.

Γυναικὶ ἀπὸ ὑστερικῶν ἀποχλουμένῃ, ἢ δυσκοίησις, παρμὸς ἐπιγινόμενος ἀγαθόν.

G Γυναικὶ τὰ καλαμώνια ἄχροα, καὶ μὴ κατὰ τὰ αὐτὰ ἀεὶ γινόμενα, καθάρσιος δεῖσθαι σημαίνει.

[28] Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, ἢν οἱ μαστοὶ ὀξαίφνης ἰσχνοὶ γένωνται, ἐκτιτρώσκει.

Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, ἢν ὁ ἕτερος μαστὸς ἰσχνὸς γένῃται, δίδυμα ἐχούσῃ, δάτερον ἐκτιτρώσκει. καὶ ἢν μὲν ὁ δεξιὸς ἰσχνὸς γένῃται, ὃ θῆλυ. ἢν δὲ ὁ ἀριστερὸς, ὃ ἄρσεν. ἢν δὲ ἀμφοτέρω, ἀμφότερα. H

[21] Calidum suppurationem mouens, non in omni vlcere, maximum securitatis iudicium exhibet, cutem emollit, extenuat, dolorem tollit, rigores, conuulsiones, neruorũ distentiones mitigat, capitis grauitatem soluit, ossium verò fracturis plurimùm confert, sed præcipuè his quæ carne nudata sunt, iisque maximè qui in capite vlcera habent. His etiam quæ à frigore emoriuntur, aut exulcerantur, & herpetibus exedentibus, sedi, pudendo, vtero, veficę, iis omnibus calidum gratum & iudicationem faciens, frigidum verò inimicum & interimens.

[22] At frigido in his vtendum vnde sanguis profluit, aut paulò post fluxurus est, non supra ipsas partes, sed circa eas vnde profluit adhibito. Et si quæ inflammationes, aut incendiosa quædam ad rubrum & subcruentum ex recenti sanguine vergũt, ad ea admoto. Inueterata nanque denigrat. Erysipelas etiam non vlceratum iuuat, siquidem exulceratum lædit.

[23] Frigida veluti nix & glacies pectori sunt aduersa, tusses mouent, sanguinis eruptiones & destillationes efficiunt.

[24] Articulorum tumores & dolores absque vlcere, & podagricas affectiones, & conuulsa, hæc magna ex parte frigida largè effusa leuat & minuit, doloremque soluit. Moderatus nanque torpor dolorem soluendi facultatem habet.

[26] Aqua quæ citò calescit & citò refrigeratur, leuissima.

[27] Quibus bibendi de nocte appetentia est, iis admodum sitientibus si obdormierint, bono est.

[28] Odoramentorum suffitus muliebria educit, & ad alia plærunque vtilis esset, nisi capitis grauitatem inferret.

[29] Vterum gerentibus purgantia medicamenta exhibenda sunt, si humor impetu feratur ad excretionem, quarto mense, & ad septimum vsque, sed his minùs. In maioribus autem & grandioribus fœtibus subtimidè se gerere oportet.

[30] Mulierem vtero gerentem morbo quopiam acuto corripi, lethale.

[31] Mulieri vterum gerenti vena secta abortionem facit, idq; potissimùm si fœtus grandior fuerit.

[32] Mulieri sanguinem vomitione reiicienti, menstruis erumpentibus solutio contingit.

[33] Mulieri menstruis deficientibus sanguis ex naribus profluens, bono est.

[34] Mulieri vtero gerenti, si aluus multùm profluat, abortionis periculum est.

[35] Mulieri vteri strangulatu vexatæ, aut difficultate partus laboranti, sternutatio succedens bono est.

[36] Mulieri menses decolores, neque semper eadem periodo procedentes, purgationem indicãt esse necessariam.

[37] Mulieri vteri gerenti si mammæ de repente gracilescant, abortionis periculum est.

[38] Mulieri vtero gemellos gerenti, si altera mamma gracilis euadat, alterum abortu edit; & si quidem dextra mamma gracilescat, marem, si verò sinistra, fœminam.

[39] Si mulier quæ neque grauida est, neq; peperit, lac habet, ei menstrua defecerunt.

Ἢν γυνὴ μὴ κύουσα, μὴ δὲ τεκοῦσα γάλα ἔχῃ, τοῦτῃ τὰ καλαμώνια ἐκλέλοιπε.

40 Mulieribus quibus ad mammas ſanguis in tumorem colligitur, furor ſignificatur.

41 Si noſſe velis num mulier conceperit, ei dormituræ aquam mulſam propinato, & ſi ventris tormina eam corripuerint, concepit, ſin minùs, non concepit.

42 Mulier prægnans, ſi marem geſtat, coloratior eſt, ſi fœminam, minùs colorata.

43 Mulieri prægnanti erypelas in vtero, lethale.

44 Quæ præter naturam tenues vtero gerunt, abortiunt donec pleniores euadant.

45 Quæ mediocri corporis habitu præditæ, fœtus bimeſtres aut trimeſtres abſque occaſione manifeſta abortione excludunt, iis vteri acetabula (Græci κοτυληδόνας vocant) mucoris plena ſunt, neque præ pondere fœtum continere poſſunt, ſed abrumpuntur.

45 Quæ præter naturam craſſæ non concipiunt, iis omentum os vteri comprimit, neque priùs quàm extenuentur, prægnantes efficiuntur.

47 Si vterus qua parte ad coxam incubit, ſuppuratus fuerit, eum per linimenta medicamento conuenienti illita curari neceſſe eſt.

48 Mares vteri dextra parte, fœminæ ſiniſtra magis geſtantur.

49 Vt ſecundæ excidant, ſternutatorio naribus apposito, eas & os comprimito.

50 Mulieri ſi voles menſtrua ſiſtere, cucurbitulam quàm maximam ad nares appone.

51 Quæ vtero gerunt, iis vteri os conniuet.

52 Mulieri vterum gerenti, ſi lac copioſum è mammis effluat, fœtum imbecillum indicat. Quòd ſi ſolidæ mammæ fuerint, valentiorem fœtũ ſignificant.

53 Quæ fœtus corrupturæ ſunt, iis mammæ extenuantur. Quòd ſi contrà duræ euadant, dolor erit vel in mammis, vel in coxis, vel in oculis, vel in genibus, neque fœtum corrumpunt.

54 Quibus os vteri durum eſt, iis conniuere os vteri neceſſe eſt.

55 Quæcunque vtero gerentes febribus detinentur, & vehementer extenuãtur citra manifeſtam cauſam, eæ difficulter & cum periculo pariunt, aut in abortionis periculum incidunt.

56 In fluore muliebri ſi conuulſio accedat & animi defectio, malo eſt.

57 Menſibus copioſioribus profluentibus morbi contingunt, & non prodeuntibus ab vtero morbi eueniunt.

57 Ad recti inteſtini & vteri inflammationem, reneſque purulentos ſtranguria ſuccedit. At iecore inflammatione laborante ſuccedit ſingultus.

59 Si mulier non concipiat, ſcire autem expetit num conceptura ſit, veſtibus vndique obuolutæ per inferna ſuffitum apponito, & ſi odor quidem ad nares & os vſque per corpus tibi peruadere videatur, ipſam non ex ſeſe infœcundam eſſe ſcito.

60 Si mulieri vtero gerenti purgationes eant, fœtus vt bene valeat fieri non poteſt.

29 Γυναῖξὶν ὀκόσοισιν ἐς τοὺς μαζοὺς αἷμα συρρέῃ, μανίῃσι σημαίνει. A

30 Γυναῖκα ἢν θέλῃς εἰδέναι εἰ κύει, ἐπὴν καθεύδῃ μέλλῃ ἀδείπνου ἐούσης, μελίκρατον διδόναι πιεῖν. κἢν μὲν τροφὸς αὐτῇ ἔχῃ τοῦ γαστέρος, κύει. κἢν δὲ μὴ, οὐ κύει.

Γυνὴ ἔγκυος εἰ μὲν ἄρρεν κύει, δύσκοιος ἐστίν. κἢν δὲ θῆλυ, εὔκοιος.

31 Ἢν γυναῖκι κυούσῃ ἐρεσίπελας ἐν τῇ ὑστέρῃ γένηται, θανατῶδες. B

32 Ὁκόσαι τοῖσδε φύσιν λεπταὶ ἐοῦσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσιν, ἐκπροώσκουσιν δίμηνα πρὶν ἢ παχυνθῆναι.

33 Ὁκόσαι ἂν μετέωρον τὸ στόμα ἔχουσαι ἐκπροώσκουσι δίμηνα καὶ τρίμηνα ἄτερ τοῦ φάσιος φανερῆς. Τούτῃσιν αἱ κοτυληδόνες μύξης μεσταὶ εἰσιν. καὶ οὐ δύνανται κρατεῖν ὑπὸ τοῦ βάρους τὸ ἔμβρυον, ἀλλ' ἀπορρήγνυται. C

34 Ὁκόσαι τοῖσδε φύσιν παχεῖαν ἔοῦσαι μὴ ξυλλαμβάνουσιν ἐν γαστρὶ, τούτῃσι τὸ ἐπίπλοον τὸ σῶμα τῆς ὑστερέων ἀποπιέζει. καὶ πρὶν ἢ λεπτυνθῆναι οὐ κύουσιν.

35 Ἢν ὑστέρη ἐν τῷ ἰσχίῳ ἐγκειμένη ἀλγήσῃ, ἀνάγκη ἔμμοζον γενέσθαι.

36 Ἔμβρυα τὰ μὲν ἀρσενα ἐν τοῖσι δεξιοῖσι. τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖσιν ἀριστερῇσι μᾶλλον. D

37 Ὑστέρων ἐκπώσιας πλαρμικὼν τοιαῦτα γίνεται, ὅτι λαμβάνει τοὺς μυκτῆρας καὶ τὸ στόμα.

38 Γυναικὶ τὰ καταμήνια κατὰ βουλὴν ὅτι ἀρχεῖν, σικύας ὡς μεγίστας πρὸς τοὺς μαζοὺς προσέθαγε.

39 Ὁκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσι, τουτέων τὸ στόμα τῆς ὑστερέων συμμέμυκεν.

40 Ἢν γυναῖκι ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα πουλὺ ἐκ τῶν μαζῶν ῥυῇ, ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον σημαίνει. κἢν μὲν γεραιαὶ αἱ μαστοὶ ἐῶσιν, ὑγιαίνοντερον τὸ ἔμβρυον σημαίνει. E

Ὁκόσαι ἀμφθείρειν μέλλουσι τὰ ἔμβρυα, τούτῃσιν αἱ μαστοὶ ἰσχναὶ γίνονται. κἢν δὲ πάλιν σκληραὶ γένωνται, ὀδύνας ἔσται, ἢ ἐν τοῖσι μηροῖσιν, ἢ ἐν τοῖσιν ἰσχίοισιν, ἢ ἐν τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν, ἢ ἐν τοῖσι γονάσι, καὶ οὐ ἀμφθείρουσιν.

Ὁκόσοισι τὸ στόμα τῆς ὑστερέων σκληρὸν ἐστι, τούτῃσιν F ἀνάγκη τὸ στόμα τῆς ὑστερέων ξυμμύειν.

Ὁκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσι ὑπὸ πυρετῆς λαμβάνονται, καὶ ἰχωρῶς ἰχναίνει αἷμα τοιοῦτον φανερῆς, πτίσουσι χαλεπῶς καὶ ὀπτικινδύνως. ἢ ἐκπροώσκουσαι κινδυνεύουσιν.

Ἐπὶ ῥόῳ γυναικείῳ ἀσασμὸς καὶ λειποθυμίη κἢν ὀπιγένηται, κακόν.

Καταμηνίων γινομένων πλείονων, νοῦσοι ξυμβαίνουσι. καὶ μὴ γινομένων ἀπὸ τῆς ὑστέρης γίνεται νοῦσοι.

Ἐπὶ ἀρχῇ φλεγμαίνοντι, καὶ ὑστέρῃ φλεγμαινούσῃ, γραγγραίνει ὀπτιγένεται. καὶ ὅτι νεφροῖσιν ἐμπύοισι, γραγγραίνει ὀπτιγένεται. ὅτι δὲ ἥπατι φλεγμαίνοντι, λυγγὶ ὀπτιγένεται.

Γυνὴ κἢν μὴ λαμβάνῃ ἐν γαστρὶ, βούλῃ δὲ εἰδέναι εἰ λήψεται, τοιαῦτα κάλυπτε ἱματίοισι, θυμίαν κάτω. κἢν μὲν παρέλθῃ σοι δι' ἐκείνης ἡ ὀδμὴ διὰ τοῦ σώματος ἐς τὰς ῥῖνας καὶ ἐς τὸ στόμα, γίνωσκε ὅτι αὕτη οὐ δι' ἑωυτὴν ἀγονός ἐστιν.

41 Ἢν γυναῖκι ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ καθάρσιες παρέλθωσι, ἀδύνατον τὸ ἔμβρυον ὑγιαίνειν. H

Ἢν γυναῖκι

A Ἢν γυναικὶ καθάρσιες μὴ παρέλθωσι, μήτε φείκης, μήτε πυρετῶ ὀπιγενομένου, ἀσαι δὲ αὐτῇ τοιαῦτα πίπτωσι, λογίζου τούτῳ ἐν καρδίῃ ἔχειν.

42 Ὁκόσαι ψυχραὶ καὶ πυκναὶ τὰς μήτρας ἔχουσι, οὐ κύουσι. καὶ ὁκόσαι καθύγρεις ἔχουσι τὰς μήτρας, οὐ κύουσι. ἀποθέννυται γὰρ αὐταῖς ὁ γόνος. καὶ ὁκόσαι ξηραὶ μᾶλλον καὶ τοιαῦταί. οὐδεὶς γὰρ τῆς B τροφῆς, φθείρεται τὸ σπέρμα. ὁκόσαι δ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κράσιν ἔχουσι σύμμετρον, αἱ τοιαῦται ὀπτὶ τέκνοι γίνονται.

43 Παραπλησίως δὲ καὶ ὀπτὶ τῆς ἄρρενος. ἢ γὰρ διὰ ἀραιότητα τοῦ σώματος τὸ πνεῦμα ἔξω φέρεται τοῦ μὴ προσπέμπειν τὸ σπέρμα. ἢ διὰ τὴν πυκνότητα τὸ ὑγρὸν οὐ διαχωρέει ἔξω. ἢ διὰ τὴν ψυχρότητα οὐκ ἐκπυείται ὥστε ἀναθερμαίνεσθαι πρὸς τὸν τόπον τοῦτον. ἢ διὰ τὴν θερμασίαν, τὸ αὐτὸ τοῦτο γίνεται. C

44 Γάλα διδόναι κεφαλαλγέουσι κακόν. κακὸν δὲ καὶ πυρεταίνουσι. καὶ οἷσιν ὑποχόνδρια μετέωρα διαβορβορίζοντα. καὶ τοῖσι διψώδεσι. κακὸν δὲ καὶ οἷσι D χολώδεες αἱ ὑποχωρήσιες ἐν ὀξέσι πυρετοῖσιν ἐοῦσι. καὶ οἷσιν αἵματος πολλοῦ διαχώρησις γέγονεν. ἐρεμίζει δὲ τοῖσι φθινώδεσι μὴ λίαν πολλὰ πυρέσσουσι. διδόναι δὲ καὶ ἐν πυρετοῖσι μακροῖσι βληχροῖσι, μηδενὸς τῶν προειρημένων σημείων παρεόντος. τοιαῦτα λόγον δὲ ἐκτετηκόσι.

45 Ὁκόσοισιν οἰδήματα ἐφ' ἕλκεσι φαίνονται, οὐ E μάλα ἀπτῶνται οὐ δὲ μαίνονται. τουτέων δὲ ἀφανισθέντων, ὀξαφνης τοῖσι μὲν ὄπισθεν, ἀπασμοὶ, τέτανοι. τοῖσι δὲ ἔμπροσθεν, μανίαι. ὀδυνῶν πλῆθος ὀξεῖαν. ἢ ἐμπύησις. ἢ δυσεντερεία. κἢν ἐρυθρὰ μᾶλλον ἢ τὰ οἰδήματα.

46 Ἢν βαυμάτων ἰχῶρες ἐόντων καὶ πόνηροι, οἴδημα μὴ φαίνεται, κακόν.

F 47 Τὰ χαῦνα, χρηστά. τὰ ἔνωμα, κακά.

48 Τῷ τὰ ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς ὀδυνωμένῳ, ἢ ἐν μετώπῳ ὀρθίη φλέψ τμηθεῖσα, ὠφελεῖ.

49 Ῥίγεα ἀρχεται γυναῖξὶ μὲν, ἐξ ὀσφύος μᾶλλον, καὶ διὰ νώτου ἐς κεφαλήν. αὐδράσι δὲ μᾶλλον ὄπισθεν, ἢ ἔμπροσθεν τοῦ σώματος, οἷον ἀπό τε πηχέων καὶ μηρῶν. ἀπὰρ καὶ τὸ δέρμα ἀραιὸν ἔχουσι. δηλοῖ δὲ τοῦτο ἡ ἕξις. G

50 Οἱ ὑπὸ τεταρταίων ἁλισκόμενοι ὑπὸ ἀπασμοῦ οὐ πάνυ τι ἁλίσκονται. κἢν δὲ ἁλίσκωνται ἀσθενέστερον, εἶτα ὀπτιγένηται τεταρταῖος, παύονται.

51 Ὁκόσοισι δέρματα ἀθεμιτέεται καρφαλέα καὶ σκληρὰ, αὐτὰ ἱδρώτων τελευτῶσιν. ὁκόσοισι δὲ χαλαρὰ καὶ ἀραιὰ, σὺν ἱδρῶτι τελευτῶσιν.

Οἱ ἰκτεριῶδες οὐ πάνυ πυρεταίνουσιν.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ.

H 1 Εν τῆσι χρονίησι λιθιασίσιν ὀξυρεγμίη ὀπτιγενομένη, μὴ γενομένη ἀσθενέστερον, σημεῖον ἀγαθόν.

61 Si mulieri purgationes non prodeant, neque horrore, neque febre ſuccedente, ciborum verò faſtidia ei accidant, grauidam eſſe exiſtimato.

62 Quæ frigidos & denſos habent vteros, nõ concipiunt, neque quę præhumidos habent, ſi quidem in ipſis genitura extinguitur. Et quæ plus æquo ſiccas & adurentes, alimenti namque inopia ſemen corrumpitur. At quæ ex vtriſq; moderatam nactæ ſunt temperiem, eæ fœcundæ euadunt.

63 Eadem verò ratio eſt in maribus, aut enim propter corporis raritatem ſpiritus foras diſſipatur, ita vt ne ſemen tranſmittat, aut propter denſitatem humor foras non excernitur, aut ob frigiditatem non accenditur, vt ad eum locum cogatur, aut ob caliditatem hoc idem contingit.

64 Lac exhibere capite dolentibus, malum. Malum item & febricitantibus, & quibus præcordia ſublata murmurant, & ſiticuloſis. Malum quoq; & quibus bilioſæ ſunt deiectiones, quique febre acuta laborant, & quibus copioſa ſanguinis deiectio facta eſt. At tabidis lac dare conuenit, nõ valde admodum febricitantibus, & in febribus lõgis & languidis, dum nullum ex ſupra commemoratis ſignis adfuerit, & præter rationem extenuatis.

65 Quibus cum vlceribus tumores conſpiciuntur, ij ferè neque conuelluntur, neque in furorem aguntur. At iis de repente euaneſcentibus, quibus quidem id à tergo incidit, conuulſiones & neruorum diſtentiones fiunt. Quibus verò à fronte, furores aut lateris dolores acuti, aut puris collectio, aut inteſtinorum difficultas, ſi rubri tumores fuerint.

66 Si magnis & prauis exiſtentibus vulneribus tumor non conſpiciatur, ingens malum.

67 Molles boni, at crudi mali.

68 Ei qui parte capitis poſteriore dolet, recta in fronte inciſa vena, prodeſt.

69 Rigores mulieribus quidem initium ducunt ex lumbis magis, & per dorſum ad capur peruenium. Quinętiam viris parte corporis poſteriore magis, quàm anteriore, veluti ex cubitis & femoribus. Quod & indicat cutis raritas, quam etiam pilus oſtendit.

70 Qui quartanis corripiuntur, ferè conuulſione non tentantur. Quòd ſi priùs corripiantur, deinde quartana ſuccedat, liberantur.

71 Quibus cutis obtenditur arida & dura, ij ſine ſudore moriuntur. At quibus laxa & rara, cum ſudore vitam finiunt.

72 Qui morbo regio laborant, non multùm flatulenti ſunt.

Sectio ſexta.

1 In diuturnis inteſtinorum læuitatibus, ſi ructus acidus, qui antea non extitit, ſuccedat, bonum eſt ſignum.

[2] Quibus nares natura ſunt humidiores, & genitura humidior, ij morboſiore ſunt valetudine, at quibus contraria ſunt, ſalubriore.

[3] In longis inteſtinorum difficultatibus cibi faſtidia malum denunciant, & cum febre peius.

[4] Vlcera vndiquaque glabra, maligna.

[5] Dolores & in lateribus & in pectore, & in cæteris partibus, num multum differant, perdiſcendum.

[6] Renum & veſicæ vitia in ſenibus ægrè curantur.

[7] Dolores qui ad ventrem fiunt, ſublimes quidem, leuiores; non ſublimes verò, vehementiores.

[8] Aqua inter cutem laborantibus orta in corpore vlcera, non facilè ſanantur.

[9] Puſtulæ latæ ratò pruriginoſæ.

[10] Capite dolenti ac vehementer laboranti, pus, aut aqua, aut ſanguis, per nares, vel os, vel aures effluens, morbum tollit.

[11] Melancholicis affectibus & renum vitiis ſuccedentes hæmorrhoides (hoc eſt ſanguinis profluuium per ora venarum in ano ſanguinem fundere ſolita) bono ſunt.

[12] Diuturnum ſanguinis profluuium per ora venarum quæ in auo ſunt (hæmorrhoidas dicunt) curanti, niſi vna ſeruetur, periculum eſt ne aqua inter cutem, aut tabes ſuccedat.

[13] Singultu detento, ſi ſternutamenta accedant, ſingultum tollunt.

[14] Aqua inter cutem detento, vbi aqua ex venis in ventrem confluxerit, morbus ſoluitur.

[15] Longo alui profluuio detento, ſpontanea accedens vomitio, alui profluuium ſoluit.

[16] Morbo laterali aut pulmonum inflammatione conflictato, ſuccedens alui profluuium, malum.

[17] Lippitudine laborantem alui profluuio corripi bonum.

[18] Cui veſica perfecta fuerit, aut cerebrum, aut cor, aut ſeptum tranſuerſum, aut tenue quoddam inteſtinum, aut ventriculus, aut iecur, lethale eſt.

[19] Os cùm perfectum fuerit, aut cartilago, aut neruus, aut genæ tenuis particula, aut præputium, neque augetur, neque coaleſcit.

[20] Si ſanguis in ventrem præter naturam effuſus fuerit, vt in pus vertatur neceſſe eſt.

[21] Inſanientibus ſi variçes aut ſanguinis profluuium per ora venarum quæ in ano ſunt (hæmorrhoides dicuntur) acceſſerint, inſaniæ ſolutio.

[22] Rupta quæ ex dorſo ad cubiti articulos deſcendunt, venæ ſectio ſoluit.

[23] Metus & triſtitia ſi diu perſeuerent, melancholiæ iſtud indicium eſt.

[24] Ex tenuioribus inteſtinis ſi quod perfectum fuerit, minimè coaleſcit.

[25] Eryſipelas foras effuſum intrò verti, minimè bonum, at ab interioribus foras, bonum.

[26] Quibus in febribus ardentibus tremores contingunt, delirium ſoluit.

[27] Qui pus thorace colligunt, aut aqua inter cutem laborant, ſi vruntur aut ſecantur, & pus aut aqua confertim effluxerit, omninò intereunt.

[2] Οἷσι ῥίνες ὑγρότεραι φύσει, καὶ ἡ γονὴ ὑγροτέρη, ὑγιαίνοισι νοσηρότερον. οἷσι δὲ τἀναντία, ὑγιεινότερον. A

[3] Ἐν τῆσι μακρῆσι δυσεντερείῃσιν, αἱ ἀποσιτίαι κακόν. καὶ σὺν πυρετῷ κάκιον.

[4] Τὰ κατεαμάδνεα ἕλκεα, κακοήθεα.

[5] Τὰς ὀδυνέων ἐν πλευρῇσι, καὶ ἐν στήθεσι, καὶ ἐν τοῖσιν ἄλλοισιν μέρεσιν, ἢν μέγα διαφέρωσι κάλαμαθητέον. B

[6] Τὰ νεφριτικὰ καὶ ὀχέα χρὴ τὴν κύσιν, ἐργαδῶς ὑγιάζεται τοῖσι πρεσβύτησι.

[7] Τὰ ἀγκάλαια τὰ κατὰ τὴν κοιλίην γινόμενα, τὰ μὲν μετέωρα κοῦφα. τὰ δὲ μὴ μετέωρα, ἰσχυότερα.

Τοῖσιν ὑδροπικοῖσι τὰ γινόμενα ἕλκεα ἐν τῷ σώματι, ἐράδίως ὑγιάζεται.

[8] Τὰ πλατέα ὀξαθήματα, ἐν πόνῳ τὴ κνησμώδεα. C

[9] Κεφαλὴν πονέοντι, καὶ κατεωδινέοντι, πῦον, ἢ ὕδωρ, ἢ αἷμα ῥυὲν κατὰ ῥίνας, ἢ κατὰ στόμα, ἢ κατὰ τὰ ὦτα, λύει τὸ νούσημα.

[10] Τοῖσι μελαγχολικοῖσι, καὶ τοῖσι νεφριτικοῖσι, αἱμορροίδες ἐπιγινόμεναι, ἀγαθόν.

[11] Τὸ ἐνδέκατον χρονίας αἱμορροίδας, εἰ μὴ μία φυλαχθῇ, κίνδυνος ὕδρωπα ἐπιγενέσθαι ἢ φθίσιν. D

Ὑπὸ λυγμοῦ ἐχομένῳ πταρμοὶ ἐπιγιγνόμενοι, λύουσι τὸν λυγμόν.

[12] Ὑπὸ ὕδρωπος ἐχομένῳ τῷ κατὰ φλέβας ἐς τὴν κοιλίην ὕδατος ῥυέντος, λύσις.

[13] Ὑπὸ διαῤῥοίης ἐχομένῳ μακρῆς, ἀπὸ ταυτομάτου ἔμετος ἐπιγινόμενος, λύει τὴν διάῤῥοιαν.

[14] Ὑπὸ πλευρίτιδος, ἢ ὑπὸ κατεπλευμονίης ἐχομένῳ, διάῤῥοια ἐπιγενομένη κακόν. E

[15] Ὀφθαλμιῶντι ὑπὸ διαῤῥοίης ληφθείσας, ἀγαθόν.

[16] Κύστιν διεκκεκπέντι, ἢ ἐγκέφαλον, ἢ καρδίην, ἢ φρένας, ἢ τὴν ἑτέρων τι τῶν λεπτῶν, ἢ κοιλίην, ἢ ἧπαρ, θανατώδες.

[17] Ἐπὶ διαφορήσει ὀστέου, ἢ γονάτος, ἢ νεῦρον, ἢ γναθοῦ τὸ λεπτὸν, ἢ ἀκροποδίην, ἤτε αὔξεται, ἤτε ξυμφύεται.

[18] Ἢν ἐς τὴν κοιλίην αἷμα χυθῇ κατὰ φύσιν, ἀνάγκη ἐκπυηθῆναι. F

Τοῖσι μαινομένοισι κιρσῶν ἢ αἱμορροίδων ἐπιγινομένων, μανίης λύσις.

Ὀκόσα ῥήγματα ἐκ νώτου ἐς τοὺς ἀγκῶνας καταβαίνει, φλεβοτομίη λύει.

[19] Ἢν φόβος ἢ δυσθυμίη πουλὺν χρόνον διατελέῃ, μελαγχολικὸν τὸ τοιοῦτον. G

[20] Ἐντέρων ἢν διεκκεκπῇ τῶν λεπτῶν τι, ἐν ξυμφύεται.

[21] Ἐρυσίπελας ἔξωθεν καταγεόμενον, εἴσω τρέπεσθαι ἐκ ἀγαθόν. ἔσωθεν δὲ ἔξω, ἀγαθόν.

[22] Ὀκόσοισιν αἱ ἐν τοῖσι καύσοισι ἕμοι γίνονται, κατεκκεκπὴ λύει.

[23] Ὀκόσοι ἔμπυοι ἢ ὑδροπικοὶ τέμνονται ἢ καίονται ἐκρυέντος τοῦ πύου καὶ τοῦ ὕδατος ἀθρόου, πάντως ἀπόλλυνται. H

[24] Εὐνοῦχοι δὲ ποδαγιῶσιν, οὐδὲ φαλακροὶ γίνονται.

[25] Γυνὴ δὲ ποδαγιᾷ, ἢν μὴ τὰ καταμήνια αὐτῇ ἐκλίπῃ.

Παῖς δὲ ποδαγιᾷ πρὸ τοῦ ἀφροδισιασμοῦ.

Ὀδυνᾶς ὀφθαλμῶν ἀκρηποτοῖσιν. ἢ λούτρον. ἢ πυρέιν. ἢ φλεβοτομίη. ἢ φαρμακοποσίη λύει.

[26] Τραυλοὶ ὑπὸ διαῤῥοίης μάλιστα ἁλίσκονται μα- B κρῆς.

Οἱ ὀξυρεγμιώδεες δὲ πνευμονικοὶ γίνονται.

[27] Ὀκόσοι φαλακροὶ ἔασι, τουτέοισι κιρσοὶ μεγάλοι οὐκ ἐγγίνονται. ὀκόσοισι δὲ αὖ φαλακροῖσι κιρσοὶ γίνονται, πάλιν αὖτοι γίνονται δασέες.

[28] Τοῖσιν ὑδροπικοῖσι βὴξ ἐπιγιγνομένη, κακόν.

[29] Δυσκείλῳ φλεβοτομίη λύει, πάμπαν δὲ οὐ τὰς εἴσω.

[30] Ὑπὸ κυνάγχης ἐχομένῳ οἰδήματα γενέσθαι ἐν τῷ C βράγχῳ ἔξω, ἀγαθόν.

[31] Ὀκόσοισι κρυπτοὶ καρκῖνοι γίνονται, μὴ θεραπεύειν βέλτιον. θεραπευόμενοι γὰρ ἀπόλλυνται ταχέως. μὴ θεραπευόμενοι δὲ, πολὺν χρόνον διατελοῦσι.

[32] Σπασμοὶ γίνονται, ἢ ὑπὸ πληρώσιος, ἢ κενώσιος. οὕτω δὲ καὶ λυγμός.

D Ὀκόσοισι πρὸς τὸ ἐπιχόνδριον πόνοι γίνονται ἄτερ φλεγμονῆς, τουτέοισι πυρετὸς ἐπιγενόμενος λύει τὸν πόνον.

Ὀκόσοισι διαπυόν τι ἐὸν ἐν τῷ σώματι μὴ διασημαίνει, τουτέοισι διὰ παχύτητα τοῦ πύου, ἢ τοῦ τόπου, οὐκ ἀποσημαίνει.

Ἐν τοῖσιν ἰκτερικοῖσι τὸ ἧπαρ σκληρὸν γενέσθαι, πονηρόν.

E [33] Ὀκόσοι παλιωῤῥοῖαι ὑπὸ δυσεντερείης ἁλίσκονται, τουτέοισιν ἐπιγενομένης μακρῆς τε δυσεντερείης, ὕδρωψ ἐπιγίνεται ἢ λιθιεντερείη, καὶ ἀπόλλυται.

[34] Ὀκόσοισιν ἐκ τραυματίου εἰλεοὶ γίνονται, ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσιν ἀπόλλυται, ἢν μὴ πυρετὸς ἐπιγενομένου ἅλις τὸ ὕδωρ ῥυῇ.

Ἕλκεα ὁκόσα ἐνιαύσια γένοιτο, ἢ μακρότερον χρόνον ἔχοιεν, ἀνάγκη ὀστέον ἀφίσταθαι, καὶ τὰς ἕλκας κοίλας γίνεσθαι. F

[35] Ὀκόσοι ὕδρωπες ἐξ ἀθυμίης ἢ βηχὸς γίνονται, πρὸ τῆς ἥβης ἀπόλλυται.

Ὀκόσοισι φλεβοτομίη ξυμφέρει, τουτέοις πρόσθεν τοῦ ἥβης φλεβοτομεῖν, ἢ φαρμακεύειν.

Τοῖσι παλιωῤῥοῖαι δυσεντερείη ἐπιγενομένη, ἀγαθόν.

G [36] Ὀκόσα ποδαγικὰ νοσήματα γίνονται, τοῦτα ἀποφλεγμηνάντα ἐν τεσσαρακοντα ἡμέρῃσιν ἀποκαθίσταται.

[37] Ὀκόσοισιν αὖ ὁ ἐγκέφαλος διακοπῇ, τουτέοισιν ἀνάπνοη πυρετὸν καὶ γελῆς ἔμετον ἐπιγίνεσθαι.

[38] Ὀκόσοισιν ὑγιαίνουσιν ὀδυνᾶται γίνονται ἐξαφνης ἐν τῇ κεφαλῇ, καὶ πρόσχρημα ἄφωνοι κεῖνται, καὶ ῥέγκουσιν, ἀπόλλυται ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσιν, ἢν μὴ πυρετὸς ἐπιλάβῃ.

H [38] Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ τὰς ἐκπτώσιας τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τοῖσιν ὕπνοισιν. ἢν γὰρ τι ἐκπτώσιμον ξυμβαίνοντα τῶν βλεφάρων τοῦ λευκοῦ μὴ ἐκ διαῤῥοίης ἐόντι, ἢ ἐκ φαρμακοποσίης, φλαῦρον τὸ σημεῖον καὶ θανατῶδες σφόδρα.

53 Deliria quæ cum risu fiunt, tutiora. At quæ studio adhibito, periculosiora.

54 In morbis acutis cum febre, gemebundæ spirationes, malæ.

55 Podagræ vitia vere & autumno ferè mouentur.

56 Morborum melancholicorum periculosi decubitus, aut corporis syderationem, aut conuulsionẽ, aut furorem, aut cœcitatem denunciant.

57 At corporis syderationes contingunt ea ætate maximè quæ est à quadragesimo ad sexagesimum.

58 Vbi omentum exciderit, computrescere necesse est.

59 Quibus coxendicis dolore conflictatis, coxendicis articulus suo loco excidit, ac rursus recipitur, iis mucores innascuntur.

60 Quibus diuturno coxendicis dolore conflictatis, femoris caput suo loco excidit, iis crus tabescit, & claudicant nisi vrantur.

40 Αἱ τῶν διαφορησώμαι, αἱ μὲν μετὰ γέλωτος γινόμεναι, ἀσφαλέστεραι. αἱ δὲ μετὰ ἀπουδῆς, ὀλισθαλέστεραι.

41 Ἐν τοῖσιν ὀξέσι παθέσι τοῖσι μετὰ πυρετῶ, αἱ κλαυθμώδεες ἀναπνοαὶ, κακαί.

Τὰ ποδαγρικὰ τῶ ἤρος καὶ τῶ φθινοπώρου κινέεται ὡς ὀλίγα ὀ πολύ.

42 Τοῖσι μελαγχολικῆσι νεσήμασιν, ἐς τάδε ὀλιγίκινδυνοι αἱ ἀποσκήψιες, ἢ ἀπόπληξιν τῶ σώματος, ἢ ἀπασμὸν, ἢ μανίην, ἢ τύφλωσιν σημαίνουσι.

43 Ἀπόπληκτοι δὲ μάλιστα γίνονται, ἡλικίη τῇ ἀπὸ τεσσεράκοντα ἐτέων, ἀγρὸς ἐξήκοντα.

44 Ἢν ὀλίγιστοι ἐκπέσῃ, ἀνάγκη ἀποσαπῆναι.

45 Οκόσοισιν ἀπὸ ἰχάδος ἀνοχλουμένοισιν, ἐξίσταται ὀ ἰχὼρ, καὶ πάλιν ἐμπίπτῃ, τουτέοισι μύξαι ὀλιγίνοι.

46 Οκόσοισιν ἀπὸ ἰχάδος ἀνοχλουμένοισι χρονίης ὀ ἰχὼρ ἐξίσταται, τουτέοισι τήκεται ὀ σκέλος, καὶ χωλοῦται εἰὰν μὴ καυθῶσιν.

Sectio septima.

1 In acutis morbis extremorum refrigeratio mala.

2 Caro liuida ex osse ægrotante, malum denũciat.

3 Ex vomitione singultus & oculi rubentes, malo sunt.

4 Ex sudore horror, minimè bonus.

5 Ex furore intestinorum difficultas, aut hydrops, aut vehemens mentis emotio (ἔκστασις dicitur) bono est.

6 In morbo diuturno ciborum fastidium & synceræ deiectiones, malum denunciant.

7 Ex multo potu rigor & delirium, malum.

8 Ex rupto intrò tuberculo, exolutio, vomitio, & animi defectio contingit.

9 Ex sanguinis profluuio deliratio aut etiam conuulsio, malo est.

10 Ex morbo tenuioris intestini (ileum dicunt) vomitio, aut singultus, aut cõuulsio, aut deliriũ, malum.

11 Ex morbo laterali pulmonis inflammatio, malo est.

12 Ex pulmonis inflammatione phrenitis, malum denunciat.

13 Ex vehementibus ardoribus conuulsio, aut neruorum distentio, malo est.

14 Ex ictu in capite accepto, stupor aut desipientia, malo est.

15 Ex sanguinis sputo, puris sputum malum.

16 Ex puris sputo tabes & fluxus, vbi verò sputum sistitur, moriuntur.

17 Ex iecoris inflammatione singultus, malo est.

18 Ex vigilia conuulsio vel delirium malum.

19 Ex ossis nudatione erysipelas.

20 Ex erysipelate putredo aut suppuratio.

21 Ex vehementi & conspicuo in vlceribus arteriarum percussu, sanguinis eruptio.

22 Ex diuturno partium quæ ad ventrem attinent dolore, suppuratio.

23 Ex syncera alui egestione intestinorũ difficultas.

24 Ex osse perfecto delirium, si ad vacuum vsque penetrauit.

25 Ex medicamenti purgantis potione conuulsio lethalis.

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ.

1 Ἐν τοῖσιν ὀξέσι νεσήμασι, ψύξις ἀκρωτηρίων, κακόν.

Επὶ ὀστέων νοσοῦντι, σὰρξ πελιδνὴ, κακόν.

Επὶ ἐμέτῳ λύγξ καὶ ὀφθαλμοὶ ἐρυθροὶ, κακόν.

Επὶ ἱδρῶτι φρίκη, ὀ χρηστόν.

Επὶ μανίῃ δυσεντερίη, ἢ ὕδρωψ, ἢ ἔκστασις, ἀγαθόν.

2 Επὶ νούσῳ πολυχρονίῃ, ἀσιτίη καὶ χολώδεις ἀποχωρήσιες, κακόν.

3 Εκ πολυποσίης ῥίγος καὶ παραφροσύνη, κακόν.

Επὶ φύματος ἔσω ῥήξιος, ἔκλυσις, ἔμετος καὶ λειποψυχίη γίνεται.

Επὶ αἵματος ῥύσει παραφροσύνη ἢ καὶ ἀπασμὸς, κακόν.

Επὶ εἰλεῶ, ἔμετος, ἢ λύγξ, ἢ ἀπασμὸς, ἢ παραφροσύνη, κακόν.

4 Επὶ πλευρίτιδι περιπλευμονίη ὀλιγανομβύη, κακόν.

5 Επὶ περιπλευμονίῃ φρενῖτις, κακόν.

Επὶ καύμασιν ἰχμεῆσι ἀπασμὸς ἢ τέτανος, κακόν.

Επὶ πληγῇ ἐς τὸ κεφαλὸ ἔκπληξις ἢ παραφροσύνη, κακόν.

Επὶ αἵματος πτύσει, πύου πτύσις κακόν.

6 Επὶ πύου πτύσει, φθίσις καὶ ῥύσις, κακόν.

Επὶ ὀ σπέλεον ἴσχηται, ἀποδυήσκουσιν.

Επὶ φλεγμονῇ τῶ ἥπατος, λύγξ κακόν.

7 Επὶ ἀχρυπνίῃ ἀπασμὸς καὶ παραφροσύνη, κακόν.

8 Επὶ ὀστέου φλάσει, ἐρυσίπελας.

9 Επὶ ἐρυσιπέλατι, σπεδὼν ἢ ὀκπύησις.

10 Επὶ ἰχυρῶ σφυγμὸ ἐν τοῖσιν ἕλκεσιν, αἱμορραγίη.

11 Επὶ ὀδύνῃ πολυχρονίῃ, τῶ περὶ τὸ κοιλίην ὀκπύησις.

12 Επὶ ἀκρήτῳ ἀποχωρήσει, δυσεντερίη.

13 Επὶ ὀστέου ἀκμῇ, παραφροσύνη ἢν κενεὸν λάβῃ.

Εκ φαρμακοποσίης ἀπασμὸς, θανατῶδες.

Επὶ

A Επὶ ὀδυνῶν ἰχμῇ τῶν περὶ τὴν κοιλίην, ἀκρωτηρίων ψύξις, κακόν.

Εν γαστρὶ ἐχούσῃ, τεινεσμὸς ὀλιγομένους, ἐκβάσιν ποιέει.

14 Οτι αὐ ὀστέον, ἢ χόνδρος, ἢ νεῦρον ἀποκοπῇ ἐν τῷ σώματι, ὅ τε αὔξεται, οὔτε συμφύεται.

15 Ἢν ὑπὸ λευκοῦ φλέγματος ἐχομένῳ διάῤῥοια ὀλιγίστη ἰχμῇ, λύει τὸν νοῦσον.

B

16 Οκόσοισιν ἀφρώδεα τὰ ἀναχωρήματα ἐν τῆσι διαῤῥοίησι, τουτέοισιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἕωθεν καταῤῥεῖ.

Οκόσοισι πυρέτοισιν, ἐν τοῖσι ὕδρωσι κεμυώδεες αἱ ἀποσάσιες γίνονται, μακρὸν τὸν ἀῤῥωστίην σημαίνουσιν.

Οκόσοισι δὲ χολώδεες αἱ ἀποσάσιες, αὖθεν δὲ λεπταὶ, ὀξείην ἀῤῥωστίην σημαίνει.

Οκόσοισι δὲ διεκνόστα τὰ οὖρα γίνεται, τουτέοισι παρεχὴ ἰχμὴ, ἐν τῷ σώματί ἐστιν.

C

Οκόσοισι δὲ ὀλίγιστοι τοῖσιν ὕδρωσιν ἐφίσταν πομφόλυγες, νεφελικὰ σημαίνουσι, καὶ μακρὸν ἀῤῥωστίην ἔσεσθαι.

Οκόσοισι δὲ λιπαρὴ ἡ ἀποσασις καὶ ἀθρόη, τουτέοισι νεφελικὰ καὶ ὀξέα σημαίνει.

Οκόσοισι δὲ νεφελικοῖς ἐοῦσι, τὰ περιφρήματα συμβαίνει σημήια, πόνοι τε περὶ τὰς μύας τὰς ῥαχιαίας γίνονται. κλὼν μὲν περὶ τὰς ἔξω τόπους γινόμενοι, ἀπόσημα περιδέχου ἐσόμενον ἔξω. ἰὼν δὲ μᾶλλον οἱ πόνοι περὶς τὰς εἴσω τόπους γίνωνται, καὶ ὀ ἀπόσημα περιδέχου ἐσόμενον μᾶλλον εἴσω.

D

17 Οκόσοι αἷμα ἐμέουσιν, ἰὼν μὲν αὖθι πυρετῶ, σωτήριον. εἰ δὲ ἔξω πυρετῶ, κακόν. περιπτύξαν δὲ τοῖσι ψυκτικοῖσι καὶ τοῖσι συστάλτικοῖσι.

E

Καταῤῥοὶ ἐς τὸν αὖθι κοιλίην ἐκπυοῦται ἐν ἡμέραις εἴκοσιν.

Ἢν ὑρὲν αἷμα καὶ θρόμβοις, καὶ σφαγουείη ἔχῃ, καὶ ὀδύνη ἐμπίπτῃ ἐς περίναιον, καὶ τὸν κτένα, τὰ περὶ τὸν κύστιν νοσέει σημαίνει.

18 Ἢν ἡ γλῶσσα ἐξαίφνης ἀκρητὶς γένῃται, ἢ ἀπόπληκτόν τι τῶ σώματος, μελαγχολικὸν ὀ τοιοῦτο γίνεται.

F

Ἢν ἀφρὸς καθαιρομένων τῶν πρεσβυτέρων λύγξ ὀλιγήσῃ, οὐκ ἀγαθόν.

19 Ἢν πυρετὸς μὴ ἀπὸ χολῆς ἔχῃ, ὕδατος πολλοῦ καὶ θερμοῦ καταχεομένου κατὰ τὴν κεφαλῆς, λύσις τῶ πυρετῶ γίνεται.

20 Γωνὴ ἀμφιδέξιος ὀ γίνεται.

G

21 Οκόσοι ἔμπυοι κάμνουσι, ἢν μὲν ὀ πῦον καθαρὸν ῥυῇ καὶ λευκὸν, περιγίνονται. ἰὼν δὲ ὕφαιμον καὶ βορβορῶδες, καὶ δυσῶδες, ἀπόλλυται.

22 Οκόσοι ὀ ἧπαρ σκληρὸν κάμνουσι, ἢν μὲν ὀ πῦον καθαρὸν ῥυῇ καὶ λευκὸν, περιγίνονται. ἐν χιτῶνι γὰρ ὀ πῦον τουτέοισιν ἐστὶν. ἐὰν δὲ ὀλιγαμόρφη ῥυῇ, ἀπόλλυται.

Οδυνᾶς ὀφθαλμῶν ἄκρητον ποτίσας καὶ λούσας πολλῷ θερμῷ φλεβοτομεῖ.

H

Υδροπιδικὰ ἐὰν βηξ ἔχῃ, ἀνέλπιστός ἐστιν.

Σφαγουείη καὶ δυσουείη, θώρηξις καὶ φλεβοτομίη λύει. τὰ μὲν δὲ τὰς εἴσω.

26 Ex vehementi partium quæ ad ventrem attinent dolore, extremorum refrigeratio, mala.

27 Mulieri vtero gerenti si crebra & inanis desidendi voluntas (tinesimum dicunt) accesserit, abortum facit.

28 Os quodcunq; vel cartilago, vel neruus in corpore præcisus fuerit, neq; augetur, neque coalescit.

29 Alba pituita vexato, si vehemẽs alui profluuium succedat, morbum soluit.

30 Quibus per alui profluuia spumosa sunt alui excrementa, iis ea ex capite defluunt.

31 Quibus per febres sedimenta hordei tosti non exactè moliti crassioribus fructulis similia in vrinis contingunt, longam fore ægritudinem denunciant.

32 At quibus biliosa sedimenta, supra verò tenuia fuerint, acutum morbum significant.

33 Quibus disparatæ sunt vrinæ, iis vehemens est in corpore turbatio.

34 Quibus in vrinarum summo bullæ consistunt, renum morbum eumq; longum fore significant.

35 At quibus summa vrina pinguis est & conferta, iis renum morbum eumq; acutum significat.

36 Quibus verò renum vitio affectis, prædicta signa contingunt, doloresq; circa spinæ musculos fiũt, si quidem ad loca exteriora ferantur, abscessum extra fore expecta. Quòd si dolores ad loca interna magis vergant, abscessum quoque interius potiùs futurum sperandum.

37 Qui sanguinem vomitione refundunt, si quidem citra febrem contingat, salutare, cum febre verò, malum. Curandum verò refrigerandi & adstringendi vim habentibus.

38 Destillationes in superiorem ventrem, intra vigesimum diem in pus vertuntur.

39 Si quis sanguinem & grumos meiat, & stranguria laboret, doloresq; ad interfœmineum, imum ventrem & pectinem pertingat, partes ad vesicam pertinentes malè affici significat.

40 Si lingua de repente incõtinens, aut aliqua corporis pars syderata euadat, id atram bilem indicat.

41 Si senioribus supra modum purgatis singultus accidat, non bonum.

42 Si febris non ex bile orta prehenderit, aqua calida & copiosa capiti affusa, fit febris solutio.

43 Mulier ambidextra non fit.

44 Suppurati cùm vruntur aut secantur, si pus purum & album effluat, euadũt. Quòd si subcruentum, & cœnosum, & graueolens fuerit, pereunt.

45 Qui ex purulento iecore aduruntur, ij vbi pus purum fluxerit & album, supersunt, quòd pus in tunica ipsis conclusum sit. Sin verò qualis amurca fluat, pereunt.

46 Oculorum dolores exhibita meri potione, & copiosæ aquæ calentis balneo, venæ sectione curato.

47 Aqua inter cutem laborãtem si tussis detineat, desperatus est.

48 Vrinæ stillicidium (stranguriam vocant) & metiendi difficultatem, vini meri potio & venæ sectio soluit. At secandæ sunt interiores.

49 In angina detento, si tumor & rubor in pectore contingat, bonum, foras siquidem morbus vertitur.

50 Quibus cerebrum syderatione tentatum est, intra tres dies intereunt. Quòd si hos effugerint, sani euadunt.

51 Sternutatio ex capite fit concalefacto cerebro, aut perhumectata capitis inanitate. Aër enim intus contentus extra effunditur. Strepitum autem edit, quòd ei per angustum sit transitus.

52 Quibus iecur vehementer dolet, iis succedens febris dolorem soluit.

53 Quibus sanguinem ex venis detrahere conuenit, iis vere vena secanda est.

54 Quibus inter septum transuersum & ventriculum pituita concluditur, & dolorem exhibet, neq; in alterutrum ventrem viam habet, iis per venas in vesicam pituita versa, morbi fit solutio.

55 Quibus iecur aqua plenum in omentum eruperit, iis venter aqua impletur & moriuntur.

56 Anxietudinem, oscitationem, horrorem, vinum æquali aqua temperatum epotum soluit.

57 Quibus in vrinaria fistula tuberculum innascitur, eo in pus verso & rupto, dolor soluitur.

58 Quibus ex occasione aliqua cerebrum concussum fuerit, eos protinus voce deficere necesse est.

59 Corporibus humida carne præditis famem inducere conuenit, fames siquidem corpora exsiccat.

60 Si febre detento, nullo existente in faucibus tumore, de repente suffocatio succedat, nec nisi ægrè deuorare queat, lethale.

61 Si febre detento ceruix peruertatur, neq; deuorare queat, nullo in ceruice tumore existente, lethale.

62 Vbi toto corpore mutationes, & corpus vniuersum perfrigeratur, rursusq; incalescit, nec subinde calorem commutat, morbi longitudo denunciatur.

63 Sudor multus calidus aut frigidus semper fluës, humoris copiam inesse significat. Hæc igitur robusto quidem supernè, debili verò infernè deducenda.

64 Febres nõ intermittentes si tertio die vehementiores euadant, periculo obnoxiæ. Quoquo autẽ modo intermiserint, periculum abesse indicat.

65 Quos febres longæ exercent, iis tubercula, vel in articulis dolores innascuntur.

66 Quibus longa tubercula, aut in articulis dolores ex febre fiunt, ij copiosioribus cibis vtuntur.

67 Si febricitanti quis cibum exhibuerit, sano quidem robur, & ægrotanti morbus.

68 Quæ per vesicam excernuntur spectare oportet, an qualia sanis subeunt. Nam quæ his minimè sunt similia, ea morbosiora. Quæ verò sanis similia, minimè morbosa.

69 Et quibus deiectiones, si residere permiseris, neque moueris, veluti strigmenta subsident, & si paucæ sunt, paruus est morbus, sin verò multæ, magnus, iis aluum infra purgari conducit. Quòd si minimè purgata aluo sorbitiones exhibueris, quò plures dederis, eò magis nocebis.

Τὰ ἤκιστα ὦν ὅμοια τουτέοισι, ταῦτα νοσωδέστερα. τὰ δὲ ὅμοια τοῖς ὑγιαίνουσιν, ἥκιστα νοσερά.

34 Καὶ οἷσι τὰ ἐπιχωρήματα, ἢν ἐάσῃς ἥσυχα καὶ μὴ κινήσῃς ὑφίσταται οἰονεὶ ξύσματα. καὶ ἢν ὀλίγα ᾖ, ὀλίγη ἡ νοῦσος γίνεται. ἢν δὲ πολλά, πολλή. τουτέοισι ξυμφέρει ἐπιπαλαίειν τὴν κοιλίην. ἢν δὲ μὴ καθαρὴν ποιήσας διδῷς τὰ ῥοφήματα, ὁκόσῳ ἂν πλείω διδῷς, μᾶλλον βλάπτει.

Ὑπὸ κυνάγχης ἐχομένῳ, οἴδημα καὶ ἐρύθημα ἐν τῷ στήθει ἐπιγιγνόμενον, ἀγαθόν, ἐξω γὰρ τρέπει τὸ νόσημα.

23 Ὁκόσοισι σφακελιοῦται ὁ ἐγκέφαλος, ἐν τρισὶν ἡμέρῃσιν ἀπόλλυται. ἢν δὲ τούτους διαφύγωσιν, ὑγιέες γίνονται.

24 Πταρμὸς γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς, διαθερμαινομένου τοῦ ἐγκεφάλου, ἢ διυγραινομένου τοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ κενοῦ. ἐπιφέρεται δὲ ὁ ἀὴρ ὁ ἐνεὼν ἔξω. ψοφεῖ δὲ, ἐπὶ διὰ στενοῦ ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἐστίν.

25 Ὁκόσοισιν ἦπαρ πελιδνωθῇ, τουτέοισι πυρετὸς ἐπιγιγνόμενος, λύει τὴν ὀδύνην.

26 Ὁκόσοισι συμφέρει αἷμα ἀφαιρεῖν ἀπὸ τῆς φλεβῶν, τουτέοισι ξυμφέρει ἀεὶ φλεβοτομεῖσθαι.

Ὁκόσοισι μεταξὺ τῆς φρενὸς καὶ τοῦ γαστρὸς φλέγμα ἀποκλείεται, καὶ ὀδύνην παρέχει οὐκ ἔχον διέξοδον οὐδὲ εἰς ἑτέρην τῶν κοιλιῶν, τουτέοισι κατὰ τὰς φλέβας ἐς τὴν κύστιν διαπέλλει τοῦ φλέγματος λύσις γίνεται τοῦ νόσου.

27 Ὁκόσοισι δὲ ἦπαρ ὕδατος πλησθὲν εἰς τὴν ἐπίπλοιον ῥαγῇ, τουτέοισιν ἡ κοιλίη ὕδατος ἐμπιπλᾶται, καὶ ἀποθνήσκουσιν.

28 Λύει, χάσμην, φείκην, οἶνος ἴσος ἴσῳ πινόμενος, λύει.

Ὁκόσοισιν ἐν τῇ ἐρήμῃ φύματα γίνονται, τουτέοισι διαπυήσαντος καὶ ἐκκαθήρου, λύεται ὁ πόνος.

29 Ὁκόσοις δ' αὖ ὁ ἐγκέφαλος σειδῇ ὑπό τινος πεσήματος, ἀνάγκη ἀφώνους γενέσθαι τοὺς ἀνθρώπους.

30 Ἢν ὑπὸ πυρετοῦ ἐχομένῳ, ὁ βάχιλος ἐπιγραφῇ, καὶ κελαπίνῃ μὴ δυνῇ, οἰδήματος μὴ ἐόντος ἐν τῷ βαχίλῳ, θανάσιμον.

Τοῖσι σώμασι τοῖσιν ὑγιεινοῖσι τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν, δεῖ λιμὸν ἐμποιέειν. λιμὸς γὰρ ξηραίνει τὰ σώματα.

Ὁκόσοισιν αὖ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι μεταβολαὶ, καὶ ὁ σῶμα καταψύχει, καὶ πάλιν θερμαίνει, ἢ χρῶμα ἕτερον ἐξ ἑτέρου μεταβάλλει, μῆκος νόσου σημαίνει.

31 Ἱδρὼς πολὺς, θερμὸς ἢ ψυχρὸς ῥέων ἀεὶ, σημαίνει ἔχειν πλησμονὴν ὑγροῦ. ἀπάγχει δὲ ὧν χρὴ τῷ μὲν ἰσχυρῷ, αὐξάνει, τῷ δὲ ἀσθενεῖ κάπτει.

32 Οἱ πυρετοὶ οἱ μὴ διαλείποντες ἢν ἰσχυρότεροι γένωνται τῆς τάξεως, ἐπικίνδυνοι. ὅταν δὲ αὖ ἔστιν διαλείπωσιν, σημαίνει ὅτι ἀκίνδυνοι.

Ὁκόσοισι πυρετοὶ μακροὶ, τουτέοισιν ἢ φύματα, ἢ ἐς τὰ ἄρθρα πόνοι ἐγίνοντο.

Ὁκόσοισι φύματα μακρὰ ἢ ἐς τὰ ἄρθρα πόνοι οὐκ πυρετοῦ γίνονται, ἤτοι σιτίοισι πλείοσι χρέονται.

33 Ἢν τις πυρέσσοντι ἐφθὸν διδῷ, ἢν ὑγιαίνῃ, τοῦ μὲν ὑγιαίνοντι ἰσχύς. τοῦ δὲ κάμνοντι, νῦσος.

Τὰ ἀπὸ τῆς κύστιος διαχωρέοντα ὁρᾶν δεῖ, εἰ οἷα τοῖς ὑγιαίνουσιν ἐπιχωρέει.

35 Ὁκόσοισιν ἢν κάτω ὠμὰ διαχωρέῃ, ἀπὸ χολῆς μελαίνης ἐστὶν, ἢν πλείονα, πλείονος, ἢν ἐλάσσω, ἐλάσσονος.

αἱ ἀποχρέμψιες αἱ ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τοῖσι μὴ διαλείποισι πελιδναὶ, καὶ αἱματώδεες καὶ δεξώδεες, πᾶσαι κακαί. ἀποχωρέουσαι ὁμαλῶς, ἀγαθαί. καὶ κατὰ κοιλίην καὶ κύστιν. καὶ ὅκου αὖ τι ἀποχωρέον τῇ μὴ κενεαθαρμόῳ, κακόν.

36 τὰ σώματα χρὴ ὅκῃ τις βούλεται καθαίρεσθαι, οὖρα ποιέειν. κἢν μὲν αὖ κάτω βούλῃ οὖρα ποιέειν, τῇσαι τὴν κοιλίην. ἢν δὲ κάτω οὖρα ποιέειν, ὑγραίνειν τὴν κοιλίην.

37 ὕπνος, ἀγρυπνίη, ἀμφότερα μᾶλλον τοῦ μετρίου γινόμενα, κακά.

38 ἐν οἷσι μὴ διαλείποισι πυρετοῖσιν, ἢν τὰ μὲν ἔξω ψυχρὰ ᾖ, τὰ δὲ ἔσω καίηται, καὶ δίψα ἔχῃ, θανάσιμον.

ἐν μὴ διαλείποντι πυρετῷ, ἢν χείλος, ἢ ῥὶς, ἢ ὀφθαλμὸς διαστροφῇ, ἢ μὴ βλέπῃ, ἢ μὴ ἀκούῃ, ἢ δὴ ἀσθενὴς ἐὼν, ὅ,τι αὖ τούτων τῶν σημείων, θανάσιμον.

39 Ὅτι λευκῷ φλέγματι, ὕδρωψ ὅτι γίνεται.

Ὅτι διαῤῥοίη δυσεντερίη.

Ὅτι δυσεντερίη λιθεντερίη.

Ὅτι σφακέλῳ ἀπόστασις ὀστέου.

40 Ὅτι αἵμαλος ἐμέτου, φθόη, καὶ πύου καθαρσις αἷῳ. Ὅτι φθόη ῥεῦμα ἐκ τῆς κεφαλῆς. Ὅτι τοῦ ῥεύματος διαῤῥοιά. Ὅτι διαῤῥοίη ἕξις τοῦ αἵματος καθάρσιος. Ὅτι τῇ ἕξει θάνατος.

Ὅτι αἵμαλος πτύει, πύου πτύσις, καὶ ῥύσις. ἐπὴν δὲ σίαλον ἴσχῃται, ἀποθνήσκουσιν.

ὀχθία καὶ ἐν τοῖσι κατὰ τὴν κύστιν, καὶ τοῖσι κατὰ τὴν κοιλίην ἀποχωρήμασι, καὶ ἐν οἷσι κατὰ τὰς ἀρχὰς, καὶ ἐὰν πυκνὴ τοῦ φύσιος ἐκβαίνῃ τὸ σῶμα, ἐὰν ὀλίγον, ὀλίγη νοῦσος γίνεται. ἐὰν δὲ πολὺ, πολλὴ, θανάσιμον τὸ οἷον τοῦτο.

41 ὁκόσοι ἀπὸ τὰ τέσσαρα ἐκκρίματα ἕτερα, φρενητικοὶ γίνονται, καὶ πολύ τι ὑγιαίζοιεν, ἢ σφόδρα γὰρ κινδυνωδέοισιν οἷσιν αὖ οἰκείη τοῦ φύσιος καὶ τῆς ἡλικίης ἡ νοῦσος ἦ.

42 ὁκόσοισιν ἐν τῇσιν ἀῤῥωστίῃσιν οἱ ὀφθαλμοὶ κατὰ τροπαίρεσιν δακρύουσιν, ἀγαθόν. ὁκόσοισι δὲ αὖ ἄνευ τροπαίρεσις, κακόν.

ὁκόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τεταρταίοισιν ἐόῃσιν, αἷμα ἐκ τῶν ῥινῶν ῥυῇ, πονηρόν.

Ἱδρῶτες ἐν τῇσι κρισίμοισιν ἡμέρῃσι γινόμενοι σφοδροὶ καὶ ἀραχέες, ἐπικίνδυνοι οἱ ὠθούμενοι ἐκ τοῦ μετώπου, ὥσπερ σταλαγμοὶ καὶ κρουνοὶ, καὶ ψυχεροὶ σφόδρα καὶ πολλοί. ἀνάγκη δὲ τοιοῦτον ἱδρῶτα πορεύεσθαι μετὰ βίης, καὶ πόνου ἀπροσδόκητος, καὶ ἀκθαλίμιος πολυχρονίου.

43 Ὅτι χρονίων νουσημάτων κοιλίης καταφορὴ, κακόν.

44 ὁκόσα φάρμακα οὐκ ἴσχει, σίδηρος ἴσχει. ὅσα σίδηρος οὐκ ἴσχει, πῦρ ἴσχει. ὅσα δὲ πῦρ οὐκ ἴσχει, ταῦτα χρὴ νομίζειν αἰτία.

70 Quæ cruda deorsum secedunt, ab atra bile sunt, si plura, maior; si pauciora, minor est morbus.

71 In febribus non intermittẽtibus excreationes liuidæ, cruentæ, biliosæ, & graueolentes omnes malæ. Cùm verò probè secedunt, bonæ. Per aluum etiam & vesicam, & vbicunq; quod secedit substiterit minimè purgatum, malum.

72 Corpora cùm quis repurgare volet, fluxilia reddere oportet. Quòd si supra fluxilia reddere voles, aluus sistenda est, si verò infra, humectanda.

73 Somnus, vigilia, vtraque si modum excesserint, morbus.

74 In febribus intermittentibus, si externa frigeant, interna verò vrantur, & sitis detineat, lethale.

75 In febre non intermittente, si labrum, aut nasus, aut oculus, aut supercilium peruertatur, si neq; videat, neq; audiat, & iam debilis sit, horum quicquid acciderit, lethale.

76 Albæ pituitæ aqua inter cutem succedit.

77 Ex alui profluuio intestinorum difficultas.

78 Intestinorum difficultati, lætitas intestinorum succedit.

79 Ex syderatione os abscedit.

80 Ex sanguinis vomitione tabes & puris per superiora purgatio. Ex tabe fluxio è capite, ex fluxione, alui profluuium, ex alui profluuio, purgationis per superiora retentio, ex qua mors.

81 Ex sanguinis sputo, puris sputum & fluor, vbi autem sputum retinetur, moriuntur.

82 Qualia etiam quæ per vesicam, & aluum, & carnes excernũtur, & sicubi aliàs corpus à natura recesserit, inspicere oportet. Si parum, paruus est morbus, si multùm, magnus, si admodum multum, lethale istud est.

Aphorismi spurij & nothi.

83 Qui supra quadragesimum annum phrenitici euadunt, ij verò minimè conualescunt. Minori nanq; periculo sunt obnoxij, quorum naturæ & ætati morbus familiaris fuerit.

84 Quibus oculi in morbis spontè illachrymãt, bonum, quibus verò non spontè, malum.

85 Quibus per febres quartanas sanguis ex naribus fluxerit, malo est.

86 Sudores diebus iudicatoriis vehementer & velociter suborti, periculosi, & qui ex fronte guttarum & scaturiginum instar propelluntur, quique copiosi sunt & valdè frigidi. Eiusmodi nanq; sudorem cum vi & summo dolore, expressioneq; diuturna prodire necesse est.

87 Ex morbo diuturno alui deductio, mala est.

88 Quæ medicamenta non sanant, ea ferrum sanat. Quæ ferrum non sanat, ea ignis sanat. Quæ verò ignis non sanat, ea insanabilia reputare oportet.

IN APHORISM. HIPPOC.

SECT. PRIMAM, BREVES NOTÆ.

[1] ὁ βίος βραχύς] De toto hoc opere nihil nobis dicendum videtur, nisi quòd per omnia Medicorum theatra iam rumor satis raucus factus est, id ipsum ad magnum Hippocratem iure quodam referri. De inscriptione verò id tantùm post omnes omnium sententias referam, Aphorismorum libros quasi κοείας δόξας dici posse, hoc est, maximè ratas, quia grauissimæ sunt ad bene medicandum breuiter enunciatæ sententiæ. His nanque in libris breuiter comprehensis grauissimis sententiis, quasi oracula Medicinæ edidisse dicitur Hippocrates, vt de Epicuro scribit M. Tullius. Cùm sint Aphorismi, vt scribit † Gal. velut compēdia eorum quæ ab Hippocrate in aliis libris scripta sunt, & in quibus ὀ ὀλίγη λέξη διώκομις ὅδε μεγάλη, vt idem scribit Com. 4. in lib. de rat. vict. in morb. ac. Hi autem (vt scribit Sudas) ἀνθρωπίνῳ ὑπαβαίνοισι σωίσιν, in eoque opere seipse superasse videtur Hippocrates, certè reliquos omnes à scribendo deterruisse.

† *Lib. 1. de Crit. cap. 6.*

[2] δεῖ δὲ τε καὶ πόσιν ὑγιαίνοντι] Plutarchus in præceptis sanitatis tuendæ, ex hoc loco, πῶς ἀκριβῆ πρόσφα & δι' ὄψεος κερομένων διαιταν, hoc est accuratissimam & ad vnguem (vt aiunt) exploratam victus rationem suspectam facit. Idemque ἀκριβῆ & πανμέλιν ὀπτήμως διαιταν, hoc est, prorsus accuratam, præcisèque nimis constitutam victus rationem, aut exactam & anxiè præscriptam, fugiendam dicit, quam hic καφεπικῶν & ἀκριβῆ vocare videtur.

[3] ἐς ὃ τὰ χαῦ νοσήματα] Hunc aph. explicat Galenus ad extremum lib. 5. Meth. Med. Et aid id optimè mihi accōmoduri posse videtur quod scribit M. Tullius lib. 1. de Off. Quapropter in adeundis periculis consuetudo imitanda Medicorum est, qui leuiter egrotantes leuiter curant, grauioribus autem morbis, periculosas curationes & ancipites adhibere coguntur. Neq; absimile quod scribit Celsus, non posse vehementi malo, nisi æquè vehemens auxilium succurrere. Aut quod Corn. Tacitus lib. 3. Atqui ne corporis quidem morbos veteres & diu auctos, nisi per dura & aspera coërceas.

[4] *Cap. 11. lib. 2.*

[4] μαλθακωτέρη ἢ ἐράτων ἢ] τὰ ἴχαῦα in morbis τῶν ἀκμῶν exponit Galenus lib. 1. de dieb. decret. & lib. 8. Meth. med. vt hîc quoque.

[5] πιωτέρως διαιτᾶν] πιωτέρως cum aliis legi, etsi mihi optimè sum conscius multa exemplaria ἠπιωτέρως scribere, quam lectionem secuti sunt multi interpretes, vt mitiùs & leniùs cum ægro in cibo sit agendum, & ciborum tenuitas moderanda.

[6] καὶ αἱ ἢ τῶν ἐλαιῶν τοῖς ἀλλήλας αἰνεῖν δύνασθαι] Hîc τοῖς ἐδέσιν αὐτοπροσώσιες ex vetustissimis membranis & exemplarium pluralitate retinuimus, accessionum collatas inter se repetitiones, vices aut vicissitudines, alternationes, redditiones ac veluti reflexiones, intelligentes. Etsi Galenus vbique ferè, & lib. τῶν κείσεων, ὀδυδόσιας legit. αὐτοπροσώσιος tamen nomen ter in Comment. retinet. Quædam etiam exemplaria αὐτοπροσώσιας legunt.

[7] καὶ τὰ περιαρμαῦα πλείω] περιαρμαῦα ἔφαῦ exponuntur Erotiano ex hoc loco. Hîc verò plurimùm variant exemplaria. Quædam enim legunt, καὶ ὀδὲ τὸ ἔμφυτον θερμὸν πολὺ χῆ, quædam ἔχοισι. Alia, & ὀδὲ τὸ ἔμφυτον θερμὸν πολύ.

[8] αἱ ὑγραὶ διαιται] Hîc quoque variant exemplaria. Quædam legunt, αἱ ὑγραὶ πᾶσαι διαιται τῆσι πυρετάμυσι, eamq; lectionem hîc sequitur Gal. & lib. 1. salub. & lib. 8. Methodi. Reconditiora tamen exemplaria legunt, αἱ ὑγραὶ δίαι] πᾶσι τῆσι πυρετάμυσι.

[9] ὑφῆσαι] Ex hoc loco ὑφῆσαι ἀπηρλισμένος exponit Erotianus, vt & Galenus, qui etiam lib. τῶν φλεβοτομιῶν aduersus Erasistr. ὁλοκλήρως & ἀνελκιπῶς addit, vbi etiam hunc aph. cum sequente explicat. Quædam autem exemplaria post ἐρεθισμοῖσι, χρῆσθαι addunt.

[10] ὅκου αὖ μάλιστα ῥέπῃ] ὅκου αὖ μάλιστα ῥέπῃ ἡ φύσις, legunt exempl. quædam. Verùm codicum scriptorum pluralitatem secuti sumus.

[11] ἰῶ μὴ ὁρᾶ] Illud ἰῶ μὴ ὁρᾶ exponit Gal. (lib. 8. compos. pharmac. κατ' τόπους) ζωτέον, μὴ πρὸς πῶ ἴκκεισιν ἐπάρειται ἡ κίνησις, καὶ μήπω μηδήμιον ἔχουσι πρὸς ἓν μέρος ἐδραίαν ῥοπῶ τε & σεῖσιν. Ideoque de motu ad excretionem excitato hæc dictio figuratè accipitur, quam satis aperuimus in nostra Hippocratis OEconomia. πολλὰ pro τὰ πλεῖστα quædam habent exemplaria, itaque legitur lib. περὶ χυμῶν.

IN SECT. II.

[1] κόποι αὐτόματοι] Plutarchus ὡς παῦγελήμασιν ὑμφυοῖς istum aph. his verbis adducit, βαρύτητες καὶ κόποι, φησὶν Ἱπποκράτης, αὐτόματοι, νοῦσον φράζοισι.

[2] ὁκόσοι πενέοντες] Hîc valdè popularem & plurimis Galeni locis comprobatam assensionem secutus sum, etsi scio nonnullis alium sensum videri, sed nolui in simpulo fluctus excitare, vt loquitur M. Tullius.

[3] τὰ ἐξαπαλιμπανόμενα] Quænam dicantur τὰ ἐξαπαλιμπανόμενα Hippocrati, & quid sit ἐγκαταλείπεσθαι aut ἐγκαταλιμπάνεσθαι satis videmur indicasse in nostra OEconomia.

[4] ἐν τῆσι κοιλίῃσι ῥύσεσιν] Istud iisdem verbis repetitur de mutationibus in genere lib. 2. epid. sect. 2. αἱ μεταβολαὶ ὠφελέοισιν, ἰῶ μὴ ἐς πυρεσὶ μεταβάλῃ.

[5] αἱ περιπορεύσιες] περιπορεύσιες legit Galenus, vt est Com. 1. in lib. de nat. hum. Idem etiam Com. 2. περιπορεύσιες legit, quemadmodum etiam hîc habēt exemplaria quædam manu scripta. At reliqua vt publicata περιδιαῤῥεύσιες habēt. περιπορεύσιας autem περῤῥήσις καὶ περιγνώσις exponit Gal. Comm. 2. in lib. de nat. humana.

[6] ὁκόσοισι νέοισιν ἔεσιν] Hunc aphorismum disertis verbis sic expressisse videtur Celsus. Quibus iuuenibus fluxit aluus, plerunq; in senectute contrahitur, quibus in adolescentia fuit adstricta, sæpe in senectute soluitur.

[7] *Cap. 3. Lib. 1.*

[7] λιμὸν θώρηξις] θώρηξις, οἴνωσις, ἤπιε ἡ μέθη exponitur Galeno in exeg. & Erotiano ἡ οἰνοποσία, ex hoc loco. Etsi Gal. in Com. οἶνον πόσιν explicat, & Com. ad aph. 48. lib. 7. ἤπιε ἀπλῶς οἶνῳ πόσιν, ἢ ἀκρατεστέρῳ. Quam dictionis significationem fusissimè confirmauimus in nostra OEcon.

[8] ὑπὸ πλησμονῆς] Lib. περὶ φυσῶν, πλησμονὴ ἤπερ κένωσις, κένωσιν δὲ πλησμονή. πλησμονὴ autem τῆς κενώσης opponitur, vt & τὸ πλῆθος & πλήρωσις, quam hîc per αἰκῶφθαι exprimit Galenus.

[9] τὰ ὀξέα ἢ νοσημῶν] In Coac. Prænot. scribitur, τὰ ὀξέα ἢ νοσημῶν ἐν ἡμέρῃσι κείνεται πεντεκαιδέκα. At lib. περὶ κρίσιων, τὰ ὀξέα νοσήματα κρίνεται ἐν πεντεκαιδέκα ἡμέρῃσιν, ὡς ὀλίγ τὸ πολύ. Quædam etiam exemplaria manu scripta, ὡς μακρότατον addunt in fine, quam lectionem ad Vaticanas etiam membranas permanasse ex Caluo satis patet.

[10] ἡ πεπαρτὴ δοπίδηλος] δοπίδηλος, ζωτέον πρὸς δηλῶν πίφυκε ἐπῖα τὴς ἡ ἑβδομηγόνος), exponit Gal. Comm. 1 in Prorrh. Hunc autem aphorismum cum superiore coniunxit Gal. Com. 3. in Progn.

[11] οἱ θερινοὶ τεταρταῖοι] Celso hunc locum exprimenti, æstiua quartana ferè breuis est, cap. 8. lib. 2. Et rursus, quartana æstiua breuis, autumnalis ferè longa est, maximeq; quæ cœpit hyeme appropinquante.

[12] τὸ σμικρῷ χεῖρον] Eadem ratione scribitur lib. de rat. vict. in morb. ac. ἀλλὰ μὴν εὐκαταμάθητόν ἐστιν, ὅτι φαύλη δίαιτα βρώσεως καὶ πόσεως αὐτὴ ἑωυτῇ ἐμφερὴς αἰεὶ ἀσφαλεστέρη ἐστὶ τὸ ὁπῖπαν ἐς ὑγείαν, ἢ ἐαὐτὴς ἐξαπίνης μέγα μεταβαλόντι εἰς ἄλλο κρέασον. Et rursum, ὡς εὐφόρως μὲ φέροισι τὰ βρώματα & εἰσιόντοι εἰσίν, ἰῶ & μὴ ὀρᾶται ἡ φύσις, αὐτεῶτως ἢ & τὰ πολ. Sic lib. περὶ παθῶν. ὁκόσων ὀδὴ θυμέεσιν οἱ κάμνοντες ἢ σιτίων, ἢ ὄψων, ἢ ποτῶν, ὑπαρχόντων ἐωῦτα, ἰῶ μὴ μέλλῃ τῷ σώματι βλάβος ἔσεσθαι. Quatenus verò sit ægro gratificandum docet Hippocr. lib. 6. epidem. sect. 4. sent. 7.

[13] καὶ κατδυομένων] Hanc vocem κατδυομένων variè sumunt interpretes, nos dissolutos diximus, vt eos maximè quibus resoluta sunt vincula significaremus, quos è suspendio detractus dicit * Celsus. Sunt qui pro κατδυομένων κατδυζομένων aut καταδυομένων legunt.

* *Cap. 7. lib. 1.*

[14] οἱ παχέες σφόδρα] παχέες σφόδρα obesi dicuntur Celso, cùm hunc aphorismum his verbis exprimit. Obesi plerunque acutis morbis & difficultate spirandi strangulantur, subitoq; sæpe moriuntur. Quod in corpore tenuiore vix euenit.

Cap. 1. Lib. 2.

[15] καὶ ἢ χωρέων] Exemplaria Regia manu scripta & Vaticana pro χωρέων, ὠρέων, & ἢ πόπων habent. Et Gal. Com. ad aph. 7. lib. 5. χωρέων & πόπων legit.

[16] οἱ εἰδισμένοι τὰς σωιθήκας πόνοις φέρειν] Simile quod scribitur apud Xenoph. lib. 1. ἢ ὑπομνημ. ex sermone Socratis cum Antiphonte. ἐκ οἷδ' ὅτι οἱ φύσῃ ἀσθενέστατοι τῷ σώματι μελετήσαντες, ἢ ἰσχυροτάτων ἀμελήσαντων κρείττους τὰ γένουται πρὸς ἃ μελετῶσι, & ῥᾷον αὐτὰ φέροισιν. Sic etiam hunc locum exprimit Celsus. Omnem etiam laborem faciliùs vel puer, vel senex, quàm insuetus homo sustinet.

Cap. 3. lib. 1.

[17] τὰ κῦ πολὺ] τὰ κῦ πολὺ ἀδρόως videtur exponere Gal. Com. 2. in lib. 6. epid. vbi Hippocrates ὁκ πρεσβυτέρῃς πάνυ ἡλίκα πρεσβύτερον iubet, ideoq; hîc confertim diximus, quod est, semel multum aut vniuersim, cui κατ' ὀλίγον hîc opponitur, quod κῦ βραχὺ & κῦ μικρὸν ibidem exponit Galenus.

[18] μεγέθη τῶν σώματος] Celsus cap. 1. libr. 3. Nam longa statura, vt in iuuenta decora est, sic matura senectute conficitur. Hîc verò διάφορον pro δύαρεστον legisse videtur Galenus.

IN SECT. TERTIAM.

[1] Αἱ μεταβολαὶ] Alia est scriptio libello περὶ χυμῶν, vbi etiam μεταλλαγαὶ pro μεταβολαὶ legitur, eamq; lectionem exemplaria manu scripta Regia quædam sequuntur. [2] ἢ φύσεων] Alia quoque est scriptio huius aphorismi in libello περὶ χυμῶν.

[3] ἢ νόσων δύῃσι] Et hîc quoque aphorismus libello περὶ χυμῶν, miserè distractus & mutilatus, ex his quæ præcedentem constituunt, scribitur.

[4] ἐν τῆσιν ὥρῃσιν] Simile quid repetitur libello περὶ χυμῶν. οὗ αἱ ὠμαλον θάλπος, ἢ ψῦχος ἢ αὐτῆς ἡλιόρης, ὅτταν ποιῶσι φθινοπωρινὰ ἐν τῇ χώρῃ τὰ νοσήματα, καὶ ἐν τῆσιν ἄλλησιν ὥρῃσιν κῦ λόγυ. Galenus pro χθύπται, πυέει legit, & πυέῃ Comment. 3. in libr. 3. Epid. (etsi pauló aliter legit hanc sententiam) vt & lib. 2 περὶ κρισεων, & postea Com. ad aph. 6.

Cap. 4.

[5] νόσοι βαρυήκοοι] Hæc sententia etiam reperitur lib. περὶ χυμῶν. Variant autem admodum exemplaria. Quædam enim βαρύκοοι (quemadmodum etiam legit Gal.) alia βαρήκοοι habent & ὁπόταν ὕπνος δίωκεσυν. Gal. etiam Com. 1. in lib. 1. Epid. βῆχες φαύλης legit. Quædam etiam exemplaria δυσπνοίαι φεικώδεες legunt, vt etiam legitur libello περὶ χυμῶν, & postea legit Gal. Com. ad aphor. 11. huius sect. quædam etiam φεικῶδες.

[6] ὅταν θέρος] Repetitur etiam quodammodo hæc sententia libello περὶ χυμῶν. Eam verò sic Celsus exprimit cap. 1. lib. 2. Vbi primo calor à primo vere orsus, æstatem quoque similem exhibet, necesse est multum sudorem in febribus subsequi.

[7] ἐν πῖσιν αὐχμοῖσιν] Libello quoque περὶ χυμῶν huius aph. extrema pars paulò aliter scribitur.

[8] ἐν πῖσι καθεστῶσι κραῦροῖσι, & ὠραίως τὰ ὠραῖα ἀποδιδοῦσιν ἔτεσιν, εὐπαθέες & εὐκρινέστοι αἱ νοῦσοι. ἐν ᾧ πῖσιν ἀκρωτάτοισιν, ἀκαθαρσιαι & διάκρισι.

[9] ἐν φθινοπώρῳ] Hîc aphorismus conflatus est ex duabus sententiis lib. 2. Epidem. scriptis. ἐν φθινοπώρῳ ὀξύτατα νόσοι καὶ θανατώδεσταί τὰ ὀπῖπαν. Et, τὸ ἦαρ τὸ ὀπῖπαν ὑγιεινότατον, καὶ ἥκιστα θανατῶδες.

[10] τὰ φθινόπωρον] Repetitur hæc sententia libr. 6. Epid. sect. 7. aph. 13. πῖσι φθινοῦσι τὸ φθινόπωρον κακόν.

[11] περὶ ἢ ἢ ὠρέων] Exemplaria Regia manu scripta & Vaticana περὶ ἢ ἢ ὠρέων legunt. Eadem αἱ δρόσοι πῖσιν ὑγρὰς ἔχοισι τὰς φύσιας. quædam πῖσιν ὑγρὰς ἔχοισι τὰς φύσιας. Alia αὐδρῶν πῖσιν ὑγρὸν τὰς φύσιας. Hunc verò aphorismum expressit Celsus cap. 1. lib. 2.

[12] ἰῶ ὑδροῦς ὁ χιμών] Repetitur hîc aphorismus lib. περὶ ἀέρων ὑδάτων, &c. in iis quæ adiecta sunt libr. περὶ κεφαλῆς τρωμάτων, in nostris codicibus, vbi χιμὼν οὔδεος adscribitur. Quæ vox in omnibus exemplaribus quæ adhuc videre licuit apponitur, vt per mihi mirum videatur cur in ea expungenda tanta animorum concertatione ab enarratoribus non parui nominis desudatum sit, cùm & Galenus in Com. nominatim χιμὼνος οὐδέος meminerit, quam per ἀέρος ὑγίας temperiem exposuit. Vt non malè οὔδεος χιμὼν (aut οὐδὸς potiùs vt quædam legunt exemplaria) hyemem clementem, & moderato calore blandam aut madentem significet, aut placidam & minimè procellosam ac tempestuosam, quam tranquillam non malè cum veteri interprete multi vocant, vt ἄπνοιαν & νηνεμίαν, hoc est, à ventis cessationem intelligant, cùm ei χιμέλιον apponat Hipp. libr. περὶ ἀέρων. Cuius vocis notionem alias apud Hipp. exposuimus nostris in lib. 2. Epid. Com. & in nostra OEconomia. Multùm autem hîc variant exemplaria. Nam manu scripta quædam οὔδεος habent, alia εὐδιεινοῦς (quomodo εὐδιεινοῦ ἢ ζέφυρου vocat Aristot.) alia εὐδιεινῶς vitiosè. In reliquo, exemplaria Regia m.s. pro αἱ ἢ αὐ πέκασιν, ὅσιν ἢ πέξοισιν legunt. Quædā etiā πῖσι ἢ δήλοισι simpliciter legunt, quædā πῖσι ἢ δήλοισι βροτοῖσι, quædā etiā πῖσι ἢ νεωτέροισι, quā lectionē sequitur vetus interpretes & Philotheus. Lib. de aëre loc. & aq. πῖσι ἢ λοιπῖσι legitur. Rursus exemplaria quædam καθαρόῤῥοιαι pro καθαῤῥοι legunt, quædam etiam σωτήμως ἀπολυόμενοι pro ἀπολυόμενοι. Cæterum hunc aph. propriè expressit Celsus cap. 1. lib. 2. *In Quæst. nat. sect. 26.*

[13] ἰῶ ἢ τὸ θέρος] Lib. περὶ ἀέρων ὑδάτων, &c. hic aph. in nostris codicibus repetitur, vbi inter morbos etiā σφακελεῖς ἢ γαγγραίνας adscribit Hipp. Verùm illud totū suspectū facit Gal. qui in Com. huius aph. nullā istius temporis conditionis illic fieri mentionē apertissimè scribit, tum etiā φ illic in nostris codicib. mendosè omninò scribitur. Quædā exempl. καφαλαλγίαι ἰσχυραὶ legunt, cùm tamē καφαλαλγίαι simpliciter ponat Gal. in com. Celsus quoq; hūc aph. expressit. [14] ἰῶ ἢ βόρεον ἢ] Hoc etiam repetitur lib. περὶ ἀέρων ὑδάτ. &c. admodū tamen vitiosè in nostris codicib. Exempl. m.s. Regia κόρυζαι χρόνιαι legunt, quædā etiam χρόνιαι omittunt. Quædā verò pro his & πυρετοὶ ὀξέες & πολυχρόνιοι legunt, quædā χρόνιοι, velut Vaticana legisse videtur, ex lib. de aëre loc. & aq. quē admodum etiā Celsus legisse videtur, qui hūc aph. ppriè quoq; expressit. Sunt qui pro κορυζαι, μακροὶ Celsum legisse contendāt.

[15] φθινώδεες] φθινώδες pro φθινώδεες legunt exemplaria Vaticana, vt satis patet ex Caluo. Celsus hunc aph. exprimens, pro φθινώδεες, πυρετοὶ ὀξέες legisse videtur.

Cap. 1. lib. 2.

[16] & εὐκίνητα] Gal. Com. 1. in lib. 1. Epid. hunc aph. adscribit, sed pro εὐκίνητα, εὐδιαίτα legit, & καρηβαρίαι omittit, & ἔπ πῆς ὀφθαλμῶσιν, pro ἔν τε πῆσιν ὀφθαλμοῖσι scribit. [17] τὸ ἢ λοιπὸν] Exemplaria m.s. Regia, τὸ ἢ λοιπὸν & ἢ χιμῶνος legunt, quam lectionē retinet Gal. lib. 8. de plac. Hipp. & Plat. etsi hîc τὸ λοιπὸν ἢ χιμῶνος legit. Publicata exemplaria cum Vaticanis & quibusdā aliis scripsis, τὸ ἢ λοιπὸν φθινοπώρῳ & ἢ χιμῶνος habent, quę secuti sumus. ἄκρον etiam ἢ θέρεος legit Gal. [18] & ἱδρῶτα] ἱδρῶτα scribunt exemplaria quędā, vt & Pollux, qui ἱδρῶτα ὀξυθημαῖα διεσνὰ exponit. ἱδρῶτα quoq; scribit Theophr. lib. de sudorib. & quænā sint docet. ἰσχωτήρια vocant quidā. Celsus quicquid hominē sudore resoluit ex hoc loco vertit. Sudorū papulas ex Plinio quidā vocant, Cornatius papulas sudorosas, nos sudamina aut sudationes, vetus interpres non malè desudationes, alij sudores.

Cap. 1. lib. 2.

[19] σαπυελασμοὶ] Apparet Gal. ἐν γλώσσῃ, σαπυελσμοὶ hoc loco legisse, quemadmodū Vaticana legunt exempl. (nisi potiùs illic σαπυελασμοὶ legendum sit) qui exponuntur οἱ περὶ τὰ ὀπῖπα πεφυκότες ἔγκυς ἢ ἀδένων. Sed pro σαπυελασμοὶ, σαπυριάσεις legit Gal. lib. 8. de Pl. Hipp. & Plat. eāq; dictionē retinet vetus interpres, etsi harum ne vllum quidē extat vestigiū, neq; apud Celsum, neq; Galenū in Com. neq; Philotheum. Variant autē multū exemplar. m.s. Quædā nanq; σαπυδύλων ἢ κῦ τὸ ἰνίον legunt, & in quibusdā etiam post χοιρεσίδες, φραγηδεῖαι additur, quemadmodū legit Gal. lib. 8. de Plac. Hipp. & Plat. alia post σαπυελασμοὶ, vt publicata quędam, & Vaticana. [20] πῖσι ἢ νεανίσκοισιν] Hîc νεανίσκοις adolescentes vertendos duximus ob rationes quas adscripsimus in nostra OEconomia, cùm hypocritica voce vsus hic sit Hipp. & quòd hîc adolescentiū ætas & iuuenum cōprehendatur à Galeno in Cōmentario, & (quod res ipsa satis indicat) tabes, sanguinis spuitiones, & morbi comitiales, adolescentib. sunt magis familiares. Celsus quoq; in hoc aph exprimendo, adolescentibus epilepsiam, iuuenibus sanguinis sputum attribuit. νεανίσκοι autem τὰ μεσέκια & τὰς νέας comprehendunt. Quod etiam mihi vidisse videtur vetus interpres, qui adolescentes vertit.

IN SECT. QVARTAM.

[1] τὰς αὔω] Hunc aph. perbellè exponit Gal. Com. in libr. περὶ διαίτης ὑγιεινῆς, vbi etiā δίψα ἢ αὔω, & δίψα ἢ κόπω κοιλίας legit. [2] ἐστελλομένης τὰς αὔω] τὰς αὔω φαρμακείας ex vetustiorib. membranis legimus. Cuius etiā scriptionis fidem facit vetus interpres, etsi δὴ τὰς αὔω legisse videtur. At Vaticanę membranę leg. τὰς ἢ φθινώδεας ὑποστελλομένας, δὴ τὰς αὔω φαρμακείας ὁ δ' πτ' αἷρεις, vt satis patet ex Caluo, etsi aliquid ex Gal. Com. adscripsisse videtur. [3] τὰς ἢ μελαγχολικὰς ἀφροτέρους] ἢ μελαγχολικῶν ἀφροτέρους τὰς κάτω, quidam legunt ex Gal. Com. vbi etiam περιθεὶς legisse Galenum apparet, alia exemplaria περιθέντας habent, quædā etiam περιθέντας.

[4] ὁκόσοι ῥόφοι] In Coac. Prænot. his verbis repetitur hæc sententia. ὑπὸ ῥοφήσιν πόνος & ὀσφύος ἄλγημα, φαρμακεία μὴ λύουσα, εἰς ὕδρωπα ξηρὸν ἀποτελεῦται.

[5] ὠὸς τοὺς ἐλλεβόρους] Hi aliquot aph. repetuntur in Epist. Hippocrat. ad Democritum. ὠὸς ἐλλεβορισμοῦ. Sic lib. 6. Epid. sect. 5. scribitur, ἐλλέβορον πινόντα δοῦναι καὶ θαύρειν λῶ θέλης, λύειν ἢ φαγεῖν.

[6] ἀπυρέτω ἐόντα] Eadem ferè scribuntur lib. ὠὸς πα ὠῶν, his verbis, λῶ ὃ πυρετὸς μὴ μὴ ἔχῃ, τὸ ὃ σῶμα πικρὸν ἔχῃ, καὶ ἡ σῶμα βαρώνῃ καὶ ἀσιτέῃ. τὰ ἄρμαλον διδόναι. τὸ ὃ παῦτα ἐπὸ χολῆς, ὅταν εἰς τὰς φλέβας καὶ τὰ ἀῦρα κάθαιρεῖξῃ. Repetitur hæc eadem sententia in Epist. ὠὸς ἐλλεβορισμοῦ, vbi ὀθπικρόμενον σῶμα legitur.

[7] τὰ ὑπὸ τῶν φρενῶν ὀδυνώμενα] Hic in omnibus manu scriptis exemplaribus, & in Vaticanis quoque desiderantur hæc verba, ὀιὸσα καθάρσεως δέονται, ex Galeni Commentario necessariò adscribenda, vt apparet. Deinde αἴω φαρμακείῳ σημαίνει, pro αἴω φαρμακήης δόσεως σημαίνει; scribunt quædam exemplaria.

[8] καθαιρόμενοι] καθαιρόμενοι τὰ πάυονται, scribitur in Epist. ὠὸς ἐλλεβορισμοῦ.

[9] οἱνεὶ αἷμα μέλαν] Hîc vulgatam omnibus exemplaribus lectionem secutus sum, ὁκοῖον αἷμα μέλαν, cùm tamen appareat Galenum οὗ αἷμα tantùm legisse. Quod apertissimè indicat Com. ad aph. 23. scribens, ὠεὐυπακοῦσαι χὴ τὸ μέλαν. Id quod etiam vetus Interpres satis testatur, qui (vel quasi sanguis) dixit. Atque hac in lectione Celsum secuti sumus, qui ex codicibus apposuisse videtur, cùm scribit, Aluus nigra sanguini atro similis repentina, siue cum febre, siue etiam sine hac, perniciosa est. Variant autem admodum hîc exemplaria. Quædam enim ἀπὸ πυπρὰ πρὸ ἰόνδε, alia αἷμ' αὐ πράτε. Deinde quædam etiam leg. καὶ ὁκόσα αἰ χρώματα πλείω πυπρότερα ἦ, μᾶλλον κακόν. Alia, καὶ ὁκόσοισιν αἱ τὰ χρώματα πυπρότερα ἦ, μᾶλλον κάκιον. Rursus quædam exemplaria legunt, καὶ ὅσα αἱ χρώματα πλέω, ὑ πυπρά. Alia habent, καὶ ὁκόσα αἱ χρώματα πλείω ἦ, ὑ πυπρόν. In Coac. hæc sent. paulò aliter scribitur, his verbis, διαχώρημα μέλαν οὗ αἷμα. ὠ σὺν πυρετῷ, καὶ αἴ ἐν πυρετῷ, πυπρόν. πυπρὸν ὃ ὠ πάντα τὰ ποικίλα, καὶ τὰ κάθαρσία πυπρά. Posterior verò pars ibidem sic repetitur, καὶ τὸ ποικίλον κάθαρσις διαχώρημα φλαῦρον. καὶ χέρον ὅσσα φοβερώτερον τῇ χροΐῃ, πλὴν ἐν φαρμακέῃσι. ἐν ὃ πύσιον ἀκιν δίωνα μὴ πλήῃ ἰσοβάλλον. *Cap. 8. lib. 2.*

[10] ἢ ἄλλως πῶς λεπιωμένων] Hîc quoque admodum variant exemplaria. Quædam enim sic legunt, alia, ἢ ἄλλως πῶς λεπιυομένοις, quædam etiam, ἢ ἄλλως λελεπιυσμένοις. Quædam etiam ἐπέλθῃ pro ὑπέλθῃ habent, optima certè ratione, vt supra vel infra prodire significet, quomodo legunt Vaticana exemplaria, quæ etiam secutus est vetus interpres.

[11] κάτω ὃ ἀραδὸν] Et hîc rursus magna est codicum varietas. Nos valde popularem lectionem cum veteri interprete secuti sumus, nempe, κάτω ὃ ἀραδὸν μέλαν ὑποχωρέον. Plæraque tamen exemplaria manu scripta & Vaticana legunt, κάτω ὃ ἀραδόν. ὠ τὰ μέλανα ὑποχωρέον ὠς κακόν. Quædam etiam manu scripta, pro ὑποχωρέον ὠς διαχωρήματα legunt. Nonnulla etiam, κάτω ὃ ἀραδὸν τὰ μέλαν ὑποχωρέοντα, & Galenus pro ὑποχωρέοντα, χωρέοντα in Com. legit.

[12] ὀνῶσι αὖ ὀδρκες] Quædam exemplaria ὁκοῖαι αὖ omittunt, & ὀδρκες ὑποχωρήσωσι simpliciter legunt.

[13] ὁκοσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν] Repetitur hæc sententia in Coac. Prænot. his verbis, οἱ ἐν πυρετοῖσιν αἱμοῤῥαγήσαντες ἰκανῶς ὁκοδενοῦσι, ὀν τῆσιν αἰδοῖοῖσι κοιλίας καθυγραίνοντα. Et rursus, αἱ ἐν ἀρχῇσι μελαίνα αἱμορράγησι ὠδὲ αὐ ἀνοιειδῶν κοιλίας καθυγραίνουσι. In Prorrh. verò, οἷσιν αἱμορραγίαι πλῆσις, ὠφελιμότατος χρόνος κοιλίας πυπρεύοντας, ὧν μὴ τὰ ἔσχατα πάσχῃ. Quod etiam repetitur in Coac. Prænot.

[14] ὁκόσοισι χολώδεα] In Coac. Prænot. repetitur his verbis, χολώδεα διαχωρήματα κάθαρσις παύει. κάθαρσιν ὃ παύει χολώδες διαχώρημα. Et rursus, ὀν πυρετοῖσι κάθαρσις, κοιλίαν ἐφίσταν. Quædam autem exemplaria γινομένης, alia ὀθπιγνομένης & ῥυομένων legunt. Gal. lib. 1. de loc. aff. ὀθπιγνομένης & ὀθπιγνομένων legit.

[15] ὁκοσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν] In Coac. Prænot. οἷσιν ἐκπαύσοισι ῥίγεα γίνεται, δύσκριδον.

[16] ὁκόσοισι παροξυσμοὶ γίνονται] Celsus inter mali morbi signa reputat eas febres quæ quotidie eodem tempore reuertuntur, quæve semper pares accessiones habeant. Securus sum autem codicum pluralitatem, qui λῶ αὖ ὅρλω ἀφῇ ὁ πυρετὸς legût, etsi illud omittunt plæraque exemplaria manu scripta. *Cap. 4. lib. 2.*

[17] καὶ ὠδὲ τὰ γνάθοις] Lib. ὠδὲ χωμῷ repetitur hic aph. vbi ὠδὲ γνάθοις legitur. Celsus etiam hunc aph. aptissimè sic expressit. Si lassitudinis etiam sensus in febre est, vel in maxillis, vel in articulis aliquid abscedit. *Cap. 7. lib. 2.*

[18] ὁκόσοισι ἢ αἱνιγμόνοισιν] Hic aph. cum sequente his verbis scribitur lib. ὠδὲ χωμῷ. οἷσι ἢ αἱνιγμόνοισιν ὀκ τῷ νόσων, αἰ ἕλκα ἢ ὀδόντων ποιεῖ πονέοισι π, ὀν τέτοισιν ἀφίσταται, ἀ ταῤ ὠ λῶ π ὠεῦπεπονικὸς ἔη, ὠρὶν ἢ νοσέειν, ἐς παῦπα ἀποσηείξῃ.

[19] λῶ ὑπὸ πυρετοῦ ἐχομένω] In Coac. Prænot. his disertis verbis repetitur. ὀν πυρετοῖσιν ἐξαπίνης πίγεσθαι, ὠ καταπίνειν μὴ δύνασθαι, χρεὼ οἰδήματος, κακόν. At aph. 61. lib. 7. vbi hic aph. repetitur, καὶ καταπίνειν μὴ δύνῃται, οἰμὰ ἢ μόλις additur, quod superuacaneum tamen esse censet Galenus, Celsus tamen ex iis locis mihi adscripsisse videtur. Neque is seruari potest, qui sine vllo tumore fe- 10 obricitans, subito strangulatur, aut deuorare saliuam suam non potest. *Cap. 6. lib. 2.*

[20] ὁ τράχηλος ὀξαίφνης ὀθπνιγαφῆ] In Coac. Prænot. hoc sic repetitur. τράχηλον ὀθπνιγαφῶσι μὴ δύνασθαι, μηδὲ καταπίνειν, θανάσιμον ὡς τὰ πολλά. At lib. 7. vbi hic aph. repetitur, neq; ἐξαίφνης legitur, & pro ὀθπνιγαφῆ, ὀθπνιγαφῆ, vt appareat hanc esse Galeni lectionem ex Com. qui tamen neque ὀν τῷ βαχήλω legit, quod adscribitur lib. 7.

[21] ἰδρῶτες πυρεταίνοισιν] Hic aph. paulò aliter repetitur libello ὠδὲ κρισίων.

[22] αἱ ψυχροὶ ἰδρῶτες] Disertissimis verbis repetitur hic aphor. libello ὠδὲ κρισ. & in Coac. Præn. ἰδρὼς ὃ ψυχρὸς ὀν ὀξέῃ μὲ πυρετῷ θανάσιμος, ὀν φρενῖτέρῳ ὃ, χρόνον σημαίνῃ. Repetitur etiam in Progn. aliqua ex parte.

[23] ὠ ὄκν ἔνι] Iisdem pene verbis repetitur lib. ὠδὲ κρισ. ὠ ὄκν τῷ σώματος θερμοῦ ἢ ψυχροῦ, ὁ πυ ὠδὲ ἔνι, ὀν ὠῦσι ἢ νῦσος.

[24] ὠ ὄκν ὀν ὅλω τῷ σώματι] Libr. ὠδὲ κρισ. ὠ τοῦτο ὀν ὅλω τῷ σώματι, μεταβολαὶ ὀξέων γίνοῦ, ὠ λῶ τὸ σῶμα ψυχῇ, ἢ αὖθις θερμαίνῃ, ἢ τὸ χρῶμα ἕτερον ὀξ ἑτέρου μεταβάλῃ, μῆνας νόσου σημαίνοισιν. Paulò etiam aliter scribitur aph. 62. lib. 7.

[25] ἰδρὼς πολὺ] Hîc vulgatam lectionem secuti sumus, αὖευ φανερῆς αἰτίας γινομένης, cùm quædam exempl. αὖευ πνὸς αἰτίας ἑτέρης legant, cuius etiam lectionis meminit Gal. in Com. ἐξ ὕπνου etiam (de somno) diximus per somnum, aut etiam in ipso somno intelligentes, quandoquidem in ipso somno huiusmodi sudores sæpiùs fieri videntur, tuncq; superfluum magis esse humorem significant. Sic in sanguinis redūdantia ἰδρῶτας νυκτερινοὺς ὠ κοιλιώσιας adscribit Hipp. Prorrh. 2. Actuarius etiam sudorem huiusmodi sine euidenti causa prouenientem, oppletas venas significare scribit, eundemq; contingere iis qui ex morbis reficiun- 40 tur, & nimio otio, aut iis qui sanguinis redundantia turgent.

[26] ὁ ψυχρὸς, μείζω] μείζων & ἐλάσσων legût exemplaria quædam, quemadmodum etiam legisse videtur Gal. etsi idem μείζω & ἐλάσσω legit Com. ad aph. 63. lib. 7. vbi aliter scribitur hic aphor.

[27] οἱ πυρεῖοι ὀκόσοι] In Coac. Prænot. repetitur his verbis, οἱ σωεχέες δέῳ τείτης ὀθπτέινονται, ὀθπκίνδυνοι. οἷσιν αὖ ποτε πυρετὸς διαλίπῃ, ἀκινδυνοι. Repetitur etiam lib. 7. aph. 64. vbi ὀθπκίνδυνοι simpliciter legitur.

[28] τετέοισι φύματα ἐς ὠ ἀῦρα] Lib. 7. aph. 65. vbi repetitur hic aph. legitur ἢ φύματα, ἢ ἐς ὠ ἀῦρα πόνοι ἐγίνοντα, quomodo etiam 50 legunt plæraque exemplaria manu scripta & Vaticana. Reliqua habent, φύματα ἐς ὠ ἀῦρα, ἢ πόνοι γίνονται, quædam etiam ἢ φύματα. At in Coac. Prænot. sic istud repetitur, ὀν μακρῇς πυρετοῖσιν, ἢ φύματα, ἢ ἐς ἀῦρα πόνοι ἐγίνον ται. καὶ λῶ ῥῆγνυται, ὀν ἄκρησι.

[29] ὀν πυρετῷ] Sic legunt exemplaria quædam, alia ὀν πυρετῷ μακρῷ, quibus Vaticana exemplaria consentiunt. At lib. 7. aph. 66. vbi hæc sententia repetitur, φύματα μακρά, legitur, & ὀν πυρετῷ.

[30] λῶ ῥῖγος ὀθπτίπτει] Aliis verbis repetitur initio Coac. Præn. ῥῖγος ὀν σωεχέῃ, ἢ σώματος ἤδη ἀσθενέος ἐόντος, θανάσιμον.

[31] αἱ ὀπχρέμψεις] Paulò aliter repetitur lib. 7. aph. 71.

ὀν τοῖσι μὴ διαλείποισι] In Coac. Prænot. ὀν ὀξεῖ ὠ μὲ ὀξὺ ὀθεν ὠδὲ ψυχῆς, ὠ ἢ ἐῤῥθεν καὶ ἐὰν ὠ δ. λῶ, κακόν. Repetitur etiã in Progn. & lib. 7. aph. 74. aliter.

[33] ἀσθενέος ἐόντος] Quædam exemplaria ἤδη ἀσθενέος ἐόντος, simpliciter legunt, quædam ἢ σώματος addunt, alia ἢ κάμνοντος. Quæ interpretationes ex Gal. Comment. adscriptæ videntur. Lib. 7. aph. 71. vbi repetitur hæc sententia, ἤδη ἀσθενὴς ἐὼν simpliciter legitur. In Coac. Prænot. τοῖσι ἀσθενέοις ἤδη διαλειμένοισι, μὴ βλέπῳ, ἢ μὴ ἀκούῳ, ἢ διαστρέφεσθαι χείλος, ἢ ὀφθαλμόν, ἢ ῥῖνα, θανάσιμον. Quæ- 60 dam exemplaria etiam βλέφαρον post χεῖλος adscribunt.

[34] ὁκόσοι ὀν τοῖσι πυρετοῖσιν] Hîc secuti sumus vulgata exemplaria, ὀκόσοισι ὀφθαλμοὶ δακρύσιν, cùm plæraq; ὀκόσοισι δακρύσι legãt. Lib. 6. epid. scribitur, δάκρυον ὀν τοῖσι ὀξέσι τῷ φλεγμῶνς ἐχόντων μὲ, χρόνου, ἀκόντων ὃ ὠῦδρῤῥέον, κακόν.

[35] ὁκόσοισι δὲ ὀδὴ τῷ ὀδόντων] Lib. 4. epid. οἷσι σὴ ὀδὴ τῷ ὀδόντων ὠδὲ γλῶσσα γίνοῦ, κακὸν ὑποχάσκῳν.

[36] βεχχία ἐρεθίζουσι] βεχχία ἐρεθίζοισιν legunt exempl. quædam cum Galeno, & idem Com. 2. in lib. 6. epid. βεχχὶ ἐρεθίζοισι. & ἢ πάνυ ἢ διψῶδες.

[37] εἰ ὀδὴ βυθῶσι πυρετὶ] Libr. 2. epid. οἱ ὀδὴ βυθῶσι πυρετὶ, κακὸν, πλὴν τῷ ἐφημέρου.

[38] πυρέσσουσι ἰδρὼς ὀθπιγνόμενος] Iisdem penè verbis repetitur hic aph. lib. ὠδὲ κρισ.

[39] ὑπὸ καυσοῦ] Repetitur iisdem verbis lib. ὠδὲ κρισ. vbi ἐ- 10 χομένω legitur. In Coac. Prænot. scribitur, ὠ καυσώδεα καὶ πανώδεα πυρετὸς ὀθπιγνόμενος λύει. In Epistolis quoq; ad Demetrium, ὑπὸ καυσῶν πυρετὸς ὀθπιγνόμενος, ἴσησι τὸ νόσημα.

[40] ὑπὸ καύσου] Iisdem etiam verbis repetitur lib. ὠδὲ κρισ.

[41] πειπᾶς ἀκριβῆς] Lib. ὠδὲ κρισ. πειπᾶς κρίνε πα ὀν ἐπὶ ὠδὲ ὀδοῦσιν ὡς ὀδὴ τὸ πολύ. In Coac. Prænot. πειπᾶς ἀκριβὴς ὀν πέπα, ἢ ὀν ἐπὶ ὠδὲ ὀδοῦσιν, ἢ τὸ μακρόπαν ὀν ὀνία κρίνῃ.

[42] ὀκόσοισιν αὖ] Lib. ὠδὲ κρισ. alia quædam adscribuntur, ὅσσις αὖ ὀν ἕῃς πυρετῆς ὠ ὥπα κωφῶῃ, πυτέοισι μὴ λυθῶσι τὰ πυρετοῦ, μαλῶω αὐάσκη. λύει ὃ ὀκ τῇ ῥινῶν αἷμα ῥύν, ἢ κοιλίῃ ὀκτὰς χρὴ ὠ χολάδεα, ἢ δίεν- 20 πεῖν ὀθπιγνόμενη, ἢ ὀδὼν ἰσχίων, ἢ γονάτων. In Coac. Præn. κώφωσις ὀκ πυρετῷ ῥύσις ἢ ῥινῶν λύει, ὠ κοιλίης ὠ χαχά.

[43] πυρέσσουσι λῶ μὴ] Ex multis Hippocr. locis hæc sententia constare potest. Lib. 2. epid. sect. 5. λῶ μὴ ὀν τῇ ῥοψίμῃ μεῖῃ ὁ πυρετὸς, ὑπὸ τροπαῖζῃ καὶ ἄσκη. Lib. ὠδὲ κρισ. ὑπὸ τῷ πάζῃ ὠ πυρετὸς, λῶ μὴ ὠδὲ ἀπὸ ἡμέρῃ ἀφῇ. Lib. 4. de Morb. λῶ ὃ μεῖῃ τὸ πῦρ ὠ τῆσι ὠδὲ ἀσιῆσι τῷ ἡμερέων, ὠ ὑγιὴς γίνοῦ ὁ ἀῦθρωπος, ὠ ἀνήσκει. In Coac. Prænot. verissimè scribitur, ὀκοσοισιν ὀκλείπωσιν οἱ πυρετοὶ μὴ κῷ κρισίμοις, ὑπὸ ὕδρωπικόν. Exemplaria quædam manu scripta, vt & Vaticana, aliam sententiam huic præfigunt. ὠ ὀν ἀῤῥῆσι κρινόμενα, διάκριτα ὠ φιλοπόῤῥοφα. Eamq; sententiam huic loco adscripsit vetus Interpres.

[44] ὁκόσοισιν ὀν ὕσσι πυρετοῖσιν] Exemplaria quædam manu scripta, vt & Vaticana, hîc addunt, λῶ μὴ ἔωυδόσιες ὑχῶν κῷ ἢ κοιλίω ῥῆγνυται. Quod videtur sumptum ex libr. 1. epid. * vt nostris in eum locum annot. admonuimus. * *fl. 3.*

[45] ὁκόθισιν ὀν ὕσσι πυρετοῖσιν] In Coac. Prænot. ista sic meliùs coniunguntur, ἕκτορος ἀφῇ λῶ τῆς ἑβδόμης ἡμέρης ὀθπιγνόμενος, κακόν. ἑβδόμη ὃ καὶ ὀν ἑνὶ, ὠ ἑνδεκάτῃ, ὠ πεπαρεσκαι δεκάτῃ χρήσιμον, μὴ σκληρμῶν ὠ ὑποχόνδριαι. λῶ ὃ μὴ, ὀνδιαστόν. Ex quibus ἢ ἑνδεκάτῃ cum quibusdam manu scriptis exemplaribus adscripsimus, cùm in plurimis desideretur.

[46] μάλιστα ὃ ὠ ὑιαῦπα] Hîc etiam variant exemplaria manu scripta. Quædam enim legunt, μάλιστα ὃ τὰ ὑιαῦπα ὕπνον ἐξ ἀῤῥῆς ἢ ἐξ ὀχέων ὑποῦσαν ἰῷ. Quædam etiam ἐξ βεχχέων legunt.

[47] ὠ ἔσχ αἰ ἀπεπεσχμένα] Gal. in Exegesi hoc loco αἰεῤῥαγμένα πα ἕρα legisse videtur, & αἰ ἀπεπεσχμένα exposuisse, quod etiam ex vetere interprete apparet, qui vtrãque lectionem addidisse videtur, & conuersas vrinas vertisse, quod etiam in nostra Oeconomia monuimus. Hunc verò aphorisi. adumbrat quod scribitur lib. 7. epid. πάνυ δ ὠ δεσία ἔσχ καὶ αἰ ἀπεπεγμένα, σημαίνοι ἀκριβὲς κεφαλαγίης, ὠ ἀπεπνοῦ, καὶ θανάτου. Et rursus ibid. in Polyphante, ὕρου ἐρυθρὸν αἰ ἀπεπεσχμένον, οὗ ὑποζῴου. Quædam autem exemplaria legunt, ὁκόσοισι σὴ ὀν πυρετοῖσι, quædam etiam ὀν πυρετοῖσι omittunt.

[48] ὑυτέοισιν ὀθπνώφελον] In Coac. Prænot. πό, π (ὕρου) ὀν τῇ πεπάρτῃ λαβὼν ὀθπνώφελον ὑφῦφον, ἐδαμαῖον ἀποῦσι, τῷ λεπτῷ κῷ λόγου ἐχόντων. Idem etiam multoq; certius de subsidentia alba scribitur ibid. λῶ λευκὼ ὑπόστασιν τὸ ὕρου ἰῷ ὀν τῇ πεπάρτῃ, λύσιν ὀν τῇ ἑβδόμῃ σημαίνῃ.

[49] ὁκόθισι ὠ ἔσχ διαφανέα] In Coac. Præn. λευκὸν δὲ καὶ κεπαχόμενον διαφανὲς ὕρου, πονηρόν. μάλιστα ὀν φρενιτικοῖσιν ὀθπφαίνῃ. Exemplaria hîc quoque variant. Quædam enim simpliciter legunt, μάλιστα δὲ τοῖς φρενιτικοῖσιν. Alia, μάλιστα ὃ ὀν τοῖσι φρενιτικοῖσιν ὀθπφαίνῃ. Quædam etiam ὀθπφαίνεται τὰ τοιαῦτα legunt. Sunt & quædam quæ scribant, μάλιστα δὲ ὀν τοῖσι φρενιτικοῖσιν λῶ ὀθπφαίνεται.

[50] ὁκόσοισιν ὑποχόνδριαι] In Coac. Præn. repetitur his verbis, ὀν ὑποχονδρίοις ἀλγήματα ὑποβορβορύζῃσι, ὀσφύος ἄλγημα ὀθπιγνόμενον, ὀν πυρετοῖς κοιλίας ὀθπ πολὺ καθυγραίνει, λῶ μὴ φύζῃ κατὰ ῥαχῆ, ἢ ὕρα πλῆσις ἔλῃ. Repetitur etiam aliis verbis in Prognost.

[51] ὁκόθισιν ἑλκὴς ἐς ἀῦθρα] Lib. 6. epid. aph. 2. sect. 4. his verbis exprimitur hic aphorism. ὕρου παχὺ, λευκὸν, οὗ τὸ ὑ ἀμφιγῤῥόες, ὀθπ' τῆσι κεπαύθεσι πεπαταίοις, ἔστι ὅτε ἔρχεται καὶ ῥύε πα ἢ ἀποστάσιος. λῶ δὲ ὠεὐς τέτων καὶ αἰμοῤῥαγήσῃ ὠπὸ ῥινῶν ἰκανῶς καὶ πάνυ. Quædam exemplaria κάρτα παχὺ, pro καὶ παχὺ legunt.

[52] ὁκόθισιν ὀν τῷ ὕρω παχὲ ἐόντι] In Coac. Prænot. ista fere sic meliùs coniunguntur, ὑπερος ὠεὐ λῶ τῆς ἑβδόμης ἡμέρης ὀθπιγνόμενος, κακόν. ἑβδόμη ὃ καὶ ὀν ἑνὶ, ὠ ἑνδεκάτῃ, ὠ πεπαρεσκαι δεκάτῃ χρήσιμον, μὴ σκληρμῶν ὠ ὑποχόνδριαι. λῶ ὃ μὴ, ὀνδιαστόν. Ex quibus ἢ ἑνδεκάτῃ cum quibusdam manu scriptis exemplaribus adscripsimus, cùm in plurimis desideretur.

[53] πυρώδεα σιωλεγρέεται] In additamentis ad lib. de Nat. hominis sic repetitur hæc sententia. ὁκόσοισι ὃ καθαρὸν τὸ ὄρεν, ἄλλοτε ὠ ἄλλοτε, ὁκοῖον ὃ πίνεται ὀθπφέρεται ὀν τῷ ὑρίμαι, ἢ τὸ πόνον ἢ κύστι. ψωεᾶ. Vbi etiam hunc aph. adducit Gal. & πυρώδες ὠ σιωλεγρέται legit.

[54] λῶ αἷμα καὶ πῦον ὑρέῃ] Aph. 39. lib. 7. repetitur hæc sententia, variè tamen, vt hic quoque variant exemplaria. Quædam nanque primo loco ἢ pro καὶ legunt, deinde etiam post ὑπόστασιν καὶ ἢ κτένα addunt. Postremo quoque pro ἐς ἢ ἀῤῥίνωσιν, ὠδὲ πόνωσιν vitiosè legunt. Quædam etiam ὠδὲ πόνεον, quæ etiam scriptio aliàs quoque apud Hippocrat. observatur. Quod & facit Aldinum exemplar loco asterisco notato & suspecto reddito. Quædam etiam exemplaria hanc integram dictionem omittunt, quemadmodum scribitur lib. 7. vbi etiam Gal. hîc τὸν κτένα adscribit, & ἢ ὠδὲ πόνεον omittit. Idem quoque πόνεσι legit, quam lectionem hîc in Comment. adscribit, vt & illic πόνεσιν σημαίνει legitur.

[55] ὁκόσοισιν ὀν τῇ κύήθῃ] Repetitur hic aphor. lib 7. aphor 57. vbi φύματα φύεται hîc legit Galenus, quam etiam lectionem secutus videtur Celsus, cùm hanc sententiam sic expressit. Quibus in fistula vrinæ vti minuti abscessus (quos φύματα Græci vocant) esse cœperũt, iis vbi pus ea parte profluxit, sanitas reddit. In Coac. Prænotion. scribitur, οἷσι ἢ φῦμα ὠδὲ ἢ κύστιν ὀῦ τὸ παρίχεν ἢ ἀιεουείλω, πανπίνας ῥαμαλιώδυπς ἰχκέοντα. λύσις δὲ τέτων γίνεται πύῳ ῥαῦῤῥης. *Cap. 8. lib. 2.*

IN SECT. QVINTAM.

[1] Γασμὸς ἐξ ἐλλεβόρου] Iisdem verbis repetitur in Epist. ὠδὲ ἐλλεβορισμοῦ. In Coac. verò, ὀθπ ἐλλεβόρω γασμὸς ἀπαυσμὸς ὀλεθρίου.

[2] ὀθπ ῥόμαλα] In Coac. Prænot. iisdem verbis repetitur. ὀθπ ῥόμαλα ἀπαυσμὸς ὀθπιγνόμενος, κακόν. Sic enim τρῶμα π quædam exempl. hîc legunt. alia τρῶμαπ, vt videantur τρῶμα & ῥῶμα ab Hippocrate de eodem efferri.

[3] αἵματος πολλοῦ ῥυέντος] In Coac. Prænot. ὀθπ αἵματος ῥύσις πολλῆς, ἢ λυγμὸς, ἢ ἀπαυσμὸς, κακόν. Exemplaria manu scripta Regia quædam & Vaticana, ῥυέντος κάτω legunt.

[4] ὀθπ' ὑπόκαθαρσιν] In Coac. Præn. ὁμοίως δὲ καὶ ὀν τῆσιν ὑπόκαθαρσιν τῆσιν ὀν τῷ φαρμακείῳ, quod ὀθπ ἀπαυσμὸ καὶ λυγμὸ dicitur.

[5] λῶ μεθύων ἐξαίφνης] In Coac. Prænot. ὁκόσοισι ὑπὸ πεπόνου ἀλίσκουσι] Iisdem omninò verbis repetitur lib. ὠδὲ κεφαλῆς.

[7] ὠδὲ ὀθπλυπῆσι] Lib. 6. epidem. 3. sect. 1. αἱ ὀθπνοπόνοι ὁκλάμψεις ἄμα ἢ ὀδὼν οἷσι μεταβολαὶ ἰῷρσι, ὠ ἀῤῥῆς. Quod his verbis exponit author Medici hunc aph. exprimens, ὑπὸ δὲ τὸ πόδος ὀδὼ ὠδὲ ἢ ὠῦς πυῤῥὸν ἢ φύσις ὁκλάμψαι ὠῦ ἢ ὠῦ, ὠ κείσιν ἢ νοσήματος ἐρεθιζόμενον ὠ ἐμφύτω θερμῷ αὐξηρεῖναι ὠ ὠ ἀῦπα.

[8] φύσις γίνεται] In Coac. Prænot. ἢ δὲ ἢ λυκιῶν ὀθπκινδυνῶ πα τὰ πρὸς φύσιν ὑπὸ ἢ ἐτέων, μέχρι ἐ ὠ λ. [9] ὁκόθι κυνάγκην] Aliter scribitur hic aph. in Coac. Præn. & lib. 2. de morb. exprimitur, hũcq; propriè exponit Celsus his verbis. Si angina subitò finita est, in pulmonem id malũ transit, idq; sæpe intra diẽ septimũ occidit. Quod nisi incidat, sequitur vt aliqua parte suppuret. Variant aũt hîc exempl. quædam enim ἐς ἢ πνεύμονα βέπει] legunt, & ὠ ἐπὶ ἡμέρησιν ὑπὸ θνήσκοισιν. Alia, ἐς ἢ πνεύμονα αὐτέοισιν βέπει], & ὠ ἐπὶ & &c. Alia quoque, ὠ ἐς ἢ πνεύμονα βέπει, ὠ ὀν ἐπὶ ἡμέρησιν ὑπὸ θνήσκοισιν. *Cap. 7. lib. 2.* [10] τοῖσιν ὑπὸ ἢ φθισίοισ] In Coac. Prænotionibus aliis verbis repetitur, & lib. 2. de Morb. Illud autem ὀθπκόμενον carbonibus infusum aut iniectum significat, populariter quidem & ex omnium interpr. mente, in ignem iniectum dixit Celsus. Potest tamen etiam significare prunis liquatum, aut earum calore resolutum, fusum ac dissolutum.

[11] ὁκόθισι φθισιῶσιν] In Coac. Prænot. ὁκόσοισι ἢ φθισικῶν αἱ τὲ χεῖρε ὀν ἢ κεφαλῆς ῥέοισιν, ὑπὸ διαῤῥοίης ἀπόλλυῦ.

[12] ὁκόθι αἷμα ἀφρῶδες] In Coacis Prænotionibus hoc modo scribitur. ὅθι ἀφρῶδες αἷμα ἐμέοισι, πόνου μὴ ἐόντος κάτω τὸ διαφερόμενος, ὑπὸ τῶ πνεύμονος ἐμέοισιν. Et verbũ ἐμέοιεν ex quibusdam

exemplaribus hîc agnoscit Gal. At rursus spumantem sanguinem non semper è pulmone educi, testatur quod scribitur, in Coac. Prænot. ὅσοι αἷμα ἀφρῶδες πίνουσιν, πνεύμονος ὑποχόνδριον διέχουν, ἀπὸ τῆς ἥπατος πίνουσιν, καὶ οἱ πολλοὶ ἀπόλλυνται). Hunc aph. diſertis verbis ſic expreſſit Celſ. At qui ſpumantem ſanguinem exſcreant, his in pulmone vitium eſt. *cap. 7. l. 2.

13 τὰ ἐξίστιος ἐχόμενα] In Coac. Præn. καὶ ὅσοισι φθισικοῖσιν ὀδυνῶνται διάῤῥοιαι ἐπήσκουσιν.

14 ὁκόσοι ἐκ πλευρίτιδος] In Coac. Prænot. οἱ ἐκ πλευριτικοῦ ἔμπυοι γιγνόμενοι, ἐν τῇσι μὲν ἡμέρῃσιν αἰκαπύουσιν ἀπὸ τῆς ῥηξιος.

15 τὸ θερμὸν βλάπτει] Libr. περὶ ὑγιεινῶν χρήσιος his verbis repetitur hic aphor. βλάπτει δὲ καὶ τὰ θερμὰ πλέον χρεομένοισι. ὀφθαλμῶν ἐκπύησιν. νεύρων ἀκοῆς τε καὶ γνώμης. ναρκώσιν. αἱμορραγίας. λειποψυχίας. καὶ τὰς ἐς σπέρματος ἐκπήδησις autem ſcribitur Erotiano, vt & ἐκπήλωσις, vt ſcripſimus in noſtra OEcon.

16 τὸ δὲ ψυχρὸν] Iiſdem etiam verbis repetitur lib. περὶ ὑγιεινῶν χρήσις.

17 τὸ ψυχρὸν πολέμιον] Rurſus ibid. διὰ τῆς ὀστέοσιν. ὀδόντας. νεύροισι τὸ ψυχρὸν πολέμιον. τὸ δὲ θερμὸν φίλιον. Ar de cerebro & dorſali medulla ibid. ſcribitur, ἐγκέφαλος, καὶ ὄζος ἀπὸ τόνου, ψυχρὸν μὲν ἀεὶ, θερμὸν δὲ ἥδεται.

18. ὁκόσα κατὰ ψυκτὰ] Rurſus eod. libello. καὶ ψυχρὰ θερμαίνει. καὶ πάσα, ἕλκεσιν, πλὴν ὅσοισι αἱμορραγέουσιν, ἢ μέλασι. Variant autem exempl. Quædam enim πλὴν ὁκόσα αἱμορραγέει, ἢ μέλασ leg. alia αἱμορραγέψι μέλας In fine lib. περὶ ὑγιεινῶν χρησ. πλὴν ὁκόσα αἱμορραγέψι ἐλπὶς, legitur.

19 ἕλκεσι τὸ δὲ ψυχρὸν] Rurſus ibid. etiam repetitur & legitur, ὀδυνώδεα καὶ ἐκπυήσκοντα πυέτ, πελιδνά, μελαίνα, ῥίγεα πυρετῶδεα, ἀσασμοὶ πνευμ. Gal. Com. 1. in lib. de artic. vbi hunc aphor. adducit, ἐδυνήν ἀνεκπύησιν legit, quam etiam lectionem Philotheus ſequitur, & πολυχρόνιον exponit.

20 δὲ ὄνου] Repetitur etiam ibid hic aph. vbi δὴ πτώσι legitur, vt hic quoq; in quibuſdam exempl. & ῥέῃ vitiosè pro ῥοῦ). Idem etiam remedium adhibetur tetano & opiſthotono lib. 3. de Morb.

21 τὸ θερμὸν ἐκπυησκῶν] In fine eiuſdem lib. repetitur hic aphor. paucis immutatis. Quædam exẽpl. leg. τῇ σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ ἡ βαρίλω λύῃ, quemadmodum legiſſe videtur Gal. in Com.

22. καὶ ἐρισίπελας] Hîc popularem ſecutus ſum lectionem, etſi quædam exemplar. M. S. καὶ ἐρισίπελας τὸ μὴ ἐκκλιμένον τὸν τὸν ἢ ῥήξις. Gal. tamen ὠρῆξις addidiſſe videtur in Com.

23. αἱμοῤῥοΐκα] αἱμορῥοΐκα legit Gal. & ῥηξὶς ἀτρεῖον ἐρχόμενα exponit. Idem tamen Comm. 3. in lib. 6. epid. αἱμορῥοΐκα legit, vbi hunc aphor. exprimit quod illic ſcribitur, τὸ ψυχρὸν πάνυ φλεγῶν ἠκλικεν, καὶ ἐπιχῶδες, ἢ χόλον, κρύσταλλος.

24. καὶ σπάσματα] Lib. περὶ ὑγιεῶν χρήσιος repetitur iſta paulò aliter & vitiosè ſcribuntur vt ſatis patet. Nam pro σπάσματα, σάματα, & pro ῥηΐζῃ ἰδρῶσιν legitur. Cæterùm exempl. quædam καὶ ἰσχαίνει omittunt.

25 ὕδωρ τὸ ἐκχέως] Lib. 2. epid. ſect. 2. ὕδωρ τὸ ἐκχέως θερμαινόμενον, καὶ ἐκχέως ψυχόμενον ἀεὶ κερδῶον. Quod Hip. teſtimonium adſcribit Athen. lib. 2. idemq; ἐκ ὕδατος ἐκχυθὲν θερμαινόμενον, κοῦφα καὶ ὑγιεινὰ exiſtimat. Plin. *hanc etiam leuitatis notam in aquis agnoſcit, ſi celeriter calefiãt aut refrigerentur, & Aëtius ſerm. 3. Terr. 1. cap 165. *lib. 31. cap. 3.

26 καὶ ἄχρι ἐπὶ τὰ μάλιστα ἥκουν] Sic quidem plærq; legunt exempla. ἥκουν δὲ ζώσας, vt antea.

27 γυναικὶ αἷμα ἐμέσαν] Libr. 1. de morb. his verbis repetitur, γυναικὶ αἷμα ἐμέσαν καὶ καταμήνια ῥαγῆναι ἀγαθόν.

28. γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ] Lib. 2. epidem. τῆς ἀποφθορήσεων οἱ ὀυτδοὶ καὶ προεξισχαίνουσι. Et lib. 1. περὶ γυναικείων, ἢν ἐν γαστρὶ ἐχούσῃσι πεῖ τῆς ἕβδομον ἢ ὄγδοον μῆνα ἐξαπίνης τὸ πάθημα τῆς μαζῶν καὶ τῆς γαστρὸς ξυμπέσῃ, καὶ οἱ μαζοὶ ἐξισχνοῦν, καὶ τὸ γάλα ἀφανεῖται, φαίνει τὸ παιδίον ἢ πεπνικὸ ἔῃ, ἢ ζῶν τῆς ἔῃ ἢ πεθανόν. Celſus cap. 8. lib. 2. Mulieri grauidæ ſi ſubitò mammæ emacruerint, abortus periculum eſt.

29 γυναῖξι] In fine lib. 2. epid. ſcribitur, τῇ μέλλουσα μαίνεσθαι πόδε προσημαίνει ὦ σημεῖον, αἷμα συνέγνεται ἀυτῇ δὴ τοὺς ὀυτδούς.

30 γυναῖκα ἐὼν θέλῃς εἰδέναι] Hîc multum variant exemplaria. Quædam enim ἀδύνατον ἰδεῖν addunt, quod etiam in multis exempl. M. S. reperitur. Sed ἐν ἀδύνατον ἰδεῖν ex Gal. verbis quidam legendum contendunt. Nos popularem magis lectionem ſecuti ſumus. Alia exẽpl. pro δύδυναι πεῖν, δύδυν πεῖν legunt, & κλῶπα γρόνος αὐτῇ ἔχει.

31 ἢν γυναικὶ κυήσῃ] Lib. 1. de Morb. inter morbos lethales annumeratur, ὡν ἐρισίπελας ἐν τῇσιν ὑστέρησι γίγνεται. Lib. περὶ γυναικ. φυσ. de erysipelate vteri, αὐτὴ ἡ νοῦσος ἐπὶ τὸν κοιλόρυσιν ἐγγίνεται, ἀπὸ θήκας. Et lib. 2. περὶ γυναικ. αὐτὴ ἡ νοῦσος ἐὶ ἐξαίφνης χρὴ, κτείνει.

32 ὁκόσαι πρὸς φύσιν λεπταί] Hîc ſecuti ſumus vulgatam magis lectionem. Quædam exemplaria ὀκλεπρώσιοισι δίμωα legunt. Quædam etiam hanc lectionem adhibent, ὁκόσαι πρὸς φύσιν λεπταὶ ἔασαι ὀκλεπρώσιοισιν, ἢ κύοισιν πρὶν ἢ παχυνθῆναι. Alia ὀκλεπρώσκοισι, καὶ ἢ κύοισι, &c.

33 ὁκόσαι δὲ μετείαι] Lib. περὶ γυναικ. φυσ. & lib. 1. περὶ γυναικ. explicatur hic aph. Gal. lib. περὶ μήτρας αἱματικῆς, πείμωα καὶ πτεράμωα legit, & lib. 6. de loc. affect. πτέρμωα addit. Quædam etiam exemplaria ἀπορρήγνυται legunt, vt Galen. iis omnibus locis quibus iſtum aph. explicat, & lib. 15. de Vſu partium. alia ἀπορρήγνυται, quæ ſecuti ſumus, & ad vaſorum diſſolutionem retulimus, Galeni mentem ſecuti libr. 6. de loc. aff. Sic enim iſtud explicat. περὶ τὰ κοτυληδόνας αὐτῆς τῆς μητρῶν, ὑγρότης φλεγματώδης ἀφρίζεται, δι' ὧν ἡ τῆς γιγνομένου ὀν τῷ χωρίῳ φλεβῶν πῆ καὶ ἀρτηρίων σύμφυσις τοῖς σώμασιν τῆς καθηκόντων, εἰς τὴν μήτραν ἀγγείων, ἄπνοός ἐστι, ὡς μὴ φέρειν τὸ τῆς κυομένου βάρος, ἀλλ' ἀπορρήγνυνται ῥαδίως. ὀκλεῤῥώσκοιν) etiam legit Galib. de Vſu partium.

34. ὁκόσαι πρὸς φύσιν παχεῖαι] Lib. περὶ γυναικ. φυσ. hæc ſterilitatis cauſa his verbis adſcribitur, ὧν τὴν παχυνθῆναι πρὸς φύσιν, ὅτι τὴν ἐν μαστοῖ. τὸ δὲ ὀπίσθιον ὀπτκόμενον πολὺ παχὺ, ἀποπίπτει πᾶν ὑστέρας, καὶ τὴν ἀνοῖξιν εἰς δέχονται. Quod lib. περὶ ἀφόρων apertiùs & melioribus verbis repetitur. Lib. quoq; de aëre loc. & aq. in mulieribus Scythicis ſterilitatis cauſam agnoſcit Hippocr. τὸ τε σῶμα τῆς μηρίων ὑπὸ πιμελῆς ξυγκλείεται. θοὐχ ὑποδέχεται τὴν γόνον. Eadem quoque cauſa adſcribitur lib. περὶ ὀπτκυήσιος.

35 αἱ ἀγκῶνες ἔμμοπτοι γιγνόμεναι] Simili phraſi eadem in re αἱ μήτραι ὀκπνοῖσι εἰς ἔμμοπτοι γιγνόμεναι dicuntur Hippocrati lib. περὶ γυναικ. φυσ. & lib. 2. περὶ γυναικ. iſtamque phraſim expoſuimus in noſtra OEconomia. Quidam etiam pro διάπνοῃσι, διάπνοῃσι aut διάπνοῃσι legunt. Verùm ex ſuperioribus locis διάπνοῃσι Hipp. legiſſe apparet.

36 ἔμβρυα] Gal. Comm. 2. in lib. 6. epid. hunc aph. his verbis legit & exponit. ἔμβρυα καὶ μὲν ἄῤῥενα ὀν τοῖς δεξιοῖσι μέρεσι τῆς μήτρας μᾶλλον εὐείσκε σωιστάμενα. καὶ δὲ θήλεα κατὰ τὰ ἕτερον κόλπον αὐτῆς τὰ ἀριστερόν. & in Com. huius aph. ὀν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι τῆς μήτρας τὰ σωιστάμενον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κύημα.

37 ὑστέρων ὀκπτώσιας] Lib. 2. epid. ſect. 5. his verbis ſic repetitur, χρείων καθάρσις ἢν ἐαθέρχῃ, ἀφεῖ τὰς ῥίνας φεῖξι δίναι ὥς τὰ πλαφύνδαι, καὶ ὀπλαμβάνῃ τὰς ῥίνας τῆς πλαφυμένης, καὶ τὸ σῶμα.

38 γυναῖξι καὶ καθαμλώσα] Libr. 2. epid. ſect. 6. γυναῖξιν ὀπτιλώσα ὦ τὰ ἴχθυ, σικύλω μεγίστω πρὸς τὰ πτῆνα τεσσαβάλλῃ.

39. ὁκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσι] Gal. poſtea Com. ad aph. 52. huius lib. hîc legit, ἕνεκεν τὸ σῶμα συμμένει τὰ ὑστέρων.

40 ἢν γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ] Rurſus ibid. ἢν πολλὴν ῥέῃ γάλα, ἀνάγκη ἀδενέων τὸ ἐν γαστρί. ἢν τερεώτεροι ἔωσιν οἱ μαστοί, ὑγιηρότερον τὸ ἔμβρυον.

41 ἢν γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ] Etſi quibuſdam mulieribus innoxiè menſes grauidis profluunt, certum tamen eſt quòd ſi purgationes menſtruæ curſum ſuum teneant, neque parua copia profluant, eas fœtui non parũ nocere ex Hipp. doctrina, quod per περιόδους & καθάρσιας pluralitatis numero ſatis indicatur, vt ſcribit Galenus. Quod etiam ſcribit Hipp. lib. 1. περὶ γυναικείων. ὧν δὲ χαίνωσιν αἱ μῆραι μᾶλλον τῆς κοιλοῦ καθαιμαδίασι τὰ αἵματος κατὰ μῆνα, ὡς ἀφ' ἑωυτῆς χωρίζεν, καὶ τὸ ἐν τῇσι μήτρῃσιν ἐὸν λεπτὸν τὰ ἀδενὲς γίνεται. Idem libr. περὶ φυσ. παιδίου. καὶ δὲ καθαμλώσα ἡ χωρέα, ὁκόταν γυνὴ λάβῃ περὶ ἑωυτῆς, μὴ ἀφῇ τὸ παιδίον ὑγιαίνειν. εἰ μὴ ἔστιν ἢν ὀπτσπαμένῃ τὰ περὶ τὸν μῆνα ὁκόσον ὀλίγον. Scribit etiam Ariſt. lib. 7. de Hiſt. anim. γίνεται δὲ ἐνίαις καὶ κύοσιν ἀμφὶ πλέος καὶ γυναικεῖα. συμβαίνει μέν τοι αὐτῇ φαῦλα πίκτειν, καὶ μὴ σώζεσθαι εἰς αὖξιν, ἢ ἀσθενῆ καὶ ἄκυρα γίνεσθαι. Idemq; repetit lib. 5.

42 ὁκόσαι ψυχραί] Variè legitur hic aphoriſmus in multis exempl. Gal. Com. 1. in lib. de Nat. humana, & in Com. ad hũc aph. pro κοῖσοιοι κοῖσοιον) legit, & ὅσαι τὴν ὑγρὰν ἀμέτρως ἔχουσι τὰς μήτρας. Quædam verò exemplaria manu ſcripta, καθ' ὑγρὸς αὐτὰς ἔχουσι. Idem in Comment. καὶ ὅσαι ξηραὶ ἢ πεικαεῖς. Ac rurſus ὅσαι δὲ ἐξ ἀμφοτέρων τῆς κράσος συμμέτρως ἔχουσιν. Quam lectionem ferè ſequitur Comm. in lib. de Nat. humana.

43 ἢν ὀκπνεῦσαι] Exemplaria quædam ἢν ἐὰν πνεῦσαι legunt. Gal. in Com. ἢν ὀκπυρίσαι. reliqua omnia ἢν ὀκπνεῦσαι.

44 ὅσοι χολώδεες] Hîc quoq; variant exempl. Publicata cum M. S. legunt, καὶ ὅσοι χολώδεες ὑποχωρήσιες ἢ ὀξέσι πυρετῆσιν ἔεσι. Gal. tamen legit, καὶ τοῖς ὀξέσι πυρετῆσιν ἔεσιν. Sic poſtea quædam exẽpl. legunt, ἁρμόζει δὲ τοῖσι φθινώδεσι μὴ λίαν πολλὰ πυρέτοισι διδόναι γάλα.

Alia

Alia διδόναι tantùm legunt. Quædam etiam, διδόναι δὲ ἐν πυρετῆσι μακροῖσι. Deinde μηδενὸς προειρημένου σημείου παρέοντος, Galen. legit, μηθ' ἑνὸς προειρῆται παρέοντος.

45 ὁκόσοισιν οἰδήματα] Iſtud repetitur lib. 2. epid. his verbis: οἷσιν οἰδήματα ἐφ' ἕλκεσιν, ἢ μάλα ἀπῶνται, ἢ δὲ μαίνονται. πύτων δὲ ἀφανιζόντων ἐξαίφνης, οἷσι μὲν τὰ ὄπισθεν ἀπεσμοὶ μὴ πόνων, οἷσι δὲ ἐς τὴν προσωπεῖον, ἢ μανίαι, ἢ ὀδυνῶαι πλευρῶν ὀξεῖαι, καὶ δυσεντερίαι ἐρυθραί. Quædam autem exemplaria hîc legunt, ἐξαίφνης πῆσι μὲν ὄπισθεν, ἀπεσμοὶ, reliqua ἀφανιζόντων ἐξαίφνης. Quædam etiam, μᾶλλον ἢ τὰ οἰδήματα.

*Sect. 3.

46 λῶ βωμῷ] Rurſus ibidem id his verbis repetitur, βωμῷ λῶ ἐρυθρὰν ἐόντων οἰδήματα μὴ φαίνῃ τὰ μέγα, κακόν. Apparet autem Gal. μέγα κακὸν legiſſe, quem ſecuti ſumus.

47 τὰ χαῦα] Ibidem quoque, τὰ χαῦα χρηστὸν, τὰ αὖα νεμόμενα κάκιον.

48 τῇ τὰ ὄπισθεν] Lib. 6. epid. ſic repetitur, τῇ ὄπισθεν κεφαλῆς ὀδυνόμενα, ἢ ἐν μετώπῳ ὀρθὴ φλὲψ τμηθεῖσα, ὠφέλησεν.

*Sect. 3.

49 ῥίγεα ἄῤῥατα] Paucis immutatis repetitur hic aphor. lib. 2. epid. & melioribus verbis lib. 6.* Quædam autem exemplaria, ἀπὰρ καὶ τὸ δέρμα ἀράδον ἔχοισι legunt, plæraque tamen ἔχοισι deſiderant, quæ populariter ſecuti ſumus.

*Sect. 3. *Sect. 3. Aph. 15.

50 οἱ ἀπὸ πταρτῶν ἁλισκόμενοι] Lib. 6. epid. οἱ ἀπὸ πταρτῶν ἁλισκόμενοι, ἀπὸ τῆς μικρίλης νόσου ὀχ ἁλίσκονται. διὰ τὴν ἁλίσκονται πρόσπερον, καὶ ὀπτῆνται πταρτῶσι, πάνυ). Sic enim de morbo Comitiali hunc aphor. exponit Galenus.

*Sect. 6.

51 ὁκόσοισι δέρματα] Rurſus ibidem repetitur hic aphor. his verbis: οἷσι μὲν δέρματα ἀπεπτίνεται καρφαλέα καὶ σκληρὰ, αὖ εὐ ἰδρῶτες. οἷσι δὲ χαλαρὰ ξὺν ἰδρῶτι διήκουσιν.

IN SECT. VI.

1 ἐν τῇσι χρονίσι] Lib. 2. epid. τῇσι χρονίσι λεῖον τρίψιον ὀξυρεμίη γιγνόμενη, πρὸς ὧν μηδέτερα γιγνόμενη, σημεῖον χρηστὸν, καὶ Δημαγόρης ἐγράφετο.

*Sect. 2.

2 οἷσι ῥίνες ὑγρὸ πραγ] Lib. 6. epid.* οἷσι ῥίνες ὑγρὸ πεπαν φύσει, καὶ ἡ γνώμη ὑγροτέρη καὶ πλέων, ὑγιαίνουσι ἢ πυοσκλότερον. τῇσι πλείστοισι δὲ οἷσιν ἀπὸ νόσου πάντα τία.

*Sect. 6. Aph. 20.

3 ἐν τῇσι μακρῇσι] Lib. quoque 6. epid. ἐν τῇσι μακρῇσι διεξεπρίσιν, καὶ ὑποστάσιν, κακόν, ἄλλως τε καὶ ὑπὸ ὀπτυρετώσιν.

*Sect. 8. Aph. 1.

4 τὰ πεμφιγόεσα] Sic legunt plæraque exemplaria, quædam πεμφιγόεσα, vitiosè tamen. Lib. 6. epid. † πεμφιγόεσα ἕλκεα κακοήθεα, legitur meliùs, ſicque legendum docuimus in noſtra OEconomia, vbi eam dictionem expoſuimus.

† Aph. 2. Sect. 8.

5 ἢν ὀδυνέων] Iſtud in morborum temporibus conſiderãdum admonet lib. 6. epid. his verbis, ἢν ὀδυνέων καὶ ἐν πλευρῆσι, καὶ στίγμα, καὶ τῇσι ὀμφαλοῖσιν ἄλλοισι, τὰ ἄρκτα λῶ μέγα διαφέρουσι, καταμαθήσεν, ὅπ ὅταν βέλπωνται ἔρωσιν, αὖθις κάκιον ἤρξουσιν, οὐχ ἁμῶς πάνοντες.

*Sect. 7.

6 τὰ νεφελιῶδα] Lib. 6. epid. † τὰ νεφελιῶδα ἢν εἴδου ὑγιαζόμενα ὑπὸ πυετῶν κοπτὰ ἔτεα. Cæterùm quædam exemplaria legunt, καὶ ὁκόσα κατὰ τὴν κύοσιν ἀλλήματα, alia κατὰ τὴν κύοσιν ſimpliciter, quam lectionem ſecutus videtur Galenus in Comment.

† Sect. 8. Aph. 4.

7 τὰ ἀλλήματα] Codices Vaticani cum manuſcriptis τὰ ἀλλήματα καὶ οἰδήματα legunt. Quædam etiam exemplaria κοῦφα legunt, alia κουφότερα, quædam etiam κουφότατα.

8 τὰ πλατέα] Lib. 6. epid. † τὰ πλατέα ἐξαιφνήματα ὑπάνω ἢ κινησιόδεα. οἷα Σίμων ὀχ χιμῶνος. Exemplaria quædam ὑπάνω legunt. Galenus in Com. ὑπάνω.

† Sect. 2. Aph. 18.

9 κεφαλὴ πυέουσα] Lib. 2. & 3. de Morb. exprimitur hæc ſententia & aliqua ex parte lib. περὶ παθῶν, quam his verbis repetit libello περὶ κεφ. κεφαλὴ περὶ ὀδυνῶν καὶ νοσέουσα, πύε ῥύπτας ἢ κατὰ τὰ ὦτα, ἢ κατὰ τὰς ῥίνας, λύει τὸ νόσημα. Exprimitur etiam quadam ex parte in epiſtola ad Demetrium Regem. Apparet autem Gal. non legiſſe ἢ αἷμα, neque ἢ κατὰ τὸ σῶμα.

10 τῇσι χολαγωγοῖσι] Libello περὶ κεφ. ſic repetitur, μελαγχολικοῖς μὲν φρενιτίδων (νεφελικῶν malim) ἐχομένοις, αἱμωῤῥοΐδες ἐγγινόμεναι, ἀγα-

θόν. Ad cuius ſententiæ explicationem facit aphoriſ. 24. ſect. 5. lib. 6. epid.

11 τὰ ἰνθέρα] In fine lib. de rat. vict. in morb. ac. in curatione hæmorrhoidum ſic ſcribit Hippoc. καὶ ἀεὶ μίαν καταλίμπανε. Quod etiam in Alcippo lib. 4. epid. ex obſeruatione animaduerſum reprehendit, qui intempeſtiuè curatis hæmorrhoidibus, in maniam incidit, eosque ἰνθέρα ἀθέρα ἀκάθαρα vocat aphor. 28. ſect. 3. lib. 6. epid.

12. ὑπὸ ὕδρωπος ἐχομένω] In lib. περὶ κρισ. legitur, ὑπὸ ὕδρωπος ἐχομένων (ἐχομένω meliùs) κατὰ τὰ φλέβας ἐς τὴν κοιλίν ὑδατώδεις ῥυέντες, λύσις.

13 ὑπὸ διαῤῥοίης] Lib. 1. de Morb. διαῤῥοίη ἐχομένω ἰσχυρὴ ὁ ἔμετος γινόμενος, ἀγαθόν. Celſus, longas deiectiones ſupprimit vomitus.

*Cap. 8. Lib. 2.

14 ὑπὸ πλευρίτιδος] Rurſus lib. 1. de morb. κοιλίη παρεχθεῖσα ὑπὸ πλευρίτιδος ἐχομένω, ἢ περὶ πλευμονίης, ἢ ἐμπύω ἐόντι, κακόν.

15 ὀφθαλμῶν] Lib. περὶ κεισ. ſic repetitur, ὀφθαλμῶν ὑπὸ διαῤῥοίης ἀλοῦσιν, ἀγαθόν. Et in Coac. Prænot. ὀφθαλμῶν διαῤῥοῖα ἀπὸ τοῦ πρωΐ πόνου, χρήσιμον. † Celſus, Omnisq; deiectio lippiẽti prodeſt.

† Cap. 8. lib. 2.

16 κύσιν διακοπέντα] Hæc quoque recenſentur ferè vulnera lethalia Prorrh. 2. & in Coac. Prænot. & lib. 1. de Morb. At Gal. poſtea Com. ad aphoriſm. huius ſect. κύσις καὶ διακοπῇ ἢ ἐγκέφαλος legit.

17 ἐπὶ καὶ διακοπῇ] Iiſdem ferè verbis repetitur in Coac. Præn. νεῦρον διακοπὲν, ἢ γαστὴρ τὸ λεπτὸν, ἢ ἀκροποδίη, ἢ συμφύεται. ὅπ αὖ ὀν τῷ στόμαλι ὀστέον ἀποκοπῇ, ἢ χόνδρος, κὰκ αὔξεται. Quæ etiam ferè repetuntur lib. de Morb. niſi quòd ἀκροποδίλω, τὸ ὀπῇ τῷ αἰδοῖς δέρμα vocat.

18 ἐὰν ἐς τὴν κοιλίλω] Lib. 1. de Morb. καὶ ἐὰν αἷμα ἀν ῥήματος, ἢ φλεγὸς ῥυῇ ἐς τὴν αὖω κοιλίλω, αἰ ἀνάγκη τῦτο πύος γρυέσθαι. Quod mihi propiùs expreſſiſſe *Celſus videtur, cùm ſcripſit, Si in ventrem ſanguis confluxit, ibi in pus vertitur. Gal. tamen ſcribit quoſdam κοιλίλω ſine articulo, omnem cauitatem internam accipere apud Hippocratem, quam multiplicem facit lib. περὶ τέχνης Hippocrates, & κοῖλον vocat. Eaque ratione ſcribitur Galeno lib. 1. περὶ σπέρματος, ὅτι ἐπέσω ἐξὸ ἀγγείων αἷμα καὶ ὅτιδὴ ὄργανον κοῖλον ὀν τῷ ζώῳ, ἀθροιζόμενα θρόμβος γίνεται. Quam tamen diſtinctionem non perpetuò eſſe veram ſatis apparet, & probauimus in noſtra OEcon.

*Cap. 7. lib. 2.

19 ὦ φίλος] Vide aph. 28. ſect. 8. lib. 6. epid. Exemplaria quædam πολὺ χρόνον ἔχουσα διαπλέκη legunt.

20 ὀντέρων] In Coac. Prænot. ὦ ὀντέρων διακοπῇ ἢ λεπῶν, ἢ συμφύεται. Et lib. 1. de Morb. in his quæ diſſecta minimè coaleſcunt, ὀντέρων τὰ ἢ λεπῶν recenſetur.

21 ἐρισίπελας] Lib. 1. de Morb. ἐρισίπελας ὦ ἔξω καπακεχυμένον ἔσω τρέπῃται, κακόν. ὦ δὲ ἔσω καπακεχυμένον, ἔξω τρέπηται, ἀγαθόν. Et in Coac. Prænot. ἐρισίπελας ὃ ἔξωθεν μὲν δοκῇ νεῦσαι, χρήσιμον. ἔσω δὲ τρέπεσθαι, θανάσιμον. Quod de angina non ſolùm eſt intelligendum. Exemplaria autem quædam ἔξωθεν μὲν ἔσω τρέπεσθαι legunt, alia ἔξωθεν ἔσω τρέπεσθαι, quædam etiam ἔξωθεν κεχυμένον ἔσω τρέπεσθαι, quæ eſt Vaticanarum membranarum lectio, vt lib. 1. de Morb.

22 ὁκόσοισιν ἀὖ ἐν τῇσι καύσοισι] Iiſdem ferè verbis repetitur lib. περὶ κεισ. ὅσσις ὀν τῇσι καύσοισι τρόμοι ἐγίνοντο, ἀθρόα κοπὴ λύει.

23 ὁκόσοι ἔμπυοι] Iſtud ſatis patet ex lib. 2. de Morb. & lib. περὶ τῶν ἐν τῇσι πλαθῶν, vbi & vſtionem & ſectionem hydropicorum docet, & Celſo quòq; lib. 7. cap. 15. & lib. 2. cap. 8. & 10.

24 εὐνῦχοι] Lib. περὶ φυσ. παιδίου aliam reddit rationem Hippocrates cur eunuchi non caluefcant, quàm Ariſtot. lib. 5. de gen. animal. cap. 3. Sunt autem qui in quibuſdam exemplaribus legi contendant, pro ὑ πόδεκτεῖσιν, ἢν ἐξῶσιν, quod eſt, varicibus minimè laborant.

25 γυνὴ ὑ πόδεκτεῖα] Lib. 5. & 7. epid. Polemarchi vxor iſchiade laborauit deficientibus menſtruis. Gal. lib. de ſang. miſſ. aduerſus Eraſiſtr. ὀκλείπῃ legit, ὀκλίπῃ tamen ferè omnia exemplaria.

26 βαυκοὶ] Ex eadem cauſa pendet quod ſcribitur lib. 2. epid. † ὅσσι τῇ γλώσσῃ παρκλάζειν χρόνῳ μὴ ἐξικνεῖται ἐόντες, αὐάγκη λυομένων ἐμπύοι γίνεσθαι. † Sect. 5.

27 ὁκόσοι φαλακροὶ] Iſtud ſic expreſſit Ariſt. lib. 3. † hiſt. animal. οἱ δὲ ἐξίεν ἔχοντες, ἢ ἥπου φαλακροῦσται, κὰν ὄνυξ φαλακροὶ λάβωσιν, ἔνιοι δαπόνονται. Hinc quoq; pendet quod ſcribitur lib. 2. epid. * κροσοὶ δὲ φαλακρῶν ἢν μὴ μεγάλοι ἔωσι, μανιώδεις. † Cap. 3. * Sect. 5.

28 τῇσιν ὑδροπικοῖσι] Lib. 2. epid. † ὑδρωψ, ἢν οἴδημα ἔχῃ ὀν τῇσι σκέλεσι. † Sect. 5.

λεσι, βόσκοι, κακόν. Idem Prorrh. 2. in bonis hydropis auguriis, ἕλκα μὴ πρεσβύτερον μηδὲ δίψαν scribit. In Ctesiphonte lib. 7. epid. ad morbi finem, tussim & suffocationem noctu, hydropis desperati signa commemorat.

[29] δι' κνεζίλου [Repetitur lib. 7. aph. 48. velut lib. 2. epid. sect. 6. φραξυζείλου λύσει φλεβοτομία.

[30] ὑπὸ κυνάγχης ἐχομένου] Hîc exemplaria quædam legunt οἰδήματα ἐν τῷ βρόγχῳ ἔξω, ἀγαθόν, neque aliam rationem addunt. Quam ferè lectionem sequi videtur Gal. Comm. ad aph. 49. lib. 7. vbi istud aliis verbis repetitur. Istud verò, ἔξω δὲ τρέπει πὶ νόσημα, ex Coac. Prænot. sumptum videtur, vbi de angina agens scribit: ἐρυσίπελας ἢ ἔξωθεν ἢ δοκίνεται, χρήσιμον. ἔσω δὲ τρέπεται θανάσιμον, ex aphor. 35. huius sect. Lib. verò de Morb. 2. istud his verbis exprimitur: εἰ δὲ οἰδήματα ἐκφύοι ἢ οἰδίσκοιτο πρὸς τὰ τήθεα, καὶ ἐρυθρὸν ἴη καὶ κάμοιτο, ἐλπίδες πλέονες σωτηρίης. Quæ omnia † Cælius Aurelianus his verbis mihi adumbrasse videtur. At si circũ colla se ignis sacer infuderit, siue in pectore apparuerit, & fuerit perseuerans, frequentissimè bonum portendit. Si quidem ascensus tumoris ex alto ad superficiem venire videtur.

†*Cap* 2. *Lib*. 3. *Acut*.

[31] ὀκόσοισι κρυπτοὶ καρκῖνοι ἢ ὑποθυρίοι, dicuntur Hippocrati Prorrher. 2. vt exposuimus in nostra OEconomia. Hîc autem aph. omnibus cancris in genere accommodatur, etsi Paulus propriè ad veteri cancros adhibet. Cancros καρκινώματα vocat Cellus, de quibus scribit cap. 28. lib. 5. Tolli nihil nisi κακόηθες potest, reliqua curationibus irritantur. Et quò maior vis adhibita est, eò magis quidam vsi sunt medicamentis adurentibus. Quidam ferro adusserunt, quidam scalpello excidertunt, neq; vlli vnquam medicina proficit. Sed adusta protinus concitata sunt, & increuerunt, donec occiderent. Excisa etiam post inductam cicatricem, tamen reuerterunt, & causam mortis attulerunt. Cùm interim plæraque nullam vim adhibendo, qua tollere id malum tentent, sed imponendo tantùm leuia medicamenta, quæ quasi blandiantur, quò minus ad vltimam senecturem peruenianat, non prohibentur.

[32] ὅταν ἢ ὑπνώδεες] Gal. lib. 8. κγ' παρ. hæc extrema verba ferè in omnibus exemplaribus adscripta esse testatur.

[33] ὀκόσοι παλιωδέες] In Coac. Prænot. his verbis repetitur, non satis integra lectione in vulgaris exemplaribus, δικεντείη παλιωδέσι μὴ μακρὴ, χρήσιμον. μακρὴ δὲ πουηρόν. λυγξὶς δὲ οἱ ὑγροῖς, ἢ δικεντείαι γινόμεναι, θανάσιμον. Repetitur etiam quadantenus aphorism. 78. lib. 7.

[34] ὀκόσοισιν ἐν φραξυείλῃ] Voluulus (siue morbus sit tenuioris intestini, siue pleniori, vt placere Hippocrati satis est eius scriptis contestatum) cùm fiat ex crassis & frigidis succis, & ὑπὸ φλέγματος, ac inter diuturnos morbos etiam accensetur Hippocrati lib. περὶ ἀδένων, cum febre solui non adnodum mirum videri debet, præsertim cùm scripserit idem Hippoc. lib. 2. epid.[6] quod etiã repetit lib. περὶ κελσ. οἰνέου λαπαρὸν vini meracioris multo potu & febre liberari, etsi locum illum conuellit † Cælius Aurelianus. At Celsus aptissimè huius aphorismi sensum expressit, appositissimeque & morbi causam curationemq; prospexit, cùm * scripsit, ex difficultate vrinæ morbum intestini tenuioris ortum, febrem si vrinam per calorẽ mouet, leuare. Idem ibidem scribit, morbum intestini tenuioris, nisi resolutus est, inter septimum diem occidere. Repetitur autem hic aphorisi in Coac. Prænot. δὶς φραξυείλῃ οἰνέος δοπηρυόμενος, ἑβδομαίοις ἀπόλλυται, ἢν μὴ δοπηρυομένου, ἀθρόον ὕρον ἕλῃ. Quædam autem exemplaria ὕδωρ pro ὕρον scribunt.

[6] *Sect*. 6. † *Cap*. 17. *lib*. 3. *Acut*. * *Cap*. 8. *lib*. 2.

[35] ὀκόσοι ὕδροι] Gal. videtur hic legisse, ὀκόσοι ὕδροι ἐξ αἱμάτος ἢ βηχὸς γίνονται, ταχὺ ἢ ἥβης, ἀπόλλυνται ταχέως.

[36] ὀκόσοι πυδαρικὰ νοσήματα] Lib. περὶ κελσ. repetitur his verbis: ὀκόσοι δὲ πυδαρικὰ νοσήματα γίνεται, ταῦτα ἐν πεντεκαίδεκα ἡμέραις ἀφέρμεται καὶ ἕστιν. Per mihi autem mirum est Caluum ὃν ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα ἡμερῶν legisse, cùm nullis κείσεως legibus hic dierum terminus contineatur.

[37] ὀκόσοισιν αὐτὸ ὁ ἐγκέφαλος] In Coac. Prænot. repetitur his verbis, οἷς ὁ ἐγκέφαλος πῆδήσειεν, πυρετὸς ὡς ὀξὺ πονοῦ καὶ χολῆς ἔμετος δοπηνίεται, καὶ ἀποπληξίη σώματος, καὶ ὀλέθριοι οἱ ἱδρῶτες. Sic quoque lib. 2. de Morb. ἢν δὲ βωσῇ (ὁ ἐγκέφαλος) πυρετὸν τε δοπηγνύεσθαι, καὶ χολῆς ἔμεσιν, καὶ ἀποπληξίν τε τοῦ σώματος γιγνέσθαι, καὶ ἀπολέσθαι.

[38] ὀκόσοισιν ὑγιαίνουσιν] Lib. περὶ κελσ. repetitur iisdem penè verbis, ὀκόσοισιν ὑγιαίνουσιν ἐξαπίνης ὀδυνῶν ἐγίγνονται ἐν τῇς κεφαλῇς, καὶ πυεκτικὴ πάθοιεν ὀξέσι] In Coac. Prænot. ἐν ὀξέι τὰ μὲ ἔξωθεν περιψύχεσθαι, τὰ δὲ ἔσωθεν καίεσθαι καὶ διψῶν, κακόν.

[2] χολώδεις ὑποχωρήσεις] Exemplaria quædam manu scripta & publicata ἄκριτος legunt, alia χολώδεις. Nos tamẽ popularem magis & Galeni lectionem secuti sumus. Vaticana tamen exemplaria χολώδες legunt, vt patet etiam ex Caluo.

[3] ἐκ πολυποσίης] πόσιας apud Hipp. vini potum indicare scripsimus in nostra OEconomia, & exemplis comprobauimus.

[4] δὶς πλευρίτιδι] Ex pleuritide facilis & periculi plena in peripneumoniam transitus, vt docet Hippocr. lib. περὶ παθῶν, & Aretæus cap. 10. Cur. ac. & Gal. lib. 4. de caus. pulſ. At securior ex peripneumonia in pleuritidem transitio, & quæ peripneumoniam sanet, vt scribit Gal. Comm. 6. in lib. 6. epid. & si id rarum esse scripsit Gal. Quod etiam voluit Aretæus scriptor antiquissimus.

[5] δὶς περιπλευμονίη] Idem mihi denunciare videtur quod scribitur in Coac. Prænot. οἷσιν ἐν περιπλευμονίῃ ἔσχε πυρέτα ἐν ἀρχῇ, εἶτα πρὸς τὴν πρᾶσιν λεπτοῦ, θανάσιμον.

[6] δὶς πύον πτύσι] Varia est codicum lectio. Quædam enim exemplaria manu scripta post ῥύσις κακὸν addunt, quæ est Vaticanorum lectio, vt satis ex Caluo patet, quam secutus est Cornarius, cum quibusdam editiriis Germanicis. At nos popularem & Galeni lectionem secuti sumus. Quædam etiam exemplaria οἶελον pro πτύελον legunt.

[7] δὶς ἀγρυπνίη] Celsus cap. 7. lib. 2. hunc aph. sic expressit. Vbi vigilia torsit, neruorum distentio, adeoq; nulla delirij sit mentio, quod fidelissimis exemplaribus præteritum etiam testatur Galenus.

[8] δὶς ὀξέα ψιλώσει] Hîc Galeni lectionem & vetustissimorum exemplarium fidem secuti sumus, etsi Vaticana exemplaria κακὸν addunt, quod tamen subaudiri vult Gal.

[9] δὶς ἐρισιπέλασι] Hîc quoque ἀπὸ τοῦ κοινοῦ (κακὸν) subaudiendum, quod

quod in melioribus ac pluribus codicibus desideratur, & si in Aldino & Vaticano codice adscribitur. At post hunc aphorismum interiicitur in quibusdam codicibus, δὶς πυοῤῥοῦν τρόμος, κακόν. Quem ordinem secutus est vetus interpres, qui etiam Galeni Commentarium in eum aph. adscribit. In codicibus tamen Vaticanis, iste aph. post 18. adscribitur.

[18] δὶς ἰχωρὼ σφυγμῷ] Et hîc quoque κακὸν in quibusdam exemplaribus adscribitur, & maximè Vaticanis, quam lectionem etiam sequitur vetus interpres. At nos pluralitatem codicum & Galeni lectionem cum [6] Celso secuti sumus, qui scribit, vbi vehementer venæ supra vlcera mouentur, sanguinis profluuium erit. Quid autem σφυγμὸς Hippocrati, quidque sit αἱμορραγία, abundè scripsimus in nostra OEconomia.

[6] *Cap*. 7. *lib*. 2.

[11] δὶς ὀδυνῶν] Hîc etiam κακὸν addũt Vaticana exemplaria cum quibusdam aliis, & vetus Interpres, contra multorum aliorum codicum fidem.

[12] δὶς ἀκρήτου ὑποχωρήσι] Vaticana exemplaria cũ quibusdam aliis & veteri interprete κακὸν addunt. † Celsus autem codicum pluralitatem secutus sic expressit, Deinde, post alui longam resolutionem, tormina. Aut certè istud ad aph. 77. referri propiùs debet. At quædam exemplaria χολώδες pro ἀκρήτου legunt, quæ secutus videtur vetus interpres. † *Cap*. 7. *Lib*. 2.

[13] δὶς ὀστέα σβέκοιτο] Etiam hîc Vaticana exemplaria cum quibusdam aliis κακὸν addunt, quod & fecit vetus interpres. ἢν ἄκληρος quoq; post πυρετοῦσθαι adscribunt Vaticani codices.

[14] ὅτε αὖ ἀσέου] In Aldino codice & Galeni exemplaribus ἢ νεῦρον desideratur, οὐχ ὑγιάζεται addunt Vaticanæ membranæ ante οὔτε αὖξει. Neq; vetus interpres videtur legisse ὅτε συμφύεῖ.

[15] δὶς ὑπὸ λευκῆς φλέγματος] Hæc sententia pluribus locis scribitur Hippocrati, ex quibus certas circunscriptiones ad rei veritatem non dubiè quis haurire queat. Primùm libello περὶ κελσ. iisdem penè verbis scribitur, δὶς ὑπὸ λευκῆς φλέγματος ἐχομένου διάῤῥοιαι δοπηγνῦται ἰχωρὴ, λύσις. In Coac. verò, τοῖς λευκοφλεγματοῦσι διάῤῥοιαι πολύαι. Rursusque, δὶς δὲ ὕδατος ἀρχομένου διάῤῥοιαι γιγνόμενοι ὑδατώδεις χωρὶς ἀπόνοιης, λύσις τὸ νόσημα. Et lib. 1. de Morb. ὑφ' ὕδατος καὶ πολυωδέος ὑπὸ λευκῆς φλέγματος ἐχομένου, ἢν ἐκχυθῇσι τὸ κοινὸν ἰχῶρος, ἀγαθόν. Quod etiam repetit lib. 2. vbi φλέγμα λευκὸν describit, & αὖτε δὲ λευκοφλεγματίας (vt hîc quoq;) sumit. Aretæus verò imprimis grauis author, in opere * Medico istius morbi hanc etiam solutionem adscribit. * *Cap*. 1. *Lib*. 2. χρον. παθ.

[16] ὀκόσοισιν ἀφῤῥόδεα] Regia exemplaria manu scripta quædam pro παῦτα φλέγμα legunt. Quam lectionem secutus videtur Gal. & Vaticani codices. Minutum est quòd quidam etiam ὑποχωρήματα pro διαχωρήματα legunt, & καταῤῥεῖ pro καταῤῥεῖ.

[17] ὀκόσοι αἷμα ἐμέουσιν] Post hunc aphorismum in cod. Vat. duo alij interiecti sunt, vnus 23. lib. 2. alter 59. lib. 4.

[18] λεῖα ἡ γλῶσσα ἐξαίφνης ἀκεστὴς] ἀκρατὴς γλῶσσα ex hoc loco exponitur Varino apud Hipp. ἀδιάφορος ὑπὸ δυσκινησίας, vt scripsimus in nostra OEconomia, vbi etiam ἀπόπληκτον τὴν τοῦ σώματος exposuimus, & de resoluta stuporeq; elanguescente corporis parte, Celso dici scripsimus.

[19] λεῖα πυρετὸς μὴ ἀπὸ χολῆς] Lib. 2. epid.[6] istud pleniùs explicatur his verbis, λεῖα ἄνθρωπον θέρμη ἔχει, μὴ ἀπὸ χολῆς, μηδὲ ἀπὸ φλέγματος, ἀλλ' ἢ ἀπὸ κόπου, ἢ δηλῶς πυρετώδης, ὕδωρ θερμὸν πολλὸν. ἔπειτα ὑποῤῥέων ἢ κεφαλὴ βρέχει, μέχρις αὖ τοῦ πόδας ἱδρῶσι. [6] *Sect*. 6.

[20] χειμὼν ἀμφιδέξιος] ἀμφιδέξιος ex hoc loco variè exponitur Galeno in exeg. & Erotiano, eamq; dictionem abundè aperuimus in nostra OEconomia.

[21] ὀκόσοι ἔμπυοι κλίνονται] In Progn. repetitur his verbis, ὀκόσοι δὲ πύον ἐμπύοιν κλίνοι, οἷσιν αὖ μὴ καθαρὸν τὸ πύον λεῖον, ἢ λευκὸν, ἢ μὴ διεῦδες, σῴζονται. οἷσι δὲ ὑφαιμόν τε ἢ βορβορῶδες, ἀπόλλυ. Lib. 2. de Morb. additur in puris notis, λεῖον μὲ τὸ πύον ἢ λεῦκον ἢ καθαρὸν, ἢ ἵνες αἵματος ἐνέοισιν, οἷς τὰ πολλὰ ὑγιὲς γίνεται. λεῖον δὲ ὅτι λεκιδῶδες ἀπόῤῥυσιν τὴ πυόστιν, ἢ τὴν ὑστεραίη ἀπόῤῥυῇ παχὺ, ὑπόχλωρον, ὀζῶν, ἀποθνήσκουσιν ἐπειδὰν ἀκρὶβ τὸ πύον. In Coac. Prænot. οἷσι σφομένοισι πύον βορβορῶδες ἔρχεται ἢ διεῦδες, ἀπόλλυται οἷς τὰ πολλά. In quibusdam exemplaribus ἢ πέμνον) additur, vt & in Vaticanis, quod tamen in pluribus desideratur, vt & in Prognost. At certum est in tota Hippocratis πραγματεία suppuratos tum vri, tum secari, vt satis constat ex lib. 2. de Morb. & lib. περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν, & aph. 27. lib. 6.

[22] ὀκόσοι τὸ ἦπαρ] In Coac. Prænot. οἷσιν ἦπαρ καυθῆσιν οἷς ἀμόργη ἔρχει, θανάσιμον. Quædam autem exemplaria κλίνονται ἢ πέμνον ἢ πέμνον legunt. Codicum tamen maxima pars tum publicatorum, tum manu scriptorum, κλίνοντα solùm legunt, vt indicet Hipp. se in huiusmodi visceribus purulentis, vstionem magis quàm sectionem probare, quòd ignis putredini magis resistat, & relictam ex sanie corruptionem aut vitium rectè corrigat. Sic lib. περὶ ἑκτῶν παθῶν, hepar per fusos buxeos, aut fungos ignitos adurit. Etsi scripsit [6] Cellus, Si verò secur vomica laborat, eadem facienda sunt, quæ in cæteris interioribus suppurationibus. Quidam etiam contra id scalpello aperiunt, & ipsam vomicam adurunt. Quid sit autem ἀμόργη ex Erotiano & Galeno in nostra OEcon. abundè indicauimus, etsi ἀμόργη quibusdam scribitur.

[6] *Cap*. 8. *lib*. 4.

[23] ὀκόσοισι σφακελιοῦται] In Coac. Prænot. de huiusmodi sphacelo scribitur, ἐξεφάνη σφακελίσαντος, οἱ μὲ ὀν τῆσιν τρίτησιν ἡμέρησιν, οἱ δὲ ὀν τῆσιν ἑβδόμησιν πελευτῶσι, παῦτας ἢ δίημερεύσαντες τοῦ. Sic li. 2. de Morb. tertium & septimũ diem adscribit, vbi de cerebri sphacelo tribus agit locis. Quid sit autem σφάκελος & qua notione hîc sumatur apud Hipp. abundè scripsimus in nostra OEconomia.

[24] πλαρμὸς γίνεται] Quædam exemplaria manu scripta Regia hîc legunt, ἢ διῤῥαγεμένου τοῦ ὀν τῇ κεφαλῇ ὀγκοῦ πληρεμένου. Quam lectionem sequitur Aldinus codex, etsi vitiata apparet. Quidam etiam codices ὑπαίρεται pro ὑφῆρεῖται legunt.

[25] ὀκόσοισιν ἦπαρ] In Coac. Præn. legitur, τοῖσιν ἦπαρ ἐξαπίνης ἀθεωδωδοῦσιν, πυρετὸς ὀξὺς πονεόμενος λύει. Ex quo quædam exemplaria hîc legunt, ὀνόσοι ἦπαρ ἀθεωδωδιέσι. ἀθεωδωδιέῃ autem quid sit in OEc. nostra docuimus.

[26] ὀκόσοισι συμφέρει] Variant etiam hîc exemplaria. Quædam enim ἀφαιρέῃ pro ἀφαιρεῖται legunt, & πυτέοισι χρὴ πρὸς φλεβοτομέειν. Alia πυτέοισι ξυμφέρει ἀεὶ φλεβοτομεῖσθαι.

[27] ὀκόσοισι ἢ τὸ ἦπαρ] Sunt qui hunc aphorismum de aquoso lienis hydrope appositissimè explicent: Variãt autem exemplaria manu scripta. Quædam enim ὀκόσοισι ἢ, alia ὀκόσοισιν ἀὶ, & τὸ δοπλεν, pro ἢ δοπλεν. ῥαχῖν verò cumulatam & confertam aquarum eruptionem, indeq; subitò ac de repentè exortum vtriformem hydropem indicat, cui soli sectio maturè adhibita, vt & in aquoso hydrope, præsidio esse possit.

[28] ἀλύκλω] ἀλύκη quid sit Hippocrati abundè scripsimus in nostra OEconomia, vbi etiam quid sit οἶνος ἴσος ἴσω πινόμενος aperuimus. Hîc quoq; variant exemplaria. Quædam enim ἀλύκη, χάσμη, φείκη legunt, deinde λύῃ ἢ νοῦσον. Reliqua ἀλύκλω, χάσμλω, φείκλω λύῃ. Quarum lectionum meminit Gal. Lib. 2. epid. † eadem ferè scribuntur aliis verbis, ἀλύκης, χάσμης, φείκης, οἴνος ἴσος ἴσω, ἢ γάλα. [6] *Sect*. 6.

[29] ὀκόσοισι ἢ αὖ ὁ ἐγκέφαλος σφαδῇ] Plenius scribitur hic aph. in Coac. Pr. his verbis: ὅσσοισιν αὖ ὁ ἐγκέφαλος σφαδῇ ἢ πυόεσι πληγεῖσιν, ἢ ἀήρας πίπτουσιν, ἢ διῤῥαγεμένα ἄφωνοι γίνοι), ἢ ὅπα ὁρᾶσιν, ὅπα ἀκούσιν, ἢ τὰ πολλὰ δυήσκουσιν. Repetitur etiam lib. 1. de Morb. hunc in modũ, ἢν ὁ ἐγκέφαλος σφαδῇ τὰ ἢ πυόεσι πληγῶσι, ἄφωνον διῤῥαγεμένα γίνεσθαι αὐάγκη.

[10] λεῖα ὑπὸ πυρετῶ ἐχομένου] Hîc secutus sum Galeni ordinem codicibus omnibus manuscriptis, præsertimque Vaticanis contestatum. Reliqua exemplaria hunc aphorismũ ei qui ordine hîc est 61. postponunt, neque alium adscribunt qui ordine 60. adscribitur. Apparet tamen Galeno vtrunq; adscriptum fuisse. In priore tamen exemplaria quædam manu scripta legunt, ἢ καταπόνῳ εὐκόλως μὴ δυώνται, vbi alia; ἢ καταπόνῳ μὴ δυώνται simpliciter legunt.

[31] ἱδρὼς πολὺς] Et hic quidem aph. in quibusdam exemplaribus sic scribitur, ἱδρὼς πολὺς θερμὸς ἢ ψυχρὸς ἀεὶ ῥέων, σημαίνει ὑγιὲς ἀπάγχη, ἰουρῶ δὲ ἀέωθεν, τῷ δὲ ἀόδυνον κάπωδεν. In quibusdam etiam exemplaribus manu scriptis & Vaticanis alter subsequitur aphorismus, ἱδρὼς ἀεὶ ῥέων, ὁ ὑψηρὸς μειῶν, ὁ δὲ θερμὸς ἐπάστου νοῦσον σημαίνει. Qui ex Galeni Com. adscriptus videtur, atq; adeò ambo ex aph. 42. lib. 4. descripti sunt.

[32] οἱ πυρετοὶ] Quædam exemplaria sic leg. πυρετοὶ ὀκόσοι μὴ ἐξαλείπουσι ἐξ τρίτης ἰουρόπαροι γίνοι).

[33] λεῖα πυρέσσουσι] Hîc quoque secutus sum Galeni ordinem valdè popularem & codicibus pluribus contestatam, etsi mihi arridet manu scriptorum quorundam lectio, λεῖα πυρέσσουσι ἐφιδῶ λεῖα ὑγιεῖ, quam etiam Vaticana exemplaria amplexantur, pro qua λεῖα ὑγιεῖ legit Aldinus codex, quam lectionem alia secuta sunt exemplaria, vitiosè tamen.

[34] ἢ οἷσι τὰ ὑποχωρήματα] Libello περὶ κελσ. repetitur hæc sent. his verbis: εἰς τὸ αὖτο χωρέοντα. ἐὰν ἐάσῃς ξυνελθεῖν (εἰλθεῖν potiùs) ὑφίστασθαι ὀκοῖον ξύσμελα, λεῖα ὀλίγα, ὀλίγη ἢ νοῦσος, λεῖα πολλὰ, ὀπόλη, πυτέοισι ξυμφέρει πῶς κοιλίαν ὑποκλύζειν. Quædam autem exemplaria extremum huius

aphorismi sic scribunt, ἰῶ δ' μὴ καθαιρῶ πυίσας διδοῦς τὰ ῥοφήματα βλαβ. 4. Ⓖ ὁκόσοι αὖ πλείω διδοῦς, μᾶλλον βλάβας.

[1] ὁκόσοισιν ἰῶ κάκα] Hic quoque vulgata magis lectionem secuti sumus, ad quam propius accedere videtur quod scribitur lib. περὶ κακῶν ὁκόσοι δ' ἐν τῇ κάτω ὑποχονδρίῃ χολὴς μελαίνης ὑπάρχει, ἰῶ πλείω, πλείονες· ἰῶ ἐλάσσω, ἐλάσσονες. Quædam verò exemplaria aliam longè habet scriptionem, quam etiam videtur agnoscere Gal. ὁκόσοισιν ἰῶ κάκα τὸ σῶμα διαχωρέει, ὅσῳ χολὴς μελαίνης ἐστὶν, ἰῶ πλείονα, πλείονες, ἰῶ ἐλάσσω, ἐλάσσονες.

[2] τὰ πάσσαλα] Istam appendicem, πλὴν μὲ οὔω βύλομαι εὕρα πυέειν, quam tamen non admodum probat Galenus, † Celsus mihi & legisse & expressisse videtur, cùm scribit. Istud quoque perpetuum in omnibus morbis, vbi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ventrem eius ante soluendum esse, vbi à superiore, comprimendum. Sunt autem exemplaria quæ legunt, ἰῶ δ' κάτω εὕρα πυέειν, ὑγρῶσαι τὴν κοιλίαν. † Cap. 18. lib. 3.

[3] ὕπνος] In fine huius aphorismi plæraque exemplaria & Vaticana κακὸν adscribunt, reliqua, ὕπνος, quam lectionem agnoscit Galenus. In Vaticanis autem exemplaribus hic consequenter aphorismus libri secundi, qui etiam illic præcedentem sequitur, in melioribus tamen & pluribus codicibus reticetur.

[18] ἐν τῇσι μὴ δῃμελέῃσι] Nos hic popularè secuti sumus lectionem, Ⓖ δίκα ἴσχει, pluribus codicibus & Vaticanis cõtestatam, etsi quidam δίκην leguntur. Galenus verò Ⓖ πυρετὸ ἴσχει legit.

[39] ὅτι λευκῶ φλέγμαι] Vide Hipp. lib. περὶ καρδίης, vbi rationem etiam reddit cur φλέγμα λευκὸν vocetur, & lib. περὶ ἱερῆς νούσου.

[40] ὅτι αἷματος ἐμέει] Hic pluralitatem codicum secutus sum. Sic enim legũt plurima exemplaria, tum manu scripta, tum publicata & Vaticana, præterquam quòd quædam in fine vitiosè, ὅτι τῇ δῃμορέσσ, pro ὅτι τῇ ῥέσσ legunt, vt & Aldinus codex. Apparet autem in reliquis exemplaribus magnam huius aphorismi partem in Galeni Commentarium irrepsisse. Post hunc aph. in quibusdam exemplaribus hic adscribitur, ὅτι αἷματος πίσσα, πὺν πίσσις Ⓖ ῥύσις, ὅτι δ' σίαλον ἴσχει, ὑποδυσήσεσιν. Qui decerptus est ex 15. & 16. huius sectionis. Ac neque huius in melioribus codicibus, vt Vaticanis, hoc loco fit mentio.

[41] ὁκόσοι ὑφ' τὰ πεπαρέσκοντα] Ex Galeni Cõmentario satis constat quosdam adscripros fuisse aphorismos, quos tamen ne scriptione quidem dignos existimauit. Nos tamẽ ex multis exemplaribus quosdam vt spurios & nothos addidimus, ne videremur à cæteris interpretibus deficere. Atque inter hos quædam exemplaria primum ordine eum adscribunt, quem supra ordine septuagesimum ex quibusdam codicibus adscripsimus. Nos tamen codicum pluralitatem secuti, maximeque Vaticana exemplaria, huc primum inter nothos adiecimus, cuius extrema pars ex aphor. 34. sect. 2. decerpta videtur. Minutum autem est (adscribendum tamen) quędam exemplaria pro φρενιτικοὶ φθισικοὶ legere, quæ secutus videtur Caluus, & vtranque lectionem adscripsisse.

[42] ὁκόσοισιν ἐν τῇσιν ἀῤῥωστήσιν] Hic aphor. ex 52. sect. 4. decerptus est. In exemplaribus quibusdam manuscriptis ἐν τῇσιν ἀῤῥωστήμασιν, pro τῇσιν ἀῤῥωστήσιν legitur. At verò in Vaticanis quibusdam exemplaribus ante hunc aphorismum alij tres adscribũtur, qui ab aliis Interpretibus & Musa Brasauloo, post istos ex codicibus publicatis adiiciuntur, quibus tamen de industria lubenter supersedemus.

[43] κοιλίης καταφορὴ] Hic καταφορὴ alui fluorem aut profluuium significat, & vi dictionis expressa, alui deductio aut delatio dici potest, cùm quæ ventri molesta sunt, deducuntur ac vacuãtur, non secus ac ὑποφορὰς μακρὰς in Coac. Prænot. alui subductiones diuturnas indicant. Sunt qui alui concidentiam ac depressionem intelligãt, alij etiam in somnum ac veternum degrauationem, vsitata Hippocrati notione. Quædam exemplaria καὶ κοιλίης καταφορὴν leguntur. Sunt etiam exemplaria quædam quę huc interiiciant eum aph. quem post 21. huius sectio. in quibusdam codicibus antea adscribi monuimus.

[44] ὁκόσοι φ κρέμαικε] Hic aph. vulgò tritissimus in codicibus Vaticanis adscribitur, multis aliis interiectis, quibus lubenter supersedemus, quòd in melioribus exemplaribus non legantur, quodq; (vt scribit Gal.) ferè omnes ex legitimis Hippoc. monimentis, vel iisdem verbis, vel parum immutatis, nõnullis etiam adiectis, deducantur, etsi à quibusdam interpretibus variè tamen adscriptos mihi optimè sum conscius.

VARIÆ LECTIONES IN SEPTIMAM HIPPOCRATIS SECTIONEM, EX DVOBVS SERVINI ET FEVREI EXEMPLARIBVS DESVMPTÆ.

Ad exemplaris Frobeniani paginas accommodatæ, nostris hinc inde vbiq; ascriptis.

In lib. I. epid.

P. 301. v. 48. ἀπίρεισιν] ἀπίρισιν ex MS. S. & F.
Pag. 302. v. 1. N. p. 12. l. E. αἰώδεα] αἰώδεα F.
7. ὑποφερομένων] γρ' ὑποφερομένων.
14. φρικώδεες πυρετοὶ] In manuscr. S. adscribitur in margine φρικώδεις ἐπὶ ὀλίγα ἀπλῶς τὰς μὴ φρίκης οἰς ἐλάνοντας, ὡς μυείοις τῶν ὑπάρχον πυρετῆς, ἀλλ' ὅσοις τὸ πλεῖον μέρος τῶ πυροξυσμῶ μετὰ λίφασιν αἱ φρίκαι S. & F.
25. Ⓖ ξυνεχέες] ὀξέες. quod exponitur συνεχεῖς, συὶ πολλοὶ F.
26. ἐγχόνοι τε] ἐγκνεῖτε F.
31. ἄλλοι ὡς] ὁμοίως F.
33. περὶ ἑκατὸν ἡμέρων] ἑκατὸν ἡμέρων F.
Ibid. περὶ πατρεσκοῦσιν] πατρεσκόντα F. & ὀγδοήκοντα ὀγδοήκοντα.
P. 303. v. 10. N. p. 17. l. C. καυστώδεες] καυστώδεσιν F.
11. τῶν ὑπογεγραμμένων] αὐτῶν ὑπογεγραμμένων F.
12. αἱμορραγίαι] αἱμορραγίαι F.
43. τὰς πλείστας] τὰς πλείστας F.
P. 304. v. 4. N. p. 20. l. F. μὴ λυόμενα] μὴ λυόμενα F.
23. ὑπνοῦ λύεσθαι] ὑπουργεῖν S.
P. 305. v. 18. N. p. 27. l. E. Δαϊδαρσέως] Δαϊδαρσέως F.
25. τῇ θεῷ Ξενοφανέος] τῇ θεῷ F.
38. ὀδυνῶ οἷσι] ὀδυνέῃσι F.
44. ὑπολευκοχρῶτες] λευκοχροεῶντες F.
P. 306. v. 8. N. p. 31. l. B. ἰῶ Ⓖ τ' ἀῆρα μὴ ὀλεθρίως ἔχωσιν] ἰῶ μὴ Ⓖ τ' ἀῆρα ὀλεθρίως ἔχωσιν F.
9. ἐν πυρετῇσιν] ἐμπυέωσι F.
P. 307. v. 11. N. p. 39. l. A. Ⓖ θεὸ φθίσιος] Ⓖ θεὸ φθίσιος F.
19. ἠδελφισμένα] in marg. manusc. ὀκχωμένα F. quæ videtur esse explicatio quædam.
21. θεῖεκτικὸν] θεῖεκτικὸν S.
31. θεῶν τῆς] ἄρρωστος θεῶν τῆς F. sed ἄρρωστοι πάντες Ⓖ δέκα non leg.
45. τῶν Εὐαλκίδου] τῶ F.
46. ἀκάρων] ἑτέρων F. vitiosè.
Ibid. Ⓖ κεραλίω] κεφαλῆς F.
P. 308. v. 6. N. p. 45. l. F. βληρισμὸς] Ad hanc dictionem in MS. adscribitur ex Sch. quodam βληρισμὸς ὁ ῥιπασμός, ὅτω βακχεῖος πάσχει. ἐν ὑνίοις δ' αὐτῆς τὰ φόροις εὕρομεν βληρισμὸν χωλὸς τῶ σ. ὅτως δ' ἡ ῥιπασμὸν σημαίνει, καθὼς Ⓖ Ξενοφάνης ὁ Κυκῶνος φησίν. ἐγὼ δ' ἐμαυτὴ πάλιν ὃν πόλεως φέρων ἐβλήσριζον, αὐτὴ δ' ἐριπαζόμην S. & F.
7. ἐξανθήματα] σίγματα S.
P. 310. v. 34. N. p. 76. l. A. ἐρυθρὰ] θολερὰ F.

In lib. II. epid.

P. 311. v. 18. N. p. 73. l. B. φλυκταινίδες] φλυκτῶναι S.
47. φλεβῶν ὄκοι] ὄγκων F.
P. 312. v. 7. N. p. 81. l. E. ἢ λοπὸ] λοπὸς F.
17. τῶτ' ἔχουσιν] τῶτ' ἔχουσιν F.
Ibid. αἱ δ' μαλθακαὶ] ἥσι δ' F.
39. τριῆμα δεύτερον] add. ἄρρωστος πεσῶν in MS. F.
48. ὁ δ' Δεισαίν] add. ἄρρωστος β.
P. 313. v. 4. N. p. 92. l. D. καταμωλύθη] In marg. F. ἐμωλάθη quæ videtur esse explicatio quædam.
Ibid. παρ' Αλκιβιάδεω] Adscribitur in MS. F. ἄρρωστος γ.
18. ὀκθήμαξα] ὀκθύμαξα S.
19. τῶ τῆ σκυτέως] adscrib. in MS. F. ἄρρωστος δ.
21. ἀπέχει] ἀπέχῃ vel ἀπέναι S.
33. ῥιγωμένη] δηγῥιγωμένη S.
Ibid. χρηνῶν] ἀχαθῶν S.
35. Δυκίη] Δυκαίη F.

45. πῶσι

45. πῶσι μὲ πλέου, ὅσσι δ' πέλας] πῶσι μὲ ὀδὴ πλέον, πῶσι δ' ἐκ' ἔλασσον S.
Ibid. εὐδιλης εἴκοιλον ἔχων] εὐδιλον καῖλον ἔχων F.
P. 314. v. 2. N. p. 97. l. C. κέφευγεν] ἐξέφυγεν F.
Ibid. εἰζίαζον] εἰζιῶντο F.
5. Ⓖ τ' ἀῆρα] εἰ Ⓖ τ' ἀῆρα F.
Ibid. ἡ πνιγόμενοι] ἡ μὲν πνιγόμενοι.
9. πῶτ] πῶτων F.
Ibid. ἄπυροι] ἀπύρετοι F.
10. ἔχοντός τὸ μέρος] ἔχον τὸ μέρος F.
16. βεαλχώδεες] βεαχμωδέες ex MS. S. vt & Vat. ex.
18. δῃμελεγομένοισιν] δῃμελεγόμενοι F.
Ibid. δυλοχόοι] σιελοχόοι F.
23. τὸ ἔαρ] τὸ δ' ἔαρ F.
38. ἐξανθήσωσι τα] ἐξανθήμαξα F.
P. 315. v. 3. N. p. 103. l. E. ὁποῖα ἄσιτα] Ⓖ ἄσιτα F.
28. Ⓖ μόγις μακρόπνοις κατ' ἴξιν] καὶ μόγις βεαχύπνοις κατ' ἴξιν S.
29. ὀκ ῥινῶν ῥήξεις] Ⓖ ὀκ ῥινῶν ῥήξεις S.
31. ὑποχονδρίῳ] ἢ ὑποχονδρίῳ S.
Ibid. διεξοδεύσῃ] ἐξοδεύσῃ S. & αὐτὴ pro αὐτῆ.
32. Ⓖ ὑποτροφαὶ] ὑγιέων ἐκάστῳ add. S.
Ibid. ὑποτάσσεις δὲν πυιέεσθαι αὐτὸν ἠεύμενον] ὑπόστασιν δὲν πυιέεσθαι αὐτῆ μὴ γινομένας F.
33. ὑποδέχεσθαι] τὰ δ' ὑποδέχεσθαι S.
Ibid. Ⓖ ὁπόσα] ὁκόσα δ' μὴ σφόδρα ξωσφᾶν S.
35. ἐς ἑβδόμου] ὀκ ἢν πύτι εἰς τὰ ἑπτὰ S. ex lib. 6. epid.
P. 316. v. 13. N. p. 112. l. E. ξηροπάτης] ξηρόπυῦ F.
17. εἰς ἑβδομήκοντα] ὧν ἑβδομήκοντα F.
P. 317. v. 1. N. p. 117. l. B. δύο δ' πόνοι] πολχεῖς πόνοι S.
4. ἐπλεύτων] ἐ ἐπλεύτων S.
5. ὀκ ἢν ἑκατέρωθεν πουδύλων] ἑκατέρωθεν ὀκ ἢν κ' κλήδε δεῖ πουδύλων θεῖ ῥάχιν S.
17. φιστοχωμονίη] φιστοχωμία aut φιστοχωμοσυνὴ S.
22. χλῶν] χλῶν S.
23. ἰῶρρη] ἰῶρρω S.
24. ὀκ ἢν ῥινῶν] ὀκ ἢν ῥινῶν ῥυὲν S.
40. πυφλώδης] πυφώδης ex manusc. S. velut Vat. ex. & Ald.
45. σμύρνης] σμύρνης ἐν S.
P. 318. v. 1. N. p. 133. l. A. φιστοχωμωνικὸν] β. add. F.
3. ῥιγύγλωσσοι] παχυγλωσσοι ex manuscr. S.
16. ἔπ δ'] ἔτεσι δὲ S.
18. ὧν τὰ ὄμμαθα] ὧν τὰ ὄμμαθα F. ex MS. verò S. ἰῶ τὰ ὄμμαπα.
25. καὶ ὕπ] Ⓖ ἔπ F.

In lib. 3. epid.

Pag. 316. v. 7. N. p. 142. l. F. κοιλίη ἔστι] τρόμοι παρέμενον add. F.
22. ἔσχ λεπτὰ] Post hæc verba καρέκρυσε add. F.
26. ἢ λευκὰ] λεπτὰ S.
27. χεύεσθαι] χεύσεσθαι F.
29. ἐπώδυνον] ἐπωδύνως ex manusc. S. & F.
31. ἐρρύη αἷμα] additur post hæc verba, ἡ κατ' εὐθὺ τῶ δεξιῶ κροτάφου. Sed videtur esse scholion quoddam.
37. ξυώπασις] ἔνπασις F.
39. λιαθὲς γλίσχα] λιαθὲς ὑπόχρα ex manuscr. S. quædam λιαθὲς ἔπαφεσε habent.
43. ὕπνωσιν] ἴδρωσιν ex manuscr. S. & F.
44. διέστρεψαν] ἐπέστρεψαν F.
P. 320. v. 12. N. p. 185. l. F. πλέον] πλείω S. & F.
16. post ἀπέθανεν adscr. hi characteres in MS. S. γρ. κοῆ. οσῆ. μ. υ.
38. ἄπυρος] ἀπύρετος F.
31. ex MS. hi characteres adscribuntur γρ. φ. δ. οθ. μ̄. ῡ.
40. κοιλίη ἐπεσχέθη] ἐπεπεσχέθη F.
45. αἰέλπιστος αὖθις] αἰέλπιστος ἑαυτῆς ex MS. S. & F.
Ibid. hi characteres ex manuscr. S. adscrib. γρ. χ. π. δ. α. κ. γ.
P. 321. v. 2. N. p. 159. l. B. hi characteres adscrib. in MS. S. γρ. ε. ι. α. π. α. σ. φ.
11. characteres isti adscrib. ex manusc. S. γρ. θ. δ. α.
17. ὀκ ἐπ ἡδυώσει] ὀδὲν ἡδυώσει F.
Ibid. post ἀπέθανεν κακῶς add. F.
23. post πυρετὸς καῦσος hi characteres adscr. in MS. S. γρ. ρ. ε. θ.
25. post πευπάμενον, Οἰκετῶ γυναῖκα add. ex manusc. S. & F.
28. δεσυμία] δεσυμίαι F.
Ibid. ἄκρεα ψυχρὰ] Post hæc verba ἔ πάντα add. F.
31. Post φρενῖτιδα adduntur hi characteres γρ. θ. δ. α.
47. ἔπαιζ'] Post hæc verba in manusc. add. hi characteres γρ. θ. δ. α. ζ. θ. In altero γρ. δ. θ. ι. ο. δ. ι. θ.

P. 322. v. 25. N. p. 168. l. F. ὅπῃ] ἢ πῆτε F. ἢ πῆτε Gal.
30. ὀκπυήσαι] ὀκπυήματος F. & Gal.
33. θεραχέσι] πεσεχέσι ἰῶ F.
35. καπήλωσαι] ad hanc dictionem adscrib. in margine καταδιαῤῥήξασαι F.
36. πρὸς τὸ ἄρος] Ⓖ τὰ φρενιτικὰ πρὸς τὸ ἄρος F.
38. ὦδε] ἢδε F. & Gal.
45. ἐγλύνεται] ὅθεν φαίνεται F. & Gal.
P. 313. v. 3. N. p. 171. l. B. μακραὶ χρόνια] μακροχρόνιαι F. χρόνιαι Gal.
12. διεξίῃσι] σὺ ἐξίῃσι F.
17. αὐτοὶ] ὅτοι F. & Gal.
18. ἔχουσι] ἔχοντες F.
23. Ⓖ πόνες] Ⓖ χρόνες F.
24. ὅπ μὴ πυρετὸ γίνοιτο] ὅπ σὺ αὖ σὺ πυρετῶ γίνοιτο F.
25. δῆλ πυρετὸς] ἑκάστοτε F. quæ videtur esse explicatio quædam.
34. Ⓖ χαλεπὸν] χαλεπώτατον F. & Gal.
35. τὰ πρὸς] τῶ πρὸς F.
38. ὀκ τούτων κακῶδες] ἐμφανῶς κακῶδες F. & φεκώδεες ὑπνικά.
41. πλῆθος ἔρων] Ⓖ τὸ πλῆθος F.
P. 324. v. 15. N. p. 179. l. E. κ. ἱδρῶσι] ἢ F.
19. σιαελοισί τε] οιτίοισί τε F.
43. καῦμα] κῶμα S.
P. 325. v. 2. γ. ἡμέρη δ' ἡσυχίης] ἡμέρη μὲ S.
47. πρὸς τὰ θερμάσματα] εἰς ὑ S.
49. ἔπαμον] ἔπαμον S.
P. 326. v. 34. Δυσπνίος] δυσπνίος aut δυσλιώσις leg. δυσπνίος legit Hesych. cui δυσπνίος ἀσθὴ exponitur ἡ ὅτ' πὶς τυχοῦσιν ἀχθομένη (in λυσπνίαις.)
P. 327. v. 6. ἀκαιρότερον] ἀκαιροτέρως S.
15. πολλοῖσι] Ⓖ πολλοῖσι F.
16. ποικίλως] ποικίλα F.
37. θεραχώδης] θεραχώδεα F.
47. πολλὰ] καὶ πολλὰ F.
48. κ' ἐξεμαίη] ἢ ἐξεμαίη F.
P. 328. v. 2. N. p. 207. l. D. Ⓖ ἄπνοον] καὶ ἄπνοον F.

In lib. 4. epid.

19. 2. N. p. 208. l. F. τρίτη μὲ κείσιν] ἢ τρίτη F.
25. ἐκαύθη. τῶ φιλίδος οἱ ὡς ἀπθῆ ὀκ πθόματος Ⓖ τούτω] S. ἐκαύθη τῶ φιλίδα ὀκ πθόματος οἱ ὡς ἀπθῆ, ὐκ οἶδα. θεὸ πήρχε ᾧ.
30. καπακορέως] καπακορέες S.
44. Ⓖ χλωῦνα] τὰ χλωῦνα F.
P. 329. v. 21. N. p. 211. l. F. κραπία] ἀκεραπία S. & F. αἱ ἀκεραπία.
22. δακτύλως] δακτύλοις S.
38. ἔλησον θεὶ αὐτὰ] ἔλησον παραυτίκα S.
39. βεαχέσιν] βεαίσχησιν F.
43. ὐκ οἶδα. θεὶ κείσιν] ὐκ οἶδα θεὶ κείσιν S.
Ib. κ' πάτε] Ⓖ πάτε S.
47. ὧν μὲ ὀν ἢ ὑδρώης] οἷσιν ὀστέον ὑπὸ ὑδρώης S.
P. 330. v. 5. N. p. 216. l. A. ὀδῶν] ὀδόντων F. ὦδε S.
9. θεὶ πληιάδων] θεὶ ὑ F. & ἰσχνεσὶ pro ἰσχνῶς, ἰσχνῶς S.
19. πάσσα ἰῶ οἱ] ᾧ ex manuscr. S.
34. ἑκαστῶν] Ⓖ ἕκατ S.
39. ὑπὸ ὑποτροφῆς] ὑπὸ ὑποτροφῆς S.
40. ἐρυθροῖς] ἐν ἐρυθροῖς F.
49. Αρεανύμη] Αρεανύμη S.
P. 331. v. 5. N. p. 218. l. G. ὄνον] οἶνον S.
10. ὅπ ἐρῶν] ὑρέων S.
14. οἷος ἐπίσχετο] οἷς ἐπίσχετο S.
P. 332. v. 4. N. p. 222. l. F. φολιδώδεσι] φυλλιώδεσι Vat. & Ald. ex.
34. θεῖσεις] θεῖπασις S.
37. σκέλος ναρκῶδες] ἀπέλαπε τὸ ναρκῶδες ex MS. S.
38. Λυκίνω] Λυκίρνω ex MS. S.
P. 333. v. 4. N. p. 225. l. H. ὅτι τῆ ἕδρη] ἐν τῆ ἕδρη F.
5. φύσεων] φυσέων S.
15. γνὺς] χνὺς S.
45. σκληρότης ξηρὴ] ἀσκληροτὴς ξηρὴ S.
P. 334. N. p. 228. l. D. τῆσι χερσὶ] χέρεσι F.
13. θεὶ πύημα] ἐμπύημα F.
21. ἔλμυγγος] ἔλμινθος F.
37. ὑπὸ ὑπτρῶν] πυρετῶν F.

In lib. 5. epid.

47. ἐξελιμάσθη] In margine adscrib. ἐμαλάχθη F. quod ex Gal. Ex. sumptum est.
13. Γυελίδαμος] Εὐελίδαμος F.
38. πὼ θεῷ σοὶ] In marg. τὸ θεῷ σοὶ πρὸ F. quæ videtur esse explicatio quædam.

P.336.v.9.N.p.235.l.G.λευκὸν] λευκὼν S.ex manusc.
10.ἐν Φαίρησι] σέρίησι ex manuscr.S.
23.ἤρξαν] ἤρξεν F.
43.ξωνεῖν] ξωνὶ ex manuscr.S.&F.
46.ἐλεῖν] λιῶτα S.
P.337.v.1.N.p.238.l.C.ὀλκάδη κοιλίη] ἡ κοιλίη F.
28.ἐπεγίνετο] ἐπεγήνετο F.
40.ἀπὸ πεῖρου] ἢ πεῖρου F.
P.338.v.10.N.p.241.l.A καυθεὶς] καθεὶς ex ms.S.
11.ὅπη ἐφαίη] ὅπη ex manuscr.S.
30.ὑπεφαίη] ὑπὲρ φαίη F.
32.ὑπεκλάμβανεν] ὁ ὑ πυρετὸς αὐτῆς ἑκατώνεπ add.F.
35.Ἑκάσσων] ὁ Ἑκάσπων F.
P.339.v.7.N.p.243.l.C.ὑπὸ ὀρέος] ὑπὸ συὸς ex ms.S. quomodo leg.Vatic.& Ald.exempl.
16.πευπάκις] πολλάκις F.
26.πτύω] ὀπτίω ex manuscr.S.
38.ἐξικάσας] πορευόμενος adscrib.in ms.S.&F.
43.τμῆν δὲ πος βλεφ 24ν] ἢ βλεφάρα F.
P.340.v.18.N.p.247.l.D.καταμονῶν] καταμοῦν S.
19.ῥωικοῖσι] πυρῤῥωικοῖσιν ex manusc.S.&F.
21.βληχώδης] βληχώδης πρίτω μὲν ὢ τεπάρτω ex ms.S.
30.ἀκουτίω] ἄκουν F.
37.ὑποκαθαίρῃν] ὑποκαθαίρῃν F.
Pag.341.v.3.N.p.249.l.D.συσπηρὶν ἐν ἀρχῇ] συσπηρὶν αἰγυπτὶν S.
7.ἀναμοτέρων] ἀναμοτέρων S.
P.342.v.4.N.p.251.l.D.διωγεῖν] δίφχειν F.
27.λυμοὶ] αὐχμοὶ S.

In lib.6.epid.

27.αἱ ὀπηρέσιες] αἱ ῥέσιες in manusc.& Vat.& Ald.ex.
48.πεμφυγῶδες] πεφυῤῥῶδες in ms.F.
P.344.v.6.N.p.261.l.A.λεπῖῶαι] δεῦναι F.ῷ λῖῶαι.
10.λῦ ῥέπῃ] ὃ ῥέπῃ ex manusc.S.&F.
14.ἔστω μεγάλα] ἔξω S.
17.ὀδυῶν] ὀδυῶν S.
Ibid.ὀπόσοισι] ὀπόσοισι F.
23.μὴ ἠελώδνι] ⊕ μὴ ἠελώδης F.
30.μὴ ἐξοδεῦν] μὴ ἐξεοδεῦσι S.
Ibid.ἀμφοτέρων αἱ ὑποροφαὶ] ἀμφοῖν ⊕ ὑποροφαὶ S.
41.ὠφέλησιν] ὠφελεῖ F.
46.ὀνίνατο] ἀνίστατο F.
48.ξυμφέρῃν] ξηραίνῃν F.
P.345.v.1.N.p.262.l.F.ὡς δῶ] ὡ δῶ.
7.ἐλαπίστοτο] ἐμαλάσσεῖ in ms.S.& Ald.ex.
11.φύσιν] φύσις ex manuscr.S.
14.⊕ ἐς πῖῶ νῶσον] καὶ ἔτι ὦ ⊕ ἐς ἢ νῶσον S.
26.ἐῤῥύεται] ἐῤῥιπτεῖται F.
28.Ἡ ῳωὴ] τμῆμα πείτου adscribunt exemp.quædam.
39.ὀξύστῃς] ὀρεοτυπῆς ex manuscr.S. ὀρόστῃς.
41.ἰῶ ἔκκεισις] ⊕ ἔκκεισις F.
P.346.v.9.N.p.269.l.B.κλῆς ἀβεφανῆς] ad hunc locum adsc.in marg.ἡ ἄγαν πλήρωσις ἀβεφανῆς F.
12.αὐ τοῖσι πόνω πόνου] πόνω πόνου ἑαυ τοῖσιν ὅτε F.
13.εἰς ἀγαν] εἰς φέρῃν F.
Ibid.πὰς ἀφορμὰς ὁκόθεν] ὁκόθεν ἤρξατο F.& post οἱ ὀδόντες, αὐτοὶ χῷ πὰς ἀφορμὰς παρέχοισι.
20.ἑτέρας ὑποσκήψιες] ἑτέρων ἄκας S.
21.πόποι ὅποι] ὕποποι πόποι S.
22.ἀλλ' ὅσιν] ἀλλοῖσιν S.
32.ἀρθριτικὸς ἐγίνετο] ἀρθριῦκῶ πάθη.ὅτι ὃ πῶν S.
33.Ἡ ἀγάσσος] Τμῆμα τέπαρτον F.
38.πνευομένοισι] πνευμένοισι ex ms.S. quomodo leg. Ald. ex.
47.ἐν αἴνω] ἐν λιμῷ add.S.
Pag.347.v.1.N.p.273.l.G.ψύξις] ψυχρὸν S.
13.ῥῖνα θερμὰς ἀτμὸς] ἀπὰ θερμόπνοος F.
23.ἄμα, ἄμα S.
Ibid.Νῦσοι ξωῦ ὄφοι] τμῆμα πίμπλον F.
29.πληρωθῶσι] πληρώσῃ F.
38.πὰ ἀδενέστερα] πὰ ἀδενέστατα F.
41.Θερκικὰ.Μελαίνης χολῆς] Θερκικὰ μελαίνης χολῆς F.& pro θερμοκοιλίοισιν κοιλίης legit.
Ibid.πὰς ἐπαυξέας νόσους] πὰς ἐπαυξέας νόσους μίξις ψυχῆς, ὡς ἀρ ⊕ μίξις πὰ κῷ γαστέρα σκληρὰ F.

43.πόντα] δεῖσδερ.in ms. F.& leg. καθαίρῃν ἰῶ θέλης θέλειν.
45.ξηραίνει] deest in ms.F.
P.348.v.9.N.p.284.l.E.βαῤος] ⊕ βαῤος F.
13.Οἱ ἀπὸ τέταρτῳ] τμῆμα ἕκτον F.
15.φριμώπης] φριμώπων F.
32.ὀνειρεωδέστερος] ἐνειρεωδέστερος F.ὀνειρεωδέστερος S.
P.349.v.19.N.p.228.l.G.οἱ μὴ δυνάμενοι] οἱ μὴ δυνάμενοι F.
20.ἀσαφέως] ἀσαφέα F.ἀσαφέστεροι Ald.exem.
31.Οἱ αἱμορῤῥαγοῦντες] τμῆμα ἕβδομον F.
P.350.v.31.N.p.295.l.C.⊕ ἐφ' οἷσι] ὧν οἷσι F.
P.351.v.6.N.p.296.l.C.Οἱ πυρετὶ] τμῆμα ὄγδοον F.
26.ὀδπλημωδεῖοι] ὀδπληκτικοὶ F.
29.τὸ σῶμα] τὸ αἷμα S.
35.ἐγκαυκωθῶσαι] τὰ γκαυκωθῶσαι ex ms.S.

In lib.7.epid.

Pag.352.v.14.N.pag.303.l.B.ὑπογευομένω] ἀπαγορευομένω ex manusc.S.
17.θελκήρησις] In margine adscribitur θελκήρισμα, θελκφροσύνη F.
24.γλυφάδες] λογφάδες S.aut ἰνώδεες.
P.353.v.1.N.p.304.l.C.ὑπὸ δείματος] ὑποδείματος F. (vitiosè tamen.)
P.354.v.1.N.p.307.l.D.καπακῆδες] ἢ ὀχ οἵπτε ἰῶ] ἢ ἢ ὀχ οἵπ τε ἰῶ καθακῆδαι F.
8.ὀκ ἵπτ] ὀκ ἰῶ π F.
9.ἄχυπνος] ἄϋπνος F.
32.τοῖν] τρίτοι F.
P.356.v.12.N.p.312.l.A.πὰ ἀνάπτω] ὀκοῖω F.
13.ἀποφεγμώδης] ἀπεσμώδης F.
20.πλευμονώδεσι] πολιωδέσι F.
31.ἀνίδρωπος] ἀνιδρωπς.
32.ὀνὴ ἐκαίρη] ἐς ἢ ἐπέρῳ F.
P.357.v.18.N.p.313.l.G.ἀφίπτο] κατελίπετο F.
23.ὑπεπυῤῥίζεν] ὑπεσύεζεν F.
27.πολλῆς λιμῶδιος] πληρώσιος F.
32.ὀὐ τῷ θεός] ἀπὸ τῷ θεὸς F.
35.ἀῶα βίη χαλεπῶς.ἄλγος κοιλίης δεινόν.ἐμπίπρασται ἕκχοις] βοὴ δεινὸς.ἀῶα ὀδυῶν κοιλίης χαλεπὴ, ὀκέας ἐμπίπρασθαι.
37.πάλιν δεινὰ] ὦ θεὲ χαλεπὰ F.quod videtur χόλιον quoddam, etsi αὐῆς vitiosè leg.
P.358.v.1.N.p.314.l.G.⊕ οἷοι] ὦ F.
2.Αὐδέλλω] εὐδέλλω F.
3.τρῶμα] δαῦμα F.
13.καταγῆ] κατεάγη F.
25.πύμμα] φρέμμα S.
34.πόδες, αἱ κνῆμαι] ⊕ αἱ κνῆμαι F.
36.ῥᾶον ἐδίκε φέρειν] ὁράων ἐγγίνεται F. explicatio quædam.
Ibid.ὑπχεμπόμενα] πὰ ὑπχεμπόμενα F.
49.καυματώδης] κραματώδης F.
P.359.v.13.N.p.318.l.F.ἄκροπς] ἀκρωπὴς S. vt & v.48.
P.360.v.1.N.p.319.l.H.ἐξεγίνετο] ἐπεγίνετο F.
15.τοῦ τ' ἐλλεβόρῳ] τοῦς τ' ἐλλέβορον S.ex manusc.
40.Ἡησιπόλιος] Δησιπόλιος F.
43.πεφυσημένον] περιστιγωμένον F.
45.γονὶω] ἠγωνὶ S.
P.361.v.29.N.p.323.l.H.ὑπὸ τῷ καλλιφύλλου] καλλιφύπου S.
P.362.v.4.N.p.324.l.F.ἢν ὑστεικῶν] πυέοισι add.S.
6.ὀκχεγλευκισμένος] ὀκλελευκασμένος ex manuscr.S.ὀκλελεύγυσμένος Ald.ex.
18.⊕ θερμὸ] μὴ θερμῷ F.
21.ἐγίνετο] ἐγένοντο F.
29.ἐγένετο] ἐπεγένετο F.
39.κακὴ] ἡ φακὴ S.
46.πυρετὸς πολὺ] βληχρὸς S.ex lib.5.epid.
Pag.363.v.17.N.pag.327.l.F.ἀναμοτέρων] ἀναμοτέρων S.ex lib.5.epid.
26.οὔτε οὐ πολλὰ] οὔτε πολλὰ ex manuscr.S.quomodo leg.Ald. exemp.
P.364.v.15.N.p.329.l.C.ἄκροπς] ἀκροαπὴς S.
30.ὡς ὕδατι κεμένω] ὀὐδαλὶ F.
38.πρὸς πόνου] πρὸ πόνου F.
P.365.v.40.N.p.332.l.C.ἐξαίφνης] ἐξ αἰπὴς S.

Ibid.

Ibid.ἔρεπ] ἰόρεπ.
P.366.v.6.N.p.334.l.C.πὰ ἀμφοτέρω] παρ' ἀμφοτέρων F.
15.αἴν] ἴν S.
28.καὶ ἐπελπίρᾳ] ἐπῤῥιπῤῥᾷ F.
38.ἀκαπῤῥαμμένα] ἀκαπῤῥαγμένα S. & F. etsi vitiosè ῥῖνα πεπαγμένα in quibusdam scribitur.
42.ὀν καρδίν] πῷ Μηδοδώρῳ παιδίῳ ὀν καρδίν ἐξ ὀδόντων ὀδυῶν F.
49.Κλόνιρος] Γλόνιρος F.
P.367.N.p.337.l.G.σίκωνα πόνα] σίκως πέπων F.
4.εφοίπα] ὑπεχώρεε F.
6.δπλημφθείσης] ⊕ παχεθείσης, quæ videntur explicationes quædam F.
7.ῥηθέν] ῥωθέν F.
34.ἴδρωσε δ' ὅλω] Post hæc verba νύκτα ἐκοιμήθη iterum add.F.
42.Ἐλεδημέος] Εὐαλκέος F.
43.θεοπόνυπον] ἀποπονοῦνταν S.
46.φιλοτίμῳ] φιλοῦμμαῖν F.

In Aph.Hipp. Sect.1.

P.389.v.44.N.p.341.l.E.πυεώντα] πυέοντα S.
48.οἷα δὴ] οἷω δὲ S.
Ibid.ἔχοισι] φέρουσιν S.
P.390.v.4.N.p.341.l.G.λάδῃ] λαμβάνῃ S.
Ib.ξυμπῶσιας] ξυμπόσιος ex ms.S.(sed vitiosè) pro ἢ ξυμπῶσιος.
8.δπηδέχεται] ὀνδέχεται ex manuscr.S.
11.γίνεται μᾶλλον] ἢ ὀν τῆσι λεπῆσι add.S.
15.ἔρεπι] ἔρεῖ S.
20.θεόπρον] θεόπρος S.
22.αὐτίκα λεπῶς] ⊕ λεπῶς S.
Ibid.ἐς ὕστερον] ἐς deest in ms.S.
26.αἰπαποδόσιες] αἰπποδόσιες S. in aliis δπηδόσιες.
33.εἰ ὄμὴ] ἰῶ ὄμὴ S.
35.ὑποσβεννῦ] ὑποσβνυῖ S.
38.πλῆον ἔχῃ] πολὺ ἔχοισι.
40.⊕ οἷσι ἀπαξ] ⊕ πῖσι S.
45.ὅκκ αὖ μάλιστα ῥέπῃ] ὁέπῃ ἡ φύσις S.
47.πὰ ὄ πλεῖστα] πὰ ὄ πολλὰ S.
48.ὡς αὖ] ἕως αὖ S.
Ibid.⊕ φέρει] καὶ φέρῃ S.

In 2. Sect.

P.391.v.9.N.p.343.l.E.καμβαίων] καμβαίων πὸς ex manuscr.S.
12.ὁκόσω αὖ βρίψις] ὁκόσον αὖ βίφης S.
13.ὑποροφαὶ ποιέῳ εἴωσιν] ὑποροφώδεα S.
16.ἐς πὰ πυνεῶ] οἷσι πὰ πυνεῶ S.
17.φύεται] ὀκφύῃ S.
Ibid.σπέπεσται] σπέπεσται χρὴ S.
19.πλῆον] πλέιον S.aut ὄφῆς πλέον.
Ibid.προφομένων] βεφόντων S.
20.⊕ διχωρήσεις] αἱ διχωρήσεις S.
21.ἀποδιχωρεύσεις] ἀποχωρεύσεις S.
22.ξηραίνουν] ξηραν γίνῃ S.
26.ἑπτῆς ἑβδομάδος] δευτέρης ἑβδομάδος ex manuscr.S.
Ibid.ἀρχὴ] ἀῤχὴ S.
27.ἢ ἑπτῆς ἑβδομάδος] ἀπὸ τῷ ἑπτῆς S.
29.σιωπήσουσι] κείμενοι F.
35.ἠσυχίω ἔχῃ] ἠσυχίῃ ἄγειν S.
37.τὸ σῶμα] τῷ σώματι S.
38.ὀπηδόντες] ὀπηδιδόντες S.
41.τὸ δ' ἐναντίον] τὸ ὄ ἐναντίως ἔχῃ S.ex ms.
Ibid.ἐν πῖσι νόσοισιν] ἐν πάσοισι πῖσι νόσοισιν F.
49.βεβήχοι] post βεβήχοι.⊕ βῆχες add. S.
Pag.392.v.6.N.p.343.l.C.⊕ ἢν χωρίων] post hæc verba, ⊕ ἢν ἀπρέων, ⊕ ἢν πόπον add.S.
7.ἢ ἥπερον] ἢ ἐλάσσονα S.
8.ῥηνομένων] ῥηνομένῳ S.
10.ἰῶρῶν πῃ] ὄ pro πῃ S.
12.σωιήθεα] ἀσωιήθεα S. ex manusc.
13.καὶ πῶ] δὶόπ πῶ S.

In 3.Sect.

21.ἢ ψύξιος] ἢ ψύχρις S.
22.ἢν νόσων] ⊕ ἢν νόσων S.
26.ὅπω] ἔστ' ex manusc.S.
30.οἷλω ἢ κατάσεων] ὀκοῖλω S.
34.ἔυπίπων] ὀὐ πολὺ S.
46.⊕ κόρυζα] κόρυζα χρόνια ex ms.S.alij πολυχρόνιοι.
P.393.v.1.N.p.346.l.G.φθινώδεες] φθινάδες ex manusc.S.
9.φθινοπώρῳ desid.in ms.S.& in Ald.ex.
31.ἢ τῷ νῆλεσι] πῖσι S.
38.θερεβύτῃσι] θρεσβυτέροισι S.

In 4.Sect.post τμῆμα πέπερον πὰ καθάρσεων add. F.

41.πὰ ὄ νύκτα] πὰ ὄ S.
Ibid.τὰς εὐημέας] ⊕ τὰς εὐημέας S.
47.ὑποσελλομένως πὰς αὖω] ὑποσελλόμενος, ὅθι πὰς αὖω φαρμακείας ὑδέπτο ἄξεις S.
P.394.v.4.N.p.348.l.E.ὀν πλείου] ὀν deest in ms.S.& Ald.ex.
5.ἢ ναυλελίῃ] ἢ ναυτίῃ S.
6.θεράπῃ] θεράπει S.
10.ὀδυώμαθα] post ὀδυώμαθα, ὁκόσα καθάρσεως δέῃται add. S.
Ibid.αὖω φαρμακείῳ σημαίνει] αὖω φαρμακίης δέιας σημαίνει S.
15.πυνῃεῶ] πυνῃῶν S.
17.λεπιωμένων] λεπιωμένοισι S.
Ibid.ἐπίλῃ] ὑπὲλῃ S.
18.κάπω ὄ ἀγαθὸν, ⊕ πὰ μέλανα ὑποχωρέοντα, κακὸν] κάπω ὄ ἀγαθὸν πὰ μέλανα ὑποχωρέοντα ex Gal.S. Alij, κάπω ὄ πὰ μέλανα ὑποχωρέοντα ἀγαθόν.
22.ῥηγμένης] ὀπτιμωμένης alij.S.
24.ἀφῆ] ἀφῆ ὁ πυρετὸς ex Gal.S.
26.πὰ πὰς γνάθους] πὰ πὰς γνάθους S.
Ibid.τὶ πυέοσι] πυέει S.
40.ἐπέρης] φανεῆς S.
47.μὴ δίμλεί πισιν] πῖσι μὴ δίμλεί πῖσιν S.
Pag.395.v.13.N.p.350.l.D.ἀδενέος ἐόν τε τῷ κάμνοντος] ἢδη ἀδενέος ἐοντος τῷ σώματος S.ex Gal.τῷ κάμνοντος in ms.S.deest & Ald.ex.
36.ὡς ἀῤῥ πρίχες] ἢ ὡ ἀῤῥ πρίχες S.
41.πυνῆ] πυνῶν σημαίνει F.

In 5. Sect.

P.396.v.10.N.p.352.l.E.ὀκόθοισι φθισιώδιν] ὀκόθοι αὖ φθισιῶσιν alij.
14.γίνηται] ῥήνηται S.
18.ὠφέλιμον] φίλον S.
36.πολλαχῇ] πολλαχοῦ S.
P.397.v.5.N.p.354.l.D.τὸ σῶμα] πὰ σώματα S.
6.κρατεῖν] κραπεῖν S.
13.ἢν ὑστέρων] ὑστερέων S.
22.γίνονται] ξυμβαίνῃσι S.
31.θεικαῖς] θεικαέας S.
32.ἢ κεάσιν ἔχοισι] τῇ κεάσῃ ἔχειν συμμέῤῥω ex Gal.S.

In 6. Sect.

P.398.v.9.N.p.356.l.A.μέρεσιν] μέλεσιν ex ms.S. Alij ἐν πῖσιν ἄλλοισι.
10.τὰ ἀλγήματα πὰ κῷ ἢ κοιλίῃ] κῷ πὰ ἀλγήματα ⊕ οἰδήματα F.
14.⊕ πῖσι νεφελικοῖσι] πῖσι διῷ λιθίασιν add.S. ex manusc.
15.φυσαχθῇ] καπαλφθῇ ex manuscr.S.
25.ἢ δυσφυμίη ⊕ δυσφυμίη S.
35.ἐγίνοντο] γίνονται S.
Ibid.φαλακροῖσι] φαλακροῖσι εἶσι ex ms.S.
Ibid.γίνωνται] ὀπτιγίωνται S.
47.τὸ ὕδωρ] τὸ ὕρον S.

In 7. Sect.

P.399.v.28.N.p.358.l.F.τὸ σέλον] τὸ ἢὐέλον S.
35.ὅπ αὔξῃ, ὅπ συμφύῃ] κῷ ὀὐ γνάξῃ, ὅπ αὔξῃ, ὅπ φύῃ F.& expunitur, ὀὐ γνῶς γίγνεται, ὑδὶ αὔξησιν ὀπηδέχῃ).
41.ὀπὶ πῖσιν] ἐν πῖσιν S.
42.ἢ ὑποστασις] ἢ ὀπίστασις S.
49.θεῖπνωμον] θεῖναιον S.
P.400.v.14.N.p.360.l.B.αὐτὸ ὀδίν.αὐτῷ S.
Ibid.θεῖωδιώσεται] θεῖωδιωῖε) S.
17.ὑδὲ εἰς ἑτέρῳ] εἰς ὑδετέρῳ S.
40.⊕ δυσώδεες] καὶ χρωώδεες add.S.

NOTÆ quædam in Aphorismos Hippocratis. Et quia singuli Aphorismi singulis & propriis numeris distinguuntur, secundum eos numeros describentur notæ. Textus autem Hippocratis quem nos explicamus, & plerisque locis emendamus, habentur tomo quinto operum Græcorum Galeni secundum impressionem Basiliensem, Pag. 219.

Aphorismorum liber primus.

Aphor. 2. ὅπου δὴ ⊖ ἡ κεῖρ. ἢν δὲ ⊖ χώρ. ⊖ ἡλικίη. ⊖ ὥρη.
Aph. 3. ἐπὶ σῖ ἢν ἡ ἀπρεμίεσιν. λαμβάνει τὸ σῶμα. μηδὲ τοῖ ξυμπίπτοντες. καὶ πάλιν αἱ ἀναπλήσεις, αἱ ἐν τῷ ἐρατῷ.
Aph. 4. ἐν τοῖσι ὀξέσιν νοσήμασιν.
Aph. 5. πᾶσ δὲ τὸ ἀμβρότημα ὁ ἂν γίγνηται μέγα, μᾶλλον γίνεται ἐν τῆσι λεπ. αἱ πάνυ λεπταὶ ⊖ ἀκριβέες διαγιγν καὶ κατεσκευᾶσι, ὅτι τὰ ἀμβρότατον.
Aph. 6. ad fin. Aph. κράτησαι.
Aph. 7. ἀναγκαῖον χρέεσθαι.
Aph. 8. ὁκόταν ἢ ἀκμάζῃ.
Aph. 10. ὁκόσοισι μὲ αὐτίκα (sublato ἢν) ἡ ἀκμὴ αὐτίκα ⊖ λεπῆς διαιτᾶν. ὁκόσοισι ἢ ὕστερον ἡ ακμὴ ἐς ὀκτέκνω ⊖ ⊖ ἐμπρεσθεν ἢ πωτέρας διαιτᾶν.
Aph. 11. ⊖ ὑποτέλεσθαι χρέη.
Aph. 12. κατασεισίας δηλοῦσιν αἱ νῦσι. ἀλλήλας ὑποδόσιας. vel ἐποδοσ. ἀρχομένας μὲ βεβχίνῃ. καὶ ἤδη ⊖ ὑποχωρήμ. Vlr. v. ⊖ εὔκεπα ⊖ μακρὰ ⊖ βεβχία τὰ νοσήματα ὅπτ.
Aph. 13. δεύτερον δὲ οἱ καθεκκόπτ.
Aph. 14. τὰ αὐξανόμενα πλεῖστον ἔχ τὸ ἔμφυτον θερμόν. ἢ καὶ τὸ θερμὸν ἔχ πλεῖστον τὸ ἔμφυτον. πλεῖστος μὲ ἐν δὲ τῷ ἢ θρῆς ⊖ δίχ τὰ τοῖ πυρετῷ τοῖσι.
Aph. 15. ἔμφυτον θερμὸν πολύ. ἢ θρῆς ἢν πλέονος δὲ ἔστι. ⊖ σημεῖον αἱ ἡλικίαι. ⊖ οἱ ἀθλητά. Hesiodus lib. 2. περὶ ἔργ. ⊖ ἡμερ. hyeme quidem plus alimenti concedit hominibus, bobus verò & equis pabulum minuit & dimidium tantum pabuli consueti exhibet, quia noctes longissimæ sint, per quas homines plus alimenti absumunt, boues verò minus laborant quàm æstate, ideò minus cibari debent, versus sunt

πίμος θ' ὥμοισι βροτοῖσι, ὅτε σῖ αἴθερι τὸ πλέον εἶη
ἀμαλίης, μακρὰ γὰρ ὀτρύνει εὐφ. ὁ. αμ εἰσί.

Aph. 16. αἱ ὑγραὶ πᾶσαι. ἢ ⊖ αἱ ὑγραὶ διαιται πᾶσι.
Aph 17. καὶ οἷσι ἄπαξ καὶ δὶς καὶ πλέω ἤ.
Aph. 20. ἀπῶς vel ἀπαιτεῖ ἐρεθισμοῖσιν, ἀλλ' ἐαῖ sublato χρῆσθαι.
Aph. 21. ἃ δὲ ἄγειν ὅκε αὖ μάλιστα ὁίται, sublato ὁ φύσις. sequitur παύτη ἄγειν, quod etiam in quibusdam exemplar. bus abest. δίχ ἢν ξυμφερόντων μοείων.
Aph. 22. τὰ γὰ πλῆνα ὑκ ὀργᾶ.
Aph. 23. τὰ γὰρ ἰούσ ἄ καὶ ὄκου γὰρ ἄχρι λήπτ.
Aph. 24. καὶ τῶν τοῖσ ἐξευκρινόμενα πυίεν τὰ σώματα χρὴ ὅκου. est hic aphoris. 9. lib. 2 quem citat Gal. hoc Comment. 24. ὅκου τις βύλεται καθαίρεσθαι.

Liber II. Aphorism. Hippocr. Pag. 236.

Aph. 5. φεύζιοι, δηλοῦσι.
Aph. 6. τὰ πλὰ vel ὡς ὅπόταν ἢν πόνων ὑκ αἰ θάνοι).
Aph. 7. τὰ μὲ ὀ πολλῶ χρό.
Aph. 8. σημαίνει ὅτ τὸ σῶμα πλείονι ⊖ φῆ χρέεται. & ad fin. Aph. τῶν γίνηται, σημαίνει ὅτ κενόσεως δῆ ἔτι.
Aph. 9. αὖ τι βύληται.
Aph. 12. ὑποτροφὰς ποιέν ἔωσιν.
Aph. 13. Paroxysmus pro crisi.
Aph. 14. ἢ μὴ ἐς πυηεσὰ μεταβ. sublato ὅλῃ.
Aph. 17. τῶν ἢσσον ποιέει. δηλοῖ ἤ ἤσις.
Aph. 19. ὑ πάμπαν ἀσφαλίες αἱ πεσαχρόνιοι. i. non omnino certissimæ sunt. hoc est, certissimæ sunt, paucis quibusdam exceptis. hoc est, rarò falluntur medici in præsagitionibus: vt cùm dicimus, non omnes homines sunt mali. i. omnes mali sunt paucis exceptis, quia nonnulli boni sunt. sic Gal. in Comm. Plebei & imperiti artis aphorismum hunc opponunt aphorisme 43. lib. 4. febres quocunque modo intermiserint periculum abesse significant: sed in continuis & acutis febribus dubius est inquiunt, & incertus exitus per aphorismum. hæc 19. lib. 2. sed longè aberrant à mente Hippocr. Nam à perito mentis Hipp. certa prognosis instituitur in acutis febribus. Sed si certa præsagiendo is semel aberrat minimè accusandus aut vituperandus.
Aph. 20. ζυστοισι ὑπηρεσόσεσι ξηραίνονται, quemadmodum v. seq.
Aph. 21. ῥόφησις ἐστ οἰνοποσία. Cuiusmodi thorexis σραγγῆρίν ⊖ διχ. μέλι λύει Aph. 48. lib. 7.

Aph. 22. ὁκόσα νοσήματα γίνεται sublato αὖ.
Aph. 23. κρίνεται ἐν τῇ πεπαρ. Habetur hic aphorism. lib. περὶ κρίσεων, in Hippocrate Comment. pag. 385. v. 45. vbi adiectum est ὡς ὅλῃ τὸ πυλύ.
Aph. 24. πτέρτη ἢ ἕτοπρης, ἢ καὶ ἑτέρης. & in fi. ἐδέμη ἢ pro ἐπὶ δέ.
Aph. 25. ὡς τὰ πολλὰ γίνονται.
Aph. 27. γνόμενα ⊖ θρομβόλοφος. τὰ γὰ πολλὰ ἢν πυόντων. πάνυ τι, abest τι.
Aph. 28. & 31. καὶ μηδὲν ἐν δὶ δύναι τῷ σώματι, pro τὸ σῶμα.
Aph. 30. ⊖ ἐ τοῖ ἀκμαῖ.
Aph. 34. οἷς αὖ οἰκεῖν ἢ φύσεως καὶ ἢ ἕξεως καὶ ἢ ὥρης. abest autem ⊖ ἢ ἡλικίης.
Aph. 37. οἱ εὖ τὰ σώματα ἔχοντες, qui inculpata valetudine fruuntur, non autem qui à morbo conualescunt.
Aph. 39. νοσοῦσιν ἤσσον. ὁκόσα οἷ αὐ τοῖς χρόνια νοσήματα γίνε) sublato αὖ.
Aph. 41. καὶ ἰσχυρὰς abest καί. ⊖ ⊖ θρόφασος.
Aph. 43 καταυνομένων μηδὲ πω. Cornarius emendat καταδυομένων ad finem cap. 27. lib. 3. Pauli Ægin. ex his qui strangulantur & submerguntur.
Aph. 49. σωιήθη πόνοις. κἢν ὦσιν ἀσθενέες.
Aph. 50. ἀσωιήθη θα. ἔωσθεν.
Aph. 51. τὸ χ' πολὺ ἐξαπίνης, sublato καί. ψυχρὸν, ἢ δλῆρ. ὁ πωσσω. σφαλερὸν δ' ὅ τι πᾶν τὸ πολὺ τῇ φύσ. τὸ γὰ χ' σμικρὸν ἀσφαλὲς μεταβαίνει ἐφ' ἕτερον.
Aph. 52. πάντα ⊖ χ' λόγον.
Aph. 53. νέοι μὲ ἐόντες. ἀπαλλάσσοι. εἰς ἢ τὸ γῆρας χεῖρον.
Aph 54. μεγέθη ἢ σώματος. ἐλευθέρων. ἀνδὲς ὄσιν, abest ὄσιν. ἢ καὶ ἀνδὲς. διέχοντ. περὶ ἐλασσόνων. i. τῶ μικροτέρ.

Aphorismorum liber III. περὶ τῶν ὡρῶν ⊖ τῶν δυνάμεων τῶν ψυχῶν, καὶ θερμῶν καὶ ξηρῶν, καὶ ὑγρῶν καὶ παιδίων.

Aph. 1. χ' λόγον ὕπως, abest ὕ πως.
Aph. 5. νότοι βαρυκοοι. δίχ ἀυλκει, νωθροὶ. ὅταν ὀσῖ δυναστεύῃ.
ad fin. aph. ὅταν ὀσῖ δυναστεύν ἰσαῖ πα ἐν τῇσιν ἀρ.
Aph. 8. λῶ ὥραῖα ὡραίως ἀποδιδῶσιν. ἐν ᾧ τοῖσιν, abest δέ. ἀκαταστατί τε καὶ διεκρ.
Aph. 9. ὀξύπαται αἱ νῦσοι καὶ ταχυπαθέστατα ὡς ὅλῃ πάν, ἢ ρ ὑγιεινότατοῖσιν, al. εὐκρατότατοῖσιν.
Aph. 11. λῶ μὲ αὐχμηρὸς ὁ χειμὼν καὶ βόρειος. ἀναγκαῖον τῷ θέρος πυρετὼ ὀξεῖς, καὶ ὀφθαλ. μάλιστα ἢ τῆς γυναιξί.
Aph. 12. τῷ ἔαρ, abest δέ. καὶ βόρειον χλιαίνον, αἱ μὲ γυναῖκες αἷς οἱ πόνοι περὶ τὸ ἔαρ, ὀκ πίσης πεφράσεως. ἀκεστῇ καὶ νοσώδη. ἔοντα. τοῖς ἢ ἀλῆσι. γίνονται abest.
Aph. 13. ἰσχυραὶ in aliis abest.
Aphor 14. λῶ ἢ βόρεον ἢ καὶ αὔυδρον τοῖς μὲ ὑγιεῖς πὼ φύσιν, sublato ἐνσι καὶ τῆς γυναιξὶ σύμφορον. πυρετὸ ὀξῆς καὶ κόρυζα. ἀνοιοι ἢ καὶ μελαγχ.
Aph. 15. καὶ ἢ ἦπον θανατώδ.
Aph. 16. ἐν μὲ τῆσιν ἐπομβρ. πυρετὸ ἢ μακροί. ἐν ᾧ τοῖς αὐχμοῖς.
Aph. 17. καθ' ἡμέραν. σώματα σωιήσοι. πιέσι καὶ ταῖς μᾶλλον πυέσιν καὶ ἰλιγγοὶ ἐμπιέσιν. τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς σώμασι δυκκινησίαν.
Aph. 18. καὶ ἕκρι τῷ θέρος. τῶ τῶν ἐχομένων ἢ ἢ θέρος ⊖ ἢ φθινοπώρ. μέχρι τινὸς χέροντες sublatis μὲ & οἱ. τὸ ἢ λοιπὸν καὶ ἢ χειμῶνος οἱ μέσοι ἢ ἡλικίαις.
Aph. 19. ὄρησι γίνεῖ).
Aph. 20. τῷ μὲ γὰρ ἤρος. ῥύσιες, κωκάζει τε sublato καὶ quod est post ῥύσιες καὶ βῆχες, καὶ κόρυζα, καὶ βεβίχει, καὶ λεπρά.
Aph. 21. τῷ ἢ θέρος ἔνια πυτέων, sublato τε ⊖ τέσσαρες οἱ abest καὶ ἔμπι, καὶ διῤῥοῖαι. καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ὠτων πόνοι σπεδόνες καὶ αἰδοῖων ἴδρωα.
Aph 22. καὶ δυσεντερίαι, καὶ λειεντερίαι καὶ ἑλεοί τε καὶ τὰ μελαγχολικὰ καὶ τὰ μανικά.
Aph. 23. πόνοι πλευρίων σκηθέων, ὀσφύος.
Aph. 24. βῆχες in nonnullis codicibus abest. ὀμφαλῶν φλεγμοναί.
Aph. 25. τῷ πεμίδων.
Aph. 26. λιθιάσις.
Aph. 28. τὰ θεα κρίνεται. τὰ ἢ ἐν ἐπιδέξεσι. ⊖ ἢ καὶ πρὸς πὼ ἥλιον πεσόντον.

πεσόντων πρὸς τὸ ἡλίου. πρὸς τὰς ἢν καταμηνίων, abest ἢν ῥήξῃς συβηνεφέσκεν εἴωθεν.
Aph. 29. αἵματος πτύσιες, φθίσιες. Ordo verborum in Hippocrate loquitur.
Aph. 30. ad fin. δυσεντερίαι, λειεντερίαι, αἱμορροΐδες.
Aph. 31. προεσβυτέροις δὲ ἀποιαι, καταῤῥοι sublato καὶ, quod præcedit καταῤ. βῆχες, σραγγουρίαι κοιλίης abest, alij legunt κοιλίαι.

Aphorismorum τμῆμα πέμπτον, qui liber ferè est de purgatione, artificiali scilicet, critica, & symptomatica, quemadmodum liber quintus Aphorismorum est, magna ex parte περὶ ἢν γυναικείων, ex Comment. Gal. in Aph. 29. lib. 5.

Aph. 1. νήπια καὶ τὰ πρεσβύτ.
Aph. 2. αὐ τὴματα ἰούντα, χρήσιμον. τὰ ἢ ὀναστ.
Aph. 8. ὑποτεμομένης περὶ τὰς αὔω.
Aph. 10. χρονίζει γὰρ ὀν τῆς πυετοῖσι.
Aph. 11. τὸ ὀμφαλὸν πόνει, abest πόν. μηθ' ὑπὸ φαρμακίων.
Aph. 13. πόσιος περὶ ὑγιαίνειν τὰ σώματα καὶ αἰαπαύν abest que πλέονι ἔφῃ.
Aph. 14. ὅπ κίνησις τὸ σῶμα τεφόστι. (φεσόπῃ.)
Aph. 16. τῶσι τὰ ἀρέας ὑγιέις.
Aph. 17. καρδιωμὸς ἢ σκοτοδινος.
Aph. 18. αὖω φαρμακείης σημαίνει.
Aph. 21. ὁκοῖν μέλαν αἷμα ὑπὸ τῶν τραμάτων ἰούντα, καὶ ἔχω πυρετὼ κάκιστα, καὶ ὅσα αὖ χρόματα, abest πλέιο quod sequitur. πυνρότερα ἢ. μᾶλλον κάκιον. καὶ ὁκόσα αὖ πλειω χρόματα abest ἢ, sequitur ὑ πυνηρόν.
Aph. 22. ἢ κόπω ὑπέλθη.
Aph. 23. ἢ πολυχρονίων, sublato ὁκ. ἢ ὀκ τρώματος abest ἤ. ad fin. aph τῇ ὑστεραίᾳ ὑπόσω.
Aph. 24. δυσεντερία λῶ ὑπὸ χολῆς.
Aph. 25. αἷμα αὖω μὲ ὁκοῖον.
Aph. 27. ὀν τοῖσι πυρετῶς αἷμαρ.
Aph. 28. χολώδεα τὰ διαχωρ. abest τὰ. κοφάσιος γιγνομένης.
Aph. 29. ἐνσι γίνεται ῥίζεα, διεκρ.
Aph. 30. ὁκόσοισι οἱ παροξυσμοί. ad fin. aphor. διέκεπε.
Aph. 31. τῶσι κοπώδεσιν. μάλιστα αἱ ὑποτάσιες, abest αἱ.
Aph. 34. ὅπτηρῶνται.
Aph. 35. ἐξαίφνης abest. ὅπτρέφηται. μὴ ἐόντος ὀν τῷ πρηχθέω.
Aph. 36. ἀγαθοὶ καὶ τειτῶοι.
Aph. 40. σώματα μεταβολὴ, καὶ λῶ τὸ σῶμα ψύχεται, sublato καὶ πὰ. ἐξ ἑτέρου γίγνη).
Aph. 41. ὕπνω γιγνομένης. σημαίνει ὅτ πλείονι ⊖ φῆ χρῆται. In fin. aph. ὁ κενόσιος (σεως) δεῖται τὰ σώματα.
Aph. 42. πολὺς ⊖ ψυχός. ἐλάσσων. (πόνω)
Aph. 43. διχ τοῖς ἰσχυροὶ γένονται.
Aph. 45. εἰς τὰ ἄρθρα, ἢ πόνοι γίνονται ὀκ πυρετῷ μακρῶν πλείοσι χρόνοι).
Aph. 47. αἱ ὑπερέμψεις αἱ ὀν τοῖσι, abest αἱ secundum. πυρετοῖσι τῶσι μὴ, abest τῶσι.
Aph. 49. ὀν μὲ διχαλεῖπουν πυρετῷ, sublato μὴ. λῶ χῆλος, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ ὀφρὺς, ἢ ῥὶς. & abest ἢ τὸ βλέφαρον. ὅπ αὖ πάντων γίγνη).
Aph. 50. ὁκόσοις ὀν πυρετῷ διχαλειπουσι διέπνοια γίνη) καὶ ⊖ θρόφ.
Aph. 52. ὁκόσοις ὀν πυρετοῖσιν, sublato τῶσι.
Aph. 53. ὁκόσοισιν ὅπ ἢν ὀδόντων. γίνοι).
Aph. 54. ὁκόσοις ὅπ πολύ.
Aph. 55. πάντες non habetur in antiquo exemplari.
Aph. 56. ὀπτηνυόμενος.
Aph. 61. ὀν τῶν ἡμέρας.
Aph. 62. ὀν τῶσι πυρετῶσιν, abest τῶσι. κακὸν additum in quibusdam λῶ μὴ ξωνδοσίες ὑγιεῖν κ' ἢ κοιλίαν γίγνοι).
Aph. 63. ὀν τῶσι πυρετῶσι, abest τῶσι. ῥίγεα γίγνεται.
Aph. 64 τὸ δεξιὸν σκληρότερον γίγνεται.
Aph. 66. ὀν τῶσι ὀξέσιν πυρετῶσιν οἱ σπασμοί.
Aph. 68. πνεῦμα περιεκόπτον. σπασμὸς ἢ σημ.
Aph. 69. ἀπυρέτοις, πλῆθος ἐλθόν. ⊖ πιαῦτα, abest τὰ ἔρχεται οἷσιν ἐξ ἀρχῆς ἢ διχ τοιχόων ὑποφασιν ἴδῃ.
Aph. 71. οἷσιν ἐξεδόμαιμα κρίνεται.
Aph. 73. ἢ ὅρα πλῆθος ὑπέλθῃ ὅπῃ πυρετῶσι.
Aph. 74. λεύκον γιγνόμενον. κοπιώδεσι. ἀρχεται ὀνίοισι γίγνεσθαι.
Aph. 75. λῶ αἷμα ἢ πῦον ὑρέῃ χρὴ καὶ, λῶ αἷμα ⊖ πῦον.
Aph. 76. οἷσιν ὀν τῷ ὑρέῃ. ἢ ὥσπερ τρίχες, abest ἤ.
Aph. 77. πυτοῖσιν (πόνω) ἢ κώπε.
Aph. 78. νεφρῶν σημαίνει φλεβίν ῥῆξιν.
Aph. 79. λαμπάδη ὑφίσταται πύσις ἢ κόν.
Aph. 80. ἐμπίπτῃ περὶ τὸ ὑπογάστριον, ⊖ ἢ κτένα, καὶ τὰ περὶ πυαῦον, τὰ περὶ ἢ κόνον πυνέει.
Aph. 81. ⊖ ὁδμὴ βαρεῖα ἢ.
Aph. 82. οἷσιν ὀν τῇ κρήθρα.
Aph. 83. σμικρὼ ἢ διχόρησιν σημαίνει.

Aphorismorum liber V. pag. 285. in tomo quinto operum Galeni, ex impressione Germ. qui liber est περὶ ἢν γυναικείων.

Aph 7. τὰ ὀπτηπίπτα ὁκόσα περὶ ἢ ἤβης.
Aph. 8. ὁκόσοι πλευριτικοὶ γιγνόμενοι ἢ καθαίρουται. εἰς ἐμπύημα.
Aph. 9 φθίσιες γίνονται, sublato ἤ.
Aph. 10. καὶ εἰς ἢ πνεύμονα. ⊖ ἐν ἐπὶ, abest καί.
Aph. 11. ἢν φθίσιωσι, abest ἢν.
Aph. 12. ὁκόσοισι φθισιῶσιν αἱ τρίχες ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ὑπορρέουσιν, ὅτι διῤῥοίας ὀπτηγνυμένης.
Aph. 13. ὁκόσοι ἀφῶδες αἷμα πτύουσι, ζωτεοῖσιν ὀν πνεύμονος, sublato τῶ. ἢ αὖ ἀκρῆ, abest ἢ.
Aph. 15. παύονται, χρὴ λύουται.
Aph. 16. ὀκτήλωσιν. i. ἀπονίαν. i. ἀδένιαν. ἀκράτειαν. i. ἀῤῥωσίαν, ἔκλυσιν ἢ ὀσίας ἢ νευρῶν.
Aph. 18. νεῦρις abest.
Aph. 19. ὅσα καπνῶνται. πλὴν ὅσα αὖ αἱμορραγέειν μέλλει.
Aph. 20. μόγασκοι abest.
Aph. 21. ὅλῃ τὰ πάντα αὖ εὐ ἕλκ. θερμῆς ἐπαυάκμησιν πυίεται.
Aph. 22. ὑκ ὅλῃ πάντι, abest ὑκ. εἰς ἀσφαλείω τοῖσιν ὀν κεφαλῆ ἕλκε.
Aph. 23. ὀν τύφοισιν χρέεσθαι, ὅθεν αἷμ. ⊖ ὁκόσα φλεγμοναὶ εἰς τὸ ἐρυθρὸν, sublato ὀν. τὸ μὴ ἑλκούμενον ὠφελεῖ ἐπείσ ρ ἑλκ.
Aph 24. καὶ αἱμορραγικά, ⊖ καταρροϊκά, sublatis ⊖ καί.
Aph. 25. ⊖ πυδεγκα. καταχεόμενον, ῥαίζει.
Aph. 27. ὅσοισι ἢ πίνεν. πάνυ δι-ψῶσιν, λῶ ὀπτκαίμ.
Aph. 28. πολυχρὴ ἢ καὶ εἰς ὀλίγα χρήσιμος αὖ λῶ.
Aph. 29. καὶ χρεὶς ἐπὶ μλῶν. In fin. aph. χρὴ abest.
Aph. 31. καὶ μᾶλλον αἷσι ἢ μεῖζον τὸ ἔμβρυον.
Aph. 32. καταμῆνιον ἐκκεχθῆνται, λύσις.
Aph. 35. ὀσχεκμένη ἢ καὶ δυσοκοΐη.
Aph. 36. αἱ γινόμενα, abest αἰεί.
Aph. 37. λῶ ἐξαίφνης οἱ μαθοὶ ἰσχροὶ γῆν.
Aph. 38. λῶ ὕπερος μαζὸς ἰσχνὸς γῆνται, γῆνται abest. καὶ λῶ μὲ ὁ δεξιὸς, τὸ ἀρρεν. & abest αὐτῆς.
Aph. 39. κάλα ἔχ, πάντης τὰ καταμῆνια ὀκπλέοιτο.
Aph. 40. ἐς τὰς μαθοὺς αἷμα συρ.
Aph. 41. γυναῖκα εἰ θέλῃς εἰ δίνα ἢ κύη, ἐπίω. καὶ εἰ μὲ τρόφον ἔχῃ. πρὸς ἢ κοιλίαν, κύη. λῶ ὄμη. ὑ κύει.
Aph. 42. γυνὴ λῶ μὲ κύη ἄρρεν, εὔχρως ὀδί.
Aph. 44. ὅσα πρὸς φύσιν λεπῆ ἐόντα ὀκπτρεῶσκουσι, ἢ κύουσι πρὶν ἢ παχυνθῆναι.
Aph. 45. καὶ πρίμνα αὖ εν φανερῆς πεφράσεις, αἱ κοτυληδόνες αὐ ἢν μὴ ἔξω, sublato ζωῦσι. abest & γραῦ quod sequitur.
Aph. 46. καὶ πρὶν ἢ λεπῆ. abest ἤ. λεπαινθῆναι πῶσ ἢ κύοσκουσι.
Aph. 48. μᾶλλον, in quibusdam deest.
Aph. 49. ὑστερέων ὀκπῶσιας.
Aph. 50. ὡς μαγίζω, abest ὡς.
Aph. 52. λῶ ἢ στερεοὶ οἱ πτῶθι ἔωσιν.
Aph. 55. ἢ ὀκπτρῶσκειν κινδυνεύουσιν.
Aph. 57. κὰπὸ ἢ ὑστερῆς νοσοῦσι, vel νῦσι, sublato ἐμβαίνουσι.
Aph. 58. καὶ ὅλῃ ὑστερῆ, abest ὅλῃ. καὶ ὅλῃ νεφροῖς ἐμπύοισι.
Aph. 59. ὅπ αὐτὴ ὑ δὶ ἑαυτὼ, abest αὐτή.
Aph. 60. πορεύουται.
Aph. 61. ἐχούσι αἱ καθάρσιες. πυρεῖ ὀπτηγνμένω.
Aph. 62. ὁ αὐ ἢν ὁ χρόνος. μᾶλλον abest καὶ πεσκαῆς. χρὴ καὶ πεσκαυμένα. αἱ τοιαῦται in quibusdam abest.
Aph. 63. ἢ γὰ διχ πὼ φαίνοιτο. ἔξω φέρεται τὸ πνεῦμα τ' αὐτὸ πῶσ γίνε).
Aph. 64. κεφαλαλγέσι καμόν. κακὸν ἢ καὶ πυρεταίνουσιν, καὶ οἷσιν ὑποχ. χολώδεις αἱ διχωρήσιες. μηδενὸς ὦ πεσείρηται σημεῖον παρεόντ.
Aph. 65. ἐφ' ἕλκεσιν φύεται, ἢ μάλα. πλευρὴ ὀξεῖα ὀκπύησις ἢ διεντ. sublato ἢ ante ὀκπύησις. 2. v. πύτων οἱ ἀφανιζόντων.
Aph. 66. οἱ δὴ μάστα μὴ φαίνη).
Aph. 68. ὠφελεῖ, sect. 2. lib. 6. epid. scilicet 27. habetur ὠφέλησιν.

Ibidem ratio affertur à Gal. in Comment.
Aph.70. εἰ ὑπὸ πιπαρταμὸν ἀνιστόμ.
Aph.71. ὅσσισι δέρμ. καρφάλεα & σκληρά, ἀνευ ἰδρῶτος.

Aphorismorum liber VI. pag. tomi quinti operum Galeni 300.

Aph.2. οἷσι ἕνιες ὑγραὶ φύσ. & ἡ γονὴ ὑγρά, ὑγιαίνουσι νοσηρότεροι. οἷσι δὲ πάνυ πολὺ ὑγιεστέρως.
Aph.4. τὰ ἀφεδρήματα ἕλκη, κακοήθη.
Aph.5. ἐν ποίοισι ἀμφίσιν μέρεσιν, εἰ μέγα διαφέρ.
Aph.6. τὰ νεφριτικὰ & τὰ κατ' τὴν κύστιν ἐρρηδῶς ὑγιάζεται τοῖσι πρεσβυτέροισι. & abest ἀληθέα.
Aph.7. μετέωρα κουφά. & ὃ μὴ μετ.
Aph.11. pro νεφριτικοῖσιν, alij legunt quemadmodum & aph. 38. lib.7. pro νεφριτικὰ quidam φρενιτικὰ legũt φρενιτικοῖσιν & in textu & in Commentario sect.2.lib.6.epid. Commen.14. melancholiam sanant hæmorrhoides & varices maniam. vt etiam constat ex aph.11. huius libri sexti.
Aph. 15. λύει ἡ νόσον pro διαφόρεσιν.
Aph.16. ἢ ὑπὸ ἀφεστηκυῖας, abest horum secundum ὑπό.
Aph.18. ἢ φρένας, ἢ τὴν ὑστέραν ἢν λεπῶν sublato τὴν, quod est post ὑστέραν.
Aph.19. ὅσα ἀληθέα & ὀλιγόνοσα.
Aph.23. πολὺ χρόνον ἔχον διαπαλῆ. Paulus Æg.lib.3.cap.14. præter φόβον & δυσθυμίαν addit μεταβολὴν πίστεων.
Aph.24. ὑστέρων λῦ διαπῆ τὴν ἢν λεπῶν, ἢ ξυμφύῃ).
Aph.26. τρόμοι γίνονται ἀφαιρεθέντων λύει.
Aph.27. ὅσσοι ἔμπυοι ἢ ὑδρωπ. ἀδρόν, ἅπαντες ὑπόλλυν).
Aph. 29. καταμηνία αὐ ἢν ὀλι.
Aph.38. καρκίνοι κρυπτοὶ γίνονται).
Aph.39. γίνεται ἢ ὑπὸ πληρώσεως.
Aph.40. ὀκόσοισι. πυρετὸς ὀξυτρόμενος.
Aph.43. ὀκόσοις καθιῶδες. μακρὴς ἢ δυσεντερ.
Aph.45. ἕλκεα ὅσα ὀνειώσια. χρόνον ἐχέ, αὐξάνει.
Aph.50. ὀκόσοισιν αὐ ὁ ἐγκέφ. πυρετὸν ἢ χολῆς ἔμεσιν.
Aph.51. ὀδυνῶν ἐξαίφνης γίνονται.
Aph.52. ὑποφαίνεται τὰ λευκὰ ξυμβαλλομένων τῶν βλεφάρων. μὴ ὀκ διαρροίης ἐόν τι ἢ ὀκ. φαρμακοπ.
Aph.56. ὑποπληξίαν γὰρ τὴν σάρκ. sublato ἢ quod est ante ὑποπληξίαν, in fine est σημαίνουσι.
Aph.57. ἡλικίη τῆι abest. & pro ἀρχὴς est μέχρις.
Aph.59. χρονίης abest. ἐξίσταται τὸ ἰχῶρ & πάλιν! μίξαι γίνονται sine ὅτι.

Liber VII. Aphorismorum pag.315. in quinto tomo operum Galeni impressorum Basileæ.

Aph.5. ὀδὴν μανίη ἢ δυσεντερίη, ἢ abest.
Aph.8. ἔκλυσις, ἢ ἔμετος, ἢ λιποψυχίη γίνε).
Aph.9. ἢ & κατασμὸς, abest ἢ.
Aph.10. ἢ λύγξ, ἢ κατασμὸς, abest vtique ἢ.
Aph.13. ἰχωροῖς.
Aph.14. πληγῇ εἰς ἢ κεφ.
Aph.15. In fin. aph. κακὸν abest in aliis exemplaribus.
Aph.24. διαφορὴ ἐκπλήξις ἢ καθαροσιμία.
Aph.27. ὀδυνῶμενος.
Aph.28. χύδρος ἐν τῷ σώματι ἀποκοπῇ, ὀκ αὔξεται.
Aph.29. διάρροια ὀδυνῶντα ἰχωρὴ λύει ἢ νῦσον.
Aph.32. οἰδέιλω πλὴν ἀρρωσίλω σημαίνουσι.
Aph.33. ὀκόσοισι δυσεκκόπα τὰ θέρα γίνεται, sublato δέ. θέρα χὴ ἐν τῷ σώματι ὀδὲν ἰχωρή.
Aph.34. νεφριτικὸν πιμαίνει, & μακρὴν ἢ ἀίρρω.
Aph.35. ἡ ἀπόστασις. καὶ ἑδέα, abest καί.
Aph.36. λῦ μὲν ἐν ἀφεστὸς ἔχω. ad fin. aph. μᾶλλον abest.
Aph.37. θεραπεύεται & τοῖσι ψυκτικοῖσιν τοῖσι συστικοῖσιν.
Aph.40. γίνεται abest.
Aph.41. ὀκ ἀκαθὲς, ἢ κακόν.
Aph.42. χολὴ ἐξὰ ἢ ἐξίεσιν ὕδατος πολλῶ θερμῶ sublato καί.
Aph.45. ἢ ὃ ὀξὺ ἀμόργη.
Aph.47. αἱ ἁλίπτοι γίνεται.
Aph.49. εἴδημα ἢ ἐρύθημα ὀδὴ τῷ σίδη.
Aph.50. ὀκόσοισι αὐ ὁ ἐγκέφαλος σφακελιῶν, ὀκ τείνει.
Aph.51. τῇ κεφαλῇ κενεῶ.
Aph.52. ἅπαρ ἀφεστεωδέοισι. ὀδυνῶμενος, λύει.
Aph.53. ὀκόσοις συμφέρει. χὴ ἔαρος.
Aph.54. ὀκ ἔχον δι' ἔξοδον. ad fin. aph. ἢ νόσον.
Aph.55. ὀκόσοισι δὴ τὰ ὑπαρ.
Aph.56. οἶνος ἴσω πινόμενος ὕδατι, λύει.
Aph.57. φύματα φυέται.
Aph.58. ὀκόσοισι αὐ ὁ ἐγκεφ.
Aph.59. δῶ abest.
Aph.60. ἐξ ἑτέρου μεταλαμβάνει, μῆκος.
Aph.61. ἀπίχειν τῷ ἰχωρῶ.

Pag.327. tomi V. operum Galeni impressorum Basileæ.

V.1. τρίτης ἰχωροὶ γίνονται.
3. ὀκόσοις ὀν πυρετοῖσι μακροῖσι φύματα εἰς τὰ ἄρθρα, ἢ πόνοι ἐγγίνονται ὅτι σιτίοισι πλείοισι χρέων).
V.4. ὀκόσοις ὃ φύματα μακρὰ, εἰς τὰ ἄρθρα, ὀυτέοισι πόνοι ὀκ πυρετῶ, & abest γίνονται.
Aph.62. τῷ ὃ κάμνοντι, vel κάμνοντι δὲ, νῦσος.
Aph.63. ἀποχωρέουσι. ad fin. scilicet v. νοσεῖ abest.
Aph.64. ξύσματα & λῦ ὀλίγα ἢ. ἡ νῦσος γίγνεται ὀλίγη. δίδως τὰ ῥοφήματα. sequitur altera lectio huius aph. 64. pag. seq. 328. ὁκόσα αὐ κάτω ὠμά. πλείω, λῦ ἐλάσσω, ἔλασ.
Aph.65. ἀχαθέα, & κατὰ κοιλίαν καὶ κύστιν. V.1. τοῖσι μὴ διαπλέπτοισιν, abest τοῖσι.
Aph.66. χρὴ ὅκη αὖ τις βύλεται καθαίρειν & λῦ μὲ αὔω, τῆσιν ἢ κοιλίαν κάτω, ρυλῶναι ἢ κοιλίαν.
Aph.69. v.2. λῦ μὴ ἀκάθη ἤδη ἀδενέος.
Aph.70. ὕδρωψ ὀδυγίγνε).
Aph.72. λιεντερίη ὀδυγίγνεται.
Aph.74. καὶ πύκ, abest τῶ.
Aph.75. κατὰ τὴν κύστιν, abest τὴν. κατὰ ἢ κοιλίαν ἀποχώρησις.
κατὰ τὰς ὀρχεις, abest τὰς.

IOANNIS MARTINI MEDICI VARIÆ LECTIONES.

Ex lib. 1. epid.

P.311.v.5. post ἐκρίθη habet Aldi codex ὀκ ἀκάλυπτος ὀκ ἢν ἀὐ ἢν παθημάτων.

Ex lib. 2. epid.

Ead.pag.v.16. N.p.73.l.A. ὕδατα λαύρω. δὶ ὅλω. Gal.cap.4.lib.1.de temp. sic distinguit ὕδατα λαύρω δὶ ὅλω.
Ibid. ἐγγύεται, Gal. ἐγγύουται ibid.
17. εὐ τῷ δέρματι, Gal.ibid. ὑπὸ τὸ δέρμα.
18. πυελήκαυσι διαμύσσαι, Gal.ad progn.60.sect.2. sic legit πυελήκαυσι ἐπανίσαι.
P.315.v.2. N.p.103.l.E. φαρμάκων τρόποις, &c. Gal.cap.4.lib.de theriaca ad Pis. hunc locum citat ac multò aliter legit, scilicet sic.
2. γίνεται, Gal. legit κεγρύπται.
3. ὁ γὰρ πάντες, ἀλλ'. Gal. ὁ γὰρ πάντες ὁμοίως, ἀλλ'.
Ibid. εὖ κεῖται. Gal. σύκαι).
Ibid. & ἄλλο τι. Gal. & ἀλλ' ὅσα.
4. διαχλεισμοῖσιν. Gal. & οἱ διαχλεισμοί.
Ibid. εἰς τὰ πλεῖστα. Gal. ὅσα τὰ πλεῖστα μὴ ὦσι πλείω, & ὀκοῖα.
5. καὶ ὁπότε τὴν νοσήματος. ἡλικίαν, εἰδέαν, διαίτην, ὁποίη ὥρη ἔτους leg. & ἐφ' ᾗ τε τὴν νοσήματος ἡλικία, ἰδέα, διαίτη ἢ ὥρη.
11. ἐμπεδοτίμη leg. ἔμπεδοῦ ὀπ λῶ.
P.316.v.24. N.p.115.l. G. τὰ ἀῶ νεμώμενα. Ex aph.67.lib.5. leg. τὰ ἔνωμα.
Pag.317.v.38. N.p.128.l.E. βήσσιν. λῶ leg. βήσσιν κακόν. λῶ.

Ex lib. 3. epid.

P.321.v.10. post ἔπα. ἢ. Gal. addit ὀξύ.
P.322.v.23. N.p.168.l.E πεπασμὸς. leg. πλάδος.
27. ἢ τὰ ἀφεικήματα ἐψιλῆτο, Gal. ἢ τὰ ἀφεικήματα ἐψιλῆτο.

Ex lib. 4. epid.

P.333.v.32. N.p.222.l.G. πέψηται, leg. πέψεται.

Ex lib. 6. epid.

P.344.v.17. N.p.261.l.B. ὀδυνῶν, leg. ὀδυνῶν.
20. κατ' ἤπατος, leg. κατὰ τὰ.
Ibid. διαδύντα, διαδιδύντα.

Ex lib. 7. epid.

P.361.v.34. N.p.324.l.A. φεραύπται, leg. φρηνέται).
Ibid. λυρῶσι, leg. λήγωσι.
P.363.v.23. N.p.328.l.A. διαλῦσι, leg. κρινῦσι in futuro.

Errata.

Pag.11.ΕΠΙΘΗΜΙΩΝ ΕΠΙΔΗΜΙΩΝ leg. p.12.v.15.post π(adde)ἀπό. p.15.v.22.ψυχῆς l. Ib.v.33.post ἡδέως (adde)δέ-χεται,& lib.4.epid.ἡδέως. Ib.v.45.ſunt ſint l. p.16.v.58.σρόφιλος σφόδιλος l. p.18.v.25.post ἤρξαντο(adde) ἔστι δὲ οἷς οὐκ ὀλίγοισιν ἐξ ἄλλων πνοὰς ἢ καὶ νοσημάτων ἀποτάσεις ἐς τὰ παρταμίας ἐγχέοντα. Ib.v.33.exectis erectis l. Ib.v.58.habant habent l. p.19 v.29.νοσήσῃ νοσέῃ l. p.20. v.16.ἐκνάθωμεν ἐμάθωμεν l. p.24.v.5.ὀκμανθλιῶσι ὀκμανλιῶσι l. Ibid.v.21.At Ad l. Ib.v.23.ἴδια ἴδια l.& proξωθεν ξωθος. Ib.v.25. νίσοτε ὀνίσοτε l. Ib.v.43.λαπαρὸν λαπαρὸν l. Ib.v.45.σκοτόδεα σκοτώδεα l. P.26.v.33.ἐπὶ θανον ἀπὶ θανον l. P.28.v.15.geminæ genuinæ l. Ib.v. 16.ἐξεύδοντα ἐρεύδοντα l. Ib.v.17.χώαιξιν χωαιξὶν l. P.29.v.47.Porrò Pro l. P.31.v.31.profectiori prouectiori l. P.32.v.64.εἰκοπαίοισι εἰκοσαίοισι l. P.33.v.50.ἐπῤῥύγοιω ἐπῤῥύγειω l. Ib.v.60.δξυνοσήμασι δξυνόμασι l. P.35.v.vlt.καὶ καὶ alterum καὶ dele. P.37.v.37. post σωψυχῆς εἶσιν coniungi debet & ſpatium illud magnum repleri. Ib.v.56.ſydericas hydericas l. P.38.v.48.reabſorcaeſe l. Ib.v.60.2 &l. P.39.v.29.percurrere præcurrere l. P.41.v.48.ἠνίξαν ἠνίξαν l. P.43.v.56.ἔγραψν ἔγραψιν l. P.44.v.11.κακοθυμεῖν κακοθυσαμένν l. Ib.v.28.φιλίτου φιλίσκω l. P.45.v.45.ἐξυθρὰ ἐρυθρὰ l,& v.29.καπακόρεα καπακορέα l. P.46.v.3.& ex l. Ibid.v.32. θερμοῦ θερμῆς l. P.48.v.10.πνεύματις πνεύματος l. Ib.v.17.erant erunt l. Ib.v.vlt.ſoluere ſolere l. P.49.v.30.poſt refrigerationem (adde)quæ. Ib.v.53.& attentat,& dele. P.50.v.9.flatum flatuum l. Ib.v.60.poſt pauca(adde) & nigra. Ib.v.66.primuq; primumq; l. Ib.v.69.arba alba l. P.51.v.1.ſubleuatus ſublatus l. Ib.v.13.Si Sic l. P.52.v.26.ſecuti ſumus dele. P.53.v.47.locus locos l. P.54.v.43.intelligat intelligit l. P.55.v.13.αὐαφραμμένα αὐεφρομμένα l. P.56.v.5.αὐεπαισμένως αὐεπαπιένος l. Ib.v.48.τενεομένν σινεομένν l. Ib.v.57.Sed Et l. Ib.v.60.nec ac l. P.59.v.6.officij officia l. P.60.v.30.& æſtuante exæſtuante l. Ib.v.60 παρέλεχθη παρελεχθη l. P.61.v.68.παλειπῶν ἀθρελειπῶν l. Ib.v.61.ὥςαθ καὶ καὶ dele. P.64.v.12.αὖ ὄν l. P.65.v.70.quidem quidam l. P.66.v.69.indicatio indicatorio l. P.67.v.49.vox linguam deficit,l.linguæ vox ſoluta. P.68.v.16.ſit ſint l. Ib.v.68.ſubſiderunt ſubſederunt l. P.71.v.22.quod quot l. P.73.v.8.δξκρηπόπεα δξκελπόπεα l. Ib.v.54.δξβροδικλὶ δξβροδικλὶ l. Ibid.v.64.δξκνοδιστοι δξκνοδίστοι l. P.74.v.60.δερμὰ θερμὰ l. Ibid.v.67.ſiacas ſiccas l. P.78.v.47.poſt hanc(adde)rem. P.79.v.12 ἐμπειίας ἐμπειρίας l. Ib.v.19.ἄεσται ἄεσται l. Ib.v.40.iudicatoriæ iudicatoria l. Ibid.v.63.παλινθρομόωσιν παλινθρομέωσιν l. P.80.v.52.ἀμβλώσκειν ἀμβλώσκειν l. Ib.v.68 ἀμφωτέρως ἀμφοτέρως l. P.81.v.11.βλέβας φλέβας l. Ibid.v.29.geminus genuinus l. Ib.v.48.confecto conferto l. P.82.v.12.Hippocrates Hippocr.l. P.83.v.11.μωρτὰ κωρτὰ l. P.85.v.41.τῆς l. P.86.v.14.inter interna l. Ibid.v.17. μέλαινα μέλαιναι l. Ibid v.vlt.parum paruum l. P.87.v.41.φλέβες φλέβας l. Ibid.56.ζαχόος ζωχόος l. P.88.v.26.via vita l. P.90.v.25. χαλκούσης χαπούσης l. P.91.v.34.& exhibita,& dele. Ibid.v.35.eamque eumque. Ib.v.55.ἀχόμενα ἀχόμενα l. P.93.v.14.efficiaſſi l. P.95.v.69.ὅπκεφαπσε καραυομένης,ἐπκεφάπτε μδραυομένης l. P.97.v.14.ciuitatis cauitatis l. Ibid.v.18.circunſcribebantur circunſcribebatur l. P.98.v.20.eaeo l. P.99.v.47.τῶ l. Ibid.v.57.νόσημα νοσήμασι l. P.101.v.40.concuſationem concuſſationem l. P.103.v.68.vt &l. P.104.v.35.nihil mihi l. Ibid.v.39.ſignificari ſignificare l. P.105.v.22.χωλαῦ χαλαῦ l. P.106.v.58. poſt improbanda(adde)non &leg.non eſt. P.108.v.1.αὐτὴ κῶτὰ l. Ibid.v.21.ſtatuum flatuum l. P.136.v.23.διαυεθῆς διαρεθεὶς l. P.137.v.5.ſuccu ſucco l. Ib.v.12.coërcitionem coërcionem l. Ib.v.25.Hippocrates Hippocrati l. Ib.v.27.Qui Quin l. P.138.v.44.promitur ponitur l. p.139.v.53.ἰδρόσι ἰδρώσι l. P.140.v.22.temporare temperare l. Ib.v.58.ὑδριῶν πε ὑδρειῶν πε l. P.143.v.37.ponderis ponderi l. Ibid.v.44.temere fuiſſe l. Ib.v.vlt.elleuatione alleuatione l. P.145.v.45.eluuio eluuione l. P.148.v.38.Iclere Ictero l. P.151.v.48.obſtinata obſtinatæ l. Ibid.v.67.nimiam minimam l. P.153.v.32.δεσμεύῳ δεσμεύειν l. P.155.v.34.πόπων πῶν l. Ibid.v.48.κρωγμένω κυνεμένω l. P.158.v.43.pertenditur portenditur l. Ibid.v.60.theoria cum,theoria, cùm l. P.159.v.4.aph.24.29.l. Ibid.42.φθινῶδεις φθινώδεις l. P.160.v.27.quo quod l. Ibid.v.60.magnum magnam l. Ibid.v. 61.tranſeat cum tranſeat,cùm l. P.161.v.39.calidi calido l. P.162.v.28.arida cruda l. Ibid.v.60.inuolutus conuolutus l. P.164.v.16 proprior propriosl. P.169.v.5.poſt febre(adde)ardente. Ibid.v.66.vitile virili l. P.170.v.38.τρόσας φύσας l. P.172.v.32.videmur videntur l. P.173.v.37.humiditatem humiditatum l. Ibid.v.41.διερωπείας διενπείας leg. Ibid.v.58.αὐείλεσθαι αὐειλεῶσθαι l. P.178.v.45.exerendi egerendi l. P.177.v.10.φακώδη φεικώδη l. Ibid.v.59.conceruandam coacerundam l. P.178.v.36.ὑ ἀθελόδω ἐν ἀθειόδω l. P.179.v.41.contingit contigit l. P.229.v.9.ἀλθούσης ἐλθούσης l. Ib.v.26.quæ per per quæ l. P.230.v.20.ἐκφασιαι ἀκφασίαι l. P.231.v.14.Aponienſem Aponenſem l. P.234.v.58.Οἰνιάδεσιν Οἰνιάδησιν l. P.235.v.49.rubor ruber l. Ibid.v.49.ἐλαπέχθη ἐλαπάχθη l. P.236.v.2.ἐκαύθα ἐκαύθη l. Ibid.v.6.deplotionem depletionem l. Ibid.p.15. libro lib.l. P.238.v.54.ſublata ſubluta l. P.236.v.12.purganti purgante l. Ib.v.46.ἄκομαι ἄομαι l. P.217.v.67.πεφεεδίη πεφεεδλίη leg. P.218.v.13.vterusque venterque l. Ib.v.17.Apomanti Apemanti l. P.219.v.48.ὀδωώδεος ὀδωώδεα l. Ib.v.70.καρυκώθη καρυκώδη l.& curſus v.ſeq. P.220.v.23.diſtenti diſtendi l. P.221.v.37.λεφοῦ λεχοῦ l. P.222.v.4.Μινέω Μενέω l. P.222.v.51.vtriuſque vtriſque l. P.224.v.48.πνεμαπώδεος πνευμαπώδεε l. P.227.v.30 ναυσίη ναυσίη l. P.253.v.27.ſtercore ſtertore l. P.254.v. 35.Deligatio Deligato l. P.257.v.42.ἀλμυοώδεες ἀλμυρώδεες l. P.258.v.12.ambiguimus ambigimus l. Ib.v.72.ὠές l. P.259.v. 1.incenduntur intenduntur l. Ib.v.32.acceſſus abſceſſus l. P.260.v.41.χῷ γίνεται leg.& v.ſeq. Ib.v.47.oculo oculi l. Ib.v.57. ſignificat ſignificet l. Ib.v.66.proper l. Ib.v.70.fixisq; & immotis oculis fixosq; & immotos oculos l. P.261.v.51.diſtentionem diſtentionum l. P.262.v.27.ἔτ' ἔτ' l. P.263.v.18.ἐξώτησις ἐνώτησις l. Ib.v.35.libro lib.leg. Ib.v.42.libro lib.l. Ib.v 47. dictam dicam l. Ib.v.54.explicatur explicatus l. Ib.v.59.quæ qui l. Ibid.v.64.παειχηπύῳν παροχηπύῳν l. P.264.v.8.vacuandus vacuandas leg.

HIPPOCRATIS COI
MEDICORVM PRINCIPIS,
OPERVM OMNIVM,
Sectio VIII.

Τὰ ἔξωθεν, hoc est, externa, continens.

Quæ hac sectione contineantur sequens pagina indicabit.

Omnia nunc recens interpretatione Latina, & breuibus Notis donata.

ANVTIO FOESIO Mediomatrico Medico authore.

Sectione octaua continentur.

Επιστολαὶ, *Epistolæ aliquot.*
Δόγμα Αθηναίων, *Atheniensium Senatusconsultum.*
Επιβώμιος, *Oratio ad aram.*
Πρεσβυτικὸς, *Thessali Legati Oratio.*
Γένος καὶ βίος τοῦ Ιπποκράτους, καὶ Σωρανοῦ, *Genus & vita Hippocratis secundum Soranum.*

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

HIPPOCRATIS EPISTOLAE.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ μέγας Ἀρταξέρξης παίτῳ χαίρειν.

ΝΟΥΣΟΣ πρὸς ἐπέλασιν, ἡ καλουμένη λοιμικὴ, τοῖς στρατεύμασιν ἡμῶν. καὶ πολλὰ πολλάκις ποιησάντων ἡμῶν, ἔνδοσιν οὐκ ἔδωκεν. ὅθεν ἀξιῶ τὸ πρωτοίως, καὶ πάσαις ταῖς παρ' ἐμοῦ διδομέναις δωρεαῖς, ἢ τι τῶν κατὰ φύσεως συνθετικόν, ἢ τι τῶν κατὰ τέχνης κρήξεων, ἢ τινος ἑτέρου ἀνδρὸς ἐρμηνεύειν δυναμένου ἱκέσθαι, πέμπε πάχος, μάστιξον, ἀξιῶ, τὸ πάθος. ἄλωκε γὰρ τὸν ὄχλον, καὶ πολὺς ἅλις, πνεῦμα μέγα, καὶ πυκνὸν ἔχων. ἃ πολεμοῦντες, πολεμούμεθα, ἐχθρὸν ἔχοντες τὸν θεὸν, λημμονούμενον τὰ πέμματα. τέτρωκε πολλούς. διεστάτους ἐποίησε. πικρὰ βέλη βελῶν καταπέμπει. οὐ φέρω γνώμην. οὐκ ἔτι ἔχω μετ' ἀνδρῶν γνώμην βουλεύεσθαι. λύε τοῦτο πάντα, μὴ ἀφαιρείσας ἀγαθῇ συμφορᾷ. ἔρρωσο.

Γαῖος βασιλεὺς βασιλέων τῷ μεγάλῳ Αρταξέρξῃ χαίρειν.

ΤΑ φυσικὰ βοηθήματα, ἃ λύει τὴν ἐπιδημίαν λοιμικοῦ πάθους. ἃ δὲ οὐκ φύσεως γίγνεται νοσήματα, αὕτη ἡ φύσις ἰᾶται κρίνουσα. ὅσα δὲ ἐξ ἐπιδημίας, τέχνη, τεχνικῶς κρίνουσα τὴν τῶν σωμάτων. Ιπποκράτης δὲ ἰήσεις, ἵπταται τοῦτο τὸ πάθος. τοῦ γὰρ μὲν οὖν ἐστὶ Δωριάς. πόλεως δὲ Κῶ. πατρὸς δὲ Ηρακλείδα τοῦ Ιπποκράτους, τοῦ Γνωσιδίκου. τοῦ Νέβρου. τοῦ Σωσράτου. τοῦ Θεοδώρου. τοῦ Κλεομυτάδα. τοῦ Κρισάμιδος. οὗτος θεία φύσει κέχρηται. καὶ οὐκ μικρὰν καὶ ἰδιωτικῶν, εἰς μεγάλα καὶ τεχνικὰ προήγαγε τὴν ἰατρικήν. γίνεται μὲν οὖν ὁ θεῖος Ιπποκράτης, ἔνατος μὲν ἀπὸ Κρισάμιδος τοῦ βασιλέως. ὀκτωκαιδέκατος δὲ ἀπὸ Ασκληπιοῦ. εἰκοστὸς δὲ ἀπὸ Διός. μητρὸς δὲ Πραξιθέας, τῆς Φαιναρέτης, οὐκ τῆς οἰκείας τῆς Ηρακλειδῶν. ὥστε κατ' ἀμφότερα τὰ σπέρματα, θεῶν ἀπόγονός ἐστιν ὁ θεῖος Ιπποκράτης. πρὸς μὲν πατρὸς, Ασκληπιάδης ὤν. πρὸς δὲ μητρὸς,

MAGNVS ARTAXERXES Rex regum Pæto S.

MORBVS pestilens dictus nostris exercitibus se applicuit, nobisq; crebrò multa molientibus nihil dum remisit. Quare prorsus te pro meis in te collatis beneficiis oro, vt quãprimùm aliquod ex ingenio tuo excogitatum præsidium, aut aliquod ex arte remedium, aut alicuius qui mederi queat consilium ad nos mittas. Propulsa oro hanc affectionem. Publicè enim nostras copias magna inuasit anxietas, easque multùm & sæpe suo afflatu inficit. Non oppugnantes oppugnamur, cùm hostem habeamus feram istam gregem nostrum deuastantem, quæ multos acerbis iaculis immissis sauciauit, & immedicabiles reddidit. Angor animo, neque habeo quid iam consilij cum familiaribus capiam. Solue omnia, neq; nos tuo optimo consilio destitue. Vale.

Pætus Regi regum Magno Artaxerxi.

QVæ à natura præsidia petuntur, morbum pestilentem populariter grassantem non soluunt. Morbos autem ex natura ortos, natura ipsa per iudicationem curat. Qui verò populariter grassantur, eos ars ex artificio corporum mutationem discernens curat. At Hippocrates Medicus hunc morbum sanat, à Doriensibus oriundus, & ciuitate Co, patre verò Heraclide Hippocratis filio, ex Gnosidico, Nebro, Sostrate, Theodoro, Cleomyttada, Crisamida. Hic diuina natura præditus, ex paruis ac vulgaribus initiis in magnam artem Medicinam prouexit. Ortu igitur diuinus est Hippocrates, nonus quidem à Crisanide rege, ab Æsculapio verò decimus octauus, à Ioue vigesimus, matre verò Praxithea Phænaretes filia, ex Heraclidarum familia. Quare ex vtroque semine à Diis oriundus diuinus Hippocrates, ex patre quidem Asclepiadarum familiam attingens, ex matre verò

Heraclidarum. Artem verò tum ex patre Heraclide, tum ex auo Hippocrate didicit. Verùm ab his quidẽ, vt par est, primùm artis mysteriis initiatus, quæ eos tenuisse credibile est, ipse deinde diuino ingenio præditus vniuersam artem didicit, tantò ingenij dexteritate maiores suos superans, quantò etiam iis artis excellentia præstitit. Expellit autem non ferarum quidem, sed ferorum & agrestium morborum genus, & per magnos terræ & maris tractus Æsculapij auxilia, non secus ac Triptolemus Cereris semina dispergit. Quamobrem iustissimis de causis in multis terrarum locis etiam ipse diuinis honoribus affectus est, & ab Atheniẽsibus iisdem quibus Hercules & Æsculapius muneribus cohonestatus est. Hunc accersiri iube, auríque & argenti quantum volet dato. Hic enim non vnum huius mali sanandi modum tenet. Hic est sanitatis pater ac conseruator, hic dolores curat, & vt breuiter dicam, hic diuinæ scientiẽ princeps est. Vale.

Ἡρακλείδης ἐμαθητεύθη τὴν τέχνην, παρὰ τε τοῦ πατρὸς Ἡρακλείδου, καὶ παρὰ τοῦ πάππου Ἱπποκράτους. ἀλλὰ παρὰ μὲν τούτοις, ὡς εἰκὸς, τὰ πρῶτα ἐμυήθη τὴν ἐπιστήμην, ὅσα πιθανὸν ἦν καὶ τούτοις εἰδέναι. τὴν δὲ σύμπασαν τέχνην, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐδίδαξεν, θείᾳ φύσει κεχρημένος. καὶ τοσοῦτον ὑπερβεβηκὼς τῇ τοῦ ψυχῆς εὐφυΐᾳ τοὺς πρεσβυτέρους, ὅσον διενεώκει αὐτῶν. καὶ τῇ τοῦ τέχνης ἀρετῇ. καθαρὰ δὲ καὶ θεῖα μὲν νόσων, θεραπεύων καὶ ἀγείων πολλὴν γῆν καὶ θάλασσαν, ἀφιστὰς πόνων πανταχόθεν, ὥσπερ ὁ τελεσίβολος τὰ τοῦ Δημήτερος σπέρματα, τὰ τοῦ ἀσκληπιοῦ βοηθήματα. διὸ δὴ καὶ δικαίως καὶ αὐτὸς ἀνιερωθεὶς πολλαχοῦ τοῦ γῆς. ἠξίωται τε τοῦ αὐτοῦ Ἡρακλεῖ τε καὶ Ἀσκληπιῷ ὑπὸ Ἀθηναίων δωρεᾶς. οὗτος μεταπέμψας κελεύει ἀργύριον καὶ χρυσίον ὅσον αὐ βούλῃ δόσθαι αὐτῷ. οὗτος γὰρ ὀπίσω οὐχ ἕνα τόπον τῆς νήσου τοῦ πάθους. οὗτος πατὴρ ὑγείας. οὗτος σωτήρ. οὗτος ἀκεσώδυνος. οὗτος ἁπλῶς ἡμῶν τῶν θεραπευτῶν ὀπισήμης. ἔρρωσο.

Rex regum Magnus Artaxerxes Hystani Hellespontiq; Præfecto.

HIppocratis Medici Coi, ab Æsculapio oriundi, artis etiam gloria ad me peruenit. Auri igitur quantum volet, reliquáque quibus indiget effuse ei exhibeto, & ad nos mittito. Cùm Persarum enim optimatibus eodem erit honore. Et si quis alius in Europa prudentia excellit, eum in familiam Regiam, nihil diuitiis parcens ascisci to. Neque enim viros qui consilio valeant, inuenire est facile. Vale.

Βασιλεὺς βασιλέων μέγας Ἀρταξέρξης Ὑστάνῃ ἑλλησπόντου ὑπάρχῳ.

ΙΠποκράτης ἰατρὸς κῶος, ἀπὸ Ἀσκληπιοῦ γεγονότος, καὶ ἐς ἐμὲ κλέος ἀφῖκται τῆς τέχνης. δὸς οὖν αὐτῷ χρυσοῦ ὁκόσον αὐ βούλῃ. καὶ τὰ ἄλλα χρήματα οἷς ἐπιδεῖται. καὶ πέμπε ἐς ἡμέας. ἔσται γὰρ ἰσότιμος Περσέων τοῖς ἀείστοις. καὶ εἴ τις ἐστὶν ἄλλος ἀνὴρ κατ' ἠρώπειον ἀγαθὸς, φίλον οἴκῳ βασιλέως πίθοις, μὴ φειδόμενος ὅλβου. οὐδὲν γὰρ ἐπιδεὴς ἐπιτυγχάνεις τοιούτους. ἔρρωσο.

Hippocrates Medicus Hystani Hellespontiq; Præfecto S.

AD epistolam quam misisti & à Rege venisse asseris, Regi quæ respondeo quàm celerrimè rescribe. Nos victu, vestitu, domo, omnique re ad vitam necessaria cumulatè frui. Persarum autem opibus vti, neque mihi æquum est, neque barbaros morbis liberare, cùm sint Græcorum hostes. Vale.

Ὑστάνης Ἔπαρχος Ἑλλησπόντου Ἱπποκράτει Ἀσκληπιαδῶν ὁ τι ἀπόγονῳ χαίρειν.

ΒΑσιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης σοῦ χρήζει, ἔπεμψε πρεσβεῖς ἡμέας ὑπάρχῳ. κελεύει σοι ἀργύριον καὶ χρυσοῦ. καὶ τὰ ἄλλα χρήματα, ὧν σοι βούλῃ, δίδοναι καὶ πέμπειν πρεσβεῖς ἐς αὐτὸν ὡς τάχιστα. ἔσται γὰρ Περσῶν τοῖς ἀείστοις ἰσότιμος. σὺ οὖν ποιήσας ξυντόμως. ἔρρωσο.

Hippocrates Demetrio S.

REx Persarum nos ad se vocauit, nescius mihi potiorem esse sapientiæ quàm auri rationem. Vale.

Ἱπποκράτης ἰατρὸς κῶος Ὑστάνῃ Ἑλλησπόντου ὑπάρχῳ χαίρειν.

ΠΡὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔπεμψας φάμενος παρὰ βασιλέως ἀφῖχθαι. πέμπε βασιλεῖ ἀλέγω, χράφων ὅτι πάντες. ὅτι καὶ πρεσφορὴ, καὶ ἐσθῆτι, καὶ οἰκήσει, καὶ πάσῃ τῇ ἐς βίον χρείᾳ ὑπὸ χρεόμεθα. Περσέων δὲ ὄλβου, οὔ μοι θέμις ἐπαύρεσθαι. οὐδὲ βαρβάροις ἄνδρας, νούσων παύειν, ἐχθροὺς ὑπάρχοντας Ἑλλήνων. ἔρρωσο.

Hystanes Hellespontiq; Præfectus Hippocrati ex Asclepiadarum familia oriundo S.

REx magnus Artaxerxes tua præsentia opus habet, & ad nos præfectos misit, imperans vt tibi argentum & aurum, cæteraque quibus opus habes, & quæcunque voles abundè exhibeamus, teque ad se breui mittamus. Te enim Persarum optimatibus honore æqualem fore. Tu igitur facito vt quamprimùm aduenias. Vale.

Βασιλεὺς βασιλέων μέγας Ἀρταξέρξης Κώοις πάδε λέγει.

ΔΟτε ἐμοῖς ἀλγέλοις Ἱπποκράτει ἰήθην κακοὺς ἔθηκε, καὶ εἰς Πέρσας ἀσελγαίνοντα. εἰ δὲ μὴ, γνώσεσθε καὶ τοῦ τῆς ἀμαρτίας πρεσφείαν τίσοντες. δηϊώσας γὰρ τὴν ὑμετέραν πόλιν, καὶ νῆσον καταπάσας, εἰς πέλαγος ποιήσω, μηδὲ εἰς τὸ ὀπίλοιπον χρόνον γνῶναι, εἰ ἐν ὀπὶ τούτῳ τοῦ τόπῳ νῆσος, ἢ ἡ πόλις Κῶ.

Ἀπόκρισις Κώων.

ΕΔοξε τοῦ δάμου, ἀποκρίνασθαι τοῖς τοῦδε ἀρταξέρξου ἀλγέλοις, ὅτι κῶοι οὐδὲν δικαίοτον τοῦτο ἔργασαν, οὔτε Μέρωπος, οὔτε Ἡρακλέους, οὔτε Ἀσκληπιοῦ, ὧν ἕνεκεν πολῖται οἱ πολῖται, οὔτε δώσουσιν Ἱπποκράτεα, οὐδὲ εἰ μέλλοιεν ὀλέσθαι ὧν κακίστων ἀπολέσθαι. καὶ γὰρ Δαρείου καὶ Ξέρξου ἀπὸ πατέρων ὀπισθόλεως γραφάντων γῆν καὶ ὕδωρ αὐτεόντων, οὐκ ἔδωκεν ὁ δάμος. ὀρέων αὐτοῖς ὁμοίως τοῖς δηλοῖς αἰθεόποις θηντοὺς εἰόντας, ἐπ' αὐτοῖς ἰόντας. καὶ νῦν τὸν αὐτὸν ἀπόκρισιν διδοῖ ἀπὸ κώων, ἀναχωρεῖτε, ὅτι Ἱπποκράτει οὐ δίδοντι ἔκδοτον. ἀπαγγέλλετε οὖν αὐτοῖ οἱ ἄγγελοι, ὅτι οὐδὲ οἱ θεοὶ ἀμελήσουσιν ἁμέων.

Rex regum Magnus Artaxerxes hæc Cois denunciat.

HIppocratem medicum maligno erga nos animo, & in me & Persas proteruè iniurium, nunciis meis reddite. Alioqui noscetis vos etiam primæ culpæ pœnas persoluturos. Vestram enim vrbem ferro & igni deuastatam, & insulam demolitam, pelagus efficiam, vt ne in posterum dignoscatur, an eo loco insula aut vrbs Cos fuerit.

Coorum Responsum.

ARtaxerxis nunciis populo respondere visum est, Coos nihil Merope, neque Hercule, neque Æsculapio indignum facturos. Ideoque ciues omnes Hippocratem minimè reddituros, etiamsi pessimam mortem oppetere debeant. Dario enim & Xerxi per literas terram & aquam à maioribus nostris petentibus, populus recusauit, cùm eos videret, si se hostiliter persequerentur, æquè ac alios homines mortales esse. Atquè etiam nunc idem respondet, vt à Cois recedatis, cùm Hippocratem vobis non sint tradituri. Hoc igitur illi nuncium perferte, quòd & Dij ipsi nostri sunt curam habituri.

Ἀβδηριτῶν ἡ βουλὴ καὶ ὁ δάμος Ἱπποκράτει χαίρειν.

ΚΙνδυνεύεται τὰ μέγιστα τῇ πόλει νῦν Ἱπποκράτης ὁ ἀνὴρ ἡμετέρων, ὃς καὶ τοῦ παρόντος χρόνου καὶ τοῦ μέλλοντος ἀεὶ κλέος ἠλπίζετο τῇ πόλει. μηδὲ νῦν ὦ πάντες θεοὶ φθονηθείη. ὅτος ὑπὸ πολλῆς τοῦ κολεχύσης αὐτὸν σοφίης νενόσηκεν, ὥσλε φόβος οὐχ ὁ τυχὼν, αὐ φθαρῇ τὸν λογισμὸν Δημόκριτος, ὄντως δὴ τὴν πόλιν ἡμῶν Ἀβδηριτῶν καταλιφθήσεται. ὀκλαζόμενος γὰρ ἀπὸ πάντων, καὶ ἑαυτοῦ τρόπεσιν ἐγρηγορὼς, καὶ νύκτα καὶ ἡμέρην γελῶν ἔκεσα μικρὰ καὶ μεγάλα, καὶ μηδὲν οἰόμενος εἶ τὸν βίον ὅλον διατελεῖ. γαμεῖ τὶς, ὁ δὲ ἐμπορεύεται. ὁ δὲ δημογρεῖ. ἄνος ἀρχεῖ. πρεσβεύει. χλευτοῦται. ἀποχλευτοῦται. νοσεῖ. πίπτει. θνήσκει. ὁ γελᾶ πάντα. τοὺς μὲν κατηφεῖς τε καὶ σκυθρωποὺς, τοὺς δὲ χαίρειν ὁρῶν. ζητεῖ δὲ ὁ ἀνὴρ, καὶ πεῖ τῶν ἐν ἅδου. καὶ γράφει ταῦτα. καὶ εἰδώλων φησὶ πλήρη τὸν ἠέρα εἶ, καὶ ὀρνέων φωνὰς ἀπακουστεῖν. καὶ πολλάκις νύκτωρ ἐξαναστὰς, μόνος ἡσυχῇ ᾠδὰς ἄδοντι ἔοικε. καὶ ἀποδημεῖν ὁπότε λέγει, εἰς τὴν ἀπειρίαν, καὶ Δημοκρίτοις εἶ ὁμοίως ἑαυτῷ δυαιθμήτοις. καὶ συνδιεφθορὼς τῇ γνώμῃ, ὃ χρῆμα ζῇ. ταῦτα φοβεόμεθα Ἱπποκράτες. ταῦτα πεφοβήμεθα. μὴ σῶζε. καὶ πάλιν ἐλθὼν νουθετήσων τὴν πατρίδα, μηδὲ ἡμᾶς ἀποβάλῃς. καὶ γὰρ οὐδὲ ἀπόβλητοί ἐσμεν, καὶ σὺ ἡμῖν μαρτυρία κείται. οὐκ αὐ ἄμαρτοις, οὔτε δόξης τῆς ἐπ' αὐτῷ πεισθέντι, οὔτε χρημάτων, οὔτε παιδείας. καὶ τοι τὰ παιδείης, πολλῷ σοι βελτίω τοῦ τῆς τύχης. ἀλλ' οὖν καὶ ταῦτα συγκὰ παρ' ἡμῶν, καὶ ἄφθονα χορήσει. τὸ γὰρ Δημοκρίτεω ψυχῆς, ἀλλ' οὐδὲ εἰ χρυσὸς ἐν ἡ πόλις, ἀνάξια βουλήσεος. οὐδὲ ὁπόσων ἀφυσερήσαιλα τοὺς νόμους ἡμῶν δοκοῦμεν νοσεῖν

Senatus Populusque Abderitanus Hippocrati S.

IN rem vrbis nostræ nunc maximè periclitatur vir ille, ô Hippocrates, qui etiã nunc & olim huic semper ornamento fore sperabatur. Ac verendum est ne nunc (ô Dij omnes) inuidia laboremus, cùm hic ob multam sapientiam quam consecutus est adeò ægrotet, vt non mediocriter verendum sit, ne si Democritus mente captus fuerit, vrbs nostra Abderitana penitus pro deserta habeatur. Omniũ enim imprimisq; sui oblitus, vigilans noctu & interdiu, singulaq; parua & magna deridens, ac pro nihilo reputans, totam vitam traducit. Ducit aliquis vxorem, hic mercaturam exercet, hic concionem habet, alius magistratũ gerit, legationem obit, populi suffragio magistratus declaratur, abrogatur, ęgrotat, vulneratur, moritur, hic autem ridet omnia, cùm hos quidem demisso & tetrico vultu, illos verò hilares videat. Quin & ea inquirit quæ apud inferos fiunt, & de his scribit, & imaginum plenum aërem esse dicit, seque auium voces intelligere, & sæpe de nocte surgens, solus placidè canere videtur, sesеq; quandoq; in infinitionem peregrinari dicit, & innumerabiles sui similes esse Democritos, vnaq; cum mente corpore perditus viuit. Hęc metuimus ô Hippocrates, his de rebus perturbati sumus. Verùm tuo consilio patriam nostram seruaturus citò aduenito, neq; nos despexeris. Neq; enim despicienda sumus, & nos testimonij authoritate valemus, & de eo seruato neq; gloria tua, neq; pecuniis, neq; eruditionis fama frustraberis. Et quanquàm plus apud te valeat doctrinæ quàm fortunæ ratio, hæc tamen tibi à nobis & copiosa & larga offerentur. Etenim pro Democriti salute, non si vrbs aurea sit, voluntati nostræ respondeat, neq; si quicquam ei desit. Leges nostras

Hippocrates ægrotare & delirare existimamus. Adsis vir optime, virum eximium curaturus. Venies non tanquam Medicus, sed velut totius Ioniæ fundator, nos sacratiore muro circumdabis. Vrbem non virum curabis, Senatum ægrotantem, & ne claudatur periclitantem aperies, ipse legum conditor, iudex, magistratus, seruator, & horum artifex aduenies. Hanc in rem te expectamus Hippocrates, hæc nobis eris vbi veneris. Ciuitatum vna non obscura, imò potiùs tota Græcia te orat, vt sapientiæ corpus conserues. Ipsam verò doctrinam apud te legationem obire putato, vt se hac calamitate liberes rogantem. Sapientia certè, vt nobis videtur, omnibus cognata est, & nobis qui ad eam propiùs accessimus, multò magis. Certò scito te à futuro sæculo magnam initurum gratiam, si Democritum veritate, qua eum omnibus præstare posse sperat, non destitueris. Tu enim Æsculapio genere & arte coniunctus es, hic verò Herculis ex fratre nepos, ex quo Abderus, vt profectò aliquando audisti, cuius nomen ciuitas habet. Quare illi etiam grata futura est Democriti curatio. Cùm igitur videas Hippocrates populum & virum egregium ad sensuum stupiditatem delabi, ad nos vt festines rogamus. Mirũ quòd etiam exuberantia bona morbi existunt. Democritus enim quantum sapientiæ acumine valuit, in tantum nunc periclitatur, ne mentis stupore & dementia malè afficiatur. At reliquum Abderitanum vulgus ineruditum, sensu quidem communi fruitur. Quinetiam qui antea imprudentes habebantur, ad sapientis morbum discernendum nunc quidem perspicaciores sunt. Adesto igitur cum Æsculapio patre, cum Herculis filia Epione, cum filiis qui ad Ilium in expeditionem profecti sunt. Adesto nunc Pæonia tecum morbi remedia afferens. Terra vberibus fructibus, radicibus, herbis, & floribus ad depellendam insaniam ferax est, neque ferè vnquam fœcundiùs producent, neque terra, neq; montium iuga, quàm quæ nunc ad Democriti salutem. Vale.

Ἱπποκράτες τὰς νόμους τοῦ δικαίου φέρ. ἴθι θεραπεύσων ἀνδρῶν φέριστε, ἀνδρὶ ἀείσημον. οὐκ ἰατρός, ἀλλὰ κλίστης ἐὼν ὅλης τῆς Ἰωνίης. τοῦ εὐεργέτου ἡμῖν ἱερώτερον τεῖχος πόλιν, οὐκ ἀνδρὶ θεραπεύσῃς. βουλεύου νοσοῦσαν καὶ κινδυνεύουσαν ἀποκλαυσάμενος, μέλλοις ἀποιγνύναι αὐτὸς νομοθέτης. αὐτὸς δικαστής. αὐτὸς τέχνων. αὐτὸς σωτήρ. καὶ τούτων τεχνίτης ἀφίξῃ. ταῦτά σε τοῖς δεκῶμεν Ἱπποκράτες, ταῦτα καὶ χρεῖος ἐλθών. μία πόλεων οὐκ ἄσημος, μᾶλλον δὲ ἡ Ἑλλὰς ὅλη, δεῖται σου φυλάξαι σῶμα σοφίης. αὐτὸν δὲ δοκεῖ παιδείαν τοῖς σὲ τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγεῖσαι δεομένοις. ξυγγενὲς μὲν οὖν ὡς ἔοικε πᾶσιν σοφία. τοῖς δ' ἐκ τέρων κεχωρηκόσιν αὐτῆς ὥσπερ ἡμῖν, καὶ μάλα πλέον. ὦ ἰατρὲ χαίρεις, καὶ τοῦ μέλλοντι αἰῶνι μὴ τοῖς ἐκλιπεῖν Δημοκρίτου τῆς ἐλπίζει τοῖς τερπνὸν ἀληθίης. σὺ γὰρ Ἀσκληπιῶ τοῖς πέπλεξαι γένος καὶ τέχνῃ. ὁ δὲ Ἡρακλέους ἐστὶν ἀδελφιδοῦς. ἀφ' οὗ Ἄβδηρος, ὥσπερ σὺ πυθοῦν πάντως, ὃ ἐπώνυμος ἡ πόλις. ἀφίξῃ καὶ εἰνὼ χάρις, ἡ Δημοκρίτου γένοιτ' ἂν ἴσης. ὁρῶν δὲ ὦ Ἱπποκράτες εἰς ἀναισθησίαν ἀπορρέοντα καὶ δῆμον καὶ ἄνδρα ἀείσημον, τοῦδε τοῖς ἡμέας δεόμεθα. φθόνος καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἐπιβλέποντα, νόσοι τυγχάνουσιν. ὁ Δημόκριτος γὰρ ὅσον ἐρρώσθη τοῖς ἄκρα σοφίης, ἴσα κινδυνεύει νῦν, ἀπὸ πλήξιος ἀγνοίας, καὶ ἠλιθιότητι κεκακῶσθαι. οἱ δ' ἀμφὶ ὅσοι πολλοὶ δ' εἰσὶν Ἀβδηρίτων μείναντες ἐν ἀπαιδεύσίᾳ, τὸν γε κοινὸν κατέχουσι νοῦν. ἀλλὰ νῦν γε φρονιμώτεροι νόσον σοφοῦ κρίνειν, οἱ πρὶν ἄφρονες. ἴθι δὴ μετ' Ἀσκληπιοῦ παῖς. ἴθι μετ' Ἡρακλέους, θυγατὸς Ἠπιόνης. ἴθι μετ' παῖδων τῶν ὅτι Ἴλιον στρατεύσαντο. ἴθι νῦν παιόνια νούσου φέρων ἄκη. ἡ καρπίσῃ γὰρ γῆ ῥίζας καὶ βοτάνας ἀλεξιφάρμακα μανίης αὔθη. ἀεδὲν δὴ τοῦδέποτε γονιμώτερον διφορήσαιν, ὅτε γῆ, ὅτε ὁρῶν ἀκρώρεα, ἢ νῦν Δημοκρίτου τὰ τοῖς ὑγείαν. ἔρρωσο.

Hippocrates Senatui populóque Abderitarum S.

Cluis vester Amelesagoras eo die Co appulit, in quem forte inciderat Virgæ assumptio, anniuersaria, vt scitis, nobis festiuitas, & publicus conuentus, pompaq; ad cupressum celebris, quam pro more deducunt qui Deo dicati sunt. Cùm autem & ex verbis, & ex aspectu ipso festinare videretur Amelesagoras, credens, re vera, vrgere negotium, epistolam vestram legi, & miratus sum quòd de vnius hominis salute, non secus ac si vnus esset in ciuitate conturbati essetis. Et certè beati sunt populi, qui viros bonos sua esse propugnacula intelligunt, non turres, non mœnia, sed prudentium virorum prudentia consilia. At verò artes deorum esse munera cùm mihi persuadeam, viros autem naturæ opera, ne indignemini, viri Abderitæ, si naturam, non vos, me vocare existimem, ad opus suum conseruandum, quod periclitatur ne morbo corruat. Quare Naturæ & Diis potiùs quàm vobis auscultans, festino Democritum ægrotantem sanaturus, si sanè hic morbus est, ac non potius (quod θεοῖς ἐπανιέων τοῦδε νοσεόντα Δημόκριτον ἰήσασθαι. εἰ δὴ καὶ τοῦτο νῦσος ἐστὶν, ἀλλὰ μὴ ἀπάτη συνοικίζεσθε, ὅπερ ὄχημι.

Ἱπποκράτης Ἀβδηριτῶν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

Ὁ Πολίτης ὑμέων Ἀμελησαγόρης ἦλθεν εἰς Κῶ, καὶ ἔτυχε τότ' ἐοῦσα τοῦ ῥάβδου ἡ ἀναλήψις ἐν ὀκείῳ τῇ ἡμέρῃ, καὶ ἐτήσιος ἑορτή, ὡς ἴσε πομπήνευις ἡμῖν. καὶ πομπὴ πολυέλαιος, ἐς κυπάρισσον, ἱερὸς ἄνδρας ἀνάγων θεῖς τοῦ θεοῦ τοῖς σπήνεσιν. ἐπεὶ δὲ σπουδάζειν ἐώκει, καὶ οὐκ τοῦ λόγων καὶ οὐκ τῆς τοῖς σόφιος ὁ ἀμελησαγόρας, πεφοβεῖς ὅπερ ἐῶ ἐπείγειν ὃ τοῦ πρᾶγμα, ἀνέγνων τε ὑμέων τὸν ἔπιστολὴν, καὶ ἐθαύμαζα ὅτι τοῖς ἑνὸς ἀνθρώπου ὡς εἷς ἀνθρωπος ἡ πόλις θορυβεῖσθε. καὶ μακάριοί γε δῆμοι ὁκόσοι εἴσασι τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἐρύμαλα ἑαυτοῦ, καὶ οὐ τοὺς πύργους, οὐδὲ τὰ τείχεα, ἀλλὰ σοφῶν ἀνδρῶν σοφὰς γνώμας. ἐγὼ δ' πεφόβημαι τέχνας μὲν θεῶν χαίρειν, ἀνθρώπους δ' ἔργα φύσιος, καὶ μὴ νεμεσήσετε ἄνδρες Ἀβδηρίται. οὐχ ἡμᾶς δοκέω, ἀλλὰ φύσιν αὐτέων καλέοντα με, ἀνασώσαι ποίημα ἑαυτῆς, κινδυνεύοντα ὑπὸ νόσου ἀμπεσεῖν. ὥστε τοῖς ὑμέων ἐγὼ νῦν φύσει καὶ θεοῖς ἐπανιέων τοῦδε νοσεόντα Δημόκριτον ἰήσαι. εἰ δὴ καὶ τοῦτο νῦσος ἐστὶν, ἀλλὰ μὴ ἀπάτη συνοικίζεσθε, ὅπερ ὄχημι.

exopto) errore hallucinamini. Ac certè maius fuerit beneuolentiæ vestræ testimonium, si vos ad hanc suspicionem conturbati fueritis. Mihi verò ad vos venienti, non Natura, neq; Deus argentum promiserit. Ac neque vos (viri Abderitæ) per vim obtrudite, sed liberæ artis libera esse finite opera. Qui autem mercede operam suam locant, hi scientias tanquam ex priore libertate mancipio dantes seruire cogunt. Deinde probabile est eos mentiri posse, velut in magno morbo, & negare vt in paruo, aut vbi promiserint, nõ venire, rursusque non vocatos venire. Miserabilis sanè est humana vita, quòd ad eam totam intolerabilis argenti cupiditas, velut hybernus flatus peruaserit, ad quem morbum insania grauiorem curandum, vtinam Medici omnes potiùs concurrerent, quæ tamen beata censetur, cùm morbus sit, & malè affligat. Equidem omnes animi morbos vehementes insanias reputo, cùm opiniones quasdam & visa rationi suscitãt, ex quibus sanescit qui per virtutem repurgatur. Ego verò si omnibus modis ditescere voluissem viri Abderitæ, ne decem quidem talentorum gratia ad vos venirem, sed ad Magnum Persarum Regem proficiscerer, vbi vrbes totæ opibus humanis referrissimæ occurrissent, illorum autem pestilentem morbum curassem. Sed regionem Græciæ inimicã malo morbo liberare recusaui. Et ego his quidem totis meis viribus Barbaros nauali prælio superaui. Regias autem opes ignominiæ mihi futuras, & opulentiam patriæ inimicam reportassem, quibus circumaffluens vrbiũ Græciæ destructor existerem. Diuitiæ non sunt pecuniæ vndecunque comparatæ. Magna enim sunt virtutis sacra, quæ à iustitia non reguntur, sed in apertum se proferunt. An non reputatis æquale peccatum esse, hostes seruare, & amicos mercede curare. At non ita se habent res nostræ. Ex morbis quæstum non facio, neque ex animo Democriti dementiam audiui, qui siue sanus sit, amicus est, siue ægrotet, curatus magis amicus futurus est. Eum autem grauibus & firmis moribus esse præditum intelligo, & vrbi vestræ esse ornamento. Valete.

ὄχημι. καὶ ἤροιτο πλέον τὸ ἐν ἡμῖν δυνοίας τεκμήριον, καὶ τοῖς ἐπόνοιαν θεραθῶσι. ἔργον δέ μοι ἐρχομένῳ, ὅτ' αὐ φύσις ὅτ' αὐ θεὸς ἐπόχοιτο. ὥστε μὴ δὴ ὑμεῖς αὐέρες Ἀβδηρίται βιάζεσθε, ἀλλ' ἐάτε ἐλευθέρης τέχνης, ἐλευθέρα καὶ τὰ ἔργα. οἱ δὲ μισθαρνοῦντες, δουλεύειν δυναταί ζοιτο τοῖς ὀπτήρμα. ὥσπερ ἐξανδραποδίζοντες αὐτοῖς, οὐκ τῆς τοῖς τέρης παρρησίης. εἶθ' ὡς εἰκὸς καὶ φεύσαιντο αὖ, ὡς τοῖς μεγάλης νούσου, καὶ ἐρνηθεῖεν αὖ ὡς τοῖς μικρῆς. καὶ οὐκ αὖ ἔλθοιεν ἐπόρμενοι. καὶ πάλιν ἔλθοιεν μὴ κληθέντες. οἰκτρὸς γε ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὅτι δ' ὅλου αὐτοῦ, ὡς πνεῦμα χειμέριον, ἡ ἀφόρητος φιλαργυρίη, ἐφ' ἐξεδέδυκεν. ἐφ' οὗ εἴθε μᾶλλον ἅπαντες ἰηθεῖ ξυμπέσοιεν ἐλθόντες ἀποθεραπεύσαι χαλεπωτέρῳ μανίης νοῦσον. ὅτι καὶ μανικοί ζεται νοῦσος ἐοῦσα, καὶ κακοῦσα. οἶμαι δ' ἔγωγε καὶ τὰ ψυχῆς νουσήματα πάντα, μανίας εἶ σφοδρὰς, ἐμποιούσας δόξας ψευδεῖς, καὶ φαντασίας τοῦ λογισμοῦ. ὧν ὁ δ' ἀρετῆς ἀποκαθαρθεὶς, ὑγιάζεται. ἐγὼ δὲ εἰ πλουτέειν δὲ ἄπαντες ἐβουλόμην ὦ ἄνδρες Ἀβδηρίται, οὐκ αὖ εἵνεκα δέκα ταλάντων διέβαινον τοῖς ὑμέας, ἀλλ' ὅτι τὸν μέγαν ἠρχόμην Περσέων βασιλέα, ἔνθα πόλιες ὅλαι τοῖς σέσεν τῆς ἐξ αὐθεφτῶν εὐδαιμονίης γεγεμισμένοι. ἰώμην δ' ἂν τὸν οἰκεῖσε λοιμὸν αὐτῶν. ἀλλ' ἀπηρτισάμην ἐχθρὸν ἑλλάδι χώρῳ, ἐλευθερῶσαι κακῆς νόσου. κἀγὼ τόγε ἐπ' ἐμοὶ, κατεναυμάχουν τοὺς βαρβάρους. εἶχον δ' αὖ αἰγιαλοὺς, τοῖς βασιλέως πλοῦτον, καὶ πατρίδος ἐχθρὸν τοῖς ἐνοῦσιν. τοῖς ἐκείμην δ' αὖ αὐτὰ, ὡς ἐλέπολις τὸ ἑλλάδος ὑπάρχων. οὐκ ἔστι πλοῦτος, ὃ πανταχόθεν χρηματίζεσθαι. μεγάλα γὰρ ἱερὰ τῆς ἀρετῆς ἐστὶν ἀπὸ δικαιοσύνης οὐ κρυπτόμενα, ἀλλ' ἐμφανέα ὄντα. ἢ οὐκ οἴεσθε ἴσον ἁμῆ τῆμα εἶ σώζειν πολεμίους, καὶ φίλοις ἰᾶσθαι μιαθοῦ. ἀλλ' οὐχ' ὧδε ἔχει τὰ ἡμετέρα, ὦ δῆμε. ὁ καρπούμεθ' ὁ νούσος. οὐδὲ δ' ἐκ ψυχῆς ἤκουσα τοῦ Δημοκρίτου τοῦ δέ κροισιν. ὃς εἴτε ὑγιαίνει φίλος ἔσται, εἴτε νουσέει θεραπευθεὶς, πλέον ἐπαρξεῖ. πυθάνομαι δ' αὐτὸν, ἐμβεβεία καὶ τερπνὸν τὰ ἤθεα. καὶ τῆς ὑμετέρης πόλιος ἐόντα κόσμον. ἔρρωσθε.

Hippocrates Philopæmeni S.

Legati qui cum vrbis vestræ epistola, etiam tuam mihi reddiderunt, quodque tuum hospitium, & reliqua vitæ commoda promitteres; valde lætatus sum. Auspicatò autem veniemus, & vt coniicimus, meliore spe accedemus, cùm velut ex literis accepimus, nõn insaniam, sed eximium quoddam animi robur vir hic demonstret, qui neq; liberorum, neque vxoris, neque cognatorum, neq; rei familiaris, neque cuiusquam omninò curam habeat, sed dies & noctes solus priuatam vitam degat, in antris plerunq; & solitudinibus, aut in arborũ vmbraculis, aut in mollibus herbis, aut iuxta crebra aquarum fluenta. Hæc igitur plerunque melancholicis accidunt. Quandoque enim taciturni sunt, solitarij, desertorum amantes, familiarium conspectum, tanquam alienum, fugiunt.

Ἱπποκράτης Φιλοποίμνι χαίρειν.

Οἱ τῶν τὸ πόλιος ἐπιστολὴν ἀναδόντες μοι τοῖς ἐσόμενοι, καὶ τὴν ἀπέδοσαν. ἄθλω τε κέρδα, καὶ ξενίην ἐπιχρεωμένοι σέο, καὶ τῶν ἑτέρων διαφέρω. ἐλθοιμὲν δ' αὖ αἰσίᾳ τύχῃ. καὶ ἀφιξόμεθα ὡς ἐπολαμβάνομεν, χρηστοτέρησιν ἐλπίσιν ὡς σὺ τῇ γραφῇ τοῦδε δεδήλωται. ὁ μανίην, ἀλλὰ ψυχῆς νικᾶ ῥῶσιν ἐπορθοῦσαν δόξασα φιλοῦντος ὁ ἀνδρὸς, μήτε παῖδων, μήτε γυναικὸς, μήτε ξυγγενέων, μήτε οὐσίης, μήτε νικᾶς ὅλως σὺ φεῦ τοῦ ἐόντος. ἡμέρῃ δὲ καὶ νυφεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καθεστῶτος, καὶ ἰσχάζοντος. τὰ μὲν πολλὰ σὺ ἀνδρὶ καὶ ἐρημίῃσιν, ἢ ἐπὶ σκιάσσι δενδρέων. ἢ σὺ μαλθακῆσι ποίῃσιν, ἢ τοῦδε συχοῖσιν ὑδάτων, ῥεῖ θεῖς. συμβαίνει μὲν ὅσα πολλὰ τοῖς μελαγχολικοῖς τὰ τοιαῦτα. σιγεῖ τε γὰρ σύλοτε εἰσὶ, καὶ μονήρεες, καὶ φιλέρημοι τυγχάνουσιν. ἀπέω θεραπεόνται τε ξύμφυλον ὄψιν, ἀλλοτρίῳ νομίζοντες,

Neque etiam absurdum est in his qui ad disciplinas studiosè contendunt, omnes alias curas ab vno sapientiæ affectu excuti. Non aliter enim ac ministri & ministræ in domibus tumultuantes ac concertantes, si quando de repente eis hera adfuerit, attoniti conquiescunt, similiter etiam reliquæ animi cupiditates malorum hominibus sunt administræ, at vbi sapientia in conspectum se dederit, tanquam mancipia reliqui affectus discedunt. Non omnes amentes speluncas & quietem expetunt, verumetiam qui res humanas negligunt, ob tranquillitatis desiderium. Cùm enim mens curis externis fracta, corpus recreare voluerit, tunc citò in quietem tradit, deinde erecta & stans circum sese veritatis locum circumspicit, in quo non pater, non mater, non vxor, non liberi, nõ frater, non cognati, non ministri, non fortuna, neq; prorsus quicquam tumultum excitat, sed perturbãtia omnia reiecta præ timore subsistunt, neque appropinquare audent, pro eorum reuerentia qui illic inhabitant. Illum autem locum inhabitant artes, virtutum omne genus, dij, dæmones, consilia, & sententiæ. In illaq; regione magnus polus stellis plurimùm se mouentibus tanquã corona cinctus est, in quam fortassis Democritus ob sapientiam commigrauit. Deinde cùm eos qui in vrbe sunt non videat, vt qui procul à domo agat, ob solitudinis amorem insanire creditur. Cùm verò Abderitæ Democritum non intelligant, de argento periculum facere student. Tu verò amice Philopœmen hospitium nobis præparato. Neque enim perturbatæ vrbi molestus esse volo, cùm te (vt nosti) veterem & proprium hospitem habeam. Vale.

οὐκ ἀπεοικὼς δὲ ἐν τοῖσι τοῖς παιδείῃ ἐσπουδακόσι, τοὺς ἀνῆας φρεντίδας ὑπὸ μιῆς τῆς σοφίης ἀμαθέστερα σεσοβῆσθαι. ὥσπερ γὰρ δόμωες τε καὶ δομωίδες ἐν τῇσιν οἰκίῃσι θορυβεόντες καὶ ταραζόντες, ὁκότ' ἂν ἐξαπιναίως ἀέλιος ἡ δέσποινα ἐπιστῇ ποιηθέντες ἀφησυχάζουσι. τὰ δὲ πλησίον καὶ αἱ λυπαὶ τῆς ψυχῆς ὑπὸ μίας ἀνθρώποις κακῶν ὑπηρέτιδες. ἐπὶ τὸν σοφίης ὄμμα ἑωυτοῦ ἐπιστήσῃ, ὡς δ' ἄλλα τὰ λοιπὰ πάθεα ἐκκεχώρηκεν. πρὸς ἄντρα, καὶ ἡσυχίῃ ἐν πᾶσι τοῖς μανέντες, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν ἀνθρώπων θρηνέουσι ὑπὸ φρενῶν ἐόντες, ἀπαρεξίης ἐπιθυμίη. ὁκότ' ἂν γὰρ ὁ νοῦς ὑπὸ τῶν ἔξω φρεντίδων κοπόμενος, ἀναπαῦσαι θέλῃσι τὸ σῶμα, τότε ταχέως εἰς ἡσυχίῃ μετήλλαξε. εἶτα αὖ ἀναστὰς ὄρθιος, ἐν ἑωυτῷ θεωρεῖ ὁκοῖός κύκλος, χωρίον ἀληθείης. ἐν ᾧ ἐν πατήρ. ἐν μήτηρ. ἐν γυνή. ἐν τέκνα. ἐν κασίγνητος. ἐν συγγενέες. ἐν δόμωες. ἐν τύχη. οὐχ ὅλως οὐδὲν τὸν θόρυβον ἐμποιησάντων. πόνται δὲ ἀποκεκλεισμένα τὰ παραστάσια, ἕσηκεν ὑπὸ φόβου. οὐδὲ πλησιάσαι τολμέοντα, ὑπ' ἀλαθείης τῶν αὐτόθι οἰοικεόντων. οἰκέοισι δὲ τὸ χωρίον ἐκεῖνο, καὶ τέχναι, καὶ ἀρεταὶ, καὶ βουλαὶ, καὶ γνῶμαι. καὶ ὁ μέγας πόλος ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ τὸν πολυκινήτοις ἀστέρας κατέστεπται. εἰς ὃ παγὰ καὶ Δημόκριτος ὑπὸ σοφίης μετώκισται. εἶθ' ὅκ ἔτι ὁρέων τοὺς ἐν τῇ πόλει ἅτε τηλοῦ ἐκδεδημηκὼς, δοξάζεται μαίης νοῦσον. ἀμὰ δὲ φιλέρημον. ἀπορίδοισι δὲ Ἀβδηρέται, ἀργυρείῃ ἐξελεγχθῆναι, ὅτι ἐξωίασι Δημόκριτον. ἀλλὰ σύγε ἡμῖν καταίρτυε τὸν ξενίον ὦ ἑταῖρε Φιλοπόιμον. ἐν γὰρ ἐθέλω τεταραγμένῃ τῇ πόλει τοῦδαχεῖν ὄχλησιν ἐκ παλαιοῦ ἐόντα ἔχων ξένον σε ὡς οἶδα. [27] ἔρρωσο.

Hippocrates Dionysio S.

AVT me Halicarnassi expecta, aut me (ô amice) anteuerte. Necessariò enim mihi Democriti gratia in Abderam abeundum, ad quem ægrotantem vrbs me accersiuit. At mirabilis Dionysi quædam est illorum hominum naturę conuenientia & consensio, qui velut vnus animus, vnà cum ciue suo ægrotat, vt proinde mihi curatione indigere videatur. Equidem non ipsum morbum esse puto, sed nimis exuperantem doctrinam, quæ re vera modum superare non potest, sed ita vulgo existimatur, cùm neque modum exuperans virtus vnquã sit noxia. Quod verò exuperat, propter eorum qui iudicant inscitiam, morbi opinionem præbet. Quisq; autem ex his quæ non habet, quod in alio abundat, modum excedere opinatur. Ita sanè timidus fortitudinem, & auarus animi magnitudinem modum excedere sentit, omnisque defectus virtutis moderationem excessum esse putat. Illum igitur vbi viderimus cùm ea quæ nobis inde suppetet prænotione, eiusq; sermonem audiuerimus, meliùs cognoscemus. Tu verò, Dionysi, accedere festina. Volo enim te quoad rediero, in patria nostra commorari, vt rerum nostrarum imprimisque vrbis nostræ curam habeas, quandoquidem nescio quo casu salubris annus est, & pristinam naturam retinet. quare neque multi morbi molesti erunt, verumtamen adesto.

Ἱπποκράτης Διονυσίῳ χαίρειν.

Ἡ Περίμηνόν με ἐν Ἁλικαρνασσῷ, ἢ φθάσον αὐτὸς ἐλθεῖν ὦ ἑταῖρε. κατὰ πᾶσαν γὰρ ἀνάγκην ἀπιτέον εἰς Ἀβδηρόν μοι Δημοκρίτεω χάριν. ἐφ' ὃν νοσέοντα, μετεπέμψατό με ἡ πόλις. ἀλλ' ἔκτοπός τις ἡ συμπαθείη τῶν ἀνθρώπων Διονύσιε, ὡς μιᾶ ψυχῇ ξωιωσέ τῶν πολίτη. ὥστέ μοι δοκέοισι καὶ αὐτοῖ θεραπείης δέεσθαι. ἐγὼ δὲ οἶμαι [28] οὐδὲ νόσον αὐτὸν εἶναι, ἀλλ' ἀμετείην παιδίης, οὐκ οὖσαν γε τοῦ ὄντι ἀμετείην, ἀλλὰ νομιζομένην τοῖσιν ἰδιώτησιν. ἐπεὶ οὐδέ ποτε βλάβεεν, ὃ ἀρετῆς ἄμεσον. δόξα δὲ νούσου γίνεται ὃ ὑπερβάλλον ἀπὸ τῶν κρινόντων ἀπαιδευσίῃ. δοκιμάζει δὲ ἕκαστος, ἐξ ὧν αὐτὸς οὐκ ἔχει, ὃ ὢν δηῶ πλεονάζον θεωρεῖν. ὥς που καὶ ὁ δειλὸς, ἀμετείην τὴν ἀνδρείην ὑπείληφε. καὶ ὁ φιλάργυρος τὴν μεγαλοψυχίην. καὶ πᾶς ἔλλειψις ὑπερβάλλειν δοκεῖ. ὃ ἀρετῆς ξύμμετρον. ὁκεῖνον μὲν δῆν αὐτὸν εἰδότες μετὰ τῆς ὀφθέντε θεωρώσεις, καὶ ἀκούσαντες τῶν λόγων αὐτοῦ, ἄμεινον εἰσόμεθα. σὺ δὲ ἐπείγου ὦ Διονύσιε αὐτὸς τοῦδαθρέσθαι. βούλομαι γὰρ ἐν ἀμαρτεῖν σε τῇ πατρίδι μου, μέχρις ἂν ἐπανέλθω. ὅκως τῶν τε ἡμετέρων φρεντῖς, καὶ τοῦ τῶν ἡμέων τῆς πόλιος. ἐπεὶ δὴ ἐκ οἶδ' ὅκως ἐκ συμπτυχίης ὑγιὲς ὂν ἔτος ἔστι, καὶ τὴν ἀρχαίην φύσιν ἔχει. ὥστε οὐδὲ πολλαὶ παρενοχλήσουσι νοῦσοι, πλὴν ὄμως, πάλιν.

οἰκήσῃς δ' τὴν ἐμὴν οἰκίην ὑπερδυκχρέων, ἅτε καὶ τὴν γυναῖκα μόνος τοῦς γονέας, ἀμὰ τὴν ἐμὴν ἐκδημίην. ὁπῖσκόπῃ δ' ὅμως καὶ τὰ ἐκείνης, ὅκως ἀμάρτῃ σωφρόνως, καὶ μὴ τῇ ἀνδρὸς ἀπουσίῃ ἄνδρας ἀνδράς νομίσῃ. κόσμιον μὲν γὰρ δὴ ἐξ ἀρχῆς ἐὼν, καὶ γονέας αἰτείας εἶχεν. τὸν δ' πατέρα ἐκπόπως ἀνδρικόν τε καὶ μάλα μισοπόνηρον ἐπιφυῶς γεγένητον. ἀλλ' ὅμως ἀεὶ χρὴ δὴ γυνὴ σωφρονίζοντος. ἔχει γὰρ φύσιν ὃ ἀκόλαστον ἐν ἑωυτῇ. ὅπερ εἰ μὴ καθ' ἡμέραν ἐπικόποιτο, [29] ὡς τὰ δένδρα καθυλομανέα, ἐγὼ δ' φίλων οἴομαι ἀκριβέστερον γονέων, εἰς φυλακὴν γυναικός. ἐν γὰρ ὡς ἐκείνοις καὶ τούτεω ξωιωκέῃ πάθος ἀνοίης, ἀλ' ἐν πολλάκις ἐπισκιάζει τὴν νουθεσίην. φρονιμώτερον δ' ἐν πρὸς τὸ ἀπαθέστερον, ἅτε μὴ ἐπικλώμενον ἐπ' ἀνοίης. ἔρρωσο.

Domum meam valde peropportunam inhabitabis, cùm mea vxor propter meã profectionem apud parentes maneat, illius tamẽ vitam obserua, quò pudicè degat, & ne ob viri absentiam alios viros vsurpet. Modesta ab initio fuit, & probos habuit parentes, patrem autem mirum in modum virilem, & vehemẽter malos odio prosequentem, ac egregiè senem. Semper tamen eo qui modestè coërceat mulier opus habet. Natura enim insitam intemperantiam habet, quæ nisi quotidie resecetur, velut arbores superuacuis frondibus & inutili fruticatione luxuriat. At ego amicum parentibus diligentiorem in muliere custodienda existimo. Neque enim hic, velut illi, beneuolentiæ affectu cum ea coniunctus est, quo plærunque admonitioni tenebras offundunt. In omni autem re quod sine affectu prudentius est, quòd nimirum beneuolentia frangi non possit.

Hippocrates Damagetò S.

CVm apud te Rhodi essem Damagete, nauem illam vidi cui Solis inscriptio inerat, quę mihi perpulchra, puppi probè & idonea carina instructa, multaq; transtra habere visa est. Tu verò eam commendabas, quòd ad nauigandum velox esset, tuta, ad regendum bene fabricata, facilemq; nauigationis cursum haberet. Eam ad nos mittito, sed si fieri possit, non remis, sed alarum remigio instructam. Res enim & amicitia vrget, vt quàm citissimè in Abderam traiiciam: Ægrotantem enim vrbem, propter vnum Democritum morbo affectum curare volo. Si quando de huius viri fama accepisti, hunc patria dementię insimulat. At ego volo, imò verò exopto, illum re vera non delirare, sed eos ita opinari. Ridet semper inquiunt, neque in quouis negotio ridere cessat, hocq; illis insaniæ signum videtur. Quare nostros qui Rhodi sunt amicos moneto, vt semper modum teneant, neque multum rideant, neque multum tetrici sint, sed inter hæc modum teneant, vti his quidem gratissimus esse videaris, illis verò commentationi deditus, de virtute anxiè cogitans. Inest certè Damagete vitij aliquid, quòd ad singula rideat. Si enim immoderantia vitiosa est, quæ perpetua vitiosior. Eum autem sic alloquar, Democrite, si quis ægrotet, si quis interficitur, moritur, & obsidetur, & si quid mali incidit, & quicquid fit, materiam tibi risus præbet. An non bellum Diis indicere videris, si cùm duo sint in mundo, gaudium & tristitia, alterum à te reiecerìs? Beatus certè mihi videaris, verùm id fieri nequit, si neque mater tibi ęgrotet, neque pater, neque tandem liberi, aut vxor, aut amicus, sed vt propter tuum risum conferuentur, omnia certè tibi prosperè cedũt. Sed quòd cùm ægrotant rides, cùm moriuntur gaudes, si quod malum audieris, exhilararis, maximè improbus es Democrite, longeq; à sapientia aberras, si hæc vitia non existimas: Atra igitur bile vexaris Democrite, & periclitaris ne ipse Abderitanus habearis, prudentior autem sit ciuitas: Verùm de his quidem Damagete illic exactiùs disseremus. Nauis autem etiam hoc tempore quo ad te scribo moratur. Vale.

Ἱπποκράτης Δαμαγήτῳ χαίρειν.

ΟΙδα τοῦδε σοὶ γυόμενος ἐν Ῥόδῳ Δαμάγητε τὴν ναῦν ἐκείνην, ἅλιος ὑπεγραφὴ ἐν αὐτῇ, πάγκαλόν τινα καὶ ἐὐστόμωνον, ἱκανῶς τε τεῖχεσπισμένην. καὶ ἀμάθασιν εἶχε πολλὴν. ἐπὶ ὡδὴ δὲ καὶ ὁ ναυπηγὸν αὐτῆς, ὡς ὀξὺ, καὶ ἀσφαλὲς, καὶ εὔτεχνον ὑπουργῆσαι. καὶ τὸν πλοῦ τὴν εὐδρομίην. τοῦτον ἔκπεμψον ἡμῖν. ἀλλ' εἰ οἷόν τε, μὴ κώπαις, ἀλλὰ πτερυγῆς ἐρετμόεσσαν αὐτὴν. [16] ἐπείγει γὰρ ὁ πόνημα καὶ φιλότης, μάλα εἰς Ἀβδηρα ἀμαπλεῦσαι πόλιν, ἀμὰ νοσέοντα ἕνα Δημόκριτον. ἀκούσας ποτ' ἀνδρὸς ὁ κλέος, τοῦτον ἡ πατρὶς ἠπῖπται μανίῃ κεκακῶσθαι. ἐγὼ δ' βούλομαι, μᾶλλον δ' εὔχομαι, μὴ ὄντως αὐτὸν τοῦδακόπειν, ἀλλ' ἐκείνοισι δόξαν εἶ). γελᾷ φασὶν ἀεὶ, καὶ ἐ παύεται γελῶν ὁπῖ πόνῳ πόνημα. ἐν σημεῖον ἀδῆσι μανίης τοῦτο δοκέῃ. ὅθεν λέγε τοῖσιν ἐν Ῥόδῳ φίλοισι μετεκαίζειν ἀεὶ. καὶ μὴ πολλὰ γελῶ. μηδὲ πολλὰ σκυθρωπάζειν. ἀλλὰ τουτέων ἀμφοῖν [31] ὃ μέζιον κτήσασθαι. ἵνα τοῖς μὲν χρεμέστατος εἶ) δόξειας. τοῖς δὲ φρεντιστὴς, τοῦ ἀρετῆ μεριμνείζων. ἔνι μὲν τοι τὶ Δαμάγητε κακὸν, παρ' ἕκασον αὐτὸ γελῶντος. εἰ γὰρ ἡ ἀμεζίη φλαῦρον, ὃ ἀμὰ πόνος φλαυρότερον. καὶ εἴποιμ' ἂν αὖ Δημόκριτε, ἐν νοσέοντος, ἐν κτιννυμένου, ἐν τεθνεῶτος, καὶ πολιορκουμένου, καὶ πόνος ἐμπίπτοντος κακοῦ, ἅπαντον τῶν τρηποσομένων, ὕλη σοι γέλωτος ὑπόκειται. ἐν θεομαχεῖς εἰ δύο ἐόντων ἐν κόσμῳ, χαρὰς καὶ λύπης, σὺ δὲ τέρον αὐτῶν ἐκβέβληκας. μαχάειος τ' αὖ ἦς, ἀλλ' ἀδυάτου, εἰ μήτε μήτηρ σοι νενόσηκεν, μήτε πατὴρ, μήτε τὰ ὕστερον τέκνα, ἢ γυνὴ ἢ φίλος, ἀλλὰ ἀμὰ τὸν σὸν γέλωτα ἵνα ἀμαρτάζῃ. ὑπὸ τυχεῖς πόνοι. ἀμὰ νοσέοντων γελᾷς. ἀποθνησκόντων χαίρᾳς. εἴ τι κῦ πύθοιο κακὸν, ἀνάφραγμν. ὡς πονηρότατος εἶ ὦ Δημόκριτε. καὶ πόρρω γε σοφίης. ἰὼ νομίζεις αὐτὰ μηδὲ κακὰ εἶ). μελαγχολᾷς δῆν Δημόκριτε, κινδυνεύων καὶ αὐτὸς Ἀβδηρίτης εἶ). φρονιμώτερη ὃ ἡ πόλις. ἀλλὰ ἀεὶ μὲν ἐν τουτέων, ἀκριβέστερον ὁκῆ λέξομεν, Δαμάγητε. ἡ ὃ ναῦς καὶ τὸν χρόνον ὃν ἐπιστέλλω σοι χρονίζει. ἔρρωσο.

Hippocrates Philopœmeni S.

CVm cogitabundus & solicitus de Democriti salute essem, illaq; ipsa nocte dormirem, sub auroræ initium somnium mihi visum est, ex quo nihil admodum periculosi euenturum existimo. Mirandum enim in modum excitatus sum. Ipsum enim Æsculapium coram præsentem mihi videre videbar, cùm iam ad Abderitanas portas peruenissemus. At Æsculapius non ea lenitate ac facilitate, qua illius imagines conspici solent, videbatur, sed habitus erat commoto similis, & aspectus magis horrendus. Sequebãtur autem eum dracones inter reptilia eximij, longoq; tractu festinantes horrendum quiddam velut in solitudinibus & cauis vallibus subsibilantes. Pone ibant comites medicamentorũ cistas probè obturatas habentes. Deinde mihi manum Deus porrexit, qua lubenter arrepta, rogabam mecum vti veniret, neq; me in curatione desereret. Ille verò, nihil inquit mea opera in præsentia indiges, verùm hæc communis tum immortalium, tum mortalium Dea, te nunc hospitem deducet. At ego cõuersus, mulierem tum pulchram, tum magnam aspicio, simplici capillorum ornatu, splendido cultu, cuius oculorum orbes claro lumine pellucebant, vti stellarũ fulgores viderentur. Et Deus quidem discessit, mulier verò illa appressa manu me leui quodam passu per vrbem perhumaniter complexa deduxit. Vbi verò ad domũ venimus, vbi mihi hospitium paratum putabam, velut spectrum discessit, dicere visa, eras te apud Democritum offendam. Qua iam discedente, quæso optima (inquam) quænam es, & quod tibi nomen est. Veritas inquit. Quam verò accedentem vides, Opinio est (inquit) confestimque altera quædam mihi visa est, neque mala hęc quidem, ferociore tamen & fastuoso aspectu, & apud Abderitanos habitat. Experrectus igitur mihi ipsi somnium explicaui, quòd ex quo ipse Deus medendi author discessisset, tanquam nullam curãdi habeat materiam, Democritus medico non indigeat, sed veritas ipsa, quòd sanus sit, apud Democritum manet, opinio verò quòd ægrotet, re vera apud Abderitanos habitat. Hæc vera esse, vt sunt, credo Philopœmen, neque somnia reiicio, præsertim quæ ordinem conseruant. Medicina autem & Diuinatio, magnam inter se cognationem habent, quandoquidem duarum artium pater est vnus Apollo progenitor noster, qui & præsentes & futuros morbos prædicebat, & ægrotantes & ægrotaturos curabat. Vale.

Ἱπποκράτης Φιλοποίμενι χαίρειν.

Σύνοιδα καὶ πεφροντικὼς, ἐπὶ Δημοκρίτεω, αὐτείν σκιείν τῇ νυκτὶ καταδαρθὼν, ὥστε ἐξιόμην τὴν ἕω, ὄναρ ἐφαντάσθην. ὃ ἔ νομίζω κέρτα μηδὲν ὑπισφαλὲς γενήσεσθαι. σκιπάγλως γὰρ διηγέρθην. ἐδόκεον γὰρ αὐτὸν τὸν Ἀσκληπιὸν ὁρῶν φαίνεσθαι αὐτέου πλησίον. ἤδη δ' ὡστὸς τῇς τῶν Ἀβδηείτων πύλαις ἐτυγχάνομεν. ὁ δ' Ἀσκληπιὸς, οὐχ ὡς εἰώθεσαν αὐτέου αἱ εἰκόνες, μείλιχόν τε καὶ ἁβρὸν ἰδέσθαι καὶ τεφαίνετο. ἀλλὰ διεγηρεθὼς τῇ ὀφρύϊ, καὶ εἰδέσθαι φοβερώτερος. εἱπόνλο δὲ ἀυτῷ δράκοντες, [32] ἐρπετῶν ἁβρφυές. ἐπεφόρεθοι δ' καὶ ἀυτῷ μακρὸν τιν' ὑπισύρμεθα, καί τι φεικῶδες ὡς σὺν ἐρπιμῖσι καὶ νάπεσι κείλεσιν ἀποσυείζοντες. οἱ δὲ κατόπιν ἑταῖροι κίστας φαρμάκων ἐβάσταν [33] ἐπεισφκωμένας ἔχοντες, ἤεσαν. ἐπέτα ὤρεξέ μοι τὴν χεῖρα ὁ θεός. κἀγὼ λαβόμενος ἀσμένως, ἐλιπάρεον ξυνέρχεσθαι. καὶ μὴ καθυστερῆν μου τῆς θεραπείης. ὁ δὲ, οὐδέν τι, ἔφη, σὺν τῷ παρεόντι ἐμοῦ χρήζεις, ἀλλά σε αὐτὴ τὰ νῦν ξεναγήσει θεὸς, κεινὴ ἀθανάτων τε καὶ θνητῶν. ἐγὼ δ' ὑπιστραφεὶς, ὁρέω γυναῖκα, καλήν τε, καὶ μεγάλην, [34] ἀφελὲς πεπλοκισμένην, [35] λαμπρήμονα. διέλαμπον δ' αὐτέης οἱ τῶν ὀμμάτων κύκλοι, καθαρὸν τι φῶς, οἷ ἀέρων μύρμαρυγὰς δοκέειν. καὶ ὁ μὲν δαίμων ἐχωρείετο. κείνη δὲ ἡ χειὴ πιέσασά με τῇ κερποῦ μαλθακῇ τινι ὀτονίῃ, ἅμα τῇ ἀέτεος ἦγε φιλοφρονεομένη. ὡς δὲ πλησίον τῆς οἰκίης ἤλθομεν, ἵα τὴν ξενίην ἐδόκεον ὑπεδέχεσθαι, ἀπτῆ ὡς φάσμα [36] ὄψει εἰπούσα. αὔριόν σε τῷδε Δημοκρίτεω καταλήψομαι. ἤδη δ' αὐτῆς μεταστρεφομένης, δέομαι φημὶ, ἀείξη τὶς εἶ, καὶ τίνα σε καλέομεν, ἡ δ', ἀλήθεα, ἔφη. [37] αὐτὴ δ' ἰὼν ὥστε θεσπιδῶσαν ὁρῆς, καὶ ἀξαίφνης ἑτέρη τὶς κατεφαίνετό μοι, [38] ἐ κακὴ μὲν οὐδ' αὐτὴ, θρασυτέρη δὲ ἰδέσθαι, καὶ σεσοβημένη, δόξα ἔφη καλέεται. κατοικέει δ' τῷδε ἔθνεσιν Ἀβδηείταισιν. ἐγὼ μὲν οὖν ἀνασὰς, ἵν' ἐκριτιάμιν ἐμαυτῷ ὅ τι ἄρα, ὅπη ἐ δέοιτο ἐκεῖνος Δημόκριτος. ὅπου γε αὐτὸς ὁ θεραπεύων θεὸς ἀπέεν, ὡς οὐκ ἔχων ὕλιν θεραπείης. ἀλλὰ ἡ μὲν ἀλήθεα, τῷ ὑγιαίνειν τῷδε Δημοκρίτεω μέλει. ἡ δ' τῷ νοσέειν αὖτ' δόξα, τῷδε Ἀβδηείταις ὄντως κατώκηκε. ταῦτα πιστεύω ἀληθέα εἶναι Φιλοπόιμιν, καὶ ἔστιν. καὶ οὐκ ἀπαγορεύω τὰ ὀνείρατα. μάλιστα δὲ ὁκότοσι καὶ πάσιν ἅμα φυλάσσει. ἐπειδὴ καὶ τῶν δύο τεχνέων πατὴρ εἷς Ἀπόλλων, ὁ καὶ τοιόνους ἡμέων, ἐόντας καὶ ἐσομένους νούσους τε παραγορεύων, καὶ νοσέοντας, καὶ νοσήσαντας ἰώμενος. ἔρρωσο.

Hippocrates Crateuæ S.

SCio te (ô amice) præstantissimum esse herbarium, téque propter studium & maiorum gloriam, nihil facultate Crateuæ proauo tuo cedere. Nunc igitur, si vnquam aliàs, quantas & qualescunque poteris herbas lege, cùm necessitas vrgeat, easque ad nos transmitte, ad virum curandũ, Abderitam quidem, verùm Democritum toti ciuitati æquiparandum. Eum enim ęgrotare aiunt, & insania detentum purgatione valde indigere. Ac vt ne medicamentis quidem (vt spero) [50] γὰρ φασιν αὐτὸν. καὶ καθάρσιος μάλα χρήζειν, ἐντὸς μανίης ἐόντα. μὴ

Ἱπποκράτης κρατεύᾳ χαίρειν.

ΕΓίσαμαι σε ἱστορέοντα μέγιστον ὦ ἑταῖρε, καὶ ὄλβε τελεῖν ἀσκησιν, καὶ ὄλβε τοιγόνων κλέος. ὡς μηδὲν ἀποδεῖν σε δυνάμει τοῦ τοιοῦτος Κρατεύα. νῦν οὖν εἰ καί ποτε ἀλλοτε, βοτανολογήσοι, ὁκόσα τε καὶ ὁκοῖα δύνασαι. ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει. καὶ ὄλβε πεμπταί μοι τοῦτα, ἐπ' ἀνδρα, ὅλη πόλει ἰσοτάσιον ἀβδηείτῃ μὲν, ἀλλὰ Δημόκριτον. νοσέειν γὰρ φασιν αὐτὸν. καὶ καθάρσιος μάλα χρήζειν, ἐντὸς μανίης ἐόντα. μὴ χρησόμεθα μὲν οὖν τοῖς φαρμάκοις ὥσπερ καὶ πέπεισμαι, ἀλλ' ὅμως ἐπιβεπεῖσθαι χρὴ πάντα χρόνον. ὁ δὲ χρῆμα τῶν βοτανῶν, τῷδε σοι πολλάκις ἐθέωμεθα. ὡς καὶ τὴν τῶν ὅλων φύσιν τε καὶ διάταξιν. καὶ ὃ ἱερώτατον γῆς ἔδρυμα, ἐξ ἧς ζῶα, καὶ φυτὰ, καὶ τροφαὶ, καὶ φάρμακα, καὶ τύχη, καὶ ὁ πλοῦτος αὐτὸς ἀναφύεται. οὐδὲ γὰρ ἂν εἶχεν οἱ ὀπτῆν. ἡ φιλαργυρίη. οὐδ' ἂν Ἀβδηείται με νῦν δέκα ταλάντοις ἐδελέαζον, ἀνὴ ἐκεῖνο μισθωτὸν ἐλέγχοιες. [39] εἰ δ' ἐδώσασο Κρατεύα τῆς φιλαργυρίης τὴν πικρὴν ῥίζαν σκάψαι, ὡς μηδὲν λείψανον αὐτῆς ἀφεῖναι, ἐξ ἴσου ὡς σκαθήρεμθα ἀν τῶν αἰθεσπῶν, μὴ τῶν σωμάτων καὶ τὰς ψυχὰς νοσεούσας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξαί. σὺ δ' ἡμῖν ὁ παρεὸν, μάλισα τὰς ὀρεινὰς καὶ ὑψηλόφυες βοτάνας ῥίζοτόμει. τερεώτεραι γὰρ τῶν ὑδρηλοτέρων εἰσὶν. καὶ δριμύτεραι μᾶλλον, ἅμα τὴν τῆς γῆς πυκνότητα καὶ τὴν λεπότητα τὴν ἠέρος. ὅπ γὰρ ἕλκοισιν ἐμψυχότερόν ἐστι. πειρήσηται δ' ὅμως καὶ τὰς τῷδε λίμναις ἑλίοις περφυκυίας ἀνθολογήσαι. καὶ τὰς ποταμίους, ἢ κρηνίτιδας, ἢ πιδακίτιδας παρ' ἡμῖν καλεομένας, ἃς δ' ἀαθενέας καὶ ἀπόνους, καὶ γλυκυχύλους ἐξ πέπεισμαι. πάντα δ' ὀκόσα χυλοί τε καὶ ὁ ποὶ ῥέοντες σὺν ἁλίνοισιν ἀπείοισιν φερέσθωσαν. ὀκόσα δ' αὖ φύλλα ἢ ἄνθεα, ἢ ῥίζαι σὺν κόθωσι κεκνοῖσι [40] ἐπεισφκωμένοις. [41] ὅκως μὴ διαταζόμενα τῆσι πνοῆσι σκλείπῃ τὸν τόνον τῆς φαρμακείης, ὡς ἂν λειποψυχήσιμα, ἀλλ' ἐνὸς ἡμῖν τοῦτα πέμψον. καὶ γὰρ ἡ ὥρη τὸ ἔτεος ἐπιμόδιος. καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς λεγομένης μανίης ἐπείγει. τέχνης μὲν γὰρ πάσης ἀλλότριον, ἀναβολὴ· ἰατικῆς δὲ καὶ πάνυ, σὺν ἢ ψυχῆς κίνδυνος ἢ ἀπόστασις. ψυχαὶ δὲ τῶν θεραπευόντων οἱ καὶ ἐσόμενοι. ὧν ἡ τῷδε φυλακὴ ὁ τέλος. ἔλπομαι μὲν οὖν, ὑγιέα ἔτι τὸν Δημόκριτον καὶ δίχα ἰήσιος. εἰ δ' ἄρα τὶ σφάλμα φύσεως, ἢ κακεσθ', ἢ ἄλλης νόσος αἰτίης, γένοιτο. πολλὰ γὰρ ἡμέας ἀνιοῖς ἐόντας λάθοι, [42] ἅτε μὴ πάγχυ δι' ἀτεχνίης βιοτεύοντας, ὅπῃ ὁ ἄδηλον πᾶσιν χρέος δυνάμιν ἢ θεῖσθαι. οὐ γὰρ ἀρκέεται ὁ κινδυνεύων, οἷς δυνάμθα, ἀλλ' ὅπῃ θυμεῖ καὶ ἃ μὴ δυνάμθα. καὶ ἀρέσον τοῖς δύο σρατεύομθα τέλεα, [43] ὁ μὲν αἰθεσπου, ὁ δὲ τέχνης, ὧν ὁ μὲν ἄδηλον, ὁ δὲ τῇ ὑπεσήμη ὠείσας. δεῖ δ' ἐν ἀμφοτέροισιν τουτέοισι καὶ τύχης. [44] ὁ γὰρ ἀτέκμορτον σὺν τοῖς καθάρσεσι δι' ἀλαθείης ἰόντων. καὶ γὰρ καὶ σομάχου κάκωσιν ὑφορώμθα, καὶ ξυμμετείσι φαρμακείης τοῖς ἀγνοουμένοις φύσιν σοχαζόμθα. οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ καὶ μία φύσις ἀπάντων. ἕτερον δ' αἰεὶ καὶ τοῖς ἑωυτοῦ ὁείζουσα οἰκεῖ. [45] ἐνίοτε δ' ὁ πῶ ἀπώλεσε καὶ τοῖς βοτάναις πολλὰ τῶν ἐρπετῶν [46] ἐνιοβόλησε, καὶ ἐπιχρόμενα [47] τῇ αὐτὸς αὔρῃ, κάκωσιν αὐτ' ἀλεξήσιος ἀνθοῖς τοιοῦτοι θυσέπθυσεν. καὶ πούτου ἄγνοια ἔσται, εἰ μήτις ἄρα κηλὶς ἢ πάτλος, ἢ ὀδμὴ θηριώδης καὶ ἀπίωνος, τῷ γιομένου ξύμβολον φανεῖν. εἶθ' ἡ τέχνη ἅμα ὁ ξύμπτωμα τῆς τύχης, ἢ καταρθώσιος ἀφῆμρτε. βεβαιότεραι δ' ἀν ἀεὶ αἱ δι' ἐλλεβόρων καθάρσιες εἰσὶ αἷς καὶ Μελάμπους ὀπῆ τῶν Προίτου θυγατέρων, καὶ Ἀντικυρδὴς ἐφ' Ἡρακλέους, ἱστορέουσι χεχρῆσθαι. μὴ χρη-

vtamur, sed tamen vndiquaq; instructum esse oportet. Rem autem herbariam apud te semper iniratus sum, vt & rerum vniuersarum naturam & ordinem, sanctissimumq; terræ solum, ex qua animantia, plantæ, alimenta, medicamenta, fortuna, diuitiæque ipsæ promanant. Neque enim alioqui pecuniæ cupiditas haberet vbi consisteret, neque me nunc Abderitę decem talentis illectassent, & pro Medico mercede conductum deprehendissent. Quòd si Crateua amaram pecuniæ cupiditatis radicem excindere possis, vt ne vllæ eius reliquiæ restent, hoc probè teneto, quòd vnà cum hominum corporibus etiam malè affectos purgaremus. Sed hæc quidem in votis habenda. Tu verò nobis, quod præsens est, montanas & ex summis collibus herbas legito. Nam ob soli densitatem, & aëris tenuitatem, aquosioribus sunt solidiores & vehementiores. Quod enim attrahunt magis est animatum. Tenta tamen vt etiam ex his quæ circa stagna aut paludes nascuntur flores colligas, & eas quæ apud nos fluuiales, aut fontanæ, aut ex aquis salientibus scatentes vocantur, quas sanè imbecillas & remissas, ac dulcis succi esse mihi persuadeo. Succi autem omnes & fluidi liquores, in vitreis vasis adferantur, ac rursus folia, flores & radices, in fictilibus nouis probè obturatis, vt ne ventis diffiata vim medicam tanquam animo deficientes deserant, verum hæc ad nos confestim mitte. Anni enim tempestas commoda est, & dictæ insaniæ necessitas vrget. Cùm enim ab omni arte aliena sit procrastinatio, tum verò maximè in Medicina, in qua dilatio vitæ periculum adfert. Temporum autem opportunitates curationum sunt animi, earumque obseruatio finis. Democritum sanè quidem etiam citra medelam conualiturum spero. Si verò aliquod naturæ, aut occasionis, aut alterius alicuius causæ erratum contingat (multa nanque nos mortales latent, cùm non admodum veritate præstemus) ad id quod obscurum est facultatem omnem congregatam esse opus est. Neq; enim ei qui in periculo constitutus est, satis sunt quæ possumus, verùm etiam quæ non possumus expetit, feréque ad duos fines bellum inferimus, vnum quidem hominis, alterum verò artis. Horum alter quidem obscurus est, alter verò arte circumscriptus est, & in his ambobus fortuna opus est. Nulla enim coniectura eorum quæ ad purgationem cum curatione feruntur. Nam & stomachum malè affectum suspectamus, & medicationis cõuenientem modum ex ignota natura coniicimus. Neque enim eadem & vna est omnium natura, alterum autem semper etiam sibi circumscribens assimilat, interdum verò totum perdit. Quinetiam reptilia multa herbas suo veneno inficiunt, & suo circum hiatu cum interiore aura, malignitatem pro auxilio ipsis inspirant. Idque ignorabitur, nisi certè macula quædam, aut inquinamentum, aut ferinus & iniucundus odor, eius rei quæ accidit notam dederit. Deinde ars ipsa propter fortunæ lapsum à via recta aberrat. Certiores autem sunt per veratrum purgationes, quibus etiam Melampus ad Prœti filias, & Anticyreus in Hercule vsi fuisse traduntur. Ac optan-

dum nobis vt nullum ex his in Democrito vsurpemus, sed sapientia efficacissimum & præstantissimum medicamentum illi contingat, & finem imponat. Vale.

Hippocrates Damageto S.

HOc ipsum coniiciebamus Damagete, non deliraſſe Democritum, ſed in omnibus ſapit, nosque & per nos omnes homines ſapientiores reddit. Remiſi autem ad te re vera Æſculapij nauem, cui cum Solis ſigno etiã ſanitatem apponito, cùm re vera proſpero numine vela fecerit, eoq; die Abderam nauigarit, quo me peruẽturum ſcripſeram. Omnes igitur pro portis congregatos offendimus, nos, vt eſt veriſimile, expectantes, non viros ſolùm, verumetiam mulieres, atq; etiam ſenes & pueros, per Deos triſtes, itemq; infantes. Hi ſanè ſic affecti erant, quòd Democritus inſaniret, at ille tunc exacta quadam diligentia philoſophię incumbebat. Vbi autem me viderunt, paulùm ad ſe rediiſſe & bene ſperare viſi ſunt. Philopœmen verò me ad hoſpitiũ ducere properabat, quod & communiter illis placebat. At ego (viri Abderitæ) inquam, nihil mihi prius faciendum exiſtimo, quàm vt Democritum videã. Quo audito collaudarunt & lætati ſunt, meq; continuò per forum deduxerunt, alij quidem ſequentes, alij præcurrentes, aliaque ex parte alij clamãtes vt ſeruarem, adiuuarem, medelam adhiberem. At ego bono animo eſſe iubebam, quòd Eteſiarum tempeſtate fretus, nullum quidem malum, aut certè breui & facilè corrigi poſſe ſperarem. Simulque hæc dicens pergebam, neq; enim procul domus erat, imò neq; tota ciuitas. Adiuimus igitur, cùm iuxta mœnia eſſet, illucq; me placidè deducunt. Deinde poſt turrim collis erat altus, longis & denſis populis nigris opacus, vndè Democriti domicilium conſpiciebatur. Ipſeq; Democritus ſub vmbroſa & humilima Platano ſedebat, in breui & ſubſtricta tunica craſſa citra humeros deſinente (exomide dicta) ſolus, ſqualidus, in lapidea ſella, pallidus admodum & macilentus, barba promiſſa. Iuxta eum ad dextrã tenuis aquula per decliuem tumulum decurrens placidè reſonabat. Erat autem delubrum quoddam ſuper tumulum illum, Nymphis quidem, quantum coniicere licet, dedicatum, ſponte enatis vitibus circumdatum. Hic verò compoſitè admodum librum ſuper genua habebat, & alij quidam vtraq; ex parte ei adiacebant, crebra autem animalium cadauera, per totum diſſecta, accumulata erant. Hic autem interdum contento ſtudio ſcriptioni incumbebat, interdum multum ſubſiſtens, & apud ſe anxiè cogitans quieſcebat. Deinde nõ multò poſt his peractis, exurgens deambulabat, & animalium viſcera attentè inſpiciebat, hisq; depoſitis reuerſus rurſus deſidebat. At verò Abderitæ mihi triſtes, nec procul à lachrymantibus oculis aſſiſtentes. Vides certe (inquiũt) Hippocrates Democriti vitam, quàm inſaniat, neque quid velit, aut quid faciat nouit. Et ex his aliquis cùm adhuc eius inſaniã mihi magis demõſtrare vellet, altos eiulatus ad inſtar mulieris liberorũ mortem lamentantis edidit, deinde rurſus ingemuit, viatoris perſonam gerens, qui quod ferebat perdidit.

σαίμθα δὲ ἡμεῖς ὅτι Δημοκρίτεω μηδενὶ τούτων. ἀλλὰ ἠθέλοιτο ἐκείνῳ τῷ δρασικωτάτων, καὶ ἐπτεικωτάτων φαρμάκων[48] σοφίη τέλος. ἔρρωσο.

Ἱπποκράτης Δαμαγήτῳ χαίρειν.

ΤΟῦτ' ἐκεῖνο Δαμάγητε ὅπερ εἰκάζομεν, ἐ παρέκραπε Δημόκριτος, ἀλλὰ πάντα ἐπφρεφέει, καὶ ἡμᾶς ἐσωφρόνιζε, καὶ δι' ἡμέων πάντας ὀνήσει. ἀξέπεμψα δέ σοι φιλότης, ὡς ἀληθέως τὴν ἀσκληπιάδα ἦπα. ὃ ἢ πρόσθες μετὰ τοῦ ἁλίου ὀπίσημον καὶ ὑγιείαν. ἐπεὶ καὶ δαίμονα τοῦ ὀνόματος[49] ἱστοδρόμηκε. καὶ ἐκεῖνη τῇ ἡμέρῃ κατέπλευσεν εἰς Ἀβδηρα, ἣν ἄρ' αὐτοῖς ἐπεστάλκειν ἀφίξεσθαι. πάντας οὖν ἀολέας παρὰ τὴν πυλῶν ἀνεμείναμεν, ὡς εἰκὸς ἡμέας παρεμένοντας, οὐκ ἄνδρας μόνοις, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας, ἔτι δὲ καὶ παρθένους καὶ παιδία, ἢ θεοῖς κατηφέα καὶ τὰ νήπια. οὕτοι μάντοι ὧδε εἶχον, ὡς ὅτι μαινομένῳ τοῦ Δημοκρίτου. ὁ δὲ μετ' ἀκριβείης τότε ἐπφιλοσόφεον. ἐπεὶ δέ με εἶδον ἐδόξαν που σμικρὸν ἐφ' ἑωυτοῦ γεγονέναι, καὶ χρηστὰς ἐλπίδας ἐποιεῦτο. ὁ δὲ Φιλοποίμων, ἀγὼν ὅτι τῶν ξενίων με ὥρμητο. κἀκείνοις ξυνεδόκεε τοῦτο. ἐγὼ δὲ ὦ ἄνδρες, ἔφην, Ἀβδηρῖται, οὐδὲν ἔστι μοι πρεσβύτερον, ἢ Δημόκριτον θεήσασθαι. οἱ δ' ἐπήνεον ἀκούσαντες, καὶ ἤθελον, ἠγόν τε με ξυντόμως ἀπὸ τῆς ἀγορῆς, οἱ μὲν ἐπόμενοι, οἱ δὲ προθέοντες, ἑτέρωθεν ἕτεροι σῶζε λέγοντες, βοήθει, προσέπτυον. κἀγὼ παρήνεον θαρρεῖν, ὡς πάντα μὲν οὐδενὸς ἐόντος κακοῦ, πίστευον ἐτησίαις ὥραις. εἰ δ' ἄρα καί τινος βραχέος, διόρθωτον. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων, ἤειν, οὐδὲ γὰρ πόρρω ἦν ἡ οἰκίη, μᾶλλον δ' οὐδ' ἡ πόλις ὅλη. παρήειμεν οὖν. πλησίον γὰρ τοῦ τείχους ἐτύγχανεν. καὶ ἀπάγουσί με ἡσυχῇ. ἔπεφτα κατόπιν τοῦ πύργου, βαθὺς ἦν τῆς ὑψηλοῦ, μακρῆσι καὶ δασείῃσιν ἀμπέλοισι ὀπτίσκιος. ἔνθεν τὲ ἐθεώρεον τὰ τοῦ Δημοκείτου καταγώγια. καὶ αὐτὸς ὁ Δημόκελλος κεκλῆτο ὑπό τινι ἀμφιλαφεῖ καὶ ἐξαμαλωτάτῃ πλατανίστῳ, ἐν ἐξωμίδι παχείῃ,[50] μέγας ἀνήνυλος. ὅτι λιθίνῳ θώκῳ, ὠχρεμικὸς πάνυ καὶ λιπόξηρος.[51] κυρφοῦν τὰ γήρεα. παρ' αὐτὸ δὲ ὅτι δεξιῆς, λεπτόρρυτον ὕδωρ κατὰ τὴν ὀρνιθοῦ λόφου θέον ἠρέμεως.[52] ἐκελάρυζεν. ἐν δὲ τῷ τέλεσμος ὑπὸ ἐκείνον τοῦ λόφου, ὡς ἐν ὑποτονίῃ καὶ ἡκάζοντι, νυμφέων ἱδρυμάτιον, ἀνθεφύτοις ὀπτιρρεφὲς ἀμπέλοις. ὁ δ' εἶχεν ἐν ἀνεσμένῃ πολλὴ ὅτι τῶν γυναικείων βιβλίον. καὶ ἕτερα ὅ τινα, ἀξ ἀμφοῖν τοῖν μεσοῖν αὐτέω παρεβέβλητο.[53] στόρευλο ὅ καὶ ζῶα συχνὰ, ἀνάλετ' μεμεθμία δ' ὅλων. ὁ δ' ὁτὲ μὲν ξωντόνως ἔγραφεν ἐκείμενος, ὁτὲ δ' ἠρέμα πάμπολύ τι ἐπέχων, καὶ ἐν ἑωυτῷ μερμηνείζων. εἶτα μάλ' ἐπολὺ τῶν τεῦ ἐρδομένων, ἀξ ἀναστὰς ἐπεμπατέ. καὶ τὰ σπλάγχνα τῶν ζώων ἐπεσκόπει. καὶ καθεὶς αὐτὰ μέλεθῶν, πάλιν ἐκαθέζετο. οἱ δ' Ἀβδηρῖται περιεστῶτες με κλαυθμῶδες, καὶ ἐπόρρω ἀξ ὀφθαλμῶν δακρυόντων ἔχοντες, φασὶν, ὁρῆς μάντιν τὸν Δημοκρίτου βίον ὦ Ἱπποκράτες, ὡς μέμηνεν, καὶ ἔστε ὅ, τι θέλει οἶδεν, ἔστε ὅ, τι ἔρδει; καὶ τις αὐτέων ἔτι μᾶλλον ἐνδείξασθαι βουλόμενος τὸν μανίαν αὐτοῦ, ὀξὺ ἀνεκώκυσεν, εἴκελον γυναικὶ ὅτι θανάτῳ τέκνου ὀδυρομένῃ. εἶτ' ἀνώμωξεν πάλιν ὑποκρινόμενος τὸν παρόδιτον ἀποτέλεσιν τά τι ὧν διεκόμιζεν. καὶ

A καὶ ὁ Δημόκριτος ὑπακούων, τὰ μὲν ἐμειδίαν, τὰ δ' ἐξεγέλα. καὶ οὐκ ἔτι οὐδὲν ἔγραφεν. τὸν δ' κεφαλὴν θαμινὰ ἐπέσφσεν. ἐγὼ δ', ὑμεῖς μὲν, ἔφην, ὦ Ἀβδηρῖται,[16] αὐτόθι μίμνετε. ἐγὼ δ' αὐτὸς καὶ λόγων καὶ σώματος τ' ἀνδρὸς θυμηθεὶς, ἰδόν τε καὶ ἀκούσας, εἴσομαι τὸ πάθεος τὸν ἀληθείαν. καὶ ταῦτ' εἰπὼν, κατέβαινον ἡσυχῇ. ἐν δ' ὀξὺ καὶ ὀπίφορον ἐκεῖνο ὃ χωρίον. μόλις δ' οὖν ἀφικνεῖτο

B ὁ ὅμιλος δι' ἦλθον. ἐπεὶ δ' ἐπλησίαζον,[17] ἔτυχεν, ὅτε ἐπῆλθον αὐτέω, ὅ, τι δὴ ποτε γράφων ἐνθουσιωδῶς, καὶ μὲν ὁρμῆς. εἰσήκειν οὖν αὐτόθι πρεμόων αὐτέου τὸν κοιρὸν τῆς ἀναπαύσιος. ὁ δ' μικρὸν τὴν φορῆς λήξας τοῦ γραφίου, ἀνέβλεψέ τε εἰς ἐμὲ πρεσσόντα, καὶ φησι. χαῖρε ξένε. κἀγώ. πολλά γε καὶ σὺ Δημόκριτε ἀνδρῶν σοφώτατε. ὁ δὲ ἀιδεσθεὶς οἶμαι, ὅτι οὐκ ὀνομαστὶ προσεῖπέ με, σὲ δὲ ἔφη

C τί καλέομαι. ἄγνοια γὰρ τοῦ σοῦ ὀνόματος, ὦ πρόφασις τοῦ ξένου πρεσηρείας. Ἱπποκράτης, ἔφην, ἐμοιγε τὄνομα, ὁ ἰατρός. ὁ δ' εἶπεν. ἢ τῆς Ἀσκληπιαδῶν δυνάμεια, πολύτε σε ὁ κλέος τὸν ἐν ἰατρικῇ σοφίης πεφοίτηκεν, καὶ ἐς ἡμέας ἀφῖκται. τί δ' χρέος ἐπῆρε δεῦρο σε ἤγαγε; μᾶλλον δ' πρὸ πάντων, καθήσο. ὁρῆς δ' ὡς ἔστιν οὗτος οὐκ ἀνδὴς φύλλων θῶκος, ἐπὶ χλωρὸς καὶ μαλθακὸς ἐγκαθίσας

D πρεσζωέστερος τοῦ τὸ τύχης ὀπτφθόνων θώκων. καθίσαντος δέ μου, πάλιν φησίν. ἴδε γὰρ οὖν, ἢ ὀπτὸ ἡμέων[18] πρῆγμα διζήμενος δεῦρο ἀφῖξαι. φρεζέο ἀφῶς. καὶ γὰρ ἡμεῖς ὅ, τι δυνάμθα, συνεργεῖμθ' ἂν. κἀγὼ, ὃ μὲν καθ' ἁλήθειαν ἔφην ἄπιον, δεῦρο σέο χάειν ἥκω, ξυντυχεῖν σοφῷ ἀνδρί. ἐγὼ δ' πρεσφασιν ἡ πατρὶς, ἧς πρεσβεῖόν τελῶ. ὁ δ' ξενίη τοίνυν φησὶ τὰ πρῆγματα κέχρησο ἡμετέρῃ. πειρώμενος δὲ καὶ ἐγὼ κατὰ πάντα τ' ἀνδρὸς, καὶ πρὶν ἤδη μοι καταδήλου μὴ πρὸς κόπτειν ἐόντος, Φιλοποίμενα οἶδα ἔφην πολίτην ἐόντα ὑμέτερον; ὁ δὲ, καὶ μάλα, εἶπεν, τὸν Δάμωνος λέγεις υἱόν. τὸν οἰκεῖόν τε πρὸς τὸν Ἑρμάνδα κρίνεν. τοῦτον εἶπον.[19] ὃ καὶ τυγχάνω ὢν πατέρων ἴδιος ξένος. ἀλλὰ σὺ Δημόκειτε, τῇ κρείσσονί με ξενίῃ δέχευ. καὶ πρῆγμα γε τὶ τοῦτο τυγχάνοις γράφων φρεζέ; ὁ δ' ὀπτ-

F ρῶν ὀλίγον, πρὶν μανίης ἔφη. κἀγὼ, ὦ ζεῦ βασιλεῦ, φημί. ἀκαίρως γε αὖ τῇ γράφεις πρὸς τὴν πόλιν. ὁ δ' ποίεν φησὶ πόλιν Ἱπποκράτες. ἐγὼ δ' οὐδὲν ἔφην ὦ Δημόκειτε. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως πρεσέπεσεν. ἀλλὰ τί πρὶν μανίης γράφεις; τί γὰρ εἶπεν ἀνὴρ, πλὴν εἴτις τε εἴη, ὅκως ἀνθρώποις ἐγίνεται.[20] καὶ τίνα τρόπον ἀπολεφέοιτο. πάντε γὰρ ζῶα ταῦτα ὁκόσα ἔφη ὁρῆς, τουτέου μὲν τοι γε αἰνα-

G τέμνω εἵνεκα, ἀ μυσέων θεοῦ ἔργα, γαῖης δ' διζήμενος φύσιν, καὶ θέσιν. οἶδα γὰρ αὐθεφπων πολυκοπῆς, ὡς αὐτὴν ὀπτιτοπολὺ αὖτη πλεονάσαι, ὀπτὶ πάσι μὲν φύσει ἐνυπάρχει, ἀλλὰ παρ' οἷς μὲν ἔλαττον, παρ' οἷς δέ τι πλέον. ἢ δ' ἀμετείν αὐτῆς, νοῦσοι τυγχάνοισιν, ὡς ὕλης, ὁτὲ μὲν ἀγαθῆς, ὁτὲ δὲ φαύλης ὑποκειμένης. κἀγὼ, νὴ Δία, ἔφην, ὦ Δημόκειτε, ἀληθέως γε

Quibus auditis Democritus partim riſit, partim ſubſannauit, nihilq; ampliùs ſcribebat, caput verò crebrò concutiebat. At ego, vos quidem (inquam) viri Abderitæ hîc manete, vbi autem ipſe propiùs acceſſero, & viri verba audiero, corpusq; videro, affectus veritatem cognoſcam, hisque dictis placidè deſcendi. Erat autem præceps locus ille & pronus, vix igitur greſſum retinens permeaui. Vbi verò propiùs acceſſi, fortè in eum incidi cùm ſanè quid diuino furore actus & concitatus ſcriberet. Iſthic igitur conſtiti, tempus opportunum dum ipſe ceſſaret expectans. At ille non multò poſt, depoſito impetu & ſtilo ſcriptorio, me accedentem aſpexit, & Salue, inquit, hoſpes. Et ego, tu quoq; plurimùm (inquam) Democrite hominum ſapientiſſime. Ille verò pudore ſuffuſus (opinor) quòd me nomine non compellaſſet. Te verò (inquit) quonam nomine vocauero? Tui enim nominis ignoratio, occaſio fuit cur te hoſpitem appellarem. Hippocrates (inquam) Medicus vocor. At ille, Aſclepiadarũ (inquit) nobilitas, tuæq; in arte Medica ſapientiæ gloria crebris admodum hominũ ſermonibus ad nos peruenit. Quodnam verò te negocium (ô amice) huc adduxit? Quin potiùs omiſſis omnibus cõſideto. Cernis enim quàm non ſit iniucunda hæc foliis inſtrata ſedes, viridis ad hæc & mollis, & ad inſidendum blandior inuidia obnoxiis fortunæ ſellis. Cùm verò conſediſſem, rurſus inquit, priuatum igitur an publicũ animo agitans negotiũ huc veniſti? eloquere apertè. Ad id enim te pro viribus adiuuabimus. Ego verò, iſta ſanè vera cauſa eſt, huc tui gratia venio, vt te virum ſapientem cõueniam. Occaſionem autem patria dedit, cuius legationem obeo. At ille, Hoſpitio igitur primùm noſtro vtere. Ego verò pertentato per omnia viro, etſi eum minimè delirare iam mihi conſtaret, Philopœmenem, inquam, noſti, ciuem veſtrum? Ille verò, maximè, inquit, Damonis filium dicis, cuius ædes ſunt iuxta fontem Hermaida? Illum ipſum (inquam) cuius antiquus ſum & peculiaris hoſpes. Tu verò Democrite, potiore me hoſpitio excipito, imprimisq; quidnam ſcribas eloquere. Ille verò paulùm moratus, de inſania, inquit. Tum ego, Iuppiter Rex, inquam, peropportunè ſanè cõtra ciuitatem ſcribis. At ille, quam ciuitatem Hippocrates? Nihil inquam ô Democrito, ſed neſcio quo modo mihi excidit. Sed quid de inſania ſcribis? Quidnam verò, inquit, aliud, quàm quid ſit, & quomodo hominibus innaſcatur, & quanam ratione alleuetur. Hæc enim, inquit, quæ vides animantia huius certè rei gratia reſeco, minimè Dei opera odio proſequens, ſed bilis naturam & ſedem inquirens. Noſti enim quòd hæc vbi redundarit, vt plurimùm hominum inſaniæ cauſa eſt. In omni quidem natura ineſt, ſed in aliis quidem minùs, in aliis verò copioſiùs. Huius autem immoderantia morbi exiſtunt, velut materia, partim quidem bona, partim verò mala ſubiecta. Tum ego, per Iouem, inquam, ô Democrite, verè & ſapienter ais. Perinde te beatum iudico, qui tanta quiete foueris, cuius participes eſſe nobis nõ liceat. At eo interrogante, cur Hippocrates non liceat? Quod, inquam, aut agri, aut res familiaris, aut liberi, aut æs alienum, aut morbi,

H καὶ φρονίμως λέγεις. ὅθεν δ' δαίμονά σε κείνω, τοσαύτης ἀπολαύοντα ἡσυχίης. ἡμῖν δ' μετέχειν ταύτης οὐκ ὀπιτέφραπται. ἐρεομένου δ' ἀμφοῖν, ὦ Ἱπποκράτες, οὐκ ὀπιτέφραπται, ὅτι ἔφην, ἢ ἀγροῖ, ἢ οἰκίη, ἢ τέκνα, ἢ δανεία, ἢ νοῦσοι,

aut mortes, aut ferui, aut nuptiæ, aut eiusmodi quædam huius opportunitatem nobis rescindãt. Tum sanè vir ille in solitam affectionem delapsus, & abundè in risum effusus est, & vehemẽtiùs irrisit, ac de cætero quieuit. At ego, quid sanè Democrite (inquam) rides? num de bonis aut malis quæ dixi? Ille verò adhuc magis ridebat. Quod procul videntes Abderitæ, partim quidem capita, partim verò frontem cedebant, quidã etiam capillos euellebãt. Nam quemadmodũ postea narrarunt, copiosiore quàm solitus esset risu vsus fuerat. Tum ego. At verò sapientum optime Democrite (huius enim tui affectus causam deprehẽdere cupio) quonã tibi risu dignus visus sum, aut ea quę dicta sunt, vt hoc cognito, causa desistam, vel tu reprehẽsus, importunos hos risus summoueas. Tum ille, si (me hercule) inquit, redarguere me poteris, curationem Hippocrates, qualem nullus vnquã feceris. Et quomodo (inquam) optime, reprehensione dignus nõ videaris, aut te absurdum non esse putas, si hominum mortem rides, aut morbum, aut dementiam, aut insaniam, aut melancholiam, aut cædem, aut quid peius? Aut contrà, nuptias, aut conuentuum celebritates, aut liberorum natales, aut mysteria, aut magistratus, aut honores, aut aliud quid prorsus bonũ? Quæ enim commiseratione digna sunt rides, & de quib. lætari oporteat, ea etiam derides, adeò vti apud te neq; boni, neq; mali vllum sit discrimen. At ille, rectè quidẽ dicis Hippocrates, verùm risus nostri causam nondũ nosti, quam cùm didiceris, certus sum quòd meũ risum meliorem curationem pro tua legatione patriæ tibique ipsi vicissim reportabis, qua etiã alios prudentiores reddere poteris. Pro quibus fortasse me etiã Medicinam mutuo docueris, vbi cognoueris quanto studio omnes homines ad ea quæ negligenda sunt & nullius pretij facienda cõtendunt, & in his quę risu digna sunt confectandis vitam consumunt. Tum ego, dic per Deos inquam, nunquid omnis mũdus se ægrotare ignorat, neq; habet vnde sui curationem legatione accersat? Quid enim extra eum esse potest? Quo audito, multæ (inquit) sunt Hippocrates mundorum infinitates, noliq; (amice) naturam diuitem vt paruam existimare. Sed hæc Democrite (inquam) suo tempore docebis. Vereor enim ne si quando infinitatem percensueris, ridere incipias. Nunc verò de tuo risu in vita reddendam esse tibi rationẽ puta. At ille admodũ perspicuè in me intuẽs, Duas, inquit, mei risus causas existimas, bona & mala. At ego vnum hominem rideo, amentia quidem refertũ, rectè factis vacuũ, in omnibus consiliis pueriliter agentẽ, nullius vtilitatis gratia immensos labores tolerãtem, terræ fines & infinitos recessus argenti & auri cõparandi gratia immoderatis cupiditatibus peragrantem, & nunquã ab his comparandis cessantem, semper verò ad copiã tumultuantem, ne si ea distituatur, pudore suffundatur, q̃ felix nõ dicatur. Quòd in terræ hiatus inquirens, eorũ manibus effodiat, qui partim quidẽ à terra inani intereunt, partim verò diutiùs hae necessitate detenti, in supplicio tanquã in patria permanent, aurũ & argentũ perquirentes, puluerisvestigia & ramẽta peruestigãtes, arenam aliam aliunde excitantes, & terræ venas excindentes,

ἢ θάνατοι, ἢ δμῶες, ἢ γάμος, ἢ τοιαῦτά τινα τῶ δικαιείω ἡμῶν ἐποιήσατο). οὐ γὰρ θαῦμα δὴ ὁ ἀνὴρ εἰς ὃ εἰωθὸς πάθος κατεκέχυτο. καὶ μάλα[61] ἀληθέον τι ἀνεκάγχασε.[62] καὶ ἐπεπώθασε. καὶ ὃ ἐπιπὸν ἡσυχίω ἦγε. κἀγὼ, τί μῶν ποι Δημόκριτε, ἔφην, γελᾶς; πότερον τὰ ἀγαθὰ ὧν εἶπον, ἢ τὰ κακά; ὁ δ' ἔτι μᾶλλον ἐγέλα. καὶ ἄπωθεν ὁρῶντες οἱ Ἀβδηρεῖται, οἱ μὲν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἔπαιον, οἱ δὲ τὰ μέτωπα. οἱ δὲ τὰς τρίχας ἔπιλον. καὶ γὰρ ὡς ὕστερον ἔφησαν, πλεονάζοντα τοῦδε τὸ εἰωθὸς τῶ γέλωτι ἐχρήσατο. ἐπεὶ τυχὼν δ' ἐγὼ, σὺ μὲν ἔφην σοφῶν ἄριστε Δημόκριτε, πόθεν γὰρ αὐτὴν τῶ τοῦ σὲ πάθους καταλαβέαν, τίνος αἴτιος ἐφαίνω ἐγὼ γέλωτος, ἢ τὰ λεχθέντα, ὅκως μαθὼν παύσωμαι τῆς αἰτίας, ἢ σὺ ἐλεχθεὶς, διδαξῃς τὸν ἀκάματον γέλωτας. ὁ δ', ἢ σάκλας, ἔφη. εἰ γὰρ δυνήσῃ με ἐλέγξαι, τρεσπεῖτω τρεσπτύσας, οἷόν τοῦθέα τοῦθεπτόπολε ὦ Ἰπποκράτες. καὶ πῶς οὐκ ἐλεχθείης ἔφιν ὦ ἄριστε; ἢ οὐκ οἶν ἄποπος γε εἶ γελῶν ἀνθρώπῳ θανάτων; ἢ νοῦσον; ἢ τρελκοπίην; ἢ μανίην; ἢ μελαγχολίαν; ἢ σφαγάν; ἢ ἀμφὸ τι χεῖρον; ἢ τὸν πάλιν γάμον, ἢ πανηγύρας, ἢ τεκνογονίην, ἢ μυστήρια, ἢ ἀρχάς, ἢ καὶ τιμάς, ἢ ἀμφὸ τι ὅλως ἀγαθόν; καὶ γὰρ ἃ δέον οἰκτείρῳ, γελᾶς. καὶ ἐφ' οἷς ἥδεται χρὴ, καταγελᾶς τουτέων. ὥστε μήτε ἀγαθὸν, μήτε κακὸν τρεσὰ σοὶ δοκεκρίαται. ὁ δ' τῶν τα μὲν ἔφη δὴ λέγεις ὦ Ἰπποκράτες. ἀλλ' οὐκ οἶδά πω τὸ ἡμετέρω γέλωτος αἰτίω. μαθὼν δ' δὴ οἶδ' ὅτι κρέασσονα τῶ τρεσβείης αὐτιφορτισάμενος ἀποίσῃς τρεσπείτω τ' ἐμὸν γέλωτα τῇ πατρίδι, καὶ ἑωυτέω, καὶ τοῦς ἀνθρώς δυνήσῃ σωφρονίζειν. αὐθ' ὧν ἴσως κἀμὲ διδάξῃς ἰατρικὼ ἀμοιβηδόν. γνοὺς ὅσῃ ἀσυδνῇ τρεὶ τὰ ἀσπούδαστα φιλοτιμούμενοι τρηνοῦν τὰ μηδενὸς ἄξια πάντες αἴθρωποι τ' βίον αἰναλίσκοιτο, γελώτων ἄξια διοικοῦντες. ἐγὼ δέ φημι. λέγε τρεὸς θεῶν, μήποτε γὰρ ἀγκαιβάνῃ ἅπας ὁ κόσμος νοσέων. καὶ οὐκ ἔχῃ ὅκῃ ἀγκτέμψῃ) τρεσβείην τρεὸς τρεσπείτω. τί γὰρ αὖ εἴη ἔξω αὐτέης; ὁ δ' ἐπολαβὼν, πολλαί γε φησὶν ἀπειρίαι κόσμων εἰσὶν Ἰπποκράτες,[63] καὶ μηδαμῶς ἐπᾶρε καπασμικρόγλ πλουσίω τ' φύσιν ἐοῦσαν. ἀλλὰ τῶν τα ἔφιω Δημόκριτε, διδάξῃς σὺ ἰδίω καιρῶ. βούλεσθοῦμαι γὰρ μήπως καὶ τῶ ἀπειρίω διεξιὼν, γελᾶν ἄρξῃ. ἴσθι δ' νιῶ[64] τρεὶ τοῦ σέο γέλωτος τῶ βίω λόγον δώσων. ὁ δ' μάλα γανὸν ἀπιδὼν με, δύο φησὶ τοῦ ἐμοῦ γέλωτος αἰτίας δοκεῖς, ἀγαθὰ καὶ φαῦλα. ἐγὼ δὲ[65] ἕνα γελῶ τὸν ἄνθρωπον. αὐοίης μὲν γέμουσα. κενεὸν δὲ πραγμάτων ὀρθῶν πάσας ὑπεροψίας ὑπιάζουσα. καὶ μηδεμιῆς εἵνεκεν ὠφελείας ἀγέουσα τοῦς αὐτῶ τούτους μόχθους. πείρατα γῆς καὶ ἀοείστους μυχοὺς ἀμέτροισιν ὑπεπιμίσιν ὁδεύουσα.[66] ἄργυρον κτίζουσα, καὶ χρυσόν. καὶ μὴ παυόμενον τῆς κλήσεως τοῦτης. αἰεὶ δ' ὀρυσσόμενον τρεὶ δ' πλέον ὅκως αὐτὸς ἐλάσσων μὴ γένηται, καὶ οὐδὲ αἰρεμίσεται μὴ λεγόμενος διδάμενον. ὅπῃ χάσμα τ' γῆς ὀρύσσῃ διζήμενος χερσὶν, ὧν οἱ μὲν ὑπὸ σομφῆς[67] ὑπιπτήσῃς τ' γῆς ἐφθάρησαν, οἱ δ' πολυχρονίως τοῦτω ἔχοντες τῶ ἀνάγκεω ὡς ἐν πατρίδι τῇ κολάσῃ τρεδεμένοιεν. χρύσιον καὶ χρεστὸν μαστεύοντες, ἰχνη κόνεως, καὶ ψήγματα ἐρευνῶντες. φάμμον δὴν ἀλλαχόθεν[68] ἐγείροντες, καὶ τ' γῆς φλέβας ἐκτέμνοντες. ἐς τρεσ-

ἐς τρεσιστίω αἰεὶ βωλοποιέοντες ἐν γῆς τ' μήτρος πολεμίω γλῶ καὶ τῶ αὐτῶ ἐοῦσαν, καὶ θαυμάζοντες πατοῦσιν. ὅσῃ γέλως ἐπὶ μόχθου, καὶ κρυφίης γῆς ἐρῶσι τῶ φανερῶ ὑβείζοντες. κυνας ὠνοῦνται, οἱ δ' ἵππους. οἱ δὲ χώρῳ πολλῶ τρεσιείζοντες, ἰδίω ὑπιγράφοισιν. καὶ πολλῆς ἐθέλοντες δεσπόζειν, οὐδὲ αὐτέων δυνάται). γαμεῖν τρεὐδυσιν, ἃς μετ' ὀλίγον ἐκβάλλοισιν. ἐρῶσιν, εἶτα μισοῦσι. μετ' ὑπιθυμίης θνυῶσιν. εἶτ' ἐκδωμοῖσι τελείας. τίς ἡ κεκτεσουδὴ, καὶ ἀλόγιστος, μηδὲν μανίης διαφέρουσα; πολεμοῦσιν ἔμφυλον, ἠρεμίω οὐχ αἱρετίζοντες.[69] αὐτεκεδρόοισι βασιλέας. ἀνδροφονοῦσι. γλῶ ὀρύσσοντες, χρύσεον ζητοῦσιν. χρύσεον ὑβείζοντες, γλῶ ἐθέλοισι τρίαθαι. ὠνησάμενοι γλῶ, καρποὺς πιπρεσκοισι.[70] καρποὺς ἀποδόμενοι, πάλιν χρύσεον λαμβάνοισιν, οὐ ὅσῃς μεταβολαῖς εἰσιν, οὐ ὅσῃ κακίη; οὐσίω μὴ ἔχοντες,[71] οὐσίω ποθέοισιν, ἔχοντες, κρύπτοισιν, ἀφανίζοισιν. καταγελᾶ, ἐφ' οἷς κακοτρεγέοισιν. ὑπιτείνω τὸν γέλωτα, ἐφ' οἷς δυςυχέοισι. θεσμὸς γὰρ ἀληθείας τρεβεβόηκασι. φιλονεικέοντες ἐχθρῶ τρεὸς ἀλλήλοις δῆριν ἔχοισι, μετ' ἀδελφῶν καὶ γνωκίων, καὶ πολιτῶν, καὶ τῶν πατρῴων κτημάτων ὧν οὐδεὶς θανὼν δεσπότης ἐστὶν, ἀλληλοκτονέοισιν. ἀθεσμόβια φεύγοντες φίλων καὶ πατρίδων ἀποείω ὑποφορῶσι. πλουτίζοισι τὰ δυάξια καὶ τὰ ἄψυχα. ὅλης τῆς ὑσίης δυσφριαίνα ὠνέονται, ὅτι δοκεῖ λαλεῖν ὃ ἄγαλμα. τοῦς δὲ ἀληθέως λαλέοντας, μισοῦσι. τῶν γὰρ μὴ ῥηδίων ἐφίενται. καὶ γὰρ ἥπατεον οἰκοῦντες, θαλάσσαν πορεύοισι. καὶ πάλιν ἐν νήσοις ἐόντες,[72] ἥπατεον γλήγονται. καὶ πόντα διαστρέφοισιν ἐς ἰδίω ὑπιθυμίω. καὶ δοκέοισι μὲν ἐν πολέμῳ ἀνδρείω ἐπαγάσθαι νικῶνται ὑπὸ καθ' ἡμέρω, ὑπὸ τ' ἀσελγίης. ὑπὸ φιλαργυρίης. ὑπὸ τῶν παλέων πόντων νοσέοισι.[73] θαροῦσι δ' εἰσὶ τοῦ βίου πόντες. τί δὲ τὸν ἐμὸν Ἰπποκράτες ἐμέμψω γέλωτα; ὁ γὰρ αὐτὸς τῆς ἰδίης αἰσίης, ἀλλὰ ἄλλος ἄλλῳ καταγελᾶται. οἱ μὲν τῶν μεθυόντων, ὅτῳ αὖθι δοκέοισι ἰήφειν. οἱ δ' τῶν ἐρώντων, χαλεπωτέρῳ νόσσῳ νοσοῦντες αὖθι. οἱ δὲ τῶν πλεόντων. ἄλλοι δὲ τῶν πεζεὶ γεωργίω ἀρληθέντων. οὐ συμφωνέοισι γὰρ οὔτε τ' τέχνας, οὔτε τοῖς ἔργοις. ἐγὼ δ' τοῦτα μὲν ἔφιν κρίνω Δημόκριτε. οὐδὲ ἄλλος τὶς ἀν εἴη λόγος ἁρμοδιώτερος ἐξαγγέλλων παλαιπωείην θνητῶν. ἀλλ' αἱ τρήξιες νομοθετοῦσι τ' αἰναγκαίην. οἰκονομίης τε εἵνεκα, καὶ ναυπηγίης, καὶ τ' ἑτέρης πολιτείης, οὐ ἥρεων εἶ) τ' ἀνθρεῶν. καὶ γὰρ εἰς ἀρχὴν αὐτ' ἡ φύσις ἐκλύνα. οὐκ τοῦτέων δ' πάλιν φιλοδοξίη χυθείζει, ἐς φίλε πολλῶν ὀρθογνώμονα ψυχήν. πανδαζόντων μὲν ἀπορία,[74] ὡς ὑπὸ ἀκρατοσύνη, μὴ κατ' ἀυτονοιῶν δ' τ' ἀδηλότητα τρεορῶσι. εἴπερ γὰρ τις ὦ Δημόκριτε γαμέων, ἢ χωρισμὸν, ἢ θάνατον τρεσεδόκησεν. τίς δ' ὁμοίως παδδεῖφέων ἀπώλεσαν. ἀλλ' ὑδ' ἐν γεωργίη, καὶ πλοίω. καὶ βασιλείη. καὶ ἡγεμονίη. καὶ πόντ' ὅσ' ὑπαρχῇ τ' τὸν αἰῶνα. οὐδεὶς γὰρ τρεῦλαβεν πλᾶσαι. ἀλλ' ἀγαθοῖσιν ἕκαστος τουτέων ἐλπίσι φέρεται. τῶ δ' χαρόνων οὐδὲ μέμνη). μὴ ποτ' οὖν ὁ σὸς γέλως τουτέοις αἰαρμοστος; ὁ δ'

ad opulentiam semper terram matrem tanquam hostilem in glebas proscindunt, quam eandem etiam cum admiratione calcant. Quantum verò rideri debet quòd terram latentem cum labore amant, apertam contumelia afficiunt. Canes emunt, quidam etiam equos, quidam verò multa circumscripta regione eam sibi adscribunt, & cùm multis dominari velint, sibiipsis imperare nequeunt. Vxores ducere cupiunt, quas paulò post repudiant, amant, deinde odio prosequuntur, cum cupiditate liberos suscipiunt, deinde eos adultos abdicant. Quodnam hoc inane studium & rationis expers, nihilq; ab insania discrepans? Bellum intestinum gerunt, quietem optabilem non ducũt, regibus vicissim insidias tendunt, homines necant, defossa terra argentum inuestigant, argento reperto terram emere cupiunt, terra empta fructum diuendunt, fructibus distributis rursus argentum capiunt. Quibus mutationibus & quãtis vitiis obnoxij? Cùm opes non habeant, eas expetunt, si habent, abscondunt, dissipant. Eorũ res aduersas derideo, eorum infortunia violant, cõtentionis studio hostiles inter se rixas habent. Cum fratribus verò, parentibus, & ciuibus mutuas cædes exercent, idque pro iis possessionibus quarũ nemo post mortem dominus esse potest. Iniustam vitam consectantes, amicorũ & patriæ inopiam despiciunt, indigna & inanimata diuitiarum loco habent, pro vniuersis facultatibus statuam mercantur, quòd simulachrum loqui videatur, eos verò qui verè loquuntur odio habent. Res nõ faciles amore prosequuntur, in continente habitantes, maritima expetũt, rursusq; insulas tenentes, continentem affectãt, cunctaq; in suam cupiditatem peruertunt. Et in bello quidem fortitudinem laudare videntur, at in dies à libidinum indulgentia & auaritia vincũtur, & affectibus omnibus tenentur. Therſitis autem vitam omnes referunt. Qua verò in re risum meum Hippocrates reprehendisti? Neq; enim quisquam suam, sed alter alterius amentiam deridet, hi quidem ebrios, cùm ipsi sibi sobrij videantur, alij amantes, cùm ipsi grauiore morbo laborent, hi verò nauigantes, alij agriculturæ deditos. Neq; enim artibus, neque operibus inter se consentiũt. Tum ego, hæc quidem, inquam vera sunt Democrite, neq; alia quæpiam oratio ad conuincendam mortaliũ miseriam commodior esse possit. Verùm ipsæ actiones hanc necessitatem veluti decreto quodam imponũt, ad rei domesticæ dispensationem, nauium fabricationem, & reliquã reipublicæ administrationem, in qua versari hominem oportet. Neque enim ad inertiam eum natura procreauit. Ex his rursus latè sparsa ambitio, multorum rectè sentientem animum aberrare coegit, qui ad omnia velut sine lapsu summo studio contendunt, non tamen obscuritatem præuidere possunt. Quis enim (ô Democrite) vxorem ducens diuortium aut mortem cogitat? aut liberos educans, interitum? Sed neque in agricultura & nauigatione, regno, imperio, & omnibus quæ sunt in vita. Nemo enim se oberraturum animo antè percepit, sed quisque horum bona spe pascitur, deteriora verò nememinit quidem. Num igitur tuus hic risus his minimè conuenit? Tum

Democritus, Tardo, inquit, es admodum ingenio, proculq; à mea ſententia peregrinaris Hippocrates, neque tranquillitatis & perturbationis modum propter ignorantiam proſpicis. Qui enim hæc ipſa prudenti cogitatione diſponunt, ij & facilè liberantur, & meum riſum ſubleuant. Nunc verò velut in rebus vitæ conuenientibus mente capti cæcutiunt, neq; mente ratiocinationis experte, inordinatum impetum facilè addiſcunt. Satis enim fuerit hæc admonitio, rerum omnium commutatio, quæ ſubitis conuerſionibus incidens, repentinam & omnimodam rerum velut rotarum agitationem in mentis notione repo-10 nit. Illi verò tanquam hæc adaptata ſit & firma, affectionum continenter incidentium obliti, aliter alius quæ triſtitiam adferunt expetentes, quæ ſunt incommoda inquirentes, in multis calamitatibus aſſiduè verſantur. Quòd ſi quis omnia quæ facit pro viribus mente verſaret, vitam ab omni caſu immunem ſeruaret, ſeipſe probè noſcens, & ſuam ipſius cõcretionem apertè intelligens, cupiditatis ſtudium in infinitũ non extenderet, ſed naturã diuitem & omniũ alumnam, per ea quæ abundè ſuppetunt ſequeretur. Quemadmodum autẽ optimus corporis habitus affectionum periculum denunciat, ſic magnus rerum ſucceſſus 20 lubricus eſt. Rebus autem in aduerſis inſignes conſpiciuntur. Alij verò antiquorum res minimè oculis ſubiicientes, prauis ſuis actionibus pereũt, manifeſta velut obſcura non prouidentes, cùm tamen longam vitam exemplum habeant eorum quæ fiunt & non fiunt, ex quibus quod futurum eſt cognoſcere oportebat. Hæc eſt mei riſus materia, homines imprudentes, improbitatis ſuæ pœnas dantes auaritiæ, inexplebilis cupiditatis, inimicitiarum, inſidiarum, ſubdolorum conſiliorum, inuidentiæ. Difficile eſt multorum malorũ machinatricem ſolertiam verbis exprimere, cùm eorum ſit infinitas quędam, & in his cum doloſis 30 commentis praua mente inter ſe conuerſentur. Apud eos autem virtutis modus habetur, quod eſt deterius. Mendacia enim amant, & in his ſe exercent, voluptatis ſtudium extollunt, legibus minimè parentes. Hic autem meus riſus quæ ab his nullo propoſito conſilio fiunt condemnat, cùm neq; viſionis, neq; auditionis participes ſint. At ſolus hominis ſenſus recta intelligentia eminus ſplendeſcẽs, quod præſens & futurum eſt præuidet. Omnia deteſtantur, ac rurſus ad eadem ſe adiungunt, nauigationem auerſantes, nauigãt, agricultura propulſata, rurſus agrum colunt, abdicata vxore, aliam inducũt, ſuſceptos liberos ſepeliunt, & his ſepultis alios procreant, & rurſus educãt, ſenectutem 40 exoptant, cumq; eò peruenerint, gemunt, nulloq; in ſtatu firma mente perſiſtunt. Principes ac reges priuatum beatum prędicant, priuatus regium imperium affectat. Qui rem publicam regit, artificem tanquam periculi expertem laudat, artifex verò illum velut in omnia potentiam exercentem. Rectam enim virtutis viam puram, miniméque aſperam, ac inoffenſam non cernunt, per quam nullus incedere ſuſtinet. Per inacceſſam autem & tortuoſam feruntur, & per aſpera delati incedunt & offendunt, plærique etiam decidunt, velut ſi quis perſequatur anhelantes, partim ſequentes, partim præcedentes conten- 50 dunt. Et eorum quoſdam impudentia fretos nefandi

Δημόκριτος, μάλα ἔφη νωθὴς τὸν νόον ὑπάρχῃς καὶ μακρὴν γε τῆς ἐμῆς γνώμης ἀπόδημος Ἱπποκράτες, ἀπαρεξίης καὶ παραχῆς μέγα μὴ ὀπτικοπτέων, δι' ἄγνοιαν. Ὧν πάντα δὲ αὐτὰ, ἀμανοίη φρενήρη διοικέοντες, αὐτοί τε ῥηιδίως ἀπήλλασσον, καὶ τὸν ἐμὸν ἐλώφεον γέλωτα. [71] νῦν δὲ ὡς ἐπ' ἀρηγόσι τοῖς ἐν τῷ βίῳ φρενοβλαβέες τετύφλωνται ἀσυλλογίστως ἀμανοίη τῆς ἀπάντου φορῆς διεσδίδακτοι. νωθεσίη γὰρ ἀυτάρκης ὑπῆρχεν ἡ τῶν ξυμπεσόντων μεταβολὴ, ὀξείησι ὀφθῆσιν ἐμπιπτέουσα, ἀφνίδιον ὀχηλαεσίῃ πανταχίῃ νοήσει. οἱ δὲ ὡς ἐπ' ἀρετῇ, καὶ βεβαίῃ σκληρισμένοι πάθεσιν τοῖσι ξωεχὲς ἐμπιπτόντων, [76] ἀνῄστε ἀνῄστος πεφυκότες τὰ λυπέοντα, διζήμενοι τὰ μὴ ξυμφέροντα, ἐξηκαλινδεῦν πολλῆσι ξυμφορῆσιν. [77] εἰ δέ τις ἐμερμήριζεν κατὰ δύναμιν ἰδίῃ, τὰ ξύμπαντα ἔρδειν, ἀδιαφθόρου ἐφρόνεε ζωῇ, ἑωυτὸν ἐξεπιστάμενος. καὶ ξύγκρισιν ἰδίῃ σαφῶς κατάμανθάνων, καὶ μὴ τῆς ὀπιθυμίης πλὴν ἀπουδέω, ἀόριστον σκοπέων. πλὴν δὲ πλουσίῃ φύσει, καὶ πάντων πλήρεος, [78] δι' αὐταρκείης ὁδοιπορέων. καθάπερ δὲ τῶν παθέων δεξίῃ κίνδυνος πρόδηλος, οὕτω 20 τὸ μέγεθος τῶν δυστυχημάτων σφαλερόν ἐστιν. ἀείσημοι δὲ ἐν τῇσι κακοδαιμονίῃσι ξωθεωρέονται. [79] ἀνῄστοι δὲ τὰ τῶν παλαιῶν μὴ ἱστορέοντες ὑπὸ τῶν ἰδίης κακοπραγίης ἀπώλοντο. τὰ δῆλα καθάπερ ἄδηλα μὴ προθεωρέοντες. ὑπόδειγμα τῶν μακρὸν βίον ἔχοντες, ἐξυμνέων καὶ μὴ κνυμένων. ἐξ ὧν καὶ τὸ ἐσόμενον ἐχρῆν καταμοῦσαι. Ὧν δ' ὁ ἐμὸς γέλως ἄφρονες αὐθέφποι. ποικείης δίκας ὀκτίνοντες. φιλαργυείης. ἀπλησίης. ἔριδος. ἐνεδρίης. ὀπιθουλίης. βασκανίης. ἐπιφθονέων δὲ ἀσκέοντες. φιληδονίῃ κοσμέοντες. νόμοις ἀπιθέοντες. [80] ὁ δ' αὐτέων κατακρίνει τὴν ἀπρεσβαρεσίῃν. μήτε ὁρήσιος, μήτε ἀκοῆς μετέχοντας, μοιώη δὲ ἀφάσης αὐθέφπου ἀφεκείη ἀμανοίη τηλαυγής, τό, τε ὄν, καὶ τὸ ἐσόμενον προορεομένη. δεσαρεσθὲν πᾶσι, καὶ πάλιν τοῖς αὐτέοις ἐμπελαζόντες. ἐρησσάμενοι πλόον, πλέοντες. γεωργίῃ ἀπωσάμενοι, αὖθις γεωργοῦσιν. ἀκεδεμόνες γαμετὴν, ἑτέρην εἰσάγον). θηκήσαντες, ἔθαψαν· θαψάντες, ἐθήκησαν. πάλιν δὲ φέροντες. γῆρας ἠυξάνο. ἐς αὖθις δὲ ἀφικόμενοι γενάζοισιν. ἐν δὲ δεδεμένῃ καταστάσει βέβαιον ἔχοντες τὴν γνώμην. ἡγεμόνες, καὶ βασιλέες μακαρίζοντες τὸν ἰδιώτην. ὁ δὲ ἰδιώτης, ὀρέγεται βασιλείης. ὁ πολιτεύόμενος, τὸν χρεοτεχνεῦντα, ὡς ἀκίνδυνον. ὁ δ' χρεοτέχνης ἐκεῖνον, ὡς δυνατεῦντα κατὰ πάντων. τὴν γὰρ ὀρθὴν κέλευθον τῆς ἀρετῆς ἐν θεωροῦσι καθαρὴν, καὶ λείην, καὶ ἀπρόσπαιστον, εἰς ἣν οὐδεὶς τετόλμηκεν ἐμβαίνειν. φέρονται δὲ ὅπῃ τὴν ἀπειρίῃ καὶ σκολιὴν ῥηχυπατέοντες καταφερόμενοι. καὶ προσκόπτοντες. οἱ δὲ πλεῖοι σκοπίπτουσι. ἀθυμέοντες ὡς διωκόμενοι. ἐείζοντες. ὑστερέοντες, προσηνθέμενοι. καὶ οὓς μὲν αὐτέων, ἔρωτες ἀπάθαλοι ὑποπεφρήκασιν

[81] ἀλλοτείης

[81] ἀλλοτείης δὲ νῆς φθορῆ, ἀναιδείης πισσύοις. ὃς δὲ τήκει φιλαργυείης νοῦσος, ἀόριστος. οἱ δὲ ἀλλήλοις αὐτεπιτίθενται. οἱ δὲ ὑπὸ φιλοδοξίης εἰς πέρα ἀνενεχθέντες, βείῃ κακίης, εἰς βυθὸν ἀπωλείας καταφέρονται. καταστάπλοισιν. εἶτα ἐποικοδομοῦσι. χρείζον). εἶτα μετανοοῦσιν, καὶ ἀφαιροῦνται τὰ φιλίης δίκαια. κακοπραγεῦντες εἰς ἐχθρὸν τὰ ξυγγενίης πολεμοποιοῦντες. καὶ τουτέων πάντων αἰτίη φιλαργυείη. τὶ ἀπίστων ἀγυεόντων ἀμφέρεσις παρ' οἷς ἄκριτος μὲν ἡ γνώμη, ὃ δ' ὑπερεσπεσὸν τερπόν. ἐν δὲ τοῖς θυμοῖς, τὶ φθειρόν ζώοις ἀλόγοις τῶν ἀλεγεινοί πασιν; πλὴν ὅτι ἐν αὐταρκείῃ μόνοισιν οἱ θῆρες. τίς γὰρ λέων ἐς χλῶν κατέκρυψε χρυσόν; τίς ταῦρος πλεονεξίῃ ἐκφρύξατο; τίς πάρδαλις ἀπληστίῃ κεχώρηκε; διψῇ μὲν ἄγριος σῦς, ὅλον ὕδατος ὀρεχθῆ. λύκος δὲ σαρδάνας ὑπερεσπεσὸν τῆς αἰκιείας θοφῆς, ἀναπέπαυται. ἡμέρησι δὲ καὶ νυξὶ ξυναπομένουσιν, ὅσον ἐκ δοίνης κόρον ὤν, θεφπος. καὶ χρόνων μὲν ἐπαυσίων πάξις ὀχείης, ἀλόγων τέρμα ἔστιν. ὁ δὲ ὑπὸ διωκεχὲς, οἰστρομανείῃ ἐκ τῆς ἀσελγείης. Ἱπποκράτες μὴ γελάσῃ τὶ κλαίοντα δὲ ἔρωτα [82] ὅτι ξυμφερόντως ἀποκέκλεται, μάλιστα δὲ ὑπὸ ῥιψοκίνδυνος ἢ, καὶ φέρηται κατὰ κρημνῶν, ἢ βυθῶν πελάγεσι ὀπτεύων τὸν γέλωτα; μὴ γελάσῃ τὶ πλὴν ἢ πολλοῖσι φορτίοισι βαπτίζοντα, εἶτα μεμφόμενον τῇ θαλάσσῃ ὅτι κατεβύθισεν αὐτὸν πλήρη; ἐγὼ μὲν ὀδάμως δοκέω γελοῖν, ὀξὺ ὁρεῖν ὃ κατ' αὐτέων ἤθελον τὶ λυπηρόν. ἀλλ' οὐδὲ ἐπιτεκεῖν ὑπὸ τουτέων ἐχρῆν εἶ), [83] μήτε τεχνόμενον παῖνα φάρμακα. ὁ δὲ πρόσγονος ἀσκληπιὸς νουθεσίη σοι ἠμέθω. σώζων αὐθέφπους, κεφαιωοῖς ἢν χρείζῃ). οὐχ ὁρῆς ὅπι κεχὼ τῆς κακίης μοίρα εἰμὶ, μανίης διζήμενος αἰτίῃ, ζῶα κατακτείνω καὶ ἀνατέμνω, ἐχρῆν ὃ ὀξὺ αὐθέφπου τὶ αἰτίῃ ἐρευνῆσαι. οὐχ ὁρῆς ὅπι καὶ ὁ κόσμος [84] μεσαν θεφπίης πεπλήρωται; ἄπφεα κατ' αὐτέου πάθεα ξυνήθεικεν. ὅλος αὐθέφπος ἐν ῥυετῆς νῆσος ἐστίν. φεφόμενος ἀχρηστος ἰκέτης βοηθείης. αὐξανόμενος, ἀπάθαλος, ἄφρων, ἐνδεὴς παιδαγωγίης. θρασὺς, ἀκμάζων. θρακμάζων. οἰκέτης. [85] τὸν ἰδίοις πόνοις ἀλογιστίῃ γεωργήσας. [86] ἐν μηδόων γὰρ λύθεφν, ὀξέθορε τοιῦτος. ἀμὰ τὸ τοῖ μὲν θυμικοὶ καὶ ὀργῆς ἀμέρου γέμοντες, ἐν ξυμφορῆσι καὶ μάχῃσι, οἱ δὲ ἐν φθορῆσι, καὶ μοιχείῃσι δεῖ πόνυτος. οἱ δὲ ἐν μέθῃσιν. οἱ δὲ ὑπὸ ὀπιθυμίῃσι τῶν ἄλλοτείων. οἱ δὲ ἐν ἀπωλείῃσι τῶν σφετέρων. ὄφελον δυνάμις ὑπῆρχε τὰς ἀπόντων οἰκήσεις ἀνακαλύψαντα μηθὲν ἀφεῖναι τῶν ἐντὸς θρακάλυμμα. εἰδ' οὕτως ὁρῶ τὰ φρενούμενα ἔνδον. [87] εἰδωμὲν αὖ οὓς μὲν ἐσθίοντας. οὓς δὲ ἐμέοντας. ἑτέρους δὲ αἰκίῃσι τρεβλέοντας. τοὺς δὲ [88] φάρμακα κυκῶντας. τοὺς δ' ξυνοτέοντας ὀπιθουλίῃ. τοὺς δὲ ψηφίζοντας. ἄλλους χαίρεντας. τοὺς δ' κλαίοντας. τοὺς δ' ὅτι κατηρείῃ φίλων ξυγγεφόντας. τοὺς δ' ἐκ φιλοδοξίην ἐκφέρεντας. καὶ γε τινὲς βαθύτερα φρήξιες, τῇ ψυχῇ κοθομένων. καὶ τουτέων οἱ μὲν νέοι, οἱ δὲ πρεσβύται, αἰτειῶντες, χρηζόμενοι, πενόμενοι,

alieni cubilis corrumpendi amores ſuccendũt, quoſdam etiam inordinatus auaritiæ morbus tabefacit, alij mutuas inſidias ſtruunt. Alij verò ambitionis ſtudio in aëra ſubuecti, ſceleris grauitate in exitij profundum præcipites deferuntur, diruunt, deinde ædificant, beneficium conferendo gratiam demerentur, deinde pœnitentia ducti, amicitiæ iura violant, malèque afficiendo ad inimicitias deueniunt, & cognationis iura bello appetunt, horũmque omnium auaritia cauſa eſt. Quanam in re ab infantibus ludibundis diſcrepant? quos, cùm mens iudicio careat, quicquid ſeſe forte obtulit, delectat. Quòd ad cupiditates attinet, non multum à brutis animantibus differunt, niſi quòd feræ in eo quod ſatis eſt ſe continent. Quinam enim leo aurum defoſſum in terram abdidit? Quinam taurus alienum vſurpandi cupiditate, ad prœlium impetu quodam delatus eſt? Quæ pardalis inexplebilem auiditatem admiſit? Sitit quidem aper, ſed quantũ aquæ appetit. Lupus verò dilaniato quod ſeſe obtulit neceſſario alimento, quieſcit. At ſi dies iungantur noctibus, hominem non capit comeſſandi ſatietas. Et anniuerſariorum temporum ordo, brutis quidem animantibus coitus finem adfert, hic verò in- 20 ſano libidinis ſtimulo continenter agitatur. Quomodo Hippocrates, eiulantem ob amorem quòd ſuo commodo priuetur, non derideam? præcipueque ſi quis nullo habito periculorum delectu per præcipitia & alta maria feratur, intenſo riſu non excipiam? Non ridebo eum qui nauem multis mercibus onuſtam demerſit, deinde mare incuſantem quòd eam plenam ſubmerſerit? Equidem hæc minimè ridicula duco, verùm in eos aliquid moleſti excogitare cuperem. Sed neque pro his medicinam eſſe oportuit, neque aliquem qui Pæonia medicamenta conficeret. Cuius rei te admonere debeat tuus ille progenitor Æſculapius, qui pro ſeruatis hominibus, gratam beneficij recordationem fulminis ictus reportauit. Non vides me quoque huius vitij participem eſſe, dum in inſaniæ cauſam inquirens, animantia macto ac reſeco, quam in hominibus perſcrutari oportuit? Nonne videſ mundum ipſum inhumanitate redundare, & infinitas aduerſus hominem affectiones cumulare? Totus homo ab ipſo ortu morbus eſt. Dum educatur inutilis, auxilium ſupplex implorat; dum increſcit, improbus & demens eſt, inſtitutione puerili indigens; in ætatis vigore conſtitutus, audax; ætate marceſcens, miſerabilis, ſuos labores per imprudentiam excolens. Talis enim ex materno cruore ſanie permixto promicuit. Propterea q; hi quidem indignabundi & immodica ira referti in calamitatibus & pugnis, alij in adulteriis & ſtupris perpetuò verſantur, alij in ebrietatibus, alij in rerum alienarum cupiditatibus, alij in ſuis perdendis. Quòd ſi poſſemus nullo intus relicto velamento omniũ habitationes detegere, deinde ita quæ intus aguntur inſpicere, hos quidẽ edere videremus, illos verò vomere, alios indignis verberibus torquere, alios venena miſcere, alios inſidias ſtruere, alios rationibus ſtudere, hos gaudere, illos plorare, hos amicorum accuſationem meditari, illos verò nimia ambitione deſipere. Et certè quædã ſunt in animis altiùs recõditæ actiones. Et in his partim quidem iuuenes, partim verò ſenes, petentes, denegãtes, pauperes,

rebus affluentes, fame oppressi. Hi luxu grauati, sordidi, vincti, illi verò deliciis gestientes, multos alentes. Alij iugulantes, alij sepelientes, ea quæ habent pro nihilo habentes, speratas possessiones captantes, alij quidem impudentes, alij parci, alij inexplebiles, alij quidem interficientes, alij verberibus afflicti, alij superbè se iactantes, alij inani gloria attoniti. Et hi quidem equis addicti sunt, alij hominibus, alij nauibus, alij lapidibus, aut lignis, alij statuis ex ære, alij picturis. Et alij quidem legationibus, alij rei militaris administrationibus, alij rebus sacris. Alij coronas gestant, alij armati sunt, alij interficiuntur. Et horum singuli partim quidem in pugna nauali versantur, partim in militari officio, partim verò in agricultura. Alij verò in nauibus onerariis, alij in foro, alij in concionibus, alij in theatro, alij in fuga, alij verò aliis quibusdam rebus. Et alij quidem ad voluptatis studium, mollitiem & intemperantiam feruntur, alij ad otium ac desidiam. Cùm igitur tot indigenas & miseras animas videamus, quomodo eorum vitam eiusmodi intemperantiæ deditam ludibrio nõ habeamus? Valde quoque metuo ne artem tuã Medicam ipsi non probent. Propter intemperantiam enim implacidè se habent ad omnia, & sapientiam insaniam existimant. Et certè suspicor plæraque in arte tua, aut per inuidiam, aut per ingratitudinem, palam contumelia affici. Ægrotantes enim simul ac seruati sunt, causam Diis vel fortunæ attribuunt. Plærique verò hoc suæ naturæ assignantes, bene merentem odio prosequuntur, parúmque abest quin indignentur, si eis operam debeant. Multi etiam artis imperitiam præseferentes, cùm sint ignorantes, quod melius est damnant. Calculorum enim suffragia stupidis attribuuntur, neque ægrotantes simul approbare volunt, neq; eiusdem artis socij testimonio confirmare, cùm inuidia obstet. Neq; tu huiusmodi contumelias non expertus es, cùm probè sciam hæc quę in memorabilibus affectionibus fiunt, te per causam aut inuidiam nunquam lubenter conuitiis insectatum. Veritatis enim nulla est cognitio, neque testimonij confirmatio. Quæ cùm diceret subridebat, mihique Damagete diuina quadam specie, prioremq; formam oblitus esse videbatur. Tum ego, Democrite præstantissime, magna hospitalitatis tuæ munera mecum in Co reportabo, cùm multa me sapientiæ tuæ admonitione compleueris. Præco enim tuarum laudum reuertor, quòd naturæ humanæ veritatem inuestigasti & mente complexus es. Accepta autem à te mentis curatione discedo, cùm id tempus postulet, vt corpori cõsulatur. Cras verò ac deinceps, ad eundem locum reuertemur. Quæ cùm dixissem surrexi, ille verò me comitari paratus erat. Cumque quidam, haud scio vnde, accederet, libros tradidit. Et ego ad Abderitas qui me speculãtes expectabãt concitatiore gressu redij. Viri, inquam, Abderitæ, pro vestra ad me legatione magnas habeo gratias. Democritum enim virum sapientissimum vidi, qui solus homines ad sanam mentem reducere potest. Hæc habui Damagete quæ de Democrito tibi læto admodum animo narrarem. Vale.

πολυοστάζοντες, λιμῶ θλιβόμενοι. οἱ δὲ ἀσωτίᾳ βεβαρημένοι. ῥυπῶντες. δέσμιοι. οἱ δ' ὑφῆσι χαυεῶντες. βέφοντες, ἀνῆροι σφάζοντες. ἀνῆροι θάπτοντες. ἐπφορέοντες ἀέχοισι,[89] πρὸς τὰς ἐλπιζομένας κτήσεας ὠρμημένοι. οἱ μὲν ἀναίσχυντοι. οἱ δ' φιδωλοί, οἱ δ' ἄπληστοι. οἱ μὲν φονεύοντες. οἱ δ' τυπτόμενοι. οἱ δ' ὑπερηφανεύοντες.[90] οἱ δ' ἐπτοημένοι κενοδοξίῃ.[91] καὶ οἱ μὲν ἵππῳσι παρεσῶτες, οἱ δ' ἀνθρώποισι; οἱ δ' κυσὶν, οἱ δ' λίθοις, ἢ ξύλοις, οἱ δ' χαλκῷ, οἱ δ' γραφῇσι. καὶ οἱ μὲν στεφανείαις, οἱ δ' σφαγήσιν.[92] οἱ δ' σεφανοφορέοντες. οἱ δὲ ἔνοπλοι. οἱ δ' ἀποκτεινόμενοι. φέρονται δὲ τουτέων ἕκαστοι. οἱ μὲν ἐπὶ ναυμαχίῃ, οἱ δ' ἐπὶ στρατείῃ, οἱ δ' ἐπ' ἀγορικίῃ. ἑτέροι δὲ ἐπὶ φορτίδας ναῦς. οἱ δὲ εἰς ἀγορήν. ἕτεροι δ' ἐπ' ἐκκλησίῃ. οἱ δ' ἐπὶ θέητρον. οἱ δ' ἐς φυγήν. ἄνῆροι δ' ἀλλαχόσε. καὶ οἱ μὲν ἐς φιληδονίῃ, καὶ ἡδυπαθείῃ, καὶ ἀργασίῃ. οἱ δ' εἰς ἐρημίῃ καὶ ῥαθυμίῃ. τὰς ἀπαλλαξίας δῶν[93] καὶ δυςήνοις ψυχὰς ὀρθοῦντες καὶ τοσαύτας, πῶς μὴ χλευάσωμεν τὸν ἰδιώτην ἀνεμόνητον ἔχοντα βίον αὐτέων; κάρτα γὰρ ἔλπομαι μηδὲ τοῦτο σοὶ ἐπιτρεπτὸν εἶναι ἀνιᾶν αὐτέοισιν. δυςαρεστέονται γὰρ ἐπ' ἀνεμόνησι ἅπασι. καὶ μανίῃ τῇ σοφίῃ νομίζουσιν.[94] ἤπου γὰρ ἐπινοέω ὡς σοφῶς λωβᾶσθαί σου τὰ πολλὰ τῆς ὑπερήμης, ἢ ἀφ' φθόνου, ἢ δι' ἀνθρωπίνην. οὔτε γὰρ νοσέοντες ἅμα τοῦ σώζεσθαι, τῇ αἰτίῃ θεοῖς ἢ τύχῃ πρεσνέμουσι. πολλοὶ δὲ τῇ ἰδίᾳ φύσει πρεσπάφαντες,[95] ἐνθαμέρισι τ' ἀνεργετήσαντα, μικρὸν δεῖν πρεσαγανακτεῶντες, εἰ νομίζονται χρεωφελέται. οὔτε πολλοὶ ὁ τῆς ἀτεχνίης ἐφ' ἑωυτέοις ἔχοντες, αἱρέριες ἔοντες,[96] καθαιρεῦσι ὁ κρέατον. ἐν αἰαθήτοις γὰρ εἰσιν αἱ ψῆφοι, οὔτε δ' οἱ πάσχοντες συνόμολοι εἶ) θέλουσιν, οὔτε οἱ ὁμολεχνεῦντες μάρτυρες. φθόνος γὰ ἐνίστα). 97 ἐκ ἄπφεος τὰ τῶν ποιητέων λεχθεμάτων. γραφέως δὲ εἰδὼς ταῦτα ἐν ἀξιοπαθείῃσι σε πολλάκις θυμηθέντα, καὶ οὐδὲ αἰτίῃ ἢ βασκανίῃ φιλοπαθάσσοντα. ἀτρεκίης γὰρ οὐδεμία οὔτε γνῶσις οὔτε μάρτυρίη. ἐπεμειδία δὲ λέγων ταῦτα. καί μοι Δαμάγητε; θεοειδής τις καλεοφαίνετο, καὶ τῇ πρεστέρῃ αὐτέου μορφῇ ἐκλελησμένος. καὶ φημι ὦ Δημοκρίτε μεγαλόδοξε, μεγάλας γε τῶν σῶν ξενίων δωρεὰς εἰς Κῶ ἀποίσομαι. πολλοῦ γὰρ με τῆς σοφίης θαυμασμοῦ πεπλήρωκας. ἀπονοέω γὰρ σου κῆρυξ ἀληθείης αἰθεσπίνης φύσιν ἐξιχνεύαντος καὶ νοήσαντος. θεραπείῃ δὲ λαβὼν τῆς ἐμῆς διανοίης, θεὸς σοῦ ἀπαλλάσσομαι τῆς ὥρης τοῦτο ἀπαυτούσης, καὶ τῆς τοῦ σωμάτος ἐπιμελείης. αὔριον δὲ καὶ κτὶ ὁ ἑξῆς, ἐν ταυτῷ γενησόμεθα. ἀνιστάμενον ταῦτα εἰπὼν. καὶ ὁς ἐω ἕτοιμος ἀκολουθεῖν. πρεσελθόντι ὁ τινὶ ὁκ οἶδ' ὁκόθεν, ἀπεδίδου τὰ βιβλία. κἀγὼ ξυντονώτερον ἠπείγα καὶ πρὸς τοὺς ὄνθας Ἀβδηρείας ὅτι τῇ σκοπῇ αἰαμένοι τὰς με, ἄνδρες ἔφην, τοῦ πρὸς ἐμὲ πρεσβείης, χάρις ὑμῖν πολλή. Δημόκριτον γὰ εἶδον, ἄνδρα σοφώτατον, σωφρονίζειν ἀνθρώποις μοῦνον δυνατώτατον. ταῦτ' ἔγω σι περὶ Δημοκρίτου Δαμάγητε φρεσίζειν, γηθοσύνως πάνυ. ἔρρω σ.

Δημόκριτος

Δημόκριτος Ἱπποκράτει χαίρειν.

ΕΓνῆλθες ἡμῖν ὡς μεμεμνόσιν ὦ Ἱπποκρατες, ἐλλέβορον δώσων, πιθανεὶς ἀνοήτοις ἀνθρώποις, παρ' οἷς ὁ πόνος τοῦ ἀρετῆς, μανίη κρίνεται. ἐτυγχάνομεν δ' τότε,[98] περὶ κόσμου διαθέσεως, καὶ πολυγραφίης. ἔτι δ' ἄστρων θεσίν ξυγγεγράφοντες.[99] γνώσας δ' τὰ ὅτι τούτοις φύσιν, ὡς ἀκάρρως κάρτα εἰη ὅτι δεδημιουργημένα, καὶ ὡς τελεοῦ μανίης καὶ παραφροσύνης καθέστηκεν, ἐμοῖο μὲν φύσιν ἐπαίνεσας. ἄφρονας δ' καὶ ἀπαιδεύτους καὶ μεμεμνόσας κείνους ἔκρινας. ὀκόσα γὰρ ἐν ἀνθρώποις διαλλάσσοντα αἰὰ τὸν πόρον πλάζει ἡμέας, ἀ δὴ κόσμος ξυνοφῶται,[100] καὶ ἀμείβοντα τέτυγχε, ταῦτα νόος ἐμὸς φύσιν ἐρευνήσας ἀφικέσθαι, εἰς φῶς ἤγαγεν. μάρτυρες δ' τουτέων, βίβλοι τοῦ ἐμοῖο γραφεῖσαι. χρὴ δῶν καὶ σὲ ὦ Ἱπποκρατες,[101] μὴ τοιαῦτα ποιεῖν αἰθρώπων ξυνέρχεσθαι, καὶ ξυνομιλέειν,[102] ὧν νόος ἀκρόπλοος, καὶ ἀβέβαιος κάθεσηκεν. εἰ γὰρ τοι πειθεὶς ὡς μεμεμνότα με ἐπιστήσας ἐν ἐλλεβόρῳ, ἢ[103] πινυτὴ μανίη ἀνὴ ἐγείρονται. καὶ σέο τέχνῃ κατεμέμφατο, ὥστε αἰτίῃ τοῦ ἀκεστῆς γενήσεσθαι. ἐλλέβορος γὰ ὑγιαίνοισι μὲν δοθεὶς, ὀλιγοχρονεῖ ἀφάνειαν. μεμεμνόσι δὲ κάρτα ὠφελεῖ εἴωθεν. ὠνήθη γὰρ εἰ μὴ κατειληφέναι με γραφονία, ἀνακείμενον ὄ, ἢ γελῶν πρεσπαιζόντα, καὶ πρεσομιλέοντα ἐμαυτῷ, ὁτὲ μὲν δυςφραίνοντα, ὁτὲ δὲ μειδιῶντα ὅτι τοῖς ὀνοσμένοις ἐπ' ἐμοῖο. χρὴ δὲ πρεσομιλέοντα τῶν γνωείμων,[104] ἃ πρεσέχοντα. ἐφιστάντα δὲ τῶν ἀφάνειαν καὶ σκεπτόμενον ὀκπάγλως, ὠνήσεαι αὖ Δημόκριτον, κατά γε ὄλμος κρίσιν ἐν τῶν ὀρεομένων, μανίης εἰκόνι ἐοικέναι. χρὴ δῶν τὸν ἰήσιν, μὴ μόνον ὄψιν τὰ πάθη κρίνειν, ἀλλὰ καὶ ῥήματι.[105] τάς τε ῥυθμοὺς ἀνακρίνειν ὡς ὅτι τοιαῦτα. καὶ πότερον ἀρξάμενος ὁ πάθος. ἢ μεσάζει. ἢ λήγει. καὶ ἀφ' φορίῃ, καὶ ὥρῃ, καὶ ἡλικίῃ πρὸς ἀναθεωῦτα ἰνδείειν ὁ πάθος, καὶ ἀλυμελίῃ τε τῶν σκεύεος. ἐκ γὰ τουτέων ἀπαθύτων, δύχρεως τῶν νῦσον δυρήσεις. ἀπέταλκα δέ σι τὰ περὶ μανίης λόγων. ἔρρω σ.

Ο περὶ μανίης λόγος.

Μ[106]ΑΙνομαίνω ὁ ὡς ἔφην, ἐν ᾧ περὶ ἱερῆς νόσου, ὑπὸ ὑγρότητος ὁ ἐγκεφαλὸς, ἐν ὦ ὅστι τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα. ὅταν ὑγρότερος τῆς φύσιος ἦ, ἀνάγκη κινεῖσθαι, κινεῖσθαι ὁ μήτε τὸ ὄμμα ἀρεμίζειν, μήτε τὰ ἀκοήν.[107] ἀνὰ ἀνθρώπους ἀγνοίας ὁρᾶν τε, καὶ ἀκούειν. τῶν τε γλῶσσαν ποιεῦσα διαλέγεσθαι, οἷα αὐ βλέπει τε καὶ ἀκούει ἑκάστοτε. ὅσον ὁ αὐ ἀρεμίσῃ ὁ ἐγκέφαλος, τοσοῦτον καὶ φρονεῖ χρόνον ὁ ἀνθρωπος. χολὴ ὁ ἡ ἀφ' φθορὰ ὁ ἐγκεφάλου, ὑπὸ φλέγματος καὶ χολῆς. γνώσῃ ὁ ἑκάτερα, ὧδε. οἱ μὲν γὰ ὑπὸ φλέγματος μαινόμενοι, ἥσυχοί τε εἰσὶ, καὶ ἀβοηταί, οὐδὲ θορυβώδεες. οἱ δ' ὑπὸ χολῆς,[108] πλῆκτοι), καὶ κακοῦργοι, καὶ ἀκ πρεμαῖοι. τὼ μὲν ξυνεχῶς μαίνονται), αὗται αἱ πρεσφάσιες εἰσίν. τὼ δ' δείματα, καὶ φόβοι, ὑπὸ μελαγχολίης γίνεται ἐγκεφάλου θερμαινομένου ὑπὸ χολῆς ὁρμήσασης ἐπ' αὐτὰ κτὶ φλέβας, τὰς αἱμοφόρους. ὅταν δ' ἀπέλθῃ ἡ χολὴ πάλιν ἐς τὰς φλέβας, καὶ ὁ κῶμα πέπαυται) αὐῆται δ' καὶ ἀσῆται, καὶ ὅτι λήθη) τὰ καὶ ἐνθυμίαι, ψυχομένου ἐγκεφάλου ὑπὸ φλέγματος, καὶ ξυνιστάμενον

Democritus Hippocrati S.

AD nos venisti Hippocrates, vt tanquam insanis veratrum exhiberes, à stultis hominibus persuasus, quibus virtutis labor insania reputatur. Tum autem fortè de orbis ornatu, polorum, ac insuper de astrorum cælestium descriptione scribebamus. Cùm autem horum naturam cognouisses, quàm valde aptè essent fabricata, & quàm procul ab insania ac dementia essent posita, naturam quidem meam laudasti, illos verò amentes, immites, & insanos iudicasti. Quæ enim permutata per inane feruntur, & simulachris nos decipiunt, quæ sanè mundus esse conspiciuntur, & vicissitudine quadam sibi succedentia fabricata sunt, ea mens nostra dum naturæ veritatem indagatur, in lucem produxit. Harum rerum testes sunt libri à me conscripti. Minimè igitur Hippocrates cum huiusmodi viris, quorum mens in summo fluctuat & inconstans est, te congredi aut conuersari oportet. Nam si ab his persuasus, mihi tanquam insano veratrũ propinasses, prudentia in insaniam euasisset, artemque tuam velut dementiæ causam increpauissent. Veratrum enim sanis exhibitum, menti tenebras offundit, insanis verò multum prodesse consueuit. Existimo enim quòd si non me scribentem, sed recumbentem, aut fortè deambulantem offendisses & mecum cogitantem, modò quidem ea quæ animo agitarem implacidè ferentem, modò etiam ridentem, & me conuenientibus familiaribus mentem non adhibentem, sed stupendum in modum mente & contemplatione in rem aliquam incumbentem, ex his sanè quæ vidisses, Democritum insaniæ imaginem præseferre oculis tuis iudicasses. Medicum igitur non solùm ex aspectu, sed ex re ipsa affectus iudicare decet, & modulos vt plurimùm, & num morbus incipiat, aut in medio sit, aut in fine, discernere, & considerata temporis & ætatis differentia, ac vniuersa totius corporis natura, affectus curare. Ex his enim omnibus facilè morbum deprehendas. Tuum autem de insania scriptum ad te remisi. Vale.

De insania tractatio.

INsanienti ob humiditatem cerebri, in quo animi sunt officia, cùm humidius quàm pro natura fuerit, mouerì necesse est, velut dixi in libello de Morbo Sacro. Quod cùm mouetur, neque visionem, neque auditionem quiescere, verùm alias varia tum videre, tum audire, linguamque ea quæ sigillatim viderit & audierit disserere. Eo autẽ tempore homo sapit, quo cerebrum quiescit. Cerebri verò corruptio ex pituita & bile oritur. Vtrunque hoc modo dignosces. Qui enim ex pituita insaniunt, quieti sunt, neque clamosi, neque tumultuantes. Qui verò ex bile, hi verberant, malefici sunt, neque quiescunt. Et si quidem continenter insaniant, eæ causæ sunt. Terrores verò & metus ex transmutatione fiunt, calefacto cerebro à bile, in ipsum per venas sanguine plenas irruente. Vbi verò bilis rursus in venas & corpus discessit, quiescit. Tristatur verò & æstuat, & plus quàm commodum sit obliuiscitur, dum cerebrum à pituita refrigeratur, &

præter naturam concrescit. Cùm verò de repente cerebrum à bile calefactum fuerit, sanguine in commemoratis venis ebulliente, horrenda vident insomnia, ac velut euigilato facies incenditur, oculi rubent, mensque aliquid mali agitat. Idque etiam in somno contingit. Vbi verò sanguis rursus in venas sparsus fuerit, quiescit. Libro quinto de Morbis vulgaribus quendam recensui in quo vocis defectio cõtingebat, ignoratio, crebra deliria, & morbi reuersiones. Lingua dura erat, ac nisi collueret, loqui non poterat, & plærunque valde amara. Venæ sectio solutionem attulit, aquæ potio, aqua mulsa, & veratri potiones. Hic cùm non diu superuixisset, mortuus est. Erat & alius, quem, cùm ad conuiuium procederet, si tibicinam tibia canentem audiret, timor inuadebat; interdiu verò si audiret, nihil patiebatur.

ἀυλητρίδος ἐλάμβανεν, εἰ ἀκούσειεν αὐλούσης. ἡμέρης δὲ ἀκούων οὐδὲν ἔπασχε.

Hippocrates Democrito S.

IN arte Medica quæ rectè fiunt, plærunque quidem hominum vulgus non admodum laudat, sæpe verò Diis attribuit. At si in aliquo repugnans natura eum qui curatur interemerit, numen prætermittens, Medicos incusat. Et ego sanè plus reprehensionis quàm honoris ex arte mihi consecutus videor. Neque enim quantumuis iam senex, ad artis Medicæ summã peruenì, neque etiam ipsius inuentor Æsculapius, sed & ipse à sese in multis dissensit, velut eorum qui scripserunt libri nobis tradiderunt. Tua sanè quidem ad nos missa epistola, per veratrum medicationem reprehendebat. Accitus igitur sum Democrite, velut insanientem veratro purgaturus, cùm coniicere non possem, qualis tandem esses. Postquam verò tecum versatus, non per Iouem desipientiæ opus, sed omni prope fauore prosequendum cognoui, magnopere ingenium tuum laudaui, teque præstantissimum naturæ & mundi interpretem iudicaui, eos verò qui me acciuerunt tanquam insanos accusaui, cùm ipsi medicatione indigerent. Quandoquidem igitur casu contigit vt nos vna conueniremus, rectè feceris si ad nos crebriores literas dederis, & à te conscripta commentaria ad nos transmiseris. Misi autem etiam ad te de veratri vsu libellum. Vale.

φορμίων ξυμπαγμάτων. ἀπέταλκα δέ σι καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ ἐλλεβορισμοῦ λόγον. ἔρρωσο.

Hippocrates De Veratri purgatione.

QVi non facilè per superiora purgantur, iis corpora copiosiore cibo & quiete ante potionem humectanda sunt. Post veratri potionem, corpora magis ad motionem quàm ad somnos adducenda. Quòd verò motio corpora turbet, id indicat nauigatio. Cùm voles vt veratrum magis ducat, corpora moueto. Veratrum carnes sanas habẽtibus periculum creat. Qui in medicamentorum potionibus non sitiunt, purgari non desinunt, priùs quàm sitiant. Ex veratro orta conuulsio lethalis. Immodicę purgationi succedens conuulsio aut singultus, malo est. In alui perturbationibus & vomitionibus sponte obortis, si qualia purgari conuenit, purgentur, tum conducit, tum facilè ferũt, alioqui contra accidit. At velut in Prænotionibus dictũ est, per superiora purgatio accommoda est, ei qui θαίρων), ξυμφέρει τε, καὶ οὐ φόρος φέρουσιν. εἰ δὲ μὴ, τὠναντίον. ὡς δ' ἔφη ἐν τῷ περὶ γνωσικῶν,[117] κάθαρσις διαλείπουσα ἐφ' ἀπυ-

Ἱπποκράτης Δημοκρίτῳ εὖ πράττειν.

Ἰατρικῆς τέχνης ὦ Δημόκριτε, καὶ πορθήσεις μὲν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὑπὸ πάντων ἐπαινοῦσιν. θεοῖς δὲ πολλάκις, περιφερῶσιν. εὖ δὲ τὴν φύσιν ἀπορήξασα ἀπολέσῃ τὸν θεραπευόμενον, ἐπεὶ καὶ ἐμέμφοντο, παρέλιπες δὲ θεῖον. καὶ ἔγωγε δοκέω πλείονα μεμφομοιείου, ἢ τιμῶν κεκληρῶσθαι τῶν τέχνων. ἐγὼ μὲν γὰρ ἰατρικῆς ἐς τέλος οὐκ ἀφίγμαι. καὶ γὰρ ἢν ἐν γηραλέος καθεῶς. οὐδὲ γὰρ ὁ τῆς δεῦρε τῆς ἀσκληπιός. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν πολλοῖς διεφώνησε. καθάπερ ἡμῖν αἱ τῶν ξυγγραφέων βίβλοι παραδεδώκασιν. ἢ μὲν δὴ σὺ ἐπὶ σέο ἐπιστολὴν, κατεμέμφετο περὶ τῆς φαρμακείης τῆς ἐλλεβόρου. εἰσήγθην μὲν δὴ σὺ ὦ δημόκριτε ἐς μεμμυόπα ἐλλεβορίων. καταμαντευσάμενος ὅστις. ποτ' εἴης. ὡς δ' ἐντυχὼν ἔγνων, καὶ μὰ Διὰ παραφρονήσεως ἔργον, ἀλλὰ μεγάλην ἀποδοχῆς πάσης, κάρτα σὲ φύσιν ἐπῄνεσα. ἀείσιόν τε φύσεως ἑρμηνευτὴν, καὶ κόσμου ἔκρινα. τοὺς δ' εἰσαγαγόντας με, ἐμεμψάμην ὡς μεμηνότας. φαρμακείης γὰρ αὐτοὶ ἔχρῃζον. ἐπειδὴ τοίνυν σὺ ἀὐτόματον ἡμέας[112] εἰς σὲ αὖθις σωνήγαγες, ὀρθῶς ποιήσεις ἐπιστέλλων ἡμῖν πυκνότερον, καὶ μεταδιδοὺς τῶν ἐπὶ σέο γραμμάτων. αὐτὸς δὲ καὶ περὶ τοῦ ἐλλεβορισμοῦ λόγον. ἔρρωσο.

Ἱπποκράτης Δημοκρίτῳ περὶ ἐλλεβορισμοῦ.

T[113] Οἷς μὴ ῥηϊδίως ἄνω καθαιρομένοις πρὸ τῆς πόσιος πρόσευχρήσθαι τὰ σώματα, πλέονι δεῖπνῃ καὶ ἀναπαύσει. ἐπὶ δὲ πίνῃ ἐλλέβορον πρὸς τὰς κινήσιας τῶν σωμάτων μᾶλλον ἄγειν μὴ πρὸς ὕπνους. δηλοῖ δὲ ἡ ναυτιλίη. ὅτι κίνησις τὰ σώματα παρέσχει. ἐπὶ βούλῃ μᾶλλον ἄγειν ἐλλέβορον κινεῖ τὰ σώματα. ἐλλέβορος ἐπικίνδυνος οἷς σαρκὸς ὑγιέας ἔχουσι.[114] ὅσοι δὲ τῇ φαρμακοποσίαις μὴ διψῶσι, καθαιρόμενοι οὐ παύονται, πρὶν ἢ διψήσωσι.[115] ἀσασμὸς δὲ ἐλλεβόρου, θαυμάσιμον. ὅτι ἐπὶ καθάρσει ἀσασμὸς ἢ λυγμὸς ἐπιγιγνόμενος κακόν.[116] ἐν παῖς παρὰ χρῆς τῆς κοιλίης, καὶ οἷσι ἐμέτοις οἷς ἀνθρώποις γινομένοισιν, εὖ μὲν οἶδα δεῖ καθαίρεσθαι, καὶ

Epistolæ. Sect. VIII.

ἐφ' ἀπυρέτου. ἀσπίνη καρδιωγμὸς, ἢ σκοτοδίνος, ἢ σόμα ἐπιπικρούμενον καθόλου πᾶς ἐπὶ τῶν φρενῶν ὀδύνας.[118] ἢ δὲ κάτω, ὅπου χωρὶς πυρετοῦ τρόφος, ὀσφύος ὀδυνῶν. γονάτων βάρος. καταμηνία δυσεργεῶντα. ὀδυνᾶν ἐν οἷς ἐπὶ τὸ διάφραγμα. φυλάσσεσθαι δὲ ἐν πᾶς φαρμακοποσίαις[119] τοὺς ἀσθενέοις τὰ σώματα. μάλιστα δὲ τοὺς μέλανας, καὶ ὑγροφόρους. καὶ τοὺς ἐπόξηρους δὲ, καὶ φελλοὺς, καὶ βαυλοὺς.[120] ὀχέουσι δὲ τὰ φλεγμαίνοντα ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου, ὡς ἔφη, ἐν τῷ περὶ πτισάνης διάθεως ἐπιχειροῦσιν λύειν φαρμακείῃ, τὸ μὲν ξωντεταμμένου, καὶ φλεγμαίνοντος[121] οὐδὲν ὠφελέουσιν. οὐδὲ γὰρ διδοῦσιν ὠμὸν ἐὸν τὸ πάθος. τὰ δὲ αὐτέχοντα τῷ νοσήματι καὶ ὑγιαὶ ξωντήκουσι. ἀσθενέος δὲ τοῦ σώματος γινομένου, τὸ νόσημα ἐπικρατεῖ, καὶ ἀπίπτουσ ἔχουσι.[122] ἐλλεβορίζειν δὲ χρὴ οἷς ἀπὸ κεφαλῆς φέρεται ῥεῦμα. μὴ διδόναι δὲ ἐπὶ εμπύων,[123] μὴ φαρμακεύειν τοὺς ἀχρόους. τοὺς βεγχώδεας. τοὺς πολυωώδεας. τοὺς ἀφαίμους. τοὺς πνευματώδεας, καὶ ξηρὰ βήσσοντας. διψώδεας. φυσώδεας, ἐν τεταμένους ὑποχόνδρια, καὶ πλευρὰς, καὶ μεταφρένα, τοὺς ἀπονευαρκωμένους, καὶ ἀμφιβαλέπουσας, καὶ οἷς ἦχοι τῶν ὠτων,[124] καὶ τῆς ἐρύθρας ἀκρατεῖς. μηδὲ τοὺς ἰκτερώδεας,[125] ἢ κοιλίης ἀσθενέας.[126] ἢ αἱμορροώδεας.[127] ἢ ἐν φύμασιν. εὖ δὲ φαρμακεύσαι δοκεῖ, ἐλλεβόρῳ ἀσφαλὲς αὖω καθαιρε. κάτω δὲ μὴ. κρατίσειν δὲ τοῦτοις[128] διαιτῶν.[129] ὡς δὲ ἔφη ἐν τῷ περὶ ῥητικῶν, μὴ φαρμακεύειν μηδὲ τοὺς ἐπιθυμοῦντας μέλανα, ἀποσίτους, καὶ παραφόρους, καθεύδειν μικρὰ ὀδυνώδεας.[131] ὄμμα θρασὺ κεκλιμένον ἔχοντας. ἀποιδοῦντας. σκοτώδεας. ἀχρόους,[132] μηδὲ τοὺς ἐν πυρετῷ καυματώδεας, καπακεκλασμένους.[133] ὡς δὲ ἔφη περὶ πτισάνης σπαρμοειδὲς αὖω καθαιρε. ἢ πόσις ἥμισυ δραχμῆς ἐν ὀξυμέλιτι τετεμμένου. ξυμμίσγεται δὲ καὶ τοῖς ἐλλεβόροις τὸ πέπον μέρος τῆς πόσιος, καὶ ἥσσον πίνει. καθαιρε δὲ καὶ τοὺς ἐν χρονίοις τεταρταίοις, καὶ τοὺς ἐν λιπυρειώδεσι πυρετῷ χρονίοις. καὶ ὧν οὐκ ἔστ δίψος, μηδὲ ἀπόκρισις. τούτοις δὲ μὴ πρότερον τῶν τεσσαρεσκαίδεκα. ποτὲ δὲ καὶ πλευριτικοῖς, καὶ εἰλεώδεσι. ὡς δὲ ἔφη ἐν τῷ περὶ γυναικείων, καθαίρειν καὶ οὐ αἱ μῆτραι καθάρσεως δέονται.

Ἱπποκράτης πρὸς τὸν υἱὸν Θεσσαλόν.

ΙΣτορείης δὲ μελέτω σι ὦ παῖ. γεωμετρικῆς. καὶ ἀριθμήσιος. οὐ γὰρ μόνον σέο καὶ τὸν βίον δίκλεα καὶ ἐπὶ πολλὰ χρήσιμον ἐς δόξαν θεραπεύειν μοίρῳ ἐπιτελέσει. ἀλλὰ καὶ τῷ ψυχῷ ὀξυτέρῳ τε καὶ τηλαυγεστέρῳ κατὰ σὲ ἐν ἐπιστήμῃ ὀπῶθαι πρὸς ὅ, τι χρήζει. καὶ σι ἡ μὲν τῶν γεωμετρείης ἱστορίη ἐοῦσα πολύχρηστός τε, καὶ πολυδής. καὶ πρὸς μετ' ἀποδείξεως περαινομένη ἔστ αἰ χρήσιμη πρὸς τε τὰς τῶν ὀστέων θέσας καὶ ἐξαρθρήσας. καὶ τῶν λοιπῶν τῶν μελέων πάξιν. εἰς τῶν δὲ τούτων πολυεπτίῳ διεπιγνωστότερον. ἐμβολῆ τε ἀρθεῖν[134] καὶ τῇ τῶν ὀστέων τῶν συμφθορμένων ἀναρίσῃ τε, καὶ ὀκρυπήσῃ, καὶ συνθέσῃ. καὶ ἐξ-

fine febre cibi fastidio, aut ventriculi morsu, aut tenebricosa vertigine torquetur, aut cui os amarum est, & in summa omnibus supra septum transuersum doloribus. Per inferiora verò, vbi citra febrem tormina detinent, lumborum dolor, genuum grauitas, menses ęgrè prodeunt, & dolores sunt in partibus septo transuerso inferioribus. In medicamentorum autem potionibus, vitandi sunt qui corpore probè valent, præcipuè verò nigri & humida carne præditi, subficci, balbi & blęsi. At qui per morbi initia inflammationes confestim per medicamẽti potionem soluere nituntur, ij de distento quidem ac inflammato nihil auferunt, velut à me dictum est in libro de Ptisana. Crudus enim affectus nihil cedit, quæ verò morbo resistunt & sana sunt, tabefaciũt, imbecillo autem reddito corpore morbus superior euadit, & curari nequeunt. Veratrum autem exhibendum quibus de capite fluxio fertur, at suppuratis minimè dandum. Medicamentò minimè purgandi decolores, raucedinosi, lienosi, sanguine defecti, suspiriosi, & sicca tussi vexati, sticulosi, flatulenti, quiq; præcordia distenta habent, & latera, & dorsum, qui stupore affecti hebetiùs cernunt, quibus aures sonant, quiq; vrinam minimè continent, neque qui morbo regio laborant, & aluo sunt debili, quibus sanguis erumpit, aut qui tubercula habent. Quòd si medicamento purgandum videatur, veratro per superiora securè purgato, at per inferiora minimè. His autem præstat victus rationem præscribere. Neque verò, quemadmodum in Prædictis dixi, medicamento purgandi sunt, qui nigra vomitione refundunt, cibos auersantur, delirant, quique dolore vexati parum dormiunt, qui aspectum ferocem obliquè deflexum habent, subtumidi sunt, tenebricosa vertigine vexantur, decolores, neque qui in febre æstuant & confracti sunt. Sesamoides vero (velut dixi libro de Ptisana) per superiora purgat, potum ad drachmam dimidiam, & in aceto mulso tritum. Admiscetur etiam veratris tertia potionis parte, & minùs strangulat. Diuturnas etiam quartanas purgat, & longa febre lipyria laborantes, & eos quibus neque sitis, neque excretio adest, neque tamen antè tres hebdomadas. Interdum etiam morbo laterali & volutulo laborantes. Quinetiam purgandum est, si veteri purgatione opus habeant, velut dixi libro de Morbis mulierum.

Hippocrates ad Thessalum filium.

GEometriæ & Arithmetices cognitioni studium adhibeto mi fili. Neque enim solùm vitam tuam gloriosam & ad multa in rebus humanis vtilem, verumetiam mentem acutiorem & longè splendidiorem ad fructum eorum omnium, quæ in arte Medica vsui sunt, cõsequendum reddet. Quanquam quidem Geometriæ cognitio, cùm multas & varias formas habeat, & omnia cum demõstratione ad exitum perducat, tum ad ossium positus, & articulos suis sedibus emotos, tum etiam ad reliquam membrorum compositionem vtilis futura est. Nam ad horũ affectuum variam cognitionem faciliùs peruenìet, tum etiam articulorum repositione, tum ossium contritorum resectione, & perforatione, & coaptatione, & substra-

ctione, reliquaque curatione victus, qui locum & os quale sit ex eo emotum cognouerit. Numerorum verò series, tum ad ambitus, tum ad eas mutationes quæ præter rationem in febribus fiunt, & ad iudicandos ægros, & ad morborum securitatem satis futura est. Præclarum enim est, id tibi in re Medica subministrari, quod intensionis ac remissionis partium, quæ ex parte inæquales sunt, facilem tibi absq; errore notitiam præbeat. Quapropter ad huius experientiæ facultatem valde contendito. Vale.

δὴ κάρτα ἐς δύναμιν ἀφικνέο τοῦ τοιῆσδε ἐμπειρείης. ἔρρωο.

Democritus Hippocrati, De Natura humana.

OMnes artem Medicam nosse conuenit, ô Hippocrates, cùm præclara simul res sit & ad vitam cõducibilis, tum verò vel maximè eruditionis & eloquentiæ peritis. Sapientiæ enim cognitionem Medicinæ sororem & familiarem esse duco. Sapientia siquidem animi perturbationes exhaurit. At Medicina corporum morbos pellit. Mens autem increscit cùm adest sanitas, cuius curam habere eos qui rectè sentiũt præclarum est. Vbi verò corporis habitus dolet, mens ad virtutis exercitationem nullam adhibet diligentiam. Præsens enim morbus animum vehementer hebetat, & intelligentiam in affectus cognationem secum adducit. Humanæ verò naturæ descriptio hãc habet speculationem. Cerebrum quidem in summa corporis parte præsidio locatum est, ad securitatem sibi concreditum, intra membranas neruosas collocatum, supra quod duplicia ossa ad necessitatem adaptata, dominum mentis custodem cerebrum cœperint. Pilorum concinna ratio cutem exornat. Oculorum verò cernendi vis intra multas tunicas insistentibus humoribus velut in cauo delitescens, sub fronte ad moderationem collocata, cernendi causa est. Pupilla sincera palpebræ extremam oram (ὤροῦν dicunt) ad opportunitatis custodiam sustinet. Nares duplices odoratus arbitræ, oculorum viciniam dirimũt. Labra verò os molli suo contactu circumplexa, verborum sensum & exactam articulationem regunt & efficiunt. Mentum autem in extremitatem desinit, & testudinis in modum connexum, dentium clauis coaptatur. At aures opifex ad sermones excipiendos aperuit, in quas cùm sermo subit, certus temeritatis minister euadit. Lingua loquentiæ mater, animi nuncia, gustus custodiæ præfecta, tutis dentium sepimentis munita est. Guttur ac gula iuxta sese coaptata viciniam habent. Illud enim in spiritus viam, hæc verò in ventriculi profundum liberaliter propellendo alimentum demittit. Cor regium locum obtinens, coniformam habens, aduersus omnes insultus thoracem induit. Crebræ autem spiritus cauernæ, aëri peruiæ, spiritum vocis causam pariunt. At hepar quod sanguinem suggerit, & in alimentum transmutat, cum fibris plerunque vena caua alluitur, cupiditatisq; causa est. Bilis pallida in hepate manens, vbi in corpore humano redundat, ipsum corrumpit, eiusque noxius & inutilis est incola. Splen ex aduerso iacet, nullum negotium exhibens. Horum medius ventriculus omnia suscipiens, chorum ducit & recumbit, coctionem moderans. Intestina verò quæ ventris compositione continentur, constituta vti cum eo agitentur, per ventrem conuoluuntur, eorum quæ assumuntur & excernuntur causæ. At gemini renes coxis insidentes, & adipe circundati, ab vrinarum excretione non alieni, natura sunt comparati. Omentum vocatũ toti ventri dominatur, eumque solo liene excepto complectitur. Vesica deinceps neruosa, coxæ ore per complicata vasa insidens, vrinarum excretionis causa existit. Huic vicina infantium mater, grauis calamitas, sexcentarum ærumnarum mulieri author vterus delitescit. Cuius osculo caro præficitur, quæ ex imis coxarum recessibus erumpens, neruis adstringitur, ex plenitudine naturæ ventris effundens, ex partus prouidentia. Extra corpus pensiles, domum incolunt, ad generationem conditi testes, multiplices tunicas habentes. Pubes autem ex venis & neruis ad beneuolentiam contexta, vrinarum effusionem facit, ad veneris ministerium à natura condita, pubertatis appetentiam coarctat. Crura & brachia hisque annexa extrema, totum officij principium coaceruatum habent, totamque neruorum administrationem perficiunt. Incorporea autem in imis recessibus natura, viscerum omne genus fabricauit, quibus sanè mors insistens, ea celeriter administratione soluit.

Δημόκριτος Ἱπποκράτει περὶ φύσιος ἀνθρώπου.

Χ[136]ρὴ πάντας ἀνθρώπους ἰητρικὴν τέχνην ἐπίστασθαι ὦ Ἱπποκράτες. καλὸν γὰρ ἅμα καὶ ξυμφέρον ἐς τὸν βίον. τούτων δὲ μάλιστα, τοὺς παιδείας καὶ λόγων ἴδριας γεγενημένους. ἰσοείκελον σοφίης γὰρ δοκέω ἰητρικῆς ἀδελφιὸν καὶ ξυνοίκιον. σοφὶν μὲν γὰρ ψυχὴν ἀπαρύει παθῶν. ἰητρικὴ δὲ, νούσους σωμάτων ἀφαιρέεται. αὔξεται δὲ νόος, παρεούσης ὑγείης. τὸν καλὸν τρόπον τοὺς ἐθελοντὰς φρονέοντας. ἕξεως δὲ σωματικῆς ἀγρύπνησις, οὐδὲν προσδεόμενον ἀγαθὸ νόος, ἐς μελέτην ἀρετῆς. νοῦσος γὰρ παρεοῦσα, δεινῶς ψυχὴν ἀμαυροῖ, φρόνησιν ἐς συμπάθειαν ἄγουσα. φύσεως δ' ἀνθρώπινος ἐπιγραφὴ, τρεῖα ἔχει τοιῶνδε. ὁ μὲν ἐγκέφαλος, φρουρέει τὸν ἄκρον τοῦ σώματος. ἀσφάλειαν ἐμπεπιεσμένος. ὑμένσι νευρώδεσι στεγνοῖσι κατοικέων. ἐπὶ ὄν, ὀστέων διπλῶν φύσιες αἰαγκαίας ἀνηρτῆσθαι, δεσπότιν φύλακα φρενοῖς, καλύπτοισιν ἐγκέφαλον. τριχῶν ἀρχαιμία, χρῶτα κοσμοῦσι. ὀφθαλμοὶ δὲ τοῦ ὀμμάτων ὀρυκτὴν, ἐν πολυχίτωνι φωλεοῦσι ὑγρῷ, ὀπτασίας ἐπὶ μετώπων, [137] κλασίν σκιίδρυται. τρεῖς δὲ αἴτιον. ἄκριβὴς δὲ κόρη, [138] φύλακα παρσὸν ἀκμείης ἐπιστρωφᾷ. διπλοῖ δ' ῥώθωνες, ὀσφρήσιος ἐπιγνώμονες, ἀμείζουσιν ὀφθαλμοῦ γείτονι. μαλακὴ δὲ χειλέων ἁφὴ σώματι πρεπτυσσομένη, ῥημάτων ἄθησιν, ἀκριβῆτε διαρθρώσιν παρέχει κυβερνωμένη. γλῶσσα δὲ, ἀκροτελὲς καὶ χελώνειον τρόμφοις στεγνρμοσμένον. ἐνδοχεῖα δ' μύθων ὦτα, δημιουργὸς ἀνέωγν. [139] οἷς ἔπεων ὁ θυμὸς, ὀξὺς ἀσφαλὴς δίκαιος ἀλογιστὶς γίνεται. λαλῆς μήτηρ γλῶσσα, ψυχῆς ἄγγελος, πυλωροῦσα τὸν γλυκύν, [140] ὀχυρεῖς ὀδόντων θριγκοῖσι πεφορύηται. βρόγχος δὲ καὶ φάρυγξ, ἡρμοσμένοι ἀλλήλοις, γαστριῶσιν. ὁ μὲν γὰρ [141] ἐς κέλευθον πνεύματος. ὁ δὲ, εἰς βυθὸν κοιλίης, ἐφεῖ πρεσπέμπει. λάβρον ὠθεύμενος. κανοφόρος δὲ, καρδίη βασιλὶς, ὀργῆς πιθανὸς, τρεῖς πᾶσαν ἐπιβουλεύει [142] ἐνδεδίκε θώρακα. θαμινὰ δ' πνεύματόν σπεφυγὲς ἠέρι ἐρεθύμενα, φωνῆς αἴτιον πνεῦμα ἔκτοισι. ὁ δὲ χορηγὸν ἅμαξα, καὶ μεταβάλλον εἰς ἐφεῦ, σὺν λοβοῖς πολλάκις κοίλη [143] πρεῖπλοος ἔστα, ἧπαρ ἐπιθυμίης αἴτιον. [144] χλωρὴ δὲ χολὴ πρὸς ἧπατι μένουσα καὶ διαφθορὴ σώματος ἀνθρωπίνου ἐπιβλύουσα γίνεται. βλαβερῶς δὲ σώματος ἀνθρωπίνου ἐν ἀνωφελὴς ἔνοικος, [145] πολεῖ ἀπέναντι οὖδει πρῆγμα μηδὲν

A δὲν αἰτούμενος. μέση δ' τούτεων, χορηγεῖ πάνδεκτα καὶ λίπη. καλεωνάζεται διοικέουσα τὸν πέπλον. [146] ἔνοχα δὲ χιλίης σωφρόνεως δημιουργὶν σωνδυνάμενα, εἰλεῖται πρὸς χιλίου ἔντερα. λήψεως καὶ ἀποκρίσεως αἴτια. δίδυμοι δ' νεφροί, [147] ἰχάρσιον ἐνιδρυσάμενοι, καὶ ἠμφιεσμένοι δημῷ, οὔρων ἐκκρίσεως οὐκ ἀλλότριοι πεφύκασι. κύκλος δ' ἁπάσης χιλίης, ὁ καλούμενος ἐπίπλοος, γαστέρα πᾶσαν ἐπιστρεῖληφε, μόνου πλείονος ἄτερ. ἕξης νευρώδης κύστις ἰχίου τόμα ἐνιδρυσάμενη συμπεπλεγμένων αἰγείων, οὔρων ἐκκρίσεως αἰτίη γίνεται. ἡ δ' γειτνιῶσα τούτῃ μήτηρ βρεφέων, ἡ δεινὸν ἄλγος τοῦ ἐν γυναικὶ μόχθων μυείων παραγίνη, [148] μήτηρ πεφώλευκεν. ἡ πυλοεὸς μυχοῖς ἰχίων βεάσταται σαρξ, σφίγγεται νεύρησιν. ἐκ δ' πλήθους ἐκχέουσα γαστρὸς φύσιος, [149] ἐκ τόκου

C προσνοίης. ἐκ δ' σώματος κρεμαστοὶ ἐκτὸς, οἰκίου νέμονται ἔκγονοι κλίσιας ὄρχις, πουλιχίτωνες ἐόντες. δίνοον ἠδὲ ἀπὸ φλεβέων τε καὶ νεύρων πλέγμα, οὔρων ἐκχύσιν ποιούμενον, σπουσίας ἐπουρὸν φύσιος ἐπόδεδημιούργηται. ὀρεξιν ἡδὺς πυκαζόμενον. σκέλη δ' καὶ βραχίονες, καὶ τὰ προσκρητηριώα τούτοις ἄκρα, διακονίης πᾶσαν ἐχίου σωνθεισμένα ἔχοντα, νεύρων τὲ ἀσφαλῆ λειτουργίου τελέοισιν. ἡ δ' ἀσώματος ἐν μυχοῖς φύσις, ἐξέτευξε πολυπάμορφα σωλεγχῶν ὑλῆν. ἃ δ' θανάτος ἐπιστάθεις, ὠκέως ἔπαυσε λειτουργίης.

Hippocratis salubre consilium ad Regem Demetrium.

HIppocrates Cous Regi Demetrio, S. Nos cùm antea, ô Rex, operam dederimus vt naturæ humanæ partes in summa cõsideraremus, eas ad te conscriptas velut iussisti misimus. Nunc verò ea quibus summo studio prudentes incumbere debent, partim quidem à maioribus excepta, partim verò etiam nũc per nos inuenta ad te scripsimus. Quæ si priorum morborum signis contingentibus assecutus fueris, iisque sæpiùs vsus fueris, nullum per omne vitæ tempus morbum experieris. Duo autem sunt ægrotantium genera, quæ vniuersa animantia affligunt, vnum quidem genere, alterum verò affectu inter se dissimilia. At alimentorum cupiditates ex repugnantibus deprehendes, dum quæ vacuantur eorum quæ plena sunt, & quæ implent vacuorum indicationem faciũt. Morbos autem omnes ex subcontrariis conflatos deprehendes, & morbos ex morbis oriundos. Contulsionibus succedens febris morbum compescit. Capitis magnos dolores, sanguis per aures aut nares copiosè prorumpens. Conuulsiones melancholicis omnibus succedentes, melancholias sedant. Et in summa quidem humanorum morborum radix caput est, ex eoque maximæ ægrotationes adueniunt. Cùm enim toti corpori incumbat, eorum omnium quæ ingeruntur reliquias & tenues humores non secus ac cucurbitulam attrahere contingit. Intendere autem animum oportet, vt ipsi in has partes præparata-

Ἱπποκράτης Κῶος βασιλῆ Δημητρίῳ χαίρειν. ἡμεῖς καὶ πρότερον σπουδάζοντες ὦ βασιλῆ περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν κεφαλαίῳ θεωρῆσαι τὰ μέρη, ταῦτα συγγράψαντες καθάπερ ἠξίωσας, ἀπεστείλαμεν. νῦν δὲ περὶ ὧν δεῖ μάλιστα σπουδάζειν τοὺς ἐμφρονας, ἡμεῖς τὰ μὲν, καὶ παλαὶ τῶν πρότερον παρειληφότες, τὰ δὲ, καὶ νῦν αὐτοὶ προσεξευρίσκοντες, γεγράφαμέν σοι. οἷς οὐ τῶν πρότερον ἀρρωστημάτων σημείοις γινομένοις ἐπακολουθῶν, καὶ χρώμενος πλείσταις, ἀνοσος ἂν εἴης τὸν ἀπαντα χρόνον. ἔστι δὲ, δύο ἡλικίαι ἀρρωστιῶν ἁπάντων ζώων. ἡ μὲν, χυμοῖ ἡλίος. ἡ δὲ, χυμοῖ πάθος, ἀνόμοιαι. τὰς δ' ἐπιθυμίας τὰς κατὰ τὸν ἐφεῦ, ἐκ τῶν ἐναντίων ὄψει. [150] ξηραινομένων τῶν κενουμένων. τὰ δὲ πλήρη πληρούντων δὲ κενά. τὰς δὲ νούσους ἁπάσας, ἐξ ἐναντίων ὄψει καθεστηκυίας καὶ νούσους ἐπὶ νούσων γινομένας. [151] ἐπὶ πασμῶν πυρετὸς ἐπιγινόμενος, ἴσησι νόσημα. [152] κεφαλῆς πολλῆς δὲ πρεωδωνίας αἷμα κατὰ τὰ ὦτα ῥαγὲν, ἢ κατὰ τὰς ῥῖνας. [153] πασμοὶ πᾶσι τοῖς μελαγχολικοῖς ἐπιγινόμενοι, παύουσι τὰς μελαγχολίας. καὶ καθόλου μὲν ἔστι καὶ ῥίζα τῶν ἀνθρωπίνων νοσημάτων, ἡ κεφαλὴ, καὶ τὰ ἀρρωστήματα τὰ μέγιστα, ἐκ τούτης γίνεται. [154] ἐπικειμένου γὰρ αὐτοῦ παντὸς σώματος, ὥσπερ σικύας τῶν εἰσφερομένων ἁπάντων συμβαίνει αὐτοῦ ἕλκειν πρεπώματα. καὶ τοὺς λεπτομερεῖς χυμούς. δεῖ δὲ προσέχειν τὸν νοῦν, ἰδίως ζῶν αὐτὸν προσκαθαίρειν

tus peculiariter viuas, & adhibita diligentia tam benè constituto ordine omnia apud te fiant, vt nullum ingruentis morbi incrementum accipiat, & neque rerum venerearum, neque diuersorum eduliorum intemperantia, neq; somnis maximè noxiis minimè exercitato corpore vtaris, sed signa quæ in corpore fiunt secutus, cuiusque corporis occasionem conferues, vt eo qui ingruit morbo euitato, earum medelarum vsu quas præscribo, sine vllo morbo vitium transigas.

ταῦτα τὰ μέρη, ὅπως μηδεμίαν αὔξησιν λαμβάνοντα, τὰ πρόσπίπτοντα τῶν ἀρρωστημάτων, ἀφ᾽ τε τῆς ὀπτιμελείας καὶ τῆ δ᾽ ἀτάξίης τῆς τῶν σὶ γινομένης. καὶ μήτε ταῖς τῆ ἀφροδισίων ἀκρασίαις, μήτε ταῖς τῶν διαφόρων ἐδεσμάτων,[155] μήτε τοῖς ὕπνοις τοῖς ἀκαίρως λαστικοῖς ἀγυμνάστου ὄντος τῆ σώματος χρώμενος, ἀλλ᾽ ἐπακολουθοῦντα τοῖς σημείοις τοῖς γινομένοις ἐν τῷ σώματι, ἀφ᾽ τηρῶν τὸν κρείσσονα ἑκάστου σώματος. ὅκως αὖ φυλαξάμενος τὰ ἀρρώστημα τὰ μέλλον ὀπτφέρεσθαι, τῶς θεραπείαις, αἷς αὖ ἐγὼ γράφω, χρώμενος, ἀφ᾽ τελῆς αὔου ζῶν ἐών.

Athenienſium Senatusconſultum.

SEnatus Populusq; Atheniẽſium ſic cenſuit. Quandoquidem Hippocrates Cous Medicus, ab Æſculapio oriundus, ſummam beneuolentiam in ſeruandis Græcis oſtẽdit, cùm peſte à Barbaris in Græciam peruadente, demiſſis per loca ſuis diſcipulis medelas indicauit, quibus qui vterentur inſtantem peſtem ſecurè effugere poſſent, quoque modo Medicina Græcis tradita, eos laborantes tutò ſeruaret. Quin & exactè à ſe ſcripta de re Medica in publicum emiſit, cùm multos eſſe cuperet Medicos, qui ſeruare poſſent. Perſarum etiam Rege ipſum ad honores ſuis optimatibus æquales, & munera quæ ipſe Hippocrates optaret accerſente, Barbari pollicitationes, quòd hoſtis & communis Græcorum inimicus eſſet, contempſit. Vt igitur conſtet populum Athenienſem, Græcis ſemper vtiliter conſuluiſſe, vtque dignam pro meritis Hippocrati gratiam referat, decreuit populus, vt is magnis myſteriis non ſecus ac Hercules Iouis filius publicè initiaretur, & corona aurea mille aureorum coronaretur, coronam ipſam Quinquatribus magnis in gymnico certamine præcone proclamante. Et omnibus Coorum liberis liceat, non ſecus ac Athenienſium, Athenis pubertatem agere, quòd eorum patria eiuſmodi virum procrearit. Hippocrates verò vt ciuitatis iure & victu in Prytaneo toto vitæ tempore donetur.

Δόγμα ἀθηναίων.

EΔοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δ᾽ήμῳ τῶν ἀθηναίων. ἐπειδὴ Ἱπποκράτης Κῶος ἰατρὸς ὑπάρχων καὶ γενὼς ἀπὸ ἀσκληπιοῦ, μεγάλην εὔνοιαν μετ᾽ σωτηρίας ἐνδέδεικται τοῖς ἕλλησι. ὅτε καὶ λοιμοῦ ἰόντος ἀπὸ τῆ βαρβάρων ἐπὶ τὴν ἑλλάδα, κατ᾽ τόπους ἀποστείλας τοὺς ἑαυτῆ μαθητὰς παρήγγειλε τοῖς δεῖ θεραπείας χρωμένοις ἀσφαλῶς ἀφεφυλάσσεσθαι τὸν ἐπιόντα λοιμόν. ὅπως τε ἰατρικὴ δοθεῖσα τοῖς ἕλλησι ἀσφαλῶς σώζει τοὺς κάμνοντας αὐτῶν. ἐξέδωκε δὲ καὶ συγγράφας ἀκριβῶς τὰ περὶ τῆς ἰατρικῆς τέχνης, πολλοὺς βουλόμενος τοὺς σώζοντας ὑπαρχειν ἰατροὺς. τοῦτε πρὸς τῶν βασιλέως μεταπεμπομένου αὐτὸν ἐπὶ ὑμᾶς τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἴσης καὶ δώρεοις ἐφ᾽ οἷς αὖ αὐτὸς Ἱπποκράτης αἱρῆται, ὑπερεῖδε τὰς ὑποσχέσεις τῆ βαρβάρου, ὅτι πολέμιος, καὶ κοινὸς ἐχθρὸς ὑπῆρχε τοῖς ἕλλησι. ὅπως οὖν ὁ δῆμος ἀθηναίων φαίνηται πρεσαιρούμενος τὰ χρήσιμα ἀφ᾽ πάντος ὑπὲρ τῆ ἑλλήνων, καὶ ἵνα χάριν ἀποδῶ πρέπουσαν Ἱπποκράτη ὑπὲρ τῶν εὐεργετημάτων, δεδόκηται τῷ δ᾽ήμῳ μυῆσαι αὐτὸν τὰ μυστήρια τὰ μεγάλα δ᾽ημοσία καθάπερ ἡρακλέα τὸν διός. καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν στεφάνῳ χρυσῷ ἀπὸ χρυσῶν χιλίων. αὐξάνεσθαί τε τὸν στέφανον πάνταθηναίοις τοῖς μεγάλοις ἐν τῷ ἀγῶνι, τῷ γυμνικῷ. καὶ ἐξεῖναι πᾶσι κώοις παῖσιν ἐφηβεύειν ἐν ἀθήναις[156] καθάπερ παῖσιν ἀθηναίων. ἐπειδὴπερ ἡ πατρὶς αὐτῶν ἄνδρα τοιοῦτον ἐγένησεν. εἶ δὲ Ἱπποκράτη καὶ πολιτείαν, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ ἀφ᾽ βίου.

Hippocratis oratio ad aram.

VOs alloquor ô multi & multarum vrbium incolæ, ſummaque dignitate conſtituti, communi nomine Theſſali. Mortales omnes duræ fati neceſſitati ſunt obnoxij, quæ quod velit per vim extorquere poteſt. Quam etiam ob cauſam nunc cum prole mea fronde coronatus ad Mineruæ aram ſupplicanti ſimilis ſedeam, quis ſim his qui me non norunt enarrare oportet. Hippocrates Medicus Cous, ô viri, grauis & honeſta de cauſa meipſum & liberos veſtrę multitudini cognoſcendos trado. Vos etiam mihi ſanè familiares eſtis, inter quos (re vera) plurimos, & in veſtris vrbibus, vt paucis expediam, noti ſumus. Nomen verò meum vlteriùs quàm forma proceſſit. Id autem cauſæ ex arte mea, quæ ſanitatem & vitam tuetur, fuiſſe videtur, quòd non ſolum hominibus qui ve-

[157] Ἐπιβώμιος.

ΩΠολλοὶ καὶ πολλῶν πολίων οἰκηταί. ἐν ἀξίᾳ μεγάλῃ γεγενότες. κοινὸν ὄνομα Θεσσαλοί, πᾶσιν αὐθεπόποισι πικρὴ ἀνάγκη τὰ μεμοιραμένα φέρειν.[158] κἀρτερεῖν δ᾽ βιάζεται ἀβούλη.[159] ἢ καὶ νῦν ἐγὼ εἴκων ξὺν ἐμῇ θυγατρὶ θαλλὸς φέρας, ἐπ᾽ ἀθηναίης βωμῷ ἱκέτης ἵδρυμαι, τίς ἐὼν χρὴ λέγειν τοῖς ἀγνοέουσιν. Ἱπποκράτης ὦ ἄνδρες ὁ ἰητὴς ὁμοίως[160] ἀφ᾽ στεμνῆς καὶ καλῆς αἰτίης, ἐμὲ ἐωυτὸν καὶ παῖδας, ὑμῖν ξυνίσημι. γινώσκεσθαι ὦ πλῆθος. καὶ γὰρ δὴ ὦ ἄνδρες οἰκεῖοι ἐν οἷς ὡς εἰπεῖν ἀληθὲς πολλοῖσιν ὑμέων καὶ πολίων ὑμετέρων γινώσκομαι ὡς τύπῳ εἰπεῖν. οὔνομα δ᾽ ἰδέης καὶ προσωτέρω χεχώρηκε.[161] δοκέει δὲ τοῦτο ἐκ τέχνης ἐμῆς ὑγιείης τε καὶ ζωῆς, αἴτιον αὐθεπόποισιν. οὐ μόνον τοῖσι τῶν ὑμετέρων

Epiſtolæ. Sect. VIII. 25

τέρων οἰκέουσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοῖσιν Ἑλλήνων, ἐγγεῖς ὑμέων γινώσκομαι. ἤδη δὲ ὅπη ἐγὼ ὑπέμφνα ὁ θεσσαλικοῦ πρῆγμα, ἔργω πρᾶξαι ἐρέω. ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες Θεσσαλοὶ, κακῶς ἔξοισι χρεώμενοι μετὰ πολιν ἡμετέρην Κῶ.[162] ἐν δουλίης μέρει ἀφαιρεῖται, τὰ ἐλεύθερα ἀφ᾽ προγόνων κτήσιος, ἰδιόκτητα ποιεύμενοι. οὔτε ξυγγένειαν αἰδεσθέντες, ἣ ἐστιν αὐτέοις ἀπὸ ἀπόλλωνός τε, καὶ Ἡρακλέους, ἥτις ἐς ἡμέας τε καὶ σεμνὸν, τοὺς κείνων παῖδας ἱκνέεται.[161] οὐδ᾽ Ἡρακλέους εὐεργεσιῶν εἵνεκεν πενέος νόον βαλόμενοι, ἃς ὁ κοινὸς ὑμῖν τε, καὶ ἡμῖν ὀρθῶς ποιέων θεὸς, ἐς ἐκείνους κατέθετο. ὑμῆς τε ἀλλὰ πρὸς Διὸς ἱκέσιου καὶ θεῶν ὁμογνίων ἐξέλθετε. ἀμμύατε. ἐλευθερώσατε τῆς ἰδίης φιλοτιμίης μηδὲν ἐλλείποντες.

[164] Πρεσβυτικὸς θεσσαλοῦ Ἱπποκράτους ὑοῦ.

ΠΡοσήκειν ἡγέομαι ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν καθεσάμενον εἰς ὑμέας, καὶ μὴ γινωσκόμενον πάντι τῷ πλήθει, πρῶτον δηλῶσαι μὲν, ὅς τις, καὶ ὅθεν ἐστί. μετ᾽ δὲ ταῦτα τῶν ἄλλων λόγων ἅπτεσθαι. ἐμοὶ μὲν πατὴρ, Ἱπποκράτης. ὃν ὑμῆς γινώσκετε ἐν ἰατρικῇ ἡλίκιον δυάμενον ἔχει. οὔνομα δὲ Θεσσαλός. γινώσκομαι δὲ κἀγὼ, οὐκ ἐν δευτέρεοις ὑμέων, οὐδ᾽ ὀλίγοις. πατρὶς δέ μοι, Κῶς. ἐὼν ὅπως ὑμῖν οἰκεῖν ἐστὶν ἐξ ἀρχαίων, ἕτερεοι ἐρεῦσιν, οἵ τινες ἱστορίαν ἐξηγήσασθαι δυνατώτερεοι. ἦλθον δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς. τέσσαρας ἔχων εὐεργεσίας εἰπεῖν παρ᾽ ἡμῶν εἰς ὑμᾶς γεγενημένας. τὴν μὲν τινα παλαιὰν ἐπὶ τῶν προγόνων, κοινὴν ἐς ἅπαντας τοὺς ἀμφικτύονας, ὧν ὑμέες οὐκ ἐλαχίστη μοῖρα. τὴν δὲ ἑτέρην ἔτι μείζω ταύτης,[161] καὶ διικνουμένην ἐς ἑλλήνων τοὺς πλείστους. καὶ αὖταν μὲν φανήσονται τῆς πόλιος, καὶ τῶν προγόνων τῶν ἐμῶν ἐοῦσαι. ἡ δὲ τέτη, τῆ πατρὸς ἰδίη. καὶ τηλικαύτη, ὅσον εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ὑμῖν τε καὶ πολλοῖς ἑλλήνων κατέθετο. ἡ δ᾽ ὑστάτη τῶν τεσσάρων, κοινὴ τῆ πατρὸς καὶ ἐμή. καὶ οὐκ ἔτι ἐς πλείονας, ἀλλ᾽ εἰς ὑμᾶς αὐτὸς διικνεομένη. ἡ πρὸς μὲν τὰς πρότερας εὐεργεσίας, μικρὴ αὖ φανείη. πρὸς δὲ ἑτέρων χάριτας μεδεομένη, μεγάλη. αἱ μὲν δὴ εὐεργεσίαι τοιαῦται, οὕτως ἔχοισιν ἃς ἔφην εἶ), ὡς συμελόντι εἰπεῖν. δῆ δὲ μὴ μοῦνον φαίαι, ἀλλὰ καὶ ἀποδῆξαι ὡς εἰσὶν ἀληθέες. ἀρχὴν οὖν τῶν λόγων,[166] τὴν ἀρχὴν τῶν ὑπουργιῶν ποιήσομαι. τὰ δὲ ἀρχαιότατα πρῶτα λέξω,[167] ἐν οἷς τάχ᾽ αὖ με καταλαθοίτε μακρότερα καὶ[168] μυθωδέστερα εἰπεῖν, πόθεν δὲ πᾶς ἀρχαῖος λέγεται. ἐὼν γὰρ ὁ χρόνος ὅτ᾽ ἐὼν κρίσαιον ἔθνος. ἐσόκεον μὲν πρὶν ὁ Πυθικὸν ἱερὸν. νῦν δ᾽ εἶεν ἤγε νεῶν τῶν Ἀπόλλωνι καθέρωται. καλέεται δὲ ὃ μὲν κρίσαιον παιδίον ὦ Λοκροὶ παρεοικέοισι,[169] καὶ ὦ Μέλαινα πρόσθεν. ὃ δὲ κίρφιον ὄρος, ὦ Φωκέες πρόσκειται. οὔτοι δὲ οἱ κρίσαιοι ἠνύομενοι τότε πολλοὶ καὶ ἰσχυροὶ καὶ πλούσιοι, τουτέοις τοῖς ἀγαθοῖς, ὅτι κακῶ ἐχρήσαντο. ὑβρεισαντες γὰρ πολλὰ δεινὰ καὶ πρόσθεν πρεσβύματα εἰργάσαντο εἰς τὴν θεὸν ἀστεροῶντες. Δελφοὶς καταδουλούμενοι. προσοίκους λεηλάζομενοι,[170] γεωργοὺς συλέοντες. γυναῖ-

πέρων οἰκέουσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοῖσιν Ἑλλήνων, ἐγγεῖς ὑμέων γινώσκομαι. ἤδη δὲ ὅπη ἐγὼ ὑπέμφνα ὁ θεσσαλικοῦ πρῆγμα, ἔργω πρᾶξαι ἐρέω. ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες Θεσσαλοὶ, κακῶς ἔξοισι χρεώμενοι μετὰ πολιν ἡμετέρην Κῶ.[162] ἐν δουλίης μέρει ἀφαιρεῖται, τὰ ἐλεύθερα ἀφ᾽ προγόνων κτήσιος, ἰδιόκτητα ποιεύμενοι. οὔτε ξυγγένειαν αἰδεσθέντες, ἣ ἐστιν αὐτέοις ἀπὸ ἀπόλλωνός τε, καὶ Ἡρακλέους, ἥτις ἐς ἡμέας τε καὶ σεμνὸν, τοὺς κείνων παῖδας ἱκνέεται.[161] οὐδ᾽ Ἡρακλέους εὐεργεσιῶν εἵνεκεν πενέος νόον βαλόμενοι, ἃς ὁ κοινὸς ὑμῖν τε, καὶ ἡμῖν ὀρθῶς ποιέων θεὸς, ἐς ἐκείνους κατέθετο. ὑμῆς τε ἀλλὰ πρὸς Διὸς ἱκέσιου καὶ θεῶν ὁμογνίων ἐξέλθετε. ἀμμύατε. ἐλευθερώσατε τῆς ἰδίης φιλοτιμίης μηδὲν ἐλλείποντες.

Theſſali Hippocratis filij Oratio.

COnſentaneum eſſe arbitror, viri Athenienſes, vt is qui apud vos dicturus venit, cùm multitudini notus non ſit, primùm quidem qui nam & vnde ſit demonſtret, deinde verò reliquam orationem perſequatur. Pater certè mihi eſt Hippocrates, quem quantum habeat in arte Medica facultatem, optimè noſtis, nomen verò Theſſalus, qui & inter vos non in poſtremis, nec in paucis ſum cognitus. Patria mea Cos eſt, quæ qua ratione vobis ab antiquo coniuncta ſit, cæteri dicent qui in enarranda hiſtoria plus valent. Huc autem veni à patre miſſus, quatuor in vos à nobis collata beneficia commemoraturus. Vnum quidem vetus quoddam, maiorum noſtrorum memoria, in omnes Amphictyones commune, quorum vos non minima pars eſtis. Alterum verò hoc aliquanto maius, quod etiam ad plurimos Græcos permanauit. Et hæc quidem ab vrbe noſtra & maioribus noſtris profecta deprehendentur. At tertium patris eſt proprium, & tantum quantum nemo vnquam hominum, tum apud vos, tum apud multos Græcos poſuit. Quartum & vltimum mihi cum patre commune eſt, quod nec iam in multos, ſed in vos ipſos redundauit. Quod quanquam cum prioribus beneficiis comparatum, paruum videri queat, ad aliorum tamen beneficia collatum, magnum eſt. Atque hæc quidem beneficia, vt paucis comprehẽdam, quemadmodum dixi, ita ſe habent. Vera autem eſſe non ſolùm dicere, ſed etiam demonſtrare conuenit. Orationis igitur noſtræ exordium ab officiis noſtris ſumam, ac primùm antiquiſſima referam, in quibus longiora fortaſſe & fabuloſiora narrare videbor. Quiuis autem vetus dici deſiderat. Olim enim Criſæa gens fuit, & circa Pythicum templum habitabat, terram autem quæ nunc Apollini dicata eſt, incolebat. Criſeus verò campus vocatur, quem Locri accolunt, & in quo ſunt Melæna. Cirphius autem mons, cui Phocenſes adiacent. Cirſæi verò cùm numeroſi eſſent, potentes & diuites, his bonis inſolentiùs abutentes, multa grauia & iniuſta perpetrarunt, in Deum etiam impiè ſe gerentes, Delphos ſubiugantes, vicinos diripientes, colonos deprædantes, vxores & li-

beros abducentes, & in eorum corpora flagitium committentes. Ex quibus ira commoti Amphictyones, immisso in eorum agros exercitu, iisque prælio superatis, regionem deuastarunt, & vrbes expugnarunt. Vbi qui multa & nefaria perpetrarunt, in miserabiles calamitates inciderunt, neque minores pœnas quàm aliis inflixerant, persoluerunt. Ex quibus fœlicissimi fuerunt, qui hostium manibus perierunt. Deinde qui bello capti sunt, quique ad aliam regionem & vrbes transmissi sunt. Neque enim sua mala ob oculos habuerunt. At qui captiui illic remanserunt, infœlicissimi fuerunt, qui suam regionẽ incolentes, cum vxoribus & liberis agros & vrbes igne conflagrantes aspexerunt. His autem adhuc peiùs degẽbant, qui intra mœnia perdurabant, cùm commemorata mala partim quidem videbant, partim verò scisciscitando rescisscebant, veris maiora audientes, (sic enim contingere solet) & sanè suæ saluti diffidebant. Erat autem illis vrbs prope hunc locum maxima, vbi nunc equestre certamen celebratur, in quam mœnibus extructis aliarum vrbium exules recepe unt, inutilibus verò eiectis necessaria comportarunt, & de sustinendo bello cogitabant, sperantes neque hostili manu, neque longa temporis obsidione vrbem capi posse. Amphictyones verò tum reliqua destruxerunt, tum præsidio vrbi imposito, & ad obsidionem comparato, reliquum exercitum per vrbes dimiserunt. Successu verò temporis, cùm pestis castra inuasisset, militibus ægrotantibus, quibusdam etiam morientibus, aliis quoque propter morbum præsidium deserentibus, Amphictyones turbati sunt, & varia inter se consultabant. Sic autem in rebus communibus quodammodo fieri solet. Demum verò morbum indignè ferentes, & bellum desperantes, rem Deo commiserunt, & quid agendum foret interrogauerũt. At ille bellum gerere iussit, & victoriam pollicitus, si Cô peterent, ceruique filium cum auro in subsidium adducerent, idque festinabundi, priùs quàm Crisæi in adyto tripodem diriperent, alioqui vrbem capi non posse. Quibus auditis Co profecti oraculum renunciauerunt. Hærentibus autem Cois & vaticinium ignorantibus, surrexit ex Asclepiadarum genere quidam ex maioribus nostris Medicus inter Græcos eius temporis procul omni dubio præstantissimus, ei nomen erat Nebrus, qui dixit oraculum præcipere vt ad se venirent. Siquidẽ Deus vobis consuluit, vt Co profecti, Cerui filium in subsidium adduceretis. Hæc equidem est Cos, ceruorum fœtus Nebri appellantur, Nebrus autem mihi nomen est. Quodnam verò subsidium malè habenti exercitui potius fuerit quàm Medicus? Et certè, rectè consentaneum nõ existimo, vt eos qui in tantum Græcos diuitiis superant, Deus Co venire iusserit, vti aureos nummos peterent. Verùm oraculum istud in familiam meam venit. Chrysus enim mihi vocatur filiorum meorum natu minimus. Hic autem omninò & specie, & animi virtute (si patri dicere licet) omnibus ciuibus præcellit. Ego igitur, nisi quid aliud vobis videatur, naui actuaria quinquaginta remorum,

καὶ δὲ καὶ παῖδας ἀγαθὰ ἐόντες. καὶ εἰς τὰ σώματα ἐξυβείζοντες αὐτῶν ἀμφικτύονες, ὀργισθέντες καὶ στράτευμα ἐς τὴν χῶρον ἐμβαλόντες αὐτέων, [171] καὶ μάχην ἰσχήσαντες, τὴν χώρην ἐδήωσαν, καὶ τὰς πόλιας ἐπόρθουν. ἔνθα πολλὰ καὶ ἀνόσια ποιήσαντες, μετὰ λίως ἀπώλοντο, καὶ οὐ μείω, ὧν ἔπαθεν τίνοντες. μακάριοι δ' ἦσαν αὐτέων οἱ ἐν χερσὶ τελευτήσαντες, δεύτεροι δ' οἱ δουλεύοντοι θυόμενοι, οἵτε ἐς ἑτέρην χώρην καὶ πόλιας ἐπεραιώθησαν. τὰ γὰρ σφέτερα κακὰ, οὐκ εἶχον ἐν ὀφθαλμοῖς. οἱ δὲ αὐτοῦ μείναντες τὰ ἀιχμαλώτων, ἀτυχέστατοι ἦσαν, [172] ὅσοι οἰκίζοντο ἐν χώρῃ τῇ ἑωυτῶν, ξὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἀγρούς τε καὶ ἄστεα πυρὶ καταδιδόμενα ἐθεώρεον. ἔτι δὲ τούτεων κάκιον δῆλον οἱ ἐν τοῖς τείχεσι παρεκέοντες, ὁκότε τῶν εἰρημένων κακῶν, ἀμφὶ ἔβλεπον. ἀ δ' ἐπιπυθάνοντο, πλέον ἀκούοντες τῶν ἀληθέων. οὕτω γὰρ που ἔθος γίνεται. καὶ δὴ κακὸς ἐλπίδας σωτηείης εἶχον. ἐν δὲ σφι πόλις ἐστὶ τοῦτου τοῦ τόπου μεγίστη, ὄκου νῦν ὁ ἱππικὸς ἀγὼν τίθεται. ἧς τὰ τείχη ἐπεσιδιάζοντο, καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀγῶν πόλεων ἐξεφόρεον τὰς ἐπέχοντο. τὰ δ' ἀκρόπολιν ἐξέβαλον, καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐσεκομίζοντο καὶ διεσώθη τὸ στρατόπεδον, ἐλπίσαντες μήτε ἐφ' ὧν μάχη τὴν πόλιν αἱρεθεῖεν, μήτε χρόνῳ μῆκος γένοιτο. οἱ δ' ἀμφικτύονες τὰ ἄλλα τε καθαρὰ, καὶ ὅπῃ τοῦτο τῇ πόλει φερόμενον ποιησάμενοι. καὶ ἐς πολιορκίαν σιδιάσαντες ὁ ἄλλο στράτευμα, κατὰ πόλιας ἀφῆκαν. τοῦ δὲ νοῦσου δὲ τοῦ γένοιτο, [173] καὶ λιμοῦ ἐς ὁ στρατόπεδον ἐμπεσόντος, καὶ τῶν στρατιωτῶν νοσεόντων. πινῶν δὲ καὶ ἀποθνησκόντων, τῶν δὲ καὶ ἐκλιπόντων ὁ φερόμενον ἀφ' τὴν νοῦσον, οἱ ἀμφικτύονες ἐπεφράσαντο. καὶ ἄλλοι ἄλλα ἐβουλεύοντο. φιλοῦ δὲ τὰ κοινὰ οὕτω πως γίνεται. τέλος δὲ ἀγαμακτέοντες τῷ πάθει, [174] καὶ ἀπογνώσιμα χήσαντες, τῷ θεῷ ἐπέτρεψαν. καὶ ἤρετο ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. ὁ δ' ἐκέλευε πολεμεῖν, καὶ ἐπιμνῆσθαι κρατήσειν, ἢν ἐς Κῶ ἐλθόντες ἐλάφου παῖδα, [175] ἐς ὀπτεύειν ἀγάγωσι. ξὺν χρυσῷ πεύσαντες, ὡς μὴ πρότερον οἱ χρισαῖοι ἐν τῷ ἀδύτῳ τὸν τρίποδα συλήσωσιν. εἰ δὲ μὴ, τὴν πόλιν οὐχ ἁλώσεται. οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες καὶ ἐλθόντες ἐς Κῶ, τὰ μαντευθέντα ἀπήγγελλον. ἀπορούντων δὲ τῶν κώων, καὶ ἀγνοούντων ὁ ἐπομνύτευμα, ἀνὴρ ἀνὴρ, ἡλικος μὴν Ασκληπιάδης. πρότερον δὲ ἠμέτερος. ἰητὴς ἐν ἐλλιμένων κράτιστος ὁμολογούμενος, τῷ τότε. ὄνομα οἱ ἦν νεβρὸς, ὅς τις ὀνομάζεν ἔφη θέσφατον ἥκειν πρὸς ἑωυτόν. εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἔτως παρεύσειν ὑμῖν, ἐλθόντας ἐς Κῶ, ἐλάφου παῖδα ἐς ὀπτεύειν ἀγαγεῖν. κῶς μὲν γὰρ αὔτη. τὰ δ' ἐλάφων ἔκγονα, νεβροὶ καλέονται). νεβρὸς δέ μοι ὄνομα. ὀπτεύειν δ' αὖ ἀνὴρ τὶς πρεσβύτερα ἠμέων τρόπῳ νοσέοντι, ἰητρὸς, καὶ μὲν τότε δὴ ἐχόμενον ἐν δοκέω, ὅτι τῶν τοσῶν ἐλλιμένων ὄλβῳ ὑπερέχοντας ἐς Κῶ πρόσελθόντας ἔταξεν ὁ θεὸς, νόμισμα χρυσοῦ αὐτῆν. ἀλλὰ τῶτο ὁ θέσφατον, ἐς τὴν ἐμὴν οἰκίην ἐρχεῖ. χρυσὸς γάρ μοι κεκλέεται ἀρρένων παίδων ὁ νεώτατος. [176] ἔστι δὲ πολύτη καὶ ἰδέῃ, καὶ ἐς ψυχὴν, ἀρετὴ, ὡς ἄρ θεὸς λέγει, ἀμφὶ πολύτωκῆ πολιτῶν. ἐγὼ μὲν οὖν εἰμὴ ὑμῖν ἄλλο δοκέῃ αὐτός τε εἶμι, καὶ τὸν παῖδα ἄξω, [177] πεντηκόντορον πληρώσας τοῖς ἐμοῖς

τελίσμασιν,

τελίσμασιν, ἰατρικὰς τε ἰπτικὰς καὶ πολεμικὰς, ἵνα εἰς ἀμφότερα βοηθῶμεν. ὁ μὲν εἶπε, τοῖς δὲ ἔδοξεν. [178] οἱ δὲ ἀπεστάλησαν. σωανέβησε δὲ ὁ νεβρὸς οὗτος. καὶ καλυδώνιον ὕδρα, παρ' ἑωυτέω φερόμενον. ἐπὶ οὗ ὁ αὐλὴκα ὁ λόγος δηλώσῃ, ὅτεῳ ἡ χρῆσις ἔλθη. ὅτε δ' οὖν ἀφίκοντο οὔτοι οἱ ἄνδρες οὗ ὁ στρατόπεδον ἐπετέλεῳτο, ὁ θεὸς ἔχαιρεν. οἵτε γὰρ θάναται τῶν στρατιωτῶν ἔληξαν. καὶ δεῖν τύχη ἵππου τοῦ ἀιρυλόχου, ὃς ἡγέετο τοῦ πολέμου, θεσσαλὸς ἐών, καὶ ἄνωθεν ἐξ ἡρακλεῶν, κρούσαντος τὸν σωλῆνα τῇ ὀπλῇ δ' οὗ ὕδωρ ἤνεγκε ἐς ὁ τεῖχος, [179] ὁκότε ἀρακνέεται ἤθελεν, νεβρὸς φαρμάκοισιν ἐμίηνε ὁ ὕδωρ. ἔνθεν αἱ κοιλίαι τῶν κρισαίων ἐφθαρήσαν. καὶ μεγάλα δή τι ξωνεβλήθε, πρὸς ὁ ἀγῶνα τὴν πόλιν. καὶ ἐν τοῦθεν αἱ γνῶμαι ἐπτήρθησαν τῶν πολιορκεόντων, ὡς τοῦ θεοῦ ὀπτευρέοντος ἤδη σαφῶς. πρὸς βολὰς δὲ ποιεῦμενοι, καὶ ἄθλα προτιθέντων τοῖς πρόσθοις ὀπτὶ ὁ τεῖχος, [180] ἀνεβήσασιν, ὁ ἀγὼν ἐν ὁ καρτερώτατος. καὶ ἡ πόλις ἠρέθη. ἀνέβη γὰρ πρόσθος ὀπτὶ ὁ τεῖχος χρυσὸς, καὶ κατέλαβε τὸν πύργον. ξωείπτε δὲ αὐτέω ἐκ ποδὸς ξωαπίζων, ὁ ἀνὴρ ὁ καλυδώνιος, πρὲ οὗ πρὸ τέλεξα. ὁ μὲν χρυσὸς δρεφὶ πληείς, ἔπεσε, κατ' ἄκρα ἐκ τοῦ πύργου, κατὰ μεμοδέω, τοῦ λύκου δὲ ἀδελφεοῦ, [181] ὃς ἀπέθανεν λιθοθεὶς, ὅτε ἦλθεν εἰς ὁ ἄδυτον τὸν τρίποδα συλήσων. οἱ δ' οὖν πόλιν οὕτως ἥλων. ἤ, τε τοῦ νεβροῦ ὀπτευείη, σὺν χρυσῷ ὀρθῶς ἀπώλετο, καὶ κατὰ τὰ ἰατρικὰ καὶ κατὰ τὰ πολεμικά. ὅ, τε θεὸς ἠλήθευσε. καὶ ἀ κατέρεξε ἐποίησεν, ἐφ' οἷς οἱ ἀμφικτύονες, τῷ μὲν Ἀπόλλωνι νῆον ἀνέθεσαν, τὸν νεῶ ἐόντα ἐν δελφοῖς. ἀγῶνα τε γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν πρότερον οὐ πιθέντες, νεῶ πιθέασι. [182] τῷ τε τῶν κρισαίων χώρῳ ἅπασαν καθιερώσαντο, δόντι ἀ δέδωκε διδόντες, καθ' ὅ, τι ἔχρησε. τόν τε τοῦ νεβροῦ παῖδα χρυσὸν ἔθαψαν ἐν τῷ ἱποδρόμῳ. [183] καὶ ξωέταξαν δημοσίᾳ δελφοῖς σφαγίζειν. ἀσκληπιάδαις δ' τοῖς ἐν Κῷ ἐδόθη νεβροῦ χαίειν, πρεσμήθεα πρὸς μαντείῳ. καθάρ τοῖσιν ἱερεμνήμοσι. καλυδωνίοις δὲ ἀπ' ἐκείνου τὸ ἀνδρὸς καὶ ἐκείνης τῆς ἐπουρίης, καὶ νεῶ ἐν δελφοῖς πρεσμαντείη, καὶ ἀφασίλιν δέδοται. ἀλλ' ἐπόνομι ὅτι τὰ ἡμέτερα. ὅπῃ γὰρ δὴ θέα λέγω τοῦ παῖδος, καὶ ἐμοῦ ἐπελθόντων ἀμφικτύονες ἀνενεώσαντο ταῦτα, καὶ ἀπέδωσαν, καὶ ἐν ἕτλη ἀναγράψαντες ἐν δελφοῖς ἀνέθεσαν, καὶ τούτου μὲν μοι τοῦ λόγου τέλος. ἐν ταῦθα καθαρῶς δείκνυσιν τοὺς ἡμετέρους πρόγονοι ἡμέων ἀνεγέτας. τῶν ὁ καθέλμυος, ἀεὶ ἀιρήσομεν πρὸς τ' αὐτῶν, ἢ τ' αὐτόν. ὅτε γὰρ βασιλεὺς ὁ μέγας ξωὺν πέρσῃσι, καὶ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις ἐστρατεύσεν ὀπτὶ τοὺς μὴ διδόντας ὕδωρ, καὶ χρῶν ἑλλιμένων, ἡ πατρὶς ἡ ἡμετέρη εἵλετο μᾶλλον πόνον ἢ μὴ ἐποιέεται, ὡς μὴ καθ' ὑμέων τε, καὶ τῶν ταῦτα ὑμῖν γινωσκόντων ὅπλα πολέμια λάβῃ, [184] καὶ ἐν νοῦσι στρατεῖαν ἀποφεῖλη, ἀλλ' ἀνένεύσε καλόν καὶ ἄξιον πατέρων μεγαλοφρονεύμενον, οἳ λέγονται γηθυέες τε εἶ), καὶ ἡρακλεῶν. ἔδοξεν οὖν σφιν τεσσάρων ἐόντων τείχεων ἐν τῇ νήσῳ, πρὸς ἐκλείπειν καὶ ἐς τὰ ὄρεα καταφυγεῖν ἀνέχεσθαι σωτηείης. ὅθεν δὴ τὴ

meis sumptibus auxiliis medicis & bellicis instructa, & ipse veniam, & filium meum deducam, vt vtroque modo vobis auxilium feramus. Quæ cùm dixisset, his qui missi fuerant placuerunt. Hic verò Nebrus Calydonium apud se educatum, cuius statim, cùm res tulerit, mentio fiet, secum nauem conscendere iussit. Cùm igitur ad locũ castrorum hi peruenissent, Deus lætatus est. Nam & militum mortes cessarunt, cúmque diuina quadam fortuna equus Eurylochi, qui belli dux & Thessalus erat, & originem ex Heraclide altiùs repetebat, in puluere volutatus, canalem ex quo aqua in vrbem deducebatur, vngula percussisset, Nebrus eam venenis refecit, ex quo Crisęorum ventres in exitium adducti sunt, idque multùm certè ad capiendam vrbem contulit. Indeque velut Deo apertè auxilium ferente, obsidentium animi sublati sunt. Cùm autem impetum in muros facerent, & his qui in mœnia conscendissent præmia proponerent, validissimum certamen fuit, vrbsque capta est. Chrysus enim primus in murum conscendit, & turrim occupauit. Eum autem è vestigio sequebatur simul dimicans vir ille Calydonius, de quo ante dixi. Chrysus quidem ex summa turri decidit, hasta percussus à Mermode Lyci fratre, qui cùm tripodem diripturus in adytum venisset, lapidibus obrutus periit. Sic igitur vrbem ceperunt, Nebríque auxilium cum Chryso, tum in Medicis, tum in bellicis rebus bene respondit, Deúsque verax fuit, & quæ promiserat præstitit. Quibus de causis Amphictyones Apollini templum quod nunc Delphis est dicarunt, certamenque Gymnicum & equestre, quod nunquam antea, nunc constituerunt, totámque Crisæorum regionem consecrarunt, ea qui dederat ob editum oraculum reddentes, Chrysumq; Nebri filium in circo equestri sepelierunt, & statuerunt vt ei Delphi publicè parentarent. Asclepiadis verò in Co in Nebri gratiam vaticinandi prudentia concessa est, quemadmodum iis qui sacrorum rituum memoriæ præfecti sunt. Calydoniis autem ob illius viri & officij meritum, etiam nunc apud Delphos primæ vaticinandi partes & victus publicus conceduntur. Verùm ad nostra redeo, quódque vera refero inde patet, quòd cùm pater & ego accessissemus, Amphictyones hæc renouarunt & confirmarunt, Delphisque columnæ inscripta legenda proposuerunt. Atque huius quidem orationis exitus liquidò ostendit maiores nostros de vobis esse bene meritos. Ea verò dimissa, aliam de iisdem, non tamen eandem assumam. Cùm enim Magnus ille Rex cum Persis & barbaris, in Græcos qui eum aqua & terra arcerent, exercitum duceret, patria nostra maluit cum toto populo perire, vt ne in vos & eos qui vobiscum sentirent arma sumeret & expeditionem naualem mitteret, sed excelso animo renuit honestum quid & maioribus suis dignum sentiens, qui terra editi & Heraclidæ dicuntur. Ipsis igitur placuit, vt quatuor quæ erant in insula omnibus relictis vrbibus, in montes confugerent, & salutem viribus omnibus retinerent. Ex quo sanè quid

non mali obtigit, regione deuastata, liberis corporibus in seruitutem abductis, & hostili iure interfectis, vrbeq; & cæteris præsidiis ac templis in cinerē redactis. Quinetiam Artemisię Lygdamis filiæ pro patrum victoria, permissum erat omnia quæ reliqua erant asportare. Ar enim à Diis (vt res docuit) derelicti non sumus. Sed immanibus exortis tempestatibus naues omnes in periculum adductæ sunt, plęræq; etiã perierunt, & in eius exercitum crebra fulmina deciderunt, insula nostra rarò fulmine appetita. Feruntur etiã Heroum spectra mulieri esse visa, quibus omnibus perterrita, atrocibus cœptis post acerbam confessionem destitit, quę quòd dictu acerba sint, etiam à me dimittantur. Hoc verò loco maioribus etiam meis quæ sint illis valde propria, neq; falsa reddam, Coos nunquam aduersus vos, neque Lacedæmonios, neq; alios Græcos sponte arma sumpsisse, quamuis multi qui simul insulas & Asiam incolunt, bello cum Barbaris, nulla vi coacti, coniuncti essent. Tunc enim vrbi præerant Cadmus & Hippolochus, qui re vera ex nostris sunt maioribus. Nam Cadmus qui Senatum etiam regebat, ex matris meæ maioribus est. Hippolochus verò ex Asclepiadum familia, à Nebro qui Crisæos simul euertit, quartus est. Nos autem Asclepiadæ ex virili stirpe sumus. Proinde præclarũ hoc maiorũ nostrorũ facimus amplecti vos decet. Nunc autẽ ad Cadmum redeo. Hic certè ornamenti Græciæ adeò studiosus fuit, vt cùm regio Artemisiæ obsidione soluta esset, vt relicta isthic vxore & familia, cum iis qui eadem sentiebant, in Siciliam profectus sit, vti Gelonem eiusq; fratres ab amicitia cum Barbaris contra Græcos contrahenda diuerteret, multáque alia præclara facinora perpetrauit, quæ verbis exaggerare tempestiuum nõ est. Ac certè quidem hæc & eiusmodi sunt publica nostrorum in vos & reliquos Græcos officia, vt me dicendi facultas deficiat. Iam verò eo deuenio vt Hippocratis patris mei beneficium vobis in mentem reducam, quod cum recenseo, verum me dicere sic cõperietis. Cùm pestis ex Barbarorum regione, quæ supra Illyrios & Pæonas sita est, decurreret, cúmque malum ad hanc regionem peruenisset, istarum nationum Reges, pro rei Medicæ fama, quæ re vera vires suas quocumque extenderat, ad patrem meum in Thessaliam mittunt, qui illic sanè, vt priùs, etiam nunc domum habet, ipsum vt auxilium ferret accersentes. Neque aurum solùm & argentum, reliquásque opes se missuros receperunt, verumetiam si succurreret, quæcunque vellet reportaturum. Ille verò percontatus quænam apud eos peculiares agitationes contingerent, & æstus, ventos, & aëris perturbationes, reliquáque quæ corporum habitus ex præsenti statu agitare queunt. Quæ certè omnia edoctus, eos redire iussit, responso dato se non posse ad illorum regionem proficisci. Quàm citissimè autem potuit, ipsos quidem Thessalos admonere constituit, quibusnam modis ab ingruente malo sibi cauerent, & conscriptam medelam, per vrbes proposuit.

κακὸν οὐκ ἀπιώτησε, χώρης λεηλατουμένης, καὶ σωμάτων ἐλευθέρων ἀνδραποδιζομένων, καὶ κλεψυμένων ἐκ τοῦ νόμου, τῆς τε πόλιος, καὶ τῶν ἄλλων ἐρευμάτων, καὶ ἱερῶν [181] καταθαλουμένων. ἔτι δὲ καὶ τῇ γυναικὶ τοῦ Λυγδάμιος Αρτεμισίη κατ' πατέρων νίκης δοθέντων [186] οἰκοσαγευθῆσαι πάντα ὅσα λοιπὰ ἦν. ἀλλὰ γὰρ ὡς ἔοικε θεοῖς οὐκ ἠμελημένα. χαλαζῶν δὲ ἠρεμούντων ἐξαίσιον, αἵ τε νῆες τῆς Αρτεμισίης ἐκινδύνευσαν ἅπασαι ἀπολέσθαι. πολλαὶ δὲ ἀπήλλοντο. ἔς τε τὸ στράτευμα αὐτῆς πολλοὶ κεραυνοὶ ἐνέπεσον, ἀποιόν τι τῆς νήσου κεραυνωμένης. λέγεται δὲ καὶ φάσματα ἡρώων τῇ γυναικὶ ὀφθῆναι. ἃ δὴ πάντα φοβηθεῖσα, [187] ἀπέσχε ἔργων ἀνοσίων, ὁμολογέοντα πικρὰ ποιησαμένη. καὶ λέγω πικρὰ λέγειν. ὡς τε ἀφείσθαι. ἀποδώσω δὲ καὶ ἐγὼ τοῖσι γονεῦσι τοῖς ἐμοῖς χαριστήρια οὐ ψευδέα, τοῦ μήτ' ἐφ' ὑμέας, μήτ' ὅτι λακεδαιμονίους [188] ἑτέρους ἄλλους ἑλλήνων, κοινὰ ἐκείνα ὅπλα λαβεῖν. καὶ τῶν πολλῶν τῶν ὁμοῦ νήσους τε καὶ ἀσίην οἰκεόντων συναναμιγνυμένων τοῖς βαρβάροις τοῦ πολέμου οὐ βίη. οἱ γὰρ τοιεῦντες τότε τῆς πόλεως ἦσαν, κάδμος τε, καὶ ἱππόλοχος. ἐπ' ἀληθῆ δὲ κῆραι γονεῦσι ἐμοῖς εἰσί), τόν τε κάδμον, καὶ τὸν ἱππόλοχον. ὁ μὲν γὰρ κάδμος, ὃς καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν ἤρτυσεν, ἐστὶ τῆς ἐμῆς μητρός. ὁ δὲ ἱππόλοχος ἐξ ἀσκληπιαδέων τέταρτος ἀπονέβη τοῦ κρισαίου συγκαθελόντος. ἡμεῖς δὲ ἀσκληπιάδαι κατ' ἀνδρωθῆναι. ὥστε καὶ τοῦτο καλὸν τῶν ἡμετέρων προγόνων προσελέσθαι. ἐπαινῶ μὲν δὴ τὸν κάδμον. οὗτος γὰρ δὴ ὁ ἀνὴρ οὕτως ἔσπευδε τὰ τῶν ἑλλήνων καλὰ, ὥστε ὁκότε ἔλιπεν ἡ χώρη πολιορκεομένη ὑπὸ ἀρτεμισίης, αὐτὸ καταλιπὼν τὴν γυναῖκα καὶ ἀγρεύειν, ὤχετο ξὺν τοῖς τὰ αὐτὰ αἱρεομένοις ὅπῃ σικελίης, ὅπως γέλωνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς κωλύσῃ φιλίην ξυνθέσθαι τῇ ἑλλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους. διεπρήξατο δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ καλὰ ἔργα, ἀμηχανίην οὐ πρόσκειται. αἱ μὲν δὴ δημόσιαι καὶ ἡμέων προγόνων ὑπουργίαι ἐς ὑμέας καὶ ὅτι ἄλλοις ἕλλησι, οὕτω καὶ τοιαῦτα. καὶ γὰρ οὐκ εἰκῇ τῇ δυνάμει τοῦ λόγου. ἔρχομαι δὴ, ἤδη οὖν εἴδοσιν, ἀνερεσίην Ιπποκράτεος πατρὸς ἐμέο [189] προσέχεσθαι. λέγων δὴ αὖ ἀληθέοιμι οὕτως. ὁκότε λοιμοῦ ῥέοντος ἀφ' τῆς βαρβάρου, ἢ ὑπέρκειται ἰλλυείων, [190] καὶ παιόνων. ὁκότε δὲ ὅτι τούτῳ τῷ χώρῳ ἥκει ὃ κακὸν, οἱ τούτων τῶν ἐθνέων βασιλῆες, τὴν δόξαν ἠπειλεῦν, ἢ δὴ, θῆς ἐοῦσα, πάντα χόθεν ἵκανεν ἔρχεσθαι, καὶ τὴν παῖδα τοῦ ἐμέο, πέμπουσιν ὅτι θεσσαλίης. οὐκ ἐν γὰρ δὴ ὁ ἐμὸς πατὴρ καὶ πρότερον καὶ νῦν οἴκησιν εἶχε, καλέοντες αὐτὸν ἐς ὅπη κυείοιν χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ ἄλλων κτεάνων. [191] οὐ μόνον ἔφασαν πέμψειν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἀποίσεσθαι ὁκόσα αὐτὸς ἐθέλοι ἐπαμύνειν. ὁ δὲ ἐρώτησιν ποιησάμενος ὁκοῖαί τινες οἱ μέρεα κινήσεις γίνοιν). [192] καὶ τούτε καὶ μέγεα καὶ ἀνέμους. καὶ ἀναχύλας. καὶ τὰ ἄλλα ἃ πέφυκε τῶν ἐξίας κινεῖν. [193] ὁκότε δὴ πάντων μεταθήσιας ἀνείλεῖν, [194] τοὺς μὲν χωρεῖν ἐκέλευσεν ὀπίσω, ἀποφεύγαμενος [195] μὴ οἷός τε εἶ) ἐς χώρον τὸ οἰκείνων ἱέναι. ὁκόσα ὀ εἶχε ταχέως, [196] αὐτὸς μὲν θεσσαλοῖς ἠρέτο τοῦ δαχέλλαν, ὁκοίοις χρὴ τοῦ ποις κακῶ τοῦ προσόντος διαλαβεῖν ποιέεσθαι. καὶ ξυνεσέφων θεραπείαν ἐξ ἀνθρώπου τοῖς τῶν πόλιας.

ἐμὲ

ἐμὲ δὲ ὅτι μακεδονίης ἐξαπέστειλε. βασιλεῦσι γὰρ ἡρακλιδέων, οἱ οἰκῆ κατέχουσι, πατρικὴ ξενίη ὑπῆρχεν ἡμῖν. κἀγὼ μὲν ἤειν ἵνα με ὁ πατὴρ ἐκέλευσεν, ἀπὸ θεσσαλίας, ἐρήξων τοῖς οἰκῆ. συνετέτακτο δέ μοι ξυμβαλεῖν ἐς πόλιν τὴν ὑμετέρην. ἀδελφεὸν δὲ τὸν ἐμὸν δρακοντα οὐκ παρασέων ὁρμηθέντα, πλοῖον ποιέεσθαι ἐφ' ἑλλησπόντου ἐκέλευσε. τοῦ δὲ πλησίον δοῦς ὑποδηκίν, ἣ αὐτὸς ἐπόρευεν. οὐ γὰρ πάντες τόποι τὰ αὐτὰ φέρουσι βοηθήματα. ἀφ' ὧν μὴ πάντα τὰ παρέχοντα ἐξ ἀέρος, ὅμοια εἶ). πολύβιον δὲ τὸν τοῦ γαστέρα ἔχοντα, ἐμοῦ δὲ ἀδελφεοῦ, καὶ ἄλλοις τῶν μαθητέων, διέπεμπεν ἐς ἕτερας ἑτέρων καὶ τοὺς ἀγορὰς καὶ ὁδοὺς [197] πορευομένους. ὅπως ὅτι πλείοισι ἐπαρήξαι. ὡς δὲ δὴ τὰ κατ' θεσσαλίην ἐτύγχανε, ἐπορεύετο τοῖς ἐγομένοις ἔθνεσι βοηθέων. ὅτι πόλεις δὲ ἐλθὼν, δωρεῦσι [198] καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ φωκέων ἐπήρκεσε. καὶ ὁκότε δὴ ἐς δελφοὺς ἀφίκετο, ὑπὲρ ἑλλήνων ἱκετεύων ἔθετο τοῦ θεοῦ. καὶ θύσας ἐῦνε τὴν ὅτι βοιωτῶν τοῖς δ' οἰκῆ [199] ἐπαμύνας ἀναλόγως, ὀν τῇ ὑμετέρῃ ἤῃ. καὶ ἰκανὰ ἃ νῦν ἐγὼ ἐπαγορεύω τὰ ὑμῖν φρόνεια οὐκ θυμοῦ πάντως εἶπε. δοκέω δ' ὑμῖν ὅτι ἀληθεύω, πολλοὶ γινώσκειν. οὐ γὰρ πάλαι. ἀλλ' ἔτος ὅδε τοῦτο ἔναυτον, ἐξ οὗ διελήλυθα, καὶ ὅτι πελοπόννησον ἐστελλόμην. καὶ τοῖς οἰκείνῳ οἰκέοισι βοηθήσων. πάντοθεν δ' ἡμῖν καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀξίη τιμὴ ἀπήντα, ὥστε μὴ μεταμελέεσθαι ὅτι οὐκ ἠλλαξάμεθα χρηματισμοῦ τοῦ ἐξ ἰλλυείων, καὶ παιόνων. τοῦδε δὲ τῆς ἄλλας πόλιας τὰ παρ' ὑμέων δοθέντα μεγάλα ἐῶ. ἥτε γὰρ πολιτείη ἡ ὑμετέρη ὑπέρκειται τῆς ἑτέρων. αἱ γὰρ ἀθῆναι ὑψηλότερόν τι τῶν ἄλλων πόλεων ἐς δόξαν. καὶ ὁ ὀν τοῦ ὑμετέρου θεάτρου χρύσεος στεφανος ὅτι τεθεὶς, ἕλου πρὸς ὄ ἄκρον ἦλθ. ἀλλὰ καὶ τοῦ τὸ καλὸν ὑπερβάλεσθε. μνησάντες τὰ δήμητρος καὶ κόρης μυστήρια καὶ ὄργια, καὶ τὸν πατέρα καὶ ἐμὲ δημοσία. [200] τῶν μὲν αὖ πάντα μοι οἷ δύνοιν ἐξέλεκέν τε τοὺς λόγους, καὶ φοιτίων πρέχεσθαι, πόλιός τε καὶ πρεσβύτερον, καὶ παῖδας τοῦ ἐμέο χαρίτας ξὺν πολλοῖς ἑλλήνων. τεπάρτιν δ' ἀναλήψομαι λέγειν ὑπουργίαν. ἐῶ ὡς ὑπεθέμην εἰς ὑμᾶς ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς κατεθέμεθα. ὅτε γὰρ ἀλκιβιάδην ἐξέπεμπεν ὅτι σικελίης, πολλῆ μὲν δυνάμει, οὐχ οὕτω δὲ πολλῆ ὡς θαυμαστῇ, [201] εἰ γὰρ ὡς ἔργα λόγου, ὀν ὁκκλησίη ὑπὲρ ἐκείνου πρεσβεύοντος ὀν δοι ἀκολουθῆν τοῦ στρατεύματι, παρελθὼν ὁ πατὴρ ὑπέρετο ἐμὲ ὅτι τὰ ὑμέτερα σώματα δώσειν, τοῖς ἰδίοις δαπανήμασι κατεσκευασμένον, καὶ ἄτερ μισθῶν αἰτήσιος ἕως ἀν' ὁ ὁστόλος ἀποδημῇ. ὀν ἐλάσσονι λυθέμενος δ' λεσιτελὲς ἀξιόχρεως ἐὼν, τῆς ὑμῶν χρείης ἐθελήσης. ἐγὼ γὰρ οὐχ ὅπως ἀν' τὰ ὑπαρχοντα καταδαπάνων. ὁ ἐποίεον ὑμῖν ὑπουργέων. ἀλλὰ καὶ ὀν ἄλλοισι μεγάλοισιν ἔργοισιν ἐτεταγμένον. καὶ τοῦτο ἐλάχιστον τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι. προσείλετο γὰρ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὀν ἐμοὶ τοῦ ὑῆ καὶ ὀν γῆ ὀθνείᾳ σαλεύειν καὶ ὀν θαλάσσῃ καὶ τοῦ κινδύνοις πολεμικοῖς. καὶ τοῦ ἀῤῥωστίας. αἱ τοῖς ὀν πλανώδεσι βίοις εἰθισμένας εἶσι μᾶλλον προσκαθιζῆν,

Me autem in Macedoniã misit. Cum Regibus enim Heraclidarum, qui illic regnum obtinent, nobis paterni officij familiaritas intercedit. Et ego quidem ex Thessalia quò me pater ire iussit discessi, auxilium illis laturus. Mihi verò constitutum erat, vt ad vestram vrbem accederem. Draconem autẽ fratrem meum ex Pagasis profectum, Hellespontum nauigare iussit, consimili præceptione instructum quam ipse dederat. Neque enim loca omnia eadem ferunt auxilia, quòd ex aëre ambiente similia non sint omnia. At Polybium cui filiam suam sororem meam locauerat, & reliquos discipulos, ad diuersas vrbes misit, vt ad fora & compita profecti quamplurimis subuenirent. Rebus autem in Thessalia confectis, ad vicinas nationes, vt illis auxilio esset, se conferebat. In Pylas verò profectus, Dorienſibus & reliquis simul Phocẽnibus auxilium suppeditauit. Cumque Delphos peruenisset, pro Græcis Deo supplicauit, & sacrificio peracto, ad Bœotos se contulit, iisque simili modo suppetias ferens, ad vos profectus, plurima quæ ad salutem satis essent, quæque ego nunc adiicio penitus ex animo dixit. Quæ autem dico vera esse, multos ex vobis nosse arbitror. Neque enim ita pridem id contigit, sed nonus hic annus agitur, ex quo in Peloponnesum missus profectus sum, iis qui eam incolunt auxilium allaturus. Nobis autem vndique & verbis, & re, dignus honor obueniebat, adeò vt minimè nos pœniteat, cum Illyriorum aut Pæonum lucro non commutasse. At quæ à vobis sunt concessa, ad reliquas vrbes collata, magna sunt. Vestra enim respublica reliquis præstat. Athenæ enim ad gloriam nescio quid reliquis vrbibus sublimius habent. Quinetiam corona illa aurea in theatro vestro imposita, ad summum gloriæ culmen ipsum perduxit. Sed & bonum illud cumulastis, dum patrem meque publicè Cereris & Proserpinæ mysteriis ac sacris initiastis. Atque hæc quidem tria sunt tum vrbis, tum maiorũ nostrorum, & patris meis in vos cum multis Græcis beneficia, quę quantum licuit verbis velut fune euoluto extensa, vobis obtendere tentaui. Quartum verò beneficium oratione mea repetam, quod velut proposui, in vos ego paterque meus collocauimus. Cùm enim Alcibiadem vrbs in Siciliam cum multis copiis mitteret, neque tamen tam multis quàm admirandis, siquidem facta spectentur, cumque in concione sermo de Medico incidisset, quem exercitum sequi oporteret, in mediũ progressus pater meus, me quoad classis abesset, suis sumptibus instructũ, citra vllã mercedem, ad curanda vestra corpora daturum recepit, parui suam vtilitatem existimans, quòd certò sciret id vobis vsui fore. Ego enim non tantùm dum vobis inseruio facultates meas insumpsi, verùm etiam aliis magnis operibus præfectus eram. Idque eorum quæ dicturus sum est minimum. Maluit enim pater in me filio & in terra aliena fluctuare, & maritima ac bellica, morborúmque pericula experiri, quæ iis qui errabundam vitam degunt magis incumbere solent,

quàm iis qui certam vitæ rationem ſequuntur. Nouerat enim gratiam gratia remetiri, & non veluti re aliqua empta, & ex manu in manum ſemel tradita, diſcedere. Et hæc quidem præſtitit. Ego autẽ cùm illius ſim filius, vt vobis auxilium ferrem nihil diligentiæ neque artis prætermiſi, meq́ue ſi quando occaſio tuliſſet vobiſcum periculis obieci, neque ad hæc ambo præſtanda aut morbus, aut labor, aut maris & hoſtilis manus metus deterruit. Cuius rei teſtimonium non ab aliis quibuſdam, ſed à vobis ipſis petendum eſt. Quare ſi quis contradicere velit, confeſtim ſurgat, ſed me mentiri non exiſtimo. Hæc autem per trien-10 nium præſtiti, corona verò aurea donatus, & longè honorificentiùs acceptus, domum ad nuptias redij, vt & artis & generis noſtri ſucceſſores relinquerem. Et hæc quidem à ciuitate, maioribus noſtris, & patre, à meq́ue, in vos profecta ſunt. Dictum etiam eſt quibus commodis affecti à vobis fuerimus. Multos autem ex vobis mirari arbitror, quorſum hæc à me recenſeantur. Vt igitur & vos ſciatis, & quæ cupio mihi eueniant, dicendi tempus eſt. Pater meus & ego (viri Athenienſes) à vobis petimus, (hac enim oratione amici & liberi à vobis amicis & liberis impetrare debemus) ne contra patriam noſtram arma hoſtilia feratis. Quòd ſi deceat, quemadmodum ſanè eos de-20 cet, qui ſuæ ſalutis cauſa in medium prodierunt, etiam rogamus, ne nos, quos talibus ac tantis honoribus antea dignos cenſuiſtis, ſeruorum loco habeatis. Ad hæc etiam (ſic enim dicere conueniet) ſupplicamus, ne res noſtras vobis belli iure ſubditas poſſideatis, ſi nobis longè inferioribus ſuperiores fueritis, ſed iſtud conſideretis, quòd alia aliter fortuna citò præcipitat, & quandoque magni paruorum opem implorarunt, potentioresq́ue per debiles ſalutem conſecuti ſunt. Manifeſtum verò arbitror, vt ne clariùs quidem mihi demonſtrandum ſit, quòd in rebus bellicis ab vno homine, nec ciuitas ſolùm, verumetiam 30 multæ nationes iam aliquando vtilitatem conſequi viſæ fuerint, & vbi ars valet, ne nos deſpiciatis. Neque enim deſpiciendi ſumus, velut huius rei teſtimonium penes vos eſt. At principio quidem, Dij illi à quibus nos oriundos gloriamur, Æſculapius & Hercules, ad hominum vtilitatem nati ſunt, eosq́; ob virtutem qua cùm iſthic agerent erant prẽditi, deorum loco omnes habent. Vrbs autem mea, & ego qui apud vos dico, velut hominum ſermones continent, ab eiuſmodi originem repetimus. Ex quo ſanè etiam pro Græcis vtroſque hac in parte, & in præclariſſimo quoque facinore ſtetiſſe planum erit. Neque enim res Troianæ 40 fabulis ſed factis continentur, in quibus Cos non vna de multis, ſed maxima in auxilio ferendo fuit. Sic verò etiam Æſculapij filij, non arte ſolùm, verumetiam armis Græcis auxilium ſuppeditarunt. Machaon certè animam in Troade reliquit, velut de his ſcribentes tradunt, cùm ex equo Priami vrbem intraret. Ne nos ſanè vel ex eo quòd contribules ſumus, vel ex eo quòd inter auxiliares Græcis auxiliũ tulimus, iniquè opprimatis. Non producam longiùs, neq; Criſçorum res, neq; Perſarum repetam, quandoquidẽ ea audiuiſtis, magiſq; ſunt in manibus, q̃ nuper cõmemorata.

ἢ τοῖς ὃν πεπαγμένη ζωῇ. ἐπίσατο γὰρ χάριτα χάριτι μέρεσθαι. [202] καὶ μὴ οἷόν τε ἦν ὠνούμενοι, ὃν τρόπον ἐς χεῖρας σπαλλάξας ἅπαξ ἀπέιναι. ὁ μὲν δὴ τοιούτων ὑπῆρξεν. ἐγὼ δὲ ἅτε παῖς ἐὼν ἐκείνου, οὐδὲν ἐλλείπων φιλοτιμίης καὶ τέχνης βοηθέων, καὶ κινδυνεύων σὺν ὑμῖν ὁκότε που καιρὸς εἴη. καὶ ἐς ταῦτα με ἀμφότερα οὔτε νοῦσος, οὔτε κακοπαθείη. οὔτε φόβος ὃν θαλάσσης καὶ ὁ ὃν χερσὶ πολεμίων εἴρξῃ. μαρτυρεῖν δὲ οὐκ ὃν ἄλλοις λοιὸν, ὃν σὺ ὑμῖν αὐτοῖς κεῖται. ὥστε εἴπω ἀνεπιλεκτέον, ἀναιρήσω μηδὲν ὁκνήσας. ἀλλ' οὐ δοκέω ψεύδεσθαι. ταῦτα δὲ πρήξας ὅπτι τεία ἔτεα, τεφανωθείς τε χρυσέῳ τεφάνῳ. καὶ ἐπὶ κάλλιον ἐφημεύμενος, ἐς τὴν ἰδίην ἀπῆλθον ὅπτι γάμον. ὡς δὲ δόξης κατεσήσαμι καὶ τέχνης καὶ γνωμῆς ἡμετέρης. ἃ μὲν δὴ παρὰ πόλιος πεγένετο, παῖς τε καὶ ἐμέο ὑμῖν ἀπαρχὴ, ταῦτ' ὅστι. εἴρηται δὲ καὶ ὧν ἡμεῖς παρ' ὑμέων ἐπαυρέμεθα. δοκέω δὲ πολλοὶ ὑμέων θαυμάζειν, ὅτεων χάριν ταῦτα δυαμεμέζηται. ὡς οὖν καὶ ὑμέες εἰδῆτε, καὶ ἐμοὶ γένηται ἃ ἐγὼ ὅπτιθυμέω, καιρὸς λέγειν. ὁ πατὴρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι καὶ ἐγὼ, αἰτέομεθα ὑμέας. οὕτω γὰρ εἰπεῖν ἐλευθέροις καὶ φίλοις τοῖς φίλων τυχεῖν ἐλευθέρων, ὃν πατρίδος τῆς ἡμετέρης ὅπλα πολέμια μὴ φέρεσθαι. εἰ δὲ δεῖ ὥς περ ἴσος δεῖ, τοὺς ὑπὲρ τῆς αὐτῆς πρεσβευταὶ γενόμενοι, καὶ δεόμεθα μὴ ἡμέας ἐόντας ἀξιωμάτων μεγάλων καὶ τοιούτων πεοῦπαρξαντας, ὃν δούλων μοίρῃ θήσεσθαι. ἔτι δὲ, καὶ γὰρ οὕτως φρόσει λέγειν, ἱκετεύομεν [203] μὴ ποιήσεσθαι τὰ ἡμέτερα, ὑμῖν αὐτοῖς δουλεύκτητα. πολὺ μείονων [204] ἢ ἐπόμεν γενήσεσθαι, [205] ἀλλ' ὑπαιδέεσθαι καὶ τοῦτο ὅτι ἑτέρως ἑτέρα ἡ τύχη τὰ χωρίς. καὶ ποτὲ μικρῶν μεγάλοι πεοσεδεήθησαν. καὶ οἱ καρτεροὶ δὶ ἀσθενέας τρηχείης ἔτυχον. δοκέω δὲ σοφώτερον ὡς μὴ ὀνειδηλότερον εἴπω ὅτι ἐφ' ἑνὶ ἀνδρὶ, οὐ πόλις, ἀλλὰ πολλὰ ἔθνεα ἤδη ποτὲ ὤφθη ὠφεληθέντα, ὃν πολεμικοῖς, καὶ ἔνθα τέχνη ἰαχύει, μηδὲ ἡμέας ἀποβάλνεσθε. καὶ γὰρ οὐδὲ ἀπόβλητοι ἐσμὲν, ὡς ὃν ὑμῖν μαρτυρεῖν κεῖται. ἀλλ' ἀρχὴ μὲν οἱ θεοὶ, ἔνθεν γένος ἀνάγομεθ' εἶναι), ἀσκληπιὸς, καὶ ἡρακλῆς, ἐπὶ ὠφελείῃ ἀνθρώπων ἐγένοντο. καὶ τούτοις δὶ ἀρετῆς τῆς ὃν ταῦθα ὃν θεῶν χώρῃ ἔχουσι πάντες. πόλις δὲ ἐμὴ καὶ ἐγὼ ὁ λέγων, ἐς τοιούτους ἀνερχόμεθα, ὡς ἀνθρώπων λόγοι κατέχουσιν. ὅθεν δὴ καὶ ὑπὲρ ἑλλήνων φανούμεθα ἀμφότεροι ταύτῃ πεοϊσάμενοι καὶ ὅπῃ πάντι κελλίστα. οὐ γὰρ μῦθος τὰ τρωϊκὰ ἀλλ' ἔργα. [206] ὃν οἷς ἡ Κῶς σὺν τοῖς ἑωυτοῖσιν νήσοισιν οὐ πολλοῖς. μεγίστη δὲ ἐς συμμαχίαν ὅστιν. οὕτως δὲ καὶ ἀσκληπιοῦ παῖδες, οὐ τέχνῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅπλοις ἐπήρκεσαν ἕλλησι. μαχάων γέ τοι [207] ψυχὴν κατέθετο ὃν τῇ τρωάδι. ὅτε ὡς οἱ ταῦτα γεγράφοντες λέγουσιν, ἐς ἵππου ἐς πόλιν τὴν πριάμου εἰσῆλθε. μὴ δὴ μήτε κατὰ τὸ ἔμφυλοι, μήτε κατὰ τὸ ἐξ ἐπαρηγόντων ἐπαρήγοντες γεγόναμεν ἕλλησιν, ἀδικήσητε ἡμέας. [208] οὐ μιαρέω δὲ, οὐδὲ τὰ κεισᾶα αὖτις, οὔτε τὰ περσικὰ λέγων. ὁκότε καὶ ἀκηκόατε καὶ ὃν χερσὶν μᾶλλον τῆς ἀρτίως εἰρημένων ἐστίν.

ὃν θυμῷ δὲ λάβετε καὶ οὕτως ἀνεργέτας μὴ ὅσιον ἀδικεῖν. ἡμέας δὲ ἀνεργέτας ὡς τὰ ἔργα φησί. τίνες φαίνοντο εἰ πατέρων γεγονότες, οἷον οἱ μυθολόγοι εἶπον, ὃ ἀδικεῖν αὐτὶ τῶν χρηστοὶ εἶ) αἱρήσθε; οὐ γὰρ ἐθέλω πικρότερον λέγειν. κείνοι γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἡρακλείδας μὲν ἔπινον χάριτας. ἑτέροις δὲ πολλοῖς ἀνεργετηθέντες ἐπήρκεσαν. ὑπολείποι σ' ἀν' μὲ ἡ ἡμέρη μακρὰ λέγοντα, εἰ διεξίοιμι ὁκόσοις ὁκόσα ἀπήντηκεν ἀγαθὰ ὀνόνεν ὃν χρεῖν ὑμῖν ἐγγενόσι. πρὸ δὲ λέγατε δὲ ἑωυτούς. καὶ μὴ δὲ ἐμοῦ εἰπόντος, γνῶτε ὁκοῖα φρόνεετε. κακὸν ἔξουσίν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. οὐ γὰρ ὅπτίσαται τὰ ἑωυτῆς μέζω φαινόμενα. ἀλλὰ δὴ λίνας καὶ πόλιας καὶ ἔθνεα ἐλυμήνατο. ἐς ἑτέροις δὲ εἴ ἐς καὶ πάντεσσι βλέψαντες, ἴδετε αὐτοὶ ἃ ποιέετε. καὶ ἐγὼ ἀληθέα λέγω. καὶ νέος δὲ νόμος, ὅς λις ἀτυχίη πεποιθὼς, μὴ καὶ ἐς τὰ δυσπετέα βλέπειν, οὐχ ὑμέτερον. πολλὰ γὰρ καὶ ὧδε δαίμονος πεπείρηται. οὐδὲν ὑμέας ἀδικέομεν. εἰ δὲ καὶ ἀδικέομεν, μὴ ὅπλοις, ἀλλὰ λόγῳ κελεύομεν. παραιτέομαι δὲ ὑμέας καὶ τοῦτο, μὴ ποιῆσαι χάριν ἑτέροις ὀφλῆσαι, ὅπτι κατηυρήσασιν ἡμῖν. ὅπτι κατηυρήκασι γὰρ ἐὼ ὀρθῶς ποιέεσιν. οἵτε ὑπὸς ἄνα-20 λίης. ἄργος. λακεδαίμονος. μακεδονίης βασιλῆς. εἴκαν ἕτεροι ἡρακλῆδαι. ἢ ἡρακλῆδεων συγγενέες οἰκέοισι. κρῆσσον ἄτερ βίης τὰ δίκαια ποιέειν, ἢ βιαθέντας. ὃν εἶπον σ' ἐπθυάσασιν. τοῦτο δὲ φανερὸν ποιέω, ὅτι πολλοῖσι μελόμθα, ἢ μελησόμεθα. εἰ μὴ πόρρωθεν οἴχεται ὃ χρηστοὶ ἀνθρώποις ἔτι εἶ). ἐγὼ μὲν οὖν, μικρὴ γάρ μοι δύναμις λόγου, ἅτε πρὸς ἑτέρων ὅπτι μέλφαν ἡρμοσμένων, ὃν τῷ καταπαύσω. ἀξιῶ δὲ πρὸς ξένους ἡμετέρους, καὶ τοὺς ἡμῖν συμβούλους εἰθισμένους εἶ), καὶ θεῶν καὶ ἡρώων ἕνεκα καὶ χρείων, αἳ ἀνθρώποις παρ' ἀνθρώπων γίνονται, ἐχθρὰς μὲν εἴρξαν τὰς ἡμῖν ἐς ἡμέας. εἰς δὲ φίλα πεοτρέπεσθαι. εἰ γὰρ μὴ ὃν τῇ ὑμετέρῃ πόλει τοιούτων ὅπτι δεξόμθα, ὃν οἷς ὄχου ἐλθόντες, ὧν ἡμείεσμεν, ἐκκυρήσομεν.

Quinetiam ſic in animo reponite, impium eſſe de ſe bene meritos contumelia afficere. Nos autem de vobis bene meritos cùm facta teſtentur, quales vos eſſe conſtabit, ſi ex maioribus orti, quales fabularum ſcriptores ferunt, iniuria laceſſere quàm benefici eſſe malueritis? Neque enim quicquam atrocius dicere volo. Illi enim (viri Athenienſes) Heraclidis quidem gratias retulerunt, aliis autem multis à quibus beneficia acceperant, auxilio ſubuenerunt. Dies me ſanè deficiat, ſi longa enarratione enumerem quanta bona iis obuenerint, qui nulla in re de vobis ſunt bene meriti. In voſmetipſos intueamini, meq́ue vel tacente, cognoſcite qualia perpetretis. Mala res eſt potentia, (viri Athenienſes) neque enim nouit quæ ſua ſunt intra modum in aliud tempus aſſeruare, verùm & vrbibus quibuſdam & gentibus exitio fuit. In alios autem tanquam in ſpeculum intuentes, videte quæ ipſi facitis, & me vera dicere intelligite. Et noua lex eſt, quæ eum qui ſibi rerum proſperum ſucceſſum perſuadet, vetat etiam ad difficilia reſpicere. Non hoc eſt veſtrum. Plærunque enim ſic etiam fortunam eſtis experti. Nulla vos læſimus iniuria, quòd ſi læſimus, non armis, ſed verbis iudicium experiamur. Iſtud etiam à vobis peto, ne efficiatis vt aliis qui nobis auxi-20 lium ferent hoc beneficium debeamus. Auxilium enim ferẽt, ſi quidẽ rectè faciant, qui intra Theſſaliam Argo, Lacedæmona, Macedoniã ſunt Reges, & ſicubi alij Heraclidæ, aut Heraclidis cognatione coniuncti. Præſtat citra vim, q̃ vi coactos iura exercere. Nihil dico de his qui nos ad defectionem ſolicitant, verùm hoc vobis aperio, nos multis curæ eſſe, aut certè fore, niſi hominum beneuolentia de medio omninò ſublata eſt. Ego igitur cùm mihi ſit exilis dicendi facultas, & me ad aliarum rerum ſtudium adiunxerim, hîc finem dicendi faciam. Peto autem à vobis per hoſpites noſtros, & eos qui nobis conſulere conſueuerunt, 30 Deorum & Heroum gratia, & beneficiorũ quæ homines inter ſe conferunt, vt depoſitis inimicitiis quas aduerſus nos geritis, vos ad amicitiam conuertatis. Quæ ſi in hac ciuitate veſtra nobis non ſucceſſerint, haud ſcio vndenam quæ cupimus conſequamur.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΓΕΝΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΣΩΡΑΝΟΝ.

HIPPOCRATIS GENVS ET VITA, EX SORANO.

HIPPOCRATES genere quidem Cous fuit, Heraclidæ & Phænaretes filius, ab Hercule & Æsculapio ortũ ducens, ab vno quidẽ vigesimus, ab altero verò decimusnonus. Eius autem generis seriem commemorant Eratosthenes & Phericydes, & Apollodorus, & Arius Tarsensis. Heraclidæ verò parentis sui discipulus extitit, deinde Herodici, & ex quorundam opinione etiam Gorgiæ Leontini oratoris, & Democriti philosophi Abderitani. Peloponnesiacis temporibus viguit, natus vt tradit Istomachus in primo de Hippocratis secta, primo octogesimæ Olympiadis anno, vt verò Soranus Cous literarum monimenta in Co perscrutatus addit, regnante Abriada, mensis Agriani sexto & vigesimo die, quo etiam in hunc vsque diem Coos Hippocrati parentare ait. Arte autem Medica & vulgaribus disciplinis excultus, vita functis parentibus patria excessit, quòd tabularium in Cnido incẽdisset, vt eum quidem contumeliosè criminatur Andreas, in suo de Artis Medicę origine libro. Alij verò id eo proposito fecisse dicunt, vt quæ in pluribus locis conficiebantur spectaret, & in ea vãrietate se magis exerceret. Vt verò Soranus Cous narrat, per somnum admonitus vt Thessaliam incoleret. Per totam autem Græciam Medicinam faciens ad mirationi fuit, adeò vt ad Perdicam Macedonum Regem, qui tabe laborare existimabatur, publicè vocatus cum Euryphonte, qui eum ætate excedebat peruenerit, & animi morbum esse indicarit. Cùm enim post Alexandri patris mortem, Phylam eius pellicem amore deperiret, ad eamq; re delata, postquam ex eius cõspectu illum prorsus immutari animaduertit, propulsato quidem morbo, Regem sanitati restituit. Ab Abderitanis etiam vocatus est, vt eò se conferret, & Democritum quidem insania laborantem curaret, totam verò vrbem peste liberaret. Quinetiam cùm in Illyrios, Pæonas & Barbarorũ regionem pestis ingrueret, earum gentium regibus rogantibus vti sese ad illos conferret, à legatis edoctus quinam illic venti vt plurimùm perflarent, illos re infecta dimisit. Cùm verò recta coniectura indicasset morbum in Atticam peruenturum, id quod futurum erat præuidens, tum vrbium, tum discipulorum curam suscepit, in tantumque Græcos dilexit, vt cùm eius nominis gloria ad Persas fama peruenisset, eaque de causa Artaxerxes per Histanidem Hellespõti præfectum cum magnis muneribus ab eo peteret, vti ad sese veniret, id ob grauitatem, pecuniæ contemptum, & propinquorum amorem recusatit, velut per epistolam ad eum scriptam ostendit. Patriam etiam à bello quod

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ἡμῖν μὲν ὁ Κῶος, υἱὸς Ἡρακλείδου καὶ Φαιναρέτης, εἰς Ἡρακλέα καὶ Ἀσκληπιὸν ὁ ἥρως ἀναφέρων. [2] ἀφ' οὗ μὲν εἰκοστός. ἀφ' οὗ δὲ ἑνεακαιδέκατος. μνημονεύει δὲ τῆς γενεαλογίας αὐτοῦ Ἐρατοσθένης, καὶ Φερεκύδης, καὶ Ἀπολλόδωρος, καὶ Ἄρειος ὁ Ταρσεύς. μαθητὴς δὲ γέγονεν [3] Ἡρακλείδου τοῦ ἰδίου πατρός. εἶτα Ἡροδίκου. καὶ δέ τινας καὶ Γοργίου τοῦ λεοντίνου ῥήτορος. φιλοσόφου τε Δημοκρίτου Ἀβδηρείτου. καὶ οἱ κατὰ Πελοπόννησιακοὺς ἤκμασε χρόνους. φυνηθεὶς, ὡς φησιν Ἰσόμαχος ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῆς Ἱπποκράτους αἱρέσεως, κατὰ τὸν πρῶτον ἔτος τῆς ὀγδοηκοστῆς ὀλυμπιάδος. ὡς δὲ Σωρανὸς ὁ Κῶος ἐρευνήσας τὰ ἐν Κῷ γραμματοφυλακεῖα πρεσβύτατοι, μοναρχοῦντος Ἀβριάδου [4] μηνὸς ἀγριανοῦ ἕκτῃ καὶ εἰκοστῇ, παρ' ὃ καὶ σπανίζειν ἐν αὐτῇ μέχρι νῦν Ἱπποκράτει φησὶ τοῖς κώοις. σπουδασθεὶς δὲ ἐν τῇ ἰατικῇ καὶ τοῖς ἐγκυκλίοις μαθήμασι τῶν γονέων αὐτοῦ τελευτησάντων, μετέστη τῆς ἰδίας πατρίδος. ὡς μὲν κατηθῶς ἀνδρέας φησὶν ἐν τῇ πρὸς τὴν ἰατικῆς γενεαλογίας, ἀφ' ὃ ἐμπρήσαι ὃ ἐν κνίδῳ γραμματοφυλακεῖον. ἄλλοι δὲ φασὶν ὅτι προθέσει τοῦ τὰ κατ' τόπους ἀποτελούμενα θεάσασθαι, [5] καὶ συνεμπαιδεύσαι ποικιλώτερον. ὡς δὲ Σωρανὸς ὁ κῶος ἱστορεῖ, ὄνειρος αὐτῷ παρέστη κελεύων τῷ θεραπεύοντι ἐθαυμάσθη. ὥστε καὶ ὑπὸ Περδίκκου τοῦ μακεδόνων βασιλέως φθισικοῦ νομισθέντος παρακληθέντα δημοσίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν μετ' Εὐρυφῶντος. ὃς καθ' ἡλικίαν πρεσβύτερος τοῦ αὐτοῦ. καὶ σημειώσασθαι ψυχῆς εἶδος ὃ πάθος. ἤτοι γὰρ μετὰ τὸν τοῦ παιδὸς ἀλεξάνδρου θάνατον φίλας τῆς παλλακίδος αὐτοῦ, πρὸς τοῦ δηλώσαντα ὃ γεγονός. [6] ἐπειδὴ παρεφύλαττεν ταύτης βλεπομένης πανταχῶς ἐκείνον δέπεσθαι, λύσας μὲν τὴν νόσον, ἀνακτήσασθαι δὲ τὸν βασιλέα. παρεκλήθη ὑπὸ τῶν ἀβδηριτῶν, πρὸς αὐτοὺς ἀπελθεῖν, καὶ Δημόκριτον μὲν ὡς ἐν μανίᾳ θεραπεύσαι, ῥύσασθαι δὲ λοιμοῦ τὴν πόλιν ὅλην. ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰλλυριῶν καὶ παιόνων βαρβάρων γῆν λοιμοῦ καταστήσαντος, καὶ δεομένων τῶν ἐκεῖ βασιλέων πρὸς αὐτοὺς ἐλθεῖν, πρὸς τῶν πρεσβέων, ἵνα εἰς ἐκεῖνα πολλὰ τῶν πνευμάτων μαθὼν, ἐκείνοις μὲν ἀπρακτοις ἀπέπεμψε. συλλογισάμενος ὑπὸ τῶν νόσων ὅτι τὴν ἀττικὴν ἥξειν, προφήτων ὃ λοιμησόμενον, καὶ τὴν πόλεων καὶ τὴν μαθητῶν ἐπεμελήθη. τοσοῦτον ὑπῆρξεν, ὥστε τὸν φιλίαν ὑπῆρξεν, ὥστε τὸν δόξης αὐτῷ μέχρι πρῶτον ἀφεπιύσου λυομένης, καὶ ἀφ' ἑτέρου καὶ ἀρπαξέρξου ἀφ' Ἰστανίδου τοῦ Ἑλλησποντίων ὑπάρχου ὅτι μεγάλαις δωρεαῖς δεομένου πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, ἀφ' ὃ σεμνὸν καὶ ἀφιλάργυρον καὶ φιλοικεῖον ἀνήρ. ὡς καὶ τὸ ἀφ' ὃ πρὸς αὐτὸν ὅτι τὸν ἀλλῶν. [11] ἐρρύσατο ὑπὸ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα πολεμεῖσθαι μέλλουσαν ὑπὸ θεσσαλῶν, θεσσαλῶν δεηθεὶς ἐπιβοηθῆσαι. ἀφ' ὃ καὶ λαμπρῶν ἔτυχε τιμῶν τοῦ δὲ κώοις. ἀλλὰ καὶ θεσσαλοῖς καὶ ἀργείοις καὶ ἀθηναίοις, οἵ τινες καὶ δεύτερον αὐτὸν ἀφ' Ἡρακλέους δημοσίᾳ τοῖς ἐλευσινίοις ἐμύησαν, καὶ πολίτιν ἔγραψαν, καὶ τιμὴ ἐν πρυτανείῳ σίτησιν ἔδοσαν εἰς χρόνους. ἀφθόνως δὲ τοὺς ἐπιτηδείους ἐδίδασκε τὴν τέχνην μετὰ τοῦ προσήκοντος ὅρκου. [12] ἐτελεύτα δὲ τοῦ δὲ λαρισαίοις, ὅτε καὶ Δημόκριτος φέρεται τελευτήσας. καὶ οἱ μὲν σὺν ἐνενήκοντα ἔτη. οἱ δὲ πέ φασιν. ἄλλοι ρεῖ. τινὲς ρθ'. [13] τέθαπται δὲ μεταξὺ Γυρτῶνος καὶ λαρίσης. καὶ δείκνυται ἄχρι δεῦρο τὸ μνῆμα ἐν ᾧ μέχρι πολλοῦ [14] σμικὸς ὢν ἐργαζόμενον μέλι. ἀφ' οὗ τὰ ἀφθῶντα παιδάρια χρίουσα τοῦ τὰ τάφου ῥαδίως ἀπήλλαττον αἰτίας. ἐν δὲ ταῖς πολλαῖς εἰκόσιν ἐκπεπασμένος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ γράφεται. ὡς μὲν τινες λέγουσι, ἐν πίλῳ, τοῦ σημεῖον εὐγενείας, καθάπερ ὀδυσσεύς. ἄλλοι δὲ τὰ ἱματίῳ. καὶ τούτων οἱ μὲν [15] δι' εὐπρεπείαν, ἐπεὶ φαλακρὸς ἦν. οἱ δὲ δεῖξαι ὃ ἀθενὲς τῆς κεφαλῆς. [16] οἱ δὲ δηλῶσαι τοῦ δεῖν ὃ τῆς ἡγεμονικοῦ χωρίον φερουρεῖν. οἱ δὲ τοῦ φιλαποδήμου τεκμήριον. οἱ δὲ τῆς ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἀσαφείας. οἱ δὲ πρὸς τοῦ δεῖν τοῦ δεῖν [17] καὶ τὰ ὑγιαίνειν φυλάττεσθαι τὰ βλάπτοντα. [18] τινὲς ὅτι χρείαν πρὸς ὃ τῶν χρῶν ἀποδοῦναι, ἀφ' ὃ πολλὰς αἰτίας [19] ἐπισκοτεῖν τῇ κρίσει. πρῶτον τὴν ἐπωνυμίαν. δεύτερον ὃ δυνάσθαι τὸν χαρακτῆρα τῆς φύσεως [20] τηρῆσαι. τρίτον ἀφ' ὃ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, ποτὲ μὲν ῥωμαλεώτερον, ἄλλοτε ἀσθενέστερον ἀφ' τὴν ἡλικίαν [21] συγγράφειν. [22] καὶ ἄλλας δὲ μετὰ τούτων αἰτίας ἐστὶν εἰπεῖν. ἀφιλάργυρος δὲ, [23] καὶ φίλοις σεμνὸς, καὶ φιλέλληνα ὑπῆρχεν, ὅτι καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς ἐθεράπευσε συμπάσῃ σπουδῇ, ὡς καὶ λοιμοῦ ὅλας ῥύσασθαι πόλεις καθάπερ εἴρηται. ὅθεν καὶ λαμπρῶν ἔτυχε τιμῶν. οὐ μόνοις κώοις μόνον, [24] ἀλλὰ καὶ ἀργείοις καὶ ἀθηναίοις. παῖδας δὲ κατέλιπε θαυμαστὸν δύο. θεσσαλὸν καὶ δράκοντα. καὶ μαθητὰς πάμπληθεῖς. ὅτι φανεράτοις δὲ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας [25] λέγεται καταλιπόν.

ei inferre parabant Athenienses liberauit, Thessalis in auxilium vocatis, ideóque splendidos honores apud Coos consecutus est. Quinetiam à Thessalis, Argiuis & Atheniensibus honorificè acceptus est, qui eum ab Hercule secundum publicè sacris Eleusiniis initiarunt, ciuitate donarunt, victumque ei publicum in Prytaneo eiusq; posteris dederunt. Candidè & liberaliter studiosos artem docuit, debito addito iureiurando. Obiit apud Larissæos, quo tempore Democritus mortuus esse fertur, vt quidam tradunt, ætatis anno nonagesimo, vt alij verò, octuagesimo quinto, alij centesimo quarto, quidam etiam centesimo nono. Inter Gyrtonem & Larytsam sepultus est. Et in hunc vsque diem monumentum ostenditur, in quo multo tempore examen fuit quod mel conficiebat, quo nutrices infantes superficiariis oris vlceribus (aphthas dicunt) laborantes apud tumulum illinebãt & facilè liberabant. In multis autem eius imaginibus capite velato pingitur, cum pileo vt quidam dicunt, velut Vlysses, quod est nobilitatis insigne, alij verò, cum pallio, & ex his alij quidem id fieri propter decorum volunt, quòd caluus esset, alij verò propter capitis imbecillitatem, alij autem expressa sanè significatione, quòd principis animæ sedem probè munitam esse oporteat, alij peregrinationis amorem indicare istud dicunt, alij scriptorum obscuritatem, alij verò, vt demonstretur etiam sanitatis tempore quæ nocent vitari oportere. Quidam verò, quòd ne manuum administratio impediretur, comprehensam circunfluentem vestimenti laciniam in caput reiiciebat. De ipsius autem scriptis magna est dissensio, cùm alij alia sentiant. Vnde cum variæ causæ iudicio tenebras offundant, de his non est facile, certum quid statuere. Primum quidem agnominatio. Secundum dicendi stilum seruare posse. Tertium quòd vnus & idem quandoque robustiùs, aliàs remissiùs per ætatem scribat, aliasque præter hæc causas recensere liceat. Pecunias neglexit, morum grauitate excelluit, Græcos maximè dilexit, quare etiam gentiles suos omni studio coluit, adeò vt totas ciuitates (quemadmodum dictum est) pestilentia liberauerit. Ex quo & præclaros honores, non apud Coos tantùm, sed & Argiuos & Athenienses adeptus est. Mortuos duos reliquit filios, Thessalum & Draconem, at discipulorum magnum numerum. Clarissimos autem suos filios reliquisse dicitur.

IN HIPPOCRATIS COI EPISTOLAS, BREVES NOTAE.

A c vltima sectione ἐξωτικὰ ἢ ἐξωτερικὰ cõprehendũtur, quæ eo nomine donauimus, q tòd populariter quodãmodo scripta essent, & quasi extra rem Medicam, neq; reconditiorem philosophiam continerent, velut quæ ἐξωτερικά Arist. scripta dicuntur, quæ populariter scripta dicit * M. Tullius, quòd quæ ad ciuiles & externas res spectarent, & triuialia ac peruulgata continerent, quæque in circulo docens ad ea quosuis admittebat, vnde ἐγκύκλιοι λόγοι dicti sunt, & ab ἀκροαματικοῖς differebant, in quibus remotiorem philosophiam auditoribus suis tradebat.

* *Lib. 5. de finib.*

1 ἤδιστα ἑτέρου] ἥδιστα legunt exemplaria quædam Regia manu scripta, quædam etiam ἥδιστα.

2 πάντα τοιχος] τοιχέως legunt exemplaria quædam Regia manu scripta.

3 λύεται πάντα] λύεται πάντα scribunt exempl. quædam manu scripta, quam lectionem etiam secutus est Caluus, vt consilia omnia soluì aut dissipari velit.

4 ὅτι δὲ ἐξ ὑπόθημας, τίχεν] Istud aliter sumit Caluus negatione addita.

5 ὑπαρχος ἑλληνικόπτου] Hæc verba desiderantur in exemplaribus Regius manu scriptis. Quod verò sequitur sic legitur in omnibus. Ἱπποκράτης ἱστορεῖ ἀπὸ ἀσκληπίου γεγενῆσθαι. Quam lectionem sequuntur exemplaria Vaticana & Caluus.

6 ὅτι τὸ πρεσβυτὴς] διότι legunt exemplaria Regia M.S.

7 ὑπάτης ἑλληνικόπτου ὑπαρχος] Ὑπάτης legunt exemplaria quædam.

8 Γυμνάσβλω] Γυμνάσιλλω legunt exemplaria quædam.

9 Θεωῦ παὶ αὐτὰ ἀπόκρισιν] Hunc locum vitiosè legunt Aldina exemplaria, quæ δίδου τῆς etiam pro δίδουτι legunt.

10 ἐὰν οἱ θεοὶ ἀμαλλήσοιεν ἡμέων] δόντες Ἱπποκράτεα ἡμέων addunt Aldina exempl.

11 μὴ δὲ τοῦ] Aldina exemplaria legunt, μὴ δὲ νῦν ὧδε πάντες θεοὶ φθονοῖεν. ὅπως etiam legunt exemplaria quædam manu scripta.

12 καὶ εἰδώλων φησὶ πλήρη] M. Tullius lib. 1. de finib. de Democrito agens, εἴδωλα imagines vertit. Atomi, inane, imagines, quæ εἴδωλα nominant (sic enim potiùs quam idôla scribere malo) quorum incursione nõ solùm videamus, sed etiam cogitemus. Et libr. 1. de Nat. Deor. Quid Democritus, qui tum imagines earumque circuitus in Deorum numero refert, tum illam naturam quæ imagines fundat ac mittat, tum scientiam intelligẽtiamque nostram, non pe in maximo errore versatur? Quam Democriti opinionem Epicurus secutus est, cùm sentiret eximaginibus similitudine & transitione perceptis, infinitam similimarũ imaginum ex innumerabilibus indiuiduis existere. Idem etiam ep. 16. lib. 15. Epist. εἴδωλα Democriti Catium Epicureum spectra vocare scribit.

13 εἰς τὴν ἀπειείλω] Allusio est ad Democriti atomorum infinitionem & mundos innumerabiles. Sic enim M. Tullius lib. de finib. ἀπειείαν vertit. Infinitio ipsa, quam ἀπειείαν vocant, tota ab illo est. At lib. 1. de Nat. Deor. infinitatem vocat.

14 τὴν δὲ Δημοκρίτου ψυχῆς] Hic mihi sensus esse videtur. Nam pro Democriti salute etiam omne vrbis aurum lubẽter profundemus, & vt ne quid ei desit. Quædam tamen exemplaria legũt, εἰ μὴ ὀπὴν ἀφυσερήσαντα, hoc sensu. Si quid deesse Democrito videamus, leges nostras ægrotare & delirare censemus. Quam lectionem etiam sequitur Caluus.

15 ἐν ἀνδρὶ θεραπύσις] θεραπύς legunt Aldina exemplaria, sed θεραπύσις malim.

16 εὐ ἴσθι χρῆσθαι] Istud longè aliter scribitur in Aldinis exemplaribus, vitiosè tamen vt apparet.

17 μὴ προσεκλιπτοῦ] μὴ προσεκλιπεῖν legunt Aldina & Vaticana exemplaria. Eadem προπεσεῖν vitiosè pro πρεσβυτέρῳ legunt.

18 ἢ Δημοκρίτου γνῶσιν αὐξήσεις] εἰ Δημοκρίτου leg. exemplaria Vaticana & Aldina.

19 εὐκαρπίσῃ δὲ γῆ] εὐκαρπίζῃ lego. Exemplaria Aldina εὐκαρπῆσαι vitiosè.

20 καὶ μακάριοί γε δῆμοι ὁκόσοι ἴσασι] Aldina exemplaria legunt, καὶ μακάριοί γε δῆμοι, καὶ ὁκόσοι.

21 Θρᾶς γνώμας] γνώμας simpliciter legunt Aldina exemplaria. Θρᾶς tamen addunt Vaticanæ membranæ.

22 δεξιδέδυκεν] δεξιδέδυκεν legunt exemplaria Vaticana & Aldina, & ἐφ' ὧν ἀθρόα πάντα ἀπαντῶν ἐπιθυμοῦντες ἀποθεραπεῦσαι &c.

23 καὶ μανήρεες] μανήρεες legunt exempl. Vaticana.

24 ἀλλοτρεῖλω νομίζοντες] ἀλλοτριωτάτω legunt exemplaria Regia manu scripta. ἀπαυθρωπίαν autem & ἀπαυθρωπον rectè dici testatur Pollux, ἀπαυθρωπέειν verò non recipit.

25 ὑπὸ τῶν ἔξω φρονέοντων] πονεόντων pro φρονέοντων legunt exemplaria Vaticana, & vtranque lectionem secutus est Caluus.

26 ἀργυρεῖν ἐξελεῖν] Sic quidem legunt nostra exemplaria, eamque codicibus omnibus contestatam lectionem secuti sumus, vt studeãt Abderitæ etiam suarum pecuniarum iacturam facere & experiri, num Democritus insaniæ morbo laboret. ἀργυρεῖν tamen malim, vt suo argento deprehendere studeant, num certò insaniat. Aldin. verò & Vaticana exemplaria ἐλεῖν habent.

27 ἔρρω] σὺ ἔρρωσο legunt exemplaria Vaticana.

28 οὐδὲ νόσῳ αὐτὸν τῷ] αὐτὸν τῷ legunt exemplaria Vaticana.

29 ὡς τὰ δένδρα καθυλωμανίει] Istum locum expressimus & exposuimus in nostra OEconomia.

30 ἐπεὶ γὰρ τὸ πρῆγμα] ἐπειτα γὰρ τὸ πρῆγμα φιλότης legunt exemplaria Aldina vitiosè. φιλότης tamen legisse videtur Cornarius, aut ὦ φίλε.

31 τὸ μέτριον κτήσασθαι] κτήσασθαι legunt exemplaria Vaticana.

32 χρήματα ἐρπετῶν] χρήματα ἑρπετῶν legunt Vaticana exemplaria & Aldina, quam lectionem sequitur Caluus.

33 εὖ μάλα πεφεισφηκομένας] πεφεισφηκωμένας lego.

34 φορεῖς πεπλοκισμένου] Simplici capilliorum ornatu dixi, vt πεπλοκισμένη mihi idem videatur, quod παῖ τρίχας ἀφεῖς πεφεπλεγμένη, quod tamen de vestium ornatu etiam iuni potest, quod fecerunt interpretes. Aldina autem exemplaria ἀσφαλεῖς πεπλοκισμένου legunt.

35 λαμπρήμονα] λαμπρήμονα legunt exemplaria quædam.

36 ἐπιτῦ] ἐπιτῦ simpliciter legunt Aldina exemplaria. Vaticana verò μόνον ἐπιτῦ, quam lectionem secuti sunt Interpretes.

37 αὐτὴ δὲ] αὐτὴν δὲ leg. exempl. Aldina.

38 εὐκαιρὴ δὲ ἐν αὐτῇ] ἐν ἀκαλλὴς ἐν αὐτῇ leg. exemplaria Vaticana, sed ἀκαλλὴς legendum, vt sit, neque hæc quidem inuenusta aut deformis. Caluus verò ἐν ἄλλῃ ἐν αὐτῇ legisse videtur.

39 εἰ δὲ ἐδώσασι] Exemplaria Aldina hîc vitiosè legunt, εἰ δὲ ἠδύνατο, & ἐκαθήσεκ μὴ pro ἐκαθήραμεν.

40 πεφεισφηκομένοις] πεφεισφηκωμένοις lego, vt antea, quemadmodum rectè legunt Aldina exemplaria.

41 ὁκῶς μὴ διαυχαζόμενα τῆσι πνοῆσι] Sic quidem legunt exemplaria omnia, hoc sensu, vt ne ventis aut flatibus collustrati. Sed διαεκπῆμενα aut διαῤῥιπτόμενα habent exemplaria quædam, quæ secuti sumus cum Interpretibus.

42 ἄτε μὴ πάλχυ δὲ ἀβρεκίης εὐπνεόντας] ἄτε μὴ τῶχα legunt exemplaria Aldina.

43 τὸ μὲν ἀνθρώπου] ἀνθρώπινον legunt exemplaria Aldina.

44 τὸ δὲ ἀτέκμορον] Hic locus valde obscurus hũc mihi sensum habere videtur, incertam esse eorum medicamentorum quæ ad purgationes exhibentur coniecturam: etiamsi ea cum magna cautione exhibeamus, quia aliquando malè affectum stomachum reformidamus, & medicamenti commoderario ad ignotam naturam sit accommodanda, ideoque magna fortuna opus esse. Aldina exempl. aliter hunc locum legunt, vitiosè tamen, vt apparet.

45 ὁκόσα δὲ τὸ πᾶν ἀπώλεσε] Istud non legitur in codicibus Vaticanis neque Aldinis, idque admodum suspectum est. Legitur autem, ὁκόσα δὲ τὸ βυσσίνας &c.

46 ὁκοῖόλησε] ὁκοῖόλησεν vitiosè legunt exemplaria Aldina.

47 τῇ ὀπῶς αὔρῃ] Sic quidem legunt exemplaria omnia publicata, sed τῇ ὀπῶς αὔρῃ lego, & ad interiorem reptilium ve-

nenam auram & animam refero. Cornarius ad herbarum interiam mollitiem ac teneritudinem retulit, vt τῇ ὀπῶς αὔρῃ legisse videatur. αὐτῆσι autem πρεσπνευσιν lego, pro αὐτῆς.

48 Θρίν τέλος] Θρῖνς τέλος legunt Aldina exemplaria, vt ad sapientiæ finem perueniat, quod est efficacissimum & præstantissimum medicamentum, quo ab omnibus malis liberetur.

49 ἢ πρῶδες μὴ τὸ ἀλίου] Aldina exemplaria legunt, ἢ πρῶδες μὴ τὸ ἀλίου ὀδόσιμον Θ ὑγιῆ, nullo sensu.

50 ἱποδρόμηκε] ἰβδρόμηκε legunt Aldina exemplaria, vitiosè.

51 μωῶς αἰλοῦπος] ἀμήλυπος legunt exemplaria Aldina, quæ lectiones mihi vitiosè videntur. Cornarius αἰλιπὸς legisse videtur, quod idem est ac αὐτοπόδιπος, discalceatus. Exemplaria quædam etiam αὐτοπόδιπος habent, pro quo αὐτοπόδιος lego, aut αὐτοπόδιος, vt sit αὐτόλειπος non vnctus, squalidus ex diutiùs intermissa vnctione.

52 κουρεῶν τὰ γένεια] Sic quidem legunt exemplaria omnia, pro κουρεῶν, cùm sit κουρεῶ tonderi expeto. Caluus verò (superiore tonsa) addit.

53 ὀκελαρύζειν] ἐκκελαρύζειν legunt Ald. exemplaria.

54 σοσόρεωπος] σοσόρωπος legunt Aldina exemplaria & Vaticana. Nos vtranque lectionem nostra interpretatione comprehendimus.

55 περοδίτεω ἀπολέσεωπα] περοδίτεω ἄλλον ὀλέσαντα legunt exemplaria Aldina.

56 αὐτὸθι μίμνετε] μίμναται legunt exempl. Aldina.

57 ἔτυχον ὅτα ἐπήλθον αὐτέω] ἔτυχον ἐπελθὼν αὐτέω. ἐπ δὴ ποτ' γεάφῃ legunt Ald. exemplaria.

58 πρῶγμα διζήμενος] διζόμενος legunt Vaticana exempl. & Aldina. Sed hîc διζήμενος, non tam ζητῶν aut ἐρευνῶν, quàm φροντίζων significare videtur.

59 καὶ πυρεύω] πυρεῶν legunt Vaticana & Aldina exemplaria.

60 καὶ ἴνα τρόπον ἀπολοφέωπ] Sic quidem legunt publicata exemplaria Germanica, pro ἀπολοφέωπ. ἀπόλωπ verò Vatic. & Aldina.

61 αἰθρόον ἢ ἀμεκάγκασε] Quædam exemplaria αὐ ἐκάγκασι legunt, à καγκάζω.

62 καὶ ἐπτώθασε] ὀδπτώθασε legunt exempl. Aldina.

63 καὶ μηδεμῶς ἐπαίρε] καὶ πασικρολογῶν ἢ φύσιν, est de natura tenuiter sentire, & cùm diues sit parcam & tenuem malignè existimare, aut ei vt tenui & parcæ malignè obloqui. Hunc verò locum exponit Budæus in Comm. linguæ Græcæ.

64 πεῖ ἢ σὸ γέλωτε] πεῖ τὸ σημεῖον γέλωτες legunt Aldina exemplaria.

65 ἕνα γελᾷ ἢ ἄθρωπον] ἕνα γελᾷ τὰ ἢ ἀνθρώπου legunt Aldina exemplaria.

66 ἄργυρον κλίζωπα χρυσὸν] ἄργυρον τείνουπα legunt Aldina exemplaria, fortè pro πνεῦπα.

67 ὀπτπποῦσις τῆς γῆς] πσοῦσις τῆς γῆς legunt exemplaria Vaticana.

68 ἐγείρωπς] ἐγείρωπς legunt exemplaria Aldina.

69 αὐπνεδρεύεισι βασιλέας] Istud longè aliter accepit Cornarius, sed αὐπνέδρας mutuæ insidiæ dicuntur.

70 καρτοῦ ἀποδόμενοι] ἀποδεχόμενοι legunt Aldina exemplaria.

71 ὑσίλω πθέεσιν] πθέωπς malè legunt Aldina exemplaria.

72 ἤπειρον γλήχωπα] Sic quidem legunt exemplaria omnia, γλίχωπα tamen malim.

73 θερσῖπα οἱ εἰσὶ τὰ βίου] Ad eundem modum ὁ θερσῖπς τὸ σῶμα dicitur Galeno, qui deformi & vitioso est corpore, cui ἡσύκλειαν εὐξίαν Herculeam valetudinem opponit; lib. περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν ἑκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν.

74 ὡς ὅπῃ ἀδιαπτωσίν] ἀδιαπτώσιν legunt exemplaria Vaticana.

75 νοῦν οἱ ὡς ἐπὶ ἀρηρόσι τοῖς ἐν τῷ βίῳ] τὰ ἀρηρότα τοῖς ἐν τῷ βίῳ mihi dici videntur, quæ in vita conueniunt, & vitæ sunt accommodata, eique conferunt, quales sunt vitæ actiones, quæque in ea administrantur & fiunt, in quibus homines non satis earum inconstantiam ac mutationem certa ratione reputantes, hallucinantur & cœcutiunt. Cornarius res in vita compactas ac firmas sumpsit, propter id quod sequitur, quarum tamen inconstantia & vicissitudine homines decipiuntur.

76 ἄλλοτε ἄλλος πθεῶπς] ἄλλοτε ἄλλοις legunt Aldina exemplaria.

77 ἢ δὲ ἢς ἐμερμήκεζον] οἱ δ' ἐμερμήκεζον legunt exemplaria Aldina.

78 δὶ αὐπαρκείης ὁδοιπορέων] δ' αὐπαρκείης ὁρέων legunt exemplaria Aldina. Vtraque verò mihi lectio probatur, hoc sensu, vt naturæ vestigiis insistat, naturæque viam sequatur, cùm sit abundè iis quæ suppetant contentus. Quòd si ὁρέων legas, vt naturam diuitem & omnium alumnam, per ea quæ abundè suppetunt cognoscat & videat.

79 ἄλλοι δὲ τὰ ἢ παλαιῶν] τὰ ἢ πέλας legunt Vaticana exemplaria & Aldina, & θεωρεῶπς pro πρεσθευρεῶπς.

80 ὁ δ' αὐτέων καταφρένῃ] Istud ad risum Democriti refero. Cornarius verò πρεσφρεσιν legere videtur. ἀπρεσαρεσίν autem ea quæ non consultò fiunt, aut nullo proposito consilio, significat. Videtur igitur inconsultam hominum temeritatem suo risu condemnare Democritus, cùm nihil verè perspiciant, nihilq; recta ratione præuideãt. Caluus aliam mihi videtur lectionem secutus. Nos vulgatam lectionem amplectimur, quæ tamen mihi suspecta est. Nam & Budæus hunc locum aliter mihi legere videtur hoc modo, τὸ, πῦν καὶ τὸ ἐσόμενον πρεσφρόμενοι θεαρεσεῶπς πᾶσι.

81 ἀλλοτρεῖς εωῦς φθορῆ] φθορῆ αἰαιδεῖς ποιοῦσι, legunt exemplaria Vaticana & Aldina.

82 ὅλα ξυμφερόντως ἀπεκέλεισα] Sic quidem legunt exemplaria omnia, sed ξυμφέρωπ lego cum Cornario.

μάλιστα σὺ ἢ ῥηφοκινδυνῶ] Exemplaria quædam leg. μάλιστα σὺ αὐ ῥηφοκινδυνῶ.

83 μὴ πε τεχνωμένου] μὴ τὰ ἰωμένω legunt Aldina exemplaria, πεχωμένω Vaticana, vt ad ἰωμένω referatur. Sed πεχωμένου lego cum Cornario.

84 μισανθρωπῖς πεπλήρωται] μισανθρωπῖνς vitiosè legunt Aldina exemplaria.

85 τὰς ἰδίους πόνους ἀλογιστὶ χεωγήσας] Sic quidem legunt exemplaria omnia hac notione, vt homo suos labores per imprudẽtiam excolat ac amplificet, hoc est, temerè & imprudenter suos labores vẽdiret, aut de his se iactet. At Budæus hoc alligato loco, τὰς ἰδίους χρόνους ἀλογιστὶ χεωγήσας legit, vt vitæ suæ temporibus per stultitiam fruatur.

86 ὁκ μετρεῶν δὲ λύθραν] Istum locum in OEconomia nostra expressimus & exposuimus.

87 ἴδωμεν αὖ] ἔδον μὲ αὖ legunt Vaticana & Aldina exemplaria.

88 φέρμακα κυκῶντες] κυκῶντες vitiosè legunt Aldina exemplaria, & locum istum expressimus in nostra OEconomia.

89 πρὸς τὰ ἐπιζημιάς κτήσεις ὁρμωμένοι] Sic dicuntur qui speratas possessiones vi inuadunt & aggrediuntur, iisque inhiant. πρὸς τὰ ἀλλοτρίους κτήσεις legunt Vaticana exemplaria, vt peregrinas & externas possessiones intelligant, easque quæ extra fines sunt.

90 οἱ δ' ἐπιθυμέοι κενοδοξίν] Hoc est inani gloria attoniti ac stupefacti, videlicet huic nimium & ad admirationem aut stuporem vsque dediti. Exemplaria verò Vaticana & Aldina legunt, οἱ δ' ἐπαιρόμενοι, fortè pro ἐπιθερωμένοι, hoc est, elati, ac veluti alis sublati & subuecti.

91 Θ οἱ μὲ ὑπνοῖσι παρεστῶπς] Hîc παρίστασθαι fauere & studere, aut præsto & addictum esse mihi significare videtur.

92 οἱ δ' θεφανοφορέοντες] οἱ δ' θεφανηφορέοντες legunt Vaticana exemplaria & Aldina.

93 καὶ δυσλύσις ψυχαί] ἀπουδαί pro ψυχαί legunt Vaticana exemplaria, & hîc ψυχαί ingenia, mores & homines ipsos significant.

94 ἤπου δὲ ὑπουνέω] Vaticana exemplaria legunt, ἤκουθα δὲ καὶ ὑπουνέω, quam lectionem secutus est Caluus. Budæus certè hîc λοβίζεσθαι pro λοβῶσθαι accipit, sicque hunc locum legit. ἤκουθα δὲ νοσεῶντων Θ φύσις λοβίζεσθαι σὺν Θ πολλὰ ἢ ὀδυνήματις, ἢ δὲ φόνου, ἢ δὲ ἀχαρεσίλω. Vt fit λοβίζεσθαι contumeliosè irrideri, ludificari artem tuam, aut probro afficì & illudi. Caluus verò ἀχαρεσίλω ἀχρηστίλω legit, quam lectionem habent Vaticana & Aldina exemplaria.

95 ἐχθέοισι τὰ εὐεργετήσαντα] ἐχθέοισι vitiosè legunt Aldina exemplaria.

96 κοσμέοισι τὸ κρέσσον] Sic quidem legunt exemplaria omnia, sed καθαιρεῦσι lego, vt sensus sit, cùm multi sint imperiti & ignorantes, ipsam artis curationem imminuunt aut eleuant, extenuant & damnant, eamque lectionem mihi secutus videtur Caluus.

97 ἐν ἄπειρος σὺ ἢ τοιοῦτέων λεχμῆς] Hîc λεχμῆς λέχας mihi significare videntur, neque tam nugas, quàm contumelias quibus Medici indignè ab ægrotis aut obtrectatoribus afficiũtur. Totus autem locus non leuiter mihi suspectus est. Aldina verò exempl. legunt, ἐν ἄπειρος τὰ τοιοῦτέων λεχμῆς, & ἀβρεκίης δὲ ἀδεμία-

98 περὶ κόσμου διαθέσεως] Hîc διάθεσις διακόσμησις aut διοίκησις dici videtur, mundi ornatus, administratio, dispensatio aut dispositio.

99 γνώσας δὲ] γνώσιν legunt exemplaria Aldina, & ἀκμήρως vitiosè.

100 Θ ἀμείνονται τὴν ψυχὴ] ἀμείνονται vitiosè legunt exemplaria Aldina.

101 μὴ ὑγιεσι τροπῶν αὐδράσιν] μὴ ὑγιέσι τρόποις vitiosè legunt exemplaria Aldina.

102 ἢν νόος ἀκρόπολος] νόος ἀκρόπολος (si modò integra est lectio) mihi dici videtur mens in summo fluctuans & innatans, vt Θ ἀκρόπολα exponuntur Galen. Θ ὅπωπολαίως ἐμπλέοντα. Hunc autem locum suspectum reddunt exemplaria Aldina, cùm asteriscum præfigunt, eaque verba sic legunt, ἀκρόπολις καὶ ἀπάτη μερίσει καὶ δίσηκεν. Vt suspicio sit pro ἀδίδαιος ista poni, & legendum esse, ὦ ὁ νόος ἀκρόπολος ἐν ἀπάτη μερίσει καὶ δίσηκεν, quorum mens in summo fluctuans, in maximo errore versatur.

103 πνυτὴ μανίη αὖ ἐγερόνει] ὀν μανίη αὖ ἐγερόνῃ legunt exemplaria Aldina, asteriscо supposito, vt vitium præseferente. Vatic. verò exemplaria legunt, ὀν πνυτὴ μανίη ἐγερόνει, quam lectionem etiam secutus videtur Caluus.

104 ἢ πεφέρονται] ἢ πεφέρονται leg. Aldina exemplaria.

105 τὸς δ' ῥυθμοὶ ἀνακρίνεν] ῥυθμοὶ in morbis hîc vocare videtur morbi modulos & gradus, hoc est, morbi progressum.

106 μεμνομένων δ'] Hæc verò omnia desumpta sunt ex libello περὶ ἱερῆς νόσου antea descripto.

107 ἀλλὰ ἄλλοτε ἀλλοῖα ὀρέξν τε καὶ ἀκούειν] Sic quidem rectè legitur ex lib. περὶ ἱερῆς νόσου. Aldina verò exemplaria vitiosè legunt ἀλλοῖα τε καὶ ἀκούειν, & asteriscum apponunt.

108 πλῆκται] Sic dici videntur qui verberant aut percutiunt, quasi verberatores aut percussores. Vaticana & Aldina exemplaria πρῆκται legunt, qui semper aliquid agunt, vt quietis opponantur. In lib. de Morbo sacro, κακρόκται leguntur, vociferatores & clamosi, vt qui οὐ βοηπῆς aduersentur. Deinde Caluus addidisse videtur, ἀεὶ τὰ κακὸν δρῶντες, ex lib. περὶ ἱερῆς νόσου, etsi ἄκμηρον illic legitur.

109 ὀν δ' τὴν πέμπτω τὴν ὀπτδημῶν] Historia est Androphanis lib. 5. epid. quem hîc commemorare videtur.

110 καὶ σφόδρα πικρὴ] καὶ σφοδρὰ πικρὴ Θ πολλὰ lego cum Corn. ex lib. 5. epid.

111 ἄλλος λῶ] Est historia Nicanoris lib. 5. epidem. etiam descripta. Adferuntur autem hæc duo exempla, vt huiusmodi affectibus veratri potionem conferre indicet, velut etiam satis cõstat ex Coac. Prænot.

112 εἰς τὸ αὐτὸ συνήγαγον] ἤγαγον legunt Vaticana & Aldina exemplaria.

113 ὅσι μὴ ῥηϊδίως αὖω καθαιρομένοις] Hæc sumpta sunt ex aph. 13. 14. 15. & 16. lib. 4.

114 ὅσοι ὀν τοῖς φαρμακοποσίοις] Aph. est 10. lib. 4.

115 ἀπαιχμιος εἐξ ἐλεβόρῳ] Hæc sumpta sunt ex lib. 5. aph.

116 ὀν ἐν θερείῃς] Sumptum est ex aph. 2. lib. 1.

117 κάθαρσις εὐθετῶ] καθάρσεις εὐθετοῖ ἢ αὔω legunt exemplaria Vaticana & Aldina. Id autem sumptum est ex aph. 17. & 18. lib. 4. Quod autem scribitur in Progn. dictum esse, non parum suspectum est. Eadem ferè scribuntur lib. περὶ παθῶν.

118 ἢ δὲ κάπω] Ex aphor. 19. & 18. libr. 4. Quod autem scribitur, καταμίνια δισερρωῶται menses inefficaces significat, hoc est ægrè decurrentes, sed δισέρχονται legendum videtur, etsi nihil muto.

119 τὰς ἀσθένεις Θ σώματα] Hîc ἀσθένοι Θ σώματα dici videntur qui corpore benè habent, & corporis proba sanitate fcruuntur. οἱ εὖ Θ σώματα ἔχοντες, & οἱ ὑγιαίνω ἔχοντες dicuntur aph. 36. & 37. lib. 2. velut ἀσθένοι & πονηρὸν frequenter in se opponuntur apud Hip. Aliôqui ἀσθένοις valentes dicemus, qui rusticis aut agricolis opponuntur, velut sumpsit Caluus.

120 ὁκόσοι δ' Θ φλεγμαίνοντα] Hæc scripta sunt lib. 4. de rat. vict. in morb. acutis.

121 ὑδὲν ὠφελέοτσιν] ὠφαιρέοτσιν lego cum Cornario ex lib. de ration. vict. in morbis acutis. & ὑδὲ δ' ὀνδιδοῖ, etsi lectio ista stare potest.

122 ἐπιλοιδίζιν δ' χρὴ] Hæc fusioribus verbis scribuntur libr. de rat. vict. in morb. acut. & explicantur.

123 μὴ φαρμακεύειν] Hic catalogus eorum quos minimè purgare oporteat repetitur ex lib. de rat. vict. in morb. ac.

124 Θ ἢ οὐρήθρας ἀκρατῆς] Sic dici videntur qui vrinam minimè continent, aut vrinariam fistulam incontinentem habent, qui libr. de rat. vict. in morb. acut. τῆς οὐρήθρας ἀκρατῶς διακείμενοι dicuntur.

125 ἢ κοιλίης ἀδυνέας] Lib. de rat. vict. in morb. acut. scribitur, καὶ ὧν αἱ κοιλίαι ὠμὰ ὀκβάλλοισι, per quos intelliguntur qui fluida sunt aluo & imbecilla.

126 ἢ αἱμορῤῥόδεας] Sic dicuntur quibus alicundè sanguis erumpit, pro quo scribitur lib. de rat. vict. in morb. ac. καὶ αἱμορῤῥαγέοντας ὀκ ῥινὸς, ἢ καθ' ἕδρην προῤῥῶς. Caluus verò ficosos dixit, vt eos intelligat quibus sanguis per ora venarum quæ in ano sunt effluit.

127 ἢ ὀν φύμασιν] ἢ ὀν ἐμφυσήμασιν ἐόντας scribitur libr. de rat. vict. in morb. acut. Caluus verò ἢ ὀν κώμασιν mihi legisse videtur.

128 διαπῶν] διαπῶν malim. ἀσφαλέως autem pro ἀσφαλὴς legendum videtur, vt lib. de rat. vict. in morb. ac.

129 ὡς σὺ ἔφλυ ὀν τῷ φορήματι] Ista nobis scripta sunt lib. 1. Prædictor. sent. 71.

130 καθεύδειν μικρὰ ὀδυώδεας] Sic quidem legunt exemplaria omnia. In Prorrh. verò, καθ' ὕδλυν μικρὰ ὀδυώδεες scribitur, quam lectionem etiam agnoscit Gal. & variè explicat. Aldina exemplaria ὀδυώδεα vitiosè legunt.

131 ὄμμα θρασὺ κεκλιμένον ἔχοντας] ὄμμα θρασὺ κεκλισμένον legitur in Prorrh. quod etiam agnoscit Gal. ὑποδυῶντας autem legunt exemplaria Aldina, vt in Prorrh.

132 μὴ δ' τὸς ὀν πυρετῷ καματώδεας καπακκλασμένους] Sic scribunt exemplaria omnia, quæ eos indicant qui in febre æstuantes viribus sunt fractis & exolutis. In Prorrh. autem legitur, τὸς ὀν πυρετῷ καματώδεας καπακκιμένους, etsi καματώδεας etiam agnoscit Galenus.

133 ὡς σὺ ἔφλυ] Id scriptum est ad extremum librum de rat. vict. in morb. ac. πεπεμμένον autem lego, vt illic.

134 Θ τῷ ἢν ὀστέων σωπειζομένων αἰαφρίσῃ] αἰαφρήσῃ legunt exemplaria Vaticana & Aldina.

135 ἀρκέουσι ἔσται] ἔστω legunt Ald. exemplaria.

136 χρὴ πάντας αὐθρώπους] Hæc epistola cum sequente in quibusdam Vaticanis codicibus non scribitur, neque eas adscripsit Caluus.

137 κολασίν] Hîc κολασίν castigationem, emendationem, repressionem, moderationem ac temperationem mihi significare videtur. Indicatur enim vis visoria intra tunicas multiplices velut delitescens, simul obsistentibus ac renitêtibus humoribus, tanquam ad emẽdationem ac moderationem appositis, ne nimium dissipetur aut effluat. Sic enim ὑγρὸν ἀφάσιας de humoribus insistentibus ac velut obsistentibus mihi dicere videtur.

138 φύλακα τρόσον] Siue τρόσον pro extrema palpebræ ora ac limbo, ex quo cilia oriuntur intelligas, siue pro tota palpebra accipias, his verbis significatur palpebram pupillam ipsam ac videdi aciem munire ac custodire, aut palpebræ extremam oram qua ciliorum series est, palmularum remigij instar visionem ditigere. Sic enim εὐκαιρεῖν videndi opportunitas mihi rectè dici videtur, vt & ἀκριβὴς κόρη videndi acies ac ipsa pupilla. Sunt autem ista ex intimis philosophiæ abditis discerpta mysteria, ideoque valdè obscura.

139 οἷς ἐπιὼν ὁ θυμὸς] ὁ μόθος legisse videtur Cornarius, quem secutus sum. ἀπορεῖν autem omnem indiscretum aut non satis explicatum sermonem, sed temerè effusum mihi significare videtur. Negationem verò sustuli, neque enim aliter sensus mihi constare videtur.

140 ὀχυροῖς ὀδόντων θρίσκοῖσι] ἐχυροῖς & πυχοῖσι vitiosè legunt Aldina exemplaria.

141 ὡς κέλευθον] Vitiosè ἐκέλευθον legunt Aldina exemplaria.

142 ὀνδέδηκε θώρακα] ὀνδέδυκε lego cum Aldinis exemplaribus & Cornario.

143 ἀθρόπλοος ἔσαι] Sic quidem legunt exemplaria omnia, sed ἐσί, malim, vt legisse Cornarium apparet. Dicitur autem κοίλη πιείπλοος vena caua quæ hepar alluit ac inundat.

144 χλωρὴ δ' χρὴ] Bilem pallidam dixi, quòd de ea hæc dicantur, quemadmodum apud Hippocrat. χλωρὸν ὠχρὸν sæpe significat, & χλῶπαι χλωραί, ὠχραί, hoc est luteæ & pallidæ, aut bilis pallido colore infectæ dicuntur, & ἕλκος χλωρὸν, vlcus pallidum apud Hippocr. à Celso vertitur. βλεφερὸς autem pro βλεφερῶς habent Aldina exemplaria, vt etiam legit Cornarius.

145 πολὺ ἀπίναυν] πολὺ ἀπίναυν οὐδὲς vitiosè mihi legere videndentur exempl. Aldina, etsi istam lectionem secutus videtur Corn. πρῆγμα μηδὲν αἰτέμενος dicitur qui nullum exhibet negotium, aut qui de nullo negotio postulatur, ac fortè αἰτώμενος legendum.

146 ἔνυχα δ' κοιλίης] ἔνυχα vitiosè legunt exemplaria Aldina.

147 ἰχώοισιν ὑπόφυσμένοισι] Hæc fœdissimè sunt viriata in codice Aldino, vbi ὑνυφασμένοισι legitur, & Θ ἠμφιεσμένοισι δή μοι, asteriscо etiam apposito.

148 μήτηρ πεφώλευκεν] Hîc μήτρῃ legere malim, vt vterum indicet, aut certè μήτηρ pro μήτρῃ ponitur, quod matres efficiat.

149 ὀκ πόκου πεφυοῖς] Sic legunt exemplaria omnia, sed Cornarius ὀκ δημιουργίης πεφυοῖς legisse videtur. Intelligi autem videntur quæ per menses effunduntur, ad fœtus prouidentiam, aut quæ ante partum erumpunt.

150 ξηραινομένων ἢν κενκμένων] Sic legunt exemplaria omnia, vitiosè vt satis apparet & nullo sensu. ὀνδεικνυμένων ἢν κενκμένων τὰ πέρι, ἢν πληρουμένων τὰ κενά, lego cum Cornario. τὰ ὀπτθυμίας autem κ' τὰν ῥοφὼ vocare videtur ciborum delectum, quibus vesci debemus.

151 ὑπὸ αὐαισμῶν] Vide aph. 57. lib. 4.

152 κεφαλῆς πολλῆς] Vide aph. 10. lib. 6. Hæc autem vitiosè scripta sunt in exemplaribus Aldinis, & ὅταν κ' τὰ ὦτα ῥαγῷ Θ legitur. Legendum autem videtur, κεφαλῆς δ' πολλὰ πεφυσωμένα.

153 ἀπαιμοὶ πᾶσι τοῖς μελαγχολικοῖς] Vide aph. 70. libr. 5. & aph. 7. sect. 6. lib. 6. Epid. Atra autem bilis morbos melancholicos aut melancholias voco, non secus ac Ｍ. Tullius eos qui valetudinis vitio furerent, melancholicos dici scribit.

Lib. 1. de Diuinat.

154 ὀπκειμένῳ δ' αὐτῷ] τῷ σώματι pro σώματι legunt Aldina exemplaria, quæ tamen secutus est Cornarius. Eadem etiam ὀπκειμένῳ vitiosè legunt.

155 μήτε τοῖς ὕπνοις τοῖς ὑπερκολαστικοῖς] ὑπερκολαστικοὶ ὕπνοι mihi hîc dici videntur (si modò integra est lectio,) somni maximè noxij & immoderati, qui maximas pœnas corpori infligere solent, immodicos dixit Cornarius. ἀγύμνασον autem vitiosè pro ἀγυμάσου legunt Vaticana exemplaria.

156 καθάπερ πυρὶ ὀθλιαίων] Id non legitur in Aldinis exemplaribus.

157 ὀπθῶμος] Huius orationis ad aram consistentis Hippocratis meminit Erotianus in Proœmio. cùm scribit, Πρεσβυλικὸς γὰρ (sic enim lego, nõ πρεσβυλικὸς vt habent omnia exemplaria) Θ ὀπθῶμος φιλόπαρειν μηδὲν ἢ ἰαλδὲν ἐμφαίνοισι τὸν αὔρα. Quidam hanc orationem Genij Hippocratis esse volunt.

158 καρπεῖ δ'] Istud non videtur legisse Cornarius.

159 ἢ Θ νῶν ἰχθὺ ἐκκν] Hunc mihi sensum hîc ἔκκον habere videtur quem nostra interpretatione reddidi, vt ad ἐκτὸν referatur, aliôqui morigerum aut facilè obsequentem & cedentem significat. ὀκκὸν certè Caluus legit. θαμοὶ verò sunt qui oleæ ramos aut oleaginos surculos accipiant, nos frondem simpliciter aut germen intelligimus.

160 ὁ δ' θμὸς] Sic quidem legunt exemplaria omnia, verùm vitiosa mihi videntur, & pro ὁμοίως κῶος lego cum Cornario. Deinde negationem tollendam existimo, & δ' θμὸς καὶ καλὴς αὐλὴς lego, vt sit graui & honesta de causa, aliôqui ὁ σπικρῆς ἀλλὰ καλὴς legendum videretur, quemadmodum etiam Caluum legisse apparet. Quod sequitur, ὑμῖν ξωίσηκι γινώσκεσθαι, simul iungo, Cornarius verò separauit, & γινώσκεσθε legisse videtur.

161 δοκέει δὲ] δοκεῖ lego cum Cornario, Caluus verò δοκέω legisse videtur, vt ipse Hippocrates multis hominibus sanitatis & vitæ sua arte causa fuerit.

162 ὀν δ' ἄλλης μέρει θεραπεύῃ] θεραπεύοντι lego.

163 ἢθ' Ἡρακλέος εὐεργεσιῶν] Locus corruptus mihi videtur, nec nisi meliorum codicum ope restitui potest, lubens tamen legam, ἢθ' Ἡρακλέος εὐεργεσιῶν ἕνεκεν πρὸς ἡμᾶς νῦν βαδόμενοι, neq; propter Herculis beneficia nostri curam habentes.

164 πρεσβευλικὸς] Istius legationis meminit Erotian. in Proœmio, vt antè diximus.

165 καὶ δικυυμένου ἐς ἐπιλίων τοις ἐπιλίων τὰς πλοίσις] ἐς ἀλλήλων τὰς πλοίσις legunt Vaticana & Aldina exemplaria, quam etiam lectionem secutus est Caluus.

166 πλὴν ὀφθὴν τ' ὑποτυρόων] ἢν ὑποτυρόων legunt Aldina exemplaria vitiosè.

167 ὀν οἷς πάχ' αὖ με καταλάβοιτο] καταλάβοι legunt Vaticana & Aldina exemplaria.

168 καὶ μωθωδέστερα ἀπῶν] βυθωδέστερα pro μωθωδέστερα legũt Vaticana & Aldina exemplaria, quæ videtur secutus Cornarius, cùm altiùs repetita dixit.

169 καὶ ὦ μελαγνα πρόσοισι] μέλαγνα aut μέλανα dicuntur Galeno in Exegeti, πόλις αὖτη κ' τὰ κρισίου πεδίον, πρόκειμένη τῷ κριφίω, νῦν μὰ ἀκαθὰ ἔχουσα, καὶ εὐαλάκτους, vnde μελαῖνις βοῦς πεπαυμένος cidem vocatur, ex lib. 1. περὶ γυναικείων & libr. de Nat. Mulieb. Ex quibus patet hîc κρίφιον, aut illic κιρφίω legendum esse, cùm tamen κιρράῖον legerit Cornarius: Caluus autem καρφιον. πεδίον autem hîc legendum esse pro παιδίον, vel ex Galeni lectione apparet.

170 γεωργοὶ συλέοντες] συλλέοντες legunt Aldina exemplaria, & Vaticana exemplaria pro ἄγειν ἐόντες, σπωκαγόντες legunt.

171 καὶ μάχη νικῶντες] μάχῳ legunt Aldina exemplaria.

172 ὅσοι οἰκίζοντο ὀν χώρῃ τῇ ἐουσῶν] Sic quidem legunt exemplaria omnia, non insolente phrasi. At Cornarius οἰκιζόντο pro οἰκίζοντο legisse videtur, vt sit, qui in sua regione miserabiliter accepti erant, aut miserabiliter conquerebantur.

173 καὶ λιμοῦ] λοιμοῦ legunt Interpretes omnes.

174 καὶ ὑπογεωσιμαχήσαντες] ὑπογεωσιμαχήσαντες dicuntur, qui obsidionem aut bellum desperant, & in desperationem belli adducti sunt, & qui de pugna desperãt, ὀν ὑπογεώσι τῆς μάχης ῥηθέντων. Vaticana autem exemplaria & Aldina legunt, Θ αὐτὸς γεωσιμαχήσαντες vitiosè.

175 ἐς ὀπκουείῳ ἀφόρονται] αἰάρονται legunt Aldina exemplaria.

176 ἔστ δ' πάντη] Hic certè locus mihi non parum suspectus est, in quo cùm nihil aliud suppeteret, Vaticanorum & Aldinorum lectionem secutus sum cum Cornario. ἔστ δ' πάντη Θ ἰδίη Θ ἐς ψυχὴν ἀρέτη ὡς πατέρα λέγειν, δέῃ πάντων ἢν πολιτῶν. Longè tamen aliter legisse videtur Caluus.

177 πυυτικὸν πρόον πληρούσας] πευτικὸν πρόον vocat Herodotus nauem actuariam quinquaginta remorum, quam alij πευτικὸν πρόον. Hîc verò τοῖς ὑμοῖς πελίσμασιν scribitur in omnibus exemplaribus, pro πελίσμασιν, vt sit idem quod ἰδίοις πέλεσι, aut τοῖς ἰδίοις δέῃ πόναις.

178 οἱ δ' ἀπεσάλησαν] τοῖς δὲ ἔδοξεν οἱ ἀπεσάλησαν lego cum Interpretibus.

179 ὁκόπε δέῃ κουίεσθαι ἢ θελεν] δικουίεσθαι legunt exemplaria Aldina, eadem etiam τῷ ὁπλίδι δ', pro τῇ ὁπλῇ δ' δ', &c. vitiosè legunt.

180 φιαβήσασιν] φιαβάσι legunt exemplaria. Aldina verò vitiosè φιαβέσιμος, & ἢ πόλει, pro ἢ πόλις.

181 ὃς ἀπέθανεν λευθεὶς] λευθεὶς exponitur Hesychio λιθολήθεις, lapidibus obrutus aut appetitus, ex hoc fortasse loco.

182 πλὴν τὴν κρισίμου χώρλω] χώρῃ vitiosè legunt Aldina exemplaria, vt & postea ἀσκληπιάδῃς pro ἀσκληπιάδεις.

183 καὶ ξωϊσταῖζε] ξωϊσταῖζε vitiosè legunt Aldina exemplaria. ὀναρίζειν verò exponit Erotianus, τοῖς καπνιζομένοις, ἢ τοῖς καθεζομένοις ὀνεν, mortuis parentare, aut Diis Manibus inferias mittere & sacra facere, ex hoc loco, vt scripsimus in nostra Œconomia.

184 καὶ ὀν νεῦσι φρατείλω ἀποστίλη] ἀποστίλλω vitiosè legunt Aldina exemplaria.

185 καταθαλουμένων] καταθαλομένων vitiosè legunt Aldina exemplaria.

186 ὀκ σαγενεῦσαι] Sic quidem legunt exemplaria omnia, sed ὀκσαγωνεῦσαι lego cum Cornario, qui expiscari dixit, quod est reti aut sagena irretire ac includere. Verùm aliam mihi notionem habere videtur & significare, quæ in sagenam aut rete immissa sunt & conclusa, explicare aut exportare, hoc est, quæ vndique corrasa erant & collecta, aut compilata asportare.

187 ἀπίστη ἔργον αἰεικέστων] αἰκιέστων lego cum Vaticanis & Aldinis codicibus & Interpretibus omnibus.

188 ἑτέροις ἄλλοις ἐπιλίων] καὶ ἑτέροις ἄλλοις ἐπιλίων lego cum Interpretibus.

189 πεφοίχεσθαι] πεφοίχεσθαι malè pro πεφοίχεσθαι legunt Aldina exemplaria. Est autem ὀν ὁ ὁδὸν πεφοίχεσθαι, in notione reponere, in mentem reuocare & aperta facere.

190 Θ πυόνων] πολόνων legunt Aldina exemplaria pro πυόνων.

191 ὁ μόνον ἔφασαν] Hæc admodum vitiosè scripta sunt in Vaticanis & Aldinis exemplaribus.

194 καὶ πάτα καύματα] Sic legunt exemplaria omnia, sed πεύματα pro καύματα fortè legendum, etsi nihil muto. Nam & æstus & ardores corpora non animum immutant, & inter causas salubres numerantur.

193 ὁκόσα δὲ πάντων μαθήσιας αἱρέεται] πάντων μαθήσις αἱρέεται legunt Vaticana exemplaria & Aldina.

194 τὸς μὲ χωρῆν ὀκέλευσιν ὀπίσω] χάρειν vitiosè legunt exemplaria Aldina.

195 μὴ εἶναι τῇ] μὴ οἷος τε ἦν] δυώκμιν ἐς χώρλιν πὼ ὀκείνλιν ἱέναι legunt Vaticana exemplaria & Aldina.

196 θεραπαλοῖς πρέπει σφαγιάζειν] πρέπει σφαγιάζειν legunt Aldina exemplaria.

197 παρευπομένοις] παρεπομένων legunt Vaticana & Aldina exemplaria, vt sit ad eos qui in vrbium foris & compitis aderant, aut ad fora & compita conueniebant.

198 καὶ πῆς ἀλλοις ὁμοῦ φωκέων] & πῆς ὁμοῦ φωκέων legunt Vaticana & Aldina exemplaria.

199 ἐπαμμύσας αὐαλόγῳ] Sic quidem legunt exemplaria omnia quæ secutus sum. Cornarius verò αὐαλόγῳ ad sequentia retulit.

200 τρῆς μὲ αὐτὰ μοι] Hic certè locus mihi lubricus videtur. Nam & τρῆς μὲ αὐτά μοι, aut χάειπε pro χάειπας legendum existimo. Et certè χρονίον pro χρονίων lego. παρέχεται verò χάειπας eleganter mihi dictum videtur, beneficia prætendere, obtendere ac velut obiicere, ac ob oculos ponere. At Interpretes longè aliam notionem secuti videntur. ἐξελκάα verò pro ἐξελκῶν vitiosè legunt Aldina exemplaria.

201 εἰ γὰ ὡς ἔρχα] Eo quidem sensu quem extuli hæc mihi verba sonare videntur, quæ tamen omisit Cornarius.

202 καὶ μὴ τῇ πέρὶ ὠνευμένοις] Sic quidem legunt exemplaria omnia, sed ὠνευμένος lego, cum Cornario.

203 μὴ ποιήσεται] ποιήσεται sublata negatione legunt Aldina exemplaria.

204 λὼ ἐπαίω γλυήσεται] γλυήσεται lego.

205 ἀλλ' ὑπιδέεται] ὑπιδέεται hîc ὑποθεωρῆσαι mihi significare videtur. Cornarius tamen ὑπίδεται legit.

206 ἐφ' οἷς ἡ Κῶς] Coorum auxilium cum nauibus annumerat Homerus Il. β. ducibus Phidippo & Antipho Thessalis cum triginta nauibus. Idem etiam Podalirium & Machaona Æsculapij filios arte Medica insignes & cum auxilio triginta nauium ad Troiam profectos scribit.

207 ψυχὼ ἀπέθεν] ψυχὼ omittunt exemplaria Aldina, & καπέθεν simpliciter legunt.

208 ἐμαυέω δὲ] Sic quidem legunt exemplaria omnia, sed ἐμηκώω γὰ lego cum Interpretibus.

209 κε ἔπου σ' ἐπιστάσιν] Sic quidem legunt exemplaria omnia, sed malim ἐκ ἔπου σ' ἐπ' αἰάσσιν, hoc sensu nihil dico de defectione, aut rebellione, aut, non hoc dico vt defectionem solicitem, aut nihil dico de his qui nos ad defectionem solicitant.

IN VITAM HIPPOCR. EX SORANO.

1 Ἱπποκράτης γλῶν μὲ] Exemplaria Regia manu scripta πῆ γλῶν, quædam etiam πῆ γλῶς legunt. Eadem etiam ἡεσκλείδα habent.

2 ἀφ' ὃ δὲ ὀνεακαιδέκαθος] Exemplaria regia manuscripta ὀνεακαιδέκαπῆος legunt.

3 ἡεσκλείδου τῆ ἰδίου πατρὸς] Hic quoque ἡεσκλείδα leg. exempl. Regia manu scripta.

4 μίωὸς ἀχευοῦ ἕκτη καὶ εἰκοστῆ] ἑβδόμη pro ἕκτη legunt omnes Interpretes, & in codicibus Regiis manu scriptis ζ καὶ κ scribitur, vt sit ἑβδόμη καὶ εἰκοστῆ. Eadem exemplaria ἀθεναιοῦ pro ἀχεναιοῦ habent.

5 καὶ συγγυμναθῶαι πικιλώπρον] πελεώπρον leg. exemplar. Regia manu scripta.

6 ἐπειδὴ παρεφύλαξεν] ἔπειτα pro ἐπειδὴ legunt Vaticana & Aldina exemplaria. Similis autem narratur historia de Erasistrato qui Seleucum Antiochi filium patris pellicem deperire deprehenderit, cuius meminit Galen. lib. περὶ τῆς ἀγχόνης, idque in muliere quadam se deprehendisse idem commemorat.

7 καὶ πυόνων] Sic quidem legunt exemplaria Germanica, velut etiam antea scriptum est legatione Thessali. Verùm Vaticana & Aldina exemplaria πλειόνων βαρβάρων legunt, quæ etiam secutus est Cornarius. Cæterùm quòd pestilentiam ab Illyriis venientem Hippocr. prædixerit, & discipulos ad auxiliandum circa vrbes dimiserit, scribit Plinius lib. 7. cap. 37. Quod ob meritum, honores illi, quos Herculi, Græcia decreuit.

8 ἐξαπίνης γλυκαίνης] ἐξαπίνου rectè legunt exemplaria Regia manu scripta & Vaticana, etsi ἐξαπίνου habent vulgata omnia, vt sit, nominis fama ad Persas vsque sparsa & explicata. ἐξαπίνου fortè etiã legi possit, hoc est, peruolasset: ἐξαπίνου tamen malo.

9 καὶ τῆ Ἀρταξέρξου] καὶ τῆς τοῦ Ἀρταξέρξου legunt exemplaria Regia manu scripta, & Vaticana, & Aldina. Qui verò hîc ἴσωνις dicitur ὑσώνης scribitur in Epistolis.

10 δηλῶσαι] δηλῶσαι legunt Vaticana exemplaria.

11 ἐρρύσατο ἢ πὼ ἑαυτὸ παιδία] πὼ ἰδίαν παιδία legunt exemplaria Vaticana.

12 ἐπλεύσε ἢ κύπρε ἢ legunt exemplaria Vaticana.

13 πέραιαν ἢ] πελευτῆσαι ἢ legunt exemplaria Vaticana.

14 σιλωὸς λὶ ἐργαζόμενον μέλι] Sic quidẽ publicata legunt exemplaria quæ secuti sumus. At Regia manu scripta & Vaticana legunt, σιλωὸς λῶ μελιοῶν ἐργαζόμενον μέλι, quæ mihi secuti videntur Interpretes.

15 δ' εὐφρεπείλω] δὶ εὐφρεπίης leg. Ald. exempl. Hunc verò locũ respexisse videtur Pi. Val. in hieroglyphicis libr. 40. cùm scribit, Ante alias antiquorum statuas Hippocratis imago pileata celebratur, eóq; habitu multis locis erecta. Ex eo nõnulli hieroglyphicè interpretati sunt, partem eam custodiendã, in qua tãquam in domicilio princeps animus resideret, totaq; intelligẽdi vis collocata esset. Alij ex Græcis solum hominis nobilitatem inde intelligi volunt, vt pote qui cognationẽ ab Apolline & ab Hercule traheret. Nam eum ab Æsculapio oriundum Senatus Atheniensis testatus est publicis etiam monumentis. Id verò si ad libertatem referamus, cui potiùs libertatis nomen accommodare debeamus quàm illi qui tot mortaliũ corpora morbis obnoxia liberauit, & bonæ restituit valetudini, sitq; humanæ incolumitatis autor appellandus, si merito cum titulo honestare voluerimus? Non defuere tamen qui rem malignè admodum interpretarentur, & quod illi honoris iam datum erat, modò caluitium, modò imbecillitatem capitis, modò quid iis inanius, tradiderint inde significari. Quod quidem de Pericle memoriæ proditum est. Id tud autem de Ludouici Seruini viri Clarissimi codice decerptum, tibi communicatum volumus.

16 οἱ ἢ δὴ ἔμφασιν] δὶ ἔμφασιν lego cum Vaticanis & Aldinis exemplaribus. Eadem etiam legunt ἢ ἡγεμονικῆ χωείν πρεῖν.

17 καὶν πῆ ὑγιαίνειν] κἂν ἢ vitiosè legunt exemplaria Aldina, & ἀθρόοισιν pro ἀθρόασιν.

18 πνεῦς ἢ ὅπ χρειείζων] χρήζων legũt exempl. Regia manu scripta.

19 ὀπισκοτεῖν τῆ κρίσι] ὀπισκοπῆν vitiosè legunt Aldina exemplaria.

20 πηρῆσαι] πηρεῖν legunt Vaticana exemplaria.

21 συγγράφειν] συγγραφὼ vitiosè legunt Aldina exemplaria.

22 καὶ ἄλλας ἢ μὴ τύτων αἰτίας] μὴ τύτων omittunt Aldina exemplaria.

23 & τρόπις σημῶς] ἢ τρόπου σημῶς legunt Vaticana exemplaria.

24 ἀλλὰ καὶ ἀρχεῖοις] ἀλλὰ μὲν & ἀρχεῖοις legunt exemplaria Regia manuscripta & Vaticana.

25 λέγεται καθαλιπῶν] Sic legunt publicata exemplaria Germanica. Regia manu scripta, Vaticana & Aldina, λέγεται γλυφὲς, quæ secuti sunt interpretes.

VARIÆ

VARIÆ LECTIONES IN OCTAVAM HIPPOCRATIS SECTIONEM, EX DVOBVS SERVINI ET FEVREI EXEMPLARIBVS DESVMPTÆ.

Ad exemplaris Frobeniani paginas accommodatæ, nostris hinc inde vbiq; ascriptis.

In Hippocrat. Epist.

PAG. 523. v. 46. Nostr. p. 4. l. 46. Ἱπποκράτει κώῳ] Ἱπποκράτει πρὸ κώου. F.

48. εἰς τὸν οἶκον] εἰς τὸν οἶκον. F.

P. 524. v. 35. N. p. 6. l. 2. δείσημον] ἀρίδηλον F.

44. προσαπέπλεξα] προσέπλεξε F. alij προσαπλέξαι.

P. 525. v. 5. N. p. 6. l. 32. ὑπὸ ὁρῶν] ὕρων F.

41 αἰαδόντες] ἀποδόντες F.

P. 526. v. 25. N. p. 8. l. 39. τὸ ἀρετῆς ἄμεινον] τὸ ἀρετῆς τὸ ἄμεινον. F.

26. δοκιμάζει] ἀποδοκιμάζει. F.

P. 527. v. 33. N. p. 10. l. 27. οὐ εἰποῦσα] μόνον εἰπῶσα. F.

45. πέλω ἄσκησιν] πὼ πέλω ἄσκησιν. F.

P. 528. v. 11. N. p. 11. l. 19. & πὰ πόρμιος] πρὸς πόρμιος. F.

15. λεπτοψυχήσαντα] ἀποψυχήσαντα. F.

20. πάχυ] παχὺ F. πάχα alij.

22. αὐθρώπου] ἀνθρωπίνου F.

23. τῆ δίπτήμη] τῆς δίπτήμης. F.

26. οἱ αἰεὶ] ἢ εἰ. F.

30. δὶ ἐλλεβόρων καθάρσιες] δὶ ἐλλεβόρων δίχα τῆς καθάρσιας. F.

P. 529. v. 29. N. p. 13. l. c. ἐπ χλωρὸς] ἀπ χλωρὸς. F.

Ibidem ψυχὴς] χρ ψυχῆς. F.

39. Δημόκριτ] Δαμάχητ. F.

40. ὅκως] καὶ ὅκως. F.

P. 530. v. 24. N. p. 14. l. f. ἐχρὴ ἢ ἔνα] ἐχρὴ ναὶ ὁ ἢ γελῶ. F.

26. κλίζοντα] πίκοντα. F.

28. ὅπ χάσμα τῆ γῆς] ὅπ χάσμαθα ὑπὸ γῆς. F.

31. ἀγνίζοντες] ἐγείροντες. F.

39. ἀποδιδόμενοι] ἀποδεχόμενοι alij.

41. πυθέοισιν] πυθέοντες alij.

P. 531. v. 9. N. p. 15. l. 45. ἀδιαπλωσίν] δὶ ἀπλωσίλω F. ἀδιάπλωσιν alij.

25. ὁδοιπορέων] ὁρέων alij.

33. φιλοψευδίλω] φιλοψίλω. F.

P. 532. v. 12. N. p. 17. l. 26. μήτε πεχωμένλω παῆνα φάρμακα] πέπονα φάρμακα. S. ex manuscr. alij μήτε ἰωμένλω πεπονα φαρμακα.

17. βοηθῆς] ἢ βοηθῆς. F.

19. ὀν ξυμφορῆσι] οἱ ἢ ξυμφορῆσι. F.

28. σφάζοντες] σφάζῃ. ντες. F.

29. ἀπιζιμένας] ἀφροέοις ex manuscript. S.

31 ἐπαιρομένοι] ἐπαιρωμένοι alij.

32. οἱ ἢ σραπηίαις] ὀν σραπηίαις. F.

40 δὶ ἀχρηστίλω] δὶ ἀχρηστίλω alij.

43. χρειοφειλέται] χρεωφιλέται. F.

47. αἰτίλω] ὀσίλω ex manuscript. S.

P. 533. v. 9. N. p. 18. l. 50. γηθοσυνῶς] γηθόσυνα. F. fortè γηθόσυνος.

17. εἰς φῶς] φάος. F.

32. ὑγεόπνοος] ἐγκεφάλου] ὑγεόπνοπός π. F.

35. ἀτρεμίζον] ἠρεμεῖν F. sed videtur esse χρόνιον quoddam.

P. 534. v 15. N p. 20. l. 33. σωπήσαν] ἤκαν alij.

P. 536. v. 28. N. p. 24. l. b. δύσμα ἀθλωαιῶν. ψήφισμα. F. add. quod videtur χρόνιον.

36. ὑφῆδε πὰ ὑποχόνς] ὑφῆδε δὲ F.

In Hippocrat. vitam ex Sorano.

Ἱπποκράτης γλῦεν] πῆ γλῦεν F. πῆ γλῦος ex manuscript. S.

Ibidem Ἡρακλείδου] Ἡρακλείδα F.

ὀνεαδέκατος] ὀνεακαιδεκαπῆος F. vt paulò pòst.

ἀθεναίδα] ἀχεναίδου ex manuscript. S.

ἕκτη] ἑβδόμη ex manuscr. S. & F.

ἐμαρῆσαι] ὀκαρῆσαι ex manuscr. S. & F.

δήμοσία] δημοσίως ex manuscr. S. & F.

αὐτῆ] αὐτῆς F.

φίλας] φίλας ex manuscr. S.

ἐπειδὴ] ἐπεὶ F. ἔπειτα Ald.

πρέπεται] πέπεται. F.

πρὸς αὐτὸς] ὡς πρὸς αὐτός. F.

πυόνων] πλειόνων ex manuscript. S. velut Ald. exempl.

ὑπῆρξεν] ὑπῆρχεν F.

ἐξαπίνου] ἐξαπίνου F.

πὼ ἑαυτοῦ παιδία] πὼ ἰδίαν F. sed videtur esse Scholion quoddam.

ἀφ' Ἡρακλέος] ὑφ' Ἡρακλέος. F.

σιλῶος λω] σιλῶος, λῶ μελιοῶν. F.

ἀφ' ὃ] ἀφ' ὧν. F.

χρίσαι] αἱ πίτται χρίσαι F. ex manuscr.

εἰκόσιν] εἰκόσιν αὐτῆ F.

ἐν πίλω] πίλω F. ex manuscript.

πρόσημον] πῆ πρόσημα. S.

δὶ εὐφρεπείλω] εὐφρέπειαν. F.

φρουρεῖν] πηρεῖν F. ex manuscr. sed videtur esse Scholion.

πηρῆσαι] πηρεῖν F. & τειρεῖσθαι & πηρεῖσθαι.

τρόπος] ἐς πὸ τρόπου. F.

συμπάσῃ κεφαλῇ] σὺν πάσῃ F.

ἀλλὰ καὶ] ἀλλὰ μὲν καὶ ἀρχεῖοις F.

λέγεται καθαλιπῶν] λέγεται γλυφῶν ex manuscr. F. quomodo & Aldin. ex. Quædam etiam exempl. πῆ δὲ γλυφὲς καθαλιπῶν (vitiosè tamen) Post καθαλιπῶν autem add. S. καπέλιπε & δυκατέρα γυναῖκα πολυσίου.

DIVERSÆ LECTIONES EX CODICE MECICEO.

In vita Hippocratis secundum Soranum pag. 1. v. 23. ἰλλυεῖαν καὶ παῆνων βαρβάρων. Alij scribunt πλειόνων sed melùs παῆνων nõ Pæones qui Pannonij dicuntur proximi & vicini Illyriis. Sed & commemorantur hæc duo ἰλλυείων & παῆνων. in epistol. Hippocratis pag. 539. v. 27. & p. 540. v. 3.

5. Tom. oper. Græcorum Gal. pag. 434. v. 42. αὔαυδος ἄφωνος. quid sit vtrumque docet Gal. in Comment. Plutarchus 4. de placitis Philos. καθοχηστικὸς λέγεται φωνὴ ὅτι ἀφ' ἀλόγων ζώων καὶ ἀφ' ἀψύχων. κυείας ἢ ἔνεκα θρόος ἐστὶ locus est in Plutarcho in cod. germ. pag. 283.

5. Tom. oper. Græc. Gal. ἄδιψον σωὺ ἐχῳ τόμα. Plutarch. ad finem libri περὶ ἀδολεσχίας. σιγὴ ἢ μόνον ἄδιψον ὡς φησὶν Ἱπποκράτης, ἀλλὰ & ἄγυπνον & αὐῴδυνον.

5. Tom. oper. Gal. pag. 493. v. 20. οἷα κυνός. Alij ὑός, id est, suis. Apud Paladium. 6. epid. τὰ ἔντερα ἢ αὐθρώπου ἐοίκασι τοῖς ἀφ' κυνῶν ἐντέροις, & interpretes Latini, canis non suis meminerunt.

Errata.

Pag. 3. v. 33. Crisanide Crisamide leg. p. 4. v. 49. φερόντα φεοὸ πε leg. p. 10. c. 2. v. 1. αὐπὶν αὐτὴν leg. p. 11. c. 2. v. 45. curatione cautione leg. p. 12. c. 1. v. 9. post te (adde) (amice) p. 15. v. 58. oberraturum, aberraturum leg. p. 18. c. 2. v. 13. ἑτέροι ἑτέροι leg. p. 20. c. 2. v. 29. πάσης πάσης leg. p. 22. c. 2. v. 11. ξυμφέφερον ξυμφέρον leg. p. 22. c. 1. v. 30. concreditum concreditam leg. ibid. v. 43. connexum connexum leg.

INDEX IN HIPPOCRATIS OPERA OMNIA QVADRVPLEX, QVORVM HIC PRIMVS PARTES TOTIVS CORPORIS CONTINET.

Primus numerus sectionem: alter paginam: tertius aut litera minor lineas: N. notas siue commentarios denotat.

A

ACETABVLA appellata quę 4.f.81,32
Acetabula coxendicum 3.f.56,24
Adstites 3.f.61,9
Alæ glandulas & pilos habent 3.f.53,21
Alarum tumores 3.f.54,8
Alius nunc perturbatur, nunc sistitur, nunc pro ratione deficit 5.f.90,42
Alius quomodo celerrimè sistenda 4.f.30,5. quomodo soluenda ibid.
Aorta 3.f.51,41
Appendices ad vlnam 4.f.81,16
Appendices duæ scapulæ 4.f.81,10
Appendices tibiæ 4.f.81,47
Arteria 3.f.56,21
Arteria exulceratur & quo in morbo 4.f.68,7
Arteria magna vnde alatur 3.f.12,9
Arteria pulmonis exulcerata 5.f.91,20
Arteria vbi respirationem efficiat 3.f.31,32
Arteria vena cordis 3.f.30,44
Arteria vulnerata 5.f.37,45
Arteriarum origo cor 4.f.51,24
Arteria in costas propagines suas transmittit 3.f.57,10
Arteriæ venosæ ductus in pulmonem 3.f.122,36
Articulus quando fiat rigidus 4.f.82,9
Articuli ante febres exoluuntur & cur 3.f.81,22
Articuli eneruati quibus 3.f.75,3
Articuli quæ in omnib. similiter se habeant 4.f.81,2
Articuli vbi deligandi 6.f.8.g
Articuli manus varii 4.f.81,27
Articuli cur vrantur Scythis 3.f.75,18
Articuli elapsio 6.f.14.a
Articulorum generatio 3.f.32,11
Articulorum vulnerum præsagia 2.f.81,h
Articulorum omnium duo saltem scopi, natura & consuetudo 6.f.12,a.N
Articulorum duritas 7.f.257.h
Aspera arteria aorta dicta 4.f.86,9
Aures albescentes in prægnantibus quid sign. 3.f.43,39
Aures cordis cur sic dicantur 3.f.51,21
Aures frigidę, pellucidæ contractæq; perniciem minantur 2.f.134,6
Aures ministri cerebri 3.f.93,11
Aures obtusæ in acuta febre, vehementem insaniam portendunt 2.f.134,f
Aures obtusæ in febre 7.f.190.g
Aures quando laborant 3.f.82,12
Auriculæ cordis 3.f.51,16
Auriculæ cordis vnde dictæ 3.f.93,32
Aurium colliquatio in vtero morbos aurium inuehit 3.f.83,14
Auricularum cordis vsus 3.f.122,25.N
Aurium fluxus in cerebri morbis 3.f.55,10
Aurium generatio 3.f.18,10
Aurium tumores 3.f.54,4
Aurium sectio venerem quidem non tollit, sed genituram infœcundam reddit 3.f.11.39
Aurium sonitus cum visus hebetudine, mentis excessum ac sanguinis ex natibus profluuium præsagiunt 2.f.134,d
Aurium vacua auditum quomodo percipiant & faciant 4.f.79,10
Aurium venæ φλέβες παρὰ τὰς ἀκοὰς 3.f.8,40
Axillæ cur pilis abundent 3.f.33,16
Axillæ μασχάλαι 3.f.9,7

B

BARBA quando oriri incipiat 3.f.20,40
Bifidum os ad genu 4.f.8,40
Brachia βραχίονες 3.f.9,3
Brachij articulus 6.f.43,c
Brachij dextri interna vena secanda tempore ardentis febris 4.f.67,4
Brachiis cur Scythæ exusti 3.f.75,13
Brachio fracto quot dies ad alendum dentur 4.f.52,9
Brachiorum caro 1.f.6,49
Brachiorum generatio 3.f.18,8
Bronchia pulmonis 4.f.55,42

C

CALIDVM pinguedinis sedes 3.f.30,25
Calcaneum 6.f.11,C
Calor per vniuersum corpus spargitur 3.f.31,49
Capilli maiores pilis 3.f.34,29
Capillorum generatio 3.f.33,10
Capita humida & pituita redundatia quãdo 3.f.64,20
Capita debilia qui habẽt nulli sunt potatores 3.f.64,23
Capita oblonga vtrum damnanda 7.f.86,f.N
Capita sana & dura 3.f.65,1
Capite calfacto, aut refrigerato derepente, fluxiones fiunt 3.f.90,22
Capite intus hærente, reliquo extra pendẽte in partione quid faciendum 3.f.42,23
Capite supra modum percalefacto vrina copiosa 5.f.19,1
Capitis fluor interdum causa ad mortem 5.f.10,3
Capitis fluxiones septem 4.f.82,42
Capitis fluxiones fiunt per aures, nares, oculos f.n. 3.f.54, 31. Item per palatum in fauces, in gulam; per venas in spinalem medullam, in sanguinem ibid. 24
Capitis forma 7.f.86,g.N
Capitis generatio 3.f.18,7
Capitis morbi ex somniis quando intendantur 4.f.47,13
Capitis ossa quot 3.f.56,13
Capitis stupor cum vrina frequenti morbi cerebri indicium 4.f.6,13
Capitis vena lata & tenuis 3.f.59,43
Capitis vulnera, vlcera fissuræ 2.f.80,C
Caput κεφαλὴ 1.f.19,16
Caput quale 3.f.53,43
Caput ad vocem formandam quid faciat 3.f.34,20
Caput bene constitutum 7.f.86,h.N
Caput calefactum ex corpore trahit 5.f.21,48
Caput cur interdum hic, interdum alibi, interdum in totum doleat 3.f.87,27
Caput dolens humores detinet, quos aliàs ad glandulas ablegat 3.f.53,47
Caput & lien maxime obnoxia 5.f.61,45
Caput fluxionum causa 5.f.275,56.N
Caput glandulas habet 3.f.54,21
Caput maximè sanum quando fiat & nascatur 3.f.88,10 quando contra morbidum fiat ibid.11
Caput prominet, reliquum corpus nõ amplius progreditur, fœtus verò mortuus est quid fiat 3.f.42,19
Caput quibus ex causis doleat 4.f.76,14
Caput vbi prominet in partione quid faciendum 3.f.42,10
Caput ventri morbum quando faciat 4.f.78,40
Caput vlceribus completur 3.f.19,16.5.f.22,47
Carnes vnde 4.f.11,3
Carnis diuulsæ aut ex plaga læsæ indicia 5.f.12,8
Carnis tremor vnde 3.f.12,8
Carnium generatio 3.f.31,46
Carnium vtilitas 3.f.59,37
Cartilago spongiosa in naso 3.f.33,34
Caua vena cordis 3.f.30,44
Cauæ partes sub oculis ὑπόπτυα quæ 5.f.98,20
Cerebri consumptio 7.f.267,C
Cerebri fluxiones aut purgamenta, aut morbi causæ 3.f.54,36
Cerebri generatio 3.f.30,27 eius tunica ibid.29
Cerebri membranæ 4.f.79,27
Cerebri ministri qui 3.f.93,11
Cerebri morbi 3.f.55,30
Cerebri morbi affectiones & symptomata 3.f.92,27
Cerebri corruptio vnde, ex bile scilicet ac pituita 3.f.92,35
Cerebri sedes vbi 2.f.7,1
Cerebro concusso quæ superueniant 5.f.4,50 vulnerato quid sequatur ibid.
Cerebrum causa morbi sacri 3.87,22
Cerebrum concussum 2.f.186,4
Cerebrum cur primum sentiat 3.f.93,46
Cerebrum frigidi & glutinosi sedes 3.f.30,24
Cerebrum in se animi essentiam cõtinet 7.f.281,6.N
Cerebrum internuncius intelligentiæ 3.f.93,14
Cerebrum ipsum an sonum faciat 3.f.33,25
Cerebrum maius reliquis glandulis 3.f.54,28
Cerebrum non purgatum à grauedine & raucedine, vere æstate quid sequatur 3.f.70,23
Cerebrum non secus ac glandulæ album & friabile 3.f.54,22
Cerebrum omnibus animalibus duplex 3.f.87,25
Cerebrum quomodo afficiatur apoplexia
Cerebrum quomodo syderetur 5.f.20,30
Cerebrum syderatum: quæ signa & symptomata 5.f.25,4
Ceruicis ac colli dolores 2.f.148,g
Ceruicis dolor cum sopore & sudore 2.f.55,b
Ceruicis perfrictiones 2.f.148,a
Ceruicis ossa quot 3.f.56,11
Ceruix contrahitur ex epilepsia 3.f.89,37
Ceruix dura 2.f.147,f
Ceruix ὁ αὐχὴν 3.f.8,35
Ceruix oblonga 7.f.87,a N
Ceruix vteri extra pudenda mensium suppressorum causa 5.f.153,20
Clauiculæ κλαβίδες 3.f.9,3
Clauiculæ vbi 4.f.81,4
Clauiculæ fractę quot dies ad alendũ dentur 4.f.52,8
Colli humores 3.f.54,3
Colon intestinum 6.f.195,C
Columella quomodo formata in angina 4.f.67,34
Cordis alimentum vnde trahatur 3.f.52,1
Cordis aures cur sic dicantur 3.f.51,21 eius folles 3.f.51,27
Cordis auriculæ 3.f.51,16
Cordis membranæ 3.f.51,37
Cordis nerui 3.f.51,40
Cordis palpitatio vnde 3.f.88,27
Cordis substantia qualis 3.f.121,50.N
Cordis venæ duæ, caua & arteria 3.f.30,43
Cordis ventriculus 3.f.57,30
Cor à musculis differt 3.f.122,38.N
Cor arteriæ fons 3.f.56,29
Cor calidi natiui sedes ac fons 3.f.124,6.N
Cor domicilium spiritus cur 3.f.31,7
Cor cur Aristoteles neruorum principium statuerit 3.f.124,27.N
Cor eiusque forma 3.f.50,10 eius humidum quale ibid. 15
Cor eiusque generatio 3.f.30,40
Cor ex thorace exemptum diu mouetur 3.f.123,52.N
Cor fons naturæ humanæ 3.f.51,19
Cor in sempiterno motu 3.f.31,20
Cor locus præcipuus & ad delirium ac insaniam opportunus 5.f.125,21
Cor musculus validus 3.f.50,41 duos vẽtriculos habet ibid.43

Cor ne sapiat 3.f.93,33
Cor pueri & populares quid vocent 5.f.276,26.N
Cor sanguinem ad se trahit 5.f.60,14
Cor senius sedes potissima 3.f.93.40
Cor tunica inuestitur 3.f.26,25
Cor vbi situm 6.f.194,g
Cor vnde nutriatur 3.f.124,61.N
Coronæ processus 6.f.43,f.N
Costa notha 6.f.195.b
Costa spuria siue notha 3.f.61,6
Costæ πλευραὶ 3.f.9,8
Costæ quot 3.f.56,17 4.f.81,2
Costarum generatio 3.f.18,8
Costis fractis quot dies ad alendũ debeantur 4.f.52,9
Coxa vnde 2.f.123,h.N
Coxendix 6.f.11,c
Coxendices τὰ ἰσχία 3.f.8,36
Coxendicum acetabula 3.f.5,24
Coxendicum articuli 4.f.81,31
Coxendicum dolor 2.f.93,f
Coxendicum dolores quam venæ sectionem requirant 3.f.8,37
Coxendicibus cur Scythæ exusti 3.f.75,13
Crassa vena 3.f.57,11
Crassarum venarum ortus & progressus ab oculis vsque ad infimas partes 3.f.57,42
Crassissimarum venarum quatuor paria 3.f.58,2 primum par venarum 3.f.58,4
Crassissimarum venarum secundum par 3.f.58,10 tertium venarum par 3.f.58,14 quartum venarum par 3.f.58,20
Crura τὰ σκέλεα 3.f.8,36
Cruribus ambobus in partione prominctibus quid faciendum 3.f.42,7
Crurum generatio 3.f.18,8
Crus prominens in partione retrudendum 3.f.42,6
Crystalioides humor 3.f.34,11
Cubiti generatio 3.f.18,8
Cubiti flexus vena interna secanda in pleuritide 4.f.56,48
Cubiti ossa 6.f.43,c
Cubiti vulnus 2.f.82,f
Cubito fracto quot dies ad alendum debeantur 4.f.51,9
Cubitus πυγών 3.f.9,4
Curgulio ὁ μακροαυχὴν qualis 5.f.21,38
Cuticula ἡ ἐπιδερμὶς 3.f.20,30
Cutis vtilitas 3.f.19,37
Cutis arida & dura item laxa 7.f.284.h
Cutis raritas, coarctatio 7.f.267,e
Cutis temperamenti aquæ index 4.f.96,31

D

Dens tertius excisus 7.f.228,g
Dentes ad vocem quid conferant 3.f.34.22
Dentes corruptionem sentiunt 7.f.215,c.N
Dentes cur in prima iuuentute excidant 3.f.32,29 cur tardius reliquis partibus oriantur 3.f.32,31
Dentes duo extremi erosi 7.f.221,a
Dentes moderatores dicti 3.f.33,10
Dentes moderatores qui 3.f.107,63.N
Dentes quid duriores reliquis ossibus faciat 3.f.107,23.N
Dentes vnde exedantur & erodantur 5.f.77,1
Dentis sideratio 2.f.143,a
Dentium collisio aut stridor 2.f.142,g.h
Dentium generatio 3.f.32,22
Diaphragma 2.f.30,55,N
Digitorum articuli 4.f.81,29
Digitorum habitudo qualis 6.f.7,c
Dorsalis medulla sola membranas habet 3.f.30,33
Duodenum intestinum 3.f.107,36.N. 6.f.195.c
Dorsi dolores quam venæ sectionem requirat 3.f.8
Dorsum ὁ νῶτος 3.f.8,38

E

Epiglottidis vsus 3.f.20.58.N
Epiglottis qualis 3.f.50,20

F

Faciei rubor vnde 5.f.60,20
Faciem extenuans aqua 3.f.66,30
Fauces 3.f.56,20. 6.f.194,f. 6.f.195,c.N
Fauces febricitanti vbi exulcerantur 2.f.149.h
Fauces graciles 2.f.149,e
Fauces quando laborant 3.f.82,16
Faucium ex sanguine repletio, eiusque inde lasio & præsagium 2.f.82,g
Faucium generatio & forma 3.f.30,3
Faucium glandulæ 7.f.210.f
Faucium vlcera periculosa in pueris 3.f.49,30
Fel quartæ febris hepatis adhæresciit 3.f.56,23
Femora μηροὶ 3.f.8,40
Femori fracto quot dies debeantur ad alendum 4.f.52,10
Femoris appendices 4.f.81,33
Femoris articulus 6.f.43,c
Femoris os ad genu bifidum 4.f.81,40
Femoris pars γλουτὸς dicta 5.f.84,9
Femorum caro 1.f.6,50
Fibræ ἶνες 3.f.16,26
Fibræ hepatis quinque 6.f.194,g
Fibræ pulmonis quinque 3.f.51,27
Folles cordis 2.f.137.g
Frons contracta phrenitidem denunciat 2.f.137.g
Frontis pruritus quale signum 4.f.37,25

G

Genae tenuis pars præcisa non coalescit 5.f.7,17
Genæ 1.f.7,7
Gingiuæ vitiatæ 2.f.92,b
Gingiuarum abscessus 2.f.143,b
Glandulæ ad aures 3.f.53,19
Glandulæ maximæ vbi 3.f.53,35
Glandulæ in quo corpore nullæ 3.f.53.17
Glandulæ in intestinis 3.f.53,25
Glandulæ in maribus differunt à fœminarum glandulis 3.f.51,38
Glandulæ in pectoribus mammæ vocatæ 3.f.55,31
Glandulæ vbi maiores 3.f.53,30
Glandularum locus & sedes 3.f.53,40
Glandularum & pilorum affinitas 3.f.53,11
Glandularum genus quale 3.f.125,72.N
Glandularum morbi & symptomata 3.f.52,30
Glandularum τὸ εἶδος natura 3.f.52,25. earum caro qualis 3.f.52,27
Gula 3.f.16,20
Gula quid & qualis 3.f.50,18
Gula vnde initium sumat 6.f.195,6
Gulæ generatio & forma 3.f.30,3
Gutture præsecto vox non editur 3.f.34.35
Gutturis locus κλεῖθρον dictus 5.f.28,31

H

Hepar ad septum trãsuersum magis explicatum delirium causatur 5.f.120,31
Hepar bilem trahit 5.f.59,18
Hepar corpus densum 1.f.19,39. cur doloris non expers ibid.40
Hepar domicilium bilis 5.f.61,30
Hepar pueri cor vocant 5.f.57,15
Hepar quot fibras habeat 3.f.16,22
Hepatica vena 3.f.58,36. bifariam diuiditur 3.f.59.6
Hepatis dolor ex bile 5.f.59,19
Hepatis ex aquæ potu in morbis ac passio 4.f.64,29
dextra Hepatis fibra ad renem tẽdens 3.f.62,16
Hepatis fistula quid 5.f.301,51.N
Humeralis vena 3.f.60,4
Humeralis vena rupta nõ facile curatur, eiusq; periculum 3.f.60,6
Humeri inuolutio 6.f.9,a
Humeris cur Scythæ exusti 3.f.75,12
Humerorum dolor 2.f.93 c
Humeros extenuantes aquæ 3.f.66.30
Humor cristallinus 5.f.108,69.N
Humor oculi qualis 3.f.34,11
Hypochondria quibus attolluntur ex crudis cibis somnus longior sanat 4.f.5,47

I

Iecoralis vena quomodo in capite distribuatur 3.f.87.30
Iecoraria vena 3.f.58,36
Iecoraria vena bifariam diuiditur ad duas costas 3.f.59,6 iterum bipartito diuiditur ad clauiculas 3.f.59,12 iterum diuiditur per septum transuersum 3.f.59,19
Iecoraria vena quæ 5.f.16,19
Iecori bubulæ esus, & nimius vini potus intensissimi 5.f.109,41
Iecoris generatio 3.f.31,32
Iecoris venã 3.f.58,25
Iecur τὸ ἧπαρ 3.f.8,49
Iecur est humidum 5.f.137,27
Iecur quomodo intumescat à bile grauata 2.f.25,24
Iecur sanguinis officina 7.f.118,a.N
Iecur vbi situm 6.f.194,h
Ieiunum intestinum 3.f.32,40
Imum intestinũ in lethargicis frigidum 2.f.122,a.N
Index manus dextræ 7.f.251,c
Inguina glandulas & pilos habent 3.f.53,20
Inguinis deligatio 6.f.9,a
Inguinum tumores 3.f.54,10
Intestina eorumque generatio 3.f.30,4
Intestina glandulas habent, pilos nõ habent 3.f.53,1
Intestina hominis & canis quomodo differant 3.f.56.26. 7.f.273.e
Intestinum vnum ex veterum sententia 6.f.196,1
Inuolucrum cordis 3.f.121,44
Inuolucrum τὸ χόριον quando difficilis partus causa 3.f.41,37
Intestinum ieiunum 3.f.107,38.N
Iugula conspicua 7.f.263,b
Iugula extenuantes aquæ 3.f.66,30
Iugulares colli venæ 3.f.53,10
Iugulares venæ αἱ σφαγίτιδες 3.f.6,40
Iugulares venæ & ad eas fluxio 4.f.67,38

L

Labra liuida in prægnante quid sign. 3.f.43,40
Labrorum rimæ quid denotant 7.f.89,e.N
Labrum contractum 2.f.143.e
Larynx quid 3.f.56,21
Lateribus dolentibus qui morbus 4.f.85,14
Latus suppuratum vnde dignoscatur 5.f.98,46
Lien ὁ σπλὴν 3.f.8,47. 6.f.195.b
Lien deorsum prependens 7.f.263,b
Lien durus 5.f.81,6
Lien durus, rotundus, crassus, longus 7.f.263.b
Lien est rarus & spongiæ similis 5.f.177,27
Lien & caput morbis maxime obnoxia 5.f.61,45
Lien in tumorem sublatus 2.f.17,8
Lien magnus & minor euadit codẽ die in quo morbo 5.f.110,46
Lien corpus spongiosum 1.f.19,11
Lien potum in ventriculum recipit 5.f.74.10
Lien si aquam trahit & ad vesicam percolat optimũ 5.f.59,44
Lienes ab aquis niualibus ac glacialibus refrigerantur aut indurantur & lapidescunt 5.f.135,48N
Lienes ad præcordia 7.f.209,f
Lienes magni & compressi ex aquæ potu 3.f.66,31
Lieni aquæ noxiæ 3.f.77,15
Lienis dolor ex aqua non percolata 5.f.60,3
Lienis ex aquæ potu in morbis ac passio 4.f.64,29
Lienis generatio 3.f.31,40
Lienis vena 3.f.58,14
Lingua 6.f.195,b
Lingua alba in pulmonis inflammatione 2.f.169,d
Lingua arida 7.f.251,2
Lingua debilitata 2.f.142,e.N
Lingua exsiccatione densa & aspera quale signum 2.f.44,g
Lingua horrida 2.f.141,b
Lingua humorum præstantia indicatur 7.f.278,g
Lingua in voce formanda quid conferat 3.f.34.30
Lingua minister cerebri 3.f.93,11
Lingua mollis reddita 2.f.142.e
Lingua pulmonis & lateris inflammationis liberationem indicat 5.f.50,43
Lingua horrida quæ 2.f.141,c.N
Lingua tremula 2.f.142,b
Linguæ bifidum saliua alba obductum 2.f.141,g
Linguæ densæ & peraridæ 2.f.142,g
Linguæ in febre ardente ad perniciem gradus 2.f.46,25.N
Linguæ pallidæ, rubicundæ, nigræ, resiccatæ, alterunde 7.f.275
Lingua tremula quid significet 2.f.142
Linguæ venæ 3.f.60,1
Lobi pulmonis quinque 6.f.194,g
Locellorum & vteri angustia causa fœtus imbecillitatis & tenuitatis 3.f.116,54.N
Loci τὰ χόρεια quo inungendi in puerperio 5.f.168,7
Lumbi αἱ ψόαι 3.f.8,40
Lumbis cur Scythæ exusti 3.f.75,14
Lumborum dolores quam venæ sectionem requirant 3.f.8,41
Lumborum multæ partes 2.f.116,e.N
Lumborum ossa quot 3.f.56,12

M

Mala altera intumuit 7.f.233.f
Malæ ex dentis dolore in tumorem sublatæ 7.f.249,b
Malleoli exteriores τὰ σφυρὰ πτέρνῃ 3.f.8,37
Malleoli pedis 4.f.81,49
Malleoli phlebotomia 7.f.121.d.N
Mamma ὁ μαζὸς 3.f.8.47
Mamma maior fœtum sub se continet 3.f.43,47
Mammæ 2.f.17,30
Mammæ interdum ablatæ varia symptomata exciant 3.f.56,4
Mammæ pectoris glandulæ 3.f.55,31

Mammæ

Mammæ οἱ μαζοὶ 1.f.19,21
Mammæ mulieri quando turgeant 3.f.21,32
Mammæ vteri morbum indicant 7.f.278,h
Mammarum symptomata & morbi 3.f.55,48
Manus ad motum impotentes cur in epilepticis 3.f.89,11
Manus articuli 4.f.81.27
Manus contrahitur ex epilepsia 3.f.89,38
Manus dextræ index 7.f.25,c
Manus flexura 3.f.9,6
Manus iuncturæ ξυνιγμοὶ 3.f.9,4
Manus ministri cerebri 3.f.93,11
Manus ossa quot 3.f.16,10
Manus prominentes in partione retrudendę 3.f.42,4
Manus prona delegata 6.f.16,d
Manus summa ossa 3.f.128,69.N
Manus tremulę cum capitis & ceruicis dolore 2.f.55,a
Manum fractum tractare 6.f.16,a
Manuum fissuræ quid denotant 7.f.89,e.N
Manuum generatio 3.f.20,13
Manuum primis iuncturis cur Scythæ exusti 3.f.75,13
Maxillæ dislolutæ 2.f.161,g.a
Maxillæ fractæ quot dies ad alendum dentur 4.f.52,8
Maxilla inferior 2.f.134,d.N
Maxillæ in se venas habent 3.f.32,48
Maxillarum oris & superciliorum coniunctio 4.f.80,47
Meatus vrinarij 3.f.56,20
Meatus vrinarij mulierum ampli 3.f.69.32
Meatus vrinarius 5.f.6,39
Medulla cuius alimentum 4.f.52,30
Medulla dorsalis ὁ μυελὸς νωτιαῖος 3.f.30,30 eius generatio ibid.
Membra simul omnia discernuntur & augentur, atque alterum altero prius 4.f.14,12
Membra abortorum quando distincta appareant 3.f.19,43
Membrana conceptum retardans 5.f.163,30
Membrana cornea vnde sit facta pellucida 3.f.108.65,N
Membrana decimo mense perrumpitur à puero 3.f.26,42
Membrana partus tempore abrumpitur 3.f.26,30
Membrana tenuis cerebrum diuidit 3.f.87,26
Membrana vbi in tunicam degeneret 3.f.30,13
Membrana vteri ori prætensa 5.f.144,45
Membranas cur & quomodo fœtus disrumpat 3.f.271,21
Membranæ cerebri duæ 4.f.79,27
Membranæ cordis 3.f.51,37
Membranæ genituram in vtero continent 3.f.25,15
Membranæ in partu quando & quomodo rumpantur 3.f.36,10
Membranæ oculi tres 4.f.79,21
Membranæ σκληροειδεῖς quæ 3.f.124.34.N
Membranæ vnde generantur 3.f.30,1
Membranas ex vmbilico protendi ab ouorum generatione probatur 3.f.26,25
Membrorum distinctio in pueris quando fiat in vtroque sexu 3.f.19,21
Membrum calidissimum in homine cor 3.f.31,10
Mesenterij centrum 3.f.107,42.N
Mesenterium 3.f.56,27
Mesocola 3.f.56.27
Metaphreni dolor 5.f.96,20
Mentum χάνειον 3.f.20,31
Mentum quando pilescat 3.f.20,40
Moderatores dentes qui 3.f.33,10
Molares dentes duo qui decimo octauo anno ætatis ad 26. vsque nascuntur 3.f.107,65.N
Muci generatio 3.f.32,20
Musculi à corde differunt 3.f.121,58.N
Musculi podicis 3.f.61,8
Musculi solidiores ægrius reliquis colliquescunt 4.f.52,25
Musculorum motus 6.f.11,g.N
Musculus quid 1.f.6,46

N

Nares à cœna citra causam manifestam repleri quale signum 4.f.37,20
Nares humidæ non olfaciunt 3.f.33,40
Nares in febricitantibus multa præsagiunt 2.f.66.a.2.f.69,f
Nares quando laborant 3.f.82,13
Nares occulto spiritu spirantes conuulsione superueniente mors prædicenda 4.f.70,35
Naribus mulierum quando graueolentia admouenda 5.f.126,43
Narium coryza 3.f.55,6
Narium vacua quomodo olfactum percipiant 4.f.79,14
Nasi generatio 3.f.18,10
Naso fracto quot dies ad alendum debeantur 4.sect.52,7
Nasus 1.f.16,40
Nasus mores indicat 7.f.122,g.N
Nasus resimus & insanabilis 7.f.258,d
Nasus summus albescens quid in prægnantibus sig. 3.f.40.39
Nerui ad mesenterium 3.f.59,30
Nerui calfacti relaxantur 3.f.81,23
Nerui circa faciem & caput nulli 4.f.80,37
Nerui cordis 3.f.51,40
Nerui crassi vulnerati vt plurimum claudi fiunt 2.f.82,c.N
Nerui duo ex cerebro infra magnæ vertebræ os 3.f.59,21
Nerui in manibus & pedibus quales 3.f.20,20
Nerui in pudendum procedunt 3.f.11,7
Nerui quales 4.f.80,26
Nerui vnde generantur 3.f.29,40
Neruo præciso conuulsio superuenit 5.f.4,49
Neruorum cordis par vnum 3.f.51,41
Neruorum exortus 3.f.56,33
Neruorum intorsio 6.f.14,a
Neruorum generatio 3.f.18,9
Neruorum morbi & mala 4.f.82,12
Neruorum processus 3.f.56.33
Neruorum principium cur ab Aristotele constituatur 3.f.124,27.N
Neruorum sedes vbi 1.f.7,7
Neruosi tendines vnde 2.f.147,g
Neruorum vtilitas 3.f.59.35
Neruus ex vertebris ad clauiculas secundum spinam 3.f.59,28
Neruus præcisus non coalescit 5.f.7,14

O

Oculi ὀφθαλμοὶ 1.f.17,5. 3.f.9,2
Oculi cæcij 7.f.134.h.N
Oculi caligine obducti
Oculi colliquatio in vtero morbus oculorum portendit 3.f.88,14
Oculi cur peruertantur in epilepticis 3.f.89,14
Oculi fixi & immoti splendentis quale præsagium præbeant 2.f.58,d
Oculi glauci 7.f.123,b.N 7.f.134,g.N
Oculi hebescentes & obtusi 2.f.50,g
Oculi hebescentes ac caligantes 2.f.140,d
Oculi humor qualis 3.f.34,11
Oculi instabiles volubiles 2.f.139,a.N
Oculi ministri cerebri 3.f.93,11
Oculi nigri 7.f.134.d N
Oculi obleratio aut perfractio in præcipitibus malis quale signum 2.f.53,g
Oculorum paruitas 7.f.133
Oculi pellucidum τὸ ἀμφιφανὲς 3.f.33,50
Oculi prærubri quid denotent 2.f.129,a.N
Oculi pupilla ἡ κόρη 3.f.34,7
Oculi quando laborant 3.f.82.11
Oculi retracti, & candidum liuidius redditum prægnantem denotant 3.f.43,34
Oculi rigentes 3.f.260,d N
Oculis noxia 7.f.247,c
Oculis quæ sint infensa 3.f.34,14
ex Oculis vitæ ac necis significatio 2.f.138,d.

N

Oculo rupto qualibus medicamentis vtendum 4.f.85,6
Oculorum album quid 3.f.34,6
Oculorum cauitas 2.f.138,f
Oculorum claritas 2.f.138,c
Oculorum elisio ac euibratio 2.f.139.d.N
Oculorum generatio 3.f.18,10
Oculorum medela 7.f.128,g.N
Oculorum morborum præsagia 2.f.83,g
Oculorum præsagia 7.f.123,h.N
Oculorum officium & munus 4.f.79,18
Oculorum nigra, varia fuerunt 5.f.288,f
Oculorum rubor in febre ortus 2.f.139,g
Oculorum signa 2.f.139,c.N
Oculorum tunicæ multæ 3.f.34,1
Oculus concretus 7.f.260,e.N
Oculus contrahitur epilepsia 3.f.89,37
Oculus dexter ex sinistro recipit 3.f.58,1
Oculus ferox 7.f.258,a
Oculus maior in prægnante considerandus 3.f.43,48
Omentũ ἐπίπλοον si procidat putredo sequitur 5.f.5,1
Omentum glandulæ, pili non 3.f.53,26
Omentum præpingue vteros comprimit & genituram suscipere non sinit 5.f.132,25
Operculum foraminulentum 3.f.108,8.N
Ossis resolutio 2.f.93,a.N
Os contrahitur ex epilepsia 3.f.89,37
Os eminens cur præcidi debeat 6.f.41,f
Os graueolens 2.f.92,b
Os locellorum τὸ στόμα τῶν ὑστερέων 5.f.128,8
Os sacrum fluxionibus infestatur 3.f.55.22
Os vitiatum scalpro radendum 7.f.239,b.N
Ossa fracta 7.f.317,b
Ossa fracta squamea non præcidenda 6.f.41,g
Ossa manuum & pedum quales 3.f.20,20
Ossa quæ discessionem sint factura 6.f.41,a
Ossa quæ venas in se habent 3.f.32,48
Ossa singularum partium quot 3.f.56,10 in vniuersum quot 3.f.56,13
Ossa vnde generantur 3.f.29,38. 3.f.30,4
Ossea partes corporis præcipuè in homine rigore corripiuntur 5.f.69,40
Ossium alimentum ex fractura 4.f.52,7
Ossium diuulsio 6.f.14,a
Ossium generatio 3.f.18,9. 3.f.30,14
Ossium generatio & formatio 3.f.20,9
Ossium ligamenta 1.f.7,9
Ossium numerus 3.f.128,72.N
Ossium à seipsis distentio 6.f.14,a
Ossium vtilitas 3.f.59.34

P

Palatus quid præster in voce extruẽda 3.f.34,21
Palpebræ 1.f.17,6
Palpebrę quando graues sint quale signum 4.f.37,24
Palpebræ quomodo & quousque radendæ in oculorum morbo 5.f.257,7
Panniculus carnosus 4.f.134,19
Papillæ mammarum quando turgescant 3.f.21,33
Parastatæ 3.f.61,9
Partes anteriores siccæ 4.f.83,7
Partes aliæ sanguine refertæ, aliæ exangues 3.f.81,11
Partes circa ventrem quando vrendæ & secandæ 3.f.71,4
Partes corporis inferiores 2.f.184.e.N
Partes corporis imæ 7.f.85,a.N
Partes corporis humani qui morbis affici possunt 4.f.50,50. 4.f.51,1
Partes exangues cur tremiscant 3.f.81,12. sanguine refertæ cur non quiescant 3.f.81,14
Partes omnes antequam in lucem edantur, purgantur 3.f.88,8
Partes omnes fœtus in vtero clausæ excepto vmbilico 3.f.40,40
Partes quæ maxime laborant & mouentur 3.f.33,22
Partes quæ morbum faciunt ad curationem accommodare 4.f.78,44
Pars corporis minima eadem habet quæ maxima 4.f.79,2
Patella genu 3.f.61,44
Patella os femoris & tibię commissuram cogens 4.f.124,72.N
Patellæ genu venæ 3.f.62,5
Pecten τὸ ἧπαρ si frigescit prægnanti, fœtum mortuum significat 3.f.43,18
Pectoribus cur Scythæ exusti 3.f.75,13
Pectus quando laborat 3.f.82,13
Pedes οἱ πόδες 3.f.8.37
Pedes frigidi in febribus quid prohibeant 4.f.56,20 calidi, quid permittant in omnibus morbis 4.sect.56,20
Pedes ministri cerebri 3.f.93,11
Pedes humiti quid significent in prægnantibus 3.f.43,38
Pedibus cur calcitrent epileptici 3.f.89,20
Pedis ossa quot 3.f.56,10
Pedum articuli multi 4.f.81,50
Pedum generatio 3.f.20.13
Pellicula auditus qualis 3.f.33,20
Pellicula spumosa 3.f.60,9
Pelliculæ generatio 3.f.32,6
Pili eorumque generatio, locus & incrementum 3.f.20,28
Pili & glandulæ easdem sedes habent 3. sect. 53, 11
Pili in cicatrice non oriuntur 3.f.20,49. quando canifiant 3.f.24,14. vnde reliquum colorem contrahant 3.f.21,20
Pili in quo corpore nulli 3.f.53,18
Pilorum generatio 3.f.33.10
Pilus in pube quando nascatur 3.f.20,37
Pinguedo in abdomine insit nec ne quomodo dignoscendum 5.f.105,14
Pollex morbi male afficientis præsagium 6.sect.7.c
Poplites αἱ ἰγνύαι 3.f.8,39
Poplitis deligatio 6.f.8,h

Index in Hippocratem,

Poplitis venæ 3.f.62,9
Portæ iecoris 6.f.195,a
Præcordia intumescentia 2.f.177.6
Præcordia magna & dura 7.f.220,d
Præcordia mollia 2.f.150,c
Præcordia non mollia 2.f.153 c
Præcordia sublata 2.f.152,a
Præcordia tumida 7.f.222,c
Præcordiorum pulsus 2.f.151,d
Præputium præcisum non coalescit 5.f.7,17
Princeps intestinum 6.f.195.c
Principalis vena quæ & eius diuisio 3.f.60,20
Processus mamillares aut papillares dicti 3 f.108, c.N
Pube cur pili multi 3.f.45,16
Pubes ἡ ἥβη 3.f.20,31
Pubes glandulas & pilos habet 3.f.53,20
Pudendi generatio 3.f.8,10
Pudendi liuor iudicationis significatio in febri ardenti 4.f.66,26
Pudendi voluptas in coitu vnde 2 f.61,26
Pudendum αἰδοῖον 3.f.9,9. 3.f.61,15
Pudendum muliebre aliqua ex parte obturatum 5.f. 171,40
Pulmo ὁ πνεύμων 3.f.8,45. 3.f.56,21
Pulmo corpus rarum 1.f.19,21
Pulmo ex toto corpore pituitam ad se trahit 5.f.8.10
Pulmo in quibus densior, in quibus rarior 5.f.14, 19: 22
Pulmo putrescit etiam ex vena rupta 5.f.8,20
Pulmo qualis 3 f.131,13.N
Pulmo quando putrescit nō amplius alimentum ad se trahit 5.f.7.48
Pulmo sua natura frigidum quiddam 3.f.51,10
Pulmo vbi collocatus 6.f 194.g
Pulmones exeduntur, hinc fit tabes 3.f.55,19
Pulmonis color qualis 6 f.195,c.N
Pulmonis generatio 3.f.31.28
Pulmonis tuberculum quomodo fiat 5.f.11,10 Erysipelas quomodo fiat 5.f.10.38
Pulmonum inflammationibus magis quàm febrib. ardentibus balneum conuenit 4.f.65,22
Pulmonum sedes vbi 1.f.7,2
Pupilla cur in oculo interdum minime rotunda apparet 4.f.84.43
Pupilla oculi cur nigra 3.f.34.7
Pupillæ muratæ p. ἀλαγία 2.f.82,f

R

RADIVS tibiæ eiusque venæ 3.f.62,2
Rectum intestinum 3 f.9,1
Ren ὀνθός 3.f.8,48
Ren purulentus 5 f.01,7
Ren vbi situs 3.f.57,1
Renes glandulas habent 2.f.53.33
Renésne potum trahant 3.f.129,31.N
Renes quales 6.f.195,a
Renes vnde pendeant 3 f.56,29
Renum generatio 3.f.31,42

S

SCOPTVLA operta ὀκωπλάτια 3 f.8,44
Semen vnde deferatur 3.f.56,19
Semen in vliginosis & humectis terræ locis non nascitur 3.f.53.26
Septum transuersum 3.f.93,22. 6.f.195,b
Septum transuersum αἱ φρένες 1.f 19.45 neruosum 1.f 19,47 doloribus non opportunum 1.f.20,1
Septum transuersum locus præcipuus & ad insaniam opportunus 5.f.121.21
Septum transuersum sensus sedes 3.f 93,40
Sesamoidea ossa 3.f.128.71.N
Sinus vteri in quibus plures 3 f.28,40
Spina ἡ ῥάχις 3 f.8,36. 6.f.195,b
Spina longa, ineptum indicat 7.f 87,a.N
Spinæ ossa quot 3.f.56,12
Spinæ tumor ex renum doloribus 5.f.101.7
Spinalis medulla νωτιαῖος μυελὸς 3.f.11,13
Spinalis medulla ad os sacrum defluxionem demittit 3.f.55,23
Spinalis medullæ læsio, eiusque præsagium 2.f.82,f
Spiritus generatio 3.f.18,12
Spiritus domicilium in corde cur 3.f.31,7
Spiritus vnde calidus 3.f.31,10
Spiritus in homine viuente vbi 1.f.6,48
Splenes magni 2.f.92,b
Splenetica vena quomodo in corpore distribuatur 3.f.87,40
Splenitidem venam quando tundere bonum 5.f.17,1
Spumosa pellicula qua humoraria sub cute fulcitur 3.f.31,10.N
Stomachus neruosus est 5.f.154,7
Stomachus vteri os 3.f.41,31
Supercilia 4.f.80,47
Suturæ capitis quot & quales 4.f.80,40
Suturæ medici iudicium & oculos fallunt 7.f.243.d
Suturarum certa sedes non est 7.f.243.e

T

TARSVS pedis 3 f.56,30
Tempora κρόταφοι 3.f.8,44
Tempora non f-canda 2 f.186,e.N
Temporum pulsatio in febribus 2.f.38,26.N
Temporum pulsationes in febribus vnde 3.f.81,38
Temporum venæ 7.f 261 f
Tenue intestinum 3.f.107,36 N
Tenuia intestina præcisa non coalescunt 5.f.7,15
Teste dextro prominente, mas; sinistro fœmina portenditur 7.f 274,C
Testes οἰ ὄρχεις 2 f.17,32. 3.f.8,40. 3.f.11,10
Testes callum contrahunt in eunuchis 3.f.11,36
Testor sinister ex dextro recipit 3.f.58,2
Testiculi in coitu obligantur & cur 3.f.118,22.N
Testiculi contensio iudicationis significationē facit 4.f.66,27
Testiculi pudendumque retractum 2.f.185,e
Testis sinister in maris progeneratione; dexter in fœminæ progeneratione obligandus 3.f.46,44
Testium dolores quam venæ sectionem requirant 3.f.8,42
Tibia os 4.f.81,43
Tibiæ αἱ κνῆμαι 3.f.8.37
Tibiæ ossa 6.f 43,c
Tibiæ fractæ quot dies debeantur ad alendū 4.f.52,9
Tibiarum caro 1.f.6,50
Tibiarum deligatio 6.f.9.a
Tibiarum vlcera 3.f.66,47
Tonsillarum vlcera 3.f 49,26.32
in Tonsillarum vlceribus araneosum quale sign. 3.f.49.35
in Tonsillarum vlceribus biliosum quale sig. 3.f.49, 34
Tonsillarum vlcera æstate suborta peiora reliquis 3.f.50 3
Tonsillarum vlcera quæ ante quintum vel sextum diem periculo carent 3 f.49, 41
in Tonsillarum vlceribus pituitosum quale signum 3.f.49.36
Thorax quid 1.f.6,51
Thorax vocis officina 7.f.81,b.N
Thoracis angustia 7.f.134,c.N
Tunica ὁ μύκης 3.f.30,7. eius generatio ibid.
Tunica cor vestit 3.f.56,25
Tunica oculi χιτὼν quid 3.f.14,9
Tunica pupillam ambiens 1.f.17,8

V

VASA spermatica venere crebriore ampliantur 3.f.22,10
Vasa superiora magis humida cur 4.f.82 37
Vena ἄζυγος 3.f.120,40.N
Vena anchoræ in modum in vesicam & pudendum insita 3 f.62,24
Vena caua dicta 3.f.30,44. 3.f.87,32. 4.f.80,7 eius per totum corpus distributio 3.f.30,48
Vena costalis 3 f.57,10
Vena crassa 3.f.57.24
Vena magna appellata 6.f.194,h
Vena multum sanguinem fundens præcisa non coalescit 5.f.7,16
Vena nutriens cor 3.f.124,61.N
Vena portæ 3.f.107,43.N
Vena quæ magna copia sanguinem fundit αἱμόῤῥοος dicta 3.f.129,58.N
Vena splenitis eiusque distributio in corpore 5.f 19,17
Venæ 7 f.85,g.N
Venæ an eundem seruent numerum 7.f.88,d.N
Venæ anno vigesimo refertæ sunt 3 f.90,47
Venæ capitis ad ossa, ad angulos oculorum, ad narium cartilagines, ad tempora & nares vbi semper pulsant, ad aures deferuntur 4.f.79,30
Venæ capitis tenues multæ; crassæ duæ, vna à iecore, altera à liene fertur 3.f.8 7,29
Venæ cauæ vnde 4.f.11,1
Venæ cauæ in sempiterno motu 3.f.31,10
Venæ cauæ progressus 7.f.118,a.N
Venæ cauæ propago ad cordis basim dextram procedens 3.f.121,65.N
Venæ cauæ ramus qui in manum sinistram fertur 4.f.80,12 ramus eiusdem venæ quæ ad dextram manum fertur ibid.18
Venæ ceruicales quo loco desinant 3.f.58,4
Venæ condensatæ cibos non recipiunt 4.f.5,40
Venæ cordi vicinæ iugulares dictæ 5.f.61,40
Venæ cordis duæ quæ 3.f.30,43
Venæ crassissimæ αἱ βλεφῶν παχύπεπεις partes valentiores 3.f.8,33 earum paria quatuor τέσσαρες ζεύγεα ibid.24
Venæ capitis, crurum, brachiorum quales 3.f.20,15
Venæ duæ inter fibras latas 3.f.62.21
Venæ duæ iuxta cauitatem 3.f.57,15
Venæ genitaræ inferuientes venere crebra ampliores fiunt 3.f.22,10
Venæ humerales 4.f.80,5
Venæ in genu 3.f.61,38
Venæ in malleolis quando parienti secandæ 5.f.18,11
Venæ in partibus meatus vrinarij 3.f 56,10
Venæ in pudendum procedunt 3.f.11,5
Venæ in Phasianis nullæ apparent 3.f.72 47
Venæ in pulmone veluti varices distractæ morbum faciunt 5.f.8,35
Venæ internæ 7.f.127,d.N
Venæ iugulares dictæ 3.f.58,10
Venæ iugulares crassæ vnde oriantur 5.f.60,17 earum officium tribuere sanguinem à corde acceptum ibid.19
Venæ iuxta aures quando vrendæ 5.f.22,44
Venæ læsio qualis 5.f.12,27
Venæ mesaraicæ 3.f.32,37.3.f.19.30
Venæ minores multæ 3.f.58,17
Venæ multæ crebræ, tenuiores crassiores per totum corpus 5.f.61,1
Venæ omnes vnde 3.f.31,3
Venæ omnes in pedum & manuum digitos desinūt 3.f.20.15
Venæ pedum & manuum quales 3.f.20,18
Venæ per pudenda 3.f.61,14
Venæ portæ 6.f.195,a
Venæ pro arteriis solenne veteribus 2.f.67,e
Venæ pudendi vnde trahant 3.f.61,23
Venæ pudendi in fœminis & viris 3.f.61,15
Venæ quæ sanguine minime irrigantur 4.sect.79 35
Venæ quæ renes in testes intendunt 4.f.80.1
Venæ quæ in ossibus maxillę 3.f.32,48
Venę quamdiu homo viuit apertæ sunt 5.f.61,2. quamprimum moritur cōniuent & extenuantur 5.f.61.4
Venæ ruptæ signa & symptomata 5.f.13,12
Venæ sanguine refertæ semen non recipiunt 5.f 244,2
Venæ sectio circa aures 3.f.142,27.N
Venæ sectionis præceptum aureum 3.f.58,31
Venæ spermaticæ 3.f.11,19
Venæ vbi crassissimæ, vbi tenuissimæ 3.f.20,16
Venæ vim corporis indicant 7.f.88,d.N
Venæ vnde generentur 3.f.29,41
Venæ vulneratæ ratio 5.f.13,13
Venarum alia diuisio 3.f.56,42
Venarum crassitudo consideranda 7.f.55,9
Venarum diuortium 7.f.88,c.N
Venarum exordium secundum Hippocratem 3.sect. 59,40
Venarum natura & munus 4.f.80,24
Venarum origo hepar 4.f.51,33
Venarum origo ex capite Hippocratica exagitatur 3.f.98,57.N
Venarum artus & processus 3.f.56,10
Venarum par primum 3.f.8,34 par secundum 3.f.8, 40 par venarum tertium 3.f.8,44 par quartum 3.f.9,1
Venarum post aures sectio qualis 3.f.76,11
Venarum vtilitas 3.f.59,38
Venula sanguinis multitudine calidior effecta 7.f. 284,c
Venulæ cordis vnde & vbi respirationem efficiant 3.f.51,30
Venulæ vteri eius quæ peperit quales 5.sect. 152,5
Venularum supereuomitus circa cerebrum quos morbos pariant 5.f.25,2
Venter eiusque generatio 3.f.30,3
Venter plurimum humores habet 4.f.10,47
Venter quorum morborum causa 4.f.78,34
Venter sitit aut esurit 4.f.11,47
Ventre inferiore occluso flatus in vniuersum corpus percurrunt 3.f.80,47
Ventres duri, tenues & calidi ex aquæ potu 3.sect.66, 30
Ventres inferiores duri & indomiti, superiores fluxiores bilique magis quem pituita redundantes vbi 3.f.64,50. 3.f.65,1

Ventres

Qui morbos continet.

Ventres maxime humidi quibus 3.f.75,4
Ventriculi cerebri anteriores 3.f 108,7.N
Ventriculi cordis duo 3.f.30,43
Ventriculi inflammatio quomodo fiat 5.f.92,29
Ventriculo vacuato, reliquæ partes vacuantur 5.f.50 48
Vēntriculo repleto reliquæ partes replētur 5.f 60,46
Ventriculus κοιλία 2.f.17,36. 3.f.25,22 6.f.195,b eius substantia neruosa ibid.
Ventriculus à medicamentis non exulceratur & cur. 5.f.73.38
Ventriculus cibum attrahit 4.f.33,46
Ventriculus cordis dexter mollior sinistro & cur 3.f.122,8 N
Ventriculus cordis sinister crassior dextro & vbi 3.f. 122,30.N
Ventriculus frigidus, cibos per noctem non coquere potest. & qualis inde morbus, eiusque curatio 4.f.39,43
Vēntriculus iugulati animalis qualis, apertus 3.f.52,10
Ventriculus omnium humorum fons 5.f.57.10
Ventriculus potum recipit 5.f.74,20
Vēntriculus præ imbecillitate & frigiditate ciborum multitudinem non concoquit 4.f.6,3
Ventriculus quomodo maximè incalescat & cibos ingestos superet 4.f.5,38
Ventris fluxio ex capitis fluxione 3.f.55,16
Ventris inferioris suppuratio qualis 5.f.10,24
Ventris officium alere, calfacere, refrigerare 2.f.17, 33
Vertebra secunda vt vocatur 7.f.98,d.N
Vertebræ quot 4.f.80,49
Vertebræ quot supra clauiculam 3.f.56, 16 ad costas quot ibid.17 ad laterum inanitatem ibid. 18
Vertebrarum propulsio anginam parat 7.f.98,e.N
Vertex olet mulieris quæ facile concipit 3.f.44,25
Verticis iecoris duo portæ 6.f.195,a
Vesica κύστις 1.f.19,16 3.f.6,38.3.f.57,5
Vesica dura & dolens 2.f.181,b
Vesica intercepta in capitis dolore 2.f.57.h
Vesica in vroscopia interdum imponit medicis 2.f. 8,18
Vesica præcisa non coalescit 5.f.7,15
Vesica quæ limum & arenam concoquit 3.f.69,6
Vesicam quæ non habent prorsus sicca 4.f.24,50
Vesicæ vertex 6.f.195,a
Viscus ad instar spongiæ 3.f.60,30
Viscus durissimum quod 3.f.1.4+
Viscus vnumquoque nisi ægrotat, plurimum cibi qui cuiq; natura inest, humoris particeps 5.f.61,36
Viscera suspensa videntur quale signum 4.f.58,20
Visceribus vitiatis aut syderatis, etiamsi vacuatur materia malum tamen semper redit 2.f.71,a
Visceum tremor vnde 3.f.81.10
Vmbilici generatio 3.f.16,49
Vmbilici interdum in vtero circa colla implicantur hinc fœtibus non exiguum periculum 3.f.40.8
Vmbilici ratione etiam morbi accidunt, quia natis in lucem clauditur & coarctatur 3.f.40,38
Vmbilicus, ὀμφαλὸς 3.f.16,30
Vmbilicus abruptus aut dissectus inuolucrum in vteris relinquit 5.f.173,44
Vmbilicus fœtui alimentū subministrat 3.f.106,63 N
Vmbilicus in medio membranæ situs 3.f.25,16
Vmbilicus postremus ex vteris exit 3.f.173,51
Vmbilicus postremus est in partus ortu 3.f.28,30
Vmbilicus quando præscindendus in partu difficili aut debili 3.f.43,29
Vmbilicus secundinas extrahit 3.f.42,47
Vmbilicus solus ex reliquis partibus matri adhærescit 3.f.40,38 per eum reliquæ partes participes alimenti materni fiunt ibid 50
Vlnæ processus 6.f.43,f.N
Vngues cur dati 3.f.115.2.N
Vngues cur densissimi 3.f.20,26
Vngues puniceo colore 5.f.110,33
Vngues signum vitalitatis in fœtu 3.f.42,2
Vnguium generatio 3.f.20,14 3.f.32,20
Vnguium materia qualis 3.f.107,14.N
Vteri à partu dolentis remedia 3.f.48,28
Vteri affectus 7.f.84,f.N
Vteri angusti mensium suppressionis causa 5.f.13,20
Vteri ceruix in sese cōcidit, vbi puer excessit 5.f.16,8
Vteri crebro exeuntis remedia 3.f.48,35
Vteri eatum quæ pepererunt quales ad repletionem 5.f.152,19
Vteri fluentis aliui molestiam sentiunt 5.f.165,24
Vteri lumbrici 5.f.243,14
Vteri neque humidi sint, neque admodum exarescant 5.f.162,50
Vteri non madescunt si venerem non experiantur 5.f.153,23
Vteri omnium morborū muliebrium causæ 4.f.94, 36
Vteri os stomachus dictum 3.f.41,31
Vteri os conniuens 5.f.243,2
Vteri osculum cùm conceptum impedit, quomodo curandum 5.f.161,36
Vteri osculum vnde dehiscat vnde emolliatur 3.f.46, 45
Vteri osculū præpingue & crassum in causa ne conceptio fiat 5.f.162,5
Vteri plus æquo aperti in causa ne conceptus fiat 5.f. 161,50
Vteri procidentis remedia 3.f.48,23
Vteri qui semen non retineant 5.f.243,38
Vteri sinus plures & incurui 3.f.28,38
Vteri vlcerum præsagia 2.f.88,b
Vteri vnde conuertantur 5.f.157,22
Vteri vti purgandi 5.f.14,30
Vteris odorata quando admouenda 5.f.127,1
Vterorum os durum vnde deprehendatur 5.f.250,10
Vterorum os extra pudenda vbi procidit nō fit conceptio 5.f.244,18
Vterorum osculum transmotum 5.f.155,1
Vterus ὑστέρα 1.f.19,16. 2.f.17,31.7.f.84,f.N
Vterus in partu dilatatur 3.f.26,40
Vterus interdum paruus, interdum magnus 7.f. 218,b
Vterus nimium humidus quomodo curandus 5.f. 163,18
Vterus hydrope laborat 5.f.140,26
Vua columella dicta 4.f.67,34
Vua maior infantibus lactantibus quando 3.sect. 49,28

INDEX SECVNDVS IN HIPPOCRATEM, QVI MORBOS TOTIVS CORPORIS COMPLECTITVR.

A

ABSCESSVS 7.f.81,E.N 7.f.83,g.N
Abscessus ex pulmonis inflāmatione 2.f.168,a
Abscessus in pedes ex febre factus 1.f.16,19
Abscessus per venas, aluum, neruos 7.f.84,d
Abortio causa hydropis 5.f.126.23
Abortiones ex qua constitutione loci 3.f.6 4,28
Abortio ex quibus causis fiat 5.f.18,33. quomodo curanda 5.f.192,40
Acetabula pituitosa quomodo curanda 5.f.131,36
Acetabula vteri pituita repleta qualia symptomata 5.f.176,2
Achlys 2.f.84,6.N
Acuti morbi plerunque interficiunt 5.f.78,45
Acuti morbi qui 4.f.53,25
Acuti morbi quomodo curandi 5.f.78,34
Acuti morbi quoto die iudicentur 2.f.21,31
Acuti morbi vbi & quando raro contingant 3.f.64, 33. vbi frequentes 3.f.65,3
Acutorum morborum causa bilis 2. f.25, 23. varia symptomata ibid:
Ægides oculorum 2.f.82,g
Æstiuales morbi 3.f.6,36:40
Æstiui morbi hyeme soluuntur 7.f.281.e.N
Æstus in præcordiis cū febre quid portendat 2.f.54,b
Affectio quæ cum lacte affinitatem habet 5.f.69,24
Affectiones à facultatibus & figuris proueniunt 1.f. 18,48
Affectus affectui præstat 5.f.13,34
Affectiones alui 5.f.90,42
Affectiones ex defluxione ab equitatu ortę quæ 3.f. 76,3
Affectiones ex puerperiorum purgamentis quales 5.f.184,49
Affectiones in iunioribus vehementiores 5.f.14,26
Affectus omnes ex facultatibus oriuntur 1.f.17,23
Affectiones in senioribus debiliores 5.f.14,32
Alopeciæ ex pituita oriuntur 5.f.85,29
Alui fluor 7.f.149.e.N
Alui profluuia 3.f.64,30. 3.f.66,36
Alui profluuia ex fluxione desuper 3.f.88,38
Alui profluuij cum tussi solutio 2.f.24,12
Alui profluuiorum præsagia 2.f.86,d
Alui profluuiūm eorum qui corporis habitu sunt densiore 4.f.5,19
Alui profluuium quomodo curandum 5.f.83,1. vnde oriatur ibid.9
Alui proluuies prærubra 2.f.44,g
Alui quibus perturbantur 7.f.263,b
Alui solutio præter rationem 2.f.145,e
Aluus exulcerata 7.f.238,e
Aluus fluida 2.f.142,g.N
Aluus humida & extursata 3.f.64,20
Aluus lubrica 2.f.142,g.N
Aluus multa aqua ventri affusa, restitit 7.f.238,d
Aluus perturbata 2.f.149,e.N
Angina 7.f.98,e.N
Angina eius signa & symptomata 5.f.27,19 angina alia 5.f.28,3 adhuc alia ibid.30
Angina eius symptomata 5.f.48,43
Angina laboranti guttur intumuit 7.f.218,f
Angina leuior πτερύγιον ἀγχόνη quæ 5.f.49,4
in Angina non conspicua periculosa sunt 2.f.164,a
Angina quando & vnde fiat 4.f.67,27
Angina quomodo curanda 4.f.66,39
ad Anginā reprimendā gargarismi adhibentur 7.f. 291,2.N
Angina vnde 4.f.90,1. 5.f.21,30
Anginæ 1.f.17,12
Anginæ & partium sideratione, duræ & siccę 7.f.288,c
Anginæ iudicatio 2.f.12,24
Anginæ quatuor genera 7.f.290,e.N
Anginosæ manus dextra & crus doluit 7.f.215,a
Angor ex frigiditate oritur 3.f.92,43
Anhelatio frequens grauidæ quo curāda 5.f.167,49
Anhelario grauidarum vnde 5.f.167,35
Anhelitus crebri puerorum 3.f.64,29
Animi defectio ex inedia 1.f.13,10
Animi deliquia in vlceratis vteris quomodo tractāda 5.f.179,10
Animi deliquium 7.f 289,c
Animi deliquium vnde accidat 5.f.2c,32
Animi desperatio 7.f.252,d
Animus morbus quando præsagiendus 3.f.7,25
Apoplexia morbus qualis 3.f.54,51
Apoplexiæ à flatibus quomodo fiant 3.f.83,10
Apoplexiæ causa 5.f.20,47
Apoplexiæ gradus vnde æstimandi 2.f.182, f.N
Aqua in cerebro oborta eius signa & symptomata 5.f.24,7
Aqua in vteris suborta 5.f.140,20
Aqua intercus 5.f.81,2. ibid.28
Aqua intercus ab hepate 5.f.106,30
Aqua intercus circa ventriculū cur oriatur 5.f.74,42
Aqua intercus ex acutis morbis mala 2.f.6,20 vnde potissimum oriatur ibid. 21 ex iecore quæ oriatur qualis 2.f.6,27
Aqua intercus ex aqua copiosa pota per ærstatem 5.f. 105.36
Aqua intercus ex itinere æstiuo vbi aqua pluuia æstataria bibitur 5.f.107.36 quomodo per medicamenta curanda 5.f.108,12
Aqua intercus ex liene 5.f.107,10
Aqua intercus ex magno liene 5.f.177,21
Aqua intercus ex pituita orta eius symptomata, curatio, crisis 5.f.1c 5,10
Aquæ intercus ex quartana quando præsagienda 3.f. 70,8 (105,41
Aqua intercus ex tuberculis in pulmone oborris 5.f.
Aqua intercus in ventre suborta 5.f. 107,3 ex hoc morbo pauci euadunt 5.f.107,10
Aqua intercus in ventre quomodo curanda 5.f.118
Aqua intercus in vteris an sit quomodo dignoscatur 5.f.176,49
Aqua intercus in vteris, eius signa, curatio 5.f.231, 28

Aqua intercus in vteris, in qua sanies subcruenta defluit 5.f.231,44
Aqua intercus in vteris, eius symptomata, signa, causæ, curatio 5.f.176,18,39
Aqua intercus lethalis in quibus hominibus & propter quas aquas potas vbi 3.f.66,34
Aqua intercus nõ curari potest, si quis pinguedinem inimo ventre habet 5.f.205,13
Aqua intercus qualis morbus eiusque ortus 5.f.81,47 eius curatio 5.f.82,5 eius crisis 5.f.82,10
Aqua intercute quomodo siccãdum & vbi secandum 5.f.82, 25
Aqua intercus vbi prædicenda 2.f.19,22
Aqua intercutem ex fluxu in vertebras & carnes 4.f. 83,5 eiusdem causa ibid. 20
Aqua intercutem laborantes citò incidere oportet 7.f.286,f
Aqua inter cutem vnde oriatur 2.f. 178,e
Aquę inter cutem 7.f.255, b 7.f.249,d
Aquæ copia in pulmone collecta, morbus, eius symptomata & curatio 5.f. 41,10
Aquæ inter cutem curatio 4.f.87,50 4.f.78,1
Aquæ inter cutem in puero curatio 4.f.88,29
Aquæ inter cutem præsagia 2.f.70.e
Aquæ intercutem solutio 2.f. 24,10
ad Aquam inter cutem cautio 7.f.273,g
Ardens febris quid eius causæ, differentiæ signa, cura 4.f.66,3 & dein.
Ardentis febris aliud genus 4.f.66,20
Ardentibus febribus balneum non æque ac pulmonum inflammationibus conuenit 4.f.65,22
Articulari morbo detentus, 7.f.273,b
Articulati morbo detentus intestini dolor dextra parte correptus quietior, hoc sanato rursus magis dolebat 2.f.20,5
Articularis morbus quomodo curandus 5.f. 84,22 vnde oriatur ibid.29
Articulorum affectus κόδμμα dictus 4.f.83,33
Articulorum dolores sine podagra 2.f.94,b
Articulorum tumores non temerè incidendi 7.f. 300,f.N
Arthritici eorumque ex vrina signum 3.f.10,18
Ascarides in pudendis mulierum quomodo curandi 5.f.233,48
Ascaridum præsagium 2.f.59,g
Ascites 7.f.293,a.N
Asthma 7.f.273.c
Asthmata vnde 3.f.60,40
Abortiones maiorem molestiam quàm partiones afferunt 5.f.185,2
Attoniti 5.f.124,40
Auersatio cibi ex superfœtatione 3.f.41,39
Aures quando ex glandularum tuberculis doleant 3.f.54,3
Aurigine conflictatus 7.f.220.c
Auris dolor 7.f.278,f
Auris intensus dolor cum febre acuta, iuuenes intra septimum diem necat 2.f.133,g
Aurium fluxio 7.f.256,e
Aurium inflammationes 7.f.130,f.N
Aurium tubercula quibus excitantur 2.f.148,c
Autumnales morbi 3.f.6,40

B

BALBVTIENTIVM iudicatio 2.f.23, 40
Biliosa 5.f.138,30
Biliosa pleuritis 2.f.165,e.N
Biliosa quæ fluore laborat quomodo curanda 5.f. 208,49
Biliosi qui vlcere laborabat curatio 6.f.42,g
Biliosi quomodo curandi 5.f.85,21
Bilis atræ signa & symptomata 5.f.233, 16 curatio ibid.
Bilis molestans grauidam 5.f.166,45
Bubones tumores dicti 3.f.54,10
Bubones vnde 7.f.292,e.N
Bubonum & glandularum origo 7.f.264.f

C

CACOCHYMIA totum corpus occupat 2.f. 143.g.N
Calcis dolor, maturato cursu 7.f.245,e
Calculi 7.f.241,e.N
Calculi morbus, eius principium 5.f.71,45
Calculi vesicæ in pueris, eorum causa generans 3.f. 9,40
Calculi vnde 3.f.68,41: 3.f.69,2
Calculi pueris etiam ex lacte gignuntur 3.f.69,24
Calculo laborantes 2.f.181,d
Calculus 1.f.1,23
Calculus vesicæ eiusque generatio 5.f.72, 16 eius signa quinque ibid. 40
Calculus generatur in pueris adhuc lactantibus 5.f. 278,72.N
Calculus in virgine 5.f.148,37
Calculus renum 5.f.100.34
Caligo mulieribus ex mensibus obstructis 5.f.158,17
Caligo oculorum 4.f.83,8 5.f.19,6
Callosa concretio 3.f.60.35
Callosa durities in vteris vnde 5.f.254,49 hæc quomodo curanda 5.f.255,1
Caloris febrilis descriptio 3.f.14,3,19.N
Caluitium 7.f. 267,f
Caluitium interdum à natura 3.f.72, 29
Cancer morbus, eius causa, signa 5.f.214,46 symptomata 5.f.215,1 curatio ibid.10 & deinc.
Cancri abditi difficilius tolluntur 2.f.79 g
Cancri latentes quibus fiunt 2.f.77 c
Cancri initia 5.f.133,31
Capitis dolor alleuari non potuit 7.f.236.f
Capitis dolor acutus 5.f.48,20
Capitis dolores 3.f.44,11 5.f.76,15
Capitis doloris iudicatio 2.f.12,1
Capitis grauedo 7.f.268.a
Capitis morbi solutio 2.f.24,20
Capitis vlcera mortem quæ præsagiunt 3.f. 35,36
in Capitis vulneribus quomodo ferra & sectione vtendum 7.f.293,e.N
Carbunculus quid 5.f.85,20
Carcinoma 7.f.255, f.N 4.f.50,30
Cardiognus morbus vbi oriatur 5.f.61,34
Caries in osse 5.f.21,7 5.f.26,44
Catarrhi quomodo in senibus pertimescendi 3. f. 70,20
Catochi prognosticon 2.f.54.a.d 2.f.115.e
Catochos 2.f.144,c.N 2.f.129,f
Causa aquæ inter cutem laborantis 2.f.146,c.f.N
Causus rigore soluitur 2.f.120,f
Cephalalgia 7.f.148,b.N
Cerebri plenitudo 5.f.46,2
Cerebri sideratio 5.f.26,40
Cerebri tumor 5.f.46,2
Cerebrum à bile infestatur, febris lenis & rigor detinet dolor toto capite 5.f.25,24
Ceruicis dolor ex vtero laborante 5.f.154.14
Ceruicis dolores vnde 2.f.149,a
Ceruicis dolor, in omni febre malum 2.f.149, d
Cibi fastidium 3.f.41,30
Claudæ ex quo morbo mulieres fiunt 5.f.130, 46
Claudi multi ex coxendicum morbo 5.f.123,10
Claudicationis præsagia in pueris 2.f.75,c
Claudicationis causa 5.f.4,13
Cæcitatis metus 2.f.140,c
Cæsij interdum à natura 3.f.72,30
Colliquatio, vbi ventres inferiores calidi & acres inæquales deiectiones, qualis morbus & eius cura 4.f.75,42
Collum non conuerti posse lethale 2.f.150,6
Coloris fædationis præsagia in iuuenibus 2.f.91,a
Columella in pudendis innata quomodo curanda 5.f.145,37 5.f.242,30
Comitialis morbi præsagia 2.f.74,b
Comitialis morbus quando & quomodo fiat 3.f. 88, 39:43
Comitialis morbus quibus non infensus 3.sect. 88, 22
Comitialis morbus, magnus dictus 7.f. 128, e.N
Comitialis morbus quomodo sanari possit 3.f.94,19
Comitialis morbus quibus incurabilis 3.f. 91, 1
Comitialis morbus παιδίων παιδός 3.f.134,26 N
Comitialibus morbis annus vigesimus finis 3.f.90, 45
Comitialis morbi appellationes variæ 3.f.145,27 N
Conceptus impeditur ex vteri inflammatione 5.f. 230,12 symptomata ibid.
Concussio vnde 2.f.186.g.N
Concusso cerebro quid superueniat 5.f.4,50
Confluxus in renes 7.f.83,d.N
Confractæ voces 2.f.144,d
Contusa 6.f.13,f
Conuulsio cerebri 3.f.54,50
Conuulsio & desipientia ex febre 4.f.71,17
Conuulsio ex febribus 2.f.104,f
Conuulsio ex quibus causis fiat 5.f.12,39
Conuulsio ex vulnere lethalis 2.f.160,f
Conuulsio febri succedens 2.f.160,f
Conuulsio in insanientibus 2.f.184,a
Conuulsio in vena facta qualis 5.f.11,46
Conuulsio quomodo curanda 4.f.91,22
Conuulsio superuenit neruo præciso 5.f.4,49
Conuulsione correptus 7.f.317,c
Conuulsiones denunciant partium affectiones 2.f. 149,a.N
Conuulsiones dentitionis non omnes letales 3.f. 49,15
Conuulsiones in dentitione quibus superueniunt 3.f. 49,9
Conuulsiones in febre acuta 2.f.148,h.N
Conuulsiones internæ vnde 4.f.31.40
Conuulsiones succedens febris soluit 2.f.160.f
Conuulsiones repentinę quæ 2.f.161,a.N
Conuulsiones puerorum 3.f.64,28
Conuulsionis in pueris signa 2.f.13,43
Conuulsionis præsagia 2.f.113,a
Conuulsionis solutio 2.f.24,30
Conuolutiones intestinorum εἰλιήματα dictæ 3.f. 143,46.N
Conuoluulus 5.f.289,50 N
Conuoluulus auriginosus 5.f.119,5
Conuoluulus eius causæ symptomata, curatio 5.f. 118,12
Conuoluulus sanguineus 5.f.119,15 ad mortem vsque comitatur ibid.30
Cordis morsus vbi oriatur 5.f.61,34
Corporis distentio 7.f.237,g
Corporis distentionis solutio 2.f.24,30
Coryza siue grauedo 1.f.16,40 2.f.90 e.N
Coxarius morbus ἰσχιάς, eius causæ, symptomata, & curatio 5.f.122,20
Coxarum morbus 4. f. 83, 22
Coxendicum dolores ἐλιγήματα ἐν ἰσχίοισιν 3.f.8
Coxendicum morbus ex quibus causis 2.f.26,24
Coxendicum affectiones vnde 3.f. 68,41
Coxendicum dolor 2.f.184.d 3.f.44,10 5.f.84,7 vnde oriatur ibid.15
Coxendicum dolores eorumque venæ sectio 3.f.58,8
Crapula quos magis & quando vexet 3.f. 64,21
Crapula quid 7.f.141,e.N
Crapulæ incommoda 4.f.74,1
Crebra & inanis egerendi voluntas morbus quomodo curandus 5.f.83,16
Crisis vnde 2.f.126,a N
Cruentarum faucium prædictio 2.f.83,d.N
Crurum effæminatio 7.f.237,g
Cura grauis morbus 5.f.44,43 eius symptoma & curatio ibid.
Curgulionis affectus 5.f.264,74 N
Curgulionis signa 2.f.12,40

D

DEFATIGATIO 1.f.18,41
Defectio lactis 5.f.173,3
Defectio vocis in febre assidua 2.f.111,g
Defluxio ad nares 3.f.55,6
Defluxio in pulmones 3.f.70,15
Defluxiones circa articulos 7.f.279
omnis Deiectio lippienti prodest 2.f.140,d.N
Deiectionum sine febre præsagia 2.f.86,e.N
Deliria, παραφροσύνα 3.f.55,30
Deliria in febribus, ex leuibus initiis, magnum faciunt incrementum 2.f.127,b.N
Delirij causa in iecoris inflammatione 2.f.25,35
Delirij præsagia 2.f.48,d
Delirij signa multa 4.f.60,20.30
Delirio correptus Hermophili filius 7.f.244,f
Delirium morbus cerebri 3.f.55,1
Delirium vbi præsagiendum 2.f.64.d
Dementia virginum vnde 5.f.125,15
Dementiæ in quibus tremuli fiunt ægri 2.f.49,f
Dementiæ quæ malæ 2.f.111,f
Dentium dolor, delirium minatur 2.f.143,b
Dentis & maxillæ dolor 7.f.324,f
Desipientia cum difficultate spirandi & sudore lethalis 2.f.113,f
Desipientiæ circa necessaria 2.f.114.g
Desipientiæ cum comate 2.f.113,a
Desipientia cum voce stridula 2.f.115,a
Desipientiæ ferinæ 2.f.127,b.N
Desipientiæ pessimæ 2.f.43,c
Desipientiæ species 2.f.114,g.N
Difficultates intestinorum 3.f.70,2
Distentio corporis qualis morbus 5.f.49,30
Distentio in posteriora qualis morbus 5.f.49,40
Distentio neruorum ex vulnere 2.f.26,4
Distorti interdum à natura 3.f.72,30
Diuturnum sanguinis profluuium 7.f.238,g
Diuulsionis causæ 5.f.91,24
Diuulsionis symptomata 5.f.93,24
Dolor ad articulos in muliere concept' signum 3.f.44,2
Dolor ad femur 7.f.317,b
Dolor ad synciput 7.f.256,d
Dolor ad renem 7.f.256,f
Dolor aurium ex pituita 5.f.76,24

Dolor

Dolor capitis 3.f.70,33
Dolor capitis cum bilis vomitu, difficultate vrinæ & delirio 5.f.19,28
Dolor capitis cum bilis vomitu, si paulum agitatur, difficultate vrinæ, mentis alienatione & morte septima die 5.f.23, 17
Dolor capitis cũ rigore, & febre, circa aures & tempora & sinciput dolentia 5.f.24,30
Dolor capitis cum vocis defectione & sui impotentia 5.f.20,41
Dolor capitis in vlceratis vteris quomodo curandus 5.f.179,11
Dolor capitis, sincipitis, ceruicis, vertigo qualis morbus 5.f.233,11
Dolor capitis ex superuomitu vnde 5.f.20,22
Dolor capitis prægnantis cum sopore & grauitate 2.f.56,a
Dolor capitis sano cõtingẽs, vox deficit, stertit, hiat, ingemiscit, nihil intelligit, vrinam ignarus reddit eger 5.f.26,10
Dolor ceruicis in omni febre qualis 2.f.52,g
Dolor circa vesicam 7.f.245,a
Dolor circa vmbilicum per quatuor menses 7.f.322,f
Dolor coxendicis 7.f.254,a
Dolor cubiti ceruicisque conuulsionem minatur 2.f.57,b
Dolor dentium 5.f.76,43 7.f.254,g
Dolor faucium absque tumore cum labore & molestia & suffocatione 2.f.53,h
Dolor faucium gracilium suffocans 2.f.56,b
Dolor femoris euanescens quid portendat 2.f.49,h
Dolor in fluxionibus eousque perdurat, donec fistula contracta sit 4.f.83,40
Dolor in angina, 2.f.149.f.N
Dolor in pectore fixus cum torpore 2.f.52,d
Dolor lateris ex horrore 7.f.323
Dolor locum affectum indicat 5.f.10,36
Dolor oris ventriculi 7.f.90,d
Dolor oris ventriculi cum præcordiorum contentione 2.f.52,f
Dolor post epotum abortiuum 7.f.247,a
Dolor posteriore parte capitis qua ei connectitur 7.f.323,d
Dolor pulmoniæ quo vadat 2.f.169,g.N
Dolor vehemens inferiorem aluum detinet 7.f.238,d
Dolor ventris 7.f.238,b
Dolor verticis & temporum absque febre & coloris fæditate 2.f.91.g
Dolores ad præcordia 2.f.151,f
Dolores ad præcordia aut pulmonem 2.f.138,b
Dolores capitis ex pituita 5.f.76,9
Dolores capitis cum febribus cur oriantur 3.f.81,32
Dolores circa maxillas 2.f.143,c
Dolores circa vmbilicum cum palpitatione 2.f.49, g
Dolores circa vmbilicum quomodo curandi 5.f.79, 47
Dolores ex potione aut comestatione quomodo curandi 5.f.83,43
Dolores in partu circa pectus & latera 7.f.254,h
Dolores laterum dorsi, lumborum, coxarum ex itinere 4.f.73,50
Dolores quomodo leniantur 3.f.81,49 7.f.284,d
in Doloribus laterum, pectoris, & aliarum partium, tempora num inter se differant, animaduertendum 7.f.290,b
Doloris capitis ac frontis variæ causæ 2.f.90,c.N
Dolorum coxendicum præsagia 2.f.93,f
Dolorum humerorum præsagia 2.f.93,c
Dolorum lumborum & partium inferiorum signa 2.f.11,3
Dolorum pedis iudicatio 2.f.22,10
Dolorum sine febre præsagia 2.f.89,e
Dorsalis morbus eius sumptomata & curatio 5.f.39, 28
Dorsalis pleuritis 2.f.164.f.N
Dorsi ac pectoris dolor 2.f.149,c
Dorsi dolores, ἐλιγήματα ἐν τῷ νότῳ 3.f.8,37
Dorsi dolores eiusque venæ sectio 3.f.58,8
Duorum mensium spatio vomitus pituitosus, 7.f. 218,f
Aliui durities 2.f.154,c
Dutities magna dextera parte 7.f.225,c
Dysenteria 3.f.66,36
Dysenteria hepatica 2.f.181,d
Dysenteria intempestiue suppressa 2.f.180
Dysenteria lienosa 2.f.180,c
Dysenteria qualis morbus & vnde 4.f.39,30
Dysenteria quomodo soluatur 4.f.73,8
Dysenteriæ curatio 4.f.77,34
Dysenterię grauissimæ 2.f.180,c
Dysenteriæ præsagia 2.f.84,f
Dyspnœa puellæ difficilis 7.f.144,d.m

E

EBRIETAS quæ mortem parit 5.f.21,6
Ebrietas 3.f.83,32
Elephantiasis 2.f.96,a.N
Epiala 2.f.21,21
Epialos febris lenta 3.f.48,11
Epidemici morbi qui 3.f.80,30
Epilepsia ἱερὴ νόσος veteribus dicta cur 3.f.145,19.N
Epilepsia, corporis totius conuulsio 7.f.126,g.N
Epilepsia qui minus infestentur 3.f.88,22
Epilepsia quomodo & quando fiat 3.f.88,39
Epilepsiæ causæ 3.f.134,13.N
Epilepsiæ præsagia 2.f.74,f
Epileptici ætate paruula 3.f.89,30. semel nota quadam notati non amplius corripiuntur 3.f.89,40
Epileptici grandioris ætatis 3.f.89,47:3.f.90,3 nec interficiuntur nec contorquentur 3.f.90,4
Epileptici quibus morbus in consuetudinem abiit, morbum præsentiunt 3.f.91,20
Epileptici valde senes interficiuntur aut paralytici fiunt & cur 3.f.90,10
Epileptico rum passio qualis 3.f.89,8
Epinyctides 2.f.77,b 3.f.64,30
Erectæ ceruicis spiratio 4.f.68,2
Eructatio acidorum vnde 4.f.40,12
Eructationi somnus longior confert 4.f.5,46
Eryspelata 1.f.17,13
Eryspelatis iudicatio 2.f.12,35
Eryspelas in vteris, eius symptomata & curatio 5.f. 129,43 prægnatem interficit 5.f.130,9
Eryspelas in inguinibus 5.f.231,4
Eryspelas vteros occupat quæ symptomata 5.f. 230,50 signa 5.f.231,10
Eryspelas in pulmone 5.f.38,42 eius causæ 5.f.39,2 in multum tempus protrahitur ibid.24
Eryspelas in pulmone quando gignitur 5.f.10,38 eius signa & symptomata ibid.45 quando iudicetur 5.f.11,2 & dein.
Excrescentiæ 3.f.112,22
Excreatio frequens 2.f.144,a
Exolutio articulorum ante febres vnde 3.f.81,22
Exulcerationis pulmonis symptomata 5.f.91,20 iudicatio ibid.37

F

FAmes morbus est 3.f.79,4
Fastidium cibi 7.f.246,g
Fastidium cibi ex superfœtatione 3.f.41,30
Fauces exasperatæ 2.f.148,f
Faucium dolores 2.f.147,h
Faucium in flammationes 7.f.288,b
Fauus quid 5.f.85,20
Febre ardente qui intereunt 5.f.18,32
in Febre recenti & ardenti gestatione vtendum 7.f. 271,h
in Febre dolores ad præcordia assilientes 2.f.153,f
in Febre pedes frigidi quid prohibeant 4.f.56,20
Febres 1.f.11,21
Febres à lumbricis 7.f.75.c.N
Febres acutæ & diuturnæ in autumno 3.f.70,40
Febres algidæ 3.f.64,30
Febres ardentes 7.f.74,e 3.f.70,30 3.f.66,40 1.f. 16,24 3.f.64,33
Febres ardentes delirio soluuntur 2.f.120,b
Febres ardentes quando accidebant 7.f.28,g
Febres ardentes secutæ quando iudicentur 2.f.21,20
Febres ardentes, vt plurimum sanguinis profluuio iudicantur 2.f.136,h
Febres ardentes oriuntur æstate 7.f.74,e
Febres ardentes & phrenitides ante ver 7.f.170,e
Febres ardentes quæ recurrunt quarto die de se significationem exhibent 2.f.120,g
Febres continuæ quæ tertio quoque die exacerbãtur 2.f.117,f
Febres diariæ 7.f.41,b.N
Febres errantes ex mensibus 5.f.158,6:50
Febres ex præcordiorum dolore 2.f.105.a
Febres horroris sensu insignes 7.f.13,h
Febres horrorificæ 7.f.14,a
Febres hyeme obortas diligenter obseruandæ 5.f. 78,41
Febres implacidæ 7.f.175,d.N
Febres inconstantes qualẽ curam requirãt 4.f.70,1
Febres in æstate quando portendantur 3.f.69,42
Febres inerrantes virginum 5.f.125,27
Febres intermittentes 5.f.91,7
Febres latentes 2.f.173,c.N
Febres leuissimæ, & maxime lethales 2.f.20,30
Febres malignæ 4.f.43,43
Febres maxime lethales 5.f.270,64
Febres mitissimæ, & malignę quæ 2.f.11,22
Febres partim mordaces, partim mites 7.f. 257,f
Febres post caniculam 7.f.249,c.302,d
Febres πυρετοὶ cuius sint temporis anni 3.f.6,44
Febres quæ recidiuam faciunt 2.f.112,c
Febres quę reuersiones faciunt 2.f.32,63.N
Febres quæ soporõ & lassitudinem inducunt 2.f.52,h
Febres quæ vno die intermittunt 7.f.261,b
Febres quomodo & quamobrem oriantur 4.f.88,41 earum curatio ibid. & dein.
Febres resiccatæ 7.f.74,g.N
Febres semitertianæ, tertianæ, quartanæ, quintanæ, septimanæ, & nonanæ, 7.f.36,g
Febres singultuosę quæ 6.f.42,f.N
Febres suspectæ 7.f.14,h
Febres variæ 7.f.17,c
Febres vertiginosæ 2.f.115,g
Febres vnde oriantur 4.f.6,11
in Febribus ardentibus affectiones quæ 7.f.25,f
Febribus ardentibus qui perierunt 7.f.29,h
Febribus ardentibus oculorum peruersio & distortio 2.f.5,d
in Febribus ex prægresso dolore, rubores ad aures subnascentes, ignis sacri in facie spem faciunt 2.f. 135,c
Febricitanti decimus quartus dies vox si deficiat quid sequatur 4.f.71,30
Febricitantium sudores 2.f.22,30
Febrilis dolor quomodo compescendus 4.f.56,10
Febris abortionis causa 7.f.163,c.N
Febris acuta continens capitis dolores, mortem minatur 2.f.128,c
Febris acuta in dentitione 3.f.49,10
Febris acutissima 1.f.16,15
Febris apoplexiam soluere potest 2.f.182,g.N
Febris ardens eius symptomata & curatio 5.f.41,40
Febris ardens morb. ac. 4.f.53,28
Febris ardens nominata eius crisis 5.f.79,20
Febris ardens pulcherrime descripta 4.f.66
Febris ardens quis morbus 5.f.47,28. 5.f.78,20 vnde oriatur 5.f.78,30 quando iudicetur ibid.
Febris ardens quomodo oriatur 2.f.26, 20 symptomata, iudicatio ibid.
Febris ardens vnde fiat 5.f.17,17 eius transitus in pulmonis in flammationem 5.f.17,35
Febris ardentis tinnitus aurium quale signum 2.f. 48,c
Febris cur interdum dimittat 5.f.64,30
Febris causa 5.f.64,2:22
Febris continentis causa, eiusque crisis 3.f.10,2.c
Febris & sudor Polycratem inuasit 7.f.302,d
Febris ex glandularum dolore 3.f.52,40
Febris ex praua victus ratione 3.f.80,32
Febris causa pulcherrime demonstrata 5.f.63 30
Febris communis 3.f.80,20
Febris & dolor 7.f.302,d
Febris & eius aliqua descriptio 3.f.80,11
Febris ex bile 5.f.31,10 alia febris 5.f.31,38
Febris ex bilis aut pituitæ incalescentia 5.f. 14, 43
Febris ex plenitudine curatio 4.f.38,38
Febris ex superfœtatione 3.f.41,31
Febris generationis alius modus 5.f.70,15
Febris hyberna quid in ea obseruandum 4.f.70,39
Febris in capitis vulneribus 2.f. 81,c.N
Febris lipyria 5.f.24,37
Febris magnam inflammationem lienis significat 7.f.96,e
Febris mortifera dicta, eius symptomata & curatio 5.f.43,1
Febris mulierum 5.f.153,34
Febris mulierum ex membranarum septimo mense relaxatione 3.f.36.35
Febris nocturna, diurna ibid.h
Febris perniciosissimę exemplum 7.f.61,d
Febris pestilentis nota 2.f.141,a.N
Febris prehendens quomodo curanda 4.f.56,8
Febris quæ cessat signis solutionis non apparentibus, recidiuam metuenda 2.f.13,3
Febris quæ reuertitur & tamen quinto die iudicatur 2.f.20,20
Febris quam iudicatio non absoluit 2.f.21.45
Febris quartana toleratu facilima 7.f.37,f
Febris quartana longissima 3.f.66,37 7.f.37,f.N
Febris quartanæ causæ & crisis 3.f.10,31
Febris quibus inimica 7.f.269,b
Febris quintana omnium pessima 7.f.39,a
Febris quotidianæ, tertianæ, quartanæ morbi sani 3.f.84,40

Index in Hippocratem,

Febris singultuosa 5.f.42,2 5.f.270,35.N
Febris singultuosa eiusque medicatio 4.f.71,48
Febris solutio 2.f.24 30
Febris tertianæ causæ eius que crisis 3.f.10.30
Febris vehemens ac assidua 5.f.270,37.N
Febris vnde 7.f.279,c
Febrium ardentium liberationes & solutiones 2.f. 23,45. 2.f.24,1
Febrium ardentium signa bona 2.f.10,40
Febrium ardentium constitutio 7.f.170,c
Febrium ardentium solutio 7.f.26,d.N
Febrium causa potissima bilis 3.f.10.20
earum quatuor genera continens, quotidiana, tertiana & quartana 3.f.17,20
Febrium continuarum iudicatio 2.f.13,13
Febrium differentiæ 7.f.36,f.g
Febrium duo genera 3.f.80,16
Febrium iudicationes quales 2.f.11,20 2.f.20,18
Febrium longarum præsagia 2.f.117.g
Febrium multa genera 7.f.174.f
Febrium omnium aer author est 3.f.80,20
Febrium præsagia 2.f.105,a
Febrium solutio, sudor 7.f.74,a.N
Ficus quid 7.f.173,b.N
Fissura capitis quomodo curanda 4.f.90,11
Fistula vbi contracta dolor cessat reliqua vide 6.f.159.toto libro.
Fistula contracta quid faciendum 4.f.83,52
Fistulæ pulmonis 5.f.91,22
Fistulosæ ἐρυγιδες vlcera quæ 1.f.23,8
Flatulenti 7.f.268,b
Flatuosa quæ fluore laborat quomodo curanda 5.f.109,28
Flatus 1.f.11,4
Flatus in puerperis, quomodo curandus 5.f.146,8
Flatus in intestinis conclusus 7.f.162,f.N
Flatus vteri in puerperis quomodo curãdus 5.f.167, 43
Fluor albus qualis & quibus contingit magis 5.f. 203,25 eius causa symptomata ibid curatio qualis & quæ 5.f.204,5
Fluor albus, eius signa 5.f.207,23. eius curatio ibid. 48
Fluor albus eius symptomata, causæ & curatio 5.f. 130,46
Fluor alius, eius signa, symptomata, causa 5.f.210, 20. curatio ibid.26. vlcera vteri in hoc quomodo curanda 1.f.210,30. pudendũ exulceratum in hoc quomodo curandum ibid.31
Fluor alius, huius signa, symptomata 5.f.209,10 eius curatio ibid.17
Fluor alius, eius signa 5.f.210,7. eius causa ibid.16
Fluor alius, eius signa, curatio 5.f.208,10
Fluor aliquanto vetustior quomodo curandus 5.f. 147,20
Fluor aquosus grauidæ 5.f.166,39
Fluor ex quo mulieres pereunt 5.f.128,4
Fluor fluuius, eius signa & symptomata, prognosticum 5.f.206, 30 eius curatio ibid. 35. Vteri eius qui hoc laborat quomodo curandi ibidem 47
Fluor in vteris quis, eius symptomata, causæ 5.f.205, 3. curatio ibid.10
Fluor muliebris 5.f.178,6
Fluor muliebris vt compescendus 5.f.147,15
Fluor muliebris quomodo curandus per sufficus 5.f. 146.40
Fluor muliebris ruber infæcunditatis vt causa 5.f. 252,1
Fluor nimius mensium 3.f.48,33
Fluor ruber quis, & eius symptomata 5.f.205,23. eius causæ ibid 33. eius curatio ibid. 36
Fluoris sanioſi curatio diuturna 5.f.211,5
Fluxio ad nares quomodo curanda 4.f.83,33. ad aures ibid.37. ad oculos 4.f.84,6
Fluxio in oculos 1.f.17,4
Fluxio minime falsa, sed mucosa magis quomodo curanda 4.f.84,30
Fluxiones capitis septem & quæ 4.f.82,42
Fluxiones ex naribus, vt plurimum à febribus vindicant 2.f.126,f
Fluxiones propter frigus 4.f.82,19 propter caliditatem ibid. 23. propter supertumefactionem ibid. 26
Fluxiones tenues quomodo curandæ 5.f.180,44. mitiores & pauciores quomodo tractandæ ibid.47
Fluxionis interclusæ & auersæ exemplum 4.f.87,40
Fluxus ex partu quomodo curandus 5.f.144,10
Fluxus graueolens ex superfœtatione 3.f.41,30
Fluxus sanguinolentus prægnanti superueniens vt abortus fiat periculum intendit 3.f.43,20
Fœditates potius quam morbi quæ dicantur 5.f.85, 20
Fractura capitis cognitu difficillima 2.f.187,a
Fractura capitis quomodo curanda 4.f.90,10
Fractura ossium, quot dies singula ad alendum requirant 4.f.12,7 & dein.
Fracturæ reliqua vide 6.f.13.toto lib.
Fulgor ex oculo dextro 7.f.252,c
Fungi quid 7.f.173,d.N
Fumosa caliditas 2.f.147,b.N
Furfures capitis 2.f.30,d.N
Furor vbi prædicendus 2.f.141
Futunculi quid 5.f.85,20

G

GAngræna 7.f.132,c.N
Gingiuæ dolor 7.f.249.c
Gingiuæ inflammatio 5.f.76,31
Glandularum tumores 7.f.289,c
Glandularum inflammationes, tumores 7.f.264, e.N
Glaucedo 7.f.124,f.N
Glauci oculi eorum causæ & symptomata 2.f.84,a
Gramiæ pallidæ 2.f.82,c
Gramiæ siccæ 2.f.82,b
Gramiosi oculi, eorumque præsagia 2.f.83,g
Grauedo 1.f.16,40 3.f.82,12 eius cura generalis 1.f.16, 48
Grauedo cur vitiet odorandi vim 3.f.108,22.N
Grauedines 2.f.89,f 3.f.70,34
Grauis odor in pudendis quomodo curandus 5.f.145, 37
Grauitas auditus 5.f.20,12
Grauitas capitis vnde 5.f.20,24
Grauitas corporis 1.f.13,2
Gonorrhæi 3.f.11,17

H

HÆMORRHAGIA sistenda 7.f.292,a.N
Hæmarrhagiæ criticæ signa 2.f.120,a.N
Hæmorrhoides 4.f.50,30
Hæmorrhoides quomodo curandæ 4.f.77,16
Hæmorrhoidum prænotio 2.f.19,32
Herniæ causa quædam 3.f.68,49
Herniæ puerorum 3.f.66,45
Hepatici qui 2.f.177,f.N
Hepatis dolor 2.f.178,a
Hepatis inflammatio 2.f.178,f.N
Herculeus morbus cur sic dicatur & vnde 3.f.145,22. N
Herpetum præsagia 2.f.79,g
Horror & rigor differunt 5.f.15,18
Horror ex comportationibus 7.f.243.g
Horror quomodo totum corpus occupet 3.f.81,1
Horror mulierum 5.f.153,14
Horrore correpti ad suppurationem deueniunt 2.f. 173,f
Horrores ante febres vnde 3.f.81,2
Humeri dolor 7.f.254,b
Humerorum dolorum præsagia 2.f.93,c
Humor ad palatum collectus 2.f.143,c
Hydrocephali quasi quarta species 5.f.263,13.N
Hydrope ex lienis vitio orta, magna cautio adhibẽda 7.f.293,b.N
Hydrope qui corripiantur 2.f.174,a.N
Hydropem siccam quæ faciant 2.f.173,f
Hydropici quomodo curandi 5.f.85,23
Hydropici vbi secandi & quomodo 7.f.293,1
Hydropis instantis notæ 7.f.88,h
Hydropis præcipua causa 2.f.71,b
Hydrops eiusq; generatio 3.f.82, 41 an ad flatus causam referri debeat ibid. 43
Hydrops ex aliqua ægritudine 2.f.183,a
Hydrops in vtero mulierum 5.f.75,13. Hydropis tres formæ ibid.16
Hydrops in vtero eius signa, & curatio 5.f.126,16
Hydrops in vteris 5.f.140,26 quomodo soluatur 5.f. 140,44
Hydrops perpetua causa 5.f.177,37. eius symptomata ibid.43
Hydrops sicca 2.f.119,e
Hydrops suspecta 7.f.89,a.N
Hydrops vulnusculis quomodo secanda & curanda 5.f.285,62.N
Hydropum duæ naturæ 4.f.75,30
Hyemales morbi 3.f.60,30
Hypoglossis tuberculum sub lingua 5.f.29,20
Hypofarcidios morbus 4.f.75,31

I

IACTATIONES corporis pessimæ que 2.f.101,a
Iteteri præsagium 2.f.118,e
Iecoris dolor 2.f.178.b
Iecur à pure eroditur 2.f.178,d.N
Ilei quales morbi 5.f.50,9
in Ileo laborantes 2.f.181.b.N
Ileos morbus quis & qualis 5.f.118,12
Impetigines ex pituita oriuntur 5.f.85,19
Impetigines omnes auferens 5.f.234,23
Impetiginum præsagia 2.f.95,e
Impotentia absque vasorum inanitione 2.f.107,g
Impotentia grauis ex inedia 1.f.13,10
Impotentia præter vacuationem quid signet 2.f. 50,c
Impuritas ex partu eius symptomata & curatio 5.f. 129,1
Incontinentiæ corporis pessimæ quæ 2.f.101,d
Inediq; velieiunij intempestiui symptomata & signa 1.f.13,8,9
Inflammatio faucium 5.f.76,30
Inflammatio gingiuæ aut partis sub lingua 5.f.76,31
Inflammatio in palato consistens 5.f.29,10
Inflammatio quamdiu maneat 1.f.17,10
Inflammatio ventriculi quomodo fiat 5.f.92,29
Inflammatio vterorum osculi ex angustia, cum puerperiorum purgatio non demittitur 5.f.171,90
Inflammatio vteri cum dolore 5.f.174,40
Inflammationes circa aures 7.f.284,g
Inflammationes circa viscera 2.f.38,b.N
Inflammationis pulmonum signa 2.f.26,47
Inflammationes quomodo curandæ 5.f.85,42
In hydrope vrina titillatim effluens 2.f.178,h
In longis morbis solum vertere conuenit 7.f.279,a
Insania ex pituita qualis 3.f.93,36
Insania ex bile qualis 3.f.92,40
Insania perpetua cum febre 5.f.78,t
Insania timendæ 2.f.151,e.N
de Insania tractatio 8.f.19
Insaniæ 3.f.66,40. 3.f.15,30
Insaniæ causa ex medicamentis caput purgantibus 4.f.90,20
Insaniæ iudicatio quæ 2.f.23,38
Intestinorum conuolutiones vnde 3.f.81,40
Intestinorum difficultas ante partum 7.f.254,a
Intestinorum difficultas quomodo curanda 5.f.82, 27. eius ortus ibid 36. eius crisis ibid.39
Intestinorum difficultates δυσεντερίαι 3.f. 70, 14; 16.2.f.180,6.3.f.66,36. & 4.f.39,30
Intestinorũ difficultates quomodo soluãtur 4.f.73,8
Intestinorum difficultatis præsagia 2.f.60,e
Intestinorum difficultates quo anni tempore 3.f.6, 36
Intestinorum difficultates virorum 3.f.64,30
Intestinorum læuitas λιεντερίαι 4.f.41,20. 2.f.180,f.& 3.f.70,29
Intestinorum læuitas quomodo curanda 5.f.82,41. eius ortus ibid.44
In tussi crebra abscessus soboles 7.f.259,h.N
Inuolucrũ fœtus ex puelli vmbilico protenditur 5.f. 173,50 (173,43
Inuolucrũ partº in vteris quomodo relinquatur 5.f.
Ira ex inedia 1.f.13,12

L

LABOR supra vmbilicum 2.f.154,d
Labri inferioris contractio 2.f.143,c.N
Lac extinctum in muliere vti restituendum 5.f.147, 28
Lesio spinalis medullæ, eiusq; prædictio 2.f.83,a,b.N
Læuitas intestinorum 7.f.218,f
Læuitatum intestinorum præsagia 2.f.85,e
quidam Lapide in caput percussus 7.f.247,d
Lassitudines ὀιδήματα 4.f.32, 20. quomodo curandæ 4.f.32,47
Lathrales morbi 3.f.70,30
in Lateali morbo dignoscendo & iudicando cautio 5.f.55,1
Laterales morbi raro vbi contingant 3.f.64,32
Laterales morbi eorum curatio 4.f.86,41
Laterales morbi vbi & quibus frequentes 3.f.65,3
Laterales morbi omnes interdiu potius quam noctu leues sunt quoad dolores 5.f.53,9. quomodo curandi 5.f.13.10
Lateralis morbus cur plerunque in pulmonis morbum transeat 5.f.17,35
Lateralis morbus siccus citra fluxionem qualis 4.f. 88,30
Lateralis morbus qualis 5.f.14,41
Lateralis morbus sine sputo 5.f.17,10
Lateralis morbus quomodo curandus 5.f.55,23
Lateralis morbi symptomata 5.f.52,6
Lateris dolor cum biliosõ sputo 2.f.17,b
Lateris dolor cum diuturna febre 2.f.173 e

Lateris

Qui morbos continet.

Lateris doloris curatio 4.f.36,27
Lateris morbi signa & symptomata iudicatio & curatio 5.f.32,35
alius Lateris morb. eiusq; curatio 5.f.33,8. alius lateralis morbus ibid.17
Lateris morbus pleuritis dictus quomodo oriatur 5.f.15,40
Lateris sinistri dolor & tussis 7.f.317,f
Lateris tuberculum eius symptomata & curatio 5.f. 40,44
Laterum dolor 7.f.161,e
Laterum in inflammatione quæ consideranda 4.f. 72,8
Latus in tumorem sublatum 2.f.174,g
in Latus retrò quidam percussus 7.f.247,c
Lepra 2.f.18,11. 4.f.50,30. 7.f.238,6
Lepra ex pituita oriur 5.f.85,19
Lepra quid 5.f.281,50.N
Lepræ præsagia 2.f.95,e
Lethalis morbus quod somnium portendat 4.f.48, 15
Lethargi signum 2.f.121,c
Lethargi symptomata & cura eiusdem 5.f.47,19
Lethargus morb.ac. 4.f.53,28
Lethargus eius symptomata & curatio 5.f.42,24
Lethargus multa communia habet cum peripneumonia 5.f.272,40
Lethargus vnde 2.f.128,g.N
Leucophlegmatia hydropis genus 7.f.89,c
Leucophlegmatias 2.f.183.c
Lien ex febre tumidus quomodo curandus 4.f.88,10
Lienis tuberculum 7.f.225,c.N
Lienosa mulier 5.f.177,22
Lienosa quæ fluore laborat quomodo curanda 5.f. 209,28
Lienosæ vteri inflammationibus laboranti nec lac nec serum propinandum 5.f.213,23
Lienosi 7.f.89,c
Lienosorum præsagia 2.f.92,b
Lienosis quid exhibendum 5.f.30,49
Lienteria 4.f.41,20
Lienteriæ præsagia 2.f.35,e
Lingua biliosa 2.f.165,d
Linguæ deustio 7.f.147,f.N
Linguæ tremor 2.f.142
Lipyria 2.f.21,20
Lipyria febris quæ 5.f.263,27.N. 5.f.268,41.N
Lipyria ex quo genere febrium 2.f.118,d.N
Lippitudines 3.f.70,15:18
Lippitudines aridæ in autumno 3.f.70,40
Lippitudines fluentes 7.f.16,h
Lippitudines asperæ & vehementes quibus 3.f.65,10
Lippitudines in ęstate quando portẽdantur 3.f.69,42
Lippitudines quando fiant 3.f.64,36
Lippitudinis curatio 5.f.257,31
Lippitudinum præsagia 2.f.83,a. 2.f.83,c.N
Lippitudinis solutio 2.f.24,29
Liuidus morbus, πελίη νοῦσος, qui, eius symptomata & curatio 5.f.43,23
Loquendi impotentia 2.f.161,b
Lotium substillum 7.f.139,b.N
Lumborum ac crurum impotentia 7.f.288,c
Lumborum contensio 2.f.156,f
Lumborum dolor, ὀδύνη τῶν ψοῶν 3.f.8,41
Lumborum dolor ex vteri tumoribus 5.f.154,15
Lumborum dolor cum æstu implacido 2.f.50,d
Lumborum dolor grauidarum vnde 5.f.167,40
Lumborum dolor mulierum 5.f.153,34
Lumborum dolor sedatur 2.f.155,c.N
Lumborum dolores 2.f.154,g
Lumborum dolores eorumque venæ sectio 3.f.58,12
Lumborum doloris ad latus recursatio 7.f.294,d
Lumborum grauitas vnde 7.f.82,f.N
Lumborum diuturni labores 2.f.154,e
Lumbrici 7.f.75,a. 7.f.259,g.N
Lumbrici cur vespere nocentiores 7.f.75,f.N
Lumbrici lati eorum ortus 5.f.70,36
Lumbrici lati indicium & signum 5.f.71,5. quomodo excitat ibid.24
Lumbrici minuti in pudendis mulierum quomodo curandi 5.f.233,48
Lumbrici mortui exclusi in omnibus morbis 2.f. 29,22.N
Lumbrici teretes eorumque generatio 5.f.70,47
Lumbricos sub iudicationem exire commodum 2.f. 20,15
Luxatio in pollice 7.f.251,e

M

MACVLAS faciei ephelides dictas sanans 5.f. 234,20
Mala malis quæ superueniunt 5.f.4,48
Mali morbi signa 2.f.185.c
Mammæ asperæ curatio 5.f.35,40
Manuum dolor 3.f.44,11
Manuum stupor ac torpor, quid designet 2.f.128,g. N
Melancholiæ in autumno 3.f.70,40
Melancholicæ affectiones carnium bubularum esu ingrauescunt 4.f.76,4
Melancholici quomodo curandi 5.f.85,22
Menses biliosi & falsuginosi eorumque curatio 5.f. 162,20
Menses non comparentes, vt expellendi 5.f.146,27
Menses non euntes vt curandi 5.f.146,10,19. nimium prodeuntes vt curandi 5.f.146,20
Menses pituitosi eorumque curatio 5.f.160,7
Menses prorsus suppressi quomodo curandi 5.f.132, 40
Mensium nimius fluor 3.f.48,13
Mensium promotio per medicamenta 5.f.128,40
Mensium suppressio 5.f.128,15
Mensium suppressionis curatio 4.f.95,39
Mensium suppressionis symptomata & curatio 5.f. 131,48
Menstrua sex mensibus retenta insanabilia 7.f.301,c. N
Menstruę purgationes quatuor annis suppressæ 7.f. 235,e
post Menstruas purgationes vteri tum dextra, tum sinistra dehiscunt 7.f.294.e
Menstruæ suppressæ purgationis, magna curandi difficultas 7.f.301,e.N
Menstruorum obstructorum præsagia 2.f.88,a.N
Mentis alienatio vnde 5.f.19,30
Mentis emotio 2.f.183,f
Mentis emotiones 2.f.144,a
Mentis emotiones in febribus 2.f.110,a
Mentis emotiones quæ ferinæ fiunt 2.f.48,h
Mentis emotiones silentes 2.f. 84,b
Molæ, eiusque cõceptio 5.f.184,10 eius signa ibid.19. quomodo eiicienda ibid 23
Molæ conceptus causa 5.f.252,8. quomodo discernendà à vera conceptione ibid. 16 signa, curatio ibid.20
Molæ ex crassa genitura generatæ curatio 5.f.232, 26
Mœror ex inedia 1.f.13,12
Mœrore confecti quomodo curandi 4.f.91,9
Morbi ab odoribus 2.f.17,32. alij ab aquis 2.f.18,1. alij à ventis ibid.
Morbi ab vteris quales 5.f.220,46
Morbi acuti eorumque prænotio 2.f.3,26
Morbi acuti qui 4.f.53,25. 7.f.37,d.N
Morbi acutissimi quomodo voluentibus diebus, cõtingunt, iudicentur vel ad mortẽ vel ad salutem 3.f.35,26
Morbi anni temporum 3.f.6,30:36:44
Morbi aquilonares 2.f.8,32
Morbi æstatis & hyemis, huius tam iuniorum quam seniorum 3.f.66,40
Morbi æstiui hyeme soluuntur 7.f.178,d.N
Morbi austrini 2.f.18,29
Morbi autumnales grauissimi 7.f.259,f
Morbi autumnales vnde 2.f.17,50. 7.f.215,b
Morbi bene vel mali se habent ad anni tempora, ætates, regiones, victus genera, morborum constitutiones 2.f.18,51
Morbi breues qui cito iudicantur 5.f.4,39
Morbi causa 3.f.91,23
Morbi cerebri 3.f.15,30. 4.f.6,12
Morbi cerebri maiores & minores reliquis glandulis 3.f.54,30
Morbi comitiales quando & vnde fiant 4.f.67,18.
Morbi cur nihil inter se similè haberevidẽtur 3.f.79,18
Morbi diebus imparibus iudicantur 5.f.66,15
Morbi diuturni senum tres 5.f.259,11.N
Morbi ex capite 5.f.21,2
Morbi excretione soluuntur 7.f.81,f
Morbi & symptomata glandularum 3.f.52
Morbi ex seuibus initiis orti 7.f.66,c.N
Morbi ex mensium retentione qui 3.f.17,20
Morbi ex paruis causis externis magni fiunt 5.f.84, 48
Morbi ex puerperiorum purgamẽtis oborti 5.f.184, 33
Morbi ex quatuor humoribus fiunt 3.f.12,16
Morbi ex victus mutatione & locorum mutatione 3.f.40,34
Morbi familiares iuuenibus, in senectute desinunt 7.f.281,d.N
Morbi formæ 2.f.15,68.N
Morbi immedicabiles vnde inuadant 5.f.178,29
Morbi in genere quomodo curandi 4.f.90,6
Morbi grauissimi, maximi, lethales præcipuè in quo victus cadunt 3.f.93,47
Morbi grauissimi vnde 3.f.8,27
Morbi hyberni 2.f.18,19
Morbi hyemales, æstate cur cessare; & festiuales cur hyeme desinere soleant 3.f.7,20. vernales autumno; autumnales vere discedunt ibid.22
Morbi incogniti quomodo curandi 4.f.90,40
Morbi inde nominantur, in quam corporis partem incubuerint 5.f.68,26.19
Morbi initio, medio, & fine qu'd spectandũ 5.f.76, 9
Morbi laterales sine cõuulsionib. grauiores 2.f.165, a
Morbi lateris sicci 2.f.164.g
Morbi lethales qui 5.f.4,19
Morbi longi qui 5.f.4,33
Morbi maligni 7.f.168,b
Morbi per mare insomnis visum qui 4.f.48,1
Morbi minime lethales qui 5.f.4,26
Morbi nobiscum educati, in senecture & maturatione desinunt 7.f.278,d
Morbi non augendi, sed properanter profligãdi sunt 3.f.94,14
Morbi obscuri aut manifesti 1.f.6,28
Morbi obscurissimi & maxime difficillimi opinione potius quàm arte iudicantur 3.f.78 40
Morbi oculorum eorumque præsagia 2.f.83.g
Morbi oculorum & aurium vel in vtero originem sumunt 3.f.88,14
Morbi omnes ex pituita & bile 5.f.7,38
Morbi omnes ex quibus oriantur 5.f.4,1
Morbi omnes quomodo soluantur & per quas vias 4.f.73,17
Morbi nobiscum nati & educati 3.f.135,59.N
Morbi nunquàm vix aliũde quam ab aere oriuntur 3.f.80,7
Morbi partij 3.f.64,24
Morbi per quam partem educendi 4.f.93,44
Morbi pituitosi hyeme potissimũ affligunt 3.f.6,30
Morbi prænotio à quo inuenta 4.f.8,1
Morbi pulmonis abscessus ad aures quales 2.f.10,27. eius signa & iudicatio 2.f.10,30
Morbi quando iudicari dicuntur 5.f.7,35
Morbi quando iudicationem sub syderum ortu vel occasu potissimum subeant 3.f.71,10
Morbi qui æstate oriuntur quales 5.f.80,6
Morbi qui crassi nuncupantur 5.f.119,31 eorum caussæ, symptomata, curatio ibid. & dein.
Morbi qui vna cũ femine & lacte imbibũtur qui 2.f. 191,2.N
Morbi qui dubium habent vitæ exitum 5.f.4,22
Morbi qui in alios transeunt 5.f.4,40
Morbi qui non habent certũ salutis indicũ 3.f.31,30
Morbi qui post partum ex puerperij purgamentis contingunt 5.f.16 8,27 & dein.
Morbi qui vlcerum genere continentur quomodo curandi 4.f.91,b
Morbi quo tempore maxime contingant communes 2.f.19,20
Morbi quomodo generantur 4.f.8,3
Morbi renum quatuor, eorum symptomata & curatio 5.f.100,25
Morbi regij quatuor primi symptomata, causæ, curatio 5.f.112, 43. Secundus 5.f.113,38. tertius 5.f.114, 18 quartus ibid.30
Morbi sacri curatio, qua vsi sunt Magi, expiatores, circulatores 3.f.8.,16
Morbi sacri multi, si admirabilitas eis nomen dedit 3.f.84,16
Morbi sacri pauci, sed vehementes 3.f.65,14
Morbi sacri præsagia 2.f.70,c 2.f.74,b
Morbi sedes ibi futura, vbi pars ante morbum laborauit 2.f.16,50
Morbi sub crisi aut perimunt aut, desinunt, aut in aliam formam & statum transeunt 3.f.71,10
Morbi succedentes contidetandi 7.f.284,f
Morbi tempestatum commutatione propulsantur 7.f.281,e.N
Morbi vel epidemici vel alicui regioni familiares 3.f. 63,29
Morbi vetusti quomodo curandi 4.f.91,10
Morbi virginum aliquot 5.f.291,48.N
Morbi virginum ex mensibus 5.f.125,10
Morbi virginum, quibus menses obstructæ 3.f.48,8
Morbi viriles & muliebres curatione differunt 3.f. 178,34
Morbi vnde nascantur 3.f.4,10 eorum formæ multę

Index in Hippocratem,

ibid.11
Morbis debilibus medicamenta valentia minimè exhibenda 4.f.93,38
Morbis naturæ medentur 7.f.278,b
Morbis pituitosis coitus optimus 7.f.283,b.N
in Morbis quæ consideranda 7.f.278,c
in Morbis considerandum quid naturæ ægri respondeat 7.f.293,f.N
in Morbis vagis, mutationes iuuant 7.f.285,a
Morbo comitiali nihil cum hydrope commune 2.f.179,a.N
Morbo regio affecti 2.f.184,g
Morbo sterilesex qua constitutione loci 3.f.64,27
Morborum causæ 7.f.89,f
Morborum causæ communes frigus, sol, venti, & mutationes nunquam quiescentes 3.f.94,1
Morborum causæ iunt mutationes potissimum 2.f.18,43
Morborum causæ variæ 5.f.75,40
Morborum causæ viuendi ratio & spiritus quo viuimus 3.f.7,37
Morborum connatorum præsagia 2.f.70.c
Morborum differentiæ quibus à partibus desumendæ 4.f.50,50.à magnitudine quales 4.f.51,3. Indicia morborum quæ 4.f.51,4
Morborum dignotio 7.f.33,f
Morborum formæ diuersæ, alij congeniti, alij asciritij 2.f.17,43
Morborum muliebrium omniũ causæ vteri 4.f.94, 36.eorum curatio quæ 4.f.95,5
Morborum natura quæ 2.f.3,13
Morborum omnium idem modus, locus tamen diuersus 3.f.79,16
Morborum omnium vna & eadem forma & causa 3.f.79,19
Morborum potissima causa mutationes circa naturam & habitum 4.f.58,43
Morborum principia dignoscenda 7.f.77,c
Morborum principia vt dignoscantur 7.f.77,e.N
Morborum successiones, inspiciendæ 7.f.31,c
Morborum transitus ac perturbationes videndi 7.f.284,f
Morborum tria principia 5.f.67,10
Morborũ vires considerandæ, deinde causę explicãdę, demum ad reliqua accedendum 5.f.162,40
circa Morbos acutos quæ ignorantur qualia & quæ 4.f.53,47
Morbos anni temporibus respondere oportet 7.f.76,e
Morbos alij facilius, alij non ferunt 5.f.10,17
Morbos coitus lædit 7.f.279,b
Morbos repletio quos parit euacuatio sanat, & contra 3.f.7,3
Morbosiora corpora 4.f.16,29
Morbosissima ætas 4.f.16,48
Morbum breuem quid indicet 2.f.20,19
Morbum ob multam humiditatem existere in corpore quod somnium significet 4.f.48,10
Morbũ periculosũ quod somniũ portendat 4.f.48,47
in Morbum regium qui incidant 2.f.156,h
Morbus ab omni humore, qui septem signa habet 5.f.66,29
Morbus à venis contingens qualis 4.f.80,22
Morbus arquatus 7.f.262,g
Morbũ augeri quod nã somniũ significet 4.f.48,40
Morbus aureus 3.f.82,11
Morbus aut furor ex somnio prædictus 4.f.49,20
Morbus autumnalis 5.f.120,16
Morbus capitis vbi veluti sydere ictus concidit, cum anteriore capitis dolore, caligine, sopore, venis salientib. febre lẽta, & corporis imporẽtia 5.f.21,13
Morbus comitialis ex aqua inter cutem 2.f.179,f
Morbus coxarius 2.f.94,g.N
Morbus crassus alius, eius causa, signa, symptomata, curatio 5.f.121,23
Morbus crassus alius, eius causa symptomata, eius crisis & curatio 5.f.122,7
Morbus cum capitis vlceribus, eturumque tumoribus 5.f.22,47
Morbus cum ex partu non purgentur mulieres 5.f.170,3 eius curatio 5.f.170,10
Morb. cũ sanguis mulieri fluit ex locis sub articulis, quem quidã fluorem muliebrẽ existimant, cũm non sit 5.f.206,15 huius curatio ibid.
Morbus debilis robusto ægro quomodo curandus 4.f.90,45. Morbus robustus debili ægro quomodo curandus ibid.50
Morbus diuturnus qui prædicendus 2.f.22,48
Morbus æstiualis 5.f.112,43
Morbus ex bile quomodo curandus 5.f.123,11
Morb. ex membrana oculi crassissima læsa 4.f.79,24
Morbus ex oierum multo esu & aquæ potu 5.f.112,35
Morbus exoriẽs per æstatẽ ob aquæ potũ 5.f.104,50
Morbus ex peregrinatione per loca deserta, visque spectro terrorem incutiente 5.f.120,47
Morbus ex pituita 5.f.84,2
Morbus ex pituita quomodo curandus 5.f.123,19
Morbus ex sanguine quomodo curandus 5.f.123,24
Morbus extenuatorius 5.f.64,10
Morb. ex vesicæ cõtactu 5.f.221,1 eius curatio ibid.6
Morbus hepaticus alius, in quo color nigricat 5.f.110,29
Morb. Herculeus, similis suffocationi vteri 5.f.157,40
Morbus hyemalis 5.f.114,31
Morbus lienis primus, quis, qualis, eius symptomata & curatio 5.f.110,37. morb. lienis alius 5.f.111,30. adhuc alius ibid.44. adhuc alius 5.f.112,20. adhuc alius ibid.33
Morbus ibi est, vbi calor aut frigus inest 2.f.223,5
Morbus in neruis fixus qualis 4.f.80,30
Morbus in parte licca fixus nec facile quiescit 4.f.78, 20 in humida qualis ibid.21
Morbus intestini tenuioris 2.f.182,b
Morbus lateralis cruentus quomodo curandus 5.f.53,40. & dein.
Morbus lateralis & pulmonis inflammatio quales 5.f.14,41
Morb. lateralis in dorso qualis, quomodo iudicetur 5.f.52,30. eius liberatio 5.f.53,5
Morbus lateralis quis 5.f.77,16. eius ortus ibid.29
Morbus lateralis siccus qualis eiusque iudicationes 5.f.52,19
Morbus lienis quomodo nascatur 5.f.74,28
Morbus magnus qualis sit 7.f.128,e.N
Morbus magnus venarum cauarum ex renũ morbo inuadens 5.f.102,30 eius origo, symptomata, curatio ibid.
Morbus minime cognatus superueniens prægnanti lethalis 3.f.19,13
Morbus niger 5.f.271,63.N
Morbus niger qui & eius symptomata & curatio 5.f.45,9. alius niger morbus cum suis symptomatib. & curatione 5.f.45,31
Morbus nouem annorum 5.f.98,31. eius curatio ibid.33
Morbus nullus auxilia respuit & plerique morbi ab iisdem à quibus oriuntur sanantur 3.f.94,8
Morbus ob vltium corporis 5.f.100,1
Morbus oculorum 3.f.82,11
Morbus pituitosus qui 5.f.44,5. eius curatio & symptomata ibid.
Morbus quadraginta diebus præcipue circumscriptus 5.f.22,33
Morbus qui alteri succedit plerunque interficit 5.f.82,15
Morbus qui circa canis sideris exortum grassatur 5.f.114,44
Morbus qui ex peregrinationibus 2.f.26,1
Morbus qui septimo aut decimoquarto die reuertitur 5.f.22,11
Morbus qui steriles reddit 5.f.128,28
Morbus quid 3.f.79,4
Morbus regius 5.f.30,30. 7.f.145,e.N. 5.f.31,1
Morbus regius autumnalis morbus 2.f.18,10
Morbus regius eiusque præsagium 2.f.118,e.1
Morb. regius ex temulẽtia & hyemis rigore 5.f.113,39
Morbus regius popularis dictus 5.f.114,18
Morbus regius febri ardenti quando succedat 2.f.21,1
Morbus regius febrim biliosam soluit 4.f.73,11
Morbus regius qualis 2.f.26,39. 5.f.49,18
Morbus regius quomodo curandus 4.f.89, 24. 5.f.84,40. 5.f.56,22
Morbus resiccatorius 5.f.270,45.N
Morb. resiccatorius αὐανσιὰ dictus eius symptomata & curatio 5.f.42,30 (5.f.96,30
Morb. reuersionem faciens magis quã initio vrget
Morbus ructus ciens eius symptomata & curatio 5.f.43,34. eius prognosis quoad ætatem 5.f.44,3
Morbus sacer 5.f.124,40
Morbus sacer dictus à flatibus ne flat 3.f.83,18
Morbus sacer nihil diuinius, aut quod ad curationẽ difficilius reliquis habet 3.f.87,8. pituitosis magis contingit quàm biliosis ibid.20
Morbus sacer qualis & vnde sic dictus 3.f.84,'26. quomodo à veteribus curatus ibid.34
Morbus senioribus familiaris 5.f.26,16
Morbus seniorum mulierum 5.f.221,17
Morbus subitaneus mortẽ portendit & cur 5.f.75,20
Morbus Seytharum proprius 3.f.76,32
Morbus syderationem faciens quomodo curandus 5.f.45,46
Morbus venarum cauarum alius 5.f.103,25
Morbus viduarum 5.f.221,18
Morbus violentus qui 5.f.67,20. eius species 5.f.67,21
Morbus vernalis 5.f.44,49. 5.f.111,45
Morbus vbi genitura quidem continetur non concipitur tamen quæ causa, quæ curatio 5.f.254,1
Morsus cordis aut hepatis 5.f.276,25.N
Mutili qui fiant 5.f.4,30
Muliebris purgatio impedita post partum 5.f.169,10

N

NARIVM rubores quid indicent 2.f.138,b
Nephelium 2.f.84,b.N
Neruorum distentiones duæ vel tres 2.f.26,3
Neruorum distentio in cruribus 7.f.251,g
Neruorum distentiones tres eorum causæ signa, symptomata & curatio 5.f.123,40
Neruorum distentiones τέτανοι quomodo soluantur 4.f.73,14
Nocturnæ cæcitudines stabiles 7.f.288,e
Nomæ quid 2.f.80,a N
Nomarum præsagia 2.f.79.f
Nyctalops eiusque præsagia 2.f.91,d
Nyctalopæ 7.f.288,b
Nyctalopes 7.f.228,f.230,d.N

O

OBLIVIO vnde oriatur 3.f.92,46
Oculi pallidiores ex inedia 1.f.3,10
Oculi peruersi quibus in mulieribus quo in morbo 5.f.172,33
Oculi quando curandi, quando non 5.f.256,30
Oculorum acies quomodo corrumpatur 5.f.256,13
Oculorum distortio aut peruersio 7.f.164,d.N
Oculorum eminentiæ 2.f.140,a
Oculorum fluxio ex capitis dolore 2.f.140,c.N
Oculorum hebetatio & squalor 7.f.257,f
Oculorum inflammatio 2.f.140,b.N
Oculorum morbi curatio 4.f.77
Oculorum obscuratio 2.f.140,f.N
Oculorum vnguis morbus 2.f.84,c.N
Oculus distortus 2.f.138,f
Odorandi vis vitiatur 3.f.108,22.N
OEdemata quo tempore præcipuè nascãtur 3.f.6,30
Opisthotonus eius causa, signa, symptomata & curatio 5.f.124,11
Opisthotonos qualis morbus 5.f.49,41. 7.f.43,c.N
Opisthotonus quomodo oriatur 2.f.26,10
Ophthalmia morbus 3.f.51,5
Oris peruersionum præsagia 2.f.92,g
Oris resolutio 2.f.93,a.N
Oris ventriculi dolor 2.f.151,e
Oris ventriculi καρδίας dolor grauidarum vnde 5.f.167,41
Oscitatio 1.f.13,3
Oscitatio concept. sign. 3.f.44,4
Oscitationes ante febres vnde 3.f.81,17
Oscitationis pulchra descriptio 3.f.143,5.N
Oscitationum assiduarum medela 7.f.261,d
Os amarulentum ex inedia 1.f.13.10
Os fractum 2.f.81,a.N
Os confractum demi debet 7.f.244,a.N
Os mulieris malè olẽs quomodo curandum 5.f.233, 27
Os vteri vlceratum aut inflammatione tentatum 5.f.144,42
Os vteri vlceratum & inflammatum 5.f.174,17
Osse fracto antiqui Medici ad ferramenta veniebant 7.f.241,g.N
Ossium offensiones 2.f.80,c. 2.f.81,2
Orthopnœa 4.f.68,2. 4.f.55,34

P

PALPITATIONIS causa 7.f.187,d.11
Palpitatio cordis 3.f.88,27
Palpitatio in hypochondriis 7.f.154,b.N
Pandiculatio 7.f.108,c.N
Pandiculatio concept. sign. 3.f.44,3
Papulæ albæ & latæ 7.f.219,c.N
Papulæ paruæ 7.f.20,f
Papularum origo 7.f.102,d.N
Paralyses quando & vnde fiant 4.f.67,18
Paralytici qui fiant 5.f.4,30
Pectoris dolor 2.f.149,d
Pectoris & metaphreni diruptio 5.f.96,20
Pectoris & metaphreni ruptio 5.f.41,31
Pedum, manuum dolor 7.f.220,d
Pedum rhagades quid denotant 7.f.89,e.N
Pedum tumores aquosi exorti 7.f.307,c
Perfrictio ex rigore eiusque præsagia 2.f.100,g
Peripleumonia 1.f.16,27

Peri-

Qui morbos continet.

Peripleumonia eiusque consideratio 4.f.72,7
Peripleumonia 4.f.85,15
Peripleumonia qui intereant 5.f.18,30
Peripleumonia quomodo oriatur 5.f.16,28
Peripleumoniæ 2.f.17, 13
Peripleumonici qui suppurantur 5.f.7,44
Peripneumonia lethalis 2.f.142,c
Peripneumonia morb. ac. 4.f.53,28
Perruptionis causa 5.f.91,24
Pestilens tempestas 7.f.164,c.N
Pestis cur non omnes animantes indifferenter arripiat 3.f.80,20
Pestis λοιμὸς 3.f.80,18
Pestis tempore, crises paucæ, difficiles & incertæ 7.f.74,b.N
Phagedænæ quando generentur 3.f.64,19
Phrenetici qui fiunt 2.f.141,a
Phreniticorum indicia 2.f.160,c.N
Phreniticorum præsagia 2.f.114,d
Phreniticorum præsagium 2.f.140.G.N
Phreniticorum propria signa 2.f.114,d
Phreniticorum signa 2.f.45,h
Phreniticorum symptomata 2.f.142,f.N
Phrenitide detenta 7.f.313,a
Phrenitide qui intereant 5.f.18,37
in Phrenitidem qui labant 2.f.172,d
Phrenitides in tremorem desinunt 5.f.45,e
Phrenitides vnde oriantur 5.f.48,32
Phrenitidis exemplum 7.f.205,f.N
Phrenitidis iudicatio 2.f.23,36
Phrenitis 7.f.148,c.N
Phrenitis morb. ac. 4.f.53,28
Phrenitis qualis morbus & quomodo fiat 5.f.17,45
Phrenitis qualis morbus 5.f.78,2 vnde oriatur 5.f.78,16. quando iudicetur 5.f.78,17
Phrenitis quomodo curanda 5.f.51,23
Phygethla quid 5.f.85,20
Phlyzacia quid 2.f.1.7,c.N
Pica laborantes fæminæ 3.f.43,44
Pituita alba, eius symptomata, curatio 1.f.102,26
Pituita alba morbus qui, eius symptomata & curatio 5.f.44,22
Pituita alba morbus vbi detinet 5.f.80,39
Pituita alba mulieres quando hyeme redundant ob aquas 3.f.66,42
Pituitæ albæ solutio 2.f.24,11
Pituitam gignens aqua 3.f.66,28
Pituitosa 5.f.118,29
Pituitosa quæ fluore laborat quomodo curanda 5.f.208,38
Pituitosæ vteri inflãmatione laboranti quid propinandum 5.f.213,21
Pituitosi quomodo curandi 5.f.85,22
Pityriasis 2.f.90,d.N
Plaga in pedis pollice 7.f.317,e
Plenitudo cerebri eiusque symptomata & curatio 5.f.46,20
Pleurisis eiusque consideratio 4.f.72,8
Pleuritides vbi multæ 3.f.65,3
Pleuritides vbi raræ 3.f.64,32
Pleuritide potius tentantur iuuenes quàm senes 2.f.169,b.N
Pleuritide qui moriantur 5.f.18,25 (57,10
Pleuritidis dolor compescitur veratro & peplio 4.f.
Pleuritis morb. ac. 4.f.13,29
Pleuritis 4.f.85,16
Pleuritis quomodo oriatur 5.f.15,40
Pleuritis ficca 2.f.164,g
Pleuritis vnde oriatur 2.f.165,c.N
Pleuriticorum dolores quando desinunt 4.f.55,7
Pneumonia ficca 2.f.172,h
Podagra qualis morbus 5.f.84,31
Podagræ præsagia 2.f.70,c. 2.f.73,e.f
Polypus, eius descriptio, & medicatio 5.f.29,35. alius Polypus 5.f.30,6. aliꝰ polypus ibid.12. alius polypus ibid.20. alius ibid.28
Polypus in naso 5.f.77,4
Populares morbi qui 3.f.80,30
Potrigo 2.f.90,d.N
Præcordiorum contensio 2.f.152,c
Præcordiorum dolores 2.f.153,d
Præcordiorum tumorum iudicatio 2.f.21,50
Præcordiorum successiones 7.f.262,d
Profluium biliosum mulierum 5.f.158,30
Profluium muliebre à partu 5.f.172,40
Profluium mulierum nimium 4.f.95,44
Profluium pituitosum muliebre 5.f.159,8
Protuberantiæ 3.f.112,23.N
Pruriginis pungentis per caput præsagia 2.f.90,e
Prurigo ex pituita oritur 5.f.85,19
Pruritus in pulmone quando exoriatur 4.f.86,10
Pruritus in pudendis 5.f.145,40
Pudenda calculi vesicæ signa 7.f.239,d
Pudenda in angustum coarctata sũbditio curanda 5.f.224,17
Puerperæ pudendis aliqua parte obduratũ 5.f.171,40
Puerperia in grumos concreta 5.f.173,29
Puerperij purgatio nimia 5.f.171,30
Puerperij purgamenta ad caput irruunt, quæ symptomata 5.f.172,7
Puerperij purgamenta biliosa & atra 5.f.165,39. pituitosa 5.f.166,10. aquosa ibid.34
Puerperij purgamenta parciora quam conueniat, veterorum osculo augustiore 5.f.170,47
Puerperij purgatio primis diebus prodit deinde subito perditur 5.f.169,46
Puerorum fulgores 7.f.236,c
Pulmo cum corde totus inflammatus 2.f.170,c
Pulmo erysipelate tumescens 5.f.95,41. eius signa & symptomata ibid.
Pulmo in latus procumbens eius symptomata & curatio 5.f.40,26
Pulmo repletus, eius signa & symptomata & curatio 5.f.40,11
Pulmonis alius morbus si fistula vlcere feruido & superficiario laboratur 5.f.36,26
Pulmonis inflãmatio aliꝰ morb. tabes dictꝰ 5.f.36,15
Pulmonis inflammatio eius signa, curatio 5.f.33,30. eius symptomata 5.f.34,9. alius morb. pulmonis inflãmati. 5.f.34,39. eius prælagiũ 5.f.35,36. alius morbus pulmonis inflammati 5.f.35,20
Pulmonis inflammatio, eiusq; sympt. mata 5.f.50,33 quomodo curari debeat 5.f.51,22
Pulmonis inflammatio maior 2.f.169,a.N
Pulmonis inflammatio morbus periculosus 4.f.85,22. nisi febris dimiserit septimo aut nono die æger moritur aut suffocatur ibid.28
Pulmonis inflammatio qualis 5.f.14,42
Pulmonis inflammatio morb. quis quando oriatur ibid.46
Pulmonis inflammatio vnde oriatur 5.f.18,28
Pulmonis inflãmatione laborãtes 2.f.168, c.3.f.64,33
Pulmonis inflammationes securiores 2.f.168,h
Pulmonis inflammationis causæ 5.f.93,40. 5.f.94,48
Pulmonis inflammationis symptomata 5.f.95,3
Pulmonis morbus vbi sputum crassum & atra fuligine per tussim reiicitur 5.f.57,33
Pulmonis venæ vel arteriæ diuulsio, quæ & qualis 5.f.93,13
Pulmonis vtrinq; depẽdentes fibræ cõuulsæ 5.f.38,13
Pulmonis tuberculi eius symptomata & curatio 5.f.39,40. multis fit annuus morbus 5.f.40,9
Pulmonis tumor ex calore symptomata 5.f.47,48. eius curatio 5.f.48,10
Pulmonũ in inflãmatione quę consideranda 4.f.72,7
Pulmonum inflammationes 3.f.66,40. 7.f.288,a.3.f.70,31
Pulmonũ inflãmationis abscessus qui boni 2.f.10,40
Pulsationes circa tempora vnde 3.f.81,38
Purulenti qui fiant 3.f.9,36
Purulentorum curatio 4.f.77,26
Pus ex aure effluxit 7.f.228,f
Pus gignitur 5.f.19,27
Pus in pulmonibus collectum 2.f.173,f
Pus vteri expũgandum 5.f.248,2
Pustulæ 7.f.218,d
Pustulæ ad articulos prærubræ 2.f.184,f
Pustulæ culicum morsibus non absimiles 7.f.254,b
Pustulæ in purgatione circa vteri os innatæ quomodo curandæ 5.f.230,48
Pustulæ multæ 3.f.64,30
Pustulæ nigræ 5.f.62,6
Pustularum eruptiones 2.f.177,d
Putredinis signa 2.f.67,f
Putredo carnis 5.f.19,26
Putredo ex inflammatione 2.f.140,c.N
Putredo quomodo oriatur 5.f.68,39

Q

QVARTANA non ante annum desinit 7.f.285,c
Quartana febris 5.f.32,13
Quartana quomodo curanda 5.f.80,21
Quartana symptoma typhi 5.f.115,30
Quartana qui vexantur, nõ vllo magno aliquo morbo corripiuntur 7.f.284,e
Quartanam per vomitũ curat Hippoc. 5.f.266,23.N
Quartanarum ætas, & anni tempus 3.f.10,39
Quartanæ febres cur longissimæ 3.f.10,32 an melancholici humoris participes 3.f.10,38. quando breuissimæ sint futuræ 3.f.10,43
Quartanæ 3.f.66,37
Quartanæ duabus hebdomadis iudicantur 3.f.35,30
Quartanæ quando oriantur 5.f.80,12
Quartanæ quando portendantur 3.f.70,7
Quartanæ quibus potius contingant 2.f.13.19
Quintanæ quot diebus iudicentur 3.f.35,30
febris Quotidianæ causæ, eiusque crisis 3.f.10,25

R

RAVCEDINEM gignens aqua 3.f.66,28
Raucedines 1.f.17,12. 3.f.70,3,4
Raucedo 3.f.82,12
Raucitas pus educit 2.f.172,g
Recidiua ex morbo crasso eius iudicatio & curatio 5.f.121,11
Recidiuarum vera causa 2.f.71,a
Recursatio doloris in lumbis 2.f.155,f
Relaxatio neruorum ante febrem 3.f.81,23
Renum vitia 7.f.294,d
Renum morbi vnde 3.f.68,42
Renum morbus primus 5.f.100, 26. secundus ibid. 46. tertius 5.f.101,17. quartus ibid.36
Repletionis πρὸς πλησμονὴς signa antecedentia 4.f.37,28. 4.f.38,20
Resiccatio ex magno ardore 7.f.205,b.N
Respirationis alia differentia 2.f.147.c.N
Respiratio tarda ibid.
Rigor 1.f.16,15. 7.f.112,c.N
Rigor ancillam corripuit 7.f.218,e
Rigor cum iudicatione coniunctus 2.f.156,d.N
Rigor & febris aurisque dextræ & capitis dolor 7.f.306,c
Rigor ex partu aut abortione quo curandus 5.f.145,29
Rigor in morbis vnde 5.f.15,3.13
Rigor quomodo in corpus totum inuadat 3.f.81,2
Rigor vnde 7.f.279,c
Rigor vrinarum suppressiones præcedit 7.f.257,a
Rigores à lumbis, & posteriore corporis parte 7.f.208,g
Rigores mulierum 7.f.111,c.N
Rigori calor igneus superuenit 5.f.4,49
Rigoris origo & ortus 5.f.59,43
Rigoris prælagia 2.f.101,b. 2.f.106,a
Rigorum prælagia 2.f.52,b
Rubores in pectoribus 2.f.173,a
Ructus acidus quomodo sedetur 4.f.26, 43,59
Rupta ad imum ventrem 7.f.88,e
Rupta vnde fiant ibid.
Rupta vt fiant 7.f.89.E
Ruptio dorsi & pectoris 5.f.41,31
Ruptio in vteris quæ ex mensibus conceptum impedit 5.f.243,30
Ruptione ἐκβράγματα quid faciendum 4.f.91,26
Ruptionis symptomata 1.f.91,22
Rupti sponte curatio 5.f.85,16

S

SACER morb. quomodo fiat 3.f.83,40
Sanguinis eruptiones circa pectus cur à flatibus fiant 3.f.82,3
Sanguis ex gingiuis profluens 2.f.143,e
Sanguinis profluuia per ora venarum ani 3.f.64,30
Sanguinis profluuium 2.f.137,b
Sanguinis profluuium sistendi cõsilium 7.f.29.,c.N
Scabies ex pituita oritur 5.f.85,19
Scabies palpebrarum quomodo curanda 5.f.257,10
Scorbutus morbus quis 5.f.289,33.N
Secundæ cùm deuolui nequeant 5.f.144,45 (147,10
Secundæ nõ secedentes quomodo protrudendæ 5.f.
Secundæ putrescunt & quando excidunt 5.f.173,35
Secundæ vt extirpandæ 5.f.146,25
Secundarũ nõ expurgatarum symptomata 5.f.173,32
Secti curatio 5.f.85, 6
Sedis dolor vbi periculosus 2.f.111,a
Sedis tuberculum nullam cum pulmone commũionem habet 7.f.160,a.N
Segnities corporis 1.f.13,2
Semitertianæ 2.f.105,c.N
Septi transuersi vulnus lethale 7.f.255,c.N
Serpentia vlcera circa fauces qualia 3.f.50,6
Serpentia vlcera circa vnam tonsillarũ qualia 3.f.50,5
Serpentia vlcera πελιφατνὰ 1.f.23,10.
Sinciput Nerij filiæ pertusum 7.f.246,f
Singularis exitialis morbi conflictus 7.f.165,e.N
Singulus in angina 5.f.272,65.N
Singultuosæ febres quæ 6.f.42,f.N, vide feb. singult.
Singultuosorum prælagium 2.f.106,g
Sitis morbus 3.f.79,8
Sitis multa 1.f.13,4
Sitis quos infestat vt diætandi 4.f.65,5
Somni profundi 2.f.183,a.N
Somnolentia 1.f.13,3

Index in Hippocratem,

Sopor profundus & altus 2.f.52,a
Sopor vnde 5.f.21,24
Spinæ lodes morbus qui 5.f.45,46
Spinæ dolor ex vteri laboribus 5.f.114,15
Spirationes densæ & crebræ vnde 3.f.60,40
Spiratio facilis 2.f.143,g
Spiratio frequens & parua 2.f.145,f
Spiratio obscura & exigua 7.f.293,g.N
Spiratio quæ erecta ceruice trahitur 3.f.88,30
Spirationis difficilis alterum genus 2.f.147,a
Spiritus frigidus lethalis 2.f.145,f
Spiritus quibus retrahitur 2.f.148,e
Splenum magnorum præsagia 2.f.92,b
Status pestilens 7.f.166,g
Sterile facit sectio venarum post aures 3.f.76,12
Steriles ex quo morbo mulieres fiant 5.f.130,36
Sterilitas natura 5.f.131,23
Sterilitatis causa 5.f.242,44
Sterilitatis præsagia 2.f.87,f
Stertor ex palato 7.f.255,b
Stertor fit ex sputo crudo 7.f.237,e.N
Sterror vnde 4.f.55,43
Stomacace Plinij 2.f.92,e.N
Stomacax morbus 5.f.289,31.N
Stomacaxia Hollandica 2.f.92,e.N
Strangulari per febres 2.f.150,a
Strangulatus malus 2.f.108,f
Strangulatus quomodo fiant 5.f.157,28
Strangulatus vteri ex recens partu 5.f.175,28
Strangulatus vteri medicamentum 4.f.77,49
Stranguria 7.f.141,g.N
Stranguria in mulieribus quo curanda 5.f.145,20
Stranguriæ causæ & remedium idem 4.f.92,31
Stranguriæ quomodo curandæ 5.f.83,46. 5.f.241,3
Stridor dentium concept. sign. 3.f.44,3
Strumæ morbus glandularum 3.f.52,34
Strumæ quid 5.f.85,20
Stupor attonitus morbus quis 5.f.288,35.N
Sudores in febribus 3.f.81,29
Suffocatio in vtero gerentis 5.f.166,48
Suffocatio mulierum 5.f.153,33
Suffocatio repentina vteri quibus familiaris 5.f.157, 18
Superfœtationis exemplum 7.f.236,d.e
Superuomitus ὑπερέμεσις quis morbus dicatur 5.f.19, 39
Superuomitus venularum circa cerebrum 5.f.25,2. alius morbus eiusdem generis ibid.10
Suppurati surditate tentati 2.f.173,d
Suppurationes plurimæ in hepate 1.f.19,43
Suppurationes vulnerũ, pulmonis inflammatione, defluxione magna, quomodo spectande & curandæ 5.f.55,20
Surditas cum vrinis prærubris eiusque præsagia 2.f. 49,d
Surditatem in febribus enatam sanguinis ex narib. profluuium ac alui perturbatio tollit 2.f.137,c
Surditate vexatis, aurem eluere non oportet 7.f. 324,e
ex Surditate tubercula ad aures exoriri consentaneum est 2.f.137,b
Surditati aluus restitit 7.f.51,c
Surditas puero obtigit 7.f.249,b
Suspitiosi 4.f.98,h.N
Suspitiosus ex febre factus lethale est 4.f.71,3
Syderatio cerebri qualis morbus & quæ eius signa 3.f.70,33. 5.f.20,26
Syderatio cerebri eius symptomata & curatio 5.f. 47,10
Syderatio ex parte quadam 3.f.90,17
Syderatio grauis periculo non vacat 7.f.323,c
Syderatione seruæ pes tentatus 7.f.244,g
Syderationes corporibus quomodo à flatibus contingant 3.f.83,10
Syderationes repentinæ, febre obueniente 2.f.33,e
Sydere ictũ βλωτὸν qui, eorum symptomata & curatio 5.f.46,40. 5.f.47,b
Syderati cerebro plerunq; die tertio aut quinto moriuntur 5.f.20,40
Syderati veterum ante Hippoc. 4.f.55,35
Syderatum cerebrum qualia symptomata sequãtur 5.f.25,40
Symptomata mulieris quæ fœtus perdit 5.f.163,41
Symptomata Virgini contingentia, cuimenses ob,-structæ 3.f.48,8

T

TABE periclitantur ætates ab anno decimo octauo ad trigesimum quintum 2.f.176,g.
Tabem quæ denuncient 2.f.145,f
ad Tabem comparati 2.f.177,a
Tabes 3.f.70,36
Tabes dorsalis quæ & qualis 3.f.37,11
Tabes ex ruptione venarum periculosæ 2.f.176,f
Tabes morbus eiusque symptomata & medicatio 5.f.35,20. & dein alius morbus qui tabes vocatur 5.f.36,15
Tabes per septem nouemq; annos perdurat 5.f.36, 23
Tabes post partum quibus contingat 3.f.65,25
Tabescentibus ac non parientibus spiratio obscura, 7.f.290,a
Tabidi quibus capilli è capite defluunt 2.f.176,d
Tabidi toto corpore horrent 7.f.14,g.N
Tabidorum curatio 4.f.87,17
Tabidorum species 7.f.176,e
Tabidis in aquam marinam expuẽtibus, si pus fundum petit celerem perniciem denunciat 2.f.176,c
Tabifici morbi vnde 3.f.55,19
Tabis alia generatio 4.f.86,29
Tabis præsagia 2.f.72,a
Tabis tres species 5.f.97,18,1, quæ, quæ eius symptomata ibid.19.11, 5.f.98,7.111, quę, eius symptomata quæ ibid.16
Temulentia eiusque vocis defectio 5.f.26,24
Tenuioris intestini morbus quis 5.f.118,12
Tenebricosæ vertiginis præsagia 2.f.90,f
Tenesinus quomodo curandus 5.f.83,16
Terminthi Hippocrati qui dicantur 5.f.92,f
Terminthi in tibia coorti 7.f.92,c
Terrores 5.f.125,1
Tertiana quomodo curanda 5.f.80,14
ad Tertianam quæ accedunt 7.f.262,b
Tertianæ quando oriantur 5.f.80,11
Tertianæ quot diebus iudicentur 3.f.55,29
Testium dolor, ὀδύνη τῶν ὀρχέων 3.f.8,42
Testium dolores renumque venæ sectio 3.f.58,13
Testium tumoribus tusses succedunt 7.f.231,d.N
Tetani quales morbi 5.f.49,30
Tibiæ duris tumoribus 7.f.222,f
Tonsillarum morbus αἱ ἀστράδες 5.f.21,44
Tonsillæ morbus 5.f.29,10
Tormina 1.f.13,5
Tormina in ventriculo ex bile quomodo oriantur 5.f.59.20
Tormina vnde 3.f.81,40
Torpor ναρκὴ quomodo contingat 3.f.88,5
Torpor pedum vnde 5.f.125,16
Torpores & stupores 2.f.182,b
Torpores qui & vnde fiant 7.f.284,g
Tortura oris 2.f.93,a.N
Tremor digitorum & labiorum 7.f.226,e
Tremor ex inedia 1.f.13,10
Tremor in vehemẽti & furiosa mẽtis emotione 2.f. 114,b
Tremores in febribus vnde 3.f.81, 8 viscerum & carnis vnde ibid.10
Tremuli qui intereant 2.f.144,b
Trichosis pili in palpebris eorumque curatio 4.f. 77,9
Tristitia ex frigiditate 3.f.92,43
Tubercula alarum ex glandularum inflammatione 3.f.54,8
Tubercula aurium vnde 2.f.148,c.N
Tubercula ex febribus quid significent 4.f.71,4
Tubercula in inguinibus 5.f.247,d
Tubercula inter maiores morbos recensentur 1.f. 22,46
Tubercula lateris quomodo fiant 5.f.11,40
Tubercula meliora 7.f.257,b
Tubercula morbus glandularum 3.f.52,34
Tubercula omnia ex pituita aut sanguine nascuntur 5.f.85,10
Tubercula plurima in hepate 1.f.19,44
circa Tubercula quæ præcepta obseruanda 1.f.22,48
Tuberculum ad vesicam 2.f.181,f
Tuberculum in collo enatum 7.f.249,e
Tuberculorum præsagia 2.f.77,a
Tuberculum pulmonis quomodo fiat 5.f.11,10. eius signa & symptomata ibid.29
Tuberculum vteris componendum ne conceptum impediat 5.f.248,3
Tumor circa iecoris regionem 7.f.323,b
Tumor & dolor, solemnia collecti puris in dicia 2.f. 174,g.N
Tumor faciei 7.f.238,a
Tumor inguinum βουβῶν 3.f.80,15
Tumor pedum, lumborum 7.f.226,b
Tumores aquosi testium in pueris 3.f.65,27
Tumores faciei, tibiarum, pedum ex superfœtatione 3.f.41,30
Tumores in febre ardente cum somnolentia & torpore mali 2.f.103,f
Tumores inguinum bubones dicuntur 3.f.54,10
Tumores manuum ac pedum cum rubore mali 2.f. 109,e
Tumores molles 2.f.150,f
Tumores mulieribus quando ob aquas hyeme contingant 3.f.66,41
Tumores omnes foris prominentes phymata dicũtur 7.f.80.a.N
Tumores in prægnantibus quid significent 3.f.43,38
Tumores sine inflammatione 6.f.14,f
Tumores tolerabiliores qui extra vergunt, quam qui intro procedunt 2.f.151,c
Tusses circa brumam cæperunt 7.f.288,a
Tusses hyeme fiunt 7.f.323,e
Tussis causa & remedium idem 4.f.92,31
Tussis diuturnæ cessatio iudicatur ex testiũ tumore 7.f.78,h.N
Tussis lactentium 3.f.49,27
Tussis pueros ætate prehendit 7.f.311,c
Tessis quomodo fiat 4.f.86,8
Typhomania 2.f.44,f
Typhos eius causa, signum, symptomata, curatio 5.f.117,35
Typhos alius, eiꝰ causa, eius præsagium, symptoma, curatio, iudicatio 5.f.116,15
Typhos alius, eius causa, symptomata, curatio 5.f. 116,49. 5.f.117,1
Typhos alius, eiusque crisis, curatio 5.f.115,27
Typhos morbus, eius causa, symptomata & signa, iudicatio, curatio 5.f.114,44

V

VARICES virorum 3.f.66,46
Venæ distentio citra ruptionem quid 3.f.260, 8.N
Venenum eiiciens 4.f.27,8
Veneris ludibria in somniis extinguens 4.f.37,10
Velut sideratus, eiusque symptomata 5.f.27,9
Ventres duri quibus aquis vtantur 3.f.67,29
Ventres interiores calidi & deiectiones acres inæqualesque 4.f.75,42
Ventres inferiores humidi, pituitosi, molles quales aquæ propinandæ 3.f.67,30
Ventris eruptio 1.f.13,5
Ventris morbi, eorumque speculatio 5.f.77,10
Ventus in vteris subortus quo curandus 5.f.242,25
Vesicæ scabies 3.f.101,20
Veterni signa 2.f.121,e
Vernales morbi 3.f.6,36
Vertigo tenebricosa ex inedia 1.f.13,11
Vertigo tenebricosa vnde 5.f.20,22
Virginum morbi 5.f.172,11
Visio vnde deperdatur 2.f.140,c.N
Vitiligines albicantes earumque præsagia 2.f.95,e
Vlcera capitis quomodo iudicentur 3.f.35,32
Vlcera citra inflammationem 3.f.65,16
Vlcera difficilem cicatricem obducunt, aut omnino nullam 2.f.92,d.N
Vlcera ex vstura vbi sanescunt rursus instantur & attolluntur 5.f.237,2
Vlcera in pudendis 5.f.145,40
Vlcera in pudendis quomodo curanda 5.f.1 6,42
Vlcera inter maiores morbos numerantur 1.f.22,47
Vlcera in vteris 5.f.154,30
Vlcera tibiarum 3.f.66,47
Vlcera omnia refrigerantibus oblinenda & humectantia adhibenda 4.f.89,50
Vlcera quando erumpant 7.f.279,d
Vlcera quando sedentur ab inflammatione 5.f.66,10
Vlcera quatuor progrediendi modos habent 1.f. 23,6
Vlcera quomodo oriantur 5.f.19,24
Vlcera tonsillarum quæ sine febre securiora 3.f.49, 26
Vlcera vteri quomodo curanda 5.f.182,24
Vlcera vterorum quibus illinantur 5.f.179,20
Vlcerati vteri eorumque curatio 5.f.175,48
Vlceratis sanguis cũ pure & sanguine effluens qualia symptomata 5.f.179,36 eius causa, curatio ibid.40
Vlcerationes superficiariæ igne candentes in pudendis 5.f.145,17
Vlceratus vterus ex partu, eiusque medicamenta 5.f. 174,14
Vlceris alimentum quod 4.f.52,30
Vlcerum iudicatio 2.f.21,39
Vlcerum in faucium angustiis puerorum periculosa 5.f.49,30
Vlcerum in pudendis cura exactam curationem desiderat 5.f.171,15

Vlcus

Qui Morbos continet.

Vlcus ferinum quam ob causam in ictero inuadat 4.f.89.40
Vlcus luridum & aridum 2.f.185.g.
Vlcus superficiarium pudendi 5.f.147,2
circa Vmbilicum dolores 2.f.113.g.
Vocis defectio cum singultu quale præsagium 2.f. 48.g.
Vocis defectiones 2.f.144 a b.
Vocis defectiones lethales 2.f.145.b.
Vocis derepente defectionis symptomata, signa 5.f. 224,46
eius curatio 5.f.225,2
Vox acuta eiulabunda 2.f.145.d.
Vomicarum diuturnarum notæ 2.f.170.g.
Vomitus per vomitum sedatur 4.f.92,40
Voluuli affectiones diuturnæ 3.f.55.17
Voluuli vnde 3.f.81,40
Vrinæ stillicidium 3.f.68,42
Vsto porra imponenda 5.f.283,51.N
Vteri ad caput vertunt quę signa, symptomata, curatio 5.f.143.14
Vteri ad conceptum ex purgatione offensi quo curandi 5.f.246,25
Vteri ad crura & pedes an se vertant quomodo noscendum 5.f.224,40 eorum curatio ibid.44
Vteri ad medios lumbos conuoluti signa & symptomata 5.f.214,4 curatio ibid. 9
Vteri ad medios lumbos si sunt, qualia symptomata & quæ curatio 5.f.130,31
Vteri ad inguina & vrinæ vias decumbentes quæ symptomata & curatio 5.f.221,24
Vteri ad ventrem vergunt, quę symptomata & curatio quæ 5.f.143.36
Vteri commoti aliquamque in partem prorumpentes quomodo medicandi 5.f.125,3
Vteri commoti in aliquam partem procumbentes & dolorem mouentes 5.f.146,30
Vteri contabidi quomodo reponendi 5.f.223,38
Vteri coxam contingentes in eamque procumbentes, quomodo medicandi 5.f.219, 29. si ex partu contingat morbus quomodo curandus 5.f. 220,2
ex Vteri dolore cibi fastidium febris & rigor, quomodo opitulandum 5.f.44,6
Vteri duri, ad pudenda prominentes, inguinibus indurantia, & ardore in pudendis cancri initia 5.f. 133,31
Vteri emoti & facile solubiles quomodo medicandi 5.f.216,7
Vteri ex partu inflammati 5.f.133,20
Vteri exulcerati & procidentes quomodo reponendi 5.f.223,12
Vteri flatu distenti quomodo curandi 5.f.145,31
Vteri graciles, eorum ore exasperato cõniuente, neque mensibus apparentibus, neq; concipientibus qui morbus, quæ causa, quæ curatio 5.f.249,41
Vteri humidi signum 5.f.246,49. curatio 5.f.247,1
Vteri impuri ex partu, qualia symptomata & curatio 5.f.129,1
Vteri in callum obdurati symptomata curatio 5.f. 225,36. idem morbus aliis symptomatis 5.f.225,43 huius curatio 5.f.226,3
Vteri inflammati ex partu, intumescentes, restitantibus puerperii purgamentis quomodo subueniendum 5.f.175,20
Vteri inflammati quomodo sedandi 5.f.146,29
Vteri inflati symptomata, curatio 5.f.225,20
Vteri in lumbos & lateris inanitatem incumbentis signa, symptomata 5.f.113,48. medicamẽta 5.f.214,1
Vteri leuis ac lubrici signa, curatio 5.f.229,26
Vteri leuis & lubrici qualia symptomata & quæ curatio 5.f.143,30
Vteri lubrici 5.f.163,44
Vteri modò in hanc modò in illam partem procidentes quomodo curandi 5.f.224,19
Vteri moti suo loco minimè manent, verum aliquã in partem prolapsi dolorem mouent, & quæ symptomata, quæ curatio 5.f.142,47
Vteri ore complicato menses non oriuntur 5.f.128, 1
Vteri oris alio versi aut derecti incõmodas 5.f.311,34.N
Vteri oculum plus iusto humidum quomodo curandum 5.f.132,44
Vteri oculum tumidũ quomodo curandũ 4.f.95,38
Vteri pituita redũdantes qualia symptomata, signa, curatio 5.f.175,33
Vteri p.n dehiscentis signa, causa, curatio 5.f.228,42
Vteri p.n. dehiscentes vt ne genituram contineant, quomodo curantur 5.f.150,20
Vteri procidentes quomodo reponendi 5.f.223,30
Vteri prorumpentes ad cor strangulatumque inferentes quo curandi 5.f.145,26
Vteri puerperæ ad coxendicem procidentes quomodo curandi 5.f.132,49
Vteri qui ex partu laborant qualia symptomata 5.f. 176,44
qualia remedia ibid.50
Vteri recens enixæ inflammati symptomata, & medicamenta 5.f.175,11
Vteri redundantes pituita quomodo curentur 5.f. 129,13
Vteri sanguinis grumos habent, quæ curatio 5.f.228, 36
Vteri si non conuenientes claudantur curatio 5.f. 229,24
Vteri si plus quam in mensibus dehiscant curatio 5.f. 229,5
Vteri strangulatus & cõuulsionis discrimẽ vnde cognoscatur 4.f.77,49
Vteri strangulatus quomodo curandus 5.f.133,5
Vteri suo loco excidentes quomodo curandi 5.f.224, 36
Vteri vehementer vlcerati, in quibus sanguis expurgatur & grauis odor adest, & Medici veluti hydropem curant, male tamen 5.f.180,20
Vteri vlcerati signa, symptomata, causa, curatio 5.f. 178,35
Vteris ad latera incumbentibus quæ symptomata sequantur 5.f.141,19
quæ curatio ibid.24
Vterorũ ad inguina incumbentium curatio 5.f.238, 34
Vterorum ad superiora raptorum curatio 5.f.212,36
Vterorum dolor vti curandus 5.f.146,47
Vterorum os extra pudenda procidens eius causa, curatio 5.f.223,18
Vterorum motorum morborum occasiones, id est, causæ 5.f.221,30
Vterorum morbi varii 5.f.245,17
Vterorum os inflammatum quomodo medicandũ vbi cancer impendet 5.f.217,20
Vterus genituram non concipit 5.f.145,44
Vterus ille qui ante hac concepit, nunc verò nõ, morbo laborat 5.f.245,14
Vterus inflammatus qualia symptomata 5.f.174,19
qualia medicamenta 5.f.174,37
Vua curgulionis affectus 5.f.21,34
Vuæ signa 2.f.12,45
Vulnera lethalia quæ 5.f.4,14
vulnera non lethalia ibid.17
Vulnerata arteria eius symptomata & medicatio 5.f. 37,45
Vulnerum articulorum præsagia 2.f.81.h.
Vulnerum lethalium signa 4.f.90,22
Vulnus in cerebro 2.f.156.h. 6.f.172,c.
Vulnus ex abortione eiusque symptomata & crisis 5.f.182.3
Vulnus qualis morbus 5.f.67,20

INDEX TERTIVS IN HIPPOCRATEM, QVI MATERIAS MEDICINALES, SIVE MEDICAMENTA COLLIGIT.

A

ABROTANVS 5.f.150,25
Absynthium 5.f.111,40
Acerba 5.f.137.30
Acerba eorumque vires 5.f.90,1
Aceti aciditas biliosis naturis magis quàm melancholicis confert 4.f.64,12
Acidissimum quodnam 1.f.14,40
Acetum album aqua temperatum cui propinandum 5.f.26,1
Acetum mulieribus magis quàm viris aduersum 4.f.64,17
Acetum mulsum eiusque vtilitas in morbis acutis 4.f.63,26
Acetum mulsum in hyeme calidum, in æstate frigidum exhibendum 4.f.76,10
Acetum mulsum quomodo se habeat ad morbos acutos 4.f.62,2
Acida eorumque vires 5.f.90,2
Accipitris stercus in vino bibendum 5.f.190,8
Acre nihil ardentibus febribus laborantibus offerendum 4.f.66,14
Acria quibus conferant 5.f.86,6
Adeps 3.f.46,50
Adeps anserinus 3.f.47,11. 3.f.48,32
Adeps caprinus 3.f.47,6. 3.f.48,19
Adeps ouillus 5.f.137,35
Adeps renalis 5.f.146,16
Adeps suillus 3.f.47,2
Adianthi succus 4.f.27,31
Adiantum 5.f.136,6
Adstringentia 3.f.67,39
Æris flos 3.f.47,31. 5.f.201,10
Agni casti folia 5.f.173,41
Agninæ pelles virginibus admouendæ quæ menstruis destituuntur purgationibus 3.f.48,12
Alba radix 5.f.135,6
Alica cocta eiusque vires 4.f.2[illegible],40
Alica omnium valentissimum quiddam 5.f.86,29
Alimenta nulla offerenda in accessionibus quæ per circuitus repetunt 2.f.16,16
Allia 3.f.47,2
Allia in cibo assumenda concipere volenti 3.f.45,4
Allii caput vnicum 5.f.196,13
Allii cremor 4.f.17.31
Allii vires commodæ & incommodæ 4.f.74,37
Allium in quartana exhibendum 5.f.32,24
Allium qualem sibi humiditatem è terra trahat 5.f. 57,31
Alumen Ægyptium 3.f.48,1. 5.f.148,19
Alumen scissile 5.f.193,14
Alum deducentia qualia 5.f.86,18
Alum dejicientia & sistentia 4.f.21,16
Alum humectans 5.f.86,40
Alutis vti subducenda 5.f.22,20
Alum subducentia 5.f.25,32
Alum subducentia qualia 4.f.95,47
alum sistentia qualia ibid.50
Alum subducentium quam varia ratio 4.f.92,1
Amara & dulcia differunt 4.f.22,15
Amarissimum quod 1.f.14,40
Amomum 5.f.136,5
Amygdalæ 4.f.28,13
Anagyris folia 3.f.115,17.N
Anchusæ folia 5.f.114,6
Anethum eiusque facultas 4.f.2[illegible],2
Anemones folia 5.f.136,38. 3.f.201,34
Anethi semen 3.f.47,25
Anisum contusum 3.f.46,49
Anisum miscetur subditirio odoris boni gratia 3.f. 45,19
Anserina pinguedo 5.f.137,34
Anseribus adeps 3.f.47,11
Anseris stercus 5.f.199,10
Apatitis 5.f.136,35
Aperiens vteros & purgans 5.f.151,16
Apii radix 5.f.191,25
Apii semen 3.f.46,3. 3.f.47,16. 21,27
5.f.136,7
Apii succus 4.f.27,31
Apium eiusque vires 5.f.89,40
Apium quale 4.f.27,4
Apomel 5.f.266,43,N
Aqua 4.f.8,15
Aqua ex hydropicis per sectionem quomodo edulcenda 5.f.106,13
Aqua in febri exhibenda 4.f.56,11
Aqua in morbis acutis quid conferat 4.f.64,19
biliosis, biliosa est, imo biliosissima ibid.25
lienem & hepar auget si incensum ibid.29

Index in Hippocratem,

Aqua marina 4.f.4,42
Aqua mulsa cur damnata 4.f.63,1
Aqua mulsa quibus conducat quibus non 4. f. 62, 29
Aqua mulsa quomodo se habeat ad morbos acutos 4.f.62,1
Aqua potabilis qualis 4.f.29,29
Aqua qualis quum medicus ægris exhibet 1.f. 21, 14
Aqua quæ hydropem induxit sibi ipsa medicina 5.f. 108,17
Aqua quomodo se habeat ad morbos acutos 4. f. 62,2
Aquæ adstringentes 3.f.67,39
Aquæ cogentes & resiccantes 3.f.67,35
Aquæ dissoluentes & liquefacientes 3.f.67,33
Aquæ dulcissimæ, leuissimæ, limpidissimæ quibus medicamenta 3.f.67,29
Aquæ durissimæ & coctu difficilimæ, & aliquantulum salsæ quibus medicamentosæ 3.f.67,30
Aquæ potus calidus 4.f.3.,22
Argentifios 5.f.138,20
Ari radix 3.f.47,9
Æris limatæ scobs 5.f.192,24
Aristolochia 5.f.136,5
Aromata pro vteri doloribus 5.f.135,59
5.f.136,1
Artemisia 3.f.47,43
Artemisia 3.f.115,15.N
Artemisia herba 5.f.173,39
Artemisia pura quæ 3.f.118.70.N
Artemisiæ semen & folia 3.f.46,49
Aspalathi radix 5.f.252,4
Asparagi semen 3.f.47,21
Asparagus qua facultate 4.f.27,9
Asini masculi stercus 3.f.47,2
Atriplex qualis virtute 4.f.27,15
Auena eiusque facultas 4.f.23,42

B

Balnei abstinentia 4.f.29,38
Balnei vsus intempestiuus 1.f.18,41
Balneorum vsus 4.f.29,28
Balneum calidum 4.f.29,30
frigidum ibid.34
Balneum in plerisque morbis ad usum contulerit 4.f.64.47
quale & sit ad sufficientiam 4.f.65,3
Balneum quos dolores mitiget 4.f.65,24
Balneum salsum quale 4.f.29,30
Baccatium vnguentum 5.f.132,50
Baccæ cedri 5.f.192,9
Baccæ cupressi 5.f.234,38
Baccæ lauri 5.f.193,35
Bacci iuniperi 5.f.194,30
Beta 4.f.27,34
Beta purgans 5.f.90,5
Betæ succus, olus, radix, 4.f.27,18
Bilem educens 5.f.102,43
Bilem ex vtero purgantia 5.f.195,17
Bilis vtraque vt educatur 3.f.3. 3.f.6
Bitumen 5.f.139,20
Blitum purgat 5.f.90,5
Blitum coctum vbi alendum 4.f.40,3
Blitum qualis virtutis 4.f.27,16
Bollium in tritico Ægyptio 5.f.233,10
Brassica 4.f.27,34
Brassica aluum mouet & boni succi est 5.f.90,6
Brassica conceptionem iuuat 3.f.46,8
Brassica qualis 4.f.27,17
Brassicæ radix 5.f.149,12
Bryonia alba 5.f.138,20
Bulbus albus 5.f.187,44
Bulbulus in segetibus nascens 5.f.148,22
Buprestis 5.f.136.28. 5.f.184,30. 5.f.186,25
Butyrum 5.f.137,47

C

Calaminthæ qualis in virtute 4.f.27,10
Calaminthę folia 5.f.47,10
Calamus aromaticus 5.f.138,17
Calefacientia 5.f.281,20.N
Calefacientia educentia 4.f.95,26
Calefacientia & humectantia 4.f.29,2
Calefacientia quæ in genere 4.f.28,48
Calidæ aquæ vsus 4.f.96,8
eius noxia ibid.36
Calidius iusto quid inuehat in corpus 4.f.30, 27
Calido quod opponendum in praxi 1.f.15,21
Calidum dissipat 3.f.10,20
Calidum solius frigidi permixtione calidum esse definit 1.f.17,41
Calidum in venis & corde plurimum inest 3. f. 31, 6
Calidum per frigidum curandum 1.f.13,48
Canis caro 5.f.185,56.N
Caneri fluuiatiles ex vino suffocati 5.f.147,16
Cantharides contra hydropem 4.f.76,46
Cantharides sine alis & pedibus tritæ quatuor 5. f. 114,10
Capræ œsypus, fordes ad nates capræ medicina 5. f. 238, 8
Caprini stercoris globuli 5.f.238,35
Caprinum lac 5.f.92,59
Caprinus adeps 3.f.47,11
Cardamomi semen 3.f.47,8
Cardamomum 5.f.136,6
Carnem generantia 5.f.86,7
Carnes bubulæ in morbis ac. 4.f.75,4
Carnes caprinæ in morbis ac. 4.f.75,8
Carnes catellorum 3.f.117,66.N
Carnes pingues quales 4.f.28,20
vino conditæ ibid.
aceto conditæ ibid.
sale conditæ ibid. 23
Carnes porcelli in morbis ac. 4.f.75,8
Carnes suillæ in morbis ac. 4.f.75,15
Carica 5.f.150,40
Caseus 1.f.18,12
Caseus acris 5.f.218,46
Caseus caprillus 5.f.180,30
Caseus est pituitosus 5.f.90,8
Caseus non omnibus noxius 1.f.18,22
Casei incommoda & vires 4.f.74,41
Casia 3.f.47,22
Casiæ fructus 5.f.135,18
Castoreum 3.f.47,1:9. 5.f.135,6. 6.f.193,8
Castoreum quid 3.f.118.28.N
Cataplasmata aliquot 5.f.85,44
Cataplasmata discutientia 5.f.85,14
maturantia ibid.15
Cataplasma ex alga marina pro puerperis vteri strãgulatibus laborantibus 5.f.135,8
Cataplasmata pro fluore muliebri 5.f.235,14
Catelli cocti medicina concipere volenti 3.f.46,6
Catellorum carnes 3.f.117,66.N
Catulinæ carnes ad conceptionem faciunt 5.f.241, 49
Catulus recentissimus aromatis factus pro fotu 5.f. 250,31
Cataplasmata pro mulieribus 5.f.148,40
Caucalides 4.f.27,33
Cedri baccæ 5.f.135,48
Cedri baccas 5.f.192,9
Cedri scops 5.f.139,16
Cedrus creticus 5.f.138,20
Centauriæ radix 5.f.93,3
Cera 3.f.46,10.f.
Cera alba 5.f.137,35
Ceratum in arginæ morbo quibus partibus applicandum 4.f.67,42
Ceratum in partus tempore alendum 3.f.42,19
Cerui medulla 5.f.137,37
Chalcitidis Cypriæ cinis 5.f.202,4
Chamæleontis radix 5.f.134,8
Cholagoga choleram educunt 3.f.5,27
Cholagoga in ictero non exhibenda & cur 4.f. 89, 34
Cibi imbecilles qui 7.f.282.h.
Cibi licet praui non tamen eodem modo hominem afficiunt 1.f.18,16
Cibus remedium famis 3.f.79,7
Cibus valentissimus 7.f.283.a.N
Cicer 4.f.27,34
Cicer quale 4.f.24,1
Ciceris vires 4.f.74.47
Cicutæ 5.f.135,41
Cinnamomum 3.f.47,22
Clyster in febre 4.f.56,17
Clysteris summa pars qualis sit 5.f.248,13
Cneori potio 5.f.138,30
Cnestrum 5.f.196,45
Cnidia grana triginta in medicamento 65.N 5. f. 297,
Cnicus 4.f.27,35
Cnicus eiusque natura 4.f.24,18
Cnicum 5.f.137,30
Coagulum asininum 5.f.234,50
Coagulum quid 5.f.277,74.N
Coagulum vituli marini 5.f.139,19
Cogentia 3.f.67,35
Collatio pro biliosa & pituitosa 5.f.195,45. 5.f.196,10
Collationes pro mulieribus 5.f.149,10
Collationes purgantes 5.f.193.49.
Colocynthis fyluestris 5.f.135,44
Collutio ad vlceratos vteros & in strangutia 5.f.195, 32
Collutio corroborans si vlcera pura fuerint 5.f. 94,4
Collutio in vulnere 5.f.194,29
Collutio in visceribus acribus 5.f.199,10
Collutio pro biliosa 5.f.195,38
Collutio pro pituitosa 5.f.195,32
Collutio si dolor post purgationem vehemens fuerit 5.f.242,7
Collutio si vehemens dolor & stranguria detinet 5.f. 241,46
Collutio vteri pro conceptu 5.f.247,18
5.f.248,6
Collutiones ad fluores muliebres 5.f.235,37
Collutiones ad inueterata vlcera 5.f.194,10
Collutiones vteros purgantes 5.f.193,17
Collyrium vteri 5.f.137,40
Collyria vterorum 5.f.174,39
Conceptionem adiuuans medicamentum 3.f. 44, 44
Conceptum iuuans medicamentum 5.f.186, 46. 5.f.288,2
Conceptum promouentia 5.f.147,40: 44. 5.f.150,28: 39. 5.f. 4.9
Conceptum præpediens 5.f.188,18
Concussiones pro eiiciendo fœtu mortuo 5.f. 182, 35
Contrariorum contraria remedia 3.f.79,10
Contrarium contrario adhibitum optimum remedium 4.f.92,15
Contrarium medicamentum esse debet & quibus 3.f. 8,10
Coniza 5.f.134,20. 5.f.191,30
Con za herba apio crispo similis 5.f.233,9
Corna 4.f.27,48
Coriandri herba 5.f.113,37
Coriandrum cum radice 5.f.193,10
Coriandrum eiusque vires 5.f.89,42
Cornu bubuli scobs 5.f.238,42
Cornu caprini scobs 5.f.241,24
Cornu cerei vstum 5.f.162,10
Crateogonum 5.f.180.28
Creta figulina refrigerans 5.f.272,33.N
Crethmi succus 4.f.27,30
Crethmi radix & semen 5.f.136,2
Crinanthemum 5.f.134,5
Cucumerarium medicamentum 3.f.116,72.N
Cucumeris agrestis medulla, mel, laseris parum conceptum iuuant 3.f.44,44
Cucumeris semen 4.f.24,12
Cucumis pepo 5.f.90,16
Cucumeres crudi 4.f.28,2 maturi ibid.5
Cucurbita ad coxam quando apponenda 5.f.223,7
Cucurbita aluum humiditate deiecit 5.f.90,5
Cucurbita eiusque virtus 4.f.27,20
Cucurbita pituitam trahit 5.f.58,33
Cucurbita ubi utilis 4.f.40,3
Cucurbitæ agrestes 3.f.47,24
Cucurbitula concipere volenti apponenda 3.f. 44, 42
Cucurbitulę 1.f.19,12
Cucurbitulæ σικύαι duobus modis vtiliter adhibentur 1.f.22,10
Cumini Æthiopici semen 3.f.46,4
Cuminum 3.f.47,44. 3.f.47,16
Cuminum Æthiopicum 3.f.47,17. 5.f.113,36. 5.f.115,48
Cuminum tostum 3.f.47,25
Cupressi semen 3.f.46,50
Cupressi radix 3.f.47,25
Cupressi ramenta 5.f.140,2
Curatio vniuersalis vterorum exulceratorum 5.f.180, 37
Curatio vterorum qualis 5.f.159,47
Cyceon eiusque natura 4.f.23,5
Cyceon tenuis qui 5.f.263,17.N
Cyclamini succus 5.f.47,7
Cydonia mala qualia 4.f.27,41
Cyperus 5.f.138,16
Cytisi succus 4.f.27,31

D

Daphnes potio 5.f.138,30
Daphnidis potio 5.f.138,32
Dauci radix & semen 5.f.135,10

Deambu-

Qui Medicamenta continet.

Deambulationes quibus bono 4.f.18,12
Decoctum ex ficubus ad tumorem leniendum 5.f. 264,70.N
Densans 3.f.30,20
Detersio 4.f.65,7
Detersoria 1.f.21,16
Diætetica vnde inuenta 1.f.3.
Dictamnus 5.f.136,4. 5.f.173,40
Dictamnus creticus 5.f.134,14. 5.f.184,30. 8.f.193,8
Dissipans 3.f.30,20
Dissoluentia 3.f.67,33
Dracontium 5.f.136,6
Dracontii radix 5.f.93,4
Dulcia quomodo cognoscenda 4.f.22,12
Dulcissimum quod 1.f.14,40
Dulcium vires 5.f.90,3

E

Echini marini 5.f.192,3
Echini parui 5.f.135,49
Ecligma 4.f.72,5
Ecligma ex nuce pini, galbano & melle Attico 4.f. 72,50
Educentia pituitam 5.f.166,28
Elateri potiones 5.f.136,46
Elaterion ex cucumeris agrestis succo & colocynthide pro conceptu 3.f.45,1
Elaterium 7.f.279.d.
Elaterium & flos æris valentissimum purgans vterum 3.f.47,35
Elaterium fœtum exagitans 3.f.115,9.N
Elaterium medicamentum in fœtus extractione vtendum 3.f.42,15
Elaterium partus dolores adferens 3.f.42,15
Emolliens os vteri 3.f.47,5. 5.f.239,23
Emollientia 5.f.137,21.5.f.137,32
Emollientia & vehementer purgantia 3.f.47,10
Emollientia ex quibus aqua & arena purgantur & menses 5.f.185,22
Emollientia prius quando adhibenda in vteri oris affectibus 3.f.46,30
Emplastra primis diebus adhibenda 7.f. 243. 5.N
Enanthemum 5.f.198,1
Encyterium 5.f.251,56
Erice 5.f.136,1
Erucæ ex tithymalide ad conceptum faciunt 3.f. 45, 13
Erucæ in qua dosi exhibendæ 3.f.45,17
Eruioli eiusque vires 4.f.23,51
Eruum quali facultate 4.f.24,8
Eruum qualis victus 1.f.12,7
Erysimum 5.f.136,10. 5.f.189,37
Euacuatio sanat morbum ex repletione & vicissim 3.f.7,30
Eucyterium 5.f.251,56
Exercitia quibus bono 4.f.18,1
Exiccans 3.f.30,20
Exiccare vt oporteat 5.f.86,45
Expellens fœtum 5.f.134,17
Extenuantia lienem 5.f.111,20
Expellens fœtum mortuum & secundas 5.f.134,23: 39
Expellentia secundas 5.f.173,20

F

Fabae alimentum quale 4.f.23,48
Faciem erugans 5.f.234,11
Farina qualis 5.f.86,30
Farina sitania quæ dicatur 263,51. N 5.f.135,42.
Farina triticea eiusque natura 4.f.23,30
Farinæ aliquot pro puerperis 5.f.235,9
Farinæ recentes & vetustæ differunt 4.f.23,43
Fauus 5.f.149,20
Fæx vini albi veteris combusta 5.f.190,51
Fæx vini vsti 5.f.137,42. 5.f.195,51
Felbubulum 3.f.47,18
Felbubulum siccatum 5.f.301,64.N
Fel scorpii marini 5.f.190,41
Fel suillum & bubulum 5.f.185,31
Fici folia 5.f.136,49
Fici succus 3.f.47,6
Ficulnei rami cortex 3.f.47,37
Ficus 4.f.28,8
Ficus aridæ 4.f.28,12
Ficus nigra 3.f.48,24
Ficus pingue, pulpam interiorem significat 5.f.297, 51. N
Ficus pingue quales habeat vires 5.f.186,8
Flabellum num refrigeret 1.f.16,5
Flatulenta concipere volenti in cibo exhibenda 3.f. 45, 4
Flatum parientia qualia 4.f.93,50
Flos æris 3.f.47,40
Fæniculi radix 5.f.174,32. 5.f.149,12
Fæniculi radices decorticatæ 5.f.304,21.N
Fæniculi radices in ictero 5.f.113,23
Fæniculi semen 5.f.136,7
Fæniculi succus 4.f.27.31
Fomenta in lateris dolore adhibenda 4.f. 56,28: 39
Fomentis quando vtendum 3.f.81,48
Fomentum ante medicamentum purgans quando præmittendum 3.f.45,39
Fomentum ex cupressi ramentis, tauri foliis 3.f. 45, 42
Fomentum ex stercore bubulo pro hydrope muliebri 5.f.126,28
Fomentum ex vrina veteri 5.f.219,34
Fomentum quãdo post purgationem adhibendum 3.f.45,37
Fomentum quomodo mulieribus admouendum 5.f. 134,29
Fotus ad fluores muliebres 5.f.235,20
Fotus vbi cancer morbus instat 5.f.215,17
Fotus ex vesica bubula 5.f.269,72.N
Fotus faciendus vbi crura in partione prominent 3.f. 42,9
Fotus muliebres 5.f.149,20
Fotus per cucurbitulum 3.f.117,11.N
Fotus pro muliere pituitosa 5.f.139,26
Fotus vteri 5.f.149.47
Fotus vt vteri recedant 5.f.238,48
Fotus vtilitas in expurgandis vteris 5.f.251,31
Fraxinus 5.f.134,34
Frictio habet vim soluendi, vincendi, carnem augendi, minuendi 6.f.12,c. ibid d.N
Frictiones quibus iucundæ 4.f.18,10
Frigida quibus conferant 3.f.86,5
Frigidæ aquæ noxia 4.f.96,39
Frigidiores quomodo fiamus & inhorrescamus 1.f. 16,1
Frigidis in fracturis ab initio abstinendum 6.f. 42.a
Frigidius iusto quale quid importet 4.f. 30,23
Frigidum densat 3.f.30,20
Frigidum per calidum curandum 1.f.13,49
Fructus autumnales qualiter se ad purgationem habeant 4.f.27,36
Frumenta quatenus differunt 5.f.90,30
Fungi eorumque esus & natura 7.f. 136, b. N
Funiculum lucernarium accensum extinctum pro vteri strangulatu 5.f.147,6
Furfures triticei 5.f.140,8

G

Galbanum 5.f.139,11
Galbanum cum myrrha conuenientissimum med. pro fœtu expellendo 3.f.115,11.N
Galbanum in subditio ori vteri suppositum si per verticem mulieris oleat, mulier sterilis non est 3.f.44,20
Galla 3.f.48.37
Galla contusa 5.f.140,6
Galli caro 5.f.186,22.N
Glans Ægyptia 5.f.136,40
Glans in febre 4.f.56,18
Glandes ilignæ 4.f. 28,18
Glandula nostris suppositoria 3.f.47,23
Glutinosum eiusque vis 3.f.30,22
Grana selecta 3.f.138,34
Graueolentia in suffitu naribus vtero strãgulatarũ adhibenda 3.f.133,5
Graueolentia in vteri affectibus adhibenda 5. f. 144,5

H

Hederae folia 5.f.149,10
Hedere grana 5.f.164,9
Helenium 5.f.136.5
Herba βασιλικὴ vulgo nuncupata 5.f.192,30
Herbæ bene olentes 4.f.57,7
Hippomarathri semen & radix 5.f.136,8
Hissopus Cilicius 5.f.136,9
Hormini semen cuius facultatis 4.f.24,10
Hordeum adhibendum quod 5.f.55,35
Hordeum decorticatum 5.f.135,18
Hordeum mazam hominibus præbet 1.f.10,36
Hordeum natura sua quale 4.f.22,21
Hordeum qualis victus 1.f.12.7
Hordei succus in morbis acutis cum ignorantia exhibitus 4.f.54,1
Humectantia 5.f.161,32. 5.f.22.17
Humida fomenta 5.f.140,13
Humidum per siccum curandum 1.f.13,50
Hypericum 4.f.27,33. 5.f.136,1
Hypocystis 5.f.135,33
Hyoscyami semen milii magnitudine, mandragoram pari portione, laseris succũ fabarum 3.quantitat. trifolii parem modũ, ex vino meraco quartanis exhibere 3.f.32,20
Hyssopum 4.f.27,25

I

Ignis 4.f.8,14
Ignis ex vitis sarmentis 5.f.236,20
Ignis in medicina maximus & summe omnium vtit 1.f.8,2
Illictus in angina 5.f.28.33
Implentia in genere 4.f.29,10
Incalescere magis in hyeme quomodo possumus 1.f.15, 46
Inflantia ventrem propinanda concipere volenti 3.f. 45, 4
Infusa pinguia & crassa quæ 4.f.4,40
tenuia Infusa quæ ibid.41
Infusi mensura quota 5.f.242,13
Infusum ad intestinorum difficultatem 5.f.203,10
Infusum alui pituitam educens 5.f.202,37
Infusum in coxendicis doloribus admouendum 5.f. 212,43
Infusum in febre vbi vtendum 4.f.56,17
Infusum mitissimum 5.f.104,17
Indici medicamenti grana tria sumuntur 5.f.277, 65.N
Indicum medicamentum quod 5.f.106, 27. 233,40
Insessionibus fouere mulieres concipere volentes quando debeas 3.f.45,41
Iridis radix 5.f.140,19
Irio eiusque natura 4.f.24,12
Iunci odorati flos 5.f.232,20
Iuncus odoratus 5.f.138,17
Iuniperi baccæ 5.f.135,49

L

Labor ocii vitia tollit 3.f.7,31
Labor qualis 4.f.30,20
Lac asininum quando exhibendum 4.f.67,25
Lac caprinum 5.f.166,29
Lac generantia 5.f.173,3
Lac vaccæ nigræ 5.f.172,50
Lactis potus 5.f.294,19,N
Lactuca ad quid optima 5.f.120,46
Lactuca qualitasque eius 4.f.27,1
Lactucæ semen 3.f.195,1
Lana Milesia 5.f.247.11
Laser in Ionia aut Peloponeso non produci potest 5.f.17,46
Laseris caulis in cibo assumendus concipere volenti 3.f.45,4
Laseris succus 3.f.47,6.28. 5.f.173,40
Laserpitium eiusque vires 4.f.24,10
Lauri semen 3.f.46,48
eius folia ibid.
Legumina omnia qualia 4.f.74,43
Lens tosta 4.f.27,34. 5.f.149,22
Lentes quales facultate 4.f.24,6
Lentis fresum 5.f.166,71 N
Lenticula sorbitio qualis 5.f.86,30
Lentis decoctum 5.f.266,69.N
Lentis vires 4.f.74,48
Lenticula cocta aceto temperata 5.f.285,35.N
Lentisci folia 5.f.196,1
Leporis pili 5.f.135,16
Leporinus pilus 3.f.48,28
Linamentum ex lino crudo 5.f.167,34.N
Linimentum emolliens 5.f.198,39
Lini folia 5.f.132,40
Lini semen 3.f.47,9. 5.f.133,24
Lini semen cuius facultatis 4.f.24,9
Linteæ ad oculos 1.f.21,16
Liquefacientia 3.f.67,33
Loliacea farina 5.f.235,20
Lolium tostum 5.f.149,20
Loti arboris ramenta 5.f.40,2
Loti cortex 3.f.46,48
Lucta cauenda quibus 4.f.18,10
Lupini natura quæ 4.f.24,10
Lupinorum farina 5.f.134,9
Lupinus eiusque vires 4.f.74,49

M

Magnes 5.f.254,42
Magnesius lapis 5.f.283,32.N

Mala Cydonia 5.f.203,16
Mala dulcia qualia 4.f.27,40
Mala punica vinoso succo 4.f.27,50
acido succo 4.f.28,1
Mala syluestria 4.f.27,44
Mali punici dulcis succus 4.f.27,50
Mali punici folia 5.f.199,24
Mali punici putamen 3.f.48,36
Malum punicum dulce assatum 5.f.135,38
Maluæ agrestis lati folii 5.f.187,46
Maluæ radix 5.f.136,2. 5.f.136,11
Malum punicum vires reficit, sed est pituitosum 5.f. 89,47
eius nucleus ibid.
Mandragora 5.f.186,37
eius radix ibid.40
Mandragoræ radix quibus propinanda 4.f.91,20
Manna 5.f.139,12 7.f.322.a.N
Marrubii folia 5.f.248,40
Maza 7.f.128.g.N
Maza eiusque natura 4.f.22,29
Maza præter consuetudinem ingesta quæ importet 4.f.59,10
Meconium 7.f.130.e.N
Medela certissima & euidentissima 1.f.14,10
Medela Scytharum defluxionis ab equitatu ortæ 3.f. 76,7
Medicamenta ad conceptionem promouentia 5.f. 249,10
Medicamenta ad lactis extinctionem infringendam 5.f.147,28
Medicamenta ad oculos depilandos 5.f.202,26
Medicamenta ad vlcera pudendorum pullulantia 5.f. 199,38
Medicamenta ad vteri os vlceratum 5.f.199,48
Medicamenta acria pro ore humidiore vteri 5.f.249, 32
Medicamenta educentia ex vteris 5.f.239,41
Medicamenta ex capite purgantia qualia 4.f.84,23
Medicamenta exiccantia vlcera vteris 5.f.199,43
Medicamenta in lateris inflammatione sine sputo qualia 5.f.17,7
Medicamenta ophthalmica 5.f.201,24
Medicamenta pelliculas educentia 5.f.196,38
Medicamenta potu exhibita qualia 5.f.85,24
Medicamenta præstantissima 5.f.168,11
Medicamenta pro alui fluuio ex partu 5.f.194,40
Medicamenta pro grauedine 5.f.202,35
Medicamenta pro ischiadicis 5.f.113,23
Medicamenta pro igne ambustis 5.f.201,20
Medicamenta pro iis quæ abortionem passæ sunt 5.f. 192,40
Medicamenta pro podagricis 5.f.201,18
Medicamenta pro pulmonis inflammatione 5.f.34, 10 & deinc.
Medicamenta pro purgatæ per subditia doloribus 5.f.241.39
Medicamenta pro stranguria 5.f.198,7. 5.f.241,3
Medicamenta pro superficiariis vlceribus 5.f.199, 28
Medicamenta pro tussi 5.f.238,20
Medicamenta pro vlceri strangulatu 5.f. 237,6. 238, 10
Medicamenta pro vtero qui propter membranam supernatam non concipit 5.f.248,31
Medicamenta puerperæ quæ est in partu exhibenda 5.f.168,10 & deinc.
Medicamenta quæ 4.f.93,32
Medicamenta quæ bilem vel pituitam eiiciunt, periculosa 5.f.85,4
Medicamenta quæ doloris gratia adhibentur non periculosa sunt 5.f.85,2
Medicamenta quæ fœtus mortuos aut transuersos eiiciant 5.f.182,30
Medicamenta quib. vsi sunt ostentatores olim in curando morbo sacro Hipp. 3.f.85,17
Medicamenta quib. piliè corpore euelluntur 5.f.202, 25
Medicamenta secundas expellentia 5.f.191,40
Medicamenta si ex partu sedis dolor adsit 5.f. 194, 49
Medicamentum si ex partu vteri inflammatio 5.f. 195,1
Medicamentum si vteri genituram non retinent 5.f. 254, 41
Medicamenta si vteri strangulatus ad cor pertingat 5.f.238,24
Medicamenta somnum conciliantia 5.f.85,28
Medicamenta subditia vbi quæ deuorantur minime purgarint 5.f.186,15
medicamenta subditia vteros purgantia 5.f. 135, 28
medicamenta valentia fere stomachum exulcerant 5.f.246,2
medicamenta valentiora vbi vsurpanda 3.f. 66,32
medicamenta valentissima 1.f.14,40
medicamenta vlcerum vteri 5.f.181,47
medicamenta vt mulier concipiat 5.f.147,40: 44
medicamentorum species in rebus quæ nascuntur aut parantur 1.f.4,48
medicamenti imbecillitas vnde æstimanda 4.f. 93, 39
medicamentorum purgantium effecta 5.f.73,28
medicamentum ad Albuginem 8.f.202,15
medicamentum ad conceptum faciens 5.f.251,50
medicamentum ad dolores repentinos, & animi deliquia 5.f.240,30
medicamentum ad explorandam fœcunditatem 5.f. 190,38
medicamentum ad intestinorum difficultatem 5.f. 203,10
medicamentum ad intestinorum læuitates 5.f.202, 29
medicamentum ad oculi lachrymam & dolores 5.f. 202, 16
medicamentum ad omnem puerperii purgationem 7.f.190,11
medicamentum ad vteri strangulatus 5.f.136,13
medicamentum ante partus dolores 5.f.188,45
medicamentum aridum molle pro oculis 5.f. 201, 40
medicamentum ægre patientis 5.f.188,40
medicamentum conceptum iuuans 5.f.186,46: 50 5.f.187,30: 34:39: 41:44.5.f.188,17
medicamentum conceptum prohibens 5.f.148,10
medicamentum conceptum promouens 5.f. 198, 50
medicamentum cum nerui vterorum foras prominent 5.f.239,19
medicamentum emolliens, purgans aquam & pelliculas educens, & subcruentam saniem 5.f.196,47
medicamentum exedens σαρκωθὲν 5.f.201,5
medicamentum exurens ἐσχαρῶν 5.f.201,9
medicamentum fluorem exiccans 5.f.236,30
medicamentum fœtum eiiciens 5.f.148,4.
medicamentum fœtum mortuum eiiciens 5.f.134,39 5.f.193.5. 5.f.200,7. 5.f.191,47
medicamentum grauidæ pro dolore lumborum 5.f. 166,47
pro frequenti anhelatione ibid.49
medicamentum lethale 1.f.1,20
medicamentum maxime aduersum morbo exhibendum non amicum aut familiare 3.f.94,35
medicamentum menses detrahens 5.f.196,49
medicamentum nigrum 5.f.201,10
medicamentum partionem accelerans 5.f.188,42
medicamentum partum facilem reddens 5.f.189,3
medicamentum populare pituitæ 5.f.104,10
medicamentum pro capillorum defluuio 3.f.234,14
medicamentum pro columella in vteris nata 5.f. 242,30
medicamentum pro fluore muliebri & dolore 5.f. 235,6
medicamentum pro fluore sanguinis muliebri 5.f. 235,4. 5.f.236,50
medicamentum pro lippitudine 5.f.202,20
medicamentum pro morbo omni vteri 5.f.241,32
medicamentum pro pustulis & vlceribus vteri 5.f. 241,10
medicamentum pro vento in vteris 5.f.242,25
medicamenta pro vteris transmotis 5.f.234,7
medicamenta pro vlceribus in pudendis 5.f.199,22
medicamentum pro vomitu sedando 5.f.201,2
medicamentum pro vteris procidentibus 5.f.237,13 strangulatum inferentibus ibid.15.& dein.
medicamentum puerperii purgamenta repurgans 5.f.189,20
medicamentum purgans 5.f.200,46
medicamentum purgans, aquam educens, & pelliculas, mucum, subcruentam saniem 5.f.197,7
medicamentum purgans quale an alimentum etiam 4.f.50,34
medicamentum purgans si ex parte non purgetur 5.f.190,8
medicamentum purgans vbi mulier non concipit 5.f.150,28
medicamentum quod cruentam saniem educit 5.f. 239, 44
medicamentum quando dandum in omnibus morbis 4.f.56,20
medicamentum quod illinitur ad anginam 5.f. 201, 16
medicamentum quo fœcũditas exploretur 5.f.148,8 aliud ibid. 12
medicamentum quod conceptum præpedit 5.f.188, 38
medicamentum quod puluere inspergitur in oculos 5.f.201,27
medicamentum quod in omni morbo aperit & purgat 5.f.198,9
medicamentum quoduis humorum genus potenter educens 5.f.240,7
medicamentum si ex partu sanguinem vomant 5.f. 194,45
medicamentum si vterus ad vesicam vsque doleat 5.f. 241,29
medicamentum subdititium purgans & emolliens 5.f.185,34
medicamentum sursum educens 5.f.51,41
medicamentum vteros in pristinum reducens 5.f. 237,40
medicina salsuginosorum 5.f.162,40
medulla bouis 3.f.47.11
mel sumptum quale 5.f.90,20
melanthium 5.f.135,50
melancholicum educens succum pharmacum 3.f.5, 28
membrana vernationis angunæ 5.f.191,24
menses detrahens 5.f.134,13.
5.f.185,17: 12:32:49.134,22
menses mouentia 5.f.134,40:43
mentha eiusque virtus 4.f.27,11.
4.f.27,32. 5.f.192,5
mercurialis 4.f. 27,34
mercurialis folia 5.f.135,5, 5.f.186.8
mercurialis aqua cocta & trita alum subducit 5.f. 22,23
mercurialis semen & folia 5.f.136.3
mespila 4.f.27,48
milii grana qualia; item eius farina qualis 4.f. 24,3
milium 5.f.135,49
milium oleo incoctum 7.f.89.f.
minæa myrrha 3.f.118, 57.N
minium 5.f.48,40
mollientia 5.f.240,20
mollientibus quando vtendum mulieribus concepturis 3.f.45,8
mora qualia 4.f.27,40
mora rubi ficca 5.f.135,30
morbus æstualis 5.f.95,44
mulsa quando exhibenda 4.f.56,11
mulsæ vires 4.f.62,34:9
muli sterceus 5.f.235,10
mulsum 5.f.262,39.N
maria 4.f.4,42. 5.f.234,4
muscerda 5.f.192,10
muscus 5.f.38,48
muscus marinus 5.f.171,14
myrrha 3.f.46,49. 3.f.47,18:22. 5.f.118,8
myrrha primaria quæ 3.f.118 56.N
myrti folia 3.f.47,1. 5.f.193,31
myrti nigræ fructus 5.f.135,36
misy 5.f.135,22. 5.f.201,27.30

N

NARDVS 5.f.139,14
Narcissi 5.f.187,24
Narcissini succedanea 5.f.228,8
Nasturtii semen 5.f.134,36
Nasturtium 5.f.166,30
Netopum 3.f.47,19:22
Nitrum 3.f.47.9.15.43.5.f.158,40
Nitrum rubrum 5.f.162,8
Netopum 3.f.48,31
Nuces rotundæ 4.f.28,15 latæ maturę ibid. 16.
Nuclei mali punici 4.f.28,2
Nuclei pinnei per se sumpti & repurgati 3.f.118,71.N
Nux pinea cum myrrha 4.f.72,4

O

OCIVM quale 4.f.30,18
Ocimum eiusque potestas 4.f.27,b
Ocymum eiusque vires 5.f.89,44
Odorata in potu pro doloribus capitis, manuum, coxendicum 3.f.44,10
OEnanthe 5.f.149,14
Oleæ folia 5.f.199,24
Oleum anthinum 5.f.209,3
Oleastri scabies 5.f.201,43
Oleæ folia 5.f.140,12

Olera agrestia qualia 4.f.27,26
Olera cocta quibus exhibenda 4.f.19,35
Olera purgantia 5.f.90,12
Oleiscobem 5.f.146,31
Oleum 3.f.47,14
Oleum Ægyptium album 5.f.132,50
Oleum narcissinum 5.f.209,2
Oleum per hyemem ad corporis incrementum magis accommodatum 4.f.32,10
Oleum pituitosum 5.f.90,18
Oliuæ albæ 5.f.134.10
Oliuæ oleum nondum habentes 5.f.148,50

P

PANAX 5.f.134,22. 136,10
Panis calidus ingestus sitim & repentinam impletionem infert 4.f.59,12
Panis semiassatus 5.f.140,9
Panis subcinericius puerperis exhibendus 5.f.168,4
Panis varia genera eorumque facultates 4.f. 23, 13
Papauer album 5.f.136,1
Papauer qualis facultatis 4.f.24.18
Parthenium 5.f.150.30
Pastilli ex buprestide 5.f.86,30
Pedes ad scalam religandi eius cui vteri exciderunt & quid præterea faciendum 5.f.251,40
Pelicini in tritico nascentes 5.f.233,5
Pentaphylli radices in aqua febricitanti propinandæ 5.f.32,7
Peplio purganti qualia admiscenda in pleuritide 4.f. 57,4
Peplus herba 3.f.47,8
Peplum meconium pro hydropicis valet 4.f.78,10
Perseæ arboris folia 5.f.199,26
Peucedani radix 3.f.47,1
Peucedanus 5.f.34,22
Peucedanum 5.f.136,6
Pharmacum lethale 1.f.1,20
Phaseoli eiusque facultas 4.f.23,51
Philistium 5.f.116,36
Phlebotomia in partu quando conuenit 5.f. 189, 11
Phlebotomia in vteri affectibus 5.f.251,34
Phlegmagoga 5.f.297,51.N
Phlegmagoga phlegma educunt 3.f.5,25
Pessi subdititi valentes pro mulierum vteris 4.f. 95, 30
Pessi tædacei 5.f.216,20
Pessum subdititium ad fœtus corrumpendum 1.f.1, 20
Pessus ex carne bubuli recenti 5.f.303,7.N
Pessus ex resina & melle 3.f.118,47.N
Pessus plumbeus 5.f.216,35
Pili leporis 3.f.48,28
Pingue anserinum 5.f.129,10
Pingue cum calido exurit & exiccat 3.f.30,20
Pinguia qualia 5.f.86,3
Pinguia quomodo cognoscenda 4.f.22,12
Pinguium vis dolorem lenit 5.f.281,17.N
Pinguium vires 5.f.90,3
Pini cortex 5.f.139,47
Pira maturа qualia 4.f.27,40
Pisa eiusque vires 4.f.23,50
Pituitam generantia 4.f.94,5
Pituitam educens 5.f.202,37
Pituita vt educatus 3.f.5. 3.f.6
Pix cum aromatibus cocta 5.f.315,66.N
Pix in malum punicum inditur 5.f.300,73.N
Plumbago 5.f.234,11
Pæonia 5.f.136,10
Pæoniæ grana bis septem pro nimio mensium fluore 3.f.48,32
Pæoniæ radix 3.f.47,27. 5.f.134,22.
Pæoniæ semen 5.f.116,7
Polenta propinanda cum puerperæ ex partu debiles 5.f.173,10
Polycnemon 5.f.180,28
Polypodium 5.f.166,30
Polypus vino coctus 3.f.46,7
Populus nigra Cretica 5.f.134,20. 136, 4. 191,20
Porri succus 3.f.47,13.4.f.27,31
Porra cocta eorumque vires 5.f.89,45
Porrum 3.f.48,29. 5.f.137,48
Porrum inusto loco apponendum 5.f.281,51.N
Porrum vbi vtendum 4.f.40,2
Portulaca fluuiatilis 4.f.27,10
Portulacæ semen 5.f.134,24
Potabilis aqua eiusque vsus & deinc.
Potio ad fluorem album 5.f.237,2
Potio ad fluorem & dolorem mulierum 5.f.135, 46. 234,28
Potio ad fluorem muliebrem & alium quemuis veteri morbum 5.f.234,40
Potio aqua inter cutem laboranti exhibenda 4.f.76, 45
Potio ex aqua in qua hordei farina macerata quæ vbi indicatur 5.f.262,74.N
Potus hordeaceus, aut ex virente herba, aut vuis passis, aut vinaceis, aut tritico, cnico, myrti baccis, malo punico, quando in morbis ac. adhibendus 4.f.64.41
Potio pro ore vteri ex tæda pinguiss. in vino albo odore dulci decocta, sem. apii, cumini Æthiopici, & thure optimo 3.f.36,1
Potio pro vteri strangulatu 5.f.238,15
Potio quæ secundas educit 5.f.191,8
Potio sitis remedium 3.f.79,8
Potiones secundas educentes & menses detrahentes 5.f.133,38. 5.f.134,13
Potiones vnde inuentæ 1.f.11,19
Potiones vteros purgantes 5.f.131,28
Potiones vterorum aliæ 5.f.135,47
Potus in febre biliosum sit calida 4.f.89,6
Potus liberalior in pleuriticis admittendus 5.f.274, 36.N
Propellentia vteros 5.f.136,21
Pseudodictamnus 5.f.136,4
Ptisana 3.f.48,29
Ptisana commendatur in morbis acutis & quomodo exhibeantur 4.f.54,22. 4.f.55,14
Ptisana non colata in morbis acutis cum ignorantia exhibita 4.f.53,49
Ptisana est aliquid lenius 5.f.96,28
Ptisana intempestiuè vsa quid incommodi adferat 4.f.55,50
Ptisanæ cremor in pleuritide 4.f.57,24
Pulegium 4.f.27,28
Puluis ad corporis incrementum æstate magis facit 4.f.32,14
Puerperæ omni conducentia 5.f.134,50 4.f.135,1
Purgamenta puerperii 5.f.134,44
Purgans 5.f.151,20
aliud vteros purgans ibid.22. 5.f.185,39.45
Purgans bilem mulieribus 5.f.136,41
Purgans etiam infœcundam 5.f.198,10
Purgans & emolliens quod aquam & pituitam ducit & menses pallidos deturbat 5.f.151,38
Purgans medicamentum non lubenter exhibeamus ad decimum diem 3.f.71,3
Purgans medicamentum pro conceptu 5.f.247,19
Purgans medicamentum quando ante, quando post fomentum admouendum 3.f.45.35
Purgans menses & puerperia & aquas 5.f.135,10
Purgans pituitam & bilem 5.f.195,44
Purgans puerperii reliquias 5.f.131,20
Purgans sanguinem ex vteris 5.f.151,24
Purgans vteris pituitam 5.f.117,3
Purgans vteros, cum extincto puero sanguis victus remanserit 5.f.190,10
Purgantia & dolorem vteri sedantia 5.f.136,10
Purgantia medicamenta in ardentib. febribus venæ sectionem cur non præcedant 4.f.86,40
Purgantia menses 5.f.149,16.15 5,20
Purgantia quando adhibenda 2.f.16,20
Purgantia sanguinem, menses, aquas 5.f.137,21
Purgantia vterum 3.f.47,10
Purgatio biliosæ 5.f.118,30
Purgatio deorsum detrahens & sistens 5.f.151,2
aliud purgans & detrahens ibid. 6
Purgatio ex epithymo & scammoneæ radice 5.f.101, 26
Purgatio in febribus ardentibus ante quintum diem exhibenda 4.f.71,25
Purgatio in pulmonis inflammatione quando exhibenda 4.f.72,40
eius vtile medicamentum comp. 4.f.72,49
Purgatio in quibus morbis prohibeatur 4.f. 76, 24
Purgatio mulieris à bile suffocationem vteri sentientis ex peucedano 5.f.133,25
Purgatio pituitosæ 5.f.138,29:34
Purgatio vteri 5.f.147,24
Purgatio vteri quomodo instituenda 5.f.144,30
Purgationem in vterorum curatione semper fomentum præcedat 5.f.160,20. 5.f.162,23
Purgatorium medicamentum 5.f.247,22

Q

Quies sanat labore confectos 3.f.7,31

R

RADIX alba 5.f.196,18
Rapum 4.f.27,20
Raphani 5.f.217,49
Ranunculi folia 5.f.133,45
Refrigerantia 4.f.94,9
Remedia in pulmonis inflammatione 4.f.73,1
Remedia pauca qui vsurpabant 4.f.53,3
Remedia prægnantis mensium profluuio vexatæ 3.f. 48,39
Remedia pro nimio fluore mensium 3.f.48,33
Remedia pro tussi in pantuli 3.f.200,38
Remedia quibus in morborum cura non facile peccatur 1.f.6,33
Remedia secundarum non purgatarum 3.f.48,40
Remedia vteri crebro exeuntis 3.f.48,35
Remedia vteri procidentis 3.f.48,23
à partu dolentis ibid. 28
Remedium ad pueri aluum soluendum 5.f.200,40
Remedium euacuationis 3.f.79,9
Remedium famis 3.f.79,5
Remedium laboris 3.f.79,9
Remedium lippitudinis 5.f.27,31
Remedium luscitiosi 5.f.257,26
Remedium ocii 3.f.79,10
Remedium plenitudinis 3.f.79,8
Remedium pro puerorum crebra spiratione ἀσθμῶν 5.f.200,44
Remedium sitis 3.f.79,8
Repletio sanat id quod ex euacuatione peccatum est 3.f.7,30
Repositiones ossium faciles 6.f.43,c
Res veneteę quando adhibendæ 4.f.18,22
Reseccantia 3.f.67,35
Resina 3.f.47,14. 5.f.137,35
Resina terebinthina 3.f. 47,19
Resina & mel in lana sordida adhibita vterum purgant 3.f.47,15
Reuulliones ἀποσπάσεις in vtramq; partem quando faciendæ 4.f.46,1
Rhamni cortex 5.f.140,7
Rhoe rubra 3.f.48,37
Rhois folia 5.f.135,20. 139,48
Ricini radix 5.f.136,21. 237,41
Roborantia qualia 5.f.86,20
Rorismarini radix 5.f.135,46
Rosaceum 3.f.47,11.48,22
Rosa qualem sibi humiditatem è terra trahat 5.f.57, 30
Rosarum folia 5.f.240,30
Rubi folia 5.f.199,24
Rumex eiusque virtus 4.f.27,15
Rumex purgat 5.f.90,5
Ruta eiusque qualitas 4.f.27,7
Rutæ folia & semen 5.f.136,6

S

SAGAPENVM 5.f.191,50
Sal Ægyptius 5.f.192,49
Salicis folia 5.f.192,48
Salicis compositum 5.f.166,30
Salsa 4.f.4,42
Salsa eorumque vires 5.f.90,2
Salsa quomodo cognoscenda 4.f.22,12
Salsamentum Gaditanum 5.f.107,30
Salsum nihil ardentibus febribus laborantibus exhibendum 4.f. 66,14
Sal Thebaicum 5.f.146,16
Saluia 5.f.136,3
Saluia bibenda 5.f.129,25
Saluia eiusque qualitates 4.f.27.9
Sambuci folia 5.f.135,30. 139,40
Sambuci folia ad suffitus muliebres 3.f.118,26.N
Sambuci fructus 5.f.137,49
Sambucus 4.f.27,35
Sandaracha 3.f.47,6
Sanguinis missio cui noceat 5.f.256,29
Sanguinis missio in vteri affectibus 5.f.251,34
Sanguinis missio quæ tempestiuè fieri potest 2.f.19, 47
Sanguis quomodo detrahendus in morbis vbi purgatio prohibita 4.f.76,27
Sanguinem cientia acria 5.f.136,23
Sanguinem ducentia mulieribus 5.f.136,40
Sanguinem sistens ἰχῶρμον 4.f.76,51. 4.f.77,1
Sanguinem sistere quomodo oporteat 4.f.91,39
Sarpeda 5.f.107,30
Scammoniæ succus 5.f.208,50
Scammonium 5.f.190,35
Scarificatio in angina 5.f.27,28
Scilla 3.f.47,10, 5.f.151,32

Scolopendrium 4.f.27,32
Scylla contra purulentos 4.f. 77,26
Sectio circa ventrem partium inferiorum quãdo facienda 3.f. 71,4
Sectio in hydrope circa vmbilicum 5.f.281,7.N
Sectio quando permittatur 7.f.243,g.N
Sectio quomodo & vbi facienda in aqua inter cutem 5.f.82,25
Secundas eiiciens 5.f.134,13
Semina secundas eiicientia 5.f.191,42
Sepiæ testa 3.f.48,27
Sepiæ oua 5.f.118,42
Serpentis adeps 5.f.248,34
Serpillum 5.f.186,4
Serum 5.f.168,30
Sesama qualia 5.f.90,8
Sesamoides sursum purgat 4.f.77,6
Seseli 4.f.27,32. 5.f.135,48
Seseleos semen 5.f.138,19
Sicca fomenta 5.f.140,15
Siccantia 4.f.21,17
Siccantia & calefacientia in genere quæ 4.f.29,1
Siccum per humidum curandum 1.f.13,49
Similago cocta cuius facultatis 4.f.28,40
Sisymbrium 5.f.138,18
Sitania farina quæ 5.f.263,51.N
Sinegm ex vini fæce, glandis putamine trito, nitri pari portione pro capitis vlceribus 5.f.23,13
Solani faccus 4.f.27,31 5.f.33,20
Solanum eiusque qualitas 4.f.27,10
Somni quales 4.f.30,12
Somnus longior quibus salutaris 4.f. 5,48
Specilla in vteris morbosis adhibenda qualia 5.f.245, 40
Specillum lenitorium in os vteri mulieri quando immittendum 3.f.45,12
Specillo stanneo aut plumbeo os vteri dirigendum 3.f. 45,44
Spina Ægyptia 5.f.139,21. 238,42
Spodium Cyprium 5.f.199,20
Spongia ad vulnera 1.f.21,17
Sputum educentia 5.f.54,2. & dein.77,44
Solani folia 5.f.140,12
Sorba 4.f.27,48
Sorbitiones attractoriæ 4.f.66,28
Sorbitiones in omnib. morbis exhibendæ 5.f.86,16
Sorbitiones vnde inuentæ 1.f.11,15
Squama 5.f.201,10
Staphis agria 3.f.47,9
Stercus asininum 3.f.48,40. 5.f.146,40
Stercus caprinum globulis ponderatur 5.f.134,27
Stercus columbinum 5.f.210,18
Sternutatorium medicamentum 7.f.132,g.N
Struthii radix 5.f.135,11
vbi nascatur ibid.189,33
Struthii semen & radix 5.f.156,9. 3.f.47,10
Stybis semen 5.f.233,40
Styrax 3.f.47,2. 5.f.151,30
Subdititia flatus excitantia 5.f.253,47
Subdititia ad puerperam recens enixam 3.f.48,21
Subdititia medicamenta acria sanguinem ducentia 5.f.86,19
Subdititia medicamenta cum cancer morbus impendet eorumque magnitudo 5.f.217,6
Subdititia medicamenta ad fluorem rubrum 5.f.236, 21
Subdititia medicamenta ad os vteri pro doloribus coxendicum, capitis, manuum 3.f.44,10
Subdititia medicamenta virginibus admouenda 3.f. 48
Subdititia mollia aquam mucos & pelliculas educentia eaqte vlcerant tamen 5.f.239,32
Subdititia omnis generis humores purgantia 3.f. 47,50
Subdititia pituitam educentia 5.f.137,3
Subdititia quæ purgant, si potiones purgare nequeunt 5.f.197,46
Subdititia quæ purgant, secundas deiiciunt, menses detrahunt, & fœtum syderatum propellunt 5.f. 197,48
Subdititia vteros purgantia, aperientia, aquam ducentia 5.f.151,31
Subdititia vehementer purgantia quæ aquas, mucum, & pelliculas educunt 5.f.197,39
Subdititium ad aquæ profluuium ex pudẽdis 5.f.236, 40
Subdititium ad conceptum quod vterum dilatat & aquas purgat 5.f.188,25
Subdititium ad conceptum faciens 5.f.150,39
Subdititium bilem educens 5.f.136, 41
Subdititium cum vteri os clausum & durum erit 5.f. 252,50
Subdititium efficax 5.f.186,36
Subdititium emolliens 5.f.185,40
Subdititium pro conceptione 5.f.247,12
Subdititium purgans 5.f.151,30
Subdititium purgans & demolliens 5.f.150,40
aliud ibid. aliud ibid.
Subdititium purgans & emolliens vterum 3.f. 48,31
Subdititium purgans vteros & sanguinem euacuans 5.f.186,1.4
Subdititium quod secũdas educere, menses sætumque syderatum detrahere valet 5.f.190,25
Subdititium secundas eiiciens 5.f.190,20
Succi beræ, cucurbitæ, lentisci, rhamni 5.f.133,22
Succi vrinam mouentes 4.f.27,30
Succus Brasicæ, porri 5.f.134,10
Succus laseris 5.f.134,36
Succus ocymi 5.f.201,2
Succus somniferi papaveris 5.f.237,47
Suffitus ad fluores muliebres 5.f.235,45
Suffitus ex cassia, cinnamomo, myrrha 5.f.232.50
Suffitus ex stercore bubulo eius ignis 5.f.139,10
Suffitus fœtum eiicere, & ventris sanguinem educere valens 5.f.192,37
Suffitus in angina 5.f.27,30
Suffitus in paracynanche 5.f.49,10
Suffitus in vteri affectibus 5.f.251,38
Suffitus pro conceptu 5.f.247,35
Suffitus pro doloribus vteri 5.f.241,15
Suffitus mul. ex myrrha Calonia 5.f.128,8
Suffitus pro vteri osculo dehiscente 3.f.46,47
Suffitus pro muliebrius 5.f.148,47
Suffitus pro pituitosa 5.f.138,39
Sulphur 3.f.46,50
Sulphur & anserinus adeps 5.f.232,6
Suppositoria 3.f.47,23
Suppositoria ad vterum purgandum apprime accommodata 3.f.47,30
Suppositoria albos humores purgantia 3.f. 47, 42
Suppositoria ex cantharidibus 5.f.186,20
Suppositoria in vlceribus mordentibus 5. f.199, 20
Suppositoria secundas educentia, & menses detrahentia 5.f.133,38
Suppositorium valde mordax 5.f.21,18
Suppositorium vbi laxati sint vteri 3.f. 47, 47
Suppositorium 5.f.136,40
Syrupi 5.f.262,44.N

T

TAVRI fel 5.f.151,8
Tauri hepar 5.f.234,5
Tauri vrina 5.f.150,29
Tepefacientia 5.f.281,20
Terra alba 5.f.196,17
Terra Ægyptia 5.f.136,40
Terra nigra Samia 5.f.134,32
Testudinis marinæ perineum 5.f.187,40
Testudinis marinæ viuentis iecur 5.f.189,20
Thapsia 3.f.47,7:10
Thapsiæ radix 5.f.138,26
193, 49
Thapsiæ succus cum aqua calida dilutus vbi exhibendus 5.f.48,29
Thlaspi læuigatum 5.f.136,48
Thlaspii 5.f.194,36
Thuris pollen 5.f.234,24
Thus 3.f.46,4:48.47,16.18.22
Thymum 4.f.27,24
Thymbra 4.f. 27,23. 5.f.136,1
Thymus 5.f.136,1
Tilephii semen 5.f.136,37
Tithymalli succus 3.f.47,7
Tragus, eiusque vires 4.f.23,40
Triticum à tritico differt 4.f.34,21
Trifolii semen 5.f.135,25
Trifolium & laleris succus cum vino pari aqua admixta febricitanti propinanda 5.f.32,9
Triticum eiusque facultas 4.f.23,11
Triticum panem dedit 1.f.10,29
Triticum recens ac tenerum 5.f.302,12.N
Troglodytica myrrha 3.f.118,57,N
Tumefacientia qualia 4.f.94,1

V

VAcuantia in genere quæ 4.f.29,13
Valentia medicamenta os vteri vlcerant ac mordent 3.f.46,30
Valentia medicamenta quando prius admouenda 3.f.46,20
Vehemẽtiora medicamẽta in vteri oris purgatione prius, dein leniora adhibenda 3.f.46,20
Vena secanda in crurib. & manibus pro conceptione 3.f.44,10
Venarum post aures sectio 3.f.26,7
Venæ sectio in capitis dolore quando vtilis 5.f. 76, 17
Venæ sectio in febribus ardentibus 4.f.66,29
Venæ sectio in malleolis exterioribus 3.f.8,38:43
Venæ sectio in poplite 3.f.8,38: & 42
Venæ sectio poplitum & malleolorum exteriorum 3.f.58,9
Venæ sectio quando profit in pleuritide 4.f.56,40
Venæ sectio quando vtilis 7.f.127.c.N
Venæ sectio quomodo rectè & salutariter fiat 4.f. 91,30
Veratri nigri radix 5.f.193,8
Veratro nigro purgãtia qualia admiscenda in pleuritide 4.f.57,4
Veratro purgandum in celeri plenitudinis curatione 4.f.39,3
Veratrum attonitis propinandum 4.f.18,47
Veratrum molle 6.f.42.g.
Veratrum nigrum aquam ex carnibus educit 5.f. 186,10
Veratrum exhibẽdum in catarrhis capitis 4.f.73,40
Verbasci folia 5.f.254,14
Vermes stercorariæ σκώληκες κοπρόβιοι ad concepcum faciunt 3.f.45,16
Vermium stercorariarũ pondus siue dosis 3.f.45,18
Victus ratio hominem humidum & siccum, calidum item & frigidum reddere potest 3. f. 94, 20
Victus ratio in suscipienda proli obseruanda quæ 4. f.74, 27
Victus ratio qualis in vteri affectibus 5.f.251. 36
in Victus ratione quid maxime obseruandũ 4.f.76,8
Vigilia qualis 4.f.30,16
Vina diffusa quæ 5.f.202,18.N
Vina dulcia & mellei coloris qualia 5.f.90,9
Vinacea 3.f.139,24
Vinaceorum terrefactorum cinis 5.f.241,25
Vina quatenus differant 5.f.90,30
Vini & aquæ potus per consuetudinem permutatus quid inferat 4.f.59,20
Vini & mellis meracitas quid differant 4.f.63,10
Vini notæ vtilitatis & noxiæ veteribus ignotæ 4.f. 62,20
Vini vires 7.f.141.g.N
Vino panis intinctus ad quid 7.f.131.g.N
Vino quando omnino abstinendum 4.f.84,38
Vinum album & nigrum per consuetudinem immutata multa in corpore alterant 4.f.59,24
Vinum alimentum & non alimentum 4.f.51,30
Vinum aquosum in sitiexhibendum 4.f.6,6
Vinum à vino differt 4.f.34,21
Vinum diu repositum eiusque vis 7.f.345.f.N
Vinum dulce album 3.f.47,14
Vinum dulce vinosum, album, nigrum quomodo se habent ad morbos acutos 4.f.62,1
Vinum egelidum 7.f.336,b.N
Vinum mellitum 5.f.262,36.N
Vinum nigrum, eiusque vis 1.f.18,19.5.f.273,64.N
Vinum meracissimum quando bibendum 4.f.3,4
Vinum mollissimum quod 5.f.266,34.N
Vinum Pramnium 5.f.175,7
Vinum quam maximè dilutum pueris calculosis exhibendum 3.f.69,28
Vinum quando non exhibendum 5.f.78.11
Vinum quomodo tenuius reddatur 5.f.89,4
Vinum refrigeratas partes calefacit 7.f.131.g.N
Vinum Tornium 5.f.34,15
Vinum totum corpus incalescit 3.f.15,42
Violæ nigræ radix 3.f.131,4
Violæ albæ flores 3.f.173,40
Violæ semen 3.f.134,1.24.40
Vires reficientia 5.f.8.9,11:17.90.4
Viticis folia 5.f.144,46
Vitis Pampinus viridis 5.f.150,20
Vitium sarmenta 5.f.139,10
Vituli marini pulmo eius coagulum 5.f.139,20
5.f.139,19
Vmbilici veneris folia 5.f.146,30. 195,15
Vmbilici veneris lati fœminas, parui & conclusi mares procreare videntur 5.f.251,47
Vnctio qualis 4.f.29,39
Vnctio quibus magis quam lauatio conuenit 4.f. 18,21

Vnguen-

Vnguentum album Ægyptium 3.f.47,20
Vnguentum Ægyptium 5.f.138,6
Vnguentum capitis in vlceribus 5.f.23,16
Vnguentum irinum 5.f.186,40
Vnguentum laurinum 5.f.186,40
Vnguentum lilinum 5.f.297,28.N
Vnguentum narcissinum 5.f.151,40.196,50
Vnguentum rosaceum 5.f.196,50
Vnguentum rosaceum 5.f.137,35.128,40
Vnguentum Susinum 5.f.297,28.N
Vnguinosorum vires 5.f.90,3
Vomitiones 4.f.29,47
Vomitiones quibus bono 4.f.18,20
Vomitium ex hyssopo 4.f.4,45
aliud ex vino triplici 4.f.5,6
Vomitus exemplum, quo pituita educenda 5.f.104,1
Vretica quando adhibenda 4.f.6,10
Vrina vetus 5.f.219,34
Vrticæ 4.f.27,33
Vrticæ semen 5.f.136,3.151.10
Vstio non temerè vtero adhibenda 3.f.117,37.N
Vstio partium circa ventrẽ quando facienda 3.f.71,4
Vstio quomodo fiat 4.f.91,31
Vstio vbi adhibenda, & cautio quædam 5.f.256,39
Vstio venarum in capitis dolore quando bona 5.f. 76,17
Vsturæ quædam præcepta 5.f.256,41
Vteri ventum habentis qui mordet & alia symptomata facit 5.f.232,31 curatio ibid.36
Vteros purgantia 5.f.135,13
Vteros purgantibus impellentia admiscẽda 5.f.133,36
Vterorum curatio 5.f.181,14
Vterum purgantia 3.f.47,16
Vulpis stercus 5.f.199,10
Vua passa qualia 5.f.90.8
Vuarum racemi 41.f.28,4
Vuarum retrimenta 5.f.238,45
Vuarum passarum retrimenta 5.f.281,29.N
Vuæ immaturæ grandioris succus 5.f.202,1
Vuæ passæ 4.f.28,9
Vuæ passæ albæ 5.f.113,37
Vulnerariæ potiones quales 5.f.87,20

X

Xanthij radix 5.f.241,20

Z

ZEa cui propinanda 5.f.204.12
Zea ejusque significatum 3.f.119,21
Zea fresa 3.f.119.18.N.

INDEX QVARTVS IN HIPPOCRATEM, TAM RERVM QVAM VERBORVM COPIOSISSIMVS, ITA VT QVÆ IN RELIquis desiderantur, hinc mutuari queant.

A

ABDERA Thraciæ oppidum 7.f.189,b.N
Aberrantes à medicorum monitis quomodo deprehendendi 2.f.66,d
Abortio futura quando probabile 3.f.70,10
Abortio masculorum plerunque ante trigesimum diem fit 3.f.19,40
Abortiones quando potissimum fiunt 3.f.37,14
Abortiones ex quavis causa quando effugiantur 3.f. 38,45
Abortiones solent ante septimum in omnes menses cadere 7.f.248,a.N
Abortionis causæ 5.f.165,7
Abortionis radicatio 3.f.38,4
Abortorum quando membra distincta appareant 3.f.19,43
Abortum indicat mammarum extenuatio 7.f.80, d.N
Abstens cibos & labores præscribere exactè medicus nequit 4.f.7,43
Abscessus ad inguinum radices 7.f.140,f.N
Abscessus boni qui 2.f.126.a.N
Abscessus boni & mali in pulmonum morbis qui 2.f.10,27:47
Abscessus circa aures 2.f.62,a.b
Abscessus circa aures quæ damnentur 2.f.63,c
Abscessus ex febribus quales sperandi 2.f.13,8
Abscessus ex tussibus 2.f.17,1
Abscessus in manibus aut pedibus qui fiunt 2.f.16,50
Abscessus in febribus qui 2.f.16,44
Abscessus in quibus expectandus 2.f.113 b
Abscessus leuiter syderatorum 2.f.62,c
Abscessus maligni 7.f.261,c
Abscessus quando accidant potiùs & minus cessent, 2.f.123,c
Abscessus signa ad loca infra septum transuersum 2.f.8,7
Abscessuum natura quoad hyemem qualis 2.f.13,20
Abscessuum præsagia 2.f.61,d
Abscessuum signa vnde desumpta, 2.f.123.c.N
Accessiones in acutissimis per quatuor 2.f.20,35
Accessiones quæ ingrauescunt 2.f.112,a
Accessiones tussiculosæ 2.f.117,a
Acerba pinguibus temperanda 4.f.28,30
Acetabulum genus mensuræ 5.f.186,46
Acetum quale 4.f.26,26
Acidissimum inter acida valentissima 1.f.14,40
Acies oculorũ cæruleæ 5.f.256,13 aquæ marinæ speciem referentes 5.f.256,15 intermedius color ibid. 22
Acrimonia in morbo sacro Hipp. non conducit 3.f. 85,24
Actiones artificum aliæ perfectæ aliæ imperfectæ 1.f.6,20
Actiones variæ 3.f.80,1
Acutiores ad artes 3.f.78,20
Acutiorum diæta 4.f.18,7
Additiua medicina quorum 3.f.79,11
ἀδελφίζουσα 5.f.311,62.N
ἀδῖνες 3.f.52,25
Admirabile quoddã naturæ exemplum 7.f.68.a.N
Adolescens dysenteria laborans 2.f.180,c.N
Adolescentia quorum annorum 3.f.107,13.N
Adolescentis natura 4.f.17,10
Ædilis 7.f.219.g.N
Æger cernat nec ne, in morbis acutis quomodo deprehendendum 2.f.25,32
Æger decimus, febre correptus 7.f.161.c
Æger decimus quartus 7.f.68,f
Æger decimus tertius 7.f.67,d
Æger decimus sextus, ex potu ac venere decubuit 7.f.205,d
Æger duodecimus 7.f.65,h
Æger duodecimus, febre correptus 7.f.165.a
Æger in solio quando collocandus 5.f.290,64.N
Æger nonus potum continere non poterat 7.f. 162.c
Æger octauus, febre correptus 7.f.161,c
Æger quartus ex phrenitide laborans 7.f.186,e
Æger quibus signis frequentius moriatur 2.f.9,21
Æger quibus signis minus moriatur 2.f.9,12
Æger quintus ex fœmore laborans 7.f.188.a
Æger septimus, angina conflictabatur 7.f.160.a
Æger septimus ex ardente febre laborat 7.f.190.a
Æger sextus, Euryanactis filia, quam febris prehendit 7.f.158,a
Æger sextus febre acuta periit 7.f.188,f
Æger sextus, ex febre laboras 7.f.184,d
Æger tertius ex capitis grauitate 7.f.150.b
Æger vndecimus, ex abortiuo fœtu 7.f.164,a
Æger vt morbi iudicationi sufficiat quid agendum 2.f.16,27
Ægri curiperatis medicorum aduersentur 1.f.5, 26
Ægri ex opinione potius morbos obscuros medico significant quam ex certa cognitione 1.f.7,25
Ægri difficilius imperatis medicorum obsequuntur; quàm medici conuenientia non imperent 1.f.5,18
Ægri imparibus diebus cur grauius confligantur 5.f.65,1
Ægri non omnes sanitatem assequuntur 2.f.3,10
Ægri nium citra medici opem sanescant 1.f.4,12
Ægri pereunt, excitato vehementi delirio 2.f.141, b.N
Ægri qui cito euadunt 3.f.9,30
Ægri qui facilius, qui difficilius restituantur 4.f.51,15
Ægri quibus aquis fruantur 3.f.67,26
Ægri silentium & taciturnitas 7,f.34,f.g.N
Ægri superstitis futuri ex febre ardente signa in Ægro quæ consideranda 7.f.298,f.g.N
Ægrorum somnia 7.f.34,h.N
Ægrotãs fœtus in vtero octauo mense 3.f.37,43
Ægrotantes artis opera vindicantur 3.f.78,31
Ægroti quatuordecim 7.f.41,f
Ægroti sexdecim, Parius primus febre acuta correptus 7.f.179,c
Ægrotis gratificandum 7.f.273,e
Ægyptii quales 3.f.71,42
Æquinoctia periculosissima quoad medicationem 3.f.71,8
Æquinoctium autumnale 4.f.36,40
Æquinoctium vernum finis hyemis 4.f.34,40
ad Æquinoctium, maxima frigora, 7.f.24,h
Aer quid 3.f.29,30.3,f.79,22
Aër animaduertendus ne in corpus intret in cura 3.f.8,22
Aër aut copiosior aut parcior aut plenior aut infectus 3.f.80,8
Aër caliginosus quomodo dicatur 3.f.138,35.N
Aër & vitæ & morborum causa 3.f.79,42
Aer in Scythia multus & crassus 3.f.74,34
Aër impurus & morbosus qui 3.f.66,12
Aër perennis solis cursum peremnem facit 3.f.79,35
Aër Phasianis qualis 3.f.73,1
Aer quomodo cordis æstum mitiget 3.f.121,43.N
Ærarius folliculus 5.f.273,42.N
Aere inquinato cur non omnes æquè moriantur animantes, sed certæ quædam 3.f.80,12
Aëris attractio vbi fit 7.f.279,c
Aëris conditiones considerandæ 7.f.228,a
Aeris necessitas 3.f.79,44
Aeris officium intelligentiam & motionem membris præbere 3.f.89,8
Aeris repentina mutatio vitanda 1.f.32,10
Æs nascens in aquis 3.f.67,5
Æs optimum quod 4.f.16,11
Æsculapius deus 1.f.1,1
Æstas bilem gignit 2.f.18,41
Æstas humida longos morbos parit & vlcera excedentia 3.f.64,17
Æstas nubila 7.f.11,a
Æstas pluuiosa & austrina similiter & autumnus hyemem morbosum portendat 3.f.70,29
Æstas sicca & Aquilonia, autumnus pluuius & austrinus hyeme quales morbos proferant 3.f.70,31
Æstas veri similis, qualem iudicationem habeat 2.f.18,15
Æstate aquæ calidæ, crassæ olidæ quæ 3.f.66,23
Æstate aurium inflammationes, quinto die desinunt 7.f.285,c
Æstate citius, hyeme tardiùs cur ægrotemus 3.f. 63,26
Æstate quomodo iter faciendum 4.f.4,13
Æstate languis abundat & bilis augescit 3.6,39
Æstate sicca morbi celerius desinunt 3.f.64,16
Æstatis diæta qualis 4.f.3,16
Æstatis incommoda 7.f.73,b
Æstatis initium & finis 4.f.34,40
Æstatis iudicatio quoad morbos 2.f.18,11
Æstatis morbi ab aquas 3.f.66,40
Æstatis spiritus 3.f.79,32
Æstatis temperamentum calidum & siccum 4.f.3, 20
Æstatis victus ratio quæ sit 4.f.36,14
Æstuosa loca inhabitantes quales 3.f.77,33
Ætas quæ quartanis opportuna magis 3.f.10,40
Ætas ab ætate discernenda 7.f.299,e,N
Ætas ad morborum curationem non parum iuuat 5.f.13,33
Ætas calidissima & frigidissima 3.f.9,43
Ætas florens quoad pleniorem habitum morbosissima 4.f.16,49
Ætates per se consideratæ 4.f.17,14
Ætatis vigor 2.f.123,c.N
Ætatum quæ magis sana quæ non 4.f.16,20

Index in Hippocratem,

Ætatum diæta qualis 4.f.4,1 & dein.
Ætatum propriæ notæ 7.f.299,e.N
Æther quid & vnde dicatur 3.f.105,66.N
Æthera quid veteres dixerint 3.f.19,27
Affectiones à facultatibus & figuris oriundæ medico considerandæ 1.f.18,48
Africanii in pellibus recumbunt 385,35
Agalij filia post partum leui dolore correpta 7.f.273.c
Agelij puellæ historia 7.f.93.b.N
Αγετω προ ἔξαστω 3.f.97.39.N
ἀγχόνες 7.f.128,b N
Αγχονόμενος 7.f.219,f.N
Αθρόισματα 3.f.113,19,N
αἰγιδῶν 2.f.139,b.N
Αιγιδῶν 2.f.84,c
αἰδὼς 3.f.29,26
αἱμαλώψ quid 3.f.103,7.N
αἱμαστοφλοιβοιτάσεις 7.f.111,c.N
Αἱματέμεσις 7.f.85,c.N
αἱματηρόιδες 3.f.64,34
Αἱμορῤῥοῖς φλὲψ 3.f.129,58.N
Αἰὼν 3.f.109,40.N
Ακη 2.f.31,56.N
ἀκρασία 7.f.114,c.N
Ἀκράτισμα 7.f.142,a.N
ἄκρατον 7.f.92,a N
ἀκρασία 7.f.79,c.N
ἀκρασίας 7.f.20,g.N
ἄκρητον 7.f.91,h.N
ἀκρίπλοα 5.f.260,18.N
Alata latera 7.f.268,d
Αλαζόνες vnde dicantur 3.f.145,49.N
Alba veste indutum esse quale somnium 4.f.48,28
nigra indutum esse quale ibid 31
Albæ alui egestiones 2.f.57,c
Albedo à frigore 3.f.37,28
Albucum 2.f.187,h
Alcibiadis cuiusdam hist. 7.f.92,d
ἀλειψα 7.f.137,c.N
Aleuæ 7.f.88,f
ἄλημα 7.f.136,c.N
ἄλητον 7.f.136,c.N
Alimenta partes nutriendi habere debent 4.f.9.49
Alimenta tria omnium animantium 3.f.79,20
Alimenti dispensatio aliàs proba, aliàs praua 4.f.50,10
Alimenti mutatio morbum inuehit 3.f.40,20
Alimenti sicci & humidi, id est cibi & potus principia quæ 4.f.51,21
Alimenti spiritus principia quæ 4.f.51,20
Alimenti vis ad omnes partes pertingit, os, ossis partes, neruos &c. 4.f.50,1
Alimentum ad incrementum & subsistentiam, ad subsistentiam tantùm, ad robur 4.f.51,31
Alimentum aliud quidem trahit, aliud trudit, aliud foras repit 4.f.90,10
Alimentum antiquius 4.f.51.22
Alimentum auget & roborat, carnem gignit, similitudinem & dissimilitudinem parit 4.f.49,40
Alimentum humidius & siccius qualiter se habeant 4.f.52,20
Alimentum in fluctuatione constitutum 3.f.125, 21.N
Alimentum naturale 3.f.125.7.N
Alimentum non naturale 3.f.1253.N
Alimentum pulmonis 4.f.51,20
Alimentum quid vocetur 4.f.50,7
Alimentum sibi vnum quodque simile trahit 5.f.57,30
Alimentum validum vbi propinandum quid fiat 4.f.28,44
Alimenta hominum & brutorum differunt 1.f.10,9
Alleuamentum quæ afferunt, 7.f.284,d
Allio vbi vtendum 4.f.40,2
Allium eiusque qualitas 4.f.26,34
ἀλλοφώσσοντες 7.f.100,c.N
Αλλοφώσσοντες 2.f.32,6.N
Alta loca qualia 4.f.20,25
Alta loca inhabitantes quales 3.f.77,30
Alteratio 4.f.8,39
Alui deiectio exigua & dura quibus 2.f.68,b
Alui deiectio quæ bona 2.f.7,7
Alui excrementa 2.f.15,25
Alui deiectiones cruentæ 3.f.91,20
Alui deiectionum iudicatio 2.f.22,20
Alui excrementa 2.f.179,c.N
Alui recrementa spumosa 2.f.51,2a
Alui reluctantes 7.f.210,c.N
Alui recrementorum præsagia 2.f.207
Alumen in aquis nascens 3.f.67,6
Aluum mouentia 4.f.27,35
Aluus circumtensa celeriter intumescens conuulsionis præsagium 2.f.55,c
Aluus exoneranda recumbendo 5.f.223,11
Aluus exoneranda decumbendo quando 3.f.256,1
Aluus gibbosa 7.f.214.c.N
Aluus humida dementiæ signum 2.f.50,a
Aluus intercepta, caprarum stercoribus similia demittens 2.f.50,c
ἀλύνειν 7.f.140,a.N
ἄλυσμὸν 7.f.140,bN
ἀλυσμὸς 2.f.29,6.N
ἀλφιτον 7.f.91,d.N
Amara dulcibus temperanda 4.f.28,30
Amarissimum inter amara valentissimum 1.f.14, 40
Amazones earumque virtus & mores 3.f.73 & 3.f.74,1
ἀμείλει 7.f.77,f.N
Amictus æstate & hyeme vbi idem 3.f.74,43
Αμηχανίη 3.f.145,40.N
Amphimerinon 7.f.175.d.N
Amphoræ collum 3.f.48,14
Ampulla olearia coriacea 5.f.69,9
Ἀναδόρειν 2.f.116,c.N
ἀναγκαῖα 2.f.114,g.N
ἀνακεκλασμένοι 9.f.109.f.N
Ἀνακλητὸς διῴρος 3.f.115,52.N
Ἀνακῶς ἔχειν 3.f.110,5.N
ἀναλαβόντα 7.f.132,d.N
Ἀνευθρεῖς τίνες 3.f.75,49
Ἀναπεδήσῃ μαρτύρια 3.f.95,34.N
Anatis caro qualis 4.f.25,5
Ἀνεύθε συμπίδιμῃ 5.f.224,50
Androgyni quando & quomodo nascantur 4.f. 15,15
Andronici historia 7.f.115,h
ἀνειλίεσ 2.f.30,23.N
Andrus insula 5.f.189,36
ἀνεμίη 7.f.127.g.N
ἄνεμος 7.f.127,g.N
Angina ad pulmonem quibus diuertit 2.f.103,a
Anginæ secundum & tertium genus 2.f.162.c.e
Anginæ tertio die necant 2.f.162,b
Angina valdè præceps 2.f.163,c.N
Anguillæ pisc. 4.f.25,15
Anguillæ pinguedinem hominis naturæ contrariam habent 5.f.94,49
Anhelatores 4.f.55,40
Anhelosi & pulmonarii 2.f.146,f.N
ἀνθεα ἐν ἀνέμῳ σημαίνῃ 5.f.284,19.N
ἀνθῶν 7.f.97,g.N
Animæ præcipua vis vbi 3.f.124,56.N
Animal ab animo & natura regitur 7.f.281,c.N
Animalia cicurata & sylvestria quatenus in cibo differant 4.f.25,30
Animalia multipara multos sinus habent 3.f.28,40
Animalibus quæ in cibum veniunt quid observandum 4.f.24,22
Animantia natantia sine spiritu vivere non possunt 3.f.79,38
Animantium omnium tria alimenta 3.f.79,20
Animi cognitio per naturales notas 7.f.133,a
Animi functio qualis in vigilis & somni tempore 4.f.44,15
Animi mores animaduertendi in iudicationibus 2.f. 17,10
Animi praui homines qui 3.f.78,12
Animi tranquillitas cor relaxat 7.f.278,e
Animus hominis in homine solum cur 4.f.9,40
Animus hominis ignis & aquæ temperatione constat 4.f.73,46
Animus in maiore & minore similis 4.f.14,44
Animúsne animo commisceatur 4.f.15,29
Animus spiritu, natura humidis & siccis alimentis nutritur 7.f.281,c.N
Anni conditiones differunt 4.f.34,20
Anni consideratio & status 3.f.69,34
Anni occasus autumnus 7.f.75,f.N
Anni partes quales 3.f.7,11
Anni tempestas in considerationem adhibenda 7.f.259,f
Anni tempora in considerationem adhibenda 3.f. 63.6
Anni tempora quæ formarum naturam variant, differunt & multiformia proferunt 3.f.72,11
Anni tempora ad iudicationem qualia 2.f.18, 22
Anni tempora vbi æqualia, nullæ corruptiones, neque vitia in seminis conformatione insunt 3.f. 75,50
Anni temporum morbi quære in morborum INDICE
Anni temporum mutationes vbi plurimum differunt, etiam formæ, mores & naturæ plurimum differunt 3.f.78,2
Anni tempus medico spectandum 3.f.7,26
Anni tempus spectandum 1.f.21,31
Anno qui ponte senescunt 2.f.10,5
Anno vertente morbi & sanitates multæ fiunt 3.f. 39,23
Annos plerique in quatuor partes diuidunt 4.f.34, 38
Annus austrinus 27.f.166.g
Annus integris diebus non numeratur 2.f.11,31
Annus inter se & anni tempora differunt 5.f.10, 20
Annus omnis omnium calidorum & frigidorum, & siccorum & humidorum particeps 3.f.7,6
Annus saluberrimus quando præsumendus 3.f. 69,40
Anseris caro qualis 4.f.25,4
Antigoni historia 7.f.10,b
Antilochi historia 7.f.88,f
Ἀνπάδες τί 5.f.265,15.N
ἀνυδρίη 7.f.74,a.N
ἀνύχυμος 3.f.145,40.N
Ἀσυγκόπῳ σῶμα quid sit vbi explicatur 3.f.98, 51.N
Ἀορτέα n 5.f.269,4.N
ἀόρατον 2.f.170,a.N
ἀπάγχεσθαι βυλόμενοι 4.f.91,19
ἀπέρκεσθαι σῶμα 5.f.280,20.N
Apemandi historia 7.f.92,e
Ἀπεύδεκες 3.f.127,51.N
Ἀπνοῦσι 5.f.284,2.N
Ἀπόῤῥοιστος 3.f.105,22.N
ἀπόγονον 7.f.113,b.N
Ἀποκεκριμένην κεχρωσμένην vbi explicatum 3.f.99, 50.N
ἀποκλάσματα 6.f.14,a
Ἀπόκλασις quid vbi explicetur 3.f.98,46.N
ἀπόλειψις 7.f.137,b.N
Ἀπολέσ τί 4.f.8,10
ἀπόληψις 7.f.137,b.N
Ἀποπλῆξιν 3.f.54,51
Apollo 4.f.47,22
Apollo medicus 1.f.1,1
Apollo Nomius adhibetur in auxilium 3.f.86,39
Ἀποσπᾶν 5.f.311,45.N
ἀποσπάσμῳ 6.f.14,N
ἀπόστασις 7.f.83,c.N
ἀποστάσεις 7.f.83,d.N
Ἀπόστασιν ποιεῖν 3.f.111,41.N
ἀποσφίγξῃ n 5.f.264,13.N
Ἀποτήκτα pro ἀποτήκη 3.f.108,39.N
ἀποφθορὰν 7.f.80,f.N
Ἀποφύσεις, ἰξοχαὶ 3.f.112,20.N
Apparatus medicus 1.f.26,13
Appetentia cibi & potus 5.f.61,22
Appetentiæ magna habenda ratio 7.f.298,d.N
Apprehendi quomodo conueniat 6.f.10.a
Apprehensio 6.f.13,c
Appressus in deligatione qualiter fiat 6.f.8,b
Aqua ad semen quomodo se habeat 3.f.22,20. 49
Aquæ adiacentia id est qualitates duæ, frigidum & humidum 4.f.8,30
Aqua Chirurgi calore qualis sit 6.f.11,b
Aquosæ deiectiones 7.f.63,f.N
Aqua ex hydropicis quomodo educenda 5.f.106, 13
Aqua frigida in æstate hausta cur statim dehinc fiat calida 3.f.25,8
Aqua in corpore & liene quomodo copiosior generetur 5.f.59,40
Aqua in homine quando copiosior generatur & morbi sit causa 5.f.57,8
Aqua lienis quando morbi causa 3.f.60,7
Aqua officinæ medicæ qualis 2.f.21,14
Aqua potabilis ad oculos optima 4.f.96,7
Aqua quæ æstate non hauritur ea quæ hauritur calidior 3.f.25.2
Aqua qualis 4.f.26,7
Aqua pluuia mali odoris cur 3.f.68,9 celerrime putrescit ibid.
Aqua pluuialis qualis 3.f.67,40
Aqua quia humida inodora 3.f.33,17
Aqua quid 3.f.29,32

Quires & verba continet.

Aqua quò citius calefit aut frigefit, eò leuior est 7.f. 95,c
Aquæ voraces homines efficit, 7.f.274,a
Aquæ ad solis ortum spectantes quales 3.f.61,35
Aquæ calidæ 3.f.67,4
Aquæ considerandæ medico 3.f.63,20
Aquæ cur minus limpidæ 3.f.66,4
Aquæ dulces vbi nascantur 3.f.64,49
Aquæ duræ & frigidę ubi dulces fiant 3.f.64,48
Aquæ & ignis contemperatio in iuuenibus 4.f. 13,50 in senibus 4.f.14,3
Aquæ ex morbis cognoscuntur 2.f.19,9
Aquæ facultas 4.f.8,15
Aquæ fons lien 5.f.17,15
Aquæ futuræ pruritum excitant 2.f.19,12
Aquæ inter se differunt 3.f.68,48
Aquæ mutationis causæ 3.f.7.8
Aquæ optimæ quæ 3.f.67,10
Aquæ quæ omnino improbantur 3.f.67,15
Aquæ quæ dissoluant & liquefaciant 3.f.67,31
Aquæ quibus ægri fluantur 3.f.67,26
Aquæ quibus fauci vruntur 3.f.67,24
Aquæ salsæ vbi multæ 3.f.64,10
Aquæ salsæ aluum non sistunt sed deiectioni repugnant 3.f.67,36
Aquæ sublimes carnosos homines alit 3.f.78,10
Aquæ varij generis 3.f.67,4
Aquæ vnde salubres reddantur 3.f.135,10.N
Aquam nemo olfacit nisi putridam 3.f.33,37
Aquam puram per somnum bibere quale somnium 4.f.49.10
Aquarum differentiæ 4.f.96,1 earum vtilitas ibid.3
Aquarum diguotio ex leuitate æstimatur 7.f.94,a.N
Aquarum facultates considerandæ medico 3.f.63,11 gustu & pondere differunt ibid.
Aquas quæ per vrinas non facile meant 3.f.67,9
post Aquilonares ventos auster mutationem facit 3.f.90,29
Aquilones perturbãtes & morbũ inferẽtes 4.f.20,40
Aquilonij venti 7.f.336,d N
Aquilonis iudicatio 2.f.18,32
Aquilonis vis & efficacia 3.f.91,33 ventorum saluberrimus ibid. 38
Aquilonium status 7.f.16,d.N
Aquis calidis qui vruntur quales 3.f.77,34
Aquis carentia loca qui inhabitent quales 3.f.77,30
Aquis qui venti conferant 3.f.69,1
Arbores ad æstatem se comparant 4.f.35,47
Arbores infrugiferæ quæ & cur 3.f.25,34
Arbores insititiæ, earumque natura 3.f.25,18
Arbores quando fructum ferre incipiant 3.f.25,27
Arbores vnde tortuosæ fiunt 3.f.14,34
Arbori geminum calorem, aut frigus adesse opus non est, quæ terræ & fontibus adest 3.f.25.17
Arborum natura cum hominis comparata 2.f.17,37
Arborum sterilitas quid significat si somnietur 4.f. 47,40
Archelai hospitis historia 7.f.95,a
Archigenus puer 2.f.20,1
Arcturi exortus 4.f.34,41.4.f.36,40
Arcturi occasus præcipue medico animaduertendus 3.f.71,16
Arena vrinæ non semper calculum vesicæ significat 5.f.100,32
Argentum nascens in aquis 3.f.67,5
Arges serpens in os adolescentis subiit 7.f.232,e
Ἀργίλα 3.f.99,39.N
Argilla probatur inferior venter num suppuraturus sit 5.f.10,37
ἄρθρων σύνθεσμος 1.f.7,7
Aristæi vxoris historia 7.f.92,c
Aristippus in ventrem sagitta percussus 7.f.314,d
ἀρμοὶ n σημαίνῃ 5.f.309,37.N
Ἀρνακίδες 3.f.119,10.N
ἄρμωστὲς 7.f.113,g.N
Ars quid 1.f.4,37 eius nomine quid intelligatur 1.f. 4,39
Ars ad ea quæ non artis sunt non referenda 1.f.5,46
Ars ferraria quomodo ferrum colliquefaciat, & iterum roboret 4.f.12,1
Ars corporum exercitatrix 4.f.91,2
Ars medica 4.f.12,15
Ars medica cur cito non addiscatur 4.f.91,43
Ars medica & pictoria quomodo differant 4.f.91,45
Ars medica maxime à natura inest 3.f.78,3
Ars non est quæ non existit 1.f.3,20
Ars sagittaria 6.f.16,f
Arteria vnde ortum ducat 6.f.194,f
Artes à formis nomina sumserunt 1.f.3,30
ad Artes crassi 3.f.78,13
Artes diuinandi & physicæ scientibus semper rectè, ignorantibus alias aliter se habent 4.f.11,48
Artes hominis manifestæ 4.f.11,36
Artes quædam cognitione difficiles quædam vtu præstantes 3.f.78,25
Artificium quo flatus per fistulam immissus pulmonem à latere in quo impegit, remouet 5.f.270,2
Artificum actiones perfectæ aliæ aliæ imperfectæ 1.f.6.20
Artis impotentiam timiditas, audacia verò ignorationem arguit 1.f.2,34.
Aruspicina 4.f.54,15
ἀρχαὶν ἕλκῳ 3.f.60.12
ἀσκεσθαιμόστειν 7.f.134,b.N
Ἀσία 6.f.7,h
Ἀσθμῶν 3.f.60,40.3.f.64,31
Asia 2.f.43,31.N
Asia Europa præstantior in plurimis 3.f.71,16
Asiæ pars maxima regum imperio regitur 3.f.73,21
Asia quantum ab Europa differat 3.f.71,10
Asia quo ad calorem, aquas, ventos, imbres, niues qualis 3.f.71,28
Asia quoad pecora & homines qualis 3.f.71,32
Asia vbi feracissima 3.f.71,23 qualibus aquis fruatur ibid. 26
Asiæ descriptio 3.f.71,16
Asiatici ali nobiliores, alij ignobiliores 3.f.73,37
Asiatici cur Europæis minus bellicosi 3.f.73,11
Asiatici minime viri strenui, sed libidinosi sunt 3.f. 71,38
Asiaticorum genus omni ope destitutum 3.f.73,20
Asiaticorum imbellis & delicata natura 3.f.138,19.N
Asiaticorum mores quales 3.f.71,19
Aspera loca inhabitantes quales 3.f.77,30
Assa ἀπλὰ in hyeme omnia 4.f.3,6
Assari quæ facile & difficilime possunt 3.f.30,36
ἀστοῖον quid 2.f.138,h.N
ἄστμοι τίνες 5.f.308,22.N
Astralagi magnitudo dosis cyclamini 5.f.185,29
Astringentia συστλῶν 4.f.22,18
Astris in insomniis exterior corporis ambitus respondet 4.f.45,25 27
Astrorum mutationes, ortus & obitus 3.f.6336
Astronomia ad medicinam plurimam facit 3.f.64,3.
Astrorum viam spiritus dirigit 3.f.79,33
ἀστραπέσεσι 7.f.113.g
ἀθυμία 4.f.4,28
Attenuati quomodo crassiores faciendi 4.f.4,28
Atheniensium senatusconsultum 8.f.24
Attoniti ἱμεῤῥόντωτοι 4.f.18.42
Atrabilis cui ætati & cui anni tempori potissimum obnoxia 3.f.10
Atra bilis initio febris sursum vel deorsum prodiens mala 2.f.110,f
Auctiones mancipiorum 2.f.64,h
Auditio vnde fiat 3.f.33,19.92,19
Auditionis facultas & labor 4.f.30.35
Auditores quomodo persuadendi vt deflectant ab inbibita doctrina 5.f.74,11
Auditus grauis 5.f.20,12
Auditus instrumenta 3.f.33,19.
Auditus pellicula ficcissima & cur 3.f.33,20
Auditus quomodo fiat vbi 4.f.79,10
Auerruncatores dij 4.f.47,23
Augescere quod vult calidum esse oportet 3.f.9,45
Augmentatio 4.f.8,45
Augures 4.f.54,13
Auiarij venti dicti 7.f.336,d.N
Auis alimentum vnde in ouo 3.f.27,42
Auis ex oui luteo quomodo nascatur 3.f.27,36
Auis natura cum humana comparata 3.f.26,24
Auis quando & cur membranas in ouo rumpat 3.f. 27,45
Auri fabri 4.f.13,5
Aurium sordes 7.f.279,a
Auræ frigidæ æstate spirant 3.f.66,8
Auritæ aues 3.f.146,15.N
Aurum blando igne liquandum vehementi non coit 4.f.13,5
Aurum in aquis nascens 3.f.67,b
Auster qualis 4.f.21,24
Auster qualis ventus 3.f.91,39 eius efficacia in solem, lunam, & reliqua sydera 3.f.92,3
Austeritas difficilem accessum præbet 1.f.25,49
Austri iudicatio 2.f.18,29
Austri squalidi & morbosi 4.f.20,39
Autonomus ex capitis vulnere obiit 7.f.242,b
Autumni diæta 4.f.3,24
Autumni initium & finis 4.f.34,41
Autumni iudicatio quoad morbos 2.f.18,20
Autumni malignitas 7.f.75,c.N
Autumni temperamentũ frigidũ & humidũ 4.f.3.30
Autumni victus ratio qualis sit 4.f.36,20
Autumno bilis in homine obtinet 3.f.6,40
Autumno morbis obnoxia natura 4.f.17,6
Autumno quartanis homines potissimum grauantur 3.f.10,39
Autumno tabidi plerunq; moriũtur 2.f.72,c.1.f.73,c
Autumnus animalia gignit 7.f.257,6.75,a
Autumnus anni occasus 7.f.75,f.N
Autumnus pluuius, hyems moderata, ver & æstas aquas tempestiue proferẽs, saluberrimũ 3.f.69,40
Autumnus aquilonius & siccus, neq; sub canem neque sub arcturum pluuiosus quales morbos portendat 3.f.70,35
Autumnus exitiales gignit morbos 7.f.75.g
Autumnus laboribus dicatur 2.f.19,5
Autumnus letifer 7.f.259,c.N
Autumnus tabidis malus 7.f.290,a
αὐαδὴν 2.f.105,d.N
αὐαινσις in stirpibus 3.f.102,69.N
Αυαντὴ νοῦσ 1.f.270,43.N
Αυαντὴ νοῦσ 5.f.42,30
αὐτοπυοῦντες ἄρτοι 5.f.281,24.N
ἀφωνίζεσθαι 7.f.101,b.N
ἀφωλιώσεσ 5.f.260,63.N
Αφωνοι 2.f.3.69.N
ἀφωνοῦσ νοῦσος 5.f.316,45.N
ἀφωνία 7.f.185,b.N. 7.f.49,d.N
Αχλὺς 2.f.84,b

B

BALBVS 7.f.133,e.N
Balneis per æstatem & hyemem quomodo vtẽdum 4.f.4,16
βαρία 7.f.115,a N
βαθμίδες 6.f.43,f.N
βαπὶς 5.f.296,69.N
Bellicosi qui 3.f.73,23
Biliosi quomodo curandi 5.f.81,14
Bellicosiores cur Europæi Asiaticis 3.f.77,16
Bellicosissimi qui 3.f.73,35
βήσσῳ 5.f.266,55.N
Bias in Choleram morbum incidit 7.f.249.d
Biliosarum menses qualia symptomata sequantur 5.f.158,20
Biliosi quales 5.f.81,4
Biliosis acetum magis confert 4.f.64,12
Biliosis aluus perturbara 2.f.179,b
Biliosis lippitudines prædicendæ 3.f.70,18
Biliosis quæ autumni constitutio maxime aduersẽtur 3.f.70,38
Bilis atra 7.f.284,1
Bilis atra autumno vehementissima 3.f.6,49
Bilis crassorum morborum causa 5.f.120,20
Bilis doloris & morbi causa 5.f.59,20:36
Bilis flaua 7.f.284,c
Bilis flauæ affectiones 1.f.17,25
Bilis fons hepar 5.f.57,16
Bilis generatio æstate fit 2.f.18,41
Bilis mulieris formæ 5.f.103,39
Bilis quando copiosior generatur & morbi est causa 5.f.57,8
Bilis quando eleuetur in homine 3.f.6,39.40
Bilis quando in hominibus abundet 4.f.4,34
Bilis quando morbi causa 5.f.4,7
Bilis quando per insomnia arguatur 4.f.46,10
Bilis quando periculi plena 4.f.86,30
Bilis quando vteros infestat quo signo deprehendatur 5.f.147,11
Bilis quomodo copiosior gignatur 5.f.59,10
Bilis quomodo morborum causa 5.f.75,39
Bilis quorum morborum causa 5.f.7,41
Bilis sanguine aliquanto frigidior 5.f.15.9
Bilis sedes cur in hepate 5.f.61,30
Bilis solum homo non est, & cur 3.f.4,20
Bilis sua sponte aut infra aut supra prorumpens difficilius sedatur 4.f.90,31
Bilis synceræ vomitio, vulnus lethale indicat 7.f.255, e.N
Bilis vomitione qualis interdũ reiiciatur 5.f.271,71.N
Bionis historia 7.f.96,e
Bitumen in aquis nascens 3.f.67,b
βλασήμωτα 7.f.106,f.N
βλίνα 2.f.90,c.N
βλεννώδεα 7.f.209,b.N
βληχώδεα 3.f.146,37,N
βλητοὶ ἀρχαδίοις τίνες 4.f.15,37
βλητοὶ τίνες τοῖς πτιλωσοῖς 5.f.261,66.N
βλητὸς τίς 5.f.261,62.N
βλησεισμὸς 7.f.49,a.N

Index in Hippocratem,

βόλβιον π 5.f.305,11.N
βομβύλιον 5.f.274,30.N
Blondus 7.f.113,b.N
Bona hominis habitudo 1.f.30,18
Boreas per Riphæos montes spirat 3.f.74,30
Boreas prope Phasim rarus 3.f.73,8
Boreas qualis 4.f.21,20
Boues qui cornua non habent præ frigore 3.f.74,17
Boues multos Africani habent 3.f.85,40
βραγχώδεις 7.f.100,b.N
βραχυμαζίας 7.f.100,b.N
βραχυπότης 2.f.48,a.N 114,c.N
Breuis vitæ naturæ 3.f.66,47
βρῶγμα 5.f.266,51.N
βρύχειν 5.f.270,32.N
βράκατα 7.f.80,b.N
Bruta omnia consuetis suis temporibus pariunt 3.f.28,10
Bubulæ carnes quales 4.f.24,24
Bubulæ esus & nimius vini potus ęstate iecori infensissimi 5.f.109,41
βαῦνοι 7.f.98,f.N
βαῦδις 7.f.90,a.N
Buccinæ in cibo quales 4.f.25,20
Bulla in lingua 2.f.155,f
Bulla liuescens in lingua eius qui morbo laterali laborat quid significet 5.f.52,50

C

CAIVS princeps 7.f.134.b.N
Cæcutientis in morbo signa 5.f.120,36
Cæsij ex cæsiis gignuntur 3.f.72,30
Calculi vesicæ 3.f.70,14
Calculum fecare qui debeant 1.f.1,23
Calidæ aquæ 3.f.67,4
Calidæ naturæ quæ conueniant 7.f.273,h
Calidi & frigidi mutua dispensatio in arboribus 3.f.25,20
Calidi nariui fons vbi 3.f.124,6.N
Calidiores frigidiores qui sint 7.f.277,c
Calidissimum hominis membrum quod 3.f.31,10
Calidissimus homo quando 3.f.9,43
Caliditas nimia 4.f.30,27
Calidi ventriculo, frigidas habent carnes 7.f.274
Calido & frigido temperata ciuitas veri similis 3.f.65,42
Calido quale opponendum in medicina 1.f.15,21
Calidum 7.f.280,f
Calidum frigido moderato nutritur 3.f.5,20
Calidum innatum 1.f.8,24
Calidum innatum in quo roboretur 3.f.122,68.N
Calidum natiuum quid & quale 3.f.101,46.N
Calidum quam vim habeat 1.f.15,33
Calidum τὸ θερμὸν secundum Hipp.quid 3.f.29,22
Calliæ hist. 7.f.98,g.N
Callionymus pisc. 4.f.25,8
Callus in testibus Eunuchorum 3.f.11,36
Callus in vtero 5.f.163,22
Calor acrimoniam indicat 7.f.
Calores vehementes in Europa 3.f.76,46
Calor & frigus vbi temperate se habent 3.f.65,35
Calor in cauis febrium principatũ obtinet 1.f.16,31
Calor in muliere ad semen viri qualiter se habeat 3.f.12,35
Calor in pectore maior quam in reliquo corpore 5.f.172,20
Caloris febrilis descriptio 3.f.143,19.N
Caloris motioni impedimento est frigiditas 7.f.280,g
Caloris natiui extinctionẽ frigus indicat 7.f.44,a.N
Calor per totum corpus spargitur 3.f.31,49
Caluescentes vnde fiant 3.f.21,10
Calui ex caluis gignuntur 3.f.72,29
Calumniatoris proprium 1.f.3,6
Campestria loca 4.f.20,26
Campi qua in regione inueniuntur 3.f.72,5
Canalis chirurgicus 6.f.11,c
Cancri quales 4.f.25,25
Canicula exortus aquosus & hybernus quid præsagiat spirantibus etesiis 3.f.70,3
Caniculæ ortus medico maxime obseruandus 3.f.71,10
Canis sydus cùm oritur typhos nascitur 5.f.114,46
Cani vnde fiunt 3.f.21,14
Capillis nigris Europæi qui 3.f.77,37
Capitis dolores, sanguinis profusione submouentur 2.f.131,a.N
Capitis dolor & aurium tinnitus citra febrem, quid designet 2.f.128,f
Capitones pisc. 4.f.25,14
Capitones pisc. hominis naturæ contrariam pingedinem habent 5.f.94,49
Caprarum stercoribus similia demissa qualia signa 2.f.50,d
Capras Africani multas habent 3.f.85,40
Caprinæ carnes quales 4.f.24,29
Caput resonat in sermocinando 3.f.34,20
Carnes agninæ quales 4.f.24,3,1
Carnes asininæ 4.f.24,40
Carnes bubulæ quales 4.f.24,24
Carnes calidæ siccant 5.f.88,46
Carnes caninæ 4.f.24,40
Carnes caprinæ quales 4.f.24,29
Carnes caralinæ 4.f.24,42
Carnes ceruinæ 4.f.24.44
Carnes coctæ quales humores generent 5.f.89,6
Carnes equinæ quales 4.f.24,40
Carnes gustanti salsæ 7.f.278,g
Carnes porcellorum 4.f.24,36
Carnes Suillæ quales 4.f.24,30
Carnes suis syluestris qualis 4.f.24,43
Carnes validissimæ quæ 4.f.25,41. leuissimæ quæ ibid. 43
Carnes vitulinæ 4.f.24,35
Carnium differentia ab ætate & sexu 4.f.21,39
Carnium esus quibus conueniat 4.f.3,44
Carnosi Europæi qui 3.f.77,37
Caro erinaceorum terrestrium 4.f.24,47
Caro & genitura quomodo inuicem discernantur 3.f.18,26
Caro in generatione embryonis 3.f.16,483.f.17,38
Caro leporina qualis 4.f.24,45
Caro loci laborantis magis contenta est 1.f.22,30
Caro qualis in hominibus 1.f.6,50
Caro volucrum qualis 4.f.25,3.& dein.
Caro vulpina 4.f.24,47
Carthamum 5.f.166,30
Caseus cur quibusdam contrarius 1.f.18,28
Caseus validus cibus æstuosus & alens 4.f.26,3
Castores sibi testes amputant 3.f.118,29.N
Castrata caro qualis 4.f.25,40
Cataplasmata ex quo genere alimentorum 4.f.50,23
Cataplasmatum præcepta 1.f.23,19
Cátarrhi quando & quomodo fiant 3.f.90,27
Catellorum carnes pro cibo 3.f.117,66.N
Catochi abscessus 2.f.62,d
Causa morbi rectè discenda 5.f.178,3
Causa morborum quæ 3.f.78,41
Causa morborum omnium vna & eadem 3.f.79,19
Causa occulta 4.f.50,26
Causæ aliæ manifestæ, aliæ obscuræ, aliæ sciri aliæ non sciri possunt 4.f.50,20
Causæ medico cognoscendæ 1.f.18,39
Causæ morbi vbi reluctandum 3.f.10,9
Causæ morborum videndæ 7.f.269,c
Caua fluentem humorem recipiunt 1.f.19,18
Caua in homine quales morbos 1.f.18,30
Caua loca qualia 4.f.20,32
Cauitatem quæ habeant 1.f.6,45
Cauitates maximas caput & lien
Cauum hominis viventis spiritu, demortui sanie plenum est 1.f.6,47
Cauum quid dicatur in homine 1.f.6,47
Celeritas in operis absolutione 6.f.7,g
Cenchron ventus 3.f.73,7
Cepa qualitas que eius 4.f.26,39
Ceræ & adipis commistio 3.f.13,18
Cerebri læsa constitutione, aut spiritu, mors animantibus contingit 7.f.281,c.N
Cerebrum syderatione periclitans, quidam tribus diebus, quidam septem moriuntur 2.f.133,c
Ceres 7.f.73,e.N
Cerdo sese supra genu in femur pupugit 7.f.245,c
Chariohis hist. 7.f.90.d
Chærion æger quintus febre correptus 7.f.156,f
Chelidoniæ venti dicti 7.f.336,d.N
in Chirurgia quæ male tractantur qualia 5.f.5,43
Chirurgica apta officia quæ 5.f.7,11
Chirurgia in celeritate & tarditate laudem meretur 1.f.21,39
Chirurgi officia circa quæ versentur 6.f.6,c
Chirurgus quoad vltra, prope, supra, infra, in hãc vel illam partem qualis 6.f.6,f.g
Cholera 7.f.236,b.N. 251,b.N
Cholera quidam correptus 7.f.235,c
Cibaria hominum arte inuenta sunt 1.f.14,50
Cibaria qualia 1.f.10,13
Cibi cadẽ die qua ingesti cur nõ egerantur 5.f.63,21
Cibi & potionis cuiusque vis vnde discenda 4.f.22,10
Cibi & potus acrimonia quid importet 1.f.8,24
Cibi & potus calidi 1.f.8,31
Cibi inter se multum differunt 4.f.34,20
Cibi labores, an labores cibos superent prospiciendum medico 4.f.37,16
Cibi optimi qui 5.f.88,6
Cibi plurimum differunt 4.f.57,44
Cibi quandiu in corpore morentur 5.f.62,21
Cibi recipiendi ac demittendi artes duæ 1.f.6,44
Cibi substractio quomodo fiat 5.f.284,71.N
Ciborum & laborum societas 7.f.277,a
Ciborum exhibitio mutationis rationem habet 4.f.57,40
Ciborum variæ facultates 5.f.87,30
Cibos auersari pessimum signum 7.f.20,d
Cibos labores præcedere oportet 7.f.274,d
Cibum addere vel detrahere paulatim debemus 5.f.87,13
Cibum qui non nouit quomodo se ad hominem habeat, is neque quæ ab iis proueniunt cognoscet, neque iis rectè vtetur 1.f.18,45
Cibum subtrahere quando expediat 4.f.59,34
Cibum sumere quando & quibus conueniat 1.f.12,40
Cibus alimentum omnium animantium 3.f.79,20
Cibus alius deorsum vrgetur, alius sursum repit 4.f.12,25
Cibus autumno qualis 4.f.3,25
Cibus æstatis qualis 4.f.3,16
Cibus & somnus visceribus confert 7.f.278,c
Cibus hyeme qualis 4.f.3,5
Cibus ingestus ventriculum calfacit 3.f.25,21
Cibus iuuenibus leuiter coctus, senibus extreme 4.f.51,46
Cibus quomodo à corpore superetur, & corpora interdum superet 4.f.93,1
Cibus semel die sumptus 4.f.30,20
Cibus semel sumere consuetus postea bis sumptus magni morbi causa 1.f.13,6
Cibus siccus siccos morbos magis & decuplo magis infestat 1.f.11,25
Cibus vbi subtrahendus 3.f.8,20
Cibus vere qualis 4.f.3,4
Cibos vt toto corpori subministrant venæ 3.f.9,10
Cicatrices ad os vstæ pulchriores fiunt 5.f.257,1
Cicatrices æ gides dictæ 2.f.82,g
Cicatrices fiunt pro vlcerum magnitudine 2.f.82,e
Cicatrix pilum non emittit 3.f.20,49
Circes poculum 7.f.186,c.N
Circuitus morbi primus lethalis qui 2.f.11,20
Circuitus primus, secundus, tertius quot dierum 2.f.11,33
Circuituum dies 7.f.40,g
Circulatores 3.f.85,11
Circuitus ex acutissimis morbis per quatuor facta accessione, ad vigesimum terminantur 2.f.11,30
Circulo descripto, principiũ non inuenitur 4.f.28,17
Citharœdi quomodo magnam vocem sibi concilient 3.f.34,30
Ciuitas quæ mutationibus minus obiecta 3.f.64,12. quæ magis obiecta ibid.14
Ciuitas vbi venti frigidi & situs inter ortum & occasum 3.f.64,45
Ciuitas ventis calidis perspirata septentrionalibus autem tecta qualis 3.f.64,8
Ciuitas veti similis quæ 3.f.65,42
Ciuitates inter æstiuum solis ortum & hybernum expositæ ventis quales 3.f.65,50
Ciuitatum situs expositio 3.f.64,8
Claudicatio ex vteri è sua sede volutione 5.f.214,20
Claudicatio quando prædicenda 2.f.64,c
Clazomenius, æger decimus 7.f.62,g
Cleonactides, æger sextus 7.f.58,d
Clysteris pars summa lævis esto 5.f.248,10
Cnidiæ sententiæ 4.f.52,40
Cnidij paucis vtebantur remediis 4.f.53,3
Cocta omnia dulcia fiunt 3.f.68,16
Coctio à natura, quæ sit 7.f.78,c.N
Coctio quæ vi naturæ perficitur 7.f.35,g.N
Cælestes res & in sublimi positis quid ad medicinam 3.f.29,22
Cognitio pet septem notas habetur 4.f.13,29
Cognitio præcipuum medicinæ caput 1.f.25,46
Cognitionis tertium instrumentum 6.f.5,d.N
Coi sororis hist. 7.f.96,c
Coitẽ qui possint 4.f.14.41
Coitio post mictionem 7.f.268,c
ad Coitum qui ineptissimi 3.f.76,39
in Coitu mulieres quales 3.f.12,20
Coitus ἀνάμιξις 3.f.12,20
Coitus parua epilepsia 7.f.283,d
Coitus quæ in ventre continentur indurat 7.f.279,b

Coitus

Quires & verba continet.

Coitus sanguinem excalfacit, & humectat menses facilius profluere facit 3.f.12,42
Coitus voluptas 3.f.100,1.N
Collectiones quæ Latinis medicis 7.f.142,b.N
Colliquatio totius corporis vnde ex vrinis deprehendatur 2.f.8.10
Collocationes ossium 6.f.15,f.N
Collutionum omnium mensura quanta esse debeat 5.f.193,20
Coloratiores & viuidiores homines qui 3.f.65,40
Color deperditus quale signum 4.f.37,26
Colores vt signum 1.f.8,17
Coloris mutatio 2.f.15,30
Coloris mutatio cum calore bona 2.f.119,c
Color malicorium forma referens lienis morbi signum 5.f.111,33
Color plumbeus lienis morbi signum 5.f.111,49
Colorum mutationes vnde in hominibus 3.f.63,1
Colorum humanorum natura quoad diuersa anni tempora 2.f.19,28
Color vrinarum 2.f.8,14
Colostra lactis 7.f.142,c.N
Columellæ vel sellæ 1.f.22,44
Columbarum caro 4.f.25,3
Commotiones & in sublime eleuationes 4.f.31,41
Compositio hominis num medico cognito esse debeat 1.f.17,50
Comprehensio Ciceronis 2.f.6,b.N
Compressa omnia calidiora quam laxa 3.f.23,48
Compressa per se ipsa incalescunt 3.f.23,40
Compressionis modus 6.f.13,a.N
Concaua loca inhabitantes quales 3.f.77,32
Comedens si non laboribus vtatur fanus esse non potest 4.f.7,20
Conceptio fœtuum quot diebus fieri queat 3.f.41,15
Conceptio cur non fiat in quibusdam mulieribus 5.f.242,44 & dein.
Conceptionem adiuuans medicamentum 3.f.14,44
Conceptionem prohibentia 3.f.41,10
Conceptionem prouocare per instrumentum vaporium 5.f.232
Conceptio procuranda & promouenda 5.f.159,20
Conceptio vti fiat 3.f.12,50
Conceptionis dies à qua sciri muliere possit 3.f.13,3
Conceptionis falsa persuasio 2.f.89,a
Conceptionis iudicatio 3.f.38,14
Conceptionis molæ causa 5.f.184,10. quomodo discernenda à reliqua conceptione ibid.18
Conceptionis nondum factæ signum 3.f.12,47 iam faturæ signum ibid.49
Conceptionis proba 5.f.246,30
Conceptionis magnum signum si ex fœtu vteri odor ad nares pertingit 5.f.150,38
Conceptionis signum 3.f.43,34.3.f.44,1:30.3.f.35,1
Conceptionis tentamenta 5.f.24,30
Conceptui aptiores mulieres 2.f.86,g
Cõceptui tempus vernũ accõmodatissimũ 3.f.4.6,36
Conceptui tempus maxime opportunum 5.f.163,10
Conceptum iuuantia 5.f.186,46.50
Conceptum promouentia 5.f.147,40:44
Conceptus difficiles 3.f.66,42
Conceptus experimenta 5.f.304,50.N
Cõceptus procuratio summa medicinę pars 2.f.87,b.N
Conchylia qualia in cibo 4.f.25,20
Concipiendi facultatem quæ habent, ea neque humiditate abundant, neq; etiã exarescunt 5.f.163,5
Concocta agitanda purgantibus sunt 2.f.16,20
Concretio embryonis quando in sexu fiat 3.f.18,30
Concussiones περισείσματα quales 4.f.31,38
Conformatio ἀνάπλασις secundũ naturã fiat 6.f.11,d
Conformatio fœtus quando & quot diebus fiat 4.f.14,19
ad Conformationem soles xxxv. ad motionem lxx. ad perfectionem ccx. 4.f.31,48
Congelatione leuissimum & tenuissimum euanescit & expirat 3.f.68,37.40
Congium mensura 5.187,6
Congressuri corpore horrent 7.f.268,g
Coniecturalis cognitio 4.f.52,50
Connato vno deficiẽte in homine vita superstes esse nequit 3.f.7,10
Constans temporum temperies 7.f.178,c
Constitutionem primam hominis nouisse ad quid conducat 4.f.7,10
Constringente thorace ex viridi pallidi & liuidi fiũt colores 3.f.63,3
Consuetudo victus quid importet 1.f.10,20
Contraria victus ratio certissima & euidentissima medela 1.f.14,10
Contrario contraria conueniunt 7.f.279,f
Contusi φλεύματα 6.f.13,f
Conuellendæ febricitantium vires vigilia, sitis &c. 7.f.272,a.N
Conuertiones in vtero εἰς ἀποφορὴν γαστρὸς periculosæ 3.f.40,7
Conuulsio in febre suborta eademq; desinens bono est 2.f.127,c
Cordis Systole fuliginosa excremẽta expellit 3.f.122,43.N
Coriandrum 4.f.26,50
Corpora animalium per hyemem qualia 4.f.35,27
Corpora exercitata citius pulmonis inflammatione intereunt 2.f.169 b
Corpora quando morbosiora 4.f.16,28
Corpore crescẽte adhuc oculi nõ medẽdi 5.f.256,32
Corporis euacuatio 7.f.267.f
Corporis iactationes & incontinentiæ cum febre 2.f.49,a
Corporis raritas ad perspirationem, densitas ad perspirationem 4.f.11,14
Corpulentorum diæta 4.f.4.38
Corpus à cibis æqualibus æqualiter nutritur 4.f.92,49 corpus ad quem morbum inclinet animaduertendum 2.f.17,7 corpus biliosum, atram bilem gignit 7.f.285,f corpus, cutem extenuare 7.f.261,a corpus exteriore parte solidius quàm interiore 4.f.83,13 corpus totum conspirabile & confluxile 7.f.280,f
Corruptiones circa seminis concretionem Europæorum 3.f.77,5
ad Corycum decertatio 4.f.32,6
Corysa siue grauedinis indicia 1.f.16,40
Cotyla 7.f.141,c.N
Cranòne carbunculi æstate grassabantur 7.f.73,a
Cranone dolores 7.f.256,g
Cranòne quid 7.f.73,e.N
Cranònis fontis virtus quæ 7.f.73,e.N
Crassi homines vbi 3.f.72,4,6
Crapulæ medela 7.f.141,e.N
Crebra exurrectio & deiectio 7.f.306,c
Crebra oris saliuatio ac sputatio absceſſuum materiam & fomitem deplent 2.f.136,d
Cribare & tundere omnia debent quæ vnguentis iniiciuntur 5.f.240,35
Crisis defectæ exempla 7.f.221.h.N
Crito, æger nonus 7.f.62,a
Cruciatus infra vmbilicum 2.f.15,23
Cruda qualia 4.f.29,20
Crustæ magis perustæ cito decidunt 5.f.257,1
Crustæ nouẽ inustæ capiti priscis seculis 5.f.262,50.N
Crassi quomodo extenuandi per victus rationem 3.f.1,20
quidam in Cubitum vulneratus 7.f.249,a
Cuculus pisc. 4.f.25,8
Cucumis σίκυος 3.f.14,18
Culpã reiicit æger initio morbi in quibus 4.f.37,19
Cucumerarium σικυήλατον 3.f.14,19
Cura ac meditatio, pro animi exercitatione 7.f.278.e
Curandi ratio optima quæ 2.f.3,10
Cura hominum animum incalescit 4.f.30.38
Curatio an omnibus ex æquo adhibenda à medicis id est, his qui sanari & non sanari possunt 1.f.5,38
Curatio generalis omnium veterum vlceratorum ex abortione 5.f.180.37
Curatio medicanum fortunæ an artis beneficio fiat 1.f.31,50
Curatio morborum multiplex 3.f.4,12
in Curatione quæ considerandæ 7.f.22,f
Curationis causa ex ægri sermonibus colligenda 7.f.268,f
Curatio virilium & muliebrium morborum differt 5.f.178,38
Currus domus Scycharum 3.f.74,10
Currus sex rotarum 3.f.74,11
Cursus quales 4.f.51,20
Cutis durities 2.f.15,20
Cyceonis mixtura 7.f.286,c
Cyclamirum 3.f.47,40:43

D

DANI pop. 5.f.289,54.N
Deambulationes quales & à cæna primum 4.f.30,41 deambulationes matutinæ 4.f.31,6 deambulationes post exercitia 4.f.31,18
Deæ veterum medicorum 1.f.1,1
Debilibus debilia medicamenta sunt exhibenda 4.f.93,40
Decem dies expectandi ante quàm purgemus, vramus, secemus 3.f.71,3
Decertatio ad Corycum qualis 4.f.32,6
Decimestres fœtus septem quadragenariis eduntur 3.f.41,2
Decimestres partus septem dierum quadragenariis eduntur 3.f.39,40
Decimus quartus dies decretorius 3.f.38,37
Decolores qui & vbi 3.f.66,10
Decretorij dies pares qui 3.f.38,37
Decubitus bona valentium qui 2.f.4,30
Decubitus ægrotorum obseruandi 1.f.27,6.
Defluxiones cur facile fiant 3.f.90,22
Deiectio albicans in phreniticis mala 2.f.45,g
Deiectio albicans in phrenitide 2.f.114,a deiectio alui crassior fit morbo ad iudicationem tendente 2.f.7,16 deiectio alui quæ bona quæ mala 4.f.70,30 deiectio crassior fiat morbo ad iudicationem tendente 2.f.20,13
Deiectiones alui tenues absque mordacitatis sensu prodeuntes quales 2.f.53,b
Deiectionum biliosarum & syncerarum spumosa efflorescentia quale signum 2.f.48,c
Deiectiones cruentæ veluti dysentericorum 3.f.9,20
Deiectiones intempestiuæ quæ 7.f.161,f.N
Deiectiones liquidiores quæ bonæ 2.f.68
Deiectiones pingues 7.f.48,d.N
Deiectiones tenues 7.f.47,f.N
Δειπνήματα 3.f.38,4. 3.f.39,40
Delassatus ex via 7.f.284,c
Deligatio 6.f.13,c
Deligatio ἐπίδεσις 1.f.21,30
Deligatio quomodo fiat 6.f.10,a
Deligatio vbi in primis fiat 6.f.12,e
Deligationes ad ostentationem non fiant 1.f.21,33
Deligationis modus 6.f.13,c.N
Deligationis duo genera 6.f.7,g
Deligationis iam factæ genera 6.f.7,h
Deligatura 7.f.292,b.N
Delus 2.f.14,20
Demænetæ 7.f.96,a
Dementes ἄφρονες qui 4.f.18,41
Democles pontem aut profundam scrobem transire non poterat 7.f.332,c
Democritus Hippocrati, de natura humana 8.f.22
Densa putrescunt & etiã 3.f.23,40
Dentes ad vocem quid faciant 3.f.34,32
Dentitio, cuiusq; signa bona & mala 3.f.49,10
Dentitio quæ fit hyeme qualis 3.f.49,14
Dentitione quinam sint sommolenti 3.f.49,24
Dentium forficula 1.f.22,44
Deorum mater in auxiliũ morbi adhibetur 3.f.86,27
Depositio 6.f.13,c
Deriuatione vti oportet 7.f.26,b
Desidendi frequens labor regij morbi prænuncius 2.f.60.g
Destillare καταῤῥέειν 3.f.33,43
Destillatio vt signum 1.f.8,15
Deus maxima & sceleratissima peccata expiat & purificat 3.f.87,1
Deus quomodo & quando inuocandus, pia sententia 4.f.44,40
Dextra pro sinistris posita 7.f.212,d.N
Dextrum tempus pro sinistro, ascriptum 7.f.116,f
Dexippo 7.f.90,e
δευτέριον 7.f.32.g.N
Διαχωρητικὴ καὶ κατεφαρτικὴ 4.f.27,36
Διαφανὴς τοῦ ὀφθαλμοῦ 3.f.33,50
Διαφανὴς ἀντικυνίου & ὀρέου 3.f.108,72.N
Διάφραγμα 3.f.44,15.N
διαχωρεῖν 7.f.104,c.N
διαχώρημα 7.f.91,g N
Διαμπωτῆς 5.f.270,27.N
Διάῤῥοια 3.f.64,33
διαῤῥήματα 6.f.14,a
διαστολὴ 7.f.88,c.N
διάσφυξις 7.f.88,d.N
διαφθορὰ 7.f.80,f.N
διαπνήματα 6.f.14,a
Diæta anni temporibus contraria quibus conueniat 4.f.16,22
Diæta attenuatorum vt incrassetur 4.f.4,28
Diæta contra sitim 4.f.6,5
Diæta corporum corpulentorum & humidiorum 4.f.4.38
Diæta corporum leuiorum, gracilium & imbecilliorum 4.f.4,40
Diæta crassorum vt extenuetur 4.f.4,20
Diæta eorum qui exercentur 4.f.5,24
Diæta eorum qui prudentiores fieri & acutiores volunt 4.f.18,6
Diæta habituum corporis 4.f.4.18 & dein.
Diæta hirsutorum 4.f.5,44
Diæta idiotarum qualis in quatuor anni partibus 4.f.3,1 & dein.

Diæta iuuenum & senum qualis 4.f.4.5
Diæta in viscerum doloribus 4.f.6,8
Diæta mulierum 4.f.5,17
Diæta ne derepente mutetur tempus in sex partes per octo dies diuidenda 4.f.36,1
Diæta praua quæ dicatur 3.f.80,33
Diæta pro ætate, anni tempore, consuetudine, regione, loco, corporum habitu instituēda 4.f.4,10
Diæta rarioris habitus 4.f.5,43
Diæta siccans quæ 5.f.88,40
Diætæ infantulorum 4.f.5,17
Diætetica vnde inuenta 1.f.11,8
διηρῆσθαι 7.f.96,c.N
Dies decimus decretorius non est 7.f.141,c.N
Dies conceptioni opportunissimi 5.f.163,10
Dies conformationis, motionis, perfectionis 4.f.51,48
Dies critici in pleuritide 5.f.16,14
Dierum decretoriorum recensio 7.f.141,a.N
Dies & nox ad summum & minimum considerantur 4.f.9,5
Dies impares verendi 4.f.70,8
Dies iudicatorij in morbis 3.f.38,32
Dies iudicatorij in mulieribus prægnātibus 3.f.38,20
Dies iudicatorij qui minus per sudores iudicent 2.f.37,60.N
Dies conceptionis mulieres male accipiunt 3.f.36,40
Dies pares & impares iudicationis 4.f.55,3
Dies primus & septimus iudicatorij 3.f.38,20
Didymi eiusque generatio 3.f.28,37
εἴληθιν 7.f.96,f.N
Dierum circuitus περίοδος τῶν ἡμερῶν 3.f.7,21
Dij aliquot ethnicorum 4.f.47,20
Dij quæ statuerunt semper ea rectè se habēt 4.f.11,34
Dij veterum medicorum 1.f.1,1
δίκρανον 2.f.142,a.N
Diluculum aer ipse vt plurimum affundit 3.f.63,39
Dilatatæ, coarctare 7.f.261,a
Dimidiatum 6.f.7,h
Dimidium anni quot dies habeat 3.f.36,8
Διπυρήνης ἄγχης 5.f.184,29
Directio διόρθωσις 8.f.12,c
Discessio ossium quot diebus fiat 6.f.41,c
Discretio bonorum & malorum, honestorum & turpium vnde 3.f.92,20
Distentio διάτασις secundum naturam sit 6.f.11,d.6.f.11,6
Distorti ex distortis gignuntur 3.f.72,30
Dissimilia seditionem mouent 3.f.82,38
Diuerticulum quid 7.f.52,a.N
Diuinationis munera 4.f.11,38
Diuinum in morbis quicquid est medicus præuidere debet 2.f.3.20
Διχρονεῖν 3.f.4,8.
Doctrina in medico quæ requiratur 1.f.2,3
Doctus & indoctus 4.f.11,42
Dolores vnde 3.f.92,7
Dolor ante puris eruptionem necessario fit 2.f.10,10
Dolor capitis cum sedis ac pudendorū dolore, quid adferat 2.f.129,c
Dolores circa articulos 2.f.18,11b
Dolores grauissimi vbi 1.f.19,42
Dolere omnia simul nequeunt 7.f.122,e.N
Δωρίδος ἰοδότου significatum 3.f.103,69,N
Dolores quando finiantur 1.f.17,30
Dolem esse oportet 5.f.104,18
Dosis infusi 5.f.242,13
Draco piscis 4.f.25,8
δεῖμυ 7.f.141,b.N
Dromeadæ coniunx, ægra vndecima 7.f.64,b
Ducenda quæ & quo 2.f.16,23
Dulce faculate, dulce gustu, dulce aspectu 4.f.51,10
Dulcissimum & leuissimum ex omnibus aqueis per solem educitur 3.f.67,48
Dulcissimum facile assatur 3.f.30,38
Dulcissimum inter dulcia valentissimum 1.f.14,30
Dulcium esus hydropicis noxius 1.f.177,49
Duorum magnorū magna soboles existit 7.f.274,c
Duræ aquæ 3.f.67,4
Duræ aquæ improbantur 3.f.67,16
Durissimum viscus ren 3.f.31,44
δυσεντερία 7.f.140,c.N
Δυσεντερίαν 3.f.64,32
δύσκρασια 7.f.79,a.N

E

EBRIETAS intellectum mutat 3.f.83,32
Ebrietas intempestiua 5.f.102,2
Edaces & siciculosi 3.f.66,30
Edaces qui & minus bibaces 3.f.65,9
Edere sibi videri aut bibere, quale somnium 4.f.49,3
ἐδε 3.f.29,29
Effeminati qui vocentur 3.f.75,45
Egestio 5.f.65,1
Egestiones candicantes, spumantes, & circumbiliosæ quales 6.f.11,g.N
ἐγκόνιον ἀῆρης 7.f.90,b.N
Ἐγκεφαλιμπαιόμενα 3.f.132,40.N
ἐγκυρεοῦλιστα 5.f.251,51
Ἐγκυτήριον 7.f.95,d.N
Ἐγκονδρῶ 7.f.104,d.N
εἰσῖλε 3.f.92,17
Eiulatus vnde 3.f.81,44
εἰλοὶ 5.f.50,9
εἰλοὶ πῶς γίνονται 7.f.140,d.N
εἰλεὼν 7.f.94,f.N
εἴπαι 3.f.116,40.N
Ἐκθερμαστόμενον 7.f.94,g.N
ἐκθύμματα 7.f.94,d.N
ἐκλύεσθαι 7.f.94,c.N
ἐκχλοῦσθαι 7.f.132,d.N
ἐκκρίσιμα 2.f.110,a.N
ἐκτάσεις σπῶσαι 7.f.84,e.N
ἐκρεοῦ 7.f.81,h.N
ἐκροὴ 7.f.136,h.N
ἐκπίαγξις 7.f.7,b.N
ἔκτασις 7.f.84,e.N
ἐκτεσπαῖ 7.f.81,h.N
ἐκτροπὴ 7.f.94,e.N
ἐκχλοῦντας 7.f.94,e.N
ἐκχλοιοῦσθαι 7.f.111,a.N
ἐκχυμώσιος 3.f.42,14.3.f.115,9.N
ἐλατήριον 7.f.141,b.N
ἐλυφοσκορδον 5.f.97,f
Elementa quatuor non solum homines sed omnes res constituunt 3.f.96,30.N
Elementa subſtantiæ ipſæ 3.f.96,22.N
Elephitis piſc. 4.f.25,10
Elixa ἑφθὰ in vere adhibenda 4.f.3,10
Elocutionis instrumenta 3.f.34,20
ἕλκος σεσηρὸς 6.f.41,f.N
ἑλκυσὰς 3.f.115,26.N
ἐμεῦπα π 3.f.290,69.N
ἐμπρυσυλκὸς 3.f.115,26.N
Emotiones mentis feroces, in ferinas euadunt 2.f.127,b
ἐμπνοεῖ 2.f.122,c.N
Embryon primò parcè spirat, pauco sanguine nutritur 3.f.17,9
Embryon quomodo ex partibus examinandum 3.f.3.148
Embryon quando fit infans 3.f.18,29
Embryon septem dierum, quale 3.f.16,22
Embryonis discretio 3.f.18,30
ἐνδυναμοῖ νεανίσκους 5.f.258,68.N
ἐνκαλιζόμενον ἐκμῦον vbi explicatum 3.f.99,28.N
ἐνάφεις Ionibus quid 3.f.140,14.N
Ἐνεάμελωα 3.f.38,9
ἐνεὸν 7.f.131,c.N
ἐνεκρίνωσεν 3.f.132,49.N
Enirati qui vocentur 3.f.75,44
ἐνωμῳ 7.f.116,b.N
Eunuchi cur venerem minimè exerceant 3.f.11,30
Enmyris vxor stupida reddita 7.f.228,f
ἔντερον 7.f.138,b.N
ἐως ἀνὰ τῶ ὡς 5.f.317,70.N
ἐως πρὸ ὡς 3.f.127,2.N
ἐούσης πρὸ ὑπερχόμενα 3.f.96,20.N
ἐπάλξεσι 5.f.163,61.N
ἐπαιρομένη 5.f.277,19.N
ἐπανάλητες 7.f.106,g.N
ἐπαναφέρειν 2.f.100,g.N
ἐπεχλαίνετο 7.f.93,a.N
ἐπηρμένον 7.f.116,a.N
ἐπίκλοι 3.f.64,33
ἐπίκλος πυρετὸς 3.f.48,13
Epiceratis vxor, ægra quinta 7.f.55,d
ἐπικεκῆ 7.f.140,d.N
ἐπίγονα 4.f.15,49
ἐπιγλωσσὶς 3.f.50,21
ἐπιγλάθιδος vsus 3.f.120,58.N
ἐπίκυψις 7.f.87,c.N
Ἐπίλοιπος π 3.f.45,25.N
Ἐπικύημα 3.f.41,25
ἐπίκλοον 3.f.53,34
ἐπίτονα 7.f.105,c.N
Epistola Abderitanorum ad Hippocratem 8.f.5
Epistola Artaxerxis ad Coos 8.f.5
Epistola Coorum ad regem Artaxerxem ibid.
Epistola Artaxerxis ad Hystanem Hellesponti præfectum 8.f.4
Epistola Artaxerxis Regis regum ad Pœtum 8.f.3
Epistola Hipp. ad Crateuam 8.f.15
Epistola Democriti ad Hippocratem 8.f.19
Epistola Hipp. ad Damagetum 8.f.9.8.f.12
Epistola Hippocrates ad Demetrium 8.f.20
Epistola Hipp. ad Dionysium 8.f.8
Epistola Hippocratis, ad Hystanem Hellesponti præfectum 8.f.4
Epistola Hippocratis ad senatum populumque Abderitanum 8.f.6
Epistola Hipp. ad Philopœmenem 8.f.7
Epistola Hipp. ad Thessalum filium 8.f.11
Epistola Hystanis Hellesponti præfecti ad Regem Artaxerxem ibid. 8.f.4
Epistola Hystanis Hellesponti præfecti ad Hippocratem 8.f.4
Epistola Pœti ad Artaxerxem 8.f.3
ἐπιφλοῖοι 7.f.87,c.N
ἐπιφύοντες 2.f.112,b.N
Eructationes quando plerisque fiant 3.f.89,41
Erasinus, æger octauus 7.f.61,b
ἠερχιώκει 3.f.132,70.N
ἐρεθισμὸς 2.f.148,c.N
ἤρεος πρὸ ἤρεος 3.f.97,1.N
ἐρευγμοὶ 3.f.80,44
ἐρμῷ θαι 6.f.8,c.N.6.f.12,g.N
Errata ægrotorum quomodo deprehendantur 2.f.66,d
Errores medicorum de manus natura 6.f.16,b
Errores medicorum latent; & noti fiunt 2.f.12,31:36
Eruiſedimenta 7.f.2.13,c.N
Eruptio ſanguinis vbi præſagienda 2.f.64,e
Eruptionis ſanguinis præſagia 2.f.58,e
ἐστεροῦρσοπα 7.f.97,f
Eſus bubulæ carnis & nimius vini potus æstate iecoris infenſiſſimi 5.f.109,41
ἔσφυξε 7.f.96,f.N
Ἐτεῖρον δημῶσιον 3.f.74,45
ἐτέπαυτο 7.f.96,e.N
Eteſiæ venti 7.f.336,d.N
Eteſiæ 3.f.70,4
ἤτρον 3.f.42,18
Euacuatio κένωσις dolorem exhibens 3.f.1,8
Eumelo crura, manus, maxillæ riguerunt 7.f.240,d
Eunuchi cur non caluesſcunt 3.f.21,11
Eunuchi cur pilo in mento & pube priuentur 3.f.21
Europa 2.f.33,31.N
Europa quantum ab Aſia differt 3.f.71,10
Europæ flumina quales homines habeant 3.f.77,40
Europæa gens gens Scythica 3.f.73,40
Europææ reliquæ gentes qualiter ſe erga mutationes anni temporum habeant 3.f.76,43
Europæi circa mores quales 3.f.77,7
Europæi cur bellicoſiores Aſiaticis 3.f.73,11
Europæi ipſi inter ſe differunt 3.f.77,26
Europæi magis inter ſe forma quam Aſiatici differunt 3.f.78,2
Europæi plus animi quàm Aſiatici habent 3.f.77,10
Euxeni vxor ex fœtu laborare viſa 7.f.322,a
ἐφίδρωσις 7.f.15,c.N
ἔφοδοι 7.f.279,g.N
ἐχίνου πυελῶσις 5.f.250,19
ἐξεφίλησθαι 6.f.9,g.N
ἐξεωνθήματα 7.f.78,b.N
Ex capite oſſium natura æſtimanda 7.f.281,c
Ex capitis dolore quæ liberent 2.f.130,f
Excreatio in lumborum, capitis ac oris ventriculi, dolore 2.f.56,c
Excrementa aquoſa 8.f.226,h
Excrementa mucoſa 7.f.51,b
Excrementorum indicia 7.f.91,c.N
Excretio quomodo fiat 5.f.62,29
Excretiones ſ. naturā quæ quot & quales 4.f.50,18
Excretiones criticæ 2.f.122,f.N
Exceſſus in cibo & potu patientis quomodo ſe prodant 2.f.66,f
Excluſio oui intra viginti dies fieri debet 3.f.28,1
Exemplum ſummi præcipitij 7.f.154,g.N
Exercitia viri quam differentiam faciant inter illum & fœminam 5.f.113,13
Exercitatio humorem ducit 5.f.153,13
Exercitationes immodicæ quos morbos pariant 3.f.9,23
Exercitatorum præſagia 2.f.65,d
Exhibitio πάρεξις ſecundum naturam fit 6.f.11,d
Exiens mutatum morbum facit 3.f.33
Exilire in ſomnis morbis acutis vnde 2.f.25,40
Ex oculis corporis valetudo 7.f.274,d
Expaſſa qualia 1.f.19,18

Expiationes partim in terram, partim in mare, partim in montes deportabantur 3.f.86,43
Expiationum diſputatio concluditur 3.f.87,6
Expiatores κηθάρται 3.f.85,11
Expergefactiones quæ mentum emouent quales 2.f.112,f.e
Eximeationis ſigna 2.f.8,43
Exſeminis profluuio in tabem incidit Satyrus 7.ſect.301,52
Ex ſuppurationibus ſenes moriuntur 2.f.175,d
Extenuata quomodo deliganda 6.f.14,c
Extenuatio quæuis cutem laxat 7.f.269,a
Extenuationis ſignum 7.f.267,f
Externæ res in Medicina 1.f.18,9
Externi aëris vis ac ſpiratio, cōtemplanda 7.f.294,g
Extremorum celeres mutationes 2.f.50,c
ἐκφέρτατος τῆ δυσκρίτως 3.f.99.36.N
ἐκπάτα 3.f.99.36.N

F

FABRI lignarij 4.f.12,20
Facies ægrotantium multæ 4.f.70,4
Facies bene colorata, cum ſudoribus diffluentibus abſque febre, vetuſta ſtercora ſubeſſe præ ſe fert 2.f.137,h
Facies bona 7.f.261,g
Facies colorata & terrica 2.f.51,a
Facies ex tumida depreſſa ac vox læuior ac remiſſior euadens, febrium remiſſionem denunciat 2.ſect.137,d
Faici corruptela, ob peruigiliam, aut inediam, orta, ma die aut nocte in integrum reſtituitur 2.ſect.137,e
Facultas omnia auget, alit, propagat 4.f.12.30
Facultates quid 1.f.18,49
Facultates ſuccorum alimentorum variæ 4.f.50,17
Fames plurimum in hominibus vel ad ſanitatem, vel imbecillitatem vel mortem poteſt 1.f.12,17
Familiares non agnoſcere in rigore 2.f.12,a
Famis incommoda 1.f.13,29
Famula capitis dolore mente abalienata 7.f.252,e
Faſcia ex duobus initiis 6.f.8,g
Faſciarum inuolutarum capita qualia 6.f.9,d
Faſciarum multitudo, longitudo, latitudo 6.f.10,f
Fatalis ſors ad omnia implenda ad maius & ad minus 4.f.9.16
Fauonius ζέφυρος quando ſpiret 4.f.35,37
Fauius color 7.f.123.b.N
Febres erraticæ in quartanas tranſeunt 2.f.113,f.N
Febres quando finiantur 1.f.17.36
Febres ſalutares, ad abſceſſus comparatæ 2.f.123,c.N
in Febribus enata ſurditas, aluum remoratur & ſiſtit 2.f.134,6
Febri citantium cauſa non calidum ſimpliciter 1.f.16.29
Febris aſſidua 2.f.123.a
Febrium cauſæ aliquot efficientes 1.f.16,29
Feces vinaceæ quales in efficacitate 4.f.26,30
Feta animalia manſuetis ſicciora & eruditiora 4.f.21,32
Feræ cunctæ cōſuetis ſuis tēporibus pariunt 3.f.28.10
Feræ pauciſſimæ in Scythia 3.f.74,27
Ferrum naſcens in aquis 3.f.67,5
Ferulæ quales ſint 6.f.10,g. vbi non apponendæ ibi. h
Fibræ ſanguinis glutinoſæ 3.f.31.39
Fibri pontici cur teſtes ſibi amputent 3.f.118,29.N
Fidicina cui genitura ſexto die excidit 3.f.16,11
Figura 2.f.15,8
Figurarum formæ tum intra tum extra corpus ad affectus naſcendos 1.f.20,3
Figurarum ſcopi 6.f.13,c
Figuli & ipſa figlina 4.f.13,16
Figuræ vnde morbi quæ 1.f.18,50 rara ſpecies 1.f.18,50: 1.f.18,1. ex rebus externis deprehenduntur 1.f.18,9
Fimum denſius preſſum in ſe calorem habet 3.f.23,38
Filum in deligatione 6.f.8,d
Fiſtula qua flatus per veſicam in pulmonem ſpirandus 5.f.40,40
Flatus morborum cauſa cætera vel adiuuantis vel conſequentis cauſæ rationem habent 3.f.84,19
Flabellam ventulo excitatō, maiorem æſtum potius quam teporem infert 1.f.16,5
Flamma cur modo minus modo magis mouetur 3.f.31.14
Flatus in alui deiectionibus qui optimi 2.f.7,20
Flatus in vniuerſum corpus quando percurrant 3.f.80,47
Flatus mouentia 1.f.19,29
Flatus per veſicam ſomnia quæ indicant 4.f.47,50
Flatus qui ſub iudicationem aboritur 2.f.49,g
Flatus quid 3.f.79,22
Flatus vnde 1.f.13,4
Flatuum eruptio duplex 7.f.36,d.N
Florenorum color 7.f.123.b.N
Fluidi cur fiant Scythæ 3.f.75,20
Flumina Europæ 3.f.77,40
Fluxio ad oculos 3.f.55.5 ad nares 3.f.55,6 ad aures 3.f.55,10 ad ventrem 3.f.55.15 ad faues 3.f.55.18 in ſpinalem medullam 3.f.55,22 in coxendicūm acetabula 3.f.55,24
Fluxio ad pulmonem & cor 3.f.88,26 ad ventrem ibid.38
Fluxio in glandulas ſi moderata moleſtiam nullam adfert 3.f.53,10
Fluxio quādo ſimul & trahit humores & morbi cauſa eſt 3.f.54.42
Fluxiones à flatibus cur contingant 3.f.82,2
Fluxiones capitis ad exteriora minime lethales 3.f.55,12
Fluxiones capitis aut purgamenta aut eius morborum cauſæ 3.f.54,36
Fluxiones capitis per aures, per oculos, per nares 1.n.3.f.54,31
Fluxiones capitis per palatum in fauces, in gulam; per venas, in ſpinalem medullam, in ſanguinem 3.f.54.34
Fluxiones irritantes conſiderandæ 7.f.281,a
Fluxiones venti mutati mouent 3.f.90,29 metus fluxionem mouent ibid.30 clamor & ploratus fluxiones mouent ibid.31
Fluxionum cauſſa 5.f.175.57.N
Fluxionum externarum tres ſpecies 3.f.127,38.N
Fluxus ſanguinis diuturnus 2.f.59,d
Fluxus ſanguinolentus prægnanti citra dolorem ſuperueniens fœtus enecat 3.f.43,20
Fœcunditati quæ reſtitui poſſunt 5.f.244.9
Fœcunditas vt exploranda 5.f.190,38
Fœcunditatis experimentum Ariſtotelicum 5.f.305,23.N
Fœcunditatis magnum indicium 5.f.304,68.N
Fœmellæ quadraginta primis diebus non conſpicua, ſed protuberānas carnis tantum habent 3.ſect.39,14
Fœmelli fœtus ſignum 5.f.245,6:11
Fœmina cur poſterior formetur 3.f.20,1
Fœmina duobus à quadraginta diebus cōcretionem acquirit 3.f.18,30
Fœmina ex ſemine quando generetur 3.f.13,12
Fœmina quarto menſe mouetur 5.f.184,20
Fœminam qui procreare volet quando cum fœmina coeat 3.f.46,42
Fœminaha Scythæ ſemper circumferunt 3.f.76,40
Fœminā qui procreare vult qua victus ratione vtatur 4.f.14.27
Fœminæ equitantes & cum hoſtibus pugnantes ante virginitatem 3.f.73,41
Fœminæ quando moueantur in vtero 3.f.21,28
Fœminæ vnde incrementum accipiant 4.f.14.23
Fœtum expellens 5.f.134,17
Fœtum mortuum eiiciens 5.f.114.23.39
Fœtus abortiui quomodo partes inueſtigandæ 3.f.34,48
Fœtus complicati quomodo dirigendi 5.f.183,29
Fœtus conduplicati quomodo excipiendi 5.f.183,13
Fœtus corrumpentia 5.f.165,7
Fœtus corrumpere Medicus non faciat 1.f.1,20
Fœtus corrumpitur ſi menſes erumpunt prægnanti 5.f.164,42
Fœtus crus prominens retrudendum 3.f.42,6 manus prominens retrudenda ibid.4 cruribus ambobus prominens quid requirat 3.f.42,7 caput prominēs quid fieri velit 3.f.42,10:19. reliqua extra ſint, caput intus quomodo extrahendum 3.f.42,23
Fœtus expellentia 5.f.191,47
Fœtus in vtero lacte vt alimento fruitur, compreſſique labris fugit 3.f.103,33.N
Fœtus in caput cum fertur facilis partus & qualiter 3.f.28,28
Fœtus imbecillitatis & tenuitatis cauſa 3.f.116,54.N
Fœtus intelligentes magis qui fiant 3.f.19,10
Fœtus in vtero aut mortui aut admodum debilis ſigna 5.f.166,4
Fœtus vt perferantur, enutriantur & ad partionem veniāt, ſūma cura & prouidētia opus eſt 5.f.165,30
Fœtus in vtero cur grauior videatur 3.f.36,33
Fœtus menſtruus aut bimeſtris corruptus 5.f.174,1
Fœtus mortui aut tranſuerſi quomodo eiiciendi 5.f.182,28
Fœtus mortui crure aut brachio prominente quid faciendum 5.f.183,30
Fœtus abſque oſſe 7.f.95,e.N
Fœtus corrupti & putreſcentis ſymptomata 5.f.141,1
Fœtus cur debilis interdum naſcatur 3.f.145
Fœtus cur difficulter prodeant 5.f.167,28
Fœtus decimeſtres quales 3.f.38,5
Fœtus in quibus 5.f.157,13
Fœtus in vtero ægrotant 3.f.14,8
Fœtus in vtero octauo menſe ægrotant 3.f.36,23
Fœtus nono menſe editus an viuat 3.f.37,46
Fœtus minime vitalis recens nati ſignum ex vnguibus 3.f.42,1
Fœtus mortuus quomodo ab obſtetrice eximendus per vngues 3.f.42,29
Fœtus mutilus 3.f.37,33
Fœtus partim in vtero, partim in pudendis, partim extra hærēs & intumeſcens 3.f.42,11
Fœtus perfectiſſimus quando 3.f.39,40
Fœtus quando patri aut matri ſimilior 3.f.13,40
Fœtus qui celeriter efformatur tardius incrementum accipit 7.f.294,f
Fœtus vel mortui vel malè habentes, vel minime vitales quid in prægnante ſign. 3.f.43,39
Fœtus mortuus ne ſit, nec ne quomodo inueſtigandum 3.f.43,12
Fœtus mortuus quibus extrahatur inſtrumentis 3.f.115,23.N
Fœtus mortuus vt excidendus 6.f.193,a
Fœtus quando formetur & quot diebus 4.f.14,19
Fœtus quando valentiores fieri incipiant 3.f.38,48
Fœtus quot modis exeant 5.f.167,20
Fœtus ſeptimo menſe membranas rumpunt 3.f.37,17
Fœtus ſuccidanei ἐνίγονοι cur naſcantur 4.f.15,30
Fœtus ſuum locum deſerens 5.f.167,13
Fœtus tranſuerſus 6.f.193,d
Fœtus validiſſimi qui 3.f.41.1
Folia plantæ initiæ vnde 2.f.23,12
Folia ſeminum vnde 3.f.22,22
Fontes ad ſolis exortus maxime commendantur 3.f.67,13
Fontes cur hyeme calidiores & copioſiores 3.f.24,8
Fontes & putei per ſomnia viſi quid ſignificent 4.f.47,59
Fontes humorum noxiorum per quos purgantur 5.f.62,12
Fontes in corpore cū pleni ſemper deſe in alias partes tranſinittunt 5.f.60,36
Fontes naturæ humanæ in corde 3.f.51,19
Fontes optimi, intermedij, peſſimi 3.f.67,19
Fontes profundi æſtate ſemper frigidi 3.f.25,3
Forma fœtus quando diſtincta appareat 3.f.19.43
Forma morborum omnium vna & eadem 3.f.79,19
Forma quando increſcat 3.f.20,8
Formæ hominum magnæ vnde & vbi 3.f.77,29
Formę mulierum conceptus & fœcunditati in ū præbent 2.f.57.b.N
Formæ rerum quales & quæ 1.f.3.34
Fortitudo animi vnde creſcat 3.f.77,15
Fortuna: ū n medicinam faciat 3.f.4,1
Fortuna qualis 4.f.9.3,18
Fracturarum diuiſio 6.f.20.9.f.
Friabilia alui recrementa 2.f.57.d.
Frictio ex aqua & oleo qualis 4.f.32,20
Frictio qualis 4.f.31.43
Frigidæ ex copioſo hauſtu mors accerſita 7.f.301.d
Frigidi ſudores 7.f.45.b.N
Frigidior quando calidior 7.f.284.d
Frigidiſſimus homo quando 3.f.9,44
Frigiditas nimia 4.f.30,23
Frigidum & calidum inter omnes facultates minimum in corpore poſſunt 1.f.15,37
Frigidum ſanguinis vaſa diſrumpit 7.f.270.d.N
Frigidum valde 7.f.268,6
Frigore ambitantibus quid accidat vbi in calidum locum ſe recipiunt 1.f.16,8
Frigus omni ratione vitandum 6.f.42.e.N
Frumentatus venter quid 2.f.86.b.N
Fructus autumnales cur, poſt cibū plus moleſtiæ exhibeant 5.f.90.36
Fructus autumnales craſſorum morborum cauſæ 7.f.120,17
Fructus ſeminatorum vnde & quando 3.f.22,36:41
cur copioſior quàm ſemen ipſum 3.f.22,41
Fullonum ars 4.f.12,8
Fuluus 7.f.123.b.N
Fuluus color Scythis 3.f.75,25

G

GALGVLVS auis 5.f.288.26.N
γάλα 7.f.138.g.N
Galenus nonnunquam hæret 7.f.84.g N

Index in Hippocratem,

Galeus quid 5.f.18,18.N
Gallinaceones 7.f.200,b.N
Galla Romana 7.f.130,g.N
Galli caro qualis 4.f.25,3
γαγγραινωμα 3.f.61,33
γη 3.f.29,29
Gemelli eorumque conceptio 3.f.28,37
Gemelli velut eodem die concepti sic pariuntur 3.f. 43,24
Gemelli vti concipiuntur vno die, sic vno die edantur 3.f.115,67.N
Gemellorum alter mas cur, altera fœmella 3.sect. 29,2
Gemellorum procreatio 4.f.15,34. cur similes inter se existunt ibid.48
Gemelli vno complexu veneris concipiuntur & cur 3.f.28,45
Generatio à robustiore fit semine 3.f.13,10
Generatio & interitus 4.f.8,38
Generatio & repletio in elementa cadit 4.f.16,10
Generatio hominis num Medico nota esse debeat 1.f.17,50
Generatio in semitis conformatione Europæis qualis 3.f.76,50
Generatio siue conformatio membrorum siue partium corporis 3.f.18,4
Generationem non fieri ab vno probatur 3.f.4,26
Generationes hominum tres 4.f.15,17
Generati quid 4.f.8,47
γηροβοσκοί 4.f.8,50
Genitura in membrana spirat & incrementum accipit 3.f.16,36
Genitura continetur, non concipitur tamen, quid in causa 5.f.254,2
Genitura cur interdum diffluat 5.f.247,47
Genitura aut statim, aut pottridie, aut perendie, aut sexto aut septimo die effluit & quid agendum in singulis 5.f.192,20
Genitura è capite secundum aures in spinalem medullam fertur 3.f.11,40
Genitura ex omnibus corporis partibus procedit sana à sana, morbosa à morbosa 3.f.87,16
Genitura ex vniuerso corpore ex omnibus partibus, ex vniuerso humido secernitur 3.f.12,11
Genitura membrana continetur & quomodo 3.f. 26,15
Genitura membrana obuoluitur & vnde 3.f.15,40
Genitura non vno impetu eiaculatur 3.f.19,6
Genitura oblæsionem vteri quamlibet non recipitur 5.f.245,25
Genitura [illegible] rescens in vteris 5.f.162,13
Genitura [illegible] ndo spiret 3.f.15,4
Genitura [illegible] primo die vitiit 3.f.34,40
Genitura sex diebus retenta in vtero, tamen excidit 3.f.16,9
Genitura si in hydrope permanserit, & ad partionem venit, hydropem soluit 5.f.140,44
Genitura viri ex vniuerso humido corporis proficiscitur 3.f.12,5
Genituta vtriusque sexus qualis 4.f.15,2
Genituram saltus eiicit 3.f.16,20
Genituram spiritu in vtero habere vnde probetur 3.f.15.34
Glacialis aqua qualis 3.f.68,29
Gladiatores inconniuentes 7.f.114,c.N
Gladioli τὰ μηχανήματα 1.f.21,48
Glandulæ, viscerum sentina 7.f.106,f.N
Glaucus pisc 4.f.25,9
γλαύκωσις 2.f.84.b
Glutinosa assari nequeunt 3.f.30,37
γλωτίς 5.f.281,40,N
Gobio pisc. 4.f.25,10
Gracilem in morbo acuto esse non conuenit 5.f.92, 20
Graciles amplas habent venas 7.f.87,f.N
Grammatica 4.f.13,22
Grauedo narium quando sedetur 1.f.16,43
Grauedinis causæ 1.f.16,40.46
Graues cibi, opsonia, potus qui 5.f.88
Graui surditate tentati, malè habere iudicantur 2.f. 134,g
Grauida mulier dicta die septimo 3.f.101,73.N
Grauibus sursum facilis non est via 3.f.82.30
Grauitatis corporis causa 1.f.13,2
Gubernatores nauium mali quales 1.f.12,30
Gustus vnde 3.f.33.40
Gymnastica qualis ars 1.f.10,14
Gymnastica quæ 4.f.91,2
γυμνοπαῖδαι 2.f.61,d
γυνὴ ἀρχὴ τοῦ παιδίου 3.f.111,62.N

H

HABITVS inter se differunt 6.f.16
Habitus corporis qualis ad morbos 4.f.16,49 eiusdem victus ratio 4.f.17.2
Habitum corporis carnosorum, mollium, rubrorum diæta 4.f.4,1
Habitum corporis durorum, gracilium, fuluorum, nigrorum 4.f.4.3
Hæmorrhoidas græci quæ dicant 7.f.24.a
Hæmorrhoides 7.f.279,b
Hæmorrhoides quiescebant 7.f.239.g.N
Hæmorroidibus qui laborant quibus morbis sint minus obnoxij 2.f.19,32
Hebdomadarum decades quatuor quot sint dies 3.f. 35,20
Hecates nodiæ appellatio adhibetur in auxilium 3.f.86.30
Hecates insidiæ 3.f.86,34
Helena Homerica 7.f.141,f.N
Hemina attica 5.f.157,1
Hepatici sputum 2.f.177,f
Heraclidis Tarentini iudicium 7.f.95,g.N
Heragoræ hist. 7.f.84,e
Herbosa loca inhabitantes quales 3.f.77,33
Hercules mali octauo die intumuit 7.f.93,f
Herculis cuiusdam hist. 7.f.93,f
Herinacei quercui 5.f.296,68.N
Hermocrates æger secundus, febre correptus 7.sect. 146.c
Heroes dij 4.f.47,23
Heroum inuasiones 3.f.86,34
Herophon æger tertius 7.f.50,f
Heterogenea signa 2.f.138,b
Hieronis hist. 7.f.96,c
Hippace quomodo fiat 5.f.68,6
Hippaces caseus equinus 3.f.74,22
Hippei coniunx aquosa facta 7.f.228,d
Hippocrates circa Thraciam Epidemiõ medicationem obiuit 7.f.189,b.N
Hippocrates duo 6.f.15,f.N
Hippocrates medicinæ parens 7.f.44,e.N
Hippocratis oratio ad aram 8.f.24
Hippocratis præceptiones 1.f.27,40
Hippocratis salubre cõsilium ad regem Demetrium 8.f.23
Hippostrati 7.f.111,b
Hircire incipientes, sanguinis profluuio tentantur 7.f.268,g
Historiæ quorundam medicæ quid nonnullis contigerit 7.f.119,f
Histrio cum Medicastro comparatur 1.f.2,10
Histriones eorumque ars 4.f.13,40
Hirsuti, eorumque victus ratio 4.f.5,44
Hirundinis aduentum qui ventus designet 7.f.336, d.N
Hirundinis aduentus quando 4.f.35,40
Homines ad Phasim quales 3.f.72.35
Homo cur sanus & quomodo sanus degat 5.f.62,20
Hordeum humidum & madefactum citius incalescit quam siccum & rarum 3.f.33,42
ex Homine etiam dulcissimum & leuissimum educitur 3.f.67,50. 3.f.68,1
Homines Asiatici quales 3.f.71,34
Homines cur ægrotent 5.f.66,20
Homines Europæi quoad formam quales 3.f.77,29
Homines meridionales quales 4.f.20,20
Homines minime fœcundi in Scythia & cur 3.f.74, 26
Homines prisci seculi nouem crustis caput inuserũt 5.f.262,50.N
Homines praui animi 3.f.78,12
Homines quando porissimum ob aërem inquinatum moriuntur 3.f.80.28
Homines quæ statuunt nunquam eodem modo se habent siue recta siue non 4.f.11,32
Homines robusti & exucci vbi fiant 3.f.64,49
Hominis natura partim propellit partim trahit, partim dat, partim accipit 4.f.9,24
Hominis vita septem dierum spacio circumscribitur 3.f.35,8
Hominum generationes tres 4.f.15,17
Homo dum valet, cibi & humor rectè prodeunt 5.f. 63,38
Homo ex amaro, salso, dulci, acido, acerbo, insipido compositus 1.f.14,42
Homo & canis intestinis differunt 3.f.56,26
Homo ex igne & aqua constat 4.f.8,10
Homo ex quatuor humoribus constat sang. pit. bile vtraque 3.f.4,45. vnde sanus ibid.49. vnde æger ibid.50
Hominum naturæ multum differunt 4.f.34,14. ætates etiam multum differunt ibid.
Homo non totum æereus 3.f.3,5 non totus igneus, non totus aqueus ib. 7. non totus terreus ibid.
Homo perit cordis venis exsiccatis 3.f.51,2
Homo in prima ætate calidissimus 3.f.9.3
Homo nisi purgetur ægrotat 5.f.67,12
Homo quando optime affectus 1.f.17,15
Homo qua ætate frigidissimus 3.f.9,44
Homo septem diebus absoluitur 3.f.34.4
Homo totus sanguis, totus bilis, totus pituita aduersus stamitur 3.f.33
Homo vnũ non est, Hippocratis sententia 3.f.4,35
Horror ex flatibus occlusis 3.f.80,3
Horror hydropis euacuatur non sanat morbum, sed locum dat medicamento 2.f.71,2
Horrores crebrj ex dorso locum subinde mutantes 2.f.53,a
Horroris præsagia 2.f.101,e
Horror, rigor, calor in febribus vnde 5.f.151,
Humecta per se incalescunt & putrescunt 3.f.23,39
Humida frigida sunt 2.f.16,33
Humida omnia motu spumescunt 3.f.11,10
Humidæ corporis affectiones grauiorem morbum habent 2.f.27,18
Humidi quatuor species & quæ 3.f.12,13
Humidis autumnus qualis conferat 3.f.70,30
Humidis torrendo & assando humiditas detrahenda 4.f.28,30
Humidiorum diætæ 4.f.43,39
Humiditas alimenti vehiculum 4.f.51,30
Humiditas cordis qualis & quæ 3.f.50,15
Humiditas quibus confert inedia non est ferenda 5.f.87,10
Humidum ab igne mouetur 4.f.10,30
Humidum calidum osse probatur 3.f.32,3
Humidum maxime colliquescit incalescente corpore 5.f.9,40
Humorem educere non oportet 7.f.261,b
Humorẽ fluentem quæ maxime attrahũt 1.f.19,20
Humores ex vasis effusos intro non recipito, sed aditus siccato 2.f.14,45
Humores in homine quatuor 3.f.5,11 humores inter se differunt nomine, forma 3.f.5,13
Humores in vtero extra vterum humoribus crudioribus sicciores, hincque morbus existere potest 3.f. 40,30
Humores noxij aliena loca excipiunt 7.f.269,f
Humores quo ducere conueniat 2.f.14,32
Humores quatuor ex quib. morbi creantur 5.f.56,36
Humores quatuor in homine qualiter se habeant 5. f.7,12
Humores quatuor noxij 5.f.62,10
Humores quibus anni temporibus efflorescunt animaduertendum 2.f.17,8
Humores quoto die excernantur 5.f.62,41
Humoris agitatione corpus & vlcera incalescunt 5.f. 66,9
Humor alimentarius qualis 5.f.68,37
Humor ante turbationem cur nõ moueatur 5.f.68,13
Humor imparibus diebus cur conturbatur 5.f.65,30
Humor si vltra tres dies in homine permanserit malum portendit 5.f.63,12
Humor similis ex terra trahitur 5.f.58,18
Humorum color in cute efflorescit 2.f.14,30
Humorum χυμῶν, facultates nosse Medicum oportet 1.f.20,10
Humorum quatuor species 3.f.12,13
Humorum quatuor, tempora αὐξήσεως & vigoris, 3.f.6,20. & seq.
Humorum transitus qui & per quæ 2.f.15,50
Hybernæ quartanæ longissimæ 2.f.128,c.N
Hybernæ quartanæ quæ 2.f.128,c.N
Hydria 2.f.17,40
Hyeme corpora morbosiora quam æstate 4.f.16,28
Hyeme frigida quibus morbis homines obruantur 3.f.64,20
Hyeme glaciatæ & frigidæ aquæ quæ 3.f.66,26
Hyems morbosa 3.f.70,30
Hyeme pituita augetur in homine 3.f.6.20
Hyeme quomodo iter faciendum 4.f.4,13
Hyemis diæta qualis 4.f.31
Hyemis initium & finis 4.f.34,40
Hyemis morbi ob aquas 3.f.66,40
Hyemis spiritus 3.f.79,31
Hyemis victus ratio 4.f.34,46
Hyems austrina pluuia & placida, ver aquilonij, siccũ, & tẽpestuosũ quales morbos portẽdunt 3.f.70,9
Hyems aquilonia 7.f.16,b
Hyems austrina 7.f.13,2

Hyems

Quires & verba continet.

Hyems comitiali morbo laborantibus senioribus insensa 3.f.90,37
Hyems otio dicata 2.f.19,3
Hyems sicca & aquilonia: ver pluuium & austrinum æstiuas febres & lippitudines portendit 3.f.69.40
Hygia dea 1.f.1,2
Hypochondrium distentum 7.f.227,g.N

I

IACVLO acuto in posteriorem partem ceruicis sauciatus 7.f.145,d
Iaculo in iecur perculsus 7.f.148 f
Ἴδρωα 7.f.73,g.N
Ἰκτεριῶντες ὀλιγοῦν 1.f.2,1
ἰκτεριῶντες 3.f.78,1
Idiota circa morbos quid noscat & faciat 5.f.71,46
Idiotæ de morbis acutis quid iudicent aut sciant 4.f. 53.32
Ἴδιος 7.f.139.c.N
ἰδιοπαθεῖν 7.f.73.g.N
Ieiunantes septem diebus moriuntur 3.f.35,10
Ieiunium quando malum 4.f.7,4,27
Ieiunus ad luca qualis 4.f.19,30
ἰκμὰς ἀπὸ τῆς ὀλίγης τῆς τροφῆς δὲ 3.f.65,15
Ἰκτεριῶν πυθόμενος τὸ ἀποθανόμενος 3.f.79.9
Ignaris artium quid proprium 1.f.3,10
Ignauia vnde crescat 3.f.77,14
Ignaro prospere succedere nihil potest 4.f.94,30
Ignem Hippocrates calidum vocat 3.f.29
Ignis adiacentia id est qualitates duæ, calidum & siccum 4.f.8,29
Ignis & aquæ contemperatæ actio in iuuenibus 4.f. 13,50 in senibus 4.f.14.3
Ignis facultas 4.f.8,14
Ignis in quo animus, mens, prudentia, incrementum, motus, imminutio, permutatio, somnus, vigilia 4.f.1,20
Ignis nutrimentum spiritus 3.f.79,34
Ignis sarmentitius 5.f.299,10.N
Ignis triplex periodus 4.f.10,50. 4.f.11,14 eius humidissimum ibi, vbi venæ cauæ 4.f.11,1 calidissimus & validissimus vbi 4.f.11,19
Ilitus ex quo genere alimentorum 4.f.50,23
Imbecilli fœtus quando futuri 3.f.70,11
Imbecilles cibi breuem vitam præstant 7.f.279,a
Imbecilliores qui 1.f.13,30
Imbecillus crasso victu qui vritur & crudo qualis 1.f. 13,30 quomodo curandus 1.f.14,5
Imbres & siccitates ducere impium 3.f.86,10
Imbres multi in Europa 3.f.76,47
Imbres terram condensant 3.f.23,33
Imbres vnde & qui in terram recidant 3.f.68,18.24
Imbrium aqua qualis 3.f.67,40
Immutandum quando minime 4.f.58,46
Immutare μεταβάλλειν quando oporteat 3.f.8,7
Imparibus diebus cur febris dimittat 5.f.64,45
Imparibus diebus cur moriantur 5.f.65,20
Imparibus diebus sic iudicatio 5.f.64,49 Morbus grauius ægrotos infestat 5.f.65,1
Imparibus diebus iudicatio superiorum 2.f.16,30
Imperata circiter quis peccat medicus an æger 1.f. 5,20
Imperitia in Medico quid 1.f.2,30
Impetus febrium primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus 2.f.20.12
Inanitio eiusque incommoda 1.f.12,20
Inanitio vasorum in morbis acutis cauenda 4.f.54.38
Inæqualis calor & frigus autumnalium morborum causa 2.f.17,50
Incrassari sine calido & frigido nihil potest 1.f.17,38
Incrementum conserentia 5.f.91.4
Indicia id est signa 1.f.16,37
Indicia morborum acutorum bona & mala 2.sect. 3,25
Indicia pulmonis inflammationis & lateralis morbi periculosa 4.f.86,41
Indolentia in agendi facilitate 6.f.7,g
Industria Medico vero summe necessaria 1.f.2,20
Industrij qui 3.f.78,17
Inediæ symptomata atq; signa 1.f.13,8.9
ἴνις 3.f.133,17.N
Infantuli pro tussi remedia 5.f.200,39
Infœcunda Scytharum gens cur 3.f.75,40
Infœcundæ ex vlceribus vteri 5.f.14,32
Infœcundis plerunque vteri ad hepar vertuntur 5.f. 212,37
Infœcunditas ex vteri è sua sede volutione 5.f.214,20 5.f.220.10
Infœcunditatis causa 5.f.165,48
Infidæ iudicationis rarum exemplum 7.f.209 d.N
Infirmi qui & vbi 3.f.66,14
Ingruens morbum facit 3.f.5,5
in ingressu ad ægrum quæ obseruanda 1.f.26,34
Inocultæ arbores earumque natura 3.f.26,38
Inopportunitas quæ 5.f.5,27
In præcipitibus & turbulẽtis morbis obuenientes surditas malo est 2.f.34,a
In præcipitibus morbis murmur edentes ac tinnientes aures mortem præuunciant 2.f.54,c
In quibus modes adhibendus 7.f.284.c
In re medica, quæ cura habenda 1.f.26,5
Insania in quibus metuenda 2.f.131,f
Insania quando per insomnia arguatur 4.f.46,14
Insignes exemplum variorum casuum in morbo 7.f. 151,6.N
Insitæ arbores quomodo germinent 3.f.25,40
Insomnia horrenda ægrotorum in acutis 2.f.25,40
Insomnia in phrenitidis bona 2.f.113,g
Insomnia quæ ventris morbos præuunciant, quæ capitis 4.f.46,40
Insomnia qualem iudicationem introducat 2.f.15,37
Insomnia quæ 3.f.83,31
Insomnia vexati cum subita corporis iactatione 2.f. 59,f
Insomnium horrendum, & eius causa 3.f.93,3
Instrumenta. i. fundamenta Medicinæ superans ad Medicum non pertinet 1.f.5,50
Instrumenta Medici omnia necessaria sint 1.f.11,18
Instrumenta quo fœtus mortui excendi 5.f.183.34
Instrumentum fœtus mortuos extrahẽs 3.f.115,26.N
Insuauis cibus vnde homini accidat 5.f.64,1
Insuetum aliquid facere quale præsagium 2.f.107,a
Insulæ continenti vicinæ 4.f.21,2
Insultus febrium primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus 2.f.11,16
Intellectus mutatur sanguine mutato 3.f.83,36
Intelligentia cur quiescat in epilepticis 3.f.89,11
Intelligentia maior vnde & quando fœtibus contingat 3.f.39,10.14
Intelligentiam membris quid præbeat 3.f.80,8
Intelligentia vnde 3.f.92,18
Intelligentiæ domicilium 3.f.97,40
Intelligentiæ internuncius cerebrum 3.f.[illegible]
Intempestiua repletio nocet 1.f.12,30
Intempestiua vacuatio nocet 1.f.12,40
Intempestiuè quæ fiunt in medicina qualia 5.f. 29
Interire quid 4.f.8,47
Interitus omnibus mutuus à maiori minori & à minore maiori 4.f.9.17
Interitus rerum naturalium qualis 3.f.4,39.40
Interrogationes de morbo 7.f.263,c
Inueniendi materias medicas facultate qui valeant 1.f.6,37
Inuenire non inuenta, & inuenta ad finem perducere intelligentis est officium 1.f.3,2
Inuolucrum intus maneus qualem purgationẽ faciat 5.f.174,8
Inuolucrum τὸ χωρίον 3.f.4137
Ioci vnde 3.f.92,16
Ionia qualis regio 5.f.57,42
Ionibus tautologia familiaris 5.f.315,22.N
Ira ex oculis apparet 2.f.139,d.N
Ira quales homines orientales 3.f.65,40
Iracundi qui 3.f.78,18
Ἰθμὸς 5.f.264,56.N
ἰσχνὸν 7.f.80,f.N
ἰσχνοφωνία 7.f.80,f.N
ἰσχνόφωρον 7.f.80,f.N
Itinera qua celeritate æstate & hyeme faciunda 4.f. 4,13
Iudicata neque mouere, nec irritare oportet 2.f.16,19
Iudicatio ab erysipelate 2.f.12,35
Iudicatio ab initiis dolorum desumpta 2.f.13,27
Indicatio acutorum 2.f.27,22
Iudicatio anginæ 2.f. 2,:4
Iudicatio à natura morbi si non p.n. 2.f.254. ab anni tempestate ibid. 8. à facei parte ibidem 10. à venis in manibus, oculorum angulis & superciliis ibid. à voce & spiratione ibid. [illegible] à linguæ bifurculo ibid. 15. ab oculorum albedine ibid.20
Iudicatio balbutientium 2.f.23.40
Iudicatio breuissima qualis 2.f.11,40
Iudicatio celerior & tardior quando fiat 4.f.54,45
Iudicatio cõceptionis, abortionis, & partionis vnde mulierum 3.f.28,14
Iudicatio coxendicum morbi 2.f.20,14
Iudicatio diei decimi, rejectio decimiquarti 2.f.16,19
Iudicatio difficilis 7.f.262,b
Iudicatio distentionum perunoma 2.f.16,3
Iudicatio ex anni [illegible] 2.f.18,a
Iudicatio ex manuum [illegible] one 2.f.23,1
Iudicatio ex quatuor fit 3.f.12,16
Iudicatio ex Venarum pulsatione, facie bene habita qualis 2.f.22,48
Iudicatio febris necessario quando fiat 2.f.26,5
Iudicatio febris ardentis 2.f.26,23
Iudicatio febrium 2.f.27,20
Iudicatio febrium 2.f.11,20
Iudicatio imparibus diebus necessario fit 5.f.64,49
Iudicatio inflammationis pulmonis 2.f.26,47. 2.f. 27,10
Iudicatio morbi dissolutio est 1.f.32,20
Iudicatio morbi regij 2.f.26,39
Iudicatio morborum per dies 5.f.64,29
Iudicatio morborum qualis 3.f.35,26
Iudicatio morborum quando fiat 5.f.77,35
ad Iudicationẽ facientia similia inter se omnia 2.f.16,1
in Iudicationibus lauandum febre ardente 5.f 47,50
Iudicatio quomodo auspicanda 2.f.11,38
Iudicationes longæ faciunt tumores molles & cedentes 2.f.5,46
Iudicationes morborum omnium vnde expetendæ 2.f.14,24
Iudicationes mulierum ex partu 2.f.11,47
Iudicationes omnium febrium obseruandæ & eo tempore sorbitiones detrahendæ 4.f.69,30
Iudicationes quantum valeant 1.f.17,36
Iudicationis dies v. VII. IX [illegible] 4.f.55,1
Iudicationũ signa eadem quæ sanitatis signa 2.f.20,8
Iudicatio quo potissimũ ortu & occasu syderum 3.f.71
Iudicatio tertianarum quæ viris & mulieribus accidunt 2.f.13,32
Iudicatio tribus modis fit, aut morte, aut solutione morbi, aut trãsmutatione in aliam formam & statum 3.f.71,10
Iudicatio tumorum 2.f.12.39
Iudicatio vigesimi diei 2.f.16,40
Iudicatio vlcerum inflammationis 3.f.27,31.N
Iudicatoria signa 2.f.12,d.N
Iudicatores pudores post horrores 2.f.61,b
Iudicium acutorum morborum in imparibus diebus radit 7.f.40,f.N
Iunior ætas quoad morbos qualis 4.f.16,40 eorum victus ratio ibid.41
Iuniores vehementius afficiuntur in morbis & vnde 5.f.16,40. [illegible],6
Iuniorum morbi ob aquas 3.f.66,40
Iusiurandum Medicum Hippocraticum 1.f.1,1
Iuuentus quorumnorum 3.f.107,56.N
Iuuenes sicco & compacto corpore 4.f.4,7

K

Καθαρσις 2.f.138,d.N
Καίειν τὸ σῶμα 5.f.100,1
Καυσωνιὰς autumnalis 7.f.75,c.N
κηδεύειν 7.f.91,a
καρδία 3.f.121,50,N
καρδίας τὸ ἀκρωτήριον 3.f.50,10
Καρδιογμὸς 5.f.6134. 5.f.276,21.N
καρδιογμὸς 7.f.91,a.N
Καταρρεῖν 3.f.33,45
Καταρρήγνυσθαι 3.f.105,7.N
Καταρρακτικώτερον 7.f.110,c.N
καταθέσις 6.f.15,g.N
Κάταγμα 7.f.127,c.N
καταιωρίες 7.f.134,a.N
Καθαρσιεῦται 3.f.126,21.N
καθίδρυσις 7.f.112,c.N
καταψύγμῶν 7.f.120,g.N
Κατ' ἐμὸν τὸν ὀνειρικὸν 7.f.80.b
κεῖσθαι κατὰ νῶτα 2.f.406,g.N
Κεῖσθαι 3.f.64,36
κεῖσος 1.f.10,27
κιδμός 3.f. 6,3
κίδιμα 5.f.259,4.N
κινυφῆ 3.f.117,46.N
κενώσεως καιρὸ πνεῦ 1.f.12,21
κεφαλαλγία 2.f.118
κινησις ὀφθαλμῶν 2.f.112,f.N
κιρσοὶ 7.f.132,c.N
κιρσὸς 7.f.82,d.N
κίων 5.f.302,64,N
κλειδίον 5.f.264,52.N
κοιλὴ φλὲψ 3.f.87,39 κοιλὴ ὑποπελαμμένη 7.f.105,b.N
κοιλὴ τραχήλου 7.f.136,a.N
Κοιτη 2.f.35,47.N
κόδιαδοι 7.f.141,d.N
κοιλιοφάγος 7.f.141,d.N
κοπιῶδες 7.f.102,h.N
κότος 7.f.99,e.N
κόμβος 1.f.16.41
κοτυλῆδον pro acetabulo 3.f.129,30.N
κοχλίας 5.f.292,2

κρυστάλλι 7.f.141,d.N
κεφαλή 7.f.92,b.N
κέλκει 6.f.195,d.N
κείνη ὅτι σημαινέ 2.f.28,47.N
κείμεθα 7.f.79,e.N
κείτο 7.f.78,e.N
κόπτονες 5.f.268,58.N
κληδόνη 3.f.124,19.N
Κύκε 5.f.265,38.N
κυκεῶν ὄζει 5.f.284,29.N
κυκλοῖ 6.f.14,b.N
κυρμῶνα 5.f.319,19.N
κυφόμενος 7.f.82,e.N
κωμῳδία 5.f.262,4.N
κωφοὶ ὀκρόειν 3.f.109,20.N

L

LABOR 4.f.30,20
Labor articulis & carnibus confert 7.f.278,e
Labor & exercitatio hydropicis imperat 7.sect.251,a.N
Laborum facultates 4.f.30,30
Labor immoderatus 5.f.67,30
Labor moderatus lassitudinem non parit 4. sect. 33,16
Labor vehemens veteros resiccat 5.f.157,20
Laborum tollerantia vnde 3.f.77,13
Labores immodici morborum causæ 3.f.9,23
Labores in fœtus conformatione, quando cõtingant 7.f.298,a.N
Laborantium qualia præsagia 2.f.65,d
Laborum vtilitas 4.f.7,22. eorum alij à natura, alij per vim ibid.24
Lac asininum 7.f.305,g.N
Lac bubulum 7.f.306,a.N
Lac caprinum 7.f.310,a
Lac ægrotantibus exhibitum 7.f.247,c
Lac equinum quibus potus 3.f.74,21
Lac in densis corporibus tardius; in raris citius sese ostendit 3.f.21,34
Lac in mammas quando influat 3.f.22,4
Lac in muliere cur generetur 3.f.21,37
Lac in muliere quando se prodat 3.f.21,31
Lac in quorum mammis, in quorum non 3.f.55,32
Lac quomodo generetur in mammis 5.f.185,8
Lac sugentes facilius à mamma depelluntur 5.f.49,23
Lachryma vltrò profluens, bono est 7.f.257,e
Lacrymarum oculi vnde 5.f.257,44
Lachrymæ possunt sponte fluere 7.f.32,a.N
Lacentes multam vrinam fundentes non per annum durant 3.f.49,3. quibus aluus multa defertur quales ibid.5 quibus aluus parum fertur, quales ibid.6
Lacteus cibus multus vomitione refusus aluum sisti designat 3.f.49,8
Lactis generatio 5.f.173,1
Lacustria loca qualia 4.f.20,28
λαγνεῖν quid 3.f.103,39.N
Lunam deducere impium 3.f.86,10
Laqueo mortem sanire cupientibus quomodo sanandi 4.f.91,20
Largus sanguinis cursus 7.f.23,d.N
Larissa oppidum 7.f.188,c.N
Laryssæa mulier prægnans tribus diebus multa edidit 7.f.236,g
Lasanum portantes 3.f.115,43.N
Lasanum puerperæ supponendum quale 3.f.42,38
Lassitudines qualiter se habent in corporibus 4.sect. 32,20
Lata in homine quales morbos 1.f.19,1
Lati cur Scythæ fiant 3.f.75,20
Lauatio quibus minime expedit 4.f.64,48. quibus expedit 4.f.66,1
Laxante thorace rubicũdi colorati & pellucidi colores fiunt 3.f.63,2
Læritiæ vnde 3.f.92,16
Læuor vteri 5.f.163,49
Lectus p. morem mollis laborem facit 4.f.61,15
Legem sibi ipsi homines statuerunt 4.f.11,31
Leges ad animi magnitudinem plurimum faciunt 3.f.77,24
λεκιθώδης 7.f.213,N.e
Lenire, indurare, emollire 7.f.261,6
Lenticulæ testaceæ quid 5.f.299,54.N
λεπτυνέων πυρετὸς 5.f.263,27.N
λέπραν τί 2.f.95,f.N
λεπτοὶ 2.f.112,d.N
Lethale signum calidus vapor per cutem emanans 7.f.274,d
Lethargicæ affectiones quando fiant 2.f.132,d
Leuissimi cibi, opsonia, potus qui 5.f.87,43
Lex & natura de his quæ in confesso sunt non consentiunt 4.f.11,30
λευκὴ πί 2.f.95,f.g.N
Libellus de veratri purgatione 8.f.20
Liberalis & magna sanguinis è naribus fluxio insignis in posteriorem capitis partem, inflictum est vulnus 2.f.133,c
Liberalis sanguinis profusio 2.f.157,d.N
Liberi bellicosi magis, quàm qui dominis subditi sint 3.f.73,22
Libya 4.f.21,31. Libyca gens qualis 4.f.20,22. Libyci quales 3.f.71,42
Lienosi quales ad medicationes 5.f.81,19
λιμὸς ἰσχυρὸς δυώδεκ ὢν τῇ φύσει τοῦ αἵματος 1.f.12,18
Linamenta contorta 7.f.291,a.N
Lingua musicam imitatur 4.f.12,47. & laporum diiudicatrix est ibid.
Lingua vocem format 3.f.34,20
Liuor in febribus mortem significat 2.f.110,b
λιπαρῶν πιόνων ἀλφοῦς 5.f.268,71.N
Lintea qualia sint chirurgi 6.f.9,e
Linteorum subligationes duæ 6.f.10,e
Lintea τὰ ὀθόνια 1.f.21,23
Loca alta & squalentia qualia 4.f.20,25
Loca magis frugifera quæ 4.f.28,47
Locorum mutationes etiam viris morbos pariunt 3.f.40,34
Locus affectus necessario spiritum continet 3.f.82,35
Locus calidus & morbosus qui 4.f.20,41
Locus loco multum differt 5.f.38,3
Locus physicus 4.f.9,28
Locustarum humor qualis 4.f.25,24
Locus studiis accommodatus Medico futuro necessarius 1.f.21,19
Locus sub tonsillis ad guttur in angina plerunq; suppurat 5.f.28,42
λοιγισμὸς 7.f.61,f.N
λοιμὸς 3.f.80,18
Loquela in homine vnde 3.f.34,19
ex Luce ad orcum imminui perire vulgo existimatur 4.f.8,40
Lucerna accensa modo minus modo magis agitatur 3.f.31,14
Lucis duo genera 6.f.6,c. eiusque vtriusque vsus ib.d
Lucta & frictio quales 4.f.31,43
Lucta quibus mala 4.f.18,10
Lumbricos excernere quale signum 2.f.7,19
Lunę ad summum & minimum consideratur 4.f.9,7
Lunæ in insomniis cauitatis corporis respondent 4.f.45,26:40
Lunæ viam spiritus dirigit 3.f.79,33
Lustrationes veterum 3.f.86,4
Lux Ioui, tenebræ orco 4.f.9,10
Lucis splendor qualis Medico 1.f.21,5
Lychni extincti odor quibus gratus 5.f.117,47
Lyciæ 7.f.96,a
Lycino lien intumuit 7.f.285,f
λυγκώδεις πυρετοὶ 2.f.115,h.N
λύζει 5.f.272,62,N

M

MACROCEPHALI 3.f.72,18 arte fiebant apud veteres 3.f.72,20
Macrocephalus ex macrocephalo gignitur 3.f.72,30
Macula in facie prægnantium, ἐφήλιδα quam vocant 5.f.244,49
Μάδεσις 7.f.84,a.N
Magi id est præstigiatores etiam ab Hippocrate damnati 3.f.86,13
Magnæ & insignes capitis offensiones 2.f.133,d.e
Maioribus natu abscessus minus accidunt 2.f.123,b
μακρόβιοι 7.f.133,f.N
μακροκέφαλοι 7.f.86,e.N
Malignorum remedia 7.f.284,d
μαλαγμοῖς 5.f.306,8.N
Malagmatum genera 1.f.26,20
a Mamma facilius qui depelluntur 3.f.49,23
Mammæ demittuntur, retrahuntur ac distenduntur 7.f.269,a
Mancipiorum auctiones 2.f.64,h
Μανίαι 7.f.126,f.N
Mamma Græcis, quid pag. 7.f.95,d.N
Manuum consertio qualis 4.f.32,5
Manuum mala tractatio qualis 5.f.5,43
Manuum tractatio apta quæ 5.f.7,21
Mæotis palus vbi sita 3.f.138,27.N Mæotis palus terminus Europæ & Asiæ 3.f.71,44
Marcescere quod vult frigidius fieri oportet 3.f.9,46
Marcida vetustate qualia 4.f.29,20
Mare Balthicum 5.f.289,54.N
Mare hyeme calidius & copiosius cur 3.f.24,8
Mare insomniis visum quid significet 4.f.48,1
Mare qui generati vult qua victus ratione vtatur 4.f.14,29
Mare salsum & cur 3.f.67,44
Mare spiritus communionẽ quandam habet 3.f.77,37
Marem qui procreare volet quãdo fœminam adeat 3.f.46,4
Mares calidiores & ficciores mulieribus 4.f.17,30
Mares in qua vteri parte concipiantur 7.f.163,c
Mares quare nigri ibid.
Mares quando dignoscantur in embryone 3.f.38,49
Mares vnde incrementum capiant 4.f.14,25
μαφαρυγαὶ 2.f.33,11.N
Mars adhibetur in auxilium 3.f.86,31
Masculi fœtus signum 5.f.245,10:11
Masculi quando moueantur in vtero 3.f.21,17
Mas qualis 3.f.55,43
Mas ex femine quando generetur 3.f.13,1.
Mas quare solidior, biliosior & sanguine copiosior 7.f.263,d
Mas tertio mense mouetur 5.f.184,40
Mas triginta diebus concretionem nanciscitur 3.f.18,30
Mas vti concipiatur testiculus sinister obligandus 3.f.118,22.N
Mater laborat in partu propter implicationem vmbilici 3.f.40,11
Matri quando similior fœtus fiat 3.f.13,40
Maturatio 2.f.15,20
Maza ex quo conficiatur 1.f.10,30
Maza quando offerenda 4.f.3,10
Meandrij cæci vxor 7.f.210,b
Meatus recludendi 7.f.26:5
Medelæ præcipua pars 7.f.89,g.N
Medica ars 4.f.12,15
Medicæ artis præcipuum caput 7.f.271,a.N
Medicamenta memoria tenenda 1.f.26,17
Medicamentum corpus subiens quomodo suos humores trahat, deinde alia quæuis 3.f.6,5
Medicamentum lethale nulli exhibeat Medicus etiam rogatus 1.f.1,20
Medicastri & histrionis comparatio 1.f.2,10
Medicationis principium quale 5.f.7,17
Medici alij aliter prædicant 2.f.63,f
Medici falluntur cùm morbi causam non rectè inuestigant 5.f.178,30
Medici improbi interdũ grauissimis erroribus commissis plebeios latent 1.f.12,31 leuissimis commissis peccatis doctis innotescunt 1.f.12,36
Medici in acutorum morborum curatione longe inter se dissentiunt 4.f.54,10
Medici ingressus ad ægrum 1.f.26,30
Medici iurisiurandi religione adiguntur 1.f.31,13
Medici malis gubernatoribus nauium similimi 1.f.12,29
Medici nihil in consilium adhibentes nihil peccant 6.f.15,h
Medicina ab omnibus artibus differt 1.f.7,50.1.f.8,1
Medicina ad Deum authorem referenda 1.f.14,33
Medicina cum agricultura comparatur 1.f.2,21
Medicina cur cito non addiscatur 4.f.91,43
Medicina cur difficilior reliquis artibus qualibuscunque 1.f.8,10
Medicina est detractio ἀφαίρεσις, & additio πρόσθεσις 3.f.8,10
Medicina est additio & subtractio 3.f.70,10
Medicina & gymnastica quid differant 4.f.91,3
Medicina ex artium numero 3.f.78,29
Medicina iam dudum inuentam viam & principium habet 1.f.9,24
Medicina in quem finem inuenta 1.f.10,37 an sit ars ibid 10,40
Medicina morbis incurabilibus manus non admouet 1.f.8,40
Medicina nobilissima ars 1.f.2,3 cur contempta 1.f.2,4
Medicina num extet vt ars 1.f.9,10
Medicina quid 7.f.34,c.N
Medicina quid ex Astronomia 3.f.64,3
Medicina quid 1.f.3,40 morbo victis manum nõ adhibet 1.f.1,40
Medicina vera quid potissimũ spectat vbi morbum percepit 1.f.7,34
Medicina, si ars, omnib. opitulabitur, obiectio 1.f.5,41
Medicina vnde inuenta & quomodo 1.f.10,2
Medicinane ex Physica petenda 1.f.18,1
Medicus alterum calumnia non afficit 1.f.30,5
Medicus aut scientia aut opinione est 1.f.2,35
Medicus in culpa esse perditionis quando dicatur 5.f.7,3. & dein.

Medicu

Medicus bene coloratus fit 1.f.20,26. cultu mundo præditus ibid.29. animi temperãtia præstet ibid.30. moribus honestis polleat ibid.32. vultu qualis esse debeat ibid. 37, in risu qualis ibid.39. æquus, δίκαιος sit in omni vita ib.40. erga virgines qualis ibid.42
Medicus cur ægrum contrectet manibus, 2.f.66,a
Medicus debet esse prouidens 2.f.3,1
Medicus ex ægrotantium faciebus quid colligat 4.f.70,4
Medicus genuinus 1.f.29,6
Medicus in medicamentis & victus ratione exhibendis ætatem, naturam, anni tempus, morbi genus ægri introspiciat 3.f.98,40.N
Medicus maximè laudandus qui minime peccat 1.f.12,26
Medicus in quibus se gratum ęgroto præbere debet 7.f.273,e
Medicus mortuum excitasse videtur 4.f.61,4
Medicus esse possit qui quid homo sit & quæ eius generatio, & compositio non nouerit 1.f.17,50
Medicus non accusari debet, si morbus non protinus sibi offerat cognitum 1.f.7,21
Medicus omnes dies in contemplatione adhibeat si de ægri salute coniecturare velit 3.f.38,35
Medicus optimus qui 3.f.79,12. pessimus qui ibid. 13
Medicus perfectior qui 4.f.94,12
Medicus philosophus deo æqualis habetur 1.f.25,20
Medicus præsentia cum præteritis in curatione faciendis in consideratione adhibet 1.f.5,21
Medicus primũ diem obseruare debet vnde & quando æger debilis factus fuit 4.f.70,10. Quid interrogare, considerareque debeat ad ægrum veniẽs ibid.11
Medicus qualem se gerat in morborum propulsatione 2.f.3,17
Medicus qualia præstare ægro debeat 1.f.7,30
Medicus quę circa ægros quærere & respondere debeat 5.f.3,1. & dein.
Medicus quando culpa vacet & quando non 5.f.79,1
Medicus qui minime a scopo abertet 3.f.63,27
Medicus quis 1.f.78,30
Medicus quomodo ad cognitionem exeuntis mutati perueniat 1.f.3,20
Medicus quorum curam habere debet 7.f.284,c
Medicus recte morbi causam discat 5.f.178,30
Medicinæ an fortunæ indigent 4.f.94,20
Medicinæ doctrina 1.f.28,10,20
Medicinæ instrumenta quod superat à Medico requiri non debet 1.f.5,50
Medicinæ primi inuentores 1.f.1,8
Medicinæ principium, medium, & finis 1.f.26,19
Medicinæ quæ insint 1.f.25.20
ad Medicinam addiscendam quæ necessaria 1.f.2,11
Medicinam vulgus nullam existimat 4.f.54,10
Medicinæ an ægrii in imperatis peccent 1.f.5,20:30
Medici nomen & dignitas 7.f.23,f.N
Medici nominetenus admirabiles apud quos 1.f.6,16
Medici officium in prognosticando quotuplex 2.f.42,e
Medici quales in obeundo ægros se præstent 1.f.1,24
Medici quæ arcana esse debent tilebunt 1.f.1,30
Medici qui peccant 6.f.16,a
Medici qui sub initia morborum ægros inedia macerant quales & num amplectendi 4.f.57,12
Medici verecundi cum apud mulieres 7.f.312,69.N.
Medici veteres ante Hippocratem quid scripserint 4.f.53,10
Medico quæ inspicienda 7.f.34,c N
Medico si res non succedit pro animi sententia, in morbi vehementiam, non in artem culpa reiicienda est 1.f.6,10
Medicorum celebertimi qui vnde 1.f.4,49
Medicorum errores de manus natura 6.f.16,6
Medicorum error circa arenam vrinæ 5.f.100,33
Medicorum iusiurandum 1.f.1,1. pietas erga præceptores 1.f.1,7. fidelitas erga discipulos 1.f.1,14. industria in curandis ægris 1.f.1,16. castitas & vitæ integritas 1.f.1,20
Medicorum præsagia ptopriè 2.f.65,b
Medicorum secũdum iusiurandum viuentium præmia 1.f.1,30
Medicos quales esse decet quoad habitum 1.f.24,21. quoad incessum ibid.28
Medicos quid infamet 4.f.61,2
Medicum qualem Hipp. velit 7.f.271,a.N
Medicum quædam non referente ægro prædicere oportet 4.f.52,46
Medicum quæ obseruare oportet 1.f.25,50
Medicum quæ scire & specuari oporteat 2.f.24,41
Medicus ad ægrum cum venit quid consideret, interroget, agat 5.f.86,20
Medicus sacramento medicinæ obligatus, ne hostibus quidem malum medicamentum dat 1.f.32,25
Medicus vetus quis 1.f.2,11
Mediomatricis 7.f.102,e.N
μέθοδος ἡ μετεπιξήρανσις ἡ μετεβολὴ 3.f.111,47.N
μεταλόφημοι 7.f.126,b.N
Meientes in dentitione pueri quales 3.f.49,20
Mel eiusque facultas 4.f.26,30. estque duplex ibidem
μελάγχολοι 7.f.89,c.N
Melancholici 7.f.177,f.N
Melampus mixturarum inuentor 7.f.227,e.N
μελίκραται 2.f.95,b.N
μελίκρητον 4.f.61,n.N
Melissi sententia de natura 3.f.3,28
μὴ μεμειγμένοι pro μὴ λεπτὰ μόνον 3.f.96,42.N
Membrana vnde genitura obducitur 3.f.15,40
Memoratiua ars 4.f.13,24
Memoria quando valida 4.f.17,47
Mens diuina sua opera imitati docuit 4.f.11,5
Mens hominis 6.f.6,a.N
Mens humana in sinistro ventriculo à natura insita 3.f.51,50
Mense decimo puer membrana in vtero perrumpit 3.f.26,12. quando ante decimum mensem perrumpatur ibid. 14. vltra decimum mensem quædam vitæ sibi at falsæ sunt 3.f.26,48
Mensem vndecimum cur interdum prægnantes affingunt 3.f.41,17
Menses ad pulmones ascendunt & tabis naturam sequuntur 5.f.154,19
Menses aquosi 5.f.166,34
Menses à septem annis non processerunt 7.f.225,e
Menses biliosi quomodo dignoscantur 5.f.157,49
Menses ne biliosi an pituitosi quomodo dignoscẽdum 5.f.164,2
Menses copiosiores quam par sit & crassiores 5.f.156,31
Menses crassiores & copiosiores in intermediis; pauciores & tenuiores in initiis vel fine 5.f.156,50
Menses cum occulti, vbi dolor 5.f.155,12
Menses cur virgines non habeant ante pubertatis annos 3.f.20,36
Menses deficiens 5.f.134,13:25
Menses in vlceribus vteri non secus ac sanis prodeunt 5.f.243,22
Menses iuniorum & seniorum mulierum quales 4.f.95,50
Menses ne biliosi an pituitosi quomodo per lintea dignoscendum 5.f.159,32
Menses paucæ & abundantes quibus mulieribus 3.f.27,25
Menses pauciores cum corpus male afficitur 5.f.158,18
Menses pauciores quam conueniat 5.f.155,49
Menses pituitosi 5.f.155,46. 5.f.66,21
Menses pituitosi quomodo dignoscantur 5.f.158,41
Menses prægnanti fere non prodeunt 5.f.18:,10
Menses prægnanti cum apparent quid faciendum 5.f.155,12
Menses prægnãti non prodeunt aut pusillum 3.f.16,38. mensibus non euntibus prægnans cur non laboret 3.f.17,1
Menses profluentes gestationis tempore 7.f.219,c.N
Menses purgantia 5.f.150,16
Menses purulenti 5.f.154,21
Menses quæ terram velut acetum abradunt 5.f.159,12
Menses qui nullo modo prodeunt 5.f.155,15. eorum curatio ibid.20. eorum symptomata ibid.
Menses quomodo examinandi biliosine an pituitosi 5.f.196,40
Menses retenti ad quadrimestre quid importent 5.f.153,37
Menses retenti ad quintum mensem quid importẽt 5.f.153,45
Menses retenti ad sextum mensem quid importent 5.f.153,47. 5.f.154,17
Menses retenti ad trimestre quid importent 5.f.153,30
Menses si copiosi natura, non fit conceptio 5.f.244,15
Menses si minus prodeunt morbis obnoxiæ mulieres fiunt 3.f.12,44
Menses si non respondẽs os vteri siccum est 3.f.45,24
Menses si pauci natura, non fit conceptio 5.f.244,8
Menses si prorsus non ferantur, non fit conceptio 5.f.243,50
Menses super inguina ad laterum mollitudinem erumpũt velut cubiculum, sine vertice magnum & rubrum 5.f.154,40
Menses super inguina per lateris mollitudinem erumpunt & sic naturę viam inuertunt 5.f.154,34
Menses vbi non prodeunt in non prægnanti, morbo laborant 3.f.17,10
Menses vbi suppressi dolorem faciunt 5.f.153,14. quare supprimantur 5.f.155,18. quibus potius contingant suppressi menses 5.f.153,20
Menses venturi vteri oscula contrahunt magis quàm alias 3.f.44,9
Menses vertuntur ad vomitum 5.f.155,9
Menses victus ratione detrahendi quomodo 5.f.219,14
Menses vti eant alia medicina 5.f.220,29
Mensis pars trigesima, decima quinta, decima quæ 3.f.41,10
Mensis quot diebus constet 3.f.36,5
Mensis integris diebus non numeratur 2.f.11,31
Mensis octauus à conceptione minime ambiguus 3.f.37,3
Mensis septimus à conceptione qualis 3.f.36
Mensis septimus prægnantium qualis 3.f.38
Mensis vndecimus in prægnationis qualis & vnde 3.f.37,5
Mensium color qui laudabilis 5.f.157,10
Mensium pituitosorum & membranosorum signa 5.f.160,7
Mensium purgationem quando medicus explorare & perpendere debeat 5.f.218,20
Mensium solutio quot diebus fiat 3.f.41,14
Menstrua purgatio quibus facilis 5.f.157,15
Menstrua inter post duos aut tres menses erumpunt & hæc qualia 5.f.155,27
Menstrua pauca in quibus mulieribus 3.f.47,32
Menstrua purgatio mulieri breuissima diebus trib. concedenda 3.f.41.6
Menstrua singulis mensibus quibus mulieribus appareant 3.f.38,28
Menstrua τὰ κοσμιώτατα quando incipiant in virginibus 3.f.12,10
Menstruæ purgationes 7.f.256,g
Menstruæ purgationes non commodæ sed paucæ 3.f.65,20
Menstruorum in prægnantibus exempla notabilia 7.f.219,e.N
Menstruorum probatio per lintea 5.f.311,7.N
Mensura mensium 5.f.157,1
Mentem hominis mutationes excitant 3.f.73,19
Mercedem in medicina esse cõstituendam 1.f.28,46
Mercurius 4.f.47,22
Meretrices publicæ ad medicinam quid contulerint 3.f.34,44
Meridies medicb considerandus 3.f.63,18
Meridionalia qualia 4.f.20,18
μεσόκωλον 3.f.56,24
μεσεβολὴ 3.f.94,19
μεσεωφλόγιοι 3.f.64,1
Methodus curatiua pulcherrime adumbratã 1.f.17,33
Metrophanti puer in caput ictus 7.f.211,b
Meton, æger septimus 7.f.59,f
μετωπόσκοπα 7.f.88,a.N
Metropolis quid dicatur 3.f.106,41.N
μητρόπολις eiusque varia significatio 3.f.106,41.N
Micæ thuris 7.f.95,d.N
Mictio sanguinis qualis 2.f.69,a.e
Mictiones membranulas referentes 2.f.112,g
Mictiones fumantes 2.f 57,a
Militia acceptorum vulnerum tractatio 1.f.23,30
Minerua cæsia 4.f.47,21
μινυθήματα 6.f.14,c.& e.N 7.f.95,g.N
μινύθησις 7.f.99,g.N
Minutum 7.f.18,e.20,b.N
Mixtura seminis virilis & muliebris 3.f.13,2
Moderatores dentes qui dicantur 3.f.107.63,N
Modus morborum idem, locus verò diuersus 3.f.70,16
Modus qui sanitatem non inducit semper mutandus 4.f.83,49
Molæ attritus dentium stuporem inducit 2.f.17,19
Molestiæ vnde 3.f.92,17
Molitio quæ fit per vectes 6.f.41,d.N
Molles 7.f.85,f
Mollities requiritur ad odorandi sensum 3.f.108,20.N

Index in Hippocratem,

[illegible] 7.f.92,g.N
Montana inhabitantes quales 3.f.77,29
Montes ad Austrum qualis regio 4.f.20,39
Montes ad aquilonem qualis regio 4.f.20,40
Montes Riphæi 3.f.74,29
Montes quæ in regione plures 3.f.72,4
Mora morbi in corpora referenda 1.f.7,33
Morbi ex quatuor fiunt 3.f.12,16
Morbi manifesti multis modis deprehenduntur 1.f. 6,30
Morbi non manifesti qui 1.f.7,13
Morbi non manifesti vbi 1.f.6,40
Morbi quidam obscuri quidam manifesti 1.f.6.28
Morbi signia in febribus 2.f.10,19
Morborum causæ quorundam 1.f.9,6
Morborum cognitio cur difficilis 1.f.8,34
Morborum differentias, ortus & interitus, causasq; nosse plebs non potest 1.f.9,37
Morborum natura vide in suo indice
Morbosi fœtus quando futuri 3.f.70,12
Morbus celer qui existimandus 1.f.7,41
Morbus præuertit dupliciter 1.f.7,43
Morbus quando fouetur & corpus imbecillius redditur medicamento 1.f.11,23
Morbus si a Medico non statim cognoscitur quid causa 1.f.7,21
Mores agrestes quibus 3.f.65,17
Mors imparibus diebus cur fiat 5.f.65,20
Mors ex suppressis mensibus 5.f.154,17
Mors fatalis 3.f.39,20
Mors liquida quando inferatur 4.f.60,1
Mors quomodo contingat ex morbo 5.f.68,47
Mortis causæ quorundam 1.f.9,6
Mortis in propinquo signa 2.f.4,9
Mortis signum ex imbecillitate sensuum 2.f.111, b
Mortis tempus in quibus morbis incertum 5.f.10, 19
Mortuos videre persomnia quid significet 4.f.48, 34
Mortuusne fœtus sit nec ne quomodo perseruatur 3.f.41,12
Moschi historia 7.f.90,f
Motio 2.f.15,8
Motionem membris quid præbeat 3.f.89,8
Motus physicus 4.f.9,10
Motus pueri quando fiat 3.f.21,26
Mucus omnibus articulis inest, hinc morbus hinc sanitas articulis 4.f.82,6
Mucus & saliua repletionem arguunt 4.f.37,33
Mugiles pisces 4.f.25,14
Muliebres morbi 3.f.66,41
Mulier à partus tempore nisi purgetur morbo magno tentabitur 3.f.19,19
Mulier biliosa an pituitosa quomodo cognoscendum 5.f.149,41
Mulier calidior m sanguinem viro habet & viro est calidior 5.f.153,3
Mulier conceptionis causa lota inungi non debet 3.f. 44,15
Mulier cui os vteri mucosum aut siccum quomodo curanda 3.f.45,34
Mulier cur non laboret prægnans licet menses non prodeant 3.f.17,1
Mulier difficilis partus ob fœtum volucrum exeuntem ante tempus 3.f.41,37
Mulier eadẽ ex hoc viro fœminas: ex illo viros procreat 3.f.13,15
Mulieres fœcundæ, post viduæ, suppressis diutius mensibus, virile corpus induunt 7.f.,301,e.f.N
Mulieres fœcundæ vbi & vbi facile pariunt 3.f.65, 47
Mulieres humidiores & frigidiores viris 4.f.17, 30
Mulieres lac in mammis habent 3.f.55,33
Mulieres magis sanæ si cum viro consuescant, quam si abstineant 3.f.12,40
Mulieres mensibus oppressis sexto mense se grauidas existimant 5.f.155,30
Mulieres plures quàm viri ex visionibus strangulatæ cur 5.f.125,5
Mulieres quando per vltimos dies fœtus facilius gerant 3.f.37,27
Mulieres quæ cum viro consuescunt & concipere nequeunt interrogandæ, num menses eant nec ne & alia 5.f.159,26
Mulieres quæ facile concipiunt vteros tamen ferre minime possunt 5.f.163,38
Mulier etiam semen in coitu emittit 3.f.12,20
Mulier ex partus purgamentis laborans 7.f.183, 2.N
Mulier grauida cur pallescat 5.f.157,30. cur grauem spiritum trahat ibid.37
Mulier grauida, febre partum perdit 7.f.98,d N
Mulier iejuna virum adeat si concipere velit 3.f.44, 30
Mulieris corpus humor celerius & magis trahit quàm viri 5.f.152,30
Mulieris partu liberatæ purgatio quæ non expedite prodit 5.f.169,9
Mulier partum aliquando ex partu diem conceptionis scire potest 3.f.13,3
Mulierne pituitosa an biliosa quomodo cognoscendum 5.f.132,33
Mulier post partum ex puerperij purgamentis quomodo curanda 5.f.168,27
Mulier præter naturam crassa non concipit 5.f.250,4
Mulier purganda quomodo exploranda 5.f.159, 32
Mulier p.n. pinguis & pituitosa non concipit 3.f. 44,5
Mulier quando virum accedat quo menstruorum tempore 5.f.163,8
Mulier quæ antea concepit, nunc vero non quomodo curanda 5.f.247,44
Mulier quæ concipiat 3.f.17,18
Mulier quæ concepit qualem se gerat 5.f.246,45
Mulier quæ concepit qualiter se gerat 5.f.160,40
Mulier quæ concepit virum non adeat 5.f.161,17
Mulier quæ facile concipit eius vertex olet 3.f.44, 25
Mulier quæ fœtum corrumpit quantam purgationẽ habeat 5.f.184,46
Mulier quæ fœtum menstruum aut bimestrem perdit, quomodo curanda 5.f.132,20
Mulier quæ fœtum mortuum in vtero habet quomodo concutienda 5.f.18.,35
Mulier quæ nunquam peperit ad menses qualiter se habeat 5.f.152,24
Mulier quæ nunquam peperit qualiter ad menses se habeat 5.f.152,2
Mulier quæ peperit & secundis adhuc laborat 5.f. 173,20
Mulier quæ peperit affectiones contingentes ob menses retentos facilius tolerat 5.f.52,16
Mulier quæ post congressum cum viri genituram effundit quid faciat 5.f.161,8
Mulier quo tempore menstruæ purgationis virum adeat 5.f.160,26
Mulier quomodo conceptui apta reddenda 5.f.149, 40
Mulier quomodo concutienda si fœtum mortuum gestat 6.f.113.f
Mulier septimo die iudicata 7.f.121,b
Mulier si venerem non experiatur vteri conniueant timendum 5.f.155,30
Mulier sideratione perpessa 7.f.144,d.N
Mulier suscepta genitura virum non adeat 3.f.44, 30
Mulier viro humidior 3.f.7,15
Mulier vnde cognoscat se concepisse 5.f.246,47
Mulier vtero gerens morbo minime cognato laborans perit 3.f.19,13
Mulieri quæ cõcipit quidem, sed fœtus vel bimestres vel trimestres corrumpit & perdit, vterus non amplius capiendo fœtui satis esse potest 3.f.44, 34
Mulieri masculum & muliebre semen inest 3.f.13,10
Mulieres ad ætates quales 5.f.126,7
Mulieres aquosæ 7.f.258,g.N
Mulieres asserunt septimo octauo, nono, decimo, & vndecimo mense fœtus nasci 3.f.37,11
Mulieres conceptui minime aptæ quæ & cur 3.f.75, 32
Mulieres crassæ quæ 5.f.157,16
Mulieres cur glabræ in mento 3.f.21,6
Mulieres cur sibi videantur interdum vltra decimũ mensem prægnantes 3.f.27,1
Mulieres duræ quæ ob aquas duras 3.f.65,20
Mulieres menstruorum paucorum quales 3.f.27, 32
Mulieres in coitu quales 3.f.12,20
Mulieres nolentes fœtum corrumpunt 3.f.16, 29
Mulieres nono mense difficilime vteros gestant 3.f. 36,37
Mulieres post menstruas purgationes necessario concipiunt 3.f.41,4
Mulieres pretiosissimas vestes Dianæ consecrant 5.f. 125,35
Mulieres quales in pectore, mammis reliquoque corpore respectu virorum 3.f.55,45
Mulieres quando plerunque concipiunt 3.f.41,16
Mulieres quæ & quando superfœtent 3.f.41,3
Mulieres quoad colores quales 5.f.126,4
Mulieres repurgatæ, viri congressu petitæ potissimum concipiunt 5.f.164,15
Mulieres Scytharum quales 3.f.75,24
Mulieres sibi prægnantes videntur 3.f.66,49
Mulieres singulis mensibus menstruis laborant quę sanæ sunt 4.f.38,28
Mulieres tenues quæ 5.f.157,13
Mulieribus acetum magis aduersum quàm viris 4. f.64,17
Mulieribus autumnus qualis conferat 3.f.70,36
Mulieribus quo anni statu intestinorum difficultates portendantur 3.f.67,1
de Mulieribus quoad vteri gestationem præsagia 2. f.86,g
Mulieris caro rarior & mollior quàm viri 5.f.151, 30
Mulieris in conuulsionis pronæ præsagium 2.f.97, g
Mulieris quæ concepit indicia 5.f.244,41
Mulieris quæ peperit purgatio si masculus fuit 3.f.18, 30. si fœmina fuit 3.f.18,13
Mulieris quæ puellam peperit quanta purgatio 3.f. 184,40
Mulieris sanæ menses quales 5.f.156,50
Mulierum ætates quomodo differant 5.f.204,48
Mulierum colores qui, & quomodo ex his iudicandum 5.f.204,43
Mulierum conceptiones abortiones & partiones quomodo iudicentur 3.f.38,14
Mulierum diæta 4.f.5,21
Mulierum iudicationes ex partu 2.f.11,47
Mulierum naturæ quales 5.f.204,41
Mulierum patrij morbi quidam 3.f.64,26
Mulierum quæ viris iunctæ & steriles quales ad morbos 5.f.125,41
Muria condita meliora opsonia 4.f.29,26
Murmur circa præcordia soluit præcordiorum dolores 2.f.7,32
Muscus in stragulis sectari typhi symptomata 5.f.117, 46
Musculi pisc. quales 4.f.25,24
Musica eiusque compositiones ex acuto graui differunt 4.f.112,35
Mustum quale 4.f.26,10
Mutare homines posse medicum oportet 3.f.94, 19
Mutatio crebra in phrenitide mala 2.f.45,f
Mutatio si non rectè fit prisana nocet 4.f.57,40
Mutationes cauendæ 7.f.268,h
Mutationes ex quibus ad quænam fiant cõsiderandæ 2.f.17,13
Mutationes homini mentem excitant 3.f.53,19
Mutationes si non in deteriora mutentur 7.f.90,e
Mutationes potissimum morbos pariunt 2.f.18, 43
Mutationes temporum magnum afferunt momentum 7.f.178,h.N
Mutationibus omnia subiecta 3.f.39,21
Mutili quando in vtero fœtus fiunt 3.f.14,28
Mutilus fœtus etiam octauo mense vehementius ægrotat 3.f.37,33
μυεῖν 7.f.134,d N
μύλη 4.f.124,72.N
Myriochaunæ 7.f.89,f
μυπωτὸν φαρμακῶν 4.f.95,9
μυσωτὸν 7.f.141,b.N
μυξωτὸς 7.f.141,a.N
Myxuli quales in cibo 4.f.25,21

N

Nares natura humidiores 7.f.281,b
Nasus medius 7.f.256,e
Nasturtium quale 4.f.26,48
Nasum cur grauedo erodat 1.f.16,40
Natura per somnum quid 4.f.48,22
Natura ad ea quæ naturæ non sunt non referenda 1.f. 5,47
Natura corporum potissimum solicita est, si tamdiu perseueret, vt medicus recte morbum perspicere possit 1.f.7,38
Natura cur in Medico, & qualis requiratur 1.f.2,15
Natura in medico ex rebus ornata 6.f.191,a
Natura omnia constant 3.f.59,20
Natura omnia ex se se agit 7.f.280,a
Natura omnia omnibus sufficit 4.f.50,21
Natura per se facit, quod Medicus per artem 4.f.12, 17

Natura

Quires & verba continet.

Natura per se sibi motiones inuenit, & quæ conueniunt, efficit 7.f.278,b
Natura repugnante, nihil medicina proficit 7.f. 179,f
de Natura τῇ φύσει dogmata veterum philosophorum 3.f.3,1. de eadem dogmata veterum Medicorum ibid.30
Naturæ aliæ ad æstatem aliæ ad hyemem bene aut male affectæ 2.f.18,49
Naturæ aliæ ad regiones aliæ ad ætates, victus rationem & alias aeris conditiones aliter affectæ sunt 2.f.18,50
Naturæ cur maximè permutentur 3.f.78,5
Naturæ emendatio & corruptio 7.f.88,c.N
Naturæ quædam montosis, syluosis & aqua carentibus locis similes, quædam tenuibus & aquosis, quædam pratorum & paludum proprietatem referentibus, quædam planitiebus, nudis, & siccis simillimæ 3.f.71,9
Naturis humidis sursum non est facilis via 3.f.82, 29
Nauigia ex vno ligno cauata 5.f.72,37
Neruosa assari nequeunt 3.f.30,37
Nebula vnde 3.f.68,13
Νεμεσισης 3.f.107,52.N
Neptunus in auxilium adhibetur 3.f.86,29
νεφελαι τῶν ὕδρων 2.f.7,50
νεφελιῶν ὀφθαλμοῦ 2.f.84,b
Νεφρῖτιδες 3.f.68,43
νῆμα 1.f.7,5
Nicanor tibicinæ metu afficiebatur 7.f.232,b
Nicippus in febribus per somnum veneris imagines habuit 7.f.229,e
Nicostrati historia 7.f.92,c
Nigra alui deiectio mortem significat 4.f.70,30
Nigra deiectio in æstuabundis 2.f.53,g
Nigræ deiectiones 7.f.152,e.N
Nigror, quàm liuiditas in digitis & pedibus, morbis oculis non adeo perniciosa 2.f.6,39
Nihil in consilium adhibentes nihil peccant 6.f. 15,h
Nihil omnino perit 4.f.7,38
Nil temerè affirmandum 7.f.262,e
Nitrariæ in Ægypto 5.f.286,60.N
Nitrum in aquis nascens 3.f.67,b
Niualis aqua qualis 3.f.68,29
νοῦρόπης 2.f.114,a.N
Nodus in deligatione quomodo fiat 6.f.8,d
Nomades cur exusti humoris, brachiis & aliis corporis partibus 3.f.75,12
Nomades Scythæ 3.f.74,10
Nomadum Scytharum mos in continua peregrinatione qualis 3.f.74,20
Νόμος 3.f.141,70,N
Nomina rerum à natura indita 1.f.3,33
Nonimestres quales 3.f.38,9
Notæ minus lethalis faciei 2.f.137,e
Notæ vini quoad vtilitatem & noxiam 4.f.62,20
Notitiæ rerum 6.f.6,b.N
Nouilinium trigesima mensis pars 3.f.41,10
Nubeculæ vrinarum quomodo considerandæ 2.f. 8,11
Nubes νεφέων quid 3.f.24,22
Nubiculæ vrinæ qualia signa importent 2.f.7,48
Nutritio quamdiu per cibos fiat 4.f.93,18

O

Obesi angustas habent venas 7.f.87,h.N
Obolus mensuræ genus 5.f.188,47
Obliqua quomodo deliganda 6.f.10,a
Obliuisci eorum quæ gesta sunt 2.f.52,a
Obtusi qui 3.f.78,13
Obseratio aut perfractio oculi in præcipitibus malis 2.f.53,g
Obstetricis imprudentia in secundo vmbilico 5.f. 173,46
Occasio artis medicæ qualis & medico fideliter cognoscenda 4.f.93,14
Occasio præceps & lubrica 2.f.83,b
Occasiones 4.f.65,37
Occidens medico considerandus 3.f.63,19
Occidentales venti autumno similes 3.f.66,16
Occidentalibus ventis exposita qualia 3.f.65,49
Ociosum quod est ad improbitatem viam affectat 1.f.24,10
Ocium 4.f.30,18
Octauus mensis fœtus ægrotare facit 3.f.36,23
Octimestres partus minime vitales & cur 3.f.39, 37
Octimestres partus viuere non possunt 3.f.37,41
Oculi pallidiores ex inedia 1.f.13,10
Oculorum aciem debilitat splendor recta oppositus 1.f.21,10
in Oculos fluxio 1.f.17,4
Oculus genus deligationis 6.f.7,h
ὀδόντα 7.f.98,d.N
Odorandi facultas in quibus 3.f.108,16.N
Odorandi facultas vbi & vnde fiat 3.f.33,30
Odoratus quomodo fiat 3.f.108,28.N
Odorum magna vis in victus ratione 7.f.298,b.N
Odores vt signum 1.f.8,17
ὀδοιπορίᾳ πίνειν τρόπον 4.f.4,15
Odoris instrumenta 3.f.108,10.N
Ὀδυνοφόρα 1.f.22,46
Officina Med. quoad ventos & solis vel æstum vel splendorem qualis 1.f.21,3
Officium Chirurgi circa quæ versetur 6.f.6,c
Officia Medici, causas morbi cognoscere, & morbos remediis propulsare 1.f.7,30
Officina Medici τὸ ἰατρεῖον 1.f.20,24
οἰδήματα λευκὰ recentiorum 3.f.97,46.N
οἶνος μελιζῶνος 5.f.262,31.N
οἰσοφάγῳ 6.f.195,f.N
Ὀκτάμηνα 3.f.39,34
Oleosarum vrinarum pernicies 7.f.180,c.N
Olera hyeme quæ 4.f.36
Olera æstate qualia 4.f.3,13
Olera qualia 4.f.26,34
Olfactus quomodo & quando fiant 4.f.79,14
Olitoris vxorem febris detinuit 7.f.233,d
ὄνειρα ἐν τῷ ὑπνῳ ὁρῶμενα ἐστι 3.f.39,2
Ονυξ 3.f.115,23.N
Opifices alij boni, alij multum præstantes 1.f.9,10
Opinio arte vbi potior 3.f.78,40
Opportunitas quid 5.f.5,10
Opportunitates multæ ac variæ 5.f.5,4
Opportunum medicamentum quod nam dicatur 5.f.259,34.N
Opsonia autumnio qualia 4.f.3,26
Opsonia æstatis qualia 4.f.3,17
Opsonia hyeme qualia 4.f.3,5
Opsonia non omnia similia & cur 4.f.12,40
Opsonia qualia quæ ex intritis parantur 4.f.29,23
Oplonia vere qualia 4.f.3,10
Optimus habitus iacendi 2.f.186,a
Oratio, mentis character 7.f.122,e.N
ex Orco in lucem augeri oriri vulgo existimatur 4.f. 8,40
ὀρθοπνοῖν 3.f.88,37
ὀρχίλοι 7.f.120,d.N
Oriens medico considerandus 3.f.63,6
Orientales qualiter ad iram prudentiamque se habeant 3.f.65,40
Orientalia omnia septentrionalibus præstantiora 3. f.65,42
Origo venarum f. Hipp. ex capite exagitatur 3.f.98, 57.N
ὄρκος ἰκτεῶν τις καὶ πεῖος 1.f.1,1
ὄρμοι εὐθύδεις 3.f.141,20.N
Ornithiæ venti dicti 7.f.336,a.N
Ortui proxima calidissima & humidissima 4.f.17, 17
Ortus & interitus omnium rerum 3.f.4,41
Ortus hybernus ad Tropicum capricorni situs 3.f. 138,28.N. ortus æstiuus ad Tropicum cancri ibid. 30.N
Os amarulentum signum inediæ 1.f.13,10
Oscitatio vnde 1.f.13,3
Os disparatum aut disiunctum 2.f.133,c.N
Ostentatores 3.f.85,12
Ostrea in cibo qualia 4.f.25,20
Os vteri siccum per quod indicium cognoscendum 3.f.45,24
Otides acres 3.f.146,55.N
Oua erinaceorum qualia 4.f.75,23
Oua proportionem quandam habent cum generatione hominis 3.f.26,20
Oua volucrum qualia 4.f.25,50
Oues comitialiter affecti 3.f.91,9
Oui incubatio 3.f.27,37
Ouum gallinaceum vmbilicum habet 3.f.26,28
Ouum quale 3.f.27,39
ὀξίνας 7.f.174,b.N
ὀξυθυμία 7.f.120,c.N
ὀξύμελι 4.f.62,2
ὀξυφεγγεία 7.f.112,b.N
ὀξύφωνοι 7.f.123 f.N

P

Palatus quid voci conferat 3.f.34,21
Palæstrica ars 4.f.13,30
παλὴ 7.f.91,c.N
παλίγγενεσία 7.f.99,e.N
παλιοβλεφαρεῖν 7.f.79,g.N
παλιοφαρεῖν quid significet 2.f.123,g.N
Pallidi homines pallore ad morbum regium accedente 3.f.72,48
Palustres aquæ quales 3.f.66,22
Palustria loca qualia 4.f.20,29
Pane quo quis vtatur, multum interest 1.f.14,20
Panis calidus siccat 5.f.88,46
Panis ex tritico quomodo veteribus confectus 1.f. 10,18
παραγκωνίλημις 3.f.145,50.N
παραφύσεων 3.f.61,9
Parentes suos morbos liberis impleuerant 3.f.87,12
Paria venarum quatuor earum ortus & dilatatio 3. f.8,34
Paribus diebus iudicatio inferiorum 2.f.16,32
Parientes difficile 3.f.65,22
Parmenidis existimatio 138,d N
Pars quæ non inest à principio nullo modo augeri potest 4.f.9,50
Pars vnaquæque alia alij corporis parti morbum facit 4.f.78,30
Partes abortus septem dierum quomodo inuestigandæ 3.f.34,48
Partes fœtus mortui quomodo extrahendi 5.f.183,33 & deinc.
Particularis ægrorum progressio 7.f.142,g.N
Particularis ægrorum recessio 7.f.42,b.N
Partus dies 7.f.113,d.N
Partus difficilis causa 3.f.28,18
Partus difficilis & facilis ob inuolucrum 3.f.41,37
Partus facilis est, qui in caput sit 3.f.28,15. difficilis partus qui in latus aut pedes sit ibid.17
Partus in feris Asiaticis cur multiformes 3.f.71, 41
Partus magnus quando edatur 3.f.14,15
Partus purgamenta ἡ κάθαρσις τῶν λοχίων 3.f.19, 24
Partus septem, octo, nouemque mensium quales 3.f.35,16:19:20
Partuum variæ circumstantiæ & concursus 7.f. 95,c
Paruibibuli sunt phrenitici 2.f.48,b
Patri similior vnde fœtus fiat 3.f.13,40
Patriæ vim quoque nosse medicum oportet 4.f.28, 42
Paucitas cibi & potus nullum morbum facit 5.f.60, 30
Peccata medicorum quæ grauiora & quando 4.f.59, 46
Pecora Asiatica qualia 3.f.71,32
Pecora cum vtero gerunt cur pinguiora fiant 3.f.21, 46
Pectines in cibo quales 4.f.25,21
πειρητήρια δὲ ὧν διαδεται ἡ γυνὴ εἰ κύοισι 5.f.244, 32
Pellicula in corporis cuiusque summo cur nascatur 3.f.32,10
πελιδνὰ καὶ πελιώματα 2.f.710,c.N
Pellicæ vestes colligatæ per se exuruntur, ac si igne conflagrarent 3.f.23,44
Pelliones 4.f.13,1
Perca pisc. 4.f.25,9
Perdicis caro qualis 4.f.25,3
Peregrinationes cuius morbi causa 2.f.26,1
Perfrictiones corporis diebus iudicatoriis 2.f.51,g
Perfrictiones ex rigore quoad calorem non reuocãtur 2.f.52,b
Perfrictiones vehementes diebus iudicatoriis 2.f. 157,a
Perfrigeratio præter rationem sudoribus tenuibus & coctis vrinis apparentibus initio 2.f.55,h
Pericula sibi ipsi qui subeunt etiam fortitudinis præmia & ignauia pœnas reportant 3.f.73,35
Periculosa cibi exhibendi in morbis intempestiuitas 7.f.155,a
Periculosissimæ temporum mutationes 3.f.71,6:7
Perinthorum historia 7.f.76,e
Perinth. laborat popularitur tussi & angina 2.f.16,51
Peritia imperitia multum præstat 3.f.78,40
Perniciosa, si absque vlla significatione alleuiant, qualia 2.f.51,b
Perpetua aluus turbulentia, fœtum perdit 7.f.163,h.

N

Per se calidum quid veteribus non inuentum 1.f.15,17
Per somnos quæ euenient 7.f.294,d
Pertinaces qui 3.f.78,13
Peruersa διεστραμμένα quomodo dirigenda 6.f.10,c
Peruigilia cum angore abscessus ad aures faciunt 2.f.102,a

Index in Hippocratem,

Phasis qualis fluuius 3.f.72,40
Phasis regio 3.f.72,31. qualis ad omnia accidentia 3.f.72,31
Phæræ vrbs in Thessalia 7.f.237,d.N
Phaini vxor,æger quartus 7.f.32,d
Philisci historia 7.f.96,c.N
Philiscus æger primus 7.f.41,g
Philistes æger quartus ex capite 7.f.154,f
Philotimus medicus antiquus 6.f.3,c.N
Phlebotomia vbi ferri debeat 3.f.9,14
Phlegmagoga exhibita phlegma educunt 3.f.5,25
Physicæ cognitio Medico necessaria 1.f.18,9
Physica num magis ad artem medicam an pictoriam spectet 1.f.18,1
Physis pisc. 4.f.25,10
Pilus vnde colorem suum sumat 3.f.21,20
Pinnæ in cibo quales 4.f.25,20
Pingue facile assatur 3.f.30,39
Pingue in incrementum lactis cedit 3.f.21,42
Pinguedo carnosior tabefaciendo extenuanda 5.f.232,44
Pinguedo in imo ventre incurabilem hydropem facit 5.f.105,13
Pinguedo vrinæ quales 2.f.8,10. 2.f.8,10
Pingues deiectiones 7.f.153,a.N
Pingues mulieres extenuare oportet qui velit vt cõcipiant si impedimentum inde est 3.f.46,34
πῖον 7.f.87,h.N
Pisces epilepticis periculosissimi 3.f.146,1.N
Pisces quales in esu 5.f.89,27. eorum differentiæ ibid. 29
Pisces sale conditi 4.f.25,29
Pisces siccissimi 5.f.105,25
Piscium caro qualis 4.f.25,7
Piscium partes siccissimæ 4.f.25,47
Pittaci historia 7.f.88,e
Pituita acris existens & in carnes irrumpens venus exulcerat & refringit 3.f.82,25
Pituita cum acribus humoribus permixta exulcerat 3.f.82,14
Pituita cur frigidissima 3.f.6,20
Pituita frigida in sanguinem calidum influens 3.f. 89,24
Pituita humorum frigidissimus 5.f.15,8
Pituita in pulmonem quomodo influat 5.f.8,4
Pituita morborum causa 5.f.58,46
Pituita morbum faciens grauitatem inducit 4.f.90, 40
Pituita quando copiosior generatur & morbi fit causa 5.f.587,8
Pituita quando morbi causa 5.f.4,7
Pituita quomodo morborum causa 5.f.75,39
Pituita quomodo per vrinam secedat 5.f.19,3
Pituita quorum morborum causa 5.f.7,41
Pituita si in ventriculum ex capite reciderit, optimum, si aliam in partem prolapsa fuerit morbos pariet 5.f.58,42
Pituita sola homo non est & cur 3.f.4,20
Pituita vnde gignatur 5.f.58,28
Pituita vteri suffocationem sedat 5.f.157,30
Pituitæ fons caput 5.f.57,15
Pituitæ multæ formæ 5.f.103,38
Pituitosi partib. superioribus abstinentiam cibi nõ consuetam facilius in totum ferunt 4.f.58,40
Pituitosi quales 5.f.81,8. quomodo curandi ibid.10
Pituitosis intestinorum difficultates quando præsagiendæ 3.f.70,16
Pituitosis morbus sæpe valde familiaris 3.f.87,20
Pituitosus quæ autumni constitutio bona 3.f.70,37
Plana loca qualia 4.f.20,26
Plantari surculi in terram quales 3.f.23,1
Platæense oleum 5.f.187,22
πλευροφρόνιστος ἄνδρωπος 7.f.134,f.N
Plebei mortuum excitasse videntur 4.f.61,4
Plenilunio pleræque mulieres concipiunt 3.f.41,16
Plenitudo multa & varia incommoda habet 1.f.12, 20
Plenitudo nisi homo purgetur, morbi principium 5.f.67,39
Plenitudinis alia signa 4.f.41,18
Plenitudinis causa 5.f.64,20
Plenitudinis cura 4.f.38,28
Plenitudinis signa 4.f.38,20
Plethoræ mala multa & varia 1.f.12,20
πλευρόπονος 3.f.64,35
Pluuia qui in terram recidat 3.f.68,18
Pluuialis aqua quæ optima 3.f.68,25. quæ pessima ibid.
Pluuiæ æstiuales putrilaginem humorum concitant 7.f.73,d.N
πνεῦμα ἀναβίβῃ 2.f.79,d.N
πνεύμων ὑπόπυον 7.f.110,b.N
πνεύμονα 7.f.106,f.N
πνεύματος κατάληψις 7.f.108,c.N
Polemarchi vxor æstate febricitare cæpit 7.f.32,h
Polenta ex hordeo decorticato 5.f.89,1
πολιαί 3.f.21,15
πολυθέρμοι μεγαλόφωνοι 7.f.86,b.N
Polycratem febris inuadebat 7.f.249,f
Polypi pisc. 4.f.25,19
Pontica gens 4.f.20,23
πῶρος 3.f.60,35
Porrum eiusque qualitas 4.f.26,31
Potatores nulli quibus capita debilia 3.f.64,23
Potiones addere vel detrahere paulatim debemus 5.f.87,13
Potiones quando inuentæ 1.f.11,19
Potionis meracioris & austerioris incommoda 4.f. 74,23
Potu largiore qui vtuntur difficilius spirant 2.f.65,g
Potus alimentum omnium animantium 3.f.79,20
Potus an ad pulmones transeat 3.f.120,30.N
Potus autumno qualis 4.f.3,26
Potus æstatis qualis 4.f.3,17
Potus ingestus ventriculum refrigerat 3.f.25,23
Potus in hominis arteriam conuertitur 3.f.50,28
Potus per venas qua parte ad renes deferatur 3.f. 57,2
Potus vere qualis 4.f.3,10
Prædictio quando non secura 2.f.66,b
παράγματα κοινά 7.f.78,d.N
πράγματα δεῖται 7.f.78,d.N
Prandere modicum qui debent 4.f.42,2
Prandere quibus non conducit 1.f.13,1
Prata qua in regione inueniantur 3.f.72,5
Præceps & acerba iracundia 7.f.278,d
Præceptores quo loco Medicis 1.f.1,7
Præcep. morbis instantibus,naturis,anni temporibus ætatibus ire obuiam conuenit, contentaque soluere & soluta intendere 3.f.7,33
Præcept. vbi immutandum est consideranda sunt natura, ætas,forma, anni tempus, morbi genus nunc addendo nunc detrahendo 3.f.8,7
Præcisæ partes quæ nunquam coalescunt 5.f.7,14
Præcognitio quædam morbi 4.f.37,15
Prædicenda præsentia,præterita & futura 2.f.3,5
Prædici quæ debeant 2.f.64,c
Prædictio securissima quæ 3.f.10,8
Prædictionis genera multa & varia 2.f.63,f.g
Prædictiones Medicæ quales & vnde 2.f.63,f
Prædictiones quomodo faciendæ 2.f.9,26
Prægnans dicta die septimo 3.f.101,73.N
Prægnans mulier quibus signis cognoscatur 3.f.43, 34
Prægnans num partui vicina quomodo deprehendatur 5.f.43,36
Prægnans pituitosa qualia symptomata patiatur 5.f. 166,10
Prægnans quæ fœtum menstruum corrumpit quomodo curanda 5.f.213,20
Prægnans quæ venerem non exercet facilius partu liberatur 3.f.43,23
Prægnans sit mulier necne quomodo explorandum 5.f.148 30
Prægnantes quædam natura lac non habent 5.f.185, 14
Prægnanti menses fluunt 5.f.164,30
Prægnanti menses non prodeunt & cur 3.f.16,38
Prægnantibus erysipelas lethalis 5.f.231,9
Prægnantis mensium profluuio vexatæ remedia 3.f. 48,39
Præparationis medicamentorum cautio quædam, vt in siccantibus carne potius,in laxantibus succo magis vtamur 4.f.24,20
Præsagio vbi non sit opus 2.f.66,b
Præsagium pulmonis inflammationis 4.f.85,28
Præsens hominem ægrum inspicere quid iuuet 4.f. 7,40
προσοῦσαι qui 2.f.123,e.N
Prima corporis constitutio 4.f.17,13
Prima luce 7.f.250,a.N
Primiparárum difficultates 7.f.115,e.N
Principia morborum & mortis secundum aliquos 1.f.9,9
Principia morborum similima, hinc difficilis initio iudicatio 2.f.11,35
Principia morborum tria 5.f.67,11
Principium corporis nullum sed omnes partes principium & finis videntur esse 4.f.78,15
Principium medicationis quale 5.f.7,17
Principium morbi scire præcipuum quid est in medico 3.f.78,41
Principium morbi quod ex cælo dependet 5.f.67,40
Prisca Medicina an ars necne 1.f.13,40
πρίσκιμα 5.f.263,21.N
πρόδοσιν 3.f.139,41.N
Proceri homines vbi 3.f.7,45
Prodeuntia quomodo æstimanda 2.f.16,25
προθυμεῖσθαι 2.f.107,b.N
προεκφήνησθαι 7.f.76,h.N
Professio sordida & illiberalis medico fugienda 3.f. 94,20
Profundi somni quid denuncient 2.f.126,c
πρόγνωσις 2.f.28,12.N
πρῶι 7.f.169,a.N
Promptam insaniam quæ significent 2.f.130,c
Proni ad conuulsiones qui 2.f.131,N
Proprium cuiusque morbi 4.f.91,29
προσῆκε λεύκη 3.f.47,44
πρόθεσις 7.f.292,a.N
πρόθεσιν παντοῖα κεφαλῆς θωμάζειν 3.f.47,50
Proserpinæ epitheton ἐνόδιος 3.f.146,44.N
προσσκαίνεσθαι 7.f.80,f.N
προσκόμματα proprie quid 3.f.142,46.N
πρότερον pro πρῶτον 3.f.97,20.N
Prudentia & imprudentia in homine vnde 4.f.17,35
Prudentia qualis in Medico expetatur 1.f.7,30
Prudentia quales orientales homines 3.f.65,40
Pruritus in coitu κνησμός 3.f.12,20
Prudentis & imprudentis animi contemperatio 4.f. 19,48
πτυελά 7.f.78,b.N
Puellam quæ ex abrupto loco decidit,vox defecerat 7.f.247,b
Puellæ citius pueris pubescunt 3.f.39,5. citius etiam sapiunt & senescunt ibid.
Pubertatis meta 7.f.130,d.N
Puer curvlera decimum mensem gestari in vtero nequeat 3.f.27,20
Puer intestinorum difficultate cum febre correptus est 7.f.303,f
Puer in ventrem à mulo ictus 7.f.243,c
Puer in vtero compressis labris alimentum sugit 3.f. 31,18. cur in vtero trahat & sugat 3.f.31,20
Puer in vtero quando magnus nascatur 3.f.14,26
Puer in vtero quando moueatur 3.f.21,26
Puer lactans sanus ac debilis est, fecundum id, quod mater valet 3.f.22,15
Puer naturaliter in caput prodit 3.f.26,40
Puer non sine vi & dolore per vteros egreditur 5.f. 152,13
Puer ob implicatum in vtero vmbilicum interit aut saltem difficilius exit 3.f.40,12
Puer post partum sit aquosus 3.f.43,41
Puer quando mutilus nascatur 3.f.14,28
Puer septem mensium natus qualis 3.f.35,16. octo mensium nunquam viuit 3.f.35,19. Nouem mensium & decem dierum qualis 3.f.35,20
Puer sic valet, vti mater valet 3.f.26,4
Puer tẽpore part° instantis laborare incipit 3.f.39,43
Pueri à lacte depulsi 7.f.21,f
Pueri calculo laborantes cur pudenda confricent 3.f. 69,20
Pueri calculos in vesica habent magis quàm senes 3.f.9, 40
Pueri cum in lucem prodeunt stercus in intestinis habeant,& vnde 3.f.31,22
Pueri in mundum ingressus qualis 3.f.19,3
Pueri in somnis statim ac nati sunt rident plorantq; 3.f.39,17
Pueri in vtero situs 3.f.26,9
Pueri lactentes qui vrinam multum reddunt non sunt diu vitales 3.f.49,3
Pueri natura 4.f.17,15
Pueri natura pleniores lac non sugunt 3.f.49, voraces non pro ratione incrassantur 3.f.49,2
Pueri omnes & capite sursum producuntur,in lucem prodeunt in caput multi,& hęc partio securior 3.f. 40,2
Pueri puri neque vlcere vel muco, vel salina laborãtes in sequenti ætate extra periculum non sunt 3.f.88,23
Pueri quibus aquosi testium tumores apparent & disparent 3.f.61,27
Pueri sæpe septimo anno exacto dentes explent 3.f. 35,41
Puerilis ætas vlcerosa,salinosa & mucosa, procedentem ætatem meliorem præsagit 3.f.88,18
Pueris cur defluxiones facile fiant 3.f.90,22
Pueris recens natis quomodo cibus administretur 3.f.113,

Quires & verba continet.

3.f.113,25.N
Pueris quando semen protuberet 3.f.12,6
Pueris quid semen impediat 3.f.11,42
Puero mortuo in vtero quid fiat & quomodo exeat 3.f.43,8
Puerorum febris continua præsagium conuulsionis habet 2.f.33,20.N
Puerorum infantulorum diæta vt conuulsionibus minime tententur & coloratiores fint 4.f.5,17
Puerorum patrij morbi quidam 3.f.64,28
Puerpera quæ parere nequeat quibus opitulanda 5.f.168,5 & dein.
Puerpera quæ vlcere superficiario in pudendis quo illinenda 5.f.148,33
Puerpera super lasano collocanda quando 3.f.42, 38
Puerperæ flatus distentio 5.f.146,8 lumborum dolor ibid. 10. menses non eunt ibid.
Puerperæ quæ difficilius pariunt sunt primo parientes 3.f.28,21
Puerperæ quæ plurimum in partu laborent 3.f. 10,40
Puerperij medicamenta 5.f.134,44.50
Puerperij purgamenta ad thoracem vergunt 5.f.172, 35
Puerperij purgamenta aquosa 5.f.166,34
Puerperij purgamenta biliosa & atra 5.f.165,39
Puerperij purgamenta pituitosa 5.f.166,10
Puerperij purgamenta post partum quomodo curanda 5.f.168,27
Puerperij purgamenta quanta mensura ferantur 5.f. 184,37 qualiter ibid.40
Pulli exclusio quot diebus perficiatur 3.f.28,1
Pulsatio capitis quid significet 2.f.112,d.N
Pulsatio temporum in febribus 2.f.38,26.N
Pulsus 2.f.15,30
Pulsus arteriarum 2.f.119,b
Pulsus in præcordiis quid portendat 2.f.533f
Pulsus lethargicorum 2.f.121,e.N
Pulsus quales quoad spiritus alimentum 4.f.52,6
Purgamenta alba subsistentia ex partu cum febre 2.f.53,c
Purgantia quando adhibenda 2.f.16,20
Purgatio à partu cur mulieribus fiant 3.f.18, 43
Purgatio mala post partum 3.f.66,45
Purgatio mulieris puerperæ sanæ quanta 3.f.19, 19
Purgatio puerperæ primo tantum vt heminę Atticæ vnius & dimidiæ 3.f.19,8
Purgatio quando fiat 2.f.16,41
Purgatio quæ mulieribus contingit, à partu quando rite fiat 3.f.18.32
Purgatio quomodo differat ad dies impares & pares 5.f.65,31
Purgationes immodicæ qualiter operentur 3.f.5,48
Purgationes muliebres 2.f.15,14
Purgationes necessariæ & perniciosæ 7.f.239,f
Purgationis modi quinque iniiciuntur 2.f.8,45
Purificationes veterum 3.f.86,4
Puris deprehendendi doctrina 2.f.175,c.f.N
Purpuræ in cibo quales 4.f.25,20
Purulenti ὑπόπυοι 3.f.9,36
Purulentorum mensium indicia 5.f.154,24
Purulentorum salutis notæ 2.f.72,g.N
Purulentum vnde 4.f.52,30
Pus album ex auribus in iuuene quale signum 2.f. 12,20
Pus amurcæ 2.f.178,c
Pus bonum & laudabile ex vstione 2.f.11,9
Pus citra febrem expuere 3.f.9,20
Pus cuius alimentum 4.f.52,30
Pus ex arteriæ asperæ vulnere in pulmone collectũ 5.f.268,65.N
Pus in pectus secedit & inde putrescit 3.f.9,35
in vesicam delabitur ibid.38
Pus in pulmone 4.f.85,37
Pus intro collectum obscuras habet dignotionis notas 2.f.175,c.N
Pus intro qui colligunt 2.f.171,e
Pus in vrina sine dolore tamen subsidens 3.f.9,20
Pus per aluum quibus secedit, eos mors consequitur 2.f.175,a
Pus quod optimum 2.f.6,19
Pus vnde 4.f.52,30
Putamen in ouo quod cubatur vnde frangatur à pullo 3.f.27,50
Putredo 3.f.23,40
Putrefacta aqua crassior euadit, vnde fit olfactui apta 3.f.33,40
Putrescere sine calido & frigido nihil potest 1.f.17, 38
πύλαι 6.f.195,a
πυρετοὶ φοινικόπυροι 5.f.270,63.N
πυρετὸς ἀμεθυμεζάλος 3.f.20,29
πυρετὸς λυγλώδης 5.f.270,33.N
πυρετὸς ξηροῦχος 3.f.10,24
πυρετὸς πολυχρόνιος χλιαρινὸς 3.f.64,33
πυῤῥὸν πίνον χρωμάτων 2.f.30,35.N
πυρετὸς τεταρταῖος 3.f.10,37
πυρετὸς τριταῖος 3.f.10,33
Pythio æger primus 7.f.142,c

Q

Quadraginta dies primi abortiones ex quauis causa fieri non amplius sinunt 3.f.38, 41
Quadraginta dies conceptionis abortioni obnoxij 3.f.37,14
Quadragenaria secunda fœtuum 3.f.39,8
Quadragenaria tertia ibid. 10
Quadragesimo quinto die qui sponte sanescant 3.f. 10,2
Quadragesimus secundus dies decretorius 3.f.38, 38
Qualitates quatuor primæ calid. frig.sicc. & hum. 1.f.13,46
Quomodo alterum alteri medicamentum 1.f.13, 48
Qualitates secundæ quando hominem lædunt 1.f. 14,50. 1.f.15,1
Quartana quando non sit diuturna futura 3.f.10, 43
Quartanarum conditio in iudicatione 2.f.11,40
Quaternarij ad præsagiendum medicis vtiles 3.f.38, 41
Quaternariorum additio in iudicatione consideranda 2.f.11,39
Quatuordecim dies febres ardentes decernunt 2.f. 121,a
Quatuordecim dies icterus lethalis sit necne decernunt 5.f.113,9
Quatuor fontium differentiæ 3.f.67,19
Quatuor mundi plagæ Medico considerandæ 3.f.63, 17
Quæ apud ægrum mutanda 1.f.27,10
Quæstiones quæ circa morbos sciri & fieri debent 5.f.3,1
Quæ cum dolore exoriuntur ad aures tubercula, perniciem minantur 2.f.135.c.
Quæ eduntur & bibuntur alia aliorum medicamenta 5.f.59,30
Quæstus infectatores Medici coercendi 1.f.1,14
Quicquid artificiosè factum, à ratione profectum 1.f. 25,7
Qui considerandi,num phrene tici euadant 2.f.132,6
Qui tubercula ad aures habeant 2.f.132,f.g.
Qui perniciosè affecti sint 2.f.132.c.
Quibus ex posteriore parte ossibus fractis, capitis dolor inest, crassa è natibus fluxio malo est 2.f. 133. d.
Quicquid fit, propter quid fit, & ad aliquid refertur 1.f.5.4

R

Radices plantæ insitæ vnde 3.f.23,10
Radices seminum vnde 3.f. 22,27
ῥαγὴς an ῥωγὴς legendum 3.f.101,31.N
Rami germinantium rerum vnde 3.f.22,30
Ramus quomodo in terram insitus esse debet 3.f. 32,2
Raphanus eiusque vires 4.f.26,45
Rara minus incalescunt 3.f.23,40
Rara qualia 1.f.19,21
Rarefacta cute spiritus extra peruadit 3.f.81, 49
Rariores habitu, eorumque victus ratio 4.f.5,43
ῥαστώνη 7.f.99.g.N
Ratio 6.f.6.b.N
Ratiocinationes in ægris 7.f.61.f.N
Rationalis medicus 1.f.7,25
Raua lupa 5.f.
Rauiliæ 7.f.124.f.N
Rauisfelli 7.f.124.f.N
Rauum 7.f.124.e.N
Rhombi pisc. 4.f.25,12
Rhombus delegationis genus 6.f.7.h.
Ricini vlceris 5.f.268,62.N
Ridere quando pueri primum possunt 3.f.39,17
ῥύγμῳ 7.f.88.g.N
Rigor ab horrore distinguitur 3.f.142,73.N
Rigor cum iudicatione 2.f.56,c.
Rigor liberalium eruptionum sanguinis cursum fitit 2.f.61,c
ῥῖγος 1.f.16,16. 3.f.81,4. 5.f.15,2
Riphæi montes 3.f.74,29
Risus vnde 3.f.92,16
Recedentia quomodo adducenda 6.f.10.c.
Recentia omnia plus ceteris roborant 4.f.29,20
Recentiorum de vrinis cognitio 7.f.65.c.
Recidiua ex febribus vbi metuenda 2.f. 13,3
Recidiua vnde 5.f.93,10
Recidiuæ causa 2.f. 71,a.
Recidivæ quorum morborum plurimos interficiunt 2.f. 12,19
Recrementa 7.f.219.h.N
Recrementorum alui præsagia 2.f.207
Recta quomodo deliganda 6.f. 10.a
Recte aut non recte quæ fiunt in medicina qualia 5.f.5,35. 5.f.6,1
Rectum in deligatione duplex 6.f.8,b
Reduuia 7.f.140,f.N
Refrigeratum corpus in hyeme vbi se sub rectum receperit magis calescit 1.f.15,46
Reges Asiatici 3.f.73,20
Regibus subiecti timidissimi 3.f.77,18
Regio consideranda 3.f.63,14
Regio cur consideranda 5.f.275,38.N
Regio æqualis & inæqualis quæ 3.f.72,4
Regio mutanda in curatione 3.f.8,24
Regio mutationis causa 3.f.78,7
Regionum positiones differunt & differre multa faciunt 4.f.34,19
Regionum situs & natura vnde cognoscenda 4.f.20, 19
Regionum venti etiam considerandi medico 3.f. 63, 10
ῥήγνυμαι 3.f.144,38.N 5.f.260,49,N
ῥιδόω ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς 1.f.17,4
ῥυζεῖν 7.f.99.g.N
Repletio & generatio in elementa cadit 4.f.16,10
Repletionis cura 4.f.37,36
Repletionis & euacuationis pulcherrimum exemplum 5.f.60,39
Repositiones ossium 6.f.15.f.N
Repositiones ossium non difficiles 6.f.43,c.
Rerum venerearum intempestiuus vsus 5.f.102,2
Respiratio eorum qui in aquam demersi sunt 7. f. 250,b.N
Respirationis mutatio morbi causa esse potest 3. f. 40,20
Responsum ferox & audax ab homine moderato 2.f. 50,e.
Retentionis mensium ad quadrimestre iudicia 5. f. 153,40
Reuellenda quæ 7.f.262.e.
Reuersiones morborum quibus accidunt 2.f.23,12
Reuersiones quæ quinto die iudicantur 2.f.23,20
Reuersiones vnde 2.f.18,26
Reuersionis suppuratio vbi ad aures tuberculorum facta non est, iudicatio 2.f.23.29
Reuersionis febris ardentis signum 2.f.23,22
ῥῆξις 7.f.88.g.N
Robur conferentia 5.f.91,5
Robur deligationis aut appressu aut linteorum multitudine 6.f.8.b.
Recubitus ægri melior qui 2.f.4,29
ῥῆξις αἵμα τῆς διαῤῥοίης 5.f.301,42.N
ῥοπὴ 7.f.79.h.N
Ros mane decidit per æstatem 3.f.66,8
ῥοφήσαιμι οἷς συμφέρει δὲ εἰδέναι 1.f.11,23
Rotunda qualia 1.f.19,20
Rotunda sputa 7.f.269.d
Rotundum 6.f.7.h.
Rubor malæ in morbo acuto 2.f.9,47
Ructus acidi ex plenitudine 4.f.40,32
Ructus cientes cibi 5.f.88,12
Rufus 7.f.123,a.N
Ruptiones venarum cur contingant 3.f.82,37
Ruptionis signa 2.f.105,
Rupex auis 5.f. 298,26.N

S

Sacrificiorvm mos eximendi cor & inde diuinandi 3.f.12.4,51.N
Sagitta in ventriculum impacta 7.f.254.c.
Sagittarii humerum prætendunt 6.f.16.c.
Salernitani carmen 7.f.141.g.N
Saliua alba quale signum 2.f.25,16
Saliua emungenda vt vult Mercurialis 5.f.267,67
Salsa maceranda 4.f.28,30
Salsa sputa 2.f.143.g.
Salsæ aquæ omnino improbantur 3.f.67,15

Saltus genitorum ciicit 3.f.16,20
Salutis signa in febribus 2.f.10,12
Sanantur difficilius alæ laterum cauitates & femora 2.f.7[illegible],c
Sandarachæ color 7.f.123,b.N
Sanguinem ex vulnere fundere cum tenui sudore 2.f.130,a
Sanguinem qui euomunt 2.f.174,e
Sanguinem spumantem euomentes 2.f.175,g
Sanguinis copia non quiescit 3.f.81,16
Sanguinis eruptionem fore, quibus sperare liceat 2.f.130,6.132,g.134,c
Sanguinis eruptionum præsagia 2.f.58,c
Sanguinis è naribus profluuium 7.f.268,f
Sanguinis egestio perniciem affert 2.f.60,c.2.f.137.f.2.f.158,d
Sanguinis eruptio libera morbum soluit 7.f.84, e.N
Sanguinis eruptio è naribus quando expectanda in dolore capitis 2.f.12,7.2.f.13,40
Sanguinis fons cor 5.f.57,15
Sanguinis generatio vere fit 2.f.18,42
Sanguinis grumi per secessum excussi 2.f.118,h
Sanguinis grumus 2.f.154,e.N
Sanguinis humor aquosus 7.f.263,a
Sanguinis magnæ in principiis eruptiones 2.f.158,c
Sanguis motbum faciens dolorem inducit 4.f.90, 39
Sanguinis mutationes intellectum mutant 5.f.83, 30
Sanguinis per ora venarum profusio 7.f.269,d
Sanguinis profluuia 7.f.209,f
Sanguinis profluuio succedunt rigores 2.f.157,d.N
Sanguinis profluuium in quibus sperandum 2.f. 129,f
Sanguinis profluuium per annum quod salutare 2.f. 23,36
Sanguinis serum, aliud est quam sanies 7.f.73,f.N
Sanguis solus homo non est & cur 3.f.4,13
Sanguinis stillæ malæ quæ 2.f.108,c
Sanguinis stillæ vt neque in lateris dolorib. ita neq; in pulmonis morbis conducunt 2.f.172,e.N
Sanguinis stillatio omnis suspecta 7.f.172,a
Sanguinis stillatio in febribus ardentibus lethalis 7.f.172,a
Sanguinis stillatio repentina in morbis acutis æstiua & autumnali tempestate quid significet 4.f.71, 37
Sanguinis via amplior in muliere quæ peperit 5.f. 152,20
Sanguis à flatibus quando refrigeretur 3.f. 80, 48
Sanguis ad vulnera concurrens 7.f.278,e
Sanguis alimentum quale 4.f.51,40
Sanguis alio inclinans 7.f.269,f
Sanguis concrescit & non concrescit 3.f.31,37
Sanguis de fæcatus cordis nutrimentum 3.f.124, 41.N
Sanguis doloris in corpore causa 5.f.60,23
Sanguis in alienum locum effusus putrescit 3.f.82, 26
Sanguis in homine ad prudentiam confert 5.f.17, 47
Sanguis humorum calidissimus 5.f.15,9
Sanguis morbosus geniturum serosam reddit 5.f. 243,43
Sanguis mulieris calidior 5.f.153,3
Sanguis multus ex naribus 7.f.285,b
Sanguis natura calidus non est 3.f.52,21
Sanguis natura frigidus, per accidens calidus videtur 3.f.125,38.N. Natura calidus non frigidus ibid.46,N
Sanguis naturam indicat 7.f.87,g.N
Sanguis num ater an rubor dicendus 2.f.70,20
Sanguis paucissimus in homine quando generetur 3.f.6,47
Sanguis per somnum ad interiora recedit 7.f.279,c.
Sanguis per sputa reiectus 2.f.174,f
Sanguis plurimum ad intelligentiam confert 3.f.83, 20 etiam vigor prudentiæ existit 3.f.83,21
Sanguis quando copiosior generatur & morbi sit causa 5.f.57,8
Sanguis quando morbi causa 5.f.60,27
Sanguis quomodo à quibus dum animus hominis existimetur 3.f.5,43
Secunda generatio eiusque elegans exemplum 4.f. 10,23
Secundarum non purgatarum remedia 3.f.48,40
Secundarum optima & vilissima extractio 3.f.43,7
Secundæ 7.f.132,g.N
Secundæ vt extrahendæ 3.f.42,36
Secundæ χωρίων quando prodeunt & quid eas sequatur in partu ibid. 3.f.28,30
Secundas eiiciens 5.f.134,13:24
Secundas expellentia 5.f.123,20
Sedes cur procidat 2.f.88,f.N
Sedes morbi ibi statuenda vbi aut morbum pars doluit 2.f.16,50
Sedimenta ramentosa 7.f.213,c.N
Sedimenta venæ 2.f.70,a
Sedimentum album 7.f.58,a
Sedimentum similagineum dixit 7.f.50,e
Seditionis causa 3.f.80,38
Segnes qui 3.f.78,12
Segnitiei causa 1.f.13,2
Sella recubitoria perforata 3.f.42,49
σημεῖα 1.f.16,39
Semen à viro & muliere emissum quale 4.f.13,2
Semen cur pueri non emittant 3.f.20,34
Semen etiam mulier emittit 3.f.12,20
Semen ex omnibus corporis partibus prouenit ex sanis sanum, ex morbosis morbosum 3.f.72,27
Semen ex totius corporis vniuersis & singulis partibus secernitur 3.f.12,11
Semen ex vniuerso corpore detrahitur quomodo generetur in coitu 3.f.11,7
Semen genitale carnem rariorem facit protuberans 3.f.20,32
Semen genitale humidius ac copiosius 7.f.285,b
Seminis humani corruptela quod somnium denotat
Semen humoris plenum flatu distenditur & spiritus vi rumpit & emergit è terra 3.f.23,20
Semen in spinalem medullam ex reliquis partibus defertur 3.f.100,13.N
Semen masculum fœmineo robustius est 3.f.13,10
Semen quando fructus protrudat 3.f.22,36
Sanguis vrinæ permixtus 7.f.22,e.N
Sanguis vbi in morbis mittendus 3.f.9,14
Sanguis vnde & quomodo copiosior gignatur 5.f. 60,10
Sanguis ex vulnere aut vena in superiorem ventrem fluens in pus vertitur 5.f.5,2
Sanguis quando inundet in homine 3.f.6,30
Sanguis tenuis & flauus in bilem vertitur 7.f.310, d.N
Saxosæ aquæ quales 3.f.67,3
Sauromatæ qui 3.f.73,41
Sapientiam in vita humana vtilem ad multa esse non temere à quibusdam dici videtur 1.f.24,5
Sapientia vnde 3.f.92,18
Sapa qualis in medica materia 4.f.26,28
Sanorum victus ratione quæ conferant addiscenda 4.f.57,42
Sanitatis augurium & contra ex insomnio 4.f. 47,7
Sanitates & morbi anno vertente multi fiunt 3.f.39, 23
Sanitatem conferentia 5.f.91,5
Sanitas vnde 4.f.37,19
Sani quibus aquis vtantur 3.f.67,24
Sani qui ad quadragesimum annum aut extremam senectam permanere possunt 4.f.16,16
Sanguis tenuis mulieribus quodam in morbo ex oculis effluit 5.f.172,29
Secare aut vrere quæ 7.f.285,a
Secedentia per aluum & διαχωρητικὰ 4.f.22, 19
Secessus deligatorum quales 2.f.68,b
Sedimenta in vrinis qualia signa importent 2.f. 7,44
Sectio circa vmbilicum in hydrope 5.f.281,7.N
Sectio secundum aures geniturum imbecillam reddit & infœcundam 3.f.11,39
Sectio in fronte profuit 7.f.262,d
Sectio in hydropicis circa vmbilicum ad aquam educendam 7.f.293,1.N
Sectio per paracentesin 7.f.293,a.N
in Sectione cauendum, ne interiora attingantur 7.f.293,d.N
Sectionis celeritas & tarditas commendatur, & vbi 1.f.21,39
Semen & κατέρρυμα 3.f.22,18. in terram demissum quomodo habeat ibid.
Semiconchia attica 5.f.150,1
Semina sibi familiarem succum attrahunt 3.f.6,9
Seminis maxima pars è capite secundum aures in spinalem medullam fertur 3.f.11,40
Seminis via & iter 3.f.11,14.20
Semiuiri vti nascantur 4.f.15,15
Senes cur maxime vere morbis petantur 4.f.16,g
Senes humidi, molles, frigidi 4.f.4,3
Senibus defluxiones prædicendæ 3.f.70,20
Senibus qualis diæta conueniat 4.f.16,32
Seniores raro & debilius afficiuntur in morbis & cur 5.f.13,46
Senioribus febres vltra 20 diem minus contingunt 2.f.13,12
Seniorum morbi ob aquas 3.f.66,40
Seniorum morbus 5.f.26,16
Sensatio per septem figuras contingit 4.f.13,28
Sensationes acutæ quæ 4.f.18,19
Sensus circa thoracem potissimum in omni corpore inest 3.f.62,49
Sensus corporis est modus, pondus & numerus medico 1.f. 2,21
Sensus domicilium 3.f.93,49
Sensuum perspicuitas 6.f.6,a.N
Sententiæ Gnidiæ 5.f.282,48.N
Senum natura 4.f.17,28
Sellæ in officina med. qualiter se habeant 1.f.21,10
Sepiæ pisc. 4.f.25,19
Septenarii ad menses & dies computandi 3.f.39,26
Septenarius numerus fatalis & à natura regitur 3.f. 35,44
Septentrio medico considerandus 3.f.63,17
Septentrionales ad iram prudentiamque qualiter se habeant 3.f.65,41
Septennium egressus melius cernit & quomodo 5.f. 256,25
Septimestres partus raro viuunt 3.f.110,35.N
Septimestres fœtus num superstites in vita manent 3.f.36,19
Septimestris partus cur per quadraginta dies morbo afficiantur post ortum 3.f.36,15
Septimestris partus quot diebus absoluatur 3.f. 36,1
Septimo mense fœtus an nascatur 3.f.35,38
Serapi 7.f.90,e
Sermo in homine vnde 3.f.34,19
Sermones, rumores & quæ ægrum afficiunt, considerandæ 7.f.298,c.N
Serpens cõspect & repente pallorẽ inducit 2.f.17,20
σεσηρότα μειδιάματα 3.f.127,28.N
Sex notæ ægro adscriptæ 7.f.149,e.N
Sexus ad morborum curationem non parum iuuat 5.f.153,2
Sibi placentes Europæi 3.f.78,1
Sicca minus incalescunt 3.f.23.40
Sicca prorsus quæ nec vesicam habent, nec vrinam reddunt nec saliuam fundunt 4.f.24,50
Sicca sunt calida 2.f.16,30
Sicca victus ratio quæ 5.f.88,40
Siccæ corporis affectiones, minus graues morbos habent 2.f.27,20
Siccitas quibus confert semel die cibum capiat 5.f. 87,6
Siccitates & austrinæ & aquilonales sunt 2.f.18,40
Siccissimum ad sonum concipiendum aptissimum 3.f.33,22
Siccius morbis magis obnoxium quàm humidum 4.f.78,19
Siccum siccis morbis inimicissimum 1.f.11,23
Signa 1.f.16,37
Signa à flatibus ventris qualia 2.f.7,29
Signa à nubeculis vrinæ 2.f.7,48
Signa à sedimentis vrinarum 2.f.7,44
Signa à somno & vigiliis 2.f.7,1
Signa à testibus & pudendis sursum contractis qualia 2.f.6,44
Signa à vesicis duris & dolentibus 2.f.11,12
Signa ab alui deiectione 2.f.7,7
Signa abscessus 2.f.6,40
Signa ab vrinis quæ 2.f.7,28
Signa alui profluuii bona 5.f.6,24
Signa bona corpus æqualiter calidum, & molle, facile verti, & attollendo saliuam deprehendere 2.f.6,32
Signa bona febrium ardentium 2.f.20,40
Signa bona quæ 2.f.9,8
Signa breui peritorum 2.f.23,4
Signa conuulsionis ex partu bona 5.f.6,28
Signa conuulsionis in pueris 2.f.23,43
Signa distentionis aut conuulsionis bona 5.f.6,29
Signa doloris capitis qualia 2.f.12,1
Signa erysipelatis bona 5.f.6,23
Signa & in Libya & in Delo, & in Scythia vera sunt 2.f.14,20
Signa ex præcordiis 2.f.5,29
Signa excreationis 2.f.8,43

Signa

Signa faciei qualia in acutis 2.f.3,25
Signa febrium 2.f.133 & dein.
Signa febris ardentis 7.f.28,h 29,a
Signa febricitantis bona & mala 5.f.6,15:20
Signa febrium ardentium lethale 2.f.23,10
Signa fluoris muliebris bona 5.f.6,27
Signa hæmorrhagię criticæ 2.f.120,a
Signa in præcordiorum doloribus & humoribus quæ bona 2.f.7,32
Signa iudicatoria 7.f.78,f
Signa lateralis morbi, ex pulmonis inflammatione bona & mala 5.f.6,19
Signa lienosi, alba pituita detenti, subaquoti bona 5.f.6,20
Signa mala, alui deiectionis 2.f.7,21
Signa mala febricitantis 2.f.23,7
Signa mala grauem esse, vnguibus & digitis liuescentibus 2.f.6,37
Signa mala quæ 2.f.9,15
Signa medica qualia debeant esse 2.f.6,4,b
Signa medicorum secundum Ciceronem 2.f.67,e
Signa mulieris sanguinem vomentis bona 5.f.6, 26
Signa multa contingunt maxime ad numerum imparem 4.f.71,21
Signa oculorum varia 2.f.4,12
Signa puris ex vstione 2.f.11,9
Signa plenitudinis 4.f.38,20:42.4.f.39,20:40
Signa plethoræ quæ morbum sit mox factura 4.f. 37,20
Signa pleuritidis à lingua petenda 2.f.165,e.N
Signa purgationum mala 5.f.6,45
Signa purgationum bona 5.f.6,30 & dein.
Signa purulentorum 2.f.9,50
Signa suppurationis 2.f.9,1
Signa tetano laborantium 2.f.23,10
Signa spuri 2.f.8,40
Signa sternutationis 2.f.8,39
Signa vulnerati mala 5.f.6,20
Signa vnde medicus colligat 1.f.8,14
Signa vnde petenda 2.f.11,33
Signa vomitus boni & mali 2.f.8,19
Signum à faucibus exulceratis vbi febris detinet 2.f. 12,11
Signum à pedibus 2.f.4.34
Signum aurium frigidarum & contractarum & inimis libris inuestarum 2.f.3,30
Signum collapsorum temporum 2.f.3,30
Signum coloris ex viridi pallescentis, nigri, liuidi 2.f.3,31
Signum cutis circa frontem duræ 2.f.3,30
Signum ex oculis crebro se mouentibus 2.f.5,33
Signum ex sudoribus bonum vel malum 2.f.5,16
Signum tumor in præcordiis 2.f.5,35
Signum in febribus stridere quibus à pueris non est consuetum 2.f.4,44
Signum in ventrem dormire cum alias sit solitus 2.f. 4,40
Signum lethale admodum dormienti non commissis palpebris ex albo quid subapparere 2.f.4 20
Signum lethale ex labris 2.f.4,28
Signum lethalium morborum 4.f.71,22
Signum malum, si caput, manus & pedes frigent ventre & lateribus calentibus 2.f.6,30
Signum nasi acuti quale 2.f.3,29
Signum oculorum concauorum 2.f.3,30.2.f.9,45
Signum ore hiante dormire 2.f.4,38
Signum puris boni 2.f.10,15
Signum quale si auris dolet cum febre continua 2.f. 12,11
Signum residere velle in morbo acuto 2.f.4,41
Signum, si manus gesticulantur, aut floccos carpunt in morbis acutis 2.f.5,4
Signum si vlcus mutatur 2.f.5,1
Signum subluuidum 7.f.255,a
Σόδιον τί 5.f.264,64.N
Sileni 7.f.102,b.N
Silenus æger secundus 7.f.45,c
Simi 7.f.134,e.N
Similia & dissimilia vnde cognoscenda 6.f.5,a
Similia in similibus longiore tempore similiter se habent 3.f.39,2
Similia inter se omnia quæ ad iudicationem faciunt 2.f.16,1
Similia morbum faciunt & morbum restingunt 4. f.92,30
Similium & dissimilium in medicinæ facultate necessaria 7.f.300,h
Simum 6.f.7,h
Sinapi quale 4.f.26,50
Singularia oportet cognoscere, qui morborum naturam perspectum vult habere 5.f.124,39
Sitim leuem inter vigilandũ somnus sedat 7.f.274,6
Sitis causa esse potest Hydropis 5.f.177,40
Sitis multa vnde 1.f.13,4
Sitis prohibetur 7.f.269,c
Sitis temerè ac præter rationem cessans 2.f.51,e
Siccitates ex morbis cognoscuntur 2.f.19,10
Socordia vnde 3.f.77,12
Sol ad longissimum à breuissimo rendit 4.f.9,8
Sol Deus 4.f.47,21
Sol & ignis cur siccent 4.f.29,40
Sol fructum coquit & solidat 3.f.22,46
Sol quod in aqua tenuissimum educit & rapit 3.f.67, 42
Solatium ægroto quid afferat 1.f.29,36
Solutiones morborum quæ & quot 4.f.73,37
Solea instrumentum Chirurgicum 6.f.133,b.N
Solem obscurare posse impium 3.f.86,10
Solem videre cœlum & pura quæque bona somnia 4.f.45,20
Solena quid 6.f.11,d.N
Solertiores qui 3.f.78,10
Soles conformationis, motionis, perfectionis quot 4.f.51,42
Solet in somnis medius corporis ambitus respondet 4.f.45,26:42
Soli orienti expositæ ciuitates salubriores septentrionalibus 3.f.65,31
Solida qualia 1.f.19,20
Solis viam spiritus dirigit 3.f.79,33
Solitudo Scythica 3.f.74,8
Solstitia periculi plena in medicationibus 3.f.71,7
Solstitium æstiuum 4.f.36,35
Solstitium hybernum 4.f.35,34
Solutiones difficiles quæ 3.f.8,30
σῶρες 2.f.79,d.N
Somni 4.f.30,10
Somni, qui pernicies ostendant 2.f.132,d
Somni turbulenti infirmi 2.f.126,c
Somnia bona quæ diurnis actionibus respondent 4.f.44,40
Somnia mala quæ diurnis actionibus aduersantur 4.f.45,5
Somnia pura qualia 4.f.45,20 impura & nigra qualia 4.f.46,48 à deo sumere puri quale somnium 4.f.47,7 vesicam flatus habere significantia 4.f. 47,50
Somnia periculosa quæ 4.f.48,42
Somnia quæ carnem impuram indicant 4.f.47,38 quæ semen corruptum significent ibid. 40
Somnia quæ nona prænunciant qualia 4.f.48,33
Somnia, transitum flumina, hostium armatorum, monstrorum diffortunium qualia 4.f.49, 20
Somniorum aliquot genera 4.f.44,29
ex Somnis magna mala euenire possunt 7.f.297,f
Somno febres mitescere ibid.
Somno venere qui tentantur quales 3.f.11,21
Somnolentia vnde 1.f.13,3
Somnolenti qui 3.f.78,12
Somnolentorum iactatio somnum profundum facit 7.f.274,a
Somno lugentes & vociferantes 3.f.85,5
Somnus à natura introductus qui 2.f.6,46
Somnus conciliandus 4.f.26,50
Somnus in loco frigido capiendus 7.f.273,h
Somnus longior 4.f.5,48
Somnus morbum lethalem innuens 4.f.48,15
Somnus quid in morbis conferat 2.f.126,e.N
Somnus requiem corporibus affert 7.f.297,f.N
Somnus sanguinem refrigerat 3.f.83,27
Somnus vnde fiat 4.f.38,9
Sopor altus & profundus 2.f.52,a
Sopor profundus & alius omnino damnandus 2.f. 132,a
Sopore lassitudine ac subditate tentatos, aliuus erumpens, iuuat 2.f.132,e
Sorbitio 4.f.54,40
Sorbere quando incipiendum 4.f.57,26
Sorbitiones quando inuentæ 1.f.11,15
Sorbitiones quibus in morbis minime conueniant diligenter animaduertendum 1.f.11,20
Sorbitiones quousque non exhibendæ 4.f.61,44
Sorbitionibus non abstinendum & quare 4.f.60,5
συφρονηστῆρες ὀδόντες 3.f.107,61.N
πατάδων νῦν πατάσσομαι σπωνυμίας 5.f.260,6.N
πατάσσομαι 2.f.165,a.N
πατασσόμενοι πῶς χρὴ ἰᾶσθαι 4.f.91,21
πάγγους 7.f.210,g.N
Specillum bifurcum 5.f.265,44.N
Specillum ἡμικὴν 3.f.44,48
Specilla qualia in vteris adhibenda 5.f.245,40
Speculatio quantum possit 2.f.24,41
Spes in febribus ardentibus 7.f.26,c.N
Spiracula corporis quæ 3.f.87,42
Spiratio difficilis ex largiore potu 2.f.65,g
Spiratio est perpetuæ actionis 3.f.80,3
Spiratio magna & rara delirium significat 2.f.146, g.N
Spiratio parua frequens, magna rara 7.f.261,d
Spiratione conuulsionem non indicari 2.f.146,g.N
Spiculum 7.f.246,c.N
Spiritu per exiguam diei partem intercepto homo perit 3.f.79,47
Spiritu plena sunt omnia 3.f.79,30
Spiritum emittunt omnia quæ incalescunt 3.f.15, 32
Spirituum ratione in materno vtero, & extra eum morbi accidere possunt 3.f.40,30
Spiritus alimenti principia quæ 4.f.51,10
Spiritus alimentum omnium animantium 3.f.79,21
Spiritus audiendus auribus & inde præsagiendum 2.f.66,a
Spiritus difficilis cum voce strangulabunda 2.f.54,a
Spiritus & humor in plantæ vulneratæ parte radices generant 3.f.23,7
Spiritus id est aër quando causa morbi 3.f.7,40
Spiritus in corporibus quid 3.f.79,21
Spiritus in homine viuente vbi 1.f.6,48
Spiritus in omnibus animantibus 4.f.21,11
Spiritus in omnibus calentibus 3.f.15,10
Spiritus intelligentiæ index & nuncius 3.f.93,21
Spiritus in venere titillationem facit 3.f.61,30
Spiritus necessitas 3.f.79,24
Spiritus non quiescit 3.f.87,45
Spiritus omnes ex aquis prouenunt 3.f.24,20
Spiritus creber cur exeat, interet vero rarus in peripneumoniacis 4.f.55,45
Spiritum per venas adducimus & sic in corpore dispergimus, refrigeratisque partibus rursus emittimus 3.f.87,41
Spiritus primum in cerebrum attrahitur, dehinc in reliquum corpus dispergitur 3.f.93,15
Spiritus quomodo corpus intret 3.f.29,2
Spiritus retentio 4.f.32,7
Spiritus traiectio morborum & dolorum causa 3.f. 81,43
Spiritus vna cum cibis ingeritur 3.f.80,39
Spiritus vocem edit 3.f.34,34
Spiritus vt causa morbi 1.f.8,25
Squalentia loca qualia 4.f.20,25
Squalores in Europa diuturni 3.f.76,48
Squamulæ ab arteria tussiendo auulsæ 5.f.91,40
Squatinæ pisc. 4.f.25,12
Splenia qualia 6.f.10,d
Spongiosa qualia 1.f.19,20
Sponte qui fanescunt XLV die 3.f.10,2
Spuentes cruenta 7.f.269,f
Spuitio puris 2.f.166,f
Spuitiones purulentæ 2.f.164,c
Spuma in epilepticis vnde 3.f.89,15
Spumans viride, & pallidum vomere malum 2.f.8,32
Spumantem sanguinem spuitione qui reiiciunt 2.f. 172,b
Spumæ cur albæ appareant 3.f.84,10
Spumescunt omnia humida mota si fuerint 3.f.11, 10
Sputa ex angina subarida, crebra 2.f.164,c
Sputa ex angina viscida, crassa, exalbida 2.f.164,a
Sputa ex rubro nigricantia 2.f.172,a.N
Sputa grauiolentia 2.f.171
Sputa pulmonum inflammatione 7.f.229,d
Sputa rotunda delirium portendunt 7.f.285.c
Sputa falsa 2.f.143,g
Sputatio multa in phreniticis mala 2.f.45,f. 2.f. 49,c
Sputationes cum perfrictione in phreniticis 2.f.115,c
Sputi copia in pulmonis suppuratione quo signo deprehendatur 2.f.102,e
Sputi signa 2.f.8,40.2.f.9,23.24
in Sputo diligenter gustus aut sapor considerandus 7.f.299,c.N
Sputorum varietas coxionis progressionem indicat 7.f.143,g.N
Sputorum colores 2.f.167,g
Sputum biliosum & purulentum lethale 2.f.130,72.N
Sputum dolorem non tollens 2.f.167,d
Sputum dulce 2.f.171,f.N

Sputum in lateris & pulmonis inflammatione interdum abeſt & cur 5.ſ.16,42
Sputum nigrum peſſimum 2.ſ.167,b.N
Sputum purulentum 2.ſ.167,d
Sputum ſpiritum celeriter extra ferri, intro vero mitti tardius facit, & quod 4.ſ.55,44
Sputum liberuentum in peripleumoniacis & pleuriticis cur 5.ſ.18,11
Sputum vitioſum 2.ſ.166,b.N
Sputum vnde glutinoſum & eius damnum 4.ſ.55, 40:49
Stabilimenta 6.ſ.10.h
Stabiles aquæ quales 3.ſ.66,22
Stadia quot deambulanda ante cœnam 5.ſ.285, 3.N
στάμνος 7.ſ.335,a.N
Statuarij 4.ſ.13,10
στεφυλάγρα 7.ſ.12,48
Στεφυλὴς πηκτὸς 5.ſ.264,74.N
Στεφυλὴς πηκτὸς 2.ſ.12,50
στεῤῥοφία 7.ſ.83,g.N
στέρφος χοιρῖον 3.ſ.130,10.N
στόμαχος 7.ſ.138,a.N
Stercora ſiunt nigra ex vino nigro 3.ſ.73,41
Stercoris excretio 5.ſ.62,32
Stercoris excretio vnde 3.ſ.12.4.o
Stercoris expulſio 3.ſ.32,40
Homo quandiu increſcat 3.ſ.33,4
Stercus cur ſubmittatur ab epilepticis 3.ſ.89,17
Stercus educendum quomodo 5.ſ.203,8
Stercus ex pallido albicans & grauiter olens in ictero 5.ſ.113,3
Stercus in inteſtinis recens natorum 3.ſ.31,32
Stercus in ſano quando dimittatur 5.ſ.70,40
Steriles ex morbo fiunt mulieres 5.ſ.228,28
Sterilis à natura ſigna 5.ſ.131,23
Sterilis ex menſium ſuppreſſione 5.ſ.155,40
Sterilis mulier propter cicatrices vteri vlcerati 5.ſ. 168
Sterilitatem terræ aut mari ſuperinducere impium 3.ſ.86,10
Sterilitatis metus 5.ſ.156,49
Sterilitatis ſignum 3.ſ.44,5
Sterilibus ex partu vteri ad hepat potiſſimum vertuntur 5.ſ.212,37
στεῖφοι 3.ſ.115,1.N
στέμματα 6.ſ.14,a
Sternutamenta in lethalibus morbis qualia 2.ſ.8, 39
Strepitus ex ſputo in pectore 2.ſ.166,e
Strepitus ventris morbum ſoluit 2.ſ.94,d
Stillationes ſanguinis ex naribus undecimo quæ fiunt die quales 2.ſ.61,a
Strimargi ancillæ Idumeæ 7.ſ.119,g
στόμαχρον 7.ſ.121,f.N
Stratum permeians 7.ſ.54,g.N
Stridor gentium inſuetus 2.ſ.50,h
Stridor gutturis 2.ſ.110,e.N
Stridor in excrementis 2.ſ.69,d
Stridor vnde fiat 7.ſ.250,a.N
στρίμνιγγον 7.ſ.121,g.N
στρυφνὰ 3.ſ.134,68.N
στρυχνὸς 3.ſ.106,38.N
στύφακες 3.ſ.41,33.3.ſ.50,18.6.ſ.195,b
Stolidi ἀλίσκοι 4.ſ.18,26
στρόφοι 7.ſ.89,a.N
Stabilimenta quibus partibus & caſibus adhibeantur 6.ſ.15,a
Subita mutatio omnis periculoſa 4.ſ.61,30
Subligationis vſus 6.ſ.9,e
Subſtructiua medicina quorum 3.ſ.29,10
Succedere proſpere ἐπευτυχεῖν quid 4.ſ.94, 30
Succidanei fœtus qui ſint 4.ſ.15,50
Succeſſu fruſtrari ἀτυχεῖν quid 4.ſ.94,30
Succi expellendi 7.ſ.261,a
Suctio fœtus in vtero qualis 3.ſ.106,64.N
Sudor criticus 7.ſ.74,a.N
Sudor effluens 7.ſ.267,g
Sudor ex ſyderationis cerebri dolore 5.ſ.20,34
Sudor frigidus quid indicet 2.ſ.142,e.N
Sudor in febribus acutis malus 2.ſ.51.e
Sudor in febribus vnde 5.ſ.15,24
cur interdum calidus interdum frigidus ibid. 50
Sudor omnis à ſole rapitur 3.ſ.68,4
Sudor ſano contingens qui morbum portendat 2.ſ. 22,41
Sudores 1.ſ.8,29
Sudores aceruatim effuſi 2.ſ.161,c.N
Sudores, boni quibus ſint 2.ſ.149,a
Sudores exeuntes quales 4.ſ.29,41
Sudores duplices vel ex corporis diſſolutione, vel ex inflammationis vehementia 2.ſ.5,28
Sudores lethales 2.ſ.22.33
Sudores lethargicorum 2.ſ.121,g.N
Sudores mortem minantur 2.ſ.161,e.N
Sudores optimi 2.ſ.20,10
Sudores parti circa caput 7.ſ.302,d
Sudores perpetui 7.ſ.14,a
Sudores peſſimi qui 2.ſ.22,17
Sudores qui morbos iudicant, qui 2.ſ.21,32
Sudores tenues circa caput in morbis grauibus qualia ſigna 2.ſ.50,b
Sudores tenues initio, vrinis coctis, & p. rationem perfrigeratio 2.ſ.15,h
Sudorum febrilium iudicatio 2.ſ.22,30
Sudorum magna conſideratio habenda 7.ſ.298,g.N
Sudorum materia 3.ſ.143,27.N
Sudorum præſagia 2.ſ.106,c
Sudum cœlum 7.ſ.74,a.N
Suffurioſi ὑπορκακόφθαλμοι 4.ſ.19,30
Sugentes qui non ſunt bono corporis habitu quales 3.ſ.50,1
Sugillata ἐκχυμώματα 6.ſ.13,f
Sugillata, liuores ſunt 7.ſ.121,b.N
Sulphur in aquis naſcens 3.ſ.67,b
Supellex non neceſſaria medico fugienda 1.ſ.21,12
Superbi qui 3.ſ.78,18
Supercilia, faſtum indicant 7.ſ.122,f.N
Superflua humorum congeries, dyſenteriam creat 2.ſ.126,c.N
Superfœtatum vti fiat 3.ſ.41,28,30
Superfœtationis ſymptomata & morbi 3.ſ.41,30
Supinum iacere minus bonum ſignum ęgro 2.ſ.4,32
Supplicationes diis faciendæ proſperis & aduerſis 4.ſ.47,20
Suppurari quot diebus poſſit 5.ſ.260,21.N
Suppurati ex pulmonum affectibus quales 2.ſ.10,50
Suppurationes inferioris ventris 5.ſ.10,24
Suppurati in peripleumonia quomodo deprehendantur 4.ſ.86,17
Suppurationes quæ bonæ quæ malæ 2.ſ.6,10
Suppurationes quæ bonæ & peſſimæ 2.ſ.29,13.N
Suppurationis diuturnæ ſigna 2.ſ.10,1
Breuis autem ibid. 2
Suppurationis in altero latere ſigna 2.ſ.9,37
Suppurationis indicatiua 2.ſ.31,5.N
Suppurationis iudicatio in quotum diem plerumq; incidit 2.ſ.9,28
Suppurationis initium à quo die numerandum 2.ſ. 9,30
Suppurationis quæ oculis non paret deprehenſio 2.ſ.31,11.N
Suppurationis ſigna 2.ſ.8,48.2.ſ.9,1.4.ſ.86,20
Suppurationis vbi ſpes 2.ſ.11,10
Suppurationum initia qualia 2.ſ.9,34
Suppuratorum ætates 2.ſ.10,50.2.ſ.11,1
à Suppuratis ad tabidos facilis tranſitus 2.ſ.176, b.N
Surculi plantati in terram quales 3.ſ.23,1
Surculi plantati φυτευτήρια 3.ſ.23,1
Sus pecus quale 3.ſ.50,24
Bibens ſecandum cur 3.ſ.50,26
Sutor quarto die iudicatus 7.ſ.216,e
Sutorum ars 4.ſ.12,11
Suturas quę attingunt, vt periculoſiſſima ita cognitu difficillima 7.ſ.243,c
Sycen 7.ſ.110,c.N
Syderum ortus & occaſus noſcendi medico diæretico 4.ſ.7,31
Syderum ortus obſeruandi medico 3.ſ.71,9
σύγχυσις ὀφθαλμῶν 2.ſ.84,b
συλλίγδαι 7.ſ.142,b.N
Symptoma maxima in corporibus ſpiritus 3.ſ.79, 23
Συμπτώματα τὰ μέγιστα 3.ſ.79,24
συκωλεικνέτα 7.ſ.93,a.N
συνεριζειν 2.ſ.143,a.N
Syphones 6.ſ.11,d.N
Syſtole cordis fuliginoſa excrementa quomodo expurget 3.ſ.122,44.N
συστέμματα 7.ſ.110,f.N
συστήθεσαι 7.ſ.142,b.N
σφαγίτιδες φλέβες 3.ſ.8,46
σφακελίσαντα 7.ſ.132,d.N
σφάκελος 2.ſ.143,c.N
σφενδόνη 3.ſ.132,10.N
σφυγμὸν 7.ſ.96,f.N
σφύζειν 7.ſ.111,f.N
σχάσις 7.ſ.132,d.N
σχάσας 7.ſ.111,f.N

T

Tabi ἐκ τῶν ἐντέρων ἐκκινήσαντα 3.ſ.97,8
Tabidi autumno plerumque emoliuntur 2.ſ. 72,e
τάφαι 7.ſ.84,4.N
ταλαιπωρέοντες 2.ſ.65,d
Talea φυτευτήριον 3.ſ.23,16
ταρνὸς 3.ſ.56,32
τέκμαρσις 4.ſ.32,48
Tela 7.ſ.246,e.N
Telebuti filia, ſexto à partu die interiit 7.ſ.27,e
Telinæ cum cibo quales 4.ſ.25,11
Tellus quæ libet non omnia profert 5.ſ.98,1. & dein.
Telorum extractio in militia 2.ſ.23,31
Telorum differentiæ 2.ſ.187,f.N
Temeni hiſtoria 7.ſ.81,f
Temeraria procliuitas deſpectui eſt 1.ſ.20,34
Temeritas quandoque iuuat, quos ratio non reſtituit 7.ſ.141,f.N
Temperamentum calidi & frigidi ex ſeipſis oritur 1.ſ.15,40
Tempeſtatem ſerenitatemque inducere impium 3.ſ.86,10
Tempeſtates ante autumnum 7.ſ.16,b
Tempeſtatum mutationes differunt 4.ſ.34,20
Temporis ſtatus 7.ſ.209,a.N
Temporum mutationes obſeruandę medico 3.ſ.71,2
Temporum ſucceſſiones conſiderandæ 7.ſ.179,a
Tempus auſtrinum deſcribitur 7.ſ.11,c.N
Tempus diebus octo in ſex partes ob veris diætam diuidendam 4.ſ.36,1
Tempus habens maximam facultatem in omnibus morbis exhibendi medicinam 4.ſ.56,24
Tempus medicinæ adhibendæ 1.ſ.27,50
τενθρηνιώδης 6.ſ.195,e.N
τένοντα 7.ſ.82,b.N
τεφέντα 7.ſ.102,4.N
Terebra caua 5.ſ.283,72.N
Terebra in fiſſuris adhibenda 4.ſ.70,17
Terebrarum duo genera 5.ſ.286,7.N
Ternarij medicis ad præſagiendum vtiles 3.ſ.38,40
Terra ad ſemen quomodo ſe habeat 3.ſ.22,18
Terra æſtate cur frigida 3.ſ.24,40
Terra æſtate qualis 3.ſ.24,19
Terra ipſa medico conſideranda 3.ſ.65,2
Terra naſcentia 1.ſ.10,10
Terra naſcentia omnia ex terræ humore viuunt 3.ſ. 26,1
Terra naſcentia vti coguntur ab hominibus, ſic proueniunt 3.ſ.14,24
Terra pinguis, mollis, aquoſa carnoſos homines profert 3.ſ.78,9
Terra quælibet cur non omnia proferat 5.ſ.98,9
Terra ſecundum Hipp. quid 3.ſ.29.28
Terra ſtercorata hyeme calida 2.ſ.17,36
Terræ dij 4.ſ.47,23
Terræ eſus quid 5.ſ.279,4
Terræ inferiora hyeme calida, æſtate frigida 3.ſ.21, 31.3.ſ.24,15
Teſtimonia ἀναπόδεικτα 3.ſ.95,34.N
Teſtudines animantes 2.ſ.17,39
πέπονες 5.ſ.323,33.N
πετρηλοῖοι πόδες 3.ſ.141.25.N
τῆμος 2.ſ.67.g
θηλώδεις 7.ſ.75,c.N
θηλῶδες 7.ſ.75,a.N
Thriſſa piſc. 4.ſ.25,9
θερμὸν τι 3.ſ.29,22
Therſandri vxor 7.ſ.210,d
Tiberij inſtitutum 7.ſ.141,f.N
Tinnitus aurium cum viſus hebetudine 2.ſ.48,c
Timidiſſimi qui 3.ſ.77,19
Timocrates ab atra bile inſania correptus 7.ſ.233,d
Titillatio in venere vnde 3.ſ.61,30
τὸ θέρος pro τὴν θέρειν 3.ſ.97,73.N
Tormina vnde 1.ſ.13,5
Torpedines piſc. 4.ſ.25,12
Tortuoſitas arborum vnde 3.ſ.14,34
θωρηξὶ τὴν κεφαλὴν 1.ſ.6,31
θώρηξις 7.ſ.129.g.N
τραχίζειν 7.ſ.81,c.N
Traiectio ſpiritus 3.ſ.81,43
Tranſitus fit ex peripneumonia in phrenitidem 5.ſ. 280,54,N
Tranſitus humorum qui 2.ſ.15,50
τραπεῖται 3.ſ.132,21.N
τραυλότης 7.ſ.133,8.N
τρόμοι 7.ſ.
τραχέμα

τρυχία 7.ſ.86.b.N
Tremorum præſagia 2.ſ.114.b.
τριχόμονα τὰ τῶν γεφυρῶν 7.ſ.262.f.N
Tres vrinarum gradus 7.ſ.180.c.N
τρίμηνα δὲ μόνα τέρατα 7.ſ.141.b.N
Triſitia vnde 3.ſ.92,17
Triticum madefactum & humidum citius incaleſcit quam ſiccum & rarum 3.ſ.23,41
Tropici duo 3.ſ.138,18.N
τρόπος 7.ſ.74.c.N
τροχιλιτήριον 5.ſ.286,70.N
τρώγειν 7.ſ.78.b.N
Tubercula ad aures excitata in leuiter ſyderatis, malo ſunt 2.ſ.135.f.
Tubercula ex longo iteruallo ad aures oborta, mortem adferunt 2.ſ.135.f.
Tumores duri & magni mortem præſagiant 2.ſ.6,3
Tumores ſine inflammatione 6.ſ.13.f.
in Tumorib. ad aures vrinę celeriter ac pauco tempore concoctæ damno ſunt 2.ſ.136.d.
Turbines quando ſiant 3.ſ.79,25
Turdus piſc. 4.ſ.25,10
Turturis caro qualis 4.ſ.25,4
Tuſſes cum crebra oris ſaliuatione quos abſceſſus faciunt 2.ſ.63,a
Tuſſicula quæ cum crebris oris ſputationibus procedunt tubercula ad aures emolliunt 2.ſ.136.c.
Tychon in pectus vulnus accepit 7.ſ.254.c.
τυφλώδης 7.ſ.131.e.N
τυφωματία 5.ſ.288,39.N
τυφωματίαν 5.ſ.258,31.N
τυφώδης 7.ſ.131.e.N

V

VAcvatio & repletio intempeſtiuæ nocent 1.ſ.12,40
Vacuum non eſt 3.ſ.79,30:40
Valetudo optima vnde conſequenda 4.ſ.4,11
Valetudinarii qui naſcantur 4.ſ.16,20
Valetudinarii qui ſint futuri 3.ſ.70,13
Valentibus valentia medicamenta ſunt admouenda 4.ſ.93,40
Valentiſſima in qualibet materia medica 1.ſ.14, 40
Vapor caput implet & quomodo 3.ſ.143,31.N
Vapor odoris materia 3.ſ.108,25.N
Varia ſeceſſuum complexio 7.ſ.152.d.N
Varices κιρσοί, anguſtas ſectiones habent 1.ſ.22,1
Varij vſtionis modi 7.ſ.236,a
Varix 7.ſ.132.e.N
Varix depulſio efficax 7.ſ.125.h.N
Vaſa quibus interrumpantur 3.ſ.65,2:8
Vaſa ſpermatica 3.ſ.11,30
ex Valorum inanitione ægrè habentem non agnoſcere probroſum medico 4.ſ.60,43
Vaſorum inanitio in morbis acut. cauenda 4.ſ.54, 30
Veneri nocet ſectio venarum poſt aures 3.ſ.76,10
Veneris exigua cupiditas in quibus viris 3.ſ.75,29
Veneris ludibrio in ſomno qui tentantur quales 3.ſ. 11,21
Veneris vſus & incommoda 2.ſ.68.a.
Veneris vſus 4.ſ.29,43
Veneris vſus morbis à pituita confert 7.ſ.279.b.
Venti ad regiones ſingulas quomodo ſe habeãt 4.ſ. 21,39
Venti anniuerſarii 7.ſ.11.a.
Venti calidi in Scythia rariſſimi 3.ſ.74,30
Venti conſiderandi medico 3.ſ.63.10
Venti ex morbis cognoſcuntur 2.ſ.19,10
Venti occidentales quales 3.ſ.66,16
Venti omnes natura refrigerant ac humectant 4.ſ. 21,14
Venti Phaſianis plurimum auſtrini 3.ſ.73,5
Venti quatenus cerebrum vel cognunt vel diſſoluunt 3.ſ.92,7
Venti vnde differant 4.ſ.21,15
Ventis calidis perſpirata loca qui inhabitant quales 3.ſ.77,33
Ventorum natura 2.ſ.19,15
Ventorum natura & facultas vnde dignoſcenda 4.ſ. 21,5
Ventorum mutationes quid in morbo comitiali poſſunt 3.ſ.91,30
Ventris fluxio erumpens vnde 1.ſ.13.5.
Ventris ſaburra pinguedo 7.ſ.124.e.N
Venus vteros humectat 5.ſ.153,24
Ver aquilonium ſiccum & tempeſtuoſum quales morbos portendat 3.ſ.70,9
Ver auſtrinum 7.ſ.11.a.
Verſanguinem gignit 4.ſ.18,42
Ver hybernum qualem iudicationem habeat 2.ſ. 18,18
Ver quando acutiſſimas febres præſagiat 3.ſ.69,48
Ver ſalubertimum 7.ſ.77.b.N
Ver ſalubertimum eſt 7.ſ.77.b.N
Vere corpora morboſiora quam autumno 4.ſ.16,29
Vere ſanguis in homine augetur & cur 3.ſ.6.39
Vergiliarum exortus 4.ſ.34,40
Vergiliarum occaſus hyemis initium 4.ſ.34,40
Vergiliarum occaſus medico perpẽdendus 3.ſ.71,10
Veris diætæ quales 4.ſ.3.9
Veris initium & finis 4.ſ.34,40
Veris iudicatio quoad morbos 2.ſ.18,13
Veri ſimilis ciuitas 3.ſ.65,42
Veris victus ratio 4.ſ.35,43
Veſicæ prodeuntia. i. vrinæ, clarius indicant, quam carnes, id eſt, continentes partes 1.ſ.8,30
Veſtimentorum ratione pueris morbi accidere poſſunt 3.ſ.40,36
Veſtis medici qualis eſſe debeat 6.ſ.61.f.N
Viciſſitudines tempora ſequuntur 7.ſ.76.c N
Victus ratio ægrotis & valentibus non eadem 1.ſ.9, 44
Victus æſtate & hyeme vbi idem 3.ſ.74,43
Victus ratio conſideranda 3.ſ.63,22
Victus iuxta regionem cœlum & ætatem 7.ſ.114. a.N
Victus ratio imbecilla frigida 7.ſ.174.a.
Victus ratio praua 3.ſ.80,33
Victus mutationes viris quoque morbos inferunt 3.ſ.40,35
Victus ratio non derepente mutanda 4.ſ.36,1
Victus ratio non immutanda, ſi cauſa morbi ea non eſt 3.ſ.8,15
Victus rationis ſubita mutatio periculoſa 3.ſ.8,20
Victus ratio poſt purgationem in morbis acutis & angina potiſſimum 4.ſ.68,14
Victus ratio quid efficere debeat 3.ſ.94,20
Viduæ quæ iuuenes pepererunt & viduitatem experiuntur quo morbo potiſſimum conflictẽtur 5.ſ. 126,40
Viduæ quę vteri ſtrangulatu laborent 5.ſ.212,35
Vigeſimus octauus dies decretorius 3.ſ.38,38
Victus rationis inuentor Hippocrates 4.ſ.37,12
Vigilans externis partibus calidior, internis frigidior 7.ſ.273.g.
Vigilantia & cura diſputationes friuolas ad ſe pertrahit, & ad vitæ honeſtatem refert 2.ſ.24,10
Vigilia vehemens incocta & cruda eſculẽta & potulenta facit 4.ſ.61,48
Vigiliæ à natura introductæ quæ 2.ſ.6.48
Vigor morbi ad maturitatem producendus 4.ſ.59,36
Vigore morbi, & conſiſtentia inflammationis nihil immutandum 4.ſ.58,46
Vligineſa corporis partes glandulis ſedes & domicilium 3.ſ.53,10
Vincula ἐπιδέσμαθα 1.ſ.21,21
Vinitor, vrinarum excretione iudicatus 7.ſ.259.c.N
Vinorum paria genera, eorumque facultates 4.ſ.26, 8. & dein.
Vinum fuluum 7.ſ.131.g.N
Violentum quid, quod morbi principium Hipp. 5.ſ. 67,15
Vir carnis ſolidioris quam fœmina 5.ſ.153,6
Vir conceptioni ſtudens qualem ſe gerat in potu & cibo, balneis 3.ſ.46,37
Vir idem cum hac muliere fœminas: cum illa maſculos ſuſcepit 3.ſ.13,26
Vir qualiter mulierem adeat conceptionis tempore 3.ſ.44,30
Vir qui crebro venerẽ exerceat vaſa ſpermatica ampliora habet 3.ſ.22,10
Vir ſanguine ita non redundat vt mulier 5.ſ.153,7
Vir ſexagenarius qui ante 15. annos puella fuit 5.ſ. 301.f.g.N
Virgines ob acutam inflammationem inſaniunt, ob putredinem clamant, ob caliginem terrentur & timent, ob oppreſſionem quæ circa cor eſt, ſuffocationem ſibi parant, ob ſanguinis vitium animi anxietudine & impotentia conflictantur & malum contrahunt 5.ſ.125,26
Virgines vetulæ quo potiſſimum morbo conflictentur 5.ſ.126,40
Virgines vetulæ ſuffocatione vteri qua laborent 5.ſ. 212,35 eius medicina vir 5.ſ.213,2
Virginibus quando menſes aperiuntur primo 3.ſ. 12,5
Virginum morbi qui 5.ſ.291,48.N
Virgo calculo laborans quomodo curanda 5.ſ.148, 37
Viri cur non ita doloribus obnoxii vt mulieres 5.ſ. 153,10
Viri lac in mammis non habent 3.ſ.55,34
Viro maſculum & muliebre ſemen ineſt 3.ſ.13,9
Virorum patrii morbi quidam 3.ſ.64,29
Viſcere pendere videntur in edia laborantibus 1.ſ. 13 11
Viſionis facultas & labor 4.ſ.30,32
Viſio per quod fiat 3.ſ.34,4
Viſiones quæ homines ſtrangulant 5.ſ.125,5
Viſus acutior in typho lethale ſignum 5.ſ.111,8
Viſus debilitatur ex pituitæ influxu 5.ſ.19,8
Viſcus ad inſtar ſpongiæ multos humores capere poteſt 3.ſ.60,30
Vita hominis tribus rebus ſuſtinetur 3.ſ.142,24
Vita longiſſima quibus 4.ſ.17,4
Vitales fœtus quando naſcantur 4.ſ.14,20
Vitioſa victus ratio ad ſanitatem quomodo tutior, melior ſubita 4.ſ.37,47
Viuendi ratio quando morbi cauſa tribus modis peccat 3.ſ.8,1
Vocem ſpiritus edit 3.ſ.34,34
Voces natura aſperæ 7.ſ.85.f.
Vociferatio dolore afficit 1.ſ.32,25
Vocis defectio in febribus poſt iudicationem 2.ſ. 54.d.
Vocis defectiones eorumque præſagia 2.ſ.48.g.
Vocis defectiones in febribus 2.ſ.51.c.
Vocis inſtrumenta 3.ſ.34,20
Vocis labores quales 4.ſ.30,40
Vocis ſpiritus meatus cauſa 4.ſ.20,11
Volutatio in puluere ἀλίνδησις qualis 4.ſ.32,2
Voluptas in coitu 3.ſ.100,13.N
Voluptas pudendi vnde 3.ſ.61,26
Volucrum genera quadrupedibus ſicciora 4.ſ.24, 49
Volucrum humiditas quomodo abſumetur vt nec vrinam reddant nec ſaliuam fundant 4.ſ.24,50
Volſellæ ὀδοντάγρα τεφυλάγρα 1.ſ.22,44
Vomitio bilioſa in febribus quando expectanda 2.ſ. 13,22
Vomitiones & earum diæta 4.ſ.4,43
Vomitiones exiguæ, bilioſæ 2.ſ.53.c.
Vomitiones pituitoſæ 7.ſ.17.b,
Vomitionis iudicatoriæ ſigna 2.ſ.122.f.N
in Vomitu nihil peius, quàm ſincerum 7.ſ.92.a.
Vomituum varietates quæ 7.ſ.91.e.N
Vomitus boni ſigna 2.ſ.8.19
Vox acuta & ſtridula 2.ſ.50,
Vox auribus audienda & inde præſagiendum 2.ſ. 66.a.
Vox ex pulmone, & quid eam formet 5.ſ.73,13
Vox rauca & grauis 3.ſ.66,10
Vox in epilepticis cur deficiat 3.ſ.88,46
Vox ſtridula poſt vomitum, anxioſum 2.ſ.48,b
Vrbes differunt ſitu quatuor plagarum 3.ſ.63,14
Vrbium ſitus expoſitio 3.ſ.64,8
Vrina bona aut mala 2.ſ.68.g. 2.ſ.69.h.
Vrina arenoſa 5.ſ.100,32
Vrina bubularum carnium aſſatarum ſucco ſimilis 5.ſ.101,18
Vrina calida cũ virore pallida quale ſignum 4.ſ.58,20
Vrina caluiloſorum qualis 3.ſ.69,10
Vrina cibi & potus colorem refert 7.ſ.278.g.
Vrina cibi odorem referens 5.ſ.73,44
Vrina copioſa vade 5.ſ.19,1
Vrina craſſum, veluti farinam referens 5.ſ. 101, 44
Vrina in qua furfures apparent 3.ſ.10,19
Vrina in quibus minutæ caruncula capillamentorum ſpeciem referentes 3.ſ.10,16
Vrina nigra 5.ſ.233,15
Vrina optima quæ 2.ſ.20,14.
Vrina pura 2.ſ.7,40. ſubrubra ibid.42
Vrina purulenta 3.ſ.9,40
Vrina returbida quando non mala 2.ſ.60,b
Vrina rubra ex vteri doloribus 5.ſ.154,13
Vnum τὸ quomodo quidam definiunt 3.ſ.3,11:31
Vrina vbi à ſanguine percoletur 3.ſ.57,6
Vrinam qui facile emittunt 3.ſ.69,7
Vrinarum interceptiones in præcipitibus malis 2.ſ. 51,b
Vrinarum iudicatio 2.ſ.22,4
Vrinarum varia mutatio quid ſignificet 2.ſ.37,10.N
Vrinas mouentia ὑπνωτικὰ 4.ſ.22
Vrinæ craſſæ returbidæ pernicioſiſſimæ 7.ſ.55, a
Vrinæ in pueris craſſæ 7.ſ.310,h.N
Vrinæ aquoſæ 7.ſ.183,a.N
Vrinæ aquoſæ in pueris 2.ſ.8,6

Index in Hippocr. quires & verba continet.

Vrinæ celeriter concoctæ quando damnosæ 2. f. 61. d.
Vrinæ crassiores & pallidiores meliores; tenuiores & nigriores deteriores 4. f. 69, 45
Vrinæ febrium si mutationes habent quid indicent 2. f. 22, 30
Vrinæ laboriosæ damnabiles 2. f. 51, f.
Vrinę membranularũ speciem referentes 2. f. 112. g
Vrinæ nebulosæ per initia febris ardentis 4. f. 69, 18
Vrinæ nigricantes 7. f. 60. e. N
Vrinæ pellucidæ 7. f. 48. f
Vrinæ præsagia in variis morbis 2. f. 204. b.
Vrinæ quæ non recordantibus nec admonitis prodeunt 2. f. 49. b.
Vrinæ restitantes cum rigore quales 2. f. 103. g.
Vrinæ status vbi potissimum considerandus 2. f. 83. b.
Vrsæ septentrionales 3. f. 74, 29
ἐρυθρὸν ὑγρὸν πεδίπωμα 2. f. 69. c.
Vroscopia 2. f. 7, 38
Vstio hepatis 2. f. 178. c. N
Vstio ventri adhibita 7. f. 242. c.
Vstionis celeritas & tarditas commendatur & vbi 1. f. 21, 39
Vsus in doctrinam cadit, solusque doceri nequit 1. f. 24, 40
Vsus optimus docendi ludus ac magister 3. f. 142, 3. N
Vmbra & frigus humectant 4. f. 29, 40
Vnctio ex quo genere alimentorum 4. f. 30, 23
Vndecimus mensis prægnantium 3. f. 41, 17
Vngues liuescentes in morbo acuto cum grauitate 2. f. 6, 37
Vnguis oculorum morbus 2. f. 84, c. N
Vniuersale morborum tempus 7. f. 217. c. 1.
Vteri affectus 7. f. 183 e. N
Vteri inflammati, eorum symptomata & curatio 5. f. 1. 9, 27
Vtris coriaceus 5. f. 662, 27. N
Vulgus morbos cur non cognoscere possit 1. f. 9, 37
Vulnus saucium sanguinem effundit 3. f. 3, 30
Vulsa παπάσσω 6. f. 13. f.
Vultus bene coloratus, tetricus ac supercilliosus in morbo acuto, malo est 2. f. 137. g.
Vxor quinquaginta diebus vterum gessit 7. f. 238. c.
Vxor suspiriosa permansit 7. f. 219. c. N
Vxore secuel & sæpius vsi quales 2. f. 67. b.

Ξ

ξιώτεσσι 3. f. 130, 60. N

Υ

Υδατωτόμοι 7. f. 89, b. N
ὑδρωδέες 7. f. 125. e. N
ὑδροπιδέες 7. f. 89. b. N
ὑδροπα 7. f. 139, b. N
Ὕδωρ 3. f. 29, 30
ὕδωρ ἐφιππεύουν 7. f. 140. g. N
ὑγρατὴν τροφὴν ὄγκωμα 4. f. 52, 30
ὑγρὸν πρῆσιμα 3. f. 144, 14. N
ὑμὼν ἀφροώδης 3. f. 60, 8
ὑπαιθηρὸν 7. f. 93. a. N
ὑπέρχεσθαι 5. f. 28, 35. N
Ὑπογλωσσὶς τί 5. f. 265, 31. N
ὑπωτιήκωμα 7. f. 119. a. N
ὑπωμύσεικα 7. f. 335. b. N
Ὑπόπυοι κολλόβρωμα 5. f. 98, 20
ὑπόρροιστι 2. f. 29, 3. N
Ὑπόπυοι 3. f. 9, 40
ὑποστάσεις τῶν ὕρων 2. f. 7. 50
ὑπόστημα τῶν ὕρων 2. f. 22, 5
ὑποτριφύλια 7. f. 97. c. N
ὑποτροφαὶ 2. f. 25, 5. 8. N. 7. f. 79. c. N
ὑποφαιώδεες 7. f. 89. c. N
ὑποφλόσεις 2. f. 28, 38. N
ὑποφύλλια 2. f. 121, f. N
ὑποχονδρία, imæ corporis partes 7. f. 83, a. N
ὕστερον 7. f. 132. g. N

Z

Zoili hist. 7. f. 104. e.

Φ

Φλαυροτόκα 7. f. 125. b. N
φάρμακα 7. f. 103, g. N
φάρμακα πόσεστι 3. f. 47, 32
φάρμακα μαλθακτήρια 3. f. 47, 10
φάρυγξ 3. f. 109, 33. N
φαρύγξεθρος 6. f. 105. c. N
φήσεα τι 7. f. 336, d. N
φθίσεις 3. f. 54, 25
φθίγξις 7. f. 135. f. N
φλυπόπροφα 7. f. 79. c. N
φλέγια 3. f. 123, 64. N
φλεγόμενῶν ὡς κῆ πῦ δεῖ 3. f. 9, 17
φλεδονώδεα 2. f. 103. c. N
φλέγμα 7. f. 335. c. N
φλέγεσι πλειόνων 7. f. 96. f. N
φλεδόνες 2. f. 103. c. N
φλέγμα φλόγωσιν σημαίνει 2. f. 103. a. N
φλεξέσησι 7. f. 111. f. N
φλέψ 7. f. 96. d. N
φλύκτωνα 7. f. 73. g. N
φλυζήσησι 7. f. 111 f. N
φλυκτὶς 7. f. 110, h. N
φρονῖς νοῦσος 5. f. 271, 61, N
φύμαθα 7. f. 80. a. N
φυσικὴ κεστήρια 6. f. 6. a. N
φυσιογνωμία χρόσκοπικὴ 7. f. 123. a. N
φυσιογνωμονία 7. f. 133. d. N
φύσις ἀρχαία 7. f. 86. d. N
φυτδυτήρια 3. f. 23, 1
φωνὴ 7. f. 135. e. N
φωνῆς ἀκαιρίαι τίνες 5. f. 259, 9. N

Χ

Χαλάσιμα 7. f. 132. d. N
χολῶσι pro χόωσι 3. f. 101, 42. N
χόλεον 5. f. 192, 30
χαιρόπον 7. f. 124. e. N
χειρομαντία præstigiosa 7. f. 123. a. N
χρόσκοπικὴ medicis non necessaria 7. f. 123. a. N
χειρουργία οὐκ ὀρθὴ 5. f. 5, 43
χολὴ 5. f. 265, 40. N
χλοάω 7. f. 94. e. N
χλωρόζωσα 7. f. 94. c. N
χλωραίνεσθαι 7. f. 94. d. N
χλωρὸν 7. f. 94. c. N
χλοῦντα 7. f. 94. c. N
χλοῶδες 7. f. 94. c. N
χόλον 7. f. 132. g. N
χονδρίον μελανὸν 3. f. 108, 12. N
χυμοὶ ἑρπητικοὶ 4. f. 27, 33
χῶνος 1. f. 120, 21. N
χωρὸν 3. f. 41, 38. 3. f. 17, 43

Ψ

Ψαμμία πυῤῥὰ 7. f. 123. d. N
ψόφος 7. f. 135. f. N
ψυχὴ 2. f. 79. d. N
ψώρα τί 2. f. 95. f. N

Ω

Ὦσπερ 7. f. 80. a. N
ὠμόν 7. f. 94. c. N
ὠτὶς 7. f. 105. c. N
ὠχρότητα 3. f. 132, 36. N

FINIS.

SERIES OMNIVM FOLIORVM QVÆ IN HISCE SECTIONIBVS ET TOMIS CONTINENTVR.

In sectione I. à præfatione vsque ad finem eius, sunt

A. B. C. D.

Triterniones duæ, duerniones totidem.

In sectione II. sunt in vniuersum

AA. BB. CC. DD. EE. FF. GG. HH. II. KK. LL. MM. NN. OO. PP. QQ. RR. SS. *Omnes triterniones, præter SS. quod duernione constat.*

In sect. III. sunt in vniuersum

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. *Omnes triterniones, præter l. quod est duernio.*

In sect. IIII. sunt in vniuersum

aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. kk. ll. *Omnes triterniones excepto ll. quod est vnifolium.*

In sect. V. sunt in vniuersum

aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. vvv. xxx. yyy. zzz. aaaa. bbbb. cccc. dddd. *Omnes triterniones.*

In sect. VI. sunt in vniuersum

aAa. bBb. cCc. dDd. eEe. fEf. gGg. hHh. iIi. kKk. lLl. mMm. nNn. oOo. pPp. qQq. rRr. sSs. tTt. vVv. *Omnes triterniones, præter tTt. quod est duernio.*

In sect. VII. sunt in vniuersum

AAA. BBB. CCC. DDD. EEE. FFF. GGG. HHH. III. KKK. LLL. MMM. NNN. OOO. PPP. QQQ. RRR. SSS. TTT. VVV. XXX. YYY. ZZZ.
AAAA. BBBB. CCCC. DDDD. EEEE. FFFF. GGGG. HHHH. IIII.
Omnes triterniones, præter HHHH. duernionem.

In sectione VIII. sunt in vniuersum

aaaA. bbbB. cccC. dddD. eeeE. fffF. gggG. hhhH.
Omnes triterniones, præter cccC. dddD. gggG. hhhH duerniones: & quæ ante INDICEM *hoc signo** notata deprehenduntur.*